هذا فهرست كتاب دستور وسيم في الطب الجديد والقديم

المقدمة ٣	في المزاج واحواله ٤	في القوى الحيوانية وتدبير آفاتها ٦	في تدبير دوران الدم ٦
في تخم الدم وتدبير الامتلاء المتولد منه ٧	في ادوية الامتلاء بحسب الخصوصيات ٩	في ادوية الامتلاء بحسب التعليت ١٠	في الامتلاء البلغمي والمائي ١١
في القوى النفسانية وتدبير آفاتها ١١	الكتاب الاول في امراض الحاصلة من آفات القوى الحيوانية والنفسانية المختصة للرجال بعضو عضو من الرأس الى القدم ١٣		
في الصداع بقول كلي ١٣	الصداع من سوء المزاج الساذج الحار ١٤	الصداع من سوء المزاج الساذج البارد ١٥	الصداع من سوء المزاج الساذج الرطب ١٥
الصداع من سوء المزاج الساذج اليابس ١٦	الصداع من سوء المزاج المادي مطلقاً ١٦	الصداع من سوء المزاج المادي باشتراك العضو ١٧	الصداع من الرياح والبخار الردية ١٨
الصداع الدموي ١٨	الصداع الصفراوي ١٩	الصداع البلغمي ٢٠	الصداع السوداوي ٢٢
الصداع من السوداء المحترقة ٢٣	الصداع الكائن عن خلط المائي ٢٣	في الشقيقة ٢٤	في البيضة والخوذة ٢٤
في العصابة ٢٥	في حس حكة ٢٥	في القرانيطس ٢٥	في الليثرغس ٢٦

في السرسام السوداوي ٢٦	في السبات ٢٦	في السبات السهري ٢٧	في السهر ٢٧
في النسيان ٢٨	في الرعونة والحمق ٢٨	في الآفة التخيل ٢٨	في الماليخوليا ٢٩
في المانيا ٣٠	في القطرب ٣٢	في داء الكلب ٣٢	في الضبارا ٣٢
في العشق ٣٣	في الشخوص ٣٤	في الدوار ٣٤	في التبلد ٣٥
في الكابوس ٣٦	في الصرع ٣٧	في السكتة ٤٣	في الفالج ٤٥
في التشنج والتمدد والكزاز ٤٩	في اللقوة والتشنج الكلبية ٥١	في الرعشة ٥٢	في الخدر ٥٤
في الاختلاج ٥٥	في نغنغ الدماغ ٥٤	في العطاس ٥٥	في النزلة والزكام ٥٦
في النوازل الاختناقية ٥٨	في امراض العين واحوالها	التشريح ٥٨	في الجرب الجفن وخشونته ٥٩

في البرده ٥٩	في الشعيره ٥٩	في شعر المنقلب ٦٠	في سقوط شعر الاجفان وتناثرها ٦٠
في غلظ شعر الاجفان ٦٠	في القمل والقمقام في الجفن ٦٠	في الشرناق ٦١	في ورم الجفن وانتفاخه ٦١
في استرخاء الجفن وتشنجه ٦١	في جساء العارضة في الاجفان ٦١	في سرطان الاجفان ٦٢	في الشلاق ٦٢
في حكة الاجفان والاماق ٦٢	في وردينج ٦٣	في الغرب ٦٣	في الغدة ٦٣
في التبلان ٦٤	في الرمد والتكدر ٦٤	في السبل ٦٧	في الموسرج ٦٧
في الظفرة ٦٨	في الطرفة ٦٩	في النفاطات ٦٩	في قروح العين ٦٩
في البياض ٧٠	في جحوظ العين ٧١	في الدمعة ٧١	في نزول الماء ٧١
في ضعف البصر وبطلانه ٧٢	في الخيالات ٧٢	في العشا والجهر ٧٢	في القذى الذي يقع في العين ٧٢

في امراض الاذن	التشريح ٧٤	في حفظ صحة الاذن ٧٤	في وجع الاذن ٧٤
في الطرش والوقر والصمم ٧٦	في الطنين والدوي والصفير ٧٨	في دخول الماء في الاذن ٨٠	في دخول الزيبق في الاذن ٨٠
في دخول الحيوانات في الاذن وتولد الدود فيها ٨٠	في سيلان الرطوبة والقيح عن الاذن ٨٠	في فلغموني في الاذن ٨١	في امراض الانف
التشريح ٨١	في الشم ٨٢	في فساد الشم ٨٣	في بخار الانف ٨٣
في جفاف الانف ٨٤	في رض الانف ٨٤	في حكة الانف ٨٤	في قروح الانف ٨٥
في سرطان الانف ٨٥	في بواسير الانف ٨٦	في الرعاف ٨٦	في امراض الفم والشفتين واللثات وآفات المضغ والاسنان واللسان
التشريح ٨٨	في البخر ٨٩	في سيلان اللعاب عن الفم ٩٠	في قلاع الفم ٩٠
في قروح الفم واورامها ٩١	في آكلة الفم ٩١	في دخول العلقة في الفم ٩١	في تشقق الشفة وتقشرها وتبثرها ٩٢

في اختلاج الشفة ٩٣	في تقبض الشفتين ٩٤	في بواسير الشفة ٩٤	في اورام الشفة وبثورها ٩٤
في قروح الشفتين ٩٤	في تأكل اللثات ٩٥	في ترايا اللثات واسترخائها ٩٥	في انفجار الدم عن اللثات ٩٦
في اورام اللثات ٩٧	في قروح اللثة وبواسيرها ٩٨	في احوال المضغ ٩٨	في آفات عضلات المحركة لآلات المضغ والفكين ٩٨
في تشريح الاسنان ٩٩	في اختلاف الاسنان واختلافات الاطباء في تحقيقها ١٠٠	في ضربان الاسنان ١٠١	في وجع الاسنان ١٠١
في سقوط الاسنان ١٠٢	في تفتت الاسنان وتعفنها والتبدل فيها ١٠٣	في الضرس وسواد الاسنان ١٠٤	في تحرك الاسنان ١٠٥
في حدر الاسنان ١٠٧	في تثبيت الاسنان واتصالها ١٠٧	في خلع الاسنان بغير آلة ١٠٨	في بطلان حس الذوق ونقصانه وفساده ١٠٨
في جفاف اللسان ١٠٩	في شقاق اللسان وخشونته ١٠٩	في استرخاء اللسان وثقله ١٠٩	في حرقة اللسان ١١٠
في حكة اللسان ١١١	في تقشر اللسان وتشنجه والحمرة والشلاعين ١١١	في عظم اللسان ١١١	في الضفدع ١١١

في ورم اللسان ١١٢	في امراض الحلق	التشريح ١١٢	في سقوط اللهاة ١١٣
في اورام اللهاة وقروحها ١١٤	في اورام اللوزتين وقروحها ١١٤	في علوق الناشب في الحلق ١١٥	في الخناق ١١٧
في آفات آلات التنفس وامراض الصدر والرئة	التشريح ١١٨	في انسداد مجاري التنفس بقول كلي ١٢٠	في ردية المانعة للرئة من جذب الهواء ١٢١
في اختناق التنفس الاستوائي ١٢٢	في ضيق النفس وانواعه بقول كلي ١٢٢	في الفواق ١٣١	في الكابوس ١٣١
في انتصاب النفس ١٣١	في الربو ١٣١	في العطاس ١٣٢	في السعال ١٣٢
في انقطاع الصوت ١٤٠	في النوازل الاختناقية ١٤٤	في الشرق ١٤٧	في ضيق قصبة الرئة ١٤٧
في قروح قصبة الرئة ١٤٧	في نفث الدم ١٤٧	في ذات الرئة ١٤٨	في ورم التجويف الرئة ١٤٩
في سقيروس في الرئة ١٥٠	في ضيق مجاري الرئة ١٥١	في السل ١٥٢	في نفث المدة ١٥٨

في مدة المحتقنة في الصدر ١٥٩	في ذات الجنب وانواعها ١٥٩	في جموع الصدر ١٦٣	في امراض القلب
التشريح ١٦٤	في سوء المزاج الحار في القلب ١٦٥	في سوء المزاج البارد في القلب ١٦٥	في سوء المزاج الرطب في القلب ١٦٦
في سوء المزاج اليابس في القلب ١٦٦	في الخفقان ١٦٦	في الغشي ١٦٧	في ورم [illegible] القلب ١٦٩
في ضغط القلب ١٦٩	في تقشر القلب ١٦٩	في قذف القلب ١٦٩	في احتواء الرطوبة على القلب ١٦٩
في جذب القلب ١٧٠	في ضعف القلب ١٧٠	في دود غلاف القلب ١٧١	في موت الفجاءة ١٧١
في امراض المري	التشريح ١٧١	في سوء مزاج المري وانواعها ١٧١	في افات البلع والازدراد ١٧١
في انطباق المري ١٧٤	في اورام المري ١٧٤	في قروح المري ١٧٤	في حكاك المري ١٧٤
في امراض المعدة	التشريح ١٧٥	في افات الجوع والشهوة ١٧٥	في نقصان الشهوة وبطلانها ١٧٥

في فساد الشهوة ووحم ١٨٢	في استكراه الاغذية ١٨٥	في افراط الجوع ١٨٦	في العطش المفرط ١٨٩
في نقصان العطش وبطلانه ١٩٣	في فساد العطش ١٩٣	في نقصان الكيلوس وبطلانه ١٩٤	في رياح المعدة ٢٠١
في القيء والغثيان ٢٠٦	في قيء الدم ٢١٤	في الفواق ٢١٦	في القلق والكرب ٢١٨
في وجع الفؤاد ٢١٩	في حرقة المعدة ٢٢٦	في اورام المعدة ٢٢٦	في قروح المعدة ٢٢٨
في امراض الامعاء	التشريح ٢٢٩	في آفات البراز عن الكيلوس ٢٣١	في اعتقال البطن ٢٣١
في ايلاوس ٢٣٢	في الذرب والخلفة ٢٤٤	في الهيضة ٢٥٢	في زلق المعدة ٢٥٢
في زلق الامعاء ٢٥٩	في ذوسنطاريا ٢٦١	في الزحير ٢٧٤	في اسهال الكبدي ٢٧٢
في القولنج ٢٧٩	في ما يتولد في الامعاء من الديدان ٢٩٢	في الفتق ٢٩٤	في خروج المقعدة ٢٩٧

في نتوّ السرم ٢٩٩	في سقوط السرم ٣٠٠	في امراض المقعد	التشريح ٣٠٠
في بواسير السائلة والعمياء المتوجعة ٣٠٠	في ريح البواسير ٣٠٢	في وجع المقعد ٣٠٨	في فلغموني المقعد وناصوره ٣٠٨
في ورم المقعد ٣١٠	في قروح المقعد ٣١٠	في شقاق المقعد ٣١٠	في حكة المقعد ٣١٠
في ابنة ٣١٠	في امراض الماساريقا	التشريح ٣١١	في سدد الماساريقا بقول كلي ٣١٢
في اورام الماساريقا ٣١٥	في وجع الماساريقا ٣١٥	في امراض الطحال والمرارة	التشريح ٣١٦
في سوء المزاج الطحال ٣١٦	في سوداء مراقياء ٣١٧	في اسكوربوط ٣٢٢	في سدد الطحال ٣٢٣
في ضعف الطحال ٣٢٨	في نفخة الطحال وعظمه ٣٢٨	في اورام الطحال ٣٢٩	في سقيروس الطحال ٣٣٠
في حجارة الطحال ٣٣١	في تقيح الطحال ٣٣١	في يرقان الاصفر والاخضر ٣٣١	في يرقان الاسود ٣٣٢

في امراض الكبد	التشريح ٣٣٣	في سوء المزاج الكبد وانواعها بقول كلي ٣٣٣	في ضعف الكبد ٣٣٤
في سدد الكبد ومجاريه ٣٣٥	في وجع الكبد ٣٣٦	في نفخة الكبد ٣٣٦	في اورام الكبد وعضلات البطن ٣٣٧
في سقيروس الكبد ٣٣٨	في قروح الكبد ٣٣٩	في دبيلة الكبد ٣٣٩	في بثور الكبد ٣٣٩
في خفقة الكبد ٣٣٩	في حصاة الكبد ٣٤٠	في جراحات الكبد ٣٤٠	في قيام الكبد ٣٤٠
في سوء القنية ٣٤٠	في استسقاء الزقي ٣٤١	في استسقاء اللحمي ٣٤٣	في استسقاء الطبلي ٣٤٤
في امراض الكلي	التشريح ٣٤٤	في سوء مزاج الكلية ٣٤٥	في حصاة الكليتين ٣٤٥
في قروح الكلي والمثانة ٣٤٦	في فلغموني الكلي والمثانة ٣٤٩	في وجع الكلي ٣٥١	في سدد الكلي وضيق مجاريها ٣٥١
في انفتاح مجاري الكلي ٣٥١	في جرب الكلية ٣٥١	في ورم الصلب في الكلي ٣٥٢	في ديابيطس ٣٥٢

في ريح الكلية ٣٥٤	في هزال الكلى ٣٥٤	في ضعف الكلية ٣٥٥	في جراحات الكلى والمثانة ٣٥٥
في امراض المثانة	التشريح ٣٥٥	في سوء مزاج المثانة ٣٥٦	في حصاة المثانة ٣٥٦
في جرب المثانة وحكتها ٣٥٧	في خلع المثانة ٣٥٧	في جمود الدم في المثانة ٣٥٧	في بول الدم ٣٥٧
في ريح المثانة ٣٥٩	في تقطير البول ٣٥٩	في سلس البول والبول في الفراش ٣٦١	في احتباس البول وعسره ٣٦٢
في حرقة البول ٣٦٥	في ناصور المثانة ٣٦٧	في امراض القضيب من اعضاء التناسل	التشريح ٣٦٧
في ضعف الباه ٣٧٠	في سرعة الانزال ٣٧٤	في كثرة الشهوة للجماع ٣٧٤	في سيلان المني ٣٧٥
في كثرة الاحتلام ٣٧٥	في قريسيموس ٣٧٦	في الغديوط ٣٧٦	في عاقونا ورساطون ٣٧٧
في ضيق مجاري القضيب ٣٧٧	في قروح مجرى القضيب ٣٧٨	في فالغموني القضيب ٣٧٨	في قروح القضيب ٣٧٨

في شقاق القلفة والقضيب ٣٧٩	في حكة القضيب ٣٨٠	في ثواليل القضيب ٣٨٠	في اعوجاج الذكر ٣٨٠
في معظمات الذكر ٣٨٠	في ناصور القضيب ٣٨١	في امراض الانثيين من اعضاء التناسل	التشريح ٣٨١
في وجع الانثيين ٣٨١	في سرطان الخصيتين ٣٨١	في انتفاخ الصفن ٣٨٢	في دوالي الصفن ٣٨٢
في صلابة الصفن ٣٨٢	في فالغموني الصفن ٣٨٢	في قروح الصفن وتشققه ٣٨٣	في استرخاء الصفن ٣٨٤
في امراض الطرفية	التشريح ٣٨٤	في النقرس ٣٨٦	في عرق النساء ٣٩٣
في وجع المفاصل ٣٩٤	في وجع الورك ٣٩٤	في وجع الخاصرة ٣٩٥	في وجع الظهر ٣٩٥
في الدوالي ٣٩٦	في قرحة الساق والرجل ٣٩٧	في عرق المدني ٣٩٧	في الحدبة ٣٩٨
في رياح الافرسة ٣٩٨	في ريح الشوكة ٣٩٩	الكتاب الثاني في امراض المختصة للنساء والاطفال والصبيان ٣٩٩	

المقالة الاولى في امراض النساء التي غير الحوامل والنفساء	في امراض الثديين	التشريح ٣٩٩	في عظم الثدي وصغره ٣٩٩
في غلظ الثدي ٤٠٠	في سلع الثدي ٤٠٠	في سقيروس الثدي ٤٠٠	في فلغموني الثدي ٤٠١
في سرطان الثدي ٤٠٢	في دبيلة الثدي وقروحه واكال منه ٤٠٣	في امراض الرحم	التشريح ٤٠٣
البحث في احوال الطمث واحكامها ٤٠٣	في سوء المزاج الرحم بقول كلي ٤٠٦	في افراط سيلان الطمث ٤٠٧	في احتباس الطمث وقلته ٤١٠
في اوجاع العارضة قبل مجيء الطمث ٤١٥	في سيلان الرحم ٤١٥	في سيلان المني العارض للنسوان ٤١٧	في ضيق المجاري في الرحم وسددها ٤١٧
في استسقاء الرحم ٤١٨	في انتفاخ الرحم ٤٢١	في نتوء الرحم ٤٢٢	في اختناق الرحم ٤٢٥
في تولد الدود والحصاة والرمل في الرحم ٤٢٧	في العقر والامتناع الحمل ٤٢٧	في الرجا ٤٣٣	في الرتق ٤٣٤
في فلغموني الرحم ٤٣٥	في ورم البلغمي الرحم ٤٣٢	في سقيروس الرحم ٤٣٨	في غنغرينا واسفاقيلوس الرحم ٤٣٩

في قوندليوماطيوس لرقبة الرحم ٤٤٠	في قروح الرحم ٤٤٠	في سرطان الرحم ٤٤٣	في نواصير عنق الرحم ٤٤٤
في ثواليل الفرج ورقبة الرحم ٤٤٥	في بثور الرحم وخشونتها ٤٤٦	في جرب الرحم وحكتها ٤٤٦	في فرياقيسموس النساء ٤٤٧
في بواسير الرحم ٤٤٧	في ابنة النساء ٤٤٨	في شقاق رقبة الرحم ٤٤٩	في تدبير المفتضة من النساء والجرح العارض عن الافتضاض ٤٥١
في تضييق الفرج وتسخينه للذات جماعة ٤٥١	المقالة الثانية في احوال الحوامل وامراضها	في علامات الحمل ودلائل الدالة على كون الجنين ذكورا واناثا وعلامات المميزة الحمل والاحتباس الطمث ٤٥٢	في مادة خلقة الجنين ٤٥٣
في انقلابات مادة المني وموضع تكونهما ٤٥٤	في كيفية خلقة الجنين وكيفية تكون عضوه ومرور الاطوار في تمام جسده ٤٥٤	في مدة خلقة الجنين على قول المنجمين ٤٥٨	في مدة الخلقة ومقدار زمان الولادة الجنين على حكم شرع المتين ٤٥٨
في اغشية المحيطة بالجنين ٤٥٩	في اسباب تكون الجنين الذكور والاناث وعظم جثتهما وطول وقصر قامتهما ٤٦٠	في اسباب تكون المشابهة المولود وعلم [illegible] ابوينه وسائره ٤٦١	في احوال الخلقة الصورية والهيئة النوعية والنمو والنحو الصورة والبشرة والذكورة والانوثة للجنين من اسباب البدنية والخارجية ٤٦٣
في ضعف الجنين في رحم الحوامل ٤٦٣	في احوال التوأم ٤٦٤	في تدبير الحوامل وحفظها وحراستها ٤٦٤	في كلام كلي للحوامل ٤٦٥
في صداع العارض للحوامل ٤٦٧	في وجع الاسنان العارض للحوامل ٤٦٧	في سعال العارض للحوامل ٤٦٧	في وحم العارض للحوامل ٤٦٨

في قيء العارض للحوامل ٤٦٩	في اسهال العارض للحوامل ٤٦٩	في اعتقال البطن العارض للحوامل ٤٧٠	في مغص واوجاع البطن العارض للحوامل ٤٧٠
في انشقاق البطن العارض للحوامل ٤٧٠	في اوجاع الحقوين والوركين العارض للحوامل ٤٧٠	في سيلان الماء عن رحم الحوامل ٤٧٠	في نزف الدم العارض للحوامل ٤٧١
في بواسير العارضة للحوامل ٤٧٢	في انتفاخ الساقين العارض للحوامل ٤٧٢	في اسقاط الجنين ٤٧٢	المقالة الثالثة في تدبير اللازم بعد وضع الحمل وامراض العارضة للنفساء
في عسر الولادة وتسهيله وفي تدبير اللازم للقوابل ٤٧٦	في انفتاق العجان ٤٧٨	في احتباس المشيمة بعد الولادة ٤٧٨	في احتباس الجنين الميت ٤٨٠
في احتباس المجا بعد الوضع ٤٨١	في اوجاع العارضة بعد الولادة ٤٨١	في احتباس دم النفسا ٤٨٢	في افراط جريان دم النفاس ٤٨٤
في صرع العارض للنفساء ٤٨٥	في قيء العارض للنفساء ٤٨٥	في اسهال العارض للنفساء ٤٨٥	في اعتقال البطن العارض للنفساء ٤٨٦
في اختناق الرحم العارض للنفساء ٤٨٦	في سلس البول العارض للنفساء ٤٨٦	في حمى العارض للنفساء ٤٨٦	في تدبير المولود كما يولد ٤٨٦
في كيفية تقميط الطفل بالقماط ٤٨٧	في الامور الدينية التي وجب اجرائها قولا وفعلا على الاحكام الشرعية المصطفوية ٤٨٨	في آداب المرضعة التي تختار لرضاع الصبيان ٤٨٩	في امتحان لبن المرضع المحمود من المذموم ٤٩٠

في كيفية تكون اللبن ٤٩١	في تدبير المرضعة ٤٩٢	في تدبير الرضاع ٤٩٣	في تجبن اللبن في الثدي وتعقدها ٤٩٤
في تمدد الثدي عن التجبن ٤٩٥	في بروز الطمث عن الثدي ٤٩٥	في شعر الثدي ٤٩٥	في شقاق الحلمتين ٤٩٦
في ورم الثديين من رض ووجع الحلمتين ٤٩٦	في كلام المجمل في تدبير الاطفال ٤٩٧	في تدبير الفصال والفطام ٤٩٨	في كلام كلي في تدبير الصبيان ٤٩٩
المقالة الرابعة في كلام المجمل والتفصيل لامراض الجزئية الواقعة خاصة باعضاء الاطفال والصبيان من الفرق الى القدم ظاهرها وباطنها ٥٠٠	في اصابة عين الردي على قول الحكماء الفلاسفة اليونانية والاطباء الافرنجية اللاطينية ٥٠١	في اصابة عين الردي على قول علماء الشرع المبين و اقوال الحكماء المسلمين ٥٠٢	في امراض الرأس والدماغ الاطفال والصبيان في العطاس ٥٠٣
في عظم الرأس ٥٠٤	في استسقاء الرأس ٥٠٤	في عروض ورم الحار في دماغ الصبيان ٥٠٥	في سهر الصبيان ٥٠٥
في فزع الاطفال في النوم ٥٠٦	في صرع الصبيان ٥٠٧	في ام الصبيان ٥٠٨	في ريح الصبيان ٥٠٩
في الكزاز والتمدد الصبيان ٥٠٩	في انبعاج القحف الصبيان من غير كسر ٥١٠	في سعفة الصبيان ٥١٠	في امراض العين الاطفال في حول العارض للاطفال ٥١١
في بياض حدقة الاطفال ٥١٢	في سلاق العارض الاطفال ٥١٢	في امراض الاذن في سيلان الرطوبة من اذان الاطفال ٥١٢	في الرطوبة السائلة كاللبن من اذان الاطفال ٥١٣

في قيح السائل من آذان الأطفال ٥١٣	في انفجار الدم من آذان الأطفال ٥١٣	في انقلاع الأذن وانكسارها ٥١٣	في وجع الأذن العارض للأطفال ٥١٣
في حكة الآذان الصبيان ٥١٤	في وسخ الآذان الصبيان ٥١٤	في قلاع الآذان الصبيان ٥١٤	في أمراض الأنف في النزلة والزكام العارضة للأطفال ٥١٤
في جفاف الأنف الأطفال ٥١٤	في كسر الأنف الصبيان ورضه ٥١٤	في أمراض الفم واللسان واللثة والأسنان في القلاع ٥١٤	في ورم اللهات ٥١٥
في استرخاء اللهات ٥١٥	في أورام لثات الأطفال ٥١٥	في عسر طلوع الأسنان ٥١٥	في أمراض الحلق والصدر والرئة في الخرخرة العارضة للصبيان في نومهم ٥١٦
في نفس البكاء وتنفس المضاعف للصبيان ٥١٦	في السعال الأطفال ٥١٦	في أمراض المعدة في ضعف المعدة الصبيان ٥١٧	في فواق الصبيان ٥١٨
في قيء الصبيان ٥١٨	في جمود اللبن ٥١٨	في كثرة بكاء الأطفال ٥١٩	في أمراض الكبد والطحال والمراق في ضعف الكبد ٥١٩
في نفخة الطحال الأطفال ٥١٩	في سدد الطحال الأطفال ٥١٩	في سدد أو غيره اللبنية وغدد الماساريقا في الأطفال ٥١٩	في وجع مراق الأطفال وورمها وانتفاخها ٥٢٠
في أمراض الكلى والمثانة في حصاة الكلى والمثانة الصبيان ٥٢٠	في عسر البول الصبيان واحتباسه ٥٢٠	في البول الصبيان في الفراش ٥٢١	في أمراض الأمعاء في إسهال العارض للأطفال ٥٢١

في احتباس البطن الأطفال ٥٢٣	في الديدان المتولدة في بطون الأطفال ٥٢٤	في نتو سرة الأطفال ٥٢٤	في فلغموني سرة الأطفال ٥٢٥
في خروج المقعد الأطفال ٥٢٥	في الحميات وأمراض الجلدية الأطفال والصبيان في الحميات الأطفال ٥٢٦	في سحج العارض في أصول أفخاذ الأطفال ٥٢٦	في البثورات العارضة في بدن الصبيان ٥٢٧
في علة القملية للأطفال ٥٢٢	في تأديب الصبيان وسيرة تدبير السياسة للصبيان بعد البلوغ في تأديب الصبيان ٥٢٧	في سيرة تدبير السياسة الخاصة للصبيان بعد البلوغ ٥٢٩	

كتاب دستور وسيم
في الطب الجديد والقديم
للطبيب درويش على سليم

T. C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAGIP PAŞA KİTAPLIĞI
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 861/1

حسبي الله وحده
من الكتب التي وقفها الفقير
الى الاء ربه ذي المواهب
محمد المدعو بابن الصدور راغب
وفي عنه ١١٧٥

٩٤٦
946
٨٥

راغب پاشا كتبخانه سى
عدد ٩٢١

Mikro Film
Arşivi : 4304

فاتح گنجینهٔ راز حکیم ** بسم الله الرحمن الرحیم

ابتدا ایلکم بنام حکیم ** کوست یحیی العظام وهی رمیم ** نام او نامبخش هر نامی ** نام او پخته ساز هر خامی
اول حکیم چاره ساز ** وعلیم بی انباز ** جلت حکمته ** وعلت قوته ** حضرتلرینک درگاه
حکمت پناهلرینه ** ترجمان قلم زبان توأملک ** ترجمهٔ غایة البیان تدبیرنده فالج اللسان وابکم ** وفلاطون
حکمتخانهٔ قانون نمونک ** معرفت مادهٔ حقیقتنده شاگرد حیرتزدهٔ الکن وملزم ** اولدقلری ترتیب تراکیب
شکرین شکر وحمد وثنا ** بهر نفس تقریر واملا اولنور که نظم دانش وبینش همه کرده رها در رهش
چشم ارسطو نظر عقل فلاطون زکا ** البیان مفردات اصول ** دلیل جلیل وحدتی ** ومرکبات فصول
آیت جمیل حکمت قدرتیدر ** وطبیب دلخستگان درد ذنوب ** وجبیره بند جریحهٔ شکستهٔ دلان کروب
نظم اولین گل ز بوستان وجود ** آخرین بر ز درخت مقصود ** دم عیسی اگرچه جان بخشید ** دم او جان جم
جهان بخشید ** اولان رسول اکرم ونبی محترم ** پیغمبر خیر امم ** احادیث شریفه سی شربت شفا وکلام لطیفه سی
داروی صفا ** حضرت سلطان الانبیا وبرهان الاصفیا ** محمد مصطفی ** علیه من الصلوات اشفاها
جنابلرینه اتحاف حقهای سربمهر معجون الجواهر تسلیمات وتحایا ایله سعی تحصیل رضا اولنور که نظم
نیست ملجای تهی از سر سودای تو ** مغز فلاطون بسوخت زین تب ماخولیا ** کرنه طبیبم شوی چارهٔ من مشکلست
دل متضیق نفس تن متعفن هوا ** خصوصا سبعه محتاجان تدابیر دینیه بر قدسیه ** وعلیلان عقاقیر
اکسیر تأثیر انسیه لرینه اشراب میاه وانتباه ایله دواساز ** واذاقهٔ لذت ایمان وعقیدهٔ پاک ایله ممتاز و
سرافراز ** وسفوف احکام شرعیهٔ مرعیه ابلاغیله علت شقاوتلری صحت سعادته محول ** وعجینهٔ آداب
سائرهٔ مسنونه ابلاغیله دم فاسد ضلالتدن عرق نزاعلری مطهر ومحلل اولمق صبح وشام صحبا النور
صلوة وسلام تناول ایله دائرهٔ معنویه لرینه استجلاب خاصهٔ انتساب نام ایلمك تدبیرینی دیده لرده
سبب ظهور نور بصیرت الهیه ودلالت باعث حدوث قوت مسرت انتباهیه بولمق مخصوص خواص صافیهٔ
مصطفویه رسالتیدر وحذقهٔ طب نبوی حکمت شریعت اولان اصحاب صفهٔ صحبت ** ارواح طیبه لرینه
ذوات ثمانیة الصفات اهل اشتیاقك لخلخه بارهٔ انطفا ناپذیری دلگزینه ماء السلوان تسلیت بخشا ایله
مربا تباشیر تکریمات ترضیهٔ خوشنما اهدا وتنزوی خوشبوی ترحیمات فرح فزا انها اولنمق ذیلنده عریضهٔ
عبد فاچیز ** الحاج عباس وسیم رجب برهیز ** شفاه الاله فی طریقة الشریعة بسلامة التدبیر والتمییز **
بودرکه ** عنفوان شباب ** وریعان سعی واکتسابده ** ودیعهٔ خزینهٔ بهادم ** ووضیعهٔ مکینهٔ قابلیت و
استعدادم ** اولان سرمایهٔ سعی وکوشش کثیر ** ورأس المال بضاعهٔ جد وکد ویسیری کل آناء بر تقمیع ماخذ
تتبعها اوزره سرنوشت علم وکمال ** وادخار نهاکار بهرهٔ عوارف معارف حکمت مآل ** ایلمك نیت وامنیتی
ایله بازار دواجماده جار اصول علوم ریاضیه ده علم آدما نه قسیم وعدیل اولان علم ابدان حج بدیل
مزایاسنده نظم ابروان نوطبیبان دل افکار آنند ** هر دو پیوسته از ان بر سر بیمار انند **
مشوه ملیه بوبرنده افکارده برشك روزکار ورنکارك ** مرهمی هم ایله مشتهر ** واسمی سم ایله مرتسم ** شرابی
بر املا بسراب ** جزء اعظم احباب حباب ** شربت دیناری اولی شرار آذری نار ** ودوا ونواسیك ختامی

تعزیت

٢

بر نکره عاملی اتیان زیاده ده حرکت بعض مواضعده منقطعه [illegible]

تعزیت شعار ** غذاسی شحم حنظل حسرت ** وشربتی ماء العنصل کربت ** خاتمتین ده برق خفقان غلیان
وروی آفتابده رنك یرقان نمایان ** چهرهٔ لیالی پر سودا ** وبشرهٔ ایامی بلغم نما ** اولدیغی مشاهده ایدرك
ع هو المسك ما بین الصلابة والفهر ** مصادمات سخنینه تحمل وصبر ایله مدت مدیده ** وسنین عدیده
کچیشمش وکچمکده ** وحرف بحرف بحر مقصوده صرف مراح مکنعلم تحصیل فن عزیز بودرد ککش ایلیوب
مولد ومنشأ ایجاد وبیت محصول ** محیط حصن الوصول ** بلدهٔ طیبهٔ مجمع الفحول ** سواد اعظم استانبولده چهل سال
بذل نقدینهٔ جهد همت ** وینچه ایام ولیال دخی کلمة الحکمة ضالة کل حکیم فاذا وجدها فهو احق بها **
دخی حبر حکمت ارتجی تدبیری اوزره حرمین الشریفین ** ومعمردات الاهرام ** وشام جنت مشام ** الطافنه وتخاسنده
ع بسیار سفر باید تا پخته شود خامی ** تحکیله سیر وسیاحت سبیله ** واهالی فن اشنای معارف
طبیعتلریله معارفه والفت حسبیله ** مطلوب مزبورك حقایق علمیه سی تعلم ** ودقایق عملیه سی تکلم اولنوب
اساتذهٔ متبحرهٔ بحر بدن دخی علوم کلیه اوائله واقف ** ومعارف جزئیه اواخره عارف اولان بسیار ارباب
آثارك قلبا وقالبا بزم انسا انس کالمریدلر داخل اولوب من افواه الرجال ** بالمشافهه اخذ وشفص وتعلم اشارات
ونکت جواب وسؤال اولنمشیدی نظم کی تراشد تیغ دستهٔ خویشرا ** دو بجراحی سپار این ریشرا
از جمله مسلم الکل ** وگلشن فن حکمته سنبل ** اولان حذقهٔ اطبای سرای شهریاری فیلسوف معروف
فی الدورسین ** فلاطون اهل حکمت ** مولانا علی بروسایی ** ومعمور المعزین صاقز درون بیعلت ** درویش
عمر شفایی کبی رجال کمال آمیزش واختلاط ایله بالخاصه مغناطیس مانند میل میل وصحبته جذب ایله
دم ساری کبی عروق ومفاصل صحبت والفتلرینه جریان ایدوب تراکیب مزاجکیر کلمات شیرین کالانلردن
خوشه چین استزاده ** وانفاس طیبهٔ موافق مشارب روحانی سماعلرندن بنچه سال تلذذ واستفاده
ایدوب بالذات نظم اصول بنض جوشد منعرف زجنبش اصل ** نکرده قائده درجنك بوعلی قانون ** قاعدهٔ
قدیمه سی اوزره شربت زهرابه جانکدازینی نوش ** وذائقهٔ هادم اللذات مرك ایله بیهوش ومدهوش
اولوب بیمارخانهٔ شفاخانهٔ دار السلام ** وبیرایهٔ خوان احسان ذی الجلال والاکرام ** اولدقلرندن صکره
دخی آثار مؤلفه لرندن اجزا باجزا فحص وتتبع ایله صلایهٔ صحیفهٔ تعبیرات مواد منعقده ده سابیدهٔ
تصفیهٔ تعلم وتحقیق ** ومیزان امتحان وتجربده سنجیدهٔ عیار وتدقیق ** ایدرك شناور دریای فوج
فوج قوانین حکمت اولمغله دست رس ساحل موجا موج استخراج نوآیین طبابت اولدیغم مروارید شاهوار
جیدهٔ تدابیر سریع التأثیری ع اب انکور زخم ایجره دور دوق باده اولور ** زر ایله قلادهٔ کردن
همت ایلمك دیدند وعادت ولازمهٔ ذمت قیلنمشدی نظم بسرکه وادر راه باید در جگر **
کوبرو سیرکنگبین شو ازجگر ** جانشینسی اوزره بوحال اشتغال بال ایله دیدیلر بری طب جدید
وقدیمدن علما وعملا مجربانم اولان قواعد نادره ** ونفایس کتب معتبرهٔ فن خزانهٔ ممتازه اولان فوائد
وافره ** واطبای حذاقت نوانك سبزازه بند جرائد فیلسوفی اولدیغی بنچه رطب ویابس تراکیب
انعزاطیه ** وحار وبارد تجارب جالینوسیه کم ** دست اشکال بیوست لغات غامضه ده سلسلهٔ
زبان لاتین ویونانیه ** ولهجهٔ صلصلهٔ افرنج ونالیا انکرختار در ** سل سیف قلم ایله تسخیر ساز
وعملها عمل من طب لمن حب ** مثل جوبجا اوزره خدمتدان حکمای اسلام ** وبعض اشنایان اطبای کرام
وبکرهم زمرهٔ ارباب احتیاج ** دخی انکله احتیاج ایلمکه صالح برجمع موجز ونفیس ** انموذجیله نسق ساز
قانونچهٔ ترتیب وتأسیس اولنوب ** وخوش آینده تعبیر ایله دلخستگان ترشروی مخرق المزاجك سر بزم
تسلیه سنده بسط قال وقیل جمیل ** ایله قبل العلاج شفای صدر علیل ** ودنیاده توحت تحصیله بوی
آشنای بهارستان حدایق عرفان اولان اسلافك اثرلرینه اقتفا ** وائمهٔ حکمای قدمانك ایده سان [illegible]

جماعتله قيام وا قندا اولمغين اشكستكئ اولين قاروره وزوش نما اولمغله طب عتيق وجديدن مركب
بر مجموعهٔ عالميها و مؤلف منتخب حكيماندر بيهمتا تشريح وأملا ونام نامیسی واستفتاح و شروعنك
تاريخ سامیسی دستور وسيم في الطب الجديد والقديم ديو تسميه و توسيم وبو وادیده نادرفته
اوزره بر كتاب لطيف تصنيفی هويدا ومبو سوّدا دخولیا لكل جديد لذة وفقنجه صفحهٔ سويداده ارتسام
بيدا اولديغی زمان باهر البرهانده جزء اعظم تراكيب ادويهٔ صحت امزجهٔ جهانيان ومركز دائرهٔ تجارب
تصفيهٔ شوكت جبار كرد وشان نفيس النفس قدسی الذات وكامل الصناعه سروشی صفات لقمان
حكمت فلاطون فطنت طبيب قلوب عرفای مكدر الاحوال ودواساز درد عسير العلاج احتياج وملال
اولان ملك ملوك الآفاق بجماهيرها سلطان سلاطين الدنيا بحذافيرها كرم نثار و بخشايش
شعار خداوندكار الجليل الملوك تاجداران اپهمكار صفوت پیرای مصطفين اخيار ظل الاله
خلافت پناه السلطان ابن السلطان السلطان مصطفی خان الثالث ابن السلطان الغازی
احمد خان الثالث حضرتلرينك اعتدال نبض طبع همايونلری دليل صحت عالم ونوشدارو لطفلری
تركيبلری عفونت اخلاط قهر دهره پادزهر معظم درد كه قطرات مداد ماء الحياة خامهٔ خضر جامه لری
اسباب وعلامات حيات عظام رفات ارباب حاجاتدر مادامكه طبيب برجيس فلك غرغرهٔ آفتاب
وسكر اسفيداج رنك سحردن اختراع شراب وشفق صباح ورواحدن اصطناع راح رمانين
ابداع جواب ناب ايليه انموذج معجون دواقالونی اولان استقصات خير مايهٔ وجود برجودلری
كاسهٔ بلورين صون صمدانيده مصون وخلاصهٔ صفوتمون نسخهٔ نفيسهٔ اخشيجان ذات بهبودلری
طبق فغفورين عون ربانيده محفوظ و مكنون اولوب الله الشافی تعالی شانه المعافی شراب الرياض
هنابيدن مركب وحماض لطف ومرحمتدن مرتب اولان اجزاء دواء المسك نوددو ذينه صحت عنوانلرين
دمبدم منتج مادة الحياة الی ماشاء الله ومروّج قوة القلب عليك عين الله ايليه آمين يا الذی
ع يا رب وعا ... **اعتذار** الحالة هذه بو خامه دست پيشهٔ طبابتك روش خود فروش اوزره
بو معقوله مادهٔ وخيمه يه تصدی وامرها ثلاثه غيمه يه تعدی ايلمك كرچه وظيفهٔ وحدّی دكلدر لكن

نظم

چون قضا آيد طبيب ابله شود ‖ وان دوا در نفع هم كمره شود
ليك كر باشد طبيبش نور حق ‖ نيست از يرهوت نقصان و دق
پس برو خاموش باش از انقيا د ‖ زير ظل امر شيخ واوستا د
صد هزاران طب جالينوس بود ‖ پيش عيسی و دمش افسوس بود

ثناسی اوزره صدر آرای رياسة الاطباء شهرياری وبنضگیرای ساعد اقبال مساعد شهنشاه عالی تباری
ونبض شناس طبع همايون خداوندكاری اولان عارف معارف اسباب وعلامات الميا مرقلوب واقف مواقف
اشفيهٔ جلاب كمالات قوام اسلوب نامداران شفاساز دلخستكان امت وهمنام شفاعت پاش درد آوردگان
كهفكاران طريقت شريعت نمونه نمای صوان الحكمه ابن سينا اعرف العرفاء اديب الادبا خوشنودی سايان
زمين وزمانك عماد دلپسندی حكيم الاسلام والمسلمين ... حضرت مولانا محمد رفيع افندی طابت طبابته
الی يوم الدين جنابلرينك طبع فيلسوفانه لرينه تأييد بازوی عنايت وتشييد ساعد همت واعانتلری
انضمامی ترويج كالای دل پركرب اولمغين ملاحظه سی احتساب رسيب اولمغله جناب حكيم منان شفارسان
تابرو زعافيت پرو زجاويد غباراسنان تأليف قلوب ومراحلرين سفوف صحت مألوف دماغ مريضان
ماخوليای اميد ايليه آمين **نظم** تا بدانی كو حكيمست وخبير ‖ مصلح امراض درمان ناپذير ‖ خلاصهٔ كلام
بلحظه ده مستفيدان آثار علم حكمته ظاهر و برنظره ده مقتبسان انوار فن طبابته باهر دركه بو مجموعه

مطبوعه

مطبوعه نك هر بر تركيبنده لقای حبيب آسا شفای صدر هر طبيب هويدا بر شاهد معرفت ومخدرهٔ عذرا
صفت كبی مزيجهٔ استفاده سی فرحهٔ عسر تفهمدن داغدار اولان بيمار تزاره دار الشفای
نتيجة الدواده مربا نوشدارو مصفای بين التأثير والايفا ايله اذاقهٔ چاشنی صحت وصفا
وازالهٔ داء العضال اشكال وخفا ايلمسی ارباب تجربه واختباره آشكاره كوردی **نظم**

كی ز حنظل ستان شكر زايد ‖ سيب هركز ز شاخ بيد آيد ‖ ثمره سی

اوزره بو بيمار كليل البضاعه ودل افكار قليل الاستطاعه نك اثرنا چيزی اولمق حسبيله دخی عند
الحذاق قرين معرض مزيد ستايش واشفاق اولمغله اول قوت قلب عليلان حواس وكوياى كلام
شريف فيه شفاء للناس حضرتلرينك شفاخانهٔ حكمت پناهندن **نظم**

این همه تاكی بود برسر خوان هوس ‖ معدهٔ اميد من هيضه كش امتلا
نبض شناسان همه مانده بسوء المزاج ‖ تابع امر تو در ديرهٔ حكمت دوا
بر همه تلخی دهی كی كنم ابرو ترش ‖ ای چه صفرای من لطف تو سقمونيا
ديدهٔ بيمار اگر سرمه ببخشد فروغ ‖ كوی دلرا چه سود كحل وتوتيا

كنار نسخه چشمه داشته وملحوظ دكه واقع اولان تركيب سهو وزلل وترتيب قصور وخللدن
ناظران ارباب فضل وسماحتك مكحلهٔ چشم عنايتلرين ميل صفح الجميل العفو واغماض وحمايت
وتربيتله بلا مداهنه يوشيله بيورب كرسنه چشمان سبلناكان طلب فن طبابت وحذاقت
دخی باديه بيمانی حيرت تعليره شاخصة الابصار بيكرداراولوب زلال سرشار فضافيض منافع
وفوائد ربانيه دن سير وفيضمند وبو حقيری دخی رشحات عطيات دعوات اجابت
رو الرندن بهره مند ايليه لر آمين بالنبی الامين ما تلی فی الكتاب المبين ما هو شفاء ورحمة للمؤمنين

نظم **مثنوی**

ای زخلدان درد ودرمان والم ‖ هم ازو دان تندرستی وسقم
كاه وقت دعا واستشفا ‖ اج دكان نياذی ايله رجا ‖ ای كريم ورحيم فيضنما ‖ آی يتنده دوا و شفا
ما عبدناك حق طاعتكا ‖ ما شكرناك حق نعمتكا ‖ ما ذكرناك حق تذكرتك ‖ ما عرفناك حق معرفتك
خسته قيلدی بنی بلای ذنوب ‖ چاره قيل چاره ای طبيب قلوب ‖ اولمشم زهر معصيتله هلاك ‖ ايله غفرانكی اكا ترياك
قيل عطا جمله درده درمانی ‖ راحت روح وصحت جانی ‖ مرض هجره وصلك ايله علاج ‖ ايته غيرك دواسنه محتاج
زنده عشقك اولدی چونكه مسيح ‖ مرده احيا ايدر سونوله صريح ‖ خستهٔ عشقك اولمسه لقمان ‖ حكمت اولماز ابدی اكا شايان
جام لبريز عشقه نيت ايدرب ‖ خضر ماء الحياتی ايچدی كيدوب ‖ هر برنده نيچه حقايق وار ‖ نيچه حكمت نيچه دقايق وار
سعی ثابت جلی حكمت ‖ اولسه تضمين وقيد غايت ‖ آچه مز بو قپاغی افلاطون ‖ فلسفی صند يغی دكل كردون
بنده احكامنی عليم بيلور ‖ نه منجم نه خود حكيم بيلور ‖ دردمی صقلم بيلنلردن ‖ درده درمان اولور ارنلردن
يا الهی بو وجه رسول ‖ قيل وسيله دعاسنی مقبول ‖ بيلدكی جاه سرور دين ‖ فخر عالم حبيب رب معين
شاه كونين سيد الثقلين ‖ جد سبطين صاحب الحرمين ‖ مبتلای محبتی يعقوب ‖ دردمند بلاكشی ايوب
لعلی چاشنيسی كوردی نكاه ‖ ديری دوحی فدالك روح الله ‖ سيب ماهی كه بر يلشهی كمال ‖ يكی شق ايتدی هندوانه مثال
پايه يه بو سوروب وسلطانك ‖ كوزی كوكلی ايچلری اعيانك ‖ دخی نه بره نام او لوبده حاصل ‖ آچه دوشری كوزين اوشفنه دل
بكمال ايجهار يادكزين ‖ عشره اهل بدر وفتح مبين ‖ جمله نك اختياری شيخ عتيق ‖ يار غار رسول حق صديق
بو مكوكنبه شاه داد پناه ‖ حامی دين خليفهٔ اكاه ‖ ايليوب جانی رسوله فدا ‖ غار ده جسمنی ايتدی پاره غذا
لب ترياق كار دينك يادی ‖ تو دنيچه ای ايتدی بيماری ‖ ثانی اربعه او داد افزا ‖ شهريار عرب جناب عمر
عدلی سم ظلمه هر مخلوق ‖ بولدی ترياق پاره فاروق ‖ كمسه المازدی نشتر باد هوا ‖ بويدرد دری ميكر كه صبا

سایۀ وأفسنده مهر بخود * صبری اوزره یانوب ایدردی حضور * یار ثالث خلیفهٔ ذیشان * ابن عفان حضرت عثمان
یا قوزکی سپهره شرمنده * دعشه لرکلدی مهره شرمنده * خامه سی بوستان قرأنه * بر قلم صو ایدردی حکیمانه
یادچار دمکه ابن عم رسول * والد نیرینه زوج بتول * اسد الله علم شیر غالب * قطب عالم علی بو طالب
ایکی در محیط فیض آخرین * صدفلرین منوّر اولوحسنین * دلکه درد ایلدیلر استمداد * روحلرندن بولدم امداد
کرچه بر خاکساره مزکیز * صحب وآله محب ومنتسبز * بونلرک حرمتنه قل احسان * دوحه نفسم ذبون اولمه آن
انتظار انکی کئیب ایتمه * وهمی یوق خسته به طبیب ایتمه * ایلدیکه مضرّه خسته نظر * اکا قلب طبیبی طب ایدر
تسلی بخشو طبیبا دیدیز * خسته خانی ایلمز برهیز * اولیجق بعض مبتلای حبیب * آدین ایلر طبیبنک تلویث
او علیله طبیب نکسه کرك * ذهرایچه نیة الشفا دیرك * نه اولورد ردینه نه چاره بولور * عاقبت علتی تشنج اولور
ایله تدبیری بنم یا رب * قید تقدیر بکه موافق هب * قیل طریق سلامته سالك * ایله اکسیر همته مالك
قیلمه سرسام صدمه شکرات * ایدم آخر نفسده ذکر وصلات * بجیرمضید نزمکر دار سلام * حق رسوله اوله صلوة وسلام
* وعلی آله باجمعهم * وعلی صحبه وتبعهم *

ایمدی معلوم اولسون که بو تألیف لطیف بر مقدمه ودرت کتاب وبر خاتمه یی مشتملدر

المقدمة في القوانين التي لابد منه في هذه الصناعة
الكتاب الأول في الامراض الحاصلة به من القوى الحيوانية والنفسانية المختصة الرجال بعضو عضو من الرأس الى القدم
الكتاب الثاني في الامراض المختصة للنساء والاطفال والصبيان
الكتاب الثالث في كلام الكلي والجزئي للامراض التي تختص بعضو دون عضو كالحميات والبثور والاورام وتفرق الاتصال
الكتاب الرابع في كلام الكلي والجزئي لاحكام الادوية المفردة والمركبة
الخاتمة في وصايا الاطبا

المقدمة معلوم اولسون که معالجه ایکی نوع اوزره در نوع اول طریق مشهور در بین الاطبا متداول در که قوانین طب اوزره اولان معالجاتدر نوع ثانی طریق غیر متعارفدر یعنی فصد واسهال وتعریق وادرار امثالی طرق متعارف ایله دکلدر بلکه هیاکل ورقی کبی بدن انسانده بر معنای متعارفه خفی ایله سریعا آثار عجیبه سی وفوائد غریبه سی حاصل اولان معالجاتدر مثلا عرق النسا و نقرسیده بر قطعه لحم الجاموسی نصف ساعت موضع وجعه باغلیوب بعده رفع وبر کلبك ایاغنه باغلمق ایله وجع مزبوری کلبه نقل ایدردکلری کبی اما نوع اول ایله اولان معالجات حدّ ذاتنده وفی الحقیقه نقصان اوزره اولوب خطا وخلاءدن خالی دکلدر ونقصان وخطاسی ایکی جهتدندر جهت اولی انحرام تجربه درکه الی یومنا هذا عالم کبیر وعالم صغیرك احوالی نظر صحیح ایله ملاحظه واحدهما آخره تطبیق ایدرك تجربه وامتحان ایدروب کما ینبغی قوانین معقوله تحریر وبیان اتمش یوقدر لهذا فی زماننا تشریح ایله وتجربیات کیمیائیه ومعاینه ایله سعی وجد ایدروب بدن انسانه متعلق احوالك بعضیسنه تشریح ایله وبعضیسنه اعمال کیمیائیه ومعاینه ایله اطلاع وتحریره همت اولنور جهت ثانیه فقدان ادویهٔ جیده ومؤثره دربر ادویهٔ کلیه وجزئیه دن کرکی کبی نافع ومؤثره عدیم الصور بردوائك وجودی اعز من الکبریت الاحمردر لهذا بعضیلر طرق کیمیائیه ایله معادنی تدبیر وتجربه ایدروب اعمالرین مدبّرات مزبوره یه قصر وحصر اتمشلردرانلرك رئیسلری باسلیوس وبراکلسوس نام طبیبلردر وعلی هذا امراضك اسباب اصلیه سنه علاجلری عوارضنه

علاجه

٤

علاجه مشغول اولمق اولحوانسب کوردیلر وکورمزمسنکه علاج عجائبزکاه اولور که استاد حاذق بر طبیبك تدبیرندن انفع واولی اولور عجائبز ایسه علتك عارضه سنه نظر ایلدکلری ظاهردر زیرا صناعتمز نقصان اوزره اولدیغنه علتك سبب اصلیسنی کرکی کبی بلوب علاج اتمك امور مشکله دندر لهذا اکثریا عوارضنه علاج ایله مشغول اولنوب سبب اصلیسی ازاله یه نادرا تصدّی اولنوربو کلامی تفهیم وایضاح ایچون بو تمثیل ایراد ایدرلرمثلا برکسه نك بر مفصله بردکن باتوب متورّم وملتهب ایلسه مزبوردکن محسوس اولوب اخراجی ممکن اولدیغی صورتده فی الحال اخراج اولنمغله تورّم والتهاجی زائل اولور اما غیر محسوس اولوب اخراجی ممکن اولمدیغی صورتده منضجات ومحللات وکاه بحسب الاقتضا مخدرات ایله طبیعته اعانت اولنور تا که مزبوردکنی طبیعت خارجه دفع ونقض ایده کذلك ورم فلغمونی ده داخلدن وارد اولان دکنی مزبوردکن کبی کوروب اخراج ممکن اولسه فلغمونی بسهولة مندفع اولوردی اما اخراج وازاله سنه واقف اولنمدیغی اجلدن مخدرات ومنضجات ومحللاته مراجعت اولنور الحاصل معالجاتك نوع اولنه منصدّی اولان کمسنه طبك قوانین عملیه سنی تشریح ایله وتجربیات کیمیائیه ومعاینات ایله تحقیق ایدوب ادویهٔ کلیه وجزئیه یی تکرار بتکرار تجربه وامتحانه محتاجدر لکن فی زماننا هذا اصلاح وتحقیق اولنان قوانین عملیه ومعالجاتك نوع اولی واقف اولدیغمز مرتبه بو کتابمزده بیان وتفصیله مبادرت اولنمشدر ومعالجاتك نوع ثانیسی بعضی کلام آخرلرینده خاتمه شکلنده ایراد اولنور تنبیه معلوم اولسون که نوع اولی تفصیل وایضاح ایچون هر بابك اولنده مرضك تعریفی وعروضنی بیان ایدرز که اول بیاندن علتك علاماتی وکاه اولور که تقدمة المعرفه سی فهم اولنور التسبب دینلدکده علتك سبب بادیسی وسبب قریبی مادیسی وصوریسی بیان اولنوب سبب مزبور مجرد سبب غیر طبیعی میدر یوخسه طبیعی ایله غیر طبیعیدن مرکبمیدر کذلك اسباب سادیه دخی یا خود ادت طریقی ایله اولان اسبابدنمیدر تفصیل اولنور العلامات تحریر اولنان محللرده اول بابده اولان تحریردن فهم اولنمیان بعضی علامات ذکر اولنور یا خود مبتدی وغبی لره علتك علاماتی بابك اولنده اولان تحریردن فهم اولنمشدر دیو تنبیه اولنور تقدمة المعرفه تحریر اولندقده سهل العلاج وعسیر العلاج اولمسی امثالی احوالی بیان اولنور العلاج ذکر اولندقده علتك تدبیری اولا قول کلی ایله بیان اولنوب بعده علتك بالخاصه ادویهٔ مفرده ومرکبه سنك کلیه وجزئیه سی داخلیه وخارجیه سی واستعمالرینك محل ومقداری بیان اولنمق اثناسنده اساتذهٔ اطبانك بعضی تجربه لری نقل اولنور بوندن صکره معلوم اوله که بو صناعتك قوانین عملیه سنی تعلیم وتعلمده قوانین کیمیائیه واحوال عقاقیری بلوب استحضار لازم اولدیغی کبی افعال طبیعیه تجربیات کیمیائیه ایله وافعال نفسانیه اعمال معاینه ایله تبیین اولندیغی بو صناعته شروع ایدنلره بیان وتعلیم اولنمق لازمدر وبونك تعلیم وبیاننده مباحث ثلاثه یه محتاج اولمغله مقدمه ده اوچ مبحث ایراد اولنمشدر المبحث الاول في المزاج واحوالده جونکه فن طبك موضوعی بدن انسان من حيث الصحة والمرض در بو فنده

بدن انسانی وانك عوارضی اولان افعال حیوانیه‌یی ملاحظه وتأمل لازمدر كه بدن انسان
دورد آثر تعبیر اولنان فسقیه امثالی اذن ماء وهوا واسطه سیله بعضی اثار عجیبه صدور
ایدن آلاته تشبیه اولنوب افعال حیوانیه آلات مذكوره ده اثار مزبوره نك مبادیسی اولان
محركات دوجه سنه یعنی هوائیه سنه تشبیه اولنمشدر ایمدی معلوم اولدكه بدن انسانك
اجزاسی ایكی نوعدر برنوعی ابیض اللون وعصبی اولان اعضادركه عند القدما منیدن
متولد اولمق اوزره در اعصاب واغشیه وغضروف كبی وبرنوعی دخی اعضاء
دمویه در یعنی لحمانیه در كه الیافك اجتماعندن مركب ومتشكل اولوب انلره دم
واصل ومتلاصق ومنعقد اولمشدر بوایكی نوع اعضانك موضع طبیعیلرینده
اجتماع وتركبندن صناعتمزك موضوعی حاصل اولور وبوموضوع كه مادیدر قدما
دیدكلری كبی عناصر اربعه دن مركب اولدیغی معلوم دكلدر زیرا اجسامك عناصر اربعه دن
تركیبی برطریقله اثبات وبرتجربه ایله تفطن ممكن دكلدر بنته كه انكلس اطباسی
معتمدلرندن بوئیل نام طبیب تفصیل اوزره بیان اتمشدر اگرچه ماء وتراب
وهوادن تركب انكار اولنمز زیرا بدن انسان وسائر اجسادك تركیبنده بونلر
مشاهده اولنور لكن بومادهلر ایله معاً نارك وجودینده اشتباه واردركه ماء ایله
نارك اجتماع وتركیبی امر محال اولدیغی بواشتباهی تأیید ایدر اما متأخرین كه اعتماد
لری تجربه یه در انلرك عندنده حرارت اجزاء كبریتیه نك انحلالندن ناشیدر یعنی
اجسامده اولان دهنیت حامضه كه كبریتیت تعبیر اولنور هوا واسطه سیله
اجزاء متصاعده یه مستحیل اولمه سندن ناشیدر زیرا بوانحلالدن ایكی عارضه حادث
اولور بری حرارت وبری شعاعدر بوكلامك تحقیق وتفصیلی مراد اولنورسه بقتوكس
نام طبیبك كتابنه مراجعت اولنه ایمدی بدن انسانده اولان حرارت دخی دمك
اجزاء كبریتیه سنك انحلالندن ناشیدركه انحلال مزبور آنفا بیان اولنور ومعلوم
اولدكه اجسامك جمله سنده تكون وتولد وتغذی ونما وهابتحلل تعبیر اولنان فساد
دائمی غیر محسوس اجزاء صغار ذیمقراطیسیه واسطه سیله اولدیغندن كذلك اجزاء
صغار مزبوره نك اتحادیندن وانفصالندن وانقلابندن اجسام متخالفه
ومتغایره اولمغله اجزاء مزبوره اجسامك مبادیسی یعنی عناصری فرض اولنور
وبواجزا مادی اولوب كم معقوله سندن اولمغله كمیت وهیئت مخصوصه لری
حسبیله عظم معین وشكل مخصوص اوزره مرتب وموضوع اولمق لازمدر اولدیغندن
بواجزانك ذاتنده وامتزاجنده اختلافی ایله اجسام مختلفه وعوارضی متكثره
اولمق لازمدر واجزاء مزبوره نك اختلافی جسمك اصلنده یعنی تحیزده محدود اولان
اجزا جسمك حین تكوننده اولان حركت تعینی اقتضاسی ایله اشكال متخالفه اوزره
متشكل اولمسندندر وبواجزاء صغاركه اجسام انلردن تركب ایدوب بینه انلره
مستحیل اولور بوصناعتده احوال اجسامی بیان اتمامسنده درت اسمیله مذكوردر
اولكیسی اجزاء ملحیه دركه ایكی نوع اولوب برینه حموضت وبرینه قلیت دیرلركه
بوایكیسنك امتزاجندن ملح حاصل اولور ایكنجیسی اجزاء دهنیه اوچنجیسی اجزاء
مائیه دردنجیسی اجزاء ارضیه در بواجزاء اربعه مذكوره اجسامك اگرچه

مبادیسی یعنی اجزاء اولیه سی دكلدر لكن مبادیه قریبدر واحوال اجسامی تعلیم و
وتعلمده مبادی فرض اولنمق اجزاء اولیه سندن اولی وانسبدر علی الخصوص
حموضت وقلیت نوعلرینك تحتنده غیر معدود اقسام متكثره اولمغله كویاكه
اجسامك انفعالاتی انلره منحصردر زیرا كرك قلیت وكرك حموضت اجسام
مختلفه نك تركیبی حسبیله انواع كثیره ایله متنوعه اولدقلریندن اثار متنوعه
حدوثنه باعث وبادی اولورلر هذا اجسامك افعال طبیعیه سنك اكثری انلرك
انفعالندن حادث اولور علی الخصوص تخمر وغلیان بونلرك انفعالندن حادث
اولور زیرا تخمر اجسامك مركب اولدیغی اجزاء صغارك داخلنده اولان حركتدن
عبارتدركه اول حركت اجزاء ملحیه حامضه واجزاء ملحیه قلیه نك هر بری
فاعل ومنفعل اولدقلریندن ناشی اولان انحلالدن حادث اولور زیرا بوانحلالدن
جسمك جمیع اجزاسی بینده گاه تفرق وگاه اجتماع حاصل اولمغله بوحركت
حادث اولور كذلك غلیان دخی ماسبق كبی بوایكی نوع اجزاء ملحیه نك انحلالندن
ناشی اولان حركتدن عبارتدر لكن ملحین مزبورین صافی وحاد اولدقلریندن انحلال
مزبور سرعت اوزره اولوب حركت دخی ماسبقلرندن قوی اولور كذلك دم كیلوس
واعضاء متشابهه نك مادۀ غذائیه لری بوایكی نوع اجزاء ملحیه ایله اجزاء دهنیه دن
متولد اولور هذا بدن انسانده اولان موادك جمله سنه حموضت وقلیتدن مركب
اولمق اوزره حكم اتمشلردر بوكلامی بعضی اعمال كیمیائیه اظهار وتأكید ایدر ومعلوم
اولدكه بدن انسانده اجزاء صغار ذیمقراطیسیه نك اجتماع وتركبندن متولد اولان
اعضایه اعضای متشابهه ومفرده دیرلر الیاف واعصاب وعظام كبی واعضاء
متشابهه دن مركب اولان اعضایه اعضاء مركبه وغیر متشابهه دیرلر راس وقلب
كبی واعضاء مركبه نك تركیبی الیاف ایله كما ینبغی اولوب انلردن بعضی ادخال
صدور ایلدیكی جهتدن اعضاء آلیه دیرلر قلب ودیه كبی اما اعضاء متشابهه اجزاء ذی
صغاردن مركب اولدیغی حالده انلرده مزاج عنصری حاصل اولور كذلك اجزاء مزبوره
متولد دم انلره واصل وغذا اولدقده مزاج حیوانی حاصل اولور بعضیلر اكا حرارت
غریزیه ورطوبت غریزیه دیرلر ایمدی ابدانده دمك اختلافی اولمغله امزجه نك
دخی اختلافی محقق وظاهر اولور بونلر نصكره یعنی صناعتمزك موضوع مادیسی اولان
بدن انسان ذكر اولنان مرتبه ثابت ومعین اولدقدنصكره معلوم اولدكه بوآلت
یعنی بدن انسان مادامكه حركات وافعال متخالفه ایله متحرك وفاعل اولمغه اطلاق
اولنور زیرا حیات حركات ایله یعنی افعال ایله متصور ومتشكل اولور اگر بوآلتك
حركاتی بالكلیه منعدم اولوب اعاده سی ممكن اولمزسه میت دیرلر زیرا مماتیت آلتك
انعدامندن عبارتدر اگر بوآلتك حركات مزبوره سی صحیحاً وكما ینبغی اولورسه صحیح
دیرلر زیرا صحت كمال حیاتدن عبارتدر اگر بوآلتك حركاتی فساد ورداءت اوزره
اولورسه مریض دیرلر زیرا مرض صحتك فساد ورداءتندن كنایه‌در اما بوحركات
وافعالك اجسام حیوانیاتده مبدائی وفاعلیكه اكا نفس وروح دیرلر مجردات قبیلندن
اولدیغی معلوم دكلدر زیرا مجرداتدن اولسه تفرق وقسمتی قبول اتمزدی مع هذا

بعضی حیواناتده متفرق ومنقسم اولدیغی ظاهر ومشاهدر از جمله افعینک رأس وذنبی
قطع اولندقده مدّت مدیده رأسی وذنبی ووسطی بشقه بشقه متحرك اولدیغی تحرکنك
منقسم اولدیغندندر کذلك مجردات اولسه فساد وفنایی قابل اولمزدی کذلك
حیوانات غیر ناطقه عاقل اولمق لازم اولوردی ایمدی نفس روح دینلکری بر شیئ
مادیدرکه جمیع حیات صاحبنك اعضاء آلیّه لرینه ساری ومتعلق اولوب انلرك حرکاتی
وحرکاتلرینك سرعت وبطؤی وشدّت وخفّتی آنکله در ایمدی تمحض واستقرار اولنسه
اجساد حیواناتده حرکات وافعاله مبداء وفاعل اولان بولنمز الا اول مواد طیاره ومتحرکه
بولنورکه عند الاطبا الا مجازاً روح دیرلر یعنی دمدن وسائر مواد غذائیه دن بطریق الانحلال
متفرق اولوب جوار قلبده طیران ایدن اجزاء متصاعده لطیفه یرکه قدما الا بخار لطیف
دیرلر اگرچه اطبا بیننده الا روح اطلاقی مجازاً در اما فی الحقیقه حیواناتك حرکات و
افعالنك فاعلی ومبدائی اولدر وبو انحلال دمك دوام تحرك طبیعیسندن یاخود قلبك
متصلا هوائی جذب واخراجندن حادث اولور دم ایله معاً جمله بدنه وجمیع اعضای
آلیه یه ساری اولور اما دمك بو مواد روحیه طیاره یه انحلالی جوهرینده مسکن اولان
ملح طیار دهنی سندن ناشیدرکه کبریت باروت مثابه سنده در دمك سخونت والتهابی مقتضی
اولوب کویاکه کبریت مزبوره اشتعال واقع اولور چونکه دمك بو سخونت والتهاب واقع
اوله آندن متصاعد اولان مواد طیاره که الا روح دینلمش ایدی شعله مثال فروزان
اولوب نورانیتی بدنك جمیع اجزاسنه شامل وساری اولور لهذا روحه نورانی
تعبیر ایدرلر پس جوهر دمده ظاهر اولان نورانیتنه روح حیوانی دیرلر ودماغ واعصابه
ظاهر اولان نورانیتنه روح نفسانی دیرلر کذلك مخیده واقع اولوب مخ اعزده واقع
اولان ایله مصادفه ایلدکده روح مولده دیرلر اما دمك ورطوبت دمك ترکیب و
طبیعتلرینه منضم اولورکه بو مواد روحانیه ملح طیار دهنی یعنی ملح طیار کبریتی اوله
ایمدی طبیعت مزبوره ده اولمغله تحرك مدن وهوانك دمی انحلالندن وسرعت اوزره
تحریکندن قلبك بطن ایسریده بو مواد روحانیه بر شیئ مشتعل وشعله فانوس
کبی مستور وفروزان اولوب کویاکه تسخین واشتعال اولمش روح شراب کبی
ملتهب اولوب بدنك جمیع اجزاسینی تسخین وعفونت وفساددن حفظ ایدر
وبو نورانیتك فیضانی دائمی ومتواصل اولمق لازمدرکه منقطع اولمسی وبعضی
موضعه کما ینبغی عدم وصولی حطر ناکدر نته که مصلوبك سریعاً افعالی دما غیر سی
زائل اولدیغی کذلك غشی اصحابنده فی الحال برودت ظاهر اولوب میت کبی اولدیغی
بو سببدن ناشیدر معلوم اوله که روحك التهابندن بدنده منتشر اولان حرارتك
فائده سی افعال بدنیه یی تسهیلدر بو خصوصده حیواناتك حیاتی مجرد حرارت ایله
ثابت ومستقر اولور دکلدر کورمز مسنکه حیوانات بارده ده حرارت موجود دکلدر
کذلك حیوانات حاره نك بعضی سنده قلیل وبعضی سنده کثیر اولور لهذا حرارت
حیوانات حاره نك حیاتنه لازم وتابعدر بو حکم اولنور لکن ماده حیات فی الحقیقه
روح اطلاق اولنان مواد طیاره لطیفه اولوب حرارتی مستلزم اولمغله ماده حیاتی
بعضیلر حرارت غریزیه وآتش طیبعیه امثالی اسامی ایله ذکر ایدرلر ایمدی حیاتك

اساسی

اساسی دمدر یاخود دموی اولمیان حیواناتده دم بدلی غذادن متولد ماده رطبه درکه
بونلردن روحك دوام تولدی وتجددی ایله حیات ثابت ومستقر اولوب بونلرك ماده
اصلیه سی اولان اجزاء صغار مخیه که انك واسطه سیله دمده یاخود دمك بدلنده
تحرك وتسخین حاصل اولوب روح متولد اولور انك ضعف وقوتی وفسادی تبدلی استعدا
جهتندن حیاتك طول وقصری وصحت ومرض حاصل اولور بونلردن صکره معلوم اوله که
ذکر اولنان روحده انسان ایله جمیع حیوانات مشترك اولوب انسان حیواناتدن نفس
ناطقه ایله متمیز اولور وبو نفس ناطقه تعبیر اولنان بر جوهر روحانی درکه ممات وفنایی
قابل دکلدر ومزاج وافعال حیوانیه ده قطعا مدخلی یوقدر مجرد فهم وعلمك وافعال
ارادیه نك مبدائی وفاعلیدرکه بدن انسانه تعلقی حواس باطنه یی حس وفهمه استخدام
ایچوندر کذلك روح حیوانینك افعال باطله ومضره سنه مانع اولوب افعال لازمه
ومهمه یه حکم وبالضروری ارجاع ایدر المبحث الثانی فی القوی الحیوانیه
وتدبیر آفاتها معلوم اوله که عملیاتده بدن انسانك اساسی اولان ایکی نوع قوتك
احوالنی وتدبیرینی بیلمك لازمدر یعنی ایکی نوع قوه که برنجیسی قوه حیوانیه یعنی قوه
طبیعیه در وبرنجیسی دخی قوه نفسانیه درکه قوه مولده نك احوالی آنکله ایراد اولنور
بو ایکی نوع قوتك احوالنی وتدبیرینی استحصال لازمدر اما قوه حیوانیه دمده وروح
حیوانیده وسائر رطوبات بدنیه ده متمکندرکه بدنك حیاتی بو اساس ایله ثابت
ومستقر اولور اما قوه نفسانیه روح نفسانی ودماغده ودماغك بطن مؤخرندن
نابت اولان اعصابده واعضاء عصبانیه ده متمکندر ایمدی قوه حیوانیه نك تدبیرنده
صناعت طبیعیه نك ایکی آلتی که برنجیسی حومت وبرنجیسی فلیت در بو ایکی آلتك
تأثیرینی دمده وکیلوسده وبونلردن متولد اولان رطوباتده یعنی صفرا ورطوبات
مرابضیه وبلغمده ملاحظه ایدوب بونلرك تأثیرندن حادث اولان مزاجی و
حرکاتی مختلفه یی دبو مزاج وحرکاتك تدبیرینی کما ینبغی احاطه وادعان لازم اولور
وقوه نفسانیه نك احوالنده اعصابك شعب کثیره سینی واعضاء مختلفه یه اتصالی
لازم اولان تدبیرینی ادعان واتقان لازم اولورکه بو اتصال ایله شرکت حاصل
اولوب علل وجعیه وتشنجیه حادث اولور ایمدی دمك ایکی نوع حرکتی که برنجیسی
حرکت دوریه سی وبرنجیسی جوهرینده اولان حرکت تخمیریه سیدر بو ایکی نوع حرکتك
تدبیرینی بیان ایلدمك وکیلوسك وبونلردن متولد اولان سائر رطوباتك تدبیرینی
تعلیم وافاده انسب واسهل اولمغله بو مبحثی ایکی قسمه تقسیم اولنشدر النوع الاول
فی تدبیر دوران الدم معلومدر که مرضا بر مشتکی اولندقده دمك حرکت دوریه سینی یعنی
بدن انسانده جریان ودورانی ملاحظه وتأمل لازمدرکه دمك حرکت مستویه سینی
یعنی حرکت طبیعیه سینی محافظه ورکودتی دفع وموانعنی ازاله ورفعه جد وسعی ایلیه
ایمدی معلوم اوله که دمك رکودتی دفع ایدوب حرکت طبیعیه سنی اعاده ایکی طریقله در
برنجیسی ادویه ایلدر وبرنجیسی عمل بالید ایلدر اما طریق اول معرقات ایله دمك
قوامنی تحلیل وترقیق ایله درکه دمك جوهرینه رقت کلمکله جریان وسیلانه
مستعد اولوب مجاریسنه منصب وحرکت اصلیه سنه عائد وراجع اوله اما طریق ثانی

دمك كثرتندن ناشي اوعيه نك امتلاسي دمك جريانه مانع اولوب ياخود حركتنك
استواسنه خلل ايراث ايلدكده دمي اخراج ومقداريني تقليل ممكن اولور يعني اورده
وشرايندن فصد ايله ياخود شرط وحجامت ايله ياخود ارسال علق ايله دمي اخراج
وخارجه اساله ايتمكله مقداريني تقليل اولنور ايمدي بدن انساندن دمي اخراجدن
ايكي فائده حاصل اولور كه بريسي دمك مقداريني تقليل وبريسي دخي دمك
دوراننه جودة وسرعت كتورمكدركه قدما اكا ترويح وتنفيس ديرلر بو ايكي فائده
حاصل ومتوقع اولور كرك ايسه دمك بر موضعه كثرت ايله انصبابندن راكد
اولوب اول موضعده فلغموني احداث ايلسون وكرك ذاتنده كثرتندن جمله بدنده
راكد اولوب علل امتلائيه ايراث ايلسون اگر سؤال اولنور ايسه كه فصدده
عرق مخصوص اختيار اولنمق لازممیدر جوابنده ديرزكه بر عضوده اولان عروقك
فرقي يوقدر مثلا ساعددن فصد كرك قيفال وكرك مشتركدن اولسون مساويدر
زيرا جملهسي بر عرقك شعبهلريدر اما اعضانك تخالفنه حسبيله عرق مخصوص
اختيار اولنور زيرا اعضا ايكي صنفدر بريسي اعضاء علويه وبريسي سفليهدر
قلب انلره منبع كبي اولوب اعلايه متصاعد اولان شرايين واسطه سيله دخي
اعضاء علويهيه واسفله نازل اولان شرايين واسطه سيله اعضاء سفليهيه
ارسال ايلديكندن قلب بر حد معين وسنور كبي اولوب اندن اعلايه واسفله
دم جاري اولور واعضاء علويه وسفليه موصوفين مختلفين اولوب انلره بر حد
معيندن دم جريان ايلدي ايمدي علت اعضاء علويهدن بر عضوده اولسه انك
مقتضاسنجه بر عرق اختيار اولنور لكن بونم عنديمزده بو صورتده اعضاء سفليهدن
مثلا رجلدن فصد اختيار اولنور زيرا بو صورتده اسفلدن فصد عكس كلي اولور
وفصد اقتضا ايدن اعضاء علويه علتلرينك جملهسنه نافع اولور زيرا اسفلدن
دم اخراج وتقليل اولندقده قلبدن شريان عظيمه منصب اولان دمك شريان
مزبورك اسفله نازل اولان متفرعاتنه جريانه بر مانع بولنميوب اعلايه متصاعد
اولان متفرعاتنك ممتلي بولنمسي دمك اعضاء علويهيه توجهنه مانع اولمغله
قلبدن وارد اولان دم بالكليه اعضاء سفليهيه منجذب اولوب اعضاء علويهدن
دمك تزاحمي زائل وانده راكد اولان دم متحرك اولور پس معلوم اولدكه ايكي صنف
اعضادن يعني اعضاء علويه وسفليهدن بر موضعده دم منصب اولوب فلغموني
احداث ايلدكده اول صنفك عروقندن وعضو ماؤفك قريبندن فصد اولنورسه
عكس جزئي وجذب قريب تسميه اولنور اگر صنف مخالفك عروقندن فصد
اولنورسه عكس كلي وجذب خلاف ديرلر زيرا موضع ماؤفك قريب اسفلندن
فصد اولندقده موضع مقصودهنك دخي تقليل اولنمغله موضع ماؤفده متزاحم
اولان دم انجق اول موضعده متحرك اولور اما اسفل بعيددن يعني صنف خلافدن
فصد اولندقده بدنده اولان دمك جملهسي متحرك اولوب موضع ماؤفده راكد
اولان دم دخي انلرك حركتي ايله متحرك اولمغه محتاجدر اما موضع جارة ملاصقندن
يعني اقربندن فصد اولنورسه اماله ديرلر زيرا موضع اقربدن دم اخراج وتقليل

اولنمغله موضع ماؤفده متزاحم وراكد اولان دم بالطبع اول موضع اقربه ميلان و
سيلان ايلر مثلا دمك لهاته كثرت اوزره انصبابندن حادث اولان خناقده
رجلدن فصد اولنورسه عكس كلي وساعددن فصد اولنورسه عكس جزئي وتحت
اللسان فصد اولنورسه اماله اولنور كذلك فلغموني رحمده ساعددن فصد عكس كلي
ورجلدن فصد عكس جزئي وكنار فرجه ارسال علق ايتمك اماله اولور وكنار فرجه
ارسال علق اطاليا واندلسده مشهوردر نته كم اماطوس لوسيطانوس نام طبيب
مواضع كثيرهده استعمالني تجربه ايتمشدر بوندن صكره معلوم اولدكه عكس مادهنك
وجذب قريب واماله نك دوران دمده تأثيري واقعميدر وكيفيت تأثيري قدما
ديدكلري كبي ميدر ديو سؤال اولنورسه جوابنده ديرزكه تأثيري في نفس الامر
واقعدر لكن كيفيت تأثيري قدما ديدكلري كبي دكلدر نته كم بعضي كتبده تفصيل
وبيان اولنمشدر بز دخي اوچ مثال ايراد ايدوب كيفيت تأثيريني تعليم وبيان
ايدهلم مثال اول فورسطوس نام طبيب كتابنك يكرمي سكزنجي مقالهسندن
اونجي تجربهسنده تحرير ايلديكيدركه عكس مادهنك مزاج نساده تأثيري
زياده اولديغني بيان اثناسنده ديركه بر عورتك دم حيضي افراط اوزره اولمغله
ساعديندن فصد اولنمش ايدي دعقب دم منقطع اولدي لكن بر قاچ كون
مرورنده فصد اولنان ساعدنده وجع ايله معا بر احتلاج ظاهر اولدي تكرار
دم حيضنك نوبتي كلوب اسفلدن دم جريان ايتمكله احتلاج مزبور زائل اولوب
تكرار ساعديندن فصد ايله علاج اولنمشدر مثال ثاني لندانوس نام طبيبك نقل
ايلديكي تجربهدركه بر كسهنك صاغ كوزنده بر فلغموني يعني بر رمد ظهور ايتمش
ايدي بر طبيب انك صاغ قولندن فصد ايتدرمكله ماؤف اولان كوزنده فلغموني
زياده اولمش زيرا اعضاء علويهده دمك تزاحمي قلبدن دمك اعلايه توجهنه
مانع اولمش ايدي ساعددن فصد ايله بعضي اوعيهنك خلاسي شريان عظيمك
اعلايه متصاعد اولان شعبهلرينه دمك توجه وانصبابني اقتضا ايتمكله دمك
اولكيندن زياده اعضاء علويهده تزاحمنه باعث اولوب فلغموني زياده اولمشدر
بعده طبيب مزبور صول قولندن فصد ايتدرمكله عليلك صول كوزي غير ماؤف
ايكن انده دخي فلغموني ظهور ايتمش تكرار صاغ قولندن فصد ايتمشلر عليلك صاغ
كوزي كورمز اولمش تكرار صول قولندن فصد ايتمشلر صول كوزنده فلغموني زياده
اولمش بعده طبيب آخر كلوب رجلدن فصد ايتمكله يسيرا يسيرا فلغموني زائل
اولمش مثال ثالث معتمد حذاقك بعضيسندن منقول اولان تجربهدركه بر عورت
دم حيضنك جرياني وقتنده اوقدهسندن حجامت ايتدروب شيشه چكدرمش حيضي
منقطع اولوب احتباسدن نشأت ايدن بعضي عوارضه مبتلا اولمش وتكرار
اندن بالطبع دم حيض جريان ايدنجه عوارض مزبوره زائل اولمشدر اما عكس ماده
واماله نك كيفيت تأثيري دمك خارجه خروجي وقتنده قلبدن وارد اولان دم
تحليل اولنان عروقه منصب اولمغله عضو ماؤفه توجهي اولميوب تزاحمه خفت كلور
وخروجدن منع اولندقده اگرچه بو خفتك فائدهسي قليلدر زيرا دم كالاول دوراننه

متوجه اولور لکن تخلیه اولان عروقده دمك کثرت اوزره انصبابندن مقدارینه قلت
کلمکله عضو ماؤفده اولیجی مرتبه راکد وثابت اولمز کذلك تخلیه اولنان عروقك جوارینده
اولان شعبه لرده دمك حرکتنه جودة وسرعت کلمکله عضو ماؤفده راکد اولان دمك
حرکتنه دخی سهولت واستعداد کلوب متحرك اولور هذا عکس ماده دن اوچ فائده
مطلوبدر اولکسی دمی تقلیل اتمك ایکنجیسی حین فصدده قلبدن بدنه وارد
اولان دمی عضو ماؤفك خلافنه متوجه اتمك اوچنجیسی دم خروجدن منع اولندقده
تخلیه اولنان عروقك خلاصی واسطه سیله موضع ماؤفده دمك رکودینی ازاله اتمکدر

النوع الثانی فی تحیّر الدم وتدبیر الامتلاء المتولد منه یعنی دمك حرکت تحیّریسی که
جوهر دمده واقع اولان غلیان خمره مشابه غلیاندر که اکا تحیّر دیرلر انك احوالی
واندن متولد وحاصل اولان امتلانك تدبیری بیانندهدر معلوم اولسونکه دمك
جوهرینده واقع حرکت که آندن بعضی مواد حاصل اولور ایکی صنف طیار ومؤثر اجزاء
ملحیه نك یعنی اجزاء ملحیهٔ حامضه واجزاء ملحیهٔ قلیه نك جوهر دمده بر بر لریله
امتزاج وذوبانلریندن واجزاء کبریتیه یعنی دهنیه ایله تعدیلیندن واجزاء مائیه
ایله تبدیل اولنه لرندن واجزاء ارضیه ایله طیرانلرینك انکسار وزوالندن بو حرکت
حاصل اولوب اجزاء مزبوره بو حرکتك اساسی ومبدائی اولور اما بو ایکی صنف
اجزانك مبدائی ومنشائی دمك ماده سی متولد اولان اشیادرکه انسانك هر برینده
من وجه مخالف اولوب آنك اختلافی ایله انسانك هر برینده بو حرکت دخی مختلف
اولور هذا هر شخص مزاجده مختلف اولوب علاجك اختلافنی اقتضا ایدر ایمدی
امور ستهده کما ینبغی اهتمام ایدنلرده دمك ماده سی مختلف اولدیغی کبی امور ستهده
اهتمام اتمینلرك دخی هر برنده بو کونه فاسد اولوب ملحین مزبورین دخی فاسد
اولمغله امتلا یعنی مواد غیر طبیعی حادث اولور کذلك بو ایکی نوع اجزاء ملحیه نك
کثرتندن یعنی مادهٔ اصلیهٔ طبیعیه ونفسانیه دن کثرت اوزره تولدلریندن غلیانلا
حادث اولور اگرچه غلیانك دخی اصلی واساسی بو ایکی نوع اجزادر لکن
طبیعتلرندن زائل وفاسد اولمش اجزادر ایمدی ایکی نوع امتلاکه بری امتلا
بحسب الحموضة وبریسی دخی امتلا بحسب القلیة در اولکسی اجزاء ملحیهٔ حامضه نك
فسادندن وایکنجیسی اجزاء ملحیهٔ قلیه نك فسادندن متولد اولور اما بو ایکی
نوع امتلانك تدبیری اوچ طریقله در اولکسی ادویه ایله ایکنجیسی عمل بالید
ایله اوچنجیسی غذا ایله تدبیردر اما طریق اول دخی اوچ طریق اوزره در اولکسی
ادویهٔ کلیه ایله تدبیردر یعنی علاجی قصد اولنان علتك سببی اولان امتلانك
نوعنه علی وجه الکلی نافع ادویهٔ مصلحهٔ کلیه وادویهٔ منقیهٔ کلیه ایله تدبیردر که
بو طریقك قانونی سلویوس مفصلا تحریر وبیان اتمشدر بو طریقك سهولتندن
ومأمون الغائله اولدیغندن بسیتی طبیبلره سوق اولنمز بلکه منتهی طبیبلر
دخی گاه اولورکه بو طریقه رجوعه محتاج اولورلر ایکنجیسی ادویهٔ جزئیه و
ادویهٔ مخصوصه ایله تدبیردر یعنی علتك تدبیرنده منظور سببی اولان
امتلانك مخصوصی ازاله ودفع ایدیجی دوالر ایله تدبیردر مثلا دسنطاریا علتنده

ادویه

ادویهٔ راوندی ایله تنقیه دن صکره بین العامه مشهور اولان قابضات ایله ولبن امثالی
معدلات ایله ومدملات ایله علاج اتمك کبی یاخود بالخاصه نافع اولان ادویهٔ مجربه
ویرمك کبی قضیب السمك وحجر حماطیطس مدبر و سیباء مدبر ودم الارنب کبی
علی الخصوص مادت ایچنده ارنب هارب صید ودرعقب ذبح اولنوب دمی اخذ اولنمش
اوله کذلك ادویهٔ افیونیه دخی بو جنسلردن عد اولنور اوچنجیسی اطبا تعبیر اولنان
ادویهٔ جامعه ایله تدبیردرکه اطباء افرنج اول دوالره بناچیا تعبیر ایدوب
بعضیسی هر علته وبعضیسی علل کثیره یه علاج واقعدر دیو تحریر ایدرلر افرنج اطباسی
معتمدلرندن هلومنیوس نام طبیب دیرکه بو دوالره نادرا ظفر یاب اولنمز زیرا
اطبا انلری کتم اتمشلردر واکثرلری ایادیلرده تحریر اولنان کما ینبغی بیان اولنمشدر
ایمدی بو بابده طرق ثلثه مذکوره نك اساسینی علی وجه الکلی تعلیم وتفصیل ایچون معلوم
اولدکه اسباب امراض ایکی نوع اوزره در اولکسی فاعلیه وقریبه درکه ارواحك حدت
وشدتیدر یعنی علتی فاعل اولان ارواح حاده وشدیده در زیرا ارواح حال صحتده
افعال صحیحه نك فاعلی اولدیغی کبی حال مرضده دخی افعال غیر سلیمه نك فاعلی اولورلر
کذلك افعال طبیعیه نك منشائی ومبدائی اولدیغی کبی افعال غیر طبیعیه نك دخی
منشائی اولورلر اسبابك ایکنجی نوعی بادیه وبعیده در یعنی ارواحك افعال
غیر طبیعیه سنه باعث وبادی اولنانلردرکه بین الاطبا طعم ودابغه ومایهٔ
غریبه امثالی اسامیٔ متعدده ایله مسمّی ارواحه حدت ویریجی کیفیاتدر لکن بو
کیفیاتدن ارواحه بو نهلك ایراثی یا بلا واسطه اولور علل ساریه ده اولدیغی کبی
یاخود بواسطة الاخلاط اولور علل مادیه ده اولدیغی کبی اما اقراطیون عندنده امراضك
سبب بادیسی حال الطبیعیه نك اعتدالدن خروجیدر ذکر اولنان انلره کوره دکلدر زیرا
ارواحه حدت وشدت کلوب امراضه فاعل ومحدث اولدقلری موادك صورت نوعیه لری
اجزاء صغاردن مرکب اولدیغی صورتنده در بس معلوم اولدیکه موادك صورت نوعیه لرینك
مادهٔ اصلیه سی اجزاء بو نیته تعبیر اولنان اجزاء قلیت طیاره درکه بونلر حال اصلیسنده
طیار اولوب ترکیبدن کیفیت واختلاف کسب ایدرلر زیرا اجزاء حموضت اجزاء دهنیه ایله
تعدیل واجزاء قلیت ایله منکسر اولوب لکن اجزاء قلیت اجزاء حموضتدن ناشی متشکل
اولمغله اولدیغی ذاتنده منفعل واجزاء حموضت دخی ذاتنده فاعل اولور ومواد غیر
طبیعیه که بین الاطباء امتلاد برلر فی الحقیقه بو ایکی نوع اجزانك یعنی اجزاء حموضت
واجزاء قلیتك فسادندن متولد اولور اگر بو ایکی نوع اجزاء ملحیه نك فسادندن
مادهٔ مائیه متولد اولورسه امتلاء مائی ونوازل حادث اولور اگر ماده لزجه و
غلیظه متولد اولورسه امتلاء بلغمی حادث اولور اما مشهور اولان درت نوع امتلا
صفراوی وسوداوی وبلغمی ومائیدر انلری بو قاعده اوزره تفسیر اتمك اسهلدر که
امتلاء صفراوی دیدکلری دمك حال طبیعیسندن خارج مع طیاردهنیسی وامتلاء
سوداوی دیدکلری دمك اجزاء حامضه سنك حدت وفسادی وامتلاء بلغمی دیدکلری
اجزاء ملحیه نك لزوجت وغلظی وامتلاء مائی دیدکلری اجزاء ملحیه نك انحلالی
ومائیته انقلابیدر الحاصل انواع امتلانك سبب قریبی ماده اصلیه دن دوام اوزره

متولد اولان بو ایکی اجزاء ملحیه نك ردیت و فسادیدر اما سبب سابقی یعنی سبب
بعیدی فساد هضمدر علی الخصوص هضم اولك فسادیدر که هضم اولده متولد اولان
کیلوسك فساد و نقصانی سائر هضومده متولد موادك مادۀ اصلیه سی اولان بو ایکی
اجزاء ملحیه نك فسادینه مؤدی اولور لهذا کیلوسه ام الامتلا تسمیه ایدرلر زیرا معده ده
اولان هضم اول جمیع هضومك اساسی اولمغله امتلا بحسب الحموضت و امتلا بحسب القلیت
هر قنغی هضمده اولورسه اولسون سبب سابقی هضم اول دردیو حکم اولنور اما بو ایکی نوع
اجزاء ملحیه نك هر برینده اولان ردیت و فساد از جمله اجزاء قلیت طیاره که اجزا کبریتیه
یعنی اجزاء دهنیه ایله مجتمع اولوب صفرا تسمیه اولنور قبل الانك فساد و ردیتی عقد ازینك
کثرتی و حدتینك شدتی ایله در و کاه اولورکه اجزاء دهنیه نك کثرتی ایله اولور
و کاه اولورکه استعمال اولنان امور غیر طبیعیه نك اختلالندن ناشی ملح طیار مزبور ذاتنده
ردیی و فاسد اولور بو کلامی توضیح ایچون بعضی طعم ایله تمثیل ایدهلم مثلا احشا یعنی
اسکوربوطیته که قوقلعاریا و افسنتین و شاهتره کبی بونلرك جوهرینده مسکن اولان
ملح طیارلر هر برینده مختلف الطعم اولدیغی کبی بزم وجودیمزده اولان ملح طیار دخی
مختلف الطعم اولوب تحرزات مختلفه و حالات متغایره ایراث ایدر اما بو ردیت
مذکوره نك سبب سابقی اغذیۀ افاویه و اغذیۀ حریفه کبی که بونلرك بعضیسی جوهر
دمده ملح طیارك کیتنی و بعضیسی حدتنی زیاده ایدر کذلك سهر و ریاضات
شاقه و غضب امثالی ملح طیاره خشونت و بر ملکه حدتنی زیاده ایدیجی انفعالات
کبی اما اجزاء حموضتك ردیت و فسادی کیتره زیاده لکی و حموضتك شدتی یاخود
طعمنك مرتبقی یاخود مالحیتی یاخود شب امثالی حاد الطعم اجزانك توسیعی ایلدر
اکر کیتره کثیر اولوب یاخود اجزاء حاده ایله توسیع اولمش اولورسه قوام دمی
تغلیظ ایدوب دوران دمك بطؤنه باعث اولور اکر ذاتنده ردیی اولورسه جوهر
دمده غلیانات مختلفه احداث ایدوب اسکوربوط و احتقاق رحم امثالی عللك
حدوثنه مؤدی اولور اما ذکر اولنان ردیت و فسادك سببی از جمله حامضات
استعمالی کبی کذلك اهویۀ بارده کبی که آنده حموضت حفیه اولمغله تنفس و استطسیر
دمك اجزاء حامضه سینی تغییر و افساد ایدر کذلك غم و غصه و قلت حرکت امثالی
کبی بو مذکوراتك بعضیسی اجزاء حموضتك کیتنی و بعضیسی حدتنی زیاده ایدر
اما بو ایکی ماده نك فسادینی ازاله ایکی طریقله در که بریسی ادویۀ مصلحه و بریسی
ادویۀ منقیه ایله تدبیردر و بو ایکی نوع ادویه نك فعلی یا علی وجه کلی اولوب علل
کثیره نك سببنی ازاله ده استعمال اولنور یاخود علی وجه جزئی اولوب علت
مخصوصه نك سببنی ازاله ده مخصوص اولور اما علی وجه کلی فاعل اولان اجزاء
حموضتك یاخود اجزاء قلیتك انواع فسادانتی اصلاح ایدوب فسادات مزبوره دن
حادث اولان غلیاناتی قطع و تسکین ایدر و علم اعتدالدن ازاله ایدوب کما ینبغی
مزاج طبیعیلرین اعاده ایدر بو معنا فی افاده ایدنلر دوالره جمعیلر ادویۀ نشافه
و بعضیلر ادویۀ مرسیه تعبیر ایتدیلر اما علی وجه جزئی فاعل اولان حموضت مخصوصه نك
یاخود قلیت مخصوصه نك فسادینی ازاله ایدر هذا بود والرابع علاجه تصدی

ایدنلر

ایدنلر سبب مادینك عینینه نظر ایدوب نوعنه نظر ایتمزلر مثلا ذات الجنبك سببی
حموضتدر کذلك التهاب معده و عسر البول و نقریس و وجع کلی و دیسنطاریا امثالینك
سببلری حموضتدر علل مذکوره ده اسبابك ما بالنوع اتحادلرینه نظرا ایتوب معالجات
مختلفه ایله علاج ایدرلر زیرا بو عللره سبب اولان حموضاتك هر بری علت مخصوصه یه
موجب اولمسی طعملرینده اختلاف حسبیله اولوب مثلا ریتده دمك انعقادینه باعث
اولمغله ذات الجنب و فضلات بولیه یی توسیع ایله عسر البول احداث ایلدکلرینده
ادویۀ مخصوصه یه مراجعت اولنور از جمله ذات الجنبك سببی اولان حموضتی اصلاحده
حموضتك انواع فسادانتی اصلاح ایدیجی ادویۀ قلیۀ ثابته نك جمله سی ممکن ایکن
ناب الخنزیر و ناب سمك شبوطی استعمال ایدرلر کذلك عین سرطان حموضتك انواعنی
اصلاحده استعمال اولنق ممکن ایکن عسر البولده استعمال ایدرلر بو دوا آوردن سبب
مخصوصی ازاله و اصلاحده زیاده تاثیری اولنلره ادویۀ مخصوصه و باخاصه دیرلر
معلوم اوله که حموضت بحسب الطعم مختلف اولدیغی کبی طعم و ردیت دخی ذاتنده مختلف
اولور و بونلرك هر صنفنه مناسب اولانده آنه معلوم اولمز الا تجربه ایله معلوم اولور مثلا
اسکوربوطك سببی حموضتدر لکن ادویۀ قلیه نك جمله سی آنی اصلاح ایدر دکلدر بلکه
مطلقا حموضتی اصلاح ایلدیکندن ما عدا حموضت الحالده یی و حموضت متعفنه یی
اصلاح و ازاله ایدیجی دوالره محتاجدر کذلك برقان اصفر مرتبی اولان دوالرك
جمله سی مناسب دکلدر بلکه مناسب اولان نخلدونیاره کیبرده اولان مرتب شدیده در که
نوع قلیتی اصلاحدن ما عدا قلیتك برقان ایراث ایدیجی طعم مخصوصنی دخی اصلاح ایدر
ممدوح الکل ابقراط فاضل دیرکه طبك نظریات و عملیاتنده کیفیات عناصره نظر ایله
بلکه حلو و مر و مالح و تفه امثالی طعوم مرضیه یه نظر ایدوب بو طعوم مرضیه یه مناسب
اولان طعوم ادویه یه نظر ایله انتهی لهذا بو صناعت اهالیسی مواد مرضیه نك طعومندن
و طعوم مزبوره نك اصلاحندن بحث ایدرلر و معلوم اولور که معالجه یه متصدی اولنلره
علی الخصوص مبتدیلره احسن دوا یحیی اولان اولدرکه سببك نوعنه نظر ایدوب اول نوعی
علی وجه کلی اصلاح ایدر ادویه یه مراجعت ایتمکدر دیرلر ادویۀ مخصوصه یه مراجعت
ادویۀ کلیه کما ینبغی نفعلرنده اغذیه کبی صورتده یاخود سریعا اثری ظهور ایتدیکی صورتده
یاخود قطعا اثری مشاهده اولنمدیغی صورتده در لکن مجرب و حاذق طبیبه محتاجدر

القسم الثاني وهو يشتمل على ثلثة انواع

النوع الاول في ادوية الامتلا بحسب الحموضت معلوم اوله که امتلا بحسب الحموضتك علی وجه کلی
مصلحاتی ادویۀ قلیۀ ثابته و طیاره در کذلك ادویۀ قلیه مشابهی اولان اطیان
و سائر ادویۀ حشبا فدر مثلا نباتاتدن ملح افسنتین و ملح الطرطیر و ملح شوکة المبارکه
و ملح منطاریون امثالی املاح ثابته رمادیتده و املاح طیاره کبی بونلر حموضتی ازاله ایدر
و اجزاء حموضتله بونلرك اجزاسنك اجتماعندن حموضت مالحیه تحویل اولنور کذلك
افسنتین و نعنع و رازیانه امثالی افاویه و دهنی اولان دوالر کبی که بونلر حموضتك
حدتنی کسر ایدرلر بو فائده یی بونلرك عصاره لری و معطرلری افاده ایدر لکن
معطرلری اولی و انسبدر روح شراب و روح نعنع و روح قوقلعاریا امثالی ادویه
مشتعله کبی کذلك دهن القرنفل و دهن البسباسه امثالی ادهان معطره کبی ادویۀ کافوریه

دخی فائدهٔ مزبوره یی افاده ایدر اما حیواناتدن امتلا بحسب الحموضتك مصلحاتی قرن الایل
وقحف الانسان وافاعی ودم الانسان وابوال امثالی حیوانات واجزاء حیواناتدن
معمول اولان ارواح واملاح طیاره کبی کذلك قرون وعظام واظفار وعین سرطان
وعظم فك السمك وناب الخنزیر وناب الفیل وعظم سیبیا وقرن الایل المحرق وقرن
الایل المدبر بطریق الفلاسفه وقشر حلزون واصداف امثالی بعموم حیواناتك اجزاء
اصلیه سی کبی بونلر حموضتك انواعنی اصلاح وازاله ایتمکده ادویهٔ قویه دندر اما معادندن
حموضتك مصلحاتی انتیمون معرق امثالی کبارت ثابته کبی کذلك طین احمر بطی
وطین مختوم وحجر حماطیطس امثالی اطیان واحجار کبی که بونلر حموضتی نشف ایدوب
طعمنی حلاوته تحویل ایدرلر علی الخصوص حدید وادویهٔ حدیدیه حموضتی نشف
وحلاوته تحویلده سریع التاثیردر بو قضاره حدیدن صکره اسرب وسکر الزحل وسائر
ادویهٔ اسربیه درکه حموضتك طعمنی حلاوت سکریه یه تحویل ایدرلر اما ذهب وادویهٔ
ذهبیه حموضت مشکله وعاصیه یی نشف ایتمکده ادویهٔ قویه دندر علی الخصوص
حموضت خمریه تخمیر اولنان حموضتکه نقرسك سببی درانی اصلاحده علاج قویدر
لهذا نقرسده ادویهٔ ذهبیه جملهدن ممدوحدر کذلك حموضت طرطیریه یی دخی
اصلاحده ممدوحدر اما بزیم وجودیمزده حموضتی زیاده ایدنلر هضم اولنه فساد
ایراث ایدن بعجی ماکولات ومشروبات در ازجمله اغذیهٔ خبزیه وشرابك کثرتی بزیم
وجودیمزده حموضت ثقیله وزائده احداث ایدرلر علی الخصوص معده نك حموضتی
زیاده ده هضم اولنه افساد ایدرلر اگرچه جید اعمل وطبخ اولنمش خبز ایله وما ینبغی
مقدار شراب ایله حموضت طبیعی تغذیه اولنور لکن مقدار کبی ما ینبغی دن زیاده اولدقده
حموضت غیر طبیعیه وزائده یه باعث اولوب هضم اولنك فسادینه مؤدی اولورلر
کذلك عسل وسکر امثالی حلو الطعم اولنلر دخی حموضتی زیاده ایدرلر اگرچه ظاهرده
بونلر حموضته مقابل وضد کورینورلر لکن حقیقتده حموضته راجع ومستحیل اولورلر
کورمزمیسن که عسل وسکر معوجه ده تقطیر اولنسه انلردن شدید الحموضت وکاله
بر روح خروج ایدر یاخود بونلره ماء القراح الحاق اولنوب تعفینه وضع اولنسه
زمان یسیرده حموضته مستحیل اولورلر کذلك شراب حلو دخی بونلردندر عد اولنور
بوندن صکره معلوم اولدکه حموضتك انواع فسادینی اصلاحده بو مرکبات ادویه
کافیه دندر از جمله عین سرطان ومرجان مدبر وقرن الایل المدبر هر بریندن ثلث
درهم ملح طرطیر وملح افسنتین یاخود ملح شوکة المبارکه هر بریندن اون بش یاخود
اون التی حبه دهن کمون ودهن قرنفل اون ایکیشر قطره تودری بش حبه یاخود
التی یاخود یدی حبه اخذ اولنوب مزج وسفوف اولنه مجموعی درت یاخود
التی قسمه تقسیم اولنوب هر قسمی بر دفعه ده استعمال اولنور کذلك عین سرطان
بر بچق درهم قرن الوحید المعدنی ومرجان مدبر وقرن الایل المحرق یارمشر درهم
ملح افسنتین بر درهم جوز بوا ثلثان درهم اخذ اولنوب مزج وسفوف اولنه استعمالی
ماسبق کبیدر کذلك عین سرطان بر درهم عظم سیبیا نصف درهم مرجان احمر و
طین احمر بطی هر بریندن ثلث درهم ملح افسنتین ثلثان درهم جوز بوا نصف درهم

اخذ

اخذ ومزج وسفوف اولنه کذلك قرن الایل المحرق یاخود ناب الفیل المحرق یارمشر درهم
مرجان احمر وطین مختوم یاخود ملح افسنتین هر بریندن سدس درهم اخذ اولنوب مزج و
سفوف اولنه کذلك حموضت عاصیه اولوب عسیر العلاج اولدیغی صورتده تنقیه دن
مقدم بر قاچ کون بوکونه مرکبات استعمال اولنه مثلا ملح افسنتین وعین سرطان یارمشر
درهم اخذ ومزج اولنوب ایکی دفعه ده استعمال اولنه یاخود ماء شوکة المبارکه
وماء رازیانج هر بریندن اون ایکیشر درهم روح النوشادر بر بچق درهم عین سرطان
ومرجان احمر اون بشر حبه ملح شاهتره اون ایکی حبه دهن قرنفل التی قطره شراب
النعنع سکز درهم اخذ اولنوب مزج ماسبق کبی استعمال اولنه بو مذکورات علی وجه
کلی حموضتی اصلاحده ادویهٔ ممدوحهدندر بونلردن ماعدا ادویهٔ حدیدیه نك
جملهسی مجاریده اولحده متولدا اولان حموضت عاصیه یی اصلاحده زیاده مؤثر وممدوح
وادویهٔ قلبیهٔ طیاره دن علل مراقیه واختناق رحمك سببی اولان حموضت معانده یی
اصلاح وازالهده بوکونه ترکیب استعمال اولنور مثلا ماء مرزنجوش وماء نعنع
یاخود ماء اکلیل الجبل اون ایکیشر یاخود اون التیشر درهم ماء الحیاة لمالطیلی اوچ درهم
یاخود التی یاخود سکز درهم جوهر الجند بر بچق درهم روح النوشادر یاخود انك بدلی
محلول قرن الایل الکمربائی نصف درهم یاخود بر درهم شراب الشاهتره درت
یاخود التی یاخود سکز درهم اخذ ومزج اولنوب کونده التی یدی دفعه دردر درهم
مقداری استعمال اولنه کاه اولورکه بو مشروبه مرجان مدبر وعین سرطان اون بشر
حبه یاخود یارمشر درهم الحاق اولنور کذلك کاه اولورکه درت قطره یاخود التی
قطره دهن القرنفل الحاق اولنور **النوع الثانی** فی ادویة الامتلاء بحسب القلیت معلوم
اولدکه اجزاء قلیه حال طبیعیدن خارج اولوب حاد اولورسه حدتنی کسر ایدوب
مزاجنی تغییر وبحجت اخری یه تحویل ایدن بعجی انواع حامضات استعمال اولنور بو حامضات
کرك ایسه نباتی اولسون سرکه وعصارة الاترنج وعصارة الامبر بارس وعصارة السفرجل
کبی وکرك ایسه معدنی اولسون روح زاج وروح الملح علی الخصوص روح باروت امثالی
ارواح معدنیهٔ مفرده ومرکبه کبی کذلك جید اعمل اولنمش تاج حکما وباروت زاجیه
ومنسحق تام طبیعیده مستعملی وطرطیر زاجیه کبی کذلك روح الباروت الحلو
امتلاء صفرویده عجیب الاثردر زیرا حرارت ملحیهٔ یی ازاله دن ماعدا طیران وحرکتنی
منع ایدوب غلیان غیر طبیعی یی تسکین ایدر کذلك انتیمون معرق وسائر ادویهٔ
انتیمونیه وپادزهر معدنی امثالی باروت ایله یاخود روح باروت ایله عمل اولنمش
کبارت ثابته کبی بونلر صفرانك حدتنی ودهنیتی تعدیل والتهابنی تسکین
ایلدکلرندن ماعدا تخدیر ایدرلر وتعریق ایله مواد مصلحه نك زائده سیین مساماتدن
اخراج وتنقیه ایدرلر کذلك ادویه بارویه دخی طعملرینه اولان فی الجمله مرارت
حسبیله قلیت طیاره یی کسر ایدوب اجزاء کبریتیهٔ کثیره لری حسبیله دهنیتی
اصلاح ایدوب غلیانی منع ایدرلر کذلك ادویه افیونیه دخی بو خصوصده انکار اولنمز
زیرا ادویهٔ افیونیه غلیانات شدیده یی وتلونلری منع ودفع ایتمکده فعل قویلری
اولدیغندن ماعدا ارواحك حدت وشدتنی تسکین ایدرلر اگر امتلا بحسب القلیت

طباره ودهنیه اولورسه قرن الایل ونوشادرك روحلرینی وملح طبارلری زیاده مناسبدر
بونلردن صکره معلوم اولهکه خاممضانك جملهسی امتلا بحسب الخصوصتی زیاده ایلدیکی کبی
اول اشیاکه انلرده ملح طبارحریفه یاخود ملح طبارد دهنی اوله بونلرم وجود دیمزده
اولان ملح طبارد دهنی زیاده ایدوب صفرا احداث ایدرلر جمیع افاویات وماء دارچین
وروح قرنفل بالکبی کذلك یرقان وحمیات دائره ده استعمال اولنان افسنتین و
قنطریون وخلدونیا ونعنع امثالی مرالطعم اولان دوالرکذلك دهن قرنفل امثالی
ادهان مقطره افاویه بوملح طبارلری زیاده ایدرلر ومعلوم اولهکه حمیات ملتهبه و
عطش واسهال صفراوی وظاهر بدنده بلاوردم ظهورایدن التهاب مفرط امثالی
علتلرك سببی اولان ملح طبارحریف صفراوینی اصلاحه بوکوند مرکبات استعمال
اولنور مثلا باروت انتیموفی بردرهم سرمضعف یارم درهم یاخود تلثان درهم
باد زهر معدنی ثلث درهم اخذ اولنوب مزج وسفوف اولندقدن صکره اوچ قسمه
تقسیم ایدلوب هر قسمنی بر دفعهده ویره لرمعبردر یاخود باروت انتیموفی
یاخود سر مضعف یارم درهم بادزهر معدنی ثلث درهم اخذ ومزج اولنوب ایکی
دفعهده استعمال اولنه یاخود باروت انتیموفی یارم درهم سرمضعف ثلث درهم
اخذ وماسبق کبی استعمال اولنه یاخود بلانار تکلیس اولنمش ناب الفیل وسفوف
ابا نقاء احمر یارمشر درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی استعمال اولنه یاخود سفوف
ابا نقاء احمر ثلثان درهم عین السرطان ثلث درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی ایکی دفعهده
یاخود اوچ دفعهده استعمال اولنه بو سفوفات مذکوره صبحا ومساء استعمال اولنه
مواد صفراویهیی اصلاح ایدر کذلك ملح طبار دهنی مرضهدن تنقیه اقتضا ایلدیکی
صورتده تنقیهدن برقاچ کون مقدم بو مذکورات استعمال اولنور یاخود بوکونه
مرکبات استعمال اولنه مثلا ماء الحماض وماء علیق الکلاب اوندرت درهم عصارة
الاترج الطرییه یاخود عصارة السفرجل سکز درهم انتیمون محرق ثلث یاخود ثلثان
یاخود بردرهم بادزهر معدنی سدس یاخود ثلث درهم شراب الحماض یاخود شراب
حماض الاترج التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب بعد المزج لطافت ویره جك قدر
روح الباروت الحلو اضافه اولنوب صبحا ومساء سکز درهم مقداری استعمال اولنه یاخود
ماء علیق الکلاب یکرمی درت درهم عصارة علیق الکلاب اوچ درهم انتیمون محرق
بردرهم شراب علیق الکلاب درت درهم اخذ اولنوب بعد المزج طعم ویره جك
قدر روح الباروت الحلو الحاق اولنه مقدار استعمالی ماسبق کبیدر اما بعضی ادویهٔ
دهنیه وکثرتیه واحد ذکر معا بوایکی امتلانك یعنی حموضت وقلیتك ایکیسنك
دخی ردیتلرینی تعدیل وحدتلرینی کسر ایدوب اصلاح ایدر مثلا نباتاتدن معتدلا
دهنیه که لوز حلو وحب الصنوبر وفستق شامی ولبوب اربعه وبزور اربعهٔ صغیره
وبزر خشخاش امثالی علی الخصوص بونلردن استخراج اولنان حسیلات کبی بونلر
دهنیتلرنجه حسیله حموضت وقلیتی تعدیل ایدرلر کذلك صمغ عربی وکثیرا وسکر
وعرق السوس وخطمی امثالی لعابیتلی کذلك جبازی وشلجم امثالی بقول ملینهٔ
مأکوله کبی کذلك بعضی حیواناتدن حاصل اولنان هلامات وحریسات کبی اما معادندن

اخذ

اخذ اولنان کبادت ثابته جملهدن مؤثر شربت عدا اولنور زیرا مواد حادث وحرافتی تعدیل ایدرلر
ماعدا اجزای بولرینی دخی واردر لکن انتیموندن استخراج اولنان کبادت واصباغ وصبغ الذهب
علیا تره غایت ممدوح اولوب ادویهٔ جامعهدن عدا اولنور کذلك ماء الجیر دخی بو قبیلدن عدا اولنور

النوع الثالث فی الامتلاء البلغمی والمایی مواد غذائیه لك اجزاسی اصلیه سی اولان ایکی نوع اجزاء
بلغمیهنك برینی تأثیر بوماده لزجه سی موادلر اولور ایسه امتلاء بلغمی حادث اولورکه ماء الجبنه مشابه بوماء
رقیق اولور ایسه امتلاء مائی دیمکدر لکن امتلاء بلغمینك حدوثی محققدر اکثریا حرودتدن
اسهال وماده بلغمیه کاه اولورکه برعضوده ثابت ومستقر اولور مثلا وجع مفاصل طبارلر مادهسی
کاه اولورکه برعضوده ثابت اولوب وجع ایجی اول عضوده قالور کذلك عرق النسا ونقرس ووجع الکلی
امتلاء بلغمیه دندر وماده سی برعضوده ثابتدر اما امتلاء مائی مجرد ماء مزبوری یعنی امثالی تنقیه
ایله واصلاح ایله زائل اولور اما امتلاء بلغمی حصیات ومرقات ومقطعات ومحللات ایله اهتمام وتنقیه محتاجدر
ازجمله اصلاح قلبه تأثیر وطباره وملحه ایلدکه ازالك کمال نفوذی اولمغله ماده منعقده بلغمیه بر دخول ایدوب
صلابتی ازاله وتلیین وسیلانه مستعد ایدر ایمدی منفعتی بزبورلر افاده ده اصلاح منضج تعبیر اولنان املاحك
جملهسی مناسبدر علی الخصوص ملح الطرطیر کهملح تعبیر اولنان مادهٔ لزجه وعاصیه یی اصلاح ایدر کذلك سائر
ادویهٔ طرطیر تذکره مرهم الطرطیر وصبغ الطرطیر وروح الطرطیر وروح النوشادر وملح طبار الطرطیر وترا الطرطیر
وانك محلولی وصحیحا وجیدا علا اولنمش طرطیر زاجیه یعنی تمانقیوس نام طبیبك طب پزلغی نام کتابنك تحریر
ایلدیکی وجه اوزره عمل اولنمش طرطیر زاجیه کبی کذلك منسخت نام طبیبك تعلیمی اوزره عمل اولنان سرمضعف
بو خصوص ایچون علیا تره کثیر الاستعمال اولان دوالردندر کذلك نوشادر وملح المراق کبیدر بونلردن صکره
مرجان وعین السرطان امثالی قلویت ایله ممتزج اولان حموضتی قطع ایدنجی دوالر کبی علی الخصوص سکبینج
ومصطکی ومرصافی واشق وقاصنی امثالی صمغ غانك جملهسی مواد لزجهیی تقطیع وترقیقده ادویهٔ عجیبهدندر
کذلك روح الزنجار وروح الاشق الزنجاری وخل معطر وروح الملح الحلو وسکنجبین کبی بونلر دخی غایة الغایه
ممدوح دوالردندر کذلك ملح طبار دهنیسی اولان حشایش وبین العوام مفتح تعبیر اولنان اعشاب
ودافع الحمیات تسمیه اولنانلرکه افسنتین وشوکة المبارکه وقنطریون صغیر وطرخشقوق و نعنع
وخردل بری واکلیل الجبل ورازیانج وانجلیقا وسذاب البیس کبی کذلك مرارتی شدید اولان حشایش
کبی بونلرك جملهسی مواد لزجهیی تقطیع وترقیقده استعمال اولنور ایمدی مواد بلغمیهٔ لزجهیی تنقیهدن مقدم ذکر
اولنان دوالر یاخود انلردن مرکب بعضی دوالر استعمال اولنمق مناسبدرکه مادهٔ لزجه مزبوره یی ترقیق ایدوب
اخراجه مستعد ایتمکله تنقیه کما ینبغی اوله بیلندن ماعدا بعضی اوجاع ومفصلدن امین اولنه ازجمله طرطیر
زاجیه وملح المراق اوندرت حبه ملح افسنتین وملح شوکة المبارکه هر برینلن سدس درهم اخذ اولنوب
مزج اولندقدن صکره ایکی قسمه تقسیم وهر قسمنی بر دفعهده استعمال اولنه یاخود طرطیر زاجیه بر درهم
وملح شوکة المبارکه نصف درهم زهر النوشادر الطبار اون بش حبه اخذ ومزج اولنوب اوچ دفعهده استعمال اولنه
یاخود طرطیر زاجیه نصف درهم عین السرطان ثلث درهم ملح الطرطیر سدس درهم اخذ ومزج اولنوب استعمال اولنه یاخود طرطیر زاجیه
نصف درهم ملح افسنتین وعین السرطان هر برینلن اوندرت حبه اخذ ومزج اولنوب ایکی دفعهده یاخود اوچ دفعهده استعمال اولنه
یاخود قرمور الطرطیر بر درهم طرطیر زاجیه نصف درهم ملح افسنتین وملح هندبا سدس درهم اخذ ومزج اولنوب اوچ دفعهده استعمال
اولنه یاخود نوشادر معدنی بر بچق درهم مصطکی نصف درهم دارچین سیلانی ثلث درهم ملح افسنتین التی حبه اخذ اولنوب سحق و
سفوف اولندقدن صکره درت قسمه تقسیم وهر قسمنی بر دفعهده اوچ ساعتده بر استعمال اولنه مثلا صباحا علی الریق واخشام
طعامندن ایکی ساعت مقدم استعمال اولنه یاخود ماء نعنع سکز درهم سرمضعف ثلث درهم عین السرطان سدس درهم

ملح طرطیر بش حبه شراب الزوفا درت درهم
اخذ ومزج اولنوب ایکی دفعهده استعمال
اولنه یاخود درت درهم محلول تراب الطرطیر
اخذ اولنوب صباحا ومساء اولنور قطره یاخود وقت
قطره استعمال اولنه یاخود ماء النعنع ایکی وقیه
ماء البادرجبوی التی درهم خل معطر ایله حل اولنمش
اشق صافی بر درهم طرطیر زاجیه ثلث درهم
شراب الورد بر وقیه اخذ ومزج اولنوب
ایکی دفعهده یاخود اوچ دفعهده استعمال
اولنه بو دوالرك استعمالی عقبنده مسهلات
استعمال اولنسه بلاتعب اثری ظهور ایدر
بوندن صکره معلوم اولهکه او دخی تدبیرات اطبا
اولنان دوالرك فعلی یعنی بناجیاد و... سنانك
تعبیر اولنان ادویهٔ جامعه ملك فعلی بعضه
سبب قریبی وبعضینك سبب بعیدی
ازاله ایتمکله اما سبب قریبی یعنی اردوطك
شدت واذا سنی ازاله ایدنلر ازجمله افیونلرکه
کما ینبغی تربیه اولنوب کرکی کبی استعمال
اولنسه حای دائمه خفیه وحای دق دن
ماعدا حمیاتك جملهسنی ازاله ایدر اما سبب
بعیدیی یعنی علتك مادهسنی ازاله ایدنلر
مثلا بحارتدره متولد اولان مواد کثیره
حرافت وحدتنی اصلاح ایدنلر ازجمله ضماعتمد
رئیسلرندن سلویوس نام طبیبك ملح
طبار دهنی سوکیکه تدبیر معتدلندن صکره
استعمال اولنسه علل کثیره دفع وازاله ایلدیکی صح

المبحث الثالث في القوى النفسانيه وتدبير آفاتها قوة حيوانيه نك على وجه كلى احوالنى بيان ايتدكدن صكره
قوة نفسانيه نك احوالنه شروع ايدوب ديرزكه قوة نفسانيه نك حاملى روح نفسانيدر و روح نفسانى اعصابده
ودماغده در نتكه ماسبقده ذكر اولنمشدى اما بو روح نفسانى تعبير اولنان نورانيتك كمالى ونقصانى كيلوسك
تغذى وعدم تغذيسى وكيلوس حامضه دن انفعالى ملاحظه اولنمق لازمدر كذلك اعصاب الياف رقيقۀ
كثيره دن مركب اولوب الياف مزبوره نك بعضسى اعصابدن منفصل اولوب سائر اعضايه تقسيم اولنديغى
بلمكه محتاجدر زيرا دماغ بو اليافك مبدائى كبيدر و الياف مزبورۀ غشاء غددى ايله مغشى اولوب
جميع عضلات واغشيه واعصاب واوتارك مبدائى كبى اولمشدر نتكم ملخيوس بيان ايدر كذلك اوولس تشريح
دماغ واعصابده تفصيل وبيان اتمشدر ايمدى الياف مزبوره نك نظام وثباتنى يعنى تمدد طبيعيسى لازمدر كه بونلرك
تمدد طبيعيسندن اعضاء آليه حساس متحرك وفاعل اولور يعنى اعضاء آليه حى بو الياف روح نفسانى واسطه سيله
تحريك ايدر بجيلر دروبو اليافك تمدد طبيعيسى كندو مزاج غريزيلرندن روح نفسانينك كما ينبغى فرو عندن
حاصل اولور الحاصل كاه اولور كه الياف مزبوره ماوف اولوب حركتنده نقصان و زوال كلور فالجده اولديغى كبى ياخود
حركت تشنجيه ده اولديغى كبى و بونلرك ماوف اولمسى يا سبب خارجيدندر برودت خارجيه كبى ياخود سبب
داخليدن اولور كيلوسدن متولد اولان حموضت رديه كبى زيرا بونلرك ايكيسى دخى عدو الاعصابدر لهذا حموضتى
ازاله وتعديل ايدجى دوالره طيارات دهنيه وافاويات كبى محب الاعصابدر بو حكم اولنور ايمدى افاوياتك
جملهسى وطيب الرائحه اولان حشايش واملاح طياره وادهان معطره كذلك حموضت مرضيه يى ازاله واصلاح ايدجى كباريت
معدنيه الحاصل ادويۀ عصبيه وخصائصنا تعبير اولنان دوالرك جملهسى حركات اعصابك آفاتندن اولان علتلره يعنى
انعدام حركت عصبيه ياخود حركت تشنجيه عصبيه دن حادث اولان علتلرك جملهسنه نافعدر اكليل الجبل ونعنع
وسالويا ومرزنجوش وخزاما وسنبل واسطوخودوس وبادرنجبويه وسونا زهرى وجندبيدستر كبى كذلك قاقوله
وبسباسه وكبابه وخولنجان امثالى مخصوصا افاويه اطلاق اولنانلر كبى كذلك بونلردن اتخاذ عمل اولنان ادهان واملاح
طياره كبى كذلك كهربا وادويۀ كهربائيه كه ملح طيار كهربا ودهن كهربا كبى ادويۀ عصبيه نك زياده عمده وجلريلرندر
كذلك روح النوشادر كلانيسونى امثالى ارواح طيارۀ كثيره كبى كذلك بعضى كباريت ثابتۀ معدنيه تكرار علل
فالجيه وعلل تشنجيه ده زياده عمده وحيد مثلا علل فالجيه ده بوطربوس نام طبيبك ذهب عرقى كبى وعلل تشنجيه ده
زنجفرۀ انتيمونى كبى وسائر قوة تحديريه سى اولان كباريت كبى كذلك علل عصبيه ايچون عمل اولنان املاح طيارۀ دهنيه
كبى على الخصوص دمرندن ياخود تحفه كلانسال معمول اولان املاح طيار مكه ادهان افاويات ايله مدهن اولنمش اوله كذلك
سلويوس ملح طيار دهنيسى علل عصبيه نك جملهسنه عظيم النفعدر حموضت مرضيه يى ازاله واصلاح ايدر اضطراب عصبيه نك
جملهسنه استعمال اولنان مجربات ندندر لكن بو دوايى جيدا و صحيحا عمل اتمك اغور مشكلدر ايمدى سخامدن معمول اولان
ملح طيار دهنى منافع مزبورهده افادهده انك نظيرى اولوب عسير العمل اولمغله اكثر اطبا آنى اختيار اتمشلردر
كيفيت عملنى بادنر يونس نام طبيب كتابنده سلويوس طريقى اوزره بيان وتحرير ايدر كذلك كهربا ايله معمول ملح طيار
دهنى دخى بو خصوصده ادويۀ عمدهدن ومختارهدندر طريقى بودر كلس غير مطفى ونوشادر على السويه اخذ اولنوب
بونلرك ثلثى مقدار كهربا ايله مزج اولنه قرعدن صكره روح شراب مطرطرى ايله تبليل اولنوب موجب ايله تمام رطوبتده
تقطير اولنه روح النوشادر الكهربائى خروج ايدر دهنى تفريق ايدوب روحى بر قاچ دفعه دخى تقطير
ايتدكدن صكره حفظ ايله لر و بونك امثالى سائر ادهان ايله ملح طيار دهنى عمل ممكندر لكن ممدوح ومختار
اولانلردن برسى دخى مقدار الكفايه دارچين سيلانى ياخود قرنفل اخذ اولنوب روح شراب المطرطرى ايله نقع ايدوب
روح شراب لوناولوب ٧ على الخصوص محلول قرن الايل الكهربائى كه حركت تشنجيه داخليهيه ادويۀ
شريفه دندر طريقى عملينك اجود ومختارى بودركه كمال اوزره صاف اولمش

٧ شديد الاحمرار اولنجه مكان فاترده ترك اولنه دبعده
نوشادر وكلس غير مطفى على السويه مزج اولنوب صبغ
مزبوره القا اولنه بعده ممعن جدده قانون اوزره
نادرقرعى ايله تقطير اولنه افاويه حل الرائحه والطعم بر
روح طيار خروج ايدر لونده دهبى ياخود
احمر كافا اولور كذلك علل عصبيه يه علاج اتمكده
سائر املاح طيارۀ مركبه وارد ومع

ملح طيار قرن الايل كذلك روح شراب ايله اخراج اولنمش ماء القراح ايله حل وتصفيه اولنمش
ملح طيار كهربائى اخذ اولنوب روح قرن الايل ايله معادضعات كثيره تقطير اولنه تا كه
ملحين وروح اتحاد تام حاصل ايده بعده حفظ اولنه كذلك اعصابك تمدد طبيعيسنه
نظام واستحكام ايچون واعصابك افراط حسندن ناشى اولان حركت تشنجيه سنده
ادويۀ مذكورهدن بو كونه تركيب اولنوب استعمال اولنور مثلا ماء النعنع وماء الزنبق
وماء بادرنجبويه سكزر درهم جوهر الجند اوچ درهم محلول قرن الايل الكهربائى ايكى
درهم روح النوشادر الطيار الدهنى بر درهم لودانو ايكى حبه ياخود اوچ حبه
شراب قشر النارنج ياخود شراب الدارچين ايكى درهم اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار
استعمالى بر قاشقدر بو تركيبك اساسى لودانو ايله روح طيار دركه لودانو اعصابك
افراط حسنى ازاله ايدوب ملح طيار على الخصوص جند بيدستر ايله ممزوج اولمه حموضت
مرضيه يى ازاله وتعديل ايدر بونلردن صكره معلوم اولسون كه آلات حواسك الياف
عصبانيه لرينه جودۀ نظام يعنى كما ينبغى تمدد طبيعى لازمدر ومعلومدر كه حواس
ايكى نوعه منقسم اولوب برنيسى حواس ظاهره وبرنيسى دخى حواس باطنه در
اما بو مقامده حواس ظاهره نك الياف عصبانيه سى ايكى وجهله ملاحظه اولنمق
محتاجدر برنيسى بعضى عضوده اولان اليافك حسى قليل وبعضيسنده كثيردر يعنى ذكى
ياخود بطئ اولمسى ملاحظه در وبرنيسى دخى عضو آخر ايله الياف عصبانيه حسندن
اشتراكنى ملاحظه در اما حس سطح عضوده منتشر ومنبسط اولان الياف عصبيه نك
حركتنده در والياف بحسب الموضوع دقيق وغليظ وصلب ولين اولمغله حركتى سهل ياخود
عسير اولديغندن حس دخى مختلف اولور نتكه نسا رجالدن وصبيان شباندن حساس
ه بو حكم اولنور لهذا صبيان بنات الانسان حالنده اولان وجعدن بالسهوله منفعل
اولوب آنلرده حركت تشنجيه حادث اولور زيرا الياف عصبانيه لرى زياده حساس اولنلر
عوارض تشنجيه يه غايت مستعد اولوب امراضدن وادويه دن بحسب حسهم قليلا
ياخود كثيرا متأثر اولورلر نتكه كه معده نك فم اعلاسنه عوارض كثيره عارض اولمغله زياده
حساسدر بو حكم اولنور على الخصوص كمال حس فم معده نك شغاف القلبه ملاقى اولان
طرفنده در كه الياف عصبيه لرنده اذى حس اولان كسه لرك دخى ادنى سبب ايله شغاف
القلبلرنده اضطراب واختلاج وغشى امثالى حادث اولور زيرا بو موضعده واقع اولان
الياف عصبانيه سائر اعضاء داخليه نك سطحنده واقع اولان الياف عصبانيه دن
مكشوفدر زيرا سائر مواضعده الياف مزبوره غشاء غددى ايله بونلردن زياده جه
مغشى ومستور اولمشدر الحاصل طبيعه الياف عصبانيه نك حسنك قلت وكثرتى
ملاحظه وتامل لازمدر كه حس مزبور تزييده مى ياخود تنقيصه مى محتاجدر اكا كوره
دوا استعمال ايليه كذلك ادويۀ تقويه مى ياخود حفيفه مى لازمدر اكا كوره رأى واختيار
ايليه زيرا الياف عصبانيه لرنده زياده حس اولنلر ادويۀ حفيفه ايله منفعل ومنتفع
اولورلر اما قوى المزاج اولنلر كه زياده حساس دكلدر بونك خلافنده دركه ادويۀ
قويه يه محتاج اولورلر لهذا نسا قسمنه علاج اتمك اطبايه مشكلدر زيرا آنلرك بنيه لرى
رخو ورطب اولمغله الياف عصبانيه لرى زياده حساس اولوب ادنى سبب ايله متغير

اولورلر كذلك علاجلري دخي اطبايه مشكل اولوركه رجالدن بلا ملاحظة ولا فكر استعمال
اولنان بعضي ادويه حريفه وطبائره ابلرده امعان نظر وتدقيق فكر ايله استعمال اولنمغه
محتاج اولور اما عضوك عضو آخر ايله اشتراكي بو الياف عصبانيه جهتندن اولديغي
حسك موضوعي الياف عصبانيه اولمسندن فهم اولنور كه بر عضوك عضو آخر ايله اشتراكي
اعصابيه ياخود اعصاب نوعندن اولان اغشية عصبانيه ده اولمق كركدر كه بر عضوك
اضطرابني عضو آخر حس ايدوب مضطرب اوله وبو شركت اوچ جهتله در جهت اولي
الياف عصبيه بر عضودن عضو آخره وارنجه ممتد ومتطاول اولمسيدر بو جهتدندر كه
قيء حالنده شفة سفلي يه ارتعاش واقع اولور جهت ثانيه عضوك الياف عصبانيه سي
عضو آخرك الياف عصبانيه سنه متصل ومتلاصق اولمقدر بو جهتدندر كه حصاة
مثانه اصحابنه تقاضاي حاجت اقتضايي كبي حالت ودخي عارض اولور زيرا عنق
مثانه امعاي مستقيمه ملتصقدر كذلك فم معده علتلرينده فواق عروضي دخي بو جهتدندر
جهت ثالثه عضوك عضو آخره بر ليف عصبي ايله مرتبط اولمسيدر بو جهتله كلي ورحم واحشا
ومعده ورأس مشتركلردر لهذا ارملردن حادث اولان وجع كليه ده قيء وقولنج عارض
اولور كذلك وجع كلي يه مبتلا اولان نسايه اختناق رحم عارض اولور كذلك علل
معده دن دوار عارض اولور بوندن صكره معلوم اوله كه حركت ايكي نوعه منقسمدر
بريسي حركت نفسانيه يعني اراديه در مثلا ارادتمز ايله تحريك ايتديكمز عضوك
حركتي كبي وبريسي دخي حركت طبيعيه دركه الياف عصبانيه يي روحك تحريكندن
حاصل اولان حركتدر مثلا امعانك تخوطي حركتي وقلبك حركت طبيعيه سي كبي بو حركاتك
جملهسي الياف عصبانيه نك اشكال مختلفه اوزره انتساجي واسطه سيله حاصل اولور
ايمدي الياف عصبانيه نك نظامي وتمدد طبيعيسي اولمق لازمدر كه انجذاب وتمدد
طبيعيسي ممكن اولوب حركات اراديه وطبيعيه حاصل اوله وقتاكه الياف نظامي وتمدد
طبيعيسي ماؤف اوله يعني بر عضوده متشنج اولان الياف عصبانيه نك نظامي وتمدد
طبيعيسي زائل اوله اول عضوك حركت اراديه وطبيعيه سي زائل اولوب علل فلجيه وعلل
استرخائيه حادث اولور بلكه بعضيلرده بالكليه حركت منعدم اولور مثلا بر كمسه نك
قولنده اولان الياف عصبانيه نك نظامي زائل اولسه مفلوج اليد اولور اكر معده سنده
اولان الياف عصبانيه نك نظامي ماؤف اولسه قوة ماسكه وقابضه سي زائل اولور
نته كه استطلاق بطن اصحابنده واقع اولديغي كبي اكر معده نك فم اسفلنده اولان
الياف فتحيي سفرجي اولورسه اغذيه بيكا خروج ايدر اما الياف متبوره نك نظامي
ماؤف اولمسنه سبب يا روح نفسانينك نقصانيدر كه الياف كما ينبغي نظامني محافظه
ايده مز ياخود الياف كندو ذاتنده ماؤف اولمسيدر مثلا اسباب خارجيه دن بر سبب
ايله منبسط اولوب اول نظامنه عودت امكاننده اولمسيدر ياخود امتلادن كثرتندن
ياخود حرافتندن ياخود ضيقندن الياف ماؤف اولمسيدر اكر امتلادن الياف دنيله
كلوب سيرنجي اولورسه حركت زائل اولور اكر تمدد طبيعيسندن زياده متمدد اولورسه
حركت تشنجيه عارض اولوركه بو نوعك بدن انسانه عروضي كثير الوقوعدر اكر حركت
تشنجيه اعضاء داخليه ده واقع اولورسه قيء وقولنج امثالي عارض اولور اكر اعضاء خارجيه ده

واقع

واقع اولورسه صرع امثالي عارض اولور ومعلوم اولوركه الياف عصبانيه نك تمدد
غير طبيعيسندن عضوه اضطراب كلوب منقبض ومتشنج اولور والياف عصبانيه نك
تمدد غير طبيعيسي روح نفسانيه نك طيراني حركتندن حادث اولور وروح نفسانينك
طيراني اعضاء عصبانيه ده شدت وحدت حسندن اولور مثلا جرحه رأس برسام
حاد الرأس ادخال اولنوب غشاء دماغي يه واصل اولسه غشاء دماغينك اذاسندن
جملة بدنده صرع كبي بر حالت يعني حركت تشنجيه حادث اولور زيرا ارواح نفسانيه غشاء
دماغيده شدت وحدت حسي اولمغله طيران ايدوب آنك طيراني حركتندن غشاء دماغي
متمدد اولمغله جميع اغشيه متمدد اولوب حركت تشنجيه عارض اولور زيرا اغشيه نك
جملهسي غشاء دماغي ايله متشنج اولور كذلك فصدده ياخود جرحده اعصابه نخس واقع
اولسه اول عضوده تشنج حادث اولور ايمدي الياف نظامنه آفت وزوال روح
نفسانينك منافذي اولسندن ناشي الياف حال طبيعيسندن خارج تمددي وتمددي
جهتندندر اما الياف عصبانيه نك زياده حساسيتندن وروح نفسانينك حدتندن
حادث اولان عوارض تشنجيه يه كذلك حركت تشنجيه اشتراكيده ادويه افيونيه وسائر
مخدرات ادويه جيده دندر كذلك ادويه انتيمونيه وسائر كبارت معدنيه نك اشتراكي
آنلرده قوة مخدريه اولديغي عظيم النفعدر لكن ادويه افيونيه ده قوة مخدريه شديد واردر
مكركه جيدا اصلاح اولنمش اوله وهر دوائكه آنده قوة مخدريه شديده اوله جيدا اصلاح
اولنمدقجه استعمالي جائز دكلدر وافيونك جيدا اصلاحي يا تخمر واسطه سيلدركه افيونك
اصلاحي طريقلرينك جملهسندن اولي وافضلدر وبو اصلاحك هلوتيوس تعليمي اوزره
طريقي بودركه قدر الكفايه افيون اخذ اولنوب اون مثلي عصارة السفرجل ايله بر شيشه يه
قونوب اوچ هفته ياخود درت هفته مقداري ترك اولنه تاكه عصارة سفرجلك تخمر و
غلياني منقطع اولوب افيون اسفله رسوب ايله بعده اوزرندن عصاره يي اخذ ايدوب
جو غلته ايتدكدنصكره نار خفيفه ايله رب قوامنه كلنجه طبخ اولنه بعده بو دبق روح
شرابيله نقع ايدوب صبغني اخذ ايدرلر وحين اقتضاده بر قاچ قطره استعمال اولنور
ياخود صبغ مزبوري طبخ ايدرك خلاصه قوامنه كتوروب وحين اقتضاده حب صورتنده
استعمال ايدرلر كذلك عصارة التفاح وسائر معده يه مناسب اولان عصاره لر ايله
دخي عمل اولنور بو كونه اصلاحله عمل اولنان جوهر الافيونك منافع كثيره سي واردر
امراض مختلفه نك اكثرينه بلكه جملهسنه نفعي مقرردر زيرا علل عصبانيه ده كل اوجاعك
جملهسني قطع ايدر عليلك اضطرابني ازاله ايدوب استراحت ويرير اخلاطك غليان
مفرطني تسكين ايدر ارواحك حركت شديده سني تعديل ايدر هر علته وهر عضوه
مناسب ادويه ايله مزج ايدوب استعمال اولنور مثلا التهاب مفرط اصحابنه زهر
البادوت ياخود بارود لؤلؤي ايله مزج اولنور بعضيلر بو كونه تركيب ايدوب
استعمال ايدرلر مثلا سفوف دياقرهه اون التي درهم سر مضعف ذهبي وزهر البادزهر
هر برندن درت درهم صبغ الافيون الى درت قطره مزج وسفوف اولنه مقدار استعمالي
مرا فهينه اون بش ياخود اون سكز حبه در صبغ الافيوندن نصف حبه استعمال اولنمش
اولور نادرا بر حبه يه ياخود ايكي حبه يه وارنجه تزييد اولنور مكركه اوجاع عظيمه

وافراط سهرده تزييد اولنه ياخود افيونك جيداً اصلاحى املاح قلويه ثابته ايله در على الخصوص
ملح الطرطير جمله دن مناسب ومختاردر مثلا ملح الطرطير وافيون وشراب برشيشه يه قويوب
تعفين اولنور شراب برينه روح ترمنتين وضع اولنور دخى اولى در بوكونه عمل اولنان
لودانوم دخى ما سبق كبى عظيم المنافعدر حتى بعضى اطبا اسراردن اولق اوزره كتم ايتمشلردر
بعضيلر تعليمى اوزره ملح الطرطير ايله افيون اصلاحينك طريقى بودر افيون خالص وملح الطرطير
ياخود محلول الطرطير سكز درهم اخذ وبر شيشه يه وضع اولنوب تعفينه وضع اولنه تا كه
اتحاد حاصل ايدوب باتلق كبى برجوهر غليظ القوام اوله بعده اوزرينه اون التى ياخود
يكرمى درت درهم روح الشراب الخالص قويوب افيونك صبغى روحه خروج ايدنجه تعفين
اولنه فقط تصكره جرعلنه وحفظ اولنه منوال محرر اوزره تحضر واسطه سيله ياخود ملح الطرطير
واسطه سيله اصلاح اولنان افيون ادويه شريفه دندر علل كثيره ده استعمال اولنور
على الخصوص علل عصبيه ده كذا الياف عصبيه نك افراط حسندن حاصل اوله زياده محرر جدد
علل تشنجيه نك جمله سنده ادويه عصبيه ايله ممتزجاً استعمال اولنور از جمله لودانوم
ديدكلرى علل رحميه نك جمله سنده استعمال اولنور تحضر واسطه سيله عمل اولنان لودانوم تركيب
اولنور طريقى اول ايله عمل اولنمش لودانوم ايكى درهم خلاصه زرنباد بر درهم خلاصه
قصب الذريره وسفوف عود بخور هر برندن ثلث درهم جند بيدستر اون بش حبه
زعفران يارم درهم پادزهر معدنى وپادزهر حيوانى هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب
دهن كهربا ايله حب اولنه مقدار استعمالى التى حبه در ياخود سهل التلذذ اولمسى مطلوب
اولدقده بوكونه تركيب اولنور مثلا خلاصه جند بيدستر التى حبه خلاصه زرنباد اون
ايكى حبه لودانوم درت حبه اخذ اولنوب دهن الكهربا ايله حب اولنه اوچ دفعه ده استعمال
اولنور اما الياف عصبانيه ده حسك نقصانندن ناشى حركت زائل اولوب علل فلجيه
عارض اولنورسه روح نفسانيه انتعاش ويرمك ادويه حريفه افاويه وجند بيدستر
واملاح طياره دهنيه وادويه كهربائيه وماء الحيات وامياه مفرده وامياه
المسكوتين تعبير اولنان مياه مجموله استعمال اولنور

الكتاب الاول في امراض الحاصلة عن آفات القوى الحيوانية والنفسانية

المختصة بالرجال بعضو عضو من الرأس الى القدم واسبابها وعلاماتها ومعالجاتها
وهو تشتمل على اثنى وعشرون باباً معلوم اوله كه بو صناعت جديده اهاليسى عندنده
امراض جزئيه بياننده ترتيب معقول بوطريوس نام طبيبك جمعه رئيس الفن اولان
سلوبوسك ترتيبى دركه انسانده اولان قوادن اولكى قوتك افاتندن حاصل اولان
امراضى بيان ايدوب بعده ايكنجى قوتك افاتندن حاصل اولان امراضى تم و تم بيان
ايتمكدر اما قوه غذائيه بزم وجود بزده اولان قوانك جمله سندن اولى ومقدم عد
اولنمشدر كه بزم وجودمز انكله باقى اولور زيرا مدت حيات مدة تغذيه يه بو طور
ايمدى قوه غذائيه نك دخى اولى ومقدم اولان قوه شاهيه قواى حيوانيه دن اولمغله
قواى حيوانيه نك افاتندن حادث اولان امراضى بيان ايتمك لازم ايدى لكن فى زماننا هذا
دار السلطنة العليه اطباسنك كثرى بو ترتيب جديده يه آشنا اولميوب ترتيب متقدمينه
ممارسه لرى اولديغى اجلدن بو فقير دخى سلك متقدمينه منسلك ومعلوم ومشهور اولان

طريقى

١٤ 14

طريقى اوزره ترتيبنه شروع ايلدم پس امدى معلوم اوله كه اجناس مرض اوچ جنسدر
برينه سوء مزاج وبرينه مرض تركيب وبرينه تفرق الاتصال ديرلر وبو مرضلر اعضاء سائره ده
اولديغى كبى دماغده دخى عارض اولور لكن اكثريا دماغه عارض اولان سوء مزاج اولوب
تفرق الاتصال نادر الوقوعدر زيرا دماغ جسم صلب ايله محفوظدر يعنى قفانك عظمى
آنى حفظ ايدر پس امدى اكثريا رأسه عارض اولان سوء مزاجدن ناشى صداع اولمغله
بز دخى انكله ابتدا ايدوب سائر رأسه عارض اولان مرضلره تقدم ايتدك

الباب الاول في امراض الرأس والدماغ والقحف وهو تشتمل على ستة وثلثين فصلاً

الفصل الاول في الصداع بقول كلى

صداع بضم الصاد وجع الرأس يعنى باش
اغريسى ديمكدر فارسيجه دردسر ديرلر يونانيان اصطلاحلرنده كفالاجيا تعبير
اولنور شيخ رئيس وسائر كبار صداعى الم في اعضاء الرأس تركيبى ايله تعريف ايتمشلردر
لكن الم نه ديمكدر انك تعريفنده اختلاف اولنور شيخ رئيس الالم هو ادراك بالمنافى
من حيث هو منافى ديمشلر بعضيلر دخى هو خروج من حال طبيعته الى حال غير طبيعته ديو
تعبير ايتمشلر كذلك وجع ايله الم مرادفيدر ديمكلرده اختلاف اولنوب فرقى مرحوم
مرادف ديمكلرده ديمشلر از جمله بر آدمك اوزرندن ودشمندن باشى يارلسه ياخود
قرحه ظهور ايلسه باشده الم بولنور دخى مقرر اولمغله صداع اطلاقى صحيح اولورمى
ديو اختلاف اولنوب كبار صداع اطلاقنى تجويز ايتمشلردر كه الم في اعضاء الرأس ديمك
صحيحدر پس امدى معلوم اوله كه انواع صداعدن بعضيسى صبيانه عارض اولوب
اكثرينه بر مقتضاى طبيعت استعدادلرى وبحسب السن تحمللرى اولمغله بعنايت الله
تعالى مصون ومحفوظ اولورلر از جمله اطفال ايچون صداع يازلمامشدر زيرا صداع
باشك اجزاسى اعتبار اولنان عضولرده واقع وجع والمه ديرلر الم دخى لذتك مقابلى
اولمغله قواى مدركه نك كندى قتنده آفت وشر اولان شيئى ادراكنه اطلاق اولنور
پس اطفالده اول الم بولنديغى صورتده دخى ادراكنه وتعبيرينه قادر اولمدقلرى اجلدن
انلرك امراضلرنده صداعه تعرض اولنمامشدر پس معلوم اولمكه صداع نفس دماغك
سوء مزاجندن وياخود برعضوك اشتراكندن ياخود ايكيسندن دخى اولور واكثر
وقوعى سوء مزاج اولمغله بز دخى انكله ابتدا ايدوب ديرزكه امراض سوء مزاج يا مفرد
ياخود مركبدر بونلرك هر برى يا ماديدر يعنى اخلاط اربعه نك برندن اولور ياخود
غير ماديدركه اخلاطدن اولمش دكلدر وبو غير مادى اولمغله وقوعى نادردر زيرا اكثريا
ماده ايله اولوب يا نفس دماغده ياخود برعضوك اشتراكيله اولور بو محلده مطلقا
سوء مزاج بيان ايلدم وفاضل جالينوس سوء مزاجك علامتلرينك اكثر بربرينه مشابه
اولدوغندن مقدم نجى سببلرينى بلمكه وبو رندن چون فضلاته نظر اولنمغه محتاجدر
ووجع قنغى جانبده در واغرينك شدة وضعفنه مرتبه ده در بلمك لازمدر ومعلوم اوله كه
رأس اجزاء بدنك اعلاسى اولمغله تحتنده اولان عضولردن صعود ايدن شيئه قابليتى
واردر طبيبه واجبدركه دماغه قنغى عضودن شى صعود ايدر آنى بلوب معالجه سنه
تأنى ايليه چونكه دماغك بخاردن صعود ايدن شيئه قابليتى واردر عليله دخى واجبدركه
مبخراتدن ومعده دن نزولى بطى اولان يعنى بكچ هضم اولان غذالردن احتراز ايليه كه

مادّه‌یی دماغه صعود ایتدرمیه مبرّد بطّیخ اولان غذالر بونلردر شراب وسود وخرما
وصوغان وصرمساق وزیتون وزعفران وکستانه وجوز ودخی بونلرک امثالی شیلردن
احتراز اولنه ودخی حرکت عنیفه‌دن وکونش اورته سنده اویومقدن احتراز لازمدر
معلوم اوله‌که سوء مزاج دیدیکمز مزاجک تغیّریدرکه صوقلقدن یاخود اسیجاقدن اولور
اولور انک ایچون علاجنده تعدیل مزاجه محتاج اولنور واکر بدن ممتلی اولورسه
استفراغه محتاج اولنور زیرا سوء مزاج سببیله دماغ ضعیف اولوب اخلاطی
قبول ایتمه سندن خوف اولنور پس ایمدی سوء مزاج سادجی بیان ایده‌لم
بو درت نوعدر بری سوء مزاج سادج حار وبری سوء مزاج سادج بارد وبری
سوء مزاج سادج رطب وبری سوء مزاج سادج یابس در **الصداع من سوء المزاج الساذج الحار** یعنی مادّی اولمیوب یالکز سوء مزاج حاردن اولان صداع **التسبیب** سوء مزاج سادج
حارک سببی اکثر یا ایام حارّه‌ده حرارت شمسده قعود یاخود چوق کزمک ویاخود
کنارزارده چوق اوتورمق ویاخود حمامده چوق اکلنمک ویاخود صیحهٔ کثیره ایتمک
ویاخود غضب وغصّه ایتمک ویاخود ترک اویومقدن وافکار کثیره‌دن وحار نسنه‌لر
تناول ایتمکدن مثلا صوغان وصرمساق کبی لردن ودخی بیبر حار اولان نسنه‌لری شمّ
ایتمه‌دن وقان وصفرا حرکتندن ظهور ایدر **العلامات** دائما زیاده حرارت اولور
کوزی قزرمق وضیا وروشنلکدن فرار ایتمک وسهر اولمق وتیز غضب ایتمک وچوق
سویلمک وحرارتلی نسنه‌لردن متضرر اولمق وبارد نسنه‌لردن حظ ایتمک ومقدّم
ذکر اولنان اسبابک بعضیسی تقدّم ایتمکدر **العلاج** اوّلا لازم اولان حرارتک مرتبه
ودرجه سنی مقدارینجه ادویهٔ بارده ایله رأسک حرارتنی تسکین ایتمکدر ورأسه اولان
حرارت اسافل بدنه اولان مادّه‌یی جذب ایتسون ایچون طبیعی تلیین ایتمک لازمدر
ورأسه اولان رطوبت بسبب الحراره متحلّل اولوب عضو رأسه کوشکلک کلمیه دیو
ادویهٔ بارده‌نک قوّهٔ قابضه‌سی قلیل اولان دوالر ایله ممزوجا استعمال ایتمکدر لکن
قوّهٔ قابضه‌سی شدید اولان دوالر اولمیه‌که مسامات مسدود اولوب بخاری تحلیلدن
منع ایتمیه زیرا بخار متحلّل اولمیسه دماغ ممتلی اولوب صداع زیاده اولور **کذلک**
سوء مزاج مادّیده دخی بعد الاستفراغ ذکر اولنان نسنه‌لره مراعات لازمدر ودخی
رأسی تبرید ایتمکده زیاده مبالغه‌دن حذر ایده‌لر زیرا دماغ حس وحرکتک وروح نفسانینک
مبدأی اولمغله برودت کثیره ضرر ایدوب بلکه اختلال عقله وبلادهٔ حواسّه مؤدّی
اولور ودخی مخدّراتدن ممکن مرتبه سی احتراز لازمدر مکرکه صداع غایت شدید
اولوب نوم ممکن اولمیه اول وقتده ابتداده وتر ایده مخدّرات استعمال اولنور لکن
انحطاطده بر وجهله جائز دکلدر معلوم اوله‌که رأسه وضع اولنان دوالر سرکه کبی
سرعت نفوذی اولان دوا ایله ممزوجا استعمال ایده‌لر زیرا افعالک عظمی غایت صلب
اولمغله دوانک نفوذی متعسّردر ودخی مناسب اولان بودرکه دوایی شقّه‌لره
وضع ایده‌لرکه اول موضعک کوککی قفا کوکندن رقیقدر وآندن جمیع رأسه دوا نفوذ
ایدر ودخی مناسب اولان بودرکه دماغک مأخرینه یعنی انسه جانبنه دوای بارده
وضع اولنمیه زیرا اعصابه ضرر ایدوب بر فائده حاصل اولمز بلکه ایمدی وضع اولنجق

دوآء

دوآء بارده یعنی مسکن وجع اولان معتدل الحرارة یاغلر ایله ممزوجا استعمال
ایده‌لر مثلا دهن شبث ودهن بابونج کبی ودخی بارد دوالر استشمام واستنشاق
ایده‌لر وباقلرینه دخی طلا ایده‌لر زیرا رأس ایله قدمک مشارکت عظیمه سی اولمغله
تأثیری ظاهر اولور وصداع حارّه‌لره داخلا استعمال اولنان دوالر مثلا مارول
تخمی وبزر بقلة الحمقا ولسان الحمل وورد احمر وبنفشه ونیلوفر وخشخاش ابیض
وبزور اربعهٔ بارده وآرپه وهندبا وحماض وآغ قاوغی آکشیسی نسنه‌لر ایله
غداسنی وشرابنی وصوینی بو دوالردن ایده‌لر **امّا** ادویهٔ خارجیه حیّ العالم وآصه
یبراغی ومرسین یبراغی ونیلوفر وطحلب وبزر قطونا وخشخاش وعنب الثعلب
ولسان الحمل وسرکه ودهن الورد ودهن آسین ودهن القرع کبی نسنه‌لردن ضمادلری
وطلالری بونلر ایله ممزوجا ایده‌لر واکر حرارت شمسدن ویا حرارت ناردن اولدیسه
ایسه بو طلالری ایده‌لر مجرّبدر ترکیبی بودر دهن الورد سکز درهم بزر قطونا لعابی
وبزر سفرجل لعابی یارمیشر وحیّه اخذ اولنوب بر بیچق درهم شمع ایله مرج ایدوب
رأسه طلا ایده‌لر واشربه لردن بنفشه ونیلوفر شربتی ویره‌لر واکر سهر بیجا اولوب
وجعی شدید اولورسه صداع حارّه‌نک جمیع انواعنه مجرّبدر ترکیبی بودر لبّ
بزر القرع نصف وحیّه مارول تخمی وخشخاش تخمی ودهن لوز الحلو هر برندن اوچر
درهم آدیه اوخی اون درهم اخذ اولنوب بر بیاض البیض وکلاب ایله خمیر اولنوب
بر برده سوروب بالمثه یاقو ایده‌لر باقی دوالری اقرباذینده منفصلا تحریر اولنور نظر اولنه
الصداع من سوء المزاج الساذج البارد یعنی مادّی اولمیوب یالکز سوء مزاج باردن اولان صداع
التسبیب برودتدن اولان وجع رأسک سببی اهویهٔ بارده دوقوندوغندن اولور
ویاخود بارد غذالر استعمالندن یاخود چوق فصد ایدوب مسهل ایچمکدن وحرکت
ایتیوب دائما اوتورمقدن ونوم کثیردن وکاهی خوف وفکر وحبسدن دخی اولور
ودخی جماع کثیردن وبکاء کثیردن وارواحه ضعف ویروب حرارت غریزیه‌یی
حبس ایدن نسنه‌لرک کلیسندن اولور **العلامات** رأسی بارد اولوب یوزی آغرمق
وکوز قپقلری شیشمک وسست ثقال اولوب حرکته مجالی اولمق ووجع انسه جانبنه
مائل اولمق ونومی کثیر اولمق وتکلّم ایتمک وشکلر دار اولمق وحار نسنه‌لردن ممنون
اولمق وبارد نسنه‌لردن متضرّر اولمق واکثریا زکامه ونزله‌یه مؤدّی اولمقدر **العلاج**
اکر صداع بارد هنوز حادث اولمش ایسه حرارتی معتدل دوالر ایله مزاجی تعدیل ایده‌لر
واکر وجع مزمن اولور ایسه قوی دوالره محتاج اولور واکر بدن ممتلی اولورسه صداع
بارد مادّیده ذکر اولنان ادویهٔ مسهله ایله استفراغ اولنه ودخی صداع بارده
وبرودت اعصابه وامراض بارده دماغیه‌یه داخلا استعمال اولنان دوالرک مجموعی
رأیی طبیب ایله استعمال اولنانلر مثلا مطبوخ اصل فا واینا وشراب خولنجان ونبیذ تراطی (?)
وجیرهٔ زهر قسطران ومرزنجوش واسطوخودوس وزهر قرنفل بستانی وزهر بادرنجبویه
وجوز بوا وکابلی وقشر اترج جیره‌لرندن قنقیسی اولورسه مناسبدر **ودخی** سکر
مدهن انیسونی وسکر مدهن رازیانجی وسکر مدهن قرنفلی وسکر مدهن دارچینی
کبیلر مناسبدر **ودخی** سفوف دواء عنبر وسفوف دواء مسک وآفاویا بالورد

وسفوف جوارش العنبر وسفوف جوارش العود كبيلر مناسبدر ودخي موسفو في
دخي غايت مجربدر هم وجع رأسي ازاله ايدر وهم قطع نوازل ايدوب دماغه قوت ويرر
عطيه الهيه وموهبه ربانيه دندر تركيبي بودر جوز بوا وبسباسه وكزبره مدبره بالخل
ورازيانج وكندر ابيض ودارچين سيلاخ هر بريندن ايكيشر درهم كهربا نصف
درهم سكر طبرزد ابيض جميعي دقيقه اخذ اولنوب صنعت اوزره سفوف اولنه
مقدار استعمالي اوچ درهمدر ودخي جوارش العود وجوارش العنبر وجوارش الانيسون
كبي جوارشات حاره استعمال اولنور ومعلوم اولدكه اكر مجموع اعضانك تسخيني مراد
اولنورسه طبيبه واجب اولان اولدركه ويره جكي دوايي فاترا على الريق استعمال
ايتدوره حتى اول دواء سرعتله جميع اقطار بدنه نفوذ ايده اما اكر يالكز رأسي تسخين
مراد اولنورسه اول دوايي بعد الطعام استعمال ايتدوره لر زيرا معده دن بخار
طعاميله اول دواء دماغه صعود ايدوب دماغي بسهولة تسخين ايدر وخارجدن
استعمال اولنان دوالري كرك مفرد وكرك مركب اولسون زياده حاره ايتميه لر ودخي
نطوللردن مناسب اولانلر مثلا اسا اوريا ومرزنجوش واكليل الجبل وورق الغار وبابونج
واكليل الملك وخراما واسطوخودوس وقسطران كبي ادويه لري ماء صافي ايله طبخ ايدوب
رأسه نطول ايده لر وياخود برسنكر وياخود برزه يانزوب رأسه كماد ايده لر ودخي
ادهان حاره دن دهن سنبل ودهن قسط ودهن مرزنجوش ودهن جندبيدستر ودهن فلاسفه
ودهن كهربا ودهن خراما ودهن ايرسا ودهن عود الغياق ودهن جوز بوا ودهن بلسان
كبي ادهاندن قنقيسي اولورسه طلاء استعمال ايده لر ودخي ضمادلردن مناسب اولانلري
استعمال ايده لر مثلا مدقوق ترمس وبوي تخمي سكزر درهم وورق الغار درتر درهم اخذ
اولنوب ماء عسل ايله طبخ ايدوب بعده مقدار الكفايه دهن ايرسا ودهن مرزنجوش ضميمه
صنعت اوزره ضماد ايده لر ودخي جميع صداع بارده يه كرك مادي وكرك غير مادي اولسون
بو ضماد نافعدر صنعتي بودر صمغ عربي واسطراك قاطر وكندر هر بريندن بر درهم خرء الحمام
ايكي ونيم شونيز بر درهم جوز بوا وقرنفل هر بريندن ثلث درهم سنبل وثمام واسطوخودوس
ومرزنجوش هر بريندن ايكي درهم نعانعه بر بچق درهم كفايت مقداري شمع ودهن ناردين
ايله ضماد ايده لر ودخي بخورلردن دماغه نافع اولان بخورلري استعمال ايده لر مثلا
اسطراك وعسلبند جاوي ولادن افريطي هر بريندن [illegible] درهم جندبيدستر ايكي درهم
وصمغ عرعر وكندر ابيض هر بريندن بر درهم اخذ اولنوب كفايت مقداري لعاب
كثيرا ايله قرص اولنوب استعمال ايده لر ودخي صداع بارده ايچون اولان شمامه لري
استعمال ايده لر مثلا لادن ايكي درهم اصطراك قاطر درت درهم جوز بوا ثلثان درهم
ورق الورد الاحمر نصف درهم دارچين وعود سكزر درهم زباد ومسك درتر حبه
دهن قرنفل بش قطره كلاب ايله محلول كثيرا ايله عجين اولنوب دائما استشمام اولنه
وغداسنده دائما دارچين وقرنفل كبي افاويه حاره قويه لر وغداسي قوزي چوق
ايچي وككلك ايچي وچيل ايچي اوله وماء بارد وهواء بارددن غايت احتراز ايتدوره لر
وارباب عشرتدن اولورسه شراب بياض وصافي اوله وياخود نبيذ ابتراطي استعمال ايتدوره لر
الصداع من سوء المزاج الساذج الرطب يعني مادي اولميوب يالكز سوء مزاج رطبدن

اولان

اولان صداع السبب بونك دخي سببي اكثريا لب دريا ده وياخود غايت رطوبتلي
مواضعده جالس اولمقدن وماهتابده تحت السما نائم اولمق ومطر كثيردن ورطوبتلي غدالري
كثيرا تناول ايتمكدن در واكثريا دماغي رطوبتلي اولان كمسنه لرده بو وجع واقع اولوب
نازله يه مبتلا اولورلر العلامات علامتي بودركه چهره وجسمي لين اولوب كوزي
وقفي وچشمي رطوبتلي اولور وحس وحركتي سست اولوب نسيان كلور ومجفف نسنه لردن
حظ ايدوب مرطباتدن متضرر اولور العلاج اكثريا سوء مزاج رطب برودت ايله
اولور بين بو ايله اولمقده صداع حاره ده ذكري سبقت ايدن مجففات ايله علاج اولنور
اكر حرارت ايله اولورسه كه كاهيجه واقع اولور اولوقتده مناسب اولان برودته مائل
مجففات استعمال اولنور مثلا هليلجات خمسه ومرجان وقرن الايل وزمرد وبنطافلون
وطورمنتلا ومرسين تخمي وسروي قوزلاغي كبي ادويه ايله صداع رطبك دوالريني
تعديل ايده لر ولايق اولان بودركه قوي الرائحه نسنه لردن احتراز ايده لر حتى بخاري
دماغه جذب ايدوب ثقلت زياده اوليه ورأسه قوت ويروب رطوبتي تخفيف
ايتمك ايچون عود الغياق وصاصفراس وچوب چيني مطبوخلري استعمال اولنه
ودخي معاجيندن معجون جندبيدستر وترياق اندروماخيس ومتروديطوس
كبيلري استعمال ايده لر ودخي ادويه خارجيه دن استعمال مراد اولنورسه سوء مزاج
بارده ده ذكري سبقت ايدن طلالري استعمال ايده لر وابراطوريا وورق آس مساويا
اخذ اولنوب متروديطوس ايله ممزوجا رأسه طلا اولنه ومعلوم اولدكه بو علتده
طبيبه لازم اولان اولدركه عليلي جاي رطبه وبناء جديده ولب جويده جالس اولمقدن
احتراز ايتدوره لر وطعاملرينه قوزي آچي وبالق وسوت كبيلر اوليه ووقت علتده اكل
ايتدوكي ككلك وكوكرچين وقوش انكري اوله وصو يرينه مطبوخ صاصفراس و
مطبوخ عود الغياق استعمال ايده لر وعليله حركت كثيره ايتدروب نوم كثيردن احتراز ايتدوره لر
الصداع من سوء المزاج الساذج اليابس يعني مادي اولميوب يالكز سوء مزاج يابسدن
اولان صداع السبب بونك سببي سوء مزاج حارك سببلري كبيدر اكثريا
حرارت شمسده كزمك وحمامده چوق طورمق وكنارده چوق اويومق ويابس
غدالر تناول ايدوب ويابس دوالر استعمال ايتمك واسهال وسيلان دمدن وعرق كثيره دن
وجماع وغمدن وقورقمقدن وفكر دقيقدن ومطالعه كتابدن وحركت كثيره دندر
العلامات علامتي جلد رأسي خشين اولوب انف وفم جفيف اولمق ونوم قليل
ومرطباتدن انتفاع ايدوب مجففاتدن متضرر اولمق وبو ذكر اولنان سببلرك بري
تقدم ايتمكدر العلاج اولا هر نه سبب اولديسه اني ازاله ايده لر وحرارت وبرودت
معتدل اولان ادويه لر ايله مزاجني تعديل ايده لر مثلا نيلوفر وبنفشه وخس ولسان الثور
وبزور اربعه البارده وخشخاش ابيض وماء جبن كبيلر ايله مزاج عليلي تعديل ايده لر
وادويه خارجيه دن دهن لوز وسمن غير مالح وصفرة بيض ولعاب خطمي ولعاب خبازي
وشحم دجاج كبي دوالر استعمال ايده لر وشرابلردن بنفشه شربتي ولسان الثور
شربتي ونيلوفر شربتي وخشخاش شربتي استعمال ايده لر وبو ادويه لرين مجموعه لرين
وماء منقطرلرين ومستحلبلرين استعمال ايده لر وبو مستحلبلري اطبا غايت مدح ايدرلر

مشتهی بود لر لوز حلوا ونك ایکی درهم بزورات اربعة الباردة هر برینك بر درهم بزر
خشخاش ابیض بر بچق درهم شعیر مقشر اللی درهم اخذ اولنوب یکرمی بش درهم
ماء لسان الثور ایله مستحلبلرینی استخراج ایدوب مقدار الکفایه شراب بنفشه ایله استعمال
ایده لر وبغو نکردن بچوت کثیرا وبچوت بادر بچوبه کیبیلری استعمال ایده لر وطلاء
ایچون بزر خشخاش و بزر خس وبزر قرع اخذ اولنوب ماء بنفشه ایله مستحلبی
استخراج ایدوب سکز درهم لعاب بزر قطونا ایله ممزوجا راسه طلا ایده لر ودخی
اصل خطمی سکز درهم ورق خطمی وورق خبازی وخس وبنفشه ونیلوفر وزهر
لسان الثور وبابونج هر برینك بر قبضه بزر الکتان وبزر خشخاش الابیض النیش
درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء الفراح ایله طبخ اولنوب رأسه دوکلر و ادهاندن
دهن بنفشه ودهن نیلوفر ودهن سمسم ودهن لوز الحلو ودهن الورد کبیلری
استعمال ایده لر وعلیلك بدینی ورجلینی ذکر اولنان حشایش مرطبه مطبوخیله غسل
ایده لر واکثریا علیلی موضع مرطبه ده یعنی آقر صولر و شاذروان و سلسبیل مثللو مواضعده
اجلاس ایده لر وغذالردن بیض نیمرشت و سمز طاوق و بوزاغی واوغلاق و قوزی
اتلری غایت نافعدر و بقوللردن خس وخبازی وملوخیا وحبق ولسان الثور کبیلری
مناسبدر و میوه لردن ترو اوزم وبادم واجاص یمك مناسبدر واگر ارباب عشرتدن
ایسه شراب دخی ایچه لر وماء شعیر وجلاب بنفشه ایچه لر وبو علتده حرکتدن وغضبدن
وغم یدن احتراز ایده لر وکار وکسبی ترك ایدوب هواسی معتدل حمامه کره لر ومعلوم
اولمه که بو ذکر ایتدوکمز سوء مزاج سادجك تدبیر وعلاجیدر چون طبیب لبیبه لازم
اولان دخی سوء مزاج مادینك علاجنی استفراغ ایدوب بعد الاستفراغ وبا قبل الاستفراغ بر مقتضای حال اعضا اسنیه
الصداع من سوء المزاج المادی مطلقا یعنی مطلقا سوء مزاج مادیدن اولان صداع
التسببی بو صداعك سببی صداعه باعث اولان ماده یا ایچنده رأسده یاخود اعضانك
بعضیسنده ماده وبخار دماغه مرتفع اولوب ودماغده ماده نك حاصل اولمسی وهاضمه
دماغ ضعیف اولمه سندن یاخود ماده وفضلات متحلل اولجق مجرالری ومساماتلری
منسد اولدوغندن ویاخود بعضی اعضانك مشارکتی ایله اولور ویاخود هضم اولك
یاخود هضم ثانینك ضعفندن یاخود اعضاء رأسك ضعفندن واقع اولور واگر
فتح مثیحه دن ویاخود الم امتلا ایدن وسوء مزاجدن رأسه بر ضعف عارض اولسه
اول وقت موادی کندوبه جذب ایدوب قبول ایتدوکندن ویاخود دم باسور و
دم حیض ورعاف کبی سیلانات معتاده نك جریانی قطعندن وبعضی امراضك
مشارکتی طریقیله صداع عارض اولور ودخی کوری زیاده ونقصان اولدیغه دماغه
بر تغیر کلوب رطوبت دماغ زائد وناقص اولور خصوصا سوء مزاج مستعد اولان
ذاتلرك مزاجنه بر تغیر کلور صداعه سبب اولور دیرادماغیله قمرك مناسبتی اولدوغی
اصحاب فننه خفی دکلدر العلامات صداع مادینك علامتلری کثیردر اجمالی اگر
وجع رأسك بر شقنده ثابت اولوب قرار ایدرسه ماده ایچ رأسده در واگر وجع
گاه شدید وگاه خفیف وگاه منقطع اولورسه ماده رأسده اولیوب اعضادن بر
عضوك اشتراکیله در ودخی بر عضوده بر الم حس اولنورسه ماده اول عضوك

اشتراکیله

اشتراکیله در آفت همان رأسده در وگاه هیچ عضوده اولان الم وآفت زائل اولوب
ینه صداع کالاول باقی قالور حمیاتده واقع اولدوغی کبی که نوبت منقطع اولور هنوز
دخی صداع زائل اولمز واگر ماده بخار فوقانك عززیی اولوب بخارات ودبیبت
اولورسه رأسده اولان وجع یعنی وخت برجانبدن برجانبه نقل ایدوب دوار
وکوزلری وجکلده مرلر عارض اولور وتولد ریاح ایدن اطعمه واشربه دن مشتد
اولوب تقلیل ریاح ایدیجی اطعمه واشربه دن نقصان اولنقدر واگر ماده اخلاط اربعه نك
بری اولورسه وجع ثابت اولوب برجانبه انتقال ایتمز وبلغم ایله سوداء بارد وثقیل
اولدوغندن اکثریا ماده رأسده تولد ایدر اما دم ایله صفرا حار وخفیف اولدوغندن
رأسه اسفلدن صعود ایدر العلاج مادی اولان صداعه علاج کلی اولدر که اولا
موجب علت اولان ماده هر نه ایسه وجودی اندن تنقیه ایدوب بعده مزاجی تعدیل
ایده لر لکن تنقیه وجودی تنقیه دماغ اوزره تقدیم ایده لر واگر بدن ماده دن پاك
اولوب ماده رأسده اولورسه ینه طبیعی حقنه لینه ایله تلیین ایدوب بعده رأسده
اولانه مباشرت ایده لر واگر صداع بر عضو مخصوصك مشارکتی ایله اولمش اولورسه
اول عضوی پاك ایدوب بعده قوت ویروب مزاجنی تعدیل ایتدکدنصکره دماغی
تعدیل ایدوب قوت ویره لر ومعلوم اولمه که بدنی اخلاط ردیه فاسده دن پاك
ایدوب استفراغدن منضجات وملینات ایله تغدیله مراعات لازمدر
الصداع من سوء المزاج المادی باشتراك العضو یعنی بر عضوك اشتراکیله
سوء مزاج مادیدن اولان صداع التسببی اشتراك عضو ایله سوء مزاج مادیدن
اولان صداعك سببی بخارتك دماغه صعود ایدن نسنه در که بو باعثه نك اشتراکیله
اولور یا عضو آخرك اشتراکیله اولور اگر معده نك اشتراکیله اولورسه معده دن ابخرهء
ردیه وبخار مو وبخارنك دماغه واصل اولمسندندر یعنی مریئك وساطتیله یاخود
اعصاب دماغیه دن زوج سادس تسمیه اولنان عصب که نشأئی مؤخر دماغده
عصب زوج خامسه متصل اولوب غشا ورباطات بو زوج ایله مستحکم درکویا بر
عصبدر که اردنجه اولوب اوچ قسم اولور هر قسمی دردلاچینك انتهاسندن کلوب
سائر عصبا ایله حلقومه ایرشور وقلبه حرکت ویرر وبر قسم ثانیسی عضله کتفه کلوب
حرکت کتفه باعث اولور وقسم ثالثی جلدن بکیرد بر طرف معده دن حنجره و عضله
وحجاب صدر وعضلات صدر وحجاب قلب ورئه وشرایین واورده بو مذکوراتك
جملسنه بو عصب یتلنوب هر برینه شاخلر آیرلور وبر نیچه شاخلری احشایه
واصل اولور پس بو مذکور اعضالردن عصب وساطتیله ریاح وبخار متصاعد اولوب
صداعه سبب اولور یاخود معده ده باب تسمیه اولنان عروقك جذبی ایله معده دن
دماغه واصل اولورلر براطعامدن معده ممتلی اولدیغنده یاخود فاسد یاخود معده ده
خلط ردی تولد ایتدکده ویاخود عضو آخردن معده یه بر نسنه منصب اولمه دن
ویا خارجدن بر ماده سمیه وصولندن اولور واگر اشتراك ایله اولورسه سببی
یا ماده دیدان ویاخود احتباس ثفلدن ویاخود اخلاط متعفنه دن ناشی
بخارك دماغه صعودندن اولور واگر اشتراك طحال ایله اولورسه طحال متصل اولان

شریانک کبیردن دماغه واصل اولور واکر اشتراک کلیه ایله اولورسه عروق و شرایینک
وسائطیله اولور واکر اشتراک رئه ایله اولورسه نته کم قروح رئه ده اولدوغی کبی
قصبه رئه نک توسطیله صعود ابخره اولور واکر اشتراک رحم ایله اولورسه رحمک
دماغه مشارکتی اولان مجرالرین توسطیله صعود ابخره واقع اولور و معلوم اولسه که اشتراک
عضو ایله سوء مزاج مادیه رأسه صعود ایدن نسنه عروق شرایین واسطه سیله اولور
باعث صداع اولور اما اکر اعصابدن و یا نخاعدن متصاعد اولورسه کابوس و صرع و سکته
کبی مرضلره سبب اولور **العلامات** اشتراک معده ایله اولان علامتی غثیان و ضعف
هضم و جشاء حامض و اکر صفرادن اولورسه وقت جوعده صداع شدید اولور و آغز
آجی اولوب تخمه و کوز قاررمسی عارض اولور واکر بلغمدن و سوداءدن و اخلاط غلیظه دن
اولورسه بعد الطعام صداع زیاده اولور و هضمی ضعیف اولوب جشاء حامض ایله
ریاح جمع و قراقر اولور و وقت جوعده صداع خفیف اولور در اما کاه اولور که
معده یه بر نازله منصب اولدوغندن بو علامتلر ظهور ایدر لکن ابتدا دماغده بر آفت
حس اولنوب بعده معده ده بو علامتلر ظهور ایدر واکر اشتراک امعا ایله اولورسه
دیدان و حب القرع علامتی اولنمقدر واکر انقباض طبیعتدن اولورسه بو خود معلوم
اکر اشتراک رحم ایله اولورسه احتباس دم الطمث و یا ورم الرحم و یا اختناق الرحم
کبی عللر اولنمقدر واکر اشتراک کبد ایله اولورسه وجع رأسک صاغ جانبنه میلی
اولور و آغز و بورندن چقان نسنه لر حدتلو و مالح اولنمقدر و اکر اشتراک طحال ایله
اولورسه طحالده آفت اولوب بعد الطعام وجع شدید اولنمقدر واکر اشتراک قلب
ایله اولورسه علامت دم اولور مثلا حمرة وجه و حمرة عین و شقیقه لرده اولان ضربان
کبی بو ترلک تعرض اعضالرک اشتراکیله اولورسه علامت طبیعیه سی عضوده مقدم
آفت مشاهده اولنمقدر **العلاج** اولا اخلاط موذیه دن بدنی تنقیه ایدرک بعده
عضوه قوت ویروب مزاجی تعدیل ایدهلر و اکر وجع رأسدن مقدم بحران واقع
اولمش ایسه تنقیه مناسب دکلدر و اکر دماغه صعود ایدن بخارک حدتندن
رأسده عوارض ردیه ظهورندن خوف اولنورسه ادویه رادعه استعمال اولنسه
بأس یوقدر **ودخی** صداعه سبب اولان عضوک علاجنه سعی و اهتمام ایدهلر و اکر
آسان اولنیوب رأسه بر آفت یعنی حدت شدتندن خوف اولنورسه عکس مادة ایچون
تدبیر ایدهلر مثلا تحمل ایدرسه فصد و یاخود ساقیندن حجامت ایدهلر اکر باسورلری
وار ایسه مقعدینه سولک اورهلر **یاخود** وجع رأسک عکسی جانبندن بغو(?) آچه
بعده رأسه قوت ویره مادة ایچون حی العالم الصغیر و عصی الراعی و سرکه کبی و الر
ایله دهن الورد و دهن الآس مزج ایدوب رأسه وضع ایدهلر و وقت انحطاط و
انتهاده محلل اولان نسنه لر ایله ممزوجا استعمال ایدهلر **ودخی** جمیع بدنک مشارکتیله
اولان صداع که اکثریا حمی لرده واقع اولور آنک علاجنده اولا حقنه لینه ایدهلر بعده
فصد لازمدر و طبانلرینه آلتنه ملح ایله دلک سعی ایدوب اورهلر **و یاخود** خبز ایله
ملح و سذاب ممزوجا وضع اولنه و رأسنه ماء الورد یاخود خل ایله دهن الورد و دهن
النیلوفر و دهن الآس ممزوجا بر بزی ترطیب ایدوب رأسه وضع ایدهلر **یاخود** دن

یاخود

یاخود اغاج قاوونی کشتیسی ایله خمیرة الورد معکری مزج اولنوب استعمال اولنه ابخرة
منع و دفع ایدر و یاخود شراب ریباس و معجون لؤلؤ بارده سفوفی استعمال اولنه و اشتراک
معده ایله اولان صداعده اولا احتقانات مکلیه معده مقیات استعمال ایدهلر اکر
غلبه سی مشاهده اولنورسه ثم بحرین بولیب خیار شنبر و کل مکرر ایله صفراوی اسهال
ایتدیرهلر بعده شراب رمانین و شراب حماض اترج استعمال ایله معده یه تقویت ویرهلر
اکر معده ده بلغم حس اولنورسه عسل الورد المسهل ایله ایارج فیقرا و یا حب التیلیقون
استعمال ایدهلر و محلل الریاح و مقویات معده اولان دوالر استعمال اولنه مثلا
معجون خولنجان و قشر اترج و جوارش کمون کبیلری استعمال ایدهلر و ریاح معده ده
تحلیل و خلط ردی اسهال ایدوب معده یه قوت ویرمک ایچون حب ذهب و
حب اناادیا(?) و حب مصطکی استعمال اولنه و بخاری منع و دفع ایدوب معده یه
قوت ویرمک ایچون قبل الطعام و بعد الطعام استعمال ایدهلر صنعتی بودر کزبره
مدبر بالخل یکرمی درت درهم دارچین و انیسون هر برندن درت درهم بزر
رازیانج بر بچق درهم ورد یابس بر درهم کمون المدبر بالخل و کراویا هر برندن
نصف درهم مصطکی ثلث درهم مجموع اجزا مقداری سکر ایله سفوف ایدهلر
الصداع من الریاح و البخارات الردیة یعنی ریاحدن و بخار ردیدن اولان صداع
السبب معلوم اولسه که ابخره و ریاح کاه بدنده متولد اولور و کاه خارجدن بر طریقیله
ایله حاصل اولور **اما** بدنده متولد اولان بخار و ریاحک سببی حرارت بدنه نک ضعیفلکیدر
مادهیی تحلیله قادر اولمز بس بخار حاصل اولور و یاخود بقله و بوکرلجه کبی منفخ غذالر
تناول اولنمدن یاخود اخلاط سوداویه دن و بلاغم لزجه دن حاصل اولور و اکثریا تولد
ریاحه باعث اولان اخلاط لزجه بارده در و تولد ابخرة ردیه یه باعث اولان صفرادن
و بونلرک هر بری یا نفس دماغده سوء مزاج سببیله حاصل اولور و یاخود آخر عضودن
دماغه متصاعد اولوب ابخره و ریاح دماغی تحریک سبب تخرین(?) ایله اذیت ایدر
و ردی هوا آکردن حاصل اولور و عضو آخرده متولد اولان اخلاطک هیجان و تصاعدنه سبب
اولان غضب و حمام و حرکت کثیره و غذاء منفخه کبی لردر **و اما** ریاح و بخارک خارجدن
اولان سببی جنوبی هوا آکردر یعنی لودوس چوق آسوب و رائحه منتنه لردر و دره طوتی
موضعلردن متصاعد اولان ابخره ردیه یه مصادف اولنمقدر ودخی متعفن نباتات
منبتلری اولان موضعلرده اولور مق و بالکد صولرین تعفنندن و کادیز و کوکرد
و کبریت و زرنیخ و زفت کبی نسنه رائحه لریندن حاصل اولور و بعضی کره مسک
و کافور و نانخواه(?) و سکین(?) و زعفران استشمام ایتمکدن دخی اولور **العلامات**
ریاح و بخاردن حاصل اولان صداعک علامتی بودر که وجع رأسک بر جانبندن
منتقل اولوب بر جانبندن بر جانبنه نقل ایدوب کاه شدید و کاه خفیف اولنمقدر
دوار و سدد و عروق شقیقه لرده ضربان و اذنده طنین و دوی و اکثرده اولان
طرلری طولو اولنمقدر و بعضی کره بو صداعه مبتلا اولان کسینه صرع و سکته عارض
اولنمقدر **ودخی** مشارکت عضو ایله اولان صداع بخارینک علامتی مشترک عضوک اشتراکیله
ایسه اول عضوده مقدم بر آفت اولنمقدر مثلا رحمک اشتراکیله ایسه دم طمث منقطع اولور

وانعمانلي اشتراكيله اولورسه دم باصور منقطع اولمق واشتراك معده ايله ايسه معده ده
فساد وسوء الهضم مشاهده ايتمك علامتلريندندر واكر بخار بلغمدن ايسه رأسي ثقيل اولوب
نوم كثير وسدر ووجع برجانبده متمكن اولمقدر واكر بو بخار صفرادن اولورسه خنجر ايله
ضرب اولنور كبي وجع غايت شديد اولوب سهر علتي انتقال ايتمكدر واكثر اوقاتده سهر عارض
اولور واكر بو بخار سوداءدن اولورسه فكر عميق ووسوسه وعوارضات مراقيا
اولمقدر واكر بو بخار ريحدن اولورسه حرارت معتدل اولوب ثقل رأس وثقل بدن
اولمقدر **العلاج** اولا بدن ودماغي اخلاط رديه بخاريه دن تنقيه ايدوب عضوه
قوت ومزاجي تعديل ايدهلر اكر عروقده امتلا ودم مشاهده اولنورسه اولا فصد
بعده مسهل واحتقان ايدوب تحليل رياح وتسكين بخار ايدمجي دوالر ايدهلر مثلا
بابونج وطوغراكي اوتي وكمون وسذاب وورق الغار واكليل الملك ورازيانج مغلي جوش آلردن
رأسه ياقو ايدهلر ومرزنجوش وبرنتر وجندبيدستر شم ايتمك غايت نافعدر وبونلرك
دهنلريني رأسه طلا واذنه تقطير ايتمك نافعدر وذكر بخار مسعطا غره نلك غايت كرتي
اولورسه عكس مادهاي ايچون فوجه احتقان ايدهلر مثلا بو نسخه ايكي قبضه پرسيلكني
ايكي قبضه بابونج واكليل الملك برر قبضه رازيانج وكمون وكوليوناجم برينك التي درهم
اخذ اولنوب قدر الكفايه ماء القراحيله طبخ اولنوب بو مطبوخدن يوز درهم اخذ و
ايچنه اون ايكي درهم بچون مبارك وايكي درهم ديافانيليمون وايكي درهم ايارج فيقرا
وسكز درهم دهن بابونج وسكز درهم دهن شبث ضم اولنوب احتقان ايدهلر
واكر بخار صفراوي اولورسه صداع صفراويده ذكر اولنان علاج ايله علاج ايدهلر
مرجان وروح الزاج ومرباء كابلي وكلباشكر وردب ريباس اخذ اولنوب ممزوجا استعمال
ايدهلر محصل الكلام برودت محلل ابخره ورياحي تحليل ايدوب بوكي منع ايچون
معاجين وجوارشاتدن دواء المسك ومعجون افاويه وتالوزند وجوارش كمون وجوارش
خولنجان كبيلري استعمال ايدهلر ليمون وقورق وآغر قاوون شربتلري استعمال ايدهلر
واكر خارجدن بخار وهوا وصول بولوردن اولورسه اولا موضعك هواسني تعديل ايدوب
رأسك سوء مزاجنه مناسب اولان نسنهلر ايله تدبير ايدهلر بونكله دفع اولمزايسه
احتقانات وسكنجبينات ايله علاج ايدهلر واكر ابخره رديه معدنيه وحيوانيه ونباتيه
واهويه سميه استنشاقدن اولورسه جوز وثوم وترياق وزرنباد كبي ادويه ترياقات
ايله دوا ايدهلر وبخر ومنفخ غذالردن وبعد الطعام صووق صودن ونومدن
احتراز ايدهلر وطبيعتي لينت اوزره طوتهلر قبضدن حذر ايدهلر
الصداع الدموي يعني دمدن اولان صداع **السبب** بونك سببي دمك
مقداري وكيفيتي ردي وفاسد اولوب دماغه متصاعد اولمسيدر وصعود ايدهجق
دماغك جهتلرنه سبب رأسك حرارتيدر يا خود غضبدن وفكر كثيرهدن يا خود
كثرت شرابدن دماغه ضعف طاري اولوب كندويه توجه ايدن نسنهيي قبوله
سبب اولور وجمعي كره صداع ماده بارده دن اولوب بو جهتدن دم رقيق
رأسه منجذب اولور بو صورتده صداع ماده مركبه دن اولور **العلامات** صداع دمويك
علامتي رأس ثقيل اولوب وعروق قرمزي ممتلي اولمقدر وجهده وچشملرده حمرة دمائل

برشيئ

برشيئ اولمقدر واكر ماده مركبه دن اولورسه نوم كثير وخفقان يعني ايكي خلطدن اولان
اثمك ودكونينه قرمزي خيالات كورمكدر واكر دم صفرا ايله قارشق اولورسه سهر
عارض اولوب شرايين رأس حركت شديد اوزره اولمقدر ووجع صداع دمويده
وجع مقدم رأسده اولوب اكثريا ليلده ساعت طقوزده ايكي قسمتده اولوب ونهارده
ساعت اوجده وارنجه محسن اولور وكاهيجه رعاف عارض اولور وغم ونجوويدن جقان
معتدل القوام اولور وقاروره سنده حمرت اولور **العلاج** مادهيي ازاله ومزاجي
تعديل ايدوب عضوه قوت ويرمكدر مثلا ابتدا احتقنه ايله تليين بعده ششكدن
فصد ايدهلر واكر احتقانا اولورسه جانب وجعدن اولان قيفالدن فصد ايدهلر واكر وجع
طرفينده ايسه ايكي طرفك قيفالندن فصد ايدهلر واكر وجع طمثك ويا خود دم باصورك منقطع
اولمسندن اولمق ايسه قدمدن فصد ايدهلر واكر بدن عليل ممتلي ايسه اوللر مشتركدن
بعده صافندن طرزين فصد ايدهلر واكر فصد ايتمكه مانع وار ايسه يعني مخافت بدن يا خود
حمل كبي نسنه واقع اولورسه بين الكتفين حجامت ايدوب بعده ساقيندن حجامت
ايدهلر واكر حجامت دخي ممكن اولمسه بازولردن وساقلردن محكم بند ايدهلر
وحبوب جيوق دلك ايدهلر ونباتات ملطفه مطبوخلري ايله بدنين ورجلين غسل
ايدهلر وحقنه لينه ايله احتقان ايدهلر بر مقدار هليلجات وتمرهندي وگل مكرري ايله
ممزوجا ايچورهلر ورأسه ادهن رديه ... ايدهلر واد ... وبعده دن ... حماض لي
وضع ايدهلر ... شيمهلر ووضع ايدهلر ولكن ... قابضه برجال الصعود ... نافع
اولوب بخار رديهيي دن دماغ بسالم اولور واطباء متقدمين شعشعلرده اولان
وتحت لساندن فصد ايتمكي ... فصد استنطوس وبوعادة وبعض اطباء
اسلاميون لذخي شرايين ... فصد ايتمكي امرا ايتمشلر لكن فائدهسي قليل اولوب مخاطرهدن
خالي اولمدي وعندنا في زماننا هذا ترك اولنمشدر وبو علتده فصد مراد اولندقده ابتدا
صداع حارده ذكر ايتدوكمز ادويهلري رأسه وضع ايدهلر لكن بونك علاجهسي رطب
اولمق وغليظين بر مقدار تخفيفه مائل اولان دوالري اختيار ايدهلر وورد احمر ولسان الحمل
وصندل كبي وبونلرك شرابلريني استعمال ايدهلر لؤلؤ ومرجان احمر استعمال ايدهلر
واكر بو تدبير وعلاجلر ايله صداع زائل اولمزسه معلوم اولور كه دمده صفاك يوقدر
يا سودا ويا صفرا ايله ممزوجدر اورام حاره حدوثندن خوف وحذر اولنور پس
بو صورتده خلطي استفراغ ايدوب دمي تصفيهيه سعي ايدهلر وغذايي تقليل ايدوب
لطيف وصووق غذالر استعمال ايدهلر فراريج ايله ادبيه وخبازي وماروله ولسان الثور
استعمال ايدهلر وبعد الطعام مرباء سفرجل وكزبره مدبر استعمال ايدهلر
الصداع الصفراوي يعني صفرادن اولان صداع اما بو معلوم اوله كه بو نوع صداع
اكثريا صفراويجه مزاجلره وتارة بكثرة عارض اولور **السبب** بو صداعك سببي اهويه
حارده كزمك وحركت كثيره ايتمك وغضب وغصه واتعاب وجوع ايتمكدن ويا خود
حار ويابس اولان غذالر وشرابلر استعمال ايتمكدن اولور **العلامات** اكثريا وجع رأسك
صاغ جانبنده زياده شديد اولوب جميع بدنده حرارت اوزره اولور ووجعده حدت
ويباض عيني اصفرار اولور وانفعال دماغ بريبده اولوب عجيب وغريب نسنهلر ظهور

ایدر اگر صفرا نفس دماغه نفوذ اتمش ایسه هذیان وغضب بیجا وادنی نسنه دن
اورکلك وسهر واضطراب عارض اولور واغزده وبورنده وگوزنده جفاف اولوب
ولغوی آجی اولور وکاهیجه بورندن گلان فضلات قلیل اولوب اصفر اللون اولور
وعلیلك بر موضعده صبر وقراری اولیوب قلق وکرب عارض اولمغله راحت اتمکدن
واکثریا دوشنده آتش گورمك دخی ونبض عظیم وسریع وصلب اولوب قاروره سی زعفرانی
وناری ورقیق اولور واکثریا بو عوارضات نصف النهارده واقع اولوب حمی یومیه یه
مشابه اولور حکیم رازی بیورر که صداع صفراویه مبتلا اولمش بر کیمسنه گوردم نصف
نهارده صداعی غایت شدید اولوب جنون مرتبه سی عارضه لر ظهور ایدردی قاروره سنه
نظر ایتدم گوردم که رقیق وبیاض در معلوم اولدیکه صفرا جانب رأسه متوجه اولمشدر
بعده کیجه اولدیغی بنده قاروره سنه نظر ایتدم گوردم که اصفر اولوب وجع رأس و
سائر عوارضات خفیف وضعیف اولدیغی معلوم اولدیکه بو علتده علامت صحیحه بودر کم
علیلك کبدی حار یابس ومزاجی صفراوی اولوب واسباب مذکوره دن بری
موجود اولمق ویاخود تقدم اتمکدر العلاج استهال صفرا وتاجی (?) تعدیل وعضوه قوت
ویرمکدر واگر علامت حمی وار ایسه حمی نضج بولنجه تاخیر اتمک لازمدر واگر حمی یوق ایسه
ابتدا منضجات وطبیعتی تلیین ایدوب بعده استفراغ ایده لر اولا بو حقنه مناسبدر
صفتی بودر ورق خبازی وورق خطمی وورق بنفشج وحشیشة الزجاج وحلوب (?)
بارزی هر بریندن بر قبضه شعیر مقشر نصف قبضه اجاص عدد اون اخذ اولنوب
مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه ایدوب بو مطبوخدن یوز درهمنه اوتز درهم
دیاقا تلیغون واون درهم عسل الورد ویکرمی درت درهم دهن بنفشج ونصف
درهم ملح ضم اولنوب احتقان اولنه بعده اوچ وقیه شراب بنفشج وایکی وقیه شراب
الورد المسهلی هندبا صوئی ایله ویاخود مطبوخ فاکهه ایله ممزوجا استعمال ایتدوره
لر وصفرا ایله علامت دم اولورسه تبرید ایدوب ماده یی طرف خلافه جذب ایچون
بر مقدار فصد ایده لر واگر علامت دم یوغیسه زنهار فصد اولنمیه واتفاق اطبا
بونك اوزرینه در که علل صفراویه ده اگر فصد اقتضا ایدرسه صافن جانبندن
مشترکدن یاخود جگر طرفندن فصد ایده لر زیرا بو لده صفرا صاغ جانبده در اندن حدت
وغلیانی دفع ایچون هندبا وسکوت (?) وبارد رطب اولان دوالر استعمال اولنه
واگر صفرا رقیق اولوب سهر زیاده اولورسه صفرانك قوامنی تعدیل وجلب نوم ایچون
ماء ورد وخشخاش ونیلوفر گبی دوالر استعمال اولنه یاخود شراب رمانین وشراب
حصرم وشراب نیلوفر گبیلری ماء ورد صوئی ایله استعمال اولنه واگر صفرا غلیظ اولور
ماء هندبا ایله سکنجبین سکری ویره لر وصفرانك رقت وغلظت وحدتی نه مرتبه ده
ایسه آکا گوره تدبیر ایدوب مقدار نجه استعمال ایتدوره لر واگر مرة صفرا الصه (?) ایسه
مطبوخ الشعیر ماء هندبا بری وگلاب وماء حماض کفایت ایدر واگر صفرا محترقه
ایسه نیلوفر وخشخاشی زیاده ایده لر واگر صفرا محیه (?) اولورسه سکنجبین ویاخود
خل حاذق زیاده ایده لر ودخی معلوم اولسون که امراض صفراویه ده گرك دوا وگرك اکل و
شرب زیاده حلوا وتحرز گرکدر زیرا صفرایه مستحیل اولور پس ایمدی محوضتلی اولان

نسنه لر ایله ممزوجا ویره لر ومسهل حار ویرمیه لر زیرا قانی قزدیروب دماغه صعود
ایتدرر مسهلات دن گل مکرر وبنفشه مکرر گبی لطیف مسهللر ویره لر وحسب الاقتضا
قوتجه ویرمك لازم گلورسه بر درهم صبر اسقوطری وبر حبه محموده مدبر بالورد
ویاخود ایارج فیقرا وهلیله اصفر وترنجبین گبیلر مناسبدر وقرص ورد الطرطیر وعجوه هندی (?)
شراب الورد المکرره اضافه اولنوب استعمال اولنه وراوندچینی بالخاصه صفرایی
اسهال ایدر اما حرارت بومیتی (?) اولمغله تجربه تعالی دکلدر پس مناسب اولان گل مکرر
وماء هندبا استعمال ایده لر ومعجون الورد المسهل ومعجون الاجاص المسهل ومسهل صفرا
اولان معاجیندن قنغیسی اولورسه اولسون مناسبدر ومطبوخ فواکه غایت نافعدر
صفتی بودر اجاص حلو قرق عدد سبستان وعناب اوتوزر عدد ازهار قلبیه هر
بریندن بر قبضه اخذ اولنوب اوچیوز درهم ماء قراح ایله ثلثی زائل اولنجه طبخ
ایدوب بعد التصفیه ایچنه مجوع (?) تمر هندی ولب خیار شنبر یگرمیشر درهم ترنجبین
بر وقیه حل اولنوب مقدار الکفایه سکر ایله شراب اولنه مجموعی درت شربتدر
صفرایی اسهال ودمك حرارتنی تسکین ایدر واگر علیلی قویجه اولسون دیرلرسه
هر استعمالنه اوچ حبه محموده مدبر بالورد ضم ایدوب استعمال ایده لر مسهل دیگر
راوند برنجی درهم دارچینی ثلث درهم ازهار قلبیه هر بریندن بر مقدار اخذ
اولنوب قدر الکفایه ماء هندبا ایله طبخ وتصفیه دن صکره مجموع تمر هندی ایکی درهم
شراب بنفشج مکرر درت درهم ضم اولنوب استعمال اولنه صداع صفراویه ده
ابن ماسویه نك معجون افاویاء بالوردیی بر درهم لب خیار شنبر بش درهم سنبل
هندی التی حبه راوندچینی ثلث درهم اخذ اولنوب بعد المزج استعمال اولنه
سفوف مسهل ترید ابیض مجوف نصف درهم زنجبیل واسطوخودوس هر بریندن
سدس درهم سقمونیا مدبر بالورد التی حبه بسباسه وصندل اصفر اوچر حبه
اخذ اولنوب سفوف اولنه حب مسهل راوند وایارج فیقرا هر بریندن نصف
درهم غاریقون ثلث درهم سنبل هندی التی حبه مقدار الکفایه شراب بنفشج
ایله حب اولنوب استعمال اولنه وفاضل جالینوس ذکر ایدر وجع رأسك مجموعنده ادویه
مسهله استعمال اولنمق لازمدر هر حال ادویه مسهله بلغمیه ضم اولنوب استعمال اولنه وبعضیلر
دیدیلر که اگر علیلك معده سنده صفرا اولورسه مقیئات استعمال ایده لر اگر علیل قیئه
ایتمزه زحمت چکرسه ویاخود ارباب تندن دکل ایسه ترك اولنمه سی اولیدر ودخی
صفرایی تنقیه وسده لری تفتیح وبولی ادرار ایدیجی دوالر استعمالنه مداومت
ایده لر مثلا ماء شاهتره یاخود مطبوخ هل وماء جبن گبیلری استعمال ایتدوره لر
بعده مزاجی تعدیل ایچون شراب حصرم وشراب بقلة الحمقا وسکنجبین سکری گبی
مبرد ومرطبات ایله مداومت ایده لر واگر سهری وار ایسه شراب خشخاش وشراب خس
استعمال ایده لر وصداع حارده مستعمل اولان دوالر بونده دخی استعمال اولنه
بعده خلافنه جذب ایچون حجامت ایدوب رجلین ویدین فی ذلك ایده لر
وحمام معتدله ادخال ایده لر وغطوسات وغرغره لر استعمال ایده لر ووقت
انحطاطده بابونج واکلیل الملك وبزر کتان وبوی تخمی گبی محللات والراضله اولنوب رأس

علیله وضع اولنه واطبادن بعضیلر صداع صفراوی یه رأسه محللات وضع اتمکی منع
ایلدیلر زیرا بونک وجوه ثلاثه ایله ضرری متوجه در اولکیسی سوء مزاج حاره یی تزیید
ایدر ثانیسی رأسده باقی قلان اخلاطی افساد ایدوب حدت ایجاب ایدر ثالثی
حرارت سببیله خلط صفراوی تیزی سرعتله رأسه جذب ایدر دیدیلر اما استاد طوس دیدکه
کرچه بو قولی بز تسلیم اولدق لکن ذکر اولنان ضررلر علتک ابتداسنده محللات وضع اولنسه
اولور اما اوقت انحطاطده بأس یوقدر نته کم اورام حاره نک وقت انحطاطنده محللات
وضع اولنمق جائز اولدوغی کبی لکن صفرا رقیق ونفاذ اولسه اول وقت صفرانک قوامینی
تغلیظ وعضوه نفوذینی منع ایدیجی دوا ایله وضع اولنمق لازمدر ودخی وجع رأسده
مسهلات استعمال اولنوب بعده محللات وضع اولنه دیمکدن مراد اولدر که صداع صفراوینک
صرفه اولمیوب بلکه بلغم ایله مختلط اولدوغندندر پس نجان صفرا استفراغ اولنوب
ومزاجی تبرید ایله تعدیله سعی واهتمام اولنه قده البته ماده نک غلیظی بندره باقی
قالور پس طبیب لبیبه لازم وواجب اولان اولدرکه اول وقتده معتدل الحراره اولان
محللات ایله طبیعت علیله اعانت ایده لر الغذاء غذاسی خس وبقلة الحمقاء واسفیناخ
وخلوجیا وقرع مثللی مرطب غذالردر ماء رمان حامض ویاخود ماء حصرم ایله استعمال ایده لر
الصداع البلغمی یعنی بلغمدن اولان صداع چونکه طبیعت بلغم بارد رطبدر وبوندن
تعفنات ایدن سوء مزاج دخی بارد رطب اولمغله اکثریا وقت شتاده صداع بلغمی عارض
اولور السبب وقت شتاده مکان بارده ومرطوبده مجالس اولمق وفصد ایدوب
دم کثیر اخراج اتمک ودماغی زیاده بارد ورطب اولمق ومزمن علتلره مبتلا اولمقدن وغذای
کثیره دن ودماغک هضمی دخی ضعیف اولمقدن اولور واکثریا پیرلرده وکبدلری
حار ورطب اولانلرده اولور زیرا کبدک حرارت ورطوبتی سببیله مائیتلی بخارلر دماغه
صعودی زیاده اولدوغندن اولور العلامات رأس ثقیل اولوب حواسنده بلادت
ونسیان وکلامده بطیء فهم اولمق ونوم غریق واکثریا زکام ونزله عارض اولمق
ودوتیا دماء جاری وبرف کورمک واهویه معتدله وقتنده صداع ساکن
اولوب وقت باران واهویه بارده ده مشتد اولمقدر ودخی معلوم اولدکه قمرک نورینی زیاده
اولدقده صداع زیاده ونقصان بولدقده قلیل اولور ودخی علت بطون دماغک قنغی
بطننده اولدوغی اول بطنک افعالنده آفت اولدوغندن معلوم اولور ووجعی ...
وبیاض اولوب فمنده رطوبت کثیره اولمقدر واکر مده مائیت اولورسه کوز قپاقلرنده شیش
اولور وغروب شمسدن ساعت طقوزه وارنجه وجعی زیاده اولمقدر ونبضی صغیر ولین
وبطی الحرکه وعریض اولور وقاروره سی بیاض وغلیظ وخام اولمقدر وحار یابس اولان
ادویه لردن انتفاع ایدوب بارد ورطب اولان دوالردن متضرر اولمقدر العلاج
بلغمی ماده یی بدندن تنقیه ایلک ومزاجی تعدیل وعضوه قوت ویرمکدر وفصددن
اجتناب اولنه واکر علیلک مزاجی حار وسنی شاب اولوب عروقی ممتلی اولورسه مقدار
قلیل فصدده بأس یوقدر زیرا طبیعت بر مقدار خفت کلوب دفع مرضنه مشغول اولور
بخارلک دخی رأسه ارتفاعی قلیل اولور واکر فصدده حاجت یوق ایسه طبیبه لازم
اولان ابتداء احتقانات مناسبه ایله رأسدن موادی جذب واخراج ایده لر مثلا

خطمی وجنادبی وحشیشة الزجاج وحلبوب وزوفا وقسطران واسطوخودوس و
اکلیل الملک وبابونج هر برندن بر قبضه اخذ ایدوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله
طبخ وتصفیه اولنوب مطبوخک بر رطلنه ایارج فیقرا ومعجون مبارک هر برندن
نصف وقیه عسل الورد بر وقیه دهن سوسن ایکی وقیه ملح اقلاق نصف درهم
اخذ وضم اولنوب احتقان اولنه ویاخود بر اولنان احتقانک مطبوخنه
السفاقس واکلیل الجبل وقاواینا وآبرساه هر برندن درت درهم انیسون ورازیانه
ایکیشر درهم اخذ اولنوب مطبوخ مذکور ایله تکرار طبخ بعد التصفیه ایچنه بر وقیه
عسل الورد ونصف وقیه معجون مبارک وایکی درهم دیاقاتلیقون ودهن سذاب
ودهن حب الغار هر برندن بر وقیه ملح اقلاق بر درهم اخذ ومزج اولنوب احتقان
اولنه واکر غثیان اولورسه مقیئات استعمال ایده لر واکر بلغم مالح اولورسه اول وقت
زوفا والسفاقس وسعتر ومرزنجوش وقسطران ورعی الحمام کبی ادویه لر ایله اخلاطه
نضج ولینت وقطع ایده لر واکر زیاده نضجنه محتاج اولورسه سذاب واکلیل الجبل
واسطوخودوس وقاواینا کبی دوالر استعمال اولنه واکر بلغم رقیق اولوب نزله لر طریقیله
فم وانفه یاخود معده یه وسائر عضوه سیلان ایدرسه دماغه قوت ویرن
دوالری استعمال ایده لر مثلا افسنتین ونعنع ومصطکی وجوز بوا وسعد وقوز لاغچی
وکونلک وعسل الورد کبی دوالر ایله دماغه قوت وماده یه غلظت ویره لر واکر بلغم
لزجه وغلیظه اولورسه مطبوخ زوفا کبی مقطع یاخود سکنجبین عسلی وشراب
مرزنجوش وشراب اسطوخودوس ویره لر واشتاده زنهار شدید الحراره ادویه استعمال
اتمیه لر حتی ماده نک تبخیر وتحلیل ایله ترقیقی ایدوب اعضادن بر عضوه سیلانی ایتدرمیه
زیرا کیفیتی باقی قلمغیله اخراجی عسیر اولور واکر مالح اولورسه ویرلن دوالره هندبا و
خس ضم اولنه منضجات بلغمیه ایله انضاجه سعی ایده لر وبو منضج غایت مناسبدر اصل
رازیانج نصف وقیه قسطران وزوفا بر قبضه اکلیل الجبل واسطوخودوس نصف قبضه
اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن صکره مطبوخک الحد درهمنه شراب
قسطران وشراب اسطوخودوس هر برندن بر وقیه سکنجبین عسلی نصف وقیه ضم اولنوب
علیله ایکی دفعه ده استعمال ایتدره لر ویاخود خولنجان نصف وقیه قسطران
وسالویا واکلیل الجبل هر برندن بر قبضه انیسون ورازیانج وقاواینا هر برندن ایکی
درهم اسطوخودوس ومرزنجوش وورد احمر هر برندن بر درهم مقدار الکفایه ماء القراح ایله
طبخ وتصفیه اولنوب بو مطبوخک بر رطلنه اوچ وقیه سکر طبرزد ابیض وضع وحل
اولنوب درت دفعه ده استعمال اولنه ویاخود مطبوخ مذکوره نک ایکی رطلنه اصل
الرازیانج بر وقیه انجلیقا وآبرساه هر برندن نصف وقیه وسیسالیوس وکراویا
هر برندن ایکی درهم خرما بر قبضه اخذ وتکرار طبخ وتصفیه اولنوب ایچنه ماء
دارچین بر وقیه ومقدار الکفایه سکر ابیض ضم اولنوب بش التی دفعه ده استعمال
اولنه ومسهلات بلغمیه ایله بلغمی اسهال ایده لر غاریقون وتربد وحنظل وسنا کبی
وصبر اسقوطری کبی ادویه مسهله استعمال ایده لر ومرکباتدن حب قوقیا وحب نور
وحب غاریقون وحب الذهب ومعجون تربد ومعجون دیافینیقون وسفوف سنا کبی

دوالجوا ايله تنقيه ايدرلر زاقاطو نام طبيب صداع بلغميده بوحبى زياده مدح ايلدى
تركيبى بودر شحم حنظل بش بچق درهم غاريقون ايكى درهم قنبر كابلى بر وقيه سذاب
ومرزنجوش وفاوانيا واساروت صحيح وفلفل وزنجبيل هر برندن ثلث درهم جوزبوا
وقرنفل وعود ومصطكى وسنبل وقاقوله هر برندن نصف درهم حب قوقيا ثلثا
درهم ملح اندرانى درهم بورق بشر حبه اخذ اولنوب مجموع اجزانك ايكى مقدارى صبر مدبر
بعصارة الورد ايله حب اولنه مقدار استعمالى نصف درهمدن بر درهمه وارنجه
وياخود سنامكى ومحوفات برر درهم تربد سدس درهم فرفيون طرطير وآيرسا د
محموده التيشرجته عنبر ايكى حبه اخذ اولنوب سفوف اولنه مجموعى ايكى شربتدر ياخود
تربد بر بچق درهم زنجبيل ثلث درهم زهر اسطوخودوس سدس درهم اخذ اولنوب
مجموع اجزا مقدارنجه سكر ايله سفوف اولنوب استعمال اولنه واكر خلط غليظ اولوب
دفعة استفراغ ممكن اولمزسه منضجاتى ومسهلاتى تكرار تكرار ويره لر واكر بلغم رأسه
صعود ايدرسه احتقانات حاره ايله تنقيه ايده لر صنعتى بودر آيرسا وابخليقا
وفاوانيا هر برندن نصف وقيه ورق الغار وسذاب وفوفنج وصعتر هر برندن
بر وقيه اسطوخودوس بر قبضه كراويا ورازيانج اوچر درهم حب الغار حب العصفور
هر برندن نصف وقيه غاريقون ايكى درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه ماء القراح ايله
طبخ وتصفيه دنصكره بو مطبوخك بر رطلنه معجون مبارك نصف وقيه ايارج لوغاذيا
ايكى درهم حب المذهب ثلث درهم عسل وعصاره سلق برر وقيه دهن سذاب
اون ايكى درهم دهن الجند النخ درهم ملح بر درهم اخذ وضم اولنوب احتقان اولنه
بعده دماغه قوت ايچون ترياق وخميره اسطوخودوس كبى دوالر استعمال اولنه ودخى
سوء مزاج بارده ذكر اولنان دوالر دخى استعمال اولنور وبو خصوصده مطبوخ عود الغافث
قدر دوا اولمز زيرا رطوبت دماغى تجفيف وبلغم غليظ ولزجى نضج ويروب لر
ترقيق وتحليل ايدر بعده اكر دماغده بر مقدار ماده حس اولنورسه بعضى غرغره
وعطوسلر استعمال ايده لر وعطوسات استعمال اولنان دوالر حار اولوب لطيف الجوهر
وحدتلى وطيب الرائحه اولوب سميدن خالى كركدر زيرا حرارتيله جذب اخلاط ايدر
احتدر ولطافت جوهريه ايله جميع بدنه نفوذ ايدر وحدتيله قوت ويروب ماده يى
دفع ايدر ورايحه طيبه سيله طبيعت قبول ايدوب نفرت ايتمز وسميدن خالى كركدر
زيرا بعد الاستعمال آغزده وبورنده بر مقدار نسنه باقى قالوب معده يه وآغزه
ضرر ايده ودخى معلوم اولمكه نزليه مبتلا اولان كسنه لره سعوطات وعطوسات حاده
وشديده نك استعمالى جائز دكلدر همان انجق استنشام ايله اكتفا ايده لر واطباء افرنجيه دن
پتروس نام طبيب دركه بو دوايى صداع بارده اصحابنه هر زكره تجربه ايتدم مجموعى
خلاص اولديلر صنعتى بودر اصطرك قاطر بر وقيه دهن آيرسا نصف وقيه دهن
فرفيون ايكى درهم ترياق بر درهم اخذ اولنوب بر مقدار شمع ايله وياخود دهن
جوزبوا معتصر ايله بلسان اولنوب رأسه طلا ايده لر وفقير قليل البضاعه دخى
سوء مزاج بارد رطبه دماغيده صداع باردة بلغميده استادم فاضل فيلسوف
على البروسى مرحومك تركيب ايلديكى بلسان دوالرايحه يى يكرمى سنه درهمدن

استعمال

22

٢٢

استعمال ايلدم ايسه اول آنده دفع ايلمدى اول بلسان بودر دهن جوزبوا اون التى درهم
عنبر اسود ايكى بچق درهم عنبر اشهب ايكى درهم مسك بچق بر مثقال زباد ايكى بچق
درهم دهن مرزنجوش ودهن خزاما يكرمشر درهم دهن القرنفل التى حبه دهن الكهربا
ودهن الدارچين هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب عنبر ادهان معطره ايله صلايه
اوزرينده حل اولنه قدر دنصكره مسك قدر قليل كلاب ايله محلولا الحاق ومزج اولنه
بعده دهن جوزبوا وقدر الكفايه پر وبلسانى اصناف ومحكم مزج وحفظ اولنه ودخى
استادمك استادى درويش عمر شفائى نوازل بارده وصداع باردة بلغميده مجربى
اولان بلسانكه فقيره تعليم بيورمشلردر غايت ايله مجربدر صنعتى بودر دهن كهربا صحيح
نصف وقيه دهن فرفيون بر بچق درهم دهن اسطوخودوس نصف درهم كلك بابونج
ثلث درهم اخذ ومزج اولنوب رأسه طلا اولنه ومعلوم اولكه بو علت مزمن ودوچى
اولوب دماغ ضعيف اولورسه اول زمان ادويه دماغيه دن مركب اولان مطابيخه
محتاج اولنور مثلا فاوانيا وقسطاريون اسطوخودوس وصعتر برنده وچوبچينى وماميزان
وعود الغياق كبى دوالردن رأى طبيب ايله مطبوخ ايدوب استعمال اولنه رطوبت
دماغى تجفيف ايدوب تسخين ايدر وكاه اولور كه بو علتده عليلك اكثرسنده دخى قطرات
اولور يعنى مماد منقطع اولوب جذب رطوبت ايده لر ولايق اولان بو علتده مجفف
ومسخن اولان غذالر وشرابلر ايله تدبير ايده لر الغذاء اغذيه مرطوبه دن حذر ايده لر
يعنى سمك ولبن وبقلة الحمقا وخس كبيلر واشربه لردن دارچين وقرنفل ايله عمل اولنمش
ماء عسل اولور ودخى حركت بدنيه دن وارواحه ثقلت ويرد حركت نفسانيه دن احتراز ايده لر
الصداع السوداوى يعنى سوداوى اولان صداع امدى معلوم اولكه بو علت اكثريا
اصحاب مراقده واقع اولور الاسباب بو صداعك سببى انديشه كثيره وفكر عميق ف
قساوت وحزن وسهر وانفعالات نفسانيه نك مجموعندن اولور وتولد سودا ايدن
اغذيه واشربه دن دخى اولور العلامات علامتى بودركه سهر بيقلا اولوب فاسد
فكرلر وخوف لحك واطراف چشمنده صابحى اولور ورنك رويدن رنك تاسمعى اولور
وجميع بدنده نحيفك وسيلك اولور وكاه كاه چشمنده بر سياه نسنه كورنمك
وجفاف انف اولور واكثريا وجع رأسك صول جانبنده اولوب نهارده ساعت
طقوزده مشتد اولوب ليلده ساعت اوچده وارنجه ممتد اولور ودخى عليلك
مزاجى سوداوى اولور وعلت كوز وقشده اولور وسودا تولدنى ايجاب ايدن
نسنه لر مقدم حاصل اولور العلاج اولا نضج ماده يه سعى واهتمام اولنوب بعده
تنقيه ايده لر وتعديل مزاج وتقويت عضوده نصكره نظر ايده لر اكر ماده دماغده اولور
مقدم فصد ايده لر كذلك غلبه دم اولورسه وياخود مقدم دم باصور وياخود
دم حيض منقطع اولمش ايسه مقدم فصد ايده لر اكر فصدك اقتضاسى يوغيسه
مقدم احتقان وياخود ملينات معتدله ايله طبيعتى تليين ايده لر وبو احتقان
مناسبدر صنعتى بودر اصل خطمى وبسفايج وسنامكى هر برندن درت درهم
خبازى وخطمى وهندبا برى هر برندن بر قبضه قسطاريون ومرزنجوش هر برندن
نصف قبضه اخذ ايدوب ماء القراح ايله طبخ اولنوب مطبوخك يوز درهمنه شكر درهم

عسل وسكز درهم عسل خيار شنبر ودرت درهم ديا قاتليقون ويكرمي درت درهم
دهن بابونج ونصف درهم ملح اضافه اولنوب احتقان اولنه وملينات دن شراب بنفشج
مكرر وشراب ورد المكرر مسهل ودياقاتليقون ياخود مطبوخ زبيب وترنجبين ايله
مطبوخ سنامكي استعمال ايده لر وياخود عسل خيار شنبر الحد درهم دياقاتليقون اوج
درهم معجون قرطم برد رهم اخذ اولنوب مجموعنى برمقدار سكرنجبين ترنجبين ايله ممزوج
ايدوب استعمال ايده لر بعده باش طمرندن فصد ايده لر اكر ايجى راسلره ايسه و اكر
احتباس دم مدت اولورسه صافن طمرندن فصد ايده لر وجالينوس بوبابده دركه
دم سوداوى غليظ اولمغله فصددن مقدم مريضك رجلين و يدين ذلك ايتمك
وعليلى حركت ايتديرمك واجب درحتى حركت سببيله دمه رقت كلوب خلط سوداوينك
فصد ايله خروجى آسان اوله وفصد اولان طمرى زياده جه شق ايده لركه خلط غليظ
خروج ايده لر ودخى خلط سوداوى تبريد دفع ايچون مسخن ومرطب دوالره مشغول
اوله لر مثلا لسان الثور وورد بارنج وابريق وكبره وبادرنجبويه والتون اوتى وكشوث
واكليل الجبل واسطوخودوس وقشر اترج وسورنجان كبى دوالردر واشربه لردن شراب
هيل وشراب تفاح وشراب لسان الثور وشراب قشر اترج كبى شربتلر استعمال اولنه
ومعجونلردن معجون قرمز بارد ومعجون دياسنطو استعمال ايده لر ودخى نضج مواد
ايچون بو شرابى استعمال ايده لر منفعتى بوددر اصل لسان الثور واصل هندبا ايكيشر درهم
بادرنجبويه ومرزنجوش وهشطرا ومكادريوس واسطوخودوس وادخرمكى وازهار قلبتة ممزوج
هر بريندن بر قبضه سنامكى وافتيمون افريطى اوچر درهم انيسون ورازيانج وقشر اترج
هر بريندن ثلث درهم زبيب منزوع العجم بر وقيه اخذ اولنوب مقدار الكفايه ماء القراحيله
طبخ وتصفيه دنصكره بو مطبوخك درتبوز درهمنه عصارة تفاح شامى وماء الورد
وماء شاهترج وماء لسان الثور هر بريندن اللیشر وقيه ضم بعده مقدار الكفايه سكر طبرزد
ابيض ايله شراب قوامنه كلنجه طبخ وحفظ اولنه مقدارا استعمالى صباح واحشام اوچ وقيه
درت وقيه يه واربنجه ودوعلته صبر وايارجات جندان مناسب دكلدر زيرا تجفيفى
زياده در ومناسب اولان سنامكى وافتيمون وبسفايج وهليلۀ اسود وحجر لاجورد اسود
وابيض وحجر ارمنى ولاجورد وافتيمون كبى لردر ومعجونلردن معجون سنا ومعجون ابق
ودياقاتليقون ومعجون اجاص كبيلردر وحبوبلردن حب لاجورد وحب شاهترج
وحب رود بو كبيلردر پس بونلرى دخى استعمال ايلدكده مرطب وملين اولان نسنه لر
ايله معا استعمال ايده لر وسفوفلردن سفوف سنامكى ومنضج لاستادى وسفوف
مسهل دارچينى كبيلردر ومجربين اطباء لاطنيه دن بودكيوس نام طبيبك مستعملى
اولان بودر سنامكى درت درهم افتيمون وچلايا بردرهم قنطوريون طريقى ايكى درهم
سقمونيا مدبر بعصارة الورد ثلث درهم انيسون ورازيانج وقرنفل وسنبل هندى
وبسباسه هر بريندن سدس درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالى
بر درهمدر ومعلوم اوله كه علل سوداويه ده كرك مسهل وكرك ملين وكرك منضج استعمالنده
تكرار وتكرار عمل اولنه زيرا اخلاط سوداوى تبريدى دفعة واحده اخراج ممكن دكلدر بلكه
تكراره محتاجدر بعده سعوطات وعطوسات مناسبه استعمال اولنه لكن بونلر دخى

مرطب دوالر ايله ممزوجا استعمال اولنه البدحتى نفس دماغ تماما تنقيه اولنه وبعده
رأس ودماغه نافع وعلل سوداويه دافع اولان دوا يه مباشرت ايده لر ازجمله معجون قرمز
ومعجون دياسنطو ومعجون لؤلؤ ودواء مسك الحلو وپادزهر كبيلرى استعمال ايده لركه
بو علل امراض سوداويه ده عطية المهيه وموهبة ربانيه در اولان دوالردندر وبو معجون
دخى غايت مجربدر منفعتى بودر حميرة لسان الثور وحميرة بنفشج وحميرة الورد هر بريندن
ايكيشر وقيه وقشر اترج سكرى بر وقيه سفوف دواء المسك الحلو وسفوف دواء العنبر
وسفوف معجون جواهر جار هر بريندن نصف درهم معجون قرمز ومعجون دياسنطو
بر درهم پادزهر حارى ثلث درهم اخذ اولنوب شراب تفاح حلو ايله معجون اولنوب
استعمال اولنه ودخى بو علتده اشربه واغذيه وامكنه واهويه اعتدال مسخن
ومرطب اولمق كركدر مثلا غذالردن بلج وطاوق واوغلاق اتى وخبازى ولسان الثور
وتازه اوزم وقوز اوزم وتفاح حلو مناسبدر لحم بقر ولحم قديد وكرنب وبصل وثوم
وپراصه ومرجمك كبيلردن احتراز ايده لر واكر ارباب عشرتدن اولورسه رقيق
وبياض شراب ايله ورق بادرنجبويه وقشر اترج وزهر لسان الثور نقع ايدوب استعمال
ايده لر غضب وحزن واضطراب وحركات نفسانيه وبدنيه دن احتراز ايده لر والسلام
الصداع من السوداء المحترقه يعنى سوداء محترقه دن اولان صداع السبب
بونك سببى اخلاطى احتراق ايديجى دوالر وغذالر استعمال ايتمكدر ودخى انفعالات نفسانيه
واتعاب كثيرة بدنيه دندر وبو احتراق يا راسده ويا امراكده اولور وياخود جميع اعضاده
اولور واكثريا مزاجى حار ويابس اولوب قلب وكبدلرى حار ويابس اولانلره عارض اولور
ودخى غضب وغم وفكر وكين وسهر مفرط وشرب شراب كثيردندر العلامات علامتى
سهر وپريشانيهٔ عقل واكر احتراق صفرادن ايسه عوارضات جنون اولمقدر واكر دمدن
اولورسه كولمك واتى ايله اوينمق عارض اولور واكر سوداء دن اولورسه حزن و
خوف وسكوت عارض اولور مختصر الكلام علامات سوداوينك اكثريسى ظاهر اولور
العلاج معلوم اوله كه سوداء محترق اولدقده سوء مزاج حار يابس اولمغله بدنى فصد
واسهال وحقنة لينه ايله تنقيه دنصكره خلط سوداوينك تولدايتديكى عضوك
مزاجنى ادويه مرطبه ومبرده ايله تعديل ايتمكه محتاج اولنور ابتدا بو احتقان اولنه
مطبوخ احتقان مستعمل سوداويه دن يوز درهم اخذ اولنوب ايچينه عسل خيار شنبر
ودياقاتليقون ودهن بابونج هر بريندن بر وقيه ضم اولنوب بعده الخ احتقان
اولنه واكر غلبهٔ دم مشاهده اولنورسه اولا باسليقدن بعده صولجا نبندن
قيفالدن فصد ايده لر واكر احتباس حيض وياخود سائر احتباسات اولورسه
صافندن فصد ايده لر قولتق آردينه ومقعده علق تعليق ايده لر بعده نضج مواد
ايچون لسان الثور وشاهترج ومارول ونيلوفر وبنفشه وابريق وقوشقوناز
وبزورات ادويه بارده وسبستان وعناب وزبيب وخشخاش واجاص كبيلر
وشرابلردن شراب لسان الثور وشراب شاهترج وشراب هندبا وشراب برنتين
وشراب قشر الاترج مناسبدر واكر سوداء محترق صفرادن وياخود محترق دمدن
اولورسه مبرد ومرطبات زياده سعى واهتمام ايده لر ولكن بر مقدار بلغم ممزوج اولمش ايسه

ادویهٔ مسخنهٔ لطیفیه محتاجلردر ازجمله نفعی اجون لسان الثور وعرق السوس وبسفایج
هر بریندن بر درهم وقیته شاهترج وحشیشة الدینار وازهار قلیبه هر بریندن بر در قبضه
افتیمون اوچ درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراحیله طبخ اولنوب بعد التصفیه
ایچنه آلتی التی درهم عصارهٔ تفاح حلو واون ایکی درهم سکر طبرزد ایلقم ایلدوب
بر قاچ دفعه ده استعمال ایدهلر **ویاخود** بو معجونی استعمال ایدهلر صنعتی بودر خمیرهٔ
لسان الثور وخمیرهٔ بنفشج بر بر وقیته خمیرهٔ نیلوفر وخمیرهٔ ورد احمر هر بریندن
نصف وقیه سفوف معجون لؤلؤ البارده بر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه شراب تفاح
ایله معجون اولنه مقدار استعمالی اخشام وصباح ایکی درهمدر بعده ماده نضج بولوب
مسهله محتاج اولدقده شراب بنفشج مسهل ومعجون اجاص ومعجون آمق رد بافانیلغون
ومطبوخ سنا ومطبوخ افتیمون وحب شاهترج وحب لاجورد کبیلر ایله تنقیه
ایدهلر وبو مسهل غایت مناسبدر صنعتی بودر سناء مکی منقی وعرق السوس وزبیب
احمر هر بریندن نصف وقیه افتیمون ایکی درهم زهر بنفشج وزهر شاهترج اخذ اولنوب
سکز وقیه ماء القراحیله درت وقیه قالنجه طبخ وتصفیه دن صکره ایچنه شراب الورد المسهل
درت وترنجبین بر وقیه ضم وحل اولنوب استعمال اولنه ومعلوم اولهکه بالاده صداع سوداوی
ذکری سبقت ایدن ادویه لرك مجموعی بونده دخی استعمال اولنور **ودخی** علل سوداویه مزمن
ومستحکم اولدقده ادویهٔ انتیمونیه ایله تدبیره محتاج اولنورلر ازجمله انتیمون مسهل وانتیمون
معرقی کبیلر ایله تنقیه اولنوب بعده دماغه صفت وارواحه قوت وقلبه فرح وراحت
ایجون یادزهر وانجو وجواهرات مستعمله کبیلر ایله عمل اولنه واگر بعد التنقیه صداعدن
بر اثر باقی قالور ایسه راسه ادهان معتدله دن بعضیلرینی طلا ایدهلر ازجمله دهن بنفشج
ودهن نیلوفر ودهن لوز حلو ودهن بابونج ودهن شبث کبیلری استعمال ایدهلر **ودخی**
حشایش مرطبه مطبوخی ایله علیلك یدینی ورجلینی اکثر اوقاتده غسل ایدهلر وحمام
معتدل لده حشایشی مناسبه مطبوخیله ابزن ایدهلر وبعضی وقتده رای طبیب ایله [illegible]
سولك یاپشدرمق دخی مناسبدر واطباء کیمیائیه دن باسلیوس وبراجلسوس و
سلویوس وزاقطوس نام مجربیندن منقولدرکه اخلاط مخترقه دن حاصل اولان امراضك
مجموعنده مجربدر اولان اوچ نسنه واردر اولکسی طعامدن بش ساعت مقدم ماء شاهترج
یاخود ماء هندبا ایله صورتنده استعمال اولنه اون بش کون مداومت در ایکنجیسی معدن حدیدك
ظهور ایدن ماءدن ایچمکدر اگر ممکن اولمز ایسه ماء حدیدین ایله اکتفا ایدهلر اوچنجیسی
طعامدن ایکی ساعت مقدم مرطب ومعتدل حمامه گیرمکدر وبو تدبیر اون بش کون
ایدهلر بو تنکه بدن علیل ترطیب اولنوب سدد باطنه سی تفتیح اولنور **الغذا** وغداسی
شیر مقشر وفراریج واوغلاق اتی وقوزی اتی وبوزاغی اتی اوله وبو لحوم ماحی
مارول وابه گجی ولسان الثور کبیلر ایله طبخ ایدهلر واشربه لردن شراب لسان الثور
وشراب هندبا وشراب بنفشج وشراب رمان حلو وشراب تفاح حلو استعمال اولنه لحم بقر
ولحم قدید وباذنجان وزیتون ومالح اولان نسنه لردن احتراز ایدهلر والسلام
الصداع الکائن عن خلط المائی یعنی مائیتلی خلطدن اولان صداع الرجم اکثر
اطباء بو صداعی صداع بلغمیه دن عد ایتمشلردر اما بعضیلر دیدیلرکه بو علت بلغمدن اولان

مائیت

مائیت بلغمك مائیتی اولمق لازم کلمز بلکه اخلاطك مجموعندن دخی حاصل اولور اطباء
افرنجیه دن فروولیوس نام طبیب دیرکه او مائیت کیلوسدن برجزءدر که اکل شربدن
تولد ایدر اما سنارطوس وجالینوس دیرکه بو مائیت دمك مائیتیدر یعنی دمدن
ایرلمش مالح وحدتلی برچیك مائیتدر **السبب** بو صداعك سببی اکثریا رطوبتلی
بلغمی المزاجلره عارض اولور دیرلر اما مائیت دم حرارهٔ غریبه ایله جمیع اقطار بدنه منتشر
اولوب امراض رطبه حدوثنه سبب اولور خصوصا راسك شرایین واوردهلری کثیر
اولمغله مزاج دماغده برآفت ویاخود ضعف بولنور ایسه اول مائیت سریعا دماغه صعود
ایدوب راسی تثقیل ایدر وحجاب دماغه ودماغه قریب موضعلره منصب اولمغله
امراض کثیره حدوثنه سبب اولور وبو مائیت نقصان هضم تاییدندن وطحالك ضعفندن
اولوب راسه متصاعد اولور یاخود حرارت کبددن ویاخود حرکت نفسانیه دن یاخود
حرارهٔ حمی لردن واهویهٔ حاره یه ملاقاتدن اخلاط سخونت کسب ایله راس ودماغه
صعود ایدر **العلامات** بو صداعك علامتی اولدرکه قرانلق نوزی زیاده اولدیغنه وجع دخی
زیاده اولوب کثرت نوازل وبرحیفیجه حمی اولور خصوصا حرکت دخی منضم اوله ووجع
خفیف اولوب راسه واقع اولان ثقل گاه زائل وگاه عودت ایتمکدر وگاه وجع برجانبدن
برجانبه نقل ایتمکدر وبو علامت بخاردن اولان صداعه مشابهدر اما بخی فرقی بونده
رطوبت وبول وعرق کثیر اولمقدر **العلاج** اولا اخلاط مائیه دن بدنی تنقیه ایدوب
مزاجی تعدیل وعضوه قوت ویرملکدر واگر طبیعت بو مائیتی اخراجه مستعد ایسه ماده نك
نضجنه منتظر اولمیه لر زیرا بونك ماده سی سائله در همان استفراغه سعی ایدهلر لکن
شراب الورد المسهل وعسل الورد المسهل ومجوقان وحلاپا وغاریقون وعصفور وغونجا
وزهر الخوخ وسنامکی وراوند کبیلر والرایله تنقیه ایدهلر **یاخود** بو مسهلی استعمال ایدهلر
صنعتی بودر بسفایج وسنامکی هر بریندن درت درهم کشوث وشطراج هلیله زوفا هر
بریندن بر قبضه حب عصفور اوچ درهم راوند ثلث درهم زبیب منزوع العجم درت
درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراحیله طبخ اولنوب بعد التصفیه مطبوخك ایکی
درت درهمنه قدرت حلواسی درت درهم کل مکرر سکز درهم حل اولنوب استعمال اولنه
ودخی اگر غلبهٔ دم وار ایسه فصد ایدهلر بعده ادویهٔ مدره ومعرقه ایله استفراغ مواد
ایدهلر اما قوی الحراره اولان مدر استعمال اولنمیه وبو صداعه عرق چوقادن صبارینا وجوز
وعود الغیاق ترکیب اولنمش مطبوخلر ایله استعمال اولنه واگر علیلك مزاجی حار ویابس
اولور ایسه بو دوالری هندبا ولسان الثور وبونلره مشابه ادویه ایله تعدیل ایدوب
استعمال ایدهلر ومعرقاتدن انتیمون معرقی وقرص ایکی الدتر بطریق الفلاسفه استعمال
ایدهلر ووجع مفاصلده ذکر اولنان دوالر بو علتده دخی استعمال اولنور وفرطون نام طبیب
امراض رطبه ده مجربدر دیو مدح ایتدوکی سفوف بودر مدور رومی بر وقیه قنطریون
صغیر اوچ درهم چنطیانا وهیوفاریقون الینشر درهم مونبش درهم فطراسالیون
درت درهم غاریقون ایکی درهم راوند رومی بر وقیه اخذ اولنوب محکم دق وسحق
اولنه مقدار استعمالی کونده بر درهمدر اون کون استعمال اولنه واطباء مجربیندن سنارطوس
نام طبیب دیرکه بونك کبی ماده مائیه دن حادث اولان مرضلرده بو مجربدر اولان

دوالر بونلردکه وجع مفاصله دخی استعمال ایدرلر رماد عظم الانسان ورماد عظم الفرس
ورماد عظم الابل ورماد عظم اوز ورماد عظم خطاطیف وسذاب والسقافتی واسارون
وشیطرانج وکمافیطوس وکهربا وظفر حمار وحشی کبی بونلرك بعضی لرینی راسه وضع
اولنا جق دوالر ایله ممزوجاً استعمال ایدرلر راسده اولان مائیتی تجفیف ایدر وغدالرکرن
اوعلاقی ادی ودجاج ایقدحل کبی لرینی استعمال ایدرلر بصل ولحم قدید ورماد کثیرده دن احتراز ایده لر

الفصل الثانی فی الشقیقه

شقیقه بفتح الشین صداع انواعندن بر مرضدر که باشك
بر شقنه مخصوصدر لسان ترکیده آکا یارم باش اغریسی دیرلر ولسان فارسیده
دردنیم سر ولسان یونانیده اعمیقرانیا تسمیه ایدرلر السبب بونك سببی اکثریا
روح نفسانیه یه بعض عوارض وآفت ایرشرکه دماغك افعالنه نقصان ویاخود بطلان
ویاخود تشویش ویرر ویاخود اسباب خارجیه در مثلا بر شدیده روح غلیظ اولور
ویاخود حرارت مفرطه ایله روحه رقت کلدیکندندر یاخود کثرة استفراغ وسهر مفرط
وکثرت جماع که تحلیل وتقلیل روح ایدر وجع شدید ویا بر مرضدن روح قلیل اولور
ویاخود انفعالات نفسانیه در العلامات بو بر مرض شدید مرضدر که گاه کلور
وگاه کیدر حمی کبی نوبتی وار در وقمرك نوری زیاده اولدقچه زیاده اولوب نقصان
اولدقچه نقصان بولور وشقیقه لرده اولان عرقلری ضربان اوزره اولور تقدمة المعرفه
بو مرض بر مزمن وقوی وعاصی مرضدر اکر علاجنده اهتمام اولنمازسه عمی کتورمسندن
خوف اولنور العلاج علاجی ماده سنه نظر ایدرلر هر قنغی خلط غالب اولورسه اول
خلطی اسهال ایلیه لر حب قاشرا بو مرضه غایت نافعدر وشاکی ماء الجبن ایله
ایچورمك غایت مجربدر بعض مجاری بو شقیقه زیاده مشتد اولور اول وقتده
مخدرات ایله عمل لازمدر اغریسی تسکین ایلیجی مسکنات ایله علاج اولنه
مثلا خطمی وبابونج وخبازی واکلیل الملك وبنفشه چیچکی وقشر خشخاش اخذ اولنوب
کفایت مقداری ماء القراح ایله طبخ ایدروب اوزرینه دهن لوز الحلو وضع ایدوب بر
ناردن تنزیل ایده لر بعده ایچنه سونکر باتروب برازجق صیقوب باشنه کماد ایلیه
ایکی سونکر ایلیوب برینی قالدیروب برینی قویه لر تا ساکن اولنجیه دکین اکر شقیقه
مزمن وعتیق اولوب نیچه مدت علاج تأثیر ایتمزسه جوز بچینی وصبار دینه و
عود الفیاق وصاصفراس بو درت اجزادن هر برینی یاخود مجموعینی رای طبیب
ایله طبخ ایدوب مطبوخنی ایچه لر حتی عرق کلوب مرض دفع ایده لر اما شرطیله استعمال
اولنمق کرکدر ودخی بدنه تقویت ویروب ارواحی کما وکیفا تعدیل ایلمك وادویه قلبیه
دماغیه ایله تقویت ویرمك لازمدر کذلك معجون قرمز ومعجون دیاسطوو شراب ابج
وعنبر ولاجورد وکهربا کبی دوالری استعمال ایده لر ویاخود معجون جواهر استعمال ایده لر

الفصل الثالث فی البیضة والخوذه

بر صداع مزمندر که هر بر ساعتده حرکت ایدر اسکی
باش اغریدر السبب بونك سببی اخلاط غلیظه ردیه دن ویا ورمدندر یاخود ضعف
دماغله داخل قحفده یعنی غشاء داخلده ریح غلیظدرکه کوزلری دبنده وجع ممتد اولور
واکر خارج قحفده کی غشاده اولورسه وجع دماغك خارجنده ویاخود راسك دریسنده
حس اولنور واکثریا مزمن اولدیغی ایچون سببی برودتدر دیو حتی اکر سببی حار

دخی

دخی اولورسه برودته میل ایدر العلامات علامتی هر ساعتده حرکت ایدر وضیادن وتکلمدن
بیحضور اولور ارق کلور ظلمتده ووحدتده محبت ایدر تقدمة المعرفه معلوم اوله که بو صداع
عاصیه زیاده شدید ومستحکم اولوب علیلك فتح عینه قدرتی اولمزسه وموضع صداعی عینینه
مطرقه ایله ضرب ایدر کبی مضطرب اولورسه وضیایه نظر ایده میوب امکنه مظلمه
راغب اولوب وجع ماق عینین واقع اولورسه عسیر العلاجدر وعینه نزول ماء تی
منذر اولوب عمی کتورور العلاج علاجی صداع بلغمی وباردده علاجی کبیدر لکن بونلرده مجربدر
تبریدر محاجمه دکرك تراش اولندقدن صکره حجامت ایلرر ویا نطرون ایلر ویاخود ملح ایله حنا المطوح او النشر غایت مجربدر

الفصل الرابع فی العصابه

بو دخی شقیقه کبی بر وجعدر السبب بونك سببی اخلاط
ردیئه حاره نك بخاری دماغه متصاعد اولدیغندندر یاخود اول عواصنده انخره نك
حبس اولنماسندندر العلامات علامتی حاجبینده بر وجع شدید ظاهر اولوب
عظم ماق عینه وارنجه متصل اولور وعلیل اجفان عیننی ترفیع ایده میوب وجهی
اوزرینه منکوباً یاتور وبر جانبندن بر جانبنه کوزلرینی دوره ایتدوره مز العلاج
علاجی رعاف کتورمکدر هر نه کونه اولورسه ایده لر بعده قیفالدن فصد ایدوب
خل الحاذق وکافور استنشام ایده لر وساقین وقدمین علیله دلك ایده لر وغداسی شکر وخل
ایله ماء الشعیر معمول اوله لر وسائر علاجی صداع بحثنده مفصلا بیان ایلدك اوله احکام

الفصل الخامس فی حس حرکه

بطون دماغده حادث اولور بر علتدر السبب بونك سببی
بر بخار مستحیله حریفه لذاعه دررکه مقداری قلیلدر دماغه متصاعد اولوب
بطون دماغی لذع ایدر نته کم علت جربك اجزاسی مسامات جلدی لذع ایتدوکی
کبی پس ایدی بو نسنه اولنه انجق اخلاطك حدتندن یاخود کیفیتی متغیر اولوب
لاذع وضعیف اولدیغندندر العلامات علامتی علیل دماغنی حك اولور کبی
تخیل ایدر لکن صداع والم راسی اولمیوب انجق راسنده بر صقیلتی ایله شی ثقیل ضرب
اولنوب وراسنه ماء الحار الفاتر اولنور قیاس ایدر العلاج علاجی ولازمیجی تبدیل اخلاط مسخنده
ترطیب وتعدیل ایتمکدر ومأکولات ومشروبات اشیاء مرطبه ایله تربیه ایده لر بعده استفراغات متشغول اولنلر

الفصل السادس فی القرانیطس

قرانیطس بالفاء وبعضیلر قرانیطس بالقاف ذکر ایلدیلر
حتی محمد بن زکریا الرازی حرف القاف ایله در دیو تحریر ایلمشدر بو حقیر دیرم که فی الحقیقه
قرانیطس تسمیه سی عمله غایت ملائمدر دیرا قرانه بالقاف یونانیده لسان عربیده
اصحاب تشریح حجمه دیرلر دماغی مشتمل اولدیغی ایچون قحف دخی دیرلر پس بو مرض
دخی قحف تحتنه واقع اولمغله قرانیطس تسمیه اولنمق مناسبدر وشیخ ابن سینا ذکر
قرانیطس اصطلاح اطباده عربیده سرسام حار در فارسیدن معربدر دیرا لسان
فارسیده سر سام ورم دماغ معناسنه در نته کم برسام ورم الصدر معناسنه اولدیغی
کبی که بر صدر وسام اسمی مرضدر بر ایجدی قرانیطس بر ورم حار در اغشیه دماغده
ویاخود نفس دماغده حادث اولور ایکی قسمدر بری حقیقی و بری غیر حقیقیدر اما
سرسام حقیقی اولدرکه ورم ایله اوله وغیر حقیقی اولدرکه اختلال عقل ایله اوله
نته کم حمیات حاده ده واوجاع صعبه شدیده سببیله دماغه اجزه وادخنه ردیه
متصاعد اولور السبب بو مرضك سببی دماغی مشتمل اولان غلیظ ورقیق حجابلردن

ویا دماغک مقدمندن وسطنه وارنجه یاخود جمیع دماغده بر ورم حار حادث اولمیدر کر
اول موضعه دم مراری یاخود صفرای صحیحه یاخود صفرای محترقه منصب اولمسندندر
العلامات علاماتی حمی لازمه ایله اختلاط عقل وهذیان سویلمک واضطراب
اوزره اولوب راحت ایتمامک ونوم واحلام مشوشه ورقت بولادر واکر ورم مقدم
دماغده اولورسه تخیلی فاسد اولوب مریض بلا ادراک تکلم ایدر واکر موخر دماغده
واقع اولورسه تذکری فاسد ایدر مجموعی حسنه‌یی اونودر مثلا ماء طلب ایدر
شرب ایتمه‌سنی اونودر واکر دماغک مجموعنده حاوی اولمش ایسه دماغک مجموع افعال
نفسانیه‌سنه خلل کلوب عوارض مذکوره مجموعی ظهور ایدر واکر ماده‌سی دم‌دن
ایسه اختلاط عقل وحمرت لون الوجه واللسان والعین ودرور عرق وقطرات
الرعاف والدموع العین واکر ماده‌سی صفرادن ایسه سهر وجنون وغضب شدیده
ایله صفرة لون الوجه والعین وثقل وتمدد والتهاب کثیره ظاهر اولور وبعضیلر
دیدیلرکه سرسام حار ایکی نوعدر بریسنک ماده‌سی صفرای خالصه وبریسنک ماده‌سی
دم صفراویدر صفراء خالصه‌دن اولانک حماسی وسهری وبیهوده تکلم ایتمه‌سی
عطشی ویبوستی زیاده اولوب اصفر اللون واللسان اولور ماده‌سی دم صفراوی
اولانک حمرة عینیلری ایله عروقلری مملو اولمقدر وحماء مطبقة لازمه اولمقدر علیلک
نبضی منشاری ایله موجی بینده بر نبضدر اکرچه منشاری اولورسه اکثریا علت
حجابیه‌در واکر موجی اولورسه اکثریا دماغیه‌در تقدمة المعرفة اکر علیلک بولی
زیاده مائی اولورسه هلاکی منذردر واکر بو مرضک صاحبنه ضیق النفس عارض و
عطشی غالب اولوب صو ایچرکن حلقومندن بکزر ایسه ووجهی ولسانی اسود اولوب
مفتوح العین ومبهوت قالورسه بعده حرکاتنده ضعف وقوتنه خلل کلدکده فی الحال
هلاک اولور بعضیلر یوم اولده وبعضیلر یوم رابعده هلاک اولور العلاج علاجی
حماء صفراویه وصداع حاره علاجی کبیدر اکر ماده‌سی دموی اولورسه قوة مقدارنجه
مشترکدن بعده قیفالدن فصد ایدوب وساقیندن حجامت ایدرلر وعلیلی ماء حاره بر
وضع ایدوب اجلاس ایدرلر حتی ماده مرض اسفله منجذب اولور وعضلات ساقینه
وفخذ بیننه محجمه وضع ایدرلر وجانب فخذ بندن قرمنه وارنجه شد ایدرلر ولایق
اولان اشربه واغذیه سنده خشخاش امثالسندن احتراز ایدرلر زیرا ماده‌یی راسنده
حبس ایدوب تغلیظ ایدر ودخی جمیع لحوم وحلویاتدن اجتناب ایدرلر وطبیعت اشیاء
حریفه‌دن ومبخراتدن وامتلاء دماغدن وقوابضاتدن وقبل النضج شرب مسهلدن
وحقنه‌دن احتراز ایدرلر وکاهی علیلک لسانینی خرقة کتان ایله مسح ایدرلر ولعاب
بزر قطونایی سکرنبات ایله استعمال ایدرلر و راسنی دهن بنفشج ودهن نیلوفر
ودهن نیلوفر ودهن لوز حلوا ایله تمریخ ایدرلر ولعاب سفرجل سکری دخی شربا ب
ناحقدر وهرکون ماء اجاص اعطا ایدرلر وبر ساعتدن صکره ماء الشعیر وماء القرع وماء الخیار
نصف النهاره وارنجه اعطا ایدرلر ووقت عشاده بزر قطونایی استعمال ایدرلر وعلیلک
قرب فراشنده فواکهاتدن تفاح وسفرجل کبی ودیاحین بارده عطریه‌دن بنفشج
ونیلوفر وورق خلاف کبیلری وضع ایدرلر واکر هذیان سویلیوب سهر مفرط اولورسه

جلب

جلب نوم ایچون منومات استعمال اولنه بو مقامده متأخرین اطباء افرنج شراب خشخاش
ولودآنون کبیلری استعمال ایدرلر وحرارت مشتد اولورسه شراب دیباس وشراب
امبرباریس وشراب لیمون استعمال ایدرلر ویاخود ماء حماض النیلوفر اوج وقیه ماء الورد
وماء لسان الثور ایکیشر وقیه شراب دیباس بر بچق وقیه روح الزاج نصف درهم
اخذ اولنوب بعد المزج استعمال اولنه ودائما ماء الورده اسفنج بانوب محل قلبه
ومحل بیننه وضع ایدرلر وعلیلی صودان فوشیندن آری قرانلق موضعده اجلاس ایدوب
خوب صوت ایله نغمات ایدرلر حتی علیله بر مقدار راحت کلوب نوم کله ودخی یدنجی
کونی بحران کوریدراد ویه واشربه مغزحدن هرنه کونه اولورسه اولسون نهار روبرمیه‌لر
وحقنه کمیدر وطبیعتنه حواله ایدرلر تا اوندنجی کوندن یکرمی کونه وارنجه بو تدبیر
وعلاجلر اوزره اولالر اما متأخرین اطباء افرنج بو کونه تدبیر ایدوب علاج ایدرلر
مثلا راسنه نیلوفر وماورد وکول وشبث وقشر خشخاش بالسوی اخذ اولنوب
بعد الطبخ راسنه نطول ایدرلر یاخود مرهم بوبولیون ویاخود بر مقدار افیون ودهن
جوز بوا کو مرهم الورد ایله مزج ایدوب طلا ایدرلر وحقنه‌لردن بو حقنه لینه مناسبدر
صنعتی بودر ورق خباری وورق بنفشج وورق خبّیزی وخشیشة الزجاج هربرینک
برقبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه‌دن صکره ایچنه
اوج وقیه دهن بنفسج وبر وقیه سکر ضم اولنوب احتقان ایدرلر وبو معجون دخی
بو علتده مجروح الاکباده عسل تمر هندی ایکی درهم مرباء قشر اترج اوج درهم
حمیرة نیلوفر وحمیرة زهر لسان الثور وحمیرة الورد بشر درهم شراب هندبا وشراب
حماض یارمیشر وقیه سفوف دواء لؤلؤ البارد نصف درهم زمرد مدبر تلث درهم
مرجان محمر مدبر درهم اخذ اولنوب صناعت اوزره معجون ایدوب ماء الشعیر ایله استعمال ایدرلر
الفصل السابع فی الیترغس لیترغس لفظ یونانیدر نسیان معناسنه در اصطلاح
اطباده سرسام بارد تعبیر ایدرلر لسان یونانیده لیثارجیا تسمیه اولنور لیثارغوس
دخی دیرلر بو مرض اورام بلغمیه‌دن بر ورمدرکه مجاری دماغده اخلاط بلغمیه‌دن
حاصل اولور السبب بونک سببی بلغمی زیاده ایدیجی نسنه‌لری کثیرا تناول ایلمکدن
وفواکه رطبه‌یی زیاده اکل ایلمکدن وشرب ماء کثیره‌دن ویوغورت ولبن وبصل
ونوم کبی مبخراتدن اولان نسنه‌لری استعمال ایلمکدن حاصل اولور العلامات
علامتی بر خفیفه صداع وکاهیجه بر حمی کلورکه صاحبی طویماز ودائما کوزینی یوموب
آچمز اشتد وکنی اونودوب نسیانی غالب وعقلی پریشان اولمقدر واسنمک کلدکده
اغزینی آچوب بر زمان آغزی آچق قالور واکر اشتراک حمی ایله اولورسه فواق عارض
اولمقدر ولسانی بیاض اولوب سؤال وجوابه عاجز اولور بلکه کوزینی آچوب قباحتده
اظهار عجز ایدر تقدمة المعرفة بو مرض امراض مخوفه‌دن بر علتدر خصوصا عرق بغیر
ظهور ایدر خوف اولنورکه قوتی ساقط اولوب موته ایریشه العلاج اولا حقنه لینه
ایله احتقان ایدرلر بعده فصد ایله یا حجامت ایله قان آلدر بعده شوکه حقنه حاده‌یی
ایدرلرکه اطراف بریندن وعمقی اعمادن ماده‌یی علتی جذب ایدرلر اما بو قاروده قوی
مسهلر ویرمیه‌لر اکر اقتضا ایلرسه ایارج فیقرا ایله غاریقون وراوند کبی نسنه‌لر ویره‌لر

اکر حمی ظاهر اولورسه اشیاء حاره دن ممکن اولدیغی مرتبه احتراز لازمدر و بو مرضك
ابتداسی بکدکرمجند بیدستر ودهن الوردی خل عنصلی ایله حل ایدوب علیلك راسنه
وضع ایدەلر و یاخود شونیز بر درهم انجلیقا و زرنباد ایکیشر ثلث درهم جند بیدستر
ثلث درهم حب الغار وکافور بدیشرحبه اخذ اولنوب ماء قراجیله طبخ و رأس علیله
نطول ایدەلر و قتاکه علتك تزایدی تمام اولوب اختلاط میل ایده اول زمان بنونجه
ومرزنجوش واکلیل الجبل کبی ادویه دماغیه ایله نضجه سعی ایدەلر مثلا فاوانیا بر وقیه
رازیانج نصف وقیه بنونجه واکلیل الجبل بر قبضه سالویا نصف قبضه اخذ اولنوب
ماء القراجیله طبخ و تصفیه دنصکره بر رطلنه ایکی وقیه سکنجبین بر وقیه عسل الورد
ضم ومزج اولنوب اوچ دفعه دە استعمال ایدەلر بعده غاریقون و تربد مجوف و محوتان
کبیلر ایله اسهال ایدەلر یاخود معجون مبارك وجوارش اسقف استعمال اولنه و اتقارینی
دیرلرینه دك ماء فاتر ایچینه قیوب ایاق طاشیله اوغەلر خصوصا بعد الطعام ایکی ساعت
مرور دنصکره اولملرینی اطعامك رطوبتنی اشعر حیکردن نوبی منع ایلدیلر اویقو اویوملق بو مرضده ضرردر
الفصل الثامن فی البرسام السوداوی کاه اولور که بو برسام سودادن حاصل اولور السبب
بو مرضك سببی سودانك زیاده ایدیجی اغذیه و اشربه لری کثیرا استعمال اتمکدن دماغده ودم
سوداوی حاصل اولمقدر العلامات علامتی هذیانلر و طالقلق و رأسنده خفت و شاهد
اتمك وخوف و حزن و کثرت بکا و سهر عارض اولمق و اکثریا مخی بخنده یبوست اولمقدر
و دخی هو وطربه مائل اولوب تواتر نفس اوزره اولمقدر و حمی ربع کبی ایکی کون اشوریحه علی
زائل اولور و کوزلری آچق قالوب بحود اولمق و نبضی ضعیف و بطئ و صغیر و صلب و
مختلف اولوب قاروره سیاهه مائل و غلیظ اولمقدر و بو نوعی غایت ایله دیدید زمان
قلیله برؤ حاصل ایدەمز العلاج علاجی بعد النضج احتقانات و مطبوخات مسهله
ایله سوداین اسهال اتمکدر حاصل کلام صداع سوداوی تدبیری ایله تدبیر ایدەلر
الفصل التاسع فی السبات نوم طویل و نوم مفرط دیمکدر که اکثریا ماغ رطوبتلی اولان کمسەلرده
واقع اولور و یاخود مخدرات استعمال ایدنلرده واقع اولور افیون و بنج و بنکلك کبی که
نوم مفرط دن بیدار اولامزلر السبب بو مرضك سببی یا سوء مزاج مادی یاخود سوء مزاج
ساذج در که ادویه مبرده و مخدره استعمالندن نشأت ایدر کرك داخلا و کرك خارجا و کاهیجه
برد شدید دماغه تأثیر اتمکدن حاصل اولور و کاهیجه تخمه و امتلا و هضم فاسد اولمغدن
معده دن دماغه بخار فاسد مرتفع اولدوغندن و کاه ابخرۀ سوداویه متصاعد اولمغله
سباته سبب اولور و کاهیجه مادۀ بلغمیه نخاع مقدم رأسده اجتماع ایلدیکندن حادث
اولور و کاهیجه اورام طحالدن نشأت ایلدر و کاهیجه ضربه و سقطه دن دخی نامستی اولور
و کاهیجه ترمس و لوبیا و ماش و جوز و بصل و ثوم و کرنب مثللی نسنەلر تناولندن نشأت
ایلدر و کاهیجه رأسه شدتیله ضربەدن و کاه سقطه دن حادث اولور العلامات
بو مرضك علامتی اکر سوء مزاج مادیدن اولورسه ثقل رأس و منخرندن سیلان رطوبت
و کثرت بزاق فم و اختلاج حاجبین و عینین و حالت نومدن صعوبت ایله انتباه در و اکر
سوء مزاج ساذجدن اولورسه ادویۀ مبرده و مخدره استعمالندن یاخود وقت برد شتادر که
سبب مذکورلر سبقت ایلدیکندن معلوم اولور و رأس علیل لمس اولندقده برودت ظاهر اولور

ودخی

ودخی کدورت لون و قاروره ده بیاض اولوب غیر نضج اولور و نبضنده صلابت و بطؤ اولور
و اکر بخار معده دن ناشی اولورسه تخمه و امتلا سبقت ایلدیکندن معلوم اولور و کاه طنین
و دوی عارض اولور و بو علت حالت جوعده خفیف اولور و اکر ضربه و سقطه دن حادث
اولورسه ضرب اولمسندن معلوم اولور تقدمة المعرفه بو علتك علاجنده اهمال
اولنورسه سکته و فالجه و لقوه یه مؤدی اولور العلاج بو علتك علاجی اکر سوء مزاج
مادیدن ایسه هر یوم ایکی درهم انیسون ایله بر بچق وقیه عسل الورد جلاب اولنوب
استعمال اولنه و رأس علیله ادهان حاره ملطفه طلا ایدەلر دهن زنبق و دهن یاسمین
و دهن شبث کبی و غداسی مزورۀ الحمص ایله لب حب قرطم اوله و اکر سوء مزاج ساذجدن
اولورسه هر یوم بو جلابی ویرەلر صنعتی بودر باد رنجبویه و لسان الثور و انیسون هر بریندن
ایکی درهم شراب الورد المکرر بر بچق وقیه اخذ اولنوب جلابا استعمال اولنه غداسی
مزورۀ الحمص ایله فلفل و دارچین و نانخواه و لب حب قرطم اوله بعده قاروره ده علامت
نضج ظهور ایلدکده بر دخی تنقیه ایدەلر بو حقنه غایت مناسبدر صنعتی بودر حسك و شبث
و بابونج و سنامکی هر بریندن بر وقیه اصل السوس المحکوك المرضوض نصف وقیه بزر رازیانج و
بزر کرفس ایکیشر درهم اشق و بورق یارمیشر درهم سکبینج بر دانق اخذ اولنوب التی رطل
ماء القراجیله ایکی رطل قالنجه طبخ اولنه بعد التصفیه ایچنه بورق و ملح یارمیشر درهم دهن
و عسل بر بچق وقیه حل اولنوب احتقان ایدەلر بعده شراب باد رنجبویه ایله دواء المسك الحلو
استعمال ایدەلر و تنقیۀ دماغ ایچون حب ایارج و حب لوغاذیا غایت مناسبدر ادهان
حاره دخی طلاء استعمال اولنسه نافعدر و ریاحین حاره استشمامی دخی غایت نافعدر و
بعد التنقیه اطریفل صغیر و اطریفل کبیر استعمال اولنسه ادویۀ نافعه دندر و اکر سوء مزاج
ساذج اولورسه همان معلجات مذکوره ایله علاج ایدەلر اما بو قسمنده تنقیه یه حاجت
یوقدر انجق رأس علیلی ادهان حاره ایله طلا کافیدر و اکر مثرودیطوس استعمال ایدرلرسه
مناسبدر و اکر ابخرۀ حاره متصاعده دن اولورسه نته کم حمیات حاده ده واقع اولور علاجی
حمیات علاجی کبیدر دماغه و رأسه تقویت ویروب شمومات عطریه استعمال ایدەلر اکر
ارتفاع بخار معده دن اولورسه علاجی اولا معده یی قئ و حقنه و حبوبات مسهله ایله
تنقیه ایدەلر و اکر ضربه و سقطه دن اولورسه علاجی علاج کسر کبیدر و مقویات و رادعات
استعمال اولنه و اکر ورم کبددن ناشی اولورسه ادویۀ مسخنه استعمال اولنه که بدنی و دماغی
و معده یی تسخین ایدەلر مثلا زنجبیل و فلفل و وج و شونیز و قسط مرهر بریندن نصف وقیه
ورق سذاب یابس و خلیتیت بر وقیه جند بیدستر ایکی درهم اخذ و سحق اولنوب
عسل منزوع الرغوه ایله معجون اولنه مقدار استعمالی هر یوم بر بچق درهمدر و بو علته یالکز
معجون وج غایت نافعدر و علیله شرب شراب قدر مضربو قدر و اقاویادن معمول ماء العسل
دخی نافعدر مثلا عسل بر رطل ماء القراح التی رطل طبخ و رغوه سنی ازاله بعده ایچینه فلفل
و زنجبیل و سنبل و قرفه و خولنجان و مصطکی هر بریندن بر بچق درهم اخذ و دق اولنوب بر کیسه یه قونه بر ساعت نقع اولنوب استعمال اولنه
الفصل العاشر فی السبات السهری سبات سهری یه سبات الارق دخی درلر الارق بالتحریك
اویقوسزلق دیمك اولور لکن سهر لفظی مطلقا اویقوسزلق معناسنده عامدر که کرك
اویاد یغی شبدن و کرك غیردن اولسون و ارق لفظی بر مکروه نسنه اصابت اتمکله واقع

اولان اویقوسزلق معناسنه مخصوص صدر و سبات سهره غالب اولدوغی ایچون لفظ سباتی
تقدیم ایدوب سبات سهری تسمیه اولندی بو بر مرضدرکه سرسام حار ایله سرسام بارددن
مرکبدر دینیا بونك ماده سی دماغده برودتدرکه صفرا ایله بلغمدن حادث اولور اکر بلغم زیاده
اولورسه سبات عارض اولوب سبات سهری تسمیه اولنور واکر مرهٔ صفرا نوعی زیاده
اولورسه سهر عارض اولوب سهر سباتی تسمیه اولنور **السبب** سبات سهرینك
سببی کثرت ایله اکل وشرب ایتمکدن حاصل اولور **العلامات** علامتی سبات علامتلری
جمع اولمقدر مثلا کاه اولورکه علیله نوم ثقیل عارض اولور وکاه اولورکه مفتوح العین اولوب
هذیان ایدر وکاه اولورکه وجهی منتفخ اولوب تهیج الاجفان ظهور ایدر **العلاج** علاجی
اولا واجب اولان سبات علاجی ایله سهر علاجنی مرکب ایده لر اوفق واولی اولان علاج
ابتداء منضجات بعده کوده لر اکر بلغم غالب ایسه حقنهٔ حاره ایده لر اکر صفرا غالب
ایسه حقنهٔ لینه ایده لر وراسنه خل ایله ممزوج دهن شبث طلاء ایده لر وسکنجبین
ایله تعدیل مزاج ایده لر اکر مریضك وجهی احمر وطرفلری ظاهر اولوب قوت زیاده ایسه
صافنیدن فصد ایده لر ویاخود ساقیندن وظهریندن حجامت ایده لر وخل حاذق
ولیمون وماء اترج استشمام ایتدوره لر واخلاطك تنفسی غالب ایسه اخراجنه وقفینك
ضرری اشد ایسه علاجنه مشغول اوله لر مثلا اکر صفرا غالب ایسه اخراج ایدوب وحرارتی
تسکین اتمکه مشغول اوله لر واکر بلغم غالب ایسه حقنهٔ حاده ایده لر ودخی
فرانیطیس ولیثرغس علاجلری ایله مرکب ایدوب استعمال ایده لر

الفصل الحادی عشر فی السهر

معلوم اولهکه سهر اویقوسز اولوب اصلا نائم اولمقدر بو بر مرضدرکه
آدم نقدر سعی ایدرسه اویویماز یونانیان اصطلاحلرنده آغرپنیا تعبیر اولنور آغرپنوسیس
دخی دیرلر زبان فارسیده بیداری تسمیه ایدرلر **السبب** بونك سببی صفرانك
وسودانك ومادهٔ بورقیه دن وبخار غلیظهٔ ردیه نك دماغه صعودندن حادث
اولور ویاخود اخلاط متعفنه دن اولورکه حمیات ردیه ده واقع اولدوغی کبی ودخی
وجع شدید وفکر عمیق وزحمت ایله خوفدن وبرنسنه زیاده تأسف اتمکدن حادث
اولور **العلامات** علامتی دائما بیدار اولوب بیحضور اولمقدر **العلاج** سببی
معلوم اولدوغی ضدیله مقابله ایده لر یعنی سببنی ازاله ایدر سبی ایله لر بعده ماء ورد وتخم
وبنلوفر کبی ادویه لر والحاصل منومات مفرده ومرکبه ایله علاج ایده لر اکر صفرادن
ایسه نیلوفر یاخود بنفسج شربتیله تمر هندی منقوعی ویره لر وماء شعیری نیلوفر
یاخود خشخاش قابیله قاینادوب بعد التصفیه جلابا ایچوره لر وبو نطولیله رأسنی
وایاقلرینی ییقیه لر صفتی بودر ماء ورد واخلامور وقشر خشخاش بونلری قینادوب
بو نطولیله رأسنی ییقیه لر ودهن نیلوفر ودهن بنفسج وخیار استشمام ایده لر وبو
ماء مقطر دخی عجائب مجربدر صفتی بودر بزر خشخاش اسود وبزر خشخاش ابیض
هر برندن سکز درهم افیون ومرارة الارنب هر برندن ایکیشر درهم ماء ورد عصاره سی
اللی درهم اخذ اولنوب بعد الدق ماء ورد عصاره سی ایله اوچ کون مکان فاتره ده ترك
ایدوب بعده قرعه وانبیقله تقطیر ایلیه لر بو ماء مقطرك برجرعه سی برساعت مقداری
استجلاب نوم ایدر وایکی جرعه سی ایکی ساعت مقداری جلب نوم ایدر نیلوفر

ویاماورد

ویاماورد شربتیله ایچوره لر وغداسی ماورد وسمزاوت بورانیسی بلیجلر ایله پشروب
ویره لر وکاهیجه بو سهر ملحیتلی وحدتلی بلغمدن حاصل اولور بویله اولورسه
تریاق جدیددن ویا فلونیادن بر مقدار استعمال ایتدوره لر

الفصل الثانی عشر فی النسیان

نسیان عند العوام الناس غفلته واونوتمغه درلر لسان یونانیده
لبطی تعبیر ایدرلر یعنی دخی دیرلر بو مرض یا ذکرك ویاخود فکرك ویاخود تخیلك فسادیله
ایدیکی معلوم اولهکه ذکرك فسادی حفظك بطلانی ونقصانیدر واما فکرك فسادی هیچ
برنسنه یی فکر اتمك ممکن دکلدر وتخیلك فسادی امور تخیلیه ده یا ضعف ویا ناقص
اولمقدر مثلا رؤیا کوررده عقب اونودر ویاخود از کورر ویاخود تخیلك فسادی باطل اولمقدر
یعنی صور محسوساتی اونودر اصلا تخیل ایده من ابن ماسویه درکه نسیانك بر مرتبه سی
واردرکه هر نسنه یی اونودر حتی کندو اسمنی دخی اونودر **السبب** بو مرتبه اولان نسیانك
سببی علیلك بطن موخر دماغنه رطوبت وبرودت کثیره مستولی اولدوغیدر **العلامات**
علامتی نوم کثیر وسیلان رطوبت منخرین وثقل رأس وکدورهٔ حواس ایله سیلان
رطوبة العینیندر **العلاج** علاجی اولا احتقانات حارهٔ قویه ایله تنقیهٔ دماغ
ایده لر واکر تماما تنقیه حاصل اولمز ایسه متأخرین اطبادن بعضیلری ایارج لوغاذیا
وحب ایارج ایله تنقیه اتمکی تجویز ایلدیلر لکن ابقراط فاضل بو علتده فوقدن دوا ایله استفراغی
تجویز اتمدی وسکنجبین عنصلی وخل عنصلی بو مرضه نافعدر **یاخود** خردل وفودنج بالسویه
اخذ اولنوب بعد الطبخ والتصفیه بر مقدار عسل ضم اولنوب غرغره ایده لر **یاخود** کندوسه
وشونیز وخردل بالسویه اخذ وسحق اولنوب کاغددن بر فتیل دوزوب ماء ایله ترطیب
ایدوب مسحوق مذبوره یه بولیوب منخرینه ادخال ایده لر حتی عطسه ایله رطوبات
کثیره تحلیل اولنوب خروج ایدوب دماغدن برودت زائل اوله واغذیه واشربهٔ مبرده
مرطبه دن احتراز ایده لر وعلیلك رأسندن اکسه سی جانبنه ضماد منفط اوره لر غایت
نافعدر ودخی مبالغه ایله رطوبتی استفراغ ایتمکدن حذر ایده لر زیرا رطوبت غریزیه
نقصانی کمال کره یبوست عارض اولور ویبوست عارض اولمق برودتك کثرتنه سببدر
بویله اولمجق نسیانه سبب اولور **کذلك** طعام وشرابدن امتلا اولمق وسکر متواتر
حرارت غریزیه یی اطفا ایدوب تجمید ایدر وبو بابده صاقنمق غایت نافعدر حفظی
زیاده ایدر وبو معجون دخی مجربدر صفتی بودر لبان ابیض وسعد مکی ووج هر برندن
اون درهم فلفل وزنجبیل هر برندن بشر درهم اخذ اولنوب عسل منزوع الرغوه ایله
معجون ایده لر ودخی معجون فلاسفه ووج مرباسی استعمال اولنه سنا رطوس درکه بر خاتون
معلوجه نك فلجنه علاج ایلدیم بر حاصل اولدقده دماغنه بر ضعف واختلال عارض اولوب
نسیان طاری اولدی بن اکا بو معجونی ترکیب ایدوب بر مدت استعمال ایتدیردکده بالکلیه
نسیانی زائل اولوب صحت تامه حاصل اولدی بعده نیجه کسنه لرده تجربه ایلدم تخلف
ایلمدی اول معجونك ترکیبی بودر وج وقسطران وکلیل الجبل هر برندن بر وقیه بو مقدر
نصف وقیه کبابه وجوزبوا ودارچین هر برندن بر درهم اخذ اولنوب بعد السحق
شراب اسطوخودوس ایله معجون اولنه **واکر نسیان** غلبهٔ برودت ویبوستدن نشأت
ایدرسه **علامتی** سهر دائم ویبوست انف وتیزتیز تکلمه قادر اولمق وکاهی بوغازی

بوغلمش كبى اولمق ورأسى اكسه جانبنه چكلكده علاجى ترطيب وتسخيندر كرك اغذيه
اشربه ايله وكرك ادويه ايله وبو علتده استحمام ونطولات واغذيه معتدله ايله بيض نيم برشت
ودجاج سمين وشورباى فروجه بادام نافعدر واكر نسيان مجرد حرارتدن اولورسه
علامتى دنكلوسزلك واكثر تخيل ايدر وجفاف انف وفم وكثرت وجلد راسى حرارت
اوزره اولمقدر علاجى صداع صفراوى يه تحرير اولنان معالجات قريبدر اكر علتك رأسنده
مادهٔ صفراويه اولورسه اخراجنه سعى ايدهلر ودماغى تبريد وترطيب ايچون بارد ورطب
دهنلرى طبخ ايدوب رأسنه نطول ايدهلر وهر يوم فرغ واسفناخ طبخ اولنوب
مريضه اعطا اولنه ورأسنه فاتر ايله حلوده كدلر وباقى علاجلرى فرانيطس علاجلرى كبيدر
الفصل الثامن فى الرعونة والحمق معلوم اولدكه بونك ايكيسى دخى افعال فكريه نك نقصانى
وبطلانيدر السبب بونلرك سببلرى بطن وسط دماغده برودت ساذج ويا
يبوست ساذج ويا برودت ايله يبوست عارض اولمق وياخود دماغك تجاويف
اوعيه سنده مادهٔ بلغميهٔ بارده اولمسندن نشأت ايدر العلامات بيوستدن اولانك
علامتى جفاف انف وسهردر وبلغميه نك علامتى بونك عكسيدر وكذلك حدتى نك
زياده رفعت طلب ايتمك وعادتدن خارج شهرت لباسلرين كيمك وعبث تخيلات
ايتمك ووقوف اولمدن تكبر ايتمك كبى نسنه لردر مجموعى ماليخوليا انواعندندر العلاج علاجى
نسيان علاجى كبيدر مثلا رأسى تنقيه وتعديل ايدوب تقليل غذا وتلطيف تدبير
وتسخين اعضايه سعى ايدهلر وبو علتلرده اطريفل وصغرى وهليلج مربا واسطوخودوس
ومعجون فلاسفه ومعجون بلادرغايت نافعدر وبو علته فائده ايدن دوا اكركذر وزنجبيل
وسكر كبيلردر واكر يبوست ساذجدن اولورسه اغذيه واشربهٔ رطبه اعطا ايدهلر
وحمام مرطبه ده آيقنه ايدهلر وآيقلرينه حلاخ وبنلوفر وضع ايدهلر وراسنه دهن
بنفشه ولبن الحليب كبى دهنلر اطلا ايدهلر دخى صداع يابسده ذكرى سبقت ايدن دوالرى
استعمال ايدهلر وعلتلى كثرت فكره وعلوم عقليه يه ومحاكماته مشغول ايتمك لازمدر حتى ذهننه قوت وحدت كله
الفصل الرابع عشر فى آفة التخيل معلوم اولدكه تخيلك آفتى يا نقصاندندر ويا بطلاندندر
اكر نقصاندن اولورسه رؤيا واحلام كوره مز وكوررسه دخى قليل كوروب اونودر
واكر بطلاندن اولورسه كيفيت صور محسوساتى اونودوب تخيل دخى ايده مز بونك سببى
بطن مقدم دماغده برودت ساذجه ياماديه يا يبوست يا رطوبت مستولى اولدوغندندر
علامتى وعلاجى نسيان فصلنده مفصلا بيان اولنمشدر مراجعت اولنه ودخى معلوم اوله كه
تخيلك نقصانى وبطلانى اولدوغى كبى فساديدخى اولور كه حقيقتى اولميان اشيايى تخيل
ايدوب وجودى اولميان امورلرى كوررر بونك دخى سببى بطن مقدم دماغده سوء مزاج
حار ساذج ياخود صفراء مستولى اولمسندندر علاجى اولا دماغى ادويه مناسبه ايله
تنقيه ايدوب بعده اغذيه واشربهٔ مبرده ايله مزاج عليلى تعديل ايدهلر وكاه بيكاه مقدم
دماغه اطليهٔ بارده ورطبه طلاء ايدهلر وبو علته استنشاق مشمومات بارده غايت
نافعدر وبو علتك ثلاثيه غايت انسب واوفق اولان تدبير وعلاج اولدركه عليلى كثرت
فكر عميقيه وتخيلات دقيقه يه مشغول ايدوب مجالس علم ومذاكره ده سه مداومت
وارباب محاسبه وعلوم عقليه ايله الفت ومحاكماته اشتغال ورغبت ايتمك وبعضى

اغلاظ

اغلاظ مغالطاتى فتح وحل ايدوب اذكيالر ايله مباحثه يه جدت وسعى ايتمكه سوق ايدهلر
غايت نافعدر زيرا اخلاط غليظهٔ مباده كثرت فكر سببيله متحلل اولور وكذلك فراخ قلب
وسرور وراحت اوزره اولمنه سعى ايدهلر ودخى معلوم اولدكه اول علتكه نقصان د
بطلاندن جنسندندر واقع اوله سببى سوء مزاج بارددركه روحى تغليظ وتجميد ايدوب قوالرى
فعلندن عوق ايدر واول مرضكه اضطراب جنسندندر اولنلرك سببى سوء مزاج حاردركه روحى
ايلر سوء مزاج بارده اولان فعلك ضعفنى ايدر واكثريا تخيلك آفتى بيوستدن وتسيانك رطوبتدن واقع اولور
الفصل التاسع عشر فى الماليخوليا ماليخوليا هو جنون بلا حمى مع خوف وحزن بو علتك فرانيطسدن
فرقى عدم حمى وماينادن فرقى خوف وحزن دركه ماينا ده غضب وحمله وارددر معلوم اولدكه
بو علتك تعريفنده بلا حمى لفظندن مراد بالذات حمى لازم دكلدر ديمكدر زيرا بو علتك حمى ايله
اجتماعى ممكندر ازجمله ماليخوليا اصحابنده حميات دائره ولازمه بحرانيه كثره ظهور ايلمشدر
الحاصل فرانيطس علتنه لازم اولديغى كبى ماليخوليايه حمى لازم دكلدر اما مع خوف وحزن
قيدنده بحث وارددركه اصحاب ماليخوليادن چوق كسيه كورلمشدر زياده فرح وسرور اوزره اولور
وبعضيسى دائما ضحك اوزره در بعضيسى دائما ترنم ايدر وبعضيسى ملك وپادشاهلق
دعوا ايدر جواب اولدركه ماليخوليانك درجات مختلفه سى وارددر زيرا ماليخوليانك مادهسنه
سائر اخلاطك اختلاطى سببيله جنون دخى مختلف اولور مثلا دم ياخود بلغم كثير سوداء ايله
مختلط اولدقده فرح وسرور عارض اولور ايمدى بو صورتده ماليخوليا صحيح ديمز بلكه جنون
وحمق ديمك دخى مناسبدر چونكه بو علتده مادهنك اختلافى ايله جنون مختلف اولور اصحابندن
بعضيسى ملك وپادشاهلق بلكه پيغمبرلك دعوى ايتمك وبعضيسى باشنى زجاجدن
منكسر اولور ملاحظه ايتمك وبعضيسى فرس كبى بغداى اكل ايتمك وبعضيسى شمع كبى آتشده
ذوب اولورم ظن ايتمك وبعضيسى كندوسنى كلب ياخود هر ياخود ذئب ياخود فاخته
ياخود عندليب فهم ايدوب مذكورلرك صداسى ايله صدا ايتمك وبعضيسى خرد اولمش
صانوب طعام وشراب استعمال ايتمك وبعضيسى بتولدن ايتمكه جرأت ايتمك وبعضيسى
باشنى ياخود سائر عضوى مقطوع صانمق وبعضيسى باشنده عصفور وبطننده حيات
وعقارب وعناكب امثالى حشرات وارد اعتقاد ايتمك بعيد دكلدر السبب جالينوس
فاضل ديركه ماليخوليانك سبب قريبى ظلمت روح حيوانيدر ديرا روح حيوانى بالطبع
صافى ورقيق وبراق اولمق كركدركه افعال دماغ كما ينبغى حاصل اوله وشوق وسرور
متوجه اوله اما روح مزبور حال طبيعيسندن خروج ايدوب ظلمت كسب ايلدكده حزن وخوفه
مؤدى اولور نته كه جالينوس كتاب العلل والاعراضده ظلمت خارجيه يه تمثيل ايدوب
ديركه ظلمت ايچنده اولان كسه يه البته برخوف وحزن كلور ايمدى داخلده اولان ظلمت
دخى خوف وحزن ايراث ايتمك امر مقرردر اما روحك حال طبيعيسندن خروجنك سببى
مادهٔ سودا اولوبدركه غلظت وسواددن حاصل اعتشدر روح حيوانى اندن متغلظ ومتصبغ
اولور ومادهٔ سودا بارد ويابس اولمغله روحى كثيف وتعطيل ايدوب خوف وحزنه
مؤدى اولور اكر مادهسى رقيق وحار اولمسه ماينانك سببى اولان مرة السودا
اولديغى كبى غضب وصولته مؤدى اولور ايدى ايمدى ماليخوليانك سبب قريبى روح حيوانيك
ظلمتيدر وماده سى بارد يابس اولمق شرط مثابه سنده در اكر سؤال اولنورسه كه جالينوس

مواضع العلل نام کتابنده مالیخولیاء مراقی مرادنده فلغمونی ظهوری دیمکدن حاصل اولور دیمشدر
فلغمونی ایسه سوء مزاج حار اقتضا ایدر جوابنده دیرزکه طحال و عروق ماساریقانک سددهسی
ناشی دم سوداوینه انلرده طول مدت محتبس اولمغله مرادنده فلغمونی احداث ایدروب اندن
دماغه ابخره تصاعد ایدر اگرچه بو متصاعد حاردر لکن دماغک برودتندن متأثر
اولوب بالسهوله سودانک طبیعت اصلیسنه یعنی برودت و یبوسته رجوع ایدر اگر
ابخرهٔ مزبوره حار اولدیغی حالده باقی قالسه دماغک حرارت و یبوستنه باعث اولوب
مانیایه مؤدی اولور ایدی بو تقادیرجه مانیا ایله مالیخولیانک فرقی دخی ظاهر اولدیکه
مانیاده سوء مزاج حار و یابس مالیخولیاده سوء مزاج بارد و یابسدر بوندن صکره
معلوم اولهکه جالینوسک بو قولنه مالیخولیانک سببی مادهٔ سوداویهدن مکتسب
روح حیوانینک ظلمتی اولمسنه ابن رشد اعتراض ایدوب دیمشدرکه روحک ظلمتی و مادهٔ
سوداویهنک سوادی حواس باطنهده تأثیر ایتمک ممکن دکلدر زیرا مشهوردرکه محسوس
اولمیان درک اولنمز ظلمت و سواد مزبور ایسه بصر ایله محسوس دکلدر و حواس
باطنه ایله حس اولنمق دخی ممکن دکلدر ایمدی حواس باطنهده تأثیرلری ممکن
دکلدر بو اعتراضک جوابنده دیرزکه سواد سودا و ظلمت روح حیوانینک حواس
باطنهده تأثیرلری لونلری حسبیله دکلدر بلکه دماغک افعالنه اختلال ویرد
غیرطبیعی برحالت ایراث ایتمک حسبیلهدر زیرا افعال دماغک کمالنه روح حیوانینک
صافی و رقیق و براق اولمق لازمدر اگر بونلرک خلافنه یعنی غیرصافی و غلیظ و مظلم
اولورسه افعال دماغ مختل اولور نته که زجاج صافیدن مرئینک عینی کوریلوب
زجاج غیرصافیدن و ملوندن عینی کورینوب کوناکون و ملون کورندیکی کبی بوندن صکره
مالیخولیاده سوء مزاج یابسک شرط اولمسنه مناقض ممکندرکه شیخ الرئیس قانونک
کتاب ثالثندن فن اولنک دردنجی مقالهسندن مالیخولیا فصلنده اصحاب لثغهده مالیخولیا
کثیرالظهور اولمغله اوزره تحریر ایدوب مع هذا ارباب لثغ سوء مزاج رطبه مبتلالردر
نته کم جالینوس فاضل شرح فصولدن التنجی مقالهده اللثغ یعتریهم خاصة اختلاف
طویل فصلنی بیاننده اصحاب لثغ سوء مزاج رطبه مبتلا کرد صبیان مبتلا اولدیغی
کبی هذا انلر استطلاقه زیاده متضرر اولورلر دیمشدر جوابنده دیرزکه ابن سینانک
دیدیکی لثغ جالینوس و ابقراطک فصلندن بورده مراد ایلدیکی لثغ دکلدر انلرک
دیدیکی حرف راء و سین امثالنی تلفظه قادر اولمزلر سوء مزاج رطبه مبتلا اولانلردر
اما ابن سینانک مرادی اول نوع لثغدرکه لفظنی تکلم ایدهمزلر اوتلدیرده حرفنی برقاچ کره
تکرار ایلدیکچه بونک سببی بالطبع متهالک اولوب سرعت ایله تکلم مراد ایلدیکلرنده
لسانی طولاشوب ییکیلک ظهور ایدر مالیخولیایه مستعد اولان لثغک بو نوعیدر
العلامات مالیخولیانک علی الاطلاق علامتی تخیلندن فهم اولندیغی اوزره خوف
و بلا سبب ظاهر غمدر اما انواعنک ازجمله مادهسی مجرد دماغده اولسنک علامتی
مزاج دماغک ردیتی و امراض حاره عقبنده ظهوری و نوبی خفیف و انقطاع اوزره
اولمق و مشوش واقعهلر کورمک و دوار و طنین الاذن و سائر اعضاده علی الخصوص اعضاء
سفلیهده عوارض مشاهده اولنمقدر اما مادهسی جمله بدنده اولسنک علامتی جملهٔ بدنه

سودانک استیلاسی مشاهده اولنمق یاخود بالطبع سوداوی اولمقدرکه سواد لون و
کثرت اشعار و غلظ بدن امثالندن استدلال اولنور کذلک افکاردن ناشی خلقدن
منقطع اولمق و بعضی افعال شاقه و سهر و اغذیهٔ غلیظه امثالنک تقدمی دخی علامتندندر
اما مادهسی مراقده اولسنک علاماتی قلبک اطرافنده التهاب حس اولنوب عطشی اولمق
و نفث دائمی و جشاء حامض و اعضاء سفلیه یاخود علویهده متصلا ریحک حرکتی و
بطنک قراقری و حجاب بطنک انغمازی و اضطراب و غثیان و کاهی اشتهای کاذب
ظهور ایتمک و اختلاج امتلائی و علت مراقیهده ذکر اولنان عوارضک ظهوریدر اما
مادهسی رحمده اولسنک علاماتی اختناق رحمده مذکور اولان عوارضک ظهوریدر
تقدمة المعرفة بو علت متمکن اولدقده مزمن و عسیر العلاجدر زیرا مادهٔ سوداویه علی الخصوص
محترقه اولوب مرهٔ سودا طبیعتی کسب ایتمش اوله ادویهٔ خفیفهدن متأثر اولیوب ادویهٔ
قویهدن عصیان ایدر لهذا بلاء اطبا و عیب اطبا امثالی ایله بین الناس تعبیر اولنور اگر
بو علت جدید اولوب اسباب خارجیهدن نشأت ایتمش اولورسه سهولت ایله
علاج اولنور نته که جالینوس مواضع العلل نام کتابنده دیرکه مالیخولیانک ابتداسنده
مجرد ماء عذب ایله ابرئت ایتمکله ازاله ایدرکه بواسیر یاخود دوالی ظهوری ایله مالیخولیا
مندفع اولور اگر بطریق البحران مادهیی طبیعت دفع ایتمش اولورسه اما کاه اولورکه مادهٔ
مرضیهنک کثرتندن ناشی بواسیر و دوالی بالعرض ظهور ایدر کذلک سیلان دم باسور
و جرب و سائر علل جلدیه حدوثی ایله مالیخولیا مندفع اولور العلاج مالیخولیانک
علاجنده اولا جمله بدنی مادهٔ سوداویه و سائر موادن تنقیه لازمدر زیرا نادرا واقع
اولورکه بو علتک مادهسی مجرد عضو واحدده اوله جمله سوداوی مرضلرده ذکر اولنان مسهلات
ایله تدبیر اولنور چونکه سوداوی مراقیانک سببی کبد و طحالده مادهٔ سوداویه متولد
اولوب مراقده مجتمع اولمقدر علاجنده جمله بدنی تنقیه لازمدرکه مراقده مجتمع اولان اخلاط
سوداویه موجب بریدن اخراج و ازاله ایدهلر اگر غلبهٔ دم وار ایسه مادهسنه تنضیج ویروب
بعده او سیلمدن یاخود صافندن اقتضاسنه کوره فصد ایدهلر و بعد النضج اگر سوداوی
اسهال مراد ایدرلرسه استادم علی اکبر ویسی مرحومک ترکیب ایلدیکی سفوف که بو علتده
سیف قاطع کبیدر زیرا مرحومک دائما علل سوداویهده استعمال ایلدیکی بو سفوف ایدی
مالف حقیر دخی اوتوز سنهدرکه بو سفوفک مشاهده ایلدیکم تأثیری غیریلرده مشاهده
اتمدم ترکیبی بودر فرمون الطرطیر درت وقیه سقمونیا دمن ترجمهسی اوزره دبرو وقیه
دهن دارچین یاخود دهن قرنفل یاخود دهن اینسون درت حبه اخذ اولنوب بعد السحق
سفوف اولنه مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه ماء جبن یاخود ماء لسان الثور
ایله استعمال ایدهلر و اگر دم باسور و یاخود دم حیض محتبس اولمش ایسه صافندن
فصد ایدهلر و مادهٔ سوداویهیی جذب ایچون مقعده ارسال علق ایدهلر و دخی معلوم
اولهکه اصحاب مالیخولیایه ادویهٔ مسهله ویرلدکده شروط ثلثهیه رعایت لازمدر اولکیسی
اولدرکه مسهل قوی ویرمیهلر بلکه بعد النضج خلط سوداویهٔ محترقهیی رفقله بلا زحمت
اخراجه سعی ایدهلر یعنی بر دفعه مسهل ویروب بر و یاخود ایکی کون ترک ایدوب
اوچنجی کون ینه مسهل ویرهلر ایکنجیسی مسهل ویرلدکده بعضی مرطبات ایله ویرهلر ماء جبن

ومطبوخ اجاص وشراب بنفشج ومرق الدجاج سمین کبی ایله استعمال ایده لر اوچنجیسی اولا
نضج مادة ایچون بر درهم قرص الطباشیر ایله ایکی چکردك سقمونیاء مصبر مزج اولنوب اخشام
علی الغزاة ماء الجبن ایله ویره لر وبو تدبیری درت وبش کیجه ایده لر یاخود بو مطبوخ
منضجی استعمال ایده لر ترکیبی بودر بسفایج وخوشقو نماز ورازیانه کوکلری هر برندن
بر وقیه آنیزون ولسان الثور وکبر کوکی هر برندن نصف وقیه وورق لسان الثور ده
وبادرنجبویه وبابونه وافتیمون وبالوجی هر برندن بر قبضه بزر رازیانج وبزر ریحان
وقرنفل ایکیشر درهم زهر لسان الثور وزهر بنفشج وزهر دعه هر برندن نصف درهم
اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء الجبن ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچینه درت وقیه
عصارهٔ تفاح شامی واوچ وقیه عصارهٔ شاهتره وضع اولنوب قدر الکفایه سکر
طبرزد ابیض القا ایدوب تکرار طبخ وتصفیه اولنوب حفظ ایده لر مقدار استعمالی اخشام
وصباح ایکی وقیه دن درت وقیه یه وارنجه ماء لسان الثور یاخود ماء اصل الثور یاخود
سائر امیاه مناسبه ایله استعمال ایده لر بعده احتقانات ملینه ومسهلات ایله تنقیه ایده لر
مثلا بو احتقان غایت مجرب ومشفق بودر خبازی وخطمی ولسان الثور وحشیشة الزجاج
وورق بنفشج وریحان بری هر برندن بر قبضه بسفایج وبزر کتان وبزر حلبه واکلیل الملك
هر برندن نصف وقیه اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه مطبوخك
بر رطلنه دیاقاتلیقون وعسل الورد ودهن بابونج ودهن بنفشج هر برندن بر وقیه
صفار البیض بر عدد ملح الطعام بر درهم اخذ اولنوب بعد المزج ضم واحتقان اولنه
وبو احتقانی کون اشوری ایده لر بعده ینه مسهلات سودا وتنقیه کما کان استعمال
ایده لر بعده معتدل ومرطب حمامه کیروب علیلك بدننی ورأسنی دهن بنفشج ودهن
لوز وشحم الدجاج ایله دلك وتمریخ ایده لر وبعده معجونلردن معجون قرمز ومعجون
زمرد وشراب حریر کبی دوالر استعمال ایده لر وبو دوالردن ماعدا دوا طلب
اولنورسه علت مانیاده تفصیلا بیان اولنمشدر نظر اولنه

الفصل السادس عشر فی المانیا مانیا لفظی یونانیدر جنون سبعی معناسنه در
جنون الاسد دخی دیرلر عند عوام الناس لسان ترکیده ارسلان قودرماسی دیمکله
شهرت شعاردر وچوق کره بو علته مبتلا اولانی والده سنی وکیجی پدیدی وکیجی جاریه سنی
وکیجی اولادینی وکیجی اقرباسنی هلاك ایلمشدر السبب بو مرضك سببی بر سوء مزاج
حار ویابسدر یاخود مادهٔ صفراء محترقه یعنی مرهٔ السوداادن یاخود سوداادن متولد
اولان مرهٔ السوداادن در یاخود دمك احتراقندن حادث اولور وکاه اولور که افکار
کثیره دن واقراط علومه اشتغال ایدوب مشکلات دقایق حلنه سعی واقدامدن
حاصل اولور العلامات بو مرضك علامتی اولدر که مبتلا اولان کمسنه نك کوزلری
متغیر اولوب سائر ناس کبی خلقه نظر ایده مز وبو مرضك قرانیطسدن فرقی بودر که
بونده دماغ مریضه ورم اولمز وحماسی دخی یوقدر ومبتلاسی غایت غضوب وسریع الحرکه
اولوب قودرمش ارسلان کبی خلقه هجوم ایدوب راست کلدیکنه حمله ایدر پس
بویله اولمسی ماده سی صفراء محترقه مرهٔ السوداء اولمسنه دلالت ایدر اگر ماده سی
سوداادن متولد مرهٔ السوداادن ایسه علیل عبوس الوجه اولور وکاهی سکوت اوزره

اولور

اولور وتکلم ایتدکده مناسبتسز کلمات ایله سامعه اذیت ایدر ومعاند اولور وکاهی حزن
اوزره وکاه فزع وفغان ایدر تقدمة المعرفة مانیا علتی ثقیله ومزمنه دندر ایلم کیتمز
بلکه موت علیله دك متمادی اولور علی الخصوص ارث طریقیله اوله اگرچه مرهٔ السوداادن
حاصل اولان علتلرك جمله سنه علاجی مشکلدر لکن مانیایه علاج جمله سندن مشکلتردر که
بونده علیلك طبیبه عدم اطاعتی اولمغله لازم اولان تدبیرلری کما ینبغی اجرا ممکن دکلدر
اما اول مانیا که آنده ضحك عارض اولوب سائر عوارضی دخی خفیف اوله غضب وحمله ایله
اولان مانیایه نسبتله علاجی آساندر اگر بو علتك صاحبنه دفع طبیعی طریقیله ادرار
عرق واسهال وسیلان دم باسور ورعاف عارض اولوب یاخود دوالی حادث اولورسه
سریعا بو علت مندفع اولور نته که ابقراط کتاب فصولك التنجی مقاله سنده من اصابه جنون
فحدث به اتساع العروق التی تعرف بالدوالی او البواسیر انحل عنه جنونه دیمشدر کذلك
دیسنطاریا یاخود استسقا یاخود حمای غب یاخود ربع عارض اولورسه مانیا زائل اولور
زیرا مانیایه سبب اولان ماده دماغدن منحل اولوب اسفله میلان ایتمش اولور العلاج
مانیانك علاجنده لازم اولان مادهٔ عاصیه یی تنقیه وامالة وردع ایدوب سوء مزاج
باردی اصلاح ایتدکدنصکره دماغ وسائر اعضاء رئیسه یه تقویت ویرمکدر ایمدی
عجالةً بر احتقان ایدوب ساعددن فصد ایده لر وایرتسی کون ساعد آخردن فصد اولنه
بعده ذکر اولناجق دوالره متصلا مداومت ایده لر وهر بلاتروس نام طبیب دیرکه ذکر
اولناجق تدبیر ایله یعنی اعمال جراحیه وسائر بو علتك علاجنده لازم اولان اعمال ایله
چوق کمسه لره علاج اولنمشدر مثلا دفعاتله فصد ایده لر مجرد ساعددن دکل بلکه
صافن وعرق الجبهه وعرق الانف وعرق البواسیر دخی تفتیح اولنه اگر دوالی عارض
ایسه اودخی تفتیح اولنه واسیلمدن فصد اولنه بو اثناده ایکی کونده یاخود اوچ
کونده بر دفعه احتقان وبعضی مسهلات مناسبه ایله تنقیه ایده لر ودفعاتیله فصد
صکره کتفین وظهره حجامت بالشرط اولنه کذلك صدغینه وخلف اذنه ارسال علق
دخی عظیم النفعدر انتهی کلامه وبعد هذا یعنی دفعاتیله فصددنصکره مادهٔ مرضیه یی
انضاج وتنقیه یه سعی ایده لر بو خصوصده اکثریا استعمال اولنان صفرا وسودایی انضاج
وتنقیه ایدیجی دوالردر بو دوالردن اجود ومختار اولنلری بیان ایده لم ازجمله حجر لاجورد
بر بچق درهم سقمونیا نصف درهم تربد ابیض بر درهم سنامکی نصف درهم افتیمون
اقریطی وقرص الطباطیر ایکیشر درهم دارچین سیلانی وقشر الاترج هر برندن ثلث
درهم زعفران سدس درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی بر درهمدن
درت ثلث درهمه وارنجه مرق اللحم یاخود مایعات مناسبه ایله استعمال اولنه یاخود
حجر الاسود بر وقیه اخذ اولنوب درت وقیه ماء القراح ایله اوچ کون نقع ایدوب
ثلثی زائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفیه ایکی وقیه عسل منزوع الرغوه الحاق
اولنه حین اقتضاده بر قاشغی اخذ اولنوب مرق اللحم الدسم ایله استعمال اولنه یاخود
ثلث درهم خلاصهٔ حجر اسود بر وقیه شراب البنفسج ایله استعمال اولنه کذلك
حجر اسود الحاقیله عمل اولنان اشربه وسکنجبینانك کلیسی بو خصوصده عظیم
التأثیردر نته که حجر ارمنی استعمال اتمکله بو علتك اندفاعی منقولدر کذلك افتیموندن

عمل اولنان ادویه بو خصوصده مجرّد اطبانك كیمیا ویلوردن کل ایلکه جالینوسیه طبیبلری
عندلرنده دخی معدود در برامرۀ السود اپی اعضانك عمیقه‌سندن جذب و تنقیه‌سنده ماعدا
بشاعت دوادن استکراه ایدن مرضایه ادویۀ مزبوره‌یی استعمال ایتدرمك اسهالله
و بو ادویه‌نك کیفیت استعمالی اقراباذینمزده مفصلا بیان اولنمشدر مراجعت اولنه
و بعد التنقیه ماء فاتر ایله آبزن اتخاذ اولنوب مفصلا علیلی اجلاس ایده لر و معلوم اوله که
بو علتده تنقیه‌نك طریقی اولدر که ابتدا مطابیخ منضجه ویروب هر اوچ یاخود درت
کونده بر دفعه مطابیخ مسهله ویره لر بعده ساعدینك ایکیسندن دخی فصده شروع
اولنه بعده بعضی مشروبات و سفوفات واشربه امثالی مسهلات متوسطه ایله
هفته ده ایکی دفعه عمل اولنه و اینه ایکی دفعه مسهلات قویه ویریله و ماسبقده
ذکر اولندیغی اوزره مکررا فصد ایده لر و ایام خالیه‌ده بعضی ابزنات و جلابات و امراق
منضجه و معاجین مقویه استعمال ایتدوره لر از جمله بو جلاب غایت مناسبدر ترکیبی بودر
عصارۀ لسان الثور البری و البستانی و عصارۀ التفاح اوچر وقیه ماء الشاهترج و
ماء الهندبا ایکیشر وقیه سکر ابیض اللی وقیه اخذ اولنوب طبخ و تصفیه‌دن صکره
رایحه‌سنه لطافت ویره جك مقدار صندل اصفر مسحوق الحاق اولنه مقدار استعمالی اوچ وقیه‌در
صبحا و مساء استعمال اولنه بو معجون دخی مناسبدر ترکیبی بودر خمیرۀ الورد و خمیرۀ البنفسج
و خمیرۀ لسان الثور برر وقیه خمیرۀ زهر الطرفا و خمیرۀ زهر قرنفل البستانی و مربای الخس
و مربای الکوبب و مربای قشر الاترج یارمیشر وقیه اجله مربی بر عدد معجون الفرح و معجون
دیاسنتا اوچر درهم سفوف دواء اللؤلؤ البارد و سفوف جوارش لطیفقانه جالینوس
برر درهم مرجان و لؤلؤ مدبر یارمیشر درهم اخذ اولنوب شراب التفاح ایله معجون اولنه
مقدار استعمالی شاه بلوط قدردر جلابات یاخود میاه مناسبه ایله ویره لر و بو لوجه
دخی غایت مناسبدر معجون الفرح ایکی درهم سفوف معجون الجواهر و سفوف دواء اللؤلؤ
البارده یارمیشر درهم عصارۀ تفاح ایله حل اولنمش سکر درت وقیه اخذ اولنوب قوام
اوزره لوجه لر اولنه مقدار استعمالی ایکیشر درهمدر و کاهی بالخاصه نافع اولان ادویۀ متعدده
دخی استعمال اولنور و دخی استادم علی البروسوی مرحوم بو علتده اسرار مکتومه رتبه‌سنده اولان
طریقیله منتشر اولمش بالخاصه نافع بر دواء جلیل القدر نقل ایلدی ترکیبی بودر ورق الترنجان
بر قبضه اخذ اولنوب خرده جه قطع اولندقدن صکره درت وقیه روح الشراب ایله غمر اولنه
بعده نصف درهم لؤلؤ مسحوق ضم ایدوب حفظ اولنه مقدار استعمالی ایکی قاشقدر
کاه اولور که بو علتده سهر عارض اولوب هر نه طریقله اولورسه اویسون جلب نومه سعی
اولنور لکن قراباذینده ذکر اولنان منومات سائره‌دن مناسبدر کذلك رأس علیله
التهاب و حرارت شدیده‌یی تعدیل ایدیجی ادویۀ موصوفه رأس علیله لصوق اولنور و بو دوالر
مبرد و مرطب کرکدر و ابتداء علتده رادعاتدن احتراز لازمدر ایمدی ابتدا دهن الورد
و دهن البنفسج و دهن اللبابونج ایله مناسبدر اگر زیاده تبریده محتاج اولنورسه
دهن بزر القرع و دهن بزر الخشخاش الحاق اولنه و اگر مرهم صورتنده مراد اولنورسه لعاب
بزر الکتان و لعاب بزر الحلبه و سمن طری ضم اولنمق ممکندر بو خصوصده بو کماد دخی
عظیم النفعدر ماء النیلوفر بر رطل ثلج حکاکه بر وقیه کافور ثلث درهم اخذ و مزج اولنوب

ایکی قات کتان بزی ایله مقدم رأسه وضع اولنه کذلك سکر الزحل ماء الورد ایله حل اولنوب
کماد اولنه کذلك صندل احمر لونی ایله تصبیغ اولنمش ماء الورد و مسك و کافور اضافه‌سیله
کماد ایتمك زیاده مناسبدر بلسان اسرب بو خصوصده جمله‌دن مناسب و انفعدر مرهم کبی
طلا اولنه و بو علتك انتهاسنده فراخ الطیور شق اولنوب رأسه وضع اولنمق یاخود
کبد الحیوانات وضع اولنمق زیاده مناسبدر اما بونلر رأسده برودت حاصل ایتدکده
تکرار ماء الحاره ایله تسخین ایدوب وضع ایتمك ممکندر اما علتك اختلاطه کلدکده محللات
قویه وضع اولنه بو کماد خصوص مذکورده مناسبدر بلکه بعد التنقیه استعمال اولنسه
ادویۀ کافیه مؤثره‌دندر دیمشلر صنعتی بودر خشخاش جف لیقاشیر الزهره قدر الکفایه
اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ اولنه بعده حب الغار و اصل جربق الاسود قدر الکفایه
اخذ اولنوب جریش ادق اولندقدن صکره بر طوبجه کیسه ایچنه قویوب مطبوخ مزبورده
جزوی طبخ اولنه بعده مزبور مطبوخ مسخنا ایکی قات کتان بزی ایله رأسه کماد
اولنوب کامل بر ساعت طوته لر بعده کیسۀ مزبوره‌یی درزا علیلی اوزرینه قویوب بر کتان
بزی ایله رأسی محکم صاره لر اگر ممکن اولورسه علیلی فرش و لحاف ایله سکوت اوزره
بر مقدار طوته لر رأسی تنقیه ایتمکده عجیب الفعلدر رأسده اولان مادۀ مرضیه‌نك کلیسنی
مدت قلیله‌ده دفع ایدر و بر مقدار دخی اسهال ایله اخراج ایدر کذلك قحف و دماغه مرتقی
و متلاصق اولان موادی تحلیل ایدر لهذا بو دوا سائر ادویه‌دن اولی و انسبدر بونلردن
صکره درزا علیلی اوزرینه ادویۀ منفطه وضع ایتمك عظیم الاثردر حتی قوردونیوس نام
طبیب ادویۀ منفطه‌دن حاصل اولان قرحه‌نك بو خصوصده منافعنی بیان اثناسنده
نقل ایدر که مانیایه مبتلا بر کمسه‌نك باشنده کسر قحف ایله معا بر جرحه واقع اولمشیدی
تاکه جرحی اندماله متوجه اولنجه مانیادن اثر ظهور ایلمدی و وقتاکه جرحی تمام اندمال بولدی
مانیا ینه عودت ایلدی معلوم اولدی که بو علتده دماغ ماؤف اولوب اصلاح و تعدیله
محتاج اولدیغی کبی سائر اعضانك دخی علی الخصوص قلبك اصلاحی و تعدیلی لازمدر
ایمدی قرانیطیس ده ذکر اولنان مرهم محل قلبه وضع اولنمق لازمدر و متقدمین اطبا
بو علتده معجون آموق ایله ماء الجبن استعمالنی مدح ایدرلر و علیلك بوینه اصل فرصنه و سمن
قیق و هیوفاریقون تعلیق ایتمك بالخاصه نافعدر الماس و لاجورد و حجر خطاطیف دخی بالخاصه نافعدر

الفصل السابع عشر في القطرب

مالیخولیانك بر نوعنه دخی قطرب دیرلر
قطرب بضم القاف و الراء بر حیوانك اسمیدر و بعضیلر عندنده بر بوجکدر که گیجه اصلا اویومز
جولان ایدر صاحب شفا حاجی پاشا مرحوم تحریر ایدر که القطرب هو دویبة کالذباب
یمشی فوق الماء و یتحرك سریعا بلا انتظام پس بو مرضك صاحبی دخی بر یرده قرار ایدمیوب
بلا نظام سریعا حرکت ایدر **السبب** مالیخولیاده ذکر اولنمشدر اکثریا سوداء محترقه‌دن
حاصل اولور **العلامات** علامتی بو مرضك صاحبی انساندن فرار ایدوب اختیار
عزلت و محبت مقابر و خلوت ایدر و اصلا راحت ایده میوب بی نظام حرکت ایدر و نه جانبه
متوجه اولورسه ینه عودت ایدر و انساندن حذر ایدوب خوف و حزن و عبوس الوجه
اولور و جفاف العینین و قروح الساقین واقع اولور و اول قروح سریعا مندمل اولماز
و اکثر ساقینده عض الکلب واقع اولسه جرحه‌سی اندمال قبول ایلمز زیرا ماده‌سی اخلاط

سوداویه دیرلر و کاهیجه مریضك رجلینی بر برینه طوقنه سندن قوح پیدا اولور
زیرا سرعتله بی نظام حرکت ایدر **تقدمة المعرفة** بو مرض جدید اولدقده تدبیر ممکندر اما
عتیق و مزمن اولدقده لاعلاج له قبیلندندر **العلاج** مالیخولیا و مانیا علاجی کبیدر لکن
واجب اولان اولا فصد ایدوب بعده دماغك مزاجنی تعدیله سعی ایدهلر و رأسنه دهن
بنفشه و دهن نیلوفر و دهن القرع طلا ایدهلر و دائم حمام مرطبه یه مداومت ایدهلر و مارول
و نیلوفر و قشر خشخاش هر بریندن بالسویه اخذ اولنوب بعد الطبخ والتصفیه نطول
ایدهلر و هر نه کونه اولورسه اولسون نائم اولمسنه سعی ایدهلر و ماء الجبن استعمالی غایت
نافعدر و بعضیلر موضع یافوخی کی ایدهلر دیمشلر کرك رجالده و کرك نساده اولسون نافعدر
الفصل الثامن عشر فی داء الکلب داء الکلب مانیا نوعندن بر مرضدر لسان
عربیه ده جنون کلبی دخی دیرلر **السبب** بو مرضك سببی دمك محترق اولمسیدر یاخود
صفراء محترقه‌در **العلامات** بونك علامتی لعب ایله مخلوط غضب اولمقدر کاه اضرب
و کاه تملق ایتمکدر معاشرت و موافقت ایله ضحك قلیل اولمقدر لکن بو مرض دخی موتیه
مائل اولمغله سوء الخلق و کین بونلرده مانیاده اولدوغی کبی **تقدمة المعرفة** بو مرضه ابتداء
کابوس و دماغ علیلده حرارت و قدمیننده امتلاء دم ایله حمرت اولور و اکر مریض نسواندن
اولورسه انعقاد دم الثدیین واقع اولور **العلاج** علاجی بعینه مالیخولیا کبیدر لکن
بونده تبرید و ترطیب زیاده لازمدر اولا قیفالدن فصد ایدوب بعده ترطیب و تبریده
مشغول اولهلر و کاهیجه ضرب ایله تأدیب ایدهلر و ترطیب دماغ ایله تنویمه زیاده
سعی ایدهلر و کاهیجه بو علتده ضربدن ماعدا جند و بنده محتاجدر حتی علیل خوف ایده و اکثریا
رأسنه ضرب ایدهلر که عقلی باشنه کله و ترطیب ایچون ماء الشعیر ایله دهن اللوز الحلو
و ماء القرع استعمال ایدهلر بعده سکنجبین ایله طبیعتی تعدیل ایدهلر ماء الاجاص و تمر هندی
و شراب نیلوفر کبی دوالر استعمال اولنه و اکر بدن علیلده امتلاء سوداء و صفرا مشاهده
اولنورسه مطبوخ سنا ایله تنقیه ایدهلر و الاحتقنة لینه کفایت ایدر بو مرضده جزوی
شراب ایچورمك بعضیلرینه مناسبدر اما ماء کثیر ایله مخلوط اوله بعده رأس علیله
ورق بنفشه و ورق نیلوفر و خلاف و مارول و بابونج و شعیر مقشر و قشر خشخاش
و ماء لفاح ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه فاترا رأس علیله صب اولنه و دخی قزامزن
خاتونك سودنی باشنه صاغهلر و انفنه سعوط ایدهلر و بالجمله تنویمه اهتمام ایدهلر
افیون کبی نسنه‌لری استنشاق ایتمك غایت مناسبدر و علیلك یدین و قدمینی
دلك کثیر ایله دلك ایدهلر و حمامه ادخال ایدوب رأسنه ماء حلو فاتر صب ایدهلر
حتی مادۀ علت اسفله منجذب اوله و اکثریا ماء الجبن استعمال ایدهلر صاحب موجز ذکر
نصف درهم افیون ایله ماء الشعیر ایچورمك غایت نافعدر کم بر کونده خلاص اولور
لکن اخلاطك قوتی و جنونك کثرتی و قتنه کرکدر و اکر دفعۀ واحده ده خلاص اولمز ایسه
تکرار اعاده لازمدر بو مقامده شارح موجز سدیدی مرحوم ذکر ایدر که لایق اولان ابتدا
ربع درهمدن شروع ایدوب نصف درهمه وارنجه اعطا ایدهلر و بو کونه علاج اولنقده
کرکدر که مریضك حدتی و اخلاطك وفرتی سائر معدلات و منومات ایله مثلا افشیما
مطبوخ خیله ساکن اولمیه یاخود معلول حرارتده اوله و بلاد حاره و فصول حاره اوله و اکر

بو علت نساده واقع اولورسه غایت مشکلدر و عسیر العلاجدر زیرا دم حیضك احتباسندن
نشأت ایدر علاجی صافن طمرندن فصد ایدهلر ادرار حیض ایچون اولان دوالره مراجعت
اولنه و اکر بو مرض حمیات حاده عقیبنده واقع اولورسه سببی دماغه ابخرۀ حاره و اد ایدهلر
مضرۀ صعودیدر علاجی تعلیق محاجم ایله ادقدی تحدینه و ساقینه جذب ایدهلر بعده مزاج دماغی ترطیب و تبریده سعی
الفصل التاسع عشر فی الصبار بکسر الصاد و فتح الباء و الراء لفظ سریانیدر
معناسی جنون سوداوی دیمکدر بو علت بر جنون مفرطدر که سرسام حار صفراوی
ایله اولوب انسان مریضك وجودیله مبرسم اولوب مجنون و مضطرب اولور کویا
مانیا و فرانیطیسدن مرکب اولمشدر **السبب** بو مرضك سببی صفراء صرفدن حاصل
اولان سوداء محترقدر که دماغه مندفع اولوب جنونه باعث اولور **العلامات**
علامتی نومنده اضطراب و فزع اولوب سهر طویل و مفرط ایله ابتلا ایدر و تواتر نفس
و نسیان عارض اولور و برنسنه سؤال ایلسه لر سؤاله غیر مناسب جواب ویرر
و عینینه حمرت و تمل و اضطراب عارض اولوب بی اراده سیلان دموع واقع اولور
العلاج علاجی سرسام صفراوی کبیدر و بو علتده کثرت ترطیب لازمدر و دخی معلوم اوله که
بو علتده مریضك اطرافنی یعنی الینی و ایاغنی محکم بند ایدهلر حتی حرکت و اضطراب تحللی اولوب مواد دماغه صعود ایتمیه
الفصل العشرون فی العشق عشق مالیخولیا نوعندن بر مرضدر و بعضیلر
دیرلر که عشق بر مرض وسواسیدر که انسانك قلبنه عارض اولور و ارباب حقیقتدن
بعضیلری جنون الهیدر دیدیلر و بعضیلر دیرلر که بو بر طمعدر که قلبده متولد اولور
مواد حرصیه ایله مجتمع اولوب عاشقی مضطرب ایدر و بو مرض اکثریا تازه جوانلرده
واقع اولور و بو عشق ایکی قسمدر بر قسمی ایچی محبوب ایله الفت صحبت و مکالمه
مصاحبت ایتمکله قانعدر بوندن ماعدا برنسنه طلب ایتمز بلکه خاطرینه دخی کلمز
و بر قسمی دخی شهوانی و شیطانیدر که ایچی نفس خبیثنه تابع اولوب ملعبه راغب
و فحشیاته طالب اولور **السبب** مرض عشقك سببی جمیع محبوبلرك صورت زیبا
و شکل شمائل املاسنه کثرت فکر و ملاحظه ایدرك تحسین ایتمکدر یاخود برنسنه
ایله مشغول اولیوب بطال اولمقدر یاخود بدننده محتقن اولان منیك دماغه
بخار دیسی مرتفع اولمقدر **العلامات** بو مرضك علامتی علیلك کوزلری چوقور
و قرو اولور مکرکه بکاء ایلیه و دائما بخار سوداء رأسنه متصاعد اولدوغی ایچون سهری
غالب اولوب تهیج الاجفان عارض اولور و اکر شدة و قلق و اضطراب و سهر کثیر
اولورسه توران جنونه علامتدر پس بو علامتلرك مجموعی دمك احتراقنه باعث اولور
سوداء مستحیل اولور بو صورتده سوداتك طغیانی فکر افساد ایدر و فساد فکر دخی
ندامته و نقصان عقله باعثدر ایکنجی بودر که عاشق تحصیلی محال اولان نسنه‌نك حصولنی
طلب ایدر و صورت بولمجق امرلرك اولمسنی تمنی ایدر و کاه تمدد نفس ایله آه سرد
چکر و کاه کوز قپاقلرینی حرکت ایتدوره رك ضحك ایدر کویا بر لذیذ نسنه‌یه نظر ایدر
کبیدر و اوضاع حرکاتنده و شکل و شمائلنده اصلا نظام اولماز و نبضی صغیر و سریع
و صلب اولوب مختلف النظام اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اوله که اکر عاشق
معشوقنك اسمینی یاخود مکاننی ذکر ایتدکده لون وجهی متغیر اولوب اوضاع و حرکاتی

وبعضی مشوش اولورسه عسیر العلاجدر اینجق علاجی کرم حق ولطف فیاض مطلقه
محتاجدر یوخسه بوکا تدبیر ودوا اولمز زیرا بو علتك سببی کثرت فکردر دیدیلر
کثرت فکر ایسه دمی وصفرایی احراق ایدر بویله اولیجق سودایه استحاله ایدوب
سودانك کثرتنه باعث اولور پس بو صورتده سودا فکره وفکر سودایه
سبب اولوب ایکیسی دخی بر برینه قوت ویررلر انك ایچون اطبا معالجه سنده
اولمشلردر واکثر عاشقك قلق واضطرابی وسهری زیاده اولوب فساد فکر و
نقصان عقل واقع اولورسه جنونه مؤدی اولوب آخر الامر علیل کندوی هلاک
ایدر وکاه اولور که علیل بر صیحهٔ شدیده ایله صیحه ایدوب یقلوب بی روح کبی
یکرمی درت ساعت مقداری بو حال اوزره قالوب نظر ایدنلر میت قیاس ایدوب
یره دفن ایدرلر حال بو که جیدر وکاه اولور که آه سرد ایله امتداد تنفس واقع
اولوب نفسی وعاء قلبده قالوب منفتح اولمادوغندن هلاک اولور وکاه اولور که
عاشق محبوبنی بالبداهه دفعهٔ واحده ده کورمکله نفسی خارجه خروج ایدوب
هلاک اولور وکاهیجه معشوقنه واصل اولدقده فرحندن یاخود زیاده حزنندن هلاک
اولور ودخی معلومك اولدکه اکر بو مرض کثرت فکر معشوق وملاحظهٔ محبوبدن نشأت
اتمش ایسه وزمان کثیره بو حال اوزره مرور ایدرسه وسوسه وجنونه ومالیخولیایه
مؤدی اولور واکر هجران وفراق واقع اولورسه اکثریا عاشقی هلاک ایدر غافل اولماسون
العلاج بو مرض مشکلك علاجی اکر وجه شرعی ایله علاج ممکن ایسه بونك
فوقنده علاج اولمز واکر ممکن دکل ایسه انکا عجایبدن بعضی کسنه لری اودینه مسلط
ایدوب دائما معشوقنك قبیح صفتلرو افعال مذمومه لری ایله ذم ایده لر اکر عاشق
عرفا وعقلا زمره سندن ایسه احبالری نصیحت طریقیله دیه لرکه بو مرض سودادندر
بی اصل بر هوس ناپسندیده در نهایتی جنوندر واوایلی ابتداندن فارغ اولملیدر
دیو پند ونصیحت وموعظه لر ایدوب ودیه لرکه سنك محبوب ومعشوقك دیدیکك
بر هیزم مردار وسفینهٔ روزکاردر دکره دائما سیفی ذم ایله ولکن ماعدا بلکه سکا
سوء قصد ایدر زیرا آنك نیجه اراذل بیعار ونیجه بدخصال وغدار مصاحب یارانلری
واردر امدی سکا بو سفینهٔ روزکاردن نه فائده بو قدر زیرا اکر سکا بر ذره قدر میل ومحبتی
اولیدی غم یرزدك ننه که شاعر دیمشدر **بیت** بر دلبره دل ویرکه بلادر دیسونلر
بر باده یی نوش ایت که خطادر دیمسونلر بر دردده اسیر اول که اطبای زمانه شایستهٔ تدبیر
دوادر دیمسونلر و بو کونه ابیات وامثال وحکایاتلر ایدوب عاشقی محبوبندن تبرید
سعی ایده لر واکر عاشق عرفا وعقلادن دکل ایسه انکا نصیحت فائده اتمز انلری صید شکار
وتعلیم تیر وکمان وجرید اندازی وشطرنج وکتاب حکایات غریبه وعجیبه یه
مشغول ایده لر یاخود الحان طیبه ونغمات لطیفه ایله سازلر استماعنه مشغول
ایده لر ویاخود علوم عقلیه دن هندسه وحساب ومنطق کبیلره مواظبت
ایتدوره لر وحکمادن بعضیلری دیدیلرکه بو مرضك علاجنده جماع کثیر فائده ایدر
زیرا جماع دماغی تبرید ایتمکله عشق دخی ساکن اولور وبعضیلر دیدیلرکه
بو مرض عسیر العلاجه علاج یا معشوقدن جدا اولمقدر نتکم شاعر دیمشدر

بیت بر طبیبه صوردیلر عشقك دواسن نه دیدی یا سفردر یا تحمل ایکیدن خالی دکل
یاخود معشوقنك مماثلنی بولوب انکا دل ویرمکه سعی ایده لر واکر بو مرضك سببی مواد
محترقه وابخرهٔ ردیه نك دماغه ارتفاعندن اولورسه مرطبات ومنضجات و
استفراغاته مشغول اوله لر ونفسنی بر آخر یره مشغول ایتمك ایچون سکر دائمی
وجماع مفرطه یه اشتغال اوزره اوله لر ودخی تقویت قلب وترطیب دماغه سعی
ایده لر مثلا تقویت قلب ایچون معجون جواهر ومعجون قرمز ومفرح صندلین
وشراب تفاح وشراب حریر وشراب صندل وشراب لسان الثور وخمیرهٔ
لسان الثور وخمیرهٔ بنفشه کبیلری استعمال ایده لر وترطیب ایچون شراب بنفشه
وشراب نیلوفر ومعجون لولؤ البارده وسائر مفرحات مرطبه استعمال ایده لر
وکاهکاه حمام مرطبه یه ادخال ایدوب راسنه ادهان مرطبه طلا ایده لر مثلا
دهن نیلوفر ودهن بنفشه ودهن الورد ودهن القرع کبی وسائر علاجاتی علاج مالیخولیا کبیدر

الفصل الحادی والعشرون فی الشخوص

معلوم اولدکه بو علت جمود نوعندندر
بر علتدر که انسانه عارض اولدقده علیل هر نه حال وهر نه شکل اوزرینه بولنورسه اول
حال واول شکل اوزرینه باقی قالور لهذا بو علته اخذه دخی تسمیه ایدرلر **السبب**
بونك سببی بر سده درکه دماغك بطن مؤخرینه بارد ویابس وغلیظ خلطك
شدتیله تخرقندن اولور **العلامات** بونك علامتی کوزلری آچق قالوب انجماد کلی
واکثریا حرکاتنه فساد عارض اولور حس وحرکتنه قادر اولماز میت کبی اولور اکر
بر سؤال اولنسه جوابه قادر اولمز وبو علتك سباتدن فرقی سباتده علیلك
کوزلری غیر مفتوحدر اما شخوصده مکشوف اولور واعضاسندن بر عضوینی حرکتنه
قادر اولمز لکن سبات وسکته بونك خلافنه در **العلاج** علاجی اولا حقنه لر
ومسهلات مناسبه ایله دماغی تنقیه ایده لر یعنی مسهلات سوداویه ایله موادی
اسفلدن اخراج ایده لر بعده جلا ویرجی منادات ایله موخر راسی تضمید ایدوب
وادهان حاره ایله تدهین ایده لر باقی تدابیر وعلاجی صداع بارد کبیدر معلوم اوله والله اعلم

الفصل الثانی والعشرون فی الدوار

دوار بضم الدال المهمله باش دونمك معناسنه
بعضی اتراك بینده باش چکرنمك دیرلر زبان فارسیده هموار تسمیه اولنور ولسان
یونانیده دینوس تسمیه ایدرلر واسقوطوما واسقوطودینوس دخی دیرلر بو
بر مرضدرکه اکثریا آدم جالس ایکن قائم اولدقده عارض اولوب جمیع اشیایی دوران
ایدر ظن ایدر وعلیل کندو نفسنه مالك اولمادوغندن سقوط اولور بلکه دوشر
السبب بو مرضك سببی بر بخاردرکه بدندن یاخود خارجدن دماغه متصاعد اولوب
دماغی مصادمه ایدر نتکم خارجده ایکی روزکارك بر برینه طوقنمه سندن قاصرغه
پیدا اولدیغی کبی کذلك ارواحه دخی بخارك طوقنمه سندن دوران حاصل اولوب
انك دورانندن علیل جمیع اشیایی دوران ایدر ظن ایدر یاخود کیموس غلیظ ورقیق
دماغك تجویفلرینه ویاخود عروقلرینه دخول ایدوب طوردیقده حرارت پیدا
ایده رك اجزاء وریاح غلیظه حاصل اولوب متحلل اولماز پس حرکت ایتدکده روح
نفسانی دخی تحریك ایلر بو حالت ظهور ایدر ودخی اول اخلاط که دماغده کلمشدر

یا عضو آخردن مرتفع اولمشدر یا نفس دماغده واقع اولمشدر مثلا معده ویا رحم
ویا کلیتین ویا مراق ویا فخذین وساقین ورجلین ده مواد اجتماعیدن دماغه
مرتفع اولور وکاهیجه ضربه وسقطه دن دخی حادث اولور وکاه اولور که انسان
موکولر کبی دور ایدروب بعده ساکن اولدقده مجموع اشیالری دوران ایدر کورور
زیرا اول کمسنک دوران اتمه سندن دماغده اولان روح ایله بخار دوران ایدر
واول کمسنه ساکن اولدقده اولدخی روح وبخار اول آنده ساکن اولماز برمدت دوران ایدر
پس اول وقتده جمیع اشجار وابنیه واحجار دوران ایدر مثلا بر فنجانده ماء وضع اولنوب
برزمان چورسه لر بعده حرکتدن ترک ایلسه لر اول فنجانک ایچنده اولان صو برزمانده
دوران ایدر پس دماغده اولان روح ایله بخار دخی بونک کبیدر **العلامات**
بو مرضک علامتی اولدر که علیل قیام ایتدکده شویله تخیل ایدر که اطرافنده اولان مجموع
اشیاء دوران ایدر پس اکر بو حالت غلبهٔ دمدن اولور سه علامتی حمرت وجه وعینین
وحلاوت فم وثقل وسخونت رأس ودرور عروق وسیلان دمعه در واکر غلبهٔ بلغمدن
نشأت اتمش ایسه علامتی کدورت وبلادت حواس ونوم طویل وبزاق کثیر و
قلت عطش ودوام طنین واقع اولوب نبضی بطی ولین وقاروره سی بیاضه مائل اولور
واکر غلبهٔ صفرادن نشأت اتمش ایسه علامتی قلق والتهاب رأس وعدم اشتها
ومرارة الفم وصفرت لون وعطش مفرط واشیالری صفرت اوزره تخیل اتمکدر ودخی
اشیای باردهدن منتفع اولوب نبضی سریع وقاروره سی خالص نحاسی اولمقدر واکر غلبهٔ
سوداءدن نشأت اتمش ایسه علامتی وسوسه وکثرت فکر وحب الوحدت وخاموش
اولمق وظلمت بصر وسهر وجفاف لسان وقلت براز در واشیالری سیاه تخیل ایدوب
نبضی صلب وضعیف وقاروره سی کدورت اوزره اولمقدر واکر اشتراک معده
ایله ظهور اتمش ایسه علامتی غثیان وجشاء وسوء الهضم وضعف معده مشاهده اولنور
وبونلرک شدت وسکونی معده نک امتلای وخالی اولمسنک اختلافی ایله اختلاف
ایلمه در واکر اعضاء سائره نک اشتراکیله اولمش ایسه اول اعضانک آفتندن
معلوم اولنور **تقدمة المعرفة** معلوم اولسه که کوک دوار وکول سددن منشانه واقع
اولوب اتم اولور سه صرع وسکته یی منذردر ودخی کاهیجه دوار صداعه وکاهیجه
صداع دواره انتقال ایدر **العلاج** بو مرضک علاجنده طبیبه لازم اولان اولدر که
علیلی بو حال ظهور ایتدکده درعقب یدین ورجلین علیلی محکم دلک ایدروب آنفنه
خل حاذق ایله کلاب یاخود عنبر استشمام ایتدوره لر وکاهیجه عطوسات
وسعوطات دخی استعمال اولنه بعده نظر ایده لر بو علت اخلاطک قنغی سندن
نشأت اتمشدر معلوم ایله لر اکر غلبهٔ دمدن نشأت اتمش ایسه ابتداءً قیفالدن
فصد وساقیندن حجامت ایده لر بعده معده ودماغی ادویهٔ مقیئه واحتقانات
مناسبه وادویهٔ مسهلهٔ دماغیه ایله تنقیه ایده لر وحب ایارج وایارج فیقرا وطبیخ
ومطبوخ فواکه کبیلری استعمال ایده لر بعده شراب اسطوخودوس وشراب خماص
وشراب تمر هندی وبزرقطونا استعمال ایده لر واکر بو مرض متعاقبا عارض اولورسه
مشروبات مسهله واحتقانات ایله استفراغه اهتمام لازمدر بو خصوصده بو حب دخی

غایت

35 ٣٥

غایت نافعدر صفتی بودر غاریقون ابیض وکابلی اوچر درهم کبابه بربچق
درهم مصطکی وقاقوله وسنبل هندی وشحم حنظل هربرندن بر درهم اخذ
اولنوب بعد السحق مجموع اجزا مقدارنجه صبر اسقطوری محلول بماء الرازیانج ایله
عجین اولنوب حبلر ایده لر مقدار استعمالی علی الفراش نصف درهمدن بر درهمه
وارنجه بعده معده یه وعضو آخره تقویت ویروب انلردن مرتفع اولان بخاری
منع اتمک ایچون وضع اولنان دوالری استعمال ایده لر ازجمله بو سفوف بین الاطباء
افرنج مشهوردر ومجربدر صفتی بودر کهربا مدبر نصف وقیه قاقیا بربچق
درهم سفوف دیارودون بر درهم اخذ وسحق اولنوب مثلی مقداری نبات
حموی ایله سفوف ایده لر مقدار استعمالی نصف درهمدر وبو سفوف دخی قلبه
قوت ویروب موحش وآفاته لرکوریکی دفع وبخاری منع ایدر دیو اطباء
مجربین افرنجه اتفاق اتمشلردر صفتی بودر فرد واغیلی ولؤلؤ ومرجان محرق
هربرندن نصف وقیه دارچین سیلانی بر درهم کزبرهٔ مدبرهٔ بالخل ایکی درهم
اخذ اولنوب بعد السحق مجموع اجزا مقدارنجه نبات حموی سحق ایله مزج
اولنوب سفوف ایده لر مقدار استعمالی ما سبق کبیدر علی الریق استعمال ایده لر
ودخی بو علتک جمیع انواعنه بو حب نافع اولوب هفته ده یاخود ایکی کونده
بر استعمال ایده لر صفتی بودر غاریقون ابیض بر درهم کابلی وکبابه ایکیشر درهم
قوقایا وعود هندی وزنجبیل واسارون صحیح هربرندن سدس درهم مصطکی
وقاقوله وسنبل هندی هربرندن ربع درهم شحم حنظل ثلث درهم خربق اسود و
مرزنجوش وسذاب وقرنفل هربرندن بش حبه صبر اسقطوری المدبر بربچق وقیه
اخذ اولنوب صنعت اوزره حبلر اولنه مقدار استعمالی طبیبه کوره درماء اکلیل الملک
وماء ترنجبین وماء المسلیه وماء مرزنجوش وماء افراجیا هربرندن مساویا اخذ
ومزج اولنوب حبلر اوزرینه ایچه لر وبو مرضه غایت نافع اولان دوالردن بری
دخی بو سفوفدر که علاج ماغیده عطیهٔ الهیه وموهبهٔ ربانیه دنلردر صفتی بودر
شنکرف معدنی المدبر نصف وقیه لؤلؤ غیر مثقوب ومرجان احمر مدبر ایکیشر درهم
زعفران خالص ثلث درهم ورق الذهب اون ایکی عدد اخذ اولنوب سفوف اولنه
مقدار استعمالی سدس درهمدر واکر غلبهٔ بلغمدن نشأت اتمش ایسه هلیله مربابی
وهلیله مطبوخی واطریفل صغیر وکلنکبین کرانیسون ومصطکی ایله علی اولنمش اوله
غایت مناسبدر واکر غلبهٔ صفرادن ناشی ایسه صفرایی اسهال ایچون مطبوخ هلیله
ویا قرص بنفشه ویا سقمونیاء المدبر بعصارة الورد استعمال ایده لر واکر غلبهٔ سودادن
نشأت اتمش ایسه شراب لسان الثور وشراب تفاح وشراب اسطوخودوس و
مطبوخ افتیمون ومطبوخ هلیله وحب افتیمون افتیمون ومسهلات سوداویه ایله
تنقیه ایده لر بعده دماغه تقویت ایچون مشمومات حاره ورطبه استعمال ایده لر
واکر معده نک ویاخود عضو آخرک اشتراکیله اولورسه معده یی قی ایله پاک
ایدروب بعده تقویت ویره لر واول عضوه مناسب دوالر ایله بخاری منع ایده لر کمی اسهال
جوارش العود وجوارش العنبر ومصطکی ومعجون کزبره کبی وکاهیجه حب سنرحل

ومعجون خيارشنبر وحقنهٔ لينه دخی استعمال اولنور واكر ضعف قلبدن ويا خود نا تهسنده
كثرت ضعفدن واقع اولمش ايسه تقويت ايچون مفرحات ومقويات مناسبه استعمال
ايده لر شراب تفاح وشراب حرير وشراب صندل وشراب حماض وشراب ليمون ومعجون
ديا سنطو ومعجون دغردي واغذيهٔ لطيفه ايله علاج ايده لر واكر برد شديددن
نشأت اتمش ايسه تسخين دماغ ايچون كمادات وضمادات مسخنهٔ مناسبه استعمال
ايده لر ودخی عليلی دائما كثرت شرب شرابدن علی الخصوص خرجدن يدن وتخمه اولمقدن
واغذيهٔ مبخره دن دمو لدات ابخرهٔ سوداويه اولان اشيادن ومضعف الدماغ اولان
نسنه لردن كثرت جماع كبی وركوب سفينه ودكرمن ودولاب وسريع الجريان
صولره نظر اتمكدن وماء غير صافيدن ولبنياتدن ومعمول اغذيه دن وزياده حريف
وتيز اولان نسنه لردن خردل وفلفل وبصل وثوم كبيلردن احتراز ايتدره لر وبو
علتده بالخاصه نافع اولدوغی الدن فضله طلوسدركه اكی رجالرودشيشی نسايه غايت نافع ومجربدر

الفصل الثالث والعشرون في السدر سدر لغت عربيده متحيّر اولمقدر اصطلاح
اطباده برظلمتدركه قيام حالمنده بر انسانه عارض اولور لسان تركيده كوز قرارمغه
ديرلر **السبب** بو مرضك سببی يا مادهٔ سودا ويا بلغمدندركه مسالك
ومجاری تضييق ايدوب روح نفسانی علی ما ينبغی سلوكندن منع ايلر ودماغك
عروق وفضا لرينه وارمغه مانع اولدوغندن دماغه برودت زياده طاری اولور
اويوشور وكاهيجه ضربه وسقطه دن حجب دماغه بر الم حادث اولمقله ويا خود
حجب دماغده بر ورم حادث اولوب نفسی سلوكندن منع ايدر وكاهيجه صداع
حاره وبارده ده وجع شديد سببيله حجب دماغه بر الم عارض اولمقله بو مرض
حادث اولور **العلامات** بو مرضك علامتی عليلك رأسنه ثقل عظيم حادث
اولوب بلادت حواس ايله مبهوت اولور كويا رأسنه بدنندن بر دخان
مرتفع اولور كبی ظلمتده قالوب كوزلری قرارر وكاهيجه صامت اولوب فكر
فاسد ايله تنوع عارض اولور وسياه نسنه لر تخيل ايدر وبو علامات
مذكوره نك مجموعی مريضك دماغی وجميع بدنی اخلاط ايله ممتلی اولدوغندندر
واكر بو مرض ضربه وسقطه سببيله واقع اولمش ايسه حجب دماغه ورم ويا بر الم
حادث ايدوب روح نفسانيی سلوكندن منع ايلدوكی اجلدن علامات مذكوره نك
ظهورينه باعث اولور وكاهيجه بو علتده صرعه مشابه علامات شديده دخی
ظهور ايدر لكن صرعده واقع اولان تشنج كبی عارضه ظهور اتمز **تقدمة المعرفه**
معلوم اولمكه بو مرض مقدمهٔ دوار در پس كرك سدر وكرك دوار اكر مشابه حده
دائم اولورلر ايسه صرع وسكته يی منذر لردر **العلاج** بو مرضك علاجی
اولا اخلاط فجه يی تنضيج ايدوب بعده خلط غالبی استفراغ ايده لر بعده صداع بلغمی
وصداع سوداويده ذكر اولنان تدابير وعلاجلری ايده لر اما متأخرين اطباء افرنجيه سنك
سدر ودوار علتنده استعمال ايلدكلری اكسير ذو الخاصة الحلو واكسير الكافور و
اكسير فاوانيا ومعجون زمردی ومعجون الورد ومعجون ثمين ومعجون جفا ليقاليس
ومعجون دياچنطو واطريفل صغير واطريفل فارسی وايارج فيقرا وترياق اندروما

ودواء المسك الحلو وجوارش العنبر وسفوف احمر وسفوف اصطماخيقون وسفوف
فضی وحب منتن وحب عربی وحب قاتليقون وحب ايارج فيقرا ونفضة القادر
ولولؤ مفرض ومحلول جفا القانی وكبريت الزاج الحلو وروح نوشادر الذهبی
وحقنهٔ رأسيه كبی دوالردر واكر ضربه وسقطه دن حادث اولمش ايسه بو نك
دخی علاجی بعينه ضربه وسقطه دن واقع اولان صداع علاجی كبيدر
ودخی معلوم اولمكه بو مرضده رأس عليلی شعاع شمسدن وغبار دن غايت
صاقنه لر حتی عطسه كليه ديرا عطسه بو علتده موجب غشيدر

الفصل الرابع والعشرون في الكابوس كابوس بر مرض مهم وقد كر عند
عوام الناس لسان تركيده آغر بصمق وآغرلق ديمكله شهرت شعاردر ولسان
يونانيده افيالطيس تسميه اولنور اصطلاح اطباء عربده بهرب الليليه
وضيق النفس الليليه وصرع نوعی ونفزع وخانوق وضاغوط وجاثوم
وبنولان دخی تعبير ايدرلر وبعضلر ديرلركه تنفس افاتندن بريسی دخی
كابوسدركه فی الحقيقه كابوس حال نومده تنفسه امتناع ربته عسرت كلمكدن
عبارتدر واكثريا آرقه اوزرينه ياتن كسه لره عارض اولور كويا كه بر اوزرينه
اوزرينه بر آغر شيء باصمش واحتناق مرتبه سنه كلمش حتی اولنور وبعد النوم
كرچك بر كسه اوزرينه چوكوب بوغمق قصد ايلمش كبی ظن اولنور لهذا بر مخصوص
اجنيك شهيدردر بو بين العوام مشهور اولمشدر ومعلوم اولدكه بو علتك صاحبی
كما ينبغی عوارضنی بيان ايده مديكندن بعضيلر بو علتك موضعی صفاق وبعضيلر
صدر وبعضيلر معده وبعضيلر دماغ اولمق اوزره ذاهب اولمشلردر **السبب**
بو علتك سببی قدماء تقرير لری اوزره صفاقدن ابخرهٔ غليظه دماغه صعود ايدوب
مجاری دماغی ومبداء نخاعی مسدود ايلديكندن روح نفسانيی حركتدن منع ايدر
لهذا بين القدماء علاج دماغيه دن عد اولنمشدر اما قدمادن سينا رطوس جرمانی
ديركه كابوس تنفس آفاتندندر لكن بعضی مخوف دوشلر كورمك ايله مجتمع اولور
اما فرنليوس وبلانروس قوللری اوزره بو علت اولا وبالذات افات صدريه دندر
ثانيا وبالعرض آفات دماغيه دندر زيرا ديديلركه كابوسك سببی بر اقورديه
مواد غليظهٔ سوداويه ياخود بلغميه محتبس اولوب اسبابدن بر سبب ايله هيجان
ايدوب حجاب حاجزی ورئه يی منقبض ايدر وآندن صعود ايدن بخاردن
صدا دخی منقطع اولور بعده بخار دماغه صعود ايدوب روح نفسانی ايله مختلط
اولوب تكدير ايتمكله مخوف دوش كورمكه مؤدی اولور اما متأخرين كابوسك
بعضی كره صرعه انتقالنی كوروب ديديلركه كابوس علل تشنجيه دندركه
كابوسك سببی اعصاب صدريه نك علی الخصوص حجاب حاجزك اسفليه حركتنی
منع ايدجی اشيادر يعنی تنفسه آلات اولان اعصابك حركتی وآلات تنفسه خدمت
ايدن عضلاتك حركتی ممتنع اولمقله كابوس حادث اولور ومعلومدركه حجاب حاجز
تنفسك آلات اوليه سندندر ايمدی اولا حجاب حاجزك بعده سائر آلات
نفسيه نك حركتنی منع ايدجی اشيانك جملسی كابوسه باعث وبادی اولور

كاه اولوركه مجرد حجاب حاجز اسبابدن برسبب ايله اسفله حركتدن ممتنع اولوب
كابوس حادث اولور اكا كابوس بالعرض ديرلر كانه كابوس خفيف معناسنه‌در
وكاه اولوركه حجاب حاجز واعصاب صدريه وحركت صدره خدمت ايدن عضلات
حركتدن ممتنع اولوب كابوس حادث اولور اكا كابوس بالذات ديرلر كانه كابوس قوی
معناسنه‌در اما كابوس بالعرض مجاری اوليدن ياخود صفاقدن على الخصوص
معده‌دن نشئات ايدر مثلا معده غدا ايله مملو اولوب ياخود معده‌ده مواد
لزجه ولعابيه ياخود رياح كثيره اولوب ياخود مشروبات بارده استعمال ايدن
معده‌ده نفاخت متولد اولوب ارقه اوزرينه ياتلديغی صورتده حجاب حاجزك
اعلايه ميلانی بونلر ايله تعاضد ايدوب حجاب حاجزك اسفله حركتی ممتنع اولمغله
كابوس حادث اولور منقولدركه بركسنه كستانه اكل ايدوب اوزرينه عنبر صافی
برشراب ايچوب درعقب اويقويه وارمغله اكا كابوس عارض اولمش كذلك
اغذيهٔ رديئه الكيموس استعمال ايدنلر وپرهيزكار اولوب اختشام طعامی اكل ايدنلره
كابوس عارض اولور لكن نادر الوقوعدر اما صبيانه زياده‌جه غدا ويرلكله كابوس
عروضی كثير الوقوعدر كذلك تخمه وخمار شديددن واختشام طعامی افراط اكل
اولنمقدن كابوس عروضی كثير الوقوعدر لكن بونلردن عارض اولان كابوس خفيف
اولوب بالسهوله زائل اولور زيرا جنب اوزرينه ياتمغله ياخود باشی يوقاروجه
ياتمغله بوكابوسدن محافظه ممكن اولوركه بوصورتده معده وحجاب حاجز ارقه
اوزرينه ياتلديغی صورتده كبی منقبض اولمز اما كابوس بالذات تسميه اولنان
بركابوس شديددر دائميدركه داخل بدنده واقع اسبابدن برسبب ايله حادث اولور
يعنی اسبابدن برسبب ايله تنفسه خدمت ايدن اعصابك على الخصوص حجاب
حاجزك حركتلری رديء اولمغله فعل تنفس ممتنع اولور بلكه اعصاب مزبوره‌دن
رئيه زوج ثامن تعبير اولنان عصبه آنردن بين الاضلاع اولان عصبه آنردن دماغده
منبت اعصاب اولان موضعه سرايت ايدر للحاصل تنفسه آلت اولان اعصاب
وعضلاتك استرخا ياخود تشنج عروضندن كابوس بالذات حادث اولور مثلا
بر انسداددن ناشی روح نفسانينك حركتی ممكن اولميوب اعصاب وعضلاته استرخا
كلور ياخود روح نفسانيده حدت وشدت اولمغله اعصاب وعضلات مزبوره‌يه
تأذی وتخريش ويروب متشنج ايدر ومعلوم اولدكه كابوس اكثريا حال نومده
عارض اولور لكن كابوس بالذات تعبير اولنان حال يقظه‌ده دخی عارض اولمق
ممكندر زيرا سببی اولان تشنج واسترخا حال يقظه‌ده دخی ممكندر نته‌كيم بوربوس
حال يقظه‌ده كابوس عارض اولور بركسنه كوردم ديو تحرير ايدر بوندن نصكره
يعنی كابوس بالذاتك سبب صوريسی معلوم اولدقدن نصكره سبب ماديسی
اكثريا سوداءدر لهذا علل مراقيا واسكوربوط اصحابنه كابوس عروضی كثير الوقوعدر
على الخصوص علل مراقيا حولياء مراقيايه انتقال ايتمكه قريب اولان كسه‌لره
اكثريا كابوس عارض اولور زيرا علل مراقيا اصحابی سائر علل تشنجيه‌يه مستعد
اولدقلری كبی اعصاب صدريه‌لرينه دخی تشنج عروضنه مستعدلردر كذلك

علی

علل مراقيا اسكوربوطه انتقاله قريب اولدقده ظاهر جلدلرينه بر كلف حادث اولور
بو اثناده كاه اولوركه آنلره برقاچ دفعه كابوس عارض اولور كذلك صبيانه ديداندن
كابوس عارض اولور كذلك آنلره خوفدن كابوس وام الصبيان عارض اولمغله كلمشدر
سنارطوس جرمانی عمليانده كتاب اولده ايكنجی جزئنك يكرمی طقوزنجی بابنده تحرير
ايدركه ترك المادة كابوس علتی علل وافره‌دن اولوب اكثريا نسده سرايت طريقيله ظهور
ايلدی لكن نادر الوقوعدر فورسطوس اوننجی كتابنك اللی ايكنجی تجربه‌سنده تحرير ايدركه
صرع وكابوسك نوبتی غب ايله كلديكی كورلمشدر **العلامات** بو علت صاحبينك
تقريرندن فهم اولنور كذلك عليل ايله برموضعده ياتلدقده دخی حدس اولنمق ممكن اولور
مثلا زياده نومی ثقيل وغالب اولوب مضطرب اولور برشيدن شكايت ايدر كبی
اولوب سسی بوغق اولور وياتديغی يرده اصلا حركت ايدمز حاصلی نه اليكونه اياغنی
قالدرمغه قادر اولمز چاغرلسه كوجله جواب ويرر ياخود هيچ جواب ويرمز اويانديقده
ياخود اويانديلدقده قلق قلبدن واعيايه مشابه حالدن شكايت ايدر **تقدمة المعرفة**
كابوسك بالعرض تعبير اولنان نوعی بالطبع ياخود اسبابی ازاله ايله سهل الزوالدر
اما بالذات تعبير اولنان نوعی شبابده صرعه ومشايخده سكته وماليخولياية انتقال
ايده كلمشدر اكر كيجه‌لرده كابوس عارض اولوب كوندزلرده دوار عارض اولورسه
علتك رديء ومخوف اولمسنه دليلدر سنارطوس جرمانی ديركه كابوس بين النوم واليقظه
عارض اولورسه رديدر زيرا صرعه انتقالی قريبی اعلام ايدر كذلك كابوسك نوبتی
بجد كدنصكره عرق بارد وخوف خفقان عارض اولورسه زياده رديدر **العلاج**
كابوسك بالعرض تعبير اولنان نوعنه علاجی معده ومجاری اولی تنقيه اولنور وطعامی
تقليل اولنور على الخصوص اختشام طعامی تقليل اولنوب درعقب ياتمقدن منع اولنور
بوندنصكره علل تشنجيه‌يه مناسب اولان ادويهٔ طياره هينه ديريلور اما بالذات
تعبير اولنان كابوسه علل مراقيا وحولياء مراقيا امثالی علل مزمنه‌يه علاج اولنديغی كبی
علاج اولنور مثلا ماده‌سينی اصلاح وانضاج ايدبجی دوالر على الخصوص ادويهٔ حديديه
ويريلور بعده تنقيه اولنور بعده صرعه مناسب ادويهٔ طياره ويريلور اما تنقيه
ايچون مقيئات انتيمونيه زياده مناسبدر انلرك كيفيت استعماللری معلومدر اكر اسهال
ايله تنقيه مراد اولنورسه خلاصهٔ خربق ايله زيبق حلو حب شكلنده ويرلمك زياده
نافعدر نته‌كم صرعه دخی تجربه اولنمشدر مثلا خلاصهٔ خربق اسود وزيبق حلودن بشر حبه
سقمونياء مدبر ايكی ياخود اوچ حبه خلاصهٔ قرص حنظل برحبه اخذ اولنوب دهن كهربا
ايله حبلر اولندقدنصكره اوزرينه كهرباء مدبر درت دانه علل دماغيه ومعدويه‌يه مناسب
برحبدر بعضيلر بوخصوصده نقوع السنا استعمال ايدرلر كذلك حب لاجورد دخی بو
خصوصده محمودر جوهرذ اقوطوس ديركه كابوس مستحكم اولدقده صبر ويرمك قدر علاج اولمز
طريق استعمالی قدر الكفايه زبيب كبير منزوع العجم اخذ اولنوب حمص قدر حبه‌لر اولنه
بعده اختشام طعامندن ايكی ساعت مقدم بو حبه‌لردن بردانه ياخود ايكی دانه يعنی ايله
ثلث درهم صبر استعمالنه مداومت اولنه كابوس ودواره علاج عظيمدر كذلك حب افاويادن
بش التی دانه سنه بوطريقله مداومت اولنمق دخی علاج كافيدر ديو طبيب سنوبردن منقولدر

کابوسدن حفظ ایدر معده نك هضمنه اعانت ایدر خوف اولنمجق قدر اسهالی یوقدر
مراد اولنور ایسه برحبه یاخود ایکی حبه سقمونیا الحاق اولنه اما بعد التنقیه معرقات
طیاره ایله جمله بدنی جلا ایدوب دمه تنفیس ویرمك زیاده مناسبدر اما معرقاتدن
بو خصوصده زیاده مناسب اولان عقاقیردن فاوانیادر که ورقی وچچکی وکوکی
بو خصوصده استعمال اولنور مثلا وقتنده اخراج اولنمش کوکی ماء ایله نقع اولنوب
مشروبا استعمال اولنه یاخود سحق اولنوب سفوفا استعمال اولنه یاخود تخمندن
اون بش دانه سی استعمال اولنه یاخود مستحلبی اخراج اولنوب استعمال اولنه کرك
ایسه چچکندن لون اخذ اولنوب استعمال اولنه بونلرك استعمالنده برقاچ کره تکرار
لازمدر کذلك صرعه مناسب اولان بعضیدر والرد دخی استعمال اولنمق ممکندر زهر اسطوخدوس
وخزاما وزهر اکلیل الجبل کبی علی الخصوص زمرد کابوسه بالخاصه عظیم النفع اولان
دوالرددندر بعضیلر کابوسدن حفظ صحت ایچون عند النوم ماء فاوانیا ایله تریاق فاروق
استعمال ایدرلر زیرا تریاقده اولان قوة افیونیه تشنجی تسکین ایدوب کابوس
حدوثندن امین اولنور کذلك دهن اکلیل الجبل ودهن کهربا ودهن خزاما ودهن الدارچین
ودهن الانیسون الحاق اولنمش سکر عند النوم استعمال اولنوب اخشام طعامی قلت
اوزره اکل اولنمق دخی کابوس حدوثندن محافظه ایدر کذلك انیسونك کابوسه
ادویه کافیه دندر اخشام طعامی تقلیل اولنوب عند النوم انیسوندن واوزیجه استعمال
اولنه کذلك دهنی دخی سائر ادویه مناسبه ایله ممتزجا برقاچ قطره استعمال اولنمق
زیاده مؤثردر کذلك روح محلل الریاح المثلث وروح النوشادر الانیسونی اوتوز
قطره یاخود قرق قطره عند النوم استعمال اولنه یاخود صبغ الطرطیر درت درهم روح
النوشادر الانیسونی ایکی درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه کذلك بلسان
الکبریت الانیسونی التی قطره یاخود سکز قطره عند دخول الفراش استعمال اولنور وعلیل
دخی ارقا اوستنه یاتمقدن منع اولنور اطبادن بری بر کابوس اصحابنه دعوت
امتثالا کامنی استعمال ایتدرمش لکن آنده بعد القی برایکی کون ریاح کثیره ومواد زیر
حرکت ایتمش بعده بالضروری ادویهء آتی الذکره مراجعت ایلمش از جمله مواد غلیظه یی
کما ینبغی ازاله ایچون بوحقنه ایله تنقیه ایلمش ترکیبی بودر افسنتین وزوفا بر
قبضه زهر البابونج ایکی قبضه حب الخار سکز درهم ملح الطرطیر ایکی درهم اخذ ایدوب
قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ ونصفنه دنصکره مطبوخ مصفادن سکسن درهم ایارج
فیقرا سکز درهم دهن الترمنتین بر درهم الحاق ایدوب احتقان اولنه کذلك معده و
رأسی اصلاح ایچون بومشروبی ویرمش ترکیبی بودر ماء الزوفا اون التی درهم ماء النعنع
سکز درهم ماء الدارچین سکز درهم اخذ اولنوب ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنه
یاخود ماء الزوفا یکرمی درت درهم ماء النعنع سکز درهم ماء الدارچین التی درهم روح الضیق النفس
بر درهم سکنجبین عنصلی درت درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی استعمال اولنه

الفصل الخامس والعشرون فی الصرع صرع بالفتح دوشمك معناسنه در سقوط
کبی و بومرض مزمنه وصعبه در که شبانده وکهوللرده نادرا مشایخده دخی عارض اولور
عند عوام الناس لسان ترکیده اوجوق طوتدی وجن طوتدی وطوتارق طوتدی

وحواله

وحواله اولدیغی تعبیر ایدرلر اول شهور واواسط شهورده حرکت ایدوب دوایر ظاهر
اولدیغی اجلدن علت قمریه ومرض قمریه تسمیه ایلدیلر وابتداء ظهوری بنی اسرائیل
زماننده اولمغله مرض الیهود دخی تسمیه ایدرلر ولسان یونانیه ده ابیلیپسیا تعبیر
ایدرلر معناسی حس وحرکتی مانع تشنج دیمکدر وبین اطباء المصر القاهره قوینه دیمکله
متعارفدر و بومرضده که بعض اعضادن دماغه بر بخار ردی صعود ایدوب حس و
حرکتی منع ایلر لکن تمام منع ایدهمز اگر تمام منع ایلرسه سکته اولوردی ومصروع اولان
کسنه زمینه دوشوب جمیع اعضاسی حرکت ایلر وبعضی سنده اخذینك وقتی مضبوط
اولوب سنه ده ویاخود هر شهرده ویاخود هر هفته ده بر دفعه نوبت اخذ ایدر
وبعضی سنده نوبت معینه سی اولیوب وقتلی وقتسز اخذ ایدر ودخی بومرض بر
موذی نسنه نك دماغه اذیت ویردیکندن حادث اولور دماغ دخی کندویه عارض
اولان موذیی دفع ایچون انقباض وانعصاری اولمغله بومرض اعراض تشنجیه
مجراسنه جاری اولوب استرخا مجراسنه جاری اولمادیغی انك ایچوندر که صرعه
عطسهء کبیره وعطسهء صغیره دخی تسمیه ایدرلر کانه صرع انواع تشنجدن بر تشنج
غیر حقیقیدر که اولا دماغده بعده اعضاء سائره ده واقع اولور و تشنج حقیقی دخی
صرعدر لکن بو اولا اعضاء سائره ده بعده دماغده حادث اولور و بومرضه عطسهء کبیره
تسمیه سی انك ایچوندر که عطسه ایله دماغده موجود اولان مادهء موذیه طرف فم و
انفدن مندفع اولور وصرع دخی تشنج جهتدن ممکن ایسه اول جهتدن مندفع اولور ودخی
صرعی تشنج مادهسی منزل سنده دردیدکلرینه باعث اولدرکه اکر مصروعه حمی ویاخود
بر ورم حادث اولسه اول مصروع منتفع اولور زیرا حمینك حرارتی وورمك حدوثی
مادهء صرعی نقصان ایدر اطباء اسلامیه دن بعضیلر دیدیلرکه صرع بر علتدر که عارضه
اولدیغی حینده اعضاء نفسیه یی یعنی روح نفسانی جریان ایدن اعصاب وعضلاتی حس و
حرکتدن برمقدار منع ایتمکله بدن تمامه اقتداری قالمدیغی اجلدن انسان دوشر یعنی
بطون دماغده یاخود اعصابك مجرالرنده سدهء غیر تامه عارضه اولوب دماغه واصول
اعصابه قوت حس وحرکت نفوذنی منع ایتمکله یاخود سدهنك غیری بر بودیی اصابت
ایتمکله نفس دماغ وحس وحرکت اعصاب متشنجه اولدقلری اجلدن بدن علیله تشنج کلی
عارض اولوب قیام وثبات ممکن اولمیوب بالضروری سقط واقع اولور واکر دماغده
سدهء تامه بولونه ایدی سکته حادث اولوب موت ایجاب ایدر ایدی سدهء تامه
اولمادیغی اجلدن زمان قلیلده آچیلوب افاقت بولور وصاحب زبده درکه صرع انسانك
یقلمسنه ونغیرادرده صیحه ایتمسنه دیرلر لکن اول حالت اول مرضك اعراضندندر نتیجه کلام
علت دماغك افعال حس وحرکتنه مانع اولان موذیه دفعه سعیندن نشأت ایدر
عوام الناس علی الخصوص طائفهء نسوان اول علتی مجرد جن اصابتی اعتقاد ایلیوب
جنی چیقان کذابلره البجالیله افنای اموال وعرضلرینی پایمال ایدرلر و بوحال اوزره
مرت مدیده کزران ایتمکله علتك مستحکم لکنه واشتدادینه باعث اولورلر ودخی محمد بن
ذکریاء رازی علیه رحمه درکه بعضی ناس بو علتی شیاطین فعلندن اولدیغی توهم ایدرلر
دیدی وابن طبری وابو الفرج دخی درلرکه مصروعك بعضیسنه اول حالتده اشیاء عجیبه

ظاهر اولمغین کاهن کبی کائناتدن خبر ویردیکیچون صرعه مرض کاهنی دیرلر و شارح
مرحوم کلیات شرحنده درکه بو مرضه مرض کاهنی دیدکلرینه سبب اولدر که زمان
قدیمده کهنه اول مرضه کهیانا تسمیه اولنان عشبه ایله معالجه ایتدکلری ایچون تدو
داول عشبه یه عود الصلیب ذکر دخی درلر یونانیات قاوانیا دیرلر ودخی کبار اطبادن
امراضک بعضیسنک اثنای حدوثنده اجنه تخلقنی تجویز ایلدیلر ایچی عوام ناسک
اول مرضی مجرد جن اولمق اعتقادی ایله جنجیلره مراجعت ایتدکلری عبثدر ولایق
اولان دفع شبهه ایچون صلحا و مشایخه التجا و دعا خیرلرندن استمداد ایله طبیب
حاذقه مراجعت و مداواته مداومت ایلیه لردیرا بو خصوصده اطباء شرع جبیندن نقل
اولنان معالجهٔ طبیب ایله رقیه نک دخی منافعی مؤیددر ازجمله کبار اطبادن
ابن مطران بستان الاطبا نام تألیف شریفنده انفعالات نفسانیه نک تأثیرات
عجیبه سنی بیان اثناسنده تحریر ایلدیکی اسرار خفیهٔ الهیه صرع وطاعون وما یشبهها
کبی امراضده اجنه دن اولان تخلقاتی تجویزدن ماعدا سائر امراضده دخی روحانیت اثبات
ایتمشدر فاضل مرحومک تحقیق و تدقیقی بودر که قدرت قادر لایزالی ایله جمله حکمته
مخلوقات ارضیه دن دخی هر شیء ایچون روحانیت اولوب نفس ناطقه نک بدنده اولان
تدبیر و تصرفی کبی اول روحانیتک دخی ذلک الشیءده تدبیر و تصرفی اولور اولخصوص
حکماء اشراقیین اثبات ایدوب نص مبینده دخی سورهٔ کریمهٔ اسراده وان من شیء
الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم انه کان حلیما غفورا آیت کریمه سی ایله استدلال
اولنمشدر اکرچه کبار مفسرین نص مبینی مجازه حمل ایلیوب تسبیحدن مراد
علیهٔ ذات باکنده دلالتدر جل شانه که تسبیح ذکر اولنوب اما تسبیحده دلالت بیجنده
مشارکت دخی تجویز اولنمشدر حقیقتی مراد ایدن اخوان باصفا تفاسیره مراجعت
ایدهلر بناء علی ذلک امراضدن دخی هر مرض ایچون روحانیت وارد که اول مرضده
تدبیر و تصرفی واردر اول تعلقی اکثر ناس ادراک ایتمزلر چونکه برخسته یه توفیق
باری یاری قیلوب مرضنی ازاله ایدر دوایه یاخود بر مستجاب الدعوه اولان وجود
مسعودک نظر اکسیر اثرلرندن ناشی دعایه موفق اولسه اول مرضک زوالی ایله
روحانیتی دخی زائل اولور مثلا خارجده افراد ناسدن بریسنک بر برا مزد شمنی
اولسه اولدشمنی کوره کده خوفندن جسدی ایله فرار ایدوب غیبت ایتدوکی کبی
اول روحانیتده مریضک محبوبی اولان مداواتدن خوف ایتمکله بدنی متابه سندن
اولان مرض ایله معا فرار ایدوب اول مرض زائل اولور دیمشدر احوال مذکوره بیلندکدن
صکره بعضی امراضه جن تعلق ایلدیکی روایتنک صحتی ثابت اولوب انکاره یر قالمز
زیرا اول روحانیتدن اجنه ایله تعبیر اولنمش اولور و بو محلده ابو القاسم خلف بن
عباس الزهراوی الانصاری کتاب تصریفنده بیوردر که بو علت جن و شیاطینه منسوبدر
پس ایمدی بو صرع براهین اقناعیه و حجج شرعیه ایله بزم عندمزده مسلمدر زیرا بو مرضی
ایکی نوع اوزره مشاهده ایلدک برجسی بلا اراده و برجسی بالاراده واقع اولور
بلا اراده مصروع اولانک بعد الصرع صورتی مستحیل اولوب بر لغة ایله تکلم ایدرکه
اول لغتی قبل الصرع نه بیلور و نه تکلم ایدر ایدی و بالاراده مصروع اولانی کوردم که

کندی

کندی ارادهسیله مصروع اولوب صورتی متغیر اولور بر تغیر ایله که صورتی اولیسنک
غیریدر و بر لغت ایله تکلم ایدرکه اول لغتی اولدن نه معلومی و نه تکلمنه قادر ایدی
و قرآن کریم قرائت ایدوب و کتابت ایدر و نیجه علومدن خبر ویرر ایدی که مقدما
اول علمدن کلمهٔ واحده بلمز ایدی پس ایمدی نظر ایلدم علیلک مزاجنده بو حالت
ظهورندن اول بر مرض اولمیوب صحیح المزاج ایکن بو عرض واقع اولوب مزاج طبیعیسنه
دخی تغیر کلمدی و اولکسنه نک برشنه یی تمییز و عقل اتمه ده نقصانی دخی یوق
ایدی ودخی قائل مذکور بیوردرکه حنین بن اسحاق کتابنده جالینوسدن نقل ایدوب
دیرکه جالینوس فاضل دیمشدر که ان العلل التی تأتی علی الانسان من اربعة اوجه
من علة العلل ومن سوء التدبیر فی الاغذیة والاشربة ومن الخطایاء والذنوب
ومن ابلیس اللعین اذا اضاقت بلئم الجبل انها کلاهد ودخی بو خصوصده فقیر قلیل البضاعه
مشاهده ایلدیکم امور عجیبه دن بریسی بودرکه اخوان معارف اشنامزدن برصاحب
سلوک ذات شریف وار ایدیکه روز و شب عهد سلیمان و دعوت برهتیه دیمکله
متعارف اولان عزیمته مشغول ایدی پس بعضی کره بر سرقه اولمش نسنه دن اثر
و یا برمشکل نسنه دن خبر الوق مراد اولندقده اول ذاته رجا ایدرلر ایدی و اول مشکلدن
خبر ویرمک ایچون دیوار ایدیکه بکا بر صحیح المزاج آدم کتورن قرشومده دورسون حتی بن
اول آدم نطق ایدوب اول سؤالدن خبر ویره پس بر آدم بولوب کتورر لر ایدی
اول آدمک کفنه بر خاتم تحریر ایدوب خاتمه نظر ایله دیو امر ایدر ایدی اول آدم
نظر ایلدیکی دعوت برهتیه یی قرائت ایدوب انزلوا یا خدام هذه الدعوة الشریفه
فی هذا الجسد دیو امر ایتدکده اول آدم مصروع اولوب دوشر ایدی بعده کاه عربی
و کاه فارسی و کاه ترکی لسان ایله سؤاله جواب ویرر ایدی حالبوکه اول آدم نه لغت
عربی و نه فارسی بیلور ایدی و مزاجنده برذره انحراف اولمیوب صحیح المزاج و قوی البنیه
ایدی و برمدتدنصکره عقلی باشنه کلوب اولکی کبی اولور ایدی فقیر بونی مشاهده
ایتدکده بونک سرندن سؤال ایلدیکمده بوکا بین الخواص والریاضات صرع صحیح
تسمیه ایدرلر دیدی پس ایمدی بو صورتده بو مرض اجنه دن دخی اولمسی بعید دکلدر
زیرا طاعون مرضنده دخی نقل اولنمشدر و امراضده روحانیته تعلقی اعتباری
امراضک ماده سی اخلاط اربعه و مائیت و ریحیت اولمدوغنه دخی منافی اولمز زیرا
اطباء امراض ایچون اخلاط مذکوره ابدان ایچون عناصر مقامنده دردیدیلر السبب
بو مرض صاحبه نک سببی اکثریا بلغمدن و یا سودادن اولور و کاهیجه دمدن دخی
اولور اما صفرادن اولمسی نادر الوقوعدر و کاهیجه روایح منتنهٔ ردیئه دن دخی اولور
یاخود بعض اعضادن بخار فاسد دماغه صعود ایلدوکندن نشأت ایدر مثلا
بطن علیلده دیدان و حب القرع و قوردلر اولدوغنده زیرا اولمودیلر بخاردیدن
ماعدا امعا و معده ده کندولرینه مناسب غذا بولمادقلری اثناده امعا و معدهٔ لذع
ایتمکله صرعه سبب اولور یاخود معده ده تناول اولنان طعام فاسد اولدوغندن
اولور و کاهیجه بو مرض بطریق ارث پدر و مادردن انتقال ایدر و حکماء ارباب نجوم
اتفاق ایدرلر که اکثریا خسوف قمرده طلوع ایدن ولد بو مرضه کرفتار اولور

وبعضیلر دیدیلركه بو مرضك سببی اجنّی تعلّقیدر اگرچه حكمادن بعضیلر اجنّی یی
انكار ایلدیلر لكن بزم مسلّمز دگلدر زیرا بو فقیر حقنده متصرّف نیجه مشایخ عظام ایله
مصاحبت اولوب امر شریفلرینه مطیع اولمغله اجنّینك وجودینه رؤیت واسرارینه
وقوفه رخصت بولمشمدر خصوصا اجنّینك وجودی نص فرقان عظیم وكتاب كریم ایله نیجه
محلّده اشارت بیورلمشدر پس ایمدی اجنّینك بو خصوصده بعضی سنه تعلّقی اولسه
مانع یوقدر پس حذّاق اطبّانك اكثری صرعك سببی اولان مادۀ موذیه یا اخلاط غلیظه‌دن
سودا اولمغله كبی ویا خود لزجه‌دن یا اكثر بلغم كبی یا خود كثیره‌دن دم كبی ونادرا صفرادن
دخی نشأت ایدر دیدیلر وعلامۀ مرحوم كلیات شرحنده تحقیق ایتدوكی اوزره صرع
بلغمی وصرع سوداویدن قنغیسی ردیدر دیو اطبّاء اختلاف ایدوب سببی سودا اولان
صرع ردیدر دیدیلر زیرا بلغمك كثافت وغلظتی اول مرتبه‌ده دگلدركه قوّۀ محرّكه و
حساسه‌نك نفوذنی سودانك مادّه‌سی منع ایتدوكی كبی منع ایده بیله انك ایچون
سودادن نشأت ایدن صرعده ارتعاش واضطراب زیاده اولور دیمشلر وبعضیلر
بلغمدن اولان صرع ردیدر دیدیلر زیرا بلغم كثیر اولمغله انك مجاریی سد ایتمه‌سی
سودانك سد ایتمه‌سندن قوی اولور دیدیلر واگر اجنّی دندخی اولورسه سدّه‌نك
شدّتنی ایجاب ایدر زیرا سودا مجاریی بلغم كبی سد ایده‌مدیكی اجلدن قوّت حسّ
حركت نفوذ ایتمكله ارتعاش حاصل اولور دیدیلر وبو طرفینك دلیللرینی نقل ایتدكدن
صكره محاكمه ایلیوب سودادن نشأت ایدن صرع ردیدر وبلغمدن اولان كثیر اولور
دیمشلر وارسطو دیمشدركه صرعك سببی بر بخار ورياح غليظه‌دركه بطون دماغ
واصول اعصابی سد ایتمكله دماغ منقبض اولوب حالت معهوده ظهوره گلور اول
مرضك حالی بطن ارضده محتبس اولان ابخره‌دن ناشی واقع اولان زلزله احوالی
گبیدركه اكثرین حادث اولوب ینه بغتةً زائل اولوردیدی وبو قولی جالینوس
فاضل ردّ ومنع ایدوب وفحول اطبّادن نیجه‌لری دخی قول جالینوسی ترجیح ایلمشلردر
ارسطونك ذاهب اولدوغی اوزره مجرّد بخاردن نشأت اتمز امّا بخار ردی یا خود
بر كیفیت ردیئه لاذعه یا خود ردی الجوهر اولان رطوبت فضلیه‌دركه بطون دماغی
منسد ایدر وصبیانه كثیرا عارض اولمسی دخی بو سببدندر صبیانك رطوبتلری
كثیردر وشیخ رئیس ابن سینانك تقریری اوزره بو علت نفس دماغده اولدقده
سببی اولان مادّه لا محاله حس حركتك مجاریی محتبسه اولان ریح ویا خود
بطن اول یا بطن ثانی یی بعضی مرتبه سد ایدن مادّه‌نك حصولیدر ذكر اولندی
وابقراط فاضل درلركه اگر مصروع اولان حیوانات بریسنی تشریح ایلسه‌لر دماغنده
بو منتن الرایحه رطوبت ردیه بولنور وهر سبب كه دماغده اوله البتّه دماغك
ضعف هضمنه مستند اولور وگاهیجه بو مرضك سببی نفس دماغده حادث
اولمیوب عضو آخر شركتیله اولور یا خود اعضاء آخردن دماغه ابخرۀ ردیه و
ریاح موذیه یا كیفیت یا كیفیت یا سمیتی ایله متصاعد اولدوغندن حادث
اولور وشول اعضاكه انلردن دماغه ابخرۀ كثیره مرتفع اولمغله صرع حادث
اوله یا جمیع بدن یا خود معده یا طحال یا مراق امتلاسی بعضی عضولردر وامّا

شول

شول بخاركه كثرتی ایله موذی اولمیوب جوهر وكیفیتینك ردیتی ایله موذی
اوله كذلك اول بخارك صعودی جمیع اعضادن یا خود بعضی عضودن اوله
اصابع یدین وقدمیندن اول بخارك صعود ایتدیكی دخی معتبردر با خصوص
آنلرده قرحه وجراحات بولنمش اولدیسه پس بو یله اولدیغی انلر منبع حرارتدن بعید
اولدقلری اجلدن حاوی اولدقلری دم یا خود خلط آخر لعلّت مسدود اولمغله
تعفّن وسمیت حاصل ایلیوب انلردن ایام وهفته وشهر حسابی اوزره
نوبت ایله وبی نوبت وقتلی ووقتسز بر بخار سمّی دماغه صعود ایدوب صرعه
سبب اولور وگاه اولوركه لدغ عقربدن حاصل اولور مثلا اگر عقربك لدغی
عضلاتنه واقع اولدی ایسه زهر اول عضودن عصب وساطتیله دماغه مرتفع
اولوب اول كمسه مصروع اولور جالینوس دیركه نیجه مصروع نیجه مصروع كمسه‌دن
اشتدم كه قدمینك باشی یا ركبه‌دن ریاح بارده كبی شی مرتفع اولدوغنی حس ایدر ایمش
وقتاكه اول مرتفع اولان شی قلبه ویا خود دماغه واصل اولدقده اول انده مصروع اولورلر
ایمش واگر نوبت گلمزدن مقدّم علیلك صاقیننی رباط قوی ایله ربط ایلسه‌لر صرع گلمز
اگر گلورسه خفیف اخذ ایدر ودخی بر نوع صرع واردركه غشی ایله مركبدر یعنی صرع ایله
بو خسته غشی ایدر فرق اولنمز امّا اول حالت صرع شدید قبیلندندر ونسوانه عارض
اولان اختناق الرحم مرضنده دخی غشی ایله صرعدن مركبدر خفقان بر خاتونده وقتنده اول
احتباس حیض عارض اولسه یا خود بر زمان تارك جماع اولمغله منیسی محتبس اولسه
گرك دم طمث وگرك منی اول محلّده كیفیتیله سمیت حاصل ایتمكله قلب ودماغلرینه بخار سمّی
مرتفع اولوب صرع حادث اولور وبو حالت رجاللره دخی ترك جماع سببیله واقع اولور
زیرا رجالك دخی اوعیۀ منیلرنده منیلری محتبس ومتراكم اولمغله صرعه سبب اولور
بعضی سنده نوبت ایله وبعضی سنده بلا نوبت ظهور ایدر **العلامات** بو مرض صرعك
علامتی اولدركه اگر مادّۀ مرض دماغه مخصوص اولورسه وجع وثقل رأس وردائة الحواس
ودوار وبلا نظام حركت لسانده ونوبت اخذنده لونی اصفرار اولمق وظلمت عین واقع
اولوب باقی اعضانك سلامتیدر واگر بو مرض اعضاء اخرك شركتیله واقع اولورسه
اخلاط اربعه‌نك بریسندن نشأت ایدر پس اگر بلغمدن نشأت ایدرسه علامتی علیلك
بدنی سست ولونی بیاض ومزاجی برودت اوزره اولوب كسل ونسیان وخوف اولمقدر
ودخی وقت نوبتده براق ومخاط وزبد كثیر واقع اولمقدر وحركتنده عسرت وحواسنده
كدورت اولوب قاروره زجاج زائب وجبن كبی اولمقدر واگر بو مرض سودادن
نشأت اتمش ایسه علامتی كثرت اكل ونحافت بدن وحموضت زید وخفقان القلب
وظنون الفاسده ایله مع فزع تقدّم اتمكدر ودخی مالیخولیا علامتلرینك اكثری موجود
اولمقدر واگر بو مرض دمدن نشأت اتمش اولورسه علامتی علیلك بدننده علامت
غلبۀ دم اولوب ودجلری ووجهی ممتلی اولمقدر ونوبت اخذ اتمزدن مقدم حمرت
لون ظهور ایدر وگاه اولوركه منخریندن سیلان رعاف واقع اولور واگر بو مرض صفرادن
نشأت اتمش ایسه اگرچه نادر الوقوعدر امّا علامتی التهاب بدن واختلاط عقل
وصفرۀ وجه وعینلر وگاهیجه قیء صفراوی واقع اولمقدر واگر بو مرض اشتراك معده ایله

اولورسه علامتی معده ده اختلاج ولذع ورعشه واقع اولور بالخصوص علیلده غلبهٔ
جوع اوله ودخی فم علیل رطوبت متعفنه ایله مملو اولوب ووقت نوبتده ود اجلرینك
تمددی حس اولنوب انتفاخ منخرین واقع اولمقدد واخذ اثردن مقدم بوغولور
کبی برحالت عارض اولور وکاهیجه ابتداء حالنده صیحه ایدر ودخی نوبتده بول و
براز خروجی حبس ایده میوب سیلاننی دخی عارض اولور اکر اول وقتده علیله قی ایدردرسه
بعد القی علت خفیف ویاخود زائل اولورسه اشتراك معده ایله اوله سنه علامتدر
واکر معده ده امتلاء ویا تخمه واقع اولورسه نوبت صرع یا زیاده ویاخود تیز تیز
واقع اولور واکر بومرض بشرکة الطحال واقع اولورسه علامتی نفخه وصلابت ووجع
طحالدر واکر بومرض بشرکة الرحم واقع اولورسه علامتی احتباس طمثدر اکثریا
وقت حملده واقع اولوب بعد وضع الحمل زائل اولور واکر بومرض بشرکة الرحم واقع
اولورسه علامتی جشاء حامض ونفخ واضطراب مراقدر واکر بومرض باشتراك
الاوعیة المنی اولوب ومنینك دخی سمیته استحاله سی واقع اولورسه علامتی منینك
احتباسی واوعیه سنك ثقلیدر واکر بومرض باشتراك قدمین یاخود ساقین ویاخود
یدین واقع اولورسه علامتی بومحللردن ریاح بارده نك ارتفاعنی حس ایتمکدر واول
حالده مفتوح العین قالوب سیلان دمعه وتغیر لون واقع اولمقدر واول حالده کرعنك
داو شمك ایله بتول ایدروب اصابع یدین ورجلینی منقلب اولوب اعضاسنده تمدد
واقع اولمقدر واکر بومرض لسع عقرب ویا سائر حیوانات سمیه نك لسعندن واقع
اولورسه علامتی لسع تقدم ایلدیکندن معلوم اولور واکر بومرض دیدان وحیات
وحب القرع کبی موذیلردن واقع اولورسه علامتی سیلان لعاب فم وکاهیجه اول
حیوانات موذیه نك خارجه سقوطیدر وعلیلك جوعی حالنده اول موذیلرك سرعت
ایله هیجان ایتمسیدر ودخی وقت جوعده اسفلدن جانب معدهیه صعود وحرکتلرینی
حس ایتمکدر وجوع حالنده اول موذیلر امعاءیی مص ایتدوکلرندن ناشی بطن علیلده
وجع شدید ولوننده صفرت عارض اولور **تقدمة المعرفه** معلوم اولدکه
شول صرعك اولنده تشنج واقع اولوب بعده صرع واقع اولسه غایت ردی ومهلکدر
وشول صرعك مادهٔ سی جوهر دماغده واقع اوله اغشیهٔ دماغده واقع اولان صرعدن
ردی ومهلکدر واکر بومرضه مبتلا اولان کمسنه لر بلدان بارده ده یاخود امکنهٔ بارده ده
ساکن اولوب ومرضنك نوبتی دخی متعاقباً ظهور ایدروب ومرضده حمی بعد التشنج حادث
اولورسه غایت ردی ومخوفدر تقویم الابدان صاحبی دیرکه بومرض اکثریا صبیلرده
ومراهقلرده وبارد المزاج اولان کمسنه لرده واقع اولور وجالینوس دیرکه اکثر اوقاتده
صرع فالجه منتهی اولور وصاحب حاوی کبیر دیرکه کاهیجه صرع سوداوی مالیخولیایه
وکاهیجه مالیخولیا صرعه انتقال ایدر ابن ماسویه دیرکه مرض صرع دسل لا علاج
قبیلندندر اذالدیکی ممکنکلدر وحکماء مجربیندن منقولدرکه عاقرقرحایی اغماسیعی
ایدوب مصروعه عطوس ایتسه لر اکر عطسه واقع اولورسه علاج مامولدر والا
علاج ممکن کلدر شیخ ابن سینا دیرکه اکر بومرض یکرمی بش یاشندن صکره عارض
اولوب ومرضده دخی جوهر دماغده واقع اولورسه اول مرض مفارقت ایتمز والنده

علاجه

علاج عسیردر انجق الم واضطرابنی تخفیف ونوبتنك مدتنی تطویل ممکندر یعنی
هرکون اخذ ایدرکن علاج سبیله هفته ده وآیده ویاخود سنه ده بردفعه اخذ
ایتمك ممکندر ابو الاطباء ابقراط فصولنده علی الاطلاق بومرضه مبتلا لرده الی آخر العمر
باقی قالوردیمشدر اما ابن ابی صادق علیه الرحمه ابو الاطبانك مرادی معالجه اولنمدیغی
صورتده باقی قالوردیمکدر یوخسه مرض صرع مدة عمردن قنغی یاشنده عارض اولورسه
اولسون قابل العلاج دکلدر دیو دخی یأس ایتمشدر ومعقد ما الاطلاق اوزره حالت پیریده
نادر واقع اولوردیو ظن ایدی اما شیخ رئیس سن جهتیله عارض اولانی قبول ایدردیمش
العلاج معلوم اولدکه صرعك علاجنده حکماء متقدمین یونانیه واطباء متأخرین
افرنجیه نك اتفاقلری اوزره علاج صرعی ایکی نوع اوزره ایدوب نوع اولی وقت
نوبتده ونوع ثانیسی بعد النوبه ایلدیلر پس نوع اول اوزره اولان علاج اولدرکم
قچان علیلی نوبت اخذ ایدروب دوشدیکده اولا لازم اولان اولدرکم مریضك یدین
ورجلینی محکم دلك ایدروب وبرخیط ایله شد ایده لر بعده بردرهم فاوانیا مسحوقی
یاخود نصف درهم رماد قحف الانسان یاخود مرجان احمر مسحوقی اخذ اولنوب
ماء مقطر زهر اخلامور ایله ممزوجاً مصروعك فمنه القا ایده لر یاخود جندبیدستر
ودهن کهربا ثلثر درهم اخذ اولنوب ماء فاوانیاء مقطر ایله ممزوجاً فم علیله
القا ایده لر مجربدر وحذاق اطباء کیمیائیه مجربلرندن منسنخ نام طبیب علیلك
انفنه تبخیر ایتمکله نوبتی قطع ایلدر دیو بو بخوری غایت مدح ایدر ترکیبی بودر
کهربا ابیض التی درهم مر احمر ومصطکی وصمغ اللك وقوما ایمی دقاصنی هر برینك
ایکیشر درهم ورق دبق البلوط وبزر فاوانیا وحب الاهل وخشارهٔ فرن حمار الوحشی
بردرهم افسنتین ومرزنجوش وزهر خزاما وزهر سوسن ازهری وورد احمر هر
برینك نصف درهم اخذ ودق اولنوب لعاب کتیرا ایله قرص اولنه یاخود
عصارهٔ سذاب ایله دهن کهربایی انفنه چکه لر یاخود حلتیت وکهربا و
قاصنی وحب الاهل هر برینك بردرهم اخذ اولنوب ممزوجاً تبخیر ایده لر وبعضیلر
سذاب وعنبر ومسك تشمیم اولنسه نافعدر دیمشلر یاخود ماء مقطر تریاق
اندرومامیس دن بروقیه اخذ اولنوب فم علیله القا ایده لر یاخود زهر حصلبان
نصف درهم اخذ اولنوب سکنجبین عنصلی ایله ایچوره لر وکاه اولورکه عطوسات
دخی استعمال اولنور مثلا عطوس منفی وعطوس ملوکی وعطوس جفالینانی
لمنسیحت کبی اما صرعك نوبتی زائل اولدقده صکره بو ذکر اولنان تدابیر وعلاجاتی
زنهار استعمال ایتمیه لر زیرا جائزدرکه تکرار صرعه باعث اوله پس ایمدی نوبت زائل
اولوب افاقت بولدقده صکره طبیبه لازم اولان اولدرکه اولا مادهٔ علته منضجات
مناسبه ایله نضج ویروب بعده استفراغ ایچون اولا فصد بعده مسهلات واحتقانات
مناسبه ایله تنقیهٔ دماغ ایده لر بعده تقویت دماغ ایچون مقویات استعمال اولنوب
علیلك غداسنی تقلیل ایده لر پس ماده یه نضج ویرمك ایچون بو مطبوخی استعمال
ایده لر ترکیبی بودر سلیخه وزوفا بر قبضه زهر اخلامور نصف قبضه بزر عود الصلیب
وبزر رازیانج ایکیشر درهم جوز بوا ووج اوچر درهم دارچین سیلانی التی درهم

دبق بر وقیه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ و تصفیه دنصکره بر مقدار
سکر طبرزد ابیض حل اولنوب صباح علی الریق و احتشام علی الفراش قرق درهم استعمال
ایدرلر بعده حب ایارج وحب قوقیا وحب غاریقون وایارج لوغاذیا ایله تنقیه دماغ
ایدرلر و صاحب کفایة المجاهدیه بو حبنی غایت مدح ایدر ترکیبی بودر سفوف ایارج فیقرا
و تربد ابیض وصبر اسقطوری هر برندن اوچ وقیه انیسون وحب النیل ایکیشر
وقیه شحم حنظل وملح هندی بر وقیه اخذ اولنوب بعد السحق مطبوخ رازیانج
ایله حبلر اولنه مجربدر و مصروع اولان کمسنه وقت بهارده بلا تأخیر ایکی قدملرندن
فصد ایلسه غایت نافع و مجربدر و اگر بو مرض بلغمدن نشأت ایتمش ایسه مادهٔ بلغمیه‌یی
نضج ایچون بالاده ذکر اولنان مطبوخی و یاخود سائر مطابیخ ایله بلغم نضج ویروب بعده
حب ایارج یاخود قوقیا یاخود حب بولیقرسطون وحب ذو الخاصه ایله تنقیه ایدرلر
یاخود حقنهٔ حادهٔ للصرع یاخود نقوع للصرع ایله تنقیه ایدرلر حتی بو نقوعی منسیت
نام طبیب حاذق مدح ایدوب درکه صرعه باعث اولان موادی استیصاله عطیهٔ الهیه
و موهبهٔ ربانیه دندر لکن بو دوایی استعمال ایدن مصروع کمسنه لر خوف و غضب و صو
و آتش و شراب امثالندن و حرکات نفسانیهٔ شدیده نک مجموعندن طاعوندن احتراز
ایتدکبی احتراز ایدرلر ترکیبی بودر سناء مکی منقی ایکی وقیه تربد ابیض و مویزعقان
یاریمشر وقیه نشارهٔ قرن الایل و نشارهٔ قحف الانسان و جوز بوا ایکیشر درهم
اصل فاوانیا و بزر فاوانیا و دبق البلوط بر مثقال لکافی قولهٔ صغیر و سلیخهٔ صحیح و قرنفل
بر درهم زعفران و انیاء ذکر و سوسن آزهری و زهر حزاما و زهر اخلامور یارمشر درهم
اخذ اولنوب یکرمی ایکی وقیه شراب طیب ایله ایکی کون مواضع حارده بعد النقع
جزئی طبخ و اوچ وقیه سکر ابیض ضم ایدوب آستینن ایقراطیدن تصفیه و حفظ
اولنه مقدار استعمالی اوچ وقیه دن درت وقیه یه وارنجه صباحلرده علی الریق
استعمال ایدرلر و بو علته متاخرین اطباء افرنجیه نک اکثریا استعمال ایلدکلری
دوالر بونلردر ایدرومیلی و اکسیر زاج و اکسیر فاوانیا کبی و بلسانلردن بلسان
بولیقرسطون و بلسان کبریت کبی و ادهانلردن دهن فلفل و دهن آجر و دهن
حب البندق کبی و ارواحدن روح زاج الطیار و روح السیام و روح النوشادر
و روح نوشادر الطیار کبی و اشربه لردن شراب فاوانیا و شراب هندباء راوندی
و شراب چغالیقاتی و شراب عاقرقرحا و شراب لؤلؤ و سکنجبین مقیء لمنسیت کبی
و اصباغدن صبغ پادزهری و صبغ نحاس هلمونتیوس صبغ انتیمون و صبغ المرجان
کبی و دخی جلاب لؤلؤ و معجون زمردی و معجون چغالیقا و جوهر الزاج و ملح مصروعین
لمنسیت کبی دوالری استعمال ایدرلر و کاهیجه بعد الاستفراغ البدن دماغی دخی
سعوطات و عطوسات ایله تنقیه ایدرلر مثلا ربع درهم بندق هندی اخذ اولنوب
عصارهٔ سلق ایله سعوط ایدرلر یاخود صبر و عصارهٔ قثاء الحمار و ماء سلق ایله
یاخود ماء عسل ایله سعوط ایدرلر بعده دهن لوز حلو و قاتق ایله سعوط ایدرلر
بعده عطوسات مذکوره ایله عمل ایدرلر بعد التنقیة الدماغ تعدیل مزاج ایچون
تریاق اندروماخیس و مثرودیطوس و معجون فلاسفه و دواء المسك و شمامهٔ عنبریه

استعمال

استعمال ایدرلر و اگر بو مرض سودادن نشأت ایتمش ایسه اولا مادهٔ سوداییه نضج ویروب
بعده استفراغ ایدرلر سودانک انضاجی ایچون بو مطبوخ غایت مناسبدر صفتی بودر
اصل فاوانیاء و بسفایج و راسن هر برندن اوچ درهم قسطران و بادنجان و اکلیل الجبل
هر برندن بر قبضه زهر اسطوخودوس و زهر اخلامور یارمشر قبضه زبیب احمر منقی
بر وقیه اصل السوس محکوک نصف وقیه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ
اولنه دنصکره ایچینه بر مقدار شراب لسان الثور ضم و حل اولنوب احتشام علی الفراش
و صباح علی الریق بش وقیه استعمال ایدرلر بعده مطبوخ افتیموندن مسهل و حب افتیمون
و حب لاجورد و حب عرجی و ایارج لوغاذیا و ایارج روفس و ایارج کبیر جالینوس کبی
ادویهٔ مسهله ایله استفراغ اولنه اما حذاق اطباء کیمیائیه دن بعضیلری بو علتده
زعفران انتیمون و زجاج انتیمون و طرطیر مقیء و سفوف فضی و سفوف کبریتی ف
فضهٔ القاد دا استعمال ایدرلر فی الحقیقه ادویهٔ نافعهٔ لا نظیره دندر حتی منسیت نام
طبیب حاذق درکه اون ایکی سنه مقداری بو علته گرفتار اولمش آدمی بو سفوف
شنکرفی ایله علاج ایلدم بر ؤتام حاصل ایلدی دیو کتابنده مدح و ثنا ایدر ترکیبی بودر
شنکرف معدنی نصف وقیه حجر الکواکب المدبر بطریق الفلاسفه و قرن حمار الوحشی
المدبر اوچر درهم برادهٔ مقدم القحف الانسان و دبق البلوط ایکیشر درهم عود الصلیب
و بزر فاوانیا بر بچق درهم سفوف دواء المسك الحلو و سفوف دواء العنبر بر
درهم لبن لؤلؤ و لبن المرجان یاریمشر درهم زعفران و دهن کهربا هر برندن ثلث درهم
ورق الذهب اون عدد اخذ و مزج اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی ثلث درهمدن
ثلثان درهمه وارنجه بحسب السن و المزاج ویررلر و اگر بو مرض صفرادن نشأت
ایتمش ایسه اولا مادهٔ صفرایه نضج ویروب بعده استفراغ ایدرلر امدی نضج ایچون
بو مطبوخ غایت مناسبدر ترکیبی بودر اصل هندباء بری و اصل اذخر و اصل هلیون
و ورق الدبق هر برندن نصف وقیه و ورق هندباء و برسیاوشان اتی یارمشر قبضه
بزر فاوانیا و بزر هندباء بر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ و
تصفیه دنصکره شراب هندباء ایله استعمال اولنه بعده ابتدا مسهل خفیف و بعده
تدریجا مسهل قوی ویرمکله تنقیه ایدرلر مثلا ابتداء بو شربتی استعمال ایدرلر صفتی بودر
قشر هلیلهٔ اصفر و سنامکی منقی ایکیشر درهم راوند چینی بر بچق درهم سنبل هندی
نصف دانک اخذ اولنوب ایکی فنجان ماء مغلی هندباء ایله امکنهٔ حارده التی ساعت
مقداری نقع اولنوب بعد التصفیه ایچینه بر بچق وقیه شراب الورد المکرر و ترنجبین
افرنجی بر بچق وقیه ضم و حل اولنوب صباح علی الریق استعمال ایدرلر بر قاچ مجلس
عمل دنصکره بر فنجان عرق الغاریقون شرب ایدرلر بعده مسهلات قویه استعمال
ایدرلر مثلا مطبوخ فاکهه یاخود مطبوخ هلیله ایله شراب رماننی مزج اولنوب
بر مقدار سقمونیاء مدبر اضافه ایله استعمال اولنه یاخود شراب الورد الحر بنجی
ایله بر مقدار محمودهٔ مدبر سفرجلی معجونا اعطا اولنه و حقنهٔ حاده دخی استعمال
اولنور و صداع صفراویه ذکر اولنان علاجلر بو مقامده دخی استعمال اولنور و اگر
بو مرض باشتراک الاعضا واقع اولدقده یعنی معده و یا طحال و یا مراق و یاخود رحم

ویاخود اصابع یدین وقدمین کبی عضولر یاخود مجموع اعضادن متصاعد بخار سبیله
اولورسه اکر بو بخار معده اشتراکیله اولورسه اولا مقیئات ایله معده یی تنقیه ایلدکدن
بعده طبیعتی تلیین ایدرلر معجون خیار شنبر وجوارش شهریاران ویاخود شراب
هندبا وراوندی وحب اغا ویاوحب قاقلیقون کبیلر ایله تنقیه ایدرلر بعده معده
ودماغه تقویت ایچون جوارش عود وجوارش عنبر وجوارش مصطکی استعمال
ایدرلر حکماء افرنجیه دن باسلیوس ویونریوس نام حکیملر اصطماحیقون لیونریوس
وخل انیمونی واکسیر ذوالخاصة للحلو استعمالی غایت مدح ایدرلر واطباء کیمیائیه نك
بعض بازیدن منسیحت و نوفلیوس نام طبیبلر ذکر صرعه وسائر صرع کبی سقوطی
موجب اولان علتلرده علی الخصوص معده دن یاخود اعصابدن ذوج سادس شرکتی
ایله ظهور ایدن طل زاج قدر دوا اولندیغی مدح ایدرلر ماء فاواینا ویاخود ماء اخلاموق
ایله ویررلر واکر اختناق رحم ویاخود یدین وقدمین اشتراکیله واقع اولورسه اولا
بدنی ودماغی تنقیه ایچون حب قوقیا وحب ایارج وحب قاقلیقون استعمال
ایدرلر بعده سفوفات ومعاجین مناسبه استعمال اولنه سفوف الصرع لمنسیحت
وسفوف شنکرفی ومعجون المصروعین لمنسیحت وذهب آدریانوس وماء الصرع
استعمال اولنه وکاه اولورکه اشتراکی اولان عضوی یعنی یدین وقدمینه بلا شرط تعلیق
محجمه ایدرلر وکاه اولورکه اول موضعی منفطات وضع اتمکله متقرح ایدوب برمدت
تیمار اتمکله ادمالده قومزلر حتی او قرحه نك اشلمه سیله اول موضعدن مرتفع اولان ریح
فاسد وکیفیت ردیئه نك دماغه سرایانی قطع ومنع اولنه وکاه اولورکه اول موضعی کی
ایدرلر و بو اثناده هر ایکی یاخود اوچ کیجه ده بر دفعه برنجی درهم ایارج فیقرا
ویررلر وبعضیلر ایارج لوغاذیا ویاخود سائر ادویه مسهله دماغیه ایله تنقیه
ایدرلر ولکن ایامده معجون سیسالیوس استعمال ایتدیررلر ترکیبی بودر سیسالیوس
وعاقرقرحا واسطوخودوس هر برندن بر اوقیه غاریقون ابیض نصف اوقیه قوردمانا
وقاصنی ودرا وند مدحرج هر برندن ایکی درهم اخذ اولنوب بعد السحق سکنجبین
عنصلی ایله معجون اولنه واکر بو مرض احتباس حیضك سمیه تبدلندن ویاخود احتناق
رحمدن نشئت اتمش ایسه علاجی اولا جماعیله منیء سمیتی استفراغ ایدوب بعده
عضوی اصلاحه سعی ایدرلر بعده دماغه تقویتیه مشغول اولورلر واکر بو مرض
حبات ودیدان وحب القرع امتلای بطنده اولان مودیلردن نشئت اتمش ایسه
علاجی اولا دیدان وحب القرع علاجی کیبدر بعده دماغه تقویت ویرمکه سعی
واهتمام اولنه واکر بو مرض عقرب وسائر حیوان موذیه لسعندن نشئت اتمش
ایسه اولا ایکی درهم رازیانه یی بر مقدار ماء ایله طبخ ایدوب بعد التصفیه
اوچ درهم سکنجبین ایله بو درهم تریاق حل ایدوب استعمال ایدرلر یاخود سکن
قطره صبغ بادزهری ویررلر یاخود اکسیر تریاقی استعمال ایدرلر ودخی معلوم اولدیکن
بو مرضده مجرب اولان دوالر غراب المدبر وکبد ضفدع وخصیة الخنزیر وروح قرن ایل
ومشیمة المدبر کبی دوالردر واکر بو مرض اجنی خلطلردن نشئت اتمش ایسه اولا
مطلقا کلمدن برشیء کامله رجاء ایدوب ادویه ماثوره تلاوت ایتدیررلر وبعضی

مجرب

مجرب افسون وقسم و رقیه لر تحریر و تلاوت ایتدیررلر لکن بو اثناده ادویه مجربه
طبیه دن خالی اولمق کرکدر زیرا بو بیله اولیجق روحانی وجسمانی علاج اولنمش
اولور دیمش ایمدی بو مقامده مصروع ایچون اصحاب ریاضتدن اولان بیچه مشایخ
کباردن منقولدرکه تعلیقا مرض صرعی دفع ایدر یوم سبتده طلوع شمسدن
مقدم تحریر اولنوب مصروعك عنقنه تعلیق ایدرلر مجربدر اول اسما بونلردر
یملیخا الی آخره وابن شریف بر و بی کتاب یادکارنده بو افسونی مجرب اولق اوزره
تحریر ایدر اول افسون بودر وقتاکه برکسه یی صرع اخذ ایدوب دوشدکده
مصروعك باشی اوجنه وارو ب ایکی کوزسوز ابره یی اخذ ایدوب برینی مصروعك باشی
اوجنه و برینی ایاغی اوجنه زمینه مخلیه که اصلا کورینیه بعده اول مصروعك اوزرینه
براشك پالانی اورتلنه وضع ایدوب صاغندن صول طرفنه اوزرندن آطلیه اوچ
دفعه وصول طرفندن دخی صاغ طرفنه اوچ دفعه آطلیه اوچ کره بریکا واوچ کره بریکا
الثی دفعه کچه بعده بریوکسك طام اوزرینه چیقوب صیحه ایدرك دیه که بنی بیلان
صوقدی علاجنی بولدم تیمار ایلدم کفره تن بولدم دیه واول وقتده برقاچ کشی حاضر
اولوب ایشتدکده دیه لر که کفره تن اولسون ومبارك اولسون دیه لر اول کسنه صرعدن
خلاص اوله مجربدر افسون دیکر مصروعی علت اخذ ایتدیکی وقتده برقورومش نیش
اغاجندن ایکی قارق یاپوب برینی باشی اوجنه وبرینی ایاغی اوجنه زمینه قاقه اول
مرتبه که بلورسز اوله وقتا قراکین دیه کم بو اغاجی دکدم آیرق بتمیه وبو اغاج هر نه وقت
بترسه سن دخی کله سن یوکسه یی طوته سن بن دخی آندا بجدم وعهد ایتدم آیرق
بو اغاجن یمشن یمیم اکر براسم سن دخی کلوب بو کسنه یی طوته سن دیه واوچ دفعه
بو بیله دیه الله تعالی فرمانی ایله اول کسنه خلاص اوله ودخی بالخاصه نافع اولان دوالردن
مجرب اولان ازجمله برضفدع احضری اخذ ایدوب بعده مزبله لکدن بریاره مائی بز
اخذ ایدوب اول ضفدعی محکم بند ایدوب مصروعك عنقنه تعلیق ایدرلر تمام یدی
کون دوره بعده چیقاروب بر موضعه براغه لر الله تعالی حیك فضلیله خلاص اوله
دواء دیکر برافعی یی ذبح ایدوب برچولکه وضع وترك ایدرلر حتی قوردلنه بعده اول
قوردلری اخذ وتخفیف ایدوب بعد السحق ایکی جکردك مقداری مصروعه ماء فاواینا
ایله ایچوره لر غایت مجربدر و بو فقیر قلیل البضاعه نك بیچه کره تجربه ایدوب مشاهده
ایلدیکم بالخاصه اولان دوالرك بری دخی بودرکه برهرۀ میته نك ساق ایسرینی اخذ
ایدوب بعد التحلیم بر حریره دیکوب مریضك عنقنه تعلیق ایدرلر استادم درویش
عمر شفائی قانون الجدید نام تألیفنده مجرب اولق اوزره تحریر ایدر که قچان شمس سرطانده
ویاخود اسدده اولوب قمر ایله اجتماع ایلسه وطالع دخی زهره اولسه اول وقتده بر مثقال
ذهب خالص و بر مثقال فضه خالص اخذ وسبیکه ایدرلر بعده اوزرینه برحیه صورتی
نقش ایدوب اول حیه نك رأسی اوزرینه راکب برآدم نقش ایدرلر که المنده بر دکنك اوله
بعده بو هیکل مسبوکه مصروع اوزرینه تعلیق ایدرلر اول کسنه یه اصلا صرع عارض
اولیه مجربدر ودخی بعضی اطبادن منقولدرکه قنطریون احمر مصروعك انفنه بخور
ایدرلر خلاص اولور و بعضیلر فاوانیا وحجر حبشی و زمردی ومرجان احمری عنق

مصروعه تعليق ايتمكله خلاص اولور بالخاصه نافعدر ديديلر **الغذاء** بو مرضده ايكى مناسب
اولان نسنه لر بونلردر كلك ودراج وسكلود وعصافير ودجاج وفراريج ولحم الغنم كبابلرد
كبابلر وشوربالر تناول ايده لر وبونلرك اوزرلرينه دارچين وكزبره وانيسون وكراويا كبى
نسنه لرى صپوگاذر ايده لر **الاحتراز** معلوم اوله كه بو مرضه مبتلا اولان كسنه لره لازم
اولان اولدر كه جميع مبخراتدن ومتولد رياح اولان اشيادن احتراز لازمدر مثلا بصل
وثوم وعدس وبقله وقنبيط وفلفل وخردل وفواكهات رطبه وكرفس اكل ايتمك واستشمام
ايتمك ولحم بقر وتمر ولبن ولبنيادن عمل اولنان نسنه لرك مجموعى زيان ايدر ودخى زياده
حلو وزياده چرب اولان نسنه لر غايت مضردر ودخى حرارت شمس وحرارت نار وزياده
برودت وكثرت جماع وكثرت شرب خمر على الخصوص خمر جديد وماء غير صافى كبى نسنه لرك
مجموعى زياده مضردر ودخى حمامده زياده طورمق وصبر بر باب وتيز حركتلو نسنه و
دكرمن ودولاب كبى اشيايه نظر ايتمك زياده مضردر ودخى جنب ايكن جماع ايتمكدن
حذر ايده لر زيرا علماء مجربين تحقيق ايتمشلردر كه بر كسنه جماع ايدوب بلا غسل ينه جماع
ايليه واول آنده خاتون حامله اولسه لا محاله ولد مصروعاً خروج ايدر
اگرچه بو قولده هر نقدر طبّاً مختار دكل ايسه لكن اسرار شرع مصطفويه دن بعيد دكلدر

الفصل السادس والعشرون في السكتة معلوم اوله كه سكته عوام الناس ميانلرنده قان طوتمق
وقان طوتدى ديمكله متعارف اولان علتدر كه اوخونوب دوشمك ايله بى خبر اولمغه ديرلر
وسكته لغت عربيده ايسم اولمغه ديرلر جمعى سكات كلور لسان يونانيده ايوبلكسيا تسميه
ايدرلر بو مرضدر كه بطون دماغده روحك مجارلرنده واقع بر سدهٔ تامه در بعض اولمجارىٔ
روحده كه قلبدن دماغه ودماغدن سائر اعضايه اولان مجارلرده واقع اولمغله روح نفسانينك
حس وحركت اراديه وقواى مدبره يعنى تخيل وفكر وذكرى تعطيل ايدر لكن آلات تنفسى
منع ايده من زيرا حركت آلات تنفس بقاى حيات ايچون ضرورى ديدر **السبب** بو مرضك سببى
دماغى دفعةً منقبض ايدن بر برودت موذيه در ويا فاسد بخاردر ويا سدهٔ يه باعث
اولان اخلاطك امتلا سندندر بلغم ويادم ويا سودا كبى ويا خود ضربه وسقطه واقع اولمغله
اغشيهٔ دماغده ورم حادث اولمسيدر وكاهيجه كثرت دمدن امتلاء عروق واقع اولوب
روحك نفوذينى منع ايليوب آدم بايلوب دوشر بو نوعنه بين الاطبا احتناق قلبى تسميه
ايدرلر وكاهيجه ابخرهٔ رديه نك دماغه صعودندن مثلا جديد بنا اولنمش حمام وچين
احراقده اولان رايحهٔ فحم وسائر بخار رديهٔ كيمياگران استنشاق ايتمكله دماغه صعود
ايتمسندن بو مرض حاصل اولور **العلامات** اگر بو مرض دمدن نشأت ايتمش ايسه علامتى
درور الاوداج والعروقدر وحمرهٔ وجه ولون وامتلاء عروقدر واگر بلغمدن نشأت ايتمش
ايسه علامتى ثقل رأس ودوار وطنين ودوى وترهل بدن وبياض لون وكثرت براق
وحركتده كسل وبصرنده ظلمت وجميع بدننده اختلاج وكثرت نوم وبرد اطرافدر واگر سوداده
نشأت ايتمش ايسه علامتى لوننده كدورت وخفقان قلب وخشونت بدن اولمقدر واگر
ضربه وسقطه دن حادث اولان ورمدن نشأت ايتمش ايسه علامتى ثقل رأس ايله
صداع واختلاط عقل وحمى واقع اولمقدر واگر بخار رديه دن نشأت ايتمش ايسه اسباب
مقدمه سندن معلوم اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اوله كه اگر مريض ميت كبى ياتوب

تنفسى

تنفسى ظاهر اولمز ايسه ودهانندن دبدنلر ظهور ايدوب خرخره ايدر ايسه غايت رديدر
برؤ ممكن دكلدر ودخى بو مرض زائل اولدقده ماده سى اگر قليل اولور ايسه لقوه يه
واگر كثير اولور ايسه فالجه انتقال ايدر واگر بو مرض دمدن اولور ايسه فالجه انتقال ايلمز
واگر نفسى ظاهر اولور ايسه سالمدر شيخ ابن سينا قانوننده ذكر ايدر كه بو مرض
بعضى كسنه لره اصابت ايدوب ميتدن فرق اولنميوب نفسى ظاهر اولمز وبعضى
دخى ساقط اولور بعده ينه خلاص اولوب نيجه مدت معمر اولور زيرا چوق كسنه لرى
كوردك خلاص اولديلر و ابو الاطبا ابقراط فاضل ديركه السكتة ان كانت قوية لم يبرأ
صاحبها وان كانت ضعيفة لم يسهل برؤه يعنى مرض سكته اگر قوى اولور ايسه
او مرضدن خلاص ممكن دكلدر واگر ضعيف اولور ايسه علاجى مشكلدر آسان دكلدر واگر
مريضى ميتميدر ويا خود مسكوتميدر معلوم ايتمك مراد ايدرلر ايسه اولا واجب اولان
بودر كه يتمش ايكى ساعت مرور ايتميه نجه اول كسنه يى دفن ايتميه لر اما احوال متبين
اولدقده فكره تأخيرك معناسى يوقدر ومسكوت ايله ميتك مابيننى فرق ايچون
اون وجه تحرير ايتمشلردر وجه اول مسكوتك يوزينى اوستنه ياتوره لر اگر درون كف
اعلايه كلوب واظفارى طوتق اولور ايسه ميتدر وجه ثانى طبيب مريضك خصيه لرى
بيننه وضع يد ايدوب بر زمان توقف ايده اگر اول موضعده حركت نبض بولنور ايسه حيدر
والا ميتدر وجه ثالث احليل ايله قاسق بيننده بر عرق واردر كه دائما حركت ايدوب
وقت موتده ساكن اولور اگر اول عرق متحرك ايسه حيدر والا ميتدر وجه رابع طبيب
برماغنى دهن نيلوفر ياخود دهن بنفشه ايله تدهين ايدوب مريضك مقعدينه
وضع ايده اگر جانب ظهرنده متحرك عرق بولنور ايسه حيدر والا ميتدر وجه خامس
طبيب برماغنى مريضك تحت لسانه محكم باصه اگر متحرك عرق بولنور ايسه حيدر والا ميتدر
وجه سادس مريضك عينينه نظر ايده لر اگر نورى وار ايسه حيدر والا ميتدر وجه سابع
مريضك فمينك اوستنه بر مقدار قطن منفوش وضع ايده لر اگر اول قطن حركت ايدر ايسه
حيدر والا ميتدر وجه ثامن مريضك بطنى اوستنه بر كاسه ايله صو قويه لر اگر
صو حركت ايدر ايسه حيدر والا ميتدر وجه تاسع مريضى بر مظلم موضعده وضع ايدوب
مقابله سنده بر شمع يقه لر بعده دقت ايله عين مريضه نظر ايده لر اگر شمعك عكسينى
مشاهده ايدرلر ايسه حيدر والا ميتدر وجه عاشر مريضى بر موضع روشنده وضع
ايدوب مريضك مردمك چشمنه دقت ايله نظر ايده لر اگر ناظر كندو وجهنى مشاهده ايدر ايسه
حيدر والا ميتدر وفقير ديرمكه بو علامتدن صحيح علامت اولمز نيجه دفعه تجربه
ايلدك تخلف ايتمدى اما بين الناس مشهور اولان علامت بودر كه مريضك اغزينه
آيينه طوترلر اگر آيينه نك يوزى بوغلانور ايسه حيدر والا ميتدر ديرلر اما حقير
ديرمكه آيينه بوغلامق ايله حياته استدلال ضعيفدر زيرا جائزدر كه درون ميتده
اولان بخارك خروجندن بوغلانه زيرا مادامكه بدن صحاقدر درون بدنده بخار
مقرردر خصوصا فصل ربيعده ميتك وجودى يخ صوغور يس بو صورتده آيينه
ايله استدلال ضعيفدر **العلاج** اگر بو مرض غلبهٔ دمدن نشأت ايتمش ايسه علاجى
قيفال ديننده ياخود دو آچیننده فصد ايده لر ويا خود صافندن فصد ايدوب

ساقیدن حجامت ایده لر حاجی پاشا مرحوم دیر کہ استادم بوعمل مدہ ودا جیندن فصد
اتمکدہ خطر وار دردی بوجائز کورمدی پس بعد الفصد والحجامه تلیین طبیعت ایچون حقنهٔ
متوسطه ایده لر ترکیبی بودر ریحان بری وسلق وسلیمه وسعتر بری وقنطران
هر بریندن بر قبضه بابونج وقنطریون صغیر هر بریندن نصف قبضه بزر سذاب وبزر رازیانج
هر بریندن بر درهم اخذ اولنوب یوز التی درهم ماء القراحیله طبخ وتصفیه دنصکره طقسان
درهمنه معجون ایارج فیقرا ایکی درهم وسکر خام اون درهم ضم وحل اولنوب بعده ایچنه
دهن بابونج ودهن سوسن ابیض هر بریندن المتشرد درهم وملح اقلاق نصف درهم اخذ
وللحاق اولنوب احتقان اولنه بعده مواد لزجه یی باشدن اسفله جذب ایچون حقنهٔ
حاده ایده لر ترکیبی بودر آیرسا اوج درهم سذاب وفونج وزوفا وقنطریون صغیر وورق
الغار وقره باش وخزاما هر بریندن نصف قبضه سنا مکی وحب قرطم بارمیش وقیه
حب ایهل وغاریقون ایکیشر درهم شحم حنظل بر درهم اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ و
تصفیه دنصکره مطبوخ مصفانك بر رطلنه التی درهم ایارج فیقرا مجوری ومعجون لوغاذیا
ومعجون مبارك ایکیشر درهم وملح اندرانی بر درهم دهن سذاب ایکی وقیه اخذ اولنوب
حل ومزج اولندقدنصکره احتقان ایده لر واکر بو مرض بلغمدن نشأت اتمش ایسه اولا حقنهٔ
حاده ایله احتقان ایدوب بعده مقیئات استعمال ایده لر ازجمله بر درهم زعفران اینبوفی
مقدار الکمانیر ماء عسل ایله نقع ایدوب شربه ایتدوره لر یاخود منسی نام طبیبك مختاری
اولان طرطیر مقی استعمال اولنه زیرا جمیع مقیئاتدن عزیز وشرینددر یاخود بر قوش یلکینی
دهن سمسم ایله تدهین ایدوب سفوف ایارج ایله مبلولا علیلك حلقومنه وضع ایدوب
تحریك ایده رك قی ایتدوره لر بعده انفنه مسك بتی ویا کندوسه ویا شونیز ویا فلفل کبی
ادویه لری مسحوقا نفخ ایده لر بعده مثرود یطوس یاخود تریاق اندروماخس ویا تریاق اربعه دن
ماء عسل ایله حل اولنوب علیله اسقا ایده لر واکر بو دوالر موجود دکل ایسه بدلنه ماء انیسون
وماء کمون وماء مصطکی ویا کلنجبین عسلی ایله مزج ایدوب شرب ایده لر وکاه اولورکه بو علتده
برءتام کلیوب حب یجبی وصابارینا مطبوخنه محتاج اولورلر ترکیبی بودر صابرینا ایکی وقیه
صاصراس بر وقیه بزر رازیانج التی درهم عود ایکی درهم اخذ اولنوب درت رطل ماء القراح
ایله طبخ ایدوب بعد التصفیه صباح علی الریق ایکی وقیه استعمال اولنه واکر بو مطبوخه بر
مقدار ماء الدارچین اضافه ایدرلرسه غایت نافعدر بعده رأس علیلی تراش ایدوب اوزرینه
ادویهٔ حارهٔ افاویه دن بعضی لرینی اخذ ایدوب وادویهٔ دماغیه ایله ممزوجا طلا ایده لر
مثلا فلفل وزنجبیل وقرنفل وقاقوله وجند بیدستر وفربیون وکندوسه وشونیز هر بریندن
بالسوی اخذ اولنوب بعد السحق دهن سنبل ایله ممزوجا رأس علیله طلا ایده لر بعده رأس
علیله بکه دن معمول بر قلنسوه وضع اوزرینه بر پاره آجی مخی وضع ایده لر حتی رأس ودماغ
علیلی کرکی کبی تسخین ایده وانفنه طورنه اوتی ماء مرزنجوش ایله ممزوجا تقطیر ایده لر
بعده مشمومات وعطوسات وکمادات مناسبه استعمال ایده لر وبو دوالر ایله علیله بر مقدار
افاقت کلورسه صرع بلغمیده اولان تدبیر ایله تدبیر ایده لر ومسهلاتدن ایارج فیقرا وایارج لوغاذیا
وجوارش تمری وحب ذهب وحب ذوالخاصه وحب منتن ویره لر وبعد الاستفراغ حمام یابسه
وماء کبریتی وحمام الهوی تجربه اولنان موضعلره اجلاس ایده لر واکر علیلده سوداء علامتی مشاهده

اولنورسه

٤٥

مشاهده اولنورسه حب لاجورد ویره لر وحقنه سنه شحم حنظل بر پنبه خرقه سوده وضع ایده لر
واکثرا اوکا تلره بر زخردل ایله عاقر قرحا تریاق ایله مزج ایدوب فم علیله مسك ایتدوره لر
حتی سیلان لعابه باعث اولوب رطوبتی آقیده بعده اطریفل اسطوخودوس وایارج فیقرا ایله
قوتلندروب تقویت رأس ودماغه سعی ایده لر مثلا بلسان سکنه که سکنه یه منسوب اولان
ادویه نك جمله سندن عزیز وشریفدر مخرینه وموضع نبضنه ویافوخه طلاء اولنه یاخود بلسان
بونیغر وسطوخی درز کلیلیه یه ومأخر رأسه ومنخرینه وشقیقه لره طلاء ایده لر واکر بو مرض
سوداء دن نشأت اتمش ایسه صرع سوداویده ذکر اولنان علاجات ایله علاج ایده لر واکر بو مرض
بخار فاسددن نشأت اتمش ایسه اولا معده ودماغی تنقیه ایچون نقوع سکنه استعمال
اولنه یاخود حب افاویا بعده ادویهٔ دماغیه دن افاویات مسخنه ایله راس ودماغی
تسخین ایده لر بعده دماغه تقویت ایچون معاجین وسفوفات مسخنه استعمال ایده لر وبو
مرضده اطباء مجربین افرنجیه نك استعمال ایتدکلری دوالر اکسیر الزاج واکسیر فاوایناد رو
شراب چغالیقا وشراب لؤلؤ وذهب آدریانوس وملح سکوتین کبی دوالردر غایت مدح
ایدرلر واکر ضربه وسقطه دن حاصل اولان اورامدن نشأت اتمش ایسه علاجی اولا فصد
بعده اورام دماغ ایچون ذکر اولنان دوالر ایله علاج اولنه بعده دماغه تقویته مشغول
اوله لر ودخی معلوم اوله که بو مرضده لازم اولان طبیعتی تلیین ومواددی اسفله جذب
اتمکدر وبو مرضك جمیع انواعنه اطراف بدن علیلی محکم قوة ایله حك اتمك ورأسی تراش و
مسامانی تفتیح ایدوب موادی خارجه جذب ایچون منفطات وضع ایده لر اکر سوء مزاج
حاره دن نشأت اتمش دکل ایسه ادویهٔ منفطه نافعدر واکر بو مرض بالکلیه مندفع اولمز
ایسه دن داغ اوره لر یاخود ایکی قولندن کی ایدوب اشلده لر غایت نافعدر ودخی معلوم
اوله که بو علاجلر یکرمی درت کونه وارنجه اولور اکر برء تام حاصل اولورسه نه خوش
والا فلجه ویا لقوه یه انتقال ایدر زیرا ماده سی کثیر وغلیظدر الغذاء اکر بو مرض
دموی ایسه غداسی حمص ولوز حلوا ایله مزورهٔ ماشدر واکر بلغمی اولورسه اسفیدبا
ولحوم عصافیر وفراخ حمام مع سعتر ودارچین تناول ایده لر وماء حمص دخی نافعدر وکاهیجه خمر
عتیقدن بر جرعه اعطاء ایده لر واکر غداسی فقط اکل خبزه قصر ایدرلرسه غایت اعلا اولور

الفصل السابع والعشرون فی الفالج

فالج فلج دیدکلری مرضدر که مبتلاسنه مفلوج
تسمیه اولنور لسان ترکیده عند عوام الناس دامله وکوتروملك دیرلر زبان فارسیده
نیم رنجه تعبیر ایدرلر لسان یونانیده پاراآلیسیتس تسمیه ایدرلر استرخاء اعصاب
معناسنه در وبو مرض فالج ایکی نوع اوزرینه در بر یسی مطلقا اعضادن بر عضوه عارض
اولان استرخادر وبر یسی دخی انسانك بر شقنه عارض اولان استرخادر وبو نوع دخی
ایکی قسمدر بر قسمی عنقدن اشاغی یا قدمه وارنجه طولا استرخا عارض اولمقدر رأس
ووجه سالم اولور وبر قسمی دخی من الفرق الی القدم بر شقنه عارض اولور استرخادر
محصل الکلام عند اطباء متقدمین استرخاء عضودر وکرك عضو واحد اولسون بر برمو کبی
وکرك رأسدن غیری مجموع بدن اولسون وعرف اطباء عند المتأخرین نصف بدنك طولا
استرخاسیدر اما متأخرین افرنج وذکریا رازی کبیلر ماده نك قلت وکثرتی حسبیله
بر شقه وبر عضوه مخصوص اولوب شق آخرده اولمسنه ذاهب اولمشلردر وشیخ الرئیس

ابن سینا دیرکه نخاع ایکی قسمه منقسمدر اکرچه حس انی ادراک اتمز سه ایکی قسمنه عام
اولور وکاهیجه ماده قلیل اولوب بر عضوك بر جزؤینه آفت عارض اولوب جزؤ آخری سالم
اولور وکاه ماده کثیر اولوب بتون عضوه آفت عارض اولور دیدیکی کلامنه اعتراض ایلدیلر
لکن مجربین اطبانک اکثری شیخک بو قولنی تأیید وتصدیق اتمشدرلر نته کیم اصحاب تشریحدن
دارولیوس نام طبیب نخاعك اقسامنی مشاهده ایلدم دیدی وسنارطوس جرهانی دخی
شیخك نخاع ایکی قسمدر دیدیکی صحیحدر بز مشاهده ایلدك دیدی **السبب** بو مرضك
سببی یا سوء مزاج سادج یا مادیدرکه ماده نك عضوه دوکلمه سندن منافذ روح منسد
اولوب روح حساس ومحرك نفوذ ایده مز یاخود نفوذ ایدر اما عضو قبول اتمز سوء مزاج
مفرط واقع اولدوغندن وسوء مزاج دخی کثرت برودت ایله رطوبتدن حادث اولور
وکاه اولورکه برودت ایله رطوبت بر عضوه مخصوص اولور مثلا نته کیم اما دفعةً واقع اولمز
ویاخود بر بخار ردیه دنلدرکه روح نفسانینی افساد ایدوب فعلنی ابطال ایدر نته کیم
علت اسکوربوطیه ده واقعدر ودخی متأخرین بو مرضی اخلاط اربعه نك هر بریندن
حادث اولمسنه ذاهب اولمشلردر وکاه اولورکه سکته وقولنج وصرع واختناق الرحم و
حمیات مزمنه کبی مرضلردن بطریق الانتقال حادث اولور ودخی کرك صفرا وکرك سودا
هرنقدر یابس ایسه لر دخی خلط اولدقلری حیثیتدن سیلان ایجاب ایدر رطوبتدن خالی
دکلدر پس ایمدی بونلردن دخی فلج ظهور ایدر زیرا کاه اولورکه حمیء ردیه لردن بعد تره
بر خلط ردی بولنوب روحك فعلنی ابطال اتمکله بو مرض حاصل اولور ودخی شول خلطکه
یا کثرتیله ویا غلظتیله ویا لزوجتیله منافذ روح نفسانیبی سد ایدر ویاخود برودتك
کثافتندن عضو منقبض اولوب اعصابی صقدوغی اجلدن روح نفسانینك دخی مجرسی ضیق
اولوب اشاغه کذار ایده مز بوبله اولنجه اول عضوك حس وحرکتی باطل اولور نته کیم خارجدن
بر عضوی محکم صاررق شدت ایله لر روحك منفذلری صیقلمغله روح اول عضوه نفوذ
ایده میوب اول عضو حس وحرکتدن جیه اولور وکاهیجه ضرب وسقطه وعظمك بر
جانبه میل اتمسندن دخی حادث اولور ویا ضاغطه که اکا مجاور اولمغله روحك نفوذنی منع
ایدر ورم کبی وکاهیجه عضوك غلظتندن مسلم منقبض اولمغله ویا سدة ایله بیله منقبض
اولوب منابت عصبه ورم اولدوغی کبی واعصابك شعبه لرنده سدة حاصل اولمسندن
دخی اولور وکاهیجه قطعدن دخی حادث اولور اما اکر قطع طولا اولورسه ضرر اتمز
اکر عرضا اولورسه فلج حادث اولور ودخی ورمدن عارض اولان بونك مخالفیدر زیرا
قطع دفعةً وورم تدریجا اولور وورم حار غددتله وحمایله وجعیله معلوم اولور وورم
صلب تقدماً وجع حس اولنورکه عصب منعقد اولور واکثرده ضرب عقبنجه اولور وورم رخودن
حادث وخدردن ور مقدار وجمودن خالی دکلدر وحرکته زیاده اولور واکر سبب عصبه نك
شعبه لرنده اولسه او شعبه دن هر قنغی اعضایه حس وحرکت واررسه اول اعضاده فلج اولور
اکر عنقك نخاعندن بر جنبی مختنق اولسه نصف بدن فلج اولور الا وجه اولمز واکر سبب
دماغك بطن مؤخرینك احدی الشقین نده اولسه نصف بدن ونصف وجه فلج اولور و
نصف راسك جلدنده خدر حس اولنور واکر سبب دماغك جمله بطننده اولسه جمله بدن
فلج اولور الا الرأس اولماز زیرا عام اولسه سکته اولور ایدی وبو کونه اولان فلجه ابو بلقیسا

تسمیه ایدرلر ودخی فصل شتاده سفر اتمك ونمناك وزیاده رطوبتلی موضعلرده ساکن اولمق
وهنوز رطوبتی زائل اولمامش جدید خانه لرده نائم اولمق وکثرتیله مهتابده اویومق وکثرت اکل
وشرب علی الخصوص کثرت شرب شرابدن حادث اولور وکثرت جماع دخی بو مرضه سبب اولور
العلامات اکر بو مرض بلغمدن اولورسه علامتی حس وحرکت باطل اولوب نبضی بطی و
متفاوت اولمقدر وقاروره سی بیاض وکاهیجه احمر واصفر دخی اولور کبدی ضعیف ویاخود
کبدده ورم اولدیغندن اوتوری ودخی عطشی قلیل ونومی وبزاقی کثیر اولور الی واباغی
طوتمز کاه اولورکه من الرأس الی القدم حرکت ایده مز وکاه اولورکه جمله بدن طوتیلوب
حس وحرکتدن قالور واکر بو مرض دمدن اولورسه علامتی حمرت لون ولمس ایدلکده حرارت
مشاهد اولمق وانتفاخ اوداجدر واکر بو مرض سودادن اولورسه علامتی علیلك مقدما
مسخنات ومجففاتدن اولان شئلره استعمال ایتمه سیدر وعضو علیلده تقلص واقع اولمقدر
واکر بو مرض صفرادن اولورسه علامتی عضوده جفافت ونحافت واقع اولور واکر بو مرض
خارجدن اولان برودت ورطوبتدن اولورسه علامتی لمس ایله معلوم اولور **تقدمة المعرفة**
سنارطوس نام حکیم دیرکه بو مرضك اسلم اولوب قابل تدبیر اولانی عضوده واقع اولوب
افعال الدماغ بالکلیه باطل اولمیاندر اما دماغ مختل اولوب افعالی دخی بالکلیه باطل
اولورسه وامراض مزمنه عقبنده واقع اولورسه علاجی متعسردر خصوصا لسانده دخی
آفت اوله وصاحب حاوی دیرکه اکر عضو مفلوجك لون طبیعیسی تغیر اولوب هزال وصغری
اولمازسه برؤ مأمولدر والا امر عسیردر ابقراط فاضل فصولنده دیرکه اکر اصحاب فلجه حمی
کلسه مفلوجه برؤ حاصل اولور واکر محمومده حمی موجود ایکن فلج اصابت ایلسه لابرؤ له
فهومات وینه ابقراط دیرکه اکر فلج قوی اولورسه علاجی ممکن دکلدر واکر ضعیف اولورسه
آسان دکلدر ایلاقی ابن ماسویه دن نقل ایدوب دیرکه بن تحقیق مفلوجی کوردم که اسهاله
کرفتار اولوب مرضی مندفع اولدی واکر مفلوجك تلفظنده خلل اولمیوب آسان وجهله تکلم
ایدرسه علت اول وقت نخاعنده در علاج آساندر واکر تکلمده اضطراب چکرسه علت دماغنده در
علاج غایت مشکلدر اسباب علامات صاحبی دیرکه اکر ضربه وسقطه دن ورم نخاع حاصل
اولوب انلردن دفعةً فلج حادث اولورسه اکا علاج اولمز زیرا عصبك فسخ وقطعنه دلالت
ایدر واکر دفعةً حادث اولمیوب ایکی یا دخی زیاده ایامدن صکره حادث اولورسه قابل
العلاجدر زیرا تورم عصب وانصباب مواده دلالت ایدر حاجی پاشا دیرکه عرضا قطع
عصب سببیله حادث اولان فلجه علاج ممکن دکلدر **العلاج** فلجك علاجنده اولا طبیب
لبیبه لازم وواجبدر که مبادی اعصابه عالم اوله بعده نظر ایده لر علت ظهور ایده لی نقدار
ایام مرور اتمشدر معلوم ایده لر بعده ایام اربعه یاخود اسبوع مرور اتمش ایسه وعلت
دخی خفیف ایسه خفیف ولطیف دوالر وغدالر ایله تدبیر ایدوب علتك نضجنه منتظر
اوله لر اکر ممکن ایسه غذای علیلی غایت تقلیل ایده لر واشربه معتاده یرینه ماء عسل
ویره لر واکر قاروره ده آثار نضج ظاهر اولورسه ابتداء حقنهٔ لینه بعده حقنهٔ متوسطه
بعده حقنهٔ حاره ایده لر وبو اثناده یعنی یوم اولدن یوم سابعه وارنجه علیلك راحت
وقوت بدننه مراعات ایدرك علاج وتدبیر ایده لر لکن ادویهٔ مسهله قویه دن احتراز
ایده لر زیرا ادویهٔ قویه تحریك مواد اتمکله علتك زیاده لکنه باعث اولور پس ایمدی

اوللرده ادویهٔ قویه‌یی استعمال اولنیوب ادویهٔ خفیفه استعمالی هر وجهله اوفق و اشبهدر
واکر علت قوی اولوب و ایام سبعه تمام مرور اتمش ایسه و نضج تام دخی بولنورسه ادویهٔ
قویه لا بأس‌در و بعضیلر اسبوع ثلثه مرور اتمدکجه ادویهٔ قویه ویرمدیلر و اطبا تجربه‌نک
بعضیلری اسبوعین تمام اولنجه ادویهٔ خفیفه‌یه قصر اتمشلردر محصل الکلام ظهور علتدن
درت کون وارنجه نضجه سعی ایدوب ایام اربعه تمام اولدقده احتقانات مناسبه ایله تنقیه
ایده‌لر واکر علامت غلبهٔ دم وار ایسه فصد ایدوب قوتی مقدارنجه اخراج دم ایده‌لر
زیرا فصد ایله تنقیهٔ تام حاصل اولوب فصد ایله بلغم دخی خروج ایدر و معلوم اولدکم
بلغمک تولدی و تزایدی معده‌ده در و معده‌یی اویکند و حصولی ایکی نسنه‌دندر کم بری حرارت
غریزیه و قوت دافعه‌نک ضعفندن هضم ضعیف اولمقدندر ایکنجیسی مبردات و مرطبات
کرک داخلدن و کرک خارجدن اصابت اتمکدندر پس ایمدی بعد الفصد مزاج عضوی
تعدیل ایدوب تقویت ویرمک ایچون علیلی ابزنه وضع ایدوب بعده بلسان و ادهان
حاره ایله محکم تمریخ و دلک ایده‌لر و هر کون نصف درهم تریاق اندروماخس یاخود
مثرودیطوس یاخود معجون فلاسفه استعمال ایتدیرمک غایت نافعدر و دخی معلوم اولدکه
بو علتک ماده‌سی غایت غلیظ و لزج اولمغله دفعهٔ واحده‌ده تنضیج و تنقیه ممکن اولمدقده
پس ایمدی منضجات و ملینات ایله استفراغ تکرار بتکرار اعاده اولنمق کرکدر که حتی تنقیه
تام حاصل اوله ایمدی ابتدا نضج مواد ایچون ماء عسل و شراب سکنجبین عنصلی عسلی و یا
غداء منضج ایله استعمال ایتدوره‌لر بعده شراب اصول یاخود زهر اسطوخودوس
و بزر کرفس و بزر رازیانج و انیسون و عرق السوس مطبوخی اخذ اولنوب بعد الطبخ سکنجبین
عنصلی یاخود کلنجبین ایله ممزوجاً استعمال ایتدوره‌لر و یاخود تنضیج مواد و تنقیه سدد
ایچون شراب کمافیطوس استعمال اولنسه غایت مناسبدر صنعتی بودر کمافیطوس ایکی قبضه
مرزنجوش و سلیخه و جعده و سعتر و فودنج و زوفا و سذاب بری و فسطراس بر رقبضه درنباد
و دوقو و جنطیانا و سنبل اقلیطی و عاقرقرحا و سنبل رومی هر برندن نصف وقیه اصل رازیانج
و اصل کرفس و اصل فطراسالیون و اصل هلیون و اصل هر دم بهار هر برندن بر وقیه
زهر اسطوخودوس و انیسون و رازیانج و جوزبوا هندی و کراویا و سیسالیوس هر برندن
اوچ درهم زبیب احمر منزوع العجم ایکی وقیه اخذ اولنوب ماء القراح ایله تلثی زائل اولنجه
طبخ اولنوب بعد التصفیه عسل منزوع الرغوه ایله شراب قوامنه کلنجه طبخ اولنوب بعد التصفیه
حفظ اولنه مقدار استعمالی ایکی قاشقدر صبحاً و مساءً ماء مقطر اکلیل الجبل یاخود ماء فاوانیا
یاخود علته مناسب سائر امیاه مناسبه ایله استعمال ایتدوره‌لر بعده نظر ایده‌لر اکر علیلک
قاروره‌سی بیاض و مکدر و غلیظ القوام ایسه معلوم اولدکه هنوز مادهٔ علتده نضج کلمه‌مشدر
و اکر علیلک قاروره‌سی نه زیاده غلیظ و نه زیاده رقیق اولوب معتدل القوام و رسوبی
بیاض و املس و مجتمع اولوب قاروره‌نک قعرینه مترسب اولمش ایسه نضجه دلیلدر همان
اول وقتده استفراغه شروع ایده‌لر مثلا اطبای افرنجیه‌نک معتمدلرندن منسیحت نام
طبیب بو حقنه‌یی مدح ایدوب تجربه ایلدی صنعتی بودر اصل عاقرقرحا و اصل الوج بر بر
وقیه سورنجان مصری و غاریقون ابیض یارمشر وقیه اکلیل الجبل و ورق اسارون
و حشیشة الفلج و زوفا ایکیشر درهم شحم حنظل بر درهم اخذ اولنوب ماء القراح ایله

طبخ

47 ٤٧

طبخ و تصفیه‌دن صکره مطبوخ مصفادن بر رطل اخذ و ایچینه اوچ وقیه دهن سذاب
و بر وقیه ایارج باکیبوس و نصف وقیه ملح الطعام ضم ایدوب احتقان اولنه
و بونه طبیب حاذق درکه بو احتقاندن صکره بو حقنه‌یی استعمال اتمک غایت مناسبدر
صنعتی بودر اصل حماض الصغیر و حب الابهل بر در وقیه سورنجان و بزر حنظل اوچر
درهم کمافیطوس و مرزنجوش و اسطوخودوس و سذاب و سلیخه و سعتر هر برندن
ایکیشر درهم اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ بعده مطبوخ مصفادن بر رطلنه اوچ وقیه
دهن زهر حشیشة الفلج و بر وقیه معجون دیافنیقون و بر بچق درهم ملح اندرانی ضم
اولنوب احتقان ایده‌لر و بعضیلر بحسب الاقتضا معجون سنا و معجون المبارک
و ایارج فیقرا و ایارج لوغازیا و جوهر سنا و شراب الورد المکرر و عسل الورد کبی
ادویهٔ مسهله دخی ضم اولنوب استعمال ایده‌لر و اطبای یونانیه بو مرضک حقنه‌لرنده
شحم حنظل و قنطوریون زیاده استعمال اتمکی امر اتمشلردر فی الحقیقه غایت نافعدر
بعده بونه منضجات و مفتحات استعمالنه شروع اولنوب باقی مواد نضجی تنضیج
ایده‌لر بعد التنضیج المسدد بونه احتقاناته شروع اولنوب حتی اسبوع ثلثه تمام اولدقده
بعده مسهلات استعمال اولنه مثلا بدن و دماغی تنقیه ایچون مناسب اولان مسهلاتدن
حب منتن و حب اقاویا یاخود بو حبی استعمال ایتدوره‌لر صنعتی بودر شحم حنظل
و سقمونیاء مدبر و ملح هندی و مقل ازرق و کثیرا و رب السوس هر برندن بیش درهم
سفوف ایارج فیقرا و غاریقون ابیض بر در درهم فرفیون نیم درهم اسطوخودوس
بر مثقال اخذ اولنوب دهن اللوز ایله تدهین و عسل خیار شنبر ایله حبلر ایده‌لر
یاخود حب غاریقون و حب سورنجان و حب قوقیا و معجون دیافنیقون و معجون تمر
کبی که خصوصا انکره بر مقدار صبر اولدوغی حسبتی اولنه یاخود بو حبی استعمال ایتدوره‌لر
مجربدر صنعتی بودر ایارج فیقرا بر بچق درهم غاریقون و معجون عقاقان اوچر درهم شحم حنظل
و سقمونیا بر بچق درهم زنجبیل و دارچین و قرنفل و انیسون هر برندن نصف درهم
اخذ اولنوب بعد السحق بر درهم شراب اسطوخودوس ایله حل اولنمش مقل ایله حبلر اولنوب
حبلر اولنه هفته‌ده ایکی دفعه بو حبلردن ایکیجه نصف لیلده اوچ درهم استعمال اولنوب
صباح علی الریق بو مطبوخی ایچوره‌لر ترکیبی بودر سناء مکی منقی درت وقیه تربد مجوف
ابیض و سورنجان مصری بر بچق وقیه قشر عود الهیاق بر وقیه دارچین نصف وقیه
قرنفل و انیسون ایکیشر درهم اخذ اولنوب قانون اوزره دق اولندقدن صکره یکرمی
درت ساعت مکان فاتره‌ده ترک ایدوب بعده طبخ و تصفیه اولنوب ایچنه مقدار
الکفایه سکر ابیض ضم و تکرارینه طبخ اولنوب شراب ایدوب استعمال ایتدوره‌لر و بو اثناده
نواحی رأسدن بلغم ترجیحی تحلیل ایچون لب کوکنار مدقوق عسل ایله ممزوجاً ویره‌لر
و کاهیجه تنقیهٔ دماغ ایچون سعوطات و عطوسات دخی استعمال اولنور و بو معجون
بو علته بالخاصه نافع و مجربدر اولان دوا الزردتددر صنعتی بودر طبخ اولنمش دماغ ارنب
نصف رطل کمافیطوس و فسطراس و ترمنتین هر برندن اوچر وقیه دارچین و قرنفل
و فلفل هر برندن بر درهم اخذ و سحق اولنوب قدر الکفایه سکر ابیض یاخود عسل ایله
معجون اولنه مقدار استعمالی صباح و اخشام درت درهمدن التی درهمه وارنجه‌یه دکن

استعمال ایدنصکره اوچ ساعتدن صکره طعام اکل اولنمیه ودخی علیله صو یرینه چوبچینی مطبوخی
یاخود ماء مقطر سلیخه ویا اکلیل الجبل ویره لر لکن اهویهٔ بارده وامیاه مبرده دن احتراز
لازمدر ودخی بعد التنقیهٔ البدن والدماغ اربعین ثمانیه دك بو مطبوخ حجما الیمانیه یه
استعمال ایتدوره لر بعده علیلك اعضاء عصبانیه لرینه تقویت کذلك اعصابلرینی تسخین
وسده لرینی تفتیح ایدوب تعدیل مزاج ایتمك ایچون بو آبزنه بالدفعات ادخال ایده لر
ترکیبی بودر کبریت قسطوفنی اوچ رطل ملح بحری وعاقرقرحا برر رطل طرطیر خام وبارود
یارمیشر رطل حب الابهل وحب الغار المتیشر وقیه خراطین مغسول مجفف بشر وقیه اکلیل الجبل
وسلیخه ومرزنجوش وسنبل رومی وزوفا وکمافیطوس وحاشا هر برندن بر وقیه زهر بابونج
وزهر بوصیر واکلیل الملك وزهر هیوفاریقون هر برندن نصف وقیه اخذ اولنوب اولا
کبریت وملح وبارود وطرطیر مسحوقاً قدر الکفایه ماء القراح ایله واخرجه طبخ اولنوب بعده
حب الغار وحب الابهل مدقوقا وادویهٔ سائره مقطوعاً الحاق وبر مقدار دخی طبخ اولندقدنصکره
قانوده اورزه آنوب ایده لر بعده علیلی قراشنه وضع ایدوب یورغان ایله ستر وتعریق ایده لر
بعده بلسانات وادهانات ومحلولات واطلیات مناسبه دن هنقیسی موجود اولور ایسه
مسحاً اطلا ایدوب محکم دلك ایده لر ومتأخرین اطباء یونانیه واوربجنه نك اکثریا استعمال
وتجربه ایلدکلری دوا البلسان الفتنه لارطمانوس وبلسان اعصابی وبلسان بولیقرسطون
وبلسان المفلوجین کذلك دهن بلسانی ودهن خراطین المعطر ودهن الفالج ودهن سنبل
ودهن فلاسفه ودهن شمع ودهن کهربا کبی کذلك محلول خراطین وطلاء المفالج وصبغ ذراریح در
پس بو مرضده فقیر قلیل البضاعه نك اختراعم اولان بلسان که نیجه مدتدر که استعمال ایدرم
اصلا تخلف ایتمدی ترکیبی بودر سعتر وحجم کبیر ومشکطرامشیع هر برندن ایکی وقیه بزر خردل
وبزر حرامابرد یجی وقیه صمغ لامیه ومرصافی ولبان ابیض وصبر اسقطوری وجندبیدستر
هر برندن نصف وقیه جوزبوا ودارچین وزرنباد وخولنجان وقصب الذریره وودج واجلیلما
هر برندن اوچر درهم اخذ اولنوب جریشا دق اولندقدنصکره روح الشراب خالص بردرطل
میعهٔ السائله ایکی وقیه دهن هیوفاریقون ودهن سذاب ودهن بابونج ودهن حب الغار
ودهن شونیز ودهن شبت ودهن خراطین هر برندن بر وقیه اخذ اولنوب بالاده ذکر اولنان
اجزاء مدقوقه ایله معاً بر انبیق عائل الرقبه یه وضع واوچ کون حمام ماریه ده نقع وتعفین
اولنوب بعده آتوپ حکماده منار اولنیدن بداء اولنوب تدریجا نارینی زیاده ایدرك نارحاویه یه
وارنجه نارینی زیاده ایده رك تقطیر ایده لر تا بتدا بر روح خروج ایدر بعده دهن احمر خروج ایدر
روحی باشقه جه حفظ ایدوب دهنی دخی باشقه حفظ ایده لر بعده دهن فلاسفه
ودهن ترمنتین اوچر وقیه دهن قثه ودهن لادن ودهن کهربا ودهن مصطکی ودهن اکلیل الجبل
ودهن اسطوخودوس ودهن سلیخه ودهن دبابه ودهن ابهل ودهن صابون ودهن قرنفل
ودهن شمع اخذ اولنوب سابقا حفظ اولنان دهن مقطره مزج ایدوب مکان فاتره ده
بر قاچ کون تعفین اولنوب حفظ اولنه وروح محفوظ دخی علل اعصابیه ده علاج تام
ودواء ما لا کلامدر وبو تدابیر ایله تدبیر اولنور کن علیلك دماغنی تنقیه وعلل راسیهٔ بارده سنی
دفع وازاله واخراج نفثه معین اولمق ایچون بو لبانزجی کاه کاه استعمال ایتدوره لر ترکیبی بودر
مصطکی اوچ درهم عود القرح ومیویزج ایکیشر درهم اجلیقا نصف درهم کبابه چوبیر درهم

فرفیون سدیس درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه شمع ایله قرص اولنوب مریضك فمنده مضغ
ایتدوره لر اخراج نفثه معین اولور بهر یوم اوچ دفعه بو معجوندن اعطا ایده لر مجرب در علل
اعصابیه وکذلك اعضاء عصبانیه نك مجموعنده عدیم النظیر بر دوا وسریع التأثیر در صنعتی بو در
خمیرهٔ زهر سلیخه اوچ وقیه خمیرهٔ اکلیل الجبل بر وقیه خمیرهٔ قوقلماریلا بر بچق وقیه سفوف
اناویاء بالورد وسفوف دیارودون صحیح العمل بر ربچق درهم شراب اسطوخودوس عربی
اوچ وقیه دهن الکهربا ثلث درهم اخذ اولنوب صنعت اوزره معجون اولنه مقدار استعمالی
اوچ درهمدر واکر بو مرض احتراق دمدن حادث اولان سوداءدن نشأت ایتمش ایسه علاجی
وتدبیری فالج بلغمیه یه قریبدر لکن مرطبات ومحللاته زیاده جه سعی لازمدر وبعد النضج
بدنی ودماغی تنقیه ایچون مطبوخ افتیمون وحب افتیمون ومعجون نجاح وبونلر امثالی
ادویهٔ مسهله استعمال ایده لر ومعلوم اولهکه کرك احتقانلر بینده وکرك مسهلاتنده ادویهٔ بلغمیه
ایله ادویهٔ سوداویه یی ممزوجاً استعمال ایتمك لازمدر ومسهلاتنده ادویهٔ قلبیه مفرحه یی
زیاده ایده لر وکاه کاه ماء جبن اعطا ایده لر واکر بو مرض بلغم ایله صفراء رقیقه اجتماعندن
حادث اولمش ایسه یعنی ماده سنه بر مقدار صفرا قارشمش ایسه یاخود امراض حاده دن صکره
واقع اولمش ایسه ادویهٔ حاره دن اجتناب ایتمك لازمدر ولایق اولان اولدرکه ابتدا حقنهٔ لینه
ایله بلغم مائی جانبنه مراعات ایده رك قدرت حلواسی وشراب الورد المکرر کبی ادویهٔ ملینه
ومسهله استعمال اولنه وبعد التنقیه اعتداله قریب بارد ورطب اولان دوالر ایله تدبیر
وعلاج ایده لر بعده بالاده تحریر اولنان تدابیر باقیه ایله تدبیر ایده لر واکر بو مرض ضربه و
سقطه ویاخود اورامدن حادث اولمش ایسه نظر ایده لر اکر دفعهٔ واقع اولمش ایسه علاجه
تصدی ایتمیه لر واکر مرض تدریج ایله اصابت ایتدی ایسه علاجی اولاً تحریر سابق اوزره
انضاج مواده سعی وحقنهٔ ملینه ومسهلات مناسبه ایله تنقیهٔ بدن ودماغه اهتمام
ایده لر لکن دوالرینه مقویه اولان اشیا انضمامی بهر حال لازمدر باقی علاجاتی ضربه و
سقطه واورام علاجی کبیدر محلنه نظر اولنه وحکماء لاطینیه نك اکثری اعضاء اعصاب
وعضلاته واقع اولان جراحات وضربه وسقطه دن حادث اولان آفاته کذلك علل المفاصل
واسترخاء وفالج الدوا اعضاءیه قوت ویرمك ایچون دهن خراطین ومحلول خراطین استعمال
ایتمکی غایت مدح ایدرلر فی الحقیقه زیاده مأثر ومجرب الفعلدر واکر بو مرض کثرت رطوبت
نتیجه سی ایله انخلاع مفاصل یاخود فقرات ظهرك بر جانبه میلندن حادث اولمش ایسه
بعد التدبیر الکلی اول موضعی ادهان مناسبه ایله محکم دلك ایدوب موضعنه رد ایده لر
بعده اوزرینه تقویت ویرمك ایچون اضمده مقویه وضع ایده لر باقی علاجی عینه علاج
خلع در التجربه للفقیر بیکیوز التمش سنه سی اوائلنده طائفهٔ یهوددن اوجاق بازرکانینك
اوغللرندن تخمیناً اون سکز یاشنده بر اوغلان بو مرضه درچار اولمغله بر سنه ممتد اولمش ایدی
مزاجی سوداوی وجانب طحالنده بر وجع شدید وار ایدی وهر یوم احتشام وصباح الجی
درهم مقداری دم قیء ایدر ایدی علاجنده اطباء زمانه عاجز قالمشلر حاصل کلام استادم
فاضل فیلسوف علی البروسینك استادی درویش عمر شفائی فاضل جانب فقیره تشریف
بیورد قلرینی مسموع یهودی جبر الوب تدبیرینی رجا وبیاز ایلدیلر بن دخی فاضل مذکوره
عرض ایلدکده ایی اوغل علاج مرضادن بکافور کلدی اکر جنابك در عهده ایدرسك سکا

سفوف وبرآبزن وبر بلسان تعليم ايدهيم كندي مجرب بدر ديدكده فقير دخي دستيني بوس
ايدوب طرفي بوندن كلان آدمه انشاء الله تعالى تدبير اولنور ديوب علاجنه شروع ايدوب
اولاً قطع في الدم ايچون بو سفوفدن بر درهم احشام على الفراش استعمال ايكدوب اوزرينه
مطبوخ انجبار شرب ايتمكي امر ايلدم اول سفوفك تركيبي بودر طين مختوم وطين ارمني مدبر
ودم اخوين قاطر هر بريدن ايكي درهم زنجفرة جبلي المدبر وزعفران حديد قابض وحجر جاطيطس
وكادي هندي هر بريدن بر روقيه شب غبيط بر درهم كبريت الزاج المحذر وافيون مدبر
بارميشر درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه وسفوف ثانينك دخي تركيبي بودر كادي هندي
وزعفران الحديد القابض ودم اخوين القاطر وعين سرطان هر بريدن بر درهم وحجر جاطيطس
ومرجان احمر مدبر وشب غبيط هر بريدن نصف درهم افيون مسحوق ايكي بچق وقيه
بزر خشخاش ابيض جش وقيه سكر فانيد بر بچق وقيه اخذ اولنوب بعد السحق والمزج
سفوف اولنه مقدار استعمالي عند النوم بر درهمدر پس ايدي ايكي كون مرورنده هم قئ وهم
وجع قطع اولوب برؤ حاصل اولدي بعده فلجنه علاجه شروع ايلدك وتموز شدت شتاده
واقع اولمغله درون حمامده آبزنلر ايدوب بعده جامكان حمامده عليلك اكسه سنه تعود
وارنجه مجموع فقرات ظهر ووركين وساقين لوينه بو طلاء ومحكم ذلك ايتمكله التمش
كونده برؤتام حاصل اولدي حال بوكه عضوينه هزال وصغر دخي كلمش ايدي اول آبزنك
تركيبي بودر اكليل الملك وبابونج وشبث وحلبه وبزر كتان هر بريدن ايكيشر قبضه افسنتين
ونعناع وفلسقون وفودنج وقيصوم وكماذيطوس وكمادريوس واسطوخودوس وبتونعه
ومرزنجوش وبوصير وسليخه هر بريدن بر بچق قبضه كبريت قسطوني نصف رطل بارود
درت وقيه ملح الي وقيه اخذ اولنوب بعد الطبخ آبزن اولنه وبلسان مذكورك دخي
تركيبي بودر لبان ابيض ومصطكي وسنبل هندي ودارفلفل وعود القرح هر بريدن اوچ
درهم جندبيدستر وفرفيون ايكيشر درهم قرنفل ايكي وقيه اخذ اولنوب بعد الدق بر
سمين قازن ايچني دولدوره جق قدر اكليل الجبل وايكي وقيه شحم سقنقور البري اخذ ولجزاء
مدقوقه ايله محكم مزج وقدر الكفايه ماء انكوري ضم ايدوب قازك ايچني دولدوره لر
وبر كباب شيشنه چكيروب كنارنده كباب ايدرلر وبو اثناده آلتنه بر نحاس تابه وضع ايدوب
جاري اولان دهني اخذ ايدرلر بو دهنك ايچنه دهن حب الابهل ودهن بلسان ايكي
بر بچق وقيه دهن سليخه ودهن صابون ودهن كهربا هر بريدن نصف وقيه دهن
فلاسفه اوچ درهم ضم ومزج اولنوب بلسان ايدرلر التجربه اسكندر يوناني ديركه
بن خلط صفرادن مفلوج اولمش آدم كوردم اول عصرك اطباسي انكا مشهور اولان علاجلري
ايتديلر برؤ حاصل اولمدي بن انكا ايارج فيقرادن بر شربت ويردم بر قاچ مجلس صفرا
عمل ايلدي بعده بارد ورطب غذا وشرابلر اعطا ايتمكله مريضه برؤتام حاصل اولدي
التجربه بولس حكيم دخي شهادت ايدوب ديركه بن بر مفلوجي مشاهده ايلدم كه ماده سي
صفرادر انكا مسهلات صفراويه ويروب مبرد ومرطب غذا وشرابلر ايله علاج ايلدم مرضندن
خلاص اولدي وطبيبان مزبورانك قوللري صحيحدر لكن صرف صفرا دكلدر بلكه بر مقدار
بلغم رقيق ايله مختلطدر وحذاق اطباء كيمائيه نك بو علتده استعمال ايلدكلري روح طرطير
وروح الطرطير المركب وروح الكافور وروح النوشادر ودهن سنبل ودهن عقرب الكبير

ودهن

ودهن شمع ودهن آجر وبلسان الحنته واصطماخيقون بوتريوس وايدرومالي وشراب لولو
وشراب جفاليقا للنسيمت وضبغ ذو الخلاصه وحب زمردي وحب سكبينج وماء نارجين
وماء فاوانيا وماء مفاصلي لمنسيحت ونيچه بونلر كبي دوالردر

الفصل الثامن والعشرون في التشنج والتمدد والكزاز

تشنج لغتده بورشمق وبوزلمك وقورومق معناسنه در اما اصطلاح اطباده سكرلرك
بوزلمسنه ديرلر لسان يونانيده اسپاسموس تسميه ايدرلر وبو ايكي نوع اوزرينه در
برينه تشنج رطب وتشنج امتلائي وبرينه تشنج يابس وتشنج استفراغي تسميه ايدرلر
پس ايمدي تشنج امتلائي اعصاب وعضلاتك كندي مبداء لرينه منجذب اولدقلرندن
عرضلرينه زياده لك وطوللرينه نقصان كلديكي اجلدن اعصابك بوزلمسيدركه وجع
ايله بغتةً ظهور ايدر يعني حركت انبساطدن ويا حركت انقباضدن وياخود ايكيسندن
دخي معطل اولوب عليل اعضاسني اوزاتمغه ويا چكمكه ويا ايكيسنه دخي قادر اولمز
وبو تعريفك كزاز ايله تمدده دخي عمومي اولديغي في اشنايا نرخني دكلدر وبونلرك
اسبابي دخي بعينه تشنج كبيدر اما مادي اولدقلري صورتده ماده بين عضلاتك ليفلرنده
مستقر اولمغله اعصابك طولنه نقصان كلوب انجق قابليق عارض اولديغي ايچون
اعضا كريلوب بوكلمسي مشكل اولور انكچون كزازه وتمدده تشنج دخي تسميه ايدرلر
واكثر اطبا بو مرضي اخلاط ثلثه نك هر بريدن اولمسيني تجويز ايلديلر يعني بلغم ودم
وسودا كبي اما متأخرين اطباسنك بعضيلري خلط صفراويه دن دخي اولور ديديلر
وبو مقامده غاية البيان صاحبي ديركه اكر تشنجه موجب اولان صفرا حدتلي ولذاع
اولورسه انك لذعندن اعصاب كندي مبدائنه منجذب اولمغله تشنج عارض اولور
بوخسه تشنج امتلائي اولماز بلكه سميات مقوله سندن اولان تشنج انك لذعندن اولور
واكر صفرا لذاعه اولميوب حدتلي ورطوبتله منكسر صفرادن عارض اولورسه تشنج امتلائي
اولور لكن صرف صفرادن اولمش اولور والحاصل صفرا بيله مخلوط خلطلردن اولمسي دخي
صفرادن اولمسندن اكثردر انتهي كلامه واكر جوهر اعصابده واقع اولان رطوبته جفاف
عارض اولمغله عصب طولاً وعرضاً نقصان كلديكي ايچون بوكا تشنج يابس تسميه ايلديلر
قليلاً قليلاً ظهور ايدر واكر بر موذي سببله واقع اولورسه عصبك طولنه نقصان كلور
واكر بو مرض عصبده ورم حادث اولديغندن عارض اولورسه عصب طولاً ناقص
وعرضاً زائد اولور واكر رياح غليظه دن حادث اولورسه دفعةً ظهور ايدوب سرعتله
مفارقت ايدر بوكا عقال تسميه ايدرلر واكر برد شديددن حادث اولورسه اكثر
تشنج كزازي تسميه ايدرلر ودخي معلوم اولا كه تشنج عصبه عارض اولوب كزاز وتمدد
عضله عارض اولور بعضيلر ديديلر كه تمدد ايله كزازك بيننده فرق واردر زيرا تمددده
اعصاب ايكي جانبنه بيله منجذب اولور وكزاز بر تشنجدر كه عظام صدردن ابتدا
ايدر اسباب وعلامات صاحبي ديركه كزاز تسميه سي برد مجمددن اولانه دخي ديرلر
كرك اول برودت داخلدن وكرك خارجدن اولسون وشيخ الرئيس ابن سينا ديركه
تمدد حقيقتده تشنجك ضديدر زيرا تمدد ايله انقباض عسير اولور وتشنج ايله
انبساط عسير اولور والحاصل تشنج اعصابك بوزلمسي وتمدد اعصابك كرلمسيدر

ودخی معلوم اولەکه عضلە بالق اخذ بونك ایلە متعارف اولان سنیر دیرلر که جناب حق و
حکیم مطلق انی اعصاب ورباط وورید وشریانلردن مرکب ایدوب مابینلرینه لحم واوزرلرینی
غشا ایلە ستر ایدوب هر برینی باشقه باشقه عضو ایلمشدر که اعضانك حرکتلری انلر
ایلە اولور اصحاب تشریحك قوللری اوزره مجموعی بشیوز یکرمی طقوز عضلەدر فتبارك الله
احسن الخالقین **السبب** تشنج رطبك سببی امتلاء ومادهٔ بلغمیهٔ غلیظەدر که فرج اعصابه
نفوذ ایدوب اعصابی عرضاً وطولاً تقبض ایدر واکر بو مادە رقیق اولمسه ایدی استرخا
ایجاب ایدر ایدی وتشنج یابسك سببی مجموع اسباب مجففه نك تقدم اتمیشدر استفراغات
کثیره وتعب وسهر وجوع مفرط وحمیات حادهٔ محرقه کبی خصوصا علیلك بدنی نحیف
وعضوی ذبول اولمغله قلیلاً قلیلاً حادث اولور وکاهیجه اعصابده ورم حادث اولمغله
عارض اولور وکاهیجه برموذینك عصبه عروضندن نشأت ایدر جرح وقطع ویا خلط
حادهٔ لذاعهٔ اکالە کبی یاخود سببی یا برد کثیف ویا برکیفیهٔ سمیهٔ درکه لسع عقارب
وحیات ورتیلا ولذع زنابیر کبی که عصب اوزرنده واقع اوله یاخود شرب افیون وشوکران
وسائر مخدرات کبی که تبرید شدید ایلە عصبی تبرید ایدر وکاهیجه علت معده واختناق
رحم ودیدان وحب القرع کبیلردن نشأت ایدر وکاهیجه خلط زنجاری قیء ایتمکله آنك
سمیت لذاعه سندن فم معده متأذی ومضطرب اولمغله اتصالندن واقع اولان عضو
عصبانیده تشنج حادث اولور یاخود فم معدەنك حسی زیاده قوی ومعده معلول
اولدوغندن فم معدەدن قیء زنجارینك ورودیله فم معده متشنج اولمغله علیلك عضلهٔ
ساق وساعدی دخی متشنج اولور کذلك رحم واعضاء عصبانیه یعنی مثانه واوعیهٔ
منی کبیلرك آفتندن دخی حادث اولور کذلك دیدان وحیات وحب القرعك لدغلرندن
امعا متشنج اولمغله مشارکی اولان عصبه دخی تشنج حادث اولور یاخود اول موذیلر
لدغ ایله معده ودماغه ابخرهٔ ردیهٔ متعفنه متصاعد اولمغله معده ودماغ متضرر و
متقبض اولوب تشنج حادث اولور وکاهیجه ریاح غلیظەدن دخی حادث اولور اکا
عقال تسمیه ایدرلر که دفعهً واقع اولوب سرعتله مفارقت ایدر بین العوام قولنج تعبیر
اولنان آرقه آغریسی بو نوعدندر وکاهیجه بحران انتقالندن حادث اولور وکاهیجه
خوف شدید وغم وحزن عظیمدن حادث اولور دیرلر بونلردن روح باطنه رجوع
ایتمکله عضلات دخی اکا متابعةً باطنه متقابض اولور **التمدد** تمدد تشنجك ضدیدر
لکن سببی بعینه تشنج اسبابی کبیدر **الکزاز** کزاز تشنجك مجموعنه کزاز تعبیر اولنور دیرلر
عضلاتدن ابتداء ایدوب بیش وپسنه وارنجه یاخود جمیع جهتنه ممتد اولور کرك
داخلاً وکرك خارجاً سببی برد مجمد دندر اما مادەسی خلال لیفنه واقع اولوب مجمد اولدی عندنك
آنك ایچون عضو طولاً نقصان اولمقسزین انقباضنه رجوع عسیر اولور وکاهیجه سببی
برموذینك مبداء ورتره ویاخود عضلەده واقع اولمغله عضوی طولاً مهرب ایدر وکاهیجه
بیوستدن عصبه جفاف کلمکله عرضنه نقص کلوب عطف عسیر اولور لکن طولنده
نقصان کلمز وکاهیجه ریاح غلیظه وکاهیجه جراحات وحرق النار ایله عضل متأذی
اولوب کزاز حادث اولور محصل الکلام کزاز وتمدد تشنجدن زیاده ردیدر اما
تشنج یابسك جفافی کزاز یابسك جفافندن کثیردر **العلامات** تشنج رطبك

علامتی

علامتی بغتةً واقع اولوب علامت امتلاء لر ایله معاً یعنی حرکتده ثقل وکسللر وعندهٔ جلید
ایله امتلاء نبض وغلظت قاروره وغلبهٔ بلغم ظاهر اولمقدر یعنی بیاض لون بدن وترهل
اللحم ولمس اولندقده ملایم وبرودت اوزره اولمقدر کذلك عطش قلیل ونوم کثیر ایله
استرخاء اعصابدر ومادهٔ بلغمیه تولد ایدن اشیایی مقدما افراط اوزره استعمال ایدوب
موضع بارده کثرت سکون ولبنجویده قاعد اولمقدر وتشنج یابسك علامتی اسباب
مجففه نك تقدم اتمه سیدر مثلا استفراغات کثیره که قیء عنیفه وعرق مفرط وکثرت
اسهالدر وتعب وسهر وکثرت جوع وغم وحزن وحمیات حادهٔ محرقه کبی واورام سببیله
واقع اولان تشنجك علامتی سببیله معلوم اولور غددك علامتی اکثریا اعضاء آلیده
واقع اولوب اعصابك طولنده نقصان کلمکسزین کریلوب بو کلمسی مشکل اولور مثلا یدین
ورجلینده واقع اولدیغی کبی وتشنج ایله تمددك مابینینی فرق ایچون اولان علامت تشنج
عضلهٔ حرکت ایله ابتدا ایدوب تمدد سکون ایله ابتداء اتمیشدر وکزازك علامتی
علیلك وجهی حمرةً ویا صفرةً ویا خضرةً ویا کمودته مائل اولوب عضلات وجهی
متمدد اولمغله عینینی خارجه خروج ایدوب کویا صیحان ایدر کبی مشاهده اولنور
ودخی وجع رأس وسهر عارض اولور شارح اسباب وعلامات بیوررکه جمیع انواع کزازه
وجع لازمدر وکاهیجه عسر البول وکاهیجه بلا اراده تقاطر بول واقع اولور وکاهیجه
انضغاطك شدتندن انفجار عروق واقع اولمغله بول الدم ظهور ایدر **تقدمة المعرفة**
اکر تشنج قطعدن واقع اولورسه لاعلاجدر واکر جراحات ویاخود شرب خربقدن نشأت
ایلمش ایسه قتالدر ابقراط فاضل دیرکه اکر بعد الاستفراغ المفرط تشنج ایله فواق
عارض اولورسه علامات ردیه دندر ودینه برمحلده دخی دیرکه بحران بدندندم کثیر
خروج ایدوب تشنج ایله فواق حادث اولمسه علامات ردیه دندر وبرمحلده دخی دیرکه من
اعتراه التمدد فانه یهلك فی اربعة ایام فان جاوزها فانه یبرا قال الشارح
اراد بالتمدد التشنج الذی یعرض فی اصل العنق وعصبه اما الی قدام واما الی خلف
واکر علیلك ریاح معده وبطنی ظهور ایدرسه علامت ردیه دندر ودخی علیله حمی اصابت
ایدرسه تشنجدن خلاص اولور خصوصا حمی ربع واقع اوله تحقیقا حماء ربع تشنجی
ازاله ایدر اقسرانی دیرکه افراط تحلیلدن حادث اولان تشنج یابس مهلکدر ودخی
بعد الحمی الحاده واقع اولورسه مهلکدر اکر حمیاتده تشنج بسبب تجفیف واقع اولوب
اعصابه رطوبات سیلانندن ایسه وکثرتدن حادث اولورسه جداً ردیدر کالدر علی الخصوص
بدن ممتلی اولمه وابقراط دیرکه الحمی بعد التشنج خیر من تشنج بعد الحمی واکر کزازك ابتداسنده
وجع رأس وفواق واوموزلرده آغری اولورسه ایام اربعه یه وارنجه خوف اولنور
واکر تجاوز ایدرسه بروء اسانیدر **العلاج** تشنج رطبك علاجنده طبیب لبیبه لازمدرکه
ابتدا منضجات مناسبه ایله مادهٔ علتی نضج وبروب بعده رفق ایله بالدفعات ایارج فیقرا ایله
مطبوخ اصولات خمسه دیر مکله تنقیه ایدهلر واکر علیلده علامت غلبهٔ دم مشاهده اولنورسه
فصد ایدهلر واکر علامت غلبهٔ دم دخی موجود دکل ایسه بینه فصد اولیدر دیرلر اقصد
ایله مادهٔ علتی قلت وطبیعته راحت ومرض علیله خفت کلور اکر فصد اتمکه مانع بولنور
حجامت ایدهلر بعده عضو علیلی بلسانات وادهانات ومحللات مناسبه لر ایله محکم

طلاء وتمریخ وذلك ایده لر اما بو ذکر اولنان دوالره جندبیدستر وفربیون وعاقرقرحا ضم
انمکی التزام ایده لر چون بین الاطباء المتقدمین والمتأخرین مشهور ومتداول اولان بلسانات دن
بعضیلرین تحریر ایده لم مثلا بلسان المتشنجین لمنسخت وبلسان الفتنه وبلسان بولیقرسطون
وادهانات دن دهن القسط ودهن السذاب ودهن الایرسا ودهن الشمع ودهن صابون
ودهن العقرب الکبیر لمطبوك ودهن فلفل ومرهم التشنج کبیلری منفردا یاخود مرکبا طلاء
ایده لر واکر تشنج مجموع بدنه عام اولوب فصد ایله اخراج دم ممکن دکل ایسه بو صورتده
احتقانات ومسهلات مناسبه ایله تنقیه ایدوب بعده آبزنلره مداومت ایده لر مثلا بو علته
مختار الاطبا اولان احتقان منسنخت نام طبیب نامدارك ترکیبیدرکه صنعتی بودر عاقرقرحا
واصل خمان الصغیر بر روقیه قسطران وسلیخه وخطمی وخبازی ودابه یاریمشر وقیه دهن
خبازی ودهن هیوفاریقون ودهن بوصیر هر برندن ایکیشر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه
ماء القراح ایله طبخ اولنوب مطبوخ مصفاتك بر رطلنه اوج وقیه دهن بابونج وبر وقیه
معجون دیاقیقون ونصف وقیه شحم مارماهی وبر مثقال ملح اندرانی وبر بچق درهم
تربد ابیض مسحوق ضم اولنوب احتقان ایده لر واعلادن تنقیه ایچون ایارج فیقرا و
ایارج لوغاذیا وسائر فلج ایچون تحریر ایلدیکمز مسهلات ایله استفراغ ایده لر بعده علیلی
ابزن آلمی تعبیر اولنان حمامه اجلاس ایده وره لرکه ترکیده ایلجه وقایلیجه دیرلر واکر
ابزن آلمی موجود اولمیان شهرلرده ایسه انك بدلی وقائم مقامی اولان ابزن صناعی که
طبیب مذکورك مختاریدر صنعتی بودرکه کبریت اصفر اوج رطل ملح بحری وعود القرع هر برندن
بر رطل طرطیر ابیض وبارود یاریمشر رطل حب ابهل وحب الغار یدیشر وقیه روح الشراب ایله
غسل اولنوب تجفیف اولنمش خراطین التی وقیه اکلیل الجبل وسلیخه ومرزنجوش وسنبل رومی
وزوفا وکمافیطوس وحاشا هر برندن بر روقیه زهر بابونج وزهر بوصیر ودهن اکلیل الملك
وزهر هیوفاریقون هر برندن یاریمشر وقیه اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ وقانون
اوزره ابزن اولنوب علیلی هر یوم یاخود کون آشوری بو آبزنه اجلاس ایدوب
بعد الخروج بالآته تحریر اولنان بلسانات وادهانات ایله طلا وذلك کثیر ایله دلك
ایده لر یاخود دهن سوسن ودهن خطمی ودهن امعاء الارض المقطر ودهن کهربا وشحم
سنور بری وشحم اوز وشحم الذیب استعمال ایده لر یاخود دهن ترمنتین
ودهن خراطین بر بچق وقیه شحم الانسان وشحم الکلب یاریمشر وقیه اخذ اولنوب
بعد المزج طلاء استعمال اولنه وبو اثناده مترودیطوس وتریاق اندروماخس و
تریاق اربعه ومعجون جواهر استعمال اولنه وبو معجون دخی استعمال ایدوده لر صنعتی بودر
جندبیدستر وسکبینج واسارون مجحه وعنصل مشوی وایرسا وبزر کرفس ومصطکی
هر برندن بر در درهم حلتیت بر بچق درهم ادخر مکی وکراویا ایکیشر درهم اسقوردیون
ایکی بچق درهم زهر اسطوخودوس بر وقیه فلافل ثلثه ایکیشر درهم اخذ اولنوب قانون
اطباء اوزره مقدار الکفایه عسل منزوع الرغوه ایله معجون ایده لر مقدار استعمالی نصف
درهمدر اوزرینه ایدرومالی یاخود ماء معقطر اخلاموز استعمال ایده لر ومجربین اطبای فرنج
عندنده بو علته مشهور ومجرب وکثیر الاستعمال اولان ماء معقطر خطاطیفدرکه صنعتی بودر
فرق عدد خطاطیف اخذ اولنوب بعد الذبح تویلرینی تطهیر ایدوب خردجه قطعه

ایده لر

ایده لر بعده سیسالیوس وشوکت مبارکه یاریمشر درهم مرزنجوش وسذاب یاریمشر قبضه
براده قرن الایل وبراده خشب الدبق وبراده ظلف الحمار وحشی هر برندن نصف وقیه
فاوانیا ایکی وقیه جندبیدستر بر وقیه اخذ اولنوب اوج رطل خمر ابیض ایله یاخود خل
حاذق ایله بر هفته مکان حارده نقع اولنوب بعده قرعه وانبیق زجاجیه ایله
تقطیر اولنه مقدار استعمالی نصف درهمدن نصف وقیه یه وارنجه ماء معقطر اخلاموز ایله
ممزوجا استعمال ایده لر واکر مرض قوی اولورسه مطبوخ جفا ایقا یاخود صابرینا یاخود
چوب چینی یاخود عود الغیاق یاخود ساسفراس مطبوخلرینه یاخود بونلردن مرکب
اولان مطبوخلر استعمال اولنه وابولیس طبیب دیرکه دوه دکنی تخمی دکوکنی بو علته غایت
نافع ومجرب بولدم فقط بودن صغیر دخی بونك کبیدر ودخی تشنج یابس علاجنده بدنه علی
بالخصوص عضو متشنجه یه انواع مرطبات ایله ترطیب اتمکه سعی واهتمام ایده لر مثلا
لبن الحمار ولبن الماعز وجلاب الشعیر ولعاب سفرجل ایله شراب بنفشه وشراب نیلوفر کبی
مرطبات استعمال اولنه وعضو علیلی بو مطبوخ ایله تنطیل وتمریخ ایده لر ورق بنفشه وورق الخس
وورق الخطمی وورق الخلاف وورق القرع ونیلوفر وشعیر مقشر بالسویه اخذ وماء القراح ایله
طبخ اولنوب استعمال ایده لر ویاخود مخ ساق البقر وشحم الدجاج وشمع ابیض ودهن
بنفشه ولبن الحمار ایله ممزوجا تمریخ اولنه یاخود دهن بنفشه یابس وخطمی ودقیق الشعیر
ودهن القرع اخذ اولنوب لعاب بزر قطونا ایله مزج وتضمیدا استعمال ایده لر ودخی
متأخرین اطباء افرنج بو معالجه ده جلاب اللؤلؤ ودواء اللؤلؤ وکشك الشعیر المرکب لباطاتوس
وشراب سلحفات وهلام قرن الایل وهلام مدقوقین وصبغ الطرطیر وملح اللبن للسل وماء
مفاصلی کبی دوالر استعمال ایدرلر واطباء افرنجیه دن منسنخت نام طبیب نامدارك بو علته
مختاری اولان مرهم که کتابنده مرهم التشنج تسمیه ایلمشدر فی الحقیقه عطیه الهیه و
موهبه ربانیه دن بردر واعلم ان العلیل دیرمرهم جمیع متلدرکه بعد التنقیه تشنجه علاج
کاملدیرکه اصحاب تشنجك مناسب اعصابلرینه طلا اتمکله اعصابی تلیین ومواد تحلیل
ایدوب اعصابه قوت ویرر لکن صبحا ومساء عضو متشنجه دخی خاتره طلا اولنه زمان قلیلده
نفعی مشاهده اولنور صنعتی بودرکه بلسا ایله استخراج اولنمش دهن الحلزون ودهن خراطین
ودهن سمسم بر بچق وقیه شحم الضاك وشحم القنافذ وشحم الثعلب بر وقیه سمن البطری
المانیسی الغیر المملوح ومخ الایل هر برندن یاریمشر وقیه روح الابهل اوچ وقیه اخذ ومزج
اولنوب روح الابهل زائل اولوب شحوم مذکوره امتزاج حاصل ایدنجه نار لینه ده طبخ اولندقدن
صکره ایچینه دهن کهربا اوج درهم دهن بابونج ودهن حب الغار بر مثقال دهن
اکلیل الجبل ودهن السلیخه بر در درهم اخذ وضم ومزج اولنوب مرهم اولنه باقی علاجا فی
بعینه علاج دق کبیدر محلنه مراجعت ایده لر واکر تشنج اذای ورمدن یاخود قطعدن واقع
اولورسه علاجی بعینه اورام عصب وتفرق الاتصال علاجی کبیدر واکر تشنج اذای خلط
حاده لذاعه دن حادث اولورسه بو نوعی دخی تشنج امتلائی کبی اولا استفراغات وبعده
اضمده ومنطولات وادهانات ایله عضو متشنجه نك اصلاحه سعی ایده لر واکر تشنج حیوانات
سمیه لسعندن ویاخود شرب ادویه سمیه دن حادث اولورسه علاجی سموم علاجی
کبیدرکه محلنده مفصلا بیان اولنور واکر تشنج جشرکه الاعضا واقع اولورسه علاجی دخی

مشارکی اولان اعضایه مراعات ایله تدبیر و علاج ایدەلر واکر تشنج دیدان وحیات وحب القرع کبی
مودیلرك معده وامعادن لذع ایدەکلرندن دماغه ابخرهٔ خبیثهٔ متعفنه مرتفع اولمغله حادث اولورسه
علاجی اولا ادویه ایله قتل وثانیا اخراج ایدیجی حقنه لر ومسهلر استعمال اولنمدر وثالثا عضو متشنجی حال طبیعیه سنه ایصال ایچون دلك اولنه

الفصل التاسع والعشرون في اللقوة والتشنج الكلبية

معلوم اوله کە وجهك ایکی جانبی معاً متشنج اولمغله فم دخی ایکی جانبه منبسط ومنجذب اولوب
ضحك وتبسم حالنده عارض اولان صورته مشابه اولورسه اطباء لاطین کا تشنج کلبیه
دیرلر اکر وجهك برجانبی متشنج اولورسه یاخود مسترخی اولمغله فم موضع طبیعیسندن میلان
ایدوب اعوجاج حاصل ایدرسه مثلا تشنج صورتنده عضلاتك تمدد وتحددی فمی ماؤف
اولان جانبه جذب ایدرسه واسترخا صورتنده عضلاتك استرخاسندن ناشی فم صحیح
اولان جانبه میلان ایدرسه لقوه دیرلر **السبب** بو علت کرك منفرداً عارض اولسون
وکرك تشنج وفالج ضمننده عارض اولسون اسباب داخلیه وخارجیه سی بعینه تشنج و
فالج اسبابیدر کە محلنده مفصلا تحریر وبیان اولنور لکن منفرداً عارض اولدقده علت
ایچون وجهده منتج اولان شعبه عصبیه نك مبدأنده اولمغله اولور بو صورتده وجهك
نصفی یاخود جمله سی یاخود اطرافنده اولان اعضادن مقدار قلیل یاخود کثیر ایله معاً
ماؤف اولور یاخود علت ایچون وجهده واقع اولان شعبه عصبیه ده اولوب آنده واقع اولان
عضله محکوم اولوب تحریك وحرکتدن ممتنع اولمغله یاخود علت ایچون بو عضله ده اولمغله
اولور بو صورتلرده ایچون وجه ماؤف اولور بعضی اطبا لقوه نك منفرداً عروضنه برقاچ
مثال ایراد ایدوب ظن وزعم ایلدیلرکه لقوه نك منفرداً عروضی ایچون بو صورتلر مثاللی
اسباب ایله اولور مثلا بعضیسی نقل ایدرکه برکسه ده جلدینی موجع خروج ایدوب
خلق حاذق ایله نقع اولمش مرد اسیجی وجهنه کراراً ومراراً الصاق اتمکله الحال لقوه عارض
اولدی وبعضیلر دخی نقل ایدرکه برکسه حال سکرنده اویومش وصباح یوزینه بنجره دن
صبا جهدلك قارسیه لحیش اول یوزینه استرخا عارض اولوب لقوه ظهور ایلمش **العلامات**
صحیح جانبنده اولان کوزك کرکی کبی قپاغسی ممکن دکلدر واول طرفدن توکرمك دخی
مشکلدر اما طرف خلافندن ممکندر اکر علیله تبسم ایله یاخود اولفظی تکلم ایلدیرسه
علت زیاده ظاهر اولور اکر جانب ماؤف صلب اولوب آنده قلیلا وکثیراً وجع اولورسه
علت تشنجدن اولدیغنه حکم اولنور اکر جانب ماؤف لین ومسترخی وقلیل الحس اولوب
اول طرفده اولان کوزك آلت قپاغی دوشك اولورسه علت استرخادن اولدیغی فهم
اولنور **تقدمة المعرفة** اکر لقوه منفرداً عارض اولورسه عسر العلاجدر اکر امراض
حاده ده عارض اولورسه مخوفدر زیرا تشنج مخوفدن نشأت ایتمشدر تذکر ابقراط
فصولنك دردنجی مقاله سنده متى التوت في حمى غير مفارقة الشفة او العين او الانف او الحاجب
فالموت منه قریب دیمشدر التوت ملتوی اولسه یعنی معوج اولسه دیمکدر ایمدی معلوم اولدیکه
فاضل مزبورك التواء شفه وعین تعبیری لقوه یه دخی شاملدر اکر مصروعین ومسکوتینده
لقوه تشنجیه یاخود فلجیه عارض اولورسه قریب موتی انذار ایدر تذکره قونطانوس
قواعد معرفة العلل نام کتابنك ایکنجی بابنده مفصلا بیان ایتمشدر **العلاج** بو علتك
علاجنده لازم اولان اولا تدبیر کلی ایله تدبیر ایتمکدر مثلا مجاری اولی ملینات حقنه

یاخود

یاخود بحسب الاقتضا مسهلات قویه ایله تنقیه اولنمدن صکره معرقات ایله تعریق اولنور
ومعرقاتدن ادویهٔ طبیاره افاویه اختیار اولنور علی الخصوص چوب چینی وصاصفرلین وصباریته
وعود القنا فی مطبوخلری ایله تعریق غایة الغایه انسب واولنمدر برقاچ کون مداومت اولنه
اکر علت فالجدن نشأت ایتمش اولورسه بو تدبیراتدن صکره اکسه یه یاخود ماؤف اولان
جانبده واقع اذنك خلفنده منفطات وضع اولنه کذلك شرط وحجامت دخی ممکندر بعده جند بیدستر
داخلا وخارجاً استعمال اولنمق زیاده محرب وجند بیدستر خلاصه سینی آغزده طوتمق
زیاده نافعدر وجند بیدستر صمغنی موضع ماؤفه کونده برقاچ کره طلا ایدرلر علی الخصوص
عسلبند صمغی ایله ممزوجا طلاسی عظیم الفائده در کذلك جوهر اکلیل الجبل وجوهر سالویا
امثالی دخی طلا اولنمق ممکندر واکسه یه وتپه یه وبوغازه روح شراب کماد اولنوب دهن
بابونج ودهن الکبر بادهن المرزنجوش طلا اولنه وبو لعابلرله اغزده طوتلر زیاده نافعدر
ترکیبی بودر جوز بوا ایکی درهم عاقرقرحا وابخلیقا ومورزك وخردل برر درهم کون وکبابه
یاریشر درهم فلفل سدس درهم مصطکی بر مثقال اخذ اولنوب دق وسفوف اولنه
بعده قدر الکفایه شمعی ذوب ایدوب سفوف مزبوری الحاق ومزج ایدوب لعابلر
اولنه جند بیدستر حل اولنمش روح شراب یاخود عاقرقرحا ایله برز ججیردن عمل اولنمش
مطبوخ غرغره صورتنده آغزه آلنوب برمدت مسك اولنه اکر علت تشنجدن اولورسه
معرقاتدن صکره جند بیدستر ایله عمل اولنان ادویه نك جمله سی مناسبدر بلا تروس
بخصوص مخدرات افاویه نك عند النوم استعمال اولنمسی مزج ایدوب دیرکه تعریق
وتنویم ایله علتی دفع وازاله ایدر مثلا مثرودیطوس وشراب خشخاش وسائر ادویهٔ افیونیه کبی
التجربه بیك یوز التمش سنه سنده سادات کرامدن برذات شریف تلامذه مزوار ایدی
ناکاه برکیجه بو علته مبتلا اولوب فقیره حالنی عرض ایلدکه فقیر دخی سببنی تفتیش ایدوب
اسباب بادیه دن یعنی صدمات اهویه باده دن نشأت ایتدوکنی تحقیق ایلدکده اول
ذاته بو لعابلری فمنده مسك ایدوب وکاه کاه بو غرغره یی استعمال وبو دهن عجیب القفل
ایله عضو معلولی تمریخ ایله دوام ایلدم وبو اثناده احشاملرده علی الفراش بیتشرحانه
حب ایارج فیقرا استعمال ایتدردم اسبوعین تمام اولمدن علت مندفع اولوب برؤ تام
حاصل اولدی لعابات مذکوره نك ترکیبی بودر عود القرح وزنجبیل وفلفل ودار فلفل وخردل
ولبانه ومویزج هر برندن بر درهم ابخلیقا وجوز بوا ایکیشر درهم اخذ اولنوب شمع
ابیض ایله لبانه ایدەلر وغرغره مذکوره نك دخی ترکیبی بودر جرجیر وخردل وعاقرقرحا
بالسویه اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره ایچنه جند بیدستر محلول
بروح الشراب وضع اولنوب غرغره اولنه ودهن عجیبك دخی ترکیبی بودر بزر حلبه
وبزر شونیز جرجیر هر برندن برر جزؤ اخذ ودق اولنوب جمله مقدار قلیل زیت عتیق
ایله ترطیب ایدوب بر شیشه یه وضع وصنعت اوزره تنکیس ایله دهنی اخراج
ایدەلر لکن درجهٔ نارنده اهتمام لازمدر حتی محترق اولمیه

الفصل الثلاثون في الرعشه

رعشه بالفتح والکسر
ارتعاش معناسنه در زبان فارسیده لرزیدن دیرلر لسان ترکیده ترمك معناسنه در
لسان یونانیه ده طرومس تعبیر ایدرلر یدین ورجلین ورأس وسائر اعضانك

دتره مسیدر وبو بو علتده کم اعضاء آلیه ده ظاهر اولور قوة محرکه نك عضلی تحریکدن عاجز
اولدوغندن یا انفصال اولدره انك ثبات ایدرکه حرکات ارادیه یا ثبات ارادیه حرکات غیر ارادیه ایله
مختلط اولدوغندن حادث اولور **السبب** بو علتك سببی سوء مزاج سادج یاخود
مادیدرکه عصبه عارض اولوب مسترخی ایدر واکثر یا شرب خمر مفرط وسکر دائمی وشرب
میاه بارده مفرطه دن حادث اولور وکاهیجه اعراض نفسانیه دن دخی ظهور ایدر
غضب وخوف وخجل وفرح کبی وکاهیجه صدمات اهویه بارده مفرطه دن حادث اولور
وکاهیجه اعصابه یبوست وجفاف عارض اولمغله حادث اولور ودخی حیوانات سمیه
موذیه نك لسعندن حادث اولور حیات وعقارب ودیتلا وسائرلری کبی ودخی
ابخرۀ ردیه معدنیه یعنی بخار ردیۀ زیبقیه وزنجفریه وانتیمونیه وسم الفار وزرنیخیه
کبیلرك دماغه صعودندن حاصل اولور مؤلف فقیر دیر که اوائل حالمده یعنی اثنای
تحصیلمده قانون صناعت هرمسیه ایله اجساد ثابته حل وارواح طیاره یی عقد واجساد
ثابته اتمك ایچون فن اسیجیا رینه نیجه سنین مرور اتمش ایدی بو اثناده مصادف اولدیغم
کروه اسیجیاراندن وطالب صنعت الهیه اولان کیمیاکرلردن برکمسنه نظر کرده فقیر اولدیکه
علت رعشیه مبتلا اولمیه زیرا انلرك اکثریا عملری زیبق وزنجفر وکبریت وسم الفار
وزرنیخ وتوتیا وانتیمون ونحاس ومعادن سائره وبونلر کبیلرك اثناسنده ابخرۀ ردیه لری
منخر اعصابه اولان جوهر دماغلرینی فساده ویرمکله موجب رعشه اولدیغی فن
اشنایانه مخفی دکلدر ودخی ذکر اولنان فعلة لرك اکثری بو علته مبتلا اولورلر واکثریا بو علت
مشایخه عارض اولور **العلامات** بو علتك علامتی ظاهردر یعنی بلا اراده عضولك متحرك
اولمسیدر واکر سببی سوء مزاج بارد مادی اولور ایسه علامتی علامات غلبۀ بلغمدر واکر
اخلاط سائره دن نشات اتمش ایسه علامتی ایله معلوم اولنور **تقدمة المعرفة** اکر بو علت
استفراغ [illegible] مفرط سببیله ویا سبب آخر ایله عضوه جفاف ویبوست کلدوکندن حادث
اولمش ایسه غایت ردی وعسیر العلاجدر زیرا جفاف ویبوست رطوبت اصلیه نك افناسنه
دلالت ایدر جالینوس دیر که بو علت مشایخه ادرکدن سبب ایله حادث اولوب ولا علاجدر
العلاج بو علتك علاجنده طبیب لبیبه لازمدر که نظر تدقیق ایله نظر ایدوب علیله
سئوال ایده لر اکر علیلك دم بواسیری منقطع ویا احتباس حیضی موجود اولوب غلبۀ دم
علامتی دخی مشاهده اولنورسه عرق صافندن فصد ایده لر زیرا ابو الاطبا بقراط فاضل
دیر که بر خاتونك وضع حمل ایدوب جریان دم نفاسی معتاد قدیمسی اولدوغی مرتبه اولمیوب
احتباسندن اول خاتونه رعشۀ عظیمه اصابت ایلدی بن فصد ایله بو مقدار دم جریان
ایتدرمکله برؤ تام حاصل اولدی وبو علتده دماغ واعصابه منصب اولان خلطی تنقیه
ایدوب بعده اعصابه تقویت ویرمك ایچون محرب ادویه دن دوالره مواظبت اوزره
اولملر از جمله داخلا اسطوخودوس وسذاب بری وبادرنجبویه کبی دماغ واعصابه
نافع اولان دوالری ایدروماکی ایله استعمال ایده لر شیخ ابن سینا بو علتده دماغ ارنب
وجند بیدستری کرك داخلا وکرك خارجا استعمال اتمکی غایت مدح ایلدی وحکماء متقدمین
ومتأخرین نك مختاری اولان دواء لانظیر بو معجوندر صفتی بودر لحم فراخ الحمام المشوی
اوچ وقیه دماغ ارنب المشوی حب الصنوبر المنقی بماء العسل وزبیب احمر منزوع العجم

هربرندن

هر بریندن بر وقیه لوز حلو اون طقوز عدد دارچین سیلانی اوچ درهم زنجبیل ابیض وقرنفل
وخولنجان وبسباسه هر بریندن ثلث درهم قاقله سدس درهم مسك تبتی ایکی حبه اخذ
اولنوب مقدار اکتفا ایدر عسل منزوع الرغوه ایله معجون اولنه وکاه کاه بزرد ازبانج وانیسوندن
ایکیشر درهم اخذ اولنوب جلنجبین عسلی ایله جلاب اولنوب استعمال ایتدوره لر واکر بو علت
اسباب بارده دن یاخود شرب ادویه مبرده دن ومیاه بارده دن حادث اولمش ایسه
علاجی اعضایی ادهانات حاره ایله تمریخ ایدوب جلاب ویاخود ماء عسل ایله خلتیت
وجند بیدستر استعمال ایتدوره لر واکر بو علت اعراض نفسانیه دن یعنی خوف وحزن
وغضب کبیلردن حادث اولمش ایسه سببنی ازاله ایله علاج اولنور برحیله ایلدکر نوم
وراحت وسرور کبی واکر بو علت زیاده جفاف ویبوستدن حادث اولمش ایسه مرطبات
ایله علاج ایده لر مثلا کشك الشعیر المرکب وشراب حلزون وسفوف قلبیه لؤلؤ وهلام
قرن الایل وشراب حلزونی وشراب بنفشه وشراب تفاح کبی دوالر استعمال اولنوب عضو
دخی ترطیب وتقویتدن خالی اولمیه تمادات ونطولات ایله واکر بو علت کثرت شرب خمردن
ویاخود سکر دائمیدن حادث اولمش ایسه ترك شرب خمر ایدوب معده ودماغه تقویت
ویره لر ادهان مناسبه ورب فواکه ایله ومجربات اطبادن مجربه بو علتده اکثریا مطبوخ
جنا الثانی ومطبوخ عود الصباغ ومطبوخ صابرینه ومعجون الفالج وماء مخاصلی ودهن
سنبل ودهن عقرب الکبیر ودهن فلفل ودهن القسط ودهن کهربا ودهن نفط ودهن
خراطین معطر وخراطین محلول استعمال ایدرلر **التجربه** المتش یاشنده بر خاتونده رعشه
ناس عارض اولوب اول زمانك اطباسی علاجنده عاجز اولوب متحیر قالدیلر ناکاه طبیب
مجرب کلوب اول خاتونه بیغوش لحمی اکلنی امر ایدوب اول خاتون دخی اکل ایلدی مرة قلیله
مرورنده علتدن خلاص اولدی بعده نیجه نیجه کمسنه لره دخی تجربه ایلدیلر اصلا تخلف ایلدی غایت نافعدر

الفصل الحادی والثلاثون فی الخدر

خدر بالتحریك لغت عربیه ده فتور معناسنه
اما بین الاطباء معناسی لازمیسی مراد اولنوب او شیء معناسنه مستعملدر وزبان فارسیده
خفته شدن انداما دیرلر **السبب** بو علتك سببی روح حساسه نك اعضایه سلوکنك
امتناعیدر وبو یا بسبب منقطع درکه کسر ویا خلع سببیله عصبه عارض اولور ویاخود عصبك
اوزرینه چوق چوق جلوس اتمکدن حادث اولور ویاخود ربطلدن یعنی محکم باغلمقدن ویاخود
عصبده ورم اولمسندن حادث اولور وکاه اولور که عصبه انصباب اخلاطدن علی الخصوص
خلط بلغمی غلیظۀ بارده مکتنفه دن سده واقع اولوب قوت حسیه نك سلوکندن منع ایدوب
خدر حادث اولور یاخود بر رطوبت فضلیه ما یبسدر که عصب آکی تشرب اتمکله مسترخی وتخل
اولوب مجاری مسدود ومنطبق ایدر وچوق کره انصباب دمدن سده حاصل اولور وکاهیجه
سوء مزاج بارد مکثفدن جوهر عصبه غلظت کلوب روح نفوذ ایده مدیکندن حادث اولور
وکاهیجه شرب دواء مبرد مفرطه دن حادث اولور افیون وسائر مبردات کبی یاخود زیاده
مواضع بارده ده سیر اتمکدن حادث اولور وکاهیجه کثرت یبوست وجفافدن الیافك
اجتماعی وانطباقی مسالك روحده سده حاصل اتمکله خدر حادث اولور حیات مخرقرده
رطوبت اصلیه نك تحلیل اولمسیله اعضاده حادث اولان خدر دخی بونك کبیدر وکاهیجه
شرب سمومدن ویاخود لسع حیات وعقاربدن حادث اولور وکاهیجه قوت حیوانیه نك

ضعفندن حادث اولوب اطرافی بدنک حسّی مخدّر اولور قریب موته وهنکام غشیده
واقع اولدوغی کبی **العلامات** عصبه سدّه سببیله واقع اولان خدرک علامتی ترهل وکسل بدن
وبیاض لون وثقل حواسدر واکر یبوسه دمدن حادث اولورسه علامتی برحمرت لوندرکه
سوادیه مائلدر واکر عصبک غلظتندن حادث اولورسه علامتی غلظت وصلابت وکثافت
عصبدر ومسخناتدن منتفع اولمقدر واکر یبوست وجفاف سببیله واقع اولمش ایسه
علامتی بعینه تشنج یابس کبیدر واکر سمومدن حادث اولمش ایسه اسباب متقدمه سببیله
معلوم اولنور **العلاج** بومرضک علاجی فالج علاجی کبیدر اکر دمدن حادث اولمش ایسه
فصد وتقلیل الغذا ایده لر واکر غلظت عصبدن حادث ایسه عصبی ماء فاتر وادهان ایله
تلیین ونطولات وضمادات مسخنه ایله مزاج عضوی تعدیل ایده لر واکر یبوست وجفافدن
حادث اولورسه تشنج یابس علاجی ایله علاج ایده لر واکر سمومدن نشأت
ایدرسه علاجی شرب سموم ولسع حیوانات بوذیر فصلنده مراجعت ایده لر مفصلاً بیان اولنمشدر

الفصل الثانی والثلاثون فی الاختلاج

اختلاج عربیدر زبان فارسیده
جستن اندام دیرلر بین العوام التاس لسان ترکیده اعضا سکرمک وطلاعق معناسنه در
وجه وعین وسائر اعضاء بدنده واقع اولور **السبب** بومرضک سببی بر رطوبت بلغمیه
لزجه دکه حرارت عزیزیه تحلیل ایتمکله ریاح وبخارات غلیظه احداث ایدوب اول
ریح بخاری غلظتی سببیله مساماتدن خروج ایده میوب بین الجلد واللحم محتبس اولور
وبو اثناده قوه دافعه آنی متصل دفع ایتمک استر ایده مدیکندن ماده ایله جنک ایدوب
اختلاج حادث اولور **العلامات** بومرضک علامتی معلوم وظاهردر **تقدمة المعرفه**
اکر اختلاج جمیع بدنده واقع اولورسه سکته وکزازه مقدمه سیدر واکر وجهده اولورسه
لقوه نک مقدمه سیدر واکر عضلات بطنده اولورسه مالیخولیا وصرعک مقدمه سیدر
واکر رؤس عضلاتده اولورسه ودم حجاب دماغک مقدمه سیدر واکر بومرض کثیراً واقع
اولوب بنجه زمان ممتد اولورسه لقوه وفالج وسکته وتشنج وعدم کبی امراض مخوفه نک
حدوثندن خوف اولنور واکر افراط یبوستدن عارض اولورسه عسیر العلاجدر زیرا رطوبت
اصلیه نک فنا بولمسنه دلالت ایدر **العلاج** بومرضک علاجی بعینه فالج وتشنج کبیدر
حاجی پاشا مرحوم دیرکه اکر اختلاج افراط اوزره اولورسه عضو مختلجی نطولات ایله
تدبیر ایده لر مثلاً بابونج واکلیل الملک ومرزنجوش اخذ اولنوب ماء القراحده طبخ وعضوه
مسخناً نطول اولنه وفاوورلمش مخالد ایله تجمید ایتمک غایت مجربدر واکر بومرض ابداندن
بارده ده اسباب بارده دن نشأت ایتمش اولورسه حبوبات مسهله وایارجات ایله
تنقیه بدن ایدوب بعده نطولات استعمال اولنه بعده بر خرقه خشنه ایله عضوی
احمرار حاصل ایدنجه اوغوب اوزرینه ادهان مسخنه طلا وتمریخ ایده لر دهن فرفیون
ودهن القسط ودهن سنبل کبی وماء البحر مسخناً تکمید اولنسه نافعدر واکر بومرض
یبوستدن حادث اولمش ایسه قرع وخیار وبطیخ کبی اشیاء مبرده نک مطبوخنه اجلاس
ایدوب آندن ایده لر بعده دهن بنفسج ودهن الورد ودهن قرع کبی ادهان مبرده ایله
فاتراً طلا ودلک ایده لر واکر شرب ادویه سمیه ویاخود لسع حیوانات سمیه دن حادث
اولمش ایسه علاجی مسموم علاجی کبیدر محلنه نظر اولنه مفصلاً بیان اولنمشدر

الغذاء امراق لحم وفراریج قلیلة الملح وفالجده مذکور اولان غذا لردر

الفصل الثالث والثلاثون فی تزعزع الدماغ

معلوم اولاکه لسان
عربده تزعزع تحریک معناسنه در بومقامده دماغک اسباب خارجیه سببیله کندو موضعندن
حرکت ایدوب دپرنمه سنه دیرلر **السبب** بونک سببی اکثریا عرض ایله ملاعبه شدیده دن
یاخود بر موضع مرتفعه دن دوشمکدن حادث اولور کذلک رأسه ضرب شدیده ایله ضرب
ایتمکدن تفرق الاتصال واقع اولمغله وبعضی اجزاء عصبه نک وضعی موضع طبیعیسندن
خارج ومتغیر اولوب برجانبدن ممتد وجانب آخردن استرخا واقع اولوب اغشیه
دماغیه ده انهتاک کلمه وکندن حادث اولور یاخود اجزاء دماغک بعضیسنه انصداع واقع
اولمغله حادث اولور **العلامات** بوعلتک علامتی علیلک راحتی کیدوب عیشی تلخ اولور
ودماغه قریب اولان اعصاب وعروقک ممتد یعنی حس ایدر وقوای دماغه ضعف کلمک
ایله بعضی تصرفاتندن قالوب سهو ونسیانه مشابه برحالت ظهور ایدر وکاهیجه
علیل مجموع روایحی استشمام ایدوب رایحه واحده قیاس ایلر یعنی روایح لطیفه ایله منتنه
فرق ایده مز زیرا محل قوة شامه ده ماده منصب اولمغله هواء مستنشق اول ماده یه واصل
اولوب آنک رایحه سیله رایحه لنور دیمک ایکیدن علیل روایح خارجه نک مجموعنی بر
سیاق اوزره رایحه واحده قیاس ایدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولاکه تزعزع الدماغه
مبتلا اولان کمسنه لرده اکثریا سکته واقع اولور نته که ابقراط فاضل فصولنده بیوردکه
من تزعزع دماغه فانه یصیب فی وقته سکتة وشول کمسنه لرکه سقطه وضربه وقوعندن
دماغلرنده تزعزع واقع اولسه اکثریا سکته حدوثنه باعث اولور ابن قف بیوردکه تزعزع
حرکت طبیعیه دن خارج بر اضطرابه شدیدیدر که رأس اوزرینه مواضع عالیه دن برجسم
ثقیلک سقوطندن یاخود قتی ضربه قویه وقوعندن حاصل اولوب بر فالج وجهله سکته
حدوثنه باعث اولوردیرا ضربه وسقطه وکسر سببیله فخذک دماغه چوکوب دخول
اتمسیله دماغی تضغیط ایدوب مجری ومنافذ قواه منسد اولوب قوة حساسه ومحرکه
آکثری اوزرینه نفوذه امتناع واقع اولوب سکته یه موجب اولور ویاخود تزعزع وکسر
وسقطه وضربه وقوعنده دماغ برکیفیت حاصل ایدوب دم ودخی طبیعت جهت دماغه
میل ایتمکله دم غلیظة القوام وکثیر المقدار اولوب انسداد دماغه معین اولمغله سکته یه
باعث اولور معلوم اولاکه تزعزع دماغ اولان کمسنه یه سکته دفعةً واقع اولوردیرا تدریجاً
اولسه انسداد ناقص اولمش اولور بونده ایسه انسداد تام تقدم ایتمک لازمدر پس
سدّهٔ تامه سکته یه وسدّهٔ ناقصه صرعه منجردر **العلاج** بوعلتک علاجی
اولا باسلیقدن یاخود اکحلدن فصد ایتمک لازمدر حتی ماده یی جانب آخره توجه ایده که
دماغده ورم حادث اولیوب ماده یی طبیعت حل ایلیه بعده معده وامعایی ملینات
مناسبه واحتقانات موافقه ایله پاک ایدوب استفراغ موادّه اهتمام ایده لر حتی بو
صورتده حدوث ورمدن امین اولنور واکر ورم ایله معاً حادث واقع اولورسه حب قوقیا
وحب ایارج استعمال اولنوب روایح طیبه که مزاج علیله غایت مناسب اوله انلر ایله علاج
ایده لر ودماغه ضمادات مقویه تضمید اولنه مثلاً صندل وفوفل وطین ارمنی وطحلب ودقیق
الشعیر وباقلا کبیلردن ضماد اولنوب استعمال اولنه وادهانات موافقه ایله تسعیط ایده لر

ودهن الورد ودهن البنفسج لبن النساء ایله جوزی حصنص ضم ایدوب اذن علیله تقطیر اولنه
پس ایدی بو تدبیرلر ایله راسه قوة ووجعه سکونت کلوب تورمه مانع وسهرک دفع وتمددی
اعصاب وعروقدن ازاله ایدر سنارطوس جیلانی دیرکه بو علتده عقب فصد اتمک بر حال
الزاله ایدره راسنی تراش ایدوب دهن الورد ودهن الاس ایله تدهین ایدرلر ویاخود
بو لبیجه یی مجموع راسنه وضع ایدرلر صفتی بودر دقیق الشعیر ودقیق الباقلا هر بیرندن
بروقیه دهن الورد اوج وقیه اخذ اولنوب مقدار الکفایه خل الحاذق ایله قاعده اوزره
لبیجه ایدوب مرارا کثیرا تجدید اتمکله بو لبیجه یی استعمال ایدرلر واما یابسات قویه وقابضات
شدیده دن غایت احتراز واجتناب ایدرلر حتی مساماتی تشدید ایدوب ترویح وتنفسه
مانع اولیه رلر اورم فلغمونیه حدوثنه باعث اولور ودخی احتقانات ایله عمل تکرار اولنوب
عکس مواده سعی ایدرلر مثلا اطراف اعضانی محکم دلک وتمریخ اتمکله وعلیلک اوموزلرینه
تعلیق محجمه ایله عمل ایدرلر آبیروسیوس یاروس دیرکه بو علتک ابکنجی کونده عرق الباسلیق
اولنان طرکه دردز لاکی اوزرنه واقعدر انرنی فصد ایدرلر وبو اثناده فم وانف علیلی سد ایدرلر
حتی روح حیوانی شدت عظیمله اعنشیه دماغی منفتح ایدوب خارجه قوتله مندفع اوله
ودخی برقاچ کوندنصکره عرق جبهه دن وعرق المساقدن دخی فصد ایدرلر الحاصل نه طریقیله
اولورسه اولسون راسدن اخراج دم ایتمک واجبدر ودردنجی کوندنصکره رادعات
استعمال اتمک کرکدر اما رادعاتی محللات ایله مخلوطا استعمال ایدرلر بو لبیجه غایت مناسبدر
صنعتی بودر افسنتین برقبضه ورد احمر وزهر بابونج بر بچق قبضه دقیق باقلا بروقیه ومومیا
اوج درهم دم الاخوین قاطر ایکی درهم دهن الورد ایله قاعده اوزره لبیجه اولنه یاخود
بو کمادی استعمال ایدرلر صنعتی بودر اصل خطمی اوج وقیه آیرسا وسعد وقصب الزریره
هر بیرندن بروقیه ورق سالویا ومرزنجوش وبنونقه وورد یابس وزهر اسطخودوس عربی
یارمیشر قبضه طحعوام بروقیه اخذ اولنوب خمر احمر خالص وماء الحدادین ایله طبخ ایدوب
مطبوخنی اسفنج ایله رأس علیله کماد ایدرلر لکن مطبوخ زیاده سخین اولمیه وبو اثناده
بو قیروطی دخی استعمال ایدرلر غایت مناسبدر منافعی کرارا ومرارا مشاهده اولنمشدر صنعتی بودر
نخالة القمح اوج وقیه دقیق العدس ایکی وقیه ورد احمر وورق الاس هر بیرندن بر وقیه
قصب الزریره اون درهم بابونج واکلیل الملک یارمیشر قبضه جوز سرو الی عدد دهن الورد
ودهن البابونج اوجر وقیه شمع ابیض ایکی بچق وقیه لبان ومصطکی اوچر درهم مرصافی ایکی درهم
اخذ اولنوب بعد التسحیق شمع وادهان مذکوره ایله دوب ایدوب بعده اجزاء مسحوقه ایله محکم مزج
وقیروطی ایدرلر معلوم اولسکه بو علتک اواخرنده محللات استعمال اتمک کرکدر مثلا اصل خطمی
وسعد وقصب الذریره وسالویا ومرزنجوش وبنونقه وزهر اسطخودوس وبابونج کبیلردن
مصنوع دواء روح تقویت رأس ایچون ورد احمر الحاق اتمک غایت مناسبدر عالمسلاندر تربقطوس
نام حکیم حیلة البرؤ نام کتابنده تشنجی یابس ضماد صمغ البلاد غایت مجربدر دیو تحریر ایلمشدر
الغذاء حکیم مزبور دیرکه سکسن یاشنده بر شیخ عجوز کرضربه رأسدن ناشی دماغی
مترعزع اولمش ایدی [illegible] اطباسنه مراجعت اتمکسزین فقط بو ضماد ایله علاج ایلدی
کذلک کسر عظم کبیلرده دخی مجرب اولمشدر اول ضماد مجربک صنعتی بودر صمغ البلاد اوج
وقیه راتیانج صافی نصف وقیه شمع اوج وقیه دهن الورد ایکی بچق وقیه اشق ایکی وقیه

ترمنتین

ترمنتین اوج وقیه عصارة البلاب درت وقیه دقیق الباقلا مقدار الکفایه اخذ اولنوب
صنعت اوزره ضماد ایدرلر وکذلک فراخ الحمام وفراخ الدیوک یاخود حیواناتک ریه لرینی مسخنا
رأسه وضع ایدرلر زیرا قوة مبردة محلله سی اولدیغی معلوم ومشهور آفاقدر ودخی معلوم
اولسکه بو علتده اون درت کونه دکین شرابدن احتما اتمک لازمدر وبالکه لحوم وخبزدن
دخی احتما ایلیه لر ماء الشعیر یاخود رقیق ولطیف غذا ایله اکتفا ایدرلر حار وحریف
ومالح وحامض نسنه لردن احتراز ایلیه لر وعلیله دائما سکونت وراحت ورفاهیت
اوزره اولوب اضطراب وحرکت عنیفه دن حذر اوزره اولوب ابهر وجهله سعی اوله

الفصل الرابع والثلاثون فی العطاس عطاس بضم العین المهمله لسان ترکیده
آغسرمق معناسنه در زبان فارسیده اشنوشه تسمیه اولنور لسان یونانیده بطارموس
دیمکله متعارفدر اصطلاح اطباده عطاس دیرلر متقدمین اطبا بو علتی دماغه نسبت ایدوب
دیرلرکه عطسه دماغک کندو یه ونواحیسنه عارض اولوب اذیت ویرن نسنه یی دفع ایچون
ایلدیکی حرکتدن عبارتدر واکثریا برودت اصابتندن متأذی اولوب انی دفع ایچون حرکت
ایدر اما شیخ ابن سینا دیرکه بو علت نواحی دماغده واقع اولان ودم حاردن نشأت ایدر
وشارح قرشی علیه الرحمه اول خصوصی استبعاد ایلیوب بیوردیکه اکر وهمدن عطسه لازم کلورسه
سرسامه مبتلا اولنلرده زیاده عطسه اولمق لازم ایدی دیوب برودت اصابتندن اولدوغنی
ترجیح ایلمشلر وعلامه انلره جواب ویرمشدر ودخی عطاس ایچون بین الاطباء عظیم قیل وقال
واقع اولمشدر حتی کبار اطبادن قتی چوق کسنه اول خصوصده باشقه باشقه رسائل تألیف
اتمشلردر تحقیقنی مراد ایدنلر مفصلاتنه مراجعت ایدرلر واطبادن بعضیلری عطاس لفظنی عین
مهمله مضمومه وآخری سین معجمه ایله عطاش ظن ایلمشلر وبعضیلر عین معجمه وآخری سین مهمله
وبعضیلر بفتح العین والسین المهمله تحریر ایلمشلر محصل الکلام بضم العین المهمله وآخری سین
معجمه ایله اولورسه ودم حار فی الدماغ الصبیان معناسنه در واکر بضم العین المهمله وآخری
سین المهمله اولورسه عطسه معناسنه اولور اما متأخرین اطباء افرنجیه بو علتی آفات
صدریه عد ایدوب دیرلرکه عطسه تنفس ایلمده اخلج ضرب اولنان هوانک فم وانفدن
دفعة واحده ده سریعا وصدت ایله خروجندن عبارتدر بو فعل دخی الا اخراج هوا ایچون
ایدن عضلات صدرک حرکت تشنجیه لرندن ایدی بو علت دخی آفات صدریه دن اولوب
معلومدرکه بو علتده ایکی عارضه حس اولنور بریسی انفده بر تملک وبریسی دخی صدرده
حدت ایله بر انقباضدر وعطسه اخراج هوا یه آلت اولان عضلات صدرک علی الخصوص
حجاب حاجزک وبین الاضلاع واقع اولان عضلاتک وعضلات صفاقک فعلی اولدیغندن
دیرلرکه بو علتده اولا ماؤف اولان اعضاء مذکوره در لکن فی الحقیقة اولا ماؤف اولان داخل
انفده منبسط اولان غشانک طرف اعلاسیدرکه زیاده حساس اولدیغندن ناشی انک ماؤف
اولمسندن اعضاء مذکوره دخی ماؤف اولور **السبب** عطسه نک سبب بادیسی داخل
انفده منبسط اولان غشانک طرف اعلاسی تشنجیدر زیرا عطسه یه اضطرار اولمز الا بو
غشاء حساسک تشنجی ایله اولورکه یاکم غشاء مزبوره بر تهیج کلوب انک تهیجندن
بالاشتراک آلات صدریه متأذی اولمغله انلر دخی متهیج اولورلر بو غشانک اطراف اعلاسنک
حساسلکی بوندن فهم اولنورکه برابجه قیل یاخود برجوبجکز انفه ادخال اولنوب غشاء مزبورک

طرفا علاسنه ادنی دغدغه ویرلکله انك كمال حس واذا سندن ناشی اعصاب کثیره بالضروری
حرکت ایدرلر ومعلوم اولدیکه غشاء انفك اعصاب صدریه ایله اشتراکی اولیجهتندرکه اعصابك
زوج ثالث وزوج رابعك شعبه لری داخل انفه واصل اولور صدرك محرکی اولان اعصاب و
بين الاضلاع اولان اعصاب ایسه زوج ثالث وزوج رابع ایله التصاق وانتساجلری واردر
لهذا صدری محرك اولان اعصابله غشاء انفك اشتراکلری اولوب غشاء انفك تجدیدندن
اعصاب صدره دخی تجدید وتشنج کلور بارطولیوس تحریر ایدرکه داخل انفه منبسط اولان
غشانك زیاده حساسیتلکندندر ادنی تحریش ایله عطسه حادث اولور کورمزمسنکه
وندیك ولا بیتنده عطوسات کثیرًا استعمال اولنه کلمشدر لکن عطوس ایله انلرده عطسه کلمز
اما انجه دیارینده عطوسات حقیقه نك قدر قلیلدن بلکه رایحه سندن عطسه کلور ایدی
وندیك اهالیسی عطوساتی کثرت استعماله داخل انفلرینده اولان غشایه تحریش ویره
ومادهٔ مائیه یی اسالد وزائل ایدرك اول غشانك حسنه نقصان کلمشدر اما انجه اهالیسی
عطوس استعمالنه معتادلری اولمدقلریندن ناشی غشاء انفلری حس طبیعیسی اوزرینه باقی
قالوب ادنی تحریشدن متأذی ومتشنج اولور ومعلوم اولدیکه حلق وفم وانفك اعصابی
بين الاضلاع اولان اعصابله اشتراکلی تعبیرلری واردر مثلا حجاب حاجزه ادنی دغدغه
ایله فم حرکت ایدرکه اکا ضحك دیرلر لهذا ارادی ضحك مراد اولندقده حجاب حاجزه برادنی
دغدغه ویرمکله ضحك ارادی حادث اولور بونی تفکره معلوم اولدیکه کلام مزبوردن
مستفاد اولنورکه غشاء انفك تشنجندن بالاشتراك اعصاب صدریه ماوف اولمغله عطسه
حادث اولدیغی کبی اعصاب صدریه نك سائر مشترکی اولان اعصابك تشنجندن دخی عطسه
حدوثی ممکن اولور لکن بعضی اطبا قولنجا اولنده غشاء انف ماوف اولمقسزین عطسه
حادث اولمز حتی ادیلس نام طبیب تصریح ایدرکه عطسه ممکن اولمز الا غشاء انفك
تحریشی ایله اولور اما غشاء انفك عطسه ایراث ایدیجی تحریشنه باعث وبادی
اولان یا اسباب خارجیه یاخود اسباب داخلیه در اما اسباب خارجیه دن ازجمله
روایح قویه درنته که مرزنجوش وکل وریحان شم اتمکله بعضی کسنه لره عطسه کلور
کذلك بعضی ادخنهٔ حامضه دن وبعضی اهویه دن وادویهٔ حریفه نك انفه وصولندن
غشاء مزبوره تحریش کلوب عطسه حادث اولور لکن غشاء مزبورك بعضی کسنه لرده حساسلکی
زیاده وبعضیلرده ناقص وبعضیلرده حتی عاطل اولمغله اسباب مزبوره بعضیلره عطسه
ایراث ایدوب بعضیلره ایراث ایلمز اما ادویه دن انفه وصولی ایله غشاء مزبوری تحریش
ایدوب عطسه ایراث ایدنلر ازجمله مرزنجوش وسوسن ازهری وخربق ابیض وفلفل وفربیون
وورق الدخان وجندبیدستر وشبرم مدتردد جمله سندن قوی اولان بیاض اولنجه تکلیس
اولنمش زاجدر اما اسباب داخلیه دن ازجمله بلغم ماددر که غشاء مزبوری حال طبیعیسی
ایله تبلیل ایدوب فی الجمله خریف اولمغله تحریش ایدر لهذا زکام اصحابنه اکثریا عطسه عارض
اولور زیرا زکامك ماده سی بلغم حامض ومالح در غشاء انفی لذع وتحریش ایدر ایدی
عطسه ده دماغك مدخلی یوقدر ومتحرك دخی اولمز عوام بیننده مشهور اولدیغی کبی اگرچه
مجموع رأس متحرك اولور شبهه یوقدر لکن دماغ متحرك اولمز اما عطسه نك سببی بلغم
اولدیغی مواضع عطسه که داخل فم وانفدر بعده صدر وشرایین خشنه وریه وقصبة الریه دد

بونلرك

بونلرك جمله سی اغشیهٔ بلغیه موضعلریدر زیرا بو غشالرك تحتده غده لری واردرکه دائما
انلردن مواد مائیه ترشح ایدر اگر مادهٔ مائیه مزبوره کثیر اولوب یاخود غلظت حاصل ایدوب
حنجره وقصبة الریه یه ملتصقا قالورسه عطسه ایله مندفع اولور نته که ابو الاطبا ابقراط
دیمشدرکه قصبة الریه ده بلغم لزج ملتصق اولوب سعال ایله خروجی ممکن اولمدیغی
صورتده عطوسات استعمال اولنه زیرا مادهٔ مزبوره عطسه ایله خروج ایدر ایمدی عطوسات
رأس ودماغی تنقیه ایلمز بلکه مجرد غشاء انفی وانك اوزرینه ملتصق اولان بلاغم
لزجه یی تنقیه ایدر کاه اولورکه معده ده بر مادهٔ مخاطیه علی سبیل الاستحکام ملتصق اولمغله
عطسه حادث اولور بارطولیوس بشنجی مأه سندن اوندقوزنجی تجربه سنده تحریر
ایدرکه برکسنه یه بعد الجماع عطسه کثیره حادث اولور ایدی اماطوس نام طبیب دیرکه
برکسنه کورمشکه برگوزل عورته نظر ایلسه اکا عطسهٔ قویه عارض اولوب آنزن شهوت
باهیه سی حرکت ایدر ایدی کذلك شمسه نظر اتمکله عطسه عارض اولور کسنه کوردم
دیو طبیب مسفوردن منقولدر ایمدی عطسه بو حرکتدر حرکت فواقه فی الجمله مخالفدر
زیرا فواق داخله تنفسك شدتیدر که حجاب حاجزك اسفله انجذابی ایله اولور
اما عطسه شدتله خارجه تنفسدر که حجاب حاجزك اعلایه حرکتی ایله اولور کذلك
فواقده صدع آلتاف وغیر لطیفدر عطسه ده بو غثی وتجردیلور زیرا فواقده حنجره منقبض
وعطسه ده فی الجمله منسددر **العلامات** عطسه جمله نك معلومیدر علامات بیاننه
احتیاج یوقدر **تقدمة المعرفه** اما اسباب خارجیه دن حادث اولان عطسه ردی
دکلدر مگرکه افراط اوزره اوله اما اول عطسه که کثیر ومتواتر وحاد اولوب سبب ظاهری
دخی اولمیه ردیدر بلکه هلاکه دلیلدر کذلك خفیف کورینورسه ردیدر زیرا صغیر السن
اولنلرده صرع وتشنج وکبیر السن اولنلرده سکته وفلج ظهورینی اعلام ایدر مورطوس
نام طبیب دیرکه صبیانده عطسه زیاده مخوفدر زیرا انلرده عطسه کثیر ومتواتر شدید
اولدقده اکثریا هلاك اولورلر هلدانوس دخی برصبیی برقاچ عطسه دنصکره هلاك
اولدیغنی کوردم دیمشدرکه اولورکه صمتله عطسه نك احتباسندن صرع ظهور ایدر
بونی تفکرو معلوم اولدیکه عطسه عینه مضردر هلدانوس عطسه ایله برکسنه یه عوز
عارض اولدیغنی کوردم دیمشدر لابخیوس نام طبیب دیرکه امراض عینده عطوسات
استعمالنی منع ایلدیکیمز مجرد عوز عروضی خوفندن دکلدر بلکه قوهٔ باصره یی محافظه
اتمك ایچوندر للحاصل صرع وعلل عین اصحابنه عطوسات مناسب دکلدر بلکه آنلره
مناسب اولان سعوطات استعمالیدر ومعلوم اولدیکه نسایه عطسه عروضی ایله عوارض
کثیره دن خلاص اولورلر مثلا حیضی ادرار ایدر وعسرت ولادت ورجاء مشیمه زیاده
مناسبدر زیرا اضعافی قوه ایله تحریك ایدر کذلك اکثر اعصابلرینی دخی قوه ایله تحریك
ایلدیکندن اطراف زحلرینده اولان دم متحرك اولوب جریان ایدر کذلك بو حرکت
شدیده دن الیاف رحم دخی متحرك اولوب جنینی خارجه دفع ایدر اما افراط سیلان
طمث اصحابنه وحواملده عطسهٔ قویه عروضی خطرناکدر اگر عطوسات قویه استعمال
اولنوب عطسه ظهور ایلمزسه ردیدر علی الخصوص سکته وصرع اصحابنده زیاده ردیدر
زیرا قوهٔ نفسانیه نك بالکلیه زوالنی اعلام ایدر **العلاج** عطسه نك علاجنده لازم اولا

غشا یا انفی لدغ ایدن ماده‌یی ولدغ مزبوردن حادث اولان حرقتی دخی ازاله ایتمکدر
لهذا رایحهٔ افیون وسائر مخدرات یاخود لوداکنو استنشاقی عطسه‌یه ادویهٔ جیده‌دندر
نته کم زاقوطوس عطسهٔ دائمی‌یه مبتلا بر کسنه‌یه لوداکنو ایله علاج ایلدم دیو تحریر
ایتمشدر الحاصل عطسه اصحابنه متصلا افیون شم ایتدوروب کفایت ایتمدیکی صورتده
لوداکنو ویره‌لر کذلك دهن الورد ایله حل اولنمش افیون داخل انفه طلا اولنمقله عطسه‌یی
قطع ایدر آماطوس عصارة الریحانی مدح ایتمشدر لکن معلومدر که طیب الرایحه اولان
حشایش عطسه‌یی تحریك ایدر لهذا ریحاندن دخی اجتناب مناسبدر کذلك بزردانك
وانیسونك سرکه ایله نقع اولنوب شم اولنمسی عطسه‌یی دفع ایدر کذلك لبن فاتر یاخود
ماء القراح المعتدل استنشاق ایتمك عطسه‌یه منفعتدر اولور علی الخصوص اسباب خارجیه‌دن
اولمش اولسه یعنی موادی حریفه‌یی استنشاق ایله حادث اولان عطسه‌یه زیاده مؤثردر
لبن بردیی سمن فاتر یاخود ماء نیلوفر ایله استحمام اولنمش لعاب بزرقطونا یاخود لعاب بزر سفرجل استنشاق اولنه

الفصل الخامس والثلاثون فی النزلة والزکام

نزله معروف علتدر نازله دخی دیرلر جمعی نزلات ونوازل کلور مصر قاهره‌ده انحدار دیمکله شهرت شعاردر حادر
وحادره دخی تسمیه ایدرلر لسان یونانیده قطاردوس تعبیر اولنور سیلان المادة من الدماغ
دیمکله تعریف ایدرلر وزکام بضم الزاء المعجمة رطوبت خلطیه‌نك دماغدن منخرینه نزولندن
عبارتدر نزلة الانف معناسنه‌در که مبتلاسنه مزکوم دیرلر بورون طوتمقدن عبارتدر بین العوام
لسان ترکیده طوماغی دیمکله مشهور ومتعارفدر زبان فارسیده ینجی کرفتن دیرلر ولسان
یونانیده قوریضا تسمیه اولنور واکثر اطبا زکام ونزله‌یی امراض دماغیه‌دن تعداد ایدوب
وبونلردن نشأت ایدن سعالی امراض صدر ورئه‌ده تحریر ایتمشلردر شیخ الرئیس زکام ونزله‌یی
امراض انفده تحریر ایدوب سعالی صدر ورئه مرضلری محلنده تحریر ایلدیکی فی نفس الامر زکام ونزله
هر بری سیلان المادة من الدماغ یعنی دماغدن اشاغی ماده دوکلمك معناسنه اولدوغی امراض
دماغیه‌دن معدود اولماسنه مناسب اولور اگرچه اول ماده بوروندن یولنه مخصوص اولیوب
کاهیجه صدر ورئه‌یه دخی دوکلور اما انفدن سیلانی ظاهر اولمغله امراض انفدن عد اولنمسی دخی
ممکندر دیمشلر وعلامه قرشی موجز متننده زکام ونزله‌یی امراض انفده تحریر ایدوب سعالی
حلقومه تخصیص ایتدکلری چندان مناسب دکلدر باقی وجه کلان زکام ونزله بو محلده
بیان اولنوب سعال وسائرلری هر بر محلنده بیان اولنور پس ایمدی زکام ونزله‌یه علی الاطلاق
سیلان المادة من الدماغ تعبیر اولندیغی اجلدن قنقی اعضایه نازل اولورسه اولسون اسمده
مشترك اولوب هم زکام وهم نزله اطلاقی صحیح اولور اطبادن بعضیسی انلرك هر برینی
نازل اولدقلری عضوه اعتباری ایله تخصیص ایلیوب حلقومه وصدره ورئه‌یه نازل اولانه
نازله وانفه نازل اولانه زکام دیمشلر وبعضیلر دخی جمیعسنه نزله اطلاق ایتمشلر لکن انفه نازل
اولان ماده انفده اولان قوهٔ شامه‌یی سد ایلیوب بر نسنه قوقمغه مانع اولسه ورقیق ومتواتر
اولدوغی جهتدن عینه ووجهه وجلد جبهه‌یه سیرنت احداث ایلسه زکام تسمیه اولنمسی ظاهر
وراجح اولور پس ایمدی کرك نزله وکرك زکام دماغده اولان ماده مندفع اولدقده اسفل بدنه
سیلانندن حاصل اولمغله امراض دماغیه عقبنده نزله‌یی دخی ذکر ایتمك مناسب اولدیغی
بز دخی تحریرینه شروع ایدوب دیرز که اولا بلمك لازمدر که دماغ بارد ورطب اولوب دماغده

مناسب

مناسب اولان غذا بدنه منجذب اولدقده غذا بحسبه صالح اولان نسنه‌لر دماغه غذا اولوب
وغذایه صالح اولمیان فضله اولوب فرزن وانفدن مندفع اولور وحال صحتده فرزن وانفدن
مندفع اولور وحال صحتده فرزن وانفدن خروج ایدن نسنه‌لر بیاض ومعتدل القوام اولور
اما خروج ایدن نسنه‌نك لونی وقوامی متغیر اولورسه بدنك ویاخود دماغك سوء مزاج
بارده‌سنه ویاخود سوء مزاج حاره‌سنه دلالت ایدر بونی بیلدکدن صکره معلوم اولدقده نزله‌نك
ایکی نسنه‌یه اطلاقی واردر بری اطلاق خاصدر که دماغدن ومنخرینه نازل اولور
وکاه حلقومه نازل اولوب زکام وسعالی ایجاب ایدر وبری دخی اطلاق عامدر که دماغدن
قنقی عضوه اولورسه اولسون نازل اولانه اطلاق اولنور **السبب** نزله‌نك سببی
بر ماده‌در که اول ماده کیفیتیله یاخود کمیتیله فاعل اولور کیفیت دیدیکمز ماده مالح
یاخود مر یاخود حامض یاخود حاد یاخود حار یاخود بارد اولمقدر وکمیت دیدیکمز
ماده‌نك مقداری کثیر اولمقدر ومعلوم اولدقده جمیع نوازله سبب فاعلدن وسبب قابلدن
لابددر وسبب فاعل یا خارجدن اولور ویا داخلدن اولور پس سبب فاعل دماغك
هاضمه‌سی ضعیف اولمقدر مجرای طبیعیسندن کندیه لازم اولاندن زیاده فضلات تولید
ایتمکدر یاخود کندویه متصاعد اولان بخاری تحلیلدن عاجز اولمقدر واما خارجدن
اولان سبب فاعل برودت ورطوبتی وباران کثیره ومعتاد اولمیان کسنه‌لرك دریاده
اولمق ورطوبتلو مکانلرده قاعد اولمق یاخود ریح جنوبی اسوب دماغ بخار ایله ممتلی اولدقده
عقبنده ریح شمالی اسه بهر حال دماغ صقلوب دماغده اولان اجزاء رطوبتی استحاله ایدوب
نزله‌یه باعث اولور ابقراط فاضل بو معنایه امراض عصر حاصل اولور دیدی یاخود هواده فساد
اولسه عامه‌نك نوازله باعث اولور سبب قابل اولان معده وکبد وطحال ورحم وغیری
عضولر کبی لورك شرکتیدر یاخود زیاده مست اولمقدر یاخود نوم کثیردر باخصوص کوندز
نائم اولمق وشیخ الرئیس ابن سینا بیورر که کاهیجه بعد الفصد وجوده برکوشکلك ونسیانك
عارض اولور اول وقتکه وجود حرارت وبرودت قبولنه غایت مستعد اولور بوندن دخی
نزله حادث اولور خصوصا اخراج دم زیاده ایتمش اولسه ودخی حمام وریاضت وغضب وفکر عمیقی
دماغی کوشدیجی نسنه‌لردن اولوب خارجدن اولان سببلردن دماغك انفعالی سریع اولور
العلامات نزلهٔ حاره‌نك علامتی اگر نزله انفه منصب اولورسه حمرت وجه وعین
اولمقدر وسیلان ایدن ماده رقیق ومحرق اولوب حرارت بدن زیاده اولمقدر وکاهیجه
نزلهٔ حاره‌یه مطلقا حمی عارض اولور اگر نزله حلقومه منصب اولورسه علامتی بوغازه نازل
اولان شیئك مذاقی ورقیق وشربت احتراقی اولوب علیل حرارتدن متضرر اولوب برودتدن
منتفع اولوب حظ ایلر ونزلهٔ بارده‌نك علامتی اگر انفه نزول ایتمش ایسه سیلان ایدن
نسنه بارد اولمقدر ویوزده بجشوب آیاغی کریلوب کلرزی طوتولمقدر وکاهیجه بو علامتلره
ماده‌نك غلیظ اولمقلغی دخی دلالت ایدر ودخی بدنده صوق اولوب حرارتی اولمقدر
تقدمة المعرفة معلوم اولدقده بو رطوبات وفضلات تحتك یا خارجنده ویا داخلنده
اولور بونلری بلدکدن صکره نظر اولنه که اول ماده قنقی عضوه منصب اولور ومنصب
اولدقده نه کونه مرض ایجاب ایدر بو دخی معلوم ایتدکدن صکره طبیب لجیبه لازمدر که
اگر اول رطوبات ومواد داخل قحفده اولورسه متحرك اولدقده بطون دماغه منصب

اولورسه کیفیتی ویاخود کمیتی ایله صرع مرضنی ایجاب ایدر واکر اول ماده نفس دماغه
ومبادئ اعصابه واصل اولورسه سکته مرضنی ایجاب ایدر واکر نخاعه منصب اولورسه فلج
یاخود رعشه یاخود تشنج ایجاب ایدر واکر داخلات دماغک بطن مقدمنه منصب اولورسه
زکام وآفات شم ایجاب ایدر واکر عینه نازل اولورسه آفات عین عارض اولور واکر
اذنه نازل اولورسه صمم ودوی وطنین ووجع اذن عارض اولور واکر لوزتین تعبیر
اولنان لحم زائده منصب اولورسه ورم لهات وورم اللوزتین حادث اولور واکر قصبة الریه
منصب اولورسه بحة الصوت حادث اولور واکر حلقومده اولان عضلاته منصب اولورسه
خناق حادث اولور واکر ریه یه منصب اولورسه سعال وضیق النفس ونفث الدم حادث
اولور واکر ریه یه انصبابی دائم ومزمن اولورسه سل وقرحة الریه حادث اولور واکر
معده یه منصب اولورسه غثیان وقیء وضعف هضم عارض اولور واکر امعایه منصب اولورسه
اولورسه اسهال ودوسنطاریا عارض اولور واکر امعادن جانب کبده میل ایدرسه سدّه
حادث اولور واکر نزله اورده وشراینه منصب اولورسه جمیع بدنه منتشر اولور اکر
ماده غلیظ اولوب کبار اورده وشراینه منصب اولورسه سدّه وتعفن ایراث ایدوب
حمیات عفنیه حادث اولور واکا هیچ بو رطوبت شریان چشمه منصب اولمغله سیلان
دمعه عارض اولور بو بیله اولدقده او شریانی بوغمدقچه ویاخود داغلمدقچه منقطع اولمز
واکر ماده تحمّل خارجندن منصب اولورسه اتدن کوز قپقلری مرضنی ولثه مرضلری ووجع
اسنان واورام وجه ولب وفم کبی امراضلر حادث اولور واکر مفاصله منصب اولورسه
وجع مفاصل ونقرس وعرق النسا عارض اولور واکر اول منصب اولان ماده قلیل اولوب
قوت دافعه دخی ضعیف اولورسه آتدن خارج تحمّده اولان مرضلر حادث اولور مثلا
رأسده بعضی دمل وبثور وشعر علتلری وقونق کبی وللحاصل دماغدن بو قدر علت
حاصل اولور لهذا ابو الاطبا ابقراط فاضل الدماغ مدینة الامراض دیو بیورمشلر العلاج
اولاً نزله بارده نک سببی ونره دن ظهور ایلدوکنی وماده سنی وقنغی عضوده نهایت بولورکنی
بیلمک لازمدر حتی اکا کوره ابتدا ظهورینه سبب اولان عضوک مزاجنی اصلاح وتعدیل اولنه
وماده سنی دخی استفراغ ایدوب نزله یه قابلیتی اولان عضوه قوت ویره لر که نزله یی قبول
ایلمیه بونلردن صکره فصد ایده لر وماده یه نضج ویروب بعده مسهل ویره لر و بو علتده فصد
لازم وواجبدر زیرا اکثریا نزله یه مبتلا اولانلرک مزاجلری حار اولوب بخارلری کثیر واخلاطلری
متحرک وبدنلری متخلخل اولور مکر علیل پیر وضعیف وماده سی قلیل اولوب واعضاء
رئیسه یه انصبابی خوفی اولمزسه اولوقت فصد اولنمز اما ماده یه نضج ویرمک ایچون
علیل دماغینه ده سوء مزاج بارد ایچون تحریر اولان دوالر کافیدر ودخی لایق اولان
صدره وسعاله مناسب دوا الرضا انمکله نضج ماده ایده لر مثلا مصطکی وکندر ابیض
کذلک بتونقه واکلیل الجبل وسالویا وجوز بوا کبیلری طبخ ایدوب ایچوره لر واکر
ماده سی غلیظ ایسه زوفا وفراسیون وزاذیانج مطبوخی ایچوره لر ومسهل ویرمک
لازم اولدقده اکر ماده رقیق ایسه قدرت حلوایی ومحوقان وحب ایارج وحب فاویا
کبیلری استعمال ایده لر واکر ماده غلیظ اولورسه غاریقون وحب قوقیا کبیلری استعمال
ایده لر وبعد الاستفراغ غرغره لر وسعوطلر استعمال ایده لر ودماغه قوت ویرمک ایچون

معجون قونو ومعجون جواهر الحار ودواء المسک حلو استعمال ایده لر وبو معجون نزله بارده یه
غایت نافعدر صنعتی بودر حمیرة الورد ایکی وقیه سفوف معجون اماویا و بالوزه وکندر ابیض
وجوز بوا هر برندن بر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه شراب اسطوخودوس ویاخود
قسطران ایله معجون ایده لر ومتأخرین اطبادن افرنج اکثریا بو حبی استعمال ایدرلر صنعتی بودر
کندر وسندروس ومرصافی هر برندن نصف درهم عود وجوز بوا وزعفران وجبابسه
هر برندن ثلث درهم لادن واسطراک ایکیشر درهم مسک بش حبه اخذ اولنوب بعد السحق
شراب اسطوخودوس ایله حبلر اولنه هر برحب مقدارده نخود قدر اوله وبو حبدن التی عدد
استعمال اولنه ونازله یی حبس ونزله دن منع ایچون دیاقودیون وشراب خشخاش المدبر
لودانو استعمال ایده لر ویاخود رأس خشخاش طقوز عدد خروب وعرق السوس اوچ
وقیه بزر خطمی وبزر قطونا اوچر درهم عناب وسبستان اونر عدد اخذ اولنوب [illegible]
طبخ وتصفیه دن صکره مقدار الکفایه سکر ایله قوام مناسبه کتوروب استعمال ایده لر بو حقیر
قلیل البضاعه نک ترکیب ایدوب استعمال ایلدیکم سفوف اکلیلی بو بابده غایت نافعدر که
سنه ده رجال ونسادن قرق الی کسنه یه ویریرم بکیجی سنه دن تخلف ایتمدی صنعتی بو
جوز بوا وقرنفل وعود وصندل وکهربا هر برندن بر وقیه اسطوخودوس وفودنج وفلسفون
وشونیز هر برندن نصف وقیه مرزنجوش وسالویا وکلک وملح محروق وسرو سهر
هر برندن اوچر بچق درهم سندروس ومرجان ایکیشر درهم نعناع اوتی ایکی درهم اخذ
اولنوب جریش ادق وسفوف اولنوب حفظ اولنه بعده بر مقدار نباتر برینی قرمزید
بوبایوب جزؤی بغیه ایله بو سفوفدن سکز درهم اخذ اولنوب تغیّه دیکوب استعمال
ایده لر ویاخود بلسان ذو الرائحه دخی درز لامیه ودرز اکلیلیه یه وصدغینه ومنخرینه
طلا ایده لر مجربدر اما علاج نزله حاره ده اولاً عناب وسبستان واجاص وبنفشه
وبرسیاوشان وعرق السوس وشعیر مقشر طبخ اولنوب بعد التصفیه بونکله ماده یی
تعدیل ایده لر واکر بدنی ممتلی ومزاجی حار اولورسه مطبوخدن اول فصد ایده لر اکر فصده
مانع وار ایسه حجامت ایده لر واکر ماده رقیق اولورسه شراب نیلوفر وشراب خشخاش
وشراب بنفشه وشراب حماض کبی شربتلر استعمال ایده لر واکر بو شرابلره بر مقدار روح الزاج
قیوب استعمال ایلسه لر غایت نافعدر استادم فاضل فیلسوف علی البروسوی مرحومک عمده
مجرباتندندر وزبدهٔ استعمالاتندندر اولان جلاب نیلوفریکه نزلهٔ حاره وبارده یه علاج تام
ودواء ما لا کلامدر صنعتی بودر اون عدد نیلوفرک ورقلرینی اخذ ایدوب واوچ برموق
اخذ ایده جک قدر زهر اسطوخودوس ضم ویدی فنجان ماء القراحیله بش فنجان قالنجه
طبخ وحلاوت لطیفه ویره جک قدر سکر ابیض اضافه اولنوب فاتراً اوچ ساعتده
بر فنجان استعمال اولنه واستادم مرحوم فقط بو جلاب ایله حمی نوازله دخی علاج ایتدوکنی
رأی العین مشاهده ایلدم ومسهلاتدن مناسب اولان راوند وتمرهندی ودیاقاتلیقون
ودیابروش ومسهل معجون الورد وحب الذهب کبیلردر وبعد التنقیه دماغ و
معده یه قوت ایچون حمیرة ورد ودیارودون کبیلری استعمال ایده لر اکر ماده سی
غلیظ ایسه حب لسان الکلب وحب اصطراک استعمال ایده لر واکر نزله لر سل وخناق
علتنه مؤدی اولمسندن خوف اولنورسه جاذب وکسکین احتقانلر ایده لر وماده یی

طرفه اخره جذب ایچون محاجم وضع اولنوب ماده نك بر طرفه جذبه سعی ایده لر واگر بو علاجلر تأثیر اتمز ایسه
خردل و عود القرع و فرفیون کبیلری رأسه وضع ایدوب تنفیط ایده لر بو بابده ضماد منفط
غایت نافعدر صنعتی بودر قودیمش شونیز نصف وقیه خردل اوچ درهم لبان ابیض
ومصطکی بر در درهم دبق حمام و دقیق الشعیر هر برندن نصف وقیه اخذ و سحق اولنوب
سکنجبین ایله ضماد اولنه یاخود بو ضماد منفط که جذب ماده ایچون غایت نافع و مجربدر
ترکیبی بودر ترمنتین و دهن الورد بر در درهم شمع اصفر اوچ درهم اخذ اولنوب ایکی درهم
زرانیخ مسحوق الحاق اولنه بعده لبان ذکر و مرصافی و مصطکی بشر حبه مسحوقا الحاق اولنوب
دهن الورد ایله محلولا ضماد اولنه و اگر نزله مزمن اولور ایسه جو بچینی و صابر بیناو صاصر اس
وعود الغیاث مطبوخلری کبی دوا اولنه و دخی معلوم اولسون که اغذیه مرطبه دن و نهارده
نائم اولمقدن و کثیرا اکل و شربدن احتراز ایده لر و جماع و عرق و باده کبی مکیفاتدن حذر
لازمدر زیرا دماغده مرتفع اولان بخاری تنزلیه سبب اولور والله اعلم بحقیقة الحال ایسر ایدی
معلوم اولسون که بو مقامه کلینجه اجمالا امراض دماغیه نك بیان و تدابیر و علاجاتی عیان ایدوب
اعضاء ظاهره نك اشرفی اولان عضو عینه اولدیغی ایچون انکا عارض اولان عللری بیان
اتمك هر وجهله اولی و انسب کورینور اگرچه متقدمین اطبانك بعضیلری اذنی بصره
تقدیم ایدوب امراض اذنی تحریر اتمشلردر اما بصرك سمع اوزرینه وجهله فضیلتی وار در
از جمله قوة باصره شریفدر و ادراکی نور ایله در سمعك ایسه ادراکی هوا ایله در نور ایسه
هوادن شریفدر و ثانیا قوة باصره بو قدر بعدی ایله سماده موجود اولان کواکبی ادراك
ایدر اما قوت سامعه ایچون قریبده اولان حسنه یکی مددکردر ثالثا کتب علوم عقلیه و نقلیه
عارف و غوامضات حقایق اشیایه واقف اولمق ایچون قوة باصره نك قوة سامعه یه
فضیلتی اولدیغی عند ارباب التحقیق مسلم اولمغله بو فقیر دخی امراض عینی بیانه شروع ایلدم

الباب الثانی فی امراض العین و احواله وهو علی ثلثة اقسام

التشریح
بعض اشنایان طبابته و متصحفان کتب حکمته معلوم ولدکه امراض عین علاجنه دست نها
اولنلره لازمدر که عالم بالتشریح اولان فیلسوفان اطبانك تحریر و تشریح و تسطیر و تصریح ایلدکلری
اوزره تشریح عینه عارف و اعلال و احوالنه واقف اولوب بعده تدابیر و علاجاتنه شروع
ایلیه پس ایمدی اصحاب تشریح انسانك و سائر حیوانك عینلرینی اوچ رطوبت ایله یدی
طبقه دن مرکب بر عضو شریفدر دیدیلر و رطوبات ثلثه یه جلیدیه و زجاجیه و بیضیه
تسمیه ایلدیلر و طبقات سبعه یه شبکیه و مشیمیه و صلبیه و عنکبوتیه و عنبیه و قرنیه
و ملتحمه تسمیه ایدرلر و بو رطوبات و طبقاتك مجموعنك اشرفی جلیدیه در لسان فارسیده
مردملك چشم و لسان ترکیده ببك تسمیه اولنور و سائر ایکی رطوبت و یدی طبقات
آرددن واو کندن انی محیط و انك خدمتی محتاج اولان خادملر در و عینك ترکیبی و اجفانك
آچیلوب و یوموماسی ایچون یکرمی دن زیاده عضله خلق اولنمشدر فتبارك الله احسن الخالقین
وبعد ذلك احوال عینی بر نیجه علامتلر ایله استدلال اتمشلردر اولکیسی لمسدر که
آنکله حرارت و برودت و لینت و صلابت هر نه ایسه معلوم اولوب امزجه اربعه نك برینه
دلالت ایدر ایکنجیسی ماده نك حرکتیدر که یا خفیف و یا ثقیلدر اگر خفیف اولور ایسه
حرارته یاخود یبوسته دلالت ایدر و بینهما فرق لمس ایله اولور و اگر ثقیل اولور ایسه برودته

باخود

الفصل السادس و الثلاثون فی نوازل الاحتناقیه

معلوم اولسون که بو علتی حکماء افرنجیه نك اکثری امراض
رئیه ده تحریر ایلمشلردر و بو علته نوازل
اطلاق بو علت دخی علی الغفله عارض
اولدیغندندر کانه دماغدن ماده نوازلیه
قصبة الرئه ایله و رئه یه نزول ایدوب
ممتلی ایدر و احتناق ایله توصیف اولندیغی
مخوف و مخاطرلی اولدیغندندر فی
الواقع امراض رئه ده تحریر اولنمسی مناسب
اولمغله بز دخی امراض رئه ده تحریر ایلدك
اول محله نظر اولنه

59

٥٩ یاخود رطوبته دلالت ایدر اوچنجیسی عروق حالیدر اگر ممتلی اولور ایسه ماده نك کثرتنه و اگر خالی
اولور ایسه یبوسته و اگر عروق ظاهر اولور ایسه حرارته دلالت ایدر دردنجیسی عینك لونیدر
اگر حمره اوزره اولور ایسه غلیان دمه و اگر صفرت اوزره اولور ایسه صفرایه و اگر بیاض اولور ایسه
بلغمه و اگر کدورت اوزره اولور ایسه سودایه دلالت ایدر بشنجیسی عینك افعالیدر اگر عینده
قوة تام اولور ایسه اعتدالده روحك قوتنه و اگر بعیدی رؤیتدن عاجز و قاصر اولوب قریبی
اولرسه روح باصره نك قلت و رقت و ضعفنه دلالت ایدر و کذلك قریبه عاجز و قاصر
اولوب بعیده اولسه روح باصره نك غلظت و کثرت و کدورتنه دلالت ایدر التنجیسی
عینك سیلانی حالیدر اگر رمص علیم اولوب جفافی اولور ایسه یبوسته و اگر رمص کثیر
اولور ایسه رطوبته و اگر معتدل اولور ایسه اعتداله دلالت ایدر یدنجیسی عینك انفعالی
حالیدر اگر برودتدن منتفع و حرارتدن متضرر اولور ایسه مزاجنك حرارتنه و اگر حرارتدن
منتفع و برودتدن متضرر اولور ایسه مزاجنك برودتنه دلالت ایدر و دخی معلوم اولسون که
امراض کاهیجه اصلیه و کاهیجه بالشرکه واقع اولور و اقرب مشارکی دماغ و مجمع دماغدر
بعده معده در پس ایمدی اگر دماغیله مشارك اولور ایسه علامتی دماغك سوء حالنه
نظر ایله معلوم اولنور و اگر حجاب ایله مشارك اولور ایسه یا خارجی و یا داخلیدر اگر
خارجی اولور ایسه علامتی عینك جبهه سنده تمدد ایله حکه و اجفان عینده مضرت
کثیره واقع اولور و اگر داخلی اولور ایسه علامتی وجع عینك تها یتندن ابتدا ایدر و اگر
معده ایله مشارك اولور ایسه علامتی معده نك خلا و امتلا سیله حال مختلف اولوب
اجفانده مضرت کثیره حادث اولور و اگر امراض عین دموی اولور ایسه علامتی حمره عین
و تهیج اجفان و درور عروق و رمص و التصاقدر و اکثریا صدغینده ضربان شدت ایله
ثقل واقع اولور و اگر صفراوی اولور ایسه علامتی حمرتر مائل صفرت ایله التهاب و وجع ناخس
و دمعه حاده رقیقه و قلت التصاق واقع اولمقدر و اگر بلغمی اولور ایسه علامتی ثقل
شدید ایله تهیج اجفان و التصاق و قلت وجع ایله لونی بیاض اولمقدر و اگر سوداوی
اولور ایسه علامتی ثقل قلیل و کوده لون و دمعه ده قلت واقع اولمقدر وبعد هذا
معلوم اوله که حکماء عظام عینه عارض اولان امراضی اقسام ثلاثیه قسمت اتمشلردر
اولکیسی امراض الاجفان و الآماقدر یعنی کوز قپاقلرینه و بکارلرینه عارض اولان
مرضلردر ایکنجیسی امراض طبقات عیندر یعنی کوزك طبقه لرینه و رطوبتلرینه
عارض اولان مرضلردر اوچنجیسی مجموع عینه عارض اولان مرضلردر

القسم الاول فی امراض الاجفان و الآماق وهو یشتمل علی ثمانیة عشر فصول

الفصل الاول فی الجرب الجفن وخشونته

جرب جفن و خشونة جفن کوز قپاغنك
ایچی بچیشوب و خشنین اولمغه دیرلر السبب بونك سببی بر رطوبت مالحه اکالدرد
یاخود غبار و دخان یاخود حرارت شمسده زیاده قائم اولمقدن حاصل اولور یاخود
مقدما رمده مبتلا اولوب تدبیر و علاجنده خطا اولدیغندن حادث اولور العلامات
بونك علامتی اجفانده خشونت ایله حمرت اولوب اجفانك ایچنده اوفاجق اوفاجق بثور لر
اولور اگر غلبه دمدن اولور ایسه حمرت ایله احتکاکی قلیل اولور و اگر غلبه صفرادن اولور ایسه
حمرت و احتکاکی شدید اولور العلاج علاجی اولا بدنی اشربه و مطابیخ و حبوبات

مناسبه ایله تنقیه ایدوب بعده اکر غلبهٔ دم وار ایسه قیفال‌دن فصد ایده‌لر و حار و حاد اولان
ادویه ایله اکتحال ایده‌لر شیاف احمر و شیاف اخضر و روشنایی کبی و اکر جرب عین ایله رمد
جمع اولور ایسه رمده مناسب اشیاء ایله علاجنی جمع ایده‌لر و حکه و یاخود بثره ایله اولورسه
ادویهٔ ملینه غایت مناسبدر و مطبوخ هلیلهٔ اصفر ایله بدنی تنقیه ایدوب استحمامه
مداومت ایده‌لر جالینوس فاضل دیرکه جرب عینه عفص مسحوقه معادل دوا و لزاجفان
عینی تقلیب ایدوب اکا عفص مسحوق وضع و بر ساعت ترک ایتدکدنصکره غسل ایده‌لر اصلا جربی
قطع ایدوب بردخی عودت ایتمز و صاحب حفر دات ابن بیطار دیرکه بو علته عصارهٔ
رمان حلو و عصارهٔ رمان حامضی اخذ ایدوب غلظت حاصل اید نجه بر ظرف نحاسیده طبخ
اولنوب عینه وضع اولنمغله جرب و سیلانینی ازاله ایدوب حدت و قوت بصری قوی ایدر
الفصل الثانی فی البرده
کوز قپاغنه عارض اولان علتلرك بریسی دخی برده
دیرکه قپاغك ایچ یوزنده طلو بر مشابه بر بیاض و رمدر و دم صلب شبیه بالبرده
السبب
بونك سببی بر رطوبت بلغمیهٔ غلیظهٔ جصه‌در که کوز قپاغنك ایچ یوزنده
متحجر اولور
العلاج
علاجی صمغ بطم ایله انذروتی جزوی خل ایله نار اوزرنده حل ایدوب
طلا ایده‌لر و اکر بو دوا منحل اولمز ایسه کوزك قپاغنی چوروب نشتر ایله حك ایدوب
ازاله ایده‌لر یاخود بو طلایی استعمال ایده‌لر صنعتی بودر کندر ابیض و مرصافی بر درهم
شمع نصف درهم لادن اقریطی و شب و بورق ارمنی هر بریندن ربع درهم اخذ اولنوب
دهن السوسن یاخود عکر زیت العتیق ایله ممزوجا طلا ایده‌لر اکر بونکله مندفع اولمز ایسه
عرضا شق اولنوب برده اخراج اولنه و معلوم اوله که بو کونه اولان علتلر
لایق اولان حاذق و صاحب کمال و استاد مجرب حکیمه مراجعت ایدوب اکا تسلیم اولنمق کرکدر
الفصل الثالث فی الشعیره
بو بر اوزون و رمدر طرفین جفنده عارض اولور
و شکلی شعیره مشابه اولمغله لسان ترکیده آرپه‌جق دیمکله متعارفدر
السبب
بونك سببی بلخلط بلغمیهٔ لزجه و یا بلغم ایله مختلط دم‌لردر و اکثریا اکثر دم‌دن حادث
اولور و بعضی کره فضلهٔ ردیهٔ سوداویه‌دن بر ماده اول موضعه مندفع اولمغله حادث اولور
العلامات
علامتی اکثریا بو علت دموی اولمغله لونی حمرت و شکلی آرپه‌یه
مشابهتی اولوب اوجی سوری اولور و سائر اخلاطدن حادث اولانی دخی ماده سننه
کوره معلوم اولنور
العلاج
بو علتك علاجنده لازم اولان اولا فصد ایدوب بعده
ایارجاتیله تنقیه اولنه بعده شحم ماعز مذاب دقیق الشعیر ایله مزج ایدوب عینه
تضمید ایده‌لر یاخود دم حمام و دم قمریٔ ذکر و دم شفنین اخذ اولنوب طلا ایده‌لر
شارح موجز سدیدی دیرکه بر مقدار سکنجبینی ماء القراحیله حل ایدوب اول موضعه طلا ایده‌لر
زیاده نافعدر و کتاب زبده‌ده محرر در که فصد و ایارجاتیله نواحی رأسی تنقیه
ایتدکدنصکره شیاف حامیثا و طین ارمنی‌یی تازه کشنیش صوییله محکم سحق ایدوب
طلا ایتسه‌لر یاخود ماء شعیر ایله غسل ایدوب تکمید ایتسه‌لر علاج لا نظیردر و زباب
یعنی سینکی محکم سحق ایدوب وضع ایده‌لر نافعدر و سکبینج محلول بالخل یاخود خلیت
محلول بدم الحمام و یا خلیتی بر مقدار نوامیس مصری ایله مسحوقا وضع ایده‌لر و بو مرهم
لا نظیر غایت نافعدر صنعتی بودر شحم الدجاج بر وقیه دهن سوسن و دهن بابونج

بر درهم جاوشیر المحلول بالخل و خلیتت ایکیشر درهم اخذ اولنوب صنعت اوزره
مرهم ایده‌لر
مرهم دیکر
بو دخی مجربدر کما لیندن منقولدر صنعتی بودر کندر ابیض و مرصافی
ایکیشر درهم لادن اقریطی نصف وقیه نوامیس مصری و شب ابیض و شمع هر بریندن
بر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه دهن سوسن ایله صنعت اوزره مرهم ایده‌لر و اکر
نشتر ایله اخراج ایدرلرسه بالسمینا یعنی بلسان خندچاکی تعبیر اولنان دهن‌دن
یاخود دهن هیوفاریقوندن طلا ایده‌لر و علیل جوعه صبر ایدوب غدایی تنقیص ایتمك علاج عظیمدر
الفصل الرابع فی شعر المنقلب
امراض جفندن بری دخی کوز قپاغنده اکری
بتن قیللردر که اکا لسان عربده شعر المنقلب و انقلاب الاجفان دخی تسمیه ایدرلر یعنی
کرپکلرك اوچلری کوزك ایچنه دونوب چوق رطب ایدرلر
السبب
بونك سببی رطوبت
عفنیهٔ کثیره‌نك اجفان‌ده مجتمع اولمسیدر که اول رطوبت عفنیه لذاعه و حریفه و مالحه دکلدر
العلامات
علیلك کرپکلری کوزی ایچنه بوکلوب کوزینی قپایوب آچدقجه عینینه
الم ویروب حمرت و سیلان کتورمسیدر و کاهیجه بو سبب ایله عینه مواد منجذب اولوب
سبل حادث اولور
العلاج
بونك علاجنده لازم اولان اولا بدنی و دماغی رطوبت
عفنیه‌دن تنقیه ایدوب بعده اکحال حاده تنقیه ایله اکتحال ایتمکدر روشنایی و شیاف اخضر
و باسلیقون کبی بعده معوج اولان اشعاری قوپاروب بعده جفنی تقلیب ایدوب ملتحم
اوزرینه بر قطعه خمیر وضع ایده‌لر بعده براوجی اکری ایره‌یی محکم قزدروب اولقوپاریلان
شعرك بر یکی یرینه کتورینجه ایده‌لر حتی اول موضعده بر دخی شعر بتمیه بعده شعرك بر یکی دخی
قوپاروب یینه کذلك اولورکی ایتمکله اشعار معوجه‌نك مجموعنی اخراج ایدوب کی ایده‌لر
و اکر ملتحم اوزرینه خمیر قطعه‌یی وضع اولنمز ایسه کی اولنورکن حرارتدن عینه ضرر ایرشمك احتمالی واردر
تقویم الابدان صاحبی دیرکه ایکی قیلاردن زیاده کی اولنمیه و بعد الکی اول موضعه بیاض البیض
و دهن الورد طلا ایده‌لر یاخود شعر معوجی ازاله ایتدکدنصکره اوزرینه مانع انبات شعر اولان
دوالری وضع ایده‌لر مثلا دم قنفذ و دم ضفدع و دم قراد الکلب یعنی کوپك صاقرغه‌سی
قانی و یاخود بیض النمل و یا لبن التین و یا رماد ظفر الحمار و یا نوامیس مصری یاخود
مرارة القنفذ کبی دوالری اخذ و عجین اولنوب استعمال ایده‌لر و شیخ ابن سینا
دیرکه کوزی و کوستك اوتلری چند بید ستر ایله بالتسویه اخذ ایدوب دم حامض
ایله مزج و ازاله اولنمش شعرلرك موضعلرینه طلاء ایلسه‌لر غایت مجربدر و اطبادن
بعضیلری دیمشلر که اول موضعی شحم افعی ایله دلك ایلسه‌لر بردخی شعر معوج ظهور ایتمز
کتابت الا یسعدم بو اقوالی رد ایدوب تکذیب ایدر اکر شعر بر ویا ایکی او لسه مستقیم القامه
اولان اشعار سائره یه اتصال ایتدوره‌لر شول دوالرایله کم ملطفدر مصطکی و صمغ عربی
و اشق کبی و بعضیلر دیدیلر که اجفان عینك باطنندن بر کوچك کوزلی ایره‌یی
صوقوب اول اکری اولان شعری ایره‌نك کوزینه کچوروب کوز قپاغنك ظهرینه
چقاره‌لر و اکر اول اکری شعری ایره‌نك کوزینه کچورمك عسیر اولورسه بر اینجه
صاچ قیلنك ایکی باشنی ایره‌نك کوزینه کچوروب حلقه کبی اولور پس اول اکری
قیلی او حلقه‌یه کچوروب طشره چکه‌لر اجفانك ظهرینه چقه و بو مقامده استادم
فاضل فیلسوف علی البروسیی مرحومك و دروبش عمر شفائی‌نك تقریرلری بودر که

عینه الم ویرن شعر منقلبه ابتداءً کرکدکه عضو مزبورده ورم ملتهبه ووجع متألمه اولدقده
ایچون رأی طبیب ایله تنقیه دنصکره عضو مأوفه بنفشه وخبازی مطبوخلری ایله بوغ
ایده لر بعده جفت لطیف یاخود عصاضه ایله بر دیرد اول معوج اشعاری ازاله ایده لر
بعده تسکین وجع ایچون ماء الورد ابیض لصوق ایده لر بعده بو غسول ایله غسل ایده لر
ترکیبی بودر شب محرق نصف وقیه حب الآس اوچ برموق خمر ابیض اوچ رطل دخی زائل
اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفیه بر حدید نحاس احمردن معمول ظرفده وضع و یکرمی درت
ساعت ترک اولنه بعدنصکره ایچینه انجه بزلر باتوروب عضو مأوفه لصوق ایده لر حتی
اول عضو قوت بولوب تکرار شعر نابت اولمیه بعضی کره بو سعی و تدبیر کفایت ایتیوب
تکرار شعر نابت اولوب رجوع ایدر اول وقتده کالاول آلت ایله قطع واخراج اولندقدنصکره
شعر مقلوعک اصولنی غایت رقیق آتشده قزمش بر مکاوی حدید ایله کی ایده لر
تا که تکرار حصولینی منع ایلیه دیدی انتهی کلام بایروس نام حکیم دیر که شعر منقلب موجبی
کما ینبغی تقویم وتسویه ایدوب اوزرینه اشیاء دبقیه یاخود لعاب حلزون کبیلری
لصوق وطلاء ایسه لر اشعاری انقلابدن منع ایدر وفیه نظر تجربیه موقوفدر ایمدی
بو تدابیر مذکوره نک تفصیلنی و ترکیبنده عمل اولندوغنی معلوم ایتمک مراد ایدنلر
درویش عمر شفائینک فن کحلده تألیف ایلدیکی کتاب لا نظیره مراجعت ایده لر
الفصل الخامس فی سقوط شعر الاجفان وبیاضها یعنی کرپکلرک دوکلوب
وبیاض اولمسیدر السبب بونک سببی امراض حاده نک شدتندن و یاخود حمیات
عفنیه نک ذحمتندندر ویاخود بلغمک کثرتندندر العلاج علاجی اکر بلغمدن حادث اولمش
ایسه بلغمی تنقیه ایده لر و بلغمی زیاده ایدیجی ماکولات ومشروباتدن احتراز ایده لر و اکر امراض
ردیه دن اولمش ایسه فنعی خلط ایسه انی تصفیه ایدوب حرارت و شدتنی تعدیل ایده لر بعده
بو دوایی استعمال ایده لر ترکیبی بودر جوز سرو بر وقیه بزرکتان و بزر خطمی هر برندن نصف
وقیه ناعماً دق اولنوب بر طوربه ایچنه وضع و خل حاذق ایچنه باتوروب کوزلک اوزرینه
وضع ایده لر یاخود جوز سرو وکهربا وشب هر برندن نصف درهم مقناطیس بر درهم
اخذ اولنوب ناعماً سحق و بر بیض مقداری خمیر مایه ایله مزج ایدوب اجفانه وضع اولنه
یاخود اسرب محرق درت درهم وحب تمر محرق بش درهم سنبل بر بچق درهم محرق ایتمون
و محرق فلفل بر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه دهن سفرجل ایله مزج واستعمال اولنه
کرپک وقاش وصاچ وصقال بکیلرک مجموعنی انبات ایدر یاخود نخل محرقی ایکی درهم زبل خطاطیف
ولاجورد و سنبل بر درهم اخذ وسحق اولنوب مقدار الکفایه عسل ایله مزج و طلا اولنه
الفصل السادس فی غلظ شعر الاجفان کرپکلرک بوغون وقالک اولمسیدر
السبب بونک سببی بلاغم مالحه ویاخود سوداء محترقه یاخود دخان و بخاری کثیر دم
غلیظدندر وبو علت ارث ایله دخی ظهور ایدر العلاج علاجی اخلاط ردیه دن بدنی پاک
ایدوب لعاب سفرجل ولعاب بزرکتان کبی تلیین ایدیجی دوالر طلا اولنه یاخود بقلة الحمقانک
لبنی ایله طبخ ایدوب طلا ایده لر و سائر علاجلری کتب کحالینده کثیراً بیان اولنمشدر آنلره مراجعت اولنه
الفصل السابع فی القمل والقمقام فی الجفن یعنی کوز قپاغنده حاصل اولان
حیوانلردر ایکی نوع اوزره در بر نوعنک ایاقلری کثیر و بر نوعنک ایاقلری قلیلدر بر سببی

کحلیه

٦١

کحلیه و بر سببی صاقرغه مشابهدر السبب بونک سببی بر مادهٔ بلغمیه درکه متعفن اولوب
طبیعت اول ماده یی اجفان عینه دفع ایدر بعده اول ماده حیات لایقه قبول ایدوب مزاجی
سببیله کحله و صاقرغه صورتی حاصل اولور و کاهیجه کثرت جماعدن دخی حادث اولور
و کاهیجه علت ساریه کبی خلقه سرایت ایدر العلاج بونک علاجی اولا رأسی و بدنی
ایارجات ایله تنقیه ایدوب بعده ماء بحر یاخود ماء مالح ایله اجفان عینی غسل ایده لر
یاخود مطبوخ سلق ایله غسل ایده لر یاخود بر مقدار صبری مرصافی و شحم مالح ایله ممزوجاً
طلا ایده لر یاخود صبر و عسل و موزک مساویاً اخذ اولنوب بعد المزج طلا ایده لر و بشمش
بیاض بیضی خل حاذقده یکرمی درت ساعت نقع ایدوب تضمید ایده لر غایت نافعدر
یاخود بورق ارمنی یی ناعماً سحق ایدوب عینه وضع ایده لر زیرا بونلرک جمیع قمقام و قمللری
فرار ایدر و بو علته مبتلا اولانلر نهار طعام هضم اولمدن نائم اولمیه لر و تخمه اولمقدن احتراز ایده لر
الفصل الثامن فی الشرناق کسر شین ایله بر شحم زائده درکه جفن اعلاده حادث
اولور و بو سببله جفن ثقیل و مسترخی اولوب اشاغی صارقر السبب بو علتک سببی
بر رطوبت غلیظه درکه جفنه منصب اولور لهذا اکثر صبیانده و مرطوب المزاج کسنه لره
عارض اولور و بعضی کره مدة مدیده رمد رطبه مبتلا اولنلره دخی عارض اولور العلامات
بو علتک علامتی چقان جفنی ایکی برمق ایله صقسه لر مابینلرنده بر نتو حاصل اولور یعنی طومالوب
قالقر تیزجک رمد سببیله رطوبت قبول شکل ایلر اما غلیظ اولدوغی ایچون خیلی زمان
یومروجه طوروب فوری اولکی حالنه عودت ایتمز و بو علتک صاحبی شعاع شمسه نظر ایتمکه
قادر دکلدر زیرا ضعف بصر و کثرة رطوبت حرارت شمس دمعه یی تحریک ایدر العلاج
شرناقک علاجی اولا بدنی و دماغی ایارجات ایله تنقیه و اصلاح غذاء ایله مزاجی تعدیله سعی
ایده لر بعده خشخاش محلله طبیعی ایله تکمید ایده لر و باسلیقون اکبر ایله تکحیل ایده لر و استحمام
ایتمک غایت نافعدر و اکر بو دوا ایله مندفع اولمز ایسه عمل بالحدید قلدر علاج اولمز طریقی بودرکه
کحال ایکی برماغیله علیلک کوزینک جفن اعلاسنی اسفله بر حیثیت ایله چکه که حتی جفن
کریلوب شرناق یومری یلنوب ظاهر اوله بعده کوز قپاغنک اوستندن درینی شق ایده لر
اما تأمل و تأنی ایله شق ایده لر که عینه ضرر ایرشدرمیه لر و بعد الشق اول ماده زائده ظاهر
اولدقده بر کتان بز ایله طوتوب یمین و یساره تحریک ایده رک اعلایه چکوب بالکلیه خروج
ایتدوره لر بعده نشتر ایله قطع علاقه ایلیه لر و اکر بعد القطع بر نسنه باقی قالور ایسه اوزرینه
بر جزو ملح در اولنه حتی اول جایه تخدی ملح اکال ایده بعده اوزرینه خل ایله مبلول بر کرباس
وضع ایده لر تا که دمی قطع ولحم فاسدی افنا اوله سعید بن هبة الله کتاب مغنیده درکه اکر
اجفان عینده بعد القطع بر نسنه باقی قالدیغی اولورسه وردی نیم علاجیله علاج ایده لر و اکر
رمدن امنیت کلورسه حضض و شیاف مامیثا و زعفران بر جزو اخذ اولنوب بعد المزج ضماد اولنه
الفصل التاسع فی ورم الجفن وانتفاخه نفخ الجفن و تهبیج الجفن دخی تسمیه
اولنور کوز قپاغنه عارض اولان شیشدن عبارتدر و ماده سی حسبیله انواعی اولور بر نوعی
ورم صلب یعنی قتی شیشدر و بر نوعی غدهٔ غدد نوعندن اولوب لسان ترکیده بز تسمیه
اولنور و بر نوعی ثالیل و مسامیر نوعندندر که سکل دیرلر و اکثریا باشی قتی اولور و بر نوعی
دخی نفاطات مائیه نوعندندر صو قباریجقلر در و بر نوعی دخی حیوانات موذیه لسعندن

وبر نوعي دخي بعضي اعضادن دباح ويحادر مرتفع اولدوغندن دفع ديرلر السبب اورام جفنك
سببي يلدادى ويا بادي در سببب مادیسی فحمل خارجدن اجفانه موادك انصبابيدر وياخود
بعضي اعضادن ابخرهٔ دباحك اجفانه تصاعد ايتدوكيدر واكثريا سوء القنيه واستسقا وليثرغس و
حميات مزمنه وسهر مفرطدن حادث اولور وكاهيجه بر ماهجتلو مادهنك انصبابندن دخي حادث
اولور واكثريا نفاطات مثللو اولان نسوان وصبيانده رطوبتلرى كثيراولمغله حادث اولور
واسباب باديسي ضربه وسقطهدن ولسع نحلدن وياخود ابخره وياخود بثورات كبي حشايشك
طوقنمهسندن حادث اولور العلامات علامتی رأي العين مشاهددر العلاج بونك
علاجي بر مقدار بزرحلبهيي مطبوخ افسنتين ايله اجفانه كماد ايدهلر ياخود خل الحاذق ايله محلول
اشق طلا اولنه وبعضيلرده ياخولون سادج وضع اتمكي مدح ايدلر وياخود بو مرهمي استعمال ايدهلر
اجفاد عينده واقع اولان اورام صلبه يي تليين وتحليل اتمكده عطية الهيه دن بردوآء لانظير دركه
اورامك كليسنه وقنغي عضوده اولورسه اولسون نافعدر صنعتي بودر شحم ضفدع بري كبير
اوج درهم دهن حمان الكبير ايكي بچوق درهم رماد ظلف الحمار بردرهم لبان ابيض ومصطكي و
زيبق مقتول واسفيداج هر بريندن نصف درهم اخذ اولنوب صنعت اوزرينه مرهم ايدهلر
واكر ثاليل ومسامير اولورسه بو مرهمي طلا ايدهلر صنعتي بودر شحم ماعز نيم درهم دهن زيت
بر بچوق درهم رماد النحل ورماد حب الغار بر درهم اخذ اولنوب جمد المزج طلا اولنه ياخود
دهن هيوفاريقون نصف وقير دهن طرطير ثلث درهم اخذ ومزج اولنوب ثاليله طلا ايدهلر
واكر لسع نحلدن اولمش ايسه نحل اخذ ايدوب وازوب اوزرينه اورهلر واكر لسع عقربدن
اولمش ايسه اوزرينه ترياق فاروق ومترو ديطوس طلا ايدهلر واكر بعضي لذاع وحشيشلر طوقنمسندن
واقع اولمش ايسه عصارهٔ لسان الحمل ايله دهن الورد ممزوجاً طلا ايدهلر ياخود عصارهٔ حي العالم ايله اسفيناخ ابيض مزج ايدوب طلا ايدهلر

الفصل العاشر في استرخاء الجفن وتشنجه

يعني كوز قپاغي كوشمك وبوزلمق
السبب بونك سببي فلج وتشنج سببلريدر وكاهيجه بو علت ضربهدن ويا اجفانده لحم زائد
حاصل اولمقدن اولور العلاج اولا خلط غالبي اسهال ايله بدني پاك ايدهلر بعده استرخا ايچون
اولورسه بر مقدار شب ياخود اقاقيا في شراب ايله حل ايدوب انكله غسل ايدهلر واكر استرخا لحم
زائددن كلمش ايسه بوذروري ايدهلر صنعتي بودر زاج ابيض وشب وطرطير هر بريندن بر
درهم انيسون وتوتيا هر بريندن نصف درهم اخذ اولنوب محكم سحق ودزور اولنه لحم
زائدي اكل ايدر واكر اجفان متشنج اولوب بوزلمش ايسه بو مرهمي استعمال ايدهلر صنعتي بودر
بزر حلبه بروقيه شحم الدجاج وصمغ ايكي اوچ درهم دهن بابونج ودهن سوسن
ودياخيلون هر بريندن ايكي درهم اخذ ومزج اولنوب استعمال اولنه

الفصل الحادي عشر في جساء العارضة في الاجفان

كاهيجه اجفان
عينه بر صلابت عارض اولور كه اجفانك حركتدن بري ايدر وكاهيجه اجفان مشاركتيله
ملتحمه يه دخي عارض اولور اما ملتحمه مشاركتيله عارض اولمز السبب بو علتك سببي
يا سوء مزاج سادجدن ياخود بر خلط غليظ يابسهنك اجفانه انصبابندن حادث اولور
وياخود مادهٔ سوداويهدن حادث اولور ياخود يبوسته مائل اخلاطلرجهدن حادث اولور
وكاهيجه مادهٔ حارهٔ يابسهدن دخي حادث اولور وكاهيجه اغذيهٔ غليظهٔ باردهيي كثرت
ايله تناول اتمكدن حادث اولور لحم البقر كبي ونادراً بطريق الانتقال اولان رمدده دخي حادث

اولور وكاه اولوركه ماق عينده كثيراً رمص يابسهٔ صلبه وقوعندن دخي حادث اولور العلامات
بو علتك علامتي عليل كوزلرينى آچوب ويومق مراد ايلسه اجفانك صلابتندن حركتي عسير اولور
متعذر اولور حتى عند النوم جفافك كثرت وصلابتندن عين عليلي بتاً ايله تغميضه محتاج
اولور وبلاد طوبت بر صلابت ايله حمرت ووجع حادث اولمقدر اكر سوء مزاج سادج يابسدن
اولورسه علامتي عدم رمص ايله حكه وسلاق عينددر وبعضيلر بو نوعنه يبوست عين
تسميه ايدرلر واكر مادهٔ سوداويهدن اولورسه اجفان عينده كودهٔ وثقل ورمص يابسه
ايله صلابت وسوآده مائل كودهٔ اولمقدر واكر حد اخلاط لزجهٔ مائل اليبوستدن اولورسه
علامتي حال نومده التصاق اجفان وجفاف ورمص بياضه مائل اولمقدر اكر مادهٔ حارهٔ
يابسهدن اولورسه ثقل ووجع وحمرت اجفاندن اكر مادهسي كثير وغليظ اولورسه احتراق
مادهيه ميل ايدر واكر لحم زائددن اولورسه علامتي لحم جفن طبيعيدن زياده اولمسيدر
العلاج بو علتك علاجي اولا لازمدركه عليلك غداسيني اصلاح حسبي ايدوب اشياى غليظهٔ
باردهدن امتناع ايتدورهلر وهر يوم حمامه دخول ايتدروب اجفاني ماء حلو فاتر ايله
غسل ايتدورهلر وكاهيجه شياف احمر وضع ايدهلر ورأس عليلي ادهان مناسبه ايله
تدهين ايدوب وعينه مطبوخ بنفشج تقطير اولنه وكادات وتطولات مرطبه ايله ترطيبه سعي ايدهلر

الفصل الثاني عشر في سرطان الاجفان

يودخي قپاقلرده اولان بر ورم
رديئه ايكالدر السبب بونك سببي اخلاط غليظهٔ سوداويهدر العلامات بونك علامتي
ظاهردر العلاج علاجي مشكلدر لكن طبيب لبيبه لايق اولان قانون اوزره حركت ايدوب
سوداويي اسهال ايدن ادويه ايله اخلاط محترقهدن بدني پاك ايدوب دخي تنقيه قلمقدر
وبودوآء بو علته نافع ومجربدر صنعتي بودر عنب الثعلب اوچ قبضه ورد احمر وخزاما
ايكيشر قبضه ابرسا نصف قبضه اخذ اولنوب محكم دق اولندقدنصكره دردت رطل عصارهٔ
عنب الثعلب ايچينه وضع وبر كون بر كيجه نقع ايدوب قرعه وانبيق ايله تقطير ايدهلر
بعده ماء مقطره بر پارچه كتان بزي باتروب كونده اوچ دفعه اوزرينه وضع ايدهلر
واكر متقرح اولورسه بو ذروري استعمال ايدهلر صنعتي بودر رماد قنفذ ورماد
اصل قطي ورماد اصل قصب الذريره ورماد قشر سلحفات هر بريندن مساويةً اخذ
اولنوب ذرور ايدهلر وبو علته مطبوخ اسفاقس استعمالي غايت نافعدر ولونه الحق دخي ادويهٔ نافعهدندر

الفصل الثالث عشر في السلاق

سلاق بر غلظتدركه اجفانده يا ماق اكبرده
ويا ماق اصغرده حادث اولور السبب بو مرضك سببي بر مادهٔ حادهٔ اكالهٔ رديهدر كه
اجفانه وماق اكبره واصغره منصب اولوب بورقتي سببيله جفني اكل وكريكلري افنا ايدر
على الخصوص عتيق ومزمن اولدوكاه اولوركه جفني متقرح ايدر وكاه اولوركه اول مادهٔ
بورقيهٔ حديد جفني تجاوز ايدوب عينه سرايت اتمكله فساد عينه سبب اولور وبعضي
كرّه رمد مزمن مثللو امراضدن مزاج عينه فساد كلمكله سلاقه سبب اولور العلامات
سلاقك علامتي حمرت وصلابت وغلظت اجفان ايله حكهٔ آماقدر واكر بو علت عتيق اولورسه
علامتي حمرت شديده وانتفاخ اجفان ايله حكهٔ قويه ظاهر اولمقدر تقدمة المعرفه
معلوم اولهكه بو علتده اجفانده حمرت وحكهٔ شديده قرحه واقع اولوب اندن صديد خروج
ايلسه عسير البرء ورديدر خصوصا كريكلري دخي دوكولدر غايت رديدر العلاج بو علتك

علاجی بعد النضج بردی ورد ابیض کمال اوزره تنقیه ایدوب بعده ماء الورد ایله سماق یکرمی درت
ساعت نقع ایدوب بعد التصفیه بو نقوعی عینه تقطیر ایدهلر واکر جدید اولوب کثیر اولمز ایسه عدس
مقشری ماء الورد ایله طبخ ایدوب بعده بیاض البیض ودهن الورد ایله معاً محکم چالقیوب
تمام مزج ایدوب کیجه لرده عینه تضمید ایدهلر وعلی الصباح حمامه مداومت ایدهلر زیرا حمام مواد
تحلیل وصدیدی تسکین ایدر شارح موجز سدیدی دیرکه حمامه مداومت انفع اشیادندر واکر سلاق
عتیق ومزمن اولورسه ساقیندن حجامت ایدوب ماده یی خلاف جهته جذب ایدهلر یاخود
عرق جبهه دن فصد ایدهلر یاخود حمامه مداومت کثیره ایدوب ماء حار ایله تکمید وتبخیرده
وجهنی طوتوب دوره لر وشیخ ابن سینا دیرکه سلاق مزمنده فصد وحجامت وحمامه مداومت
لازمدر واما صاحب مختار رماقیندن فصد وساقیندن حجامت اوتمسنی اولی وانسب
کورمشدر وصاحب مائة مسیحی ایله صاحب ذخیره دیرلرکه لایق اولان اینکیسی ادویۀ محلله
استعمال اولنوب بعده حجر ارمنی مسحوقی ایله اکتحال اولنه وشیخ ابن سینا بو طلایی غایت
مدح ایدوب دیرکه بو طلا ادویۀ جامعه دندر زیرا قرحه نك سرایتنی دفع ومنع ایدر وبساده نك
فسادینی ازاله وجفنه انصبابی منع ایلر ترکیبی بودر نحاس محرق نصف درهم زاج محرق
اوچ درهم زعفران وفلفل بردر درهم اخذ اولنوب بعد السحق شراب عفص ایله تربیه و
تعجین اولنوب اجفانه طلاء ایدهلر یاخود شیاف مامیثا واقاقیا ودهن الورد ایله سحق وتعجین
ایدوب طلا ایدهلر کامل الصناعه صاحبی دیرکه مرداسنج مسحوقی دهن الورد ایله طلا اولنسه
منافع عظیمه سی ظاهر اولور یاخود حضض یا شیاف مامیثا یی دهن الورد ایله طلا ایدهلر کذلك
اقاقیا وورد احمر ودقیق الشعیر وزعفران اخذ اولنوب بعد السحق ماء هندبا یاخود ماء الورد
یاخود ماء بقلة الحمقا ایله تعجین اولنوب طلا اولنه اکر دمعه مزمنه دن واقع اولورسه بو شیافی
استعمال اتمك غایت مناسبدر صنعتی بودر زاج محرق وزعفران شرقی وسنبل هندی هر بریندن
بر درهم ساذج هندی اون درهم اخذ اولنوب محکم سحق اولنه تقلیص ماء الورد ایله شیاف
اولنه وتذکرة الکحالینده بو دوا ایچون غایت مدح ایدوب دیرکه سلاق وسبل ودمعه ورطوبت
عین امتلاء ... [illegible] علاج بعیدلر صنعتی بودر توتیای کرمانی وعروق صفر
بردر بچق وقیه هلیلج اصفر وزنجبیل ابیض بردر درهم دار فلفل ومامیران ایکیشر وثلث درهم
ملح هندی بر درهم اخذ اولنوب محکم سحق اولنه تقلیص ماء حصرم ایله تشویه وسحق اولنوب
شیاف اولنه **دواء دیکر** توتیاء کرمانی محمودی وعروق صفر ودار فلفل ومامیران وملح اندرانی
وزنجبیل وهلیلج اصفر هر بریندن برجزء اخذ اولنوب ماء حصرم ایله دفعات کثیره تربیه اولنوب استعمال اولنه

الفصل الرابع عشر فی حکة الاجفان والاماق

کوزك قپاقلری وبیکارلری کجشمکدر **السبب** بونك سببی بر رطوبت مالحه بورقیه درکه طبیعت اجفان وآماق
عینه دفع ایدر یاخود ریاح غلیظه دن حادث اولور **العلامات** علامتی علیل نومدن بیدار
اولیجق شویله حس ایدرکه کویا عیننده رمل یاخود غبار طولودر وغایت شدید کیشر
العلاج بو علتك علاجی رأسی وبدنی ایارجاتیله تنقیه ایدوب بعده عینه ماء حلبه تقطیر
ایدهلر وهر صباح ماء حلو فاتر ایله عینینی غسل ایدهلر ویاخود ... حمامه مداومت ایدهلر
وماء حلو فاترك بخارینه کوزلرینی طوتهلر غایت نافعدر وحامض نسنه لر یمکدن ترك ... وماء
حصرم ایله تربیه اولنمش توتیای کحل اتمك علاج لا نظیردر یاخود ماء الورد ایله سماق

یاخود شیاف سماقی یاخود قورق توتیاسی استعمال ایدهلر واکر بو دوا ایله علاج پذیر اولمز ایسه تکرار
خلط ردیئی استفراغ ایدهلر واغذیۀ غلیظه ومالحه دن احتراز ایدهلر لحم البقر ولحم ماعز وحبوباتدن احتراز ایدوب جمیع ... ایدهلر

الفصل الخامس عشر فی وردینج

وردینج بر ورم حار مستطیلدرکه باطن جفنده حادث
اولور وبعضی کره اول دنبه عظیم اولورکه طبقۀ ملتحمه یه مشارك اولوب تغمیضدن منع ایدر لهذا
اطبادن بعضیلری رمددن عد ایتمشلردر ونفیسی مرحوم اسباب علاماتی شرحنده درکه
بو علت ملتحمه ایله معاً اجفانده ظهور ایدرکاه یالکز اجفانده وکاه برنده وکاه ایکیسنده دخی
ظهور ایدر سمرقندی امراض طبقۀ شبکه دن وشیخ ابن سینا امراض ملتحمه دن عد ایتمشلردر
باری وجه کان بو مرض صبیانده واقع اولدقده وردینج وشبانده وشیوخده واقع اولدقده ینج
تسمیه اولنور **السبب** بو مرضك سببی ماده دمویه صفراویه نك جفنه منصب اولمسیدر یاخود
علیل رطوبت دماغی کثیر اولوب عینینی دخی ضعیف اولمغله داخل وخارجده واصل اولان
اشیایی قبول ایتسندر یاخود طبقۀ شبکیه یه متصل اولان عروق قلرینك ... [illegible]
ملتحمه یاخود اجفانه مجموع عینه دمك دوکلمسندن حادث اولور وکاه اولورکه طبقۀ
ملتحمه واجفانه متصل اولان عروق رقیقه لرك انفجارندن دخی حادث اولور ودخی معلوم
اولهکه بو مرض یالکز ماده حاره دمویه دن یاخود دم ایله مختلط صفرادن نشات ایتمز
بلکه بلغم وسودادن دخی حادث اولور **العلامات** علیلك اجفان وبیاض عینی شیش
ایدوب خارجده ورم اولور وکوزینی اچوب یومغه قادر اولمز وباطن اجفانده شقاق واقع
اولوب دم سیلان ایدر واکر ماده سی حار ایسه اجفانده بثور وحکۀ کثیره پیدا اولور
العلاج وردینجك علاجنده اولا لازم اولان رأس وبدنی تنقیه اتمکدر اکر فصده امکان
بولنورسه قیفالدن فصد ایدهلر اکر فصد ممکن اولمز ایسه کتفیندن حجامت ایدهلر واکر علیل طفل
ایسه مرضعه سندن فصد ایدوب غداسنی تلطیف واصلاح ایدهلر وممکن ایسه صبینك ساقلرندن
حجامت ایدهلر تذکرة الکحالینده درکه بو تدبیری علتك حدت دمویه اولدوغی محقق اولدقده ایدهلر
واوزرینه حولان هندی ایله لبن النساء یاخود دهن الورد ایله صفرة البیض المطبوخ طلا ایدهلر
بعده یوم ثالثده صفرة البیضه برجزوی زعفران ایله برجزوی افیون اضافه اولنه وبو ایام ثلثه
تمام اولنجه ... احتراز ایدهلر وقتاکه یوم رابع اوله شیافات مناسبه ایله عمل ایدهلر
فاضل نفیسی مرحوم ذرورات وشیافات رادعه استعمالنی تجویز ایتمشدر اما اولی ومناسب
اولان اول ظهوردن ایام ثلثه یه وارنجه اوزرینه یالکز لبن النساء تقطیر اولنه بعده لعاب
بزرقطونا یاخود لعاب حب السفرجل ایله ذرور ملکایادن عمل اولنمش شیافلر استعمال
اولنه واجفان اوزرینه ذرور اغبر ذر اولنه لکن زنهار ایچینه قومیهلر **صفت ذرور ملکایا**
انزروت المدبر بلبن الحمار ونشاستج ونبات حموی وصمغ عربی علی السویه اخذ وناعماً سحق ومزج
اولنوب ذرور ایدهلر بعده بو ذروری اشیاف مناسبه دن قنغیسی اختیار اولنورسه اکا ضم
ایتمك ایله استعمال اولنه یاخود ذرور اغبرکه بین الحذاق مشهوردر ... اجفانه ذر اولنه
صنعتی بودر توتیاء کرمانی المدبر المغسول بماء المطر المقطر ورماد شیح اون درهم نبات حموی
بش درهم اخذ اولنوب ناعماً سحق وبرزجاج مستور الفم محفوظ ایدهلر حین اقتضاده اجفانه ...
ذر اولنه مرآت شفا صاحبی درکه اکر علیلك وجعی شدید اولورسه انزروت وزعفران وضع ایدهلر ...
وصبر اسقوطری ومامیثا علی السویه اخذ وسحق ومزج اولنوب تضمید اولنه یاخود ورق هندبا ایله دهن الورد ممزوج ... اولنه

الفصل السادس عشر في الغرب غرب بر ناصوردر كه ماق اكبرده حادث اولور كه
اولا اورم صغير خراجي حاصل اولوب جدره منفجر اولور اول وقتده اكا غرب تسميه ايدرلر وكاهجه
بو علت كبير اولغله بردهء عيني دخي چاك ايدر و بو علتك عينده حالي متعدده ناصور تسميه اولنان
علتك حالني كيدر السبب بو علتك سببي بر رطوبتلي مادهء فضليه در كه دماغدن نساق
عينه منصب اولور وكاهجه مادهء بورقيه وكاه سوداويه وكاه صفراويه وكاه دمدن حاصل اولور
العلامات بو علتك علامتي اكثريا ماقده بر ورم صغير حادث اولوب منفجر اولور وكاهجه
انف ايله عين ما بيننده بر ثقبهء صغيره حادث اولوب اندن مدهء منتنه جريان ايدر وكاهجه
تحت جلدده جفندن منفجر اولور وكاه جفنده واقع اولوب يد ايله غمز اتسهلر قيح سيلان ايدر
تقدمة المعرفه معلوم اولدكه بو علتك علاجنده غايت اهتمام ايله سرعت لازمدر زيرا اكر
منفجر اولورسه عسير الالتحامدر زيرا رطوبت فضليه دماغك مجراسنه منفذ ماق عينده بس
اكر تدبيرنده غفلت اولنورسه ناصوره مبدل اولور وياخود فساد عظيمه سبب اولور
والشيخ الرئيس ابن سينا ديركه ماق عينده اولان ورم صلب اولوب لمس ايله متحرك اولورسه
منفجر اولمز وال ايله صقلدقده وجعي ظاهر اولور بو ايله اولان ورم غدة نوعندندر اما اخراج
ايله بثره ودمعه ورمد كثيره جمع اولورسه اكثريا منفجر اولوب ناصوره مبدل اولور العلاج
غربك علاجنده اولا لازم اولان شروط فصده مراعات ايله ورم جانبندن اخراج دم ايچون
قيفالدن فصد ايدهلر بعده اكر بدنده امتلا وحركت اخلاط علامتي مشاهده اولنورسه
ادويهء مناسبه ايله بعد النضج استفراغ ايدهلر و بو مرضك ابتداسنده عصارهء ماميثا
وزعفران وجندبيدستر ومرصافي هر برينك بر جزء اخذ ومزج اولنوب طلا ايدهلر وياخود
طين ارمني ولسان حمل وبقلة الحمقا بياض البيض ايله طلا ايدهلر واكر ورم صلب اولورسه
دقيق حلبه ودقيق بزركتان ماء القراصيا ايله عجين اولنوب اوزرينه وضع ايدهلر وياخود كندر
وزعفران مسحوق مطبوخ حلبه ايله عجين ايدوب تضميد ايدهلر وياخود سكبينج واشق محلولين بالخل
وميويزج بالسوي تضميد ايدهلر بوليس نام طبيب دركه بو علته سذاب تقدر دواء اولمز يا اكر كفاية
ايدر وكلابيله طبخ ايدوب اوزرينه وضع اتسهلر دخي اعلا اولور واكر ورم منفجر اولمغه ميل ايدرسه
اوستنه ديا خلون وضع ايدهلر واكر تفجيره ميل اتمزسه شق ايدوب ايچنده اولان مدهء في اخراج
ايدوب ايدرومالي ايله غسل ايدهلر واوزرينه زبل الحمام ايله كندر ابيض وضع ايدهلر ومرهم مصري
دخي غايت مناسبدر وياخود اشق مدبر بالخل بر وقيه ميويزج ايكي درهم اخذ ومزج اولنوب
اوزرينه وضع ايدهلر وياخود بو ماء ايله غسل ايدهلر صنعتي بودر عسل ايكي وقيه روح شراب درت
وقيه زنجار نصف وقيه اخذ اولنوب ثلثي زائل اولنجه طبخ وتصفيه اولنوب زراقه ايله جهري
غسل ايدهلر بعده بو دوايي وضع ايدهلر صنعتي بودر بودجق ادخر وبقلة اودي وصبر ومر صافي
وآيرسا وزراوند هر برينك بر جزء اخذ وسحق اولنوب عسل وياخود ترمنتين ايله مرهم اولنوب
استعمال اولنه سنارطوس جرهاني ديركه بن بو علتده بو نسخه دفعه بو دوائي تجربه ايتدم اصلا
تخلف اتمدي غايت نافعدر صنعتي بودر كندر ابيض صبر اسقطوري انزروت ودم الاخوين
وجلنار مصري وانيسون هر برينك بر درهم زنجار اون بش حبه اخذ اولنوب بعد السحق ذرور اولنه
الفصل السابع عشر في الغدة معلوم اولدكه ماق اكبرده بر لحم زائد اولور لسان
عربيده اكا غده ديرلر لسان يونانيده انقانطيدس وانقانطيس دخي ديرلر السبب

ونده

بونك سببي دم فاسده و مرضندر دنزديني فضلاتدن متولد اولور كه راسدن عينك زواياسنه دوكيلور
يعني ماق اكبره نازل اولدقده اكثريا بحيله وصياد سمك اولنلره يعني بلكجيلره و بالقجيلره عارض اولور
ديوديوس نام طبيب ديركه انقانطيس بر لحم زائدر مفرط دركه ماق اكبرده نابت اولور و چوريلنوب
مرتفع اولور دم فاسدنك اول عضوه افراط اوزره انصباب وتزولندن واول ظاهر اولان قرحهنك
غالباسي بحا جفاف حاصل اتمهسندن نشات ايدر ديو انلرده ظاهر اولان قروح زمان يسيرده
جفاف حاصل ايتمز ديمش العلامات علامتي اسفنج مثالنده بر لحم زائدهدر كه زواياي عينده
حاصل اولوب بسهولة حسه ظاهر اولور تقدمة المعرفه اكر بو لحم زائد رخو ولين واسفنجي
وغير متوجع اولورسه علاج پذير اولور اما اكر صلب وعتيق ومتوجع اولورسه غايت عسير العلاجدر
العلاج بونك علاجي ابتداء كركدركه بدنك ورأسك استفراغات مناسبه ايله تنقيه ايدهلر
اما اكر غلبهء علامت دم وار ايسه وسن ووقت ومزاج وشروط باقيه يه مراعات ايله فصد ايدهلر
واكر فصده مساعده اولمزسه علامات اخلاط غليظه سائره يه نظر ايدوب قنغي سي غالب ايسه
اكا نضج ويروب استفراغنه مخصوص ادويهء مسهله ايله بدنك وراسك تنقيه ايدهلر و بعد التنقيه
ادويهء منضجه وملينه استعمال ايدهلر بعده غدهنك صلابتي دفع ايچون مناسب اولان دوالر
وضع اولنه بعده ادويهء حادهء اكاله المذيبة اللحم استعمال ايدهلر نظرمه بحثنده مفصلا انواعي
ذكر اولنمشدر لكن افراط اوزره حاد واكال اولان ادويه استعمالندن حذر كركدر حتي ادويهء
اكاله ايله لحم ماق طبيعي فنا بوليه اكر لحم ماق طبيعي يه نقصان كلورسه علت سيلان حادث اولور
پس ايمدي طبيبه واجبدركه مقدار طبيعيسي حدينه كلنجه لحم زائد ماق اكبري نقصان ايدوب
بعده ادويهء مندمله ايله ادماله وتجفيفه سعي واهتمام ايدهلر زاج محرق وشب محرق كبيلر ايله
تجفيفه همت ايدهلر اكر بونلر فعل اتمزسه قرص سيليقوندن مراجعت ايدهلر وآخرنده زنجار استعمال
ايدهلر اما بو بابده بعض معالجات مزبوره دن فائده كورهمز اولدقده كركدركه اكر ممكن اولورسه
لحم زائدي ربط ايدهلر وياخود ابره ايله بر خيط كچورهلر تاكه رفعه امكان اوله بعده رفعله اول
لحمي خيط مزبور ايله اعلايه رفع ايدهلر بر وجهله كه شق اولوب ياخود خيط منقطع اولميه بعده
مقراض ايله قطع ايدوب عضو مقطوعه جلنار وحب الاس وزبد البحر مسحوق كبيلر ايله تجفيفه
سعي ايدهلر لكن بو بابده واجب اولان اولدركه عينه اكال ادويه تلوث اتمهسون ايله علاج اولنمق
اثناسنده صدفرجي ورق الذهب الرقيق ايله ستر اتسهلر دخي اولي واحسن اولور ديوديوس
ديركه زواياي عينده نابت اولان لحم زائدك ازالهسي علاجنده كركدركه ابتداء خفيف اولان
دوالر ايله اهتمام ايدهلر يعني شب محرق كبي جيده تاثير ايتديكي صورتده قوي اولنلره مراجعت
ايدهلر مرهم حواريون ياخود مرهم مصري ياخود زاج محرق كبي واكر بونلر دخي كفايت ايتمزسه
حالا اول لحمي حديد ايله قطع ايدهلر وياخود ادويهء حاده كاويه ايله افنا ايدهلر اما اكر علت
عتيق اولورسه واجب اولان اولدركه عمل باليده شروع اولنمزدن مقدم مسهلات ايله بدني تنقيه
ايدهلر تاكه مجددا عضو مزبوره نوازل ومواد منجذب اولميه ازجمله كرك حديد ايله قطعده وكرك
ادويهء كاويه ايله افنا وازالهده زياده اهتمام ودقت لازمدر خصوصا ادويهء كاويه ايله افنا وازالهده
اجتناب ايدهلر تاكه زائد اولان لحمدن افنا وازاله ايليه حذر اولنه كه جمله لحمي ازاله ايليه تاكه
منه اولان مرض اصابت ايليه كه اول مرضه نقصان لحم الماق ديرلر ديرا لحم مزبورك
زياده سي مرض اولديغي كبي نقصاني دخي مرضندر ديمشلر

الفصل الثامن عشر في السيلان لفظ سيلان بفتح السين المهملة والياء عند
التحوي وجاري اولمق معناسنه در اما عند الاطبا تره كحالين نقصان لحم ماق اكبره ديرلركه لحمهٔ
ماق اكبر مقدار طبيعيدن نقصان اوزره اولور **السبب** بو علتك سببي يا اخلاط حادة اكاله
اول عضوه منصب اولمسيدر ياخود ماق اكبرده واقع اولان ماده يه علاج اثناسنده ادويهٔ
حادة واكاله وضع اولنمقدن حادث اولور وياخود ظفره وسبل كبيلرى ازاله اوزره قطع
اتمكلرندن حادث اولور وياخود عقيب جدريده دخي واقع اولور كه ماق عينده جدري
ظهور ايدوب اول محلي اكل اتمسندن حادث اولور **العلامات** علامتي لحم ماق اكبر
مقدار طبيعيسندن نقصان اوزره اولوب ياخود بالكليه فاني اولنمش اوله اندن ماق اكبرك
غائر اولمسيدر **تقدمة المعرفة** اكر بو علت قطعدن حادث ايسه لا علاجدر ودخي تذكرة
الكحالينده تحرير اولنمشدر كه اكر لحم ماق اكبر بالكليه افنا ومضمحل اولمش ايسه انك ايچون برؤ
يوقدر واكر بر جزوى نقصان اولمش ايسه قابل العلاجدر **العلاج** بو مرضك علاجنده كامل
الصناعة صاحبي ديركه اكر غلبهٔ علامت دم وار ايسه فصد ايله ومسهلات مناسبه ايله تنقيهٔ
بدن ايده لركه استفراغ ايله اول موضعه منصب اولان رطوباته قلت كلوب وطبيعت دخي
انبات لحمه متوجه ومتمكن اولور ديرا رطوبتك كثرتي انبات لحمه مانعدر واكر قطع سببيله
نقصان لحم واقع اولوب وقرحه دخي موجود اولورسه ادويهٔ مجففه ايله رطوباتي تجفيف
ايدوب انبات لحم ومدملات امثالي دوالر ايله علاج ايده لر تجفيف ايچون توتياء هندي
محرق دو شولدوا اكركه شبدن محول اولنه نافعدر وشياف ماميثا وزعفران وصمغ عربي
على السويه اخذ ايدوب شراب خالص ايله عجين اولنوب استعمال ايده لر وبو علته جندبي
ونجمي قليل دوالر لازمدر وشب بر جزو وصماق ايكي جزو اخذ اولنوب شراب ايله استعمال اولنسه
نافعدر ودخي انبات لحم وادمال ايچون بو قطور غايت مجربدر صنعتي بودر ورد احمر اوج برموق
جوز سرو وحب الاس ايكيشر درهم صبر بريچق درهم شراب صرف بر رطل ديجي كيدنجه طبخ اولندقدن
صكره عضو مائوفي انكله كراراً غسل ايده لر بو قطور دخي غايت مناسبدر صبر ولبان بر درهم
دم الاخوين نصف درهم ورد احمر وسماق هر برندن ثلث درهم ماء الورد بر رطل اخذ اولنوب
ربعي قالنجه طبخ اولنوب قطور ايده لر وبوم صمغ عربي كثا بلونيه دمعه بجبنده مجربدر بو نقص ايده لر
القسم الثاني في امراض الطبقات العين وهو تشتمل على ثمانية فصول
الفصل الاول في الرمد والتكدر الرمد ورم حار في الملتحم نعم ملتحمه ديدكلري اوراق عينك
طبقهٔ ملتحمه مخصوص اولان مرضدركه لسان تركيده كوز اغريسي ديرلر وكاه اولوركه بو ورم
بسيط اولوب عينك حدقه تجاوز ايدوب بياض وسواد في بوتن ايدوب عيني قپامق ممكن
اولمز بوكا بعض الكحالين ورديج تسميه ايدرلر وبونك ماده سي يا اكثر ماده حاره در كلدر بلكه
خلط غليظهٔ بلغميه در و خلط سوداويه دندخي اولور **ونكدر** دخي بوكا مشابهدركه لسان
تركيده كوز بولانقلغي ديرلر وزبان فارسيده تيرهٔ چشم ولسان يونانيده طاكيس تسميه
ايدرلر سبجوسز برسخونت ورطوبتدركه عينه عارض اولور وسببي دخي اسباب باديه دندر
اكر كمد وحاليله ويا پرهيز ايله زائل اولورسه فيها ونعم والا رمده كي خفيفه اولان علاجي
ايده لر ودخي اكر تكدر شديد بر سبب آخر ايله واقع اولورسه اكثريا رمد خفيفه انتقال ايدر
نته كه حمئ يوميه دخي عفنيه انتقال ايتديكي كبي **السبب** رمد حقيقتك سببي اكثريا

اخلاط دمويه دن حاصل اولور وكاهيجه اخلاط سائره دن دخي نشأت ايدر وكاهيجه
اخلاط بورديه محترقه دن وكاهيجه اخلاط رنجيه دن حادث اولور وماده سي يا نفس
عينده ويا رأسدن كلور بونك فرقي ثقلت رأس وصداع ايله اولور **العلامات**
رمد دمويينك علامتي حمرت عين وامتلاء عروق وكثرت غمص ورمص وسيلان رطوبت
وكوز قپقلري بر برينه ياپشمق وضربان صدغيندر ورمد صفراوينك علامتي حمرت عين
صفرته مائل اولوب التهاب وحرارتي شديد ورطوبت سياله رقيق ووجع ونخس واجفان
بر برينه ياپشمه سي قليل اولمقدر ورمد بلغمينك علامتي انتفاخ وحمرت عين قليل اولوب
رمص وسيلان دموع ولزوجت وثقل كثير اولمقدر واكثريا وجعي قليل اولور ورمد سوداوينك
علامتي ثقل ووجع قليل اولوب كدوده وجفاف ويبوست عين اولمقدر انك ايچون
كحالين بوكا رمد يابس تسميه ايدرلر ومعلوم اولسونكه اكر مادهٔ رمد تحتك داخلندن دوكلمش
ايسه علامتي وجع عين شديد اولوب بوردون چكشمه سي ايله عطسهٔ كثيره واقع اولور
واكر ماده رمد خارج قحفدن دوكلمش ايسه ورم زياده جدا اولوب وجعي قليل وشريان
صدغيندن ضربان واقع اولور **العلاج** رمدك علاجنده طبيب لبيبه لازم اولان اولدركه
اول نظر ايده لر عليلك بدننده غلبهٔ دم مشاهده ميدر اكر علامت غلبهٔ دم وار ايسه ومانع فصد
اولان نسنه لر دخي بولنمزسه اولا مشتركدن بعده قيفالدن فصد ايده لر واكر فصده مانع
بولنورسه اكسه جانبندن حجامت ايده لر بعده حقنهٔ لينه وشياف مليينه ايله طبيعتي تليين و
مسهلات لطيفه ايله اسهال ايده لر جالينوس ديركه رمده تحقيقا فصد بر علاج تام ودوايي
ما لا كلامدر لكن اكر مسهل ويرلك اقتضا ايدرسه قوي وحاد مسهل استعمالندن احتراز
ايده لر ديرا مسهل قوينك كندن اولان حدتي كيفيتندن دماغه متصاعد اولان نسنه عينه
ضرر ايتديكي امر مقرردر ودخي نظر ايده لر اكر صداعي وار ايسه اول صداعك علاج ايدوب بعده
علاج ايده لر ابتدي لايقدر اولان ابتداء منضجات ايله نضج ويروب مسهلات لطيفه ايله استفراغ
ايده لر مثلا انضاج مواد ايچون هندبا وصندل اصفر وبنفشه وورد احمر كبيلرك مطبوخاتي
ايله بعده مسهلات لطيفه استعمال ايده لر مثلا شراب الورد المكرر وشراب بنفشه المكرر وشراب الاجاص
وشراب نيلوفر ويره لر واكر وجعي شديد اولوب ويا پرغي خسته سببيله ضعفندن خوف
اولنوب مسلوقهٔ فروج شورباسي ويره لر وشراب بو علته غايت حضر در اما ماده سي غايت
غليظ اولورسه بالضروري برايكي قدح شراب ويرلسه بعضي كره عظيم نفعي ظهور ايدر
ودخي حمامده بعضي كسنه لر نقرهٔ راسدن حجامت اتمك وجبهه سنه تعليق علق اتمك وكاه اولوركه
شريان صدغيندن فصد وياخود قطع اتمك غايت ايله نافع اولور ومسهل ويرلدكده طبخ فواكه
وقرص بنفشه واماده جي غايت مناسبدر بعده وجعي تسكين اتمك ايچون ماء الورد ايله
بياض البيض ضرب ايدوب عينه ضماد ايده لر ياخود شدت التهاب ووجعي قطع ايچون
بو ضمادي استعمال ايده لر صنعتي بودر تفاح شامي يعني مسكت الماسي وسفرجل بر بر وقيه
رماد ايله فرش والحاق اولنوب طبخ اولنمش اوله هاونده جريده محكم دق اولنوب ايچينه
دقيق الشعير بر وقيه سماق وجلنار وورد يابس هر برندن نصف وقيه اخذ وسحق اولنوب
ضم والقاء ومقدار الكفايه ماء لسان الحمل اضافه سيله محكم مزج وضماد ايده لر ياخود جبن طري
ماء الورد ايله ممزوجا عينه وضع ايده لر ياخود صفار البيض ايله دهن الوردي ممزوجا وفاترا

عینه طلا ایدهلر یاخود شیاف ابیض ایله دهن الوردی حل ایدوب اجفان عینه ضماد
ایدهلر یاخود شیاف مامیثا ماء ورد ایله استعمال اولنه یاخود لعاب سفرجل ولعاب بزر قطونا
وخشخاش ابیض سوده‌یی هر برندن بر وقیه بیاض البیض المطبوخ بش درهم زعفران
وکافور التیشیر حبه اخذ اولنوب بعد الدق معصره دن عصر اولنوب معصوری فاتراً عینه
تقطیر واجفانه طلا ایدهلر غایت مجربدر ویاخود لبن الجواری‌یی عینه تقطیر ایدوب درحال
ماء فاتر ایله غسل ایدهلر واکر ماده سنده بر مقدار صفرا حس اولنور سه بو مسهلی ویرهلر قدر
حلواسیی وشراب بنفشج المکرر ایکیشر وقیه نقوع تمر هندی ایله حل اولنوب استعمال ایدهلر
واکر رمد غلبه صفرادن نشئت اتمش ایسه علاجی بر یوم بو جلابی ویرهلر صنعتی بودر عناب
اون عدد بنفشج بش درهم اخذ اولنوب سکر ابیض ایله جلاب اولنوب طبیعتی ماء رماننی
مع سکر الابیض ایله یاخود نقوع تمر هندی واجاص حلو وعناب هر برندن بر بچق وقیه اخذ
اولنوب مقدار الکفایه سکر ابیض ضم وشرب ایتدروب تلیین ایدهلر بعده مطبوخ هلیلجات
وحب بنفشج استعمال ایدهلر بعده عصارات بارده ایله عینی تضمید ایدهلر عصاره هندبا
وعصاره باقلا وعصاره ورق عنب الثعلب وعصاره کزبره رطبه کبی ویاخود لعاب سفرجل
ولعاب بزر قطونا وبیاض البیض والبان کبیلری عینه تقطیر ایدهلر وجع ناقص وشدید اولدقده
ابتداء سماق ماء الورد ایله اکتحال اولنه ویاخود شیاف ابیض کافوری والانزروتی ایله
اکتحال ایدهلر واوکا مرده لبن نساء ایله بیاض البیض تضمید ایتدن غافل اولمیهلر ودخی ماء صندل
وماء الورد وماء کزبره الرطبه وحضض واقاقیا وماميثا کبی اشیا استعمال اولنه وعلیل وجعی
ماء الورد وماء صندل وماء بارد ایله غسل اتمکدن خالی اولمیه واکر ماده صفرا ایله بر مقدار بلغمه
مرکب اولمش ایسه شراب بنفشج ایله حب قوقیا یاخود حب ایارج ویرهلر یاخود برد رهم
راوندی بر وقیه دیاقا تلیموندن ایله ویرهلر یاخود بو مسهلی ویرهلر صنعتی بودر عسل خیار شنبر
بر وقیه مجو تمر هندی نصف وقیه راوند بر بچق درهم مصفوف دیارودون نصف درهم
اخذ اولنوب بعد المزج علی الریق استعمال اولنوب اوزرینه ماء اجاص ایله محلول شراب بنفشج
استعمال اولنه بعده بر قدح مجلس عملدن صکره شراب نیلوفری ماء الشعیر ایله حل ایدوب اعطا
ایدهلر یاخود مرق فراخ الدجاج غیر مملوح صردن بر فنجان ویرهلر واکر رمد غلبه بلغمدن نشئت
اتمش ایسه علاجی انضاج مواد ایچون اصل رازیانج وبزر رازیانج وهندبا وورد احمر وافراجیا
بالسوی اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ وبعد التصفیه استعمال اولنه یاخود دیکی الحمام طبیخنی
شراب بنفشج ویا شراب نیلوفر ایله استعمال ایدهلر وبعد النضج مسهلاتدن حقنه لینه وحقنه
متوسطه وشراب تمر هندی وعسل خیار شنبر وراوند هلیلجات خمسه دن مرکب دوالر ویرهلر
وبو مسهل لطیف بو علته علاج عظیم العدیل وبرد واء دخی شدلد صنعتی بودر راوند ایکی درهم
قشر هلیله اصفر بر بچق درهم دارچین نصف درهم سنبل هندی الحجه اخذ اولنوب
مقدار الکفایه ماء هندبا ایله طبخ وتصفیه دن صکره ایچینه بر بچق وقیه شراب الورد المکرر
ضم اولنوب استعمال ایدهلر کذلک جمیع علل عینه حب النور وحب قوقیا وحب سینه کبوس
نافعدر ودخی عینه نزول ایدن موادی منع وازاله ایتمک ایچون رأسه وصدغینه وضع
اولنمله بو زنتام ویرنجی دوالر کل ادمی ولسان الحمل وقشر رمان وقشر خشخاش وصندل
ودم اخوین وورد احمر وکندر ابیض ومصطکی وتکامکا کبی دوالردر وعلت انحطاطده

قریب

قریب اولمش ایسه ماء حلبه وماء اکلیل الملک وماء رازیانج ایله شیاف ابیض استعمال
ایدهلر وانحطاطده یالکز ماء حار دخی عینه پنبه ایله تکمید ایدهلر غایت نافعدر وبو قطور
دخی وقت انحطاطده انفع اشیادندر صنعتی بودر ماء افراجیا وماء رازیانج بر بچق
وقیه زعفران مصحوق بر درهم اخذ وهاون نحاس ده ناعماً سحق اولنوب عینه قطور
اولنه وتمریخ وحمام انفع اشیادندر واکر بو دوالردن صکره خفت کلمز سه ماده نضج
بولمش بجنبه وارد دریس ماده سنه نضج ویروب بعده مسهلات مذکوره ایله تنقیه ایدهلر
یاخود حب قوقیا وحب النور وحب غاریقون وایارج فیقرا کبیلر ایله بدنی تنقیه ایدهلر
ورأس ودماغی دخی تنقیه ایچون غراغر وسعوطات استعمال ایدهلر ودخی ادویه رادعه‌دن
تبریدده اقل وتسخینده منضج وقوی اولان دوالر استعمال اولنه ودخی معلوم اولکه ماده‌یی
بلا زحمت ردع ورطوبتی تجفیف ایلین دوالر یاقوت احمر ویاقوت ازرق وزمرد وانجو
واسفیداج مغسول وعین سرطان کبیلردر ووقت انحطاطده استعمال اولنجقدر دوالر رازیانج
وافراجیا وسذاب ومامیثا کبیلرک عصاره لریدر وبو قطور دخی غایت مجربدر صنعتی بودر
انزروت اوچ درهم صبر مغسول بماء رازیانج بر بچق درهم کثیرا بر درهم زعفران سدس
درهم اخذ اولنوب امیاه مناسبه ایله شیافلر اولنوب وقت حاجتده ماء رازیانج ایله حل
وعینه تقطیر ایدهلر واوجاع عینی تسکین ایچون بو شیاف نافع ومجربدر صنعتی بودر توتیاء
مدبر وزمرد وانجو واسفیداج هر برندن برابر اخذ اولنوب محکم سحق ونقو ایله نصکره
لعاب بزر قطونا یاخود بیاض البیض ایله شیافلر اولنوب وقت حاجتده استعمال اولنه کذلک
بو ضماد رادع دخی بین الکحالین مشهور وکثیر الاستعمالدر دیرلر موادی تردید ایدوب وجع عینی
تسکین ایدر صنعتی بودر تفاح حامض ویاخود سفرجل حامض ماء الورد ایله مهرا اولنجه طبخ
ایدوب بونلردن ایکی وقیه ودقیق الشعیر بر وقیه سماق وجلنار وورد هر برندن نصف وقیه
اخذ اولنوب ماء حی العالم ایله هاون مجریده دق ایدهرک ضماد اولنه یاخود لعاب حلبه ولعاب
بزر کتان کبیلری عینه تقطیر ایدهلر وشیاف احمری لبن نساء ایله حل ایدوب اجفانه طلا ایدهلر
حتی مواد موذیه‌یی تحلیل ایده وکل یوم شراب اجاص وشراب قراصیا وشراب نیلوفر استعمال
ایدهلر واکر ماده سی غایت غلیظ بلغمدن اولور سه بو شیافی استعمال اتمک غایت مناسبدر
صنعتی بودر صبر اسقطوری مغسول وحولان هندی وزعفران وورد احمر هر برندن نصف
درهم اخذ اولنوب ماء الورد یاخود لبن نساء ایله شیاف اولنوب اجفانه طلا اولنه
واکر تهیج اجفان بولنور سه زهر بابونج وحشیشة الحلبه واکلیل الملک هر برندن ایکی
درهم انزروت ابیض وجشمیزج بر درهم دهن الورد اون درهم شمع ابیض اوچ درهم
اخذ اولنوب صنعت اوزره ضماد اولنه ورأس علیله بو ضمادی لصقا ایدهلر صنعتی بودر
کندر ابیض وصبر اسقطوری ومصطکی هر برندن بش درهم قرنفل ایکی درهم اخذ
وسحق اولنوب بیاض البیض ایله تخمیر اولنوب رأس علیله ضماد ایدهلر واطباء افرنج ضماد
تکامکا وضع ایدرلر غایت مجربدر واجفان عینه وجبهه علیله صبر وحضض واقاقیا
وزعفران کبی اشیاء ماء سماق ایله طلا اتمک غایت مجربدر واکر رمد غلبه سوداءدن
نشئت اتمش ایسه اولا دماغی اشیاء مرطبه ایله ترطیبه سعی ایدهلر وجیّد الکیموس اغذیه
مرطبه استعمال اتمک ایله وماء شعیر وآزن وحمام مرطبه ایله ودهن بنفشج ولبن طیب کبیلری

نشوفات ایدەلر ولعاب حب سفرجل ولعابات مرطبه مبرده ایله قطور ایدەلر وبابونج وزهر بنفشج
وبزر کتان ودهن نیلوفر ایله مرخ وجا ضماد ایدەلر وشیاف دینارجون ایله تکحیل ایدەلر صنعتی بودر
اسفیداج واقلیمیا هر برندن اون درهم افیون ونشاسته هر برندن بر درهم کثیرا بن یحیی
درهم اخذ اولنوب صنعت اوزره شیاف اولنه ومعلوم اوله که رمد سوداویه‌ده فی الترطیب
استفراغ اتدن غایت احتراز ایدەلر واکر رمد دیمدن نشات اتمش ایسه علاجی بلغمی اولانه
قریبدر اکلیل الملك وبابونج ومرزنجوش کبیلرك طبیخی نطول غایت نافعدر وتکمیدات یابسه
استعمال اولنسه فائده عظیم مشاهده اولنور نخاله وجاورس کبی واستحمام محلل ایله عمل اتمك
غایت نافعدر حمامات ونطولات حاره وکمادات یابسه استعمال اولنور واخلاط محترقه‌دن
نشات ایدن رمده یابسه اخلاط محترقه بودقده‌جی اسهال ایله تنقیه بدن ایدوب مزاجی
تعدیل ایدەلر بعده بوماء ایله عینی غسل وایچنه تقطیر ایدەلر صنعتی بودر ورق هندبا
وورق خس ونیلوفر وعنب الثعلب وورد هر برندن بر قبضه بزر حلبه ایکی وقیه
خطمی کوکی اوچ وقیه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراحیله بر کیجه نقع اولنوب قرقره وانقی
ایله تقطیر اولنه کذلك بو طلا دخی غایت نافعدر صنعتی بودر عنب عین مملوح ودهن الورد
اوچر وقیه صبر اسقطوری ایکی بچق درهم کافور ثلث درهم مرداسنج بر درهم اخذ اولنوب
صنعت اوزره مزج وعینه خارجا طلا ایدەلر وهر صباح زیتون اغاجی مطبوخی یاخود مطبوخ
ورق الورد ایله عینی غسل ایدەلر واکر رمد سحاقك نزولندن واقع اولورسه کندر
ودقیق عدس وسویق الشعیر وذر الورد دخی ماء حصرم ویا ماء الورد ایله ویا ماء آس
ایله ضماد ایدوب جبهه اوزرینه تضمید ایدەلر واجفانه شیاف الورد طلا ایدەلر وصابح
تخمه دیرکه کاهیجه خاتونلك برودت رحمندن ناشی انلره بر رمد عارض اولور بونلره
شبث ونار دین وحلبه ایله حقنه اتمکله بروث تام حاصل اولور غفلت اولنمیه واکر رمد تدبیر
صواب ایله تدبیر اولنوب علت زائل اولمزسه یقینی بیلمك کرکدر که طبقات عینده ویا
عروق عینده بر آفت واردر که انلره واره اولان غذا انلره فاسد اولمغله فساد ایجاب ایدر
پس بونلره اولیجق توتیا واسفیداج واقلیمیاء ذهبیه مغسوللر ونشاسته وصمغ عربی قلیله
ایله اکتحال اولنه وکاهیجه صبر اکتحال اتمك کفایت ایدر **الاحتراز** معلوم اوله که علل
عینده احتراز اولنیجق اشیانك بخمسی اهم اولمغله بیاننه شروع اولنور ایمدی شول نسنه‌که
مبخر وحار اوله بصل وثوم وکراث وکرفس وخردل وفلفل کبیلردن احتراز لازمدر کذلك
خمر وجبن وزبیب رطب وزیاده مالح وحامض وزیاده حامض خل وکرنب وعدس وباقلا
وبادنجان ولبن ولحم کبیلر دخی مضردر وتخمه اولمق وطعام هضم اولمادن نائم اولمق وجماع
وحرکت عنیفه‌دن احتراز لازمدر وبخار ودخان وادمان کتابت وبکاء کثیر وخارج اعتدال
اولان اهویه وروشنالق وزیاده بیاض اولان نسنه‌لره نظر اتمك وشعاع شمس وروشن
نسنه‌لره توجه تام ایله نظر اتمك وجمیع اطعمه واشربه‌دن احتراز ایدەلر وبو علته رأسه
ادهان طلا اتمك غایت مضردر واذنه تقطیر دخی مضردر رئیه مساماتی سد اتمکله بخره
محتبس اولور وکثرت وقلت نوم وفواکهات رطبه وروائح حاره‌یی استشمام اتمك وکثرت کلام
وفرح مفرط وزیاده آواز ایله صیحه اتمك وکثرت استحمام وکثرت فصد واحتجام وانقباض
طبیعت اکثر استبداد ندر وحفظ صحت عین ایچون کحل روشنایی وکحل جواهر کبیلری

استعمال

استعمال ایدەلر حاوی نحکیرده بو کحل غایت مدح ایدر صنعتی بودر توتیا هندی وتوتیا کرمانی
هر برندن بشر درهم اقلیمیاء فضی واقلیمیاء ذهبی ونحاس محرق وزبد البحر وکحل اصفهانی
ساذج هر برندن اون درهم اخذ اولنوب ناعما سحق اولندقدنصکره ماء رازیانج مغلی ایله
ایام ثلثه تربیه اولنه بعده مطبوخ هلیلجات مصفی ایله تربیه اولنوب استعمال ایدەلر

الفصل الثانی فی السبل

سبل فتح سین مهمله وباء معجمه ایله لغت عربیده
بر پرده در که عینه عارض اولور یعنی عروق عین دم ایله ممتلی وسواده مائل اولوب بر برینه
متصل اولادق سطح ملتحمه وطبقه قرنیه دخی محیط اولور وبو مرضده اطبانك اختلافات
کثیره سی وارد رحتی قطب علامه شیرازی شرح کلیات قانونده بیان ایدرکه انها اجسام
غریبة شبیهة بالعروق تنسج فی غشاء رقیق متولد علی العین دیمکله تعریف ایلمشدر یعنی
سبل بر پرده در که عروقه مشابه اولان اجسام غریبه نك عین اوزرنده متولد اولان پرده یه
انتساجندن یعنی اورلمسندن حادث اولور که بیت عنکبوته مشابه بر ذاردر **السبب**
بو مرضك سببی فضول دمویه ایله عروق عینك امتلاسیدر یاخود عسیرة التحلل بخارات
غلیظه دندر وتولیدنك کیفیتی جبینه ظفره نك کیفیتنده ذکر اولنان سببلردر وا اطبادن
بعضیلر دیدیلر که مجرد عروق ملتحمه دم ایله ممتلی وبربرینه متصل اولمغله حاصل اولمز بلکه
دماغدن مادهٔ غلیظه نزول اتمکله سبل غشا حادث اولمشدر وبو مرض امراض ساریه دن
اولوب ارثله دخی نشات ایتدیکی مشاهده ایلمشلر **العلامات** بو علتك علامتی عینده
دخان وغمامه مشابه نسنه اولمق واصل عینه ایله صدغینده ضربان ودرور عروق ملتحمه ایله
حمرت وجه وسیلان دمعه دخی کاویه اولمق وضوء شمس کبی براق نسنه‌لره نظرده عسرت چکمك
واکثریا عطاس فرقمه وحکه عارض اولور **العلاج** سبلك علاجنده طبیبه لازم اولان
اولدر که اولا قیفالدن فصد ایدوب بعده ادویهٔ مناسبه ایله تنقیه اتمکدر بعده علیلك
جوعی واراکن حمامده ملازمت ایتدوره‌لر بعده باسلیقون وروشنایی وقلقندیس کبیلر ایله
اکتحال ایتدوره‌لر وبعضیلر مرتیشا وسماق وانزروت استعمالنی مدح ایدرلر وکالینوس فرفیری
مجربلرندن منقولدر که بو قطوری استعمال ایدنلر بو علته غیری دوایه محتاج اولمزلر صنعتی بودر
نبات حموی اوچ وقیه شادنج عدسی بر وقیه شب محرق وزاج ابیض وکافور قیصوری هر
برندن نصف وقیه مرمو رطل ایکی درهم ماء الورد وماء الرازیانج وخل حاذق هر برندن
طغور وقیه اخذ وطبخ اولنوب بعد التصفیه عینه قطور اولنه یاخود بو ذروری
استعمال ایدەلر صنعتی بودر مصطکی نصف وقیه اسفیداج وشب محرق ایکشر درهم زبد البحر
اون بش حبه ملح اندرانی یدی حبه اخذ وناعما سحق اولنوب ذرور اولنه یاخود توتیا
اوچ درهم لؤلؤ ومرجان ایکیشر درهم لبان شامی بر بچق درهم کافور ودنجبیل هر برندن
ثلث درهم اخذ وناعما سحق اولنوب ذرورا استعمال اولنه یاخود شادنج ایکی درهم
زاج ابیض وزنجار اوچر درهم مرصافی وزعفران بر بر درهم دار فلفل نصف درهم نبات حموی
نصف وقیه اخذ وناعما سحق اولنوب حفظ اولنه وقت حاجتده ماء بخل ایله بر مقدار دخی
حل ایدوب عینه قطور ایدەلر **التجربه** مجربین اطبادن قودیطوس نام طبیب
دیرکه سبل قوی بر مبتلا اولمش بر کسنه کوردم مجموع عیننی پرده احاطه ایدوب بر نسنه دخی
رؤیته قدرتی یوق ایدی حتی بو حال اوزره ایکی سنه مرور اتمش ایدی بن کا بعد التنقیه الرأس والبدن

بو قطوره مداومت ایتدیمکله اول علیظله برؤتام کلوب عیننده اثر قالمدی سنارطوس جهالی
دیوکه فودیطوسك قطوریني بردخی کرارا و مرارا تجربه ایدوب صحیح بولدق منفعتی بودر
عصارهٔ رازیانج درت وقیه عصارهٔ مامیثا اوچ وقیه عصارهٔ سذاب ایکی وقیه عصارهٔ
خبازی ایکی بچق وقیه صبر اسقوطری اوچ درهم زاج قلقطار درهم زنجار ثلث درهم
زنجبیل ودارچین هر برندن سدس درهم مرارة البقر وخرطال اودی ایکیشر درهم نبات
حموی ایکی ثلث درهم عسل نصف وقیه اخذ اولنوب بعد الدق برقاج کون حرارة افتابده
یاخود حمام مارتده تعفین اولندقدنصکره تصفیه اولنوب هر یوم برقاج دفعه عینه قطور
اولنه مجربدر **التجربه** مجربین کحالیندن منقولدرکه شیاف قلقندیس ایله سبل غلیظه علاج
ایدوب برمدتدنصکره نظر ایلدم سبل رقیق اولوب غلظتی زائل اولمشیدی بو دواء شامل
وترویح الارواح نام کتابلرده دخی مذکوردر شیاف قلقندیسك صنعتی بودر زاج
بش درهم زنجار ایکی درهم نوشادر مصری وبورق وزرنیخ مصعد وقلقندیس محرق
هر برندن بر درهم اخذ ودق وسحق اولنوب برهفته امکنهٔ حالیده ترکدنصکره شیافلر
عمل اولنه ودخی شیاف احمر لین وشیاف احمر حاد دخی استعمال اولنه بو علتده غایت نافعدر
واکر سبل قوی وغلیظ اولورسه علاجی قطع اتمکدر اما عمل قطع ایسه هر کحالك بیلمدکی عملی
اولیوب صنعتده کمال ظاهر بر استاد ماهره محتاجدر واکر سبل ایله جرب عین اقتران
ایتسه لر شیاف سماقی کبی علاج اولنر وکاهیجه بو شیاف سماقه صمغ عربی وانزروت الحاق
ایتملکه سبل ایله جرب عینه علاج لا نظیر اولور **الاحتراز** رمد وظفره ده مذکور اولان
نسنه لردن اجتناب لازمدر وادویهٔ باره ده دن وشیاف ابیض افیونی کبیلردن
وسهر مفرطدن وجماعدن ولحوما ندن ومبخراتدن اجتناب ایده لر
الفصل الثالث فی الموسرج لفظ موسرج فارسیدن معربدر رأس نمل معناسنه در
لسان ترکیده قرنجه باشی دیرلر وبعضیلر موسرج لفظ یونانیدر معناسی رأس نمل دیمکدر دیرلر
بو بر نتو درکه طبقهٔ قرنیه منخرق اولوب طبقهٔ عنبیه طشره خروج ایدر و بو علتك انواع
اربعه سی واردر اولکیسی موسرج درکه رأس نمل یعنی قرنجه باشی دیرلر واکر نتوی موسرجدن
زیاده اولورسه ذبابی یعنی سنك باشی تسمیه ایدرلر واکر ذبابیدن زیاده کبیر اولورسه
عنبی یعنی اوزم دانه سی تسمیه ایدرلر واکر انواع ثلاثه دن کبیر اولورسه مسماری و
فلکة المغزل یعنی کثر باشی وایك آغرشاغی تسمیه ایدرلر وبعضیلر بو نتو زیاده عظیم و
کبیر اولمغله انطباق اجفانه مانع اولور بعضیلر بویله اولرقه تفاحی تسمیه ایتمشلردر **السبب**
بو علتك سببی یا ضربهٔ قویه ویا صدمهٔ شدیده درکه طبقهٔ قرنیه یی تمامیله مفارقت ایتدرر
یاخود مواد حدیه رأسدن عینه نزول ایدوب لحوم طبقهٔ قرنیه یی فساد ایتمکله قرحه و
یا بثره ویاخود جراحات واقع اولوب طبقهٔ عنبیه نك خارجه خروجنه باعث اولور **العلامات**
موسرجك علامتی ظاهرده قرحه ویا بثره ویا تفرق الاتصالدن ناشی طبقهٔ قرنیه نك یرتلوب
طبقهٔ عنبیه دن یعنی کوز ببکندن برجزؤ خارجه خروج ایدوب قرنجه باشی کبی یومری
ظاهر اولور ولونی دخی سواد وشهلت وزرقتده لون طبقهٔ عنبیه کبی اولور واکر نتو طبقهٔ
عنبیه ده واقع اولورسه حدقه نك هیئتنه تغیر کلور واکر طبقهٔ قرنیه ده واقع اولورسه
صلب وجاسی اولور ومعلوم اولدکه کرك موسرج وکرك ذبابی ده واقع اولان نتو لا بد

حدمرقی

حدمرقی تغییر ایدر واول نتوك دیبنده برخط ابیض مشاهده اولنور شیخ ابن سینا دیرکه بو علتك
ظهوری نفس طبقهٔ قرنیه دن اولورسه اجزاء قرنیه نك بعضیسی حرق وقشور قرنیه یی اکل ایدوب
تفاحه مشابه برنتو خروج ایدر **العلاج** بو علتك علاجنده لازم اولان اولدرکه اولا وجعی
تسکین ایدوب صکره اجفانی تلیین وتعدیله سعی اتمکدر بعده نظر اولنوب اکر وجعی زیاده اولورسه
تخدیر ایچون شیاف ابیض افیونی ایله لبن النساء وبیاض البیض استعمال اولنه وکذلك
شیاف ابیض افیونی ایله لعاب حب السفرجل دخی مناسبدر واکر ماده علتده کثیر اولورسه
تقلیل ایچون فصد ایده لر وبدن ونواحی رأسی تنقیه ایچون مسهلات مناسبه استعمال
اولنه ویاخود ماده یی جهت خلافه جذب ساقیندن حجامت ودرجلینی ماء حاره یه وضع
ایدوب مبالغه ایله دلك وخفیف بندن ربط ایده لر بعده نقره دن حجامت ایده لر وعلیلی
قفا اوزرینه مستلقیا اضطجاع ایتدوره لر واما غداسنی تلطیف وتقلیل اتمکده اهتمام لازمدر
ودخی مبخراتدن اجتناب ایتدوره لر بعده ادویهٔ قابضه استعمال ایتدوره لر مثلا ماء سورجل
وماء حصرم وماء ورق زیتون وعصارهٔ عصی الراعی وسنبل وورد واسفیداج وتوتیا کبیلری
منفردا ویاخود مرکبا استعمال اولنه یاخود مرصافی و زعفران وکندری عسل ایله ضماد اولنه
یاخود قثاء الحماری عسل ایله ضماد اتمك دخی نافعدر یاخود زعفران ومرصافی وصبر
هر برندن بردرهم عسل ایکی درهم شراب خالص اوچ درهم اخذ اولنوب بعد السحق
والمزج بر بز اوزرینه بسط وعینه وضع ایده لر ونتو عینك جمیعسنه نافع ومجرب اولان
بر ضماد واردرکه بیانی اینه لم منفعتی بودر دقیق باقلا وکندر ابیض وورد احمر یابس
اخذ اولنوب بیاض البیض ایله عینه تضمید ایده لر واطباء مجربین وکحالین متقدمینك
مجربلرندن منقولدرکه بو علته بو شیافه معادل دواء اولمز منفعتی بودر توبال النحاس
المدبر المغسول واقاقیا صحیح بر بردرهم شادنج عدسی المدبر نصف درهم سنبل وطراثیث
هر برندن ربع درهم اخذ اولنوب ماء ورق الزیتون ایله تشقیه وتسقیه ایده لر انما سحق
اولنوب محل ظاهره تخفیف اولنوب استعمال اولنه وکاه بیکاه ذرق ورد و عدس وجلنار مصری
اخذ اولنوب بعد الطبخ مطبوخنی تکمید ایده لر واکر مسماری ویاخود فلکی اولورسه اوزرینه
صحیفهٔ رصاص وضع ایدوب شد ایده لر وصحیفه نك مقداری بش درهمدن اون درهمه
وارنجه اولمق لازمدر و بو صحیفه یه بدل کحل اسود مسحوق استعمال اولنسه باس یوقدر الحاصل
علیلی دائما آرقه سی اوزره یاتورمق لازمدر واکر بو علت بو سند مقداری کمدر زایل برو کلمز [illegible]
الفصل الرابع فی الظفره ظفره ضم ظاء معجمه وسکون فاء ایله لغت عربیه ده طرنق معناسنه در
اصطلاح اطباء وکحالینده بر علتدرکه طبقهٔ ملتحمهٔ عینده یاخود عینی محیط اولان حجابده ظهور
ایدر بر زیاده لکدرکه اکثریا ماق اکبردن ابتدا ایدوب طبقهٔ قرنیه یه منتهی اولور وکاهیجه قرنیه یی
دخی تجاوز ایدوب مردمك عینی ستر ایله رؤیت بصره مانع اولور بو علتك بیاضلقده وصلابتده
طرنغه مشابهتی اولمغله ظفره تسمیه اولنمشدر زبان فارسیده دخی طرنق معناسنه اولان
ناخن لفظنه برهاء نعلیه الحاقیله ناخنه دیرلر **السبب** بو علتك سببی اکثریا طبقهٔ ملتحمه ده
یاخود عینه محیط اولان حجابده مجتمع اولان فضول لزجه نك کثرتندن حادث اولور یاخود
اخلاط غلیظ ایله مختلط دمدر واول دم عینك غداسندن باقی قلان فضله دخی یا وجع
یا بر مرض سببیله هاضمهٔ عینی ضعیف یاخود عینك حرارت غریزیه سی اول فضولی تحلیلدن

عاجز وقاصر اولدوغندندر پس بو ایله اولدوغی ایچون هر بر غدا وشراب دن بر فضله بقیه
قالوب مجتمع ومتراکم اولارق سطح ملتحمده بر زیاده لك حاصل وظاهر اولور که اکا ظفره دیرلر اکثریا
بو علت رمد وجدری عقبنده حادث اولور **العلامات** بو مرضك علامتی اماق عیننده بر
فضلهٔ زائده ظهور ایدوب یکیده رك سواد عینی ستر ایدر وبعضی کره مردمك عینی دخی ستر ایدوب
فعل بصری ابطال ایدر وبو مرضك لونی یا احمر یا اصفر یاخود کوده ته مائل اولمقدر وبو علتك
اوچ نوعی واردر نوع اولی بر غشاء رقیقه درکه اکثریا جانب طبقهٔ ملتحمه دن ابتداء ایدوب
عینه مستولی اولور لکن ابتداء ونشاتی ملتحمه یه مخصوص دکلدر بلکه عینك جوانب سائره سندن
دخی ابتدا ونشات ایدر وبو نوعك سبل ایله مشابهتی واردر زیرا سبل دخی ظفره نك بو نوعی
کبی عینك جمیع جانبندن ابتداء وظهور ایدر لکن اصولی مرئی اولمز ومستدیر الشکل اولور
اما ظفره کوك بر جانبندن وکوك مجموع جوانبندن ابتدا وظاهر هرحالده اصولی مرئی واتساعی
ظاهردر ونوع ثانیسی اولدرکه لحمهٔ ماقدن ابتداء ومنبسط اولارق سواد عینه وارنجه سرایت
ایدوب باقی قالور لکن اکلیلی تجاوز ایتمز نوع ثالثی بودرکه سواد عینی احاطه ایتمکله فساد عین
وابطال بصره باعث اولور نفوذ بالتر الخیط **العلاج** بو علتك علاجنده لازم اولان اولدرکه
اولا فصد اولنوب بعده بدنی ودماغی اخلاط غلیظه ولزجه دن تنقیه ایچون حب ایارج وحب قوقیا
ومطبوخات مسهلهٔ مناسبه ایله استفراغ ایدهلر بعده شعیر مقشر وورق خبازی وورق
خطمی واکلیل الملك وشبث وبابونج علی السویه اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ اولنوب عینه
کماد ایدهلر بعده ازاله ایتمك ایچون ادویهٔ مناسبه وضع ایدهلر مثلا ماء افراجیا ایله نبات شامی
یاخود ماء مامیثا ایله عسل یاخود مقدار قلیل باروت یاخود کندر یاخود زبد البحر کبیلری
ماء رازیانج ایله وضع ایدهلر قرن ایل المحرق وقرن ماعز محرق ونوامیس مصری بونلرك قنغیسی
موجود اولورسه ازاله ایچون مناسبدر وغایة البیان صاحبی دیرکه بزم بونوزکیمز فتی چوق
کیمسنه لره بر تدبیر حاصل ایتدردی واطبادن بعضیلری دخی تجربه ایدوب منافع عظیمه سینی
مشاهده ایلدیلر صنعتی بودر داسنبج وشب محرق بر درهم نبات شامی اوچ درهم اخذ
وسحق اولنوب ظفره یه ذر ایدهلر وبو دخی مجربین کالینده منقولدرکه بو علته قشر بیض المحلول بالخل
قدر دوآء اولمز مجرب ونافعدر وبو علتك ابتدالرینده علت دقیق اوله ادویهٔ حاده مناسبدر
دیدیلر مثلا نحاس محرق ونوامیس مصری وقلقندیس وملح اندرانی ومرارة الخنزیر ومرارة ماعز
کبی وجالینوس فاضل اصل السوسنی غایت مدح ایدوب هرحالده ظفره یی ازاله ایدر دیو جزم
ایتمشدر واطباء متقدمین ومتاخرین دن اکثری بو علته بو ماکی استعمال ایدرلر صنعتی بودر
شادنج المدبر المغسول بر بچق درهم وقلقطار محرق وزنجار محرق ایکیشر درهم صمغ عربی
ونحاس محرق بر درهم اخذ وسحق اولنوب شراب صرف ایله عجین ایدوب ماء رازیانج
ویاخود باسلیقون الکبیر ایله استعمال ایدهلر وبو علته جمیع علاجلردن نافع وکثیر الاستعمال
اولان علاج روشنایی در صنعتی بودر فلفل ابیض وفلفل اسود وزبد البحر هر برندن
بدیشر درهم شادنج مغسول ونحاس محرق واقلیمیا فضی وملح هندی وبورق ارمنی وزنجار
ودار فلفل وصبر اسقطوری وسنبل الطیب هر برندن نصف درهم وزنجبیل وهلیلج وقرنفل
هر برندن ایکیشر درهم زعفران ونوشادر بر درهم اخذ اولنوب بعد السحق عجین اولنه
واکر ظفره مزمن وعتیق وصلب اولورسه عمل حدیده محتاجدر وبوندن اعلا علاج اولمز

واکر ظفره لین اولورسه قطعی غایت آساندر اما عند الکحالین بو فن قطع ایتمك استاد وکامل
کحال ماهره محتاجدر پس ایمدی ظفره نك نوع اولینك علاجنده فصد واستفراغات وباسلیقون
کبیر ایله تکحیل ایتمکدن غافل اولمیهلر ونوع ثانینك علاجنده اکر اهمال وترك اولنورسه لاباس در
زیرا بصره مضرتی اولمز ولکن لایق اولان الکال مذکوره ایله تکحیل ایتمکدر ونوع ثالثینك علاجنده
لازم اولان اولدرکه بعد التنقیة البدنی نظر ایدهلر اکر ظفره طبقهٔ ملتحمه یه ملتزق ایسه ملتحمه دن
جدا ایدوب بعده حدید ایله کشط ایدهلر بعده ملح ایله کوفی مضغ ایدوب عینه تقطیر ایدهلر
وجفن ملتصق اولمق ایچون تحریك حدقه ایله علیله امر ایدهلر فاضل خجندی بیورر که اکثر اطباء
بو مرضه روشنایی وباسلیقون کبی دوالر مدح ایتدیلر اما بن بونلری تجربه ایتدم زیرا
بونلرك عینه جلب مضرتی ظفره یه نفعندن کثیردر وظفره دن بو نوع غریب دخی واردرکه
عینك ایکی طبقه سنده ظاهر اولور بری ظهارة وبری بطانه در ظهارت طبقهٔ ملتحمه دن ظاهردر
وبطانت طبقهٔ صلبیه دن ظاهر اولور پس ایمدی بو نوع ظفره یی قطع ایتمکده خطر عظیم واردر
زیرا قطع ایله کداز شدید حاصل اولوب وکاهیجه هلاکه مؤدی اولور علاجی شیافات حاده
استعمالی ایله حمیه یه ملازمتدر بعده اطعمهٔ غلیظه وردیئة الکیموس اولان اغذیه دن اجتناب واحتراز
ایدهلر وکاهیجه ماء الحار ایله انکباب ایدوب طورهلر حتی عینه سخونت ووجهنه حمرت کله وایاما
کثیرا استحمامه مداومت ایدهلر پس ایمدی اکر بو تدابیر ایله تدبیر اولنوب منافع اولورسه
فبها ونعم والا بو شیافی استعمال ایدهلر صنعتی بودر شادنج عدسی بر بچق وقیه صمغ عربی ونحاس
محرق الیشر درهم قلقطار محرق وزنجار ایکیشر درهم افیون بر بچق درهم اخذ اولنوب
بعد السحق ماء السذاب ویا ماء الرازیانج ایله عجین وشیاف عمل اولنوب ظلده تجفیف اولنه

الفصل الخامس فی الطرفه طرفه بر نقطهٔ احمر ویا بر نقطهٔ ازرقدرکه عروق عینك
انفجارندن وحجاب ملتحمه یه دمك انصبابندن حاصل بروزمدر **السبب** بونك سببی بدن
ضربه وصدمه کبی اسباب بادیه دن برینك عینه اصابت ایتمسیله طبقهٔ ملتحمه نك عندقه اولدقده
یاخود اول ضربه وصدمه نك شدتیله انشقاق عروق واقع اولمغله انزن خارجه خروج ایدن
دمك ملتحمه یه منصب اولمسیدر یاخود حرکت عنیفه ایله حادث اولور قی شدیده وسعال عظیم
وعطسهٔ قویه وصیحهٔ کثیره کبی اعتدالدن خارج حرکت بدنیه دن دخی حادث اولور زیرا
اعتدالدن خارج حرکت عنیفه ظن موادی جانب رأسه وعینه تحریك ایدوب عروق عینه امتلا
کلوب ودمك دخی کثرت ووفرتدن انفتاح افواه عروق واقع اولمغله طبقهٔ ملتحمه یه دمك
انصبابی ایام مقرردر **العلامات** بونك علامتی بر نقطهٔ احمردرکه طبقهٔ ملتحمه ده ظاهر اولور
اکر علت جدید اولورسه اول نقطه احمر اولور واکر علت عتیق اولورسه اکهب ویاخود اسود اولور
العلاج بو علتك علاجنده اولا لازم اولان مطبوخ فواکه ایله طبیعتی تلیین ایدوب بعده قیفال
فصد وحجامت ایدهلر وعینه قزامزرن جانبنك ندییدن لبن تقطیر ایدهلر یاخود لبن نسا ایله
بیاض البیض مزج اولنوب عینه طرد ومجربین کحالین عندنده بو علته دم جناح حمام قدر دوا اولمز
طریقی بودرکه بر حمامه نك جناحندن بر یکی بچش توی قوپاروب نظر ایدهلر اول قطع اولنان
توینك قوسرینی اوجنده دمی وارسه اول ساعت اول قوسهٔ نشتر ایله شق ایدوب علیلك
عینه تقطیر ایدهلر بو علته اسرار مکتومه دندر وبعضیلر دم حمامه یه ادویهٔ رادعه ضم ایدوب
ابتداء علته استعمال ایدرلر طین مختوم وطین ارمنی واقلیمیا کبی اما مرضك انتهاسنده هرحال

محللاتدن محتاجدر طين ارمني وكندر كبيلري لبن جواري ايله ممزوجاً دق و سحق ايدوب عينه
تقطير ايدهلر ياخود دم شغانين يعني يارصر قاني يا منفرداً ياخود طين ارمني وكندر ايله ممزوجاً
استعمال ايدهلر اكر بو دوالر ايله علت مندفع اولورسه فبها والا ماء نخاله ياخود ماء ملح انده انحلالي
تقطير اولنه ياخود صعتر و زوفاء يابس علي السويه اخذ اولنوب بعد الطبخ بو مطبوخي كذا ايدهلر
ياخود ماء بقل تقطير ايدهلر ياخود قشر بقل و زبيب و زبل حمام علي السويه اخذ اولنوب عينه
تضميد اولنه واكر بو علت بسبب الضربه ملتحمه نك حرقندن نشأت ايتمش ايسه ملح عامي ايله كوكي
مضغ ايدوب عينه تقطير ايدهلر اودخي مجربدر كذلك ذرنيخ احمري ماء صافي ايله نقع
ايدوب بعد التصفيه فاتراً عينه تقطير ايدهلر و عليك عينه كندر ابيض ايله زبل البقر تجمير
اولنه دواء لانظير دروبو شياف دخي طرقه بر عديم النظير در صنعتي بودر شادنج عدسي المغسول
اوج درهم نحاس محرق ايكي درهم بسد ولؤلؤ غير مثقوب هر بريندن بر بچق درهم فوفل
مسحوق بر درهم و نصف دانق اسفيداج مغسول بر درهم ذرنيخ احمر و دم الاخوين و زعفران
وكهرباء هر بريندن نصف درهم اخذ اولنوب ناعماً سحق اولندقدنصكره دم فراريج ايله شياف
ايدهلر و حاجت وقتنده لبن جواري ياخود دم شغانين ايله استعمال اولنه مجربدر **الاحتراز**
جميع حلويات و لحوم انواعندن و حركت عنيفه دن و دماغه ضعف ويرن اشيادن غايتيله منع ايدهلر

الفصل السادس في النفاطات طبقهٔ قرنيه ده حادث اولان دار وكبي اوفاجق
مائيتلو بثره لره ديرلر **السبب** بونك سببي بر ماده مائيه بورقيه در ياخود مائيتلو دملدر **العلاج**
علاجي اولا فصد ايدوب بعده محوقان وغوتغيا وقدرت حلواسي كبي مسهلات ايله دمك مائيتني
اخراج ايدوب تعديل ايدهلر بعده بياض البيض و نبات حموي ايله بر مقدار زعفران مزج اولنوب
عينه وضع ايدهلر ياخود حولان هندي و زعفران هر بريندن نصف درهم اقاقيا ثلث درهم
ماء الورد احمر درت درهم بياض البيض اوج درهم اخذ ومزج اولنوب عينه وضع اولنه و بو
علتك وقت انحطاطندن مقدم محللات استعمال ايدهلر مثلا بزر حلبه و بابونج و اكليل الملك
مطبوخندن مرصافي وكندر و زعفران وضع اولنوب عينه وضع ايدهلر و دخي انحطاطي و آخري
وقتنده بو شياف استعمال ايدهلر صنعتي بودر توتيا ء مدبر متمنا طيس و نحاس محرق و صمغ عربي
هر بريندن نصف درهم اخذ اولنوب شياف اولنه و قت حاجتده مطبوخ حلبه ايله حل اولنوب
استعمال اولنه **التجربه** سنارطوس جرماني ديركه برام عجيب كوردم بكا بر كسنه كلدي كوزلرنده
نفاطات حادث اولمشكه هر بري حب سهد اغ مقدارنده و ارايدي و اول كيشينك كلمسي اخشام
وقتي ايدي بن آني دفع ايدوب صباح كل ديدم وقتاكه صباح كلدي نظر ايلدم كوزلرنده اولان اول
نفاطاتك هر بري فندق قدر اولمش كوردكده تعجب ايلدم و اول كسنه دموي المزاج ايدي عروقي
دم صفرا ويرن ممتلي كوردم در حال فصد ايدوب دم كثير اخراج ايدوب بعده بو ضمادي كوزلرينه
وضع ايلدم صنعتي بودر لعاب بزر قطونا و لعاب بزر حب سفرجل ماء الورد ايله استخراج اولنمش اولا
هر بريندن ايكيشر درهم مرور چچكي درت درهم زعفران سدس درهم اخذ اولنوب بعد المزج
فاتراً عينه وضع اولنه بعده بو قطوري استعمال ايلدم بعون الله تعالي برؤ تام حاصل اولدي
اول قطورك صنعتي بودر ماء الورد احمر بر بچق وقيه اقراجيا نصف وقيه توتيا و شياف ابيض
بلا افيون ثلث درهم زاج ايكي حبه اخذ اولنوب صنعت اوزره قطور اولنه
الفصل السابع في قروح العين قروح العين امراض عينيه نك بريسي دخي

قروحدركه

قروحدركه انواع سبعه سي وآردر طبقات عينده حادث اولور اما طبقهٔ ملتحمه و قرنيه و عنبيه دن
غيري موضعلرده حادث اولسه حسيله ظاهر اولمز طبيب آني رمد قياس ايدر **السبب** قروح
عينك سببي اخلاط محترقه و ياخود بر ماده حاده بورقيه در ياخود جرب مزمندن
حادث اولور وكاهيجه رمد و يا بثور عينيه حادث اولور **العلامات** علامتي وجع
شديد نخس و ضربان عينده در كه ابره ايله دوردركبي صانجيسي اولور **العلاج** قروح عينك
علاجنده اولا لازمدر كه قيفالدن فصد و ساقيندن حجامت ايدهلر اكر صافندن فصد ايدرلرسه
دخي جايزدر بعده مسهلات مناسبه ايله بدني و دماغي تنقيه ايدهلر بعده دماغي تقويت
ويروب قرحه دخي اندمال سعي ايدوب جبهه و شقيقه لرينه مانع نزول ماده اولان دوالر وضع
ايدهلر مثلا اقاقيا و طين ارمني و اكليل الملك و قشر خشخاش كبيلري صدغينه و جبهه يه
وضع ايدهلر و اكر وجعي شديد ايسه تسكين وجع ايچون قرحه يه نافع اولان دوالر ايله تسكين
وجع ايدهلر مرصافي و زعفران و توتيا و فراسيون كبي بعده انبات ايدنجي دوالر استعمال ايدهلر
مثلا صبر اسقطوري و انزروت و مرجان احمر كبي وكاهيجه شراب ايله غسل ايتمك لازمدر
و شياف احمر افيوني ايله اكتحال ايدهلر بعده عليك اطرافني ذلك شديد ايله دلك ايتمك
زياده نافعدر و اكر قرحه صاغ كوزده ايسه صول جانبنه و اكر صول كوزده ايسه صاغ جانبنه
ناعم اولمغله ايدهلر و ظهرا وزرينه ناعم اولمقدن حذر ايدهلر اكر عليل ظهري اوزرينه ناعم
اولورسه مواد عينه منجذب اولوب خارجه خروج ايدهمديكندن طبقات عيني اكال ايدوب
افنا ايدر و وجهي اوزرينه ناعم اولمیهلر زيرا مواد بر تر عينه زياده منصب اولمغله قرحه نك
اندمالنه مانع اولدوغندن ما عدا ضرر شديده به باعث اولور و اكر قرحه ده چرك وار ايسه
ايدروماللي و قزسودي ياخود ماء حلبه ايله غسل استعمال ايدهلر و علت انحطاطه
كلدكده شياف كندر ياخود بو شياني استعمال ايدهلر صنعتي بودر اسرب محرق و نحاس محرق
و توتياء مدبر و كثيرا علي السويه اخذ اولنوب ناعماً سحق اولندقدنصكره ماء افراجيا ياخود
ماء رازيانج ايله شيافلر اولنه ياخود مرجان و قرن الايل محرق بر بر درهم اسفيداج و انزروت
يارمشر درهم اخذ و محكم سحق ايدوب عسل الورد ايله شيافلر اولنه حذاق اطباء
كيميايندن قرولبوس نام طبيب دركه قروح عينه و اكثر امراضنه مجرب بر دواء لانظيردر
صنعتي بودر بر قاج عدد سرطان نهري اخذ اولنوب هاون نحاسيده محكم دق ايتدكدنصكره
اوزرينه عصارهٔ ماميثا وضع و محكم مزج اولنه بعده قرحه وانبيق ايله تقطير ايدهلر لحاء مقطري
فاتراً عينه تقطير ايتمكله امراض عينك اكثريني ازاله ايدر **الاحتراز** بو علتده واجب اولان
اولدركه قرحه منفتح اولمزدن مقدم اغذيه لطيفه ايله تدبير ايتمكدر و بعد التفتيح بر مقدار
غلظته مائل فراريج و پاچه كبيلر ايله تدبير ايدهلر و افراط غذادن و صيحه شديده دن و زياده
عطشان اولمقدن و سحامدن احتراز ايتدوره لر باقيسي بابوعلاجاتي تطلب ايدنلر كتب طبيه يه مراجعت ايدهلر

الفصل الثامن في البياض معلوم اولدكه بياض العين بر علتدركه لسان تركيده
كوزه آق دوشمكه ديرلر بر بياض ومدور نسنه در طبقهٔ قرنيه نك سطح ظاهرنده حادث بر درقيق
بياضدركه اكا اثر و غمام و سحاب تسميه ايدرلر و نوع ثانيسي طبقه قرنيه نك عمقنده حاصل
اولور اكا بياض تسميه ايدرلر **السبب** بو علتك سببي اكثريا رمد و طرفه نك علاجنده
سوء تدبير اولندوغندن حادث اولور ياخود جدريه اولنمو ضعنده قرحه ظاهر اولمغله

تفرق الاتصالك التحامندن حادث اولور وكاهيجه برمادۀ كثيفۀ يابسه طبقۀ قرنيه يه
منصب اولمغله قرنيه يه تفرق الاتصال واقع اولوب اجزاء طبقۀ قرنيه كثيف ومنقبض اولمسندن
حادث اولور ياخود كثرت انطباق واجتماع فضوله موجب اولوب مواد منصبه نك احتباسندن
ماعدا طبقۀ قرنيه كندى غداسنى هضمده عاجز وضعيف اولمدوغندن حادث اولور **العلامات**
بو علتك علامتى ظاهردر يعنى طبقۀ قرنيه نك سطح ظاهرنده ابيض اللون بر رقيق نسنه در
اكر طبقۀ قرنيه نك عمقنده واقع اولورسه مدور الشكل وغليظ وغائر اولور **العلاج**
بو علتك علاجنده طبيبه لازمدر كه علت مذكوره نك سببى معلوم اولوب بعده علاجنه شروع ايتسك
ايده لر پس اكر علتك سببى قرحه دن باقى قالمش ايسه اكا علاجه شروع ايتميه لر بوندن ماعدا
علاجى اكر بدن عليلده اخلاط فاسده موجود ايسه تنقيه ايچون مسهلات مناسبه استعمال
ايده لر واكر بدن عليل تنقيه يه محتاج دكل ايسه دخى احتياطا بر مسهل لطيف ويره لر بعده
عليلى استحمامه مداومت ايتدوره لر واستحمامدن حالى اوقاتده عين عليله بخار ماء سخينه
دوتدره لر ياخود خطمى وحبازى واكليل الملك على السويه اخذ وماء القراحيله طبخ اولنوب عينه
كماد ايده لر بعده ادويۀ جاليه ايله قطور واكتحال ايده لر مثلا عصارۀ قنطوريون صغير وعصارۀ
شقايق نعمانى وعصارۀ ذنب الفرس كبيلرى منفردا ياخود مركبا عينه تقطير ايده لر ياخود
عصارۀ قنطوريون وعصارۀ رازيانج ايكيشر درهم عسل الورد نصف وقيه صدف اللؤلؤ محرق
وقرن ايل المحرق هر بريندن ثلث درهم شب محرق سدس درهم اخذ و بربرينه محكم مزج اولندقدن
صكره عينه تقطير اولنه وبو علته مرارۀ حيواناتك اثر عظيمى سنده اكثر اطبانك اتفاقى واردر
خصوصا مرارۀ طائر اوله وعسل ايله دنب خطاطيف دخى كافيدر صاحب انموذج ديركه بو دوا
كندى مجربدر ديو تجربه ايلمشدر اوله واجود دنب خطاطيف وعسل نحل على السويه اخذ اولنوب
بعد المزج عينه وضع اولنمغله بياض عينى بر هفته ده ازاله ايدر ما لا يسعه ديركه اكر
عصارۀ ورق عوسجى يعنى بوكرتلن يپراغنى عصاره سنى بر هفته متواليا عينه تقطير ايلسه لر
بياض عينى ازاله ايدر مجربدر ومجربين اطبادن بو ذرور دخى منقولدر صنعتى بودر توتياء
ومرجان احمر وياقوت هر بريندن نصف درهم لؤلؤ سدس درهم كافور وزاج ابيض دنش
حبه اخذ ومحكم سحق ايلدكدن صكره عينه ذر اولنه بو دخى بر مجرب ذروردر صنعتى بودر قرن
ايل المحرق بر درهم رماد سرطان نهرى وانزروت هر بريندن نصف درهم زراوند ثلث
درهم نبات حموى ايكى درهم اخذ ومحكم سحق ايدوب ذرور ايده لر واطباء افرنجيه نك
مجربلريندن حبنه سل نام طبيب بو مايى غايت مدح ايدوب تجربه ايتمشدر صنعتى بودر
ماء الورد وماء رازيانج هر بريندن اوچ وقيه انيمون نام السحق بر درهم اخذ اولنوب
مايلر متكورين ايله حمام ماريه ده وياخود حرارۀ افتابده درت كون مقدارى ترك اولندقدن
صكره تصفيه اولنوب عينه قطور اولنه بياض عينى ازاله ده لا نظيردر وبو علته مناسب
اولان كحللردن كحل باسليقون وكحل روشنائى كبير وكحل جواهر كبيلرى استعمال ايده لر
شيخ داود انطاكى ديركه بزرقطونا مسحوقى سكر نبات ايله على السويه اخذ وكحل حتى اك
استعمال ايدلورسه بياض عينى ازاله ايدر ودخى عتيق مسحوقى ورق القصب اوزرندن
اخذ اولنمش طل ايله ممزوجا عينه وضع اولنسه اثار وبياضى ازاله ايدر وكحالانك
بعضيلرى بو كحلى غايت مدح ايتمشلر صنعتى بودر زبد البحر وملح وزاج ومرجان اخذ اولنوب

هر برى منفردا احراق اولنوب بر دخى مجموعى اخذ اولنه بعر الضب يعنى كلركنچى وسندروس ولؤلؤ
واصل القصب العتيق وقشر بيض البوم وقشر حلزون هر بريندن نصف جزو اخذ اولنوب ناعما
سحق اولندقدن صكره عصارۀ الفجل ايله ترطيب وتجفيف وبينه ترطيب وتجفيف ايله اوچ درت دفعه
عمل اولنوب بعده اوچ دفعه دخى ورق القصب اوزرندن اخذ اولنان طل ايله واوچ دفعه دخى
عصارۀ قوتنج ايله ترطيب وتجفيف دن صكره صلايه سحق ايدوب محكم سحق اولنوب ميلان ايله سود مرايه
القسم الثالث في امراض العارضة لمجموع العين وهو مشتمل على سبعة فصول
الفصل الاول في جحوظ العين جحوظ بضم الجيم والحاء المهملة لغتده عبارتدر كوزك آغيلو
تاره سى طشره چيقوب يوموری اولمسيدر بين عوام الناس بو علتك صاحبنه طوملح كوزلى ديرلر
السبب بو علتك سببى مقلۀ عينك جرمى مادۀ ريحيه وياماده خلطيه ايله ممتلى اولوب
ثقيل اولدوغيدر ياخود مقله نك صقلى سندلدنته كه بو غولاندكسنلرده واقع اولور وكاهيجه
شدت صداع وقئ شديد وصيحۀ شديده ايله فرياد ايتمكدن حادث اولور وكاهيجه اثناء وضع
حمله نسوانك صيحۀ شديده وكثرت فزع ايله بيچ وتابندن حادث اولور ودخى يوزى اوستنه
نائم اولمق معتاد ايتمكدن حادث اولور وكاهيجه رأسه الم ويرن خلط غليظ مردمك عينه
منصب اولمغله حادث اولور **العلامات** جحوظ عين رأى العين مشاهده در اما اكر ماده
ريحيه وياخلطيه دن نشأت ايدرسه علامتى مقله نك حجمى عظيم اولوب خارجه خروج ايتميه
واكر مقله نك انضغاطندن نشأت ايتمش ايسه علامتى سببنك تقدميله وداخل عيندن خارجه
بر غمز دخى ايتمكدر واكر استرخاء اعصاب عيندن نشأت ايتمش ايسه علامتى مقلۀ عينده
بيوكلك وتمدد شديد اولميوب حلقه ده قلق واضطراب واقع اولمقدر **العلاج** اكر جحوظ عين
مادۀ ريحيه وخلطيه دن نشأت ايتمش ايسه علاجى اولا حقنۀ حاده ومسهلات مناسبه ايله تنقيه
ايدوب بعده فصد وحجامت ايده لر بعده شقيقه لرينه قورى شيشه لر چكه لر وعينه رادعات
قويه وضع ايده لر شياف سماق ودقيق باقلا ايله بياض البيض وخمير ايله مزج اولنوب اوزرنه
وضع ايده لر واكر مقله نك انضغاطندن نشأت ايتمش ايسه علاجى اوزرينه مناسب بر اسرب
قطعه سنى ياخود اثمد ايله معمول بر خريطه وضع ايدوب شد ايده لر وبو اثناده عليلى دائما قفا
اوزرينه نائم اولمسنى امر ايده لر ياخود اطليۀ قابضه وضع ايده لر اقاقيا وقشر رمان وعصارۀ
لحية التيس كبيلردن مركب اوله ووجه عليلى اشياء قابضه مطبوخلرى ايله غسل ايده لر الجبار
وورق الزيتون وقشر خشخاش كبى واكر وقت حمله صيحۀ شديده دن نشأت ايتمش ايسه
علاجى جنينى اخراجدن صكره نفعى ظاهر اولور زيرا سيلان النفاس بو علته عظيم النفعدر
اكر نفاس قليل اولورسه ادرارينه سعى اولنه واكر استرخاء عصب عيندن نشأت ايتمش ايسه
علاجى ايارجات كبار ايله رطوبات مرخيه نك استفراغ ايدوب غراغر وشمومات وبخورات
استعمال اولنه كه علل رأسيه ده تحرير اولنمشدر وبعد التنقيه عينه قوابضات
وضع ايتمكله شد ايده لر نوعا تمر المحرق وورد احمر وجلنار مصرى وكندر ابيض وسنبل كبى
الفصل الثاني في الدمعة دمعه كوز ياشرمقدر **السبب** بونك سببى اولدركه
بعضى امراضك عروضيله دخى عارض اولور واول مرضك كمتسيله دمعه دخى مندفع اولور وكاهيجه
عينك قوت ماسكه سنك وياخود رطوبتى انضاج ايدر هاضمه سنك ضعفندن اولور ياخود
اصل خلقيندن كوزك بكارى نقصان اولدوغندن اولور ياخود حاد وتيز حارماستعمالندن اولور

یاخود ظفره دیدکلری علتی قطع عقبنده حادث اولور وکاهیجه بو علت ارث ایله دخی انتقال ایدر
بو بیله اولیجق علاج ممکن دکلدر **العلامات** علامتی رطوبت عین وسیلان دمعه در **العلاج**
اکر بدنده دم زیاده اولوب عروق ممتلی یوکوزده حرارت و وجع اولورسه فصد ایدهلر بعده تنقیه دماغه
مشغول اولهلر ایارجات ایله تکرار بتکرار و بو علتک جمیع انواعنه مشترک اولان علاج دماغک رطوبتنی
تجفیفدر اکر دماغ بارد اولورسه ادویه حاره ایله و اکر حار اولورسه ادویه بارده ایله دماغه تقویت
ویرهلر و قودق توتیاسی ایله اکتحال اولنه و هر یوم جوع ایله حمامه کیروب درلیهلر و ماء حصرم
ایله تربیه اولنمش توتیا دخی کحل ایدهلر و عینه مائله ممزوج خل تقطیر ایتمک مجربات صحیحه دندر
کتاب مجمع البحر باتده تحریر ایدر که هلیلجی خمیر ایله الباس ایدوب فرون خبازنده یاخود تنور سائرده
خمیره حمره کلنجه طبخ ایدوب بعده هلیلجی اخذ و محکم سحق ایدوب بر دانق زعفران ایله ممزوجا
عینه چکهلر غایت نافعدر و دخی سیلان مائی و دمعه دخی قطوره مجرب الوج عجیب النفعدر
واکر بو علت ظفرهنک عقبنده حادث اولدیسه ذرور اصفر و شیاف صبر کبی دوالر ایله
علاج ایدهلر و التوندن یاپلمش میلداخی برمقدار تسخین ایدوب کندر مسحوقه بولایوب کوزه
چکهلر غایت نافعدر مرضافی و زعفرانی افراجیا صوبی ایله معا عینه وضع ایدهلر نافعدر

الفصل الثالث فی نزول الماء یعنی کوزه صو اینمکدر و بو مرض سدد دیدکلری
رطوبتک نزولندن مجرای عین منسد اولور و اول ماء بر رطوبت غریبه در که رطوبت بیضیه
ایله صفاق قرنی بیننده اولان ثقب عنبیده محتبس اولوب وجه حدقه ده منجمد اولور **السبب**
بونک سببی هم داخلی و هم خارجی اولور سبب داخلیسی بدن اخلاط کثیره ایله ممتلی اولوب
نیجه مدت تنقیه اولنمدیغندن و عقیب طعامده نائم اولمدن و وقت نومده مبخر نسنهلر استعمال
ایتمکدن و هضم طعام اولمزدن اول جماع ایتمکدن و صداع مزمندن و امتلاء بدندن و اراکین راسنه
اشی صودوکلکدن و حرکت کثیره دن و دماغک مزاجنده رطوبت و برودت غالب اولمقدندر
و سبب خارجیسی راسه بر نسنه اورمقدر یاخود راسه بر ثقیل نسنه دوشمکدن و تزعزع
دماغدن حادث اولور **العلامات** علامتی کوزینک اوکنده اول نظرده شبکه صیاد ماهی
کبی تعلیق اولنمش نسنه کوروب دفعه خرده کورممکدر یاخود اوکنده ذرات مثللی نسنهلر
طیران ایدوب نظر تاینده کورنمکدر و عینی طونق اولوب راسنی ظهرینه چورکده عینی
روشن اولمقدر و بر کوزینک سیاهی بر مقدار اول بر یندن کبیر اولمقدر و کاهیجه اوکنده ایلک
و سولک و یادخان و یاقیل و یا مختلف شعلهلر کبی نسنهلر کورنمکدر و دخی معلوم اولهکه بو
خیالات مذکوره کاه اولور که معده دن بخار ردی راسه متصاعد اولمدن اولور بو بیله اولسه
نزول مایه علامت اولمز پس ایمدی بو ایکیسنک بیننی فرق بش وجه ایله معلوم اولور وجه اول
اکر بعد الاکل تخمه اولدقده ظهور ایتسه معده بخاریندندر و اکر وقت جوعده و وقت اکلدن صکره قرار
واحد اوزره اولورسه علامت نزول ماءدر وجه ثانی مائی منذر اولان خیالاتک مدتی طویل اولمز
وجه ثالث مائی منذر اولان خیالات یا قلیلا قلیلا خفیف اولور حتی رقت ایدنجه یاخود قلیلا قلیلا
مشتد اولور حتی ما نزول ایدر بر حال اوزره دائم اولمز وجه رابع مائی منذر اولان خیالات ایله
حدقه عین بولانق کبی کورینور کتدکجه کدورت کثیر اولور وجه خامس مائی منذر اولان خیالات
اکثری عین واحده اولور اکر عینینده دخی اولمجق اولورسه مختلف اولور زیاده و نقصان و
تقدم و تأخر ایله در و بو علت اکثریا سیاه عینی کبیر اولان کمسنهلره واقع اولور و صاحبه موجر در که

شول کمسنهلرده که خیالات التی آیه مقدار مستمر اوله لکن صحیح المزاج اوله اول کمسنه نزول مادن
امین اولور کذلک شول خیالات که زائل اولور وینه عودت ایدر مائی منذر دکلدر و دخی معلوم
اوله که خیالات اکثر مبخر نسنهلردن و تخمه اولمقدن و طوقلق یاتمقدن و قبضدن اولور و دخی
نزول مانک انواعی طقوز قسمدر اولکیسی رقیق و بیاض ایجی کبی صاف و براق اولور که اکا
لؤلؤئی تسمیه اولنور ثانیسی بیاضدر لکن شفاف دکلدر و میلی اقسر در که عیننده آیدنلق
مشاهده ایدر و بعضی خیالات و ضیالر حس ایدر ثالثی رصاصی تسمیه اولنور که انک سببیله
کوز حرکتدن قالوب لونی طونق اولور رابعی جصی تسمیه اولنور که کوزک لونی الجی کبی بوزرنک
اولور خامسی اسمانجونی تسمیه اولنور که لونی قزل ایله صاری بیننده اولور سادسی غمامی
تسمیه اولنور که علیل دائما غیم و دخان کبی نسنهلر کوروب کوزینک لونی صافی اولمز سابعی
ازرقی تسمیه اولنور که کوکدر علیلک کوزی طشره دونوب آچمز اولور ثامنی اصفر و شغافی تسمیه
اولنور که لونی صاری و شفاف و کوزک حرکتی متواتر اولور و یعنی تیز آچوب قپار تاسعی طبقات عینک
ما بیننده منتشر بر ماء رقیقدر **تقدمة المعرفة** شیخ داود انطاکی دیر که بو طقوز قسمدن
قسم اول و قسم ثانیدن ما عدا بسنک صحتی مامول دکلدر اما اول ایکی قسمک علاجنده برؤ مامولدر
العلاج نزول مائک علاجنده واجب اولان بودر که علیلک بدنی و عروقی ممتلی اولوب و برد دخی
دخی نزول ماء خوفی اولورسه ابتدا فصد اولنه اکر امتلاء عروق اولوب لکن مزاج علیل برودت
اوزره اولورسه فصد اولنمیه بلکه مناسب اولان خلط بلغمیی تنقیه ویرمجی دوالر ویروب
بعده مسهلاتدن ایارج فیقرا و دواء قرطم ویرهلر و افراجیا و بتونقه مطبوخی استعمال ایدهلر
بعده تریاق و مثرودیطوس ویرهلر و متأخرین اطباء افرنج بیننده بو علته استعمالی اولنان دوالر
عود الغافق و صابرینا و صاصنراس و چوب چینی و رازیانج و افراجیا و بتونقه و دارچینی
نافع عین اولان دوالردر بو مطبوخ بو علته غایت نافعدر صنعتی بودر چوب چینی ایکی
درهم صابرینا اوچ درهم اخذ و ایکی رطل ماء ایله طبخ اولنوب نارده تنزیل ایده جک
زمانده ایچینه افراجیا و دخی الحمام و مامیثا هر بریندن بر قبضه کزبره یابسه ایکی درهم اخذ
و وضع ایدوب تکرار طبخ اولنه بعد التصفیه هر یوم علی الریق نصف رطل استعمال اولنه
و دائما راسنی بتونقه و اسطوخودوس و مرزنجوش و غاریقون مطبوخیله غسل ایدهلر
و عینه قطور اولنه جق دوالر مامیثا و رازیانه و افراجیا و سذاب و فراسیون و مرارة
حیوانات کرک مطبوخا و کرک مقطرا قطور ایدهلر **دیکر** مجربین کالان افرنج بیننده مشهور
و متواتر در نزول مایه و جمیع علل عینه نافعدر صنعتی بودر حنظل طریه درت وقیه ورق
سذاب و اناغالیس و مامیثا هر بریندن نصف قبضه رازیانه و افراجیا بر وقیه دارچینی
و قرنفل ایکی درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه شراب ابیض ایله نقع بر قاچ کون حرارة شمسده
ترک ایدوب قرعه و انبیق زجاجیه ایله تقطیر اولنه **دیکر** ماریوس نام طبیبک مختاریدر
صنعتی بودر ماء مامیثا بر بچق وقیه زاج ابیض و توتیاء مدبر اون بشر حبه زجاج انقوت (?)
طقوز حبه نبات حموی نصف درهم اخذ و بر شیشه یه وضع و یدی کون ترک اولنه اما
هر یوم شیشه یی بر قاچ دفعه تحریک لازمدر بعده تصفیه اولنوب عینه قطور اولنه
جالینوس دیر که بو علته مجربدر اولان دوالردن دیو تحریر ایدر صنعتی بودر مرارة الخروس
نصف وقیه دم اوزانکی درهم اخذ اولنوب لبن نساء ایله مزج و عینه قطور اولنه

ودخی بو علتده ساقیندن حجامت واکسه چقوردن فصد وباروقلرندن یا آقی آچمق غایت اعلا تدبیردر
ودخی معلوم اوله که بو ذکر اولان علاجلر علت مستحکم اولمزدن مقدم کرکدر اما علت عدیم اولمزسه
قدیمه محتاج ایدر یعنی ییل چکوب ماء اخراج ایتك لازمدر **التجربه** فرق سکز سنه ایچره برسك
اواخرنده قلم خلیفه لرندن بر دوستمزك اهل بیتنه نزول ماء واقع اولوب دنیایی کورمز
اولدی بو فقیردن تدبیر وعلاجنی رجا ونیاز ایتدیلر بن دخی علی الرأس والعین دیوب تدبیر و
علاجاتنه شروع ایدوب اولا علیله نك غداسنی وشرابنی اصلاح امر ایدوب بعده اخلاط
ردیه دن بدنی ودماغی تنقیه ایچون احتقانات مناسبه ایله استفراغ ایلدم بعده علیله نك
اکسه سنه من الاذن الی الاذن ضماد منفط وضع ایتدکده مقدار کثیر رطوبت خارجه جذب
اولنوب بعده نوازل بحثنده تحریر اولنان وجه اوزره قلنسوه عمل اولنوب راسنه وضع
ایلدم وبو اثناده اخشام وصباح اطریفل صغیر وحب ایارج فیقرا استعمالی ایله تلیین طبیعتدن
خالی اولمدم وماء مشروب معتاده برینه بو معطری استعمال ایتدرمکله ایام قلیلده برؤ تام
حاصل اولدی ماء معطرك ترکیبی بودر افراجیا ورازیانج ومامیثا وبتونقه ودعی الحمام
علی السویه اخذ اولنوب قانون اوزره تقطیر ایدرلر **التجربه** شیخ ابن سینا دیرکه برکسنه نك
عیننه نزول ماءك ظهوری ظاهر اولمغه باشلدیغی ایدی انکا استفراغات مناسبه ایله تنقیه
اولنوب غداسنی تقلیل ایدوب مرطباتدن اجتناب وبریان وتابله لره قصر ایتك ایلم وتلطیف
وتحلیل ایدیجی کحللر ایله تدبیر اولنوب برؤ تام حاصل اولدی دیدی شیخ بیورر که بو علتده [illegible]

الفصل الرابع فی ضعف البصر وبطلانه

یعنی کوز کورمه ضعیف اولمق وکورمکدن قالمق **السبب** سببی کوزده یا دماغده یاخود بونلرك کلیسندن سوء مزاج اولمقدر اکثریا بو علت افراط
اوزره اسهالدن ویاخود اسهال دمویدن یاخود افراط جماعدن ایلدن بعدن بو سبب طاری اولدی
اولورکا هیچه روح باصره یه زیاده رقت کلکندن اولور ودخی قرص شمسه چوق نظر ایتمکدن
اولور وبالخاصه کسوف شمسه نظر ایتمك ضعف بصر ایراث ایدر مشهوردر حتی فقیر قلیل البضاعه
بیکیوز اللی برسنه سنده واقع اولان کسوفه برمقدار نظر ایلمش ایدم برایکی کون نمکره ضعف
بصر عارض اولوب عینکه محتاج اولدم واحبابمزدن هرکیم نظر ایتمش ایسه مجموعنه ضعف بصر
عارض اولدی وکاه بو علت روح باصره نك قلت ورقتندن اولور وکاهیجه روحك رقت
کثرتندن اولور وکاهیجه بو علت روح باصره ده غلظت اولمغندن اولور وکاهیجه بطلان بصر
جاری مظلمه ده زمان کثیره حبس اولمقدن اولور وکاه عینك رطوبتلرینه کدورت عارض
اولمغندن اولور وکاه عینك نوری اولدیغی عصبه سنده حادث اولوب روح باصره نك خارجه
نفوذینی منع ایتدکندن اولور **العلامات** خارجدن برسبب ایلم ویا برمرض تقدم
ایتمکسزن سبیله اولورسه علامتی ظاهردر روح باصره سبیله اولورسه قریب وبعید ولیل ونهار
جهتندن کورمسی مختلف اولور وعصبه سدده سبیله اولورسه ظاهر بو برسبب یوغیکن
کورمسی زائل اولمقدر اکر روحك رقتی سبیله مقداری دخی قلیل اولورسه علیل یقین اولان
نسنه یی دقت ایدرسه کورور بعید اولانی کورمز واکر روحك رقتی ایله برمقداری کثیر
اولورسه بعیدی وقریبی کورور لکن شمس وقمر کبی نورانی اولانه باقامق کورمسینی تحقیق ایدرمز
بلکه انلرك ضیاسی روحه غالب اولور روحی تفریق ایدوب داغیدوب کورمز اولور واکر
روح باصره نك غلظتندن اولورسه وغلیظ اولمقله مقداری دخی قلیل اولدوغندن اولورسه

علیل

علیل یقینی واوزاغی کوکی کبی کورمز واکر غلظتی ایله مقداری دخی کثیر اولدوغندن اولورسه
یقین اولانی کورمز کاه بیکاه بعید اولانی تفکر ودقت ایله کورر **العلاج** اکر سوء مزاج مادی
اولورسه فصد اولنوب ومسهل ویرمك ایله بدنی تنقیه ایدرلر ومناسب اولان ادویه ایله
دماغه تقویت ویررلر واکر نور اولان عصبه سدده اولدوغندن اولورسه مفتحات ایله سده لری
تفتیح ایدرلر مثلا عود الغافق بر رطل صابر ینا اوچ وقیه مشکطرامشیع بر وقیه اخذ اولنوب اون
ایکی رطل ماء القراح ایله ثلثی زائل اولنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه اخشام وصباح نصف رطل
مقداری استعمال ایدرلر واکر علت ضعف روح باصره دن اولورسه ویاخود افراط رطوبت
عیندن اولورسه اولا بدنی تنقیه بعده بصره حرارت وروح باصره یه بالخاصه قوت ویرر دوالر
استعمال ایدرلر مثلا رازیانه وافراجیا وسذاب ودعی الحمام واکلیل الجبل والسفاقس ومرزنجوش
وبتونیقه ومامیثا اوچ وکابلی وجوزبوا کبی ومعجون عیا الاین ماسویه که ضعف بصرك
جمیع انواعنه نافعدر صنعتی بودر افراجیا ایکی وقیه بزر رازیانج بش درهم بسباسه وکبابه
ودارچین ودارفلفل وقرنفل هر برندن بر درهم اخذ وسحق اولنه بعده عصاره رازیانج
اون درهم عصاره سذاب وعصاره مامیثا بشر درهم اخذ اولنوب بر رطل عسل مقوم ایله
معجون اولنه مقدار استعمالی اوچ درهمدر یاخود بو سفوفی استعمال ایدرلر ضعف بصره نافعدر
صنعتی بودر جوزبوا وعود وسیسالیوس وافراجیا ومصطکی وانیسون ورازیانه وکراویا
هر برندن بربچق درهم سکر طبرزد ابیض بربچق وقیه اخذ اولنوب سفوف اولنه یاخود بربچق
استعمال ایدرلر بصره حرارت ویروب نور عینی زیاده ایدر صنعتی بودر دارچین وجوزبوا وکبابه
وقرنفل وبسباسه هربرندن بر درهم قاقله وکوندیا دیلشر درهم بزر رازیانج وانیسون
ایکیشر درهم اخذ اولنوب بعد السحق بر رطل سکر طبرزد ابیض ایله معجون اولنه یاخود
بو قطوری استعمال ایدرلر صنعتی بودر ماء هندبا وماء افراجیا هر برندن نصف رطل ماء الورد
ایکی رطل شراب خالص درت بچق وقیه توتیاء مرضی التی بچق درهم قرنفل اوتوز عدد کافور
سکر عشر زاج الیحی جبه اخذ اولنوب مجموعنی برواسع شیشه یه وضع ایدوب حرارت شمسده
ویاخود حمام بخاریده برهفته ترك اولنه دنصکره تصفیه اولنوب عینه قطور اولنه یاخود
عسل وعصاره رازیانج بر وقیه مرارة الطیور درهم بربرندن نصف وقیه اخذ ومزج اولنوب
عینه چکه لر معلوم اوله که بو مراره لرك قاجنی جمع ایدر بلورسه جمع ایلسونلر نفع اولمقدر زیاده
اولور یاخود فضل ربیعه برمقدار دنیا ادراخلنوب قرع وانبیق ایله تقطیر اولنوب عینه
چکه لر نافعدر یاخود توتیا مرضی ایکی درهم زاج ابیض وانزروت وصبر هر برندن ثلث درهم
کافور سدس درهم اخذ اولنوب ماء رازیانج ایله شیاف اولنه وقت حاجتده ماء سذاب ایله
حل ایدوب عینه چکه لر ودخی تکه تك قره جکرینی تقطیر ایدوب عینه چکمك شکورة نافعدر
وماء زمردی که تکمالاتی افرنجه بچنده اسراردن اولان دوا الردندر استادم مرحوم وفقیرکم بضاعه
بو مائی بچه دفعه تجربه ایلدك کرك ضعف بصرده کرك لکه وکرك غمام اولسون ازاله ایتدیکی ضعیفی برو
برمقدار ماء الحیره نوشادر مصری حل اولنوب [illegible]

الفصل الخامس فی التخیلات [illegible]

اشکال [illegible] مختلف احساس ایتمکدر **السبب**
بونك سببی جد لحس قوت ابصاردر که غبار هوایی وبخار غذایی حس ایدر وکاه اولور که عرق شریاننده
خلط سوداوی اولمسندن حادث اولور **العلامات** بونك علامتی سلامت حواس ایله معا قوة

ابصاردکه دخان و بخار کوزی اوکندن کلور وکاه اولورکه عطسه وحکهٔ عین ایله بر یاض نسنه
اشاغیدن یوقارو وکاه یوقارودن اشاغی نزول ایدرکبی خیال ایلر اولور امتلاء معده وحوالی عینه
دلالت ایدر **العلاج** بونک علاجی اکر قوت ابصاردن ایسه تدبیرنی اغذیهٔ غلیظه ایله ایدهلر
اکر خلط سوداویدن نشأت ایدرسه حب ایارج ایله تنقیهٔ دماغ ایدوب بعده اطریفل استعمال
ایدهلر اکر امتلاء معده وحوالی عیندن ایسه اولا قی ایله معده یی تنقیه ایدوب بعده حب ایارج
وحب ذهب ایله تنقیهٔ دماغ ایدهلر بعده اغذیه واشربه یی اصلاح ایدوب اطریفل صغیره مداومت ایدهلر

الفصل السادس فی العشا والجهر

عشا شول مرضدرکه کیجه کورمز خلق دلنده
توکا شبکور دیرلر جهر شول مرضدرکه کوندز کورمز **السبب** مرض عشانک سببی بخارات
غلیظه درکه روحی بولاندرور غلیظ ایدر اکثر بو مرض قاره کوزلولرده اولور ومرض جهرک سببی روح
باصره نک رقتی وقلتی در زیاده شمسک نوریله متحلل اولور یعنی طاغیلور کیدر وقرانکولقده جمع اولور
العلاج مرض عشانک علاجی استفراغدر ایارجلر ایله وغرغره لر ایله و آغسر دیجیلر ایله و عرق مأقیندن
فصد ایتمکدر و بابونج وطورق اوتی وراز یانج کبی اوتلری قیناد وب صوینه یوزینی بوریبوب
طوتمقدر محمد بن زکریا حاوی ده ایدر ابو نصر فارابی قمری وکوکبی کورمز اولمش ایدی مرجان قند
کندوسی دهن بنفشه ایله سعوط ایتدی اول کیجه کوکبی برمقدار کوردی ایکنجی کیجه ده برؤ تام
ایله بری اولدی غیر یره دخی تجربه ایدوب انلر دخی بوئیله اولدیلر لکن واجبدر صیفده سعوط
ایتمیهلر زیرا اسخندر عبد اللطیف تبریزی ترویح الارواحده ایدر قوه دو دیله کحل عشایی زائل
ایدر ودخی ایدر استادم تغمده الله بغفرانه تجربه ایتدی وعصر غزال بعض اکابر بشه امر ایتدی
بر کره کحل ایتدکاری کیجه کوکبی کوره بیلدی و مرض جهرک علاجی ترطیب و تقویت عیندر و تغلیظ دمکی
وکثرت استحمامدر **الاحتراز** مرض عشاده کرکدر که جمیع مضعفات دماغدن و بخارات دن
ودخاندن وغباردن وغذایه جوع وقت یکدن و تخمه اولمقدن احتراز ایدهلر ومرض جهرده کرکدرکه
اغذیهٔ حریفه دن وملحه و قابضه دن زیاده حذر اوزره اولهلر

الفصل السابع فی القذی الذی یقع فی العین

کاه اولورکه کوزه چوب وسائر
اشیا ساقط اولمقله بطالت عین والم عظیم سبب اولور **العلاج** ابتداء علاجی اولدر که
صحیح اولان کوزی قپایه لر وماؤف اولان کوز مفتوح طوره زیرا که بو وجهله دمعه یی تحریک
ایتمکله قذی خروج سهولتله زوایاء دامعیه کلور اول زمان بسهولت خروج ایدر یاخود عین ماؤفک
جفن اعلاسنی اخذ وامساک ایدوب جفن اسفل اوزرینه اشاغی چکهلر و بو طریقله اول شیء
غریب اشعاره ملاصق اولوب خروج ایدر اما اول شیء ثابت وملاصق اولوب ذکر اولنان ایکی
وجهله استخراجی ممکن اولمزسه اول حالده منقیات استعماله شروع اولنور مثلا عینه ماء عسل
طملهلر یاخود لعاب حلبه و لعاب بزر قطونا بر دفعه اخذ اولنوب ثخین اولنجه قیناده لر
بعده اندن هر دفعه ده بر قطره کوزه طمله لر اما کوزه کیدنجیر ورماد وسائر انلر امثالی
نسنه لر اولورسه ابتدا کوکده که کوزی کرارا ماء کثیر ایله غسل ایدهلر بعده لعاب بزر قطونا
طملهدقدنصکره کوزی قپایوب بر بیض عضو ایچون اوزرینه دهن الورد ایله مبلول قطن الصاق
اولنه اکر وجع ایله طغونی ظاهر اولورسه قانون مشهوره اوزره اسهال وفصد وسائر آنک
امثالی تدبیره ضرورت اولمغله اطبا عزاحیث اولنه **بس ایدی** وحاصلکلیه امراض عیندن بعضیلری بقدر الطاقه
تحریر بیان و تسطیر وعیان اولنوب نهایت بولدی وبعد هذا امراض اذن دخی تحریر وبیانه شروع اولندی ومن الله التوفیق

الباب الثالث فی امراض الاذن

وهو تشتمل علی تسعة فصول **التشریح**
معلوم اولهکه اشرف اعضاء انسانیه وجوهبهٔ عطیهٔ ربانیه نک بر یسی دخی اذندرکه
جناب حق وخلاق مطلق تعالی شانه وجود انسانیه ده آنی سمع ایچون آلت قلمشدر ونیچه
اعصاب واورده وشرایین ولحم دن ترکیب جمیت واکثر اجزاسنی غضروف تقدیر ایتمکله صورت
ویرمشدر من حیث المجموع اذن اطلاق اولنوب ثقبه سنه صماخ تسمیه ایدرلر وبعضیلر
اذن کبی جملهسنه صماخ اطلاق اولنور دیدیلر وخارجده واقع اولان صدف غضروفی یه
اذن اطلاقی مجازدر انک فائده سی ایچی هوایی جمع ایتمکدر اول هوا ایله ملاقی اولان صوت
صماخه واصل اولمغله استماع حاصل اولور واول هوا ایله معا اکا واصل اولان اکدار وغبار
واشیاء مضره اثارک افاتندن کمال امنیت ایچون اول صدف غضروفی کل صدبرک
کبی قت قت وصماخه دخی انحراف جزئی خلقیله زیب و زینت ویرمشدر که حتی اشیاء
مضره اکا دفعة واصل اولمیه وصماخ اذنک ایچی واسع ایدوب دماغدن نابت اولان
اعصابک بشنجی جفتنده اول موضعی مفروش اتمشدر که قوه سمع وادراک اصوات
حاصه سی انده موجوددر بامر الله تعالی وتقدس ودخی معلوم اولهکه حکماء شرع مبین
وعلماء اهل یقین سمعک بصر کبی عزیز وشریف اولدیغنی ایات قرانیه ایله تعیین ودلائل
عقلیه ایله براهین چوق اثبات اتمشلردر از جمله کلام شریف ربانینک بنچه محلنده
سمع ایله بصر معا ذکر اولنمشدر ثانیا نبوته سمع شرط اولدیغی عند ارباب شرع محققدر
ثالثا سمع نتایج عقولی بعضدن بعضه ایصال ایدر رابعا سمعک جهات ستة تمامیده واردر
خامسا بر شخصک اشتمه سی عاطل اولسه نطقی دخی فاقد اولور لال کبی وجمیع علومدن
محروم اولور باقی حواس انک کبی دکلدر انلردن بر شخصده قنقسی بولنمسه اول حصه
مخصوص اولان علمی بلمز ودخی هر عضو ایچون بنچه امراض متنوعه اولدیغی کبی اذن ایچون دخی امراض کثیره
ارمغان دردر لهذا هر شخصه لازمدر که صحت مزاج اذنی حفظ ایچون سعی وهمت وعلت ظهور ایلدکده حذاق اطبایه مراجعت ایدهلر

الفصل الاول فی حفظ صحة الاذن

معلوم اولهکه بالاده تحریر اولنان وجه اوزره
چونکه اذن تعلیم علم وکمال وتعلم نطق ومقال ایچون بر آلتدر و انسانی حیوان سائره دن
فرق ایدن ایسه نطق ومقالدر بس ایمدی عقلا اوزرینه لازم اولور ایدی که نطق ومقاله آلت
اولان عضو شریفی حفظ وحراست وکمال صحتنه سعی وهمت ایدوب اصوات عظیمه المزعجة
الهائله دن یعنی صدای کوس وطبل وطوب تفنک کیبلرک قربندن بولنمقدن احتراز ایدهلر
واغذیهٔ لطیفه اکل ایدوب اطعمهٔ غلیظهٔ بارده وحاره مبخره دن اجتناب اوزره اولهلر و معده
طعام وشرابدن ممتلی ایکن زنهار نائم اولمیهلر زیرا که اذنه ضرردن ماعدا حواس سائره یه
دخی ضرری امر مقرردر وصماخه هر اسبوعده بر ایکی دفعه دهن لوز المر تقطیر ایدهلر وقروح
وبثوردن سالم اولمق ایچون هر اسبوعده شیاف مامیثا مسحوقدن برمقدار اخذ اولنوب
خل ایله حل اولندقدنصکره صماخه تقطیر ایدهلر وکاهیجه دهن زنبق ودهن نسرین
تقطیر ایتمک دخی غایت نافعدر وهر اسبوعده بر قاچ دفعه صماخی اوساخدن تنظیف
ایتمک ایچون خلال ایله اذنی تحریک ایدهلر زیرا اوساخ غریبه متراکم اولوب اخراجنده
اهمال اولنورسه ثقل سمعه باعث اولور بوخصا اینما سویه دیرکه اول کمسه که مدة حیاتنده
علل اذندن سالم اولمق استر ایسه هر کیجه صماخنی محافظه ایچون فتیلهٔ قطن ایله سد

ایلسون تاکه کیجه لرده حیوانات موذیه نك دخولندن امین اوله **تنبیه** ودخی معلوم اولکه صماخه
هر نه نسنه وضع ایتمك مراد اولنورسه فاترًا وضع اولنمق لازمدر زیرا باردًا هر نه وضع اولنورسه جدًا
مضردر غفلت اولنمیه وسنده برقاچ دفعه حب امنا سیبو ولیارجا ایله تنقیهء دماغدن خالی اولمیه لر الشافی هو الله

الفصل الثاني في وجع الاذن

بفتحتین قولاق اغریسی معناسنه در لسان عربده
لوص وزبان فارسیده دردکوش ولسان یونانیده اوطالجیا تسمیه اولنور **السبب**
وجع اذنك سببی اقسام ثلثه اوزرینه منقسمدر قسم اولی زیاده حار وزیاده بارده اولان
هوا ورباح اتصالندندر ویاخود امیاه حاره وبارده شدیده ایله اغتسالدن ویاخود ایام شتاده
برموضعدن موضع بعیده یه ارتحالدن حادث اولان سوء مزاج سادجدر قسم ثانیسی اخلاط
بدنیه نك تجمعندن حاصل اولان سوء مزاج مادیدر قسم ثالثی صماخده قروح وبثور واورام
حدوثندن یاخود زیاده تمدد ایدیجی ریاح غلیظه دن ویاخود ضربه وسقطه وقوعندن حاصل
اولان تفرق الاتصالدندر **العلامات** اکر وجع اذن سوء مزاج حار ساذجدن نشأت ایلدسه
علامتی اسباب متقدمسنه نظر ایله معلوم اولنور ورأس واذنده ثقل وتمدد وورم حس اولنیوب
وجع التهابی اولمقدر واکر سوء مزاج بارد ساذجدن نشأت ایلدسه علامتی اشیاء بارده دن
متأذی اولوب واشیاء حاره دن منتفع اولمقدر واکر سوء مزاج دمدن نشأت ایلدسه علامتی
غلبهء دم وحمرت وجه وحرارت وثقل رأس ایله صداع ودمعه واشیاء محمره تحمل ایتمکدر واکر سوء مزاج
صفرادن نشأت ایلدسه علامتی وجع ناخس ایله التهاب شدید وصفرة لون ووجه وجلد
رأسده حرارت شدیده ایله عطش اولوب اهویهء بارده واشربهء مبرده دن منتفع اولمقدر واکر
سوء مزاج بارد بلغمیدن نشأت ایلدسه علامتی ثقل راس وحمرت وجه والتهابی اولمیوب
منخرینده رطوبت وکثرت بزاق اولوب وکمادات مسخنه ایله سکونت کلمکدر ودخی تدابیر
مبرده نك تقدمیله دخی معلوم اولور واکر سوء مزاج بارد ایله معًا مادهء سوداویه دن نشأت
ایلدسه علامتی همان بلغمیده اولان علامتلر کبیدر لکن بونده ثقل راس اولمیوب منخرینده جفاف
اولمقدر واکر اورام وبثوردن ناشی تفرق الاتصالدن اولورسه علامتی حمرت وجه وکثرت
لهب وشدت وجع وقلق وکرب واضطراب ایله ثقل رأس وجبهه وکاهیجه دمعهء عینین ایله
منخریندن مدة ورطوبت سیلان ایدوب حمی عارض اولمقدر واکر صماخده یاخود اذنده ورم
رخو واقع اولورسه علامتی ضربان صدغین وصداع ووجع شدیده اولمقسزین ثقل رأس ایله
تمدد اولمقدر واکر بو ورم حار اولورسه علامتی وجع شدید وضربان صدغین وثقل رأس وتمدد
والتهاب وحمرت وجه وعین اولمقدر واکر صماخده واقع قرحه سببیله مادهء متعفنه دن تولد ایدن
دیدان اذندن ناشی اولورسه علامتی حکهء شدیده ایله دودك حرکتنی حس ایتمکدر وکاه بکاه اذندن
خارجه دیدانك خروجی مشاهده ایتمکدر واکر ریاح غلیظه دن ناشی اولورسه رأسده ثقلت
اولیوب وجع شدید ایله طنین ودوی وثقل سمع واقع اولور لکن لازمه اولمیوب نوبت ایله
کلور یاخود برمقدار نقصان اولوب ینه عودت ایدر اکر بو ریاح مرتفعه حار اولورسه وجع
ناخس وحمرت عین ایله التهاب راس وجفاف لهات واقع اولور واکر معده دن مرتفع اولورسه
حرقت فم معده وعطش شدید وعینده دموع وشرب ماء بارده ایله مستریح اولور اما اکر بو ریاح
بارده اولورسه معده دن متصاعد وصماخده ساکن اولوب غثیان وامتلا ایله رطوبت فم و
صداع واقع اولور واذنه ماء حاره صبّ اولنمغله مستریح اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اولکه اکر

ورم

ورم اذنك اعضاء خارجه سنده واقع اولورسه وجعی خفیف وقلیل الخطردر اما اکر ورم حار غایص
اولوب سمعه آلت اولان عصبه دخی سرایت ایتمکله علاجی غایت صعب وکثیر الخطردر واکر
ورم حار غایص اولوب دماغه قریب اولورسه سریعًا هلاك ایلدر وکاه اولورکه اول ورم قبل التقیح
یدنجی کونی هلاك ایلدر وکاهیجه بغتةً هلاك ایلدر سکته کبی **العلاج** اکر سوء مزاج بارددن
ناشی اولان وجع اذنك علاجنده سنادرطوس جرجانی دیرکه بو علتده ابخره ومسخنات وادخنه
ومایعات وکمادات وقطورات کبیلر ایله علاج ایده لر یعنی اشیاء حاره یی یا قطورًا یاخود
مطبوخ حاره نك بخارینی قمع ایله اذنه دخول ایتدرمکله یاخود اول مطبوخه اسفنج وصوف
وکرباس کتان کبیلری اصلایدوب مبلولًا خارج اذنه الصاق ایتمکله علاج ایده لر مثلا سذاب
وصعتر بری وبابونج وافسنتین مطبوخلرینی قمع ایله اذنه تبخیر ایده لر یاخود اسفنج وصوف
وکرباس کبیلری بو مطبوخه غمس ایدوب خارجدن اذنه الصاق ایده لر یاخود دهن سذاب
ودهن جندبیدستر ودهن لوز المر ودهن ناردین ودهن ایرسا ودهن مرزنجوش کبیلری منفردًا
یاخود مرکبًا اذنه تقطیر ایده لر یاخود عصیر البصل ایله بعضی مایعات مناسبه یی مخلوطًا قطور
ایده لر کذلك دهن بزرقثا ودهن صفار البیض دخی قطورًا نافعدر وبو مقامده حکماء آخرین
افرنجیه نك مجربلرندن اشقربیونوس نام حکیم دیرکه بو علتده پیسلیون یعنی زهرة الزفت
مانندی بردوالونیلا کذلك دهن ترمنتین ودهن شمع ودهن سذاب ودهن اپهل امثالی ادهان مستقطره
دخی نافعدر واکر بو علت اشتکی شدید برودتدن ناشی اولورسه ادهان مذکوره یه شیء قلیل فرفیون
اضافه اولنمق مناسبدر واکر بو علت سوء مزاج حاردن ناشی اولورسه لبن جواری وعصارات
حشایش مبرده دن غافل اولمیه لر مثلا عصارهء خس وعنب الثعلب کبیلری بیاض البیض ودهن
الورد یاخود دهن بنفشج ویا دهن القرع ویا دهن خلاف ایله ممزوجًا استعمال ایده لر واکر بو علت
ریاح نفخیه دن ناشی اولورسه اولا تنقیه لازمدر زیرا نفخ مادهء تحتنده موضوعدر پس اول ماده
کرك حار وکرك بارد اولسون ازاله اولنوب بعده اول موضعیات تکرار درج ودخی کسر وازاله ایلیه
انی استعمال ایتمك لازمدر مثلا جاورس ونخالهء القمح وملح هر برندن برقبضه انیسون وبزر رازیانج
وحب الغار هر برندن اوچ درهم اخذ وبر تابه ده تسخین اولنوب وبر کیسه یه وضع وختم
کیسه یی سد ایدوب مسخنًا خارج اذنه الصاق ایده لر واکر بو دوا ایچره فی حمر فقاز درنش
اولنوب بعده الصاق اولنورسه غایت قوی علاج اولور یاخود بتونیقه وسذاب ومرزنجوش
وشبث وزهر اکلیل الملك وبزر کمون وبزر کراویا وجندبیدستر کبیلردن بوغ ایدرلرسه غایتده
مناسبدر یاخود بر بصل اخذ وبر مقداری بچینی اخراج ایدوب وجانبی اولان موضعنه دهن بابونج
ودهن سذاب ایکیشر درهم کمون وانیسون وفلفل مسحوق هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب
وضع اولندقدنصکره اول بصلی خروف جبا زیره یاخود تحت الرماد دهنلر محو اولنجه طبخ اولنه بعده
محکم دق وعصره دن عصر اولنوب عصاره سنی اذنه تقطیر ایده لر غایت نافعدر ودخی معلوم اولکه
ارواح نافخه موجود اولدقده خلط غلیظه ولزجه ودبقیه ایله معًا اولمق شانندندرکه مجاری اذنی
سد ایلیوب ویاخود مخرج وممکن اولمیه بو صورتده مقطعات ومرققات ومفتحات استعمالیله
علاج ایده لر واکر سوء مزاج دماغده موجود اولان بعضی اخلاطدن ناشی اولورسه اولا لازمدرکه
دماغی تنقیه ایده لر تا که اذنه مواد کثیره جاری ومنصب اولمیه بعده مداوات موضعیه استعمال اولنه
علاج ایده لر واکر سوء مزاج مادهء بارده دن اولورسه اولا اخلاطی انضاج ایدوب بعده استفراغ

وسهلا ایله تنقیه اولندقده فاصلد ایله تنقیه اولنه و تنقیهٔ دماغ غراغر و سعوطات ایله دخی و الر
استعمال اولنه کذلک داخلدن و خارجدن بالآده تحریر اولنان ادویهٔ مسخنه و مجففه نک استعمال
ایده لر یاخود ماء رماد خشب عناق ایله غسل ایده لر کما آنکه مرزنجوش و قسطران و سر بیلوس
و اسطوخودوس و ورق الغار و سناء مکی و غاریقون ایله طبخ اولنمش اوله و دخی بو موضعده
ادویهٔ منفطه دن دخی غافل اولمیه لر عنق و رقبیه بعده خلف اذنه وضع ایده ب اول موضع
مدتی مدیده مفتوحاً حفظ ایده لر بعده ادویهٔ موضعیات استعمال ایده لر و دخی دهن لوز مر و دهن
ایهل کبی لره روح شراب خلط اولنوب استعمال اولنه عصارهٔ افسنتین و دهن آیرسا و دهن قلب النخل
و دهن قلب قراصیا و دهن رازیانج و دهن قرنفل و مسک و بول الکبش و بول الماعز و بول الثور
کبی لر انفع اشیادندر و بر پاره سرو تخته سینی نارده تحمل ایده جک قدر قزدیروب قولاق
اوزرینه الصاق و وضع ایده لر غایت محمود حددر بو نوع دخی غایت مجربدر صنعتی بودر بابونج و صعتر
و زوفا و مرزنجوش و ورق الغار و عرطنیثا و حب الغار و کمون اخذ اولنوب خمر خالص ایله طبخ اولنوب
اذنه تبخیر اولنه یاخود ورق الغار و بنوینقه و مرزنجوش و سر بیلوس و صعتر بری و فودنج
و اسطوخودوس هر بریندن بر قبضه بصل مرضوض بر عدد اخذ اولنوب خمر ایله طبخ و قمع ایله اذنه
بوغ ایده لر یاخود دهن لوز مر و دهن الجندبیدستر ایکیشر درهم عصاره بصل بنصف درهم
اخذ اولنوب اخشام و صباح بر و یا ایکی قطره اذنه تقطیر ایده لر یاخود دهن لوز حلو درت
وقیه صاعد الشراب اوچ وقیه ورق الغار المقطوع المصغر التی عدد اخذ اولنوب اناء مضاعفده
طبخ بعده عصر ایده لر یاخود حنظل و خربق ابیض و صبر هر بریندن بودرهم اخذ ایدوب خل سخن
ایله سحق و تجفیف ایده لر بعده بودوادن بر حب زی عسل ایله طلا اولنمش فتیل ایله اذنه ادخال
ایده لر و اوچ ساعت یاخود بش ساعت ترک ایده لر حتی بلغم قلیلاً قلیلاً اذندن منجذب اوله
اطباء افرنجیه دن قراطون نام طبیب حاذق ورق شوکة المبارکه یابسه بر روح شراب دش
ایدوب بعده ماء شوکة المبارکه ایله غمر ایدوب اناء زجاجی ایله رمل حارده تقطیر ایده لر روح
شوکة المبارکه دخی زیاده مؤثر اولور یاخود بر مقدار نمل محصه مع بیضها اخذ اولنوب خمر ایله
غمر ایدوب ایچینه اصل نخل جسانق المرضوض و حب الغار المرضوض وضع والحاق ایدوب
طبخ دنصکره عصاره سی عصر اولنوب استعمال اولنه مقطر اولدقده دخی مؤثردر بو مطبوخ
معصورهٔ بر پاره پنبه یه باتروب اذنه ادخال ایده لر و بعضیلر دهن خردل وضع ایتمکی هر کونه
الزام ایتمشلردر یاخود روح شراب درت وقیه عرطنیثا نصف وقیه قلب نوی الخوخ و لوز المر
بشر عدد اخذ اولنوب حمام ماریه ده اوچ کون نقع و بعده عصر اولنوب عصاره سندن صباح
و اخشام اذنه ایکی قطره تقطیر یاخود ایکی حبه مسک ضم ایدوب پنبه ایله اذنه وضع ایده لر
و یاخود حجر الغار بریجی نارده احما و اوزرینه بول رش ایدوب بخارینه اذنی طوته لر یاخود
قشر شجر البلوط اچنده متولد اولان دود صغار دن یکرمی عدد اخذ اولنوب ایکی بچق
وقیه زیت عامی ایله طبخ ایده لر بعده اصل عرطنیثایی اویوب جوفنه دهن مرزوردن بر
مقدار و دهن سذاب و دهن جندبیدستر مقدار الکفایه وضع اولنوب اوزرینه عاملاً قرص
و جندبیدستر سحوق سدس درهم الحاق ایتمکله مملو اولدقده اول اصلی تحت الرماد تشوی
ایده لر بعده محکم دق و عصر اولنوب عصیر دن هر کون اذنه تقطیر ایده لر یاخود ورق الغار
و صعتر و فودنج یاردیشر قبضه رزاوند و لبلاب الارض و فراسیون و حب اسود هر بریندن

ایکی

ایکی درهم اخذ اولنوب شراب ایله طبخ بعده محکم دق و ایچینه مرارة الثور و مرارة الماعز و شحم الاوز
ایکیشر درهم فرفیون و حلتیت المحلول بالخل بر درهم مرصافی و صبر اسقطوری یاریشر درهم
فلفل و باروت مسحوق بشر حبه عصیر البصل بر درهم دقیق القمح بر بچق وقیه دهن جوز بوا المنقص
و دهن آیرسا قدر الکفایه اخذ اولنوب تعجین و ضماد ایده لر و بو ضماد الی خروج بخار بینی بر فتیل کبی ایدوب اذنه ادخال ایده لر غایت نافعدر

الفصل الثالث فی الطرش و الوقر و الصمم

طرش بفتحتین قولاق بر مقدار
صاغر اولمغه دیرلر و اصطلاح اطباده اشتمه نک نقصانندن عبارتدر ضعف السمع و عسر السمع
و اخف صمم معناسنه کلور وقر بفتح الواو و سکون القاف قولاق زیاده آغر اولمقدر اشتمه نک
بطلانندن عبارتدر که ثقل الاذن و ثقل السمع و بطلان السمع دخی تعبیر اولنور لسان ترکیده
قولاق پکلکی و زبان فارسیده کرانی گوش تسمیه ایدرلر لسان یونانیده باریقویا دیرلر صمم
بفتحتین قولاقده سده اولمغه دیرلر یعنی قولاغک دلوکی دیبا تمله صاغر اولانه دیرلر که
اشتمه نک مطلقا فقدانندن عبارتدر سدة الاذن و صلخ دخی دیرلر ترکیده صاغرلق
تعبیر اولنور لسان فارسیده کری دیرلر و لسان یونانیده قیفوسیس تسمیه اولنور
اما امراض سائره دن مستولی اولان صممه یونانیان ابیقوفوسیس تسمیه ایدرلر فی الواقع
بونلرک اوچی دخی صاغرلقدن عبارتدر اما هر بری علی طریق المجاز آخرک معناسینه استعمال
اولنور بعضیلر زمانی ممتد اولوب مزمن و عتیق اولنه وقر و قریب العهد اولانه طرش اطلاق
ایتمشلر و سنارطوس جرمانی دیرکه بو مرض ایکی نوعدر بر یسی طرشدر که ثقل السمع و عسر السمع
تسمیه اولنور و بریسی دخی صمم درکه بطلان السمع تسمیه اولنور و بو ایکی نوعک بر بریندن
فرقی ایچون صدایی عظیمی اسماعیله در یعنی اگر علیل همان صدایی عظیمی ایشیدوب صدایی
حقیقی حس ایلمسه طرش دیرلر و لسان یونانیده اکا باریقویا و ابیقوفوسیس و دیسیقویا
تسمیه ایدرلر و اگر نه عظیم و نه صغیر اولان صدایی ایشتمیوب سمع بالکلیه باطل اولورسه
اکا اطلاق اوزره صمم تسمیه اولنور و بو مرضه مبتلا اولنسه لره مرحمت و شفقت لازمدر
الاذن باب العقل مضمونیجه چونکه اذنین گویا که باب عقلدر زیرا عقل انسانی یه تفهیم
علم ادب شریعت و تعلیم تربیهٔ حقیقت و معرفت اول بابدن رونما درپس ایمدی صمم فعل
سمعک بطلانیدر و ثقل سمع فعل سمعک نقصانیدر و بو رسمه ایکی علت دخی عرضدر
فی الجنس یعنی قولاقلری اوزره افعال نفسانیه نک ماؤف اولمسندندر و قوة سامعه بونلرده در

السبب بو مرضک حدوثنه سبب صماخک کند و سنده یاخود بو عضوک مشارکیله اولور
دماغ مثللو یاخود بعض اعضاء مجاوره نک مشارکیله اولور ابتداء طلوع اسنان اطفاله
عارض اولان صمم کبی که اولوقتده اسنانیدن دخی عارض اولور اگر صمم سمعه مخصوص
اولان اعصابده آفت اصابتندن نشأت ایدرسه اول افت امراض متشابهة الاجزادن و
امراض آلیه نک جمیعسندن عارض اولور یعنی سوء مزاج و امراض ترکیب و تفرق الاتصال
بولنمغله حادث اولور سوء مزاج دخی مفرد و مرکب اولور و انلرک هر بری ساذج و مادی
اولور مادی اولان دخی سوداوی و یا صفراوی و یا بلغمی و یا دموی اولور امراض آلیه دن
حدوثی سوء ترکیب یاخود سده و توعیدر یاخود تفرق الاتصال عروضیدر بونلر دخی
اسبابی معلوم درنته کم مراراً ذکر اولندی سده عروضی دخی یا سبب بدنیدن یاخود
سبب خارجیدن نشأت ایدر بدنی اولان یا خلطدر یا ریح دریاخود انواع ورمدر

كاه اولور صماخده ثؤلول يا لحم زائد يا دود يا كثرة وسخ ويا انلرك امثاللرندن اولـور
سبب خارجيسى دمل امثالى شيلر صماخده اصابت ايتمكله سدة ايراث ايدر **العلامات**
بو مرضك اكر امراض حادة صغر او يتر عقيبنده حرارت دماغه متصاعد اولدوغندن نشأت ايدرسه
علامتى غلبهٔ صغرادر واكر آلات سمعك سوء مزاجندن نشأت ايدرسه بلا ثقل ولا عقد وجع
عمق اذنده اولور واكر سوء مزاج بارد اولورسه برودتدن متاذى اولوب حرارتله منتفع
اولور واخر نهارده برودتله مشتد اولور واكر سوء مزاج حاردن اولورسه التهاب ولذع
حس اولنور اكر يبوستدن اولورسه تعب وسهر وصوم ايله ضمور الوجه والعينين اولور اكر
اخلاط غليظه انصبابندن اولورسه علامتى علامات وجع اذنده تقدمدر خصوصا سجده بر
وارد قلور اكر دماغ ايله مشارك اولورسه افعال نفسانيه بر آفت تقدم ايتمسى دلالت ايدر
اكر سدة دن حادث اولورسه علامتى حس بصر ايله ظاهر اولور اكر رياح غليظه دن اولورسه
علامتى دوى وطنين وعدم ثقلدر اكر عصبده ورم حدوثندن اولورسه علامتى حمى حادة
واختلاط ذهن وآفت دماغدر بو ورم اكثريا مواد حاره دن اولور اما عصبده اولميوب
موضع آخرده اولورسه حمى اولماز الا تركون اولور **تقدمة المعرفة** جالينوس تركيب الادويه نام
كتابنك ديباجه سنده تحرير ايدوب ديركه بو مرضك بحسب الجادث علامت منذره سى البتدر اولكيسى
ثقل سمع مسامحه ومساهله اولنورسه مرور ايام ايله قليلا قليلا آخر الامر صمم كامليه برمنتهى اولور
ايكنجيسى بو لودك ابتداء طلوعنده ياخود بعد الطلوع متولد اولان صمم مزمن وكامله علاجى
بذير اولماز اما شول صمم كه غير كامله ومزمنه در اول دخى لا علاج له در ياخود جدا عسرت اوزره
علاج بذير اولوردر كم بولس الاجنيطى كتابنده يازمشدر اوچنجيسى مجراى خارجيده اولان سدة
سهولت اوزره اماطه وازاله اولنور اما مجراى داخلده ومجراى سمعيه ده اولان سدة على الخصوص
اكر كامل ومتناهى وعتيق اولسه عسرت وصعوبت اوزره ازاله اولنور وشول سدة كه بلغمندن
صفرادن اولاندن زياده عسرت اوزره منحل اولور دردنجيسى غشاء طبلى منخرق اولسه ياخود
علاج اولنوب اندن اثر التحام باقى قالسه وياخود عظم صخرى منخلع اولسه علاج بذير اولماز لر
بشنجيسى فاصله ايله تزايد ونقصان بولنجى صمم يا اخلاط رقيقه وقليله دندر كركاه بيكاه
نقصان بولور ياخود ارواح نفخيه دندر پس بو مجلى صمم بسهولت علاج بذير اولور التنجيسى
شول صمم كه سببى بالذات اذنده واقع اولمش اوله اشتراكى اولاندن زياده عسرت اوزره علاج
بذير اولور ومعلوم اوله كه بو علتك هر برى ولادى اولوب معا طوغمش اولورسه علاج بذير اولمز
زيرا اصل خلقتنده انك قوت سامعه سى منعدم ياخود اول قوتك مكانى مسدود اولمش بو نمطله
علاج قبول ايتمز واول مولود دخى زبان اولور وشيخ الرئيس ديركه بر معصومده فقدان سمع مولود
طبيعى اولورسه لا علاج له در وقر وطرش دخى بونك كبى اولدقده لا علاج له در وصكره دن
حادث اولوب بعد العهد اولورسه دخى يأسه قريبدر اما قريب العهد اولورسه قابل العلاجدر
ديمشلر **الاشارات** اسبابك اختلافندن ناشى كذلك بو اشارات دخى مختلفه اولورلر اكر خارجدن
اذنك مجراسى منسد اولسه اول سدة توليد ايدن موانعى هر نه معوله شى ايله اولورسه رفع وازاله
ايتمكله علاج ايدرلر اكر اخلاط فاسده دن اولسه يا اخلاطيله معا متولد هوادن معيوب اولوب
مجراى اذن منسد اولسه مواد فضليه چقمسى طريقى واجب اوزره استفراغ ايتمكله علاج ايدرلر
والا مكر كه بعد البحران كندى كندو بر طوغاز انل اوله اكر اعصاب سامعه جهتندن قوت ماؤف

اولورسه

٧٧ اولورسه احتمالدركه سدة اوله بو فى تحصين وتربيه ايد بجى يعنى معين اولوب حفظ ايد بجى
شيلر ايله سببى ابعاد وازاله ايدرلر **العلاج** معلوم اولدكه صمم عارضنده لايق اولان بو در كه اسباب
عديده سى تفحص اولنوب علاجى بذير اولنلره تقيد اولنه پس بوندى اكر صمم سوء مزاج مادى
صفراويدن عارض اولمش ايسه مسهلات مناسبه ايله استفراغ اولنه زيرا كثيرا مشاهده
اولنمشدر كه صممه مبتلا كمسنه لره بالطبع اسهال مرارى عارض اولمغله صممى مندفع اولدى وبونك
عكسى يعنى اسهال مرارى بر مبتلا اولان كمسنه لرك جمله اطبا آنلرك اسهالنى بى وقت منع ايتمكله
صمم عارض اولديغى دخى كورلمشدر وبعد الاستفراغ المادة ماده نه مبردات وضع ايدرلر وسائر
سوء مزاج دخى مضادى ايله معالجه اولنور واكر اخلاط غليظه ولزجه دن حادث اولورسه علاجى
اولا تنقيهٔ دماغ بعده اذنه ادهان مناسبه تقطير اولنه واكر اشياى مسخنه دن ياخود بثور
وياحصات ويا آخر نسنه لرك اذنه دخولندن نشات ايتمش ايسه هر بربنك علاجنه تقيد
واهتمام اولنوب اكر اذنده لحم زايد ياخود سكل عارض اولمش ايسه علاجى قطع ياخود ادويهٔ
اكالة استعمالى ايله اولور اما صمم اكثريا اخلاط بلغميدن عارض اولور لكن اكر انكله معا
دم زياده اولسه فصد اولنور اما اكر فصد اقتضا ايتمزسه اول حالده خلطنك انضاج ايدوب واستفراغ
اولنور شول حد والرايلر كه فصل الصداع ده صداع بلغميده ذكرى سبقت ايتمشدر وتنقيه سى دخى فاصله
ايله تكرار اولنور از جمله صمده استعمال اولنان مداوات مسهله قول اذنده استعمال اولنلردن زياده
قوى اولمق لازمدر جميع بدن تنقيه اولندقدنصكره رأس دخى تنقيه اولنور لبانات وغراغر
وسعوطات ايله كذلك اكياس وغسولات وسائر مداوات مجففه ايله تجفيف اولنور صداع
بلغميده مسطوردر وجميع بدنك استفراغندن كذلك رأسده اولان اخلاط ورياح وبخاراتى
تبديد وتحليل ايتمكده حمامات طبيعيه جدا نافعلردر زيرا ثقل السمع وصممه نافع بعضى قوت
مخصوصه معتمده سى مشاهده اولنمشدر على الخصوص كبريتى اولان حمام طبيعيته كه آنده عليل يالكز
همان اغتسال ايتمكله دكل بلكه بر كبير سونكري عليلك جميع رأسنه ستر ايدوب عليل رأسنى انك
لوله سنه طوته تاكم لولهدن جريان ايدن ماء كبريتى على سبيل التطول رأس عليله ترشح ايليه
على الخصوص تنقيهٔ رأس ايچون جزئيات ومخصوصياتدن اولان ادويهٔ نافعه لرك بريسى
مماضيغ دركه دماغى فضلاتدن تنقيه واستفراغ ايدوب موادك اذنه انصباب وجريانته
مانع اولمقده ادويهٔ سائره يه مرجح اولنور بلكه عظم النفع يعنى حجمه ايچنده منسد اولان
ثقبه دنكه آلة سمع تحتنده داخل وواصلدر سدة دن اولان اخلاط انلرده استفراغ وتنقيه
اولنور محصل كلام بدن ورأس تنقيه اولندقدنصكره كذلك خارجدن قطورا موضعيات موافقه
دخى استعمال اولنور كه انلردن هر برى وجع الاذن بياننده بالمناسبه مسطوردر از جمله اربخانوس
تسميه اولنان صعتر برى نك نبات ياسه سندن خمر ايله استقطار اولنمش ماء مستقطر اذنه
قطور اولنمق غايت ممدوحدر كذلك بو ماء مقطر دخى اذنه قطورا استعمال اولنمق غايت
ابلغ المنافعدر صفتى بودر اصل النخل واصل الكراث بورو قيته اصل الحرطينا وصعتر برى ومرارة الثور
بادزهر وقيته اصل خربق ابيض وزهر الخزاما وبزر الرازيانج وبزر كوتن وجند بيدستر
برر درهم سذاب ومرزنجوش ايكيشر درهم حب الغار اون بش عدد اخذ اولنوب كفايت
مقدارى خمر ابيض ايله عمر وبر قاج كون تضميم اولندقدنصكره قانون اوزره تقطير ايدرلر
ادهان مستقطره دخى نافع اولنلر بونلردر مثلا سذاب ومرزنجوش وسليخه واكليل الجبل

وبزر الرازيانج وبزر كراويا وحب الغار وقرنفل ودارصيني دهنلري كبي على الخصوص اكر ثقل السمع
سوء مزاج سادجدن اولسه اول دواره بعضي كره مرائر حيوانات اضافه اولنور كذلك
مرائر حيوانات منفرداً دخي نافعدر على الخصوص مرارة الحجل بالخاصة نافعدر خصوصا دهن
الكهربا ايله متساويه خلط اولنوب اذنه وضع وادخال اولنه قراطون نام طبيب ماء
شوكة المباركه يي جداً مدح ايدر ويرونروس نام حكيم بو دهني غايت مدح ايدوب
استعمال ايدرمش صفتي بودر دهن الكراث ودهن الناردين برر وقية جندبيدستر
نصف وقية روح الشراب اوج وقية مرارة الثور ايكي درهم اصل خربق اسود نصف درهم
جوز بوا وملح البارود برر درهم اخذ اولنوب بر مقدار طبخ وحفظ ايده لر وقت حاجتده
بو دهندن اوج قطره سني اذنه تقطير ايدوب اذني بسباسه ايله بخورلنمش پنبه ايله
سد ايده لر واول اذنك اوزرينه ملح وكمون وجاورس دن مصنوع كيسه وضع ايده لر
وثيودوس نام حكيم اتي البيان اولان دهني غايت مدح ايدر صفتي بودر ورق سربيلوس
وورق السذاب اوجر قبضه صعتر اقريطي فرفيون مرارة الخنزير البري المجفف في كيسه
ثلث درهم فرفيون وخراطين وشحم الحنظل يارميشر درهم اصل خربق ابيض وجندبيدستر
بررر درهم نحل مجفف يعني زنبور يابس وزاج مدبر هر بريندن ثلث درهم بونلري خرده
طوغرايوب وجريشا دق نصكره اوزرلرينه دهن لوز المر ايكي بجق وقية دهن الورد بر وقية
دهن الغار ايكي بجق درهم واون وقية صاعد الشراب وضع اولنوب موضع فاترده ايكي اوچ كون
نقع ايده لر بعده نارلين ايله رطوبتي محو اولنجه قيناد وب بعد التصفيه دهن مصفايي
حفظ ايده لر بو ماء معطر دخي حاضر النفعدر صفتي بودر اصل الجبل الكبير واصل الكراث
وبصل مأكول ايكيشر وقية اصل الوطنيثابر وقية اصل خربق ابيض وورق صعتر بريجي
وسذاب بستاني ومرزنجوش يارميشر وقية زهر اكليل الجبل وزهر الخزاما وزهر الشليمه
ايكيشر درهم بزر كمون وبزر الرازيانج اوجر درهم حب الغار اوتوز عدد اخذ وجريشا
دق ايدوب ايچنه بر بجق وقية مرارة البقر الانثي اضافه ايدوب جملهسني معاً كفايت
مقداري شراب جيد ايله عز ايدوب بعد التضييم والتعفين قانون اوزره تقطير ايده لر
اطباء كيميا ثبوت روح الشراب ايله استخراج وتخليص اولنمش بلسان الكبر بيجي
بو بابده غايت مدح ايدرلر بعضيلر دخي شجرة الالسنة العصافير دن استقطار اولنان
ماء معطري مدح ايدرلر ورأس تنقيه واستفراغ اولندقدنصكره وصداي شديده وصياح
عظيمه يعني بوري ودوره صداسي كبيلر غايت نافعدر ديشلر ديرا مجرايي سمعي فسخ
ايدرلر وبقية اخلاطي تبديد ايدرلر وانلرك يرينه بر خلا قلدن بر نسنه ضرب ايده لر
اما اكر صمم ياخود ثقل السمع قروح اذندن نشأت ايتمش اولسه اول قرحه نك علاجنه
شروع ايده لر نته كم عن قريب ذكر اولنور لكن بونده ادهاندن احتراز واجتناب لازمدر
زيرا دهن قروحاتك عدوسيدر خصوصا قروح اذنده دخي زياده عدو وضاردر اكر اذن
خارجدن نسنه دخول ايدن منسد اولمش ايسه اول نسنه يي اذندن اخراجه سعي ايده لر
اكر صمم صفراويه سببيله بعضي الاتي سمع ماوف اولوب ثقل السمع ياخود صمم تولد ايتمش
ايسه ماده علت بطندن مستفرغ اولمليدر ياخود انفدن سيلان ايتمكله اكثريا اول علت
طوعاً كندي كندويه زائل اولور نته كم جالينوس فصول ابقراط شرحنده مقاله رابعه دن

التمشني

التمشيني فصلده تحليل خفيه غير محسوس ايله دخي زائل اولور ديمش لكن اكر علت باقي ودائم
ومستمر اولوب زائل اولمزسه مستفرغ صفرا اولان مداوات استعمال ايتدكلوب كما ينبغي
تلطيف تدبير ايده لر كذلك اذينه دخي دهن بنفشج ودهن نيلوفر كبي ادهان مناسبه تقطير
ايده لر نته كم فلغموني تهييج ايليه اما اكر من غير حمى فضلة دم صفراويه دن حادث اولمش ايسه
علاجي اول علت جانبنده اولان عرق الكتفي يعني عرق المنكب دن فصد اولنوب بعده اخلاط
صفراويه نك انضاجنه شروع اولنور بعده مو منقيات مناسبه استعمال اولنه شول حيثيتله كه
اتي البيان اولان حشايش مطبوخندن قمع ايله اذنه بوغ وبخار ايصال ايتدرمك نافعدر مثلا
ورق الخلاف وورق الخس وورق الجبازي وورق الختمي بر قبضه زهر البنفشج وورد يابس
ايكيشر قبضه اخذ وخرده جه قطع اولنوب كفايت مقداري ماء القراحيله طبخ ايدوب اذنه
بوغ ايده لر ياخود اذنه ايكي يا اوچ قطره دهن بزر الخس المقشر القا ايده لر يا دهن الخلاف
ودهن النيلوفر يا دهن البنفشج ياخود بياض البيض ايله مخلوط لبن النسا ادخال ايده لر
ياخود بو زرا قدري تدبير ايده لر مثلا عصارة حي العالم الكبير الطري ايكي درهم لبن الجواري
بر درهم بونلري بر برينه خلط ايدوب اذنه زرق ايده لر واطباء مجربيندن نقل اولنور كه
طرش ووقر وصمم ودوي وطنين وصفير امثالي اسباب بارده ورطوبت وبلاغم لزجه
غليظه دن حادث اولان افات [illegible]

الفصل الرابع في الطنين والدوي والصفير

طنين بفتح الطاء المهملة وكسر النون
مطلقا اوازه وكورلده يه ديرلر اما لغت عربيده اوكن غاسيته دن لكن ديدكلري الته برنسنه
طوقنمه سندن ظاهر وحادث اولان صدا ديرلر دوي بفتح الدال المهملة وكسر الواو وتشديدها
دوركار خفيف اوازي وصداي مرغان معناسنه در صفير بفتح الصاد المهملة وكسر الفاء
اصليق وصطليق ديدكلري صدادن عبارتدر اما اصطلاح اطباده اوجه دخي انسانك اذنينده
حادث اولان صدالردن عبارتدر لكن طنين حدتلي ورقيق ودوي حدتسز وغليظ كورلر صدادر
صفير دخي دقيق وخفيف صدادر لكن بونلرك مجموعنه لسان تركيده قولاق كوملرمك وقولاق چيكلامك واوتمك تعبير
تعبير ايدرلر زبان فارسيده بانك كوش تسميه ايدرلر يونانيان اصطلاحلرنده انحوس تعبير
اولنور وبو علت اطفال وصبيانده وقوعي نادر بلكه منعدم اولوب اكثريا مسن ومشايخده
حادث اولور السبب بو علتك سببي يا رياح غليظه ويا ابخره متصاعده در كه رأسده
محتقن اولان فضول متحلل اولوب رياح غليظه اولور ياخود اذنده فضولدن متحلل اولان رياح
غليظه در واطبانك اكثري بو امراضك سببي ضعف بصرك سببي كبيدر ديمشلر وبو علتلر
اكثريا باشتراك الاعضاء اولورلر مثلا معده نك سوء حالندن ناشي رياح وبخار رأسه متصاعد
اولمغله حادث اولور ومراق وطحال وكبد ورحم كبي اعضالرك سوء حالندن دماغه بخار دخي
متصاعد اولديغندن دخي حادث اولور وكاهيجه حميانده واقع اولان هيجان مواددن دخي
حادث اولور وكاهيجه ناقهينده اولان ضعفدن حادث اولور وكاهيجه حرارت مفرطه دن
وكاهيجه شرايين صغارده ارواح نفخيه دن وكاهيجه اسباب باديه دن يعني خارجدن
اهويه حاره وبارده نك صدماتندن وكاهيجه ضربه وسقطه وكسر كبيلردن اغشيه
داخليه نك منخرق اولمسيله حادث اولور وكاهيجه اخلاطك هيجان وثوراندن حاصل اولان
بخاردن دخي اولور العلامات امراض اذنك علامتلرنده سنارطوس جرماني ديركه

افعال سمعک مشوش یاخود ناقص یاخود باطل اولمسنک علامتی اکرچه ظاهردر اما طلابی
ایقاض ایچون بومقداری ذکر اولنمق لازم در ایمدی تشویش سمع برقاچ درلودر کر اذنده هوا آثر غزغز
حرکت ایتمکسزین بالذات دخلدن کلدکده و برصدا ظاهر اولور و بو حالتک اکثری اصحاده
دخی واقع اولور مثلا بر شخص صحیح المزاج کندی الینی جوف اذنه تقریب ایلسه یاخود صدف
اذنه وضع ایلسه داخل اذنده بعضی دوی خفیف وماء جاری صداسی وسیل اوازی کبی
بر دوزلنی حس اولنور پس ایمدی اذنده واقع اولان صدا اکر ثقیل وقوی اولورسه
دویدر واکر اول صدا الرحدتی وتیزاندن تیز اولورسه صفیردر واکر تیزدن ثقیل اولوب
متوسط اولورسه یعنی مطارده اوراق اشجار صدالری اولورسه طنیندر علامتیندر
یوحنا فرنیلیوس نام حکیم صفیرک علامتی هبوب ریاح خفیفه ورقیقه دن ظاهر اولان
صدایه خفیفدر وطنینک علامتی اول ریاح رقیقه نک فاصله ایله یعنی انقطاع ایله هبوبندن
حاصل اولان صدادر ودوینک علامتی مبالغه ایله اغلظ اولان ریاحک هبوبندن ظهور
ایدن صدادر و صر بروطراقه اول ریاح غلیظک قوتله اندفاع وتموجندن حاصل اولان صدادر کر
اخلاطک طغیان وهیجانندن نشات ایدر وبو علتلرده واقع اولان صدالرک اختلافی اوزره
حادث اولیسی اخلاطک غلظت ورقتندن ویاخود قلت وکثرتندندر واکر بو علت اشتراک
معده دن ناشی اولورسه علامتی معده نک خالی وممتلی اولیسیله حالی مختلف اولوب واکر
شدة یبوست معده دن ناشی اولورسه علامتی عند الجوع مشتد اولوب وعند الشبع
ساکن اولوب رأسده خفت مشاهده ایتمکدر واکر انصباب فضولدن نشات ایتمش ایسه
علامتی اخلاطک غلبه ودوام احتباسیدر واکر فضول رأسیه نک انحلالندن حاصل اولان ریاح
غلیظه دن ناشی اولورسه علامتی ثقل وتمدد ودوام طنیندر واکر قوة سامعه نک ضعفندن
نشات ایتمش ایسه علامتی علیلک ناقه اولمه سیدر **تقدمة المعرفة** بو مرضک احکامنده
میخائیل اتموترویوس نام حکیم دیرکه هر قنغی حیواننک که اذنده دوی وطنین عارض اولسه من غیر
استعمال الدوا اکثریا کندو کندویه برؤ حاصل ایدر واکر طنین الاذن قدیم وعتیق اولورسه یعنی
برایکی سنه مرور ایدرسه علاج پذیر اولماسی نادر وغایت عسیردر واکر بو علت صدغینه ورأسه
ضربر اصابتندن اغشیه داخلیه یه انخراق واقع اولدوغندن نشات ایتمش ایسه لاعلاج لر قبیلندندر
کامل الصناعه صاحبی دیرکه طنین ظاهر اولوب ومستمر اولسه وعلاجنده اهمال ایدیلسه لر ابتدا وشخصک
عیننه نزول الماء واقع اولور **الاشارات** اکر بو علت حرارت مرطبه دن وشرایین صغارده ارواح
نفخیه دن حادث اولمش ایسه مقطعات ادویه کلیه ومبردات مناسبه در واقعه جالینوس بعضی
مخدرات دخی خلط ایدوب استعمال ایلمش واکر بو علتک سببی نفخ وریاح اولسه تبدیل واستیصال
اولنور واکر سببی خلط اولسه انضاج واستفراغ اولنور واکر سببی قیح ومدة اولورسه غسل وجلا
وتنشیف واخراج اولنور واکر سدة وارایسه تفتیح اولنوب اسباب خارجیه دن دخی موجود
بولنورسه حرکت متعهدندن که رأس وجمیع بدندر تبعید اولنور **العلاج** بو علتک علاجنده
طبیبه لازم اولان اولدرکه اولا علتک سببی معلوم ایدینوب بعده معالجه سنه ابتدا ایده لر
اکر علت سوء مزاج حاره دن ویا کثرت دمدن ویا شدت التهابدن ویا سخونت روحدن
نشات ایتمش ایسه مبردات ومرطبات استعمال ایده لر مثلا شعیر وبنفشه وخس ونیلوفر
وخشخاش ابیض مطبوخلری کبیلری کاداً استعمال ایده لر دبوغ ایچون عصارة الرجله ولعاب

وحشخاش

وخشخاش کبیلری استعمال ایده لر جالینوس ارکیغانیس نام حکیمدن روایت ایدر جندبیدستر
وبزر شوکرانی خل ایله سحق ایدوب اذنه ادخال ایدرلرسه غایت نافعدر وبعضیلر بزر شوکرانی
خل ایله طبخ وبوغنی اذنه تقریب وایصال ایتمک نافعدر دیدیلر اکر بونلردن مراد اوزره منافع
مشاهده اولنمزسه برجزوی افیوندن استعمال اولنه لکن احتیاط واحتراز عظیم ایله استعمالی
اولنمق لازمدر مثلا برحبه افیونی نصف وقیه دهن الورد ایله حل ایدوب استعمال ایده لر دیدیلر
بودوانک بربری وقوة مخدره سی دمک وروح ملتهبه نک حرکتنی توقیف ایتمکده ادویه
سائره دن اقوی وانفعدر اکر علت خلط غلیظ ولزجدن ویقیدن متولد اولمش ایسه علاجی اولا
بدنی یاخود فقط رأسی تنقیه ایده لر بعده اذنینه مرققات استعمالنه مداومت ایده لر خصوصا
دهن اللوز المر ودهن السذاب وجندبیدستر منفرداً یاخود عسل ایله مرکباً استعمال ایده لر یاخود
شول دهنلر که آنده جندبیدستر وکمون وسذاب وشبث وشونیز وسنبل هندی طبخ اولنوب
جوزی خل ضم وخلط ایتمکله استعمال ایده لر اطیوس الآمدی نام حکیم ترقیق مواد ایچون جندبیدستر
وسنبل هندی متساویة اخذ وبرمقدار خل ودهن الورد ضم وخلط ایدوب اذنه تقطیر اولنمغی
غایت نافعدر دیمش کذلک عصارة بصل یاخود عصارة کراث لبن جواری ایله یاخود دهن ورخ
ایله مطبوخاً دخی نافعدر یاخود دهن الزیتونی قشور حنظل ایله طبخ اولنوب قطوراً استعمال
ایده لر کذلک مرارة البقر ایله خل یاخود مرارة الماعز عصارة الکراث ایله قطور ایتمک مجربدر وبعضی
مجربین تنوردن هنوز چقمش خبزی ایسیجق ایکن اخذ وروح شراب ایله غمز ایدوب اذنه وضع
والصاق ایتمکله علاج ایدرلر مونطانوس نام حکیم بو دهنی مدح ایدوب دیرکه بو برعلاج لانظیر
ودواء سریع التأثیردرکه صبح ومسا قطرة واحده سنی اذن علیله تقطیر وبعده صماخی قطن ممسک
ایله سد ایلسه لر علاج سائره دن مستغنی اولورلر صنعتی بودر حماردبان المغسول اوتوز عدد
دهن اللوز ایکی وقیه خل الحاذق دردت وقیه اخذ اولنوب حمام ماریه ده خل محو اولنجه طبخ
جمله عصر وتصفیه اولنوب حفظ ایده لر یاخود شحم الحنظل نصف درهم بزرکون وبزر کراث
ایکیشر درهم عصارة السذاب وعصارة المرزنجوش برر وقیه اخذ ایدوب قدر الکفایه شراب
خالص ودهن اللوز المر ایله نار لینه ده شراب محو اولنجه طبخ بعده محکم عصر وتصفیه اولنه
دهن مصفادن برمقدار اذنه ادخال اولنوب صماخی قطن ممسک ایله سد ایده لر یاخود اصل
ابیض اوچ درهم وورق الغار وورق السذاب وورق المسنة العصا فیرهر بریندن نصف قبضه
قدر الکفایه دهن اللوز المر ایله حمام ماریه ده طبخ وتصفیه دنصکره حفظ اولنه یاخود بزر الکراث
وقرنفل هر بریندن ثلث درهم مسک نخودی بش حبه اخذ اولنوب عصارة مرزنجوش وعصارة
سذاب ایله مخلوطاً اذنه تقطیر ایده لر یاخود باروت ابیض ومرصافی برر درهم اصل حریق ابیض
نصف درهم جندبیدستر ثلث درهم اخذ وسحق اولنوب مقدار الکفایه دهن الورد وخل ایله
سحق اولنوب صماخه برقطره ادخال ایده لر کذلک مرارة السمک الشبوط دخی جیداً ممدوح ونافعدر
لکن تدبیری محتاجدر صنعت وتدبیری بودرکه اوچ عدد مرارة السمک الشبوط الطری اخذ اولنوب
برزجاج قرفیره وضع وفم قرفیره یی سد ایدوب اوزرینی خمیر ایله قاپلیوب تنور خبازینه
وضع وخبزنان بختنه اولنجه طبخ ایده لر بعده اخراج ایدوب زجاجده موجود اولان محلولدن اخذ
وصبح ومسا اوچر قطره اذنه تقطیر ایده لر واکر ادویه مجروبه یی دخی زیاده بلیغ النفع وسریع التأثیر
اولسون دیرلرسه اولا صبحاً ومساءً مطبوخ افتیمون ایله بوغ ایدوب بعده ادویه مذکوره یی استعمال

ایله لر صنعتی بودر ورق فودنج واکلیل الجبل ومرزنجوش وفنطریون صغیر هر بریندن بر قبضه حب الابهل اون بش عدد وورق الغار وافسنتین یاردیمش قبضه نرجس اون ایکی عدد خاطمی مغسول بالشراب والمعصور بالخرقة الکتان نصف وقیه اخذ اولنوب جزؤی ماء المزاج وایکی جزؤ شراب ابیض ایله ثلث جزؤی مقداری زائل اولنجه طبخ وبعد التصفیه بوغ ایچون حفظ ایده لر وبو بوغ هر نه زمان استعمال اولنور ایسه کرکدر که هر بیضه قمقم بر قاچ عدد یاقلایاخود ماش مسك ومضع ایتدوره لر حتی مجرای سمع منکشف ومنفتح اولوب بخار جوف اذنه زیاده جه نفوذ ایلیه یاخود بر کیسه یه بو اجزا المربی مسخنا وضع ایدوب بوغی وقطوری استعمال ایتمکو اذنه وضع ایده لر صنعتی بودر ورق السلیمه وبتونیقه وزوفا وسذاب ومرزنجوش وفودنج ودهن بابونج ودهن اسطوخودوس وورق الصنوبر وورق الغار وبزر اینسون وکراویا هر بریندن علی قدر المرام اخذ اولنوب بعد الدق والتسخین بر کیسه یه وضع مسخنا اذنه وضع ایده لر وکذلك بو کیسه دخی نافعدر صنعتی بودر وورق السلیمه ومرزنجوش یاردیمش قبضه سذاب بر قبضه جمة الشبث وافسنتین ایکیشر قبضه حب الغار وکون بر درهم حب الابهل بریجق درهم کراویا نصف درهم زهر بابونج ایکی قبضه اخذ وجریشا دق اولندقدن صکره کتاندن مصنوع کیسه ایچینه وضع اولنوب استعمال ایده لر دبوا ثناده شول سفوفلر که نفخ ورباحه نافع وکثیر التحلیل دراخلاطا استعمال ایدوب کاه بیکاه احتقانات لینه ایله بطنی تلیین ایتمکدن دخی غافل اولمیه لر حتی فضول محتبسه دن ناشی رأسه ینه مجددا اعاده جمع اولمیه مونطانوس نام حکیم بر دوا ایجاد استعمال ایدوب غایت مدح ایلدیکی بودر وا اذنه نافع اولدوغندن ماعدا دماغه دخی قوت ویرمکله عدیم النظیردر صنعتی بودر دهن الرفت ودهن اللوز المر یاردیمش وقیه اخذ اولنوب اذنه تقطیر اولنه ودخی معلوم اوله که مجموع انبجاردن استقطار اولنان ارواح وادهان بو علتده سریع التأثیردر دیدیلر کذلك طنین ایچون عطوسات استعمالی مبالغه ایله نافعدر دیدیلر **تنبیه** وبو موضعیات استعمال اولنه جقدر موافق ومناسب ومطابق اوقاتدن مختار اولان وقت صبح ایله قبل العشا دردیرا عند النوم رأس بخار ایله مملودر پس اول وقتده استعمال اولنان دوالردن منفعت مأمول ورجا اولنمق ممکن دکلدر وشروط باقیه دخی سوء مزاج الاذن بحثنده ذکر اولنمشدر واکر حمیا ندره بطریق البحران طنین مستولی اولسه بحران انجام بولنجیه دکین علی حاله ترك اولنوب اصلا معالجه حیتنده اولمیه لر زیرا نه کم تقدمة المعرفه ده سبقت اعتشدر اکثریا کندو کندویه طوعا زائل اولور واکر بعد البحران اثر باقی قالور ایسه وترقی بولور ایسه مبتدء دوالر استعمال ایتمکله علاج ایده لر مثلا عصاره افسنتین ایله بر مقدار خل طبخ اولنوب بوغ عمل اولنه ویاخود کاه استعمال ایده لر یاخود بو مطبوخ دهن الورد ایله ممزوجا اذنه تقطیر ایده لر واکر اسباب خارجیه دن نشأت ایتمش ایسه سببی ازاله وتبعید ایتمکله علاج ایده لر واکر علت بعض اعضانك اشتراکیله تولد ایتمش ایسه اول عضو مشترکه علاج ایدوب بعده اذنه علاج ایده لر **الاحتراز** فی الکلی ایله احتراز واحتما ایتمك اختلاف اسباب اعتبارینجه اولنان دوالره ایجاب ایدر حیث علیل لباب ایده کثرة شرب خمر وسائر مسکر ویاتدن اجتناب ایلیه وعند النوم علی الفراش خل حاذق ایله منقوع ومسحوق کراویادن بر قاشق استعمال ایلیه یاخود رازیانج وانیسون وکزبرة مدبر علی التسویه اخذ وسحق ایدوب استعمال ایده لر یاخود بو اجزا الرومه بر مقدار دارچین وجنباسه الحاقیله ایکی مثلی سکر طبرزد ابیض ضم ایدوب

استعمال ایده لر وکاه بیکاه علیل مغرور دیطوسدن مقدار قلیل استعمال ایلیه یاخود سفوف جوارش دواء المسك للحلو استعمال ایلیه اکر علتی برودتدن متولد اولمش ایسه وعلیل دخی شرب خمره مبتلا ایسه خمر مشرد بنی ماء بارد کزبرة المدبر ایله ممزوجا استعمال ایده لر واذن علیل دائما مسدود اوله وناموافق ریاح وبرودتدن محافظه ایدوب مخصوص ایده لر وامراض نفسانیه اولان نسنه لردن احتراز واجتناب ایده لر وصباحلرده ریاضت اوزره اولمق لازمدر لکن اولابدنه ورأسه تنقیه اولمق شرطدر کذلك مشط الرأس یعنی باشی طاراق دخی مناسبدر

الفصل الخامس دخول الماء فی الاذن

یعنی قولاغه صو کیرمک معناسنه در وبین الناس مشهور وکثیر الوقوع بر علتدر **السبب** اکثریا حماملرده اثنای غسلده ویاخود دریاده شناورلك ایدرایکن صماخ اذنی محافظه ایتیوب اکا ماء حاره ویا باردهنك دخولیدر **العلامات** بو علتك علامتی وجع شدیده ظاهر واضطراب بدیده باعث اولدوغندن ماعدا بعضی کره متورم اولوب صمه مؤدی ودخی اولمقده وجودن ناشی تفحص اولندقده مقدم اغتسال بولنوب ویاخود دریا یه طالق حتی صادر اولان افعالدن معلوم اولور **العلاج** بو علتك علاجی اکر حرکته قادر ایسه بین عوام الناس مشهور ومعلوم اولان طریق اوزره صو بجان قولاغی جانبنده یکی ایاغی اوزرینه حرکت ایلیوب ورأسی دخی اول جانبه میل ایتدوره لرك قالقیه حتی داخل اولان صو خارجه خروج ایده حکیم مسعود مرآت شفا نام تألیفنده بو تدبیری تجربه ایلمشدر لکن حرکته اقتدار اولمیانلرده واقع اولدقده لایق اولان اولدرکه دارلنج یاخود شبث شاخلرندن بر قارش مقدارینه چوب اخذ ایدوب واول چوبك ثلثی مقدارینه بجنبه صاروب بعده روغن زیت ایله آلوده ایتدکدنصکره اول چوبك طرف آخرینی علیلك اذننه وضع وبجنبه لی طرفنی احراق ایده لر اول چوبك پاغه سیلدر وندن اذنده واقع اولان ماء خارجه منجذب اولور بر ایکی دفعه بو تدبیر ایله عمل اولنسه تماما تنقیه بولنور **طریق آخر** بو ماصور ایچه صماخ اذنه وضع ایدوب طرف آخرندن مص اولنمق ایله اول مای جذب ایده لر ابقراط فاضل درکه اربعوانسیه نام حیواندن صابون الخسن ایدوب برجانبندن بر خیط عقد وطرف آخرینی اذنه وضع ایده لر بالخاصه اذنده موجود اولان مایی خارجه جذب ایدر

الفصل السادس دخول الزیبق فی الاذن

یعنی قولاغه جیوه کیرمه سیدر وبو بر امر بعید دکلدر بعضی کره واقع اولور علی الخصوص صبیانده نافع وضار اولان امور ملاحظه بیلمیوب کمال غفلتلرندن بو طریقله واقع اولور **العلاج** علیلك رأسینی زیبق کیرن اذنك اوزرینه چویروب زنفله تحریك ایتدوره لر اکر خروج ایدر ایسه فبها ونعم واکر خروج ایتمز ایسه زیت فاتر تقطیر ایدوب اول جانبه یاتوره لر ادویه معطسه ایله عطسه ایتدوره لر حتی خارجه خروج ایده یاخود ذهبدن مصنوع خلال کبی بر آلت ایله اذنی تحریك تکرار ایتمکه تحمل ایده لر حتی درون اذن تطهیر اولنوب نظیف اوله وخلال ذهبی اولمق غایت ایله مناسبدر زیرا ذهب ایله زیبق عاشق ومعشوق کبیدر بر بری جذب ایدر قلعی واسرب دخی عمل اولنسه بو تلر دخی بو فعلی ایدرلر

الفصل السابع دخول الحیوانات فی الاذن وتولد الدود فیها

معلوم اوله که بسا اوقات جرمانی دیرکه بعضی کره خارجدن انسانك اذنینه براغیث وقمل ونمل وزباب وقصاج مثللی حیوانات دخول ایدوب اذیت ویر وکاه اولور که اذنده قروح عفنیه حدوثندن ناشی جوف اذنده دیدان تولد ایدر اکرچه اول قرحه بر نوع حاصل ایدوب اوکلادقده اولده دخی زائل اولور اما

قرحه‌نك زمان یسیرده برؤی ممكن اولمزسه اول اثناده علاجنه متصدی اولمق گركدر **العلامات**
بونلرك علامتلری ایچنده حركتلرینك و چكلرینك معلوم اولور و اگر اذنده متولد اولمش ایسه
كاهیجه خارجه خروج ایلر **العلاج** بونلرك علاجی ایچنده قتل و اخراجدر پس ایمدی بو قطور
غایت مجربدر صنعتی بودر دهن اللوز المر و عصارة الكرفس و عصارة القنطریون هر برندن ایكی
وقیه خل خمر ایكی درهم اخذ و برمقدار طبخ ایدوب نصكره ایچنه صبر و مرصافی هر برندن ثلث درهم
اخذ و محكم سحق و الحاق ایده لر و اگر دخی قوی اولمق مراد اولنور ایسه سدس درهم شحم حنظل الحاق
ایدوب فاتراً اذنه قطور ایده لر دیوریوس و سنارطوس نام حكیملر دیدیلر كه كرك خارجدن اذنه
دخول ایدن حیوان و كرك داخلده متولد اولان دیدانك محوینی قتل ایچون اولان دوالرك جملهٔ مسندن
قوی و مجرب اولان مرارهٔ حیوانات غیر سمیه در و بو ایكی صورتده دخی قطران قدر دواء تام
و علاج ما لا كلام اولمزدر اذنه تقطیر ایتمكله فی الحال حركتلرینی هلاك ایلر یاخود عصارهٔ فجل و
عصاره بصل تقطیر ایده لر غایت سریعاً هلاك ایلر و بو خصوصده حكمای افرنجیه‌دن معتمد
و نامدارلرندن اقرلیوس نام حكیم دیر كه خارجدن روح البول بالخاصه صورت نوعیه سیله
دیدانی قتل ایلر و داخلدن سر تضعف خشیه اولان دواء لا نظیر غایت ممدوح و مجربدر و دخی
معلوم اولدكم هر نقدر مرارتلی نسنه وار ایسه اذنه ادخال اولنمغله اثر عظیمه سی مشاهده
اولنور مثلا افسنتین و قنطریون و مطبوخ شحم حنظل و دهن لوز مر و دهن بعض كبیلری
تقطیر ایتمكله علاج اولنور و روح الشراب خالص اصلا تخلف ایتمین معالجاتدندر

الفصل الثامن فی سیلان الرطوبة والقیح عن الاذن كاه اولور كه انسانلك
اذنندن و بعضیكره اذن واحده‌دن لبن كبی بیاض بر رطوبت و قیح سیلان ایلر جهلهٔ اطبا
اول لبن كبی اولان رطوبات سائله‌یی قیح و مدّه ظن ایدرلر انلك قیح و مدّه اولمادیغی اعراضندن
معلوم اولور زیرا اولدخی رطوبت مذكوره‌نك جنسندندر و معالجه سی دخی آنك كبیدر
السبب بو علتك سببی داخل اذنده اورام یاخود بثور و یاخود دمل و یاخود قروح حادث
اولمسندندر و بو علت اكثریا مشایخه عارض اولور زیرا انلرده رطوبت بالذات كثرتی و مزاجلرنده
برودتك و فرطی اولدوغندن ماعدا دماغلرنده رطوبت فضلیه مجتمع اولوب برودت هوادن
دخی رأسلرینی كما ینبغی محافظه‌یه قادر اولمدقلرندن دماغلرنده اولان رطوبات محتبسه
مجاری اذنه مندفع اولوب ماخذندن سیلان حادث اولور **العلامات** بونك علامتی اعراضندن
معلومدر **العلاج** سیلانات اذنك علاجی اولا بدنی و رأسی ادویهٔ مسهلهٔ مناسبه ایله یاخود
سعوطات و عطوسات و غراغر و مضمضه لر ایله رطوبات فضلیه‌دن تنقیه ایدوب بعده
دماغه مناسب ادویهٔ مقویه ایله تقویت ویره لر و اگر سیلان منقطع اولمزسه معرقات
و مجففات رأس و الاذن استعمال ایده لر و اگر دماغده رطوبت فضلیهٔ محتبسه كثیر اولمیوب بودر ایله
دخی سیلان منقطع اولمزسه علیك اكثمه سنه اسفنجهٔ منقطه الصاق اولنوب رطوبت
زائده‌یی جذب ایده لر یاخود یاصولرینه چشمه آچه لر و بو اثناده اغذیهٔ مرطبه‌دن و اهویهٔ
بارده‌دن غایت احتراز ایده لر و اگر سیلان اذنه بثور منفتحه‌دن نشأت ایتمش ایسه
علاجی اولا بدنی تنقیه بعده قروح و بثوری پاك ایتمك ایچون ایدرومالی ایله عصارهٔ افسنتین
یاخود عصارهٔ غافث طبیخی ایله ممزوجاً اذنه تقطیر ایده لر یاخود عصارهٔ سلق بر وقیه
عصارهٔ فراسیون نصف وقیه عسل ایكی وقیه اخذ و مطبوخ افسنتین ایله مزج ایدوب اذنه

تقطیر

٨١
تقطیر اولنه و اگر قروح اذنك ادمالی مشكل و عسیر اولور ایسه عصارهٔ عرطنیثا یاخود عسل ایله مطبوخ
حربق ابیضی مزج ایدوب اذنه تقطیر ایده لر و اگر قروح و بثور متعفن اولمش اولور ایسه ادویهٔ مذكوره‌یه
جنطیانا و مرصافی و یاكندر اضافه ایده لر و یاخود عصارهٔ عرطنیثا بر وقیه شراب ابیض بر بچق
وقیه مرصافی بر درهم زعفران و كندر و زنجار هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب جید السحق
والمزج كونده ایكی دفعه اذنه تقطیر ایده لر و اگر قرحه‌ده رایحهٔ منتنه وار ایسه مصطكی‌یی
خل حاذق ایله حل ایدوب یاخود عصارهٔ ورق الزیتونی عسل ایله حل ایدوب اذنه تقطیر
ایده لر محمد بن ذكریاء رازی بو دوایی اختیار ایتمشدر عسل بش درهم زنجار ایكی درهم
خل حاذق بر وقیه اخذ و طبخ اولنوب پنبه ایله اذنه وضع ایده لر و قروح و بثور كركی كبی
پاك و نظیف اولدقدنصكره تجفیف و انبات لحم ایچون ادویهٔ ملحمه و مجففه‌یه مراجعت ایده لر
مثلا اسفیداج و مصطكی و كندر و لادن و انزروت و قشنی كبی دوالردن منفرداً یاخود
مجموعندن مركباً بخور ایدوب اذنی تبخیر ایده لر یاخود بو قرصی استعمال ایده لر صنعتی بودر
صمغ عربی نصف درهم مرصافی و لبان ابیض بر درهم انزروت و لادن هر برندن ثلث
درهم اخذ و سحق اولنوب ترنجبین ایله عجین و قرص اولنوب اذنه تبخیر اولنه جراحات و
قروحاتی تجفیف ایدر و تراب الزاج دخی نافعدر جالینوس حكیم دیر كه خبث الحدیدی خل
ایله طبخ و اذنه وضع ایتسه لر جمیع جراحات و قروحات و بثورات اذنی تجفیف ایدر و اگر قرحه
عمق اذنده واقع اولوب مزمن اولمزسه عتیق ایلدی بو خصوصه قریب العهد و تجدید زمان عارض اولدقده
اول كه سعی ایده لر اگر قریب العهد اولور ایسه شیاف مامیثا خل ایله حل ایدوب فتیل ایله عمل
ایده لر یاخود دم اخوین و شیاف مامیثا و زبد البحر و انزروت و طین ارمنی و مرصافی علی السویه
اخذ و سحق اولنوب عسل ایله فتیلی آلوده ایدوب مسحوق قربو لرینی ایدوب اذنه وضع ایده لر و اگر جراحات
و قروحات مزمن و عتیق اولور ایسه معالجه سی مشكلدر مرارة الحمار و مرارة السلحفات و لبن النساء
ایله فتیلا استعمال اولنمز مرهم حواریون یاخود مرهم مصری خل ایله یاخود بول الصبیان ایله
حل ایدوب اذنه وضع ایده لر و اگر قرحه‌ده لحم زائد وار ایسه شب محرق و زنجار و طین ارمنی
علی السویه اخذ و شراب ایله حل ایدوب لحم زائده سوره لر و اگر قرحه‌ده ناصور وار ایسه مرارة البقر
ایله بول الصبیانی مزج ایدوب زراقه ایله قرحه‌نك ایچنه ادخال ایده لر یاخود حربق ابیضی
خمر ایله یاخود لبانی ایدرومالی ایله مزج ایدوب زراقه ایله استعمال ایده لر

الفصل التاسع فی فلغمونی الاذن یعنی قولاقده ورم حار اولمقدر **السبب**
بونك سببی اذنك داخلنده و خارجنده دم صفراوی منصب اولمسندندر **العلامات**
علامتی وجعی شدید اولوب و لونی احمر و التهاب حمی اولمقدر و كاهیجه عقلی پریشان
اولوب دوشوب بایلور و اگر ورم اذنك داخلنده واقع اولور ایسه وجع و التهاب حمی شدید
اولوب حمرتی ظاهر اولمقدر **العلاج** اولا ایتما الدن فصد بعده ادویهٔ مسهله ایله
ایله تنقیه ایده لر و اگر فصده مانع نسنه وار ایسه حجامت ایده لر و ابتداء علتده وجع و التهابی
تسكین ایچون ماء الورد ایله مستخرج لعاب بزر قطونا و لعاب بزر سفرجل و قرع قوز و اذان الفار
و قبوق عصاره لری هر قنقیسی اولور ایسه نافعدر یاخود دهن الورد و دهن البنفسج اوچ
درهم خل الورد الی درهم شحم حنظل ثلث درهم اخذ اولنوب فاتراً اوزرینه وضع ایده لر
یاخود فاتراً اذنه تقطیر اولنه یاخود لبن ایله خبزی طبخ ایدوب اوزرینه وضع ایده لر و دخی

تسكين ايدر ياخود ورق خبازي وورق بنفسج ومارول هر بريندن بر قبضه بابونج واكليل الملك
وورد احمر هر برندن نصف قبضه حب سفرجل وبزر خطمي وبزر خبازي هر بريندن ايكيشر درهم
اخذ اولنوب ماء قراحيله طبخ وآذنه وضع ايدهلر وجمعي تسكين ايدوب مادهسني انضاج ايدر
ودخي بو علتك بر مقدار شدتي ساكن وحمّي بسي خفيف وانحطاطه قريب اولسه مادهيي انضاج
ايدجي دوالر وضع ايدهلر اصل خطمي واصل سوسن ابيض وبابونج وتين ودقيق الحنطه وبزر حلبه
وبزر كتان وشحم ماعز وسمن غير مملوح زعفران ايله طبخ اولنوب آذنه وضع اولنه ياخود انضاج
مادهيه ايچون بشمش بصل وسمن غير مملوح وبابونج ودهن اللوز الحلو هر بريندن نصف وقيه
زعفران ثلث درهم اخذ وجيداً امزاج ايدوب آذنه وضع ايدهلر وماده نضج بولوب ورم تفتيح
اولنسه بورد آتي وضع ايدهلر صنعتي بودر عصارهٔ عرطنيثا نصف وقيه دنبل حمام برد درهم
لبن خالص بر بچق وقيه اخذ وطبخ اولنوب وضع ايدهلر واكر داخل آذنده ايسه آذنه تقطير
ايدهلر ودخي ورم تفتيح اولدقدنصكره ماء العسل وعسل الورد ايله ياخود عصارهٔ
فراسيون ويا عصارهٔ قنطريون ويا عصارهٔ افسنتين ايله يارهيي پاك ايدهلر ادما النرسي واهتمام

الباب الرابع في امراض الانف وهو تشتمل على عشرة فصول التشريح

معلوم اولدكه خلاق جهان آفرين اولان حضرت رب العالمين جل شأنه وجود انسانده
وسائر تنفسه محتاج اولان حيواننده انفي بر آلت خلق ايليوب اول عضو لطيفده تنفسدن
ماعدا نيجه فوائد عديده مندرجه قلمشدر وايكي قطعه عظم ايله اوچ عدد عضروفدن
تركيب ايليوب احسن تقويمده خلق ايلديكي نوع بشرك سر سبع المثاني اولان وجهنده
مابين العينين تقديرا ايتمكله چهرهٔ زيبالريني تزيين ايلمشدر واول ايكي قطعه كمكلري
مختلف الاضلاع اولان شكل مثلثده وعضروفلرينك ايكي جانبلري ملايم وفوقلرنده
اولان عضروف انلردن زياده صلابت ايله قائم اولديغنده دخي حكمتي مقرردر وايچنده
اولان بجويفه لسان افصح بيته ده منخرين تسميه ايدرلر بين الناس لسان تركيده برونن دليكي
ديمكلد واول دليكلر وسطا انفي تجاوز ايلدكلرندنصكره تكرار درونه فمه راجع اولورلر اكثا
لسان تركيده كلز ديرلر وبريني دخي كلز اوستنده اولان مصفات ديدكلري عضولك
ثقبه لرندن آكن شم اولان حلمتينه صعود ايدر كرمه لرك اوچي كبي ايكي عضو صغيردر
انسان وسائر حيوان هرشيءنك انكله استشمام ايدرلر ديرآ قوة شامه آنده وضع
اولنمشدر وهر شيءنك رائحه سي اول حلمتينه اولان كوچك دليكلردن دماغه واصل
اولور ودرونه فمه راجع اولان دليكلر حنجرهيه وقصبة الريهيه هوايي خالص نافذ اولوب
حلمتينه موصل اولان مجرادن استنشاق سببي ايله انواع رائحه ادراك اولنور وفضول
دماغ دخي اول مجرادن خارجه مندفع اولور وانفك انتهاسنده ايكي مجرا دخي خلق اولنمشدر
اول مجرا الرماق عينه واصل اولورلر اول اجلدندركه كوزلره چكيلان سورمهنك طعمي
انلرك وساطتيله درون فمه اولان لسانه سرايت ايدوب قوة ذائقه آني ادراك ايتمكله
مر ديدر بو خصوصه جلوميدر هرنه كوزه طعمي وار ايسه بيلور بصل وثوم كبي اشيا استعمال
اولندقده رائحه حاده لري عينه سرايت ايدوب كوزدن صو آقيدر شيخ الرئيس بيوردكه
انفك منافع كثيره سي اولديغي عند الحكما مسلمدر لكن غايت ظاهر ونمايان اولديكسي
انفك مجوفي وعضروفلرينك ملايمي سببيله استنشاقه اعانت ايدركه اول مجويفلرده

بادكير شكلنده هوا مجتمع اولوب دماغه وصول ندن اول اعتدال كسب ايدوب بعده واصل
اولور واكر ايچه استنشاق اولنان هوانك اكثري دماغه راجع اولور اما خالص وصافي
اولاندن لزومي مقداري دماغه دخي نافذ اولوب روح نفسانيهسنه امداد ايدر على الخصوص
رائحه احوالي استنشاقه موقوفدر ايكنجيسي انفه تعلق ايدن هوانك بعضي حروفك
تقطيعنه وسهولت مخرجنه اعانتي سببيله صوت والحانه امدادي بولنمه سيدر اوچنجيسي
بحسب الطبيعة دماغدن مندفع ونازل اولان فضلات عيوندن نا سدن ستر ايدوب واول
فضلات خروجنه عصيان ايتديكي صورتده انسان آني استنشاق اولنان هوانك
اعانتي ايله دفع ايدر يعني عطسه وسومكرمك ايله ازاله ودفع ايدر فتبارك الله احسن الخالقين

الفصل الاول في الخشم

خشم بفتح الخاء والشين المعجمتين عربيده توخو الحلق ديرلر
اصطلاح اطباده بر علتدركه نقصان الشم وبطلان الشم معناسنهدر **السبب** بو علتك
سببي بعضا دماغده ياخود موضع قوهٔ شامه اولان ذائده بتنده يعني دماغده اولكنده واقع
بورن دليكلري مقابلهسنده اولان حلمتينده سوء مزاج بارد سادج ياخود سوء مزاج بارد بلغمي
حادث اولديغندندر اكر سوء مزاج بارد قليل اولورسه نقصان الشم واكر كثير اولورسه بطلان الشم
ايجاب ايدر ياخود مصفاتده اولدوغندن حادث اولور وياخود رياح غليظه نك انسدادندن
دخي حادث اولور وياخود داخل انفده لحم زائد نابت اولمغله حادث اولور ياخود ورم رخو
كثير العروقدن حادث اولور ياخود خيشومه دماغدن مادهٔ غليظه منصب اولمغله حادث اولور
وبو ذكر اولنان سدهلرك سببلري وآرد ريا عليلك حلمتنده مجراي انفي غايت ضيق اولمغله دماغ
نزول ايدن ادني نسنه ايله مسدود اولور ياخود دماغدن نزول ايدن خلط غليظ ولزج قوت
حرارت بخاريه ايله منعقد اولوب مجراي انفي مسدود ايدر ياخود مصفاته يعني رأسده وجهه
زائده تين اوزرينده موضوع اولان عظم مشاشي كه اسفنج كبي ثقبه لري وآردر اكا مادهٔ غليظه
منكوره نزول ايتمكله ثقبه لري مسدود اولور ياخود انفده بر لحم غددي ابيض نابت اولمغله
قصبهٔ انف ممتلي اولوب سدهيه باعث اولور بو كا بواسير انف تسميه اولنور بعضا ورم حادث
اولور ياخود داخل انفده بر ورم رخو لين وكثير العروق نابت وعروقلرنده دم رديء مجمود و
متراكم وثابت اولوب قرنك ويشلكه دونور بو ورمه بين الاطبا ورم كثير الارجل وارديان الانف
تسميه اولنور وكاه اولوركه بو ورم تقرح ايدوب اندن صديد سيلان ايدر اكر حرارهٔ غريبه
متعفنه ايله كيفيت حاصل ايدرسه شرطن ايدوب انفك شكلني افساد ايدر ياخود بطون
دماغده مجتمع اولان خلط غليظ لزج خيشومه منجذب اولوب قوت حرارت بخاريه ايله منعقد
اولمغله خيشومه سدهيه حادث اولور **العلامات** معلوم اولدكه اكر بو علت سوء مزاج بارد
سادجدن نشأت ايتمش ايسه علامتي انفدن خروج ايدن نسنه قليل وغير نضيج اولوب عليل
مقدم رأسنده ثقلت حس ايلمكدر واكر سوء مزاج بارد مع البلغم اولورسه علامتي عليل مقدم
رأسنده ثقلت ايله علامات بلغم حس ايتمكدر واكر سوء مزاج حاردن نشأت ايدرسه اشياي
حاره ايله تدبير تقدم ايتميلر وعليل مقدم رأسنده ووجهنده حرارت حس ايتمكدر واكر سوء
مزاج يابسدن نشأت ايتمش ايسه علامتي امراض حاره عقيبنده ظهور ايتمكدر سرسام حاره
وحميات حاده كبي واكر خلط غليظ ولزجك انسدادندن نشأت ايتمش ايسه علامتي عليل
كلامه شروع ايلدكده نفسي عسرتله الوب ومقدم رأسنده ثقلت حس ايتمكدر واكر مصفاتك

سره سندن نشات اعمش ایسه علامتی منخرینی مسدود اولوب وفضول سیلاندن اییوب علیلك
انفدن تکلم ایتمیلر واکر دبیلة غلیظه دن نشات اعمش ایسه علامتی منخرینن دبیله بسهولة
خروج ایده‌مز بر جانبی مسدود اولور واکر داخل انفده نابت اولان لحم غدیدن یاخود بواسیردن
نشات اعمش ایسه علامتی اول لحم غددی ابیض اللون اولوب مجراسی تضییق وحبس الانفی
ممتلی ایدوب بلا ورم اولور اکرچه داخل وخارج انفده بر ورم رخو لین وکثیر العروق نابت اولمشدن
نشات اعمش ایسه علامتی اول ورمك عروقلرینه دم رخدینك تراکمندن قزللق ودیشلك
مشاهده اولنور **تقدمة المعرفة** اکر بو علت مولودی اولورسه لا علاجدر واکر بواسیر
انفدن یاخود لحم زائد غددیدن اولوب ابیض اللون اولورسه وجعی اولمزسه یسیر العلاجدر
واکر احمر ویا اکمد اللون اولورسه عسیر العلاجدر واکر ورم کثیر الرجل اولوب متقرح اولورسه
ورم سرطانیه انتقال ایدوب مشکل العلاج اولور واکر بو علت امراض حاده عقیبنده واقع
اولورسه برؤ مأمولدر حکملر امراض حاده عقیبنده واقع اولان تشنج کبی **العلاج** اکر سوء مزاج
بارد بلغمیدن اولورسه علاجی تبدیل المزاج وتنقیه دماغ ایده‌لر جمیع علل دماغیه‌ده ذکری
سبقت ایدن مطابیخ ومعاجین وغراغر وسعوطات وامیاه مقطره لری استعمال ایده‌لر
مرزنجوش وقوتنج وقیصوم وبابونج عصاره لرینی دهن لوز مر ایله استنشاق ایده‌لر یاخود
عصاره سلق وجند بیدستر وحبة السوداء ومرارات حیوانات استنشاق اولنسه
ادویه قویه دندر واکر دخی زیاده قوی اقتضا ایدرسه عصاره غرطنیثا وعصاره چالدونیا
وعصاره اصل قثاء الحمار وفرفیون وغو تغمیا امثالی دوالر استعمال اولنه لکن بو دوالری
رأی طبیب ایله استعمال ایده‌لر وهر صباح اوچ قاشق خل عنصلی ایله دهن جوز بوا استعمال
ایتمك غایت نافعدر بسنارطوس بو دوالری غایت مدح ایتمشدر صنعتی بودر اصل قثاء الحمار
بیخ حبه دار فلفل طقوز حبه غو تغمیا اون حبه اخذ وسحق اولنوب انفه چکه‌لر جالینوس
ذکر بو علته تریاق فاروق وجند بیدستر استشمامی قدر دواء اولمز ودخی علیلك جبهه سنه
دهن فرفیون یاخود دهن عود قرع یاخود دهن حب الغاری عصاره چلذ وبنا وشم ایله
مزج ایدوب طلا ایده‌لر واکر سوء مزاج حار ویابس اولورسه علاجی سائر سوء مزاج کبیدر
لکن برؤ طلب ایتمه‌لر واکر بو علت سده دن نشات اعمش ایسه علاجی خلط غلیظی ترقیق
ایدوب حبوبات مناسبه وغراغر ایله استفراغ ایده‌لر مطبوخ تین وعسل کبی بعده تفتیح سده
ایچون سعوطات استعمال اولنه مثلا شونیز وقوتنج وشحم حنظل وبول الابل استعمال ایده‌لر
ویاخود ناعما سحق اولنمش شونیزی زیت ایله سعوط ایده‌لر یاخود مطبوخ اصول ایله
خلطی انضاج وتلطیف ایدوب حب ایارج ویا حب قوقیا ایله استفراغ ایده‌لر بعده ماء السلق وماء
اذان الفار وسذاب ایله سعوط ایده‌لر بعده مزاجی حفظ ایچون اطریفلات استعمال ایده‌لر
واکر علت حصفا تر ایسه بعد التلطیف الخلط وتنقیة الدماغ ادویه مقطعه ملطفه ایله
علاج ایده‌لر شونیز وقوتنج وشحم حنظل وبول الابل کبیلر ایله تسعیط اولنه ومنخرینی سذاب
وصعتر وقوتنج مطبوخلری ایله تبخیر ایده‌لر ومرارة البقر تقطیر ایتمك غایت نافعدر ودهن الورد
وشحم حنظل وحرتق وبول الابل ایله استنشاق ایتمك وجند بیدستر وفلفل وکندر وسه
کبیلر ایله تعطیس ایتمك نافعدر مرزنجوش وغام وقوتنج کبیلری استشمام ایده‌لر غایت نافعدر
وعلت نوازله تحریر اولنان دوالرك مجموعی بونده دخی استعمال اولنور واکر لحم غدیدن

یاخود

یاخود بواسیردن اولورسه اولا فصد وحجامت ایدوب بعده حب ایارج وحب قوقیا
ایله تنقیه دماغ اولندقدنصکره انفه مرهم زنجار ایله فتیله اولنه اما قبل التنقیه اشیاء
حاده دن احتراز لازمدر واکر بو دواء ایله برؤ حاصل ایدرسه فبها ونعم والا ادویه
حاده استعمال ایده‌لر مثلا توبال نحاس وقلقندیس وزرنیخ احمر کبیلر بحضور الحاذق
ایله حل ایدوب استعمال ایده‌لر یاخود مرهم زنجار ویا مرهم اسفیداج استعمال اولنه
اکر بو دوالر ایله برؤ حاصل اولمزسه حدید ایله قطعه محتاجدر لکن عمل قطع ماهر
جراحلك کاری اولیوب بر استاد کامل جراح مجربه محتاجدر پس بواسیر فی
زماننا هذا اعز من کبریت الاحمردر واکر ورم کثیرة الارجل اولورسه علاجی بعد
التنقیة الدماغ حضض ومرصافی طلا ایده‌لر یاخود زوفاء رطب ایله مرصافی
یاخود عکر زیت ایله مرداسنج ولعاب حلبه ولعاب بزر کتان طلا اولنه تاکه ملایمت
حاصل ایده بعده شرط ویا ارسال علق اولنوب نفس عضوده اولان موادی جذب
ایچون محجمه وضع ایده‌لر واکر ورم سرطانی اولورسه قطع بالحدید وادویه اکاله دن غایت
حذر لازمدر زیرا اول محلده مواد خبیثه نك کثرتی عروضندن متقرح اولورسه
اندمالی غایت مشکلدر بلکه اکا همان قیروطی وضع اولنمق لازمدر ودائما بدنی وعضوی
فضول غلیظه دن تنقیه ایده‌لر معجون نجاح ومطبوخ افتیمون کبیلر ایله علاج ایده‌لر
اما اطباء کیمیائیه عندنده غایت مجرب ومعتبر اولان دواء سم الفار المحلولدر که جمیع
مشکل العلاج جروحات وقروحاته استعمال ایدرلر صنعتی بودر مقدار الکفایه
سم الفار ابیضی مثلی قدر باروت ایله محکم سحق ایدوب بر بوطه یه وضع ونار فحم اوزرنه
دخانی قطع اولنجه ترك ایده‌لر بعده بوطه‌یی کسر ایدوب ایچنده اولان جوهری بینه
مثلی قدر باروت ایله کالاول سحق ودخانی منقطع اولنجه احراق وبینه بوطه‌یی کسر
وبینه مثلی باروت ایله احراق ایدوب بعده بوطه‌یی کسر وجوهری اولی بعد السحق برزجاج
بر زجاج ظرفه وضع وامکنه ندیه ده ترك اتمکله حل اولور بو محلولی
عصارة لسان الحمل ایله مشکل العلاج اولان قروحاته طلاء نافعدر
الفصل الثانی فی فساد الشم معلوم اوله که فساد الشم عند الاطباء قوة شامه‌نك
مجرای طبیعیسندن تغیر وتشویشندن عبارتدر کاهیجه تغیر وتشویش حتی شمه عارض
اولوب جمیع روائحی رائحه واحده اوزره شم ایتمکدن عبارتدر **السبب** بونك
سببی بطن مقدم دماغده واقع اولان سوء مزاجدر اول دخی یا سوء مزاج حار ویابسدر
ویاخود سوء مزاج بارد ورطبدر یاخود مقدم دماغده واقع اولان خلط ردیدر یاخود
مزاج مقدم دماغك مواد مختلفة الکیفیه دن اختلاطیدر یاخود مقدم دماغده ویا
خیشومده ویا زائدتین ده خلط عفنیه اولدیغیدرکه اکثریا بلغم متعفندر یاخود
مواضع مذکوره‌ده قرحه اولمق ویا معده وریه وحوالی معده دن مرتفع بخار عفنه دن
دخی حادث اولور یاخود مواضع ثلاثه مذکوره‌ده بر علت سببیله باقی قالمش
سده یا جدا ضیق اولمقدن حادث اولور **العلامات** اکر بو علت مقدم دماغك
سوء مزاج حار ویابسندن نشات اعمش ایسه علامتی حس شم علیلك فساد عارض اولوب
هر نوع رائحه‌یی قوقولرسه مشامنه رائحه واحده کلمکدر واکر سوء مزاج بارد ورطبدن

ناشی اولورسه علامتی افعال قوة شامه‌یی تغیر و مشوش ایدوب رائحهٔ طیبهٔ
معدومه‌یی یاخود رائحهٔ خبیثهٔ غیر موجوده‌یی حس ایدر ویاخود رائحهٔ طیبه‌یی
خبیث و رائحهٔ خبیثه‌یی طیب حس ایلر واگر مقدم دماغده اولان خلط ردیدن
ناشی ایسه اول خلط ردینک رائحه‌سنی ادراک ایدوب غیری روایحی ادراک ایلز
اگر دائما حس و ادراک ایدرسه دماغده اولان خلط ردینک کثیر یاخود کیفیت
عفونتی قوی‌در واگر کثیرتی قلیل اولورسه رائحه‌سنی گاه گاه قلیلاً قلیلاً ادراک
ایدر و محل شمده اول رائحه‌دن بر اثر قالمزلر هر نه کونه رائحهٔ طیبه شم اولنورسه
قوت شامه اول رائحه‌یی رائحهٔ اول کبی حس ایدر یعنی منتن یاخود طیب ایدر
فرق ایله‌میوب انجق رائحهٔ اول کبی ادراک ایدر وانواع خلطی دخی رائحه‌سندن
معلوم اتمک ممکندر مثلا دماغده محتبس و مجتمع اولان خلط حار ایسه عسل هر نه
رائحه استشمام ایدرسه یا رائحهٔ سنبل و یا رائحهٔ قلفل حس ایدر اگر محتبس اولان
خلط متعفن ایسه رائحهٔ عفونت حس ایدر وعلی هذا قیاس واگر مزاج مقدم دماغک
اختلافندن نشأت اتمش ایسه علامتی روایح مختلفه حس اتمکدر اگر دماغده و یا
خیشومده و یا زائده ثدیه‌ده متعفن خلط و یا قروح و یا اسفل اعضادن ابخرهٔ متعفنه‌دن
ناشی اولورسه علامتی دائما رائحهٔ کریهه حس اتمکدر و خارجدن هر نه کونه رائحه
شم اولنورسه اول رائحه کریهه ایله مکیف اولوب رائحهٔ طیبه‌یی رائحهٔ کریهه ادراک
اتمکدر و کاهیجه جیفه و بخس رائحه‌سندن متلذذ اولور اگر بر مرض سببیله حیا شیمه
باقیه قالوب جدا ضیق اولدوغندن نشأت اتمش اولورسه علامتی دائما رائحهٔ طیبه حس
ایدوب کریهه حس اتممکدر زیرا اگر روایح طیبه لطیفه‌در قوت لطافتیله حیا شیمدن
گذر ایدوب قوة شامه‌یه آنی ادراک ایلر اما روایح منتنه غلیظه‌در پس ثخنیتی ایله قوت
جاذبیه مانع اولوب گذر ایده‌مز بلکه غلظتی ایله قوت دافعه‌یی تحریک ایدوب دفع ایدر

تقدمة المعرفه معلوم اوله که اگر حمیات حسته‌یه فساد شم عارض اولوب دائما
رائحهٔ طین مبلول و یاخود رائحهٔ مسک شم اتمک عارض اولورسه موته دلالت ایدر

العلاج فساد شمک علاجی اگر بو فساد سوء مزاجدن نشأت اتمش ایسه علاجی
علل دماغیه‌ده تحریر اولنان علاجلر ایله علاج ایدوب تبدیل مزاجه سعی و اهتمام
ایده‌لر واگر بو علت مواد مختلفة الکیفیه‌دن نشأت اتمش ایسه اولا تنقیه دماغ
ایدوب تعدیل مزاج ایده واگر دماغ و خیشوم و زائدتین‌ده واقع خلط عفنه یاخود
قروح و بخار عفنیه‌دن نشأت اتمش ایسه که بوکا رائحة الکریهة فی الانف تعبیر ایدرلر
علاجی حب ایارج فیقرا و سائر ایارجات ایله مواضع ثلاثه‌یی تنقیه ایده‌لر بعده
اطریفل مقوی با ایارج فیقرا و اسطوخودوس استعمال ایده‌لر یاخود شراب اسطوخودوس
ایله شراب لیمون یاخود شراب لیمون ایله معجون حلو استعمال اولنه بعده روایح طیبه
استشمامنه مشغول اوله‌لر و کاهیجه سعوطات دخی استعمال اولنه مثلا بول الحمار
غایت نافعدر سعد و صبر و سنبل و ورد و قرنفل اخذ اولنوب ماء مرزنجوش یاخود
ماء آس ایله عجین اولنوب فتیلا استعمال ایده‌لر بعده روایح طیبه استشمام ایده‌لر
مسک و زباد کبی اول وقتده ذکر رائحهٔ طیبه‌یی طوبیه (?) کذلک اگر اول خلط

سوداوی

سوداوی اولورسه حبوبات مناسبه و غرغره و سعوطات ایله تنقیه و استفراغ
لازمدر واگر دائما رائحهٔ طیبه ادراک ایدوب و سائر رائحه‌لری دخی طیب ادراک
ایدرسه بین الاطبا بوکا دوام ادراک الرائحة الطیبة والاقتصار علی ادراکها تعبیر
ایدرلر علاجی بعد التنقیة الدماغ جند بیدستر و خلتیت و سکبینج
کبی رائحهٔ منتنه تشمیم ایده‌ره‌لر حتی رائحه‌سنی ادراک ایده

الفصل الثالث فی بخر الانف بخر الانف یعنی بورون قوقوسی دیمکدر

السبب بونک سببی یا بواسیر یاخود قروح متعفنهٔ انفدر یاخود صدد و ریه
و نواحی الصدر و احشاءلرده متصاعد بخار عفنیه‌دندر یاخود بخار عفنهٔ معده‌نک
متصاعده که اقصای فمدن انفه وارنجه واقع اولان تعفنیندن [illegible] تفو دندندر یاخود رطوبات
دماغیه یاخود یا الکز مقدم دماغده اولان رطوبات انفه منحدر اولدیغندندر **العلاج**
بونک علاجی اولا بدن و دماغی خلط متعفندن تنقیه ایدوب بعده شراب ریحانی
ایله استنشاق ایده‌لر شراب ریحانینک ترکیبی بودر قرنفل و جوزبوا و دارصینی
و بسباسه و عود هندی و لسان الثور و بادرنجبویه علی السویه اخذ و دق اولنوب
صره اولنه مقدار الکفایه شراب طیب الرائحه‌یه وضع و بر مقدار طبخ اولنوب استنشاق
اولنه یاخود سنبل هندی و سعد کوفی و ورد احمر علی السویه اخذ اولنوب شراب
ریحانی ایله فتیل ایدوب مبلولاً انفه وضع ایده‌لر زیرا شراب ریحانی رطوبات عفنیه‌دن
نشف یعنی غسل ایدوب استنشاقله عفونت زائل اولور واگر رطوبات عفنیه
مجموع دماغدن یاخود مقدم دماغدن انفه منحدر اولورسه علاجی اولا ایارجات
و حبوبات مناسبه ایله رطوبات عاصیه‌یی مواضع مذکوره‌دن تنقیه ایده‌لر بعده
سکنجبین بزوری مع رغوة الزبد اخذ اولنوب غرغره ایده‌لر زیرا رطوبت عفنیه‌یی
تقطیع ایچون دوائی عدیم المثلدر و بو غرغره‌دنصکره شراب ریحانی استعمال اولنه
و یاخود بول حمار تقطیر اولنه علاج قوی و جدا نافعدر حلاق و قرنفل و صعتر
و سعد و مرصافی علی السویه اخذ اولنوب انفه نفخ اولنسه کثرة سیلانی قطع
ایدر واگر رائحه‌دن بر جزوی بقیه قالورسه عصاره فوتنج انفه تقطیر ایده‌لر برؤیا حاصل اولور

الفصل الرابع فی جفاف الانف جفاف الانف بفتح الجیم والفاء المعجمه
عربیدر لسان ترکیده بورون قورولغنه دیرلر و اصطلاح اطباده بورننه سمک
و رطوبتک قورومسندن عبارتدر و بونک مرض اولدیغی تنفسه مانع و ضرر ایتدکی
ایچوندر **السبب** بو علتک سببی یا دماغده حرارت مفرطه اولدوغندندر که
حمیات محرقه‌ده واقع اولور یاخود دماغده و جمیع بدنده یبس مفرط اولدوغندندر که
اصحاب دقده مشاهده‌در یاخود خلط لزجدن امزجه حرارت یسیره اثر ایلدر

العلامات بو علتک خلط لزجدن اولدوغنک علامتی خیشومده مجتمع و منجمد
اولان فضولاتدن معلوم اولور **العلاج** بو علتک علاجی اگر حرارت مفرطه‌دن ایسه
انفی ادهان مرطبه و مبرده ایله تدهین ایده‌لر مثلا دهن بنفشه و دهن القرع
و دهن نیلوفر کبی‌لر و بر مقدار کافور الحاق ایدوب استعمال ایده‌لر واگر یبوست
مفرطه‌دن ناشی اولورسه بونی دخی ادهان مذکوره ایله تدهین ایده‌لر لکن

كافور ضم اولنجنه واكر خلط لرجهتدن حادث اولمش ايسه علاجى اولا خلطلرنج نضج
وبروب بعده تنقيهٔ دماغ اتمكدر ودماغى پاك ايدن اشيا بر زياده تقيد لازمدر

الفصل الخامس في رض الانف

الرض بالفتح والتشديد عربيده لسان تركيده اورمق ودوكمك معناسنه كلور اما اصطلاح اطباده بودون
قرلمق واوزلمك معناسنه در كسر الانف دخى ديرلر اكثريا صبيانده وبعضى كره
شبانه وشيوخه دخى عارض اولور **السبب** بوعلتك سببى ياضربه ويا
سقطه دن حادث اولور وصبيان وشيوخده كثير الوقوعدر زيرا آنلرك قوالى
بدنلرى ضعيف اولوب اطراف ساقلرينده قوت اولمق ايله برجزؤى سيلدن
اوستنه دوشوب انفلرينه كسر واقع اولور **العلاج** بوعلتك علاجنده مرآت
شفاء مؤلفى مسعود بن حكيم الدين ديركه عليلك انابيب انفنه مناسب بر ميل
ياخود مفتاح الرحم تسميه اولنان آلت ايله ياخود پنبه وضع ايدوب وانفى
اوزرندن رفق ايله اوغشا يرق صورت اصليه سنه عودت ايتدرمكه سعى واهتمام
ايده لر بعده اوزرينه بو ضماديى وضع ايده لر صنعتى بودر صبر اسقوطرى ومرصافى
ورعفران ودامك وطين ارمنى وورق خطمى هر برندن بر درهم اخذ اولنوب
ماء الورد قاتوب ايله عجين اولنه تدنصكره انفه ضماد اولنه ياخود عفص احمر ايكى
رطل قشر رمان حامض بر رطل صمغ عربى نصف رطل قرمزبويه ربع رطل اخذ وسحق
اولنه تدنصكره اوچ رطل عسل بقوام ايله مزج وعجين اولنوب انفه وضع ايده لر وهر يوم ايكى دفعه تجديد ايده لر

الفصل السادس في حكة الانف

الحكة بالفتح وبالتشديد قاشنمق
وطرناق ايله قريمق معناسنه در اصطلاح اطباده بورون كجشمه سنه ديرلر
السبب بوعلتك سببى بطون دماغده اخلاط حريفه نك اجتماعندن
حاصل اولان ابخرهٔ حارهٔ لذاعه نك منخريندن خروجنه هواء باردهٔ مستكثف
مانع اولوب انفده محتقن اولمغله احتراق شديده ايله محترق اولدقده
حادث اولور ياخود الآت بدنيه دن رأسه مرتفع اولان ابخرهٔ لذاعه وحريفه دن
حادث اولور ياخود نزلهٔ حاره وباردهٔ ياخود بثورات دخى حادث اولور
العلامات بوعلتك علامتى هواء بارده استنشاق اولندقده انفدن تادماغ عليلده
وار بجه بر حرقت لذاعه حادث اولوب برونده مندفع اولور وبو حرقتدن عليلك
ايكى كوزلرينه سخونت كلوب اول حرقتك المندن رطوباتى ترقيق وتسييل ايدوب
دمعه ايله خروج ايدر وكاهيجه بلا استنشاق هواء بارد بيله بو حرقت حادث اولور
تقدمة المعرفة اكر بوعلتده علامات امتلاء دم اولوب زكام ونازله اولورسه
رعاف وجدرى وحصبه يه منذردر **العلاج** بوعلتك علاجنده اولا لازم
اولان اولدركه اخلاط حريفه دن دماغى وبدنى ادويهٔ مناسبه ايله تنقيه
ايده لر بعده مأكولات ومشروبات ايله تعديل مزاج بدنه سعى واهتمام ايده لر بعده
صندل اصفر وكافور ودهن الورد ايله شمامه عمل اولنوب استشمام ايتدوره لر
حتى دماغه تقويت حاصل اوله وطيب الرايحه ادهان وسعوطات دخى استعمال اولنه
وابخرهٔ متصاعده يى منع ايچون سفوف كزبره واطريفل المقوى بالكزبره استعمال اولنه

الفصل السابع في قروح الانف

قروح الانف بين العوام بورون چبانى
ديمكله متعارف اولوب انواع كثيره سى وآردر معلوم اولاكه قروح انف ياطرى وبسيط
اولور ياخود عتيق ومتعفن اولور كه اكا فرنكيه اوزينا تعبير ايدرلر **السبب**
طرى وبسيط اولان يا اسباب خارجيه دن اولور جراحت وضربه كبى ياخود اسباب
داخليه دن اولور اخلاط حاده نك اول موضعدن جريانى وعلى الخصوص الاغم بالحكه نك
دماغدن اول محله انصبابى كبى وكذلك اسفل اعضادن متصاعد ابخرهٔ حادهٔ
لذاعه دن وافراط سيلان رطوبات منتنه دن واكثريا امتلاء اخلاط عاصيهٔ
بدنيه دن ومرض افرنجيه رديه دن حادث اولور كذلك اوزينا تعبير اولنانلك
دخى سببى قروح بسيطه دن اولور كه سوء تدبير اولنه ياخود علاجنده مسامحه اولنه
ياخود اسباب رديه دن وكثرة حدتدن اولور كه نفوذى عظيم اولمغله متعفن
ومنتن اولور **العلامات** چونكه قرحه بسيط اولا قرحه يى مرهم اسفيداج
ومرهم مرداسنج ايله تيمار ايده لر ياخود حبث فضه واسرب محرقى دهن الورد
ايله ممزوجا استعمال ايده لر واكر قرحهٔ عفنيه اولورسه علاجى مرتك ابيض وحب
الرشاد مسحوق على التسوير اخذ اولنوب انفه نفخ اولنوب بعده خل خمر ايله غسل
ايدوب مرصافى مسحوق نفخ اولنه واغذيهٔ عليلى اصلاح ايدوب لحومدن اجتناب
ايتدوره لر وبو اثناده طبيعتى انقباضدن صاقنه لر واكر قروح يابس اولورسه
دهن نيلوفر وشحم دجاج وشحم بط وشمع اصفر ودهن لوزمر ودهن بنفشه وقح الساق
البقردن مقدار الكفايه اخذ اولنوب بعد الذوب ايجينه برمقدار لعاب حب سفرجل
ضم وجيدا مزج اولنوب استعمال ايده لر وياخود شمع ايله دهن بنفشه يى ماء كزبرهٔ رطبه
وبالعاب بزر قطونا ايله تربيه ايدوب استعمال ايده لر وقروح انف اصحابى حقيقتدن
فصد ونفرهٔ رأسدن حجامت ايتسه لر مادهٔ قروحى جهت خلافه جذب اولنمغله
منافع عظيمه سى مشاهده اولنور ومسهلات ايله تنقيه دخى غايت نافعدر كمك بحار
وكرك سائر وجهله اولسون تقليل الغذاء وترك اللحوم لازمدر ودخى عصارهٔ سفرجل
وعصارهٔ تفاح ولعاب بزر قطونا على التسوير اخذ اولنوب سكر ابيض ايله كزبرهٔ
يابسه ضم وطبخ اولنوب انفه سعوط ايده لر اسكندر يونانى دركه قروح انفك
انواعنده مجرب اولان مراهمدن بو مرهم غايت سريع التأثيردر صنعتى بودر مرصافى
وكندر ابيض ايكيشر درهم خلزون مع قشره بش عدد اخذ اولنوب وسحق دنصكره
مقدار الكفايه دهن الآس وشمع اصفر ايله مزج وحل ايدوب بياض البيض ايله
تكرار مزج ومرهم اولنه واكر قروح كريهة الرايحه اولورسه اولا عصارهٔ لسان الحمل
ياخود مطبوخ غافث عسل ايله مزج اولنوب غسول ايده لر بعده خل الحاذق ايله
محلول حولان هندى اوزرينه طلا ايده لر ياخود عصارهٔ فراسيون عسل ايله
طلا ايدوب اوزرينه طين ارمنى ذرايده لر ومجربين اطباى افرنجيه نك عنده مصنوع
بوماء شب المقطر غايت محمود حاله وعصارهٔ لسان الحمل ايله محلول زنبق مصعد
الحلودخى محمود حالده وبو مرهم دخى مشهور ومستعملدر صنعتى بودر اسفيداج ومرداسنج
بر بچق درهم صبر اسقوطرى ومرصافى يارمشر درهم اسرب محرق وعفص

دم بكثير خروج ايدر خصوصا كه
لسن اولمنه ياخود دغدغه
ويريله بعضيلرده قشور
يابسهٔ سودا اولوب كاهيجه
سو مكرمكله خروج ايدر
اما اوزينا ده وجع عظيم
اولور وقشرى مقعر ومنتن
اولور مخاط منتن سيلان
ايدر عليل نتن رايحه دن
حين تنفسده معذب اولور
اول نتن رايحه يه يونانيجه
اوزينا تعبير ايدرلر نكاه اولور
قرحه يابيلور ياجناح انفه
ياخود بورونك اورته سنده
عموديه وياخود اكا متصل اولان
كموكى اكل ايدر وتعفن ايدر
چوردورد وحنك آندن متأكل
اولور وكاهى مثقوب اولور و
اكثريا سرطانى الطبع حادث
اولور ياخود مرض افرنجيدن
حادث اولور كه اكثر واقع اولان در
ياخود جذامدن حادث اولديغى
تقدمة المعرفة چون قرحه
كبى طرى اوله واخلاط خفيفه دن ييغى
قليل الحدة اولان موادد ن متولد
اوله يسير العلاجدر اماكه عتيق
وموضعى معفن اوله عسر العلاجدر
واكر سرطاندن حاصل اولورسه
عموما لا علاجدر اكر مرض افرنجيدن
ياجذامدن نشات اتمش ايسه
ابتداءً اولى علتى قطع ودفع ايتمكله
العلاج علاج مطلقا ممكندر كذلك
قروح انفك علاجنده اولا لازم
اولان ادويهٔ مناسبه ايله اخلاطى
تلطيف وتدبير وحدتنى تعديل
وتولدنى منع ايدوب على العجله
بدنى ودماغى تنقيه ايچون اوله
فصد بعده مسهلات مناسبه
ايله استفراغ ومع شرط تعليق
محجمه اولنمغله تنقيه ايده لر و
اكثريا اخلاط حاده نك انصبابى
حدتا اصعب اولورسه منفطات
وكيّ ايله عكس ايده لر بعده رأسه
تقويت ويرر تدابير كليه دنصكره
موضعيات شروع ايده لر مثلا
صح

ایکیشر ثلث درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه دهن الورد وشمع ایله صنعت اوزره
مرهم اولنه واکر دخی قوی اولسون دیرلرسه عصارات قابضه‌دن قنغیسی موجود
ایسه ضم ایدوب مرهم ایده‌لر واطباء جرمانیاندن سنارطوس نام طبیب مجرب دیرکه
قنججوقی کسه‌لرک انفنده وفمنده واقع اولان قروحات وبثوراته بوماء ایله علاج
ایلدم صنعتی بودر خمر احمر خالص اوج وقیه ماء الورد احمر وعصارهٔ عنب الثعلب
بردرهمی وقیه زرنیخ بر بچوق درهم زنجار عجمی بر درهم اخذ اولنوب اناء مستور الفم
نارلینه ایله نصفی قالنجه طبخ اولنوب حفظ ایده‌لر وقت حاجتده برخرقه‌ایله بولیوب
داخل انفه وضع ایده‌لر واکر قرحه عمیق اولورسه نشب وبورق علی السویه اخذ
ومطبوخ عود الهنباقی حل ایدوب قرحه‌یی بونکله غسل ایده‌لر بعده بو مرهمی استعمال
ایده‌لر صنعتی بودر قشر رمان حامض بر وقیه مرصافی وکندر ابیض بر درهم
کثیرا ثلثان درهم زاج نصف درهم عفص وحرماچکردکی وهلیلجات چکردکلری هر
بویریندن ثلث درهم اخذ اولنوب بعد السحق قدر الکفایه عسل وشراب ابیض ایله
مرهم ایده‌لر واکر بو قرحه حب افرنجیه‌دن ناشی اولورسه حب افرنجی علاجی ایده‌لر
سائر طریق ایله علاج ممکن دکلدر وبعضیلر منتن الرائحه اولان قروح انفه بو بخوری
استعمال ایدرلر صنعتی بودر سندروس ومرصافی ولادن افرنجی هر بویریندن نصف درهم
کندر ومصطکی بر بچوق درهم اخذ وسحق اولنوب تره منتین ایله قرصلر
اولنه وقت حاجتده بردانه‌سنی ناره وضع ایدوب انفه بخور ایده‌لر
الفصل الثامن فی سرطان الانف سرطان بالفتحات لسان ترکیده
حیوانات بحریه‌دن بنجه دیدکلری حیوانه تسمیه اولنور اصطلاح اطباده بر ورم
صلب مستدیر مع وجع وحرقة وضربان ایله تعریف اولنور یعنی انف وشفه وحابن
امثالی اعضاده بر ورم صلب وموجع وضربانی ظهور ایدر مستدیر الشکل اولوب
اطرافنده ارجله مشابه عروق کثیره اولمغله کذلک لونده سرطان نهریه تشبیه
اولنوب سرطان تسمیه اولنمشدر **السبب** سرطانک سببی عند القدما سودادر
لکن دمک عکرصی اولان سودادکلدر بلکه دمده صفرانک یاخود مادهٔ صفراویه‌نک
مختلط اولوب احتراقندن حاصل اولان سودادر اما عند المحدثین وقتاکه دمک
فضله‌سی لسبب من الاسباب محتبس اولوب منطفی اولمدیغندن یاخود تعفن و
فساده مؤدی اولمجی ماده‌نک مخالطه‌سندن فی الجمله فساده متوجه اولوب تعفندن
ناشی آنده اجزاء رقیقهٔ حامضهٔ ملحیه طیران ایدوب مشارکی یاخود من وجه
مناسبی اولان عضوک غذاسنه متشبث اولور وغذایی مزبور عضوده منعقد
اولوب باقی قالمغله عضوده برخدر مشاهده اولنور بعده مرور مدتله آنده مختفی
اولان ملح حامض عصیانه توجه ایدوب طبیعت زرنیخیه کسب ایتمکله اطرافنی متآکل
اولوب مواضع متآکله‌یه منصب اولان مواد غذائیه‌یی منعقد ایده‌رک بر ورم مدور
احداث ایدر وماده‌نک مزاحمه وعصریندن موضع مأوفده موجود اولان عروقه
دمک جریانی منعدم اولمغله ورمک اطرافنده اولان عروق ممتلی وظاهر ومزاحمهٔ دمدن
اسود اللون کوریلور **العلامات** سرطان خفی‌نک بلنمسی مشکلدر زیرا آحص وباقلا

قدر

قدر ورمک ظهور ایدوب صورت مخصوصه‌سی بوقدرکه آندن معلوم اولمز مکرکه
اسباب خارجیه تقدم ایتمدن تصکره عضوده خدر حس اولنوب ورمک ظهوری تمکله
استاد مجرب تفطن ایلیه اما ترائده کلدکده ظاهر اولور زیرا ورم مزبور عرضا
تزاید ایدر واسود اللون یاخود ادهم ومدور وصلب اولوب اطرافنی عروق
سودا احاطه ایتمکله شکلی سرطانه مشابه اولور کاه اولورکه موجع اولیوب
بعد العصر موجع اولور **العلاج** سرطانک علاجنده اولا لازم اولان ادویهٔ
زیبقیه ایده‌لر مثلا ادویهٔ زیبقیه‌یی خلاصهٔ صربق ایله ترکیب ایدوب ویره‌لر
ازجمله خلاصه صربق نصف وقیه زیبق حلو ایکی درهم لبن اللؤلؤ بر درهم
ورق الذهب نصف درهم اخذ ومزج اولنوب حبلر اولنه مقدار استعمالی
ثلث درهمدن نصف درهمه وارنجه اکر معده‌ده مواد لزجه‌دن امتلا حس
اولنورسه مقئ ویرلمک دخی محمود حدر بعده مادهٔ منعقده‌یی تحلیل وآنده اولان
ملحیت اکالیه‌یی اصلاح وطبیعت زرنیخیه‌یه توجهدن منع وعضو ماؤفک
بسلنمه‌لرینی تفتیح ایدیجی ادویه نشا قریبه مراجعت اولنوب ازجمله براکلسوسک
تعلیمی اوزره عمل اولنان زیبق معرق منافع مذکوره‌یی افاده‌ده غایت مجربدر
کذلک انتیمون معرق المشتری وسکر الزحل ولبن اسرب امثالی کونده ایکی
یاخود اوج دفعه استعمال اولنه طرطیر طرطار وصبغ انتیمون الطرطیری ومطبوخ
عشبه مغربی وعود الهنباق وچوپ چینی غایت محمود حدر بعده ادویهٔ موضعیه‌یه
مراجعت ایده‌لر ازجمله شوکران طری یاخود عنب الثعلب هاون اسربده دق
اولنوب اوزرینه لصق اولنسه سرطانک تزایدینی منع ایدر کذلک ماء الجیر
واسرب هاونده دق اولنمش سرطان نهری ومرهم سرطان غایت نافعدر وضماد
الاسرب لحنسیحت وضماد لحم البقر وضماد براکلسوس وضع اولنه پس ایمدی بو
محلده اجمالا سرطان انفک اسبابی ومعالجاتی بیان اولنمغله کفایت اولندی اکر
انواعنه وتفصیلنه واقف اولمق مراد ایدرلرسه کتاب ثالثک باب ثالثنه مراجعت ایده‌لر
الفصل التاسع فی بواسیر الانف بواسیر الانف لسان لاطینده
بین الاطبا پولیپوس تسمیه اولنور وصارقوماطس دخی دیرلر بر لحم غددی ابیضدرکه
داخل انفده نابت اولوب من غیر ورم مجرای نفسی تضییق ومنخرینی مسدود ایدر
بعضیسی اکمد اللون وبعضیسی احمر اللون وبعضیسی ابیض اللون اولور **السبب**
بوعلتک سببی اخلاط غلیظهٔ دمویهٔ بلغمیه‌نک دماغدن انصباب ایدوب کاه اولورکه
سودادن یادمدن جزؤ مختلط اولور **تقدمة المعرفه** صارقوما خبیر اولنان
لحم زائد اکثریا بسهولتله علاج پذیر اولور اما بواسیر الانف عسیر العلاجدر شویله
بواسیرکه بیشاق اولوب بیاض ویا احمر ویا بیاض ایله حمرتدن مرکب اولمز یسیر
العلاجدر کمد اللون اولان عسیر العلاجدر وسرطان حدوثندن خطر واردر
شولکه بوردون اوجنده یا وسط انفده متصل اولمز یسیر العلاجدر اما شولکه
اقصای انفده کوکلنمش اوله عسرت ایله علاج پذیر اولور زیرا علاج اولک
موضعه عسرت ایله واصل اولور **العلاج** ابتداء اسباب سابقه‌سی یعنی

اخلاط بلغمیه نك رأسدن نزولینی قطع ایدوب مرقق و مجفف غذالره وتلطیف تدبیر
واستفراغات کلیه وعکس ماده واستیصال وتجفیف رأس لازمدر سوء مزاج
باردهٔ دماغده مسطور اولان علاجلر جمله مناسبدر اکثر اطبا شهادت ایلدیلرکه
بومرضده تدبیر تجفیف ایچون مطبوخ غبا[؟]ههٔ استعمالی اولنه دیمشلر اما زیاده
تأمل لازمدر زیاده اجتناب اولنه تاکه بلغم ایله اخلاط حاده مختلط اولمغله
مطبوخ مزبور اول اخلاطی تهییج ایدوب بواسیر مزبور سرطانه منتقل اولمیه بعده
ادویهٔ کاویه ایله یاخود حدید ایله قطع ایتمکله لحم زائدی افنا ایدوب بعده
باقی قالان قرحه یی اوکلمغه سعی ایدرلر قابض ومجفف دوالر مناسبدر مثلا اوچ
دُرلو انارك تازه سندن برابر اخذ ایدوب کامل النضج اولنجه هاونده دق
ایدوب عصاره سن عصر ایدوب مرهم کبی اولنجه قیناده لر بعده بر بز ویاصوف
پاره سندن فتیل یاپوب مزبور مرهمدن ایچوروب کرارًا بورونه ادخال ایدرلر
بلا لذع قبض وتجفیف ایدر ورطوبات فضلیه یی افنا ایدر ولحم زائدی تلیین
وازاله ایچون صغر انجیننك ایلکی واشق ومقل کبیلری جمع اولنوب وضع اتمکله علاج
ایدرلر یاخود ماء الورد وماء عنب الثعلب بر روقیه ماولسان الحمل نصف وقیه کافور نصف
درهم شب محرق واسفیداج هر برندن ثلث درهم زنبق مصعد الحجمة اخذ اولنوب
مجموعی بر زجاجه وضع ومحکم چالقیوب حفظ اولنه حین احتیاجده محل مزبوره طلاء ایدرلر

الفصل العاشر فی الرعاف

رعاف بضم الراء لغت عربیده بوروندن
قانه دیرلر اصطلاح اطباده بوروندن قان آقمق معناسنه در وبو علت اکثریا سن صبیاده
تجاوز ایدنلرده واقع اولور اما عروضی کثیر وعلاجی عسیر اولان امراضدندر **السبب**
بومرضك سببی اکثریا ضربه وسقطه وکاه اولورکه دماغه بخارات حاده صعودندن
نشأت ایدر وکاهیجه عظم رأسك تحتنده اولان شبکهٔ مشیمیه وغشاء صلب
دیدکلری حجابك اجزاسی اولان عروق وشراینی مفتوح اولمسندن حادث اولور
یاخود رأس وانفده انفتاح افواه عروق واقع اولمغله حادث اولور یاخود دم ایله
صفرا مختلط اولوب حدت حاصل اتمکله دمی ترقیق وافواه عروقی تفتیح ایده سندن
حادث اولور وکاهیجه امراض حادهٔ عقیبنده حادث اولور وبویله اولان رعافه
رعاف بحرانی تسمیه اولنور واکثریا حمای محرقه وسونوخس واعضاء باطنیه ده
دماغ وکبد وغشالرده واقع اولان اورام حاره وجدری وقرانیطس وذات الجنب
وذات الریه وذات الصدر وصداع مفرطده بطریق البحران واقع اولور اکر یوم بحرانده
واقع اولورسه نفع عظیمی ظهور ایدر باخصوص ذات الجنبده غایت محمود وحسنه
وبعضی کره بومجلسده افراطله حجابه دوشوب مضطرب اولان کسنه لرده کمال
اضطرابندن ناشی رعاف واقع اولور وبعضی کره حوامله ووضع حمل اثناسنده
وصیحهٔ شدیده ایله فریاد اتمکدن وحبس بولدن دخی ظهوری کورلمشدر وکاهیجه
روایح حادهٔ استشمامندن دخی حادث اولورسه خالص کبی **العلامات**
بوعلتك علامتی اکثر علیلك انفنه بر حکه عارض اولوب رأسنده ثقلت واقع
اولمقده اکر بحرانی اولورسه علامتی امراض حاده نك ایام بحراننده حادث اولور

واکر

٨٧ واکردمك حدتی وشدتی ندن حادث اولمش ایسه قطره قطره قلیلاً قلیلا واقع اولوب
غایت دقیق اولمیسیدر واکر رعافك لونی اصفره مائل اولورسه علامت غلبهٔ صفرادر
واکر لونی رصاصی اولورسه علامت غلبهٔ بلغمدر واکر لونی کمودت ویاسواده مائل
اولورسه علامت غلبهٔ سودادر واکر امتلاء دمدن نشأت ایدرسه علیلك عروقلری
ممتلی ووجهی حمرت اوزره اولمقده وغلیان دمدن حادث اولان رعافك علامتی
صداع وحرقت وحرارت قوی وشدید اولمقده واکر انفتاح افواه شراییندن نشأت
اتمش ایسه جریان ایدن دم رقیق واشقر اولوب صچره مق ایله جریان ایدر
تقدمة المعرفة اکر بوعلت امراض حاده عقیبنده ظهور ایدوب بحرانی اولورسه
علیله خفت کلوب علتدن برؤ حاصل اولور علی الخصوص ذات الجنب وذات الریه
کبیلرده واقع اوله واکر صحیح مزاج کسنه لرده اعتدال اوزره رعاف واقع اولورسه
اول کسنه صداع وقرانیطس کبی علتلردن امین اولور اما اعتدالدن خارج
وافراط اوزره جاری اولورسه ردیدر زیرا بدنه ضعف ونحافت وروحه نقص و
قلت کلور وشیخ الرئیس ابن سینا بیورمشلر که نافع واعتدال اوزره جریان ایدن
رعافی قطع وحبسه سعی ایتمیه لر وضرر اولوب افراطله جریان ایدرسه قطع وحبسنه
تقید واهتمام لازمدر اکر افراط اوزره جریاندن صکره بشرهٔ علیله صفرت یاخود
لونی رصاصی یاخود کمودت عارض اولورسه قطع وحبس اولنسه دخی خطردن
خالی دکلدر واکر شبکهٔ مشیمیه وغشاء صلبه نك عروق وشراینینك انشقاقندن
حادث اولورسه اکثریا لا علاجدر محصل الکلام بای وجه کان افراطله جریان اتسی
خطردن خالی دکلدر ضعف کبد واستسقا وسائر امراضه مؤدی اولور وشیخ الرئیس
بیورمشلرکه کاهیجه رعاف شدیده مبتلا اولان کسنه لره علاج پذیر اولیوب سبب ممات
اولور دمك ابدانه قلت وکثرتنه بناءً علی التوالی یکرمی رطله وبعضیسنه یکرمی بش
رطله منتهی اولنجه صحت اوزره اولوب بعده فوت اولور دیمشلر **العلاج** بوعلتك
علاجنه مقیدی اولان طبیب لبیبه اولا لازمدرکه فکر عمیق ونظر دقیق ایله
ملاحظه ایدرك نظر ایده اکر رعاف بحرانی یاخود من غیر علة عارض اولمش ایسه
آنك تدبیرینی سقوط قوت وضعفی ظاهر اولمادقجه علاجه مباشرت اولنمامقدر
شیخ ابن سینا دیرکه جریان دم اکر درت رطله بالغ اولورسه افراط اولدیغی ایچون
البته علاجنه سعی اولنوب قطعنه تقید تام لازمدر اولا قیفالدن فصد ایدرلر
وبدنلرینك استعدادی یعنی دملرینك مرارتی سببی ایله مبتلا اولنلرك
مزاجلرینی اغذیه واشربهٔ مناسبه ایله اعتداله کتوره لر وقیفالدن فصد تدبیر تام
وعلاج ما لا کلام ایدر اما نظر ایده لر انفك قنغی دلوکندن جریان ایدرسه اول جانبنده
اولان قیفالدن فصد اولنوب طرحی دخی آز آز جمع لازمدر واکر انفك ایکی جانبندن
دخی جریان ایدرسه نوبت ایله ایکی جانبندن دخی فصد اولنور وبعضلر اکر رعاف
حرارت شدیده غلیانندن یاخود شراینك انفجارندن عارض اولمش اولورسه
علیله غشی کلنجه جریان دمی واجب کورمشلردر وبعضی رعاف امتلاء دم شدتندن
درکه طرلرینی آقدکثرت کیتی وردائت کیفیتی ایچون اویله اولان رعافی قطع

جائز دکلدر لوفی معتدل اولوب انتفاخ واحتلاء علامتی اولمز ایسه قطع لازمدر
ودخی معلوم اولدکه اکر امتلاء دم اولوب طمرلر طولو ولون حمرت تام اوزره اولورسه
رعافی قطع ایتمه لر اکر قطع ایدرلرسه امراض کثیره حدوثنه بادی اولور از جمله صرع
وسکته کبی وکاهیجه موت فجأیه سبب اولور زیرا مادهٔ امتلائیه فضاء قلبه
منصب اولوب وقلب دخی ممتلی اولور تخفیفدن مریض هلاک اولور اصطلاح
اطباده بوکا موت اسود تعبیر ایدرلر وبعضیلر کره عیلی ماء بارد ایله ابتن اتمکه
محتاج اولورلر رعاف صعب اولدیغی صورتده فصدک وحوجک کبی حجامتک دخی
لزومی واردر وعیلک تحت ثدیینه ومحل کبد وطحالنه واطراف سائره لرینه
قوری شیشه لر وضع اولنوب ساقلریندن حجامت ایتک لازمدر وشیشه لری
دخی فصد کبی طرف موافقه اوره لر وقولتوقی واو یلقلرینی الم وا ذیت ویره جک
مرتبه چوقجه کناری و یا انک مثللی نسنه لر ایله بند ایده لر لکن باغلمق مراد ایتدکلرنده
بو قاریدن ابتدا ایدوب اشاغه طوغری صاره لر قولتوغندن بکلرینه وبود لرینی
ایاقلرینه وارنجه باغلیه لر وحصیتینی رفق ایله چکمک دخی عجیب النفعدر وعلی
احمر اللون اولان اشیایه نظردن منع ایده لر دیرا صورة حمرا آنلرده هننده دسوخ بولنمغله
سیلان دمه باعث اولوردر عشلر بوندن صکره معلوم اولدکه رعافی قطع وحبس ایچون
مجرب اولنان دوالر یا شدید القبض یا شدید التبرید یا شدید التغلیظ والتجمید
یا شدید التفریه یاخود حادهٔ محرقه یا ذو الخاصه در یعنی زیاده قبض ایدیجی یاخود
صوغودیجی یاخود تتولیدیجی یاخود لزوجت و یریجی یاخود اعضایی یاقوب قوقلندیجی
یاخود بالخاصه طوتوجی در وادویهٔ مذکوره نک ایکیسنی یاخود اوچنی جامع اولنلر
انلردن قابضات رعافده انشاالله تعالی ادویهٔ مرکبه دخی مجرب ذکر اولنه دخی
مجرب ایله رز مجربین حکماء افرنجیه دن دیوریوس نام طبیب درکه قطع رعاف
ایچون بونک کبی برد وادخی کور مدم صنعتی بودر عفص نصف رطل بیت ابیض غسیل
اوچ وقیه اخذ وبربوطه ده احراق وتکلیس ایدوب بعد السحق البلیغ عمق انفه
نفخ ایده لر عجایب ومجربدر کذلک بو نفوخ دخی عجیب النفعدر صنعتی بودر مرجان
احمر ودم الاخوین وطین ارمنی وطین مختوم هر برندن ایکی درهم زاج محرق
ومجر الدم هر برندن ثلثان درهم جلنار مصری وبزر لسان الحمل وبزر بقلة الحمقا
وسماق هر برندن برمثقال خبث الحدید بر درهم اخذ اولنوب ناعماً سحق ونفوخ
اولنه یعنی بر قصبه ایله بورننه اوفوره لر یاخود بو نفوخ مجربی استعمال ایده لر
صنعتی بودر شادنج ودم اخوین قاطر برر بچق درهم زاج محرق ایکی درهم
مرجان احمر وصمغ عربی یارمیشر درهم اخذ وسحق اولنوب مصبه ایله انفه اوفوره لر
یاخود مرصافی وکندر ابیض وانزروت هر برندن ایکیشر درهم اقاقیا ولحیة التیس
بر بر درهم طین ارمنی وطین مختوم یارمیشر درهم اخذ وسحق اولنوب انفه نفخ
اولنه واطبای کیمیائیه عندنده قطع رعاف ایچون مشهور ومتواتر اولان ترکیبک
صنعتی بودر زعفران حدید القابض وشادنج عدسی ایکیشر درهم مرجان احمر و
طین ارمنی بر بر درهم زاج محرق یاخود تراب الزاج وقرطاس محرق هر برندن

ثلث درهم اخذ وسحق اولنوب انفه نفخ اولنه غایت الاتقان فی تدبیر بدن الانسان
نام کتابده مجربدر که اکر عینی محرافی اولان رعافده عروق ممتلی اولورسه کاهیجه فصد
اولنور حتی عکس مادهٔ اوله واکر رعاف حدت وکثرت صفرادن نشئت اتمش ایسه
هلیلهٔ اصفر وشراب الورد والکوترایله صفرایی اسهال ایده لر ودمک حدت ورقتینی
تعدیل اتمک ایچون ماء هندبا وماء نیلوفر وماء بقلة الحمقا وماء لسان الحمل وماء
حی العالم کبی امیاه مبرده استعمال ایده لر و یاخود ادویهٔ مذکوره نک شرابلرینی
استعمال ایده لر ومعاجینلردن مفرح صندلین ومعجون اللؤلؤ بارد استعمال ایده لر
وکاهیجه ادویهٔ مخدره یه محتاج اولنور شراب خشخاش وفلونیاء فارسی و
معجون الراحه کبیلری استعمال ایدرلر وبو شراب رعافی قطعده بزم مجربمزدر
دمک رقتینی تغلیظ ایدوب ثوران وغلیانینی منع وحرارتنی اطفا وتسکین اتمکله
رعافی قطع ایدر صنعتی بودر قشر خشخاش ابیض اون عدد صندل احمر وصندل
اصفر هر برندن دردر درهم اصل الجبا دبر وقیه ورق لسان الحمل ایکی قبضه عناب
یوز عدد عدس مقشر بر بچق وقیه زهر نیلوفر اون بش عدد ورد یابس اوچ درهم
بزر خس بشر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراحیله طبخ وتصفیه دن
صکره ایچنه قدر الکفایه سکر ابیض ضم ایدوب شراب قوامنه کلنجه تکرار طبخ وحفظ
اولنه صندل ایله طبخ اولنمش ماء الشعیر ایله بر وقیه مقداری حل ایدوب صباح
واخشام مداومه استعمال ایده لر وعلیلک جبهه سنه ماء الورد وماء لسان الحمل طلا ایده لر
یاخود طین ارمنی ایله خل الحاذق طلا ایده لر واکر دمک جریانی جانب کبددن واقع
اولورسه کبده اوزرینه بو ضمادی وضع ایده لر عصارهٔ هندبا وعصارهٔ عنب الثعلب
ودقیق الشعیر وطین ارمنی اخذ اولنوب ضماد ایده لر دبو معجون دخی غایت مجربدر
کلیاشکر ومربای سفرجل برر وقیه طباشیر هندی مرجان احمر وقرن ایل المحرق
هر برندن ثلث درهم خلاصهٔ ابنر بادیس نصف وقیه اخذ اولنوب شراب الورد
ایله معجون اولنه مقدار استعمالی اوچ درهمدر ماء لسان الحمل ایله استعمال اولنه یاخود
صمغ کهربائیة الزاج وقرص کهربا وقرص طین مختوم ولبن المرجان الوردی یی استعمال اولنه
ودخی قطع رعافده مجرب اولنان دوالردن حصیلو یعنی مجرب ایده لر از جمله قابضات الرعاف
اولان دوالر بونلردر عصارهٔ لحیة التیس واقاقیا وجلنار مصری وورد احمر وعدس
وعفص وورق علیق الکلاب وورق کثیری وورق سفرجل عصاره لری افیون
وکافور وبزر البنج وبزر الخس وورق خلاف عصاره لری کبی وغبار الرحا وغبار
کندر کبی وبونلر قابضات ومبردات ومغریات اولان اشیالردر فقتسی ممکن
اولورسه استعمال ایده لر ومحرقاتدن اولان دوالر زاجات وقلقطار کبیلردر لکن
ادویهٔ محرقه یی استعمالده احتیاط لازمدر حتی منخرینی یاره ایمیه ودو الخاصه
اولان دوالر عصارهٔ زبل حمار الطری رعافده عجیب النفعدر وعصارهٔ باد روج
وعصارهٔ نعناع دخی انک کبیدر پس ایمدی رعاف خفیفده یالکز سعوطات ایله
علاج اولنمق کافیدر اشیاء مذکوره دن ممکن الحصول اولنلری تحصیل اولنوب
سعوط ایده لر از جمله مجرب غیر نضیج کدبک تسمیه ایدرلر بش درهم عصاره سنی اخذ

ایدوب برمقدار اقاقیا ایله برحبه کافور حل ایتدکدن صکره برقطره انفه تقطیر ایدرلر
اما انلک مثللی مداواته مداومت اولنوب وقتاً بعد وقتٍ استعمال اولنمغه محتاجدر
وذکر اولنان اشیانک عصاره لری دخی مداومت ایله نافع اولور ونجاری سرکه ده
حل ایدوب انفه قلیلاً قلیلاً تقطیر اولنه کذلک جلنار مصری غبار ایدوب ماء لسان
الحمل ایله انفه تقطیر ایدرلر وبو بابده سعوطات مفرده ومرکبه اکثر من ان یحصی در
فتائل الرعاف بیت عنکبوتی فتیل ایدوب مرکبه مبلولاً انفه وضع ایدرلر یاخود
اول فتیله زاج محرق مسحوق اکرلر یاخود حولان هندی محرقی ماء بادروج ایله فتیل
ایدرلر یاخود غبار الرحا دقیق کندر وصبر وخل وبیاض البیض ایله فتیل ایدوب
استعمال ایدرلر وعلیک قفاسنی اطلیه مناسبه ایله طلا اولنه وامیاه مناسبه
ایله غسل ایدرلر سکود ومرسین یپراغی عصاره لرین ماء الورد ایله مزج ایدوب
جبهه ورأسه طلا اولنه التجربه نامق الحروف فقیر وزرآء کرامدن برینک برخدمتکارینی
مشاهده ایلدم که کندو رفقالرندن بری یوزینه خطاءً برطبانجه اوردیغی
شخص مذکورک بورنندن دم کثیر سیلان ایدوب ضعف کلکه باشلدی واقفه
واصل اولدی غمز وکتب حکماده تحریر اولنان معالجه لرک اکثرینی عمل کتوردک مفید اولیوب
اولمیوب وفات ایلدی جناب رب العالمین موحدلرینه صحت وسلامت احسان ایلیه آمین

الباب الخامس فی امراض الفم والشفتین واللثات وآفات المضغ والاسنان واللسان وهو یشتمل علی ستة اقسام

التشریح

معلوم اوله که حکماء متقدمین واطباء متاخریندن بعضی اصحاب تشریحک تحریر
وبیان ایتدکلری بودرکه انسانک وسائر حیوانک فملری ایکی دودق ووتد
ایکی دیش وبرلساندن مرکب برعضو نفیسدرکه غذانی معده یه وهو آنجه ماغد
واصل ایتمکله سبب صحت بدن انسانیه وحافظ روح حیوانیه ونفسانیه اولور
وحیواناتده صوتک ونوع انسانده تکلمک وعاسی یعنی صوت وکلام [illegible]
آنک ایچندن حاصل اولور بووصف شریفده وشفتین دخی برعضو لطیفدرکه
لحم وعصب وعضلدن مخلوق ومؤلف اولوب اثنای سکوتده اسنانی ستر
ایدوب حسن وجمال ملاحتی مشتمل اولدقلری فضیلت عند العقلاء معلوم ومعروفدر
وفایده خفیه جلیله سی وآخر واما فائده ثلاثه نی غایت ظاهر اولمغله آنی
بیان ایلمک فائده اولیسی اولدرکه فمی بعضی اشیاء مضره دخولندن ودائما
هواء اصابتیله یبوست حدوثندن حفظ وحراست اتمسیدر فائده ثانیه سی
اولدرکه حسن تکلم وتناول اغذیه یه وفمدن بعضی اشیانی طرد وبعضی اشیانی
جذب اتمکه یعنی امک ایله صورمغه اعانت اتمسیدر فائده ثالثه سی اولدرکه
اسنانیله مضغ اولنان غذایه هضم ایچون صورتدن وبروب اشیای صلبه نی
اصفرمغه معاونت اتمسیدر الحاصل شفتینده فائده ثلاثه موجوددر لکن
کلامک تمامی وتکلمک نظامی لسانه موقوف اولمغله انسان آنسز نطقه
قادر وبسط کلامه حاضر اولماز لهذا لسان کلامک تمامنه آلت اولوب
وتکلم آنکله حسن وزینت بولور پس امدی لسان برعضو شریف وبرپاره

لحم

لحم لطیفدرکه ایچنده اورده وشرایین وایچنده اعصاب عضلاتدن تکوین ومرکب
اولوب طولنده ایکی قطعه وبرغشا ایله مستور ومریه یه پیوسته اولمغله مرتب
اولمشدر وتحتنده ایکی عروق کبیره ثابت وبونلردن ایچنده عروق صغیره نابت
اولمغله حرکت لسانه سبب وبوترکیب ایله مرکب اولمشدر ودخی دیبنده ایکی
منفذ ایله بربارده لحم غده دخی مخلوقدرکه اکا مولد اللعاب تسمیه ایدرلر
دائما لسان اول منفذلرک اوزرینه متوجه ومایل ولعاب فم اول منفذلردن
جذب ایله حاصل اولور وفمده موجود اولان رطوبت لازمه یی تجدید وبو رطوبتیله
دائما تولید ایدر واسنان مضغ ایچون غذانی جمع وتقلیب وتخمیر وحلقومه
بلع ایچون لعاب مذکور ایله ترطیب وتدبیر ایدر ودخی معاون اسنان
وشفتین اولدوغندن ماعدا آنا فآنا فضلات دماغی کندی جانبنه جذب اتمکله
دماغی تنقیه وخواص خمسه باطنه یی تصفیه ایدر ومأکولات ومشروباتک
لذت وطعمنی ادراک لسانه موقوف واشیای حلو ومر وحامض وحریف آنک ایله
معلوم ومعروفدر فتبارک الله احسن الخالقین ودخی معلوم اوله که اکثر مصنفین
کتب طبیه اسلامیه ومؤلفین اطباء یونانیه ولاطینیه امراض فمی اقسام
ستهیه قسمت وهربر قسمنی بنچه فصول ایله ترتیبه همت ایتدکلری کبی
بو مؤلف فقیر دخی بوبابی اقسام ستهیه قسمت وهربر قسمنی بنچه فصول ترتیبنه
مباشرت ایتدم قسم اول فمه عارض اولان مرضلری قسم ثانی شفتینه عارض
اولان مرضلری قسم ثالث لثاته عارض اولان مرضلری قسم رابع آفات مضغی
قسم خامس اسنانه عارض اولان مرضلری قسم سادس لسانه عارض اولان مرضلری بیان ایدر

القسم الاول فی امراض الفم وهو یشتمل علی ستة فصول

الفصل الاول فی البخر

البخر بفتح الباء والخاء المعجمه وبالتحریک آغز
قوقوسی معناسنه در السبب بخرک سببی یا اسنانک یا لثه نک چوریوب
متأکل یاخود سطح فمده یا لثه ده قروح عفنه حاصل اولمسیدر وکاهیجه سوء مزاج
معده وکاه اخلاط متعفنه معدیه دن حادث وکاهیجه قروحات عفنه ریه دن
حادث اولور وبعضی کره مجموع حوالی بدنده اخلاط عفنیه تربیدا اولمغله
فمده رایحه کریهه ظاهر وهویدا اولور وبومعنا حمیات وبائیه ده مشاهده
اولنور العلامات اکر بخر اسنانک چوریمسندن یاخود قروحات لثه دن
اولورسه رؤیت ایله ظاهر اولور اما اکر سوء مزاج معده دن یاخود معده ده
اولان خلط صفراویتدن تعفننده اولورسه علامتی اثنای جوعده فمده مراره
وعطش مفرط واشتهاء قلیل اولمقدر واکر اطعمه بارده تناول اولنورسه ساکن
اولوب معده خالی ایکن زیاده اولمقدر واکر معده ده اولان بلغم متعفندن
ناشی اولورسه علیلک فمی بی لذت وبراقتده کثرت اولوب مأکولات ومشروباتک
طعمنی ادراک ایده مز ومعده نک صنکی وخالی اولمسیله بخرنده زاید ونه ناقص
اولوب مساوی اولمقدر العلاج بخرک علاجی اکر اسنان چوریوب
ولثه ده قروح متعفنه وار ایسه ابتداءً خل عنصلی ایله مضمضه اولنوب

لثه واسنانی تطهیر ایده لر بعده برمقدار قلیه یی خل عنصلی ایله حل ومزج لر
ایدوب اسنان و لثهٔ متعفنه یه طلا ایده لر اما اسنان صحیح الم اجد دوقلدیغی
احتراز لازمدر واکر چوریوب تعفن ایدن سن واحد اولورسه انک اخراجی
اعلا علاج اولماز اکر اخراجی ممکن دکل ایسه تدبیر مذکور ایله اصلاحنه سعی
واهتمام اولنه واکر بخر معده ده اولان عفونت صفراویه دن ناشی اولورسه
ابتدا نقوع حامض یاخود ماء رمانین وهلیلجات ایله یاخود نقوع مقویه و
مطبوخ فواکهه مثللی مسهلات صفراویه ایله استفراغ ایده لر بعده سویق الشعیر
وبطیخ اخضر وخیار تناول ایده لر واکر بخر معده ده اولان بلغم متعفنه دن ناشی
ایسه اولا شراب لیمون وسکنجبین وسفرجل ورمانینی استعمال ایده لر بعده ایارج
فیقرا وحب ایارج واطریفل غنوی کبیلر ایله بلغمی استفراغ ایده لر زیرا ادویهٔ مذکوره
مقطعات بلغم ومصلحات مواد عفونتدر رطوبتی ازاله و بخاری منع وحرارت
متعفنه یی تسکین ایدر شارح موجز نفیسی مرحوم ذکر ورق الآس و زبیب
احمر منزوع العجم علی السویه اخذ اولنوب بعد الدق والمزج عجین وجوز دوی
مقداری هر یوم استعمال اولنورسه ایام ثلاثه تمامنده تسکین بلکه بالکلیه
ازاله ایدر شیخ ابن سینا ذکر بو علته علیلی عصارهٔ فجل کبی ادویهٔ مفیده ایله
قی ایتدرمک معتد علاج اولمز و سببی دخی بخیرا عشدر ذکر اکر علیل یاطاجق وتنره
برمقدار فجل اکل ایلدسه بخر زائل اولور کتاب کامل الصناعه صاحبی ذکر مصطکی
وبزر جرجیر وتخم کشنوز علی السویه اخذ اولنوب بعد السحق سکر طبرزد ابیض
ایله معجون اولنوب اوچ کون کونده بر درهم مقداری تناول ایتمکله بخری بالکلیه
ازاله ایدر جالینوس فاضل زردالو تناولی ایتمکی غایت مدح ایتمشدر وده ذکر
اکر طرتا موجود اولمازسه یابسی منقوعا استعمال ایتمکله منافع عظیمی مشاهده
اولنور متاخرین حکماء یونانیه ومجربین اطباء افرنجیه بو علته معده یی اخلاط
متعفنه دن پاک ایتمک ایچون حب اغاوی یا استعمال ایدوب اوزرینه مطبوخ
افسنتین استعمال ایدرلر واغاویاتدن مرکب اولان معاجین وجوارشات
وحبوبات وسفوفات واشربه دنک مجموعنی استعمال ایدرلر ازجمله قرنفل
ودارچین وجوز بوا وقاقله وزرنباد وعود وآیرسا وقشر اترج وورق الغار
وانیسون ورازیانج وکزبره وکمون وکراویا ومصطکی ومسک وعنبر کبیلری
اخذ ایدوب قانون طب اوزره ترکیب واستعمال ایدرلر وبو علته فی زماننا
هذا بین الاطباء الاسلام مشهور ومجرب ومتداول اولان دوالردن بعضیلرینی
ذکر ایده لم ازجمله بو حب بر ترکیب عدیم العدیل وبر دوای بی مثلدر صنعتی بودر
قرنفل وجوز بوا بر درهم ورق الورد یابس ایکی درهم آیرسا نصف درهم
قاقله وعود ودارچین هر برینه ثلث درهم قرص غالیه سدس درهم
اخذ وسحق اولنوب لعاب کثیراء المحلول بماء الورد ایله حبلر اولنه وقت حاجتده
بر دانه سنی آغزه مضغ اولنمغله بخری ازاله ایدر کذلک بو حب دخی غایت نافعدر
هیل بوا وحب الهال وجوز بوا وقرنفل ودارچین وخولنجان هر برندن اوچ درهم

٩٠ ورد احمر یابس وصندل اصفر بشر درهم مسک تبتی نصف دانق اخذ اولنوب
بعد الدق ماء الورد خالص ایله عجین اولنوب حمصه مقداری حبلر اولنه **نوع دیکر**
طباشیر هندی وکبابه ودارچین وقرنفل هر برندن ایکیشر درهم عنبر اشهب نصف
درهم مسک خالص بر دانق اخذ اولنوب بعد السحق مقدار الکفایه ماء الورد
ایله مستخرج لعاب صمغ عربی ایله عجین وحبلر اولنه

الفصل الثانی فی سیلان اللعاب عن الفم سیلان لغهٔ عربیه ده
صو آقمق معناسنه در ولعاب بالضم لغهٔ عربیه ده آغزدن آقان صویه دیرلر وسیلان
اللعاب عرف اطباده آغزدن صالیا آقمسینه دیرلر واطباء یونانیه اصطلاحلرینده
بطسیا بسموس تعبیر ایدرلر بو بر علتدر که نوم حالنده وبیدارلیکن دخی ظهور ایدر
السبب بو علتک سببی فم معده ده مجتمع اولان حرارت ایله رطوبتدر زیرا
معده نک شانی غذایی طبخ ایلمکدر ومعده رطوبت غذائیه دن خالی اولماز ایلد ایچی
معده نک حرارت ورطوبتی فمدن خروج ایدوب سیلانه باعث اولور وکاهیجه
دیدان وحب القرع معده وامعاده حرکت کثیره لرندن رطوبت وفضلات بلغمیه
حرکت ایتمسندن **العلامات** بو علتک علامتی اکر سببی حرارة ورطوبتدن اولورسه
حالت جوع وخلو معده ده سیلان زیاده اولمقد وعند الیقظه بزاق وحال نومده
سیلانی کثیر اولمقد واکر سببی برودت ورطوبتدن اولورسه علامتی علامات
غلبهٔ بلغم وضعف هضم ولعابک غلظت ولزوجتی وفمک حموضتیدر واکر سیلان
لعاب حال نومده زیاده اولورسه معده نک زیاده حار اولمسنه دلیلدر واکر سببی
دیدان وحب القرع کبی حیوان موذیه اولورسه علامتی کیجه لره مخصوص اولوب
سیلان زیاده ونهارده قلیل اولمقدر **العلاج** بو علتک علاجنده طبیبه لازمدر که
نظر ایده اکر علت برودتدن ناشی ایسه حرارت ایله واکر حرارتدن ناشی ایسه
برودت ایله تدبیر وعلاج ایدوب اعتدال مزاجه سعی واهتمام ایده لر وهر اسبوعده
ایکی دفعه ادویهٔ منقیه استعمال ایده لر وتنقیه ایچون اطریفل استعمالندن غافل
اولمیه لر غایت نافعدر واکر علیلک بدننده علامت غلبهٔ دم وار ایسه باسلیقدن
فصد ایده لر ورب قابضه استعمال ایده لر رب سفرجل ورب تفاح ورب حصرم کبی
وبلغمدن ناشی اولان بر درهم هندبایی بر درهم جرشادق اولنمش بعد طعام
ایله معا اکل ایلمک یاخود مضغ ایتمک ایله فمده طوتمق غایت نافعدر بالکلیه
رطوبت بلغمیه نک سیلانی بر هفته ده قطع ایدر واکر دیداندن دخی ناشی
ایسه ادویهٔ سائره یه حاجت قالمز هندباء ایله ملح کافی ومجربدر ودخی
جوارشات حاره استعمال ایده لر کندر ومصطکی یی چلبخین ایله مضغ ایده لر نافعدر

الفصل الثالث فی قلاع الفم القلاع بضم القاف آغزده ولسانده
ظهور ایدن یاره لر وسوجه لردر که اکا قروح الفم وبثور الفم دخی تسمیه ایدرلر
وبین العوام الناس لسان ترکیده آغز اغرسی وبعضی کنار مملکتلرده اتراک
آغز یاشی دیرلر زبان فارسیده زخم دهن ودیش دهن تسمیه اولنور ولسان
یونانیه ده افطا وافطی وافطاس تسمیه ایدرلر وبو علتک انواع اربعه سی واردر

بعضيسي ابيض اللون وبعضيسي اصفر اللون وبعضيسي احمر اللون وبعضيسي اسود اللون
اولور **السبب** بوعلتك سببي اخلاط اربعه نك غلياندن وثوراندن واحتراقندن
حادث اولور ياخود برودت شديده نك غلبه سندن و ياسوداءنك استيلاسندن
نشأت ايدر اما اطفالده عارض اولان قلاعك سببي اطفالك فم ولسانلرينك پرده سي
غايت ملايم ونرم اولملغله برنسنه طوقنمه سنه متحمل اولماز قنده قالدي كه لبن رضيعه نك
مائيتي وبورقيتنه تحمل ايليه زيرا آنانك مائيتي وبورقيتي اطفالك فملرينه اذيت
ويروب قلاع غايرات ايدر وبعضي كره بوعلت عام اولوب اكثر خلقده ظهور ايدر خصوصا
كثرت باراندن ايلده صولر فاسد اولمغله **العلامات** اگر بوعلت بلغم مالحدن نشأت
ايدرسه علامتي بياض اللون اولور واگر دمدن نشأت ايدرسه علامتي احمر اللون
اولور واگر صفرادن نشأت ايدرسه وجع والم واضطراب شديد ايله اصفر اللون
اولور واگر اخلاطك احتراق شديده سندن نشأت ايدرسه اسود اللون اولور
تفرقة المعرفه اگر بوعلت يعني بوسوچله لر بربرينه متصل اولوب فم منتشر
ومتعفن اولورسه مرض آكله يه انتقالندن خوف اولنور وبلخاصه ناشي اولاني
عسير البرء ومدتي طويلدر واصناف اربعه نك غايت رديي اولاني اسود اللون اولاني
العلاج قلاعك علاجنده طبيعيه لازم اولان اولدركه اولا فصد واسهال ايله جميع بدني
پاك ايتمكدر واگر حضرده مانع وار ايسه حجامت ايله لر بعده علت حديد ايكن اوزرينه ادويه
كابضه وضع ايله لر مثلا ورد احمر وسماق وورق الآس و قشر رمان اخذ اولنوب ماء
قراحيله طبخ ومضمضه ايده لر واگر دمي ضيق ايچه اولق مراد ايدرلرسه بومطبوخي استعمال
ايده لر صنعتي بودر عفص اخضر واقاقيا وجلنار و دب قرانيا و ربّ ريباس وشمله
نبتي على السويه اخذ اولنوب ماء القراحيله طبخ ومضمضه اولنه ياخود ورق لسان
الحمل نصف قبضه ياخود احمر قبضه وقيه ماء القراح ايكي رطل اخذ اولنوب نصفي زائل
اولنجه طبخ وتصفيه دنصكره ايچنه نصف درهم كل ارمني وبودانق شب وضع
وحل اولنوب مضمضه اولنه ودخي رب قشر جوز رومي يي ماء مقطر قشر جوز رومي
ايله حل ايدوب مضمضه ايده لر غايت نافعدر ومعلوم اولدكه بوعلتك وقت تزايدنده
مضمضه لرينه سعد وجوز السرو ومرصافي زياده ايتك لازمدر وانتهاسنده
جوز بوا وقرنفل وقرص غاليه وضع ايده لر وبعضيلر بوعلتده روح الزاج ايله عسلي
مجربدر ديديلر واطباء افرنجيه دن بعضيلري بوماء مقطري مدح ايلديلر صنعتي بودر
عصارة حصرم ايكي بچق رطل قشر رمان وسماق وجلنار هر برندن بر رطل اخذ
اولنوب قدر الكفايه خل ايله نقع اولنوب انبيق زجاجيه ايله تقطير ايده لر وبو
مقطرك ايچنه نصف رطل شب واون ايكي درهم زاج قبرسي وضع وبه قرحه
وانبيق ايله تقطير ايدوب وقت حاجتده بر پنبه ايله قرحه نك اوزرينه طلا ايده لر
واگر فمده اولان قرحه لرينه حاصل ايدوب منفعتي اولمازسه اصل خطمي وبزر حلبه
وحب سفرجل لعابلري ايله مضمضه ايده لر وآچلدقده دياموروند وعسل الوردي
ماء الشعير ايله حل ايدوب مضمضه ايده لر وفمده اولان قروحاتك ادمالي ايچون
بومرهم غايت نافع ومجربدر صنعتي بودر جوز بوادن بر بچق درهم قرنفل بر درهم سعد

نصف درهم طين ارمني وبهمن احمر ايكيسندن ثلث درهم آيرسا ومرجان احمر هر بريندن ده
ثلث درهم اخذ وسحق اولنوب قدر الكفايه عسل الورد ايله مزج اولنه حين اقتضاده
قلاعه طلا ايده لر واسود اللون اولان قلاعه عفص وبورجق على السويه اخذ اولنوب
بعد السحق عسل ايله مزج ايدوب طلا ايده لر نافعدر وشب ايله عفص مسحوقي
ذروراً استعمال اولنسه جميع نوعنه نافعدر ديو اتفاق ايتمشلر ودخي معلوم اولدكه
اگر بوقرحه لرده رديت مشاهده اولنوب آكله خوفي وار ايسه بوماءي استعمال
ايده لر قروحات متآكلده محمد وحلدجي بين الاطباء افرنجيه دن بيلاطروس
طبيبكدر صنعتي بودر شب نصف وقيه زنجار وزاج وسلوكن هر بريندن بر
درهم شراب ابيض درت وقيه روح الشراب بر وقيه اخذ اولنوب ثلثي زائل
اولنجه طبخ وتصفيه اولنوب پنبه ياخود طاووق تليكي ايله يارهلره سوره لر
بعده لبن الماعز ايله مضمضه ايده لر واطباء يونانييردن آطيوس نام طبيب ذكر
فمده واقع اولان يارهلرك مجموعنه دماد اصل رازيانج عسل ايله مزج ايدوب استعمال
اولنسه باذن الله تعالى دفع ايدر وبونم مجربيمزدر وتراب الزاج وزاج محرق طلا
اولنسه غايت نافعدر ومعلوم اولدكه عليلي حميه ايتك لازمدر **الاحتراز** مريضه
واجبدر دكر مرادتي وزياده مالح اولان نسنه لردن جبن ولحم قديد و سمك
وبصل وثوم وبراصه مثلي طعاملردن احتراز ايدوب سماقلي طعاملر وانبرباريس
كبي شرابلر وفواكه دن سفرجل وتفاح وكمثرا وآلج وقرلجق كبيلرك خوشابني
وياخود كندلرني تناول ايده لر وشيخ الرئيس ابن سينا ذكر ايلدكه اطفالده عارض
اولان قلاعه ادويه خفيفه ايله علاج ايده لر بلكه يالكز زهر بنفشه ياخود ورد احمر
يابس ايله بر مقدار زعفران اخذ اولنور بعد السحق فملرينه ذر ايده لركافيدر كذلك
عفص وعصارة عنب الثعلب وعصارة بقلة الحمقاء اخذ اولنوب بعد المزج
پنبه ايله فملرينه سوره لر سببي ذكر شيخك بوكلامي صبيانه عارض اولان قلاعك
بياض اولان نوعنه مخصوصدر بوقسه اسود اولورسه لايق اولان مداوات
قويه ايله معالجه اولنمقدر واگر صبي حجامته متحمل ايسه ساقلرينه ايده لر اگر متحمل
دگل ايسه مرضعه سندن فصد ايدوب غداسني تخفيف ايده لر وصبيانك
فملرينه بوذروري ذر ايده لر صنعتي بودر بزر بقلة الحمقاء وطباشير هندي وكزبره
يابسه وجلنار وسماق وشب يماني هر بريندن ايكيشر درهم زعفران بر درهم كافور
ابيض بر دانق اخذ ومحكم سحق اولنوب بر مثقال مقداري فملرينه ذر ايده لر واگر اقتضا ايدرسه بر شيء ماء ...
الفصل الرابع في قروح الفم واورامها يعني داخل فمده شيش اولوب
يارهلر اولمقدر **السبب** بونك سببي ياداخلي ويا خارجيدر واكثريا سبب داخليسي
خلط صفراويه حادّه وياخود بلغم مالحه عفنه در وسبب خارجيه سي ادويه
زيبقيه ياخود ادويه حاده استعمالندندر وكاهيجه حميات محرقه رديه لر عقيبنده
عارض اولور **العلامات** اگر سببي داخلي اولورسه علامتي اخلاط كوده
معلوم اولنور واگر سببي خارجي ايسه يعني ادويه زيبقيه دن اولورسه
فمدن رطوبت سيلان ايدوب حركت اسنان واقع اولور واول دتبه اولورکه

برنسنه تناول ایلسه عظیم وجع ظهور ایدر **العلاج** بو علتک علاجی اورام سائره کبیدر
یعنی فصد واسهال ایله تنقیه لازمدر اولا رادعات وقابضات استعمال اولنه مثلا
دیامورن وعسل الورد ویاخود مطبوخ لسان الحمل ورب جوز رومی کبی دوالر استعمال
اولنه بعده محللات ایله عمل اولنه واکر ورم تفتیح اولوب مدة سیلان ایدرسه مطبوخ
تین ونخاله ایله مضمضه ایده‌لر وقروح لثه‌ده ذکر اولنیاجق دوالره مراجعت ایده‌لر
الفصل الخامس فی آکلة الفم آکله بر قروح خبیثه‌در که لسان و لثه
وبین الاسنان وسطح فمده حادث اولور **السبب** بونک سببی بر خلط عفنیهٔ
لذاعهٔ حریفه‌در وآکاله دکدکه دماغدن ویاخود سائر بدندن فمه منصب اولوب مواضع
کثیره‌یه منتشر اولور **العلامات** علامتی غائش وساعی اولوب زمان یسیرده
مواضع کثیره‌یه سرایت ایدوب یاییلور ورایحهٔ منتنهٔ کریهه‌سی وار در **تقدمة المعرفة**
بو علتک اکثر ادویهٔ قابضه واشیاء کاویه ایله اطرافه سرایتنی منع ممکن اولورسه
اندمال ممکندر والا عسیر الالتیام اولور دیمشلر زیرا فمده رطوبت لعابیه‌نک کثرتی وحرارتک
شدتی وفرطی اولدیغندن کذلک لسانک دوام اوزره حرکتی اولدیغندن
دواء اول محله قرار ایده میوب تأثیری ضعیف اولمغله التحامی عسیر اولور **العلاج**
بو مرض عاصیه‌نک علاجنده اولا لازمدرکه استفراغات ایله تمام تنقیه ایده‌لر
اولا فصد بعده مطبوخ افتیمون یاخود ادویهٔ زیبقیهٔ مسهله ایله تنقیه ایده‌لر
بعده خل حاذق وسماق ورب حصرم ایله ممزوجا مضمضه ایده‌لر واشیاء کاویه
ودواء قابضهٔ مجففه ایله مداوات اولنه که حتی اطرافنه منتشر اولوب یاییلمه‌سنی
منع ایده پس ایمدی بو مرضه بو دوایه معادل وبو علاجه مماثل بر دواء دخی اولماز
زیرا لحوم فاسدهٔ عفنه‌یی اکل ایدوب فرجه‌یی تنظیف ولحم جیده انبات ایدر
صنعتی بودر نورهٔ حیه درت درهم زرنیخ احمر وزرنیخ اصفر قلی واقاقیا
هر برندن ایکی درهم اخذ وسحق اولنوب خل خمر ایله عجین وقرصلر اولنوب
ظلده تخفیف وحفظ اولنه یاخود بو دوایی استعمال ایده‌لر صنعتی بودر قشر رمان
حامض وقشر رمان حلو هر برندن درت وقیه عفص وجلنار وشب یمانی
وقرطاس مصری محرق وعاقرقرحا هر برندن ایکی وقیه ملح هندی ونوامیس
مصری هر برندن بر وقیه اخذ ودق اولنوب خل حب الآس ایله عجین وقرصلر اولنه
اولنوب ظلده تخفیف وحفظ اولنه وقت حاجتده ذرورا استعمال اولنه باقی علاجاتی قلاع علتنده ذکر اولنمشدر اوراده نظر
الفصل السادس فی دخول الحیة فی الفم معلوم اولسونکه بو خصوصده یعنی
آغزدن قارینه یلان کیرمه‌سنده بین الناس اختلافات کثیره واقع اولوب
بعضیلر ممکندر وبعضیلر دکلدر دیدیلر وبعض کنار مملکتلرده ساکن اولان اتراک
ودهقانیانک ادراکی زعملرنجه صحیح ومشهوردر اما عند الحکما بو معنا مسلم
اولمادیغی علماء فن طبه خفی دکلدر وبو محلده مؤلف فقیر دیرکه بو بر خیال فاسددر
انجق حولیا‌یی مراقیانک عوارضاتندن بر قورونطیدر بو خصوصده خارجدن حیه‌نک
فمه دخولی ممکن دکلدر زیرا که انسان بلا مضغ بر لقمهٔ صغیره‌یی بلع مراد ایلسه
عظیم تعب ومشقت چکر وبعضی کره بوغلوق دینه‌سنه وارر بر لقمهٔ صغیره‌دن

بویله

بویله اویلجق بر قارش مقدارندن زیاده طولی اولان حیه حلقومدن کچنده
ایدنجه علیل هلاک اولمیوب نیجه ممکن اولور بهرحال بیدار اولنجق امر مقرردر وارباب
جنوندن بعضیلری ادعا ایدرلرکه بعض بوغازمدن نائم ایکن حیه ایچرویه دخول
ایتدی وکیمی مشاهده ایدوب دنجیدن اخذ ایتدم اما محکم طوته مادوم المعدن
چقدی ایچرویه آقدی دیو نیجه بونک کبی اوهام وخیالات فاسده نقل ایدرلر
وبعضیلر باشمده عسل ایله مملو بر کوپ وار دربکا قریب اولوب طوقنمز شکسته
اولور دیو فریاد ایدرلر وبعضیلر کندویی صغر طغی ایدوب احتیاسنه رجا ونیاز
ایدرلرکه بنی ذبح ایلکز بن غایت سمین ولحیم بر صغرم مسلمانلر بنی اکل ایلسونلر
حتی لحمم ضایع اولمسون دیو بویله خلط کلام ایدرلر وبعضیلری دخی بطنمده قوربغه‌لر وار
کیجه‌لرده بکا راحت ویرمز نائم اولدمم اوتروب چاغرر هر کیجه استماع ایدرم دیو
شکایت ایدرلر پس بو جملهٔ عوارضاتک حد ویایانی یوقدر مجموعی حولیاء مراقیانک
شدتندن ظهور ایتمسنه اشتباه اولنمیه واکر دیرلرسه که نوم ثقیله مبتلا
کسه‌لرک فمندن بطننه حیه دخول ایدوب آنلر دوغه‌سلر بعید دکلدر بو خصوصده
بز دیرزکه حیه‌نک فمدن بطنه دخولی ممکن اولسه دخی ادلهٔ اربعه ایله صنعت
آشنایانه معلومدرکه حیه‌نک بطنده حیاتی نیجه وجهله ممکن دکلدر قنده
قالدیکه بر مدة آنده برقرار اوله **دلیل اول** حیه معده‌یه داخل اولدقده معده‌نک
حرارتنه تحمل ایده میوب هلاک اولور اکر دیرلرسه حیه‌نک حرارهٔ غریزیه‌سی معده‌نک
حرارته‌سنک تأثیرینه مانع اولور هلاک ایده من بطنده اولان دیدانی هلاک ایده مدیکی کبی
بز دیرزکه دیدان بطنده متولد اولمغله اول حرارة ایله مألوفدر اما حیه خارجدن متولد
اولوب ایچرویه داخل اولدقده معده‌نک حرارتنه تنبیه حیاتی ممکن دکلدر **دلیل ثانی**
اکر دیرلرسه حیه‌نک حرارهٔ غریزیه‌سی اولمغله مادامکه حیات ایله دخول ایتمشیدی
حرارهٔ معده آنی بر مقدار حسته شکلنده ایدر لکن مرور مدة ایله اول حرارت ایله مألوف
اولور بز دیرزکه حرارهٔ معده ایله مألوف اولسه دخی ینه حیاتی متصور دکلدر زیرا
بو حرارتدن ماعدا معده‌ده هضم ایچون بر رطوبت حامضهٔ شدیده واردرکه ماء
فاروقدن زیاده قاطعدر حدیدی دخی قطع وحل ایدر پس بویله اولان حموضت قاطعه
حیه‌یی نیجه تحمل ایدر هلاکی امر مقرردر **دلیل ثالث** معلومدرکه حیوانات بریه‌نک
مجموعی بخار وهواء خارجیه ایله الفت واکل حیوانات بریه ایله مألوف اولوب
تحصیل صحت ایتمکله پرورش یافته اولان مزاجی باطنده اولان بخار وهوا واکل اولنان
غدا ایله تعیش وامتزاجی ممکن اولمادیغی اجلدن هلاک اولور کورمزمیسنکه حیوانات
بحریه بحردن خارجه خروج ایتسه هلاک اولور وبالعکس حیوانات بریه بحره داخل
اولسه اوله فی هلاک اولور **دلیل رابع** حیه‌نک لعابی انسانه زهر اولدیغی کبی انسانک
دخی لعابی حیه‌یه زهردر پس اغزی حیه کزدیره زهر اصابت ایده جک موضعه نیجه
دخول ایدر زیرا حس حیوانیسی آنی منع ایدر واکر دخول ایدرسه نیجه حیات
متصوردر اما دیرلرسه که بطنده حیه‌نک تولدی ممکندر بو قول بعید دکلدر زیرا شرب
اولنان میاه واکل اولنان نباتات ایله جائزدرکه نطفهٔ حیاتی موجود اولوب

اكل وشرب اولنمجق بر نيجه مدة ايله طبيعت آنى تعفين ايتمكله حيات بولدوب
اول موضعك مزاجنه مناسب مزاج ايله نشو ونما بولدوب شكل اصليه سنى اوزره
صورت ويرديسى ايدى بو خو بعضى تدابير وعلاج ايله اخراج ايلسك همان خروج
ايتدكى كبى هلاك اولور زيرا بو دخى ديدان وحب القرع وسائر داخلده اولان حيوانات
كبيدر پس ايدى بعضى مرضا يعنى بو علته مبتلا اولان اصحاب بعراقيانك جهدم لرنه
متولد اولان ديح سوداوى معده واحشالرنده بيلان كبى كرد وكثرت مرضى اغزندن
بطننه بيلان كيردى وسوسه سنه كرفتار اولورلرسه **العلاج** بونلك كبى
علتلره معالجه ايدن طبيب لبيبه لازم دركه قانون وقواعد طبه عارف وحيل فلاسفة
حكمايه كماليله واقف اولوب اولا مفتحات ومنضجات بعده مسهلات سوداويه ايله
بدنى تطهير وبعده احتقانات مناسبه ايله تنقيه دبو شرطه رعايت ايله تدبير
ايده لر انشاء الله تعالى برؤ حاصل اولور واكر عليلك سوداء وجنونى خوف ووسوسه سى
غالب اولوب ينه اولكى وهم وخيال فاسده برتاج وذاهب اولورسه ينه تدبير
اول ايله تكرار تدبيره شروع ايده لر لكن احتقان وادويه مسهله استعمالندن مقدم
بو حيه اخذ وبر قاح قطعه اولنوب عليله مسهل ويردكدنصكره بو طريق ايله آبريزه
وضع ايده لر لكن عليل واقف اولميه وقتا كه عمل اقتضا ايده عليلى اول آبريزه جلوس
ايتدروب تمام عمل ايده بعده بر لكنه دوكوب عليله اول حيه نك قطعه لرينى كوستره لر
حتى اول خيال فاسددن خلاص اولوب برؤ حاصل اوله باقى علاجات حوليا فصلنده
مفصلا بيان اولنمشدر اوله مراجعه نظر اولنه واكر حيه معده ده متولد اولمش ايسه علاجى
بعينه علاج ديدان كبيدر لكن عليله هر يوم ترياق اندروماخيس ومثروديطوس
استعمال ايتدوره لر وبو ماء مقطر بو علته عطية الهيه وموهبه ربانيه بر دواء تام
وعلاج ما لا كلامدر صنعتى بودر عصارة افسنتين وعصارة ورق الخوخ وعصارة
ورق سرخس هر بريندن ايكيشر رطل خراسانى نصف رطل برادة قرن الايل اوج وقيه
زهر الخوخ بر وقيه صبر اسقطورى نصف وقيه اخذ وبرانايى دجاجيه يه وضع ايدوب
مسدود الرأس امكنه حاره ده اوج كون واوج كيجه ترك اولنوب بعده قرع وانبيق
زجاجى ايله تقطير ايده لر مقدار استعمالى بر وقيه دن ايكى وقيه يه وارنجه ديدانك
وحيات وحب القرعك اخراج ايتمك ايچون لا نظير در ياخود بر درهم مقدارى
بزر سذابى محكم سحق وحستر بر اكل ايتدروب اوزرينه قشر شجر رمان حامضى
ماء القراحيله طبخ ايدوب مطبوخندن بر فنجان ايچه لر مجربدر ياخود بر مقدار خردلى
طبخ ايدوب مطبوخنه جزؤى نوآميس مصرى وجزؤى كبريت اضافه ايدوب
احتقان ايده لر عليلك مقعدندن قيء ايله خروج ايدر وبو طريقله اخراج ايتمك اسا ندر
وبعضيلر عليلك خوف ايتديكى نسنه يى اقرباسندن خبر آلوب اول نسنه ايله
عليلى تخويف ايده حه مريض فرار ايدر اولكسه دخى آردينه دوشوب شتاب ايتدوره لر
تا اول دنبديره وآزدكه مريض بى تاب اولوب دوشه ياخود بر طريق آخر ايله مريضى
بى تاب اولنجه شتاب ايتدوره لر بعده اياقلرندن باشى اشاغى صلب آغزنيك ترشو
لبن طبخ ايده لركه اول لبنك بخارى عليلك مقعدنه وبخار ورائحه لبن معده يه متصاعد

اوله

اوله اول آنى حيه جانب بخار ورائحه لبنه ميل ايدوب خارجه خروج ايلد

القسم الثانى فى امراض الشفة وهو تشتمل على ستة فصول

الفصل الاول فى تشقق الشفة وتقشرها وتبيضها

يعنى طوداق يارلمق وقابو قلنمق وبياض اولمق معناسنه در **السبب**
تشقق وتقشر شفه نك سببى بر حرارة غريبه دركه رطوبات شفتينى
افنا ايدوب تجفيف ايلر ياخود بر يبوست دركه تفرق الاتصال واقع
اولنور نته كم بالجى قوروسه پاره پاره اولور شفه ايسه غايت لطيف بر عضو در
اهوية حاره وبارده يه ملاصق اولمسندن حالى دكلدر پس بويله اولنجق تشقق وتقشر
واقع اولور ياخود سوء مزاج حاردن نشأت ايدركه حمياتده كثير الوقوعدر ياخود
معده ده واقع خلط بورقيه حاده دن متصاعد بخاردن حادث اولور ياخود
دماغدن نازل اولمغله حادث اولور وبياض شفه نك سببى ضعف هضمدن
حاصل اولان رطوبت بلغميه فجه سببيله واقع اولان دمك فسادندن ياخود
اعضاء رأس ووجهك حرارتى ناقص اولمسندندر ياخود ماكولات ومشروبات
قوة مغيره كركى كبى تغيير وغذاى صالح ايده ميوب رطوبت بلغميه حاصل
اولمغله بو علته باعث واعضاء رأسك مشاركتيله ضعف قوة مغيره دن
بياض شفه حادث اولور ديو اكر شفه احمر ناصع وباقى اللون ايكن آنده اثر بياض
ظاهر اولمق بو شبهه قوة مغيره نك نقصانندندر اكر ديرلرسه اعضاء باقيه نك
دخى بياضنه مشابهتى وكدورتى وار در ديرزكه اعضاء سائره ده بياضلق
ظاهر اولمز الا سبب اشتدادى اولميجه **العلاج** تشقق وتقشر شفه نك
علاجى اشياى قوابضه تجفيفه ايله در زيرا اشياى قابضه شقاقك جانبينى
بر بيره جمع ايدر ومجفف دخى اول موضعه وارد اولان دمى عقد ايدر آنك ايچون
اشياى قابضه ومجففه نافع اولور مثلا عفص ومرداسنج واسفيداج على السويه
اخذ وسحق اولنوب آغزده طوتمق غايت نافعدر واكر لعاب كثيرا ايله شفه لرى ترطيب
ايدوب اوزرينه اجزاء مذكوره يى ذر ايتسه لر حيا نافعدر واكر قنا وحنا ديدى
قطع ايدوب بر برينه سوكمك ايله حاصل اولان كوپكى شفه يه طلا ايتسه لر بوكا
معادل علاج اولماز لعاب بزر قطونا دخى نافعدر ابن ماسويه ديركه بو علته مبتلا
اولان كسته صباح واخشام سره ومقعدينى دهن بنفشج ايله تدهين ايلسه لر
غرارهيى زائل ايدوب مواد اول موضعلره منجذب اولورج نظير علاجدر ياخود ايكى
وقيه شحم الدجاجى ايكى درهم شمع ايله دوب ايدوب بعد التبريد ماء الورد ايله
كثيرا غسل ايدوب طلاء استعمال ايده لر وبو مرهم دخى بين الحجرين مشهور ومستعمل
صنعتى بودر عفص واسفيداج وخشخاش على السويه اخذ اولنوب مقدار الكفايه
شحم الدجاج ايله مرهم اولنوب استعمال اولنه وحرارة مفرطه سببيله واقع اولان
شقاقه عصاره حصرم وعصارة عنب الثعلب وصمغ عربى المحلول بماء الورد كبى
دوالر غايت نافعدر وبو مرهم دخى شقاق شفه نك جميع انواعنه نافعدر صنعتى بودر
لب حب سفرجل ودهن مصطكى برر وقيه شحم الدجاج ومخ ساق البقر هر برندن

نصف وقيه وسمن غير مملوح المغسول بماء الورد وعسل هر برندن اوچ درهم
اسفيداج ودهن اللوز حلو وترمنتين ابيض هر برندن ايكی درهم كهربا بوره درهم
اخذ اولنوب مقدار الكفايه شمع ابيض ايله صنعت اوزره مرهم اولنه ومتأخرين
اطبا افرنجيه دن بعضيلر ديديلركه اكر شفه ده بياضلق ايله تقشر ظاهر اولورسه
لائق اولان اولدركه ادويهٔ مسهله بلغميه ايله بدنی ودماغی تنقيه ايدوب رطوبت
بلغميه يی كركی كبی استفراغ ايدهلر بعده اخلاط بلغميه باقيه يی تلطيف وتحليل
ايدوب حرارة غريزيه يی انعاش وتقويت وبو حكمده سعی واهتمام ايدهلر وعليل
فمنده برمقدار كبابه كه بيكاه مسك ولسانيله تقليب ايتمكله نفع عظيمی
مشاهده ايدر واكر شفه نك تقشری زائل اولميوب برمدت باقی قالورسه شيء ما
نافعه دن مركب قيروطی استعمال ايله علاج ايدهلر مثلا شحم البط وشحم الدجاج وكثيرا
ولعاب سفرجل ولعاب خطمی ولعاب بزركتان كبيلر منفردا ياخود مركبا طلاء
ايدهلر زيرا كه لعابات عضوك اجزاء متفرقه سنی جمع ايدوب تقبضنی تليين ايدر
وادهان لطيفه ايله تسعيط ايتمك غايت نافعدر دهن ناردين ودهن خيری
ودهن ياسمين كبی وعليلك اغذيه واشربه سنی اصلاحه سعی واهتمام لازمدر
وبقولات وهر آبيس واول غذالركه لزوجت ودسومتلی اوله اجتناب ايدهلر
واكثريا غذا لوبيه بر ياشنده عنزك لحمنه قصر ايدهلر الشافی هو الله

الفصل الثاني في اختلاج الشفة اختلاج شفه بر علتدركه طوداقلر
سكرر وديترر السبب بو علتك سببی برمادهٔ موذيه دركه محلنه منصب
اولمغله بو علته باعث اولور زيرا سطح محله يرمنفصلدر وبرغشا كه بو ايكی سطحی
بربرينه اتصال ايتدرمشدر اول غشانك جسمی صلبدر پس جسم صلبك قاچان
برجانبی حركت ايتسه جانب آخری دخی حركت ايدر بو بيله اولنجق برمادهٔ موذيه
بصعوبت منصب اولدقده اول مادهٔ موذيه يی دفع ايتمك ايچون محله منقبض واخری
منبسط اولوب انقباض ايچون استعداد حاصل ايلدی بو بيله اولنجق شفه حركت
مختلفه ايله متحرك اولور واول اثناده تهوع وغثيان وفواق عارض اولور زيرا معده نك
حركتی مادهٔ موذيه يی دفع ايچوندر ياخود اختلاج شفه دماغدن اشاغی كلن
عصبك مشاركتيله واقع اولوركه دماغده اولان مادهٔ موذيه يی دفع ايچون حركت
انقباضيه وانبساطيه ايله متحرك اولمغله حادث اولور زيرا اعصاب دماغيه دن
زوج ثالثك شعبهٔ ثانيه سنه متصل اولديغی اجلدن ابتداء صرع ولقوه ده واقع
اولور وياخود رياح غليظه دن حادث اولور كه علت اختلاج جمله مفصلا ذكری سبقت
ايتمشدر كاهيجه عروق دقاقك دم ايله امتلا سندن حادث اولور يعنی دمدن
منفصل اولان رياح واجزهٔ مساماتك كثيف اولمغله تحليل اولنميوب بو علتك حدوثنه
باعث اولور العلامات بو علتك اكر حدوثی معده مشاركتيله اولورسه علامتی
تهوع وغثيان وفواق بلكه قیء واقع اولمقدر واكر حدوثی دماغده مجتمع اولان
مادهٔ موذيه دن اولورسه علامتی رأسده ثقلت وفمده رطوبت كثيره ايله علامت
مادهٔ بلغميه اولمقدر واكر رياح غليظه دن ناشی اولورسه علامتی اختلاج بحثنده

مذكوردر

٩٤ مذكوردر واكر امتلاء عروقدن واقع اولورسه علامتی علامات غلبهٔ دمده در
العلاج اختلاج شفه نك علاجی اكر علت امتلاء دمدن ناشی اولورسه قيفالدن
فصد وعليلك غذاسنی تقليل ومساماتی تفتيح ايدهلر واكر بو تدبير ايله دفع
اولمزسه اختلاج كلی بحثنده اولان تدابير كليه ايله علاج ايدهلر والله الشافی

الفصل الثالث في تقبض الشفتين التقبض بفتح التاء والقاف
لسان تركيده دريلوب برپره كلمك معناسنه دردر بين الاطباء اعضانك معوج
اولمسنه ودريلوب برپره كلمسنه ديرلر بو بر علتدركه شفتينه عارض اولور
السبب بو علتك سببی كاهيجه تشنج امتلائی وكاهيجه تشنج استفراغيدن
ناشی اولور وكاهيجه مولودی اولوب والده سی بطننده تولد ايدر تقدمة المعرفه
اكر بو علت تشنج استفراغيدن حادث اولمش ايسه لا علاج لردر واكر مولودی
ياخود تشنج امتلائيدن ناشی اولورسه ممكن العلاجدر العلاج اكر تقبض شفه
مولودی ايسه اولورسه علاجی اطليهٔ مناسبه ايله طلاء اولنوب بسط وتقويم وعقد
ايدهلر واكر تشنج امتلائيدن ناشی اولورسه اولا ادويهٔ مسهلهٔ مناسبه ايله استفراغ
اولنوب بعده ادهانات حاره ايله تمريخ ايدهلر باقی علاجاتی بعينه تشنج امتلائی كبيدر

الفصل الرابع في بواسير الشفة بواسير الشفه بر علتدركه شفهٔ
سفلی نك وسطنه عارض اولوب كمال يبوستدن شفه شق وخارجه منقلب اولور
بوكا عند الاطبا بواسير الشفه تسميه اولنور كاهيجه لون وصورتده فرصاده مشابه
وتوت احمر كبی اولور زبان فارسيده خرتوت تسميه ايدرلر السبب بو علتك
سببی دم محترقدن بر فضله دركه شعب عروقدن بين الجلد واللحم خارج اولور ياخود
وقت احتراقده ماده سنك غلظت وعفونتدن اجزاء حاره ولطيفه سنك تحليلی
اولمسيله حادث اولور وجهی دخی ظاهر اولمز زيرا سرطان كبی عضويت وحسی
باطل اولمشدر ياخود كثرت ماده سببيله مزاج عضوك فسادی مستحكم اولمغله
مجاريی اولان محلده واران غذای صالحی دخی فساده وكدری نوعنه تحويل ايتمسندن
حادث اولور العلامات بو علتك علامتی اولدركه عليلك شفهٔ سفلی سنده
يبوست غالب اولمغله وسطی شق وخارجه منقلب اولور وكاهيجه عنب الصغير
مقداری دنبه غلظت وكاهيجه لون وصورتنده كوده وبعضيلرنده فرصاده مشابهتی
ظاهر اولمقدر العلاج اكر بو علت فضلهٔ دم محترقدن ناشی اولورسه علاجی قيفال
وجهاركدن فصد ايدهلر بعده مطبوخ افتيمون ايله اسهال ايدوب شفهٔ عليلی
نشتر ايله شرط ونفس عضودن ماده يی استفراغ بعده دمی قطع ايچون نخل ايله
شفه يی دلك ايدهلر وبو عمل يكی حقامنه قائم اولور واكر بو علت جرم يه مشابه اولورسه
دنبه رحيد ايله تعرض اولنميه زيرا اول محلده شعبهٔ شرايين واردر قطع اولندقده
دمك احتباسی ممكن اولمز وشفه دخی معوج وقبيح المنظر اولوب تحكم عليله
فساد كلور پس لا بد بو علته علاج اولنديقده عدس وبابونج واكليل الملك وخطمی
ايله ومح بيض الدجاج ايله معمول مراهم وضمادات استعمال ايدهلر وبعضی كره
خبث الحديد ومرداسنج واسفيداج وزعفران وشب وشمع ودهن لوز ايله معمول

مراهم استعمال ایده لر واکر بو علت عتیق ومزمن اولورسه شفهٔ علیل خارجه
منقلب اولمش ایسه واجب اولان اولدرکه شفه یی طولنه شق ایتمکله نقص اولنوب
انقلابی جمع وبر خیط ایله قانون اوزره دکیلکدن صکره دمنی قطع ایچون ادویهٔ
قاطعة الدم ایله علاج ایده لر علاوه دم الاخوین وحجر حاطیطس کبی بعده مرهم ملحم ایله علاج ایده لر

الفصل الخامس فی اورام الشفة وبثورها

یعنی دوداقلره عارض
اولان شیش وسیولجه لردیمکدر ومعلوم اولدرکه حکماء عظام ورم هو غلظ
وانتفاخ یحدث فی العضو من فضل مادة یمدده ویملؤه عبارتیله تعریف اتمشلردر
وبو تعریف بعینه بثوره صادق اولمغله بثوری دخی اورام جنسندن عد اولنوب
کبر وصغر جهتیله متمیز اولور ایدی بثوره اورام صغار واورامه بثور کبار اطلاق
اولنور **السبب** اورام وبثور شفه نک سببی یا عضوک قوهٔ غاذیه سی ضعیف
اولمغله عضوه واصل اولان غذایی کمالده هضم اولمیوب آندن فضله قالور وفضله مزبوره
قلیلا قلیلا متزاید اولوب عضوده ورم احداث ایدر یاخود ماده نک عضوه انصبابی
شیخ جالینوس کتاب سوء المزاج المختلف اوچنجی بابنده دیرکه سیلان کثیره بر عضوه
توجه ایدوب ابتدا آورده وشرایین عظیمه یی ممتلی ایدر وبونلردن عروق صغاره
منصب اولوب بحسب وسعهم آنلری دخی ممتلی ایدر بعده دوام انصبابدن ناشی
عروق مزبوره ده تمکن ممکن اولمیوب بر مقداری افواه لطیفهٔ عروقدن وبر مقداری
منافس عروقدن مترشح اولوب فرج اعضاء قریبه یه منصب اولمغله تورم ایدر
وانصبابک سببی بدنده مادهٔ کثیره اولوب عضو ضعیف یاخود عضو اسفله متوجه
اولمقدر یاخود عروقک انسدادی در که منسد اولمغله آنده دم جریاندن مکث ایدوب
مجتمع اولور وآنلردن عضوه منصب اولور یاخود عروقک انفتاحیدر که یا عروقک
ضعفندن یا دمک کثرتندن یا حدتندن افواه عروقک انفتاحیدر یاخود ضربه وسقطه
امثالندن عروقک تفرق الاتصالیدر یاخود حقنه وحرافتدن وادویهٔ حاده و
حریفه وضعفندن ومتشنج اولان عروقک تأکیدیدر **العلامات** بو مرض غلبهٔ دمدن
ناشی اولورسه علامتی شفه ده حرارت وحمرت وتمدد ومداخه ووجع دائمی
وضربانی واکثریا صاحبنه حمی عارض اولمقدر واکر سببی اخلاط سائره دن ایسه
علامتی علامات اخلاط باقیه ایله استدلال اولنور **العلاج** اورام وبثور شفه نک
علاجنده اولا لازمدر که خلط غالبی فصد وحجامت واسهال ایله استفراغ ایده لر
وبعد التنقیة البدن محللات وقابضات دن اولان دواکر ایله تضمید اولنه حضض
وبابونج ودقیق الشعیر وماء الورد وعصارهٔ عنب الثعلب کبی کر ایله علاج ایده لر

الفصل السادس فی قروح الشفتین

القروح قرحه نک جمعیدر قرحه بالفتح
لسان ترکیده قلجدن وسائر اسلحه دن حاصل اولان جراحات وچبانلره ویاره لره
دیرلر وبعضی کنار ممالکده ترک باش برت تعبیر ایدرلر زبان فارسیده ریش
تسمیه اولنور ولسان یونانیده القوس دیرلر پس ایمدی قروح شفتیندن
مراد شفه لرده حادث اولان یاره لردر **السبب** قروح شفتینک سببی یا فاسد
اولمش دمدن یاخود بر خلط بورقیهٔ مالحه دن حادث اولور وبو علت اکثریا حمیات

عفونتده حادث اولور که اکابر عوام الناس اوچق تعبیر ایدرلر وکاهیجه حیوانات
سمیه نک لسعندن وکاهیجه علت افرنجیه دن وکاهیجه ادویهٔ ذیبقیه استعمالندن
حادث اولور واکثریا بثوردن تقیحندن حاصل اولور **العلاج** بو علتک علاجنده
طبیبه لازم اولان اولدر که اولا خلط غالب بدنی تنقیه قیفالدن فصد بعده
مطبوخ هلیلج ایله اسهال ایده لر بعده قروحی مرهم اسفیداج ایله یاخود مرداسنج
وعفص مدقوق ودهن حب مشمش وشمع ایله قیروطی ایدوب استعمال ایده لر
یاخود اسرب محرق ومرداسنج وبرد بنج ابیض علی السویه اخذ اولنوب مقدار الکفایه
شمع ودهن الورد ایله مرهم ایده لر وبو علتده مرهم الورد لابن ماسویه غایت نافع و
مجربدر منفعتی بودر وردا احمر ومصطکی بر درهم وقیته اسرب محرق نصف وقیه اخذ
اولنوب کفایت مقداری تر منتین وعسل ایله مرهم اولنوب مرداسنج محرق
ایله استعمال اولنه واطباء کبار ائمه علم مورقی تونسی سیبی قروح شفه نک انواعنه نافعدر دیدیلر

القسم الثالث فی امراض اللثات

وهو یشتمل علی خمسة فصول

الفصل الاول فی تأکل اللثات

اضمحلال لحم اللثات وفنائها ای لحم اللثة
المعراة اعنی دیشلک اتلری تلف اولمق وعریان اولمق سنادطوس نام حکیم دیرکه
لحوم لثات کاهیجه زیاده بیریوب مفرط اولدیغی کبی کاه اولور نقصان بولوب تلف
اولور دیشلر عریان قالوب متزلزل ومتزعزع اولور **السبب** سببی اخلاط
ردیه وحاده نک لثاته جاری ومنصب اولوب اکل اتمه سندن عارض اولور
العلاج بو مرضک علاجنده اولا اخلاط حاده نک ردیئتنی اصلاح ودمک
ما یقتضی اسهال وتصفیه ایدیجی دواکر استعمال اولنه مثلا مجوع عفان وغوتاغیا
وجلاء یا کبی بعده مکررا لحم تکوینه سببی وعمت ایده لر مثلا لبان ذکر وانزروت
ودم الاخوین هر برندن بر درهم اخذ اولنوب جمله سی سنون ایدوب لثاته ذرایده لر
وشیخ ابن سینا بو دوانک غایت مجربدر دیدی منفعتی بودر لبان ذکر ومصطکی و
زراوند مدحرج ودم الاخوین ودقیق الکرسنه وایرسا هر برندن بر درهم ناعما سحق
ایدوب عسل وخل العنصل ایله عجین ایدوب لثاته انکله تمریخ ایده لر دیمش یاخود
شراب الآس وکلنکبین مصبغی یا دمیش وقیته رب التوت ورب الجوز الرومی ایکیشر
درهم سفوف نکتین سمک الشبوط وبسطورطر وجوز بوا هر برندن ثلث درهم
اخذ ومسحوق اولنوب لثاته طلا ایده لر یاخود کلنکبین مصطکی بر وقیه مصطکی
ومرصافی ولسان وجوز بوا هر برندن ثلث درهم بربرینه خلط ایده لر یاخود
سعد ایکی درهم زراوند مدحرج وانزروت بر بچق درهم مرصافی بر درهم ایرسا
وطین مختوم ونشارهٔ قرن الایل یارمیشر درهم وورق الآس ووردا احمر بر قبضه
صندل ابیض واحمر بر بچق درهم شب محرق وجلنار ایکیشر درهم سنون ایده لر
وبونلردن بعضیسی ماء ورق البلوط ایله طبخ ایدوب مطبوخیله مضمضه ایده لر
یاخود سرطانات الحیة التی عدد اصل ارقطیون الکبیر بر وقیه بونلری هاون
حجرینده بولمچ کبی اولنجه دق ایدوب اون التی وقیه ماء زهرجبانوس ایله حل
ایدوب کتان بزندن عصر ایدوب آنکله اسنان ولثاتی غسل ایده لر یاخود

السفاقس وبهمن احمر وقشر شجرة الاجاص وهیوفاریقون هر بریندن نصف وقیه
اخذ اولنوب مقدار الکفایه شراب احمر ایله طبخ وتصفیه دنصکره مضمضه اولنسه
قورولیوس نام طبیب دیرکه بن بو دوایی تجربه ایلدم غایت نافعدر صنعتی بودر مرصافی
ومصطکی وشب هر بریندن بروقیه اخذ ومحکم سحق اولنوب عسل ایله مزج ایدوب لثاته سوریله زیاده نافعدر

الفصل الثانی فی تزاید اللثات واسترخائها

تزاید اللثات بو علتدرکه
دیش اتلرینه زیاده نمو حاصل ایدوب متزاید اولوب طواحین تسمیه اولنان
دیشلری ستر ایدر کما بین الاطباء الاسلام نمو اللثات والتحام علی الاسنان تسمیه
اولنور وبو فساده اطباء یونانیون پلادوردآطا تسمیه ایدرلر **السبب** تزاید
لثاتک سببی ماء جبنیة فاسده نک لثاته افراط اوزره انصباب وجریانندن
عارض اولور علی الخصوص لحم لثات کندی بالطبع رخو اولمغله کندویه منصب و
جاری اولان رطوبات فاسده واخلاط ردیئه یی سهولت ایله قبول ایدوب لحم زائد
حاصل اولور نته کم قروحات وجراحاته لحم جلد ستر ایلمیجه اول قروح وجروحه
لحم زائد حاصل اولوب کندکجه تزاید ونمو حاصل ایدر کذلک لحم لثات دخی جلد
غلیظ ایله مستور دکلدر انکیچون بالسهوله تزاید ونمو حاصل ایدر واکثر لحوم لثاتک
نمو وتزایدی خفیف اولوب ومن غیر عفونة اولورسه سهولت ایله ضبط ومنع
وتقویتی اولنمق ممکندر **العلاج** بو مرضک علاجنده لازم اولان اولدرکه اولا لحم
لثه نک تزاید ونموسنه مانع اولوب ضبط وتقویت ایدیجی دوالر استعمال اولنوب
بعده نظر اولنه اکر لثات متعفن ورائحهٔ منتنهٔ ثقیله ایله متنسم ومتنفس اولورسه
قوی مضمضه لر ایله غسل وتطهیر اولنوب لحم زائدی آکنا ایدیجی مسوحات وطلاآت
استعمال اولنه مثلا لحم زائدک نموسینی منع وقبض وضبط وتقویت ایچون ماء مبارک
شبتی ایله مضمضه ایده لر یاخود جلنار مصری وعفص وبسطورطه ومرجان احمر اخذ
اولنوب مطبوخ شب ایله مزج ومضمضه یاخود بو مسوحی استعمال ایده لر ورق حلقة
المحبوب مسحوق وورق السلیمه ونعناع وجمره وجوز بوا هر بریندن نصف وقیه
اخذ اولنوب مسوح اولنه وبعضیلر بو مسوحه سذاب ومرصافی یارمیشر درهم الحاق
ایتمکله عمل ایدرلر یاخود شب محرق بروقیه عسل صافی درت وقیه اخذ اولنوب
عسلی نار لینه ایله طبخ وتصفیه ایدوب واجزاء سحق قرجی ذرا ایدوب مسوح ایده لر
یاخود عسل جید ایکی وقیه خل الخمر بروقیه زهرة النحاس بر درهم شب ثلث درهم
اخذ اولنوب احمر اللون اولنجه طبخ اولنوب بعده ایچینه ورق الجرجیر وجوز بوا هر
بریندن نصف درهم قرن ایل الحدید نصف وقیه اخذ وسحق دنصکره الحاق ومسوح
اولنه یاخود مطبوخ جملة المعیق الجبلی ایله ملح محروق مکررا جس ومس اولنسه زیاده
نافعدر لثه دامیه وسیلاناته مجربدر کذلک مرجان احمر ورخام مسحوق دخی مرجحدر
یاخود بزر الورد وزاج قبرسی وشب ومرصافی ومصطکی وخل عنصلدن مصنوع
مضمضه غایت نافعدر یاخود بو مضمضه یی استعمال ایله کم مجرب بین اطباء افرنجیه
بینلرنده مشهور ومتواتردر صنعتی بودر ماء سلیمه وماء لسان الحمل وماء برو ینلا
وماء جرجیر الماء اخذ اولنوب ایچنه عفص وبسطورطه بر بر درهم سحق قاومنع اولنوب

مضمضه

مضمضه اولنه یاخود طوردمنتلا وقشر اصل اجاص بری وهیوفاریقون وسالویا ونعناع
هر بریندن قبضه اخذ اولنوب ایکی رطل خمر احمر ایله ثلثی زائل اولنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه
مضمضه ایده لر وبو ماء مطبوخ که حذاق اطباء وجراحین بینلرنده اسرار دن اولوب بعضیلر بینه
لسانا تفهیم وبعضیلر بیننده ستر ایدوب وبعضیلرینه اشارات وتلمیحات ایله تعلیم
ایتدکلری مطبوخ مجربدر صنعتی بودر کلنکبین ایکی وقیه کبریت الحی وشب غبیط
بروقیه بیاض یونانی وجمرة العرعر یارمیشر وقیه اسفیخ نجار الکبیر بر درهم
ورق هیوفاریقون واکلیل الجبل ولسان الحمل وسذاب وسالویا وفلسقوق هر بریندن
نصف قبضه اخذ اولنوب ایکی رطل ماء القراح وایکی رطل خمر خالص ایله عزل اولنوب
ربعی زائل اولنجه طبخ وانتهاء طبخنده ایچینه بروقیه زنجار الحاق ایدوب ناردن
تنزیل وتبرید وتصفیه ایده لر بعده بر رشیه صوف یاخود قطن لف ایدوب
مصبی یه غمس وموضع ماؤفه مس ایده لر یاخود بر کتان ویاخود قطن مبلولی موضع
ماؤفه وضع ایده لر بو بر ماء درکه لثات ولهات وحنک وحلق وانفده واقع اولان زرن
قروح مضره نک تجویعنه اودیمه نافع بر علاج تام ودوای مالاکلامدر واطباء یونانیان
اطیوس نام طبیب بو دوایی استعمال ایدایش صنعتی بودر شب محرق ولبان ابیض
ومرصافی علی التسویه اخذ اولنوب بعد السحق اولنوب عسل ایله خلط ومحل ماؤفه
طلاء استعمال اولنه بعده خمر ایله مضمضه اولنه کذلک بو دخی طبیب مذکورک ترکیبی
لحم لثات فاسده یی محو وازاله ایدوب عفونته مقاومت ایدر صنعتی بودر قلقندیس
غبیط اوج درهم اقلیمیا ایکی درهم اخذ وسحق وخل حاده ایله حرارت افتابده بر قاج
کون طبخ ایتمکله حل اولنوب بعده تجفیف وبنه سحق ناعم ایله سحق ایدوب لثاته
دلک ایده لر لکن بلع اولنمقدن زیاده احتراز واجتناب ایده لر وبعضیلر بو دوایی
استعمال ایدرلر شب وورد احمر بر بر درهم ملح مکلس ایکی درهم زعفران نصف درهم
اخذ اولنوب محکم سحق ایده لر بعده مطبوخ عسل ایله مخلوطا استعمال اولنه کذلک
بروقیه عسل الورد بر روح الزاج الخالص یاخود دهن الزاج ایکی قطره ممزوجا قروح فم
وقروح لثاته مامون الغائله بر دوادر یاخود جوز بوا بر عدد شب غبیط نصف درهم
بیاض یونانی وعصارة السذاب وعصارة الف ورقات وعصارة اطریلال بر بر درهم
عسل بروقیه اخذ اولنوب بر مره مزج ایدوب هر ایکی اوچ ساعتده بر دفعه مضمضه ایده لر
واکر قبل الطعام وبعد الطعام ماء القراح ایله حل اولنمش حب ایله مضمضه اولنسه بو علته اکسیر کبی بر دوادر لانظیردر

الفصل الثالث فی انفجار الدم عن اللثات

الانفجار بکسر الهمزه والفا
لغتده یاردلق واکمق معناسنه در واصطلاح اطباده سیلان وجریان معناسنه مستعمل
اولنمغله دیش اتلرینک قان آقمسنه انفجار الدم عن اللثات تسمیه اولنور واطبادن
بعضیلری نزف الدم عن اللثات وبعضیلری لثة الدامیه تسمیه ایلمشلر سنادطوس
نام حکیم دیرکه انسانک لحم لثه لری بالطبع رخو اولوب اوزرلری جلد غلیظ ایله
مستور اولمدوغی جهتدن امراض کثیره یه مستعد لردر بونده آکاه اولورکه انلردن
جریان دم ظهور ایدر **السبب** انفجار الدم عن اللثاتک سببی سبب اسباب
الکلیه نزف دمدن ماعدا جمیع اسباب عامهٔ مشترکه دخی سبب اولور وسبب نوعیسی دخی

يا رخاوت لثهٔ اسكوربوطي دركه زياده مفسد واكال لعاب تكوندن ناشي تأكل
عروق صغار ايله مقارن اولمسندندر ياخود عادت طبيعيه دن دينيتصرف طبيعتدركه
تهيئه واحضار ايلديكي دمي طبيعت كندي كندويه استفراغ وتنقيه اغمسندندر ياخود
جراح جاهلك بلا اهتمام قلع اسنان ايلمسندندر ياخود مادهٔ حريفهٔ اكاله ايله مخلوط
اولان دم اوبرده وشرايين لثه‌يي ممتلي ايدوب اندردن شعبات عروق صغاره منصب
اولمغله انشقاق وانفتاح افواه عروق واقع اولمسندندر ياخود دماغدن مولد حادهٔ
حريفه بطريق النوازل لثه‌يه منصب اولمغله لحم لثه‌لرك منحرق اولمسندندر حيضلرك
دم باسورلري منقطع اولمغله طبيعت عكس مادّه ايدوب لثه‌لردن جريانه باعث اولوب
دور ايله سيلان ايدر **تقدمة المعرفة** ابقراط فاضل غواجيس نام كتابنده ديركه
استطلاق بطنا صحابنك لثه‌لرندن سيلان دم واقع اولسه هلاكه منذردر زيرا كبد و
اجناس اعضاء عروقيه‌ده قوالرك ضعفنه ودمك فسادينه دلالت ايدركه دم حاد و
صديدي اولديغي حيثيتله اصحاب اسكوربوطيده مجتمع اولور پس اكر اول دم لثه‌لردن
جاري اولوب واستطلاق بطن دخي موجود اولدقده علامت موتدر اتمولريوس نام حكيم ديركه
اكر لثه‌لردن افراط اوزره جريان دم واقع اولوب ومقدار دخي كثير اولورسه اكثريا موته
انجرار ايدر اشقنقيوس نام حكيم ديركه اكر برمرضك ايام بحراننده عليلك لثه‌لرندن سيلان
واقع اولورسه اول مبتلا اولديغي مرضنه برء تام حاصل اولور بو مثللو سيلان قطع جائز دكلدر
زيرا بحرانيدر وينه حكيم مذكور ديركه لثه‌لردن مبالغه ايله جاري اولان دمك هلاك اولديغي
دخي دفعات كثيره مشاهده ايلدم **العلاج** انفجار الدم عن اللثات‌ك علاجنده اولا
واجب اولان اولدركه بو سيلانك سببي نه‌در اني معلوم ايدنوب بعده تدابير ومعالجه‌سنه
شروع ايده‌لر پس ايمدي بو علت اكر عوارضات اسكوربوطيه‌دن ناشي اولورسه همان انجق
اسكوربوط علاجنه مشغول اولمغله برء حاصل اولور واكر ابتدا ظهورنده صبغ الملك صحيح
العمل استعمال ايدرلرسه غايت نافعدر بلكه ادويهٔ سائره‌دن مستغني اولورلر وسائر ادويهٔ
اسكوربوطيه مرض اسكوربوطده مفصلا بيان اولنمشدر محلنده نظر ايده‌لر واسترخاء لثه‌لر
ايچون نحي بر اولنان دوالر دخي بو مقامده استعمال اولنور واكر انفجار دم دفع طبيعي ياخود
احتباس دم بواسيردن ناشي اولورسه علاجنه متصدي اولميه‌لر بلكه باقي قالمسي انفع
واسلمدر مكر كه وجوده افراط اوزره ضعف كله اول وقتده قطع ايده‌لر واكر انفجار دم قلع اسنان
سببيله ظهور ايتمش ايسه علاجي قلع اولنان اسنان موضعلرينه صبغ الزاج ايله مبلول
قطن وضع ايده‌لر زيرا سيلانات دمك مجموعنه بر دواء لانظيردر وعلاجي سريع التأثيردر
ياخود صمغ عربي وضع ايده‌لر بو دخي عجيب التأثير بر علاجدركه عزونتي سببيله جميع
انفجار دمي سدّ وامساك ايدر زاقوتوس اوسيطانوس ديركه تأكل لثه‌دن ناشي
انفجار دم لثه‌لره مبتلا اولمش بنچه كسنه‌لره ضماد جالينوس ايله علاج ايلدم سائر دوايه
حاجت قالمدي برء تام حاصل ايتديلر وبو علتده حذاق اطباء مجربين امرنجيه نك
اسرآردن عد ايتديكلري علاجلرك بردخي بو مطبوخ دركه صنعتي بودر طور مثلا ونسطور
اوچ درهم عفص تركي مدقوق نصف وقيه بزرخشخاش ابيض ايكي درهم اخذ ودق
اولنوب قدر الكفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دنصكره ايچنه ايكي درهم طين ارمني

وشيء

شيء قليل افيون ضم والحاق اولنوب مضمضه وغسول اولنه واكر بو علت انشقاق
وياخود انفتاح افواه عروقدن ياخود لثه‌لرك قوهٔ غاذيه‌سي ناقص ويا ضعيف اولمسندن
ناشي اولورسه سنونات قابضهٔ المعتبره ايله علاج ايده‌لر مثلا بو ضماد ضعف
قوهٔ غاذيه لثه‌يي ازاله ايدوب اسنان متحركه‌يي شدّ ومحكم وسيلانندن قطع ايدر
صنعتي بودر زبد البحر وشب يماني واقاقيا وجلنار مصري وسماق وعفص وقشور
الرمانين على السويه اخذ اولنوب ونصف جزء ملح اندراني ايله محكم سحق ولثه‌يه تضميد
اولنه بعده ماء الورد وسماق ايله مضمضه اولنه ياخود سماق وشب برر وقيه زر الورد
نصف وقيه ورق الآس ايكي درهم اخذ اولنوب ماء القراح ايله طبخ ومضمضه اولنه
ياخود شب محروق مصفا بالخل وملح الطعام اوچر وقيه زر الورد التي وقيه اخذ
اولنوب استعمال اولنه واكر دمك جرياني افراط اوزره اولوب قطع ممكن اولمزسه آخر الامر
فصد ايده‌لر ولحوماتدن اجتناب ايدوب غذالريني مزورهٔ قابضهٔ بارده ايده‌لر واكر
لثه‌لردن دائما دم رقيق سيلان ايدرسه بو دوايي استعمال ايده‌لر صنعتي بودر علم احمر
موزرق وعلم اصفر وعفص تركي وشب مصفا على السويه اخذ وخل حاذق ايله محكم
سحق وعجين وقرصلر اولنوب ظلده تجفيف ايده‌لر واقتضا ايتدكده بو قرصدن بردانه‌نك
مقداريني اخذ وسحق اولنوب آنكله لثه‌يي جيدا دلك ايدوب وبرساعت مقداري
على حاله ترك ايده‌لر بعده فمنه بر مقدار دهن الورد الوب برزمان توطه بو علته عجيب العمل
اولان دوالردندر على الخصوص لثه‌ده قروح عفنه واكله فم كبي علل مشكله اولنه وبعضي
جراح جاهل بو علته عملكي ايله عمل ايدرلر ايش خطاي عظيم اولدوغي عند العلماء فن
مسلمدر ومحققدر پس ايمدي بوكونه تدبيردن احتراز لازمدر **التجربه** رودونيوس
نام حكيم ديركه بر عجار كسنه نغاطاته مبتلا اولوب لثه‌لرندن جريان دم واقع اولوردي
بن آنكا بعضي ادويه ايله تدبير وعلاج ايلدكده محتبس اولوب مجاري بوله منعكس اولدي
متعاقبا بول الدم ظهور ايلدي وبوكا دخي حبس ايديجي دوالر ويردكده منقطع اولوب
ينه لثه‌لره عودت ايلدي وبو منوال اوزره بنچه ايام مرور ايليوب عليله صحت كلوب
نغاطات زائل اولنجه سيلان منقطع اولمدي **التجربه** اماطوس لوسيطانوس
ديركه بن فتي جوق كسنه‌لري مشاهده ايتدم كه سيلان دمه معتاد اولمشلر ايديكي
وبكا علاج ايچون نحالريني عرض ايتدكلرينده سؤال ايلدم كه لثه‌كزدن جريان دم
واقع اولمدوغي وقتده رأس كزده ثقلت ايله وجع وارميدر وآردر ديديلر وقتاكه سيلان
واقع اولدقده اول ثقلت ووجع اولمز ديدكده بلي اولور ديديلر پس ايمدي سنه علاجي
طبيعت ايده بور بكا حاجت يوقدر ديدم **التجربه** زاقوطوس لوسيطانوس ديركه
صباغيندن بر كسنه حماي محرقه ايله مبتلا اولوب انك لثه‌سي سفلي سنه اولان عروق
صغاردن اوچ كون على التوالي جريان دم واقع اولديكه تمام تلثده جاري اولان دم
بر وجه تخمين بش رطل مقداري اولوب حمي محرقه‌سي مندفع اولوب برء تام حاصل اولدي

الفصل الرابع في اورام اللثات

يعني ديش اتلرينه عارض اولان شيشلر
انواع كثيره ايله متنوعدركه اورام بحثنده دخي بالمناسبه مفصلا بيان اولنمشدر **السبب**
ورم لثه‌نك سببي ياكثرت دمدندركه اوردة وشرايين عظمه‌يي ممتلي ايدوب وآنلردن

عروق صفاره منصب اولوب بحسب وسعهم امتری دخی ممتلی ایدر بعده دوام انصبابندن
ناشی عروق مزبوره ده تمکن ممکن اولیوب افواه لینیه عروقلن بومقداری ومنافس
عروقلن بومقدار مترشح اولوب اعضاء لثه یه منصب اولمسندندر یاخود ماده نك
کثرت وحدتندن یاخود طرطیرینه تندن انفتاح افواه عروق یاخود انشقاق عروق
واقع اولمسندندر یاخود بسبب السقطه دم جریانندن قالوب مجتمع اولمغله عضو لثه یه
منصب اولمسندندر یاخود مواد مودیه ضربه واکالرنك اول موضعه نزولی وانصبابندن
وکاهیجه رطوبت فضلیه دماغیه نك نزولی انصبابندن حادث اولور وماده سنك
حار وبارد اولمسی علامتلری ایله استدلال اولنور **العلامات** اکر ورم لثه کثرت
دمدن ناشی اولورسه علامتی لوننده حمرت ووجعی قلیل اولور واکر ورم لثه صفرادن
ناشی اولورسه شدید الوجع وعظیم الحرقه اولور و ورم قلیل اولور زیرا صفرا لطیفدر
ووجعی دخی قلیلدر ودخی ورمه ید ایله مس ایتدکده موضع یددن دم غائب اولور
وقتا که او زرندن رفع ید اتسه لر اول وقتده ینه دم موضعنه عودت ایدر زیرا صفرا
رقیق ولطیفدر واکر علیل اشیاء بارده دن برنسنه یی فمنه وضع اتسه اول
نسنه یی حرارت فم تسخین ایدنجه وزمك وجعی علیلك اضطرابی ساکن اولور
واکر ورم لثه رطوبت فضلیه دماغیه دن ناشی اولورسه علامتی لسره برمقدار
برودت ولوننده بیاضلق اولمقدر **العلاج** ورم لثه اکر دموی اولورسه علاجی
اولا قیفال ویاخود جهارکدن فصد ایده لر وعمور اسنانه تعلیق علق ایده لر بعده
مطبوخ فاکهه ومطبوخ هلیلهٔ اصفر ومطبوخ شاهتره کبی یاخود سائر مسهلات
مناسبه ایله بدنی تنقیه ایده لر بعده ادویهٔ بارده وقابضه عصاره ومطبوخلری
ایله مضمضه ایده لر مثلا دیامورون ساذج ودیامورون مرکب وعسل الورد وشراب
الآس ورب قشر جوز رومی کبیلری کرك مفردا وکرك مرکبا خل ایله مزج ومضمضه
ایده لر یاخود عدس مقشر وکزبرهٔ یابسه وجلنار مصری وحب الآس وصندل احمر
وفوفل وسماق کبی اشیای بارده وقابضه مطبوخلری ایله مضمضه ایده لر یاخود
رادع وقابض اولان عصاره لر استعمال اولنه مثلا عصارهٔ عنب الثعلب وعصارهٔ
لسان الحمل وعصارهٔ ورق الآس کبی یاخود بو مضمضه یی استعمال ایده لر صنعتی بودر
عصاره ورق لسان الحمل اوج وقیه عصارهٔ الورد الاحمر بر بچق وقیه دیامورون
ساذج بر وقیه عسل الورد نصف وقیه شب حکا نصف درهم اخذ اولنوب بعد المزج
مضمضه اولنه یاخود مطبوخ الآس ایله فاترا مضمضه اولنوب بزر الورد وسائر
اجزاء قابضهٔ معلومه ایله کبوس ایده لر واکر ورم لثه صفراء رقیقه دن ناشی
اولورسه علاجی مادهٔ صفراویه دن بدنی تنقیه ایدوب تعدیل مزاجه سعی ایده لر
مثلا مطبوخ هلیله وشراب الورد المکرر وسائر مسهلات صفراویه دن مناسب
اولان دوالر ایله استفراغ اولنوب بعده اشیاء مذکوره ایله مضمضه اولنه واکر
ورم زائل اولوب بردخی عودت اتمسندن خوف اولنورسه اصل عنب الثعلبی
خل حاذق ایله طبخ اولنوب مطبوخیله مضمضه ایده لر حتی لثه یه صلابت ومتانت
کلوب بردفعه دخی ماده منصب اولمیه واکر ورم لثه مادهٔ رطوبت فضلیهٔ

باردهدن

٩٨ بارده دن ناشی اولورسه علاجی اولا عسل ایله زیت مزج اولنوب مضمضه بعده
ماده سنی تلیین وقطع امتلا ایچون محللات استعمال اولنه مثلا بابونج واکلیل الجبل و
مرزنجوش وبزر حلبه وبزر کتان مطبوخلری ایله مضمضه اولنه وبعضی کره بلغمی دخی
استفراغه محتاج اولورلر واکر ورم اختلاطه کلورسه اصل السوس وتین الحیم
وسکنجبین عسلی کبی دوالر جمع ومزج اولنوب مضمضه اولنه واکر متقرح اولورسه
بو دوری استعمال ایده لر صنعتی بودر زراوند مدحرج وجلنار مصری وورد احمر
هر برندن نصف وقیه مرصافی وشب ایکیشر درهم دارچین وسنبل هندی
بر درهم اخذ وسحق اولنوب لثه یه ذر اولنه یاخود مصطکی وصمغ عربی واقاقیا
ولحیة التیس هر برندن سنر درهم زاج ابیض ایکی ثلث درهم مرهمی نصف درهم
اخذ اولنوب بعد السحق ذر اولنه واطباء افرنجیه نك معتمدلرندن عردیوس
نام طبیب بود وایی کندی تجربه سنده دیو تحریر ایدوب دیرکه جمیع اورام وقروح عفنه
سرطانیهٔ لثه یه کرك عتیق وکرك جدید اولسون برعلاج تام ودوای الاکلادر صنعتی بودر
حربق وزراوند طویل وطرطیر غلیظ وشب محروق وجلنار مصری وعفص ترکی علی السویه اخذ
دخی اولنوب عصارهٔ ورق الزیتون یاخود عصارهٔ استلو فندیه تودیع برمقدار عسل الورد ایله مزج اولنوب لثه یه ...
الفصل الخامس فی قروح اللثة ونواصیرها قروح قرحه نك جمعیدر وقرحه
بالضم قلح واسلحه دن حادث اولان جراحاته دیرلر اصطلاح اطباده اعضاء بدنیه دن
عضولیته ده مواد اکالدنك انصبابی سببیله عارض اولان انحلال اتصاله دیرلر
وشیخ رئیس ابن سینا دیرکه هر تفرق الاتصاله که متقیح اولوب برمدت باقی قاله قرحه
اطلاق اولنور وناصور دخی عند الاطبا قرحهٔ عتیقه دن عبارتدر یعنی جراحات متقادم
اولوب قرحه اطلاق اولندقدن صکره برمدت دخی مرور ایدوب انده برلحم صلب ابیض نابت
اولسه اکا ناصور تسمیه اولنور پس ایمدی قروح وناصور اللثة یعنی دیش اتلرینده حادث
اولان یاره لردیمکدر **السبب** بو علتلك سببی وعلامتی قروحات سائره کبیدر
العلاج قروح لثه نك علاجی قلاع علاجی کبیدر ادویهٔ مجففه استعمال اولنه واکر
قروح قوی اولوب رطوبت وصدیدی کثیر اولورسه ادویهٔ قویه دن اولانلره و آنلر ایله علاجه
محتاجدر واکر خفیف اولورسه ادویهٔ خفیفه کافیدر واکر قرحهٔ لثه متعفن اولورسه
علاجی بعینه آکله علاجی اولنور بعده ادویهٔ قابضهٔ منبتة اللحم استعمال اولنور مرصافی
وعفص ترکی کبی وناصیرك دخی علاجی آکله نك علاجنه قریبدر واکر علاجنده
عاجز اولورلرسه کی ایله عمل ایده لر یعنی بر میل بر پاره صوف عقد ایدوب زیاده
شدید الغلیان دهنه اول صوفی باطروب اول محله وضع ایده لر حتی آکله کی اولدوغی
فاسدی اسقاط والتحامه مانع اولان رطوبتی تجفیف اولنور **الاحتراز** غلیظ البان
وسمك انواعندن اجتناب ایده لر وماء سماق ایله فراریج وفواکه قابضه استعمال ایده لر

القسم الرابع فی احوال المضغ وآفات آلاته وهو یشتمل علی اربعة فصول

الفصل الاول فی احوال المضغ معلوم اولسون اغذیهٔ صلبه معده یه
وصول ودخوللرندن مقدم آغز ایچنده مضغ ایله تربیه اولنوب معده یه وصوله
وآنده هضم اولنمغه استعداد وقابلیت حاصل ایدر یعنی غذای اسنانك وتکسیرك

خرده لنمسی و لعاب ایله غدانك ممتزجاً بلع اولنمسی معده یه واصل ودن اصل اولنغله
و عایدۀ تحزیه‌سیله بالسهوله مختلط اولوب آنك واسطه سیله منهضم اولمغه مستعد
و قابل ایدکه قدما بو معنایه هضم اولك ابتداسیدر دیرلر اما لعابك اکثر اجزاسی
اجزاء مائیه در لکن رقیق و خفی بر مقدار حموضت طبیعیه ایله ممتزج اولمشدر
لهذا منقطع و مرقق اولوب آنده قوت تحزیه واردر اعنی بعد المضغ غدا ایله لعاب
ممتزج اولنق لازمدرکه معده ده اولان مائیۀ تحزیه‌یه دخولنه و آنکله امتزاجیه زیاده
استعداد حاصل ایدوب جیداً منهضم اوله دیرلر المعاب ایله مائیۀ مزبوره نك
کمال مناسبتلری و مجانستلری واردر حتی که بعض اطباء و اصحاب تشریح تفصیلی
اوزره بیان ایتمشلردر معلوم اولدکه بر پارچه کعکی لعاب ایله اصلاح ایدوب خمیره
الحاق اولنسه اکمالینه دك ایدوب خمیرمایه اولور ایمدی لعابك قوۀ تحزیه اولمغله
لعابك فائده اولیه‌سی اجزاء مائیه‌سی ایله غدانی تحلیل و اجزاء ملحیۀ حامضه‌سی
ایله ترقیق و تنفید ایدوب جوهر غدایه اختلاطی خمیره مایه الحاقی کبی اولوب
غدانی معده ده متخمر و کیلوس اولمغه مهیا و حاضر ایلیه بوندن ماعدا لعابك
فوائد ثانیه تعبیر اولنور درت فائده‌سی دخی واردر اولکیسی معده ده اولان
مائیه نك نقصانی تکمیل ایتمکله مائیۀ مزبوره نك بقاسنه و دوامنه باعث اولور
ایکنجیسی اطراف لهاة و حلقی ازلاق ایدوب اغذیه نك بلعنه سهولت ویرر اوچنجیسی
فم و لسانی ترطیب ایتمکله سرعت حرکتلرینه و تکلمه اعانت عظیمه‌سی واردر دردنجیسی
مواضع عطشی غسل و جلا ایله دوام عطشدن حفظ ایدر حاصل کلام غدا اغزده
ایچنده متربیه و هضم اولمغه جوهر غدانك مجرد مضغ ایله خرده لنمسی کفایت ایتمز
نتکه مجرد لعاب ایله بلع اولنمق کفایت ایلمدیکی کبی پس مضغ ایله خرده لنوب
لعاب ایله بلع اولنمق لازمدر حیواناتك اکثرینه اولدیغی کبی اما عصفور امثالی
بعض حیواناتکه آنلرده مضغ اولمیه غدا انلرك قانصه لرنده یعنی قورساقلرنده
تربیه اولنور ایمدی بو تربیه نك آفاتی یا لعابك نقصانندن یاخود فقداندن
یاخود مضغك تقصیرندن و تعذرندن حاصل اولور و مضغك تقصیر و تعذری
آلاتی مضغی محرك اولان عضلاتك یاخود فکینك آفتندندر کم بو فصل ثانیده آنی بیان ایلدم

الفصل الثانی فی آفات عضلات المحرکة لآلات المضغ و الفکین

معلوم اولدکه آلات مضغك محرك اولنسی عضلات صدغیه لر کذلك لحی و شفتین ده
اولان عضلدردر ایمدی طبیعتك آنلری جیداً و کما ینبغی تحریکی و استخدامی و عادت
اوزره ترتیبی و فکك اسفلی اعلی یه تطبیقی لازمدر اما کاه اولورکه بو عضلاتك
حرکتلرینه ردائت و فساد عارض اولور یا تشنج جهتندن یعنی انلرك تحریکی اولان
الیاف عصبیه زیاده ممتد و صلب اولوب فکك اسفلی اعلاسیه متصلاً باقی
قالور یاخود فالج جهتندندر یعنی عضلات مزبوره نك محرکی اولان الیاف
عصبیه مسترخی و لین اولوب فکك اسفلی بر آغزلق کلوب فکك اعلاسیه وصولی
ممکن اولمز لکن عضلات صدغیه نك تشنج و استرخاء عرضی نادر الوقوعدر اکثریا
تشنج کلی یعنی صرع و استرخاء کلی یعنی سکته ضمننده عارض اولوب علتین مزبوره نك

علاجی

علاجی ایله و عضلات مزبوره یه مناسب ادویۀ جزئیه ایله علاج اولنور کاه اولورکه
زیاده قهقها ایله ضحك ایتمکدن و مجرد عضلات مزبوره نك جرح اولنمسندن یاخود
بونلر امثالی اسبابدن عضلاته فساد و ردائت کلوب علتین سببنی ازاله ایدر مناسب
ادویۀ جزئیه ایله سائر اعضاده اولندیغی کبی علاج اولنور اما لحی و شفتینی محرك
اولان عضلاتلره فالج و تشنج عروضی سائر اعضاده اولدیغی تشنج و فالج عروضی کبیدر
ایمدی بو قسمده عضلات مزبوره منفرداً یعنی تشنج کلی و استرخاء کلی ضمننده اولمقسزین
تشنج و استرخاء عروضی کرلقوه و تشنج کلبیه ده اولدیغی کبی تشنج کلی و استرخاء کلی
فصللرنده مفصلا بیان اولنمشدر مراجعت اولنه **اما آفات الفکین** معلوم اولدکه
فکین و اسنانك هیئت ترکیب و نظام ترتیبنده اولان حکمت عجیب دندرکه بر نسنه‌یی
قوپرمق مراد اولندقده فکك اسفلی ایله چکوب ثنایاء و رباعیات تحتاً و فوقاً بر برینه
قارشو برابر ملاقی اولوب او نسنه‌دن هر نه مراد ایدرلرسه اجرا ایدرلر اگر برابر ملاقی
اولمسه‌لر بر نسنه اصرمق و مراد اوزره قوپرمق ممکن اولمازایدی اما آمنی دیشی تعبیر
اولنانلر ایله طعام مضغ اولندقده فکك اسفلی ایچرو میل ایتمك ایله ثنایا و رباعیات
سفلی ثنایا و رباعیات علیا ایله مقابل و موازی کلیوب فکك سفلی ایچرو طرفه میل
ایتمکله اضراس بربرینه مقابل دوشرلر اول جهتدن هر نه اولورسه سحق ایدرلر اگر اول
اثناده ثنایا و رباعیات بربرینه برابر تلاقی ایلسه‌لر اضراس بربرینه مقابل ایدمز
بو حالت فکینك ماؤف اولمسندندر پس فکینك ماؤف اولمسندن دخی اسنانك غدانی
مضغ ایدوب خرده لمسی ناقص یاخود ممتنع اولور و فکینك آفاتی یا خلع ایله اولورکه
فم منکشفاً قالوب قپامغی ممکن اولمز و خلع دخی ضربه و سقطه‌دن اولور و کاه اولورکه
زیاده اسنمکدن بر آنده فم غایة الغایه منکشف اولمغله خلع واقع اولور علی الخصوص
بو حالده ضرب و لطم واقع اولور لا علاج لر اولور کذلك اطراف لهاتده اولان غده لرده
فلغمونی یاخود سائر اورام ظهوری فمك انکشافنه عسرت کوتورر کذلك کاه اولورکه
ورم اصل الاذن دخی فکك حرکتنی منع ایدر کاه اولورکه فکك تغذیه‌سی قلیل یاخود ناقص
اولمغله مضغ نقصان اوزره اولور کذلك دم فاسد اولوب یاخود دمه مواد طبریه
ممتزج اولمغله عظم فك و عظم صدغینك مابینلری ممتلی اولوب فکك حرکتنی منع ایله
بعضی کره بو صورت اسکوربوط علتنده واقع اولور دیو سناردوس تحریر ایتمشلر معلوم
اولدکه فکك حرکتی افلق اوچدر برنسی نقصان و برنسی بطلان و برنسی فساددر
اما بطلان و نقصانی ذکر اولندیغی وجه اوزره هر قنغی علتدن اولورسه سببی اولان علتی
علاجی ایله علاج اولنور اما فسادی که صریر الاسنان تعبیر اولنمشدر ان شاء الله کما ینبغی فصل آتیده بیان ایدرز

الفصل الثالث فی تشریح الاسنان

معلوم اولدکه عدد اسنان امرد بالغ
ایله اکثر انساننده اوتوز ایکی اولوب علوی و سفلی اون التیشر اولمق اوزره ثابت
و مجموعی بحسب الاوصاف اقسام خمسیه منقسم اولمغله ثابت اولمشدر اولکیسی ثنایا
ایکنجیسی رباعیات اوچنجیسی انیاب دردنجیسی اضراس و طواحین و طواحین دخی
دیرلر بشنجیسی نواجذ تسمیه اولنور پس ایمدی بونلردن ثنایا تعبیر اولنان اوك
دیشلریدرکه کویا ایکی درتعی فوقانی و ایکی لولو نازنین تحتانی در رباعیات دخی

تنایادن صکره اعلی واسفلده ایکیشر دآنه جرملری عریض واوجلری تیز دیشلر درکه
قطاع دخی تسمیه ایدرلر زیرا اطعمه بونلر ایله قطع اولنور انیاب رباعیه نك جانبلرنده
فوقانی وتحتانی دیبلری غلیظ واوجلری سوری وتیز دیشلردرکه اشیای صلبه انلر
ایله شکسته اولدیغی ایچون انلره کسّاره دخی تسمیه ایدرلر وبو ذکر اولنان اسنان
اون ایکی عدد اولوب جمله سنك اصللری یکتا واکثر ناسده منتظما نابت اولمغله جوهر
نایاب کبی ظاهر وهویدادر اضراس اینا بدن صکره آلتده واوستده دردر دیشلردر
انلره لسان ترکیده آصی دیشلر دینمك ایله مشهور ودیبلری غلیظ واوجلری عریض
وخشین اولمغله سحق وطحن اطعمه ایله مأمور اولمشلردرکه انکیچون بونلره طواحین
دخی تسمیه ایدرلر بونلرك مجموعی اون التیدر وتحتانیلرینك فوقانیلرینك کوکلری
کثیردر مثلا اکر تحتانیسی ایکیشر کوکلی اولورسه فوقانیلری اوچر واکر تحتانیسی اوچر
اولورسه فوقانیسی دردر کوکلی اولور زیرا بونلرك اسنان سائره یه نسبت عملری کثیر
وفوق فمه آویخته اولدقلرندن اصول زائده ایله صورت پذیردر نواجذ اضراسدن
صکره اقصای فمده علوی وسفلی ایکیشر دانه جوهر بیهمتادر واضراسدن اصول و
رؤسده هر وجهله اقوادر واکثریا سن نموك وسطنده نابت واسنان حلم ایله تسمیه
اولنمقلری معروف وثابتدر وبعضی کسنه لرده نواجذ موجود اولمیوب مجموع اسنانی
یکرمی سکز عدد ایله معدود اولمشلردر واصحاب تشریحك بعضیلری نواجذی ذکر
ایتمیوب اضراسی هر طرفدن اونر اولمق اوزره اجمال وبینه اوتوز ایکی عدده ایصال
اتمشلر بعضیلر دخی حد البلوغ ظاهر اولدقلرندن اوتوز ایکینك غیری عد ایدوب
عدد اسنانی اوتوز التیدر دیدیلر سنارطوس نام حکیم اسنانك یکرمی سکز یاخود
اوتوز ایکیدن زائد وناقص اولمه سنده شك وشبهه یوقدر وایکی سنك بر برینه
اتصالینی وبعضیلرده بنجه سنك اتصال واتحادینی وبعضیلرده اسنانك فکین ایله
اتصال ایدوب متحد اولمشلرینی مشاهده ایلدك دیدی وهرودوس دخی کتاب
تسعه ده تحریر ایلدیکه بر وقتده برده قول باش ایله جنك اتمك اقتضا ایدوب سفر
ایلدك وقتاکه مقابل اولوب جنك وجدالدن صکره میدان مصافده اولان جسد
موتایی قالدرر ایکن بر کله کوردك مجموع اسنانی بکپاره در جمله اول کله نیکنسندن
جدا ایدوب نظر ایلدك فی الحقیقه مجموع اسنانی عظم واحددن مخلوق ایدی
وبونك امثالی امور عجیبه نك تفصیلی اوزره نقلنی مراد ایدنلر اسقنقیوسك کتاب
اولنه نظر ایده لر مفصلا بیان اولنمشدر وبو مؤلف فقیر دخی بنجه دفعه اسنانك فکین
ایله اتصالنی مشاهده ایلدك وبخصوصی قلع اسنانده مشغول اولان جراحان
واقف وواصل اولورلر زیرا اثنای قلعده اکثریا عظم فکدن بر قطعه اسنان ایله معا
منقلع اولور **فوائد اسنان للانسان والحیوان** معلوم اولاکه اولا فائده اسنان
بودرکه باعث صحت ابدانیه وسبب قوۀ حیوانیه وانسانیه اولان غذانك مضغی
ایله فمده ترتیب وهضمه مرورینه استعداد وقابلیت ویرن اسناندر فائده ثانیه
انسان ایچون جودت کلامه واجرای حروف ایدرك ادای مرامه اعانتی واردرکه
اسنانی تام کمسنه نك تکلمی نقصانلردن مبرا والفاظی شیرین ادا ایله کویا اولور

اما

اما اسنانی منقدم اولدیغی صورتده تکلمی خلل پذیر اولدیغندن ماعدا طبع سلیمه
آنك صحبتی عسیر اولور فائده ثالثه تلفظ وتکلمه اعانت واطعمه یه هضم ایچون
قابلیت ویردوکندن ماعدا دیشی فمده حفظ وسیلاندن منع ایلر فائده رابعه اشیای
صلبه دن بریسی اصرمق لازم کلسه انساندر علی الخصوص حیوانده سلاح منزلنده در
فائده خامسه الیه محتاج [illegible] عسیر اولان عقود داتی حل وکسری مشکل نسنه لری کسرده اعانت
تام ومکملدر فائده سادسه جمره انسانده حسن وبها ویروب عیب ونقصانلردن مبرا ایدر

الفصل الرابع فی احوال الاسنان واختلافات الاطباء فی حقیقتها

معلوم اولاکه آلات مضغك برجیسی دخی اسناندرکه جناب حق وحکیم مطلق اکثر نوع
حیواناته واشرف مخلوق اولان انسانده مضغ اغذیه ایچون اسنانی خلق ایلیوب
نیچه منافع جلیله ایله ترتیب وخواص عدیده وفوائد پسندیده ایله ترکیب ایلمشدر
پس اعدی بو محلده اسنانك خواص وفوائدینی تحریر ومادۀ تکونلرنده اولان اختلافات
اطبایی اجمالا تحریر اولنمق لابد ولازمدر ایمدی انسانك اعضا سائره لرینه نسبتا
اسنانه مخصوصه بعض احوال واردر اول احوالك اوّلکیسی بودرکه انسان دخی رحم
مادرده ایکن اعضاء مفرده ومرکبه لری جمله تکمیل وبو عالمه ظهور وبنجه ایام مرور
صکره دهانی اسنان ایله تسویل اولور اما مدت ظهور اسنانده اختلاف اطبادر ثابت
واکثریا شهور ستجه مرورنده نابت اولوب بعضیسنده تقدیم بعضیسنده تأخیر ایدر
دیدیلر ایکنجیسی انسانك وقت ولادتندن یدی یاشنه منتهی اولنجه ظهور ایدن
اسنان نابته سی ثابت وبعد مرور المدة بالطبع ساقط وتکرار یرینه نابت اولور اوچنجیسی
بو خصوص مذکور جمیع مدت عمرده موجود اولمیوب بعضی سنین ومدته مخصوص
ومعدوددر اما سائر اعضا بونك کبی دکلدر زیرا اعضاء مفرده دن بعضیسی آفت
پذیر اولوب منعدم اولورسه تکرار نابت اولماز شراین وعظام کبی وبعضی سنین
عمردن هرنه وقت اولورسه اولسون منعدم اولدقدنصکره تکرار ینه یرینه کلور
لحم وشحم کبی زیرا ضعیف ونحیف اولان کمسنك لحیم وشحیم اولمسی ولحیم وشحیم
اولان کمسنك نحیف وضعیف اولدیغی نمایاندر دردنجیسی اسنانك تکونی ایتدکی
ماده سائر اعضانك تکونی ایتدکی ماده یه مغایر واعضاء مفرده نك یکی منیدن ویکی دمدن
دکی ایکیسندن متولد اولدیغی عند الاطبا مشهور ومتواتردر بشنجیسی اسنانك صلابت
ومتانتی سائر عظمدن زیاده ایکی ینه کندویه اصابت ایدن الم ووجعدن المتألم
اولوب برودت وسخونتی حس وادراك ایدر التنجیسی وصغیر یعنی اعضاء سائره کبی
اولمیوب بر جانبی فکینده متصل وجوانب سائره سی درون فمده منتظم ومنفصل
وهربری بر نهال موزون ویا نشوه نمایه مرهون بر لؤلؤ مکنوندر یدنجیسی انلرك
اعتدالدن خارج نمالوینه ایچون مضغ اطعمه صلبه مانع واخراطیله نمالوب طویل القامه
اولمسی مقابلنده اولان سنك مفقود وضایع اولمسیله در سکزنجیسی اکرچه فی الحقیقه
سن شیخوخنده قصیر القامه اولمسی عیاندر اما اللرینی حتلکلو ومسترخی اولمغله بادیٔ
نظرده طویل کوروندکلرینی دخی نمایاندر طقوزنجیسی اسنانك فکینه اتصاللری
سائر مفاصله نسبت ایله قوی ومستحکمدر وبو دیته مربوط ایکی ینه بعضی سببدن

متزعزع اولوب حركت ايتدكي دخي محقق ومسلمدر وبو طفوز خاصه اسنانده موجوده
اولديغي محرردر وسائر اعضاده نابود اولديغي مقرردر **اختلافات الاطباء في حقيقة
الاسنان** معلوم اولهكه اسنان اعضادن معدوددر وظفر وشعرده اولان اختلاف
كتب قومده موجوددر اولكن بعضي اطبا آنلري دخي اعضا معدودهدن عد ايتمشلردر
اما كبار اطبانك كثري ظفر وشعر رأسي تشبيه بالاعضاء اولمق سمتنه كتمشلردر
اكابناء اسنانه مخصوص اولان احوالك بعضيني آنلرده بولنسه دخي امور مذكوره اسنانه
خاص اولدوغنه مخل واسنانك صكره دن نابت اولمسي اعضاي اصليه دن عد
اولنمسنه مانع دكلدر انجق عظم نوعندنميدر يوخسه عصب نوعندنمي داخل
ومادة تكونلري دمدنمي مخلوقدر يوخسه منيدنمي حاصلدر اختلاف اولنمشدر اطباء
متقدمين اسنانك عظم اولمسنه اتفاق ايدوب ديديلركه اسنانك جرمنده يبوست
وصلابتي وكسر وانحكاكه قابل وموضعنده طورركن حك اولنسه الم ووجعي ادراك
ايتمديكي عظم اولمسنه شاهد عادلدر واطباء متأخرينك بعضيلري اعصاب نوعندن
اولمسنه ذاهب اولوب ديديلركه اسنان حرارت وبرودتي ولين وصلابتي حس
وادراك ووجع شديد ايله مضطرب والحكة ايله التذاذ اولور مثلا حامضا يله
قماشر ومخدر اولور بو ايسه اعصابه مخصوص اولان اموردندر وبعضي
اطباء مذهب متقدميني ترجيح وتصحيح اسنانك عظم نوعندن اولمسني تصريح
ايليوب ديديلركه اعصاب دماغيه نك شعبه لري اصول اسنانه منتهي ومتصل
اولمغله حرارت وبرودتي ووجع وصلابتي حس ايدوب منفصل اولان عصبك
شعبه لريدر يوخسه اسنانك كندي ذاتنده حس وادراك اولمديغي مقرردر
وشيخ ابن سينا كتاب قانونك تشريح الاسنان فصلنده وليس لشيء من العظام
حس الا للاسنان فان جالينوس قال بل التجربة تشهد ان لها حسا اعينت به
بقوة تأتيها من الدماغ لتميز ايضا بين الحار والبارد ديمشدر وعلامه قرشي
بو قولك شرحنده ذكر ايدوب شيخ جالينوسه تقليد ايدوب ديديكه نوع عظامده حس
يوقدر الا اسنانده واردر بو قول ايسه خطادر زيرا اسنان كندي جوفنده واقع اولان
عصب ايله احساس ايدر يوخسه سنك حس يوقدر زيرا برسني كسر ايتسلر جوفنده
اولان عصب نمايان اولور قرشي عليه الرحمه جالينوسك دخل وتعرضني منع ايتمشدر
زيرا جالينوس اسنانه عظم دكلدر ديمكلري سوفسطائيدن قلمغله دخل وتشنيع
ايلمش لكن كندينك قولي دخي عين سقط وخبط غلط اولمغله استدلالدن سزا دكلدر
بالخصوص اكر اسنان عظم اولمسه لحم وعصب وياخود شريان وشعر اولمق لازم
كلوردي ديمش بو كلام ايسه غايت فاسددر زيرا اسنان عظم اولمق ايله اعضاء
مذكوره نك بري اولمق لازم كلمز حال بوكه عظم دكلدر ديديلر اسنان اعضاء مركبه دندر
ديديلر شيخ الرئيس ابن سينا دخي اعضاء آليه دن اولمسنه ذاهب وابو سهل المسيحي
وكبار اطبانك كثري قول شيخه راضي وراغب اولوب ديديلركه بر ديشه آفت
اصابت ايتدككه اول ديشك بعضي اجزاسنه فساد سرايت ايدوب بعضي اجزاسي
سالم اولديغي اكا دلالت ايدر وبو حالت عظيم الجثة اولان حيوانلرك اسنانلرنده

غايت

غايت نمايانددر وبو فقير اقوال اطبايي بربرينه ترجيح وما بينلرينده واقع اولان اختلافي
ومناقضه لريني تصحيح اكرچه جزم دكلدر انجق في الحقيقة اعضاء آليه دن اولمسي هر وجهله مستحسن كورنور والله اعلم

القسم الخامس في امراض الاسنان وهو تشتمل على تسعة فصول

الفصل الاول في صرير الاسنان بو بر علتدركه صاحبنك فك اسفلنه
حركت ارتعاشيه عارض اولوب اسناني بربرينه متصلا مصادمه ايتمكله آندن
بر صدا حاصل اولور وبو عارضه نك منشائي عضلات لحي يه تشنج عارض اولمقدر
لهذا بعضيلر بو علتي حركت تشنجيه تحرير اولنان موضعنده ايراد ايلمشلردر **السبب**
بو علت يا برودت خارجيه دن اولور وكاه اولور كه ديداندن دخي حادث اولور
نته كم صرير الاسنان في النوم صبيانه عروضي ديداندن اولديغي كبي كذلك تشنج
اشتراكيه دن دخي كثيرا عارض اولور نته كم محمومينه ناقض وقتنده عارض اولديغي
كثير الوقوعدر زيرا اشفاخ القلب اطرافنده اولان اعضاء غشائيه مشترك اولوردر
تقدمة المعرفة اكر سبب معلوم اولمقسزين بو علت مراهقينه عارض اولورسه
رديدر زيرا سكته وصرع حدوثني انذار ايدر كذلك حميات دائمه ده دخي
صرير الاسنان رديدر على الخصوص تشويش ذهن ايله معا عارض اولورسه **العلاج**
بو علتك اسبابي اولان علتك علاج ايله علاج اولنور لكن ادويه خارجيه دن
برو بلساني فقد علاج اولمز بو خصوصده كثيرا استعمال اولنور مجربدر
الفصل الثاني في وجع الاسنان معلوم اولهكه وجع اسنان بين عوام الناس
لسان تركيده ديش اغريسي واصطلاح عربده شوص وزبان فارسيده درد
دندان واطباء يونانيه ده اودونطالجيا تسميه ايدرلر **السبب** وجع اسنانك
سببي دماغدن نازل واصول اسنانه واصل اولان شعبه عصبيه نك سوء
مزاجيدندر وبو سوء مزاج دخي يا سوء مزاج حار ويا سوء مزاج باردر ياخود
عمور اسنانه بر ماده موذيه انصبابيله لثاتنده حادث اولان اورامدر ياخود بر ماده
مالحه حاده اكاله اصول اسنانه واصل وتفرق الاتصال واقع وحاصل اولمغله حادث
اولور ياخود معده ده بطلان وهضمده نقصان واقع اولمغله حادث اولور ياخود
دماغدن نزول ولثاته ياخود عمور اسنانه دخول ايدن نوازل حاره ويا بارده دن
نشأت ايدر ياخود رأسده متحلل اولان رياح غليظه نك اصول اسنانه منع اولمسندن
ياخود شدت برد هوادن ووفرت برودت مادن خصوصا بوزلو اشربه استعمال
اولنديقده وجع اسنانك حدوثنه باعث اولور واكثريا رطوبت عفنيه دن واخلاط
فاسده نك ابخره رديه سندن حادث واخراط يبوست وديدان اسنانه دخي باعث الم
العلامات وجع اسنان اكر سوء مزاج حاردن اولورسه علامتي اشياء بارده دن
متلذذ اولوب وجعي ساكن واجزاء حاره دن شدت بولوب المي متمكن اولوب
ورم لثه ايله وجه عيلده التهاب وحمرت والم ووجعي ضربان ونخلت ايله اولقدر
واكر سوء مزاج بارده دن اولورسه علامتي حمرت والتهاب وجهله اورام لثه نابود
واشياي بارده دن متضرر وحاره دن متلذذ ساكن اولمغله مطرود اولقدر واكر
اشتراك معده ايله اولورسه علامتي اكثريا اثناي طعامده وجعي ظاهر وبديد

وامتلاء معده وقوعیله کتکجه زائد وشدید اولور واکر ریاح غلیظه دن ناشی
اولورسه علامتی وجعك عدد ایله برجانبدن برجانبه مستقل واکر دوددن ناشی
اولورسه علامتی اسنانك متأکلیدر واکر لثه ده اولان اورام حاره دن ناشی
اولورسه علامتی اسنانك طولاً وجعی ممتد اولور واکر انصداع وانکساردن ناشی اولورسه
علامتی اسباب سابقه سینه نظر ایلدروه معلوم اولدکده وجع اسنان قننی خلطك
عصیانندن ناشی اولورسه علامتی اسنانك لوننذن ودهانك طعمندن استدلال
اولنور **العلاج** وجع اسنانك علاجنده اولا طبیبه لازم درکه وجع اسنانك سببی
مادیی وغیر مادیسنی معلوم ایده بعده اکر سوء مزاج مادی حاردن ناشی اولورسه
نظر ایده لر علیلك عروق عینی ممتلی ورأس ودماغدن ماده حاده اولوب وقتی سنك
تحملی (اولورسه) قیفالدن فصد ایتمکله ماده سنی اخراج یاخود عمود ماردسال علق یاذقنه حجامه
وضمیله علاج ایده لر واکر ماده سی اسافل بدنده ایسه شروطه رعایت ایتمکله باسلیقدن
یاخود لکلدن فصد ویاخود حجامت ایده لر بعده رطوبات فاسده یی اسهال ایله
بدنی ورأسی تنقیه وتطهیر بعده دماغه تقویت ونوازلی منع ایتمکله تدبیر ایده لر مثلا
حب قوقیا وایارج فیقرا یاخود مجوقان وغاریقون وغو نجیا ایله تنقیه ایده لر
ونوازلی منع ودماغه تقویت ایچون بوضمادی استعمال ایده لر صنعتی بودر تکلکا
ومرجان احمر ومصطکی وصمغ زیتون هر برندن بر ... وقیه اخذ اولنوب صنعت اوزره
ضماد اولنوب رأس علیله وضع ایده لر ویاخود مطبوخ فوکه وماء رمانینی هلیله
ایله اسهال ایدوب بعده ماء الورد ایله خل حاذق مزج اولنوب فمده امساك ایده لر
یاخود سماق ونزر الورد وشبی خل الورد ایله طبخ ایدوب فمده امساك ایده لر واکر
وجعی شدید اولورسه برجزء کافوری دهن الورد ایله فمده مسك اولنمغله وجعی
قطع ویاخود برقیراط مقداری اوداتوبی اصل اسنانه وضع ایتمکله تجربه اولنوب دفع
ایده لر یاخود خل حاذق ایله عصاره بنج ویاخود بومضمضه یی استعمال ایده لر
صنعتی بودر ورق الآس وورق الورد وبزر البنج وخس ولسان الحمل وورق البلوط
وطور مشلا علی السویه اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ وایچنه برمقدار روح الزاج
وبرمقدار عصاره عنب الثعلب ضم ایدوب مضمضه ایده لر واکر وجعی تحمل کداز
اولورسه بومضمضه یی استعمال ایده لر صنعتی بودر بزر البنج وبزر خشخاش واصل
خطمی وبابونج وورد احمر هر برندن بروقیه اخذ اولنوب بمقدار الکفایه ماء القراح
وخل ایله طبخ وتصفیه اولنوب مضمضه ایده لر واطباء افرنجیه بومضمضه یی غایت
مدح ایلمشلر صنعتی بودر نشاره عود الغیاق ایکی وقیه جفت البلوط واصل
لسان الحمل بر وقیه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراحیله طبخ وتصفیه
اولنوب مضمضه ایده لر واکر سوء مزاج باردن ناشی اولورسه بعد التنقیة الرأس
والبدن مواد بلغمیه تقطیع وتحلیل وادویه جاذبه ایله عمق اعضادن مواد
دمویه یی تجلیب وتسییل ایده لر مثلا فوتنج وعاقرقرحا وسعتر وفلفل وشیطرج
وزنجبیل کبیلری مفردا ویا مرکبا سحق اولنوب اصول اسنانه بونکله دلك
ایتمکله وجعی ترتیل ایده لر زیرا بونلر اخلاط غلیظه یی سینو نتلری ایله جذب

وتقطیع

وتقطیع وتحلیل ایده لر واکر تریاق اربعه یی یاخود تریاق اسنانی اصول اسنانه
امساك ایتسه لر وجع اسنانی قطعله بر دوا تام وعلاج مالاکلامدر اولور صنعتی بودر
جندبیدستر وخلتیت وفلفل وزنجبیل ومرصافی وذراوند مدحرج ومیعه وافیون وبنج
هر برندن علی السویه اخذ اولنوب عسل مقوم ایله عجین اولنوب بر پاره پنبه ایله اصول
اسنانه وضع ایده لر یاخود غایت پك پشمش صفاد البیضی اسنانه اوردقده وجعی دافع
وبزر بقلة الحمقا وکون وعاقرقرحا طبخ ایدوب مضمضه ایتمك غایت نافع دردیمشلر
واکر برد قوی اولوب وجع منقطع اولمزسه الات حدید تیا ایله کی ایتمك لازمدر
یاخود جفت البلوط وعود القهر واکر ایکی کوکجی هر برندن نصف وقیه دهن عود
الغیاق المستخرج بالتنکیس وکراویا وصابادیناه هر برندن ایکی درهم اخذ اولنوب
بعد الطبخ والتصفیه مضمضه اولنه یاخود براده عود الغیاق ایکی رطل مصطکی
بروقیه روح الشراب ایکی رطل اخذ اولنوب برقرعه زجاجیه یه وضع ایدوب
ضیاء شمسده یاخود حمام حرارتنده شهرا کاملا ترك بعده تصفیه اولنوب
حفظ ایده لر وقت حاجتده بر پنبه یی بونکله مبلول ایدوب فمه وضع ولثه یه طلا
ایتمکله منافع عجیبه یی مشاهده اولنور واطباء افرنجیه نك مجربلرندن منسیر نام
طبیب نامدارك مجرباتی اولان بلسان بین الاطبا بلسان وجع الاسنان دیمکله
مشهوردر ومستعملدر صنعتی بودر دهن سمتر اقریطی ودهن القرنفل ودهن الکافور
ایکیشر درهم افیون مدبر وزهر البارود بردرهم سفوفقد وآء العنبر وبراده صندل
احمر یارمیشر درهم اخذ اولنه نفسکره نصف وقیه دهن جوز بوا عصرینن نقیه قلان
ارضیه یاخود شمع ابیض ایله بلسان اولنوب وجع اسنانك هرنوعنه موثر اولوب
بر پنبه ایله متخر اسنانه وضع اولنه دیدان اسنانی قتل مواد منصبه یی فمدن اسالد
ایتمکله ازاله ایدر وبو جنس دخی طبیب مسفورك مختاریدر صنعتی بودر افیون خالص
بردرهم کافور وبزر میویزج وزنجبیل ابیض ودار فلفل وعفص ترکی وطین ابیض
وشب محرق یارمیشر درهم اصل انتدر اسیوف واصل البنج واصل الانجره هر برندن
ثلث درهم اخذ اولنوب روح الملح وروح البارود ایله معجون حاصل ایدیجه
ترطیب وبلسان لوجع الاسنان که مسبوق الذکر درانك ایله عجین ایدوب طولی
ومتفاوت الحجم حبلر اولنوب حفر اسنانه وضع اولنمغله وجع اسنانی قطع ایدر
ودخی معلوم اولدکه مطلقا وجع اسنانده متأخرین اطباء افرنجیه نك اکثری
اکسیر الکافور وبالود معدنی وحب لسان الکلب ودهن آجر ودهن بزر البنج مقطر
ودهن الکافور وسنون اسکوربوطی وسنون لوجع الاسنان وصبغ کبریت و
صبغ ذهبی وصبغ الزاجی کبی دوالر استعمال ایدرلر فی الحقیقه بعضیلرینی بوفقیر دخی
نیجه دفعه استعمال ایدوب نجح برده صحیح بولدق واکر سببی ریحدن اولورسه
بابونج ونخالد وجاورس وملح اندرانی اخذ اولنوب مسخنا بوکیسه یه وضع
ایدوب ذقن علیله کماد ایده لر حتی ماده یی ذقنه جذب ایتمکله وجع ساکن
وذقن متورم اولور واکر وجع اسنان یبوستدن ناشی اولورسه سمن غیر مالح
ودهن بنفشج وکبد ضب احضر اخذ ودق اولنوب اسنانه وضع اولنه نافعدر

دیمشلر جالینوس بو دوانك تأثیری طبیعت ایله اولیوب خاصیت ایله اولدوغی
معلوم ممرد ردیدر و معلوم اولدکه وجع اسنان عصبی اولدقده بالاده تحریر اولنان
مضمضه لر کافیدر اما افراطیله استعمال اولنمیه زیرا عصب بارد و حساس در
اشیاء بارده نك کثیر اولماسی انکا مضردر زیاده قوی اولاندوائی کثیرا استعمال جائز دکلدر
الفصل الثالث فی سقوط الاسنان معلوم اولدکه اسنانك سقوطی
یا نفس اسنانه مخصوص ردیئتدن ناشیدر یاخود لثه یه عارض اولان ردیئتدن
ناشیدر اما لثه دن عارض اولان ردیئتك احوالی فی تحرك الاسنانده بیان ایدرز
اما نفس اسنانه مخصوص اولان ردیئت از جمله اسباب خارجیه واسطه سیله
حاصل اولان رد یئتدرکه آندن ناشی اسنان ساقط اولور یاخود اسبابدن
بر سبب ایله اسنانك حیاتی کیدوب لثه ایله امتزاج و اتصالی ممکن اولیوب
ساقط اولور نته کم اسنان چوریدکده روحك انکا عدم نفوذی جهتندن
مجاوری اولان دیشی روح ایله امتزاج و اتحادی ممکن اولیوب ساقط اولور زیرا
اصول اسنانك مجاوری اولان عظم فك ایله اطرافی اصول اسنانده اولان
اعضاء لینه غذا واسطه سیله امتزاج و اتحاد صددینده اولمغله طبیعت غیر حی
اولان اسنانی آنلردن تفریق ایدوب اسقاط ایدر **السبب** سقوط اسنانك
اسباب متعدده سی واردر اوکبیسی سن مخصوصدر یعنی سن شیخوخیتدر که اول
سنده واصل اولندقده اسنانك عدم تغذیسندن ناشی حیاتنه زوال کلوب
ساقط اولور بو کلامك هلونسیوس کبی بعض تفصیلی اعتقاد مراد ایدنلر
مراجعت ایلسونلر ایکنجیسی اسنان اسباب خارجیه دن زیاده متضرر اولوب انکا
بورودت کلمکدر نته کم زیاده بارد شیئی چوق یمك اسنانه غایت مضردر زیرا
اشیاء بارده اسنانه شیئی جنی قوجه لغی سریعا کثیر ریجید کذلك حامضات
دخی اسنانه مضردر زیرا حامضات اسنان ولثه یی کویا احراق ایدر کبی متغیر
ایدر کذلك زیاده حار اولان اشیادخی کثرت اکل ایلمك یاخود اسنانه کثرت
تلاصق ایله یسیر یسیرا نفوذ ایدوب اسنانی تفتیت و پارچه پارچه اسقاط
ایدر کذلك وجع اسنانه مبتلا اولنلرك بعضیسی خل ساذج یاخود بعضی ادویه
ایله طبخ اولنمش خلات ایله مضمضه ایدوب آنکله تسکین وجع اتمکه عادت اتمشلر
آنلرك اسنانلری یسیر یسیرا و غیر محسوسا هلاك اولوب ساقط اولور کذلك
اشیاء افیونیه استعمالی دخی بو قبیلدندر کذلك زیاده لزج و غروی اولان اشیا
دخی اسنانه مضردر نته کم زیاده حلوا اولنلر سکر و تین کبی کذلك جبن امثالی
لبنیات مضر اولدیغی کبی زیرا بونلر اسنانه کمال تلاصق ایله ملاصق اولدقلرندن
ناشی اسنانی تنفسدن منع ایدکلرینده اسنانه غذا واصل اولمز و بونلرك
دوام تلاصقی یسیرا یسیرا اسنانی متغیر ایدر کذلك بونلر لثه یی دخی متغیر
و مسترخی اتمکله لثه دن اسنانه غذا واصل اولمیوب اسنانك حسا دینه
باعث اولور اوجنجیسی اسنانك سوادی و قلیلا یاخود کثیرا تفتتی در و
اسنانده بو سواد و تفتت حضردن حاصل اولور حضر اسنان لثه قربنده بعضی

اوساخ

اوساخ مجتمع اولوب متحجر و استحکام اوزره اوزره اسنانه ملاصق اولان شیدن ١٠٣
عبارتدر بو حضر اسنانده بو تعفن حاصل ایلدوب سواد عروضنه باعث اولور کذلك
اسنانه واصل اولان غذانك ردیئتندن دخی اسنانه سواد و تفتت کلور **العلامات**
سقوط اسنان نادرا ظاهردر اما اسبابدن قنغیسی واسطه سیله اولدیغی تقدیم
اسبابدن معلوم اولور مثلا اسباب خارجیه دن ضربه و سقطه و قوی چیکو داخلا
یاخود خارجا دبیق استعمالنه مداومت کبی و اسباب داخلیه دن اسکوربوط علتی
کبی کذلك تقدیم اسبابی ملاحظه ایلمه اسنانك سقوطه استعدادی دخی معلوم اولور
تقدمة المعرفة اکر سقوط اسنان اسباب خارجیه دن اولورسه لثه دن
و سائر مجاوری استحکام اوزره اولدقلری صورتده آنلردن خوف اولنمز اکر
اسباب داخلیه دن اولورسه مثلا اسکوربوط امثالی اسبابدن اولورسه
لثه دن و مجاوریندن دخی خوف اولنوب آنك علاجنه تصدی و تقیدی محتاج
اولنور **العلاج** اسنان ساقط و فاقدی کالاول اعاده ممکن اولمز الا انجق
طبیعت ایله ممکن اولور نته کم سن شبابده اولنلره سقوط اسنان واقع اولمسه
سن ساقطك موضعندن جدید بر دیش ظهور ایدکو یاکه اول موضعه تاملش
بر تخم واردر قوة نامیه اعانتی ایله نابت اولوب ظهور ایدر و بو فعل مجرد
طبیعت شبانه مخصوص دکلدر بلکه مشایخده دخی کثیرا کورلمشدر اما
طبیعت سن ساقطی اعاده ایلمدیکی صورتده شیر ماهی و ناب الفیل امثالندن
دیش یاپوب دوشن دیشك موضعنه صنعت ایله وضع ایدرلر بونك فائده سی
انجق تکلم ده کافی اولسون ایچوندر یوخسه مضغه جود تنه بر فائده سی
یوقدر اکرچه مصنوع دیشك لثه ایله امتزاج ایدوب اغذیه صلبه آنکله جیدا
مضغ اولنوب کما ینبغی خرده لندیکی کورلمشدر دیو بعضیلر نقل ایدرلر لکن هنوز
تحقیق اولنوب ثابت اولمش کلام دکلدر اما ادویه ذیبقیه دن متضرر اولان
اسنانی سقوطدن محافظه ده ادویه ذهبیه نك جمله سی مناسبدر بلکه
ورق الذهب اکل اتمك کفایت ایدر اما اسکوربوط ماده سنك حرافتندن
ناشی متضرر اولان اسنانی محافظه ده ماده مزبوره نك حرافتنی تعدیل و اصلاح
ایلمه اولورکه انشاء الله تعالی اسکوربوط علتنی تحریر اثناسنده بیان اولنور

الفصل الرابع فی تفتت الاسنان و تعفنها و الدیدان فیها

تفتت اسنانکه تآکل تعبیر اولنور یعنی کاه اولورکه انسانك دیشلری یسیرا
یسیرا و غیر محسوسا متآکل و پاره پاره اولوب زائل اولور و بو علتك اکثریا
سببی اسنانده بر نجه و صلب شیئ ایله ضرب اولنمقدر که ضرب مزبوردن موضع
مضروبه سواد کلوب سواد مزبوردن بر ثقبه جك حاصل اولور و ثقبه مزبوره
کیدرك دیشك داخلینه نفوذ ایدوب اول ثقبه نك اطرافی دقیق و لین
و تفتته زیاده قابل اولمغله متفتت و متآکل اولدرق مزبور دیشده بر تجویف
حاصل اولور کاه اولورکه بو تآکل دیشك داخلنه نفوذ ایدوب شدید یاخود
خفیف بر وجع اسنانه مؤدی اولور زیرا اصول اسنانده استحکام و بروب ربطاندن

اغشیه عصبانیه یردخی تأکل و اصل و ساری اولوب اغشیه نك تأکلندن وجع حس
اولنور مثلا اسنانك بوکونه تأکللرده برصدید حاصل اولور و مزبور دیشك ثقبه سنك
طرف خارجیسی صغیر اولدیغی صورتده ثقبهٔ مزبوره نك جوفنده مستقر اولوب
مرور مدتیله دیشك کوکینه اندن لثه یه یاخود دیشك سائر مجاورینه نفوذ ایدوب
حرافتی ایله آنلری اکل ایدر بلکه کاه اولورکه دیشك جوهرینی بالکلیه افساد ایدوب یکسیراً
یسیراً خارجه منصب اولمغله لثه ده یاخود فکینده بر ورم حادث اولور اکرچه بو ورم
متقیّح اولوب علاج ایله ازاله و ادمال ممکندر لکن مزبور دیشك چورکلیکندن
ناشی غداسی ردی اولمغله ینه صدید حاصل اولوب کالاوّل ورم حادث اولور بو
طریقله علی مرّ الدهور ورم مزبور علاج ایله زائل و تکرار حاصل اولور بلکه کاه
اولورکه ناصوره انتقال ایدر ایمدی مزبور دیشی چقرمقدن غیری بوکا علاج اولمز
امّا اسنانك تعفنی کاه اولورکه اسنان متأکله نك تجویفنده بر تعفن حاصل
اولمغله بخر حادث اولور یعنی اغز قوقوسی پیدا اولور علی الخصوص دیشك تجویفی
بیوجك اولدیغی صورتده اسنانی دائما غسل و تخلیل ایله تطهیره محتاج اولنورکه
آنده مستمسك و متعفن اولان اغذیهٔ لحمیه اخراج و ازاله اولنه کذلك دیشك
جوهری فاسد اولدیغندن ناشی ردی اولان غداسنك تعفنی و سائر مضغ
اولنان اغذیه نك تعفنی تنقیه و ازاله یه محتاج اولمقدر امّا اسنانك دید آنی که
دیشك چوریکی ایچنده متولّد اولوب برشدید وجع اسنان حاصل ایدر لهذا
بعض اطبا وجع اسنان بیانی اثناسنده ایراد ایتمشلردر السبب تفتت اسنانك
سببِ قریبی اسنانك غداسی اسبابدن برسبب ایله ردی اولمقدر یاخود لثه ده
بر ردیت و فساد کلوب آندن اسنانه غدا واصل و متجاوز اولمقدن ناشی اولور
لهذا اسکوربوط علتنه مبتلا اولنلرك جمله سنك دیشلری اسود اللون و چورك
اولورکه انلرك لثه لرینك ردیت و فساد ندن ناشیدر یاخود غدا اکرچه ذاتنده
ردی دکل لکن طبیعت اسنانه موافق کلمیوب تأکل اسنانه باعث اولور یاخود
اسنانك غداسی حموضت حاصل ایتمکله اسنانی یسیرا یسیرا اکل و تفتت ایدر امّا
تفتت اسنانك اسباب بعیده سی اسنانك تغیّرینه باعث اولان اسبابدرکه
سقوط اسنانده ذکر اولندی کذلك ردیّت و فسادینه باعث اولان اسباب درکه
تحرك اسنانده ذکر اولنمشلردر تقدمة المعرفه تفتت اسنانك علاجنده اول
ظهورینده تعجیل ایدرلرسه فائده مند اولور و وجع اسنانه مؤدّی اولمیه امّا تفتت
اسنان واسطه سیله لثه و فکینده حادث اولان ورم و خراجلك و ناصورلك علاجی
سائر اورام و خراجات و نواصیرك بیدر که انشاء الله تعالی هربری محلنده بیان
اولنور العلاج تفتت و تأکلده کمال بولمش اسنانه قلع و اخراج قدر علاج اولمز
زیرا مرور مدتیله اسنانك سائرینه دخی مزبور تأکل و تفتت سرایت ایدر امّا تفتت
و تأکلك ابتداسنده کذلك قلع و اخراجك خطرناك اولدیغی موضعلرده سائر
ادویه ایله علاجه تصدّی اولنور یعنی دیشك چوریکی زیاده اولمدن منع ایچون
دواره مراجعت اولنور امّا قلع که آلت مخصوص ایله اولور لکن مجرد آلت مزبوره ایله

قلعه

قلعه قصد یره مناسب اولان دیش موضعنده کمال استحکام ایله مستحکم اولمدیغی صورتده
یاخود متحرك اولدیغی صورتده در امّا کمال اوزره مستحکم اولدیغی صورتده قلعه سهولت
ویرمك قلعك وجعنی تنقیص ایچون اولا بعض ادویه یه مراجعت اولنور نته کم بعضیلر
استعمال ایده کلمشلردر از جمله لبن الیتوع مزبور دیشه طلا اولنور یاخود لبن مزبور
نوشادر یاخود نخالة الحنطه ایله عجین اولنوب حبه لر عمل اولندقدنصکره دیشك
جوفنه ادخال اولنور کذلك یتوعاتك جمله سنك عصاره لری یعنی لبنلری فائدهٔ
مزبوره ده افاده ایدر از جمله لبن ورق التین نخالة الحنطه ایله عجین و حبه لر اولنوب
جوف اسنانه وضع اولنور کذلك نخالة الحنطه لبن الیتوع ایله اولنور دن هر قنقیسی ایله اولور
عجین اولنوب شحم الضفدع البری ایله قلی اولنسه یعنی قاورلسه بلا وجع اسنانی
قلع و اخراج ایدر کذلك لبن الخروع چاودار اونی ایله لیمه کبی اولنجه مزج ایدوب
جوف اسنانه وضع اولنوب برمدت ترك اولنمغله بالسهوله اخراج ایدر کذلك عصارهٔ
خلد و بناء کبیر جوف اسنانه وضع اولنمغله اسنانی کسر ایدوب پارچه پارچه اسقاط
ایدر کذلك صوارکه ترکیبی جرلاین و اغستوس بوجکی دیرلر یازکونلرنده اکین اراسندن
اخذ اولنوب دقّ اولندقدنصکره چورك دیش اوزرینه وضع اولنمغله بلا تعجب قلع
و اخراج ایدر کذلك دهن ضفدع الاخضر اسنانه طلا و فرك اولنسه یاخود تقطیر
اولنسه اسنانی قلع ایتمکه زیاده سهولت ویرر صنعتی بودر برقاج عدد ضفدع اخضر
اخذ اولنوب ماء القراحله برشیشه ده یاخود برمزجج تراب ظرفده طبخ ایدهلر اوزرینه
برده هن کلور آنی جمع ایدوب اقتضا ده استعمال ایدهلر یاخود اشق و بزر البنج و عصارة البنج
هربرینك بر مثقال اخذ اولنوب شحم الضفدع الاخضر و شمع ایله مرهم اولنوب قلعی مراد
اولنان دیشه لصق اولنه کذلك کلبك دیشی و بولجه دخی بو خصوصده استعمال اولنورلرکه
سنارطوس تجربه ایدر امّا دیشك چوریکی قلیل اولدیغی صورتده تزاید و سرایتنی منع
ایتمك ایچون بعض تدبیره مراجعت اولنور از جمله حدیددن یاخود فضه دن یاخود
ذهبدن معمول برآلت ایله دیشك چوریکی حك اولنور یعنی احراق اولنور یاخود دیشك
چوریکینه ذهب الرعد طولدرلور فساد مزبورك تزایدینی منع ایتمکده زیاده مؤثردر
کذلك شمع ایله مرجازی محکم مزج اولنوب دیشك ایچنی آنکله طولدوره کذلك
شمع احضرکه آنده زنجار اولمغله بو خصوصده عظیم الفائده در کذلك منفرداً مرجازی
دخی زیاده ممدوحدر ریوریوس تجربه لرینده تحریر ایدرکه دیشك چوریکی ایچنه
ترمنتین طولدروب مزبور دیش کی بالنار اولنه کذلك احراق بالنار یرینه احراق
بالدوا دخی ممکندر مثلا تیزاب چورك دیشه طلا اولنه یاخود برایکی قطره روح الملح
بر پنبه یه تقطیر اولنوب دیشك چوریکنه وضع اولنه عجیب النفعدر کذلك
سکنجبین عسلی ایله طبخ اولنمش زنجبیل دیشك چوریکنه وضع اولنسه تزایدندن
منع ایدر دیمشلر کذلك مرجان و زبد البحر و کافور دخی وضع اولنسه دیشك چوریکی
تزایدندن منع ایدر کذلك مرجان ابیض بعد السحق عسل الورد ایله عجین اولنوب
دیشلره طلاء فائدهٔ مزبوره یی افاده ده عظیم النفعدر یاخود مرجان احمر بر
و زبد البحر و قرن الایل المحرق هربرینك ثلثان درهم مرصافی نصف درهم کافور ایکی

حبه اخذ اولنوب لعاب كثيرا ايله حبلر اولنوب بر دانه سي اسنانك جوفنه ادخال اولنه **اما اسنانك تعفني** ديشلك چوريكني ازاله ايله مندفع اولور اكر قليل اولورسه غاليه وسعد ومصطكي مزج اولنوب ديشلره طلا اولنه كذلك هر طعام عقيبنده نوشادر حل اولنمش ماء ايله آغز ايچنى و ديشلري غسل اتمك تعفن اسناندن نشأت ايدن بخري ازاله ايدر **اما ديدان اسناني** قتل وازالده ده ازجمله سابنا خمر ايله طبخ اولنوب مضمضه اولنه و آغز ايچنده بر مدت مسك اولنه ديدان كثيره قتل و اخراج ايدر كذلك خنزيرك حدقه سنك غشاء داخليه سنه ملاصق اولان محمر مشابه بقيه كيلوسيحاد ايكن اسنانه لصق اولنسه ديدانى قتل و آندن نشأت ايدن وجع اسنانى تسكين ايدر كذلك بزر البنج آتش اوزرينه قونلوب دخانى آغز ايچنه آلنمغله بالخاصه ديدانى اسنانى اسقاط ايدر كذلك كاكنجك حبه سي شمع ايله دق اولنوب عجين اولنقدن صكره بردمور صحيفه سي آتشده قيوب مزبور عجين انك اوزرينه القا و احراق اولنوب دخانى آغز ايچنه جذب اولنمغله وافر قورتلر اسقاط ايدوب وجع اسنانى تسكين ايدر تجربه اولنمشدر كذلك روح الكبريت بر حبه ايله ديش اوزرينه وضع اولنسه قورتلريني قيروب وجعنى تسكين ايدر كذلك عفص سحق و عصارهٔ عاقرقرحا ايله عجين اولنوب حبلر اولندقدن صكره ديشك چوريكنه وضع اولنسه ديدانى ازاله ايدر كذلك شحم الايل دخي ديدان اسنانه علاج قويدر

الفصل الخامس في الحفر وسواد الاسنان

حفر بالفتح والتحريك لغة عربيه يمش بردماولان كر و پاس وچرك معناسنه در اصطلاح اطباده ديش ديبنده متولد اولان تحجرات زائده معناسنه در لاطين اطباسي حجر الاسنان ديرلر اطباء يونانيه اصطلاحلرنده پوروس تسميه ايدرلر و بعضيلر ليتودونطون دخي ديرلر و اطباء كيمياييه عندنده طرطير الاسنان ديمكله متعارف اصول اسنان قربنده متراكم و متحجر اولمش كوفكه طاشنه مشابه بر عارضه در كه لوني كاه اسود و كاه احضر و كاه اصفر اولور آنك كيفيت تولديني هلمونسيوس جيداً تفصيل وبيان اتمشدر مراد ايدنلر مراجعت ايليسونلر **السبب** حفرك سببي لثه نك مزاجنه برودت عارض اولمغله اسنانه غذا كما ينبغي واصل اولميوب بعضي فضلات اسنانك اطرافنده مجتمع اولوب اسنانه مشابهت صورتنده منعقد و سطح اسنانه متلاصق اولور بعده فضلات غذائيه دن في الجمله تغذي ايدرك تزايد و في الجمله صلابت حاصل ايدر ولكن تفتتي سهل القبول در بو اثناسنده اغذيه واشربه نك لعابيتني تشرب ايدرك تحجر ايدوب ديشك وسطنده بر سور ديك حادث اولور و تفتتي دخي عسير القبول اولور اما اسنانك سوادي و سائر الوانه دديتيسي دخي اسنانك غذاسي فسادندن در مثلا لثه نك ردائتندن ناشي اشياء لزجه وحلوه اسنانك اطرافنه ملاصق اولوب اسنانك غذاسي افساد ايله نته كه اسكوربوط اصحابنك لثه لرينه فساد عارض اولوب مسترخي اولمغله اسنانلرينه سواد عارض اولمكلكشدر و في الواقع سواد اسنان لثه دن نشأت ايدركم لثه نك مزاجنه ردائت عارض اولمغله آندن مواد حريفه وقحه اسنانه كلوب سطحنه ملاصق و حرافتي ايله اسنانه بر اثر احداث ايدر و مسامات اسناني منسد اتمكله اسنانك تأكل و تجويفنه مؤدي اولور كذلك مرض افرنج امثالنده زيبق استعمالى اسناني

تسويد

١٠٥ تسويد ايلمسي دخي بو قياس اوزره در كه ماده سائله لثه يي فاسد ايدوب ماده مزبوره ايله ممتزج اولان بعضى اوساخ سطح اسنانه متلاصق اولوب تسويد ايلر **تقدمة المعرفه** حفر و سواد الاسنان ديشلك بالكليه فساد و تأكلنه مؤدي اولور و وجع ايراث ايتدن دخي خوف اولنور الحاصل تأكل و وجع اسنانك سبب حاضريسى كيبدر **العلاج** حفر و سواد الاسنانك علاجي اوساخ مزبوره يي حك ايلمكدر ولثه واسنانه ردائت ويرن حموضتي تخفيف ايلمكدر و لثه يه استحكام ويروب استرخاسيني ازاله ايلمكدر دوائره مراجعت اولنور اما علت مزمن اولوب اوساخ مزبوره نك تلاصقي استحكام بولديغي ايسه مقطعات قويه و محللاته محتاج اولنور اكر حفر و سواد و جوهر اسنانده في الجمله فساد و تأكل ايراث ايلديكي ايسه فساد مزبوري ازاله واكال ايلمكي دوا اقتضا ايدر نته كه اسكوربوط اصحابنده البت قليلا و كثيرا واقع اولور ايمدي علت ضعيف اولديغي صورتده زبد البحر و قرن الايل المحرق و عظم فك السمك و قشر البيض و رماد ورق الدخان و رماد اكليل الجبل و بلسحار مناسبدر كه بونلر ايله لثه و اسناني اوغه لر كذلك طرطير مكلس يا خود قند قليل ملح الطرطير و شب محرق و انواع رمادات مناسبدر اكر حفر مستحكم اولورسه حجر النار المسحوق و اياق طاشي مناسبدر لكن احتراز لازمدر كه كثيرا استعمال اولنمدقده لثه يه مضرت ايراث ايدر مكر كه علت زياده مستحكم اوله بو صورتده مقدارلري قليل وكاهيجه بر استعمال اولنه كذلك متحسنك سنون الغدار تعبير ايلديكي تركيب دخي اسناني تبييض و حفريني ازاله ده ادويهٔ مختاره دندر معلوم اوله كه حفر و سواد الاسنان دوالرينه آبرساء مسحوق الحاقي زياده مجدو مفيد در زيرا علته فائده عظيمه سي اولديغندن ماعدا لطافت رايحه سنه اعتبار اولنور كذلك بعضي سنوناته بر قاچ قطره دهن القرنفل يا خود دهن روديوس الحاقي دخي ممكن اولور مثلا قرن الايل المحرق اوچ درهم مرجان مدبر برچق درهم آبرساء مسحوق ثلثان درهم شب محرق وملح الطرطير هر برينك ثلث درهم اخذ و سفوف اولندقدن صكره روح قوقلاريا ايله بتليل اولنوب اوچ قطره دهن القرنفل الحاق وسنون اولنه بعضيلر بو سنونه رنك ارغواني ويرمك ايچون بر مقدار سوكيجيونيام اخذ ايدوب ماء الشب ايله حل ايتدكدن صكره محلول ايله سنون مزبوري تبليل ايدرلر حمرته مائل بر سنون اولور بعده جزئجه آتش حفيفه كوسترلر ارغواني اللون اولور اكر علت معارنده اولوب اوساخ مزبور اسنانه زياده استحكام اوزره متلاصق وسواد اولورسه قدر الكفايه عسل حموضت لطيفه ويره جك قدر روح الملح الحاق ايدوب آنكله اسناني و لثه يي اوغه لر روح زاج الحاق اتمك چندان ممدوح دكلدر لكن دهن الكبريت ماء القراح ايله يا خود عسل الورد ايله ممتزجا استعمالي ممكن اولور كذلك بو خصوصده ادويهٔ آتيه بينه مناسب اولمق اوزره بوركوئوس تجربه لرينده ايراد اتمشدر على الخصوص حفر زياده اوله غايت مناسبدر كذلك بر مقدار خمره حموضت ويره جك قدر روح الكبريت الحاق اولندقدن صكره بر مقدار بسفايج يكرمي درت ساعت بونكله نقع ايدوب بعده تجفيف اولنه بعده بسفايج مزبور سحق اولنوب سنون شكلنده استعمال اولنسه اسنانه استحكام ويروب اوساخدن

مبیض
تنقیه و تبییض ایدر کذلك شب محرق محلولی دخی فائدهٔ مزبوره‌یی افاده ایدر سنون
منافع مزبوره‌یی افاده ده بر ممدوح ترکیبدر ترکیبی بودر زبد البحر و قرن الایل المحرق و آیاق
طاشی یکرمیشر درهم مسك ثلث درهم اخذ اولنوب دق و سفوف اولندقدنصکره
درت درهم روح الورد الحاقا ایدوب تجفیف ایدهلر بعده حب القرمز و صندل احمر در در
درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه روح الشراب ایله صبغلرینی اخذ اولندقدنصکره اجزاء
مسحوقه‌یی بو صبغ ایله اوچ درت کره ترطیب و تجفیف ایدهلر احمر اللون بر سنون اولور
کذلك نوشادر دخی بعضی میاه ایله ممتزجا بونك امثالی سنونات مقامنده قائم
اولور مثلا ماء لسان الحمل و ماء حی العالم الصغیر اوتن التیشر درهم نوشادر و ملح طرطیر
یارمش یاخود بر درهم اخذ اولنوب مزج و حل اولنجه ترك اولنه هر طعام عقیبنده
بونکله آغزی غسل ایدوب اسنان و لثه‌یی اوغلر اسنان و لثه و داخل فمه اولان
اعضانك جملهسنه مناسبدر و فی الواقع نوشادر حل اولنمش ماء القراح هر طعام
عقیبنده فمی غسل ایلسه لر تعفنینی ازاله ایدوب رایحهٔ فمی کیدرر نته که هر صباح بول
ایله فم غسل اولنسه اسنان و لثه‌نك اکثر علتلرینی دفع ایلدیکی کبی

الفصل السادس فی تحرك الاسنان

معلوم اولسون که تحرك اسنان
اسنانك استحکام طبیعیسنك زوالندن عبارتدر و بو عارضه‌نك اسنانده عروضی
کثیر الوقوعدر **السبب** بو علتك سببی یا اسنانك ذاتندن یاخود لثه‌دن نشأت
ایدر اما اسنانك ذاتندن نشأت ایدن اول اسبابدر که سقوط اسنانده ذکر
اولنمشدی لکن سقوط اسنانده سبب قوی اولمغله سقوطنه باعث اولور تحرك
اسنانده اسباب مزبوره خفیف اولمغله سقوطنی اقتضا ایلیوب انجق استحکام
اسنانك زوالنه باعث اولور اما لثه‌دن نشأت ایدن اسبابی از جمله لثه‌نك
الیافنه لین و استرخا کلوب یاخود انلرك وجودی ایله معا لثه‌نك تورمی یاخود
تقرحی کبی که بونلرك جملهسی قلیلا و کثیرا تحرك اسنانه باعث اولور اسقانیوس
تجربیاتنك احوال الاسنان فصلنده دیرکه کاه اولور که آوارچی اسنانلرینك جمیعی
منصب اولوب ممتلی اتمکله اسنانی موضعندن منفك ایدوب تحرك اسنانه باعث
اولور انتهی انجق بو کلام وهم مجرد کبی کورینور لکن حفرتر ایدا ایدوب اصول اسنانی
احاطه اتمکله اسنانی موضعندن منفك ایدوب متحرك ایدر دینلك دخی مناسبدر
اما لثه‌دن ناشی تحرك اسنانك سببی اکثریسی لعاب اسکوربوطیه‌نك که
مواد حریفه ایله مخلوطدر اثرلك کثرت سیلانیدر که مادهٔ حریفهٔ مزبوره لثه‌نك نظام
و استحکامنه خلل کتوروب تلیین و استرخا ایراث ایدر و بو ماده‌نك جوهر اسنانه
نفوذ ایدوب حکه ایراثی دخی نادر الوقوع دکلدر کذلك لثه‌ده واقع اولان اورام
دمویه متأکل اولوب لثه‌دن یسیرا یسیرا اقان کلمك دخی واقع اولور کلمشدر بوندنصکره
زیبق استعمالی دخی لثه‌دن ناشی اسنانك تحرکنه باعث اولان اسبابدندر که
زیبق استعمالی ایله سیلان ایدن غیر طبیعی مواد حریفه لثه‌نك نظامنی و استحکام
طبیعیسنی تغییر ایدوب اسنانی متحرك ایدر کذلك یوزده ظهور ایدن لکه لره
ادویهٔ زیبقیه طلا اسنه مداومت دخی اسنانك جملهسنك تحرکنه باعث اولور کذلك

وجع

وجع اسنانی تسکین یا بحوت ادویهٔ افیونیه استعمال اولنمق دخی بو قبیلدن عد اولنور
العلامات تحرك اسنان ذاتنده معلومدر کذلك فمی سببدن اولدیغی دخی
یا تقدم اسبابدن مثلا وجع اسناندنصکره یاخود ادویهٔ زیبقیه ایله سیلان لعابدن
صکره ظهور ایدندن بلنور یاخود اسباب حاضره‌دن مثلا اسکوربوط اصحابنه
عروضندن معلوم اولور **تقدمة المعرفه** اکر تحرك اسنان وجع اسناندن نشأت
اتمش اولورسه اکثریا بلا علاج زائل اولور اکر ادویهٔ زیبقیه استعمالی ایله سیلان
ایدن لعابدن نشأت اتمش اولورسه لعابك انقطاعی ایله معا تحرك اسنان
دخی زائل اولور لکن لثه‌یه سواد عارض اولدیغی صورتده دکل اما اسباب
داخلیه‌دن نشأت ایدن تحرك اسنان اکثریا مزمن اولوب مزبوردیشی سهولت
ایله استعماله محتاج اولنور لکن کاه اولور که تقرح لثه‌یه باعث اولوب کیدرلك
غائر اولور و کاه لثه‌ده غنغرینا احداث ایدر اسکوربوط اصحابنده واقع اولدیغی
صورتده غایت ردیدر دیولر اما لثه‌نك استحکام طبیعیسی فی الجمله زائل اولوب
مسترخی اولدیغی صورتده لثه‌یه دم کثیر منصب اولوب اندن غیر طبیعی و رخو
و لین و موسخ بر لحم نابت اولوب اوزرینه طوقنلدقده آندن دم ایله ممتزج بر مادهٔ
رقیقه سیلان و تقاطر ایدر بو صورتده تزاید اللثه و تلحم الاسنان تعبیر ایدرلر
العلاج تحرك اسنانك علاجنده اولا لازم اولان علتك سبب داخلیسنه
علاج ایدوب بعده لثه‌نك استرخاسینی و تورمنی و اکا منصب اولان ماده دمویه‌یی
جلا و تقرح لثه‌یه باعث اولان ماده‌یی نشف ایتدکدنصکره التحامنه سعی اتمکدر
و علت شدیده اولدیغی صورتده لثه‌یی قلیلا و کثیرا اعتنا بنایه انتقالدن محافظه
اتمکدر ایمدی ورد احمر و حاصکی کوپریسی چیچکی مناسبدر که بونلردن بعضی مراهم
اتخاذ اولنور علی الخصوص حاصکی کوپیسی چیچکی مرهمی اصحاب اسکوربوطه زیاده
ممدوحدر کذلك تحرك اسنانده قرن الایل المحرق و ناب الفیل المحرق و ملك و قرصاقی
و شب غبیط و شب محرق و عین السرطان و ورق البلوط و آیرسا و بسطورطه و
طورمنتیلا و زهر جبازی شجری و زهر حرف الماء و زهر سالویا و زهر اکلیل الجبل
مناسبدرکه بونلردن سنونات اتخاذ اولنوب استعمال اولنور از جمله اسکوربوط
اصحابنك تحرك اسنانلرینه بارطولیبوس نام طبیب بو سنونی ادویهٔ مختاره‌دندر
دیو وصف ایلدی ترکیبی بودر زهر جبارزی شجری احمر درت درهم قرن الایل المحرق
ایکی درهم شب محرق و جوز بوا بر در درهم اخذ اولنوب ناعما سحق و سنون اولنه
بعده روح قوقلاریا ایله ترطیب و تجفیف اولنه داخل فمی غسل و اسنانی تطهیردن
صکره لثه‌یی بو سنون ایله اوغلر کذلك مفردات مذکوره‌دن بعضی مطابیخ
دخی عمل اولنوب انکله مسخنا داخل فم غسل اولنور مثلا سالویا و اکلیل الجبل
ماء القراح ایله طبخ اولنوب جزوی شب الحاق اولنور تحرك اسنانده ممدوح و مختار
اولان مضمضه لردندر **یاخود** سالویا ایکی قبضه زهر جبارزی احمر بر قبضه بسفایج
درت درهم اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ و تصفیه‌دنصکره مصفادن نوزدرهمه
عسل الورد یکرمی درهم بارود اتنیموخی اوچ درهم شب محرق و طین مختوم بر در درهم

الحاق اولنوب مضمضه اولنه یاخود سالویا وقوقلعاریا اوچر قبضه اخذ اولنوب
لبن ایله طبخ و تصفیه ایدلکدنصکره مطبوخ مضمضه دن یوزده درهم اون التی درهم عصارهٔ
قوقلعاریا واوتوز ایکی درهم حاصکی کوپه سی چچکی الحاق ایدوب مضمضه اولنه بونلر
ایله مضمضه اولندقده برمدت اغزده مسك اولنمق لازمدر کذلک منسخنك تحریر
ایلدیکی غرغرهٔ طورمنتلائیه و بوطیوس اقرباذیننده محرر اولنان مطبوخ مقوی
اللثه دخی زیاده نافعدر اگر بونلره برمقدار مرصافی ولك الحاق اولنسه فایدهٔ مزبوره‌یی
افاده ده دخی اقوی اولور کذلک منسخنك تعلیمی اوزره عمل اولنان صبغ اللك اصحاب
اسکوربوطك تعفن فم ولثه لرینه ادویهٔ شریفه دندر اگر مرصافی الحاقیله استعمال
اولنورسه دخی اقوی اولور زیرا مجرد مرصافی چوق چوق صاقز کبی چیکنمك ایله
اصحاب اسکوربوطك تعفن فم وفساد لثه لرینه منافع عظیمه حاصل ایدر کذلک
میخائیلك تعلیمی اولان صبغ اللك دخی زیاده ممدوحدر صنعتی بودر قدر الکفایه
فلغاء الزاج ایله برمقدار شب حل اولندقدنصکره قدر الکفایه لك خالص الحاق
ایدوب مکان فاترده احمر اللون اولنجه ترك ایده لر بعده تصفیه و حفظ ایده لر
اگرلك ایله بمقدار مرصافی الحاق اولنسه یاخود حین استعمالده ضم اولنسه غایت
مناسب اولور یاخود سکز درهم حجر الجاحین یوز درهم ماء لسان الحمل ایله
حل اولنوب بعد التصفیه بر پارچه سونکر ایله لثه ماؤفه یه لصوق اولنه
یاخود ماء حی العالم الصغیر وماء حشیشة الثلج سکز درهم دوج قوقلعاریا
ایکی درهم عسل الورد التی درهم اخذ و مزج اولندقدنصکره حموضت لطیفه ویره جك
قدر روح الملح تقطیر اولنه حین اقتضاده بو ممزوج ایله برکتان بزینی تبلیل
اولنوب لثه و اسنانی انکله اوغه لر یاخود ماء حشیشة الثلج وماء سالویا
سکز درهم دوج قوقلعاریا بر درهم شب محرق یارم درهم عسل الورد التی
درهم اخذ اولنوب مزج اولنه کذلک عسل الورده حرافت ویره جك قدر
روح الملح الحاق اولنسه داخل فمده واقع اولان عفونات و قروحاتك جمله سنی
دفع ایدر علی الخصوص اسکوربوطدن نشات ایدن علتلره زیاده مناسبدر
آندنصکره مطبوخ سالویا ایله لثه یی غسل ایده لر کذلک ادطمانوسك تعلیمی
اولان مرهم اللثه دخی ادویهٔ مختاره دندر سنارطوس تعلیمی اوزره مرهم مزبور
مرصافی الحاقی زیاده مناسبدر کذلک بو مرهم دخی لثه و داخل فمده اولان
علتلرك جمله سنه مناسبدر ترکیبی بودر شب محرق برمثقال حاصکی کوپه سی
چچکی و سالویا ایکشر درهم ایرسا برمثقال یاخود اوچ درهم مرصافی ثلثان
درهم اخذ اولنوب کلنجبین ایله مرهم اولنه اسکوربوطدن نشات ایدن تحرك
اسنانه زیاده مناسبدر یاخود پسطورطه اوچ درهم ورد احمر بربچق درهم
جلنار مصری بر درهم شب محرق ثلثان درهم اخذ و سحق اولندقدنصکره
برقاج قطره دهن القرنفل الحاق ایدوب وافرجه دوج قوقلعاریا ایله تبلیل
اولنه اسکوربوط اصحابنه ادویهٔ مختاره دندر یاخود پسطورطه یا طورمنتلا
وجلنار مصری و ورد احمر بریشر درهم مرصافی و شب محرقه بریشر

ثلث

ثلث درهم یاخود نصف درهم اخذ اولنوب دق و سفوف اولنه بعده
قدر الکفایه عسل الورد نار خفیفه ده تسخین اولنوب سفوف مزبور یسیرًا
یسیرًا الحاق و مرهم اولنه قلاع و اسکوربوط اصحابنه مناسبدر موضع ماؤفه
طلا اولنه کذلک فایدهٔ مزبوره‌یی افاده ده اسقوردوسك مرهمی دخی
ممدوحدر ترکیبی بودر ایرسا سکز درهم ایاق طاشی بربچق درهم شب
محرق نصف درهم عین السرطان و مرجان احمر بر در درهم اخذ اولنوب
قدر الکفایه عسل الورد ایله ماسبق کبی مرهم اولنه اگر طیب الرایحه اولمسی
مطلوب اولورسه کر بو علتده طیب الرایحه اولنلر بالخاصه مناسبدر برقاج قطره
دهن القرنفل الحاق اولنور بونلردن ماعدا اسکوربوط علتنده لثه نك تزایدینه
عصارهٔ قوقلعاریا شب محرق ایله ممتزجًا ادویهٔ مختاره دندر کذلک علت مزبوره ده
لثه نك ردیت مذکوره سندن ناشی متولد اولان دیدانه مطبوخ قوقلعاریا
شب و عسل ایله ادویهٔ مجربه دندر مضمضه اولنه کذلک لثه نك بو علتنده ماء الجبر
شب جام و شب محرق و ایرسا ایله مضمضه اولنمق ادویهٔ مختاره دندر بعضیلر
ماء الجبر بدلنه مزیوططیره دن حصول اولان ممزوج دخی ادویهٔ مؤثره دندر
دیمشلر مثلا مزیوططره اوچ درهم لك خالص ایکی درهم زاج قبرسی التی
التی حبه ماء الورد و ماء سالویا اون ایکیشر درهم اخذ اولنوب نار خفیفه ده
حل اولندقدنصکره بو مقدار لك الحاق اولنوب جیدًا امزج اولنه حین اقتضاده
بو ممزوج ایله لثه غسل اولنور میخائیل دیرکه لك اسکوربوط اصحابنك عفونت
لثه لرینه عظیم النفعدر حتی رایحهٔ کریههٔ فمی غایة الغایه زیاده اولدیغندن ناشی
عنقریب بیادن خوف اولنورسه دخی لك مناسبدر داخلًا تدبیر کلی ایله بتیردن
صکره صبغ اللك استعمال اولنه یاخود لك خالص برمثقال شب محرق ثلث درهم
اخذ اولنوب بعد السحق التی درهم عسل الورد ایله مزج اولندقدنصکره حموضت
ویره جك قدر روح الملح الحاق اولنه عفونت لثه یی ازاله ایدیجی بو مرهمدر کذلک
بو خصوصده لك معامله مرصافی دخی ادویهٔ شریفه دندر مثلا سالویا و شب محرق
و عظم فك السمك المکلس و مرصافی برمثقال اخذ اولنوب قدر الکفایه عسل
ایله مزج اولنوب مرهم اولنه اگر برقاج قطره روح الملح الحاق اولنورسه زیاده
مؤثر اولور اگر علت زیاده و قوی اولوب تقرح لثه نك عظمندن خوف اولنورسه
ماسبقده ذکر اولنان مرهم ادطمانوس و مرهم مصری اخذ اولنوب عسل الورد ایله
جیدًا امزج و مرهم ایدوب آنکله علاج اولنه یاخود شب محرق و نوشادر هر برندن
ثلث درهم مصطکی و لبان یارمشر درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه عفونت
لثه یی ازاله ایدیجی برسنونلردر اولا سالویا و طورمنتلا و ورد احمر طبخ اولنوب
بو مطبوخ ایله فمی غسل ایتدکدنصکره لثه یی بو سنون ایله اوغوب بعده مطبوخ
مزبور ایله تکرار فمی غسل ایده لر کذلک ماء فاروق دخی لثه نك استرخای عظیمی
ازاله ایتمك اوزره مدح اولنور کذلک ماء الزنجار که اکا جزئیجه زنجار اصفر
و شب و بعضی قرحه یه مناسب دوالر الحاق اولنوب نقع ایچون برمقدار ترك

ایتدکدن صکره طبخ ایدوب لثه‌یی بونکله اوغه‌لر لثه‌نک رخاوتی و استرخاسنی و عفونتنی
ازاله‌ده زیاده مؤثردر بو ماء زنجاردن مراد بعضی مطابیخ ایله طبخ اولنان مطبوخیدر
یاخود ارطماونوس تخمی برابلدیکی ماء احضر یاخود بلاتروسک تحلیبی اولان ماء احضر
انلرک اساسی زنجار و دیشر آب ایله یاخود خل ایله که دخی مناسبدر طبخ اولنوب قلقطار
و شب و اسفیداج الحاق اولنمقدر نته‌کم اسقرودروس قرابادینده تحریر اولنمشدر

الفصل السابع في حدر الاسنان حدر بفتح الحاء والدال المهملتين
اعضاء اویوشمق معناسنه‌در اما اصطلاح اطباده اغذیهٔ حامضه یاخود بر آخر
سبب ایله دیشلرک قاماشمه‌سنه دیرلر و بو علته ضرس دخی تسمیه اولنور
لسان یونانیه‌ده ایمودیا تسمیه اولنور بو بر عارضه‌در که اسنانی مضغدن
منع ایدر و کاهی بر نوع وجع ایله موجع کبی اولور بو علتک محل موضعی اصول
اسنانه ملاصق اولان عشادرکه یا که انک دمغی مأوف اولمشدر **السبب**
حدر اسنانک سببی یا داخلی یاخود خارجیدر اما داخلی اولان لیمفاً و لعابک
حموضتیدر و خارجی اولان اسبابی مأکولات حامضه و فج حامض امثالی کبی
تقدمة المعرفه اسباب خارجیه‌دن نشأت ایدن حدر اسنان بلا علاج
مندفع اولور مکرکه زیاده قوی و مستحکم اوله اما اسباب داخلیه‌دن حادث اولدیسه
اکثریا مزمن اولور و مندفع اولوب ینه عودت ایدر **العلاج** حدر اسنانه بقلة الحمقا
طریاً مضغ اولنمق زیاده مناسبدر کذلک جبن جدید و جبن عتیق مضغ ایتمک کذلک
خرنوب مضغ ایتمک زیاده نافعدر صلابت حاصل ایدنجه بشمش یمورطه‌نک صاروسی
حار ایکن دیشلک اوزرینه لصوق ایدرلر اما بو لحار ایکن اسنانه لصق اولنه حدر اسنانی
ازاله‌ده جمله‌دن مؤثردر اما حدر اسنانک سببی اولان برودت و حموضت زیاده
و مستحکم اولوب اسنانک اصولنه ملاصق اولان عشانک الیافی انتظامنه خلل
ایراث ایلدکده که اسنانه بر نوع وجع اولوب مضغدن دخی زیاده‌جه منع ایدر بو صورتده
علاجی اسنانی روح شراب ایله اوغه‌لر یاخود بر پارچه حار الکی یاخود قاورلمش یمورطه
صاروسی مضغ ایدرلر کذلک اسنانی تریاق ایله اوغمق دخی بو علتی دفع ایدر

الفصل الثامن في تزييد الاسنان وانتصالها معلوم اولدکه تزیید یعنی
زیاده‌لک عدده نسبت دکلدر زیرا عدد جهتی یکرمی سکزدن اوتوز ایکی‌یه وارنجه
زیاده و نقصانی مقدما تعداد و بیان و تحریر و عیان اولنمشدر لکن انسانک دیشلرندن
بعضیسنک جرمنه بیومک واقع اولوب طولاً و عرضاً بیومکه باشلر زیرا دیشلر هر نه‌کونه
اعضادن معدود اولورسه نشو و نماسی ایچون غذا قبول ایتدیکنه بناءً غذا کبی
فضولی دخی قبول ایتدیکی مقرردر و لونلری متغیر اولوب احضر و اسود و اصفر
اولدقلری دخی بو کا دلالت ایدر **السبب** تزاید اسنانک سببی یا بر خلط رطوبی
بلغمیدرکه اصل اسنانه منصب اولمسندن نشأت ایدر یا بر مادهٔ اسکوربوطیه‌دندرکه
اصل اسنانه منصب اولور یاخود اخلاط فاسده‌دن ناشی ابخرهٔ ردیهٔ اعالی‌یه صعوددن
یاخود مرض افرنجیده ادویهٔ زیبقیه استعمالندن حادث اولور یاخود بر آفت اصابتندن
و یا بر خلط حادهٔ اکاله‌نک اصل اسنانه انصبابندن اسنانک اصلنه متصل اولان

اعصابی

اعصاب و رباطاته انقطاع و انحلال کلدیکندن در کذلک اسباب خارجیه‌دن بر
ضربه و سقطه ایله دخی رباطات و اعصاب اسنانه انقطاع و انفصال واقع اولدیغندن
العلامات اکر تزاید اسنان خلط رطوبی حاردن ناشی اولورسه علامتی عرضاً
متزاید اولوب وجع و الم و اضطراب ایله غلظت حاصل ایدر و اکر بارد خلط رطوبی
بلغمیه‌دن ناشی اولورسه علامتی وجع و الم و اضطرابی اولمیوب مقدار طبیعیسندن
طولاً متزاید اولور کذلک اصل اسنانه ورم یاخود بر آفت اصابت ایتمکله دخی
طولاً متزاید اولور اگر اسنان کندویه واصل اولان غذایی قبول ایتدیکی کبی
فضول ایتدیکی کبی فضول ردیه‌یی دخی قبول ایدرسه لونی متغیر اولوب
احضر و اصفر و اسود اولور و کاهیجه صحیح المزاج حوایجنک کندو لونینه زینت
و وجهلرینه لطافت و حمرت ویرمک ایچون دنیقه‌دن مصنوع غمرات استعمال ایتدکلری مدام
اولدقلریندن اسنانلرینه سواد کلوب بلکه موضعندن تحرک و طولاً متزاید اولور
تقدمة المعرفه اکر اسنانک اصولنده اولان رباطات و اعصابه انقطاع واقع
اولمدیسه لا علاجدر و اکر اول رباطات و اعصابه استرخا کلدیکندن اسنانه
طولاً تزاید کلمش ایسه سهل العلاجدر و اکر ضربه و سقطه سببیله بر دیش موضعندن
بالکلیه اسقاط اولنسه اول وقت همان اولدیغی موضعه وضع ایتسه‌لر یعنی
اوزرینه استحکام ویرمجی سنونات وضع ایدوب محکم شد ایتسه‌لر استحکام بولوردیو
نقل ایدرلر فقیر دیرمکه بونده نظر وار زیرا قانون طبیعته مخالفدر مکرکه رباطات
اعصابندن اثر بر علاقه بولنه یعنی بالکلیه منقطع اولمامش اوله حال بو مثللو نسنه‌لر تجربه‌یه
موقوفدر **العلاج** تزاید اسنانک علاجنده طبیبه لازم اولان اولدرکه نظر ایده‌لر
اکر علیلک فصده تحملی و علتک علاماتنده دلائلی وار ایسه فصد ایده‌لر و اکر علیل صبی اولورسه
حجامت ایده‌لر که حکماء متقدمین ایکی یاشنی تجاوز ایلدن صبیان ایچون حجامت جائزدر
دیدیلر نته‌کم کراراً بالمناسبه ذکری مرور ایتمشدر بعده اغذیه و اشربه‌لرینی جیداً اصلاح
ایده‌لر و اکر کثرت خلط رطوبی بلغمیه‌دن حادث اولمش ایسه دماغی ایارجات
و سائر ادویهٔ مسهلهٔ دماغیه ایله تنقیه ایده‌لر و اخلاطک حدتنی کسر و غلیانی دخی
تسکین و تعدیل و تصفیه ایده‌لر و دخی بعد الفصد والاستفراغ قوابضات و رادعات
و محللات استعمال ایده‌لر مثلا شب یمانی ایکی درهم قرن ایل محرق بر بچق درهم
مرجان احمر بر درهم اخذ اولنوب سنون ایده‌لر و یاخود تحرک اسنانده ذکر اولنان
سنونات و مضمضه‌لر ایله علاج ایده‌لر و اکر اصل اسنانده ورم یاخود بر آفت اصابتندن
ناشی موضعندن چقمش اولوب رباطات و اعصابه انقطاع کلمش ایسه اول دیشی
ید ایله یرینه وضع ایدوب ایکی جانبنده اولان اسنانه التون تل ایله محکم عقد ایده‌لر
و اصل اسنانه سنون قابضه اوره‌لر و اکر اطرافنده اولان اسنان قصر و کندیسی اوزون
اولوب و سائرلر اولدیغی حالده مضغه خلل ویررسه بر تیز سوهان ایله آنی اطرافنده
اولان اسنانه برابر اولنجه حک ایده‌لر حتی صاحبنه الم ویرمیه بعده یعنی بو عملدن
صکره حب الغار و شب یمانی و زراوند طویل علی السویه اخذ و سحق اولنوب اول
دیشه سوره‌لر و دخی تزاید اسنانه علیلک غذاسنی اصلاح اولنوب معتاده برینه

برزخشخاش ایله طبخ اولنمش ماء الشعیر استعمال اولنه واکر صبی اولورسه دماغلرینه
ضمادلر وضع ایدهلر یاخود عصاره سذاب ایله سل طلا ایدهلر قبض وتحلیلی جامعدر
بهر یوم اسنانی بونکله دلك ایدهلر ویاخود صاقز وطوپلق چکینك غایتله نافعدر
باقی علاجاتی کتاب رابعده اقربادینا تده مفصلا بیان اولنمشدر اول محله مراجعت اولنه

الفصل التاسع فی خلع الاسنان بغیر آلة یعنی آلتسز دیشی چقرمنك
طریقنی بیان ایدر معلوم اوله که اطباء متقدمین اکثریا کتب معتبره لرنده ذکر
وتحریر وتصریح وتسطیر ایلمشلردر که لحم ضفدعی یاخود رماد ضفدعی اخذ ایدوب
قلعی مراد اولنان دیشك دیبنه وضع ایتسهلر بلا زحمت قلع ایدر ولکن بتوعات
وروح نوشادر دخی بو فعلی ایدر واکر عود القرحی خل حاذق ایله قرق کون حمامده
تعفین اولنوب بعد التصفیه مبنفنی اخذ واستعمال ایتسهلر بو دخی فعل مذکورده جامعدر
ودخی خل ایله اخذ اولنان صبغ قثاء الحماری اصل بنج مسحوق وبزر البنج مدقوق واشق
صافی علی التسویه اخذ اولنوب خل مصبوغ ایله ممزوجا دیشه وضع ایتسهلر قطعه قطعه ایدوب اخراج ایدرلر

القسم السادس فی امراض اللسان وهو تشتمل علی عشرة فصول
الفصل الاول فی بطلان حس الذوق ونقصانه وفساده معلوم اوله که
بطلان بضم الباء المعجمه لغتده باطل اولمق معناسنهدر اصطلاحات اطباده ذهاب
معناسنه استعمال اولنور حس بکسر الحاء وتشدید السین المهملتین لغتده ظن معناسنه
درکه ترکیده دویمق واکلامق معناسنهدر ذوق بفتح الذال المعجمه لغتده طاتمق وجذب ایتمك
معناسنهدر اصطلاحات اطباده طعم ولذتی تمییز ایتمك معناسنهدر پس ایمدی
بطلان حس الذوق دیمك تناول اولنان اطعمه واشربهنك لذت وطعمی دویمق
معناسنهدر ونقصان حس الذوق قوه ذائقهنك حسنده ناقص اولمق معناسنهدر
السبب بو علتك سببی دماغدن حس ایله کلوب سطح لسان وفمه اوزرینه منبسط
اولان اعصاب لیّنهده حاصل اولان فضول رطوبیه مسالك قوه ذائقهیی مسدود
ایتمکله نفوذ ایدهمدیکندندر یاخود یالکز برودت مزاجدن وکاهیجه بر ماده ایله
اولور اما فساد ذوقك یعنی ماکولات ومشروباتك لذتی متغیر اولمسنك سببی
اخلاط اربعهنك هر برینك غلبه سندن حادث اولور **العلامات** بو علتك
علامتی تلیین حلو وحامضی تفریق وتفصیل وتناول ایتدیکی اطعمهنك لذتنی علیل حس
ایدهمز اما نقصان ذوقك علامتی لذت اشیایی متنا ولدیکی کاه کاه اقل قلیل
حس ایلکدر وفساد ذوقك علامتی اکر علتك ماده سی صفرا اولورسه علیلك فمی
ولسانی آجی اولدوغندن ماکولات ومشروباتده مرارت ظاهر اولمقدر واکر بلغمدن
ناشی اولورسه فم ولسانی حلو اولدوغندن متغایر اولمقدر واکر سوداوی ویا بلغم
حامضدن ناشی اولورسه فمك ولسانك وجمیع ماکولاتك طعمی حامض اولور
واکر بلغم مالحدن ناشی اولورسه فم ولسان وطعامك لذتی مالح اولور **العلاج**
بو علتك علاجنده اولا لازم اولان دماغی ومجموع بدنی فضول رطوبیه واخلاط
زائدهٔ موذیهدن تنقیه ایچون اولا شراب الاصول ویاخود مطبوخ الاصول ایله تنضیف
وتنضیج فضول ایدوب بعده مسهلات دماغیهدن ایارج فیقرا ویاخود لوغادیا

وجعه

١٠٩ وجعه قوقیا کبی حبلر ایله دماغی تنقیه ایدوب بعده غرغره ومضمضه لر استعمال اولنه
از جمله بو ترکیب مناسبدر ترکیبی بودر عاقرقرحا ومیویزج وخردل وفلفل علی التسویه
اخذ اولنوب ماء قراح ایله طبخ دنصکره تصفیه وغرغرها ویاخود اقرباذینلرده
موجود اولان غراغر ومضاصدن موافق ومناسب اولانلری استعمال
ایدهلر واکر بدنده وفمده حرارت مشاهده اولنورسه خل وعصارهٔ رمان حامض
ایله مضمضه وغرغره ایدهلر یاخود سکنجبین عنصلی وجلنجبین ویاخود مطبوخ
دبباس یاخود نقوع الورد وماء سماق کبی لر ایله سکنجبین عنصلی حل اولنوب
مضمضه ایدهلر ویاخود عصارهٔ هندبا وعصارهٔ بقلة الحمقا ایله یاخود ماء الورد
ویا ماء الحماض ایله مستخرج لعاب سفرجل ولعاب بزر قطونا کبیلرك قنغیسی
موجود ایسه مضمضه ایدهلر وکاهیجه یالکز لیمون مضغ ایتمك ایله منتفع اولور
واکر بو علت برودتدن ناشی اولورسه زوفا واصل سوسن وتین نخیم علی التسویه
اخذ وماء القراح ایله طبخ اولنوب مضمضه ایدهلر یاخود رب جوز رومی دخی
ماء قراح ایله حل ایدوب غرغره ومضمضه ایدهلر علاج کافیدر الله الشافی
الفصل الثانی فی جفاف اللسان جفاف بفتح الجیم والفاء لغتده قورولق
وقورومق معناسنهدر وبین الاطبا فقدان رطوبتدن لسانه عارض اولان
یبوسته جفاف اللسان درلر و بو علت ایکی نوع اولوب بری حقیقی وبری غیر حقیقیدر
السبب جفاف حقیقینك سببی بدنده موجود اولان حرارتك کثرتی ایله
یبوستك وفرط تدتنه کم حمیات محرقه وحمیات ردیه لرده کثیر الوقوعدر اما
جفاف غیر حقیقینك سببی علیلك مسامات لسانی خلط لزجدن مسدود اولمغله
رطوبات لعابیهنك مسامات مذکورهده نفوذی ممتنع الوجود اولمسندندر **العلامات**
جفاف لسانك علامتی علیلك فمنده بزاق کثیره موجوده ایکن ینه لسانده رطوبت
نابود اولوب جفاف حاصل اولور **العلاج** جفاف حقیقینك علاجی لعابات
مرطبه ومستحلبات ولعوقات ومضامض مناسبه لر ایله ایدرلر مثلا لعاب
حب السفرجل ایله لسانی وقتا وقتا دلك ایدهلر وجلاب نیلوفری ومطبوخ دهن نیلوفر
ایله مستخرج لعاب السفرجل وحلاوت ویرهجك قدر سکر اضافه سیله لعوق
اولنوب استعمال ایدهلر یاخود بزورات اربعهٔ البارده وبزر بقلة الحمقا علی التسویه
اخذ اولنوب ماء نیلوفر ایله مستحلب اولنوب شرب اولنه وکاهیجه مضمضه دخی
ایدهلر واکر بو مستحلبی عصارهٔ بطیخ اخضر ایله استخراج ایدلرسه غایت مناسبدر
ویاخود شراب نیلوفر اسیچی اولنوب ولبن ایله لسانی دلك ایتمکله ترطیب ایدهلر
وجفاف غیر حقیقینك علاجی سکوت اغاجینك ایچنه بیاغندن برجزوی اخذ ایدوب
سکنجبین ایله مبلول اولنمش لسانی سیله لر یاخود سکنجبین بزوری عصارهٔ بطیخ اصفر ایله عمل ایدرسه دخی اقوی واجوددر
الفصل الثالث فی شقاق اللسان وخشونته امراض لساندن
بریسی دخی شقاق اللساندر یعنی دیلك خشین اولوب یارلسیدر **السبب**
شقاق لسانك سببی مزاج دماغده زیاده سیله یبوست غالب اولدقده لسانك
رطوبتنه نقصان کلمکله خشونت وجفاف حادث اولمغله متشقق اولور یاخود

ابخرهٔ عفنیهٔ شدیدهٔ متصاعده درکه اکثریا شدتلی حمی محرقه ردیئه لرده واقع
اولور یاخود کبدک سوء مزاجندن یاخود ودم حارندن حادث اولور الحاصل اعضادن
فمی عضودن اولورسه اولسون متصاعد اولان بخار عفنیهٔ ردیئه شقاقه باعث اولور
العلامات بو مرضک علامتی دیلک شرحه شرحه اولوب گاه احمر خشن وگاه
اصفر خشین قیرتن گورنمسیدر واکر اعضاء باطنده اولان اخلاط محترقه نک
بخارندن حادث ویاخود حمیات ردیهٔ عفنیه باعث اولورسه علامتی علیل دائما
جشاء دخانیه مبتلا اولوب خلط مذکورک طعم ورائحه سینی فمنده حس ایلدیکندن
ماعدا احیانا اولخلطی قیء ایله خارجه خروج اتمسیدر وسائر علامتی ردیه نیتی
ایله نمایان اولور **العلاج** بو مرضک علاجنده طبیبه لازم اولان ابتدا مادهٔ مرضه
علاج در وبعده شقاقه اندمال وخشونتی تلیین وجفافی ترطیب ایدیجی دوایه
محتاج در مثلا لعاب حب سفرجل ایله لعاب بزرقطونا طلاایدرلر زیرا بونلرلک
لزوجت وغروینتلری خشونت وجفافی ترطیب وشقاقی اندمال ایدر یاخود
عصارهٔ بقلة الحمقا وماء نیلوفر وماء بنفشج قیامرون سادج ویاخود مرکب وخمض
اترج وتمرهندی امثالی دوالری استعمال ایدرلر وبو مضمضه غایت مناسب ونافعدر
منفعتی بودر شعیر مقشر وزبیب منزوع نواة بر رو قیه بزرقطونا وحب سفرجل
هربریندن نصف وقیه اصل سوسن ایکی درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه
ماء القراح ایله ثلثی زائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچینه بر مقدار عسل
الورد ویر مقدار دیامرون اضافه ومحکم مزج ایدوب مضمضه ایدرلر ویاخود
خبازی برقاج قطعه ایدوب قطعه لری بربرینه سورمک ایله حاصل اولان
لعابیت لسانه طلا ایدوب ومحکم دلک ایلمسه لر دطوبتی ایله یبوسته مقابله
ولزوجیتیله شقاقی مندمل در اما اگر معده ده اولان اخلاط محترقه نک بخارندن
ناشی اولورسه اولا معده یی تنقیه ایدوب بعده تقویت وبخار تسکین ایتمک
ایچون ادویهٔ مناسبه یر رهبته ایدرلر وقرصه سجستانی مسک اولنورسه غایت موافقدر
الفصل الرابع في استرخاء اللسان وثقله معلوم اوله که بین الاطبا
دیلک گوشکلک اولمسنه استرخاء اللسان وآغر اولمسنه ثقل اللسان تسمیه ایدرلر وبو
علته مبتلا اولان علیل بکر حرف تایی تکلمده تردد ایدرسه تمتام تسمیه ایدرلر واگر حرف
فایی تکلمده تلجلج ایدوب اداسی مرام ایده مزایسه فافا تسمیه ایدرلر وبونلره لسان توکیزه
بلمك وپپه یی ودغدغی جبیرا اولنور بعضیسی عارضی وبعضیسی خلقی اولور **السبب**
بوعلت عارضی اولدقده سببی یا رطوبت دمویه ویا رطوبت دقیقهٔ بلغمیه نك عضلات
لسانه انصبابندندر ویاخود فضول دماغیه نک اعصابه اندفاعندن ناشی کثرت که
دماغ حادث اولورکاه سکته وتشنج امتلائی باعث وگاه فلج وتشنج استفراغی علیك
حادث اولور وگاهیجه عقیب سرسام وبرسامده موجود وگاهیجه ورم صلب ظهورندن
لسان علیل ابکم ومعقود اولور یاخود تحت لسان موجود اولان رباطک انجذاب
وانقصارندن ویا عصبیهٔ محرکه نك اهتناك وانکسارندن حادث اولور **العلامات**
اگر بو مرض رطوبت دمویه دن ناشی ایسه علامتی لسانك حرارت وحمرتیدر واگر رطوبة

بلغمیه دن

بلغمیه دن ناشی اولورسه علامتی دیلی برآقلک کثرتیدر وادویهٔ قابضه ومحللدن منافع
گورمکدر واگر دماغك شرکتیله حادث اولورسه علامتی علیلك حواس سنده کدورت
ولسانند استرخا وحرکاتنده بلادت اولوب دائما لعابی فمی سیلان ایدوب نطقه
قادر اولمامغله گویایی زبان بکیی اولمقدر واگر تشنج امتلائیدن ناشی اولورسه
لسان قصیرا ولمغله الفاظی خبط غلط ولسانی طویل اولورسه کلامی نقص وسط
اولمقدر زیرا لسان طویل اولمغله حرکتی عسیر اولدیغندن ماعدا حرکت غیر ارادیه ایله کلامی
تغییر ایدر وبو حالت کثرتیله شرب خمره مبتلا ومدمن اولنلرده غایت ظاهر وهویدادر
اگر تشنج استفراغیدن ناشی اولورسه علامتی حمیات حاده عقبنده عارض اولوب لسانك
متشنج وضامر اولمسیدر واگر ضربو سقطه ایله قصبهٔ المحرکه نك اهتناکندن ناشی
اولورسه علامتی نفتة ظاهر اولمسیدر واگر تحت اللسان واقع اولان رباطك قصر اولمسندن
ناشی اولورسه علامتی لسان علیل بر طرفه ملتزق ومتصل اولمسیدر **تقدمة المعرفه**
معلوم اوله که بو مرض رطوبت دمویه یاخود رطوبت بلغمیه دن اولورسه یسیر العلاجدر
واگر عقیب سرسام وبرسامده واقع اولورسه عسیر العلاجدر واگر بو علتك علاجنده اهمال
اولنورسه مرور ایام ایله ماده سنه غلظت گلمك ایله ازالتی عسیر اولوب علاجی مشکل
بلکه لاعلاج مرتبه سنه واصل اولور وتشنج استفراغی یاخود حمیات حاده تقدیم ومرور اتمش
ایسه لاعلاجدر واگر اهتناك عصبدن ظهور اتمش ایسه لاعلاجدر دیو اتفاق اتمشلردر
العلاج بو مرضك علاجنده شیخ داود بصیر انطاکی بیورر که بو مرضك علاجنده متصدی
اولان طبیب لبیبه لازمدر که عالم بالتشریح اولوب اماکن عضلیه یه واقف واکا متصل اولان
شرایین واوردیه عارف وبربرینه اتصال وارتباطنك کیفیتنه وصفت انتساج
واعتلاف ترکیبیه سنه عالم وصرف فکرده مجتهدی زیاده اولوب نظر ایده که لسان علیلك
قنغی حرفی تکلمده ترددی وار در معلوم ایدینه زیرا بونکله مادهٔ علتك موضعی معلوم اولور
مثلا اگر لسان علیل حرف عینی تکلمده تلجلج ایلدیسه علتك وریدی اولمسنه گواهدر واگر
حرف جیمده تردد ایلدیسه علتك عضلی اولدیغی محقق ودیی اشتباه یوقدر واگر حرف قافی
تذکرده زحمت چکرسه علت عصبانیدر واگر حرف دالی تلفظده عسرت چکرسه علت
شریانیدر پس بویله بو دلایل ایله موضع علته واقف اولدقدنصکره علتك ماده سنه
وموضعنه مناسب تدبیر ومزاج علیله مناسب ادویهٔ سریع التأثیر ایله علاج ایده لر
انتهی کلامه اما شارح اسباب وعلامات نفیسی وصاحب شفا حاجی پاشا واکثر اطبادرکه
اگر بو علت کثرت رطوبت دمویه ووفرت اخلاط بدنیه دن ناشی ایسه علاجی فصد
واسهال وحقن مناسبه ایله ماده سینی ازاله یه سعی واهتمام ایدوب بعده ادهانات
مناسبه وغرغره جاذبه استعمال ایدرلر مثلا بعد الفصد حب ایارج ولوغاذیا وسائر
مسهلات دماغیه ایله تنقیه ایدوب دهن شبث ودهن بابونج یاخود دهن صعتر
وادهن اکلیل الجبل کبیلر محرک منفردا وگرك مرکبا محرك لسان اولان عصبك
منبتی اولان قفایه طلا ایدرلر حتی موادی تحلیل ایدوب دماغ واعصابه تقویت
حاصل اولور واگر تشنج استفراغیدن ناشی اولور تشنج کلی علاجنه محتاجدر ادهان
مرطبه ایله لسانی وفمی ترطیب ولعابات ملینه استعمالنه علیلی ترغیب ایدرلر مثلا

دهن بنفشه ودهن قرع ولوز حلو كبی ولعابلردن لعاب حب سفرجل ولعاب خطمی وشحم
دجاج وشحم بط كبيلری جمله مسك ايده لر ودخی رأسه وعنقه عليله طلا ايده لر لكن اعصابه
طلا اعدن احتراز ايده لر واكر فالجدن ناشی اولورسه اولا حب ايارج وايارج لوغاذيا ايله
استفراغ اولنوب رأس وبدنی تنقيه ايده لر بعده اده وبه موضعيه استعمال ايده لر مثلا قروش
بوغودت برجزؤ ونوشادر ربع جزؤ سحق وبرمقدار ماء العراجيله تخمير اولنوب لسانی
بونكله محكم دلك ايده لر وياخود خل عنصلی ايله طبخ اولنمش وج مطبوخی مضمضه ايده لر
ياخود خردل وصعتر وعود القرح مطبوخلری ايله مضمضه ايده لر واكر بود والرايله برؤ
تام حاصل اولمزسه علاج فالج ايله علاج اولنه لكن دلوكات وغراغر استعمالنه تقيد واهتمام
ايده لر بو علتده معجون فلافل ومعجون خولنجان ومثروديطوس وترياق انفع ودر ماچيس
بونلر تنفسی موجود اولمورسه برمسه مقدارينی تحت اللسان وضع وبرمقدار ترك
اولنه قده تضكره خل عنصلی ايله مضمضه ايده لر غايت نافعدر ياخود جندبيدستر بردقيقه
جوز بوا نصف دقيقه اخذ اولنوب محكم سحق اولنه قده تضكره ماء السفاقس ايله تخمير
اولنوب پاره مقدار قرص عمل ايده لر حين اقتضاده بردانه سينی فوق لساننه وضع ايتمك
لكنت عارضه يی دفع وازاله ايدر غايت مجربدر واكر تحت لساننده اولان رباطك قصيرن
اولمسندن ناشی اولورسه علاجی قطعدن غيری چاره يوقدر اما احتياط لازمدر كه شريانی
قطع اولنميه اكر قطع اولورسه سيلان دمينی قطع عسير اولور بعده خل الحاذق ايله
ماء الورد ممزوجا مضمضه ايده لر وموضع قطعه زاج مسحوق ياخود تراب زاج ياخود
حجر الخاطيطس المدبر ياخود ذرور قاطع الدم منشحت استعمال ايده لر واكر عقيب
ضربه وسقطه ده واقع اولورسه برؤ رجا اولنميه واكر لسانده اورام صلبه ظهورندن
ناشی اولورسه محلل وملين اولان مضمضه وغرغره لر استعمال ايده لر وبو علتده دائما
ورد مربی واسطوخودوس مربی استعمال ايده لر واكر بو علت صبيانده خلقی اولورسه
اكا لكنت تعبير ايده لر علاجنده عسل ايله ملحی مزج ايدوب معصومك لسانينی محكم
دلك ايده لر وكلام فصيح سويله ديو جبرا ايله لر زيرا كلام فصيح لسانده جريانه وكثرت
ابيات واشعار بلاغة لسان حاصل ايدر على الخصوص كلام قديمی حفظه سعی واهتمام
ايتدوره لر والحاصل اكر بو علته تدبير وعلاج كار ايتميوب عاجز اولورلرسه عليلك
اكسه سندن كچی ايدوب چشمه آچه لر **التجربه** بيكوز اللی بری سنه سی اواخرلرنده
تخمينا يتمش ياشنده مرض فالجه مبتلا اولمش بركسنه بو فقيريی دعوت ايدوب تدبير رجا
ايلديلر مريضه نظر ايلدم كوردمكه فالجی مستحكم ولسانی دخی ابكم اولمش ايدی پس
ابتدا آنك لساننه منصب اولان مواد موذيه يی جذب وتحليل ايچون اكسه سندن من الاذن
الی الاذن ضماد منفط وضع وبر كيجه على حاله ترك اولنوب صباح واروب سلام ويرديكمده
عليكم السلام ديو بسطابه ايتدی بعده احتقانات وسائر علاجات ايله علاج اولنوب
لله الحمد والمنه برؤ حاصل اولدی بشو آنده دخی نيچه دفعه تجربه ايدوب ضماد منفطك
منافع كثيره سينی مشاهده ايلدم تركيبی اقرباذينمزده موجوددر نظر اولنه

الفصل الخامس فی حرقة اللسان

امراض لساندن بری دخی حرقة لساندر
يعنی ديلك يانمسيدر **السبب** حرقة لسانك سببی يا فم معده نك حرارتندن

ويا حرارت دماغ عليلك كثرت وشدتندندر ياخود اشياء مالحه حريفه مرارتيله
رطوبتی زائل وياخود اخلاط حاره حاده نك لسانه منصب اولمسندن حاصل اولور
العلاج بو علتك علاجی اولا اخلاط حاره يی استفراغ ايله بدنی تنقيه وتطهير
وخشايش بارده ورطبه عصاره لريله مضمضه وفمه مسك ايتمكله تدبير ايده لر ولعابات
بارده دن لعاب حب سفرجل ولعاب بزر قطونا كذلك لبوب بزور اربعة البارده
ولوز حلو كبيلری مضمضه وغرغره ايتمكله دواء ايده لر وبو علته اطباء افرنجيه نك
استعمال ايتدكلری دوالردن بو غرغره غايت نافع ومجربدر صفتی بودر زهر نيلوفر
وزهر بنفشه يارميشر قبضه حب السفرجل وبزر قطونا وبزر بقلة الحمقاء وبزر
القرع وبزر خيار وشعير مقشر هر برندن درت درهم ماء هندباء وماء نيلوفر
يارميشر رطل اتخاذ اولنوب بعد الطبخ ايچنه برمقدار بللور معدنی حل اولنوب مضمضه اولنه عجيب الاثردر

الفصل السادس فی حكة اللسان

امراض لساندن بری دخی حكة اللسان‌در
السبب بونك سببی اخلاط حاده محترقة لذاعه نك لسانه انصبابندندر كه يا
رأسدن منحدر ويا معده دن مرتفع وصاعددر **العلامات** بو علتك علامتی
عليلك لسانی احمر اولوب زياده قجيشر اكر اسنان ايله احتكاك اولنمزسه انسان
تحمل ايده مز اولور واحتكاكدن راحت ايدر كبی اولور اما قاشيمقله ماده سی تحليل
اولور لكن ينه ماده سنك تجددی وتمكنی اولمسی امر مقرردر وماء فاتردن مستريح
اولوب حكه سی ساكن اولمقده **العلاج** بونك علاجی اولا اخلاط محترقه لذاعه دن
رأس وبدنی تنقيه ايدوب بعده جلد لسانی ترطيب وماده سنی تحليل وتبريد ايچون
اولا ماء الحاره ايله بعده لبن ايله مضمضه ايده لر واكر لبن ايله برجزؤ سكر تمضمض اولنورسه
ادويه نك تنفيذ وجلاسنه معين اولور بعده دهن الورد ايله خل حاذق مضمضه اولنه
زيرا تبريد وتسكين وتليين وتقطيع وتحليلی واردر واكر اهليلج اصفر ايله لسان
دلك اولنسه لر ويا فمده مضغ ايله مسك اولنسه لر مواد حاده لذاعه يی جلا وتطهير واستفراغ ايتمكله تنقيه ايدر

الفصل السابع فی تقشر اللسان وسقف الحنك والشدقين والعمور

معلوم اولدكه لغتده تقشر قابوقلنمق معناسنه در سقف بفتح السين المهمله اوروسی
معناسنه در حنك بكسر الحاء المهمله چكه وطوق معناسنه در شدقين بكسر الشين المعجمه
مطلقا اغزك ايكی طرفنه ديرلر عمور بفتح العين المهمله ايكی ديشك ما بيننده اولان
لحمه ديرلر اما اصطلاحات اطباده ديلك وچكه طاواننك واغزك ايكی طرفنك
وايكی ديشك آره سنده اولان اتك قابقلنوب صويلمسنه ديرلر **السبب** بو علتك
سببی عليلك رأس ودماغنده موجود وحاصل مواد حاده شديده نك فمه نازل
اولمسيدر ياخود اعضاء بدنيه دن متصاعد بخارات لذاعه حريفه اعضاء فمك
اغشيه لرينی حرق واول مواضعك رطوباتنی تجفيف ايدوب قشور خفيفه پيدا
ايتمسيدر **العلامات** بو علتك علامتی رأی العين مشاهده اولنور اما وقتا كه
عليل فمنی مس ويا دلك ايلسه ياخود برحرقه ايله سقف حنكنی اوغسه قشور بصل
كبی قشور ولونی بياضه مائل اولوب وجع والم سز ظهور ايتمسيدر **العلاج** بو علتك
علاجنده فصد واسهال ايله مواد مضره يی تقليل واجزاء لذاعه يی منع وبدنه نه تقويت

وبرمکله مزاج دماغی تعدیل ایده لر بعده مطبوخات مناسبه استعمال اولنوب مطبوخ
هلیلج وجلنار مصری وحب الآس وورد احمر اخذ اولنوب خل ایله طبخ اولنقدن
صکره تصفیه ومضمضه اولنه باقی علاجاتی شقاق شفه کبیدر فافهم

الفصل الثامن في عظم اللسان امراض لساندن بری دخی عظم اللساندر که
دیلک طولانیوب اولماسندر برلر وبین الاطبا ادلاع اللسان دخی تسمیه اولنور بو مرضی
اکثر اطبا ورم جنسندن اولیوب تهبج جنسندن اولسنه ذاهب اولمشلردر اما شارح
اسباب علامات نفیسی مرحوم دیرکه بو مرضه تهبج دیمکدن ترهل جنسندندر دیملو
اولی وانسبدر زیرا تهبج جوهر عضو ایله ریحک تخالطندن حاصل اولان ورمدر دیمکه
عبارتدر وشیخ ابن سینا تهبجک اصناف ورمدن اولمسنی تحریر اتمشدر **السبب**
بو مرضک سببی یا رطوبت دمویه مائیه ویا رطوبت بلغمیه رقیقه در ویاخود طبیعتک
لسانی خارجه خروج اتمکه بالقوه متوجه اولمسیدر یاخود دماغدن منحدر اولان
رطوبات فضلیه یی لسان تشرب اتمکله غلظتنه قلت ورطوبتنه کثرت کلوب طولاً
زائد اولور وبو حالت مجاری تنفسی دخی توسیع ایدر **العلامات** بو مرضک علامتی
اکر رطوبت دمویه دن ناشی اولورسه حمرت وحرارتدر واکر رطوبت بلغمیه دن حادث
اولورسه علامات بلغم وسیلاندر تم علامتلر **العلاج** اکر بو مرض رطوبت دمدن
حادث اولورسه علاجی اولا فصد بعده دلوکات وغراغر ومضمضه لر استعمال اولنه
بعضیلر مصل وحماض اترج بکیلر ایله لسانی دلک اتمکله علاج ایدرلر بعده اساله
لعاب ایچون مضمضه وغرغره لر استعمال ایدرلر واکر رطوبت بلغمیه دن حادث اولورسه
علاجی ایارج فیقرا وایارج لوغادیا وحب قوقایا کبی مسهلات مناسبه ایله استفراغ
اولنوب راس وبدن تنقیه ایده لر بعده لسانی ملح وخل حاذق ایله یاخود زنجبیل
وخل ایله دلک ایده لر ودخی تقویه مراد ایدرلرسه زنجبیل وملح اندرانی ونوامیس مصری
خل حاذق ایله محکم مزج ودلک اولنوب استعمال ایده لر یاخود مضمضه وغرغره اولنه

الفصل التاسع في الضفدع ضفدع بکسر الضاد المعجمه وفتح الدال المهمله
معنای لغویسی لسان ترکیده قورباغه دیمکدر اما اصطلاح اطباده امراض لساندن
بر مرضدر که بین الناس دیل التی دیمک ایله معروف ومذکوردر وقدمای اطبا
یونانیون اصطلاحلرنده بطرحیون تعبیرلری ایله موصوف ومشهوردر وبو علت
تحت لسانده واقع بر غده صلبه درکه شکلی مائل ولون وشکلده قورباغه یه مشابه
ومماثلدر **السبب** بو غده نک سببی یا لزوجتلی بلغم ویا زیاده کثافتلی دمدر
که طبیعت انک لطیفنی تحلیل ایدوب غلیظنی تحت لسانده ماده غده یه تحویل ایدر
ویاخود دماغدن بطریق النوازل وصادر بردم درزیدکه اول موضعه نازل
ومنجمد اولور **العلامات** بو مرضک علامتی علیلک دیلی آلتنده راس ضفدعه
مشابه بر ورم صلبه صغیره حاصل اولوب بعضیسی بیشل وبعضیسی کوکه
مائل وبعضیسی کبیر اولمغله عسرت تکلم باعث اولمسیدر **العلاج** بولس
بریطانوس نام حکیم بو مرضک علاجنده دیرکه اکر بو مرض کثرت دمدن حادث
اولورسه علاجی ابتدا الدن فصد ایله معتدلا اکتفا ایده دمی اخراج ایده لر واکر غلبه دم

یوق

یوق ایسه ادویه مسهله ایله اخلاط فاسده دن بدنی تنقیه اتمکله علاج
ایده لر وحکیم مزبور بو کبوسی غایت مدح ایدوب کمنزی مجرب بمدر دیو تحریر ایدر
صنعتی بودر فلفل اسود وزنجبیل بر درهم ملح اندرانی وملح عوام هر برندن
ایکی ثلث درهم صعتر بری وفودنج واصل ایرسا وسورنجان ابیض هر برندن
نصف درهم مصطکی ثلث درهم اخذ اولنوب ناعما دق وکبوس ایده لر
وورم مزبوری دفعات کثیره بو کبوس ایله کبس واوزرینه ذر ایده لر بو مرضه
مجرب اولان ادویه مقطعه وملطفه در مثلا صعتر وزوفا وملح ایله قشر الرمان
ویاخود ادویه اکاله استعمال اولنه مثلا نوامیس مصری وزاج محرق وزنجار
واصل سوسن ومرصافی ایله خل وجالینوس شب محرق ایله عفص علی التسویه
اخذ وسحق ایدوب اوزرینه ذر اولنسه کفایت ایدر دیمش وشیخ ابن سینا
شب محرق وکثیرا وسورنجان اخذ وسحق اولنوب بیاض البیض ایله ممزوجا اوزرینه
وضع ایده لر دیمش سنارطوس جرجانی دیرکه بو علته بزم مجرب اولان دوالردن
بر جوز رومی یی قبوغی ایله احراق ایدوب بعده اون ایکی فلفل واوج حبه کندر
اخذ اولنوب محکم سحق اولنه قدر تصکره عسل ایله ممزوجا تحت اللسانه وضع
ودلک ایده لر واکر بو دوا ایله علاج پذیر اولنورسه فبها ونعم والا نیشتر ایله شق
اولنوب ماده سینی اخراج ایده لر وجرحه نک اوزرینه عسل الورد وضع ایده لر لکن
بو بجلین امراضده اکرچه کی بالفعل دخی استعمال اولنور اما تدبیر مذکور ایله اکتفا
اولنمق اولی واصوبدر ومعلوم اولمکه تحت لسانده شریانلر وارد رشق ایدرکن
حذر کرکدر حتی شریان قطع اولنوب نزف دم واقع اولمیه واکر قطع اولورسه
خل الورد ایله ورق الورد الاحمر نقع اولنمغله تقویت ویرلدکدن صکره
علیله تمضمض ایتدوره لر حتی جرحه یه برو کلوب التحام حاصل ایده

الفصل العاشر في ورم اللسان امراض لساندن بر سببی دخی دیل
شیشمکدر **السبب** بو ورمک سببی اورام سائره کبی اخلاط اربعه نک هر برندن
حاصل اولور لکن خلط بلغمیدن کثیر الوقوعدر وکاهیجه حب افرنجی وجذام کبی
مرضلردن دخی حادث اولور وکاهیجه حیوانات موذیه لسعندن ویاخود اطعمه
متناوله ایله زهرناک نسنه استعمال اتمکدن حادث اولور **العلامات**
ورم لسان اکر دموی اولورسه علامتی لسانک حمرة وحرقتی وسیلان اللعاب و
برافک قلتی وضربان ایله وجعی ممتد اولمغله سخونتی دخی جسد اولور اکر صفراوی
اولورسه علامتی صفرة لسان والتهاب ایله وجع شدید اولمقدر وکاهیجه ورم
ایله معا تقشر لسان ظاهر وبدید اولمقدر اکر بلغمی اولورسه علامتی وجع قلیل ایله
بیاض اللسان ولعاب فمی دخی کثیر السیلان اولمقدر اکر سوداوی اولورسه
علامتی سواد اللسان ایله جفاف ویبوست ولعاب فمده جدا قلت اولمقدر **العلاج**
ورم لسانک دمویسنک علاجی اولا قیفالدن فصد اتمک لازمدر اما کاهیجه
تحت لسانده واقع اولان عروقدن فصد اتمکه محتاج اولنور بعده احتقانلر ایله
طبیعتی تلیین وادویه مسهله ایله بدنی تنقیه وهیجان اخلاطی تسکین ایده لر

بعده عصارات ومطابخ وامياه قابضهٔ بارده ایله لسانی مسح یاخود مضمضه
وغرغره ایده لر مثلا عصارهٔ حماض وعصارهٔ لیمون وعصارهٔ ریباس ویاخود عصارهٔ
لسان الحمل وعصارهٔ رمان حمض وعصارهٔ حماض وعصارهٔ توت شامی کبیلری کرک
طلاء وکرک مضمضه اتمکله استعمال ایده لر یاخود عدس و ورد احمر وکزبره هر برندن
بر قبضه اخذ اولنوب بعد الدق خل ایله طبخ و برخرقه یی مطبوخ مذکوره بلع
ایدوب لسانه طلا ایده لر و مرض غایه قصوا یه وارو ب الخطا نسه کلدکده خل عنصل
ویا خل الورد ایله دیامورون ممزوجا طلا ایده لر وبعضیسی مرضایه سیلان لعاب
ایدیجی دوا استعمالندن نصکره شراب حصرم ایله ماء بزر بقلة الحمقا استعمال ایده لر
وعلیلك غداسی سماقیه وعدسیه وحصرمیه اولمق لازمدر واکر ورم منفجر اولورسه
مطبوخ تین باللبن ایله مضمضه اولنوب دهن الورد ومرهم اسفیداج ایله علاج
ایده لر واکر ورم لسان صفراوی اولورسه علاجی بلا فصد علاج دمویی کبیدر
واکر ورم لسان بلغمی اولورسه اولا بلغمی انضاج بعده احتقانات ومسهلات بلغمیه
استعمالنه محتاجدر مثلا حب قوقیا وایارج وحب راوند وحب سینه کبی حبلر
ایله بعد الاحتقان استفراغ اولنه ولسانی عسل وصعتر وسفوف ایارج ایله
ممزوجا دلك ویاخود مضمضه ایده لر ومعجونات حاره استعمالنه مداومت ایدوره لر
ودخی ورمك تزایدی وقتنده سکنجبین برمقدار تجبیل یاخود ملح اندرانی یاخود
اشق یاخود عود الفرج اضافه اولنوب طبخ اولنه بعد التصفیه ایچنه برمقدار
عسل الورد ضم ایدوب تمضمض ایتدوره لر یاخود حب البان وورق بنفشج وفراسیون
وزوفا هر بریندن بر قبضه اصل خطمی واصل السوسن یارمشر وقیه اکلیل الملك
نصف قبضه تین اوج عدد زبیب منزوع العجم بر وقیه بزر رازیانج ایکی درهم
اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ وتصفیه دنصکره مضمضه ویا غرغره اولنه وعلیلك
غداسی مزورهٔ زیرباج یاخود حمص اوله ودوا اثناده کاه کاه سکنجبین عنصلی یاخود
اصل السوسن وزبیب وحلبه وتین علی السویه اخذ اولنوب ماء الاصول یاخود
ماء القراحیله طبخ اولنوب بعد التصفیه تغرغر ایتدوره لر یاخود رب جوز دوی یی
ماء الاصول ایله حل ایدوب مضمضه ایده لر کذلك حوا نیق ایچون دخی غایت
مجرب اولان دوا الرددر واکر ورم لسان سوداوی اولورسه اولا مطبوخ افیتمون
وسائر مسهلات سوداویه ایله استفراغ اولنوب بدنی خلط سوداویدن تنقیه
وتطهیر ودهن سوسن ودهن بنفشج وشحم الدجاج وشحم البط کبیلر ایله لسانی
مسح ودلك اتمکله تدبیر ایده لر بعده تین ایله لبن طبخ اولنوب مضمضه وغرغره
اولنه یاخود اصل خطمی واصل السوسن وبزر الحلبه اخذ اولنوب لبن ایله طبخ وتصفیه دن
صکره مضمضه اولنه واکر ورم منفجر اولورسه عسل ایله برمقدار قیتون اوتی طبخ اولنوب
مضمضه اولنه یاخود حمص اسود ولسان الحمل بالسویه اخذ اولنوب ماء العسل
ایله طبخ وغرغره اولنه ویاخود عسل الورد ودیامورون المرکب ایله مضمضه ایده لر

الباب السادس في امراض الحلق وهو تشتمل على ستة فصول

معلوم اولدکه حلق حاء مهمله نك فتحی ولامك سکونیله بوغز معناسنه در لسانی

عربیده

عربیده حلقوم دخی دیرلر حکماء مشرحین یونانیه ومتأخرین اطباء لاطنیه بوغز اطلاقنده
اختلاف ایلیوب بعضیسی یالکز مجرای نفس اولان قصبة الریه دن عبارتدر وبعضیلر دخی
قصبة الریه ایله حنجره یه اشتراکا بوغاز اطلاق دخی عادتدر دیمشلر ابن تلمیذدن یالکز
مجرای طعام وشراب اولان مری یه بوغاز اطلاق اولندیغی منقولدر شیخ الرئیس ابن سینا
بوغازی مجرای نفس ومجرای غذا وشراب ایله مرتب ودخی بو ایکی مجرانك فملرنده اولان
لهاة ولوزتین وغلصمه وحنجره تعبیر اولنان عضولرك مجموعندن مرکبدر دیمش
لهاة لامك فتحی ایله کوجك دل دیمکدر بوغازك سقفنده قصبة الریه وحنجره دیدکلری
عضو غضروفیلرك اوزرینه تعلیق اولنمش صنوبری الشکل بر عضو لحمیدر قصبة الریه ده
اولان مجرانك قپاغی واقجکره واصل هوانك مصلحی وآلات نفسی اشیای مضره دن
حفظ ایچون غبار ودخانك بوزاغی اولوب صوتك تمامنه دخی آلت اولمشدر
حتی ارباب تشریح آنی نیز نلرن پرمغنه تشبیه ایلمشلردرکه صدای نیناء برمقدارن
مدخلی وتأثیری اولدوغی کبی وصوتك دخی تقطیعی لهاة ایله حاصل اولور غلصمه
برقطعه لحم صغادر که قصبة الریه نك اوجنده اوست دماغه متصل اولوب
قصبة الریه نك فمندن اسفله صارقمشدر اهل تشریح آنی لسان مزماره تشبیه
ایلمشلردرکه صدا جهتندن دوخکل معظم اجزاسی دیلی اولمغله غلصمه دخی صوته
آلت اولان اعضانك معظمی اولور دیدیلر وبعضیلر کوجك دل دخی بوکا دیرلر ودخی
صوته اعانتندن ماعدا فم مضغ اولنان طعامی تحریکده وبلعده اعانت عظیمه سی
واردر لوزتان ایکی قطعه لحم پاره درکه لهاة قتنده حنجره یه قریب اصل لساندن
نابت ومرینك ایکی جانبنده ثابت برعضو عضلیدر عرف اطباده اکا نغانغ
دیرلر وبعضیلر بنات الاذن دیرلر کویا ایکی کوجك قولاقدر وبونلرك منفعتلری بعینه لهاة کبیدر

الفصل الاول في سقوط اللهاة

استرخاء اللهاة دخی تسمیه اولنور
لسان ترکیده کوجك دل دوشمکدر بو برعلتدرکه لهاتی اشاغه صارقیدر اولمرتبه که
مرینك اغزینی قپایوب برغداء مرور ایتمز تاکه برحق ایله یاخود برآلت ایله اشاغی
باصمغه محتاج اولورکه حتی طعام اشاغی مرور ایده
السبب بو علتك سببی سوء مزاج
مادی اولمغله اکثریا حار رطب دموی یاخود بارد رطب بلغمی اولور
العلامات
اکر دموی اولورسه علامتی حمرت وجه ایله بولنمقدر واکر بلغمی اولورسه علامتی
حرارت اولمیوب علیلك فمندن لعاب سیلان ایدوب سالیاسی کثیر اولمقدر
العلاج اکر مرض دموی اولوب علیلك مزاجی مساعد اولورسه فصد اولنه
وعلیل صبی دکل ایسه باکدرلرینه حجامت ایدوب شیشه اوره لر وورم لهاتده
ذکر اولنان غرغره لر وسائر دوالر ایله عمل ایده لر واکر علت بلغمی اولورسه بابل صوغی
وزوفا طبیخی ایله غرغره ایده لر یاخود دهن مرسین وشب یمانی مثلی قوابضات
ایله غرغره ایده لر یاخود قرن ایل محرق ایله نوشادر وشب مزج اولنوب برآلت ایله
اوزرینه دلك ایده لر سنادیوس حکیم شب محرق ایله طین ارمنی یی مسحوقا اخذ
ایدوب لهاتی اتکله باصمغی غایت مدح ایلمشدر واطباء افرنجیه دن بعضیلری بو دوایی
غایت مدح ایتدیلر صنعتی بودر فلفل ومرصافی بردرهم شب محرق وعفص ایکیشر درهم

اخذ و سحق اولنوب ذرور اولنه یاخود یافوخ حجبر اولنان محله بو ضمادی اوره لر
ترکیبی بودر مغاث و اقاقیا و مواضع متعدده ده بولنان تراب و اشراف و بزر قطونا
اخذ اولنوب کشنیز و مرسین ایله طبخ اولنمش خل الحاذق ایله تخمیر اولنوب ضماد اولنه
شیخ الرئیس لهاته مداواتی بیاننده اثناسنده بیوردرکه لهاتی محاجمه مشابه بر آلت
ایله ترفیع ایتمك کرکدر و اول محله سك دیدکلری تدبیر ایله نوشادر طلاسینی
تعیین ایتمشدر ودخی معلوم اولدکه صبیانه عارض اولان استرخاده یالکز عفص
مسحوق کافیدر وکاه اولورکه مسترخی اولان لهاتك دیبی اینجلوب اوجی غلیظ
اولمق واقع اولور اول صورتده اولا زفت ازلمش ماء فاتر ایله غرغره یه مداومت
ایتدوره لر اکر متأثر اولوب استوا حاصل ایدرسه دیبی و اوجی برابر اولورسه
فبها و الا لحیة التیس و عفص و سك اخذ اولنوب بونلرك مثلی قابضات
ایله غرغره ایده لر اکر بو معالجاتدن سودمند اولمازسه بالضروری قطعنه
محتاج اولورلر زیرا عند الحذاق لهات مسترخینك غلظت و رقتنه نظر اولنمق
واجبدر اکر دیبی اینجه و اوجی غلیظ ایسه وانزن سیلان دم واقع اولورسه
یاخود اوجی اوزم دانه سنه مشابه مدور اولورسه قطع لازمدر زیرا خناق
عروضندن خوف اولنور کذلك دیبی اینجه و اوجی غلیظ اولیوب ذنب الفار
کبی اولورسه مقدار طبیعیسندن زیاده سینی قطعه محتاج اولورلر اما لونی
قرمزی و سیاه اولورسه قطعنده خطر محقق واردر بای وجه کان قبل القطع علیلك
طبیعتنی لطفیله تلیین ایده لر اکر فصده مساعده وار ایسه فصد اولنه اکر مساعده
یوغیسه حجامت ایله اکتفا ایده لر زیرا علیلك بدنی ممتلی ایکن قطع اولنمق خطر
عظیمدر پس اولیکی قطع لازم کلدکده طریقی بودرکه علیلی بر روشن محله یاخود
شعاع شمسه قرشو وضع ایدوب اغزینی ممکن مرتبه فتح و لسانینی اسفله باصدره لر
و لهاتی ماسکة اللهاة تسمیه اولنان آلت ایله اخذ ایدوب فضله سنی بر آلت
سرتیز ایله قطع ایده لر بعده حبس دم ایدیجی ادویه ایله غرغره ایده لر و بو طبیخ مجربدر
ترکیبی بودر قشر رمان حامض و سماق و ورد یابس احمر و عفص بالسویه اخذ
و طبخ اولنوب غرغره اولنه وکذلك بو ترکیب دخی مجربدر جلنار مصری و کندر
و نشا و دم اخوین القاطر و صبر اسقطوری اخذ اولنوب بعد السحق مطبوخ مذکور
ایله مزج اولندقدنصکره آلت معهوده ایله طلا و مداومت اولنه حبس الدمده سریع التأثیردر
وبودخی معلوم اولدکه آلت حدید ایله عمل اولندقده لهاتی دیبندن بتون کسمیه لر
زیرا بتون قطع اولدقده علیلك صوتی منقطع یاخود حروفك بعض مخارجی مختل اولور
باخصوص قصبة الرئه نك اغزی آچق قالمغله علیلك جوفنه غبار و دخان سریعا
داخل اولمغله سعال دائمه مبتلا اولورلر شارح تلویح لطف الله تبریزی نقل ایتدیکی
اوزره لهاة بتون قطع اولندیغی صورتده علیله بر مرتبه عطش عارض اولورکه
قطعا صویه قانمز و رئه برودت و حرارته مستعد اولمغله فصول سنه نك
اقتضاسنه بناء تنفسی غالبا ایسه آنی قبول ایدر و نیجه کره اهویه بارده
اصابتندن ناشی صدر و رئه سنه برودت مستحکم اولمغله علیلك باعث هلاکی

اولدیغی دبو افندیلردن قطع نظر ممره نك احوالی دخی مختل اولور اکر لهاتدن شیء
قلیل قطع اولنسه ریه و معده اول مرتبه متضرر اولمازلر اما مقدار طبیعیسندن
زیاده ترك اولنمغله آفت بحاله باقی قالور بای وجه کان لهاتك قطعنده خطر عظیم
واردر زیرا بعض کره اورام صعبه دخی عارض اولوب مجرای نفسی بالکلیه سد
ایتمکله علیلی بوغار یاخود معالجات مذکوره ایله دخی حبس اولنیوب ضرر عظیمه
مؤدی اولور کتاب مرآت الشفاده تحریر اولنمشدرکه علیلك کرجانبنی و ممه لرینك
التنی حجامت ایدوب یاخود فصده مستعد اولان کرك باسلیقدن یاخود
ابطیدن فصد ایده لر یاخود قطع اولنان محله مقدما ذکر اولندیغی اوزره حبس الدم
ایدیجی ذرورلری بیاض البیض ایله مزج ایدوب طلا ایده لر لکن اول مداوات
حار اولیوب بالفعل بارد اولمغه محتاجدر زیرا سخونت دواء ماده یی طشره
چکر لهات مسترخینك دواء ایله قطع اولنماسینی دخی تجویز ایدنلر بر قاچ کونه
تدبیر تحریر ایتمشلردر و دائما نوشادر ایله حلتیت طلا اولنمق ایله لهاتی اسقاط
ممکندر دیدیلر و آنلره زاج ضم اولنسه دخی اقوی اولور واجب اولان آلت معهوده یی
ادویه مذکوره ایله آلوده ایدوب لهاتی آنك ایله قبض ایده لر و بر ساعت مقداری
اول حالت اوزره ضبط ایدوب بعده صالی ویره لر لکن هر بار اخذ ایتدکجه رفقله
معامله ایلیوب چکمك ایله مضطرب ایتمیه لر بر قاچ دفعه منوال محرر اوزره امساك
ایدوب لونی تمام سیاه اولنجه اعاده و عمل ایده لر اکثرا مرده سیاه اولدقده اوچ
کوندنصکره کندی ساقط اولور علیل اول اثناده اغزینی یعنی وقت معالجه ده آچق
طوتمق لازمدر حتی لعابی طشره سیلان ایده شیخ الرئیس لوزتین و مرض مذکوره
عروضی ایچون معالجاتی استعمالنی خصوصا آلت حدید ایله قطع اولنمه لرینك مناسب اولدیغینی تجویز ایدوب تحریر و بیان ایتمشدر

بلغ **الفصل الثانی فی اورام اللهات و تورمها** یعنی کوچك دلك شیشی و یاده اولمق
معناسنه در بو بر علتدرکه علیله اضطراب تام ویردکندن ماعدا حروف تکلمنه
دخی خلل کلوب بی نظام تکلم ایدر نفیسی مرحوم بیوررکه ورم اللهات مختلف الاسماءدر
زیرا اول ورمك اختلافی ایله اسمی دخی مختلف اولور پس اکر جرم لهاتك مجموعی
تورم ایدرسه ورم عمودی و ورم اسطوانی تسمیه اولنور و اکر لهاتك مجموعی
تورم ایتمیوب انجق رأسنده مدور ورم عارض اولورسه ورم عنبی تسمیه اولنور

السبب بونك سببی دم رقیقدر یاخود دم ایله مختلط بر بلغم مالحدرکه
لهاته منصب اولور و بعضیلر صفرادن و بلغمدن و سودادن دخی اولمسینی تحریر
ایتمشلر **العلامات** اکر علت صفراوی اولورسه علیله التهاب شدید و عطش
و جفاف فم عارض اولور و تحسس وجعی دمویدن زیاده اولور و اکر بلغمی اولورسه
علامتی علامت صفراویه نك عکسیدر و اخلاط سائره دخی علامتلری معلوم اولور

العلاج علاجی اورام سائره کبیدر اکر بدنده عروق ممتلی اولورسه قیفالدن
فصد ایدوب بعده عرق تحت اللساندن فصد ایده لر و اکر فصده مانع وار ایسه
اکسه چقورندن یاخود ما بین الکتفین دن حجامت ایده لر و تنقیه خصوصنده
طبیعتی نقوع فواکه ایله تلیین ایده لر و اکر صفراوی اولورسه تمر هندی و شیر خشت ایله

تليين ايدرلر و مطبوخات مناسبه ايله غرغره ايتدوره لر عنب الثعلب و عصارهٔ هندبا
و دبّ فرصاد و دبّ قشر جوز رومي و لعاب حبّ السفرجل كبي ادويهٔ مبرّده مناسبدر
و اكر بلغمي اولورسه خردل مسحوقي سكنجبين ايله غرغره ايتدوره لر ياخود نوايليس مصري
و ملح العوام و شب و عفص تركي مسحوق قامصه يه وضع و اغزه اوفوره لر و اكر
سوداوي اولورسه افتيمون ايله و خيار شنبر ايله تليين ايله لر ياخود ربّ السوس
ايله غرغره ايتدوره لر لكن مداومت لازمدر ياخود حقنهٔ لينه ايله احتقان ايده لر
و رجليني دلك ايدوب محكم ربط ايده لر بعده قوابضات حقيقه ايله غرغره لر ايده لر
ديامرون و دبّ جوز رومي و ربّ رمان حامض كبي و ورق عنب الثعلب و سماق
ياخود لسان الحمل مطبوخيله غرغره ايده لر ياخود ورد احمر و سماق و جلنار برر
مقدار اخذ اولنوب ماء قراحيله طبخ و تصفيه دنصكره مطبوخك اللتي وقيه سنه
اللتي درهم ديامرون و نصف وقيه ربّ رمان حامض اضافه اولنوب غرغره اولنه
سنارتوس حكيمك مجرّبي اولان غرغره بودر ورق لسان الحمل و زوفا برر قبضه اصل
سوسن ايكي درهم قشر رمان حامض و جوز سرو و جلنار حصي برر درهم
شب نصف درهم اخذ اولنوب اوچ رطل ماء القراحيله نصفي قالنجه طبخ و
تصفيه دنصكره ايچنه عسل الورد و شراب الآس هر بريندن نصف وقيه
وضع اولنوب غرغره اولنه و دخي ورمك وقت انتهاسنده غرغره لره محللات اضافه
اولنه بابونج و اكليل الملك و خطمي و انجره و زوفا كبي و اكر ورمك وجعي اولورسه
بودوالره خشخاش اضافه ايده لر و اكر ورمده صلابت وار ايسه كتان تخمي و بزر
حلبه و آيرسا و انجره و عناب و نخاله كبي تليين ايديجي دوالر استعمال اولنه و دخي
ورم تفتيح اولورسه لحم غنمي و عصارهٔ كرنبي ماء عسل ايله طبخ يارهجي غسل ايده لر
بعده مجفف اولان ادويهٔ لر استعمال ايده لر و اكر ياره متعفن اولورسه
زاج و شب صوفي كبي محرق دوالره محتاج اولماسي مسلّمدر

الفصل الثالث في اورام اللوزتين وقروحها

يعني لوزتينده شيش و ياره اولمسيني بياننده ايدر **السبب** بونك سببي اورام لهاتك سببي كبيدر و ياره
اولمسنك سببي اول شيشك نضج بولوب دشلمسيدر و كاهيجه ورم يوغيكن بر خلط
حادهٔ اكّالدن انصباب بدندن ياره حادث اولور **العلاج** مقدّما ذكري سبقت ايتديكي
كبي فصد و تنقيه ايدوب بعده اورام لهاتده استعمال اولنان دوالري بونده دخي استعمال
ايده لر و بوغازي دهن الورد و دهن سوسن ايله تدهين ايده لر و اكليل الملك و خطمي
و بابونج كبي محللاتي طبخ ايدوب باقي ايده لر ياخود تازه سمن غير مالحي لب خبز ايله
ضماد ايده لر ياخود ورق حنازي و شعير مقشر برر بجق وقيه زعفران سدس درهم
اخذ اولنوب مقدار الكفايه ماء ايله و سمن غير مالح ايله طبخ و ضماد اولنه و اكر شيش
زائل اولميوب متفتح اولورسه ديامرون ايله غرغره ايدوب بعده بو دوائي استعمال
ايده لر عصارهٔ رمان حلو و سماق و عسل اخذ اولنوب بعد المزج ياره يه طلاء ايده لر ياخود
ايرسا و زراوند مساويا اخذ اولنوب عسل ايله مزج و ياره يه طلا ايده لر

الفصل الرابع في البثور في الحلق

معلوم اولسون كه بثور و ورم ايكيسي دخي

تفرق

تفرق الاتصال دندر انجق بثور ورمك صغيري و ورم بثورك كبيريدر في زماننا هذا
جهلهٔ اطبا بو علتي مالي فرانسه يعني حبّ افرنجي اولمسنه ذاهب اولورلر **العلامات**
بو علتك علامتي رأي العين مشاهده ممكندر كه فضاي حلقومده حار و محرق سوجه لر
حادث اولمقدر و اكثريا بو علت مهره ظهور ايدر زيرا مريضك جرمي لحمي اولوب
رخاوتي و كوشككي اولمغله بثوره حدوثنه مستعددر و كاهيجه نادرا قصبهٔ الرئه ده
دخي ظهور ايدر زيرا قصبهٔ الرئه نك جرمي غضروفي و صلابتي اولمغله مواد قبولندن
بعيددر اما ابتدا طرفي محيط اولان غشاء لحميده وقوعي ممكندر و اكر مريده واقع
اولورسه عليلك برشي اكل و بلع اثناسنده چكديكي وجع و اضطرابندن معلوم اولور
بلع اولنان غذانك حلاوت و حموضتي اوله البتّه اول بثور اولان محلي تحريش و
لذع ايتمه لري مقرّردر **العلاج** معلوم اولسون كه قاعدهٔ معينه اودر كه امراض مادّيه ده
هر علتك مادّه سني اخراج لازمدر فصد اقتضا ايلدكده فصد و تليين اقتضا ايلدكده
ملينات و مسهلات استعمال اولنور حيوانيه بو علتده دخي فصد و اسهال
مستلزم اولمغله مستعد اولنلر فصد و اسهال اولنوب مستعد اولميانلر حجامت و
فتائل ايله تنقيه اولنوب بعده دقيق الشعير و نشاسته دهن لوز حلو ايله بر ورده
اولنمش مرقه ايله ايچوره لر لكن مداومت لازمدر حتي منافعي ظاهر اوله و بو علت ظهور
ايتدكده ماء بارده دن زياده اجتناب لازمدر حذر اولنه زيرا برودت عضوي متقرحده
جمع و شدّ ايدوب وجعي زياده ايلر و كذلك ماعدا مادّه نك نضجنه مانع اولور

الفصل الخامس في علق الناشب في الحلق

العلقه بالتحريك قان صوليجانه يعني طوتمش قان معناسنه در اما اصطلاح اطباده سلك تسميه اولنان حيوان
مائيه يه ديرلر جمعي علق كلور الناشب ايچرو دخول ايدوب پايتقان معناسنه در
پس ايمدي علق ناشب في الحلق ديدكده مراد بين الاطبا بوغازه سلك يا پشمق
معناسنه در بعضي كرّه غفلت سببيله انسانك علي الخصوص سائر حيوانات
حلقوملرينه سلك ياپشمق واقع اولور و كناد ولا يتلرده كثيرا ظهور ايدر زيرا
بعضي صولرده بالخاصه سلك تولد ايتمكله دخي كوچك ايكن صغيرلكندن ناشي
حسّ اولنماز دخي اجلدن شرب اولنان ماء ايله معا حلقومه دخول ايدر ياخود
بيوك اولديغي صورتده عن غفله ايچيلور اول اجلدن مريضك غورندده و معده ده دخي
ياپشمسي واقع اولور باي وجه كان بر كمسه نك بوغازنه سلك كتسه احوالي تفحّص
اولنمق لازمدر اكر نظر اولنوب بلنه جك محلده ياپشمش ايسه ياخود عليل كنديسي
عن غفله ايچديكيني بيلورسه علت متعين اولوب لازم اولان معالجاته و اخراجنه
تقيد اولنور مشكوك اولوب وجوه مذكوره دن بر وجهله معين اولماديغي صورتده
بعضي علاماتدن بلنور از جمله اعضاسنه سلك تعلق ايدن كمسه نك غم و كربه
ابتلاسندن نمايان اولور زيرا سلكده عفونت دركار اولمغله اول عفونت تعلق ايلديكي
جسمه دخي سرايت ايتمكله قلبه وصولندن ناشي غم و كرب و اضطراب حدوث ايدر
اولور علي الخصوص قره باقجلي ديدكي صولرده تكوّن ايتمش اولوب خلقتنده دخي
هيئت مذمومه بولنمش اوله كه لوني سياه ياخود يشل اولنلر و تويلي اولوب

اوزرنده مائی خطر بولنمالرك جمله سنده سمیت واردر یاپشدقلری عضو قرحه اولور
صاحبنه سینه سنكلی حرارت كلور وغشی عارض اولور عضو باطنه تعلق ایتدیكی
صورتده تنفس ایچون استنشاق اولنان هوا اول سلكك كیفیت ردیه سی ایله متكیف
اولمغله قلبه واصل اولدقده ذكر اولندیغی اوزره كرب وغم وغشی عارض اولور
اول جهتدن استدلال اولنور وكاهیجه اول كسنه نك فمندن دم رقیق سیلان ایدر
اندن معلوم اولور وشیخ الرئیس كتاب قانونده بیوردركه بر صحیح المزاج
كسنك فمندن دم رقیق سیلان ایده یاخود نفث الدم ظهور ایده اول كسنه نك
احوالنی تجسس ایلیه لر اكر اسباب ظاهره دن انلری موجب اولور بر سبب
كورلمز ایسه سلك تعلقنی تامل ایده لر احتمالدر كه ویاخود معده سنده اول
موذی جانور تعلق اتمش اوله نجیب الدین علیه الرحمة سلك خادراً قصبة الرئة یه
دخی یاپشور دیوب نفیسی مرحوم انك شرحنده طریق انكار تعبیری ایله سلك
بوغزه صو ایله داخل اولور قصبة الرئة یه ایسه صو مجراسی دكلدر اوله اولسه اول
محلده وجهله دخول ایدر بر طریق ایله تعلق ایتدیكی صورتده دخی قرار طوتمیوب
دوشر زیرا قصبة الرئة عضو رقیق اولمغله آنده سلكه غذا اوله جق دم قلیل بولنور
ونفس مجراسی اولمغله علیلك تنفسنه مزاحمه ویروب سعال قوی احداث
ایدر اول جهتدن وطشره ویردیكی نفس قلیلك حرارتندن ناشی هواء حار ودخا
اولمغله متأذی ومضطرب اولدیغی اجلدن قرار طوتمیوب ساقط اولور دیمشلر
العلاج بونك علاجی اولا علیلی بر روشن موضعده یاخود قرص شمسه مقابل
اجلاس ایدوب فمنی ممكن اولدیغی مرتبه كشاد ایدروب لسانینی اسفله باصه لر
اكر سلك نمایان اولوب وآلت ایله اخذ اولنمق ممكن اولور موصفده بولنور ایسه اول
داهیه ایچون پرداخته قلنان كلبتین مثللو آلت ایله سلكی كسه سندن اخذ ایده لر
وبر ساعت مقداری اول حالت اوزره حفظ ایده لر تاكه سلك مضطرب اولوب یاپشدیغی
موضعی صالیویره بعده رفقله چیقاره لر اكر ابتدا یاپشدیغی كبی عنف ایله چكسه لر
قوپمغه زحمت ویردیكندن ماعدا قوپدیغی یری یاره ایدر واكر اكسه سندن
یاپشمیوب دخی اشاغیسندن طوتسه لر احتمالدر سلك بوتون قوپمیوب
بر یرندن اوزلك ایله باشی طرفی یاپشدیغی یرده قاله اول صورتده علیله زیاده
الم حاصل اولور اندن صكره كندو كندویه قوپدیغی حالده دخی تكرار قان توكورمك
احداث ایدر ومعده یه واصل نزول ایتدكده خباثتندن دسمتندن ناشی معده
تعفن واعاده یبیج دیدكلری صیرنتی حاصل اولور دخی معلوم اوله كه سلك اخراجی
ایچون بوغزه آلت ادخال ایتمزدن اول علیله ملح وخل ایله غرغره ایتدرمك لازمدر
حتی سلكك اعضاسی كلشه یوب قوپارمغه آسان اوله اكر حلقومدن اشاغی
بولنوب كورلمك وآلت ایله اخذ اولنمق ممكن اولمازسه بعضی اسقاط علق ایچون
تحریر اولنان مداواته مباشرت ایده لر ازجمله ملح واپنوخ خل حاذق ایله حل ایدروب
غرغره ایده لر بعضیلر علق یالكز نشادر ضم اولنمش سركه اصابتندن هلاك اولور دیدیلر
اول تقدیرجه نوشادر ضمی ایله غرغره ایتمك دخی نافع اولور ونفخ ایله دخی معالجه اولنور

ازجمله

ازجمله بورق وخردل ونوشادر دوناج علی السویه اخذ وسحق اولنوب مصره ایله حلقومه
نفخ ایده لر ویاخود بو تركیبی عمل ایدروب غرغره ایده لر غایت سریع التاثیردر صنعتی بودر
ثوم وشیخ وترمس وشحم حنظل وایرلیجی علی السویه اخذ اولنوب خل خمر ایله طبخ وتصفیه دن
صكره غرغره اولنه حذاق اطبا اعجامدن ابو الحسن طبری معالجات ابقراطیه نام تألیف
شریفنده علق هرنه محلده اولورسه اولسون قتل واخراج ایتمكده ابرسایه مانندی دواء
اولمز خل ایله یاخود زیت ایله طبخ اولنوب غرغره اولنه تنفسی ایله عمل اولنورسه اولسون
اصابت ایلدیكی حینده قتل ایدر دیمشدر مرآت الشفا صاحبی دیركه علیلك اغزندن
صولرده حاصل اولان طحلب دیدكلری صو یوصنینی قوسه لر علق انك رایحه سینی سودیكی
اجلدن یاپشدیغی یری صالیویروب اغزایچنه چیقار اول حینده آلت ایله یاخود
بر آلت ایله اخذ اولنور دیمشلر نفیسی مرحوم دخی بو تدبیری دده سی جمال الدیندن
نقل ایله اولدواجی بر پارچه برزه یا علیوب اغزده طوتمق كوسترمشدر معلوم اوله كه
معالجات مذكوره علقك بوغزدن اشاغی بولنماسنه مخصوصه دكلدر اغزایچنده
وكورینن یرلرده اولدوغی صورتده دخی آلت ایله قوپارمق استمینلر اولمداوات ایله
اخراجنه تقیید ایتسه لر دخی آسان اولور زیرا شیخ رئیس علت مذكوره ایچون
یازدقلری معالجات عدیده بیانی اولنده رأی العین مشاهده اولنان علقك قلع
واخراجی آلت معهوده ایله وادویه ایله دخی حصول بذیر اولور آلت ایله اخذ
اولنماسی معلوم اما مداوات ایله اخراجنك طریقی اكر حلقومده یعنی بر یرده ایسه
غرغره ایله عمل اولنور اكر حلقومك طرف فوقنده انفه مائل محلده تعلق ایتمش ایسه بخورات
وسعوطات ایله قلع واخراج اولنور اكر حلقومك غوری ومعده یه دخول ایتمش ایسه
مقئ دواء واخراج دیدكلری ایدیجی مسهلات ویریلور دیمشلر معده یه تعلق ایتدیكی
صورتده بو تدبیر اولدیئس الكلك مختاریدر تركیبی بودر شیخ وقیصوم وافسنتین
وقسط وشونیز وترمس وبرنج وكابلی ایجی وسرخس هر برندن علی السویه اخذ
اولنوب جمع اولندقدن صكره محكم دق وسفوف اولنه اخشام وصباح سركه ایله
ایكیشر درهم استعمال اولنوب اوزرینه برشئ یمیه ایكی ساعتدن صكره یمكه مباشرت
ایده بصل وثوم اكلنه مداوم اولور قئ لازم اولدیغی صورتده بر قبضه شبث
وبر قبضه صینوقشر نجل ماء قراحله مطبوخنه ملح وعسل وضلضم اولنوب استعمال
ایتدوره لر مقئ لطیفه دنیر واكر مسهل استعمالی مراد اولنورسه اخراج دیدلنا ایچون
اولان دواره مراجعت اولنه محلنده مفصلا بیان اولنور بخور وبرلك اقتضا ایتدكده
غرغره ایچون تحریر اولنان معالجاتك جمله سی بتجربه دخی اولنور علق فم طرفنده اولوب
كذلك سعوطله سقوطی قصد اولنسه بنه مداوات مذكوره ایله عمل اولنور معده یه
تعلق ایدن علق اخراجنده شیخ الرئیس حیله تعبیر ایلدیكی تدبیر دركه علیل
وافرجه بصل اكل ایدروب حمامه برابجی حلوتده اوتوره حرارت حمام بدننه تمام
تأثیر ایلدكده اغزنده قار یاصوآله یاخود اغزنده بوز پارچه سی طوته حرارتدن وبوز
اریدیكجه تكرار اعاده ایلیه تاكه اول حیوان حرارتدن مضطرب اولمغه یاپشدیغی
یری ترك ایدروب آغز طرفنده اولان برودتدن تحمیل ایتمكله آغزه كلور اول وقتده اخراجنه

سوء ایه‌لرا سیجق کونلرده واخرجه بصل بیوب شمسده اولنور موقدخی حمام عملنه
بیله اولور اول جهتدن دخی قمزه بوزلی صویه باغش سونکر یاخود بوز پارچه‌سی
طوتمق لازمدر بای عمل کان علق اخراج اولنمق نصکره قان کلمک عارض اولمسه سقوط
لها اثره ذکر اولنان اسام دم ایدن دوا الرایله غرغره ایتدوره‌لر و نفوخات مزبوره‌یی
مصره ایله حلقومه اوفوره‌لر محمد بن زکریا علیه الرحمه اول اثناده صوغق جمش
مرجمک جوریاسی طعام اولنوب طشره‌دن بارد دوا الرضماد اولنور دیمشلر نشا ایله معمول غذا الردخی نافع اولور

الفصل السادس في الخناق

خناق بضم الخاء المعجمه بوغاز شیشی
معناسنه در جمعی فتح خاء المعجمه ایله خوانیق کلور زبان فارسیده اماسیدن کلو
دیرلر و بو مرضک اقسامی اربعه‌سی وار در قسم اولی حلقومده اولان عضلاتده واقع
اولور اکا لسان یونانیده سینانخی تسمیه اولنور قسم ثانیسی حلقومده اولان
عضلاتده واقع اولور اکا دخی لسان یونانیده راسنانخی تسمیه اولنور قسم ثالثی
حلقومک داخل و خارجنده اولان عضلاتده واقع اولور اکادخی لسان یونانیده
کنانخی تسمیه اولنور که بوکا خناق کلبی دیرلر غایت ردیدر قسم رابعی مجرای نفس
ویا مجرای غذاده واقع اولور اکادخی بارا کنانخی تسمیه اولنور **السبب** بوعلتک
سببی یا دمدندر یاخود دم صفراویدن یاخود دم ایله مختلط بلغمدندر ویا مخود
بطریق التوارد ماده‌نک موضعنه کوره منصب اولمسندندر وکاهیجه بطریق الدفع
والرد حادث اولور پس بوکونه اولانی ظاهردر وکاهیجه بطریق الجذب حادث اولور
نتکم بوغازده بروجع ویاخود سوء مزاج حار عارض اولمغله ماده خناقی موضع مذکوره
جذب ایدر واکثریا مزاجلرنده کثرت برودت ودملرنده قلت حرارت اولان کمسنه‌لرده
حادث اولور **العلامات** معلوم اولسنکه خناق حقیقی علامتله تفریق غایت
مشکلدر زیرا وقتی ضیقدر تکمی بجر بین اطبا دیدیلر هر بار که نفس وار ایکن حرارت
شدیده ایله دفعة نفس طار اولور واکثر ناسده وقوعی مشاهده اولنه بو صورتده
خناق حقیقی اولدیغی معلوم اولور واکر خناق مجرای نفسده واقع اولورسه علامتی
نفس زیاده اولور اما اکول [illegible] بر نسنه یی بلعه قدرتی اولور واکر خناق مجرای
طعام وشرابده واقع اولورسه علامتی بر نسنه یی بلعه قدرتی اولمیوب و نفس
دخی بر مقدار ضیق اولمقدر واکر خناق حلقومک ایکی مجراسنده دخی واقع اولورسه
علامتی نفس الق و بلع ایتمک علیله ممکن اولماز پس خناقک بو نوعنه خناق کلبی
تسمیه ایدرلر واکر خناقک ماده‌سی دمدن اولورسه علامتی علیلک وجهی ولسانی
وعینینی حمرت اوزره اولوب عروقلری ممتلی اولمقدر واکر دم صفراویدن اولورسه
علامتی حرارت فم وحرارت مفرطه ایله وجع شدید ظاهر اولمقدر واکر دم بلغمیدن
اولورسه علامتی حرارت حماسی خفیف ولسانی بیاضه مائل ووجعی وعطشی قلیل اولمقدر
تقدمة المعرفة معلوم اولسنکه خناق ایکی نوعدر بری حقیقی و بری غیر حقیقیدر پس ایمدی
اکر خناق حقیقی اولورسه شدیدر مخوف وردیدر واکر غیر حقیقی اولورسه لهاة ولوزتینک
اورامنه مشابه اولوب اسلمی وعیر ردیدر و بو علت شبابنده وصبیانده کثیر ومشایخ وطواشیلر
ونسوانده قلیل الوقوعدر واکر بطریق البحران واقع اولورسه غایت مخوفدر واکر خناق کلبی

اولورسه

١٢٧

اولورسه جدا ردیجی و مهلکدر **العلاج** بوعلتک علاجنده سنارتوس جرمانی دیرکه
طبیب حاذقه لازمدرکه اولا بلا توقف قیفالدن یاخود مشترکدن فصد ایده‌لر واکر بو ایکی
طمرلر ممتلی ایسه ایکیسندن دخی فصد ایده‌لر واکر وجعی وار ایسه اولا حلاقدن بعده
طرف وجعدن فصد اولنه واکر وجعی جانبینده ایسه طرف کبددن فصد ایده‌لر واکر
بو علت دم باصورک و یاخود دم حیضک احتباسندن ناشی اولورسه اطبادن بعضیلر
صافیندن فصد اولنمسنه ذاهب اولمشلردر و بونه نظر و بعضیلر قولدن فصد ایده‌لر
دیدیلر لکن حق بودرکه اکر علت خفیف اولوب علیلک هلاکی خوفی اولمازسه قول اول
ایله عمل اولنور واکر علت شدید اولوب علیلک هلاکی خوفی اولورسه فرقه ثانیه‌نک
قولی ایله عمل اولنه و معلوم اولسنکه بو ایکی فصدک هر بری ایچون بر وقت وار در یعنی فصدینک
بیننده تأخیر لازمدر وقت ضرورتده قولدن فصد اولنور که کسه دم حیض و یاخود
دم باصور سیلانی اسکون ریزا قیفالدن فصد ایتمک نفس مرضه قریب موضعدن ماده‌یی
ازاله ایتمکدر بو خصوصده اطبانک سیلان دم باصور و حیض وار ایکن فصددن احتراز
لازمدر دیدکلرینه التفات اولنمز جالینوس دیرکه خناقه وجعی سونوخس ده علیله
غشی کلنجه سیلان دم ایتدرمک لازمدر و متقدمین اطباء یونانیه‌نک اکثری بو
مذهبه ذاهب و بو مسلکه راغب اولمشلردر اما متأخرین اطبا اسلامیون وافرنج
ویونانیون بو قوله راضی اولمیوب دیدیلرکه غشی کلنجه سیلان دم باصور واقع اولمسه
غشی سببیله نفس ضیق اولور واصحاب خناقک ایسه خناق سببیله نفسی ضیقدر
پس بو ایکی سببله نفسک ضیق اولمسی علیلک هلاکنه سبب اولور دیدیلر پس ایمدی
واجب اولان اولدرکه تدریجله فصد اولنوب برقاچ دفعه فصد اولنه وهر بر فصدک
ما بیننده هیچ اولمازسه بش ساعت مرور ایده واکر علیلک قوتندن خوف یوغیسه یکرمی
درت یاخود قرق سکز ساعت تاخیر اولنمق اولی واحسندر دیدیلر شیخ رئیس ابن سینا
بیوررکه اکر تاخیر ممکن ایسه ماده نضج بولنجیه دک تاخیر ایلیه لر غایت معقول اولور
اما فقیر دیرم که اکر ماده علت دمدن یاخود دم ایله مختلط صفرادن اولورسه نضج ایچون
فصده تاخیرک مناسبی یوقدر لکن اکر دم سودا و بلغم غلیظ ایله مختلط اولوب قوامی
غلیظ اولورسه اول زمان ماده‌نک نضجنه دک تاخیر اولنسه لا بأس در و شیخ فاضلک
دخی مرادی بودر بو خصوصده هر نوعنده دکلدر واکر فصدده موانع بولنور ایسه بین الکتفین
یاخود ساقینندن یاخود ایکی قولک ایچ یانندن حجامت اولنوب تعلیق محاجم اولنه
ودخی معلوم اولسنکه بو علتک وقت انحطاطنده علته قریب اولان عضودن استفراغ ایده‌لر
مثلا تحت اللساندن واقع اولان عرقدن فصد و تحت عنفقه‌دن حجامت ایتمک کبی **اما**
مسهلات استعمالنده اطبا متقدمین ایله متأخرین بیننده اختلافات کثیره وار در
متقدمون و بعضی اطبا اسلامیون ذاهب اولمشلردرکه اکر دمده خلط ردی موجود
ایسه ابتداده مسهل جائزدر دیدیلر و متأخرین اطباء افرنجیه‌نک اکثری بو مرضک
ابتداسنده مسهل ویرمکی جائز کورمیوب منع ایلدیلر و دیدیلرکه ماده‌نک نضجنه دک
تاخیر لازمدر نته کم اورام سائره‌ده نضجه مترقب اولندیغی کبی مثلا ذات الجنب
وذات الریه کبی زیرا که ابقراط فاصل فصوللنده بو وجهله بیان ایتمشدر سنارتوس جرمانی

دیرکه اکر مرض شدید ده ماده حرکتده اولوب موادك اعضاء رئیسه یه انصبابی خوفی اولورسه
مسهل ویره لر نضج ماده یه منتظر اولمیه لر اکرچه مخاطره دن خالی اولمزسه دخی مریضی هلاکه
تسلیمدن مسهل ویرمك اولی و انسبدر اما مرض شدید اولمدیغی صورتده نضج اولنق لازم
وقانون قاعده در و بو علتده مسهلاتدن مسهل خفیفلر مثلا احتقانات ملینه عسل خیارشنبر
وعسل بنفشه و مطبوخ اجاص و ترنجبین و شیرخشت کبی خفیفلر استعمال اولنه اکرچه
ابو الاطبا بقراط و جالینوس و بونلره تابع اکثر اطبا مسهل اقوی استعمال ایدیلر سقمونیا
وخربق و حنظل کبی لکن بونلری ادویه حاده دن اولمغله اولی اولان ممکن مرتبه بو مثللو
دوالردن احتباب لازمدر خصوصا ابتداء علتده و معلوم اوله کم عادت اطبا ادویه مسهله یی
علی الصباح ویرمك اوزره جاری اولمشدر اما بو علتده هر نه وقتده اولورسه مسهل ویرمك
جائزدر و اصلا وقت معینه رعایت یوقدر لکن مسهلات شدیده قویه دن احتراز اولنوب
مسهلات خفیفه استعمال اولنه مثلا عسل خیارشنبر و شراب الورد المکرر و شراب البنفسج
المکرر و دیاقاتالیقون کبی و اکر صفرا غالب اولورسه ماء هندباء ایله درت وقیه شراب
الورد المکرر حل اولنوب استعمال ایده لر یاخود ماء اجاص حلوا ایله ایکی وقیه ترنجبین حل
ایدوب استعمال ایده لر و اکر بلغم غالب اولورسه بر بچق وقیه عسل خیارشنبر بر درهم غاریقون
و بر مقدار دارچینی سیلانی ضم اولنوب استعمال اولنه و اکر مریضك حلقومندن بر نسنه
کچورمك ممکن اولمزسه بو حقنه ایله احتقان اولنه صنعتی بودر خبازی و حشیشة الزجاج
و قنطوریون صغیر و حلبوب هر بریندن بر قبضه اخذ اولنوب ایکی رطل ماء صافی ایله نصفی
زائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچنه معجون عصارة الورد و معجون دیاقاتالیقون
هر بریندن نصف وقیه عسل الورد بر وقیه دهن بنفسج ایکی وقیه اخذ و ضم و مزج
اولنوب و قلیل المقدار ملح افلاق ضم اولنوب احتقان اولنه و اکر قوای علیله اثر سقوط
مشاهده اولنورسه مرق الفراریج و صفار البیض نیمبرشت سکر ایله یاخود عسل ایله
احتقان ایده لر یاخود دار واحد قوة ویرمك ایچون حقنه سنه معجون قرمز یاخود سفوف
دواء اللؤلؤ ضم اولنوب احتقان ایده لر حتی بدن علیله قوة زائده حاصل اولنه ودخی
معلوم اولهکم اطبا بو علتده موضع ورمه وضع ادویه خصوصنده دخی اختلاف ایدیلر
بعضیلر دیدیلر که اورامك ابتداسنده رادعات استعمالی قانون و قواعددر اما نظر ایده لر
مرضك اعضاء رئیسه یه دفع وردی خوفی وارمیدر اکر وار ایسه مناسب دکلدر و ابتداء
علتده قی دخی بویلهدر زیرا ماده و رمك دماغه رجوعی خوفی واردر و بو محلده مناسب
اولان لبن ایله ادویه محلله طبخ اولنوب غرغره اتمکدر و بعضیلر ابکاء ورمده رادعات
استعمالی اصل قاعده در اکر رادع وضع اولنمیوب مرخی و محلل دوالر وضع اولنورسه
ماده نك انصبابنه وسیله و ورمك زیاده اولوب مانع تنفس اولمسیله هلاکه
علیله سبب اولور دیدیلر و بو ایکی فرقه اکر جالینوس فاضلك کلامنی تامل ایله تعقل
ایلسه لر ایدی فرقتین هر بوره یتمك مشبهه لری و دعوالری باطل اولوردی زیرا
جالینوس فاضل خناق ایچون اختیار ایلدیکی دوالر حرارت و برودتده اعتداله قریب
وردی و تحلیلی معتدل اولان دوالردر و دخی بو علتك وقت تزایدنده رادعات و محللات
استعمال اولنور مثلا ماء الشعیر ایله محلول رب فرصادك ایچینه مقدار قلیل شب

ضم

ضم اولنوب غرغره اولنه یاخود رب فرصاد حضرجوز رومی ایله غرغره ایده لر و اکر ابتداء
علتده بو غرغره یی استعمال ایلسه لر فائده عظیمه سن مشاهده ایدرلر صنعتی بودر اصل
خطمی نصف وقیه شب محرق ایکی درهم ورق علیق الکلاب بر قبضه اخذ اولنوب
ماء القراح ایله طبخ و تصفیه دنصکره مطبوخ مصفانك سکسن درهمنه بر وقیه شراب
آس بر بچق وقیه عسل الورد ایله حل اولنوب غرغره ایده لر لکن بارداً استعمال اولنمیوب
فاترا غرغره ایده لر و علتك وقت تزایدنده بو غرغره یی استعمال ایده لر مسکن الوجعدر
صنعتی بودر عدس مقشر و شعیر بر قبضه اصل السوس اوچ درهم عناب اون عدد
زهر نیلوفر بش عدد زبیب احمر بش درهم ورق لسان الحمل بر قبضه اخذ اولنوب
ماء القراح ایله طبخ و غرغره اولنه و مرضك تزایدی وقتنده وجعی زیاده اولدقده لبن ایله
خبازی طبخ اولنوب فاترا غرغره ایده لر و خارجدن ادویه وضع اتمك مراد اولنورسه
بو دوایی من الاذن الی الاذن وضع ایده لر صنعتی بودر دقیق الشعیر و عسل الزبیب
ایکیشر وقیه اصل خطمی بر وقیه اخذ و دق اولنوب مقدار قلیل دهن لوز حلو ایله
ممزوجا وضع اولنه یاخود مرهم خطمی ایله دقیق الباقلا ممزوج اولنوب ضماد ایده لر
استادم علی بروسوی مرحوم بو محلده بو ترکیبی استعمال ایدر ایدی فی الواقع ورمی
تحلیل و یاخود تفتیح ایدوب علیله برؤ تام حاصل اولوردی صنعتی بودر بر مقدار
ورق خبازی یی ماء قراح ایله محکم طبخ و دق ایدوب مخله دن کچوردکدنصکره بو
معمولدن ایکی وقیه عسل خیارشنبر بر بچق وقیه نطفة النوتین نصف وقیه غاریقون
ایکی درهم اخذ و مزج اولنوب من الاذن الی الاذن وضع ایده لر یاخود ورق خبازی
ایکی قبضه بزرکتان و بزر حلبه بر قبضه و آرپه نصف وقیه اخذ و بعد الدق لبن
ایله طبخ اولنوب موضع ورمه لصق اولنه و اکر سریعا تفتیح مراد اولنورسه بر مقدار
بیاض یونانی مسحوق اضافه اولنوب استعمال اولنه و مجربدر اطبادن بعضیلری
زوفاء یابسی دهن بابونج ایله وضع ایدرلر اعشی تحلیل و تسکین وجع ایتمه لا نظیردر
و اکر تلیین ایدوب تفتیح اتمزسه ماء و عسل ایله بر مقدار خردلی طبخ ایدوب غرغره
ایده لر بعده مطبوخ غافت یاخود مطبوخ جوز سرو ایله غرغره ایده لر وخناقه بالخاصه
نافع اولان دوالر یعنی استعمال ایله لر مثلا صار ماشق آغاجندن معمول قاشق ایله طعام
اکل اتمك بالخاصه خناقی تحلیل ایدوب بر دخی اصابت اتمز و زنبیك یعنی قوردلق
قرتلاغنی تجفیف ایدوب ماء العسل ایله شرب ایده لر بالخاصه نافعدر و دخی قرلنغج
بچه سنك بر داسنی اکل ایدن سنهٔ آتیه یه دك خناقدن امین اولور دیمشلر
ودخی رماد سرطانی ماء العسل ایله حل ایدوب شرب اتسلر خناقه بالخاصه نافعدر
و دخی اسنان ذئبی بیونه تعلیق ایدوب کتورمك بالخاصه خناقه نافعدر دیمشلر
و بونلرك مجموعندن مجرب و باهر التأثیر اولان خیط ارجوانی تعبیر اولنان خیطلردرکه
آنی مصر قاهره نك دار الشفاسنده هر بر خیط ایله بیك افعی بوغمق ایله عمل ایدرلر
آنی عنق مخنوقه تعلیق ایله بالخاصه دفع ایدر التجربه کتاب حیلة البرؤك اونندرنجی
مقاله سنك سکزنجی بابنده جالینوس دیرکه بر خناقه مبتلا کمسنه دن علی الصباح
فصد ایلدم بعده نظر ایلدم لسانی تورم ایدوب فمندن خارجه خروج ایلمش معلوم اولدیکه

عليلك دمنده مخلوط خلط وآز درلكا وقت عشاده بر مسهل ويردم مرضنده خفت كلوب
برۇ قريب اولدي **التجربه** اسكندر يوناني ديركه اصحاب خناقك برينك البدندن فصد
ايلدم بعده تحت لسانندن فصد ايلدم برمقدار علته خفت كلدي بعده برشربتلك محموده يي
ماء الشعير ايله اعطا ايلدم برقاج مجلس اجابت ايلمش على الصباح نظر ايلدم مرضي برۇه
قريب اولمش بعده برفصد دخي ايلدم عليله برۇ تام حاصل اولوب اول مرضندن
بالكليه خلاص اولدي وبو تدبير ايله نيجه كمسنه لره علاج ايردب شفا بولديلر

الباب السابع في آفات آلات التنفس وامراض الصدر والرئة وهو يشتمل على سته والعشرون

التشريح معلوم اولكه مجاري نفس اولان آلت كه لسان عربيده **قصبة الرئة** وفارسيده نايي كلو وتركيده
بوغورتلق ديدكلري بخودندركه آق جكره ديوركه هوا آنكله واصل اولوب تنفس اول مجرايه
واصل اولوب تنفس اول مجرا ايله حاصل اولور وبو ايكي مجرادندن مجراي نفس اولان قصبة الرئه
شريفلدر واول مجرا مستدير الشكل بونيجه دوائر غضروفدن مركب وبربري اوزرينه حلقه
حلقه مرتب اولمشلر لكن دائره كامله اولميوب بلكه نصف دائره شكلنده غضاريفدن قصدن
تركيب ومجراي غذا اولان مري طرفي اغشيه رباطيه ايله تتميم وترتيب اولنمشلر اعضاء
حلقدن قصبة الرئه اوك طرفده ومري آنك آردنده وضع اولنديغنده حكمت مندرجه اولان
فوائد عديده سي ارباب تشريح عندنده معلوم ومشهوردر **حنجره** قصبة الرئه نك اعلا سنده
غضروف ثلاثه ايله اعصاب ورباط وعضلات وغشادن مركب برعضودركه قصبة الرئه نك
فم منابه سنده وضع ومرتب اولمشلردر وآنك حلقه سنده مندرجه اولان حكمت بالغه لا يعد ولا يحصى در
اما ايكيسي هر كسه ظاهر وعيان اندر بري محذ حيات ومفرج ذات اولان تنفس خصوصي
وبري دخي صوت وصدانك خصوصي وحبس وقطع نفوضي آنك ايله حصول پذير اولور
وبو غضروف ثلاثه نك برينه **درقي وترسي** تسميه اولنور درقي ديار عجمده برقلقانك
اسميدركه ايچي چوقور وطشره سي بومري اولديغي ايچون بو غضروفه دخي اكا تشبيه
ايلمشلردر زيرا بونك دخي محدبي خارجه مقعري داخله نصف دائره كبي برغضروفدركه
ظاهرا نمايان اندر ايكنجيسي آرد طرفنده موضوع اولان غضروفدركه نصف دائره شكلنده
رقبه نك اوكنده عنقه مائل غضروف درقي يه متصل اولمغله تمام دائره اولور پس
بو غضروف براسم ايله مسمى اولديغي اجلدن **لا اسم له** ايله تعبير ايلمشلردر اوچنجيسي
بو ايكي غضروفك اوستنه قپانان غضروفدركه اكا **مكبي وطرجهالي** تسميه ايدرلر
حنجره نك توسيع وتضييقي وتفتيح وتقبيضي آنلر ايله حاصل وبو غضروف ثلثه يي
حنجره يه مخصوص اولان عضلات قريب حنجره ده شكل لامه محلوق اولنان عظم اللامي يه
مربوط وواصل اولور **رئه** لسان تركيده آق جكر ديدكلري مشهور وملقب وانواع اعضاء
خمسه دن مرتب برجسم مركبدر واول بش عدد عضوك اولكيسي قصبه دقيقه دركه اصطلاح
اطباده آنلر عروق خشنه تسميه ايدرلر ايكنجيسي شريان وريدي تسميه اولنان عروقلرك
شعبه لريدر اوچنجيسي وريد شرياني تسميه اولنان عروقلرك شعبه لريدر دردنجيسي
لحم سخيف ومتخلخلدركه اول شعبات ثلاثه نك ايچنه طاغلمشدر بشنجيسي مجموعنه محيط
اولان غشاء عصبيدر وعين ويسارندن قلبي احاطه ايليوب اكا خدمت مهيئه ايله

خدمت

119
خدمت ايلر مكاني كوكسك حصاسنده در وجرمي ايكي قسمه منقسم اولوب صاغ جانبنده
اولانك ايكي شعبه سي اولمغله بش عدد شعبه يه جامعدر آنده دخي قدر بالغه دن اوج
منفعت وضع اولنمش بري تنفس خصوصيدركه انكيچون متهيئه اولان عضلات وآلات
وساطتي ايله انبساط وانقباضدن ناشي قلبه نسيم روح افزا ايصال ايدوب بخار
دخاني محترقه يي اخراج ايدر وآنك تفتيح وتقبيضي صدرك انبساطي وساطتي ايله
حاصل اولور اطبا رئه نك تنفس خصوصنده اولان انبساطي وانقباضني نفخ آهنكرانه
تشبيه ايدرلر منفعت ثانيه سي قلبي احاطه ايتمكله آفتدن اصابتدن صيانت ايدر
منفعت ثالثه سي صوتك حصوليدركه حنجره يه صدا ادا ايدن اولدر زيرا صوتك
باذن الله تعالى سبب ماديسي جوفندن خروج ايدن هوادر وسبب فاعليسي
حنجره واوزرنده اولان عضله در وآلت حقيقيسي حنجره ايله لسان مزمار اعتبار اولنان
عضولردر انلردن ماعدا صوتك حصولي حروف ايله عيان وبيان اولنماسي ايچون
لسان واسنان وشفتين دخي آلت آخر اولوب هر برينك امور مذكوره ده مدخليتي
مقرردر **صدر** لسان تركيده كوكس ديدكلري عرف اطباده كوكس برفضاء فسيحه دن
عبارتدركه قصبة الرئه ومري ورئه وقلب واغشيه لر اول فضانك ايچنده درانلرك
فتنده كوكسك حدودي طرف فوقدن كوبروجك كمكلري وطرف تحتدن معده و
كبدي محيط اولان حجاب وطرف پيشندن قص تسميه اولنان كوكس كمكي وطرف
پسندن عظام ظهر وعين ويسارنده ايكلر احاطه ايلمشدر خلقتنده اولان منفعت
جليله اول خزينه شريفه نك ماديحا اولديغي اعضا احوالندن معلوم اولور **بس ايدي**
معلوم اولكه مدققين حكماء ارباب تشريح ومجربين اطباء متأخرينك تحرير وتصريح
ايتدكلري وجه اوزره غذاء كيلوس عرق ابطيدن قلبك بطن ايمننه واصل اولوب
آندن وريد شرياني واسطه سيله رئه يه واصل اولوب آندن شريان وريدي
واسطه سيله قلبك بطن ايسرينه واصل اولور وبو دخي معلوم اولكه كيلوس
كمال بولوب آنده تخمر جديد حاصل وروح اولمغه استعداد حاصل اتمك ايچون قلبك
بطن ايمنندن منوال محرر اوزره رئه يه واصل اولوب آنده تنفس واسطه سيله جذب
اولنان هوا ايله متكيف اولوب بعده قلبك بطن ايسرينه منصب اولمغه محتاجدر
وبو فعل رئه نك انبساطنه محتاجدر تاكه رئه نك انبساطي ايله شريان وريدي
منبسط اولمغله قلبك بطن ايمنندن وريد شرياني يه واصل اولان دم وريد شريانيدن
شريان وريديه منصب اوله نته كه ارباب تشريح تجربه ايتمشلردركه وريد شريانيه
بعضي مايعات القا اولنسه شريان وريديه قطعا دخول ايلمز اما قصبة الرئه دن
رئه يه نفخ ايدرك القا اولنسه وريد شريانيه القا اولنان مايع في الحال شريان وريديه
واصل اولور ايمدي دم دخي رئه نك انبساطي ايله شريان وريديه واصل اولور ايمش
اكر سؤال اولنور سه كه رحم مادرده جنينك رئه سنه انبساط ممكن دكلدر آنلرده
دم نه كونه جريان ايدر جوابنده ديرزكه رحم مادرده جنينك رئه سنه انبساط ممكن
اولمديغندن آنلرده دمك برمقداري عرق اجوفدن ثقبه بيضيه واسطه سيله شريان
وريديه آندن قلبك بطن ايسرينه منصب اولور ودمك برمقداري دخي قلبك

ایمنندن وریدِ شریانیه آندن مجاری شریانی تعبیر اولنان اینو بر لردن شریان عظیمه
منصب اولور ایدی جنینده دم مجموعهٔ قلبک ایکی بطننه دخی واصل اولور دکللر
الحاصل دیه هوا ایله منبسط اولوب هوایی تشرب ایلمز مجرد هوا ایچون جوفنه جذب
ایدوب امتلاسی ایله منبسط اولمغله جوفنده دخی وسعت کلوب دم ایله ممتلی اولورلر
بوندنصکره دیه نک بو انبساطی صدرک حرکتنی مستلزمدر و بو دیه و صدرک حرکتلری
حجاب حاجز وسائر عضلات صدر دیه واسطه سیله حاصل اولور بعده صدرک
حرکت انبساطیه سی دیه ده مجذوب اولان هوانک دفعی موجب اولور زیرا صدرک
انبساطی دیه نک انقباضنی مستلزم اولوب دیه نک انقباضندن ناشی دیه ده
موجود اولان هوا فم وانفدن خروج ایدر چونکه دیه و صدرک خلاسی ممکن
اولیوب متصلا حرکتلریندن بدنده حرکت دورانیه حاصل اولور معلوم اولهکه جوهر
دیه ده اغشیه دن حرده جه وکوشه لیجه حویصلهٔ کثیره واردر که بر برینه متصل واقع
اولوب انلرک انقباض وانبساط تحریک ایدیجی الیافی واردر دیه شرایین حشنه دن
واصل اولان هوا ایله مملو و منبسط اولدقده بونلر دخی منبسط اولوب هوا ایله مملو
اولورلر وقتاکه صدرک حرکت انبساطیه سندن بونلر منقبض اولورلر آنکره دخول ایدن
هوا خروج ایدر بونلرک بو انقباض وانبساطلرینه دخی دمک حرکت دورانیه سی
محتاجدر زیرا هوانک دخول وخروجی مجرد دیه نک انبساط وانقباضی ایچون لازم دکلدر
بلکه هوانک بر مقداری دم ایله معا قلبک بطن ایسرینه وصولی ایچوندر بو وصول ایسه
بو حویصلر واسطه سیله اولور و معلوم اولهکه تنفس جمیع حیوانات ضروریدر تنفس
منعدم اولدقده هلاک اولورلر لکن دمک و قلبک برودتی ایله دکل یاخود هوانک
حامل اولدیغی ملح بارودینک انعقادی امثالی سببلر ایله دکلدر بلکه تنفس واسطه سیله
جذب اولنان هوا دمی انعاش ایدوب کماله کتوردیکی هواء مزبور جوهر دمده رقت
وتخلخل ویروب طیار ایدر و روح سرعتا منقلب اولمغه مستعد ایدر دوخاس نام
حکیم میاه معدنیه سندن اولکی بابده میاه کبریتیه بیاننده کذلک بویل نام حکیمی
قوه متخلخله هوائیه بیاننده تحریر ایدیلرکه هوا حامل اولدیغی ملح حلال کلی واسطه سیله
جوهر دمک اجزاء ملحیه کبریتیه سنی تحلیل ایدوب متخلخل ایدر بو واسطه ایله
ملحیت هوا روح طیاره منقلب اولور کذلک ملح طیار ایله کبریت ممتزج اولمغه
جوهر دمده حرارت حادث اولور الحاصل تنفسک منافع اولیه سی دمی طیار ایدوب
روح اولمغه مستعد اتمکدر بوندن صکره منافع اخرویه سی دخی واردر از جمله
دمک دیه دن حرکتنه وحرکتنک سرعت و تواترینه واعلایه حرکتنه فاعل اولور
کذلک شعف القلبده روحدن بعض فضلات قالوب تنفس واسطه سیله جذب
اولنان هوانک خروجی ایله زائل ومندفع اولور کذلک فضلات دیه نک سعال
ایله اندفاعی هواء مزبورک خروجی ایله اولور کذلک حنجره نک صداسی هواء مزبورک
خروجی ایله اولور کاه اولور که دیه نک تنفسی هوایی جذب واخراجده بر قاچ
وجهله ماؤف اولور اولکیسی دیه نک هوایی کما ینبغی جذبی قلیلا یاخود کثیرا
معطل اولمغله مخنوق اولدیغی کبی بوکا تعطیل الرئة من جذب الهوا تعبیر اولنور

ایکنجیسی

١٢٠ ایکنجیسی تنفس کما ینبغی اولیوب تواتر امثالی عوارض عروضی ایله ماؤف اولمقدر
ضیق الصدر ودبو اصحابنده اولدیغی کبی بوکا دخی فساد التنفس بالتواتر وامثاله
ایله تعبیر اولنور اوچنجیسی استنشاق اولنان هوانک خروجی کما ینبغی اولمقدر
بحة الصوت وسعال وفواق اصحابنده اولدیغی کبی بوکا دخی ردیة التنفس فی خروج الهوا
ایله تعبیر اولنور اما معلوم اولهکه دیه نک جذب هوادن تعطیلی اسباب کثیره دن
حادث اولور لکن اوچ نوع اوزره در نوع اولی خنک وحلق وحنجره امثالینک انسدادیدر که
انسداد مزبور هوانک مجاورینه مانع اولور نوع ثانی دیه نک ردیه ییدرکه انبساطی
عدم قبولندن هوایی جذب ایلمز نوع ثالث عضلات واعصاب صدریه امثالی
فعلی تنفسده اقتضاسی اولان اعضانک استرخا وتشنجیدر واما بو دخی معلوم اولهکه
تنفس هوانک داخله دخولی جهتندن اوچ عارضه ایله ماؤف اولور برسی نفسه
تواتر عارض اولمقدرکه ضیق النفس اصحابنده اولدیغی کبی برسی دخی نفسه حدت
عارض اولمقدر فواق اصحابنده اولدیغی کبی برسی دخی امتناع ربته عسرت عارض
اولمقدر کابوس علتنده اولدیغی کبی اما تواتر عروضی اوچ درجه در درجه اولی
ضیق النفس تسمیه اولنور مدة طویله سکردوب یوریلان کمسه کبی علیلک نفسنه
بر تواتر عارض اولور درجه ثانیه انتصاب النفس تسمیه اولنور که علیل تنفس عظیم
ایله معا تواتر نفس عارض اولوب اکرچه احتناق النفسه مؤدی اولمز لکن علت
شدت بولدقده علیل ارقه اوزره یاتور ایکن تنفس ممکن اولیوب منتصبا قبرسی
جانب فوقه اوزاتمغه محتاج اولور درجه ثالثه دبو تسمیه اولنور درجات مزبوره نک
اردیسی واضریدر علیل ارقه اوزرینه یاتدقده احتناق نفس عارض اولوب حال
انتصابنده بر مقدار خفت کلور واما بو دخی معلوم اولهکه داخله تنفس ایله جذب
اولنان هوانک ماینبغی مقداردن فضله سی خارجه خروج اتمکده ردی اولور مثلا
حدت وشدت ایله وصاحبنه زحمت واضحه ایراثی ایله خروج ایدر عطسه اصحابنده
اولدیغی کبی کذلک هواء مزبور کاه وبیکاه بر سلسله ایله وصدا ایله معا خروج ایدر
سعال اصحابنده اولدیغی کبی کذلک هوایی مزبورک صوت وصدا ایچون خروجی
کما ینبغی اولمیوب صوت وصدا آزدی وفاسد اولور بطلان الصوت
وبحة الصوت اصحابنده اولدیغی کبی ۵۵۵۵

الفصل الاول فی انسداد مجاری التنفس بقول کلی

لسان عربده احتناق النفس تعبیر اولنور معلوم اولهکه حلق وحنجره امثالی مجاری
تنفسک انسدادیی متقدمین اطبا اکثریا امراض حلق اثناسنده ذکر وتحریر ایدوب
اشیاء ناشبة فی الحلق وتدبیر الغریق والمخنوق بالوهق تعبیر ایدوب هر برینی
منفردا بیان اتمشلردر لکن اتولیوس نام حکیم بونلری افات آلات تنفس بابنده
تحریر اولنمسی هر وجهله مناسب اولمغله انسداد مجاری التنفس تعبیریله تحریر
ایدوب دیرکه مجاری تنفسک انسدادی یا خارجدندر که اعضاء مزبوره اسباب خارجیه دن
منقبض اولمغله منسد اولور یاخود داخلدندر که بلعی ممکن اولمیان اشیایی بلع ایلدکده بلوع
مزبور اعضاء مذکوره یه متشبث اولوب نفوذ وخروجی ممکن اولمغله منسد اولور از جمله

محروق ومصلوبده واقع اولدیغی كبی حلق وقصبهٔ الریه نك طرف عشاییسی متضیق اولوب
حنجره منقبض اولمغله هوانك نفوذینه مانع اولدیغندن اختناق واقع اولور ایكی كس
بو اختناق سریعا ودخی اولورسه اوعیهٔ دمویه دخی منقبض اولمغله درحال جمیع
حس وحركت زائل اولور كذلك غریق اولنلرك هلاكی دخی بو قیاس اوزره در لكن ایكی
جهت ایله در بریسی اكثریا واقع اولور كه حلق وحنجره ماء ایله مملو اولمغله منسد اولوب
هوانك تجاوزی امتناعندن هلاك اولورلر وبریسی دخی ماء باردك ریه یه امتلاسندن
یاخود دمی انعقادیندن هلاك اولورلر كذلك اطراف حلقه ده واقع اولان تورم وفلغمونی
كرك حلقه وكرك لوزتینده وكرك عضلات حنجره ده وكرك مریده واقع اولسون حنجره نك
انبساطنه مانع اولوب هوانك نفوذی ممتنع اولمغله اختناقه مؤدی اولور كذلك
انواع مبلوع كه كرك رأس مریده وكرك حنجره یه ملتصق اولوب طرجهالینك انبساطنه
مانع اوله اختناقه مؤدی اولور مثلا بر لقمهٔ عظیمه بلع مراد اولنوب حلقی ممتلی وقصبة الریه نك
طرف عشاییسنی منقبض ایده اختناقه باعث اولور نته كم بارطولینوس تحریر ایدر كه
بركسه بر صغر دلنی بلع مراد ایدوب هلاكه باعث اولمش كذلك فورسطوس دخی
اعدیه نك بوغازه طورمه سندن محتنق اولمشلردن حكایات متعدده نقل ایدر
از جمله بركسه نك پاصدرمه لقمه سی بوغازینه طوروب محتنق اولمش وبركوسه دخی
برالمایی كما ینبغی مضغ ایتمكسزین بلع مراد ایدوب محتنق اولمش گاه اولور كه ضحك وتكلم
حالنده بر شیء بلع مراد اولنوب طرجهالی زیاده منبسط بولنمغله مبلوع قصبة الریه یه
دخول ایدوب شعبه لرینه برینی سد ایتمكله اختناق تنفس وهلاكه مؤدی اولور نته كه
اسقانغیوس ایكنجی كتابنده نقل ایلدكه نازك المزاج بر عورت حب استعمال ایدركن قصبة
الریه سنه بر حبه دخول ایتمكله محتنق اولوب هلاك اولمش كذلك بواسیر الانف تعبیر
اولنور داخل انفده نابت لحم زائد اسفنجی گاه اولور كه متزاید اولوب انفی منسد ایلدیكندن
ماعدا حلقه واصل اولوب آنی دخی منسد ایتمكله اختناق وهلاكه مؤدی اولور كذلك
گاه اولور كه حنازیر داخله متوجها متزاید اولوب خنقه باعث اولور نته كم پلاتروس
نقل ایتمشدر كذلك طولپیوس نام حكیم حنك ساقط اولوب نفوذ هوایه مانع اولدیغن
نقل ایتمشدر لكن نادر الوقوعدر العلامات مجاری مزبوره نك انسدادی اسباب
متعدده سندن منفهم اولور تقدمة المعرفه عزیمت تقدمة المعرفه سنی آلپنوس نام
حكیم كركی كبی تفصیل وبیان ایتمشدر اكر فم وانفندن دم كلورسه حیات امید اولنمز كذلك
حال نزعده اولنلره واقع اولدیغی كبی غریقك اغزی اچلورسه نه حیات امید اولنمز واكر
محروق بالوهقك كندنی قطع دنصكره نظر اولنوب اكر قمنزه زبد جمع اولمش بولنورسه
حیاتی طمع اولنمیه كه اول مرتبه دن صكره حیات بولمنی نادر الوقوعدر زیرا كه زبد جرم
ریه نك ذوبانندن حاصلدر یاخود دماغك ذوباننه حادث اولور بوغلد وغیدن
نفس منقطع اولمغله قلب غایت مضطرب اولوب كندنده بولنان روح حیوانی وابخره
دخانیه غلیان ایتمكله ریه یه محذوب ایلد انده حاصل اولان رطوبت اول ابخره حانیه
مختلط اولدوغی حالده قوه متنفسه شدت اضطرابندن انلری كرها وتغلبا دفع ایتدیكی
ایچون اول زبد ظاهر اولور وذوبان دماغدن حاصلی دخی بونك كبیدر زیرا قلبدن

دماغه

دماغه روح حیوانی وحرارت غریزیه ایصال ایتمك ایچون شرایین متعدده اولمغله ابخرهٔ
دخانیه انلردن صعود ایتدیكی عند ارباب التشریح معلومدر ودخی اول حالت وقوعنده قلبده
فاسد اولان ابخرهٔ دخانیه ایله روح حیوانیه خروجنه منفذ بولمیوب عروقه جاری
اولمغله شریانك امتلاسندن ناشی دماغ ومجاریسی دخی اول ماده فاسده ایله
ممتلی اولوب شدت سخونتندن ذوبان بولمغله فمه سیلان ایتدیكی اجلدن دنبیته دخی
حرارت غریزیه بوغلوب حارناری غلیان ایدر وقلب ایله دماغك مزاجلری وجوهرلری
فاسد اولمش اولور مكر اول زبد آغزده ظاهر اولان زبد جوهر ریه ودماغدن اولیوب
بالكز دماغك رطوبت خلطیه سنك ذوبانی اسفلدن صعود ایدن نفس محتبس
ایله مختلطا سیلان ایتمش اوله اول صورتده علاج پذیردر واكر اول زبد علیله غشی
كلمزدن اول ظاهر اولورسه خلاص ممكندر واكر بعد الغشی ظاهر اولورسه قلب
وریه نك جوهرلرینك ذوباننه دلیل اولوب لاعلاج مرتبه سیدر العلاج
مجاری تنفسك انسدادینه علاج اسبابنی ازاله ایله اولور از جمله مصلوبه ومختوقه
كندی رقبه سندن فك ایدوب مشترك تعبیر اولنان طرفدن فصد ایلهلر حتی
خارنارینك تاثیریندن فاسد اولان دم خروج ایدوب بدن استراحت بولدیغندن ماعدا
مادهٔ فاسده دن خلاص بوله زیرا اكر فصد ایله اول دم اخراج اولنمسه طبیعت انی بوغلمق
سبیله علیلك عنقنه دفع ایتمكله خناق ورمی حدوثنه مؤدی اولور وبعد الفصد
حقنهٔ متوسطه ایله كرارا مرارا احتقان ایده لر حتی اعالی بدنده ثوران ایدن مادهٔ فاسده
اسفله جذب اولنه وعنق علیله دهن نیلوفر ودهن بنفشه ماء حاره ایله مزج ایدوب
طلاء ایدهلر حتی حلقوم ورقبهٔ علیلك اعضاسینی ارخا ایتمكله شدتدن حادث
اولان الم واضطرابی تسكین اولوب واعضاء مذكوره یه ماده نك توجهندن امین
اولنلر واكر قابل اولورسه ادهان مذكوره ایله غرغره ایتدرهلر واعضاء طرفینه سینی
دلك ایدوب بعضی روحیتلو مایعات صب ایدهلر ومواضع حاره یه قویهلر بارطولینوس
وحوزسطوس نقل ایدركه بركون معتاد اری مصلوبا طورمش برخدمتكار مزه بو طریقله
علاج اولنمش كذلك حزیق اولنلرده دخی دیر وحلقلرینه منصب اولان مائی اخراج ایلهلر
ماء مزبورك اخراجی طریقی هلموشیوس وبارطولینوس تعلیملری اوزره غریقك
ایقلرینی یوقارو قالدروب جسدینی اسفله میلان ایتدروب تحریك ایدهلر
تاكه شرب ایلدیكی صو كما ینبغی خروج ایده یاخود باشنی اشاغی طوتوب آیقلرندن
تحریك ایدهلر بوركلوس طریقتا آخر دخی زیاده ایدوب دیركه براكمك ایچنی روح شراب
بالتوروب اسیجق اسیجق علیلك رتیرسی اوزرینه بالدفعات وضع ایدهلر وقتاكه غریق
برمقدار حیاتی امید اولنه اعضاء باطنه سنی اصلاح ایچون مفرحات روحیه ویرهلر
فورسطوس فقاع الشعیر ایله طبخ اولنمش مطبوخ زهر البابونج فاتراویر ملید عیشدر
طریق مزبور ایله غریق اولنلردن چوق كمسه یه علاج اولنمشدر یاخود چوغندن جمع اولنان
ماء بالكلیه خروج ایتدكدنصكره افاو یا نیله طبخ اولنمش ماء ایله برمقدار سكرا بیضی حل
ایدوب اسیجق اولنه حتی بو مطبوخ علیلك رتیه سنده حاصل اولان رطوبتی تخفیف ایتمكله
افاقت ویره وبعده برقاچ ایام كبن ایله طبخ اولنمش نخود آب ایچوره لر زیرا نخودلو اطعمه

رتيه يا اطعمه سائره دن زياده غذا ويرمكله رتيه يي اصلاح ايده كذلك مبلوعك عظمندن
نشأت ايدن انسداد دخي ملتصق اولان مبلوعي ازاله ايله اولور اكر مبلوع مريده ملتصق اولمش
اولورسه ارقه سنه ضرب ايله اشاغي تنزيل ايده لر كذلك مجاري ازلاق ايچون دهن لوز لعاب
بزر سفرجل ايله اسقي اولنور فورسطوس ديركه بركسه نك مريسنه بر بصل مر لقمه سي
طورمش ايدي اكا آزآرخينار شنبر ويرمكله مريسي ازلاق ايدوب مزبور بصل رحمه
اسفله نزول ايلدي كذلك بركسه بر الماي جيد احضغ ايتيوب بلع مراد ايتدكده مريسنه
طورمش ايدي اكا سكنجبين عنصلي يلاتمق ايله مزبور المايي تقطيع ايدوب بالطوع
معده سنه نزول ايلدي كذلك طبيب مسفور ديركه بركسه تيزاب ايچوب حلقي منسد
اولمش ايدي اكا لعاب بزر السفرجل يلاتمق ايله علاج ايلدم يلاتروس نقل ايدر كه بر
كسه نك مريسنه بر كمك باتوب وجع والتهابدن حنجره سي متضيق اولمش ايدي اوزرينه
منفنج بر لصقه اوروب فتحه استحاله ايتدكده متفنج اولوب قيح مزبور ايله كمك خروج ايلدي
اكر فتحه استحاله ممكن اولمزسه عمل جراحته وآلت مخصوصه ايله اخراج ايدهلر ياخود مقيئات
بلاتمق ايله ياخود حلقه برمق ادخالي ايله قئ ايتدوره لر اكر مبلوع حنجره يه ياخود قصبة الرئه
موضع غشائيسنه ملتصق اولمش اولورسه سريعا سعال تحريك اولنه ياخود عطوسات
حاده استعمال اولنه شيئ مزبور سعال ياخود عطسه قويه ايله خروج ايده ياخود
قئ تحريك ايدهلر حلقده ملتصق اولان شيئ قئ اخراج ايده ه

الفصل الثاني في ردية المانعة للرئة من جذب الهواء

كاه اولور كه رئه ده برودت حادث اولمغله رئه نك كما ينبغي مقدار هوا جذبنه
مانع اولوب اختناقه باعث اولور از جمله ضيق النفس مستحكم اولدقده كاه اولور كه
ماده مخاطيه لزجه رئه يه وقصبة الرئه نك طرف غشائيسنه ملتصق اولوب كما ينبغي
مقدار هوانك رئه يه وصولي ممتنع اولمغله اختناقه مؤدي اولور كذلك كاه اولور كه
رئه ده بر هوا متولد اولوب هواي خارجينك وصولنه مانع اولور لكن معلوم اولدكه
اكثريا دخي واقع اولان اختناقات دمك دليمغانك رئه ده دكوديلن دير ممتلي اولوب
تنفس ممتنع اولمغله اولور كذلك دمك افراطندن عروقك امتلا سندن دمك رئه ده
حركتي ممتنع اولمغله اختناق تنفس واقع اولور كذلك هلوخنيوسك قاس وحشي
تعبير ايلديكي بعضي ابخره غريبه دن دخي اختناق تنفس واقع اوله كلمشدر مثلا
عصارة الحسك وفقاع الشعيرك حال تخمر وغليانلرنده حادث اولان بخاردن كذلك
جير ايله عمل اولنمش بنالرده جديد ايكن حاصل اولان بخاردن وفحم احراق اولنور ايكن
حاصل اولان بخاردن وبعضي معادنده متولد اولان ابخره دن وقيولرده دير آلتنده
اولان مجرلرده طول زمان منسد اولمغله حادث اولان ابخره دن دخي اختناق تنفس
واقع اوله كلمشدر كذلك انتيمون وكبريت مشتعل وروح زاج وتيزاب امثالندن
خروج ايدن دخان حامض وطبا ردن دخي قليلا ياخود كثيرا اختناق دخي اوله كلمشدر
بو خصوصده ملاحظه اولنمغه مناسب امور عجيبه دندركه شراب مخزنلرنده كه شيره
ياخود فقاع الشعير هنوز غليانده ايكن بر مشتعل ادخال اولنسه درحال
منطفي اولوب شراره سي دخي باقي قالمز العلاج عوارض مزبوره نك يعني

هلوخنيوسك قاس وحشي تعبير ايلديكي بعضي ابخره دن حادث اولان عوارضنك
ازاله سنده سركه وجندبيدستر علاج عظيمدر مثلا فحم احتراقندن حادث اولان ابخره دن
نومه مشابه عارضه انفه سركه القا وشم ايتدرمكله منفع اولديغي چوق كره كورلمشدر
كذلك خل الورد وخل السذاب جنده ايله ممتزجا ياخود حبة السودا وبزر مرزنجوش
بربره باغلنوب سركه يه باتوروهلر بعده آنكله عليلك انفني وشقيقه لريني اوغدلر واوغوبه
بر قاشق ياخود ايكي قاشق سركه القا ايده لر وخصيه تحتنه سركه ايله كماد ايده لر كذلك
خل زاجي بو خصوصده اسرار دندر نته كه لانجيوس نام طبيب تجربه ايتمشدركه زاج مكلس
وخل مقطردن استخراج اولنمش خل زاجي علل سباتيه ولينرغس وسبات سهري امثالي
علل نوازليه ده وبخار فحمدن وقاس وحشي انواعندن حادث اولان عوارضنك دفعنده
ادويه مجربه دندر الحاصل عوارض مزبوره ايله ماوف اولان كمسه لره كرك مقدمنده
اولوب قئ وغثيان ظهوريه حالنده اولسون وكرك ايمسه شديد اولوب اصحاب سبات
وسكته حالاتي عروضي حالنده اولسون سركه ياخود سركه ايله عمل اولنمش دوالرك
جملهسي مثلا جندبيدستر ايله مزج اولنمش سركه ذكر اولنان طريق اوزره استعمال اولنمق
زياده ممدوح ومجربدر لكن عوارض مزبوره معادن انواعندن اولوب احراق فحم
وغليان فقاع الشعير امثالي نباتاتدن حادث اولان بخاردن اولديغي صورتده
سركه وسركه دن معمول اولان دوالر ذكر اولنان طريق اوزره استعمال اولنمق
نافع ومناسبدر اما عوارض مزبوره معادندن حادث اولان بخاردن اولديغي
صورتده سركه نك نفعي يوقدر بلكه مناسب اولان مقيئات ويرمكدر ومقيئات
دخي روح ترياقي سادج ياخود روح ترياق كافوري وماء المسكوتين وجوهر الجنده
امثالي ايله ممتزجا ويرلمك زياده ممدوحدر زيرا قئ ايله ماده رديه جيدا خروج ايله
وقئ هر نقدر تحريك اولنسه اولقدر اولي وانسب اولور كذلك عطوسات دخي
استعمال اولنور متصلا عليلك اغزيني آچق طوتوب بر طرفندن بر طرفنه نفخ ايده لر
وحلقنه امياه بارده رش ايده لر اما ادويه حامضه وادويه جنديه مناسب اولميي
بونلر انيونك نجاحت ورديئتي اصلاح ايلديكي فحم وغليان عصارات نباتيه دن
حادث اولان كباريت مجدده يي اصلاح ايده كذلك منعقد اولمش دمي اصلاح ايلر
بو خصوصده بو غسول دخي زياده مناسبدر تركيبي بودر ماء زوفا اون التي درهم
خل ترياقي درت ياخود التي ياخود سكز درهم جندبيدستر نصف ياخود بر درهم
اخذ اولنوب ممزوجا رأس عليله غسول اولنه كذلك بعد القئ وسائر تدابير معتاده دن
صكره حلزون اكل اتمك دخي زياده مناسبدر اما بو عندنده فصدك نفعي وعدم نفعنده
ياناروس تام حكيم ديركه بو خصوصده فصدك نفعي مشتبه اولنور مكركه عليل
ممتلي اولوب آنده حركت دم بطي اوله بو صورتده فصد زياده مناسبدر نته كه سنارطوس سبات باثنده تجربه اتمشدر

الفصل الثالث في اختناق التشنجي والاسترخائي

كاه اولور كه عضلات صدري ياخود عضلات حلقي محرك اولان اعصابه تشنج ياخود استرخا
عارض اولمغله اختناق التنفس حادث اولور نته كه سكته اصحابنه واقع اوله كلمشدر
بونلرك اختناق وهلاكي سائر اختناق اصحابنك هلاكي كبي صدر ورئه نك حركتي

ممتنع اولدیغندن ماعدا بونلره خفقان امثالی عوارض ردیه کلمکله دم وارواحلرینه
نقصان کلوب دیرمك حرکتی دخی ممتنع اولور معلوم اوله که اگر آلات تنفسه خدمت
ایدن اعضانك حرکتی منعدم اولوق اعضاء مزبوره دن روحك امتناعی ایله اولور
احتناق هلاکه مؤدی اولور اما اعضاء مزبوره یه مجرد تشنج واسترخا گلمکله
احتناق مزبور هلاکه مؤدی اولمز کذلك اعضاء حنجره نك وحجاب حاجزك
تشنجندن دخی احتناق واقع اولوب بعینه سبب خارجی ایله مخنوق اولمش کسه یه
مشابه اولور کذلك تحت الاضلاع واقع اولان اعصابك بلکه اعضاء باطنیه ده
واقع اعصابك جمله سی تشنجندن احتناق وقوعی کورلمشدر نته کم حذاق اطبادن
جم غفیر بر اییدلر العلامات بوعلتك بعضی عوارض متقدمه سی دخی الحفظ ایله
حدس اولنور مثلا احتناق دمی مثلا اولان نسوان نزه وفلج اصحابی امثالنده احتناق
واقع اولورسه تشنجی حکم اولنور کذلك بو احتناق نائبه اولور دائمه اولمز ومهلك
اولیجان صنفی سهو زائل اولور زوالی براز وبول وعرق امثالی فضلات محسوسه نك
اندفاع وخروجی ایله دکلدر العلاج احتناق تشنجی نوبت حالنده بعینه احتناق
الرحم وصرع علاجی ایله علاج اولنور ازجمله ادویه جندن زیاده مناسبدر جوهر
الجند کبی کذلك املاح طیاره که محلول قرن الایل الکهربائی وروح العقاب الساذج
وروح العقاب الایفسوفنی وملح طیار الکهربا ودهن الکهربا کبی کذلك املاح
طیاره کافور ایله زیاده مجلوحدر نته کم اولیس امراض تشنجی بحثنده تحریر ایلدك
یاخود ماء النعنع یاخود ماء الفلسقون یکرمی درت درهم جوهر الجند ایکی
درهم جوهر الافیون نصف درهم روح العقاب بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه
یاخود ماء النعنع وماء زهر الاقطی اون ایکیشر درهم روح النوشادر بر بچوق درهم
جوهر الافیون نصف درهم شراب قشر النارنج اوج درهم اخذ اولنوب مزج ومشروب
اولنه یاخود ماء النعنع یکرمی درت درهم روح محلل الریاح المثلث ایکی درهم
عین السرطان المدبر نصف یاخود ثلثان درهم لودانوم رحمی سدس درهم شراب
قشر النارنج التی درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه بو مشروب بر ملعقة بعد ملعقة
علیله ویریله اگر بوعلت سمتلو منظر اکل اولنمه دن نشأت ایدرسه سکنجبین عنصلی
اکا ادویه یادزهریه قویه دن جمل الحی منفرداً یاخود تریاق ایله ممتزجا استعمال
اولنه بعضیلر روح کافوری وروح التریاق الکافوری زیاده مناسبدر دیمشلر

الفصل الرابع فی ضیق النفس وانواعه بقول کلی

اعضاء نفس حنجره وقصبۀ ریه ونفس ریه ودریه ده اولان عروق حشنه وشرایین
وصدرده اولان حجاب وعضلات وجرم صدر که کوکسك کندیسیدر سکز عدد عضودر
واول اعضانك تنفس جهتیله مبادیلری ایکیدر بری دماغ وبری نخاعدر زیرا نخاع
اعضاء نفسدن اولان حجابك منبتی درکه انك اکثری نخاع اعصابلرك دردنجی جفتندن
بتر واول حجابه بشنجی والتنجی جفتندن دخی شعبه لر متصل اولور وجوار جهتی ایله
اعضاء نفسه مشارکة اولنلر معده وکبد وامعا وانلری محیط اولان احشادر ونسوانده
رحم دخی اعضاء نفسه جوار جهتی ایله مشارکدر امور مذکوره بیلندکدن صکره

معلوم

معلوم اوله که ضیق النفسك انواع ثلاثه سندن نفسه تواتر وعسرت عارض اولور
کذلك قلق واضطراب عارض اولور مکرکه علت خفیف اولوب اوائل ظهورنده علیل
قلق واضطرابی مشاهده ایلمیه واکثریا بوعلت اصحابنه سعال عارض اولور کاه
اولور که سعال کثیر وعسیر اولوب کاه دخی قلیل وغیر عسیر اولور وکاه اولور که بوعلت
اصحابنك صدرلرندن دودی کبی بر صدا ظهور ایدر وبوعلتده ماؤف اولان دریه در
السبب بوعلتك سببی قریبی آلات تنفسك انبساط وانقباضنه نقصان کلمکله
هوانك داخله دخول وخروجی ناقص وعسیر اولمقدر اگر آلات تنفسك انبساط و
انقباضنه نقصان کلمکله هوانك داخله دخول وخروجی ناقص وعسیر اولمقدر اگر
آلات مزبوره نك انقباض وانبساطی ممتنع اولورسه هوانك دخول وخروجی ممتنع
اولور لهذا بوعلت اصحابنه قلق وکرب امثالی عوارض عارض اولوب احتناق النفسه
مؤدی اولور یعنی ریه یاخود صدر یاخود آلات نفسیه نك انقباض وانبساطی
ممتنع وعسیر اولمغله عوارض ردیه مزبوره حادث اولور زیرا معلومدر که اعضاء
مذکوره نك انقباض وانبساطی کما ینبغی اولدقجه تنفس جودت اوزره اولوب
بو انقباض وانبساطك امتناعندن عسرت نفس وقلق وکرب امثالی عوارض ردیه
عارض اولور کذلك دودان دمدخی ردیء اولور اما قدما ومتأخرین چوق کسه لر
دیدیلر که قصبۀ الریه نك طرفی غشاسی منسد ومنقبض اولمقدن ضیق النفس
حادث اولور اگر ریه ده امتلا مشاهده اولنمسه بین ضیق النفس حادث اولورسه بعضی
ابحره وریاحدن اولمش اولور هلمونتیوس دیر که ضیق النفس ایکی نوعدر برنیسی رطب
وبرنیسی یابسدر بعضیلر برنیسنه ظاهر وبرنیسنه خفی تعبیر ایتمشلر اما ظاهر تعبیر
اولنان ضیق النفس الرطب فضلات ردیه دن خروج متولد اولوب فضلات مزبوره نك
قیء ایله یاخود سائر طریق ایله خروج وتنقیه دن ساکن اولور کذلك ضیق النفسك
بو نوعنده اکثریا سعال ودودی مشابهی صدا ونفث عارض اولور لکن دائمی دکلدر
زیرا ضیق النفس الرطب اصحابنده کورلمشدر که آنلرده نه سعال ونه دودی مشابهی اولور
لکن عسر تنفسدن شکایت ایدرلر ونوبت حالنده تنفس زیاده عسیر اولور ونوبت
قریب اولدقده مادۀ مزبوره نك یسیراً یسیراً اجتماعندن ناشی علیله یسیراً یسیراً عسرت
تنفس کلور ونوبت مرور ایتدکده ماده مزبوره نفث ایله زائل اولور اما خفی تعبیر
اولنان ضیق النفس ذکر اولنان کبی فضلات ردیه دن اکلدر بلکه مجرد صدر وریه نك
محرك اولان اعضاسی علی الخصوص حجاب حاجزه تشنج عروضندندر لهذا نوبتی مرور
ایتدکده بر ماده محسوسه خروج ایلمز بوندن صکره معلوم اوله که ضیق النفسك رطب
تعبیر اولنان نوعی ماده سی وموضعی حسبیله ایکی قسمدر برقسمی ریه نك
ردیتنده در که ضیق النفس الصدری دیرلر وبرنیسی دخی معده وبجاری حلولی ردیتنده در
ضیق النفس المعدی دیرلر اما قسم اولکه ریه نك ردیتنده در اصناف کثیره سی واردر
اکثریا بین المتأخرین مخاط لزج لعابی تعبیر اولنان بلاغم لزجه دندر ماده مزبوره
دخی یا ملحدر یا خامض در یاخود تفه یعنی طاتسزدر دریه نك غذاسی مزاج طبیعیدن
خارج مزاج فاسد غیر طبیعیه اولمغله آندن ماده مزبوره متولد اولوب جرم ریه ده

علی الخصوص قصبة الرئه‌نك طرف عشائیسنده یسیراً یسیراً مجتمع وملتصق اولمشدر كذلك
هوانك دخول وخروجنه مانع اولوب دیه‌نك انقباض وانبساطنه ردیت ایراث ایتمه‌ده
نادر الوقوع دكلدر كه دیه‌ده خروج حاصل اولوب متقیح اولمش اوله تفتح الصدر وسل اصحابنده
اولدیغی كبی كذلك جرم دیه بر مادهٔ مائیهٔ كثیره منصب اولمق یاخود دمك زیاده كثرتندن
یاخود خصوصتندن ناشی دمك انعقادیندن یاخود دمك زیاده غلیان وثورانندن یاخود
سوء القنیه اصحابی امثالینك غذالری ردیتندن دمك جرم دیه‌ده حركت وجریاننه
نقصان كلمك دیه‌نك كما ینبغی انقباض وانبساطنه مانع وسبب اولور اما ضیق النفس
المعدی تعبیر اولنان قسم ثانی معده ومجاری اوریده بلغم فج مجتمع اولوب اندن ریاح كثیره
متولد اولمغله حاصل اولور نته كه اصحاب استسقاده كثیر الوقوعدر اما خنقی ویابس
تعبیر اولنان ضیق النفس كاه اولور كه خلقت طبیعینك تغیریندن اولور حدبا اصحابنده
اولدیغی كبی كذلك بعضی حبوب وحصاة امثالی قصبة الرئه‌نك طرف عشائیسنه ملتصق
ومتشبث اولمغله دیه‌نك هوایی بلع وجذبنه مانع اولمغله اولور كذلك دیه‌نك
غذاسی نقصان اوزره اولوب دیه‌یه یبوست وتجفف كلدیكندن ناشی آلات تنفس اولان
اعصاب وعضلات وحجاب حاجز امثالنه تشنج وعقد عارض اولمغله اولور یاخود دیه‌نك
یبوستندن ناشی الیافنه زیاده انقباض وانعصار كلوب دیه‌نك دعالری انقباض
وانبساطنه مانع اولور كاه اولور كه داخل هوا ایله معاً جذب اولنان بخار ودخان امثالینك
ردیتی ضیق النفسه باعث وسبب اولور مثلا معادن اولان مملكتلرده معادن مزبوره‌نك
ذوبندن حاصل اولان اجزاء دخانیه هوا ایله مختلط اولوب داخل جذب اولندقده آندن
حنجره وقصبة الرئه متضرر اولمغله حضلر بینه فساد كلوب انلرك مادهٔ غذائیه‌لری مادهٔ
مائیه ومخاطیه امثالی فاسد بر ماده‌یه مستحیل اولور كذلك تنفس اولنان هوانك
ردیتندن ماعدا لیمفیادنی ملاحظه اولنمق لازمدر مثلا قصبة الرئه‌یی ترطیب ایلدن
لیمفا تنفس واسطه‌سیله جذب اولنان هوادن یاخود جهة آخریدن مزاج فاسد غیر
طبیعی حاصل ایتمكله قصبة الرئه‌یی یاخود سائر مجاری دیه‌یی تهییج وتضرر ایراث ایلدر
علی الخصوص لیمفا حریف ومالح وحامض اولدقده افنی ایله جرم دیه‌یی اكل ایدروب غذاسی
احشاد ایتمكله مادهٔ فجه ولعابیه اجتماعنه باعث اولور یوحنا فابر نام طبیب دیركه دیه‌ده
غذادن بقیه قالن فضلاتك اجتماعی كاه اولور كه صلابت حاصل ایدروب تحجر ایدر اما مادهٔ
مزبوره مایع اولدیغی حالده آندن عسر النفس وسعال ونوازل احتناقیه حادث اولور
اما فضلات مزبوره تحجر ایدروب مادهٔ جصیه وطباشیریه اولدقده ضیق النفس الصحیح حادث
اولور بو خصوص مزبور اكثر یا معادن اولان مملكتلرده ساكن اولنلر وتیزاب وماء
الكبریت وادویهٔ انتیمونیه علی الخصوص ادویهٔ زرنیخیه وسائر اعمال كیمیاویه‌یه مشغول
اولنلرده واقع اولدیغی كلمشدر زیرا بونلر اكثر حالده معادن مزبوره‌نك ابخره وادخنه‌سیله
متكیف اولان هوایی تنفس ایلدكلریندن دیه‌لرینه واصل اولان غذا جوهر دیه‌یه مستحیل
اولمغه صالح اولمیوب دیه‌ده فضلات ردیئه حیثما اتفق مجتمع اولور كذلك ضیق النفس
الصدری الرطب اسباب كثیره‌دن متولد اولور مثلا اسبابدن بر سبب ایله مواد
مائیه كثیره بدنده محتبس اولوب دمی قوام طبیعیسندن اخراج ایدروب رقیق ایلدیكی كبی

ضیق

ضیق النفس عروضنه دخی سبب اولور نته كه اسقاط جنین ایدن خاتونده مواد مائیه محتبس
اولوب سیلان ایلدیكندن ضیق النفس عروضنی كورمشدر بعضی حذاقدن منقولدر كه برعورتك
اسقاط جنین واقع اولمش ایدی اناك دیه‌سی ودیه‌سی اطرافنده اولان مواضعه مواد مائیه
منصب اولوب بعضی عوارض ظهور ایلدی بعده مادهٔ مزبوره بول ایله خروج ایدوب
عوارض زائل اولدی مثلا یكرمی درت ساعت قدر مدتده آندن اوتوز اوج رطل مادهٔ مائیه
خروج ایلدی كذلك اسبابدن بر سبب ایله تغیرات صدرده دم منصب اولمغله ضیق النفس
ودبو حادث اولور بلكه اسبابدن بر سبب ایله دمك حركتنه امتناع كلوب دیه‌نك
دعالرینه ركودیندن یاخود دیه‌ده دمك حركت وجریانی بطوئندن یاخود دیه‌ده دمك
غلیان وثورانی زیاده اولدیغندن ضیق النفس ودبو حادث اولور نته كه بو آفتلر شدید
اولدقده خناقه كبی دموی احداث ایلدیكی كبی اولیلس نام طبیب بعضی كتابنده تحریر
ایدر كه حركت عنیفه‌دن یاخود سكرمكدن بالطبع عسر النفس حادث اولور زیرا حركت
عنیفه واسطه‌سیله دمك حركتی زیاده اولوب بعضی دعالره زیاده‌جه منصب اولور
بمعده قلبك بطن ایمندن ریه‌یه آندن قلبك بطن ایسرینه حركتی بطی اولور زیرا مواضع
مزبوره‌ده دم زیاده‌جه مجتمع اولمغله دمك كما ینبغی حركتی سریعاً ممكن اولمز ایمدی
دمك بر مقداری بر مدت دیه‌ده ركود اقتضا ایدروب دیه‌نك حركت انقباضیه وانبساطیه‌سنه
مانع اولدیغندن عسر النفسی موجب اولور كذلك احتباس طمثه واحتباس دم باسوره
مبتلا اولنلره ضیق النفس عارض اولدیغی كلمشدر زیرا انلرك بدنلرینه محتبس اولان
دمدن بدنلرینه دم كثیر حاصل اولوب بر مقدار دم دیه‌لری اطرافنه راكد اولمغله
كما ینبغی جریانی ممتنع اولوب ضیق النفس حادث اولور معلوم اولدیكه احتباس طمث
وباسوره مبتلا اولنلرك دیه‌لرینه دمك حركتنه اكثریا بطوء عارض اولدیغی آنلرده
اكثریا نفث الدم ظهوریندن ظاهر وهویدادر العلامات ضیق النفس خاتنه معلومك
علامات بیاننه احتیاج یوقدر لكن قنغی سببدن اولدیغی بیلمكه احتیاج واردر تاكه تدبیرنده
خطا اولنمیوب اصابت اولنه اما ضیق النفس رطبمیدر یاخود یابسمیدر آنی ذكر اولنان
كلامی ملاحظه وتأمل ایله فرق اولنمق ممكن اولور اكر ضیق النفس اشكال اعضانك
شكل طبیعیسندن خروج ایله ردیتندن یاخود ماده مخاطیه اجتماعندن یاخود سائر
موادك تزاید وثورانندن اولورسه علی الخصوص دیه‌یه تجمد كلمكله یاخود دیه‌نك
غذاسی ردی اولمغله حادث اولمش اولورسه اكثریا دائمی اولور اكرچه كاهیجه نقصان
بولور لكن ادنی سبب ایله درحال مشتد اولور اما ضیق النفسك سائر اصنافی نائبه
اولوب نوبتی كاه مدت قلیله‌ده كاه مدت مدیده‌ده كلور اما ضیق النفسك صدری
ومعدی تعبیر اولنان صنفلری عوارض متقدمه‌دن مثلا عوارض معده‌یه‌دن وعوارض
صدریه‌دن معلوم اولور كذلك نوبت حالنده خرلدق وسعال عارض اولوب وانتهاء
نوبتده مادهٔ كثیره خروج ایتمك ومادهٔ مزبوره خروج ایتدكدنصكره علت خفت
بولمق امثالی عوارض وحالاتدن معلوم اولور اما ظاهر تعبیر اولنان ضیق النفس
الرطبك ماده‌سی غلیظه اولوب دیه وقصبة الرئه‌ده محتبس اولمش اولورسه
اكا عسر النفس ودوی مشابهی بر صدا ایله وخرلدق ایله وسعال ایله وقلیلا یاخود كثیراً

ماده مخاطیه خروجی ایله معاً عارض اولور وماده مزبوره هرنقدر زیاده خروج
ایلدیسه علته اوقدر خفت کلور امّا ماده مخاطیه زیاده لزجه وغروی اولدیغی صورتده
دوچی مشابهی اولان صدا عسرت ایله کلور ومتعاقبة اولیوب کاهیجه واقع اولور وسعال
واسطه سیله ماده کثیره خروج ایلمز اکر ضیق النفس دیر ومعده ده مواد خلطیه نك
رد یجندن متولد اولمش اولورسه دائمی اولور اکر علاج ایله مندفع اولوب تکرار عودت
ایلدیسه ماده سنك یسیراً یسیراً اجتماعنه دلالت ایلر معلوم اولدکه ضیق النفس
دائمی اولدیغی صورتده کاه اولورکه مشتد اولور علی الخصوص مواد خلطیه دن حادث
اولان ضیق النفسك جمله سی اخشاملرده وکیجه لرده زیاده اولور بلکه ضیق الصدرك
انواعی کیجه لرده وحال حرکتده زیاده اولور کلمشدر کذلك تغیرات هوائیه نك وجودی
وردیتی ضیق النفس اصحابنه ظاهر وهویدادر امّا خفی تعبیر اولنان ضیق النفس
الیابس دائمی اولور لکن کاه اولورکه غیر لازمه اولور لکن نوبتی ضیق صیق کلوب
سریعاً زائل اولور واول حالده یاخود مقدمنده مواددن برماده نك هیجانی حس اولنیوب
علی الغفلة ظهور ایدر بعضیلر کماینبغی تنفس ایدرکن نفسلری حس اولنمز اولور
کویاکه نفسلری منقطع اولدیغی ظن اولنور یاخود نفسلری زیاده خفیف وضعیف
حس اولنور الحاصل ضیق النفسك بونوعنده مواددن برماده نك حرکتی وخرلدق
وسعال ونفث ایله بعضی فضلات خروجی واقع اولمز لکن انتهاسنده غیر ارادی بردوی
حادث اولور کذلك ایکی یاخود اوچ کره توکرمك ایله قدر قلیل ماده خروج ایدر
بعضیلرده خلقمه قدر قلیل ماده لزجه ملتصق اولوب زحمت عظیمه ایراث ایدر
تقدمة المعرفه ضیق النفس کرك ایسه بالذات وکرك ایسه بعضی امراضك ترایدینه
بالعرض حادث اولسون امراض مخوفه دندر علی الخصوص علل حاده وردیئه ده ظهور ایدن
ضیق النفس علامات موتدندر بوندن صکره خفی تعبیر اولنان ضیق النفس ظاهر تعبیر
اولنان ضیق النفسدن خطرناکدر کذلك عتیق اولان ضیق النفس کرك ایسه
مادی اولسون وکرك ایسه تشنجی اولسون حدیث اولان ضیق النفسدن مخوفدر
زیرا مادی اولدیغی صورتده رئه یه ضرر عظیم ایراث ایدر تشنجی اولدیغی صورتده
اعصاب رئه نك اعصاب دماغیه ایله مشارکتلری اولمغی حسبیله صرع حدوثنه
مؤدی اولور ومعلوم اولدکه خفی تعبیر اولنان ضیق النفس کثیر الوقوع ادا اکثر یا تدبیر
مرضایه مشغول اولنلر کماحصاد قدراینه کلمشلردر کذلك عتیق اولان ضیق النفس
علاج ایله کماینبغی مندفع اولیوب کلیا زائل اولمز اولدیغی صورتده عداده ادخی خطادن
یاخود سائر اسبابدن ینه عودت ایدر کذلك حمیات حاده نك کرك ابتداسنده کرك
انتهاسنده ضیق النفس حدوثی زیاده خطیردر دیودیوس نام طبیب دیرکه ذات الجنب
وذات الرئه ده ضیق النفس حادث اولورسه علامت موتدر کاه اولورکه ضیق النفس
جمله سی بونوع سوء القنیه یه مؤدی اولوب علیلك ایاقلرینه بر ورم اوذیمائی ظهور
ایدوب بعده ورم مزبور اعالی یه متوجه اولور علیل بعینه مستسقی اولمش کسه یه
مشابه اولوب عاقبت هلاك اولور العلاج ضیق النفسك علاجنده اولاً ملاحظه
اولنوب بلنمك لازمدرکه علت بالاصاله سیدر یوخسه مرض آخر ضمننده واقع بالعرضمیدر

كذلك

كذلك بالعرض اولدیغی صورتده سل وتقیح الصدر وعلل مراقیا واختناق الرحم واسکوربوط
امثالی قنغی علتده ظهور ایدوب انك عارضه سی اولمشدر بلنمك لازمدرکه دیر اضیق النفس
بالاصاله اولدیغی صورتده علاج اولنور امّا بالعرض اولدیغی صورتده علاجنه تصدی
اولنیوب عارضه اولدیغی علتك علاجنه همت اولنور علت مزبوره نك زوالی یاخود
خفتی ایله ضیق النفس زائل اولورسه فبها زائل اولمدیغی صورتده علاجه تصدی
اولنور مکرکه ضیق النفسك نوبتی زیاده شدید اولوب بالضروری اولا برمقدار
تسکیننه سعی اولنه ایمدی ضیق النفسك علاجنده سبب مرضنه یی ازاله ورفع ایدوب
ممکن اولدیغی رتبه تنفسی حال طبیعیسنه ماده ایتمکدر مثلا سبب مرضنی ازاله ده
هوایی ردیه یی دفع وطبیعتی تلیین وفصد ودمی ترقیق ایدوب حرکت دوریه طبیعیه سنی
اعاده ایدیجی مشروبات وماده لزجه ردیه یی ترقیق ایدیجی ادویه امثالی ایله کذلك
ارواحی تلطیف ایدیجی والرمتا سیدر کاه اولورکه بوخصوصده مقیئات دخی استعمال
اولنور وتنفسك حال طبیعیسنی ازاله ده اعضاء نفسیه نك تشنجی دفع ایچون رادعات
ومخدرات استعمال اولنور امّا ماده مخاطیه دن متولد اولان ضیق النفس الرطبك
علاجنده مواد مرضیه یی ترقیق وتحلیله سعی اولنور بعده ماده مزبوره یی اسهال یاخود
قیء یاخود نفث ایله اخراج وتنقیه یه جهد اولنور بعده نوبتدن خارج وقتده ماده
مرضیه نك تولیدینی منع ایتمکه همت اولنوب علت صدردن اولدیغی صورتده ادویه
صدریه ومعده دن اولدیغی صورتده ادویه معدیه یه مداومت اولنور کذلك ضیق النفس
الیابس دخی نوبت حالنده جنبشده ونوبتدن خارج وقتده جنبشده علاج ایله علاج اولنور
امّا نوبت حالنده تشنجی اولان صنفنده مزبور تشنجك ازاله سنه سعی اولنور امّا اشکال
اعضانك شکل طبیعیسندن خروجی ایله اولان صنفنده علاج امور مشکله دندر انجق بعضی
اورام وترایبی حسبیله اولمش اولورسه روح الکبریت اکا ادویه جیده دندر قلیلاً قلیلاً
استعمال اولنه امّا نوبت قریب اولدیغی حالده ادویه افیونیه ایله تسکینه سعی اولنور کذلك
نوبتك ابتداء ظهورینده ادویه جندبیدستر امثالی ادویه طیاره یاخود صرع امثالنده استعمال
اولنان ادویه معدنیه کذلك اعصابه مضاد اولان ماده خامضیه یی اصلاح ایدیجی دوآکر
منفرداً یاخود ادویه افیونیه لطیفه ایله ممتزجاً استعمال اولنور کذلك بوینك تزآیدینده
ساعده یاخود اکسه یه یاخود فخذه ادویه منفطه لصق اولنور بعضیلر درحال یاقو
آچمغی دخی مدح ایلمشلر اکر ضیق النفس الیابس الیاف رئه نك انقباضندن نشات ایتمش
اولورسه ممکن اولدیغی مرتبه سبب مادیسی ازاله یه سعی اولنوب بعده مخدرات ایله تخدیر
بعده رئه یه وتشنجه مناسب ادویه جابجه وبلسانیه ایله اصلاح اولنور امّا ضیق
النفس الیابسك نوبتدن خارج حالنده علاجی سببی اولان مرضنه یاخود ماده یه
علاج اولنوب نوبت عودتی منعه همت اولنور ایمدی معلوم اولدکه ضیق النفس الرطبك
نوبتی حالنده علاجنی برقاچ تعلیم ضمننده بیان ایدهلم تعلیم اوّل ضیق النفس
الرطبه نوبت حالنده متیء قدر علاج اولنمز ابتداء نوبتده یاخود نوبتی زیاده شدید
اولمدقده ویرلمه کذلك نوبتی غایت شدید اولوب اختناقدن خوف اولندیغی حالده
استعمال اولنور ضیق النفسك نوبت حالنده اولان علاجلرینده مقیئات معادل علاج

اولمز بو خصوصده حذاقدن تجارب کثیره منقولدر اما ضیق النفس الیابس علل مراقیه دن
یاخود صفاقیه دن اولدیغی صورتده نوبتدن خارج اولان حالده اکا دخی مناسبدر حال
نوبتده چندان مناسب دکلدر علی الخصوص اختناق دمدن خوف اولنه الحاصل علتک
بو صنفنده مقیئات نوبتدن خارج وقتده ویرلمک نوبت حالنده ویرلمدن اولی وانسبدر
اما اسهال ایله تنقیه نوبت حالنده قطعا مناسب دکلدر علتک اشتدادینه باعث اولور
بوندن صکره معلوم اولسونکه بو علته مقیئاتدن مناسب اولان مقیئات انتیمونیه ومقیئات
دخانیه درکه بونلر معده ورئه دن مواد لزجه یی کما ینبغی تنقیه ایدرلر مثلا ماء الدخان
سکز درهم ویریلور کذلک شراب الدخان ایکی ملعقه استعمال اولنسه بو خصوصده ادویه
جلیله دندر زیرا بو شراب مقی ومصلح اخی جامع دوالردندر کذلک دخان ایچین کسه لره
یالکز ورق دخانک توتون برقاج بوطم یوتمق ضیق الصدر دفعنده مقیئات جلیله
بوندن صکره مقیئاتدن مناسب اولان عصاره آبرساد رهمدن ارا استعمال دردت درهمدن
سکز درهمدن اون التی درهمه وارنجه معده دن ورئه دن حادث اولان دکوشدیده
بونکلر بالدخنات علاج اولنه دیو حذاقدن منقولدر لکن مقی شدیددر کذلک اسهالی
دخی واردر کذلک استسقاء الصدردن متولد اولان ضیق النفسده دخی زیاده ممدوحدر
بعضیلر دخی خربق ابیضدن اسقرودوس نام طبیبک تعلیم ایلدیکی مقی نقوع مدح
ایدوب ضیق النفس علاجنده اسرار دندر دیمشلر طریقی اولدرکه نصف درهم خربق
ابیض اخذ اولنوب جریشا دق اولنه قدنصکره بر رطل اسپانیه شرابی ایله بر شیشه
قیوب برمدت افتابه تعلیق اولنور مقدار استعمالی دردت درهمدر بعد التصفیه استعمال
اولنه بلا عسرة ولا مشقة قی ایتدرر اکر ایکی درهمی بعضی مسهلات ایله مزج اولنوب
استعمال اولنورسه فعلی اسهال ایله ظهور ایدوب قی ایتدرمز اکر بعضی نقوعات
صدریه امثالنه برقاج قطره سی الحاق اولنوب استعمال اولنورسه تفتیح الصدر اصحابنه
نفث ایله تنقیه اتمکله ادویه ممدوحه دندر کذلک ضیق الصدر ونفخ الصدرده ادویه
ممدوحه دندرکه اوتوز ایکی درهم دنجبیه منزوع العجم وسکز درهم عرق السوس المدقوق
ویکرمی دردت درهم عسل منزوع الرغوه وقرق درهم سکر النبات واللی درهم
شراب اخذ اولنوب نار خفیفده طبخ ایدرلر خمیره قوامنه کتوره لر بعده لطافت
ویره جک قدر روح الکبریت اضافه اولنه قدنصکره حفظ ایدرلر حین اقتضاده مزبور
نقوع حربقیدن برقاج قطره الحاق ایدوب استعمال اولنه کذلک برعدد یاخود
برقاج عدد دنجبیه اغزده مضغ اولنوب ایکی یاخود اوچ قطره مزبور نقوع حربقیدن
اوزرینه تقطیر اولنوب تکرار مضغ اولنمق ضیق النفس الرطبه بالخاصه نافع اولان
دوالردندر نفث ایله ماده سنی اخراج ایدر یود دوا بو خصوصده اسرار مکتومه دن
عد اولنمشدر دوالردندر لکن مقی استعمالندن مناسب اولان مقدما خصوصا قی اصلاح
ایلدیجی ومواد لزجه یی ترقیق وتقطیع ایلدیجی ادویه صدریه ایله علتک ماده سی
اصلاح اولنمقدر یاخود ادویه مزبوره مقیئاته الحاق اولنوب ویرلمکدر بو فعلی
فاعل اولان دوالر جمله سندن اشقدن معمول اولان ادویه زیاده ممدوحدر کذلک
نوشادر بر درهم سفوف الفلفل یارم درهم اخذ اولنوب سفوف اوچ دفعه ده

استعمال

استعمال اولنه اکر علتک ماده سی زیاده لزجه اولورسه اون ایکی درهم ماء دیتر العجل
ودردت درهم شراب العناب واوچ درهم شراب الدخان الساذج واون بش قطره روح
الکبریت اخذ اولنوب ممزوجا ایکی دفعه ده استعمال اولنه تعلیم الثانی اکر ضیق
النفسک سببی صدرده قیح اجتماعی اولورسه اولا قیح مزبور نفث ایله اخراج وتنقیه
اولنور بعضیلر عمل بالید ایله دخی تنقیه ایدرلر بعده قروحاتی مدمل اولان ملحمات ایله
تدبیر اولنور نته کم سل تحریر اولنان محلده ادویه مزبوره بیان اولنسه کرکدر
تعلیم ثالث ضیق النفس الرطب اصنافنک جمله سنک نوبتی حالنده رئه ده یاخود
جوار قلبده دم راکد اولوب حرکتدن قالمشدر هذا کاه اولورکه فصد ایله تدبیر اولنور تاکه
دمه قلت کلمکله حرکتنه اعانت اولنه علی الخصوص ضیق النفس ردیت دمدن اولمش اوله
فصد زیاده مناسبدر یاخود راکد اولان دمی مخلل اولدیجی دوالر ایله تدبیر اولنور
بو دوالر سقطه تحریر اولنان محلده بیان اولنسه کرکدر اکر علیله بر سوء القنیه ردیه
ظهور ایدرسه سوء القنیه تدبیری ایله تدبیر اولنور کذلک دم باسور واحتباس
طمث امثالی تنقیه سی مألوف اولوب محتبس اولمش مواد تحریک اولنور اکر ممکن اولورسه
مواضع مناسبه یه یاقو آچیلور کذلک دمک غلیانی وثورانی ادویه منشفه ایله
یاخود دمی تقلیل ایدیجی ادویه ایله اصلاحه سعی اولنور تعلیم رابع ضیق النفس
انواعنک جمله سی نوبت حالنده ادویه مسهله استعمالندن مشتد اولوب عوارض
ردیه کتورر علی الخصوص مسهلات قویه اوله مجربین بو خصوصده اتفاق ایتمشلردر
مکر که پوطریوس قولجی اوزره ادویه مسهله افیون ایله ممتزجا ویریله زیرا افیون
علتک نوبتنی قطع وعوارضی تسکین ایتدکدنصکره ادویه مسهله فعلنی اجرا ایدر
اما ضیق النفسک نوبتی مرور ایتدکدنصکره ینه عودت ایلمسون ایچون مسهلات
لطیفه استعمالی جائز اولور لکن مسهلات مزبوره اشق ایله ترکیب اولنمق اولی
وانسبدر مثلا بو خصوصده حب الاشق مناسبدر کذلک حب ایارج غاریقون اشق
ایله ممتزجا ویریلور یاخود حب غاریقون ثلث درهم اشق صافی سدس درهم
قرص حنظل ایکی حبه خلاصه دارچین اوچ حبه جوهر الزعفران یاخود جوهر
الراسن ایله حبلر اولنه بعضیلر بر قطره یاخود ایکی قطره دهن انیسون الحاق ایدرلر
یاخود خل ایله حل اولنمش خاصنی یارم درهم قرص حنظل طقوز حبه سقمونیا
اوچ حبه دهن کراویا ایله حبلر اولنوب اوچ دفعه ده استعمال اولنه اکر علتک
معده دن اولورسه حب غاریقون یاخود حب ایارج غاریقونی سکز حبه یاخود
ثلث درهم اشق محلول بالخل العنصلی سکز حبه یاخود اون حبه خلاصه قرص حنظل
بر حبه یاخود ایکی یاخود اوچ حبه اخذ اولنوب دفعه واحده ده استعمال اولنه کذلک
پوطریوسک حب قاتلیقوفی بو خصوصده ادویه مجربه دندر کذلک زیبق حلو
دخی بو خصوصده انکار اولنماز سقمونیا ایله ممتزجا ویریله نته کم ریوریوس اونجی
مائه دن یکرمی سکزنجی تجربه سنده تحریر ایدر یاخود حب الاشق اون بش حبه
زیبق حلو ثلث درهم خلاصه حنظل ایکی حبه دهن الانیسون ایکی قطره اخذ
اولنوب روح الانیسون ایله حبلر اولنه یاخود زبیب ملین سکز درهم طرطیر زاجیه

بر درهم اخذ و مزج اولنوب ایکی دفعه ده استعمال اولنه کذلك غورجتانوس
نام طبیبك تعلیم ایلدیکی سکنجبین دخانی دخی زیاده مناسبدر کذلك بو خصوصده
یسیراً یسیراً تنقیه ایتمك ایچون حرایله و بعضی افاویات و مسهلاتله ایله عمل اولنمش
نقوعلر استعمال اولنور از جمله اکلیل الجبل و نعنع و سالوبا بزر قیقنه سنامکی الی
یاخود سکز درهم اصل جبق القرنفلی الطری ایکی درهم ایرساء الطری اون ایکی یاخود
اون التی درهم وج و انجلیقا سکز درهم زرنباد و یاخود خولنجان اوج درهم
دارچینی بر درهم زبیب صغیر التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب بیك ایکیوز
درهم شراب ایله نقع اولنه حین اقتضاده گاه گاه بر قاشق استعمال اولنه کونده
بر دفعه یاخود ایکی دفعه عمل ایدر تعلیم خامس اکر علت مواد مائیه دن اولورسه
ادرار ایله یاخود تعریق ایله ازاله و تنقیه یه محتاج اولنور یاخود ادویه منفطه وضع
اولنور یاخود یاقو آچنجه یسیراً یسیراً تنقیه اولنور تعلیم سادس ضیق النفسك
الیابسك تسکینی اولان صنفنده نوبت حالنده اولسون و کرك ایسه نوبتدن خارج
وقتنده اولسون ادویه محرقه نك منفعتی انکار اولنمز زیرا نوبتك ظهوریدن امین ایلیه
کذلك نوبتی قطع و تسکین ایلر علی الخصوص معرقات طیاره اوله کذلك ضیق النفس
الرطب مواد مائیه دن اولدیغی صورتده بینه معرقات مناسبدر مثلا مطبوخ عود الغافت
فاتراً استعمال اولنور تعریق ایله مواد مائیه یی تنقیه ایدروب نفث ایله مواد صدریه یی
ازاله ایلر کذلك مطبوخ صاصفراس دخی صویر بینه استعمال اولنه بو فائده یی افاده ایلر
تعلیم سابع اکر علت معده دن اولورسه علی الخصوص هضمك ردیتندن
و ماده نفخه دن اوله افاویات محلله الریاح زیاده مناسبدر نته کم اسکوربوط و علل
و علل مراقیا تحریر اولنان مواضعده ادویه مزبوره نك انواعی بیان اولنمسه کرکدر
تعلیم ثامن ادویه افیونیه نك بو علتده اعانت عظیمه سی واردر علی الخصوص
نوبت حالنده اوله زیرا ارواحك حدتنی تسکین ایتمکله صدرك حرکت مختلفه
غیر طبیعیه سنی ازاله ایدر کذلك بدنده محتبس اولان موادك جمله سنی صدره
انصبابندن منع ایدر علی الخصوص ادویه افیونیه صدره مناسب دوالر ایله ممتزج
اولنمش اوله اکرچه ضیق النفس الرطبده نوبت حالنده خارج وقتنده ماده
مرضه نك حرکتنی و نفث ایله خروجی منع ایدر ظنی اولنور زیرا ادویه افیونیه
موادك جمله سنی تغلیظ ایدروب لزوجت ویرر اما نوبتی زیاده جه مشتد اولدیغی
صورتده شدتنی تسکین ایچون انفع اشیادندر اما ضیق النفس الیابسده
نوبت حالنده و نوبتدن خارج وقتده عظیم النفعدر زیرا نوبتدن حفظ ایچون
و نوبتی دفع ایچون اثر عظیمی واردر نته که اوللیس نام طبیب دیرکه جوهر الافیون
و تریاق فاروق و مثرودیطوس و دیاقودیون ضیق النفسك رطبنده و یابسنده
مناسبدر زیرا ارواحك حدتنی منع ایتمکله دمك و مواد مائیه نك حرکتنی دفع ایله
لکن ملاحظه و تأمل لازمدرکه زیاده جه استعمال اولنوب ماده نك تغلیظنه
باعث اولمیه زیرا قدما مجربلری موادی تغلیظ ایدرلر دیو حکم ایتمشلر
تعلیم تاسع اکر ضیق النفس جهتك داخلنه نکس ایلمسندن متولد اولدیغی

صورتده ادویه معرقه ایله و ادویه طیاره ایله مثلا خلاصه راسن و جوهر الشاهترج
الساذج یاخود مرکب یاخود خلاصه تریاقی امثالی دوالر ایله جرب خارج جلده دفع
و رد اولنمغه سعی اولنور کذلك مطبوخ الراسن مطبوخ الرازیانج و انتیمون معرق
بعضی املاح ثابته و طیاره ایله ممتزجا ویریلور اکر بو دوالر تأثیر ایتمیوب جرب خارجه
مندفع اولمزسه فخذین و ساعدینه ادویه منفطه لصق اولنور اکر بینه ممکن اولمزسه
زاقوطوس تعلیمی اوزره مزبور علیلی بر آخر جربه مبتلا اولان کمسه ایله بر دوشکده
یاتوره لر تاکه انك ماده ردیه متقرحه سندن سرایت واسطه سیله ماده جربیه ظاهر
جلده رجوع ایلیه تعلیم عاشر اکر ضیق الصدر ابخره معادنیه دن علی الخصوص
ابخره زیبقیه دن متولد اولمش اولورسه تنقیه مناسب دکلدر بلکه مناسب اولان
بینه معادندن عمل اولنان دوالردر از جمله زیبق حلو کذلك ادویه زیبقیه ثابته
مثلا پادزهر ذهبی و تربد معدنی و شنکرف انتیمونی و انتیمون معرق امثالیله
نته کم ادویه زیبقیه ایله ابخره معادندن حادث اولان ضیق النفسه علاج
اولندیغنی جورسطوس یدنجی کتابندن یکرمی بشنجی تجربه ده تحریر ایتمشدر تعلیم
احدی عشر مشروبات بارده استعمالندن درحال نشأت ایدن ضیق النفسه
دمك انعقادینی تحلیل ایدیجی دوالره مراجعت اولنوب از جمله عصاره حشیشة
الثلج شراب ایله ویریلك زیاده ممدوحدر بعضیلر حشیشه مزبوره دن صلوطا اولنوب
استعمال اولنمق ایام صیفیده بو خصوصده نافع اولان دوالردندر دیمشلر بوندنصکره
معلوم اوله که اول دوالرکه آنلره ادویه صدریه دیو تسمیه ایدرز ضیق النفس
الرطبك معدیه و صدریه سنه و ماده لعابیه لزجه دن و ریاحدن متولد اولانینه
نافع اولان دوالردر مثلا مقطع و مرقق و نفثی اخراج و تحریك ایدیجی و افاویه معدی
ورئه یه نافع ادویه در از جمله راسن و فراسیون ابیض و اسود و پرسیا و شان
و سعالی و اسقابیوزا و فلسقون و فودنج و وج و شوکة المبارکه و طرخون و زعفران
و اکلیل الجبل و زهر اکلیل الجبل کبی بوردالیوس دردنجی مائه سندن قرق طقوزنجی تجربه سنده
دیرکه اکلیل الجبلك حشیشه سی یاخود زهری خمر ایله و عسل ایله نضجی زائل اولنجه
طبخ اولنوب عند النوم استعمال اولنمق ضیق النفسه زیاده نافعدر کذلك ورونقا
و اصل الفجل و اصل اللوف و زنجبیل و زرنباد و ماء الزرنباد و روح زرنباد زیاده مناسبدر
کذلك عصاره ناشرا که صنعت اوزره اخذ اولنمش اوله قوة ملینه سندن ماعدا
ضیق النفسه دخی زیاده نافعدر زیرا بدنده واقع اولان مواد جامده نك جمودیتی
ازاله ایدروب تحلیل ایدر کذلك راسن هرنه طریقیله استعمال اولنورسه علی الخصوص
سحق اولنوب عسل ایله معجون و استعمال اولنه ضیق النفس المعدیه زیاده مناسبدر
یاخود لوف الحیه شراب ایله نقع اولنوب نقوعی استعمال اولنه یاخود ظلده تخفیف اولنوب
بعده سحق و سفوفا شراب ایله استعمال اولنه ماده یی نفث ایله اخراج ایدر الحاصل لوف الحیه نك
جذری منفرداً یاخود سائر ادویه ایله مرکبا اخذ اولنان ملحیت حریفه واسطه سیله
بو خصوصده زیاده مناسبدر از جمله اصل اللوف المسحوق درت ثلث درهم ایرسا
و شنکرف انتیمونی هر بریندن ثلثان درهم زهر الکبریت و عسلبند مسحوق هر بریندن

ثلث درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی نصف درهمدر كذلك ادويه
صدريه دندركه زوفا واكليل الجبل وزهر النيل بر قبضه اصل آيرسا درت درهم تين الجيم
سكز عدد بزر الجزر التى درهم انيسون وبزر رازيانج اوچر درهم اخذ اولنوب بعد الدق
بربرينه باغليوب بيك ايكيوز درهم شرابك ايچنه القا اولنه ياخود فراسيون ايكى
قبضه فقاح الافسنتين ياخود فقاح الزوفا واكليل الجبل هر برندن بر قبضه اصل
راسن اون التى درهم آيرسا سكز درهم ايمبراطوريا اوچ ياخود درت ياخود
التى درهم وزنباد اوچ ياخود درت درهم زبيب صغير سكز درهم ياخود اون ايكى
درهم انيسون وبزر رازيانج درت درهم ياخود التى درهم اخذ اولنوب دق
اولندقدنصكره بربرينه باغليوب بيك ايكيوز درهم شرابه نقع ايدهلر كونده ايكى كره
ياخود اوچ كره بر قدح استعمال اولنور ياخود اجزاء مزبوره ماء ثلثه وعسل ايله ابدرومالى
قوامنده طبخ وابدرومالى اولنه ياخود اجزاء مزبوره ماء القراح وسركه ايله طبخ اولنوب
بعده عسل الحاق ايله سكنجبين اولنه ياخود ماء القراح ايله طبخ اولنوب بعد التصفيه
مطبوخ مصفايه لطافت طعم ويره جك قدر سكنجبين عنصلى الحاق ايله استعمال اولنه
ياخود زوفا وفراسيون ايكشر قبضه راسن اون التى درهم رازيانه تخمى درت درهم
انيسون ايكى درهم تراب الطرطير اوچ درهم ماء القراح اوچيوز درهم عسل منزوع
الرغوه اللى درهم اخذ اولنوب بر ظرفده مسدود الرأس طبخ اولندقدنصكره اوچ درهم
دارچين وبر درهم زعفران الحاق ايدوب بعد التبريد تصفيه وحفظ اولنه محلل
ومقطع ادويه صدريه دن بر ابدرومالى اولور ضيق النفس الرطبه مبتلا اولان
مشايخه زياده مناسبدر بحسب الاقتضا شراب الدخان دخى ضم اولنور لكن شبانه
حمى ايراث ايلمسى خوفندن واسكوربوط وعلل مراقيا اصحابنه غليان مواد ايراث
ايلمسى خوفندن مناسب دكلدر ياخود اسقابيوزا ايكى قبضه لبلاب الارض بر
قبضه راسن اون ايكى درهم آيرسا التى درهم انيسون وبزر رازيانه اوچر درهم اخذ
اولنوب قدر الكفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دنصكره مطبوخ مصفادن يوز اللى
درهمه قدر الكفايه سكنجبين عنصلى الحاق اولنه بعضيلر تودرى دقوش اتمكى
ديمكله معروف حشيشه نك مطبوخى سكنجبين ايله ويرلمك زياده مناسبدر ديمشلر
كذلك دهن السكر الساذج ياخود مركب دخى ديوريوس نام طبيبدن منقوللردر
ادويه مجربه دن اولمق اوزره مدح ايدر لكن بن ظن ايدرمكه سكر وعسل وادويه
سكريه وعسليه دن هر علته على الخصوص علل صدريه ده اجتناب لازمدر زيرا
سكر سريعا غليانه مؤدى اولمغله رياح متولد ايدوب بعضى علته اشتداد كتورر
يعنى اولكسه لره كه علتلرى مجارىء اولدن نشأت ايده ومحموم اولنلر وعلل
اسكوربوطيه ومراقيا اصحابى ادويه سكريه وعسليه دن زياده متضرر اولور
الحاصل سعالى اولان سل وضيق النفس اصحابنك بعضيسنه مناسبدر لكن
اكثرينه فائده سندن ضررى زياده در زيرا موادى لزج ايدر وزيرنك فساد
وتعفننى زياده ايدر بعضيلر بوخصوصده تفهيم ايچون بر تمثيل ايراد ايدوب
ديمشلركه اكر ايكى پارچه ات اخذ اولنوب بر پارچه سنه سكر دوزر اولنوب

برپارچه سنه

بر پارچه سنه سكر دوزر اولنمسه برگيجه ترك اولنسه صباح سكر دوزر اولنان
پارچه فاسد ومتعفن اولمش سكر دوزر اولنميان پارچه على حاله بولنور كذلك
جوهر الزعفران دخى ضيق النفسه زياده ممدوح اولان دوالردندر كذلك جوهر الراسن
وجوهر الصاصفراس وجوهر آيرسا كه روح انيسون ايله عمل اولنمش اوله ضيق النفسه
زياده مناسبدر كذلك عصارة النحل السكرى الطرى العصره دخى ادويه محموده دندر
مقطع ومحللدر نفث ايله صدرى تنقيه ايدر طريق استخراجى اولدركه قدر الكفايه
نحل طرى اخذ اولنوب پارچه پارچه قطع اولنه بعده اوزرينه سكر دوزر اولنوب
معصره دن عصر اولنه ياخود طريق عامه اوزره نحل طرى سكر ايله معادل اولنوب
عصر اولنور سعالك هر نوعنه وضيق النفس وعسرة التنفس اصحابنه بر عصاره
زياده نافعدر مادۀ مخاطيه يى تحليل ايدوب صدرى نفث ايله تنقيه ايتمكله ادويه
قويه دندر كذلك خل عنصلى وسكنجبين عنصلى ساذج ياخود مركب ادويه مجربه دن
اولمق اوزره قدمادن منقوللردر على الخصوص سكنجبين عنصلى ماء الدارچين ايله استعمال
اولنه مزاج مشايخه زياده مناسبدر نوبت حالنده ويرلمه نته كه ديوريوس اوچنجى
مائه سندن سكزنجى ويكرمجى برنجى تجربه سنده تحرير ايدر مثلا ماء الدارچين اون التى
درهم سكنجبين عنصلى سكز درهم اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه ملعقه استعمال
اولنه كذلك شراب الزوفا وشراب الراسن وشراب الفراسيون وشراب سعال دخى
بو خصوصده سكنجبين عنصلى كبى ممدوحدر كذلك بو خصوصده ماء الصدر و
ماء لضيق النفس اسميله كتب قراباذينيه ده تحرير اولنان مياه روحيه دخى
استعمال اولنور انلرك اساسى اغاوات ايله تقطير اولنمش روح شرابدر كذلك
ماء ورق الدخان المقطر ومكررا ورق الدخان نقع اولنمغله عمل اولنمش شراب الدخان
دخى قوة مقطعه سى ايله زياده مناسبدر ضيق النفس اصحابنه مادۀ مخاطيه يى
وتقطيع الصدر اصحابندن قيحى تنقيه ايدر لكن مناسب اولان اولدركه مقدما مجارى
منفتحاته ايله اصلاح اولنه بعضيلر سكز درهم ورق الدخان ايكيوز درهم ماء القراح
ايله نصفى زائل اولنجه طبخ اولنوب آخر طبخده ورق خبازى وورق الجرم وورق البنفسج
بر قبضه الحاق اولنوب بعد التصفيه دبس الحاق ايله قاترا بالدفعات ويرلمك ادويه
مناسبه دندر ديمشلر فرونالدوس نام طبيب ديركه ورق الدخان وورق سعالى
بر قبضه اخذ اولنوب ماء القراح ايله ثلثى زائل اولنجه طبخ اولندقدنصكره قدر الكفايه
سكر ايله شربت اولنوب استعمال اولنه معلوم اوله كه ورق الدخان ملح طيار حادى
ودهنى حسبيله ميچى اولوب مجرد ملح طيارى ادويه صدريه دن عد اولنور ايمدى
ورق الدخان بر ايكى جهتدن ضيق النفسه نوبت حالنده مناسبدر بوحنا فابر ديركه
ضيق النفس اصحابنه اوتوز ايكى درهم ماء ورق الدخان اخذ اولنوب ماء الدارچين
ودرت قطره ياخود التى قطره روح البارود وجوهر سعالى كبير المعمول بروح
الشراب وبر مقدار عسل الحاق ايله ويرلمك غايت الغايه نافعدر ديمش نفث ايله صدرى
تنقيه ايدر بوندنصكره معلوم اولدكه ضيق النفس الرطبه نوبت حالنده ونوبتدن
خارج وقتده اشق معادلى بردوا اولمز شراب ايله ياخود خل ايله ياخود سايتر

مایعات مناسبه حامضه ایله حل اولنوب استعمال اولنه مواد لزجه وطرطیر بی یی
معده وصدرده ومجاری اولیدن نفث ایله تنقیه واخراج ایلر مثلا ثلث درهم یاخود
نصف درهم یاخود بردرهم اشق صافی اخذ اولنوب حل ایله یاخود سائر مایعات
مناسبۀ حامضه ایله محلولا استعمال اولنه کذلک ضیق الصدر ایچون زیاده ممدوح
ومستعمل برمشروب واردرکه اساسی ذکر اولنان وجه اوزره اشقدر ترکیبی بودر
اشق صافی بردرهم یاخود بربچق یاخود ایکی درهم خمر رنانی اون التی درهم ماء الزوفا
اوتوز ایکی درهم اخذ اولنوب مرهم حاوآنده دق اولنه رق اشق حل اولنه مجموعی ایکی
دفعه ده استعمال اولنور علیل قوی اولدقده بر دفعه ده استعمال اولنمق دخی جائز
اولور واکثر نوبت انتهاییه واصل اولمش اولور سه حل عنصلی الحاق اولنمق ممکن اولور
مثلا ماء الزوفا وماء زهر شقایق النعمان وماء لضیق الصدر اون ایکیشر درهم روح الاشق
المرکب بربچق درهم سکنجبین عنصلی سکز درهم اخذ اولنوب نوبت حالنده ذکر اولنان
وجه اوزره استعمال اولنه **یاخود** ماء زهر الحجل یکرمی درت درهم ماء لضیق الصدر
التی درهم روح الزنجار المرکب بردرهم شراب ورق الدخان اون ایکی درهم اخذ اولنوب
برقاج دفعه ده استعمال اولنه **یاخود** ماء الزوفا اون ایکی درهم ماء نعنع سکز درهم
ماء لضیق الصدر التی درهم روح الاشق المرکب بردرهم یاخود بربچق یاخود ایکی
درهم شراب ورق الدخان التی درهم یاخود سکنجبین عنصلی سکز درهم اخذ اولنوب
ماسبق کبی استعمال اولنه **یاخود** ماء لضیق النفس یکرمی درت درهم روح الزنجار
المرکب ایکی درهم یاخود اوچ درهم اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه بعد ملعقه **یاخود**
ماء زوفا وماء النعنع وماء الدارچین سکز درهم روح الزنجار المرکب بردرهم شراب
الدخان التی درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه **یاخود** ماء زوفا اون التی درهم ماء
لضیق النفس سکز درهم حل عنصلی ایله حل اولنمش اشق صافی بردرهم روح الاشق
المرکب بربچق درهم شراب زوفا التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب ایکی یاخود
اوچ دفعه ده استعمال اولنه **یاخود** زهر الحجل وماء لضیق النفس اون ایکیشر درهم
روح الاشق المرکب بردرهم سکنجبین عنصلی یاخود شراب ورق الطباق سکز درهم
اخذ اولنوب مزج اولنه **یاخود** ماء زهر الحجل یکرمی التی درهم ماء اسکوربوطی
سکز درهم روح الاشق المرکب ایکی درهم روح قوقلعار یا بردرهم جوهر الزعفران
وجوهر الآس یاریشر درهم مطبوخ اصل راسن التی درهم اخذ اولنوب مشروب
اولنه **یاخود** ماء زوفا وماء ورونقا اون التیشر درهم روح الزنجار المرکب بردرهم
یاخود بربچق درهم شراب ورق الدخان اوچ درهم اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه
بعد ملعقه استعمال اولنه **کذلک** روح الاشق المرکب میخائیل نام طبیبک اکسیر
صدریسی ایله ممتزجا ضیق النفس امثالی عللده دینک جمله سندن نافعدر اکسیر
مزبورک ترکیبی بودر حشیشه الربه وفراسیون وزوفا وکرنب وورونقا
واسقابیوزا وسعالی برر قبضه زهر الراسن وزهر اسقابیوزا اوچر درهم اصل
راسن واصل سعالی وزراوند مدحرج وآیرساهر بریندن سکز درهم مر حجازی
ومصطکی وزعفران ورب السوس سکز درهم دارچین وقاقوله یاریشر وقیه

عسلبند اون ایکی درهم اصطراک درت درهم قرص المسک ایکی درهم بزر ابجره
اوچر درهم اخذ اولنوب روح الکبریت ایله ترطیب اولنه قدقصکره روح زوفاء
وروح راسن ایله نقع وبرمدت تعقیب اولنه بعده جرعلقه ایله تصفیه اولنوب
نصف مثلی روح الاشق ایله مزج وحفظ اولنه مقدار استعمالی یکرمی قطره دن
اوتوز قطره دن قرق قطره یه وارنجه ادویه سرجیه دندر **بعضیلر** روح الاشق
المرکبه روح اینسون یاخود زرنباد الحاق ایدوب استعمال ایدرلر ضیق النفس
ایچون منافعده ماسبق کبی عد ایدرلر **بعضیلر** روح الاشق مقامنده روح البارود
الحلو استعمالنی مدح ایدرلر مثلا ماء لضیق النفس یکرمی درت درهم روح البارود
الحلو اوچ درهم اخذ اولنوب بعد المزج ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنه **بعضیلر**
روح الاشق بدلنه اشق اخذ اولنوب سائر ادویه مناسبه ایله معجون ایدوب
استعمال ایدرلر **مثلا** شراب ایله حل اولنمش اشق بردرهم یاخود بربچق درهم سکنجبین
عنصلی وشراب اصل راسن وشراب فراسیون هر بریندن سکز درهم اخذ ومعجون
اولنوب برقاچ دفعه ده استعمال اولنه **بعضیلر** یکرمی درت یاخود اوتوز ایکی
درهم ماء زوفا الحاقیله استعمال ایدرلر کذلک نصف درهم اسپرماست الحاق
اولنسه زیاده مناسبدر بعضیلر دخی بو کونه استعمال ایلمشلر **مثلا** اشق محلول بالخل
ثلثان درهم خلاصه زعفران ثلث درهم شراب فراسیون وشراب زوفا و
سکنجبین عنصلی درر درهم شراب رقیق یکرمی درهم ماء لضیق النفس
وماء دهنی لا بخیوس ایکیشر درهم روح ورونقا نصف درهم اخذ اولنوب
مزج واستعمال اولنه **کذلک** مزبور اکسیر صدری روح النوشادر الانیسونی ایله
دخی مزج اولنور یاخود حین استعماله قرق قطره یاخود اللی قطره ضم اولنور
یاخود ماء زوفا اون التی درهم ماء ورونقا سکز درهم روح النوشادر الانیسونی
ایکی درهم یاخود بردرهم شراب الزوفا اوچ درهم اخذ اولنوب مزج ومشروب
اولنه یاخود روح نوشادر الانیسونی درت درهم ضم اولنه مقدار استعمالی
اوتوز قطره دن قرق قطره یه وارنجه کونده اوچ دفعه ده استعمال اولنه علی الریق
صباحلرده مایعات فاتره ونصف النهارده طعامدن ایکی ساعت مقدم
مایعات بارده ایله وعند النوم استعمال اولنه **کذلک** بو خصوصده روح محلل
الریاح المثلث دخی زیاده مناسبدر کذلک صبغ الطرطیر درت درهم روح النوشادر
ایکی درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه **کذلک** اکسیر دولحاصه دخی
اون بش قطره یاخود یکرمی یاخود اوتوز قطره استعمال اولنمق بو خصوصده
نافعدر کذلک بو مطبوخ دخی ضیق النفس وربو امثالنده مناسبدر تنفسه
سهولت ویرر ترکیبی بودر زرنباد درت درهم زهر الکبریت اوچ درهم
اشق ایکی درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب یوز درهم اید رومالی ایله
نصفی زائل اولنجه طبخ اولنه مقدار استعمالی برقاشق یاخود ایکی قاشقدر
هر کون بالدفعات استعمال اولنه بو ترکیبک اساسی زرنباددر زیرا زرنباد
ضیق النفس وربو وانتصاب النفسه مجرب الحل اولنمغله مدح اولنمشدر وآرد

بعضيلر درنباد بدلنه زنجبيل قائم اولور ديورلر مثلا سكز درهم زنجبيل اخذ اولنوب
بشيوز درهم ماء القراح ايله يوز درهمی زائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفيه
برمقدار سكر ياخود عسل الحاق ايدوب صو يرينه استعمال اولنه بعضيلر بو مشروبی
مدح ايدوب ديمشلركه نوبت حالنده و يدكليه حالنده دخی غيری دوا ايله
نوبت منقطعه اولمديغی صورتده بو مشروبه مراجعت اولنه تركيبی بودر اصل رازيانج
واسارون وآيرسا اوچر درهم عرق السوس المحلوك ايكی درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه
ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دنصكره مطبوخ مصفادن التمش درت درهم اخذ
اولنوب انكا بر درهم اشق صافی وسكز درهم سكنجبين عنصلی وسكز ياخود
اون التی درهم شراب الزوفاسيون الحاق اولنه كذلك كبريت قبايسی اودزه روح
الكبريت دخی نافعدر امياه مناسبه يه لطافت ويره جك قدر ضم اولنوب
استعمال اولنه ضيق النفس الرطبه مناسبدر كذلك ماء زهر النخل ياخود ماء اسقابيوزا
وماء زوفا اخذ اولنوب لطافت طعم ويره جك قدر روح الكبريت وشراب الراسن
الحاق اولنه نوبت حالنده ونوبتلر خارج وقتنده مناسبدر كاه اولور كه برمقدار
شراب ورق الدخان دخی الحاق اولنور كوننده بر قاچ كره بر ر ملعقه استعمال اولنه
زياده مرقق وجالب سعالی نفث اخراجيله قطع ايدر اصحاب تجربه دن چوق كمسه
روح الكبريتی بو خصوصده مدح ايدر كيفيت تركيب واستعمالنی كونا كون
توصيه وبيان ايتمشلردر ازجمله ماء اصل الراسن وماء زهر النخل وماء اسقابيوزا
هر برندن سكز درهم روح اصل انجليقا وروح الزرنباد ايكيشر درهم شراب
ورق الدخان التی درهم اخذ اولنوب بعد المزج لطافت ويره جك قدر روح
الكبريت الحاق وحفظ اولنه ياخود ماء رازيانج وماء زوفا وماء زهر النخل
سكزر درهم روح الزرنباد التی درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه روح الكبريت
الحاق اولنه ياخود ماء رازيانج وماء زوفا وماء زهر النخل سكزر درهم روح
الزرنباد التی درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه روح الكبريت اولنه ياخود
ماء زوفا وماء ورق الدخان وماء ورد نعناع هر برندن سكز درهم روح الزرنباد
يدی درهم شراب الراسن وشراب الزوفا هر برندن درت درهم روح الكبريت
قدر الكفايه اخذ اولنوب مزج اولنه كذلك ممزوجات مختاره دندر كه آيرسا
وعرق السوس واصل سعالی وزهر البنفشه سكزر درهم ايمپراطوريا درت
درهم اصل راسن اون التی درهم بزر رازيانج وانيسون درر درهم اخذ اولنوب
بعد الدق يوز درهم خل خاذق ايله اوچ كون نقع ايدوب بعد التصفيه سكر ابيض
ايكيوز درهم روح الكبريت اون التی درهم شراب صرف يوز اللی درهم الحاق
وحفظ اولنه مقدار استعمالی ايكی قاشقدر صبحا ومساء استعمال اولنه نوفلينوس
نام طبيب ديركه روح الكبريت ايله معا اشق الحاق اولنمق دخی ممكن اولور مثلا
ماء زهر النخل اون ايكی درهم ماء الزوفا وماء ورد نعناع هر برندن التی ياخود سكز
درهم شراب الزرنباد درت ياخود التی درهم سركه ايله حل اولنمش اشق صافی
بر درهم روح الكبريت الخالص بر درهم ياخود حرافت طعم ويره جك قدر اخذ

اولنوب مشروب اولنه كذلك زعفران واسپرماست نوبت حالنده ادويه مختاره دندر
على الخصوص مزاج مشايخه وضعيف اولنلره زياده مناسبدر اسپرماستك مقدار
استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه ياخود مثلی عين السرطان ايله وماء زوفا
واشربه مناسبه دن قدر قليل ايله استعمال اولنه ياخود فقاع الشعير الحار اخذ اولنوب
اسپرماست انكله حل اولنوب سمن كبی اولور استعمال اولنمه ده سهولت وآردر بلا غثيان
ولا استكراه استعمال اولنور ياخود اسپرماست ثلثان درهم زعفران ثلث درهم
اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنه ياخود ماء الدارچين اون التی درهم اسپرماست
ايكی درهم سكنجبين عنصلی سكز درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه ياخود ماء
زوفا وماء پرسياوشان هر برندن اون ايكی درهم اسپرماست بر درهم
اخذ اولنوب بالدفعات ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنه بوذكر اولنان دوالردن
صكره ترمنتين دخی ضيق النفس علاجنده اطباء كثيره دن ممدوح بر دوادر كيفيت
استعمالی كوناكوندر مختار واجود اولان طريقی صفار البيض ايله حل اولنوب
استعمال اولنمقدر ياخود صفار البيض ايله حل اولندقدنصكره امياه مناسبه دن
برى ايله مزج اولنه مستحلب شكلنده بر مشروب اولور ضيق النفسك نوبت
حالنده وعلل صدريه نك جملسنه نافعدر زيرا بو طريقله ترمنتين استعمالنده
بشاعت وغثيان اولمز مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه در هر طريقله
استعمال اولنور رسد اولنسون كذلك بلسان الكبريت الترمنتينی ياخود بلسان
الكبريت الانيسونی زياده نافع اولان دوالردندر يعنی ضيق النفسه وامراض صدريه نك
جملسنه كذلك نوبتلر خارج وقتنده دخی هر نه طريقله استعمال اولنور مناسبدر
مواد لزجه يی ازاله ده ماعدا ديريه قوت ويرر مقدار استعمالی التی قطره دن سكز قطره
يكرمی قطره يه وارنجه صفار البيض ياخود فقاع الشعير ايله استعمال اولنه بعضيلر
بلسان مزبور ايله اشق صافی حل ايدوب حبلر ايدرلر بعده استعمال ايدرلر كذلك
زهر الكبريت خارجا عن النوبه مناسبدر زيرا حفظ ايدر مثلا زهر الكبريت
وسكر ابيض على التسويه اخذ اولنوب سفوف اولنه كذلك ضيق النفس والربو
حمار القبان دخی الحاق اولنور كه حمار القبان ضيق النفس الرطبه قدمادن
زياده ممدوحدر متأخرينلردن اوللیس نام طبيب ضيق النفس اليابسه دخی
نافعدر ديمش زيرا حمار القبان محلل در وزياده ادراری وآردر نافذ وجاليدر
احتناقات داخليه نك جملسنه ممدوحدر قروح وناسور ووجع المفاصله
واسقربوط علتنه زياده مؤثردر وآنده اولان ملح طيار مقطع دم اولمغله
ضيق النفسه دخی مناسبدر كذلك لندانوس دخی حمار القبان ضيق النفسك
انواعنه علاج كاملدر ديمش مقدار استعمالی ثلث درهمدر تخفيف اولنوب
عسل ايله وقدر قليل اشق ايله ممزوجا استعمال اولنور بعضيلر شراب ورق
الدخان ايله لعوق ايدوب ويرر لكن كيفيت استعمالنده مختار واجود اولان
اولدركه قدر الكفايه حمار القبان اخذ اولنوب بعد الدق بر كتان بزينه باغلنوب
شرابه ياخود بعض مطابخ صدريه يه نقع اولنه بعده مزبور شرابی ياخود مزبور

مطبوخ نضجنه وجع علتنه اولنوب استعمال اولنه ضيق الصدرك انواعنه مناسبدر
كذلك حصاة مثانه يه وعلل ناسوريه مزمنه يه علاج كاملدر كونده بر دفعه
ياخود ايكي دفعه بر قدح استعمال اولنه ياخود مزبور شرابدن التمش درهم
درهم خلاصهٔ راسن ايكي درهم خلاصهٔ زعفران نصف درهم شراب زوفا
وشراب فراسيون ايكيشر درهم اخذ اولنوب ممزوجاً بر قاج دفعه ده استعمال
اولنه بارطولينوس نام طبيب ديركه ضيق النفسه مبتلا اولان صبيانه ومراهقينه
حمار القبان وزعفران ودارچين شراب ايله نقع اولنوب قدر قليل سكر ايله ياخود
شراب الزوفا ايله جلا ويريلوب استعمال اولنسه علاج كافيدر نته كم اسقالقيوس
مجرباتندن اولمق اوزره تحرير ايلر بعضيلر حمار القبان نقع اولنمش شرابي
ضيق النفس اصحابنه شراب بدلنه ويرمك زياده نافعدر ديمشلر اكثر
ضيق النفس رياح ممده دن حركت ايتمش اولورسه احتناق الرحم ومراقيا اصحابنه
اولديغي كبي ارواح محللة الرياح استعمال اولنه بوندنصكره ضيق النفس الرطب
اصحابنه ادويهٔ دبيقيه ايله تحريك سيلان لعاب ايتمك دخي مجربدر نته كه
زيبق حلو ضم اولنمش حب ايله تحريك سيلان لعاب ايتدروب ضيق النفس
مندفع اولديغي ديو بعضي مجربين دن منقولدر بعضي اطبادن منقولدركه ضيق
النفس اصحابندن برينك ايكي لرين فقاع الشعير الحار ايله غسل ايلدم درعقب
انكا وجع مفاصل ظهور ايدوب ضيق النفس مندفع اولدي بو كلامي تأييد ايدركه
ضيق النفس اصحابي غسول الرجل استعمالندن انتفاع ايدرلر اما ضيق النفس
اليابس كه كرك تشنج اعصاب وعضلاتدن اولسون وكرك ايبسه اثرك تضييقندن
اولسون انك دخي علاجي ضيق النفس الرطب كبي كوناكوندر از جمله صرع علتنه
واحتناق الرحم اصحابنه نافع اولان دوالر بوكا دخي نافعدر املاح طياره دهنيه
كبي على الخصوص ادويهٔ جنديه زياده مؤثردر نته كه اولپس نام طبيب علل مراقيادن
نشأت ايتمش ضيق النفسه ادويهٔ جنديه ايله علاج ايلدم ديمشدر كذلك
نوبتدن محافظه ايچون ادويهٔ جنديه يه افيون الحاق اولنور طبيب مرقومدن
منقولدركه نقرس علتي بر كسه ده ضيق النفسه مؤدي اولوب هر كيجه نوبتي
كلورايدي بعده نوبتي قريب اولدقده ترياق اندروماخيس استعمالنه مداومت
ايتمكله نوبتدن امين اولدي ايمدي ضيق النفسك بو صنفنه تدبير مقدمدن
صكره نوبتي تسكين ايچون ونوبت ظهوريندن امين اولمق ايچون املاح طياره
مناسبدر ملح طيار كهربا وملح طيار قرن الايل وملح طيار قحف الانسان وملح
طيار دم الانسان كبي كذلك محلول قرن الايل الكهربائي وروح محلل الرياح المثلث
وصبغ الكبريت وجوهر الجند وروح النوشادر ايله عمل اولنمش جوهر الجند وسائر
ادويهٔ جنديه زياده مناسبدر زيرا جندبيدسترك ملح دهنيسي اعصابه
مضاد اولان مواد خلعصه نك حلنه مناسبدر كذلك حمار القبان وخراطين
الارضدن عمل اولنان ملح يولقرسطون وروح الخراطين كه تقفين ايله عمل اولنمش
اوله وادويهٔ شنكرفيه وكباريت معدنيه زياده محمود على الخصوص ادويهٔ مزبوره

افيون

افيون الحافظه ويريله نته كه بويل نام طبيب ديركه بر كسه ضيق النفس التشنجي المزمنه مبتلا
ايدي عصارة السفرجل ايله عمل اولنمش لودانوم دم الانسان ايله استعمال ايتدردم خلاص
اولدي كذلك ضيق النفسك بر صنفنه ادويهٔ مزبوره دن مركب بعضيه دوالر تحرير
اولنمشدر از جمله سفوف الصرع الانتيموني اوچ حبه شنكرف انتيموني ايكي حبه ملح
طيار الكهربا اوچ حبه لودانو بر حبه اخذ اولنوب سفوف اولنه ياخود صبغ الطرطير المركب
وروح محلل الرياح هر برينك اوچ درهم جوهر الافيون بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه
مقدار استعمالي قرق قطره در ياخود صبغ الكبريت ياخود جوهر نوازلي ومحلول قرن الايل
الكهربائي ياخود روح النوشادر الانيسوني هر برينك اوچ درهم جوهر الافيون
بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه ياخود ماء زوفا ياخود ماء اسقابيوزا اولن التي
درهم ماء لضيق النفس درت ياخود سكز درهم روح النوشادر بر درهم شراب
زوفا ايكي درهم ياخود اوچ درهم اخذ اولنوب مزج اولنه ياخود ماء زوفا اون التي
درهم ماء ورد نعنا سكز درهم روح النوشادر الساذج ياخود انيسوني بر درهم شراب
زوفا اوچ درهم اخذ اولنوب مزج اولنه ياخود دهن لوز حلو درت درهم ياخود
التي درهم اسپرماست درت درهم زعفران التي حبه اخذ اولنوب مزج اولنه معلوم
اولدكه بو دوالر كاه اولوركه قيء ايله تنقيه دنصكره استعمال اولنور وكاه اولوركه بو دوالر
اولا استعمال اولنوب بعده قيء بعده ينه بو دوالر استعمال اولنور اگر علت خناق بطندن
نشأت ايتمش اولورسه قيء ايله تدبير مقدم زياده مناسبدر مكركه علت احتناق الرحم
ايله مجتمع اوله بو صورتده مقدما قيء استعمالندن اجتناب اولنور لكن بو دخي دائمي دكلدر
نته كه بويل بونك كبي عليله قيء ايله علاج ايلدم ديو تحرير اتمشدر اگرچه علت
بعينه ذكر اولنان كبي اولديغني تصريح ايلمز لكن سباق وسياقندن فهم اولنوركه
علت احتناق الرحم ايله مجتمع ايمش كذلك ادهان معطره صدريه وعصبيه
تعبير اولنور ضيق النفسك بو صنفنه نافع ومستعمل اولان دوالردندر دهن الانيسون
ودهن سالويا ودهن اكليل الجبل ودهن كهربا ودهن ترمنتين كبي تجربه بر كمسه ده
ريه سنك رديدن ناشي اعصابنه تمدد كلوب ضيق النفس ايراث ايلمش ايدي
انكا بو طريقله علاج ايلدم مثلا دهن كهربا سكز قطره دهن انيسون ودهن ترمنتين
هر برينك درت قطره سكر ابيض بر مثقال اخذ ايدوب ممزوجا ايكي قسمه تقسيم ايلدوب
بر قسمني على الصباح وقسم آخريني نصف النهارده ويردم اول كيجه نوبتنه خفت
كلدي بعده دهن كهربا ثلثان درهم ياخود بر درهم دهن انيسون ودهن ترمنتين
يارمشر درهم اخذ ومزج ايليوب سكز قطره وكاه اون ايكيشر قطره
صباحلرده مايعات مناسبه حاره ايله وكاه نصف النهارده دخي مايعات بارده
ايله استعمالنه مداومت ايتدردم بو اثناده كاهي زنجبيل ملين ايله طبيعتي تليين ايلدم
كيجه لرده واقع اولان نوبتي خفت بوله رق بالكليه زائل اولدي اما ادويهٔ
خارجيه دن بو علته مناسب اولان محلل وملين اولان مراهم صدريه دركه
دهن لوز حلو جمله نك مقامنه قائم اولور ياخود مرهم بوطابليش اوچ درهم
زعفران مسحوق سدس درهم دهن انيسون ودهن بازيانج اون بشر قطره اخذ

اولنوب مزج اولنه ملين مراهم صدريه دينلد كذلك كتفه ياخود ساعده اديه حنفطه
وضع ايلمك دخي تدابير عظيمه دندر ديراد ويه مز بوره وضع اولنان موضعي تحريك ايله
دوجي اول طرفه ميل ايتدرمكله مادهٔ علتي اماله ايدر كذلك مواد مائيه حرقنه يجي
اخراج ايله فائده عظيمه ايدر على الخصوص اسكوربوط اصحابنه عارض اولان
ضيق النفسه ذكر اولنان اماله وعكس مادة ايله علاج اولنه كلمشدر

الفصل الخامس في الفواق امراض معدهده تحرير اولنمشدر

الفصل السادس في الكابوس امراض دماغده تحرير اولنمشدر

الفصل السابع في انتصاب النفس نفس الانتصاب وضيق النفس
الانتصابي وعسر النفس الانتصابي ونفس مستقيم دخي تسميه اولنور لسان
يونانيه ده اورتوپينا تعبير ايدرلر **السبب** بو علتك سببي مجاري نفسده
مجتمع بر مادهٔ غليظه در ياخود اول مجاريه ورم اولمقدر واطبادن بعضيلري بو علتي
عروق خشنه نك امتلاسنه تخصيص ايليوب ديو وبهري شرايينك امتلاسنه
تعلق ايلمشلردر وبعضي دخي عروق خشنه خصوصيني ديوه وشرايينك امتلا سببي
بهره مخصوص قلمشلردر وبعضيلر مجموعني اسماء مترادفه دن عد ايدوب فساد التنفس
التنفس بالتواتر اسميله ذكر ايتمشلر وبو علت كاهيجه نفس ديرده حاصل اولان
اخلاط غليظه دن ناشي مناخذ تنفسده انسداد حاصل اولمقدر **العلامات**
بو علتك علامتي عليلده تعب عظيم ايله معا تواتر نفس عارض اولور اگرچه احتناقه
مؤدي اولمز لكن علت شدت بولدقده عليلده ارقه او زرينه ياتور ايكن تنفس ممكن
اولميوب منتصباً رقبه سيني جانب فوقه اوزاتمغه محتاج اولور وعلامات سائره سي
ضيق النفس فصلنده مذكوردر **العلاج** بونك علاجي ضيق النفس علاجي كبيدر

الفصل الثامن في الربو ربو فتح الراء وسكون الباء ايلهدر وبعضيلر رانك فتحي
وبانك كسري ايله تلفظ ايدرلر نفس العالي وعسر النفس معناسنه در لسان يونانيده
ديسپنويا ديرلر لسان تركيده صولغوق ايله تعبير ايدرلر كه خلاف طبيعي سرعت وتواتر
ايله واقع اولور وبو علت ديرتيه منسوب بر مرض مخوفدر كه صاحبي سكون واستراحت
او زره ايكن كد وتعبدن بيتاب اولمش كسنه كبي سرعت وتواتر ايله تنفس ايليوب نفس
ديروب المقده زحمت عظيمه يه مبتلا اولور وبو مرض اعراض جهتندن ضيق النفس وعسر
التنفس وبهر اطلاق اولنان مرضلره مشابهدر وبعضيلر ضيق نفسي وعسر نفسي وربوي
وبهري اسماء مترادفه دن عد ايدوب جمله سي علت واحده دندر ديمشلر نجيب الدين
سمرقندي دخي اول مذهبه ذاهب اولمشدر اما شيخ الرئيس ابن سينا ربوي وضيق
النفسي وعسر التنفسي بر بريندن تفريق ايدوب اسباب وعلاماتلريني دخي بشقه بشقه
تقرير وعيان وتدابير ومعالجاتلريني مجتمعا تعيين وتحرير ايتمكله تسطير وبيان ايتمشلردر
في الواقع بو علت مرض صعب وعاصيه دن اولوب مبتلاسي كثير وعلاجي عسير اولمغله
بعضي مرتبه بيانه تصدي اولنوب اسباب وعلاماتي مهما امكن تحرير اولندي **السبب**
بو مرضك سببي اخلاط غليظه ولزجه دركه اكثريا نفس ديرده وديه يه متصل اولان
اعضالرده حاصل اولور ديرا ديرتنك جرمي سخيف اولمغله اخلاط قبولنه مستعد اولمغين

كذي

كذي جومنه وآنده اولان شرايين وشعبه ومجاري ريه اخلاط غليظه ولزجه منصب اولمغله
هوانك منافذيني سد ايدر وگاه اولور كه اول خلط غليظ عروق خشنه ده وگاهيجه
ريه نك خلخله سنده ومواضع خاليه لرينده مجتمع اولور واول اخلاط غليظه كاهيجه صدرك
واحشادن وكاهيجه راسدن منصب اولور خصوصا رياح جنوبيه هبوب ايليه اكثر
امرده نازله انصبابنه مؤدي اولور وكاهيجه اول رطوبات اهويهٔ بارده اصابتندن
ناشي نفس ديرده تولد ايدر وگاه اولور كه ربوه سبب اولان خلط ديرده وشريانده
اولميوب بلكه معده ده متولد وياخود راسدن نزول ايتمش ياكبددن سرايت ايتمش
اوله زيرا اصناف ربودن اولان علت بر كره تتابع نفسدن عبارتدر معده نك حجابه
وحجابك ديريه مزاحمه لرندن نشات ايدر وگاه اولور كه كبدده برودت ياخود غلظت
كلمكله ربو عروضنه معين اولور ودخي ربوه بهره سبب اولان اخلاطك بعضيسي
كيفيتي وبعضيسي كيتي وكثرتي ايله مؤذي اولوب ذكر اولنان ازتينه بادي اولور
وكاهيجه اعضاء نفسك مبادي سندن وكاهيجه اعضاء مجاوره نك مشاركتندن عارض
اولور وكاهيجه بخار ودخانك كثرتي او زره احتباسندن اولور وكاهيجه اعضاء نفسده
ريح مختفي اولدوغندن نشات ايدر وبعضي كسنه نك صدري خلقة وياخود لعارض
ضيق اولمغله محتاج اليه اولان نفسه وفا ايتمز وگاه اولور كه نفسده آفت جبليه
بولنمغله اولور **العلامات** بو مرضك علامتي اگر ربوه سبب نفس قصبه ده اخلاط
غليظه ورطوبات لزجه مجتمعه اولدوغي اجلدن اولور سه نفس طارلغي تنفسك اولنه
اولور يعني استنشاقيله تنفسي لخلة المعتده اولور اول نفس ديردن قلبه واصل اولوب
اندن ينه ديريه رجوعنده ضيق حس اولنماز وطبيعت اول ماده يي اخراج مراد ايتمكله
تنحنح بولنور وهوانك دخول وخروجنده ماده نك مزاحمه سندن وممكن اولدوغي
مرتبه قوپرماسندن ناشي صدرده خرخره ظهور ايدوب سعال وضيق نفس حاصل
اولور وسعال ايله خروج ايدن ماده مكان قريبدن قوپدوغي حس اولنور وهواء بارده
استنشاقنه زياده سيله احتياج اولمغله عليل حركت ايتديگي محلده لساني مخندن
خارجه خروج ايتديرر واگر اول صورتده سعال بولنميوب بلغم غليظ خروج ايتمزسه
عليله مضرت آخر اصابت ايدر واگر اولى اخلاط ترلردن حاصل اولمش ايسه علامت ربو
دفعة حادث اولور والا قليلا قليلا ظهور ايدر واگر اول اخلاط عروق خشنه ده قرار
طوتمش اولور سه نبض ضعيفتاني اولوب اختلافي دخي دائم اولور واگر اخلاط فضاي ديرتنك
خارجنده اولور سه سعال موجود اولمز واگر مبادي مشاركتي ايله اولور سه انلرك
تقدم ايدن احوالي دليل اولور واگر اعضاء مجاورك مشاركتندن اولور سه انلرك امتلاسندن
بلنور سائر اصنافي دخي اعراضندن معلوم اولور وبو مرض اكثريا نوبة دوريه ايله ظهور
ايلر يعني نور قمر زياده اولدقچه شدتي زياده ونور قمر نقصان بولدقچه ناقص اولور
تقدمة المعرفه معلوم اولسون كه بو مرض امراض صعبه ومشكل العلاج دركه مبتلاسي
كثير وتدبيري وعلاجي عسيردر خصوصا مشايخ وپيرلرده بر مزمن اولازمر ونضج
دخي بولنمز وشبابده دخي عسير البرء در اما صبيانده سهل العلاج در ديمشلر وبو مرض
مشتد اولدقده انتصاب نفسه مبدل اولور واكثريا ذات الريه تسميه اولنان مرض

صعبه یه منتقل اولور العلاج بو مرضك صعبنك علاجی بعینه ضیق النفس علاجی در اول محلده مفصلا بیان اولنمشدر نظر اولنه

الفصل التاسع في العطاس

امراض دماغده تحریر اولنمشدر

الفصل العاشر في السعال

سعال بضم السین لسان ترکیده اوکسورك و لسان عذوبت بیان فارسیده سرفه و لسان یونانیه ده بیقش تسمیه اولنور و بو علت صدرك تنفسله حرکت تشنجیه سیندن عبارتدر که دفعهٔ واحده ده یاخود بالدفعات منقطع البین واقع اولوب آنکله قصبهٔ الرئه جوارنده اولان هوا بن عانسانه زیاده ثقلت و زحمت ایله فمدن خروج ایدر السبب سعالك سبب قریبی قصبهٔ الرئه نك بالذات یاخود بالاشتراك تأذی و تخریشندن روحه صدت ایراث ایدوب حرکت تشنجیه سعاله باعث اولور کذلك آلات تنفسه عارض اولان مثلا حلق و ریه و حجاب حاجز و معده و مری و کبده عارض اولان تأذی و تخریشدن سعال حادث اولور لکن اکثریا عروضی قصبهٔ الرئه نك تخریشندندر کرك ایسه اولا و بالذات قصبهٔ الرئه یه عارض اولسون و کرك ایسه ثانیا و بالعرض عارض اولسون یعنی سائر اعضاء عصبیته یه عارض اولوب قصبهٔ الرئه نك اول عضو ایله اشتراکی اولمق حسبیله قصبهٔ الرئه یه ثانیا عارض اولسون سعال حادث اولور نته که ارباب تشریح بیان ایتمشلردر که داخل اذنه بر مسبار ادخال اولنوب اول موضعده اولان غشایه تخریش اولنمغله بر سعال یابس عارض اولور زیرا داخل اذنده مفروش اولان غشانك بین الاضلاع واقع اولان اعصاب ایله علی الخصوص قصبهٔ الرئه ایله اشتراکی واردر ایمدی اعضاء مشادکه حسبیله سعال غیر طبیعی عروضی ازجمله صرع و سائر علل تشنجیه دنفکرع قصبهٔ الرئه ده بر آقت مشاهده اولنمقسزین سعال عروضی کورلمشدر هلمونتیوس دیرکه سعال اولنجه تخریشندندرکه حنجره دن بداء ایدوب ریه یه وارنجه متمادی اولوب ریه دخی بالواسطه یاخود بلا واسطه مأوف اولور کذلك لیمفا حریفك معده یی تخریشندن حجاب حاجز متأذی اولوب سعال عارض اولور کذلك فلغوطی کبددن و دیدانك تخریشندن دخی سعال یابس عارض اولدیغی بقراطوس دیرکه صبیانه عارض اولان سعال فساد معده دن اولمق اوزره در لکن دیدانك معده یی لذع و تخریشندندر دینیلك اولی وانسب کورینور اما بو تأذی و تخریشك سببی که سعالك سبب بادیسیدر سعالك انواعی بیانی اثناسنده بیان اولنور معلوم اولدکه سعالده مأوف اولان حنجره و قصبهٔ الرئه در که بونلر زیاده حساسلردر علی الخصوص قصبهٔ الرئه نك غشاء داخلیسی زیاده جه حساسدر اما ریه نك حسی یوقدر یاخود مأوف اولان مری و معده در زیرا مری قصبهٔ الرئه ایله معده حجاب حاجز ایله ملتصق و متصل واقع اولمشلردر یاخود مأوف اولان اعضاء مزبوره یی محرك اولان عضلات و اعصابدر الانواع معلوم اولدکه سعال ایکی نوع اولوب برینه رطب و برینه یابس تعبیر اولنور اما سعال رطب تعبیر اولنان اول سعالدرکه انك واسطه سیله فمدن دم یاخود بلغم یاخود لیمفا امثالی مواد رطبه خروج ایدر اما یابس تعبیر اولنان اول سعالدرکه طولی و درازجه وسعی ایله فمدن قدر قلیل مادهٔ مائعه خروج ایله

یاخود بلغم

یاخود قطعا خروج ایلیه بلکه مجرد بر تخریشدن عارض اولوب جمله بدنی اتعاب ایدر واکثریا واقع اولورکه شدید اولوب متواتر اولمغله بعض اعضایه علی الخصوص مراقه وجع ایراث ایدر کاه اولورکه فتق معائی یاخود فتق الصفن ایراث ایدر وکاه اولورکه غیر ارادی بول و غوطی اقتضا ایدر ابو الاطباء ابقراط بو سعالك شدید و ثقیلنه سعال وحشی تعبیر ایتمشدر کذلك سعال اسباب مادیسنك موضعی حسبیله کرك ایسه اسباب خارجیه و کرك ایسه اسباب داخلیه دن اولسون یابس و غیر یابس اولسون اول سببك منشائی اولان عضو حسبیله صدری و معدی اطلاق اولنور اما اسباب خارجیه مأکولات یاخود تنفس ایله داخله جذب اولنان مواددر اما بو مواد ازجمله اهویه شدیده علی الخصوص اهویه شتائیه در کذلك ادخنه معادنیه حریفه مثلا باروت و کبریت مشتعلدن حادث اولان ادخنه کبی ایمدی بونلر و بونلرك امثالی سعال مفرط ایراث ایدر زیرا بونلرك اجزاء حامضه و تکالدیسی منفردا قصبهٔ الرئه یی یاخود حنجره نك اسفلنده مفروش اولان غشاء بلغمی یی تخریش ایدوب سعالی ایراث ایدر وکاه اولورکه صدره بر انقباض کوروب ریه اطرافنده بر ثقلت حس اولنور و تنفسه عسرت کلور نته که ضیق النفسده بیان اولنمش ایدی لکن بو عوارض مجرد ریه اطرافنده ماده اجتماعندن حادث اولمز بلکه کاه اولورکه قصبهٔ الرئه نك تخریشندن اولور کذلك معادن دوب اولنان مواضعده عارض سعال دخی بو قبیلدندر کذلك سعال وافده و ساریه دخی بو قبیلدندر کرك ایسه سالم اولسون ایام شتاده اهویه ساده تنفس ایتمکدن اکثر خلقه عارض اولان سعال کبی و کرك ایسه ردی اولوب حمی نوازلی اردیجا ایله مجتمع اکثریا سه ساری اولان سعال کبی زیرا بو سعال عیللرك تنفس ایله داخله جذب و اخراج ایلدکلری هوایی شخص آخرك تنفس ایله داخله جذب ایتمسندن حادث اولور اما مأکولاتدن حادث اولان سعال ازجمله حین بلعده خطا اولنوب قصبهٔ الرئه یه بر قطرهٔ صغیره صو یاخود قدر صغیر اتمك کیدوب قصبهٔ الرئه یی تأذی و تخریش اتمسی ایله حادث اولور یاخود مری نك فم معده تعبیر اولنان موضعی لقمه مبلوعه متأذی ایدوب آندن قصبهٔ الرئه متأذی اولمغله سعال حادث اولور زیرا معلومدرکه قصبهٔ الرئه نك تمام دائره شکلنده اولان عضروفلری منتهی اولدقده غشائی اولان موضعی ایله مری ملتصق و منتسج اولمشلردر ایمدی مری نك تأذیسندن بالسهولة قصبهٔ الرئه متأذی اولوب سعال عارض اولور نته کم معتاد اولمدیغی زور حلو و حامض و شراب یاخود سائر مایعات حریفه شرب اولندقده یاخود زیاده حریف و حامض طعام بلع ایلدیکمزده مری نك غشائی اولان موضعی متأذی اتمکله قصبهٔ الرئه متأذی اولوب سعال عارض اولور الحاصل کرك مأکولات و مشروباتدن و کرك تنفس اولنان اهویه دن سعال یابس عارض اولوب بر قاج کون متمادی اولدقده سعال مزبور سعال رطبه مستحیل اولور زیرا اعضاء مزبوره نك تأذیسندن لیمفا کثرت اوزره منصب اولوب یسیر یسیر اغلظت حاصل ایدوب فمدن خروجه آغاز ایلر یاخود اعضاء مزبوره نك مزاجنه فساد کلوب یاخود

سطح لرینه سنج عارض اولمغله اناره واصل اولان غذا انلرك جوهرلرینه مستحیل اولمیوب
برمادهٔ مائیه یه بجده مادهٔ مخاطیه یه منقلب اولوب معدن خروج ایدر مثلا انفده واقع
اولورسه زکام حنجره ده واقع اولورسه سعال حادث اولور اما اسباب داخلیه دن
حادث اولان سعال دخی رطب ویابس اولور اما رطب اولان ماده لزجه حریفه مالحه دن
مادهٔ مزبوره قصبة الریه وصدرده اولورسه سعال رطب الصدری ومعده ده
اولورسه سعال رطب المعدی اطلاق اولنور اما سعال رطب الصدری اسباب کثیره دن
اولور ازجمله ریه وحنجره ده یاخود جوارلرینه لسبب من الاسباب یعنی اسباب خارجیه
وداخلیه دن هرقنقیسی ایله اولورسه غذا کما ینبغی اولمیوب مادهٔ لزجه بلغمیه یه مستحیل
اولمغله اولوردیه نك خراج وقرحه سنده وسل اصحابنده اولدیغی کبی یاخود دماغدن
یاخود مادهٔ مائیه حریفه دن دیه وحنجره یه تاکل وسنج کلمکله غذا اول عضولرك
جوهرینه مستحیل اولمیوب مخاطه منقلب اولور واعضاء مزبوره افاتنك اختلافی
حسبیله مخاط مزبورده دخی مختلف اولور مثلا مدة شکلنده اولور ودم ایله مختلط اولور کذلك
علل حاده وحمیات محرقه دنصکره عارض اولان سعال رطب دخی بوقبیلدندر که علل مزبوره ده
رعاف واسهال وعرق امثالی ایله ترك بولنیوب جوهر دمدن طبیعتك تفریق ایلدیکی
مادهٔ موشحه مرضیه ریه یه منصب اولمغله سعال رطب حدوثنه مؤدی اولور لهذا
علل مزمنه اصحابنه سل عارض اولمکلسندر مکرکه سریعا تدارك اولنوب تدبیر اولنه
کذلك دیر اوزدینه واقع اولان سقطه وضربه دن وسائر دیر یه واقع اذا وتضرردن
دخی سعال رطب عروضی بوقبیلدندر کذلك فلغمونی جکردن ناشی سعال یابس عارض
اولوب بعده لیمفانك دم ایله اختلاطندن ناشی سعال رطبه مستحیل اولور اما سعال
رطب المعدی مادهٔ مخاطیه نك معده یه کثرت انصبابندن حادث اولورکه مادهٔ مزبوره
معده یه کثرت اوزره منصب اولوب یسیرا یسیرا معده ده مجتمع اولمغله فم معده یه
واصل وانکا تأذی وتحریش ایراث اتمکله قصبة الریه متأذی اولوب سعال حادث
اولور کذلك هضم اولمق فسادیندن معده ده ماده حامضه بخیه مجتمع اولمغله شدیدی
عارض اولور و بو نوع سعال اکثریا مشایخه عارض اولورکاه اولورکه شبابه دخی
عارض اولور کذلك کاه اولورکه مجرد فم معده یه برمادهٔ ردیه ملتصق اولمغله برسعال
شدید عارض اولوب قئ ایله یاخود نفث ایله مادهٔ لزجه نك خروجی ایله منقطع
اولور بعضی اطبا ضعف معده دن دائره سعال عروضنی کوردك دیو نقل ایدرلر
العلامات سعالك رطب ویابس اولان نوعلری ماده مخاطیه نك خروجندن
وعدم خروجندن ظاهردر لکن سعال رطب صدردنمی یاخود معده دنمی یاخود
اعصاب بدنیمی بلمك لازمدر مثلا موضع تحریش ملاحظه اولنور یعنی طبیعت سعال قصد
ایتدکده تحریشك مبداسی حنجره میدر یاخود قصبة الریه میدر یاخود صدرمیدر یاخود
صدردن اسفلده میدر ملاحظه اولنوب صدردن اسفلده اولدیغی صورتده معدی
اعلاده اولدیغی صورتده صدری حکم اولنور کذلك علیله عمیقده تنفس امر اولنوب
اگرفی الحال سعال اخذ ایدرسه دیه دندر اخذ اتمزسه معده دندر کذلك سعال
رطبده تنفس عسیر اولورسه دیه دندر اگر عسیر اولمزسه دیه دن دکلدر اگرچه سعال

معده دن اولدیغی صورتده کاه اولورکه تنفسده عسرت کلور لکن علیل انی معده دن
شکایت ایدر کذلك سعال ایله معا اولان صدا سعالك موضعنی اعلام ایدر کذلك
خروج ایدن ماده نك شکل وطبیعتی دخی موضع مادهٔ یی اعلام ایدر مثلا صدا عمیقدن
کلورسه صدردندر اگر بو صورتده سعال اخذ بداءتا ایتدکده علیل براقوردیو نده
ثقلت حس ایدرسه اکثریا معده دندر اگر صدا عمیق اولمیوب سطحیه اولورسه قصبة الریه دندر
اگر صدا عمیقدن کلوب بحوحه ایله کلورسه سعال دیه دندر نفخ الصدر اصحابنده اولدیغی
کبی زیرا انلرده بو بحوحه برعارضه در دیه لرینك جفافنه یاخود قیحك دیه یه انصبابنی
اعلام ایدر کذلك سعال معدی عقیبنده مادهٔ بلغمیه یاخود اکل اولنان اغذیه قئ
اولنور علی الخصوص صبیانده اولدر اما سعال صدری عقیبنده واقع اولمز کذلك
اسباب متقدمه دن مثلا اولا ریه وقصبة الریه ومعده نك آفاتی اسبابندن معلوم اولور
کذلك بعض عوارضی ملاحظه ایله مثلا سعال شدید ومفرط اولوب بطلان اشتها
یاخود نقصان اشتها ایله مجتمع اولورسه سعال معده دندر اگر سعال کیجه لرده کثیرا
واقع اولوب یاخود حمی ایله مجتمع اولورسه قصبة الریه نك غشاء بلغمیه سندن
لیمفانك انصبابنی اعلام ایدر کذلك سعال ایله معا بعضی سل علامتلری اولورسه
سعالك صدری اولدیغی ظاهردر کذلك سعال معدینك ماده سی صدا سندن
معلوم اولور مثلا ماده سی رقیقه اولورسه صدا سی حاد اولور اگر ماده سی مالحه
ورقیقه اولوب معده ده محتبس اولمش اولورسه سعال شدید وحاد اولور
وزیاده جهد وسعی ایله قدر قلیل شیئ خروج ایدر **تقدمة المعرفه** سعالك
سلامت وردیئی وعلاجی سهولت ایله یاخود عسرت ایله قبولی اسبابندن
ملاحظه اولنور اگر سعال متواتر وکثیر اولورسه اکثریا نفث الدم ظهورینه مؤدی
اولور اگر سعال شدید وحاد اولورسه صبیانده ومراهقینده فتق ایراثندن
وحامله ده سقط الجنیندن خوف اولنور اگر سعال کیجه لرده زیاده اولورسه
سله انتقالندن خوف اولنور زیرا ضعیف الریه اولان کمسه لرك دیه لری متصلا
اضطراب ایله ولیمفانك حریفك انکا انصبابی ایله متأکل اولوب عاقبت متقرح اولور
عوام اطبا انکا نوازلدن اولدیغی دیو ظن ایدرلر کذلك سعال ضعیف الراس اولنلره
وعلل عین اصحابنه زیاده مضردر اگر سعال منشا یحزه اولوب مزمن اولورسه
ماده سنی انضاج مشکلدر نته که ابقراط فصولندن ایکنجی مقالده ده مشایخده عسیر العلاج
اولمق اوزره حکم ایدر اگر اصحاب استسقایه سعال عارض اولورسه ردیدر نته که
ابقراط اذا عرض لاصحاب الاستسقاء سعال لایرجی برؤه دیمشدر اگر سعال اسباب
داخلیه دن اولورسه اسباب خارجیه دن اولدیغندن زیاده جه مخوفدر زیرا اسباب
داخلیه دن اولدیغی صورتده کرك صدری وکرك معدی اولسون سل علتنی یاخود
مقدمه سنی متضمندر کذلك سکوربوط اصحابنده دخی سل علتندن خوف اولنور
کاه اولورکه حمیات محرقه ده علی الخصوص علاج اولنوب وقت انحطاطده کما ینبغی
تنقیه اولمدیغی صورتده سعال رطب عارض اولورکه سریعا تدارك اولنوب
ماده سی نفث ایله اخراج اولنورسه خوف اولنمز اولنمدیغی صورتده مخوفدر سله

یاخود ضیق النفسه مؤدی اولور كذلك سعال رطب شدید بدنك جملەسنی سل
علتنه مؤدی اولمقدن خوف اولنور اگر سل اصحابنه سعال ثقیل عارض اولوب
سریعاً منقطع اولورسه مخوفدر اگر سعال معدی نجاحت معدهدن اولورسه قضاخت
ودقایراشدن خوف اولنور العلاج سعالك علاجنده ایكی تدبیر اختیار اولنور
اولكیسی سعالك سبب مادیسی اولان ماده موذیەنی اصلاح وازالە ایكنجیسی سبب
قریب اولان تأذی وتحریشی تسكین اتمكدر لكن اسباب سعالك كثرت واختلافی
حسبیله بو تدبیرلر دخی متكثر ومختلف اولور اما انواع سعالده سبب مادیسنی اصلاح
ایچون منضجات قدر علاج اولمز علی الخصوص سعال عسیر العلاج اوله ومعدی اوله منضجات
ویرلمك زیاده لازمدر كذلك سعال مزمن منضجات ویرلمكسزین بالكلیه مندفع اولمز
كذلك سعال عتیق اولدقده منضجات ویرلمكسزین عسیر العلاجدر اما سعالك سبب
قریبی اولان تأذی وتحریشی ازاله ایچون استعمال اولنان دوالرك جملەسندن سریع التأثیر
اولان ادویۀ افیونیەدر ادویۀ مناسبه ایله ممزوجاً ویریله بونلردن ماعدا ادویۀ سعالیه
اوچ قسمه منقسم اولور برنجیسی مخلطات وبرنجیسی دخی مقطعات وبرنجیسی مدمل
الجراحاتدر اما مخلطات ادویۀ خشخاشیه وادویۀ معتدله حلعه كبی كه بونلر سعالك
سبب قریبی اولان تأذی وتحریشه باعث اولان مادۀ رقیقهنك قوامنی تعدیل
ایدوب نفث ایله خروجه مستعد ایدرلر اما مقطعات سعال رطبده مادۀ مخاطیۀ
لزجهیی تعدیل وترقیق ایدوب نفث ایله خروجه مستعد ایدرلر اما مدمل الجراحات
اولنلر قصبۀ الریه وریه ومعدهیه عارض اولان سحجی منع ایدرلر یاخود اعضاء مزبورهیی
سحج عروضندن حفظ ایدرلر اما ادویۀ افیونیه كه سعالك جملەسنه نافعدر لكن
ملاحظه لازمدر كه سعالك مادهسی غلیظه ولزجه اولمیه زیرا بو صورتده افیونك
استعمالی مادۀ مزبورهنك لزوجتنه اعانت ایدوب اخلاله مانع اولور اما ادویۀ
افیونیه سعالك صدری ومعدیسنه هر وقتده مناسب دكلدر مگر كه اولا تدبیر
كلی ایله جیداً تدبیر اولنمش اوله بو صورتده ادویه افیونیه سائر ادویۀ مناسبه ایله
ممتزجا ویریلور الحاصل ادویۀ افیونیه سعالك جدیدینه ویابسنه وكیجه لرده
ظهور ایدن نوعنه ومادۀ رقیقۀ مالحه وحامضهدن اولان نوعنه مناسبدر علی الخصوص
اول سعال كه مواد مائیۀ رقیقهدن متولد اولوب تغلیظه محتاج ادویۀ افیونیه
زیاده مناسبدر بو خصوصده حب لسان الكلب شایع الاستعمالدر زیرا آنده
افیون وبزر بنج واردر اگرچه ضرر مدبر ومنع اولنمزلر اما یعنی اول سعال صدری
یابس كه ایام شتاده اهویۀ حاده تنفس اتمكدن یاخود اعمال كیمیائیه عمل
اولنان مواضع هواسنی تنفس اتمكدن متولد اوله سریعاً ادویۀ افیونیه استعمال
ایله مندفع اولور ازجمله لودانوم یاخود تریاق یاخود شراب الخشخاش ویریله
یاخود جیره سعالی نصف درهم لودانوم ایكی حبه اخذ اولنوب ممزوجا كیجه لرده
ویرهلر اگر سعال برودت شتا واسطەسیله حادث اولوب زكام حدوثی قریب اولمش
اولورسه تریاق اندروماخیس بر درهم دهن اینسون ودهن كهربا ایكیشر قطره اخذ
اولنوب دفعۀ واحدهده ویرمك ایله مندفع اولور كذلك سلوبوس تحلیلی اودنه

عمل

عمل اولنان حب اصطرك دخی مناسبدر كذلك ایام شتاده برودت هوادن متولد اولان
سعالده شراب ایله عسل اولنمش مطبوخ زرنباد مناسبدر كذلك اصل راسن وزبیب
شراب ایله طبخ اولنوب بر قدح فاترا ویریله تعریق ایدر ونفث ایله مادۀ سعالی اخراج
ایدر سعالی تسكین ودفع ایدر بعضیلر اوچ قبضه حب الابهل اخذ ایدوب فقاع الشعیر
ایله ثلثی زائل اولنجه طبخ ایدن كیدن صكره فاترا ویرلر عرق ونفث ایله سعالی قطع و
تسكین ایدر دیودیوس ومنسیخ نام طبیبلر مبیغ حب الابهل دخی عظیم النفعدر
دیمشلر كذلك اسباب خارجیهدن متولد اولان سعالده علی الخصوص اهویۀ باردهدن
حادث اوله عطر الرائحه اولان ادهان وبلسانات معطره منخرینه طلا اولنمق زیاده مناسبدر
بلسان المسكوتین ودهن اینسون ودهن الكهربا كبی كذلك كهربا كبی كذلك كهربا
وتوسالنی تبخیر اولنمق مناسبدر زیرا ادهان مزبوره انفه طلا اولنمله انفدن دخول
ایدن هوایی تغییر ایدوب حنجره وقصبۀ الریهیی تحریشی اتمكدن منع ایدر علی الخصوص
ایام شتاده سعال وزكامدن حفظ صحت ایچون بونلر ادویۀ عجیبهدندر هلمونسیوس
سعال وزكامدن حفظ ایچون سكر وحریق اسودی متساوی الوزن اخذ ایدوب
بر قاچ قطره دهن القرنفل الحاق ایله عطوس اتمكی مدح ایدر الحاصل كیجه لرده بو عطوس
استعمال اولنمله اهویۀ باردهنك مضرتنی دفع ایدر دیمشلردر اگر ادویه كیمیاویه عمل
اولنان مواضعده ساكن اولان كسه بر پارچه اتمك اوزرینه وافرجه مرهیاغی سوروب
اكل ایلسه اول مواضعك اهویەسندن حاصل اولەجق سعالدن سائرلردن امین
اولور اگر متضرر اولدیغی صورتده تریاق استعمال اتمك مناسبدر تعریق ایله دفع ایدر دفع
ایلمدیكی صورتده ادویۀ صدریه جراحیه ایله ممزوجا فقاع الشعیر ایله طبخ
اولنوب ویریله ومعلوم اوله كه اسباب خارجیهدن متولد اولان سعال عتیق اولمزدن
مقدم سعال رطبه انتقال ایدوب مخاط كثیر خروج ایلدیكی حالده سائر سعال رطب كبی
علاج اولنور مثلا اولا اسهال ایله یاخود قیء ایله تنقیهدن صكره ادویۀ افیونیهیه مراجعت
اولنور اگر سعال صدری اولورسه ادویۀ افیونیه صدریه مناسب دوالر ایله مزج اولنور
مثلا صدره اولان مضرتی دفع ایدوب اجزاء صدریهنك دخی وغداسنی اصلاح ایدیجی
دوالر ایله مزج اولنور اگر سعال معدی اولورسه افاویات معدیه ایله مزج اولنور
مثلا ایام شتاده بر كسهیه سعال عارض اولوب اسهال ایله سعال رطبه منتقل اولمش
اولورسه سائر سعالات مزمنه كبی اولا بر مقیء ویریلوب كیجه سی ادویۀ افیونیه
ویرلمك ایله ماده سعالك تولدی منع اولنور بعده سعال مزبوردن نشأت ایدن
تضرری ادویۀ مخصوصه ایله دفعنه سعی اولنور اگر اجزاء ریه ماؤف اولمش اولورسه
ادویۀ صدریه جراحیهیه مراجعت اولنور تا كه سعالك نكس ایلمیه مثلا لبلاب الارض
وفطراساليون افریجی وورونقا واسقابیوزا وراسن واصل راسن وسعالجی
وصاصوراس امثالی دوالره مراجعت اولنور یعنی بونلرك ماء القراح ایله یاخود فقاع
الشعیر ایله طبخ اولنوب مطبوخلری فاترا كونده ایكی دفعه یاخود اوچ دفعه استعمال
اولنور اگر معده ماؤف اولمش اولورسه نعنع واكسیر النعنع واكسیر ذو الخاصه
وامثالنه مراجعت اولنور اگر سعال رطب صدری اولوب مستحكم اولمش اولورسه

سبب مادیسی اولان ماده‌یی ترقیق و تقطیع ایدیجی دوالره مراجعت اولنوب بو اثناده
مجع یاخود بر مسهل خفیف ایله تنقیه اولنور چونکه سعال مزبورك قصبة الریه و ریه‌ده
احداث ایلدیکی آفتی ازاله ایچون ادویهٔ مخصوصه‌یه مراجعت اولنور تاکه علت نکس ایلمیه
ایمدی مادهٔ غلیظه‌یی تقطیع و ترقیق ایدوب خروجه مستعد ایلیجی دوالرین بیانه شروع
ایدهلم از جمله عصارة الفجل سکر النبات ایله و بونلر کذلك اصل اللوف و روح ضیق النفس
مناسبدر کذلك ادویهٔ صمغیه علی الخصوص اشقدن معمول اولنان ادویهٔ مائیه و ضیق النفس
فصلنده ذکر ایلدیکمز و بحة الصوت فصلنده ذکر ایلدیکمز دوالرك جمله‌سی مناسبدر کذلك
فراسیون ابیض مطبوخی و راسن و زوفا و زنجبیل و مطبوخ قصب الزریره و زعفران
و آیرسا و سعالی و زرنباد و ورونقا و اسقابیوزا و خفنج و اکلیل الجبل و ورق الدخان
و شراب ورق الدخان کذلك اسقوردیون و راسن و عسلدن معمول معجون و حل عنصلی
و سکنجبین عنصلی المرکب مع مطبوخ الفراسیون و شراب اریسمون و اکسیر صدری لمیخائیل
مع روح الاشق یاخود مع روح النوشادر الانیسونی مقطعات قوتیه‌دندر کذلك
حشائش مزبوره‌نك حمیره‌لری و حشائش صدریه ایله تقطیر اولنمش ماء دیر الفجل
زیاده ممدوحدر لکن حشائش صدریه ایله طبخ اولنمش مرق دیر الفجل ماء مقطردن اولی
و انسب کوریلور **کذلك** مخاط لزج مواضعدن قلقی موضعنه اولور سه ترقیق و تقطیع
ایدوب نفث ایله اخراج ایتمك ایچون ماء زوفا یکرمی درت درهم ماء ضیق النفس
لرولاندیوس التی درهم سرکه ایله حل اولنمش اشق صافی بر درهم شراب ورق الدخان
التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال اولنه **یاخود** ماء زوفا و ماء
سعالی اون التیشر درهم ماء لضیق النفس درت درهم خل ایله حل اولنمش اشق صافی ایکی
درهم سکنجبین عنصلی سکز درهم شراب ورق الدخان و شراب اریسمون اوچر درهم
شراب زوفا و شراب سعالی التیشر درهم اخذ اولنوب بعد المزج طعمی ظاهر اوله جق
قدر روح بارود الحلو الحاق اولنه **یاخود** سکنجبین عنصلی و ماء زوفا و ماء اسقابیوزا
سکز درهم شراب الراسن و شراب ورق الدخان هر برندن درت درهم اخذ اولنوب
برقاج دفعه‌ده استعمال اولنه **یاخود** ماء رازیانج و ماء زوفا اون التیشر درهم ماء
ضیق النفس التی درهم یاخود سکز درهم سکنجبین عنصلی سکز درهم شراب ورق
الدخان التی درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه **یاخود** ماء زوفا اون التی درهم
ماء ورونقا سکز درهم ماء ضیق النفس درت سکنجبین عنصلی سکز درهم شراب
ورق الدخان التی درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه **یاخود** ماء زوفا اون التی
درهم ماء ورونقا سکز درهم ماء ضیق النفس درت درهم روح النوشادر بر درهم
شراب ورق الدخان سکز درهم اخذ اولنوب مزج اولنه **یاخود** ماء زوفا اون التی
درهم ماء ورونقا سکز درهم روح الزنجار المرکب بر درهم یاخود بر مثقال شراب
ورق [illegible] اوچ یاخود التی درهم اخذ اولنوب ممزوجاً ملعقه بعد ملعقه استعمال
اولنه **امراض صدرده واقع اولان** جراحاته مناسب اولان ادویه‌یه از جمله کبریت
و زهر الکبریتدر کذلك بلسان الکبریت کرك ترمنتی و کرك انیسونی و کرك ابهلی
و کرك کهربائی ادویهٔ شریفه دندر التی قطره یاخود سکز یاخود اون یاخود اون ایکی

یاخود

یاخود اون بش قطره کونده ایکی دفعه مایعات حاره ایله یاخود صفار بیض ایله استعمال
اولنه یاخود بلسان مزبور سکر ایله مزج اولنوب استعمال اولنه آلات صدرده واقع اولان
سحج و تصرر یحه دفع ایتمکده ادویهٔ شریفه دندر کذلك عسلبند و دواء الدق لیوطریوس
و انتیمون معرقی ادویه‌ٔ جراحیه صدریه‌دندر کذلك بو خصوصده سفوفات صدریه
و سلیه مناسب اولان سفوفلرك جمله‌سی مناسبدر **کذلك** میخائیل نام طبیبك تعلیم
ایلدیکی سفوف صدری لیمنتانك ردیتندن نشاءت ایدن سعاله زیاده مناسبدر
ترکیبی بودر اصل اللوف و تورابکی درهم آیرسا اون التی درهم عسلبند اون ایکی درهم
زهر الکبریت سکز درهم دواء الدق لیوطریوس اون التی درهم سکر قند درهم اخذ
اولنوب مزج سفوف اولنه مقدار استعمالی نصف درهمدن ثلثان درهمه وارنجه
یاخود آیرسا و زهر الکبریت بر بر درهم انتیمون معرقی نصف درهم لودانوطقوز حبه
اخذ اولنوب قدر الکفایه سکر دهن الرازیانجی ایله سفوف اولنه **یاخود** سفوف
صدری لمیخائیل ثلث درهم دواء الدق لیوطریوس یاخود انتیمون معرقی سدس
درهم لودانوم بر حبه اخذ اولنوب قدر الکفایه سکر دهن الانیسونی ایله سفوف
اولنه **یاخود** عین السرطان و زهر الکبریت هر برندن ثلث درهم لودانوم بر حبه
دهن الانیسون بر قطره اخذ اولنوب مزج و سفوف اولنه **یاخود** برادهٔ صاصفراس
سکز درهم اخذ اولنوب بیك ایکیوز درهم ماء القراح ایله بر کیجه نقع ایتدکدنصکره
لبلاب الارض و حشیشة الموتیه و اسقابیوزا بر بر قبضه یاخود ایکیشر قبضه زبیب صغیر
مهضوض درت یاخود سکز درهم انیسون و بزر رازیانج هر برندن درت درهم الحاق
ایدوب ثلثی زائل اولنجه طبخ و آخر طبخده ایکی درهم یاخود اوچ درهم عرق السوس المحکوك
الحاق اولنه علل صدریه مناسب بر مطبوخدر **یاخود** لبلاب الارض و ورونقا بر بر قبضه
و زوفا و فراسیون و حشیشة الریه و سعالی یارمشر قبضه زهر الراسن و زهر اسقابیوزا
هر برندن ایکیشر اوچ برمق اصل راسن و آیرسا و حب القرطم التیشر درهم مجموعاً
ابیض و زبیب صغیر سکز درهم اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ اولنه یاخود
ایدرومالی ایله طبخ ایتدکدنصکره آستیندن اقتراطلدن تصفیه اولنوب کونده اوچ دفعه
مثلا صباحلرده فاتراً و نصف النهار طعامدن ایکی ساعت مقدم و عند النوم استعمال
اولنه حیثیراً انیسیراً مادهٔ سعالی تنقیه ایده **یاخود** و رونقاء طری و لبلاب الارض
و اسقابیوزا بر بر قبضه فطراساليون اوچ بر بحق قبضه برادهٔ صاصفراس سکز درهم
اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ اولنوب آخر طبخده اون التی درهم زبیب
صغیر مهضوض و سکز درهم عرق السوس الحاق اولنه بعده نار خفیفه ایله بر مقدار
دخی طبخ اولنوب اوچ درهم دارچین الحاق اولنه بعده تصفیه و استعمال اولنه
لکن بعد التصفیه ایکیوز التی درهم قالمق تخمینیله طبخ اولنه **تجربه** علل اسکودیوطیه
مبتلا بر شابه کسه‌یه سعال رطب شدید عارض اولمش هواجی حاد [illegible] ید
تنفسی و اسطه سیله عارض اولمش ایشی برقاج کون اهمال اولنمغله سعال مزبور
متواتر اولوب اندن مادهٔ لزجه کثیره خروج ایتمکه باشلیوب علیل بالضروری
یاتمغه محتاج اولدیغی نبضی محموم نبضنه مشابه اولوب دائما اتراتلر ایدی عسر تنفس

ووجع ظهردن شکایت ایدر ایدی بولحه غایت قلیل اولوب گاه گاه غشی وفلاغوزس
وقلق بعد السعال وجع مفاصل عارض اولور ایدی عوارض مزبوره نك جمله سی مزاجنده
علت اسکوربوطیه دن ناشی مواد ردیئه حاصل اولدیغندندر که یاغرلی یمسون
مجاریجی اوتلیه منصب اولوب علیاسندن فلاغوزس وقلق عارض اولور ایدی بو بازار کیجه سی
ایدیکه بنی دعوت ایلدیلر سعالینك شدت وتواتری بنی دفع ایچون ماء رازیانه وماء
زوفا اون ایکیشر درهم ماء ضیق النفس وشراب ورق الدخان ایکیشر درهم سکنجبین
عنصلی سکز درهم اخذ ایدوب ممزوجاً ملعقه بعد ملعقه استعمال ایتدردم کذلک
مادهٔ اسکوربوطیه دن نشات ایدن عوارضی ایچون گاه گاه یاخود عوارض مزبوره
شدید اولدیغچه قرق قطره روح ملح ثلث محلل الریاح استعمالنه امر ایتدم روح مزبور
عوارضی بر مقدار تسکین ایدوب مشروب دخی ماده سنك خروجنه اعانت ایلدی
بازار ایرتسی کیجه سی سکر ایله تعدیل اولنمش عصارة الحلزون گاه گاه استعمالنی
امر ایتدم صالی کیجه سی ماده مرضیه نك زیاده لکینی ازاله ایچون تنقیه ایلدم عسرت قلیله
ایله قدر قلیل مخاط خروج ایلدی لکن سعالی متواتر اولوب اطراف قلبنده وجعدن شکایت
ایلدی تحریش مزبوردن نشات حصرتی دفع ایچون ماء رازیانج اوج درهم ماء ضیق النفس
التی درهم دیاقودیون اون ایکی درهم اخذ اولنوب ممزوجاً وقتاً وقتاً استعمال اتمکی
علی الخصوص سعال زیاده اولدیغچه استعمال اتمکی امر ایلدم نوم غلبه ایدوب استراحت ایلمش
وبوندن زیاده حظ ایلمش چهارشنبه کیجه سی اخشام وعند النوم روح محلل الریاح
المثلث استعمالی وسعال غلبه ایتدیکچه ماسبقده ذکر اولنان مشروب استعمالنی امر ایلدم
پنجشنبه کیجه سی سعال کثیر ایله قدر قلیل ماده خروج اتمکه باشلدی مادهٔ مائیه نك
اصلاحی ایچون وتحریشی دفعی ایچون روح نوشادر الانیسونی اوج درهم جوهر الافیون
بر درهم اخذ ایدوب ممزوجاً علی الصباح واخشام وعند النوم قرق قطره استعمال ایتدردم
اولا روحك حدتنی کسر ایده جکی کوردیکی جهتله مداومت ایدرك ماده رطبه سی
نفث ایله خروج ایلیوب سهولت ایله سعالم باشلدی جمعه برودت خارجیه دن
محافظه ایدوب سعالك تکسرت حفظ ایچون ماء اسقابیوز ایکرمیجه درت درهم
ماء ضیق النفس التی درهم عین السرطان ثلثان درهم خلاصه کبریت ثلث درهم
دیاقودیون اون ایکی درهم اخذ ایدوب صباحاً ومساءً استعمالنه مداومت ایتدردم
بالکلیه خلاص اولدی اما سعال رطب معدی که معده ده محتبس اولان مواد لزجه دن
متولد اوله اولا مقطعات ومرققات ایله بعده مقیئات ایله تن بیر حقلری نصکره ادویه
معدیه معتدله لر ایله معده ده باقی قالان موادی ترقیق وتحلیل ایدوب نظام معده یه
استحکام ویرمکه سعی اولنور اما تنقیه ایچون مقیئات انتیمونیه زیاده مناسبدر
منفرداً استعمال اولنوب قی ایله تنقیه اولنور یاخود ادویهٔ مایعهٔ صدریه یه
مقیئات انتیمونیه دن قدر قلیل ضم اولنوب اخراج نفث ایله تنقیه اولنور اما
اسهال ایله تنقیه مراد اولندقده حب ایارج غاریقونی یاخود اناء خلاصه سنه اشق
الحاق ایدوب ویرمك زیاده مناسبدر مخاط لزجی تحلیل وتنقیه ایلدکده اولورکه
بر مقدار قرص حنظل الحاق اولنمق ایله تقویت ویریلور مثلا حب ایارج غاریقونی

اون ایکی یاخود اون بش حبه خل ایله حل اولنمش اشق سدس درهم خلاصهٔ
قرص حنظل بر حبه یاخود ایکی حبه دهن انیسوندن ایکی قطره اخذ اولنوب جوهر الاشق
ایله حبلر اولنه صدر ومعده یه نافع بر حبدر کذلک خنازیر عارضی برجزء دهنیدن
متولد سعالده بو کونه ترکیب اولنوب ویریله مثلا حب الاشق اون بش حبه
حب ایارج غاریقونی سکز حبه خلاصهٔ غاریقونی بش حبه بلسان الکبریت
الانیسونی ایکی قطره اخذ اولنوب جوهر الاشق ایله حبلر اولنه مواد غلیظه لزجه دن
حمیات حاده عقیبنده عارض اولان سعالده دخی نافعدر بعضیلر بونك امثالی
جنوبانه دبیق حلو الحاق ایدرلر نته کم دیوریوس اوجنجی بنابه سنده اون تورنجی
تجربه سنده مسقونیا ایله دبیق حلو ویردم دیو تحریر ایلدی اما عوام اطبا غاریقون
نقوعنی سکنجبین ایله ویررلر لکن غاریقون خلاصه سی سانراد دیر مناسبه ایله
ممتزجاً ویرملك دخی اولی اولور بعضیلر درت درهم یاخود التی درهم حب القرطم
نقع ایدوب ویررلر بعضیلر دخی بزیجی یاخود ایکی درهم حب القرطمدن مستحلب
اخذ ایدوب ویرمکی اختیار اتمشلردر اما افیون وامثالی نفث ایله تنقیه یه
محتاج اولان سعال رطبك برحسنه مناسب دکلدر زیرا ماده سنی تغلیظ ایدوب
لزوجت ویرر اما مواد لزجه نك زیاده لکی تنقیه اولندقدنصکره برسعال یابس
باقی قالورسه مجرد تحریشدن اولدیغی اجلدن دفعنه سعی اولنوب ادویهٔ خشخاشیه
استعمالنه مراجعت اولنور اما سعال رطب معدیده تنقیه اثناسنده ماده نك
اصلاحنه سعی اولنور تاکه نفث ایله خروجه مستعد اوله مثلا ماء اسقابیوزا
یکرمیجی درت درهم ماء ضیق النفس التی درهم زهر الکبریت ثلث یاخود نصف
درهم دیاقودیون سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال اولنه کذلک مواد
لزجهٔ غلیظه نك تقطیعی ایچون ضیق النفس المدبره ذکر ایلدیکمز دوا برسعال رطب
معدیده دخی مناسبدر کذلک بو خصوصده ادویهٔ مجربه دندر که ماء زوفا وماء
سعالی اون التیشر درهم ماء ضیق النفس درت درهم سکنجبین عنصلی درت
یاخود التی درهم شراب الزوفا وشراب ورق الدخان التیشر درهم اخذ اولنوب
ممزوجاً برقاج دفعه ده استعمال اولنه بو مشروبه بر مقدار لطیفه ویرمك
قدر روح بارودت الحلو یاخود روح الملح الحلو الحاق اولنسه تقطیعنه دخی اولی
اولور یاخود ماء الزوفا وماء سعالی اون التیشر درهم ماء ضیق النفس درت
درهم اشق محلول بالخل العنصلی ایکی درهم سکنجبین عنصلی سکز درهم
شراب ورق الدخان وشراب سعالی وشراب زوفا وشراب ادیسیمون اوچر
درهم روح البارودت الحلو یاخود روح الملح الحلو قدر الکفایه اخذ اولنوب برقاج
دفعه ده ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنه یاخود ماء زوفا وماء النعنع سکزر
درهم یاخود اون ایکیشر درهم ماء ضیق النفس اوچ یاخود التی درهم ماء
دارچینی وسکنجبین عنصلی دردر درهم یاخود سکز درهم سرکه ایله حل
اولنمش اشق ایکی درهم روح الزنجار یاخود روح ملح الحلو قدر الکفایه اخذ اولنوب
ماسبق کبی استعمال اولنه یاخود اکسیر صدری لیخمانیل یاخود اکسیر ذو الخاصه

دردت درهم روح الاشق ایکی درهم اخذ اولنوب بعد المزج فرق قطره استعمال اولنه
سعال رطب معدیده ادویهٔ مختاره دندر یاخود اصل اللوف الغیر المدبر ایکی درهم
سفوف دیاایرسا بر درهم خلاصهٔ راسن یاخود خلاصهٔ زرنباد سدس یاخود
نصف درهم اخذ اولنوب ماء رازیانج یاخود ماء اسقابیوزا ایله محلول قدر الکفایه
سکر ابیض ایله جوارش اولنوب بر مقدار دهن رازیانج الحاق اولنه یاخود اصل
اللوف بر مثقال اشق محلول بالخل ومصطکی هر بیرندن ثلث درهم طرطیر زاجیه
نصف درهم اخذ اولنوب ماء النعنع ایله محلول قدر الکفایه سکر ایله کوارش
اولنه بو خصوصده مزاج معدهیه زیاده نافع ومؤثر عد اولنان دوالردندرکه
عصارهٔ نخل اخذ اولنوب نبات ایله استعمال اولنه معدهٔ وصدرده اولان مواد
لزجهیی تقطیع وتحلیل ایدوب نفث ایله اخراج ایدر بونلردنصکره یعنی سعال
رطب معدیه بو دوالر ایله تدبیردنصکره مزاج معدهیه قوة واستحکام ویرمک
ایچون اکسیر معدیی واکسیر ذو الخاصه الحامض یاخود غیر الحامض شراب راسن
ایله استعمال اولنه ادویهٔ ممدوحهدندر اکرچه اکسیر ذو الخاصه الحامض اولا
سعالی تحریک ایلدکوردینور لکن بر مدت مداومت ایله نفعی ظاهر اولور کذلک
خمر ایله عمل اولنمش مطبوخ زرنباد واکسیر النعنع که روح الکبریت ایله بر مقدار
حموضت ویرلمش اوله وصبغ الطرطیر منفرداً یاخود روح النوشادر الساذج
یاخود اینسوفی ایله ممتزجاً زیاده مناسبدر کذلک جوهر الراسن وخلاصهٔ
الراسن صدره ومعدهیه مناسب عد اولنان دوالردندر خلاصهٔ زعفران دخی مذکوره
مشابهدر کذلک چیقولاته کذا اسپانیول قهوهسی تجربه اولنان جبردن یاپلور
یاخود حبهٔ مزبوره شراب ایله طبخ اولنوب سکر الحاقی ایله استعمال اولنه سعالک
صدری ومعدیی اولان نوعلرینک جملهسنه مناسبدر کذلک بلسان اسوج التی
قطره یاخود سکز قطره استعمال اولنمق محلول تراب الطرطیر وصبغ الزاج الحدیدی
ممدوح اولان دوالردندر کذلک بو معجون دخی سعال معدی وصدرینک
رطبنه ویابسنه نافع اولان دوالردندر ترکیبی بو در اسقوردیون ایکی قبضه
سالویا بر قبضه زهر الکبریت اوچ درهم اخذ اولنوب ناعماً سحق اولندقدنصکره
دیاقودیون ایله معجون اولنوب سعال بالکلیه مندفع اولنجه استعمالنه مداومت
اولنور کاه اولورکه بحسب الاقتضاء بو معجونه لودانوم الحاق اولنور اما اول سعال که
یابس اولوب کیجهلرده زیاده اولهرق قدما اکا سعال نوازلی دیرلر ایمدی انک
رد یتدن وما لحیتندندر کرک قصبهٔ الریه وحنجرهیه ومریه منصب اوله
بو سعاله باعث اولور واکثر یا بو سعال بر مقدار تقادم ایله حمای نوازل ایله
مجتمع اولور انک علاجنده تنقیه ترک اولنوب معرقات طیاره ادویهٔ افیونیه ایله
ممتزجاً کیجهلرده ویرلمیور کاه اولورکه تعریق واسطهسیله ایمفئاء مزبورک
ردیتی اصلاح ایدوب لذع وتخریشی ازاله اتمکله سعال منقطع اولور مثلا
روح النوشادر الساذج یاخود اینسوفی ومحلول قرن الایل الکهربائی فرق
قطره یاخود التی قطره ویرلمک ایله سعال منقطع اولور کاه اولورکه بونلره

جوهر الافیون وسائر ادویهٔ افیونیه وخشخاشیه الحاق اولنوب ویرلور سعال
منبوری قطع اتمکده سریع التأثیر اولور لا علی الخصوص حمای نوازلی تعبیر اولنان
حما ایله مجتمع اولمش اوله ادویهٔ افیونیه الحاقی زیاده مناسبدر لهذا قدما خصوصله
فلونیا ودیاقودیون استعمال ایدرلر فی زماننا استعمال اولنان ایمفئانک
حرافت مالحه وحرافت حامضهسینی اصلاح وتعدیل ایدیجی دوالر ایله ادویهٔ
افیونیه ممتزجاً ویرلور مثلا روح النوشادر الاینسوفی بر مثقال یاخود ایکی درهم
جوهر الافیون نصف درهم اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال اولنه مقدار استعمالی فرق
یاخود التی قطره در اخشام طعامندن ایکی ساعت مقدم استعمال اولنور کاه اولورکه
بحسب الاقتضاء عند النوم دخی استعمال اولنور یاخود بالخاصه صدره نافع اولان
دوالر استعمال اولنور از جمله زهر الکبریت ثلث درهم اخذ اولنوب صباح لرده صفار
بیض نیمبرشت ایله استعمال اولنه ایمفئانک حرافتی تعدیلده ادویهٔ ممدوحهدندر
کذلک سپیدسائل وعسلبند وزهر الحصلبان صفار البیض ایله استعمال اولنه
کذلک اسپرماست ودهن اینسون ودهن رازیانج سکر ایله وبلسان الکبریت
الاینسوفی مناسبدر اولیس دیرکه صبغ الکبریت ایکی درهم جوهر الافیون
نصف درهم اخذ اولنوب ممزوجاً فرق یاخود التی قطره اخشام طعامندن ایکی
ساعت مقدم اکر اقتضا ایدرسه عند النوم دخی استعمال اولنه یاخود روح
النوشادر الکهربائی وصبغ الکبریت بر درهم جوهر الافیون نصف درهم اخذ
اولنوب ممزوجاً اوتوز قرق قطره استعمال اولنه یاخود ماء اسقابیوزا اون
التی درهم ماء زهر شقایق النعمان اون ایکی درهم صبغ الکبریت بر مثقال دیاقودیون
اون ایکی درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه یاخود ماء اسقابیوزا اون التی درهم
ماء النعنع سکز درهم روح النوشادر الاینسوفی اوچ درهم شراب ورق الدخان سکز
درهم اخذ اولنوب مزج ومشروب اولنه کذلک کهربادن عمل اولنان دوالرک
جملهسی ومرصافی وسائر بونلرک امثالی دوالر قدما آنلره مغلظات تعبیر ایدرلر
لبن وبنفشه وعرق السوس وعناب وزبیب وآیرسا وراسن وبونلرک مطبوخلری
بکی کذلک درونقا ولبلابه الارض وشراب العناب وشراب الورد وشراب اسقابیوزا
ولعوق الزبیب بکی کذلک مطبوخ الجل وانزندن عمل اولنان شراب سعال عتیقه
ادویهٔ مختاره دندر کذلک شعیردن عمل اولنان ادویهٔ واغذیه ایمفئا حامض
ومالحی تعدیل ایچون استعمال اولنور کذلک روح شراب ایله مزج اولنمش تینی لحیم
وبزر خشخاش ولوز حلو مناسبدر قدما مدح ایدرلر کذلک کهربا ایله مزج اولنمش
اسپرماست واسقوردوسی تعلیمایلدیکی حب اضطراکک جملهدن انفعدر کذلک
سلویوس تعلیمی اوزره عمل اولنان حب اضطراک زیاده ممدوح دوالردندر کیجهلرده
عارض اولان سعال یابس حما ایله مجتمع اولدیغی صورتده ایمفئانک حموضت وملحیتی
تعدیل ایچون غایة الغایه نافعدر ترکیبی بو در اضطراک ورب السوس ولبان ابیض
ومرصافی وافیون مدبر یعنی لودانوم یاردیشر درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب
شراب الخشخاش ایله حب اولنه لکن معلوم اولدکه رب السوس اکثریا مغشوش اولمغله

کاه اولور که رب السوس استعمالی علت صدره ایراث ایدر لهذا رب السوس اسپانیه‌نك
اولمق لازمدر که آنی جیدا عمل ایدرلر یاخود اسپانیه رب السوسی بولنمدیغی صورتده
قدر الکفایه رب السوس اخذ اولنوب ماء الزوفا ایله حل اولنوب جرعلقه اولندقدن
صکره محلول مصفاتی نار خفیفه ده عقد ایدرلر لکن احتراز لازمدر که حین عقدده
محترق اولوب مرارت ورایحه محترقه کسب ایتمیه زیرا بو صورتده دخی مضر اولور
یاخود خلاصة الکبریت اون ایکی حبه خلاصه زعفران ایکی حبه مرصافی درت حبه
لودانوم برحبه اخذ اولنوب جوهر الکهربا ایله حبلر اولنه کیجه‌لرده استعمال اولنور یاخود
کهربا ماء مدبر سدس درهم مرصافی وملح طیار الکهربا بشر حبه خلاصه زعفران ایکی حبه
یاخود درت حبه لودانوم برحبه دهن کهربا ایکی قطره اخذ اولنوب جوهر الافیون
یاخود جوهر الصاصفراس یاخود جوهر الکهربا ایله حبلر اولنه اکر علیل حبابی استعمالدن
استکراه ایدرسه بو حبلرك مقامنه سلویوس تعلیم ایلدیکی اقراص سکریه استعمال
اولنور ازجمله بزر بنج ابیض وبزر خشخاش یارمشر درهم لبان ومر حجازی هربرینك
سدس درهم زعفران ثلث درهم رب السوس بر درهم لعاب خطمی ایله عمل اولنمش
عصارة الخطمی درت درهم کثیرا محلول بماء الورد بر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه
سکر ایله قرصلر اولنه بو قرصدن بر دانه آغزده مسك اولنوب اریدکجه بوطرلر اکر
بو قرصه بر مقدار لودانوم الحاق اولنورسه دخی اولی وانسب اولور یاخود سفوف دیا
آیرساء ساذج وسفوف کثیراء البارد بر بر درهم زهر الکبریت ثلثان درهم
خلاصهٔ زعفران التی حبه اخذ اولنوب مستحلب بزر خشخاش ایله محلول سکر ایله
جوارش اولنوب برقاج قطره دهن اینسون الحاق اولنه یاخود سفوف دیا آیرسا
بر مثقال زهر الکبریت ایکی درهم لودانوم درت حبه یاخود بش حبه اخذ اولنوب
ماء اسقابیوزا ایله محلول سکر ایله جوارش اولنوب متواترا استعمال اولنه یاخود
زهر الکبریت بر درهم زهر الحصلبان وکهربا یارمشر درهم لبان وصمغ عربی هربرینك
ثلث درهم خلاصه زعفران سدس درهم لودانوم اوچ حبه اخذ اولنوب ماء الرازیانج
ایله محلول یکرمی درت درهم سکر ابیض ایله جوارش اولنوب برقاج قطره دهن
اینسون الحاق اولنه یاخود زهر الکبریت اوچ جزؤ سفوف دیا آیرسا بر جزؤ اخذ
اولنوب سکر ایله جوارش اولنه یاخود سفوف دیا آیرسا اوچ درهم طین ارمنی
بر درهم رب السوس نصف درهم اخذ اولنوب ماء شقایق النعمان ایله محلول
یکرمی درت درهم یاخود اوتوز ایکی درهم سکر ایله جوارش اولنه یاخود سفوف
دیا آیرسا وسفوف کثیرا البارد هر برینك ثلثان درهم زهر الکبریت نصف
درهم ورب السوس ثلث درهم لودانوم بش حبه اخذ اولنوب قدر الکفایه سکر ولعاب
کثیرا ایله قرصلر اولنه یاخود رب السوس سکز درهم آیرساء مسحوق بر مثقال
سکر ابیض ایکی مثقال اخذ اولنوب ماء ورد نقا ایله مستخرج لعاب کثیرا ایله قرصلر
اولنه یاخود حمیرهٔ زهر الراسن وحمیرهٔ زوفا اوچر درهم سفوف دیا آیرسا بر مثقال
دواء الدق زهر الکبریت بر مثقال عسلبند ثلثان درهم اخذ اولنوب ماء زوفا ایله
محلول سکر ایله جوارش اولنه یاخود حمیرهٔ زهر اکلیل الجبل وحمیرهٔ بنونغه وحمیرهٔ

قلندولا

قلندولا اوچر درهم کهربا مدبر ایکی درهم مرصافی ثلثان درهم عسلبند ولبان
هر برینك ثلث درهم اخذ اولنوب ماء دبابه ایله محلول سکر ایله جوارش
اولنوب برقاج قطره دهن کهربا الحاق اولنه یاخود آیرسا ایکی درهم زهر الکبریت
بر درهم دهن اینسون ثلث یاخود نصف درهم دهن الرازیانج اون ایکی یاخود
اون بش قطره سکر ابیض اوچر درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه حدکل ومخلوطدر
مقدار استعمالی بر درهمدر کونده ایکی دفعه ویره‌لر یاخود سفوف دیا آیرسا بر
درهم زهر الکبریت نصف درهم لودانوم اوچ حبه اخذ اولنوب سفوفا اوچ
دفعه ده استعمال اولنه یاخود سفوف صدری نصف درهم لودانوم برحبه
اخذ اولنوب عند النوم دفعهٔ واحده ده استعمال اولنه اما اول سعال که
کیجه‌لرده مشتد اولوب درت بش ساعت متمادی اوله وحمی نوازل وزکام
ایله مجتمع اوله اولا سببی اولان مادهٔ مائیه حریفه‌یی تعدیل ایچون اسپرماست
یکرمی درت حبه یاخود نصف درهم لودانوم اوچ حبه اخذ اولنوب بعد المزج
ایکی حصه تقسیم اولنه بر قسمی النهارده وبر قسمی دخی عند النوم استعمال اولنه
یاخود اسپرماست بر درهم کهربا مدبر ثلث درهم یاخود نصف درهم مر حجازی
سکز حبه یاخود سدس درهم لودانوم درت حبه اخذ اولنوب اوچ یاخود درت
دفعه ده استعمال اولنه صبحا ومساء طعامدن ایکی ساعت مقدم یاخود مؤخر
استعمال اولنه یاخود اسپرماست ثلثان درهم زهر الحصلبان ثلث درهم
مرصافی وملح طیار کهربا هر برینك سدس درهم لودانوم درت حبه اخذ
اولنوب اوچ یاخود درت حصه تقسیم اولنه هر بر قسمی عند النوم استعمال اولنه
یاخود اسپرماست بر درهم زهر الحصلبان سدس درهم لودانوم اوچ حبه
دهن کهربا ایکی قطره اخذ اولنوب اوچ دفعه ده استعمال اولنه یاخود زهر الکبریت
ثلث درهم زهر الحصلبان سدس درهم لودانوم ایکی حبه اخذ اولنوب عند النوم
استعمال اولنه یاخود عین السرطان بر درهم کهربا مدبر ثلثان درهم دواء الدق
نصف درهم شنکرف انتیمونی ثلث درهم لودانوم درت حبه اخذ اولنوب
بعد المزج درت حصه‌یه تقسیم اولنه یاخود دواء الدق ثلثان درهم سفوف
دیا آیرسا و زهر الکبریت بر درهم اخذ اولنوب ماده رقیقه ومالحه‌یی اصلاح
ایچون استعمال اولنه یاخود حمیره الورد اون ایکی درهم دواء الدق بر مثقال
زهر الکبریت وسفوف دیا آیرسا هر برینك ثلثان درهم اخذ اولنوب دیاقودیون
ایله معجون اولنه بو خصوصده سکر بدهن الکهربائی دخی ادویه شریفه‌دندر
کذلك دیاقودیون یاخود شراب اسقابیوزا منفردا یاخود رب العنب ایله
ممتزجا اخذ اولنوب عرق السوسدن اتخاذ اولنمش مبلع ایله قلیلا قلیلا استعمال
اولنه ادویه مزبوره‌نك جمله‌سی مادهٔ مائیه مالحه مرضیه‌یی تعدیل ایچون استعمال
اولنور علی الخصوص علت مزمنه‌یه انقلابدن مقدم اولان حمی ایله مجتمع اولمش اوله
ادویه مزبوره زیاده مناسبدر اما سعال یابس که حمی نوازلی ایله مجتمع اولمش
اوله ماء اسقابیوزا یکرمی درت یاخود اوتوز ایکی درهم محلول [illegible] الکهربائی

یاخود روح النوشادر الانیسونی بر درهم یاخود بر مثقال یاقودیون یاخود شراب خشخاش ابیض التی یاخود اون درهم اخذ اولنوب کیجه لرده نوبت علتدن مقدمجه استعمال اولنه معرقدر **یاخود** ماء اسقابیوزا وماء دیابره اون ایکیشر درهم روح النوشادر الانیسونی بر مثقال المحلول قرن الایل بر درهم شراب خشخاش ساذج سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجا اوج دفعده استعمال اولنه سعال یابس نوازلی یه مناسبدر **کذلك** یعنی ماده مائیه مالحه وحامضه یی تعدیل ایچون افیون وادویهٔ حشیشیه وکهربائیه واسپرماست مناسب اولدیغی کبی صمغات لعابیه ازجمله کثیرا وصمغ عربی کذلك بعضی اصول حلوه یعنی عرق السوس واصل خطمی امثالی دخی مناسبدر **مثلا** سفوف کثیرا واصل خطمی ورب السوس بردرهم لودانوم التی حبه اخذ اولنوب سفوف اولنه مواد صدریه یی تعدیل واصلاح ایدر **یاخود** ماء لعوق الصحر اون التی درهم لعوق الصحن اون ایکی درهم سفوف الکثیراء الساذج بر مثقال کهربا ومدبر بر درهم دیاقودیون وشراب العناب سکز درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه **یاخود** ماء رازیانج اون التی درهم ماء ضیق النفس التی درهم دیاقودیون درت درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه **یاخود** ماء زهر الخشخاش سکز درهم شراب خشخاش ساذج وشراب العناب دردر درهم اخذ اولنوب ممزوجا ایکی دفعده استعمال اولنه یعنی احتشام طعامدن ایکی ساعت مقدم نصفی وعند النوم نصف آخری استعمال اولنه **اما سعال انتهابیه** کلدکده حب کهربا اون التی حبه خلاصه غاریقون سکز حبه قرص حنظل وسقمونیاء مدبر ایکیشر حبه اخذ اولنوب جوهر الصاصفراس ایله حب اولنه نوازل وعلل صدریه مناسبدر **بوندن صکره** معلوم اولسون که مادهٔ مائیه ردیه دن متولد اولان سعال یابس مزمن اولوب قرب سلی منذر اولور اکا ادویهٔ مزبوره ملیسانیه فائده اتمیوب سعال دائمی اولور حتی قرحه ریه دن ناشی ماده مخاطیه خروج اتمکه آغاز ایلر بو صورتده مادهٔ ردیه ترمم هنیه یی اصلاح ایچون احجار معرقه مطبوخی زیاده مناسبدر صباحلرده استعمال اولنه ازجمله مطبوخ عود الخیاق علی الخصوص مطبوخ صاصفراس مادهٔ مائیه نوازلیه یی اصلاح اتمکده ادویهٔ مختاره دندر یاخود مطبوخ چوب چینی که زبیب ایله طبخ اولنمش اوله لیمفه یی اصلاح ایدوب تعریق ایله تنقیه ایدر مدا ومت اولنمغله بوندن کبی سعالی دفع ایلدیکی تجربه اولنمشدر لوطحیوس نام طبیب دیرکه بوندن کبی سعاله مبتلا برکسنه یه داخلا کیجه لرده ادویهٔ افیونیه ایله شدت سعالی تسکین ایدوب خارجا آتش قرشوسنده طبانی التنه یوم هم اوچ کیجه متوالیة طلا اتمکله علاج ایلدم مرهمک ترکیبی بودر اوچ عدد راس الثوم اخذ اولنوب شحم الخنزیر ایله مرهم کبی اولنجه دق وطلا اولنه کذلك طورنه بالغی یاغی اکل اتمك دخی بو خصوصده زیاده ممدوحدر اکر سعال یابس مدتدن اولوب مزمن اولورسه اولا بومعنی ویرمکله تنقیه اولنوب مرهقا فم معدی لذع ایدن ماده یی اصلاح ایچون ادویهٔ افیونیه وادویهٔ معدلهٔ یه مراجعت اولنور دهن الکبریت وادویهٔ زنجبیه ومطبوخ الجال وعرق السوس ورب عرق السوس وقشمش وشرابله طبخ اولنمش بعده سکر الحاق اولنمش مطبوخ الراس کبی بو مطبوخ صبحا ومساء بر ملعقه استعمال

اولنور مراقیهنده واقع اولان سعاله معینا تدن صکره بو مطبوخ بحب العفلاد صبیانه متنی استعمال اولنمسنی بن وبونلکده دخی ممدوحدر که اولورکه بو مطبوخک هر استعمالنده بحسب الاقتضاء دیاقودیون یاخود جوهر الافیون الحاق اولنور **کذلك** سعال یابس معدیه صیغ الطرطیر المرکب ایکی درهم روح النوشادر الانیسونی بر درهم جوهر الافیون نصف درهم اخذ اولنوب ممزوجا مایعات مناسبه ایله صبحا وعند النوم قرق قطره استعمال اولنه **کذلك** مطبوخ الجال دخی بو خصوصده مجربات صحیحه دندر کرك ایسه نجل طری وکرك ایسه نجل یابسدن عمل اولنمش اولسون سعالك نوازلی وصدری ومعدیسنه زیاده مؤثردر **کذلك** زبیب وتین لحیم روح الشراب ایله کیجه لرده استعمال اولنور سعال یابس معدیه مناسبدر خشونت حنجره ایله وفلاعوزس ایله وبحة الصوت ایله مجتمع اولان سعال یابسی دفع ایدر **کذلك** کبریت خام یاخود زهر الکبریت درت درهم زهر حصلبان ثلث درهم اخذ اولنوب ناعما دق وسفوف اولنه قدر نصکره ثلث درهمی صباح واحتشام صغار بیض نیمبرشت ایله استعمال اتمك عظیم الفائده در رولاندیوس تحریر ایدرکه قرق یاشنده برکسنه یه سعال عارض اولوب ضیق النفس رتبه سنه وارمش ایدی بودوا ایله اکا علاج اولندی کذلك عسلبند فی الواقع ادویهٔ صدریه دندر شهیفلر بیلندر حتی بلسان صدر حشیشیه اولنور ایدی جوهر الحصلبان جوهر الزعفران وجوهر الکهربا ایله ممتزجا استعمال اولنمق صدردن خشانت ایدن سعاله ادویه مختاره دندر **کذلك** الکدن یکمش لحم زبیب اون ایکی درهم زهر الکبریت بر مثقال اخذ اولنوب شراب خشخاش ساذج ایله معجون اولنه یابس حقیر اولنان سعالی قطع وتسکین ایدر بعضیلر زهر الکبریت بدلنه زهر الکبریت السکری الحاق اولنمسنی مدح ایدرلر زهر الکبریت السکری طریق عملی اولدرکه زهر الکبریت ایکی جزؤ سکر بر جزؤ روح الزاج تقطیر اولنمق کدنصکره باقی قلان ارضیه اوج جزؤ اخذ اولنوب تصعید اولنه **کذلك** انواع سعاله نافع اولان دو الورد در که بر الماجی اخذ ایدوب ایچی چیقاردقدن صکره عسل الورد ایله طولدروب نار محمره طبخ وکیجه لرده استعمال اولنه لکن سعال یابسه تی ایله تدبیر معدن صکره وماده سنی فی الجمله اصلاحدن صکره استعمال اولنه اما سعال رطبی بلکه ضیق النفس الرطبی اکثریا دفع ایدر اما سعال یابس نوازلیی مجرد تسکین ایدر **اما اول سعال** که اعصابك تشنجندن اولور مصروعینه عارض اولدیغی تدبیر کلی ایله تدبیردن صکره املاح طیاره وادویهٔ کهربائیه ایله علاج اولنور امثلردن محلول قرن الایل الکهربائی ادویهٔ مجربه دندر نته کیم بونام طبیب تحریر ایدرکه سعالك جمله سنه وعتیقنه املاح طیاره مناسبدر روح البول وملح طیار البول وروح قرن الایل وملح طیار قرن الایل منفردا تجربه اولنمشدر **اکر سعال** ایله حنجره دخی ماوف اولوب لیمفه انك حرافتندن اکا سحج وحرقت وفی الجمله قلعوره عارض اولمش اولور ذکر اولنان حرافتی تعدیل ایلدیکی دو الردن ماعدا ادویهٔ مصلق وحنجره یی ازلاق وتلیین ایدیجی دوالر مناسبدر ادویهٔ زنجبیه ورب التوت وشراب البنفسج وشراب الورد وشراب العناب وشراب عرق السوس وشراب اسقابیوزا ایله

ممزوجاً و يادقون اخذ اولنوب عرق السوسدن اتخاذ اولنمش مبلغ ايله استعمال اولنورکبی
ياخود ديا قوديون الحد درهم عسل الزبيب ايکی درهم دب السوس بر درهم اخذ
اولنوب لعوق قوامنه کلنجک قدر ماء اسقابيوذا الحاق اولنه ياخود عرق السوس الطری
بر مدت نقع اولندقدن صکره حنجره يه طلا اولنه ارطمانوس دهن السکرکه سکر و روح
الشراب ايله عمل اولنور بو خصوصده زياده نافعدر يعنی ترکيبی بودر دوح الابهل
ياخود روح الشراب العامی بو دهن الابهل سکز درهم سکر ابيض اون الحد درهم
اخذ اولنوب مزج اولندقدن صکره احراق بالنار اولنه سکر محلولاً باقی قالور قدر قليل
خلاصه زعفران الحاق اولنوب جيراً جيراً استعمال اولنه اکر سعال و بحة الصوت
اهويه مونثه دن متولد اولمش اولورسه بو دهن زياده مناسبدر بعضيلر دهن السکری
طريق مزبور ايله عمل ايتدکدن صکره تکرار بر قاح دفعه دخی اوزرينه روح الشراب صب
احراق ايدرلر لکن چندان فائده ملاحظه اولنمز ديوريوس بو دهنی روح الشرابه اولان
ادويه صدريه نقع ايدوب بعده سکر ايله مزج و احراق ايتمکله عمل ايدر و دهن السکر
المرکب اطلاق ايدر کذلك بو دهن السکر ادويه جرا يحيه دن تدرجراحانه بر قاح
قطره تقطير اولنمغله ادمال ايدر بعضيلر دهن السکری بو کونه عمل ايدرلر کهٔ بو مرطه بی
منعقد اولنجه طبخ ايدوب مصادينی اخراج ايتدکدن صکره بياضنك ايچنه سکر ابيض
طولدروب امکنه رطبه يه وضع ايدرلر سکر مزبور منحل اولوب دهن اولور فائده سی
ماسبقده ذکر اولنان دهن ايله معادل و مماثلدر **کذلك** سعال ايچون مجرب اولان
ادويه خارجيه دندر کهٔ عند النوم ططان المتنه طور نا بالحی باغی و روح الشراب و روح
النعنع امثالی طلا اولنه **کاه اولورکه** سعال ايله معاً نفث الدم عارض اولور بو صورتده
شراب الآس عظيم الفائده در على الخصوص مطبوخ زبيب ايله و بر مقدار سنبل هندی الحاقيله استعمال اولنه
الفصل الحادی عشر فی انقطاع الصوت معلوم اولدکه صوتك انقطاع
يا صدرك ياخود حنجره نك رديتندن ناشيدر اما صدرك رديتندن نشأتی صدرك
تنفس ايله جذب اولنان هوايی کما ينبغی اخراج ايده مديکندندر سکتهٔ قوه يه
اصحابنك اولديغی کبی الحاصل عضلات صدر مسترخی ياخود متشنج اولوب تنفس ممتنع
اولمغله در کذلك اختناق الرحم و سائر علل تشنجيه اصحابنده اولديغی کبی اما حنجره نك
رديتندن صوتك انقطاعی يا حنجره نك اجزاسی اولان غضاريفندندر ياخود حنجره نك
محرکی اولان اعصاب و عضلاتندندر اما حنجره نك اجزاسی اولان غضاريفك رديتندن
اولديغی جوارينده بر تورم حادث اولوب حنجره نك انقباضنه قليلاً ياخود کثيراً
مانع اولديغی حالده در کذلك غضاريف حنجره دن مکثی و طرجهالی تجفير اولنان
غضروفه صلابت عارض اولديغی حالده در کذلك اکل و بلع اولنان اشيادن اجزاء
حنجره منقبض و متضيق اولديغی حالده در ايمدی حالات مزبوره دن صوت بالکليه
منقطع اولور ياخود کما ينبغی ظهور ايلمز بارث نام طبيب ديرکه صوتك انقطاعی
حنجره نك محرکی اولان عضلات و اعصابك رديتيدر ديرا مجرد حنجره نك رديتندن
حادث اولورسه انقطاع الصوت ديرلر اکر حنجره نك رديتی ايله لسانك دخی
رديتی اولورسه انقطاع التکلم ديرلر زيرا بو صورتده لسانك حرکتی دخی منقطع

اولور الحاصل انقطاع التکلم انقطاع الصوت ايله معاً اولور لکن انقطاع الصوت
انقطاع التکلم بو لمقسزين ممکن اولوردر زيرا لسانده حرکت وار ايکن ياخود آخر
رديت ملاحظه اولنمز ايکن انقطاع التکلم اطلاق اولنميوب انقطاع الصوت
اطلاق اولنور **السبب** انقطاع الصوتك سببی اعصاب و عضلاتك استرخا
و تشنجيدر اما استرخادن عارض اولان انقطاع الصوت کم اصحاب فالجه عارض
اولدکلمشدر آنلرك حنجره لری عضلاتنه استرخا کلوب حنجره لری منفتحاً قالمغله
قدر طبيعيدن واسع اولوب داخلدن اکا وارد اولان هوادن صدا حاصل
اولمز کرك ايسه بو استرخا جوهر حنجره ده و کرك ايسه اعصاب حنجره ده اولسون
صدانك ظهورينه مانع اولور کذلك بحة الصوت اصحابنه و لکنته مبتلا اولنلره
انقطاع الصوت عروضی کثيراً واقع اولورکه رطوبات زائده دن عضلات حنجره لرينه
استرخا کلديکندن ناشيدر طولپيوس نقل ايدرکه بطئ التکلم بر صبی اون ايکی
ياشنه وارنجه انقطاع التکلم عارض اولدی اما طوس فخ نحر بر ايدرکه ملوحی
اکلی بر کسه يه انقطاع الصوت عارض اولمش جميعيلردن منقولدرکه موضع
اعلادن دشمکله بر کسه يه انقطاع الصوت عارض اولمش سنارطوس دخی خوفدن
انقطاع الصوت عارض اولوب فجأه مؤدی اولديغنی نقل ايتمشدر اسباب مذکوره
ايله عارض اولان انقطاع الصوتك جمله سی استرخادن حادث اولمق کوريور
سنارطوس جهانی نقل ايدرکه ايام شتاده بر قز تنور ايچنده ياتوب اويومش
و قنديلی دخی سونوب بر مدت آنك رايحهٔ کريهه سن تنفس ايتمش قنديلك دهنی
صافی حکل بوصولوجه ايمش على الصباح مزبور قز قالقوب کورمشکه وجودنده عيبی
علت يوق الا اکا انقطاع الصوت عارض اولمش ظن اولنورکه مزبور قنديلك
دخانی تنفس ايله حنجره سنك عضلاتنه استرخا کلمش اوله اکا اسقورديون مسحوقی
عسل ايله معجون ايدوب بعده وجنته امر ايلدم ايا ما کثيراً احد او مت ايتمکله خلاص بولدی
اما حنجره نك تشنجندن صوتك انقطاعی بو نك خلافنده در حنجره مقدار طبيعيدن
متضيق اولمغله اولوردرکه اختناق الرحم و صرع اصحابنده واقع اولدکلمشدر
کذلك امعاده اولان ديدانلردن ناشی انقطاع التکلم وقوعی منقولدر زيرا معلومدر
ديدانلردن علل تشنجيه نك انواعی حادث اولمق ممکندر منقولدرکه انقطاع الصوت
بر کسه ده غافلاً ظهور ايدوب بلا علاج زائل اولدقدن صکره ينه عودت ايلمش
سببی استرخا اولمق محتملدر اما احتمال قريب تشنج اولمق کوريور **کذلك**
دروالمنيك احتباسندن انقطاع الصوت عارض اولوب اعلای فخذه چشمه
آچمغله دفع اولديغی منقولدر زيرا حرافت منی بالسهوله اعصابه تأثير ايدوب
عضلات حنجره يی ماوف ايتمکله انقطاع الصوت عارض اولور لکن بر شبهه قالورکه
حميات ده عارض اولان انقطاع استرخادنمی يوخسه تشنجدنمی نشأت ايدر
جوابنده ديمك ممکن اولورکه بر انقطاع الصوت حميات ده کاه اولورکه تشنجدن
نشأت ايدر زيرا جديره انقطاع الصوت قليل الوقوع دکلدرکه هلدانوس
ديرکه حميات ده حادث اولان انقطاع الصوت تشنجدن اولمق ارجح کوريور زيرا

اكثريا عوارض تشنجيه ايله حادث اولور كلمشدد كذلك جدريده متبادر اولوركه مادهٔ
حريفه بيوك اعصابه سرايت ايدوب حنجره يه تشنج ايراث ايتمشدر كذلك سعال و بحة الصوت
دخي عروضي قصبة الرئه و حنجره نك انلردن متاذي اولمسي حسبيله در **بونلردن ماعدا** يعني
استرخا و تشنجدن ماعدا اسباب ايله انقطاع الصوت عروضي ممكن اولورمي ديه كوزلمشدركه
زياده خوفدن ناشي تكلمه قادر اوله‌ميه‌جق مرتبه بر حالت كلور و بونك امثالي ايله انقطاع
الصوت حدوثي ممكن اولور لكن بونك امثالنده عارض اولان انقطاع الصوت تحت اللسان
واقع اولان عروقدن فصد ايله علاج اولنور **تقدمة المعرفه** سكته علتندن حادثه
انقطاع الصوته علاج عسيردر لكن كاه اولوركه مدتي مديده دنصكره مندفع اولور اكر
انقطاع الصوت فواق ايله حادث اولورسه زياده رديدر كاه اولوركه اصحاب استهاله
لكنت عارض اولور ابو الاطبا بقراط اكثريا مندفع اولور ديو حكم ايتمشدر اما اول انقطاع
الصوت منفردا اوله و عادت اوله يسيرا يسيرا علاجي ممكن اولور اما انقطاع الصوت
حميات ده برنك تزايدينده اولورسه زياده رديدر **المعالجة** بو علتك تدبيرنده
اكر علت ضمننده حادث اولديسه اولا اول علتك علاجنه مباشرت اولنور اكر بالذات
عارض اولمش ايسه اسباب متقدمه سين ملاحظه ايدوب اكا كوره علاج اولنور يعني
علتك سببي اولان استرخا و تشنج نه كونه ماده دن متولد اولديسه اول ماده يي
اصلاح و ازاله يه سعي اولنور مثلا داخلدن چغا ليقا ادويه عصبيه مقويه اولنان افاويه
مليا ره و بريلور از جمله روح النوشادر و جوهر الجند و دهن كهربا ايله ممزوجا تقطير
اولنوب و بريلور كذلك قرن الايل الكهربائي هنا سيدر كذلك بعضي معرقات ايله تعريق
و بعضي لبا بخات ايله فمدن رطوبات اساله اولنور بلكه علت قوي اولدقده ادويه
اربعه مطبوخنه يعني چوب چيني و صپاريله و عود الخناق و صاصفراس مطبوخنه
مداومت ايتدرمكله تعريق اولنور اما خارجدن افاويات عصبيه بر كيسه يه وضع اولنوب
روح شراب ايله تبليل اولنديقدنصكره خارج عنقه لصق اولنور ياخود روح المسكونتين روح
الخزاطين ايله ياخود روح النمله ايله مزج اولنوب مواضع حاره ده بر قاچ قات كتان
بز ايله عنقه لصق اولنه كذلك ادهان مطبوخه عصبيه و دهن الكهربا و دهن الخزاما
و دهن السذاب و دهن الابهل ترياق ايله ياخود بلسان اسود ايله ممزوجا عنقه متواترا
طلا اولنه كذلك انقطاع التكلم دهن السنبل لسانه طلاء هنا سبدر داخلا روح الشراب
ايله غرغره اولنه ياخود سالوبيا و اكليل الجبل برر قبضه بزر الحرف و خردل برر درهم اخذ
اولنوب ماء القراحله بر ظرف مسدود الفم ده طبخ اولنوب بعد التصفيه مصفادن
يوز درهمه روح قراصيا اسود التي درهم روح النوشادر و عسل اكليل الجبل برر درهم
الحاق اولنوب غرغره اولنه بطلان الصوت و نوبت سكته مرورندن صكره حادثه
اولان سائر آفات حنجره يه نافعدر كذلك خزاما نقيع اولنمش روح شراب داخلا ملعقه
بعد ملعقه استعمال اولنه كذلك تحت اللسان فصد ايتمك ادويه مزبوره نك جمله سندن انفعدر

الفصل الثاني عشر في بحة الصوت

بو علت صوتك خلاف طبيعت تغير و
فسادندن عبارتدر معلوم اوله كه صوت حنجره ده تمام اولور وقتاكه بعضي اجزاء
فم على الخصوص لسان آلاته تصرف ايدوب تشكلات مختلفه يه كيرر ده تكلم تعبير اولنور

ومعلومدركه

ومعلومدركه قصبة الرئه طول و عرض و رطوبت و يبوست ايله و سائر كيفيات ايله
هر شخصده مخالفه اولمغله صوت اشخاص مختلف اولور كذلك حنجره نك وسعت
و تضييقي و سائر كيفياتي تخالفي حسبيله اصوات مختلفه اولور مثلا حنجره يابس
و نحيف اولورسه صوت صافي و لطيف اولوب حنجره و قصبة الرئه رطب اولديغي
صورتده صوت بوغوق اولور اكر حنجره و قصبة الرئه زياده رطب اولميوب لكن
آنلرده ماده لزجه و لعابيه اولورسه صوت كسك كسك كبي بوزيلور ايمدي قصبة الرئه يه
تنفس ايله دخول ايدن هوا رطب اولوب قصبة الرئه يي زياده جه ترطيب ايدرسه
صوت بوغوق اولور كذلك مدت مديده افراطله تكلمدن صوته بوغلق كلور زيرا
افراط تكلمده فم و حنجره نك زياده جه حركتلرندن ناشي انلره لعفني كثيرا منصب
اولور و بو علته مالوف اولان حنجره و قصبة الرئه در **المسبب** بحة الصوت
اكثريا دقيق و في الجمله غروبيتلو لعفني انك قصبة الرئه يه و آندن تجاوز ايدوب
حنجره يه وصولي و آنلري غير طبيعي ترطيبي ايله حادث اولور بو اثناده تنفس ايله
اخذ اولنان هوانك حدتي ياخود رطوبات ايله امتزاجي اكا اعانت ايدوب ياخود
لعفني مزبورك مكررا انصبابي اعانت ايدوب حنجره نك صوتي كما ينبغي تصويرينه
مانع اولور و بو لعفني قصبة الرئه نك دائره شكلنده اولان غضاريفندن حنجره نك
موضعي اولان غضروفك غده لرينه متولد اولور بارطوليونوس قصبة الرئه نك
داخلنه منبسط اولان غشانك غده لرينه دخي اولور ديمشلر ديكيس الفن اولنانلردن
اولميس نام طبيب بحة الصوت حنجره و قصبة الرئه نك زياده ترطيبندن اولديغي
كبي قصبة الرئه نك سائر آلاتنك ترطيبندن بحة الصوت حادث اولور اما بحة الصوتك
جديد و عتيقلكنك سببيه فرقلري اولدركه جديدينك سببي بر لعفني دقيقدر حنجره
و قصبة الرئه يي مجرد ترطيب ايلمشدر اما عتيقنك سببي بر ماده غليظه دركه داخلنده
ماده مائيه محتبس اولمشدر اما بحة الصوتك سبب بعيدي اولان تاذي و تخريش
اسباب سعال قريب اولان اسباب خارجيه و داخليه دن اولور اما اسباب
خارجيه سي از جمله تنفس ايله جذب اولنان هوانك حدتيدر كبريت محترقك
دخاني ايله و ارواح حامضه ايله و طرف سمادن نازل اولان مواد حريفه ايله مختلط
اولان هوايي تنفس كبي كذلك طول تكلم و صيحه مفرطه و طول ضحك مفرط دخي
بو قبيلدن عد اولنور زيرا طول تكلمده لعاب كثيره فمه زياده جه منصب اولور
لسانك حركتي سببي ايله كذلك حنجره يه دخي بو طريقله زياده جه لعفنا منصب
اولوب بحة الصوته ايراث ايدر كذلك مشروبات حامضه استعمالي دخي بو قبيلدندر
كذلك شرب خمر دخي كاه اولوركه بحة الصوته ايراث ايدر زيرا حلقي تخريش ايله
حنجره يه لعفنا كثيرك انصبابنه باعث اولور اما اسباب داخليه سي از جمله علل
نوازليه در كذلك اسبابدن بر سبب ايله لعفنا نك حرافتي و ملحيتي و حموضتي
و سائر رديتنده قصبة الرئه يي تخريش ايله اكا لعفنا كثيرك انصبابنه باعث
اولور كذلك قصبة الرئه نك اجزاء داخليه سنده بر مقدار رينه سبيح عارض اولمغله
بحة الصوتك سبب بعيدي اولان تخريش حادث اولور مرض افرنج اصحابنه

عارض اولان بحة الصوت الشديد المزمن كبي كذلك خلق وانفك مزاجي حسيله
بحة الصوت عارض اولور ذكام اصحابنه عارض اولان بحة الصوت كبي كذلك علل
اسكوربوطيه اصحابنك بدنلرينه اولان مادة مائيه حريفه دن بحة الصوت عارض
اولمكلمشدر كذلك سعال متواتر على الخصوص مواد حريفه دن حنجره نك تخريشي ايله
ليمفناء كثيرك انصبابنه باعث اولوب بحة الصوت عروضنه باعث اولور سل
وتقيح المتقلد اصحابنه عارض اولان بحة الصوت دخي بو طريقله اولور بوندنصكره
معلوم اولمكه اسباب مزبوره نك جملهسي اعندالله قريب واصلاحي سريع القبول اولدقده
علت خفيف اولور اما بحة الصوتك شديد ومزمن اولديغي ليمفناء مزبورك
على الدوام كثرت انصبابندن اولور ايام شتاده اولديغي كبي ياخود ماده مخاطيه يه
استحاله سندن ياخود حنجره نك تخريشي ايله ليمفنانك متصلا انصبابندن
قصبة الريه وحنجره مزاج طبيعيسندن خارج اولمغله آنلره واصل اولان غذا انلرك جوهرينه
مستحيل اولميوب برمادة غريبه يه منقلب اولديغي جهتدن علت شديد ومزمن اولور
لهذا بو سبب ايله عارض بحة الصوت اصحابندن نفث ايله مخاطه مشابه ماده خروج
ايدركه قدما بو علت ماده بلغميه دندر ديو حبيرا غشلردر بلكه كاه اولور ماده مزبوره
ريه يه منصب اولوب عسرة التنفس ايراث ايدر **تقدمة المعرفه** اكر بحة الصوت
اسباب خارجيه دن اولورسه هر چند كهلردر اما عتيق اولوب ياخود اسباب داخليه دن
اولوب قصبة الريه يه آفت واضحه ايراث اتمش اولورسه على الخصوص مشايخه اوله
برسنه مقداري متمادي اولور بلكه عسرت ايله علاج اولنوب بيناده سببا ايله
نكس ايلر ياخود سعال مزمن وسل شديده منتهي اولور ابو الاطبا بقراط فصولك
ايكنجي مقاله سنده انما يعرض من البحوحة والنزلة للشيخ الفاني ليس ينضج ديمشدر
اكثر اصحاب سلده بحة الصوت عارض اولورسه قريب موتي اعلام ايلر **المعالج**
اكر بحة الصوت اسباب خارجيه دن متولد اولوب جديد اولورسه حنجرهي تخريش
ايدن بحي ماده لادغه نك اصلاح وتعديلي ايچون ادويه ترياقيه يه مراجعت اولنور
اكر بحة الصوت اسباب داخليه دن يعني ليمفنانك كثرت انصبابندن اولورسه
نوازله مناسب اولان معرقات ايله تدبير اولنور كذلك ليمفنا تنقيه اولنور تاكه
متحرك اولوب حنجره وقصبة الريه يه انصبابي ممتنع اوله ازجمله غو تغبه وجلاپا
وقشر الشبرم وعصارة قثاء الحمار المجففه امثالي كم علل عندالنا سنده بيانت
اولنسه كركدر آنلره مراجعت اولنور اما بحة الصوت عتيق اولورسه مقطعات ونفث
اخراج ايديجي دوا اكثر زياده مناسبدر اما اول بحة الصوت كه اسباب خارجيه نك
خلقي لذيجي واسطه سيله منصب اولان ليمفنادن اولوب حنجرهده ماده غليظه
لزجه نك اجتماعندن ناشي عتيق اولورسه نفث اخراجي ايله علاج اولنور كاه
اولور كه مقيء ايله اخراج اولنور اكر بحة الصوت بدننه واقع بعض عللردن اولورسه
ازجمله مرض افرنج واسكوربوط اصحابنده وفلغموني ديرلري تقيح ايدن كسه لرده
اولديغي كبي اولا اول علتلرك علاجنه تصدي اولنوب بحة الصوته دخي مراعات
اولنور **ايدي** اول بحة الصوت كه جديد اولوب ليمفناء رقيق وشديد الحرافتك

كثرتندن اولورسه ممتد لحمه ومغلظات تعبير اولنان دوالر ايله ليمفنانك حرافتي
ازاله اولنوب قليلا وكثيرا حلقه الزاق كتورديلور ازجمله افيون مناسبدر كذلك
خشخاشدن عمل اولنان دوالركه شراب الخشخاش ودياقوديون كبي عرق السوس
برمبلغ اتخاذ اولنوب استعمال اولنه جوهر الافيون وترياق دخي مذكوره لره
مشابهدر اما معتدل لاتدن مناسب اولان عرق السوس واندن عمل اولنان
دوالر وشراب البنفشج وشراب العناب كبي روولاندوس نام طبيب دهن
السكرك مفردي ومركبي بو خصوصده زياده نافعدر ديو مدح ايدر كذلك
لعاب اصل خطمي سكر ايله ورنجبيل ايله خرطاللدن طبخ اولنمش مطبوخ وشراب
اسقايبوزا منفردا ياخود رب الزبيب ايله ممتزجا وسائر ادويه مغلظه واخراج
نفث ايدن بحي لعوقات جملهسي مناسبدر **مثلا** شراب خشخاش التى درهم شراب
شراب البنفشج وشراب عرق السوس وشراب العناب هر برندن درت درهم
رب الوصاد اوچ درهم اخذ اولنوب بعد المزج عرق السوسدن اتخاذ اولنمش مبلغ
ايله حيسيرا حيسيرا استعمال اولنه ادويه مختاره دندر **ياخود** دياقوديون التى درهم
عسل ياخود رب الزبيب ايكي درهم خلاصه عرق السوس المحلول بماء اسقايبوزا
بر درهم اخذ اولنوب مزج وماسبق كبي استعمال اولنه كذلك بلسان الكبريت
الانيسوني ياخود بلسان الكبريت الترمنتيني منفردا ياخود سكر ايله مزج اولنوب
سفوف كبي اولدقده استعمال اولنه ديو روس ديركه بود وا ايله برقاچ سنه متمادي
اولمش ليمفنانك كثرتندن ولزوجتندن ناشي اولان بحة الصوته علاج ايلدم كذلك
زهر الكبريت بعض بيمرشت ايله زياده ممدوحدر زيرا ليمفنانك تعديل ايدوب
نوازلدن حفظ ايتمكله قصبة الريه نك سبح وتآكلني منع ايدر بودللوس حرير ايدركه
زهر الكبريت تصعيد اولنان آتره محتبس اولان دخاني تنفس اتمكلدن بر كسه يه
بحة الصوت عارض اولمش ايدي ورق سالويا مضغ ايتدرمكله علاج اولندي
كذلك اسير ماست دخي ادويه مجربه دندر ثلث درهم ياخود نصف درهم ياخود
بر درهم استعمال اولنه وبرقاچ دفعه تكرار اولنه **تجربه** بحة الصوت الشديده
مبتلا بر كسه يه برقاچ دفعه ايكشر درهم اسير ماست ومايعات مناسبه حاره
ايله ويردم منتفع اولدي كذلك مطبوخ البحذل سكر ساده ايله ياخود سكر نبات
ايله ويرلك بحة الصوته منفع اولان دوالردندر كذلك ادويه ذبحيه كرك زبيب
كبير وكرك صغير بحة الصوته ادويه معتبره دن عد اولنور رب الزبيب ومطبوخ
الزبيب كبي اكر مطبوخ مزبور انيسون ايله عمل اولنورسه بحة الصوته اعتماد اولنمشدر
ريته تأثير ايدر بعضيلر مطبوخ مزبوري ارسيمون ايله طبخ ايدرلر شراب ارسيمون
دخي مناسبدر كذلك مرصافي دخي آغزده مساك اولنمغله بحة الصوته نافع
اولان دوالردندر **ياخود** عرق السوس ايكي درهم اخذ اولنوب ماء الورد ايله
قرص اولنوب فمده مساك اولنه **ياخود** سفوف ديا آيرسا بر مثقال سفوف
كثيراء البارد بر درهم زهر الكبريت ثلثان درهم خلاصة زعفران التى حبه اخذ
اولنوب قدر الكفايه شكر ومستحلب الخشخاش ايله خرده حب قرص اولنه **اما عتيق اولا**

بحة الصوتده كه مخاطلرك جريانی یاخود غلظتی سببيله اولور مقطع ومحلل ونفث
اخراج ايدیجی دوالر ايله تدبير اولنور ازجمله شراب اردیسمون ادویهٔ مجربه‌دندر حتی
بعضيلر شراب مزبوره شراب بحة الصوت تسميه ايتمشلردر نرامنفی دا بحة الصوت
دفعنده مجربه اولنمشدر سنا رطوس جرمانی عمليا تنك ايكنجی كتابندن اوجنجی
جزؤك اوجنجی بابنده تحرير ايدركه بو شرابك اجزاء كثيرهٔ مختلفه‌سی واردر لكن اساسی
اردیسموندر وتحلوا اولمق شرطدر زیرا انك طعمنده ملح طيا ربت حس اولنور حشايش
اسكوربوطيه تخمير ايلدیكمز حشيشه‌لرده اولان حرافت طعم بعينه بونده دخی مشاهده
اولنور ايمدی بو جهتدن دركه مخاطلرك تقطيع وتحليل ايدوب بحة الصوتی
دفع ايدر **كذلك** شراب دبيب صغير دخی بونك مقامنه قائم اولور كذلك زبيب
صغير بزر اردیسمون ايله دق اولنمقدنصكره لبخ اخراج ايدوب بحة الصوتك
عتيقنه زياده مدح ايدرلر **كذلك** اسقوردیون وسالويا وعسلدن معجون اولنوب
استعمال اولنمق بحة الصوتده ممدوحدر كذلك رآسن مجفف مسحوق اولنوب عسل ايله
معجون اولنمقدنصكره كونده برقاج كره نرمقداری استعمال اولنه مادهٔ مخاطيه‌یی
تحليل ايدوب نفث ايله اخراج ايدر كذلك شراب الفراسيون وسكنجبين عنصلی
ادویهٔ مختاره‌دندر **ياخود** ماء زوفا وماء اسقابيوزا سكز درهم ماء لضيق النفس
التی درهم سكنجبين عنصلی درت درهم شراب اردیسمون سكز درهم دهن
اينسون التی قطره اخذ اولنوب مزج وشراب اولنه بحة الصوتده زياده مناسبدر
كذلك بلسان الكبريت الترمنتينی ياخود اينسونی ياخود ابهلی اخذ اولنوب
مايعات مناسبهٔ حاره ايله برقاج قطره استعمال اولنه بحة الصوت العتيقی دفع
ايدر وقصبة الريه‌نك تحجرنی وتمرحنك ايتدراسنه اولان تمرخنی ازاله ايدر
حورسطوس لوف الحيه‌یی مدح ايدوب دیركه اصل لوف الحية المجفف اخذ اولنوب
بعد السحق مثلی سكر مادج ياخود سكر سادج ياخود سكر النبات ايله صفار البيض
ايله ممتزجا استعمال اولنه ياخود شراب البنفسج ياخود شراب الخشخاش ايله
معجون اولنوب استعمال اولنه مقطعات قويه‌دن اولمغله بحة الصوتك عتيقنه
زياده مناسبدر كذلك بو خصوصده روح نوشادر الانيسونی دخی مناسبدر
بعضيلر بحة الصوتك عتيقنه كرنب زياده نافعدر دیو مدح ايدرلر مثلا كرنبك عصاره‌سی
اخذ اولنوب نفخ الجمله غلظتی حاصل اولنجه طبخ اولنمقدنصكره غنيرداً ياخود عسل ايله ممتزجا
استعمال اولنه بو علته غايت الغايه نافعدر اگرچه كرنب ذاتنده ممدوح دكلدر اما عصاره‌سی
بو خصوص ايچون زياده مدح اولنور بعضيلر بو خصوص ايچون كبابه‌يی مدح ايدوب
دیرلركه جيسراً اجيسيراً استعمال اولنه ياخود مائله ياخود مطبوخ عسل ايله اسقی
اولنه زیرا آنده اولان حرافت واسطه‌سيله بحة الصوت دفعنده مناسب اولدیغنده اعتماد
اولنه **مجربه** دخان ورق الطباق تنفسندن حادث اولان بحة الصوته شراب بنفسج
ويرمكله علاج اولنور **كذلك** اسقابيوزا ايكرمی درت درهم ماء ضيق النفس ايكی
درهم روح النوشادر الانيسونی برمثقال شراب الزوفا وشراب اردیسمون اون بش
درهم اخذ اولنوب مزج ومشروب اولنه بحة الصوته نافعدر ملعقه بعد ملعقه استعمال

اولنه

اولنه **بونلردن نصكره** يعنی ادويهٔ مذكوره‌دن نصكره ايكی دوا دخی واردركه بحة الصوتی
زياده مناسبدر برنسی بر مطبوخدركه بو علته زياده ممدوح وشايع الاستعمالدر
دفع علتی وحفظ صحتی ايچون ويريلور مثلا صوت كثيره‌دن نصكره عارض اولان
بحة الصوته دفع ايچون ياخود انك حفظ ايچون عند النوم الی درهم مقداری
استعمال اولنور اگر بحة الصوت ليفيانك كثرتی ورقتندن ياخود ماالحيتندن
اولورسه كيجه‌لرده دخی سيسيراً اچيسيراً استعمال اولنور الحاصل بحة الصوتك
جديد وعتيقنه نافعدر تركيبی بودر شعير غير مقشر وزبيب صغير سكز درهم
تين لحيم التی عدد برسياوشان وزوفا يابس هر قبضه بزر كرنب ايكی درهم
حب الصنوبر الطری درت درهم اخذ اولنوب آخر طبخده ايچنه ايكی درهم
عرق السوس المحكوك الحاق اولنه بعد التبريد والتصفيه مطبوخ مصفادن بر رطل
اخذ اولنوب سكز درهم عسل منزوع الرغوه ودرت درهم سكر النبات الحاق اولنوب
استعمال اولنه بر كيجه استعمال اولنمغله بطلان الصوت دیته‌سنه وارمش بحة الصوتی
دفع ايدر حاصل كلام قصبة الريه‌نك تأذی وتحريشی وليفيانك حرافتنی ازاله وتعديل
ايتمكله لا نظير اولان دوالردندر سكر بدلنه شراب اردیسمون وشراب العناب وشراب
الزوفا الحاق اولنسه اولی وانسب اولور بحة الصوتك جمله‌سنده ادويهٔ مؤثره‌دن
اولور ايكنجيسی بر لعوقدركه بلاغم غليظه لزجه‌دن متولد اولان بحة الصوتك
عتيقنه مناسبدر قوتلو جلاسی واردر تركيبی بودر عصارة الكرنب المصفيه اون
التی درهم سكرفاينه سكز درهم سكنجبين سادج ياخود سكنجبين عنصلی الحاق ايله
لعوق اولنه سكر بدلنه شراب اردیسمون ياخود سائر اشربهٔ مناسبه الحاق اولنمق
دخی ممكن اولور كذلك ثلث درهم ياخود نصف درهم اصل لوف المسحوق الحاقی
دخی ممكندر كذلك بو خصوصده ادويهٔ مجربه‌دندركه ماء الزوفادن ايكی درهم ماء ضيق
النفس سكز درهم شراب اردیسمون يكرمی درت درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه
اما بو علته قصددن زياده اجتناب لازمدر زيرا بو علت فصد ايله طول زمانه ممتد اولور لا علاج لر اولمسنه باعث اولور

الفصل الثالث عشر فی النوازل الاحتناقية

كاه اولوركه ذكر اولنان علتلر ايله علی الخصوص ضيق النفس اليابس وسعال ايله وبحة الصوت ايله يعنی بو علتلردن
برينك عوارضی ايله دفعی علی الغفله بر احتناق واقع اولوب دائمی ياخود نائبه
اولور ونوبتلرينك مابينی مدت قليله ياخود مدت كثيره اولور بو احتناقك وقوعنده
كاه اولوركه برماده خروج ايلر وكاه خروج ايلمز اما بين العوام دفعی عسر تنفس واقع اوله
وفی الجمله احتناق حالاتی ظهور ايليه علی الخصوص سعال ايله مجتمع اوله نوازل احتناقيه
تسميه اولنور وبو علت ضيق النفس اليابس كذلك ضيق النفس الرطب اصحابنه علی الخصوص
بونلرك كيجه‌لرده مشتد اولان صنفلری اصحابنه واقع اولوركلشدر كذلك سعال
يابسك كيجه‌لرده شديد اولان نوعنده واقع اولوركلشدر اما بو علته نوازل اطلاقی بو علت
دفعی علی الغفله عارض اولديغندندركانه دماغدن مادهٔ نوازليه قصبة الريه وريه‌يه
نزول ايدوب ممتلی ايدر واحتناقنه ايله توصيف اولندیغی خطير ومخوف اولدیغندندر
بوندنصكره معلوم اوله كه بو علت انواع ثلثه اوزره اولوب **نوع اولينك** منشائی ریه

ونوع ثانینك منشائی حنجره وقصبهٔ الریه ونوع ثالثك دخی منشائی ریه درکه
دمك ریه ده ردیتندن حادث اولان نوازل احتناقیه درکه قدما راسدن مادهٔ مائیه
نزولنه نندرغمی ایله اکا دخی نوازل احتناقیه اطلاق اتمشلردر السبب
نوع اولینك سببی دیریه تنفس ایله جذب اولنان موادن حاصل یاخود ریه ده
متولد برمادهٔ حامضهٔ جوهر ریه یه داخل اولمسیدر نوع ثانینك سببی چونکه بوعلت
حنجره یه نسبتله اسباب داخلیه واسباب خارجیه دن حادث اولور اما اسباب داخلیه دن
اولدیغی اکثریا بلغمانك حرافتیدرکه مالح اولوب علی الخصوص حامض اولمه قصبهٔ الریه یه
منصب اولوب انك دغدغه وتخریشی حنجره یه واصل اولوب مانع اولور بو صورتده
اهویهٔ شدیده امثالی اسباب خارجیه دن دخی حنجره متاذی اولمغله لمیمنا مزبور
اکا زیاده جه منصب اولوب متقبض ایدر ایمدی نوازل احتناقیه دخی واقع اولان
بحة الصوتدر لهذا دخی واقع اولان بحة الصوتك بوعلته انتقالندن خوف اولنور
اما بوعلتك حنجره یه نسبتله اسباب خارجیه سی ازجمله لیمینا لزج وغروی وکثیر
اولوب اسفل حلقه منصب اولمغله حنجره نك عضلاتینی بو بریته تخریه ایدرکی ملتصق
ایلدیکندن ناشی طرجهاتی جمیس اولنان عضووفی حرکتدن منع ایدر لهذا احتناق
دبته سی وسعال وماده کثیره خروجی وتاذی حنجره عارض اولور نوع ثالثك سببی
ریه ده دمك ردیتندن حادث اولان نوازل احتناقیه درکه قدما راسدن مادهٔ
مائیه نزولنه نندرغمی ایله اکا نوازل احتناقیه اطلاق اتمشلردر بوعلت دمك سبب
من الاسباب ریه ده رکودندن حادث اولور مثلا قلبك بطن ایمنندن ریه یه دم
زیاده جه کلوب تکرار قلبك بطن ایسرینه کما ینبغی عودت ایلمیوب ریه ده راکد
اولور لکن جمله دمك ریه ده رکودیندن مجرد بوعلت حادث اولمز بلکه ذات الجنب وذات الریه
دخی حادث اولور ومعلوم اولدکه ریه ده دم راکد اولوب حرکتدن ممتنع اولدیغی صورتده
فی الجمله قصبهٔ الریه جوارینه دخی راکد اولوب کما ینبغی حرکتی اولمز وعلیلك قلق و
اضطرابندن ناشی قصبهٔ الریه سنه وجوارینه غلیظ ولزج لیمینا وکثیر منصب اولور
ایمدی فم علیلدن خروج ایدن ماده مخاطیه لیمینا مزبور دیو حسب راسدن نازل
اولور ماده بلغمیه دکلدر اما اسباب بعیده سی یعنی نوازل احتناقیه نك سببی
اولان دمك ریه ده رکودینی اقتضا ایدیجی اسباب ازجمله دمك ریه یه کثیر انصبابیدر
کذلك ردیت هوادر زیرا اکاه اولورکه اهویه واقعه وردیه دن بو نوع نوازل احتناقیه
حادث اولور کذلك ریاضات کثیره ایله بدنه حرارت واضحه کلوب دمی ترقیق ایتدکده
سریعا مشروبات بارده استعمالندن علی الغفله نوازل احتناقیه حادث اولدیغی
کورلمشدر زیرا ریاضات ایله دمك رقتی وسرعت حرکتی زیاده اولمغله حرارتی حس اولنمز
اولوب ماء بارد امثالی سریعا شرب اولندقده دمه برودت ترتب برانعقاد کلوب
اولکی دبته حرکت ایلمیه مدیکندن ناشی برمقداری ریه ده قالوب راکد اولمغی
اقتضا ایدر کورمزمسنکه سبب مزبور ایله ذات الجنب کثیرا واقع اولدیغی کورلمشدرکه
ذات الجنب ریه ده دمك کثرتندن ناشی یعنی عروق منتفخ اولوب دمك خارج
عروقه انصبابندن ناشی ریه ده واقع فلغمونیدن عبارتدر حکایت نقل ایدرلرکه

بر آشچی اوجاق باشنده برمدت طعام طبخنه اشتغال ایله وجودینه سخونت واضحه کلوب
درعقب غایت صوغوق فقاع الشعیر شرب ایلمشی درحال اکا بر احتناق مخوف
عارض اولوب عصاره حشیشة الثلج الطری ویرلکله دفع اتمش زیرا معلومدرکه
حشیشهٔ مزبوره ادویهٔ جراحیه دندر علی الخصوص خصوصندن نشات ایدن انعقاد دمی
تحلیل ایدر ایمدی دمك مشروبات بارده دن نشات ایدن فی الجمله انعقادینی دخی
تحلیل ایدوب احتناق مزبوری دفع اتمش کذلك بعضی عروقك انسداد ایلدن
دخی ریه ده دم راکد اولور نته کم شریان وریدیده متولد حصاتدن احتناق
وقوعی کورلمشدر کذلك قلبك بطن ایسرینده واقع ترایدلحمی که بولیبونا الفؤاد
تسمیه اولنور اندن دخی احتناق واقع اولور زیرا اول دخی دمك ریه دن قلبك
بطن ایسرینه وصولنه مانع اولهجق دبته متزاید اولدقده دمك ریه ده رکودینی
مقتضی اولور الحاصل بو نوع نوازل احتناقیه نك سببی درتدر اولکیسی دمك
تزایدی وثورانیدرکه ریه یه کثرتله اوزره منصب اولوب ریه ده مجتمع اولمغله ریه دن
سریعا حرکت ایلمیوب راکد اولور ایکنجیسی جوهر دمده جزوی لزوجت یعنی مادهٔ
بلغمیه اولمقدرکه کیلوس محل دم ایله اختلاطندن عبارتدر بو صورتده دمك حرکتی
بطئی اولوب رکوده مستعد اولور اوچنجیسی اوعیه ریه نك حصاتدن انسدادیدر
دردنجیسی خصوصندن یاخود عطش ونسیجین عفینده اهویه شدید البرودهٔ تنفس
اتمکدن یاخود مشروبات بارده استعمال اتمکدن یاخود سائر اسباب ایله دمك
انعقادیدرکه ذات الجنب وذات الریه احداث ایلدیکی کبی نوازل احتناقیه نك
بو نوعینی دخی ایراث ایلر کذلك خوفدن دخی واقع اولان احتناق بو قبیلدندرکه
دمك ریه ده رکودیندن ناشیدر بعضی معمود اولورکاه اولور صغیر اولوب
سریع ومتواتر اولور العلامات بوعلتك نوع اولینك علامتی دیریه تنفس
ایله جذب اولنان موادن حاصل ویاخود ریه ده متولد مادهٔ حامضهٔ جوهر ریه یه
داخل اولوب تخریشندن ناشی الیاف ریه انقباض شدید ایله منقبض اولمغله
حالت احتناق واقع اولور و بو انقباض سریعا زائل اولمز تاکه ریه یه لیمینا منصب
اولدرق متکثر ومادهٔ موذیه ایله مجتمع اولمغله بو ایکی ماده دن مادهٔ اخری یعنی
مادهٔ مخاطیه متولد اولوب بعده مخاط مزبورك زوالی ایله بو انقباض زائل
اولور لهذا بوعلت اکثریا نفث ایله زائل اولور لکن الیاف ریه ده مادهٔ موذیه دن
اثار باقی قالمغله ادنی سبب ایله انقباض مزبور عودت ایدوب علت ینه
ظهور ایلر ونوع ثانینك علامتی حنجره وقصبهٔ الریه ده بو تخریش ولذع حس
اولنوب دخی برعسرتنفس ایله سعال حاد عارض اولور وابتداده قلیل
ماده خروج ایدوب علتك تزایدینده وانتهاسنده مادهٔ کثیره خروج ایدر اما
نوبتك ابتداسنده خروج ایدن ماده اکثریا رقیق ومائی اولوب انتهاسنده
خروج ایدن غلیظه ولزجه اولور کاه اولورکه علیلدن برخرلتی ودوی مشابهی
برصدا استماع اولنور وکاه اولورکه نوبتدن مقدم یاخود موخر بحة الصوت
عارض اولور وکیجه لرده اکثریا عارض اولور اکر علیل آرقه اوزرینه یاتور ایسه

ثابوس اولنه جق دنبه یر وار درکاه اولورکه نوبتدن مقدم صداع وجوار عنقده
وجع حس اولنور ومتصلا حنجره ده دغدغه اولور **ونوع ثالثك** علامتی ازجمله
صدرده وجع ثقیل وعسر تنفس وقلق علیلدر کذلك اکثریا انقطاع الصوت
عارض اولمقدر بوعلتك زیاده مخوفنه عارض اولمکلمسدر کذلك کاه اولورکه
سعال عارض اولور لکن دائمی حکلدر زیرا سعال عروضی حنجره لیمفنا کثیرًا منصب
اولدیغی صورتده در کذلك نبضی بطی اولور دیرادملک حرکتنده بطو اولمغله نبضك
بطوئی لازم اولورکاه اولورکه نبضی غلی ودودی اولورکه بوعلتك زیاده شدید
اولدیغنه علامتدر کاه اولورکه عطسه ایله مواد مخاطیه خروج ایدر کذلك بوعلتده
سکته علاماتنك جمله سی موجوددر لکن بوعلتده علیل خسته کبی تنفس ایدر
اما سکته ده ضعیف وافعال نفسانیه عاطل اولوب غایت قلیل تنفس ایدر
وشرایینده ضربان ونبضده صلابت اولور وعسر تنفسدن علیل شکایت ایلمز
اما سکته قویه ده علیلده علامات حیات مشکل فهم اولنور حتی نبضی سریع وقوی
اولور اما غشی اصحابنده بالکلیه مفقوددر **تقدمة المعرفه** معلوم اولدکه بوعلتك
خطرناك اولدیغی ظاهردر علی الخصوص علیلك آغزینه زیاده جه کوپك کلدکده
تندکه ابقراط کوپك علل حادهنك جمله سنده قتال اولور اوزره حکم ایتشدر ایمدی
بوعلتك تدبیرینده تاخیر اولنیوب استعجال لازمدر **العلاج** نوازل احتناقیه نك
نوع اولینك علاجی مرافقهنده ادویهٔ افیونیه ایله وادویهٔ معدلر ومغلظه ایله علاج
اولنور بونلر نوبتنی قطع اتمکده سریع التأثیردر کذلك صبیاننده ادویهٔ صدریه ازجمله
اسیرپاست مایعات فاتره ایله زیاده مناسبدر کذلك ضیق النفس الرطب وسعال
رطب حو آری علی الخصوص بونلرك معدی اولان نوعلرینك دوالری زیاده مناسبدر که
بوعلت صبیانده اکثریا معده دن نشأت ایدر وورق الدخان هر نه طریقله ویریلوب
قیء خفیف ایلدرقی ایتدورلسه دفع ایدر **ونوع ثانینك** علاجی سبب داخلیدن نمو لدکه
تعیین اولنان نوعنده بحة الصوت وبحه لرده عارض اولان سعال یابس کبی علاج
اولنور مثلا معیئات ویریلوب بعده ادویهٔ افیونیه وادویهٔ مغلظه ایله لیمفانك
حرافتی تعدیل اولنور یاخود علت حدیث ایسه احتناقات مناسبه دنصکره قیء ایله
تنقیه اولنوب مرقانه مراجعت اولنور بعده لیمفانك حرکتی وحرافتی اصلاحه سعی
اولنوب ادویهٔ مغلظه ویریلور مثلا زبیب وعرق السوس وکثیرا وصمغ عربی ولبان
وعناب وشراب العناب وشراب البنفسج وشراب الخشخاش وشراب عرق السوس
امثالی ویریلور **یاخود** ماء اسقابیوزا یکرمی درت درهم ماء ضیق النفس اوچ
یاخود درت درهم شراب خشخاش ساذج اوچ درهم شراب البنفسج درت
یاخود التی درهم اخذ اولنوب ممزوجًا ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنه **یاخود** ماء
اسقابیوزا یکرمی درت درهم ماء ضیق النفس التی درهم روح النوشادر الانیسونی
وشراب خشخاش ابیض سکز درهم یاخود دیاقودیون اون ایکی درهم اخذ اولنوب
مشروب اولنه یاخود ماء نعنع وماء اسقابیوزا وماء دیابه سکز درهم ماء ضیق النفس
التی درهم روح النوشادر الانیسونی ایکی درهم دهن الکبریت درت درهم دیاقودیون

سکز

سکز درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه **یاخود** جوهر النوازلی اوچ یاخود ایکی درهم
روح النوشادر الانیسونی بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه اکر روح النوشادر
بو جوهره حدت ویررسه ترك اولنوب مجرد جوهر نوازل ایله اکتفا اولنمق
ممکن اولور **تجربه** اون یاشنده بر قزکه ضیق النفس عوارضنه مبتلا ایدی وجهنده
بالطبع تورم وار ایدی برکون منفتح الفم اویومش لوزتینده بر تورم عارض اولمش
واهویهٔ بارده نك اکا تأثیریندن ناشی نوازل احتناقیه عارض اولمش وجهنده
تورم زیاده اولوب لون بشره سی درقیه مائل حمرت کوستردی ومتواترا سعالی
وار ایدی لکن لیمفنا ورقیقلك غیری برشی خروج ایلمزدی ونوبتدن خارج وقتده
عنقده واقع بردغدغه وتحریشدن شکایت ایدردی وقتاکه نوبتی قریب اولسه
برقاچ کون برحمی خفیف عارض اولوب سعالی متواترا وحینئذ ابیسیرا مخاط غلیظ ولزج
خروج ایدر ایدی بومنوال اوزره برقاچ کون حتما دی اولوب نوبتی زائل اولور
ایدی نوبتی اکثریا ایام شتاده وایام ربیعده اولوب نادرا ایام صیفده واقع اولور
ایدی حس اولنان تأذی وتحریشی دفع ایچون ماء اسقابیوزا اولنه التی درهم
ماء ضیق النفس درت درهم دیاقودیون التی یاخود سکز درهم اخذ ایدوب
ممزوجا ویردم **کذلك** ماء اسقابیوزا یکرمی درت درهم روح النوشادر الانیسونی
بر مثقال شراب خشخاش ابیض التی درهم اخذ اولنوب مشروبا ملعقه بعد
ملعقه ویردم وخارجدن حنجره موضعنه برکتان بزی ایله بو ممزوجی مکررًا الصق
ایلدم ممزوجك ترکیبی بودر ماء وجع المفاصل ایکی درهم روح قراسیاء اسود وروح
سوسن ازهری بر درهم جوهر الافیون ثلث یاخود ثلثان درهم اخذ اولنوب
مزج اولنه وقتاکه بوعلاجلر اولندی نوبتنه بر مقدار خفت کلوب آخر نوبتنده ماء
اسقابیوزا وماء دیابه اون ایکیشر درهم ماء ضیق النفس التی درهم دهن الکبریت
ثلثان یاخود نصف درهم شراب ضیق النفس وشراب اسقابیوزا وشراب البنفسج
وشراب الخشخاش یاخود شراب العناب التی درهم یاخود سکز درهم اخذ ایدوب
جیدًا مزج ایتدکدنصکره متواترًا استعمال ایتدردم سعال متواترا یلمادی کثیرو خروج
ایدرك حرافتی مزبوره تعدیل وحنجره نك دغدغه وتحریشی زائل اولدیغی جهته لیمفنا
مزبور تکرار مترشح اولوب علت عودت ایلمسون ایچون صول قولندن یاقو آچدیم
ایلدم اون درت کون علت ظهور ایلمیوب بعده مزاج لیمفنا اصلاح اولوب حال طبیعیسنه
عودت ایلدی ملاحظه سیله مزبور یاقوی قپادقده علت نکس ایلمش **اکر بوعلت**
حنجره یه منسوب اولنان سببدن خارجیدن نشأت ایتمش اولورسه ضیق النفس الرطب
المعدی وسعال مزمن المعدی علاجی کبی علاج اولنور یعنی مقیئات ایله بعده مقطعات
ومخاط لزجی ترقیق ایدیجی دوالر استعمال ایتدیریلور مثلا عصارة البخل الطری شراب
ورق الدخان وروح الزنجار المرکب وسکنجبین عنصلی ولوف الحیه مناسبدر کذلك
سرکه ایله حل اولنمش اشق ماء ارتیسیمون ایله زیاده نافعدر **یاخود** ماء زوفا وماء النعنع
وماء ورق الدخان سکز درهم ماء ضیق النفس التی درهم سکنجبین درت درهم
شراب ورق الدخان التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب مشروبا ملعقه بعد ملعقه

استعمال اولنه یاخود ماء الزوفا وماء اسقابیوزا اوله ایکیشر درهم ماء ضیق النفس
التی درهم خل ایله حل اولنمش اشق بر درهم شراب اسقابیوزا سکز درهم
اخذ اولنوب مشروب اولنه ایمدی ظاهر ومتبین اولدیکه ادویه افیونیه وادویهٔ
مغلظه نوبت علتی دفع اتمکده ونوبت حد وشدتدن حفظ اتمکده ادویه جیده دندر
اما بو علتده باشه واکسه یه بعضی بلسانات واضمده وکمادات وضع اولنمق
بلا فائده در ملاحظه اولنور زیرا ماده علت راسدن نازل اولور دکلدر کذلك
هامریه وکتفه ادویه منفطه وضمنده دخی فائده ملاحظه اولنمز لکن بو علت ضیق النفس
التشنجی اصحابنه عارض اولدقده ساعد او زرینه ادویهٔ منفطه وضع اولنسه فائده
امید اولنور اما بو علتده مضدك فائده سی نوبت شدتیل اولدقده در زیرا بو علتده
ریه نك فی الجمله حرکتی زائل اولمغله اطرافنده دم راکد اولمقدن خوف اولنور ایمدی
فصد مناسبدر که کمیت دم تقلیل اولنمغله حرکت طبیعیه سی ایله حرکت ایلیه
ونوع ثالث علاجنده لازم اولان ریه ده راکد اولان دمی ازاله در که کمیت
دمی تقلیل ایله یاخود ادویهٔ داخلیه ویرمکله دمك انعقادینی تحلیل ایله حاصل اولور
الحاصل اکثریا بو علتده فصد لازمدر علیالخصوص ساعدینه فصد ایدوب قوت
ومزاجنه کوره واوزجه دم اخراج ایده لر دیراده حرکت دورانیه سنی زیاده ایدوب
راکد اولان دمی دیرده نازل ایدر بعده شرط وحجامت اولنور اما عطوسات
وغراغر ولعوقات استعمالی ودلك اطراف بو علتده فائده اتمز زیرا مادهٔ علت راسدن
نازل اولمشدر کلدیکه فائده ایده کذلك مقیئات دخی فائده اتمز بعضیلر مقیئات
خطرناکدر دیمشلر اما احتقانات حاده استعمالی فی الجمله مناسب کوریلور ایمدی
ادویهٔ داخلیه دن مناسب اولان ادویهٔ صدریه وادویهٔ حمضیه در دیکه مخدرات
ایله ممزوجا ویریلور جمله دن انسب واولی اولان اسپرماستیدر که نصف درهمی یاخود
بر درهمی ماء زوفا ایله یاخود قند قلیل ماء ضیق النفس ایله یاخود قناع الشعیر ایله
یاخود سائر مایعات حاره ایله ویریله زیرا اسپرماست دم منعقدی تحلیل ایدوب
حرکت طبیعیه سنی اعاده ایله بو علتی دفع اتمکده ادویهٔ شریفه دندر بو جمیع اطبا مدح ایدرلر
کذلك صبیانده عارض اولان نوازل احتناقیه دخی ادویهٔ عجیبه دندر سنبر حمد آری
اسپرماست اخذ اولنوب مرضعه سی لبنی ایله ویره لر اکر صبی مزبور بر یاشنی متجاوز
اولورسه سدس درهم ویریلور مثلا دواء مزبور یعنی اسپرماست بو طریقله استعمال
اولورکه ماء زوفا سکز درهم اسپرماست نصف یاخود ثلثان درهم شراب زوفا
نصف درهم یاخود التی درهم اخذ اولنوب دفعهٔ واحده ده استعمال اولنه بدن
انسانده منعقد اولان دمی تحلیل ایلمك کذلك عین السرطان وحل مقطردن عمل
اولنان ممزوجات دخی تعریق ایله دوران دمی حال طبیعیه سنه اعاده ایدر کذلك
املاح طیاره محلله دخی تعریق ایله بو خصوصده عظیم الاثردر مثلا ایتون معرق
ملح طیار قرن الایل یاخود ملح طیار الکهربا ایله یاخود ملح محلول قرن الایل الکهربا
ایله ادویهٔ مختاره دندر بعضیلر قطرا سالیون افربجی واسقابیوزا وحشیشه الثلج
وورونقا امثالنی وادویهٔ جراحیه وخوصنتی ازاله ایدیجی ادویهٔ نشافری وسقطه

وضوبه

١٤٧ وضوبیدو والوینی بو علتك دوا الریه دن عد اتمشلر **کذلك** ادویهٔ صدریه دخی
بو خصوصده استعمال اولنور ازجمله عصارهٔ النخل قند قلیل سکر ایله یاخود نخلدن
سائر عمل اولنان دوا الریه بو علته ادویهٔ مختاره دندر مثلا شراب النخل دردت درهمه
سکز درهم وارنجه ویریلور بعضیلر بزر الحرف واصل اللوف وعصاره اصل اللوف
زیاده نافعدر دیمشلر هلموتیوس اصل اللوف نقع اولنمش سرکه بو خصوصده
وسقطه یه زیاده نافعدر دیمش کذلك بو خصوصده سکنجبین عنصلی وخل عنصلی
استعمالی دخی مشهوردر اکر قلیل الفائده در کذلك اشق خل ایله حل اولنوب ماء
زوفا ایله استعمال اولنمق زیاده فائده ایلر کذلك زنجار واشقدن عمل اولنان
روح دخی بو خصوصده فائدهٔ عظیمه سی واردر **کذلك** ماء زوفا وما اسقابیوزا
هر برندن سکز درهم عصارة اللوف دردت درهم یاخود لوف لحیه نقع اولنمش
سرکه التی درهم روح الاشق المرکب ایکی درهم شراب ورق الدخان سکز درهم
اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنه زاقوطوس سکنجبین
سادج ایله اشق استعمال اولنمغی زیاده مدح اتمشلر کذلك بر درهم اشق ماء
زوفا وخمر رمانی ایله محلولا استعمالی عظیم الفائده در کذلك ادویهٔ مزبوره تلث
حملسنه زعفراندن معمول اولان دوا الرخلاصة الزعفران وجوهر الزعفران کبی.
زیاده مناسبدر زیرا زعفران نوازل احتناقیه دوا الریه مختار اتمدندر که
زعفران روح الریه مثابه سنده در دیمی ترقیق واسهاله ایدر

الفصل الرابع عشر فی الشرق شرق بفتحتین وسکون القاف
ککزه نسنه صیجره مقدر لسان یونانیده پیلو دیس تسمیه اولنور افراقتیش
دخی دیرلر معلوم اولدیکه بو غازده اشاغی ایکی مجرا موجود اولوب بری قصبة الریه
درکه اعلاسی بو غازه متصل واسفلی ریه یه واصل اولوب ریه وقلبه نفس
ایلتدن واردر اکر طعام وشرابدن بو جزوی نسنه انك ایچنه دوشسه انسانه
اضطراب کلوب بیحضور اولور بلکه غشی دخی اصابت ایدر بین الناسده اکا کنزنیتیری
صیجرادی دیرلر شدتت سعال ایله دفع اولور ابو القاسم خلف بن عباس الزهراوی التصریف
کتابی تصریفنده دیرکه اکثریا بو علت اکل وشرب اثناسنده کلام وضحك اتمکله
ظهور ایدر زیرا کلام وضحك ایله طعام وشراب مختلط اولمغله حنجره مفتوح اولوب
طعام وشرابدن بر نسنه قصبة الریه یه ساقط اولور اکر سعال ایله مندفع اولورسه
فبها ونعمت والا غشی کلوب قطع نفسه باعث اولمغله کاهیجه هلاك ایدر پس ایمدی
انسانه لایق اولان اثنای اکل وشربده تکلم وضحك اتمدن احتراز ایدوب اکل وشربی دقتله ایده

الفصل الخامس عشر فی ضیق قصبة الریه یعنی اق جکرك قرتلاغی نك
طار اولمسیدر **السبب** بو علتك سببی قصبة الریه ده ورم اولمقدندر یاخود
بر خلط غلیظك انصبابندندر ویا خارجدن بر نسنه نك تناولی ایدوب بلع ایلدکده ایکن
کندی ابریمیوب طوردوغندن حادث اولور **العلامات** بو علتك اکر اخلاط
بلغمیه نك انصبابندن ناشی اولورسه علامتی نفس طار اولوب متواتر اسعال
عارض اولور واکر اشیاء نا شبه دن ناشی اولورسه علامتی اسباب متقدمه سند

معلوم اولوردخی معلوم اولمزکه اکر علتك ابتداسنده تدبیر وعلاجنه موفق اولمزلرایسه مرض دبوه انتقالندن خوف اولنور **العلاج** بو علتك علاجنده طبیبه لازم اولان اولدرکه اکر علت بو غازه طوران نسنه دن ایسه انك اخراجنه سعی ایده لر یاچونکه تغییر اولنان آلت ایله یاخود علیله سعال کتوریجی دواء ویرمك ایله اول طوران نسنه یی اخراج اتمك ایله علاج ایده لر مثلا سکنجبین وشراب زوفا وشراب عرق السوس وشراب فراسیون کبی دوالرله مادهٔ غلیظه سنی ترقیق ایدوب بعده لعوق عنصلی ویاخود سائر لعوقات ــــ مناسبه ایله علاج ایده لر

الفصل السادس في قروح قصبة الرئه

یعنی قصبة الریه ده یاره اولمقدر **السبب** بونك سببی یا راسدن بوحلقه مادهٔ اکاله نازل ویاخود اخلاط دمویهٔ ردیه دن اولان قروح اخر بجنبیه مشابه بر قرحه ردیه حاصل اولمقدر **العلامات** بو علتك علامتی بوغازندن سعال ایله قیح خروج ایدر وعلیل بوغازنده یاره اولدیغنی حس ایدر **العلاج** قروح قصبه نك علاجی اولا ماء عسل ایله غرغره ایدوب بعده قرحه یی ادمال ایدیجی دوالر استعمال اولنه مثلا طین ارمنی و مرصافی ولبان ابیض وذراوند علی التسویه اخذ اولنوب نعم السحق عسل ایله لعوق ایدوب استعمال ایده لر و لبن طریجا ایچمك غایت مناسب در واغذیه و مالح وحامض اولان ماکولات ومشروباتدن احتراز ایده لر

الفصل السابع عشر في نفث الدم

النفث الدم بفتح النون والفاء و سکون الثائله عرف اطباده قان توکورمك معناسنه در اصطلاح یونانیه ده آنمو قطیسیس تعبیر ایدرلر **السبب** بو مرضك سببی انفتاح افواه عروق ویاخود انشقاق عروق قلب یاخود اورام لثه وعمود اسنانده یاخود صدرده ویا قصبهٔ الریه ویا نفس کبد و ریه ویا معده ویا مریده واقع اولان عروق ویاخود اورامك منفتح اولمسندندر وکاهیجه امتلاء عروق وکاهیجه تاکل نوازلیه دن وکاهیجه علق الناشبه دن دخی حادث اولور وکاهیجه کثرت ایله بقولات خریف اکل اتمکله وزیاده حاد عرق استعمال اتمکله حادث اولدیغی مألف فقیر کرارا و مرارا مشاهده ایلدم علی الخصوص دفع حمار ایچون علی الصباح عرق استعمال ایدنلرده نیجه کره مشاهده ایلدم **العلامات** بونك علامتی اکر نفث اولونان دم ظهوری تمدندر واکر تنحنحا اولورسه راسدندر واکر تنحنح ایله اولورسه قصبهٔ الریه دندر واکر قیء ایله اولورسه قریبدن یاخود معده دن یاخود کبدندر و بونلرك فرقی عضوك آفتیله معلوم اولور واکر سعال ایله اولورسه ریه دن یاخود صدردندر و حمل سنده سعال اقوی اولورسه مکان ابعددن کلور وسوآده مائل اولور و جمود وقلیل الزبد اولور واول کدریه دن اولور زبدی اولور واکر انصداع عروقدن اولورسه دفعةً کثیر اولور اکر انفتاح افواه عروقدن اولورسه قلیلاً قلیلاً کلور وهر کلدیکجه راحت ایلر واکر ورمدن کلورسه ورم علامتی موجود اولوب و آز آز کلور واکر تاکلدن اولورسه قیحله وصدید ایله کلور ونفث منده نوازلخاده واقع اولمشدر ویاخود تیز وخریف نسنه لر تناول اولنمشدر واکر بوغازه سلوك کتمدن اولورسه کرب ایله وغم اولور وحقنه اصو ایله سلوك ایچلمشدر **العلاج** اولا صافنندن یاخود عرق النساء طمرندن فصد ایده لر لکن تحملنه کوره آله لر وصدردن نوازلی منع ایدیجی دوالر ویره لر شراب خشخاش کبی که دم الاخوین

وصمغ

وصمغ عربی ایله استعمال اولنه وشراب انجاری لسان الحمل مقطری ایله اعطاء ایده لر جمیع اصنافنه مجرب در یاخود کهربا ودم الاخوین وصمغ عربی هر برندن بر بچق درهم اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنسه غایت نافعدر واکر علیلهٔ دمدن یاخود حرارت مفرطه دن نشات اغش ایسه بو سفوفه ایکی حبه کافور ضم اولنه واکر الم و زحمت کثیر اولورسه بر قیراط افیون یاخود لودانو اضافه ایده لر وشول لعوقلری استعمال ایده لرکه ایچنده انجبار ودم الاخوین وکهربا ومرجان ضم اولنمش اوله یاخود قورلش کثیرا وصمغ ونشاسته هر برندن برد رهم افیون ربع درهم اخذ اولنوب ناعما سحق اولنه قلندقکره شراب رمان ایله لعوق اولنه وماء معتاده یرینه ماء لسان الحمل ایچه لر وغدالردن نیمبرشت بیض ایله کهربا کشنیز ودم الاخوین استعمال ایده لر یاخود اوغلق اتنی کزبره ولسان الحمل وانجبار ایله طبخ ایدوب تناول ایده لر وسائرلحومات ترك لازمدر حکی نفث دم افراطیله کلوب ضعیف اوله لر ودخی بقلة الحمقا وعناب وعدس ماو الشعیر ایله وسکر ایله استعمالی نافعدر لکن کثرت کلامدن وفریاد وصیحه وجماعدن وحرکت مفرطه دن وصیح مقددن ونفس اعالیدن و احمر و شفاف و براق اشیایه نظر اتمکدن وشرب شراب وعرقدن ومسخنات ومفتحاتدن وغایت تیز اولان نسنه لردن وملح وعتیق جبندن غایت ایله اجتناب ایده لر وسائر علاجاتنی مراد ایدنلر اقربادینمزه مراجعت ایلسونلر انده هزاران ادویهٔ مجربه تحریر اولنمشدر

الفصل الثامن عشر في ذات الرئه

ذات الریه بر ورمدر که بین الاطبا قلمونی الریه دخی تعبیر ایدرلر لسان ترکیده بین عوام الناس آق جکر اغریسی دیمکله متعارف ومشهوردر وزبان فارسیده درد شش تسمیه اولنمشدر و اطبای یونانیون اصطلاحلرنده برپنومونیا وپریپلومونیا دخی تعبیر ایدرلر **السبب** بو مرضك سببی اکثریا دم صرفدن حاصل وکاهیجه صفرا ویا بلغم متعفنه دیریه واصل اولمقله حادث اولور واکثریا بو مرضك دمدن نشاتی اقسی قلبك جانب یمینده واقع اولان عروقدن ریه یه دمك انصبابندندر و بونوعنه ذات الریه حقیقی تسمیه اولنور وکاه اولورکه خناق وذات الجنب کبی نواحی صدرده واقع اولان اورامدن بطریق الانتقال حادث اولور وکاهیجه شدت حرکت ایله کشت وکذآردن وکثرت صدمات اهویهٔ حاره دن حادث اولور وکاهیجه انفعالات نفسانیه دن دخی حاصل اولور مثلا زیاده مشقت ایله حزن وغم وشدت غضب ایله افراط الم کبی وکاهیجه اشیاء سمیه یه ملاقی اولمقدن ویاخود تناول ایلمکدن حادث اولور ادنب بحری کبی اما غیر حقیقی سنك سببی کاه قرحن دیودن وکاه راسدن ریه یه بلغم منصب اولوب محتبس اولرقده متعفن اولور وتعفن حرارت ایجاب ایتدوکندن اول حرارت سببیله ریه یه دم منصب اولوب بو صورتده دخی ذات الریه حقیقی اولور **العلامات** بو مرضك علامتی علیلك وجودنده حرارت ونفسنده سخونت ولساننده کاه سواد وکاه صفرت اولمقدر واکثریا صدرنده ثقلت وتنفسنده زحمت وتتابع اجفان ایله وجنه وعیننده حمرت حادث اولور وصدر علیلدن بو وجع ثقیل ظهور ایدوب تا ظهرینه وارنجه ممتد اولور وکاهیجه و دم ریه دن

انجق رديّه متصاعد اولوب لثاني منقرح ايدر وذات الجنب ايله بونك فرقي بودركه
ذات الجنبده وجع صانجي ايله اولوب ذات الرئه‌ده وجع اغرلق ايله حس اولنور
وعطشي شديد اولوب هر نقدر صو ايچرسه عطشي تسكين اولنماز اما استنشاق
هواء بارده ايله بر مقدار حرارتي تسكين اولور وعليل ظهري اوزرينه ياتمقدن
غير بر وجهله راحت ايله مز ونبضي لين ومختلف وموجي اولور **تقدمة المعرفة**
معلوم اولدكه بو مرض مهلكدر ابقراط فاضل بيوردركه اكر ذات الرئه‌نك ابتداسنده قاروره
كدورت اوزره اولوب ايام اربعه مرورندنصكره قاروره‌يه صفوت كلورسه
موت عليله دلالت ايدر كذلك بو مرضده طوعاً اسهال واقع اولورسه موته دلالت
ايدر وبو علت علل سائره‌دن انتقال اتمش ايسه جداً رديدر وبو علته سهر
وهذيان وبرودت اطرافيله كودت اظفار علامت رديّه دندر واكر بو علامتلر
بر يرده جمع اولورسه عليل ايام اربعه‌يي مرور ايتمزدن هلاك اولور واكر بو علت
قرانيطيسه انتقال ايدرسه علامت موتدر واكر ذات الجنبه انتقال ايدرسه
اسلمدر علامت جيّده دندر واكر يوم بحرانده عليلك اذنينده وياخود اويلغنده
ويا خصيه تيننده ورم ظهور ايدرسه ياخود اول كونده رعاف واقع اولورسه
علامت جيّده دندر وكاهيجه بو مرض اسبوع تمامنه دك هلاك ايدر وكاهيجه تمام
اسبوعه دك تحليل اولوب عليل خلاص اولور واكر اسبوعي تجاوز ايدرسه مرض سله
ونتيجه انتقال ايدر **العلاج** مجربين اطباء افرنجيه‌نك اتفاقلري بودركه بو علتك
علاجنده اولا مادهٔ موجوده‌يي نفث ديروب نفث ايله اخراجنه سعي واهتمام ايدرلر زيرا
بو علتدن يالكز اخراج نفث خلاص اولنق ممكندر بعده عليلك قوتنه نظر اولنوب اكر قوتي
قوي ايسه جانب وجعدن باسليق ياخود قيفالدن فصد ايدرلر واكر وجع ايكي جانبده
اولورسه جانبينك باسليقندن فصد ايدروب قوت عليلك تحملنه كوره دم اخراج ايدرلر
واكر علتك ماده‌سي بلغمي اولورسه ينه فصد ايدرلر اما دمي قليلاً اخراج اولنه واكر ضيق
نفس شديد اولورسه ابتداده تأمل وتفكر ايله خوف ايدرك فصد ايدرلر واكر ممكن اولورسه
تأخير ايتمك اولييدر واكر بو علت ذات الجنبدن انتقال ايدروب مقدم فصد اولنمش ايسه
وقوت عليلك دخي تحمل يوق ايسه فصد جائز دكلدر بو بابده اوليجي صدر وظهردن ياخود
بازولرينك ايچ طرفندن حجامت ايدرلر بعده احتقانات لينه واشربه مليّنه ايله طبيعتي
تليين ايدرلر زنهار مسهلات قويه وحاده‌دن اجتناب اولنه وبو علتده غايت مناسب
اولان ادويهٔ مليّنه شراب ورد المكرر وشراب بنفشج المكرر ولبحينا رشنبر وترنجبين
ومجموع الاجاص وداوتد صيني وغاريقون ابيض كبي لردر وياخود ماده‌يي نفث ايچون
زوفا وعرق السوس وتين اليم على السويه اخذ اولنوب ايدرومالي ياخود ماء عسل
ايله طبخ ايدروب ويره‌لر وبو علته اطباء مجربنك اكثريا استعمال ايتدكلري مطبوخك
صنعتي بودر عرق السوس خفيف وقوتيه پرسياوشان وزوفا واسقابيوزا وذهن(?)
شقائق النعمان هر بوندن بر قبضه سپستان وعناب هر بوندن اون عدد تين دردت
عدد بزر خيارنجي وبزر بطيخ اصفر ايكيشر درهم زبيب احمر بر وقيه اخذ اولنوب
ماء قراح ايله محكم طبخ وتصفيه‌دن صكره ايچنه نبات حموي ضم ايدروب استعمال ايدرلر

وكاهيجه

وكاهيجه بو مطبوخك وياخود مناسب اولان مطابيخدن برينك اوچ وقيه‌سنه بر وقيه
ترنجبين ياخود ايكي وقيه شراب الورد المكرر ضم ايدروب استعمال ايدرلر ودخي معلوم اولدكه
بو علتده ملينات ترك مقصود اولان انجق قبضي ازاله وطبيعتي تليين وبخار رديه‌نك دماغه
صعودیني منع وتسكين ايتمكدر بو خصوصه مسهلات قويه ايله اسهال دكلدر واكر اثناي تدبيرده
عليله اسهال الشديد بر عارض اولورسه شراب خشخاش وشراب الآس وشراب الصندل كبي
قوابضات ايله تسكين ايدرلر واكر حرارت حمي‌سي شديد اولورسه شراب عناب وشراب بنفشج
ايله ماء الشعير اعطا ايدرلر ياخود شراب خطمي ايله برودات اربعة البارده مستحلبني ويره‌لر
واكر حمي‌سي منقطع وزائل اولوب نوعا برودته مائل اولورسه پرسياوشان وزوفا وشعير
مقشردن على السويه اخذ ايدروب ماء القراحيله طبخ وبعد التصفيه استعمال ايدرلر وخارجدن
موضع وجع وصدره تليين وتحليل ايدیجي قيروطيات واطليه نافعه طلا ايدرلر مثلا
سمن غنم(?) وشحم الاوز ايكيشر درهم دهن سذاب ودهن اللوز الحلو هر بريندن نصف
وقيه ايرسا وزوفا وفراسيون هر بريندن ثلث درهم اخذ اولنوب مقدار الكفايه
شمع ايله قيروطي اولنه وذات الجنبه محرر اولنان دوالر دخي كرك داخلا وكرك خارجاً
بونده دخي استعمال اولنور وغذالردن اولا بر مقدار سكر ايله جواب وجلاب الشعير
وحريرهٔ بادام ومزورهٔ رشته ومزورهٔ اسفناخ استعمال اولنه ودائما غذالرينه
دهن لوز حلو ضم اولنه وبعد تمام الاسبوع اكر مريضك قوتي ضعيف اولورسه
مرق الفراريج ويره‌لر واكر بالكليه حرارت حمي‌سي منقطع اولورسه بيض نيمبرشت ويره‌لر
ماء حلو اولان حمامه عليلي ادخال ايدرلر وصدريني برودتدن زياده محافظه ايدرلر
الفصل التاسع عشر في ورم الرخو في الرئة يعني آق جكرده بلغمدن حاصل
اولان بر شيشدر عند الاطباء يونانيه ورم رخوه اوديما تسميه اولنوب هو ورم مسترخ
لا حرارة ولا وجع فيه ديمكدر تعريفي اولنور معلوم اولدكه لفظ اوديما اولا بلغمدن متولد
اولان اورامه اطلاق اولنوب بعده وصف حن كورد ايله موصوف ودم بلغمي‌يه تخصيص
اولنمشدر **السبب** اغلوقن نام كتابك باب رابعنده كلام جالينوسدن مفهوم اولنوركه
بو ورمك سببي بلغمدر اما بلغم غليظ دكل بلكه بلغم رقيق مائينك لزوجتندن
ياخود كثرتندن حادث اولور انتهى معلوم اولدكه غذا كبده واصل اولدقده عند المحدثين
دمدن ماعدا اجزاء مائيت وملح طرطار وملح ثابتدن مركب بر ماده حاصل اولوب
ايكي قسمه منقسم اولور بر قسمنك اجزاء طرطاره‌سي زائل اولمغله انده غلظت وثقلت
حاصل اولوب اسفله مائل وامعايه توجه ايدروب بر مقداري امعايه ملاصق
وبر مقداري وصلابته خروج ايدر وبر قسمي دخي ليمفاطيقوس تعبير اولنان
انابيبدن دم كبي وجودي دور ايدوب اعضايي بحسب الاقتضا ترطيب ايدرك
فضله‌سي كليه‌يه واصل اولوب بول ايله خروج ايدر بو قسمنه مواضع عديده‌ده مواد
رطبه برشيه تعبير اولنشدر وقتاكه ماده مزبوره‌نك لزوجتندن انابيبك فملرينه
تضايق واشتداد عارض اوله ياخود ماده كثير اولوب مزاحمه ايله يسيراً يسيراً
مجتمع اولوب انابيبي بحسب وسعهم توسيع ايتدكدن صكره متفرق الاتصال ايدوب
جوارنده منصب ومجتمع اولمغله توديم نيجي ورم رخو احداث ايدر وموضع مزبورده

راكد اولديغندن اجزا طياره سي زائل اولوب قريسه مشابه منجمد اولور معلوم اولسكه
بو ماده نك لزوجتك و مجتمع اولديغي موصوفه قريسه مشابه انجماديمك سببي مواد
حامضه نك اختلاطيدر نته كه قرن الايل مطبوخنه بر مقدار ما اولنمون تقطير اولنمغله
قريسه مشابه لزوجت حاصل ايلديكي كبي ايمدي بدن انسانيده مواد حامضه دن
خالي اولمغله چوق كره اولوركه رطوبات مزبوره يه مختلط اولوب لزوجت وغلظت
ايراث ايتمكله حركتنا اصلي سندن منع واسافله ميلان ايدوب ورم رخو حدوثنه باعث
اولور لهذا بو ورمك يدين و رجلين ده حدوثي كثيردر كذلك سل و سوء القنيه
اصحابنده ارواح ضعف كلوب رطوبات مزبوره نك حركتنه بطؤ عارض اولمغله
مواد حامضه نك اختلاطنه ولزوجت وثقلت اكتسابنه زياده مستعددر لهذا
آنلرده ورم رخو حادث اولسه بويي اولحق اوزره حكم اولنور لكن جو ورمك سببي بر غليظ
ولزوجتلي ماده بلغمية ساذج اولديغي عند الاطباء عرب مسلمدر **العلامات**
بو ورمك علامتي ماده سنك غلظت ولزوجت اولمغله عليله ضيق النفس شديد
وحرارت بدني قليل اولوب وجهنده حمرت نابديد اولور و بلكه لون رصاصيت ظاهر
اولمقدر ودخي برودت ماده سنك كثرتي وارتفاع ابخره حاره سنك قلتي اولديغندن
وريه دن خجره وحلقه رطوبت كثيره مرتفع اولديغندن حمزه اولان حرارت مخففه زائل
وفم عليله ريق وبزاق حاصل اولور **العلاج** ورم رخوك علاجنده اولا عليله حرارت
ويبوسته مائل اغذيه ويرلوب مواد رطبه يي مولد اولان اغذيه دن حميه ايتدوره لر
ازجمله جميع اثمار علي الخصوص اثمار رطبه وجبن وانواع سمك امثالندن پرهيز اولنه
مكر كم سمك رضراضي اوله كذلك اغذيه كثيره استعمالندن اجتناب اولنه كه قوه هاضمه يه
ضعف ايراث مواد فجه رطبه نك كثير اتولدنه باعث اوليه و اكلي زياده پشمش وماية جي
اوله مايه سز وجيلك پشمش اتمك ويرميه لر قي رماننا بونك كبي محللرده كعك استعمال
ايتدوره لر واطعمه دن بقول ولحوم مشويه ونادرا مسلوقه ويره لر وصو يرينه صبغ
صاصفرايس استعمال ايتدوره لر اكر عليلك عطشي غالب ايسه صبغ مزبوره بر مقدار
روح الملح الحلو الحاق اولنه كذلك كثرت نومدن ونوم نهاريدن حذر ايدوب كيجه لرده
بر مقدار نوم ايله اكتفا ايدوب جزوي سهر ايله وخفيفجه رياضت ايله اولدقلري رطوبات
فضليه نك تجفيفنه وحرارت غريزيه نك انتعاشنه باعث اوله واهويه بارده ومطيره دن
صاقنوب مواضع حاره ويابسه ده ساكن اولهلر وفراشني قسطهادن واكليل الجبل وجوزي
كبريت ايله تبخير ايده لر اكر عليلك وجهنده تهبيج عارض اولور سه رطوبت مدن مقدم بر مقدار
صبر اسقطوري ويرمك مناسبدر بعده ماده عليه اصلاح ايدجي ادويه به مراجعت اولنور
ازجمله عند المحدثين عين السرطان بطريق الفلاسفه تربيه اولنمش ناب الفيل وقرن
الايل امثالي ادويه نشافه استعمال اولنور و عند القدما شراب حماض الاترج وشراب قسطل
امثالي ماء الترنجبين وماء المهمل ايله استعمال اولنور بعده ماده يي تقليل ايچون
ادويه مسهله دن عند القدما كلجبيني مسهل ومعجون آمق ودياقنيقون وحب غاريقون
امثالي وعند المحدثين خميرة زهر الخوخ وراتيانج جلاپا وراتيانج مچوقان استعمال
اولنور ياخود معجون عصارة الورد بروقيته جلاپا بردرهم روح الملح ثلث درهم اخذ

ومزنج

ومزنج اولنه مقدار استعمالي فندق قدردر بو تركيبه اوچ كونده ياخود درت كونده بر دفعه
مداومت ايتمكله ورم رخودن چوق كسه لر خلاص اولمشلردر بعد التنقيه ماده مجتمعه يي
تقطيع وترقيق وتحليل ايدجي ادويه معروفه يه مراجعت اولنور علتي زائل اولنجه مداومت
اولنه مثلا ادويه معروفه دن عشبه اربعه مطبوخي زياده مناسبدر لكن ورم رخوك
ماده سي بالكليه حساماتدن ازاله سي ممكن اوليوب بر مقداري كلي يه متوجه اولمغله
طبيعته اعانت ايدوب ادويه ممدده دن روح النوشادر وروح الملح الحديدي ويرمك
مناسبدر منوال محرر اوزره تدبير اثناسنده ادويه خارجيه دن غفلت اولنميوب داخل
ورمده محتبس ومنعقد اولمش ماده يي ترقيق وقوام اصليسنه اعاده ايدجي و
عضوك حرارت غريزيه سني تحريك وانابيبنك سده لريني تفتيح ايدجي دوالر عضو
ماؤفك اوزرينه وضع اولنه ازجمله سذاب وفودنج وافسنتين واسقورديون و سعتر
واكليل الجبل وبزر دكوت وبزر رازيانج وحب الغار وحب الابهل وزهر الاقطي ودخي
بابونج امثالي دايحه وملح طعام وعاقر الحادويه نك مطبوخلري كماد اولنوب ياخود لصقه
وضع اولنه وادويه مزبوره يه بر مقدار نا اصل خاشرا و روح الشراب ضم اولنور سه دخي
عجيبي اولور ياخود ادويه مزبوره نك خمر ايله عمل اولنمش مطبوخلرينه نوشادر وكبريت
وبادرت ورماد عكو الحرضم اولنوب آبزن اولنه بعضيلر دهن فلاسفه ودهن بسباسه
وروح الشراب كافوري وروح زهر الاقطي طلاء ايدرلر ديرا بونلر دوچيتلري واسطه سيله غايته
نافذ اولوب مساماتي سحافت ويروب ماده يي تحليل ايله حملة عظيم النفع وسريع
النافع لردر شارح اسباب علامات وصاحب شفا حاجي پاشا تحرير اعتشلرد ركه بو
ورمك علاجي اول امرده سائر اورام كبيدركه تليين وكمادات مناسبه تكميد و
وضمادات رادع حضيمد ايتمكله علاج اولنه وبعد سكون الحمي ووقت انحطاطنده سعال
بلغمية علاجي ايله علاج اولنه مثلا طبيخ زوفا وتين وحلبه كبي وروائح انضاج وتليين وتنقيه يه محتاج در

الفصل العشرون في سقيروس في الرئه هو ورم الصلب في الرئه

وهو ورم صلب مع المدافعة ولا وجع ولا التهاب له معلوم اولهكه لفظ سقيروس
يونانيدر اسقيروس ودخي ديرلر صلابت وجساوة معناسنه در بو بر ورم سوداوي صلبه
جا سيره دركه اصطلاح اطباء عربيه ورم صلب و ورم جاسي تعبير ايدرلر **السبب**
ورم صلبك سببي عند القدما بلغم لزج ياخود سودادر و بونلر دخي كاه ساذج وكاه
مواد آخر ايله ممتزج اولور معلوم اولهكه بدن انسانده غذا لر مصفاة مواد غذائيه اولمق
اوزره خلق اولنمشلردر بنا بركه مواد غذائيه صاف ورقيق اوله غده لره واصل اولدقده
مسامات متضايقه سندن نفوذ ايدوب جريان ايتمكله غده ده بر اثر باقي قالمز اما
مواد غذائيه غليظ ولزج اوله ياخود اجزاء ارضيه وملحيه ايله ممتزج اوله غده لره واصل
اولدقده اجزاء رقيقه سي نفوذ ايدوب جريان ايدر واجزاء غليظه سي غده ده باقي قالور
ومواد مزبوره نك دوام ايابي واجزاء دقيقه سنك ذهابي ايله غده ده اجزاء غليظه مجتمع
اولوب غده نك الياف وغشاسني توسيع ايتمكله عضوده ورم حادث اولور اعني غده ده
مجتمع اولان ماده غليظه دمك اجزاء غليظه سي اولوب آنده حرارت ورداءت محسوب اولورسه
اورام غدديه حاره حادث اولور واكر سائر مواد غذائيه نك اجزاء غليظه سي اولوب آنده

حدت وردیت اولمزسه غذدیه بارده حادث اولور بو تحجرلك سببی مادهده اجزاء غلیظه
ارضیه غالب اولوب عضولك الیافی واثنا بینینه دخول ایتدکده کلیاً منسد ایدوب سائر
مواد رقیقه نك وصولندن بالکلیه امتناع ایدر کذلك بدنده مواد مزبوره غلیظه وارضیه
بولنوب اهویهٔ حارهٔ شدیده یه مصادف اولندیغی صورتده مساماتك اتساعندن
موادك اجزاء رقیقه سی زائل اولوب ورم صلب حادث اولور کذلك اهویه بارده یه
مصادف اولندیغی صورتده مساماتك انسدادی مواد مزبوره نك تنفسنه مانع
اولوب راکد اولمغله اجزاء رقیقه سنك زوالندن ورم صلب حادث اولور ایمدی
اغذیه حامضه ودیاح جنوبیه نك کثرت هبوبی امثالی مواد مزبوره نك تغلیظنه
واجزاء ملحیه سنك ترسبنه واجزاء رقیقه سنك طیرانه باعث اولنلر ورم
صلبك اسباب بادیه سندن عد اولنور کذلك اغذیهٔ لزجه وکثیره الارضیه
ومالحه ومیاه غیر صافیه وشراب جدید امثالی بو ورمك اسباب بادیه سندندر
وبو ورم انواع ثلاثه اوزرینه دریا عقیب اورام حارهده حادث اولور که مادهٔ
اورام حاره نك لطیفی متحلل اولوب کثیفی صلب ومتحجر باقی قالور یاخود مادهٔ سوداویه دن
حادث اولور لکن نادر الوقوعدر یاخود مادهٔ بلغمیهٔ غلیظه دن حادث اولور
العلامات ورم صلب فی الریه نك علامتی عللك کوندن کونه نفسی ضیق اولوب
ثقلتی ودخمی مدید وبراق ونفثی قلیل ویبوستی شدید اولور وسعال یابس ایله
تواتر نفس واقع اولوب صدرنده حرارتدن اثر اولمز واگر بو ورم مادهٔ سوداویه ویا
بلغمیه دن اولور ایسه ظاهردر اما اگر اورام حاره دن انتقال ایدر ایسه تصلبی زیاده
اولوب تنفث ممکن اولماز زیرا ورم حارك اجزاء حارهٔ لطیفه سی تحلیل اولوب اجزاء
باردهٔ ارضیهٔ غلیظه سی متحجر باقی قالمشدر العلاج بو ورمك علاجنده تدبیر
ضروری اولدر که اهویهٔ حاره وبارده دن احتراز ایدوب علیلی مواضع معتدلده
اسکان ایلیه لر واغذیهٔ کثیره دن وحامضه ومالحه وغلیظه ولزجه دن ودرجهٔ ثانیه یی
تجاوز اولان اغذیهٔ حاره دن حمیه ایدوب اغذیهٔ معتدله محمود الکیموس ویومرطه
وصویینه چوبچینی وصاصفراس ایله طبخ اولنمش ماء خاتروبیره لر وحرکتی سکونینه
غالب اولمایه بنمك ویوردیك امثالی ریاضات معتدله مناسبدر لکن افراطندن
حذر ایتمك کرکدر ونومی وسهری اعتدال اوزره اوله وطبیعتی معتدل طوتوب
قبض واسهالدن اجتناب ایده لر وانفعالات نفسانیه وجماعدن مبعد اولنه لر
اما تدبیر دوائی اولاً ماده سنی تلیین ایدوب مستقر اولدیغی موضعدن تحریك ایدیجی
ادویه یه مراجعت اولنمقدر اگرچه بو ورمك ماده سنی قوام اصلیسنه اعاده ایدوب
جریانه صالح ایتمك ممکن دکلدر لکن اول ادویهٔ داخلیه که مواد غذائیه یی ترقیق وطیار
ایدیجی اوله واول دوالر که مادهٔ منعقده یی تقطیع واتابیبی حرقی وتفتیح ایلر بو علته
مناسبدر اما ادویهٔ داخلیه مواد غذائیه یی ترقیق وطیار ایدنلر ازجمله ملح طیار
الافاعی وملح طیار العقارب وملح کهربا وروح الکافور وسائر املاح طیاره کبی
اما ماده یی تقطیع ومفتح اولانلر عین السرطان وملح الطرطیر الزاجیه وروح الطرطیر
وصبغ الطرطیر وزعفران الحدید وملح الحدید امثالی ادویهٔ حدیدیه ترکیبی اما

ادویهٔ

١٥١ ادویهٔ خارجیه دن محللات وملیناتك دخی فی الجمله وجهی حتی اولنوب اعضاء لحمیه ده
واقع ظاهره متوجه اولان ورم صلبده نفعی مشاهده اولنور لکن ملینات قویه اولمیه
دیو ورمك عرضاً تزایدینه باعث اولمسندن خوف اولنور کذلك لعاب بزر الکتان ولعاب
خطمی مع دهن اللوز حلو ولبن البنات مثللی واکثرسی ایله لر محللات دخی قویه اولمق لازمدر
دیو ورمك تحجرینی تزایدینه باعث اولمسندن خوف اولنور ومناسب اولان ملینات ایله
محللات ممزوج اولنمقدر وازجمله عکر الخمر وکبریت وکرویا واصل فاشرا وذبل الماعزدن
لصقه اتخاذ اولنوب خارجدن لصق اولنه کذلك مرهم عرطنیثا وضماد اللادن واشق
وکون ومرقشیثا ایله عمل اولنمش ضماد شوکران مناسبدر ومجموع اورام صلبه نك
ماده سنی تحلیل وتلیین ایچون ضماد عشب حطائی نظیری نایاب بردوا ایکی کیابته
یاخود بلسانی طلاءً استعمال ایده لر اسرار حکماددندر ترکیبی بودر دهن الآس ایکی وقیه
دهن جوز بوا نصف وقیه شحم الغرس ایکی درهم دهن الحجر یکرمی ایکی درهم اخذ اولنوب
خارجاً هفته ده بر دفعه طلا اولنه وصدر علیله دهن البنفشج وشمع ابیض ولعاب بزر خطمی ولعاب بزر حلبه ولعاب بزر الکتان [illegible]

الفصل الحادی والعشرون فی ضیق مجاری الریه یعنی آق جکرك مجاریسی

طار اولوب طوتلمقدر السبب بو علت عاصیه نك سببی یا راسدن یاخود بعضی
اعضالردن عروق کبیر ریه یه اخلاط غلیظه منصب اولمغله سدّه یه باعث ویاخود [illegible]
اورام وبثور واقع اولمقندن بو علت حادث اولور وکاه اولور که اجزاء غلیظه تصاعد ایدن
وکاهیجه ریه ده دیدان تولدندن ظهور ایدر وبعضیلرك ریه لرنده دم غلیظ منصب اولوب
منجمد اولمغله وبعضیلرنده حجر تولد ایدوب متحجر اولمغله حادث اولور وکاهیجه رأسدن
نزول ایدن رطوبت سببیله عروقه استرخا کلمك ایله وکاه اولور که صدر وریه یه
استنشاق کلمك ایله حادث اولور وکاهیجه خارجدن ویاد اطلدن بو حنتللی دخان ویا
بخار ریه یه دخول ایدوب اول موضعه واصل اولمغله حادث اولور وکاهیجه افراط
جوع وکثرت استفراغ غذدن بر یبوست مفرطه حاصل اولمغله بو علته باعث اولور واکثریا
معدنجیلر وکوره زرکرانی وحل وعقد معادن ایله مشغول کیمیاگرانی بو علته مبتلا
اولورلر العلامات بو علتك علامتی ذات الریه یه تقدم ایدن سببلردن معلوم
اولور مثلا نوازل ایله سعال کثیره ایله قیح خروج ایدوب نفسی ضیق اولمقد وکاهیجه نفسی
صغیر چالرکبی زیاده دقیق اولمقد واگر ریه ده حجر ویا دیدان تولد ایتمش ایسه علامتی
کاه کاه براق ایله حجر ورمل مثال بر ماده خروج ایتمکدر واگر افراط جوع وکثرت استفراغ ایله
یبوستدن ناشی اولور ایسه علامتی اسباب متقدمه سندن معلوم اولور تقدمة المعرفه
معلوم اوله که اگر بو علت جدید واخلاط غلیظه انصبابندن ناشی اولور ایسه قابل العلاجدر
واگر ابخرهٔ ردیه وادخنهٔ سمیه دن ناشی اولور ایسه علی الخصوص ارباب صلیه کیمیاده
واقع اولور ایسه مشکل العلاجدر العلاج بو علتك علاجنده لازم اولان اولدر که اولا
سببی علتی معلوم ایده اگر علت اخلاط غلیظه نك انصبابندن ناشی ایسه ابتداءً ادویهٔ
منضجه ایله نضج وبروب بعده علته مناسب مسهلات ایله تنقیه ایده لر وبعد التنقیه
ادویهٔ مدره استعمال ایتمکله اخلاط باقیه یی دخی اخراج ودمی تصفیه ایده لر شیخ الرئیس
ابن سینا دیر که بو مثللی مرضلرده ادویهٔ مدره استعمالی جائزدر دکلدر دیو ادرار ایله

اخلاط مضره نك دفعى خروج ايدوب غليظى باقى قالمغله مخاطرهٔ عظيمه وارددر اما فقير
قليل البضاعه عندى بو مكه اخلاط غليظى مسهلات ايله و نفث و بزاقيله اخراج اولنوب بعده
رطوبت رقيقه باقيه ادويهٔ مدره ايله اخراج اولنسه بأس يوقدر بلكه ادويهٔ مدره ايله
اخلاط رقيقه اخراج اولنمسه علتك عودت ايتمسنه باعث اولور ديو ايدى بو علتده انضاج
مادة ايچون اولا بو مطبوخى استعمال ايدنلر صنعتى بودر اصل رازيانج و عرق السوس و ايرساء
و اندز هر بريندن نصف وقيه برسياوشان و فراسيون و سعتر و زوفا هر بريندن نصف
قبضه عناب و سبستان يكرميشر عدد تين الحجازى عدد دنجيب دردت درهم تخم رازيانج و انيسون
و بزر حبازى هر بريندن بر درهم اخذ اولنوب مقدار الكفايه ماء القراح ايله طبخ اولنوب
بعد التصفيه اشربه مناسبه ايله استعمال اولنه و بعد النضج حب غاريقون و قرص بنفشج
استعمال ايدنلر يا خود بر درهم غاريقونى التى درهم حب عصفور ايله سحق ايدوب اشربهٔ
مناسبه ايله استعمال ايدنلر سنادوطوس حكيم ديركه بو علتده بنم مجربم اولان معجونك تركيبى بودر
تين الجيم و زبيب احمر و خرما هر بريندن ايكى وقيه اخذ اولنوب ماء عسل ايله نقع و طبخ
اولنوب منخلدن كچوره لر بعده بو خلاصه يه وقيه سمن عنز مالح ايله مزج و لعوق قوامنه
كلنجه نار لينه ايله طبخ ايدرلر بعده ايچينه لوز مر و حب صنوبر ايكيشر وقيه رب السوس
و كثيرا و زوفا و ايرسا و سعتر و فراسيون هر بريندن نصف وقيه دارچينى و زنجبيل و عود القرح
ايكيشر درهم قرنفل و خولنجان و فلفل و انيسون و كراويا و قاقله هر بريندن نصف درهم
عود ماوردى ثلث درهم اخذ و سحق و ضم اولنوب معجون اولنه يا خود حكيم مذكورك
بو علتده استعمال ايلديكى قرص كبريتيدر استعمال ايدنلر صنعتى بودر زهر كبريت و سذاب
و زراوند و افسنتين و ايوادانه و اشق على السويه اخذ اولنوب بعد السحق حل ايله ترمسه
مقدارى قرصلر اولنه مقدار استعمالى صباح و اخشام اوچر عدد استعمال اولنه يا خود
ترمنتين بندقى و دهن لوز حلو و سكر طبرزد على السويه اخذ اولنوب جمع الموخ استعمال
اولنه ديرا جميع علل صدريه يه بو علاج تام و دواى ما لا كلامدر و دخى معلوم اوله كه
صدريه دن اخلاط غليظه ولزجه مهما امكن تنقيه اولندقدن صكره باقى قالان رطوبت
فضليه نك تجفيفى ايچون ادويهٔ مجففهٔ صدريه استعمالنه محتاج بس ايدى ادويهٔ صدريهٔ
مجففه دن صابرينا و عود الغيناق مطبوخلرى كبى يا خود زهر كبريت و زهر حصلبان
و لبن كبريت كبيدر و اول استعمال اولنه يا خود بو سفوف لا نظير استعمال اولنه صنعتى بودر
صنعتى بودر زهر كبريت بر بچق درهم لؤلؤ مدبر ثلث درهم مسك سدس درهم زهر حصلبان
التى حبه زعفران دردت حبه و اشق اوچ حبه اخذ اولنوب سفوف اولنه يا خود
زهر كبريت بر بچق درهم ايرسا بر درهم اندز نصف درهم زعفران و حصلبان هر بريندن
ثلث درهم نبات حموى دردت درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه و بو اثناده عليلى
امكنهٔ مستحقه ده اجلاس ايدوب اسطرك و عنبر و مسك و مرتقاقى ايله تبخير ايدرلر
و نهار مواضع رطبهٔ بارده دن احتراز ايدرلر و عليلك غذاسى دائما لوز حلو و زبيب
احمر و حب صنوبر كبى خسته لر اولوب لبن و سمك كبى خسته لردن احتراز ايدرلر
التجربه اطبا افرنجيه نك مجربلرندن اورنبوس نام طبيب ديركه طلائع كيميادن
بر ذات بو مرضه مبتلا اولوب يوماً فيوماً بدنى مهزول و نفسى ضيق ولرنجا طلبكه

زمانمزه گلنجه كوناكون علاجلر ايلديلر اصلا تأثير ايليوب آخر الامر اول كسنه وفات ايتدى
بعده اول كسنه نك جثه سن اخذ ايدوب تشريح ايلديلر كورديلركه رئه سى قديد اولوب بر تفاح
قدر قالمش بو معلوم اولديكه طالب اولديغى صنعت كيميا منك نشئا مستيدر

الفصل الثانى والعشرون فى السل

السل بفتح السين وكسرها وبالتشديد
سنه يى لوكسرك وارقلق معناسنه در اما عرف اطباده اوكينه بر قرحه نك اسميدركه
انكا حماى دق لازم اولور و متقدمين اطبا بو مرضه سلال و هلس و هلاس و نحس
و ذبول دخى تعبير ايلمشلردر لغت يونانيه ده قطيسيس تسميه سيله مذكور و لسان
عبرانيه ده سحاف و لسان تركيده بين العوام الناس ورم ديمكله معروف و مشهوردر
پس بو مرض آق جكرده واقع اولان قرحه نك اسمى و صاحبينه حماى دق عارض اولوب
حرارت لازمه سى اولديغى ايچون اطبا اسلاميون تعريفنده قرحة فى الرئة و يلزمها حمى دقية
ديمك ايله تعريف ايلمشلر و متاخرين اطبا افرنجيه قرحة فى الرئة و يلزمها حمى خفيفه
عفنيه ديمك ايله تعريف ايدوب ديرلركه بو مرضده بر خفيفه حمى عفنيه عارض اولوركه
عليلك بدنى اولا عارض اولان حمى بجالده عدالمنمركه مانع اوليور وغيدن برين عليله هزال
عارض اولوب كوندن كونه ضعيف اولور اما قرشى مرحوم ان السل قرحة الرئة مع الدق
ايله تعبير ايدوب امراض مركبه دن عد ايلمشدر و شيخ رئيس ابن سينا ديركه سل كاهيجه
علت اخرى يه دخى اطلاق اولنوركه انكله مرادى حمى اولمازلكن اخلاط غليظه ولزجه دن مواد
نوازليه حاصل و دائما ريه و سائر آلات صدريه يه نازل اولمغله مجارى ريه و آلات
تنفسى تضييق ايدوب ضيق النفس ايله سعال شديده باعث اولور و بو حال ايسه ضعف
قوى و ذوبان اعضايه مؤدى اولور پس ايدى بو مثللى عليله مسلول اطلاق اولنوب بالحقيقه
اصحاب الربو مجانسنه جاريدر و عامه بوكا اجتماع المدة فى الصدر والرئة اطلاق ايدرلر

السبب بو مرضى مخوفك سببى بر مادهٔ مالحهٔ حريفهٔ اكالهدركه راسدن ريه يه
نازل و يا خود بر خلط حارهٔ صفراويه حاده مدركه ريه و يا الات صدريه يه سائل اولمشدر نك
و يا خود معده و صدر و احشاده مجتمع و مستقر اولان اوساخ حارهٔ اكالة و مادهٔ لزجه دن نفس
كثرت ورديه نزف و يا خود فضله دموية نك زياده حدت و حريفيه تنزدر يا خود
زياده حامض و مالح و اكال يمشلرنك كثرت ايله ريه يه منصب اولوب دغدغه و تحسيله
بو علته باعث كذلك نفث الدم و ذات الجنب و ذات الرئة و قرحهٔ كلى و احشا و هر نوع
صدريه دن بطريق الانتقال دخى حادث اولور و بو مرضه عارض اولان حمى لازمه نك
سببى ديه يا خود اعضاء سائره ده واقع اولان قرحه نك ابخرهٔ متعفنه سى ديه ريه سى قلب
عليله واصل اولسيدر اما سبب باديسى هوانك فساد و رديه لى و حدت و عفونتى كثير
اولسيدر و اكثر اطبا بو مرضى امراض ساريه دن اولديغنه اتفاق ايدوب ديديلركه
بو مرضه مبتلا اولان مريضا ايله كثرت الفت و آخر آخرنه مصاحبت ايتمكله سرايت ايدر و بو
مرضه مبتلا اولان عليل قضاى حاجت ايتدكدن صكره مدة و آغزنه كلنده ايتمديكه آب خانيه نك
كيرمكدن احتراز ايدرلر و بو مرضك بطريق الارث ظهور ايتديكى ارباب بصيرت عندنده غايا

العلامات بو مرضك علامتى ابتدا عليله يابسه حرارت خفيف و بر سعال يابس ايله
حمى خفيف عارض اولوب على الصباح حرارتى قليل و بعد الزوال كثرت بولوركه حرارت كندكجه

مشتد اولوب تا بصباح علیل حرارت حمی ایله مضطرب اولور و بعد الطعام علیله بر حرارت
زائده مستولی اولور که قبل الاکل موجود دکل ایدی و کندیکه طعامه اقبال و اشتهاسی قلیل
اولوب قلت اکلدن بدنی تماماً غذاء الامیوب فقدان غذا سبیله هزال کلمکه باشلر و اعراض
هزالدن علیلک عظم انفی قلم کبی ظاهر اولوب لونده وجهی اغبر و صدغین و عینینی مقعر
اولور و کاهیجه ذات الریه کبی وجنه سنده حمرت و کاهیجه لون وجهنده کمودت ظاهر اولوب
فمندن نفث ایله مدة خروج ایدر اکر نفث ایله حشکریشه خروج ایدرسه بی شبهه مسلول
صحیحدر و اکر نفث الدم دنبیلی خروج ایدرسه تفرق الاتصال وقوعنه دالدر و علیلک لحم
بنانلنده ذوبان طاری اولغله اظفاری تحتنه منجذب اولور و کاهیجه سخونت اصابع و بطلان
الشهوه و کثرت قراقر عارض اولور و اکر بلغم ایله مدة یی فرق مراد اولنورسه خروج ایدن
حشنه یه نظر اولنه اکر مستدیر الشکل و منتن الرائحه اولورسه مدة در خصوصا نار و یا خود
حدید محمی اوزرینه وضع اولندقده چکر کبی قوقه و اکر صو یه القا اولنوب اوج یا خود درت
ساعت مرورنده مانک قعرینه رسوب ایدرسه مدة در و علیله اکثر ایام و لیالیده عرق مفرط
ظهور ایدر قوای بدنیه نک کال ضعفندن زیرا که طبیعت آنی تصرفدن عاجز اولمشدر و کاهیجه
علیلک کثرت اکل و بطلان هضمدن و ردیه اخلاط و فساد مزاجدن و نقصان حرارت
غریزیه دن ناشی علیلک قدمینده ورم حادث اولور **تقدمة المعرفه** معلوم اولدیکه بو مرض
ابتداسنده علاجی عسیر و سلطنتنده نادر و انتهاسنده بلا تأثیر در پس ایدی اکر علیلک لون وجهی
اغبر و صدغین و عینینی مقعر اولوب جلد بطنی یابس و جبهه سی ممدود اولورسه میت حکمنده در
و اکر نفثنده رایحه کریهه اولوب سقوط شعر و کثرت اسهال ذوبانی واقع اولورسه علامت
موتدر و اکر مریضک ظهرنده علی الکتف بغله کبی بر جثه حادث اولورسه ایکی کونه وارنجه
فوت اولور و اکر خروج نفثنده احتباس واقع اولورسه ضعف قوتیه و احتراق ریه یه
و فساد قلبه دلیل اولوب قرب موتی اعلام ایدر و دخی معلوم اولدیکه اطباء قروح ریه نک
التحامنده اختلاف ایلدیلر بعضیلر دیدیلر که التحام قبول اتمز زیرا عضو مجروحه سکونت لازمدر
و حرکت مانع التحامدر پس ریه ایسه دائما متحرکدر ساکن اولمز بو یله اولنجق التحام ممکن دکلدر
اما بو مقامده جالینوس دیر که حرکت عضو مانع التحام دکلدر مکر که سبب آخر منضم اوله و
بوکا دلیل بودر که صدرده واقع اولان جراحتلر ریه مثال متحرکدر و انلرده واقع اولان جراحاته
علاج اولنوب التحام قبول ایتدیکی عند الجمیع مسلمدر و بعضیلر دیدیلر که انخراق عروق یا خود
انفتاح افواه عروق واقع اولوب تورم اتمزسه و یا متقیح اولمازسه و دخی اول موضعده لحمی
احراق و اکل ایدیجی بر خلط حاده محرقه بولنمزسه اول موضع التحام قبول ایدر ایدی جراحت
ریه نک سببی ورم یا خود خلط حاده اکال اولورسه التحام قبول اتمز زیرا که جرحه فتحه
تنقیه اولمادقجه التحام ممکن دکلدر پس تنقیه ایسه اولمز الا سعال ایله اولور و سعال ایسه
جرحه یی تفتیح و توسیع ایدر و حرکت سعال دخی المی زیاده ایدر یعنی مواد موذیه یی اول
محله جذب ایدر پس ایدی ادویه یابسه ایله دوا مراد اولنسه قرحه یی تجفیف ایدوب
و سعالی زیاده و صدرده خشونت و مدة یی تجفیف ایدر بو یله اولنجق مواد موذیه نک
خروجی عسیر بلکه ممتنع اولور و اکر ادویه ملینه ایله تدبیر مراد اولنورسه جرحه یه طراوت
ویروب اندمالدن منع ایدر انک ایچون بو علت عسیر العلاج اولوب تدبیری طبیب کامل

مجربه محتاجدر شیخ الرئیس ابن سینا دیرکه بو علته مستعد اولان کمسنه لره ابتداء
علاج اولنسه ممکندر که مبتلا اولمیه لر علی الخصوص صبی اولدقلری و اکر مستعد اولانلر اهمال
ایلیوب ایام و شهور کذران ایتکله سنه تمام اولدقده صحیحا مسلول اولورلر و بو مرض
کاه اولورکه وقت شبابدن سن کهوله وارنجه ممتد اولور حتی حاجی پاشا مرحوم
شفاسنده صاحب اغراضدن نقل ایدوب دیرکه بر خاتون بو علته مبتلا اولوب
یکرمی بیک سنه معمر اولدی و بو مرض اکثرا مرده اون سکز یاشندن اوتوز یاشنه وارنجه
حادث اولور و بو علته مستعد اولانلرک صدرلری ضیق و عنقلری طویل و دقیق
و حلقوملری خارجه خروج ایدوب کتفینی دخی لحمدن خالی اولغله جناح طیر کبی
جانبینه ظهورلرینه مائللردر **العلاج** بو مرضک علاجنده اکثر اطبا غرق آب بحر حیرت
اولوب قالمشلردر زیرا بو مرضه دوا مراد اولندقده شروط ثلاثه یه مراعات لازمدر **شرط اول**
ریه ده واقع اولان قرحه یی التحام و اندمال در **شرط ثانی** حمی لازمه قطع در **شرط ثالث**
بدنی ترطیب و تغذیه در ایمدی کلی صحته ایصال ایچون بو امور ثلاثه نک ایسه بر بر ینه مضاد
و مخالفلردر زیرا که ادویه مجففه قرحه یه نافعدر لکن حدة حمایی زیاده ایدوب خروج نفثه
مانع اولدیغندن ماعدا صدر علیله خشونت و مدة یه جفاف و سعاله کثرت ویرر
و ادویه مرطبه استعمال اولنورسه اکر چه بدنی ترطیب ایدر اما قرحه یه طراوت ویروب
اندمالدن منع ایدر و ادویه مبرده استعمال اولنورسه اکر چه حمایی تسکین ایدوب
قاطع اولور اما نفثه غلظت ویروب کاه خروجنه مانع اولور پس ایدی بو مرض عامیه یه
علاج بر طبیب و لبیب و مجرب محتاجدر که رأیی و تدبیرنده خطا واقع اولمیه ایدی طبیب
لبیبه لازم اولان اولدر که اولا نظر ایده اکر علیلک قوت بدنیه سی تحمل ایدرسه ابتداء
تنقیه ایدوب راسدن نزول ایدن موادک نزولنی منع و دفع ایدهلر چونکه ریه ده اولان
قرحه یی اندمال و التحامه سعی ایدهلر و بو اثناده حرارت حمایی تسکین و بدنی تغذیه ایچون
غذا دوا فی حمیین ایده لر مثلا مسهل ادندن ایکی وقیه ترنجبین عرق الزرارج ایله استعمال ایده لر
اما اطباء متأخرین عسل خیار شنبری رب السوس و نبات حموی ایله ممزوجا استعمال
ایلدیلر و متأخرین اطباء افرنجیه بو مرضه راوند و برمیکی تجویز ایلدیلر مثلا ایکی درهم
راوند و ثلث درهم سنبل هندی اخذ و سحق اولنوب درت وقیه ماء جبن ایله نقع
ایدوب بعد التصفیه علیله اعطا ایدهلر **یا خود** شراب الورد المکرر و ترنجبین **و یا خود** شراب
بنفشج المکرر ویرهلر بعده شراب حلزون و شراب سلحفات ایله علاج ایدهلر فی الحقیقه
غایت نافع بر علاج تامدر و دواء ما الکلامدر مقدارا استعمال لری بر یوم علی الصباح ایکیشر
وقیه در و جماهیر اطباء بو مرضده لبن استعمالنی غایت مدح ایلدیلر اما جمله دن افضل
اولان لبن النساءدر بعده لبن الحمار بعده لبن الماعز بعده لبن البقر بعده لبن الغنمدر و اکر بو
البانلری بریلی شراب سلحفات ایله ممزوجا استعمال ایدهلرسه غایت مناسبدر دیدیلر
اما معلوم اولدیکه لبن استعمال ایتدیرمک هر طبیبک کاری اولمیوب فیلسوف مجرب کامل
بر طبیب حاذق عاقله محتاجدر که مریضی کوروب اکر حمی یی عینی موجود ایسه لبن استعماله
مباشرت ایتدیروره اما عفونتی و حماسی وار ایسه زنهار استعمال ایتدیرمیه لر دیرلر ابن عوفشه
امداد ایدوب حرارت حمی یی زیاده ایدر بو یله اولنجق مریضک هلاکنه باعث اولورحذر

لازمدر جهلهٔ اطباء زمان لبنی هر وقتده نافع ظن ایتمکله هر مریضه لبن استعمال ایدردوب
هلاك علیللره سبب اولورلر نعوذ بالله اما ماء الجبن استعمالنده هر نه وقت اولورسه
اولسون کرك ابتداده کرك انتهاء مرضده نافع در باس یوقدر زیرا فرحیدر تطهیر
و بدن علیلی ترطیب و تعمیر ایدر اتمولیوس نام حکیم دیرکه هزال مفرط و مرض سل و
دقك علاجنده طبیب حاذقه لازمدرکه فکر عمیق و ملاحظهٔ دقیق ایله حال طبیعت مریضی
تشخیصه رغبت و اسباب مرضی ممکن رتبه سی بلمکه سعی و همت ایدوب بعده تدبیر
و علاجنه شروع ایده پس ایدی اکر سبب علیلك بدنی غذا آلامیوب تحلیل کثیر و بدل ما یتحلل
قلیل اولدیغندن هزال مفرط کلمش ایسه یاخود معده نك آفتندن و یا فضول دمویه مالحه نك
حدت و حریفیتندن قروح احشاده واقع اولمش ایسه لایق اولان بودرکه اولا فضول دمویه نی
رفق و ملایمت ایله تنقیه ایدوب بعده آفت معده یی ادویهٔ مناسبه ایله ازاله ایدهلر و بو اثناده
اخلاط دمویه نك حدت و حریفیتنی تعدیل و اصلاحه سعی و اهتمام ایدوب کثیر الغذا و محمود
الکیلوس و سهل الهضم غذالر ایله تدبیر اوله اکر آفت معده ده اولورسه منضج خفیفه ایله فی
مناسبدر و حوامضات لطیفه و حقیقه دخی نافعدر نته کم روح الملح الحلو و محلول الارض الورقی
الطرطیری و اکسیرده الخاصة الحلو و حجر السلاطین النهر بریم الخل استعمالی ایدهلر اکر دم علیلده
حدت و لیمفاده حدت و حرارت وار ایسه کهربا و مرهمانی و اشتونه عرقی و دواء اللك
و ادویهٔ حشیشیه امثالیده و الا استعمال اولنه و لوز حلو و زبیب احمر و ادویهٔ صدریه دن
معتاد اولان سفوفات ایله ادویهٔ مذکوره ممزوجا استعمال اولنور خصوصا جو بچینی
و خشب صاصفراس و عود الغیاقدن معتاد اولان مطابیخ ایله استعمال ایدرلر اخلاط عاصیه نك
حدت حرافتی تعدیل ایتمکده لانظیردر و بو علتده مطبوخ عود الغیاق کبی دواء تام و علاج
ما لاکلام اولمز کما متاخرین اطباء و کرك فی زماننا هذا بوکا معادل بر دوا اولمدیغنی برده دخی
نیچه دفعه تجربه ایلدك و بو دواء متمکنین اطبا عندنده عین حسم بهو اولوب حکیم بارطولینوس
نقرس بیکاو دزره بر دواء عزیز العقد دیرکه بن نیجه کره تجربه ایلدم باد زهریتی اولدوغندن
ماعدا ماده منفذ لیته نك معدده و دیتیر بزنولیتی منع و انضاجه بیخ دفع ایدر صنعتی بودر
عود الغیاق سکز وقیه قشر عود الغیاق ایکی وقیه زبیب احمر بر وقیه عود هندی سحیق
ایکی درهم اخذ اولنوب بر ظرف مزججه وضع و اوزرینه بش رطل ماء القراح الحادر المقال
ایدوب حمام رماد ینده یکرمی درت ساعت مقداری ترك ایدوب بعده قرع طیغی محکم سد
ایدوب طبخ ایده لر بر مقدار طبخدن صکره ایچینه خشب صاصفراس ایکی وقیه انیسون
ایکی درهم دارچین درت ثلث درهم صندل اصفر بر درهم صمغ و الحاق اولنوب مستور الرأس
نصفی زائل اولنجه تکرار طبخ اولنه بعد التبرید آسیتی ابتداءده تصفیه و حفظ
اولنه مقدار استعمالی بش وقیه در و دخی بقیهٔ اثقال مطبوخك اوزرینه یکرمی رطل
ماء القراح صب اولنوب ثلثی محو اولنجه طبخ ایده لر و انتهاء طبخده ایکی درهم دارچین
الحاق اولنوب بعد التبرید تصفیه اولنه بو مطبوخ مشروب معتاده ترتیب استعمال ایده لر
یاخود بو ترکیبی استعمال ایده لر صنعتی بودر برادهٔ خشب عود الغیاق درت وقیه
برادهٔ عود هندی ایکی درهم زبیب التحذر درهم اخذ اولنوب یکرمی رطل ماء القراح
ایله ثلثی زائل اولنجه طبخ اولنه و انتهاده بر ترکیب ایچنه خشب صاصفراس ایکی درهم

انیسون

انیسون اوچ درهم دارچین بر درهم الحاق و ضم اولنوب ربع ساعت مقداری دخی
طبخ ایده لر بعده نار دن تنزیل و علی حاله بر موضع ده ترك ایده لر حتی برودت کلدکدن بعد التصفیه
استعمال ایده لر ترکیب آخر بو دخی مجربدر صنعتی بودر برادهٔ عود الغیاق اوچ وقیه عشبه
المغربی ایکی وقیه خشب صینی نصف وقیه خشب صاصفراس و عرق السوس و انیسون
و بولوقاریا هر بریندن اوچ درهم زبیب منزوع العجم بر وقیه اخذ اولنوب درت
رطل ماء القراح ایله بر کیجه مکان حار ده نقع ایدوب علی الصباح نصفی زائل اولنجه
طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچنه حلاوت حاصل ایدهجك مقدار سکر و بر مقدار دارچین
الحاق ایدوب استعمال ایده لر و اکر مرض سل حدت فضول دمویه دن و یاخود آفت معده دن
حادث اولمش ایسه ابتدا اسهال مقیٔ مناسبدر نته کم لنداتوس حکیم دیرکه دفعات
کثیره بو مرضه مبتلا اولنلره مقیئات ایله علاج ایلدم لکن اول شرطیله کم مقیٔ شدید اولمیه
و قرحه اچلمش اوله و ابتداء مرضده اوله آرطمانوس نام حکیم تالیفنده دیرکه قروح رئه
مسببی کم اولوب عسر التنفس و یاخود خروج مواد مضره عسیر اولمیه اول وقتده مقیئات
مناسبه مناسبدر لکن احتیاط اوزره اولوب ادویهٔ مقیٔ بالقوه و فرط و کثرتدن اوزره
اوساخ مدتیه یی صدر و رئه دن استفراغ ایدوب نفث الدم باعث اولمیه و متاخرین
حکمای افرنجیه دن بارطولطوس نام حکیم تالیفنده عسر التنفس مقاله سنده تحریر
ایدرکه مقیئاتدن صکره مسهلات استعمالنده حذر کرکدر و مسلولینه ادویهٔ مسهله نك
ردیئت و مضرتی مسلول و مدقوقه ضعف کتیرر خصوصا بعد التنقیه خشا من قریب
سعال کثیره دخی اوله پس ایدی هر مسلوله مسهلات ایله تنقیه جائز دکلدر بلکه بعد النفی
حدت اخلاط مالحه یی تسکین ایتمك سائر علاجلردندر و قد لاتجیوس نام حکیم
نقل ایدوب دیرکه مرض سلك ابتدالرنده اولان کسه لر و اسکوربوطه مبتلا لر و علت مراقیا
اصحابندن چوق کسنه یی کوردمکه ایچنه صوبی تجبیر اولنان محله وار وب اول صودن
ایچدیلر اوچ درت کون مرورنده مستسقیا هلاك اولدیلر بوردلوس نام حکیم دیرکه
علل اسکوربوطه مبتلا اولان کسه لرده لیمفاء حاره دن واقع اولان مرض سلده روح قوقلعاریا
یاخود بلسان الکبریت الانیسوفی یاخود جوهر جرایحه ایله روح الشراب استعمال اولنمق
لازمدر و لبن الماعز که آنك ایله حشایش جرایحه و حشایش رئیه و حشایش اسکوربوطیه
ایله طبخ اولنمش اوله غایت مناسبدر و استعمال اولنان مشروبات جرایحیه که آنلره
روح قوقلعاریا خلط اولنمش اوله کذلك حدت فضلهٔ دمویه یی اصلاح و تعدیل ایچون
مطبوخ خشب صینی و عود الغیاق امثالینك مطبوخلری کذلك داسن و عرق السوس
و زبیب دن معتاد اولان دوالر استعمال اولنه باربطانوس نام طبیب مجرب دیرکه اکر مرض
سل آفت صدره دن حادث اولورسه مواد حامضه مالحه یی تعدیل ایدیجی دوالر استعمال
اولنه مثلا روح الملح الحلو و محلول الطرطیر یاخود ملح جوهری الطرطیری و اکسیرده الخاصه
و زهر نوشادر و خلیط که اکا عین السرطان و مرجان حل اولنمش اوله غایت نافعدر و
دخی معلوم اولدکم مرض سل ایله مبتلا اولان مسلولك قروح رئه لری اولدقده حوامضات
شیطانیه قرار ایدرکبی فواد ایتمك لازمدر زیرا حوامضات انلرك رئه لرینه غایت مضردر
و مسلولك مسموم اوله لری ذاتیله اولور و حلویاتدن سکر و عسل دخی مضردر زیرا

حلويات تخم وتعفنه سببدر واول خسته كه عذوي معده اوله اكا اشربيا بيله تعديل
ايده لركه حتى مضرتندن امين اوله لر وتعلم فيلسوف يعقوب اسقنقيوس مرض سل
ايچون ايكي ممدوح دواء مجرب تخم بر ايلمشدر اوللكيسنك صنعتى بودر دقيق الشعير اون ايكي
وقيه سكر نبات بش وقيه لبن الماعز كفايت مقداري وشيء قليل خمير ايله محكم مزج ايدوب
خميره مشوي ايده لر بعده صغيرًا قطعه قطعه ايدوب ينه تكرار كعك هيئتنه كلنجه طبخ
ايده لر حتى بالكليه رطوبتي زائل ودق اولنوب سفوف اولنمغه قابل اوله بعده بو سفوفدن
اوج وقيه وعنب السرطان مسحوق يدى وقيه اخذ اولنوب بعد المزج سفوف اولنه
مقدار استعمالي هر يوم على الصباح بر ملعقه سنى مرق اللحم الشعيري وياخود دهن حطمي ايله
طبخ اولنمش مرق اللحم الكبشي ايله استعمال ايده لر اكنجيسنك دخي صنعتى بودر خشب صيني
بر بچق درهم واصل قنطريون كبير واصل حطمي واصل ظفر الخيل هر برينك نصف وقيه اخذ
اولنوب خشب صيني صغيرًا قطعه قطعه اولنوب بش رطل ماء القراحيله جيدًا طبخ ايده لر
بعده اصولات سائره يي دخي الحاق ايدوب ينه طبخ ايده لر واخر طبخده ايچنه اسقاييوزا
وبلموناديا ولبلاب الارض وپرسياوشان هر برينك نصف قبضه دهن بنفشج وورد
احمر وزهر ظفر الخيل ودهن سليحه هر برينك بر قبضه بزر القطن وبزر الرازيانج وبزر اريسمون
هر برينك بر درهم اخذ اولنوب الحاق وكما ينبغي طبخ اولنه بعدنصكره تصفيه اولنوب
بعده مطبوخ مصفانك اون بش وقيه سنك ايچنه شراب عصارة البنفشج اوچ وقيه
شراب اسقاييوزا وشراب فارفاره هر برينك بر وقيه سكر نبات شامي وسكر فانيذ
وعسل هر برينك ايكيشر وقيه الحاق وبو مقدار دخي طبخ وتصفيه دن صكره ينه ايچنه
سفوف جوارش ايرساء ساذج بر بچق درهم دهن حصا لبان ثلث درهم الحاق ومحكم
مزج اولنوب حفظ ايده لر مقدار استعمالي بر ملعقه دن ايكي ملعقه يه وارنجه صباح
واحشام استعمال اولنه ودخي حكيم فيلسوف من كورديركه بو مرض مشكل العلاجه
تدبير وعلاج اوچ نسنه ايله ممكن اولور اوكيمسه راي طبيب حاذق ايله لبن استعمال
اولنمقدر وثانيسي ادويهٔ جراحيته وانلر امثالي دوالر استعمال اولنمقدر ثالثي تغيير
وتبديل هوا ايتمكدر ديمكدر ايمدي معلوم اوله كه لبن سل ودق واصحاب هزالده اكسير
مثابه سنده بر علاج تام ودواء ما لا كلامدر اما شروط وحدودينه رعايت اولنمديغي
حالده نفعندن ضرري زياده اولديغي عند الاطباء معلوم ومسلمدر وافضل لبن
لبن انساندر خصوصا لبن الجواري اوله وممكن اولورسه عليل جاريه نك ثدي يندن
مص ايده تاكه هوا آلنه مس اتمكله متغير اولوب تعفن ايلميه بعده لبن ماعزدركه
هزالده اسكوبوطيه ده ممدوح ومستعملدر ولبن الفرس شيء قليل سكر اضافه سيله
غايت نافعدر ومرض عشقدن ناشي هزالده لبن الاتان استعمالي نافعدر اما لبن
الجواري مرض سلده صحيح معقولدر سيلدر ديسايمدي هر چند كه اخشاي عليله هزال
واوساخ وانتقال تحقق اوله ياخود مرض آفت معده دن ناشي اوله لبن استعمال اتمك
خطادر مكركه اعضاء حنك معده يي اولا اصلاح ايدوب بعده استعمال ايده لر دنيا لبن
غايت لطيف اولمغله ادنى سببله هوادن سريعا متغير اولوب فاسد اولور
پس معده ده آفت اولميجق حال معلومدر اما اخلاطك حدتي اولوب فضله دوينه نك

دخي حرقتي اولديغنده لبن استعمالي مناسبدر حتى ترطيب بدن وتعديل اخلاط اولنمق
ايله عليله صحت كله ولبن استعمال اولندقده سكر الورد ياخود سكر طبرزد مشللي
بعضي نسنه لر الحاق ايله استعمال ايده لر حتى معده ده جيدًا هضم اولوب منعقد اولميه
وكونده اوچ دفعه استعمال اولنمق لازمدر وممكن اولديغي مرتبه اغذيهٔ سائره
استعمال اولنميه اكرا ديمين تمامنده ك لبندن ماعدا اغذيه استعمال اولنمزسه غايت
مناسب واوفقدر ديرلر لبن جيدًا وسريعًا هضم اولوب كيلوس محمود حاصل اولور
بو بيله اولميجق كيلوس سريعًا بدنه توزيع وتقسيم اولوب معده ده طول مدت طبخه
محتاج اولمز بوندن صكره معلوم اولسونكه جميع هزال ودق وسل امثالنه مناسب
هضمه معين اولوب كيلوس محموده يه معاونت وحدة كسر وتعديل ايدوب لطافت
ويرن ادويه لر استعمال اولنه عرق السوس وراسن كبي ديرا بونلر جميع هزال وسل
اصحابنه مناسبدر كذلك حس وبتونته وظفر الخيل ولوز الحلو وقلب الصنوبر
وفستق شامي ولبوب اربعة الباردة الكبار وبزور اربعة الباردة الصغار كبي
ياخود بونلردن معمل اولان تراكيب نافعه كذلك بزر بيلوفر وبزر حلبه وبونلر كبي
دوالر دهنيتلري ايله دملك ولينتلك حرة وثورانيني تعديل ايدرلر على الخصوص
حرة اخلاط ما لحرى تعديل ايچون ادويهٔ مذكوره ايله معًا زبيب احمر اوله غايت ممدوح
ومحمود اولور كذلك مطبوخ الشعير مع الزبيب ياخود زبيب واصل راسن امثالندن
معمل اولان مطابيخ استعمالي غاية الغايه ممدوحدر بولوس وديوديوس نام حكيملر
ديرلركه اصحاب هزالي تسمين اتمكده زبيبه معادل بر دوا اولمز خصوصا سفوفات صمد زنيه
وحجر سرطانيه وكبريت وانيسون معرق ودواء دق ليبوطيوس امثالي ادويهٔ نافعه ايله
استعمال اولنه مثلا ادويهٔ مذكوره دن مركب بر دواء تخم بر ايده كم كه حين اقتضاده كاكوده
تركيب ايده لر صنعتى بودر آيرساء فلودنطيسي بر بچق درهم حجر السراطين النهرية المدبر بر
درهم دواء الدق ليبوطيوس نصف درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب سفوف
ايده لر كذلك فنوقليوس نام حكيمك مختاري اولان حب كه علت مذكوره مستحكم وقم عليلدن
خروج مدة ودم اولمشسه بو استعمال اولنسه مرض مزبوره بر دواء بيعديل وعلاج بيمثلدر
صنعتى بودر صبر مدبر ومرصافي وزعفران على السويه اخذ اولنوب بلسان الكبريت انيسوني
ياخود اكسير ذو الخاصه ايله حب اولنه مقدار استعمالي نصف درهمدر قبل النوم على الاغلب
بر هفته مقداري استعمال اولنه ياخود عنبر جوارش ايرسا وعنبر جوارش كثيرا ايكيشر
درهم انيسون للعرق الثابت التي درهم دهن الكبريت نصف وقيه سكر محلول بماء
ظفر الخيل التي وقيه دهن انيسون اون ايكي قطره اخذ اولنوب دنجع ايده لر ياخود
انيسون المعرق الثابت بر بچق درهم دهن كبريت نصف درهم سفوف جوارش كثيرا البارده
وسفوف جوارش الايرسا وكهربا وابيض المدبر هر برينك بر درهم خلاصه راسن
نصف درهم بلسان الكبريت الانيسوني سدس درهم سكر محلول بماء الرازيانج درت
وقيه اخذ اولنوب دنجع ايده لر وبر هفته مرورنده دنجع برينه تدابير سائره ايله عمل
ايده لر مثلا سفوفات مناسبه ويا مطبوخ لبلاب الابيض وياخود مطبوخ چوبچيني
وياصاصفراس وبونلره مشابه دوالر استعمال اولنه ولحوم حيوانات دن مستخرج مياه

وكذلك لحم سلحفاة وهلزون دن معمول دوالر استعمال اولنه وسرطانات نهریه واستردیه
امثالی حیوانات استعمالی غایت ممدوح ومفید اما ابن الجواد یحمرلردن مضمضه ایتمکله معلول
ومدقوقه علاج بی نظیر ودواء سریع التأثیردر بوردلوس نام حکیم دیرکه بو مرضه مبتلا اولنلره
تغذیه ایچون بیض نیمبرشت خمر اسپانیاوی یا استعمال ایتدیرمکله منافع عظیمه مشاهده ایلدک
باخصوص برقاج حبه عنبر الخام قتیله اولنور واگر بو مرض کثرت مجامعه دن ناشی اولورسه علی الخصوص
سعال لیلیه سی کثیر اولوب وقیح کثیر صدرده ظاهر اولور بویله اولان مسلولر لودانو قدر دواء
اولمز اما بو اثناده تغذیه ایچون بیض نیمبرشتی ترک ایتمه لر و مسلولین افیونی استعمال
ایتمکله مدة مدیده بونلری محافظه ممکندر ایچون اکثر اطباء متأخرین افرنج افیون مدبر
ولودانو وشراب خشخاش مثللو دوالری کثیرا استعمال ایدرلر و حکیم من بورک مختاری
اولان معجون که بین الاطبا مشهور اولان دوالردندر صنعتی بودر حمیرة الورد وحمیرة البنفسج
اللبلاب الارض بردوقیه دهن کبریت ودواء الذّق لیبوطریوس بردرهم حجر السرطانات
النهریه المدبر بردرهم لودانو اون التی حبه اخذ اولنوب دیاقودیون ایله معجون
اولنوب برهفته متوالیا عشادن ایکی ساعت مقدم استعمال ایدرلر مسلولین سکونت
وجودت اوزره نوم ایراث ایتمکله بونلر بنه راحت ویرر دیرمدت استعمال اولنورسه نفث
علیله نضج ویرمکله خروجنی آسان ومزاج علیلی طرف صحته میلان ایتدرر کذلک جوهر
الافیون المایع وصبغ ذهبی ولودانو سیالر کبیلری ابتداءً و تزاید مرضده من غیر ضرر
مداومت ایتدرمکله منافع عظیمه سی مشاهده ایلدک اما انتهاء مرضده محکم عسر التنفس
یاخود صدردن زیاده لزج ودبقی بلغم خروج ایدرسه استعمالندن حذر لازمدر وادویه افیونیه
اعضاء مأوفه مستقر اولان اخلاط حاده حریفه ی تسکین و دفع و مجاور اولان فسادی
وقروحات سابقه ی منع ودفع ایدر واکثریا عرق ذوبانیه لیلیه ی بالقوه حبس ایدر
وکاه اولورکه مرض مستحکم اولدقده دخی فائده سی مشاهده اولنور و مجربین اطباء افرنجیه
عندنده حالیا مستعمل اولان دواء لا نظیر بودرکه استعمال اولندقده مسلولره فرح وسروره مؤدی
اولدیغندن ماعدا عرق لیلیه مفرطی قطع وازاله ایدوب قروح صدرده و رئتی اندمال ایتدرر
صنعتی بودر دواء الذّق لیبوطریوس ثلث درهم سکر الرضا سدس درهم خلاصة الزعفران
درهم یاخود حبش حبید لودانو سادج ایکی یاخود اوچ حبه اخذ اولنوب بر و ملساق ایله
حب اولنه مجموعی ایکی شربتدر طعامدن ایکی ساعت مقدم علیله اعطا اولنه واگر سعال
لیلیه قوی و هایج اولوب علیله زحمت ویریرسه بو مشروب استعمال ایدرلر صنعتی بودر
ماء اسقابیوزا ایکی وقیه شراب اسقابیوزا یاخود بنفشه بر وقیه دیاقودیون اوچ
وقیه اخذ اولنوب بعد المزج کیجه لرده شرب اولنه سعالات یابسه لیلیه ی و نزولات نوازلیه ی
ازاله ایدر و دخی معلم میخائیل و حکیم ادطمانوس کندی تجربه لرنده اولان کتابلرنده بر اختیار
حکیم مملکت انکلیسده غایت مفرط مبتلا اولوب کندی کندیه طریق مذکور ایله دواء
ایدوب برء تام حاصل ایتدوکنی تحریر ایلمشدر بویل نام طبیب دخی تجربه لرنده تحریر
ایدرکه اگر علت معده دن اولمش ایسه اولا مقیء بعده اکسیر ذو الخاصة معدی ویرمکله
وخوامضات لطیفه دن اولان دوالر مثلا طرطیر زاجیه گبی یاخود اکسیر ذو الخاصه
الحلو وآنلر امثالی استعمال ایتمکله دوا اولنور واگر علت فضله دمویه وحده و ماده لیمفادن

حادث

حادث اولمش ایسه بو مطبوخ ایله علاج ایدرلر و بعضیلر بو مطبوخی مرض افرنجیه ده
و علل نوازلیه ده دخی استعمال ایدرلر صاصفراس و خشب چینی و عود الغیاق علی السویه
اخذ اولنوب مطبوخا استعمال ایدرلر و بونلره مشابه بالذات نافع اولان دوالر استعمال
اولنه واگر دمک محیت و لیمفانک حدت تندن دیر متأکل اولوب قرحه فاسده واقع
اولمش ایسه ادویه مذکوره ایله معا ادویه جرایحیه کذلک بلسامات مناسبه استعمال
ایدرلر کذلک دمی تصفیه و فساد قرحه ی تطهیر و مندمل جراحات اولان دوالر دخی اضافه
اولنمق ایله استعمال ایدرلر هلانوس نام طبیب دیرکه اگر مطبوخ احشابه اصل
لسان الثور تریی واصل بورنلا واصل جمجم کبیر و صندلین ضم اولنسه غایة الغایه
نافع اولور واگر بو مرض مخوف علل صدردن ناشی اولورسه بو مطبوخی نظیری
استعمال ایدرلر صنعتی بودر خشب چینی ایکی وقیه دهن خشخاش منثور و دهن قسطل
و دهن اسقابیوزا هر بریندن نصف قبضه دنبج احمر کبیر منزوع العجم وکشمش
بر قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراحیله طبخ و تصفیه دنصکره مطبوخ
مصفایه قدر قلیل شراب خشخاش منثور الحاق ایدوب استعمال ایدرلر یاخود براده
صاصفراس ایکی وقیه دهن خشخاش منثور و دهن بتونیقه ایکیشر حزمه اخذ اولنوب
ماء القراحیله ایکی ساعت مقداری نقع اولنوب بعده طبخ و تصفیه دنصکره ایچینه
شراب خشخاش المنثور الحاقیله استعمال ایدرلر کذلک درجه ثالثه یه قریب اولمش
مسلولر ایچون دخی عود الغیاق استعمالنی مدح ایدرلر زیرا عود الغیاق آفات لیمفانی
اصلاح و کثرتیله دیر انصبابنی و دغدغه سنی منع ایدوب قیح واوساخ مضره نک کمیت
وکیفیتنی اصلاح ایتمکله بو دوایه معادل بر دوا دخی یوقدر علی الخصوص ادویه جرایحیه ایله
معا استعمال اولنه حاصل کلام بو مرضک ابتداء و انتهاسنده استعمال اولنمسی متأخرین
اطباء افرنجیه دن جم غفیر اتفاق ایتمشلردر وصنعت استعمالنده تراکیب کثیره ایجاد
ایتمشلردر از جمله بو ترکیبی کثیرا استعمال ایدرلر صنعتی بودر عود الغیاق اوچ وقیه
قشر عود الغیاق وچوب چینی بر وقیه اصل بادیانه واصل الراسن ایکیشر وقیه
حب الایهل اوچ درهم خشخاش برتانک ایکی قبضه لبلاب الارض بر قبضه اخذ اولنوب
خرده جه قطع دنصکره اون ایکی رطل ماء القراحیله یکرمی درت ساعت نقع ایدوب
بعده نصفی زائل اولنجه طبخ ایدرلر وانتهاء طبخده ایچینه انیسون و بزر رازیانج یاریمشر
وقیه عرق السوس بر وقیه الحاق ایدوب بر مقدار طبخ و تصفیه دنصکره هر صباح
علی الریق و اخشام علی الفراش بر کاسه استعمال ایدرلر واگر عرق ظهور ایدرسه بو مطبوخ
هر بر استعمالنده اون ایکی قطره بلسان الکبریت الترمنتینی الحاق ایدوب صباح استعمال
ایدرلر اما اخشام استعمالنده لودانو سادج انضمامیله استعمال اولنه و بو اثناده سفوف
جوارش آیرسا وسفوف کثیراء البارده و نطقة البون امثالی دوالر دخی استعمال اولنه
ورئیس الفن سیلویوس کتابنده تحریر ایدرکه بو مرضده نافع اولان دوالر زهر الکبریت
وطین مختوم وانتیمون معرق واصل آیرسا و خشب صاصفراس و صندل اصفر و
صندل احمر کبیلردن ترکیب اولنان معاجین ومطبوخات تدر دیر ترکیه ی تأکل دن
منع ومرضی کلیا ازاله و دفع ایدر و بعضیلر دیدیلرکه بو مرضک مطبوخلرینه هر استعمال

اولندیغنجه ایچینه بردرهم ترمنتین بندقی الحاق اولنمق کرکدر کذا بلسان عربی
وبلسان بلدی تسمیه ایدرلر و قروحات سلّیه یی اصلاح و ادمال ایچون بوطریوس
نام حکیمک مجربی اولان ادویهٔ مفرده بولردر جمجم کبیر وجمجم وسیط وجمجم صغیر
و برتانک ولسان الحمل ودنب الخیل ولبلاب الارض واطریلال واسقابیوزا وهیوفاریقون
ورآسن کذلک اکوسل اسکود بوطیه اولورسه ادویهٔ اسکود بوطیه یی مرض مذکوره نک
مطبوخ طریقیله الحاق اولنوب استعمال اولنور حرف المائی ولسان الحمل المائی وترفیل المائی کبی
وحکیم مزبور دیرکه شهر مزبورده بر جراح حاذق سل مرضنه مبتلا اولوب کندو یه بو
مطبوخ ایله علاج ایدوب نیجه سنین معمر اولدی اول مطبوخک صنعتی بودر حشیشی
علغیلا وصانیقولا وبولونا ریا وقنطریون صغیر وبرتانک واذان الفار وبغابرو نقا
وزهرا یاتقاهر بریندن برقبضه اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ وتصفیه اولنوب
صباح علی الریق واخشام علی الفراش بش وقیه مقداری اوزرینه برقاچ قطره الکسیر
ذو الخاصه الحلو تقطیر استعمال ایتمکله وجراح مذکور دیرکه اکر ریهٔ علیلده واقع اولان قرحه
عتیق اولیوب جدید اولورسه بو ترکیبک استعمالی غایت مناسبدر صنعتی بودر
لبلاب الارض واطریلال وبرتانک هر بریندن برقبضه اصل راسن بر بچق وقیه آیرسا
فلودنطینی بروقیه انیسون اوچ درهم بزر رازیانج ایکی درهم تین الحیم دردنجه عدد
کشمش بربچق وقیه عرق السوس ایکی درهم اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ ایدوب
بعد التصفیه استعمال ایدهلر یاخود سکر ویاعسل ایله شراب ایدهلر واکر نقوعا دخی
استعمال اولنورسه مناسبدر ودخی بو مرضه مستعد اولان ابدان نحیفه و قروح ریئیه یه
مائل قوای ضعیفه اصحابنه موافق ومناسب اولان مطبوخ بودرکه احشای علیله
قوة واستحکام ویروب مرض مزبوره دن آمین ایدر صنعتی بودر انیسون وبزر رازیانج
ایکیشر قبضه زهر بولوناریا وزهر یاتقه واصل طودرمنتیلا وعرق السوس وسناء مکی
هر بریندن برقبضه ورق سلیمه وزوفا وایاتقه یاردیمشر قبضه عسل ایکی قاشق اخذ
اولنوب طین فخاردن معمول برظرفه وضع واوزرینه مقداری الکفایه ماء القراح القا وفم
ظرفی سد ایدوب نصفی زائل اولنجه طبخ ایدهلر بعده التصفیه صباح واخشام بو سفوفله
استعمال ایدهلر صنعتی بودر دقیق الکثیرا وسلیمه بر روقیه بولوناریا وبرتانک وزهر
فارغاره یاردیمشر وقیه اصل راسن ایکی درهم نبات ابیض الشامی ایکی وقیه اخذ اولنوب
سفوف ایدهلر مقداری استعمالی بر درهمدر وبو دوالردن معمول اولنان اشربه دخی استعمال
اولنورسه نفعی هر وجهله ظاهر وباهردر شراب برتانک وشراب طباقی وشراب لبلاب
الارض وشراب سمفاطیس کبی کذلک خمیرة لبلاب الارض کرکه بودوالر بالقوه اجرام
صدریک اوساخ غریبه سنی تطهیر وتنقیه ایدر واکر مایس آنیزه امتلاء قرحه اخذ
اولنمش حرف الماء خمیرة الورد ایله استعمال اولنسه علل مذکوره یه غایت نافعدر
علی الخصوص خمیرة الورد عتیق اوله وبعضیلر دیدیلرکه بو علته نباتاتدن ترمنتین
وبلسانات افضل وانفعدر زیرا بونلرده وجود یرنه بلسان طبیعی کبی ایدر اعضاء باطنه ده
موجود اولان قروحی غسل وجلا وادمال ایدر بیض نیمبرشت ویا فقاع الشعیر خاره
ایله استعمال ایدهلر وکاهیجه قدر القلیل دهن کبریت ضم اولنور وکاهیجه ترمنتین نصف

وقیه شراب طباقی یاخود شراب لبلاب الارض یاخود کلنکبین بروقیه اخذ ومزج
اولنوب استعمال ایدرلر لکن استعمالی کثیر یه وتبشیع اولنمغله غایت مشکلدر اما بیض نیمبرشت
ایله اسانددر کذلک بلسان پروبینی یاخود بلسان کبریت یاخود دهن کبریت یاخود
لبن الکبریت سکرخانید یاخود سکر نبات شامی ایله مزج اولنوب حبلر اولنه
غایت نافعدر دیوریوس مضادة للسل اولمق اوزره بو حبی غایت مدح ایتمشدر
صنعتی بودر حب دوضی بروقیه انیتمون المعرق وصبغ عود الغناق یاردیمشر درهم
اخذ اولنوب بلسان پروبینی ایله حبلر اولنه مقداری استعمالی اخشام وصباح
ثلث درهمدر شهراً کاملاً استعمال ایدهلر وبیض نیمبرشت ایله التی حبه دن سدس
درهمه وارنجه نطفة النوفی هر صباح استعمال ایلسهلر معرة فضول دمویه دن تعدیل
ومزاج علیلی صحته تنقیل ایدر کذلک بو سفوف دخی انزفه قوی وسیر النفعدر صنعتی بودر
عین السرطان توبال الحدید اصل آدون المدبر بردرهم آیرسا وبزر خشخاش ابیض
یاردیمشر درهم مصطکی ثلثان درهم اخذ ودق اولنوب سفوف اولنه صبحاً ومساء
مطبوخ لبلاب الارض یاخود مطبوخ اطریلال یاخود نقوع حرف الماء ایله استعمال اولنه
کذلک معلم میخائیل بو مرضنه که فضول دمویه دن ناشی اوله بو سفوفی مدح ایلمشدر
صنعتی بودر اصل آدون مدبردن وقیه آیرسا ودواء الدق لبوطریوس ایکی وقیه
خلاصهٔ حصلبان جاوی یاخود دهن حصلبان بر بچق وقیه دهن کبریت بروقیه
سکر ابیض قدر قلیل اخذ اولنوب سفوف اولنه مقداری استعمالی ثلث درهمدر
اطبای برآندبورک دیسلرینک سعال لیلیهٔ سلیه ده مختارلری اولان سفوفک
صنعتی بودر دهن عقاب ودهن باروت یاخود باروت مطهر یاردیمشر وقیه عرق السوس
وآیرسا بر روقیه اخذ اولنوب سفوف اولنه مقداری استعمالی بردانق قدردر واکر
افیون یاخود لودانوم الحاقیله عمل اولنورسه غایت ممدوح بردواء اولورکه حرقه یی تخفیف
کسر وسعال لیلیه یی تسکین ایدوب مرض سللی دفع ایچون طبیعته معین اولور
وبو مرضده استعمال اولنان دوالرکه کبریتدن مصنوع اوله آنلره بلسان الوریه
تعبیر ایلمشلردر فی الحقیقه علل صدریه وامراض احشاء علی الخصوص علل ریه ده
فوائد کثیره یه سبب اولدیغی کالشمس فی وسط السماء دررزیرا کبریت ایکی جزؤ جوهردن
مرکبدر جزؤ اولی دسمیهٔ دهنیه سیدر جزؤ ثانیسی روح حامضه سیدر وجزؤ
دهنیه سنده قوة مشتعله وملهبه واردر وجزؤ حامضهٔ روحیه سنده اولان نفعدن
ضرری کثیردر لهذا اطبا مجربین بو مرضده بلساناتِ کبریتیه استعمال ایدرلر زیرا
بلسان الکبریت فقط همان جزؤ دسمیٔ دهنی یه موقوفدرکه حدتت اخلاطی تعدیل
وفساد وعفونتدن حفظ ایدوب قروح باطنه یی غسل وجلا وادمال والحام ایدر لکن
مناسب اولان دهن خشخاس حمصیر ایله عمل اولنان بلسان الکبریت علل ریه ده
وبلسان الکبریت الانیسونی علل صدریه ده وبلسان الکبریت الابهلی قروح کلیتینده
استعمال اولنه وبونلرک مقداری استعمالی التی قطره دن اون ایکی قطره یه وارنجه مایعات
یاخود مطابیخ مناسبه ایله استعمال اولنور اما بو فقیر دیرم که کثرت استعمالندن
احتراز لازمدر زیرا قوة نادیه وملهبه سی اولمغله علیلی دق عصبیه مهلکه یه مؤدی اولمسندن

خوف اولنور پس ایمدی مناسب اولان بلسان الکبریت ادویهٔ دخلی ایله ممزوجاً استعمال
اولنمقلدر زیرا ادویهٔ دخلیه ده بر کیفیت خفیه واردرکه ضد حمای دقیه ومانع تقرح وفساد
احشاء باطنیه در ایمدی لایق اولان بلسان کبریتی سکر الزحل کبی ادویهٔ دخلی بر ایله
ممزوجاً استعمال ایدهلر ومعلوم اولسونکه بو مقامده مجربین اطباء کیمیائیه کبریت عوامه نکبریت
الانتیمون الحقیقی یی وجهله تقدیم وترجیح ایتمشلردر زیرا انکچون انتیمون معرقی بیله ضد سل
اولمق اوزره تجربه وتبیین واستعمال ایدوب حمیرة الورد العتیق ایله هر یوم علی الصباح واحتشام
تعیین ایلمشلردر ودواء الذهب دینلن ایله مشهور اولان جوهر لا نظیرکه کبریت المشتری
جمع وعمل اولنمشلردر انکچون بو علته کثیر النفعدر مقدار استعمالی اون ایکی حبه دن ثلث
درهمه وارنجه حمیرة الورد ایله ممزوجاً استعمال اولنور بوطریوس دیرکه بو مرضده مجربمز
اولان صبغ که سکر الزحل وزاج مریخ دن روح شراب خالص ایله استخراج واستنباط
اولنمق اولور قروح ریه وکلی بیر وفساد ریه احشایه وبونلر امثالی امراض مهلکه یه نافعدر
مقدار استعمالی اون بش قطره دن یکرمی بش قطره یه وارنجه وحذاق مجربیندن هلمونت نام
وبویل نام حکیملر کتاب تجربیاتنده ایدرلرکه مأیوس العلاج اولان مسلولین بو مدقوقینده
روح دم الانسانک خواص عجیبه سنی مشاهده ایلدک وفینور نام طبیب دخی لبن الکبریت
روح قرن الایل ایله مضیع اولنوب استعمالی اولنمسنی مدح ایدر وبعضیلر روح الطبار ومطبوخ البول
الطبار وروح النمل ضد سل اولمق اوزره تجربه ایدرلر مقدار استعمالی التی قطره دن سکز قطره یه
وارنجه واکر مرض مذکور علل صدردن ناشی اولورسه سائر علاجاتدن ماعدا بو مشروبی
استعمال ایتدرمک الزم لوازمندندر صنعتی بودر زهر اسقابیوزا التی قبضه دهرفادفاره
ایکی قبضه لبلاب الارض وبرتانک وبلونار یا وطل الشمس وبروالا وعلمیلا هر بریندن
بر قبضه اصل الراس ایکی وقیه کشمش بر بچق وقیه وبنجه توسیقو وایرساء فلورنطینی
یارمیشر وقیه عناب وتین الحجیم البیشر عدد اخذ اولنوب ماء القراحیله نقع ایدوب
مشروب اولنه که اولورکه مطبوخاً وکاه ایدرومالی عمل اولنمق ایله استعمال اولنور
وکاهیجه بو ترکیبه شراب خشخاش المنثور ویاخود افیون مدبر الحاق ایدوب استعمال
ایدرلر عوارضات سلیته نک اکثرینی تسکین ایتمکده علی الخصوص سعال شدیده وعرق
لیلیه یی قطع وازالهده اکرچه افیونیات ادویهٔ جیده دینلدی اما قروح ریه یی غسل وجلا
وصدرده ملتجی ومستقر اولان اوساخ خارجه یی ومادهٔ لزجهٔ دبقیه یی جیداً اخراج
ایتمکده شراب خشخاشی کبی علاج اولمز واکر علیله اسهال ذوبانی عارض اولورسه طین مختوم
ومرجان وقرن الایل المدبر امثالی ایله علاج ایدهلر صاحب موجز تجربه ایدرکه مسلوله
غذاء السمک مطبوخی سکر ایله استعمال ایتدرمک غایت مجربدر مکرکه علیل مرتبهٔ
موته وارمش اوله التجربه لندانوس نام حکیم دیرکه کندی اهل بیتم دق وهزال
مفرطه مبتلا اولدی اکا فقط عرق السوس ایله زنبیبدن مصنوع مطبوخ حلوی عشرین حقل
شراب اسپانیاوی الحاقیله صباح واحتشام اعطا ایلدم برؤ تام حاصل اولدی زیرا
تقدیر حصوصنده انفع اشیادن شراب اسپانیا قدر خسنه اولماز التجربه ارطانوس
حکیم دیرکه حب افرنجیه مبتلا ایکی مدقوق ومسلول مرضایه مطبوخ عود الغنیاق
استعمال ایتدرمکله مرض افرنجی ایله علتی سلدن خلاص اولدیلر دیکر مرتبهٔ یأسه

واصل اولمش بر مسلوله دخی مطبوخ خشب صینی وخشب صاصفراس ایله علاج ایلدم
التجربه ارسطو دخی دیرکه بر نیجه مأیوس العلاج مسلولدن مقوقه بو اخشاب
مبارکه نک مطبوخلری ایله علاج ایلدم وابتداء مرضده وانتهاء مرضده نیجه دفعه تجربه
ایدوب خلاف ظهور ایتمدی التجربه حکیم وانقلروس دیرکه بر مسلول مبتلا عودتدن
نفث الدم وقیح ایله سعال شدید وعسر التنفس ایله عرق ذوبان ظاهر وبریدا اولمش
ایدی اطباء زمانه مرضنک اکثریسی اکا مکث بیر ایدوب علاج پذیر اولمادی وانلرک زعمنجه
مرتبهٔ یأسه واردی بندخی بنه بعض تدابیر مناسبه ایله بو معجونی اعطاء ومداومت
ایتدرمکله علیله بر دواء ایلدم بعده اطبادن بنیجه لر دخی استعمال ایلیوب منافع
جلیله سنی مشاهده ایلدیلر صنعتی بودر اصل جمجم کبیر واصل ظفر الخیل واصل راسن
هر بریندن درت وقیه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراحیله محکم طبخ ودق
اولنوب منخلدن بچوروب حفظ اولنه بعده زنبیب احمر کبیر وکشمش یارمیشر رطل
اخذ وطبخ وبو دخی منخلدن بچوروب حفظ ایدهلر بعده ورق سلیخه وبتونیقه و
زوفا وبرتانک ولبلاب الارض وپولونار یا ما قولاتا هر بریندن بر قبضه اخذ اولنوب
زنبیب منخولک باقی بوصه سیله جمع ایدوب محکم طبخ وتصفیه دنصکره مطبوخ مصفایه
بر رطل سکر ابیض الحاق وقوام مناسبه یه کلنجه طبخ ایدوب بعده ایچنه لب اهلیل
ولب زنبیب ولوز مقشر وحب الصنوبر هر بریندن اوچر وقیه دارچین ایکی درهم زعفران
ثلث درهم اخذ اولنوب الحاق ومزج اولنوب معجون ایدهلر دیکر حکیم مذکور دیرکه
بنم کنریجیا وغلمر بو علته مبتلا وزیر سنه دبیله بیداء اولوب منفتح اولمش ایدی ودرت
دفعه جمع ومنفتح اولوب نفث قیحیه ظهور ایتمش ایدی وحرارت دقیه دن بدننه ذوبان
کلوب هزال مفرط ایله مرتبهٔ ذبوله وارمش ایدی اکا بالاده تحریر اولنان قانون وتدابیر
کلیه ایله تدبیر ایدوب بو معجونه مداومت ایتدرمکله صحته راجع اولدی بعده برمدت
الجلک ایله حمیرة الورد استعمال ایتدردم برؤ تام حاصل اولدی التجربه تجربیین اطباء افرنجیه دن
واکسفوس نام طبیب نامدار دیرکه برکسنه بو مرضه مبتلا ایدی زمانمزک اطباسی اکا
کوناکون علاجلر ایلدیلر برؤ حاصل اولمدی بز اکا بو معجونی ترکیب ایدوب استعمال ایتدرمکله
زمان قلیلده شفایاب اولدی اول معجونک ترکیبی بودر مرجان احمر مسحوق کهربا وطین
مختوم مدبر خولان هندی ولحیة التیس واصل السوس ورب السوس وطباشیر هندی
ولب بزورات اربعة البارده وصمغ عربی وکثیرا وورد احمر هر بریندن بر درهم فستق
شامی ولوز حلو وحب الصنوبر رومی هر بریندن ایکی درهم اخذ اولنوب محکم سحق
اولندقدنصکره مقدار الکفایه حمیرة ورد شامی ایله معجون اولنوب احتشام وصباح
اوچر درهم استعمال ایدهلر التجربه سیلویوس نام حکیم فیلسوف کتابی تطهیرنده
قروح ریه بحثنده وکذلک اجتماع المدة فی الصدر تحریر اثناسنده کندی تجربه لرندن
اولمق اوزره تحریر ایدرکه بر قروح ریه یه مبتلا مأیوس العلاج مسلوله جاریه یه تعقیباً ثلثه
دواء ایلدم یعنی ایکی دفعه مقیئ شدید ویرمکله تدبیر ایلدم زیرا دفعهٔ واحده ده
اوساخ مختلفه کثیره خروج ایتمیوب دفعهٔ ثانیه یه محتاج اولمغله مقیئ مزبوری
اعاده وسائر معالجات لازمه سینی اعطا ایتمکله علاج ایلدم مدت قلیلده برؤ تام

حاصل اولدی **التجربه** فاضل مؤلف امیر چلبی انموذج نام کتابنده تحریر ایدرکه یکرمیدن
زیاده مسلوله لحم حلزون اکل ایتدردک ایله وهلزونی حیناً لبن الحمار ایله استعمال ایتدرمکله وقت
حرارتلرنده بقلة الحمقا مستحلبنه بر قیراط کافور ضم ایدوب ویرمکله بر کیمسه خطا ایتمدی جمله سنه
جناب حق برؤ تام احسان وانعام ایلدی **التجربه** بو ناموق الحروف فقیره دار السلطنة العلیه ده
اناطولی قلمی خلیفه لرندن سید مصطفی افندی نام بر خلیفه نك دختر کبیره سی مرض سله کرفتار
وحرارت حمی دقیه سیله لیل و نهار اوقات کذار اولوب افراط عرق دوباینیدن بدننه هزال
وقوا لرینه کثرتا ایله ضعف کلوب تبجال اولمش ایدی دختر مذکوره نك تدبیرو دواسنه التماس ورجا
ایلدکلرنده بنده دخی جناب خالق القوی اولان حکیم مطلقدن اولا استمداد طلب ایدوب بعده
تدبیر و دوایه شروع ایدوب اولا الحا شراب الورد المسهل ایله راوند چینی ویرمکله ایکی اوچ
عمل ایتدردم بعده صباح واخشام بو مطبوخدن الینشر وقیه استعمال ایتدرمکله اوتوز
بش بیشنجی کونده علیله نك جلد موضع کبدنده بثورات کثیره ایله حمرت شدید ظهور ایلیوب
مزاج علیله یه قوت ودفع علته قدرت کلدیکی بو اثناده بثورات مذکوره یه خارجدن تحفظ
بلسانات الاسرب طلا ایتمکله دواء اولنوب علیله یه دخی برؤ تام حاصل اولدی مطبوخ مذکور بو در
• صنعق بوددچو بچینی وبراده قرن الایل هر بریندن درت درهم صندل اصفر بر درهم
ورق نیلوفر اوج عدد شعیر مقشر بر قبضه اخذ اولنوب بر بلچ ایله محکم طبخ اولنه واول
دنبه طبخ اولنه که کفکاری جدی اوله بعده محکم عصر اولنوب نصفنی صباح ونصفنی
اخشام استعمال ایده لر جمیع هزال مفرطه علاج تام ودواء ما لاکلام بعده **دیکر** بتردآن
حاصدن برکسنه نك اهل بیتی بو مرضه مبتلا اولوب درجه ثانیه یی تکمیل ایتمکه قریب اولمش
ایدی الحا شراب لبن ایله تدبیر ایتمك مراد ایدوب ایکی اوچ دفعه ویردکده اسهال ایلدی
وعلیله نك ایسه قواسی ساقط و نبضی ضعیف وهزالی دخی ایدی لبن اسهال ایتمکله ضعفی
زیاده ایلدی اما نوعا تنقیه اولدی اکاینه لبن ویرمکی معقول کورمدم لکن لبنه اون
دفعه فولاد محمی القا ایتمکله صباح واحشام نصف استعمال ایتدردم عمل ایتمیوب طبیعت
قبول ایتدی وبو اثناده قوانین اطبایه رعایت ایدرك بالاده تحریر اولنان مطبوخ ایله
علاج ایلدم برؤ تام حاصل اولدی وبو مرضده کلبشکری اعمك ایله طعام یرینه اکل ایده لر
الغذاء غذا لردن اوغلاق آتی وبلچ وپاچه وسکی یالوذج وارشته شوربا سی وبادم
حریره سی کبیلری استعمال ایده لر واکر بو ازلی وار ایسه بادم ایله بیاض خشخاش سودینی نبات
شامی ایله ایچه لر وماء معتاده یرینه جلاب الشعیر یاخود ماء الشعیر استعمال ایتدوره لر
الفصل الثالث والعشرون في نفث المدة کاه اولورکه نفث ایله مدة غلیظه
خروج ایدر اما حرارة کثیره وحمی دقیه سی اولماز وبو مدة کاهیجه صدردن صدورو کاهیجه
ریه دن خروج وظهور ایدر واکر صدردن کلوب وعلیلك صدرنده وجع اولور سه تقدم خراجه
دلیل اولور **العلاج** بو علتك علاجی طبیخ زوفا کبی ادویه ملطفه ایله مدة یی تلطیف
ایتمکدر وکاه اولورکه مرصافی ومیعه وکندر وزراوند ودرتیخ کبیلری تبخیر ایدرلر وخارجدن
صدره اطلیه ملطفه وملینه طلا ایدرلر حتی مدة غلیظه یه خروج ایچون استعداد حاصل
اوله بعده ادویه مدره ایله ادرار بوله مباشرت وادویه مسهله مناسبه ایله تنقیه یه
همت ایده لر حتی برؤ تام حاصل اوله وسائر علاجا تنی اقرباذینا تنده مفصلا بیان

علم اولدیکی کی فضای ... الموضع ... مدة الکفه

الفصل الرابع والعشرون في مدة المحتقنة في الصدر یعنی فضای صدرده
مدة جمع ومحتقن اولمقدر **السبب** بو مرضك سببی بردیبله درکه فضای صدرده
حادث اولوب منفجر اولور وکندیجه مدة متزاید اولوب مجتمع اولور یعنی علیلك ضعف
قوه سندن یاخود دیه یه محیط اولان حجابك کثافتندن یاخود ماده مدة نك غلظت
ولزوجتندن نفث ایله خارجه خروج ایدهمز **العلامات** بو مرضك علامتی علیلده سعال
یابس ایله حمی دقیه موجود اولور وموضع مدة ده وجع وثقل وتمدد والتهاب وجهه مدة
صدرده مجتمع اولان مدة قلیله ایسه قرق کوننده تنقیه اولور واکر ایام مذکوره ده نفی اولمز ایسه
سله صائر اولور زیرا مدة ریه یه عبور ایدوب بعده طرف حلقدن خروج وظهور ایدر
پس ریه نك تخلخل ورخاوتی اولمغله مدة نك نفوذنی ایله احراق اولوب قرحه صدور
ایدر اما کاهیجه طبیعت علیل قوی اولوب واجزای صدرده دخی فساد کلمش اولور سه
طبیعت اول مدة مجتمعه یی مجاری غذادن دفع ایدر وکاه اولورکه ادرار وکاه اولورکه اسهال
ایله دخی دفع وتنقیه ایدر واکر مرض مزمن وعتیق اولوب زمان طویله کذران ایتمکله
قوای طبیعته وحرارت غریزیه یه ضعف کلمش ایسه قدیمی علیلده ورم حادث اولور
زیرا قدیم معدن حرارتدن بعید اولمغله کاکار دوح واصل اولمدیغندن ما عداقوة هضمی دخی
ضعیف اولور **العلاج** بو مرضك علاجنده اولا مدة غلیظه یی تلطیف ایچون طبیخ الزوفا
والتین یاخود سبستان واصل السوسن وپرسیاوشان وزنجبیل احمر کبی لردن عدد
اولنان نقوعات ومطابیخ استعمال اولنه یاخود زنجبیل مع دهن اللوز الحلو وکثیرا وسکر
طبرزد ابیض استعمال اولنه بعده ادویه مدره استعمال اولنه که مدة یی طبیعت طریق
بولدن اخراج ودفع ایده وسائر علاجا تنی قروح ریه واحشاده مفصلا بیانه اولنمشدر
الفصل الخامس والعشرون في ذات الجنب وانواعها ذات الجنب
داء الجنب معنا سنه در وجع الجنب دخی دیرلر لسان ترکیده یان آغریسی دیمکله معروف
ومذکور در وزبان فارسیده درد پهلو تسمیه سی ایله مشهور در ویونانیان اصطلاحلرنده
پلوریطیس وپلوریطیقوس دخی تعبیر ایدرلر بو بر ورم حاردرکه نواحی صدرك باطننده
اولان عضلاتنده ویا غشاء مستبطن للاضلاعده یاخود صدرك داخلنده اولان حجابده
ویا آلات نفس وآلات غذائیه نك حایلنده اولان حجاب حاجزده حادث اولور بو کا
ذات الجنب خالص وذات الجنب حقیقی تسمیه اولنور واکر اول ورم حار صدرك خارجنده
اولان عضلاتنده ویاخود غشاء محلل للاضلاعده حادث اولور ذات الجنب کاذب وذات
الجنب غیر خالص وذات الجنب مغالط تسمیه اولنور واکر اول ورم حار تحت حجاب حاجز
اضلاع خلف اوزرنده واقع اولان حجابده حادث اولور سه شوصه تسمیه اولنور اما
شیخ الرئیس وعلاء الدین علی القرشی واما ذات الجنب وسمی شوصة وبرساما تعبیر ایلشلردر
شوصه وبرسام معنا لری جبلده ورم حار معناسنه دردیمکدر واطبادن بعضیلر دیدیلرکه
اکر بو ورم حار غشاء مستبطن للاضلاعده اولور سه ذات الجنب واکر حجاب حاجزده اولورسه
برسام واکر عضلاتنده اولور سه شوصه تسمیه اولنور واکر اول ورم حار قاسم الصدر اولان
حجابك قص اوزرینه واقع اولان جانبنده حادث اولور سه ذات الصدر واکر فقرات
اوزرینه واقع اولان جانبنده حادث اولور سه ذات العرض تسمیه اولنور واکر اول ورم حار

دیافرغما تسمیه اولنان حجابه یعنی بین الکبد والمعده معترضا حول ایدوب و بین القلب
والمعده مستعرض اولان حجابه متصل حجابده حادث اولورسه دماغده اعراض سرسام
ظهور ایدر زیرا اول حجاب غشاء غلیظه مشارك ومتصل اولدوغندن برسام تسمیه
ایلمشلردر وبعضیلر دخی سرسامدن برقسمدر دیدیلر واسباب علامات صاحبی وتدبیرات
الورم فی الحجاب المسمی دیافرغما وهو الحجاب المعترض بین الکبد والمعده ویسمی البرسام
دیمشدر اما شارح بو مقامده بیوردرکه ان المصنف خالف الجمهور فی هذه المسئلة قال الطبری
وقیل ان تقدیر کلامه انه هو الحجاب المعترض بین الکبد والمعده وبین آلات التنفس
فیکون موافقاً لکلام الجمهور لکن عبارته فی السرسام ینافی هذا التأویل **السبب**
معلوم اولدیکه بو مرضك اسبابنده اطبانك بعضیلری اختلاف اوزره اولوب اخلاط اربعه نك
هر برندن حادث اولسنه ذاهب اولمشلردر لکن بو کلام صحیح دکلدر و بو موضعده حق اولان
بودرکه اول مواضع مذکوره یه دم حالصك انصبابندن ویاخود صفرا ویا بلغم ایله ممتزج
ومختلط دمك دوکلمسندن اولور وکاهیجه دم سوداویدن دخی واقع اولور و بو مرضك
سبب سابقی بدنده دمك کثیر اولمسیدر یاخود دمك کیفیتی ردی اولوب فاسد اولمسیدر
وکاهیجه حرکت بدنیه نك کثرتندن وکاهیجه حرکت نفسانیه نك شدتندن وکاهیجه
هوانك فساد وردیتندن حادث اولور زیرا اکثر ناسده ذات الجنب وذات الریه
وخناق ودوسنطاریا وفرانیطیس وحماء وبائیه وطاعون امثالی امراض ردیه نك
ظهوری اهویه فاسده دن ناشی اولمغله هر شخصك استعدادی بربرینه مخالف
اولدیغندن بدنلرنده اولان اخلاط دخی کوناکون کیفیت ردیه ایله متغیر اولوب امراض
مختلفه کثیره یه باعث اولور **العلامات** ذات الجنب حالصك علامتی خمسه سیدر اودر
اولیسی حماء شدیده لازمه ایله حرارتی دائم اولمقدر **ثانیسی** نفس الدقه خفی ایله
ضرب اولنور کیبی وجع شدید ایله صانجمقدر **ثالثیسی** ابتداء سعال یابس واقع اولوب
بعده دم ویاخود مده ایله ممتزج ومختلط بلغم خروج ایتمکدر **رابعیسی** نفس ضیق اولوب
وقت تنفسده وجعی کثیر اولوب برجانبنه یاتمغه قادر اولمیوب انجق ظهری اوزرینه
یاتمغه قادر اولمقدر **خامسیسی** نبضی منشاری وصلب ومختلف اولمقدر وبو مرضده
حمی حاده لازمه نك وقوعی ورمك قلبه مجاورتی اولدیغندندر وتحت الاضلاع وجع ناخس
اولمسی عضوك حساس اولدیغندندر ووجعك وقت تنفسده زیاده اولمسی ورمك حجابده
اولدیغندندر زیرا حجاب جمله آلات تنفسدندر پس بویله اولیجق ورم مجاری نفسی
تضییق ایتدکندن وقت تنفسده وجع زیاده اولوب نبض دخی صغیر وسریع ومتواتر
ومنشاری اولوب قاروره سی اصفر ویا احمر وغلیظ اولور کذلك ورمك وقوعی
عضو صلبده اولوب حجاب دیدیکه مجاور دق اولمغله دیتریی تأذیی ایدر واکر ماده مرض
ردیه مترشح اولوب وماده دخی غلیظ اولورسه سعال ایله معاً نفث خروج ایدر
واکر ماده مرض رقیق اولورسه من غیر نفث سعال یابس ظهور ایدر وکاهیجه سعال
ایله معاً نفث احمر واختلاط عقل واقع اولور اما ذات الجنب غیر حالصك علامتی
وجع ناخس ایله نبضی قلیلاً منشاری اولمقدر اما بونده نفث اولمز الا ضیق النفس
واقع اولوردر زیرا ورم عضلاتده اولوب عضلاتك دخی تنفسده اعانتی واردر واکر وجع

جلب نفس وقتنده شدید اولورسه تحقیقاً ورم عضلات باسطه ده در واکر رد
نفس وقتنده شدید اولورسه ورم عضلات قابضه ده در و بو مرضده کاهیجه حمی
موجود وکاهیجه نابود اولور وکاه اولورکه موضع وجعده حارجاً ورم ظاهر ومس اولندقده
علیل متألم اولوب خارجدن منتفخ اولور واکر اول ورم سواده مائل اولورسه ردیدر
کذلك شوصه نك دخی علامتی شدت وجعدرکه علیل ایچون حرکت ممکن اولمیوب
اشکالدن برشکل اوزره قائم وبرحال ایله متسلی اولوب نائم اولمز وکاه اولورکه
متأمر مرض صدر وریه یه منصب اولوب عوارضات ردیه نك ظهورینه باعث اولور
وبو مرضده ردیه نك اعراض جمهسیله سائر انواع ذات الجنبدن شدیددر مثلا عطش ولهب
وقلق وکرب وحمی وسهر ووجع ونخس شدید کبی اعراض کثیره حادث اولور وذات
الصدرك علامتی علیلك ثقبه تحدندن فم معده یه وادبجه بروجع مستطیل حادث
اولوب ورمك تمدد وانضغاطی اشتداد وجعه باعث اولمغله علیل داسینی علایه
ترفیع واسفله تنزیل ایدوب نظر ایده مز اما صلب وجنبین اوزرینه مستریح اولوب
نائم اولور **اما** ذات العرضك دخی علامتی علیلك وجعی بین الکتفین واقع اولوب
اصلا صلبی اوزرینه نائم اولمز بلکه یمین ویساریه دخی التفات ایتمز وخفقان سعال
واقع اولسه قلق واضطراب شدید حاصل اولور واکر ورم غشاء مستبطن صدرك
مجموعنه حاوی اولورسه علامتی علیل استنشاق هوایه قادر اولمز وبو اثناده سعال
واقع اولورسه شدت المندن غشی عارض اولور وعلیل اول رتبه مضطرب اولورکه
جوانب اربعه سندن بر وجهله استراحت ایده مز ونبضی سریع وصغیر اولوب قاروره سی
کاه اصفر وکاه ناری اولور واکر بو ورم دیافرغما تسمیه اولنان حجابده اولورسه علامتی
زوال عقل وهذیان ووسواس کثیر واقع اولمقدر وبو عوارضات کاه هیجان وکاه ساکن
اولوب حمی حاده شدیده ایله جانب یمینده وجع ناخس اولمقدر وعلیله بغیر نفث سعال
شدید عارض اولوب تنکرمکه قادر اولمز وکاه اولورکه غشی دخی اصابت ایدر **والحاصل**
اکر بو مرضك سببی دم صرف اولورسه علامتی تمدد وحمرت وجه وعظم النبض وشدت
ضیق النفس ایله نفث علیلده حمرت واقع اولور اما نفثده حمرتك وقوعی دمك یاخود
مده نك دیتریه انتشافندن ویاخود ورمك انفجارندندر واکر سببی دم صفراوی
اولورسه علامتی وجع ناخس وسعال ایله حمی حاده وصفرت نفث ایله حرقت والتهاب
زیاده اولوب نبضی سریع ومتواتر وابتداء مرضده قاروره سی ناری اولمقدر واکر
ماده سنه زیاده رقت ولطافت کلوب دماغه صاعد اولورسه شدت سخونته
ووجع وهذیان ظهور ایدر واکر سببی دم سوداوی اولورسه علامتی علیلك فمنده
یبوست ولساننده سواد وخشونت حمی سی ونخسی شدید وخروج نفث عسیر اولدیغندن
ماعدا سوادی ظاهر وبدیدار اولمقدر واکر سببی دم بلغمی اولورسه علامتی حمی نك خفتی
ووجعك ثقلتی ونخسك قلتی ونفثك بیاض یاخود بر مقدار حمرتی اولوب نبضی بطی
ودیعی کثیر اولمقدر وبعضیلر دیدیلرکه ذات الجنب دمویده صبحی کثیر وصفراویده
قوی وعسیر اولور ونفث دمویده احمر وصفراویده حمرته مائل اصفر اولور وسوداویده
نفث دخان رنکنده سواده مائل واشتداد نوبت حمی سی کاه ظاهر وکاه زائل اولور

مثلا ربع كبي اولورسه سوداوي وغب كبي اولورسه صفراوي وهر يوم دق بت
ايدرسه بلغمي اولور واكر اشتداد نوبتي ظاهر اولورسه مادهٔ مرضك جمعدن دخي
معلوم اولدكه اكر بو مرض سلّه انتقال ايدرسه علامتي ابتداء اعراضك شدتنه نظر
ايله لرينجي حرارت شديد وسعال قوي وسهر مفرط وخشونت لسان والتهاب
عطش ايله معلوم اولور ودخي ورمك جمع ماده ايدوكينك علامتي وجع ايله حمّينك
سكون بولمدن منفجر ومنفتح اولماسنك علامتي رعشهٔ كثيره ايله حمّي عارض اولوب
بعضي عرق ودوجي اولور وكاه اولور كه ماده نك حرّت وشدّتندن عارض اولور
تقدمة المعرفه معلوم اولدكه اكر ذات الجنبك ماده سي سوداء محترقه اولورسه
سائر انواعندن اردي واظلمدر واكر ماده سي بلغم اولورسه انواع سائره سندن جيدك
واسلمدر وبو مرضده حمّانك حرّت وشدّتي وسعال ووجعك كثرت ووفرتي رديدر
اما بو علامات اكر علامات جيده دنصكره ظهور ايدوب عليلك دخي قوتي جوي اولورسه
خوف اولنمينه زيرا بو معنا ورمك جمع مرّه اتمسندن پس بونلر اوليجي نضجه دلالت
ايدر كذلك كركدر ذات الجنب وذات الريه ده نضج وسلامته وهلاك عليله دال اولان
نفث در پس اولدي نفث ابيض واملس ومستوي القوام وكثير وغير لزج اولوب
يومراولرق آسان وجهيله خروج ايدرسه يوم رابعده نضجه ويوم سابعده بحرانه دلالت ايدر
واكر نفث يوم ثالثده ويا رابعده ظهور ايدرسه رابعده نضج بولمز بلكه سابعده نضج
بولوب بحراني يوم حادي عشر ياخود رابع عشرده اولور واكر اون دردنجي كون
مرورنده نفث ظاهر اولميوب واعراض دخي ساكن اولورسه مرضك طولنه دلالت ايدر
اما اعراض ساكن اولميوب رديء اولورسه موت عليله دلالت ايدر واكر نفث تيز ظهور
ايدوب وتيز نضج ظاهر اولسه اعراضك شدتندن خوف اولنميوب قوته اعتماد اولنه
واكر نفث احمر ويا اصفر ويا ابيض ويا اسود ويا زياده لزج اولورسه رديدر
خصوصا كريه الرائحه اوله واكر مستدير اولورسه ماده نك غلظتنه واخضر اللون
اولورسه ماده نك جمودت واحتراقنه دلالت ايدر مشكل العلاجدر **العلاج**
ذات الجنبك علاجنده طبيب لبيبه لازم اولان بودركه اكر مادهٔ مرضك انصبابي
وارايسه جانب مخالفندن باسليقدن فصد ايده لر اكر وجع صدرك طرف يميننده
ايسه جانب يسارندن باسليق ويا مشتركدن فصد ايده لر واكر مادهٔ مرضك انصبابي
تمام اولمش ايسه همان جانب وجعك باسليقندن فصد ايده لر اكر خروج ايدن دم سياه
اولورسه احمر اللون اولنجه جريان ايتدوره لر واكر ابتدا احمر خروج ايدرسه سياه اولنجه
جريان ايتدرمك لازمدر زيرا بو علتده كاه اولور كه دم احمر بعده اسود اولور وبو
مقامده صاحب حاوي ديركه اكر مادهٔ مرض دموي اولورسه يوم اول وثاني وثالثده
جانب مخالفندن باسليقدن لازمدر اما عليلك قوتنه رعايت ايله اخراج دم ايده لر
مثلا عليل قوي المزاج اولوب وفصل ربيع ايسه بر رطل مقداري اخراج دم ايده لر
واكر عليل ضعيف البنيه اولورسه قرق درهم مقداري اخراج دم ايده لر وذات الجنب
خالصده اولا جانب مخالفدن بعده جانب وجعك باسليقندن فصدي اعاده
ايتك لازمدر بعده طبيعتي حقنهٔ لينه وشيافات مناسبه وفتائل واشربهٔ لينه ايله

تليين

١٦١ تليين ايده لر مثلا حقنهٔ لينه وعسل خيار شنبر ويا شراب الورد المكرر ويا شيرخشت
استعمال ايده لر وانضاج وتنقيه مراد اولندقده استعمال اولنان اشربه لرينده تبريد
لازمدر اما اسهالي زياده ايده جك قدر اولميه مثلا ماء الشعيري شراب بنفشه ايله
ياخود ماء الشعيري مغلاي علو ايله ممزوجا استعمال ايده لر ياخود عناب وسبستان
وبزر قطونا وبزر قثاء وبزر خطمي وعرق السوس هر برندن علي السويه اخذ اولنوب
بعد الطبخ والتصفيه ايچنه مقدار الكفايه شراب بنفشه حل اولنوب شدت عطش
وقتنده عليله اعطا اولنه ياخود مطبوخ عرق السوس ايله مستخرج بزر قثاء مستحلبي
شراب بنفشه ايله ممزوجا ويره لر واكر ماده سي اولورسه معجون ديا قليقون
وماء الشعير ايله شراب بنفشه مناسبدر واكر مادهٔ مرض رقيق اولوب نفث الدم
غير موجود ايسه شراب نفشه وشراب عناب غايت مناسبدر واكر عليله سهر عارض اولورسه
شراب خشخاش ياخود بزر خشخاش ابيض بش درهم وبزر قثاء ايكي درهم اخذ
اولنوب ماء معتصر نيلوفر ايله مستحلبي استخراج ايدوب قبل النوم علي الفراش استعمال
اولنه واكر عطش والتهابي شديد واسهالي دخي ظاهر وبديد اولورسه شراب الآس
وشراب الرمان الحلو وشراب الصندل كبي لرك بوينيه ماء حمّض ايله ممزوجا استعمال ايده لر
وقتاكه علتده نضج تام كله استفراغ ماده ايچون ادويهٔ مسهله استعمال اولنه مثلا عسل
خيار شنبر ايكي وقيه شراب بنفشه المكرر درت وقيه دهن لوز الحلو بر درهم اخذ اولنوب
بعد المزج استعمال اولنه بعده بو نقوعي استعمال ايده لر صنعتي بودر اجاص كبير بش عدد
عناب وكشمش اون بش عدد زهر نيلوفر اوچ درهم زهر بنفشه ايكي درهم اخذ اولنوب
مقدار الكفايه ماء القراحيله مكان فاترده نقع اولنوب بعد التصفيه ايچنه ايكي
بچق وقيه عسل خيار شنبر ياخود شراب بنفشه ياخود شيرخشت ياخود ترنجبين
ضم اولنوب استعمال ايده لر واكر وجع ناخس ساكن اولمزسه فصدي تكرارا اعاده ايده لر
وماء بابونج معطرك درت وقيه سني قدر الكفايه سكر ايله سقي ايده لر وبو اثناده خارجدن
ادويهٔ موضعيه استعمال اولنه مثلا شحم الدجاجي دهن لوز حلو ايله فاترا ومكررا
طلا ايده لر ياخود سمن غير مالح ويا مرهم خطمي ايله دهن لوز ياخود دهن ازهار سبعه
لمسهت ياخود دهن بابونج ايله دهن شبث طلا اولنه ياخود دقيق الشعير وخطمي
وبنفشه بالسويه اخذ وطبخ اولنوب محل وجعه تكميد اولنه ياخود شمع ابيض ايله
دهن بنفشه حل ايدوب ايچنه بر درهم مقداري كافور ضم اولنوب قيروطي اولنه اكر ورم
نضج بولدي ايسه عناب وتين ونخالد وشعير مقشر وپرسياوشان علي السويه اخذ
اولنوب بعد الطبخ وتصفيه اولنوب بنفشه المربي ايله استعمال ايده لر بعده علتده نضج
تام حاصل وحرارت حمّي بالكليه زائل اولدقده عليله ماء عذب اولان حمامه وضع ايده لر
اما عليلك رأس وصدرندن اهويهٔ باردهدن زياده محافظه ايده لر كتاب تحفه
صاحبي ديركه بو مرضده بعد الفصد درت كون دهن لوز حلو ايله شراب بنفشه استعمال
اولنه وقتاكه سعال ايله معا بلغم كلمكه شروع ايده لر بو مطبوخي استعمال ايده لر صنعتي بودر
سبستان وعناب يكر بشر عدد تين الجيم زبيب منزوع العجم اون بشر درهم زهر
بنفشه وآير سا بشر درهم اخذ اولنوب ماء القراحيله طبخ وتصفيه دنصكره استعمال اولنه

واكر بلغمك خروجنده عسرت چكيلورسه شراب زوفا وحريرهٔ بادام وياخود دهن لوز حلو
ايله سكر فانيد استعمال اولنه وياخود بو مطبوخك استعمالى ايده لر صنعتى بودر دهن بنفشه وزهر
لسان الثور بر درهم لب خيارشنبر ايكى درهم سبستان اوتوز عدد سكر ابيض درت
درهم اخذ اولنوب ماء القراح ايله طبخ وبعد التصفيه استعمال اولنه واكر مادهٔ مرض صفراوى
اولورسه ابتداء جانب وجعدن فصد ايده لر زيرا سريعاً نفعى ظاهر اولور زهاددره مه
انجذاب مادهٔ كثيره واقع اولور ديو خوف ايتميه لر زيرا معنا مادهٔ مرض اولدقده دريوخسه
صفراويه اصلا خوف اولنماز بعده طبيعتى تليين وحرارت مزاجى ادويهٔ مبرده ايله تسكين
ايده لر اما استعمال اولنان ادويه زياده تبريد ايتمكله عليلك سعالنى تزييد ايتميه لر واكر
مادهٔ مرض سوداوى اولورسه بالاده تحرير اولنان علاجات ايله علاج اولنور اما بو اثناده ضمادات
مناسبه وماء الشعير ايله تطولات مداومت وماده سنه نضج واستفراغ ايچون حقنهٔ لينه ايله
طبيعتك لينتى لازمدر واكر مادهٔ مرض بلغمى اولورسه بونك دخى علاجى سائر انواعنك علاجى
كبيدر اما لايق اولان بودركه برودتى افراط ايتميه لر مثلا بعد الفصد ماء الشعير المركب و
شراب زوفا ياخود اصل السوس وعنب الثعلب وسبستان وسكر فانيد وترنجبين كبيلردن
جلاب وشراب عمل اولنوب استعمال ايده لر وتليين طبيعت ايچون بو مطبوخى استعمال ايده لر
صنعتى بودر سنامكى بش درهم اصل السوس وبزر هندبا وبزر خطمى وزهر بنفشه
وزهر نيلوفر هر بريندن ثلث درهم زبيب احمر وتين اللحيم هر بريندن اون درهم اخذ اولنق
اوچ رطل ماء قراح ايله ثلثى قالنجه طبخ وتصفيه اولنوب ايچنه فلوس خيارشنبر وترنجبين
اونر درهم ضم وحل اولنوب استعمال اولنه ذات الصدر وذات الريهنك دخى علاجلرى
بعينه ذات الجنب كبيدر اما شوصه ده اوكا مرده احتقان ايتمك اولادر زيرا فصد واسهال
اوكا مرده اعالى اعضادن مادهٔ اسفله جذب ايدر ديديلر ودخى ضمادات ايله تحليل ودفع ايله
تطولات وكمادات ايله تحليد ايتمكدن حذر ايده لر وسائر علاجاتى بعينه ذات الجنب كبيدر ودخى
معلوم اولكه بو مرض مشكلك علاجنده اطباء متقدمين يونانيه ايله حكماء متأخرين افرنجيه
واسلاميه نك بينلرنده اختلافات كثيره واقع اولوب كيمسى مذهب متقدمينه ذاهب
وكيمسى طريق متأخرينه راغب اولمشلردر اما متأخرين اطباء افرنجيه بو عللتك ابتداسنده
فصد ايتمكده اختلاف ايدوب بعضيلرى مذهب يونانيه يه تبعيت وبعضيلرى طريق
اسلاميه يه رغبت وبعضيلرى دخى مذهب آخر اختراع واختيار ايدوب اكا سالك اولديلر
پس ايمدى بو فرقهٔ ثلاثه نك مذهب ومأخذلرينى بيان اكرچه اطناب كلامه باعث در
اما بو فن جليل القدره طالب وراغب مبتديلره قواعد عظيمه اولديغى ايچون تحرير وبيان
اولنمشدر ايمدى معلوم اولكه ابقراط فاضل كتاب الامراضك مقالهٔ ثانيه سنده ذات الجنبده
قنغى جانبدن فصد اولنمق لازمدر آنى تعيين ايلميوب مطلق فصد اولنمغى ذكر ايلديكى لكن
كتاب مزبورك مقالهٔ رابعه سنده جانب وجعدن فصد لازمدر ديمشدر اما اطباء يونانيه دن
اربجانس نام طبيب طرف وجعك عرضاً خلافندن يعنى اكر وجع صدرك طرف يميننده
ايسه طرف يسارندن واكر طرف يسارنده ايسه طرف يميننده فصد اولنه ديمشدر
واطباء يونانيه دن آبنيوس نام طبيب دخى ذات الجنبده مخالفندن فصد اولنور
لكن طولاً مخالف اولاندن فصد اولنميوب عرضاً مخالفندن فصد اولنه ديدى يعنى

وجع عليلك جانب ايمنده ايسه طولاً مخالف اولان قدمنده اولان صافندن فصد اولنميوب
عرضاً مخالف اولان صول قولدن فصد اولنه ديدى اما جالينوس حيلة البرء نام كتابنك
اون التنجى بابنده دركه ذات الجنبده طولاً وجع جانبندن فصد اولنمغك نفعى ظاهردر اما
عرضاً طرف مخالفندن فصد اولنسه سريعاً نفعى ظاهر اولماز واطباء يونانيه دن اورباسيوس
دخى بو قوله تبعيت ايتمشدر وحكماء افرنجيه نك متقدملرندن باسليوس وبراكليسوس
نام حكيملر عرضاً طرف مخالفندن فصد ايتمكى تحرير ايدوب مدح ايتمشلردر وقدماء عربدن
سرافيون نام طبيب كتابنك ايكنجى مقاله سنك يكرمى برنجى بابنده تحرير ايديدكه اكر
مادهٔ مرض انصباب ايده ايسه عرضاً طرف مخالفنده اولان باسليقدن فصد ايده لر واكر
ماده نك هنوز انضاج تمام اولمش ايسه طولاً طرف مخالفنده اولان صافندن فصد
ايده لر واكر انصباب ماده بالكليه منقطع اولمش ايسه جانب وجعدن ايده لر وذكرياء
رازى ديركه اكر بدن عليل ممتلى ايسه طرف مخالفندن واكر دكل ايسه جانب وجعدن
فصد اولنه وبنه طبيب مذكور كتاب حاويده تحرير ايدركه بو عللتده ابتدا طرف مخالفندن
فصد اولنوب ايام ثلثه مرورندنصكره جانب وجعدن فصد اولنه وبر محلده دخى
تحرير ايدركه ابتدا خلافندن بعده جانب وجعده اولان صافندن بعده ينه جانب وجعده
اولان طرفندن فصد اولنه ديمشدر اما صاحب كامل واسحق اسرائيلى ابتدا جانب
مخالفنك باسليقندن بعده طرف موافقنك باسليقندن فصد اولنمغى معقول كورمشلردر
زهراوى دخى بو قوله ذاهب اولمشدر وشيخ ابن سينا قانوننده ديركه ابتدا طرف وجعده
طولاً صافندن بعده جانب مخالفندن عرضاً باسليقدن فصد اولنه بعد مرور ايام
ثلثه جانب وجعدن تكرار فصد اولنه ابن ماسويه دخى بو قوله ذاهب اولمشدر لكن
اكر بدن زياده ممتلى ايسه ابتدا عرضاً مخالف اولان صافندن بعده ينه عرضاً طرف وجعك
باسليقندن فصد اولنه ديمش ودخى معلوم اولكه اطباء جرمانيا وتباد قره وبلاد افرنجيه نك
اكثرى ابتدا طرف مخالفندن بعده برايكى كوندنصكره طرف وجعدن فصد اولنه ديديلر وبو مسئله ده
بين الاطباء قيل وقال كثيره واقع اولمشدر ازجمله ايتاليا مملكتنك حكيمباشيسى اولان ماطيوس
نام طبيب بو عللتده مطلق طرف وجعدن فصد اولنمغه ذاهب اولوب كندو زعمنجه بونك
اوزرينه نيجه ادله وبراهين اقامت ايدوب بر رساله تأليف ايلدى لكن حكمت ربانيه كه بو عللته
كندوسى مبتلا اولوب كندو تلامذه سندن نيجه طبيبلر باننه جمع اولوب فصد اولنمغه مشاوره
ايلديلر وديديلركه بو خصوصده امر استاذمزكدر اكر وجع طرفندن فصد ايدرسك تحرير
بيوردقلرى كتابه موافق واداله وبراهينه تسليميت ايتمش اولورز لكن خوف اولنوركه
افندمزك باعث هلاكى اولور ديديلر جانب مخالفندن فصد ايدرسك كتابلرينك صحتى
معمول اولنور لكن كندو اوله مخالفت ايتمش اولورز ديدكلرنده عليل مزبور ينه طرف مخالفندن
فصد اولنمغه راضى اولدى وصحتنه سبب اولوب ديديكه بن بو مرضدن خلاص اولوب
حيات بولورسه تحرير ايلديكم كتابى فوت اولديغى ديوب ذاهب اولديغى قولندن رجوع
ايلدى لكن كندودنصكره ظهور ايلين شاكردلرى استادينك مذهبنه تبعيت ايدوب
كتابنه نظر ايتديلر واكثله عمل ايتمكله نيجه كمسنه نك هلاكنه سبب اولديلر بعده اصحاب
تشريحدن سالبوس نام طبيب ظهور ايدوب تشريحه بناءً بر مذهب اختراع ايلديكه

بو مرضده صاغ طرفندن فصد اولنور کرك وجع صاغده وکرك صولده اولسون لکن وجع
صول جانبك عضلات عالیه سنده واقع اولورسه صول جانبدن فصد اولنور وابقراط
نامنك قولی دخی بودر که اکر وجع عضو عالیه ده اولسه طرف وجعدن فصد اولنور زیرا
شول طرکه قلبه قریب مرور ایدرك صاغ جانبه کلور وصدرك صاغ جانبنده اولان عضلاته
دخی غذاسنی ایصال ایدر اول طرفدن برشعبه اولمغله صول جانبده واقع اولان وجع ایچون
دخی ینه صاغ جانبدن فصد ایتمك لازمدر اما عضلات عالیه یه ایصال غذا ایدن
طرفا شفه برشعبه اولمغله انکیچون وجع عضلات عالیه ده اولدقده صولدن فصد
اولور دیدی وبو قولی دینی کسنه کنزی زعمیله کلام یونانیونی بلوب اکلادم ظن ایلدی
لکن امر زعمی کبی دکلدر اما فرنیلیوس نام طبیبك مذهبی بودر که ماده طولانی خلافی
طرفنه جذب اولنور یوخسه عرضا خلافی طرفنه جذب اولنماز ودخی شرح قانونده
فصدی بسیطه ومرکبه تقسیم ایلیوب دیمشدر که اکر فصددن غرض فصد واحد
اولورسه بسیطدر واکر متعدد اولورسه مرکبدر پس بسیط اولان فصدده مرضك
محلنه وماده نك انصبابنه نظر اولنور بر عضوه مخصوص میدر یوخسه جمیع بدنه میدر
اکر راسدن ماده صاغ جانبنه نزول ایدرسه صول جانبدن فصد اولنور یعنی عرضا
طرف خلافنه جذب اولنور واکر ماده نك انصبابی جکردن اولورسه صاغ جانبده اولان
صافندن فصد اولنوب طولا طرف مخالفنه جذب اولنور واکر ماده نك جیدانی جمیع
بدنه اولورسه اولوقت لایق اولان ماده نك محلنه نظر اولنوب قنغی جانبده ایسه
اول جانبدن فصد اولنمقدر وفصدك مرکب اولمسندن غرض بودر که جمیع بدن ممتلی اولدقده
واجب اولان ابتدا عرضا مخالف اولان طرفدن فصد اولنوب بعده اغری طرفندن فصد
اولنمقدر لکن واجب اولان علیل ذات الرئه عارض اولوب وحرارت غریزیه سنه ضعف
کلمك ایچون قانی قلیلا قلیلا اخراج ایدوب برقاچ دفعه ده فصد اولنمقدر پس اندن
اوتوری شیخ ابن سینا ابتدا صافندن فصد اولنور بعده عرضا مخالف اولان باسلیقدن
بعده آخر طرفندن فصد ایده لر دیو امر ایتمشدر ودخی مرقس انطونیوس که اطالیاده
کلوب زمانمزده رئیس الاطبا اولمش ایدی بو دخی ذات الجنب بابنده دیمشدر که اکر بو علتده
اولان اورام فلغمونی اولورسه ابتدا ماده خلافنه جذب ایچون طرف خلافندن فصد
کورکدر زیرا خلافه جذب سد کلدر الا عکس ماده در عکس ماده ایسه عرضا طرف خلافندن
فصد ایله اولور یاخود طولا مخالفندن فصد ایله اولور پس معلوم اولدی که ماده نك مخالفنه
جذبی اوچ قسمدر اولکسی ماده نك اعلایه ویا اسفله جذبیدر ایکنجیسی صاغه ویا
صوله جذبیدر اوچنجیسی خارجه ویا داخله ویا اکسه یه ویا اوکنه جذبدر پس بو یله
اولدقده مخالف طرف خلافه جذب طولنه وعرضنه وفوقنه وتحتنه اولدی لکن عرضا
خلافنه جذب اولیدر زیرا بو یله جذب عکس ماده ایتمکدن اوقفده پس ایکیچون شیخ ابن سینا
عرضا طرف خلافندن فصد امر ایلدی وبو قول جالینوس وابقراطه مخالف دکلدر زیرا
جالینوس وابقراط ماده نك اسفله جذب امر ایلدکلری ماده عضو عالیه ده اولدقده در
پس بزم دخی جالینوس ایله ابن سینا بیننده مخالفت یوقدر دیدی اما اوریبوس طبیب
دائما وجع طرفنك باسلیقندن فصد اولنمغی امر ایلدی لکن بدنك امتلاسی ودملك احتباسی کبی

یاخود

یاخود ماده سیلانی اولوب اعلایه صعود ایتمسندن خوف اولنمدیسی کبی مانع اولمزسه
بو بابده قولنه اعتماد اولنان اطبا بونلردر که هر برینك دلیلری ذکر اولندی واطبای متأخرین
اوچ فرقه اولوب برنجیسی یونانیونه تابع اولوب فصدده جذب طولاده در دیدیلر
جمله دن بری مرقادوس طبیب که ورم فلغمونیده ماده یی جذب ایتمك ذات الجنبده جذب
ایتمکه مخالفدر زیرا ورم فلغمونیده وقت مساعد اولوب عرضا خلافنه جذب ایتمکه
مهلت ویرر اما ذات الجنبده ورم اعضاده تجسیه قریب وضروری شدید اولوب
وقتك مساعده سی اولمامغله همان واجب اولان موضع قریبندن استفراغ اولنمقدر
زیرا علتك حدتی وسرعتی قوی اولمغله علاجنده سرعت اولنوب فصد اولنه
یعنی طولا موافق اولان طرفندن فصد اولنه زیرا فصد اولنمقده طرف خلافنه دخی
جذب واردر بیلاطرس طبیب دخی بو یله دیمشدر حکرکه بدنك امتلاسی واخلاطك
فسادی کبی مانع اولنه دیدی وفرقه ثانیه سی اطبای عربه تابع اولدیلر یعنی ابتداء
عرضا مخالفندن فصد بعده وجع طرفندن فصد اولنور دیدیلر وفرقه ثالثی مقدم
ذکری سبقت ایدن صاحب تشریح سالیوس نام طبیبك قولنه راضی اولدیلر وبو
وقته کلنجه اطبا بیننده نزاعدن خالی اولیوب اخر بو منوال اوزره جاری اولدیکه
شول کمسه لرکه طرف موافقدن فصد اولنمغی امر ایلدیلر یا وجع شدید اولدوغندن
یا طبیعتك ماده یی اول جانبه دفعه میلی اولدوغندندر لکن ذات الجنبده طرف خلافنه
جذب ایتمك امر مهمدر طرف موافقدن فصد ایسه ایچی ماده یی استفراغدر یوخسه
خلافنه جذب دکلدر حاصل کلام بو علتده مقصود اولان ایکی امردر برنجیسی استفراغ
ماده وبرنجیسی عکس ماده در ایکی بو یله اولنجه لازم کلدیکه ابتدا جانب مخالفندن
بعده جانب وجعدن فصد اولنه بحر بروحی بو کا شاهددر حکرکه ماده نك انصبابی
منقطع اولوب برقاچ کون مرور ایتمش اولدقده وقتك طرف موافقندن فصد اولنور
ونتیجه کلام بو علتده اکر ماده نك هنوز نزولی وار ایسه وبدن ممتلی اولوب علت
دخی دم صفراویدن اولورسه ابتدا مخالفندن بعده جانب وجعدن فصد اولنور واکر
ماده نك نزولی تمام اولمش ایسه وعلت صغروی اولوب بدن دخی ممتلی دکل ایسه
ابتدا جانب وجعدن فصد اولنور واکر اقتضا ایدرسه فصد تکرار اولنور بعده
احتقانات ملینه وملینات حقنه ایله طبیعتی تلیین ایده لر مثلا ترهندی وترنجبین
وخیار شنبر وکل مکرر وراوند ومجوقات ومعجون اجاص ومعجون تمر یا قا تیلیقون
کبیلر نافعدر ومطبوخ فواکهدن اوچ وقیه اخذ اولنوب ایچنه ترنجبین
وعسل خیار شنبردن هر برندن التیشر درهم معجون اجاص اوچ درهم اخذ وحل
اولنوب جلی قطره دوح خراج ضم والحاق اولنور نصکره علیله استعمال ایتدوره لر
ودخی بو مرضده بالخاصه نافع اولان دواء الرزهر شقایق النعمان وزهر هیوفاریقون
وشوکة المبارکه وزراوند مدحرج وطراغیون وقشر فندق ومرجان وانتمون معرق
بجیله ری کرك منفردا وکرك مناسب لعوقا تیلر مزج ایدوب استعمال ایده لر وبو
سفوف دخی نافع وصنعتی بودر شوکة المبارکه وقشر فندق ورماد سرطان النهری
ومرجان احمردن هر برندن بر درهم اخذ وسحق اولنوب استعمال اولنه وبو جلاب دخی

نافعدر صنعتی بودر شراب دوفا و شراب بنفشنج برد و قیه ماء شقایق النعمان و ماء
شوکة المبارکه ایکیشر وقیه لؤلؤ مسحوق و کهربا هر برینک اون بشر حبة اخذ و ممزوج
اولنوب جلاب اولنه مقدارا استعمالی صباح علی الریق و اختتام علی الفراش بر ملعقه در
و دخی لعابات و لعوقات استعمال ایدهلر مثلا لعاب حطمی و لعاب حب سفرجل و لعاب
بزر قطونا کبیلری سکر ایله استعمال ایدهلر و لعوقاتدن لعوق الصحة و لعوق الصدری
کبیحدر و الرهنا سبعدر و بو مرضده ابتداء امر بحیدنک الحیهنا الآن استعمال ایتدکلری
تریاق اندروماخیس و حلیط ساذج و سفوف ذات الجنب و سفوف کثیراء
البارد و سکنجبین صغی و شراب برسیاوشان و شراب عرق السوس و شراب ضیق
الصدر لمنسیخت و صبغ طرطیر و صبغ طرطیر محرق و لعوق السل المنسیخت و مستحل
ذات الجنب لمنسیخت حب محد و حب حلو باد زهر ذهبی و قرن و حید ذهبی
کبیحد و آلردر و وجعی تسکین ایتمک ایچون مطبوخ بابونج استعمال ایدهلر و خارجدن
طلاء استعمال اولنا جق ادویه بونلردر دهن لوز حلو و لعاب حطمی و لعاب حب
سفرجل و سمن غیر مملوح و شحم الدجاج و مرهم حطمی و دهن شبت و دهن بابونج
کبیلر یحا استعمال ایدهلر و بو طلاء دخی نافعدر صنعتی بود حطمی و بزر قطونا و حب
سفرجل لعابلری اوچر درهم و دهن بنفشج و دهن لوز حلو هر برینک درت درهم
اخذ اولنوب مقدار الکفایه شمع ایله ممزوج اولنوب طلاء استعمال اولنه و اگر علیله
شهوعا عارض اولور ایسه شراب خشخاش مدبر و یاخود برودات ادویه البارده دن اوچ
درهم و بزر خشخاش ابیض بر دقیر اخذ و محکم دق اولنوب ماء معطر شقایق النعمان
ایله مستحلب ایدوب علی الفراش استعمال ایدهلر و اگر ماده سی تحلیل اولیوب تقیح اولور ایسه
خزاسیون و شوکة المبارکه و اسقابیوز امطبوخلری استعمال اولنور و یاره ده دمال
و ماده یی اخراج ایچون بو لیسانی استعمال ایدهلر مجربدر صنعتی بودر دهن لوز حلو
ایکی درهم بلسان مکی صحیح نصف درهم اخذ و بر واسع شیشه یه وضع اولنوب
اوزرینه بر مقدار گلاب خالص القا و محکم تحریک ایدهدک گلاب دهن ایله امتزاج
ایدوب بو غوبت گبی اولور بر مقدار گلاب دخی القا و تحریک ایدوب کوره لر
اگر انی دخی دهن هضم ایدر ایسه تکرار اگر هضم ایلمز ایسه گلابی سوزوب بلسانی
هر ساعتده بر ملعقه استعمال ایدهلر مجربدر و دخی سایر علاجلری
جراحات صدر و امراض صدر یرده مفصلا بیان اولنمشدر نظر اولنه

الفصل السادس والعشرون فی جمود الصدر

یعنی صدرک طونکسی درکه برد الصدر ایله دخی تعریف ایدرلر **السبب** بو علتک سببی هواء
بارده نک مصادمه سندن یاخود صدره داخلا و یا خارجا ثلج وقوعندن و یاخود
میاه بارده ده شناورلک ایتمکدن عضلات صدر و حجاب دیافرغه برودة کثیره واقع
اولمغله مجاری طبیعی اوزره انقباض و انبساطی ممکن اولمادیغندن و اطباء متقدمین
افیونک شربت برودتنه ذاهب اولوب کثیر مبتلا افیون استعمال ایدهدن دخی حادث
اولور دیدیلر و کاهیجه اسهالک افناسی دوشدن حاصل اولان بخار و دخانک
حادث اولور دیو اسهالک بخار و دخانی قلبی تبرید و حرارت اطفا و رطوباتی

تجفیف

١٦٤ تجفیف و تجمید ایدر و آلات تنفسی تکثیف ایدوب ضیق النفس و صغر النفس
حادث اولور **العلامات** اگر بو علت صدمات اهویه بارده ایله عضلات و
حجاب صدر و دیافرغ نک نقصان انقباض و انبساطلرندن ناشی اولور ایسه علیلک
شرقی گبی بر حالت گلوب و نفسی منضبط اولوب علیل داسینی بالآیدرخ ایمکدن
تنفس ایدهمز و اگر سببی کثرت افیون استعمالی ایسه یبوست و ضیق الحلق و صغر
نفس و ضیق النفس عارض اولوب تشنج و کوده ده اطفار و سبات و اعتقال
بطن حادث اولمقدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولدکه بو مرض مخوفدر افراط برودت
قلبدن حرارت غریزیه تجمید و منطفی اولمغله یاخود عدم تنفس در روحه احتراق
و فنا گلمک ایله علیله بغتة موت واقع اولور دیرا جالینوس و متقدمین مذهبلری
اوزره هوا بنفسه روح مستحیل اولور و شیخ الرئیس ابن سینا مذهبی اوزره هوا
قلبده اولان دم رقیق بخاری ایله مختلط اولوب مجموعی روحه استحاله ایدر دیمش
تنفس هواء ایله روح اعتدال بولور و ناریته مستحیل اولمقدن منع ایدر زیرا هوا
اجزای دخانیه ایله مختلطا محتقن اولور و ناریت ایسه جوهر بخاری رطبی
تحلیل و احتراق ایدر بو کیفیت جوهر روحک نقصانیه باعث اولور و اگر
دخانیه دن ناشی اولور ایسه مختنقا هلاک ایدر و اگر مخدرات استعمالندن
ناشی اولور ایسه کرازحانقه و نفس بارده ایراث ایدوب حونه موذی اولور
العلاج بو علتک علاجنده طبیبه لازم اولان آلات صدریه نک برودتنی
زائل و ادویه حاره ایله عضلات صدر و حجاب دیافرغه حرارت معتدله ایله سخونت
حاصل ایتمکدر مثلا دهن القسط و دهن السوسن و دهن الجند بید ستر گبی ادهان
سخنه یی جمع ایدوب ممزوجا طلا و یاخود سذاب و صعتر و فودنج و خلتیت
و افسنتین و جند بید ستر گبی ادویه حاره یی عسل و دهن جوز بوا ایله ضماد
ایدوب استعمال ایدهلر و بو علتده شراب عتیقه معتاد قلیل خلتیت
ضم و حل اولنوب تجرع اولنسه بر علاج لا نظیر و دواء سریع التأثیر اولور

الباب الثامن فی امراض القلب وهو خمسة عشر فصول

التشریح

معلوم اولدکه دقایق اسرار علوم حکمته واقف و استاد مخدرات کتب طبیه کاشف اولان
اخوان باصفایه خفی دگلدر که مفردات عالم ملکه افلاک سبعه آبا و عناصر اربعه امهات
واقع اولمشدر و بونلرک تأثیر و تأثرلرندن که ازدواج معنوی یدر موالید ثلثه ایله مسمی اوچ
مولد طالع اولمشدر که بری معدن و بری نبات و بری حیواندر و بونلرک قبول فیض جهتنده
ادناسی معادن و اوسطی نباتات و اعلاسی حیواناتدر پس ضمیر حیواناته انسان دخی
مندرجدر لکن انسان جملهسنک غایتی اولمغله مفصلات مذکوره یی جامع بر مجلددر بونک
معلوم اولدکه مجموع عناصر و افلاک شجر گبی اولوب معادن ساخ و بودق و نباتات
ورق و حیوانات ازهار و انسانات میوه سیدر و میوه جگردر که مجموع شجری حاوی اولدیغی گبی
قلب دخی مجموع کائناتی جامعدر زیرا قلب حامل حقیقت جامعه انسانیه در و الحاصل
نسخهٔ تامهٔ الهی و حامل اسرار نامتناهی قلبدر صنوبری الفطره و مخروطی الخلقه جلیل القدر
و عظیم النفع بر عضو قوی صلب و شریفدر و جمیع اعضاء رئیسه نک اشرفیدر

وانفعال طبيعيه سي نبض وتنفسدر كندويه بر قصور عارض اولسه فعلنه دخي عارض
اولور زيرا حياتك معدني وحرارت غريزيه نك ينبوع ومسكني اولديغندن حيات آنكله
ثابت ودائم وجميع انسان وحيوان آنكله صحيح وسالم اولور وبر عضودر كه انواع الياف دن
يافته ومركب وبو الياف جاذبه وماسكه وهاضمه ودافعه يه آلت اولمق ايچون ساخته
ومرتب اولمشدر وخلقت خصوصنده دخي جمله اعضادن اول آنك خلقتي ايله ابتدا اولندي
لهذا جميع اعضادن اول متحرك اولان وحين وفاتده جمله دن نصكره سكونت بولان اولدر
وجناب خالق القوي والقدر تعالى شانه الله اكبر آني شكل صنوبريده بر لحم قوي وصلبدن
خلق ايليوب طرف رأسي جانب اسفله وآرتجه انجه وطرف يساري صلابت ايله غليظجه
وقاعده سي وسط صدرده جانب اسفله سرنكون طرف يساره مائل وجانب اعلاسي
بر غشاء ايله پوشيده ومستور اولمغله متشكل قلنمشدر يعني مجموع جرمني شكل مخروطيده
بر غلاف غشائي محيط اولوب وغشاسي دخي اغشيه سائره دن قوي ومتين وغضروفلري
غضاريف سائره دن صلب ترين خلق اولنمشدر لكن غلاف مذكور ايله قلبك مابيني مجوف
وانجق قاعده سي طرفنده اتصال بولمغله مؤلف قلنمشدر وبو غلاف غشائنك قلب ايله
مابيني مجوف اولمسنده حكمت الهي بودركه اكر قلبه بر آفت ايرشورسه اول غشايه ايرشوب
قلب اول آفتدن امين وسليم واول غشا سببيله حركت انبساطنده بر مرده اولميوب دخي
زحمتي عديم اولمق ايچوندر ودماغ كبي بطون ثلثه سي واردر طرف يسارنده كي بطني
كبير اولمغله شريانات كبيره نك منبعي وارواح كثيره نك منبعي در وطرف يميننده كي
بطني اولكيدن صغير وميانكاهنده اولان انجق بر منفذ فحي در جالينوس فاضل بو بطونه
تجويف صغير ودهليز ومنفذ تسميه ايلمشدر وبطون مذكوره نك هر برنده قوه تعبير
اولنور ايكيشر منفذي واردركه اول منافذدن قلبه نسيم ايله دم واصل اولور وبو مجارك
اوزرنده قولاق مثال ايكي عضو عصباني مخلوق اولوب باد كير كبي قلبك ايكي جانبندن بسط كامل
اولوركه نسيم هوانك كفايت مقداريني اخذ وجلب ايدر وتجويف مذكورك قاعده سي بر حوفي
وغليظ شيئدن كه لحم قلب صلبيدر وغداسي دم غليظدر وبو تجويفده روح ايله دم رقيق
وخالص ممتزج وميانه كي تجويفده دخي بويله در اكثر غداء قلب آنده آماده ومندرج در
وبو جانبك لحمي غليظ اولديغي روح ايله ممزوج اولان دم تحليل اولمديغچه روح خارجه خروج
اتممك ايچوندر جناب حق وحكيم مطلق قلبي وسط حصار سينه ده نهاده ايله محكم آفاتدن
امين وبو محلدن زياده مكان مأمن اولميوب شرف المكان بالمكين اولمق ايچوندر وبر مقدار
صدرك يسارينه مائل اولمسنك سببي قلب معدن حرارتدر وكبد دخي حار ومعدن دمدر
اكر قلب يساره مائل اولمسه كبد دفعة حرارت وير مكله قلبي مضطرب ايدر ايدي ودخي
شول عرق اجوفكه جانب كبددن قلبه كلور آنك كذركاهي واسع اولمق ايچوندر وياخود
خزائن سودا اولان طحال اصول جانبنده اولوب وطبيعت سودا بارد ويابس اولمغله
طحال بالكليه حرارتدن محروم اولمق ايچوندر زيرا قلب معدن حرارت ومنبع روحدر
وجميع اعضا آندن نصيب ربا سنده در وبر عضو شريفدركه اصلا الم وكدره تحملي يوقدر
پس ايمدي اول عضو شريف اجناس امراضه قابل اولوري اولمازمي اطباء اختلاف
اتمشلردر بيانه محتاج اولمغله اجمالا تحريرينه تصدي اولندي معلوم اولاكه جرم قلبه

وغلافنه

وغلافنه وجوارنده اولان اعضايه اصناف امراض مفرده دن سوء مزاج وامراض
تركيب وتفرق الاتصال عارض اولور اما قلبك كندي جرمي انلردن بعضيسني متحمل
اولوب بعضيسي عارض اولديغي زمانده وبعضيسي بعد مهلة بامر الله تعالى هلاكه
مؤدي اولور ازجمله سوء مزاجك اصنافندن قلبه عروضي ممكن اولنلري عارض
اولدقده اكر مستحكم اولورسه معالجه قبول اتمز مستحكم اولماديغي حالده دخي مشكل
العلاجدر وامراض تركيب وتفرق الاتصالدن ورم خصوصنده دخي قلبك كندي
جرمنه عارض اولديغي صورتده اول ورم حار اولورسه في الحال هلاك ايدر واكر
بارد اولورسه بو دخي ايكيدن خالي دكلدر يا صلب يا ترهلدر بو ايكيسي دخي قلبه
عارض اولمق بعيددر وواقع اولديغي صورتده غلافنده بولنيور اكر نادرا كندي جرمنه
عارض اولورسه ورم حار كبي سريعا مهلك دكلدر بعد مهلة هلاكه مؤدي ايدر حتى
غلافنه عارض اولان ورم اكر بارد وصلب واكر حار ورخو ايكيسي دخي بالآخر
مهلك اولور جالينوس بو خصوصده بسبب الآلام الشديده جرم قلبك اريديكيني
تجرباتنده نقل ايدوب ديركه بر ضعيف ونحيف ميموني كوردم برمدت تعيش
ايتدكدن صكره هلاك اولدي آني تشريح ايلدم كوردمكه غلاف قلبنده برو دم وارايمش
محصل كلام جرم قلب ورم وقرحه امثالي تفرق الاتصال حدوثني متحمل اولمز اولمكونه علت
قلبك غلافي ياخود آخر عضو مشاركتي ايله حصول بذير اولور لكن انلردن قلب متضرر
اولمغله امراض قلبيه اطلاق اولنيور بايي وجهكان خفقان وغشي
وتنشر مثللي قلبه منسوب اولان امراض صعبه كثير الوقوعدر

الفصل الاول في سوء المزاج الحار في القلب معلوم اوله كه اكثريا
قلبه عارض اولان سوء مزاج حار اولورته كه حميات كثير الوقوعدر زيرا مادامكه قلبه
سوئيه كلميه حمى عارض اولماز **السبب** سوء مزاج حارك سببي يا بادي ياخود بدنيدر
اما سبب باديسي حركت مفرطه ومشي وكثرت شتاب ايله زحمت وتعب وانفعالات
نفسانيه دن افراط سرور وغم وغضب كبي نسنه لردن حادث اولور وسبب بدنيسي
اخلاط متعفنه عرديه وحميات عفنيه وبائيه ياخود بر بخار حاره معطره نك قلبه
ارتفاعي باعث اولور **العلامات** بو علتك علامتي عليلك نفس ونبضي عظيم و
سريع ومتواتر اولوب صدرنده شدت حرارت وافراط عطش وهواء بارده دن
استراحت ايتمكدر وامكنه بارده ده سكونت بولوب بر سبب آخر غير موجود ايكن مجموعي
بدني مهزول اولمق وسريع الغضب اولوب شفتين ولسان قورو ومقدد
تقدمة المعرفة معلوم اولكه بو علت اكر افراط اوزره اولمازسه غير مخوفدر
اكثريا زمان ربيعده بلاد شماليه اصحابي شبابنده واقع اولور افراطي مخوفدر
العلاج بو علتك علاجي اكر مادي اولوب غلبه دم مشاهده اولنورسه اولا باسليقدن
فصد ايدرلر واكر صفرا غالب ايسه شراب الورد المكرر ويا ترنجبين ويا تمرهندي ايله
ياخود آخر باديه ده ذكر اولنان ادويه مسهله صفرا ايله اسهال ايدرلر بعده حرارت قلبي تسكين
وتفريح ايچون ادويه قلبيه مبرده ومفرحه استعمال ايدرلر اما حرارت غريزيه قلبي محافظه
ايچون بعضي دواكره ادويه حاره دخي ضم ايدرلر وادويه قلبيه دن كثير الاستعمال اولنلري

مرجان ولؤلؤ وطين ارمني وطين مختوم وقرن الايل المدبر بطريق الغلا سفه وصندل وانبرباريس
وريباس وحماض الاترج ولسان الثور وبنفشج والورد وحماض كبي ومركباتدن استعمالی اولنان
معجون اللؤلؤ ومفرح صندلين كبي وامياه مقطره لردن ماء معطر اخلامور وماء معطر اترج
وماء معطر ترنجان كبي وامياه مقطرهٔ مركبه كه اقرباذينده ذكر اولنمشدر انلردن مرادر اولنلركي
استعمال ايده لر ازجمله ماء معطر ديدكه امراض قلبيه ده غايت مناسبدر صنعتی بودر
جيداً تطهير اولنمش خروسي ياخود املجي قطعه قطعه ايدوب بر قرعيه وضع بعده زهر
لسان الثور البري و زهر لسان الثور البستاني وزهر بنفسج وورد احمر وزهر نيلوفر وقشر
اترج هر برينه ايكشر وقيه حب اترج وبزر حماض وحب السفرجل هر برندن نصف وقيه
مادول تخمي وهندبا تخمي وسفوف دواء اللؤلؤ البارد وعنبر اشهب وزعفران هر برندن
وسفوف دواء اللؤلؤ البارد وعنبر اشهب وزعفران هر برندن بر بچق درهم هندبا ومارول
وقوزي قولاغي وسمزاوتي ودقل يدن يار ميشر قبضه وبزورات اربعهٔ بارده هر برندن
ثلث درهم عصارهٔ حماض وعصارهٔ حماض الاترج بر بچق وقيه ماء الورد وماء
لسان الثور وماء بادرنجبويه هر برندن بر رطل اخذ اولنوب املق مذكورلك اوزرينه القا
اولنوب تقطير ايده لر مقدار استعمالی بر وقيه دن بر بچق وقيه يه وار نجه در بومحل قلبه بعض
نطولات وتيروطي ومراهم بارده وضع ايده لر ازجمله صندل وكلاب وخل كبي ومرهم صندلين
ودهن الورد ودهن نيلوفر ودهن بنفسج وبونلر امثالی ادويهٔ مبرده استعمال اولنه
الفصل الثاني في سوء المزاج البارد في القلب كاه اولور كه قلبه برودت
عارض اولوب عليلی ضعيف وخوفناك ايلر **السبب** بو علتك سببِ باديه سي زحمت
وخوف چكمكدن واستنشاق اهويهٔ بارده واشيای مبرده استعمال اتمكدن حاصل اولور
وسبب ماديسي خلط بلغمئ بارده ايله خلط سوداويه وكاهيجه ابخرهٔ باردهٔ رديه دن
حادث اولور **العلامات** بو علتك علامتی نبضی صغير وبطی ومتفاوت اولور نفسی
قوتی ضعيف اولمقدر وبو علته مبتلا اولان غايت وهام واهل رحمت وصاحب شفقت
اولوب اشيای حاره دن استراحت بولمقدر **تقدمة المعرفه** بو مرض امراض مخوفه دن
اولوب وقت حريفده بلاد جنوبيه اصحابی شيوخده كثير الوقوعدر **العلاج** بو علتك
علاجی ادويهٔ حارهٔ قلبيه ايله قلبی تسخين ايده لر اما لايق اولان بودر كه عليله استعمال
دوآيه تعجيل اولنميه اوزره تعيين ايده لر پس ايمدی علل باردهٔ قلبيه ده متقدمين
ومتأخرينك مختارلری اولان ادويهٔ مفرده كه بونلردر باد رنجبويه بادرنجبويه وريحان
واكليل الجبل وشوكة المباركه وابخليقا وقشر نارنج وخزاما وعود ودارچين وقرنفل
وزرنباد وبسباسه وعنبر ومسك وقرمز كبيلردر بونلردن طبيب حاذق مطابخ و
معاجين ويا سفوف ايدوب استعمال ايده لر اما مركباتدن استعمالی مناسب اولان
معجون جوارش الحار ودواء المسك الحلو وترياق فاروق ومثرود يطوس كبي وكاكسير
كسير الحيات مطولده نافعدر وبو اكسيردخی مجربدر صنعتی بودر دارچين الی وقيه
قرنفل وعود بر بچق درهم صندل اصغر ايكي درهم جوز بوا وبسباسه بر درهم
اخذ ودق اولنوب بر شيشه يه وضع واوزرينه سكز رطل روح الشراب الخالص القا
وشهراً كاملاً حمام مارتيه ده ترك اولنوب بعد التصفيه ايچنه شراب قشر الاترج

بر بچق رطل مسك وعنبر سدس درهم ضم وحفظ اولنه مقدار استعمالی راي
طبيبه كوره در وبو معجون دخی قلبه قوت وير مكدر عطيهٔ الهيه وموهبهٔ ربانيه دندر
صنعتی بودر خميرهٔ لسان الثور بر وقيه خميرهٔ ورد نصف وقيه اترج مرباسی الی درهم
جوز بوا بر درهم قرنفل سدس درهم اخذ اولنوب اوچ وقيه سكر الابيض المقوم
بماء الورد ايله معجون ايده لر واگر بو علت مستسقی لرده واقع اوله يعنی كبی رطوبت
قلبدن عارض اولورسه ياخود رطوبهٔ رئه دن عارض اولورسه علاجنده قلبی
تجفيف ايدن بعض دوالره مراجعت لازمدر مثلا مرجان احمر ولؤلؤ غير مثقوب وقرن الايل
المدبر وطين مختوم كبي وسائر دوآلری اقرباذينده مفصلا بيان اولنمشدر نظر اولنه
الفصل الثالث في سوء المزاج الرطب في القلب كاه اولور كه قلبه رطوبت
عارض اولمغله عليل غايت ضعيف اولور **السبب** بو مرضك سببی اشيای رطبه يی
تناولده استكثار واستفراغاتی ترك وتحليلدن امتناع اتمكله اوقات كذارا ولمقدر
العلامات نبضی لين وبطی ومختلف وانفعالات نفسانيه سی سريع ودر عقب
زوال بولمقدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولدكه بو علت بر مرض مخوفدر كه اكثريا وقت شتاده
ساكنان بلاد جنوبيه دن اصناف شيوخ وصبيانه عارض اولور وقليلدر بو رطوبه
زائل ده دركه مرض تولدينه باعث اولور وبو رطوبت دائما باقی قالميوب كاهيجه كاهيجه
بونلردن فالج وسكته حادث اولور **العلاج** بو علتك علاجنده لازم اولان اولا احتقانات
حاره وايارجات ياخود سائر ادويهٔ مسهلهٔ مناسبه ايله استفراغ رطوبات اتمكدر
بعده جوارش العود وجوارش العنبر ايله ماء الورد ويا ماء اخلامور وجيلك صويی استعمال
ايده لر ياخود مصطكی وعود علی السويه اخذ ودق اولنوب ماء الورد ايله مسعور الرأس
بر اناده طبخ ايدوب استعمال ايده لر سذاب وكرفس وحرد لامثالی دوالر دخی مستعملدر
واغذيهٔ واشربهٔ مرطبه دن امتناع ايدوب سمك ولبن كبي نسنه لردن اجتناب ايده لر
ودائما اشيای مجففه استعمال ايدن حالی اولميه لر اما سقوط قوه واقع اولمق تبهدن اولنميه
واغذيهٔ مجففه دن طيهوج ودراج وعصافير مطبخه يی مری ايله يعنی طرحانه امثالی ايله
استعمال ايده لر قرنفل وكرويا ودارچين وحل كبي افاويات ايله غدالری عمل اولنورسه اولا وانسبدر وعليلی جلد وترآب

[illegible]

الفصل الرابع في سوء المزاج اليابس في القلب كاه اولور كه قلبه يبوست
عارض اولمغله عليل غايت نحيف البدن اولور **السبب** بو مرضك سببی زياده كدر وتعب
وزحمت وتقليل اغذيهٔ واشربه يه مواظبت در ياخود كثرت تناول اغذيهٔ يابسه ويا اشيای
يابسه يه ملاقات ويا غم وحزن وسهر ايله كثرت استفراغاتلدر وكاهيجه حمی دقيه ونحافت
بو نلردن دخی حادث اولور **العلامات** عليلك مزاجنده يبوست وبدننده نحافت ونبضنده
صلابت اولمقدر وبو دی طبيب آنی كوردكده قوی خيال ايلمز حال بو كه نبض صغير در
تقدمة المعرفه معلوم اولدكه بو مرض مخوفه وقت صيفده ساكنان بلاد شماليه دن
اصناف شبانده واقع اولور **العلاج** بو مرضك علاجی اكر مريضك غشيی غالب اولورسه
حلاب الشعير المقشر ودهن اللوز سكری وماء الشعير ولبن الحليب ولبن الاتن ياخود
لبن الماعز الطری السن اعطا ايده لر اكر لبن النسا اولورسه علاج ودوآء مالا كلام مله
واكر حرارت شديده سی اولورسه ماء الشعير ايله مستخرج لعاب بزر قطونا وشراب البنفسج

وشراب نیلوفر استعمال ایدەلر وغداوردن سمك خارزنی المقلو بدهن اللوز یاخود فروج ایلە
شوربا ایدەلر فراریج واسفیدباج دخی ممدوح ومستعملدر وترطیب ایچون علیلە حمام
مرطبەیە دخول غایت مناسبدر وعلیلك صدرینە دهن بنفشە ودهن قرع ودهن لوز
ولعاب خطمی طلا ایدەلر وسائر علاجی عینە علاج مدقوقە کبیدر

الفصل الخامس فی الخفقان

خفقان بالتحتات یورك اوینامق ویورك دپرەمك معناسنەدر لسان فارسیدە کوفتن دل وجستن دل تسمیە اولنور لسان یونانیدە پالموس درلر اصطلاحات اطبادە اختلاج القلب دخی تعبیر ایدرلر بو مرض حرارت وبرودتدن ومادی وغیرمادی اولور قلبە زیادە الم واضطراب ویردکدن قلب دخی آندن احترازا ایدوب دپرر **السبب** خفقانك سببی برشیئ مودی درکە قلبە اذیت ویروب مضطرب ایدر وبو شیئ مودی یا نفس قلبدن یا قلبك جوانبندن ویا قلبە قریب اولان اعضادن قلبە واصل اولور قلب دخی آنی دفع ایلمك ایچون حرکت ایدر وبو علت یا سوء مزاج سادجدن یعنی یالکز حرارتدن یاخود برودتدن یاخود اخلاط اربعەنك هر برندن دخی حاصل اولور وکاهیجە قلبە واصل اولان دم وروح مجارینە ویاخود اجزای دندن اولان عروق غلیظ لردە سده اولوب قلبە نفس واصل اولمغلە بو علتە باعث اولور وکاهیجە ریاح وبخاراتی موجود اولوب بعضی اعضادن قلبە صعود ایتمکلە حادث اولور مثلا معدە وطحال والات منی کبی وکاهیجە جمیع بدنك مشارکتیلە اولور حمیات ردیە عارض اولدیغی کبی خصوصا حمیات وبائیە اولور وکاهیجە قرب قلبدە ورم ویا غلاف قلبدە دود حادث وظهور ایتمکلە ویاخود معدەدە بر خلط لزج ویا بر خلط حاد اولمقدن ویا فم معدەدە قروح وبثور اولمغلە وکاهیجە شرب سموم ایدنلردە وکاهیجە حیوانات سمیە لسعندن وکاهیجە بطن علیلدە اولان دیدانلردن دخی حادث اولور

العلامات خفقان حارەنك علامتی قلبدە عطش وحرارت واهویە باردەدن راحت ایتمکدر زیرا خفقان اصحابنە بو مرتبە عطش واقع اولورکە هر نقدر ماء بارد شرب ایدرسە حرارتنە سکونت کلمز اما استنشاق اهویە باردە ایلە استراحت ایدر ونبضی صلب وسریع ومتواتر اولوب بلاسبب غم وقساوت چکمك ایلە تواتر نفس وصقلق وغصە وغضب حاصل اولمقدر **واکر** خفقان بارد اولورسە علامتی علیلك لون وجهی اصفر اولوب سستی وکاهل وثقیل واهیاه واهویە باردەدە متضرر اولوب نبضی عظیم وصغیر وقوی وضعیف ومختلف بطی اولور نفسی کج کج آلوب شفقت ومرحمتی زیادە طبیعتی فورتق واشیای حارەدن متلذذ واستفادە ایتمکدر **واکر** خفقان یبوستدن اولورسە علامتی سهر وعطش ویبوست دماغ ووحشت وغبار ودخان قلیلەدن متضرر اولوب الم وکدورت وبدن یابس اولوب نبضندە صلابت اولمقدر **واکر** خفقان رطوبتدن اولورسە علامتی نبضی لین وبدن کوشك وطبیعتی ادنی نسنەدن منفعل اولور علیل قلبنی بر یاشلق ایچندە حس ایدر **واکر** خفقان دیلچەدن اولورسە علامتی سریعا مرور ایدوب نبضك اختلافی قلیل اولور **واکر** خفقان سدەدن اولورسە علامتی بدنندە امتلا یوغیکن نبض سریع وبطی وصغیر وقوی وضعیف اولمقدر **واکر** خفقان قلبك کثرت حسندن اولورسە علامتی نبضك قوی ونفسك صحتی واعضاء سائرەنك سلامتیدر **واکر** خفقان حمیات ردیە

ویاخود

ویاخود شرب سموم ویاخود حیوانات سمیە لسع ولدغندن اولورسە علامتی ظاهردر **واکر** خفقان دیداندن اولورسە حرارت وعطشی غالب اولوب کاهیجە بطن علیلدن دیدانك خروج ایتمسیدر **واکر** خفقان بعضی عضوك مشارکتیلە اولورسە علامتی اول عضوك آفتنی معلوم ایتمکلەدر ومعلوم اولەکە اکثریا اصحاب خفقانك بشرەلرندە ادنی نسنەدن اثر انفعال ظاهر اولور اکرچە غضب وفرح وغم کبی نسنەلر قلیل اولورسە دخی نبضلرینە اختلاف ویررکە نبض عظیم وصغیر وسریع وبطی ومتفاوت ومتواتر وزیادە مختلف اولور **تقدمة المعرفە** اکر بو مرض رئەنك قلبە قریب جانبندە واقع اولان سدەدن حادث اولورسە غایت ردی ومهلکدر واکثریا نسوانە عارض اولور خصوصا احتباس حیض وعلت مراقە مبتلا اولەلر **العلاج** خفقان مادینك علاجندە اولا فصد بعدە اسهال ایلە مادەیی اخراج وسوء مزاج قلبدە ذکر اولنان تدابیر ودوالر ایلە تعدیل مزاج ایدەلر **اکر** بر عضودە اولان مادەدن مرتفع ریاح وبخاردن حادث اولمش ایسە اول عضوی مادۀ مذکورەدن تخلیە ایدەلر مثلا رحمدن ایسە صافندن فصد ایلیە وساقیندن حجامت ایلە اخراج دم ایتمکلە تنقیە ایدەلر بعدە یا ذولریقی واو یا فلقدرینی محکم اوەلر وشد ایدەلر حتی صعود ابخرەیە مانع اولە بعدە مسکن ابخرە ومحلل الریاح اولان ادویە قلبیەدن اولان احجار نفیسە تلبیسو بادزهر وطین مختوم کبی دوالر استعمال ایدەلرکە قلبە قوت ویروب بخاری قاطع وریاحی دافع اولە وثلث درهم راوند دومی مسحوق فی ماء معطر اترج ایلە استعمال ایتسەلر مجربدر ومعجون جواهر الحار ومعجون جواهر البارد ومعجون قرمز ودواء اللؤلؤ ودواء المسك وبونلرە مشابە معاجین واشربە خفقاندن تنفس موجودا یسر استعمال ایدەلر وصفت ایدەلر جملە اطباء جهانیانك بو علتدە بالتجربە مختارلری اولان دوالردن بری ایکی معجوندر غایت مجربدر صنعتی بودر معجون قرمز ایکی درهم بادزهر سدس درهم دهن اترج معطر اوج قطرە اخذ اولنوب مزج اولنە مقدار استعمالی ثلث درهمدر ماء لسان الثور ایلە استعمال اولنە **معجون آخر** حمیرة لسان الثور وحمیرة الورد بر اوقیە معجون قرمز وتریاق اندروماخیس سفوف جوارش اقاقیە یالوردە هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب شراب قشر اترج وشراب لسان الثور ایلە معجون ایدەلر وخارجدن موضع قلبە بو دوای طلا ایدەلر صنعتی بودر لادن ناقریطی نصف وقیە اصطرك قاطر وترمنتین ومصطکی هر برندن ایکیشر درهم دهن اترج معطر ودهن قرنفل ودهن هارجین هر برندن الیکشر قطرە مسك وعنبر اوچر بغدای اخذ اولنوب برها وان خارەیە وضع ایدوب دق ومحکم مزج ایدەلر وقت حاجتدە محل قلبە طلا ایدەلر وبو علتدە احتقانات محللة الریاح کبی دوا اولماز **سنادطوس** نام طبیب بو علتدە فصدی تجویز ایتمدی زیرا فصد سببیلە حرارت غریزیەیە ضعف طاری اولمغلە خفقانك اشتدادینە باعث اولور اما ادویە قلبیە ایلە مخلوطا مسهلات ایلە طبیعتی تلیین ایلمك غایت مناسبدر بعد التلیین علیلە ادویە قلبیە اعطا ایدەلر مثلا معجون قرمز ومعجون عنبر ودواء المسك وتریاق اندروماخیس و مثرودیطوس کبی واکر بالاقتضا ادویۀ مذکورەدن قوی دوایە محتاج اولنورسە عود الهناق وعشب مغربی وصاصفراس قشر اترج اخذ اولنوب بعد الطبخ استعمال ایدەلر واکر خفقان سوداء مراقیا وبلاغملردن ناشی اولورسە **آدکل** نام حکیمك

مجربدر اولان معجون غایت مناسبدر صنعتی بودر باد رنجبویه و ریحان و لسان الثور و بتونیقه
و هیوفاریقون و فودنج هر بریندن بر قبضه قشر اترج نصف وقیه و حب اترج بر وقیه قرنفل
و عود و دارجینی و بسباسه هر بریندن بر درهم سناء مکی قرقی سکز درهم افتیمون و بسفایج
اوتوز ایکیشر درهم کابلی و هلیله اصفر بر وقیه زبیب منزوع العجم بر رطل اخذ اولنوب
بعد الدق اوچ مثلی ماء القراحیله درت کون نقع اولنوب جمله نصفی قالنجه طبخ و تصفیه
صکره مقدار الکفایه سکر اضافه سیله قوام مناسبه کتوره لر جمله بر رطل رب اجاص
و بر وقیه دارجین مسحوق ضم اولنوب استعمال اولنه معلوم اولهکه وحوش و طیور دلی
قلبلری امراض قلبیه ده غایت مؤثردر خصوصا بعضی ادویه قلبیه ایله تقطیر اولنوب
ماء مقطر فی استعمال ایتمکله جمیع امراض قلبیه دن خلاص ممکن اولدیغی ادبا بجربه
عندنده مسلمدر از جمله **سنارطوس** نام طبیبك مختاری اولان ماء المقلوب بکر انواع
خفقانه سریع التاثیر بر دواء لانظیردر صنعتی بودر قلب الابل یاخود قلب البقر برد آنه
باد رنجبویه بر قبضه زهر لسان الثور و زهر بنفشه و ورد احمر هر بریندن نصف قبضه
قشر اترج نصف وقیه بزر ریحان ایکی درهم قرنفل و دارجین و صندل بر درهم زعفران نصف
درهم اخذ اولنوب بر قرعیه وضع و اوزرینه درت بردق مقداری خمر ابیض وضع ایدوب
قم قرعیه انبیق یکیروب تقطیر ایده لر لکن حندك انبیقه ثلث درهم مسك و ثلث درهم
عنبر قویه لر حتی بیله تقطیر اولنه دیدیلر آنلردن ناشی خفقانه باد زهر استعمالی غایت مجربدر و جمیع
خفقانه بادزهر لرندنکی ایدوب بخود ایله استلمك ناحقدر **و غذالری** طاوق کبابی و لحم دراج و کلك و سکلی

الفصل السادس فی الغشی غشی بفتح العین المعجمه بایلق دیرلر بعضی
کناد مملکتلرده کندودن کتمك و اوصی کتمك دخی دیرلر و فارسیده بیهوشی تسمیه اولنور
یونانیلر لیپو ثیمیاس و لیپو دیمیاس و لیپو پسیقیاس تسمیه ایدرلر اقلیپسیس
دخی دیرلر اصطلاح اطباده بر مرضدر که لعلة قلبك ضعفندن روح حیوانینك دخی
موجود بولنان مرتبه سی قلبده اجتماع ایدوب سائر اعضایه جریانی علی الخصوص دماغه
صعودی منقطع اولدیغندن و سائر علتدن ناشی قوای محرکه و قوای حساسه نك اکثری
معطل اولمغله علیل بایلوب حسی و حرکتدن قالور زیرا روح قوانك مرکبیدر چون روح
قلبده مجتمع و محتقن اولسه یاخود فصد سببی ایله یا آخر سببدن ناشی روحه استفراغ
و تحلل کلیه توقف ضعیف اولدیغی ایچون قلب دخی ضعیف اولور **السبب** غشینك سببلری
چوقدر اولا اکثر خایله روحی بوغیجی ماده امتلا سببندن اولور ثانیا سترة حصوللرندن
ثالثا روحی تحلیل ایدن انواع استفراغدن اولور که روحك اکثری متحلل اولوب بدل ما یتحلل
بولنمادیغی صورتده معدنندن موجود بولنان روح اعضایه وفا ایتمزکه معدنندن مراد قلبدر
کذلك اعراض نفسانیه دن فرح مفرط دخی ارواح طشره کیتمکله معدن خالی قالور وجع
شدیده دن حاصل اولان استفراغ و ضعف دخی آنلرك کبیدر کذلك عروقك اخلاطدن
امتلاسی و تخمه ده معده نك طعامدن ممتلی اولدیغی مسالك نفسیی سد ایتمکله ارواح
محتقنه اولدیغندن دخی عارض اولور و فم معده نك حسی شدید و قلبه قریب اولمغله
اکثریا کندویه عارض اولان عللدن متأذی اولمغین قلب دخی متأذی اولوب غشی
حادث اولور ایچون وجع فم معده یه وجع فؤاد دیرلر کما هی عشیه قلبك کندی

سوء مزاجی سبب اولور و کاه اختناق رحمدن و امثالی امراضدن بخارات ردیة الکیفیه
صعود ایتمکله حاصل اولور و کاه اولور آغولو جانورلر لسع و لدغندن و شرب سمومدن
عارض اولور **العلامات** بو علتك علامتی علیلك نفسنده ضعف و اطراف بدننده برودت
و نبضی صغیر و ضعیف اولوب لون بشره سنده صفرت اولمقدر و بو مرضك انواعی اسباب
مختلفه سیله معلوم اولنور مثلا عقب استفراغده واقع اولورسه غشی استفراغیدر دیکرلر
و اکر امتلاء عروق و تخمه عقبنده حادث اولورسه غشی امتلائیدر و اکر علامت کبد و معده
تقدم ایتمش ایسه کبدی و معدیدر و اکر مجموع اعضاء بدنیه نك سوء مزاجی حس اولنورسه
غشی قلبیدر و اکر کثرت تعب و شدت حرارت و معده یه خلطك انحداری حس اولنورسه
غشیه علامتدر و اکثریا بو کونه غشی حمیات حاده عقبنده حادث اولور **تقدمة المعرفه**
معلوم اولهکه بو مرض امراض مخوفه دن اولمغله ابو الاطبا ابقراط دیرکه من یصیبه مرارا کثیرا
غشی شدید من غیر سبب ظاهر فهو یموت فجأة و اکر غشی شریان وریدینك یاخود
ابهر دیدکلری شریان کبیرك انسدادندن عارض اولورسه مشکل العلاجدر و صبیان
و پیران و ناقهان اکثر بو علتله تحمل ایده میوب هلاك اولورلر و اطباء مجربین دیمشلردر که
اختناق غشینك هویجی اولان سوء مزاج مستحکمدن حادث اولانی ممتنع العلاجدر و بولردن
غیریسی خفیف اولورسه یاخود قلبدن خارج اسبابه تابع اولورسه قابل العلاجدر
و بو مرض ظاهرده سکته یه مشابهدر و لکن بر قاج وجهله تفریق اولنورلر از جمله بایلان آدمك
قوای دماغیه سی بالکلیه معطل اولمدیغی اجلدن قولاغنه چاغرسه لر ایشیدر اما اول
صدایی مکان بعیددن یاخود دیوار آردندن کلور قیاس ایدر و دخی مغشی علیهك نبضنده
بولنان آفت تنفسنده بولنان آفتدن زیاده اولور و دخی مغشی علیهك لونی متغیر اولور
مسکوتك اولمازو مغشینك اعضاء ظاهره سی صوویوب بوزه دونر حال بو که حیاتی
باقیدر اما مسکوتك بدنی صووق مع هذا اولمش بولنور **العلاج** غشینك علاجنده
طبیب لبیبه لازم اولان بودر که اولا نوبت وقتنده علیلك یوزینه صووق صو یا کل صویی
یا خلاف صویی صاچه لر تا که صووقلغی ایله علیله اذیت ویروب طبیعتنه تنبیه ایتمکله
روح حیوانی یی و باقی حرارت غریزیه یی طشره تحریك ایلیه اول جهتدن اعضاء خارجه ده
حرارت چوغالوب تقویه و تعدیل حاصل اوله و قلبه قوت ویرمکه سببی ایدوب آغزینه
شراب تفاح ایله مسك و عنبر مثللو روایح طیبه تقطیر ایده لر و بورننه دخی مسك یاخود
بر توزی او فوره لر و طبانلرینك التنی قار و بوز ایله اوغه لر و بوغازندن طاوق بیلکی صوقوب
ایله قوصدرمغه سعی ایده لر و رفقله تحریك و اعضاسینی دلك ایده لر افاقت بولورسه
فبها اکر آچلمزسه اعمال مذکوره یی تکرار استعمال ایده لر مرات الشفاده احیادینی صورتده
قولاغنی دبنده طول باز یاخود بوری چالالر اکر افاقت بولمازسه بعضی اعضاسنه اکنه
ایله دورته لر و قاسقلرینه و قولتقلرینه دغدغه ویره لر حتی اویانه شیخ رئیس غشیده
واجب اولان ابتداء روحه غذا اولور اشیایه اشتغال اولمقدر که روایح عطره استعمالی
ایله روحه امداد اولنه مکر اختناق رحم بولنوب غشی اندن نشات ایتمش اوله اول
صورتده بورونلرینه روایح منتنه یعنی بد قوقار شیلر قویه لر چند بیدستر و سداب کبی
اما اختناق غائله سی اولمادیغی حینده فم معده یه ملایم روایح طیبه طلاسنه تقید اولنور

خیار قوقمسنك خاصه‌سی مجربدر سیما مبرّد در علی الخصوص مزاج حار وصفراوی اولنلره ول
دخی انك کبیدر جمیع قوه‌تی انعاش ایدر دواء المسك یا تجرع ایتدورهلر اکر علیل آج
بولنمسه ذهبا واشربه حاره ایله ویرمیه‌لر بلکه ماء اللحم ایله یاخود غیری صولر ایله ویره‌لر
اما اول ادویه واشربه بردن چوق اولمق لازم کلمز والا اختلاط عقل وتشنجه مؤدی اولور
وانواع غشینك اکثرنده بدنی تکثیف ایتمك لازمدر خارجدن مکثف شیلر طلا ایده‌لر مکر
علیلك اسهالی یاخود غشینك سببی برد شدید اولمش اوله اکر خارجدن بارد شیلر
استعمالنه مانع بولنمازسه چوق کره بارد شیلر استعمال لذت افاخت بولنورلر اکر غشی
محلل وحاد اولان امراض عقبنده بولنمازایسه علیلك بورننه مسك اوفوروب غالیه قوقلاده‌لر
ودخی ند تعبیر اولنان ترکیبی بخور ایده‌لر صنعتی بودر عود ومسك وعنبر علی السویه
اخذ اولنوب ماء ورد ایله عجین وقرصلر اولنه بعض‌لر برمقدار کافور دخی زیاده اعتشلر
ممکن اولورسه دواء مسك تجرع ایتدوره‌لر وغشی استفراغی ده واجب اولان اشتها
ایلدیکی طعام نك رائحه‌سی استشمام ایتدوره‌لر مکر معده‌لرنده خلط ردی جمع اولمغله
غثیان اصحابندن اوله اول زمان اشتها ایلدیکی تقریب اولنموب مناسب اولانی تحصیل
اولنور اکر مغشی غذایه محتاج اولورسه غذالری عقاقیر طیبه مناسبه ایله طبخ اولنوب
افاویه طیبه اکلمش اوله کرد باج دیدکلری طعام کبی زیرا روایح طیبه روحك مزاجنه ملایم
اولمغله تقویت بخش اولور وماده‌سی حار اولان غشیده استفراغله معالجه اولنوب سموم ویرلکدن
وزهرناك حیوانات اصردیغندن عارض اولان غشی انلرك غائله‌لرینی دافع اولور بادزهرلر
ایله شفا پذیر اولور کذلك اجزه فاسده بولندقده اول اجزه ردع ودفع اولنور واکر روحك
رقتندن یاخود قوانك قلتلرندن نشات ایتمش ایسه ارواح تغلیظ اولنوب مناسب اغذیه
واشربه استعمالی ایله قوتلرینی ازدیاده سعی اولنور واکر وجعدن عارض اولمش ایسه تسکین
اولنوب سترینه بولنلدیغی صورتده تفتیح اولنور کذلك ورم احوالی دخی تخصص اولنوب اعراض
نفسانیه خصوصی دخی بحسب الاقتضا تدارك اولنور الحاصل فرحا وآنده جدن همت قلبك
تقویتنه صرف اولنوب افراط حرارت بولنمدیغی صورتده اشربه مفرحه ایله ماء اللحمی
مداومت واجب اولور سائر غذا ودوالرنده دخی اهتمام اولنوب مفرحات مفرده ومرکبه‌دن
مناسب اولانی اختیار اولنور دواء مسك غایت مناسبدر الماصوفی ایله دخی انفع اولور
اطباء افرنجیه‌دن منسیح نام طبیبك مجربی اولان دوالردواء دارچینی وشراب سیلیجه
وکماد القلب البارد ولوحه دیاسنتا ئیدوماء القلب ومحلول معرق ونقوع المعدنی کبی ودر آدن
یاخود اکسیر الحیات لمطول وتریاق اندروماخس وجلاب حیاب وجلاب اللؤلؤ
وروح قراصیاء الاسود وروح العنبر وسفوف لضعف القلب وقرص مفرح ولصقه قلبیه
وماء المادرجین القلبیه کبی دوالر استعمال اولنه بوعلته نیجه دواء مجرب دخی وارد در اقرابادینده
مفصلا بیان اولنمشدر ومغشینك اوتوردقلری مکان دخی عطرلرینك اصلاحنه موافق
اولوب ازهار نفیسه وفواکه طیبه ایله مزین ومطیب قلنمق لازمدر بونلردن ماعدا اعضالرینی
دلك اولنوب هز وتحریك اولنمق ومناسب باغلر سوردلمك الزم لوازمات‌دندر **داود ضریر**
انطاکی بودوائی غایت مدح ایدر ودیرکه اکر صاحب غشی بودوائی استعمال ایدوب صحتیاب
اولمازایسه سائر دوالر ایله علاج اولنمسی محالدر زیرا بودوا غشینك جمیع انواعنه برعلاج تام

ودوا

١٦٩ ودواء الاکلادر صنعتی بودر ماء تفاح شامی وماء خوخ وماء ورد وماء اخلاموی وملابید
هربرندن بش درهم عنبر اشهب ومسك تبتی وبادزهر هاری هربرندن بش شعیره
اخذ اولنوب مقدار الکفایه نبات شامی ایله مزج وحفظ اولنور وقت حاجتده بردرهم عود خالصی
محکم سحق ایدوب صاحب غشیه ویروب ادویه‌سنه حفظ اولنان مائی استعمال ایتدوره‌لر مجربدر
الفصل السابع فی ورم الاذن القلب کاه اولورکه قلبك قولاقلرنده
اعضاء کبی ورم حاصل اولور **السبب** بوعلتك سببی تحلیل روح ایچون حرارة
وقوه قلبیه‌نك ضعفی غذانی مجرای طبیعی اوزره تصرفنده عاجز اولوب اول غذادن
حاصل فضول ردیه قلبه واصل ومجتمع وقلبدن دخی خارجه رد واذنینه مندفع
اولمغله ورم حادث اولور انکچون بوعلت امراض حاده وحمیات مزمنه عقبنده حادث
اولور **العلامات** بوعلتك علامتی علیلك قرمه‌سی وصدرده دردسی ثقیل اولور
واکثر اوقاتده قلبه شدت قربجی اولمغله غشیه مشابه برحالت عارض اولوب حرارتك
ضعفندن وقوت هاضمه‌نك نقصانندن وجهنده صفرت شدیده پیدا وعینینده
تهبج ظاهر وهویدا اولور **العلاج** بوعلتك علاجی اولا ریاضتی ترك ایده زیرا ریاضت
تحلیل روحی تزیید وضعف قوه قلبیه ایله غشی شدید ایدر بعده هاضمه‌یه قوت
وارواحه تقویت ویرن اشیالر استعمال ودائما فرح وسرور ایله فریح البال اولمغله
اشتغال ایده‌لر وصدرینه میاه ملطفه مناسبه صب اولنه مثلا ماده‌ی ورمی تحلیل ایچون
بابونج واکلیل الجبل وبرسیاوشان ونخاله کبی اشیاء ملطفه محللهٔ‌نك مطبوخی استعمال
اولنه کذلك ضمادات محلله ملطفه که آنلره ادویه معطره‌دن بابونج واکلیل الجبل وعام
ونعناع کبی وادویه محلله‌دن ورق خطمی وورق کرنب کبیلر اوله تضمید اولنمغله علاج اولنور
الفصل الثامن فی ضغط القلب ضغط بالضم صقمق ومشقت
معناسنه دربین الناس یورك صقلندیسی دیدکلری **السبب** بوعلتك سببی قلبه
علت سوداویه اصابتندن ویا نصباب ایجزهٔ مراریه‌نك کثرتندن یاخود اخلاط
سوداویه حاره‌نك بومقداری کمیدن ندم ایله عروقه داخل وبطریق ترشح قلبه
واصل اولوب حادث اولور **العلامات** بوعلتك علامتی علیلك قلبی صقلمه‌سندن
المی کثیر واضطرابی موجود وغشی ضعیف ایله مغشی اولوب قوتی مفقود اولمغله
واثنای غشیده فمندن لعاب کثیره سیلان ایدر **العلاج** بوعلتك علاجنده
طبیبه لازم اولان بودرکه اولا اخلاط سوداویه‌یی استفراغ ایله بدنی تنقیه ایدوب
بعده صفوت وادویه مقویه ومفرحه ایله قلبه فرح وتقویت ویرمکله علاج ایده‌لر
وبو مهمده تریاق فاروق کبیر ادویه محموده‌دندر سائر
علاجاتی مالیخولیاده مفصلا بیان اولنمشدر اول محله مراجعت اولنه
الفصل التاسع فی تغشر القلب تقشر بالفتح برنسنه‌نك قابوغی
صویلمقدر عرف اطباده بوعلتدرکه مبتلاسی قلبنی متقشر خیال ایدوب غشی
کلور ودر عقب زوال بولور **السبب** بوعلتك سببی کثرت اسهال مزمنه
صفراویه‌در که انکله رطوبات اعضاء انسانیه بلکه اعضاده شبنم کبی منبثه
اولان رطوبات ثانیه دخی مستفرغ اولمغله قلب علیلك خالص شیبه برصورتلق

واقع اولور بو مقامده متأخرین اطبادن بعضیلری دیدیلرکه معده یه انصباب صفرادن اسهال صفراوی حادث اولوب طول زمان اسهال مزمن اولدقده معده البسه‌سی لازمه‌سی اولان یوکنزدن صو سیلوب غایت تهی قالدوغندن علیل قلبنی متقشر ظن ایدر زیرا اسهال صفراوینك تجربه‌سی حدوثی و قلبك تقشری غایت بعیددر زیرا قلب اعضاء رئیسه‌نك اشرفیدر بو مثللو ازایه تحمل ایده میوب هلاکه واصل اولور و یاخود سببی بر ماده‌ٔ حریفه‌در که راسدن قلبه منصب اولور دیدیلر لکن بو مقامده دخی بحث واردر زیرا اصحاب تشریح عندنده ماده‌ٔ موذیه‌نك راسدن قلبه انصبابی ممتنعدر زیرا اولا ریه‌یه منصب اولوب بعده ریه‌دن قلبه واصل اولور بو صورتده ریه‌یه منصب اولان ماده‌ٔ مذکوره‌یی طبیعت ریه‌دن سعال ایله خارجه دفع ایدوب اخراج ایدر و اکر ریه غایت ضعیف اولوب دفعه قدرتی اولمازسه قلبه واصل اولوب حیناً قتل ایدر **العلامات** بو علتك علامتی علیلك جلدنده سخافت و لحمنده رخاوت و مسامات‌نده وسعت اولوب ضعفه ماسکه سببیله رطوبات بدنیه‌یی حفظه قادر اولمیوب عرق کثیره‌ٔ مفرطه ایله انحلال قوت و اکثرا و قاتی الم و اضطراب و ارتعاش ایله مرور ایتمکله عبوس الوجه اولمقدر **تقدمة المعرفة** معلوم اولدیکه بو مرض علت مخوفه‌دندر او علاجنده اهتمام ایدوب اعضاء رئیسه‌یه قوت ویرمه سعی ایده‌لر زیرا ضعیف اولورسه مشکل العلاجدر **العلاج** بو مرضك علاجی اولا مواد صفراویه و فضول بدنیه‌یی تنقیه ایدوب بعده ادویهٔ معدیه و قلبیهٔ مفرحه‌لردن عنبر و عود ایله و اغذیهٔ لطیفه‌لردن غذاء محمود ایله معده و قلبه و ریه‌یه قوت و خلط دمویه صفوت ویرمکه سعی و همت ایده‌لر مثلا غذالردن لحم طیهوج و دراج و خبز نقی و اشربهٔ طیبة الرایحه کبیلر استعمال اولنه و علاج سائره‌سی خفقان و غشی و سوء المزاج القلب فصلنده مفصلاً تحریر اولنمشدر

الفصل العاشر في قذف القلب قذف بالفتح اتمق معناسنه‌در عرف اطباده قلبك صدردن خارجه خروج ایده‌جکی حس اولنمسندن عبارتدر **السبب** بو علتك سببی بر سوء مزاج حاردر که قلبده حادث اولوب قلبك انبساطی حالنده قلبه شئ موذینك دفع طریقندن شدت ایله تحمل و دفع اولنمغندندر **العلامات** بو علتك علامتی قلبه مندفع اولان خلط موذینك لون علیلی متغیر ایلمسیدر بحسب الخلط الموذی وجه علیلدن استدلال اولنور که اول خلط دم اولسون که صفرا **العلاج** بو علتك علاجنده طبیب لبیبه دقت و اهتمام لازمدر اکر خلط موذی دم اولورسه اولا باسلیقدن فصد و اکر صفرا اولورسه ادویهٔ مناسبه ایله بدنك تنقیه ایدرلر مطبوخ شاهترج و هلیلجات ورآوند کبی چونکه تقویت قلبه شروع ایدرلر و مزاج علیلی اغذیهٔ جیده الکیموس ایله اصلاحه سعی و اهتمام ایدرلر

الفصل الحادي عشر في احتواء الرطوبة على القلب احتواء بالکسر جمع ایلمك معناسنه‌در اما عرف اطباده قلبك صو ایچنده حس اولنمسندن عبارتدر **السبب** بو علتك سببی قلبه محیط اولان حجاب غشائی ایله قلبك ما بیننی رطوبت مائیه ایله مملو اولمسیدر و بو علت اولمازلاً ام معده‌نك اشتراکی ایله اولور دیدیلر اما شارح اسباب علامات نفیسی مرحوم بو قوله نظر وارددر دیدی **العلامات** بو علتك علامتی علیل قلبنی رطوبهٔ باردهٔ مائیه ایچنده حس ایدوب و قلبه دخی متأذی

اولور

اولور لهذا قلبه دخی اول رطوباتی طرد و دفع ایچون حرکت اختلاجیه ایله متحرك اولوب حالت خفقانیه کلوردانك ایچون متقدمین بو علته خفقان نوعندندر دیدیلر و دخی قلب علیل اول رطوباتك ایچنده اوزر ود ورایده کبی حس اولنور کذلك رطوبهٔ مذکوره‌نك کثرتی قلبی تضییق و ضغط ایتمکله انبساطندن منع ایتمسنی دخی حس ایدر و الحاصل علیل کندو نفسنده بو اختلافاته رؤیتی حس ایلدکده قوتی و غضبی ساقط اولور **العلاج** بو علتك علاجی مدر باصنات شاقه ایله رطوبات مذکوره‌یی تلطیف و داخلدن خارجه جذب و تجفیفه سعی ایتمکدر کذلك ایارجات کبار استعمالی ایله استفراغ رطوبات ایتمکدر و خارجدن صدرینه رطوباتی تحلیل و تجفیف ایچون ورد احمر و سنبل و زعفران کبی اشیالری ماء بادرنجبویه ایله ممزوجاً تضمید ایدرلر یاخود اضمدهٔ حارهٔ محلله استعمال ایدرلر معلوم اولدیکه بو علتك صاحبنك قوت غضبیه‌سنی تحریك ایچون غضبلندرمك قدرتی بیر احسن اولماز زیرا غضب قلب علیله سخونت ویرمکله رطوبات مذکوره‌نك داخلدن خارجه خروج و تحلیلنه باعث اولور

الفصل الثاني عشر في جذب القلب بو بر علتدر که انسان قلبنی اسفله منجذب اولور حس ایدر **السبب** بو علتك سببی فاعلی معالیق کبدده حاصل بر خلطدر که کبدك علاقه‌لرینه حاصل اولوب معالیق کبد بطریق التمدد قلبه منجذب اولمغله کبدده تعلیه انجذاب حسی لازم کلور زیرا قلب کبده متصل و موضع جهتیله کبد قلبدن اعلادر و کاه اولورکه کبدده قلبه برادخی المرو اصل اولدقده انسانه بر حال واقع اولورکه مغشی علیه کبی قالور **العلامات** بو علتك علامتی علیلك لوننده و عوارضنده خلطك نوعنه استدلال اولنور **العلاج** بو علتك علاجی استدلال اولنان انواع خلطك نوعنه کوره معلوم ایدینوب کما مناسب تدبیر و استفراغ ایدرلر

الفصل الثالث عشر في ضعف القلب یعنی یورکك ضعیف اولمسیدر **السبب** بو علتك سببی اکثریا وجع و قولنج و حمیات شدیده امثالی علتلرك مزمن اولوب وجوده زیاده زحمت ویرمسندندر و کاهیجه استفراغات کثیره‌دن و کاهیجه روحك رقتی اولوب اقطار بدنه منتشر اولمسندندر **العلامات** بو علتك علامتی علیلك چهره‌سندن استدلال اولنوب نمایان و جهیله معلوم و عیاندر **تقدمة المعرفة** بو مرض امراض مخوفه‌دندر اکثریا وقت ربیعده بلاد جنوبیه ساکنلری اولان شیوخده واقع اولور **العلاج** بو علتك علاجی اولا مزاج قلبی تعدیل ایله همت بعده عطریاتی و تقویتی ادویه ایله ارواحی حفظ و قلبه قوت ویره‌لر مثلا عود و مسك و عنبر و لادن و صندل و اصطرك و فشرا ترج و السفانس و اکلیل الجبل کبیلر ایله علاج ایدرلر و دخی تریاق فاروق و مثرودیطوس و ضعف قلبه نافع اولان معاجین و اشربه‌لر استعمال اولنه از جمله یاقوت احمر و یاقوت ازرق بورده‌لرهم ورق الذهب و ورق الفضه ایکیشر درهم لؤلؤ اوچ درهم لسان الثور و بادرنجبویه و بزر ریحان و زهر لسان الثور و درنباد و بهمنین و عود و قرنفل و زنجبیل و دارچینی هر برندن نصف درهم حریر خام و کبابه و قاقوله و وج و سنبل هندی و خولنجان و مسك و کافور و عظم قلب الایل و عنبر هر برندن ایکیشر درهم مرجان احمر و ابیض و صندل اصفر و طباشیر و بلیلج و طین مختوم و کزبرهٔ یابسه هر برندن اوچر درهم اخذ و محکم سحق اولنوب اوج مثلی شراب التفاح الحلو ایله معجون اولنوب استعمال ایدرلر دبرا اشتداد حرارت غریزیه‌یی حفظ و قلبه قوت و فرح و سرور ویرمك ایچون مداومت ایده‌لر

صنعتی بوددر قلب الایل یاخود قلب البقر اوج عدد اخذ وشرابیله غسل ایتدکدنصکره قطعه
قطعه دوغرایوب برشیشه قرعه به وضع ایده لر بعده قرنفل وخولنجاندن هر برندن نصف
وقیه بزر ریحان وبسباسه دن هر بریندن اوچر درهم زهر لسان الثور البری وزهر لسان
الثور البستانی واکلیل الجبل وبادرنجبویه دن هر بریندن برقبضه اخذ اولنوب بونلری دخی
قرعه مذکوره یه وضع ایدوب اوزرینه درت برموق قدر خمر ابیض وضع وقرعه یی انبیق
ولولهٔ انبیقه برمقابلهٔ کبیره یکروب حمام ماردده تقطیر ایدوب استعمال ایده لر
یاخود اطباء جهانیان بیننده مشهور ومتواتر وعلل قلبیه وسائر علل کثیره ده نفعی
ظاهر وباهر برماء معطر تریاقیدر که نسخه سی چاساری ایجون اتفاق اطبا ایله ترکیب اولنمشدر
امراض دماغیه وقلبیه واختناق الرحم کبی علل رحمیه وعسر الولاده وحماء عفنیه وردیه
وطاعون امثالی علل وبائیه وساریه وشرب سموم ایدنلره کمسنه لره برعلاج تام و
دواء ما لاکلامدر داخلا وخارجا استعمال اولنور صنعتی بودر طور منتلا ورعی الحمام
وفوه وبنطافیلون واسقوردیونا هر بریندن نصف وقیه طرعیون ورزنباد ومشکطرامشیع
وابخلیقا هر بریندن اوچ درهم مصطکی بریجق وقیه حب الاترج نصف وقیه قشر اترج
التی درهم ثوم بری وسناب بری وشوکة المبارکه هر بریندن برقبضه زهر لسان الثور
وزهر جیوفاریقون هر بریندن نصف قبضه عصاره حماض بریجق رطل عصارهٔ اسقف
وعصارهٔ اسقابیوزا وعصارهٔ لسان الثور هر بریندن نصف رطل خمر ابیض درت رطل
رب رمان وحماض الاترج هر بریندن التی درهم تریاق بنادقه ایکی وقیه متروذیطوس
نصف وقیه کافور وقیصوری ایکی درهم اخذ اولنوب برواسع قرعه یه وضع وسکن
کون مکان فاترده ترک نصکره قرعه وانبیق رخاجی ایله تقطیر ایده لر

الفصل الرابع عشر في دود غلاف القلب

یعنی قلبک غلافی قرتی
حاصل اولمسیدر معلوم اوله که بومرض کتب قدماء یونانیه ومتاخرین اسلامیه ده
تحریر اولنمدیغی اجلدن اطبا بوعلتی تشخیص ایله معیوب سببنه واقف وتدابیر ومعالجاتنه
عارف اولمشلردر لکن اطباء افرنجیه تشریح وساطتیله واصل واقف اولوب تحریر وتصریح
اتمشلردر بوعلت اکثریا معصوملره وکاهیجه بلوغه وارمشلره عارض اولور **السبب**
بوعلتک سببی قلبک غلافنده ورم متقرحه و یاخود دود حاصل اولمسیدر **العلامات**
بومرض مهلکه نک علامتی ابتداء خفقان عارض اولوب غشی وضیق النفس وبرودت
اطراف واقع اولمقدر وکاهیجه مصروعه مشابه برحالت کلوب بعده افاقت بولمقدر وبو
علتک نوبتلری محفوظ اولور وکاهیجه محفوظ اولمیوب ایده بر ودخی کونده برد فعه
نوبت ایدر **العلاج** بوعلتک علاجنده اطباء افرنج عاجز قلمشلردر حتی شیوعنه باعث
اولان بوشخص ایدی که اکثرا وقاته خفقان وغشی وضعف قلب عارض اولوب
مصروع کبی دوشر ایدی بونک علاجنده اطباء ادویهٔ قلبیه دن برد واء قالمدیکه ویرمدیلر
قطعا برفائده مشاهده ایتمدیلر اخر الامر بوعلتدن هلاک اولدی بعده اتفاق اطبا ایله
آنی تشریح ایلدیلر اعضاء سائره سنده برآفت بولمیوب انجق غلاف قلبنده آصلمش
بردود بولدیلر بعده بو قوردک اوزرینه انواع دوالر القا ایلدیلر متأثر اولمدی وقتاکه
عصارهٔ ثوم وضع ایتدیلر اول ساعت هلاک اولدی معلوم لری اولدیکه ثوم علاج کافیسی

ایمش

ایمش بوره نیجه نیجه تجربه ایله نیجه دواء دخی بولدیلر عصارهٔ نخل وماء خردل ونرنجاسف یابس کبی
ونوسفو دخی نیجه لرده تجربه ایدوب تجربه اتمشلر صنعتی بودر جنطیانا اوفا وآنیا انکشتره درهم
مرضا فی برد رهم اخذ ودق اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی ملو النخل ایله بردرهمی مزج ایدوب استعمال ایده لر

الفصل الخامس عشر في موت الفجاة

معلوم اوله که بومرض مهلکک سببی روح حیوانینک قلبدن
دفعة خروجیدر نته کم فرح مفرطدن عارض اولور یاخود دفعةً جوددن نته کم افراط برودة سببیله منقبض اولوب
عروق قلبیه برودت محتنق اولمغله عارض اولور واختناق رحمنده واقع اولور نته کم شدت حمیه وغموم مفرط سببیله
واقع اولان خوف شدیددن عارض اولدیغی کبی یاخود تجویف قلبک یاخود عروق مجوفه نک دم ایله امتلاسندن
تنفس ممتنع اولوب روح خارجه قاچوب حرارت غریزیه منطفی اولور لیس بوبلا اولیجق اکثرا مرده اختناق القلبی
توکدایدوب موت مفاجاه حاصل اولور ونیجه زمان میت حارا باقی قالور لمس ایله حرارت حس اولنور طبیب
جاهل سکته عارض اولمشدر ظن ایدر دیرایسه دکلدر بوحال ایسه اکثریا شرب خمره مبتلا واکثرا وقاتی سکر
دائمی ایله مرور ایدوب مأکولاتی لحم کثیر اولانلره عارض اولور یاخود قطعا ضد واستفراغاتدن بونوع اعراض ایله
استفراغ اولنمیان کمسنه لرده واقع اولور یاخود اهویه ردیه استنشاقندن بغتةً واقع اولور یاخود برشدت
سببیله ویاغشی شدید ویاخود قلب اوزرینه ضرب وسقطه واقع اولمغله حادث اولور دیدیلر وابوزکریا
رازی دیرکه اکثریا جمیع موت فجاءه قلبده جراحات واورام حدوثندن هلاک اولور

الباب التاسع في امراض المري

وهو یشتمل على ستة فصول **التشریح** معلوم اوله که مری
بفتح المیم وکسر الراء عربیده طعام وشرابک کذرکاهی اولان مجرادر که لسان ترکیده قرلاغو کک دیمکله تعبیر
ایده لر واولمجرانک طرف فوقانیسی سطح فمده داخل وطرف تحتانیسی سطح معده یه واصل اولمغله اولمجرایه مجرای
غذا ایله تفسیر اتمشلردر وبو مجرا بوغاز ولدن ابتدا ایدوب قصبه الریه نک آرد ندن فقاره کردنه متصلا
انشاغه نازل رباطات واغشیه ایله استقامت اوزره عنقدن منفصل اولوب فقرات ظهردن فقرات صدر الطلاق
اولنان فقرات اثنی عشردن دردنجی ویا بشنجی فقره برابرینه واصل اولدقده صاغ جانبنه مائل اولور که قلبدن
بلا یه صعود ایدن شریانک ممر تنه توسعت ویرمک ایچون فقرهٔ اثنی عشره برابرینه نازل اولدقده حجاب صدره ملاقی
اولمغله اول حجابده اولان ثقبه دن مرور ایدوب تکراربول جانبنه مائل اولوب صولغی بوغازینک اتساع و
انتساقی اولور وبو مجرا خارج وداخل ایکی طبقه عصبانیه دن مألفدر وطبقهٔ خارجیه سی لحمی وداخلیه سی
شبیه بالاغشیه اولمغله مرکب برعضو مجوفدر وطبقهٔ داخلیه سی طولا وطبقه خارجیه سی عرضا الیافی
ایله مألف اولوب طرف اعلاسی سطح حلقومه ملاصق وواصل طرف اسفلی سطح طبقتین معده یه ملاحق

الفصل الاول في سوء مزاج المري وانواعها

معلوم اوله که مری دیدکاری
مجرایه سوء مزاجک انواعی عارض اولور کرک ساذج وکرک مادی اولسون کرک سببی اخلاط
اورام وقروح وحمیاتده واقع اولان بخار کبی وکرک خارجدن اولسون صدمه وضرب ودخان
وبخار کبی **السبب** سوء مزاج حار مرینک سببی حمیاتده واقع اولان ابخرهٔ حارهنک مری یه
مرتفع اولمسیدر یاخود افراطیله بوغازه دخان وبخار رکتمکدن ویاخود قرب ناره کثرت ایله
جلوس اتمکدن حادث اولور یاخود اشیاء حاره استعمالنده کثرت ویاخود صیاح شدید
ایله تعب ومشقتدن حادث اولور وسوء مزاج بارد مرینک سببی دماغدن نزلهٔ
بارده نک نزولی ویا معده دن بخار بارده نک مری یه صعود ووصولیدر یاخود اشیای
بارده استعمالنده مداومت ایدوب هواء بارده دن احتراز اتمکدن حاصل اولور وسوء مزاج
یابس مرینک سببی تناول اغذیهٔ رطبه ده قلت واستعمال اشیاء یابسه ده کثرت

وتعب ومشقت چكوب ترك نوم وراحت اتمكدر و سوء مزاج رطب مرینك سببی تناول
اغذیهٔ رطبه ده كثرتندن ورطوبت خلط معده‌نك وفرتندندر العلامات
سوء مزاج حار مرینك علامتی حمرت لسان والتهاب وعطشی شدید وشرب اشیاء بارده‌نك
منفعتی ظاهر وبین اولمقدر و سوء مزاج بارد مرینك علامتی علیلك عطشی والتهابنك
قلتی وادویه واغذیهٔ حاره‌دن منفعتی زیاده اولمقدر و سوء مزاج یابس مرینك علامتی
جفاف فم ایله عدم بضاقدر و سوء مزاج رطب مرینك علامتی كثرت رطوبت فم ایله وفرت
بضاقدر تقدمة المعرفة معلوم اوله كه بو علتك مجموعی عینی مجموعدر اما حار اولانی وقت صیفده
بلاد جنوبیه ساكنی شبان حار المزاجه عارض اولور و بارد اولانی وقت شتاده بلاد شمالیه
اصحابی شیوخ بارد المزاجه عروضی كثیردر و یابس اولانی وقت خریفده بلاد شمالیه ساكنی
كهول بارد المزاجه كثیر الوقوعدر و رطب اولانی وقت شتاده بلاد جنوبیه اصحابی شیوخ
بارد المزاجه عارض اولور العلاج حرارت مرینك علاجنده طبیبه لازمدر كه نظر ایده اگر
بدن قلیل ممتلی ایسه اولا استفراغ ایده‌لر والا استفراغدن حذر لازمدر بعده ادویهٔ مبرده
ایله سائر سوء مزاج كبی مداوات ایده‌لر مثلا شراب بنفسج وشراب نیلوفر وشراب تمرهندی
وسائر اشربهٔ بارده استعمال اولنوب لعاب بزرقطونا ولعاب حب السفرجل المستخرج بماء
بقلة الحمقا وماء نیلوفر ایله بلور معدنی كبی دوالر ایله غرغره اولنه وماء معتاده یرینه
علیله ماء الخس وماء بقلة الحمقا وماء حی العالم وماء حصرم ویره‌لر و كتفین علیله اضمدهٔ
مبرده یاخود صندل وكافوری ماء الورد ایله تضمید ایده‌لر و اگر علت بارد اولوب بدن
ممتلی ایسه استفراغ والا ترك ایده‌لر بعده ادویهٔ حاره ایله علاج ایده‌لر مثلا دارچین وقرنفل
وزنجبیل وجوزبوا و بونلره مشابه دوالر ایله مداوی ایده‌لر مرق الدجاج والفراریج ویاخود
اسفیدباج كبیلیجه دارچین وقرنفل ونعنع ایله حارا تجرع ایتدوره‌لر بعده مصطكی
وانیسون ورازیانج ایله معلی عمل اولنوب استعمال ایده‌لر و كتفین علیله دهن قسط ودهن
نرجس ایله تمریخ ایده‌لر یاخود افسنتین وصبر ومصطكی وسنبل الطیب اخذ اولنوب
بعد المزج تضمید ایده‌لر و اگر علت یابس اولورسه استفراغدن احتراز ایدوب ادویهٔ مرطبه
واغذیهٔ رطبه استعمال ایتدوره‌لر مثلا شراب بنفسج وشراب الورد ولعوب ادویهٔ البارده
ولعاب حب السفرجل وشراب النیلوفر مع دهن حب القرع وشرب لبن الحلیب ودهن اللوز الحلو
ایله مرق الدجاج النضیج استعمال ایده‌لر یاخود لبن الاتن ولبن المعز اخذ اولنوب فاترا
تجرع ایده‌لر یاخود شحم البط ومرق الدجاج وخیار وخس ودقیق سمید اخذ اولنوب
بعد الطبخ استعمال اولنه بعده كتفین علیله دهن قرع ودهن بنفسج ودهن الورد ایله تدهین
وتمریخ ایده‌لر واوزرینه ورق خبازی وورق خطمی وورق بنفسج اخذ اولنوب دهن بنفسج
وقدر قلیل شمع ایله ممزوج ضماد ایده‌لر و اگر علت رطب اولورسه علاجی اولا معده‌ده
خلط رطوبیدن قیء ایله استفراغ ایدوب پاك ایده‌لر بعده سكنجبین وشراب تفاح المطیب
السكری ایله معده‌یه تقویت ویره‌لر بعده اطریفل صغیر وهلیلج مربا استعمالنه مداومت ایده‌لر اغذیهٔ رطبه
وكثرت شرب مادن احتراز ایدوب دراج وفروج كبابنه وخشو باسندادجین ذر اولنوب استعمال
الفصل الثانی فی آفات البلع والازدراد معلوم اوله كه غذا آغزده چیگنندكدن صكره
تربیه اولندقدن صكره فعل طبیعت آنی معده‌یه تنزیل ایدركه بو فعله بلع وازدراد

دیرلر

دیرلر و بو فعل غذانی لسانك جیدا اخلقه وحلقك مقعر بنه ادخال ایدوب بعده بعضی
عضلاتك حلقی قبضی وتضییقی ایله ولادینه تجبیر اولنان موضعدن بعضی شعبه‌نك
انسدادی ایله غذا اسفله میلان ایدوب مریئه واصل ومرینك داخلنده اولان اغشیه
دخی متأذی اولمغله منقبض اولورق غذا معده‌یه واصل اولور و بو فعل الیاف وعضلاتك
وروح حیوانینك جودت ونظامی ایله تمام اولور ابتداسی ارادی اولوب بعده غیر ارادی
اولور بو الیاف وعضلاتك تشریحی اوائلده تفصیل اتمشدم راجعت اولنه اما بو فعلك
بو فعلك ماوف اولمسی یا نقصان وبطلان ایله یاخود فساد وردیت ایله در اما نقصان
وبطلانی یا اجزاء مرینك ماوف اولمسندندر یاخود فم معده‌نك ماوف اولمسندندر اما
اجزاء مرینك آفاتندن برسببی فم مرییی توسیع ایدیجی عضلاتدر و مرییی بلع حالنده قبض
ایدیجی عضلاتدر معا استرخا وفالجت عارض اولوب ومرینك غشاء داخلیسنه دخی
استرخا عارض اولمقدر ایكنجیسی مریی متضیق اولمغله غذانك مریدن اشاغی تجاوزی
ممكن اولمز اما مرینك تضییقی ایكی وجه ایله دركه اولكسی یا ورم عروضی ایله دركه ورم خواه
كرك مرینك ذاتنده وكرك ایسه جوارینده اولسون نته كه خناقده اولدیغی كبی یاخود سقیروس
عروضی ایله یاخود بر لحم زائد نابت اولوب مرییی تضییق اتمكله اولور ایكنجیسی مرینك
الیافی منقبض اولمغله دركه انقباض عزیز بردر تشنجدن نشات ایدر نته كه اصحاب مراقیا
واختناق رحم مثللولره خصوصا انقباض حلقی عارض اولدیغی كبی بعضیلرده اعصاب متشنج
اولمغله بلا اشتراك الیاف مرییه دخی تشنج عارض اولور وبعضیلرده ابخرهٔ قابضه صعودندن
ناشی فم مریی منقبض ومختنق اولور كذلك صرع اصحابنك عند النوبه بلعلری عسیر اولدیغی
وكاهی بالكلیه ممتنع اولدیغی بو جهتدندر كذلك الیاف مرییه تشنج وتمدد عروضی دیدلكده
اولدیغی دخی كورلمشدر كذلك مریی وجوارینك زیاده یبوستی دخی بلعه مانع اولور
نته كه حمیات دائمه‌ده اولدیغی كبی كذلك لعابك انعدامی دخی قلیلا وكثیرا بلعه مانع اولمسی
بو قبیلدندر اولنور كذلك ریاضات شاقهٔ كثیره عقیبنده دخی بلعه نقصان وبطلان
عروضی امور ممكنه‌دندر زیرا بو دتیره لعابه كما ینبغی حلقی تبلیله قادر اولمز كذلك
اشیاء قابضه ومغریه استعمالی دخی بلعه مانع اولور نته كه بعضیلر تجربه ستله ایراد
اتمشلردركه خمر احمر صرف ایله قونسو لیداء كبیر نفع اولنوب خمر مزبوره حل مستعمل او
ابدی برخضخكاره فزا آنرزن اجمگله مریی وجوارینه انقباض عارض اولدیغا و ایكنجیسی
مرینك انسدادی دیدكه مبلوعك اشكال مختلفه وكبر بدندن ناشی فم مرییه منخشب
وآنده نابت اولوب منسد ایدر مثلا تشنیجا اوجكوردكی امثالینك بوغازه طوردیغی
وبالق قلچجی امثالی حاد الراس اشیانك حلقه انتشابی كبی كه بونلر یا كندولرینك
ماخیستنی یاخود وجع ایوانكلری یاخود فلغمونی وخراج احداث لری ایله بلعه مانع
ومزاحم اولورلر اما فم معده‌نك ماوف اولمسندن بلعك نقصان وبطلانی غذا
مرییه واصل اولوب لكن مریی غذایی كما ینبغی قبولدن امتناع ایلدیكی صورتده در
مثلا فم معده‌كه مرینك حجاب فاصله وصولی عندنده واسع اولان موضعندن عبارتدر
اكا اسبابدن برسبب ایله تأذی وتضرر گلمكله منقبض ومنسد اولوب مأكولاتك
اسفله تجاوزی ممتنع اولمغله مریی غذایی قبولدن امتناع ایدر و بو حال فم معده‌یه

اوج جهتله عارض اولور اولکیسی فم معده یه فلغمونی وسحج وقلیلاً وکثیراً تمزّق عروضی
کبی یاخود انواع تورمدن هر قنقیسی اولورسه فم معده یه عروضی کبی لکن سائر
اورامك عروضندن واقع اولدیغی جهتدن معلوم دکلدر تحقیق اولیلس تشریح ایله انشا
ایدوب اسرار عجیبه دن اولمق اوزره تجربه ایتمشدر ایکنجیسی ریاح کثیره وحرقتدن
فم معده متأذی ومتضرر اولوب منقبض اولمغله مرئی ماکولاتی عسرت ایله اخذ وقبول
ایدر یاخود اکرچه اخذ وقبول ایدر لکن کثرت ریاحدن ناشی عقیب القبول جشا ایله
قلیلاً وکثیراً برمقداری خروج ایدر نته که دیوزنوس و بلاتروس تجربه لرینه امثله
کثیره سینی تحریر ایتمشلردر اوچنجیسی غشیاندر که هر نه سبب ایله اولورسه اولسون
کذلك اکل اولنان طعامی معده نك استکراهیدر که طعام مزبورك بلع مراد اولندقده فم
معده منسد اولور تاکه کندو یه مضاد اولان شیئی اخذ وقبول ایلمیه نته که محمومین اغذیه
مایعه استعمال ایدوب حمد وچشمش برمطه امثالنی استعمالدن ابا واحتناع ایدرلر وانلر لحم امثالنی
اکل مراد ایلسه لر بلعلری بالکلیه ممتنع یاخود عسیر اولور کذلك نفث الدم عقبنده وفاسد
ومتعفن اولمش طعامی اکل ایتمکله بلع عسیر اولور بلکه کاه اولورکه صو وشراب ایچمك دخی
عسیر اولور **اما بلعك فساد وردیتی** اوچ کونه در اولکیسی بعضی مرضده اولدیغیدر که
مأکولات مایعه یی بلع ممکن اولوب مأکولات صلبه یی بلع ممکن اولمز نته که بلاتروس
مفصلاً بیان ایتمشدر سببی حلقك تورمی یاخود تضییقیدر ایکنجیسی مأکولات صلبه یی
بلع ممکن اولوب مأکولات مایعه ومشروباتك بلعی مراد اولندقده احتناق یاخود سائر
اضطراب عارض اولمغله بلع ممکن اولمیوب آغزدن وبورون دلکلرندن خروج ایدر
سببی غضاریف حنجره یه برصلابت عارض اولمغله عند البلع قصبهٔ ریه یی کما ینبغی منسد
ایده میوب انجق مأکولات صلبه نك نفوذینی ممکن اولمیه جق مقدار سد ایدر بعضی برصغلر
فی الجمله منکشفاً باقی قالور وقتاکه مایعاتك بلعی مراد اولنه مزبور مواضع منکشفه دن نفوذ
ایدوب قصبهٔ ریه یه واصل اولمغله بعضی عوارض احتناق ووجع امثالی ظهوره ایدوب طبیعت
آنی دفعه سعی ایلدکده فم وانف کبی حاضرجه طریق واسعدن اخراج ایدر اوچنجیسی مأکولات
مایعه وصلبه نك انواعنی بلع ایتمك عسیر یاخود بالکلیه ممتنع اولمقدر بونك سببی وسائر
احوالنی علی حده یرده غشیان احوالنی بیان اثناسنده ایراد ایدرز **تقدمة المعرفة**
بو علتده بلعك حالنه نظر اولنوب بلعك عسرتنك زیاده ونقصاننه قیاس ایله علتدن تخوف
اولنور اکر علت بعضی عضلاتك استرخاسندن نشأت ایدرسه عسیر العلاجدر اکر علت
عضلاتی محرك اولان ارواحك تقصیرندن اولوب سقوط قوة ایله معاً اولورسه علامات
ردیئه دندر که موتی انذار ایدر نته که اکثریا امراض حاده ده واقع اولور اکر علیل مشروبات
استعمال ایدرکن برصدا ظاهر اولورسه مثلا اوزون بوغازلو شیشه دن صو بوشالور کبی
قل قل صداسی ظاهر اولورسه ردیدر کذلك بعضی جراحات اصابتنه وامراض حاده اصابتنه
تشنجدن ناشی آفت بلع عارض اولورسه مخوفدر اما علل مزمنه ده قلیل الخطردر اکر بلعك
آفتی اسباب داخلیه دن نشأت ایدیجی ورمدن اولورسه ورم مزبورك سهل العلاج
وعسیر العلاج ولا علاج اولمسنه کوره بو علتك ردیلکنه حکم اولنور مثلا بلعك آفتی مرئیده
واقع قرحهٔ سرطانیه دن نشأت ایتمش اولورسه مهلك اولمق اوزره حکم اولنور نته که

مرئینك

مرئینك اجزاء عضویه سینی تورمدن ناشی اولدقده بلعك بالکلیه بطلاننه حکم اولنور اکر بلعك ١٧٤
آفتی نهایت حلق یاخود اطرافنده منتشب ومثلا صو اولان اشیاء خارجیه دن نشأت
ایتمش اولورسه معلومدر که اشیاء مزبوره نك کندو تضاد تبنندن ماعدا کاه اولورکه
وجع وفلغمونی عروضنه باعث اولور بلکه کاه اولورکه مهلك اولور نته که هلدانوس نقل
ایدر که بر کسنه نك مرئیسنه بر کمك پارچه سی طورمغله ورم ووجع وحما والتهاب
احداث ایدوب هلاکته مؤدی اولدی وکاه اولور بوغازده طوران شیئ خارجیدن
ورم خراجه انتقال ایدوب شیئ مزبور قیح ایله معاً خارجه خروج ایدر نته که هلدانوس
نقل ایدر که برعورت بر کمك پارچه سی اکل ایدوب مزبور کمکدن عورتك احتناقه
مرتبه سنه وارمش ایکی برقاج کون مرورنده قیح ایله معاً مزبور کمك خروج ایلدی
کذلك کاه اولورکه بوغازده منتشب اولان شیئ مواضع قریبه دن بر موضعی تنقیب ایدوب
خروج ایدر نته که هلدانوس تمثیل طریقله بر حکایهٔ غریبه نقل ایدر که بر کسنه نك
حلقومنه بر بالق قلچغی باتمش ایکن متورم اولوب خراجه انتقال ایتدکدن صکره عنقی
متفجر اولوب اندن خروج ایلدی کذلك بر پارچه کمك بر کسنه نك جنبی ایسرینده منتشب
اولوب اکا برسعال عارض اولدی واوچ آی مرورنده نفث القیح ایله معاً خروج ایلدی
کذلك کاه اولورکه شیئ مزبور قیح ایله معاً معده یه نزول ایدر ومعده یه نزول ایلدیکی
صورتده مدت ایله اسفلدن خروج ایدر نته که نقل اولنور که عسکری طائفه سندن برسی
سفره کیدرکن یولده صو ایچمش حتی فیله التی عدد طوقات یوتمش و برقاج کون مرورندن
ایتدکدن صکره برحقنهٔ جالیه اولنمغله بلا مضرة ولا فساد مزبور طوقاتلر خروج ایلدی
بو کلامی میخائیل نام دلاور دخی تصدیق ایتمشدر وکاه اولورکه معده یه نزول ایدن شیئ مزبور
معده یه مثلا صو اولوب عوارض مختلفه ایراث ایدر مثلا بعضی اوعیه نك فوهه لرینی
تسدید ایدوب سدهٔ مخوفه یه مؤدی اولور کذلك ابره نك بلع اولنمسی بو کونه نشا
اولنمشدر کاه اولورکه بلا خطر اولور وکاه اولورکه خطر عظیمه مؤدی اولور کذلك سرچه
پارچه سی وبوزك طاشی خشونتلرندن دیسنطاریایه مؤدی اولدقلری کورلمشدر
بو علتك بونلردن ماعدا تقدمة المعرفه سی بو مذکورلردن ظاهر واشکار اولور **العلاج**
آفات بلعك علاجی اسبابنك اختلافی حسبیله مختلف اولور ایمدی اکر تشنج کلی یاخود
استرخاء کلی سببی ایله اولورسه انلرك علاجی ایله علاج اولنور اما نهایت حلق وفم مرئی
انلرك جوارینه عارض اولان استرخاء جزئیدن نشأت ایتمش اولورسه صالویا وجوجیر
شرابله طبخ اولنوب غرغره وقره برمرتب مسك اولنمق عظیم النفعدر نته که بلاتروس
تجربه لرینه تحریر ایتمشدر کذلك جوجیر وحرف وفلسفوندن عمل اولنمش مطبوخ دخی
مناسبدر کذلك مصطکی وجوزبوا اکلا استعمال اولنمق ادویهٔ مختاره دندر کذلك
خراما نقوعی که برقاج حبه جند بیدستر الحاق اولنمش اوله غرغره ویرمرتب مسك اولنه
کذلك ماء المسکوتین وماء المصر وعیق تعبیر اولنان صولرك هر قنقیسی اولورسه اغزده
مسك اولنمق مناسبدر کذلك جوهر الجند وروح تریاقی که اکا جند الحاق اولنمش اوله
وروح قراصیاء اسود وروح الانیسون وروح سوسن ازهری مناسبدر کذلك
عصارهٔ صالویا خردل ایله یاخود جوزبوا وجند بیدستر ایله مزج اولنوب لعوق

شكلنده استعمال اولنمق عظيم النافعدر كذلك ترنجبين صفار البيض وماء حشيشة الثلج ايله
قانون اوزره حل اولنوب متواتراً استعمال اولنمق زياده مؤثردر كذلك دهن كهرباء ودهن
انيسون ودهن سالويا بور قطره خلقه متوالية تقطير اولنمق ادويهٔ مختاره دندر
وادويهٔ خارجيه دن دهن حراطين ودهن القسط وروح الحراطين مع دهن الكهربا
ودهن انيسون ودهن الخزاما ودهن القرنفل امثالي عليلك عنقنه موضع ماوطك قرينه
طلا اولنور اكر بلعك آفتي مرئينك تورمندن نشأت ايتمش اولورسه علاجي سائر
اورام علاجي كبي علاج اولنور مثلا بعضي محلل غرغره لر ايله ياخود فتحه استعمال ايله يجي غرغره لر
ايله ورم مزبوره سائر اورام كبي تدبير اولنور اكر بلعك آفتي قصبة الريه اطرافنه عارض
اولان تشنجدن نشأت ايتمش اولورسه ادويهٔ افاويه وادويهٔ عصبيه تعبير اولنان
دوالر وادويهٔ افيونيه نك لطيف وخفيفلري داخلاً وخارجاً استعمال اولنمله علاج اولنور
كذلك بلعك تشنجدن نشأت ايدن آفتنه مشاهده كه بعضي حميات محرقه وبرديه ده خلق
اطرافنده ورم وسائر آفت حس اولنمسزين عارض اولان بلعك آفتي كه علامت رديه در
زيرا عضلات بلعيه نك يبوستدن ناشي دكه متشنج اولمش كبيدر اكا علاج قوزنارديوسك
مخبر لرينه تحرير ايلديكي غرغره ايلدكه قدر الكفايه ماء فاتره قدر قليل سركه الحاق ايدوب
غرغره اولنور بونكله دفع وازاله ممكندر كذلك ماء بزر الضفدع ايله ياخود حشيشة الثلج ايله
استخراج اولنمش لعاب بزر السفرجل ايله داخل حلق واطرافني متواتراً تبليل ايتمكله ازاله سي
ممكندر وخارجدن ذاقوطونك مرهمي عجيب النفعدر مرهم مزبورك تركيبي بودر مرهم فليونن
درهم الورد ومرهم المقوي لغرغليوس وبنفشه ولبن الانسان ايله تربيه اولنمش قالنصكره عصر
ايله استخراج اولنمش دهن لوز الحلو اخذ اولنوب ممزوج ومرهم اولنه اكر علت لعابك فقداننده
اولورسه شراب ايله ياخود فقاع الشعير المكيف ايله لعابه اعانت اولنور كذلك بر پارچه بالوديجيلي
اغزه بخدره مسك اولنمله لعابي تحريك ايدوب زياده ايدر اما بلعك آفتي استعمال اولنان
اشيادن اولورسه اكا مضاد اولان دوالر ايله تدبير اولنور اكر بلعك آفتي مرئينك تشنجندن
مثلا مراقيا واختناق الرحم اصحابنه تشنج اشتراكيدن نشأت ايدرسه كه كويا كه حلقي قبض
وعصر ايدوب كما ينبغي تكلمي وبلعي منع ايدر ديرلر بو موضعده واقع اولان اعضانك جمله سنه
تشنج عارض اولور علاجي اولا مجاري اولى ده واقع اولان حموضتي ادويهٔ مخصوصه ايله يعني
مراقيا واختناق الرحم بالخاصه نافع اولان ادويه ايله نشف ايدوب ادويهٔ افاويه ايله اعصابك
تشنجي دفعنه سعي ايتمكدر ازجمله ادويهٔ حديديه وطين ارمني وطين مختوم وعظم قلب السمك
ومرجان وقرن الايل المحرق وجوز بوا وادويهٔ افيونيه استعمال اولنور نته كم ميخائيل ايلدكه
اصحاب مراقيادن برينه تشنج عارض اولوب طين اقريطي وعين السرطاندن مركب سفوف
ايله علاج اولنديكي كذلك بو خصوصده جوهر الجند وسائر ادويهٔ جنديه وروح النوشادر
امثالي ادويهٔ جيده دندر اما اشياء صلبه ياخود حاده بوغازه طوروب بعده معده يه
نزول ايلدكده مثلا سرچه پارچه سي معده يه واصل اولوب بعضي مضراته مؤدي اولديغي صورتده
برنج ياخود طاري ياخود آرپا وطاروسيني غليظجه پشوروب وآقرجه اكل ايتدوره لر واوزرينه
مشروبات استعمال اولندقده بالكليه منع ايدرلر كذلك ابره وبالق قلجغي امثالي حاد الرأس اشيادن
هر قنغي اولورسه بلع اولندقده دخي بو طريقله علاج اولنور زيرا معده يه منتشب اولان

حاد الراس

حاد الرأس اشيانك جمله سي بو طريقله يسيراً يسيراً معده دن امعايه منحدر اولوب بعده خروج
ايدر هلدانوس ابره نك معده يه منتشب اولوب عوارض ثقيله احداث صورتنده دهن لوز حلو
ايله سكر بيجي ممزوج ايدوب طعامدن مقدم استعمال ايدرلر ديمشلردر زيرا دهن لوز وجعي تسكين
ايدوب سكر قرحه يي جيداً اجلا ايدر اما اشياء خارجيه كه خلقده ياخود حنجره ده ياخود
بوغازك اطراف وشعبه لرينه قاله بعضي صنعت ايله اخراج اولنمغه محتاجدر ياخود اسفله
تنزيل ايتمكه محتاجدر مثلا بعضي عطوسات استعمال ايتمك امثالي صناعي عطسه كتورمك
كبي ياخود مقيئات ويروب قي كتورمكله مثلا مقيئات مايعه ويريلور كه شيء مزبورك
اطرافنده نفوذ ايدوب معده يه وصولي ممكن اوله بو اثناده واقرجه ملينات دهنيه دخي
استعمال اولنور كه مجرايي ازلاق ايدوب شيء مزبورك خروجنه سهولت كله اكر مذكورات ايله
اخراجي ممكن اولمزسه بونك ايچون عمل ومهيا اولمش طويل انبقا دير كلبتين وارددر انكله اخذ
اخذ واخراج اولنور ياخود اوليسي تعبير اولنان آلت ايله اخراج اولنور آلت مزبوره يي
طبيب مسفور كتابنده بيان ايتمشدر ياخود شمعدن معمول فتيله ايله ياخود بر پارچه
سونكره برابلك باغليوب انكله بله صنعت اوزره اخراج اولنور واخراجنده هر نه طريقله
اولورسه اولسون عجله اولنور كه تأخير ايله مريده وجع وفلغموني وخراج ايراث ايلميه
ومعلوم اولكه حلقه منتشب اولان اشيادن سعال وسل علتنه مشابه سائر عوارض
مختلفه حادث اولور وكاه اولور كه شيء مزبور طوعا توكرمك ايله خروج ايدر اكر بلعك آفتي
معده دن اولوب سبب اول واسطه سيله اولديغي صورتده انترك علاجي ايله علاج اولنور
اما سبب ثانيدن اولورسه داخلاً وخارجاً ادويهٔ محللة الرياح استعمال اولنور كذلك
اوچنجي سبب واسطه سيله اولورسه معده نك غدايي عدم قبولي واستكراهي سببنه
نظر اولنوب آني ازاله يه سعي اولنور اما بلعك فسادي بعضيسي واردر كه علاجي
ممكن دكلدر وبعضيسي ممكن العلاجدر اكر اعصابك ردتندن اولورسه انك بعضي
نوعنك علاجي بو مقامدن ظاهردر وبعضي نوعنك علاجي هر بري محلنده بيان اولنور

الفصل الثالث في انطباق المري

انطباق بالكسر مشتمل وموافق
اولمق معناسنه در غذا وشرابك مروريني معاون اولان عضله نك استرخاسي ايله جرم
مرينك بري برينه منطبق ومتصل اولمسنه انطباق المري تسميه اولنمشلردر السبب
بو مرضك سببي بر رطوبت فضليه در كه بطريق التوازل راسدن نازل ومرئ اوزرينه
موضوع اولان عضليه واصل ومنصب اولوب استرخاسنه باعث اولور بس بو بليه دخي
عليله هدخي انطباق المري حادث اولور العلامات علتك علامتي جرمي رقيق ولطيف
ومتداريجه رقيق وخفيف اولان اشياي بلع ممكن اولمقدر كه كسه ماء وسائل اولسون
اما قچان عليل بر جرمي كبير وصلب لقمه يي بلع مراد ايلسه بلا تعب ولا مشقة معده يه
كتدرايدر زيرا لقمهٔ كبيره نك صلابت وثقالتي ايله مجاري غداني فتح ايدوب معده يه
واصل اولور اما اشياي رقيقهٔ مائيه انطباقني فتح ايدميوب اسفله عبور ونازل اولوركي
متعذردر كثير ماء نم عليله القا اولنمله اول مجرانك فتحي خاطره خطور ايدرسه عضله نك استرخاسي
اولخاطره يي دفع ايدر زيرا عضله نك عملي اولمديغي بلع ممكن اولمديغي مقرردر اما لقمهٔ
كبيره وصلبه نك مروري اسفله مائل وثقيل اولدوغندن ناشيدر تقدمة المعرفة

نجیب الدین سمرقندی علیه الرحمه منلفح اولمازمکر کرسن طفولیتده عارض اولمش اوله انلرده دخی سن بلوغه ایرشوجب قوالری ازدیاد و حرارت غریزیه لری انتعاش بولدیغی اثناده رطوبات
مذکوره متحلل اولمغله علاج پذیر اولورامّا سن تمامًا منلدن صکره واقع اولدیغی صورتده برؤ تام بولمازدیشدد بو استاد و حاذق و لبیبک علت مذکوره اطفالک غیرنده بولندیغی صورتده
یأس یکونه کلام حذاقت نظاملرینک اصلی بودرکه مری لعاب فمدن دائمًا رطوبت کسب ایدر
دهر یاد غذا و مائک مرور ربزندن دخی رطوبت حاصل اولور و مری حنجره یه مجاور دخنجره ده
دخی تحسین لفظ ایچون رطوبت دهنیه اولمغله اندن دخی رطوبت مری یه واصل اولور الحاصل
مری نفسنده عضو سخیف اولدیغی ایچون مرورایدن اشیادن وجوارنده بولنان رطوبتی
تشرب ایلیوب ترهّل واسترخاسی ازدیاد بولور اولاجلدن بو علت سن تمادیده شیوخه
مشکل العلاج در **العلاج** بو علتک علاجنده طبیب لبیبه لازم اولان ابتداء ایارجات
کبار ایله استفراغ ایدوب بعده رطوبتی نشف ایدیجی و عضوه قوت و بریجی غرغره لر ایله
عمل ایدهلر و عضوه تقویت ایچون انیسون و سنبل و کندر و بهمنین و مصطکی امثالی
دوالرا استعمال اولنه **التجربه** مأ لف فقیر سنة هجریه نک بیکیوز اوتوز ایکنجی سنه سی کبار رجالدن
بر وجه تخمین یکرمی جثی یاشنده سوداوی المزاج کسه یه اولا مسهلات مناسبه
ویروب بعده بالدرغات احتقانات سوداویه ایله علاج ایتمکله جناب حق و حکیم مطلق برؤ تام احسان ایلدی
الفصل الرابع فی اورام المری یعنی مری ده حادث اولان شیشلری
بیان ایدر **السبب** بو علتک سببی جمیعه اورام سائره کبیدر **العلامات** بو علتک
علامتی بسبب الاورام علیلک مریسی صنیق اولدغندن غذانک بلعی عسیر اولمقدر اکر ورمک
ماده سی بارد اولورسه وجعی نابود واکر حار اولورسه وجع قلیل موجود اولور **العلاج**
اورام مرینک علاجنده لازم اولان بودرکه اکر علیلک بدنی ممتلی ایسه اولا فصد بعده ادویه
مسهله یاخود حقنه لینه ایله بدنی تنقیه ایدهلر امّا ابتداء ظهور علتده خارجدن ادویه
رادعه وضع ایدهلر مثلًا ورق لسان الحمل و بزر بقلة الحمقاء و لعاب بزر قطونا کبی و ادویه
داخلیه دن شراب بنفشج و شراب ریباس استعمال ایدهلر دعلتک وقت تزایدنده ادویه
رادعه یه محللات ضم ایدهلر دهن بابونج و شیث و حلبه کبی ایرسا و عرق السوس مطبوخی استعمال
اولنورسه غایت نافعدر واکر ورم متحلل اولیوب تکبیر اولورسه منضجات وضع ایدهلر
دقیق شعیر و ورق خطمی یاخود مرهم خطمی کبیلری ضماد ایدهلر تین الجیم و زبیب یابس
واصل خطمی اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ و تصفیه دن صکره شرب ایتدوره لر واکر
تفتیحه محتاج اولنورسه خردل و فراسیون و ایرسا علی السویه اخذ و طبخ اولنوب غرغره ایده لر
الفصل الخامس فی قروح المری یعنی مری ده یاره حادث اولدیغی بیان ایدر
السبب بو علتک سببی یا ایرورمک دشلمسندن یا خود حدتلی خلط صفراوینک
مری یه دوکلمسندن و یاخود بر حدتلی بخارک تصاعدیندن حادث اولور و حمیات زدیئه ده
اولدیغی کبی **العلامات** بو علتک علامتی حوامضات و مالح و حدتلی اشیا تناول نده وجع ایله
اکل مشاهده ایتمکدر **العلاج** قروح مرینک علاجنده عسل الورد و ایدرومالی و مطبوخ شعیر
سکر ایله ممزوجًا غرغره ایدهلر یا خود بر مقدار کرفس ایله زوفایی طبخ ایدوب سکر اضافه سیله
غرغره ایدهلر بعده سبستان طبیخی و یا لعابه حب السفرجل و یا مستحلب بزر خشخاش ابیض کبی

وبعد النضج ایلدی ماء العسل الورد ایله علاج ایدیلر

دوالرا استعمال اولنه و برمقدار لبن طریه دفعات کثیره حد یله محی القا و اطفا اولنمغله غرغره
اولنوب بعده شراب الورد المفیر المسهل و شراب الآس ایله غرغره ایدوب ادویه مدملهٔ
استعمال ایدهلر صمغ عربی و کثیرا و طین ارمنی و مصطکی و کندر و مرجان کبی
الفصل السادس فی حکاک المری معلوم اولدکه بو علت فم مری یه
عارض بر حکهٔ شدیده در **السبب** بو علتک سببی معده ده واقع اولان خلط غلیظهٔ
محترقهٔ حریفدر و لذا عدنک بخاری رأس و فم مری یه متصاعد اولوب لذع ایتمیدن نتهکم
جوب دماغ خلط محترقه مسامات جلدیه لذع ایتدیکندن حکه عارض اولور **العلامات**
بو علتک علامتی علیل مرینک شدت احتکاکندن سعال و تنحنح ایله رأس و رجبه سی
اوکنه میل ایتدرمکیه صبرایدهمز **العلاج** بو علتک علاجی اولا معیشات ایله معده یی
خلط محترقه دن تنقیه ایدوب بعده ادویهٔ مناسبه ایله غرغره ایدهلر مثلا قیٔ ایچون
حبیو بقالنا و بزر فجل و بزر شبث یاخود افتیمون متقی کبی دوالرا استعمال اولنه بعده
سکنجبین عنصلی و خل عتیق کبیلر ایله تغرغر ایدهلر دیرا بونلر مواد غلیظه یی تقطیعده
غایت احد و اقوی یدر یاخود سکر ایله لبن الحلیب اسیجی اولنه زیرا لبن مائیت ایله اعضایی
کیموس حدیده دن تنقیه ایدوب غسل و جلا ایدر ودهنیت و دسمیتیله عضوی ارخی
و ترطیب ایدر جس ایدیکی لذع و حکه دخی ساکن اولور و جبنیتیله حدت اخلاط ضعیف نک
اول موضعه وصولنی منع ایدر و بو علتده شراب المکدر الحلو دخی مجرو حدد زیرا بونلردن دم
صالح متولد اولوب اخلاط ردیئه نک مزاجی تعدیل و تلطیف و تنضیج و تهذیب ایدوب ادرار و تلیین ایتمکله
اخراج ایدریاخود اجزاء رقیقه یی تغلیظ و لذعنی و حدتنی ترطیب ایدوب تسکین ایتمکله علاج ایدر
الباب العاشر فی امراض المعدة و هو تشتمل علی خمسة اقسام التشریح
معلوم اولدکه معده جسم مرکب من اللحم و العصب و العروق و الشرایین و الغشا ابن و اللیاف
دینکله تعریف اولنور ابدان انسان و سائر حیوانده اعضاء رئیسه دن ماعدا سنک
اشرفیدر زیرا معده اسباب ستهٔ ضروریه دن اکل و شرب خصوصنده تغذیه تحصیلنه
کفیل اولمغله تحت اعضای سینه ده موضوع اولوب خدمت غذایه مشغول بر عضو بی عدیل
درکه ایکی قات غشا و نیجه عروق و شرایین کبی اعضادن مرکب اولوب فم مجاری طعام
و شراب اولان مرینک اسفلنه موافق متصل و طرف اسفلی امعاء اثنی عشریه یه ملاحق
وآصل اولور که اول محله **بوّاب** تسمیه ایدرلر پس مری ایله معده کو بیا ایکیسی بر عضو
قیاس اولنوب شکلی صوقباغی هیأتنده اولور امّا هر بری باشقه عضو اعتبار
اولنمغله ارباب تشریح بو کونه تعریف و تحقیق و تصریح ایتمشلر درکه بو غذانک ابتداسی
اولان محلدن فم معده تسمیه اولنان موضعه وارنجه مری تسمیه اولنوب اندن
اشاغیسنه معده اطلاق اولنور پس اعدی معده ایکی طبقه اولوب طبقهٔ خارجیه سی
عرضًا الیاف کثیره ایله مرتب و طبقهٔ داخلیه سی طولا و مور با نیجه الیافدن مرکب در
و اول طرفی مستدیر و آرد طرفی فقرات ظهره مربوط یا آصح دق و صاغ طرفی کبده
و صول طرفی طحاله ملاصق در لکن کبده انک اوزرینه دوشوب طحال الکلفرشی اولمشدرکه
هضم غذاده آنلر وجوارنده اولان سائر اعضا معده یه امداد ایدرلر و طبقهٔ خارجیهٔ معده
و طبقهٔ داخلهٔ معده عصبی اولمغله حساس درکه کندو یه صائل اولان احوالی حس ایدر

شلا دوار كرمهدن غثيان عارض اولمسي و شرب ماء بارد ايلدكده بين الحاجبين
برودت حس اولنمسي و غذادن خالي اولدوغي حس ايدوب اشتهايه تجنبه ايچون
حركت ايتمكله حالدن فم معده يه سود اوله اصل اولدوغه متنبه اولوب اشتهانك اصل اولمسي
طبقهٔ داخليه نك عصبي اولوب معده نك حساس اولدوغندندر و معده نك حسنك بالاكثر
فمنه مخصوص دكلدر زيرا طبقهٔ داخليه نك مجموعي عصبي اولمغله سائر اجزاسنده
دخي احساس موجوددر انجق فمنده اولان حس هر وجهله اقوي دردر عشار

القسم الاول في آفات الجوع والشهوة وهو يشتمل على اربعة فصول

معلوم اولدكه استعمال اولنان اغذيه كيلوسه مستحيل اولمق ايچون معده ده خمير
مايه حكمنده بر ماية حامضهٔ طبيعيه واردركه دائما غليان حركتي غليانده در آنك غليانيله
تخمر تغيير ايدرلر و قتاكه معده يه طعام واصل اولدوغه ماية مزبوره جوهر طعامله ممتزج اولوب
جوهر طعامده دخي غليان و تخمر كتوردمكله ترقيق و تنضيج و طبخ ايدوب كيلوسه و
سائر فضلاته مستحيل اولمقدر و دافعه و موزعه نك آثار فعل و تأثيرينه استعداد
كتوررور و بعد اللتيا واللتي جوهر طعام معده دن بالكليه مندفع اولوب ماية حامضهٔ
مزبوره خالي و تخمر طبيعي سنده باقي قالمغله انك تخمرندن بعضي اجزاء حامضهٔ طياره
معده نك فم اعلاسنه صعود ايتمكله اطرافني لذع و تخريش ايدوب معده نك مواد
غذائيه دن تخليه سني اعلام و افاده ايدر بو حالته جوع و شهوة تعبير اولنور اما هر
هر شي كه اجزاء حامضهٔ طياره يي حال طبيعي سنده محافظه ايده شهوتي دخي حال طبيعيسنده
محافظه ايدر و هر شي كه اجزاء طيارهٔ مزبوره يي زياده ايده جوعي دخي زياده ايده
و هر شي كه اجزاء مزبوره يي تنقيص و ازاله ايده شهوتي دخي تنقيص و ازاله ايدر
تذكره موانيوس قواعد طبيه نك مسكر حكمي بابنده مفصلا بيان اتمشدر مراد ايدنلر
مراجعت ايلسونلر و بو اجزاء حامضهٔ طياره بحسب النوع والشخص و بحسب العادة
والطبيعة مختلف اولورلر كذلك اسباب غير طبيعيه دن مختلف اولوب حال طبيعيدن
خارج اولورلر لهذا شهوة و جوع دخي حال طبيعيدن خارج اولوب كاه احوال غير طبيعيه
عارض اولور مثلا حال طبيعيدن نقصان اوزره اولور كاه اولوركه بالكليه زائل اولور
بو حالته نقصان الشهوة و بطلان الشهوة ديرلر ياخود فاسد و ردي اولور و حم
علته و فساد الشهوة ده اولديغي كبي ياخود حال طبيعيدن زياده اولور و شهوة كلبيه

الفصل الاول في نقصان الشهوة و بطلانها

بو علت بر علتدركه
مبتلا اولان كسه لرك بالطبع محتاج اولدقلري غذايه خواهش و طلبلري اولمز
بو علت كاه اولور منفردا عارض اولور و كاه اولوركه عارضهٔ اخري ايله مجتمع اولوب
اول عارضه نك اندفاعي ايله مندفع اولور نته كم بعضي عورتلرده طمثك نوبتي
و قتنده بو علت عارض اولوب نوبتك وقتي مرور ايتدكده بو علت دخي زائل اولور اكر
بو علت ايله معا غذايه اشتكاه دخي اولور سه سوء الشهوة تعبير اولنور و بو علتك
موضعي معده نك فم اعلاسنك طرف داخلي سيدر زيرا شهوة طبيعيه نك موضعي
عوارض شهوتك دخي موضعيدر **السبب** چونكه شهوتك تحركي معده ده اولان
ماية حامضه نك تخمر طبيعي سندن ناشي طيران ايدن اجزاء رقيقهٔ لاذعه نك

فم معده يه لذعيدر شهوتك نقصان و بطلاننك سببي بو لذع مزبورك نقصاني
ياخود بطلاني اولور معلوم اولدكه اجزاء طيارهٔ مزبوره فم معده نك طرف داخليسنده
منتشر اولان الياف عصبيه يي لذع رقيق ايله لذعيدن ناشي روح نفسانيده تحرك
ايدوب شهوتي اعلام ايدر ايمدي لذع مزبورك حس اولنمسي يعني شهوتك سقوطي
فم معده ده منتشر اولان اليافدن ياخود روح نفسانيه دن ياخود قوه
هاضمه ديدكلري تخمر معده دن ناشي اولور اما الياف مزبوره دن نشأتي الياف
كندو في ذاتنده ياخود بالمشاركه ماؤف اولوب لذع مزبوري حس ايتمكه اقتداري
اولمغله اشتها ساقط اولور ازجمله وجع كليه ده فم معده نك طرف داخليسنده منتشر
اولان الياف عصبيه متأثر اولوب معده دن طيران ايدن اجزاء لاذعه نك لذعني
عدم حسندن ناشي شهوة ساقط اولور زيرا كليه نك آفت و جعندن ماساريقا
طرفندن منتشر اولان الياف عصبيه واسطه سيله معده ده و فم معده ده منتشر
اولان الياف تشنج عارض اولور لكن تشنج مزبور خفيف اولمغله وجع معده و قي
امثالي عوارضه سبب اولمز انجق شهوتك تحركي اولان لذع رقيقك حس اولنمسنه
باعث اولوب سقوط شهوة ايراث ايدر كذلك قولنج و سائر علل امعائيه و خفقان
امثالنده دخي سقوط شهوة بو طريقله اولور اما روح نفسانيه دن ناشي لذع مزبورك
حس اولنميوب شهوتك سقوطي بعضي اسباب خارجيه نك روح نفسانيه يه تأثير
ياخود بعضي مخدراتك روح نفسانيه يي زياده جه مخدر بريدن الياف عصبيه نك
حسسنه خلل ايراثندن نشأت ايدر نته كم لودانوم و سائر ادويهٔ افيونيه و مخدراتك
جملهسي زياده جه استعمال اولندقده سقوط شهوته باعث اولور زيرا مخدرات روح
نفسانيه يي تكدير ايتمكله فم معده ده منتشر اولان اعصاب لذع مزبوري حس ايدمز
كذلك دخان اچمكله سقوط اشتها بو جهتدندركه دخان تخديري ايله اعصابك حسني تنقيص
ايدر و ملح طيار دهنيسي جهتندن معده دن طيران ايدن اجزاء حامضه لاذعه يي تعديل
ايدوب لذعني كسر ايدر نته كم سنارطوس جرماني كتابنك جلد ثانيسي قسم اولنك مقاله
ثانيه سنده ايكنجي بابده مونادروس نام طبيبدن نقل و بيان اتمشدر نته كم ورق الدخان
و حرف الانهار المحرقه بو حسب عمل ايدوب بحسب الاقتضا استعمال ايدرلر بر قاچ كون
طعام اشتهاسي كتورمز ديرلر ورق الدخان فم معده نك حسني ازاله ايدوب حرف محرق
دخي مواد طيارهٔ لاذعه نك حدتني يعني لذعني كسر ايدر كذلك غم و خوف و جنون
و علي الخصوص غم عظيم خبرينه استماع ايتمك و وجع شديد سقوط اشتهايه باعث
اولدقلري روح نفسانيه جهتندندركه بونلر روح نفسانيه يي حال طبيعيسندن اخراج
ايتمكله معده ده هضمك فاعلي اولان تخمره اعانت ايدمز كذلك بونلر روح نفسانيه نك
دماغده كثير حركت و اشتغالنه باعث اولمغله فم معده ده تأثيرينه كسر كتورورلر اما
تخمر جهتندن هاضمه دن شهوتك سقوطي ايكي جهتله در **جهت اولي** مواد لزجه ياخود
مواد بلغميه نك كثرتندندركه مواد مزبوره نك كثرتنده
تخمير معده منحرف و مستور اولوب اندن اجزاء رقيقه لاذعه طيران ايتمكدن منقطع اولمغله فم معده
لذع اولنميوب اشتها ساقط اولور ياخود معده ده موادك كثرتندن و دسومتندن

اجزاء طيارهٔ لاذعه نك لذعى وحدتى منكسر اولوب فم معده ده لذع حسى اولنمغله اشتها
ساقط اولور كذلك كاه اولور كه بعضى مواد معديه دن لعاب موسّع اولوب لزوجت وغرويت
حاصل اتمكله اشتها ساقط اولور نته كه حميات خفيه وحماى دق اصحابى وبعضى ضعيف الجثه
مراق اصحابى لزوجت لعاب وسقوط اشتهادن شكايت ايدرلر زيرا شهوتك نقصان
وزياده لكنده لعابك تأثير عظيمى وارد ر وبو لعابك رديئلكدن ناشى اولان عوارضه
خردل برى وقوقلعاديا وردآسن نفع اولنمش شراب معالجات جيده دندر برقاچ دفعه
استعمال ايله غرويت لعابى ازاله ايدوب آندن نشئات ايدن سقوط اشتهايى دفع ايله
بنم مجربا تمدندر كذلك اطعمهٔ كثيره اكل اولنمسندن دخى اشتها ساقط اولور على الخصوص
عسير الهضم اولان اطعمه اوله ياخود اكل طعامه كارجه اولمغله ما ينبغى مقداردن زياده
بيوك لقمه لر بلع اتمش اوله برقاچ كون مرور اينجه اشتها ساقط اولور زيرا طعام زياده
اكل اولندقده كيلوسه مستحيل اوليوب بلغم مخى اولمغله تخم معدى منغر اولور ماد آمكه
شرب شراب ايله ياخود بعضى مشروبات حامضه ايله معده غسل اولنميه اشتها حس
اولنمز كذلك كمال اوزره صاف اولمش فقاع الشعير الطرى شرب اتمك وعكرى شراب
شرب اتمك اشتهايى اسقاط ايدر زيرا بونلرك اجزاء طرطيريه سى اسفل معده يه ملتصق
اولمغله معده نك تخم يعنى ضعيف ايدر كذلك ماكولات دسمه دن هر قنغيسى اولورسه
زياده جه استعمال اولنوب ياخود اوزرينه مشروبات بارده شراب اولنه معده ومجارى
اوليه ده مواد لزجه دهنجه تولدينه سبب اولوب تخم معدينك انقطاعنه باعث اولمغله
اشتهايى اسقاط ايدر سنادطوس جرجانى غاية الغايه ظاهر بر تمثيل ابن سينادن نقل
ايدركه بوز درهم مقدارى دهن البنفسج شمع وشحم ايله مزج اولنوب ضماد شكلنده
اولدقده بر كسه يه اكل ايتدرمشلر اون كون بالكليه اشتهاسى ساقط اولمش كذلك حامضات
استعمالى عسر الهضم وكرب المعده ايراث اتمكله اكثريا فى حامض عروضنه باعث اولورلر
لكن كاه اولور كه اشتهايى اسقاط ايدر كذلك عرق وروح شراب كثرت اوزره استعمال
اولندقده اشتهايى اسقاط ايدر زيرا ارواح نباتيه نك جمله سى مواد بدنيه نك حرافت
وحموضتنى تعديل واصلاح ايدرلر اعنى عرق وروح شراب افراط اوزره استعمال اولندقده
معده ده اولان مادهٔ حامضه نك حموضت وحرافتنى تعديل مفرط واسطه سيله
زائل ايدوب سقوط شهوته باعث اولور اما اعتدال اوزره استعمال اولندقده حموضت
معده يى اعتدال اوزره تعديل ايدوب تخم معدى كما ينبغى اولمغله اشتهايى تحريك ايدر كذلك
كاه اولور كه صفراء دسمه حركت غير طبيعيه ايله متحرك اولوب معده يه منصب اولمغله
اشتهايى اسقاط ايدر علامتى فم معده مرارت ايله معا التهاب معده حس اولنمقدر وفى الواقع
صفرانك كثرتى كرك ايسه معده ده اولسون وكرك ايسه جوهر دمه ممتزج اولسون
مثلا دمده ملح طيار دهنى زياده اوله سقوط شهوته باعث اولور زيرا حموضتى
كسر اتمكله تخم معدى حال طبيعيه دن خارج اولوب فم معده يه اجزاء لاذعه طيرانى ممتنع
اولور كذلك بدن انساندن اندفاعى معتاد اولان موادك دفعهٔ احتباسى سقوط
اشتهايه باعث اولور واحتباس طمث ودفعهٔ جماعى ترك اتمك كبى نته كم اسقانفيوس
كتاب ثالثنده بطلان الشهوه تجربه لرينده اولكى تجربه سنده كثرت جماعه مبتلا بر كسه

محرمح

برغم ايله دفعهٔ جماعى ترك ايدوب اكا قوى ومستحكم بر بطلان الشهوه عارض اولمشيدى
ديو تحرير ايدر جهت ثانيه نقصان الشهوه تخم معده نك نقصانندن نشئات ايدن
اتمسيدر كه تخم معده نك نقصانى ارواحك تكدر لرندن ياخود بدننه اولان اخلاط
ناشى اولور اوكلسى حميات رديئه ده وايكنجيسى حميات دائره ده اولديغى كبى
كذلك حموضت طبيعيه نك فساد وزوالندن تخم معدى نقصان اوزره اولور از جمله
ليمعئانك مزاج طبيعى سندن قليلا وكثيرا خروجندن وما ينبغى مقداردن قليل
اولمسندن ناشى اولور كذلك دمك دسومتى وصفرانك يعنى دمك اجزاء قلويه طياره
دهنيه سنك كثرتى حموضت طبيعيه يى مزاج اصلى سندن اخراج ايدر معلوم اوله كه
ايام صيفيه واهويهٔ حاره ده اشتها ايام شتاده واهويهٔ بارده ده اولان اشتهادن
قليل وناقص اولور سببى اهويهٔ حاره واسطه سيله دمده وسائر مواد بدنيه دن
ملح طيار زياده طيران اتمكله حموضت طبيعيه فاسد اولوب دمك ومعده نك تخمينى
نقصان اوزره اولمغله اشتهايه نقصان عارض اولور على الخصوص اهويهٔ حاره ده
مشروبات بارده يه ميل اولنوب زياده جه استعمال اولندقده معده يى ازلاق وتخمينى
غسل وجلا ايدوب نقصان الشهوه يه مؤدى اولور اما اهويهٔ بارده نك حامل
اولديغى حموضت حموضت طبيعيه يه اعانت ايدوب تخم معدى زياده اولمغله اشتها
دخى زياده اولور كذلك حمرك وسائر مشروباتك كثرت اوزره استعمالى دخى
معده نك تخمينى غسل وجلا ايله ازاله ايدوب نقصان الشهوه يه سبب اولور
كذلك كثرت اوزره ماء الجبن استعمالى دخى بو قبيلدندر زيرا ماء الجبنده اولان
ملح طيار غايت الغايه معتدلدر وفى الجمله تحليلى وارد ركه بين العوام مبرد
ومرخى تعبير اولنور اينجه تعديلى تخم معده نك حرافتنى كسر ايدوب سقوط
اشتهايه باعث اولور كاه اولور كه معده ده حصاة متولد اولوب سقوط اشتهايه
باعث اولور نته كه خوفروس نام طبيب ديركه بر كسه ده غثيان ايله معا نقصان
الشهوه حادث اولوب هلاكنه مؤدى اولدى تشريح اولندقده معده سنده واكثر
حصاة صلبه بولنديغى بونلر تضكره معلوم اولدكه ادويهٔ قلويه نك جمله سى وطين ارمنى
وطين ارمنى وطين مختوم وقرن الايل المحرق وادويهٔ حديديه امثالى حموضتى
نشف ايديجى دوالرك جمله سى تخم معده نك حرافتنى تعديل وكسر اتمكله كثرت
اوزره استعماللرى سقوط شهوته باعث اولديغنده شبهه يوقدر كذلك ادرار
بول كثير حموضات بدنيه يى ازاله ايدر نته كه بعضى محمومين حامضات كثيره
استعمال ايدرلر مع هذا بدنلرينده حموضت زائده اولمز لهذا انلره كثرت اوزره
ادرار بول مهدر وحدر العلامات بو علتك علاماتى تفصيل وبياننه حاجت
يوقدر زيرا ناشى معلومدر كذلك ذكر اولنان تعريفى واسبابنى ملاحظه
تأمل ايله معلوم اولور تقدمة المعرفه نقصان الشهوه عوارض رديئه دندر
على الخصوص سببى ظاهر دكل ايسه اولميه ياخود معده ده بر آفت واضطراب اولميه
حموضت طبيعيه نك زوالنى وحرارت غريزيه نك انطفاسنى اعلام ايدر نته كه
علل رديئه وسميه نك ابتداسنده كثير الوقوعدر بو علت بلا سبب اصحابيه

عارض اولور سه بو مرض حدوثنک قریب اولدیغنه انذار ایدر اکر مریضده عارض اولور سه دلیل
ردیدر کوک ایسه مرضی مزمن اولسون نته کم ابقراط فصولنده بو معناده سنده
ذهاب الشهوة فی المرض المزمن دلیل ردی دیمشدر و کوک ایسه مرض حاد اولسون
نته کم جالینوس شرح فصولک ایکنجی مقاله سنده تحریر ایتمشدر زیرا بدن انسانک
قوتی و قیامی معده ایله در ایمدی طبیبه هر علتده معده نک احوالنه نظر و تأمل لازمدر
کذلک نقرس و قولنج و وجع الکلی امثالی علل مزمنه تشخیصنه نائبه امثالی علتلر
اصحابنه بلا سبب نقصان الشهوه عارض اولسه علتلرینک نوبتی قریب اولدیغنه انذار
ایدر مادام که آنلردن نقصان الشهوه زائل اولوب شاهیه لری اوکلی دبته یه
کلمیه علتلرینک عدم زوالنه حکم اولنور علی الخصوص حمیات دائمه ولازمه ده
علاج ایدرکن نضکره نقصان الشهوه جیده اتی بیرامک لازمدر که مادام که آنلرک
اشتهالری کما ینبغی اولمیه یاخود تدبیر ایله اشتهالری کلوب تکرار ساقط اولدحالنک
نکسی ایلمسندن خوف اولنور و فی الواقع هر علتده اشتهانک سقوطی مذموم و عدم
سقوطی محمود ایدر نته کم ابقراط ایکنجی مقاله ده صحة الذهن فی کل مرض علامة جیدة
وکذلک الهشاشة للطعام وضد ذلک علامة ردیة دیمشدر فاضل مزبورک هشاشه
طعامدن مرادی علیل طعامی بلا استکراه و لا غثیان استعمال ایدوب معده سنه
ثقلت عارض اولمیه دیمکدر اکرچه علیله فی الجمله اشتها کلوب عرض اولنان اطعمه یی
استکراه ایدرسه سوء الهضم حقیقت سبیدر اکر بعضی علل حمیفه ده سریعا سقوط
اشتها عارض اولورسه چندان علامت جیده دکلدر زیرا علل ردیه علامتندندر
اکر نقصان الشهوه امراضک ابتدا سنده یاخود انتهاسنده عارض اولور سه چندان
ردی دکلدر زیرا اکثرا انحطاطده زائل اولور لکن اکر انتهاده یاخود انحطاطده تکرار
عارض اولور سه مرضک نکس ایلمسندن یاخود غیری علتک حدوثندن خوف اولنور
اکر نقصان الشهوه ابتدا مرضده عارض اولوب متصلا باقی قالور سه علامت مخوفه در
زیرا قوۀ حیوانیه نک زیاده سقوطنی و امراض مخوفه حدوثنی اعلام ایدر علی الخصوص
حمای ربع و ورم معده امثالنده واقع اولسه نقصان الشهوه تک لاعلاج اولمسندن خوف
اولنور اکر نقصان الشهوه صبیانه و اکول اولوب زیاده جه غذایه محتاج اولان
کسنه لره عارض اولور سه مخوفدر اکر حمیات حاده اصحابنه و قوالری زیاده ضعیف
اولمش کسنه لره استکراه اغذیه عارض اولوب بعده اطعمه و اشربه دن دفع نقصان
الشهوه عارض اولورسه علامت خوبدر اکرچه بعضی علیلینه غذایه آرزو و طمع ایدوب
اکلنا تمکن ایله براید حاصل اولور لکن طبیبه احتیاط لازمدر العلاج بو علتک
علاجنده قانون کلی سبب قریبی و سبب بعیدینی ازاله و رفعه سعی ایتمکدر مثلا
نقصان الشهوه اسباب خارجیه نک روح نفسانیه یی تکدری یاخود بعضی مخدراتک
تخدیری جهتندن اولدیغی صورتده مزبور تکدر و تخدیرک اسبابنی ازالدیه همت
ایتمکدر کذلک معده یه ملتصق اولان مواد ردیه یی تنقیه ایتمک و مایعه حامضه معده یی
و تحریبی اصلاح ایتمکدر اما بن دیریم که معده نک مایه سنی و تحریبنی اصلاحی ممکن اولدیغی
صورتده در لکن امور مشکله دندر بلکه طبیبک مرادی اوزره اصلاحی تدبیر ایله و صنعت

ایله قطعاً ممکن دکلدر انجق سببنی ازاله مثلا معده یی تنقیه ایله مایه حامضه مزبوره ده
علی حاله بلا مفسد قالوب طبیعتک آنی اصلاحی اجور ممکندر دیدر اکر نقصان الشهوه معده ده
مواد لزجه بلغمیه و مخینه نک کثرتندن یاخود دسومتدن یاخود صفراء دسمه دن اولور سه
ماده سنک کثرتنی و دسومتی ازاله ایتمک ایچون مقیئات یاخود مسهلات ایله تنقیه
اولنور لکن معده ایله تنقیه محمود و صحه در زیرا مواد لزجه معده یه مقیئات ایله جیداً و بالتمهل
تنقیه اولنور و معده تنقیه سنده بر دفعه معده استعمالی اون دفعه مسهل استعمالندن
انسب و انفعدر و بو علتده مقیئاتدن ادویه انیثمونیه اختیار اولنور لکن احتیاط
لازمدر که استعمال اولنان ادویه انیثمونیه فاسد العمل اولوب ردی بیتندن و معده یه
مضرتندن محفوظ اولور قبیلدن اولمیه بلکه ما سبقده بیان اولان وجه اوزره جیدالعمل
اولان معمولات انیثمونیه اخذ اولنوب صورت یابسه ده یاخود صورت مایعه ده استعمال
اولنور اما صورت یابسه ده مختار اولان استعمالی از جمله طرطیر معنی للمنسیحی اوج حبه
سکر ابیض التحمیته اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنه اما صورت مایعه ده استعمالی
از جمله زجاج انیثمون و زعفران معدنی سادج یاخود افسنتینیدن معمول اولنان نفوع علر
کبی مثلا زعفران معدن افسنتینی درت حبه اخذ اولنوب اون ایکی درهم حمر ربانیی
یاخود حمر دقیق صافی ایله بر کیجه مکان فاترده نقیع اولندقدن صکره کاغددن تصفیه
اولنه علی الریق نقوع مصفادن سکز درهم استعمال اولنور کذلک انخلوساله نام
طبیبک تعلیمی اولان شراب معنی دخی بو خصوصده زیاده ممدوح و مستعملدر اوچ درهم
یاخود درت درهم یاخود التی درهم استعمال اولنور لکن مواد غلیظه و لزجه یی تقطیع
ایچون شراب مزبور بعضی ادویه ایله ممزوجا استعمال اولنور بعضیلر روح الزنجار
السادج یاخود اشق و زنجاردن تقطیر اولنان روح الزنجار المرکب الحاق ایدرلر
زیرا روح الزنجار مفرد امواد لزجه معده یی جیداً تقطیع ایدر ایمدی نقصان الشهوه
مواد غلیظه و لزجه دن اولدیغی صورتده شراب معنی مزبور ممزوجنک صورت ترکیبی بودر
ماء الورد خالص سکز درهم یاخود اون التی درهم ماء الدارجین ایکی درهم خل عنصلی
و شراب معنی مزبوردن بر بیندن درت درهم روح الزنجار السادج یاخود مرکب ثلثانه
درهم یاخود بر درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه مقیئات جیده دندر اما
معنی استعمالنه استعدادی اولمیان کسنه لره و معنی استعمالنی استکراه ایدنلره ادویه
مسهله ایله تنقیه اولنور و ادویه مسهله دن ما سبقده ذکر اولنان علی وجه کلی تنقیه ایدیجی
مسهلاتک برینی اختیار اولنور یاخود بو علتده مجربه اولنوب مختار اطبا اولمش ادویه
مسهله استعمال اولنور از جمله ادویه صبریه که معده یه زیاده نافع و اوساخ لزجه معده یی
تنقیه و جلاده زیاده ممدوحدر اکرچه مرادی وارددر لکن مستلزرکه مرادتی اولنلرک معده یه
نفعلری مقرردر و ادویه صبریه دن بو خصوصده ممدوح اولان از جمله حب انجلیمادرکه
حوفمانوس کتاب استعرودروسی شرحنده حب مزبورک معده یه منفعتی و نقصان
الشهوه نک تنقیه سی لطافتنی بیان ایتمشدر کذلک لودوویقوسنک حب الصبر المستعملی
دخی مناسبدر کذلک حب افاویا علی الخصوص سقمونیا الخالیه ایله استعمال اولنسی زیاده
محمود در اما صبر غیر مغسول بو خصوصده صبر مغسولدن مناسبدر زیرا صبر غسل

اولندقده اجزاء لعابيه سى دائل اولور تنقيه سى ايسه صبرك اجزاء لعابيه سنده درسائر
اجزاسى قابضده دنه كه هلوذنيوس بيان اتمشدر وانواع صبردن اسقطورى
براق مناسبدر سادجه ياخود عصارة الورد ياخود عصارة البنفسج ايله تسقيه
اولنمش اوله بونلردن برى اختيار اولنوب اخشام طعامندن بر ساعت مقدم استعمال
اولنه ومعده يى يسيرًا يسيرًا تنقيه اتمك ايچون مداومت لازمدر مقدار استعمال الرى
عليلك مزاجنه كوره اولوب اصل مقدار استعمالى الريدن ماده يجه اولوروكاه اولوركه
بحسب الاقتضا سائر ادويه ايله استعمال اولنورلر مثلا معده ده فجاجت محترقة الرايحه
اولديغى صورتده مطبوخ تمرهندى ايله استعمال اولنورلر كذلك تنقيه سى قويجه اولمق
مطلوب اولديغى صورتده مطبوخ الزبيب السنائى ايله استعمال اولنورلر كذلك
نقصان الشهوه علتنده حب ايارج غاريقونى دخى زياده ممدوح ومستعملدر على الخصوص
علت صفراويه اوله جملهدن مناسبدر اون بش حبه دن ثلث درهمه وارنجه استعمال
اولنوركاه اولوركه مواد فجيه دن معده يى تقطيع ايچون حب مزبوره اشق الحاقيله
استعمال اولنوروكاه معده يى اصلاح ايچون خلاصة الافسنتين ضم اولنور مثلا
معده دن مواد لعابيه لزجه يى تنقيه ايچون صورت مناسب بودر حب ايارج غاريقونى
اون ايكى حبه ياخود اون بش حبه خلاصة الافسنتين ياخود اشق محلول بالخل سكز
حبه ياخود سدس درهم سقمونيا مدبر برحبه خلاصة الحنظل نصف حبه ياخود
برحبه ياخود ايكى حبه اخذ اولنوب اكسيرد والخاصه ياخود جوهر الافسنتين
ايله حب اولنه معلوم اولدكه حب ايارج غاريقون اصحاب مراقيايه دخى زياده ممدوحدر
انلره مناسب ادويه ايله مزج اولنوب مثلا جوهر الحديد واشق امثالى ايله مزج اولنوب
استعمال اولنديرا بو حب معده نك آفات واضطرابنه باعث اولان مواد لزجه يى
جلا وتحليل اتمكده ادويه قويه دندر مثلا اصحاب مراقه تنقيه حقيقيه ايله تنقيه اتمك
ايچون حب ايارج غاريقونيدن صورت تركيب بودر حب ايارج غاريقونى
سدس درهم ياخود اون ايكى حبه اشق محلول بالخل سدس درهم سقمونيا مدبر
بعصارة الورد برحبه اخذ اولنوب جوهر الحديد ايله حب اولنه ياخود حب مصطكى
اون بش حبه خلاصه افسنتين اون ايكى حبه قرص حنظل برحبه اخذ اولنوب
حب اولنه بو دخى ارباب مراقيايه مناسبدر ياخود طرطير زاجيه اون بش حبه
سقمونيا مدبر درت حبه قرص حنظل برحبه دهن الكمون ايكى قطره اخذ اولنوب
سفوف اولنه اصحاب مراقيايه بلا تعب ولا عارضه تنقيه خفيفه ايله تنقيه ايدر
ياخود ماء زوفا وماء النعنع هر برندن درت درهم طرطير زاجيه وخلاصة غاريقون
التيشر حبه سقمونيا مدبر ايكى حبه اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه علل مراقيا
اصحابنك معده لرنده مواد لعابيه لزجه نك اجتماعنى تنقيه وازالده مناسبدر
وبعد هذا يعنى نقصان الشهوه اصحابنى تنقيه دن صكره مصلحاتنه مراجعت اولنور
ازجمله املاح طيارة حريفه واملاح طيارة دهنيه افاويه ايله معده نك اوساخ
لعابيه سى جلا وازاله اولندقده ما بقى معده يه على حاله قالمغله طبيعت اولى سنه عايد
وراجع اولور اكر سقوط الشهوه ماكولاتدن سمردن وصفرادن اولورسه حامضات

لطيفه ومعتدله مناسبدر زيرا حامضات مواد دسميه يى تقطيع وترقيق ايدوب قوة
قابضه لرى ايله معده يى عصر اتمكله الياف عصبيه معده يه استحكام ويررلر كذلك بعضى
معاجين افيونيه مكيفه نك وروح شرابك كثرت استعمالندن نشات ايدن استرخاء
اعصاب معده يه حامضات استحكام ويررلر لكن حامضات ايله علاج اتمكده بلمك لازمدركه
اكرچه حامضات ايله نقصان الشهوه يى ازاله ممكندر اما هضمى حامضات ايله اصلاح
ايدوب مزاج طبيعى سنه كتورمك ممكن دكلدر ايمدى حامضات امساك واحتراز ايلديريلوب
نقصان الشهوه نك سببنى ازاله دن صكره استعمالندن فراغت مناسبدر تاكه سببك زوالى
ايله طبيعت معده نك مزاج اصلى سنى تجديد واعاده ايليه زيرا حامضاتك كثرت استعمالندن
معده ده فجاجت حامضه متولد اولوب علل مختلفه يه مؤدى اولمسندن خوف اولنور الحاصل
حامضات ايله علاج امور مشكله دندر مكركه قيوطرطره ايله اوله زيرا بو خصوصده غاية الغايه
نافع ومعاون الغائله اولان مجرباتدندر آرطمانوس نام طبيب روح الملح وروح الزاج الفلسفى
بو خصوصده نفع عظيملرى وار ديو مدح ايدر على الخصوص بو روحلر مثلى روح شراب ايله
ياخود بعضى ارواح افاويه ايله بر قاچ دفعه تقطير اولنوب حلو اولمش اولدقلرى نظام معده يه
مجدداً استحكام ويرمه ده ادويه جيده دندر اما نقصان الشهوه ده مشهور ومستعمل
اولان ادويه مفرده دن ازجمله ملح طرطير ياخود دهينى سى غالب اولان دوالردركه
افاويات وادويه معديه وادويه عصبيه تسميه اولنان عقاقيركه نعنع وافسنتين وفلسقون
وسالويا واكليل الجبل كبى كذلك حريف الطعم وطيب الرايحه اولان دوالرك جمله سى
نقصان الشهوه يه مناسبدر لهذا افاويانك جمله سى دارچين وخولنجان وقرنفل وزنجبيل
كذلك مرباء زنجبيل امثالى بو خصوصده عظيم الفائده در على الخصوص نقصان الشهوه
رياح معده ايله مجتمع اولدقده زنجبيل دخى زياده نافع وشايع الاستعمال اولان دوالردندر
كذلك فلفل غير مدقوق حب كبى استعمال اولنمغله فجاجت حامضه يى ازاله ده مجرباتدندر
شنكه بلاتروس زنجبيلى مدح ايدوب ديركه بر كسه حماى ربع مزمنه مبتلا اولوب
فجاجت حامضه دن ناشى اكل نقصان الشهوه عارض اولوب اياما كثيرة زنجبيله مداومت
ايله خلاص بولدى كذلك دارسن طرى دخى منفرداً علل معديه نك جمله سنه مناسبدر
كذلك قصب الذريرة الصحيح ياخود آنك برنجى وج صحيح ياخود مرباى وج على الريق
استعمال اولنمغله معده يى اصلاح وسقوط اشتهايى ازاله ده ادويه ممدوحه دندر كذلك
اصل لوف الحيه دخى سقوط اشتهاده ادويه مؤثره دندر طريق استعمالى طريا اخذ
اولنوب خرده جه طوغرانديقدن صكره بر قاچ روح شراب ايله ياخود روح حب الابهل
استعمال اولنه ياخود تجفيف فى الظل اولندقدن صكره سحق اولنوب سفوفا استعمال
اولنه ايسه چيارلرك تربيه سى ايله تربيه اولنان لوف الحيه نك چندان نفعى يوقدر
زيرا انلرك تربيه سنده حرافتى قالمز لوفك فعلى ايسه اجزاء حريفه معهوده سى ايلهدر
بعض اطبا اصل لوفه اصل الهضم تعبير اتمشلردر وبو دوانك فعلى معده ده اولان
موادى ازاله وشهوه زائله يى اعاده دن ماعدا جدران معده يى لذع ايدوب روح
نفسانيه يى تحريك ايدر اكرچه شيخ حمير كوريبورلر لكن ادويه جيده دندر مختار اولان
متوسط الحرافه اولاندر واستعمال اولنانا بجوجميدر زيرا آنزن نفوع ودب امثالى

عمل اولنسه ملح طبارزد حريفه سي طيران ايدوب فعلي منعدم اولور اگر نصف مثلي حلاصة
طور مثلا ايله مزج اولنسه ادويه معدنيه نك اجود و مختارلرندن اولوب سقوط
اشتهايه علاج كامل اولور منوال مشروح اوزره مرارت و حرافتي اولان ادويه مفرده
و مركبه نك جمله سي مواد بلغميه يي تقطيع و جلا ايدوب تحريك معده نك مانعني ازاله ايتمكله
مزاج طبيعيسني اعاده دن ماعدا اجزاء حريفه لري الياف عصبيه و معده يي لذع ايله
روح نفسانيه يي تحريك ايلدكلري جهتدن شهوتي تهييج ايدرلر مثلا معمولاتدن
سفوف فلفل ثلثه و سفوف افاويا و روح النعنع ايله عمل اولنوب جزؤي سكر الحاق
اولنمش اكسير النعنع و اكسير معدي المعروف جنتانوس و اكسير معدي المنسخت وجوهر
الافسنتين الساذج ياخود مركب و جوهر الفلسقون و جوهر الزرنباد و جوهر قصب الذريره
امثاليننك جمله سي بوخصوصده زياده ممدوحلردر كذلك جوهر الخبز كه شراب صرف ايله
تقطير اولنوب عمل اولنمش اولر بوخصوصده چندان سلب اولنه جق دوالردندر كذلك
كورمزسنكه روح الخبز كه مائل الرقبه دن خبزي ياخود كعكي تقطير ايله احدا اولنور
حامضات طياره دندر علل معديه يه منفرداً علاج كامللردر كذلك معده عللرينه مناسب
في زماننا معمول و مستعمل اولوب خمر بقراطي تعبير اولنان خمرلر بوخصوصده زياده مدح اولنور
على الخصوص علت مزمنه اوله اذ جمله افسنتين و نعنع بر قبضه وج اون التي درهم جنطيانا
درت درهم بزور حاره كبير ايكيشر درهم اخذ و دق اولنه قبن صكره بركتان برينه باغلنوب
حمراي بجنه القا اولنه و يكرمي ساعت مرورينه قدر حمره بور كونده ايكي دفعه بر قدح استعمال
اولنه لكن حين استعمالده التي قطره روح الملح الحلو الحاق اولنه ياخود نعنع مجفف اوچ
قبضه وج اون التي درهم راسن طري سكز درهم ياخود اون ايكي درهم زرنباد التي درهم
دارچين سيلاني اوچ درهم اخذ اولنوب بعد الدق بربره باغلنوب ماسبق كبي يكرمي
درت ساعت قدر الكفايه حمرا بجنه القا اولنه بعده على الريق و اخشام طعامدن
مقدم ياخود اخشام طعامي اثناسنده خمر مزبوردن بر قدح استعمال اولنه ياخود نعنع
ايكي قبضه شوكة المباركه بر قبضه افسنتين و تفاح القنطريون يارمشر قبضه راسن طري
و اصل قرنفلي دردر درهم خردل سكز درهم دارچين ايكيشر درهم قرنفل برر درهم اخذ
اولنوب ماسبق كبي عمل و استعمال اولنه اگر معده يي اصلاح ايله معاً تليين دخي مراد
اولنورسه خمر بقراطي بوكونه تركيب اولنور نعنع ايكي قبضه افسنتين بر قبضه اصل الموف (?)
و خربق اسود هر بريندن درت درهم راسن و سناء منقى سكزر درهم انيسون و بزر
رازيانه التيشر درهم خولنجان و زرنباد و زنجبيل ايكيشر درهم ملح الطرطير اوچ درهم
اخذ و ماسبق كبي عمل اولنوب على الريق صباحلرده استعمال اولنه كذلك فلفل بري طري
مثلي راسن طري ايله اخذ اولنوب شراب رناني (?) ياخود افسنتيني ياخود فقاع الشعير
ايله نقع اولنوب هر صباح بر قدح استعمال اولنمق زياده ممدوحدر لعابك لزوجت
و غروبتي (?) زياده لكندن غثيان و مرارت فم ايله معاً عارض اولان نقصان الشهوتي
ازاله ايدر بلاغم لعابيه يي تقطيع و جلا ايتمكله تحريك معده نك فعل طبيعيسني اعاده ايدر
و اغشيه معده يي لذع جيد ايله لذع دن روح نفسانيه يي تحريك ايدر كذلك بوخصوصده
فلفل نقع اولنمش خمر دخي مناسبدر كذلك بوخصوصده بر قدح خمر صرف استعمالي ياخود

حمره نقع اولنمش خبز الحنطه اخذ اولنوب يسيراً يسيراً بلع اولنمق دخي كفايت ايدر
طونزيوس نام طبيب ذكر ايدر بركسه يه استكراه اغذيه ايله معاً نقصان الشهوه عارض
اولوب مرارت فمدن دخي شكايت ايدردي اكا بو مطبوخ ايله علاج ايتدم عوارض مزبوره
مندفعه اولدي مطبوخك تركيبي بودر اصل هندبا و افسنتين رومي و اكليل الجبل
و شوكة المباركه برر قبضه قنطريون بر بچق قبضه اخذ اولنوب اوچيوز درهم شراب ايله
ياخود ماء القراحله ثلثي زائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفيه صباحاً و مساءً التيشر درهم
استعمال اولنه كذلك فورسطوس و ديوريوس دخي كتابلرينده نقل ايدرلر كه
سقوط الشهوه يه مبتلا بركسه يه غافث و افسنتين و قنطريوندن معمول بر مطبوخ
ويرلمش عليل مزبور بر قاچ كون مداومت ايتمكله علتي زائل اولوب اشتهاسي او رتبه ده
غالب اولمش كه جوع الكلب علتنه مؤدي اولمغه قريب اولمش صنعتي بودر غافث
و افسنتين و تفاح القنطريون يارمشر قبضه اخذ اولنوب ماء القراح ايله طبخ و تصفيه دن
صكره جزؤي سكر الحاق ايدوب بر قدح استعمال اولنه ادويه مزبوره دن ماعدا
حامضات طياره دخي اشتهايي تحريك ايدر لكن حامضات معتدله اولمق لازمدر كه
مجاري اوليه ده واقع اولان مواد طرطيريه يي لطف ايله جلا ايدوب مواضع مزبوره نك
استرخاسني ازاله ايده على الخصوص سفرجل و سفرجلدن معمول اولان ادويه نك جمله سي
نقصان شهوته علاج كامللردر خصوصا قيء ايله ياخود اسهال ايله معاً اولان نقصان
شهوتك قليلنه و كثيرينه معالجات جيده دندر زاقوطوس ادويه سفرجليه يي
ادويه دارچينيه ايله ممزوجاً استعمالي وصفنده مبالغه ايدر الحاصل سفرجل مربي
و شراب سفرجلي ساذج ياخود افاويه امثالي منفرداً ياخود ادويه اخري ايله ممزوجاً
بوخصوصده ممدوحلردر لهذا تقويت معده ايچون عمل اولنان بعضي مركبات عصارة السفرجل
ياخود شراب السفرجل ضم اولنور مثلا ماء النعنع اون التي درهم ماء الدارچيني ايكي
ياخود التي درهم عصارة السفرجل سكز درهم ياخود اون ايكي درهم شراب سفرجلي
ساذج ياخود افاويه درت درهم ياخود التي درهم اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال
اولنور معده يه قوت و برمده ادويه ممدوحه دندر مقدار استعمالي عليلك خواهشي قدردر
كذلك ماء نعنع سكز درهم ماء دارچين درت درهم روح ترياقي بوچق درهم لودانوم
ايكي حبه شراب دارچيني درت درهم اخذ و مزج اولنوب ماسبق كبي استعمال اولنه
كذلك روح مصطكي الحامض و روح الخبز علل معديه نك جمله سنه ادويه شريفه دندر
و معده يه مخالف و معتاد اولان ادويه مسهله يي اصلاح ايدر كذلك ارواح حامضه
معادنيه كه روح الشراب ايله دفعات كثيره تقطير اولنوب حلو اولمش اوله مثلا روح
الملح الحلو و روح البارود الحلو و روح الزاج الحلو بوخصوصده ادويه ممدوحه دندر
اون ايكي قطره ياخود اون بش قطره يكرمي ياخود اوتوز قطره يه وارنجه طعامدن
ايكي ساعت مقدم مايعات مناسبه مستحسنه ايله استعمال اولنه لكن بونلرك ذكر
اولنان وجه اوزره حلو اولملري شرطدر زيرا بونلر حلو اولمديغي صورتده حرافتلري
زياده اولمغله وجودمزده ضرر ايراث ايدرلر زيرا مواد طبيعيه نك جمله سي حدت و
حرافتدن اعتدال اوزره اولمق لازم اولديغندن ادويه نك دخي معتدل اولمسي مطلوبدر

اولورکه مواد طبیعیه یی اعتدالدن اخراج ایلمیه کذلك بو خصوصده روح الزاج الطیار
دخی زیاده ممدوحدر لکن بین العوام مشهور و مستعمل اولان روح الزاج الطیار دکل بلکه
زاج مدبردن روح شراب ایله اخراج اولنمش اوله کذلك ملح طیار الکهربا لکن هنیتی
بالکلیه ازاله اولنوب صاف اولمش اوله مقدار استعمالی اوندن ایکی حبه دن اون بش حبه یه
وارنجه طعامدن مقدم استعمال اولنه کذلك روح الزنجار الطیار دخی بو خصوصده توصیه
اولنان دوالردندر مقدار استعمالی یکرمی قطره دن اوتوز قطره یه وارنجه کذلك ارواح
حامضهٔ مذکوره ادویهٔ معدیه یا خود افاویه ایله ممتزجاً استعمال اولنور دخی زیاده
مؤثردر نته که روح الکبریت یا خود روح الملح ایله عمل اولنان اکسیر ذو الخاصه نك
نقصان الشهوه علتنده نفع عظیمی مشاهده اولنور مقدار استعمالی اوتوز قطره دن
قرق قطره یه وارنجه علی الریق استعمال اولنه کذلك بعضی اغذیه یی خل ایله تربیه ایدوب
استعمال ایتمك یا خود زنجبیل و بزر حرف یا خود خردل و زرنباد نقع اولنمش خل
استعمال ایتمك کذلك خل عنصلی بو خصوصده نافعدر کذلك بعضی حذاقك تعلیملری
اوزره عمل اولنان اکاسیر معدیه دخی انکار اولنمز ازجمله میخائیل نام طبیبك اکسیر
معدیسی که صنعتی بودر نعنع مجفف درت قبضه افسنتین رومی و اکلیل الجبل ایکیشر
قبضه سالویا و فلسقون و بادرنجبویه برر قبضه وج صحیح و سعد کوفی سکزر درهم
اصل ال آس اون التی درهم مصطکی اون ایکی درهم بزور حارهٔ کبیره هر برندن درت
درهم خردل التی درهم برادهٔ صاصفراس اوج درهم زرنباد و خولنجان ایکیشر
درهم کبابه و جوز بوا و بسباسه و زنجبیل و قرنفل هر برندن درت درهم
بزر کزبره سکز درهم اخذ اولنوب بعد الدق لطافت و حرافت معتدله ویره جك
قدر روح الملح ایله تبلیل اولنه بعده بر شیشه یه قیوب اوزرینه درت برموق مقداری
تجاوز ایدنجه روح النعنع وضع اولنوب مکان فاترده روح مزبور کمال اوزره
مصبوغ اولنجه تصفیه اولنه بعده جر علقه ایله تصفیه اولنوب صبغ مصفایه
ممکن اولدیغی مرتبه خلاصة الوج حل اولندقدنصکره حفظ اولنه مقدار استعمالی
یارم درهمدن بر درهمه وارنجه معلوم اوله که بو اکسیر نصف مثلی روح قوقلماریا
الحاقیله اصحاب مراقیا و اصحاب اسکوربوطه کونده ایکی دفعه اوتوز قطره یا خود
قرق قطره ویرلسه جیداً اشتهالرینی تحریك ایدوب معده لرینه قوة ویرر کذلك
منسخت نام طبیبك تعلیم ایلدیکی اکسیر الزاج دخی منافع مزبوره یی افاده ایدر
استعمالی اوتوز قطره در صبحاً مایعات مسخنه ایله و اخشام طعامندن ایکی ساعت
مقدم مایعات بارده ایله ویره لر کاه اولور که مزبور اکسیرلره بر مقدار جوهر العنبر
الحاق اولنور دیرلر عنبر دخی ادویهٔ معدیه دندر علی الخصوص مزاج مشایخه زیاده
مناسبدر کذلك روح شراب طرطیری ایله عمل اولنمش جوهر الفلفل نقصان الشهوه ده
مجربدر کذلك نوشادر دخی ادویهٔ معدیه نك مختارلرندندر که مواد لزجه یی
مقطع و مصلح و معده دن ازاله ایدیجی و لحفله اشتهایی تجدید ایدوب تحریکده اثر عظیمی
واردر بعضیلر بو علتده نوشادری بعضی املاح ثابتهٔ قلویه ایله ممزوجاً استعمال
ایدرلر لکن مناسب دکلدر دیرلر املاح قلویه نوشادرك خصوصیتی طریقیله کشف

اخذ

١٨١ اخذ ایتکده نوشادرك ملح طیارینی طیران ایدوب مجرد بو ملح ثابت قالور بو خصوصده
ایسه لازم اولان انك ملح طیاریدر ایمدی اولی و انسب اولان نوشادر منفرداً یا خود
بر مقدار عین السرطان الحاقیله استعمال اولنمقدر کذلك بعضی افاویات ایله استعمال
اولنور مثلا معده یه جلا ویروب اشتهایی تحریك ایچون بو کونه ترکیب اولنور زهر النوشادر
یا خود نوشادر مصفی بر درهم سفوف فلفل ثلثی یا خود کبابهٔ مسحوق یا خود
سائر افاویه ایتدن هر قنغیسی اولورسه نصف درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه
بعده اوج قسمه تقسیم ایدوب هر کون علی الصباح بر قسمی استعمال اولنه یا خود
نوشادر مصفی بر درهم زنجبیل و سفوف الفلفل اون بشر حبه اخذ و سفوف اولنوب
اوج دفعه ده استعمال اولنه یا خود اصل اللوف المجفف بر درهم عین السرطان و نوشادر
مصفی یارمشر درهم دهن القرنفل اوج قطره اخذ و سفوف اولنوب اوج دفعه ده
استعمال اولنه یا خود اصل اللوف درت درهم فلفل اسود بر بچق درهم زنجبیل نصف
درهم زهر النوشادر ایکی درهم دهن قصب الذریره ثلث درهم اخذ و سفوف
اولنوب ما سبق کبی استعمال اولنه یا خود عین السرطان بر بچق درهم خولنجان و نوشادر
برر درهم فلفل و زنجبیل یارمشر درهم اخذ و سفوف ما سبق کبی استعمال اولنه
یا خود حبیرة الافسنتین و آس مربی اون التیشر درهم زنجبیل مربی التی درهم
سفوف الفلفل اوج درهم نوشادر صافی بر درهم اخذ اولنوب شراب السفرجل
ایله معجون اولنه کذلك نوشادر خمر افسنتینی ایله دخی استعمال اولنور کذلك بو علتده
ادویهٔ طرطره و طرطیر زاجیه و ملح الطرطیر الجوهری امثالی مناسبدر و محلول الطرطیر
دخی ادویهٔ معدیه دندر مقدار استعمالی قرق قطره در کونده ایکی دفعه استعمال اولنه
کذلك بو علته مناسب و ممدوح بعضی سفوفات مالحه واردر ازجمله میخائیل نام مدرك
سفوفی که مواد بحره دن ناشی تخمه معده نك فسادینده متولد اولان علل معدیه نك
جملسنده استعمال اولنور ترکیبی بودر اصل اللوف المجفف ایکیوز درهم سر تضعیف
یوز درهم ملح افسنتین و قسط عربی و وج صحیح هر برندن اون التی درهم دارچینی
و قرنفل اونر ایکیشر درهم بسباسه و دار فلفل و زنجبیل و کبابه و قاقولهٔ صغیره
و قاقولهٔ کبیره و زرنباد و بزر کزبره هر برندن سکز درهم اخذ اولنوب سفوف
اولنه مقدار استعمالی ثلث درهمدن نصف درهمه وارنجه منافع مزبوره یی افاده
ایتمکده بو سفوف دخی سهل المأخذ بر ترکیبدر اصل لوف الحیه بر درهم سر تضعیف ثلثانه
درهم دهن النعنع التی قطره اخذ اولنوب سفوف اولنه حین اقتضاده بر بچاق اوجی
ایله الوب استعمال ایده لر اما نقصان الشهوه روح نفسانیه نك و اعصابك بر دیتندن
حادث اولمش اولورسه عنبر و جوهر العنبر سائر ادویهٔ معدیه ایله ممتزجاً معالجات
جیده دندر کذلك افاویات نقع اولنمش شراب و جوهر الترنجان و جوهر الفلسقون
زیاده مناسبدر علی الخصوص بو جوهرلر ارطما یونس تعلیمی اوزره عمل اولنمش اوله
بر مقدار دهن الابهل الحاقیله استعمال اولنور کذلك بورو بلسانی تعبیر اولنان بلسان
اسودك بر قاج قطره سنی بر قدح شراب ایله یا خود سکر ایله یا خود صفار البیض نیمبرشت
ایله بو خصوصده مجربدر نته که دیوریوس عظیم مدح ایدر کذلك صبغ الطرطیر ایله

بلسان مزبوردن عمل اولنان صبغ دخی بونک کبیدر کذلک برانکلسوسک معده‌یه ملسوب
اولان معجونی دخی مناسبدر ترکیبی بودر دند حب الاتل قرنفل سکزدرهم زنجبیل درت
درهم وج صحیح وبسباسه ایکشردرهم کبابه بردرهم اخذ اولنوب قدر الکفایه سکر ایله
معجون اولنه مقدار استعمالی بردرهمدن ایکی درهمه وارنجه کذلک بونک امثالی علل
معده‌یه مزمنه‌نک جمله‌سنه مزاج مشایخ ایچون بو معجون دخی ادویهٔ جامعه دندر ترکیبی بودر
مرتباء اصل هندبا ومرتباء اسقوردچناهر بریدن سکزدرهم خمیرهٔ نعنع مجفف وخمیرهٔ الافسنتین
اون ایکیشر درهم زهر الهندباء وزهر اکلیل الجبل وورد احمر وزرنباد سکزدرهم وج صحیح
ودارچین سیلانی وزنجبیل بردرهم تریاق فاروق یاخود مترودیطوس ایکی درهم
اخذ اولنوب شراب النعنع ایله معجون اولنه یاخود خمیرهٔ نعنع وخمیرهٔ افسنتین اون
ایکیشر درهم خمیرة الورد سکزدرهم مرتباء اصل هندبا درت درهم مرتباء وج اوچ درهم
زرنباد التی درهم مرجان مدبر ودارچین ایکیشر درهم زنجبیل وقرنفل وصبغ المرجان
بردرهم اخذ اولنوب شراب نعنع ایله معجون اولنه‌دقدنصکره برمقدار روح الملح الحلو الحاذق
اولنه یاخود کلبشکراون التی درهم خمیرة النعنع سکزدرهم مرتباء زنجبیل التی درهم
مرتباء وج اوچ درهم سفوف الفلفل وسفوف دواء المسک هر بریدن درت درهم اخذ
اولنوب شراب زهر القرنفل ایله معجون اولنه یاخود خمیرهٔ زهر اکلیل الجبل درت درهم مرتباء
اصل اللوف ومرتباء زنجبیل وسفوف جوارش ملوکی اوچر درهم خلاصهٔ زرنباد نصف
درهم اخذ اولنوب ماء دارزیانج یاخود ماء النعنع ایله حل اولنمش التمشر درت درهم
سکر ابیض ایله لوحه‌لر یاخود جوارش اولندقدنصکره برمقدار دهن النعنع ایله تحبیب
اولنوب حفظ اولنه اکر نقصان الشهوه مواد سمیه‌دن یاخود صفراویه دسمه‌دن
اولورسه اکسیر ذو الخاصة للحامض منفرداً یاخود بعضی ادویهٔ مره ایله ممتزجاً ادویهٔ
محمد وحمدندر مثلا خلاصة الافسنتین وجوهر الافسنتین امثالی افسنتین دن
معمول ادویه ایله ممتزجاً استعمالی زیاده مناسبدر زیرا افسنتین دسومتک انواعنی
ازاله ده ادویهٔ قویه‌دندر حمیاتده علی الخصوص حمیات دائره‌ده عارض اولان نقصان
الشهوه‌یی دفع ایتمکده مزبوردن ماعدا منسیختک اکسیر الحیاتی دخی ادویهٔ جیده‌دندر
اکر نقصان الشهوه مخدراتدن اولمش اولورسه حامضات ایله علاج اولنور لکن علل
مراقیا اصحابنده واقع اولدیغی صورتده حامضات انلرک معده‌لرینده حموضت عینی
طبیعته‌نک زیاده لکنه باعث اولمغله انلره حامضات ویرلیوب عین سرطان وطین
اقریطی وناب الفیل وبرلک کفایت ایدر کذلک اکسیر ذو الخاصة الغیر الحامض وروح
نوشادر ایله معمول اولان اکسیر ذو الخاصه وجوهر الافسنتین الطرطیری وروح النوشادر
الساذج یاخود افاویه استعمال اولنور بونلردنصکره معلوم اوله‌که نقصان الشهوه‌یه
علاج ایتاسنده خارجدن ادویهٔ موضعیه استعمالی دخی نفعدن خالی دکلدر از جمله
ضماد لب الخبزدرکه لب خبزی شراب صرف ایله یاخود حموضتلیجه شراب ایله یا خود
خل حاذق ایله جیداً ترطیب ایدوب اوزرینه جوزبوا وبسباسه وقرنفل وسائر
افاویات مسحوقه ذر اولندقدنصکره فاتراً معده اوزرینه لصق اولنه یاخود برمقدار
لب الخبزی تسخین اولنمش اکسیر النعنع ایله ترطیب ایدوب معده‌نک اوزرینه وضع

ایتدکدنصکره

ایتدکدنصکره اوزرینه تسخین اولنمش برکرمید پاره‌سی وضع اولنه زیاده نافعدر علی الخصوص
روح نفسانیه‌نک تحصیرینه نشات ایدن نقصان الشهوه‌ده زیاده مؤثردر کذلک
بلسان انکلیسی معده‌یه طلاء شهوتی تحریک ایتمکده عجیب الفعلدر کذلک قراطون نام طبیبک
نقلی اولان دهن عنبری کذلک دهن مصطکی ودهن جوزبوا ودهن النعنع ودهن القرنفل
دیرو بلسانی وتکامکا وضمادلادن وقراطون نام طبیبک یاخود ارطما نوسک ضماد اصطماحیقوفی
ادویهٔ موضعیهٔ مناسبه دندر یاخود دهن جوزبواء معصوردن بجوقه درهم دهن القرنفل
ثلث درهم دهن الافسنتین ودهن النعنع ودهن حب الاتل یارمشر درهم اخذ اولنوب
مزج اولندقدنصکره معده‌یه طلا اولنه معده‌یه قوت ویروب اشتهاسنی تحریک ایدر
یاخود تکامکا قدر الکفایه اخذ اولنوب برمقدار پرو بلسانی الحاقیله هاون ایچره دق ایدلک
ضماد قوامنه کتوردکدنصکره برمشین اوزرینه بسط ایدوب معده‌یه ضماد اولنه
وبو علتک هر نوعنده اثر عجیبی ظهور ایدن علاجاتدندر که جلد الکوکس اخذ ومثلث الشکل اولنوب معده اوزرینه وضع اولنه

الفصل الثانی فی فساد الشهوه و وحم

فساد الشهوه بر علتدر که
صاحبنک اشیاء غیر مأکوله‌یه اشتهاسی غالب اولوب اشیاء مزبوره‌نک اکلنه
زیاده طالب وراغب اولور اما وحم بر علتدر که صاحبنک مأکولات ومشروباتی
ردیئه‌یه اشتهاسی غالب اولور یاخود بعضی مأکولاتی عادتدن زیاده اکل ایتمکه خواهشکر
وطالب اولوب دائما افراط اوزره آرزو ایدر مثلا فساد الشهوه اصحابنک بعضیسی
از جمله بعضی حوامل چیک ات یمکه آرزو ایدر و بعضیسی زنجبیل وتریاق امثالی
دوالری طعام کبی افراطله اکل ایتمک استرنته که بلاتروس کوروب تحریر ایتمشدر
وبعضیسی فحم وتراب ومشین ومرکب امثالی اشیاء موسخه‌یه آرزو ایدر نته که طولپیوس
وسالموت نام طبیبلر تجربه‌لرینی بیان اثناسنده تحریر ایتمشلردر وبوردلوس نام
طبیب بو علت اصحابندن عذره اکلنه آرزو ایدر کوردم دیو تحریر ایتمشدر وبعضیسی
جیر امثالی اشیاء مضره اکلنه آرزو ایدر نته که فرنلیوس تحریر ایتمشدر اما وحم اصحابی
اشیاء مأکوله ومشروبه‌دن بعضی سنه مثلا بالق یمکه وسرکه ایچمکه اوقدر یه ده آرزو
ایدرلرکه کاه اولور بعضیسنک شغاف القلبلرینه اضطراب واختلاج اولور وخواهشلری
اوزره اکل ایلدکلری صورتده درعقب قی ایدرلر وقی ایله مواد مختلفه اخراج ایدرلر
الموضع اکرچه شهوة طبیعته‌نک موضعی شهوه فاسده‌نک دخی موضعی اولمق لازمدر
کلامنه بناءً وحم وفساد الشهوه‌نک موضعی معده‌نک فم اعلاسی وتجویفی اولور لکن
ملاحظه وتأمل لازمدرکه بو علتلرده اشتها فاسد اولدیغی کبی خیال دخی فاسد
اولور کذلک حس ذوق وحس شم دخی مأوف اولور اما خیالک بو علته فسادی
فی نفس الامر واقعدرکه اشتها محسوس ایکن تراب وزفت امثالی اشیاء کرهه طلبی
دکلدر الا خیال فاسددن ناشی درکرچه طلب معده دندر لکن معده اشیاء مزبوره‌یی
اعلام وافاده ایدردکلدرنته که جوع حالنده معده‌نک طلبی مطلقا غدایه اولوب
غدای معین طلبی خیالدن نشات ایدر ایمدی بو علته مجرد تخم معده‌دن نشات ایدن
لذع فاسد دکلدر بلکه خیال دخی فاسددرکه شهوهٔ نفسانیه‌یی حال اصلی سندن
اخراج ایتمشدر و چونکه شهوتی اعلامده تخم معده‌ی ومعده‌نک الیاف عصبانیه سیی

وانلره تابع اولان شهوة نفسانیه‌نه مابینلرینده خیالك توسطی وتأثیری لازمدر تنه کر
خیالی سائر حواس باطنه وظاهره ایله اشتراکا واجتماعا فاعل اولور وقتاکه اسبابدن
برسبب ایله مثلا اکثریا اجزاء محترقة الرائحه‌نك صعودیندن خیال فاسد اوله
فساد اوزره تأثیر ایدر کذلك بوعلتلرده حس ذوقك دخی فسادی واردرکه
حال صحتده وحال مرضده استکراه اولنان بعضی کریهة الرائحه وبشیع الطعم اشیایی
بوعلتلر اصحابی کمال خواهش ایله اکل ایدرلر بلکه اشیاء مزبوره‌یی لطیف الطعم
اولمق اوزره وصف ایدرلر تنه که سالموث کتابینك الحشی ایکنجی بحث بسنده تحریر
ایدرکه بوباکره قز فساد الشهوه یه مبتلا اولوب جیر واسفیداج امثالی ابیض اللون
اولان اشیایی آرزو واشتها ایدروب دیوارلردن کوچ قازیوب اکل ایدردی وغایة الغایه
حلو اولمق اوزره مدح ایدردی اعرینی دوقتنك فاسد اولدیغندندرکه کوچك
طعمی جراحت شدیده ایله حس تقدر کذلك بورلوس نقل ایدرکه برباکره فساد الشهوه
علتنه مبتلا اولوب عززه اکل ایدردی واکل ایدرکن نظر اولنسه غایة الغایه لطیف
اولان اشیا کبی اکل وبلع ایدردی اعرینی بوعلتده فساد الذوق محققدر وسببی
لیمفانك ردیته ندن ناشی لعابك فسادی اولدیغی ملاحظه ممکندرکه فساد الشهوه
اکثریا عورتلره احتباس طمث حالنده عارض اولور سببی دم مزبور اوعیهٔ رحمه
منصب اولوب اسبابدن برسبب ایله منعقد اولمغله خروج ایده‌میوب واکد
اولدیغندن توسع وفاسد اولور وبرمدتدن صکره دیمیرا دیمیرا جوهرده ممتزج
اولوب بالکلیه جوهرده دخی فساد ایراث دمه تابع اولان لیمفا دخی فاسد اولور
ولیمفاء مزبور تجز معده یه اعانت ایچون اغشیهٔ غدد تیمعده یه منصب اولدقده
فساد الشهوه ایراث ایدر چونکه لیمفاء مزبور لعابك دخی ماده سی اولدیغندن
آندن متولد اولان لعاب دخی فاسد وناقص اولور لهذا وحم علتنده تحز معده‌نك
افتقدن لعابك آفتی قلیلدر کلدر فرافسطاطوس نام حکیم رسالة اللسان نام تألیفنده
دیرکه فساد الشهوه علتنده حس ذوقك فسادی جرم لسانده مفروش اولان عصبك
حلملری یعنی طعم اشیایی مص وجذب ایده‌جك فملری ردی اولوب طعم اشیایی
مص اتمکه عدم اقتدارلرندن ناشیدر انتهی لکن بنظن ایدرمکه عصب مزبوره
عارض اولان بوردیئت اساسی لعابدر اما حس شمك فسادی بوعلت اصحابنك
بعضیسی اشیاء منتنه‌یی اشیاء طیب الرائحه کبی شم ایدرلرتنه که سالموث دیرکه
فساد الشهوه یه مبتلا برباکره قز اسکی کتابلرنکه کووه وقورت یمش ودبی وشیرازه سی
بوزلمش اولدیغی دائما آنلری شم ایدردی ولطیف الرائحه اولمق اوزره وصف ایدردی
کذلك بورلوس نقل ایدرکه بوعلته مبتلا برباکره یه سختیانك قوقوسی بلسانك لطیف
الرائحه قوقوسی کبی کلوب دائما برپارچه سختیانی اغزینده الوب صاقز کبی چکنردی
کذلك بعضی سنته اسکی کرج قوقوسی مسك وعنبر رائحه سندن لطیف کلوردی حاصل کلام
بوعلتده ماؤف اولان تجز معده دکلدر بلکه روح نفسانیه من جهة الخیالدر کذلك
حس ذوق وحس شم دخی معده ایله وبعضی حواس ایله ماؤف اولور وبوکلامی تأیید که
بوعلت اشیاء ردیه‌یی اغذیه کبی اکل اتمکه منحصر ومخصوص دکلدر بلکه بعضی سنده

مجرد حس ذوق ماؤف اولور مثلا بعضی عورتلر اغاج یپراغنی مص اتمکه آرزو ایدر
وبعضی سی فحمی ایاغینه ازوب یلامغه مائل اولورلر ایمدی بوعلت جوع وعطش کبی
معده یه مخصوص ومنحصر عوارضدن دکلدر لهذا بعضیلر بوعلتك موضعی معده
واساسی روح نفسانیه‌نك من جهة الخیال تغییریدر حسبیله قوۀ نفسانیه در
دیو حکم اتمشلر السبب وحم وشهوتك سببی فی الواقع تجز معده ایدرکه شهوه
طبیعیه آندن نشأت ایلدیکی شهوة فاسده دخی آندن نشأت ایدر دیو ملاحظه
اولنسه جمیع حیواناتك معده لرینده اولان ماية تجزیه مقتضا سنجه غذاء معین آرزو
ایدرلرتنه که کلاب عظم طلب ایدوب لقلق حیّه وحیّه ضفدع طلب ایدرلر کذلك
جاموس آیرق وجمل شوکه وفرس شعیر وانسان خبز طلب ایدرلر بوطلب دکلدر
الا هربرینك کندویه مخصوص ماية تجزیه سی مقتضاسیدر ایمدی وحم وفساد
الشهوه ده دخی ماية تجزیه یه طبیعت نوعیه سندن خارج طبیعی اخری عارض
اولوب طبیعت عارضه مزبوره مقتضاسنجه واکا مخصوص طین وجیر وسرکه
امثالنده برشیء معین طلبنده اولور لکن هر نوعده واقع اولان طبیعی ماية تجزیه‌نك
شیء معین طلبنده رحم مادرده اروا‌حك ماية مزبوره‌یی حال مخصوصه کتورردیکی
جهتندندر دیو بیان ممکندر اما وحم وفساد الشهوه ده ماية مزبوره حال طبیعیه‌دن
خارج اولمغله اشیاء غیر معتاده طلبنده اولسون شیء معین مثلا جیر طلبی نه جهتدن
بیان ایلمك مشکلجه‌در لکن فی الجمله ملاحظه وتعقل ممکن اولورکه شیء معین طلبی
بوعلتك سبب بعیدیدر که بوعلتك سبب بعیدی معده ده بورطوبت مالحه
واکالده حاصل ایدوب فم معده‌یی تغییر جهتیله حس اشتهایی افساد اتمکله تجز معده بدت
طیران ایدن اجزاء لاذعه‌نك لذعندن شیء معین مأکول یا خود غیر مأکولك اشتهاسی
حس اولنور وشهوتك بوکونه فسادی سبب بعیددن اولدیغی جیدا انعام ایچون
بوتمثیل ایراد ایدرلر هلدانوس نام طبیب نقل ایدرکه برکسه‌نك لهاتنده برقرحه
واقع اولوب تفتیح اتمش ایدی اول کسه‌یه وحم علتی عارض اولوب اسمری بالیغی
ولحم قدید مالح امثالی مالحات مائل اولوب آنلری کمال خواهش واشتیاق ایله اکل
وبلع ایدردی وآنلردن غیری برغدایه میل اتمه دکل بلکه استکراه ایدوب بروجهله
بلع اتمکه اقتدار یوغیدی سببی لهاتنده اولان قرحه دن فم معده سنه تقاطر
اتمکله ماية تجزیه‌یی تغییر ایدوب فتحك حریف حامضیته ومالحیته اولان طبیعتی حسیله
فم معده ده برتغیر احداث اتمشدرکه بالق امثالی اشیاء مالحه‌یی افراط اوزره اکل
اتمکه اشتهاسی متحرك اولور اکر سؤال اولنورسه که وحم وفساد الشهوه اصحابنك
اشتها ایلدیکی اشیاء ردیه معده لرینه مناسب کلوب هضمی ممکن اولور می جواب بنده
دیورکه چونکه اشیاء مزبوره‌یی افراط اوزره اشتها ایدوب بعد الاکل هضم ایلدکلرندن
فهم اولنورکه اشیاء مزبوره آنلرك معده سنه مأکولات لطیفه کبی مناسب کلوب
ماية تجزیه فاسده آنلره کما ینبغی فاعل اولوب سریعا هضم اولنه سائر اشیاده ماية فاسده
مزبوره یه مخالف کلمکله آنلرك معده لرینده هضم اولمق ممکن اولمیه تنه که ماية
تجزیه طبیعیه کندویه مخصوص اغذیه‌یی آرزو ایدوب آنلره کما ینبغی فاعل ومؤثر

اولمغله هضم تام ایله هضم ایلدیکی کبی بوندن نصکره سؤال اولنورسه که اشیاء ردیئه
معده لرینده منهضم اولسون لکن اشیاء مزبوره دن متضرر اولمزلر می جوابنده دیرزکه
بعضی پرهیزکارلر آهنجار بعضی مأکولات غلیظه استعمال ایدرلر لکن قلیلا استعمال ایلدکلری ایچون
ناشی متضرر اولمزلر اما زیاده جه استعمال ایلسه‌لر متضرر اولورلر بو قیاس اوزره وحم
وفساد الشهوه اصحابی دخی اشیاء ردیئه‌یی اعتدال اوزره یاخود دفعات کثیره ده
اکل ایدرلرایسه متضرر اولمزلر مثلا بو علته مبتلا برکسنه دفعات کثیره ده ورق تریاق
اکل ایتمش و برعورت دخی بوطی بقله یوز درهم زنجبیل اکل ایتمش اصلا متضرر اولمشلر
طولینوس نام طبیب دیرکه برعورت ابتدا حملنده بیک درهم زنبور اسقربی بالنجی یمش
ومتضرر اولمامش لکن دفعه واحده ده اکل ایتمش کذلک بلاتروس امور عجیبه دن
برحکایه نقل ایدرکه برصوغانک ایچنه تریاق قنوب تحت الرماد طبخ اولندقدن نصکره
اورام مغابن ودبابیة اوزرینه لصق اولنوب بعده اخراج اولنمش ایری آقی صمرام ایرا علاجنی
بالکلیه اکل ایتمش وقطعا ضرری اولمامش کذلک لنذانوس نقل ایدرکه مالیخولیاء
مراقیایه مبتلا برعورت بعضی موسم موصلردن عنکبوت بکبیر طوتوب اکل ایدردی
وضرری دخی مشاهده اولنمزدی چونکه بوعلت اصحابنک معده لرینه اشیاء ردیئه
مزبوره مناسب اولوب قلیلا قلیلا استعمال ایلدکلری صورتده کما ینبغی هضم ایدوب
ضررینی کورمزلر اما دفعه واحده ده افراط اوزره استعمال ایلسه‌لر متضرر اولمه‌لرینده
شبهه اولمزتته کما عند یه لطیفه حال صحتده افراط اوزره استعمال اولنسه آندن
ضرر متضرر اولدیغی کبی بوندن نصکره معلوم اولدکه بو مقامده کلیجه تحریر اولنان کلامدن
فهم اولنورکه فساد الشهوه خیالک فاسدن ناشی اشیاء ردیئه‌یه موسحیبه اشتهانک
غلبه سیدر دیو تعریف اولنه وموضعی روح نفسانیه اولوب روح مزبوره آتشنده یاخود
حرکتنده ردیئی اولمغله خیال فاسد اولمش اوله وسبب سابق اکثریا معده ده مائیه
تحمریه‌نک مزاج طبیعیه‌دن خروجی اولوب معده بوعلتک اساسی اوله وسببی قریبی
روح نفسانیه‌نک ردیئت حرکتندن ناشی خیالک خدمتنده فسادی اوله وسبب بعیدی
نقصان جریان طمث وحبل ومائیه تحمریه‌نک حال طبیعیه‌دن اخراج ایدیجی مواد کثیره‌دن
بری اوله للحاصل وحم وفساد الشهوه مالیخولیاء مراقیا انواعندندر که بوعلته
مبتلا اولان کسنه‌لرده مالیخولیا علامتلری کورلمدیکندن ماعدا مالیخولیاده دخی معده‌ده
واقع اولان مائیه تحمریه‌نک حال طبیعیه‌دن خروجندن ناشی خیالک فسادیدر لهذا
بوعلتلرده دخی اشتهایه جنون عارض اولوب یا طعمردن برینه طلب مفرط ایله طالب
اولور یاخود اشیاء غیر مأکوله‌یه راغب اولور کذلک مالیخولیا اصحابنک کندولری قباق
یاخود صیغچی ظن ایلدکلری ایله وحم وفساد الشهوه اصحابنک زفت یاخود عنکبوت اکلنه
طالب اولملری بیننده فرق کثیر یوقدر کذلک علاجلری بینده دخی فرق اولمز زیرا ایکیسنده
دخی اولا معده تنقیه اولنوب بعده مائیه تحمریه ردیئه‌نک حرافت حامضیه ومالحه سین
ادویه حدیدیه یاخود سائر بالخاصه نافع دوالر ایله ازاله ایدوب بعده حموضت معده‌یی
تعدیل ومزاج طبیعیسنه اعاده ایله اولکود العلامات بوعلتک ظاهردر علاماتنی
تفصیل وبیانه محتاج یوقدر تقدمة المعرفه معلوم اولدکه وحم وفساد الشهوه اصحابی

اشتها

اشتها ایلدکلری اشیایی احتراز وحمیه ایله اکل ایدرلرسه یاخود مأکولات قسمندن
اولدیغی صورتده صحتی حالنده اولان عادتندن زیاده استعمال ایلمزلرسه علامات
جیده دندر والا ردیئه دندر زیرا نجه عورتلرده مشاهده اولنمشدرکه اشیایی ردیئه‌یی
زیاده اکل ایدوب ضررکورمزلر لکن بعد مدته انلرده مواد فاسده متولد اولوب ذبول
وامتلا واستسقا امثالی ظهور ایتمشدر وکاه اولورکه اشیاء ردیئه‌یی اکل عقیبنده
ضرری ظهور ایدوب قیح وسائر عوارض ردیئه عروضیله متضرر اولورلر تته که
سالموت وغیری تجربه‌ین حکایت کثیره نقل ایدرلر العلاج چونکه وحم وفساد
الشهوه‌نک اساسی معده ده در انلره ادویه معدیه ایله علاج اولنور اما یحلولا معده
تنقیه اولنمق لازمدر ومعلوم اولورکه معده تنقیه‌سنده ادویه مقیئه ادویه مسهله‌دن
مناسبدر لکن ملاحظه اولنمق لازمدرکه علیلک مقیئ استعمالنه استعدادی وارمیدر
ازجمله حامله‌نک مقیئ ویرمه‌دن احتراز اولنور اکرچه ابتدا حمللرینده بالسهوله قئ ایتمه‌لری
ممکندر لکن اوچنجی ودردنجی آیده و آنلردن بعد نصکره خطرناکدر پس اولی اولان حامله
مقیئات ایله تنقیه‌دن احتراز اولنمق لازمدر ومقیئ ویرلمک ممکن اولان کسنه لره
ماسبقده ذکر اولنان علی وجه کلی نافع مقیئاتدن برینی ویریلور فابر نام طبیب
بوعلتلرده ملح الزاج المقیئ کذلک نقوع زنبق الحیاه استعمال ایتمشدر لکن نقوع مزبور
ملح الزاجدن اسلم واجوددر زیرا ملح الزاج ماسبقده ذکر اولندیغی وجه اوزره تکلیس
اولنمش زاجدر ومعلومدرکه زاج معده‌یه مخالفدر ولحمله معده‌نک قوتنی اسقاط ایدر
ومعلوم اولدکه علیلک آرزوسی اولان شیئی مقیئاته مزج ایتمک یاخود مقیئ استعمالی
عقیبنده آنی اوزرینه استعمال ایتدرمک زیاده مناسبدرکه اخلاط ردیئه جیدا تنقیه
اولنسون آرزوسی زائل ایدنته که سنارطوس جرهافی ایکنجی جلدندن اوچنجی
کتابنده بیان ایتمشدر اکر علیله مقیئ استعمالنه استعدادی یوغسه ادویه مسهله ایله تنقیه‌یه
مراجعت اولنور علی الخصوص حبوبات صبر ایله تنقیه اولنور بعضیلر حبوبات زنبق حلو
مزج اولنمغی زیاده مدح ایدرلر اغریقولا نام طبیب خلاصه حربق ایله زنبق الحلو
مزج ایدوب ویرمکی مدح ایدر ازجمله حملدنکل احتباس طمثدن ناشی فساد الشهوه‌یه
مبتلا اولان عورتلره صورت ترکیب بودر زنبق حلو وخلاصه حربق اسود هربرینه
سدس درهم حنظل برحبه اخذ اولنوب عصاره السفرجل ایله حب اولنه یاخود
زنبق حلونک ثلث درهم خلاصه حربق اسود اون بش حبه قرص حنظل ایکی حبه اخذ
اولنوب جوهر النعنع ایله حب اولنه کذلک مسهلاتدن علیلک آرزو ایلدیکی شی الحاق
شیئ مزبوردن علیلک ایستکراهنه باعث اولور علیل طین یاخود رمل یاخود رمل
یاخود جبر یاخود دهن آرزو ایدرسه مجوعقان ابیض یاخود سفوف جلاپا امثالی
ایله مزج اولنمق مناسبدر اکر ردیئت جوهر دمه وسائر موادّه بالکلیه سریان ایتمش
اولورسه سلویوس قولی اوزره بعد المسهل معرقات ایله تنقیه اولنمق لازمدر
علی الخصوص ادویه معرقه آنتیمونیه ایله تعریق اولنور بعده یعنی تنقیه ایله تقدیم
تدبیردن صکره ردیئت معده‌یی ازاله ومائیه تحمریه‌یی اصلاح ایتمکه سعی اولنور
اکرچه بو ازاله واصلاح امور مشکله‌دندر وکرکه سببنی ازاله ایله اوله مثلا فساد الشهوه

احتباس طمثدن اولورسه طمثک ادرار وجریانته سببی اولنور اکر علل مراقیا سببی
ایله اولورسه آنی ازاله یه سببی اولنور ومعده یه بالخاصه نافع اولان حامضات لطیفه
ومعتدله وارواح طیاره معتدله ویریلورکه بونلر ماهیهٔ تجربه نک حرارت طبیعیه سنی
اعاده ایدوب فساد شهوتی ازاله ایدرلر ازجمله ادویهٔ نباتیه دن بوخصوصده
عصارة السفرجل وشراب السفرجل ولیمون واترج ونارنج ورمان حامض عصاره لری
واشربه لری ممدوحه در کذلک ماء سیقان الکرم که ابتداء ربیعده آصمه لر بوداندقده
چبوقلریندن تقاطر ایدن صودر بوخصوصده زیاده ممدوحدر زیرا ماء مزبورده طراوت
لطیفه وارد ریعنی برحموضت طیاره وارد رکه آنک واسطه سیله حوندن اصلاح
ایدوب شهوهٔ طبیعیه یی اعاده ایدر منفردًا یاخود روح تریاقی ایله یاخود بعضی
جلابات مناسبه یه صویرینه تیوجه استعمال اولنه فورسطوس نقل ایدرکه
فساد الشهوه یه مبتلا بر اوغلانجغه سناء مکی ایله تنقیه دنصکره برمیت شراب افسنتین
استعمال ایتدوردم علت مندفعه اولدی کذلک خل ایله عمل اولنمش کبر مخللی دخی بوخصوصده
مجربدر بعضیلر انیسون ورازیانه وکراویا امثالی بزور محللة الریاح ضم ایتمشلردر کذلک
جوهر قشر النارنج جزؤی جوهر الزعفران ایله ممزوجا احتباس دم حیضدن نشات
ایدن فساد الشهوه یه مجربدر لکن حقنه ایله تنقیه دنصکره اصل فطراسالیون ایله حمص
احمردن معمول مطبوخ ویرمکله تقدیم تدبیر لازمدر کذلک شراب حصرم دخی ادویهٔ مناسبه دندر
زیرا شراب معده یه قوت ویریجی دوالردندر علی الخصوص آنده ورق النعنع یاخود بقلة الحمقا
نقع اولنمش اوله ارطمانوس کلبشکرک روح الزاج وزنباد الحاقیله استعمالنی مدح ایلر
صورت ترکیبی بودرکه کلبشکر سکز درهم زنباد مسحوق بر درهم اخذ ومزج اولنوب
لطافت حامضه ویره جک قدر روح الزاج الحاق اولنه بو معجوندن کونده اوچ دفعه مثلا
صباح ونصف النهار واخشام استعمالنه مداومت اولنه تاکه علت زائل اوله مجربدر
یاخود خمیرة الورد یرینه خمیرة النعنع المجمد وضع اولنوب بوکونه ترکیب اولنور مثلا
خمیرة النعنع المجمد الزاجیه اوتوز ایکی درهم زنباد مسحوق بر درهم یاخود ایکی
درهم اخذ اولنوب شراب السفرجل ایله معجون اولنه کذلک ماء الدارچینی السفرجلی
دخی عظیم النفعدر منفردًا یاخود اکسیر النعنع الحاق اولنوب روح الزاج الفلسفی ایله
حموضت قلیله ویریلوب استعمال اولنه کذلک وحم وفساد الشهوه ده تقدیم تدبیردن
صکره بو ممزوج ادویهٔ مجربه دندر ممزوجک ترکیبی بودر ماء النعنع وماء الترنجان
اون ایکیشر درهم اکسیر النعنع درت درهم یاخود آلتی درهم روح الملح الحلو نصف
درهم عصارة السفرجل سکز درهم یاخود آنک بدلنه عصارة حماض الاترج
درت درهم اخذ اولنوب لطافت ویره جک قدر شراب عصارة السفرجل الحاق
اولنوب استعمال اولنه زیاده جه استعمال مراد اولندیغی صورتده شراب السفرجل
یرینه سکر الحاق ایدرلر یاخود خمر ایله اخراج اولنمش ماء النعنع وماء بادرنجبویه
سکز درهم ماء الدارچینی السفرجلی اون آلتی درهم اکسیر النعنع سکز درهم
عصاره حماض الاترج وعصارة السفرجل هر برندن درت درهم روح الملح الحلو
ثلث درهم شراب السفرجل سکز یاخود اون ایکی درهم یاخود دخی زیاده جه

اخذ اولنوب مزج واستعمال اولنه یاخود ماء النعنع وماء بادرنجبویه سکز درهم
عصارة السفرجل آلتی درهم اکسیر النعنع وشراب السفرجل ایکیشر درهم اخذ
اولنوب مزج اولنه یاخود ماء النعنع وماء بادرنجبویه سکز درهم خمر ایله تقطیر
اولنمش ماء الدارچینی یاخود ماء الدارچینی السفرجلی آلتی درهم عصارة السفرجل
سکز درهم اخذ اولنوب بعد المزج قدر قلیل روح الملح الحلو الحاق اولنه حین اقتضاده
بو ممزوجدن کونده بر قاچ دفعه ایکیشر قاشق استعمال اولنه رئیس الفن اولان
سیلویوس بو علتلرده ملح طیا ودهنی زیاده نافعدر دیو وصف ایلدی لکن ملاحظه
وتأمل لازمدر که حوامله ویرلمز زیرا اسقاط جنینه دن خوف اولنور کذلک تریاق
وشرودیطوس امثالی ادویهٔ مخدره دخی عظیم الفائده در کاه اولورکه بو علت حوامله
واقع اولدقده سفوفات حدیدیه یه مراجعت اولنور کذلک دیوریوس بوخصوصده
غورجتانوسک سفوف اصطماحیقوننی بالخاصه نافع دوالردندر دیو زیاده
مدح ایدر سفوف مزبورک ترکیبی قرابادین اسعرودرسده وقرابادین زولفرسده
مسطوردر کذلک نساء قسمنده بو علتلر هر نه سبب ایله اولورسه اولسون زعفران
الحدید المفتح دخی ادویهٔ مجربه دندر کذلک سفوف سوء القنیه دخی ویریلور که
آنک اساسی حدیددر کذلک بو علتده ادویهٔ مرجانیه ولؤلؤیه وصدفیه وعاجیه
دخی ماهیهٔ تجربه نک ردیتنی نشف ایدوب اصلاح ایچون استعمال اولنور لکن
حبوبات زیبقیه ایله تنقیه دنصکره استعمال اولنه اکر سؤال اولنورسه که
بو علتلرده فصد مناسب میدر دکلمیدر جوابنده دیرزکه محتبس الطمث اولنلره
وقتیله فصدک اعانت عظیمه سی اولدیغنده شبهه اولنمز لکن هر علیله واجب ولازم
دکلدر مکر که امتلاء بحسب الدم علامتلری اولان کسنه لره لازم اوله اکر آنلردن
دخی دم باسور سیلانی ایدرسه ینه فصده حاجت قالمز زیرا سیلان دم باسور
ایله بو علتک اندفاعنده سهولت وارد رنته که رودیموس نقل ایدرکه بر
ردتیه مبتلا بر کسنه یه وحم عارض اولوب سیلان دم باسور ایله زائل اولدی
ایمدی بو علتلر مالیخولیاء مراقیا اصحابنده واقع اولدقده مقعده ارسال علق
اولنمق مناسب کورینور بوندنصکره معلوم اوله که حوامل اشتها وآرزو ایلدیکی
اشیادن بالکلیه منع اولنمق مناسب دکلدر زیرا جنینک متضرر اولمسندن
وهلاککندن خوف اولنور نته که بعضیلردن منقولدر که برکسنه بر عورتک صلدپشدن
ایکی کره اصروب آنده ایکی نشان قالمش ایمش عورت حملی وقتنده کوکسنده
بو نشانلری کوروب کوکلی ینه ایکی دفعه اوج یغندا اصرلمق استه مش حریفه عرض
اولندقده بر دفعه اصروب دفعهٔ ثانیه دن اباو امتناع ایلمش وقتاکه عورت
وضع حمل ایدوب ایکی ولد کتورمش برییسی حی وبرییسی میت کذلک سالموت
دخی نقل ایدرکه برحامله عورت فساد الشهوه علتندن ناشی شهوهٔ جماعیه سی
غلبه ایدوب بر پارجه بیاغی فرجنه ادخال ایله دفع طوفان ایتمش وایکی دفعه
مزبور بیاغی ایله دفع آرزو ایدوب تکرار بر دفعه دخی طلب ایتمش لکن امکان بولنوب
ایرمش وقتاکه وضع حمل ایلمش اوچ ولد کتورمش ایکیسی حی وبرییسی میت

کذلك اسخوطوس نقل ایدرکه برحامله عورت وجع علتندن ناشی دائما خبز اکل
اتمکه آرزو ایدوب منع اولنمغله ولیدی بالطبع خبزدن استکراه ایدوب بتون
عمرینده خبز اکل ایدهمشی کذلك بادفوس نام طبیب نقل ایدرکه برحامله صارآن
بالغی یاشی ییمکه غایة الغایه آرزو ایدوب منع و زجر اولنوب یمکدن یمامشلر وقتاکه
وضع حمل ایتمش ولدك یاشنك یمقدن بالق یاقتسنه مشابه ظهور ایتمش بالموت
دیرکه حواملك اشتها ایلدکلری طبیعتلرینه چندان مخالف دکلدر مثلا سم الفار
دخی استرلرسه ویرملک لازمدر اما یمکی قلیلا ویرلور اما یمکی بو علته مبتلا اولان
حوامله یانادرولیوس نام طبیبك تحریر ایلدیکی حیله ایله تدبیر اتمك مناسبدرکه
طبیب مشهوردر برکه بو علته علاج علیلک استه دیدیکی کاه ویروب وکاه سوزایله
یاخود برحیله ایله استکراه ایتدرمك ایله اولور مثلا اون ایکی یاشنده براوغلانجق
ورقلی مشمش ییمکی عادت ایتمش بن آنی منع ایلدم بلکه برقاج پارچه ورقلی مشمش
ویردم لکن بو پارچه سنه مطبوخ حنظل ایله حلیت طلا اتمش ایدم آنی اکل مراد
ایلدکده براستکراه کلوب فراغت ایلدی اما بونك ایله دفع ممکن اولمدیغی صورتده
ماتحتمر یه یه اصلاح ایدیجی دواره مراجعت اولنور کذلك آرزو ایلدیکی شیء خوشیجی
مقیئ اتی الحاق ایدوب ویرملک دخی اول شیء استکراه ایتدرمده حیله جنسندندر

الفصل الثالث في استکراه الاغذیه

معلوم اولسونکه استکراه اغذیه
برعلتدرکه صاحبی اغذیه نك جملهسنی یاخود بعضیسنی استکراه ایدوب اکل مراد ایلدکده
غثیان وقشعریره امثالی عوارض اولور بوعلت ایکی قسم اولوب برینده
علی سبیل الاطلاق استکراه الاغذیه وبرینده استکراه بعض الاغذیه در تعبیر اولنمشدر
قسم ثانی دخی یا خلقی یاخود عارضی اولور اما خلقی اولان مثلا بعضی کسنه لر پینر
یاخود سائر اطعمه دن بعضیسنی استکراه ایدوب ابتداء خلقتلرندن آخر عمرلرینه
وارنجه اکل اتمزلر اما عارضی اولان قسمی بعضی اسبابه حسبیله بعضی اغذیه دن
استکراه عارض اولور **السبب** اما قسم ثانیدن خلقی اولان یا علی سبیل الارثدر
مثلا بعضی کسنه لر اباعن جد پینر یاخود سائر اغذیه دن برینی یمکه مبتلا اولمشلردر
یاخود والده لری ابتداء حمللرنده اغذیه دن برینه آرزو ایدوب غذاء مزبوره ظفر یاب
اولمغله معده جنینه غذاء مزبوردن کلال و استکراه کلمشدر نته کم مرة بعد مرة
برشیئه آرزو اولنوب وصولی ممکن اولمغله آندن کلال کلوب استکراه اولندیغی کبی
یاخود قوه غیبیه بحسب الخلقه برشیئ کرهه دیو تخییل اتمش اولور معلوم اولسونکه
بعضی کسنه لر مدة عمرلرینه پینر یمزلر اکثریا سببی وقت رضاعتده مرضعه سی حامله
اولمغله ارضاع ایلدیکی لبن انك معده سنده منعقد و جبن اولوب معده سی آندن
زحمت واذیت کورمکله مدة عمرلرینه جبن قسمنی استکراه ایدر دیو مجربینك جم غفیر
تجاریب کثیره نقل اتمشلردر اما قسم ثانیدن عارضی اولان و قسم اول مادیه
تخمیر یه یه بردتن عارض اولوب آندن معده متضرر اولمغله اولور مثلا صفرادن
یالعاب صفرا ویرنن یاخود اشیاء دسمه استعمال اتمکله یاخود نجاحت محترقه
حاصل ایدیجی اشیا استعمال اتمکله معده متضرر اولوب اغذیه نك جملهسنی یاخود

بعضیسنی

بعضیسنی استکراه ایدر یاخود بوغلایی بحسب الاقتضا مرة بعد مرة استعمال ایدرك
استکراه ایدر یاخود برشیدن معده زحمت واذیت چکوب اول شیئی استکراه ایدر
نته کم برباکره قزدارچینی مسهل برسفوف استعمال اتمش ایدیکه طبیعتنه موافق
کلمیوب قیئ و غثیان امثالی بعضی تعب و زحمت ایله افراط اوزره عمل اتمش بعده
اوچ درت سنه درکم حالا دارچینی استعمالنه قادر دکلدر کذلك محموبین لحم استعمالنی
استکراه ایدرلر زیرا لحم انلرك معده سنده هضم اولنیوب نجاحت محترقه یه منقلب
وآندن بررطوبت مره متولد اولمغله معده لرینه زحمت واذیت ویردیکندن استکراه
ایدرلر کذلك بعضی مرضا فقاع الشعیر الهلی استعمالنی استکراه ایدرلر سببی
یا فقاعك حرارتی جهتندندر که حرارت فم و بعضی فواکه استعمالی ایله معده لرینه
حاصل اولان مادهٔ محترقه حرارتندن ناشی حرارت فقاعی استکراه ایدرلر یاخود
فقاع الشعیر معده لرینده هضم اولنیوب محترق اولمغله استکراه ایدرلر کذلك بعضی
مرضا فقاع الشعیردن استکراه اتمز ایکن بحسب الاقتضا انلره افیون ویرلکده فقاع
الشعیر استعمالنی استکراه ایدرلر سببی افیونك مرارتی مغثی سندن انلره مرارت
فقاع دخی مستکره اولور کذلك بعضی مسهلات مره علی الخصوص راتیانجیه استعمالندن
مکره حرارت کلدکده فقاع الشعیر استکراه اولنوب امیاه و حامضات طلب
اولنور لهذا بوخصوصده جلابات حامضه مناسبدر ایدیکی معلوم اولدکده امراض جمله سنده
علی الخصوص امراض حاده ده علیلك فقاع الشعیری استکراه ایلیوب استدیکه دك
استعمال ایلمسی علامات حمیده دندر **العلاج** بو علتك خلقی اولان قسمنه معلومدرکه
علاج مشکلدر ومع هذا علاجه تصدی اولنمغه دخی حاجت یوقدر اما قسمین آخرینك
علاجی زجمله لحم و فقاع الشعیردن استکراه ایدنلره براکلسوسك اکسیرذ والحامضی
قیدی علاج اولنمز استکراه مزبوری دفع ایدر مجربدر کذلك بو علتده ادویهٔ انسختنیه
و نعنعیه زیاده مناسبدر علی الخصوص اکسیر النعنع که بعضی ارواح حامضه ایله
حموضت ویرلمش اوله کذلك بو علتده خمر سفرجلی و شراب السفرجل و مربای
سفرجلی امثالی ادویهٔ سفرجلیه دخی زیاده محمد وحیدر

الفصل الرابع في افراط الجوع اي الشهوة الكلبية والجوع البقري

یعنی اشتهانك عادت طبیعیه دن زیاده اولمسیکه شهوة کلبیه و جوع بقری تسمیه
اولنور بو فصل انك بیاننده در اما **شهوة کلبیه** برعلتدرکه مبتلا اولنلرك شهوه
دائمیه و مفرطه سی اولوب اغذیه دن انلره شبع کلمز و کلب کبی حرص ایله افراط
اوزره اکل ایلدکلری صورتده یاسریعا منهضم اولور یاخود هضم اولنیوب قیئ ایله
خروج ایدر اما **جوع بقری** که اکا بولیموس دخی دیرلر برجوع مفرطدر عارض اولدقده
علیلك فم معده سنده برثقلت حادث اولور که ثقلت مزبوره دن علیل بالضروری
غشی عارض اولور نته که سنارطوس و دیودیوس بوکونه تحقیق و بیان اتمشلردر
الحاصل بولیموس علی اصحابنك جمله سنه غشی عروضی شرطدر و شهوة کلبیه ده
قیئ لازم کبی کوریلور لکن دائمی دکلدر نته که سنارطوس تجربه ایله تحقیق
ایدوب بیان اتمشدر بو علتك موضعی فم معده اولسنده شبهه یوقدر **السبب**

اما شهوة كلبيه وجوع بقرييه افراط جوعك سببي يا معده ده ديا خود معده دن
خارجده اما معده ده اولان سببي بر حموضت اكالهٔ طياره دركه سرعت نفوذيني وحدتي
ايله فاعلدر لهذا مادهٔ غذائيه كرك لزجه وكرك كثيره اولسون آني ثابت وضبط ايدمز
انك اجزاء دقيقه سني طيران ايتمكله فم معده يي لذع ايدر بو علتك سببنده اطبانك
جمله سي متفقلردر دينوا قدما على الخصوص رئيس قدما اولان ابن سينا بو علتك
سببي خلط سودا اويدر ديرلر وسودايي حموضت ايله وصف ايدرلر حتى سودا
حموضتنه حل حادثه مشابهدر ديرلر كذلك بعضي قدمانك بو علتك سببي صفراء
كراثي وزنجاري ايدر ديدكلري بو علتك سببي معده ده بر مادهٔ حامضه دركه صفرا ايله
حدت حاصل ايتمش معناسنه دردينوا صفراء كراثي وزنجاري انلرك عندنده سودا ايله
مختلط صفرادركه لهذا بعضي صبيانكه آنلردن صفراء كراثي وزنجاريه خروج ايدر
كاه اولوركه آنلره مغص معده وتفرج مقعد يعني مقعدلرنده پاره لر عارض اولوركه بونلر
مادهٔ حامضه اثاريدندر كذلك بونلره حموضتي نشف ايدن مجيه دوالر ايله علاج ايلدكلري
دخي مادتين مزبورتين حامضه اولديغنه شاهددر الحاصل بو علتلرك سببنده
هر نه تغيير اولنديغي ايسه مادهٔ حامضه كالدرنك معده ده عصيانى معناسنه دركه هرميتوس
يعني بو صناعت اهاليسي عالم صغيرده واقع اولان افعالي عالم كبيرده واقع اولان
افعاله تطبيق قيد بنده اولدقلري نيتدن ناشي ديدليركه بو علتك سببي معده ده بر مادهٔ
مايعهٔ حامضهٔ ملحيه دركه حرافت حاده شديده سني ايله تيزاب حديدي حل ايدركبي
اكل اغذيه دن هرنه واصل اولورسه سريعاً حل وضمحل ايدرنته كه سركه وعصارهٔ
الاترج امثالي حامضات لطيفه اعتدال اوزره استعمال اولندقده شهوة طبيعيه يي
تحريك ايلديكي كبي معده ده واقع عصارهٔ شديده الحموضه دخي شهوة كلبيه وجوع بقري
ايراث ايدر وبو كلامي تأييد ايدركه افراط جوعه مبتلا اولنلر قئ ايلدكلرينده مادهٔ حامضه
قئ ايدرلرنته كه پاپا رئيس الاطباسي اولان فونسقه نقل ايدركه بركمسه براي مقداري
اسود اللون وبلا طعم بر مادهٔ غليظه قئ ايدردي عقيبنده اكا شهوة كلبيه عارض
اولوب مادهٔ حامضه قئ ايتمكه باشلدي كذلك علل مراقيا اصحابنك معده لرنده حموضت
اولديغي جمله نك معلوميدر اكثريا آنلره افراط جوعك عروضي دخي بو معنايي تأييد
ايدر ومعلوم اولدكه كلبك معده سنده اولان مايهٔ نحريه نك افراط حموضتي واردر
لهذا عظام صلبه يي سريعاً هضم ايدر بونلردن ماعدا يعني ماده حامضه دن ماعدا
قلويت طياره دخي افراط جوعه سبب اولورنته كه قرقما صغرلرنك معده يه
انصبابندن شهوة كلبيه حادث اولور ديرلر كذلك فم معده ده واقع اولان اغشيهٔ
عصبانيه نك حساسيتي حال طبيعيه دن زياده اولمق افراط جوعه سبب اولور
كذلك كاه اولور معده ده يا خود امعاده اولان ديدان عراضندن شهوة كلبيه
عارض اولور زيرا ديدان غذايي وكيلوسي اكل ايدوب معده يي تحريشلرندن
ناشي افراط جوع ايراث ايدرلر لكن قليل الوقوعدر ابن قدمادن زاقوطوا امثالي
بعضي طبيبلر نقل ايدرلركه بر عورته افراط جوع عارض اولوب ايارج فيقرا
استعمال ايتمكله آندن طولده اون ايكي ذراع دوده عريض خروج ايدوب شهوة كلبيه

زائل

زائل اولدي كذلك متأخرين دن ميخائيل نقل ايدركه اسكوربوط علتنه بر عورتده شهوة
كلبيه عارض اولوب حرف ماء عصاره يي استعمال ايتمكله آندن عراض وطويل ديدان
خروج ايدوب شهوة كلبيه زائل اولدي اكرچه ديدان آندن شهوة كلبيه كبي سريعاً جوعك
وسريعاً هضمك امكاننده شبهه اولنور لكن بن ظن ايدرمكه ديدان ايله معاً معده ده
حموضت زائده اولوب حموضت جوع وهضمه فاعل اولور وديدانه اكل اغذيه ولذع
معده ايله حموضت مزبوره نك اثرينه معين اولوب شهوة كلبيه ظاهر واشكار اولور
اما افراط جوعك معده دن خارج اولان اسبابي ازجمله طول مدة اغذيه دن عدم
وصولدن كذلك غير طبيعي تنقيهٔ كيلوس وسيلان دمك افراطي كبي ومعلوم اولدكه
شهوة كلبيه اصحابي كه افراط اوزره طعام ييوب سريعاً هضم ايدرلر وينه سمين
اولمزلر بلكه نحيف وقضيف اولورلر سببي اولدركه معده لرنده اولان مادهٔ حامضه
حريفه نك جمله بدنلرينه فساد ايراث ايلديكندن ناشي دملرينه بر خشونت عارض
اولوب تغذيه ده ناقص اولمغله بدل مايتحلل بولنميوب بدنلرينه نحافت كلور زيرا
بزم وجودلريمزك تغذيه سي رطوبات لطيفه ودسمه وكيلوس حلودن حاصل اولور
اما اولنكسه لركه انلرك تغذيه لري جيد اوكما ينبغي اوله انلرك جوهر دملري مادهٔ
لبنيه دن متولد اولورنته كه صبيانده مشاهده در اما حرى شهوة كلبيه اصحابنده كيلوس
دسمه ولطيفه تولدي منعدم اولوب بلكه كيلوس حامضه متولد اولمغله بالحليه جوهر
دمده خشونت وغلظ ايراث ايدوب تغذيه لري قليل اولمغله جسدلرينه نحافت عارض
اولورنته كه اسكوربوط اصحابنده مشاهده اولنوركه آنلرده حموضت مزه افراط اوزره
اولديغندن طعم مزبور مخصوص انلرك جوهر دملرينه خشونت ايراث ايدوب
تغذيه سي غالب اولمغله بدنلرينه نحافت عارض اولور اسقانقيوس نام طبيب
شهوة كلبيه نك ساريه سي دخي اولورديمشدر نته كه فورسطوس نقل ايدركه
بروقتده شهوة كلبيه سارية ظهور ايلدي طين ارمني غايت مناسب كلوب استعمال
ايدنلردن ديدان كثيره خروج ايدوب دفع ايلديلر بوندن نصكره معلوم اوله كه جوع بقرينك
سببي شهوة كلبيه سنك حقيقيه سيدر لكن جوع بقري ده فم معده نك اغشيهٔ عصبانيه
افراط اوزره حساس اولوب سببي اولان مادهٔ حريفه نك لذعي زياده حس
ايدوب روح نفسانيه متضرر يا خود حركته قاصر اولديغندن عليله غشي عارض
اولور ومعلوم اولدكه شهوة صادقه ايله شهوة كاذبه نك فرقي اولدركه شهوة كاذبه
اصحابنده اشتها غلبه ايتدكده آنلره نزع روح اولنور كبي كيفيت وافعال عجيبه وحالات
جنونيه عارض اولوب نه ايلدكلريني بلمزلر وشهوة صادقه اصحابي بونك كبي اولمزلر
وبو شهوة كاذبه امراضك جمله سندن علامات بو ديدردنلر **العلامات**
بو علتلرك تعريف واسبابنده ذكر اولنان كلامي ملاحظه ايله ظاهر ومعلوم اولور علاماتي
تفصيله حاجت يوقدر **تقدمة المعرفة** بو علتلر اكثريا مخوف دكلدر زيرا بسهولة
زوالي وازاله سي ممكندر الا غشي عروضي بعضي امراض ايراثنه يا خود عليله بعضي
نقصان طريانته باعث اولور على الخصوص معده ممتلي ايكن غشي عارض اولور يا خود
تنقيهٔ مفرطه وذوبان عقيبنده عارض اولوركه اوكه ناقهينه على الخصوص ناقهين صبيانه

شهوۀ کلبیه یه بر شهوۀ زائده عارض اولور علامت ردیّه دکلدر بلکه علامت جیّده درکه
طبیعت کندو وجعی دفع ایتمکه سعی ایلدیکندندر امّا نفس امراضده عارض اولورسه علیلك
نکس ایتمسی یا زیاده اولمسنی انذار ایدر مکرکه مرض خفیف اوله یاخود علیل عادتندن
زیاده اکل ایلمیه نتکه دیودیوس بیان ایدر امّا شهوۀ کلبیه اصحابی اکل ایلدیکی غذایی
قیٔ ایله یاخود تغوّط ایله علی الدوام اخراج ایدرسه خطرناکدر زیرا سوء القنیه واستسقا
ودق امثالنه مؤدّی اولور و بولیموس علتی غلل مزمنه وربع واستسقا امثالنه عارض
اولورسه خوف هلاك واردر زیرا نادرا خلاص اولنور العلاج بو علتلرك علاجنده
اولا لازم اولان معده ده اولان حموضتی تعدیل وحرافتنی ازاله ایدوب بعده
تنقیه یه مباشرت اولنمقدر زیرا بو علتك سببی امثالی مواد حریفه نك حملنه سبب
تعدیل وحرافتنی ازاله دن مقدّم تنقیه خطرناکدر مثلا بو علتده بلا تعدیل قیٔ ایله
تنقیه ده هیضه علتندن خوف اولنور واسهال ایله تنقیه ده تقرّح امعایه باعث
اولوب دیسنطاریا امثالندن خوف اولنور امّا حموضت حریفه یی تعدیل ایدیجی
دوالر مقدّمه ده معلوم اولدیغی وجها اوزره اوچ نوعدر اولکیسی املاح قلویه طیاره
وثابته تعبیر ایلدیکمز دوالردر علی الخصوص املاح ثابته که حموضاتك جمله سینی
نشف ایدوب مالح یاخود بلا طعم برشیٔ تقلب یعنی طاتسز ایدرلر که ورمز مسکه
ملح الطرطیر روح الزاجه القا اولنسه روح الزاجك حموضت شدیده سی بطریق النشف
زائل ایدوب بلا طعم برشیٔ تقلب ایدر ایکنجیسی نشافه تعبیر اولنان ادویۀ ترابیه
وحجریه درکه حموضتی کندولری نشف وتشرب ایدرلر نتکه عین سرطان خل حاده یه
القا اولنسه خلّ مزبورك حموضتنی تشرب ایدوب بلا طعم ایدر اوچنجیسی ادویۀ
دهنیه ولعابیه درکه حموضتی تعدیل وحرافتنی کسر ایدرلر ایمدی ادویۀ قلویۀ ثابته دن
از جمله ملح الطرطیر یاخود محلول الطرطیر وملح افسنتین وملح شوکة المبارکه وملح القنطریون
زیاده مناسبدر واملاح طیاره دن ملح طیار البول زیاده محمود وجلدر املاح مذکوره
جوعك افراطنی هرنه سبب ایله اولورسه اولسون ازاله ایدر کذلك روح البول وروح
قرن الایل امثالی ادویۀ طیاره کذلك بصل وثوم ملح طیار حریفی اولان نباتات
بو خصوصده مناسبدر امّا ادویۀ نشافه دن عین السرطان ومرجان ولؤلؤ
وطین اقریطی وحجر حماطیطس وقرن الایل المحرق امثالی استعمال اولنور امّا طین ارمنی
وطین مختوم جمله دن انفع واولیدر که حموضت هرنقدر شدید اولسه اصلاح و
تعدیل ایدرلر کذلك ادویۀ حدیدیه دخی حموضاتك هرنوعنی نشف وتشرب
ایتمکله تعدیل اولان دوالردندر براده الحدید وزعفران الحدید المفتح وصبغ الحدید
کبی لکن معلوم اوله که بو خصوصده استعمالی ممدوح اولان ادویۀ حدیدیه حین عملده
حموضت کثیره تشرب ایتمش اولمیه زیرا خارجده حموضت کثیره تشرب ایتمکله
حموضت تشربندن شبع کلوب داخلده اولان حموضتك تشربی ونشفنه کما ینبغی
قادر اولمز حاصل کلام ادویۀ حدیدیه حامضات ایله عمل اولنمش اولمیه کذلك
بو خصوصده اطبادن بعضی مرکبات منقولدر تمثیل طریقی ایله برقاچنی بیان
ایدهلم از جمله براده الحدید المصفره ومرجان احمر یارمشر درهم عین السرطان بر درهم

صدف

صدف اللؤلؤ المدبّر وحجر السمك هر برندن ثلث درهم زعفران خالص سدس درهم
لوداتو ایکی حبّه اخذ اولنوب قانون اوزره سفوف اولنه ایکی دفعه ده یاخود اوچ
دفعه ده مرق اللحم السمین ایله استعمال اولنه جوعك افراطنی ازاله ایدوب تقلیل ایدر
اکر املاحدن معمول دواء مرکب مراد اولنورسه صورت ترکیب بودر که انتیمون معرقی یارم
درهم ملح افسنتین وملح قنطریون هر برندن ثلث درهم ملح طیار قرن الایل یاخود
ملح طیار البول سدس درهم سکر مدهن الانیسون اون بش حبّه یاخود دخی زیاده
یعنی سفوفك طعمی حلو اولمق مراد اولنورسه سکر مدهن مزبور دخی زیاده الحاق
اولنور انیسون رایحه سندن ابا اولنورسه سکر مدهن الدارچینی امثالی ضم اولنمق
دخی ممکندر مقدار استعمالی ما سبق کبیدر یاخود ملح شوکة المبارکه نصف درهم
صدف اللؤلؤ وحجر السمك وعظم سیبا هر برندن ثلث درهم اخذ وسفوف اولنوب
اوچ دفعه ده استعمال اولنه کذلك بول الانسان دخی جوعك افراطنی ازاله ده مجرّبدر
امّا ادویۀ دهنیه دن بو علته مناسب اولنلر از جمله ادهان معصوره دن دهن لوز الحلو
ودهن بزر الکتان وسمن طری ومرق اللحم السمین کبی وادهان معطره دن دهن انیسون
ودهن کراویا کبی امّا دهن القرنفل حموضتك هرنوعنی ازاله وجلدن انفعدر لهذا
حموضتدن متولد اولان نافض حمیاتی قطع ایتمکه ادویۀ ممدوحه دندر ارطمانوس
دیرکه صغار البیض المنعقد شهوۀ کلبیه یی ازاله ده عظیم النفعدر زیرا آنلره دهنیت
کثیره واردر لهذا آنلرك عصر ایله اخراج اولنان دهنك شهوۀ کلبیه نك سببی اولان
حموضتك زیاده لکنی ازاله ایدوب شهوتی حال طبیعیه سنه اعاده ایتمکده اثر عظیمی واردر
بعضیلر بر پاره ایتمکی قره دورجه عکر الزیته القادن صکره استعمال اولنمق زیاده مناسبدر
دیمشلر تجربه شحم البقر المذاب جزوی رئت الحاقیله بر عورته ایکی دفعه ویرمشلر
بش کون تمام آنك شهوۀ کلبیه سی زائل اولوب اطعمه دن استکراه کلمش لکن بونك
امثالی دهنیات ایله علاجده لازمدرکه علیلده قیٔ ایراثه اعتیاد ایمدی اولیا وانسب
اولان علیل قیٔ حرکتنی مشاهده ایلدکده ترك ایتمکدر کذلك بو علتده حلزون وسرطان
نهری ولحم الخنزیر مناسبدر زیرا بونلر ملح طیار کثیره سی حسبیله حموضتی کسر ایلدیکلری کبی
ماعدا دسومتلری جهتندن عسیر الهضم اولوب ماده حامضه جوعیه نك اکالیدر
ازاله ایدرلر کذلك اغذیه دن دماغ الحیوانات زیاده مناسبدر علی الخصوص
سمن ایله مقلو اولمش اوله زیرا دماغ حیواناتك جمله سی دهنیت ودسومتلرینده
ناشی شهوۀ کلبیه نك سببی اولان حموضتك حرافتنی کسر وازاله ایدرلر
کذلك نشاسته دیرنج که دهن کثیر ایله یاخود لبن ایله طبخ اولنمش اوله
زیاده نافعدر کذلك چام فستقی وشام فستقی وبادم دخی مناسبدر کذلك
بو علتده ادهان معطره نافع اولدیغی کبی ارواح نباتیه دخی عظیم النفعدر زیرا
ارواح نباتیه دکلدر الّا اول ادهاندر که تعفین واسطه سیله طیار اولمشلردر
مثلا حموضت لطیفه دهنیه نك ملح طیار نباتیه ایله امتزاجندن حاصل اولمشدر
لهذا روح شراب زیاده مناسبدر کذلك شراب حلو نوعی دخی نافعدر نته کم
ابقراط فصولك ایکنجی مقاله سنده شرب الشراب یشفی الجوع دیمشدر فاضل مزبور

جوعدن مرادي جوع بقري وشهوة كلبيه اولمق اوزره شراح فصول تصريح ايدرلر
كذلك فصل مذكورك شرحنده جالينوس دخي زياده مدح ايدر كذلك ذاقوطوس
تجربه ايتدم ديو شهادت ايتمشدر كذلك دوغ نعنع ياخود دوغ سالوبيا ياخود
افسنتين وسالوبيا نقع اولنمش شراب دخي استعمال اولنور زيرا بونلرك ملح طيار
دهنيسي حموضتك انواعني اصلاح ايدر كذلك جوهر الافسنتين وجوهر الفلسفقون
وجوهر البادرنجبويه بو علتده ادويه مختاره دندر على الخصوص بعضي ادهان
مثلا دهن كراويا والقاقله استعمال اولنهلر زيرا بونلر حموضت معده يي تعديل
ايتمكده مأمون الغائله اولان دوالردندر سلوقيوس بو ممزوجي مدح ايتمشدر
ماء النعنع اون التي درهم ماء قوقلماريا و صمغ الدارچين هر برينك درت
درهم شراب افسنتين سكز درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه كذلك
دهن بسباسه ودهن حب الابهل على السويه اخذ اولنوب مزج اولندقدنصكره
حفظ اولنوب حين اقتضاده ايكي ياخود اوچ قطره استعمال اولنه كذلك بو علتده
ادويه افيونيه وسائر ادويه مخدره استعمالي دخي فائده دن خالي دكلدر زيرا
ادويه مزبوره معده وفم معده يي تخدير ايدوب شهوة كلبيه نك ماده سي اولان
حموضتدن طيران ايدن اجزاء رقيقه نك لذعنك حسي اولنمسنه باعث اولور
لكن احتراز وملاحظه ايدرك استعمال اولنملودر زيرا ادويه مخدره بو علته علاج
صحيح بلكه مسكندر و استعمال اولنمق اقتضا ايلدكده لوذانيا ياخود ترياق
ومثروديطوس مع افسنتين ايله ممزوجا استعمال اولنه زيرا بو طريقله استعمال ايدلر
تخديرلري بيلنن ماعدا فى الجمله تعريقله حموضتي تقليل وازاله ايدرلر وبعد هذا يعني
شهوة كلبيه نك ماده سي ادويه مذكوره ايله اصلاح وتعديل اولندقدنصكره
تنقيه وازاله ايتمكه اهتمام اولنور تنقيه ايچون ادويه مقيئه ياخود ادويه مسهله
اختيار اولنور علاج ابتداده استعمال اولنان ادويه مقيئه نك جمله سي بو علتده
دخي عظيم الفائده در على الخصوص قردليوسك خلاصه سي نخاعونغي وخلاصه
غاريقون وادويه سنائيه وادويه صبريه مثلا ابوطريوسك تجربه سي اوزره
ايارج فيقرا جالينوس كبي فوريسطوس نقل ايدركه بر راهبه شهوة كلبيه عارض
اولوب افراط اوزره اكل طعام ايدردي وقئ ايدوب اكل ايلديكي طعام ايله معا
بر خلط حامض اخراج ايدردي وضوكنده اغزي ايچنده بر مرارت حس ايدردي تجربه د
بو حبي استعمال ايتمكله بو علتدن منتفعه اولدي حبك تركيبي بودر سقوف
ايارج جالينوس ثلث درهم راوند مسحوق سدس درهم اخذ اولنوب شراب
الورد المكرر ايله حب اولنه بو حبدن اوچ درت صباح استعمال ايتمكله قئ منقطع
وعلتي زائل اولمشدر معلوم اولدكه بو علتك ماده سي اصلاح اولندقدنصكره
ماده مزبوره ماء الجبنه مشابه بر خلط اولور وماء الجبنه مشابه مواديي اخراج
ايتمكده جلا يا ادويه مختاره دندر لهذا بعضيلر جلا يالي بر سفوف تركيب
ايدوب بو علتده تجربه ايتمشدر سفوفك تركيبي بودر جلا يا مسحوق ثلث درهم
ذاتيانج سقمونيا سدس درهم ملح الطرطير ياخود طباشير بش حبه فولاد مدبر

سدس

١٨٩ سدس درهم ملح الطرطير ذابي بش حبه فولاد مدبر سدس درهم اخذ وسفوف اولنه
كذلك بو خصوصده بو حب دخي مجرب اولنوب مدح اولنمشدر تركيبي بودر جوزقي
ملح الطرطير الحاق اولنمش ماء القراح ايله مستخرج خلاصه صبر اسقطوري ومرجان
احمر هر برندن نصف درهم اشق محلول بالخل ثلث درهم خلاصه الحديد ثلثا
درهم قرص الحنظل سدس درهم اخذ اولنوب جوهر المر الصافي ايله خرده جه
حب اولنه مقدار استعمالي اون حبه دن اون بش حبه يه وارنجه فونطانوس
نام طبيب نقل ايدركه بر خسته كارقره اوچ ايكي مقداري افراط اشتها عارض اولوب
غايت چوق طعام اكل ايدردي وافراط اوزره قئ ايدردي بن انك معده سيني نقوع
افسنتين ايله تنقيه ايليوب بعده بر درهم ترياق ويردم علت بالكليه مندفعه اولدي
كذلك فورطوس نقل ايدركه بر وقتده فساد هوادن ناشي خلقك اكثرينده شهوة كلبيه
سارية عارض اولدي كل ارمني استعمال ايدردك آنلردن ديدان وافره خروج ايدوب
علتلري مندفعه اولدي اما بوليموس يعني جوع بقري علتنك ماده سي شهوة كلبيه
ماده سندن خفيفجه اولمغله انك علاجنده شراب صرف قوي علاج قويدر كه جميع اطبا
ابقراطدن نقل ايدوب مدح ايتمشلردر لكن شراب مزبور هر نقدر قوي اولسه انفع اولور
شراب قوي وحاد اولديغنه اجزاء كبريتيه وروح طياري زياده اولوب حموضتي
تعديله زياده مؤثر اولور ياخود جوز بوا ودارچين امثالي نقع اولنمش شرابدر
زياده نافعدر كذلك شرابه يا غشي ايتمك ايچين متصلا شم ايتمك دخي بوليموسي
دفع ايلر اكرچه شراب شهوة صادقه يي تحريك ايليجيدر لكن جوع بقريده غشي
عارضه سنه زياده مناسب اولديغي جهتدن انفع معالجاتدندر اولور على الخصوص
شرابه ايتمك يا توردبي استعمال اولنه زيرا تجربيات صحيحه دندركه شراب ايله جبز جوع
بقريدك غشي نوبتني سريعا قطع وازاله ايدر كذلك ترياق دخي بو علتده ادويه
قويه دندر على الخصوص شراب ايله استعمال اولنه ياخود بر قدح شراب قوي على الخصوص
اسپانيه شرابي اوله جزوي ترياق حل اولنوب استعمال اولنمق بو علته انفع معالجاتدندر
زيرا بو علتك سببي فم معده نك حسي زياده وافراط اوزره دردنمش ايدوكي
شراب معده ده اولان سببي ازاله ايدوب ترياق دخي تجديدي
ايله معده نك حسني تنقيص ايتمكله علت مندفعه اولور

القسم الثاني في آفات العطش وهو يشتمل على ثلثة فصول

معلوم اولدكه داخل فم واطراف لهات بر ماده حريفه مالحه ياخود قلويه منصب اولوب
مواضع مزبوره ده مفروش اولان اغشيه يي لذع وتحريش وبعضي اضطراب ايله
مضطرب ايدوب لعابك دخي اني غسل وجلا ايله ازاله دن تقصير ونقصاني اولمغله
طبيعت اني امياه وبعضي مايعات ايله غسل وجلا قصد ايدر اولوب عطشي يعني
شهوة مائيه يي تحريك ايدر وطبيعت بو طريقله طالب اولديغي امياهي اعضايه
صلبه يه عمق اعضايه تنفيذا ايچون وبعضي فضلاتي خارجه اخراج ايچون
استخدام ايدر ايمدي طبيعتك صويي طلب ايلسي غذا ايچون اولميوب انجق
بعضي موادي تنفيذه اعانت ايچون اولمغله حيواناتك جمله سي ساده وصافي

صو طلب ايدرلر لكن كاه اولور كه انسان تغذيه وتنفيذ منافعنى جامع بعض مايعات
عمل ايدوب صو يرينه استعمال ايدرلر فقاع الشعير وماء الشعير امثالى كبى اما عطشك
آفاتى اوجدر آولكيسى كثير الوقوعدر كه افراط اوزره اولمسيدر وايكنجيسى نقصان
وبطلانيدر اكرچه نادر الوقوعدر لكن بعض امراض حاده اصحابنه عارض اولوب
لسانلرينه وسخ وخشونت ولهاتلرينه كمال يبوست واريكن صو ايچمكه هوس وطلبلرى
اولمز سببى حلقوم وداخل فملرينه بالكليه حس زائل اولمغله عطشى حس وادراك
ايده مزلر بلكه آنلره جنون عارض اولوب نه عطشى ونه صو ايچمكى تعقل ايدرلر اوچنجيسى
غاية الغايه نادرا واقع اولوركه عطشه برنوع فساد كلمكله معتاد اولديغى صولرى طلب
ايتيوب مثلا سركه ايچمكه آرزو ايدرلر نته كه بعض محمومين ده كورلمشدر ايمدى بو باب اوچ فصلى
مشتملدر كه فصل اولده عطشك افراطى وفصل ثانيده نقصانى وبطلانى وفصل ثالثده فسادى احوالى وتدبيرى بيان ايدر

الفصل الاول في العطش المفرط معلوم اولدى كه عطش يا اعتدال اوزره
اولور حال صحت وسكونتده اولديغى كبى ياخود اعتدالدن خارج افراط اوزره اولور
رياضات شاقه وتكلم كثير وسائر علل وعوارض حسبيله عارض اولان عطش كبى كه
كاه اولور داخل فمده يبوست وتواتر نفس معا عارض اولور بو نوع عطشك احوالى
وتدبيرى بيان اولنور وعطش طبيعينك موضعى داخل فم واطراف لهاتدر اما عطش
غير طبيعى كه اكا عطش مفرط تعبير اولنمشدر آنك موضعى اعضاء مزبوره ايله معا فم معده در
ايدوكى بردفعه ياخود ايكى اوچ دفعه صو ايچوب داخل فم واطراف لهاتى مفروش
اولان اغشيه يى لذع ايدن ماده يى غسل وجلا ايله ازاله ايدوب عطش طبيعى قطع
وتسكين اولور اما عطش مفرط دفعات كثيره صو ايچلسه ينه ازالهسى مشكلدر

السبب بو علتك سبب قريبى داخل فم واطراف لهاتك وفم معده نك لذع وتحريش
اولنمسيدر وبو لذع وتحريشك سببى يا وجودى ياخود عدميدر اما وجودى
اولان برماده شديدة الحرافه دركه اطراف لهات وفم معده يه ملتصق اولوب آنلرده
مفروش اولان اغشيه يى كويا كه اكل ايدر كبى لذع وتحريش ايدر مجرد بو سبب ايله
اولان لذعى بعض لزوجتلو مايعات ايله ازاله ودفع ممكن اولور اكرچه ماده مزبوره نك
عصيان وعنادى حسبيله كاه اولور كه ازالهسى عسرت ايله اولور لكن اكثريا بالسهوله
ازاله اولنور اما عدمى اولان سببى ذكر اولنان سببه قياس ايله سبب بعيد كبيدر كه
آنك واسطهسيله سبب مذكور ايله عارض اولان عطش زياده وافراط اوزره اولور
يعنى لعابك قلتى وغسل وجلاده تقصير ايدركه داخل فم واطراف لهاتى وفم معده يى
لذع ايدن ماده دن غسل وجلا ايده ميوب عطشك زياده لكنه سبب اولور نته كه
كلام مفرط عقيبنده ومسهل قويى استعمالنده عارض اولديغى كبى كذلك نوم حالنده
آغزنى آچمغه معتاد اولوب اويانديغنده عطش عروضنه مبتلا اولنانلره عطش عروضى
بو قبيلدندر اما سبب وجودى عد اولنان ماده حريفه نك حرافت ولذعى يا صفرا
نوعندن اولوب قلويت مالحه اولمغله در حميات ده اولديغى كبى ياخود مالح خالص
اولمغله در اصحاب استسقا واسكوربوط اولديغى كبى كذلك لمفناء مالحدن
دخى حادث اولور نوازل وزكامده اولديغى كبى الحاصل حرافت حامضه جوع وشهوتى

تحريك

تحريك ايلديكى كبى حرافت مالحه دخى عطشى تحريك ايدر وحرافت مزبوره كرك مالح قلوى
وكرك مالح صافى اولسون لعاب ايله ممتزج اولدقده عطشك زياده لكنه وجود واحده باعث
اولور اما عطشك اسباب بعيده سى يا داخلى ياخود خارجى اولور اما خارجى اولانلر
اشياء حريفه كبى مثلا افاويات ومالحات وفلفليات وثوم وپياز ومسهلات حاده وسم الفار
وزنبق ومصطكى امثالى استعمال اعتيادى (?) كبى اما داخلى اولانلر اوچ صنفدر آولكيسى مواد قلويه
صفراويه دركه قليلا ياخود كثيرا دهنيتى واردر آنك حرارت وغرويتك قلت وكثرتى
حسبيله عطش دخى خفيف ياخود شديد اولور اكر دهنيت مستزاده حرارت زياده
اولور ايسه آندن حادث اولان عطش شديد اولوب اطفاسى ممكن اوليجق رتبه ده
اولور زيرا بو نوع صفرا يعنى بو كونه ملح طيار دهنى لمفنا ولعاب ايله بالسهوله ممتزج
اولوب آنلرى مالحيته تحويل ايدر وبو صورتده عطش ايله مرارت فم مشاهده اولنمق
لازم كلدى نته كه حميات دائمه اصحابنه بو ملح طيار دهنينك غليانندن ناشى التهاب
عارض اولوب افراط عطشدن شكايت ايدرلر وصفراء مزبورك قلت وكثرتى
ومعده يه انصبابى جهتندن واحتراقنك زياده وقليل اولمسندن ناشى حرافتى
شديد ياخود غير شديد اولديغى جهتدن كذلك لعابلرينك قلتى حسبيله آنلرك
عطشلرى شديد ياخود غير شديد اولور ايكنجيسى حرافت مالحه در يعنى لمفنانك
حرافت ومالحيتيدر مثلا علل نوازليه وسوء القنيه واستسقا امثالى عطش
زياده اولان علتلرده لمفنا مزبوره وعائيسندن (?) خارجه منصب اولوب موضع
طبيعيسندن نقصانندن ياخود بقيه سنك مالحيته تحويل اولندغندن عطش
ايراث ايدر اوچنجيسى قلت لعابدركه قلت لعاب عطش طبيعى وغير طبيعينك سببيدر
زيرا لعاب ماينبغى مقداردن قليل اولدقده داخل فم واطراف لهاتى تبليل وجلا ايده ميوب
عطشه باعث اولور نته كه تنقيه عقيبنده عارض اولان عطش كبى زيرا لعابك
ماده سى اولان لمفنا تنقيه ايله اخراج وازاله اولنمشدر لعاب قليلا متولد اولور
كذلك طول مدت تكلم ايدنلره عارض اولان عطش كبى زيرا تكلم ايله لعاب جفاف
ونقصانه كلور كذلك حمياتده ملح صفراوى حريفدن ماعدا نقصان لعاب عطشك
زياده لكنه سبب اولوب محمومينك لسانلرينه خشونت بلكه نادرا اشتقاق وقوع
اولور كذلك سل ودق امثالى حمياتده وناقهينده لعابك لزوجت وغرويتندن
وقليل وكثير حرافت ومالحيتدن ناشى شهوت وجوع ناقص وعطش زياده اولور
داخل فملرينه خشونت وغرويت عارض اولديغى لعابك غسل وجلاده تقصيرندندر
بونلردن صكره معلوم اولدى كه عطش يا التهاب حميات ايله معا عارض اولور ياخود
منفردا عارض اولور ياخود نوازل واسكوربوط واستسقا امثالى علتلر اصحابنه
عارض اولور ايدوكى عطشه علاج ايتمكده بو انواعى جيدا ملاحظه وتأمل ايتمك محتاجدر

العلامات عطش دخى علامتلره بلنمكه حاجت يوقدر عليلك كندوسى طبيعيه
اعلامى تمسى كفايت ايدر تقدمة المعرفة اكر سبب خارجى ايسه بركمسه يه عطش
شديد عارض اولور ايسه بو مرض حد وثنى (?) انذار ايدر اكر عطش اسباب خارجيه دن
اولور ايسه صو وسائر مناسب شربتلر استعمال ايتمكله اندفاعى ممكندر اما اسباب

داخلیه‌دن اولدیغی صورتده اسباب داخلیه‌نك اختلافی حسبیله عطشك تدبیرده
وسهولت اندفاعنده وعسرتنده ازالده مختلف اولور اکر حسنده ده علامات عطش
ظاهر اولوب مثلا خشونت لسان وغرویت لعاب بلکه داخل فمك سوادی و
حمیات محرقه حرهدیترده التهاب بزن اوله وحسنده عطشدن شکایت ایلیه
علامت مهلکه‌دندر زیرا تشویش ذهن یاخود بطلان حس لسان یاخود استعمال
اولنان قوانك جملوسنك سقوطندن ناشی اولور ایمدی قریب موقف انذار ایدرده کم
ابقراط فصولنك حدودنجی مقاله‌سنده تحریر ایدر کم عطش حمیات وسائره علل حفیفه‌ده
اولورسه علل مزبوره‌نك اخلالی ایله عطش دخی زائل اولور اما استسقا امثالی
علل مزمنه‌ده عسیر الزوال‌در کاه اولورکه حمیات محرقه‌ده عطش قلیل اولوب شدید
ظن اولنور طبیبه احتیاط وتأمل لازمدر اکر مریض صو ایچرایکن معده‌سندن غولق
غولق صداسی کلورسه علامت ردیه‌دندر زیرا معده‌نك نظام وانتظامنه خلل کلدیکندن
العلاج عطشی تسکین وازاله اوج وجهله تدبیره محتاجدر وجه اول داخل فمه ملتصق
ولازج اولان ماده حریفه مالحه‌یی تعدیل اتمکدر وجه ثانی لعبغعانی اشیاء مائیه ایله
زیاده اتمکدر وجه ثالث صوبی چوق ایچکله معده‌یه ثقلت وبرمیوب عطش غلبه ایتدکده
بعض حبلر ایله عطشی الدامقدر **اما وجه اول** ایله تدبیرده ماده حریفه مزبوره‌نك
اختلافی حسبیله ادویه مختلفه‌یه محتاج اولنور از جمله حامضات یاخود معتدلات
ایله حرافت لاذعه وملح طبیعی ردیه‌یی یعنی صفراویه ماده مالحه تعدیل واصلاح اولنور
اما حامضات نباتیه‌دن اجاص وحماض الاترج ونارنج ورماد حامض وامبرباریس
وریباس وسفرجل وفواکه اصیاء حامض ونوبلرك عصاره‌لری مناسبدر کذلك
تمرهندی بو خصوصده جمله‌دن انسب ومجرب وجیددر زیرا محمومینه عارض اولان
عطش وغثیندن ماعدا حمیاتنه نافع اولوب التهابی تسکین وبطنی تلیین ایدر
وبومذکوراتك عصاره‌لری ینیدن عمل اولنان اشربه دخی مناسبدر لکن سکر الحاق
اولنمغله عصاره‌لری قدر فائده‌لری اولمز کذلك عصاره حی العالم وعصاره بقلة الحمقا
دخی مجرب وجیددر علی الخصوص عصاره حی العالم اصحاب حمانك التهاب وعطشلرینی
تسکین اتمکده زیاده مناسبدر کذلك سرکه وگل سرکه‌بینی وبنفشه سرکه‌بینی وماء
بقلة الحمقا وماء الحس وماء النیلوفر وصبغ الورد وصبغ البنفسج علی الخصوص صبغ زهر
حشیشة الثلج زیاده نافعدر کذلك قریوط طره ودروح الزاج وصبغ الصندل دخی عمل
اولنان سفوف ایا تمتاء احمر دخی عظیم الفائده‌در اما حامضات معدنیه‌دن از جمله
جید عمل اولنمش قلغیاء الزاج الحامض وقلغیاء الکبریت وسائر ارواح حامضه معدنیه کم
زاج یاخود کبریت انواعندن اوله وروح الملح کبی مثلا حمیات ملتهبه‌ده بعض
جلابات مناسبه‌یه بر قاچ قطره روح الزاج تقطیر اولنوب استعمال اولنمغله
عطش والتهابی تسکین ایدر کذلك کبریت ایچون وزاج علی السویه اخذ اولنوب
مائل الرحیه‌ده تقطیر اولنمغله خروج ایدن روح حمیات ملتهبه‌ده عطشی قطع ایچون
ادویه قویه‌دندر اسقرودروس اقرباذینده ایچون تحریر ایلدیکی محلده بو روحی
مدح ایدوب دیرکه تسکین عطش ایچون بر قاچ قطره‌سینی ایچیلیجك صویه طملدوب

ایچرلر

ایچرلر یاخود اون قطره یا یکرمی یا اوتوز قطره بعض جلابه الحاق اولنوب دفعه
واحده‌ده استعمال اولنه اما معتدلات حلاوتلیجه یاخود دهنیتلیجه اولان اشیادرکه
از جمله لبن وماء الجبن علی الخصوص باروت طیار ایله کسلمش اوله حمیات واسکوربوت
عطش والتهابی قطع اتمکده عجیب الفعلدر یاخود ماء الجبنه یاخود ماء الجبندن
تقطیر اولنمش ماء المقطره باروت انیچون دخی حل اولنوب استعمال اولنمق دخی مجرب وجید
لکن ماء الجبن جیدا ترتیبه اولنمق مناسبدر مثلا بر دانه اغاچ قاوونجی پارچه پارچه
ایروب المیوزدر هم ماء الجبنه القا ایدرلر تاکه ماء الجبنده باقی قالان جبنیتی اسفله
ترسیب ایده بعده تصفیه ایدرلر بو منوال اوزره عمل اولنان ماء الجبن صو یرینه
دخی استعمال اولنمق ممکندر وغدا یرینه استعمال اولنور کذلك لبن موضعنده بعضی
مستحلبات معموله دخی دفع عطش ایچون استعمال اولنور مثلا لبوب ادویه بارده
وبزر بقلة الحمقا وبزر الخس وبزر خشخاش ابیض کذلك شعیردن معمول اولان
مستحلبات مناسبدر کذلك زبیب وعرق السوس دن علی الخصوص چوب چینی
وصاصفراس ایله عمل اولنان مطبوخ دخی عطشی تعدیلده زیاده مناسبدر **اما وجه ثانی**
ایله تدبیرده یعنی لعبغعانی زیاده اتمك ایچون معده‌یه مناسب ولطیف الطعم
بعض مشروبات زیاده‌جه استعمال ایتدرمکدر از جمله شراب صرف لطیف یاخود
بر معتدل دارچینی یا سائر افاویه لطیفه ایله معطر اولنمش شراب استعمال اولنه
کذلك بعض جلابات دخی مناسبدر اکرچه طبیعت صویه آرزو ایدر لکن صوبی
چوق ایچمکدن وزیاده صوق صودن احتراز لازمدر زیرا زیاده عطش حالنده
زیاده صوق صوبی چوق ایچمکله وافر کسنه هلاکه کورلشدر دیو اطبادن جم غفیر
تحریر وبیان ایتمشلردر وصوق صوبی عطش حالنده چوق ایچمك هلاکه مؤدی اولمغه
صورتده ضیق الصدر وربو مهلك امثالندن خوف اولنور زیرا صوق صو اعضاء
صدریه‌ده دمك انعقادینه باعث اولور **اما وجه ثالث** ایله تدبیر از جمله بعضی
مناسب حبلر غرغره‌لر ایله لسان وداخل فمی غسل وتبلیل ایدوب اکرده اولان غرویتی ولزوجتی
ازاله اتمکله اولور زیرا عطشك موضعی داخل فم واطراف لهات ایدیکی منوال محرر اوزره
ذکر اولنان وجوه ثلثه ایله تدبیرده استعمال ایچون ادویه کثیره واردر از جمله قوزی قولاغی
بیراغی وکوکی دخی ماء ایله طبخ اولنه احمر اللون وحموضتلیجه ولطیف الطعم بر مطبوخ اولور
یاخود قوزی قولاغی دقی وعصر ایدوب عصاره‌سینی تصفیه ایدرلر حتی احمر اللون
بر عصاره اولور یاخود قوزی قولاغی مطبوخنه بر مقدار قوزی قولاغی شربتی یاخود
عصاره‌سی یاخود سائر شربت مناسبه ضم اولنوب جلاب اولنه مثلا قوزی قولاغی
بیراغی وکوکیندن طبخ اولنمش مطبوخ یوز درهم قوزی قولاغی عصاره‌سی یکرمی درت
درهم شراب امبرباریس وشراب الرمان سکز درهم اخذ ومزج اولنوب جلاب اولنه
مبرد وطعمی لطیف وحمیاته واقع اولان عطشی تسکین ایدر وبطنی دخی انقباضدن
محافظه ایدیجیدر کذلك مطبوخ الشعیر ایله دخی دفع عطش ایچون بعضی ادویه
اتخاذ اولنمشدر زیرا مطبوخ الشعیر لعابیتلو ودهنیتلو والردنه اولمغله بو خصوصده
زیاده مجرب وجیددر مثلا مطبوخ الشعیر یوز درهم عصاره الاترج وعصاره السفرجل

سکز درهم یاخود اون التیشر درهم صبغ شقایق النعمان یاخود صبغ الورد ایکی درهم
شراب حماض الاترج یاخود شراب الریباس اون ایکی درهم اخذ ومزج اولنه‌قدنصکره
طعمنه لطافت ویره‌جک قدر برقاج قطره روح الزاج الحاق اولنوب جلاب اولنه اما
حمیات ردیه وسمیه‌ده مطبوخ الشعیر برادهٔ قرن الایل واسقوردیونا ایله عمل اولنمق
لازمدر زیرا مطبوخ الشعیر الساذج نفخ ومنفخ در وبو خصوصده بوکونه طبخ اولنان
مطبوخه بعضی شربتلر الحاق اولنمقده در اما لازم دکلدر یاخود مطبوخ الشعیر معا منه
بو ممزوجی استعمال ایده‌لر مثلا اسقوردیونا ومطبوخ اصل هندباء التیشر درهم عصارهٔ
علیق الکلاب اون التی درهم عصارهٔ الاترج وصبغ زهر حشیشة الثلج وصبغ الورد
ایکیشر درهم شراب علیق الکلاب وشراب حماض الاترج سکز درهم اخذ اولنوب
بعد المزج لطافت ویره‌جک قدر روح الکبریت الحاق وجلابا استعمال اولنه یاخود
مطبوخ اترجی للنسخت یوز درهم صبغ زهر حشیشة الثلج درت درهم شراب علیق الکلاب
وشراب اسقابیوزا سکز درهم اخذ اولنوب مزج وجلاب اولنه گاه اولور که
دفع عطش ایچون استعمال اولنان جلابلر صبغ صورتنده نقع ایله عمل اولنور انلرک
زیاده لطیف اولنلرینک ترکیبی بودر زهر الورد یاخود زهر حشیشة الثلج التی
درهم اخذ اولنوب روح الکبریت ایله تبلیل اولنه‌قدنصکره یوز اللی یاخود ایکیوز
درهم مطبوخ الشعیر ایله حکاک فانرده نقع ایده‌لر تا که احمر اللون اوله بعده تصفیه
ایدوب ایچنه شراب العناب وشراب حماض الاترج وشراب الریباس سکز درهم
یاخود بو شرابلردن هر برندن یکرمی درت درهم شراب علیق الکلاب الحاق اولنوب
جلاب اولنه کذلک مطبوخ الشعیر ایکیوز درهم صبغ الورد درت درهم عصارهٔ الاترج
اون التی درهم اخذ اولنوب اوچ درت ساعت مکان معتدلده نقع ایدوب
طبخ خفیف ایله جزئی طبخ ایتدکدنصکره اون التی درهم شراب الریباس الحاق
وجلابا استعمال اولنه اکر عطش اعتقال بطن ایله معا عارض اولورسه مطبوخ الشعیر
بدلنه مطبوخ تمرهندی استعمال اولنور بطنی لطفه ایله تلیین ایدر لکن طکلا الزاج
ایله عمل اولنمش صبغ الورد وصبغ البنفسج وصبغ حشیشة الثلج امثالی الحاق
اولنوب استعمال اولنه صورت ترکیبی بودر تمرهندی اون التی درهم اخذ اولنوب
ماء ایله طبخ وتصفیه دنصکره مطبوخ مصفادن یوز درهم صبغ زهر حشیشة الثلج
بر درهم صبغ البنفسج وصبغ الورد برر درهم شراب الریباس وشراب امیر باریس
سکز درهم ضم وجلاب اولنه مفتح ومسکن العطشدر کذلک گاه اولور که مطبوخ
تمرهندی زبیب ایله طبخ اولنوب ادویهٔ معدله ومصلحه‌نک مختاراتندن عد اولنور
علی الخصوص تمرهندی استعمالی اقتضا ایدوب مزاج علیله تمرهندی مناسب اولمیان
محللرده اختیار اولنور صورت عملی بودر تمرهندی اون التی درهم زبیب صغیر مدقوق
اون ایکی درهم اخذ اولنوب طبخ وتصفیه دنصکره مصفایه سکز درهم قشر الاترج
نقع ایدوب تکرار تصفیه دنصکره مصفایه درت درهم صبغ الورد الحاق اولنوب
جلاب اولنه اما اول کسه‌لر که انلرک مزاجنده حامضات قطعا مناسب اولمیه انلره
مناسب اولان نقاینوس تعلیمی اوزره ترتیب اولنان باروت مصفی دن درت

یاخود

یاخود سکز درهمی لیموزد درهم ماء التفاح یاخود مطبوخ الشعیر یاخود سائر
امیاه مناسبه ایله حل اولنوب صوبر یتدا استعمال اولنمقدر زیرا دمی غلیانندن
حفظ ایدوب عطش محمومینی تعدیل ایدر کذلک بو خصوصده باروت انتیمونی
دخی زیاده مناسبدر ما سبق کبی استعمال اولنه زیرا باروت انتیمونی وجود
انسانده اولان اجزاء ملحیه‌یی تعدیل ایله عطشی تسکین ایلدیکندن ماعدا
سمیت ساریه وبائیه‌یه مقابل ومقاوم اولور کذلک موانع عطشدن عروق قلیله
وکثیره سنی تحلیل وجلا ایله ازاله ایدر واصحاب استسقایه دخی مناسبدر زیرا
مدرات مختاره دندر ایمدی باروت ایله عمل اولنان مشروبک صورتی بودر
بر درهم یاخود ایکی درهم یاخود اوچ درهم یاخود درت درهم باروت مصفی
یوز درهم یاخود یوز اللی درهم مطبوخ الشعیر ایله حل اولنوب حفظ واستعمال
اولنه اکر باروتک استعمالندن استکراه اولنورسه که باروتک برمقدار مخیلک
واردر بو صورتده مشروب بوکونه عمل اولنور مطبوخ الشعیر یوز اللی درهم ماء الدارچین
سکز درهم باروت مصفی یاخود باروت انتیمونی بر درهم یاخود بریچق درهم
اخذ اولنوب مزج ومشروب اولنه یاخود ماء الحماض وماء حی العالم یکرمی دردر
درهم ماء الورد وعصارهٔ حی العالم اون التیشر درهم باروت مصفی بریچق درهم شراب
البنفسج اون ایکی درهم اخذ ومزج اولنوب مشروب اولنه اکر عطشک سببی مالح
اولورسه استسقا واسکوربوط وسل امثالنده اولدیغی کبی روح الملح الحلو وروح البارود
الحلو مناسبدر زیرا بونلرده قوة ادرار واردر کذلک اسکوربوط اصحابنده دفع
عطش ایچون ماء الجبن ممدوحدر وفی الواقع چوق کره کورلمشدر که اسکوربوط اصحابی
لعابلرینک حرافت ولحجتی ایله معا عطشدن شکایت ایدرلر انلره ماء الجبندن ایو
علاج اولمزدر زیرا ماء الجبن کویا بر باروت طبیعیدر که اجزاء دهنیه ایله تعدیل اولنمشدر
بطنی اعتقالدن حفظ ایدر وحرافت ملحیه‌نک هر نوعنی اصلاح ایدوب ادرار بول ایله
تنقیه ایدر طریق استعمالی مشهور ومتعارف اولان عمل ایله عمل اولنوب استعمال اولنمقدر
یاخود حموضت ویره‌جک قدر عصارهٔ الاترج یاخود خل مقطر الحاقیله استعمال اولنمقدر
یاخود اترج اخذ اولنوب پارچه پارچه اولنه‌قدنصکره التیوز درهم ماء الجبنه القا
اولنه بو طریقله ماء الجبنده باقی قالان اجزاء غلیظه وزبدیه اسفله رسوب ایلدکده تصفیه
اولنه حموضتلو جید وصافی ولطیف الطعم اولور تسکین عطشده ادویهٔ مختاره دندر
یاخود ماء الجبنه عصارهٔ قوقلماریا وعصارهٔ الحماض الحاق اولنوب برمقدار شندده
بعده تصفیه اولنه اسکوربوط اصحابنه تسکین عطش ایچون غایة الغایه مناسب
دوالردن اولور حمیات محرقه اصحابنه ماء الجبنه عصارات حامضه دن یاخود اشربهٔ
حامضه دن مقدار قلیل الحاقیله حموضت قلیله ویریلور یاخود باروت انتیمونی الحاق
اولنور که بو خصوصده ادویهٔ مختاره دندر کذلک عطشی تسکین وعطشک ماده‌سنی
تعدیلده بعضی کره لبن دخی استعمال اولنور زیرا لبن حرافتک انواعنی جیداً تعدیل ایدر
علی الخصوص اسکوربوط اصحابنده اولان عطشی تسکین ایچون زیاده مناسبدر
لکن حمیاتده وحمی یومیه‌ده اولان عطشلرده مناسب دکلدر کذلک عطشی دفع ایچون

مطبوخ الزبيب دخی استعمال اولنان ادویهٔ مختاره دندر بعضیلر مطبوخ زبیبی بحسب الاقتضا
چوب چینی و صاصفراس ایله عمل ایدرلر کذلک بعضی مستحلبات که ماسبقده ذکر
اولنمشدر عطشی تسکینده زیاده منافعی واردر حتی لعوب بارده و شعیر و بادم امثالندن
عمل اولنان مستحلبات کبی طریق عملی سلوبوس تعلیمی اوزره بودر اون التی درهم شعیر
قدر الکفایه ماء القراح ایله شعیر چاتلینجه طبخ اولنه یاخود شعیر اون التی درهم بادم
سکز درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی طبخ اولنه بعده بو مطبوخ ایله قدر الکفایه شعیردن
مستحلب اخذ اولنوب مستحلب مزبورک یوز درهمنه یاخود یوز الی درهمنه لطافت
ویره جک قدر جلاب الورد و یاخود جلاب البنفسج الحاق اولنه مبرد و مسکن العطش
بر جلاب اولور که اسکوربوط و دق و سل اصحابنه عطشی تعدیل و حرافت
ملحیه یی اصلاح ایچون ماء الجبن و لبندن ماعدا مطبوخ چوب چینی مع عرق السوس
استعمال اولنور مثلا چوب چینی سکز یاخود اون ایکی درهم عرق السوس اوچ یاخود
درت یاخود التی درهم برادهٔ صاصفراس التی درهم صندل احمر ایکی یاخود اوچ درهم
اخذ اولنوب التی رطل یاخود اون ایکی رطل ماء القراح ایله حمام ماریه ده برکیجه نقع
اولنه بعده اون ایکی یاخود یکرمی درت درهم زبیب صغیر الحاق اولنوب نار خفیفه ده
مستور الراس درتیوز درهم قالنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه حفظ اولنه علل مذکوره
اصحابنه صبحا و مساء التیشر درهم ویره لر صباحلرده فاترا ویروب احشا محرقه ده
بارداً ویره لر اکر بو مطبوخه حماض الاترج یاخود حامض ایله حموضت ویرمک مراد اولنور
جائزدر کذلک سل و دق و تقیح الصدر و نوازل المثانی حامضات مناسب اولمیان
عللرده مجرد بزر رازیانج ایله عرق السوسدن بر مطبوخ عمل اولنوب استعمال اولنور
یاخود بوکونه عمل اولنوب استعمال اولنور مثلا شعیر بر قبضه زبیب صغیر مدقوق
سکز درهم یاخود اون ایکی درهم انیسون و بزر رازیانج بر درهم عرق السوس المحکوک
درت درهم یاخود التی درهم اخذ اولنوب بیک ایکیوز درهم ماء القراح ایله ثلثی
یاخود ربعی زائل اولنجه طبخ اولنوب آخر طبخده بر بچق درهم دارچین الحاق اولنه
بعد التصفیه اولنوب عللک طلبنه کوره ویره لر اسکوربوط علتی حقنده استعمالی اتمکده
غریب اولور علیل عطش و لثه جراحتلری و سقوط اشتهادن شکایت ایلدیکی
صورتده مطبوخ مزبور غایة الغایه نافع و مؤثر دوالردندر یاخود شعیر بر قبضه
زبیب صغیر سکز درهم قرنفل بوطرطوره ایکی درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح
ایله شعیر چاتلینجه طبخ ایدوب بعد التصفیه شرب اولنه مصلح و ملین بر دوادر
سلوبوس کتابنده عملیاتدن الحی جونجی و التی ایکنجی بابنده دیرکه عطشی تسکین
و غرغره لعابی ترقیق و تحلیل ایتمکده نوشادر ادویهٔ مؤثره دندر داخلا استعمال
اولنه اما عطش خفیف اولدیغی صورتده بعضی غرغره لر ایله داخل فم و اطراف لهاة
غسل و جلا اولنور اکرچه غرغره ایله عطش منطفی اولمز لکن شدتندن بر مقدار نقصان
کلوب فی الجمله زحمتندن خلاص اولنور ایمدی بو صورتده قدر الکفایه ماء القراحه
بر مقدار تنکار یاخود باروت انبیقدن حل ایدوب غرغره اولنه کذلک فقاع الشعیر
الطریه دخی تسکین اولنوب غرغره اولنه کذلک فقاع الشعیر الطریه دخی تسکین

اولنور

اولنوب غرغره اولنه کذلک حمیات دائمه ده خشونت و یبوست و سواد لسان
عارض اولدقده آنی ازاله و جلا ایچون استعمال اولنان غرغره لرده دخی دفع عطش ایچون
زیاده مناسبدر دائما یدوکی عصارهٔ حی العالم الکبیر مناسبدر کذلک ماء الورد ایله یاخود
ماء حی العالم یاخود تلغماء الزاج ایله استخراج اولنمش لعاب بزر قطونا و لعاب السفرجل
و لعاب بزر خبازی دخی مناسبدر علی الخصوص لعاب مزبوره بر مثلی عصارهٔ السفرجل یاخود
عصارهٔ حی العالم و جزوی باروت مصفی یاخود نوشادر الحاق اولنمش اوله مثلا ماء
حی عالم الکبیر یکرمی درت درهم عصارهٔ حی العالم الکبیر اون ایکی درهم لعاب بزر سفرجل
سکز درهم نوشادر مصری بر درهم اخذ اولنوب مزج و حفظ اولنه مبرد و مسکن العطشدر
بر مقداری آغزه آلوب بر مدت مسک ایتدکدن صکره توکوره لر یاخود ماء حی العالم
ایله استخراج اولنمش لعاب بزر السفرجل و عصارهٔ حی العالم هر بریندن اون ایکیشر درهم
باروت مصفی بر درهم یاخود بربچق درهم اخذ اولنوب مزج و ماسبق کبی استعمال
اولنه یاخود تلغماء الزاج ایله استخراج اولنمش لعاب بزر السفرجل اون ایکی درهم شراب
علیق الکلاب یاخود شراب البنفسج التی درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی استعمال اولنه
بو ذکر اولنان ممزوجاتک جمله سی آغزده بر مقدار طوتیلوب بعده اخراج ایتمکله داخل
فمی جیداً ترطیب و عطشی تسکین ایدوب علیله بر مقدار تسلیت ویریر یوخسه
عطشی بالکلیه استیصال ایلمز کذلک سکر ایله یاپلمش اترج مرباسی و ریباس
مرباسی و علیق الکلاب شربتی امثالی شربتلرک جزوی روح الملح الحلو الحاقیله حموضت
ویرلمش اوله بونلر دخی آغزده طوتلمقله منفعت مزبوره یی افاده ایدر کذلک حماض
الاترج و امبرباریس امثالی سکر ایله طبخ اولنوب عقد اولندقده اغزده طوتمقله بو
فائده یی افاده ایدر کذلک حجر النار و بللوردن بر پارچه جق اخذ اولنوب آغزده مسک
اولنمقله عطشی تسکین ایلدیکنه ریوریوس کتابنده اتمش سکزنجی تجربه ده شهادت
ایتمشدر و هیندرس صبیب طب عسکریه نام کتابنده دیرکه بر پارچه قورشونی
اتمکی یاخود بر تفنک قورشونی اغزده طوتمق تسکین عطش ایدر اما اول کسه لرکه
حال صحتده دخی صباحلرده عقیب نوملرینده عطشدن بر مقدار مضطرب اولورلر
انلره خمر افسنتینی قدر صالح اولمز علی الریق بر قدح استعمال ایدرلر زیرا بو عطش دمه
دسومت رطبه مختلط اولدیغندن ناشیدر خمر افسنتینی دسومتک رطوبتنی تعدیل
و اصلاح ایدر و معلوم اولا که زیاده اسپیجق چکن کسه لره و ریاضات شاقه و اعمال
کثیره عقیبنده عارض اولان عطشه درت درهم مقداری روح شراب ویرلمک زیاده
مناسبدر زیرا روح شراب اجزاء دهنیه طیاره سی ایله حرکت عنیفه دن منحل
اولمش اجزاء ملحیهٔ صغیره یی تعدیل و اصلاح ایدر روح شراب بدلنه خمر عتیق قوی دخی استعمال اولنسه ممکندر دیمشلر

الفصل الثانی فی نقصان العطش وبطلانه

معلوم اوله که عطشک
نقصانی و بطلانی نادر الوقوعدر علی الخصوص مزاج شبابده غایت ندرت اوزره
واقع اولور لکن مجربدر بعض امراضده عروضنه و بلا مرض عروضنه و بتون عمرده وحدة
مدیده ده جمیع مشروباتدن امتناع عروضنه نیجه مثاللر مجربلر ایلمشلردر از جمله بلانتوس
تحریر ایدر که برادر غلامی بتون عمرنده شراب و فقاع الشعیر و صو امثالی قطعا اتمش

ومزاجی دخی صحت اوزره ایمش و بوندن عجیبدر که بر کمسه ابا عن جد مشروب ایچمزدن برشیئ
استعمال ایلمزدی حتی باباسی ودده سی طرفنده اولان اقرباسنک جمله سی مشروب ایچمزدن
بر نیجه ایچمزلردی کذلک بوذلوس دخی التی سنه مشروب ایچمزدن امتناع ایتمش بر کمسه کوردم
دیو تحریر ایدر رودیوس دخی نقل ایدر که بر کیمسه کوردم مشروب ایچمزدن برشیئ استعمال
ایلمزدی لکن فواکه رطبه یی چوق یردی لهذا آنره لیمفنا زیاده جه متولد اولوب آندن
لعاب و مخاط زیاده جه سیلان ایدردی آنک ایچون اکا عطش عارض اولمزدی زیرا
اولکمسه لرکه آنلرده لعاب و مخاط غالب اوله آنلره عطش عارض اولمز یاخود قلیل اولور
کذلک ابقراطدن منقولدرکه طحال علتنه مبتلا اولان کمسه لرکه آنلرده لعاب غالب اوله
مدة مدیده مشروب ایچمکدن امتناع ایدرلر بعض اطبا مطولک اوچ آی مقداری مشروب ایچمکی
عدم طلبنی کوردک دیو تحریر ایتمشلر اما بعضی اصحاب جنونک مشروب ایچمکی عدم طلبلری
بو مقامده بیان اولنمغه مناسب دکلدر علل جنون بحثنده تفهیم اولنه **تقدمة المعرفه**
اکر حمیات محرقه و ملتهبه امثالنده علیل عطشدن شکایت ایلمزسه علامت ردیه در زیرا
داخل فم و اطراف لهاتده حسک تخلو بطلاننی و ذهنک کمال درجه ده اختلالنی اعلام و انذار
ایدر **العلاج** اکر عطشک بطلانی و نقصانی اصحاب جنونده اولیوب معده ده رطوبات
مائیه نک کثرتندن ناشی مواد مجتمعه حریفه قلیل اولمغله یاخود معده ده خنده اولمغله
اولورسه ملحیت مزبوره یی زیاده و اکا حدت و حرافت ویروب تحریک ایتمک ایچون ملح
شوکة المبارکه و صبغ الطرطیر الحریف و طرطیر ابجیه و سر ضعف و سر طرطیری و افاویه
ایله ممتزج اولمش نوشادر حصیفی و مخبثات انام طبیعیک اکسیر معدیسی و اکسیر ذو الحامضه الحامضه و غیره

الفصل الثالث فی فساد العطش

معلوم اولدیکه بوعلت برعلتدرکه
صاحبی مایعات مشروبه و غیر مشروبه دن بر نیجه کثرت و افراط اوزره ایچمکه آرزو
ایدوب دائما اکا طالب و راغب اولورلر کر وحم و فساد الشهوه اصحابی اشیاء مأکوله دن
بر نیجه آرزو ایلدیکی کبی لکن بوعلت نادر الوقوعدر علی الخصوص وحم و فساد الشهوه ایله
مجتمع اولمقسزین منفرداً اولوب غایة الغایه نادردر اکثریا کوربلی سرکه ایچمکه آرزو ایدنلردر
وحم و فساد الشهوه بابنده بونجه حکایه لری نقل اولندی بوعلت سببیده و علاجیده
وحم و فساد الشهوه کبیدر **العلاج** بوعلت حمیات محرقه ده اولورسه قدر الکفایه
ماء القراح یاخود فقاع الشعیره نصف مثلی حمر دقیق الحاق ایدوب برعدد یاخود ایکی
عدد اغلاج قاونی پارچه پارچه ایچنه براغه لر بوخصوصده علاج کافی برمشروب اولور
بعض حمیاتک بردنده بو مشروبک الیتوزدن هجنه سکز درهم هلام قرن الایل اضافه
اولنه دیمشلر **یاخود** قرمزی طرطیره درت درهم سکر ابیض اون التی درهم ماء القراح
الیتوز درهم اخذ اولنوب قرمزی طرطیره حل اولنجه جوز بجه طبخ و نار دن تنزیل ایدرلر
بعده ایکی درهم دیشادق اولمش دارچین الحاق ایدوب مستور الراس بوظرفله
صوغینجه ترک ایدرلر اکر مراد اولنورسه بر مقدار زهر شقایق النعمان الحاق دخی ممکندر شراب
طعمنده لطیف الاستعمال بر مشروب اولور فی الواقع بوعلتده علاج کلی متابه سنده در

القسم الثالث فی آفات تکون الکیلوس

وهو مشتمل علی فصلین
معلوم اولدیکه غذا مضغ ایله تربیه و بلع ایله معده یه واصل اولدقده نضکره یسیرا یسیرا

تبدیل صورت ایدوب مایع برجوهر اولور قدیما کشک الشعیر الثخین کبی اولوردی بولر
غذا بوحاله واصل اولدقده کیلوس تعبیر اولنور بوصورتده غذایی تحویل ایدن مجرد معده نک
حرارتی دکلدر بلکه معده ده جوهر غذایه تخمر کلوب اول تخمردن ناشی غذا بوصورته مستحیل
اولور لکن معده نک حرارتی و اطراف معده ده اولان کبد امثالی بعضی اعضانک حرارتی
مزبور تخمره اعانت ایدوب تحریک ایدر اما بو تخمرک فاعلی معده ده اجزاء حامضه کثیره
و قلویه قلیله دن مرکب بر ماده رقیقه در یعنی معده ده اوصاف مزبوره ایله متصف بر مائیه
روحیه موجود و مستقردرکه مایعات حامضه بعضی اشیاء صلبه یی حل ایتدیکی کبی
مائیه مزبوره دخی اجزاء حامضه سی واسطه سیله غذایی حل ایدوب اجزاء قلویه سی واسطه سیله
حل اولنان غذاده تخمر احداث ایدر ایمدی بو ایکی فعلک واسطه سیله یسیرا یسیرا صورت
غذا صورت آخره مستحیل اولوب فی الجمله غلیظجه و لبنیة الشکل و مالح و طیار معتدل برجوهر
اولورکه فی نفس الامر قدیما ماء کشک الثخین کبی اولوردی بیکله معمول تعبیر ایتمشلردر معلوم اولکه
صفرا کدقلویتدن عبارتدر مائیه مزبوره یه ممتزج اولمغله مائیه نک حموضتنی کسر و بالکلیه
ما الجبنه تحویل ایلدیکی صورتده حامضات استعمال اولنه کر روح حیوانی اول حامضاتی مائیه
مزبوره نک حموضتی مقاومتنه یتوب اتک واسطه سیله مذکور تخمره فاعل اولور ایمدی بومذکورات
ظاهر و اشکاره اولورکه زیاده صلب اولوب انحلالی عسیر القبول اولان اغذیه و ملح طیاری
زائل اولمش غذالرکه لحوم قدیده و زیتون و بالق طوزلوسی امثالی ملح ایله پرورده اولنمش
غذالرو دخانده تونلوب آنره صلابت حاصل ایدن غذالر عسیر الهضمدر و معلوم اولدیکه بوهضم
جمیع هضومک اساسیدر بونده نقصان اولدیغی صورتده سائر هضملرده دخی کمال
بولمز و هر غذاکه ذکر اولنان وجه اوزره مستحیل اولمیه انک تغذیه سی بولمز بلکه
مزاج طبیعیسی تغییر ایدر و نظرا به وجود یمزه کما ینبغی غذا ایصال ایدن انضمام وکیلوس
اولمغله کمال استعدادی اولان اطعمه در وهضمده عسرت اولنلرک دخی تغذیه سی قلیلدر
اما کیلوسک آفاتی ازجمله کیلوسک فاعلی اولان تخمرک نقصان و فقدانی و افراط و سرعتی
ایله ماوفا اولور کذلک فسادی ایله دخی ماوفا اولورکه انک فسادی بدندن عوارض مختلفه
عارض اولور ازجمله تمدد معده و ریاح معده و امعا تعبیر اولنان عوارضک سببی که
ریاح تولد ایدر فساد کیلوسدندر اولحضرد ایمدی بوقسم ایکی فصلی مشتمل اولوب
اولکی فصلده کیلوسک نقصان و بطلانی بیان اولنور که کیلوسک بطلانی فقدانندن
و افراط و فسادندن کنایه در و ایکنجی بابده کیلوسک فسادندن تولد اولان ریاحک احوالی بیان اولنور

الفصل الاول فی نقصان الکیلوس و بطلانه

عند القدما نقصان الهضم
و بطلان الهضم تعبیر اولنور **اما** نقصان الکیلوس غذانک برخلط ردیه یه استحاله سیدر
یعنی مأکولات و مشروبات کیلوس نحوده مستحیل اولیوب یا بلغم یاخود برماده حریفه
قلویه یه یاخود بر ماده محترقه یه مستحیل اولمسیدر **اما** بطلان الکیلوس تخمرده داخل اولان
فقدان الکیلوس غذانک معده ده قانون طبیعیدن زیاده مدت باقی قالوب قوام و رایحه
و لوننده قطعا استحاله سی و تغییری اولیوب یاخود غایة الغایه قلیله متغیر اولوب
یخ اولدیغی حالده یاخود غایت قلیلا طبخ اولندیغی حالده باقی قالوب مجاری سنده هر
تنکسنده واصل اولورسه قطعا تغذیه ایلمیه یاخود کفایت مقداری تغذیه سی اولمیه

ایدی تقدان الکیلوس اصحابنه اغذیه ویرمک بیهوده در لهذا ابقراط امراض حادّه ده
اغذیهٔ لطیفه ایله تغذیه ایتمکی عادت ایتمشدر اما غذانک کیلوسه استحاله سنک افراط
وسرعتنی سیلوبوس عوارض معده بیاننده ایراد ایتمشدر سائر اطبا نقصان الهضم
وضعف معده علتلریندن عدّ ایتمشلردر بو علت غذانک سریعاً منهضم وماده کثیره یه
مستحیل اولمسندن عبارتدر که اکثریا امصار عین وحمالین امثاللرنده واقع اولوب انلرک
بوکونه کیلوس ایله خصب وسمن لری افراط اوزره اولور ابقراط فاضل خصب البدن المفرط
لاصحاب الریاضة خطر دیمکله بوکونه کیلوسک مضرت تعاقبنه اشارت ایتمشدر زیرا
قانون طبیعیدن آزمنبره یاخود قانون طبیعی مرتبه غذانک طبخ وکیلوسه استحاله ده
افراطی بدن انسانه مناسب وموافق اولان ماده یه استحاله دکلدر نته که مدة طویله ده
منهضم اولان غذا متعفن وحامض اولوب بدنه غذاء صالح اولمدیغی کبی سریعاً وافراطله
منهضم اولان غذانک تغذیه سی بدنه موافق اولیوب علل مختلفه تخرفریه مؤدی اولور
اما کیلوسک فسادی که انکا فجاجت دخی دیرلر اگرچه اسباب مختلفه سی حسبیله اصناف
کثیره سی واردر لکن بحسب النوع ایکیدر بریسی فجاجت حامضه وبریسی دخی فجاجت
محترقه دیرکه بونلرک عصیانی کثیر الوقوعدر سنارطوس ودریوس فجاجت بلغمیه یی
دخی الحاق ایتمشدر اما فجاجت بلغمیه نقصان الکیلوسدن عدّ اولنمق اولی وانسبدر
اما فجاجت حامضه غذانک حامض الطعم وثابت برخلطه استحاله سیدرکه قلیلاً وکثیراً
لزوجتی اولوب کما ینبغی رقت قوام وطیاریت حاصل ایتمشدر خلط مزبور امراض مزمنه نک
جمله سنه سبب اولدیغندن ماعدا عمیات ونماده تحریر اولنان عللرکه هر عضوک
امراضی تحریر اولنمزدن مقدم سوء المزاج دیو تحریر ایلدکلری عللردر فجاجت حامضه
انلرک دخی سببی اولور مثلا حرارة معده نک نقصانی که قدما انکا سوء مزاج بارد دیرلر
کرک ساذج وکرک مادی اولسون سوء مزاج حار کبد ایله اجتماعی دیو تحریر اولنان صورت
دخی فی نفس الامر معده ده حاصل اولان فجاجت حامضه دن ناشیدر اما فجاجت محترقه
غذانک متعفن ومستکره الطعم والرایحه برخلطه استحاله سیدرکه خلط مزبورک تغذیه یه
قطعاً قابلیتی اولمز بونک ابتداسی اکثریا اغذیهٔ دسمه یاخود سمن ایله طبخ اولنمش
بیضه استعمالندن اولور که معده ده جیداً هضم اولنمزدن مقدم جشاء ثقیله ومحترقة
الرایحه ظهور ایدر بوقیاس اوزره هرقچن اکر قبل الهضم یاخود هضمدن صکره جشاء
محترقة الرایحه احداث ایلیه فجاجت حامضه تولدینک ابتداسی حکم اولنور

السبب

اما آفات کیلوسک سبب قریبی ایکیدر بریسی تحرمعدینک ردیتی وبریسی دخی استعمال
اولنان غذانک ردیتیدر یعنی استعمال اولنان غذا من وجه معده یه مناسب وموافق
اولمیه در اما تحر معدینک ردیتی مایهٔ تحریه لسبب من الاسباب مزاج طبیعیدن خارج
اولمغله غذایی کرکی کبی کیلوس جیده استحاله ایده میوب بلکه فاسد ومتعفن ایلمسیدر
علی الخصوص مایهٔ مزبوره منغمره اوله کذلک روح نفسانیه نک انعدامی یاخود سائر اعضایه
متوجه اولوب معده یه توجهی ناقص اولمغله غذا کیلوس جیده مستحیل اولمیوب ردی
وفاسد اولمسنه باعث اولور کذلک نقصان الشهوه نک روح نفسانیه جهتندن نشأت
ایدن اسبابی آنده بیان اولنان وجه اوزره هضمک دخی نقصان وبطلاننه سبب

اولور کذلک استعمال اولنان اغذیه یی معده نک استکراهی دخی تکون کیلوسک
ردیتینه باعث اولور کذلک معده نک مشترکی اولان اعضانک مأوف اولمسندن
سقوط اشتها عارض اولدیغی کبی ردیت هضم دخی عارض اولور کذلک جراحات رأسیه دن
دخی معده ده فجاجت متولد اولور کذلک حرکت عنیفه وریاضت شاقه هضم اولنک
ردیتینه وفجاجت حامضه تولدینه باعث اولور اما حرکت معتدله نک خلافنه درکه
هضمه معین اولور کذلک عقیب طعامده نوم دخی مادهٔ فجه تولدینه سببدر حنو المحرور
اوزره انفعالات نفسانیه دن ناشی روح نفسانیه نک آفاتندن حادث اولان
عوارض معده نک جمله سنه هلونیوس تمثیلات جیده ولطیفه نقل ایتمشدر مراد
ایدنلر انک کتابنه مراجعت ایده لر وبوندن صکره معلوم اولدیکه مایهٔ هاضمه زیاده حریف
وزیاده طیار اولمق لازمدر کذلک حرافت وطیاریتی ما ینبغی معتدلردن نقصان
اولمق لازمدر لهذا حامضات شدیده وثابته وحریفات قویه وملحیات وسائر ردی
الطعم اولان اشیاء مایهٔ هاضمه یی فعل طبیعیدن اخراج ایدر کذلک سریعاً حموضته
مستحیل اولان اغذیه که حلویات کبی معده ده متعفن وفاسد اولور نته که مراقیا
واسکوربوط وسوء القنیه وسائر امراض مزمنه اصحابنده غذا اگرچه سریعاً منحل
اولور لکن تجزیه جیده اوزره اولمغله کما ینبغی طیار اولمز وکرکی کبی طعم دخی حاصل
ایتمز بلکه زیاده حریف برمادهٔ ردیئه یه وبعضلرده فجاجت حامضه یه مستحیل اولور
کذلک اغذیهٔ دسمه نک کثرت استعمالندن یاخود سمن ایله صلابت حاصل ایدنجه
طبخ وقلی اولنمش بیضه استعمالندن یاخود صفرا معده یه منصب اولمغله انک ملح طیار
دهنیسندن ناشی مایهٔ هاضمه نک فعلنه ضعف کلمکله استعمال اولنان اغذیه
کما ینبغی منهضم اولمیوب یسیراً یسیراً فاسد وفجاجت محترقه یه مستحیل اولور
کذلک اسبابدن هرنه سببه ایله اولورسه اولسون هضم اولنک فسادیندن ناشی
قعر معده ده یاخود طبقات معده ده باقی قالان مواد بلغمیه لزجه ومواد حامضه کرک
قلیل وکرک کثیر اولسون مایهٔ هاضمه یی فعلدن منع ایدوب اشتهایی اسقاط وهضمی
مفقود ایدر کذلک بعضی علت حسبیله ویریلان سفوفات ثابته که انتیمون ثابت
واملاح ثابته امثالی ادویهٔ حاده دن عد اولنان دوالرک ردیتندن وکثرت استعمالندن
مایهٔ هاضمه نک فعلنه کسل کلور ایدی حمیات دائره دن صکره تمامتینه عارض اولان
معده فنالکی حرکات واسطه سیله مایهٔ هاضمه لوبنک فعلنه کسل ونقصان کلمکله
اولور ومعلوم اولدیکه کرک انسان وکرک سائر حیوان انواعندن هر شخصک استعمال
ایلدیکی غذا یه حسبیله مایهٔ هاضمه مخصوصه سی اولور وبو مایهٔ مخصوصه دن مجرد
اشتهای اغذیهٔ مختلفه اولمز بلکه اغذیه نک هضمی دخی اختلاف اوزره اولور کذلک
بر غذا یه زیاده اشتها اولنه بالسهوله منهضم اولور واستکراه اولنان غذانک هضمنده
عسرت اولور ایدی اشتها یر علامتدر کما استعماله صالح اولان غذا آنده معلوم اولور
زیرا هرکسک مایهٔ هاضمه مخصوصه سنه مناسب اولان غذا یه اشتهاسی غالب اولور
وغذاء مزبوری استعمال ایلدکده مایهٔ هاضمه یه مناسبتی حسبیله سریعاً منحل وبالسهوله
متحیز اولور نته که ابقراط اشتها اولنان اشیانک هضمی غیر مشتها انک هضمندن اسهلدر دیو

تحریر اتمشدر کذلک استعماله زیاده معتاد اولنان غذالرک حالی بو قیاس اوزره حکم
اولنور نته کم فاضل مزبور دیرکه علیلک معتاد اولدیغی اگر مضر ایسه دخی و معتاد اولدیغی
اگر مناسب ایسه دخی معتادینه رعایت اولنمق لازمدر انتهی زیرا استعمال اولنان
اغذیه دن دائما بر مقدار بقیه معده نک بعضی مواضعنه ملتصق اولوب قالور و وقتاکه
بر غذایه معتاد اولنه آندن دخی معده ده باقی قالان رقیق مایۂ هاضمه نک مزاج مخصوصنی
تحویل ایدوب غذاء مزبوره امثالنی هضمه مناسب و موافق مزاج آخر مخصوصه کتورر
لهذا معتاد اولنان اغذیه دن مزاجک تغییری قلیل الوقوعدر زیرا مایۂ هاضمه ایله
اغذیه معتاده مناسبت و موافقت حاصل اتمشدر کیلوس جیده مستحیل اولور اما
اعتیاد اولنمش اغذیه بونک خلافنه در لهذا بعضی کمسه لرکه بعضی اغذیه یی استکراه
ایدرلر آنلره اول غذایی غایت قلیلاً و برمکله بداء ایدوب یسیراً یسیراً ازدیاد اتمکله
اول غذادن استکراهلری بالکلیه زائل اولمق ممکن اولور زیرا مایۂ هاضمه لری یسیراً
یسیراً اول غذا ایله مناسبت و موافقت حاصل ایدر کذلک بعضی سمومات اکلنه اعتیاد
دخی بو قیاس اوزره درکه مایۂ هاضمه سم مزبور ایله مناسبت حاصل ایدوب سم کبی
دشمن قوی محب صادق کبی اولور ایمدی مایۂ هاضمه اسباب مذکوره ایله مادۂ اصلیه سندن
خارج اولوب طعوم غیر طبیعیه کسب ایتسه استعدادی او نجه علل مزمنه ده مادۂ اصلیه سندن
خارج اولوب مزاج غیر طبیعی کسب ایتسه زیاده مستعد و اول مزاج آنده استحکام اوزره
اولور بوندن صکره معلوم اولدکه مایۂ هاضمه نک ردیئتندن ناشی نفس معده یه دخی
ردیئت عارض اولور مثلا رخاوت معده که امراض ردیه ده عروضی غایت ردیدر بلکه
مهلکدر کذلک تقرح و سحج امثالی علتلر عارض اولور **اما استعمال اولنان اغذیه دن**
کیلوسک ردیئتی یا غذانک کمیتندن و انواع متخالفه سی اجتماعندن یا خود غذانک
کیفیتندندر اما کمیتندن یعنی افراط اوزره اکل اولنمسندندرکه غذا افراط اوزره اکل
اولندقده هضم ممکن اولمز زیرا مایۂ هاضمه تخمیر ایلدیکی مادۂ مایعه غذایی حل اتمکده
امیاه حادّه یه مشابهدر مثلا فضه یی حل ایدیجی تیزاب کبیدر اگرچه تیزاب فضه یی
حل ایدر لکن جیداً و بالکلیه حل اتمکه تیزاب مقدارده فضه نک اوچ مثلی اولمق لازمدر
اگر فضه تیزابک مثلی بلکه نصفی اولسه کما ینبغی حل اولمز ایمدی مایۂ هاضمه دخی غذادن
مقدار مخصوصی حل ایدر غذا مقدار مزبوردن زیاده اولدقده حل ایتدیکی مزلحاصل غذا
مقدارده مایۂ هاضمه نک آنی کما ینبغی حل ایدوب طیارتیه استحاله ایتدیکی قدر اولمق
لازمدرکه زیاده اولدقده مایۂ مزبوره یه غالب اولمغله انحلالی ممکن اولور و نته کما ینبغی
طیار اولور بلکه خمیر خام شکلنده برشی حامض اولوب معده یه مثلا صوق اولمغله معده یه
برثقلت کتورر و بر جشاء کثیر احداث ایدر یا خود معده دن امعایه نزول ایدوب
آنده مجتمع اولور ایمدی بونک کبی اکل اولنان غذادن اکثریا نفاخات حامضه متولد اولور
لکن غذانک بو ذکر اولنان مقدار مخصوصنه بر حد معین یوقدر بلکه سن و مزاج و نوع
و اقلیم امثالی حسبیله مختلف اولور تحقیق اوزره مقدار مخصوص بولمق امور مشکله دندر
کذلک غذانک انواع متخالفه سی اجتماعندن کیلوسه ردیئت کلور زیرا اگرچه مایۂ
هاضمه فعلده ارباب کاف ماءِ الهی تعبیر ایلدکلری صو یه مشابهدر یعنی ماءِ مزبور

انواع

انواع معادنی حل ایلدیکی کبی مایۂ هاضمه دخی انواع اغذیه یی حل ایلر لکن حقیقتده ماءِ
مزبور کبی فعل کلی صاحبی اولیوب هر غذاده تأثیری مساوی دکلدر بعضیسنده بطیئاً
و بعضیسنده سریعاً تأثیر ایدر مثلا اغذیۂ دسمه ایله حریفه و حامضات ایله حلویات
و افاویه ایله شراب یا خود عرق و لبن ایله فواکه رطبه و حامضه امثالی اغذیه یه
متضاده ممتزجاً استعمال اولنسه مایۂ حامضه بونلرک برینی آخردن مقدم حل
ایدوب کذلک تخمر برینی آخردن مقدم واقع اولمغله هضمک فسادینی اقتضا
ایدوب عفونت ردیه و نفاخات متولد اولور و بونلرک اجتماعندن معده ده بر ماده
مخاطیه کثیره باقی قالور زیرا اکرکی کبی هضم اولندیغندن ناشی اسفل معده ده اولان
منافذدن نفوذ ایده میوب صورت مخاطیده معده یه ملتصقاً باقی قالور یا خود
طول مدت معده نک بعضی حالی موضعلرینده قالمغله فاسد و متعفن اولوب سائر
کیلوسی دخی ردی و افساد ایدر **بوندن صکره کیلوسه غذانک** کیفیتندن عارض
اولان آفاتک احوالنی بیان ایده لم معلوم اوله که غذانک کیفیتنده اشتهایه نظر اولنوب
اشتها اولنان غذا معده یه مناسبدر دیو حکم اولنور زیرا مشهور مثلدرکه اطعمۂ لذیذه زیاده
غذا ویرر دیرلر و مرضادن چوق کمسه زیاده آرزو ایلدیکی غذانک استعمالی اتمکله مرضلرندن
خلاص اولدقلری دخی انکار اولنمز زیرا اشتها ایله برلکده اکل اولنان اغذیه سهولت ایله وجهتسز
منهضم اولوب کیلوس جیده مستحیل اولور الحاصل اشتها ایله بحسب العاده و المزاج الشخصی
اغذیه نک بالکلیه مناسبتی و موافقتی معین اولور لکن بحسب العاده معین اولان
غذا ایله اعتدالدن یا خود عادتدن خارج و خفیه یا خود مقدما اکل اولنان غذا هضم اولنمقسزین
معده دن نزولندن مقدم استعمال اولندقده معده یه مضرت و زحمت ایراث ایدر زیرا
غذا دخی عادت اولور نته کم ابقراطدن منقولدرکه اول کمسه لرکه کونده ایکی دفعه یا خود
بر دفعه غذایه عادت اتمشلردر آنلره عادتلرندن خارج غذا استعمالی علی الغفله
بعضی تغییرات و بعضی امراضه مؤدی اولور زیرا وقتندن خارج غذا معده یه ثقلت
و اضطراب کتوریجیدر که هضم اولنمش طعام اوزرینه طعامدر و معلومدرکه ابن سینا الطعام
علی الطعام قدر خطا اولمز دیو تحریر ایدر اما غذانک بحسب المزاج الشخصی مناسبت
و موافقتنده ملاحظه اولنمق لازمدرکه بعضی اغذیه بعضی کمسه یه ثقیل و بعضی
کمسه یه لطیف کلور مثلا پیرنجدن بعضی کمسه حظ ایدر و بعضی کمسه استکراه ایدر
ایمدی استکراه اولنان اغذیه استعمالندن ابا و امتناع لازمدر که استعمال اولندقده بالسهولة
فاسد اولوب بعضی اضطرابه باعث اولور و آندن نفاخات محرقه متولد اولور ایمدی
خبز که برده یر و قتنه آندن کلال و استکراه کلدیکندن بلورزکه بزم معده مزه زیاده مناسب
سببی اولدرکه خبزده روح حامض و طیار زیاده اولمغله معده مزده اولان مایۂ هاضمه یه
زیاده مناسبتی و موافقتی واردرکه بلکه خبزه الحاق اولنان مایۂ حامضه مایۂ هاضمه یه
اعانت ایدوب سائر استعمال اولنان اغذیه نک دخی بالسهوله انحلالنه و سریعاً
کیلوسه استحاله سنه سبب اولور پس اول خبزکه کما ینبغی مایه لنمش اوله مزبور زیاده
مناسبدرکه آنده روح حامض و طیار زیاده در لهذا بزه مایه لو اتمک خوش کلور
اما اویله مایه لنمش خبزک غلظت و عسرتی اولمغله بزه مناسب کلدیکی سریعاً

مادۀ مخاطیه یه مستحیل اولور یعنی بر خمیر خام لزج صورتنده معده یه ملتصق اولور الحاصل
خبز بزه اغذیه نک جمله سندن اولی و انسب بر غذادر لکن جمیع اغذیه نک زیاده سی
ردی اولدیغی کبی خبزک زیاده لکی اردی و اضردر زیرا خبز زیاده جه اکل اولندقده
آنده اولان حرارت زائده استعمال اولنان اغذیه نک جمله سنه سرایت ایدوب هضمی
منع ایدر زیرا حرارت زائده حاصل اولمغله مائیۀ هاضمه آنکله امتزاج ایدوب آنده
تأثیری اولمز لهذا هضم ممتنع اولوب خمیر خام لزج شکلنده معده ده قالور کذلک
شرابک استعماللرنده قلت و کثرت بونک کبیدر تا که اولکمسه لرکه انلرک مائیۀ هاضمه لری
رقیق و طیار اوله شرابدن متضرر اولورلر زیرا شرابک حموضت زائده سی مائیۀ هاضمه لرینک
حرافتنه غالب اولوب تا انکله امتزاجه و نه اخذ اصلاح و استحاله یه اقتداری اولور
بونلردن صکره اغذیه نک کیفیتنده جوهر اغذیه یه نظر اولنورسه اگر صلب اولورسه معده ده
انحلالی عسیر اگر لزج اولورسه تجزیی عسیر اولور ایمدی اغذیۀ صلبه و لزجه نک هضمی
ردی اولوب نجاحت حامضه تولدینه مؤدی اولور کذلک اغذیه متعدده یه دخی اجازت
ویرلمز زیرا اغذیه متعدده نک هر بیرینده بر نوع کیفیت اولمغله نجاحت محترقه تولدینه
مؤدی اولور کذلک اغذیۀ دسمه دخی عسیر الهضم اولوب مائیۀ هاضمه یی افساد ایدر
کذلک مشروبات کثیره و اغذیۀ مائیه دخی هضمی افساد ایدر زیرا شرب کثیر معده ده
مائیۀ هاضمه روحینی زیاده تبلیل ایتمکله فعلنه نقصان ایراث ایدر کذلک مشروب
کثیر اغذیه نک معده ده افراط اوزره حرکتنه باعث اولور افراط اوزره حرکت ایسه
حرکت تجزییه دن منع ایدر کذلک مشروب کثیره دن نظام معده حال الطبیعیه دن خروج
ایدوب الیاف معده مسترخی اولمغله غذا اسفل معده ده اولان تحنافردن نفوذ ایدوب
بو مدت معده ده مستقر اولمغله فساد و ردیته مستحیل اولور کذلک افراط اوزره
ماء الجبنی استعمالی دخی بو قیاس اوزره در لکن اغذیۀ صلبه استعمال اولندقده مشروبا
بالکلیه امتناع یا خود مقدار کفایه دن قلیل استعمال ایتمک مناسب دکلدر زیرا اغذیۀ
صلبه یی نقع ایچون قدر الکفایه مایعه محتاج اولنور کذلک اغذیه یی قدر الکفایه مضغ
ایتممک هضمی افساد ایدر نته که اطباء عرب من تکاسل عن المضغ فقد خاصم لنفسه
دیمشلردر معلوم اوله که قدمانک سوء مزاج دیدکلری بو معالجه دن ظاهر و اشکار
اولور که کیلوسدن متولد اولان دمک کما ینبغی حرارتی که اکا مزاج طبیعی دیرلر کمال رتبه
کمالکله اولور زیرا مادام که دم حرارت طبیعیه ده اوله و اعند الدوران ایله کرکه کبده
و کرکه معده یه واصل اولدقده آنلره مزاج طبیعی یعنی مزاج معتدل جلب و ایراث ایدر
کذلک کبد و معده نک حرارتی کما ینبغی اولور ایمدی قدمانک مثلا معده نک سوء مزاج
باردی کبدک سوء مزاج حاری ایله تجمیع ایدیکلرینه بزم مجهولمز مائیۀ هاضمه یه
ردیت و فساد کلوب غذا زیاده ردی و حامض اولوب کما ینبغی طیار اولمشدر
بلکه مادۀ مخاطیۀ غلیظه و لزجه نک کثرتی ایله مغلوب اولمشدر دیو تعلیم ایدرلر
زیرا بونک کبی محلنده معده یی تسخین و کبدی تبرید ایله علاج ممکن اولمز بلکه ادویۀ
مرققه و محلله ایله و مائیۀ هاضمه یی طیار ایدیجی و حرافت زائده سینی تعدیل ایدیجی
دوالر ایله علاج اولنور بونلردن صکره معلوم اوله که بو ذکر اولنان آفات کیلوسک

اولا

اولا بالذات اسبابیدر بونلردن ماعدا ثانیا و بالعرض بعضی اسبابی دخی واردر از جمله
ماسکه نک کذلک دافعه نک آفاتندن کیلوس ردی اولوب کذلک قصبک طرف اسفلنده
واقع اولان غضروف خنجری که معده نک قپاغی کبیدر آنک موضع طبیعیدن سقوطی
دخی جوف کره ردیت کیلوسه و انک امثالی عوارض معدیه یه باعث اولور نته که
زاقوطوس معتمدات طبیه نک او تورا النبیجی بحثنده نقل ایتمشدر کذلک معده ده
ثالیل ظهور ایتمکله کیلوسک آفت عظیمه سنه سبب اولور نته که قورسطوس
اون سکزنجی تجربه سنده نقل ایتمشدر کذلک معلومدر که کلی ایله معده نک ما بینلرنده
واقع اعصابده شرکتلری اولمغله حصاة کلی سبیله هضمه فساد عارض اولور
تجربه وجع کلی یه مبتلا بر عورته علاج ایدردم مزبوره عورت علتک نوبتی وقتنده مأکولات
و مشروباتدن امتناع ایدردی نوبتک وقتی مرور ایلدکده طعام ییوب صوینی ایچردی
حتی فقاع الشعیر المو شرب ایدردی که نوبت وقتنده انی ایچمه سینی بر وجهله ممکن اولمزدی
وبعدهذا نجاحت حامضه و نجاحت محترقه نک اجمالا بعضی احوالنی بیان ایتمک لازم
اولدیغندن اکا شروع ایدوب دیرزکه نجاحت حامضه کیلوسده هضمک فساد بیلندن
ناشی بر حموضتدر و آننده قلیلا یا خود کثیرا لزوجیت واردر و نجاحت محترقه دکلدر الا
تعفنه براء و شروع ایدن کیلوسدن عبارتدر اما نجاحت حامضه نک تولدینه سبب
اولجه اولکسی جمله بنیه ده مواد حامضه نک کثرتیدرکه مواد مزبوره دن کیلوس دخی
حموضت حاصل ایدر ایکنجی حامضاتک کثرت استعمالیدر کرک بالفعل حامضات اولسون
و کرک سکر و عسل امثالی که انلرده حموضت خفیه اولوب تخمر واسطه سیله بالفعل حموضته
مستحیل اولان مأکولات و مشروبات اولسون اوچنجیسی حرافت و دهنیتی غالب اولان
افاویه ات استعمالیدر مثلا فلفل و قرنفل کبی که بونلرک جوهرلرینده مختفی اولان حموضتدن
ماعدا حرافتلری زیاده مؤثر اولمغله مواد بدنیه ده اولان حرافت حامضه یی تحریک و تزییده
ناشی کثیریا التهاب معده و نجاحت حامضه یه مؤدی اولورلر اما نجاحت محترقه التی سببدن
متولد اولور اولکسی حمیات در علی الخصوص حمیات حاده درکه بعضیلرده مائیۀ هاضمه نک
حرافت طبیعیه سی زائل اولمغله اشتهالری ساقط اولوب بعد الاکل غثیان عارض اولور
فقاع همکه مرارتی واردر آنی ایچمکه معتاد ایکن آندن استکراه کلوب استعمالندن ممکن
اولمز و حامضاتدن حظ ایدرلر ایکنجیسی صفرا و صفرا امثالی مواد تلوینک معده یه کثرت
اوزره انصبابیدر اوچنجیسی اول اشیانک استعمالیدرکه انلر بالذات نجاحت محترقه یه
سبب اولورلر یا خود نجاحت محترقه یی جلب ایدرلر اما بالذات نجاحت محترقه یه سبب
اولنلر اشیاء دسمه و دهنیه و بیضیه و لبن امثالیکه مائیۀ هاضمه نک حموضت طبیعیه سینی
کسر ایدنلردر و اما نجاحت محترقه یی جلب ایدنلر از جمله حامضات ایله نقع اولنمش یا خود
اوزرینه حامضات رش اولنمش برادة الحدید کبی که استعمال اولندقده عارض اولان جشاء
محترقة الرایحه احداثندن نجاحت محترقه یی جلب ایتمسی معلوم اولوردر دردنجیسی
استعمال اولنان اشیانک هر قنغیسی اولورسه معده ده طول مدت استقرار ایدر بشنجیسی
سریع الفساد اولان فواکه رطبه استعمال ایدرلر لهذا کاه اولورکه فواکه مزبوره استعمالندن
استطلاق بطن عارض اولور التنجیسی زبیب و عرق السوس امثالی حلویات استعمالیدر

برمدت حرارت ایله مرارت حاصل ایلدکلری کبی معده ده بالسهوله مرارت حاصل ایدوب
فجاجت محترقه جذب ایدرلر قدما اکا صفرا ایله مستحیل اولوردیرلر اما بو فجاجت محترقه نك
علامتی علیل بر طعم مغثی حس ایتمکدر و چوریمش اغاج یاخود متعفن اولمش بالوق رایحه سنه
مشابه جشاء ورمکی کذلك بر مرارت مغثیه حس اولنمقدر معلوم اولدکه مائیه حامضه
نقصان اوزره اولدقده بو ذکر اولنان ایکی سبب ایله فجاجت محترقه نك تولدی ضروریدر
زیرا بو صورتده اغذیه نه کما ینبغی منحل اولوب و نه هضم اولوب حار و رطب بر موضعده
برمدت مستقر اولدیغندن متعفن اولور العلامات ردیت کیلوسك علامتی
سنارطوسك ذکر ایلدکلری بونلردر ماعدا طعامدن ایکی ساعت صکره علیلك معده سنده بر
وجع عارض اولمقدر کذلك طعامدن بش یاخود التی ساعت مرور ایتدیکده بر جشاء عارض
اولوب جشاء مزبور حامض حکل بلکه طاتسز یاخود متعفن یاخود کبریتی الرائحه یاخود
اکل اولنان طعامك طعم و رایحه سنده اولور کذلك اکثر حالده یاخود دائما سقوط اشتها
عارض اولمقدر و نفخ الطعام ریاح معده و اکثریا مراره تمدد حس اولنمقدر بونلردن ماعدا
علی الخصوص اصحاب مراقیاده طعامدن صکره درعقب حمرت وجه عارض اولور یعنی سکر
حالنده عارض اولان حمرته مشابه بر حالت عارض اولور و بو حالت عارض اولدقده
ملاحظه اولنورکه اغذیه نك کما ینبغی عدم انهضامندن ناشی معده لرینده ماده مخاطیه
باقی قالدرق شدید الحموضت ماده کثیره مجتمع اولمشدر کذلك عسرت تنفس عارض اولمقدر
وارقه اوزرنده یاتلدقده مراقك تمددی زیاده اولمغله تنفسده عسرت ایراث ایدر
مراقا اولدیغی زیاده ظاهر اولور کذلك صباحلرده عقیب النوم اغزده مواد لزجه مجتمع
اولمقدرکه عند النوم مواد بلغمیه معده دن مری یه و مری دن فمه منصب اولمسندن ناشیدر
کذلك علی الصباح قاروره حال طبیعیه دن خارج اولمقدر مثلا رقیق و مائی یاخود غلیظ
واحمر و کدر و دتلو اولمقدر معلوم اولدکه مذکورات جمله سی مائیه حامضه نك غلظتندن
و صرافت طبیعیه سنك زوالندن ناشی هضمك نقصانی و بطلانی علامتلریدرکه بو صورتلرده
اغذیه معده ده مائیا یاخود خمیر خام لزج شکلنده حامضا و ریاح کثیره یی مولد اولدیغی
حالده باقی قالمشدر اما فساد هضمك علامتلری ازجمله جشادر کذلك دوار عارض اولمق
علی الخصوص جوع حالنده عارض اولمقدر نته کم اصحاب دوارلکده جوع حالنده دوارلری
زیاده اولور زیرا حشا ایچنده غیریلرده دوار اکثریا بلکه دائما معده دن نشأت ایدر
معلوم اولدکه بو علامتلر و بونلرك امثالی علل مراقیانك ابتداسنده و تزایدنده واقع
اولدیغی علت مراقیانك اساسی معده دن اولمسنه دلیلدر اما فجاجت حامضه نك علاماتی
التهاب معده و جشانك کثرتی و حموضتی و کثرت ریاح کذلك طوعا یاخود مقیئات
ایله قیء ایلدکده غایت غلیظ و لزج و بلغمی بر ماده خروج ایتمکدر و کاه اولورکه ماء الجبنه
مشابه بر ماده رقیقه خروج ایدرکه ماده مزبوره قلیلا یاخود کثیرا حامض اولور
کذلك اعتقال بطن عارض اولمقدرکه فضلات حموضت ردیه دن ناشی منعقد
اولوب صلابت حاصل ایتمشدر اما فجاجت محترقه نك علاماتی جشاء منتن یاخود قلی
اولنمش بیضه کبی یا متعفن اولمش سمك رایحه سی کبی مسکره رایحه لو جشاء عارض
اولمقدر علی الخصوص صباحلرده بر طعم غریب و مسکره حس اولنور اکرچه بو طعمك کما ینبغی

تعبیر و توصیفی ممکن دکلدر لکن بعضیلر یا تشی وجود یمش اغاجه مشابه بر طعمدر دیو تعبیر
ایدرلر کذلك اختلاج قلب ایله معا بر مرارت و غثیان حس اولنمقدر اکر بالطبع قیء ظهور
ایدر ایسه مائع و اصفر اللون یاخود تفه یاخود مرارتلو یاخود حلاوته مائل تفه یاخود
حلاوته مائل مرارتلو بر ماده خروج ایدر بونلردن ماعدا علیلك طبیعتی اکثریا لینت اوزره
اولمسی دخی فجاجت محترقه علاماتندندر اما فجاجت بلغمیه نك علاماتی معده ده برودت
و ثقلت اولمقدر و ثقلتدن ناشی معده یه وجع عارض اولمقدر تقدمة المعرفه فی الواقع
کیلوس مأوف اولوب فجاجیه استحاله سندن علل کثیره مزمنه حادث اولور زیرا
هضم اولده ردی اولدیغی حالده مجرد هضم ثانی دکل هضم ثالث دخی اذی فی اصلاحی
غایة الغایه متعسر بلکه متعذر اولورکه کیلوسك ردیتی مواد مرضیه نك جمله سنك
ماده سی و اساسیدر ایمدی فجاجت حامضه دن وانك اصناف متعدده سندن
حمیات دائره و علل مراقیا امثالی کذلك اسکوربوط حادث اولور لکن اسکوربوط
مجرد ردیت کیلوسدن حادث اولمز بلکه ردیت کیلوس جوهر دمده ماده اسکوربوطیه نك
سرایتی اشتراکی ایله اولور کذلك سوء القنیه و قولنج و حصاة کلی و انواع مالیخولیا امثالی
کیلوسك دمه استحاله سی انعدامندن نشأت ایدر کذلك معده ده واقع اولان احراقات
غیر طبیعیه دن مأوف اولان کیلوس حرب و قوبا و غلغه و حمره امثالی علتلر احداث ایدر
الحاصل حموضت مرضیه نك جمله سی هضمك ردیتندن ناشیدر مثلا معده ده شراب
یاخود فقاع الشعیر تخمض ایدوب بو حموضتدن ناشی حاصل اولان فجاجتدن وجع
مفاصل و نقرس حادث اولور بلکه اول مزمنه علتلرکه قدما اکا ماساریقا و کبد
و طحال و سائر اعضاء باطنیه نك سده سندن حادث اولوردیرلر اول علتلرك جمله سی
کذلك سوء مزاج بارددن متولد اولوردیدکلری علتلر فی الحقیقه کیلوسك
ردیتندن یعنی مائیه حامضه نك زیاده حموضتندن ناشی کیلوسك کما ینبغی
طبخ اولنمسندن نشأت ایدر العلاج اسباب خارجیه دن حادث اولان
ردیت کیلوس بالسهوله اصلاح اولنور و ردیت کیلوسك سببی ازاله ده اغذیه
لطیفه ایله تدبیر ایدوب طبیعتك دفعنه حواله ایتمك تدبیر بالدوادن اولی و انسبدر
زیرا بو فعل مجرد طبیعتك و ماده حمیات اولان تخمه ده بیله مخصوص صدد صنعت ایله تقلید
ایتمك اولمز هلو تشبیهدن دخی بو قول ذاهب اولمشدر لهذا ردیت کیلوسده تدبیر بالدوا
مراد اولندقده مجرد طبیعته اعانت ایله و مائیه حامضه یی ممکن اولدیغی مرتبه اصلاح ایله
علاج اولنور مثلا ماده مخاطیه یعنی ردیت کیلوسدن ناشی معده یه ملتصق اولان
ماده غلیظه و لزجه و حامضه معده دن مقیئات ایله یاخود مسهلات صبر ایله
اخراج و تنقیه اولنور بعده افاویه طیاره و املاح قلویه دهنیه ایله معده جلا
اولنور بعده معده نك حموضتی یسیرا یسیرا تزییده سعی اولنوب مائیه حامضه نك حموضت
لطیفه و معتدله جلب اولنور الحاصل ردیت کیلوسه بو اوج طریق ایله علاج اولنور
اما طریق اولکه تنقیه در مقیئات استعمالی زیاده مناسبدر علی الخصوص ماسبقده
ذکر اولنان نوعات انتیمونیه استعمالی اولیدر کذلك معده یه ملتصق اولان مواد غلیظه
و لزجه یی تحلیل و اخراج ایتمکده بو ممزوج غایة الغایه ممدوحدر ترکیبی بودر ماء زوفا

اون التي درهم ماء الدارچین ایکی درهم روح الاشق یارم درهم یاخود بر درهم سکنجبین
عنصلی وشراب مفتح هر برندن درت درهم اخذ اولنوب مزج ودفعهٔ واحده‌ده
استعمال اولنه بعده ادویهٔ مسهله‌یه مراجعت اولنوب فی الجمله قوی المزاج اولانلرده
حب ایارج غاریقون اختیار اولنور کذلك حب مصطکی دخی زیاده مختار ومعده‌یه
بالخاصه نافع اولان دوالردندر زیرا مصطکیده اولان روح حامض طبیعی حموضت معده‌یه
زیاده مناسب اولمغله منفرداً مصطکی معده‌یه علاج عظیمدر کذلك معده‌یه مناسب
اولان ملینات حقیقه‌دن مختار اولان صبردر علی الخصوص افاویات ایله تربیه
اولنمش صبرکه کما حبت افاویه دیرلر ذو لقزوقس تعلیمی اوزره عمل اولنوب استعمال اولنه
معده‌یه غایت مناسبدر زیرا انده اولان قوهٔ افاویه الیاف معده‌یه نظام واستحکام ویرر
اگر تنقیه‌سی زیاده اولمق مطلوب اولورسه بر حبه یاخود ایکی حبه سقمونیا الحاق
اولنوب استعمال اولنور بوطریقله استعمال اولنه‌رکه اوساخ لزجه معده‌یی جلا وازاله
اتمکده زیاده مؤثر اولور کذلك بوخصوصده مختار اطبا ومدوح بعضی ترکیبلر واردر
بر بچه‌سینی تمثیل طریقی ایله ایراد ایده‌لم از جمله حب افاویا اون درت حبه یاخود ثلث
درهم طرطیر زاجیه التی حبه سقمونیا مدبر ایکی حبه خلاصه قرص الحنظل بر بچق حبه
اخذ اولنوب صبغ الطرطیر ایله حبلر اولنه کذلك حب ایارج غاریقونی یاخود
قوقیوس تعلیمی اوزره عمل اولنمش خلاصه پنجاغوغون اون بش حبه خل عنصلی
ایله حل اولنمش اشق یاخود خلاصة الافسنتین یارم درهم خلاصه قرص الحنظل
بر حبه یاخود ایکی حبه سقمونیا مدبر بر حبه اخذ اولنوب اکسیر ذو الخاصه یاخود
روح المصطکی ایله حبلر اولنه یاخود حب مصطکی ثلث درهم خلاصة الافسنتین سدس
درهم خلاصه قرص الحنظل وسقمونیا مدبر ایکیشر حبه اخذ وجوهر الصاصفراس
یاخود اکسیر ذو الخاصه ایله حبلر اولنه یاخود حب اشق ثلث درهم خلاصة الحدید
سدس درهم خلاصه قرص الحنظل ایکی حبه دهن حب الآس بر قطره یاخود ایکی قطره اخذ
اولنوب صبغ الطرطیر ایله حبلر اولنه قند شکره التون ورقی ایله ورقلنه‌لر کذلك
بوخصوصده زیاده مؤثر بعضی ادویهٔ ملینه ترکیب ایدوب استعمال ایدرلر علی الخصوص
ادویهٔ طرطیریه‌دن مرکب سفوفات ملینه عمل اولنور که معده‌یی جیداً تنقیه ایدر بحیده
از جمله طرطیر زاجیه وقرمیوطرطر هر برندن سدس درهم سقمونیا مدبر اوچ حبه
یاخود درت حبه قرص حنظل بر حبه یاخود ایکی حبه دهن انیسون ایکی قطره اخذ
اولنوب سفوف اولنه بحسب المزاج ایکی دفعه یاخود اوچ دفعه عمل ایده کذلك
بعضی ضعیف المزاج اولانلرده بسهولت تلیین امعا ایچون مسهلات صورت مایعه‌ده
عمل اولنور از جمله ماء الافسنتین وماء النعنع هر برندن سکز درهم طرطیر زاجیه
وخلاصهٔ غاریقون سدس درهم خلاصه قرص الحنظل وسقمونیا مدبر ایکیشر حبه
شرابه الورد المکرر درت درهم اخذ اولنوب مزج واستعمال اولنه کذلك رئیس الفن
اولان سلویوسك تعلیم ایلدیکی حب جامع معده ومجاری اولیده مجتمع وملتصق
اولان اوساخ لزجه‌نك انواعنی تحلیل وجلا اتمکده جمله‌دن مؤثردر خصوصا حامضه
وانده حادث اولان علتلرك جمله‌سنده دفع علت وحفظ صحت ایچون استعمال اولنور

١٥٩ سوء القنیه واستسقا امثالی علل مزمنه‌نك جمله‌سنه مناسبدر ترکیبی بودر اشق
محلول بالخل یارم درهم مصطکی اون بش حبه صبر اسقطوریی مدبر طقوز یاخود
اون ایکی حبه خلاصه قرص الحنظل اوچ حبه اخذ اولنوب جوهر النعنع ایله عجین
اولنه قند شکره التمش عدد حب اولنه مقدار استعمالی اون حبدن اون ایکی یاخود
اون بش حبه‌یه وارنجه هر هفته‌ده یاخود ایکی یاخود درت هفته‌ده بر دفعه استعمال
اولنه بعضیلر هر هفته‌ده بر دفعه نصف درهم یاخود بر درهم قرمیوطرطر حرق اللحم
الحار ایله استعمال ایتدرمك ایله تنقیه ایدرلر فی الواقع مناسب تدبیردر وبعد هذا
یعنی تنقیه‌دن صکره مصلحاته مراجعت اولنوب از جمله افاویات لطیفه ویریلورکه
انلرك حامل اولدیغی حموضت رقیقه‌نك بوخصوصده منفعت عظیمه‌سی واردر
وافاویانك بزور حاره صغیره تعبیر اولنان انیسون وکراویا وبزر فطراسالیون
وکمون زیاده ممدوحلردر کذلك خولنجان وزنجبیل دخی مختاردر حتی بلاترس
برقاچ تجربه نقل ایدرکه ریح کیلوسه ومعده ومجاری اولیده متولد اولدیغی حالده
زنجبیل دیو مکله علاج اتمش یعنی زنجبیل ساده یاخود زنجبیل مربا سی هر صباح استعمال
ایتدرمکله علتلری مندفع اولمش کذلك جوز مربا سی هر صباح استعمال اولنمغله حاجتك
انواعنی وفساد هضمی دفع ایدر کذلك جوز بوادخی ادویهٔ مختاره‌دندر لکن دهنیتی کثیر
اولدیغندن ناشی کثرت اوزره استعمالی مایهٔ هاضمه‌نك حدتنی کسر ایدر وافاویانك
صکره بوخصوصده استعمال اولنان ادویهٔ معدیه اطلاق اولنور ادویهٔ معدیه‌لر واردرکه
انلردن افسنتین ونعنع جمله‌سندن مؤثردر زیرا بو ایکی دوا منفرداً معده‌یه علاج عظیمدر
لهذا بعضیلر حرافسنتینی معده‌ده فعل عجیبی واردر اوساخ معده‌یی ودودیه هضمی ازاله ایدر
دیو مدح ایدرلر وبونلردن ماعدا مرصافی واکلیل الجبل وصاصفراس امثالی که نقصان
الشهوه‌ده بیان اولنمشلردر کذلك حامضات روحیه که از جمله روح الملح الحلو کبی
زیاده نافعلردر کذلك روح البارود الحلو وروح المصطکی الجید العمل روح النعنع
ایله ممتزجاً غایت ممدوحلردر کذلك اکسیر ذو الخاصه قدد معده علتلرینه علاج اولنور
لکن فی زماننا بو اکسیرك عملی ایکی اکسیر ذو الخاصه ممکن اولمغله عملی تنیوس تعلیمی اوزره
عمل اولنور اما بین العامه اکسیر ذو الخاصه ایکی نوع اوزره عمل اولنوب برینه اکسیر
ذو الخاصه الحامض وبرینه اکسیر ذو الخاصه الغیر الحامض دیرلر اما اکسیر ذو الخاصه
الحامض روح الکبریت یاخود روح الزاج ایله حدت ویرلمش روح شراب ایله عمل اولنور
اما اکسیر ذو الخاصه الغیر الحامض قلویات ثابته از جمله محلول الطرطیر یاخود ماء
رماد الطرطیر ایله صبر ومرصافی وزعفراندن نقع اولنوب نار حفیفه‌ده تجفیفا اولنور
بعده روح الشراب الطرطیری ایله صبغی اخذ اولنوب حفظ اولنور کذلك اکسیر ذو الخاصه
بونوعی قلویات طیاره ایله دخی عمل اولنوب نسا وصبیانده واقع اولان حاجت
حامضه‌دن متولد علتلرده زیاده مدح اولنور علی الخصوص روح شراب ایله عمل اولنمش
روح النوشادر الطیار ایله عمل اولنه مقدار استعمالی اوتوز قطره‌در کذلك حاجت
محترقه‌یه اکسیر ذو الخاصه الحامض زیاده نافعدر علی الخصوص روح قوقلاریا ایله
ممتزجاً زیاده ممدوح ومختاردر مثلا اکسیر ذو الخاصه اوچ درهم روح قوقلاریا

بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالی اوتوز قطره در کذلك منسیخنك تعلیمی
اولان اکسیر الزاج سدس درهمدن نصف درهمه وارنجه استعمال اولنور کذلك میخائیلك
تعلیمی اوزره اکسیر اصطماحیقون کذلك روح شراب طرطیری ایله عمل اولنمش جوهر
النعنع وجوهر الترنجان وجوهر الغلسفون وجوهر الصاصفراس وجوهر الملح قدر
قلیل روح الملح یاخود روح الزاج امثالی ایله ممتزجاً استعمال اولنق عظیم النفعدر
زیرا جواهر مزبوره بو روحلردن حرافت رقیقهٔ طیاره اخذ وکسب ایدرلر صورت
ترکیبلری بودر جوهر الترنجان سکز درهم روح الزاج الغلسفی ایکی درهم اخذ
اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالی قرق قطره دن الی قطره یه وارنجه یاخود اکسیر
اصطماحیقون ایکی درهم روح المصطکی و روح قوقلمادیا بر درهم اخذ اولنوب
مزج اولنه مقدار استعمالی اوتوز قطره دن قرق قطره یه وارنجه اگر معده ده اولان
ماده زیاده لزجه ومعانده اولورسه روح اسطماطیقون منفرداً زیاده مناسبدر
کذلك بعض ادویهٔ معدیه ایله ممتزجاً دخی استعمال اولنور مثلا اکسیر اصطماحیقون
میخائیلك بر درهم روح اسطماطیقون نصف درهم یاخود ثلثان درهم اخذ اولنوب
مزج اولنه مقدار استعمالی یکرمی بش قطره دن اوتوز قطره یه وارنجه کذلك حب افسنتین
امثالی نعنع وجنطیانا و روح امثالندن بسباسه و زنجبیل امثالی افاویه ایله عمل اولنان
حبلر بو خصوصده زیاده استعمال اولنور مثلا نعنع مجفف وفودنج جبلی و افسنتین یارمشر
قبضه یاخود بر قبضه راسن اوج سکز درهم خولنجان ودارچین اوچر درهم بسباسه
بر درهم انیسون اوچ درهم یاخود التی درهم اخذ اولنوب بر کیسه یه وضع اولنه
بعده بو کیسه فی المثل یوز درهم خمر رقیقه یه القا ایدوب اون ایکی ساعت مکان فاترده
ترك ایده لر حین اقتضاده بو خمردن طعاملردن مقدم بر قدح استعمال اولنه لکن هر استعمال
اون بش قطره روح الملح الحلو الحاق اولنه یاخود اکسیر دوالخاصر کر روح قوقلمادیا الحاق
اولنمش اوله یاخود نعنع مجفف وافسنتین بر بر قبضه راسن التی درهم زنجبیل یاخود
زرنباد اوچ درهم دارچین سیلانی ایکی درهم انیسون درت درهم اخذ اولنوب
ما سبق کبی بر کیسه یه قویوب خمره القا اولنه مقدار استعمالی ما سبق کبیدر اون بش
یاخود یکرمی قطره روح الملح الحلو الحاقیله استعمال اولنه یاخود افسنتین ایکی قبضه
نعنع بر قبضه وج اون التی درهم زرنباد ودارچین اوچر درهم اخذ اولنوب ما سبق
کبی عمل اولنه و بو خصوصده معاجین مقامنده استعمال ایچون دجیب الایهل عظیم النفعدر
علی الخصوص زنجبیل مسحوق یاخود بسباسه الحاق اولنمش اوله بر اکلسوس جزوی
سکر دخی الحاق اولنه دعش کذلك معده یه ملتصق اولان ماده مخاطیه‌یی تقطیع
ومعده‌یی جلا ایتمکده بعض ادویهٔ ملحیه ممدوح ومختار اولمشدر از جمله نوشادر که طرحی
عامه ایله یاخود ارطماتوس تعلیمی اوزره تصفیه اولنمش اوله ردیت کیلوسی ازالده
ادویهٔ شریفه دندر مقدار استعمالی سدس درهمدن اون بش حبه یه وارنجه حب افسنتین
یاخود صاصفراس نقع اولنمش خمر ایله ویره لر بونردن صکره سرحضعف علی معده ده
مجتمع اولان دوالر دندر کذلك تقانیوس تعلیمی اوزره عمل اولنان طرطیر زاجیه دخی
عظیم الفائده در علی الخصوص سفوف الفلفل وسفوف جوارش الخولنجان وکیابه مسحوق

امثالی معده یه مناسب سفوفات ایله ممتزجاً استعمال اولنه کذلك تراب الطرطیر
وملح الطرطیر الجوهری وسفوف ایا تقاء احمر کذلك فی بو طرطره منفرداً یاخود
ملح الطرطیر ایله یاخود سائر سفوفات معدیه ایله ممتزجاً استعمال اولنه کذلك
غودچیانوسك و بر قمانوسك اختراع ایلدکلری سفوف اصطماحیقون دخی
عظیم النفعدر و بو سفوفلرك اساسی اصل اللوفدرکه آنی ملح طیار جرینه وثنا قدر
وآردر لکن تجفیف اولنمش اوله ملح مزبور طیاران ایدوب قدر قلیل باقی قالمشدر ایمدی
اولی وانسب اولان بودرکه راسن ایله معاجر ده نفع ایتمکدر کذلك نقصان الشهوهده
ذکر ایلدیکمز میخائیلك سفوف اصطماحیقونی دخی نقصان الهضمده ادویهٔ
ممدوحه دندر کذلك اصل اللوف بر درهم عین السرطان نصف درهم ملح افسنتین ثلث
درهم دهن قرنفل ودهن البسباسه اوچر قطره اخذ اولنوب سفوف اولنه معده علتلرینك
جمله سنه مناسب بر سفوفدر اوچ دفعه ده استعمال اولنه کذلك اصل اللوف درت
درهم زهر النوشادر ایکی درهم فلفل اسود بر مثقال زنجبیل نصف درهم دهن
قصب الذریره ثلث درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه کذلك معده علتلرینه بوطرپوسك
اصطماحیقون دخی زیاده ممدوحدر وکندو چوق مرضاده تجربه ایتمشدر انجق کیفیت
عملنی کتم ایتمشدر واو فلندرن عنبری برکسه نك کما ینبغی معلومی اولمشدر لکن احتمالدر که
رصاص انتیمون حدیدیدن انتیمون معرق کبی عمل اولنه کذلك مزاج مشایخده آفات
کیلوسی ایچون عنبر واد و تیهٔ عنبریه زیاده مؤثردر سکر ایله سفوفا استعمال اولنه
یاخود روح النعنع یا روح الترنجان یا روح سالویا ایله حل اولنوب صبغ صورتنده
استعمال اولنه کذلك چای دخی بو خصوصده قلیل الفائده دکلدر لکن بزم دیارلرمزه
کلن مجفف وعتیق درچین اهالیسی عندنده بو حشیشه معده یه قوة ویردیکندن
ماعدا انواع خصاة وعرق النساء ونقرس واوجاع مفاصل علتلرینه حفظ صحت
ودفع علتده منفعت عظیمه سی اولمغله اول دیارلرك خلقنده علل مذکوره کورلمشدر
زیرا چایه کثرت اوزره مداومتلری واردر کذلك بو حشیشه صداعه ادویهٔ قویه دندر
خماری منع ودفع ایدر نومی منع ایدر واوچ کون اوچ کیجه نك اویقوسزلقندن عارض
اولان ضعفی دفع ایدر مقدار استعمالی طریق اولدیغی حالده ورقندن اوچ بوموق الدرجی
قدردر یاخود ماء القراح ایله نقع یا طبخ اولنوب جزوی سکر الحاقیله فاتر اشرب ایتمکدر
بوطریقله اوچ بو موق مقداری اوچ دفعه استعمال کفایت ایدر کذلك چای چینی آننده
جمع اولنمش قراغودوجی ایله نقع وجوهر یتی استخراج ایدوب استعمال ایدرلر
کذلك اکسیر النعنع دخی ردیت کیلوسه مناسبدر منفرداً استعمال اولنه یاخود
بو کونه ترکیب اولنه مثلا ماء الدارچین الروحی التی درهم اکسیر النعنع اوچ درهم اخذ
اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالی بر قاشق یاخود ایکی قاشقدر کذلك روح شراب ایله
عمل اولنمش جوهر الفلفل کذلك سالویا و زرنباد و قرصافی بدن روح نوشادر ایله عمل
اولنمش جوهر که مقدار استعمالی قرق قطره در بو خصوصده مختار اطبا اولان دوالردندر
کذلك ماء اصطماحیقون المصطکی ردیت کیلوسك انواعنه ممدوح ومناسبدر
اولان دوالر دندر ترکیبی بودر مصطکی اوچ درهم بریندن یکرمی درت درهم خولنجان

وقرنفل سکز درهم دارچین اون ایکی درهم زنجبیل وبسباسه هر برندن درت درهم
اخذ اولنوب قدر الکفایه حرحرف ایله مکان فاترده برقاج کون ترک ایتدکدنصکره حمام
ماریده تقطیر اولنوب مقطری حفظ اولنه مقدار استعمالی درت درهمدن سکز
درهمه وارنجه ایکی کونده بر دفعه صباح طعامندن یاخود اخشام طعامندن بر ساعت
مقدم استعمال اولنه کذلك برقاچ قات کتان بزینی بوماء ایله تبلیل ایدوب معده یه
لصق ایدرلر اما فجاجت محترقه تعفنی کاله واصل اولدیغنده اصلاحی ممکن اولمز بو صورتده
مقیئات ایله یاخود راوند یاخود تمرهندی ایله تنقیه اولنور کذلك ادویهٔ مرتبه ایله
دخی علاج اولنور و تنقیه دن صکره جلابات حامضه یاخود حموضت طیاره یه مائل جلابات
ومحلولات سفرجلیه وعصارهٔ الاترج وعصارهٔ بقلة الحمقا وخمیرة الورد الزاجیة و
خمیرة النعنع الزاجیه وروح الملح الحلو وروح الزاج الحلو واکسیر ذو الخاصه وروح المصطکی
مناسبدر کذلك سفوف ابا تقاء احمر وناب الفیل المدبر بلا نار ایله کذلك قرمو طرطرو
مرجان احمر ایله عظیم النفعدر مثلا قرمو طرطرو یاخود سفوف ابا تقاء احمر سکز درهم
مرجان احمر ثلثان درهم اخذ اولنوب سفوفا درت دفعه ده استعمال اولنه یاخود
سفوف ابا تقاء احمر وبلا نار تربیه اولنمش ناب الفیل بر درهم دهن بسباسه المقطر
یاخود دهن جوز بواء المقطر اوچ قطره اخذ اولنوب مزج وسفوفا برقاچ دفعه ده
استعمال اولنه یاخود سر مصنف ثلثان درهم زبد البحر المدبر ثلث درهم جوز بواء
مسحوق الحبه اخذ اولنوب سفوفا ایکی دفعه ده استعمال اولنه یاخود سر مصنف
ثلثان درهم سفوف الفلفل ثلث درهم اخذ اولنوب سفوفا ایکی دفعه ده استعمال
اولنه کذلك محلول تراب الطرطیر قرق قطره یاخود التمش قطره وروح الملح الحلو اوتوز
قطره استعمال اولنور کذلك ماء النعنع اون ایکی درهم ماء الدارچین ایکی درهم عصارة
السفرجل ایکی درهم شراب حماض الاترج درت درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال
اولنه یاخود ماء النعنع اون ایکی درهم ماء الدارچین المستخرج بالخمر درت درهم
شراب السفرجل وشراب بقلة الحمقا اوچر درهم اخذ اولنوب قدر قلیل روح البارود
الحلو ایله ممزوجا استعمال اولنه معده یه قوت ویرر بر مشروبدر اما فجاجت حامضه
ادویهٔ نشافه وحموضتی ازاله ایلیجی دوا الروافاویات طیاره اصلاح اولنور قوتلعادر یا
وقنطریون وراوند وافسنتین وراسن ونجل بوزی وروح وخمر افسنتین ونقاع افسنتین
وقرنفل وزنجبیل امثالی کبی بلا تروس نقل ایدرکه عیسوی المذهب برکسه ده
برهین کبیرلوی اثناسنده بالوقا کلدیکنده ناشی فجاجت مجتمعه اولمش ایکا زنجبیل استعمال
ایتدرمکله فجاجت اصلاح وزائل اولدی کذلك فجاجت حامضه دن متولد اولان
علتلره نعنع وسالوی یا وحو قلعاریا امثالنك روحلری وجوهرلری مناسبدر
کذلك ماطیولك ماء الحیاتی وروح الرخ مناسبدر کذلك شیطرج رومی کبر
شدید الحراقه برحشیشه در فجاجت حامضه نك اصلاحنده ادویهٔ قویه دندر
کذلك صبغ الطرطیر الحریف واکسیر ذو الخاصة الغیر الحامض وروح العقاب الطیار
وروح الطرطیر الطیار وروح قرن الایل وروح ملح الریاح لیخانیل امثالی قلویات
طیاره ایله اصلاح اولنور علی الخصوص قلویات طیاره ارواح بناتیه ایله ممزوج

اولوب

اولوب ملح طیاره دهنی اولمش اوله روح النوشادر الانیسونی وروح النوشادر القرنفلی
کبی کذلك حموضت شدیده یه املاح ثابته مناسبدر ملح افسنتین وملح شوکة المبارکه
وملح الطرطیر وملح المرجان الهاضم وسر مصنف کبی کذلك غورچتانوسك ومیخائیلك
سفوف اصطما حیقونلری وعین السرطان وطین افریطی وقرن الایل المحرق وناب
الفیل المحرق امثالی ادویهٔ نشافه نك جمله سی مناسبدر بوندن صکره یعنی فجاجت
حامضه ادویهٔ مزبوره ایله اصلاح اولندقدنصکره تنقیه یه مراجعت اولنور اگر صلاح اولمزدن
مقدم تنقیه قصد اولنورسه مغص وحرکت تشنجیه دن خوف اولنور وفجاجت حامضه
اصحابنه سرطان نهری استعمال اتمك عجیب النفعدر علی الخصوص مع قشره استعمال اولنه
حموضتی جبنا افشنف ایدر وتکرار زیاده اولمسنه مانع اولور وبو علت اصحابی اغذیهٔ
حامضه دن بالکلیه امتناع ایدرلر اما فجاجت بلغمیه یه ادویهٔ ملحیه نك جمله سی کرك
قلوی وکرك حامض اولسون منفردا یاخود قلویات ایله ممتزجا عظیم النفعدر لکن
بو علت اصحابنه رأس العجل ورجل البقر وبیض وسائر اغذیهٔ غلیظه وماده مخاطیه و بلغمیه
تولیدینه مستعد اولان اغذیه دن اجتناب واحتراز لازمدر اما ادویهٔ خارجیه دن
ردیت کیلوسه مناسب اولنلر از جمله بعضی ادهان مقطرهٔ لطیفه وادهان مزبوره دن
عمل اولنان بلسانلر ترکه انلردن دهن الخلیقاء مقطر ودهن النعنع ودهن القرنفل ودهن
البسباسه ودهن الاهیل جمله دن مناسبدر کذلك قراطوننك دهن اصطما حیقونی
ادویهٔ مختاره دندر کذلك دهن مصطکی الاصغر المقطر خارجدن معده یه طلاء بالخاصه
ردیت کیلوسه نافعدر کذلك دهن اصطما حیقون لقراطون ایکی درهم دهن النعنع
نصف درهم دهن القرنفل یاخود دهن البسباسه سدس درهم دهن الزرنباد سدس درهم
اخذ اولنوب بعد المزج معده یه طلا اولندقدنصکره اوزرینه تسخین اولنمش برکومید پاره سی
وضع اولنه یاخود دهن نعنع المطبوخ ایکی درهم دهن جوز بوا المقصور بر درهم دهن
النعنع المقطر نصف درهم دهن البسباسه ودهن القرنفل هر برندن سدس درهم اخذ
ومزج اولنوب ماسبق کبی استعمال اولنه اما بلسانلردن از جمله عصر ایله استخراج
اولنمش دهن جوز بوایه دهن قشر النارنج ودهن البسباسه مزج ایدوب بلسان ایدرلر
کذلك پرو بلسامی تعبیر اولنان بلسان اسود مراق اوزرینه طلاء بو خصوصده ادویهٔ
مختاره دندر کذلك عصر ایله اخراج اولنمش دهن جوز بوا اوچ درهم دهن حب الاهیل
بر درهم دهن الوج نصف درهم دهن بسباسه سدس درهم اخذ اولنوب مزج وبلسان
اولنه کذلك تکامکا وقاصینی ومصطکی امثالندن ضماد اتخاذ اولنوب معده یه لصق اولنور
مثلا قدر الکفایه تکامکا اخذ اولنوب ثلثی مقدار بلسان اسود ایله محکم دق ایدوب
ضماد قوامنه کلدیجك قدر تریاق یاخود دهن حب الاهیل امثالی ادهاندن بری الحاق
اولنوب ضماد اولنه یاخود تکامکا اوچ جزو قرنفل صمغی بر جزو اخذ اولنوب قدر الکفایه
پرو بلسامی یاخود دهن النعنع ایله مزج ایتدکدنصکره نار خفیفده ذوب ایدوب
ضماد اولنه یاخود ضماد اصطما حیقون لقراطون وتکامکا علی السویه اخذ اولنوب
قدر الکفایه بلسان اسود ایله ذوب وضماد اولنه کذلك ارطمانوسك سیرا اصطما حیقون
اصطر ایکی تعبیر ایلدیکی ضماد واسقرودروسك تعلیمی اولان ضماد تکامکائی ومنسیخنك

تحریر ایلدیکی صماد اصطماخیقون دخی ردیت کیلوسه ادویه خارجیه ضمد وحمد دنلنده
کذلك برسونکی شراب حرفه یا توروب خارزا معده یه وضع وکماد ایتمك ادویه مفرده
مقبوللردندر کذلك نقصان الشهوه ده بیان اولنان دقیق واسهال الحمدیه بیان
اولنجق ادویه خارجیه ردیت کیلوسده دخی استعمال اولنور
الفصل الثانی فی ریاح المعده والامعاء معلوم اولهکه گاه اولور که
کیلوس ردیتك تکونی ایله معده ده کثیره متولد اولور اگر ریح مزبور معده ده محتبس
اولوب معده یی منبسط وممتد ایدرسه نفخه تسمیه اولنور اگر متحلل اولوب فمدن خروج
ایدرسه جشاء دیرلر اگر کثرت اوزره فمدن واسفلدن معاً خروج ایدرسه
هیضهٔ یابسه دیرلر لکن ریحك معده ده احتباسی غایت مولم وموذی در وگاه اولور که
عوارض ثقیله احداث ایدر بادرطولینوس کتابندن ایکنجی مائه سنده نقل ایدرکه بر
عورتك معده سنده ریحك احتباسی اولکونه بعضی عوارض احداث ایلدیکه مزبور عورت
حامله ظن اولنور ایدی معلوم اولهکه ریح بخارك غیری ید رنته که هلونیسوس دیمکی
شیخ آخر دیدوب قاس نوعندن عد ایتمشدر ولفظ قاس حکیم مسفوره مخصوص
بر اصطلاحدر دخی اولدرکه قاس بر جوهر دقیق ور وحیدرکه بعضی موادك ترکب
وامتزاجندن نشئت ایدن تخمر وغلیانلردن متولد اولور وشانندندرکه آنی بر جسم
مخصوصده کوتوروب ضبط ایتمك واصلنه رد ایتمك یعنی انك متولد اولدیغی ماده نك صورتنه
کوترمك بر وجهله ممکن دکلدر وقاسك اصناف اربعه سی واردرکه قاس وحشی
وقاس کبریتی وقاس مائی وقاس یابس دیرلر اما قاس وحشی که بین الناس ریح تعبیر
اولنور بر طریق ایله و بر صنعت ایله تجسیمی ممکن اولمزکه مرئی وحس لمس ایله محسوس
اوله بخار تجسیم ایدوب مرئی وحس لمس ایله محسوس اولدیغی کبی لهذا اولکسه لرك
سعیلری بیهوده در که خمرك تخمرندن متولد اولان ریحی ضبط ایچون شرابی بر خمره
کبیره یه قویوب اوزرینه انبیق ومقابله وضع ایدوب محکم شد ووصل ایدرلر کانه خمرك
تخمرندن متولد اولان ریح تجسم ایدوب روح شکلنده متقاطر اوله ومعلوم اولهکه
بدن انسانده متولد اولان ریح معده وامعادن غیری مواضعده دخی بولنور از جمله
اورام ریحیه ده موجوددر کذلك حین فصدده موضع فصددن خروجی دخی چوق کره
مشاهده اولنمشدرکه معده وامعا وسائر اعضادن عروقه تجاوز ایتمکله اولور نته که بعضی
کسه لرك معده لرینه ریح متولد اولوب فی الحال دماغیه سرایت ایتمکله انلرده علل مراقیا و
عسر النفس امثالی المر واضطراب حادث اولور وبونلرك امثالنده چوق کره واقع اولورکه
اوعیه دمویه یه فصد ایله یا خود غیری طریق ایله جرح اولندقده ریح خروج ایدر بونلر نصکره
معلوم اولهکه ریحك حقیقتی نه اولدیغی کما ینبغی معلوم اولمق مشکل وعسیردر اگرچه عند الحکما
بخار نوعندن عد اولنور لکن حقیقتده بخار ایله ریحك بیننده بون بعید واردر زیرا
بخار متصاعد ورطب بر ماده درکه حرارت ایله متحلل اولوب برودت قلیله ایله قطراته
مستحیل اولور وانك تصاعدیندن منعقد اولان اجزایه ارباب صناعت مصعد
معناسنه زهر وگاه اولورکه سخام تعبیر ایدرلر اما ریح بونك کبی دکلدر نه حرارتدن ونه
برودتدن متغیر اولور لهذا هلونیسوس ریحه شیء آخر دیدوب قاس نوعندن عد ایتمشدر

ایمدی

ایمدی ریحك تولدی اغذیه نك صورت نوعیه سندن دکل ماده سندندر حرارت
وبرودتدن متولد اولور بلکه حموضت غیر طبیعیه دن ناشی اولان تخمر معده نك ردیتندن
حاصل ماده غلیظه ولزجه وبلغمیه ده ماده غلیظه مزبوره دن متولد اولور نته کم قدما
ریاح ماده سوداویه دن اولور دیرلردی زیرا سوداده کدورة الاخلاط حامضدر لهذا احتناق
رحم ومراقیا واسکوربوط وسوء القنیه امثالی علتلر اصحابنك معده لرینده اولان حموضت
زائده دن ناشی تخمر معده لری ردیی اولمغله یا خود یا انتر اییس لرسنده اولان رطوبتلری
شدیده الحموضه اولمغله استعمال ایلدکلری اغذیه هر نه اولورسه مواد لزجه بلغمیه یه
مستحیل اولدیغندن انلرده دائما ریاح کثیره متولد اولور کذلك ریحك سبب فاعلیسی
حموضت اولمغله جشاده دخی حامض اولور الحاصل ریحك ماده سی لزوجتدر یعنی ماده
لعابیه دسمه در وبعد هذا یعنی ذکر اولنان کلام فهم اولندقدنصکره ریاح صناعیه یی
تأمل وملاحظه ایده لم که آنلر ریاح بدنیه نك حقیقتی منفهم اوله بعضی حکما ازجمله پراکلسوس
دیمشدرکه وجود انسانکه عالم صغیردر آنده اولان ریاح عالم کبیرك ریاحی مثابه سنده در
انتهی لکن ظاهردرکه ریاح بدنیه نك احوالی بلمکده بو کلامك چندان فائده سی یوقدر
زیرا عالم کبیرده اولان ریاح اجزاء هوائیه نك حرکتندن متولد وحاصل اولور اما ریاح
صناعی ازجمله تخمردن حاصل اولور فقاع الشعیر وعصارة العنب ده اولدیغی کبی یا خود
غلیان مادی ایله اولورکه بعضی اجسادك بر برینه امتزاجندن متولد اولور مثلا
روح البارود که معادنك جمله سنی علی الخصوص حدید ونحاسی حل ایدیجیدر معادن
مزبوره روح مذکوره یه القا اولندقده انلری اکل ایدوب حل ایتمکله بر صدا و بر غلیان
حادث اولوب وانفجاب وریح کثیر وقوی متولد اولورکه ریح مزبور بر متین ظرفی
منکسر ایتمك ممکن اولور کذلك ذوبان دخی ریح حاصل اولور مثلا طرطیر تقطیر اولنور
ایکن بر غلیان صورتی حادث اولوب الت تقطیرك منافذیندن بر ریح شدید خروج
ایدرکه ضبطی ممکن دکلدر اگر منافذ مزبوره سد اولنسه ریحك کثرتندن وضبطی
عدم قبول لندن ناشی آلت مزبوره منکسر اولور کذلك حل مقطر یا خود عصاره
الاترجه مرجانی یا خود عین السرطان القا اولنسه بر صدا ایله معاً اوقدر ریح ظهور
ایدرکه ظرفك اغزی مسدود اولدیغی صورتده منکسر اولور کذلك دقیق کرك
طبخ وکرك قلی وکرك نقع اولنسون آندن ریح ظاهر اولمز اما بر حرارت بعد ملایم اولوب
تخمر ایدرسه اندن ریح متولد اولور کذلك فواکه حلوه وانلرك عصاره لری
کرك تقطیر وکرك طبخ هر نه طریقله تصرف اولنورسه اولنسون آندن قاس ظهور
ایلمز اما تخمر ایلدکده انك خصوصی قوه دن فعله کلمکله ریاح کثیره متولد اولور
اگر بولندیغی ظرف مسدود اولورسه کسر ایدر کذلك بو تمثیلاتدن دخی بو مثال
زیاده ایدوب دیریم که کمال بولمش بر ماء الحرارت حقیقه ده بر مدت ترك اولنسه
تخمره باشلیوب آندن بر ریح ظاهر واجزاء داخلیه سنی مختلط ایتمکله مزبور الماءنك
قشری منفجر اولور وبوندنصکره معلوم اولهکه اگرچه محقق وثابتدرکه اغذیه
کثیره واردرکه انلردن ریاح سائر اغذیه دن زیاده متولد اولور نخل وثوم وبصل
وعنب وتفاح فج وکستانه وسائر فواکه حلوه وفقاع الشعیر الطری وعصارة العنب

وجبن کبی نکن بونلر هر معده ده تولد ریحه باعث اولورلر کالیدیر انجق نوعی المزاج لر
واردر که غایت الغایه ریحلو اولان اغذیه یی هضم ایدوب انلرده ریح متولد اولمز پس
اغذیه مزبوره دن ریحک تولدی اول کمسه لرده اولورکه هضملری نقصان اوزره اوله
کذلک اول کمسه لرده اولورکه بو اغذیه ایله معا اغذیه کثیره استعمال ایدرلر و بونلرن
امثالی کمسه لرده ایسه تخم معده لری ردی اولمقله اغذیه جیدیه الکیلوس دن دخی اولیا
اغذیه دن دخی ریاح کثیره متولد اولور الحاصل ریحک تولدی استعمال اولنان اغذیه نک
صورت نوعیه سندن اولمدیغی بوندن فهم اولنورکه ایکی کمسه بریسی صحیح المزاج و بریسی
علیل مثلا علت مراقیایه مبتلا ایکیسی معا برغدا اکل ایلسه لر صحیح المزاج اولانده اصلا
ریح متولد اولمز اما علیلده ریح کثیر متولد اولور ایدی ریحک تولدی غدانک صورت نوعیه سندن
اولسه ریح بو ایکی کمسه ده علی السویه ظهور ایدردی پس بو ایکی کمسه نک تخم
معده لری اختلافندندرکه برنیسنده کما ینبغی اولمقله ریح متولد اولمدی و بریسنده
ردی اولمقله ریاح کثیره متولد اولدی لهذا امراقیا و اختناق الرحم اصحابنده اکثریا
جمیع اغذیه دن ریاح کثیره متولد اولوردیرا انلرده حموضت معده نک کثرتی واردرلکن
بودخی واقعدرکه بعضی اغذیه بعضی کمسه ده تولد ریاحه زیاده موجب اولوب بعضی
کمسه ده قطعا ریح ایراث ایلمز مثلا مع طبار حریفی کثیر اولان اغذیه معده سنده مواد
لزجه بولنمیان کمسه لرده قطعا ضرری اولمز اما معده سنده مواد لزجه اولان کمسه لرده
اغذیه مزبوره نک مع طبار حریفی اولماده لزجه یی تقطیع و ترقیق ایدوب بعده مزبوره
حموضت معدیه ایله اختلاطندن مواد معدیه ده حبابلر حادث اولور بعده بیسیرا بیسیرا
مزبور حبابلر تحلیل اولوب ریاحه منقلب اولور حاصل کلام بو معنی کوز اکدن فهم اولنورکه
ریاحک تولدی مواد لزجه بلغمیه اصحابنده اولور و بو خصوصه ارباب تجربه دخی
شهادت ایدرلر که ریاح کثیره یه مبتلا اولان کمسه لرقئ ایلدکلرینده واقعا مواد
غلیظه لزجه حامضه خروج ایدر السبب نفخه وجشانک کذلک هیضه یابسه نک
سببی قریبی ذکر اولنان وجه اوزره متولد اولان ریحدر اما سببی بعیدی مواد
لزجه یی مستحیل اولیجق اغذیه نک استعمالیدر کذلک بونلره تفاحات حامضه بو تخم زنده که
مراقیا و اسکوربوط و سوء القنیه اصحابنده اولدیغی کبی که بو علتلرک جمله سی تفاحات
حامضه دن حادثه اولمقله انلرده دائما ریاح متولد اولور و معلوم اولدیکه ریح طبیعی
و غیر طبیعی اولور کذلک جشاء دخی درت کونه اولور اولکیسی حامضدر سودا و مراقیا
اصحابنده اولدیغی کبی ایکنجیسی محترقة الرایحه و تعفندر اوجنجیسی بعینه مأکول اولنان
اغذیه نک رایحه و طعمه مشابهدر بصل و ثوم و سمک استعمالندن صکره عارض اولا
جشا کبی دردنجیسی تفه درکه جشاءی موجب اولان ریحک برطعم معینی اولمدیغی
صورتده عارض اولان جشاء کبی هلوخیوس فوقی اوزره کاه اولورکه جشاء منتن الرایحه
وغایة الغایه مستکره اولور لکن نادر الوقوعدر اما ریحک طبیعیسی دائما تخصیصه
موجوددر علی الخصوص جوع حالتنده اولدیغی که حیوانات هر تنفسی اولورسه
بطنی شق اولنسه بو ریح مشاهده اولنور اکر جوع حالتنده اولورسه بطنی ریح ایله
مملو بولنور و بو ریح طبیعتک منفعتی امعانک انبساط اوزره محافظه ایتمکدرتا که

امعانك

امعانک اطراف داخله سی بر برینه ملاصق اولمیه کذلک امعانک منافذی مکشوف
اولوب منسد اولمیه و بو ریح طبیعینک تولدی امعاده مثلا صبی اولان ماده مخاطیه یه
حموضت طبیعیه نک صفرا و دسمه ایله معا انضباطندن اولور هذا کبریتی الرایحه و منتن
اولورکه مثلا اولنورسه که نه جهتدن منتن اولور جوابنده دیرزکه بونک نتنی صنایع
کیمیائیه نک بعضیسندن بالمشاهده ملاحظه اولنوردیرا برجوهرکه کبریتی و دهنی اولور قلویا
واسطه سیله حل اولنوب حامضات ایله ترسیب اولنسه آنزدن بو رایحه کریهه حادث اولور
مثلا انتیمون و طرطر و یا روتنه دن رصاص انتیمون یاخود زعفران حدید تعمیل اولنسه
آنلردن حاصل اولان قشور دکلردر الکبریت انتیمونیرکه طرطیر و یا رومک قلویتی
واسطه سیله انتیمونیدن منفصل اولوب حل اولمغه قابلیت حاصل ایتمشدر کبریت مزبور
ماء القراح ایله حل اولندقده آنزه بر رایحه اولمز اما اوزرینه خل مقطر یاخود روح الزاج
یاخود روح البارود رش اولنسه بر رایحه کریهه ظهور ایدر ایمدی بزیم وجودیمزده
ریح طبیعینک منتن اولمسی او دخی بو جهتدندرکه بو ریحک تولدی صفرا ایله معا حموضتک
انضباطندن اولورنته که انفا ذکر اولندی پس صفرانک اجزاء ملحیه طباوه سی و
دسومتی یعنی کبریتیتی منحل اولوب حموضته ملاقی اولمقله ترسیب اولنور یعنی دن
ناشی حادث اولان رایحه منتنه یی ریح اخذ ایدوب منتن اولور و معلومدرکه دهنیت
و قلویتک قلتی و کثرتی جهتندن رایحه دخی قلیل یاخود کثیر اولور اما ریح غیر طبیعی
هضم اول و هضم ثانی و ثالثک هرقنغی سنده اولورسه غذا ماده لزجه دسمیه یه مستحیل
اولوب آنزه حموضتک فعل و تأثیرندن متولد اولور العلامات ریاح معده نک
بلغمیسی بو ذکر اولنان حقی کلامی ملاحظه ایله اولور معلومدرکه معده ده متولد اولان ریاح
اکر جشاء ایله منحل اولورسه بعضی عوارضدن خلاص و استراحت اولنور اکر فم معده نک
علی وجه الاستحکام انسدادیندن ناشی جشاء ایله ریحک خروجی ممتنع اولوب قعر
معده ده قالورسه مراق متضیق اولوب بعضی اضطرابه باعث اولور کذلک مراقده تمدد
ظاهر اولور و موضع مراقده عمز اولنمقله مزاحمه ایدر کذلک علیل عسرت تنفسدن شکایت
ایدرکه معده نک تمددی حجاب حاجزی حرکتدن منع ایلدیکیندن ناشیدر علی الخصوص
ارقه اوزرینه یاتدقده عسرت تنفس زیاده جه اولور و کاه اولورکه بر وجع عارض
اولوب علیل تحمل ایده مزکه ارقه اوزرینه متحول اوله و کاه اولورکه غشی مرتبه سی
برحالت عارض اولور نته که اصحاب مراقیاده اکثریا واقع اوله کلمشدر کذلک معده ده
ریحک حرکتی ظاهر اولوب برجانبدن برجانبه حرکتی حس اولنور و بو ثقلت و عدده مجرد
بطن و معده جوارینه اولمیوب کاه اولورکه صدر دخی بالکلیه احاطه ایدر و کاه اولورکه
رقبه و ظهر یا جنبینی و فقرات موضعنی متأذی ایدر و چوق کره اولورکه جبنک ایکیسنه
دخی داخل اولور و کاه اولورکه فم معده اطرافنده ورم احداث ایدر بو صورتده جشادن
فائده امید اولنمز اکر اسفلدن خروج ایدرسه بر مقدار علته خفت کلور اول دخی ممتنع
اولدیغی صورتده وجع ایله عقده ظاهر اولور تقدمة المعرفة بردن انسانده حادث
اولان ریاح غیر طبیعیه نک جمله سی ردی در اکرچه جوع حالتنده حادث اولان ریاح منحل
اولدیغی صورتده ردی دکلدر لکن هضمک فی الجمله نقصانی اعلام ایدر نته که مراقیا

اصحابنده دائما عارض اولور اكر رياح معده ناحيه‌سنده اولورسه علامتلرینك بكسني اعلام
ايدر اكر رياح معده قليل اولوب وجشاء ايله تحليل اولميوب مدة طويله معده‌ده مستقر
اولورسه واصلاح وازاله‌سي ممكن اولمزسه استسقاء طبلي حدوثندن خوف اولنور
اكر جشاء منتن اولورسه غايت رديء ومخوفدر بلكه طبيبه وخدام عليله دخي توصيه
اولنور كه انك رايحه‌سني شمّ ايلمكدن ولوره وكبدلرينه رديئت جذب ايتميه‌لر
بعض اطبا نقل ايدرلر كه بعضي كسه‌لرده اعضاء خارجيه‌لرينك هر قنقسي اولورسه
دلك اولنمغله انلره متصلا جشاء عارض اولديغي مشاهده اولنمشدر لكن نادر الوقوعدر
العلاج چونكه رياح حموضت غير طبيعيه‌دن ناشي تخمه معديه‌دن ويا مواد لزجه‌دن
متولد اولور علاجنده لازم اولان اولا معده ومجاريء اولي بلكه قصبة الريه‌ده اولان
مواد لزجه غليظه بلغميه‌يي تقطيع وتنقيه ايتمكدر بعده ادويه وبراخاديه ومفتح طارده هضميه‌سي
غالب اولان ادويه‌يه ويرمكدركه جشاء ايله ريح متحلل اولدقلرنده حموضت تخمه تعديل
واصلاح اوله بعده ريح حموضتي وريحك سببي اولان تخمه‌يي يعني دفع وازاله ايتمك
ايجون باروت مصطكي وادويه باديه استعمال ايتمكدر ايمدي اولا ادويه مقيئه ايله تنقيه
ايتمك زياده مناسب وسريع التاثيردر على الخصوص مقيئات انتيمونيه خصوصا اولانلر بو
نسبت اولنان ماء المبارك زياده مناسبدر اما مقيئات مناسب وموافق اولميان
كسه‌لره صبر ايله تركيب اولنمش حبوبات مليّنه ايله تنقيه اولنورلر جمله‌دن حب مصطكي وحب
ايارج استعمال اولنور كه معده‌دن جشاء ايله رياح كثيره تحليل ايدر كاه اولوركه
آنلره اشق وقاصني امثالي مواد لزجه‌يي تحليل وتنقيه ايدن بعض عصارات وصموغات
الحاق اولنور مثلا علل معديه مزمنه‌ده كه مواد لزجه حامضه‌دن حادث اولور استيصال
ايجون اكثريا بو حب استعمال اولنور تركيبي بودر اشق محلول بالخل نصف درهم مصطكي
اون بش حبه صبر اسقطوري طقوز حبه خلاصه قرص الحنظل درت حبه اخذ اولنوب
جوهر النعنع ايله اتخش عدد حب اولنه معتاد استعمالي اون ايكي ياخود اون بش حبدر
اثمولريوس نام حكيم رياح وانتفاخ معده علاجنده ديدي كه طبيب حاذقه لازم اولان
ايكي امره رعايت ايتمكدر اولكيسي معده‌ده ملتحج وملتصق اولان ماده لزجه‌دن بقيه‌يي
ترقيق وتنقيه ايتمكدر ايكنجيسي ادويه محميه طاردهٔ دهنيه ايله نفخي ازاله وحامض اولان
موادي تعديل ايتمكدر ايمدي اولنمقدر ومستفرغات ومقيئات مستعملدن كه بالاده ذكر
اولنمشدر [illegible] عمل اولنان حبوب وسفوفات مناسبدر كذلك حمصي قوم سفوف
سنا مكي ليسندقي مدح ايدر ودخي معتنا تدن ماء المبارك استعمال اولنمغي مدح ايدر
كه ايله تحليله واخراج مواد اولنه وعقيدا اندن مناسب اولان انجليقا وجنطيانا
وزراوند مدحرج وزنجبيل وقاقله وقصب الذريره وخولنجان وزرنباد كبار وافاريقون
واندردن تهيئه اولنان جواهر اندن وجوهر يابونج [illegible] صغيره اصنافلرينك
اولنه كذلك حب الغار وحب الابهل وجندبيدستر وبونلرك جوهرلري اولورسه غايت
نافعدر ودخي جشاء عاصيه وصعبه‌ده عنبر اشهب غايت مجربدر ودخي كعب الارنب
المسحوق يلحق كعب الخنزير وقرن الايل المحرق ومرجان احمر [illegible] وانتيمون [illegible]
كبيح والغايت مناسبدر [illegible] حموضتي تعديل ايدر وغايتيا [illegible] مستعمل اولان ماء [illegible]

وماء

وماء النعنع وماء قوميناطيوس ذوذنقرليوس وملادارجين سفرجلي وشربلردن
شراب قشر النارنج وشراب حب الغار وشراب حب الابهل ودوح انيسون وجوهر بابونج
وبالاده ذكري سبقت ايدن بزورات لعياه ودهان معطره لري وبو خصوصده دوح
الباروت بر عجيب الاثردر واذركه اكاسير الرياح دنسه روادر على الخصوص اكر انتفاخ
ايله حرقة معده مقارن اولورسه كه صفرادن ومواد حامضه ايله امعالرده ازدحام وجريان
وثوراندن فاسده سندن متولد اولمق شانندندر اول حالده دوح الباروت خالص
عجايبدر اكر دوح الباروت الانيسوني ياخود دوح الباروت المغناطي اولورسه
دخي احسندر وسلويوس نام حكيم ديركه جميع اصناف انتفالماتده غاية الغايه علاج قويدر
على الخصوص علل معده ومراقده غايت نافعدر صنعتي بودر ملو النعناع وماء الرازيانج ايكيشر
وقيه دوح قوميناطيوس سلويوس بر وقيه دوح الباروت يكرمي قطره ولود اقو اوج حبه
دهن جبيا سه التي قطره قراب نعنع برنجي وقيه اخذ اولنوب بعد المزج استعمال اولنه
معتاد استعمالي بر قاشقدر ودخي دوح قوميناطيوس وسلويوس كه تركيبي بودر
اصل انجليقا بر درهم اميراطوريا وخولنجان بر بجق درهم ورق اكليل الجبل ومرزنجوش
وسذاب وريحان ودهن قنطريون يارمشر قيصوم حب الغار اوج درهم بزر انجليقا
وبزر لغوسطيقون وانيسون يارمشر درهم زنجبيل وجوز بوا وبسباسه بر بجق
درهم دارجين التي درهم قرنفل وقشر نارنج بر درهم اخذ اولنوب قرق وقيه روح
الشراب ايله ياخود سائر ارواح مناسبه ايله غمر ايدروب حمام ماريه‌ده ايكي كون تعفين
وتهضيم اولنه بعده بينه حمام ماريه‌ده يا بسو قالنبيق تقطير اولنه مقطرينه ارضية سنه
رد ايدوب ايكي كون تهضيم اولنه قرن صكره بينه تكرار تخمينا اوج دبعي خروج ايدنجه
تقطير اولنوب معطري حفظ ايده‌لر قورسطوس حكيم ديركه شول انتفاخ معده كه
انك تحملدن خارج وجع شديده وتمدد كثيره سبب اوله وسببي طعمه كثيره اكلندن
ياخود اكثريا نفاخ طعاملر واشربه‌لر استعمالندن حاصل اولمش اوله بويله اولان علتده
بو مطبوخله علاج ايلديم سريعا برؤ تام حاصل اولدي تركيبي بودر بابونج ايكي قبضه
انيسوندن وكرا ويا ايكيشر درهم اخذ اولنوب طين قاردن معمول طنجره‌ده طبخ اولنوب
بعد التصفيه مطبوخ مصفادن كونده ايكي اوج دفعه فاتر اللكيشر درهم مقدار
استعمال اولنه اعالي واسافلدن نفخ ورياح خروج ايدوب عليله برؤ تام حاصل اولدي
بعضيلر علل مراقيه واختناق الرحم واسكوربوط اصحابنده ماده رياحي تنقيه ايچون بو حبي
استعمال ايدرلر تركيبي بودر اشق محلول بالخل وزاج الحديد هر برندن نصف درهم
صبر اسقطوري اون بش حبه مصطكي ومرتصافي هر برندن سدس درهم خلاصه
قرص الحنظل سكز حبه اخذ اولنوب جوهر النعنع ياخود دهن النعنع ايله يوز بش
عدد حب اولنه مقدار استعمالي ما سبق كبيدر ياخود حب الاشق ثلث درهم زنبق
الحلو اون بش حبه خلاصه قرص الحنظل ايكي حبه دهن كمون بر قطره ياخود ايكي قطره
اخذ اولنوب جوهر الزرنباد ايله حبلر اولنه مجموعي بر دفعه‌ده استعمال اولنور
بعضيلر بو خصوصده سفوف سنايي مدح ايدرلر لكن مختار اولنه جقلرلر مناسب
دكلدر سفوف ايله تنقيه اقتضا ايلديكي صورتده بو سفوف اختيار اولنور

ترکیبی بودر چلابا اون ایکی حبه سقمونیا ومی بر اوچ حبه باروت مصفی التی حبه
دهن محلل الریاح بر قطره یاخود اوچ قطره اخذ اولنوب سفوف اولنه مجموعی
بر دفعه ده استعمال اولنور وبعد هذا یعنی تنقیه دن صکره محلل الریاح اطلاق اولنان
اقاویات مفرده استعمال اولنور یعنی ملح طیارده هنیسی غالب اولوب حموضتی
تعدیل واصلاح ایدیجی ولزوجتی تقطیع ایدیجی دوالر استعمال اولنور انجلیقا
وجنطیانا وزراوند مدحرج ووج وخولنجان وقشر النارنج وجوزبوا وقرنفل
وبسباسه وزنجبیل وزرنباد ودارچین کبی کذلک بونلرک ادهان مقطره سی
وبونلردن عمل اولنان ملح طیارده هنیجی مفرداً ومرکباً استعمال اولنور مثلا ماء
رازیانج وماء النعنع اون ایکشر درهم ماء محلل الریاح المعمول بالخمر سکز درهم
روح انیسون وجوهر قشر النارنج اوچر درهم دهن بسباسه المقطر بش قطره شراب
قشر النارنج التی درهم اخذ اولنوب بعد المزج ملعقةً بعد ملعقةٍ شرب اولنه ریاحی
تحلیل ایدر فوردسطوس تجربیاتنک اون سکزنجی واوتوز التنجی تجربه سنده تحریر
ایلدکی برکسنه کثرت اوزره اغذیه ریحیه اکل ایدوب وعصارة العنب شرب
اتمکله کال وجع شدید ایله مغاریج معده وعدد معده عارض اولمش ایدی مطبوخ
بابونج استعمالی ایتدرمکله اعلی واسفلدن ریح کثیر متحلل اولوب وجع وریح مندفع
اولدیجی مطبوخ مزبورک صورت ترکیبی بر قبضه بابونج وقدر قلیل انیسون وبزر
رازیانج وکراویا اخذ اولنوب فقاع الشعیر ایله طبخ اولنه فدنصکره تصفیه وحفظ
اولنه کذلک دهن بابونج الازرق دخی تحلیل ریاح اتمکده عجیب المفعلدر لکن ابنیق
نحاس عنبر مصدره تقطیر اولنمله ازرق اللون خروج ایدن دهن بابونج ممدوح
دکلدر بلکه ضعفدر وانبیق زجاج ایله حمام رماد ترده تقطیر اولنوب ازرق اللون
خروج ایدن دهن بابونج دیرکه صنعت استخراجی قرابادینیات ده مفصلاً بیان
اولنمشدر کذلک ماء البابونج وجوهر البابونج وسائر بابونجدن اتخاذ اولنان
دوالرک جمله سی عجیب الاثردر کذلک بزور حاره کبیره که انیسون وکمون وبزر رازیانج
وکراویادن عبارتدر کذلک بزور حاره صغیره دن خمر ایله عمل اولنان مطبوخ
هلونیسوس دیدکلری کبی فقرا ایچون تحلیل ریاحده ادویه کافیه دندر کذلک بونلردن
روح النوشادر واسطه سیله عمل اولنان ملح طیار دخی ریاحک هر نوعنی تحلیل
اتمکده ادویه مختاره دندر روح الانیسون وروح النوشادر الانیسونی بو قبیلدن عد
اولنور کذلک دقو وحب الغار وحب الابهل وبونلردن معمول اولان ادویه نک
هر قنقیسی اولورسه مناسبدر وبونلردن ما عدا جندبیدستر وآردرکه علل ریحیه نک
جمله سنه منفرداً علاج کاملدر علی الخصوص نسایه وعلل مراقیا اصحابنه زیاده
مناسبدرکه ندوبی یاخود خلاصه سی یاخود روح نوشادر ایله عمل اولنمش جوهری
وسائرندن معمول اولان ادویه نک جمله سی بو خصوصده عظیم النفعدر کذلک
مرصافی وتریاق وقشر نارنجدن معمول اولان ادویه حموضت معده یی اصلاح
وریاحی کسر اتمکده زیاده مؤثردر کذلک دهن الدارچین وروح النوشادر
الدارچینی وملح طیارده هنیسی غالب اولان ادویه نک جمله سی استعمال اولنمق

ممکن

ممکن اولور ودارچین قیاسی اوزره بو خصوصده اقاویانک جمله سی استعمالی اولنوب تجربه
اولنمشدر علی الخصوص بو سفوف تحلیل ریاحده کثیر التجربه اولنمشدر ترکیبی بودر کزبره مدبر
درت درهم انیسون ورازیانج ایکشر درهم زرنباد ودرنجیل وخولنجان ونوشادر مصفی
برر درهم سفوف الفلفل بر مثقال سکر مدهن القرنفلی یاخود ابهلی ایکی درهم اخذ اولنوب
سفوف اولنه کذلک تحلیل ریاح ایچون اصطما حیقون تسمیه اولنان امیاه زیاده مناسبدر
امیاه مزبوره نک سادجی ومرکبی بو خصوصده عظیم الاثردر ماء محلل الریاح وماء الدارچین
السفوحلی کبی کذلک شراب قشر الاترج وشراب حب الغار وشراب حب الابهل دخی بعضیلرک
تجربه لرینده نجح بر اولنمشدر کذلک بلسان الکبریت الترمنتینی وبلسان الکبریت الانیسونی
جشاء ریحی دفع اتمکده زیاده مؤثردر لکن مثلث ومحلل الریاح تسمیه اولنان روحلک
تأثیری وفائده سی مذکوراتک جمله سنه غالبدر روح مزبورک طریق عملی طرطیر وباروت
برموجب یه وضع اولنوب مقابله سنه قدر الکفایه روح الشراب الطرطیری یخوب تقطیر
اولنه فدنصکره بر قاج دفعه دخی تقطیر ودور ایده لر روح نوشادر الطیار رایحه سنه
مشابه بر روح لطیف خروج ایدر ریاحک انواعنی تحلیل اتمکده انفع فی ازاله ادویه
قو یبدندر علل معده نک انواعنی واوجاعی وغشیی وسائر عوارض معده یی ازاله
ودفع ایدر علی الخصوص علل مراقیا اصحابنه غایة الغایه نافعدر روح مزبورک منافع مذکوره یی
افاده ده سادجاً استعمال اولنور یاخود بعض ادویه مناسبه ایله ترکیب اولنور مثلا
ماء النعنع اون التی درهم ماء محلل الریاح سکز درهم روح محلل الریاح المثلث بر بچق
درهم روح تریاقی الکافوری اوچ درهم لودانو اوچ حبه شراب قشر النارنج التی درهم
اخذ اولنوب ممزوجاً شرب اولنه معده یه قوت ویریجی بر ممزوجدر التهاب وعطش
اولمدیغی صورتده استعمال اولنور کذلک ماء النعنع اون التی درهم ماء البابونج سکز
درهم ماء الزرنباد وماء محلل الریاح هر برندن درت درهم روح محلول الریاح المثلث
بر مثقال جوهر الافیون نلشدر درهم شراب قشر النارنج سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجاً
شرب اولنه یاخود ماء البابونج یکرمی درت درهم جوهر الجند الطریی بر بچق درهم
روح نوشادر الانیسونی بر درهم شراب قشر النارنج اوچ درهم اخذ اولنوب مزج
وماسبق کبی استعمال اولنه یاخود اکسیرذ والخاصة الغیر الحامض اوچ درهم جوهر الجند
ایکی درهم جوهر الافیون بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه معده علتلرینک جمله سنه
مناسب بر اکسیر اولور مقدار استعمالی عرق قطره در کذلک روح الباروت دخی ادویه
محلله الریاحک شریفلرندندر علی الخصوص ایکی مثلی روح الشراب ایله بر قاج دفعه
تقطیر اولنوب حلو وتعدیل اولنمش اوله بو خصوصده بالخاصه نافع اولان دوالردندر
اگرچه حامضدر لکن تحلیل ریاح اتمکده جمله دن انفعدر وقوی التأثیردر حرکت تخریبه
وغلیانیه یی منع وتسکین ایدر لهذا ریاحک هر نوعنه مناسبدر علی الخصوص التهاب
وعطش ایله معاً اولان ریاحه زیاده مناسبدر کذلک حرکت ریاح ایله معاً عارض
اولان قلاعوزش تعبیر اولنور حرکت که گاه بر عضوده وگاه عضو آخرده ظهور ایدوب
گاه سریعاً زائل وینه سریعاً عضو آخرده ظاهر اولور سببی صفرانک حموضت ایله معاً
انضباطندن حادث اولان غلیاندر دیرلر روح الباروت غلیانانک جمله سینی

تسكين ايتكله بو خصوصده انفع معالجاتدندر و مجربدر تحقيق اعتشلردكه مراقهين
وصبيانه دخي ايله معا برعرق حوثني دموي عارض اولوب وجعلرينه سخونت شديده
وحرقت كلور انلرده روح البارودت المحلو كرارا تجربه اولنمشدر ديرا بحاري اولي لرينده
واقع اولان غليانات مرضيه في قطع وتسكين ايدر اكر روح البارودي محلو و تعديل ايتكده
روح الشراب بر ايله رياحه مناسب سائر ارواح الحاق اولنسه دخي اولي وانسب اولور
روح الانيسوني و روح النعنع و روح حب الابهل كبي كذلك بعض افاويات وحشايش
محللة الرياح ايله بر قاچ دفعه تقطير اولنمش روح شراب دخي سادجه روح شرابدن انفعدر
كذلك جشاء ايچون منفردا بو روح ادويه مختاره دندر تركيبي بودر اصل انجليقا
بر درهم ايمپراطوريا و خولنجان بر بچق درهم اكليل الجبل و مرزنجوش وسذاب وريحان
وقنطريون صغير يارمشر قبضه حب الغار اوچ درهم بزر انجليقا ولفوسطيقون وبزر
انيسون هر برندن درت درهم زنجبيل وجوز بوا و بسباسه بر مثقال دارچين التي درهم
قرنفل وقشر النارنج بر در درهم اخذ اولنوب جريشا دق اولندقدنصكره اوچيوز درهم
روح شراب ايله نقع ايدوب ايكي كون حمام مارية ده ترك اولنه بعده ارضيه يابسه قالنجه
تقطير اولنه بعده عقا قير مزبوره تكرار جديدا اخذ اولنوب روح مقطر مزبور ايله
نقع وينه ايكي كون حمام مارية ده ترك ايتدكدنصكره ثلثي ياخود دبعي خروج ايدنجه
تقطير ايدوب روح مقطر حفظ اولنه كذلك جشاء ورياح وعلل رياحيه نك جمله سنه
ادويه جامعه دندر كه ماء رازيانج وماء النعنع اون التشر درهم روح شراب خالص ياخود
ماء الحيات مطيول سكز درهم روح البارودت بكرمي قطره دهن بسباسه المقطر التي
قطره لودانوم اوچ حبه شراب النعنع بر بچق درهم اخذ اولنوب مزج اولنه مقدارا استعمالي
ايكي قاشقدر كونده بر قاچ دفعه ويره لر كذلك ماء النعنع اون التي درهم ماء محلل الرياح
التي درهم اكسير النعنع درت درهم روح البارودت المحلو اون بش قطره اخذ اولنوب
مزج اولنه منافعي وكيفيت استعمالي ماسبق كبيدر كذلك ماء النعنع اون التي درهم ماء محلل الرياح
سكز درهم روح البارودت المحلو بر درهم ياخود بر بچق درهم انتيمون معرق بر درهم لودانوم
اوچ حبه شراب الدارچين التي درهم اخذ اولنوب مزج اولنه كذلك ماء بابونج اون التي
درهم ماء رازيانج سكز درهم روح ترياقي كافوري بر درهم روح الزاج المحلو تلثان درهم
ياخود بر درهم لودانوم ايكي حبه شراب زوفا درت درهم اخذ اولنوب مزج اولنه معده يه
قوت ويروب رياح تحليل ايدن بكرمي بر مشروب بر دررياح ايله معا التهاب وقلاقل اولديغي
صورتده استعمالي مناسبدر كذلك روح البارودت الترياقي دخي بكرمي قطره دن اوتوز
قطره يه وارنجه استعمالي اولنسه منافع مزبوره يي افاده ايدر كذلك جشاء نك دخي تجشي
وزياده لكني دفع وازاله ايتكده عنبر دخي بالخاصه نافع اولاندوالردندر زاقوطوس
تجربه لرنده تجربه اتنا سنده زياده مدح ايدر كذلك رديت جشايه علاج ايتدكده ابتدا اسنده
حب منتن وحب مصطكي زياده مناسبدر كذلك جشاء حامض ومزمن اولديغي
صورتده فلفل قدر علاج اولمز على الريق حب كبي بش عدد ياخود التي عدد استعمال
اولنه شركه ديوديوس اونوزيد دخي تجربه سنده تجربه ايتمشدر كذلك خصوصي نشف
واصلاح ايدن بعض ادويه نك جمله سي دخي بعضيلرادويه محلل الرياحيدن عد ايدرلر

عرقوب الارنب المسحوق وعين السرطانات وقرن الايل المحرق المدبر وناب الفيل المحرق
ومرجان احمر وانتيمون معرق كبي كذلك عصيان رياحه باعث وبادي اولان حموضتي
بعض اطبا ن تابته دخي سريعا وجيدا نشف وازاله ايدر و بو ادويه خشاف واطبا ندن
تحليل رياح ايچون بعض تراكيب اتخاذ اولنور از جمله قرن الايل المحرق بر بچق درهم بلور
معدني وناب الفيل المحرق يارمشر درهم ملح افسنتين وملح البابونج هر برندن ثلث
درهم اخذ اولنوب مزج وسفوف اولنه مقدار استعمالي ثلث درهمدن نصف درهمه دن
وارنجه ياخود ماء النعنع بكرمي درت درهم ماء الدارچين الروحي اوچ درهم عين السرطان
المدبر بر درهم شراب الرازيانج اوچ درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه بر قاچ
دفعه استعمال كفايت ايدر كذلك جوهر الافسنتين فقاع الشعير ايله هر طعامدنصكره استعمال
اولنمق تحليل رياح ايدر كذلك عصارة الافسنتين وحب افسنتين دخي بونلر كبيدر ديرا
رياحه باعث اولان ماده رديه يي اصلاح ايدر كذلك مرجان وحجر السمك وزبد البحر
على السويه اخذ وسفوف اولنوب هر احشام طعامدن مقدم روح الشراب الابهلي ايله
استعمال اولنه كذلك ناب الفيل المحرق ومرجان احمر يارميشر درهم سفوف الفلفل سكز
درهم خلاصة زرنباد وخلاصة قشر النارنج هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب
ناعما سحق وسفوف اولنه بعده قدر الكفايه سكر ابيض ماء رازيانج ايله حل اولنوب
مشاش قوامنه كلنجه طبخ اولنه قدنصكره سفوف مزبور الحاق اولنوب قرصلر اولنه
بعده دهن بسباسه ايله في الجملة تدهين اولنه معده يه قوت ويرنجي ورياحي تحليل
بر تركيبدر كذلك رياح وجشاء نك سببي اولان ماده زياده معاندة اولوب لزوجتي
شديد اولديغي صورتده روح اسطماطيقون زياده مناسبدر منفردا ياخود مخائيل
تعليمي اولان اكسير اسطماطيقون دن ايكي مثلي ايله ممزوجا استعمال اولنه ممزوجا
مقدار استعمالي بكرمي قطره دن اوتوز قطره يه وارنجه اما ادويه خارجيه دن رياحي
تحليل ايچون بعض ادهان مقطره ومطبوخه طلاء استعمال اولنوب واوزرينه قرمش
بر كرميد پاره سي وضع اولنور وادهان مزبوره دن دهن بابونج الازرق وبزور محللة
الرياحدن تقطير ايله اخراج اولنان ادهان جمله دن مناسبدر ياخود عصر ايله اخراج
اولنمش دهن جوز بوا بر مثقال دهن حب الابهل المقطر بر درهم بسباسه سدس
درهم اخذ اولنوب مزج وبلسان اولنه ياخود دهن بابونج درت درهم دهن جوز بوا
ايكي درهم دهن قشر النارنج ودهن الرازيانج ودهن النعنع ودهن الزرنباد هر برندن
سدس درهم اخذ اولنوب مزج ومعده يه طلا اولنه كذلك مفص قولنجده ذكر
اولنا جق كماد رطب دخي بو خصوصده انفع معالجاتدندر ياخود روح انيسون اون
التي درهم روح شراب كافوري وزعفراني درت درهم ترياق بر بچق درهم اخذ اولنوب
مزج اولندقدنصكره بر پارچه قرمزي اسكرلت چوقه ايله معده يه لصوق اولنوب
اوزرينه تسخين اولنمش بر كرميد وضع اولنه كذلك ضماد حب الغار دخي دهن بابونج
ودهن افسنتين ودهن النعنع ياخود دهن حب الابهل ايله مزج وتليين اولنوب
لصوق اولنور كذلك تكامكا اوچ جزؤ بر وبلساخي بر جزؤ اخذ اولنوب ذوب
اولندقدنصكره ترياق ايله مزج وضماد اولنه كذلك روح شراب كه انده افاويات نقع

اولنمش اوله قابض الصق اولنه كذلك تحليل رياح ايچون بعضى احتقانات ممد وحلل مثلا
قولنجده و حقنات ذيجيده ذكر اولنان حقنه لر غايت ممد وحلل كذلك بول الانسان
على الخصوص بول الصبيان منفرداً احتقان اولنه ياخود بول بعضى محللة الرياح
ادويه ايله طبخ واحتقان اولنه مثلا اصل بجليقا سكز درهم انيسون وبزر رازيانج
ايكشر درهم انجمك مايه سى يادم درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه بول الصبيان ايله
طبخ اولنوب بعد التصفيه مصفادن سكسن درهمه سكز درهم عسل منزوع الرغوه
وتلثه درهم دهن كل اويا الحاق اولنوب احتقان اولنه استسقاى طبلى يه دخى عظيم
المنافع براحتقاندر ياخود سعوف محلل الرياح برقبضه اصل لخوسطيمون التى درهم
انيسون اوچ درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه بول الانسان ايله طبخ اولنوب بعد التصفيه
مصفادن قرق درهمه ياخود الخمش درت درهمه التى درهم معجون حب الغار وسكز
درهم عسل ريحان برى ونصف درهم ملح كر الشراب الحاق اولنوب احتقان اولنه

القسم الرابع في آفات الماسكة وهو تشتمل على فصلين

الفصل الاول في القئ والغثيان

معلوم اولدكه هر غذا معده يه واصل اوله
معده ده برمدت متمكن اولمغله منهضم ومزاج آخره مستحيل اولوب بعده بوابدن تعبير
اولنان اسفل معده ده واقع منافذدن نفوذ ايتمكه محتاجدر لكن كاه اولوركه غذا معده يه
وصولندن صكره معده نك حركت غير طبيعيه سى غذايى كرو رد ايدوب فمدن اخراج ايدر
واخراج ايلديكي مواد رطبه دن هر قنقسى اولور ايسه كرك دم وكرك قيح وكرك ماده حامضه
وكرك صفراء اولسون معده نك بو فعلنه قئ تعبير ايدرلر وقئ دائما غثيان ايله مع اولور
اما قئ نك منشاى بو ابك تشنج وانقباضيدركه بو ابك الياف عصبيه سى تشنجدن
بالكليه معده متأذى ومتشنج اولور على الخصوص فم معده يه تعلق عظيمه عارض اولور
نته كه هلمونسيوس تجربه ايدركه بواب متأذى اولمغله تمدد وانقباض قوى ايله ممتد
ومنقبض اولدقده آنك تمدد وانقباضندن الياف معده بالكليه ممتد ومنقبض اولمغله
معده يه حركت غير طبيعيه عارض اولوب بو ابدن بر حركت حادث اولوب فم معده يه واصل
اولور زيرا معده نك الياف عصبيه سنك جدسى فم معده دن بوابه وارنجه منبسط ومفروش
اولمشدر بو ابك تشنج وانقباضندن انلره دخى انقباض وعدم تكون بالكليه معده يه
يعنى بو ابدن فم معده يه وارنجه بلكه خلقه دخى تشنج وانقباض كلوب معده ده موجود
اولان مواد فم معده يه وآندن حلقه اندن داخل فمه منصب اولمغله خارجه خروج ايدر الحاصل
اغذيه يى وسائر معده ده موجود اولان موادى معده ده حبس ايدجى قوة ماسكه
ومعده دن امعايه وسائر اعضايه تنفيذ ايدجى قوة دافعه بو ابه تابعدر ايمدى قئ دخى
بو ابك ماؤف اولمسندن حادث اولور مادامكه بو ابك انكشاف طبيعيسى اوزره اولوب
منسد اوليه معده ده موجود اولان مواد اسفله تجاوز ايتمكه صالح اولور اما على خلاف
الطبيعه منقبض ومنسد اولدقده معده ده موجود اولان مواد اعلايه متحرك اولوب
فمدن خروج ايدر وبو كلامى اصحاب تشريحدن چوق كسه لر تأييد ايتمشلردر ازجمله
هلمونسيوس نقل ايدركه بر كلبك حيا ايكن تشريح اولنوب انلرن كيفيتنى مشاهده
اولندى زيرا اولا اسفل معده سى منقبض اولمغله درعقب معده سنك داخلنده منتسج

اولان

اولان الياف عصبيه فم معده سنه وارنجه منقبض اولوب معده سنده موجود اولان
مواد فم يسنه منصب اولديغى وبعضى اصحاب تشريح دخى نقل ايدرلركه بو كيفيتده قئ عارض
اولوب هلاكه مؤدى اولديغى تشريح اولنوب اسفل معده سنه ملتصق اولوب بو ابى
منسد ايتمش براقچه بولنديغى اما قئ دن مقدم غثيان عروضنك منشائى اولديدركه
اكر غثيان بين العوام فم معده نك زياده استرخاسندن ناشيدر ديو مشهوردر لكن
خطادر بلكه غثيان معده نك قئ وتخليه طلبيدر لكن بو حالت فم معده منسد وزياده
منقبض اولديغى صورتده عارض اولور وفم معده نك انقباضى بر موديدن متاذى ومتضرر
اولمسندن ناشيدر نته كم بو خصوصه ديوريوس اشارت ايدوب فم معده نك انقباضندن
شكايت ايتمشدر نته كم بو ابك شدت انقباضندن قئ عارض اولديغى كبى فم معده نك
شدت انقباضندن غثيان عارض اولور ايمدى وقتاكه معده بالكليه ياخود مجرد فم
معده بر موديدن بر مقدار متأذى اوله غثيان عارض اولور لهذا استكراه ايله يكين اشيايى
بلع ايتمك وغثيانده الذره جميع اشيايى بلع ايتمك عسرت ايله اولور زيرا بو صورتلرده
فم معده منقبض اولور كذلك معده وفم معده نك انقباضندن غثيان حالنده بر شئ بلع اولنسه
بعد البلع عسير وزحمتلو بر جشاء متعاقب اولور لكن بر شئ بلع ايتمزدن مقدم غثيان
اصحابنه جشا كلمز زيرا غثيان حالنده فم معده منقبض اولوب بلع ايله منكشف اولور
كذلك غثيانك سببى انقباض معده اولديغنه بردركه برشئ مستكرهى استماع ايلديكمزده
ياخود ثقيل الرائحه برشئ شم ايلديكمزده بزه غثيان كلور زيرا انلرك تضاد يتحسس
اولنمغله معده يه وفم معده يه تشنجه مشابه بر انقباض عارض اولور الحاصل غثيان برشئ
مستكره وموديدن معده نك تأثرنسى حسبيله معده يه بفى الجمله انقباض كلمكله حادث
اولور ومزبور تأذينك دوامى غثيانك دوامنى موجب اولور ايمدى قئ نك منشائى
اولان بو ابك شدت انقباضندن بالكليه معده وفم معده متأذى ومنقبض اولمغله قئ دن
مقدم غثيان عارض اولور نته كم هلمونسيوس بيان ايتمشدر ايمدى قئ نك منشائى حركت
تشنجيه اولمغله ظاهر اولوركه قئ ارادى ايله قئ غير ارادى ايكى حركت مختلفه دن حادث
اولور وقئ ارادى اكرچه نادر الوقوعدر لكن يارطوليوس دعتى بين بعضى كسلرده
كورلمشدر ديو تحرير ايدرلر ازجمله يارطوليوس ايدركه بر راهب واراييدى كه قيون
كبى كوشمكه معتاد ايدى وياشنده بو بيوز حتال ايكى دائره سى وارايدى وقتاكه كندو
اراديله قئ مراد ايليه ممكن اولوردى زيرا قيون كبى كوشمكه معتاد اولان كمسه لرك
معده لرينده الياف ولحميت غالبه در كويا كه كثيرة العضلاتدر وبو عضلات قئ ارادينك
منشأى اولان حركت اراديه نك فاعلى اولوب آنك واسطه سيله قئ ارادى ممكن
اولور وغثيان وقئ نك موضعى معده دريعنى بو اب جهتندن قئ نك موضعى وفم اعلى
جهتندن غثيانك موضعى اولور **السبب** قئ وغثيانك سبب قريبى بو ابده
وفم معده ده تأذى واضطراب حس اولنمقدر ومعده ده واقع اولان الياف عصبيه ده
تأذى واضطراب حس اولنمسى روح نفسانيه نك شدت حركتنه باعث اولور
معده ده حركت تشنجيه يه مؤدى اولور ايمدى تأذى فم معده ده اولور ايسه غثيان
بو ابده اولور ايسه قئ حادث اولور اكر سؤال اولنور ايسه كه قئ ايله غثيان نيچون عارض

اولور مع هذا غشيانك سببي فم معدهنك انقباضندن ايدي غشيانك وجودي ايله في
ونفع معدنك اولان موادي اخراج نظريله ممكن اولور جوابنده ديرزكه ارباب تشريح
شهادت ايدرلركه بواب قويتره وعصبانيتده فم معدهدن قوي وزياده در اگرچه في
ايله معاً عارض اولان غشيانده بواب فم معده ايله معاً منقبض اولور لكن معدهده في ايچون
حركت غير طبيعيه حادث اولدقده بوابك انقباضي قدر فم معدهنك انقباضنده استحكام
اولمغله بالضروري فم معده منكشف اولوب معدهده موجود اولان موادخروج ايله
اماقي وغثيانك سببي بعيدي معدهده تأذي حزبوره موجب اولنلردر معلوم اولكه
قي ايكي نوع اوزره در برنيسي طبيعي وبرنيسي صناعيدر قي صناعي دخي ايكي طريقله
اولور برنيسي دوا استعمالي ايله وبرنيسي عمل باليد ايله اولور مثلا آغز ايچنه وخم
مريه بو مق ادخالي ايله اولور اما قي طبيعي دخي ايكي صنفدر برنيسي قي طوعي وبرنيسي
قي اضطراريدر اما قي طوعي برماده رديه دن ومعدهيه زحمت ويريجي ماده دن
طبيعت متأذي اولمغله اولور مشهور اولان بعضي اغذيه دن نشات ايتمك اوزره در مثلا
اغذيه دسمه دن وكثرت اوزره مشروب استعمالندن نشات ايدر اما قي اضطراري
بر علتدن ياخود غير طبيعي برماده دن ناشي قي اولنياجق ماده يي قي ايتمكدر مثلا
قي الدم كبي قيئك بونوعي كثير الوقوعدر وايكي صنف اوزره در برنيسي عارضي در كه
بر علت حسبيله عارض اولور حميات دائره نك نوبتنده عارض اولان قي كبي وبرنيسي
دخي بحرانيدر كه علتك انتهاسنده طبيعتك جودتندن ناشي ماده ممرضه يي دفع
واخراجدن نشات ايدوب عليل علت مزبوره دن خلاص اولور كذلك قي عارضي
اولاً وبالذات اولور ياخود ثانياً وبالاشتراك اولور اما اولا وبالذات اولان معدهده
واقع بر علتدن ياخود برماده حريفه دن نشات ايدر كه معدهده متولد اولمش اولديغي
غير موضعندن معدهيه منصب اولمش اوله مثلا معدهيي احاطه ايدن شراييندن ياخود
امعادن على الخصوص اثني عشريدن مواد صفراويه ورطوبات يا انعراضيله معدهيه
منصب اولمغله اولور اما ثانيا وبالاشتراك اولان معدهنك اتصالي والياف عصبيه ده
اشتراكي اولان عضوك آفتندن حادث مثلا جرحه راسدن عارض اولان قي كبي
اما اولاً وبالذات حادث اولان قي كه معدهده واقع ومستقر برماده رطبه دن حادث
اولور ياخود معدهيه بر آفت عروضندن مثلا فلغموني وجرحه وقرحه وسحج امثالي معدهيه
تأذي ايراث ايدیجي عوارضدن حادث اولور اما سبب اول ايله حادث اولان قيئك
علاجنده سهولت واردر اما ايكنجي سبب ايله حادث اولان عسير العلاجدر بلكه گاه
اولوركه مهلك اولور على الخصوص مزمن ودائمي اولور ياخود قطعا دوا استعمال ايلممش
كمسه لرده واقع اوله وچوق كره اولوركه بوامر بردرجه به كلمكله منسد ياخود سقيروس
ياخود سائر اورام عارض اولوب قي حادث اولوركه غاية الغايه رديدر وبونك
كتب قومده امثله كثيره سي تحرير اولنمشدر ازجمله سالموت ديركه علل ماقيا اصحابك
بوابلرينه سقيروس عارض اولمغله آنلره قي دائمي عروضي مشاهده اولنمش وكورلمشدر
كذلك بارطوليوس ديركه بر كمسه يه قي دائمي عارض اولوب هلاك اولدقده
تشريح اولنوب بوابنده ناصور خفيه بولندي كذلك روديوس نقل ايدركه بركسه

فی

في دائميدن هلاك اولديغي تشريح اولندقده معده سنده برلحم زائد نابت اولوب بواب
وفم معده سيني منسد اولمش بولنديغي كذلك جرجه دن وناصوردن وغنغرينادن قي
حدوثي دخي مجربيتدن كثيرا منقولدر بعضيلر علل رديه دنصكره قي دائمي ظهور ايدوب
هلاكه مؤدي اولدقده تشريح اولنوب معدهده حشكرديشه مشابهي غنغرينا ظهوري
مشاهده اولنديغي كورلمشدر ديو تحرير ايدرلر كذلك اسكوربوط اصحابنه دخي چوق كره
واقع اولوركه برمشكل قي عارض اولور ملح حريف اسكوربوطي نك لعابلر ياخود شراييني
واسطه سيله ياخود سائر طريقله معدهيه منصب اولوب معدهيي زياده لدغ وتحريكندن
ناشيدر اماً اولكي سبب ايله حادث اولان كه معدهده واقع ومستقر برماده رطبه دن
اولور ماده مزبوره استعمال اولنان اغذيه دندركه معدهده محتبساً باقي قالمشدر
ياخود صورت آخره مستحيل اولمشدر ياخود امعادن وسائر اعضادن حركت غير طبيعيه
ايله متحرك اولوب معدهيه منصب اولمشدر اما مادهنك امعا وسائر اعضادن انصبابي ايله
نشات ايدن قي حميات دائره نك نوبتنده ظهوري وقتنده عارض اولان قي كبي مثلا يا انغرانسدن
ومراره دن بعضي رطوبات اثنا عشري يه منصب اولمغله غليان شديد ايراث ايدوب
بوابه جواريني متأذي ايلديكندن ياخود آندن معدهيه منصب اولديغندن قيئي تحريك
ايدر كذلك مراره وكبددن اثني عشري يه واصل اولان مجارينك رديتندن ناشي
صفراتك معدهيه انصبابندن كذلك دم مجمزاتك وفتحات معدهيه وصولندن كذلك
سائر موادك معده جوارنده بلكه جمله بدنندن معدهيه انصبابندن قي عارض اولور
كذلك گاه اولوركه اعتقال البطن شديد بدن ايلاوس علتنده اولديغي كبي قي عارض
اولوب احتقان ايله احتقالك انرفاعندن قي دخي منقطع اولور گاه اولوركه قي ايله
معده دن اشياء عجيبه وغريبه خروج ايدر ازجمله فرفريجيوس نقل ايدركه بركسه
تازه ياغ كبي برماده قي ايلدي مع هذا تازه ياغ اكل ايتمش دكل ايدي كذلك ايبك
قوزالاغي وحلزون وصفدع وضب قي ايدنلري دخي كوردك ديو بارطوليوس
واسقانفيتوس تحرير ايدرلر ومعلومدركه استعمال اولنان اشيا كميتده يعني مقدارده
زياده اولوب تخمه ايراث ايتمكله ياخود كيفيت رديه سي ايله مثلا حرافتي ومرارتي
ودسومتي ايله ياخود من وجه معدهيه تضاديتي وتأذيسي ايله على الخصوص استكراه
ايلديكي اغذيه نك بشاعتندن وادويه انتيمونيه وزيبقيه امثالي حريفاتك مثلا
ادويه مقيئه وسموميك معدهيي ومعدهنك اغشيه عصبانيه سيني تخريشي ايلدكلرندن
استعمال اولنان اغذيه نك معدهده فساد وتعفنندن قي عارض اولوركه اكول
اولانلرده صبيانده اكثر يا واقع اولمكلمشدر اما ادويه انتيمونيه وزيبقيه وسم الفار
امثالي مقيئات وسمومدن قي عروضي بونلر حدت وشدتلرندن ناشي الياف
معدهيه تأذي وانقباض كتوردكله قيئي تحريك ايلدكلرندندر اما اشياء دسمه متواتر
استعمال ايله ياخود دفعه واحده ده كثيرا استعمال ايله قيئه باعث اولورلر زيرا دسومتلو
اولان اشياء عسير الهضمدر مايعها ضمه نك حموضت ماحرسنه تضادلري حسبيله
معدهيه زحمت وثقلت كتورورلر بونلردن ماعدا فم معدهيي ارخا ايدرلر وبو زحمت وثقلتدن
بواب منقبض اولوب فم معده مسترخي اولمغله اشياء دسمه دن قي متحرك اولور

اما معده ده مجتمع اولوب قینك تحركی اولان ماده هضم اولدقدن صكره معده ده باقی قلان
موادر اما ضرورت آخره مستحیل اولان مثلا موادر كذلك دیدان كاه اولور كه قی و غثیان
ایراث ایدر بو قبیلدن عد اولنور **اما ثانیا و بالاشتراك** اولان قینك سببی كه معده دن
خارج معده نك حركت غیر طبیعیه سنه باعث آفاتدر كه معده نك مشتركی اولان بعضی
اعضانك آفاتندندر و معده ایله سائر اعضانك اشتراكی ایكی جهت ایله در اولكی عضوك معده یه
اتصالی ایله در مری و حجاب حاجز و امعا كبی جهت ثانیه عضوك الیاف عصبانیه سی ایله
معده نك الیاف عصبانیه سنه اشتراك و اتصالی اولمغله در زیرا اعصاب زیاده حساس
اولدیغی جهتدن مثلا معده نك الیاف عصبانیه سی مشترك اولدیغی كذلك متصل اولدیغی
اعضانك آفتندن متاذی و مضطرب اولور ایمدی مری جهت اولی ایله مشترك اولمسی
حسبیله مری یه بوموق دخانی ایله یاخود سائر طریقله تحریش و تاذی اولنسه قی حادث
اولور اولدیغی صورتده معده قی ایتمكه متحرك و ساعی اولور كذلك حجاب حاجز سعالدن ناشی
زیاده جه متاذی و مضطرب اولمغله قی حادث اولور كذلك امعانك آفاتندن قینك
حدوثی اولطریقله در كه امعانك حركت دودیه تعبیر اولنان حركتی امعانك جمله سنده
یاخود بعضی سنده خلاف طبیعه منعكس اولمغله معده یه واصل اولوب مضطرب و متاذی
ایدر زیرا معده و امعانك غشاء داخلیلری متصل و ملتصق اولور لهذا وجع كلی و علل
عصبانیه دن دائما قی عارض اولمكلشدر زیرا كلیه دن ماساریقایه الیاف عصبانیه ممتد
واصل اولوب الیاف مزبوره نك بعضیسی معده یه واصل اولمشدر كذلك سائر اعضاء
باطنه نك آفتندن بعینه بو طریقله قی عارض اولور زیرا اعضاء باطنه نك تشنجندن
ماساریقا واسطه سیله معده نك الیافنه تشنج عارض اولور كذلك اختناق رحمدن
اكثریا قی ظهور ایدر كذلك تحت ضربه و سقطه وقوعندن و جراحات راسیه دن اكثریا
قی صفراوی حادث اولور زیرا دماغ ایله معده و سائر اعضاء باطنیه ده واقع اغشیه نك
قلیلا و كثیرا اشتراكلری واردر كذلك اعصابك افراط اوزره حركتندن ناشی مضطرب
و متاذی اولمسندن قی حادث اولور نته كه رعشه و تشنج و جنونده واقع اولدیغی كبی
نته كه ابقراط اعصانك افراط تاذی و اضطرابلرندن حادث اولان قی غایة الغایه ردی
اولمق اوزره تحریر ایتمشدر كذلك نسا قسمنه احتباس طمثدن ناشی قی عارض اولور
كذلك شهوة جماعیه لری غلبه ایدوب جماع اولنمغله روح نفسانیه لرینك معده یه توجهی
قلیل اولوب معده نك هاضمه لری ردی اولمغله قی عارض اولور هلذا انوس دیركه راهبلره
و بلوغه ایرمش باكره لره و جماعی ترك ایتمش كسه لره منینك احتباسی و ردیتی حسبیله
مزمن و عسیر الازاله قی عارض اولدیغی تجربه كورلمشدر نته كه بعضیلردن منقولدر كه
بر عورته افراط باه عارض اولوب منینك احتباسندن ناشی عسیر العلاج بر قینك
حدوثنه مؤدی اولدی كذلك حوفروس نقل ایدر كه بر عورت احتباس طمثدن
ناشی كل ایلدیكی اغذیه یه هر بار اولورسه قی ایدردی و صددینه بر ضیق حس ایدردی
اما قی طوعی سالرا اولمق اوزره در بعضیلرده قینك بو نوعی دور ایله یعنی نوبتله
كلور سببی معده و جوارینك و تحت الصفاق واقع اعضاء باطنه نك ردیتیدر نته كه
اسقانقیوس نقل ایدر كه بر كسه هر آیده ایكی كره قی ایدوب اندن مره صفراویه سودا

بلغم ایله معا خروج ایدردی بو منوال اوزره چوق سنه لر معمر اولدی اما روح نفسانینك
آفات متحاملدیه سندن نشأت ایدن قینك انواعی اسبابندن معلوم و مشتبه اولور علی الخصوص
اولكسه لرده كه قینك سببی اولان علت آنلرده مزمن اولمشلا علل طحالیه یه مبتلا
اولنلره قی عارض اولسه طحالدن اولمق اوزره حكم اولنور فورسطوس نقل ایدركه بر كسنه نك
طحالی اطراقنه كاهجه یعنی نوبت مشیئه ایله بر وجع كلور ایدی و چوق كره اولور دیركه قی
ایدردی بورلوس علل طحالیه یه مبتلا اولنلره قینك عروضی عظیم النفعدر دیو دیركه
بعضیلر هر صباح قی ایتمكله عوارض كثیره دن امین اولدقلری كورلمشدر نته كه بر قرینه احتباس
طمث عارض اولوب اولكی آیده آكا عوارض ثقیله عارض اولمشدی ایكنجی آیده قی حادث
اولمغله عوارض مزبوره دن امین اولدی زاقوطوس عملیاتن ایكنجی كتابنده آورانا وجنجی
تجربه سنده نقل ایدركه بر كسه هر آیده ایكی كون بیك بشیوز درهم مقداری اسود اللون
زفته مشابه بر ماده قی ایدردی بو منوال اوزره صحیح المزاج اولدیغی حالده سكسن سنه معمر
اولدی كذلك طبیب مسفور كتاب مزبوردن اون دردنجی تجربه ده تحریر ایدركه بر كسنه
هر اوچ آیده بر دفعه مره سوداوی قی ایدردی آكا ادویه قولادیره ویرمكله آندن دم باسور
جریانی ایدوب انكله تنقیه و خلاص بولدی كذلك اوجنجی كتابدن یوزاون بشنجی تجربه سنده
تحریر ایدركه بر عورتك دم حیضی محتبس ایدی هر آیده بر دفعه دم طمثی منجمد و طوب طوب
اولدیغی حالده قی ایله اخراج ایدردی بارطولینوس كتابندن دردنجی مائه سنده تحریر
ایدركه اهویه ردیه و سادیه دن دخی قی حادث اولور نته كه سائر عللر حادث اولدیغی كبی
اما قی المده مواضع مختلفه دن كلور مثلا معده ده واقع خراجدن ناشی نفس معده دن كلور
یاخود امعادن كذلك سائر اعضادن معده یه كلوب قی ایله خروج ایدر نته كه كبد و بانقراتیس
و طحال و ماساریقاده واقع خراجك قی المده ایله تنقیه اولدیغی كورلمشدر بو مجربین
شهادت ایدرلر **اما قی الدم** بو فصلك عقبنده اولان فصلده منفردا و مفصلا بیان
اولنور **العلامات** اما قینك ظهوری قریب اولدیغنك علاماتی اطراف مراقده
و جوار قلبده بعضی اضطراب حس اولنمقدر كذلك دوار عارض اولمق و لعاب كثیر سیلان
ایتمك و شفه سفلی یه ارتعاش عارض اولمق و معده ده موجود اولان ماده یی معده نك اخراجه
سعی ایلمسیدر اما قینك ذكر اولنان اسباب متخالفه كثیره نك تنفسندن نشأت ایلدیكی
اولا بالذات و ثانیا و بالعرض اولان نوعلرینی ملاحظه و تأمل ایله اولور كه قینك علاج
و تدبیرك مداری بو ایكی نوعی فرق ایتمكدر ایمدی اكر معده یه اتصالی اولان اعضانك و اعصابنه
معده ایله اشتراكی اولان اعضانك وجعی یاخود قلیلا و كثیرا بعضی آفاتی حس اولنوب
بعده قی ظهور ایدرسه قینك ثانیا و بالاشتراك اولوب آفتی حس اولنان عضودن نشأت
ایلمسنه حكم اولنور علی الخصوص معده قوتده و مزاج طبیعی سنده اولمغله كاه اولور كه بلا اشتراك
اولان قینك سببی خفی اولمغله تفطن ممكن اولمیوب سبب ظاهر و آشكاره اولنجه موقوف
قالور مثلا كاه اولوركه حصاتدن قی حادث اولوب حصاتك وجودی مشاهده اولنمز بونك
كبی محلده طبیبه احتیاط و تأمل لازمدر اما اولا و بالذات عارض اولان قینك اسبابندن
تنقی سبب ایله اولدیغی بعد تكرر الاغذیه و خلاء المعده معده نك قی ایتمكه سعی اتسوكی و معده
ثقلت و تمدد و نفخ و استكراه اغذیه و جشاء حامض و جشاء محترقة الرائحه واقع اولمق كبی

عوارضینه معلوم اولور اکرچه معده ده واقع ورم یاخود قرحه دن نشأت ایتمش اولورسه اول
قیئك بردوآ ایله وبو صفت ایله انقطاعی ممکن اولمدیغندن معلوم اولور وکاه اولورکه قیئك
صکره لرینده خروج ایدن مواد ایله معاً مدة خروج ایدر اکر معده جوارینه جرح واقع اولدیغی
صورتده قی حادث اولورسه جرحهٔ مزبوره دن نشأت ایلدیکی ظاهر ومتیقن اولور اما
معده نك مشترك اولدیغی اعضانك آفاتندن معده ماؤف اولمغله قی عارض اولمش اولورسه
علامتی قی ظهور ایدندن مقدم معده ده بعضی ثقلت وزحمت حس اولنوب اوقیسی کون یاخود
ایکنجی کون غثیان وقی ظهور ایتمکده وقطع وازاله سی عسیر اولوب بلکه ممکن اولمقده
وهرنه اکل اولنسه درعقب قی ایله خروج ایتمکده اکر معده یه اتصالی اولان اعضاده قطعاً
برآفت حس اولنمز ایسه قیئك حدوثی نفس معده دندر یاخود جوارینه واقع سقیروس
امثالی عوارضدندر دیو حکم اولنور اما قیئك عروضی معده ده محتبس ماده دن اولورسه
مادهٔ مزبوره معده نك جوفنده میدر یوخسه طبقه لرینه یاخود عشاسنه ملتصق میدر
علامتی اکر قی سهولت ایله اولوب خروج ایدن ماده ایله اغذیه خروج ایتمز ایسه وطعامدن
صکره معده یه عدد وبعضی اضطراب عارض اولورسه یاخود طعامدن صکره قی
واقع اولدیغی صورتده دخی مجرد مادهٔ ردیه خروج ایدوب اکل اولنان طعام خروج
ایتمز ایسه مادهٔ مزبوره معده نك جوفنده اولمق اوزره حکم اولنور اکر قی طعام عقیبنده
اولوب غثیان خفیف ایله ظهور ایدرسه ومجرد اکل اولنان غذا خروج ایدوب
اخلاط خروج ایتمز ایسه یاخود تعب عظیم ایله زیاده غلیظ ولزج برماده خروج ایدر ایسه
مادهٔ مزبوره طبقهٔ معده ده یاخود عشاسنده ملتصق اولمق اوزره حکم اولنور تقدمة المعرفه
قیئك جمله سی افراط اوزره اولدیغی صورتده اکثریا سالمدر لکن معلوم اوله که قیئك
اسبابه جمیعه سی جیداً ملاحظه وتأمل اولنمق لازمدر که انك حسبیله تقدمة المعرفه سنه
حکم اولنه زیرا قی اکر اسباب خارجیه دن یاخود احتباس طمثدن اولورسه کرحامله لرده
کثیر الوقوعدر کذلك امراضك ابتداسنده افراط اوزره اولدیغی صورتده یاخود امراضك
انتهاسنده اولوب بحرانی اولدیغی صورتده سالمدر اکر بعضی ادویه دن علی الخصوص سمومدن
نشأت ایدوب افراط اوزره اولورسه خطرناك ومخوفدر اکر قی ورم امثالی عوارض معدیه دن
اولورسه عارضهٔ مزبوره نك ازالسنك سهولتنه وعسرتنه کوره قیئك دخی علاجی سهل
یاخود عسیر اولور اکر قیئك سببی اولان ماده لزجه اولورسه عسیر الاندفاعدر نته که
هلدانوس دردنجی ماده سنه اوتوز ایکنجی تجربه سنده نقل ایدرکه بر راهب هر صباح صفرا
ایله مختلط بلغم لزج قی ایدردی اوتوز بر سنه ممتد اولوب علاجی ممکن اولمدی اکر قی
ایله متواتراً کیلوس واغذیه خروج ایدرسه ردیدر علی الخصوص حمی ایله معاً واقع اوله
نته که ابقراط فصولنده بیان ایلدیکی معا الدسنته حمی ایله معاً اولان قی الدم ردی اولمق اوزره
حکم ایدر اکر قی ایله خروج ایدن ماده اسود اللون اولوب قلیلاً وکثیراً منتن اولورسه
کذلك بعضی امراضده علی الخصوص امراض ردیه ده قی ایله دیدان یاخود سواده مائل
کبی رنکلو اخلاط خروج ایدرسه موتی انذار ایدر کذلك علل ردیه ده متواتر ومتطاول
قی ظهور ایدرسه علامت ردیه در کذلك علل ردیه وساریه نك ابتداسنده اکثریا
غثیان عارض اولوب طبیعت قی اتمکه سعی ایدر اکر علتك تزایدندن قی ظهور ایدرسه

علامت

قیئ نافعی بزار اولور قی دیدکه نون ثانیه کلمه مثلا آیه بر رفعه باجعد ایکی دفعه اوج دفعه کله

علامت ردیه در وچوق کره اولورکه عقیبنده علیل هلاك اولور اما علل سالمده قی علامت
جیده در کرك ابتداسنده وکرك انتهاسنده واقع اولسون حمیات دائره وحمای محرقه سالمه دن
اولدیغی کبی زیرا طبیعتك سلامتنه وقوتنه دلیلدر کذلك رأسه واقع اولان ضربه وسقطه
کاه اولورکه قی عارض اولور علامت ردیه دندر زیرا دماغ ضعف والم غلیظ والم رقیقك
متضرر اولمسنه دلیلدر اکر علیل مراقیا واسکوربوط اصحابنه کذلك مطحول لینه یاخود طحال
وکبد وسائر اعضاء باطنه لرینده سقیروس اولنلره وسائر علل مزمنه اهالیسنه قی نائب
عارض اولورسه علامت سلامتدر علی الخصوص قی احد وشدتدن صکره دم باسور سیلان ایدر
صحیحاً وتحقیقاً علل مزبوره دن خلاص اولنور اما کراثی وزنجاری وسواده مائل مواد یاخود
مواد مختلفه نك اختلاطندن ناشی الوان مختلفه ده منتن الرائحه مواد قی ایتمك زیاده
مخوفدر نته که ابقراط تقدمة المعرفه سنده تحریر ایدر لکن خروج ایدن مواد اغذیه نك نجاحته
استحاله سندن یاخود تعفنندن اولورسه کذلك علل سوداویه دن یاخود اکل اولنان
اغذیه دن اسود اللون اولورسه دائما خوف اولنور دکلدر کذلك بلغم ایله صفرادن ممتزج ماده
قی اولورسه یاخود بلغم خالص یاصفراء خالص قی اولورسه ردیدر نته که ابقراط تقدمة المعرفه ده
تحریر ایتمشدر اکر براز وسائر مقعددن خروج ایدیجی مواد قی ایله خروج ایدرسه مهلکدر
لکن دیدان وسائر خلاف عادت طبیعت متولد اولان اشیا خروج ایدرسه اسبابی حسبیله
جودت وردیتنه حکم اولنور الحاصل قی بحرانی ممدوح وقی عارضی مذموم در ومعلوم اوله که
قیئك اسبابنی جیداً تأمل وملاحظه ایله تقدمة المعرفه سی بالسهوله ظاهر واشکاره اولور
العلاج قیئك علاجنده اولاً لازم اولان سببی بعیدینی ازاله ایتمکدر کرك ایسه علاجی
مطلوب اولان قی اولاً وبالذات اولسون وکرك ایسه ثانیاً وبالعرض اولسون کذلك غثیان
دخی بو جنبلدندر یعنی اولا ازاله اولنمغه محتاجدر بعده معده نك علی الخصوص بوابك
حسینی ادویه مخدره ایله تنقیصه محتاج اولنور تاکه روح نفسانیه نك حدتی زیاده حس
ایدوب متأذی ومنقبض اولمیه زیرا معده وبوابك حساسیتی زیاده اولمسنك قیئی
تحریکده دخل عظیمی واردر بعده معده یه مناسب ادویه افاویه طیاره لطیفه بعضی
حامضات قابضه ایله ممزوجاً استعمال اولنور تاکه الیاف معده یه استحکام ویروب
معده نك نظام طبیعیسی اعاده ایلیه لکن بو طریق ثلثه ایله علاج اتمکده سکز شرطه
رعایت لازمدر شرط اول قیئك هر نوعنی قطع اتمك مناسب دکلدر یعنی دفع طبیعی ایله
واقع اولان قیئك قطعی مناسب اولمدیغی کبی قیئك اکثر انواعنی قطع اتمك دخی
مناسب دکلدر مکرکه افراط اوزره اوله یاخود عارضی اولوب علیلك قوتنه ضرر
ایراث ایده ازجمله قی بحرانی علی حاله ترك اولنور مکرکه افراط اوزره اوله کذلك
حوامله عارض اولان قی قطع اولنمز مکرکه حدینی تجاوز ایده زیرا حوامله عارض اولان
قی اولکی آیده محتبس اولان دم طمثی انالرك بدنلرینده تنقیه ایتمکله سلامت جنینه
مؤدی اولور لکن افراط اوزره اولدقده مضرتی مقرر اولوب قطعه محتاج اولنور
کذلك ابتداء امراضده عارض اولان قیئی قطع اتمك لازمدر بلکه سریعا منقطع اولور ایسه
تحریك اتمك لازمدر شرط ثانی علل اسکوربوطیه اصحابنه عارض اولان قیده ادویه
حاره وادویه حریفه افاویه ایله علاج اتمك لازمدر زیرا بو ادویه ایله انلرك علتی زیاده

اولوب قیئده دخی زیاده اولنور ایمدی انلره مناسب اولان علل اسکوربوطیه‌نک ماده‌سی اولان
ملح حریفی تعدیل ایدیجی ادویه نشافر ایله تدبیر اتمکدر مثلا عین السرطان ونابت الفیل المدبر
بلاناردو ومرجان وانتیمون دیافورتیق کبی بعضیلر عصارة الحرف یاخود عصارة قوقلاریا ایله ممزوج
لبن الماعز ویررلر علتک ماده‌سی حرافتنی تعدیل ایله قیئی قطع ایدر شرط ثالث قیئ الدم
شیئا فشیئا قطع اتمک مناسبدر یوخسه دمک وروحک زوالی غشی وخفقان مهلکه مؤدی
اولور شرط رابع دیدن حادث اولان قیئده دائما اهتمام وسعی لازمدر که بطن منقبض
اولمیه بلکه اقللی کوند آشوریجی بر دفعه صنعت ایله یاخود بالطبع اجابت بطن بولنمق لازمدر
شرط خامس قیئک جمله‌سنده بر دفعه طبیعتی تلیین اتمک لازمدر بلکه هر نه طریقله ممکن
اولورسه طبیعتی لینت اوزره محافظه اتمک لازمدر تاکه اعتقال بطن عارض اولمیه ایمدی
اولا بر حقنه خفیفه ایله احتقان اولنور تاکه معده‌یی متأذی ایدن ماده امعایه میلان
ایدوب خروج ایده لکن حقنه قلیلة المقدار کرکدر تاکه معده‌یه واصل اولوب متأذی و منقبض
اولمیه بعضی اطبا دیدیلر که کاهی ملینات حقیقیه دخی مناسبدر زیرا ماده‌یی اسفله
تنزیل ایلدیکندن ماعدا تلیین دخی ایدر از جمله بطلان الشهوه‌ده ذکر اولنان ملینات
قدر قلیل افیون الحاق اولنوب استعمال اولنور شرط سادس هر نه طریقله اولورسه نومی
جلب اتمکدر زیرا نوم اخلاطک هر نوعنک حرکتنی تسکین وقطع ایدر وتأذی واضطرابی
تخفیف ایدر واستفراغاتک انواعنی منع ایدر شرط سابع قیئ خطا ایله استعمال اولنان
اشیادن علی الخصوص سومدن اولدیغی صورتده قطع اولنمیه تاکه استعمال اولنان شیئک
حکمی بالکلیه زائل اولوب معده‌ده آندن اثر قالمیه بلکه بونک کبی محلده مرق اللحم امثالی
دسومتلو اشیا استعمال اتمکله قیئ تحریک اولنوب شیئ مزبورک حرافتی تعدیل واصلاح
اولنور زیرا سمومات بنیانده وحدتنده برنم وجودیمزه تضاد ایتجی حرافتی ایله در یوخسه
عینی جهتله دکلدر شرط ثامن نقصان الشهوه امثالی علل معدیه‌نک ماده‌لرینه غثیانک
ازاله‌سنه تعجیل لازمدر تاکه غثیان امتداد ایله قیئ حدوثنه یاخود بعضی اخلاط الجذابه مؤدی
اولمیه ایمدی معلوم اولدیکه قیئک علاجنده اولا لازم اولان سببنی ازاله‌یه تدبیر وهمت اتمکدر
کرک قیئک اولا وبالذات اولان نوعی اولسون وکرک ثانیا وبالعرض اولان نوعی اولسون
سببی اولان علتک زوالی ایله قیئ دخی زائل اولور مثلا ثانیا وبالعرض اولان قیئ ایلاوسدن
اولدیغی صورتده ایلاوسه علاج اولنوب آنک اندفاعی ایله قیئ مندفع اولور لهذا اولا وبالذات
اولان قیئده دخی اولا لازم اولان معده‌یی متأذی ایدیجی ماده‌یی تنقیه اتمکدر ایمدی قیئک
سببی اولان ماده‌نک اختلافی حسبیله تنقیه ایدیجی دوالر دخی مختلف اولور کاه اولورکه
بعضی مقیئات متوسطه استعمال اولنور علی الخصوص قیئک سببی اشیاء مأکوله اولوب
کثیر المقدار اوله یاخود معده‌ده کثیرا مجتمع اولمش مواد فضلیه اوله مقیئات زیاده مناسبدر
اکر معده‌ده لزوجت زیاده اولوب بلغم صعود وخروج اتمک عسیر اولورسه بو ممزوج زیاده
مناسبدر ترکیبی بودر ماء النعنع اون ایکی درهم ماء الدارجین التی درهم روح المصطکی
اوچ درهم روح تریاق الکافوری وجوهر الزعفران هر بریندن بر بچق درهم روح الملح الحلو
اون بش قطره شراب الدخان سکز درهم اخذ اولنوب مزج اولنه حین اقتضاده ملعقة
بعد ملعقة استعمال اولنه ماده لزجه‌یی تقطیع وتحلیل ایدیجی بر ممزوج صدد یاخود ملینات لطیفه

ویریلور

٢١١

ویریلور از جمله هنوز مدح ایلدیکمز ملینات ویریلور کاه اولورکه استعمال اولنان مقیئات
وملینات قدما مذاقی اوزره قدر قلیل افیون یعنی مقدارا استعمالینک تقلیلی یاخود قیلینک
نصفی الحاق اولنور بو صورتده کاه اولورکه عینی یحد وایه محتاج اولنمقسزین قیئ منقطع اولور
نته کیم دیوریوس بونک کبی علتلرده ادویه منقیه‌یه افیون الحاقنی نصیحت ایتمشدرکه وجع
قولنجده آنی ایراد ایدر ذکر قیئ بلا اشتراک اولورسه اولا سببی اولان علته علاج اولنور
علت مزبوره‌نک اندفاعندن قیئ دخی منقطع اولور مثلا دمک غلبه‌سندن بر عضوک
فلغمونی سندن یاخود دم باسور امثالی فضلات دمویه‌نک احتباسندن قیئ عارض
اولورسه فصد ایله علاج اولنور کاه اولورکه بو اثناده مجرد ادویه افیونیه بو مکلد قیئ منقطع
اولور اما معده‌نک تأذی وتخریشی حس ایلمسنی وروحک حرکت زائده‌سنی ازاله ایدیجی
دواء الراد ویه افیونیه وسائر مخدرات ایدکه روحک الیاف عصبانیه معده‌یه اولان حرکت وشدتنی
منع ایدر ومعده‌نک حسنی تنقیص ایدر ایمدی لودانوم هیئتک اول امرده قطع لازم اولان
انواعنی قطع ایدر علی الخصوص ادویه مقیئه استعمالندن حادث اولان قیئی دفع اتمکده زیاده
مؤثردر نته کیم سلویوس واوللس تحریر ایدرلر کذلک جوهر الافیون وتریاق ومثرودیطوس
وفلونیا رومی ومعجون البیض دخی مناسبدر کذلک معجون الاسقوردیون بو خصوصده
ادویه شریفه‌دندر کذلک جوهر تریاقی وخلاصه تریاقی لودانوم ایله ممزوجا وشراب الخشخاش
وشراب الزعفران داخلا وخارجا استعمال اولنور کذلک منفردا قیئی قطع ایدوب معده‌نک
تأذی وتخریشنی ازاله اتمکده بو ممزوج دخی مناسبدر ترکیبی بودر ماء النعنع اون التی درهم
ماسبقده ذکر اولنان ماء المصطکی درت درهم معجون الاسقوردیون ایکی یاخود اوچ درهم
عصارة السفرجل التی درهم اخذ اولنوب مزج اولنه کذلک بو جلاب دخی مناسبدر ماء النعنع
اون ایکی درهم ماء الدارجین اوچ درهم جوهر الافیون ثلث یاخود نصف درهم شراب
النعنع اوچ درهم اخذ اولنوب مزج اولنه کذلک قیئی قطع اتمکده ادویه مجربه‌دندرکه تریاق
نصف درهم لودانوم بر حبه دهن بسباسه ایکی قطره اخذ اولنوب عصارة السفرجل ایله
تعجین اولنوب دفعة واحده‌ده استعمال اولنه بوندن صکره علی وجه المطلوب اولان کرک قیئ
وکرک غثیان اولسون معده‌یه قوة واستحکام ویرمک ایچون قابضات اعطا قیلنور بعضی
اولنان معده‌یه مناسب ادویه افاویه الحاق اولنور زیرا افاویه لطافتی ایله مزاج معده‌یه
لطافت ویرر وبونلردن معمولات سفرجلیه جمله‌دن مناسبدر علی الخصوص خمر سفرجلیه کم
تخمیر ایله عمل اولنمش اوله جمله‌دن مناسبدر کذلک نعنع وافسنتین وترنجان ورزنباد وسعد
کوفی وقشر الاترج وقشر النارنج ومصطکی وقرنفل وجوز بوا وبسباسه استعمال اولنور
کذلک دارجین وماء الدارجین الساذج وماء الدارجین السفرجلی وشراب الدارجین ونسخت
تعلیم ایلدیکی شراب السلیخه وجوهر الدارجین وجوهر السلیخه بونلرک جمله‌سندن انفعدر
کذلک اکسیر النعنع وماء المصطکی نسخت مناسبدر کذلک سنادطوس تحریر ایلدیکی
مطبوخ دخی قیئک هر نوعنده ادویه جلیله مؤثره‌دندر ترکیبی بودر جوز بوا بندق اولنمش
قرنفل بر درهم مصطکی یارم درهم ورد احمر یابس اوچ برمق اخذ اولنوب التی درهم خمر احمر
ایله مستوی الرأس بر ظرفده نصفی زائل اولنجه طبخ اولنه کذلک جوهر المصطکی وروح المصطکی
ادویه مختاره‌دندر کذلک روح النعنع وروح تریاق الکافوری واکسیر ذو الخاصه والکیمیا الزاج نسخت

وبرقاج قطره برو بلسانك استعمال ایتمك واو الیس تعلیمی اوزره عمل اولنان برو بلسانی صبغی
وبومذکورلرك اسحق آنج اولنان خلاصات وادهان استعمال اولنور دیوریوس سفوف
دواء المسك کافور ایله ممتزجا استعمال اولنسه نفع عظیمی ظهور ایدر دیو مدح ایلر اما ادویهٔ
قابضه‌نك لطیفلری ازجمله شراب الورد الیابس وشراب المرجان لغورجتانوس کبی کذلك عصارة
الرمان وخل خمر وخل الورد علی الخصوص زیاده نفع اولنمش خل دخی قابضات لطیفه‌دندر کذلك
ادویهٔ مؤثره وقوتلیه اقتضا ایدوب بولنمدیغی صورتده خلاصه طورمنتیلا وخلاصهٔ بسطورطه
استعمال اولنور کذلك روح الزاج حمیرة النعنع ایله یاخود حمیرة الافسنتین ایله یاخود حمیرة
الورد ویلبیجا خاصه نافع اولان دوالردندر علی الخصوص روح زاج الحدید اوله بالخاصه
فی‌ء قطع ایدن دوالرك جمله‌سندن مؤثردر زیرا حرافت معدنیه‌یی تلطیف ایله بیکدن ماعدا
طعم قابضی ایله معده‌یه استحکام ویرر کذلك روح الزاج الفلسفی وطین مختومدن روح الزاج
یاخود روح الباروت ایله عمل اولنمش محلول قابض دخی زیاده مناسبدر صنعتی اولدرکه
قدر الکفایه طین مختوم اخذ اولنوب برقاج دفعه بعض مطابیخ قابضه ایله تسقیه اولنوب
تجفیف اولنه بعده سحق ایدوب بولامج کبی اولنجه روح الزاج یاخود روح الباروت الحاق
ومزج اولنه بعده برطاش اوزرینه صوغنجق برموضعده وضع ایده‌لر منجمد اولوب صلابت
حاصل ایده تکرار سحق وبارد ورطب برموضعده وضع ایده‌لر منحل اولوب حموضت لطیفه ایله
حامض برمحلول اولور مقدار استعمالی یکرمی قطره‌دن اوتوز قطره‌یه وارنجه منفرداً استعمال
اولنه یاخود مثلی روح القراحیاء الاسود ایله مزج ایدوب جیداً اتحاد حاصل ایدنجه حرارت
خفیفه‌ده ترك اولنه زیاده قابض بردوادر وطین مختومدن معمول اولدیغی اجلدن
وسمیته دخی مقاوم اولور حتی بعض اطبا بو محلوله ذهب قادر مقیسر تسمیه ایتمشلردر زیرا طین مختومده
ماده ذهبیه‌دن حصه اولمق اوزره‌در کذلك صبغ الحدید القابض وسائر حدیددن معمول
اولان دوالر دخی بونك کبیدر رولانیدیوس وآرطمانوس دیرلرکه فی‌ء مزمن اولدقلرده مقدار
برقدحده بش قطره یاخود التی قطره دهن الزاج شرب قی‌ء منقطع اولنجه وقتاً بعد وقت
بر قاشق یاخود ایکیشر قاشق استعمال اولنه بعضیلر بو کونه ممزوج استعمالنی مدح ایدرلر
مثلا ماء النعنع اون التی درهم یاخود یکرمی درت درهم ماء الدارچین التی درهم عصارة
السفرجل سکز درهم روح الزاج بش قطره یاخود التی قطره دهن الدارچین اوچ قطره اخذ
اولنوب مزج اولنه حین اقتضاده برقاشق استعمال اولنه کاه اولورکه بو ممزوجه برحبه یاخود ایکی حبه
یاخود اوچ حبه لودانوم الحاق اولنور یاخود ماء الدارچین الساذج یاخود ماء الدارچین
السفرجلی یکرمی درت درهم روح الزاج سدس درهم دهن الدارچین اوچ قطره یاخود
درت قطره شراب النعنع سکز درهم اخذ اولنوب مزج وماسبق کبی استعمال اولنه یاخود
ماء النعنع وماء علیق الکلاب اون ایکیشر درهم ماء الدارچین التی درهم روح تریاقی
الساذج یاخود روح تریاقی الکافوری اوچ درهم عصارة السفرجل سکز درهم جوهر العنبر
سدس درهم یاخود ثلث درهم اخذ اولنوب مزج وماسبق کبی استعمال اولنه ترکیب آخر
حمیاتده عارض اولان فی‌ء مفرطه کرغشی ایله وبرودت اطراف ایله معاً عارض زیاده
مناسبدر زیرا بونده عنبر اولمغله علل قلبیه ومعدیه‌یه معاً نافع اولان دوالردن اولور
اما ادویهٔ مذکوره کفایت ایلدیکی صورتده شب الحاق اولنمش ادویه‌یه مراجعت اولنور

زیرا

زیرا شب سیلان دمی وسائر سیلانلری قطع ایتمکده ادویهٔ قویه‌دندر وبین الاطبا کثیراً
استعمال اولنور شب ایله ترکیب اولنمش بعض ممزوجات وارددرکه فی‌ء واستطلاق بطن وسائر
سیلانلری قطع ایتمکده اسرار مکتومه‌دن عد اولنور اعتن الله قبض مراد اولندقده کذلك
قویا قبض مراد اولندقده استعمالی ممکندر ازجمله ماء النعنع وماء الدارچین اون ایکیشر درهم
یاخود ماء النعنع اون التی درهم ماء الدارچین سکز درهم اخذ اولنوب سدس درهم
روح الزاج ودرت یاخود بش قطره دهن بسباسه المقطر ودرت حبه یاخود بش
حبه شب الحاق اولنوب حین اقتضاده برقاشق استعمال اولنه یاخود ماء النعنع اون
التی درهم ماء الدارچین سکز درهم روح الباروت الحلو التریاقی بر درهم شب درت
حبه شراب المرجان لغورجتانوس التی درهم اخذ اولنوب مزج وماسبق کبی استعمال اولنه
یاخود ماء النعنع وماء الرازیانج وماء الدارچین السفرجلی هر برندن ایکی درهم محلول
طین مختوم ثلث درهم یاخود نصف درهم شراب المرجان لغورجتانوس بر درهم اخذ اولنوب
مزج وماسبق کبی استعمال اولنه کذلك بو خصوصده بر درهم تریاق اندروماخیس خل ایله
استعمال اولنمق دخی کفایت ایدر یاخود تریاقه اوچ قطره یا درت قطره روح الزاج
تقطیر اولنوب استعمال اولنه کذلك حمیاتده علی الخصوص حمیات ردیه‌ده عارض اولان
قیئده عصارة اللیمون یاخود عصارة الرمان ایله ثلث درهم ملح افسنتین ویرمك ادویهٔ
مختاره‌دندر نتکم ریوریوس اولکی مائده‌سندن اون بشینجی تجربه‌ده وایکنجی مائده‌سندن
طقسان طقوزنجی تجربه‌ده تحریر ایدر وملح افسنتین بو خصوصده بوکونه ترکیب
اولنوب استعمال اولنمق دخی ممکن اولور مثلا ماء الدارچین اون ایکی درهم عصارة الاترج
سکز درهم ملح الافسنتین بر درهم مرجان احمر ثلثان درهم شراب الورد الیابس ایکی
درهم یاخود اوچ درهم اخذ اولنوب مزج اولنه اکر قیئ بلاغم غلیظه‌دن اولور ایسه
تقطیع ایچون افاویات واملاح مقطعه استعمال اولنور روح الملح وروح الباروت
التریاقی کبی اکر قیئ غشاء معده‌نك سحج وقلعوفندن اولور ایسه لعاب بزر قطونا
ولعاب بزر سفرجل‌دن شراب خشخاش ایله برلعوق عمل اولنوب ویریله اما ادویهٔ خارجیه‌دن
قیئ تسکین ایچون نقصان الشهوه‌ده ذکر اولنان ادویهٔ موضعیه‌دن ماعدا ضماد
لب الخبز مناسبدر مثلا لب الخبز آتشده قزاردیلوب خل خمره یاخود خل خمر قابضه‌یه
یاخود سفرجل ایله طبخ اولنمش خمره القا اولندقدن صکره اخراج اولنوب اوزرینه دارچین
وقرنفل وبسباسه امثالی افاویات مسحوق ذر اولنه بعده معده اوزرینه ایصی‌جق لصق
اولنه کذلك روح الشراب الکافوری یاخود بلسان انکلسی حارا اخذ اولنوب ایچینه
برقاج قات کتان بزی باتوروب معده اوزرینه وضع اولنه ادویهٔ مختاره‌دندر
کذلك افسنتین ونعنع وبادرنجبویه وفلسقوز امثالی وافاویات خمر ایله یاخود خل
ایله طبخ اولنوب برقاج قات کتان بزی ایله یاخود برسونکر ایله حارا ایکن معده‌یه کماد
اولنه مثلا افسنتین ونعنع ایکیشر قبضه وج واصل لغو سطیقون التیشر درهم
قرنفل وبسباسه وسعد وخولنجان ایکیشر درهم مصطکی درت درهم اخذ اولنوب
جریش ادق اولنوب بعده مثلث الشکل وطویلجه برکیسه‌یه طولدوریلوب جیداً تسخین
اولنوب معده‌یه وضع اولنه یاخود بعد التسخین اوزرینه شراب رش ایدوب

معده اوزرینه وضع اولنه یاخود خمر ایله یاروح شرابله یاخود خل خمر ایله طبخ ایدوب
حار ایکن معده اوزرینه لصق اولنه یاخود نعنع ایکی قبضه جوز بوا درت درهم قرنفل
ایکی درهم بسباسه ودارچینی بر درهم اخذ اولنوب جریش ادق اولندقدنصکره
برکیسه یه قونوب اوزرینه روح شراب تریاقی یاخود دهن النعنع ودهن الاهلیلج رش
ایدوب معده یه وضع اولنه کذلک تریاق اندروماخیس منفرد ا یاخود پرو بلسامی
ایله ممتزجاً معده یه مرهم کبی طلا اولنه یاخود برمشین اوزرینه بسط اولنوب ضماد
شکلنده وضع اولنه بعضیلر تریاقی علیق الکلاب سرکه سی ایله قاریشوب لصق ایدرلر
کذلک بعضی ادهان معطره ایله تریاق مزج اولنوب مرهم کبی طلا اولنور کذلک دهن
جوز بوا ایله بعضی ادهان معطره مزج اولنوب بلسان اولنور مثلا دهن جوز بوا ایکی
درهم دهن النعنع ودهن القرنفل ودهن البسباسه هر برینک سر سر درهم دهن
الدارچینی جش قطره اخذ اولنوب مزج وبلسان اولنه کذلک طبخ ایله عمل اولنمش
دهن مصطکی ودهن افسنتین ودهن السفرجل ورقراطون نام طبیبک دهن اصطما
ایله تلیین اولنمش ضماد اصطماحیقون وضع اولنه کذلک ضماد قرانه دخی منفرداً عظیم
النفعدر ترکیبی بودر سفوف جوارش الافاویا بالورد ومصطکی ودهن جوز بوا بر بر
درهم دهن قشر الاترج ودهن بسباسه المعطر هر برینک سر سر درهم اخذ اولنوب
قدر الکفایه قرانه صمغی ایله مزج اولندقدنصکره برمشین اوزرینه بسط اولنوب
بوقرمزی وسیورلی بزایجنه صاروب معده نک شکلنه مناسب طولی ومثلث الشکل
معده نک اوزرینه وضع اولنه یاخود ضماد اصطماحیقون لقراطون تکامکا علی السوی
اخذ اولنوب دهن اصطماحیقون لقراطون ایله یاخود پرو بلسانی ایله مزج ایدوب
برمشین اوزرینه بسط اولنه بعده شکل معده یه مناسب طولی ومثلث الشکل ایدوب
دهن النعنع ایله تدهین ایتدکدنصکره معده یه لصق اولنه کذلک زعفرانک کیسه سی
دخی قیئ قطع اتمکده ادویۀ مختاره دندر کذلک مسافرین دریا عندنده شایع الاستعمال
اولان خمیر مایه سی ایله بعضی افاویا یادن برلصقه عمل اولنور فی الواقع فوائده وعلل
معدیه نک جمله سنه علی الخصوص قیئ قطع اتمکده ادویۀ مختاره دندر بعضیلر بو لصقه نی
بوکونه ترکیب ایدرلر مثلا نعنع مسحوق وورد احمر بر ر وقیه مصطکی بر درهم جوز بوا
اوج عدد قرنفل ودارچینی وبسباسه ایکیشر درهم زعفران بر درهم خمیر مایه سی
قرق سکز درهم اخذ اولنوب خل الورد ایله تصنیع اولنه اما قیئ افراط اوزره
اولوب عاصی ومعاند وعسیر العلاج اولدیغی صورتده ومسافرین دریایه لصقه
بوکونه ترکیب اولنور مثلا خمیر مایه سی یکرمی درت درهم یاخود اوتوز ایکی
درهم نعنع مسحوق سکز درهم زرنباد درت درهم یاخود التی درهم جوز بوا
ایکی یاخود اوج عدد بسباسه وقرنفل ودارچینی بر بچق یاخود ایکی درهم انیسون
وکوت وبزرالرازیانج اوچ درهم اخذ اولنوب قدر قلیل خل الورد ایله صنعت
اوزره لصقه اولنه معلوم اولهکه بولصقه ده جوز بوا وسائر افاویا یادن بدل
برقاچ قطره دهن بسباسه المعطر ودهن القرنفل الحاق اتمک دخی ممکن اولور
حاصل کلام قیئک علاج وتدبیری منوال محرر اوزره ذکر اولنان ادویه ایله درلکن قیئک

انواعنی ملاحظه وتأمل ایدوب انجمله قیئ صناعی قطع اولنمیه مکر که افراط اوزره اوله بو
صورتده قطع اولنمق لازمدر کذلک قیئ طوعی دخی قطع اولنمله علیلک قوتنه نظر اولنوب
تحمل ایله دیکی صورتده قطع اولنمق مناسبدر مکر که افراط اوزره اولوب ضعف ایراث ایده
یاخود کثرتندن ناشی نظام معده یه خلل ایراثندن خوف اولنه بو صورتلرده علاج اولنور
مثلا معده نک موذیسی اولان قیئک سببنی اصلاح ایله وتولدینی منع ایله یاخود موضع
آخره نقل واماله ایله مثلا فصد اتمکله ومقعده یه ارسال علق ایدوب بواسیر عمیایی تفتیح
اتمک کبی کذلک قیئ اضطراری بحرانی اولدیغی صورتده علاج اولنمز مکر که افراط اوزره
اوله بو صورتده قیئ صناعی قطع اولندیغی کبی قیئ بحرانی دخی قطع اولنور کذلک قیئ
اضطراری نک عارضی اولان صنفنه علاج اتمکده ملاحظه اتمک کرکدر که ثانیا وبالعرض
اولدیغی صورتده سببی اولان علته ممکن اولدیغی رتبه علاج اتمکدر لکن بو علاج اثناسنده
قیئک کثرتی مرض آخره موذی اولمسون ایچون ادویۀ افیونیه ایله معده نک تأذیسی
تسکین وحتی تنقیص اولنوب اصطماحیقون تعبیر اولنان ادویه ایله معده یه
قوت ویریلور مثلا وجع کلی یاخود جرحۀ رأسدن قیئ مفرط عارض اولسه وجع کلی یاخود
جرحۀ رأسه علاج اتمکه مشغول اثناسنده ادویۀ افاویه ایله افیونیه ممتزجا ویریلور
تاکه فی الجمله قیئ تسکین ایده اکر قیئ عادمی اولوب بالذات اولورسه تأمل وملاحظه
لازمدرکه قیئه باعث اولان رطوبت معده نک الیاف عصبانیه سنده میدر یوخسه معده نک
جرمنده میدر یعنی جرمنده واقع قرحه دن یاخود سحجدنمیدر یوخسه برماده رطوبتدنمیدر وماده
اولدیغی صورتده معده ده متولد اولان ماده دنمیدر یوخسه موضع آخردن منصب اولنمش
ماده دنمیدر یاخود معده ده بر رطوبت سادجه دنمیدر بلنوب اکا کوره علاج اولنه انجمله
معده ده متولد ماده دن اولدیغی صورتده ماده مز بوره یی اصلاح ایدوب معده یه استحکام
وقوت ویریلور برماده نک تولدینی منع اولنور اکر موضع آخردن منصب اولان ماده دن
اولورسه ماده مز بوره یی اصلاح یاخود اسهال ایله اخراج وازاله یاخود عضو آخره
اماله ایله علاج اولنور لهذا حوامله عارض اولان قیئ افراط اوزره اولدقده کاه اولورکه
فصد ایله تدبیر اولنور اما قیئ صناعیکه افراط اوزره اوله مثلا مقیئ قوینک استعمال اولنمله
طول مدت علیله زحمت ویره انک علاجی افسنتین امثالی حشایش وافاویات شراب ایله
طبخ اولنوب ترکیبه ایله حار ایکن خارج معده یه وضع ایدرلر کذلک برقدح شراب قوینک
بارد اوله لکن غایت شدید بارد اوله استعمال اولنمله ادویۀ مقیئه نک علی الخصوص
مقیئات انتیمونیه نک فعلنی قطع ایدر کذلک علیلک قوتی تحمل ایلدیکی صورتده تریاق
دخی مناسبدر یاخود لودانوندن برحب یاخود مقدار قلیل جوهر الافیون اکسیر النعنع
ایله ویریلسه قطع ایدر کذلک سهل المأخذ تعبیر اولنان ادویه دندر که برمقدار اتمک
ایوجه تبشمش اولکه لبن ایله استعمال اولنور یاخود برمقدار اتمک قزدوریلوب وخمره
باتوریلوب استعمال اولنه کذلک برمقدار لبن اخذ اولنوب انده قدر الکفایه تریاق
حل اولندقدنصکره اوزرینه افاویات مسحوقه ذر اولنوب معده یه لصق اولنه اما
بعضی ادویه نک بشاعتندن یاخود رایحه منتنه سندن حادث اولان قیئ وغثیانک
ازاله سنده قشر اترج الطریکه انده لحم الاترجدن برمقدار قالمش اوله آغزده مضغ اتمک زیاده

مناسبدر كذلك قادر اولمش ايمك سركه يه باتورلوب واوزرينه مسحوق قرنفل ذر اولنوب
شم اولنمق زياده مناسبدر بونلردن صكره هراد ويه نك استعمالندن ناشي عارض اولان قيئك
علاجي قراباذين اوليلسده مفصلا بيان اولنمشدر مراد ايدنلر مراجعت ايليسونلر

الفصل الثاني في قئ الدم

معلوم اولدكه دمك خلاف عادت طبيعت فمدن
خروج ايمسنه قئ الدم ديرلر كه معده ده واقع بعضي شرايين واورده نك فوهالري منفتح اولديغندن
ياخود سيلاني عادت اولان دم باسور ودم طمث امثالينك احتباسندن ياخود طحالك
رديئتندن ناشي معده قربنده اولان بعضي اوعيه نك انصداعندن نشئت ايدر كذلك
پانغراسك رديئتندن اكا واصل اولان رطوبات حموضت غير طبيعيه عروضندن ناشي
بعضي عروق متاكل ومنفتح اولوب آندن دم اثنا عشري يه وآندن خلاف طبيعت
معده يه منصب اولوب قئ الدم حادث اولمق نادر الوقوع دكلدر **السبب** في الدم
اسباب بعيده سي از جمله دم باسور ودم طمث امثالي تنقيه سي مألوف اولنان موادك احتباسي
طبيعت قوتيه بولنوب ماده مزبوره يي قئ ايله اخراج ودفع ايدر نته كه حوامله احتباس
طمثدن صكره واقع اولدكلنشدر وبونك كتب قوميه امثله كثيره سي تحرير اولنمشدر بعضي
بعضي نسايه احتباس طمثدن ناشي قئ الدم عروضيني كوردك ديو اطبادن چوق كمسه لر
شهادت ايتمشلردر كذلك حوامله دخي شهر اولده احتباسندن بقيه قلان دم دخي
قئ ايله خروج ايلديكي كورلمشدر اكرچه عسير العلاج ايسه ده لكن چندان خطرناك دكلدر زيرا
حركت طبيعيه در نته كه سالموت ايكيچي مائدن الحد رد بجي نقلده نقل ايدر كه بر حامله يه
قئ الدم عارض اولوب علاجي ممكن اولمدي تاكه وضع حمل ايلديكجه خلاص ممكن اولمدي
كذلك اسقانيوس دخي بوكا معادل بر حكايه تحرير ايتمشدر كذلك قرحه مزمنه نك
على الخصوص ساقده واقع اولان قرحه نك التحاملرنده دخي قئ الدم عارض اولوركه بعينه
سيلاني مألوف اولان ماده نك احتباسي كبيدر نته كم ديوديوس نقل ايدر بو خصوصده
قئ الدم وقوعنا ايكي جهتدن نته كه برنيسي فتح صورتنده سيلاني عادت اولان دمك
احتباسيدر وايكنجيسي قرحه مزبوره نك سببي اولان ماده داخله متوجه اولوب
آندن بعضي عروق متاكل اولمقدر كذلك مقطوع العضو مثلا مقطوع اليد والرجل اولان
كسنه لره قئ الدم عروضي نادر الوقوع دكلدر زيرا طبيعت عضو مقطوع ايچون حاضر ومهيا
ايلديكي دمي فمدن اخراج وازاله ايدر كذلك مطحولينه دخي قئ الدم كثيرا عارض اولور
اول جهتدن كه غشا معده ده اولان وريدلر وشريانلر بقيه اوليلور اوعيه نك جمله سي طحالدن
كلور دكلدر بلكه بعضيسي شريان عظيمدن منشعب اولوب طحاله ملاقي اولمقسزين
معده يه كلور وقتاكه طحالده سقيروس ياخود انسداد وامتلا عارض اولوب جرم طحالده واقع
اولان عروق منسد ومنقبض اولديغندن طحاله كما ينبغي دم واصل اولميوب شريان
عظيم ايله طحالك بيننده طحاله ايصال ايدن مجمع عروقده راكد اولور بعده اوعيه وريديه
وشريانيه كه شريان عظيمدن نابت وطحاله ملاقي اولمقسزين معده يه واصل اولان
عروق طحال ايله مشترك شعبه لر اولديقلري بيننده اول موضعده راكد اولان دمي معده
جانبنه جذب ايدوب معده ده اوعيه مزبوره زياده ممتلي اولوب منصدع اولمغله
دم مزبور معده يه منصب وقئ ايله خروج ايدر لهذا علل طحاليه اصحابنه قئ الدم

عارض اولمزدن مقدم ارقه طرفنده جانب يسارده بر صرباتن عارض اولوب بعد الحق عارض
اولور واصحاب طحاله قئ عروضني زاقوطو مبادي طبيه ده كذلك پلاتروس واسقانقيوس
تجربه لرينده نيجه امثله تحرير ايتمشلردر كذلك ديوديوس دخي مائدن الثنجي تجربه سنده
تحرير ايدركه خشوني بركسنه بر نهردن صو ايچوب صو ايله معا بوغازينه بر سولك كچمش
ومعده سنك بر يانينه مزبور سولك ياپشوب قئ الدم الدائمي حدوثنه مؤدي اولدي
كذلك كاه اولوركه قئ الدم پانغراسدن دخي حادث اولور وبوكونه قئ الدم مبتلا اولنلر
كاه اولوركه صاغ طرفنده واقع اولان مراقيجا بيننده پانغراسك اثنا عشري يه اتصالي
محلنده واقع بر وجعدن شكايت ايدرلر كذلك چوق كره واقع اولوركه قئ الدم عقيبنده
قئ المده عارض اولور زيرا بو قئ اولمز الا پانغراسده واقع قرحه دن ياخود خراج رديدن
حادث اولور كذلك قئ پانغراسيه اصحابنه عقوبن اوزرينه بر وجع ثقيل عارض اولور
سلويوس ديركه چوق كره واقع اولدركه معده دن و فمدن معا قئ خروج ايدر منشاي پانغراسدر كه
آنده واقع اولان عروق رطوبت حريفه دن متاكل اولوب عروق مزبوره نك دمي بر مقدار
امعايه منصب اولوب معده دن خروج ايدر وبر مقداري اعلايه متوجه اولوب فمدن
خروج ايدر كذلك قئ المده نك دخي منشاي پانغراسك قرحه وخراجيدر **العلامات**
معلوم اولدكه چوق كره واقع اولدركه قئ ايله اسود اللون بر ماده خروج ايدوب اطبا قئ الدم
اولمق اوزره تغليظ ايدر كاه اولوركه منجمد وطوب طوب اولمش خروج ايدوب دم منجمد
ظن اولنور لكن خطادر زيرا مرة السودادركه حضك رديئتندن ياخود اخلاط مختلفه نك
اختلاطندن متولد اولمشدر ايمدي فمدن خروج ايدن ماده رقيق واحمر اولورسه دم شرياني
اولمق اوزره حكم اولنور اكر رقيق واسود وطوب طوب اولمش قره جكره مشابه خروج ايدرسه
دم وريدي اولمق اوزره حكم اولنور اكر اسود شديد اولميوب مجرد سواده مائل اولوب حموضت
لاذعه ايله ياخود طعم حريفه وحامضه شديده ايله خروج ايدن دم دكلدر بلكه ماده حامضه دركه
ممتزج اولديغي موادي تسويد ايدوب دم كبي قئ ايله خروج ايتمشدر ومتأخرين بعضي
مجربين ديمشلردركه بركسنه چوجقه حمرا صباغي شرب ايدوب قئ ايلسه دم اسود قئ ايلدي
ظن اولنور **تقدمة المعرفة** قئ الدم مزمن اولورسه رديدر اكر مطحولين وسائر علل
باطنيه مزمنه اصحابنه قئ الدم نوبتله كلورسه دليل سلامتدر اكر قئ الدم امراضك
هر قنغسنده اولورسه اولسون كثيرا ظهور ايدوب بعده دم باسور سيلان ايدرسه مزبور
علتدن خلاص ايدر اولنور اكر جدري وحصبه امثالي علتلرده اعلى واسفلدن دم خروج
ايدرسه علامت هلاكدر اكر تنقيه سي مألوف اولمش ماده نك احتباسندن قئ الدم نشا
ايدرسه چندان خوف اولنمز مگر كه افراط اوزره اوله زيرا تجربه ايدندن چوق كمسه لر
شهادت ايلديلركه چوق عورتلرده كوردككه دم حيضي محتبس اولوب قئ ايله خروج ايدردي
لندانوس قئ الدمك تقدمة المعرفة سنده ديركه قئ الدم ايله خروج ايدن دم ايكي كونه در
برنيسي غليظ واسود وبرنيسي رقيق وسيال ومركب كبي اسود اللون وصريفدر اما فمدن
خروج ايدن بو ايكي وصف اولنانلر اولديغي صورتده دم دكلدر بلكه مرة سودادركه مواد
رديئه نك اثنا عشري يه انصبابندن متولد اولمشدر وبو مرة سودا قئ ايدن مرضانك
ايرتسي كون هلاك اولدقلرينه بر قاج كره كوردم ديو تحرير ايدر زيرا مرة سودا جميع

اعضایی ادویه حاده کبی احراق ایله تجدید العلاج فی الدم اگر بحرانی اولورسه علاج اولنمز
اما مرض اولدیغی صورتده مطلقا دمک خلاف طبیعت خروجی ایلدیکی حسبه سببی آخره مبنی میل
وسبب آخره مبنی اولدیغی صورتده بر موضعده اجتماع ایله میل ایدوب حسبه مجتمع اولنمسندن میله
تأمل وملاحظه اولنوب سبب آخره مبنی اولدیغی صورتده قیتک نوبتندن خارج وقتنده
سبب مقدم ازاله‌سی اولنور مثلا تنقیه‌سی یعنی الوفی اولنان ماده دن ایسه آنی اساله
اتمکله یاخود اعضاء باطنیه‌نک بریتنی اصلاح اتمکله علاج اولنور اما سبب آخره مبنی
اولیوب مطلقا دمک خروجی ایسه اوکی نوبتنده دمک حرکتی اصلاحه سعی اولنور تاکه معده‌یه
زیاده منصب اولیه یاخود دم آخر موضعه اماله وعکس اولنور اما بر موضعه منصب اولدیغی
دمک علاجی ایکی طریقله اولور برینسی منفتح ومتأکل اولان عروقی قابضات ایله ملتحم
وملتئم ایلمکه سعی ایدلر تاکه دم سیلانندن منقطع اوله وبرینسی دخی برعضوه منصب اولمش
قلیلا وکثیرا اجمدر منعقد اولمش دمی تحلیل واخراج اتمکدر کاه اولورکه غلبه دم ملاحظه اولنان
وجوه لرده کرکدر تنقیه‌سی معتاد اولنان دمک احتباسی اولان کسه لرده ساق ورجلدن
فصد یاخود مقعده ارسال علق ایدوب تفتیح بواسیر ایله مقدما تدبیر اولنور اما
طریق اولی ایچون استعمال اولنان ادویه ازجمله سوزجل ولسان الحمل وبقلة الحمقادن عمل اولنان
دوالورد علی الخصوص بونلرک عصاره لری وشربتلری زیاده نافعلردر کذلک افسنتین دخی
مناسبدر اما الجزء کبیره نک کوکی عصاره‌سی یاخود مطبوخی یاخود منقوعی جلدن انفع
وکرارا تجربه اولنمشدر کذلک فرفیلوس ترکیبی اولان شراب سمفیطون مناسبدر نته که
بادطولیتوس اوجینی مائة سنه‌یی النحش بر تجربه برسنه مدح اتمشدر کذلک فی الدم قطع
اتمکده ادویه بربردنکه انکلیس دیارینده شایع الاستعمال بر شربت واردرکه عصاره
لسان الحمل ایله عصاره اصل سمفیطون عمل اولنور آنی مجرد بو نیل مدح اتمشدر بلکه چوق
کسه لر تجربه ایدوب مدح اتمشلر صنعتی بودر اصل سمفیطون کبیر التی درهم ورق لسان
الحمل ایکی قبضه اخذ اولنوب مرمرها واناءده دق اولندقدنصکره معصره‌دن عصر اولنوب
عصاره‌سی بلا تصفیه اخذ اولنه بعده مثلی یاخود ایکی مثلی سکر ایله شربت اولنه حین
اقتضاده برقاج دفعه بر قاشق استعمال اولنور سیلانات دمک هرنوعنی قطع اتمکده
ادویه جامعه دندر کذلک فی الدم قطع اتمکده دهن الزاج ادویه قویه دندر قوة قابضه‌سی
اولدیغندن ماعدا اوعیه‌یه استحکام ویرور مثلا ماء الجزء کبیره یاخود ماء لسان الحمله
حموضت ویره جک قدر الحاق اولنوب برقاشق استعمال اولنه آرطانوس ورولاندوس
مثاللو طریقیله فی الدم مخوخارینی نقل اتدی اثناسنده دهن الزاجی مدح ایدوب بو کونه استعمال
اولنه دیمشدر مثلا ماء اصل الجزء قرق سکز درهم اخذ اولنوب حموضت ویره جک
قدر دهن الزاج الحاق اولنوب جیدا مزج اولنه حین اقتضاده باردا استعمال اولنور
معده‌یه قوة واستحکام ویروب سیلانه دخی قطع اتمکده ادویه عجیبه دندر دیو ریوس
دخی بر تجربه سنده فی النفث بونکله علاج اولندیغی دیو تحریر ایلدی کذلک بزر البنج دخی
بوخصوصده استعمال اولنور کذلک زعفران الحدید القابض دخی ادویه مؤثره دندر
علی الخصوص زاج الحدید ماء القراح ایله حل اولنوب محلول الطرطیر ایله ترسیب
بعده غسل وتجفیف عمل اولنمش زعفران الحدید اوله کذلک صبغ الحدید القابض

وطین

وطین مختوم وکاد هندی وسائر اطیان طبیه وحجر حماطیطس علی الخصوص حامضات
لطیفه ایله استعمال اولنه کذلک بعضیلر بو معجونی مدح ایدرلر ترکیبی بودر حمیرة الورد
اوناتی درهم حجر حماطیطس بر مثقال زعفران الحدید القابض بردرهم بزر البنج ثلثان
درهم اخذ اولنوب شراب بقلة الحمقا ایله معجون اولنه مقدار استعمالی فندق قدر درد
یاخود حمیرة الورد اون ایکی درهم سفوف کثیرا البارد ایکی درهم طین ارمنی بردرهم
بزر بنج ثلثان درهم اخذ اولنوب شراب الآس ایله معجون اولنسه کذلک صبغ الزاج
الحدید دخی ادویه مختاره دندر طریق عملی بودر تراب زاج الحدید که جیدا تکلیس
اولنمش وجیدا غسل اولنمش اوله قدر الکفایه روح الملح ایله حل اولنه بعده برمعوجه
قیوب حمام رملیه ده عسل قوامنه کلنجه تقطیر اولنه بعده اوزرینه قدر الکفایه روح
شراب خالص قیوب حار بر موضعده برقاج کون ترک اولنه احمر اللون بر صبغ اولور
وحفظ اولنه حلاوتیه مائل قابض الطعم بر صبغدر مقدار استعمالی اون بش قطره‌دن
یکرمی بش قطره‌یه دک بو ادویه امیاه مناسبه ایله استعمال اولنه کذلک فودسطوس
تجربه لرینی تحریر اثناسنده قرص کهربا وقرص طین مختوم امیاه مناسبه ایله ممزوجا
بعد الفصد استعمال اولنسه سیلانات دمک انواعنی قطع ایدر ومنجمد ومنعقد اولمش
دمی تحلیل ایدر دیو مدح ایدر کذلک سنادطوس ادویه مزبوره‌دن مرکب برقاج ممزوج
صورتنی تحریر ایدوب عظیم نفعنا اتمشدر برینسی ماء اذنان الراعی وماء بقلة الحمقا وماء لسان
الحمل سکزر درهم قرص کهربا وقرص طین مختوم دردر درهم اخذ اولنوب ممزوجا
استعمال اولنه یاخود ماء اذنان الراعی وماء لسان الحمل وماء بقلة الحمقا سکزر درهم
خل الورد اوچ درهم یاخود درت یاخود التی درهم قرص کهربا وقرص طین مختوم
بر مثقال شراب الآس التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه کذلک
سیلویوس دخی عملیاتنده سیلان دمک انواعنی علی الخصوص فی الدم قطع اتمک
ایچون ادویه جامعه‌دن اولمق اوزره بر ممزوج تحریر ایلدی فی نفس الامر ادویه مؤثره‌دن
اولدیغی ظاهردر ترکیبی بودر ماء لسان الحمل سکز درهم ماء الدارچین اونر ایکی درهم
خل مقطر درت درهم مرجان احمر مدبر نصف درهم دم الاخوین سدس درهم لودانون
ایکی حبه شراب الآس سکز درهم اخذ اولنوب حین اقتضاده بو ممزوج برقاج کره بر
قاشق استعمال اولنه امید اولنورکه حق مقرر وتحرره سیلان دمک انواعنی قطع ایدر
اگر منصب اولان دمک انعقادیندن خوف اولنورسه بو ممزوجه نصف درهم عین السرطان
المدبر وثلث درهم انتیمون معرق الحاق اولنه اگر دم اخوینک اجودی بولنمزسه ممزوج
مزبورده بوکونه عمل اولنه مثلا ماء لسان الحمل اون التی درهم یاخود یکرمی درت درهم
ماء الدارچین اوچ یاخود التی درهم خل مقطر یاخود خل الورد اوچ یاخود درت
یاخود التی درهم مرجان احمر المدبر نصف درهم طین مختوم اون بش حبه یاخود
ثلث درهم لودانون ایکی حبه شراب الآس درت یاخود سکز درهم اخذ اولنوب
ما سبق کبی ممزوجا استعمال اولنه خل مقطر بدلنه اون ایکی قطره روح الزاج الحاق
اولنمق ممکندر یاخود قدر الکفایه ماء لسان الحمل اخذ اولنوب حموضت ویره جک قدر
روح الزاج یاخود روح البارود الحاق اولنه اندنصکره ثلث درهم یاخود نصف درهم

طين مختوم الحاق اولنوب ما سبق كبي بر قاشق استعمال اولنه بو ممزوجه طين مختوم
الحاق اولندقده مدة قليله غليان ايدوب شب طعمنه مشابه بر طعم قابض حاصل ايدر ياخود
ماء هيوفاريقون وماء لسان الحمل اونر درهم عصارهٔ لسان الحمل ياخود عصارة السفرجل
ياخود عصارة الرمان البرى ياخود سكزر درهم حجر حماطيطس نصف درهم طين ارمني
ثلث درهم لودانو اوج حبه شراب سمفيطون اون ايكى درهم اخذ اولنوب ممزوجاً
ما سبق كبي بر قاشق استعمال اولنه ياخود ماء الجزهٔ كبيره كه ممحوضت حاصل ايدهجك
قدر روح الزاج الحاق اولنمش اوله اوتوز ايكى درهم ماء الدارجين سكز درهم طين مختوم
ثلثانى درهم حجر حماطيطس ثلث درهم لودانو اوج حبه شراب سمفيطون لمغرنليوس
التحج درهم اخذ اولنوب ممزوجاً ما سبق كبي استعمال اولنه اما سل اصحابنه عارض اولان
قئ الدم كه جانب عينده تحت المراق بر وجعدن شكايت ايدرلر انلره بو كونه ممزوج
مناسبدر مثلا ماء لسان الحمل وماء طورمنتيلا سكزر درهم حل حفظ البرى د درهم
مرجان احمر مدبر نصف درهم قرص كهربا ثلث درهم قرص طين مختوم سدس درهم
موميا التى حبه لودانو برحبه شراب سمفيطون سكز درهم اخذ اولنوب ممزوجاً ما سبق كبي
استعمال اولنه اكر دم منعقد اولوب معده يه ملتصق اولدوغى علامتى برا قوردېوندده سر
تضيق حس اولنق وغشى كبي بر حالت وعسر تنفس عارض اولنق ونبضى ضعيف اولنق
ومعده ده دباج ووجهده صفرت وكساقت وكاهى فلاغمورس تغير اولنان حمرت وجه عارض
اولمقدر بو صورتده ممزوج مزبوره عين السرطان الحاق اولنور زيرادم منعقدى تحليل ايچون
خل ايله حل اولنمش عين السرطان ياخود حماض ايله تربيه اولنمش مرجان كذلك انتيمون معرق
وكهربا وقرص كهربا وطين مختوم وكافورا استعمال اولنور كذلك نصف درهم ياخود بر درهم
اسبرماسيتى مرق اللحم الحار ياخود فقاع الشعير ايله حل اولنوب استعمال اولنسه دم منعقدى
تحليل اتمكده عجيب الفعلدر ودم مزبور تحليل اولدقدن صكره راوند ايله ياخود سائر مليّنات
ايله ياخود مقيئات ايله اخراج وازاله اولنور اما طحالدن حشارت ايدن قئ الدم كاه اولور كه
افراط اوزره اولور وكاه عليلك قوتنى اسقاط ايدوب غير قابل العلاج بر استسقا يه مؤدى
اولور بو صورتده قئ مزبورى قطع ايچون ومؤدى اولسندن خوف اولنان علتلردن
حفظ ايچون ادويه حديديهٔ مفتحه زياده مناسب وعظيم النفعدر كذلك افسنتين ومعمولة
افسنتينيه دخى استعمال اولنور اما قئ الزمه ادويهٔ خارجيه دن مناسب اولنلر اجمله ترياق
وزعفران عليق الكلاب سركه سى ايله تبليل اولنوب معده يه وضع اولنه كذلك قاورلمش
اتمك ايچى سركه ايله ياخود شراب ايله نقع اولندقدن صكره اوزرينه قرنفل مسحوق ذر اولنوب
معده يه وضع اولنه اما قئ المدة سريعاً قطع اولنمق مناسب دكلدر بلكه خفت اوزره تحريك
اولنوب بعده مدة قطع ايلمكدر بو صورتده مناسب اولان انتيمون معرق
ودواء الدق وعين السرطان حل ايله استعمالا ومرصافى وادويهٔ صبريه وادويهٔ كبريتيه
وسكر الرخل وزاج الحديد وبو ايكى دوادن عمل اولنان صنع المسلولين اوتوز قطره ياخود
قرق قطره بعضى مطابيخ جراحيه ايله استعمال اولنور مثلا مطبوخ لسان الحمل ياخود مطبوخ
هيوفاريقون ايله استعمال اولنه اما صكره لوده مدة نك خروجنى منع وقطع ايچون دهن
اينسون وزهر الكبريتدن عمل اولنان بلسان الكبريت استعمال اولنور مقدارا استعمالي

كسافت كثف اللوندن
مأخوذدر كثيف اللون
تركيده بكزى صولق
ديرلر
منه

اوج

اوج قطره ياخود سكز ياخود اون قطره يه وارنجه ننه كه سلويوس تحرير ايتمشدر
القسم الخامس في اوجاع العارضة للمعده وهو تشتمل على ستة فصول
الفصل الاول في الفواق معلوم اولدكه فواق بر دفعى تنفسدن عبارتدركه
حاد ومنقطعدر بر صداء غريب ايله حادث اولور بو حالته باعث اولان حجاب حاجزك
انقباضى واسفله انجذابيدر زيرا فواق حدث ايله تنفسه مشابه بر حالتدر واصحابك
معده لرى اطرافنده داخله حركت واقع اولور سائر تنفس ايدنلرده واقع اولديغى كبي
للحاصل حجاب حاجزك اسفله حركت وشدت ايله منجذب اولوب آنك انجذابندن
معده وصفاقك داخله حركتى واول حالده حدث ايله دفعى تنفس لازم اولور ايمدى
فواقى تنفس مزبوردن عبارتدر ايمش اما فكرمز عندنده فواق معده نك فعلى اولنق اوزره
ننه كه جالينوس فصول بقراط شرحنده تصريح ايدوب ديمشدر كه فواق الياف معده يه
تشنج عروضندن حادث اولور ايمدى فواقك سببى تشنج اعصاب اولديغنده بين المتقدمين
والمتأخرين اتفاق اولوب تشنج مزبور قنغى عضوك اعصابنده اولديغنده اختلاف واردر
متأخرين كندو كلاملرينى تأييد ايچون بر قاچ وجوه ايراد ايتمشلردر وجه اول بالاراده
فواق ممكندر بوندن فهم اولنور كه فواق معده نك فعلى اولمق ايمش زيرا معده نك طوعى حركتى
ممكن دكلدر وجه ثانى فواق اولنق الآداخله جذب اولنان هوانك اخراج ايله اولور بو
فعل ايسه حجاب حاجزك اسفله انجذابى ايله حاصل اولور وجه ثالث فواقه اكثريا حبس
نفس ايله علاج اولنور اكر فواق معده نك حركت دفعيه سندن نشأت ايدر اولسه حبس
نفس ايله مندفع اولمزدى زيرا حبس نفسده حجاب حاجز معده يى سقاير معده نسد
اولنجق اليافى منقبض اولوب معده نك حركت دفعيه سى ير احتياجى زياده اولور ايدى
بلكه قئ حدوثنه مؤدى اولوردى وجه رابع عطوسات حاده وقويه استعمالى ايله
فواق مندفع اولور نته كه بقراط وغيرى حذاق تحرير ايتمشلردر ايمدى فواق حجاب حاجزك
اسفله انجذابندن حادث اولنق كوزينور زيرا عطسه قويه حركت ايله حجاب حاجزك اعلايه
حركتى ايله اولور ايمدى حجاب حاجز اعلايه حركت ايدنجه اسفله حركتى منقطع اولور
وجه خامس معده ده بر علت واقع اولمقسزين فالحموخى كبددن فواق حادث اولور
زيرا حجاب حاجزك كبده اتصالى اولمغله متأذى ومتضرر اولوب بو حركتى اقتضا ايدر
السبب فواقك سببى حجاب حاجزه لذع وتأذى ايله تشنج ابراث ايدن اشيادر
لكن كاه اولور كه بو لذع وتأذى بالذات حجاب حاجزه اولور وكاه اولور كه بالاشتراك
اولور اكثريا فم معده يه واقع اولان لذع وتأذيدن اولور زيرا حجاب حاجزك فم معده يه
اتصالى اولمغله فم معده يه واقع اولان لذع وتأذيدن بالسهوله متأذى اولوب اليافى
منقبض ومتشنج اولور فواقك اكثر حدوثى بو جهت ايله اولديغندندر كه قدما
فواقى معده نك فعلى ظن ايتمشلر ايمدى زياده حريف اولان اغذيه وادويه دن فواق عارض
اولمغله شدد ونته كه بر كيمسه بلسان الكبريت طنى ايله دهن الزاج استعمال ايليوب انكا بر
فواق مخوف عارض اولمش زيرا دهن الزاجك حرافتى ايله فم معده سى متضرر اولوب
انك انصرافى مزبوره نفوذ ايدوب حجاب حاجزه واصل واني دخى متضرر اتمكله فواق
حادث اولمش كذلك بيوجك اتمك تقديسى اكل وبلع اولنمغله حادث اولان فواق

دخی قم معده نك تضرر و تاذیسندن حجاب حاجز متضرر و متأذی اولمغله اولور كذلك
حمیات محرقه ده و تسنز بعضی جلابات حامضه و مستحلبات بارده استعمالندن واقع اولان
فواق دخی بونك كبیدر بعضی اطبا بو سبب ایله حادث اولان فواقه مجرد شراب و برمكله
علاج ایلدم دیمش كذلك ثلج حكما ماء بارد ایله استعمال اولنمقدن وایكی دفعه ده قدر كثیر
ماء بارد استعمالندن فواق عروضی دخی بعضی اطبادن منقولدر للحاصل حجاب حاجزك كرك
بالذات وكرك بالاشتراك عارض اولان تاذی و تضرردن فواق حادث اولور از جمله حدبة
كبده قلعوی عارض اولمغله حجاب حاجز متضرر و متأذی اولوب فواق حادث اولور كذلك
امتلا عن شكل طبیعیدن خروجندن یعنی اسفله و معده طرفنه انحنا و میلانندن حجاب
حاجز متأذی و متضرر اولوب فواق حادث اولورنته كه اسقانقیوس اضلاع صدرن
اوندن برنجی ضلعك انحنا سندن فواق دائمی عروضنی كورهم دیو مخبر ایدر حو یونس نام طبیب
دیركه زیاده جراكول بر صبی و برجوان كوردم قم معده لوینه بلغم لزج و حامض ملتصق اولمغله
آنلره اكثریا فواق شدید عارض اولور ایدی كذلك بعضی مسهلات استعمالی ایله فواق
عارض اولدیغی كلشدر كذلك حمیات لازمه نك انتها سنده فواق مخوف عارض اولور كه معده یه
دد یه تنك كال استیلاسندن یاخود طبیعت علت ایله بحرانندن مایوس اولمغله اعصابه تشنج
عروضندندر كذلك علل تشنجیه نك جمله سنده فواق عروضی حجاب حاجزه بالاشتراك تشنج عروضندندر
العلامات فواق ذاتنده معلومدر علامات بیاننه حاجت یوقدر لكن سبب جیدی بلنمك
ایچون ملاحظه و تأمل لازمدر تا كه اكا كوره علاج اولنه تعدمتر الحرف فواقك مخوف و غیر مخوف
اولدیغی اسبابنه كوره ملاحظه اولنور ایمدی اولا فواقكه قئ كثیر و اسهال كثیردن صكره یاخود
ذرب و ذوسنطاریا زیاده عارض اوله اكثریا مخوفدر زیرا بو علتلرده تشنج مهلك حدوثنی اعلام
ایدر كذلك كبدك و سائر اعضاء باطنه نك خلعی بنسدن نشات ایدن فواق ردیدر نته كه بقراط
بشنجی مقالده و یدنجی مقالده فلغونی كبددن نشأت ایدن فواقی علامات موتندر دیمش
اكر اعتقال البطن یاخود ایلاوس یاخود فتقك شدتت ایله حزوجی یاخود امعانك اوجاع
شدیده سی حالنده فواق عارض اولورسه خطرناكدر زیرا بو حالده فواق تفل قئ اتمكی انذار
ایدر اكر حمیات لازمه ده و علل حاده ده فواق عارض اولورسه مخوفدر مكركه علت قئ ایله
بحران اتمش اولمز نته كه بقلاتروس دیركه حمیات محرقه نك ابتدا سنده یاخود انتها سنده
فواق عارض اولورسه علامت موتدر لكن بكلی دكل اكثریدر اكر فواق علل حاده نك
ابتدا سنده اولورسه انتها سنده بعضی عوارض ردیه ایله مجتمع اولدیغی دنبه خطرناك
دكلدر زیرا انتهاده اولدیغی صورتده اكثریا مهلكدر اما علل حاده نك ابتدا سنده فواق
مجاری اولینه موادك هیجانندن نشات ایدوب قئ حدوثنه مودی اولوب منقطع اولدیغی
كاه اولور كه فواق علل مزمنه دن اولوب ایام كثیره بلكه شهور و سنین كثیره متمادی اولور
بلكه كاه اولور كه اعضاء باطنه نك بعضیسنده شكل طبیعیدن خروج و ردیت كلكله فواق
عارض اولوب ردیت مزبوره خفی اولمغله اندن حادث اولان فواقه علاج ممكن اولمز
العلاج فواقك علاجنده ایكی شی تأمل لازمدر برنجیسی سبب محركی اولان تشنج
حجاب حاجزی تأملدر تا كه ازاله سنه سعی اولنه ایكنجیسی سبب جیدی اولان ماده لاذعه یی
تأمل و ملاحظه در اما عموم اطبانك فواق علاجنده محترز ایلدیكی صدده مناسب و تنفسه

سهولت كتوردیكی دوالری ترك ایدوب فواقی تسكین ایدیكی و حجاب حاجزك تشنجنی ازاله
ایدیكی دوالری تحری ایدرلر از جمله افیون و ادویهٔ افیونیه و تریاقات كبی زیرا بونلر حجاب
حاجزی ماده لاذعه نك نوعی حسی اتمكدن منع ایدوب روحك حدتنی كسر ایدر لهذا حجاب
حاجزك اسفله حركتی اولیوب فواق تسكین اولور كذلك تریاق اندروماخیس و متروديطوس
و فلونیای عتیق و لودانوم كرك سادج و كرك لودانوم رحمی كه جندبیدستر الحاقی ایله عمل
اولنمش فائده مزبوره یی افاده ده عظیم النفعدر حوردسطوس دیركه حمی لازمه یه مبتلا بركسنه
انتهای علتنده فواق عارض اولمش ایدی بر درهم كلنسكی و یارم درهم تریاق اندروماخیس
و ایكی حبه لودانوم اخذ ایدوب اكا ویردم فواقی تسكین اولوب صحت بولدی كذلك جالینوس
دخی فواقه افیونی مدح ایدر لكن جندبیدستر و خولنجان و زنجبیل و قرنفل و مصطكی امثالی
ادویهٔ مناسبه ایله ممتزجا و برلكی امر اعتشدر بعضیلر فواقه و قئ تسكینته بو كونه و برلكی
مدح ایدر مثلا تریاق تلثان درهم عود هندی سدس درهم دهن بسباسه ایكی قطره لودانوم
ایكی حبه اخذ اولنوب مزج اولنه عود هندی بدلنه جندبیدستر و انیسون امثالی ادویهٔ
مناسبه الحاقی دخی ممكن اولور كذلك فواقه بو معجون دخی زیاده ممدوحدر تركیبی بودر
تریاق اندروماخیس نصف درهم لودانوم بر حبه یاخود ایكی حبه دهن انیسون ایكی قطره
یاخود اوج قطره یاخود انیسون سدس درهم دهن بسباسه بر قطره یاخود ایكی قطره اخذ
اولنوب عصارة السفرجل ایله معجون اولنه مجموعی بر دفعه ده استعمال اولنور للحاصل ادویهٔ
افیونیه فواقه متأخرین بیننده ممدوح اولدیغی كبی قدما دخی مدح اتمشلردر نته كه جالینوس
دیركه افیون فواقه مناسب اولان دوالر ایله مثلا دارچینی و خولنجان و مصطكی و جندبیدستر
ایله ممتزجا و یرلك فواقه و سائر علل تشنجیه یه زیاده مناسبدر كرك ایسه شربا استعمال
اولنسون و كرك ایسه استنشاق اولنسون فواقی تسكین ایدر كذلك انیسون و آندن
عمل اولنان دوالر روح انیسون و دهن انیسون و روح النوشادر الانیسونی امثالی
دوالرك جمله سی هر بر نطرهقله استعمال اولنورسه اولنسون فواقه زیاده نافعدر كذلك زنجبیل
كرك مسحوقا و كرك ایسه مربا سی استعمال اولنسون فواقه عظیم الفائده در بعضی اطبا بر درهم
قرن الایل المحرق هر بر نطرهقله استعمال اولنورسه اولنسون فواقه علاج سریع التأثیردر دیمش
فوردسطوس فواقه بو جلابی مدح ایدر تركیبی بودر شعیر نقیعی بر قبضه بزر انیسون و بزر
شبت و كراویا و بزر رازیانج ولبوب اربعهٔ باردة و بزر خشخاش ابیض هر بر یندن بر درهم
بزر بقلة الحمقا و بزر الخس یارم شر درهم زهور قلبیه اوچر بر حق عرق السوس المحكوك
اوچ درهم قدر الكفایه ضاع الشعیر ایله یاخود ماء القراح ایله بر رطل قالنجه طبخ و تصفیه دن
صكره سفوف كثیرا البارد و سفوف دیارودون و سفوف حب صندلین هر بر یندن
ثلث درهم شراب البنفسج و شراب حماض الاترج و شراب الورد الاحمر سكزر درهم الحاق
اولنوب جلاب اولنه اما فواق ردی اولوب برقاج هفته بلكه برقاج آی متمادی اولورسه
و مع هذا قوتی المبنیه اولان كسه لرده اولدوادویهٔ افیونیه ایله تسكین اولمیه تنقیه ایله
تدبیر مقدم اولنور مثلا ادویهٔ انتیمونیه ایله قئ ایتد ودیلور زیرا بو فواق بلغم زجاجی
تعبیر اولنان ماده نك فم معده یه التصاقندن نشأت اعتشدر بعضیلر قئ ایتدرمكدن
اجتناب ایدوب اسفلدن اسهال ایله تنقیه یه مراجعت ایدرلر مثلا حبوبات صبریه ایله

بسيراً يسيراً مادهٔ مزبوره يی ازاله يه سعی ايدرلر حبوبات مزبوره كاه اولوركه لودانو ايله
ممزوجاً ويرلر اكر ماده زياده لزج اولورسه مسهلاته زنبق حلو ضم ايدرلر نته كم ديوريوس
اوچنجی مائه سندن قرقی ايكنجی تجربه سنده تحرير ايدركه بو كسه يه برسنه كامل كونده
بالدفعات فواق عارض اولور ايدی اون التی حبه زنبق حلو سكونجبه سقمونياء مدبر
اخذ اولنوب ويردم متوال محرر اوزره برقاج دفعه استعمال ايتمكله فواقی تسكين اولدی
حوفديوس نام طبيب دخی ايكنجی مائه سندن التمشنجی تجربه سنده تحرير ايدركه يدی
كون بر كسنه فواقه مبتلا اولمش ايدی ايارج فيقرا و سكنجبين استعمال ايتديردم اندن
اسهال ايله يوز درهم مقداری بلغم خروج ايدوب فواقی تسكين اولدی اما ذكر
اولنان فواقه اصحابنه قی ايله ياخود اسهال ايله تنقيه دنصكره معده لرينه تقويت
ويرمك ايچون زرنباد وقشر النارنج وبابونج امثالی ادويه يه مراجعت اولنور
لانجيوس نام طبيب تحرير ايدركه بر كسنه اوتوز كون فواقه مبتلا اولمش ايدی معده سنه
ملتصق ماده غليظه دن نشئات ايلديكين مشاهده ايدوب شراب ايله ثلثان درهم
ملح زاج ويردم واخراجه بلغم زجاجی قی ايدوب فواقی منقطع اولدی بعده معده سنه
قوة واستحكام ويرمك ايچون ناب الفيل المدبر بطريق الفلاسفه بر درهم دهن
الدارچين بش قطره اخذ ايدوب ماء النعنع ايله ايكی دفعه ويردم بالكليه خلاص اولدی
ناب الفيل المحرق ودهن انيسون ياخود دهن قرنفل ايله دخی بو سفوف عمل اولنمق ممكن
اولور سلويوس بعد التنقيه معده يه استحكام ويرمك ايچون بو مشروبی استعمال ايلمش
تركيبی بودر ماء النعنع سكز ياخود اون ايكی درهم اكسير الحيات لماطيول درت درهم
ياخود روح ترياق الساذج ياخود كافوری اوچ درهم معجون القرمز بر درهم لودانو
ايكی حبه شراب النعنع التی ياخود سكز درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه كذلك
فواقی تسكين ايتمكده بو مشروب دخی بالدفعات تجربه اولنمشدر تركيبی بودر خمر سفرجلی
وصبغ الورد هر برندن سكز درهم خلاصه زرنباد اون بش حبه لودانو ايكی حبه
دهن قشر الاترج درت حبه شراب السفرجل درت درهم اخذ اولنوب ملعقه بعد ملعقه
ويريله ياخود ماء النعنع اون التی درهم روح ترياقی كافوری اوچ درهم روح الانيسون
بر درهم لودانو ايكی حبه شراب الدارچين سكز درهم اخذ اولنوب مزج ومشروب
اولنه اما بو مشروبلر فواق رياح وحشا ايله مجتمع اولديغی صورتده مناسبدر لكن كاه
اولوركه فواق معده نك زياده انبساطندن اولور بو صورتده روح البارودت التی ياخود
يدی قطره ياخود روح البارودت الحلو ياخود روح البارودت الترياقی نصف درهمدن
بر درهمه وارنجه مشروبات مزبوره يه الحاق اولنمق زياده محموددر كذلك اختناق الرحم
اصحابنه معجون القرمز بدلنه خلاصه جندبيدستر الحاق اولنور اما ادويهٔ خارجيه دن
مجرب اولان منسخت نام طبيبك لصقهٔ فواقيه سيدر كه تركيبی خبز خامض ونعنع مجفف
وسائر اقوا و يا ثندند موضع معده يه وضع اولنمغله فواقی مدت يسيرده تسكين ايدر كذلك
اسقانقيوس نام طبيبك لصقه سی دخی زياده محموددر تركيبی بودر حب الغار
وورد احمر ونعنع بر قبضه اخذ اولنوب بعد السحق خبز خامض ايله مزج اولنه حين
اقتضاده بر بياض مقداری بر مثلث الشكل مشين اوزرنه بسط ايدوب اوزرينه

سركه دوكلوب معده اوزرينه وضع اولنه وقتا كه جفاف بوله ينه سركه ايله تبليل اولنوب
لصق اولنه كذلك منسخت نام طبيبك تعليم ايلديكی ضماد الفتيت الزعفرانی دخی فواقه
ممدوح اولانلردندر كذلك برقاج قطره دهن انيسون سره يه وختم معده يه طلا اولنمق
محموددر كذلك اسفنج بركمكی بر بزه صاروب معده اوزرينه وضع ايتمك فواقی تسكينده
زياده مؤثردر اكر شراب ايله تبليل اولنوب وضع اولنورسه دخی انسب اولور كذلك خل
حاذق ايله جندبيدستر وفلفل وخردل طبخ اولنوب بر سونكر ايله معده يه كماد اولنمق
دخی فواقه نافع اولانلردندر كذلك فواق علتنك سبب بعيدی اختلاف وتنوعی
حسبيله ذكر اولنان دوالره سائر ادويهٔ مناسبه دخی الحاق اولنور مثلا تخامة معده دن
ياخود سوء هضمدن نشئات ايدن فواقه حبوبات صبريه لودانو ايله ويرلمك زياده
مناسبدر كذلك زنجبيل وجوهر الزرنباد وروح انيسون ايله ممتزج اكسير ذو الخاصه
وروح النوشادر ايله عمل اولنمش اكسير ذو الخاصه وجوهر الافسنتين وجوهر المصطكی
وروح المصطكی وجوهر الريحان وجوهر الفلسفون بو خصوصده ادويهٔ محمودهدندر
اكر فواق مواد حريفهٔ لاذعه وبخاريه دن اولوب مادهٔ مزبوره ده قليلا ياخود كثيرا
غليان اولديغندن اولورسه ادويهٔ فواقيه يه ادويهٔ خشافه الحاق اولنور مثلا بلور معدنی
وناب الفيل المحرق وقرن الايل المحرق وعين السرطان وطين مختوم وطين ارمنی وحجر السمك
امثالی ادويهٔ افيونيه ايله ممتزجا ويريلور كذلك غشاء قانصهٔ الدجاج بعد التجفيف
مسحوقا ماء بقلة الحمقا ايله ويرلمك بالخاصه نافع اولانلردندر اكر فواق اشياء
حريفه استعمالندن نشئات ايتمش اولورسه مثلا دهن التراح استعمالندن نشئات ايدن فواقه
بعضی اطبادن بو ممزوج ايله علاج اولنديغی منقولدر ممزوجك تركيبی بودر عصاره
حی العالم المصفيه سكز درهم ماء الورد وماء لسان الحمل اون التيشر درهم صفار البيض
برعدد شراب بقلة الحمقا سكز درهم لودانو ايكی حبه اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه بعد ملعقه
ويريله اكر بونك امثالی دوالره عين السرطان وقرن الايل المحرق امثالی ادويهٔ خشافه الحاق
اولنورسه تاثير سريع اولور مثلا ماء اندوبا وماء لسان الحمل اون التيشر درهم عصارهٔ
حی العالم سكز درهم قرن الايل المحرق بر درهم عين السرطان ثلث درهم طين مختوم سدس
درهم لودانو ايكی حبه ياخود اوچ حبه شراب بقلة الحمقا سكز درهم اخذ اولنوب مزج اولنه
اكر فواق اشياء سميه اكلندن ياخود مواد رديه دن اولورسه مثلا حمی رديه ده اولورسه
ادويهٔ فواقيه ادويهٔ ترياقيه ايله مزج اولنور ازجمله خمر ايله ياخود عصارة السفرجل ايله استخراج
اولنمش ماء الدارچين وشراب قشر الاترج لودانو ايله ياخود خلاصه ترياقيه ايله ويريلور
ديوريوس دردنجی مائه دن بشنجی سكزنجی تجربه سنده تحرير ايدركه حمی رديه اصحابندن
برينه فواق دائمی عارض اولمش ايدی لعوب اربعه مستحلبنه بر درهم تنتج حكماء وايكی حبه
لودانو الحاق ايدوب ويردم فواقی منقطع اولدی كذلك بارودت انتيمونك دخی بو خصوصده
مجربات جليله دندر اكر فواق علل تشنجيه ده حادث اولورسه اختناق الرحم اصحابنده
اولديغی كبی املاح طياره جندبيدستر امثالی افيون ايله ممتزجا ويريلور اكر فواق علل
شديده ومخوفه اصحابنه عارض اولورسه فلغمونی كبد وحميات حاده اصحابنده اولديغی كبی
اول علته علاج اولنوب اول علتك اندفاعی ايله فواق دخی مندفع اولور لكن علت مزبوره نك

وخوانقه مقام اعات ایچون محرقات لطیفه ره واد ویه افیونیه ایله ممتزج علت مزبوره دوا ایله
مراجعت مناسبدر اکو فواق معده نك زیاده برودتندن علی الخصوص زیاده حرارتدن اولور لکن
قدد کثیر مشروبات بارده استعمالندن نشأت ایتمش اولور سه مسخنات معده ایله علاج
اولنور دیو دیوسقوریدس حشیشهٔ عصبیه طبخ اولنمش ماء القراح ایله آبزن ایله
مزمن اولمش فواقك بوینو عنه علاج ایلدم دیو تحریر ایدر

الفصل الثاني في القلق والكرب معلوم اوله که بعضی مرضایه عارض
اولان قلق وکرب عوارض قلبیه دن دکلدر بلکه برافوردیون عوارضندندر برافوردیون
معده نك اطراف خارجیه سی واقع اولان مواضعدن عبارتدر که حجاب حاجز وصفاق کبد
وطحال ویا انغراتیس کبی کذلك فم معده ومراقه دخی اطلاق اولنور کذلك بعضی مرضانك
کویاکه قلبلرینده واقع کبی حس ایلدکلری وجع دخی برافوردیون عوارضندندر اکر مواضع
مزبوره یه عارض قلق وکربدن یعنی تعیین وتوصیفی ممکن دکل بر اضطرابدن ناشی
علیله سکونت ممکن اولموب فراشنده کاه بر طرفه وکاه طرف آخره دونر ایسه قلق تسمیه اولنور
اکر مواضع مزبوره ده واقع وجع دائمیدن مضطرب اولوب بر منغی ایله وسط صدرینده محل
قلبی کوستر ایسه وجع الفؤاد دیرلر کاه اولور که مزبور قلق وکرب ایله معا قبض وعصردن
حاصل اولان وجعه مشابه بر وجع حس اولنور وکاه اولور که مزبور قلق ایله حس اولنان
وجع لاذع ومتأکل اولور اما قلق ادویهٔ مقیئه استعمال اولنوب قیئك ظهوری قریب
اولدقده حادث اولان حالته مشابهدر دیو تعبیر اولنور وهر شیء علیله غم واذا ایراث ایله
مثلا موت تخوفی اوذرینه بر شیئك یقلدیسی فکری کبی اکا کرب دیرلر اما وجع الفؤادی تعریف
وتفهیم ایچون بر بیوجك لقمه یاخود بر صلب شیء بلع اولندقده غایة الغایه مؤلم بر وجع
حادث اولور وجع مزبوره مشابهدر دیمشلر وبو ایکی عارضه امراضك جمله سنده فم معده یه
عارض اولور زیرا برافوردیون آفاتندندر فم معده ایسه زیاده حساسدر نتکه فم معده زیاده
حساس اولدیغندن ناشی آنك تشنجندن علل تشنجیه نك انواعی حادث اولور دیو ماسبقده
بیان اولنمشیدی ایمدی قلق ایله وجع الفؤاد بر برینه مشابهدر لکن قلق اکثریا غیر ثابت
وجع الفؤاد اکثریا ثابتدر کذلك قلق مطلقا بر موذیدن حادث اولوب تعیین وتوصیفی
قابل حکل بر حالتدر واضطرابدر وجع الفؤاد تشنج انقباضیه دن حادث اولور ایمدی که
قلق بر اضطرابدر که امراضك هر قنغیسنده اولور سه برافوردیونك ماوفی اولمسندن
حادث اولور وبو اضطراب ادویهٔ معتنا استعمال اولنوب قیئك ظهوری قریب اولدقده
عارض اولور کذلك اختناق رحمه مبتلا عورتلره کاهی قلق وکرب عارض اولورسی
مجرد فم معده لری ماوف اولمغندر زیرا انلره قلق عروضنده تضکرع بر جنسا وکلوب جشاء
واسطه سیله یسیرا یسیرا قلقلری زائل اولور کذلك حمیات دائره ده کاه اولور که
نوبت قریب اولدقده وکاه نوبت وقتنده قلق کلور بو دخی معده دندر زیرا ماء بارد
استعمال ایلسه لر قلق وکربلری زیاده اولور وقی ایلسه لر قلقلری زائل اولور کذلك
حمیات ردیه وسالمه ده دخی عارض اولان قلق معده نك فمی واجزاء غشائیه سی
آفتندندر اکرچه بونك کبی علتلرده عرق ایله حفیف اولور کبی کورینور لکن
فی الحقیقه معده دندر زیرا عرقك انقطاعی ایله قلق کالاول عودت ایدر نتکه که

استطلاق

استطلاق بطن اصحابنه عرق عارض اولدقده استطلاقلری قلیل وعرق منقطع اولدقده
اسهاللری کالاول عودت ایدر کذلك قلق برافوردیوندن نشأت ایلدیکی برافوردیونده
حس اولنان اضطرابدن وکاهی قلق مراقك غددی ایله اجتماعندن وکاهی قلقدن
ناشی فقرات ظهره بر حدیر عروضندن معلوم اولور ایمدی هر علیلکه اکا قلق وکرب عارض
اوله قلبنك ماوف اولمسندن ظن ایدوب یورکم صیقلور دیرلر لکن قلبدن ناشی دکلدر
بلکه معده دن علی الخصوص زیاده حساس اولان فم معده دن ناشیدر زیرا قلبه وجع عروضی
نادر الوقوع اولدیغندن ماعدا جزوی موذیدن متأذی اولسه اکا حرکت تشنجیه عارض
اولوب اختلاج حادث اولور قلق عارض اولنلره ایسه اختلاج قلب کورلمشدر
لهذا قلق وکرب آفات قلبیه دن اولمدیغی ازره حکم اولنور **السبب** قلق وکربك سببی
ازجمله حرقت ومعده یه حصادر اولان اشیانك استعمالیدر دینق مصتك وسم الفار ولبن منعقد
وفطر استعمالی کبی کذلك بعد الهضم فاسد ومتعفن اولان اغذیه در اثمار رطبه ردیه کبی
کذلك معده ده دباح ومادهٔ زنجاریه نك احتباسیدر کذلك مواد سمیه وساریه دن دخی
قلق حادث اولور وبا وسائر علل ساریه ده اولدیغی کبی نتکه موضعنده بیان اولنور
کذلك نفس معده یه عارض بعضی بریتیدن دخی قلق حادث اولور فلغمونی معده وحشکریشه
معده کبی یاخود بعضی اعصابه عارض بریی بر تشنجدن دخی اولور که تشنج مزبور اعضاء
مجاوره دن معده نك فمنه وغشاسنه سرایت ایدوب قلق وکرب احداث ایدر **العلاج**
قلق وکربك دفع وازالهٔ ادویهٔ قلویه اقاویهٔ دهنیه ایله یعنی ادویهٔ محللة الریاح ومقطعات ایله
علاج اولنور ومواد غلیانی علی الخصوص حموضتی اصلاح ایدیجی ادویه ایله علاج اولنور ازجمله
ادویهٔ زاجیه وبادرنیه مواد غلیانینی اصلاح ایچون ویریلور کذلك مواد مزبوره دن متصاعد
اولان ابخره یی تسکین ایچون ویریلور الحاصل قلقك مجتمع اولدیغی علتی حسبیله واخلاطك
غلیانی وقلقك سائر اسبابی جهتیدن ادویهٔ مختلفه ایله علاج اولنور ازجمله اختناق
رحمدن عارض اولان قلقه ادویهٔ ملحیه وجندبیدستر ایله علاج اولنور کذلك علل مراقیه اصحابنه
عارض اولان قلق دخی بو دوالر ایله تدبیر اولنور اکر قلق التهاب وفلغمونی ایله مجتمع
اولور سه روح الزاج الحلو وروح البارود الحلو یاخود صبغ پادزهری وخلیط سادج امثالی
ایله علاج ایدرلر اکر علیلك تحملی اولور سه ادویهٔ مزبوره یه افیون الحاقی دخی عظیم النفعدر

الفصل الثالث في وجع الفؤاد معلوم اوله که فم معده نك انقباض وتجعدیندن
ناشی تشنج موجعدن فم معده یه عارض اولان وجع دائمی یه وجع الفؤاد دیرلر لکن بو وجع فؤادده
یعنی قلبده دکلدر انجق کاه اولور که بالاشتراك ایله قلبی متأذی ومضطرب ایدوب غشی
وخفقان عروضنه موذی اولور کذلك بو وجع اصحابنك جوانب رأسنه لزوجتلو بارد
عرق عارض اوله کلمشدر نتکه موتی قریب اولان مرضاده ظهور ایلدیکی کبی کذلك
بو وجعدن سقوط قوة وسائر عوارض مخوفه وقوعی دخی کثیرا واقع اولور لهذا وجع
الفؤاد تعبیر اولنمشدر وبو وجع فم معده ده اولوب غایت موطر وافراط اوزره اولدقده
کاه اولور که جملهٔ بدنه سرایت اولوب عوارض مختلفه ایراث ایدر ومعلوم اوله که بعضی
کسه لرك فم معده سی زیاده حساس وبعضیلرك قلیل الحس اولمغله قلق ووجع الفؤاد
کثیرا عارض اولوب اکثر حالده غشی عروضنه موذی اولور لکن بونك کبی کسه لردن

خوف اولنمز اما بونك خلافنده اولان كسه لردن خوف اولنور و بو علتك موضعی اولان
فم معده غایت شریف بر عضودر زیرا بوراده جرحه یی هلاکه مؤدی اولدیغی كثیرا واقع اولشدر
بلكه آلت ایله قویجه ضربدن ناشی هلاك امور ممكنه دندر نته كه پارطولینوس بشنجی مائه ده
یومرق ایله بر كسه نك معده سنه قویجه بر ضرب واقع اولوب هلاك اولدیغنی تحریر
ایتمشدر كذلك صفراء كراثیه دن متولد وجع الفؤاددن ناشی انفعالدن صرع صدوری
دخی نادر الوقوع دكلدر نته كه اماطوس اوتكزی مائه سنده نقل ایدر زیرا فم معده نك
عصبانیتی غالب اولمغله زیاده حساس و اعصاب متشنج اولان اعضانك جمله سی
ایله اشتراكی واردر لهذا وجع الفؤاددن اعضاء عصبانیه یه انفعال و تشنج و تمدد
عروضی امور عجیبه دن دكلدر معلوم اولدكه وجع الفؤاد و قلق كاه ثابت و كاه غیر ثابت
اولور اما غیر ثابت اولان زائل اولوب ینه عودت ایدر سببی مواد فاسده نك غلیانیدر
بلكه اكثریا صفرانك سائر مواد غیر طبیعیه ایله اختلاطندن نشأت ایدن غلیانیدر لهذا
فلا غورس ایله مجتمع اولدكلمشدر اما ثابت اولان وجع الفؤاد و قلق دخی اسباب مزبوره
واسطه سیله حادث اولور لكن دائمی و ثابت اولورلر الحاصل بو كلامدن ظاهر اولوركه
بو علتك موضعی اولان فم معده زیاده حساس برمحل اولدیغندن ادنی تأذی ایله منفعل و متشنج
اولور كذلك وجعك زیاده و نقصانی و سائر اعضاده بعضی عوارض ظهوری و عدم
ظهوری فم معده نك حساسیتی بعضیلرده زیاده و بعضیلرده نقصان اوزره اولمسندن
نشأت ایدر بونلردن صكره معلوم اولدكه وجع الفؤاد اثناء صفاقك موقعنده واقع
اولور دكلدر بلكه چوق كره ارقه ده حس اولنور كذلك بو صورتده دخی دائما حاصرتین
او زرینه و فقراتك نهایتنه اولوردكلدر بلكه كاه اولوركه مریده حس اولنوب
كتف جانبنه ممتد اولمش كبی ظن اولنور السبب وجع الفؤادك سببی قریبی
فم معده ده واقع تأذی و تشنج انقباضیه در و فم معده نك بو كونه مأوف اولمسندن
بالاشتراك اعصاب كثیره و روح نفسانیه مأوف اولوب بدن انسانك نظامنه
خلل كلكله عوارض ثقیله یه متولد اولور اگر تأذی مزبورك سببی حریف و كال
اولورسه وجع لاذع حس اولنوب كرب ایله مجتمع اولور اما سبب بعیدی فم
معده یه تأذی و تشنج موجب ایراث ایدن اشیادركه كرك ایسه اشیاء مزبوره نك
معده یه تأذیسی اولا و بالذات اولسون و كرك ایسه ثانیا و بالاشتراك اولسون وجع الفؤاده
باعث اولور اما ثانیا و بالاشتراك حادث اولان وجع الفؤاد چندان كثیر الوقوع دكلدر
لكن كاهیجه وجع كلیه دن حادث اولور كذلك فقرات ظهره وجع وقوعندن دخی حادث
اولور زیرا فقرات ظهره وجع وقوعندن بر وجع عارض اولوركه اگرچه حقیقتده اكثر بر قاچ
هفته اهمال اولنورسه عوارض ثقیله یه مؤدی اولور كذلك عضو حنجره موضع طبیعیدن
ساقط اولمغله و كالصلابت عارض اولمغله وجع الفؤاد حادث اولور كذلك مثانه و
مراره ده و معاء صائمده واقع اولان حصاة كذلك بالنظر ایتمش و ماساریقایه عارض
اولان سقیروس دخی وجع الفؤاده مؤدی اولور كذلك كاه اولوركه اختناق رحمدن
بالاشتراك وجع الفؤاد عارض اولور كذلك احتباس طمث متواترا وجع الفؤاد
اسبابندندر اما اولا و بالذات اولان وجع الفؤادك سببی معده ده یاخود معده نك

جواربنده

٢٢٠ جواربنده اولان بعضی اعضانك رديتيدر كذلك معده و جواربنده محتبس برماده دركه
ماده مزبوره انلرده متولد اولمش یاخود بلع ایله وارد اولمشدر اما بو نوع كثیر الوقوعدركه
وجع الفؤاد بونك واسطه سیله متواترا حادث اولور از جمله رياحدن وجع الفؤاد عروضی
كثیرا واقع اولور على الخصوص على الريق یعنی معده اغذیه دن خالی اولدیغی حالده ریح حركت
ایدوب معده یی قلیلا یاخود كثیرا ممتدد و منبسط ایلیه زیرا ریاحدن فم معده و بواب
منقبض و منسد اولور و ریحك معده ایچنده حركت طیاره سی قلق ایراث ایدوب وجع الفؤاده
مؤدی اولور على الخصوص حرافت حامضه و كالدا امثالی حرافت رديه دن حصه دار اولمه
لهذا علل مراقیا و اختناق الرحم اصحابنه بو علت كثیرا عارض اولور و بعضی علیل اورتنه ده
یاتوركه كندو وجعی بلمز ظن اولنور بعضیلر فصد ایله تدبیر قیدنده اولورلر لكن خطاادر
كاه اولوركه حمیات نائبه نك نوبتی ابتدا الرینده ریاحدن ناشی قلق و وجع الفؤاد عارض
اولور و كاه اولوركه ریح مزبور فمدن خروج ایدوب جشاء اولور سببی بخار دخی اولور على الخصوص
معده ده واقع بعضی موادك غلیانیدر و بو نوع وجع الفؤاد حمیاتده اولدیغی صورتده
احتقان ایله علاج قدر تدبیر جید اولمز كذلك معده ده محتبس اولان مواد فضلیه نك
جمله سندن وجع الفؤاد عروضی ممكن اولور على الخصوص بلغم زجاجی حیبس اولنان ماده
لزجه و غروینه كه فم معده یی متأذی ایتمكله وجع الفؤاد ایراث ایدر بعضیلر اكا اخلاط
طرطیریه دن متولد اولور حبیس ایدرلر زیرا ماده مزبوره حرافت رديه ایله مختلطدر
زیرا لاذع و كالدر كویا كه معده یی تثقیب ایدر كبی مضطرب ایدر و بو وجع بعضیلرده
طعامدن بر ساعت صكره ظهور ایدر كذلك صفراء كراثی و زنجاری تجبس اولنان ماده
حموضت عاصیه و متأكله یی اولمغله قلق ثقیل و وجع الفؤاد الشدید ایراث ایدر و بو ماده
یا ابدا الهضم فاسد اولان اغذیه دن معده ده متولد اولور مثلا عنب كبی نته كه ریدوس
ایكنجی مائه دن اللی ایكنجی تجربه سنده تحریر ایتمشدر یاخود امعادن على الخصوص اثنا عشریدن
معده یه منصب اولور زیرا وقتاكه صفراء طبیعی یاخود صفراء غیر طبیعی امعادن معده یه
متوجه اولدقده مجرد بالنظر ایتمسه یاخود مجرد معده ده یاخود معده و بالنظر ایتمسله
معا بر ماده حامضه یه مصادف ایده بعده كیلوس ایله ممتزج اولدقده اسود و اخضر
و كراثی امثالی الوان رديه ایله ملون اولوب كوی یاكه انواع متخالفه حاصل ایدر و انواع
مزبوره دن صفراء كراثی و زنجاریده حموضت بالنظر ایتمسه زیاده و كیفیتده دخی حموضت
رديه شدیده در لهذا بو نوع صفرادن نشأت ایدن قیئدن اسنانه خدر كلور اگر
مرارتلو صفراء حموضت بالنظر ایتمسیه ایله ممزوج اولورسه احسن اللون و حریف و متأكل
و ردی الطعم اولور و بو نوع صفرا معده یه منصب اولدقده قیئ یاخود هیضه ایراث
ایلدیكی صورتده قلق و وجع الفؤاد ایراثی امر محرردر و بو ماده نك معده ده عصیانی
یا ذاتنده در یاخود مائده هاضمه یه رديت ایراث ایدوب اغذیه فضلات رديه یه
مستحیل اولمغله در فرانیقوس تحریر ایدركه بو كلبی تشریح ایلدك و مراره سی ایچنده اولان
صفراسی آكوب بر مقدار روح الزاج الحاق ایلدك زیاده حامض و لونده بعینه صفراء
زنجاری لوننده اولدیغی معلوم اولدكه صغار اكرا تیمدن صبیانده اسهال عروضی حفص ایله
مجتمع اولدیغی حالده كثیر الوقوعدر سببی لبنك رديت و فساد ییدركه جیدا هضم اولنمش

وحرافت مرديه وحموضت غير طبيعيه حاصل ايدوب جزوى صفرا ايله ممتزج اولمغله لونى كراث
يعنى لونى اخضر كسب ايتمشدر كذلك بو ماده نك حرافت شديده سندن ناشيدر كه بعضى
نازك مزاجلرده بو ماده دن ناشى اسهال حادث اولوب مقعدلرينه سحج وتقرح ايراث
ايدر وامعالرينى اكل ولذع ايديجى حموضتندن ناشى دائما مغص ايله مجتمع اولمشلردر
تجربه بو علته مبتلا اولان صبيانه عين السرطان ايله ايچسون ويرمكى چوق كره تجربه
ايلدم علتلرينه منفعت اولدى زيرا لبنك مرديتنى ازاله وماده نك حرافتنى اصلاح ايلدى
اكر ماده مزبوره دن حادث اولان وجع الفوادك انتهاسنده ماده مزبوره قئ ايله خروج
ايدرسه علتك خفتى مشاهده اولنور على الخصوص حميات محرقه ده كثير الوقوع اولمشلردر
كذلك معده ده ياخود اغشيه سنده متولد اولان رمل وحصاة دخى وجع الفواد ايراث
ايلرده معده ده محتبس اولان مواددن عد اولنور بونلردن ماعدا زياده حريف اولان
اشيانك استعمال دخى وجع الفواد ايراث ايدر نته كه سالموث نقل ايدركه بر كسنه غافلا
مستحلب اللوز قياس ايدوب زيبق مصعد استعمال ايتمكله اكا وجع الفواد الشديد عارض
اولوب بر طبيب اكا بللور دسمن ايله مخلوط ترياق ويرمكله علاج ايلمش زيرا بللور
حموضتنى نشف ايله ازاله ايدوب ترياق ايله مخلوط سمن دخى حموضتك قوتنى كسر
ايتمكله زيبق مصعدك معده يى اكل ولذع ايديجى حرافتنى تعديل ايلمش كذلك بلاتروس دخى نقل
ايدركه بر كسنه سم الفار اكل ايتمكله اكا بو وجع الفواد عارض اولوب هلاكنه باعث اولمش وبعضيلر
دخى نقل ايدرلركه بر كسنه وافرجه تازه پينير اكل ايتمكله بعضى عوارض ثقيله ايله معا وجع الفواد
الشديد بعارض اولمش زيرا مزبور پينير بعد الاكل معده سنده منعقد اولوب عوارض
مزبوره يه مؤدى اولمش كذلك لبن دخى وقت غير مناسبده استعمال اولنمغله ياخود اشياء
حامضه دن مقدم ياخود مؤخر مثلا شرابدن مقدم ياخود مؤخر استعمال اولنمغله معده ده
منعقد ومنجمد اولوب عوارض ثقيله مثلا خفقان وقلق وعرق بارد امثالى عوارض
رديئه يه مؤدى اولور زيرا معده ده منعقد اولان لبن بعضى اطبا عندنده سم منزلنده عد
اولنمشدر كذلك مشروبات بارده دن وجع الفواد ظهور ديني رودتيوس ايكنجى مائده دن
ييمش برنجى تجربه سنده تحرير ايدر كذلك صو ايله شرب اولنان علق دخى وجع الفواده
باعث اولور لكن نادر الوقوعدر وديوس ايكنجى مائده دن ييمش ايكنجى تجربه سنده تحرير
ايدركه فرانسه ديارنده واقع اولوركه اتلر آغزنه ارسال علق ايتمكله رعاف صناعى عمل ايدرلر
لكن كاه اولوركه مزبور علق انفدن حلقه وحلقدن مرى يه وثم معده يه دخول ايدوب
يا پشمق ايله وجع الفواد ايراث ايدر وبو علتدن حادث اولان وجع الفواده ماء المالح
قدر علاج اولمز زيرا ملحك علق ايله تضادى واردر كذلك كاه اولوركه مقعده ارسال
اولنان علق ايچرو دخول ايدوب امعاى مستقيمه يا پشمغله عوارض ثقيله ايراث ايلر
بو صورتده دخى ماء المالح ايله احتقان اولنور كذلك ديداندن دخى وجع الفواد عارض
اولوب ديدانك خروجى ايله وجع الفوادك تسكينى كورلمشدر كذلك صنب وقرق اياق
امثالى حشرات اكل اولنمقدن وجع الفواد عروضى منقولدر كذلك زجاج وبالق قلچنى
امثالى حاد الرأس شيلر بلع اولنمغله وجع الفواد وقلق وعسر تنفس ومعده يه وجع ناخس
عارض اولور اما معده وجوارنده واقع اولان اعضانك رديتندن وجع الفواد عروضنك

انواع كثيره سى وار در از جمله هلدانوس اوچنجى مائده دن يكرمنجى تجربه سنده تحرير ايدركه بر كسنه يه
وجع معده عارض اولمش ايدى اولا خفيف بعده شديد اولوب صداع ايله مجتمع اولدى
بعده هر عضويته منادبر ايله وجع عارض اولور اولدى عاقبت هلاكه مؤدى اولدى تشريح
اولنوب فم معده سى اطرافنده بر قرحه بولندى قرحه مزبوره نك قعرى وافرجه ورايحه سى
منتنه ايدى كذلك ريدبوس دخى نقل ايدركه بر كسنه بر مزمن وجع الفواددن هلاك
اولدى تشريح اولنوب پانقراس ايتسنده وماساريقا سنده ومعاء صائمنده ديوانبره سقيروس
بولندى كذلك بعضى اورام معده دن دخى وجع الفواد عروضى منقولدر ومعلوم اولدكه
بو علتك عوارضى غير ثابت اولديغى صورتده كاه اولوركه نائبه اولوب وقت معين كلدكده
عوارض مزبوره عارض ووقتك مرورى ايله عوارض زائل اولور نته كه بارطوليوس
نقل ايدركه بر كسنه يه وجع الفواد الغير الثابت ايكى كونده بر كره ظهور ايدوب بعده زائل
اولور ايدى وبعضيلر دخى نقل ايدركه بر عورته طمث اثناسنده وجع الفواد عارض اولوب
طمثك وقتى مرور ايلدكده وجع مزبور ساكن اولور ايدى **العلامات** بو علتك علامتى
عليلك براقورديونده واقع بر ثقلت وزحمتدن شكايت ووسط صدرده اولان معترى
اشارت ايتمكدر وثقلت مزبوره دن ناشى كركى كبى تكلمه قادر اولمز وبعضيلرده واقع
اولوركه بدنلرينه بر اختلاج عارض اولور كذلك قلق وسهر وعسرة النفس دخى عارض
اولور كذلك بو علته غشى عروضى قريب اولدقده دوار وسدر ووجه عليله كى دة
وبرودت اطراف وعرق بارد عارض اولور كاه اولوركه عليل ميت كبى ياتور وكاه اولوركه
وجعك شدت وحدتندن عليل بعضى اشيلر اشلركه نه اشلديكى بيلمز ومعلوم اوله كه
وجع الفواد دائما بطنك اسفلك جزء مقدمنده اولور دكلدر بلكه چوق كره اولوركه محل
معده دن اخذ ايدوب ظهره واصل اولور وبو صورتده دخى حاصرتين موضعنده ياخود
ياخود فقرات صدرك منتهى اولديغى موضعده كه معده ويانقراس اول موضعده مشكى اولمشلردر
دائما مجرد موضعين مزبورينه واصل اولور دكلدر بلكه چوق كره واقع اولور امور
عجيبه دندركه وجع الفواد مرينه اخذ ايدوب يوقارويه متوجه اولوب مابين الكتفينى
مشاهده اولنور وكاه اولوركه اشاغى ميل ايدوب فقرات ظهره وفقرات صدر اطرافنده
دخى حس اولنور اما بين الكتفينى متوجه اولان وجع الفواد تشنج ومعده دن ناشيدر
زيرا كاه اولوركه عليل حلقنده بر وجعدن شكايت ايدر مع هذا وجع معده ده در ايمدى
بونك سببى معده نك مريه ومرينك حلقه اتصالى ايدر بوندن صكره معلوم اولدكه
كاه اولوركه وجع الفواد جزئى اسفله ميلان ايدوب قولنج ظن اولنور وجع قولنج اكرچه
معاى قولونده در لكن كاه اولوركه معده يه واصل اولور نته كه اسقا نقيوس نقل ايدركه
بر كسنه نك معده سنك جزء مقدمنده بر وجع وار ايدى بعضى طبيبلر آنى وجع الفواد
اولمق اوزره حكم ايلديلر لكن منفرد ابر حقنه ايله وجع مزبور زائل اولوب طبيبلرك
خطاسى اشكار اولدى زيرا وجع قولنجه احتقانات قدر علاج اولمز ايمدى جيدا ملاحظه
كوكردركه وجع الفواد ايله قولنج كركى كبى فرق اولنه مثلا ملاحظه اولنوركه وجع اولا
موضعلرك فنقسنده وجع مقدم وقنقسنده مؤخر عارض اولمشدر اكر اعلادن اسفله
توجهى زياده اولورسه وجع الفواددر اكر اسفلدن اعلايه متوجه اولورسه مثلا سرة يه

وحاصر ثیینه وکلالره متوجه اولورسه قولنجدر کذلك وجع الفؤاد جزؤی متن ایله اولندقده
آنره عوارض ردیئه ومخوفه ظهور ایتمکسزین وقوعی نادردر کذلك اسبابی ملاحظه ایله
مثلا اخلاطك تعددی یاخود دیاحد تعددی وکلی اشتراکی ایله میدر یوخسه سائر اعضانك
اشتراکی ایله میدر جیداً ملاحظه اولنمغله دخی فرقی اولنمق ممکندر بونلردن ماعدا استاد طوسك
تحریر ایلدیکی علاماتدن دخی بسهولة فرق ممکن اولور مراد ایدنلر کتابنه مراجعت ایده لر
تقدمة المعرفة وجع الفؤاد اکرچه علیلی کوزلره مخوف وقتال کورینور لکن ذاتنده
چندان ردی دکلدر وعلاج ایله سریعاً ازالهسی ممکن اولور انجق شدید اولورسه
یاخود مزمن اولوب غشی عروضنه مؤدی اولمغه احتمالی اولورسه ردیدر تحقیق
اولنجق علت دکلدر زیرا بوصورتده عوارض خطیره کثیره ایله مجتمع اولور ایمدی اوله
کسه لرکه فم معدهلری زیاده حساس اوله یاخود علل تشنجیهدن مأوف اولمش اوله
یاخود نازك المزاج کسه لردن اوله کرك ذکر اولنان امثالی کسه لرده اوله وکرك
غیرلرده اوله برودت اطراف وجهده وشقیقهده عرق بارد ظهوری وغشی
وخفقان وتشنج عروضی خطرناکدر که امور مخوفهدن اندادیدر کذلك حمیاتده
علی الخصوص حمیات دائمه وحادهده کرك سالمه وکرك ردیئه اولسون معده اطرافنه
التهاب واحتراق عارض اولورسه یاخود وجع الفؤاد عارض اولورسه زیاده خوف
اولنور نته که ابقراط دخی بخی فعالده متی کان فی الحمی التهاب شدید فی المعدة وخفقان
فی الفؤاد فذلك علامة ردیئة دیمشدر جالینوس شرحنده دیرکه فضولك اکثر شراحی
خفقان الفؤاد لفظی وجع الفؤاد لفظی ایله مشترکدر انتهی زیرا عوارض مزبورهدن
معلوم اولورکه علتك مادهسی کثیر اولوب ومعدهده قلقه وخفقان ظهور ایدوب سفلاً وعلواً
انتقال ایتمك وفم معدهده متشنج اولان الیاف عصبیهده تشنج انقباضیه عروضی
احتمالندن خوف اولنور کذلك مواد حریفه ولاذعهدن مثلا صفراء کراثی وزنجاریدن
متولد اولان قلق ووجع الفؤاد غایة الغایه ردیء ومخوفدر کذلك لحمیاتك معدهده
انعقادیدن متولد اولان وجع الفؤاد دخی بویلهدر اما بلاغم لزجهکه آنره قلیلاً
یاخود کثیراً حموضت اوله اکرچه مشکل العلاجدر لکن مؤلم شدید دکلدر آنکله معاً چندان
عوارض ثقیله عارض اولور دکلدر اما اکل اولنان اشیاء ردیئهدن عارض اولان
وجع الفؤاد چوق کره اولورکه چندان مؤلم اولمز لکن کاه اولورکه زائل اولوب تنه عودت
ایدر انجق بلاحمی اولمق شرطیله ومعلوم اولدکه وجع الفؤاد اکثریا صبیانده صرعهدن مقدم
علل مزمنهیه مؤدی اولور وآنلرده زیاده مؤلم ومؤذیدر اما ریاح ودیداندن حادث
اولان وجع الفؤاد اکثریا چندان خطیر دکلدر انجق کاه اولورکه معدهده اولان طاطین
لادغهدن ناشی حادث اولدقده عوارض مخوفه حادث اولور بلکه بعضیسی فجاءة هلاك
اولور کذلك تولد ریاحه کثرتله مبتلا اولان کسه لره دخی زیاده وجع الفؤاد
عروضی خطردن خالی دکلدر زیرا استسقاء زقیدن خوف اولنور العلاج بوعلتك
علاجنده اولاً معدهیه اذا وزحمت ایراث ایدن اسبابی ازالهیه سرعت وعجله ایتمکدر
سبب مزبور کرك اسباب داخلیهدن وکرك ایسه اسباب خارجیهدن اولسون
وکرك ایسه اولاً وبالذات اولسون وکرك ایسه ثانیاً وبالاشتراك اولسون اولاً ازالهیه

همت لازمدر بعده سبب مزبوردن نشأت ایدن وجع الفؤادی وقلقی تسکینه همت اولنور
وبوتسکین دخی معدهیه مناسب ومخصوص اولان ادویه ایله افیوندن مرکب دوالر ایله اولور
ازجمله ثلثاثه درهم تریاق ویرمك وجع الفؤادك انواعنی تسکین ایتمکده ادویه مختارهدندر
بلکه وجع زیاده اولدیغی صورتده ادویه مخدره تدبیر مقدم مقامنده سائر ادویهدن مقدم
استعمال اولنور اما تدبیر مقدم که اسبابی ازالهدر اکر علت اولاً وبالذات اولورسه یعنی
معدهده محتبس اولان مادهدن اولورسه مادهٔ مزبوره کرك اکل اولنان اشیاء وکرك معدهده
متولد اولان ماده اولسون ادویه مقیئه ایله اولورکه مقیئات هر وجهله مناسب وزیاده
محمود ومحدد واکثر اطبا توصیه ایلمشلردر اما علت ثانیاً وبالاشتراك حادث اولمش ایسه
عضو مشتركك علتنی ازالهیه سعی اولنور ازجمله وجع الکلی واسطهسیله حادث اولورسه
مخدرات ایله وجع کلی تسکین اولنور وهکذا حمیات دائره وملتهبهنك ابتدالرینده وجع الفؤاد
عارض اولسه ادویه مقیئه ویرمکه استعجال اولنور زیرا علیلك انحلال عظیمنه باعث
اولمسندن خوف اولنور کذلك سرایت هوا واسطهسیله حادث اولان حمیات ردیئهده
مادهٔ ردیئهنك فم معدهیه تأدیسندن ناشی وجع الفؤاد کثیراً عارض اولدیغی کلمشدر بو
صورتده دخی ادویه مقیئه انتیمونیه ایله تدبیر مقدم لازمدر یوخسه عوارض ثقیلهنك
عروضندن ناشی علیلك خلاصندن مأیوس اولنور تجربه دیارلرده ظهور ایدن پتاخیا
تسمیه اولنور حماکه ردیئه وساری وحاد بر حمادر آنده کثیراً تجربه اولنمشدرکه اکر ابتداده
ایکن مقیئات ویریلور ایسه بلاقلق ولا اضطراب حمای مزبوره زائل اولور اکر اهمال اولنوب
وقت ابتدا مرور ایدرسه خاطرهٔ کلیه چك واعتماد اولنیه جق عوارض ثقیله ظهور ایدر
وانواع مقیئاتدن بوعلته مقیئات انتیمونیه جملهدن مناسبدر ازجمله ارطمانوس
وروولاندیوس تعلیم ایلدکلری ماء المبارك زیاده مناسب وبعض الاطبا بوخصوصده
کثیر الاستعمالدر علی الخصوص ماسبقده ذکر اولنان روولاندیوس تعلیمی اوزره
طاس حکایه حرافسنتینی نفع اولنوب استعمال اولنه کذلك شیح الابهل وزفت وزجاج
انتیموندن عمل اولنان طاس حکایه دخی حد مزبور نفع اولنوب استعمال اولنمغی تخییل
زیاده مزج ایتمشلردر کذلك مضمضت تعلیمی ایله عمل اولنان طرطیر مقیئی ایکی حبه یاخود
اوچ حبه سکر مدهن الانیسونی وسکر مدهن البابونجی بشر حبه اخذ اولنوب
سفوفاً استعمال اولنه یاخود ماء بابونج وماء النعنع هر بریندن درت درهم روح
محلل الریاح لسلویوس نصف درهم شراب نعنع لاتحلوسالدن درت درهم اخذ اولنوب
مزج واستعمال اولنه وبعد هذا یعنی مقیئات استعمالندنصکره اکر علتك حدتی قلیل
اولورسه مسهلات استعمال اولنور لکن مسهلاتك معدهیه تضادی اولمغله فم معدهیه
زحمت واذیت ایراثندن خوف اولنوب ادویه افیونیه ایله ممتزجا ویریلور کذلك
مقیئاتده دخی متأخرین ادویه افیونیه الحاق ایدرلر ومعلومدرکه ادویه افیونیه اخلاطك
سیلاننی قطع ایلدیکی کبی مسهلات ومقیئاتدن حادث اولان افراط قیء واسهالی
دخی ازاله ایدر لکن بوعلتده مسهلات مناسبه ایله یعنی لطیف وخفیف اولان
مسهلات ایله مزج اولنور زیرا بوعلتده مسهلات حاده استعمالی کتب قدماده
غایة الغایه تخویف اولنمشدر وانلر اکثریا معجون دیاخیقون ایله فلونیایی ممزوجاً

استعمال ایدرلر مثلا دیاقنیقون دردت درهم فلونیا رومی ثلثان درهم اخذ اولنوب
ممتزجا استعمال اولنه لطف ایله اسهال ایلدیکندن ماعدا وجعی دخی تسکین ایدر نته کم
دیورپوس قی بابنده کذلک وجع الفؤادده تجربه ایدر لکن دیاقنیقون امثالی معجونلر منفتحی
ومسکره اولمغله متاخرین زماننده بو علت امثالنده وقولنجده بو کونه ترکیب استعمال
ایدرلر مثلا طرطیر زاجیه یاخود سرمصفی اون ایکی حبه یاخود اون بش حبه سقمونیا
مدبر ایکی حبه یاخود اوج حبه لوداننو برحبه یاخود ایکی حبه قرص الحنظل برحبه
دهن کراویا یاخود دهن الیابونج ایکی قطره اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنه
ملین خفیف ومسکن الوجعدر یاخود حب اناویا سقمونیانی اون بش حبه یاخود
ثلث درهم خلاصه قرص الحنظل برحبه لوداننو برحبه یاخود بر بچق حبه یاخود ایکی حبه
دهن کهربا اوج قطره اخذ اولنوب جوهر النعنع وجوهر الافسنتین ایله حبلر اولنه یاخود
حب ایارج غاریقونی ثلث درهم سقمونیا برحبه لوداننو ایکی حبه اخذ اولنوب جوهر الافسنتین
ایله حبلر اولنه یاخود حب الاشق لخود چنانوس اون ایکی حبه رایانج چلا یا بش حبه
سقمونیا مدبر لوداننو برحبه اخذ اولنوب جوهر الجند ایله حبلر اولنه یاخود حب الاشق
اون ایکی حبه ذهب الرعد بش حبه اخذ اولنوب جوهر الجند ایله حبلر اولنه وفی الحقیقه
ادویه افیونیه مسهلاته ممزوج اولمق زیاده مناسبدر لکن معلومدر که افیون ارواح و
اخلاطک حرکتنی منع ایدر ایمدی مسهلاته افیون الحاقنده مسهلاتک مقدار استعمالنی
قلیلا یاخود کثیرا زیاده ایمکه محتاج اولنور تاکه افیون مسهلی بوزوب اسهالنی بالکلیه
قطع ایلمیه ومعلوم اولدکه افیون ایله ممزوج اولنان مسهلات معصدن شکایت ایدن
کمسنه لره وادویه مسهله قویه دن متضرر اولمش کمسنه لره دخی مناسبدر کذلک اول عورتلرکه
آدنی مسهلدن انلره اختناق الرحم عارض اولها افیون ایله ممتزج ادویه مسهله زیاده
مناسبدر کذلک اول کمسنه لره که آنلرده ماده حامضه اکالة افراط اوزره اولمیا خود لیفنای
حریف وحامضه ومالحه زیاده اولمه مناسبدر علی الخصوص اسکوربوط ومراقیا صاحبلرنده
مواد بحر وحامضه دن ناشی انلره مسهلاتدن معص عارض اولدقلرنده معصدن بوزوردن
حفظ ایچون ادویه منضجه استعمال اولنمقدنصکره افیون ایله ممتزج مسهلات کونده
بردفعه یاخود ایکی دفعه ویریلور پوطرپوس نقل ایدرکه بحر بالدن بر کمسنه مفرط بر وجع
معده یه مبتلا ایدی کرم سنه نوبتی کلدکده ظهور ایدردی اکا حب قانلیقون ایله علاج
ایلدم حبنک ترکیبی بودر صبر اسقطری بچق درت درهم صافی ایکی درهم مصطکی سکز
درهم زعفران نصف درهم زهر انتیمون الصلح بردرهم اخذ اولنوب شراب الورد المکرر
ایله حبلر اولنه مقدار استعمالی اون بش حبه دن یکرمی درت حبه دک وار نجه طبیب
مسعود حب مزبوری اقرباذین کیمیاویسنده زیاده مدح اعتماد ایدر که جوهر انتیمون الصلح
برینه طبیب مسعودک تحریر ایلدیکی لفظدن مرادی نه اولدیغی مجهول در لکن کلامنک
فهم اولنورکه زهر انتیمون الصلح اوله اما یاحد یاخود بعضی موادک غلیانندن
نشات ایدن ابخره دن حادث اولان وجع الفؤاده یعنی اثنی عشری یه منصب صفرانک
مواد یا انغرا بحسبه ایله اجتماعندن بر غلیان حادث اولوب آندن معده یه ابخره حاره
صعود ایدوب بکا اولورکه حمیات دائمه یه مؤدی اولور کذلک مراقیا واختناق الرحم

ووجع

ووجع الفؤاده مؤدی اولور بو صورتده محللة الریاح بعضی احتقانات مناسبدر مثلا بابونج
تحلیل ایدیجی وامعایی تحلله جلا ایدیجی ادویه دن انجمله سعتر وفلسقون وبابونج امثاللندن
ملح الطرطیر ایله عمل اولنمش حقنه لره حمیاتک نوبتنده احتقان اولنه بردفعه یاخود بر قاچ
دفعه اولنه مثلا نعنع وزهر البابونج بر قبضه اصل انجلیقا وحب الاهل وحب الغار هر
برینک درت درهم اینسون وبزر رازیانج وملح طرطیر ایکیشر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه
ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن طقسان درهم اخذ اولنوب سکز درهم
معجون حب الغار وسدس درهم دهن اینسون وسدس درهم دهن الرازیانج الحاق وفاتر
احتقان اولنه یاخود بابونج ایکی قبضه زهر الاقحوان بر قبضه اصل الخوسطیقون سکز درهم
بزور حاره کبیره هر برینک اوج درهم ملح الطرطیر برمثقال اخذ اولنوب طبخ وتصفیه دن
صکره مصفادن یوز درهم معجون حب الغار وایارج غاریقونی سکز درهم دهن حب الاهل
ثلثان درهم الحاق اولنوب ایکی دفعه ده احتقان اولنه یاخود فودنج وسعتر وسذاب
بر قبضه ورق الغار نصف قبضه اینسون وکمون ودوقو بر درهم ملح الطرطیر برمثقال
اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن طقسان درهم معجون ملین
سکز درهم دهن شبت ودهن السذاب درر درهم الحاق واحتقان اولنه بو حقنه لره
ملح الطرطیر الحاق ایکی جهتله در برسی ماء القراح حدت ویروب اجزانک قوتنی جیدا
اخذ ایتسون ایچوندر ایکنجی قوة ملحیه سی ایله موادی تقطیع ایچوندر یاخود نعنع یاخود
فودنج جبلی وسعتر وفلسقون بر قبضه زهر البابونج نصف قبضه اصل انجلیقا ایکی
درهم یاخود درت درهم حب الغار اوج درهم اینسون ودوقو وبزر الرازیانج بر بر درهم
اخذ اولنوب ماء القراح وبول الانسان ایله طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن یتمش
یاخود سکسن درهم معجون ملین ومعجون حب الغار درر یاخود التیشر درهم دهن
اینسون ودهن الرازیانج هر برینک سدس درهم صفار البیض برعدد الحاق اولنوب
بردفعه ده احتقان اولنه اگرچه زیاده جد اولوب کرکی کبی انتفاع اولنمزسه ایکی دفعه
احتقان اولنه دیوردیوس خمر ابیض یاخود خمر بقراطی یه بعضی محلل الریاح ادهان معطره
الحاق ایدوب احتقان ایتمک زیاده مناسب اولدیغن اوزره تحریر ایدر لکن بین الاطبا چندان
مختار اولمشدر اگر سؤال اولنورسه بو علتده فصدک فائده سی وار میدر جوابنده
دیرزکه بو علتده فصدک فائده سی یوقدر ایمدی دینلور ایسه که بعضی مجربیندن منقولدرکه
وجع الفؤاده فصد ایله علاج اولنمش جوابنده دیرزکه مجربینک فصد ایله علاج ایلدکلری
دیدکلری اولدر وجع الفؤاد درکه فصدک اقتضاسی وفائده سی اولان علتلرده حادث
اولمشدر نته که دیوردیوس ادلکی ماده سنده فرق دید تجربه برده حماقتدن عارض اولان
وجع الفؤاده فصد ایله علاج اولندیغی دیمشدر فوررسطوس دخی احتباس طمثدن وغلبۀ
دمدن نشات ایدن وجع الفؤاده فصد ایله علاج اولندیغی دیو تحریر ایدر کذلک فلغوزی
معده دن حادث اولان وجع الفؤاده دخی فصد مناسبدر ایمدی بونلر امثالی وجع الفؤاده
فصد ایتمک تدبیر متمم قبیلندن اولور یعنی سببنی ازاله سی اولور بو جنسه اولا
وبالذات اولان وجع الفؤاده فصدک فائده سی یوقدر اما بو علتک وجعنی تسکین
ایچون انجمله ادویه حشیحاشیه وادویه افیونیه استعمال اولنور انجمله بین القدما

حلونیا استعمالی مشهوردر بر درهم مقداری ویریلور کذلك حب لسان الکلب دن ثلث
درهم ویریلور اما فی زماننا لودانو مطبوخ بابونج ایله ویریلور کذلك بو ممزوج دخی وجع الفواده
انواعنه بالخاصه نافعدر ترکیبی بودر ماء البابونج یکرمی درت درهم ماء الدارچینی سکز
درهم اکسیر النعنع یاخود جوهر قشر الاترنج اوچ درهم یاخود درت یاخود التی درهم
دهن البابونج التی قطره لودانو ایکی حبه یاخود اوچ یاخود التی حبه شراب الیحدر درهم شراب
الدارچینی سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجاً دفعه واحده ده شرب اولنه وجع الفوادی
تسکین ایدر کذلك قلق واضطراب دفعنه ایکی یاخود اوچ قاشق استعمال اولنه کذلك
بو ممزوج دخی وجع الفوادك هر نوعنه مناسبدر منفرداً یاخود روح النوشادر الحاقیله
استعمال اولنه اگر وجع الفواد ایله معاً التهابه اولورسه روح الباروت الحلو الحاق اولنور
ترکیبی بودر ماء البابونج اوتوز التی درهم ماء محلل الریاح سکز درهم اکسیر النعنع درت
درهم روح الباروت الحلو بر مثقال لودانو اوچ حبه شراب الدارچینی وشراب النعنع
هر بریندن درت درهم اخذ اولنوب ممزوجاً ما سبق کبی استعمال اولنه بحسب الاقتضا بو ممزوجه
بعضی سفوفات ثابته خشانه دن کما ینبغی مقدار الحاق اولنمق دخی ممکن اولور کذلك
جوهر البابونج اون التی درهم اکسیر النعنع وجوهر الافیون وروح الانیسون بر درهم
اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالی اوتوز قطره دن قرق قطره یه وارنجه کذلك روح
النوشادر الانیسونی بر مثقال جوهر الافیون نصف درهم اخذ اولنوب مزج اولنه یاخود
روح محلل الریاح المثلث یکرمی درت درهم جوهر الافیون نصف درهم یاخود بر درهم
اخذ اولنوب مزج اولنه یاخود روح محلل الریاح المثلث وجوهر الجند بر مثقال جوهر الافیون
نصف درهم یاخود بر درهم اخذ ومزج اولنه یاخود روح قرن الایل مع ملح الطیار بر
درهم جوهر الافیون نصف درهم اخذ ومزج اولنه بو مذکوراتك جملهسی وجع الفوادی
تسکین ایدر مقدار استعمالری اوتوز قطره دن قرق قطره یه وارنجه کذلك صبغ الطرطیر الحاقی
دخی کونده اوچ دفعه قرق قطره یاخود التمش قطره استعمال اولنمغله وجع الفوادی قطع ایدر کذلك
وجع الفوادك بحسب اسبابه علاجنده ادویهٔ متخالفه کثیره استعمال اولنور مثلا وجع الفواد
ریاح وسائر اسباب حدیده دن اولورسه اصطمخیقون تعبیر اولنان ادویه ویریلور اگر
صفرا ومواد بانقراتیه دن اولورسه ادویهٔ مشفیه ویریلور اما اصطمخیقون تعبیر
اولنان ادویه دن زیاده مناسب اولنلر از جمله اصل الخلیقا دارسن ورازیانه نك بیراغی
دکوکی ونجمی واکلیل الجبل کبی علی الخصوص بابونج جمله دن انفعدر خصوصا رومی بابونجی اولسه
ریاح آنده تحلیل ریاحدن ماعدا تخدیر دخی واردر کذلك بابونجدن عمل اولنان دوالرك
جملهسی وجع الفوادی دفع اتمکده ادویهٔ مجربه دندر نته کم دیوریدوس واماطوس تجربه لرینی
تحریر اثناسنده دیمشلردر که بابونجدن تقطیر ایله اخراج اولنان صونك کرکی کبی وصفی ممکن دکلدر
یکرمی درت درهم استعمال اولنمغله ریاحدن حادث اولان وجع الفوادی دفع ایلر
کذلك فودسطوس مطبوخ بابونجی مدح ایدوب چوق کره وجع الفواده تجربه ایلدم
تخلف ایلمدی دیمشلردر بعضیلر روح بابونج ایله عمل اولنمش جوهر دهن البابونجی مدح اتمشلر
مخائیل جوهر البابونجی روح شراب ایله عمل ایدر لکن مزبور روح الشراب بعضی محلل الریاح
ادویه اوزرندن تقطیر اولنمش کرکدر مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه

علاج معدهنك انواعنه ووجع الفواده غایة الغایه مناسب وادویهٔ مختاره دندر
بعضیلر دهن البابونج الازرقی خمر ایله شرباً ودهن جوز بوا ایله طلاءً وجع الفوادی
دفع اتمکده مجربدر دیمشلر کذلك بو خصوصده بابونجدن ماعدا ونجه مطبوخ صاصفراس
کذلك زوفا ونعناع الشیخ ونعنع وزهر اکلیل الجبل وزهر البوصیر کذلك قشر الاترنج
وقشر النارنج بونلردن عمل اولنان اکسیرلر وصبغلر وامیاه مقطره ودهن قشر النارنج
مناسبدر کذلك خمر افسنتین دخی عظیم النفعدر اگر وجع زیاده حاد اولورسه خمر ایله
عمل اولنمش مطبوخ جوز بوا دخی بعضیلر غایت مدح ایلمشلردر کذلك روح الشراب الانیسونی
وروح النوشادر الساذج وروح النوشادر الانیسونی وجع الفواده ادویهٔ مختاره دندر
اما علت شدید اولورسه اکسیر النعنع استعمال اولنه کذلك ادهان مقطره محلله الریاح
استعمالی دخی ممکندر مثلا دهن کراویا ادویهٔ مجربه دندر مقدار استعمالی درت قطره دن
بش قطره یه وارنجه کذلك برکسه یه نوبتله ظهور ایدن وجع معده عارض اولوب
علی الخصوص طعام عقیبلرنده زیاده اولوردی بش قطره دهن کهربا استعمال ایلمك
ایله سریعاً منفع اولدی کذلك دهن انیسون ودهن کمون دخی بونلر کبیدر ومعلوم اوله که
ادهان مذکوره قلق غیر ثابته ادویهٔ مناسبه دندر اما بو علت ایله التهاب معده ده اولورسه
ذکر اولنان ادویه اما ادویه یه حامضات لطیفه الحاق اولنور از جمله رمان حامض عصارهسی وشربتی
وایوا عصارهسی وشربتی وحماض الاترنج عصارهسی وشربتی علی الخصوص روح الباروت الحلو
کبی خصوصا روح الباروته ایکی مثلی روح الانیسون الحاق ایدوب بر قاچ دفعه تقطیر اولنه رق
حلو اولمش اوله بو صورتده انفع معالجاتدندر اما صفراء کراتی ورنجا دیرن حادث اولان
وجع الفواد وقلقده ماده حامضهٔ مزبورهنك غلیانی تسکین ایدیجی ادویهٔ مشفیه استعمال
اولنور صدف اللؤلؤ وقرن الایل المحرق وناب الفیل المحرق وعین السرطان کبی علی الخصوص
بللورجیلی زیاده مناسبدر ادویهٔ مزبوره منفرداً یاخود مرکباً استعمال اولنه مثلا بللورجیلی
ثلث بر درهم مرجان احمر نصف درهم قرن الایل المحرق ثلثان درهم لودانو ایکی حبه یاخود
اوچ حبه اخذ اولنوب سفوفاً اوچ دفعه ده استعمال اولنه یاخود صدف اللؤلؤ المدبر
یاخود مرجان احمر وزنجفرهٔ انتیمونی یاخود زنجفرهٔ معدنی وانتیمون محرق الحدید سکز
حبه لودانو بر حبه دهن القرنفل بر قطره اخذ اولنوب سفوف اولنه بو سفوفلر بر مقدار
جوهر الجند الحاق اولنمش ماء البابونج ایله استعمال اولنه ومعلوم اوله که صفراء کراتیدن حادث
اولان عوارض ردیه دخی فی ازالهده بللور معدنی قند علاج اولنز اگرچه بللور معدنی
مایعات حامضه ایله حل اولنمق عسیردر بو جهتدن معده ده دخی هضم اولنمق کوچ اولنور لکن
حموضت حاده ومعالردکی کرکی کبی نشف وازاله اتمکده بو خصوصده انفع معالجاتدن اولور
اما مواد لعابیهٔ لزجه دن حادث اولان وجع الفواده ادویهٔ مزبوره یه محلولات طرطریه
وصموغ الحاق اولنور مثلا قریمو طرطره واشق کبی اما زیبق مصعد استعمالندن متولد اولان
وجع الفواد المفرط الحیفده دهن لوز حلو لبن ایله ممزوجاً استعمال ایتدرمك زیاده مناسبدر
کذلك منفرداً لبن دخی مناسبدر بعضیلر محلول الطرطیر ایله لبن ویررلر بعضی اطبا تحریر
ایدرکه زیبق مصعد استعمالندن نشأت ایدن وجع الفواده مجرباتندندرکه اوله معده موضع
وجعه خارجدن بو دهن برکتان بزی ایله لصق اولنور دهنك ترکیبی بودر ورق بزر البنج الابیض

وافسنتین رومی یا دمشق قبضه مصطکی اوچ درهم بللور صافی ایکی درهم دهن الورد
ودهن البنفسج ودهن السوسن الابیض ودهن الشبث هر برندن یکرمی درت درهم
خمر احمر الجید درهم اخذ اولنوب رطوبتی زائل اولنجه طبخ اولنه قلندقده تصفیه وحفظ اولنه
حین اقتضاده برکتان برینی ایله مواضع وجعه لصق ایله وجع ساکن اولور کذلک بللورجبلی
مدبر بر درهم تریاق ثلثان درهم سمن طری بر درهم اخذ اولنوب مطبوخ الشعیر ایله
مزج اولنه بو ممزوج بر قاج دفعه ده شرب اولنور بوطریقله چوق کمسه یه علاج اولنمشلر
کذلک زیبق مصعدک خصوصیتی اکالهسینی کسر اتمکدر وحمدده حسن اولنان وجعی
تسکین اتمکده سمن طری لبن ایله استعمال اولنمق کفایت ایدر ایدیکی معلوم اوله که بو
خصوصده ادویۀ خارجیه دن بزر البنج وادویۀ داخلیه دن بللورجبلی قدر علاج اولمز
اکرچه انفاذکر اولنان وجه اوزره بللورجبلی معده ده منهضم اولمز نه وجهله تأثیر
اولوردیو اشتباه اولنور لکن قدمانک کثیرا استعمالی ایله یوب عظیم ثنا ایلدکلری بیلدن فهم
اولنورکه خصوصیت ایله تردی ازاله ایدر کذلک مجرد بللورجبلی مدبر مرق الدجاج ایله استعمال
اولنمق بو علتده مجربدر دیو منقولدر کذلک طین مختوم شراب سمفیطون ایله استعمال اولنسه
سیح معده دن نشأت ایدن وجع معده یه منفردا علاج کاملدر طونروس نام طبیب
نقل ایدر که برکسه حاد الرأس برشی بلع اتمکله معده سنده وجع نخس عارض اولمش ایدی
اکا یکرمی درهم دهن لوز حلوی مرق اللحم ایله ویردم اوچ ساعت مرورینده مزبور شیئی
بول ایله خروج ایدوب وجعی بالکلیه ازاله ایلدی کذلک بونک امثالی زجاج و بالق
قلجغی امثالی اشیاء حاده دن نشأت ایدن وجع معده یی ازاله ده طاری یاخود برنجدن
یاغلیجه آت صوجی ایله بشمش بولامج وافرجه اکل اولنه لکن مزبور بولامج رقیق اولمیه
وغایت غلیظ دخی اولمیه بلکه قوامده لبیحه کبی اوله وبعد الاکل مایعا تکن بر پسی شرب
اولنیه جزوی هی تره من بورزجاج وشیء حاده نه اولورسه اولسون استعمال اولنان
لبیحه ایله مخلوطا بلا مضغ ولا فساد بوایدن نفوذ ایدوب براز ایله خروج ایدر اما علق
واسطه سیله حادث اولان وجع الفواده ماء الملح ایله علاج اولنور مجربدر دیو رودیوس
تحریر ایدر اما دیدان دن متولد اولان وجع الفواده اکسیر ذو الخاصة المغیر للحامض ایکی
درهم روح النوشادر بر بچق درهم اخذ اولنوب مزج اولنه اما مشایخده وسائر
کمسه لرده که سقوط قوه ایله مجتمع اولان وجع الفواده حب بوطریوس ادویۀ مختاره دندر
ترکیبی بودر عنبر اشهب ایکی حبه یاخود اوچ حبه مسک وزعفران هر برندن بر حبه
یاخود ایکی حبه افیون درت حبه اخذ اولنوب حبلر اولنه کذلک بوطریوس نقل ایدر که
برکسه ده مزمن بر وجع المعده وار ایدی یکرمی کون مطبوخ صاصفراسه مداومت ایله
علاج اولندی کذلک مشایخده واقع اولان وجع الفواده جوهر الافسنتین دخی ادویۀ مناسبه دندر
زاقوطو نقل ایدر که ضیق ضیق ظهور ایدر بر وجع المعده یه حمی افسنتینی ایله علاج اولندی
اما ادویۀ خارجیه دن بو علته کاه اولورکه زیاده مناسب وکافی اولور اجمله ادهان
معطره دن دهن بابونج ودهن مصطکی ودهن بسباسه ودهن قرنفل امثالی اخذ
اولنوب بر قاج قطره دهن الدارجینی الحاق اولنه اکر بو دهن حدتلو اولملمه برکسیه ده
استعمالی ممکن اولمزسه دهن بابونج المطبوخ ودهن مصطکی المطبوخ ودهن الناردین

٢٢٥ امثالی ایله مخلوطا یاخود دهن اصطماخیقون لفراطون یاخود دهن جوز بوا یاخود
بلسان اسود ایله ممزوجا طلا اولنه کذلک تشنج معده اولورسه دهن کهربا الحاقی دخی
غایة الغایه مناسبدر بعضی اطبا ادهان مذکوره دن بوکونه ترکیب اولنه دیمشلر
مثلا دهن بابونج المعطر بر درهم دهن البسباسه ودهن القرنفل هر برندن سدس
درهم یاخود اون بش قطره بلسان اسود نصف درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه
دهن جوز بوا ایله بلسان اولنه یاخود دهن اصطماخیقون لفراطون ایکی درهم دهن
کهربا بر درهم دهن النخلیقا ودهن القرنفل ودهن البسباسه در در قطره دهن
الدارجینی ایکی قطره اخذ اولنوب مزج اولنه یاخود دهن الاهل ثلث درهم دهن
القرنفل ودهن البسباسه التیشر قطره اخذ اولنوب قدر الکفایه دهن جوز بوا
ایله مزج اولنوب بلسان اولنه ادهان مزبوره پراقوردیون محلنه طلا اولنوب
اوزرینه قزمش بو کرمید پاره سی وضع اولنه یاخود دهن جوز بوا ثلثان درهم
دهن افسنتین المعطر ودهن النعنع ودهن القرنفل بشر قطره بلسان اسود التی قطره
اخذ اولنوب مزج اولنه یاخود دهن جوز بوا ثلثان درهم دهن القرنفل ودهن
النعنع التشر قطره بلسان اسود ثلث درهم اخذ اولنوب مزج اولنه بونلردن صکره
یعنی پراقوردیونه ادهان مزبوره طلا اولندقدنصکره معده اوزرینه دخی بعضی اضمده وضع
اولنه از جمله منسیخت تعلیمی اولان ضماد محلل الریاحی بو خصوصده ادویۀ مختاره دندر کذلک
علت ریحیه اولمق توهم اولنورسه ضماد حب الغار اختیار اولنور کذلک تکامکا بو خصوصده
جمله دن مناسب وچوق کره تجربه اولنمشدر نته که بوطریوس نقل ایدر که اوجاع معدیه نک
شدیدلرینه چوق کره تکامکالی ضماد اتمکله علاج ایلدم وفی زماننا تکامکانک علل معدیه ده
کثیرا استعمالی طبیب حسفورک کلامنی تأیید ایدر میخائیل دیرکه قرانه صمغی دخی بو
خصوصده تکامکا کبیدر مثلا تکامکا یاخود قرانه صمغی ایکی جزء تریاق صحیح بر جزء اخذ
اولنوب هاون حارده دق اولنه دق ضماد شکلنه کتوره لر وجع معده ده تصعة تسکین ایله
اکر تشنج معده اولورسه بر مقدار دهن کهربا الحاق اولنه اکر تقویت معده مراد اولنورسه
قرانه صمغی نصف مثلی بلسان اسود ایله مزج اولنه حین اقتضاده برمشین اوزرینه بسط
وشکل معده یه مناسب طولی ومثلث الشکل عمل اولنوب معده اوزرینه وضع اولنه واخراج
مراد اولندقده براسیجق یاغ ایله تدهین ایده لر علل معدیه یه ادویۀ شریفه دندر علی الخصوص
وجع الفواده زیاده مناسبدر کذلک اسغرودروسک ضماد تکامکا فی سی دخی علل معدیه ده
زیاده ممدوحدر بوطریوس اقرابادین کیمیاوی سنک آخرینده قریب بوکونه ضماد تکامکا فی
ایدوب علل معدیه ده زیاده مدح ایدر ترکیبی بودر دهن مصطکی المعطر درت درهم
دهن افسنتین ودهن النعنع ودهن جوز بوا ودهن القرنفل بر بر درهم تکامکا اون
ایکی درهم شمع اصفر اوتوز ایکی درهم اخذ اولنوب هاون حارده دق ایدرك
مزج ایدلکدنصکره بر مقدار بلسان اسود الحاق ایدوب ضماد اولنه کذلک قرانه صمغی
وتکامکا حار هاونده دق اولنه دق مزج اولنوب بلسان اسود الحاقیله ضماد اولنه
بو خصوصده ادویۀ شریفه ممدوحه دندر تکامکا وقرانه صمغینک علل معدیه وسائر
علتلرده منفعت وتأثیرلرینی بلمك مراد ایدنلر موناردوس مفرداتنه مراجعت ایلسونلر

مفصلا بیان اولنمشدر کذلك بو خصوصده اضمده برلنه بعضی کمادات دخی استعمال اولنور
ازجمله افاویات وافسنتین ونعنع وزوفا وزهر البابونج وسعتر ومرزنجوش وبزر رازیانج
وکراویا وحب الاهل امثالی ماء القراحله یاخود خل ایله یاخود خمر ایله طبخ اولنوب بخار ایکن
مطبوخنه ایکی قات یاخود اوچ قات کتان بزی باتوروب معده یه کماد اولنه یاخود
عقاقیر مزبوره جزئی ماء القراحله یاخود خمر ایله لبیجه کبی پشوروب برکیسه ایچینه
قیوب معده اوزرینه وضع اولنه فورسطوس بو کمادی مدح ایدر ترکیبی بودر
افسنتین رومی وافسنتین نبطی وزهر بابونج وزهر اکلیل الملك وورد احمر ونعنع
بر قبضه بزر انیسون وکراویا دردر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراحله
الی درهم قالنجه طبخ وتصفیه دنصکره مطبوخ مصفایه درت درهم تریاق وایکی درهم
ماء الورد واون ایکی درهم خل الورد الحاق ایدوب کماد اولنه یاخود فقاح الافسنتین
ومرزنجوش وزهر البابونج بر قبضه حب الاهل سکز درهم انیسون وکراویا وکمون
وبزر رازیانج بر مثقال اخذ اولنوب بو مقدار دق وجرده لندکدنصکره بر طولی کیسه یه
قیوب مزبور کیسه یی قینار ماء القراحه یه باتوروب بر مقدار ترك ایدرلر بعده کیسه یی
اخراج ایدوب معده اوزرینه وضع ایدرلر صیق صیق مزبور کیسه یی قالدوروب آخر
کیسه وضع ایدرلر یاخود فقاح الافسنتین ومرزنجوش ونعنع بر قبضه زهر البابونج
ایکی قبضه حب الاهل المدقوق درت درهم یاخود التحد درهم انیسون وکراویا ودقو
ایکیشر درهم اخذ ودق اولندقدنصکره خمر ایله طبخ اولنوب فاترا معده اوزرینه لصق
اولنه یاخود عقاقیر مزبوره یی برکیسه یه قیوب جیدا تسخین ایتدکدنصکره دهن کهربا
ودهن النعنع ایله یاخود دهن البابونج ایله فی الجمله ترهین ایدوب معده اوزرینه وضع
اولنه یاخود سعتر واکلیل الجبل ایکیشر قبضه وج وخولنجان هر برینك درت درهم
قرنفل ودارچین وبسباسه بر درهم حب الغار وانیسون وکراویا وبزر رازیانج ایکیشر
درهم اخذ ودق اولنوب برکیسه یه وضع اولنه معلوم اوله که بو خصوصده ورق البنج ایله
ترکیب اولنمش کماد جمله دن مناسبدر علی الخصوص اسکوربوطدن نشأت ایدن وجع
الفؤادده زیاده ممد وجددر زیرا منفعت لازمه یی افاده دن ماعدا قوة تخدیریه دخی
بولنور مثلا ورق البنج الابیض وورق الخبازی یکرمی دردر درهم دقیق الشعیر ودقیق العدس
اون التشر درهم لعاب کثیرا ولعاب بزر قطونا ولعاب بزر سفرجل اون التشر درهم اخذ
اولنوب ورق البنج ایله ورق الخبازی یی ملایمت حاصل ایدنجه آتشه کوستروب دقیق
العدس ودقیق الشعیر دخی مطبوخ العدس ایله لبیجه قوامنه کلنجه طبخ اولندقدنصکره
لعابلری مزج ایدوب لصق اولنه اکر وجع معده برودت خارجیه دن اولنورسه یعنی
برودت خارجیه دن ریاح متولد اولوب آندن وجع المعده حادث اولورسه بو کیسه
سادجا غایة الغایه مناسب وممد وجددر ترکیبی بودر نخالة الحنطه اوچ قبضه قاورلمش
طاری ایکی قبضه ملح طعام بر قبضه اخذ اولنوب ممزوجا برکیسه یه وضع بعده تسخین
اولنوب معده اوزرینه لصق اولنه قولنج علتنه دخی زیاده مناسبدر اما اول وجع
الفؤادکه نسایه کاهی عارض اولوب رحملرندن ناشی ظن اولنور سببی معده لرینده
مواد فضلیه نك اجتماعیدر بو صورتده مرهم بوماطون درت درهم شحم الماعز سکز درهم

تیسا اطلاق اولنور

اخذ اولنوب ممزوجا معده یه طلا اولنه غایة الغایه مناسبدر کاه اولورکه صدرده واقع چقور موضعه صبحا

الفصل الرابع في حرقة المعدة

کاه اولورکه معده ده مواد فضلیه نك
اجتماعندن بر غلیان غیر طبیعی پیدا اولوب معده ده بر التهاب ووجع حادث اولور
کانه غلیان مزبوردن وافرجه دخان کبریتی حادث اولوب فم معده ومری وحلقه
صعود ایدر اکرچه وجع الفؤاد انواعندندر لکن بین الاطبا حرقة المعده تسمیه اولنوب
منفردا ذکر اولنه کلمشدر وبو علتك اساسی معده ده در زیرا معده ده واقع مواددن نشأت
ایدر و موضعی فم معده ومری وحلقدر زیرا علت واضطراب آنلرده در **السبب**
بو علتك سبب قریبی معده ده واقع حموضت ردیه کثیره نك قلویت دسمه ایله ونجاجت
محترقه ایله اختلاطندن حادث اولان غلیان شدیده در زیرا قلویات دسمه نك
اجتماعندن نشأت ایدن غلیاندن حرقت والتهاب حادث اولور واجزاء قلویه نك
دسومتی یعنی کبریتیتی قلت وکثرتی حسبیله حرقة مزبوره خفیف یاخود شدید اولور
زیرا مجرد غلیاندن حرارت زائده حاصل اولمز بلکه ماده غالبه نك اجزاء کبریتیه سی
زیاده لکندن حاصل اولور زیرا حرارت اجزاء کبریتیه نك انفصال وتصاعدندن حاصلدر
ایمدی غلیان ایدن کرك مراره دن منصب صفرا اولسون وکرك ایسه استعمال اولنان
اغذیه دن صفرایه یاخود نجاجت محترقه یه مستحیل ماده اولسون اجزاء دسمه سنك قلت
وکثرتی حرارتك زیاده ونقصانه باعث اولور بو خصوصه قلویت سادجه دن ناشی غلیاندن
حرارت زائده حادث اولمز نته که خارجده مشاهده در اما اسباب بعیده سی ازجمله افراط
اوزره حامضات استعمالیدر خمر وخل کبی کذلك اشیاء دسمه ونجاجت محترقه یه مستحیل
اولنجی مأکولاتدن حرقة المعده حادث اولور معلوم اولهکه اولکسه لرکه غضوب اوله لر واول
کسه لرکه مراره لرندن اثنا عشری ومعده لرینه صفرا منصب اولمغه معتاد اوله آنلر
حرقة المعده دن کثیرا متضرر اولورلر زیرا صفرا معده لرینه منصب اولوب مواد حامضه
معدیه ایله اکثریا مجتمع اولور کذلك اصحاب علل مراقیا ومعده لرینده حموضت غالبه
اولان کسه عسل وسکر امثالی حلویات استعمال ایتدکده معده لرنده بالسهوله تخمض ایدوب
غلیان ایراث ایلدیکندن آنلره کثیرا حرقة المعده عارض اولور کذلك افاویات وحریفات
مثلا ثوم وبصل کثیرا استعمال اولنمغله ماده حامضه معدیه ایله ممتزج اولوب غلیاندن
حرقة المعده عارض اولمق نادر الوقوع دکلدر کذلك ما سبقده ذکر اولنان نجاجت حامضه
اسبابی جمله سندن حرقة المعده عروضی واقع اوله کلمشدر **العلامات** بو علتك علامتی
علیل بر اقوردیون اطرافنده بر التهاب موجع حس ایتدکده کویاکه بر قینار صو یسیرا
یسیرا صعود ایدوب اسفل حلقه واصل اولور **تقدمة المعرفة** بو علت ذاتنده غائله لو
امراضدن دکلدر علی الخصوص طعام عقیبنده حادث اولان نوعی بالسهوله مندفع اولور لکن
سببی خفی اولوب معلوم وظاهر اولمدیغی صورتده کم علل مزمنه ده کثیرا واقع اوله کلمشدر
علل مشکله دن اولور تحقیر اولنمجق دکلدر **العلاج** بو علتك علاجنده اولا ماده غالبه یی
تعدیل ایدرز بعده اقتضا ایدرسه ماده مزبوره یی اکثریا قیء ایله ونادرا اسهال ایله تنقیه
ایدرز اعنی اولا عین السرطان وناب الفیل المحرق وطین ارمنی ومرجان مدبر وحجر السمك
وبلور جبلی مدبر ولبن العفصه وقرن الکرکدان المدبر امثالی زیاده مناسبدر اما طین ارمنی

وتراب حدیدی جمله‌دن انفعدر لهذا منسحق تعلیم ایلدیکی سفوف طین اقریطی ولوحهٔ طینیه
بوخصوصده ادویهٔ مختاره دندر چوق کره تجربه اولنمشدر کذلک بو لوحه دخی انلره معادل
ومماثلدر ترکیبی بودر طین اقریطی مدبر ایکی درهم جوزبوا وناب الفیل المحرق بر درهم
قرن الوحید المدبر ومرجان احمر مدبر وعین السرطان هر برندن ثلثان درهم اخذ اولنوب
ماء بقلة الحمقا ایله محلول اولنوز ایکی درهم یاخود قرق درهم سکر ابیض ایله لوحه لر یاخود
جوارش اولنه بعضیلر زیاده جه یاتمش وغایة الغایه حمرت حاصل اتمش کرمیدی سحق ایدوب
سکر ایله سفوفا استعمال ایتدوررلر یاخود جوارش عمل ایدوب ویررلر زیرا کرمیدده
تراب حدیدی واردر لهذا حمرت حاصل ایدر تراب حدیدی ایسه غلیاناتی تسکین اتمکده ادویهٔ
قویه دندر کذلک بیاض الروم حقیر اولنان دوا که کمک ایله بسلنمش کلبک ذبلی بیاض لر ایدر
بوخصوصده زیاده ممدوحدر والورد ندر بعضیلر خرنوب وکراس مجفف استعمال ایتدوررلرکه
مرة قلیل‌ده حرقة المعده یی تسکین ایدر کذلک حمیرهٔ ثمرهٔ علیق الکلاب بندقه مقداری
استعمال اولنه دق سکنر درهم مقداری استعمال اولنسه حرقة المعده یی دفع ایدر کذلک
بقلة الحمقانک عصاره سی وشربتی یاخود طریا استعمالی ادویهٔ مختاره دندر کذلک
عصاره حی العالم وثلج مکما وبارودت انیسون فی ماء زهر الاقطی ایله محلولا قریب طرطره
نصف درهم استعمال اولنمغله التهاب معده یی ازاله ممکن اولور بعضیلر نقل ایدرکه مایوس
اولنمش حرقة المعده یه بر درهم قریب طرطره وثلث یاخود نصف یاخود ثلثان درهم مرجان
احمر مدبردن بر سفوف عمل ایدوب ایکی دفعه دما استعمال اولنمغله علاج اولنمش کذلک
بونک امثالی سفوفلره جوزبوا دخی الحاق اولنورکه دهنیتی واسطه سیله ماده یی تعدیل
ایدر مثلا طین اقریطی واحجر مسحوقه هر برندن سدس درهم جوزبوا بش حبه اخذ اولنوب
سفوف اولنه یاخود سرهضمف ثلثان درهم زبد البحر ثلث درهم جوزبوا التی حبه
اخذ اولنوب سفوف اولنه ایکی دفعه ده استعمال کفایت ایدر یاخود سرهضمف
بر درهم طین اقریطی وقرن الوحید المدبر وجوزبوا یارمشر درهم اخذ اولنوب
سفوفا ماسبق کبی استعمال اولنه یاخود سفوف الطین لمنسحق بر مثقال سرهضمف
وجوزبوا یارمشر درهم اخذ اولنوب سفوفا ماسبق کبی استعمال اولنه یاخود طین
اقریطی ابیض اوچ درهم مرجان احمر وناب الفیل المحرق وبللور جبلی ایکیشر درهم جوزبوا
نصف درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی استعمال اولنه یاخود خمیرهٔ تفاح البلوط سکز
درهم طین اقریطی ایکی درهم جوزبوا بر درهم اخذ اولنوب شراب بقلة الحمقا ایله معجون
اولنه اما بوعلتده ادویهٔ مذکوره استعمالیندن صکره تنقیه اقتضا ایدرسه تمرهندی
مطبوخی یاخود نقوعی زیاده مناسبدر زیرا تلیین ایلدیکندن ماعدا تبریدی ایله
عللی صفراویه یی تسکین ایدر کذلک راوند دخی زیاده مناسبدر کذلک سائر مسهلاتدن
دخی بعضی مناسبلری مفردا ومرکبا استعمال اولنور از جمله حب الاشق اون ایکی حبه
راتیانج چلایا اوچ حبه خلاصهٔ قرص الحنظل ایکی حبه اخذ اولنوب کسیر ذوالخاصه ایله حبلر اولنه

الفصل الخامس فی اورام المعده

اورام فتح الف ایله ورمک جمعیدر که
لسان ترکیده شیش ولسان فارسیده آماس تسمیه اولنور السبب معده ده واقع
اولان ورمک سببی یا مادهٔ حاره دموید ردکه کثیر الوقوعدر یاخود مادهٔ صفراویه در

حادث

٢٢٧ حادث اولور یاخود مادهٔ بلغمیه نک کثرتی ایله سوء الهضم واقع اولوب قلت ریاضت سببیله
ورم رخوه باعث اولور وکاهیجه مادهٔ سوداویه دن اولوب صلب اولور العلامات اکر ورم معده
حار اولوب دموی یاخود صفراوی اولورسه علامتی حمی وضربان وموضع معده ده حرارت والتهاب
ووجع شدید اولمق ودخی ورمک ظهوری حس اولنوب قی ایله عطش شدید وکرب وثقل ایله سقوط
الشهوه ظاهر وبدید اولمقدر اکر ورم معده نک داخلنده اولورسه هضم اولدقده وجعی شدید اولور
کاهیجه قی ظهور ایدر واکر ورم فم معده ده اولورسه وجعی وقت بلعده اکثر وبین الکتفین
وجع حاصل اولور زیرا موضع کتفینه وترقوه ده رباط معده نک اتصالی اولدیغندن تورم معده
اول رباطی جذب ایدوب بطریق التمدد اول موضع متألم اولور واکر قعر معده ده اولورسه وقت
هضمده شدت واوقات سائره دن برتر اولور واکر ورم معده نک خارجنده اولورسه رؤیت ایله
ویاخود لمس ایله معلوم اولور واکر دماغ ایله مشارک اولورسه کثرت هذیان اولوب عقلی پریشان
اولمقدر واکر قلب ایله مشارک اولورسه غشی عارض اولور واکر ورم بارد اولورسه علامتی
علیلک معده سنده ثقلت وهضمنده ضعف وطبیعتنده لینت اولوب حماسی لین ووجعی خفیف
وکثرت ریق ایله سقوط الشهوه عارض اولور وکاهیجه من غیر صلابة انتفاخ معده عارض
اولوب کاهیجه وجهنده تهبج وصاصیت ایله بیاض اللسان واقع اولور وکاهیجه قلیلا اختلاج
قلب دخی ظهور ایدر دیمشلر واکر ورم صلب سوداوی اولورسه اکرچه ابتدا ظهوری نادردر
اما اکثریا انتقالی ولمسی ارباب فنه معلوم وظاهردر علامتی ورمک صلابتی حس ایله ظاهر
وافکار ردیه ووحشت نفس وارد علیل متغیر اولور وعینینده جفاف ویبوست مشاهده اولنمقدر
تقدمة المعرفه معلوم اوله که اورام معده علل مخوفه دندر حار اولورسه بلدان غربیه اصحابندن
شبان حار المزاجه وقت صیفده عروضی اکثردر واکر ماده سی بارد اولورسه اکثریا بلدان شمالیه
ساکنی بارد المزاج شیوخ وکهوله وقت ربیعده عارض اولور واکر ورم معده صلب اولورسه علاجنده
طبیعت عاجز وقاصر وبرؤ تام کلوب خلاص نادر اولور العلاج بوعلتک علاجی اکر ورم حار
اولورسه بعینه اورام سائره کبی علاج اولنور ابتداء ماده نک تزویلی و ورمک یبوستنی منع ایدیجی
دوالره مراجعت ایدرلر واکر بدنده قوت مساعد ایسه فصد اولنه لکن دمی زیاده اخراج اعتدالدن
اکر بدن ممتلی دخی اولورسه زیرا بو عضو اعضاء شریفه دن اولمغله افراط جریان دمه تحمل ایده مدیکندن
ضعف عضو واقع اولوب ماده نک وعلتک کثرتنه باعث اولور اما اساقیندن حجامت ایدوب
شیشه چکمک ویاخود دلک ایدوب قروشیشه چکمک غایت نافعدر واما بوعلتده قی واسهال
قوی جائز دکلدر زیرا ماده نک انجذابنه سبب اولوب ضرر عظیم حاصل اولور لکن احتقانات
لینه ایله طبیعتی تلیین اتمک مناسبدر مثلا مطبوخ احتقانات مستعمله دن بر رطل اخذ اولنوب
ایچنه عسل خیارشنبر وعجوه تمرهندی بر اوقیه اخذ ومزج اولنوب احتقان ایدرلر یاخود بربچق
رطل ماء جبن ایچنه بربچق وقیه شراب الورد المکرر مسهل اتمم ومزج اولنوب احتقان اولنه دخی خارجدن ادویه
رادعه وضع اولنه صندل وورد احمر وجلنار مصری وقشر رمان وورق لسان الحمل وسفرجل وآس وبقلة الحمقا
وسماق وطین ارمنی ودهن الآس ودهن المصطکی ودهن الورد وضماد صندل وسائر ضمادات وکمادات
مناسبه وضع اولنه واکر ادویهٔ مذکوره یی خمر ایله طبخ ایدوب مطبوخنه بر اسفنج باتروب دخی معده یه
وضع ایدوب وداخلا شراب سفرجل وشراب الرمان وشراب ریباس وشراب صندل وشراب المرجان کبی
دوالر استعمال اولنورسه علاج لانظیر ودوای سریع التأثیر اولور کذلک عصارهٔ رمان حلو بربچق وقیه

شراب ریباس وشراب حماض الصغیر وماء لسان الثور وماء حماض هر برندن اوچ وقیه اخذ اولنوب
بعد المزج استعمال اولنور ایسه بر علاج تام ودوا ما لا کلام اولور ومعلوم اوله کم بو علتك وقت تزایدنده
وادویه رادعه یربو مقدار ادویه محلله وضع ایدرلر یاخود بو ضمادی استعمال ایدرلر صنعتی بودر دقیق الشعیر
نصف وقیه بزر کتان اوچ درهم بابونج ایکی درهم کافور قیصوری نصف درهم اخذ
اولنوب مقدار الکفایه دهن الورد ایله مزج اولنوب معده اوزرینه وضع ایدرلر
یاخود قشر اصل خطمی وبابونج وافسنتین واکلیل الملك هر برندن بر وقیه صندل اصفر ایکی
درهم زعفران ثلث درهم دهن الورد ودهن بابونج بشر درهم اخذ اولنوب قوام مناسبده کلجك
قدر شمع ایله مرهم اولنوب معده یه طلا ایدرلر وبو اثناده داخلاً مطبوخ افسنتین وقرص الورد
استعمال ایدرلر واکر وجع وار ایسه شراب خشخاش ولو دانوی ساذج ویره لر وبعده انضاج
ایچون منضجات ایله مراجعت ایدرلر خارجدن مخ ساق البقر وشحم الدجاج وشحم الاوز وبزر حلبه
وبزر کتان ومقل ازرق واشق واصطرك کبی دوالری ادهان قابضه ایله مزج ایدوب
معده یه طلا ایدرلر یاخود مخ ساق البقر وشحم الاوز اوچر درهم مصطکی بر درهم اشق
ومقل ثلثان درهم لعاب بزر خطمی ولعاب بزر کتان بر بچق درهم اخذ اولنوب
مقدار الکفایه دهن بابونج ایله مرهم اولنوب معده یه طلا اولنه وداخلاً تین وزبیب
وعرق السوس وخطمی اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ ایدوب بعد التصفیه شرب
اولنه وکاه کاه حریره بادام استعمالی دخی مناسبدر وبو مرضك وقت انحطاطنده
حرارت والتهابی خفیف اولور ایسه تره یاغی ودهن لوز وشحم الدجاج کبی دوالری استعمال
ایدوب داخلاً زبیب وسبستان وعرق السوس مطبوخی استعمال اولنه واکر ورم منفجر
اولمش ایسه ماء العسل ایله ابریسا طبخ اولنوب بر مقدار فلفل مسحوق ضم واستعمال ایدرلر اما
اکر ورم منفجر اولیوب وبالضروری تفتیح اقتضا ایدر ایسه معده نك اوزرینه بو دوایی طلا ایدرلر
صنعتی بودر بزر حلبه اوچ وقیه حمص خامض بر وقیه زبل الحمام نصف وقیه دهن بابونج
ایکی وقیه عسل بر وقیه اخذ اولنوب بعد المزج استعمال اولنه بعده طبیعت
علیلی تلیین ایچون ماء العسل ایله ترنجبین حل ایدوب استعمال ایدرلر یاخود عسل الورده
بر مقدار لبان ابیض مسحوق ضم اولنوب استعمال اولنه بعده بو معجونی استعمال ایتدوره لر
صنعتی بودر لبان ابیض ایکی درهم مصطکی وموميا وطین ارمنی مدبر وبهمن احمر
وقرن الایل المدبر بطریق الفلاسفه وصمغ عربی وکثیرا هر برندن بر درهم جوز بوا
وبسباسه هر برندن نصف درهم خمیرة الورد الاحمر بر وقیه اخذ اولنوب شراب الآس
ایله معجون اولنه مقدار استعمالی رأی طبیبه منوطدر اما علیلی حامضات وملحات
ومرادتلی الوان نسنه لردن احتراز ایتدوره لر وماء مشروب معتاده یرینه ماء الشعیر استعمال
ایتدوره لر واغذیه سنی ماءرول وهندبا کبی بقولات بارده یی پلج ایله طبخ ایدوب
اعطا ایده لر اما مرضك ابتداسنده غداسنه عصاره سفرجل وعصاره رمان
وعصاره نارنج اضافه ایده لر ومرضك انتهاسنده غدالرینه بر مقدار دارچین
وضع ایده لر اما ورم معده بارد اولور ایسه علاجنده طریق بودر که ابتداء مرضده ادویه
رادعه یرادویه محلله مزج اولنوب استعمال ایده مثلاً دهن افسنتین ودهن الورد ودقیق
الشعیر وبابونج واکلیل الملك کبی دوالر مناسبدر یاخود بو ضماد عجیب العملی استعمال ایده لر

صنعتی

٢٢٨

صنعتی بودر دقیق الشعیر وبزر کتان ودقیق الباقلا واکلیل الملك هر برندن بر درهم
افسنتین وادخر مکی ایکیشر درهم ورد احمر وحب الآس وصبر اسقطوری هر برندن
نصف درهم اخذ اولنوب شحم الدجاج ودهن الورد ایله ضماد اولنه یاخود دهن نعنع
ودهن مصطکی ودهن افسنتین هر برندن نصف وقیه ورق نعنع ومصطکی وجوز السرو
هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه شمع ایله مرهم اولنوب استعمال اولنه
وداخلاً مطبوخ افسنتین ومطبوخ نعنع وعسل الورد استعمال اولنه بعده محللات
قویه استعمالنه مشغول اوله لر مثلا فوتنج ومرزنجوش ودبابه واکلیل الجبل کبی وبو مرضك
وقت تزایدنده داخلاً معجون فوتنج ومعجون خولنجان واقرابادینده مجرب ایدیکی ادویه
محلله لردن قنقیسی مراد اولنور استعمال اولنه شیخ رئیس ابن سینا سکنجبین ایله جند بیدستر
وجالینوس عسل ایله مطبوخ اکلیل الجبل استعمالنی اکسیمره برابر علاج بیعدیل ودوا
بیمثل دردیشلر وسنارنوس جرجانی بر مقدار قشر خطمی ایله زبیب احمری طبخ ایدوب
بو مطبوخ ایله نصف درهم اشق صافی استعمال اتمکی کندی مجربی اولان دوالردن دیدی
وبو مرهمی مجرب اولمق اوزره تحریر ایلمشدر صنعتی بودر افسنتین ودهن بابونج ولادن اقریطی
هر برندن ایکیشر درهم ترمنتین اوچ درهم مصطکی بر بچق درهم قرنفل بر درهم بزر خطمی
وبزر حلبه یارمیشر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه شمع اصفر ایله مرهم اولنه یاخود
قشر اصل خطمی واصل سوسن ایکیشر وقیه اخذ اولنوب بر مقدار ماء القراح ایله طبخ و
تصفیه دن صکره ایچینه دقیق باقلا وبزر کتان وبزر حلبه هر برندن بر وقیه بابونج
ایکی درهم زعفران نصف درهم اخذ اولنوب دهن السوسن وشحم الدجاج ایله مرهم
اولنه وباقی علاجلری بالاده ورم حاره معدیه اواخرنده سبقت ایتمشیدر نظر اولنه ومعلوم
اوله که کاه اولور که معده یه اورام صلبه عارض اولور که اطبا علاجنده عاجز وقاصر اولوب
جبلرسنه دخی خلاص نادر اولور التجربه سنارنوس حکیم نقل ایدر که بنم برحاتون کلوب
معده سی بر مقدار سنه حشو ایدرم کویا که فم معده سنه برطوب تعلیق اولنمشدر بر نسنه بلع
ایتدکده مانع اولوب بکا غایت زحمت ویرر دیدی بن دخی اکا انواع علاج ایلدم
اصلا تأثیر مشاهده اولنمدی وبو علت سکز سنه مرور ایتدکدنصکره علیله وفات ایلدی بن
دخی اول حاتونی تشریح ایدوب صدرینی اچوب فم معده سنه نظر ایلدم کوردم که [illegible] الرجال
قدر ورم صلب وارکه بر وجهله تحلیلی ممکن دکل واول وقت جزم ویردیلرکه اول علیله نك
پدر ومادری دخی بو علتدن وفات ایتمش ودخی معلوم اوله که معده ده بنجه عجیب وغریب
نسنه لر متکون اولور از جمله اصحاب تشریحدن آرطمانوس نام طبیب ذکر ایدر آدم کوردم
وجع شدید معده دن غایت مضطرب اولوب فریادی عیوقه پیوسته اولور ایدی بر کاه بنجه
مسهلات لا نظیر واحتقانات سریع التأثیر ایله کونا کون تدبیر ایلدك اصلا وقطعا فائده مند
اولمادی آخر الامر بر قوی مقیء ویردکده ایله بر مقدار نسنه خروج ایلدی اول خروج ایدن
نسنه یه نظر ایلدك قنفذ مثال اطرافنی احاطه ایتمش سوزن کبی قللری وار بعده ایچنی شق
ایدوب آچدق ایبك قورد ینه مشابه بر حیوان وارکه دائما حرکت ایدر واطبای مجربین
افرنجیه نك اکثرندن منقولدر که قی ایله معده دن کونا کون حیوانلر خروج ایتمشدر کمی ضفدع
وکمی حیه وکمی عجیب الهیئات بر حیوان وکمی بر پاره لحم کبی التجربه اطبای افرنجیه دن بورلیوس

نام حكيم ذكر ايدر آدم وجع معده دن شكايت ايدوب وهرنه اكل ايدرسم معده مه برخنجر كبي
دوقونور آنلر غايت مضطرب اولوردم ديدي اكا بر ايكي دفعه مسهل ويردم مفيد اولمادي
وبر دفعه معده سنده قئ ايله براغاج پاره سي كبي شي خروج ايلدي **التجربه** بو ناقل الحروف
قليل البضاعه به بيكيوز اللي طقوز سنه سنده طائفهٔ نسادن بر خاتون كلوب علتندن شكايت
ايدوب ديدي كه كوندن بر دفعه وكاه ايكي دفعه معده مده بر وجع شديد ظهور ايدركه بني مرتبهٔ
هلاكه ايصال ايدر بو اثناده اكر غثيان طاري اولوب قئ ايله بر مقدار شي خروج ايدرسه جزئي
مستريح اولوردم الله تعالى عشقنه بكا بر تدبير ايله ديدي بندخي اوچ دفعه احتقان واوچ
دفعه مسهل ويردم اصلاً وقطعاً وجع سكون اولمادي بلكه مشتد اولدي فقيره حيرت كلوب
بونك علتني فكر دقيق ايله تأمل وملاحظه ايدرك واقف اولدم كه بو خاتونك معده سنده بر
مادهٔ موذيه ياخود بر حيوان تكون ايدوب الياف واغشيهٔ معده سنه صارلمشدر ديدم بعده
اكا بو درهم حبسو بقاته ويردم قئ ايلدي بو بيضه صغيره مقدارنده غايت بياض بر حيوان
خروج ايلدي وقتاكه نظر ايلدم نصفندن بو قاروسي رأس ونصفي وجودي وذوالجناحين
وجناحلري جناح خفاش كبي اما اوجلرنده سوزن مثال پنجه چنكاللري وآر كوزلري
سياه واغزي بورني اوردك كبي لكن سوزن كبي ديشلري وآرالري ايچيني شق ايلدم بر نسنه اولميوب ... كبي تولدم

الفصل السادس في قروح المعده

قروح ضم قاف ايله قرحه نك جمعي اولوب
لسان تركيده چبان وياره معناسنه دركه مجموع بدنده وكاهيجه معده ده دخي واقع اولور **السبب**
معده ده واقع اولان قرحه نك سببي يا بر حدتلي خلط صفراوي وياخود اخلاط مالحهٔ حريفه اكالدركه
معده يه منصب اولمشدر ياخود معدني ونباتي اشياء سميه استعمالندن حادث اولور زرنيخ
وزنجار وفرفيون وحنظل كبي ياخود بر ورمحارك نضج بولوب منفتح اولمسيدر **العلامات**
قروح وبثور معده نك علامتي عليلك معده سنده وجع شديد وفمنده رايحهٔ كريههٔ منتنه ظاهر
وبديدار اولمقدر كاهيجه قئ واسهال ايله دم ومده خروج ايتمكدر واشياء حامضه ومالحه اكلندن
وجع شديد اولمقدر **اما** اكر قرحه مريده اولورسه وجعي بين الكتفين ظاهر اولوردر واكر فم معده ده
اولورسه وجعي تحت القص شديد ومتواتر اولور واكر قعر معده ده اولورسه وجعي فوق السره
اولوب جشاء منتنه ايله غثيان وكاه اولوركه قئ الدم وقيح المدة ايله يبس اللسان واقع اولور
وبعضا كره حمى حاده عارض اولوب قئ ايله قشور قرحه خروج ايدر **العلاج** قروح معده نك
علاجنده نظر ايدرلركه عليلك بدني ممتلي ايسه اولا فصد ايدوب بعده اخلاط فاسده يي ادويهٔ
مسهلهٔ مناسبه ايله اخراج ايدوب تنقيه ايدرلر شراب الورد المكرر المسهل ويا ايارج فيقرا
ايله استفراغ ايدرلر بعده ماء العسل استعمالنه مداومت واكر حرارت وحماسي وار ايسه
ماء الشعير وبزور اربعهٔ البارده مستحلبي استعمالنه مواظبت ايدرلر اكر حرارت وحماسي
معدوم ايسه ماء العسل ومطبوخ حمص ويا مطبوخ زوفا وياخود مطبوخ آرسا استعمال ايدرلر
واكر بدنده اخلاط متعفنه وار ايسه استفراغنده ماء الجبن ايله ايارج فيقرا استعمالي غايت
مناسبدر بعده ماء عسل ايله مطبوخ ورق الزيتون ياخود مطبوخ غافث استعمال ايدرلر
وبعد التنقيه ادمال قرحات ايچون ادويهٔ مدمله يه مراجعت ايدرلر **مثلا** لبان ابيض ومصطكي
وصمغ وكثيرا ودم الاخوين وقرن الايل المحرق تركيبي دوالردن قنقسي اولورسه بر درهم معتدل ديني
مطبوخ آس ايله استعمال ايدرلر **ياخود** قرص كهربا وشراب السفرجل وشراب الآس دخي غايت

مناسبدر

مناسبدر وبو علته مجرب اولان دوالردن مجموعندن زياده موثر اولان بو قرص لا نظيردركه
صنعتي بودر مصطكي وكثيرا هر بريندن اوچ درهم كهربا بر درهم دم الاخوين نصف درهم
اخذ اولنوب شراب الآس ايله قرص اولنه مقدار استعمالي بر درهمدر **كذلك** بو معجون
دخي عند المجربين محمود جيد صنعتي بودر لبان ابيض ودم اخوين قاطر ايكيسندن بشر درهم
جلنار مصري وكهربا وطين ارمني هر برندن بر درهم خميرة الورد ايكي وقيه اخذ
اولنوب شراب السفرجل ايله معجون اولنه بعده معده اوزرينه دهن السفرجل ودهن الآس
ودهن المصطكي كبي ادهان قابضه طلا ايدرلر **الغذا** وعليلك غذاسي برنج شورباسي
وبيض نيمبرشت وسفرجل اولق لازمدر و حامض ومالح وحرارتلي ونفخ ايدجي وحدتلي نسنه لردن حذر لازمدر

الباب الحادي عشر في امراض الامعا وهو يشتمل على خمسة اقسام

التشريح معلوم اوله كه **امعا** جمعدر مفردي معا كلور بدن انسانده اولان بغرسق معناسنه
دركه فضلات بوارنده جمع ودفع ايچون خلق اولنمشدر التي عدد عضودركه هر بري معده
كبي ايكيشر طبقه دن تركيب اولنمشدر اما جوهرلري معده طبقه لرينه مخالف يعني هر
بري ايكيشر قات اولمغله تركيب اولنمشدر بو التي بغرسغك اوچينه امعاء دقاق و
امعاء عليا واوچينه امعاء غلاظ وامعاء سفلى تسميه اولنور شيخ ابن سينا امعاء ايلا في
بيان اثناسنده وهذه المعا آخر الامعاء العليا التي تسمى دقاق والهضم فيها اكثر منه
في الامعاء السفلى التي تسمى غلاظا ديمشدر معلوم اوله كه لفظ دقاق امعاء ثلثه نك
صفتي اولديغي كبي منفردا اوچنجي معانك دخي اسمي اولمشدر شيخ ابن سينا امعاء صائمي
بياننده ذكره ثم معاء طويل ملتف ويعرف بالدقاق ديمشدر **اثنى عشري** امعانك اول كسيدركه
معده نك فم اسفلنه متصل واقع اولمشدر شيخ ابن سينا اول الامعاء المعروف باثنى عشري
ديمشدر كذلك والمعاء اثنى عشري متصل بقعر المعدة ديمشدر واثنى عشري بو ابدن
معاء صائمه وارنجه طول بدن اوزره ممتد اولوب اندن اعوجاج وانحناسي اولميوب طولده
صاحبنك برمغي ايله اون ايكي پرمق مقدار اولمغله اثنى عشري اسميله مشهور اولمشدر
صائم امعانك ايكنجيسيدركه اثنى عشري يه متصل واقع اولمشدركه ابن سينا اول
الامعا المعروف باثنى عشري ديدكده ذكره ثم المعروف بالصائم ديمشدر اعوجاج وانحناسي
اولميوب استقامت اوزره خلق اولنمشدر واكثرا اوقاتده مادهٔ غذائيه دن خالي اولمغله
صائم اسميله مسما اولمشدر **لفايف** امعاء عليانك اوچنجيسيدركه صائمه متصل واقع
اولمشدر ابن سينا ثم المعروف بالصائم ديدكدن صكره ثم معاء طويل ملتف ويعرف بالدقاق
واللفايف ديمشدر زيرا دقاق ايكي معناده استعمال اولنور يعني امعاء ثلثه نك وصفي
ولفايف تعبير اولنان معانك اسمي اولمشدر نته كه امعاء لفظندن بيان اولنمشدر
دقيق ودقاق ولفايف اوچنجي معانك اسميدر نته كم صاحب شفا حاجي پاشا امعاء
بياننده ذكره ثم الدقيق وهو المعاء المعروف بالدقاق ديمشدر لكن اكثريا
معاء دقيق ديمكله استعمال اولنمشدر وبو معانك جوهري رقيق واجزاسي بر برينه
ملتف اولمش يعني دوزلمش دكل ياكه مواضع متعدده دن خيط ايله عقد اولنمش
عقده لري بر برينه يقين كلمكله ما بينلري مستدير الشكل اولمشدر **اعور**
امعانك دردنجيسي ومعاء غلاظك ابتداسي اولوب لفايف ودقاق تسميه اولنان

معاکه امعاء دقاقك انتهاسی در اعور آنك اسفلنه متصل واقع اولمشدر نته کم ابن سینا
ویتصل باسفل الدقاق معاء یسمی الاعور دیمشدر و بومعاء کیسه صورتنده بر آغزلو
خلق اولنمشدر لهذا اعور تسمیه اولنور کیلوس اول اغزیندن دخول ایدوب مدة
طبیعیه آنده متمکن اولدقدن نصکره ینه اول اغزیندن خروج ایدوب معاء قولونه منصب
اولور موضعی جانب خلف اولوب یمینه میلان اوزره واقع اولمشدر قولون امعانك
بشنجیسی در که اعوره متصل غلیظ وضیق برمعاء در نته کم ابن سینا ویتصل بالاعور
المعاء المسمی بقولون دیمشدر پس ایمدی معاء قولون اعوردن طرف یمینه میل
ایدوب کبده قریب اولدقده منحدر اولوب بعده یساره میل ایدر و طرف یسارده
طحال قربنه کلدکده عطفة الفخذه یعنی صول قسقه قریب خرز القطن محاذیسنده
معاء مستقیمه متصل اولور معاء مستقیم امعانك التنجسی یعنی امعا غلاظك
اخریدر که اسفلی قولونه متصل واقع اولمشدر نته کم ابن سینا والمعاء المستقیم
آخر الامعاء ویتصل باسفل القولون دیمشدر ومعاء مستقیم قولوندن استقامت
اوزره اسفله نازل اولوب شرجه متصل وظهر قطنه متکی اولوب براز تخلیه نك
مجمعی اولمشدر ومعاء مستقیم دیدکلری کبی سرم دخی تسمیه ایدرلر صهروج الامعاء
معلوم اولدکه امعاء دقاق تعبیر اولنان امعاء ثلثه نك ظاهرلرینده شحم یوقدر لکن
باطنلرینه مخاط مشابه برماده لزجه ملتصق اولمشدر که ماده مزبوره یه صهروج الامعا
دیرلر وبعد هذا معلوم اولدکه غدا معده ده کیلوس اولوب بوابدن یسیرا یسیرا
معایه نفوذ ایلدکده متغیر اولوب آنده عکر مثال اجزاء اخری حاصل اولور و بو اجزاء
کیلوسك عینی دکل غیری لکن مجانسیدر بدن انسانه نفع وفائده سی یوقدر مثلا
کیلوس لبن کبیدر که لبنده اولان اجزاء جبنیه اکرچه لبنه مجانسدر لکن عکر مثابه سنده
بو اجزادر و بو اجزای کیلوسدن تفریق ایدن اولا و بالذات صفرادر بعده لیمفاء
با نغرایتیسه نك فی الجمله اعانتیدر زیرا کیلوس اثنا عشر یه نك نهایتنه وصائمك
ابتداسنه واصل اولدقده صفرا ولیمفاء با نغرایتیسه منصب اولوب کیلوس ایله
ممتزج اولدیغندن برغلیان لطیف حاصل اولوب کیلوس متغیر و اندن اولان اجزاء
غلیظه ولزجه متفرق و منفصل اولوب اسفله رسوب ایدوب مقعد دن خروج
ایدرنته کم غذا معده ده مایع حامض طیار ایله کیلوس اولدیغی کبی اثنا عشر یه ده
دخی مایع صفراویه و اسطه سیله و لیمفاء با نغرایتیسه اعانتی تخمر ایدوب
عکر یندن متفرق و منفصل اولور اکر کیلوسك عکر مزبوردن بو انفصالی کما
ینبغی اولمیوب نقصان اوزره یاخود فساد اوزره اولسه شبهه اولمزکه آندن علل
مختلفه کثیره عارض اولور زیرا کیلوس تماما منفصل اولمیوب عکر ایله معا براز
اولوب خروج ایدرسه اصحاب استطلاق اولدیغی کبی بدنه دقه مشابه نحافت
وحالت عارض اولور کذلك انفصال مزبور فساد اوزره اولدقده دم ایله
فضلات غیر طبیعیه مختلفه مختلط اولور زیرا کیلوسدن مواد غیر نافعه منفصل
اولمقسزین کیلوس دمه واصل اولوب انك واسطه سیله فضلات غیر نافعه دم ایله
مختلط اولور ایمدی فی نفس الامر صفرا بزم وجود یمزك بلسانی کبیدر دمی فساد و تعفندن

٢٣٠ حفظ ایدر کویا که مرصافی ایله ممتزج صبر اسقطوری کبیدر لهذا دیدانه تولدینی منع ایدر
زیرا معلومدر که کیلوسدن امعاده دیدان کثیره متولد اولمغه کمال استعداد وار در
صفرا آنك تولدینی ممکن اولدیغی مرتبه منع ایدر هلمونسیوس دیرکه کیلوسده حرافت
غیر طبیعیه واقع اولورسه صفرا بحسب جوهره یعنی ملح طیار دهنی اولدیغندن ناشی
تعدیل ایدوب اصلاح ایدر کذلك مواد غیر طبیعیه نك جمله سنی تغییر و مزاج آخره
تحویل ایدوب طیار ایدر کذلك کیلوس ایله ممتزج اولوب آنی ترقیق و سیال ایدر
و برازی خروجه تحریك ایدر بعضیلر دیرلرکه صفرانك دهنیت وکبریتیتی اولمغله
اصفر اللون اولوب کیلوسی دخی تلوین ایدر و کیلوسی دمه مستحیل اولمغه مستعد ایدر
زیرا کیلوس اصفر اللون اولمغله احمر اللون اولمغه سهولت و استعداد کسب ایدر
کورمزمیسکه نقاشین وصباغین لون احمره رونق ویرمك مراد ایلدکلرنده مرازه
الحاق ایدرلر زیرا الوان حمرانك جمله سی ملح طیار ایله دهن طیارك امتزاج وکمال
اتحادلرندن حاصل اولور نته کم ملح طیار قرن الایل روح شراب ایله ممتزج اولمغله شدید
الاحمرار برجوهر اولور للحاصل سوء القنیه و استسقاء دقی و لحمی و استسقاء بعض
الاعضاء امثالی عللر صفرانك تقصیری ایله دمك فاعلیتك تقصیری اولمغله
حادث اولور ایمدی کیلوسك اثنا عشریه ده تخمری و آندن مواد غلیظه ولزجه نك
انفصالی و ترسیبی صفرا واسطه سیله در بو اثناده لیمفاء با نغرایتیسه که تشریح ایله
بعضی حیوانات ده مشاهده اولندیغنه بناء قلیلا یا خود کثیرا حموضتی وار در بو اثناده
منصب اولوب تخمر مزبوره اعانت ایدر تنه کم قرافیوس وغیریلر تحریر ایدرلر که بو ایکی
ماده یعنی صفرا ایله لیمفاء با نغرایتیسه که برنیسی ملح طیار دهنیدن عبارتدر و ترنیسی
دخی حامض معتدلدر کیلوسه ممتزج اولوب تقطیع و ترقیق ایدوب تخمر ایراث اتمکله
اجزاء غلیظه و عکر یه سنی اجزاء رقیقه معتدله و معذیه سندن تفریق ایدرلر بعده اجزاء
رقیقه مزبوره یی اوعیه لبنیه تعبیر اولنان و عاءلره تنفیذ ایدرلر انتهی بوندن نصکره
یعنی بو ایکی ماده واسطه سیله کیلوس اثنا عشریه ده متغیر اولوب فضلات غذائیه دن
کما ینبغی منفصل اولدقدن نصکره امعانك حرکت دودیه سی واسطه سیله متحرك اولوب
یسیرا یسیرا اجزاء رقیقه و معذیه سی اوعیه لبنیه یه دخول ایدر بعده اجزاء غلیظه سی
دخی متحرك اولوب امعاء غلاظه منصب و اعور تعبیر اولنان معاده بر مدت مستقر اولوب
قوام براز حاصل ایتدکدن نصکره مستقیم تسمیه اولنان معایه منصب اولوب مقعد دن
خروج ایدر لکن بو اثناده امعانك داخلنه مخاط مشابه برماده ملتصق اولمشدر
و بو ماده دکلدر الا اجزاء غلیظه مزبوره نك بعضی اجزاء رقیقه سی امعانك مساماتنه
نفوذ ایدوب رطوبت امعائیه حرتیه ایله ممتزج اولوب ازلاق ایله برازك خروجنه
سهولت کتورر امعانك تشریحی کما ینبغی بلمك مراد ایدنلر اوللس نام حکیمك کتابنه
مراجعت ایده لر و امعانك حرکت دودیه سنی هلمونسیوس جیدا تحریر اتمشدر الحاصل
کیلوسك امعاده فضلات غذائیه دن منفصل اولوب بدنه غذا اولمغه صالح کیموس
اولمسی فعلینك جودة و ردائتندن ناشی حیات و صحت و مرض حاصل اولور زیرا
غذا معده ده جیدا و کما ینبغی منهضم اولدقدن نصکره اجزاء نافعه سی غیر نافعه سندن

كما ينبغى منفصل اولمزسه نفذ يه سى قليل اولور اكر فساد اوزره منفصل اولورسه يعنى
اجزاء رقيقهٔ نافعه ده اجزاء فضليه غير نافعه باقى قالورسه كيلوس حزبور اجزاء فضليه
ايله جوهرده فاصل اولوب انواع امتلاء حدوثنه ياخود دمه رديت وفساد ايراثنه
باعث اولور الحاصل كيلوسك جودهٔ ورديتى صفراء ولحمناء بالغم ابنيسيه طبيعيه
وغير طبيعيه دن حاصل اولان تخم معائى نك طبيعى ياخود غير طبيعى اولمسندن نشأت
ايدر كذلك كيلوسك بو رديتندن ناشى اكثر امراض عارض اولديغى كبى معده نك
هضمنه دخى قليلا ياخود كثيرا رديت كلور دبرا حياتك اساسى دمدر ونفى الواقع
بو ايكى ماده نك رديتندن حاصل اولان غثيانلر وغليان مزبوردن منفصل
اولان كيلوسدن امراضده على الخصوص امراض مزمنه ده عوارض كثيره عارض اولور
لكن اكثر متأخرين على الخصوص سلويوس قولى اوزره امعاده بو فعله فاعل اولان اوجه
برنسى صفرا وبرنسى لحمناء بالغم ابنيسيه وبرنسى دخى دائما بلع اولنان لعابله
هضم اولدن باقى قالان مادهٔ رطبه نك تركيبندن متولد اولمش بر بلغم زكه معده دن
امعايه منصب اولور ايمدى بو اوج ماده اكر كما ينبغى اولورسه امعاده تخم لطيف ومعتدله
حاصل اولور اما بو اوج ماده كما ينبغى اولمديغى صورتده تخم مزبور رداءت وفساد
اوزره اولوب عوارض مختلفه حادث اولور محصل كلام جميع اخلاطه رديت وفساد
عروضنه مبداء اولى كيلوس بو موضعده عكرينه كما ينبغى متميز اولمقدر ايمدى اسباب
مذكوره نك جمله سى كه كيلوسى عكرينه تفريق وتميز ايتمكه مانع اولورلر جميع اخلاطك رديت
وفسادينه باعث اولورلر وبو ايكى فعلدن يعنى معده ده واقع هضم اولده اولان رديتندن
واثناعشريده واقع اولان هضم ثانيده اولان رديتدن انواع امتلاء وانواع امراض بلكه امراض
ساريه وآفده وارث طريقيله كلن علتلر متولد اولوردير ابو ايكى فعلك معاوف اولمسندن
اولا سدد كبد وطحال وماساريقا واسطه سيله متولد اولان امراض مزمنه حادث اولوب
ثانيا امراض حاده اولور كرك ايسه بو ايكى فعلدن هربرى منفرد امعاوف اولسون وكرك
ايسه ايكيسى معا ماوف اولسون بالضرورى دمك ماده سى ردى وفاسد اولوب بدننك
جميع مواضعنده امتلاء حاصل اولمغله علل مختلفه واعراض منكره ظهورينه باعث وبادى
اولور ازجمله كيلوس معده دن امعايه نزول ايدوب آنده ايكى قسمه منقسم اولور برقسمى
رقيق وغذا اولمغه صالح اولوب اوعيهٔ لبنيه واسطه سيله جمله بدنه جارى وسارى اولور
وبرقسمى دخى غليظ وفضلى يعنى غذا اولمغه غير صالح اولوب امعاده برمدت مستقر اولدقدن
صكره مقعددن خروج ايدوب براز تسميه اولنور ايمدى بو مادهٔ فضليه نك امعادن
اندفاعى وخروجى اوج وجه ايله ماوف اولور وجه اول اندفاع وخروج ماينبغى دن
مادون اولمغله اولور يعنى كليا خروج ايلمز اعتقال بطن اصحابنده اولديغى كبى ياخود
قانون طبيعتك خلافى بطيئا خروج ايدر ايلاوس اصحابنده اولديغى كبى وجه ثانى
بو اندفاع وخروج ماينبغى دن زياده اولور استطلاقات انواعنده اولديغى كبى وجه ثالث
اندفاع مزبور فساد اوزره اولور وجع امعا ومغص امثالنده اولديغى كبى اكر بو صورتده
انقباض واقع اولورسه براز برينه دم ياخود قيح خروج ايدر ديسنطاريا وسيلان دم
باسورده اولديغى كبى ايمدى بو بابده امراض معائيه نى اقسام اربعه يه

قسمت دهر برقسمى نيجه فصول ايله ترتيب وبيانه همت اولنمشدر

القسم الاول فى آفات البراز عن الكيلوس ونقصان اندفاعه وهو يشتمل على ثلثة فصول

الفصل الاول فى آفات البراز عن الكيلوس

معلوم اولدكه برازك كيلوسدن
انفصالنه عارض اولان آفاتى اكثر مصنفين تحرير ايلممشلر لكن بلنمسى الزم واهم اولان
اشيادن اولمغله بو قسمك فصل اولنده تحريرينه همت اولندى **السبب** بالاده ذكر اولنديغى
وجه اوزره كيلوسك امعاده كما ينبغى تخمرى وكمال اوزره عكرندن انفصالى رديى اولمسنك
سببى اولا غذانك كيلوسه استحاله سى رديى اولمسيدر ياخود مجرد صفرانك يا مجرد لحمناء
بالغم ابنيسيه نك ياخود ايكيسنك معا رديى اولمسيدر كذلك امعانك اطراف داخليه سنه
ملتصق اولان مادهٔ مخاطيه نك قانون طبيعيدن خارج اولمسيدر اما كيلوسك رديتى
اكثريا الجاجت حامضه تولد ايدركه آندن ناشى كيلوس امعاده وسائر مواضعك
جملهسنده مادهٔ مخاطيه يه مستحيل اولوب تخم طبيعى قبول ايلمز اما صفرانك رديتى
يعنى ملح طيار دهنى كيبى كما ينبغى اولمغله دركه كيلوسى بر مزاج آخره نقل وتحويل ممكن
اولور وندن عكرندن تفريقى ممكن اولور **العلاج** آفات انفصال البراز عن الكيلوسك
علاجنده طبيعيه واجب اولان بودركه بو علتك سببى ومنشأى تحقيق اوزره معلوم
ايدنيوب علاج ايده لر بس اندى معلوم اولدكه بو رديتك منشأى يا صفرانك ممزوج اولديغى
كيلوسك دسومتى غالب اولمغله در بو صورتده تنقيه يه محتاج اولنور ياخود صفرانك
حرافت ملحيه سى غالب اولمغله در بو صورتده حامضات لطيفه ايله مثلا روح الزاج الحلو وروح
البارود الحلو وروح الملح الحلو امثالى ايله ياخود عصارات نباتات حامضه ايله مثلا عصارة
الريباس وعصارة الحماض امثالى ايله اصلاحه محتاج اولنور ياخود صفرانك دهنيتى
غالب اولمغله دركه نادرا صفراده دهنيت غالب اولمغله حرافت ملحيه سى ماينبغى دن مادونه
اولور بو صورتده املاح طياره ايله ياخود ادويهٔ مرخيه دافاويه ايله صفرا يه حدت وبرمكه
محتاج اولنور ياخود صفرا ذاتنده نقصان اوزره اولمغله در ياخود ماده مخاطيه دن
يا حصاتدن كيس المراره نك تحى غنسد اولدتيغندن صفرا امعايه نقصان اوزره منصب اولمغله
اولور بو صورتده ارواح افاويه واملاح طيارهٔ دهنيه ايله مثلا روح النوشادر وروح
قرن الايل وجوهر الافسنتين وجوهر العنطريون ايله علاج اولنور اما لحمناء بالغم ابنيسيه نك
رديتى يا زياده لكيد دركه بو صورتده تنقيه ايله تدبير اولنور ياخود حموضتى يا عفوصتى
زياده اولمغله دركه بو نوع كثير الوقوعدر اما عفوصتى حسبيله آندن اعتقال بطن شديد
ووجع امعا واختناق الرحم متولد اولور اما لحمناء مزبور طعمين مذكورين امثالى
طعوم رديئه ده اولديغى صورتده ادويهٔ قلويهٔ ثابته ايله مثلا ملح قنطريون وملح افسنتين
وملح الطرطير ايله ياخود ادويهٔ قلويهٔ طياره ايله مثلا روح النوشادر وروح البول الطيار
وروح قرن الايل ايله حموضتى نشف اولنور كذلك طين مختوم امثالى اطيان نافعه نك
جمله سى ومرجان وعين السرطان وانتيمون معرق ايله نشف اولنور ياخود ادويهٔ
افاويه يعنى طيارات دهنيه مثلا جند بيدستر وخولنجان وزرنباد وادهان مقطره
افاويه ازجمله دهن بسباسه ودهن قرنفل وروح شراب ايله تعديل واصلاح اولنور
ياخود لحمناءنك نقصانيدر بو صورتده حامضات لطيفهٔ رقيقه وروحيه مثلا روح البارود الحلو

وعصارة السوس جلّ مناسبدر كذلك اغذيهٔ حامضه مثلا خمر وخل مناسبدر لكن كثير الوقوع اولدكه
بو تحمز امعائينك رديت وفساد بيلدن عوارض كثيره مجتمع اولوب سببي اولان رديت دخي
تحسيندن اطبا ايله يعني بعضي علاماتله بيلمك ممكن اولميوب ادويهٔ كليه يعني تحمّز بودك
رديتنه باعث اولان رديتك هر نوعني ازاله ايدن مجدد والزاله ايدنلر بيره مساعدت اولنور
مثلا سركهٔ مضعف وروح محلل الرياح وروح البارود الحلو كه ضمني ياخود اوج مثلي روح
اينسون ايله عمل اولنمش اوله كذلك غليانات رديه وعفن طبيعيه يي قطع وازاله ايدنجي
ادويه نك جمله سي مناسبدر سلوبوس بو خصوصده بو تمزوجي مزج ايدر تركيبي بودر
ماء قطر اساليون افرنجي وماء نعنع وماء محلل الرياح سكز درهم ماء الدارجين التي درهم
خل السذاب ياخود خمر خالص ياخود خل مقطر سكز درهم عين السرطان المدبر بر درهم
انيسون معرقي ثلث درهم لودانو اوج حبه شراب اسقوربوطي دردت درهم ياخود التي درهم
اخذ اولنوب مزج اولنه وقتاً بعد وقت جيداً چالقيوب بر قاشق استعمال اولنه ياخود
ماء شوكة المباركه وماء اندبويا وماء النعنع سكز درهم خل مقطر التي درهم روح البارود
الحلو ثلث درهم عين السرطان نصف درهم انيسون معرقي اون بش حبه شراب قشر النارنج
دردت ياخود التي درهم اخذ ومزج اولنه نفتكره ملعقه بعد ملعقه چالقينه رق استعمال
اولنه ياخود ماء الشاهترج وماء الزوفا وماء النعنع سكز درهم خليط سادج بر درهم
لودانو اوج حبه شراب اسقوربوطي سكز درهم اخذ ومزج اولنوب برقاچ دفعده
استعمال اولنه ياخود ماء النعنع وماء اسقوربوطيه هر بريندن اون ايكي درهم صبغ
بادزهري بر درهم عين السرطان نصف درهم انيسون معرقي اون بش حبه عصارة السوس جل
وشراب خاص الاترج هر بريندن دردت درهم اخذ اولنوب ماسبقي كبي استعمال اولنه
الحاصل تحمز امعائينك رديتي فنعي ماده نك رديتندندر معلوم اولديغي صورتده بو
تحمزوجلر مناسبدر اما ماده محاطيه نك قانون طبيعيدن خروجي يا كثرت وافراطيله
بو صورتده تنقيه ايله علاج اولنور ياخود غلظت ولزوجتده افراطيله بو صورتده ادويهٔ
مقطعه ايله ماده مزبوره تقطيع اولنور مثلا طرطير زاجيه امثالي ادويهٔ قلويه مرققه و
صبوغات كبي ياخود ماده مزبوره نك نقصانيله بو صورتده برقاچ كون اغذيهٔ لزجه وبو مكله تزييد اولنور

الفصل الثاني في اعتقال البطن

اعتقال بطن برعلتدر كه بين الناس قبض
ديمكله شهرت شعار اولمشدر السبب بو علتك سببي يا فضلات امعائيه نك ياخود
امعانك رديتيدر كه بونلر حال طبيعيدن خارج اولمغله تنزل معاء مستقيمه واصل اولميوب
اعتقال بطن عارض اولور زيرا اجابت بطنك بولنمه سي برازك ما ينبغي قوامده اولوب امعانك
حركت دوديه سي واسطه سيله معاء مستقيمه واصل اولوب آني تحريش ايلديكي بر محسوس
اولنمه محتاجدر ايمدي فضلات امعائيه معاء مستقيمه واصل اولمديغي صورتده تقاضاي
حاجت بولنميوب اعتقال عارض اولور اما فضلات امعائيه نك معاء مستقيمه عدم وصولي
از جمله كمال اولمان اغذيه نك قلتندن ناشي فضلات مزبوره نك قليل اولمسندندر ياخود
امعانك حركت دوديه سي واسطه سيله حاصل اولان تنزلك حركتي كما ينبغي اولمسندندر
زيرا ظاهردر كه تنزلك حركتي كما ينبغي اولمديغي صورتده تنزل قولون واعوره بالكليه تمره
قالوب معاء دقيقه نزول ايدر مز اما بو حركتك تنزل جهتندن عدم جودتي اوچ سببه ايلدر
سبب

سبب اول فضلاتك يبوست وصلابتي در وفضلاتك يبوست وصلابتي ازجمله رياضت
كش اولان كسه لرده مشروباتك قلتي در كذلك حميات ملتهبه ده و افراط اوزره حركت
عقيبنده حادث عرق مفرطده نفتكره فضلاته يبوست وصلابت كلور كذلك صلب و
عفص الطعم اولان اغذيه دن فضلاته قليلاً وكثيراً صلابت كلور مثلا اتمك قابوغي وخلقه
كثيرا استعمال اولنمغله لزوجتلو بيدن ناشي فضلات امعائيه يه صلابت ايراث ايدرلر
كذلك اغذيهٔ عفص الطعم انواعندن موشمله استعمالي ايله اعتقال بطن عروضي كثيرا كورلمشدر
على الخصوص جكردكي ايله استعمال اولنمش اوله كذلك قاقي يشمش برطه استعمالندن دخي اعتقال بطن
اولور نته كه قورتاديوس نقل ايدركه بر كسه على الريق قاقي يشمش برطه اكل ايتمكله اعتقال
شديد عارض اولمش لهذا ادويهٔ مسهله استعمالندن ناشي برقاچ كون اسهال باقي قالدقده
بر عدد قاقي يشمش برطه نك صاروسي و بياضي استعمال ايتدرمكله تدبير ايدرلر كذلك
قابوغي قالنجه اولان بعضي اثمار رطبه مثلا قابوغي خشين اولان اوزملر قابوغي ايله استعمال
اولنسه آندن اعتقال بطن عارض اولور زيرا اثمار مزبوره نك قابوغي معده ده مدت مديده
مستقر اولوب قبل الانهضام نيا وحامضا امعايه نزول ايدر وامعاده موجود اولان مواد
ايله مجتمع و مختلط اولمغله مواد مزبوره يه غلظت ولزوجت ايراث ايدوب منعقد ايدر
لهذا بونلر كبي يمشلرك قابغنك كثرت استعمالندن اعتقال بطن شديد عارض اولور
كذلك بعضي مرضعه لرده افراط اوزره كستانه استعمالندن انقباض عروض ايدوب ماعدا
ارضاع ايلدكلري صبيانده دخي اعتقال بطن عروضي كورلمشدر كذلك كراس دخي جكردكي
ايله استعمال اولنسه قبض عارض اولور نقل اولنوركه وافر جكوا سي جكردكي ايله معا استعمال
ايتمكله اوج هفته اعتقال بطن عارض اولمش بعده مزبور جكردكلري براز ايله معا
مقعده دن خروج ايلمش كذلك تقاعده انجي يه مبتلا اولنلره دخي صلابت ثقل عارض
اولور زيرا حركتك انعدامندن امعانك حركتي قليل اولوب ثقل امعاده مدت مديده مستقر
اولمغله صلابت حاصل ايدر كذلك سكونك ونومك كثرتي دخي صلابت برازه باعث
اولمق ممكن اولور كذلك كثرت اوزره مطالعهٔ علومه وكتابه سعي ايدنلره كذلك خياطت
امثالي صناعته مشغول اولنلره دخي صلابت ثقل عارض اولور سبب ثاني ثقل لزج
وغروي اولوب جدران امعايه ملتصقا باقي قالمسيدر لهذا كثرت اوزره اغذيهٔ لزجه
استعمال ايدن كسه لرده انلرك تحضيلسنده اغذيهٔ مزبوره دن فضلات بلغميه متولد اولور
وتحضيلسنده ماده محاطيه متولد اولور وعلى كل حال انلره اعتقال بطن امور ضروريه دندر
كذلك اول كسه لركه امعالرينه ملتصق اولان ماده محاطيه لزج ياخود حامض ياخود عفص
اولوب ما ينبغيدن زياده اوله وبلغم زجاجي تولدينه مبتلا اولان كسه لره انقباض
عارض اولدقلشدر بونك امثالي كسه لرك مشروبات استعمالرى ياخود حركتلرى قليل
اولدوسه انقباضلرى دخي شديد اولور زيرا بو صورتلرده ثقل ماده محاطيه مزبوره
ايله طول مدت مجتمع اولوب اكا مشابهت ولزوجت حاصل ايدوب امعايه ملتصقا باقي
باقي قالمغله انلره اعتقال بطن عارض اولور ومعلوم اولدكه اصحاب مراقيانك بعضيسي
اعتقال بطنه مبتلا اولور زيرا انلرك تحضيلسنك امعالريني متأذي ومتضرر اولمغله
تقاضاي حاجت حركتي اولميوب ثقل مدت مديده امعالرينده مستقر اولديغندن ناشي

مادۀ مخاطیه امعائیه دن لزوجت کسب ایدوب اسفله نزول ایده مدیکندن اعتقال بطن
عارض اولور **سبب ثالث** حموضت ردیه دن ناشی ثفلك غلظ وانعقادیدر وحموضت
مزبوره یا معده دن یاخود پانقراتیسدن امعایه منصب اولسیدر علی الخصوص قلیلاً
وکثیراً عفوصتی اولوردیر معلومدر که صفرا ولیمفا پانقراتیقیه غذانك عضو اولمغه صالح
اولان جزئنی فضلاتدن تفریق ایلدکلری کبی فضلات مزبوره یی قلیلا وکثیرا قوامه
کتورورلر ایدیکی صفراکه ماده قلویه بطاره دن عبارتدر ثفل ایله مجتمع اولدقده ثفله ملایمت
ویرور لکن معده وپانقراتیسدن امعایه منصب اولان مواد حامضه زیاده یاخود
ردیه وعفص اولورسه صفرانك تلیین فعلنی منع ایلدیکندن ثفلی زیاده منعقد وصلب
ایدر لهذا مراقیا اصحابی کذلك احتناق رحم مبتلا اولان نسانه دائما اعتقال بطن
عارض اولوب خروج ایدن براز اکثریا سواده مائل اولورکه مواد پانقراتیسه نك
عفوصتی زیاده اولوب امعاده ثفلك برمدت مستقر اولسندن ناشیدر کذلك
یرقانه مبتلا اولان کسه لره صلابت ثفل وانقباض عروضی صفرانك امعایه عدم انصبا بندن
ناشیدر که صفرانك انعدامندن ماده امعائیه ده حموضت غالب اولور **اما امعادن**
ناشی اولان اعتقال بطنك عروضی امعانك انسدادیندن یاخود امتلاسیندن یاخود
تضیقندندر مثلا امعایه فلغمونی عارض اولوب امعایه صلابت کلورو کویا که طرفینی
متحد اولوب بر برینه ملتصق اولور کذلك معاء مستقیم ایله مثانه بیننده کذلك عورتلرده
مقعد ایله فرج بیننده واقع اولان ورمدن دخی اعتقال بطن عارض اولکلمشدر کذلك
مقعدیی غیر منقوب تولد ایدن مولودکه اطبادن چوق کسه لر کوردك دیو تحریر
ایدرلر بو قبیلدندر اولنور لکن چندان اعتبار وتأمل اولنه جق دکلدر زیرا تجرد تنقیب
ایله مندفع اولور کذلك امعایه عنقی بناء عروضندن دخی امعانك داخلی متجعد اولمغله
اعتقال بطن عارض اولوب هلاکه مؤدی اولور کذلك امعا متقرح اولوب بعده ملتحم
اولمغله مثلا کاه اولورکه دوسنطاریاده تقرح امعا ملتحم اولمغله امعانك داخلنده بر
مجمد حادث اولوب انقباض مهالك عارض اولور کذلك امعاده برلحم زائد نابت اولمغله
اعتقال بطن عروضی دخی منقولدر کذلك امعانك حرکت دودیه سی ماؤف اولسندن
اعتقال بطن عارض اولور وبو حرکتك ماؤف اولسی علل فلجیه وتشنجیه اصحابنده اولور
اما علل فلجیه ده امعانك الیافنه استرخا کلمکله حرکت دودیه سی کما ینبغی اولمز کذلك
متعدد حدث عارض اولدیغی کبی امعانك دخی حسی زائل اولوب فضلاتی حس ایده مدیکندن
دفعنه سعی ایلمز ایمدی علل فلجیه ده چوق کره واقع اولورکه احتقانات ایله اجابت
بطن تعیدنه اولنق بیهوده اولور کذلك علل تشنجیه ده کاه اولورکه الیاف امعا
زیاده منقبض اولمغله حرکت دودیه سی ممتنع اولور مثلا قولنج تشنجی وقولنج اسکوربوطی
امثالی اوجاع معائیه ده امعانك تأذیسندن الیافی منقبض اولوب اول موضعده
ثفل ملتصق اولوب خروج ایده مز لهذا بو صورتده مسهلات استعمالی بیهوده در
اما خبازی وخطمی امثالی ملینات زیاده مناسبدر زیرا مسهلات امعایی تحریش
ایله تأذیسنی زیاده ایدوب علتك زیاده لکنه باعث اولور اما ملینات امعایی
تلطیف ایلدیکندن ناشی زیاده مناسبدر کذلك وجع کلی ده دخی دائما انقباض

عارض اولمالکلمشدر زیرا وجع کلی دن بحسب الاشتراك امعا متشنج اولور لهذا وجع کلی اصحابنه
مغص عروضی نادر الوقوع دکلدر کذلك حوامله دائما واقع اولکلمشدرکه وضع حمل قریب اولدقده
جنینك ثقلتندن رحم متأذی اولمغله بالاشتراك معاء مستقیم منقبض اولوب اعتقال بطن عارض
اولور **العلامات** اعتقال بطنك علامتی علیله اجابت بطن نادرا واقع اولمقدر مثلا برقاج
کونده وکاه اولورکه برقاج هفته ده اینجق بردفعه اجابت ایدر نتکم یانار ولیوس تحریر ایدرکه
بعضی کسه لره بو علت عارض اولوب اون بش وکاه یکرمی کونده بردفعه وکاه اوج هفته دن
صکره وکاه اوج آیدن صکره اجابت بطن ایلدیکی کورلمشدر اما بو علتك عوارضی صفاق بطنده
وجع ثقیل انقباضنه عارض اولوب کاه ثابت وکاه برعضودن عضو آخره متحرك اولمقدرکه
کذلك غثیان وکاهی قئ عارض اولمقدر کذلك عوارض رأسیه وقلق وجلد بدنده احتلاج
وسهر ودوار وصداع عارض اولور ایمدی عوارض مزکوره دن دخی اعتقال بطنی تفطن
ممکن اولور **تقدمة المعرفه** اعتقال بطن متصل ودائمی اولورسه ردیدر وبحسب المزاج
بعضیلرده قلیل الخطر وبعضیلرده کثیر الخطردر بلکه افراط اوزره اولدیغی صورتده کرك
علت آخر حسبیله عارض اولسون وکرك ابتداء بلا واسطه عارض اولسون ایلاوسه
مؤدی اولوب مهلك اولور ومعلوم اولدکه اکرچه نادر الوقوعدر لکن بو علتدن زوال
عقل عروضی بعضی مجربیندن منقولدر کذلك غشی عروضی دخی منقولدر کذلك اعتقال
بطن شدید اولوب رعاف ایله دفع طبیعی واقع اولدیغی سالموت تحریر ایدرکه اولور
اعتقال البطن شدید اولوب مقاقولونده مجتمع ومنعقد اولمغله اطبا بی تغلیط ایدوب
بونك کبی علیل مطحول احتباس اولنور زیرا عوام اطبا بیننده مشهوردرکه جنب ایسرده
ظهور ایدن عوارضك جمله سی طحالدن اولنق اوزره حکم اولنور لکن خطادر زیرا چوق
کره اولورکه اول موضعده قولون متضیق اولوب کلی جانبنه میل ایلدیکندن آنده فضلات
امعائیه ملتصق اولوب مستقر اولمغله عوارض مزبوره یی ایراث ایدر لهذا عوام اطبا
علیلی مطحول قیاس ایدر نتکم سالموت تحریر ایدرکه برکسه یه بر بچوق سنه اعتقال بطن
عارض اولوب صول طرفنده وجع شدید ورم آنده تورم وسائر عوارض طحالیه نك
جمله سی ظهور ایلدی لکن بعضی ملینات استعمالی ایله مندفع اولدی کذلك سلوبوس
ویانا رولیوس تحریر ایدرلرکه فضلات غذائیه امعاده مجرد اون کون یاخود اون بش
یکرمی کون متمکن اولورده کلدر بلکه کورلمشدرکه بعضی کسه لرده اوچ آی مقداری باقی
قالوب فضلات غذائیه کویاکه دمه مستحیل اولور بونلره ادویه مسهله ویرمکله مزبور
فضلات غلیظه ولزجه ومادۀ مخاطیه مواد رطبه ودقیقه یه مستحیل اولوب تنقیه وعلت
مندفع اولدی کذلك سنارطوس دخی وجع قولنجده بونلره معادل برحکایه نقل ایدر
بوندن صکره معلوم اولدکه اعتقال بطندن انفعالات معدیه ورأسیه زیاده اولور
لهذا اطبانك جمله سی جرجه رأس وصداع وحولیا امثالی علل رأسیه ده بطنی ملایمت
اوزره طوتمق توصیه ایدرلر وبوندن بر مجرد بخار تصاعدینی منع ایچوندر دکلدر بلکه
جمیع اعصابك علی الخصوص الیاف عصبانیه امعائیه نك مبدائی دماغ اولدیغندن
انلرك تأذیسندن دماغ دخی متضرر اولور کذلك مراقیا اصحابی دخی اعتقال بطندن
متضرر اولورلر کذلك صبیان امثالی نازك المزاج اولنلرده اعتقال بطن افراط اوزره

اولمغله صرعه مؤدی اولدیغی کورلمشدر علی الخصوص اعتقال مزبور فضلاتک ردیتندن
اوله زیرا بو صورتده امعانک جملهسی متضرر اولمغله انلرک برنلوسیله منتسبع اولان
اعصابک جملهسی متشنج اولوب صرع حادث اولور کذلک ایلاوس علتنده اعتقال
بطن زائل اولمزسه مهلک اولور کذلک قولنج علتنده انقباض علتک شدتنه باعث
اولور کذلک حوامله انقباض ومنع حملک عسرتنه باعث اولور کذلک فتق الامعادن
حادث اولان انقباض کثیرا مهلک اولور **العلاج** اعتقال بطنک علاجنده اولا
لازم اولان سبب مرضنه تامل اولنوب آنی ازالهیه سعی اتمکدر زیرا آنک زوالی ایله
بو علتک عوارضی زائل اولور مثلا علت ثفلدن اولورسه تلیینه وانک لزوجتنی
وعفوصتنی اصلاحه سعی ایدوب آنی سیال ومقعددن خروجه متحرک ومستعد ایده
زیرا اکر اعتقال بطن امعادن اولورسه مثلا امعانک انقباضی ازاله اولنور یاخود امعانک
حسنی اعادهیه سعی اولنور یاخود امعایه تاذی ایراث ایدن حرافت ومرارتی وسائر امعایه تشنج
ایراث ایدن اسبابی ازالهیه همت اولنور اما ثفلی تلیین ایدیجی دوالر که ثفلی ترقیق ایدوب سیال
ایدیجی ومجاری ثفلی ازلاق ایدیجیدر والرکه ادویه مائیه ودهنیه ولعابیه وحلوه کبی صوغا
بو قبیلدن عد اولنور اما ثفلی خروجه تحریک ایدیجیدر والرکه امعایی لطف ایله تحریش ایدیجی
ادویه حریفهدر کرکه ملحیه وکرکه بالخاصه مسهله اولسون علی الخصوص مر اولان مسهلات اولکه
ثفلی ترقیق وسیال ایدوب امعایی لطفله تحریش وحرکت دودیهیی تحریک وماده موجود
اولان موادی اخراج ایدر اما امعانک تاذی وتشنجنی منع ایدن دوالر ادویه ملینه ولعابیه
ومعدلر دهنیه در ادویه مخدره وافیونیه دخی بو قبیلدن عد اولنور اما امعانک فلغمونی
امثالی قابل العلاج اولان علتلرین ازاله ایدیجی والتصاق امثالی غیر قابل العلاج اولان علتلرین
تخفیف ایدیجی ادویه از جمله داخلا استعمال اولنانلردن دهن اللوز الطری زیاده مناسبدر
مقدار استعمالی اون التی درهمدن یکرمی درت درهمه یاخود اوتوز ایکی درهمه دک ارنجه در بطنی
لطف ایله تلیین ایدر کرکه ایسه منفردا استعمال اولنسون وکرکه ایسه فقاع الشعیر الحار
ایله یاخود مرق اللحم السمین ایله استعمال اولنسون یاخود دهن لوز الحلوادن ایکی درهم
شراب الورد المکرر سکز درهم اخذ اولنوب مزج واستعمال اولنه کذلک جلاپا وسنا
وسقمونیا امثالی لمدنه اتخاذ اولنان دوالر وادویه صبریه وادویه راوندیه دخی مناسبدر
لکن بو دوالرک بعضیسنده قوة اسهالیه اولدیغی کبی قوة انقباضیه دخی واردر ایمدی
بو مسهلات استعمالی اعتقالی دفع ایچون استعمال مراد اولنه قره جیدا عمل اولنمش ادویه
انتیمونیه ایله اصلاح اولنوب احتقانات ضم اولنور کذلک بحر رماد المکرم کد روح الملح ایله اشباع
اولنمش اوله بعضیلر الکامل ملح تعبیر ایدرلر لطف ایله امعایی تحریش ایله یکندن بطنی تلیین ایدر
کذلک بیض نیمبرشت دخی سمن طری ایله استعمال اولنور زیاده مناسبدر وبیض نیمبرشتک
نیمبرشت ایکی یومنی رجراجیتی زیاده اولدیغیجه بطنی تلیینی زیاده اولور کذلک عفوصتی اصلاحی
زیاده اولور نته کم حوفروس نقل ایدرکه برکسه بیض نیمبرشت استعمال ایتمکله انکا استطلاق
بطن عارض اولوب کویا که ذرب حقیقیه مبتلا اولمش کبی کونده برکره کاه ایکی کره اسهال
عارض اولوردی کذلک مشروبات زیادهجه استعمال ایتمک ایله مواد امعائیهیی ترقیق وسیلانه
کتورمک ممکن اولور زیرا ثفلک صلابت ویبوستنی ازاله ایدوب سیالیتنه رد ایدر نته که

بارطولینوس

بارطولینوس بشنجی مائه سنده نقل ایدر که برکسهیه اعتقال البطن شدید عارض اولوب
وافرجه شراب ایچورمکله منتفع اولدیغی وبوتن بیر مراقیا واحتقان رحم اصحابنه مناسبدر
سریعا انقباضی دفع ایدر ومشروبات دخی کرکه ایسه استعمالنه معتاد اولنان مشروبات
اولسون خمر وفقاع الشعیر ونبیذ التمر کبی وکرکه ایسه مشروبات دوائیه اولسون
مطابخ محلله وملینه ومسهله کبی علی الخصوص مشروبات زبیبیه بطنی تلیین اتمکده ادویه
مختارهدندر مثلا زبیب مائنده نقع اولنوب قدری زبده ایتدکدنصکره شراب کبی شرب
اولنه کذلک قابوغی صویلمش زبیب استعمالی دخی بو قبیلدن عد اولنور علی الخصوص
مراقیا واسکوربوط اصحابنه زبیب زیاده مناسبدر بطنی تلیین اوزره محافظه
ایدر انلره ایسه ادویه مسهله مضردر ایمدی زبیب ایله بطنی تلیین اوزره طوتمق
زیاده مناسب اولور **یاخود** زبیبک لحمنی اخراج ایدوب قدر قلیل قریموطرطره یاخود
سنامصنعف ایله وریمک اعتقالی دفع اتمکده اثر عظیمی واردر مثلا الکادن چکمش لحم زبیب
ولحم تمر هندی اوت ایکشر درهم قریموطرطره اوج درهم جلاپا مسحوق ایکی درهم سقمونیا
مدبر ثلث درهم انتیمون مسهل نصف درهم اخذ اولنوب شراب الورد المکرر ایله معجون
اولنه بو معجوندن صبحا ومساء ایکی کره بچاق اوجنه کلجک مقداری استعمال اولنه
یاخود لحم الزبیب المنخول اون ایکی درهم سنامصنعف یاخود طرطیر زاجیه اوج حبه
یاخود بش یاخود التی حبه اخذ اولنوب شراب التفاح ایله معجون اولنه **کذلک**
بین الاطبا زبیبه ملین دینمکله شهرت شعار اولان معمولات دخی زیاده مناسبدر
ومعمولات مزبورهنک طرق عملی کثیره ومتخالفهدر که کتب اقرباذینده مسطوردر
لکن جملهسندن مطلوب اولان زبیب وقریموطرطره وسنادر کهی در مقدار استعمالی
درت درهمدر **ازجمله** سنا منقی اون التی درهم قریموطرطره ایکی درهم اخذ اولنوب
یوز درهم ماء القراح ایله ثلثی زائل اولنجه طبخ وتصفیهدنصکره مطبوخ مصفایه
التی درهم قشمش تجبیر اولنان زبیبدن القا اولنوب زبیب مزبور ملایمت حاصل
ایدنجه طبخ اولنه بعده اوتوز ایکی درهم شراب الورد الحاق اولنوب حفظ اولنه حین
اقتضاده اخشام طعامندن مقدم برقاشق استعمال اولنه **یاخود** سنا منقی اون
التی درهم دارچین وزنجبیل هر برندن ثلثان درهم اخذ اولنوب التی درهم ماء اندرویا
والتی درهم خرم صفا ایله بر کیجه نقع ایدوب ثلثی زائل اولنجه طبخ اولنه اندنصکره تصفیه
اولنه بعده مصفایه یکرمی عدد اجاص منزوع النواة قیوب بر مقدار طبخ ایتدکدنصکره
اون التی درهم سکر الحاق ایدوب شربت قوامنه کلنجه طبخ اولنه بعده درت درهم
ماء الدارچین ویکرمی درهم شراب الورد المکرر الحاق وحفظ اولنه اخشام طعامندن
مقدم اجاص مزبوردن اوج عدد یاخود درت عدد استعمال اولنه بعضیلر بو خرمز زبیبی
مسهل عمل ایدوب بو خصوصده زیاده مدح ایدرلر ترکیبی بودر زبیب صغیر اون التی
درهم سنا منقی سکز درهم دارچین ایکی درهم اخذ اولنوب جوز بیشادق اولندقدن
صکره ویوز درهم شراب ایله یکرمی درت ساعت نقع اولنوب بعده تصفیه اولنه
حین اقتضاده اخشام طعامندن مقدم برقدح استعمال اولنه کذلک هوفمنوس
بو فائدهیی افاده ایدر بر مطبوخ زبیبی تحریر ایتمشدر که فی الواقع مختار اولمغه سزا

بردوآدر ترکیبی بو در زبیب صغیر مدقوق اون ایکی درهم اخذ اولنوب اوچیوز درهم ماء القراح ایله
طبخ ایدوب مطبوخ مصفادن یوز اللی یاخود ایکی یوز درهم حار ایکن اوچ درهم سناء منقی و اوچ کره
اوچ برمق دهن البنفشج و ایکی درهم ایسوس الحاق ایدوب حاد بر موضعده بر کیجه ترک ایدوب بعده
تصفیه اولنه حین اقتضاده علی الریق بر قدح استعمال اولنه بطنی تلیین ایچون زیاده مناسبدر
علی الخصوص مراقیا و اختناق الرحم و حولیا مراقیا امثالی علتلر اصحابنه زیاده مناسبدر کذلک
ماء الجبن دخی حمیات ملتهبه و رحمیه ده و علل مراقیا و اسکوربوطیه ده عارض اولان اعتقال بطنه
مناسبدر زیرا بونلره عارض اولان اعتقال لیمفاء یا انفراتیسته زیاده عفص و حامض اولوب
تنلی منعقد اتمکله ماء الجبن ایسه لیمفاء مزبوری تعدیل و اصلاح اتمکله ادویه مؤثره دندر
کذلک فلاغوزیس والتهاب احشا امثالنده تلیین ایچون ماء الجبن زیاده نافعدر زیرا ماء
الجبنده اولان باروتیقت ملح قلویتر طبیعتی دهینه یی تعدیل و لیمفاء یا انفراتیسته نک
حموضت رحیه سنی اصلاح و ملح اسکوربوطیه نک حرافتنی تلطیف و تفلک قوامینی تلیین
ایلدکرک ایسه منفردا استعمال اولنسون و کرک ایسه شراب الورد المکرر ایله ممتزجا استعمال
اولنسون و کرک ایسه آنره بر مقدار تمر هندی نقع یاخود طبخ اولنسون حمیات ملتهبه و اسکوربوطیه
علتنده اعتقال بطنی دفع ایچون بالخاصه نافعدر کذلک امراق الفراخ استعمالی دخی انقباضی
دفع ایدوب طبیعتی تلیینت اوزره طوتمغده عظیم الاثردر علی الخصوص حشایش ملینه ایله
طبخ اولنمش اوله مثلا ورق الخبازی و حشیشة الزجاج و ورق البنفشج و ریحان بری امثالی
ایله طبخ اولنمش اوله بو خصوصده اثر عظیمی اولور بعضیلر بو خصوصده خطمی کوکی مطبوخی تجربه ده
دیمشلر کذلک بو مطبوخ دخی مناسبدر خطمی کوکی سکز یاخود اون ایکی درهم ورق الخبازی
بر قبضه زبیب صغیر التی درهم قدر الکفایه ماء القراح طبخ و تصفیه دنصکره مصفادن
بر رطل یاخود بر بچق رطله ایکی درهم یاخود اوچ درهم یاخود درت درهم سنای مکی
منقی و بر بچق درهم قرمیوطرطره الحاق ایدوب بر کیجه نقع اولنه بعده قرمیوطرطره حل اولنجه
طبخ اولنوب تکرار تصفیه و سکز درهم شراب شوکر الایل الحاق و حفظ اولنه کذلک مطبوخ
التینی دخی هر نه طریقله اولورسه اولسون مناسبدر علی الخصوص دائما صو یرینه استعمال
اولنان مطبوخ الشعیر ایله طبخ اولنه کذلک بو خصوصده حمیرة البنفشج الملینه دخی ادویه مختاره دندر
تنلرک طریقی علی بعینه حمیرة البنفشج و حمیرة الورد کبیدر لکن سکر یرینه ترنجبین خراسانی
الحاق اولنوب بر مقدار لحم الزبیب المنخول و قدر قلیل قرمیوطرطره الحاق اولنور اکر اعتقال بطن
تنلک زیاده صلابتندن یاخود ماده مخاطیه نک کثرتندن یاخود لزوجتندن یاخود بلغم زجاجیدن
اولورسه اشق و قاصینی امثالی بعضی مایعات مناسبه ایله محلولا زیاده مناسبدر کرک ایسه
منفردا استعمال اولنسون و کرک ایسه بعضی ملینات ایله ممزوجا استعمال اولنسون مثلا ماء النعنع
سکز درهم اشق محلول بالخل بر درهم شراب الورد المکرر درت درهم اخذ اولنوب ممزوجا ایکی
دفعه ده استعمال اولنه ماده مخاطیه یی تحلیل و تقطیع ایلر اکر تنقیه یه مراد اولنان ماده
افراط اوزره لزج اولوب تنقیه و تحلیلی معا لازم ایدرسه بو ممزوجه بعضی مسهلات ضم
اولنمغله تقویت و یریلور مثلا ماء النعنع سکز یاخود اون ایکی درهم ماء الدارچین درت
درهم اشق محلول بالخل اون بش حبه یاخود ثلث درهم یاخود نصف درهم طرطر زاجیه
التی حبه یاخود سکز یاخود اون بش حبه سقمونیا ایکی حبه یاخود اوچ حبه شراب التفاح

یاخود

یاخود شراب الورد المکرر درت یاخود سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجا ما سبق کبی استعمال
اولنمقده اولور که سقمونیا بدلنه بر حبه خلاصه قرص الحنظل الحاق ایدرلر اما مزاج نساده اشق
کفایت ایدر ملینات الحاقنه حاجت یوقدر بوندنصکره بو خصوصده ادویه محله استعمال اولنور
علی الخصوص قرمیوطرطره زیاده ممدوحدر بر درهمی منفردا مرق اللحم الحار ایله استعمال اولنه
اکر مرق مزبورده اولا حشایش ملینه طبخ اولنمش اولورسه اولی و انسب اولور یاخود قرمیوطرطره
ایکی حبه سقمونیاء مدبر یاخود خلاصه قرص الحنظل الحاق اولنمغله تقویت و یریلور کذلک
ملح الطرطر الجوهری نصف درهمدن بر درهمه دک ایکی درهم وارنجه مایعات مناسبه ایله
منفردا یاخود سقمونیا و قرص الحنظل ایله ممتزجا استعمال اولنه کذلک صبغ الطرطیرک روح
شرابله جیدا اعمال اولنمش اولان مزاج مشابهه زیاده مناسبدر اکر اعتقال غایة الغایه
شدید و ثقیل اولوب ادویه مذکوره کفایت ایلمز ایسه اون التی درهم یاخود یکرمی درت
درهم زیبق مغسول مرق اللحم السمین ایله یاخود دهن لوز حلو ایله استعمال اولنور بعضیلر
قدر الکفایه شرابک ایچنه بر مقدار زیبق مغسول قیوب کاه کاه چالقیه دق حار بر موضعده برکی
مقداری ترک ایدرلر بعده زیبقی تغریق ایدوب شراب مزبوردن درت درهم یاخود سکز درهم
ویررلر دیدیلر قتل و اخراج ایلدیکندن ما عدا اعتقال بطنی هر نقدر شدید اولورسه تلیین ایدر
کذلک علاجنده مأیوس اولنمش اعتقال بطنه ذهب الرعد قدر علاج اولمز لکن حین عملده غسلدن
مبالغه اولنمش اوله بلکه بر دفعه غسل کفایت ایدر دیو ادا استعمالی التی یاخود یدی یاخود
اون حبه در خلاصه حر بقا اسود ایله حب صورتنده ویررلر بو خصوصده غایة الغایه ممدوح
اولان دوا آردندر یاخود شراب الورد المکرر درت درهم ذهب الرعد اون ایکی حبه قرص حنظل
بر حبه اخذ اولنوب مزج و دفعه واحده ده استعمال اولنه و فی الواقع حمای ربعه مبتلا
اولان مرامهینه قبل النوبه ذهب الرعد باروت انتیمونی ایله ممتزجا ویرلسه تلیین لطیف
ایله تلیین ایدوب حمایی ازاله ایدر مجربدر زیرا باروت انتیمونی امعایی تحریک و فضلاتی
خروجه مستعد ایدر ایمدی ذهب الرعد ایله معاونت ایدیجوب علتک ماده سنی جیدا
استیصال ایدرلر الحاصل ذهب الرعد امور مشکله دن اولان تلیین ایچون قاطعا بر معین
اولور بر دوادر لکن اسهال ایچون عمل اولندقده غسلی افراط اولیه بلکه طعنده محتیت
باقی قاله زیرا ذهب الرعدک غسلی افراط اوزره اولدقجه تحریق فعلی زیاده اولور و تفریط
اوزره اولدقده اسهال فعلی زیاده اولور کذلک ذهب الرعد صبیانده عارض اولان علل
امعائیه کرد یاح و مغص کبی ادویه جیله دندر بوندنصکره معلوم اولکه ذهب الرعدک
کذلک روح الملح ایله حل اولنمش ذهبک خواصندندر که مرا تهیه نده بر ازنی اسود اللون
ایدر و معلوم اوله که اعتقال بطن شدید و مفرط اولدقده مسهلات قویه استعمالی
مناسب دکلدر زیرا امعایی زیاده تحریش ایلدیکندن وجع تشنجیه و مغص ایراث
ایدوب انقباضی لا علاج مرتبه سنه کتوررلر لهذا بونک کبی محللرده مسهلات
قویه تأمل و احتراز ایله استعمال اولنور تا که علتک ردیه سی علت اردیی یرکتورمیه علی الخصوص
مسهلات شدیدة الحرافه امعایه فضلاتی زیاده جذب ایدوب اکا صلابت ایراث ایدر
و دوام تحریشندن حادث اولان وجعدن ایلاوس مؤدی اولور دخی احتمالدر اما ادویه
خارجیه دن اعتقال بطنه مناسب اولنلر از جمله احتقانات که جملرینک معلومیدر

واحتقانات مزبوره ادویهٔ ملینه ومزلقه‌دن عمل اولنور مثلا ورق الخطمی وبابونج و
ریحان بری وحباذیج یادمشر قبضه یاخود بر قبضه اصل السوسن الابیض اون ایکی درهم
ملح الطرطیر بر درهم یاخود ایکی درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله یاخود ماء الجبن
ایله طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن یتمش ایکی درهم ملح اندرانی بر درهم دهن الزنبق
وعسل الورد هر برندن سکز یاخود اون ایکی درهم الحاق وفاترا احتقان اولنور بعد الاحتقان
علیل بر موت صناع طرفندن یاتاکده حقنه امعالره کما ینبغی واصل اولور یاخود ورق الخبازی
واکلیل الملك ایکیشر قبضه اصل خطمی واصل زنبق هر برندن درت درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه
ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره مطبوخ مصفادن یتمش ایکی درهم معجون مبارك سکز درهم
دهن بزر الکتان ودهن الجوز هر برندن درت درهم صفار البیض برعدد الحاق اولنوب
احتقان اولنه معلوم اولسون که عسل احتقانات ده ضم اولنمغله امعایی جیده تحریض ایدوب اسهالی
تحریك ایدر کرك ایسه منفردا وکرك ایسه مرکبا الحاق اولنسون مثلا عسل السذاب و
عسل الورد وعسل ریحان بری الحاق اولنسون کذلك ترنجبین دخی بو قیاس اوزره دردر زیرا
نته کم زنبور ازهارك عصاره جیده سنی اخذ ایدوب عسل قوامنه کتوردیکی کبی حرارت
شمسیه دن ناشی ازهار واوراقك عصارهٔ جیده سنی هوا اخذ ایدوب شبنم شکلنده جمعی
مواضعه القا ایدر دبرودت ایله منعقد اولوب ترنجبین اولور یاخود حشایش ملینه
اوچر قبضه زهر الاقطی بر قبضه اخذ اولنوب لبن الجاموس ایله طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن
یوز درهم عسل ریحان بری یکرمی درت درهم صفار البیض اوچ عدد الحاق اولنوب ایکی
دفعه ده احتقان اولنه یاخود مجرد لبن الجاموس عسل ایله یاخود سکر ایله ممتزجا احتقان
اولنه تلیینا ایجون کفایت ایدر کذلك ما سبق ذبیحه داخلا استعمالی تلیینی ایجون
زیاده مناسبدر دیو ذکر اولنمشدر بو قیاس اوزره مطبوخ ذبیب کرم مرق لحم الجمل ایله
طبخ اولنمش احتقانا استعمال اولنمق زیاده ممدوحدر کذلك اعتقال البطن وجع کلی امثالی
علتلردن اولورسه احتقانات ملینه وترطیبیه زیاده مناسبدر کذلك مجرد دهن بزر
الکتان ایله احتقان دخی مناسبدر کذلك دهن بزر الجمل دخی ادویهٔ مجربه دندر مثلا دهن
بزر الکتان ودهن بزر الجمل اوتوز ایکیشر درهم یاخود هر برندن قرقر درهم دهن الحنظل
لغودرجیا یونس التی درهم یاخود سکز درهم یاخود اون ایکی درهم اخذ اولنوب احتقان
اولنه اعتقال البطن شدیده زیاده مناسبدر بعضیلر منفردا ادنیت صافی احتقان اولنمق کفایت
ایدر دیمشلر رولاندیوس نقل ایدرکه بر کسه بر اوچ هفته اعتقال البطن عارض اولوب
نه احتقانات ایله ونه حمولات ایله اندفاعی ممکن اولمدیغی عاقبت اوتوز ایکی درهم زیت صافی
احتقان اولنمغله تلیین کلوب وافر فضلات غذائیه خروج ایلدی کذلك طبیب مسعود
نقل ایدرکه قروی بر کسه بر صلابت تغلدن ناشی بر انقباض عارض اولمش ایدی قرق درهم
دهن بزر الکتان نصف درهم قرص الحنظل ایله احتقان اولنمغله منفتح اولدی کذلك
دهن الجمل که آنده بر درهم قرص الحنظل طبخ اولنمش اوله التمش درت درهم صفار البیض
برعدد وعسل الورد سکز درهم اخذ ومزج واحتقان اولنه ماذکر اولنان احتقانات
ملینه بطنی تلیینده کفایت اتمزسه کویا که بو تلو ایله مزبر حقدم اولنوب بعده ادویهٔ
قلیلة الحراف الحاقیله احتقان اولنور کر صلابت تغلدن خوف اولنورسه ملح اندرانی الحاقی

٢٣٦

زیاده مناسبدر مثلا نصف درهم یاخود بر درهم بریجی یاخود ایکی درهم وارنجه الحاق
اولنه زیرا صلابت تغلهر نه جهتدن اولورسه تلیین ایدوب سبیل لینته ردّ اتمکده وتعلی
اخراجه امعایی تحریك اتمکده ملح اندرانیك نظیری یوقدر فورسطوس بر درهم یاخود ایکی
درهم ملح اندرانی حطابیع ملینه ایله احتقان احقان اولنمغی زیاده مدح ایدر کذلك لندانوس
اعتقال شدیده مرق اللحم عسل ایله مزج اولنوب نصف درهم یاخود ایکی درهم ملح اندرانی
الحاق واحتقان اولنه عظیم النفعدر دیمش کذلك بابونج مع زهره اوچ قبضه زهر الاقطی
وزهر البوصیر هر برندن بر قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه
دنصکره مصفادن یتمش ایکی درهم ملح اندرانی بر درهم عسل الورد سکز درهم
الحاق اولنوب احتقان اولنه یاخود مطبوخ ملین یتمش ایکی درهم یاخود یوز درهم
اخذ اولنوب معجون مبارك سکز درهم ملح اندرانی بر درهم عسل الورد درت درهم
الحاق واحتقان اولنه یاخود حشایش ملینه ایکی قبضه دبل الغنم سکز درهم اخذ
اولنوب ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن التمش ایکی درهم برعدد صفار
البیض واون ایکی درهم عسل ریحان بری الحاق واحتقان اولنه اکر اعتقال البطن ریاح
ایله مجتمع اولورسه سدس درهم دهن کمون وسدس درهم دهن کراویا الحاق اولنه
اکر ملح اندرانی کفایت اتمزسه احتقانك مطبوخنه بر مقدار شحم حنظل بر بزه باغلنمش
طبخ اولنه کذلك قرص الحنظل دخی ممکن اولور مثلا مطبوخ حشیشة الزجاج یاخود اکلیل الملك
وزهر البابونج وبنفشه دن عمل اولنمش مطبوخ التمش ایکی یاخود یتمش درهم اخذ اولنوب
انده بر بزه باغلنمش بر درهم شحم الحنظل طبخ اولنوب بر درهم یاخود ایکی درهم ملح اندرانی
وسکز درهم معجون مبارك الحاق اولنوب احتقان اولنه یاخود ریحان بری وحشیشة الزجاج
بر قبضه شحم الحنظل بر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن
صکره مصفادن یتمش ایکی درهم عسل ریحان بری سکز درهم ضم واحتقان اولنه یاخود
زهر بابونج وزهر اکلیل الملك وزهر البوصیر وزهر بنفشه بر قبضه بو صره یه باغلنمش
شحم الحنظل نصف درهم یاخود بر درهم بزر کتان التی درهم اخذ اولنوب ماء القراح ایله
طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن التمش درت یاخود یتمش ایکی درهم بر درهم ملح اندرانی
ودرت یاخود سکز درهم معجون مبارك الحاق واحتقان اولنه برعدد صفار البیض الحاقی
دخی ممکن اولور لکن معلوم اوله که اولحقنه ترکیب اتلره ملح اندرانی وشحم الحنظل امثالی
حریفات الحاق اولنه ادویهٔ دهنیه ولعابیه ترك اولنور زیرا ادهان حرافت ملحیه یی کسر
ایدوب حریفات مزبوره نك تمطیطی وبرازی تحریك ایتی قطع ایدر اکر حنظل دخی اعتقالی
دفع اتمکده کفایت اتمزسه ادویهٔ اشیموسیه یه مراجعت اولنور یعنی حنظل بدلنه بر درهم
زعفران معدنی اختیار اولنوب ماسبق ذکر اولنان مطبوخ ملین ایله طبخ اولنور
زیرا بو خصوصده آخر الدوا حقوله سندندر بو زعفران معدنی بیچی دیودیوس جوکونده
کثیرا استعمال اتمشدر تجربه یاتمزدن مواضع کثیره ده تجربه ایدر مثلا زعفران معدنی نقوع عندی
یکرمی درت یاخود اوتوز ایکی درهم اخذ اولنوب مطبوخ ملین مذکوره ضم واحتقان
اولنور یاخود مطبوخ ملین قرق یاخود التی درهم نقوع زعفران المعدنی اون التی
یاخود یکرمی درت یاخود اوتوز ایکی درهم ملح اندرانی بر درهم معجون مبارك سکز یاخود

اون ایکی درهم اخذ اولنوب احتقان اولنه کذلك نقوع زعفران معدنی بدلنه سکز درهم
یاخود اون ایکی درهم شراب محیی الخاق دخی ممکندر یاخود حشیشه ملینه ایکی قبضه
برصره یه یا غلنمش زعفران معدنی بر درهم یاخود بر مثقال اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء
القراح ایله سکسن درهم قالنجه طبخ و تصفیه دنصکره مصفایه بر درهم ملح اندرانی و سکز
درهم معجون مبارك یاخود معجون ملین الخاق ایدوب احتقان اولنه یاخود مطبوخ اسکوربوطی
ملوکی انتیمونی یمش ایکی یاخود یوز درهم ملح سیقان الکرم بر درهم معجون مبارك
سکز درهم عسل السنزاب درت درهم اخذ اولنوب احتقان اولنه و معلوم اوله کم
احتقانات استعمالنده امعانك حالنی ملاحظه و تأمل لازمدرکه اکر اعتقال بطن امعانك
حرکتی یا ناقص یاخود منعدم اولمغله نشأت ایتمش اولورسه ذکر اولنان ادویه حریفه
ایله احتقان اولنمق مناسب اولور اما امعانك تأذیسندن حادث اولان تشنجدن
نشأت ایتمش اولورسه ادویه حریفه مذکوره ایله احتقاندن احتراز لازمدرکه امعانك
تأذیسی زیاده اولمغله تشنج دخی زیاده اولوب علت لاعلاجه لر قبیلنه انتقال ایلیه
ایمدی بو تقدیرجه مناسب اولان مجرد ادویه ملینه احتقانا و شربا یاخود اکلا استعمال
اولنمقدر و بعد هذا یعنی احتقانات اولنوب اجابت بطن بولندقدنصکره اکر تکرار اجابت
اقتضا ایدرسه بعضی شافاته مراجعت اولنور و شافاتك طریق عملی دخی کونا کوندر
از جمله عامه بیننده مشهور و مستعمل اولاندرکه عسل و ملح ایله عمل اولنور بعضیلر بر مقدار
حربق اسود مرقوق الحاق ایدرلر کذلك سلونوس اقو بادینه اعتقال البطن مجرب ایلدیکی
موضعده بو خصوصده شب حمول اولنمق جملهدن انفعدر دیو تحریر ایدر کذلك الخلوسالم
دخی کتابنك الحاقنده شب حمول اولنمغی تحریر ایتمشدر مثلا شب احمردن بر پارچه
اخذ و طولی شاف شکلنده عمل اولنوب دهن لوز حلو یاخود دهن زنبق ایله تدهین
و حمول اولنه یاخود شب مسحوق ماء زنبق ایله اخراج اولنمش لعاب کثیرا ایله عجین
اولنه قدنصکره شاف شکلنده عمل ایدوب حمول اولنه انقباض شدیدی دفع ایتمکده
غایة الغایه مناسبدر لندانوس نام طبیب عسل مقوم و ملح اندرانی ایله عمل اولنمش شافی
مدح ایدر و بونك کبی شافلرك ثلث درهمنه یاخود بر درهمنه اوچ حبه یاخود درت
حبه قرص الحنظل الخاقی ایله حدتنی زیاده ایتمك دخی ممکن اولور اما صبیانك مزاجنه مناسب
اولان حمول اولدرکه سفوف ایارج فیقرا و قدر قلیل ملح اندرانی عسل مقوم ایله مزج اولنوب
حمول اولنمق کفایت ایدر کذلك قرص الحنظل الخاقی ایله عمل اولنان حمول دهن الحنظل
طلا اولنوب حمول اولنمق دخی حدتنی زیاده ایدر یاخود جلاپاء مسحوق ثلث درهم
ملح اندرانی سدس درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه عسل مقوم ایله حمول اولنه بوندن
صکره معلوم اولدکه حمولات و احتقانات استعمالنده انسب و اولی اولدرکه مقدما ادویه
ملینه و مزلقه و مقطعه شربا استعمال اولنه زیرا بو تدبیر مقدم اولنمدیغی صورتده
احتمالدرکه احتقانات و حمولات بیهوده امعایی تحریش ایدوب بلکه احتمالدرکه فلغمونی
امعایه مؤدی اوله و ادویه ملینه اثناسنده حشایش ملینهدن عمل اولنمش آبزنه
کیرمك و آبزندن خروج ایتدکده صفاق اوزرینه مراهم ملینه طلا ایتمك یاخود ادویه
ملینه و مخدره لبن ایله طبخ اولنوب برکیسه ایله صفاقه لصق اولنمق زیاده مناسبدر

علی

٢٣٧ علی الخصوص صلابت ثقل تشنج امعادن اولمش اوله بودالوس نام طبیب بر کماد بجمله
بو مرهم تحریر ایدوب صفاق بطنه کماد مذکور لصق اولنه قدنصکره مرهم مزبور طلا اولنمق
زیاده مناسبدر دیو مدح ایدر کمادك ترکیبی بودر ورق الخبازی و ورق الخطمی و لسان الحمل
و افسنتین هر برندن بر قبضه زهر البابونج و زهر اکلیل الملك یارمشر قبضه بزر حلبه و بزر کتان
و کمون هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه خمر ابیض ایله ثلثانی زائل اولنجه
طبخ اولنوب کماد اولنه و مرهمك ترکیبی بودر دهن لوز الحلو و دهن البنفسج و دهن زنبق
و دهن الورد و دهن البابونج و دهن الناردین هر برندن درت درهم قازیاغی سکز
درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه شمع ایله مرهم اولنوب بر مقدار ضماد حب الغار الحاق
اولنور کذلك سره یه و صفاقه طلا اولنمغله امعانك حرکت دودیه سنی تحریك و اعاده
ایدوب بطنی تلیین ایدن بعضی مراهم استعمال اولنور از جمله مرارة البقر و ملح اندرانی
ایله زیاده خالص مزج اولنوب سره یه طلا اولنور بو خصوصده زیاده ممدوحدر علی الخصوص
قولنج علتنده اسهالدن عدا اولنور کذلك مرارة البقر و شحم حنظلدن بر ضماد اتخاذ اولنوب
سره یه وضع اولنور اسقانفیوس نقل ایدرکه بر اوغلان بچغه اعتقال بطن عارض اولوب
اوچ ایی ممتد اولمش بعده مجرب بو ضماد ایله علاج اولنمش کذلك تقطیر ایله اخراج اولنمش
دهن الحنظل دخی طلاء ادویه کافیه دندر طریق استخراجی قدر الکفایه حنظل ماء القراح
ایله نقع و تعفین اولنوب بعده قرعه و انبیق ایله تقطیر اولنه قدر قلیل دهن خروج ایدر
بر قطره سی یاخود ایکی قطره سی سره یه طلاءً بطنی تلیین ایدر کذلك بعضی خلاصات
مسهله که کما ینبغی صلابت حاصل ایدنجه طبخ اولنمش اوله دهن الحنظل ایله ممتزجاً
سره یه طلا اولنور کذلك مرهم عرطنیثا دخی غودچینا نوسك دهن الحنظل ایله ممزوجاً
صفاقه طلاءً بطنی تلیین ایدر هوابیوس عندنده بو تدبیر زیاده معتبر اولمغله اضطرار
حالنده مراجعت اولنه دیمشدر بعضیلر بو مرهمی مدح ایدرلر ترکیبی بودر دهن لوز حلو و قازیاغی
و شحم الخنزیر و مرهم الخطمی هر برندن اون ایکی درهم ملح اندرانی نصف درهم سفوف ایارج فیقرا
ثلث درهم یاخود ثلثان درهم حنظل اون ایکی حبه یاخود ثلث درهم سقمونیا درت حبه
یاخود بش حبه اخذ اولنوب مرهم اولنه یاخود مرهم عرطنیثا و مرهم مرطیاطون اون ایکیشر
درهم قازیاغی سکز درهم ملح اندرانی نصف درهم سقمونیا ثلث درهم یاخود نصف درهم
اخذ اولنوب مرهم وَردی فلزلری یاغی ایله مرهم اولنه کذلك مرهم لومغولیقون دخی بو خصوصده
استعمال اولنور یاخود صبر اسقطوری ایکی درهم مرارة الثور بر درهم سقمونیا نصف درهم
اخذ اولنوب سمن طری غیر مالح یاخود شحم الخنزیر ایله مرهم اولنوب سره یه طلا اولنه اکر
قویجه اراد اولنورسه اسفل رجله دخی طلا اولنه یاخود عصارهٔ قثاء الحمار المجفف اوچ درهم
سقمونیا بر مثقال خلاصه قرص الحنظل بر درهم اخذ اولنوب مرهم اولنه کذلك اعتقال
بطنی تلیین ایچون مرهم بوپولیون و ایارج فیقرا مزج اولنوب اسفل رجله وضع اولنور
کذلك بر جوز قابوغی ایچنه قازیاغی طولدروب سره یه وضع اولنمق بطنی تلیین ایدر
کذلك بشمش بر الما قازیاغی ایله مزج ایدوب صفاق بطنه طلا اولنمق دخی بطنی
تلیین ایدر بعضیلر دیدیلرکه اعتقال بطن شدید اولوب مأیوس اولنمق مرتبه سنه واصل
اولدقده ذکر اولنان ادویه موضعیه نك جملهسندن انفع و انسب اولدرکه علیل برمغنی بزر الجبل

یاخود حمص بزر الکتان یاخود زیت ایله یاغلیوب مقعده ادخال اولنه بطنی تلیین
ایتمکده تدابیر جیده دندر کذلك اعتقال بطنی ازاله ده اعانت ایدر بعضی طریقلر واردر که
معلوم اولوب در خاطر اولمسی مناسبدر ازجمله موابیوس نقل ایدر که برکسه وار ایدی
انك ایچون قضاء حاجت ممکن اولمزدی الا برخدمتکاری وار ایدی اکا قاتیجه ضرب ایدردی
بعده اکا قضاء حاجت ممکن اولور ایدی کذلك بعضیلرده سعال وعطسه دخی اجابت بطنه
معین اولور نته که بلاتروس نقل ایدر که برعلیل کسه یه صلابت ثفل عارض اولوب
قضاء حاجت ممکن اولمزدی لکن اکر صیق صیق برمدت اوکسورکبی اخ اخ ایدرسه
حجابه حاجزك حرکتندن ثفل اسفله نزول ایدوب مقعدندن خروج ایدردی کذلك بعضیلرده
واقع اولور که مقعده برآفت عارض اولوب ثفلك غلظندن یاخود صلابتندن ناشی خروجی
عسیر اولوب وجع شدید ایله بلکه کاهی غشی عروضی ایله خروج ایدر نته که بواسیره مبتلا
اولنلره واقع اولدیغی کبی بو صورتده بلاتروس قولی اوزره مقعده زیت ایله کاه دار لنوب
علیل اوکسورمك یاخود برضحه ایله آغزی موام اولنور یوند بیرایله ثفل بلا مشقة خروج ایدر

الفصل الثالث فی ایلاوس

معلوم اولنکه ایلاوس آفات معائیه نك
مشکل العلاج اولان علتلریندندر کاه اولورکه اعتقال بطن ایله امعاده محتبس اولان ثفل مجرای
غیر طبیعیدن مثلا معده ومریء وحلق وفمدن منلفظ اولمسنه سبب اولور لهذا ایلاوس
علتی داخنه امعانك آفاتندن عد اولنور ایمدی ایلاوس برعلتدر که اعتقال البطن شدیدی
متعاقب اولور تعریفی ایلاوس برعلتدرکه انقباض بطن شدیدندن ناشی امعانك حرکت
دودیه سی خلاف طبیعی اولوب فضلات غذائیه معده ومریء وحلقه واصل وفمدن خروج ایده
واطراف سرته ده بر وجع شدید حاصل اولور اکرچه امعانك حرکت دودیه سی خلاف طبیعی
اولنقده فضلات مجرد معده دن خروج ایلمز بلکه کاه اولورکه سائر مواضعدن دخی خروج ایدر
ازجمله اسقانقیوس ثفلك سره دن خروجنی کورهم دیمشدر کذلك بعضیلر ثفلك بول ایله
خروجنی کورلمشدر دیو خبر ایدر وبعضیلر جرحه دن خروجنی دخی کورلمشدر لکن بو صورتلره
ایلاوس تعبیر اولنمز بلکه ثفل علاوه متحرك اولوب فمدن خروج ایلدکده ایلاوس تسمیه اولنور
اطبا بو علته قوردا ابسون وایلاوس تسمیه ایدرلر دیرلر لغت یونانده قوردا لفظی یای کرشنه
دیرلر بو علتده معاء دقیق کرش کبی کریلور اولمغله قوردا ابسون دیمشلر اما مترجمین اطبانك
بعضیلر لفظ ایلاوسی ذیت سلم و ذیب ارحم یعنی الله رحمت ایلسون معناسنه اولدی اوزره
غلط ترجمه ایلدیلر دیرلر بو علت ایلاوس تسمیه اولنان معاء دقیقده ظهور ایتمکله بو مرضه بالنسبه
ایلاوس تسمیه ایلمشلردر و بو علتك سببی فی الواقع امعانك حرکت دودیه خلاف طبیعیه
اولمسیدر لهذا بو علتك امعایه نسبتی قئ علتنك معده یه نسبتی کبیدر زیرا قئ معده ده
بوآیلك حرکت دودیه سی خلاف طبیعیه اولمغله حادث اولدیغی کبی ایلاوس دخی امعانك علی الخصوص
معاء قولونك ابتداسنده ومعاء دقیقك انتهاسنده حرکت دودیه خلاف طبیعیه اولمغله
حادث اولور زیرا معلومدر که مریدن مقعده وارنجه برجوهر غشائی منبسط اولمشدر که آنی الیاف
عصبانیه مورثه احاطه ایتمشدر وغشاء مزبور بعضی مواضعده واسع وبعضی مواضعده
ضیق اولمشدر مثلا معده ده واسع ومریء وامعاده ضیق علی الخصوص معاء قولون ودقیقده
زیاده ضیقدر لهذا حال طبیعیده اولان حرکت دودیه مریدن بداء ایدوب مقعده وارنجه

نسق

٢٣٨

نسق واحد اوزره اولور ومریدن دخول ایدن اشیا بو حرکت طبیعیه واحده واسطه سیله
معده یه بعده امعایه واصل اولوب مقعدندن خروج ایدر ایمدی حرکت مزبوره مقتضای
طبیعتك خلافنه اولنجه امعادن بداء ایدوب مریه وارنجه نسق واحد اوزره اولوب
امعاده بولنان فضلات بو حرکت غیر طبیعیه واحده واسطه سیله امعادن اعلایه میلان
ایدوب مریه واصل وفمدن خروجی اقتضا ایدر الحاصل فمدن بعضی موادك خروجنه
سبب اولان حرکت دودیه نك مبدائی بواب اولورسه قئ علتی حادث اولور اکر مجرای
بانقرایتس ایله مجرای صفرانك اتصالی محلی بو حرکتك مبداء اولورسه هیضه علتی عارض
اولور اکر حرکت مزبوره نك مبدائی ایلاوس تسمیه اولنان معاء دقیق یاخود سائر امعا
اولورسه ایلاوس علتی عارض اولور دیرلر کاه اولور که ایلاوسده بو حرکتك مبدائی معاء
مستقیمك انتهاسی اولور لهذا کاه اولور که بعضی شیافات حمول اولنمغله بو موضعدن
بو حرکت بداء ایدوب حلقه واصل اولمغله بعضی مواد قئ ایله خروج ایدر نته کم احتقانا مرة
واقع اولمشدر لکن حرکت مزبوره معاء قولونك انتهاسندن یاخود اسفلندن بداء ایلدکده
قئ عروضی قولونك داخلنده واقع اولان اغشیه فلسیه منبع یاخود متأکل یاخود مسترخی
یاخود سائر جهتدن ماؤف اولمسی ایله معاً اولور زیرا اغشیه فلسیه تعبیر ایلدیکمز
بعضی مجاری‌نك داخلنده مقعرینه ملتصق قشره وفلس کبی اغشیه در که کاه منقبض
وکاه منبسط اولورلر انبساطلری موادك خلاف طبیعیه حرکتنی منع ایدوب انقباضلری
موادك مقتضای طبیعی حرکتنه مانع ومزاحم اولمق ایچوندر وتشریح ایله معلومدر که اغشیه
فلسیه معاء قولونده سائر مجاریدن زیاده در ایمدی حرکت انتهاء قولوندن یاخود اسفلندن
بداء ایلدیکی صورتده اغشیه مزبوره ماؤف اولوب انبساطلری ممکن اولمق کرکدر که فضلاتك
قولوندن اعلایه تجاوزینه مانع ومزاحم اولمیه لر لکن بو حرکتك مبدائی اکثریا معاء دقیقده
علی الخصوص معاء دقیقك انتهاسیدر که قولونه اتصالی موضعیدر الحاصل ایلاوس برعلتدر که
اعتقال بطندن ناشی امعانك حرکت دودیه سی مقتضای طبیعتنك خلافنه اولمقدر
کرك ایسه اعتقال امعانك حرکت دودیه طبیعیه سنی منع ایتمکله حرکت غیر طبیعیه حاصل
ایلسون وکرك ایسه انقباض امعا متأذی وامعانك الیاف عصبانیه سی منقبض اولمغله
حرکت غیر طبیعیه ایراث ایلسون **پس ایمدی** بو علته ماؤف اولان امعاء دیعوف غلاظ
ودقاقك هر بری بو علتك سببی اولان حرکت غیر طبیعیه یه مبداء ومنشاء اولمسی ممکندر اما
علی قول قدما بو علتك مبدائی دائما ایلاوس تسمیه اولنان معاء دقیقدر لکن تشریح ایله بو قولك
خلافی ظاهر اولور زیرا ایلاوس علتندن فوت اولمش نیجه آدملر تشریح اولنوب معاء دقیقك
غیری اولان امعالرده فاعیوفی بولندیغی نیجه کره کورلمشدر اکرچه اکثریا ماؤف قولونك ابتداسی
ومعاء دقیقك انتهاسیدر که حرکت دودیه غیر طبیعیه اول موضعلردن بداء ایدر کذلك
بعضی حوامله جنینك عظمی معاء مستقیمی سد ایدوب آندن سکز کون ودخی زیاده جه ایلاوس
عروضی کورلمشدر کذلك ماساریقا وسائر امعایه مجاور اولان اعضانك اشتراکی ایله ایلاوس
عروضی ممکن اولور مثلا ماساریقا وسائر اعضانك آفاتندن فضلات یاخود امعا حال
طبیعیدن خارج اولمغله امعانك حرکت دودیه سی منعکس اولوب ایلاوس متولد اولور
السبب بو مرضك سببی قوة دافعه نك ضعفی وثفلك حشو بیشیدر وامعاده حرکت

دودیه منعکسه نك سببی امعانك تمدد وانجذابیدر مثلا امعا ممتد اولدقده حرکت کما ینبغی
اسفله اولمق ممکن اولمز دیرا امعا اسبابدن بر سبب ایله متأذی اولسه اول موضعده حرکت
دودیه منقطع اولور وقتاکه تأذی مزبور دائمی اوله الیاف امعا ممتد ومنجذب اولوب
حرکت دودیه اعلایه متوجه اولور للحاصل بو علتك سببی صوریسی روح نفسانینك
حرکتیدر که حرکت دودیه مزبوره یی تحریك ایدر دیرا بو علتك سبب مادیسی امعانك
اعتقال شدیدیدر که انقباض مزبوردن ناشی امعاده ثفل افراط اوزره مجتمع اولوب
امعای حال طبیعیسندن زیاده منبسط ایدر وبو انبساطدن ناشی روح نفسانی حدتیه
ایله متحرك اولوب الیاف امعای متأذی ومضطرب اتمکله اعلایه متحرك ایدر نته که معده
ممتلی اولدقده اعلایه متحرك اولوب قیئه ظهور ایلدیکی کبی **اما سبب بعیدی** اصناف کثیره در
از جمله کثیر الوقوع اولاننددر که امعاء دقیقك انتهاسی که قولونك ابتداسی واعورك عندیدر
وآنده اغشیه قلیسه وآردر اول موضعده ثفلك اجتماعندن وصلابتندن تضییق زیاده
اولوب ایلاوسه سبب اولور بعضیلر دیرلرکه هرنه سبب ایله اولورسه اولسون بو موضع مزبوره
تضییق غیر طبیعی عروضندن ایلاوس حادث اولور مثلا اعوره سقیروس یاخود قرحه سرطانیه
حدوثی معاء دقیقك قولونه وصولنی منع ایدوب ایلاوس حدوثی کورلمشدر بعضیلردن
منقولدرکه برکسنه ایلاوسدن هلاك اولمش تشریح اولنوب اعور عندنده طاش کبی صلب
وزیاده ملتصق اولمش برماده بولندی کذلك فتق دخی ایلاوس احداث ایدر مکرکه عتیق
اولوب زیاده جه خروج ایده اوله دیرا فتق علتنه مبتلا اولنلرك جمله سی انقباض بطنه
مبتلادر وقتاکه انلرده انقباض واسطه سیله فضلات غذائیه مدة مدیده مستقر اوله
تحمض وعفونت حاصل ایدوب امعای منقبض واغشیه امعای لذع ایلدیکی جهتدن
حرکت دودیه نك منعکس اولمسنه باعث اولور کذلك اشیاء عفصه وسائر شدید القبض
اغذیه استعمالی دخی بو علته سبب اولور نته که افراط اوزره خرنوب یاخود سائر صلب
وعفص اولان فواکه استعمالندن ایلاوس عروضی کورلمشدر کذلك زاقوطوس نقل ایدرکه
برکسنه افراط اوزره سفرجل اکل ایلیوب اکا ایلاوس عارض اولمش بطنی اوزرینه اوچ کره
دهن البزر المطبوخ طلا اولنمغله علاج اولنمش کذلك برکسنه واوزجه فندق اکل اتمکله صلابت
ثفل عارض اولوب ایلاوسه مؤدی اولمش اولکسنه یی دهنیتلو برآبزنه اجلاس ایدوب
یوزدرهم شحم الغنم المذاب استعمال ایتدکده علاج اتمشلر کذلك طبیب مسفور افراط
اوزره خام امرود اکلندن انقباض امعا عارض اولدیغنی کوردم دیو تحریر ایدر فورسطوس
نقل ایدرکه برکسنه سم الفار اکل اتمکله اکا ایلاوس عارض اولدی دیرا آنك اولاندن حدت
کالیه دن امعا متأذی ومنقبض اولمشدر اکا دهن لوز استعمال ایتدکده قیئ ایتدکده مشلر
خلاص اولمش کذلك ریاضات شاقه عقیبنده یاخود ادرار عرق ونندن حاصل اولان حرارتله
ماء بارد امثالی اشیاء بارده استعمالندن امعاء دقیقه قلغونی عارض اولوب ایلاوس
حدوثی کورلمشدر واکثر ایام الکیدر کذلك امعایه عارض اولان قرحه متأکله دن حرکت
دودیه طبیعیه ممتنع اولوب ایلاوس عارض اولور یاناردلیوس ایلاوسی بحسب اسبابه
درت قسمه تقسیم اتمشدر قسم اول فتق سببی ایله عارض اولان ایلاوسدر قسم ثانی
امعانك انحنا واعوجاجندن عارض اولان ایلاوسدر قسم ثالث تضییق امعادن عارض

اولان ایلاوسدر ایلاوسك بو قسمی چندان مستمر اولور دکلدر قسم رابع امعانك بر پارچه سی
معاء آخرك جوفنه دخول ایدر ایلاوسك بو قسمی کثیر الوقوعدر اما سلوپوس عندنده
ایلاوس ایکی سبب واسطه سیله عارض اولور برپارچه سی قلغونی وبرپارچه سی دخی امعانك معاء
آخره دخولیدر بونك سببی ریاح کثیره در که معاء دقیقی انبساط غیر مستوی ایله منبسط
ایدر مثلا بو موضعده انبساطی موضع آخرده اولان انبساطندن زیاده جه اولور وعلیل
علی التوالی اضطراب ایدرن وبو جانبدن جانب آخره تحول ایدرن دخی متحرك اولوب امعایه تأذی
واضطراب کتوروب بعده بعض اجزاسی دخی ضیق اولمغله امعا زیاده منبسط اولمیان جزئی
امعاء آخره ایصال ایلدیکندن حرکت طبیعیه زائل اولوب حرکت غیر طبیعیه یعنی حرکت
دودیه منعکسه حادث اولور **العلامات** بو علت غایت ظاهر واشکاره بر علتدر
مثلا ثفلك اسفلدن خروجی قطعا ممکن اولمیوب یاخود غایت قلیل اوله وبسیرا بسیرا
صفاقده بر صلابت ونتو ظاهر اولوب بطنده قراقر وسائر حرکات مختلفه حادث
اولور بعده یسیرا یسیرا غثیان عارض اولوب علیل قیئ ایلمکه واغزجه سعی ایلدکده
قیئ ممکن اولوب اولا بالجمله ماکولات خروج ایدر بعده یسیرا یسیرا اصفر اللون فضلات
مختلفه خروج ایدر بعده مقعددن خروججه منتهی اولمش ثفل منتن الرائحه فمدن خروج
ایدر کاه اولورکه غشی عارض اولور کذلك علیل غایة الغایه مولم ومؤذی بر مغصدن
وبیانی ممکن دکل بر اضطرابدن شکایت ایدر بعده عرق بارد وخفقان ظهور ایدر وکاه
اولورکه صفاقده وجع زیاده اولور کذلك کاه اولورکه احتقان اولنوب احتقان فمدن
خروج ایدر اکر امعایه قلغونی عارض اولمش اولورسه صفاقده وجع والتهاب وضربان
حادث اولور واکثریا حمی ایله معا اولور وثفل فمدن خروج ایدر یاخود خروججه قریب
اولور ومثانه دخی بالاشتراك مألوف اولمغی ایله دخی احتباس بول عارض اولور
وعلت کمال شدتن حاصل ایلدکده قوه ساقط وفواق عارض اولور اما ایلاوسك عروضنه
وظهوره قریب اولمسنه درت علامت وآردر اولکسی اعتقال بطن درلکن بر حیثیتله که
مقعد داخله منجذب اولوب مسدود اولمش کبی اوله حتی کاه اولورکه آلت احتقانك
ماسوره سینی ادخال ممکن اولمز بو صورت ایلاوس ظهوردینك غایة الغایه قریبی انذار
ایدر ایکنجی معاء دقیقه ده مولم ومؤذی بر مغص حس اولنمقدر اوچنجیسی قیئ و
غثیان عارض اولمقدر دردنجیسی فواق عارض اولمقدرکه بو عارضنه موتی دخی
انذار ایدر اکر علت امعاء غلاظده علی الخصوص قولونده اولورسه مقعد داخله منجذب اولمیوب
اوزینه منقبض اولورکه تقبه سی کورنمز اولور بلکه مسبار ادخال اولنمق مراد اولنسه ممکن اولمز
اکر مقعد بویله منقبض اولمیوب علی حاله اولوب علت معاء دقاقده اولمش اولور بو صورتده
اکر غثیان وقیئ زیاده اولورسه علت صائمده در واکر صفاقده وجع زیاده اولورسه علت
معاء دقیقه در دیو حکم اولنور اکر صفاقده التهاب وضربان اولوب کذلك علیلده حمی قلغونیه
وعطش شدید عارض اولورسه علت قلغونی امعادن اولمق اوزره حکم اولنور بو صورتده
وجع منقطع اولوب عرق بارد وعسر التنفس وبعضیلرده غشی وصرع امثالی ظهور ایدرسه
قلغونی مزبور سفاقیلوسه انتقالینك علامتیدر ومعلوم اولدکه کاه اولورکه قولنج علتنده
بعض عوارض ثقیله ظهور ایدرکه ایلاوسدن فرق اولنمز بو نوع قولنجك ایلاوسدن فرقی

سنادطوس جهاقی ایلاوس تحریر ایلدیکی موضعده کذلک دیودیوس تحریر ایدوب بیان ایتمشلردر
مراد ایدنلر مراجعت ایده لر تقدمة المعرفه بو علتدن نادراً خلاص اولنور زیرا بو علتک
جمیع اصنافی خطرناکدر وحاددر بو علتدن هالک اولنلر بیحد و خلاص اولنلر نادردر
اکر ایلاوس فلغمونی امعادن اولورسه دائما مهلکدر اما غنغرینادن اولورسه دائما
مهلک اولور اکر بو علتده قیء ممتد اولوب ثفل خروج ایدرسه اکثریا مهلک اولور
نادراً خلاص اولنور لکن بو دخی فتقدن نشأت ایدن ایلاوسده اولورسه سائر
اسبابدن حادث اولان ایلاوسک حیا یوس لکی رتبه ده مأیوس اولنمز نته کم سنادطوس
وغیریلر بیان ایتمشلردر کذلک فتقدن نشأت ایدن ایلاوس خطرناکدکلدر کذلک
فضلات غذائیه نک انعقاد و صلابتندن و امعانک معاء آخره دخولندن نشأت
ایدن ایلاوسک علاج ایله اندفاعی ممکن اولور سلویوس دیرکه معانک معاء آخره دخولندن
حادث اولان ایلاوس معاء سفلی معاء علوی یه دخولندن اولورسه علاجی ممکن اولور
اکر معاء علوی معاء سفلی یه دخولندن اولورسه علاجی ممکن دکلدر اکر ادویهٔ افیونیه
ایله علیله بر مقدار سکونت و نوم کلوب وجع بر مقدار ساکن اولورسه علامت جیده در
اکر ادویهٔ منومه دن نوم و سکونت وجع کلمزسه علامت یأسدر اکر وجع حاد ایکن
سببی ظاهر سیز سریعا زائل اولورسه امعانک غنغرینا انتقالنه علامتدر ابقراط فصولک
یدنجی مقاله سنده اذا حدث عن القولنج المستعاذ منه قیء وفواق واختلاط ذهن وتشنج
فذلک ردیء کذلک علی قول ابقراط بو علتده حرقة البول ایله معا ادرار بول کثیر عارض اولورسه
مهلکدر مکرکه علت حمی ایله معا اوله زیرا ادرار ایله حمای تشنجیه زائل اولور دیو معلوم اولدکه
اطباء عرب ایلاوسی جنب دیرلر اوزره تعلیم ایتمشلردر اکرچه غایة الغایه خطرناکدرکه
قیء ایله ثفل خروج ایدن ایلاوسدر ایکنجیسی عرق منتن عارض اولان ایلاوسدر اوچنجیسی
تنفسده رائحهٔ کریهه اولاندر دردنجیسی جسده منتن عارض اولاندر بشنجیسی بطنده قراقر
اولوب ریح خروج ایلدکده غایة الغایه منتن اولاندر یانارولیوس بو ترتیب اوزره عوارض
منتنه ایله اولان ایلاوسلری بحسب الحق بیان ایدر مراد ایدنلر مسفورلک کتابنه
مراجعت ایده لر العلاج اتمولریوس نام حکیم دیرکه بو مرضک علاجی ایکی اموره موقوفدر
اولا امعانک دغدغه سنی تسکین ثانیا محتبس اولان فضلاتی هر قنغی اولورسه اولسون
استفراغنه تحریک اولنور انلرکه بو مرضده استعمال اولنور کرک داخلا و کرک خارجا لکن برآز
غایت صلب اولمق یاخود متماسک اولوب طوتلمق حیثیتله هیچ بر فعل ایدرمکی مقدم
بو اثقال متصلبه یی یومشادهلر و مسهلات شدیده ایلاوسده کرک اعلادن و کرک اسفلدن
استعمال اولنمق جائز دکلدر کذلک حقنه اوزره اولان مسهل دخی دغدغه ویرمجی اولمق ایله
اعلادن استعمالی مناسب دکلدر زیرا امعانک حرکتی معکوسه لری و جمیع دغدغه لری
و قیء هر قنغی مسهل اولورسه اولسون دائما قیء شدیده سبب اولور بو کره علت زیاده
شدید اولور سیدنهام نام حکیم قواعد بروؤلحیات مقاله سنده تحریر ایتمشدرکه مختار
اطباء مجربین بودرکه مسهلاته تقید و اهتمام اوزره اولیوب ابتدا معده یه محتویه و سلوت
ویرمجی نسنه لر ایله مشغول اوللر بعده اکر معده سقوط قوتی وار ایسه قوتی اعاده
ایدیجی دوالر کذلک اکر غشی دخی واقع اولورسه ماء الترياقی الکافوری یاخود ماء دارچین

ایله

ایله شراب و بونلر امثالی منعش قوی اولنلر و روح الورد المعنبر کبی لری بصیرت و
احتیاط اوزره مزج ایلمک واجبدر و دخی دوائی منتنه دن احتراز لازمدر زیرا غشیی
مؤدی اولوب و آز و احد غایت مضردر پس ایمدی اولده ذوالرکه بو مرضده موافقدر بیان
ایده لم اولا احتقانات حاجابیله غسال و ملیّنه درکه انلر مشروبدن و بولصیبالندن و بزورات
مسخنه کاسرة الریاحدندرکه زاقوتوس لوسیطانوس غایت مدح ایتمشدر علی الخصوص
دهن کتان و دهن شلجم بونلره قرص الحنظل طبخ اولنمش اوله احتقانانه ضم اولنوب
استعمال ایده لر دیودیوس امعاء الکبش و ثرب الکبش مطبوخنیکه انده سمن و ملح انداخته
حل اولنمش اوله نافعدر دیمشدر لکن اثقال متصلبه ده فلغمونی امعادن خوف اولنمق
حیثیتله نافعدر لندانوس نام حکیم مدح ایلدی شوله احتقانی که مطبوخ الشعیردن
ایچینه اوچ درهم بادروت حل اولنمش اوله نافعدر و بو محلده زاقوتوس لوسیطانوس
درکه قرص الحنظل بریجق درهم بزر الکتان الق ویته طبخ اولنوب بر قسمی سره برد باقیسی
احتقان اولنه و بو مرضده اربنیوس دیارینک رئیس اطباسی نصف رطلدن بر رطله
وارنجه زیبق چی استعمال ایتدوب بر قاچ کونده دک علیلده زیبق مکث ایلدی بعده فضلده
سرعت اولسون ایچون علیلی بر عربه یه قیوب شدت و سرعت ایله چککه امر ایتدیکی
پس جانب خانه یه رجوعنده علیله نوم کلوب فراشنده برآز متحرک ایله زیبق چی بولندی
و اکر زیبق چی استعمالندن خوف ایدرلرسه دیودیوس نام حکیم فیلسوفک کتابنه نظر
ایتسونلر مفصلا بیان اولنمشدر واطباء مجربین اکثرینه نک اتفاقی اوزره بو علتک علاجی
لازم اولان امعانک تأذی و تحریشنی ازاله ایدوب امعاده بولنان فضلاتی هر نه طریقله
ممکن اولورسه مجرای طبیعی سنه تحریک ایتمکدر ایمدی ایلاوسک اسباب کثیره سببی
حسبیله ادویهٔ کثیره یه محتاج اولنور لکن بر قاچ شرط مراعات اولنمق لازمدر شرط اول
ثقلک صلابتی زیاده جدا اولدیغی صورتده جمله ادویه دن مقدم احتقانات ملینه ایله ثقلک
صلابتنی ازاله یه عجله ایتمکدر زیرا بر مدت طورمغله ثقل اعلایه متحرک اولوب قیء ایله خروج
ایدر بو صورت ایسه امور مشکله دندر فورسطوس تحریر ایدرکه قوروی بر کسنه یه
ایلاوس عارض اولوب بش کون یاخود دخی زیاده جه مدت اهمال اولنمغله ثقل فمدن
خروج ایدر اولدی بر حقنه لینه اولنمغله علت مندفعه اولدی ایمدی امعاده بولنان
ثقلی هر نه طریقله اولورسه اولسون ازاله یه سعی ایلمک کرکدر شرط ثانی بو علتک سببی
اولان تأذی امعانی و صلابت ثقلی ازاله ایلمدکجه قوتلی ادویهٔ مسهله ویرمیه لر زیرا بو
وقتده ایلاوس اصحابنه ادویهٔ مسهله ممتنع اولوب علتک مشکل و اردی اولمسنه باعث
اولور الحاصل قوتلی ادویهٔ مسهله استعمالی ممکن اولدیغی مرتبه ترک ایدوب قوتلی
مشروبات مرجحدر استعمال اولنوب مسهلات احتقانات استعمال اولنسه شرط ثالث
احتراز و خوف اوزره اولمق لازمدر که اخلاط بالکلیه اسفله متحرک اولیه زیرا کرک طبیعی
و کرک صنعت ایله مواد بدنیه بالکلیه اسفله متوجه اولدقده بر اسهال ردیء عارض اولوب
هلاکه مؤدی اولور بو خصوصده بعض اطبا غفلت ایدوب دیمشلرکه ایلاوس
زائل اولنجه دک عقیب علاجدن فارغ اولمق کرکدر زیرا نکس ایلمسندن خوف اولنور شرط رابع
بو علتده علیلک قوتی ساقط اولمق و بعضیسنه غشی عارض اولمق واقع اولمشدر هذا

عليله دائما ماء ترياقي كافوري ياخود روح ترياقي كافوري ويرلمك مناسبدر ياخود ماء
الدارجين ايله روح شراب ويره لر على الخصوص معده ده آفت حس اولنه كذلك روح الورد العنبري
ومعجون الزمرد ايله دخي سقوط قوة وغشي عروضندن محافظه اولنور وغشي عروضي بونلك
كبي علتلرده حادث اولان رايحه كريهه دن بدكه برت انسانه واقع اولان رايحهٔ منتنه
دن واحد زياده مضر اولمقله او ززه حكم اولنور **شرط خامس** ادويهٔ افيونيه استعمال اولنمقده
ملاحظه وتأمل اولنمق كركدركه ادويهٔ افيونيه اكرچه علتك سببي اولان تأذي وحركت دوديه نك
انعكاسيني ازاله ايدر لكن قبضي اولمغله فضلاتك امعاده احتباسيني موجب اولور بهذا تأمل
وملاحظه اولنمق اكر تأذي زياده اولورسه ادويهٔ افيونيه ملينات ايله ممزوجا ويريلور
اكر علت سدّه سببيله عارض اولمش اولورسه ادويهٔ مرخيه ومفتحه ايله بطني تليين وتفتيح
دنصكره تأذي امعايي وحركت دوديه نك انعكاسيني دفع ايتمك وعلتي نكسدن محافظه ايتمك
ملاحظه سيله ادويهٔ افيونيه ويرلمك ممكن اولور كذلك كاه اولوركه علتك شدتندن
ياخود قيئك دوام واتصالندن ناشي فمدن برشي ادخالي ممكن اولمز بوصورتده معده نك
حدتيني وعوارضيني تسكين ايتمك ايچون ماء النعنع الروحي ياخود ماء الدارجين الروحي
امثالي ادويهٔ مناسبه ايله ادويهٔ افيونيه ويريلور كذلك امعانك تشنجي مادهٔ اسكوربوطيه
اولان ملح حريفدن اولورسه قولنج اسكوربوطيه اولديغي كبي ملح مزبورك حرافتيني
كسر ايچون ادويهٔ افيونيه ويريلوب تشنج زائل اولدقدنصكره ادويهٔ جاليه ومسهله يه
مراجعت اولنور زيرا تشنجك زوالي ايله ادويهٔ مزبوره جيدا فاعل اولورلر كذلك ايلاوس
قلمونی امعادن اولورسه ادويهٔ افيونيه يه مراجعت اولنوركه سريعا عنفوانيله واصل
اولميه كذلك علاجنده نابوس اولمش ايلاوسده دخي سائر ادويه ويرمك جهل طبيبه
نسبت اولنور خوفندن ادويهٔ افيونيه يه مراجعت اولنور **شرط سادس** هرنه سبب
ايله اولورسه اولسون باردلردن احتراز اولنوب كرك اغذيه وكرك ادويه فاترا ومسخنا
استعمال اولنه ومشروبات بارده دن دخي امتناع اولنوب مشروبات دخي فاترا استعمال
اولنه زيرا معده يي تلطيف ايدر كذلك بو علت ناقه لرينه دخي اهويهٔ بارده واغذيهٔ
غليظه دن احتراز لازمدر بلكه مرة بعد مرة برلطيف ايله تغذيه ايله لر مثلا برقاچ
قاشق مرق الدجاج ايله ياخود نيمبرشت بربيضه ايله اكتفا ايليه وممكن اولديغي مرتبه
برودت خارجيه دن محافظه اوزره اولمه الحاصل بو علتك علاجنده اعتقال بطني
دفع ايچون اولا جاليات ومليناتدن اتخاذ اولنمش حقنه لر ايله احتقان اولنور
مثلا شراب وبول الصبيان وبورق محلله الرياحدن عمل اولنور ياخود مجرد مليناتدن
معمول حقنه لر ايله ياخود دهن بزر الكتان ودهن النخل ودهن السمسم امثالي ايله
احتقان اولنور اكر احتقانات مزبوره كفايت ايتمزسه ادويهٔ مسهله مثلا حنظل
مطابيخ مزبوره نك حين طبخنده الحاق اولنور ياخود ادهان مزبوره ده قرص حنظل
طبخ اولنوب احتقان اولنه ياخود انلره دهن حنظل الحاق اولنوب نفعه كرولان تدبير
تحرير ايدلكم برحطرنك ايلاوسه بوط يقله علاج ايتدي كه قرق سكز درهم دهن بزر الكتان
ده برنجق درهم قرص حنظلي جزوي طبخ ايدوب بعد التصفيه برمقداريني سره سنه
طلا ايدوب مابقيه سيني احتقان ايلمش وآخر فضلاتك خروج ايدوب علتي دفع

اولمق

اولمش كذلك ارطمانوسك لعاب بزر قطونا ايله قرص حنظل طبخ اولنمش دهن بزر الكتاندن
عمل ايلديكي احتقان دخي بونك كبيدر **كذلك** ريحان بري وحشيشة الزجاج وزهر
سوسن ابيض وزهر الاقحوان بردقبضه بزر الشلجم سكز درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه
ماء القراح ايله طبخ ايدوب تصفيه دنصكره سكسن درهمنه اون ايكي درهم نقوع انتيموني
وبر درهم ملح اندراني وسكز درهم عسل ريحان بري الحاق ايدوب احتقان اولنه
ياخود خبازي وحشيشة الزجاج بر قبضه زهر بادرنجبويه وزهر الاقحوان يارم
قبضه اخذ اولنوب قدر الكفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دنصكره مصفادن
يتمش ايكي درهمه ملح اندراني بر درهم شراب حقي لا يخلو سالد سكز درهم الحاق
اولنوب احتقان اولنه كذلك ديوديوس ديركه ايلاوس علتنه بركيشينك امعاء
وشحمي طبخ ايدوب مطبوخندن قدر الكفايه اخذ ايدوب جزئي ملح اندراني وسمن
الحاقيله احتقان اولنه بو احتقان صلابت ثقلدن نشأت ايدن ايلاوسه زياده
مناسبدر لندانوس مطبوخ شعيره اوچ درهم باروت الحاق ايدوب احتقان ايتمكي
مدح ايدر بو احتقان دخي علت قلمونی امعادن اولورسه ياخود قلمونيدن خوف
اولنورسه زياده مناسبدر كذلك زاقوطو سذاب وباروت ايله طبخ اولنمش زيت
احتقان اولنمغي مدح ايدوب ديركه قئ ايله ثفل خروج ايدن ايلاوسه بونكله علاج
ايلدم ديمشدر لكن ايلاوسك منشائي اولان حركت دوديه امعاء دقاقدن اولورسه احتقانات
كفايت ايتمز اما حركت مزبوره معاء غلاظدن اولورسه احتقانات هر زمان نافع اولور
دكلدر بو صورتده داخلا ادويه استعمالي ايله علاج ايدرز لكن داخلا ادويه استعمال اولنه
ادويهٔ مسهله بر وجهله مناسب دكلدر بلكه مرخيات ومليناتدن استعمال اولنور مثلا
بو خصوصده مرق الدجاج غايت مناسبدر حرارتي تعديل ايدوب جلادخي ويرر منفردا
ياخود بابونج وسائر حشايش ملينه ايله طبخ اولنمش اوله مثلا خبازي مع زهره وبابونج
بر قبضه اصل خطمي وعرق السوس هر برندن درت درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه
مرق الدجاج ايله طبخ وتصفيه دنصكره مصفادن يوز درهم ياخود يوز اللي درهم اللي
درهم محلول تراب الطرطير وقرق سكز درهم دهن لوز حلو الحاق اولنه مقدارا استعمالي
اوتوز ايكي درهمدر جيدا چالقيوب استعمال ايده لر بوندن صكره امعايي ازلاق ايديجي
دوا ولوردخي بو علتده استعمال اولنور مثلا زيت ياخود دهن لوز طرفي يكرمي درت درهم
اخذ اولنوب مرق اللحم الحار ايله استعمال اولنه كذلك نصف درهم اسپرماستي دخي
شراب ايله استعمال اولنمق امعايي ازلاقده ادويهٔ نافعه دندر **ياخود** دهن لوز حلو وشراب
هر برندن يكرمي بر درته درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه **ياخود** مطبوخ
الزبيب مع التمر هندي اللي درهم اخذ اولنوب مزج اولنه **ياخود** قرميوطرطره بر درهم
سقمونيا مبتر طقوز حبه خلاصهٔ قرص حنظل اوچ حبه دهن انيسون الني قطره
اخذ اولنوب مزج اولندقدنصكره اوچ قسمه تقسيم اولنوب هر قسمي بر دفعه ده
استعمال اولنه كذلك مطبوخ النخل زياده جه استعمال اولنمق ادويهٔ نافعه دندر
كذلك مطبوخ البابونج اخذ اولنوب بر مقدار سمن غير مالح الحاقيله فاترا شرب اولنمق
دخي زياده ممدوحدر اكر ايلاوس علتنده اعتقال بطني شديد اولوب ادويهٔ مذكوره

كفايت ايلمزسه ايكى دوا واردركه جمله ادويه مقامنه قائم اولور انلره مراجعت اولنه برتيسى
اسربدن معمول حبه دروبرتيسى دخى زيبقدر اما اسربدن معمول اولان حبه اكر تخلل
صلابت حاصل اتمش اولورسه ياخود زياده لزج اولورسه ياخود معاء سفلى معاء علويه
دخول اتمش اولورسه حبه مزبوره استعمال اولنور لكن اولا امراق دسمه استعمال اتمكله
مجاريئى ازلاق لازمدر بو حبه دخى هلو نسيوس تقريرى اوزره ايلاوس قولنجنى معاد
ياخود غنغرينادن ياخود تمددن ياخود معاء علوينك معاء سفلى يرده حولدن اولور
مناسب دكلدر بلكه علتك رديا اولمسنه باعث اولور و بو حبه يى هلو نسيوسدن
ماعدا بحجه اطبا بيان اتمشلردركه زيبق ايله اسرب ملحمه اولنوب عمل اولنور و بعضيلر
دخى ديرلركه فتق السره دن نشأت ايدن ايلاوسه بو حبه ايله بحجه كره تدبير ايلدك
نادراً خلاص اولديلر زاقوطوس نقل ايدركه بو حبه نك خرده جه عمل اولنمشلريندن
اولا اون ايكى حبه اون سكز دانه سينى ويرمكله علاجنده نا يوس اولنمش ايلاوس
اصحابنه علاج ايلدم علتلرى منزعج اولديلر انجملدن بركسه وافرجه كستانه اكل اتمكله
تفعلنه صلابت وانعقاد كلوب انكا بو حبه ايله علاج ايلدم كذلك وافرجه خام امرود
اكل اتمكله اعتقال البطن عارض اولوب ايلاوسه مبتلا اولمشلره بو حبه ايله علاج ايلدم
منزعج اولديلر لكن بو حبه دخى دائماً امين اولنور ادويه سليمه دن دكلدر زيرا كاه
اولوركه مره مديره داخل بدنده قالوب خروج ايلمز مثلا واقع اولديكه بركسه ده اون بركون
قالوب بعده خروج ايلدى الحاصل دائماً نافع اولور دوالردن دكلدر ايمدى بو خصوصده
زيبقجى بو حبه اسربيه دن اولى و انسبدر لكن زيبقجى جيداً غسل اولنمق و مقدار ده
زياده جه استعمال اولنمق لازمدر مثلا مزبور حبه اسربيه استعمال اولنمق مناسب اولان
موضعلرده استعمال اولنور اما بين العامه مشهور اولان سكز درهمى استعمال اولنوب
دهن بزر الكتان ياخود دهن لوز ياخود زيت وسكر استعمالى ايله تحريك و حز و جنبه
اعانت اولنور لكن بن ظن ايدرم كه سكز درهمدن زياده مثلا يكرمى درت درهم ياخود
اوتوز ايكى درهم بلكه كاه اولوركه التى درهم و يوز درهم استعمال اولنوب خارجدن
ملينات لطيفه ايله تكميد اولنمق مناسبدر زيرا زيبق قليلا استعمال اولندقده فعلى
عسرت ايله و بطيئاً ظهور ايدر بوندن صكره درت درهم دهن اللوز الحلو سدس
درهم دهن انيسون ايله استعمال اولنمق مناسبدر كه مجاريئى ازلاق ايدوب
امعايى تخليص ايده تاكه اولا بعضى ادهانك استعمال اتمكله تدبير مقدم ممدوح اولديغى
كبى مثلا درت درهم ياخود سكز درهم ياخود اون التى درهم دهن اللوز استعمال اولنه
ياخود اسبيرماستى جمعنى مايعات حاره ايله استعمال اولنه مجارى ازلاق اتمكه عظيم
التفصد كذلك زيبق استعمالى عقيبنده حركت اتمك مناسبدر كاه اولوركه زيبق استعمال
اولنوب سريعاً فاعل اولدمز بلكه بر مدت مستقر اولوب علوم اتناسنده تقل ايله حقناً
خروج ايدر ياخود زيبق استعمالندن مقدم عليلى ماء فاتردن ياخود مطابيخ ملينده
متخذ ابزنه ادخال ايدوب زيبق استعمالندن صكره خارجدن مطابيخ ملينه كماد اولنه
زاقوطو ديركه كرك زيبق و كرك حبه اسربيه اصحابنه بعضى حضرت ايراث اتمكله مناسب
اولان بونلر استعمال اولندقدن صكره شراب ايله احتقان اتمكدر بعضيلر تجربه ايدرلركه زيبق

استعما

استعمالندن صكره احتقانات ملينه ياخود محذره ايله احتقان اولنمق مناسبدركه كاه
اولوركه زيبق برقاچ دفعه ده وآخرجه استعمال اولنوب بدنده بر مدت مستقر اولمغله قولونده
وجع ولثه ده تورم احداث ايدوب سيلان لعاب ايراث ايدر لهذا انترجي عسل الورد
و شراب البنفشج امثالى ايله غسل ايدوب احتقانات ايله زيبقك خروجنه سعى اولنور
بعده ادويه ذهبيه مثلا پاد زهر ذهبى و انتيمون معرق امثالى دوالر استعمال اولنور تجربه
معلوم اوله كه بو علتده زيبق استعمالنى اطبادن چوق كمسه لر تجربه اتمشلردر بن دخى
ايكى كمسه يه ويردم برينسنه فائده سى اولميوب هلاك اولديى و برينسنه نفع عظيمى اولوب
علتى زائل اولديى اما هلاك اولان اولا التى درهم زيبق استعمال ايدوب بعضى تأذى و زحمت
ايراث ايلمش زيبقك مقدارى قلتندن ظن اولنوب بر مقدار دخى استعمال مراد ايلدكده
برصرع عارض اولوب هلاك اولديى اما خلاص اولان بر عورتدركه باشنه برقاچ دكنك
اوديلمغله حمى ايله معاً اعتقال بطن شديد عارض اولوب صفاقنده صلابت وتورم و وجع
كلمش على الخصوص صولجانبنده ورم و صلابت زياده ايدى الحاصل بو سببلر ايله انكا
ايلاوس عارض اولوب جزئى فواق كلمش ايدى انكا برقاچ دفعه ده ايكى يوز درهم زيبق
ويردم خلاص اولدى مثلا علاجنه مباشرت ايلديكم ماه حزيرانك اون دردنجى كونى
ايدى يوم مزبورده اول عورته بو ممزوجى كه تركيبى بودر ماء النعنع سكز درهم زيبق
جى مطهر يكرمى درت درهم دهن لوز حلو التى درهم اخذ ايدوب دخى ويردم
فائده سى اولمدى اون بشنجى كونده بو ممزوجى كه تركيبى بودر ماء النعنع سكز درهم
ماء الدارجين اوچ درهم زيبقجى يكرمى درت درهم دهن لوز التى درهم اخذ ممزوج
ايدوب دخى استعمال ايتدردم بينه فائده سند اولمدى بعده بو حقنه كه تركيبى بودر
مطبوخ بابونج يكرمى درت درهم ملح مبارك اون التى درهم ملح اندرانى بر درهم اخذ ايدوب
اول كيجه يعنى ماه مزبورك اون التنجى كيجه سى احتقان ايلدم بينه فائده اولمدى تكرار اون التنجى
كونده بينه على السحر ذكر اولنان ممزوج زيبقى استعمال ايتدردم بينه فائده المديوب جانب يسارده
واقع مراقنده تمدد و صفاقنده صلابت ظاهر اولوب فواقى زياده اولديى اول كون نصف نهارده
تكرار بو ممزوجى كه تركيبى بودر ماء النعنع بر وقيه ماء الدارجين درت درهم زيبق مغسول قرق
درهم شراب الورد المكرر التى درهم اخذ ايدوب استعمال ايتدردم بينه فائده اولمدى بعده يكرمى
درت درهم قازياغى صفاقنده زدينه طلا ايلدم و اون يدنجى كون بو حقنه كه تركيبى بودر لبن
الجاموس المغشى درت درهم صفاد البيض ايله حل اولنمش ترمنتين و ملح طبرزد اوچ درهم اخذ
وممزوج ايدوب احتقان ايلدم بو دخى فائده ايلمدى بعده بينه ايكى دفعه صباح و اخشام ممزوج
زيبقى ويردم كامل ايكى يوز درهم زيبق اولوب وجودينده قالمغله صفاقنده حركات مختلفه
حادث اولوب اعتقال بطنى بحاله قالدى بعده بو آبزنه ادخال ايلدم آبزنك تركيبى بودر
بابونج مع ورقه و زهره التى قبضه جبارى اوچ قبضه زهر الاقحوان ايكى قبضه حب الغار يكرمى
درت درهم اخذ و ماء ايله طبخ اولنوب آبزن اولنور بعده صفاقنه قازياغى سوردم و اون سكزنجى
كون بينه احتقان ايلدم اون طقوزنجى يكرمنجى كون بوغازينى اغريمغه و لثه سى تورم و اسنانى
تحرك ايتمكه باشلايوب استعمال ايلديكى زيبق سيلان لعابله خروج اتمكه باشلادى بوندن صكره
بوغازينى و لثه سنى تليين ايچون عسل الورد و شراب البنفشج على السويه ممزوجا طلا ايلدم

وسكز درهم مرهم آردمانوسه ایكی درهم دهن الحنظل الحاق ایدوب صفاقنه طلا ایلدم
ماه مزبورك یكرمجی برنجی كون ثفل صلب ایله معاً قدر قلیل دنبق خروج ایلدی وتحت المراق
اولان صلابتی تحلیل ایچون ضماد شوكران واشق محلول بالخل علی السویه لصقنه ایدوب دهن الطرطیر
المقطر ایله مزج وبرمشمع اوزرینه بسط ایتدكدنصكره مراقنه وضع ایلدم وماه مزبورك
یكرمجی ایكنجی كونی بوحقنه كه تركیبی بودر مطبوخ ملیین بیتمش درهم ملح عكر الخمر الیجی درهم
عسل منزوع الرغوه یكرمجی درت درهم اخذ ایدوب احتقان ایلدم وبو احتقانی دفعاتله
تكرار ایلدم یسیراً یسیراً تلیین ظهور ایدوب زبیلدن برمقدار خروج ایلدی وماسبقده ذكر
اولنان مرهمی تكرار مكرر طلا ایلدم ماه مزبورك یكرمی طقوزنجی كونی فراشندن واقف دنبق
بولنوب بطنی ملایمت اوزره باقی قالدی بعده ماه مزبورك اوچنجی كونی بوحقنه ایله كه تركیبی بودر
لبن البقر یوز درهم ملح عكر الخمر درت عسل الورد اوتوز ایكی درهم اخذ ایدوب ایكی دفعه ده
احتقان ایلدم وماه مزبورك یكرمی اوجنده كلنجه داسن واصل دازیانه دن عمل اولنمش مطبوخ
باد زهر ذهبی ایله تحریق ایچون مداومت ایتدردم لكن باد زهر ذهبی ساذج دكل ایدی
بلكه سدس درهمی ثلث درهم سفوف باد زهری سنا وطوس ایله ممزوج ایدی بیوم مزبورده
بر قیء ظهور ایدوب وآفر مادهٔ لزجه خروج ایلدی منعال محرد اوزره ادویهٔ مزبوره ایله
تدبیر تمام اولدقدنصكره داخلدن مرق اللحم وخارجدن احتقانات ایله مداومت ایتدردم یسیراً
یسیراً صحت بولدی بوندنصكره معلوم اولهكه بوعلتده اولان تأذینك افراطنی ازاله ایچون
ادویهٔ افیونیه دن ماعدا بعضی اعراق دسمه ملینه دخی استعمال اولنور نتكم كتاب زبور بو
كورلمشدر ازجمله مرق اللحم الجبارنیی ومطبوخ الجمارنی ومطبوخ زهر اكلیل الملك ومطبوخ
زهر البابونج كذلك شلجم طبخ اولنمش مرق اللحم استعمال اولنوركه بونلرك تلیینی وجلاسی واردر
كذلك مطبوخ الشعیر عسل ایله وثلج حكما ایله وبر بلور بعضیلر دیركه ایلاوس ایله استلا
بعضی عوارضی وتاذینی ازاله وقطع اتمك ایچون ثلث درهم ملح افسنتین ایوبرنصوحی
ایله استعمال اولنوب اوزرینه ماء النعنع ایچه لر وفی الواقع تحقیر اولنمجق دوا دكلدر تجربه
ایلاوسه مبتلا بركسه یه منكوره بر مشروب ویردم قیء منقطع اولوب وجعی دخی ساكن
اولدی دینه جك دنبه یه كلدی مشروبك تركیبی بودر ماء النعنع یكرمی درت درهم روح
تریاق ساذج برنجی درهم ملح افسنتین ثلث درهم شراب شوكة الابل سكز درهم اخذ و
مزج اولنه بو مشروب جدخدمات كثیره ایله استعمال اولنمغله اصلاحی لازم اولان مواضع اصلاح
ایدرك علتی ازاله ایدر كذلك ذكر اولنه جق ممزوجلر دخی مذكوره مشابهدر ازجمله ماء النعنع
اونالتی درهم ماء الدارچین وشرابله اخراج اولنمش ماء الوزنباد هر بریندن درت درهم
ملح افسنتین یارم درهم لودانوم ایكی حبه یاخود اوچ حبه شراب شوكة الابل اللی درهم
اخذ اولنوب مزج اولنه یاخود ماء رازیانج وماء النعنع هر بریندن سكز درهم روح تریاق
كافوری ایكی درهم سكر مدهن الدارچینی اون ایكی حبه لودانوم ایكی حبه شراب الرازیانج
درت درهم اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه بملعقه استعمال اولنه یاخود ماء الرازیانج و
ماء النعنع هر بریندن اون ایكی درهم ماء محلل الریاح سكز درهم روح نوشادر الانیسونی
برنجی درهم جوهر الافیون بر درهم شراب النعنع الیجی درهم اخذ اولنوب مزج اولنه
بعضیلر تاذی وجعی تسكین ایچون روح ترمنتینی مدح ایدرلر كذلك شرابله بر درهم تریاق

ویوملك دخی زیاده ممد ومعین اكر علت قلنجونی احداث دكل ایسه اثر عظیمی ظهور ایدر كذلك
شراب الخشخاش دخی نافعدر یاخود كهربا مدبر وانتیمون معرق وشنكرف انتیمونی هر بریندن
سدس درهم لودانوم ایكی حبه كافور برحبه اخذ اولنوب استعمال اولنه یاخود شنكرف انتیمونی
سدس درهم ناب فرس البحری وباد زهر معدنی سكز حبه كافور ولودانوم هر بریندن ایكی
حبه اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنه اكر ایلاوس قلنجونی احداث اولنورسه علاجی
غذایی بالحلیه منع ایدوب ساعتدن بعده ساقردن قضل اولنه وحقنهٔ لینه تجدید ایله
مثلا لبن وقدر قلیل سكر ولعاب بزر قطونا وثلج حكما اخذ اولنوب احتقان اولنه تجربه
بویكت مسافرتده قولنجه مبتلا اولوب ایكی كیجه بركون معذاری هنطا وایله اوینده عزیمت
اتمش بولدك فقالكندن زیاده منفعل اولوب علاجی ایلاوسه انتقال ایلمش مثلا بر پنجشنبه
كیجه سی ایدی كه آتی كوردم منتصل امواد لزجه وصفراویه قیء ایدردی وصفاقنده غایة الغایه
شدید بر مغص ایلاوسی وار ایدی وسره سی اطرافنده صلابت حس اولنور ایدی برمق ایله
باصلدقده مدافعه ایدردی لكن باصمق ایله وجع زیاده اولدیغندن زیاده جه باصلمق
ممكن دكل ایدی لكن اعتقال بطن شدید دكل بلكه بطنی ملایم ایدی وافراط اوزره عطشی
وار ایدی واللرندن كاه برینه وكاه برینه منا ویه ایله حقد عارض اولور ایدی علامات
مزبوره دن ظن اولنور ایدیكه امعاسنده یعنی وجع موضعنده هنطا وك تحریك ونادرسندن
قلنجونی حادث اولمش اولهكه عادت اوزره بر احتقان ایلدم اللوسه وایتلرینه بر تشنج عارض
اولدی لكن یارم ساعت مرور ایتزه كما ینبغی تنقیه ایلدی وداخلدن جوهر تریاقی كافوری
جوهر الافیون ایله ممزوجا استعمال ایتدردم پنجشنبه كونی وجعی برمقدار ساكن اولدی
لكن حلقنده ولساننده جفاف حادث اولوب عطشندن تاشی برصبر حس اولنور ایدی
لكن حرارت بدنیه سی اعتدال ایدی بوندن فهم اولنوركه ماسبقده ذكر اولنان علامات
معاء دقیقده واقع قلنجونی علامات ایمش وتشخیص اولنمش شرح بالترتیب ماعداهونده ایچرسه
در عقب قیء ایله اخراج ایدردی وهونه ایچرسه وجع شدید اولور ایدی داخلدن جوهر
تریاقی ایله جوهر الافیونی استعماله مداومت امر ایتدم اكرچه اودخی قیء ایله خروج ایدردی
لكن كاهیجه برایكی ساعت سكونت واستراحت ونوم كلور ایدی خارجدن موضع وجعه
تحمید ومحلل الریاح بر درهم طلا ایدوب كیجه لرده استعمال ایچون بوسفوفی ویردم كه تركیبی
بودر زهر الكبریت نصف درهم عظم نك سمك شبوطی ثلث درهم لودانوم برحبه اخذ
ومزج ایدوب ایكی دفعه ده استعمال اولنمق اوزره ویردم عوارض مزبوره برمقدار تقلیله
باشلدی لكن سره سی اطرافنده ریاحك صداسی زیاده اولدی جمعه ایرتسی كیجه سی
بر احتقان ایلدم علی الصباح عمل ایلدی سفوف مزبوره مداومت امر ایلدم بازار كونی
بروده ماثل بو عرق ظهور ایدوب وبرقاج كره قیء ایلیوب ثفل متین خروج ایلدی
بو ممزوجكه تركیبی بودر ماء النعنع یكرمی درت درهم روح تریاقی ساذج اوچ درهم
ملح افسنتین نصف درهم شراب شوكة الابل سكز درهم اخذ ایدوب ممزوجا ویردم
قیء منقطع وصفاقنده اولان وجع ساكن اولدی اول كون نصف النهارده ثلث درهم
ملح افسنتینی عصارهٔ الیمون ایله وماء النعنع ایله استعمال ایتدردم علتندن دخی زیاده
خفت كلدی لهذا بن دخی لیالی كثیره بو ممزوجه مداومت وما سبقده ذكر اولنان

دهن بزر الكتان ودهن بزر الفجل ودهن شحم الحنظل لغورجنا نوس ايله عمل اولنان
حقنه‌يي بر قاج دفعه تكرار ماهي ايلدم اد ويه‌مز بوده بلا فائده دكل ايدي لكن صالي كوني
ايكي تفاح اكل ايلمش چهارشنبه كيجه‌سي خروج رياح ايله معًا برازنك خروج ايلدي
بو اثناده قليل عسر تنفسدن شكايته باشلدي وعسرت ايله تكلم ايلر اولدي وشيني بردي
اولوب عرق ذوباني بارد وفواق عارض اولدي بو مرهمي كه تركيبي بودر مرهم الخطمي اوتوز درهم
دهن بابونج دردر درهم دهن الابهل ودهن ترمنتين بر مثقال اخذ اولنوب صفاقنه
طلا اولنه‌رق لفافه‌كر اوزرينه تسخين اولنمش كميد وضع اولنمق تعليم ايلدم هر بار كه مزبور
كميدي صفاقندن رفع ايدرلر عليلك اضطرابي زياده اولور ايمش عاقبت معى لحميه‌سي
انجذاب تشنجيه ايله منجذب اولوب وذكري دخي اخلد منجذب وجزو بجه‌سي طشره‌ده
قالمش جهله هلاك اولمش بوندن فهم اولنور كه قلغونج امعا غنغرينايه انتقال ايليوب
هلاكنه باعث اولمشدر **اكر ايلاوس** فتقدن اولور ايسه نته كم فتق تحريرا اولنان موضعده
بيان اولنديغي اوزره بعضيسي لا علاج جدلر اولور وبعضيسي مجرد اياقلرين يوقارو دكمك
ايله مندفع اولور بعضيلر احتقانات حاده استعمالي ايله دخي مندفع اولمسي انكار اولنمزديشلر
نته كه رولفنيوس فتقدن نشأت اتمش ايلاوسه مبتلا بر عورته بر قاج دفعه حقنه
انتيمونيه ايله احتقان ايلدم مندفع اولمديغ مستدل اكر ايلاوس فرحة امعادن اولور ايسه
اكثريا خلاصي ممكن دكلدر مجرد ادويهٔ لبنيه ومسهله ايله تدبير اولنور اكر ايلاوس غنغرينا
اولور ايسه لا علاج جدلردر **بوننده صكره** معلوم اوله كه ايلاوس علتنده استعمال اولنان ادويه ذكر
اولنانلردر داخلا استعمال اولنان دواردر اما خارجا دخي فضلاتك خروجنه تحريك
ايدجي ادويه مستعمله وارددر ازجمله دهن البابونج الازرق اخذ اولنوب بورسق و قاز
واوردك ياغلري امثالي ايله مزج ايدوب جمله صفاقه صيق صيق طلا ايدرلر **ياخود**
بلسان الفتهٔ براكليسوس اخذ اولنوب مرهم عرضيتا ومرهم الخطمي ممزوجي ايله ودهن
البابونج ودهن الشبث ودهن الحنظل لغورجنا نوس ايله صفاقه طلا اولنوب اوزرينه
تسخين اولنمش كتان بزي وضع اولنه **مثلا** مرهم الخطمي ومرهم عرطنيتا اوني ايكشر درهم
بورسق ياغي ودهن الحنظل هر بريندن سكزر درهم اخذ اولنوب مزج ومرهم اولنه
زاقوطوس ديركه بركسه واز جه سفرجل اكل ايدوب كمال مرتبه قبض اولديغندن ناشي
عوارض ايلاوسيه‌يه مؤدي اولمش صفاقنه دوث البقر الطري صيق صيق وضع اتمكله
خلاص اولدي **خاتمه** ايلاوس علتنده آ تشمش قيون شحمي حار ايكن صفاق اوزرينه
وضع اولنسه وجعي وسائر عوارضني تسكين اتمكده عجيب الفعلدر **كذلك** دم الخفاش
مراق اوزرينه طلاء ايلاوس علتنك جميع عوارضني بالخاصه تسكين ايدر **كذلك** افعي
منسلخ اولديغي جعان دريسي كه تركيده يلان قاوي ديرلر دهن الورد ايله طبخ اولنوب
جلد بطنه طلا اولنه **وبو علتده** بو آيتن دخي تليين اتمكده وتسكين وجع اتمكده زياده
مجد تركيبي بودر بابونج مع زهره درت قبضه اكليل الملك وحبارني وحشيشة
الزجاج اوچر قبضه حب الابهل ايكي درهم اخذ اولنوب دق وقدر الكفايه ماء القراح
ايله آيزت اولنه كذلك الماچوديكي قدر قليل زعفران ايله ياخود دنبك الغنم اخذ ايدوب
لبن ايله طبخ ولصقه اولنه **اما قريبا كذلك متأخرين** عندنده بو علتك تعلك افراط اوزره

اجتماعندن

اجتماعندن اولديغي صورتده بر صنعت وارددر آني استعمال ايدرلر مثلا عليلك مقعدينه
بر منفخ القا ايدوب واقوجه نفخ ايدرلر تا كه امعاسي منتفخ اولوب اطراف امعا به
ملتصق اولان ثفل اطراف امعادن منفصل اوله دير ا ثفل اطراف امعادن منفصل
اولدقده احتقان ايله ياخود طريق آخر ايله خروجي ممكن وسهل اولور نته كه **ابقراط**
واماطوس و ديوريوس امثالي طبيبلر تحرير ا مشددرنته كه زاقوطوس نقل ايدر كه
بركسه نيم پخته برنج اكل اتمكله اكا اعتقال شديد عارض اولوب صناعت مزبوره
ايله علاج ايلمش كذلك باربطه نام طبيب بركسه‌يه ايلاوس علتنده اعتقالي دفع
ايچون سائر تدبيرلر فائده ايليوب عمل باليد ايله علاج ايلدم ديمشدر
القسم الثاني في افراط الدافعة المعائية وهو تشتمل على اربعة فصول
معلوم اوله كه برازك مقعددن خروجي سريعا ياخود متواترا ياخود كثيرا اوله على الاطلاق
استطلاق البطن تعبير اولنور لكن استطلاق بطنه مبتلا اولانلرك خروج ايدن موادلرك
اختلافي حسبيله متضرر اولديغي جهتدن علت مزبوره اسامي متعدده ايله ذكر اولنور
مثلا ذرب وهيضه و زلق المعده وزلق الامعا ديرلر
الفصل الاول في الذرب والخلفه اي الاسهال **معلوم اوله كه** بين العامه
اسهال دينمكله شهرت شعار اولان علته عند الاطبا **ذرب و خلفه و اختلاف** دخي
تسميه اولنور مواد مختلفه‌نك كثرت واختلاف واتصال اوزره مقعددن خروجيله
منشأ اكثريا ماده دمك يعني عدانك فضلاتني دركه تخم واسطه‌سيله منفصل اولوب
امعايه منصب اولمسيدر وبو فضلاتك انواع متعدده‌سي حسبيله بو علت دخي انواع
متعدده اوزره اولور مثلا معض ايلر ياخود ريح ايله مجتمع اولوب اسهال معضي واسهال
ريحي تسميه اولنور كاه اولور كه معض وريح ايله مجتمع اولمقسزين اولور لكن بو صورتده
كاه اولور كه معاء مستقيمده واقع ضربان ايله اولور كذلك اسهال بلغمي وماثي وصفراوي
وزنجاري اولور كذلك بلا معض اولديغي صورتده دموي يعني دم ايله مختلط اولور كذلك
قيحي دخي اولور يعني مقعددن قيح ومده خروج ايدر كذلك اسهال ايله خروج ايدن ماده‌نك
دهني ودسم اولوب بعينه سمن كبي اولديغي دخي كورلمشدر **كذلك** اسهال ايله حصاة
كثيره خروج ايلديكي بعضي اطبادن منقولدر نته كه اسقا نقيوس نقل ايدر كه اسهاله
مبتلا بركسه دن دفعات كثيره‌دن فضلات وآفره ايله كمك پارچه‌لري خروج ايلدي
عاقبت هلاك اولديغي كذلك فواكه رطبه استعمالندن ناشي اسهال ايله بعضي قورتلر
خروجي دخي طبيب مسفوردن منقولدر اما اسهال قيحي اكثريا بعضي خراجك انفجاريله
وقرحهٔ ماساريقادن حادث اولورنته كه بعضي اطبادن كبدك وسائر اعضانك
خراجي انفجاريندن اسهال قيحي حدوثي منقولدر كذلك اسهالك اسبابي حسبيله دخي
متنوع اولور مثلا صناعي ياخود طبيعي اولور اما صناعي ادويهٔ مسهله واسطه‌سيله
اولور كه ادويهٔ مزبوره‌نك اجزاء قلويهٔ سميه سندن حادث اولور اما طبيعي اولان
ادويهٔ مزبوره واسطه‌سيله اولميوب حركت طبيعيه واسطه‌سيله حادث اولور اسهالك
بو نوعي دخي طوعي ياخود غير طوعي يعني اضطراري اولور اما طوعي اولان اجزاء بدنده
واقع بر علت حسبيله اولميوب مجرد اندفاعي لازم اولان ماده‌نك اندفاعندن حادث اولور

مثلا اسباب خارجیه ده خطا واقع اولمغله اولور نته که فواکه رطبه وخیار امثالی استعمالی
اولنمقدن حادث اولان اسهال کبی زیرا فواکه مزبوره معده ده تعفن ایدوب یسیراً یسیراً
معده نک تعفنینه وغذانک دمه استحاله سنه رطوبت کتوردکلریندن صفرایه هیجان کلوب
متحرک اولور کذلک لیالیده بدنی بتریه دخی بو قبیلدن عد اولنور یاخود اسبابه
داخلیه دن اولورکه بر ماده مرضیه بر موضعده محتبس اولوب منحل ومندفع اولمسندن حادث
اولور نته که التمش یاشنده برکسنه ذات الجنبه مبتلا اولوب اسهال ایله منحل اولدی دیو
یانا رولیوس تحریر ایدر کذلک ذات الجنب منفتح اولمغله اسهال قیحی حادث اولدیغی کبی
اکر بو ایکی اسهالده علیلک قوتی متحمل اولورسه علیله سلامت وارد در کذلک اسهال
دماغی واسهال کبدی واسهال طحالی بو قبیلدندر عد اولنور زاقوطوس نقل ایدر که
برکسنه بر مزمن اسهال دماغی یه مبتلا ایدی هامه سنه ضماد منقط وضع اولنمغله مندفع
اولدی کذلک برکسنه نک ساعدینه ضعف ایله معاً بر اسهالی وار ایدی ساعدینه
تقویت ویرمکله علاج اولندی کذلک رودیوس نقل ایدر که برکسنه احتباس بول ایله
معاً اسهاله مبتلا ایدی ادرار ایله مندفع اولدی کذلک مواد مختلفه دن صبیانه بوکونه
اسهال عروضی دخی کثیر الوقوعدر کذلک طحالده واقع خراجک انفجاریندن اسهال عروضی
اسقانقیوسدن منقولدر کذلک کبدده واقع خراجدن وتحت الابط واقع بعضی اورامدن
اسهال قیحی عروضی سلواطیقوسدن منقولدر الحاصل ذکر اولنان اسهالاتک جمله سی
طبیعتک حرکت طوعیسی حسبیله بعضی مواد بر موضعدن موضع آخره منصب اولمغله
حادث یاخود موادک حرکت طوعیسی حسبیله حادث اولور مثلا هر نه سبب ایله اولور
اولسون صفرانک رحیقتدن صفرا منفرداً یاخود ماده اخری ایله معاً معده یه منصب
اولمغله معده نک خوصتنی ازاله وقلق وعطش ایراث ایدوب اسهال عروضنه مؤدی
اولور زیرا اغذانی مواد غریبه یه مستحیل اتمکله مواد مزبوره بطوعه اسفله منصب
اولوب خروج ایدر کذلک اسهالی طوعی ایام ربیع وصیفده واقع اولدکلرنده اما اسهال
اضطراری تعبیر اولنان اسهال غیر طوعی یا مرض یاخود مرضی اولور اما مرض اولان
اولا بدنده بر عارضه حادث اولوب بدنی تغییر ایتدکدنصکره اسهال ظهور ایدر اسهالک
بو صنفی کاه اولور که ساریه وکاه اولور که غیر ساریه اولور اما ساریه اولان اهو تیه
ساریه نک تخالفی حسبیله مخالف اولدیغندن ماعدا کاه اولور که ارده اولوب قلق حاد
وعرق بارد وسائر عوارض مخوفه ایله مجتمع اولور بوندن صکره مرض اولان اسهال
ایکی قسمدر بریسی سریع الزوالدر که علل خارجیه دن ناشی دفعی حادث اولور وبریسی
دخی بطئ الزوالدر که یسیراً یسیراً ظهور ایدوب مدة مدیده مستمر اولور یاخود سببه
ایله ظهور ایدوب کیدوک سببی قوی اولور وتجربه شاهددر که اسهالک بو قسمی بر سنه
یاخود ایکی اوج سنه ممتد اولور اما مرضی اولان بعضی امراضده واقع اولان اسهاللردر که
ایکی قسمدر برسی بحرانی وبریسی عارضیدر اما بحرانی اولان امراض حاده نک انتهاسنده
یاخود انحطاطنده ماده نضیجه یعنی ماده مائیه ایله منحل اولمش فضلات دمویه
مواضع مناسبه ده جوهر دمدن سوزیلوب ومنفصل اولوب امعایه منصب اولمغله
حادث اولور کاه اولور که بو اسهال بحرانی دموی اولور اکرچه نادر الوقوعدر لکن رودیوس

حمیات

حمیات حاده نک اسهال دموی بحرانی ایله اندفاعی کوردکلرندر دیو تحریر ایدر اما عارضی اولان
اسهال بعضی امراضک مثلا حمیات ردیه نک ابتداسنده یاخود انتهاسنده دمک غلیان
وهیجانندن وتعفن ردیه سندن ناشی موادک اذابه سندن حادث اولور خطرناکدر اسهالدر
زیرا اسهال مزبور سل ودقه مؤدی اولدیغی صورتده هلاکه مؤدی اولور اسهالک بو قسمنک
بر شعبه سنه ذوبانی دیورلر که آنده علیلک غذاسی قلیل اولوب مواد کثیره خروج ایدر وبو
اسهال زیاده حریف طلح طیاردن حادث اولور لهذا حمیات حاده وملتهبه وردیه ده
وحمای وبائیه ده حادث اولور کذلک سل ودق اصحابنده موته قریب اولدقلرده حادث
اولور لهذا سل اصحابی برحقنه حقنه دن وادنی ملینی استعمالدن زیاده منفعل ومتضرر
اولورلر وبو اسهاللرده ذوبانی تسمیه سنک وجهی اولدر که اعضانک تغذیه رطوباتی دمدن
منفصل اولوب ماء الجبن صورتنده کثرت اوزره مقعددن خروج ایدر وبدن یسیراً یسیراً
نحیف اولوب قوتی ساقط اولور کذلک مدقوقینه بو اسهال بالسهوله عارض اولور بوندن
صکره معلوم اوله که اسهالک برنوعی دخی وار در که تونیل کلور مثلا امتلاء اخلاط مبتلا
اولوب تعز معده لری ضعیف اولنلرده واقع اولور نته که فورسطوس نقل ایدر که برکسنه
اسهال طوعی یه مبتلا ایدی آنده اکثریا هر اوچ آیده برکون مواد مائیه ایله مختلط مواد
متخالفه خروج ایدردی علی الخصوص قاون وبعضی نباتات اکل اتمش اوله کذلک فورسطوس
نقل ایدر که بر عورتک احتباس طمثدن ناشی تناقص تحرده مغص ایله معاً بر اسهال عارض
اولور ردی عاقبت هلاک اولدی **وبعدهذا** معلوم اوله که خروج ایدن فضلات امعانک
فعلی حکملدر زیرا امعایه منصب اولان ماده نک بعضیسی اکل اولنان اشیا حسبیله معده دندر
وبعضیسی ماده نک بعضیسی اکل اولنان اشیا حسبیله معده دندر وبعضیسی ماده دموی
دندر که مجاری بانقراتیسی ومجاری صفرادن امعانک اوعیه غذیه سنه منصب اولشدر
اکر مجاری صفراویدن منصب اولان زیاده جه اولوب خروج ایدن ماده یی صفوت ایله تلوین
ایدرسه اسهال صفراوی دیرلر اکر مجاری بانقراتیسدن زیاده جه منصب اولوب خروج ایدن
ماده رقیق وغیر ملون اولورسه اسهال مائی دیرلر اکر غلیظ ولزج وجلوجه اولورسه که ماده
مزبوره دمدن مستحیل اولمغه استعداد حاصل اتمش ماده اولمق کورینورسه کا اسهال بلغمی
دیرلر لکن بونوع اسهال کاه تکون کیملوسک رحیلکندندر یاخود امعانک رحیلکندندر که
امعانک رحیلکندن دوسنطاریا حادث اولدیغی صورتده اسهال حادث اولور ومعلوم
اولدکه اسهال ظهوریندن مقدم موجود اولان ماده دمویه مواد ردیه ایله مختلط حکملدر
بلکه اسهالک ماده سی مواد دمویه متکوننک فسادیدر الحاصل اسهالک خصوصی یعنی
آنده ماوف اولان اولا مواد دمویه متکونه در امعایه اسهالک خصوصی اطلاق اولنمق خروج
ایدن مواد امعادن اولدیغی جهتدندر کذلک معده دخی اسهالک موضعی اطلاق اولنمق سبب
بعیدی معده ده اولدیغی جهتدندر زیرا بر اسهال یوقدر که سبب بعیدی معده ده اولمیه
ایمدی امعا اسهالده آلتدر لکن امعا دخی ذاتنده ماوف اولور واسهالک اساسی فی الواقع مواد
دمویه در **السبب** انواع اسهالک سببی ادویه مسهله دن حادث اولان اسهالک
سببنی بیان ایله استقصا معلوم اولور زیرا اسهال کرک ایسه دفع طبیعی اولسون
وکرک ایسه اسباب خارجیه دن وداخلیه دن اولسون وکرک ایسه ساریه ورحیه

اولسون وکرك ایسه اولمسون سبب قریبی بعینه ادویه دن حادث اولان اسهالك
سبب قریبی کبیدر ایمدی ادویهٔ مسهله دن حادث اولان اسهالك سببنی بیان ایده لم
معلوم اولدیکه اسهال ایله خروج ایدن مواد یا بالطبع سیلان وخروجه مستعد دکلدر ایمدی
ادویهٔ مسهله نك معده وامعایی تحریکی ایله مواد مزبوره نك سیلان وخروجه مستعد
اولمیانلرینی استعداده کتوروب مستعد اولنلرینی بالطبع اسهال واخراجه تحریك ایدر
ادویهٔ انتیمونیهٔ منقیه ومسهلات نباتیه نك اجزاء داتیا بجیه سی وزیبق مصعد کبی
کذلك دیدانلرك نشات ایدن اسهال دخی بو قبیلدندر یاخود ادویهٔ مسهله نك اسهالی
ملح طرطار حریفه سی ایله دکدمك حموضت طبیعیه سینی ازاله وغلیان ایراث ایتمکله
مواد دمویه یی علی الخصوص کیلوسی اذابه ایدر ودمه مشابهت تامه سی اولیوب فضلا
فی الجمله مشابهتی اولان اجزاسی چوریدوب اجزاء مائیه ایله ممتزج اده مشابهت تامه سی
اولان اجزادن متفرق ومترسب اولوب مجاری مناسبه دن مثلا برمقداری مجرای
پانقراتیسه دن وبرمقداری مجرای صفراویدن امعایه منصب اولور نشم ایله وعروق ادخال
امثالی طریقلر ایله اسهال ایدیجیدر والرکبی الحاصل مرض اولان اسهالك هر نوعی وهر قسمی
کذلك هیضه علتی بو ایکی سبب واسطه سیله حادث اولور مثلا زیبق مصعد وامیاه
حاده امثالینك تحریشندن کذلك فواکه رطبه استعمالی واهویهٔ سادیه امثالینك ایراث
ایلدیکی غلیانلردن اسهال حادث اولور ایمدی مجرد تحریش ایله حادث اولان اسهال بالطبع
خفیف اولور اما غلیان غیر طبیعی ایله معا تحریشندن حادث اولورسه اخلاطی اذابه
ومکدر ودمه توسیع وتحریمه یی حال طبیعیدن خارج غلیان مزبورك طبیعی حسبیله
حامض یاخود طیار داتمکله قلیلا یاخود کثیرا ردی اولور لهذا امعاء متضرر وفاسد
اولمقسزین اسهال وقوعی کورلممشدر وادویهٔ معدلر علی الخصوص ادویهٔ افیونیه ادویهٔ
نشافه ومعرقه ایله ممتزجا اسهالاته مناسبدر ومعلوم اولدیکه فی الواقع ادویهٔ مسهله نك
فعلی ملاحظه اولنسه اسهالك سبب قریبی ذکر اولنان سببلر اولدیغن تأیید ایدر زیرا ادویهٔ
مسهله نك فعلی مادهٔ صفرایه مشابه حریف وقلوی اولان ملح طیار دهینه سنده در وملح
مزبورك طعمی حریف ومراره یه مائل ومعفن دار لهذا اسهالاتك جمله سی استعمال اولندقده
فمه مرارت وعطش امثالی عوارض ایراث ایدر نته که اسهالك جمیعسنده کذلك هیضه
علتنده تخمیر معدی فاسد وعوارض مذکوره حاضر اولدیغی کذلك حامضات ملح طیار حریفی
ازاله ایلدکلرینه ادویهٔ مسهله حامضات ایله اصلاح اولندیغی کبی حامضات اسهالی
دخی قطع ایدرلر کذلك علت اولان اسهالك حمر عفنی ادویهٔ مسهله نك مواد دمویه یی
غلیان کتوروب اذابه وامعایی تحریشلرینه اضافه الدن اولدیغندندر کذلك نشاف ومعرق
وغلیان غیر طبیعیی تسکین ایدیجی ادویه اسهالی دفع ایدرلر ادویهٔ افیونیه کبی که
موادك جمله سنك حرکتنی تسکین دن ماعدا امعانك حسنی تنقیص ایتمکله امعا ماده
اسهالك تحریشنی حس ایده مز اولور وفواکه رطبه بالسهوله اسهال ایراث ایلمسی دخی
اسهالك سبب قریبی بو سبب اولدیغن تأیید ایدر وبو معنی کوداتدن ظاهر اولور که
اسهالك سبب متوسطی موادك حرافتی وامعایی تحریشیدر یاخود دمی توسیع واذابه سیدر
ومعلوم اولدیکه غلیان مزبورك مایه سی اجزاء حریفه قلویه در لکن آنده حموضت خفیفه وار در

لهذا

لهذا کاه اولور که مائیهٔ مزبوره نك حموضتی زیاده جه اولوب آنده ادویهٔ افیونیه دن
ماعدا مرجان وطین مختوم وقرن الایل المحرق وحجر حماطیطس ومعمولات حدیدیه وطور مثلا
وحجر افسنتینی امثالی استعمال اولنور کذلك بر بجدن مطبوخ اطعمه یاخود لبن ایله لورا امثالی
تعدیل ایدیجی وحموضتی اصلاح ایدیجی اغذیه استعمال اولنور اما سبب بعیدی سبب
قریبه قیاس ایله اسباب داخلیه دن یا مایه هاضمه دریاخود مواد هایجه واسطه سیله
حرکت طبیعیه در اما مایه هاضمه وقتا که کما ینبغی اولمیوب ضعیف یاخود فساد اوزره
اوله غذا کرکی کبی منهضم اولمیوب صفرا دخی آنکله ممتزج اولدقده فضلاتنی تفریق ایدوب
آنکله امتزاج وانهضامی ممکن اولمز لهذا معده نك حموضت طیاره سنی ازاله ایدیجی کذلك
صفرایی زیاده ایدیجی یاخود موادده حرکت غیر طبیعیه ایراث ایدیجی اشیانك جمله سی بالسهوله
اسهال احداث ایدرلر کورمزمسنکه قوی المزاج اولنلرك مائیهٔ هاضمه لرینده حموضت
زیاده اولمغله ادویهٔ مسهله آنلرده عسرت ایله عمل ایدر وآنلره اسهال عروضی نادرا واقع
اولور زیرا آنلرك حموضت لرینده اولان حموضت زائده اسهاله وادویهٔ مسهله نك فعلنه باعث
اولان قلویت دهینه یی ازاله ایدر اما حرکت طبیعیه نك اسهاله بادی وباعث اولمسی آنفا
ذکر اولندیغی اوزره یا حرکت مجرائیه ایله یاخود حرکت عارضیه ایله در واسهالك بو سببله
سمین اولنلره عروضی کثیر الوقوعدر زیرا سمین اولنلرك بدنلری کثیف وجلدلری غلیظ
اولمغله آنلرده موادك تنفیس غیر محسوس ایله زوالی قلیل اولور دیمک مسامات منکشف
اولان کسه لرده آنلرده مواد تنفیس ایله زائل اولمز لهذا آنلر اسهالدن کثیرا متضرر اولورلر
بعضی اطبا دیشلردرکه اول کسه لرکه آنلرده تنفیس غیر محسوس قلیل اولمغله لازم کلور
مواد بدنلرینه محتبس اولوب دمك هیجانه باعث اولور ایمدی آنلرك غدد امعائیه لرینده
ردیلك بولندیغی صورتده مواد مزبوره اسهال ایله خروج ایدر وبعضی اطبا دخی دیشلردرکه
اسهاله مبتلا اولان کسه لرك بدنلرین تنفیس غیر محسوس ایله یاخود عرق محسوس ایله
طوتمق لازمدر الحاصل مقدما ذکر اولنان سببلرکه حادث اولدکلری ایسه اسباب ستهٔ
ضروریه ده خطادن اولسون وکرك ایسه مائیهٔ هاضمه دن اولسون وکرك ایسه بعضی
اعضاده متولد اولان اخلاطك ردیتندن اولسون اسهال حادث اولور اما اسهال
ردیته وساریه که حریفه وردیه اولان مائیهٔ ملحیهٔ قلویه دن نشات ایدر مائیهٔ مزبوره
یا معده یه مضاد اولان بعض اسبابدندر یاخود تنفس واسطه سیله جذب اولنان
هوادندر یاخود اکل اولنان اغذیه دندر یاخود بعضی مرضانك رایحه وعرق امثالی
فضلاتندن اخذ وجذب اولنمشدر کذلك مائیهٔ هاضمه دن نشات ایدن اسهال استعمال
اولنان اغذیه نك کرکی کبی منهضم اولمیوب وصفرانك آنده فعل وتأثیری بولنیوب
مواد فضلیه آندن منفصل اولمغله بلکه صفرا آنکله ممتزجا باقی قالمغله امعایی تحریش
ایدوب سریعا سریعا تقاضای حاجت اقتضا ایدر اما اسهال ذوبانی حمله نك حموضت
طبیعیه سی زائل اولوب حرافته منقلب اولمسندندر لهذا کیلوس دخی حریف وملح اولوب
برمقداری امعایی تحریش ایتمکله تقاضای حاجتی موجب اولور وبرمقداری دخی جوهر
دمه ممتزج اولوب قوام دمی مختل واذابه وبعینه ماء الجبن کبی سیال ورقیق ایتمکله غدد امعانك
وپانقراتیسدن نفوذ ایدوب امعایه منصب وخروجی اقتضا ایدر اما مادهٔ دسمرو دهینه

خروج ایدن اسهالك منشأی اکل اولنان اغذیه اولدیغی صورتده اجزاء سمینه‌نك
اذابه سندندر لهذا بو اسهال لخافت ودق مهلکی مقتضی اولور اما اسهالك اسباب بعیدهٔ
خارجیه‌سی ازجمله مشروبات بارده در کذلك غلیان وفسادی سریع القبول اولان
اغذیه‌یی استعمال ایلمکدر زیرا معلومدر که فواکه رطبه خیار وقاون وعنب واجاص امثالی غلیان
وفسادی سریع القبول اولدقلرندن ناشی اسهال ایراث ایدیجیلردر **العلامات**
بو علتك علامتی اسباب متقدمه وعوارضی علیلك تقریر ایدر مثلا غثیان دائمی وبطلان
اشتها وغلبه عطش وسقوط قوة وکاهی مغص وقراقر وضعف علیلك شکایت ایتدیکی
وعلت شدید وردی اولسنك علامتی قلق وغشی وعرق بارد ظهور ایدر علی الخصوص
عرق بارد وجبهه ده ظاهر اوله وبونلرك ظهوری اگرچه هلاکی منذردر لکن علاج ایله تدارکی
ممکندر **تقدمة المعرفة** اسهالك ذکر اولنان انواعی علی سبیل الاستقصاء بلوب درخاطر
ایدنمك الزم واهمدر که نوعنی ملاحظه ایدوب علیلك قوتنه ومزاجنه قیاس ایله بعضی احوالنه
حکم اولنور مثلا اسهال طویل مده که علیلك قوتی متحمل اولوب آنده سهولت اولورسه خروج
ایدن ماده خروجه لایق ومناسب وعلیله نافع اولدیغنه حکم اولنور اگر علیلك قوتنه
تحمل اولنیوب یاخود عسرت ایله اولورسه ردی اولدیغنه حکم اولنور نته که ابقراط مقاله
اولینك اوایلنده ان کان ما یستفرغ من البدن عند استطلاق البطن والقیء اللذین یکونان
طوعا من النوع الذی ینبغی ان ینقی منه البدن نفع ذلك وسهل احتماله وان لم یکن کذلك
کان الامر علی الضد دیمشدر اما اسهال عارضی امراضك ابتداسنده کذلك امراض حاده‌ده اکثریا
ردی اولدیغنه حکم اولنور مثلا ذات الجنب وذات الریه ده غایة الغایه مخوفدر نته که ابقراط
المتنجی مقالاده من اعتراه ذات الجنب او ذات الریه فحدث به اختلاف فذلك دلیل سوء
دیمشدر کذلك جمیع امراضك ابتداسنده اگرچه کلیده کل اکثریده لکن مخوفدر زیرا اسهال مادهٔ
مرضیه‌نك انضاجندن منع ایدر مثلا کیلوسدن فضلات منفصل اولمیوب مادهٔ جیده متولد
اولمز کذلك علیله سقوط قوة ایراث ایدر کذلك چوق کره واقع اولور که اسهال ذوبانی
عروضنه مؤدی اولور مثلا اسهال عارضی ایله خروج ایدن فضلات حین خروجنده منتن
اولورسه ذوبانه مؤدی اولور ایمدی بو اسهالی قطع ایتمك لازمدر که زیاده اولمیه لهذا بو
اسهال دائما اطبانی تغلیط ایده کلمشدر که عارض اولدقده تنقیه اقتضاسی وار ظن اولنور
لنذانوس دیرکه امراضده عارض اولان اسهاله نه نوع اولدیغی کرکی کبی بلنمز زیرا آندن
فهم اولنان ابحوثه مادهٔ مرضه‌نك کمال رتبه ده نضاجیق یاخود ردیئیدر ایمدی هر قنغی
علتده اولورسه اولسون اسهال عارض اولدقده ادویه مسهله ایله تحریش ایدوب علتی
علل نایوسه سلکنه منسلك ایتمه لر ابقراط فاضل المتنجی مقالاده اذا کان بالانسان اختلاف
قد طال فحدث به قیء من تلقاء نفسه انقطع بذلك اختلافه دیمشدر لهذا اسهالاتده
غثیان وقیء ودوار وقلق امثالی عوارض حمله‌یه عارض اولورسه اسهال مندفع اولدیغنه
اوزره حکم اولنور کذلك فاضل مزبور فصل مسطور قرینده اذا کان بالانسان رمد فاعتراه
اختلاف فذلك محمود دیمشدر بو کلامدن فهم اولنور که اسهال مرض آخردن انقطاعنه دخی
عارض اولور ایمش نته که استسقاء لحمی صاحبنه اسهال عارض اولورسه استسقا اسهاله
انتقال ایله مندفع اولسنه یدنجی مقالاده ان حدث بمن قد غلب علیه بلغم الابیض اختلاف قوی

انحل

انحل عنه بدو مرضه دیمکله اشارت ایتمشدر جالینوس بو فصلك شرحنده بقراطك وسایر
اطبانك عادتلری بودر که استسقاء لحمی‌یه بلغم ابیض تعبیر ایدرلر دیمشدر ومعلوم اولدکه اسهالك
هر نوعنده اشتها نقصدر قوتده اولورسه اوقدر محموددر واشتها هر نقدر سقوطده اولورسه
اوقدر مذمومدر ومثلا که اسهالاتده جشاء حامض ظهور ایلیه یاخود اشتها کلیه بالکلیه
اسهال انحطاطه کلمشدر وهر اسهالکه وافر وساریه اوله ردی ومخوفدر اگر اسهال بالطوع
کلورسه قلیل الهلاکدر اگرچه اسهالك هر نوعی خطرناکدر لکن دائما مهلك دکلدر زیرا
سمین ورطوبتلو اولان کسه‌لرده متوسط الحالدر وکاه اولورکه حوامله اسهال عارض
اولوب وضع حمل ایدنجه ممتد اولوب بو صورتده دخی ایراث الموت ابقراط فاضل بشنجی مقاله‌نك
اواسطنده دیرکه المرأة الحامل اذا الح علیها استطلاق البطن لم یؤمن علیها ان تسقط انتهی
یعنی اگر حامله‌یه عارض اولان اسهال زیاده اولورسه اسقاط جنیندن خوف اولنور زیرا
ارواح وجنین ضعیف اولوب جنین برشیء ثقیل کبی رحمك اوزرینه دوشوب تعلقت
کنوددرور رحمك الیافی مسترخی اولوب جنینی امساکه قادر اولمیوب متأذی اولحمله
استیصال ایدوب خارجه القا ودفع ایدر لکن ملاحظه وتامل لازمدرکه حوامله عارض
اولان اسهال زیاده اولدیغی صورتده خوف اولنمز زیرا کاه اولورکه انلره بر دفع طبیعی
کلوب وضع حمل ایدنجه ممتد اولوب بو صورتده دخی ایراث الموت ایتمز نته که اطبادن چوق کسه‌لر
کورمشدر دیو شهادت ایلدیلر ازجمله بعض مستندات منقولدرکه درت آیلق حامله بر عورتنه
دم ایله وسحج الامعا ایله بر اسهال عارض اولوب ادویه ایله قطعی ممکن اولمدیغی عاقبت
وضع حمله دك ممتد اولوب وقتی کلدکده جنینی صحیحا وسالما القا ایلدی ایمدی بو کلامدن
فهم اولنورکه حوامله عارض اولان اسهالك ضرری ظاهر دکلیسه او حالدیغی صورتده دفع طبیعی
ایمش ومعلوم اولدیکه اسهال ایله خروج ایدن ماده‌نك مقتضاسنجه دخی بعضی احوالنه
حکم اولنور ازجمله خروج ایدن ماده‌نك حال طبیعیه‌دن خروجی رتبه‌ده رد انحته
حکم اولنور کذلك زیاده غلیظ یاخود ابیض یاخود احضر یاخود زعفرانی یاخود زنکاری
اولورسه ردیدر کذلك خروج ایدن قلیل وغروی وابیض وکثیف وزلق اولورسه ردیدر
اسود اللون اولورسه جمله‌سندن ردی حکم اولنور اما زنجاری وسمته مشابه وسواده
مائل منتن اولورسه دائما ردی اولور دکلدر اما الوان مختلفه اوزره اولورسه اگرچه مزمن
اولور لکن کاهی مهلك اولور اما اسهالاتك جمله‌سندن اردی ومخوف اولانی ذوبانیدر علی الخصوص
علل حاده‌ده دائما مخوفدر اگر نحیف اولنلره ودق اصحابنه عارض اولورسه اکثریا مهلك
اولور کذلك مسلولینه وسقوط اشعار ایله معا عارض اولان اسهال اکثر ذوبانی ومهلکدر
اگر اسهالاتده عرق وبول منقطع اولوب بعده سیلان ایتمکله اسهاله نقصان کلورسه
اندن فاعندن احید اولنور **العلاج** اسهالاتده علاج ایتمکده اولا ملاحظه لازمدرکه علاجی
طلب اولنان اسهال علاج اولنه جق اسهالمیدر یوخسه علاجی ترك اولنوب حرکت طبیعیه‌یه
حواله اولنه جق نوعندنمیدر یوخسه علاجنده سرعت وعجله اولنه جق نوعندنمیدر
معلوم اولوب اکا کوره حرکت اولنه ازجمله اکل اولنان اشیانك ردیئیتندن وماده
مرضیه‌نك هیجان وغلیه‌سندن حادث اولان اسهال طوعیه‌نك علاجی ترك اولنور
مکرکه افراط اوزره اولوب علیلك قوتی ساقط اوله کذلك اسهال بحرانی دخی علاج

اولمزکه طبیعتك جد وسعی مختل اولمیه لکن معده نك احوالنه نظر اولنوب سقوط
اشتهادن محافظه اوزره اولنورتاکه اسهال عارضی یه مودی اولمیه زیرا بو اسهال
بالطبع زائل اولور بلکه کاه اولورکه طبیعته اعانت اولنوب اسهال مزبور تحریك اولنور
اما علاجی لازم اولان اسهال ازجمله اسهال الصناعی افراط اوزره اولدقده ادویه ایله قطع
اولنور کذلك اسباب خارجیه ده خطادن حادث اولان اسهال طوعی زیاده اولدقده
علاجی لازم اولور زیرا اکا اولورکه بوکونه اسهال غثیان وقیء امثالی عوارض معدیه
ایله مجتمع اولوب سقوط قوته مؤدی اولور یاخود هیضه علتنه منتقل اولور کذلك
اسهال عارضی امراضك علی الخصوص علل حاده نك ابتداسنده یاخود تزایدینده عارض
اولور علاجنه مسارعت اولنوب قطع اولنمسی لازمدر زیرا بو اسهال سقوط قوة
وقلق وکاهی غشی ایله مجتمع اولور کذلك اسهال ساریه وواقدره یه علاج اولنمدقده
عجله اولنور زیرا سقوط قوته بلکه سریعا هلاکه مؤدیدر کذلك بعضی اعضاده متولد
اولان موادك بحرانندن حادث اولان اسهاله علاج اولنمق لازمدر زیرا معده نك آفت
مزمنه سندن وکبدك تورمندن حادث اولورسه دق علتنه مؤدی اولورایدی اسهالاتك
اکثری اسباب بعیده سنی ازاله ایله علاج اولنور کذلك اسهال عارضی وساری دخی
ذکر اولنه جق طریق ستّه ایله علاج اولنور طریق اول جوهر دمه ممتزج اولان مایئ غیر
طبیعیه اصلاح اولنوب ذوبان موادی منع اولنور ومایه حریفه کرك حامض صرف وکرك
حامض قلوی یعنی صفراوی وزنجاری اولسون حتّی لات حامضه ومغلظه وقابضه ایله
ازاله اولنور طریق ثانی محرقات لطیفه ایله دم تنقیه اولنورتاکه مایه مزبوره دمدن
زائل اوله طریق ثالث حریف مودینی هر نه طریقله اولورسه اولسون تعدیل واصلاح
اولنور طریق رابع تأذیبی حصولی افراط اوزره حسّیّی ادویه افیونیه وتریاقیه یاخود
سائر مخدرات ایله تنقیص اولنور تاکه روحك عدق حس اولنیوب اول موضعده اخلاط
حرکتی منع اولنه طریق خامس علتك سببی مواد فضلیه اولورسه ادویه لطیفه ایله تنقیه
اولنور طریق سادس معده ممکن اولدیغی مرتبه اصلاح اولنوب الیاف معده یه استحکام
ویرمکله اشتهای ساقطی اعاده اتمکدر لکن ذکر اولنان طرق ایله اسهالاته علاج اثناسنده
شروط سبعه یه مراعات لازمدر شرط اول اسهالك هر نه جهتدن اولورسه اولسون آنده
معده ماؤف اولوب اشتها ساقط اولور ومادامکه معده ماؤف اولوب اشتها ساقط
اوله اسهال خطر اولورایدی اسهالاتك [illegible] علاج اثناسنده معده یه مناسب اشیا
ایله معده یی محافظه اوزره طوتمق لازم اولور زیرا اشتها حال طبیعیسنه عودت ایلدکجه
اسهاله علاج ممکن اولمز لهذا اسهالاته علاج اثناسنده مشروبات حاده وکمادات
مناسبه حاره زیاده مناسبدر کورمزمسکه اسهاله مبتلا اولنلرك جمله سی مشروبات
بارده استعمالی عقبینده درعقب متضرر اولورلر کذلك مشروبات قلیل المقدار اولمسی
دخی زیاده مناسبدر ایمدی الیاف معده یه نظام واستحکام ویرمك ایچون مشروباتدن
مناسب اولان خمر ومشروبات خمر تیز وسفرجلیه ومشروبات مصطکیه ویریلور
کذلك افسنتین ونعنع ودارچین امثالی ادویه الحاق اولنمش شراب ویریلور کذلك
معده اوزرینه بعضی کمادات حاره وضع اولنور ازجمله قیء علتنده ذکر اولنان ادویه

موصفیه

موصفیه وضع اولنور علی الخصوص یکامکا بلسان اسود وبعضی افاویه ایله وضع اولنمق
زیاده مناسبدر شرط ثانی اسهال عارضی ویره جك تنقیه بر وجهله مناسب دکلدر زیرا
اسهال عارضی که امراض حاده ده یاخود سائر امراضك ابتداسنده واقع اوله طبیعتك انفعالندن
ناشیدر ایمدی ادویه مسهله ایله تحریك ایدرسه اولمیه لرتاکه انفعال غیر طبیعیه زیاده
اولوب نفعی ممتنع اولمیه کذلك امراض حاده نك ابتداسنده قوة ساقط اولمیه کذلك
ذوبانی اسهاله مؤدی اولمیه زیرا اسهال عارضی ایله خروج ایدن اسود ومنتن ومسکره
اولدقده اکثریا ذوبانی اسهاله مؤدی اولور الحاصل اسهال عارضی درعقب قطع اولنمغه
محتاجدر شرط ثالث ایدیمیقا حمیات اولنان اسهال ساریه نك ابتداسنده قوة ساقط
اولمقسزین ادویه پادزهریه حامضه وتلویه ایله علتك سببی اولان مایه مرضیه یی ازاله
ایدوب تعریق ایله اخراج ایدهلر ازجمله ادویه تریاقیه مثلا ارواح واصباغ تریاقیه که
صبغ پادزهریه افیونی کبی کذلك ادویه انتیمونیه ثابته وطین مختوم کبی علی الخصوص
علتك سببی مایه مرضیه نك موادی اذابه سی اولدقده طین مختوم غایة الغایه ممدوحدر
لکن علت مایه مزبوره نك مجرد امعایی تحریك ایتمسندن اولورسه ادویه مزبوردن ما عدا
علیلی حار بر موضعده اسکان ایدوب حرکتدن منع اتمك لازمدر شرط رابع اسهالاتك
جمله سنك ابتداسنده اولا امرده تنقیه جدیده اولمیه تا که بعضی اطبا عادت اتمشلردر که
اولا راوند وکل مکی امثالی ایله تنقیه ایدرلر لکن ادویه انیسا اولان اولا غلیان اخلاطی
تسکین اتمکدر تا که اخلاطك حدتی زائل اوله اسهال دخی قطع اوله ومعلومدر که بو حالده
احتقانات ملینه وملینات خفیفه ایله تنقیه لازم اولور تاکه باقی قلان فضلات امعایی
تطهیر وجلا ایلیه شرط خامس اسهالاتك ابتداسنده اگرچه مقیئات استعمالی خطردر لکن
اول کیمسه لرده که اسهالك ابتداسنده یاخود انتهاسنده غثیان ودوار وقلق امثالی عوارض
معدیه زیاده اوله رأی طبیب ایله مقیئ ویریلور کذلك اسهال مزمن اولدقده مقیئ استعمالی جائز
اولور **تجربه** کمال سن شبابده بر کیمسه سنه ده ایکی اوچ ای مقداری سقوط اشتها وعطش
وضعف قوه ایله معا اسهاله مبتلا اولمش ایکن اسهاله مناسب اولان ادویه ایله علاج
اولنمش اگرچه اسهالی نقصان بولمش لکن اشتهاسنده نقصان باقی قالوب طعامی از اکل
ایدردی وهر گیجه بته بتش گاه الی عمل ایدردی وعلت معده سنده نجاحت محترقه
اولمسندن ناشی کوردیکمز ایدی زیرا اصباحلرده جشا محترقه الرایحه عارض اولور
ایدی هاضمه نك فسادینه ونجاحت محترقه تولدینه علامتدر اکا مقیئ ویرمکله
مندفع اولدی ومرة مدیده علتی نکس ایلدی لکن مقیئ خفیفه ویرمکله محتاجدر
مقیئات حاده وشدیده مناسب دکلدر بعضیلر دیرکه سنیق اولوب اقات معدیه دن
اسهاله مبتلا اولنلره مقیئات ایله علاج جمله دن مناسبدر شرط سادس علت
ابتداده ایکن ادویه قابضه ویرمکده عجله اولمیه زیرا چوق کره اولورکه علت آخره
انتقالنه باعث اولور مثلا حمیات تشنجیه وسائر عوارض مخوفه صفاقیه یه
مؤدی اولورتاکه اسهاله مبتلا اولنلرك بعضیسی ادویه سفرجلیه استعمالنه
عجله اتمکله علتلری ایلاوس مهلکه منتقل اولدیغی بعضی اطبادن منقولدر لکن
اسهالك افراطندن معده وامعانك حالی زیاده ردی اولوب نظاملرینه خلل

مستطرادات
استادم مرحوم ومرضی اسهالده [illegible] اولدیغی
صورتده متقی ایله علاجی یوق [illegible]
[illegible]
ازجمله [illegible] اسهال مبتلا [illegible]
[illegible]
الدجاج [illegible]
[illegible]
علاج ایلمشدر [illegible]

کلمش اولورسه قابضات جائز اولور الحاصل اسهال مزمن اولوب علاج اولنمقدن
صکره مجاریٔ اولینك نظامنه استحکام ویروب حال اولیسنه اعاده ایتمك ایچون
ادویهٔ سفرجلیه امثالی قابضات ویریلور کذلك مشمله استعمال ایتدرمك دخی
مناسب اولور اما ابتداء علتده بو قابضات استعمال مراد اولنورسه ادویهٔ محرقه
ایله مزج اولنه بلکه اولی و انسب اولان اولدر که انك طعملرینه قوّهٔ قابضه
اولوب صورت نوعیه لری ایله موادّ مرضیه یی اصلاح و نشف ایدرلر طور منیلا و طین مختوم
و قرن الایل المحرق و سکر الرخل امثالی کبی شرط سابع شرب خمردن منع اولنمیه اکرچه
بعض اطبا بیهوده منع ایدوب دیرلرکه خمر صرفی زیاده ایدوب حمیاته مؤدی اولور
یعنی حرارتی تحریك و زیاده ایدر دیو منع ایدرلر لکن بیهوده و خطادر زیرا خمر معده یه
مناسب اولمغله اسهالاتده مشروبات دوائیه دندر کرك ایسه خمر ساذج قوی اولسون
و کرك ایسه خمر طبیعیه اولسون مناسبدر نته کم ادویهٔ مسهله نك افراط اوزره عملنی
قطع ایتمکده خمر حار استعمالی تجربه کرده استعمال اولنمشدر کذلك اوچ آیی ممتد اولوب
علاجندن مأیوس اولنمش اسهالده بیر قولو خمر ایله علاج اولندیغی منقولدر کذلك
ادویهٔ مسهله استعمالی عقبینده حادث اولان اسهالده و فواکه رطبه دن حادث اولان
اسهالده خمر افسنتینیه زیاده ممدوحدر الحاصل اسهالاته ویریلان ادویه معده یه منافی
اولمق و دمك غلیانی قطع ایدیجی اولمق و معرّق اولمق لازم و مناسبدر مثلاً منافع
ثلثه یی جامع اولان نباتاتدن ادویهٔ تریاقیه و افیونیه جمله دن مناسبدر زیرا افیون
انواع حرکاتی تسکین ایدر و بینده واقع اولان عرقدن ماعدا جمیع موادّك سیلانی قطع
ایدر سیلانی دخی ضبط و منع ایدر نوبت حمیاتی قطع و [illegible] تسکین ایدر جمیع اخلاطك
حرکاتی کاکرك غلیانات ایله اولسون و کرك عفونت جهتدن اولسون ازاله ایدر لهذا افیونی
ادویهٔ نشاشته و معرقه ایله مزج ایدرلر کذلك حل ایله تریاقی استعمال اولنسه تعریق ایله
اسهالاتی دفع ایتمکده ادویهٔ مختاره دندر علی الخصوص معجون اسقوردیون دخی زیاده
ممدوح اولانلردندر نته کم فورنسطوس یکرمی ایکنجی کتابنده اون یدنجی تجربه سنده بیان
ایدوب دیرکه بو معجون استطلاقاتك انواعنه علی الخصوص هیضه علتنه زیاده مناسبدر
اکرچه عتیق اولدقده زیاده مدح اولنوردکلدر لکن جدیدی بوخصوصده ادویهٔ [illegible] دندر
افیون واسطه سیله تعریق ایدر مقدار استعمالی بر درهمدن ایکی درهمه وارنجه زیرا جدید
اولدیغی صورتده افیونك قوّتی هنوز منکسر اولممشدر اخلاطك حدتنی ازاله ایدر کذلك
تریاق جدید الحمل سرّه و معده یه طلاء بوخصوصده زیاده ممدوحدر کرك ایسه منفرداً
و کرك ایسه بلسان اسود ایله یاخود دهن بسباسه ایله ممتزجا طلا اولنسون کذلك
معجون اسقوردیون بر یا درهم مرطه نك ایچنه قونلوب صلابت حاصل ایدنجه طبخ
اولندقدن صکره حموضت ویرمك ایچون خل السذاب الحاذق اولنه اسهالی قطع ایتمکده
ادویهٔ شریفه دندر هلمونتیوس تجربه ایلدم دیو تحریر ایدر بز دخی برقاچ دفعه تجربه
ایلدك کاه اولور که ادویهٔ تریاقیه یه جوزبوا مسحوق و بسباسه مسحوق و طین ارمنی
الحاق اولنوب بعضیلر عندنده شحم الماعز ذوب اولنوب بولاج کبی اولنجه دقیق الحنطه
الحاق اولنوب استعمال اولنمق زیاده ممدوحدر کذلك طور منیلا و آنك مطبوخی علی الخصوص

خلاصه سی کما الحیاه مناسبه ایله یاخود روح شراب ایله استخراج اولنمش اوله بوخصوصده زیاده
ممدوحدر اکر تنقیه اقتضاسی وار ایسه راوند و هلیلجات امثالی ایله بر دفعه یاخود ایکی
دفعه تنقیه دن صکره بر درهمی یاخود نصف درهمی مایعات مناسبه ایله مثلا مرق اللحم
یاخود ماء الدارچین السفرجلی یاخود ماء النعنع ایله استعمال اولنه اسهالاتك انواعنه
و ذوسنطاریایه کرك ایسه رحم بروسادیه اولسون جمله دن والردن انسب و اولیدر که
اولورکه بحسب الاقتضا بر حبه یاخود ایکی حبه لودانوا الحاق اولنور بو فقل طور منیلانك
تحنده و کوکنده در کذلك نقل الحماد دخی بو منفعتی جامعدر کذلك ورق الآس و جلنار
و بر سیقاریا دخی بو فائده یی افاده ایدر کذلك اثمار عفصه و جبلیه که ثمرة الآس
و سفرجل و موشمله مربالری علی الخصوص نیّا و ساذجا استعمالری زیاده مناسبدر کذلك
اثمار مزبوره دن هر قنغسنك عصاره سی اولورسه برسیقاریا عصاره سی ایله مزج
اولنوب نار خفیفده ثلثانی زائل اولنجه طبخ اولنسه بوخصوصده زیاده ممدوحدر فورسطوس
دیرکه اسهال دائمی یه مبتلا اولنلرده برقاچ دفعه موشمله یی تجربه ایلدم بلا اعاده قطعنه
منفعه اولدیغی کذلك اوزدیکلری [illegible] دخی بوخصوصده موشمله معادلیدر علی الخصوص
اسهالات ساریه واقعه یه و اسهالات مزمنه یه و فواکه رطبه استعمالندن نشأت ایلان
اسهالاته زیاده مناسبدر بعضی عجایز مزبورك یمشلرینی نضجه کلمکه باشلدقده یعنی کمال
نضج بولمامش هنوز طعمنده عفوصت وار ایکن اخذ و دق ایدوب عصاره سنی آلوب
دبس قوامنه کلنجه نار خفیفده طبخ و حفظ ایدرلر بر سنه دنصکره اسهالاته ادویهٔ
جیده دن اولور معتاد استعمالی برقاشق مایعات مناسبه ایله استعمال اولنه کذلك
سوکت سونکری تغییر اولنان سونکره مشابه منظرکه تخفیف اولنوب نصف درهم استعمال
اولنمق زیاده ممدوحدر ارطمانوس بو سونکری هیضه علتنده قدر قلیل امیاه قابضه
ایله زیاده مؤثر ردیمش کذلك راوندك خلاصه سی اخذ اولندقدن صکره باقی قلان
جرمی یاخود راوند معلو بو مقصودی افاده ده عظیم التأثیردر زیرا قابض اولدیغندن
ماعدا موادك حرافتنی تعدیل ایدر و تعریقی وارد در کذلك جوز بوا و بسباسه بو علته
علاج اولدیغی جمله نك معلومیدر انلرك معطر دهنلری داخلاً و خارجاً استعمال اولنه
کذلك هلام قرن الایل اون ایکی درهم اخذ اولنوب علیلك ایچه جکی صویه الحاق
اولنمق بالخاصه اسهالاتك جمله سنه علی الخصوص اسهالات ساریه و واقعه یه عظیم الفائده در
کذلك دارچین صویی و مقطر یاغی دخی ادویهٔ اسهالیه دندر کذلك عصارة السفرجل الطری
و میبه امثالی سفرجلدن عمل اولنان اشیانك جمله سی اسهالك هر نوعنه مناسبدر لهذا
بعضیلر میبه سفرجلی الافاوی تریاق ایله مزج ایدوب برقاچ قطره دهن الدارچین الحاق ایله
اسهالاته زیاده مناسبدر برقاچ کره تجربه ایلدك دیمشلر بعضیلر ایکی حبه لودانوم ایدوب
معجون شکلنده ویرمشلر یاخود میبه سفرجلی اون التی درهم ماء الدارچین الروحی ایکی درهم
طین مختوم نصف درهم یاخود بر درهم پادزهر معدنی اون بش حبه لودانوا ایکی حبه
دهن الدارچین یاخود دهن بسباسه ایکی قطره اخذ اولنوب بعد المزج ملعقه ملعقه
استعمال اولنه اطالیا اطباسی عندنده صاقز اغاجی که مصطکی تقاطر ایدن اغاجدر اسهالاته
ادویهٔ ممدوحه دندر مزبور اغاجی طبخ ایدوب مطبوخنی استعمال ایدرلر کذلك مصطکی

مطبوخی دخی ادویهٔ معدیه شربتیدن اولغله اسهالک هر نوعنده استعمالی ممکن اولور مثلا
ماء لسان الحمل وماء ورق البلوط وماء طوره منتیلا وماء الورد الیتشر درهم مصطکی ایکی یاخود
اوچ یاخود درت درهم جبباسه بر درهم اخذ اولنوب طبخ وتصفیه دنصکره سکز درهم
ماء الدارجین الحاق ایدوب صو برینه بر قاج دفعه ده استعمال ایتدوره لر یاخود سکر لؤلؤی
وشراب المصطکی وشراب السفرجل امثالی ایله حلاوت ویروب جلاب شکلنده فاتراً دفعاً تله
ویره لر وقد قلیل عصارة السفرجل الحاقی دخی ممکن اولور کذلک ایکی یوز درهم ماء القراح له مصطکی
وتبباسه یی طبخ ایله عمل دخی ممکندر بعضیلر بو مطبوخدن برله ماء دخان المصطکی استعمال
ایدرلر طریقی علی اولدرکه بر مقدار مصطکی آتش اوزرینه قونلوب محترق اولور ایکن دخاننه
صرلو وجوبین بر طپراق قاب طوتدرلر بعده قالدروب درعقب هنوز بو دقابک ایچنه ماء القراح
یاخود امیاه مناسبه دن برینی طولدوره لر بر مقدار طوردقدنصکره صوینی چیقاروب تکرار
بر از مصطکی احراق ایدوب هنوز بو ظرفی بینه دخاننه طوتوب درعقب هنوز بو صوینی تکرار
ایچنه طولدوره لر منوال محرر اوزره دفعات کثیره عمل ایده لر تا که صوده طعم مصطکی ظاهر
اولوب بر خصوصیت دخی حاصل اوله معده یه مناسب مشروبات تذکرده اسهالده دوسنطاریاده
عظیم الفائده در کذلک امیاه مقطره دن اسهالاته مناسب ومجروح اولان ماء طور منتیلا
وماء طرغیون وماء لسان الحمل وماء بقلة الحمقا در وعصاراتدن عصارة السفرجل وعصارة الرمان
ودب اجاص بری علی الخصوص لحیة التیس دیمکله مشهور اولان هیپوقسطادس عصارهسی
دخی در کذلک ماء حب بری وماء الجبن الحدیدی مناسبدر دیودیوس مطبوخ حب الاهل معرقی
نافع اولوب مدر البول اولغله اسهالاته نفع عظیمی وارد دیو مدح ایتمشدر زیرا ادرار بول
ایله بطنی تخفیف ایتمکله اسهالده زیاده مناسب اولور کذلک مطبوخ قرن الایل ومطبوخ
قضیب الایل ومطبوخ قضیب السمن صو برینه استعمال اولنسه لر اصلاح ومعده یلری ایله
اسهالاته اثر عظیملری اولور علی الخصوص اسهالات سائرده نفعلری زیاده ظاهردر بعضیلر
الیتوز درهم فقاع الشعیردن اون التی درهم سکر ودرت درهم صمغ عربی حل ایدوب
صو برینه ویرلکی مدح ایتمشلر کذلک ترابات معدنیه وطین مختوم وطین ارمنی ومعدن ذهب
ذوبیندن حاصل اولان تراب دخی اسهالده مناسب اولان دوالردندر کذلک کبابیت حامضه
مائیه قلوتیرجی اصلاح ایدوب حریق ایلدیکی جهتدن اسهالاته نافع اولور لهذا روح زاج الحدیدی
مایعات قابضه ایله بکریجی قطره مبیح استعمال اولنوق مناسبدر کذلک زعفران الحدید وتراب
التراج الحلو انواع حرافتی تعدیل وحموضتی نشف ایلدکلرندن ماعدا اثر تقطیر اولغله اسهالاتک
هر نوعنه غایة الغایه مناسبدر علی الخصوص فی الجمله حموضتی اولان مایعات ایله استعمال اولنه
یاخود روح التراج ایله تبلیل اولنوب استعمال اولنسه لر قوة قبضیه لری زیاده اولور کذلک
ادویهٔ نشافردن مرجان وقرن الایل وبللورجبلی وزمرد ادویهٔ مناسبه دندر حتی که زاقوطو
نقل ایدرکه برکسه بر بنده عاشق اولوب عشقک محنتنه عدم تحملندن غراسنه سم الحاق
ایدوب اکل ایتمکله اسهال عارض اولوب متمادی ومزمن اولمش ایدی اکا سفرجل مربایی
ایله اون ایکی حبه زمرد استعمالنه مداومت ایتدردم علتی مندفع اولدی کذلک بر قاج
دفعه غیر یلرده دخی تجربه ایلدم تخلف ایلمدی کذلک صفراء زنجاریجی وکراثدن نشات
ایدن اسهالاته دخی بللورجبلی زیاده محمودر لکن بن بللورجبلی استعمالنی بو طرفله

تجربه ایلدیم مثلا بللورجبلی مدبر تلثان درهم باد زهر حیوانی ثلث درهم لودانوز یکی
طعتوز حبه اخذ اولنوب مزج وسفوفا ایکی دفعه ده استعمال اولنه کذلک حجر حاطیطس که
ترکیبی قان طاشی وصندل حدید دیمکله متعارفدر آنک طبیعیسی وکرانه صناعیسی
اولسون اسطلاقات انواعنی قطع ایتمکده اثر عظیمی واردر زیرا آنک طبیعیسنده قوة
حدید بر واسطه یه واردرکه اول قوة واسطه سیله سیلان دمی واسطلاق بطنی قطع
ایدر اما صناعیسی که سکر الزحل ایله زاج الحدیددن معمولدر حرافت موادیدن نشأت
ایدن اسهالاته وسائر اسهالات مددیه وعاصیه یه ودوسنطاریایه ادویهٔ مختارهدندر
اکر خروج ایدن ماده زیاده حریف اولورسه زعفران الحدید القابض ایله ممتزجا ویرلکده
قوة قبضیه سی زیاده اولدیغندن ماعدا موادک طعم حدیسنی تخفیف ایله ازاله ایدر
بو طرتیوس دیرکه زعفران الحدید ایله بر اسطلاق بطن شدیدی علاج ایلدم ومعلوم اولکه
بو ذکر اولنان ادویه کثیره دن اسهالاته نافع تراکیب کثیره اتخاذی ممکن اولور از جمله
ماء الدارجین سکز درهم ماء لسان الحمل یکرمی درت درهم معجون اسقوردیون ایکی درهم
مرجان احمر تلثان درهم طین مختوم ثلث درهم شراب الآس سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجا
استعمال اولنه قابض ومعرقدر یاخود ماء لسان الحمل وماء بقلة الحمقا هر برندن اون ایکی
درهم یاخود ماء طور منتیلا یکرمی درت درهم خل خمر یاخود خل الورد هر برندن درت
درهم یاخود التی درهم معجون اسقوردیون اوچ درهم طین مختوم تلثان درهم انتیمون
معرق ثلث یاخود نصف درهم شراب السفرجل یاخود شراب الورد الیابس درت یاخود
التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه بو ممزوج وماسبق ایکی دفعه ده یاخود
اوچ دفعه ده استعمال اولنوب علیلی محکم اورته لر تعریق ایدر دیرلر امضاات طین مختوم
امثالی ایله معا استعمال اولنسه تعریق ایدیجی اولور یاخود ماء النعنع اون التی درهم
ماء الدارجین السفرجلی سکز درهم خل مقطر التی درهم معجون اسقوردیون بر درهم
یاخود ایکی درهم انتیمون معرق یاخود طین مختوم ثلث یاخود نصف درهم شراب
السفرجل یاخود میبه السفرجل الافاویجی درت درهم یاخود اون ایکی درهم اخذ اولنوب
ایکی دفعه ده استعمال اولنه یاخود بر قاشق یاخود ایکی قاشق دفعات ایله استعمال اولنه
یاخود ماء النعنع اون التی درهم ماء تریاقی یاخود ماء الدارجین درت درهم روح تریاقی
الکافوری اوچ درهم معجون اسقوردیون بر مثقال طین مختوم نصف درهم شراب
السفرجل التی درهم اخذ وممزوج اولنه قابض ومعرقدر اوچ دفعه ده استعمال اولنور
مثلا اوچ قسمه تقسیم اولنوب بر قسمی علی الریق وبر قسمی نصف النهارده وبر قسمی دخی
عند النوم استعمال ایتدروب علیلی اورتمکله تعریقنه اعانت ایدهلر یاخود ماء النعنع
اون التی درهم ماء الدارجین اون ایکی درهم خلاصهٔ طور منتیلا سکز حبه زعفران حدید
القابض ولودانوز رحمی الیتمز حبه شراب السفرجل درت درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال
اولنه یاخود ماء النعنع یکرمی درت درهم روح الباروت الحلو نصف درهم طین مختوم
بر درهم لودانوز اوچ حبه شراب السفرجل سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجا بر قاچ دفعه ده
استعمال اولنه موادک حرافتنی تعدیل ایچون بو کونه تراکیب اتخاذ اولنور مثلا لوز حلو
وبزر خشخاش ابیض هر برندن درت درهم اخذ اولنوب مطبوخ قرن الایل ایله مستحلبلری

استخراج اولنمق نضكره تصفيه اولنه بعده مستحلب مصفاسيه ماء دارجينى التى درهم
طين مختوم ومرجان مدبر وقرن الايل المحرق يارمشر درهم اخذ اولنوب جلاب الورد
ايله علاوت وبرلدكدن صكره برقاج دفعه ده استعمال اولنه ياخود خميرة الورد الزاجيه
بر درهم طين مختوم نصف درهم دهن بسباسه برقطره لودانو ايكى حبه اخذ اولنوب
شراب الآس ايله عجين اولنوب دفعه واحده ده استعمال اولنه ياخود خميرة الورد بر
درهم يادزهر معدنى اون بش حبه لودانو بريجق حبه دهن الدارجين ايكى قطره اخذ
اولنوب شراب السفرجل ايله معجون اولنه ياخود خميرة النعنع الزاجيه اون ايكى درهم معجون
اسقورديون درت درهم طين مختوم ثلثان درهم ياخود بر درهم انتيمون معرق الحديدى
وخلاصه طورمنتيلا يارمشر درهم اخذ اولنوب شراب ايمپراطوريا ايله معجون اولنه برقاج
دفعه ده استعمال اولنور تجربه برعورته اسهال سارى عارض اولوب اكثرا عضاسنه
فلغموغورس تعبير اولنان حمرت والتهاب كلور ايدى اولكى كون سكز اون كره ايكنجى كون
قرق كره عمل اتمكله قوتنه سقوط كلوب قلق وكرب عارض اولمش نصف النهارده بنى
دعوت ايلديلر اكا بو سفوفى كه تركيبى بودر طين مختوم ثلث درهم انتيمون معرق وخلاصه
طورمنتيلا يارمشر درهم لودانو ايكى حبه اخذ وسفوف ايدوب وايكى قسمه تقسيم ايدوب برقسمى
اخشام وبرقسمى نصف الليلده بو ممزوج ايله كه تركيبى بودر ماء اسقورديون وماء طورمنتيلا
سكز درهم روح ترياقى كافورى ايكى درهم اخذ ومزج ايدوب استعمال ايتدردم اسهالى
منقطع اولدى لكن صباح عندى مضطرب اولوب نوم كلمش على الصباح بو سفوفى كه تركيبى بودر
بطريق الفلاسفه تربيه اولنمش قرن الايل ويادزهر الحديدى وخلاصه طورمنتيلا هر
برينك سدس درهم ترياق ايكى حبه اخذ ايدوب هنوز ذكر اولنان ممزوج ايله ويردم
اسهالى بالكليه منقطع اولدى لكن بر وجهله تعريق ممكن اولمدى بو سفوفى كه تركيبى بودر
مرجان احمر مدبر بطريق الفلاسفه تربيه اولنمش قرن الايل هر برينك سدس درهم
خلاصه طورمنتيلا بش حبه خلاصه ترياقيه بريجق حبه اخذ ايدوب سفوفا ويردم ايوجه
اويومش وفى الجمله عرق ظهور ايتمش على الصباح عليله براقورديونه واقع براضطرابدن
ووجعدن شكايت ايدردى فضلاتك مجارى اولىده محتبس ولمسى علامتى در لهذا
كونده ايكى دفعه قرقر قطره روح محلل الرياح المثلث استعماله مداومت اولنمغى امر ايلدم اولكى
كون اختناق الرحم كبى بر عارضه حادث اولدى لكن ايرتسى كونلر اوجر كره اسهال طوعى
ظهور ايدوب علت خفيف اولدى مزبور روحه برقاج كون مداومت ايتدردم علت بالكليه
مندفعه اولدى اكر اسهال مغص ايله معا اولوب اسفلدن خروج ايدن ماده افراط اوزره
وسواده مائل واشتها ساقط وعطش مفرط اولورسه اولا مجارى اولىده جلا واصلاح ايده
اكر مجارى اولىده مواد وسخيه واريسه حدتنى تعديل ايله مثلا خميرة النعنع ومعجون
اسقورديون اون ايكيشر درهم راوند بر درهم مرجان احمر ثلثان درهم اخذ اولنوب
شراب المرجان ايله معجون اولنه بو معجوندن برقاج دفعه استعمال اولنه اكر بو معجون ايله
اسهال تقليل اولوب لكن بالكليه منقطع اولميوب مغص زياده اولورسه بو ممزوجى
ويره لر تركيبى بودر جوهر طورمنتيلا ايكى درهم جوهر الافيون نصف درهم ياخود
بر درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه مقدارا استعمالى قرق قطره در كونده ايكى دفعه ياخود

اوج دفعه استعمال اولنه كذلك صلابت حاصل ايدنجه طبخ اولنمش بر طه حل الورد ايله اكل اولنمق
دخى نافع اولور ومعلوم اولدكه اسهالات رديه وساريه ده دائما ادويه مزبوره ايله معا ادويه
ترياقيه ومعرقه استعمال اولنه كلمشدر كذلك اسهالك هر نوعى بلا تعريق علاج اولنور
دكلدر ازجمله معرقات انتيمونيه وسائر معرقات ادويه مناسبه ايله ممتزجا استعمال اولنور
مثلا روح ترياقى كافورى روح مصطكى ايله وطين مختوم وملح طيار الافاوى ايله ممتزجا
استعمال اولنور تجربه برنسنه اكثرناسه اسهال سارى عارض اولمش ايدى بو سفوفى استعمال
ايدوب نفع عظيمى مشاهده ايلدك تركيبى بودر طين مختوم وانتيمون معرق اون بشر حبه
بسباسه ياخود جوزبوا درت حبه ملح طيار الافاعى التى حبه اخذ اولنوب مزج و
دفعه واحده ده استعمال اولنه كاه اولوركه بو سفوفه برحبه ياخود ايكى حبه لودانو الحاق
اولنوب خوصنلو خمر ايله استعمال اولنور ياخود بو خصوصده بو تركيبى استعمال ايدرلر مثلا
طين مختوم ياخود بطريق الفلاسفه تربيه اولنمش قرن الايل يكرمى درت حبه ياخود
نصف درهم خلاصه طورمنتيلا اون بش حبه ياخود ثلث درهم ملح طيار قرن الايل
التى حبه اخذ اولنوب سفوفا بر دفعه ده استعمال اولنه تعريق ايدن بر سفوفدر بحسب
الاقتضا لودانو ياخود خلاصه ترياقيه الحاقى ممكن اولور ياخود ماء لسان الحمل وماء طورمنتيلا
يكرمى درت ياخود اوتوز ايكى درهم هلام قرن الايل التى درهم معجون اسقورديون
بر مثقال ياخود ايكى ياخود اوج درهم انتيمون معرق ثلث ياخود نصف ياخود ثلثان
درهم يادزهر معدنى ثلث درهم خلاصه طورمنتيلا نصف ياخود بر درهم شراب
السفرجل درت ياخود التى ياخود سكز درهم اخذ اولنوب ممزوجا ايكى دفعه ده
استعمال اولنه قبض وتعريق ايدر بر سفوفدر ياخود ماء النعنع يكرمى درت درهم
بطريق الفلاسفه تربيه اولنمش قرن الايل ثلثان درهم يادزهر معدنى ثلث ياخود
نصف درهم خلاصه ترياقيه التى حبه شراب قشر النارنج اوج درهم اخذ اولنوب
سفوفا اوج دفعه ده استعمال اولنه اسهال رديى وساريه ده هلام قرن الايل عليلك
مشروباتنه الحاق اولنمق دخى زياده ممدوحدر تجربه بر كمسنه يه اسهال رديى عارض
اولوب عوارض حماويه ايله مجتمع اولمش ايدى بو ممزوج ايله علاج اولندى ممزوجك تركيبى بودر
ماء النعنع وماء الاسقورديون هر برينك اون ايكى درهم ماء الدارجين اوج درهم حل خمر
التى درهم ترياق اندروماخيس بر مثقال يادزهر معدنى نصف درهم شراب السفرجل اوج
درهم اخذ اولنوب ممزوجا عليلك خواهشنه كوره برقاج دفعه ويرلدى وصلابت حاصل
ايدنجه طبخ اولنمش بر عدد صفار البيض حل ايله ويرلدى بعده زحيره مشابه بر حالت
عارض اولمغله لبن ايله برقاج دفعه احتقان اولنوب علتى بالكليه زائل اولدى اما غافلا
شرب سموم ايدنلره عارض اولان اسهالده اون ايكى حبه دفعه خميرة السفرجل ايله ويرلمك
زياده ممدوحدر ومعلوم اولدكه اسهالاتده معده يه تقويت لازم اولمغله معمولات سفرجليه
ادويه مناسبه دندر على الخصوص خمر سفرجليه عليلك خواهشى قدر ويرلمك زياده مناسبدر
اكر عطش زياده اولورسه سفرجلدن معمول بر ممزوج عمل اولنوب ملعقه بعد ملعقه
جلاب يرينه استعمال اولنه مثلا ماء عليق الكلاب ايكى درهم ماء الدارجين السفرجلى
بر درهم عصارة السفرجل بر مثقال روح زاج الحديد التى قطره ياخود روح الملح الحلو

اون بش قطره شراب السفرجل ایکی درهم اخذ اولنوب مزج وجلاب اولنه کذلک معده یه
تقویت ویرمک خصوصنده خمر قوتی صرف دخی زیاده مناسبدر کذلک صلابت حاصل
ایدنجه طبخ اولنمش صفار البیض حل ایله ویرلمک زیاده محمود حلدر اما ادویهٔ خارجیه دن
اسهاله مناسب وعظیم النفع اولان ازجمله تریاقدر علی الخصوص جدید ایله معده وسره یه
لصوق اولنور کرک ایسه منفرداً لصوق اولنسون وکرک ایسه پرو بلسانی ایله یاخود
دهن مصطکی ایله ممتزجاً وضع اولنسون کذلک دهن بسباسه وبلسان اصطماخیقون
ایله دخی مزج اولنور کذلک افسنتین ونعنع وبادرنجبویه وقرنفل امثالی حیاقاویات خمر ایله
طبخ اولنوب برکتان بزی ایله معده وسره اوزرینه کماد اولنمق دخی زیاده محموددر کذلک
دهن بسباسه المعتصر ودهن النعنع ودهن کراویا دخی طلاء نافعدر مثلا تریاق اندروماخیس
بر درهم یاخود ایکی یاخود اوج درهم دهن حب الآس ودهن النعنع یارم یاخود
بر درهم یاخود برمثقال دهن قرنفل ودهن بسباسه المعتصر یاخود دهن جوزبواء المعتصر
اوچ یاخود بش یاخود المش قطره اخذ اولنوب مزج ومرهم کبی اولنه نصکره معده و
بطن اسفله طلا اولنوب اوزرینه قزمش برکرمید وضع اولنه کذلک ضماد الخبز کبی خبز
انشره قزدوریلوب سرکه وخمر ایچنه القا اولنه جعده اوزرینه جوزبوا وقرنفل مسحوقاً
ذر اولنوب خار ایکن معده اوزرینه لصوق اولنه یاخود خمیر حامض یکرمی درت درهم نعنع
سکز درهم زرنباد درت درهم قرنفل وخولنجان وزنجبیل ایکیشر درهم اخذ اولنوب خل الورد
ایله تصفیه اولنه کذلک دهن بسباسه المعتصر ودهن النعنع ودهن کراویا اخذ اولنوب
قدر الکفایه دهن جوزبواء محصور ایله مزج اولنوب بلسان اولنه مثلا دهن النعنع ثلث
درهم دهن الزرنباد سدس درهم دهن القرنفل ودهن الدارجینی ایکیشر قطره اخذ
اولنوب بلسان قوامنه کلنجه قدر دهن جوزبواء محصور الحاق اولنه اکر اسهال لاتنزه امعایی
جلا وتطهیره محتاج اولنورسه کرک ابتداده وکرک انحطاطده اولسون ثلث درهم راوند
مسحوقی کلبشکر ایله زیاده مناسبدر کذلک نصف درهم یاخود ثلثان درهم راوند مغلو
بش حبه یاخود سکز حبه جوزبواء مسحوقی ایله استعمال اولنور یاخود داوند مغلو کل شکر
ایله ویریلور کذلک کل شکر وماء الشعیر ایله وثلث درهم طین مختوم ایله ویریلور یاخود
داوند ثلث درهم یاخود نصف درهم جوزبوا سکز حبه لودانو دخی اوج حبه اخذ
اولنوب مزج وسفوف اویریله یاخود داوند مغلو ثلثان درهم قشر هلیلهٔ اصفر نصف
درهم اخذ اولنوب کلبشکر ایله ممتزجاً استعمال اولنه کذلک مطبوخ تمرهندی دخی
مناسبدر بطنی جیداً تلیین ایدر ومعده یه مناسب اولان دوالردندر کذلک امعانک
لذعنی ازاله ایتمک ایچون مخدر حقنه لر ایله احتقان اولنور علی الخصوص علت شدید
اولدیغی یاخود علیل صیق صیق قالقوب آز ماده خروج ایدرایسه بو صورتده ماده نک
حرافتی ماده کثیره خروج ایدن صورتده ماده سنی حرافتندن زیاده اولمسی علامتیدر
ایمدی بونک کبی مواضعده استعمال اولنان حقنهٔ مخدره دن بر نسخه بودر برقاچ دفعه
حدید محمی اطفی اولنمش لبن التمش درت درهم صفار البیض برعدد دهن البابونج
وعسل الورد سکز درهم اخذ اولنوب احتقان اولنه یاخود زهر البابونج ایکی قبضه
زهر البوصیر برقبضه اصل خطمی سکز درهم بزر السفرجل ایکی درهم اخذ اولنوب

قدر

قدر الکفایه لبن البقر ایله طبخ وتصفیه دن صکره مطبوخ مصفادن التمش درت درهم
تریاق بر درهم صفار البیض ایله حل اولنمش ترمسنین اوج درهم الحاق واحتقان اولنه
اکر ماده حرافتندن متصعده وجع وعماء مستقیم ومخرجده سحج اولورسه لبن سادج
یاخود لبن حدیدی ایله احتقان زیاده مناسبدر یاخود برسونکر ایله متعدد لبن خار
کماد اولنه یاخود زهر البوصیر وزهر البابونج وورق البنج لبن ایله طبخ اولنوب متعدده
لصوق اولنه مجرب بو کونلرده برجراحه علاج ایدردم مسفوره یکرمی درت ساعتده
بلکه یوز کره قضای حاجت اقتضا ایدردی وانتهاسی ساقط ایدی ونبضی سریع لکن
قوی ایدی اسباب متقدمه سین تفحص ایلدم برهفتهدن زیاده جه مراق یسیری سنده
بر وجع وار ایمش نتکه وجع مزبور مطحولینه عارض اولدیغی اکلشدی اکا لبن حدید بعده ترمسین دن
معمول برحقنه ایله احتقان ایلدم آنر ماده نک خروجی قلیل اولوب تقاضاسی کثیراً
باقی قالدی بوندن برمقدار نصکره بوسفوفک ترکیبی بودر وقرن الایل المحرق نصف درهم
حجر جاطیطس اون بش حبه طین مختوم وجوزبوا سکز حبه لودانو ایکی حبه اخذ ایدوب
ایکی قسمه تقسیم ایله ویردم وبرقسمنی استعمال ایلکده اسهالی منقطع اولدی حتی سفوفی
استعمالدن نصکره فقط ایکی عمل واقع اولدی اکر موادک حرافتی شدتندن اسهال عارض
اولمش اولورسه احتقانات ملینه ایله علاج اولنور بوندن صکره معلوم اولکه ذکر اولنان
علاجات علاجی لازم اولان اسهاللردر علاجلو بیده اما علاجی ترک اولنا جق اسهاللرکه اسهال بحرانی
صناعی واسهال طوعیدر که اسباب ضروریه ده خطادن واقع اوله کذلک موادک حرکت طوعی
عارض اولان اسهال بحرانی اولان اسهاللردر بونلره علاج اولنیوب ترک اولنمسی مناسبدر
مکرکه افراط اوزره اولوب حمره وهضم معده نک فسادیندن خوف اولنه اما بو صورتکره
اسهال صناعی یه علاج ازجمله مخدرات ایله اولوردیرا مخدرات ادویهٔ مسهله نک تحریشی
حسن اولنمغه تدابیر جیده دندر کذلک موادک حرقتنفسی اولورسه اولسمون هیجانندن منع
ایدر ادویهٔ افیونیه وبرتریاق ومعجون اسقوردیون کبی که ماء الدارجینی ایله استعمال اولنه
کذلک بو خصوصده ادویهٔ نشافه که معرقه دخی تعبیر اولنور موادک هیجانی منع وحرافتی
تعدیل ایدر مثلا طین مختوم واثیمون معرق وقرن الایل المدبر ایله استعمال اولنور کذلک
خرقستینی وروح تریاقی کبی که منفرداً یاخود اصباغ مخدره ایله ممتزجاً استعمال اولنسه
مسهلاتک حرقتندن حادث اولان اسهاله زیاده محمود حلدر مثلا بو خصوصده اثیمون
معرق اون ایکی حبه طین مختوم سدس درهم لودانو ایکی حبه اخذ اولنوب سفوفاً
استعمال اولنه یاخود تریاق اندروماخیس برمثقال قرن الایل المحرق بطریق الفلاسفه
اون بش حبه اخذ اولنوب مزج وبرمقدار روح نعنع الحاق ایله استعمال اولنه یاخود
ماء النعنع سکز درهم ماء الدارجینی السفرجلی درت درهم تریاقی کافوری بر بچق درهم
اثیمون معرق ثلث درهم لودانو ایکی حبه شراب السفرجل درت درهم اخذ اولنوب
استعمال اولنه یاخود ماء طوره شیلا اون ایکی درهم روح تریاقی کافوری برمثقال
معجون الاسقوردیون بر درهم بادزهر شرقی سدس درهم شراب السفرجل ایکی
درهم اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال اولنه وبونلر استعمال اولندقدنصکره علیلک شکمنه
اورتوب برمقدار یاتوره لر کذلک صفاق بطنه تریاق ضماد اولنه یاخود افسنتین ونعنع

وبعضی افادیات خمر ایله طبخ اولنوب صفاقتی تمام اولنه اکر بو اسهال ایله معا مغص اولورسه یاخود
قضای حاجته بطنک حرکتندن ناشی علیله اضطراب عارض اولورسه لبن ایله بر مقدار
تریاق حل اولنوب فاتر احتقان اولنه کذلک بعضی ادویهٔ جراحیهٔ قابضه وجالیه ایله دخی
احتقان اولنمق مناسبدر اکر اسهال اسباب ضروریه ده خطادن عارض اولورسه مثلا قوی اکر
دطبیه زیاده حلا استعمال اولنمقله اسهال مفرط عارض اولورسه ادویهٔ نشافیه مراجعت اولنور
از جمله مرجان احمر مدبر وقرن الایل المحرق هر برندن سدس درهم جوز بوا اون ایکی حبه
جوهر الافیون اون بش قطره اخذ اولنوب ایکی دفعه ده فقاع الشعیر الحار ایله یاخود حمض
اضستینیه حابا ایله استعمال اولنه یاخود طین مختوم اون ایکی حبه مرجان احمر مدبر بش حبه
لودانو ایکی حبه اخذ اولنوب ما سبق کبی استعمال اولنه یاخود جوهر النعنع ایکی درهم
جوهر الافیون بر درهم دهن الدارچینی ایکی قطره اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالی
قرقدن بش قطره دن الی قطره یه وارنجه یاخود ماء النعنع اون التی درهم ماء الدارچین السفرجلی
التی درهم روح تریاقی کافوری درت درهم مرجان احمر وقرن الایل المحرق یاردمشر درهم لودانو
اوچ حبه شراب السفرجل الافاوی التی درهم اخذ اولنوب مزج اولنه حین اقتضاده ملعقه بعد
ملعقه استعمال اولنه معرقدر یاخود تریاق فاروق بر درهم طین مختوم نصف درهم اخذ
اولنوب شراب السفرجل ایله عجین و دفعهٔ واحده ده استعمال اولنه یاخود حبیرهٔ النعنع الزا
التی درهم قشر اترج مربی معجون السفرجل الافاویجی هر برندن درت درهم طین مختوم بر درهم
معجون الزوفر ثلث درهم اخذ اولنوب هیئه السفرجل ایله معجون اولنه اکر اسهال ماده نک
عضو آخردن انصبابندن نشات ایدرسه علتک اصلنی ازاله یه سعی اولنور اکر بو نوع اسهال
نوازل ایله مجتمع اولورسه که بین القدما اسهال نوازلی دیرلر کیجه لرده عند النوم عارض اولور
بر اسهالدر ادویهٔ منقطعه ایله وحشیه آجمغله علاج اولندیغی منقولدر نته کم زاقوطوس
تجربه ایدر اکر اسهال موادک بالطبع افراط هیجانندن اولورسه که اسباب ضروریه ده
خطادن عارض اولور دیرلر علاجنده معده یه تقویت و یروب اصلاح ایتمکه سعی اولنور مثلا
مرادق اولان درلرمنا سبلهٔ علی الخصوص افسنتین و تریاق زیاده مناسبدر یاخود اصل
لوف الحیه ایکی درهم طور منتیلا بر درهم فلفل نصف درهم اخذ اولنوب سحق وسفوف
اولنه حین اقتضاده بچاق اوجنه کلجک مقدار بیاض شراب ایله استعمال ایدرلر اما اول اسهال که
سنین عدیده متمادی اولمش اوله اکا ادویهٔ حدیده نک هر نوعی و معدنیه مناسب اولان
ادویهٔ اقاویه مناسب اولور کذلک حمامات الحیه مناسبدر نته کم دیوریوس نقل ایدر که
سکز سنه ممتد اولمش بر اسهالی البحر ایله علاج ایلمش و بعضیلردن دخی بعضی اسهالاتی
قرحه ایله مجتمع اولمش اسهالی البحر ایله علاج اولندیغی منقولدر اما اسهال الذوبانی بر علاج
ممکن اولمز الا سببی اولان علته علاج ایدوب آنی ازاله ایتمکله اولور لکن بو اثناده ادویهٔ
معدیله وقابضات لطیفه ایله اسهالک تزایدی ممکن اولدیغی مرتبه ازاله یه سعی اولنور

الفصل الثانی فی الهیضه معلوم اوله که درجات اسهالک رتبهٔ قصویسی
هیضه علتیدر و بو علت ردیه اولمسیله برابر و قوعی نادردر و هیضه نک تعریفی بو که
هیضه بر علتدر که مواد مختلفه نک شدت و حدتی زیاده لکندن ناشی فضلات اعلا و
اسفله متحرک و قی ایله اسهال مجمع اولوب ثقل غذادن واسفلدن معا خروج ایدر و عارضهٔ

منکوره

منکوره ایله معا بطن و امعاده قلیلا و کثیرا وجع و نفخ و مراقده تمدد و وجع الفؤاد و قلق و عطش
عارض اولور نبض سریع و متواتر و کاهی صغیر اولور غشی و اختلاج عروضی دخی نادر الوقوع
دکلدر و اعضاء طرفیه ده برودت اولوب اولاجهه سنده بعده سائر اعضا سنده عرق بارد
ظهور ایدر و قوه ساقط اولور عاقبت فواقد تشنج اعصابه کلور که مقدمهٔ موتدر و عوارض
مزبوره نک شدتی و خفتی سبب فاعلیسنک حدت و ردیتی جهتی ایله اولور و بو علت
حاده نک اسهالدن فرقی ذکر اولنان کلامدن ظاهردر کذلک هیضه ایکی کون یاخود اوچ
کون و نادرا درت کون امتد و ممتد اولور و اکثریا مهلکدر و ایکی نوع اودره اولوب برینه هیضه
رطبه و برینه هیضه یابسه دیرلر هیضهٔ رطبه ذکر اولندیغی اوزره فم و مقعددن مواد
مختلفه خروج ایدر مواد مزبوره کرک حریفه و کرک ایسه بلا طعم اولسون کذلک هیضه
یابسه ده فمدن یاخود مقعددن یاخود ایکیسندن معا افراط اوزره ریاح خروج ایدر
و معلوم اولدکه هیضهٔ رطبه نک سببی بعینه اسهالک سببیدر لکن سبب مزبور هیضه
علتنده شدید و ضرره زیاده قویدر لهذا هیضه نک سببنده دیرلر که بر مادهٔ حریفه و سمیه در که
معده و امعایی علی الخصوص اثنی عشری یی دوام اوزره لذع و کلبدتی [?] ناشی هیضه ایراث ایلر
زیبق مصعد و سم الفار استعمالندن حادث اولان هیضه کبی یاخود هیضه نک سببی
بر مادهٔ ردیه در که حرافت و قلویتی ایله مواد دمویه یی حرکت غلیانیه یه تحریک ایله اذابه ایدوب
مراره ده صفراوی و بانقراتیسده اولان لمفاوی مزاج طبیعیسندن اخراج ایتمکله هیضه ایراث
ایدر بو سبب ایله حادث اولان هیضه یه مشابه در که ادویهٔ حریفه و حنظلیه و سقمونیائیه
امتلا اسفل و اعلادن تنقیه ایدیجی دوا استعمال ایدن کیمسه لرک احشا سیتلری زیاده
اولوب نازک المزاج اولدقلری صورتلرده هیضه عوارضی ظهور ایدر یعنی انلره عطش
و قلق و پراقوردیولرینه التهاب و اعضاء طرفیه لرینه برودت عارض اولوب بعضیسنده
تشنج عروضنه وهلاکه مؤدی اولور معلوم اولدکه بو علتک ماوقفی اولان معاء اثنی عشری
و بواب و معاء صائمک ابتداسی در یعنی مواد صفراویه و لمفاویه بانقراتیسیه منصب اولدیغی
موضعدر زیرا بو علتک سببی اولان مواد حریفه دن بو موضع متأذی و مضطرب
اولوب متشنج و متمدد اولمغله اول موضعدن حرکت دودیه منقطع و صائمدن اشاغی
و بوابدن یوقارو متوجه اولوب مواد حریفه و فاسده اسفل و اعلادن خروج ایدر
السبب بو علتک سببی فم برجایه حریفه دن ناشی بر تخریش قوی و لذع شدید و بو مایه
حریفه یا اکل اولنان اشیاء سمیه دندر یاخود بدنده خلاف طبیعت متولد اولمشدر مواد دمویه
اذابه و توسیع ایدیجیدر و بو مایه حریفهٔ قلویهٔ سمیه نک ماده دمویه یه اثر اجلندن
دمک تحمر طبیعیسی متغیر اولوب بدنده فساد حادث اولمغله اجزاء فاسده یی تجفیف و اسطه [?]
مجاری صفراویه دن کذلک بانقراتیسدن امعایه واصل اولوب آنده غلیان احداث ایتمکله
هیضه ایراث ایدر لهذا حریف و ردیه اولان مسهلاتدن بعضی کره هیضه ظهوری بیکورلشدر [?]
نته کم بوطر پوس [?] ایکیجی مائة سنه دن اللی طقوز نجی تجربه سنده ترتاب ایچکدن هیضه عروضنی
و النتشینچی تجربه سنده بلا رأی طبیب مسهل استعمال ایتمکله هیضه عروضنی تحریر ایتمشدر زیرا
بونلر کبی اشیاء ردیه دخی توسیع ایتمکله بر مایه اولور کذلک اغذیهٔ فاسده دن هیضه
عروضی دخی بو قبیلدندر لکن بو صورتده فضلاتک معدادی یی ایکال اولنان اشیانک کیفیتی

حسبیله مجرد دمدن حادث اولان فضلاتدن زیاده اولور کذلك ادویهٔ مسهله کثیراً اولدیغی
هیضه عروضنه دخی بو قبیلدندر زیرا اولکسه‌لرکه آنلرده مواد مختلفه علی الخصوص حموضت
زیاده اوله ادویهٔ مسهله ایله ممتزج اولوب امتزاجدن بر طعم ردی و بر غلیان حادث
اولمغله امعایی تحریش و هیضه ایراث ایدرنته‌کم اختناق الرحم و اسکوربوط امثالی
عللرل اصحابنده کورلمشدر کذلك فواکه رطبه استعمال ایدنلرده یاخود فواکه رطبه‌دن
متغیر اولان اهویهٔ ردیه‌ده ساکن اولنلرده بر رطوبت حریفه حاصل اولورکه رطوبت
مزبوره‌نك طعمی طعم زاجه مشابهدر یاخود معده‌نك ضعفندن حین هضمده فاسد
اولوب کیلوس فاسد و تخمر ردی حادث اولور ایمدی بو ذکر اولنان ایکی ماده‌دن هر
قنقسی اولورسه امعایی تحریش و ماده دمویه‌یی توسیع و اذابه ایدوب هیضه ایراث
ایدر و بو مایعات غیر طبیعیه‌نك جوهر دمه اختلاط و امتزاجندندرکه هیضه اصحابنك
بعضنده حمی مشاهده اولندیغی کبی یاخود آنلرده حرارت و التهاب و صداع عارض اولدیغی کبی
هیضه علتی عوارض حماویه ایله مجتمع اولدیغی نادر الوقوع دکلدر اماطوس تحریر
ایدرکه بر عورت حمی ایله معاً هیضه علتنه مبتلا اولوب دم حیضی جریان ایتمکله هیضه
و حمی‌سی منقطع اولدیغی بعده دم حیض منقطع اولوب هیضه و حمی عودت ایلدیکی
بوندن فهم اولنورکه علتك ماده‌سی جوهر دمه مختلط و غلیان ایراث ایدوب ادرار
طمث ایله و طمث منقطع اولدقده هیضه ایله تنقیه اولورایمش کذلك هیضه علتنده بطن
و امعایه وجع و نفخ و تمدد عروضی هیضه علتنك ماده‌سی بطن و امعاده بولنان موادّه
غلیان ایراث ایتمکله ایمش اما بو علتك اسباب بعیده‌سی یعنی ذکر اولنان مایعات
ردیه‌یی احداث ایدنلر یا داخل بدنده در یاخود خارج بدنده در اما خارج بدنده اولانلر
خارجدن بدنه وارد اولان اشیاء غیر طبیعیه کثیره کبی اما داخل بدنده اولان یا داخل بدنده
موجود اولان مواد فاسد و متعفن و ردی اولمغله حاصل اولمشدر یاخود اکل اولنان
اشیادن متولد اولمشدر مثلا هضمده فساد اولوب اکل اولنان اشیا کما ینبغی منهضم
اولمدیغندن یاخود اکل اولنان اشیا سریع الفساد اولوب انهضامی عدم قبولندن ماده
محترقهٔ صفراویه‌یه مستحیل اولدیغندندر یاخود اکل اولنان اشیانك حریف و ردی
اولدیغندن یاخود سمی و حریف کالاولدیغندندر معلوم اوله‌کم شفتالو امثالی سریع الفساد
اولوب نجاحت محترقه و صفراویه‌یه مستحیل اولدیغی فواکه رطبه استعمالندن هیضه عروضی
کثیراً مشاهده اولنمشدر نته‌کم زاقوطو مجرب شفتالو اکلندن هیضه عروضنی نقل ایدر
کذلك دونطانوس نقل ایدرکه بر عورت و اوزجه شفتالو اکل ایدوب او ذرینه فقاع الشعیر
ایچمکله هیضه علتنه مبتلا اولوب بر کونده اوجیوز کره عمل ایدوب آندن بر صو خروج
ایلمش و یوز کره بلغم قیء ایلمش و حماسی کذلك عقلنده تشویش دخی وار ایمش کذلك
زاقوطوس قاوون اکلندن هیضه عروضی کورلمشدر دیو تحریر ایدر کذلك برکسه بر طاس
ایله طبخ اولنمش قابسی قلیه‌سی و اوزجه اکل ایدوب او ذرینه صو ایچمکله هیضه علتی
کورمشدر دیو طبیب مسفور تحریر ایتمشدر کذلك شیره و فقاع جدید و کال اوزره
قرخ دنبا اغیوب صاف اولمش شراب دخی بالسهوله هیضه ایراث ایدرلر علی الخصوص
هضملرینه کال اولیوب دملرینه غلیان ایراث ایدیجی کیلوس حاصل اولور اولدقده کم

اسقانقوس

انقانقیوس شیره ایچمکدن و منطر اکل ایتمکدن و یالن ایق کزمکدن و اکثی صوق صو ایله غسل
ایتمکدن هیضه مخوفه عروضنی کورلمشدر دیو تحریر ایدر کذلك و اوزجه اکشی شراب ایچمکله
هیضه عروضی منقولدر کذلك اوزره فجل استعمال ایدنلرده هیضه عروضی کورلمشدر
زیرا فجل اولان ملح حریف جوهر دمی افساد ایدر کذلك سریع الفساد اولدیغندن
لبن استعمال ایدنلرده دخی هیضه عروضی دخی کورلمشدر کذلك سود لاش و بالق یمرطه‌سی
اکلندن هیضه عروضی منقولدر الحاصل بو مذکور اولنان جمله‌سی مایعات حامضه‌یی
فاسد ایدوب بر رطوبت حریفه تولدینه باعث اولور و رطوبت مزبوره قلویه دهنیه
اولمغله بر مقداریجه امعایی تحریش و بر مقداری دمه واصل اولوب هیضه ایراث ایدر
کذلك ادویهٔ مسهله دخی حاد و قوی اولوب یاخود مقدارا استعمالندن زیاده اوله
یاخود استعمال ایدن کسه ضعیف المزاج اولور هیضه ایراث ایلدیکی نادر الوقوع دکلدر
نته‌کم دیودیوس و رودیوس تحریر ایدرلر کذلك بعضیلر تحریر ایدرکه برکسه نیم ابلمه
نقع اولنمش حربق ابیض اکل ایتمکله هیضه کورمش ایدی اکا ایکی درهم بیلوفرابیض سحق
ویرلمکله مندفع اولدیغی زیرا بیلوفرابیض حربق ابیضك تریاقی مثابه‌سنده در کذلك حریفاتك
جمله‌سی و سمومات حریفه مثلا تیزاب و انتیمود و معمولات انتیمونیه و معمولات زیبقیه
علی الخصوص زیبق مصعد و بر سبیطاطوس و سم الفار امثالی که حمار و اثنی عشری یی و بوابی
لذع و اکل ایلدکلرندن چوق کره اولورکه هیضه ایراث ایدرلر بوندن نصکره معلوم اولدرکه
هیضه علتی از جمله حمایی ردیه‌نك ابتداسنده حادث اولورکه اکثریا مهلکدر کذلك
سرایت طریقیله اولور و بین الناس یاقو تعبیر اولنان قرحه ارادیه قبا ایتمکله هیضه
عروضی دخی مجربیندن منقولدر کذلك سرقه طحالك ردیه‌ندن و احتباس طمثدن هیضه
عروضی منقولدر **العلامات** بو علتك علاماتی ابتداء کلامدن بو مقامه کلنجه
ذکر اولنان کلامدن ظاهر و آشکاره در **تقدمة المعرفه** اکر بو علت بلا سبب ظاهری
حادث اولورسه اکثریا مهلکدر و بو علت علی العاده دندر ایکی کونده یاخود اوچ کونده
بلکه بر کیجه دردت ساعتده هلاك ایدیجیدر رودیوس نقل ایدرکه برکسه جیداً عمل
اولنمش ادویهٔ انتیمونیه استعمال ایتمکله بر هیضه نائبه‌یه مبتلا اولوب ایکی سنه ممتد
اولدی و اکثریا هیضه علتی نائبه اولدقده غب ایله کلور مثلا صاحبنه بر کون انقباض
کلوب ایرته‌سی کون قیء و اسهال عارض اولور اما هیضه حمیاتك ابتداسنده علی الخصوص
حمیات ردیه‌ده عارض اولورسه اکثریا قتالدر لکن حمیات مزبوره‌نك انحطاطنده
علی سبیل البحران هیضه عارض اولورسه اکثریا سالمدر لکن نادر الوقوعدر و بو علت
عللی ردیه‌دن اولمغله نکس ایلمسندن زیاده احتراز لازمدر زیرا بو علتك ناقهلرینه
نکس طریقیله هیضه عارض اولدیغی مجربیندن منقولدر نته‌کم روسیوس درکه بر نجی
کتابندن سکز نجی بحثنده نقل ایدرکه برکسه کما ینبغی صاف اولمش شراب ایچمک
ایله هیضه علتی کورمش ایدی علاج ایله مندفع اولوب بعده نکس ایدوب هلاك اولدی
و بو علت معده‌نك عدم فسادی ایله و غشی و قلق ایله مجتمع اولمسزین عارض اولورسه
چندان خطیر دکلدر اما فساد معده هر نه قدر زیاده اولورسه بو علت دخی اوقدر
خطرناك اولور کذلك عوارض خطیره زیاده جه اولورسه علت سریع الهلاك اولور

کذلک خروج ایدن ماده حال طبیعیدن خارج اولورسه علی الخصوص اسود اللون ومنتن الرائحه
اولورسه یاخود اکال وزنجاری وکراثی اولورسه کذلک اکثر یبقاندیسی کبی ماده خروج ایدن
علت زیاده خطرناک اولور لکن جملهدن ردی اولان اسود اللون یاخود ادهم اولاندر کذلک
بو علت بطریق الذوبان دخی حادث اولور **العلاج** هیضه علتنه علاج اتمکده مناسب اولان
قی واسهاله ذکر اولنان ادویهنک زیاده مؤثرینی ومختارینی استعمال اتمکدر علی الخصوص
ملاحظه اتمک لازمدرکه علت اکل اولنان اشیادن میدر یوخسه بر مائیهدن میدر کذلک علت
مندفع اولدقدنصکره حفظ صحت ایچون بعضی ادویهیه مداومت لازمدر زیرا بو علتک نکس اولمسندن
خوف اولنور ایمدی بو علتک علاجنده اولا ماده سی اولان حرافتی ازاله اتمک ایچون معرقات
لطیفه ویریلور کذلک علته سبب قریب اولان مایه دیتیجی ازاله یه سعی اولنور ادویهٔ افیونیه
ایله مواد واعضانک خلاف طبیعت حرکتلرینی تسکین اولنور بعده معدهیه بالخاصه نافع
اولان ادویهٔ عطره الرائحه ایله معدهیه قوت ویریلور اما ادویهٔ معدیهده عطره الرائحه اولسنی
شرط ایلدیکمز عطریات معده وامعا علتلرینه بالخاصه داخلا وخارجا نافعدر علل مذکورهدن
بعضیسی مجرد ادویهٔ عطره ایله علاج اولنمشدر نته کم هلو تیوس عطرة الرائحه بو ضماد ایله مایوس
اولنمشی هیضه علتی مندفع اولدیغنی کوردم دیمشدر وبو ذکر اولنان طریقلر ایله تدبیرده برقاچ
شرطلر مراعات لازمدر **شرط اول** هیضه علتنده استعمال اولنان دوالره ادویهٔ پادزهریه
مزج اولنمق لازمدر یاخود ادویه سی خاتنده پادزهریه اولمق لازمدر **شرط ثانی** بو علتک ابتداسنده
طبیعتک حرکتنی ملاحظه وتأمل لازمدرکه اکر علت اکل اولنان اشیانک سریع الفساد والتعفن
اولدیغندن اولورسه ملاحظه اولنورکه علت اکر ابقراطک ان کان ما یستفرغ من البدن ینبغی
ان ینبغی منه البدن نفع ذلک وسهل احتماله قولی قبیلندن اولورسه سریعا قطع ایلمسندن
احتراز اولنمه مثلا اسهالی قطع اولنمق ایچون قابضات قویه اوکامرده ویرلمیه کذلک اولامرده
قییٔ سریعا قطع اتمیهلر زیرا ماده فاسده محتبس اولوب بدنده مضرت اخری ایراث ایلمیه بو صورتده
ملینات خفیفه ایله تنقیه یه محتاج اولنور بعضیلر بو علتده اولا حرافتی ازاله یه سعی ایدوب
بعده ادویهٔ افیونیه ایله قطع ایدرلر **شرط ثالث** ادویهٔ افیونیه مثلا لودانوم بو علتده وسائر
استطلاقاتده اکرچه ادویهٔ کافیهدن دکلدر لکن کلیا ترک اولنور دوالردن دخی دکلدر مقداری
استعمالی حرارت حبه در قوی المزاج اولنلره بو مقدار ویریلور دیودیوس قولی اوزره لودانوم استعمالنه
انسب واولی اولان بر حبه یاخود ایکی حبه سی کونده ایکی دفعه مناسب دوالر ایله ممزوجا
استعمال اولنمقدر ایمدی سائر ادویه ایله قی واسهال سریعا منقطع اولیوب متمادی اولدیغی
ملاحظه اولندیغی صورتده لودانوم ویرمکله سریعا قطع اتمکه همت اولنور زیرا قی واسهالک
تمادیسی برودت اطراف امثالی عوارض ثقیله ایراثنه مؤدی اولور کذلک سائر ادویهٔ
افیونیه استعمالی دخی کلیا ترک اولنیوب بحسب الاقتضا ادویهٔ پادزهریه مثلا انیتون
معرقی ایله ممزوجا ویریلور **شرط رابع** مشروباتک کثرتندن ممکن اولدیغی مرتبه امتناع
لازمدر اقتضا ایلدیکی صورتده مناسب اولان برقدح معتدل شراب ویریله اکر جلا
وتعدیل مراد اولنورسه ماء الجبن ومطبوخ الشعیر شراب الورد ایله یاخود مطبوخ
الفراریج صویلیجه اولمق شرطیله ویریله لکن بونلرک جمله سی ممکن اولدیغی مرتبه فاتر
اولمق لازمدر **شرط خامس** علته انحطاط کلوب شدتی وحدتی زائل اولدقدنصکره

ادویهٔ

ادویهٔ معدیه وقابضه استعمالنه برمدت مداومت اولنمقدر **ایمدی** بو علتده استعمالی
مختار اولان ادویهدن از جمله نعنع ونعنعدن عمل اولنان دوالردرکه بالخاصه
معدهیه نافع ومسکن اولمغله بو علتده منفردا علاج اولمق اوزره ممدوحدر کذلک
نعنعک عصارهسی زیاده ممدوحدر کذلک بقلة الحمقا واسقوردیون ولسان الحمل
مطبوخلری شراب السفرجل ومعجون الزهر ایله یاخود بونلرک عصارهسی نعنع
ایله ویریله کذلک لبوب اربعهٔ بارده وبادام وبونلرک مستحلبلری مناسبدر زیرا
بونلر حرافتی تعدیل وغلیانی تسکین ایدرلر دیو بعضیلر مدح ایدرلر لکن جیدا اعتیاد
اولنهجق حکادرکه معدهیی ارخا ایدرلر واردر کذلک جوز بوا وقرنفل امثالی افاویهٔ
دهنیه بو خصوصده ممدوحدر کذلک حامضات دخی غلیانی دفع ایدوب افراطنی تسکین
اتمکله بو علتده ممدوحدر دیودیوس ثلج حکاکی مدح ایدوب دیرکه هیضه علتی
التهاب وعطش ایله مجتمع اولدقده زیاده مناسبدر بعضیلر طین مختومی وتراب
ذهبیی مدح ایدرلر تراب ذهب التون معدنلرنده جماد ذهبی اللون بر تراب ایدرکه
انده اجزاء ذهبیه واردر والتون دوهالملح ایله برصبغ اخذ اولنوب قابضات شرهندندر
اسهال اوته ردیه وسائر اسهالده اثری عظیمی واردر کذلک معدن حدیدده
بولنور بر تراب واردرکه انده اجزاء حدیدیه موجود اولمغله بو خصوصده نفع عظیمی
واردر کذلک بللورجیلی حجر صفراء زنجاریی تعدیل ایدیجی اولمغله هیضه علتنده
عظیم الفائدهدر کذلک زمرد مدبر مواد حریفه ویاکالهنک حرافتنی ازاله اتمکله مواد مزبورهدن
نشاءت ایدن حرکت تشنجیه یه زیاده مناسب کورینور کذلک ادویهٔ حدیدیه
علی الخصوص انتیمون حرق الحدیدی زیاده مؤثردر کذلک قرن الایل المحرق وبطریق الفلاسفه
تکلیس اولنمش ناب الفیل ومرجان محرقدر بین الاطباء بو خصوصده شایع الاستعمالدر
اکر هیضه علتی زیاده حریف وسمی وکاله اولان اشیا امثالندن حادث اولمش اولورسه
مثلا سم الفار وزیبق مصعد وتیزاب امثالی استعمالندن اولورسه بونلرک حرافتنی
ازاله ایدیجی اشیاء دسمه ودهنیه مناسبدر دهن لوز حلو وسمن غیر مملوح کبی که
بونلر ماده حریفهیی تعدیل ایدیجیلردر کذلک لبن دخی بو خصوصده دائما نافع اولنلردندر
وکاه اولورکه لبن طین مختوم ایله ویریلور کذلک ادویهٔ نشا قدکر طین مختوم وترابات
معدنیه وبللورجیلی زیاده مناسبدر زیرا بونلر حموضاتی اصلاح اتمکده زیاده مؤثردر
وبعضیلردن منقولدرکه بعضی مخالف قو یوصوی ایچمکله هیضه علتی کورمش
کمسهلره عصارة السفرجل وعصارة الیمون وعصارة امبر بارس امثالیلک بری
ایله یاخود ایکیسی ایله بللور معدنی ویریلوب علاج اولنمش بوطرلیوس دیرکه شراب
ایچمکله برکسه یه قی وغثیان ودوسنطاریا وحمی دائمی عارض اولمش ایدی کا لبن
ومستحلب اللوز ایله اون بش حبه طین مختوم ویردم کیجهسی ثلثان درهم تریاقه
برقاچ حبه طین مختوم الحاق ایدوب ویردم بعده لبن البقر الفولادی ایله بر درهم
شمع اصفر وقدر قلیل جوز بوا وطین مختوم ویردم مندفع اولدی وبو خصوصده
ادویهٔ خارجیهدن افسنتین ونعنع وورد احمر وبسباسه وجوز بوا ایله کماد اولنمق
سلویوسدن منقولدر وبو معنی کوراتر ملح طرطیر الحاقی دخی مناسبدر زیرا ملح طرطیر

حيفات مزبوره نك حرافتيني نشف ايله ازاله ايدر على الخصوص علت ذبيق مصعد دن
كلمش اوله اكر علت فواكه رطبه امثالي غليان ايراث ايدر بجي اشيادن اولورسه ادويه جاليه
ومنقيات لطيفه استعمال اولنوب بعده مرشيات مصير اولنان املاح قلويه واطيان كه
ملح افسنتين وملح الطرطير وطين مختوم وناب الفيل المحرق كبي ادويه افيونيه ايله ممتزجاً
ويريلور زيرا معلوم در كه ادويه مزبوره فقاع الشعير وعصاره العنب امثالنك غلياننى
منع وازاله ايلدكلري كبي مواد بدنيه نك غليانني دخي ازاله و تسكين ايدر لر كذلك بو خصوصده
بو ممزوج استعمال اولنور تركيبي بودر ماء طوز منيلا سكز درهم ماء النعنع وماء الدارجين
هر بريندن درت درهم روح الزاج اون بش مجين الاسقورديون وطين مختوم بر مثقال
زعفران الحديد نصف درهم شراب السفرجل اون ايكي درهم اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال
اولنه اسهال الانه دخي مناسبدر اكر هيضه ادويه مسهله نك كثرتي حسبيله متولد اولان
مايئه ردية دن اولورسه مايئه مزبوره يي ازاله و اصلاح ايدر بجي حامضات لطيفه مرقات
ايله و ادويه افيونيه ايله ممتزجاً ويريلور مثلا عصارة الرمان و شراب الرمان و ديباس
وامير باريس عصاره لري دخي شربتلري و شراب المرجان و شراب بقلة الحمقا و روح الزاج على الخصوص
روح زاج الحديدي اولمه كذلك روح البارود ياخود روح الزاج ايله عمل اولنمش محلول
قابض كه طريق على ماسبقده ذكر اولنمشيدي كذلك عصارة الاترج ياخود عصارة الليمون
ايله حل اولنمش مرجان وصبغ كبريت الزاج زياده مناسبدر كذلك علتك ابتداسنده صبغ
باد زهري خليط سادج ممتزجاً عظيم النفعدر زيرا غليان دمي تسكين ايدر وآنده اولان
روح زاج واسطه سيله قبض ايدر بجي حدر و تعريقي ايله رديتي دفع ايدر كذلك اطيان طبيه
حامضات لطيفه ايله مثلا طين مختوم روح زاج ايله استعمال اولنمق ادويه مختاره دندر
كذلك انتيمون معرق سادج ياخود حديدي و باد زهر ذهبي و باد زهر مشرقي ف
باد زهر حديدي و ناب الفيل المدبر بلا نار بطريق النشف والتعريق بو خصوصده زياده
مناسبدر بونلردن صكره معلوم اولدكه هيضه علتنده افيون و افيونلردن عمل اولنان ادويه نك
جمله سي سائر دوالردن زياده مؤثردر كذلك معجون اسقورديون دخي جمله دن زياده در
مقدارا استعمالي هيضه علتنده نلثان درهمدن بر درهمه وارنجه در زيرا بو معجون ادويه
قابضه و ترياقيه و معرقه دن مركبدر واجزا لريجي خانع مزبوره يي افاده ده عقاقير
مختاره دندر ياخود معجون مزبور بدلنه حميرة النعنع طين مختوم و بر قاج حبه لودانوم
ايله ويرلمك ممكن اولور كذلك مثرود يطوس و ترياق فاروق و بونلردن عمل اولنان
خلاصه ترياقيه و روح ترياقي و جوهر ترياقي و جوهر النفع عظيم النفعدر اكر علتك
رديتي زياده و شديد اولورسه بونلره كافور الحاق اولنور ومعلوم اولمه كه بو ذكر اولنان
ادويه دن بعضي تراكيبا اتخاذ ايدروب استعمال ايتمك ممكن اولور از جمله سلو يوس
تحرير ايدركه هيضه علتي هر قنقي سبب ايله حادث اولورسه اولسون بو ممزوج ايله
علاج وازاله سي ممكن اولور تركيبي بودر ماء لسان الحمل اون التي درهم ماء الرازيانج
سكز درهم معجون اسقورديون ايكي درهم شراب خشخاش ابيض سكز درهم اخذ
اولنوب ممزوجا استعمال اولنه ياخود ماء النعنع وماء الدارجين السفرجلي سكز درهم
روح ترياقي بر مثقال محلول قابض نصف درهم لودانوم درت حبه شراب المرجان التي

درهم

درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه ياخود ماء لسان الحمل وماء بقلة الحمقا هر بريندن
اون ايكي درهم ماء الدارجين السفرجلي التي درهم معجون الاسقورديون ايكي درهم
بللورجبلي مدبر نصف درهم انتيمون معرق ثلث درهم طين مختوم اون بش حبه
شراب خشخاش ابيض سكز درهم اخذ اولنوب ممزوجاً بر قاج دفعه ده استعمال
اولنه ياخود بقلة الحمقا يكرمي درت درهم ماء الدارجين التي درهم روح ترياقي كافوري
اوچ درهم بارود حلو نصف درهم معجون الاسقورديون ايكي درهم ياخود اوچ درهم
انتيمون معرق الحديدي نصف ياخود ثلثان درهم بقلة الحمقا سكز درهم اخذ اولنوب
ممزوجا بر قاج دفعه ده ملعقه بعد ملعقه عرق ظهور ايدنجه استعمال اولنه ياخود ماء النعنع
يكرمي درت درهم بطريق الفلاسفه تكليس اولنمش ناب الفيل ثلثان درهم بللورجبلي
مدبر نصف درهم طين مختوم ثلث درهم لودانوم اوچ حبه جوهر الافيون نصف درهم
شراب بقلة الحمقا التي درهم اخذ اولنوب ممزوجا ماسبق كبي استعمال اولنه ياخود ماء
بقلة الحمقا يكرمي درت درهم ماء الدارجين درت درهم روح ترياقي و معجون اسقورديونوس
ايكشر درهم معجون قرموز بر درهم ناب الفيل المحرق بلا نار نصف درهم شراب المرجان لعوقي
التي درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه ياخود ماء النعنع اون التي درهم ماء بقلة الحمقا
سكز درهم طين مختوم ثلثان درهم بللورجبلي مدبر نصف درهم لودانوم التي حبه
شراب النعنع درت درهم اخذ اولنوب ممزوجا ماسبق كبي استعمال اولنه ياخود ماء النعنع
وماء عليق الكلاب هر بريندن اون ايكي درهم روح ترياقي كافوري اوچ درهم ياخود
التي درهم طين مختوم بر درهم مرجان احمر مدبر نصف درهم لودانوم اوچ حبه شراب
عليق الكلاب التي درهم اخذ اولنوب ممزوجا ماسبق كبي استعمال اولنه ياخود ترياق
اندروماخيس بر درهم طين مختوم ثلثان درهم اخذ اولنوب مزج و دفعة واحده ده
خل خمر ايله ويرلر ياخود ترياق فاروق بر درهم طين مختوم ثلث درهم بللورجبلي مدبر
اون ايكي حبه اخذ اولنوب شراب النعنع ايله عجين وماسبق كبي استعمال اولنه ياخود
حميرة النعنع بر درهم طين مختوم و مرجان مدبر و بللورجبلي درر درهم لودانوم ايكي
حبه اخذ اولنوب شراب المرجان ايله عجين وماسبق كبي استعمال اولنه ياخود حميرة
النعنع اوچ درهم ياخود درت درهم بللور مدبر بر درهم طين مختوم نصف درهم
لودانوم اوچ حبه اخذ اولنوب شراب النعنع ياخود شراب بقلة الحمقا ايله معجون اولنه و دن
صكره ايكي دفعه ده استعمال اولنه ياخود حميرة النعنع الزاجيه ياخود حميرة الورد الاحمر
سكز درهم ترياق فاروقي ايكي درهم طين مختوم ثلثان درهم اخذ اولنوب شراب
السفرجل الاقاقوي ايله معجون اولنه ياخود بطريق الفلاسفه تكليس اولنمش ناب الفيل
و بللورجبلي مدبر هر بريندن نصف درهم لودانوم درت حبه اخذ اولنوب سفوف
اولنه ايكي دفعه ده استعمال اولنور ياخود طين مختوم ياخود انتيمون معرق ثلث درهم
باد زهر ذهبي ياخود باد زهر مشرقي سدس درهم لودانوم بر بچوق حبه اخذ اولنوب
ايكي دفعه ده استعمال اولنه هيضه علتنه ادويه شربيه مدوحه دندر مايعات مناسبه
ايله استعمال اولنه ياخود ماء النعنع اون التي درهم ماء الدارجين و خل باد زهري
و روح ترياقي كافوري هر بريندن درت درهم شراب حماض الاترج قدر الكفايه اخذ

ومزج اولنوب ذکر اولنان سفوف بالجمله استعمال اولنه یاخود بللور جبلی وبطریق الفلاسفه
تکلیس اولنمش ناب الفیل یاخود قرن الوحید بر درهم طین ارمنی ثلث یاخود نصف درهم
اخذ اولنوب سفوفا بر قاج دفعه ده استعمال اولنه یاخود ماء النعنع وتوز ایکی درهم
ماء المدارجین ایکی درهم جوهر تریاقی ایکی درهم شراب المرجان التی یاخود سکز درهم
اخذ اولنوب ذکر اولنان سفوف بونکله استعمال اولنه مثلا اولا سفوف استعمال اولنوب
اوزرینه بو ممزوجدن بر قاشق یاخود ایکی قاشق استعمال اولنه مجربدر بر سنه مقدم بر کمسه
چوق شراب ایچمکله هیضه علتنه مبتلا اولمش ایدی اکا بو سفوفی که ترکیبی بودر بطریق
الفلاسفه تکلیس اولنمش ناب الفیل ثلث درهم پادزهر مشترک بش حبه سفوف مختلفه
سدس درهم اخذ ایدوب مزج وسفوفا ویردم ومعده سنه تریاق طلا ایلدم کما ینبغی
نفع بولدی ایدوب علتی زائل اولدی تیموس نام طبیب هیضه علتنده واسهال شدیده کندو سنک
ترکیبی اولان معجون پادزهری زیاده مؤثره وعظیم النفع اولور اوزره مدح ایدر ترکیبی بودر
تریاق اندروماخیس اون ایکی درهم معجون دیاسقنادرن د درهم سفوف پادزهر معدنی سنادطوس
ایکی درهم اخذ اولنوب مزج وحفظ اولنه اما ادویهٔ خارجیه‌دن هیضه علتنه مناسب
اولان از جمله تریاقدر کذلک اسهالاته ممدوح اولان ادویهٔ خارجیه بو علتده دخی مناسبدر
علی الخصوص روح شراب وروح شراب الافاوی وروح شراب کافوری یعنی اول روح شراب که
اکا افرجه کافور حل اولنمش اوله یاخود حشایش قلبیه وافاویات اوزرینه تقطیر اولنوب
هر سکز درهمنه بر درهم کافور حل اولنمش اوله انک اوچ درهمنی اوچ درت قات کتان بزی
ایله برابر قوردیون اوزرینه لصوق اولنه بونکله دردت کیجه هیضه علتنه مبتلا اولمش اسفل
واعلادن افراط اوزره مواد مختلفه خروج ایدر برکمسه یه علاج اولنمشدر کذلک روح شراب
کافوری اوچ درهم تریاق بر بچق یاخود اوچ درهم اخذ اولنوب معده یه لصوق اولنور
کذلک قاورلمش اتمک حار ایکن شرابه باتوریلوب اوزرینه نعنع وجوز بوا امثالی حشایش
عطره وافاویات مسحوقا ذر اولنوب معده یه لصوق اولنه ومعلوم اولسکه بو علت نادرا
واقع اولور که داخلا واحتقانا ادویهٔ جالبه وملینه استعمالی اقتضا ایلیه اما اقتضا ایلدیکی
صورتده کرا غذیه ده خطادن واقع اولان هیضه کبی کذلک امعایه ملتصق اولان موادک
ازاله وجلاسی لازم اولدیغی صورت کبی کذلک علی الاتصال تمامنه حاجت ایدوب
ذخیره مشابه حالت ایراث ایدن هیضه کبی بو صورتلرده موادک بعضیسنی اسفلدن
وبعضیسنی اعلادن خروجه تحریک ایدیجی ادویه یه مراجعت اولنور از جمله مقیئات
انتیمونیه لودانو ایله ممتزجا ویریلور مثلا سکنجبین مقیئ ایکی درهم لودانو نصف حبه
یاخود بر حبه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء النعنع ایله ویره لر یاخود بعضی ادویه که
آنره تعدیل وجلا اوله بو خصوصده مقیئات بدلنه ویرلک ممکن اولور از جمله ماء الجبن
سکز درهم کل مکرر ایله یاخود شراب البنفسج المسهل ایله ویریلور کذلک ماء الجبن ایله
عمل اولنمش مطبوخ تمر هندی دخی مناسبدر علی الخصوص علیلده عطش زیاده اوله
زیرا مطبوخ تمر هندی غلیانی دخی تسکین ایدر کذلک نقوع الراوند دخی استعمال اولنور
کذلک راوند مسحوقا کلبشکر ایله ویریلور کذلک الکرز بخشوک تمر هندی سکز درهم
اخذ اولنوب ماء الجبن ایله محلولا ویریلور کذلک بعضی احتقانات لینه یه ایکی درهم

یاخود

٢٤٧ یاخود اوچ درهم تریاق الحاق اولنوب احتقان اولنور نته کم دیوریوس هیضه علتنده
ایکی درهم کاه اوچ کاه درت درهم تریاقی لبن ایله حل ایدوب احتقان ایلدم منافع عظیمه سین
مشاهده ایلدم دیمشدر کذلک تریاق بدلنه معجون الاسقوردیون دخی ممکن اولور زیرا
معجون مزبور اکثر حالاتده تریاقه مشابه بر ومماثلدر اکر هیضه علتی ادویهٔ مسهله‌دن نشأت
ایدرسه لودانو علاج کافیدر زیرا لودانو ادویهٔ مسهله‌دن متولد اولان آفاته ادویهٔ
عجیبه دندر علی الخصوص شراب ایله ویریله مجربدر برکمسه شراب مقیئ ایچمکله اکا بر اسهال
شدید عارض اولمش ایدی اکا بو جوهردن کونده ایکی دفعه کاه اوچ دفعه ویرمکله
علاج اولندی ترکیبی بودر جوهر تریاقی ایکی درهم جوهر الافیون نصف درهم یاخود
بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالی قرق قطره در کذلک تریاق اندروماخیس
دخی ادویهٔ مسهله‌دن حادث اولان آفاتک جمله سنه ادویهٔ کافیه دندر خصوصا فائزا
یاخود خراسینیه ایله ویره لر دیوریوس ایکنجی ماتدن اونجی تجربه سنده تحریر ایدرکه
برکمسه یه ادویهٔ مسهله استعمالندن ناشی هیضهٔ شدیده عارض اولمش ایدی اکا التی حبه
لودانو ویرمکله علاج ایلدم کذلک طبیب مسفور نقل ایدرکه یتمش یاشنده برکمسه یه بو
علت عارض اولمش ایدی مطبوخ لسان الحمل ومطبوخ بقلة الحمقا ایله شراب السفرجل و
معجون الاسقوردیون ومعجون القرمز ویرلدی لکن برکیجه ایکی حبه لودانو ویرمکله علت
مندفع اولدی کذلک طبیب مسفور اوچنجی ماته سنده یتمش سکزنجی تجربه سنده تحریر ایدرکه
برکمسه یه حمای غب ردیه‌دن ناشی بر هیضهٔ مخوفه عارض اولمش ایدی اکا بو حقنه ایله
احتقان اولنمغله علاج اولندی مثلا معجون القرمز اوچ درهم تریاق اندروماخیس جدید
بر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه مرق اللحم ایله مزج ایدوب احتقان ایلدم سریعا
قیئ واسهالی منقطع اولدی بعده نکس خوفندن ناشی حمانک نوبتندن مقدم ایکیشر حبه
لودانو ویردم کلیا زائل اولوب نکس ایلمدی وبونلر امثالی استاددن تجارب کثیره منقولدر

الفصل الثالث فی زلق المعده

لینطاریا دخی تسمیه اولنور اسهال انواعندندر
اکل اولنان اغذیه اکل اولندیغی صورتده یعنی قطعا منهضم اولمقسزین یاخود فی الجمله
منهضما معده‌دن خروج ایلمسنه اطلاق اولنور و بو علتک موضعی معده وبوابدر هلونیوس
قولی اوزره مجرد بوابدرکه کما ینبغی منسد اولمدیغندن اغذیه‌نک معده ده انهضام
طبیعی حاصل اولمجق مدت تمکنی ممکن اولیوب منهضم اولمزدن مقدم معاء اثنی عشریه
نزول ایدر ومعلوممزدرکه هضم ثانی ایله غذانک انهضامنده هضم اول ایله منهضم اولوب
کیلوس اولمسی شرطدر هذا معاء مزبوره ده هضم ثانی ایله انهضامی دخی ممکن اولمیوب
غذا علی حاله اسفلدن خروج ایدر السبب بو علتک سببی یا معده هاضمه‌نک انهضامنه
عدم تاثیریدر یاخود بوابک قوهٔ ماسکه سی فقدانیدر مثلا اولکیسی حادهٔ هاضمه‌نک
فقدانی یاخود سبب قوله نقصانی یاخود معده ده بولنان بعضی موادک فعلنه
مانع اولمسی بو علته سبب اولور ایکنجیسی بوابک استرخاسی ومعده‌نک سائر
اجزاسنک اذا وتحریشی بو علته باعث اولور زیرا معده ده اذیت وتحریش اولوب
بواب مسترخی اولدیغی صورتده غذا معده ده متمکن ومنهضم اولیوب علی حاله اسفله
نزول ومقعده‌دن خروجی دخی اقتضا ایدر ومعلوممزدرکه معده‌نک اجزاسنده اذی

وتحريش اولدقده بواب مسترخي اولور ايمدي سبب اول ايله متولد اولان لينطاريا
قوة هاضمه افاتندن وسبب ثاني ايله متولد اولان قوة ماسكه ودافعه افاتندندر
الحاصل بوعلتك سببي حرارتي مايه هاضمه نك ماوف اولمسي ايله معا معده نك اذى
وتحريشي وبوابك استرخاسيدركه بوصورتده اكل اولنان اغذيه كما ينبغي مدت معده ده
تمكن اولمديوب اسفله نزول ومقعده دن خروج ايدر زيرا مجرد بوابك استرخاسي ايله
لينطاريا حدوثي مشكلجه كورينور اما بوعلتك اسباب بعيده سي بعضي اطبادن
نقل اولنديغي اوزره از جمله فورسطوس تحرير ايدركه بركسه يه معده ده واقع قرحه دن
لينطاريا عارض اولمشيدي زيرا معده ده واقع قرحه نك مدهٔ حريفهٔ مالحه سي مايهٔ
هاضمه يي افساد ايتدكدن ماعدا قرحهٔ مزبوره نك وجعي معده يي تحريش دائمي ايله متاذي
ايلديب معده نك تمدد وانقباضندن اكل اولنان اغذيه در عقب اسفله نزول
ومقعده دن خروج ايدر طبيب مسفور ديركه مزبور كسه يه اولا جلابات ومنقيات
مثلا ماء العسل كذلك عسل الورد ايله مطبوخ الشعير ويرمكله بعده ادويهٔ ملحمه ومدمله
مثلا طين مختوم ايله مطبوخ سماطيس ويرمكله وسفوف ذنب الخيل ويرمكله علاج
ايلدم كذلك بوعلت معده ده محتبس اولان مادهٔ حريفه دن متولد اولورننه كه
بعضي اطبادن منقولدر بركسه ده ضعف معده وقراقر ايله معا اكل ايلديكي اغذيه يي
مائيتلودم ايله مختلطا خروجي عارض اولمش ايدي اكا جلابات ومعدلات ويرمكله
علاج اولنديغي على الخصوص ماء الجبن زياده مناسب كلدي كذلك مشروبات افراط
اوزره استعمال اولنمق دخي بوعلته باعث وبادي اولنلردندر زيرا مشروبات كثيره
معده يي على الخصوص بوابي استرخا ايدوب معده نك الياف استرخاسندن كما ينبغي
غذايي مسك ممكن اولمز كذلك اغذيهٔ فجه استعمالندن بوعلت حادث اولور اماطوس
ديوكه لبن استعمالندن ناشي لينطاريا علتنه مبتلا اولمش بركسه كوردم معده سنده
مايهٔ مخاطيه نك زياده لكندن ملاحظه ايدوب اكا سفوف ايارج فيقرا وراوند
ايله سكنجبين ويردم منتفع اولدي كذلك برصبي عطش مفرطدن ناشي چوق صو
ايچردي انك بوايچي يعني معده سنك ثم اسفلي استرخاسندن زلق المعده عارض اولمش
ايدي ديو بعضي اطبا تحرير ايدر بوندن تصكره معلوم اولدكه بوعلتك اسكوربوط
اصحابنه عروضي قليل الوقوع دكلدر واقع اولديغي صورتده عسير العلاجدر زيرا مادهٔ
اسكوربوط اولان ملح حريف معده نك غشاء غدديه سنه منصب اولديغندن ماعدا
لثه نك قرحه سندن ملح مزبور لعابله وبلع اولنان اغذيه ايله معده يه واصل اولوب
معده يي تحريش ايتمكله معده ده غذانك تمكني ممكن اولميوب على الخصوص بوابك دخي
في الجمله استرخاسي بولنمغله اسفله نزول ايدوب مقعده دن خروج ايدر ومعلوم اولدكه
برماده حريفه دن معده يي تحريش كلاكله في عارض اولديغي كبي كذلك بول حريفدن
وحصاتدن وقرحه دن مثانه نك لذع وتحريشندن دوام اوزره بتول تقاضاسي
كبي بعضي مواد سميه دن لينطاريا عروضي ممكن اولور كذلك اسباب ضروريه ده
خطادن مثلا فواكه رطبه استعمالندن كاه اولور كه خطرناك ومخوف بر زلق المعده عارض
اولور اكرچه بوكونه زلق المعده اصحابنك حشرو باتي بلا تغير ياخود تغير قليل ايله متغيرا

خروج ايدرسه مهلكدر زيرا مايهٔ هاضمه نك بالكليه زوالني اعلام ايدر العلامات ٢٥٨
بوعلت نفسنده ظاهر وانسكاردركه اسبابندن قنغي سبب ايله عارض اولدوغني بيلمكده ملاحظه
لازمدركه بوعلت اصحابنك نفسلرينده رايحهٔ كريهه اولوب اشتهالري ساقط ومعده لرينده
حموضت ورياح وصنفاقلرينده قراقر اولورسه علت ضعف هضمدن نشأت ايتمشدر اكر
علت بوابك استرخاسندن اولورسه اسباب متقدمه سيني ملاحظه ايله معلوم اولور
اكر علت برماده لذاعه واكاله نك تحريش واذاسندن اولورسه معده نك حرقتندن
واسفل واعلادن خروج ايدن ماده نك حرافتندن معلوم اولور كذلك علت ماده اسكوربوطيه نك
حرافتندن اولورسه بونلر ايله سائر علامات اسكوربوطيه اجتماعندن معلوم اولور
تقدمة المعرفه اكر زلق المعده اسكوربوط علتندن اولورسه خطرناك وعسير العلاجدر
وعلاج ايله زائل اولديغي صورتده ادني سبب ايله نكس ايدر بلكه علل ثقيله نك هر قنغي سنده
اولورسه بوعلت اكثريا مهلكدر كذلك بوعلت حواملده مخوفدر اكر زلق المعده مدت مديده
ممتد اولورسه قضافت ودق وسقوط قوه عروضني اقتضا ايدر كذلك سوء القنيه
امثالنه مؤدي اولمقدن خوف اولنور اكر زلق المعده كرك حميات ملتهبه ورديه امثالي
علل حاده ده وكرك علل مزمنه ده عارض اولورسه خطرناكدر كذلك حمئ دقهٔ حقيقيه ده عارض
اولورسه مهلك اولور زيرا عسير العلاجدركه قوانك زياده سقوطني موجب ولكن قواني
انتعاشه سعي اولنمق لازمدر العلاج بوعلتك علاجي ايكي طريقله در طريق اول معده يه
بحسب الاقتضا افاويات ايله ياخود حامضات ايله قوت ويرمكدر تاكه مايهٔ هاضمه قوة
بولوب الياف معده نك استرخاسي زائل اوله وبوخصوص ايچون نقصان شهوه وبطلان
شهوه ده ذكر اولنان ادويه مناسبدر طريق ثاني معده ده اولان مواد حريفهٔ مالحه يي
اصلاح وازاله يه ومعده نك حسني تبليد وتنقيصه سعي وعجله ايتمكدر وبوخصوص ايچون
قئ وحقنه واسهال ممدوح اولان ادويه مناسبدر وبومقصودي تحصيلده برقاچ شرطه
مراعات لازمدر شرط اول معده ده موجود اولان مواد بلغميه وسائر بلغميه مشابه مواد
مخاطيه يي ايله تنقيه ايتمك مناسبدر لكن مقيئات خفيفه ويريلوب مقيئات قويه دن
احتراز اولنه زيرا مقيئات قويه معده نك نظام واستحكامني حال طبيعيه دن اخراج ايدوب
علتك بردي اولمسنه باعث اولور كرچه ايله تنقيه نك زياده اقتضاسي اولمزسه مليّنات
ايله تنقيه اولنه لكن مليّنات دخي خفيفه وجاليه وفي الجمله قابضه ومعده يه قوت ويريجي اوله
ادويهٔ صبريه وراونديه وهليلجيه كبي شرط ثاني اكر علت سموم مدندن اولمسي خوف اولنورسه
بحاري مناسبه دن تنقيه اولنور مثلا ادويهٔ پادزهريه ياخود بالخاصه سمومه مقابله
ومقاومت ايدبجي دوالر ويريلور كذلك فطر وسائر فواكه رطبه نك كثرت استعمالندن زلق
المعده عارض اولورسه ادويهٔ پادزهريه يه مراجعت اولنور شرط ثالث مسهلات قويه دن
احتراز اولنه كذلك مسهلاتك مقدارا استعمالرينك اقلي ويريلوب اكثريندن وزياده لكندن
احتراز اولنه الحاصل بوخصوصده راوند زياده مناسبدر شرابده ويريلور بعضيلر تحرير
ايتمشدركه اوچ ياشنده براوغلان بچه برشديد زلق المعده عارض اولوب ثلث درهم
راونديي عصارهٔ السفرجل ايله ويردك منتفع اولدي كذلك راوندي سفوف ايارج ومصطكي
الحاق ايدوب ويرمك دخي مناسبدر كذلك مليّنات لطيفه ومعديه وافاويه دن مركب

اولان دوالردك جملەسی مناسبدر مقدار استعمالی اون بش حبه دن ثلث درهمه واریجه کذلك
حبوبات صبریه نك جملەسی مناسبدر بونلر نصکره معلوم اولەکه قی بابنده ذکر اولنان دوالر
زلق المعده یه دخی مناسبدر کذلك معده یه مناسب اولان حامضات لطیفه وافاویه که افسنتین
ونعنع وسالویا ودارچین وموشیله مرباسی وجوز بوا وبسباسه وخولنجان وزرنباد
وزنجبیل کذلك ادویه مرجانیه که محلول المرجان وشراب المرجان مناسبدر نته کم بعضیلردن
منقولدرکه بر زلق المعده یی تنقیه ایله تدبیر مقدم اولنوب بعده ماء الدارچین ایله شراب
المرجان ویردك منتفع اولدی علی الخصوص ادویه مرجانیه دن صبغ المرجان زیاده ممدوحدر
زیرا مرجان حرافتی ازاله ایدوب صبغك مفتاحی اولان صو دخی معده یه مناسبدر لکن صبغ
المرجانك عملنده طرق مختلفه وکثیره وارددر لکن بو خصوصده بو کونه عمل اولنمق مناسبدر مثلا
قدر الکفایه مرجان اخذ اولنوب عصارة الاترج ایله حل وجرعلقه اولنه قدنصکره درت
قوامنه کلنجه نار حفیفه ده طبخ اولنه بعده روح اسکوربوطی المرکب ایله درت مزبورك
صبغی اخذ اولنوب حفظ اولنه بو کونه عمل اولنان صبغ المرجان اسکوربوط علتندن
نشات ایدن زلق المعده یه دخی مناسبدر وروح مزبور صبغ المرجان الاسکوربوطی تحریر اولنان
مواضعده مذکوردر کذلك بو صبغی روح الورد العنبری ایله دخی عمل ایدرلر بو علتدن ضعیف القوی
اولنلره زیاده مناسبدر کذلك زلق المعده مشایخده اولورسه یاخود مرض اخر بحراندن اولورسه
بو صبغ جوهر صاصفراس یاخود روح صاصفراس ایله عمل اولنمق مناسبدر که بعض الاطبا صبغ
المرجان الصاصفراسی اطلاق اولنور کذلك عنبری طریقلر ایله عمل اولنان صبغ المرجان
دخی زلق المعده یه ادویه مختاره دندر لکن هر بری بر محلده استعمال اولنمق مناسبدر نته کم
ذکر ایلدیکمز صبغ المرجان الاسکوربوطی اسکوربوط علتندن نشات ایدن زلق المعده یه
مناسبدر زیرا ایکی مقصودی جامعدر کذلك عصارة اللیمون ایله مرجانی حل ایدوب
آنلك ملعقه بعد ملعقه اخذ اولنه ادویه مختاره دندر کذلك زنجبیل مرباسی دخی
ادویه مختاره دندر کذلك جوزهوا مرباسی وهلیلجات مرباسی قابضات قویه دندر کذلك
اکسیر ذو الخاصه کرك حامض وکرك غیر حامض اولسون بو خصوصده ممدوحدر کذلك
شب دخی مسحوقا ادویه مائیه ورطبه دن هر قنقسی ایله اولورسه اولسون زلق المعده
وسائر اسهالات ادویه قویه دندر کذلك شب طودخی زیاده ممدوحدر بعضیلردن
قضیب الایل وقضیب الثور مدح اولنور مثلا بونلردن نصف درهم یاخود اخذ وسحق
اولنوب شراب ایله استعمال اولنه کذلك خمر افسنتینی وخمر فولادی یاخود افسنتین ونلسقون
وترنجات ونعنع نقع اولنمش خمر مناسبدر فورسطوس دیرکه مایوس اولنمش ونحافته
مؤدی اولمش بر زلق المعده یه بو طریقله علاج ایلدم مثلا بر عربطه صادو سمز بر علجه
جوز بوا مسحوق نذر ایدوب وبر ظرفده طبخ ایدوب ویردم علت منتفع اولدی کذلك
بو خصوصده عصارة الاترج وعصارة السفرجل امثالی ماء الدارچین ایله کذلك حبیبه السفرجل
الافاویی طین مختوم ایله مزج اولنوب برقاج قطره روح الزاج الحاق ایدوب ویرمك
زیاده ممدوحدر کذلك خمیرة الورد الزاجیه طین مختوم ایله یاخود تریاق ایله ممزوجا
ویرمك زلق المعده یی ازاله ایدر اما بو علتده تاذیه وتحریك حسی اولنمسی ازاله
ایدنلر ازجمله تریاق ولوداتو وسائر ادویه افیونیه ومعجون اسقوردیون کبی بونلر نصکره

معلوم

معلوم اولەکه ادویه مذکوره دن بالمشهور بعضی مرکبات عمل اولنمق ممکن اولور نته کم
سنارطوسك زلق المعده ده تحریر ایلدیکی معجون زلق المعده یه ادویه مجربه دندر کذلك
خمیرة النعنع الزاجیه یاخود خمیرة الورد الزاجیه یکرمی درت درهم تریاق خالص
یاخود معجون اسقوردیون بر مثقال یاخود ایکی درهم یاخود اوچ درهم دهن
النعنع التی قطره دهن الدارچین اوچ یاخود درت قطره اخذ اولنوب حبیبه السفرجل
الافاویی یاخود عصارة السفرجل ایله معجون اولنه بعضیلر بو معجوندن ثلثان درهم
یاخود بر درهم طین مختوم الحاق ایدرلر معده یه قوه ویریجی بر معجوندر مقدار استعمالی
جوز رومی یاخود کستانه قدردر اماطوس ودیوریوس بو مقداری برقاج دفعه یعنی
علت منقطع اولنجه ویردك بو علته منفردا علاج اولدی دیو تحریر ایدرلر کذلك بر مقدار
کعك روح شراب یا توریلوب بو کعکه بر مقدار تریاق طلا ایدوب ویرمك زلق المعده یه
ممدوح اولان دوالردندر کاه اولورکه اسکوربوط علتندن نشات ایدن زلق المعده یه
بو معجونی تنبیه ایدرلر ترکیبی بودر مرجان احمر مدبر بر درهم طین مختوم وعین السرطان
هر بریندن ثلث درهم یاخود نصف درهم اشق اون بش حبه یاخود ثلث درهم خولنجان
وزنجبیل وکبابه هر بریندن سدس درهم اخذ اولنوب حبیبه السفرجل الافاویی ف
عصارة السفرجل ایله معجون اولنه معده یه مناسب بر معجوندرکه مادۀ اسکوربوطیه
مودیه نك حرافتنی تعدیل ایدوب آندن نشات ایدن زلق المعده یی ازاله ایدر یا زرشك
قاشق استعمال اولنه یاخود عین السرطان ایکی درهم مرجان احمر مدبر وانیتوذ مورق
هر بریندن ثلثان درهم ملح طبار قرن الایل ثلث درهم دهن بسباسه ودهن النعنع
النشر قطره اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی بر درهمدر صبحا ومساء استعمال
اولنه بو سفوفه لودانوم الحاقی دخی ممکن اولور کذلك بو علتده روح مصطکی ایله ممزوج قنته
ویرلمش مطبوخ مصطکی زیاده ممدوحدر کذلك بو علتده قابضات مشهوره نك جملەسی
مناسبدر مصطکی وطین مختوم وغشاء قانصة الدجاج وانفحة الارنب وانفحة الجدی
المجفف بر درهم استعمال اولنور کذلك روح الملح ومحلول قابض دخی مختارلردندر
معده یه نظام واستحکام ویروب قوه ویرر وبالخاصه قابضات ترنده ماده لادعه یی
جلا وتعدیل ایدر اما ادویه خارجیه دن استرخاء معده یی ازاله ایدوب معده نك
نظام واستحکامنی اعاده ایتمك ایچون ازجمله افسنتین ونعنع بر قبضه مصطکی ایکی
درهم یاخود اوچ درهم قرنفل وجوزبوا بر بر درهم زرنباد وزنجبیل یارمشر یاخود
بر درهم اخذ اولنوب بر کیسه یه طولدیره لر بعده خزبوز کیسه یی شراب ایله طبخ ایدوب
فاترا معده یه لصوق اولنه وبرودت حاصل ایلدکده قالدروب یکیدن طبخ وینه لصوق
ایدهلر یاخود افسنتین ومرزنجوش ونعنع بر بر قبضه زهر البابونج درت قبضه مصطکی
اوچ درهم قرنفل وجوزبوا بر مثقال زرنباد وزنجبیل بر بر درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی
عمل اولنه کذلك بو خصوصده سقوط الشهوه وقیء علتنده ممدوح اولان ادویه خارجیه
دخی ممدوحدر کذلك ماسبقده ذکر اولنان خمیر مایه سی ایله افاویات مسحوقدن عمل
اولنان لصوق دخی استعمال اولنمق ممکن اولور زیرا بو لصوق علل معده نك جملەسنه
مناسبدر کذلك قراطونتام طبیبك منادا اصطلاحیقوخی منفردا یاخود مثلی نکامکا

ویلسان اسود ایله ممتزجاً زلق المعده ده زیاده ممدوحدر دولاندیوس قدر الکفا یدلبت خنزیر
ایله اخذ وسرکه ایله نقع ایدوب معده یه وضع ایتمکی مدح ایدر
الفصل الرابع فی زلق الامعاء
لاطین لساننده چلیاقا دیرلر بو علتده که
صاحبنک معده سنده غذا منهضم اولوب کیلوس صورتنده بعض فضلاتله معاً مقعددن
خروج ایدر دیوریوس قولی اوزره بو علت زلق المعده اقسامندندر کویاکه زلق المعده نک
درجۀ ادناسیدر وحقیقی اولدیغی اوزره درسلوبوس دیرکه بو علت ایکی قسمدر قسم اول
کیلوسدن امعاده بعضی فضلات منفصل اولمسزین جمیعنه معده دن امعایه نزول
ایلدیکی کبی مقعددن خروج ایدوب علیل ضعیف وقوتنده کمال نقصان اولاندر بو قسمده
خروج ایدن فضلات اشهب اللون اولوب قلیلا وکثیرا بیاضه مائل اولور قسم ثانی
کیلوسدن امعاده فضلات منفصل اولوب لکن غذایه صالح اولان اجزاسی بدنه توزیع
اولنیوب فضلاتله معاً خروج ایدر اما قسم اول صفرانک کیلوسده فعلی وتأثیری وتقصیر ایتدکلری
یعنی صفرانک مجاریسی منسد اولوب اثنی عشری یه عدم وصولی ایله در زیرا صفرا
اثنی عشری یه واصل اولمسزین مجرد لیمفاء یا نغراتیسیه ایله کیلوسدن فضلاتک انفصالی
ممکن اولیوب کیلوسک علی حاله خروجنی اقتضا ایدر یاخود اگرچه صفرا اثنی عشری یه
واصل اولور لکن صفرانک جوهرنده حرافت مفقود اولیوب یاخود دسومتی یاخود مائیتی
غالب اولوب حرافتی ظاهر ومؤثر اولمغله کیلوسده تأثیری بولنمیوب فضلات منفصل
اولمدیغندن زلق الامعانک بو قسمی حادث اولور اما قسم ثانی اوعیۀ لبنیه نک انسدادندن
وغذایه صالح اولان ماده یی عدم قبوللرندندر یعنی صفرا ولیمفاء یا نغراتیسیه نک
کیلوسده فعل وتأثیرلری قاصر اولیوب لکن امعایه ملتصق اولان اوعیۀ لبنیه نک
فوهالری بر ماده لزجه ایله منسد اوله یاخود اوعیۀ مزبوره ممتلی اولمغله غذا اولمغه صالح
اولان ماده نفوذ ایده میوب ماده مزبوره فضلاتله مقعددن خروج ایدر **السبب**
اما قسم اولک سببی قریبی صفرانک مرارهدن اثنی عشری یه انصبابی مجاریسی منسد یاخود
ممتلی اولمقدر یعنی مجاری مزبوره حصاتدن یاخود بر ماده مخاطیه دن وامتلاسندن
منسد اولدیغندن ناشی صفرا اثنی عشری یه واصل اولمیوب اثنا عشریده کیلوسک
تخمیرینه مایه بولنمغله کیلوس نیّ اولدیغی حالده بر مرتبه امعاده متمکن اولوب بعده اسفله
نزول ومقعددن خروج ایدر اما قسم ثانینک سببی قریبی اوعیۀ لبنیه نک انسدادی
یاخود امتلاسیدرکه کیلوس امعاده صفرا ولیمفاء یا نغراتیسیه واسطه سیله تخمر ایدوب
غذایه صالح اولان اجزاسی فضلاتدن منفصل اولدقده حصاتدن ماده رقیقه سوزیلور
کبی غذایه صالح اولان اجزاء رقیقه اوعیۀ مزبوره نک فوهاتندن نفوذ ایدوب داخلنه
دخول ایدرده وقتا که اوعیۀ مزبوره نک فوهاتی منسد اوله یاخود اوعیۀ مزبوره ممتلی اوله
اجزاء مزبوره نفوذ ایده میوب فضلاتله معاً بر مرتبه امعاده متمکن اولوب مقعددن
فضلاتله معاً خروج ایدر بوندن تصکره معلوم اولدکه بو علتده اکثریا معده صحیحدر زیرا
غذا کما ینبغی انهضامندن تصکره معایه نزول ایدر یعنی هضم اول صحیح اولوب هضم ثانی
ردی اولور لهذا بو علت اصحابنده اکثریا اشتها کما ینبغی اولوب ساقط اولمز نته که فورسطوس
یکرمی ایکنجی کتابنده یکرمی التنجی مقاله سنده بر عورت زلق الامعایه مبتلا ایدی واشتهاسی

کما

٢٦٠ کما کان باقی ایدی دیو تحریر ایتمشدر ولکن دائمی حکماللر دیر بعض اطبا تعلیم طریقیله تحریر ایتمشلر درکه
بو علتده هضم گاه صحیح وگاه فاسد اولور مثلا بو علت اصحابندن بعضی کسه کورلمشدرکه
لحم استعمال ایلدکده متضرر اولور ایدی فهما اولورکه هضمی کما ینبغی دکل ایمش که لحم معده سنده
کرکی کبی منهضم اولمیوب بر ماده محترقه یه مستحیل اولدیغندن امعایه واردقده هضم ثانینک
فائده سی بولنمیوب زلق الامعایه مؤدی اولور ایمش لکن امور عجیبه دندرکه مزبور کسه
بالق استعمال ایلدکده کرک طری وکرک عتیق وقدید وکرک مالح ومدخن اولسون متضرر
اولمزدی فهما ولنورکه مائیۀ هاضمه سنده بالق زیاده مناسب ایمش که کما ینبغی منهضم اولمغله
هضم ثانی دخی کما ینبغی اولوب علتدن متضرر اولمز ایمش **الحاصل** بو علتده ردی اولان غذانک
کرکی کبی کیلوسه عدم استحاله سیدرکه هضم ثانی دخی کرکی کبی اولمیوب فائده سی اولمغله
بو علت حادث اولور یاخود صفرانک اثنی عشری یه عدم وصولی یاخود عدم تأثیریدرکه
هضم ثانی بولنمیوب بو علت حادث اولور یاخود امعانک مساماتی انسدادیدرکه کیلوسک
اجزاء نافعه سی نفوذ ایده میه جکندن بو علت حادث اولور **ایدی** بو علتک اسباب
بعیده سی اسباب قریبۀ مذکوره یه باعث اولنلردر از جمله داخل امعایه مادۀ کثیرۀ
لزجه ملتصق اولمقدر صبیان وشبانه عجزه اولدیغی کبی کذلک امعانک داخلنده بر خشونت
وکثافت اولمقدر اسهال لاحق مزمنه ودوسنطاریادنصکره واقع اولان زلق الامعاده
اولدیغی کبی زیرا اسهال مزمن ودوسنطاریاده امعا متقرح اولوب بعده اندمال
حاصل ایلدکده موضع قرحه ده حادث اولان کثافت وخشونت مسامات امعایی
منسد ایتمکله کیلوسک اجزاء رقیقه سی نفوذینه مانع اولور کذلک غدد ماساریقانک
انسدادی وانلرک صلابتی دخی زلق الامعایه مؤدی اولدیغی کورلمشدر **العلامات**
بو علتک بلمه سی بعضی اسبابندن ممکن اولور زیرا اگر علت صفرانک نقصانندن
یاخود تقصیریندن اولورسه مقعددن خروج ایدن ماده بیاضه مائل یاخود اشهب
اللون اولور یاخود مجرد کسیف اللون اولور اگر اوعیۀ لبنیه نک انسدادیندن
اولورسه خروج ایدن ماده صفرا ایله ممتزج اولور یاخود فی الجمله صفرته مائل اولور
وفضلاتده کیلوس ممتزجاً خروج ایدن ماده یه نظر اولنه فضلات وکیلوسک اجزاء
نافعه سی ملاحظه اولنور **تقدمة المعرفة** بو علت بر مرتبه متمادی اولورسه علیل نحیف
اولور زیرا نحافت وضعافت بلکه دق مهلکه مؤدی اولور وبو علتک بعضی قسمی سهل العلاج
مثلا مواد لزجه دن اولدیغی صورتده عسیر العلاجدر وصفرانک اثنی عشری یه عدم وصولندن
حادث اولدیغی صورتده علاجی مزبور قسمدن اهوندر مگر که صفرانک وصولنه مانع
اولان ماده نک ازاله سی مشکل اوله مثلا مجاری صفراده ایرن حصات اولدیغی
کبی اگر بو علت امعاده واقع اولان قرحه لرک آثاری باقی اولوب امعاده خشونت اولمقدن
اوعیۀ لبنیه نک فوهاتی منسد اولدیغندن اولورسه کذلک غدد ماساریقاده صلابت
وسقیروس اولدیغندن اولورسه لاعلاجدر **العلاج** بو علتک قسم اولنه علاج
مجاری صفرانک سددسنی وانلک انسدادی اسبابنی ازاله ایتمکدر مثلا یرقانده ذکر
اولنان تدابیر ایله تدبیر ایتمکدر کذلک صفرایه حدت ویروب اکی کما ینبغی حرارت
حریف ودهنی ایتمکدر کذلک معده یه دخی تقویت ویرمکدر زیرا بو علت مجرد صفرانک

بحرانی انسدادیندن دخی اولور سده صفرا ایه حدت ویرملوب مزاج طبیعیسنی اعاده
لازمدر که مجاری صفرانک انسداد دینن صفرانک ملح طیارجی یعنی زائل اولمشدر اما
قسم ثانینک علاجنده جدرانه امعایه ملتصق اولان ماده لزجه‌یی جلا ایتمکدر کذلک
کیلوسک عدایه صالح اولان اجزاسنک برینه توزیعی مانعاتی هر نه ایسه ازاله ایتمکدر
اما صفرانک وانک حرافتنی زیاده ایدیجی و مجاری صفرانک سده لرینی تفتیح ایدیجی
کذلک اوعیه لبنیه نک سده لرینی دفع ایدیجی الحاصل تا نزیین مزبوره یی نفی افاده
ایدیجی ادویه مفرده دن از جمله افسنتین و نعنع و غافث و برسیاوشان و شوکة المبارکه
واصول حمصه مفتحه کبی کذلک اصل هندبا که مرارت بادویه سی ایله امعایی جلا ایتمکله ادویه
مختاره دندر کذلک مرارته مائل اولان ادویه نک جمله سی بو علتده محمود و جیددر نته که جدیده
بر زلق الامعایه مجرد حرافسنتینه ایله علاج اولنمشدر کذلک راوند و رازیانج و فوه الصبغ
وانیسون و بزر رازیانج زیاده مناسبدر بعضیلر حمص احمر طبوخی زیاده مناسبدر دیو مدح
ایدرلر کذلک صموغات امعایه ملتصق اولان ماده مخاطیه یی جلا ایتمکله و اوعیه لبنیه نک
سده لرینی تفتیح ایتمکله زیاده محمود و جیددر علی الخصوص اشق و اشقدن مرکب اولان ادویه کذلک
صموغاتدن معمول حبلر زیاده مناسبدر کذلک صموغاتدن تقطیر ایله استخراج اولنان
ارواح حامضه طیاره علی الخصوص زنجار الحاتیله تقطیر اولنمش اولم کذلک روح الزنجار
المرکب که زنجار نصف مثلی اشق ایله حمام رملیده معوجه ایله تقطیر اولنور روح حامض
و طیار خروج ایدر امعایه ملتصق اولان ماده مخاطیه یی ازاله ده ادویه جیده دندر
کذلک صیغ الصندره دخی نافعدر اما قدما بونک یکی مواضعده مثلا مواد لزجه‌یی تقطیع
و جلا ایتمکده سکنجبین عنصلی ماء الابهل الوحی ایله استعمال ایدرلر اما متاخرین انک
بدلنه بو ذکر ایلدیکمز روح الزنجار المرکبی استعمال ایدرلر اما داخل امعایه ملتصق اولان
ماده مخاطیه زائل اولدقده فضکره اوعیه لبنیه یه نفوذ ایدن ماده لزجه‌یی ازاله ایچون
ادویه ملحه استعمال اولنور از جمله صبغ الطرطیر مناسبدر و کرچه صبغ الطرطیر المشهور اولسون
و کرک ایسه قشور رصاص انتیمونیدن اخذ اولنان صبغ الطرطیر اولسون مناسبدر مثلا
رصاص انتیموندن عملنده حاصل اولان قشور که طرطیر و بادوتک قلوینی واسطه سیله حاصل
اولنمشدر روح شراب ایله انک صبغی اخذ اولنوب بر صبغ لطیف حاصل اولور کذلک
صبغ الطرطیر المرکب دخی بونلر کبیدر زیرا اصباغ مزبوره مفتح و صفرایه حدت ویریجیلردر
بلکه صفرایی زیاده ایدیجیلردر کذلک صبغ الحدید دخی بو خصوصده محمود و جیددر کذلک
محلول تراب الطرطیر و انک واسطه سیله عمل اولنان صبغ زاج الحدید و سائر معمولات
حدیدیه مفتحه که مفاتیح معتدله ایله عمل اولنمش اوله مفاتیح شدیدة الحموضة ایله عمل
اولنمش اولمیه ادویه مختاره دندر بعضیلر املاح طیاره نک جمله سی سریع النفوذ اولمغله
بو خصوصده استعماللری زیاده مناسبدر دیمشلر کذلک روح النوشادر الساذج یا خود
دهنی منفرد یا خود روح قوقلعادیا ایله ممتزجاً و روح البول و روح ملح الزجاج المثلث که
ما سبقده ذکر اولنمشدر یکرمی یا خود اوتوز قطره سی ماء النعنع ایله یا خود حرافسنتینه
ایله یا خود سائر مایعات مناسبه ایله استعمال اولنور کذلک روح الطرطیر الطیار که روح
طرطیر ملح الطرطیر الثابت اوزرینه دفعات کثیره تقطیر اولنمغله عمل اولنور کذلک

طیارات

طیارات انا اویه صفرانک حرافتنی ازاله و امعاده اولان ماده لزجه‌یی جلاده مختارات جیده دیرلر
روح قوقلعادیا و روح الحرف ایله ممتزجاً استعمال اولنه بعضیلر بو علتده ادویه قابضه
استعمال ایدرلر لکن مناسب دکلدر علتک نا امید اولنمسنه باعث اولور بعضیلر قضیب الایل
بالخاصه نافع اولمق اوزره مدح ایدرلر میخائیل اتمولریوس نام حکیم دیر که بو مرضک علاجنده
ایکی اموره رعایت واجبدر اولکیسی معده یه تقویت ویرمکله و اعتدال اوزره خواص ایله
قبض ایتمکله اولور ایکنجیسی دغدغه یی تسکین ایتمکله و هر قنغی خلط اولور ایسه اولسون
حدتنی ازاله و کسر ایتمکله و حشو معده یی تحذیر ایتمکله علاج اولنور لیس بو خصوصده وصول
اوج اموره رعایت ایتمکله حصول بولور اولکیسی اولدر که معده ده فضول بلغمیه موجود
اولدیغی صورتده اکرچه مقیئات موافقدر لکن مقیئات لینه و خفیفه اولمق لازمدر زیرا مقیئات
شدیده یا کمیت و یا کیفیت و یا دهنی اولسه‌دن ضارومو دینی و ردیه‌در علی الخصوص دهنی
اولان مقیئات که افیدین آنی استعمال ایلدیلر صداء معده یی اذهاب و ابطال ایدرلر ایکنجیسی
اکر سوء مزن خوف اولنور یا خود شک احتمالی وار ایسه علی الخصوص اکر زلق الامعا قطع
کلندن یا خود سائر میوه لرتنا اولندن حاصل اولمش ایسه قواعد معتاده یی ترک و بو سوء مانه
بادزهریات ایله مقاومت ایتمکله علاج اولنور اوچنجیسی فودسطوس نام حکیمک تنبیهی اوزره
علی الاتفاق بو مرضده غایت اشر اولان مداوات مسهلدن احتراز ایتمک لازمدر و اکر مسهلات
استعمالی اقتضا ایدر ایسه قلیل المقدار اولمق لازمدر بناء علی ذلک بعضی عصر و قبض ایله تشارك
و حصه دار اولان مداوات ایله تقدیم ایتمکدر بحسب الامکان صاقنلرباتی و چه کان ابتداده فی الحال
اسهالی امساک و حبس ایدیجی شیلره حاجت یوقدر چونکه ایکی شول مداوات موافقدر معده یه تکرر
بونلردر استعمال اولنه مثلا افسنتین و نعنع و سلیخه و سفرجل و موشمله و جوزبوا و بسباسه
و خولنجان و زنجبیل کبیلردر کذلک شراب المرجان و شراب سفرجل دخی استعمال اولنه جلدن
معلم فابر نام حکیم بعد التنقیه ماء الدارچینی و شراب المرجان ایله علاج ایدوب برؤ تام حاصل
ایتدیکنی یعنی مرضانک مشاهده ایلدیم دیو نقل ایدر بناء علی ذلک صبغ المرجان دخی بو علتده
غایت موافقدر لکن مرجان صبغلرینک تدابیری هر وجهله متعدد و مختلفدر بو خصوصده
اهون اولان طریقی اولدر که مرجان احمر مسحوقی عصاره خماض الاترج ایله حل اولنوب
محلولی جرعلقه ابریعب تکثیف و تغلیظ ایدرلر جبره جایز اولان مفتاح ایله صبغنی اخراج
ایدرلر مثلا زلق الامعاء اسکوربوطیده اولد مفتاح روح انتلی اسکوربوطیقوس مرکب اولکسم
صبغ المرجان اسکوربوطیقی اولمغله موافق کلور و یا خود روح الورد المعنبر ایله استعمال ایدرلر
منعیضه اولمش قواییی اعاده ایدوب روحلری انعاش ایدر کثرت جماعدن ضعف طاری
اولمشلری شیوخه دخی فائده جلیله سی واردر و کاه جوهر صافرانس ایله دخی استخراج اولنور
صبغ مرجان صافرانسی تسمیه اولنور ودخی غودجتانوس حکیمک اقرباذینده تحریر اولنان
مطبوخ که مطبوخ المزلق تسمیه اولنمشدر غایت بی نظیردر بونزین ماعدا هندوستانده
تربیه اولنمش مرباء زنجبیل و مربای جوزبوا و مربای هلیلجات استعمالی اولنمق مناسب کلور
زیرا بالقوه قبض ایدر و اکسیر ذوی الخاصة العاجی که صحیحاً عمل اولنمش اوله محمود و جیددر
و سائر قوابضاتدن روح المصطکی و روح الملح دخی ادویه لا نظیردر و شب مدبر که
استاداته عمل اولنمش اوله بطرؤس حکیمک محمود جیددر زلق الامعاء و استطلاق بطن امثالی

علتلرده اسراردن مکتوم دن غذا اولور واعتدال اوزره قبضی اولور و غذان غایت موافقدر ضعیفی
بودر ماء دارجین وماء نعنع بر برنجی وقید دوح الزاج سدس درهم شب دوحصه دهن
بسباسه مقطر ایکی قطره اخذ اولنوب بعد المزج گاه بیگاه ملعقه ملعقه اشراب ایدهلر
زلق الامعا وقیء ده کذلک کذلک قیء دموی وکرات عام اولان اصناف ذرب ویاخود سایر علل بطون
واسهالاتده دخی موافق اولان دوالرد ندر حمر افسنتینی یاخود افسنتین وترنجان وفلسفون
امثالی دوالر نقع اولنمش شراب دخی مناسبدر بونلردن ماعدا قوابضات عامیه مشترکدن
مصطکی وطین مختوم واغشیه داخلیه قابضه الدجاج کبیلردر انفحة الارنب وانفحة الجدی
مجفف دخی محمودحیدر بر درهم وارنجه اعطا اولنور کذلک بطروس حکیم در که بو خصوصده
شب مدبر عند العامه سریع التأثیردر کذلک قضیب الایل وقضیب الثور سفوف اولنه
مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهم وارنجه اشربه مناسبه ایله اعطا اولنه کذلک
جوددت اوزره طبخ اولنمش خبز روح الشرابه غمس ونقع اولنه قدنصکره تریاق طلا
اولنوب اکل اولنمق دخی مناسبدر فورسطوس نام حکیم بعضی مأیوس العلاج زلق الامعایه
مبتلا اولنمش کسنه لره بو علاجله معالجه ایلدم مثلا بر عدد صفار البیض الطری اوزرینه
بر عدد جوز بوا مسحوق ذر ایدوب آتشده قزرمش طوغله اوزرنده بریان ایدوب علیله اکل
ایتدرمکله علتدن بوره منهدم اولوب بر وقتام حاصل اولدی کذلک میبه سفرجلی ایله طین
مختوم مدبر خلط اولنوب اوزرینه برقاج قطره روح الزاج دشی اولنوب استعمال اولنمق
دخی نافعدر واکثرا استفراغ اقتضا ایدرسه حفیف ولطیف اولان منقیات ومسهلات معدیه
موافق اولانلر استعمال اولنه یعنی تلیین وارخا ایله قبض ایدوب وعوده بر حوت دیره راوند
وهلیلجات کبی کذلک جالینوس نام حکیم اوچ یاشنده بر صبی بر کره اکل ایلدیکی غذا
ترکیبنده وترکیبنده مستحیل اولمسرین خطوط ایدرایدی اکا قبل العشا ثلث درهم
راوندی خمر ایله استعمال ایتدرمکله صحته عودت ایلدی دیدی وکذلک حب المصطکی
دخی غایت موافقدر زیرا مسهلات حفیفه ومعدیه ومقویه در مرکبدر لوت بشر
حبنه دن ثلث درهمه وارنجه استعمال اولنور
القسم الثالث فی فساد الدافعة المعائیة وهو یشتمل علی ثلثة فصول
معلوم اولدکه ماسبقده ذکر اولندیغی اوزره کیلوسدن اثنی عشریه برماده غلیظه منصرف
اولوب ماده مزبوره برمدت نصکره امعادن مندفع ومقعددن خروج ایدرکاه اولورکه
بو اندفاع فساد اوزره اولور ایمدی بو قسم فساد مزبوردن حادث اولان علتلرک احوالی
بیانندهدر ذوسنطاریا دخیر واسهال کبدی حجیر اولنان علت وبواسیر وحکة المقعد کبی
الفصل الاول فی ذوسنطاریا اسهال الدم حجیر اولنور بر علتدرکه کیلوس
وتعلیدن ماعدا دم وقیح وجع شدیده مغص ایله معا خروج ایدر معلوم اولدکه ترعا وانحراط
واتباعی عندنده سیلان دم باسوردن ماعدا اسهالات دمویه نک جملهسنه ذوسنطاریا
اطلاق اولنوب اوچ قسمه تقسیم اولنمشدر قسم اول امعاده دوت او لیوب
بر نوع دم کثیر اولدیغندن ناشی دفع طبیعی ایله امعایه ملتصق اولان فوهاة عروقدن
امعایه مندفع ومقعددن خروج ایدر بو تقسیمک سیلان دم باسوردن فرقی اولدرکه
سیلان دم باسور مقعدده واقع اولان عروقدن خروج ایدر اما دوسنطاریانک
بو

بو قسمنده امعایه ملتصق اولان فوهاة عروقدن خروج ایدر ذوسنطاریانک بو قسمی
اکثریا مقطوع العضو اولان کسنه لره عارض اولدکلمشدر زیرا عضو مقطوع ایچون طبیعتک
حاضر ومهیا ایلدیکی دم سائر اعضایه توزیع اولوب بدنده دم کثیر مجتمع اولمغله
طبیعت استثقال ایدوب فوهاة عروقدن امعایه دفع ایدرلرکه هلدآنوس نقل ایدرکه
بر کسنه نک ایکی ساقی قطع اولنمش ایدی اکا علاج اولنوب بر وقتام کلدکدنصکره دوسنطاریا
عارض اولوب هلاکنه مؤدی اولدی کذلک سیلاننده معتاد اولنان دمک احتباسندن
ناشی دوسنطاریانک بو قسمی عارض اولورلرکه احتباس طمثه مبتلا اولان عورتلره
دوسنطاریا عروضی قلیل الوقوع دکلدر کذلک طحولینه وقیء الدم مبتلالرینه بو قسمده
دوسنطاریا عارض اولدکلمشدر بوندنصکره معلوم اولدکه دوسنطاریاء غیر خالص تعبیر
اولنور بر علت دخی واردرکه دوسنطاریانک بو قسمندن عد اولنور مثلا اسکوربوط
اصحابنده اکثریا اسهال دم واقع اولورکه سیلان دم باسور دکلدر و ذوسنطاریاء خالص
دخی دکلدر بلکه دوسنطاریاء غیر خالصدرکه ماده اسکوربوطیه نک حرافتندن ناشی
امعایه ملتصق اولان فوهاة عروقک انفتاحندن حادث اولور کذلک یا نعز ایسنده واقع
قرحه دفن حشثات ایدن دخی دوسنطاریاء غیر خالصدن عد اولنور کذلک دوسنطاریاء
بحرانی اگرچه ودیوسدن غیری اطبادن منقول دکلدر واقع اولدیغی صورتده دوسنطاریانک
بو قسمندن عد اولنور قسم ثانی دوسنطاریانک قسم ثانیسی بر اسهال دمویدرکه
دم دقیق ومائی وات سیاهندیسی کبی بر ماده خروج ایدر وخروجی بلا وجع اولور بعضیلر
بونک سببی ضعف کبد درکه کیلوسی کما ینبغی دمه مستحیل ایدمز بو قسمه اسهال کبدی
دخی دیرلر دوسنطاریا اطلاقی اسهالات دمویه نک جملهسنه دوسنطاریا اطلاق اولندیغی
جهتندندر دیمشلر لکن ظن اولنور که دوسنطاریانک بو قسمنده کبدک تقصیری اولیوب
علت مقعدده واقع عروق باسودیر تعبیر اولنان اوعیه نک داخلنده یعنی مقعددن
یوقاروده واقع منفتح اولدیغندندر قسم ثالث امعانک زحیرت تشنجیهسندن حادث
اولان دوسنطاریادرکه مغص شدید ایله دم وبیاضه مائل ماده لزجه دم ایله مختلطا
خروج ایدر بو قسمده دوسنطاریاء مغصی تسمیه اولنور زیرا اسهالات دمویه نک بو قسمندن
ماعداسی مغص ایله مجتمع اولور دکلدر سبب بو علته ماؤف اولان امعاد رعیف عماء غلاظ
ورقاقک هر برنده بو آفت واقع اولمکلمشدرنه کر بو علتدن هالک اولانلر تشریح اولنوب
مشاهده اولنمشدر السبب بو علتک سببی غیر طبیعی بر موذی وموجبلدنا امعانک
تأذی وتحریشیدرکه موذی بعضا دوسنطاریانک سببی بادیسی وتأذی وتحریش
سببه قریبی اولور مثلا بر ماده حریفه امعایه کمال التصاق ایله ملتصق اولوب متصلا
امعایی لذع وتحریش ایلدیکندن دمک سیلاننه ومغص شدیده بادی اولور زیرا امعا
اعضاء غشائیهدن اولمغله لذع مزبوردن متشنج ومنقبض اولوب مغص عارض
اولور وامعانک ماؤف اولان موضعنده واقع اولان فوهاة اوعیه آفت مزبورهدن
ناشی منفتح اولوب سیلان دم عارض اولورلرکه بو کلامی تفهیم ایچون تمثیل
طریقیله دیمشلردرکه عطوسات حریفه عطوس اولندقده عطسه کثیره دنصکره
رعاف عارض اولدیغی کبی لکن مسهلات حریفه ایله تمثیل بو تمثیلدن اجود وابلغدرکه

مسهلات حريفه مثلا معمولات انتيمونيه دن بعضيسي استعمال اولندقده امعايي كمال
شدتله لذع وتحريش ايدوب امعايه تشنج ايراث ايلديكندن اسهال دموي كتورديكي كبي
اما بو علتك سبب ماديسي اولان ماده حريفه حريفات حامضه انواعندندر كه اغشيهٔ
امعائيه ايله كمال تضادلري واردر لهذا احتناق رحمه مبتلا عورتلر كه انلرده اولان
مواد غذائيه حريفه وحامض اولمغله كذلك اولكسه لركه انلرك داخلرينده متشنج اولان
اعصاب زياده حساس اولر كذلك اولكسه لركه تشنج معائيه دن متضرر اولمش اولر
مسهلات متوسطه استعمالي ايله دخي انلره ذو سنطاريا عارض اولهكلمشدر زيرا
بونلرك امعالريني مسهلات متوسطه اولديغي صورتده دخي شدتله لذع وتحريش
ايلديكندن تاكل وتسحج ايراث ايدوب سيلان دمه ومغص شديده باعث اولور
بوندن صكره معلوم اولهكه ذو سنطاريا سبب ماديسي اولان مادهٔ حريفه جهتندن
متنوع اولور مثلا سالم ورديء اولور اما سالم اولان اكثر يا بلا حمى اولوب غير ساريه
اولور اگرچه گاه اولور كه في الجمله انتشاري اولوب شخوص قليله يه منتشر اولور اما
رديء اولان گاه حمىٔ رديء وگاه حمىٔ وبائيه ايله مجتمع اولوب ساريه اولور وچوق كره اولور كه
بر مملكت اهاليسنه سرايت ايدوب كليسي دينه جك قدر اكثرينه ساري اولور ايمدي
ذو سنطارياء سالمك سببي ذكر اولنديغي اوزره مواد حريفه دن بر مادهٔ حريفه در كه
اكثر يا حامض وقليلا ياخود كثيرا الكالي در امعايي شدتله تحريش وقليلا ياخود كثيرا
تسحج ايراث ايتمكله مغص وسيلان دمه باعث اولور وبو مادهٔ مزبوره اكل اولنان
اغذيه دن متولددر كه فاسد اولمش اغذيه وحرافت غريبه يه مستحيل اولمش اغذيه كبي
ياخود بو ماده لمفاء يا انفراتيقيه دندر زيرا لمفاء مزبور زياده حامض والكالي اوله
ياخود صفرا ايله تعديل اولنميه ياخود ادويهٔ مسهلاتك تحريشندن ناشي اثني عشريه
زياده جه منصب اولر ذو سنطاريا احداث ايدر زيرا اعضاء عشائيه وامعا ايله
تضادلري واردر اشياء باردة وحامضه نك اعصاب ايله تضادي كبي كذلك جوهر
دمده واقع ردائتدن دخي بو ماده حاصل اولوب ذو سنطاريا احداث ايدر لكن نادر
الوقوعدر زيرا اكثريا امعاده اولان رديت وفساددن اولهكلمشدر ايمدي مبين وظاهر
اولور كه فواكه رطبه سريع الفساد اولدقلريندن جيدا منهضم اولميوب حرافت شديده
ومفرطه حاصل اتمه لري ايله ذو سنطاريا ايراث ايدرلر لهذا قاون وقاربوز على الخصوص
خيار وكراس استعمالندن ذو سنطاريا عارض اولهكلمشدر كذلك سكر واغذيهٔ حلوه
وعسليه معده ده فاسد اولوب على الخصوص علل مراقيه واحتناق الرحم اصحابي امثالي
تخمه يه مائل اولوب رديء وفاسد اولان كسه لرده زياده حموضت حاصل ايدوب منفردا
ياخود صفرا ايله ممتزجا ذو سنطاريا ايراث ايلدكلري قليل الوقوع دكلدر كذلك
افراط اوزره عنب وعصارة العنب استعمالندن دخي ذو سنطاريا حادث اولور
كذلك مسهلات قويه كه مسهلات انتيمونيه وحنظليه امثالي حراقتلري ايله امعايي
زياده جه تحريشلريندن ماعدا مواد حريفه يي امعايه منصب ايدوب ذو سنطاريايي
عروضنه موذي اولدقلري نادر الوقوع دكلدر گاه اولور كه مرض افرنج علاجنده خارجدن
زيبق حبي طلا اولنمغله ذو سنطاريايه موذي اولور تا كه بر كسه ده بر جرحهٔ عتيقه اولور

دفعات

دفعات كثيره ادويهٔ زيبقيه طلاسي ايله منفتح اولمش ايدي مزبور كسه يه ذو سنطاريا
عارض اولوب علاجي ممكن اولميوب هلاك اولديغي اسمانزه دن برقاج كسه نك كتابلرينده
مسطوردر كذلك قورشون كاب ايچنده طورمش سركه استعمالندن وقورشون قابده
مدة مديده طورمش صو ايچمكدن ذو سنطاريا عروضي سنارطوسدن منقولدر كذلك
محكم سحق اولنمش الماس اكلندن ذو سنطاريا دخي منقولدر زيرا الماس هر نقدر
خرده لنسه البته انك حرفه لرينده كوشه لر قالور ايمدي ممكن دكلدر كه امعايي متضرر ايتميه
نته كم كركي كبي سحق اولنمش زجاج ذو سنطاريايه موديء اولديغي كبي لكن احتمالدركه
نقل اولنان الماس كركي كبي سحق اولنمديغندن ذو سنطاريايه باعث اولمش اوله
لكن سحقي امور مشكله دندر اگر كما ينبغي سحق اولنمش اولسه ذو سنطاريايه علاج اولنق
كي ديسقوريدس طوس ديركه الماس وزجاج امثاللرندن حادث اولان ذو سنطاريايه بولاج
كبي غليظ ومهرا ايشمش برنج ايله علاج اولنور معلوم اولهكه ذكر اولنان اسباب كرك
داخلي وكرك خارجي اولسون انلردن حادث اولان ذو سنطاريا سالمه امور مشكله دن
دكلدر اما ذو سنطارياء سارية اكثريا ايام حريفه ده اكثر شخصه ساري بر ماده حريفه دن
حادث اولور كه ماده مزبوره ده امعانك تأثر وانفعالنه مناسب طعم مخصوص اولمغله
انفعالا متأثر اولوب بو علت حادث اولور وبو ماده نك طعمي حرافت انتيمونيه
ياخود حنظليه كبي ياخود خفيف اولوب بعضيسي سالم وبعضيسي رديء اولور
اما رديء اولان زياده قوي ومؤثر اولوب رديت ساريتسي ايله بدن انسانده
اثر عجيبي ظاهر اولور وانك سرايتي مجرب بر موضعده بولنمغله دكلدر بلكه گاه اولور كه
آلت احتقان ايله شخص آخره سرايت ايلدي نته كم هلدانوس ديركه ذو سنطارياء
رديئه اصحابنه احتقان اولنان آلت ايله كما ينبغي غسل اولنمزدن مقدم بر غيري كسه يه
احتقان اولنمغله ذو سنطاريانك سرايتي برقاج كره كورلمشدر نته كم حور سطوس
قرحهٔ رديه دن محاجمت اولنان محجمه ايله شخص آخره محاجمت اولنوب انده قرحهٔ رديه
ظهور ديني نقل اعتشدر كذلك ذو سنطاريانك سرايتي طريقيله ظهور وعروضنه
اسانده دن حكايت كثيره منقولدر ومعلوم اولهكه بو علت گاه اولور كه انواع انسانده
وگاه اولور كه حيواناتدن بر نوعه مثلا نوع فرسه ياخود نوع كلبه ساري اولور
انواعه مختلطا سرايتي منقولدر دكلدر وذو سنطارياء ساريه اكثريا اسباب خارجيه دن
ناشيدر مثلا هوا قليلا ياخود كثيرا امزاج طبيعيسندن خارج اولوب جميعي اغذيه
على الخصوص فواكه سريع الفساد انكله متسخ اولوب انلرك استعمالي اولنمه سندن
ذو سنطارياي رديء حادث اولور كذلك گاه اولور كه ارضدن بر مادهٔ رديه صعود
ايدوب اوراق واثماره ملتصق اولمغله بو نوع ذو سنطاريا حصوله باعث اولور
معلوم اولهكه ذو سنطارياء وقت ابتداده كه امعاده وجع ومغص ظاهر اولوب
بياضه مائل قليلا ياخود كثيرا لزوجتلو بر ماده رطبه يعني مخاطه مشابه بر ماده
قيح وصديد ايله مختلط دم خروجي وقتيدر گاه اولور كه دم زياده اولوب مادهٔ مخاطيه
مزبوره زياده اولور لهذا عوام اطبا عندلرنده بو علت ايكي قسم اولوب برينه ذو سنطارياء
احمر وبرينه ذو سنطارياء ابيض ديرلر اما دمك سيلاني بعضي اوغيرنك تأكلندن

یاخود فوهاتنك انفتاحندندر لكن امعانك سحج وتقرحنه منحصر دكلدر اكرچه ذوسنطاریاء
سالمده ماده نك حرافتی وحموضتی اكالدسی ایله سحج وتقرح واقع اولور لكن ذوسنطاریاء
ردیئه ده نك ماده حریفه سی تر سبی امعا ایله كمال تضادی اولمغله امعانی دوام اوزره تحریش
وانقباضندن ماده دموی‌تر خروج ایدر امعانك سحج وتقرحی لازم دكلدر اما ماده مخاطیه كه
بو علتك ترایبیندن افراط اوزره خروج ایدر صدید دكل ومده دخی دكلدر ایمدی دكلدر
الا امعانك داخلنده جدرانته ملتصق اولان ماده مخاطیه در مع هذا خروج ایدن ماده نك
مقداری زیاده لكی ماده مخاطیه مزبوره نی امعانك قابلیتی مقداری اولور وممكن دكلدركه ده
بعضی علیلدن خروج ایدن ماده یه امعاسنك قابلیتی اوله هلو نیسوس دیركه ذوسنطاریا
خروج ایدن مخاطه مشابه ماده امعانك ماده غذائیه سیدر كه امعا ماؤف اولدیغندن
كما ینبغی هضم ایدمسی ممكن اولمیوب اكا واصل اولان ماده غذائیه فاسد اولوب صورت
فاسده ده خروج ایدرنته كه قروحاتده اولان مخاطه مشابه ماده عضو متقرحك ماده
غذائیه سی اولوب عضوك ماؤف اولمسندن فاسد اولدیغی كبی الحاصل عضو متقرحك
ماده غذائیه صدید ومده ومخاطه مشابه ماده اولدیغی كبی امعاء ماؤفه دخی ماده
غذائیه صدید ومده ومخاطه مشابه ماده مصور اولوب جوف امعادن سیلان
ایتمسی امور بعیده دن دكلدر وبو ماده غذائیه كاه اولور كه دم ایله مختلط اولوب آت
بیقاغی شكلنده خروج ایدر اما ذوسنطاریانك درجاتی اوجدر درجه اولی
اولدر ذوسنطاریادر كه آنده مغص شدید اولوب ماده مخاطیه ودموی‌تر قلیلا خروج
ایدر درجه ثانیه اولدر ذوسنطاریادر كه آنده مغص ایله ماده مخاطیه افراط اوزره
خروج ایدوب ماده دمویه كه بین القدما سحج الامعا تعبیر اولنور قلیلا یاخود
كثیرا خروج ایدر درجه ثالثه اولدر ذوسنطاریاء دركه تزایده متوجه اولمش اولوركه
امعانك متقرح اولمسیدر كاه اولوركه ذوسنطاریاء شدیده امعاده وكاهی غلاظ
ماساریقانیه ده معده دقیق مجتمع اولوب امعایی حك ایدر وبو حك دخی اوچ مرتبه در
مرتبه اولی امعانك داخلنده اولان غشاء رقیقی حك ایدوب امعانك لحمیتی قدر
قلیل ایله ملتصقا خروج ایدر مرتبه ثانیه امعانك غشاء غلیظی حك اولوب خروج
ایدر مرتبه ثالثه امعانك جرمی حك اولوب آت پارچه لرینه مشابه خروج ایدركه
ابقراط اكا علامت هلاك دیمشدر كه فصولینك دردنجی مقاله ده من كان به اختلاف
الدم فخرج منه شیئ شبیه بقطع اللحم فذلك من علامات الموت دیمشدر بوندنصكره
معلوم اولدكه ذوسنطاریا علتنده مقعددن خروج ایدن آت پارچه لرینه مشابه
شیلرنده اولدیغی تحقیق ایتمك مشكلدر دربعضیلر امعانك جوهر عصبانیه سیدر
دیمشلر لكن چندان اعتماد اولنه جق كلام دكلدر وبعضیلر غدد امعانیه دركه
متوردم وجرم امعادن منفصل اولوب آت پارچه لری شكلنده مقعددن خروج ایدر
دیمشلر بو كلام ماسبق اولی ومناسب كورینور اكر سؤال اولنورسه بو علتده
تقرح امعا شرط میدر جوابنده دیرزكه علی قول قدما شرطدر لكن كلاملری صحیح اولدیغنده
شبهه وارددر زیرا بعضی ذوسنطاریایه سریعا علاج اولنور اكر آنده تقرح امعا
اولسه ایدی سریعا علاجی ممكن اولمزدی ناسور المقعد كبی ایمدی ذوسنطاریا من

وشدید

وشدید اولدر قره امعا متقرح اولور لكن هر ذوسنطاریاده امعا متقرح اولمق لازم دكلدر
العلامات ذوسنطاریانك علاماتی وجعدن وخروج ایدن موادن اخذ اولنور
مثلا امعایه بر وجع شدید ومغص كلوب بعده اسهال كلور وهر بار اسهالدنصكره
علیله بر الم واضطراب امعاء سفلی سنده بر وجع واعضاء باطنه نك جمله سی كویا كه
اسفله منحط اولمش كبی بر الم واضطرابی عارض اولور واسهال ایله براز خروج
ایتمیوب یالكز ماده مخاطیه یاخود دم خرطه ایله مختلط ماده مخاطیه یاخود مجرد دم
خروج ایدر وعلتك زیاده لكنده دم مزبور متعفن وفاسد اولمش خروج ایدر
اكر دم منفردا خروج ایدروب یاخود ماده مخاطیه یه غالب اولورسه ذوسنطاریاء حمرا
تسمیه اولنوب ماده مخاطیه غالب اولدیغی صورتده ومنفردا اولدیغی صورتده ذوسنطاریاء
ابیض تسمیه اولنور اما ذوسنطاریاء ردیه اكثریا حمی ایله مجتمع اولور وعلیلك لساننده بیاضه
مائل بر ماده لزجه ملتصق اولور اكر علیلك بدننده حرارت والتهاب شدید اولورسه لساننده سواد
وجفاف كلور كذلك قوتی ساقط اولور وقلق واضطراب وعطش عارض اولور ودم افراط
اوزره سیلان ایتمك امعا وماساریقاده واقع اولان بعضی عروق كبارك تاكلنه علامتدر كاه
اولور كه امعایه فلغمونی عارض اولوب غنغرینایه انتقال ایدر وكاهی داخل فمده قرحه وقلاع
حادث اولور علی الخصوص بونلرك عروضی خلاف قانون قابضات ویرلكه استعمال اولنوب
علتك ماده سی محتبس اولدقده واقع اوله كلمشدر كاه اولور كه بو صورتده معاء مستقیمه علت
ساری اولوب زحیره منسوب بر وجع شدید عروضنه وكاهی خروج مقعده مؤدی اولور
واشتها ساقط اولور وكاهی غثیان وقی عارض اولوب علامات ردیه‌دن عد اولنمشدر
فواق عروضی دخی نادر الوقوع دكلدر كذلك سهر وجنون وعاقبت حركت تشنجیه مهلك
وقوعی دخی اوله كلمشدر وخلف اذنده طاعونه مشابه نتوء دخی بو علتده واقع وساری
اولدیغی دخی كورلمشدر اما بو علتك اسباب علاماتی بعضیسی خروج ایدن ماده دن
وبعضیسی بدن علیلده غالب اولان موادك غلبه سی علاماتندن وبعضیسی اسباب
خارجیه متقدمه دن اخذ اولنور بوندنصكره معلوم اولدكه بو علته علاج ایتمكده جمله دن
مقدم بلمك لازمدر كه ماؤف اولان امعاء دقاقمی یاخود امعاء غلاظ میدر ایمدی ماؤف
اولان موضعك بلنمه سنده بعضی علامات محتاج اولنور مثلا اكر ماؤف اولان امعاء
دقاق اولورسه وجع سره ایله معاء صائم وایلاوندن مابینلرینده اولور اكر ماؤف اولان
امعاء غلاظ اولورسه وجع جنب طرفنده اولور كذلك وجع شدید وحاد وناخس
اولوب كانه بر سكین یاخود بر خنجر ایله ضرب اولنور كبی اولوب ممتد اولورسه علت
امعاء دقاقده در اكر وجع حاد اولیوب مذكورك خلافنده اولورسه علت امعاء غلاظده در
اكر اسهال مغصك عقیبنده سریعا واقع اولیوب بطیئا اولورسه علت امعاء دقاقده در
كذلك اكر خروج ایدن فضلاتك اجزاسی اولان براز ودم وماده مخاطیه بربری ایله
زیاده امتزاج واختلاطی اولورسه علت امعاء دقاقده در اكر امتزاجلری قلیل اولوب
هر بری بشقه بشقه اولورسه علت امعاء غلاظده در كذلك علت امعاء دقاقده
اولورسه علیله زیاده قی عارض اولوب معده سی بالجوار زیاده ماؤف اولور اما
امعاء غلاظده اولورسه قی عروضی ومعده ماؤف اولمسی قلیل اولور لهذا علت

امعاء دقاقده اولدیغی صورتده علیلده قلق وکرب زیاده اولوب علت امعاء غلاظده
اولدیغی صورتده جندان قلق وکرب اولمز وبعد هذا ذکر اولنان علامات دن ماعدا
دوسنطاریانک علاماتنی سنادطوس وردیودیوس کرکی کبی تفصیل وبیان ایتمشلردر
مراد ایدنلر مراجعت ایدهلر **تقدمة المعرفه** اکر بو علتده امعاء دقاق ماؤف اولورسه مخاطرهسی
زیاده در امعاء غلاظ ماؤف اولدیغی صورتده بوننک کبی دکلدر کذلک دوسنطاریانک
جملهسی علی الخصوص ساریه اولان نوعی حمی ایله مجتمع اولورسه بلا حمی اولدیغی صورتدن
خطرناک وحاد وردیدر کذلک اول دوسنطاریاکه آنده علیلده قیء عارض اوله اکثریا
فواق عارض ومتعاقب اولور وبطلان اشتها ایله مجتمع اولان دوسنطاریا مهلکدر اکر
دوسنطاریا قیء ایله مجتمع اولیوب علیل غدا اسنی اشتها ایله اکل ایدرسه جندان
مهلک اولمز مکرکه علاجنده خطا اوله کذلک اول دوسنطاریاکه آنده خروج ایدن
فضلات احضر یاخود اسود یاخود الوان متخالفه اوزره اولورسه ردیدر کذلک اول
دوسنطاریاکه مرة السودا وصفراء کراثی تعبیر اولنان ماده دن نشأت ایدوب
بلا تقدم حمی اوله وعلامت خبیثه ظاهر اولمیه مهلکدر نته که ابقراط دخی فصولده اختلاف
الدم اذا کان ابتداوه من المرة السوداء فذلک من علامات الموت دیمشدر زیرا ماده مزبوره
زیاده حامض وامعایی زیاده اکل وافنا ایدیجیدر کذلک خروج ایدن ماده مجرد صفرا یاخود
صفراء زنجاری اولوب امعایی اکل ایدیجیدر نته که ابقراط وعن البراز الصرف اختلاف الدم دیمشدر
یعنی رطوبت مائیه ایله مختلط اولمیان ماده دن اسهال دموی عارض اولور دیمکدر بعضیلر
بزار صرفدن مراد مرتین در رطوبت مائیه ایله مختلط اولمدیغی صورتده بالضروری سحج
امعایه باعث اولور دیمشلردر اکر دوسنطاریا اصحابنه جشاء عارض اولورسه علامت
جیده در زیرا ماده هاضمه حال طبیعیسنه عودت ایلمسنه علامتدر اما تشنج وجنون عروضی
منکورک خلافنده در که اکثریا اصحابنی هلاک اولمه کلمشدر اکر دوسنطاریا اصحابندن آت
پارچهسنه مشابه بر شیلر خروج ایدرسه مهلکدر زیرا قرحه غائره یه دلیلدر کذلک دوسنطاریا
موجع دخی اکثریا ردیدر زیرا امعایه غنغرینا وضده مؤدی اولور کذلک دوسنطاریا
اصحابنه دخی عارض اولوب شقاق مقعد ایله مجتمع اولدوا حتقان اولنمقده سرعتا
خروج ایدر یاخود مقعد نته او رتبه انقباض بولهکه احتقانی داخلنه ممکن اولمیه قطعیا
هلاکه دلیلدر اکر دوسنطاریا حمیات ردیه وجدری امثالنده عارض اولورسه خطرناکدر
اکثریا هلاکه مؤدی اولور اکر دوسنطاریا اصحابنه حمی عارض اولوب متمادی اولورسه
ردیدر زیرا امعانک تلفنی بیسته یاخود زیاده فسادینه دلیلدر اکر دوسنطاریاء
مزمن اصحابنه زلق المعده عارض اولورسه ردیدر کذلک دوسنطاریا اصحابنه قلاع
عارض اولورسه هلاکی انذار ایدر اکر حوامله دوسنطاریا معتاد خیر عارض اولورسه
اکثریا سقوط ولد واقع اولور وخطرناکدر علی الخصوص جنین عظیم اولمش اوله لکن وضع
حملدن صکره دوسنطاریا عروضی سلامت اوزره اولدیغی منقولدر نته که فورسطوس
یکرمی ایکنجی کتابنده اوتوزدردنجی تجربه سنده کذلک اماطوس ایکنجی مائه سنده
اللی بیدنجی تجربه سنده نقل ایتمشلردر اکثریا وضع حملدن صکره زائل اولور اکر دوسنطاریا
علتنک ابتداسنده علیله مرارت فم وقیء صفراوی کلورسه زیاده ردیدر دیودیوس

ایکنجی

٢٦٥ ایکنجی مائه سنده المتنیدن اوجنجی تجربه سنده تحریر ایدر که دوسنطاریا اصحابنک وجهلرینده بر
کلف کورینورسه کذلک علت تزاید ینده فواق عارض اولورسه علامت هلاکدر زیرا تشنج
اعصابی انذار ایدر اما علتک ابتداسنده جندان مهلک دکلدر کذلک بو علت اصحابنک
خلف اذنلرنده اسود اللون بر نشان یاخود تورم حادث اولورسه علیلک سریعا هلاکنی
اعلام ایدر نته که سنادطوس علامت صحیحه اولمق اوزره تحریر ایدر ومعلوم اوله که دوسنطاریا
اصحابنک هلاکنه اکثریا سبب اولان غنغرینای امعادر نته که دیودیوس بیان ایدر
کورمزمیسنکه دوسنطاریا اصحابنک موتندن مقدم ظاهرلرینه برودت کلور ومع هذا
برشدید حرارت باطنیه دن شکایت ایدرلر اما اسباب خارجیه دن مثلا فواکه رطبه
استعمالندن نشأت ایدن دوسنطاریاکه آنده ام خالص سیلان ایدر خطرناکدر اکر اوعیهٔ
عظیمهنک تاکلندن اولورسه زیاده مخوف وخطرناکدر کذلک امعانک تقرحی زیاده
ونقصانده وصغر وکبرینه قیاس ایله دوسنطاریا خفیف وشدید وسالم وردی
اولور اما اول دوسنطاریاکه امعاء غلاظدن نشأت ایدوب عوارضی ثقیله اولمیه
وسهولت ایله احتقان ممکن اوله جندان مخوف دکلدر اما اصحاب جنونه ومطحوله دوسنطاریا
عروضی علامت جیده دیدر نته که ابقراط دخی فصولده اذا حدث بصاحب الجنون اختلاف
دم فذلک دلیل محمود دیمشدر کذلک فاضل مزبور الثنجی مقالده مطحولینه دوسنطاریا
عروضنی ممدوح اولمق اوزره اشارت ایتمشدر لکن مزمن اولورسه استسقایه مؤدی
اولمسندن خوف اولنور کذلک دوسنطاریا ایله تقرح بسدن خلاص دخی مشاهد
اولنمشدر ومعلومدرکه بو علتده صبیان ومشایخک موته استعدادلری متوسط السن
اولانلردن اکثر وزیاده در **العلاج** بو علته علاج ایتمکده اولا ملاحظه وتأمل لازمدر که
علت سائرمیدر یوخسه ردیمیدر کذلک اسباب خارجیه دنمی یاخود اسباب
داخلیه دیمیدر واسباب خارجیه دن اولدیغی صورتده مأکولات حریفه دیمیدر یوخسه
بر ماده ساریهدیمیدر تاکه علت قنغی نوع اولدیغی بلنوب آکا کوره قانون اوزره
علاج اولنه مثلا امعانک تأذی وتحریشی ازاله اولنور وماده موذیه یی اصلاحه سعی
اولنور از جمله ادویه افیونیه وسائر مخدرات وبویله لرکه بونلر تأذی وتحریشی حس
ایتمکه مانع اولوب ارواحک حدتنی ازاله ایدرلر اما ماده حریفه موذیه یی اصلاح
یا ادویه کلیه ایله که از جمله ادویه نشائیه ایله اولور یاخود بالخاصه اولان ادویه ایله
اولور یعنی دوسنطاریانک ماده سی اولان حریفه نک حرافتنی ازاله یه مخصوص اولان
ادویه ایله اولور کذلک دوسنطاریاء ردیه ده ادویه خشافه ومعرقات حفیفه ویرلکله
جوهر دمه تنفیس وماده ساریه یی ازاله ایتمکه سعی اولنور نته که دوسنطاریاء
سالمه ده ادویه جالیه وملینه ایله امعا غسل اولنمق سعی اولندیغی کبی کذلک
امعانک آفاتنی ازاله ایتمک ایچون ادویه جرابیحیه وقابضه امثالنه مراجعت اولنور
لکن طرق مذکوره ایله تدبیرینی بیانه برقاچ تعلیم ایرادی لازمدر **تعلیم اول**
اطبادن چوق کمسهلر ذاهب اولمشلردر که دوسنطاریا علتنده ادویه افیونیه
ومخدره ویرلمیه لکن اصح اولنه جق کلام دکلدر مناسب اولان بو خصوصده مجربین
کلامنی اخذ ایتمکدر مثلا مجربین دن جم غفیر کتابلرنده اسهال دمونیک انواعنه

مجرد ادویهٔ افیونیه ویرمك ایله علاج ایلدك دیو تجربه ایدرلر **تعلیم ثانی** ادویهٔ افیونیه
ابتداء علتده منفرداً ویریلوب علته مناسب سائر ادویه ایله ممتزجاً ویریلور مثلا
ذوسنطاریاء کبدیه ده ادویهٔ خشخاشیه ومعرقه ایله ممتزجاً ویریلور ازجمله تریاق وعظم الانسان
وکبد الافاعی ممزوجاً ویریلور کذلك ذوسنطاریاء سالمده امعا جلا وتطهیره محتاج
اولدیغی صورتده ادویهٔ افیونیه داوند امثالی ایله ویریلور **تعلیم ثالث** ذوسنطاریا
کبدیه ده ملیناتدن اجتناب اولنه زیرا امعانك تأذی وتحریشنی زیاده ایدوب علتی
دخی زیاده ایدر اما ذوسنطاریاء سالمه نك ابتداسنده مناسبدر لکن بوصورتده
دخی علیلك مزاجنی وعلتك اسباب بادیه سینی مثلا علت اشیاء مأکوله دنمی یوخسه
بر مادهٔ سادیه دنمیدر تأمل وملاحظه ایدوب ویرمله ازجمله امثلا بحسب الکمیه
اصحابنه فواکه رطبه استعمالندن ناشی ذوسنطاریا عارض اولسه اول امرده ادویهٔ ملینه
ویریلوب مسکنات ومخدرات ایله تدبیر مقدمدن صکره ویریلور مثلا برکیجه مقدم
مخدر ویریلوب ایرتسی ملین ویریلور یاخود ملینات مخدرات ایله ممتزجاً ویریلور
اما علتك تزایدینده بالکلیه ادویهٔ ملینه دن امتناع اولنور **تعلیم رابع** ذوسنطاریاء سالمه ده
ادویهٔ مقیئه بیهوده در ذوسنطاریاء کبدیه ده زیاده مضردر مکرکه ذوسنطاریا ادویهٔ
مسهله دن یاخود مأکولات سمیه دن اوله بوصورتده مقیئات ایله تدبیر اولنور **تعلیم خامس**
ذوسنطاریاء وآمنهٔ کبدیه ده حق ریق بالخاصه نافعدر کرك ایسه عرق طوبی اولسون
وکرك ایسه ادویهٔ معرقه ایله اولسون **تجربه** برقاج سنه مقدم بودیارلرده ذوسنطاریاء
وآمنه جمله خلقه سرایت اتمشیدی مجرد ادویه معرقه ایله مثلا صبغ بادزهری ایله علاج
اولندی بو اثناده برکسه دخی مبتلا اولوب برقاج دفعه یکرمیشر قطره بلسان الکبریت
استعمال ایدوب مکرر تعریق ایله منتفع اولدی الحاصل ذوسنطاریاء وآمنه کبدیه دائمه
کبدیه علاجی ایله علاج اولنور **تعلیم سادس** ذوسنطاریانك ابتداسنده وتزایدینده
ادویهٔ قابضه اول امرده مناسب دکلدر بلکه مناسب اولان ذوسنطاریاء سالمده تنقیه دن
صکره وذوسنطاریاء ردیه ده تعریقدن صکره ویرلمکدر کاه اولورکه ذوسنطاریا انحطاطه
کلدکده مجرد قابضات ایله علاج اولنور زیرا قابضات علی الخصوص علتك ابتداسنده
عوارض ثقیله ومخوفه ایراث اتمسنده شبهه یوقدر **تعلیم سابع** ذوسنطاریانك هر
نوعنده فصد جائزدر بلکه ردی اولان نوعنده مضردر مکرکه دمك سیلانی زیاده
اولوب فصد ایله جذب خلاف قصد اولنه بوصورتده دخی تأمل واحتیاط اوزره کرکدر
تعلیم ثامن بو علتده احتقان نادراً استعمال اولنور اگرچه عوام اطبا بو علتده دائماً
استعمال ایدرکلمشلردر لکن کاه اولورکه ذوسنطاریا اصحابنه احتقان ایتمك علاجندن
مأیوس اولنور بر عارضه یه منجر اولور ایدی هر وقتده بو علت اصحابنه احتقان
اولنمیه مکرکه علت امعاء غلاظده اوله یاخود ذوسنطاریانك سالم اولان نوعی
اولوب بعضی اوساخك ازاله سی مراد اولنه یاخود علتك ماده سی اولان حرافت
کما ینبغی تعدیل اولنمش اوله یاخود امعاء دقاقك اعلاسنده وبو کبره زیاده اکبرو
اضطراب اولوب تقضای حاجت اقتضا ایدرکبی اوله یاخود امعاده واقع بعضی
قروحاتی الحام قصد اولنه بوصورتلرده دخی متواتراً وکثرت اوزره احتقان ایلمیه کر

زیرا احتقانك هر قنقیسی اولورسه اولسون حتی لبن دخی اولورسه امعایه مضاد
بر مادهٔ غریبه اولوب امعایه تأذی وتحریش ایراث اتمکله علتی زیاده وامعایه حرکت
تشنجیه ایراث ایدر هلمونتیوس ذوسنطاریاده احتقانی منع ایدوب دیرکه احتقان
ایله چوق کره ذوسنطاریا علتی بر دخی مخوفه یه منتقل اولور کذلك امعانك تأذی
وتحریشندن ناشی درعقب خروج ایدر کذلك وجع تشنجی مخوفه باعث اولور اما علت
انحطاطه کلدکده احتقان جائزدر **تعلیم تاسع** بو علتده معده یه تقویت ویرمکه اهتمام
لازمدر زیرا معده نك حالنده جودت اولدیغچه مثلا اشتها کمال اوزره اولوب هضم کما ینبغی
اولورسه علتك زوالی امید اولنور اگر اشتها ساقط اولوب یاخود قئ عارض اوله یاخود
فواق عارض اوله علتدن ناامید اولنور ایمدی معده یه مناسب اولان ادویهٔ داخلیه وخارجیه
استعمالی اولنمق لازمدر **تعلیم عاشر** علیلك مکانینی برودتدن حفظ ایدوب ممکن اولدیغی
مرتبه سخونت اوزره طوتهلر علی الخصوص ایاقلرینی برودتدن حفظ ایده زیرا اطراف
علیلی سخونت اوزره هر نقدر محافظه اولنسه اوقدر مناسبدر اگرچه نوبی برودت
حاصل ایدرسه علی الخصوص ایاقلری اوله وجعی کمال شدتده حاصل ایدر کذلك بوقیاس
اوزره مشروبات بارده دن دخی محافظه اولنه زیرا مشروبات حار اولدیغی صورتده
درعقب مغص وتقاضای حاجت عارض اولور بو خصوص ایچون مرق الدیك مناسبدر
اگرچه طعمندن علیل حظ ایلمز لکن زیاده مناسب مشروبدر **تعلیم حادی عشر** علیل
ممکن اولدیغی مرتبه حرکتدن امتناع ایدوب فراشدن قالقمق دکل بر طرفندن طرف آخره
تحویل ایلمیه بلکه تقضای حاجتی دخی یاتدیغی یردن بز او ستنه ایله یاخود صنعت آخر
ایله ایدوب قضاء حاجتده علیلی قالدرمیهلر متوالی مجرد اوزره سکونت ایله بو علتدن
مره قلیله ده چوق کسه لر کوردك دیو مجربین تجربه ایتمشلردر **تعلیم ثانی عشر** جماعدن
منع ایتمه لر زیرا جماع بو علته علاج قوی اولمق اوزره مجربیندن منقولدر حتی که دیودیوس
واماطوس ذوسنطاریا اصحابنك کیجه زوجه سی ایله جماع ایدوب صباح خلاص
اولدیغنی تجربه ایدرلر بونك صکره معلوم اولدکه ذوسنطاریا علاجلرندن ازجمله مصلحات
تعبیر اولنور حرافتی کبدیه ترجیح اصلاح وامعانك تأذی وتحریشنی تسکین وازاله ایدن
دوالردن آنلر یا علی وجه کلی بو علته نافعدر یاخود بالخاصه بو علته نافعدر اما علی وجه کلی
نافع اولنانلر یا مجرد قبضلری ایله در قابضات کبی یاخود الحاملری ایله در ادویهٔ
جرایحیه کبی که آنلرده اولان اجزاء قلویه لطیفه قروحاتك حموضتنی بطریق التنشیف
ازاله ایدر یاخود حرافت کاملهنك انواعنی ازاله یاخود کسر اتمکله در اشیاء دسمه
ودهنیه ولبنیه کبی یاخود مواد حامضه نك حموضتنی تنشیف اتمکله در اطیان طینه
وعظام حیوانات ومرجان امثالی اشیاء قلویه کبی اما بالخاصه نافع اولان مثلا ذوسنطاریانك
ماده حریفه سنك حرافتنی ازاله یه مخصوص اولان دوالردرکه مثلا بعضی مجربین ذوسنطاریاده
دواسی اولمق اوزره تجربه اولنان دوالرکبی ازجمله قضیب الایل وقضیب السمك وقضیب
الثور وتحف الانسان مع الاسنه وجورحب الاقطی ودم الارنب وکبد الافاعی
وظفر الفرس وزبل الکلب کبی کذلك ادویهٔ خشخاشیه نك هر قنقیسی اولورسه ذوسنطاریایه
نافع اولان ادویه ایله استعمال اولنمق بو جهتدن عد اولنور لکن قضیب السمك

علی قول بعضیلرك جمله‌دن مؤثردر آنلرك مادونجه قضیب الثور هلونسیوس دیرکه بوقضیبلرك
نفعی مجربدر ذوسنطاریا علتنه دخی بلکه ذات الجنب امثالنه دخی ادویهٔ مجربه‌دندر اما کیفیت
استعماللری یا صورت یابسه‌ده یاخود صورت مایعه‌ده اولور اما صورت یابسه‌ده
قضیب اخذ اولنوب تنور اتجنده حرارت لیّنه ایله تجفیف اولندقدنصکره براده اولنه بعده
براده‌دن نصف درهم یاخود بر درهم اخذ اولنوب مرق اللحم الحار یاخود لبن یاخود ماء ورق
البلوط یاخود فقاع الشعیر الحار ایله استعمال اولنه و استعمالی برقاچ دفعه تکرار ایده‌لر
ذوسنطاریا ذوالرینك مختارلرندن بر دوادر کرك ایسه ذکر اولنان وجه اوزره منفرداً
استعمال اولنسون و کرك ایسه لودانون ایله ممتزجاً استعمال اولنسون مجرّبدر بحی ستّه لرده
برصبی بوعلته مبتلا اولوب مایوس اولنمش ایدی کما بوطریقله علاج ایلدم مثلا براده
قضیب الایل ایکی درهم لودانون رحمی طقوز حبه اخذ ایدوب ایکی دفعه‌ده ویردم کذلك
حمیرة الورد العتیقه دردت درهم برادهٔ قضیب الایل ایکی درهم لودانون اوچ حبه اخذ
و مزج ایدوب ایکی دفعه‌ده ویردم علتی زائل اولدی اما صورت مایعه‌ده استعمالی مثلا
طبخ اولنوب مطبوخ مصفاسی برقاچ دفعه‌ده صیق صیق استعمال اولنه ادویهٔ مجربه‌دندر
بعضیلر اسرار مکتومه‌دن عدا ایتمشلردر لکن مطبوخ مزبور ایله بعضی بزورات مناسبه‌نك
مستحلبنی استخراج ایدوب استعمال ایتمك دخی مناسبدر مثلا بزر خشخاش [illegible] اربعة
البارده‌ دن هر برندن اوچ درهم لوز حلو ایکی درهم اخذ اولنوب محکم دق ایتدکدنصکره
مطبوخ قضیب الایل یاخود مطبوخ قضیب السمان ایله مستحلبنی اخراج ایده‌لر بعده
طین مختوم بر درهم قرن الوعل المدقوق و مرجان احمر یارمشر درهم شراب الخشخاش
دردت درهم مزج و الحاق اولنوب دفعاتله صیغجه صیغجه استعمال اولنه قبضی و تقویتی واردر
یاخود مطبوخ قضیب الایل یوز التی درهم ماء الدارچین سکز یاخود اون ایکی درهم
شراب المرجان لخورچانوس اون التی یاخود یکرمی دردت درهم اخذ اولنوب مزج و
جلاب اولنه بوجلابدن علیله صیغجه صیغجه علی الخصوص کیجه‌لرده ویره‌لر ذوسنطاریانك
لطیف الطعم اولان ادویهٔ جیده‌لرندندر مجرّبه برقاچ سنه مقدم بومشروبی بعضی ذوسنطاریا
اصحابنه ویردك منفعت عظیمه‌سی مشاهده اولندی مشروبك ترکیبی بودر لعلاج الارض
و لسان الحمل و سانقوسورباء برر قبضه ورد احمر اوچ کره اوچ برمق طور منتلا اون ایکی
درهم برادهٔ قضیب الایل یکرمی دردت درهم اخذ اولنوب نهر الرق قدر الکفایه ماء
القراح طبخ و تصفیه دنصکره مطبوخ مصفادن اوچ یوز درهم ماء الدارچینی سکز درهم
شراب السفرجل الاغاوی اون التی یاخود یکرمی دردت درهم الحاق اولنوب مشروباً
دفعاتله استعمال اولنه و بو قضیبلرك مجربیتندن چوق کمسه مدح ایلدی کذلك ذوسنطاریایه
مناسب بعضی سفوفلر دخی بو قضیبلردن اتخاذ اولنشدر ازجمله قضیب الایل دردت
درهم اصل سمغیطون و کثیرا و جوز بوا اوچر درهم طین مختوم و طین ارمنی
و قرن الایل المحرق ایکیشر درهم دزباد بر مثقال اخذ اولنوب سفوف اولنه یاخود
برادهٔ قضیب الایل اون ایکی درهم طین مختوم و قرن الایل المدبر بلا نار سکز درهم مرجان
احمر و طور منتلا اوچر درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه یاخود طین مختوم سکز درهم
یاخود اون ایکی درهم برادهٔ قضیب الایل سکز درهم قرن الایل المکلس بطریق الفلاسفه

التی

٢٦٧ التی یاخود سکز درهم مرجان احمر و طور منتلا اوچر درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه
بوسفوفلرك مقدار استعماللری بر درهمدر کوننده ایکی دفعه یاخود اوچ دفعه مشروبات
مناسبهٔ حاره ایله استعمال اولنه یاخود برادهٔ قضیب الایل ایکی درهم بطریق الفلاسفه
تربیه اولنمش قرن الایل و انتیمون معرق هر برندن بر درهم اخذ اولنوب مزج و سفوف
اولنه بوسفوفه برقاچ حبه لودانون ایله برقاچ قطره دهن الدارچین الحاق اولنمق ممکندر
بوسفوفی دخی ماسبق کبی مایعات متناسبه ایله استعمال اولنور و مایعات مناسبه‌دن
برصبی بوددر ماء شوکة المبارکه و ماء النعنع اون ایکیشر درهم جوهر الافیون نصف
درهم شراب شوکة المبارکه التی درهم اخذ اولنوب مزج اولنه کذلك بوقیاس
اوزره قرن الایل دخی بوعلته ادویهٔ ممدوحه‌دندر کرك ایسه محروقاً استعمال اولنسون
و کرك ایسه بلانار تربیه اولنوب استعمال اولنسون علی الخصوص قرن الایل و ناب الفیلدن
زیاده اتخاذ اولنان هلاملر ذوسنطاریایه ادویهٔ عجیبه‌دندر مثلا بوکونه جلاب
عمل اولنوب استعمال اولنور مطبوخ الشعیر مع قرن الایل یوز التی درهم یاخود بلانار مطبوخ
قضیب الایل اخذ اولنه هلام قرن الایل دردت درهم یاخود التی درهم یاخود سکز درهم
ماء الدارچین التی درهم شراب سمغیطون سکز درهم اخذ اولنوب مزج و جلاب اولنه
بوجلابده ماء الدارچین الحاقی حرارتیه قوة ویرمك ایچوندر که ذوسنطاریا علتنده تقویت
معده شرطلردر علی الخصوص علت امعاده قابضه اوله و قیء ایله مجتمع اوله کذلك هلام قرن
الایل و هلام قضیب الایل بعضی مشروبات الحاق اولنوب علیله صو برینه ویرمك زیاده
مناسبدر مثلا هلام قرن الایل و هلام قضیب الایل هر برندن سکز درهم اخذ اولنوب
بعد المزج برقاشقنی یاخود اوچ قاشقنی التیوز درهم فقاع الشعیره یاخود علیلك
سائر مشروبنه الحاق ایدوب صو برینه صیغجه صیغجه ویره‌لر اکرچه فقاع الشعیرك طعمی
تغییر ایتمز لکن بلیغ الاثردر و بعضیلر قرن الایل عیسیله کوکی ایله طبخ اولنوب صو برینه
ویرمکی مدح ایدرلر نته کم دیوردیوس اوجبیجی مائه سنه‌دن سکسان دردنجی تجربه سنده
بیان ایتمشدر کذلك قرن الایل قیاسی اوزره جمیع حیواناتك عظام و قرونی علی الخصوص
مقتول اولان حیواناتك اوله ذوسنطاریا علتنده ممدوحه‌در کرك ایسه محروقاً و کرك ایسه
بطریق الفلاسفه تدبیراً استعمال اولنسون اکرچه محروق اولدقده مقطع و نشاف و معدلدر
و معرقدر لکن یا محروق اولمدقلری صورتده دخی بوعلته مناسبدر اما عظاملردن ازجمله
عظم البقر زیاده ممدوحه‌در کذلك عظم الانسان المحرق یاخود بطریق الفلاسفه مکلس
زیاده نافعدر لکن انسان مقتولك عظمی لازمدر زیرا مقتولك عظامنده اثر و فائده آنده
روح حیوانیه باقی قالمشدر دیمشلر لکن بوکلامی دیمك مشکلدر احق بز بو قدرجه
دیرزکه بر درهم برادهٔ قحف الانسان یاخود بطریق الفلاسفه تربیه اولنمش قحف الانسان
منفرداً یاخود ادویهٔ افیونیه ایله ممتزجاً استعمال اولنمق ذوسنطاریایه ادویهٔ مختاره‌دندر
علی الخصوص انسان مقتولدن اخذ اولنمش قحف اوله زیرا بر قوی ذوسنطاریایه مبتلا
اولمش کسه‌یه بر درهم برادهٔ قحف الانسان ویردم علتندن خلاص اولدی کذلك
انکلیس اطباسی معتمدلرندن بویل نام طبیب بوکونه تجربه ایلمش کذلك دیوردیوس
عملیاتندن دخی براده ممدوحی اولمقدر اولنور کذلك اشنه قحف الانسان دخی

ذو سنطاريايه مناسبدر سدس درهم ياخود اون بش حبه ياخود ثلث درهم استعمال
اولنه كرك ايسه منفردًا وكرك ايسه سائر ادويهٔ مناسبه ايله ممتزجًا استعمال اولنسون
هلونسيوس ديركه اشنه تحف الانسان سيلان دمك هر نه نوعى اولورسه اولسون
قطع وتسكين ايتمكده ادويهٔ جامعه دندر بو محلده مناسب انكليس ديارنده واقع اولمش
بر حكايه نقل ايدرلركه آنى آنلرك مجربين جماعتندن بر نفسندن ايشتمش ايدم بر كسنه نك
برطرفى كسلوب آندن دم سيلان ايلمش النده اشنه تحف الانسان وبر مثلو قانك سيلانى
منقطع اولمش اندن اشنه يى براقدقده قان ينه جريان ايلمش تكرار النده وير مثلو
قان ينه منقطع اولمش بو طريقله تجربه ايلمشلر هر نه وقت براغديلر ايسه قان سيلان ايدوب
النده اولدقده قان منقطع اولمش بو حكايه يى بو مقامده تجربه ايتمشلردر كذلك هيو پوتام ديدكلرى
حيوان بحرينك اسنانى قرن الوحيد الصحيح كبى ثلث ياخود نصف ياخود ثلثان ياخود
بر درهم استعمال اولنمق ممدوحدر بعضى مجربين بونى دخى سيلان دمك انواعنه مناسب
اولمق اوزره مدح ايدرلر مثلا سيلان دم باسور وبواسير الرحم وافراط سيلان دم حيض
امثالنه علاج كافيدر ديمشلر كذلك عنب الملوط كه سنارطوس تجربه ايتمشدر ايام ربيعده
بلوط اغاجى دبنده بولنور عنبى الشكل وظاهرى قرفرى اللون وداخلى ابيض ولينيدر
ايام صيفده صلابت حاصل ايلر لكن ايام ربيعده اخذ اولنوب كولكده تجفيف اولنور
ذو سنطاريا وسيلان دمك انواعنى قطع ايتمكده ادويهٔ مختاره دندر لكن تكرار بتكرار استعمال
ايلمه دن اجتناب اولنه بولنمديغى صورتده ورق دبق البلوط واسفنج البلوط بونك مقامنه
قائم اولور بوندن نصكره ذو سنطاريا علتنه مناسب اولان وحورجت الاقطى ديركه آطانوس
وبورللوس زياده مدح ايتمشلردر صنعتى بودر قدر الكفايه عصاره حب الاقطى اخذ اولنوب
كما ينبغى تصفيه اولنه بعده نصكره قدر الكفايه چاودار اونى اخذ اولنوب بو عصارهٔ مصفا
ايله خمير اولنه بعده فرونده ايتمك كبى پشوروب اخراج وتبريد نصكره تكرار فرونده قوروب
كمك كبى بر مدت ترك ايدرلر تاكه سحقه قابل اوله بعده سحق وسفوف اولنه بعده تكرار
عصاره حب الاقطى ايله عجين ايدوب كالاول فرونده طبخ وتجفيف وسحقدن نصكره ينه
عصارهٔ مزبوره ايله عجين ايدوب كالاول طبخ وتجفيف وسحق ايدرلر بعده اوتوز ايكى
درهم دم الاخوين نبطرى داون التجد درهم براده قضيب السمك ياخود قضيب الايل ياخود
قضيب الثور الحاق ايدوب قدر الكفايه عصاره حب الاقطى ايله عجين وتكرار فرونده تجفيف
وسحق ايدرلر كركدا اولنورسه برابرى سكر الحاقى دخى ممكن اولور مقدار استعمالى بلا سكر
اولديغى صورتده بر درهمدن ايكى درهمه وار بجمع السكر اولديغى صورتده درت درهمه
بعد الاستعمال اوددرينه شراب ربا ترنجى قزمش ايتمك استعمال ايدرلر كذلك دم الارنب
منفردًا ذو سنطاريايه علاج كافيدر لكن كندو الكندن ياخود صوغوقدن اولمش ارنبك قانى
اولميه بلكه تحريك طوتلمش ارنبك قانى اولمركه كلبدن قاچوب هلاك مرتبه سى بولدقده
اخذ اولنوب ذبح اولنمش اوله كيفيت استعمالى ايكى طريقله در بريسى دم مزبوره بركتان
بزى باتوروب تجفيف اولنور احين اقتضاده مزبور كتان بزينى برابجم فقاع الشونيز
ياخود سائر مشروبانده بر كيجه نقع ايدوب عليله ويره لر وبر طريقى دخى اولدركه دم الارنب
تجفيف اولنوب سحق وسفوفا نصف درهم ياخود بر درهم استعمال اولنه مجربات

لطيفه دندر كذلك بو قياس اوزره قيوت قانى دخى استعمال اولنور لكن آنده دخى شرط اولان
قيوقيى اوركيدوب وقورقدوب اوقدار يورلدركه بور بيحلك حالى قالميه بعده ذبح
ايدوب وقاننى آلوب دم الارنبده ذكر اولنان ايكى طريقدن هرقنقيسى ايله اولورسه
استعمال ايدرلر مثلا دم الارنبده ذكر اولنديغى كبى تجفيفدن نصف درهم ياخود بر درهم
مايعات مناسبه ايله ازجمله عصارهٔ السفرجل ايله ياخود شراب السفرجل ايله استعمال
اولنه دم مزبوره موميا وحجر حماطيطس الحاقى دخى ممكن اولور كذلك بو علته بالخاصه
نافع اولان دوالردن بريسى دخى كبد الافاعيدركه جيدًا تجفيف اولنوب سحق اولنمش
اوله ذو سنطاريانك انواعنه كرك سائر وكرك رديى سادية ووافد اولسون عظيم الاثردر
مقدار استعمالى اون بش حبه دن ثلث درهمه واربجه منفردًا ياخود بللور معدنى ايله
ممتزجًا استعمال اولنسون زيرا بللور معدنى صفراء كرائيه دن نشأت ايدن ذو سنطاريايه
زياده ممدوحدر واطبادن چوق كسنه لر كبد الافاعيدن بعضى سفوفلر اتخاذ ايدوب
تجربه ايتمشلردر ازجمله كبد الافاعى سدس درهم بللور معدنى ياخود مرجان احمر
مدبر ثلث درهم لودانو ايكى حبه اخذ اولنوب مزج وايكى دفعه ده استعمال اولنه ياخود
كبد الافاعى ثلث ياخود ثلثان درهم خلاصهٔ طورمنتيلا ثلث ياخود نصف درهم
لودانو ايكى حبه دهن بسباسة المقطر ايكى قطره اخذ اولنوب مزج وايكى دفعه ده
استعمال اولنه ياخود خلاصهٔ طورمنتيلا يكرمى حبه ودرت حبه كبد الافاعى ثلث درهم
عين السرطان ثلث درهم لودانوم رجمى طقوز حبه دهن الدارچين ايكى قطره اخذ
ومزج اولنوب ايكى دفعه ده استعمال اولنه ياخود سفوف قضيب السمك بر بچق
درهم كبد الافاعى نصف درهم مرجان احمر مدبر ثلثان درهم لودانو التى حبه دهن
الدارچين التى قطره اخذ ومزج اولنوب سفوفًا التى دفعه ده استعمال اولنه ياخود
قرص كهربا بر درهم كبد الافاعى ثلث درهم اخذ اولنوب سفوفًا ايكى دفعه ده
استعمال اولنه تجربه تاريخ عيسى دن بيك التيوز التمش طقوز سنه سنده بر
حاد ذو سنطاريا وباقى خلقه سرايت ايتمشيديكه بو سفوفلر چوق كسنه يه
علاج اولنوب نفع عظيمى مشاهده اولنديغى سفوفك تركيبى بودر كبد الافاعى
اون بش حبه بللور مدبر سدس درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه بو سفوف
كونده اوچ دفعه استعمال اولنور مثلا على الصباح ونصف النهار ونصف الليلده
استعمال اولنور زياده مؤثر بو سفوفلردر سفوفات مزبوره نك استعمالنده مناسب
اولان مايعاتدن ازجمله ماء طورمنتيلا اون التى ياخود يكرمى درت درهم
ماء الدارچين السفرجلى التى ياخود سكز درهم روح ترياقى الكافورى ايكى ياخود
اوچ درهم شراب سمفيطون درت ياخود سكز درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه
بو ممزوج سفوفات مزبوره استعمال ايتمكه مناسب اولديغى كبى ملعقه بعد ملعقه
استعمال اولنسه دخى ذو سنطاريايه عظيم الفائده در كذلك ماء لسان الحمل اون
التى درهم ماء النعنع سكز درهم ماء الدارچين اوچ درهم شراب دياقوديون
درت درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه بعضى اطبا ديرلركه كبد الافاعى تجفيف
اولنمزدن مقدم كيسه لرده سينى تفريق ايتمك لازمدر زيرا آنده تفاضلى حاجتى

اولور قوة وآردرنترکه هلونسیوس دخی بو قولده عمل ایتمک لازم اولمق اوزره حکم
ایتمشدرکاه اولورکه کبد الافاعی یه طین مختوم وعظم البقر هر برندن ثلثه درهم
الحاق اولنوب استعمال اولنور ادویهٔ مؤثره دن اولمق اوزره مدح اولنور اما
بو سفوفلره بللور مدبر الحاق ایلدکلری نشاف اولوب حموضتی تعدیل ایلدیکیچون ایدر
دیرلر بللور صفراء کراثی و زنجاریّی اصلاح ایلدیکی صفراء کراثیه دن متولد اولان
هیضه علتنه دخی بالخاصه نافعدر اما کبد الافاعی رطوبت و سمیتی ازاله ده ادویهٔ
قویه دن اولدیغی جهتله در کذلك ذوسنطاریا علتنده مجنا ثیلاك سفوفی دخی
ادویهٔ محموده دندر ترکیبی بودر حجر خماطیطس مدبر دوز درهم انتیمون ایله
احراق اولنمش قرن الایل وزعفران الحدید القابض وعصارة الاترج ایله عمل اولنمش
ماجستر ماء المرجان التیش درهم مخی الحجر اوتوز ایکی درهم کبد الافاعی المجفف
المسحوق اون التی درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی نصف درهمدر
بونلرك ماعدا یعنی کبد الافاعیدن ماعدا ذوسنطاریا علتنه مناسب وعظیم النفع اولان
کبد الضفدع الاخضردرکه پراکلسوس عندنده اسرار مکتومه دندر واکثر حذاق دخی
اعتماد ایلمشلر بر دوآدر کیفیت استعمالی کبد الافاعی کبیدر کذلك بو علتده ممدوح اولان
دواء الردندرکه بر المانك ایچنی بوشالدوب شمع اصفر وصمغ عربی طولدردقدنصکره
تحت الرماد طبخ ایدوب علیله استعمال ایتدوره لر ذوسنطاریایه بالخاصه نافع اولان
ادویه دندر ادطماتوس دهو دسطیوس واماطوس مجربه اولنمش مجرب ایراشا ستدره
دیرلرکه شمع استعمالی ایله ذوسنطاریایه چوق کره علاج اولندی کذلك المابدلنه
ایوا وضع اولنمق دخی ممکن اولور بعضیلر المانی چکونه طبخ ایدرلر مثلا صمغ عربی بر
درهم مصطکی ثلث درهم تودانو ایکی حبه اخذ اولنوب سفوفاً بر المانك ایچنه
طولدروب المانی طبخ ایدرلر بعده باکلیه علیله استعمال ایتدررلر کذلك قراطون
نام طبیبك صمغ عربی و مرجان وکثیرادن ترکیب ایلدیکی سفوف الذی ذوسنطاریا
دخی بو خصوصده ادویهٔ مختاره دندر کذلك دنبل الکلب الابیض دخی بو علتده
ادویهٔ مجربه دندر علی الخصوص سکز کون مقداری مجرد عظم ایله بسلنمش کلبك
دنبلی بیاض اوله مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه قدر قلیل سکر
الحاقیله لبن ساذج ایله یاخود لبن فولادی ایله ویره لر بو علتده و سیلان دمویه نك
جمله سنده مجربات دندر تجربه قروی بر عورت درت هفته مقداری سیلان دم رحمه
مبتلا اولمش ایدی اکا بو دنبل ایله علاج ایلدم کذلك ظفر الفرس ده اولان ملائمجه
قزینه مشابه بر شیدرکه بر دموز اوزرینه تجفیف وسحق اولنه بر درهم متصلا استعمالی
اولنمق ذوسنطاریایه ممدوح اولان دواء الردندر کذلك اصل ساطریون دخی بعضیلر
بو خصوصده زیاده مدح اولنمشدر علی الخصوص پراکلسوس زیاده ثنا ایدوب
دیرکه ایکی یاخود اوچ عدد اصل ساطریون حشرویاندن برینه نقع اولنوب
شربا بو علتی ازاله ایدر کذلك شیشه آغزینه و بالوق آغنه قونلان منطفعیر
اولنور قشری ماء القراح ایله طبخ ایدوب علیله صویینه ویرلسه یاخود مزبود
منطرك محرقی بو علته اسرار دندر کذلك جوز جکی که ترکیبه جوز سولکی دیرلر اول

بارده منتها اغاجلردن آجق هواده دوشروب تجفیف و سحق اولنمش اولمز ایسه
مناسبدر دن برنسیی ایله بر درهمی استعمال اولنمق ذوسنطاریایه ادویهٔ مجربه دندر
کذلك طورمنتیلا و انك سفوفی و حلاصه سی کذلك زلق المعده ده ذکر اولنان
اوزرتی بو علته نافع دواء الردندر کذلك قرن الوحید المدبر وتراب الزاج الحلو
وبعضی ادویهٔ حدیدیه مناسبدر علی الخصوص حموضتدن نشأت ایدن ذوسنطاریاده
ادویهٔ حدیدیه تدبیر مراجعت اولنمدر زیرا حموضتی نشف ایله علتی تخفیف ایدر اما سائر
ذوسنطاریا که سارید ورحیه ویابسه اولان نوعلرنده الرده فائده سی قلیل اولمق
کو دیورد ذوسنطاریانك بو نوعلرنده کبریت و زهر الکبریت زیاده مناسبدر کذلك
وقت مناسبده قطع اولنمش شجرهٔ لسان العصافیر میوه سی بر درهمی حمر حار ایله استعمال
اولنمق ذوسنطاریایه منفرداً علاج کافیدر بوندن صکره شب بو علته ممدوح اولان
دواء الردندرکه شعیر حبه مقداری اوچ پارچه شب اخذ اولنوب حمر حار ایله شرب
اولنه ذوسنطاریاده والرینك اسرار مکتومه لرندندر بعضیلر درت درهم شب واون
ایکی درهم دارچینی اخذ ایدوب سحق و سفوف ایتدکدنصکره سفوفدن ثلث درهمی
حمر حار ایله ویررلر کذلك بوقاج حبه شب مسحوقی سائر سفوفات مناسبه یه الحاق
ایله ویرمك دخی مناسبدر وبعد هذا یعنی ذوسنطاریانك هر نوعنه بالخاصه نافع اولان
دواء الرئی بیان ایتدکدنصکره بو علته استعمال اولنان مجرد قابض و مجرد حموضتی نشف ایدیجی
و مجرد حموضتك حدتنی کسر ایدیجی دواء الرئی بیان ایدرلر ازجمله زلق المعده و هیضه علتنده
استعمال اولنان دواء الر کذلك ادویهٔ جراحیه تعبیر اولنان جراحاتی ملحم دواء الر مثلا لسان
الحمل وبقلة الحمقا و ورق طورمنتیلا و عینیستللا و لبلاب الارض و ورق البلوط و ورق الآس
الفو ورقات وابنان الراعی واصل طورمنتیلا واصل لسان الحمل واصل النیلوفر و انکلز السو
و قونسولیدا و عود الصلیب و بسطورطه و اصل راسن و ورد یابس و جلنار مصری
و قندیق چیچکی و زهر شقایق النعمان و زهر حشیشة الثلج و زهر هیوفاریقون وقفاح
البلوط و بزر لسان الحمل و بزر الحماض و بزر بقلة الحمقا و بزر الحرف وحاصلی کوبه سی
چیچکی تخمی و بزر خشخاش ابیض کبی اسطوخودوس نام طبیب عملیاتنده بزر خشخاش
ابیضی مدح ایدوب دیرکه حب الرقه صغار البیض ایله مزج اولنوب تحت الرماد طبخ
اولنوب ویرلمك ذوسنطاریاده ادویهٔ مجربه دندر کذلك ایوا و موشمله و اوز وحب الآس
واسفنج الورد البری که بکه بودرهمی سیلانات دمویه نك جمله سنی قطع ایتمک اوزرنده در
کذلك جوز بوا و بونلر کبی اتك عصاره لری وشربتلری کبی کذلك عصارة الافسنتین
وعصارة النعنع اخذ اولنوب تصفیه اولندقدنصکره سکر ایله شربت کبی طبخ
اولنوب ویرمك ذوسنطاریانك اواخرنده زیاده مناسبدر زیرا نعنع ایله افسنتین
مزج اولنه قوه معده یه قوت ویرمکده اثر عجیبی ظهور ایدر کذلك ماء ابنان الراعی
وماء الدارچینی و ماء البلوط بو علته بالخاصه نافع اولمق اوزره حودسطیوس
نام طبیب محرر ایتمشدر کذلك ماء طورمنتیلا و ماء لسان الحمل و ماء الدارچینی السفرجلی
وشراب الورد الیابس وشراب الآس وشراب لسان الحمل وشراب بقلة الحمقا
وشراب السفرجل وشراب المرجان وشراب سمفیطون وشراب الخشخاش کبی بلکه

بوعلته کثیرا استعمال اولنه کلمشدر دیورتوس دیرکه شراب الافسنتین ماء الدارجین
ایله یاخود ماء تریاقی ایله دوسنطاریانک ابتداسنده زیاده مناسبدر ایمدی مطبوخ
افسنتین دخی مناسبدر کذلک لبن استعمالی دخی بوعلته ممدوح اولان حب الورد ننک
متصلا استعمالنه مداومت اولنه علیلک ابتداسنده لبن الماعز ویره لکن ادویه جالیه دن انتهاده
لبن البقر ویریلور دیرلکه ملحم ومغریدر کذلک بعضیلر بوعلته اکثریا لبن ایله اخذ اولنان ادویه استعمالنی
توصیه ایدوب دیرلرکه مواد حریفه دخی تعدیل وامعانک تحریشنی تسکین ایدر بعضیلر دیرلرکه
ماء الحدادین ایله اخراج اولنمش حستجلب لوز حلو فوائده حزبوده یه افاده ایلدیکندن ماعدا
قوة قبضیه سی دخی واردر ودهنیتی ایله حموضتی تعدیل ایدر کذلک لبن فولادی دواء وغذاء
بوعلته مناسبدر علی الدوام استعمال اولنه علی الخصوص دمک انعقادی خوفی اولورایسه اصلاح
ایدوب محافظه ایچون استعمال اولنور اگر لبن ایله سائر ادویه مناسبه طبخ اولنوب استعمال
اولنورسه زیاده اولی وانسب اولور مثلا لبن فولادی که آنده اصل سمفیطون طبخ اولنوب
مطبوخندن بر قدح کونده استعمال اوچ قدح استعمال اولنه یاخود قدر الکفایه لبن اخذ اولنوب
آنده بش دفعه یاخود التی دفعه براده الحدید الطفی اولنه براده ایکی قبضه مقداری اولمق لازمدر
بعده اصل سمفیطون سکز درهم طورمنتیلا سکز درهم اخذ اولنوب لبن مزبور ایله
ثلثی ذاهب اولنجه طبخ اولنه بعده مطبوخ مصفادن بر قدح کونده اوچ دفعه ویره لر یاخود
براده قضیب الایل اون ایکی درهم طورمنتیلا سکز درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه لبن
ایله ایکیوز درهم قالنجه طبخ وتصفیه دن صکره قند قلیل سکر الحاق ایدوب ماسبق کبی
استعمال اولنه لکن معلوم اولدکه علیلک حمی سی اولدیغی صورتده ادویه لبنیه مناسب دکلدر
ایمدی لبن منفرد امناسب کوردکلری صورتده نصف مثلی ماء القراح الحاق اولنور یاخود سائر
میاه مناسبه الحاق اولنوب معا طبخ اولنور بعده ماسبق کبی استعمال اولنور کذلک لبنی
ایله برنج ومصفار البیض وعصاره لبلاب الارض طبخ اولنوب بعد التصفیه مطبوخ حصنی
دخی بوخصوصه نافع اولان دوالردندر بونلردن ماعدا جوهر سمفیطون وشراب السمفیطون
وخلاصه تریاقیه وخلاصه طورمنتیلا امثالی دخی بوعلته استعمال اولنان دوالردندر
علی الخصوص خلاصه طورمنتیلادن لودانوم ایله کیجه لرده استعمال اولنمق مناسب تر
اجتنابا راولنور کذلک روح تریاقی کافوری وصبغ للرجان الصاعواسی وصبغ کبریت
الزاج وطین مختوم ایله روح البارود ترتنده عمل اولنان محلول قابض وصبغ حجر حماطیطسی
وادویه تریاقیه نک هر قنغیسی اولورسه بوعلته استعمال اولنور کذلک ساذج
دوسنطاریاء رحیه نک ابتداسنده مناسبدر کذلک بوعلته ترابات معدنیه دخی
استعمال اولنور طین مختوم وتراب زاج الحلوکه غسلنده تکرر وافراط اتمکله حلاوت
حاصل اتمشدر زعفرانات حدیدیه نک جمله سندن قوی وموثردر بعضیلر دیمشلردرکه
دوسنطاریایه مبتلا برصبی بونلردن اوچ دفعه استعمال اتمکله علتدن خلاص اولدی
کذلک بوترابلردن بعضی ترکیب اتخاذ اولنوب استعمال اولنور ازجمله تراب
الزاج الحلو سدس درهم عظم الانسان المحرق اون ایکی حبه تریاق نصف درهم اخذ
اولنوب مزج اولنه یاخود تریاق نصف یاخود بردرهم طین مختوم وتراب الزاج الحلو
اون بش حبه عظم الانسان المدبر اون ایکی حبه اخذ اولنوب مزج اولنه مجموعی

بردفعده

٢٧٠ بردفعه ده استعمال اولنور یاخود تریاق اندروماخیس بر درهم حجر حماطیطس مدبر
ثلث درهم عظم الانسان المدبر اون بش حبه سکر الزحل التی حبه اخذ اولنوب
مزج وماسبق کبی استعمال اولنه یاخود اوذدق برمثقال پادزهر حدیدی اون بش
حبه تراب الزاج الحلو التی حبه لودانوم برحبه یاخود ایکی اخذ اولنوب مزج وماسبق
کبی استعمال اولنه کذلک طین ارمنی و انتیمون معرق ومرهمانی که بلسانات مختاره دندر
علی الخصوص آنزن محمول اولان جوهر اولیه کذلک کبریت وزهر الکبریت وکهربا ادویه
مختاره دندر بونلردن صکره عین السرطان وقرص طین مختوم وقرص الکهربا بر درهم
استعمال اولنسه مجرب ذوسنطاریایه دکل نفث الدم قطعنده دخی ادویه مختاره دندر
وبونلردن دخی اطبا بعضی ترکیب اتخاذ ایدوب استعمال اتمشلر ازجمله ماء
لسان الحمل اون التی یاخود یکرمی درهم ماء الدارجین درت یاخود التی درهم
خل الورد ویاخود خل مقطر اوچ یاخود درت یاخود سکز درهم معجون اسقوردیون
بر یاخود ایکی درهم قرص الکهربا وقرص طین مختوم هر برندن نصف درهم
عین السرطان ثلثان درهم انتیمون معرق ثلث درهم شراب الآس التی یاخود
سکز درهم اخذ اولنوب مشروب اولنه کذلک ماء لسان الحمل وماء بقلة الحمقا
اون ایکیشر درهم خل الورد درت درهم قرص الکهربا بر درهم قرن الایل المحرق
ثلثان درهم سکر الزحل سدس درهم شراب الآس التی یاخود سکز درهم اخذ اولنوب
ممزوجا استعمال اولنه کذلک ماء لسان الحمل یکرمی درت درهم ماء الدارجین وخل
الورد التشر درهم معجون الاسقوردیون بر درهم طین مختوم نصف درهم سکر الزحل
ثلث درهم لودانوم ایکی حبه شراب الآس درت درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه
کذلک ماء لسان الحمل یکرمی درت درهم روح تریاقی کافوری اوچ درهم خلاصه
طورمنتیلا بر بچق درهم مرجان احمر بدتر نصف یاخود ثلثان درهم تراب الزاج الحلو اون
بش حبه یاخود ثلث درهم لودانوم اوچ حبه شراب الآس سکز درهم اخذ اولنوب
ممزوج اولنه یاخود ماء النعنع وماء لسان الحمل وماء طورمنتیلا هر برندن
سکز درهم ماء الدارجین التی درهم قرص کهربا بر درهم بطریق الفلاسفه تربیه
اولنمش قحف الانسان ثلثان درهم لودانوم التی حبه شراب سمفیطون سکز درهم
اخذ اولنوب ممزوج اولنه یاخود ماء لسان الحمل یکرمی درت درهم ماء الدارجین
التی درهم معجون الاسقوردیون برمثقال تریاق اندروماخیس بر درهم تراب
الزاج الحلو نصف درهم لودانوم اوچ حبه شراب الآس سکز درهم اخذ اولنوب
ممزوج اولنه یاخود ماء لسان الحمل اون التی درهم ماء قرن الایل الطری سکز
درهم خل ساذج یاخود خل مقطر التی درهم معجون الاسقوردیون ایکی درهم
انتیمون معرق نصف درهم شراب السفرجل سکز درهم اخذ اولنوب ممزوجا
اوچ دفعه ده استعمال اولنه یاخود ماء لسان الحمل وماء الاسقوردیون اون
ایکیشر درهم خل خمر یاخود خل الورد اوچ درهم یاخود درت یاخود سکز درهم
معجون الاسقوردیون بر درهم یاخود ایکی درهم مرجان احمر ثلثان درهم خلاصه
طورمنتیلا نصف درهم شراب السفرجل الافاوی نصف درهم اخذ اولنوب

ممزوج اولنه یاخود ماء لسان الحمل اوتوز ایکی درهم ماء الدارچین الروحی ایکی درهم
خل الخمر درت درهم معجون الاسقوردیون ایکی درهم قرن الایل المحرق وخلاصه طورمنتیلا
هر برینڭ ثلث درهم لودانو ایکی حبه شراب السفرجل اون التی درهم اخذ اولنوب
ممزوجاً ماسبق کبی استعمال اولنه یاخود ماء لسان الحمل یگرمی درهم ماء نعنع اون
ایکی درهم ماء الدارچین وخل خمر هر برینڭ درت درهم معجون الاسقوردیون ایکی
درهم مرجان احمر مدبر ثلثان یاخود بر درهم خلاصه طورمنتیلا نصف درهم شراب
لسان الحمل درت درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه یاخود ماء النعنع اون التی درهم
وماء الدبابیر سکز درهم معجون الاسقوردیون برمثقال طین مختوم وقرن الایل المحرق
اون بشر حبه کبد الافاعی المجفف نصف درهم شراب السفرجل درت درهم اخذ
اولنوب ممزوجاً اوچ دفعه ده استعمال اولنه تجربه ایکی سنه دن زیاده ممتد اولمش
نازک المزاج بر باکره ذوسنطاریا علتنه مبتلا اولمش ایدی انزن دم کثیر خروج ایدر ایدی
وسوء القنیه مرتبه سنه وارو صفاقنده تورم وریح وار ایدی اکا خل ایله محلول
اشق وسقمونیاء مدبر وقرص الحنظل دن مرکب بر مسهل ویرلوب اون سکز کون
مقداری بو ممزوجه مداومت ایتد رمکله خلاص اولدی ممزوجك ترکیبی بودر
ماء لسان الحمل اون التی درهم ماء الدارچین درت یاخود التی درهم معجون الاسقوردیون
بر درهم قرص کهربا نصف یاخود ثلثان درهم حجر حماطیطس مدبر ثلث یاخود ثلثان
درهم انتیمون محرق اون ایکی حبه شراب شوکة المبارکه یاخود شراب لسان الحمل
درت درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه بو ممزوج ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنمقه
ذوسنطاریا ماده سنك انواعنی اصلاح ایتمکده ادویهٔ مؤثره دندر تجربه اوتوز یدی
یاشنده نازک المزاج بر عورت انك معده سنده مائده هاضمه غایت رقیق وتخمیره
زیاده مستعد اولمغله انواع ادویه دن کم کرك ادویهٔ مصلحه وکرك ادویهٔ ملینه اولمش
غایة الغایه متغیر ومنفعل اولور ایدی وآنده بطن بوق الاورث بعضی عوارض اسکوربوطیه
واحتناق الرحم عارضه لری وار ایدی ومعده دن ناشی سما الزرق متضرر اولمش
ایدی معده ده واقع مواد حامضه ولزجه دن متولد اولمش ایدی اکا علاج ایتمك
ایچون اولان تدابیر حقنه ایله تدبیر اولنوب بعده بو حبك ترکیبی بودر
خل ایله محلول اشق سدس درهم صبر اسقطوری اوچ حبه قرص الحنظل نصف
حبه لودانوم رحمی بش حبه اخذ وحبلر اولنوب اعشام طعامندن مقدم
ویرلدی علی الصباح برقاح مجلس اجابت ایدوب فرح ایلدی وبو تنقیه ایله
برقاح آی سماکی منقطع اولدی بعده بینه بو حبدن استعمال ایلمش افراط
اوزره قی ایدوب ادویهٔ مسهله دن نشات ایدن اسهال دموی یی دخی عوارضی
ایله معاً عارض اولوب قوتنه فی الجمله سقوط کلوب احتناق رحم حادث اولدی
بعده بو تدبیر ایله علاج اولندی مثلا اسهالنی قطع ایچون بو سفوفك ترکیبی
بودر مرجان احمر مدبر وقرن الایل المحرق وانتیمون محرق وطین مختوم یدی بش
حبه لودانوم رحمی بش حبه اخذ اولنوب دفعهٔ برقاح دفعه ویرلدی سیلانی
دمی منقطع اولوب بعده احتناقنه اکسیر رحمی لیخاییل ایله علاج اولندی وذخیره سنه

زهر البوصیر وبابونج لبن ایله طبخ اولنوب برکیسه ایله مقعد بینه وضع اولنوب
لبن ساده جه سکر الحاق ایدوب احتقان اولنمغله علاج اولندی کذلك
ذوسنطاریا علتنده استعمال اولنور بعضی سفوفلر دخی وار درکه بنم ظنمده ادویهٔ
لطیفه دن اولمغله بو محلده تحریر معقول کورلشدر ازجمله قرص الکهربا بر درهم
کبد الافاعی ثلث درهم لودانو اوچ حبه اخذ اولنوب سفوفا ایکی دفعه ده استعمال
اولنه بعضیلر بو سفوفه ایکی قطره دهن الدارچین الحاق ایتمشلردر کذلك قرص
کهربا بر درهم زهر الکبریت ثلثان درهم لودانو ایکی حبه اخذ اولنوب ماسبق کبی
استعمال اولنه کذلك زهر الکبریت نصف درهم پاد زهر حدیدی اون بش حبه
طین مختوم اوچ حبه اخذ اولنوب ماسبق کبی استعمال اولنه کذلك طین مختوم
وزهر الکبریت پارمشر درهم انتیمون محرق الحدیدی اون التی حبه بیاض اولنجه
تکلیس اولنمش زاج الحدید سکز حبه اخذ اولنوب سفوفا ایکی دفعه ده استعمال
اولنه کذلك قرن الایل المدبر نصف درهم یاخود ثلثان درهم لودانوم رحمی
بش حبه اخذ اولنوب سفوفاً ماسبق کبی استعمال اولنه کذلك قرن الایل
المحرق اون بش حبه پاد زهر حدیدی سدس درهم لودانوم رحمی بش حبه دهن الدارچین
یاخود دهن البسباسه بر قطره یاخود ایکی قطره اخذ اولنوب سفوفاً مایعات مناسبه
حاره ایله استعمال اولنه کذلك خلاصه طورمنتیلا ثلث درهم طین مختوم اون التی حبه
قرن الایل المحرق سدس درهم لودانو ایکی حبه اخذ اولنوب سفوفا ایکی دفعه ده استعمال
اولنه کذلك خلاصه طورمنتیلا وقرن الایل المحرق هر برینڭ سدس درهم یاخود
اون ایکی حبه قرن الوحید المحرق بش حبه لودانو بر حبه دهن بسباسه المقطر بر قطره
اخذ اولنوب مزج وسفوف اولنه کذلك خلاصه طورمنتیلا سدس درهم قرن الایل
المحرق وعین السرطان ولودانوم رحمی هر برینڭ بش حبه دهن الدارچین بر قطره
اخذ اولنوب مزج وماسبق کبی استعمال اولنه کذلك دوسنطاریا علتنده زعفران
الحدید القابض سدس درهمدن ثلث درهمه وارنجه استعمال اولنور کذلك سفوف
پاد زهری سنا دطوس بسائر مرکبات ایله ذوسنطاریاء بر ایله مناسبدر کذلك سفوف
پاد زهری قابض لساقسونیا ولبان ومرجان زنی وصمغ عربی وقشر بیض البط وعظم البقر
وناب الفیل وعظم فك السمك واسنان هیپوپوتام وسیبیا وعرقوب الحنازیر الکلس
استعمال اولنور کذلك سکر الزحل بو علتده ادویهٔ جلیله دندر که مغص شدیدی
دفع ایدر وذوسنطاریانك ماده سنی تعدیل واصلاح ایتمکده بالخاصه نفع عظیمی
واردر مقدار استعمالی سدس درهمدن اون بش حبه یه وارنجه سائر ادویهٔ معدنیهٔ
مناسبه ایله ممتزجاً استعمال اولنه لهذا سکر الزحلدن عمل اولنان صبغ المسهولین
قروحات داخلیه نك جمله سنی ادمالده ادویه مختاره دندر کذلك میخائیلك تعلیمی
اولان محلول قابض وروح ملح ایله عمل ایلدیکی صبغ طین مختوم بو قبیلدندر بونلرك
عملنی خوفمانوس اسقوردروس شرحنده بیان ایتمشدر مراد ایدنلر مراجعت ایدهلر
کذلك تریاق اندروماخیس ومثرودیطوس ومعجون الاسقوردیون ولودانو
امثالی بعینه ادویهٔ مزبوره نك مماثلیدر کذلك اطبا ادویهٔ مزبوره دن ذوسنطاریا

علتندن حفظ ایچون بعضی تراکیب اتخاذ اتمشدر ازجمله تریاق اندروماخیس یکرمی
درت درهم براده قضیب السمك ایکی درهم طورمنتیلا درت درهم خلاصه طورمنتیلا
وقرن الوحید المدخی اوچ درهم انتیمون محرق برمثقال لودانو اون بش حبه اخذ
اولنوب عصارة السفرجل ایله معجون اولنه کذلك معجون الاسقوردیون اون ایکی
درهم براده قضیب السمك یاخود قضیب الایل بر درهم قرص کهربا برمثقال الذهب الکبریت
بر درهم اخذ اولنوب عصارة السفرجل ایله معجون اولنه بو معجون علی الصباح وعند النوم
استعمال اولنه یاخود معجون الاسقوردیون اون ایکی درهم براده قضیب الایل درت
درهم انتیمون محرق برمثقال اخذ اولنوب عصارة السفرجل ایله معجون اولنه بو معجوندن
علی الصباح کستانه مقداری حفظ صحت ودفع علت ایچون استعمال اولنه ومعلوم اولدیکه
ذوسنطاریاء سالمه نك ابتداسنده وانحطاطنده ملینات وجالیات استعمالی اقتضا
ایلدیکی استعمال خطادر زیرا قانون اولدیکه اولا دوحك حدتنی ازاله ومقصی تسکین
ایتمك لازمدر شدیکه لندانوس دیرکه ذوسنطاریا علتنده تنقیه اقتضا ایدرسه محودات
ایله جلب نوم اولنمق جعل ملینات حقیقیه مثلا مجرد امعایی غسل ایدیجی دوا ویریلور
یاخود ادویه ملینه ایله ادویه افیونیه مزج اولنوب ویریلور اما ادویه ملینه دن
بو علته مناسب اولان ازجمله راونددر کرك مسحوقا وکرك منقوعا استعمال اولنسون
اجزاء لطیفه سی واسطه سیله تلیین سائر اجزاسی ایله قبض ایدیجیدر کذلك هلیلجات
دخی راوند کبی قوه ملینه وقوه مخدره سی واردر انجق راوندك منفردا وادویه
افیونیه ایله ممتزجا استعمالی ممکن اولور ازجمله خمیرة الورد یاخود معجون الاسقوردیون
نصف درهم یاخود بر درهم راوند مسحوق ثلث یاخود ثلثان درهم لودانو
برحبه یاخود ایکی حبه اخذ اولنوب شراب السفرجل یاخود شراب الورد الیابس
ایله عجین اولنه مجموعی بر شربتدر عند النوم استعمال اولنه اکر اقتضا ایدرسه علی الصباح
تکرار اولنور زیرا تنقیه کفایت مقداری اولمدیغی صورتده برقاچ دفعه تکراره محتاج
اولنور یاخود خمیرة الورد العتیقه بر یاخود بر بچق یاخود ایکی درهم راوند مسحوق
نصف یاخود ثلثان یاخود بر درهم لودانو برحبه اخذ اولنوب قدر الکفایه شراب
الورد ایله عجین ما سبق کبی استعمال اولنه یاخود الکدن چکلمش لحم الزبیب ایکی درهم
راوند مسحوق نصف یاخود بر درهم لودانو برحبه اخذ اولنوب ما سبق کبی استعمال
اولنه یاخود ماء لسان الحمل سکز درهم ماء الدارچین بر درهم راوند مسحوق نصف
درهم یاخود بر درهم لودانو برحبه شراب الهلیلجات درت درهم اخذ اولنوب
ممزوجا استعمال اولنه یاخود راوند ایکی درهم ورد احمر اوچ بوتوق اخذ اولنوب
قدر الکفایه ماء الجبن ایله نقع وتصفیه دنصکره مصفادن اون التی یاخود یکرمی
درت درهم شراب الورد الیابس اوچ درهم یاخود درت درهم الحاق ایدوب
ممزوجا شراب اولنه یاخود ماء لسان الحمل سکز درهم راوند مسحوق بر درهم
لودانو برحبه شراب الهلیلجات یاخود شراب السفرجل درت درهم اخذ اولنوب
ممزوجا شرب اولنه ومعلوم اولدیکه ذوسنطاریا اصحابنه ادویه ملینه صباحلرده
ویریلوب اخشاملرده مجرد ادویه افیونیه ویریلمك زیاده ممدوحدر زیرا ادویه

افیونیه

افیونیه کوندزلری کما ینبغی اثر وفائده ایدمیوب کیجه لرده جلب نوم ایتمکله نفع عظیمی
حاصل اولور لکن کاه اولورکه ادویه افیونیه استعمال ایدن مرضا یه کیجه لرده بر وجع
شدید وثقیل وتحت السره بر انقباض وانعصاد عارض اولورکو یاکه بر ماده
موضعه اول موضعه ملتصق اولمش کبی ملاحظه اولنور بونك سببی ادویه افیونیه در
ظن اولنورکه بو وجع انك انقباضندن اولدی لکن فی الواقع بویله دکلدر بلکه امعانك
تشنج دائمیسندن اول موضعده بر تأذی وتحریش اولدیغندندر لهذا خارجدن ادویه
مسکنه بلکه آجر مسخنه صفاق بطنه لصق اولنمقله وجع مزبور ساکن وتقلیل
زائل اولور اکر ذوسنطاریا ردی اولورسه کرك ابتداده وکرك انحطاطنده اولسون
ادویه ملینه ترك اولنوب ادویه معرقه استعمال اولنور وادویه معرقه دن بالخاصه
مناسب وممدوح اولنلردن ازجمله بطریق الفلاسفه تربیه اولنمش قرن الایل
ثلث درهم انتیمون محرق سدس درهم ملح طیار قرن الایل بش حبه لودانو برحبه
اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنه معرق وقابضدر کذلك بطریق الفلاسفه تربیه
اولنمش قرن الایل یکرمی درت حبه یاخود نصف درهم طین مختوم ثلث درهم ملح طیار
قرن الایل یاخود تریاقیه التی حبه اخذ اولنوب سفوفا ایکی دفعه ده استعمال اولنه
ما سبق کبی معرق وقابضدر کذلك سفوف پادزهری ثلث درهم مرجان احمر یاخود
انتیمون محرق سدس درهم لودانو برحبه اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنه
بو سفوف ملح طیار قرن الایل یاخود ملح طیار الافاعی یاخود خلاصه طورمنتیلا الحاقی
ایله تقویت ویرمك دخی ممکن اولور کذلك اشنه قحف الانسان وپادزهر المعدنی
یاخود پادزهر ذهبی هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب سفوفا استعمال اولنه
کذلك لانجیوس نام طبیبك تعلیمی اولان مشروب دخی بین الحزما شایع الاستعمالدر
ترکیبی بودر ماء النعنع سکز درهم روح تریاقی الکافوری بر درهم یاخود ایکی درهم
انتیمون محرق ثلث درهم عظم الانسان المکلس سدس درهم خلاصه تریاقیه بش
حبه شراب شوکة المبارکه درت درهم اخذ ومزج اولنوب دفعه واحده ده شرب
اولنه اکر دمك سیلانی زیاده اولورسه محلول قابض مناسبدر یعنی بارطولینوس
نام طبیبه منسوب اولان ذهب قادرکه طین مختوم ایله روح الباروتدن عمل
اولنور انی استعمال ایدرلر کذلك جوهر الدارچین بر درهم جوهر النعنع نصف
درهم اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالی یکرمی قطره دن یکرمی بش
قطره یه واریجه تجربه سن شبابده برکسه ذوسنطاریاء سادیه دن ناشی
التی یدی کون مقداری زلق المعده یه مبتلا اولوب بعده ذوسنطاریا معارفی
اولمش ایدیکه خروج ایدن ماده ده مخاطیت غالب اولوب دم قلیل ایدی بر بازار
کیجه سی که بنی دعوت ایلدیلر بو مشروبی که ترکیبی بودر ماء اسقوردیون
وماء النعنع سکز درهم خل حمر درت درهم معجون الاسقوردیون ایکی درهم
طین مختوم نصف درهم اخذ ایدوب ممزوجا ایکی دفعه ده ویردم جیداً تعریق
ایلدیب اسهالی مندفع اولمش لکن بازار کونی زیاده ضعف اوزره اولوب عطشی
غالب وقلق واضطرابی وار ایدی فقاع الشعیر وسائر مشروبات بابنده دن

هوزا استعمال ایدرسه برنافض واقشعرار کلور ایدی لکن مشروبات خاره دن حکل
اکرایاقلری وسائر وجودی محکم اودتولور ایسه یاخود ایاقلرینه وصفاقلرینه
برشیء حار وضع اولنسه سخونت حاصل ایدوب جزؤ عرق کلوردی ایدی وقلق واضطرابی
زائل اولور ایدی اما اکرفراشندن قالقسه یاخود ایاقلرین اچسه درعقب قلق
کلوب مغص محسوس وقضای حاجت اقتضا ایدر ایدی لهذا بو علتک هر وقتده
علیلک حرارتنی محافظه لازمدر که متضرر ومنفعل اولمیه پس علیل مزبوره بازار کونی
بوسفوفی که ترکیبی بودر راتینون حرق الحدیدی نصف درهم طین مختوم ثلث
درهم قرن الایل المحرق بکرمی حبه اخذ ومزج ایدوب سفوفا نصفنی مرق الدجاج
الحار ایله ویردم ونصف آخرینی بازار ارتسی کیجه سی استعمال ایلمکی امر ایلدم لکن
بوانثاده وبعده کیجه لرده ادویهء افیونیه دخی ویردم ایدم زیرا ادویهء افیونیه اکابر مقدار
نوم ایراث ایدر ایدی زیرا ذوسنطاریا علتنده نوم کلمز ونوم اولمیجه مغص وتقاضای
حاجتدن منفعل اولوب قوتنه سقوط کلور پس بازار ایرتسی کونی یادم ده درهم
برادهء قضیب الایل اخذ ایدوب بریجی حبه لودانو ایله ویردم وصالی کیجه سی بومشهور که
ترکیبی بودر ماء لسان الحمل اون التی درهم ماء الدارچین ودرهم تریاقی کافوری ایکشر
درهم خل حمر درت درهم معجون اسقوردیون بردرهم عین السرطان وراتینون مرق
اون بش حبه اخذ ایدوب ممزوجا ملعقه بعد ملعقه ویردم وصالی کونی بوسفوفی که
ترکیبی بودر قرن الایل المحرق نصف درهم عصارة الاتریج ایله عمل اولنمش ماجسترباء
المرجان ثلث درهم تراب الزاج الحلو سدس درهم اخذ ایدوب نصفنی علی الصباح
ونصف آخرینی چهارشنبه کیجه سنک نصفنده فقاع الشعیر الحار ایله ویردم وچهارشنبه
کونی علی الصباح اللی قطره صبغ بادزهری ویروب بعده هر صباح بوصبغه مداومت
ایتدیردم تاکه کما ینبغی عرق ظهور ایده بجه دیرا بوصبغ بو علتک ابتداسنده ایکی دفعه
یاخود اوج دفعه استعمال اولنه جوق کسه ذوسنطاریادن خلاص اولمشدر تنزکیه ایلک
جومه تریاقی بحد دیننده قرق قطره سنی استعمال ایله خلاص اولنلرکیبی الحاصل چهارشنبه
وپنجشنبه وجمعه کونلری صباحلرینده بوصبغی ویردم ونصف النهارده معجون الاسقوردیون بوزن دون
ترکیب اولنان ممزوجی ویرر ایدم لکن بعضی کونلرده اوج کره وکیجه سی بر کره ماده
محافظه عمل ایدردی ونومی قلیل ایدی لکن مغصی یوق ایدی واشتهاسی کلیا
ساقط لکن عطشی اعتدال اوزره ایدی لهذا علتک تمادیسی کوفی صلابت حاصل
ایده بجه طبع اولنمش برطه صاروسنی حل الورد ایله اکل اتمکی امر ایلدم مناسب کلدی
لهذا اولکون اختتام طعامدن ایکی ساعت مقدم بردخی ویردم علتک ذخیره
مشابه برحالت باقی قالوب اکا ادویهء موصفیه دن رزق الحمامی خل الحار ایله مزج
ایدوب صفاقینه ومقعدینه لصوق اولنمق مراد ایلدم وبو لصوقی مکرر ایرقاج دفعه
لصوق اعمال بو عارضه دخی زائل اولدی بوندن صکره معلوم اولدکه علت سکونت
بولدقدنصکره امعانک تقرحندن ناشی اولان تضرر دینی دفع ایچون یعنی بو علتک
انحطاطی وقتنده مشروبات جراحیه استعمالی مناسبدر که امعاده جلا والحام ایدوب
دخی تصفیه ایلیه کذلک بلسان الکبریت دخی مناسبدر کراک ایسه دهن ترمنتین ایله

عمل

٢٧٣ عمل اولنمش بلسان الکبریت اولسون علی الخصوص بوطانوس نام طبیبک مقاله کبریت
الفلاسفه ده تحریر ایلدیکی کبریت ذهبی انتیمونیدن عمل اولنان بلسان الکبریت
سائر بلسانلرک جمله سندن شریفدر اما مشروبات جراحیه دن ازجمله سلویوس
تعلیمی اوزره ترکیبی بودر لیلاب الارض برقبضه یاخود ایکی قبضه برولا ولسان الحمل
برقبضه یاخود بریجی قبضه زهرهیوفاریقون برقبضه برادهء قرن الایل درت یاخود
سکز درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن
التمش درت یاخود یتمش ایکی یاخود سکسن درهمه شراب المرجان وشراب سمفیطون
وشراب السفرجل هر برندن سکز درهم الحاق اولنوب کونده ایکی یاخود اوج دفعه
بر رقدح ویره لر وهر دفعه ده سکز یاخود اون یاخود اون ایکی یاخود اون بش قطره
بلسان الکبریت الترمنتینی یاخود بلسان الکبریت الانیسونی الحاق اولنوب استعمال
اولنه کذلک بلسان اسود دخی مناسبدر علی الخصوص اول ذوسنطاریا یه که آنده
قیح اوله وامعا متقرح اوله بلسان اسود دن سدس درهم ویرملک عجیب النفعدر
سکر ایله یاخود مرجان احمر ایله ممتزجا سفوف شکلنده یاخود صفار البیض ایله حل
اولنوب استعمال اولنه کذلک صفار البیض ایله محلولا احتقانا ده الحاق اولنق دخی
زیاده ممدوحدر کذلک لیلاب الارض ولسان الحمل وطورمنتیلا برقبضه جلنار دمری اوج
کره اوج برمق برادهء قضیب السمک بکرمی درت درهم اخذ اولنوب ماء الحدادین ایله
طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن ایکی یوز درهم شراب المرجان وشراب سمفیطون هر برندن
یکرمی درت درهم ضم اولنوب برقاج دفعه ده استعمال اولنه ومعلوم اولدکه بومقامه
کلنجه ذکر اولنان ذوسنطاریانک ادویهء داخلیه سیدر وعلاجنده ادویهء مذکوره دن مطلوب
اولان منفعتی ادویهء خارجیه ده دخی انکار اولنمز یعنی امعایه عارض اولان بعضی آفاته
علی الخصوص عوارض زحیریه ومغص شدیده وقیئه ادویهء خارجیه ایله علاج اولنمق دخی
ممکن اولور ایدی احتقانات مخدره ومعدلکه کذلک علتک اواخرنده احتقانات جراحیه
استعمال اولنور اما احتقانات مزنده تعدیل ایدوب وتحدیریچی اولان ازجمله لبن غاتر ایله احتقاندر
لبن کرک ایسه ساذج اولسون وکرک ایسه سکر الحاق ایله اولسون کاه اولور که وجع جسیلمه
لبنه دهن البابونج دبرقاج باش خشخاس طبخ اولنوب قدر قلیل سکر الحاقیله احتقان
اولنور وکاه اولورکه قدر الکفایه لبن ایله ایکی درهم تریاق حل اولنوب احتقان اولنور
کاه اولورکه لبن فولادی یا نحاذ اولنوب آنزه درت درهم یاخود دخی زیاده شحم الماعز
الحاق اولنوب احتقان اولنور لکن شحم مزبور صفار البیض ایله حل اولنمق لازمدر که
منعقد اولمیه مثلا لبن البقر الساذج یاخود فولادی یوز درهم صفار البیض ایله محلول
شحم الماعز یاخود شحم الایل درت درهم اخذ اولنوب مزج واحتقان اولنه ممکن
ومختار اطبا بر احتقاندر یاخود زهر اکلیل الملک وزهر الحمان وزهر البوصیر برر قبضه
راس خشخاش ابیض مع بزره اوج عدد اخذ اولنوب لبن البقر الفولادی ایله
طبخ وتصفیه دنصکره مصفادن یوز درهم تریاق فاروق بردرهم صفار البیض ایله
حل اولنمش شحم الایل یاخود شحم الماعز درت درهم یاخود التی درهم الحاق
اولنوب احتقان اولنه بو احتقاندنده راس الخشخاش وتریاق رفع اولنوب بدلنه

قلونیاء رومي ایکی درهم یاخود لود انو ایکی حبه الحاق اولنمق ممکن اولور قدر الکفایه لبن
اخذ ایدوب آنره اصل سمیطون وحمص احمر طبخ و تصفیه دنصکره مصفادن یوز درهمه
صفار البیض ایله حل اولنمش شحم الماغز سکز درهم الحاق و احتقان ایدوب مجرب دردیمشلر
کذلك احتقانات جراحیه ومکجه دخی ادویهٔ ممدوحه دندر علی الخصوص حقنهٔ ترمنتینه که
سلوبوس و باریطا تعلیمی اوزره عمل اولنمش اولور زیاده ممدوحه دلر ترکیبی بودر لبن
فولادی یاخود حشایش جراحیه مطبوخی التمش یاخود سکسن درهم صفار البیض ایله حل
اولنمش ترمنتین ایکی یاخود اوج یاخود درت درهم عسل الورد درت یاخود التی یاخود
سکز درهم اخذ اولنوب مزج و احتقان اولنه بو حقنه یه ایکی درهم تریاق الحاقی دخی
ممکن اولور سلوبوس دیرکه علتك ابتداسنده یاخود بعد النضج بر دفعه بو احتقان اولنمقله
علتك اندفاعی کورلشدر لکن خروج ایدن ماده ده قیح اولدیغی صورتده بر دفعه کفایت
ایلمز کذلك بو احتقان دخی مناسبدر مثلا صفار البیض ایله حل اولنمش ترمنتین ایکی
درهم مسحوق الاسقوردیون برمثقال اوجاجم ثلثه درهم لبن البقر التمش درت درهم اخذ
اولنوب مزج و احتقان اولنه بو دخی مجرباتدندر و معلوم اوله که بعضیلر احتقانات دن بوعضی
سفوفات مثلا طین مختوم وقرص الکهربا و ورد احمر مسحوق الحاق ایدرلر حیندا نه مناسب
دکلدر زیرا اکر امعاید ملتصقا باقی قالورسه احوالنك تخریشنی زیاده ایدوب علتی مأیوس
اولنمق مرتبه سنه ایصال ایدر کذلك بو احتقان دخی مجدد و معدل و مندمل الجراحات وملحم
وجالی و منقیدر ترکیبی بودر اناب الراعی و لسان الحمل بر قبضه سمیطون سکز درهم
اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ و تصفیه دنصکره مصفادن اوتوز ایکی درهم
یاخود التمش درت درهم اخذ اولنوب صفار البیض ایله حل اولنمش بلسان اسود
بر درهم الحاق و احتقان اولنه تجربه بلسان اسود احتقانا استعمال ایله ایکی کره یه علاج
ایلدم آنلردن آت پادجه سی تسکلنره خروج ایلدی کذلك منافع مزبوره یی افاده ایتمکده
سرطان نهری مطبوخی دخی مختاراتدندر مثلا مطبوخ السرطان النهري یاخود عصارة السرطان
النهري التمش درت یاخود سکسن درهم صفار البیض ایله حل اولنمش شحم الماغز سکز درهم
اخذ و مزج اولنوب احتقان اولنه جراحت امعالردن خشونت ایدر و مندمل جراحات اولنوب
دوسنطاریایه نفع عظیمی و آرد روجع زیاده اولدیغی وقتده التی یاخود سکز درهم شراب
الخشخاش الحاق اولنه دیمشلر کذلك مرق السرطان النهري اوتوز ایکی یاخود التمش
درهم عصارة السرطان النهري یکرمی درت درهم صفار البیض بو عدد شراب سمیطون
سکز درهم شراب الخشخاش درت درهم اخذ اولنوب مزج و احتقان اولنه یاخود
مرق السرطان النهري التمش درت درهم صفار البیض ایله حل اولنمش ترمنتین اوج درهم
دهن السوسن الابیض التی درهم اخذ اولنوب مزج و احتقان اولنه کذلك دهن
بزر الکتان دوسنطاریا علتنده زیاده ممدوحدر کذلك ادویهٔ خارجیه دن ادویهٔ
موضعیه دخی ممدوحه دراز جمله صفاق علیله مرتیاق طاسی کذلك ضماد تریاقی استعمال
اولنور کذلك دهن مصطکی و دهن النعنع و دهن الناردین و دهن البنج و دهن جوز بواء
معتصر امثالی دهن جبیاسه مقطر ایله یاخود دهن النعنع و دهن الشمع و دهن بابونج
المعطر و دهن الانیسون امثالی ایله ممتزجا طلا اولنمق زیاده نافعدر یعنی بونلردن

ح

هرقنقسي بولنورسه مسخنا معده و صفاقه زیاده جد زیاده جه طلا اولنه کذلك
شحم الکلیتین حار ایکن دهن هیوفاریقون طلا ایدوب صفاق و معده علیله لصق اولنمق
غایة المغایه ممدوحدر بعضیلر ادهان آنف الذکره تریاق و طین مختوم و مرجان و زعفران الحاق
الحاق ایدرلر لکن امور مضحکه دندر که آنلرك خارجدن تأثیری ونفوذی حوصله عقلدن
خارجدر کذلك ادویهٔ مزبوره دن اتخاذ اولنان ضماد لرکه ضماد جابر و ضماد قابض
نسخه کبی بو خصوصده تأثیر و منفعتلری امید اولنمز اما بعضی کمادلرکه از جمله حل ایله
طبخ اولنمش ورق البلوط بر کیسه ایچنه وضع اولنوب صفاق و معده یه لصق اولنمق
عظیم النفعدر دولاندنوس عملیاتنده دیرکه بو سنه لرده بو کمادی تجربه ایدوب
عظیم النفع بولدیغم مثلا ورق البلوط و نخالة الحنطه اوچر قبضه زهر البابونج و زهر
البوصیر ایکیشر قبضه اخذ اولنوب بعد الدق والقطع ایکی کیسه یه وضع اولنه کیسه نك
بر یسی مدور و بر یسی طویل الشکل اوله بعده مزبور کیسه لری خل حاره بالوروب
مدور اولانی کیسه یی معده و طویل اولانی کیسه یی سره یه وضع و لصق اولنه دخیلی
وجعی زیاده اولدقده مکررا تجدید ایدرلر یاخود زهر البابونج و زهر الخبازی و زهر البوصیر
و زهر لیناریا ایکیشر قبضه بزر حلبه و بزر الکتان سکز درهم حب الاهل و حب الغار
سکز درهم اخذ اولنوب بعد الدق بر کیسه وضع و صفاقه لصق اولنه یاخود ورق البوصیر
مع زهره ایکی قبضه زهر البابونج و زهر الاقطی بر قبضه اخذ اولنوب بر کیسه یه وضع
و ما سبق کبی عمل اولنه یاخود لیناریاء و زهر البوصیر یارمشر قبضه یارمشر قبضه بزر شبث
برمثقال بزر خشخاش ابیض بر درهم بزر البنج نصف درهم اخذ اولنوب بر کیسه یه
ما سبق کبی وضع و لصق اولنه بعضیلر لبن ایله طبخ اولنمش زهر البوصیر مطبوخنه بر سونکر
بالوروب لصق ایتمکی مدح ایدرلر کذلك تریاق التی درهم دهن جبیاسه مقطر بر درهم
اخذ و مزج اولنوب طلا اولنه یاخود تریاق اندروماخس و دهن جوز بواء معصور
ایکیشر درهم دهن جبیاسه مقطره ثلث یاخود نصف درهم اخذ اولنوب مزج و مرهم
کبی معده و سره اطرافنه طلا اولنه قلنصکره اوزرینه تسخین اولنمش کرمید پارچه لری
وضع اولنه یاخود دهن جوز بواء معصور درت درهم بلسان الکبریت الانیسونی
ایکی درهم بلسان اسود بر درهم اخذ اولنوب مزج و ما سبق کبی طلا اولنه کذلك
دوسنطاریا علتنده ادویهٔ موضعیه دن ما سبقده ذکر اولنان یعنی قئ و زلق المعده ده
ذکر اولنان ادویهٔ موضعیه نك جملسی مناسبدر خاتمه زوج زاج تعطیر اولندقده بطن
قرعه ده باقی قلان ارضیه اوزرینه یاخود فی الجمله تکلیس اولنمش زاج اوزرینه دوسنطاریا
احمر اصحابی قضای حاجت ایتمك مناسبدر نته کم بوفلسوس دیرکه دوسنطاریا علتنده
اسرار مکتومه دندر که علیلدن خروج ایدن ماده دمویه نك اوزرینه سفوف سمبا طیقون
ذر اولنوب و علیل دائما روح زاج ارضیه سی اوزرینه قضای حاجت ایلیه یاخود دفعه
اولیجه خروج ایدن برازی بر قبضه ملح ایله مزج ایلیه کذلك اوندفعه حدید محمی
اطفی اولنمش شیره ایله ورق بر سقا ریادقا ولنوب لصقه قوامنه کلنجه طبخ اولنوب
حاصرتین اوزرینه کلی شکلنده وضع ایدوب برودتی حاصل اولدقده تجدید اولنه
و برقاچ ساعتدنصکره مزبور لصقه لری آت فشقسی ایچنه دفن ایدرلر بو طریقله

ذوسنطاريا زائل اولور بوندن صكره برادهٔ قرن الايل احراق اولنوب دخانى فمع تسميه اولنان
آلت ايله مقعددن داخله ادخال اولنمق ذوسنطاريايه علاج عظيمدر كذلك برحديد
صحيفه سنى آتش اوزرينه قيوب قزاردقده اوزرينه آز آز خل حاذق القا اولنوب
بخارينى مقعددن داخله ادخال ايتمك دخى بو علتك معالجاتندندر كذلك زنجبيل ايله
تبخير دخى بو قبيلدندر وبو تبخيرلر عليل قضاى حاجت ايلدكدنصكره اولنوب وبو طريقله
بالدفعات اولنمق لازمدر وبو تبخيرلر ايله ذوسنطاريا علاجى ادويهٔ مختاره دندر
ومجربدر على الخصوص ذحير ايله مجتمع اولان ذوسنطاريا اولدقده اما اول دوالركه بو
علتده اياقى آلتنه وضع اولنور ذكر اولنان دوالردن هيچ برينه مؤثر دكلدر لهذا بز دخى
انلرك ذكرينى ترك ايلدك ومعلوم اوله كه ذوسنطاريا علتنه ذكر ايلديكمز ادويه دن
الجياد ادويهٔ كثيره منقولدر على الخصوص سناطوس كتابنك عملياتنده ذوسنطاريا
بابنده كذلك ذوسنطاريانك كندويه مخصوص كلامنده ادويه سى بيان اثناسنده ادويهٔ كثيره تحرير اتمشدر
الفصل الثانى فى الزحير زحير بفتح الزاء المعجمه وكسر الحاء المهمله زورايله بجى
كجك يعنى زورايله يوردك سورمكدر كه مرض معروفدر عند العوام لسان تركيده زورز
ديرلر يونانيان اصطلاحلرنده تنسموش تسميه ايدرلر تجناسموس دخى تعبير ايدرلر
بعضيلرك عندنده بو مرض امراض مقعددن معدوددر حتى كبار اطباء حقادپردن
ابو القاسم خلف بن عباس الزهراوى الانصارى كتاب تصريفنده الاسهال الحادث من
قبل المقعد ويسمى زحيرا وتسميه تحت العصار تسميه اولنماسى دخى اشعار ايدر اما
جمهور اطبا قولنده اول علت معده متصل اولان معاء مستقيمك مادهٔ حركتندن عبارتدركه
اول حركت سببى ايله عليل اضطرارى دفع برازه قائم اولور بر نسنه چيقارمغه احتيان
نفسنى منع وحصر ايدوب خرزحمت ايله سطح امعاءنك قازنديسى ايله آلوده بر مقدار
رطوبت مخاطى چيقارانك دخى بعضيسنده قان بولنور وبعضيسنده بولنمز خروج ايدن
ماده فى الجمله مخاطه مشابه ياخود لزجه ياخود قيح ايله مختلط اولور كاه اولوركه قطعا برشى
خروج ايلمز وكاهيجه بو مرض ذوسنطاريا ايله مجتمع اولور وبعضيلر بو مرضى امراض امعادن
معدود ايدرلر **الانواع** بو مرض ايكى نوع اولوب برينه زحير حق وزحير صادق تسميه
ايدرلر وبرينه دخى زحير كاذب وزحير باطل تسميه ايدرلر وبونلرك هر برينك فرقلرى
وبحث يرلرى واسباب وعلامتلرى انفا ذكر اولنور زحير صادق اكثريا بلغمى كسنه لره
عارض اولوركه بلغم متعفن اولوب حوالى مقعده اثرى قالدقجه بو مرض هرسنده
عارض اولمق شانندندر اما اكثريا اطفال وصبيانه كثير الوقوعدر و بو زحيرك
موضعى معاء مستقيمدر على الخصوص معاء مستقيمك عضلات مقعدى احاطه ايلديكى محلدركه
غايت حساس اولمغله ادنى سبب ايله متأذى اولوب حالت مزبوره حادث اولور
السبب زحيرك سبب قريبى وفاعلى روحك حدتيدر انك سببى معاء مستقيمك تأذى
وتحريشيدركه مزبور تأذى وتحريشدن روحه حدت كلوب قضاى حاجت اقتضاسى
كبى حالت احداث ايدر وبو تأذى وتحريشك سببى يابالذات معاء مستقيمده در
ياخود معاء مستقيمك مشاركى اولان بعضى اعضاء حسبيله در مثلا كلى حدته كذلك
حصاه مثانه دن زحير عارض اولور كذلك بعضى حوامله وضع حمل قريب اولدقده

زحير

زحير عارض اولدقلمشدركه رحم معاء مستقيمك اوزرينه زياده اتكا ايلديكندن
ناشيدر اما بالذات اولان زحيرده علت مجرد معاء مستقيمده اولور مثلا برماده
لزجه حامضه معاء مستقيمه منصب اولوب متعزى وآنده ملتصقا باقى قالمغله معاء
مزبورى لذع وتحريش ايدوب انكا سحج وتقرح ايراث ايتمكله تقاضاى حاجت اقتضاسى
كبى حالت عروضنى متواترا اقتضا ايدر وبو سبب ايله زحيرك عروضى كثير الوقوعدر
كذلك فلغمونى مقعد دخى كاه اولوركه زحير عروضنه سبب اولور لهذا بواسير عميا
اصحابى كه انلرك مقعدلرنده فى الجمله تورم ووجع اوله انلره زحير عارض اولدقلمشدر
كاه اولوركه امعاده متولد بعضى ديدان صغاردن زحير عارض اولور كذلك بعضى
مسهلات حاده دن وكاه اولوركه صبر استعمالنه مداومتندن زحير عارض اولور زيرا
ادويهٔ مسهلهنك اسهال ايلديكى بعضى موادك اجزاء حريفه سى وادويهٔ مزبوره نك
اجزاء ذاتيا بخيه سى معاء مستقيمه ملتصق اولوب تقاضاى حاجت اقتضاسى كبى
حالت عروضنه باعث اولور كذلك هرنه جهت ايله اولورسه اولسون معاء مستقيمك
سحج وتقرحندن ودملندن واقع ناصوريدن زحير عارض اولدقلمشدر ودخى كثرت
برودتدن وصوق يرده اوتورمقدن على الخصوص رخام وتراب بارده اوزرينه جلوسدن
حادث اولور وكاهيجه خلط لاذع صفراويدن دخى نشأت ايدر مثلا صفراى حاده وياخود
سوداى حاده وياخود بلغم مالح امعالره دوكيلوب ابجيند طبيعت آنى دفع ايلمك تقاضاسن
ايدوب زحير احداث ايلر وكاهيجه رياح غليظه دن دخى اولور وبو ذكر اولنان اسبابدن
نشأت ايدن زحيرك جميعسنه زحير صادق وحقيقى اولنور اما اكر قبض شديددن وثقل
يابسك احتباس وانسدادندن حادث اولورسه زحيرك بونوعنه عند الاطبا زحير كاذب
تسميه ايدرلر **العلامات** زحيرده انتزه معلومدر على الخصوص عليلك تقريرندن زياده
واضح ومبيندر اما بو مرضك علامت عامهٔ مشتركه سى بودركه بو مرض معاء مستقيمده
واقع برحرقت ايدر فضلاتى دفع ايلمك استرا استراحتنه وآردقره دم ايله مختلط ياخود بلا دم
برمقدار رجز سوق صيرندسى چيقا انجق مراد تام حاصل اولماز اكر زحير مقعده برد اصابتندن
حادث اولورسه علامتى مقعده برد شديد وصولنك تقدمى وبردك جمع وتكثيفى
اجلندن مقعده كزاز عارض اولور ومعاء مستقيمك مقعد ايله اتصالى اولمغله مقعدده
اولور وعليل آنده برغمز وثقل توهم ايدوب قضاى حاجته قايم اولوب ترحير ايدر
برشى چيقماز اكر مرة صفراويه حاده دن اولورسه علامتى معاء مستقيمى لذع ايدوب انسانك
تبرز ادعا ايدر ومرة صفرا رطوبت مخاطيه ايله معا خروج ايدر وخروج ايتدكده مقعدده
حرقت والتهاب واقع اولمسندن استدلال اولنور ولونندن دخى معلومدر واكر بلغم مالح
وسوداء امثالى رطوبت مالحه لذاعدن معاء مستقيمه سيلان ايلرندن اولورسه علامتى
معاء مستقيمى لذع ايدوب تحرق حيقر بعينه فعل مزبورى اجرا ايدر بيت الخلاده
وآردقده قالقموق استه مزخفسته كلور صانرا اما كهلو اكر زحير معاء مستقيمده ورم حاره
حدوثندن اولورسه علامتى عليل معاء مستقيمده برآغرلق وضربان حس ايلر امعالرده
محتبس فضلات وآرتياس ايدوب تقلقا ودفع تيريينه دوشرامانيه برشى چيقماز
اكر زحير قبضدن وثقل يابس محتبسدن حادث اولورسه كم اكا زحير كاذب تعبير

ایدرلر علامتی مقعده متصل اولان معاء مستقیم حرکته کلور ثقل یا یبسدن ناشی امعالو
شیشر و فضلاتك خروجی عسیر اولوب نفسنه جقمز بلکه زیاده تمدد وایکنمك ایله معاء
مستقیمه اولان عروقك اغزی اچلدیغندن ناشی دم ناصع ایله مخلوط قلیل رطوبت
مخاطیه چیقار ثقل بطن والم ظهر عارض اولور کاه اولورکه بونکله معاً مغص دائم
اولوب زائل اولماز مکر چیقان رطوبتك خروجی ایله بر مقدار خفت احساس اولنه
کاه اولورکه بو مغص قولنج حدینه واصل اولور قلت شهوت و زورلیلیك خروج ایدن
ثفل یابس خرده خرده بخود کبی یا دخی بیوجك خروج ایدر و کاه اولورکه سحج الامعا
کبی اولوب امعانك سطح داخلیسنده اولان لزوجت یاغ سقلر صفلد و غددن ناشی
منسلخ اولوب دم ایله مخلوط بلغم کبی جزر سوق صیر ند دیسی کلور بس امری طبیب لبیبه
واجبدرکه علیله برقاج دانه بجی بو بنوزی چکردکی یاخود خیارشنبر چکردکی بلع ایتدوره لر
اکر قضاء حاجت و ثنته اول چکردك اشاغیدن تیز چیقار ایسه معلوم اولنه که بو لله
مبتلی اولمش ثفل یوقدر و زحیر صادقدر والا اکر چیقمیوب برقاج عملدن صکره خروج
ایدر ایسه بولده مبتلی اولمش نفسنه وارد زحیر کاذب و باطل اولدیغی معین اولور
زیرا زحیر کاذب قبضدن اولوب ثفل یابسك احتباسندن اولدیغی اجلدن مجرای
سد ایدر انکیچون چکردکلر چیقماز اما زحیر صادق اولیجق سد اولمادیغندن چکردکلر
چیقار زیرا چکردکلر هضم اولمیوب بتون چیقمق شاننددر تقدمة المعرفة زحیر ذاتنده
ملاحظه اولنسه علل سلیمه دندر لکن اسبابی حسبیله احکامی مختلف اولور مثلا بالاشتراك
اولان جندا خطیر دکلدر اما بالذات اولان زحیر کاه اولورکه خروج مقعد تعبیر اولنان
علته مؤدی اولور کاه اولورکه جیدا علاج اولنمیوب مستمر اولغله معاء مستقیمك تقرحنه
و آنده قیحك تولدینه مؤدی اولوب ناصور المقعده انتقال ایدر اگرچه بو دیارلرده
نادر الوقوع اولدقلریدر اما انکلس دیارینده کثیر الوقوع اولور اکر حامله زحیره دوشر عارض
اولور ایسه سقطه دن خوف اولنور اکر حامله زحیردن سنطاریا ایله معاً عارض اولور ایسه
دائما سقطه مؤدی اولدقلتدر العلاج بو علتك علاجنده جمله دن مقدم لازم و مهم اولان
معاء مستقیمك تخدیشی ازاله ایتمکدر اکر علت بالاشتراك اولور ایسه سبب اولان علته علاج
اولنوب اول اثناده امعانك تأذی و تشنجی ادویه افیونیه ایله تسکینه سعی اولنور اکر علت
بالذات اولور ایسه سببی اولان ماده حریفه لزجه اصلاح وجلا اولنوب بعده ماده مزبوره دن
نشأت ایدن امعانك سحج و تقرحی جلدمال دسیعی اولنور ایدی اولا احناسب اولان اولحقنه لردر
ماده مخاطیه یی جلا ایده و آنده قوت تخدیریه اولوب امعانك تأذی و تخدیشی تسکین
ایده لکن قلیل المقدار اولمه مثلا التی درهم مقدار اولمه ازجله لبن خاثر ساذجا یاخود شحم الماعز
ایله احتقان اولنور زیرا لبن خاثر کاه ادخی زحیرك وجعنی تخفیف ایدر بعضیلر حمص احمر
و زهر بوصیر مطبوخی شحم الماعز یاخود عسل الورد ایله احتقان ایدرلر اکر بر مقدار
ملح طبرزد الحاق اولنوب انسب و اولی اولور مثلا زهر البوصیر بر قبضه یاخود ایکی قبضه
حمص احمر اون التی درهم ملح طبرزد بر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله
طبخ و تصفیه دن صکره مطبوخ مصفادن یوز درهم شحم الماعز المحلول بصفار البیض
التی درهم یاخود اون ایکی یاخود اون التی درهم عسل الورد دورت درهم یاخود

التی

التی یاخود سکز درهم الحاق اولنوب ایکی دفعه ده احتقان اولنور و بو خصوصه
مناسب اولان احتقانات ذکر نا استعمال اولنه و اکر زحیر عقیب اسهال ده واقع اولمش ایسه
بو احتقان غایت مجربدر شعیر مقشر بوصیر بردر قبضه ورد احمر نصف قبضه خطمی
مغسول بر وقیه بزر قطونا و بزر الحلبه و بزر السفرجل بردر درهم اخذ اولنوب سوق
ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچنه دهن الورد ایکی وقیه صفار البیض بر عدد
ضم اولنوب احتقان اتسه لر منافع عظیمه یی ظهور ایدر و اکر اسهال ایله معاً اردیلك چیقار ایسه
امعالری غسل ایدیجی احتقانات ایله احتقان ایده لر صنعتی بودر شعیر مقشر و اصل الجمجم الکبیر
اون التیشر درهم ورد احمر و لسان الحمل یاردیمشر قبضه اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ
اولنوب بعد التصفیه نصف رطلنه ایکی وقیه عسل الورد و ایکی عدد صفار البیض
الحاق اولنوب احتقان اولنه اکر زحیر قبضدن اولور ایسه اکا زحیر کاذب بوکا قوابضات
ویرمیه لر اکر قوابض ویریلور ایسه مریض هلاك اولور حتی الاطبادن اکثری بو علتی
فرق ایلمیوب اسهال قیاس ایدوب قوابضات ویرمکله علیلك هلاکنه باعث اولور
بس ایمدی زحیر کاذب علاجنده کرکدرکه طبیعتی تلیین ایده لر مثلا ابن ماسویه
دیوکه خطمی کوکی ماء القراح ایله طبخ ایدوب مطبوخنه بنفشه شربتی یاخود خمیرهٔ
بنفشه حل ایدوب ایچور ایسه لر طبیعتی تلیین ایلر یاخود خیارشنبر بو وقیه یاخود
بر بچق وقیه علیلك قوتنه کوره دهن لوز حلو ایله ویره لر و اکر بونکله بالکلیه
دفع اولماز ایسه انجبار شربتی یاخود لسان الحمل شربتی و یاخود مرسین شربتی
ویره لر اکر زحیر ورمدن اولور ایسه علاجی اولا فصد ایده لر و بر ایکی کون غذادن
حذر و منع ایدوب عرق الغاریج وماء الشعیر ایله اکتفا ایده لر و بو اجزالری ماء القراح ایله
طبخ ایدوب ایچنه اجلاس ایده لر مثلا ورق خبازی و ورق بنفسج و حشیشة الزجاج
و شعیر مقشر و ورق خطمی هر بریندن بر قبضه اخذ ایدوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله
طبخ ایدوب بو مطبوخ حیلنه استنجا ایلیه لر و اسیجق ایکن بو مطبوخی آبزن ایده لر و تسکین
وجع ایچون اکر ممکن اولور ایسه دهن الورد و صفار البیض و زعفران و لبن بونلری
بر بیرینه قتوب ذرارقه ایله مقعده ادخال ایده لر اکر زحیر برودتدن یاخود
رخام بارده اوزرینه جلوس ایتمکدن اولدیغی ایسه مقعدی دهن سذاب و دهن بابونج
امثالی ادهان مسخنه ایله تدهین ایده لر و مقعدینه لبان و مقل و مصطکی ایله بخور
ایده لر اکر تقاضا چوق چوق اولور ایسه کبریت و مقل ایکیشر درهم اخذ اولنوب بر مقدار
شحم غنم ایله جمع ایدوب حمام لکنی ایچنه آتش قیوب بونلری اوزرینه قیوب دخاننه
مقعدی طوته لر و اطرافی محکم سد ایده لر حتی دخانی اصلا طشره چیقیه و طا دوچی
یاخود کیکی قادروب اسیجق ایکن مقعدینه قیوب اوتوره لر و اسیجق لغسنه لر
و ستنه اوتورمق برودتدن اولان زحیرك جمله سنه نافعدر زحیر صادق که برودتدن
واقع اوله مرهم دیر و طی و دهن قسط طلا ایده لر کون وادخیر و بابونج و خطمی علی السویه
اخذ و طبخ اولنوب آبزن ایده لر و حماملرده اسیجق مرمر اوزرینه اوتورمق غایت
نافعدر و اکر زحیرك سببی ریحیدن و برودتدن اولور ایسه جوز بوا اوچ درهم
نانخواه و کندر یارمشر درهم اخذ و سحق اولنوب استعمال ایلمك غایت نافعدر

وبو تركيب بعد التنقية استعمال اولنسه رياحدن وبرودتدن وسائر انواع زحيره غايت
نافعدر رياحي دفع ايدوب مقعده قوة ويرر كندي مجربيمزدر صنعتي بودر قسط وسعد
وحب الغار باديشترونيه(?) سنبل هندي ومقل ازرق ومصطكي ايكيشر درهم سذاب
وكمون وسندروس وكهربا وعود هندي بر درهم اخذ وسحق اولنوب اوچ مثلي
عسل ايله معجون ايده لر مقدار استعمالي برمثقالدن ايكي مثقاله وارنجه دردر معجون
خولنجان ومعجون عنبر زحيردن اولان زحيره غايت نافعدر وبو معجون زحير صادق
وانواع اسهاله نافعدر صنعتي بودر حب الاس وورق الاس وابجبار(?) بر درهم طين ارمني
وطباشير هندي وصندل اصفر وابيض وعفص وسماق هر برندن نصف درهم اخذ
اولنوب اون ايكي درهم عسل مصفي ايله معجون ايده لر مقدار استعمالي اوچ درهمدر واكر
زحير رطوبت مالحه ولذاعدن ياخود مره صفراء حاده دن اولورسه بو ايكي نوعك دخي علاجي
بعينه همان سحج بلغمي وسحج صفراوي علاجيدر اما بو قدر وار كه زحيرده احتقانات
تأثيري زياده در زيرا مرض مقعده قريبدر برودتدن اولان زحيره ماء قاتوجلوس(?)
وآبزن ايلمك غير علاجدن مستغني ايدر اكر قبض وار ايسه غذاسي اسفناج ايله بلبج(?)
شورباسيدر ياخود اسفناج بورانيسي ياخود بيض طري نيمبرشت مناسبدر اكر اسهالي
وار ايسه بشمش سفرجل وقاورلمش فندق وبرنج لپه سي سماقليه مناسبدر وبو شياف
زحيركه اكا شياف اسكندري تسميه ايدرلر غايت مناسبدر صنعتي بودر لبان وزعفران
وصمغ عربي ودم الاخوين ومرصافي هر برندن بر مقدار اخذ اولنوب بعد السحق
بياض البيض ايله تخمير ايدوب واپچينه بچه ايلك فتيل شيافلر ايده لر وقت حاجتده
مقعده ادخال ايده لر اول ايلمك فائده سي اولدركه قضاء حاجت محلنده چيقاردلر
بعده ينه وضع ايدرلر بيوك آدم ايچون خرما چكردكي قدر ومعصوملره ادپه(?) قدر ايده لر
وبو شياف هر زمان ايچيه لر هر بحران وجعي تسكين اولنوب مستمر احديز(?) تميزقا الحرسه(?)
اول زمان ايده لر وضعيف اولان كيمسنه لر ابلمه لر اطباء لاطينك متأخرلرندن ميخايل اتوليريوس
نام طبيب بو مرضك علاجي كاه قوقدركه حتى اخلاط حامضه ولزجه دتنقيه يه اصلاح
ايده لر بعده قرحه وار ايسه قرحه يي غسل وجلا ايدوب التحام وادمال ايده لر بيس بوندن
احتقانات موافقه قليل المقدار كركدر يعني نصف رطل دكين احتقان اولنور معلم
ميخايل ديركه بو احتقانلرك اساس وركن اعظمي خراطيندر بو مرضه اولان احتقانات
نافعه دوسنطاريا يه دخي دواء بعيد بلادر(?) وكاه اولوركه زهر بوصير ايله طبخ اولنمش
مطبوخ حمص احمر شحم التيس ياخود كلنبكين ضم اولنوب احتقان اولنمق موافقدر
على الخصوص بو صنيعه زحيرده علاج ذوي الخاصه اولمغله انك لبن ايله مطبوخي
خرقه كتان ايله كماد شكلنده مقعده وضع وكماد ايتسه لر زحيرك هر قنغي نوعي اولورسه
اولسون كذلك دوسنطاريايي اولانيني دخي سريعا دفع ايدر كذلك منسيت نام حكيمك
بوصيردن اولان تجويريدي بو خصوصده بجايبدر ياخود بوصير وورق البلوط
غافث بري لبن الحليب ايله طبخ ايدوب كيسه لر ايله مقعده وضع ايده لر ياخود نخاله
ايله ماء نخولده طبخ اولنمش مطبوخ ورق البلوط كيسه لر ايله مقعده وضع اولنه مجربدر
ومقبول وجيد اولان احتقانات مرق لحوم كيمسنه دن اتخاذ اولنانلردركه ايچينه

برقاج

برقاج قطره دهن الشمع المستقطر ضم اولنمش اوله ديرا دهن الشمع تفرح معاء مستقيمه ٢٧٧
عجايبدر بالقوه غسل وجلا والتحام ايدر ياخود مرق حمص بوده يه بلسان البروينجي(?)
ضم اولنوب احتقان اولنه وآجي حامض اوزرينه خل حاذق صب اولنوب مقعده بوغ
وكماد اولنه بعضيلر آجي تسخين ايدوب كتان بزي ايله لف ايدوب اوزرينه
جرح صب اولنه قد نصكره اوزرينه اجلاس ايدرلر وبعضيلر دخي لبان ومرصافي
وقنه وجوزبوا وورد احمر امثالي تدخين تجويد ايدرلر كذلك خل وماء ايله طبخ اولنمش
ورق الورع مطبوخنك بخار وحاني بوغ ايچون مختار ومستثنادر كذلك لبان
وزفت دن بخور اتخاذ ايدوب مقعده تدخين اولنسه محمود در اصطوخوروس
نام طبيب ديركه شحم التيس دن بلوطه ياخود حمولا يلمسه لر ياخود عسل مقومدن
حب لسان الكلب ايله ياخود افيون ايله معد اولان حمولا مقعده ادخال ايده لر
اوجاع صعبه زحيره نافعدر امطوس لوسيطانوس نام حكيم ديركه منفرح
اولمش مقعده دهن الورد ودهن الحراطين ايله طلا اولنمق غاية الغايه نافعدر
ياخود دهن بوصير ايله شحم التيس دن فتيله وحمول اتخاذ اولنوب اول فتيله يه مرهم
توتيا ياخود مرهم عقود ليفس ياخود مرهم الاسفيداج الكافوري طلا اولنوب حمول
اولنه قرحه يي تنظيف والتحام ايتمكه موافقدر وداخلندن دخي برقاج قطره دهن المصطكي
ماء النعنع وماء لسان الحمل وماء فلسفقون ايله استعمال اولنمق مناسبدر حتى نفس
دوسنطاريا يه دخي جرباً محمود حد جيلروس نام حكيم هر وجهله عاصي ومعاند اولان
زحير مزمنده ادويه خراطينيه استعمالندن نصكره فرق اللحم ايله دهن الزاج الاحمر استعمال
ايتديرمكله بري تام حاصل ايلدي وآندن قيح كثيره مستفرغ اولوردي بو نقل ايلدي
وبو مرضده مواد مضره دن ناشي كاهيجه زياده الم واذيت ويريجي بو حكة مقعده
دخي موجود اولور اول وقتده بر جزوي شيبي ماء لسان الحمل ايله طبخ ايدوب مقعده
كماد اولنه حكة مقعده مجربدر واكر عاصي ومعاند اولورسه بو مرهم استعمال اولنه صنعتي
بودر مرداسنج فضي ومرداسنج ذهبي وكثيراء ابيض وكبريت اصفر هر برندن بر درهم
اخذ وسحق اولنوب خل الخمر وشيء قليل دهن الورد ايله عاقيله مسوح ايدوب مقعده
طلا ايده لر ياخود ليناريا حشيشه بوصير بر قبضه زهر البابونج وزهر البوصير ايكيشر
قبضه اخذ اولنوب بر كيسه يه وضع اولنه قد نصكره لبن حليبي ايله بر مقدار طبخ ومقعده
لصق اولنه ياخود اجزاء مزبوره لبن حليبي ايله طبخ اولنوب بر آبزنه وضع وعليل
اوزرينه اجلاس اولنه وبو علتده احتقانات اجودي اولدركه قدر الكفايه مرق
رأس الكبش ياخود مرق لحم الكبش اخذ اولنوب بر مقدار دهن الشمع ياخود دهن
الفلاسفه الحاق واحتقان اولنه ديرا دهن الشمع تفرح امعاء جلا وادمال لدى
عجيب الفعلدر كذلك دهن الشمع بدلنه بلسان اسود الحاقي دخي زياده نافع ومؤثردر
بونلردن ماعدا زحيرك عوارضي تسكين ومادهسني تعديل ايچون بر مقدار حديد
ياخود آجر اخذ اولنوب احما اولنه قد نصكره خل حاذق حار القا ايدوب بخارينه عليلي
اجلاس ايده لر زياده ممدوح اولان دوالردندر كذلك لبان ومرصافي وقاصني وجوز بوا
وورد احمر امثالي ايله تبخير دخي زياده مناسبدر كذلك ماء الفراج وخل حاذق ايله عمل

حسبي الله وحده
من الكتب التي وقفها الفقير
الى الله ربه ذي المواهب
محمد المدعو بين الصدور بابراهيم(?)
وفي عدم(?)

اولنمش مطبوخ سابنا اخنداولنوب احمي اولنمش حديد صحيفه سي اوزرينه بيض بيراً القا
وبخارينه عليل اجلاس ايده لر اده وير بخاره دنندبعضيلر لبان ايله زفت ممزوجاً احراق
اولنوب بخاري مقعده دن داخله ايصال اولنمغي مدح ايدرلر اكر دخي زحير وجعي شديد
اولورسه شحم الماعز ياخود عسل مقوم ايله حب لسان الكلب ياخود قدر قليل افيون
شاف اولنوب مقعده ادخال اولنور لكن حولها دخالندن معاء مستقيمي تحريش واذا دن
حذر لازمدر كه علتك اشتدادينه باعث اولميه بونلر نضكره مقعده في الجمله تفريح اولورسه
بعضي مطابيخ جراحيه ذراقه ايله زرق اولنوب بعده دهن الورد ياخود دهن الخراطين
هاوان ناسرينده محكم جالقنوب طلا اولنه ياخود خل ايله حل اولنمش مرهم اسنج بودهنلر
ايله مرهم قوامنه كلنجه مزج اولنوب طلا اولنه ياخود مرهم بوبوليون ياخود مرهم توتيا
ياخود مرهم بومقوليقون ياخود اسفيداج كافوري طلا اولنه ياخود شحم الماعز ولبان
مسحوق وتوتياء مغسول تردن شافلر عمل اولنوب مقعده القا اولنه قرحه مزبوره نك
تنقيه ايدر بعد التنقيه مرهم الكافور ومرهم بومقوليقون على السويه اخذ اولنوب قدر قليل
تراب الزاج الحلو ايله مزج ومرهم اولنوب مقعده بر بزايله الصاق اولنه ياخود بوطريقله داخله
ادخال اولنه بونلر نضكره زحير علتنده حادث اولان قرحه نك تنقيه واذهابنده دهن
المصطكي غاية الغايه نافع ومؤثردر برقاج قطره سي ماء النعنع ياخود ماء لسان الحمل ياخود
ماء الفلسقون ايله استعمال اولنه غايت محمود حدر ذوسنطاريادن نشأت ايدن زحير
دخي نافعدر بعضيلر بوخصوصده دهن الزاج الاحمري مدح ايدرلر وديرلركه بعضي مزمن
ذخيره كوناكون علاج ايلدك فائده منداولمدي عاقبت مرق اللحم ايله برقاج قطره
دهن الزاج الاحمر استعمال ايتدردك منتفع اولدي

الفصل الثالث في اسهال الكبدي

بوزمانلرده نادراً واقع اولور حتى بعضيلر وقوعنده شبهه ايدوب تجربه ايتمشلردر اما متقدمين زمانلرنده كثيراً واقع اولان نفيدن
آنلرك كتابلرينده التزام اولنمشدر بوعلت مائيتلو ورقيق مثلا ات يقاندينسي شكلنده
برمادة دمويه يعني نضج بولمش دم بلا وجع ولا عارضة شديده افراط اوزره مقعده دن
خروج وسيلاننده عبارتدر بوعلته اسهال كبدي تسميه سي قدما عندنده بوعلتك
سببي كبدك غدائي دمه استحاله سي نقصاني وتقصيري اولديغندندر لكن متأخرين
عندنده بويله دكلدر نته كم نقل اولنور **السبب** بوعلتك سببي اوجدر برسي دم بواسيرك
مقعده دن بوقار واولان موا صفندن سيلانيدر وبرسي دخي ذوسنطاريايه كركي كبي
علاج اولنميوب امعانك غشاء داخلي سي سحجندن بعضي اوعيه دمويه متأكل اولمقدر
وبرسي دخي اوعيه دمويه نك اسبابدن برسبب ايله انفتاحي ياخود تأكليدر الحاصل
بوعلتك بعينه رعافك اسبابي كبيدر على الخصوص دمك حدتندن واجزاء مائيه نك
افراط اوزره دمه اختلاطندن بوعلت كثيراً حادث اولور كلمشدر اما اسباب بعيده سي
غدانك كيلوسنه استحاله سنده عدم جودتي وفضلات مائيه نك كركي كبي عدم تنقيه سيدر
اما كيلوسك عدم جودتي مشروباتك كثرتي امثالي كيلوسي قوام طبيعيدن اخراج
ايدوب رقيق ومائيتلو سيلاننه زياده مستعد ايدبجي اشيادندر اما فضلات
مائيه نك كما ينبغي عدم تنقيه سي كليه نك آفتي وحركت بدنيه نك قلتي امثالي فضلات

مائيه نك احتباسنه مؤدي اولان اشيادندركه فضلات مائيه دم ايله مختلط اولوب
اوعيه دمويه نك انفتاحنه باعث اولور **العلامات** بوعلت عليله سؤال اولنوب
تعريفي ملاحظه اولنسه ظاهر اولور **تقدمة المعرفه** بوعلتك تقدمة المعرفه سي جنيه دم باسور ك
سيلاني وسائر سيلانات دمويه نك تقدمة المعرفه سي كبيدر يعني افراط اوزره متواتراً
سيلان ايلديكي صورتده سوء القنيه يه آنندن استسقايه مؤدي اولور وكاه اولوركه دق
امثالي عوارضه مؤدي اولور كذلك بوعلت شباننده اولورسه عسير العلاج ومشايخده
لاعلاجدر كذلك بوعلته مزاجه نظر اولنوب عليل رديء المزاج ايسه علتك علاجي مشكل
اولوراكر جيد المزاج اولورسه علتك علاجنده دخي في الجمله سهولت اولور **العلاج**
بوعلته سيلانات دمويه علاجنك جمله سي مناسبدر اسهال وافراط سيلان دم باسورده
ذكر اولنان دوالركبي على الخصوص ادويه حديديه وصبغ الكبريت الزاجي كبي اكر بوعلت
ذوسنطاريا عقبنده حادث اولورسه ذوسنطارياء خفيف علاجي ايله علاج اولنور
ايمدي سيلاننى قطع ايچون ممدوح اولان دوالر ازجمله طور منتيلا ولسان الحمل وسانقولا
وغافث وانجره كبيره دن عمل اولنان دوالر وعصارة لسان الحمل وعصاره بقلة الحمقا وعصارة
انجره كبيره وكبي بعضيلر عصاره سانقولايه شراب المرجان ياخود شراب خشخاش ابيض
الحاق اولنوب ويرلكي زياده مدح ايدوب بوعلته بالخاصه نافعدر ديرلر كذلك ادويه
حديديه كه قبضلري اولمق حسيله بوعلته نافعدر معدن حديدده بولنان تراب
وزعفران حديد قابض وحجر حماطيطس كبي عصارة الرمان ايله ويره لر كذلك صبغ الحديد
القابض بوعلته زياده مناسبدر لكن بوصبغك عملي كوناكوندر جيداً عمل اولنانلردن
بريني اختيار اولنور كذلك غافث دخي بوعلته بالخاصه نافع اولمق اوزره محمد وحمده
بوطريوس ديركه علاجنده مأيوس اولنمش براسهال كبدي يه مطبوخ الغافث ايله علاج
اولندي اكر مطبوخ غافث ايله ياخود طريسندن عمل اولنمش جوهر الغافث ايله صبغ الكبريت
الزاج ياخود صبغ حجر حماطيطس مزج اولنوب ويرلك زياده مؤثردر مثلا جوهر الغافث
درت درهم صبغ الكبريت الزاج ايكي درهم جوهر الافيون بردرهم اخذ اولنوب مزج
اولنه مقداراستعمالي اوتوز قطره دردر بوعلته ادويه افيونيه دخي انكار اولنور دكلدر
مجربيني ديمشلر كه خلاصه افيون وخلاصه زعفران ايله اسهال كبدي يه علاج ممكندر
اكر ماده دمويه نك حدتندن نشأت ايتمش اولورسه ادويه راونديه مناسبدر كذلك
ادويه جراحيه قابضه ادويه افيونيه ايله زياده مناسبدر طين مختوم ومرجان وقرص كهربا
وقرن الوحيد المعدني دخي بوعلته عظيم النفعدر معلوم اولسونكه قرن الوحيد المعدني
تسميه اولنان جوهر ايكي نوع اوزره در نوع اول عظم الانسان المكلسدركه ارضدن
صعود ايدن بخار حار ورطبله تكليس اولنمشدر لسانه طوقندرلسه قرن الايل المحرق
كبي كلور نوع ثاني قرن الوحيد المعدني الصحيح دركه حجر انواعندندر روح الملح
منعقد اولوب متحجر اولمشدر اكر لسانه طوقندرلسه ملتصق اولور اسهال كبديه علاجي
اولان بونوعيدر تجربه سي ايله دخي نفع عظيمي واردر بعضيلر ديرلركه بوعلته مرقانك
اثر عظيمي واردر ومطبوخ الجاورس ومطبوخ جوب چيني ومطبوخ صبا دينا كبي زيرا
تعريقله سيلان بطن تقليل اولور وكبره سي نته كلور ومعلوم دركه اسهاله مبتلا اولنلرك

تمريتي زياده اولورسه خلاصنه اميد وآردر اكر عرقي اولميوب ياخود قليل اولورسه
علامت رديه در زيرا كبدك ضعفي ياخود سده سي ياخود خلابتي زياده اولد فجه
تمريتي مشكلدر كذلك بوخصوصده مطبوخ شحم المصطكي ومطبوخ شحم السفرجل ونا سبدر
بو مطبوخلر سائر اشجار مطبوخلري كبي براده لرندن طبخ اولنوب منفرداً استعمال اولنور
ادويه مجرب وجدنده بعضيلردن منقولدر كه اسهال كبديدن برشكلنده مطابخ معرقه ايله
علاج ايلدم لنداتوس نام حكيم ديركه هلام قرن الايل منفردا ياخود ماء دارچين ايله ممتزجا
بو علته ادويه مجربه دندر كذلك بو علته زبيب دخي منفرداً ادويه مناسبه دندر زيرا
زبيب دم محموده منقلب اولور وماية هاضمه يي فساددن حفظ ايدر بعضيلردن منقولدركه
بركسه دن دم خالص سحج ايله معاً خروج ايدردي وفي الجمله مغصي وارايدي وزياده جد
سعالي وارايدي وفمزدن مواد نفجه خروج ايدردي وبولجي محتبس ايدي مشروبه ملاوق
ايله عوارض مزبوره دن امين اولدي مشروبك تركيبي بودر ورق خبازي وورق البنفسج
بور قبضه دوفا نصف قبضه عرق السوس اون ايكي درهم اصل دار بانه واصل فطراساليون
وزبيب سكزر درهم اجاص شامي اون بش عدد اخذ اولنوب فقاع الشعير طبخ اولنوب
استعمالنه مداومت اولنمه بعضيلردن منقولدركه بركسه يه ماء شديد البرد استعمالندن
اسهال كبدي عارض اولمش ايدي اكا خلاصه راوند وشراب المرجان وماء الدار چين
ممتزجا بر قاج دفعه ويريلوب جيدا تدبير مقدمدن تصكره حل كثيرا ايله حس استعمالنه
مداومت ايتديرم خلاص اولدي اكر اسهال كبدي دمك احتباسندن اولمش اولورسه
احتباسي ازاله يه سعي اولنور وكاه اولوركه فصد واما الدرايله علاج اولنور اكر بو علت
دوراندمك ركوديتندن اولورسه واعضاء باطنه نك تورمندن اولورسه ممكن
اولديغي مرتبه دخي دوراندكوزمكدر كذلك وعكس مادة ايله علاج اولنور
الفصل الرابع في البواسير امراض مقعد بابنده ذكر اولنمشدر
الفصل الخامس في حكة المقعد امراض مقعد بابنده ذكر اولنمشدر

القسم الرابع في اوجاع العارضة للامعاء وهو يشتمل على ثلثة فصول

معلوم اولمكه امعاده موجود اولان موادك غذا يه صالح اولاني بدنه توزيع اولندقدنصكره باقيسي
براز اولوب كما ينبغي خروج ايدر امعايه وجع وآفت عارض اولمز مادامكه امعاده وجع واذا
حس اولنميه امعانك فعلي كما ينبغي وسالمدر بوصورتده انجق براز خروجي منهي اولدقده
تقاضايي حاجتدن ماوف اولور كذلك كاه اولوركه بركورلدي وقراقر حادث اولوركه
معاء دقاقك على الخصوص ايلاونك حركت رحيه سي رياح طبيعيه يي تحريك وتخطخض
ناشيدر امعا حالت طبيعيه دن خارج اولدقده اكا عوارض ثقيله عارض اولور از جمله مغص
تعبير اولنان وجع حادث اولوركه امعا بوكلوب منقبض اولمش كبي حالت مشاهده
اولنور زيرا اوجاع امعائيه نك جمله سي اسبابدن برسبب ايله امعانك تشنج وتمددندن
ناشي ورحركت كلمكده ايمدي وجع امعانك بعضي تاذي واضطرابدن ناشي
امعانك حركت تشنجيه سيلدر لكن هلو دسيوس وجع امعانك سببي مجرد امعانك
حركت تشنجيه سي دكلدر بلكه امعانك حركت دوديه سي ما ينبغيدن بطي اولمغله

دخي حادث اولور وبوخنق سرعتيه مبتلا برصبي ايله تمثيل اتمشدر ومعلوم اولمكه
وجع معائيه يي سلويوس واوليس قدركما ينبغي تحرير وبيان اتمش بوقدر بوذ كي
انلرك تحريري اوزره ايراد ايده لم ايمدي قولنج علتني اوجاع امعائيه دن عد ايدوب
بو قسمده قولنج علتني بيان اثناسنده وجع الامعايي تفصيل اوزره بيان ايده لم

الفصل الاول في القولنج وانواع اوجاع المعائيه يقول كلي

قولنج بضم القاف وفتح اللام بر محلك اسمندن مشتق براسمدركه محلي قولون اسميله
موسوم اولان معادركه فضلات برازيه اكثر انده محتبس اولور زبان فارسيده كولنج
ولسان يونانيده قوليقي تسميه اولنور بوندنصكره معلوم اولمكه چونكه بو قسمده
مطلوب اولان اوجاع امعايي بياندر اولا اوجاع امعانك انواعني بيان ايده لم زيرا
اسبابني تعليم وتعلمده انواعني تامل وملاحظه لازمدر ايمدي اوجاع امعائيه اعضاء
ماوفه واسبابه حسبيله متنوع اولور اما اعضاء ماوفه حسبيله تنوعي يا ماوف
اولان معا حسبيله در ياخود وجع حس اولنان موضع حسبيله در اما معا حسبيله
اكر وجع امعاء دقاقدن ايلاوس وصائمده اولورسه ايلاوس تسميه اولنوب امعاء غلاظدن
قولون ومعاء مستقيمك اعلاسنده اولورسه قولنج تسميه اولنور بين العامه چوق
كره اولوركه وجع امعاء غلاظ ودقاقدن قنقسنده اولديغي اشتباه اولنور لكن تميز ينده
سهولت واردر زيرا وجعك شدت وحدتنه نظر اولنوب اكر وجع زياده اولورسه
علت امعاء دقاقده دراكر وجع زياده حاد اولمزسه علت امعاء غلاظده در كذلك
ايلاوسده وجع سره اطرافنده اولوب قولنجده وجع جنبده اولوب اغلابه مائل حس
اولنور اما وجع حس اولنان موضع حسبيله وجع الامعايه وجع المراق ووجع الخاصرتين
ووجع السره ديرلر اما وجع المراق ديد كلري اكثريا صول مراقده ونادراً صاغ مراقده
اضلاع كاذبه نك التنده بر وجع حاد شديد بيدر عوام آني وجع الطحال ظن ايدرلر زيرا
انلر موضعده واقع اولان اوجاعك جمله سي آفات طحاليه دن عد ايدرلر لكن وجع المراق
دينيلكمز بروجع شديد ناحس واكال ولذا عدرا اما جوهر طحال چندان حساس اولمغله
اكا عارض اولان وجعه حدت وشدت اولمز على الخصوص طحالك مواد رديه دن
امتلاسنده حادث اولان وجع آغر جه حس اولنوب غير حاد بر وجعدر زيرا جرم طحال
واناك غشاسي انبساطي بالسهوله قبول ايدر ايمدي بو موضعده حس اولنان وجع
شديد ناحس وجع الطحال دكلدر كذلك بو وجعك موضعنده ورم اولديغي صورتده
ورم مزبورك صلب وكرك لين اولسون اصبع ايله غمز اولنسه مدافعه ايلمز اما
ورم طحال بونك خلافنده در زيرا ورم طحال طحالك امتلاسندندر وطحالك موضعي
عميقدر اصبع ايله مدافعه سي مشكل اولور ايمدي وجع المراق دينيلكمز وجع شديد
ناحسك موضعي كاه اولوركه معاء صائم اولور بو صورتده وجع مراق يسارده اولور
لكن اكثريا قولوندركه قولون مراق يمين ويساردن هر قنقيسي طرفنه منجذب
اولورسه بعضي اجزاسي اول طرفده مجتمع وآنك اجتماعندن برزاويه حادثه
حادث اولوب وجع عارض اولور بو صورتده دخي وجع اكثريا مراق يسارده
اولوب كاهي مراق يمينده اولوركاه اولوركه رياضات شاقه يه معتاد اولميان

کلره آت سکرتمك و زیاده سرعتله یورومك ایله موضعندن قلقدیغنه بو وجع عارض اولور
علی الخصوص دیاغنات خوروده بعد الطعام اولدیغی صائم یاخود اثنی عشری بوصورتده
مراق یسار جانبنه منجذب اولوب آنلرك اول طرفه انجذابندن بو زاویه حادث
اولوب وجع عارض اولور الحاصل امعاء مذکوره نك انجذابندن حادث اولان
زاویه یده یعنی بو کلمه اکثریا بر ماده لزجه حامضه ملتصق یاخود ریاح مجتمع اولوب
وجع شدید وحادی موجب اولور علی الخصوص قولونك اولدیغی صورتده آنك شکلی
وموضعی حسبیله آنده ریاح وفضلات زیاده جه مجتمع اولوب وجعدن ماعدا تورم
حادث اولور ایمدی وجع المراق ریاح طحالیه دن ظن اولندیغی خطادر اگر سؤال
اولنورسه که وجع المراق تعبیر اولنان وجع طحالیه اولسه اکا ادویه طحالیه فائده ایلمزدی
مع هذا ادویه طحالیه نك داخلیه وموضعیه سی استعمال اولنوب منافعی مشاهده
اولنمشدر جوابنده دیرزکه ادویه طحالیه نك داخلیه سی محلل الریاح یاخود موضعی
تعدیل واصلاح ایدیجی دوالردر کذلك اضمده ومراهم طحالیه نك جمله سنده اشق
امثالی مواد لزجه یی تحلیل واذابه ایدیجی دوالر وضع اولنور ایمدی ادویه طحالیه
امعاده مجتمع اولوب وجع ایراث ایدیجی ماده یی تعدیل وتحلیل ایتمکله وجع المراقه
فائده ایدر اما وجع الخاصرتین دخی کثیرا واقع اولان اوجاعدندر سببی بواب اثنی عشری
اوزرینده دوشوب اثنی عشرینك محله یه قریب اولان اجزاسی خاصره یعنی جانبنه
مفترش اولوب اثنی عشرینك صائمه قریب اولان اجزاسنده وجع حادث اولور ایمدی
بو وجعه ماؤف اولان انتهاء اثنی عشری وابتداء صائم اولور لکن بلنمك لازمدرکه
خاصرتینده حادث اولور اوجاع متعدده واردر وجع کلی ووجع ماساریقا ووجع
بانقراتیس ووجع الامعاء اما وجع الکلی کلیه ده واقع حصاة یاخود مواد ردیه دن
حادث اولور بو وجع ثقیل وضاغطدر ناخس دگلدر گویا که خاصره اوزرینه
برشیء ثقیل وضع اولنوب اوزرندن ضرب اولنور گبی برحالت حس اولنور اما
وجع الماساریقا خاصره ده واقع بو وجع درکه ماساریقا خاصره ظهرك اعلاسنده
واقع فقراته متصل واقع اولمشدر انلرك الیاف عصبانیه سی تشنج وتمدد ایدندن
خاصره ده بر وجع ثقیل حادث اولورکه گویا فقراتدن خاصره قطع اولنور گبی
بو وجعده نتکه وضع حمل حالنده واختناق رحم اصحابنده عارض اولان وجع
بو جهتله عارض اولور لکن بو وجع اکثریا اسکوربوط اصحابنده عارض اولور
عامه وجع کلی ظن ایدرلر وبو وجع خاصره دن بدا ایدوب بعده صفاق وامعانك حرکتنی
احاطه ایدر اما وجع بانقراتیس تورم وتقرحی امثالی آفاتدن اضلاع کاذبه جوارنده
خاصره حس اولنور بو وجع کلیه دکه بو مقدار ضربانی وثقلتی واردر اما خاصره ده
واقع اولان وجع الامعاء اکثریا مراق یمینه مائل اولور موضعی اثنی عشری ایله ابتداء
صائمدرکه کیلوسك ردیتندن یاخود اکا منصب اولان مراره ومواد بانقراتیسه نك
طرفندن ناشی اثنی عشریده بر جرعلیان غیر طبیعی حاصل اولدیغندندر بوندن مکره
یعنی وجع امعانك ماؤف اولان امعا حسبیله ووجع حس اولنان موضع حسبیله
متنوع اولدیغی ذکر اولندقده سبب فاعلیسی حسبیله دخی متنوع اولور مثلا مغص وقولنج

یلمادی

یلمادی یاخود تشنجی اولوب اسباب فاعلیسی حسبیله ثاقب وثابت یاخود ناخس
یاخود متمدد یاخود اکال یاخود ساحق یاخود ثقیل یاخود ضربانی اولور بعضیلر
قولنجمادینك برقاچ نوع آخرین دخی بیان ایدوب دیمشلرکه یا امعاده موجود اولان
ثفللردن یاخود ریاحدن یاخود برماده لزجه دندر اما ثابت وثاقب اولان بر وجعدرکه
امعادن بر موضعده ثابت اولوب مثقب ایله تثقیب اولنور گبی مشاهده اولنور سببی
یا ثفللردرکه صلابت حاصل ایدوب امعادن بر موضعده باقی قالمقدر یاخود بر ماده حامضه
لزجه امعادن بر موضعده متغیرا ملتصق اولمقدر یاخود بلغم زجاجی عتیق امعادن
بر موضعده محتبس اولمقدرکه بلغم زجاجی عتیق وجع ثاقب ایراث ایدر اما ناخس اولان
وجع قولنج مواد حامضه وحریفه نك امعایه التصاقندن متولد لاذع وناخس بر وجعدر
گویا که ابره ایله نخس اولنور گبی حالت حس اولنور اما متمدد اولان وجع قولنج امعانی
منبسط وچاك ایدر گبی حس اولنور بر وجعدر مواد غذائیه نك مواد لزجه یه استحاله سندن
متولد اولان ریاحدندر اما ثقیل اولان وجع قولنج ماده لزجه غیر حریفه کثیره دن
حادث اولور علی الخصوص امعاء دقاقده بلغم زجاجیدن بو وجع ثقیل حادث اولمکلکشدر
اگر وجع امعاء غلاظده اولورسه انکله معا اکثریا ورم غیر مدافع حس اولنور لکن
گاه اولورکه ماساریقانك تورم وتقرحندن بو وجع ثقیل ایله معا بر ورم حس اولنور
انکله بینینی فرق ایلمك لازمدر اگر بو ماده کرك معده نك ردیتندن وکرك مواد
بانقراتیسیه دن حموضت ردیه حاصل ایدرسه وجع مزبور ثقیل اولدیغندن
ماعدا ساحق وزیاده مؤلم اولور اما اکال وجع قولنج که کسر وحرق ایدر گبی اولوب
طیار اوله بر وجع شدیدر حادث درکه امعا بر بریته لف اولوب منکسر اولور گبی حس
اولنور امعانك تمدد وتشنجندن حادث اولور اما اکال یاخود سائر عوارض ایله مجتمع
اولان وجع قولنج بر ماده حامضه حریفه دندرکه فی الجمله مالحدر برشیء مالحك لذع و
اکلندن گویا که امعایه نسج کلور گبی وامعاده دیدان حرکت ایدر گبی حس اولنور اما
ضربانی اولان وجع قولنج امعانك فلغمونی سندن یاخود تشنجندن شرایین متمدده
اولوب حرکتندن امتناعی حسبیله ضربان حس اولنور اما مغص صفاق تشنجی بر وجع
قاطع وساحق درکه باطیار ویا خود کثیرا بر موضعده ثابت اولور امعانك مجرد تشنجی
واحتباسندن متولد اولور اما غیر مادی اولان قولنج تشنجی واللبس تقریری اوزره
بالاشتراك یاخود بالذات اولور اما بالاشتراك اولان اولکسه لرده که قولنجك
سببی اولیوب لکن الیاف عصبانیه لری زیاده حساس وسریع الانفعال اولملری
ایله اسباب خارجیه یاخود علل داخلیه دن برسیی امعانك اشتراکی اولان اعضادن
بر عضوه عارض اولقده امعا الیافنه تشنج گلوب وجع قولنج حادث اولور مثلا وجع
کلیه دن عارض اولان ووضع حملده نفسکره ومسهل قوی استعمالندنصکره عارض اولان
وجع قولنج گبی ومعلوم اولدکه وجع کلیه ده عارض اولان مغص وغثیان وصفاق وقیء
وفواق واعتقال البطن وسائر عوارضك جمله سی مادی دگلدر بلکه امعا ایله ماساریقا
بینده منتسج اولان الیاف عصبانیه که بجسب الاضلاع واقع اولان الیاف عصبانیه
منشعبه لرینددر زیرا تحت الاضلاعه اولان الیاف عصبانیه نك بعضی شعبه سی

كلى يه وبعضيسى امعايه واصل اولوبدر ايمدى كلى نك اضطراب وتأذيسندن الياف
مزبوره يه تشنج كلوب انلرك تأذيسندن وجع كليوده عوارض مذكوره حادث اولور
اما بالذات اولان قولنج تشنجى اسباب قولنجدن بر سبب سابق ايله امعايه تشنج عارض
اولقدر و بو علتده ماوقف اولان بحسب الوجع امعاددر اما بحسب السبب قولنج مادى
وبالذات اولان قولنج تشنجى ده امعاددر اما قولنج تشنجى اشتراكيده امعا ايله ماساريقا يى
تسبح وربط ايدن الياف عصبانيه دردر السبب وجع الامعانك جملەسى آنفاً ذكر
اولنان كلامدن منفهم اولديغى وجه اوزره ايكى سببدن متولد اولور سبب اول العماده
متمكن اولان مواد مختلفه دركه انلرك امعايه مضرت واذيتى بحسب طبعهم متخالفه در
سبب ثانى اول تشنج وتمددركه امعايه تأذى ايراث ايدر وبو ايكى سببدن حادث
اولان وجع الامعا بعضى مواد حريفه نك على الخصوص مواد بانقرايتيه نك امعايه
انصبابيدر الحاصل مغص امعائيه نك جملەسى كرك مادى وكرك تشنجى ذاتى اولسون
سبب سابقى غدانك يره يتمزدن ياخود هضمك يره يتمزدن معده ده متولد بر مادهٔ
حريفه حامضه ولزجه دركه امعايه ياخود امعا ايله ماساريقا يى منسج ايدن الياف
عصبانيه يه ملتصق اولمشدر اما سبب اول ايله اولان قولنج كه قولنج ماديدر ماده سنده
حموضت اولمق شرطدر زيرا ماده ده حموضت اولمديغى صورتده قولنج صحيح عارض
اولمز زيرا قولنج امعانى متأذى ولذع ايديجى ماده حامضه دن ياخود امعانى منبسط
ايديجى رياحدن ترددنشه كه قولنج تفلى كه تفلك صلابتندن متولد اولور كذلك قولنج بلغمى
دخى حموضتدن نشات ايدر كذلك اكل اولنان اغذيه دن على الخصوص سريع الفساد
اولان فواكه رطبه استعمالندن كذلك فقاع الشعير الجديد واشيا دسمه استعمال
اولنوب اوزرينه ماء بارد شرب اولنمەدن ياخود حامضات كثيره متواتراً استعمال
اولنمەدن قولنج عروضى متكون اولور ماده حامضه يه استحاله سندندر ومعلوم اولەكه صفراء
طبيعى وجع قولنج ايراث ايلمز زيرا صفراء مع طبائع دهنى اولمغله امعاده بولنان ماده ايله
ممتزج اولوب امعانى غسل وجلا ايدر اما قولنج صفراوى صفراء كراثى و زنجاريدن
متولد اولور كه صفرانك بو نوعنده اولان اجزاء حريفه لزجه امعايه ملتصق اولوب
رياح ووجع قولنج مهلك ايراث ايدر الحاصل عسير الهضم اولان اغذيه وكيلوس لزجه يه
مستحيل اولان اغذيه استعمالندن على الخصوص بعد الاكل عقبنده برشيء بارد وآهارد اولمه
قولنج متولد اولور نته كه اغذيه دسمه اكل اولنوب اوزرينه ماء بارد وشرب اولنمغله
متخمض وماده لزجه يه مستحيل اولوب قولنج ايراث ايلديكى كبى كذلك حامضات
استعمالندن وسريع الفساد اولان فواكه رطبه وفقاع غير نضيج وكثرتى غير نضيج
استعمالندن قولنج متولد اولور كذلك شراب جديد غير صافى وعصارة العنب
وماء القراح الغير الصافى وفقاع الشعير الابيض كه حنطه دن عمل اولنور عليا يى
سريع القبول اولان مشروبات نزد بونلر استعمالندن خصوصا عسل ايله ياخود سائر
حلويات ايله استعمالندن قولنج حاصل اولور على الخصوص ضعف هضمليه اولنوب
معده لرينده غدا سريعاً حموضته حاصل ايدن كسه لرده قولنج ايراث ايمه لرى امر سهلدر
كذلك استرديه كثيراً استعمال اولنمغله مغص شديد ورياح تولد ايدنى فوسطوس

بجى برابرندن

بجربه لرينده مواضع عديده ده تجربه اتمشدر كذلك امعاده مره مدنيه مستقر اولمق
وامعاده اولان نخاخت حامضه امعايه متواتراً مغص ايراث ايدر لهذا اصحاب
مراقيا مغص وقولنجه زياده مستعدلردر زيرا انلرك طبيعتلرينده حموضت اولمغله
امعالرينده ماده لزجه ورياح زياده جه بولنوب ادنى سبب ايله مغص وقولنجدن
منفعل اولورلر اما اصحاب مراقيا واسكوربوطه مسهلات قويه استعمالندن عارض
اولان مغص مسهلاتك لذع وتحريشندن ياخود مواد حريفه نك امعايه انصبابندن
متولد اولور اما صبيانه عارض اولان كاه اولوركه مرضعه نك حامضات استعمالندن
اولور زيرا حامضات لبنى معده ده منعقد ايدوب امعاده مواد لزجه يه باعث اولور
لهذا مرضعات حامضات استعمالندن منع اولنمق كركدر اما يرقان اصحابنه كاه اولوركه
قولنج عارض اولور صفرانك امعايه عدم وصولندن ومواد بانقرايتيه نك امزاحندن
موادا امعائيه منعقد اولوب امعانى لذع وتحريشدن ناشيدر كذلك مرض افرنج
اصحابنه مرض مزبورك ماده لزجه رديه سندن قولنج عروضى كورلمشدر نته كه زافوطوس
عمليات نام ايكنجى كتابنده يكرمى ايكنجى تجربه سنده تحرير ايلەديو وبو قولنجه مراهم زيبقيه دن
غيرى دوا ايله علاج ممكن دكلدر كذلك اشياء غير طبيعيه مثلا التون پارچەسى بلع اتمكله
قولنج متولد اولور زيرا مبلوع قولونده ثقل اعراض ايدوب خروج طبيعيدن منع ايدر
نته كه بارطولينوس اوجنجى مائه سنده تحرير ايتمشدر كذلك سم الفار مزج اولنمش صودن
قولنج عارض اولديغى منقولدر كذلك بحزه اسهيدن ناشى سعال وقلق وعسرة تنفس
ايله معا قولنج شديد عروضى منقولدر كذلك مره مدنيه اسرب قابنده طورمش صو
استعمالندن دخى قولنج عارض اولوردى كذلك امعاده متولد اولان حصاتدن
وجع قولنج عارض اولوب حصاة مزبوره نك برازحدن وجعدن وجع مذكورك سكوننى
كورلمشدر كذلك امعاده مستقر اولان ديدانلردن دخى وجع قولنج عارض اولور كذلك
ذوسنطاريانك ماده سى احتباسندن وجع قولنج مهلك عروضى منقولدر كذلك كيس
المرارده واقع حصاتدن مراق يمينده مغص دائمى كذلك امعانك ظاهرينده ملتصق
اولمش بلغمدن قولنج عروضى منقولدر اما اسباب ثانى ايله عارض اولان وجع قولنجكه
تشنجيدر سببى مواد حامضه نك وصولندن الياف عصبانيه متشنج وممتد اولمغله
وبو ماده حامضه يا اسباب خارجيه دن ياخود مواد داخليه دن نشات ايدر
وبو نوع قولنج اكثريا اختناق الرحم واسكوربوط اصحابنه وكما ينبغى علاج اولنمامش
حميات دائره دنصكره عارض اولدكلمشدر كذلك مغص تشنجى اكثريا غدد ماساريقا
وبانقرايتيسك تورمندن حادث اولور اما اختناق الرحم اصحابنه عارض اولان
مغص وقولنج تشنجى رحمك امعاء ماساريقا ايله بعضى الياف عصبانيه ده اشتراكى
اولمغله رحمك تأذيسندن ناشى الياف مزبوره يه تشنج عارض اولوب وجع ومغص
حادث اولور كذلك تشنج مزبور كاه اولوركه اعلايه متوجه اولوب قلق وعسر تنفس
امثالى عوارضك ظهورينه ادر اما اسكوربوط اصحابنه عارض اولان قولنج تشنجى بر
وجع شديد وثقيلدركه خلف طرفندن خاصره دن بدء ايدوب داخله وامعايه
واصل وسرته يه وارنجه ممتد اولور كاه طيار وكاه ثابت اولور ماساريقاده وماساريقانك

خارجنده واقع اولان الیافک تشنج و تمددیندن ناشیدر اما حمیات دائره دن نصکره عارض
اولان وجع الامعاء اول حمیات دائره که مزمنه اوله و کما ینبغی علاج اولنمش اوله انک اصحابنه
عارض اولور نته که بحران طریقیله دخی اوله کلمشدر و بو وجع اعتقال البطن ایله مجتمع اولوب
مسهلات قویه ایله اسهال اولنسه اکثریا خفت کلور ماده حمانک عدد ماساریقایه
انصبابندندر معلوم اوله که اسباب مغص و قولنجی تقریرده کلام طویل الذیلدر طیبه اولنمسی
معقول کورنلوب بو مقدار ایله اکتفا اولندیغی مجوز معلوم اولنسون که انواع قولنجده عارض
اولان قیٔ و فواق معده و حجاب حاجزله و جوارلرینک الیاف عصبانیه سی تشنجیدندر
العلامات بو فصلک ابتداسنده بو مقامه کلنجه قولنجک وسائر قولنج مو منصنع
واقع اولان اوجاعک علاماتی و بربرندن فرقی و تمییزی ظاهر و متبین اولدیغی الحاصل وجع
امعا اصحابنده اوج شیئ تأمل و ملاحظه لازمدر اولکیسی علیلک مزاجی و امور ستّه ده تدبیری
و عادتی و اسکوربوط و حصاة امثالی علتلره ابتلاسی تأملدر ایکنجیسی وجعک انفرادیتی
و سائر عوارض ایله اجتماعی تأملدر اوچنجیسی بولک و برازک تغییری و خروج ایلدکلری فائده
و عدم فائده لرینی تأملدر مثلا ثقلنده صلابت اولوب اجابت بطن اولمزسه و مسهلات
و یرلدکده اسهال اعتیوب و اولدیغی صورتده قلیل اولوب وجعه سکونت کلمزسه قولنج تشنجیدر
کذلک قاروره ماء ثقیلو اولورسه قولنج کلوی و شدید الانصباغ اولوب اوذرینده الوان مختلفه
کورینور ایسه قولنج اسکوربوطیدر و علی هذا بول و برازکما ینبغی تأمل اولنمغله انواع قولنج
دخی کما ینبغی متمیز اولمق ممکن اولور اما احتناق رحمدن عارض اولان قولنج ایله بالذات
عارض اولان قولنجک تمییزنده سهولت واردر زیرا احتناق رحمدن عارض اولان قولنج
خاصره دن بدء ایدوب فرجه وارنجه ممتد اولور کذلک سائر عوارض رحمیه ایله مجتمع اولور
کذلک کاه اولورکه عظم عجزده وجع عارض اولور کذلک عسرت حرکت ایله معًا اولور و ابتداء
ارقه ده و خاصره ده بر ثقلت حس اولنوب بعده وجع قولنج ظهور ایدر کذلک وجع شدید
اولدیغی صورتده قلق و عسرت تنفس عارض اولور اما بالذات اولان قولنجک کلوی یدن
فرقی اولدر که وجع قولنج بعد الطعام علی الخصوص اقاویا استعمالندن صکره تسکین اولور
اما قولنج کلوی بعد الطعام شدید اولور کذلک قولنج کلویده بول متغیر اولوب
بالذات قولنجده بول متغیر اولمز نته که قولنج اسکوربوطیده کاه اولورکه حرقة البول عارض
اولوب قاروره براق و مشعشع اولور کذلک بالذات اولان قولنج احتقانات ایله یاخود
سائر مسهلات ایله تنقیه دن سکونت بولور اما قولنج کلوی سکونت بولمز سنارطوس
جهانی بالذات اولان قولنج ایله قولنج کلوینک فرقنده علامات کثیره تحریر ایتمشدر مراد
ایدنلر مراجعت ایده لر اما قولنج تشنجی بر وجعدرکه قطع و شق اولنمقدن حاصل اولان
حالته مشابهدر اصحابینک قاروره سی کثیف اللون اولوب لبنی و رسوب کثیره ایله
مختلط اولور قاروره ده بو حال قولنجک سائر انواعنده بولنمز **تقدمة المعرفه** اکر قولنج
خفیف اولوب عوارض ردیه ایله مجتمع اولمزسه خطر دکلدر اما قولنج شدید اولوب
قیٔ و فواق و قلق امثالی ایله مجتمع اولورسه خوف اولنور زیرا علاجی عسیر المنول اولور
بلکه هلاکه مؤدی اولمسی احتمالدر اما قولنج مادی جمله دن اسلم و قولنج تشنجیدن علاجی
اسهلدر زیرا قولنج تشنجینک جملسی که عوارض ردیه ایله مجتمع اوله زیاده خطرناک

وعسیر العلاجدر اکر قولنج علتنده قیٔ عارض اولورسه علامت جیده دکلدر اما قولنج ریحی که
عوارض ردیه ایله مجتمع اولدیغی صورتده استسقاء طبلی یه انتقالندن خوف اولنور
اما بالذات امعایه عارض اولان قولنج تشنجی خطرناکدر زیرا وجعی ظهور دایمدر که مدة
مدیده ممتد اولور کذلک کاه اولورکه سببی اولان تشنج زیاده اولوب اعلایه متحرک
و فالج و صرع امثالی علل ردیه یه مؤدی اولور حوفروس نام طبیب قولنج علتی شقیقه
و مانیایه مؤدی اولدیغن و بلع اغذیه یه مانع اولدیغن کوردم دیمش کذلک طونروس
نام طبیب قولنج اصحابنده شهلاک عروضنی و صرع و جمله اعضاسنده تشنج عروضنی کوردم
دیو تحریر ایدر اکر قولنج مادیده اسهال اولنوب اعتقال بطن شدید عارض اولورسه
ایلاوسه انتقال ایدنکاه اولورکه قولنج مادی امعانک خراجنه مؤدی اولور نته که
هلونسیوس دیرکه بوکسه یده وجع امعا عارض اولوب بعده حمی و ورم الحلق حادث و عاقبت
هلاک اولدیغی نته که بعضلردن وجع قولنجک اون ساعتده هلاک ایلدیکی منقولدر اما قولنج
اسکوربوطی و تشنجی کاه اولورکه هلاک اولور نته که علل حاده ده قولنج تشنجیده اوچ کونده
یاخود درت کونده هلاکه مؤدی اولدیغی کورلمشدر اما قولنج علتنده بحة الصوت عارض
اولورسه علامت هلاکدر بونلردن صکره معلوم اوله که هر قولنج که آنده بطن لینت اوزره
سیالدر اکر اعتقال بطن شدید اولوب مقعد داخله منجذب و متضیق اولورسه خطردرکه
ایلاوسه انتقالدن خوف اولنور **العلاج** قولنج علتنک علاجی ایکی کونه دربوکه بریسی وجعک
نوبتی حالنده و بریسی دخی وجع نوبتدن خارج وقتده اولور اما نوبت وجعده اوچ طریقله
علاج اولنور طریق اول وجعی تسکینه و امعانی تخدیره سعی ایدوب قولنجک سببی فاعلیسی
اولان تشنج ازاله اولنور طریق ثانی قولنج مادی اولدیغی صورتده ماده نسنک حرافت
حامضیه سی یاخود لزوجتی یاخود سائر کیفیات ردیه سی اصلاح اولنوب ماده هنوز بوند
اسهال اخراج استعمال اولنور مثلا قولنج مادی که اکثریا ماده مخاطیه حامضه لزجه دندر
آنک علاجنده حموضتی اصلاح ایدیجی و لزوجتی قطع ایدیجی ادویه افاویه و مسهلات علی الخصوص
ماده مخاطیه اسهال ایدیجی حموضغ مسهلر مناسبدر طریق ثالث قولنج تشنجیده الیاف
عصبانیه مناسبدر و الزعلی الخصوص ملح طیا رد هینی ایله ممتزجا ادویه افیونیه زیاده
مناسبدر اما وجع ساکن و زائل اولدیغی حالده بو علتک عادتی اولان تنکسدن امین
اولمق ایجون ادویه مخصوصه استعمالنه مداومت اولنور علی الخصوص بالذات امعایه عارض
اولان قولنج تشنجیده زیاده تقید و اهتمام لازمدر اما وجع حالنده ذکر اولنان مقاصد تکمیله
ایجون مناسب اولان ازجمله بعض احتقانات متواترا اولنمغله ممکن اولدیغی مرتبه بطنی
لینت اوزره طوتدرلر لکن علت امعاء غلاظده اولورسه بو احتقانات عظیم النفع اولوب
امعاء دقاقده اولورسه قلیل الفائده در کذلک امعاء دقاقده اولدیغی صورتده احتقانات
قوتیه حقنه اولنوب علت امعاء غلاظده علی الخصوص قولونده اولدیغی صورتده قوتیه
حقنه لر اولنور کذلک علت معده ده واقع ثقلت ایله مجتمع اولورسه احتقانات زیاده
مناسبدر زیرا معده یه ثقلت ایراث ایدن موادی جنبله ازاله ایدر کذلک ادویه مسهله
داخلدن استعمال اولنوب کما ینبغی اسهال ایلدیکی صورتده احتقانات زیاده مناسبدر
بحسب المزاج قوتیه یاخود خفیفه حقنه لر اولنور اکر علت امعاء دقاقده اولدیغی صورتده

مناسب اولان ملینات خفیفه وجالیات داخلا استعمال اولنمقدر تنقیه کمجری بیندن
موسوس دیرکه برصبی قولنجه مبتلا اولوب برطبیبه که احتقانات ایله تدبیر ایدوب
مفید اولمش بنجه عوت ایلدیلر ملاحظه ایلدکه علت امعاء دقاقده در اکا ملین بر
مشروب استعمال ایتدردم علتی زائل اولدی اکر احتقانات قویه عمل ایتموب وجعی دخی
تسکین ایتمز ایسه معلوم اولورکه علت امعانك ظاهرینه ملتصق اولمش ماده ردیه دن یاخود
تشنج سانجیلی نشات ایتمشدر اما قولنج تشنجیده احتقانات محلده تسکین ایدر علی الخصوص
حقنه ترمنتینیه انواع تشنجه ادویه جیده دندر اکر قولنجك ایلاوسه انتقالندن خوف
اولنورسه یاخود معقعد داخله زیاده منجذب اولورسه احتقاناتك کثرتندن امتناع
اولنورکه ایلاوسه موءدی اولمیه اما انواع قولنجك جمله سنده ابتداء حالنده وخفت حالنده
احتقانات دخی مناسب اولان تقلی تلین وامعایی جلا ایدیجی یاخود محلل الریاح اولان
حقنه لردر اکر کفایت ایلمز ایسه مسهلات قویه یه مثلا ادویه حنظلیه وانتیمونیه امثالنه
مراجعت اولنور علی الخصوص قولنج مادیه اعتقال البطن شدید اولدیغی حالده اما احتقانات
ملینه ارجحلر لبن ساذج اخذ اولنوب سکر یاخود عسل وزیت یاخود دهن بزرالکتان
الحاق اولنوب احتقان اولنه یاخود حشایش ملینه لبن ایله طبخ اولنوب ماسبق کبی
احتقان اولنور امعانی جیدا ازلاق ایدر علی الخصوص وجع صفاقی اسکوربوط ایله
زیاده مناسبدر کذلك اصحاب مراقیا عسل الحاجیله زیاده نافعدر اکر تحدید یری زیاده جه
اولمق مراد اولنورسه بر قبضه ورق البنج لبن ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه تمش یاخود
سکسن درهمنه سکز درهم عسل الورد الحاق واحتقان اولنه اما مواد غلیظه نك
امعایه شدتله التصاقندن حادث اولان قولنج شدیده دهن بزرالکتان ودهن
بزرالشلجم ایله احتقان اولنور مثلا دهن بزرالکتان ودهن الجلجلان هر بریندن فرق
درهم اخذ واحتقان اولنه یاخود فرق درهم دهن الحنظل الحاق واحتقان اولنه
یاخود حشیشة المجریم وخبازی واکلیل الملك بر قبضه اصل سوسن ابیض سکز
درهم ملح الطرطیر بر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن
صکره مصفادن طقسان یاخود یوز درهمه دهن زنبق التی یاخود یدیجه درهم صفار
البیض بر عدد عسل منزوع الرغوه سکز درهم الحاق واحتقان اولنه اکر ماده مخاطیه نك
لزوجتی زیاده اولوب یاخود تفل زیاده صلابت حاصل ایدوب امعایه ملتصق اولمش اولورسه
ادهان ترك اولنور بر درهم یاخود ایکی درهم ملح اندرانی الحاق اولنور زیرا ملح اندرانی
تفلی ترقیق وتحلیله منفعت عظیمه سی واردر کذلك اعتقال بطنی تلیین ایچون ماسبقده
ذکر اولنان دهن بزرالکتان ودهن بزر الشلجمدن اخذ اولنان احتقانه بر درهم ملح اندرانی
الحاق واحتقان اولنه یاخود خبازی ایکی قبضه زهر الاقحوان وزهر البوصیر هر بریندن
یارم قبضه اصل سوسن ابیض درت یاخود سکز درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه
ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن صکره مصفادن سکسن یاخود طقسان درهمه ایارج
فیقرا درت یاخود التی یاخود سکز درهم ملح اندرانی ثلثان یاخود بر درهم الحاق
واحتقان اولنه اکر مجرد تلیین بطن مراد اولنورسه ایارج بدلنه اون ایکی درهم معجون ملین
الحاق اولنه اکر علت ریاح امعا ایله مجتمع اولورسه محلل الریاح وملین اولان حقنه لر

احتقان

احتقان اولنه علی الخصوص ملح اندرانی الحاق اولنمش حقنه لر اوله ارجحلر بابونج ایکی قبضه
انجلیقا واصل لغوسطیقون ونوکراویا هر بریندن درت درهم حب الابهل سکز درهم
اخذ اولنوب قدر الکفایه طبخ وتصفیه دن صکره مصفادن یتمش درهمه معجون حب الغار
التی درهم عسل السذاب درت درهم ملح اندرانی یاخود باروت مصفا ثلثان
درهم الحاق واحتقان اولنه محلل الریاح بر حقنه در یاخود حشایش ملینه ایکی
قبضه کراویا سکز درهم حب الابهل اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن
صکره مصفادن یتمش درهمه ایارج غاریقونی سکز درهم عسل ریحان بری درت
درهم ملح اندرانی بر درهم الحاق واحتقان اولنه یاخود ورونقا وزهر بابونج هر
بریندن ایکی قبضه اصل لغوسطیقون درت درهم انیسون اوچ درهم اخذ
اولنوب مائله طبخ وتصفیه دن صکره یتمش درهمه ملح اندرانی بر درهم عسل ریحان
بری سکز درهم الحاق واحتقان اولنه یاخود فودنج وسذاب بر قبضه زهر خطمی
وفقاح الشبث وزهر بابونج بارمشر قبضه حب الغار وکراویا وکمون هر بریندن
درت درهم بزر حلبه وبزر کتان اوچر درهم اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ
وتصفیه دن صکره مصفادن سکسن درهمه ملح اندرانی بر درهم دهن الشبث
ودهن السذاب وایارج فیقرا هر بریندن درت درهم الحاق واحتقان اولنه
محلل الریاح بر حقنه در رولاندیوس بر حقنه مدح ایدوب دیرکه مایوس اولنمش
اعتقال بطنده وقولنج وایلاوس علتنده تجربه ایدوب نفع عظیمنی کوردم ترکیبی بودر
مطبوخ زهر البابونج یاخود مطبوخ زهر البوصیر یتمش درهم دهن بابونج المنقوع
فرق درهم معجون مبارك ملین سکز درهم سکر احمر درت درهم سقمونیاء مدبر
یری جبه ملح طعام یاخود ملح اندرانی بر درهم اخذ ومزج واحتقان اولنه منافع
موثوره دن افاده مکرراً تجربه اولنمشدر اکر قولنج ریحی اولورسه ملح اندرانی ترك
اولنوب بعضی ادهان مقطره ادخال اولنه زیرا ادهان مقطره نفوذنده وتحلیل
ریاحده ادویه قویه دندر اما محلل الریاح ومحدد اولان حقنه لرکه مراقیا واختناق
رحم اصحابنه مناسبدر بو کونه عمل اولنور مثلا ورق الغار بر قبضه زهر البابونج
بر بچق قبضه انجلیقا التی درهم بوزرحاره صغیره وکبیره هر بریندن ایکی درهم
اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن صکره مصفادن سکسان درهمه
معجون حب الغار التی درهم شراب الخشخاش درت درهم دهن انجلیقا مقطر ودهن
کراویا ودهن کمون ودهن حب الغار المقطر اوچر یاخود درد قطره صفار البیض
بر عدد الحاق اولنوب ایکی دفعه ده احتقان اولنه اکر ریاح فعلنه مانع اولورسه
مجموعندن قلیلجه سی احتقان اولنمق دخی ممکن اولور شراب الخشخاش بدلنه بر درهم
یاخود ایکی درهم تریاق الحاقی دخی ممکن اولور یاخود ورق الغار بر قبضه زهر البابونج
ایکی قبضه انجلیقا واصل لغوسطیقون اوچر درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح
ایله طبخ وتصفیه دن صکره مصفادن یتمش درهمه معجون حب الغار التی درهم تریاق فاروق
بر درهم دهن کراویا ودهن کمون ودهن حب الابهل ودهن حب الغار المقطر هر بریندن
التیشر قطره الحاق اولنوب ماسبق کبی ایکی دفعه ده احتقان اولنه یاخود فقاح الشبث

وبابونج بردر قبضه اصل لغوسطيقون سكز درهم حب الغار التى درهم بزر الرازيانج اوج
درهم اخذ اولنوب ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دن صكره مصفادن يتمش درهم معجون
حب الغار اون ايكى درهم ترياق بر ياخود ايكى درهم دهن انجليقا ودهن الكمون ودهن
سذاب المعطر هر برندن بش قطره الحاق وماسبق كبى احتقان اولنه ياخود زهر البابونج و
شبث بردر قبضه حب الغار درت ياخود سكز درهم حب الابهل درت درهم بزر رازيانج
وانيسون وكمون ايكيشر درهم ملح الطرطير ايكى ياخود اوج درهم اخذ اولنوب بعد الدق
ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دن صكره مصفادن يتمش درهم معجون حب الغار التى ياخود
سكز درهم عسل السذاب درت درهم دهن انيسون ودهن حب الغار المعطر سدس
ياخود ثلث درهم صفار البيض بر عدد الحاق واحتقان اولنه ياخود زهر البابونج ايكى
قبضه ورق الغار نصف قبضه اصل لغوسطيقون اوج درهم ملح الطرطير بر درهم
اخذ اولنوب ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دن صكره مصفادن التمش درهم معجون
حب الغار سكز درهم دهن حب الابهل ثلث درهم دهن الكمون سدس درهم شراب
الخشخاش ساذج سكز درهم الحاق ايدوب ايكى دفعه ده احتقان اولنه اكر امعاده
رياح زياده اولورسه بول صبيان ايله احتقان جمله دن مناسبدر زيرا بول ايله احتقان
علل ريحيه امعائيده عجيب الاثردر مثلا بر مقدار بول صبيان اخذ اولنوب قدر قليل
خمر حامض الحاق اولنه بعده انيسون وبزر شبث الحاق ايدوب طبخ وتصفيه دن
صكره مصفادن يتمش ياخود سكسن درهم سكز درهم عسل منزوع الرغوه الحاق
واحتقان اولنه علل ريحيه ده سريع التأثيردر ياخود مطبوخ محلل الرياح اللى درهم
بول الانسان اوتوز ايكى درهم خمر حامض بر درهم ملح طعام ثلث درهم عسل الورد
سكز درهم اخذ ومزج واحتقان اولنه اكر قولنج ريحينك وجعى زياده شديد وثقيل
اولورسه بو حقنه مناسبدر وبو بعض حذاقدن منقولدر تركيبى بودر بابونج ايكى قبضه
اخذ اولنوب بول الانسان ايله طبخ وتصفيه دن صكره مصفادن يتمش درهم دهن
ترمنتين بر درهم الحاق واحتقان اولنه ياخود بول الصبيان يتمش درهم اسپرماستى
بر مثقال صفار البيض بر عدد شراب الخشخاش سكز درهم اخذ اولنوب احتقان
اولنه كذلك بول الانسان ايله عمل اولنان حقنه ترمنتينيه كه ذو سنطاريه ده تحرير
اولنمشدر قولنج ريحى تسكينى وجع كلى ووجع اختناق الرحم ووجع اسكوديوطى امثالنه
دخى نافعدر بعضيلر قولنج ريحيده بو حقنه يى تجربه ايتمشلردر تركيبى بودر ريحان برى
وبابونج وبازى يارمشر قبضه افسنتين وسذاب وورق الغار بردر قبضه كمون وحب الغار
اوچر درهم اخذ اولنوب التمش درهم ماء القراح والتمش درهم خمر ايله طبخ ايدوب
بعد التصفيه دهن جوز رومى اوتوز ايكى درهم جندبيدستر نصف درهم ترمنتين
درت درهم الحاق واحتقان اولنه علل كلويه ورحميه ده دخى نافعدر ياخود بول الانسان
اولميس مذاقى اوزره مطبوخ ملين يوز درهم ترمنتين محلول بصفار البيض ايكى ياخود
اوج ياخود درت درهم عسل منزوع الرغوه ياخود عسل ريحان برى التى درهم
ياخود سكز درهم اخذ اولنوب مزج واحتقان اولنه بعضيلر زوفا ومرصافى
خمر ايله طبخ اولنوب مصفاسنه يارم درهم ياخود بر درهم ملح طرطير ياخود صبغ الطرطير

الحاق

الحاق واحتقان اولنمغى مدح ايدر اما خمر دهن بابونج ايله احتقان اولنمق مزاج مشايخه
مناسبدر زيرا قوة تحديريه سى واردر اكرچه شراب الخشخاش الحاقى ممكندر لكن احتراز
اولنمز الحاق اولنمز اما احتقانات قويه كه فقط تسكينى اولميان قولنج ماديه مناسبدر
ذكر اولنان حقنه لره حين طبخده شحم حنظل بر كتان بزينه باغلنوب الحاق اولنور ياخود
رولانديوس تعليمى اولان ماء مبارك ياخود نقوع زعفران ممرخى اون ايكى ياخود اون التى
ياخود يكرمى درت درهم الحاق اولنور نته كه انتيمونيه اولان حقنه لرى ديوديوس مواضع
عديده ده مدح ايتمشدر از جمله مطبوخ الشعير المقشر التمش ياخود يتمش درهم ماء مبارك
اون التى ياخود يكرمى درت درهم معجون ملين التى درهم زيت سكز درهم اخذ اولنوب
احتقان اولنه ياخود مطبوخ الشعير ومطبوخ قشر رصاص انتيمون التى ياخود سكز درهم
اخذ اولنوب مزج واحتقان اولنه رولانديوس اعتقال بطن شديد وايلاوس وقولنجه
بو حقنه يى زياده مدح ايدر تركيبى بودر مطبوخ الشعير التمش درت درهم ماء مبارك
يكرمى ياخود يكرمى درت درهم سكر درت درهم زيت سكز ياخود اون التى درهم
اخذ اولنوب وجملكهر تنفسى وقتى اولورسه ايكى دفعه ده ياخود اوج دفعه ده
احتقان اولنه كذلك طبيب مسفور ديركه بر صبى يكرمى كون مقدارى اعتقال
بطنه مبتلا اولوب براز اغزيندن چقمغه باشلمش ايدى بو احتقان ايله علتى مندفعه
اولدى تركيبى بودر مطبوخ الشعير يوز درهم خلاصه شيرم بر درهم دهن بزر الكتان
اوتوز ايكى درهم اخذ اولنوب احتقان اولنه كذلك بو حقنه دخى فائده مزبوره يى
افاده ده مجربدر تركيبى بودر مطبوخ قنطوريون اللى درهم ماء مبارك يكرمى درت درهم
عسل ريحان برى التى درهم اخذ اولنوب احتقان اولنه كذلك قولنج ماديده احتقانات
قويه دن ماعدا ورق دخانك دخاننى احتقان وجعى تسكينه امكدره زياده مناسبدر
مشاهده واقع اولان اوجاعك جمله سنه مناسبدر بطنى دخى تليين ايدر نته كه بارطولينوس
التنجى ودردنجى مائه سنده تحرير ايدر وبو احتقانك بر التى واردر ايوسى انكليسده عمل
اولنور كه بعضى عقاقيرك دخاننى داخله ادخال اتكله اولور بوندن صكره انواع قولنجه تأمل
وملاحظه لازمدر كه ادويه مسهله مناسبميدر يوخسه دكلميدر مثلا قولنج مجرد امعاده
محتبس اولان مواددن اولورسه مسهلات امنيت اوزره استعمال اولنور اكر قولنج مجرد
تشنجدن اولورسه كه مسهلات مناسب دكلدر جاليات خفيفه ويريلور كذلك
علت معاده محتبس اولان ماده دن اولوب لكن ماده مزبوره دن امعا زياده منتفخ
ومنسد اولمش اولورسه مسهلاتدن حذر اولنوب ملينات وامعايى غسل ايدجى
دوالر استعمال اولنور ياخود امعايى مجرد ازلاق ايدجى مثلا ادويه دهنيه وزيبقيه
استعمال اولنور كذلك عليلك ابتداسنده وجع زياده اولور ايكن مسهلات چندان
مناسب دكلدر زيرا امعايى تحريش ايدوب امعانك علتنى زياده ايدر وامعانك علتى
زياده اولمغله كما ينبغى تنقيه ايدمز ومعلومدركه قولنج علتنده قيدن خوف اولنور
ايدى مسهل فعلنى اجرا ايدمديكى صورتده احتمالدركه كرو رجوع ايدوب قى عروضنه
مؤدى اولور اكر ابتداء علتده سريعا مسهل ويرمك اقتضا ايدرسه مسهلات
حاده دن امتناع اولنوب ادويه افيونيه ايله ممتزج ملينات خفيفه ويريلور حتى

وجعنی تسکین ومادۀ مرضیه‌یی اخراج ایدن الحاصل مسهلات استعمالنده دائما ملاحظه وتأمل
لازمدر نکه حرافت مسهلات برازلکه خروجنه مانع اولوب ایلاوس شدید احداث ایلمیه
زیرا چوق کره واقع اولورکه مسهلات قطعا عمل ایتمیوب وجعی زیاده ایدر اما قولنجک ترایله‌سندن
ماده لزجه‌یی ترقیق وتعدیل ایدیجی وماده سنک حرافتینی ازاله ایدیجی دوالر مناسبدر کذلک
اگر قولنج فلغمونیدن اولورسه مسهلاتدن حذر اولنور اما قولنج مادی انواعندن که امعایه
برودت غریبه التصاقندن اولان قولنجده مسهلات جائزدر لکن ملاحظه وتأمل ایله ویریلور
مثلا علت لزوجتدن یاخود بلغمیه دن اولوب وجع ثاقب وثقیل ایله اولورسه یاخود
علت امورستده حطادن اولورسه یاخود اسباب خارجیه دن اولورسه ابتداده مسهل
ویریلور اما بلغم زجاجیدن متولد اولان قولنجده اولا مرخیات ویریلور ماده سنی ترقیقدن
صکره مرخیات ایله ممتزج مسهلات ویرملک جائز اولور اما وجع زیاده شدید وحاد
اولدیغی صورتده وجعی تسکیندن مقدم مسهل ویرلمیه اما قولنج مادیکه مسهل قوی جائز
اولور لکن امعا اشتیجرندن زیاده متمرد اولوب یالخود حرکت دودیه‌سنده نقصان طاری
اولورسه مسهل قوی ویرلیوب ملینات خفیفه ویریلور بعضیلردن منقولدرکه بر کمسه‌یه
قولنج علتندن ناشی اوچ هفته مقداری اعتقال بطن عارض اولمش ایدی مجرد ماء الجبن
وافرجه و بونکله حقنه اولدیغی کذلک سنادطوس تحریر ایدرکه قولنجه مبتلا برکمسه‌یه
اوتوز دفعه احتقان اولنوب فائده ایلمدی برطبیب اکا اون ایکی درهم ترنجبین و ایکی
درهم دهن لوز مرق الدجاج السمین ایله استعمال ایتدروب خلاص اولدی دیوردیوس
دخی بو ممزوجی مدح ایدر بعضیلر بو ممزوجه نصف درهم اسپرماستی الحاق اولنمغی
مدح ایدرلر فلاطون نام طبیب دهن لوز حلودن اون التی یاخود یکرمی درهم حم ایله
واسپرماستی ایله ویرملک بطنی تلیین ووجعی تسکینده مجرب دیمشدر الحاصل بطنی
تلیین ووجعی تسکین وامعایی جلاده علی الخصوص حموضتدن ناشی اولان قولنجلرده
بطنک اجابتی تقلیل اولدیغی یاخود قطعا اجابت ایتمدیکی زیاده مناسبدر اما ملینات و
جالیاتدن ازجمله مشروب زبیبی وسفوف ملحی سقمونیالی مناسبدر اما ملزهات
دهنیه‌دن بلاتروس نام طبیبه منسوب اولان مشروب ابتداء قولنجده ویرلمکه مناسبدر
ترکیبی بودر دهن لوز حلو اون ایکی درهم حم صرف وشراب خشخاش هر برندن درت
درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه شراب خشخاش بدلنه نصف درهم اسپرماستی
الحاقی دخی ممکن اولور کذلک بلاتروس دیرکه دهن لوز حلو مرق لحم الخار ایله صبیانه
ویرلسه مفصللرینی دفع ایدر مجربدر کذلک قولنج علتنی تنقیه ده قرمبوططره ایله
سقمونیادن بر سفوف اتخاذ اولنوب استعمال اولنمق جمله دن اسلمدر مثلا قرمبوططره
ثلث درهم سقمونیاء مدبر ایکی حبه اخذ اولنوب مزج وسفوف قابرده دفعه ده استعمال اولنه
یاخود قرمبوططره ثلث درهم راتیانج چلاپا وراتیانج سقمونیا بش حبه اخذ اولنوب
مزج وسفوف اولنه ملین ومفتح برسفوفدر کذلک مرجان احمر مدبر وعظم فک السمک
هر برندن سدس درهم ذهب دعد بش حبه اخذ اولنوب سفوف اولنور بو علته زیاده
مناسب ومأمون الغائله برسفوفدر کذلک ملح طبرزد ایله نقع اولنمش نقوع السنا یاخود
نقوع السناء الراوندی استعمال اولنور کذلک بلاغم لزجه‌دن متولد اولان قولنجده اشق ایله

عمل اولنان مشروبات زیاده مناسبدر مثلا ماء النعنع سکز درهم یاخود اون ایکی درهم
ماء الدارچین بر درهم یاخود درت درهم سرکه ایله حل اولنمش اشق سدس یاخود ثلث
یاخود نصف درهم طرطیر زاجیه سدس یاخود اون بش حبه سقمونیاء مدبر وقرص حنظل
هر برندن برحبه یاخود ایکی حبه شراب الورد المکرر یاخود شراب التفاح درت درهم
اخذ اولنوب ممزوجا دفعه واحده ده استعمال اولنه یاخود ماء النعنع سکز درهم سرکه
ایله حل اولنمش اشق اون بش حبه یاخود ثلث درهم ملح المرافق سدس درهم سقمونیاء مدبر
ایکی حبه خلاصه حنظل نصف حبه یاخود برحبه شراب الورد المکرر درت درهم اخذ اولنوب
ممزوج اولنه یاخود ماء بابونج سکز درهم سرکه ایله حل اولنمش اشق نصف درهم طرطیر
زاجیه اون ایکی حبه سقمونیاء مدبر ایکی حبه یاخود اوچ حبه لودانوء دهمی التی حبه شراب
شوکة الابل اوچ درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه یاخود عین السرطان اون ایکی حبه
طرطیر زاجیه سدس درهم قرص حنظل ایکی حبه اخذ اولنوب مزج وسفوف اولنه تجربه
علل مراقیایه مبتلا بر کمسه‌نک اطرافی عانه‌سنه بر برودت عارض اولوب ایرتسی کون جنب
یساری تحت الضلع حاد وزیاده مناحس بر وجع ظهور ایلیوب مراق وعانه اطرافنه منبسط
اولمش ایدی ودائما قیء عروضندن متأذی اولوب عسر تنفس دن شکایت ایلر ایدی
بعضی حقنه‌لر اولنمغله عمل ایلمدی لکن وجعه سکونت کلدی کذلک بعضی مصلحات وقولنجه
مناسب دوالر استعمال اولندیغی فائده ایلمدی عاقبت بو مشروب ایله منتفع اولدی مشروبک
ترکیبی بودر ماء النعنع سکز درهم سرکه ایله حل اولنمش اشق یارم درهم طرطیر زاجیه
اون بش حبه سقمونیاء مدبر بالورد درت حبه خلاصه حنظل برحبه شراب التفاح درت
درهم اخذ ایدوب ممزوجا ویردم بلا مغص ولا وجع اون بش عمل ایدوب عوارض مزبوره نک
جملسی زائل اولدی کذلک بخاردن برکسه‌یه ذکر اولنان وجع مثللی بر وجع عارض اولوب
وافر تنقیه اولندی معیدا ولمدی عاقبت مشروب مذکور ایله منتفع اولدی لکن بردفعه
بو مشروب سوء القنیه‌یه مبتلا برباکره‌یه ویرلمش ایدی ذوسنطاریایه وضعه مؤدی
اولدی اما مواد لزجه وبلغم زجاجی اغلبیتک امعایه انضبابندن عارض اولان قولنج انحطاطه
کلدکده اشق ایله زنبق حلو ممتزجا استعمال اولنمق زیاده ممدوحدر که قویا تحلیل وجلا
ایدر لهذا بو خصوصده بوحب زیاده ممدوحدر ترکیبی بودر حب قوقیا ثلث درهم زنبق
حلو اون بش حبه یاخود ثلث درهم دهن الانیسون ایکی قطره اخذ اولنوب حبلر
اولنه صبحا استعمال اولنور یاخود ایارج غاریقونی وزنبق حلو اون بش حبه قرص حنظل
برحبه دهن الانیسون ایکی قطره اخذ اولنوب جوهر النعنع ایله حبلر اولنه زیرا زنبق حلو
ادویۀ مختاره‌دندر دیوردیوس زیاده استعمال ایلمه تجربه تحریر ایلدی یکیمو اضعاف کثیرا
تجربه اعتقاد لکن سقمونیا ایله ممتزجا استعمال اولنور مثلا زنبق حلو ثلث درهم سقمونیاء
مدبر یاخود راتیانج چلاپا سدس درهم اخذ اولنوب سفوفا یاخود لعاب کثیرا ایله حبلر
اولنوب دفعه واحده ده استعمال اولنه لکن وجع حالنده استعمال اولنمز یاخود حب الاشق
لغوردیتانوس ثلث درهم خلاصه افسنتین سدس درهم قرص حنظل ایکی حبه اخذ
اولنوب دهن انیسون ایله حبلر اولنه یاخود طرطیر زاجیه اون بش حبه یاخود ثلث درهم
سقمونیاء مدبر اوچ حبه قرص حنظل ایکی حبه اخذ اولنوب دهن الرازیانج ایله حبلر اولنه

اما بو صبرلردن مقدم علتك ماده سنه نضج ويرمك ايچون طرطير زاجيه ياخود نوشادر
مصفى بر درهم دهن اينسون ايكي قطره اخذ اولنوب ايكي دفعه ده استعمال اولنه اما قولنج
مادينك ابتداسنده تنقيه يه استعمال لازم اولديغي صورتده مسهلات ادويهٔ افيونيه
ايله ممتزجا ويرملك مناسبدر امعاي متضرر ايتمكسزين عمل ايدر مثلا بعضيلردن
نقل اولنديغي اوزره بش درهم ياخود التي درهم ديافنيقون بر درهم فلونياء رومي
ايله ممتزجا استعمال اولنه تنقيه ايدوب وجعي تسكين ايدر لكن بزم ديارلرمزده استعمال
اولنان ريوريوس تعليمي اوزره حبوبات صبر ايله افيون وسقمونيا ايله ممتزجا استعمال اولنمقده
مثلا صبر اسقطوري بر درهم سقمونياء سكز حبه لوداتون اوچ ياخود بش حبه اخذ اولنوب
حبلر اولنه تكرار بودخي قوتجه در مناسب اولان بونلرك حقيقيه سي اختيار اولنمقده
بعضيلر بو خصوصده بو حبي مدح ايدوب مجرد بونكله بالدفعات قولنجه علاج ايلدك
ديو اعتنا ايتمشلردر تركيبي بودر صبر اسقطوري ياخود حب افاو يا بر درهم افيون
وزعفران هر برندن بر حبه ياخود ايكي حبه اخذ اولنوب نصفني ياخود مجموعني على الريق
استعمال ايتديلر وره لر بر ساعتده دك وجعي قطع ايدوب بعده عمل ايدر اگر زياده جه عملي مسي
مراد اولنورسه ايكي حبه ياخود اوچ حبه سقمونيا ايله مزج اولنوب ويريلور ياخود صبر
ملم بر عصارة الورد ثلثي درهم خلاصه زرنباد سكز حبه سقمونياء مدبر ولوداتون بر حبه
دهن كراويا ايكي قطره اخذ اولنوب جوهر الزرنباد ايله حبلر اولنه ياخود حل ايله حل اولنمش
اشق بر درهم سقمونيا التي حبه لوداتون درت ياخود بش حبه اخذ اولنوب حبلر اولنه
مجموعي درت دفعه ده استعمال اولنور بعضيلردن منقول اولديكه لوداتون حقنه لره دخي الحاق
اولنور مثلا اوچ حبه ياخود سدس درهم الحاق اولنور لكن شبهه لوجه بر دوادر احتراز
لازمدر تذكر بورللوس در دبحي ماه سنين طقسان دردبحي بحر برسنه تجنيه ايتمشه
انك بدلنه ايكي درهم ترياق الحاق اولنسه دخي اولي اولور اما قولنج تشنجي نوبتجي زائل
ووجعي ساكن اولدقدن صكره اكا مخصوص ومناسب اولان تنقيه ايديجي دوالر معرقات
ايله ممزوجا استعمال اولنور اما مقيئات استعمالي بو علتده اگرچه اكثريا احتراز اولنور
لكن گاه اولور كه بحسب الاقتضا لازم اولور مثلا معده وامعانك جزؤ اعلاسي زياده
ممتلي اولسه مقيئ مناسب ولازمدر لكن وجعك سببي اولان ماده امعانك اجزاء سفليسنده
اولورسه مقيئ استعمالي بيهوده در بلكه عليله آفت اخرى ايراثنه مؤدي اولور بلا بروس
نقل ايدركه نازك المزاج بر يكت تدبير غذاده زياده جه اكل ايتمكله وافراط اوزره خمر
ايچمكله اولا وجع الفؤاد بعده قولنجه مبتلا اولمش ايدي علاج اولنوب مندفع اولمش
ايكن در حال بر صوغوق هواده طشره سفر ايتمك اقتضا ايتمكله علتنه نكس كلوب يدي
هفته ممتد اولدي تكرار احتقان اولنوب ادويهٔ مقيئه ويرلدي كما ينبغي صحت ممكن
اولمدي عاقبت مقيئات انتيمونيه دن بريني استعمال ايدوب انلر قدر كثير صفرا كراثي
وبلغم قي ايتمكله علتي بالكليه زائل اولدي حتى بولي سياهه مائل وزعفراني ايدي
يسيرا يسيرا الوانا اصليسنه عودت ايلدي اما ادويهٔ افيونيه بو علتده دائما مناسبدر
على الخصوص قولنج تشنجي ده استعمال اولنور كذلك قولنج ماده وجع زياده اولديغي حالده
ويريلور اگرچه دائما ادويهٔ افيونيه تنقيه دن صكره مناسبدر لكن وجع زياده شديد

اولديغي

٢٨٦ اولديغي حالده تنقيه دن مقدم استعمال اولنور اگر ماده مرضيه رقيق وحريف اولورسه
هر وقتده استعمالي لا باسدر اگر ماده لزجه اولورسه قليلا استعمال اولنمق لازمدر
زيرا افيون مواد حريفه نك حده سني تعديل ايدر ومواد لزجه نك لزوجتنه باعث
اولور الحاصل ادويهٔ افيونيه ابتداء مرضده وتزايدنده سببي اولان مرضيه حسبيله
مرافقي تحليل ايديجي ادويه مناسبه ايله استعمال اولنور اما ادويهٔ افيونيه دن بو علتده
لودانوم دخي جمله دن مناسبدر على الخصوص قولنج تشنجي ده سريع التاثيردر لكن
ادويهٔ افيونيه استعمالنده شرطدركه عليلك قوتي ساقط اولمامش اوله زيرا بونك كبي
مواضعده تنويم ايله هلاكه مؤدي اولور ومعلوم اولدكه قولنج ماديده ادويهٔ افيونيه نك
مسهلات ايله ممتزجا استعمال اولنمسي قبل التنقيه اولديغي صورتده در اما بعد التنقيه
مسهلات ايله مزج اولنمغه حاجت يوقدر لكن مسهل استعمال اولندقده دعقبنده مخدر استعمالندن
امتناع اولنه كه مسهلك قوتني كسر ايدوب فعلنه مانع اولور ومعلوم اولدكه قولنجك
هر نوعنده برودتدن محافظه لازمدر على الخصوص معده وجلدنيني سخونت اوزره طوتمق زياده
لازمدر تجربه قولنج تشنجي يه مبتلا بر كسه كه سبب علتي صفاقي مربارده هواده مكشوف
اولمقله برودتدن متضرر اولمش ايدي افراط اوزره قيء وبر قاچ دفعه عمل ايدر ايدي
ابهل ايله تقطير اولنمش عرقدن بر قدح استعمال ايتمكله بالكليه عوارضي مندفع اولديغي كذلك
اماطوس وزاقوطوس وفورسطوس امثالي طبيبلردن منقولدركه قادلوصوا ايجكلردن متولد
علاجندن مأيوس اولنمش قولنج تشنجي عرق ايله مندفع اولمش لكن ظن اولنوركه نقل اولنان
ماده لرده برودتدن ناشي تشنج استرخائي كلمش لهذا يعني امعاده تشنج استرخائي كلديكندن
كثرت اوزره قيء واسهال ايله صوغوق خروج ايدر ايدي ايمدي هر وقتده بو علاجه اعتماد اولنمز
اما بطن تليين اولنوب وجع ساكن اولمزسه اكثريا قولنج تشنجي وامعاده بعضي مواد اولمسندن
متولد اولان قولنجده واقع اولور بو صورتده بالخاصه قولنجه مناسب بعضي دوالر وافاديات
مثلا ملح طباردي ايله حموضتي تعديل اولنمش قطع ورياحي كسر ايدوب معده وامعايه
قوة ويرن دوالر استعمال اولنور از جمله احتقان رحمه مناسب اولان دوالر على الخصوص
ملح طبارديه غالب اوله بو خصوصده مناسبدر ادويهٔ جنديه افيونيه ايله ممتزجا ويريلديكي
كبي كذلك بابونج وبزور حاره كبيره امثالي كبي كذلك حرشاديج جمله دن مناسبدر
الحاصل بعد التنقيه وجع قولنج ساكن اولميه ياخود زياده اوله قولنج تشنجي ده اولديغي
كبي قاقوبات امثالي دوالر ويريلور از جمله وروتعا منفردا قولنجه مناسب اولان
دوالردندر كذلك بابونج على الخصوص بابونج رومي وارميون وقشر النارنج وزرنباد
وجنطيانا وراسن وافسنتين وبزور حاره كبيره وبونلردن تقطير ايله استخراج اولنان
ادهان كذلك بونلرك عطرلري دخي قولنجه بالخاصه نافعدر ماء البابونج وماء ورد وغيرها
وماء النعنع وماء الدارچين كبي كذلك بو ادويه امثالندن اتخاذ اولنان امياه وارواح
مركبه على الخصوص روح قولنجي كه تركيبي بودر زهر بابونج ورهم النعنع وسنبل يابس
اوچر مثقال حب الايهل الطري يكرمي درهم حب الغار المقشر التي درهم كمون سكز
درهم اينسون وبزور رازيانج هر برندن درت درهم قصب الزريره اون ايكي درهم
قشر اصفر النارنج يكرمي درهم دارچين التي درهم زرنباد اوچ درهم اخذ اولنوب

ناعما دق اولنمش نصكره درت ياخود التى درهم روح البارود ايله ترطيب اولنه بعده
قدر الكفايه روح شراب ايله اون ايكى ساعت حمام ماريه ده نقع اولنه بعده نصكره مرهم وانبيق
زجاج ايله حمام رمليده تقطير اولنه مقدار استعمالى برقاشق ياخود ايكى قاشقدر كذلك
وجع اولديغى صورتده شراب قشر النارنج وشراب الخشخاش مناسبدر اكر تليين وتعديل مواد
حريفه مراد اولنور ايسه شراب الخطمى الوزنليوس مناسبدر كذلك محلول قرن الايل وروح النوشادر
وروح الطرطير وروح محلل الرياح المثلث وزبل الفرس وزبل الارنب وحصية الوبر مناسبدر
اكر وجع قولنج ايله معا صفاقلر مجموعنده وجع اولوب على الخصوص مراقده رياح اولور روح
محلل الرياح المثلث زياده مناسبدر اكر مغص تشنجى ايله اولور ايسه على الخصوص احتناق الرحم
اولور محلول قرن الايل الكهربائى مناسبدر كذلك املاح طياره دهنيه وكافور وماء ترياقى
الكافورى امثالى صفاقلرده وجع اولديغى صورتده زياده مناسبدر مثلا ماء البابونج اون التى
ياخود يكرمى درت درهم روح ترياقى الكافورى ايكى درهم لودانوم ايكى حبه ياخود اوچ
حبه شراب قشر النارنج درت درهم اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه بعد ملعقه استعمال
اولنه قولنج مادى ريحيده عظيم النفعلدر ياخود ماء النعنع اون التى ياخود يكرمى درت
درهم اكسير النعنع اوچ ياخود درت درهم جوهر محلل الرياح بر درهم ياخود بر مثقال روح
البارود الحلو ايكى درهم اخذ اولنوب بر ملعقه استعمال اولنه اكر ممكن اولور ايسه بر مقدار
اودنتوب دليله لركر حرارت والتهاب زياده اولور ايسه اكسير النعنع الحاق اولنميه اكر قولنج
جمله برينه شامل التهاب وحرارت ايله مجتمع اولور ايسه يعنى عليله محموم عوارضى عارض اولور ايسه
روح البارود ايله ممتزج بعضى مشروبات اتخاذ اولنوب ويريلور انجمله ماء انيسون
وماء زهر البابونج اون التشر درهم ماء الدارچين سكز درهم روح الزرنباد درت درهم
روح البارود الحلو ايكى درهم دهن الانيسون التى قطره لودانوم ايكى حبه شراب الراسن
سكز درهم اخذ اولنوب ملعقه بعد ملعقه استعمال اولنه ياخود ماء قشر النارنج المقطر
بالخمر اون التى درهم ماء فسوغون سكز درهم روح البارود الحلو بر درهم شراب قشر
النارنج التى درهم اخذ اولنوب ممزوجا بر قاشق استعمال اولنوب عرق ظهوردينه دك منتظر
اولنوب وجودى محافظه اوزره طوتهلر ياخود ماء النعنع اون ايكى درهم ماء البابونج وماء
الزرنباد وماء محلل الرياح هر برينك درت درهم روح البارود الحلو وروح ترياقى
الكافورى بر درهم شراب خشخاش ابيض سكز درهم اخذ اولنوب ممزوجا ملعقه
بعد ملعقه استعمال اولنه اكر قولنج تشنجى اسكوربوط ومراقيا واحتناق الرحم امثالندن
اولوب عسر تنفس ايله مجتمع اولور ايسه بو تركيبى ويره لر مثلا ماء البابونج وماء النعنع
وماء فلسقون هر برينك سكز درهم جوهر الجند ايكى ياخود اوچ درهم محلول قرن
الايل الكهربائى ياخود روح الملح بر درهم ياخود بر بچق درهم روح النوشادر بر درهم
ياخود بر بچق درهم لودانوم اوچ حبه ياخود جوهر الافيون ثلث ياخود نصف درهم
شراب بربنجاسف ياخود شراب قشر النارنج التى درهم ياخود سكز درهم اخذ
اولنوب ممزوجا ايكى دفعه ده استعمال اولنه تعريق لطيف ايله تعريق ايده ياخود
ماء مطريقا وماء النعنع هر برينك سكز درهم ماء محلل الرياح درت درهم جوهر الجند
وروح النوشادر بر درهم لودانوم اوچ حبه شراب بربنجاسف التى درهم اخذ اولنوب

ممزوجا

ممزوجا استعمال اولنه مسكن وجع قولنجدر ياخود ماء النعنع يكرمى درت درهم ياخود
ماء النعنع وماء الرازيانج هر برينك اون ايكى درهم روح النوشادر بر درهم جوهر النعنع
نصف شراب قشر النارنج درت ياخود التى درهم اخذ اولنوب ممزوجا استعمال اولنه
ياخود ماء النعنع وماء الرازيانج هر برينك اون ايكى درهم روح النوشادر الانيسونى
بر مثقال لودانوم ايكى حبه شراب الرازيانج درت درهم اخذ اولنوب ماسبق كبى استعمال
اولنه اكر املاح مناسب اولمز ايسه بو كونه ممزوج ويره لر مثلا ماء البابونج وماء زهر البابونج
هر برينك اون ايكى درهم جوهر الجند بر مثقال قرن الوحيد المدبر ثلث درهم فك السمك
سدس درهم ملح طيار قرن الايل اون بش حبه شراب الرازيانج اوچ درهم اخذ اولنوب
ماسبق كبى استعمال اولنه ياخود ماء النعنع اون التى درهم ماء محلل الرياح سكز درهم
جوهر الجند بر درهم دهن قشر الاترج ياخود دهن قشر النارنج التى قطره لودانوم درت
حبه شراب قشر النارنج ياخود شراب قشر الاترج قدر الكفايه اخذ اولنوب ممزوجا استعمال
اولنه ياخود ماء النعنع اون التى درهم ماء النارنجان المقطر بالخمر سكز درهم جوهر الجند
بر مثقال ياخود ايكى درهم روح النوشادر السادج ياخود انيسونى ياخود محلول
قرن الايل الكهربائى بر درهم شراب بادرنجبويه التى درهم اخذ اولنوب ممزوجا
استعمال اولنه ياخود عين السرطان نصف درهم ملح طيار قرن الايل اون ايكى حبه
لودانوم دخى طقوز حبه اخذ اولنوب سفوفا ايكى دفعه ده استعمال اولنه ياخود
قرن الوحيد المدبر وشنكرفا انتيمونى وزهر الكبريت سكز حبه ياخود هر برينك
سدس درهم لودانوم ايكى حبه اخذ اولنوب سفوفا ماسبق كبى استعمال اولنه قولنج
ماديده اولنه ياخود دهن كراويا ودهن كمون ودهن انجليقا ياخود دهن انيسون
ودهن النارنج ودهن البابونج ياخود دهن الرازيانج هر برينك اون قطره اخذ اولنوب
مزج اولنه قولنجه مناسب بر دهنلر بو صيغه بو دهنه سكر وزهر الكبريت ايكنشر درهم
فك السمك بر درهم لودانوم التى حبه ياخود سدس درهم الحاق ايدهلر ياخود فك السمك
وزهر الكبريت بر بر درهم دهن كراويا ودهن الكمون ودهن الرازيانج اون قطره لودانوم
درت حبه اخذ ومزج اولنوب اوچ دفعه ده ياخود بش دفعه ده استعمال اولنه اكر مغص
التهاب واحتراق ايله اولور ايسه ادويه بارده ايله قدر علاج اولنمز على الخصوص روح البارود
الحلو غليان صفراوى تسكين ايتمكده عجيب الفعلدر اكر وجع نافض ايله معا اولور ايسه
حموضتى نشف واصلاح ايديجى دوالره مراجعت اولنور املاح ثابته وعظام الحيوانات
ياخود حيواناتك ساير اجزاء صلبه سى كبى انجمله فك السمك وعيون السرطان
وقرن الوحيد المدبر وعرقوب الارنب امثالى نشافات كبى اما وجع الخاصره كركلى
نشافات اعتشوا اوله كذلك ماسا ديقادن نشات ايدن ترمنتين وساير ادويه ترمنتينيه
مناسبدر بوندن نصكره معلوم اوله كه ذكر اولنان دوالردن بابونج كرك ايسه بابونج رومى
اولسون وكرك ايسه بابونج عامى اولسون حمره وامعاده اولان حموضتى اصلاح وازاله
ايتمكده ادويه مختاره دندر مغص وساير عوارض قولنجيه نك جمله سنى وكليه دن نشات
ايدن قولنجى ووضع حمل نصكره حادث اولان وجع ثفيلى دفع ايدر مثلا زهر البابونج
ماء القراح ايله ياخود فقاع الشعير ايله طبخ اولنوب بعد التصفيه مصفا سندن فاتر

برقدح بالدفعات استعمال اولنه كذلك بابونجدن عمل اولنان دوالرك جمله سي عجيب الفعلدر ماء القراح ايله تقطير اولنمش ماء البابونج كبي بعضيلردن منقولدر كه برعورتده قولنج تشنجي عارض اولمش ايدي بركون وبركيجه وجع شديددن مضطرب اولوب كوناكوندن دوا ايله تدبير اولنوب فائده ايلمدي فقاع الشعير ايله عمل اولنمش مطبوخ البابونج برقاج دفعه ويرلكله مندفع اولدي كذلك دهن البابونج الازرق بوقاج قطره شرب اولنور ادويه محللة الرياحك سريعة التأثيرلرندندر ومخدرات لطيفه دندر اليافك تمديدني ازاله ايدر
كذلك تودري انواعندن استعلاريا قبيرا ولنان حشيشه طيبة الرائحه قولنجك انواعنده قولنج تشنجي وكرك قولنج ماديي وكرك قولنج ريحي اولسون وكرك احتناق الرحمدن نشأت ايدن قولنج اولسون عجيب الفعلدر آنك مطبوخي وانردن عمل اولنان جوهر وانردن تقفين ايله استخراج اولنان روح مايعات مناسبه ايله استعمال اولنه كذلك احتناق الرحمده دخي اسراردن مكتومه دندر كذلك اصل النوم دخي جالينوسدن واسقلبيوس وزانوقطوسدن قولنجه ادويه مجربه دن اولمق اوزره منقولدر بعضيلر نوم مطبوخني زيت ايله ويرمكي مدح ايدرلر زيرا زيت امعايي تليين ايدوب مواد جريقنه تسهيل ايدر بومعجونجي نصف مثقالي خرايلم قولنجه بالدفعات مجربدر ايلدك ديرلر كذلك قشر النارنج دخي قولنجه على الخصوص مواد حامضه دن نشات ايدن قولنج ريحي نوعنه زياده مناسبدر مثلا روح شراب ايله ياخود روح بابونج ايله عمل اولنمش صبغ قشر النارنج ياخود خلاصة قشر النارنج ياخود مجرد انك مسحوقي على الخصوص تقطير ايله استخراج اولنان دهني قولنجه ادويه مختاره دندر زيرا انواع حموضتي اصلاح ايدرلر رياحي كسر ايدر واعضانك حموضتدن نشات ايدن تأذي وتخديشني ازاله ايدرلر هذا مجاري اولدوغي واقع اولان حموضتدن ناشي عسر بولي دهن قشر النارنج ايله ازاله ودفع ممكن اولور كذلك قشر النارنج ايله تركيب اولنمش بعضي سفوفلر دخي قولنجه زياده ممدوحدر از جمله قشر النارنج اون ايكي درهم فك التمساح وعين السرطان وعرقوب الارنب وكهربا وزرنباد ايكشر درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالي نصف درهمدن ثلثان درهمه دك بردر همه وار نجه دك مايعات مناسبه فاتره ايله استعمال اولنه بو سفوفي ادهان محللة الرياح مثلا دهن قشر الاترج ودهن الكبريت وجوهر الافيون الخاقيله عمل دخي ممكن اولور ياخود براده ناب الفيل ثلثان درهم مرجان احمر مدبر وعين السرطان هر بريندن ثلث درهم طين مختوم اون ايكي حبه دهن قشر النارنج ايكي قطره دهن انيسون ودهن كراويا ودهن الرازيانج ودهن الزرنباد بر قطره اخذ اولنوب سفوفا ايكي دفعه ده استعمال اولنه كذلك راسن كه شراب ايله طبخ اولنمش اوله وايرا طوربا وافسنتين امثالي حرافت افاويه سي اولان ادويه قولنجه مجربدر اولنمشدر كرك ايسه مطبوخا وكرك ايسه سكر ايله دق اولنوب استعمال اولنسونلر اما حميا تره عارض اولان قولنجه افسنتين قنده علاج اولمز كذلك شرابله طبخ اولنمش مطبوخ راسن مع قشر النارنج ياخود مطبوخ الافسنتين قدر قليل ترياق ياخود متروديطوس الخاقيله فاتر استعمال اولنمق وجعي تسكين ايتمكده زياده موثردر كذلك قرن الايل ايله ترياق دخي حم قدر وجع قولنجي قطع ايدر كذلك مطبوخ الراسن جوهر النعنع ايله وروح ترياقي ايله ادويه مجربه دندر زاماده اولا

مواد

موادر ديه دن نشات ايدن وجع ومغصي دفع ايدر كذلك خلاصه وج وبزور حاره كبيره دن اتخاذ اولنان دهن احمر ايله عوارض قولنجه عظيم النفع اولان دوالردندر علي نيبوس خلاصه وج حقنه ده ديو كرامعاير مخصوص اولان علتلره ودياصر قمرا ايچون منفردا علاج كاملدر كذلك روح نوشادر الانيسوني وجند بيد ستر وانردن عمل اولنان دوالرك جمله سي ادويه مختاره دندر مجرد قولنجده كلي بلكه رياحي اولان علتلرك جمله سنه مناسبدر كه رياحي تحليل ايدر ادويه جنديه قدر علاج قويا ولمز كذلك بلاغم لزجه حامضه يي تعديل واصلاح ايدر كذلك قولنج تشنجي واحتناق الرحمدن واسكوربوطدن حادث اولان قولنجه مناسبدر كرك ايسه منفردا وكرك ايسه سائر ادويه مناسبه ايله ممتزجا استعمال اولنه مثلا قولنج تشنجي واملاح طياره ايله على الخصوص ملح طيار الكهربا ايله بر حبه ياخود ايكي حبه افيون الحاق اولنوب جند ايله معا استعمال اولنمق زياده ممدوحدر قولنج تشنجيده جندك سائرده والرايله ممتزجا استعمال اولنه جكي برمثال ايرادايده مثلا جند بيد ستر سدس درهم ملح طيار الكهربا بش حبه لودانوم بر حبه ياخود ايكي حبه اخذ اولنوب دفعه واحده ده ويره لر فرقها ثلث درهم ياخود ثلثان درهم جندي شراب خار ايله قولنج شديد ويرديلر بعضيلردن جند بيد ستر بعضي حقنه لره ضم اولنمق دخي قولنجه ممدوحدر اما في زماننا جند بيد ستري صبغ الطرطير ايله ياخود روح شراب ايله عمل اولنمش روح نوشادر ايله نصف درهم ياخود بر درهم استعمال ايدرلر كاه اولور كه جوهر الافيون دخي ضم ايدرلر مثلا صبغ الطرطير اوج درهم جوهر الجند ايكي درهم اخذ اولنوب مزج واستعمال اولنه مقدار استعمالي قرق قطره دك ياخود اكسيرذو الحاصد العنبر الحامض وصبغ الطرطير على السويه اخذ اولنوب ما سبق كبي استعمال اولنه ياخود صبغ الطرطير درت درهم جوهر الاشق اوج درهم جوهر المر الطرطيري بريجق درهم اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالي التمش قطره دك ياخود روح محلل الرياح المثلث اوج درهم جوهر الجند الطرطيري بر مثقال جوهر الافيون نصف درهم ياخود بر درهم اخذ اولنوب مزج اولنه مقدار استعمالي التمش قطره دك كذلك لابنجوس تعليمي اوزره جند وحلتيتدن روح شراب طرطيري واسطه سيله عمل اولنان جوهر قولنجه واحتناق رحمه زياده مناسبدر حصبه وجدريدن حفظ صحت ايچون استعمال اولنمقده دخي زياده ممدوحدر كذلك خلاصه جند لودانو ايله ياخود خلاصه ترياقيه ايله مزج اولنوب بعضي ادهان مناسبه الحاقيله حبلر اولنمق قولنجه زياده مناسب اولان دوالردندر كذلك منسبخت جند الحاقي ايله بر خلاصه قولنجيه تحرير اتمشلردر سدس ياخود نصف ياخود بر درهمي مايعات مناسبه ايله استعمال اولنمق زياده ممدوحدر كذلك زهر الكبريت نصف درهم ياخود بر درهم اخذ اولنوب مثلي رصاصي ايله بعض التنقيه وتدبير الكلي قولنجه زياده مناسبدر مثلا تش ايله ياخود سائر مايعات مناسبه ايله استعمال ايتمه في عليلي ايوجه اوزره لو مجربات صحيحه دندر تجربه قزل الماده بر كسه يه قولنج شديد عارض اولوب نصف درهم زهر الكبريت ايله منفعه اولدي ياخود زهر الكبريت دهن قشر النارنج ودهن انيسون ودهن زرنباد امثالي ايله عمل اولنمش سكرمدهن ايله

ادويه سي ... اولنوب

مزج اولنوب استعمال اولنور یاخود زهر الکبریت ثلث درهم یاخود نصف درهم دهن
الانیسون ودهن الرزنباد ایکیشر قطره لودانوم برحبه قند الکفاید سکر اخذ اولنوب مزج
وسفوف اولنه الحاصل زهر الکبریت بر تجربه عندی بمرزده قولنجده ادویهٔ جندیتردندر کذلک
املاح طیاره ایله ممزوج افاویات قولنجده تأثیر عظیملری وار در از جمله زرنباد کر ادویهٔ
محللة الریاحدندر مسحوقا یاخود صبغی یاخود خلاصه قولنجه ادویهٔ شریفه دندر کذلک
خولنجان دخی قولنج دخی یه مناسبدر کذلک دارچین وجنطیانا وقرنفل وجوز بوا وبونلردن
عمل اولنان ادویهٔ مفرده ومرکبه قولنجه مناسبدر از جمله سفوف جوارش کونی ودواء
الفودنج وسفوف خولنجان وسفوف الفلفل کذلک منضجات تعلیم ایلدیکی سفوف کبریتی
کذلک افاویات مزبوره دن تقطیر ایله استخراج اولنان ادهان ادویهٔ مختاره دندر
کراویا وکمون وانیسون ورازیانه وکهربا وبسباسه وزرنباد ونعنع دن عمل اولنان
ادهان وادهان مزبوره دن عمل اولنان سکر دهن ادویهٔ مجربه دن اولوب اوزره
قولنج بارده نفع عظیملری مرجح ایدرلر کذلک قشر نارنجدن عصر ایله استخراج اولنان
دهن شرابله یاخود عصاره قشر النارنج شربا وجع قولنجی تسکین اتمکده سریع التأثیر
اولان دوالردندر ارطمانوس دیرکه روح البابونج الحلو قولنجک آخر الدوا تعبیر اولنان
دوالریندندر روح الفولنج دخی دیرلر قولنج ریحی وصفراویه استسقاء طبلی علی الخصوص
فلاخوروس تعبیر اولنان حرقت والتهاب عنبر تابنده ایله مجتمع اولدقده زیاده مناسبدر
اکر ادویهٔ موقته ایله مثلا مطبوخ الراسن ایله یاخود مطبوخ قضیب الثور ویرلسه
تعرقه ایدوب تأثیر عظیمی اولور صنعتی بو در روح البارودکم برقاج دفعه تقطیر
اولنوب اجزاء مائیه سی ابو جرذائل اولمش اوله اندن ایکی مثلی یاخود اوج مثلی
روح شراب مزج اولنوب حمام ماریه ده برقاج کون تعفین اولنه بعده ایکی دفعه
یاخود اوج دفعه تقطیر اولنه تاکه بو ایکی روحلر اتحاد حاصل ایده لرکه روح شراب
برینه سائر ارواح مناسبه مثلا روح البابونج یاخود سائر محللة الریاح اولان
ادویه نک ارواحی الحاق اولنسه دخی اولی وانسب اولور مقدار استعمالی نصف
درهمدن بر درهمه وارنجه مائیات مناسبه حاره ایله استعمال اولنه بو روح ادویهٔ
محللة الریاح الحاق اولنمدیغی صورتده حین تقطیرده روحلر خروج ایدن دهنی زیاده
مؤثردر کذلک روح ترمنتین ودهن ترمنتین ارطمانوسدن نقل اولندیغی
اوزره زیاده ممدوح اولان دوالردندر امعایی کما ینبغی جلا ایدر لهذا دهن ترمنتین
ایله عمل اولنان بلسان الکبریت قولنجه ادویهٔ مختاره دندر کذلک قولنج تسخینی بر
علاجدر بعضیلر ترمنتیندن بو کونه بر دهن اتخاذ ایدوب قولنجه استعمال ایدر
مثلا دهن ترمنتین یاخود روح ترمنتین ودهن حب الاهل علی التسویه اخذ
اولنوب بر شیشه یه وضع وا وزرینه زهر هیوفاریقون الحاق اولنه بعده بر کون
بر کیجه تعفین ایدوب عصر وتصفیه ایده لر بعده کالاول برقاج دفعه دخی زهر
هیوفاریقون الحاق ایدوب تعفین وتصفیه اولنه تاکه دهن مزبور احمر اللون
اوله مقدار استعمالی اون ایکی قطره دن اون بش قطره دن ثلث درهمه وارنجه
قولنج مادیده ادویهٔ مجربه دندر کذلک زهر هیوفاریقون روح شراب ایله شهرا کاملا

تعفین

تعفین اولنمغله اوزرینه بر دهن کلور دهن مزبور ادویهٔ مجربه دن اولدیغندن
ماعدا داخلا استعمال اولنان دوالرک شرفیلریندندر کذلک وجع الفؤادده ذکر اولنان
روح محلل الریاح کم باروت وطرطیر وروح شرابدن عمل اولور مخصوصه دخی
معالجات لطیفه دندر مائیات حاره ایله نصف درهم استعمال اولنه کذلک حبیبة الفرس
تجفیف اولنوب بعد السحق بر درهمی نصف درهم انیسون ایله وبرلک ادویهٔ مجربه دندر
یاخود مسحوقه مزبوره قدر قلیل زعفران الحاق اولنوب انجوجکی صوی ایله استعمال
اولنه قولنج علتنه ادویهٔ جامعه دندر کذلک قضیب الثورک براده سی یاخود مطبوخی
قولنج تشنجی ودوسنطاریاده دفع علت وحفظ صحت ایچون عظیم النفع اولدیغی
زاقوطوس عملیاتندن ایکنجی کتابدن یکرمی درد نجی تجربه سنده تحریر اتمشدر مقدار
استعمالی ثلث درهمدر خمر ایله یاخود مطبوخ راسن ایله ویره لر کذلک قضیب الایل
دخی بونک کبی اولوب اوزره بارطولینوس تحریر ایدر کذلک سحام الکانون مسحوقا وسرکه
حار ایله ممزوجا استعمال اولنه درعقب وجع قولنجی قطع ایدرلر کذلک روح السحام
برقاج دفعه استعمال اولنمغله سقطه واختناق الرحم وتشوصه وقولنج امثالنه ادویهٔ
مختاره دندر زیرا حموضاتی اصلاح اتمکده ادویهٔ قویه دندر کذلک سکر الزحل حموضات
کثیره دن نشأت ایدن قولنجه منفردا علاج کاملدر اوج حبه سی یاخود درت حبه سی
ادویهٔ مناسبه ایله استعمال اولنه زیرا سکر الزحل ادویهٔ عظیمه دندر کذلک زبل الحیوانات
علی الخصوص بولاف ایله بسلنمش فرسک زبل طریسی عصر اولنوب عصاره سی فقاع
الشعیر ایله استعمال اولنوب ممکن اولدیغی مرتبه اوزرنده سکونت ادرزه عرق ظهورینه
منتظر اولدلر قولنجه علی الخصوص قولنج تشنجی نوعنه واختناق الرحمه ادویهٔ مجربه سریعه
التأثیردندر کم دیودوس تحریر ایدر لکن اکر فرس ارککی اولورسه عصاره زبلی
ذکر اولنان وجع اوزره اختیار اولنوب دیشی اولورسه زبلی اخذ اولنوب بعد التجفیف
شراب ایله حل وتصفیه دنصکره مصفاسی استعمال اولنور کذلک زبل الارنب دخی
قولنجک هر نوعنه ادویهٔ مجربه دندر مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه
لکن زبل الارنب بعد الاحتقان ممدوحدر کذلک روث البقردن تقطیر ایله استخراج
اولنان صو بو خصوصده نافعدر مقدار استعمالی سکز درهم در اما مخصوص صفاتک
فلجه مؤدی اولمسندن خوف اولنورسه حقیقیجه حقنه لر ایله احتقان اولنوب
داخلدن املاح طیاره مثلا ملح طیار بول الانسان وروح النوشادر الساذج
یاخود انیسون ومحلول قرن الایل الکهربائی وروح الطرطیر الطیاره استعمال
اولنوب عرق ظهورینه منتظر اولنلر زیاده مناسبدر زیرا بونلر اعصابه حرکت ایراث
ایدن حموضتی اصلاح ایله کلیتدن ماعدا فلج علتنده حفظ صحت ودفع علت ایچون
ادویهٔ قویه دندر اکر بعد الاستعمال عرق ظهور ایدرسه مادهٔ علتی تعریق ایله اکر
عرق ظهور اتمزسه تبخیر غیر محسوس ایله دفع ایدرلر معلوم اوله کم روح الطرطیر
الطیارک عملی کوناکوندر هر بر قدر طیار اولورسه اولقدر اجود اولوب تعریقی ایله
فلج علتنی دفع ایدر ایدیکی عکس الشرابدن عمل اولنان روح الطرطیر الطیار جملهدن
اجود وطیار تردر یاخود روح النوشادر الانیسونی بر درهم جوهر الافیون ثلث درهم

اخذ اولنوب ممزوج اولنه وجعی تسکین ایلدی تجربه اون یدی یاشنده بر کیمسه نك صفاقنده
سره اطرافنده بر مقدار ظهور ایدوب وجع الفؤاد وقلق واضطراب دخی عارض اولدی
وبطنی اعتقال شدید ایله منسد ایدی وسره سی ایچرو منجذب اولمش ایدی بو صفاقنده
بلکه جمله بدننده بر صلابت وار ایدی که قیامه اقتداری یوق ایدی کذلك بولی عسرت
ایله خروج ایدر ایدی بر بازار کونی بکا دعوت ایلدیلر بطنی تلیین ووجعنی تسکین
اتمك ایچون بو سفوفی ویردم ترکیبی بودر عین السرطان سدس درهم لودانوم دخی
بش حبه سقمونیاء مدبر اوچ حبه اخذ ایدوب سفوف ویردم لکن بر فائده سی ظهور
ایلمدی اولکون اعانت ایچون تکرار سفوف آخر ویردم ترکیبی بودر سر مضعف اون
بش حبه سقمونیا وقرص حنظل بر حبه اخذ ایدوب سفوف ویردم اول کیجه بر قاچ
عمل ایلدی لکن وجع ساکن اولمدی دوشنبه کونی ملین ومحلل الریاح بر حقنه ایله احتقان
ایلدم لکن فائده قلیله سی ظهور ایلدی مغصی تسکین واجزاء صفاقك تشنجنی ازاله ایچون
بو مشروبی که ترکیبی بودر ماء رازیانج وماء النعنع هر برندن اون ایکی درهم روح
النوشادر بر درهم جوهر الافیون نصف درهم شراب قشر النارنج التی درهم اخذ ایدوب
ممزوجاً اولکون اول کیجه کاه وبیگاه ویروب وصفاقنی تلیین ایچون بو دهنی طلا
ایلدم دهنك ترکیبی بودر دهن بابونج ودهن الکمون اوچر درهم دهن الانیسون بر
درهم اخذ ایدوب ممزوجاً بالرفعات طلا ایلدم فی الجمله سکونت کلدی لکن کوکچی ضماد
المقنتی دهن کهربا ایله ممزوج ایدوب صفاقنه لصق ایلدم وچهارشنبه کونی
تلیین ایچون درت درهم لحم الزبیب ایله درت حبه ذهب الزغل ویردم تخمیناً
اون بر ساعت مرور ایدنجه بر قاچ عمل ایلدی اول شحم الماعز ودرهم احمر علی السویه
اخذ ایدوب ممزوجاً صفاقنه وافرجه طلا ایلدم چونکه کما ینبغی تنقیه اولدی پنجشنبه
کونی ثلث درهم شنکرف انتیمونی ایله اوچ حبه لودانوم دخی صباح واحشام
ویردم جمعه کونی امعاده باقی قلان موادی جلا وامعاسنی تلطیف ایچون دهن بزر الکتان
ودهن بزر اللفت قرقر درهم اخذ ایدوب احتقان ایلدم ایوجه عمل ایدوب وافر
موادلزجه اخراج ایلدی اول کیجه تکرار شنکرف انتیمونی ثلث درهم لودانوم دخی
اوچ حبه اخذ ایدوب سفوف ویردم بعده جمعه ایرتسی کونی ملاحظه ایلدم که امعاسنده
مواد عاصیهٔ لزجه واردر هذا کرچی یکی مسهلات عمل ایلمزدی پس هر کون بو مشروبه
مداومته امر ایلدم ترکیبی بودر ماء النعنع سکز درهم سرکه ایله حل اولنمش اشق ثلث درهم
طرطیر زاجیه سدس درهم سقمونیاء مدبر وقرص حنظل یارمشر حبه شراب الورد المکرر
اوچ درهم اخذ ایدوب ممزوجاً ویردم کونده درت یاخود بش دفعه حقیقیجه عمل ایدر
ایدی وعلتنه خفت کلدی بوندن معلوم اولدی که امعاسنه ملتصق اولان مواد لزجه
عاصیه دن امعاسنه تشنج عارض اولوب قولنج عارض اولمش ایمش بعده بو کونلر
دخی مرور ایدنجه هر صباح محلول الطرطیر الذهبی اون ایکی قطره ونصف النهارده
روح النوشادر واوتوز قطره استعماله مداومت ایتدردم بالکلیه علتی زائل اولدی
بونده تذکره معلوم اولدی که قولنج علتنده افیون وادویهٔ افیونیه نك دخل عظیمی واردر
لهذا قدما تریاق ومثرودیطوس استعمال ایدرلر انلرده افیون اولمغله وجع صفاقده

دخل

دخل عظیملری اولور مقدار استعمالی بر درهمدر شراب ایله استعمال اولنه لکن اعتقال البطن اولدیغی
صورتده مناسبدر لکن فی زماننا انك بدلنه لودانوم ولودانوم دخی استعمال اولنور دیلا
لودانوم تخدیر وتسکین وجعده ادویهٔ کلیه دندر ولودانوم دخی بو الم نجی صورتده
بو جب انك بدلیدر ترکیبی بودر خلاصه زرنباد اون ایکی حبه خلاصهٔ جند بیدستر
التی حبه لودانوم درت حبه اخذ اولنوب ممزوج وحبلر اولنه کذلك افیوندن عمل اولنان
ادویه کونا کون که ما سبقده ذکر اولنشدر جملهسی قولنجده مناسبدر اکر قولنج امور
خارجیه ده خطادن واقع اولورسه داخلا ادویهٔ نشفا قه مسهلات ومخدرات ایله
ممتزجاً استعمال اولنور مثلا عین السرطان ثلث درهم سقمونیا مدبر اوچ حبه لودانوم
درت یاخود التی حبه قشر النارنج ایکی قطره اخذ اولنوب سفوف اولنه مجموعی بر
شربتدر اوچ دفعه ویره لر اکر قولنج حاردن یاخود فقاع الشعیرك بردیندن اولورسه
بر قاچ عدد فلفل غیر مسحوق روح شراب ایله استعمال اولنه زیرا فلفل نجاحت حامضه یی
اصلاح ایدر بونده تذکره وجع الخاصره نك ذکر اولنان انواع ادیعه سنده علاج از جمله
وجع الکلودن حادث اولان وجع الخاصره یه ترمنتین وترمنتین دن عمل اولنان
ادویه که بلسان الکبریت الترمنتینی کبی زیاده مناسبدر بو بلسان وجع ماسلابقانی
دخی دفع ایدر کذلك قولنجده دخی عظیم النفعدر کراك ایسه قولنج برودت ایله مجتمع
اولسون وکراك ایسه التهاب ایله مجتمع اولسون دفع ایدر ادویهٔ مناسبه ایله استعمال
اولنه مثلا برودت ایله مجتمع اولدیغی صورتده دهن قشر النارنج ایله التهاب ایله مجتمع
اولدیغی صورتده ادویهٔ باروتیه ایله علی الخصوص روح الباروت الحلو ایله ویریلور
اما ادویهٔ خارجیه دن قولنجده مناسب اولان یعنی صفاقه لصق وطلا ایله قولنجك
وایلاوسك وجعنی تسکین وحرکت تشنجیه سینی ازاله ایتمکده ادهان مفرده ومرکبه
استعمال اولنور از جمله ادهان مطبوخه دن دهن الشبث ودهن البابونج ودهن السذاب
ودهن اللوز ودهن حب الغار وادهان مقطره دن دهن حب الاهل ودهن حب الغار
ودهن قشر النارنج ودهن البسباسه وسائر داخلا استعمالی نافع اولان ادهان کبی
اما ادهان مرکبه دن مثلا دهن الشبث ودهن البابونج المطبوخ هر برندن بر درهم
دهن البابونج المقطر ثلث درهم دهن انیسون ودهن کراویا ودهن الکمون ودهن
الرازیانج یاخود دهن الورنباد التیشر قطره اخذ اولنوب بر مقدار شمع الخاقیه بلسان
قوامنه کتوروب حفظ ایدرلر یاخود دهن الشبث ودهن البابونج ایکیشر درهم
یاخود اوچر درهم دهن بابونج المقطر یاخود دهن النعنع ودهن الخلیقا ودهن
الکمون ودهن السذاب هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب ممزوج اولنه قدر تذکره
قدر الکفایه دهن جوز بوا الخاقیه بلسان قوامنه یاخود تکامکا الخاقیه ضماد قوامنه
کتوره لر یاخود دهن الشبث ودهن البابونج اوچر درهم دهن شبث المقطر ودهن
بابونج المقطر طقوز قطره دهن الکراویا ودهن الکمون التیشر قطره اخذ اولنوب ممزوج
اولنه یاخود دهن کهربا بر درهم دهن السنبل نصف درهم یاخود علی السویه اخذ
اولنوب ممزوج وطلاء استعمال اولنه بونلردن واوجه صفاقه وسره یه طلا اولنوب
اوزرینه قزمش کرمید یاخود لر یعنی وضع اولنور کذلك دهن قشر النارنج اخذ اولنوب

دهن انیسون یاخود انجلیقا ایله ممزوجاً سرّه یه طلا اولنور یاخود دهن حب الغار
دورت درهم جند بیدستر یاخود دهن الجند هر بریندن بر درهم اخذ اولنوب ممزوج
مرهم اولنه اگر سرّه یه طلا اولنمغله وجع ساکن اولمز ایسه اوزرینه تسخین اولنمش
کرمیل وضع اولنه یاخود دهن حب الغار و دهن شبث و دهن بابونج هر بریندن
دورت درهم دهن القسط لبر اکلسوس بر درهم دهن الکهربا نصف درهم دهن کراویا
ودهن الکمون ودهن الرازیانج هر بریندن سدس درهم اخذ اولنوب بعد المزج
ما سبق کبی طلاء استعمال اولنه براکلسوس وجع قولنجی تسکینده دهن جوزبوا و قلیل
قلیل دهن بلسان ایله احتقان اولنوب سرّه یه طلا اولنمغی مدح ایدر کذلک منسیحت تعلیم
ایلدیکی بلسان الذباد کذلک بلسان المسکو تجنه زباد الحاق اولنوب سرّه طلا
اولنمق و اوزرینه تسخین اولنمش اشیا وضع اولنمق زیاده ممدوحدر کذلک شحم
سنوبری کرصرع علتنده داخلا ادویه شربیه دن اولدیغی کبی قولنج تسکینده ده
ذوب وتضعیف وسرّه یه طلا اولنمق زیاده ممدوحدر بعضیلر سنورک ارککی ودیشیسی
ما بینینی فرق ایلمشلر لکن حاجت یوقدر زیرا ادویه عامیه دن دکل ادویه قویه دندر
وبعضیلر زباد الحاقیله طلا زیاده مناسبدر دیمشلر اما بونلرک مقامنه قاصنی جملدن
انفس صفاقده واقع اولان مغص انواعنده وقولنج تسکینی شدیده واختناق الرحمه
سرّه یه لصق اولنور کرک ایسه ضماد شکلنده لصق اولنسون وکرک ایسه دهن کهربا
یاخود دهن السنبل امثالی ادهان مناسبه ایله یاخود بلسان اسود ایله ممتزجا طلا
اولنسون اکر ضماد رحمی کرمنه ایله عمل اولنور دهن کهربا ایله ممزوج اولنوب سرّه وضع اولنسه
تسخینی دفع ایتمکده ادویه قویه دندر یاخود روح شراب خالص ایله حل اولنمش قاصنی
بر درهم دهن بابونج ودهن السذاب هر بریندن دورت درهم زعفران التی حبه اخذ
اولنوب مرهم اولنه یاخود قدر الکفایه قاصنی نار حقیقه ده ذوب اولنه قدر نصکره
اوچ مثلی دهن الکهربا و بر مثلی دهن السنبل ایله ممزوج اولنوب بر مشین اوزرینه
بسط اولنه بعده سرّه یه لصق اولنه ادویه جیده دندر کذلک براکلسوس تعلیم ایلدیکی
دهن القنة اسقرودروس قاصنی بیانی اثناسنده وسنارطوس قولنج بیاننده
وارطمانوس علمیات کیمیاویه نام کتابنده تحریر ایلدکلری اوزره سرّه یه طلاء انواع قولنجه
علی الخصوص قولنج تسخینه ده ادویه شریفه دندر یاخود دهن مزبوردن ایکی درهم
دهن کهربا تلثان درهم دهن السنبل سدس درهم اخذ اولنوب ممزوج وسرّه یه طلا
اولنه کذلک دهن القنة نک بولنمدیغی حالده دهن الکهربا منفرداً یاخود ثلثی مقداری
دهن السنبل ایله ممتزجا سرّه یه طلا اولنه کذلک دهن الصابون دخی بونلرک مقامنه
قائم اولان ادویه لطیفه دندر زیرا اجزاء قلویه نانه سی ایله حموضانک اصلاح ایدر مثلا
صابون جیر عین مطفی ایله یاخود عظام مکلسه ایله معوجه ده تقطیر اولنوب حصول
ایرن دهندن اوچ قطره یاخود درت قطره سی سرّه یه طلا اولنه وجع قولنجی دخی
ازاله ایدر یاخود صابون شراب روحیله حل اولنوب عسل قوامنه کتوره لر بعده صابونک
مثلی کلس عین مطفی ایله ممزوج ایدوب معوجه ده تقطیر اولنه نصکره معطرینی اضیفه سنه
رد ایدوب تکرار تقطیر ایتمکله بالدفعات تقطیر اولنوب دهنی اخذ اولنه علی وجه تک

جلدینه وعلل عصبانیه واوجاع مفاصل بارده یه طلاء عظیم النفعدر اکر بو دهن دهن
الجوز الابیض الحاقیله اولنوب طلا اولنسه زیاده مناسب اولور بو دهن مجرد صفاقده طلا
اولنمز بلکه وجع الخاصره و وجع الکلی و وجع الماساریقاده خاصره نک اطرافنده دخی طلا
اولنور اوجاع مزبوره یی دخی دفع و تسکینده ادویه ممدوحه دندر اما ضماد اولنمغله
بو خصوصده نافع اولنلر از جمله تکامکا درکه منفردا یاخود ضماد اکلیل الملک و دهن بابونج
ایله ممتزجا یاخود برو بلسانی ایله ممتزجا ادویه جیده دندر یاخود قاصنی و تکامکا
التشر درهم بلسان اسود درت درهم اخذ اولنوب ممزوج و بلسان اولنه بعضیلر ضماد
حب الغار و ضماد محلل الریاح لسلویوس ضماد ورق الدخان ایله ممتزجا استعمال ایدر
رولاندوس دبل الخنزیر الکطری و حار ایکن صفاقده لصق اولنمغی تجربه ایلدم عظیم النفع
بولدم دیو مدح ایدر بونلر نصکره بعضی کمادات کذ خمر ایله یاخود لبن ایله عمل اولنمش اکر
علی الخصوص وجع اسکوربوطیده صفاقده لصق اولنمق زیاده ممدوحدر مثلا فقاح البنج
و زهر البابونج و زهر الاقحوان هر بریندن ایکی قبضه حب الابهل اون ایکی یاخود یکرمی درت
درهم اخذ اولنوب بعد الدق بر کیسه یه قیوب خمر ایله یاخود لبن البقر ایله یاخود
لبن الماعز ایله بر مقدار طبخ ایتدکدن نصکره بر قاچ قات کتان بزی ایله حار ایکن صفاقده
لصق اولنوب بالدفعات تجدید اولنه وجع قولنجده علی الخصوص قولنج اسکوربوطیده
زیاده مناسبدر یاخود ورق الغار و ورق السذاب ایکیشر قبضه فقاح الشبث و قنطوریون
و زهر البابونج و زهر الاقحوان یارمشر قبضه اصل انجلیقا و اصل القوسطیقون اون
التشر درهم حب الغار سکز درهم حب الابهل درت درهم بر ورجاره کبیره هر بریندن
ایکی درهم اخذ اولنوب بعد الدق شراب ایله ظرف مستورده طبخ اولنه یاخود فقاح
الشبث و نعنع و سذاب و زهر البابونج ایکیشر قبضه حب الابهل و بزر الرازیانج سکز درهم
اخذ اولنوب بر مقدار دق اولنه نصکره بر کیسه یه وضع اولنوب ماء ایله یاخود خمر ایله
طبخ و موضع وجعه لصق اولنه یاخود فقاح الشبث و زهر البابونج بر قبضه زهر اکلیل الجبل
و زهر سالویا هر بریندن ایکی کره اوچ بوموق بر ورجاره کبیره هر بریندن بر درهم اخذ
اولنوب ما سبق کبی کماد اولنه یاخود یولاف ایکی جزء حب الابهل و بزر کزبره هر بریندن
بر جزء اخذ اولنوب بعد الدق بر کیسه یه وضع و کماد اولنه کذلک طاری تسخین اولنوب
بر کیسه ایله موضع وجعه لصق اولنه خاتمه حجر نفریطیقوس تعلیق اولنمغله وجع قولنجی تسکین
ایدر دیو مدح اولنور اما قولنجک وجع حالنده خارج وقتنده علاجی ادویه حدیدیه در
مثلا هر صباح عصارة التفاح ایله عمل اولنمش خلاصة الحدید یاخود محلول الحدید الذهبی
و بونلرواحشاملرده روح نوشادر الانیسونی و بونلرکبی ادویه مدره
ادویه محللة الریاح ایله ممتزجا و بر ملک دخی زیاده مناسبدر

الفصل الثانی فی المغص مغص بفتحتین یاخود بالتسکین الغین المعجمه
لعله بغرسقلرده وجع عارض اولمقدر و بالسین المهمله مغس و وجع البطن دخی دینلور
عند عوام الناس لسان ترکیده کومک بوروسی دیرلر باغرسق اغریسی وبغرسق صانجیسی
و قارین اغریسی دخی دیرلر زبان فارسیده درد شکم و پیچ شکم و پیچیدن شکم و برنیش
دیرلر لسان یونانیه ده اسطروفوس تعبیر ایدرلر بو مرض بر وجع خفیفدر که اکثریا انجه

بغرسقلرده اولوب كوبكي بودر سقوط السرة ايله مغص بيننده فرق بودركه سقوط
سرّه ده وجع بر موضعده ثابت اولوب حركت ايتمز اما مغصده وجع بر موضعده ثابت اولميوب
حركت ايدر الا مكر كه خلط سوداويدن اولمش اوله اول زمان وجع بر موضعده ثابت اولور
اما احتقانات ايله ايريلوب تفريق اولور اما سقوط سرّه ده احتقانات ايله عمل ايليسه لر
دخي برنسنه آيرلماز **السبب** بو علتك سببي كثيردر اما انواعي بش نوع اوزره در
نوع اول اكثريا بحيدر نيزكه امعالرده ريح محتبس اولوب وجع ايراث ايدر فواكهات غير نضيجه
ومنفخات كثيره اكل ايتمكدن اولور نوع ثاني امعالرده فضول حادة صفراويه ونفس
صفراء حادة وكلمكدن اولور نوع ثالث امعالرك خواجلرينه مخالف كيفيتي تيز وحار اولان
ادويه واغذيه لر استعمالندن عارض اولور نوع رابع بلغم مالح وخلط بورقيدن اولور كه
امعالري قازيجيدر نوع خامس غليظ ولزج خلط زجاجي نك غلظت ولزوجتي سببيله
امعالره ياپشوب دفع اولمادوغندن نشأت ايدر بعضيلر ديرلركه سبب مغص بر رطوبت
لزجة بورقيه دركه اكثريا امعاء دقاقه منصب اولوب حرارة ضعيف اولمغله تحليلي قليل
اولوب ريح وقراقر توليد ايدر اول رياح محتبسه دن مغص حادث اولور ياخود
سوداء غليظدركه امعايه ياپشمشدر يا ورم صلب ويا دمدر ياخود هوردلردركه اضطراب ويروب
مغص ايراث ايدر وكاه بونك سببي برنك كاكي سنزه اولوركه غذادن اولور وكاه صوقدن
واچ قرننه صوق صو ايچمكدن اولور وقت اولوركه مغص بحراني اولور **العلامات** بو علتك
علامتي اكر ريحدن اولورسه بطن منتفخ اولوب قراقر ظاهر اولوب كوركلده ريح جقدقجه راحت
ايدر اكر صفرادن اولورسه سرعتي غايت بوردر وعطش والتهابي وقلق وطارلغي
عارض اولور واسهالدن صفرا چيقار واكر ادويه واغذيه حارة وحادة استعمالندن اولور
عطش والتهاب وبغرسقلريني براز ياقار بلكه جقمقدر وممعده حرارت اولمقد واكر
خلط مالح وبورقيدن اولورسه حرقت وحرارت وقراقر وعطش وبزار ايله بلغم جقمقده
ونوبتي صفراويدن كثير اولمقد واكر خلط غليظ ولزج وزجاجي نك امعالره ياپشمسندن
اولورسه قلت عطش وكثرت ريق ووجع وموضعنده ثابت اولمق وكاه براز ايله بلغم
جقمقدر ومغص بحراني اولديغي حالده اسهالدن معلوم اولور اكر بول بياض كلسه امراض
حاره دن اولور واكر اقل اولوب علامت آفت اولسه دماغه دخي آفت حس اولنسه
بو بيله ايكن مغص عارض اولسه اسهال اولديغي معتبردر اكر مغص شديد اولورسه قولنجه شبيه
اولوردر زيرا مغص ايله قولنج بيننده مناسبت واردر مثلا وجع امعا كه خفيف اوله مغص ددر
قوي وشديد اولورسه قولنجدر بونلرك بيننده عموم وخصوص واردر **العلاج**
بو علتك علاجي اكر ريحدن اولورسه رياحي تحليل ايدجي شيلر ويره لر مثلا معجون كمون ومعجون
جوارشن وسفوف مصطكي غايت مناسبدر وماء البابونج المغلي بو مرضه غايت نافعدر و
موجبه رياحيدن بر علاج تام ودوا الكلا كذلك دهن بابونج المغلي وبلسان ذرولحا
وبو صبدخي قبض وريحي دافع اولوب حب اقاوياء الصغير تسميه ايدرلر صفتي بودر فلفل
وزنجبيل ودارچيني وقرنفل وانيسون ومصطكي هر بريندن بر درهم محموده مدبر
يدي درهم اخذ وسحق اولنوب حبار شنبر ياخود شراب بنفشه ايله عجين ايدوب
حمص مقداري حبلر اولنه هر برجب بر مجلس ايدر بو مبارك حبده صفراوي وبلغمي سو دد

ودباجي

٢٩٢

ودباجي تحليل ايدوب اشتهايي آچر قولنج وايلاوس مرضنده دخي نافعدر وطار دوبي
قاورب سرّه يه وضع ايدرلر ياخود بزلري قيزدروب سرّه اوزرينه قويه لر وياخود
ادهان حاره طلا ايدرلر دهن بابونج ودهن السذاب كبي واكر صفرادن اولورسه
لعاب بزر سفرجل ايله ياخود بزر قطونا لعابي ايله يا لوزه بشروب دهن الورد
ياخود دهن لوز الحلو ايله ويره لر واكر صفراء كثير ايسه بر ملين ايله صفرايي چيقارمق
مناسبدر مثلا قدرت حلواسني مطبوخ اجاص ايله وياخود عسل خيار شنبر ايله
صفرايي تنقيه ايدرلر وسرّه يي دهن الورد وشحم الدجاج ايله تدهين ايدرلر
وسوداءدن اولانك علاجي بو يله در لكن مغصده بر قوجه خروسي بر مقدار بسفايج
وبر مقدار شبث ايله طبخ ايدوب مطبوخ صويي ايچوره لر غايت مناسبدر واكر بلغم
مالح بورقيدن اولورسه امعالري معجون اسقف ايله تنقيه ايدرلر ياخود حقنه
ايلكه اندن تربد وبسفايج وبنفشه وسبستان اوله وماء بارد ايچمكدن حذر
ايدرلر واكر ادويه واغذيه حاره استعمالندن اولورسه علاجي مزاجي تعديل وتبريد
ايلمك كركدر اكر بلغم غليظ ولزج زجاجيدن اولورسه علاجي امعالري تنقيه
ايدوب سرّه دن يوقارو اولان امعالرده ايسه قي ايله اكر اشاغي امعالرده ايسه
حقنه حاده ايله علاج ايدرلر وامعالر اثقال وفضولدن پاك اولدقده
جوارش عود هندي ويره لر ونفاخ نسنه لر استعمالندن احتراز ايده لر

الفصل الثالث فيما يتولد في الامعاء من الديدان

معلوم اولسونكه ديدان
بكسر الدال المهملة دود لفظنك جمعيدر دود بالضم مطلق قورد معناسنه در اما اصطلاح
اطباده انسانك جوفنده حاصل اولان قوردلره وصوغلجانلرك انواعنه اطلاق اولنور
زبان فارسيده كرم ولسان يونانيده المنيدس والمنتس تعبير ايدرلر اسقولبقس
دخي ديرلر وبو ديدان صبيانده كثيرا متولد اولوب شبانده تولدي نادر الوقوع دكلدر
بعضيلر ديمشلردركه بطون انسانده متولد اولان ديدان اوچ صنفدر لكن خطادر اشتلادركه
بحسب الاستقراء درت صنفدر اول كسي ديدان طوال وكبار دركه امعاء دقاقده تولد ايدوب حيات
ارضه مشابه دركه مار اولوركه ديدانك بو صنفي طويلجه دوغم دوغم اولور حتى اوچ ذراع مقداري
متولدر لكن نادر واقع اولور وبو نوعه عند الاطبا حيات اطلاق اولنور ايكنجيسي
عراضدر لكن بر دقيق عشانك ايچنده اولوب خروج ايتدكده بر قاچ ذراع مقداري طويله
خروج ايدر حتى اوچ ذراعدن التي ذراعه دك كورلمشدر معاء مستقيمك قعرنده
اولان امعاء غلاظده تولد ايدر اوچنجيسي ديدان صغاردركه سركه وپينر ايچنده حاصل
اولان ديدانه مشابهدر معاء مستقيمده متولد اولور دردنجيسي حب القرعه مشابهدر بعضي
ومستديردركه حب القرع تسميه اولنور معاء توليدن واعورده متولد اولور بانده خالصها
تولدلرينك ابتداء ابدانه منفعتي اولوب بعده مضرتلري سرايت ايتمكله قتل واخراجلري
تدبيرنده اهمال اولنميوب اهتمامي لازم اولان اموردندر اول دودلرك بدن انسانده نسبتي
خارجده سيكل وسائر بوجك مثللي متولد اولان حشراتك عالمه نسبتي كبيدر نته كم
اول حشرات عالمك عفونتني تنقيه ايتمكله نافع اولوب وباء عام عارض اولمديغي كبي
دودلر دخي بدني تنقيه ايتمكله عفونت جهتندن مرض عارض اولماز زيرا غذا متعفنه

مشابه اولمق لوزمی اوزره انلرك غذالری دخی مادهٔ عفونت اولمغله بقیهٔ ماده بعد الغذا کلری
ایچون تنقیه ایدرلرنته کم عالمده عفونتك ماده سی کثیر اولوب حشرات انلری اقتضا ایده
مدیکندن ناشی جا بجا وباء عارض اولدیغی کبی بدنده دخی عفونت چوق اولدیغی صورتده
دیدان آنی یمك ایله افنا ایدهمدکلری ایچون مرض عارض اولورنته کم عالمده دخی جمله
حشرات مصلح اولور مرتبه دن زیاده تکون ایتمکله فساده مؤدی اولدقلری کبی دیدان
دخی بدن انسانده کثیرا تولد ایتسه لر البته فساده مؤدی اولور **السبب** دیدانك
تولدینه سبب بادی غذانك معده ده عدم انهضامندن مادهٔ فجه یه انقلابی بعده امعاده
مجتمع اولمغله حرارت غریبه استیلاسندن متعفن وفاسد اولوب طبیعت آنی تصرف
مراد ایلر ایسه دفعنده عاجز اولوب اول مادهٔ فجه دود اولمغه قابل وکا مناسب مزاج
واستعداد تام حاصل اولیجق قبل باری نك صورت دودیته فیض اولنوب هر بری
استعدادنه مناسب صورتده تکون ایدر زیرا صانع عالمك تعالی شانه جود عمیمندن
ناشی مخلوقاتدن هر برینه مستعد اولدقلری صورت وحیات مفاض اولمغله مقتضایی
استعدادلرندن محروم قالمزلر پس ایمدی بو علت اگرچه غذانك عدم انهضامندن حاصل
اولا مادهٔ متعفنه در اما اکولادن کشکك وبوکرجه وباقلا ونبات ثابت طریه وفواکه
رطبه کبیلردن دخی تولدی عند الاطباء مسلمدر لهذا صبیانده واکول اولنلرده دیدان کثیرا
متولد اولور اما صبیانده تولدی ابقراط اوجنجی مقالده واذا جاوز الصبی هذا السن
عرض له الحیات والدود لا توفی اوزره صبیانك دیشلری نابت اولدیغی وقتده مخصوص کلدر
بلکه تولدلرینك مدة قلیله مرورینده وغذالری لبن مرضعه یه منحصر اولدیغی وقتده
دخی آنلرده دیدان تولدیی کورلشدر کذلك صفرانك مرارتی قلیل وحرقتی منکسر اولمغله
دیدان متولد اولور لهذا اهلونسیوس صفرانك فقدانی دیدانك باعثیدر دیمش الحاصل
ذکر اولنان بو ایکی سبب ایله دیدان متولد اولوب بعده حاصل اولان دیدانك محلرندن
دیدان متولد اولورنته کم دیدان صغار اصحابنده ظاهردر که بعضی مسهلات تناولنده دیدان
کثیره خروج ایدوب بعده مدة قلیله ده ینه دیدان آندن متأذی اولورلر بوندن ظاهر اولورکه
خروج ایدن دیداندن بقیه وتخم قالوب ینه دیدان متولد اولمشدر ایمدی دیدانك
علاجنده امعایی دیدانك دایه سندن دخی تطهیر ایتمك لازمدر **العلامات**
دیدان اصحابنك فملرینده بر دایم حرکت یعنی اولوب حرافته مائل اولور وغثیان ایله معا
آنلردن لعاب منتن کثیرا سیلان ایدر کذلك براز دخی روث البقر کبی فاسد اولوب
اشهب اللون اولور کذلك کوزلرینك بیاضی صفرته مائل اولوب یرقان عارض اولمش
کبی اولور بعضیلر برقاچ علامات دخی بیان ایتمشلردر اگرچه دیدان اصحابنه واقع
اولمز لکن بعضیسنه عارض اولور از جمله مغصه مشابه بر حالت عارض اولور علی الخصوص
صباحلرده حالت مزبوره زیاده جه مشاهده اولنور وگاه گاه صغاقلرینده برنج ملاحظه
اولنور وکیجه لرده یعنی نوم حالنده آنلره قورقمق وصچرامق وصریر الاسنان عارض
اولور کذلك رعشهٔ تشنجیه عارض اولوب گاه دائمی وگاه غیر دائمی اولور کذلك
بدنلرینه نحافت ولثه لرینه تآکل دخی عارض اولدقلرنده وجهلرینه گاه حمرت عارض
اولوب گاه کسافت کلور واشتهالری غالب اولوب طعامه حریص اولورلر انفلری کچشمك

وعلى

وعلى الرتیق بطنلرینه عطش وسعال یابس عارض اولور اگر حلویات ولبنیات استعمال ایدرلرسه
عارضه لری زیاده اولوب حامضات ومر اولان اشیادن ساکن اولور اما دیدان اعراض اصحابنه
عوارض کثیره متنوعه عارض اولوب مزمنه اولور وبرآز ایله معا بزر القرع مشابه حبه لر
خروج ایدر اما دیدان اصغار اصحابنه اکثریا آنی اسکیلرینده کیجه لرده مثلا درتنجی یاخود
بشنجی ساعتدن صباحه وارنجه دیدان مزبوره متحرك اولوب عوارض ردیه عارض اولور
کذلك سائر وقتلرده دخی کوندزلرده وکیجه لرده بعضی عوارض اولور از جمله کیجه لرده
مقعده بر قیاریق وطشره چقمق کبی حالت کلوب بر اضطراب کتوررکه علیله نوم ممکن اولمز
وگاه اولورکه ساکن اولوب اضطراب مزبور حس اولنمز بونلردن ماعدا گاه اولورکه بو
دیداندن خلاص اولنلره معاء مستقیملرینه بلکه عانه لرینه تآکل بلکه مقعد وامعالرینه
تقرح عارض اولورنته کم اسقانقیوس اوجنجی کتابنده بیان ایتمشدر **تقدمة المعرفه**
اگر دیدانلردن حادث اولان عوارض کثیر اولورسه ردیه قلیل اولورسه کثیر اولان قدر ردی
دکلدر کذلك دیدان صغارك اذاسی قلیلدر مگر که کبر حاصل ایتمش اوله بو صورتده عوارض ردیه
حادث اولوب عسیر العلاج اولور اما دیدان طوال اکثریا حمی وغشی ولکنت لسان وجنون وصرع
کبی حالت وتواتر نبض وفواق عروضنه مؤدی اولور اگر سائر مرض اصحابنك مقعدلرندن یاخود
فملرندن بالطوع دیدان ساقط اولورسه علتك ابتداسنده وماده سنك عدم نضجی حالنده
واقع اولورسه مخوفدر زیرا علتك زیاده ردیلکنه وهلاك علیلی اعلام ایدر لکن علتك انتهاسنده
ماده سنك نضجی حالنده واقع اولورسه علامات جیده دندر **العلاج** دیدانك علاجنده
لازم اولان دیدانی قتل ایدوب بعده ادویهٔ مسهله ایله اخراج ایتمکدر تا که دیدان مقتول
امعاده فاسد اولوب انك تحللیندن تکرار دیدان متولد اولمیه ومسهلاتدن دیدان
اخراجنه چلاپا ودنیق حلو زیاده محمود جلد **از جمله** چلاپا بر درهم دنیق حلو ثلثان درهم
اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء هیوفاریقون ایله حل اولنمش سکر ایله جوارش اولنه
مجموعی اوچ دفعه ده یاخود درت دفعه ده استعمال اولنور **یاخود** حبیرة الخوخ ثلثان
یاخود بر درهم دنیق حلودن بش حبه یاخود ثلث درهم ملجسترینا وچلاپا یاخود سفوف
تربد الراوندجی بش یاخود سکز حبه سقمونیا ایکی یاخود التجحبه اخذ اولنوب شراب
دهن الخوخ ایله معجون اولنوب دفعهٔ واحده ده استعمال اولنه معلوم اولکه دیدانك علاجی
متناقص قمرده حال تربیعده زیاده مناسبدر زیرا متناقص قمرده دیدانی قتل واخراجه اعانت
عظیمه سی وارددر معلوم اولکه امراض صبیانده دائما دیدانی توهم وظن وملاحظه
لازمدرکه دیدانك صبیانده عروضی سائرلره عروضندن کثیر ومتواتردر کذلك صبیانده
صکرم مراقیمنه سائرلردن زیاده جه عارض اولور اما دیدانك قتلنه بالخاصه عظیم النفع
اولنلر از جمله نخل بوی وانك عصاره سی وماء مقطری سائر بالخاصه نافع اولان ادویه
ایله ممتزجا مثلا حرف وافسنتین وشوکة المبارکه وقنطریون وزهر الخوخ واتاناسیا وذهب
هیوفاریقون ایله ممتزجا استعمال اولنه ماء طولیبوس تجربه لرینی تحریراتنا سنده سابقا
واسقوردیون وقوراللینا واصل دکتام ابیض واصل سرخس وچنطیانا وایرقا وزرنباد
دیدان قتلنده ادویهٔ مجربه دندر دیو صریح ایدر کذلك بصل وکراث المطبوخین باللبن
وحراسانی وبزر الحمقاء ومرصافی وصبر اسقطوری وقرن الایل واترین عملا اولنان دو الرکا

جلدیسی دیدان قتلنده ادویهٔ مجربه دندر کذلك ادویهٔ دبغیه علی الخصوص اطماونس تعلیمی
اوزده حمیرة الورد وزهر حصلبان ایله دنیق مزج واستعمال اولنمق زیاده مجرّبدر کذلك
ماء النخیل یاخود سائر میاه مناسبه ایله عمل اولنمش نقوع الزنبق ومطبوخ الزنبق زیاده
مستعملدر کذلك سکر ایله عمل اولنمش سفوف دنیق زیاده مناسبدر صنعتی بودر قدر الکفایه
دنیق مغسول اخذ اولنوب مثلی سکر ایله زجاج هاون آنده اشهب اللون اولنجه دق
وحفظ اولنه مقدار استعمالی ثلث درهمدن نصف درهمه وارنجه اغاج ملعقه ایله استعمال
اولنه دیودیوس دهن شجرة البندق ودهن شجرة الابهل زیاده نافعدر دیو مدح ایلدی
کذلك حامضات مثلا عصارة الاترج وروح الزاج وروح الکبریت دخی عظیم النفعلی
وفی الواقع قدر الکفایه ماء القراحه حموضت ویره جك قدر روح الکبریت الحاق اولنوب
برقدح استعمال اولنسه دیدانی قتل واخراجده عجیب العملدر بعضیلر قدر الکفایه سکره
برمقدار روح زاج الحاق ایدوب سفوف شکلنده استعمال ایدرلر بعضیلر دیدان صبیانه
روح زاج ایله عمل اولنمش صبغ البنفسج علاج کاملدر دیمشلر نته کم روح زاج تقطیر اولنمش
کلبشکر دیدان صبیانی دفع ایلدیکی کبی اما احتقانات دخی بوخصوصده زیاده مناسبدر
لکن اولا لبن ومطبوخ التین ومطبوخ الزبیب وعرق السوس وعسل ایله احتقان اولنوب
دیدانك امعاء غلاظه نزولی مشاهده اولندقده دیدانی بالخاصه قتل ایدیجی دوالر ایله
احتقانات اولنور مثلا اصل النخیل وجنطیانا وافسنتین واسقوردیون وقنطریون صغیر
وبجملة الحمقا خراسانی امثالی لبن ایله طبخ اولنوب عسل الحاقیله احتقان اولنه کذلك
شحم الحنظل مرارة الثور ایله مزج اولنوب سره یه لصق اولنمقله دیدانی قتل واخراجه ادویهٔ
قویه دندر کذلك مرهمانی وصبر اسقطوری وحل الورد ومرارة الثور ایله لصقه عمل اولنوب
سره یه وضع اولنور کذلك دهن افسنتین ودهن لوز مر ودهن هیوفاریقون ودهن الحنظل
لعوزجیانوس سره یه طلاء استعمال اولنور کذلك دهن المجرود دهن شجر البندق طلا
اولنور کذلك دنیق ترمس ومرصافی وصبر اسقطوریدن لصقه اولنوب سره یه وضع
اولنور کذلك ایارج فیقرادن لصقه اتخاذ اولنور کذلك مرهم عرطنیثا ودنیق الحی مزج
اولنوب سره یه لصق اولنور اما دیدان عارضی که اکثریا اسقوربوط اصحابنه عارض اولور
انلره عصارة الحرف الطری استعمال ایتمك ادویهٔ مجربه دندر کذلك انلره تنقیر سفوفی
جلاپا مع خراسانی ثلث درهمدن نصف درهمه وارنجه مناسبدر کذلك سفوف الترید الرازی
وادویهٔ دبغیه مسهله مناسبدر اما امعاء مستقیمده اولان دیدان صغاره بر پارچه فلمنك
پینیری یاخود خنزیر پینیری حقنه دا حمول اولنه یاخود عسل طلا اولنوب حمول اولنه
کذلك افسنتیندن معمول حقنه وآنزت دخی مناسبدر کذلك طرطیر زاجینه وقرن الایل
وخلاصه حنظلدن برسفوف اتخاذ اولنوب ویرلمك وادویهٔ دبغیه مناسبدر

القسم الخامس فی آفات وضع الامعا وهو تشتمل علی اربعة فصول

معلوم اولدکه امعانك وضع طبیعیسی ماساریقا ایله متصل وفقرات حاصره نك طرف
اعلاسنه معلق اولوب غشاء بطن کا برکیسه کبی اولمغله کاه اولورکه وضع طبیعیسی
ماؤف اولوب فتق وخروج مقعد حسبیله اولنان عللر حادث اولور دیرا وضع طبیعیسی
متغیر اولان امعاء دقاق یاخود امعاء دقاق اوزرینه مفروش اولان ثرب اولوب داخل

صفنه یاخود اطرافنه یاخود اطراف سره یه خروج ایدرسه فتق تعبیر اولنور اما امعاء
غلاظك وضع طبیعیسی استحکام اوزره در نادراً متغیر اولورلر فقط کاه اولورکه
معاء مستقیم وضع طبیعیسندن خارج اولوب مقعددن خروج ایدر
بوصورتده خروج المقعد تعبیر اولنور امدی بوقسم درت فصلی مشتمل قلندی

الفصل الاول فی الفتق

فتق امعانك یاخود امعا اوزرینه مفروش
اولان ثربك علی سبیل الانفراد یاخود امعا ایله معاً غشاء بطندن خروج اتمسنه
فتق اطلاق اولنور غشاء مزبورك انشقاقندن یاخود استرخاسندن ناشیدر
وبو علته ماؤف اولان غشاء بطن ایله امعا یاخود ثرب دیرا غشاء بطن منشق
یاخود مسترخی اولوب امعا وثربك وضع طبیعیسنه خلل کلمشدر ومعلوم اولدکه امعا
دقاق صائم وایلاون اوزرلرینه مفروش اولان ثرب ایله معا غشاء بطندن
خروجی ممکن اولور اما امعاء غلاظك وضع طبیعیسی استحکام اوزره درحرکتلری
قابل دکلدر ومعلوم اولدکه غشاء بطنك انشقاق واسترخاسی مواضع متعدده ده
واقع اولور لکن اکثریا اربیتین اطرافنده واقع اولوب امعا وثرب اول موضعدن صفنك
داخلنه حصیه نك اوعیه منیه ملتصق اولان موضعنه نازل اولور سره اطرافنده دخی
غشاء مزبورك انشقاق واسترخاسی کثیر الوقوعدر دیرا غشاء بطن بو ایکی موضعده
بالسهوله ماؤف اولور لهذا فتق علی تقسیم اولی ایله ایکی قسمه تقسیم اولنوب برینه
فتق صفنی دیرلر امعاء وثربك داخل صفنه نزولیدر وبرینه دخی فتق سره وی دیرلر که
صفاق سره اطرافنده منشق یاخود مسترخی ومتسع اولوب امعا وثرب اول موضعه
خروج ایدوب اطراف سره ده برنتو ظاهر اولور بوندن ماعدا فتق صفنی دخی یا ناقص
یاخود تام در مثلا غشاء بطن اربیه اطرافنده منشق اولوب امعا یاخود ثرب علی الانفراد
یاخود امعا وثرب معاً خیارك ظهور ایدن موضعه نازل وعظم العانه یه منتهی اولوب
فتق ناقص اولور بعده یسیر یسیر داخل صفنه نزول ایدرسه فتق تام اولور اکر بو صورتده
نزول ایدن ثرب ایسه ابیبلوچلون دیرلر اکر نزول ایدن مجرد امعا ایسه انتروچلون دیرلر
لکن مجرد امعانك نزولی ثربك نزولنه قیاس ایله نادر الوقوعدر الحاصل بو ایکی موضعده
غشاء بطنك انشقاق واسترخاسی اکثریا واقع اولمکلشدر لکن فتق علی بو موضعلرك
انشقاق واسترخاسنه مخصوص دکلدر دیرا سائر مواضعده دخی غشاء بطنك
انشقاق واسترخاسی واقع اولور نته کم سره نك اوزرینه وجنبلرده اربیه دن بعید
واقع اولان مواضعده کذلك ارقه طرفنده حاصره ده واقع اولوب بعضی جاهل جراحلر
ورم ظن ایدرلر کذلك کاه اولورکه صفنك داخلنه نزول ایتیوب صفنك اجزاء عضلیه سنه
نزول ایتمکله صفنده غلظ وعظم حادث اولور کذلك عشانك ارقه طرفنه مناسب
موضعندن ماؤف اولوب امعانك ارقه طرفنه خروجی کورلمشدر کذلك کاه اولورکه
امعاء رحمه نزول ایدوب ونوره رحم منشق اولمغله امعا رحمدن طشره خروج
ایدوب بعضی جاهللر مشیمه ظن ایتمکله اخراج قیدنه دوشرلر لکن بیلمك لازمدرکه
حصیه صفنه ملتصق اولوب صفنده بر تورم ونتو حادث اولور بلکه عظم العانه یه
منتهی اولور نته کم حصیه یوقارو منجذب اولوب صفنا قلّه برنتو حادث اولدیغی کبی

ایمدی بو موضعده واقع اولان نتو فتق میدر یوخسه حصیه نك صفنده انصبا ایدن تمییدر یوخسه
بروردم میدر تامل اولنوب فرق ایلمك لازمدر السبب فتقك سببی قرنی غشاء بطنك
انشقاقی یاخود استرخاسیدر لکن انشقاق غشادن فتق سرهوی وانك اصنافی
کثیرا واقع اولور اما فتق صفنی نادرا واقع اولور زیرا ادبیه اطرافنده صفاقك انشقاقندن
امعا عضلات واسطه سیله موضعنده باقی قالوب فتق ظهور ایلمز مکرکه تدبیر ایله یسیرا
اوله موضع متسع اولمق ایله امعا ایه نازل اولوب فتق صفنی حادث اوله اما فتقك
اسباب داخلیه سی قلیل ونادر الوقوعدر لکن کاه اولورکه بحسب الارث ظهور ایدر
حتی بعضی مولود رحم مادردن فتق ایله خروج ایدر کذلك کاه اولورکه مسهل قوی
استعمال اندن فتق ظهور ایدر وصبیانك غشالری نازك اولمغله انلردن ادنی
سبب ایله فتق حادث اولور هلدانوس نقل ایدرکه برکسه علی الغفله شیجون
حیوانی ایله فتقه مبتلا اولمش ایدی فتقك اکثر حدوثی اسباب خارجیه دندر
حرکات عنیفه وطفره شدیده کبی کذلك قیء عنیف وصیحه شدیده علی الخصوص
صبیانك فزع وصیحه سندن فتق حادث اولور کذلك عطسه وسعال شدید اولدقده
صوبترك واشیاء ثقیله حملندن وآت سکرتمکدن فتق حادث اولمغله مشهوردر کذلك
عسرة الولاده دن نساده فتق حادث اولور العلامات فتقك علاماتندن
ارجلك نتو مزبوردر لکن مجرد نتوه اعتماد اولنمز زیرا صفنی ومعاینده حادث اولور
فتقدن ماعدا بعضی نتو وتورم واردر نتذکر آنفا اشارت اولنمش ایدی ایمدی
اگر صفنده تورم اولوب حصیه ده تورم اولمزسه علت فتق دکلدر کذلك نتو فتقی
زیاده ونقصانی اولور بلکه بعضیلرده کاه اولورکه بالکلیه زائل اولور اما فتقك
سائر انواعنك بلغمیسی سهلدر مثلا نتو رخو اولوب اکثر غیر موجع اولور علیل
ارقه سی اوزرینه یاتدقده خروج ایدن امعا میدر یوخسه ثربمیدر موضع طبیعیسنه
رجوع ایتمکله ورم بالکلیه زائل اولور وکر بالکلیه زائل اولمزسه اکثریسی زائل اولور لکن
کاه اولورکه علیل کندو الی ایله موضعنه رد ایدر وکاه اولورکه برا یاغنی قالدرمقله
موضعنه رجعت ایدر وکاه اولورکه تراقز ایله رجوع ایدر وقتاکه علیل قائم اوله نتو اولکی
حالنه عود ایدر واکثریا بلا وجع اولور مگر کتا امعا ایه فلغمونی عارض اوله یاخود ریاح
یاخود ثفل یابس امعاده محتبس اولوب موجع اوله یاخود موضع انشقاق متضیق اولوب
وجع عروضنه باعث اوله کذلك علیله اوکسرمك امرا اولنوب اوکسردکده امعا صفنده نزول
ایدر کذلك نازل اولان کرك امعا وکرك ثرب اولسون برمق ایله موضعنه اعاده اولنور
مکرکه امعاده ریاح یاخود ثفل یابس محتبس اولمش اوله کذلك فتق علتده نتوك
تزایدی زیاده اولور کذلك فتق اسباب سابقه سندن دخی متهیم اولور تقدمة المعرفه
فتق علتی قدیم وحدوثنه وعظم وصغرینه قیاس ایله خطرینه وخفتنه حکم اولنور اما
فتقك علاجی عسیردر علی الخصوص مراهقینده اوله عمل بالید محتاج اولنسه بن علاج
اولنمق مشکلدر لکن صبیانده مسهل العلاج اولسی انکار اولنمز اگر فتق اصحابنه
قیء عارض اولورسه چندان مئابوس اولنوردکلدر سنادطوس جرمانی دیرکه فتق
اصحابنه کاه اولورکه قولنج وایلاوس عارض اولور امعانك خروج ایدن موضعنه

اسباب

اسباب خارجیه دن مثلا برودتدن یاخود ضربه دن یاخود اسباب داخلیه دن
مثلا امعاده محتبس اولان ثفلدن یاخود ریاحدن تاذی وتضرر کلمکله عارض اولور
بعضا کاه اولورکه خروج ایدن معاینه فلغمونی عارض اولوب غنغرینایه منتقل وعلیلی
هلاك ایدر نته که هلدانوس صفنده نزول ایدن فتق ثربیدن بوطریقله هلاك اولمش
کسه کوردم دیمشدر اگر فتق حینئذ ایکن فواق یاخود ایلاوس عارض اولورسه
نادرا خلاص اولنور لکن بعضیلر فتق اصحابنه قئ ثفلی یعنی ایلاوس عارض اولوب
خلاص اولدیغن کوردم دیمشدر زیرا فتق اصحابنه ایلاوس وفلغمونی امعادن هلاك
اولسی غنغرینایه انتقال ایلدکلری کاه اولورکه خروج ایدن امعایه فلغمونی عارض
اولوب منتفخ اولور لکن نادر الوقوعدر بوصورتده خارجدن منتفخ اولوب ثفل خروج
ایدر وکاه اکل اولنان غذا خروج ایلدیکی دخی کورلمشدر العلاج فتقك علاجنده
اوچ شی طلب اولنور اولکیسی خروج ایدن امعامیدر یوخسه ثربمیدر موضع طبیعیسنه
اعاده اتمکدر ایکنجیسی موضع طبیعیسنه اعاده اولنان امعا وثربی وضع طبیعی اوزره
علی سبیل الاستحکام طوتمقدر اوچنجیسی غشاء بطنك انشقاقی واسترخاسنی التحام
وازاله در اگر مشایخده عسیردر لکن شبابنده کرکی کبی ربط اولنوب خروج ایدن شیئی
موضع طبیعیسنده استحکام اوزره طوتمق ممکن اولور وبو مقاصد ثلثه ده فائده
برقاچ شیئه مراعات لازمدر اولکیسی امعاء غلاظده ریاح یاخود حرارت وحس ولنز یاخود
اعتقال بطن وسائر عوارض ثقیله عارض اولدیغی صورتده بعضی احتقانات منا سبدر
زیرا امعا غلاظ جلا وتطهیر اولنمغله امعاء دقاقده موجود اولان فضلات امعاء غلاظه
بالسهوله منصب اولور اما مسهلات مناسب دکلدر ایکنجی فتق امعائیده دائما تحلل الریاح
ویرمك لازمدر اوچنجیسی اهویه بارده دن محافظه لازمدر زیرا برودت کاه اولورکه سریعا
هلاکه باعث اولور دردنجیسی خروج ایدن امعا وثربی موضعنه الیله اعاده احتراز
اوزره اولمق لازمدر ازجمله صفنك داخلنه نزول ایدن امعا اولدیغی صورتده زیاده
تحریك وتغییردن حذر ایده لر بلکه ملایمت طوتوب زیاده قوت ایله ارجاع قیدینه
دشمیه لرتاکه وجع واذایه باعث اولوب تشنجه موذی اولیه لرکه بوصورتده وجع تشنجه
ایله وجع فلغمونی مجتمع اولوب نازل اولان امعانك موضعنه ایصالی عسیر اولور کذلك
اشیاء حاره استعمال اندن کرك خارجا وکرك داخلا اولسون احتراز لازمدر زیرا
فلغمونی اشیاء حاره دن فاسد اولور کذلك اشیاء بارده ده دخی محافظه لازمدرکه
زیاده خطرناکدر ایمدی داخلا وخارجا استعمال اولنان فاترجه اولمق لازمدر کذلك
حین ادخالده علیل ارقه اوزرینه یاتوب ایاقلرینی یوقاروده باشی اشاغی اولمق لازمدر
کذلك اغذیه صلبه استعمال اندن امتناع ایدوب اغذیه مایعه ویریله کذلك موضع وجعه
ثرب الغنم الخصی خارا ومنع اولنوب جراح الزیتی دهن لوز حلو ایله تدهین ایلیه
کذلك جراح بالسهوله موضعنه القا ایدوب یاخود بالطبع راجع اولدیغی صورتده
بردخی اذیت ایمیوب حالی اوزره ترك ایده لر لکن وجعنی تسکین ایچون اول موضعه
دهن لوز ایله عمل اولنمش دهن هیوفاریقون یاخود دهن البابونج یاخود دهن
البنفشج امثالی اخذ اولنوب برقاچ قطره ادها نحللة الریاح الحاق اولنوب طلا

اولنه كذلك اصحاب فتق شرابدن امتناع ایده‌لر لكن شراب زیاده عتیق اولوب علیلك
معده سنده وجع اولدیغی صورتده صباحلرده سكز درهم مقداری ویرلمك مناسبدر
كذلك موضعنه ایصال اولندیغی صورتده علیل بر مدت علی حاله ترك اولنور مثلا جین القاده
مناسب اولان صورتكده علیلك آیقلری اعلایه وباشی اسفله مائل اولدیغی حالده ترك
اولنه تا كه امعا موضع طبیعی سنده كما ینبغی واصل اوله اگر امعا موضعنه بلا عمل مجرد اعانت
طبیعت ایله اولورسه موضع انشقاقه بلسان الكبریت رولاندیوس طلا اولنوب
بر كتان برنجی ایله لف اولنه بونلر نصكره معلوم اولدكده اما فتق عمل بالید ایله موضعنه
ارجاع اولنمق ممكن دكلدر بو صورتده وجع زیاده زیاده اولوب خروج ایدن امعاده
صلابت حس اولنور ایدی صلابت مزبوره و بعضی ریاح امعانك موضع طبیعی سنه
واصل اولمغه مانع اولور وصلابت مذكوره مجرد امعاده بولنان ثفلدن اولمز بلكه امعانك
تشنجندن وعشانك تمددندن در زیرا خروج ایدن امعاء دقاقده امعاء غلاظ دكلدر
ثفل ایسه امعاء دقاقده نادرا بولنور الحاصل بو صورتده صلابت مزبوره بعضی كمادتلر
وادویه محللة الریاح استعمال اتمكله ازاله به سعی اولنور مثلا قولنج علتنده استعمال اولنان
تمدد وامعایی ازالة ایدیجی و ریاح امعایی تحلیل ایدیجی دوالر داخلا وخارجا بو صورتده
دخی استعمال اولنور ازجمله داخلا استعمال اولنمغه برور حاره كبیره مناسبدر هر فنه
طریقله استعمال اولنورسه اولنسون علی الخصوص بعد الدق شراب ایله طبخ اولنوب فاترا استعمال
اولنملو بر مقدار عین السرطان المدبر الحاقنه استعمال اولنمق دخی مناسبدر اما ادویه
موضعیه دن صلابت ثفل وامعایی تلیین ودیاجی تحلیل ایدوب امعانك تاذی سبیلی
تمدد برایله ازاله ایجون لبن سادج یاخود حشایش محللة الریاح ایله طبخ اولنمش لبن
برقاچ قات كتان برنجی ایله فتق موضعنه لصق اولنه مثلا زهر البابونج وزهر بادرنجبویه
وزهر الاقحوان وزهر البوصیر یا دمشر قبضه اصل الخطمی ادرت درهم بزر دازیانج الیتی
درهم اخذ اولنوب لبن ایله طبخ وكماد اولنه اگر خروج ایدن امعاده برودت اولورسه
تسخین اولنمش كتان برنجی ایله كماد ایده‌لر دیدیلر بوس روح شراب كماد كبی لصق اولنمق
بو خصوصده عظیم النفعدر دیو اوچنجی مائه سندن سكسن ایكنجی تجربه سنده تحریر اتمشدر
بعضیلر بعضی حیواناتك مثلا كلب وكبش و بوزاغو امثالنك علی الخصوص غنم خصیه‌لرینك
تربلری حار ایكن وضع اولنمغی مدح ایدرلر یاخود دهن بابونج ودهن الكبریت رولاندیوس
هر بریندن درت درهم دهن الشبث المعطر ودهن البابونج المعطر سكز قطره اخذ
اولنوب ممزوجا طلا اولنه یاخود ماء الرماد الحاد القوی وكمون وقدر قلیل خمر صرفدن
كماد عمل اولنوب لصق اولنمق دخی زیاده ممدوحدر كذلك زبل الغنم اخذ اولنوب
لبن الماعز یاخود لبن البقر ایله طبخ ودقیقندن صكره مصفاسی بالدفعات كماد اولنور
بعده ثفلی صفن اوزرینه ضماد اولنه ادویه مجربه دندر دیو بعضیلر ریاح كثیره دن
ثفل یابسدن ناشی امعانك موضعنه اتصالندن ناامید اولنان موضعلرده تجربه
ایلدكلری دیمشلر بعضیلر بر مقدار روح شراب الغالبمثلر دیرار روح شراب وجعی تسكین وریاحی
كسر اتمكله ادویه قویه دندر هلدانوس تجربه لوبینده تحریر ایلدیكی اوزره خارجه‌دن
ملینات وضع ایدوب احتقانات ملینه ایله طبیعتی تنقیه ایده زیرا امعاء غلاظ

دباج

دباج وثفلدن تنقیه اولندیغی صورتده امعا دقاقك داخله رجوعنده سهولت اولور حقنه ملینه‌نك
تركیبی بودر حشیشة القطف وخبازی وحشیشة الزجاج وزهر الاقحوان بر قبضه اصل
خطمی واصل سوسن ابیض النشر درهم بزر انیسون وبزر الكتان هر بریندن درت درهم
اخذ اولنوب مرق اللحم العجل ایله طبخ وتصفیه دنصكره مصفادن سكسن درهم عسل بجانب
بری وصفار البیض ایله حل اولنمش ترمنتینی هر بریندن بر مثقال الحاق واحتقان ایده‌لر
اگر خروج ایدوب مرة عدیده باقی قالمغله امعاده فلغمونی حادث اولمش اولورسه ایلاوس
كبی علاج اولنور كذلك ضماد خوشنانوس امعایی وضع طبیعی سنه ارجاعده اسرار مكتومه دندر
تركیبی بودر اشق وقاصنی وسكبینج اوچر درهم ترمنتین وشمع ایكشر یاخود بشر درهم
مغناطیس حجرا ایكی درهم لوف الحیه بر درهم اخذ اولنوب صموغی سركه معطره ایله حل
وضماد قوامنه گلنجه طبخ ایتدكدنصكره سائر اجزاسی سحق والحاق وضماد ایده‌لر لكن فتق
كرك صفن اطرافنده وكرك سره اطرافنده اولسون بو ضماد حاصره یه وضع اولنور زیرا امعا
ماساریقا ایله اول موضعه تعلیق اولنمشدر و وقتا كه بو ضماد امعا ایله ماساریقایی ربط
ایدن الیاف عصبانیه یه قوت ویروب استرخاسینی ازاله ایده الیاف مزبوره امعایی
وضع طبیعی سنه جذب وایصال ایدر كذلك بو خصوصده شحم الدب دخی اسراردندر
حاصره اوزرینه طلاء امعایی موضعنه جذب ایدر وفتق اوزرینه طلاء ملیندر كذلك
شحم القنفذ منافع مزبوره‌یی افاده ایدر دیو ممدوحدر كذلك شحم الارنب دخی حاصره
وظهره طلاء بونلرك مقامنه قائم اولور كذلك شحم الافعی فتق اوزرینه وضع اولنمغله
موضعنه ارجاع ایدوب وضع طبیعی سنده علی وجه الاستحكام حفظ ایدر اما بو
تدبیرات ایله ارجاع ممكن اولمدیغی صورتده عمل جراحیه یه مراجعت اولنوب موضع
مزبور شق وخروج ایدن امعا ادخال اولندقدنصكره موضع شق التحامه سعی اولنور
كاه اولور كه موضع شق بلا علاج ملتئم اولور اما فتق موضعنه ادخال اولندیغی
صورتده مسترخی یاخود منشق اولان غشاء التحامه واسترخاسینی ازاله یه همت اولنوب
علیلك سكونت واستراحت اوزره طورتوب داخلدن ادویه جرایحیه استعمالنه مشغول
اولنور مثلا ادویه مزبوره دن بعضی ادویه محللة الریاح ایله تركیب اولنمش بعضی سفوفات
ومشروبات واردر آنلرك استعمالنه مداومت اولنور و ممكن اولدیغی مرتبه علیل سكونت
اوزره بلكه دائما ارقا اوزرینه طورمق امر اولنور هلدانوس نقل ایدركه فتقه مبتلا
بر راهب سن وجع مفاصله مبتلا اولمغله مدیده ارقه اوزرینه یاتمق ایله فتقندن
خلاص اولمش اما ادویه جرایحیه دن بو خصوصده تجربه اولنان ازجمله بر قولیانه
دركه مجرد انكله فتقك منفعی اولدیغی منقولدر بوندنصكره سمفیطون كبیردر
بونلرك هر بری طریقله استعمال اولنورسه مثلا سفوفا یاخود طبخ اولنوب مشروبا
یاخود سائر طریقله استعمال اولنسون بعضیلر سفوف الحلزون وعین السرطان
بونلرك مقامنه قائم اولور دیمشلر یاخود بر قولیانه نجی سكز درهم آبرسا درت
درهم سفوف افاویه بكریجی درت درهم اخذ اولنوب مزج واستعمالنه مداومت
اثناسنده موضع فتقه شحم الاوز طلا اولنوب بر كتان برنجی ایله مصطكی ولبان
ایله تبخیر اولنوب اوزرینه وضع اولنه یاخود بر قولیانه نجی وقونسولیدا بیرنجی

ويرقولياندن براغني هر برينين ايكي بچق درهم بلوسلة واصل سمفيطون كبير يارمش
درهم سكرفاينديخش درهم اخذ اولنوب سفوفا مرق اللحم ايله صباحلرده ويره لر
ياخود حشيشة الفتق ويرقولياندن و زهر هيوفاريقون بر قبضه اصل سمفيطون
اون التي درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه ماء القراطه طبخ وتصفيه دنصكره مصفادن
سكسن درهمه شراب سمفيطون فرنليوس يكرمي درت درهم الحاق اولنوب مشروب
اولنه ياخود حشيشة الفتق وبسطورطه ويرقولياندن يارمشر قبضه شقاقل واصل
سمفيطون كبيردن هر برينين درت درهم بزر الحرف وبزر هيوفاريقون ايكشر درهم اخذ
اولنوب بعد الدق اليتوز درهم حجر احمر ايله بركيجه مكان معتدلده نقع ايدوب مشروبا
استعمال اولنه ياخود حشيشة الكواكب وحشيشة الفتق بر قبضه اصل سمفيطون
كبير سكز درهم بزر الحرف درت درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه شرابله طبخ وتصفيه
دنصكره مصفادن الخشي درت درهمي اخذ وبرقاج دفعه ده استعمال اولنه لكن برمقدار
عين السرطان المدبر الحاق قيلدا استعمال اولنه بونلرك استعمالي اثناسنده موضع ماؤفه
بعض لصقه لر وضع اولنه ياخود ماء فطراساليون افرنجي وماء حشيشة الفتق اون
ايكشر درهم حل حمر وعين السرطان المدبر هر برينين بردرهم انيسوندن عرق تلث درهم
شراب سمفيطون فرنليوس درت درهم اخذ اولنوب ممزوجا برقاج دفعه ده استعمال
اولنه بونلردنصكره حشايش جراحيه دن فتقه مناسب اولنلردن برسيوي ذو الف ورقة
دركه زياده مناسبدر كذلك لسان الحمل ومنقار اللقلق وبسطورطه كبي كذلك بزر الحرف
داخلا وخارجا استعمال اولنور اما داخلا استعمالي تمكله غشاء بطنه منصب اولان مواد
جريفه كادبرجي اصلاح ايدر ومواد مزبوره دن اصلاح وتعديل اولنمغله غشاء بالسهوله
ملتحم وملتئم اولور كوك ايسه حمر ايله طبخ اولنوب مطبوخا استعمال اولنسون وكوك ايسه
سحق اولنوب مايعات مناسبه يه الحاق ومشروبا استعمال اولنسون بو اثناده خارجا
جلدها رماهي يه بياض البيض طلا اولنوب موضع ماؤفه وضع اولنور ياخود بزر الحرف
دخي زياده ممدوحدر ادويه مجربه جمليه دن عد اولنور مثلا بزر الحرف المسحوق اخذ اولنوب
بياض البيض ايله عجين اولنوب برمشين اوزرينه بسط ايدوب موضع ماؤفه وضع
وضع اولنوب ساقط اولنجه ترك اولنور ياخود حشيشة الفتق وانيسون ايكشر درهم
بزر الحرف درت درهم اخذ اولنوب جريشلدق اولندقدنصكره قدر الكفايه بلسان الكبريت
ايله عجين ايدوب موضع ماؤفه ضماد اولنه ياخود قرانه صمغي ايكي جزؤ بزر حرف برجزؤ
اخذ اولنوب قدر الكفايه ترمنتين مطبوخ ايله ضماد اولنه مدة قليله ده فتقي دفع ايدر
لكن بو ضماد ايله تضميد اثناسنده دائما بطني تليين اوزره طوتمق لازمدر تاكه قضاي
حاجت اقتضا ايلدكده طبيعت زياده جد وسعيه محتاج اولميه وصباحا ومساء حمر احمر
ايله بر درهم بزر الحرف ويره لر مجربات صحيحه دندر كه بو طريقله برقاج هفته مقداري
مرور ايده اصحاب فتقدن چوق كمسنه يه علاج اولنمشدر بونردنصكره يعني بزر الحرف دنصكره
شقاقل دخي فتق علتنده مجربدر اولنمشدر والردنده شرابله طبخ اولنوب استعمالنه مداومت
اولنه فورسطوس ايكينجي كتابنده مجربدر ايدركه شقاقل مطبوخنه مداومت ايتدكده
اوچ هفته ده فتقه علاج ايلدم مع هذا فتق مزبور انشقاق غشادن ايدي

بركلسوس بتونيقه وسانقولاني شرابله طبخ ايدوب فتق علاجنده استعمال ايدر كذلك
ماء جرايحي وخمر جراحيه تجبيرا اولنان دوالرك كذلك حشايش مزكوره نك اوراق واصولندن
عمل اولنان مربالر وجوهر تجبير اولنان دوالر على الخصوص جوهر حشيشة الفتق وجوهر
سمفيطون كه دم السمفيطون تجبير اولنور وجوهر الجراطين امثالي فتقه زياده مناسبدر
اما ادويه ضماديه دن فتقه مناسب اولان ادويه قابضه ومجففه دركه موضع ماؤفه
وضع اولنور بحسب المقاصد بونلرك دخي انواع كثيره سي واردر ازجمله قدر الكفايه مادر
ماهي مملوح ياخود جلد الافاعي اخذ اولنوب ماء الرماد ايله ضماد قوامنه كلنجه طبخ
وضماد اولنه كذلك جلد الحمل دخي طبخ اولنوب ضماد قوامنه كلدكده لزوجت وملايمت ويرمك
ايچون بعضي صمغ الحاق ايدوب ضماد اتمك زياده ممدوحدر كذلك عصارة حشيشة
الفتق ودقيق باقلا ايله انشقاقدن حادث اولان فتقه لصقه اولنور ادويه موصوفه نك
جمله سندن انفع اولنمق اوزره منقولدر كذلك سلخ الحيه دق اولنوب ضماد اولنمق زياده ممدوحدر
ديرا سلخ موضع فتقه وضع اولنمغله انشقاق غشاي الحام ايدوب ارقه طرفنده حاصره يه
وضع ايله امعاي موضعنه جذب ايدر لكن فتقك ادويه موصوفه سنك اولجي وانسبي
دهن الضب دركه طلاء فتقي دفع ايدر بونلردنصكره فتقه ايچون استعمال اولنوركه
ضمادلر واردركه اساسي زفت ملاحيندركه اكا مصطكي ولبان ومقل واشق وقرانه
وترمنتين امثالي صمغ الحاق ايدرلر وبعضيلر دم الاخوين وطين ارمني و زعفران الحديد
القابض وحجر حماطيطس وطين مختوم وتراب الزاج الحلو ودبق البلوط الحاق ايدرلر
وبعضيلر مقناطيس دخي الحاق ايدرلر تجربه برعودت بوندن بر ايله چوق فتقه علاج
ايدردي مثلا رايتانج وزفت وكرميد اخذ اولنوب رايتانج وزفت ذوب اولندقدن
صكره كرميد مسحوقا الحاق وجيدا مزج ايدوب برمشين اوزرينه بسط اولنه بعده
موضع ماؤفه وضع اولنه لكن موضع مزبوره كونده برقاج كره بلسان الكبريت رولانديوس
ايله بلسان الكبريت الهيوفاريقوني ايله طلا اولنه بلسان اجيرك صنعتي بودر زيت
صافي اوچ جزؤ ياخود درت جزؤ دهن ترمنتين برجزؤ اخذ اولنوب بر شيشه يه وضع
واوزرينه زهر هيوفاريقون الغا اولنه بعده جرمدت مكان حارده ترك ايدكدنصكره
عصر ايدوب دهن مزبورك ايچنه تكرار زهر هيوفاريقون ضم ايدوب برمدتدنصكره تكرار
عصر وتصفيه اولنه بعده تكرار بتكرار زهر هيوفاريقون ضم ايدهلر تاكه احمر كالدم اوله بعده
برمقدار زهر الكبريت الحاق ايدوب نار لينه طبخ وامتزاج ايتدوره لر فتق علتنه طلاء ياخود
ضماد جابر ايله ممتزجا علاج عظيمدر كذلك ضماد الكبريت رولانديوس دخي معالجات
فتقده نددمنفردا ياخود ضماد جابر وزفت وضماد الكبريت على السويه اخذ ومزج اولنوب
ضماد اولنه حين اقتضاده دهن البيض ياخود دهن هيوفاريقون ياخود بلسان الكبريت
ايله مزج اولنوب برمشين اوزرينه بسط وموضع ماؤفه لصق اولنه لكن حاد ايكن
لصق اولنمق وساقط اولنجه ترك اولنمق لازمدر وقتاكه ساقط اوله بلسان الكبريت الحار
ايله موضع مزبوره هين اولنوب تكرار ضماد مزبور جديد وضع اولنه منوال محرر اوزره
مقصود حاصل اولنوب فتق زائل اولنجه عمل اولنه ياخود ضماد جابر وتكامكا على السويه
اخذ اولنوب دهن كهربا ياخود دهن هيوفاريقون ايله مزج ايدوب برمشين اوزرينه

بسط اولنه كذلك لعاب سمفيطوننك دخي عظيم اولديغي انكار اولنمز كذلك اصل سمفيطوندن
طبخ اولنوب موضع مقعده وضع اولنور كذلك دهن مصطكي و دهن الآس و دهن هيوفاريقون
و دهن ترمنتين و دهن السنبل امثالي دخي مقعده مناسبدر على الخصوص دهن صفار البيض
منفرداً مقعده علاج اولنق اولق اوزره منقولدر بعضيلر ديشلر دركه ادويهٔ دهنيه وانواع
شحوم خارجاً وضع اولنمق مناسب دكلدر زيرا غشاء بطنك استرخاء و اتساعني زياده
ايدر بو صورتده قدر الكفايه خل مقطر ايله مرداسنج حل اولنوب بر كتان بزي ايله موضع مزبوره
وضع و محكم سد و ربط ايتمك لازمدر كذلك قراصياء اسود اخذ اولنوب دهن هيوفاريقون
ايله حل اولندقدنصكره بر مقدار لبان مسحوق و مصطكي مسحوق الحاق ايدوب دق
ايدرك ضماد كتوره لر ارطمانوس عمليات كيمياويه فنني بيانده بلسان ملح اندراني
عظيم النفع اولق اوزره مدح ايلدي بلسان مزبورك عملنه طريق اجود اولدركه قدر الكفايه
ملح اندراني اخذ اولنوب بعد الدق بر شيشه يه قويوب اوج برمق مقدار اولدجق قدر
اوزرينه روح ترمنتين قويوب بر مدت تعفين دنصكره روح مزبور تقطير ايله اخراج اولنه
بعده روح مقطري تكرار بتكرار ارضينه سنده رد ايدوب تقطير ايله اخراج ايدهلر تا كه روح
مزبور احمر اللون خروج ايليه بعده روح مزبوري بلسان قوامنه كلنجه تبخير ايدوب حفظ
ايدهلر ملح اندراني بلسامنك عملي صحيح بودر معالجات فنك مختارلرينه نظر بونلردن ماعدا
يعني ادويهٔ موضعيه وضع اولنديغندن ماعدا موضع فتق قانون اوزره ربط اولنمق
لازمدر تا كه ادويهٔ موضعيه وامعاي موضعلرينه على سبيل الاستحكام ضبط ايليه
حتي ادويهٔ موضعيه كفايته ايدوب رفع اولندقدنصكره دخي بر مدت دخي مربوطاً امعاي
محافظه ايتمك لازمدر زيرا واقع اولمشدركه ايكي اي مقداري ادويهٔ موضعيه ايله علاج
اولنوب فتق زائل اولدقدنصكره ربطنده اهمال اولنوب تكرار فتق ظهور ايتمشدر ايمدي
كما ينبغي امعا موضعنده ثابت و مستحكم اولنجه ربطني ترك ايتمك لازمدر ربطك طريقي
چوقدر كه لر تحرير ايتمشدر بعضي كتب جراحيه مراجعت اولنه

الفصل الثاني في خروج المقعد

معلوم اولدكه خروج مقعد حقيقي اولمان
بو علتدر كه صاحبني قضاء حاجت مراد ايلدكده معاء مستقيم خروج ايدوب بعده موضعنه
رجوع ايلمز و ارضاع اولنديغي صورتده تكرار خروج ايدركاه اولوركه موجع اولوب وكاه غير موجع
اولور وكاه فلغموني و بواسير ايله مجتمع اولوب وكاه بلا فلغموني و لا بواسير اولور و بوده دخي
معلوم اولدكه قضاء حاجت اقتضا ايلدكده دائما معاء مستقيم وضع طبيعيسندن متحرك اولوب
في الجمله خارجه خروج ايده كلمشدر بعده بالطبع موضع طبيعيسنه رجعت ايدر ايمدي قضاء
حاجتدن حال طبيعيه ايكي فعل ايله كه برنجيسي معاء مستقيمك خروجي و برنجيسي موضع طبيعيسنه
رجوعي ايله حاصل اولور ايمدي بو علتك ماؤف اولان معاء مستقيمك وضع طبيعيسنه رجوعيدر

السبب خروج مقعد ايكي سبب ايله حادث اولور برنجيسي حين قضاء حاجتده معاء
مستقيمك افراط اوزره ياخود شدت و حدت ايله خروج ايدركه معاء مزبوري داخله جذب
ايدن عضلاتك الياقي ماؤف اولوب جذب ايده مزايكنجيسي عضلات مزبوره نك الياقنه
بر استرخا كلمكله جذبي ممكن اولمزكاه اولوركه الياف مزبوره نك استرخاسي دفعي
اولوبكاه تدريجي اولور مثلا حصاة مثانه نك تاديتسندن معاء مستقيم بالاشتراك

٢٩٨
ماؤف اولوب متواتراً اكا تقضاء حاجت اقتضا ايلدكجي حالت عارض اولوب مقعد خروجه
متحرك اولوب الياف عضلاتك دوام اوزره امتدادندن استرخا عارض اولمق ممكن اولور
نته كه اعتقال البطن شديد اصحابنده واقع اولديغي كبي هذا حصاة مثانه مزمنه دن سبب
خروج مقعد واقع اوله كلمشدر اما امعاء مستقيمك افراط اوزره ياخود حدت و شدت ايله
خروجي مواد حريفه ولاذعه نك اندفاعندن ندركه مواد مزبوره على الدوام معاء مستقيمي
لذعندن ناشي معاء اني دفعه عجله و زياده جد حركت ايدر بو حالتك دواملي ومعاء
مستقيمك تاذيي و انجذابندن طشره خروج ايدوب دخولنه امكاني اولمز هذا كاه اولوركه
زحير و ذوسنطاريا و ذرب و بواسير موجعه خروج مقعده مؤدي اولورلر كذلك احتقانات
و حمولات حاده دن خروج مقعد عروضي نادر الوقوع دكلدر كذلك يابس و صلب
ياخود لزج اولوب معاء مستقيمه ملتصق اولان ثفلك معاء مستقيمي على الدوام خروجه
تحريكي بو علته مؤدي اولور كذلك عسرة ولادة دخي خروج مقعده مؤدي اولور زيرا
طبيعتك وضع حملده حركتي حالنده بدنده موجود اولان موادك جملهسني اسفله دفع قيدنده
اولور لهذا نسايه وضع جنين ايله معا تبرزي كثيراً واقع اوله كلمشدر ايمدي عسرة ولادةنك
وساطتي ايله معاء مستقيم دخي جره مدت خروجه حركت ايتدكده نكراري ناشي خروج مقعد
حادث اولور الحاصل اسباب مذكوره ايله كرك ايسه عضلات مقعدك اليافنه وكرك ايسه
عضلات مزبوره نك جاذب اولان اعصابنه استرخا عارض اولمسندن خروج مقعد حادث
اولور كذلك مواضع عاليه دن عجزا اوزرينه ياخود فقرات حاصره اوزرينه سقوطدن عضلات
مقعدك جاذب اعصابنه استرخا كلمكله خروج مقعد عارض اولور كذلك قضاء حاجت
ايچون معاء مستقيم خارجه خروج ايلدكده مدة طويله خارجده طورمقله ياخود برودت
هوانك افراطندن عضلات مقعدك اليافنه استرخا و ذبول كلوب خروج مقعده مؤدي
اولور كذلك مواد مائيه و فرحه اوزره ياخود متواتراً خروج ايتمكله معاء مستقيمه والياف
عضلات مقعده استرخا كلوب خروج مقعده مؤدي اولور العلاج بو علتك علاجي
ايكي دربر نجيسي خروج ايدن معاء مستقيمي وضع طبيعيسنه ارجاع و برنجيسي بعد الارجاع
وضع طبيعيسنده استحكام و بر مكدر اما معاء مزبوري وضع طبيعيسنه ارجاع امر سهلدر كه
برمق اوجي ايله ملايمت ايله مقعده ادخال اولنور ياخود بو كتانه برنيجي بعضي مطابيع
قابضه ياخود خمر ايله تبليل ايدوب معاء مزبوره لف ايتدكدنصكره برمق ايله داخله ادخال
اولنور و بعد الادخال عليله فخذلرين ساقلرين اورتمق ياخود قرهنكي اوزرينه ياتمق
ياخود برياني اوزرينه ياتمق امر اولنور تا كه معاء مزبور موضعنده جيداً وكما ينبغي
مستحكم اوله لكن اولحالده حفظ و تأمل لازمدركه معاء مستقيمك موضعنه رجوعندن
مانع اولان ثفل يابس ميدر ياخود مقعدده و سحجميدر ياخود مقعدده فلغموني ميدر
ياخود معانك افراط اوزره تبريدندن ميدر ياخود عضلات مقعدك جاذبي اولان
اعصابك استرخاسندن ميدر اكا كوره تدبير ايدوب بعده ادخال اولنه مثلا اكليل الملك
ياخود زهر البوصير ياخود زهر الاقحوان لبن ايله طبخ اولنوب غسول اولنه تا كه صلابت
ثفل زائل اولوب معاء مزبوره تكرار خروج ايليه اگر علتك سببي بعض اوساخ
ياخود ماده مخاطيه لزجه اولورسه اولا غسل و جلا اولنوب بعضي قابضات معتدله

لصوق اولنه یاخود ورق البلوط وزهر البوصیر وحمص احمر وحشیشة الدجاج ماء الحدادین
ایله عمل اولنمش مطبوخ ایله غسل وکماد اولنه اکر خروج معقد ایله فلغمونی اولوب یاخود
خروج ایدن امعاء مستقیم ده تورم امتلائی اولورسه کمادات ملینه ومحلله استعمال اولنور
مثلا ورق البوصیر وزهر البوصیر واکلیل الملك وزهر البابونج وزهر الاقحوان وخبازی وزهر
البنفشج اخذ اولنوب لبن ایله یاخود ماء الحدادین ایله یاخود حرا حر ایله طبخ اولنوب
کماد اولنه یاخود زهر الاقحوان وزهر البابونج وزهر حیوفاریقون یارمشر قبضه ورد احمر ایکی کره
اوچ برموق قفاح الافسنتین وقفاح اکلیل الملك یارمشر قبضه اخذ اولنوب لبن ایله یاخود
حرا حر ایله کماد اولنه مثلا وجع اولورسه لبن ایله ودم صلب اولورسه حر ایله اکر فلغمونی اولورسه
ماء الجبن ایله طبخ اولنوب معقده کماد اولنه تاکه عوارض مزبوره بالکلیه زائل اوله بعده یعنی
معانك موضع طبیعیسنه رجوعنه مانع اولنلر زائل اولدقدن صکره موضعنه ادخال ایدوب
اول معقدی دهن الورد ایله یاخود دهن الآس ایله تدهین ایتدکدن صکره اوزرینه عفص من فوق
وقرن الایل المحرق ومصطکی علی السویه اخذ اولنوب ذرور اولنه دیرابونلر ایله معقد
منقبض ومستحکم اولوب نادرًا واقع اولورکه غیری علاجه محتاج اولنه کذلك معاء مزبور
موضعنه وضع اولندقدن صکره زهر البوصیر وبزر البوصیر وزهر البابونج وعلك الصنوبر اخذ
اولنوب مزج وقرصلر اولندقدن صکره معقده تبخیر اولنه یاخود قفر الیهود وکهربا ومصطکی
ولبان ومر حجارنی بردرهم اخذ اولنوب سفوفا معقده تبخیر اولنه یاخود شحم الایل
المذاب دهن صفار البیض ایله طلا ایدوب علیلی برمدت یانی اوزرینه یاتوره لر اما بوادویه
ایله معا موضعنه استحکام بولدقدن صکره عظم العجز بوقارو طرفنه یاخود خاصره سنه
اوزرینه حارًا الصق اولنه زیاده مناسبدر ترکیبی بودر جاوشیر وسکبینج علی السویه اخذ
اولنوب معا ذوب اولندقدن صکره حار ایکن برمشین اوزرینه بسط اولنوب درعقب خاصره
اوزرینه وضع اولنه یاخود مخ الایل یاخود مخ الماعز ذوب اولنوب خروج ایدن معایه طلا
ایدوب موضعنه ملایمت ایله وضع ایدهلر بعده اوزرینه لصوق اولنه کذلك شحم الایل یاخود
بعد الذوب معاء خارجه طلا اولنوب بعده ملایمت ایله موضعنه وضع اولنه بو طریقله
خروج معقد جدید ایکن علاج اولنمق ممکن اولور کذلك دهن البوصیر سمن عنبر الملح ایله
قلی اولنوب بعده تصفیه اولندقدن صکره دهن حصی معقده طلا اولنه کذلك رماد الجمل
معقد اوزرینه ذر اولنه معاء مستقیمی وضع طبیعیسی اوزرینه استحکام ویرر اکر خروج
معقد بواسیر ایله مجتمع اولورسه دهن المصطکی اخذ اولنوب آنده بر مقدار جعل طبخ
اولندقدن صکره خروج ایدن معایه طلا بالخاصه نافعدر کذلك دهن المصطکی ایله زهر
البوصیر طبخ اولنوب طلاء دخی ایله مجتمع اولان خروج معقده عظیم النفعدر کذلك
بواسیری صورتلرك غیری بیننده مخالد الحنظل ایکی قبضه ذوالف ورقات وزهر البوصیر هر بری
بر قبضه اخذ اولنوب بر کیسه یه وضع وشراب وسرکه ایله طبخ ایدوب فاترًا معقده
وضع ایده لر معقد معاء مستقیمه کما ینبغی قوة استحکام ویرر اکر خروج معقد عسر
ولادتدن اولمش اولورسه شراب وسرکه یرینه ماء الحدادین ایله طبخ اولنه معقدی
قبض ومستحکم ایدیجی دوالردندر اما معاء مزبور موضعنه وضع اولنوب تدابیر مزبوره
ایله تدبیردن صکره معاء مزبور موضعنه باقی قالمزسه عضلات معقدی محرك اولان

الباقی

الباقی بعض افاویات ایله اصلاح واسترخاسنی ازاله لازمدر مثلا زهر البابونج وجلنار
وزهر الشبث وسالویا وورق الغار هر برندن ایکی کره اوچ برموق جوز السرو وعفص مدقوق
هر برندن درت جزؤ قشر الرمان بردرهم اخذ اولنوب ماء الحدادین یاخود حدید محمی
اطفا اولنمش شراب ایله طبخ اولنوب کماد یاخود لصوق استعمال اولنه اکر امعاء ومعقد مستحکم
اولوب لکن معقد وحرارت یاخود تورم باقی قالورسه فلغمونی وسائر عوارض ردیه یه
مؤدی اولمسون ایچون ماء لسان الحمل ایله حل اولنمش سکر الزحل اخذ اولنوب فاترًا کماد اولنه
کذلك ما سبقده ذکر اولنان کمادات بعضی دخی بو خصوصده استعمال اولنور

الفصل الثالث فی نتوّ السرّه نتوّ ضمتین ایله لسان عربده خروج معناسنه
اولوب خروج السره دخی تعبیر ایدرلر بین الناس لسان ترکیده کوبك چقوق وکوبك شیشمکلك دینور
اصطلاح عربده بالتحریك بجر دخی دیرلر ستارطوس نام حکیم دیرکه صفاق بطن موضعنده
حرکت ایدوب یاخود منخرق ومنهتك ویا سستلیجی اچ طرفنده اولان ثرب ویا امعاء سرهده
ورم تفخ اولور بو کا بین الاطباء بروز الامعاء والثرب فی السره تسمیه ایدرلر **السبب**
بو علتك سببی اکثر یا ضربه و سقطه وصیحه آیوب رقص ایتمکدن واوزان ثقیله رفع ایلمکدن
حادث اولور وکاهیجه عسر ولادتدن ورکوب فرس دن وبطنده ریاح غلیظه نفخ و
محتبس اولمسندن یاخود صیحه شدیده ونغمه تدن حادث اولور واطفالده افراط بکا وضحکدن
دخی کثیر الوقوعدر وکاه اولورکه من غیر وجه زیاده کبیر اولور فورسطوس نام حکیم نقل
ایدرکه بینمش یاشنده برخاتون یکرمی سنه اولمش نتو سره یه مبتلا اولوب ایکی آدم باشی
قدر طشره سره سی بارز وخارج اولمش کذلك جولیلموس فابریجیوس نام بر ایدرکه الحی
یاشنده بر قوی البنیه وسمینه خاتون عسر ولادتدن ناشی سره سی مسترخی اولدیغی
اجلدن ثرب خروج وبروز ایتمش اولمغین یه وار دشکه جنینی حامل اولان رحمی دخی قدر
عظیم اولمش مع هذا علیلك بطنی محفوظ اولمق ایدی اما سره ده اولان نتو ونتورم
کو یاکه بر کیس حبلی مثالنده معلق ایدی وبطن ایله کیس مزبورك ما بیننه الصغار ایدی
بو انضادمحال بویله ایکن ینه صحیح مزاجلر کبی کندی مصالح واشغال بیتیه سنه مشغول ایدی

العلامات اکر نتو سره امعانك خروجندن ناشی اولورسه علامتی برو جهله صلابتی اولماز
ومطلقا لین دکلدر وکاه ریاح محتبسه دن ناشی اولوب عظم وکبر حاصل ایلد وعلیلی
مستلقیًا یاترسه لر اکثریا امعا فراق ایله کندو موضعنه قهقرًا رجوع ایدوب ورمی زائل اولور
اکر ثربك خروجندن نشئت ایدرسه علامتی جمیعه امعادن ناشی اولان کبیدر اما بوکا مخصوص
اولان علامت ورم زیاده لین اولور وقاعده سی طرفنه عریض وراسی ضیق وکوچك اولوب
وجعی ورومی اولور واوزرینه برمق ایله باصلسه ثرب موضعنه راجع اولوب ورم دخی متحلل
اولور واکر بوعلت امعاء وثربك معیتیله حاصل اولمش ایسه علامتی ممتزج ومرکب اولوب
نتو نك لونی جمیع بدنك جلدی لوننده اولور **تقدمة المعرفه** معلوم اولهکه اکر نتو سره ثرب ویا
امعانك منخرق ویا زوالدن ناشی اولوب صغیر وحدیث اوله وزیاده لین بدنده واقع اوله تیسیر البرؤدر
وشول نتو سره که کبیر وزیاده قدیم اولوب زیاده صلب اولان بدنده واقع اوله مخطی نالك
وعسیر البرؤدر وصبیانده نفوصت بدنلرندن ناشی ودم بسهولة ادنی مداوات ایله علاج پذیر
اولور اما اهل اعقارده ابحق همان عمل بالید ایله اولور هرچند که صفاق بطن منشق اولمه ملتحم

وملتزق اولمازو بو مرض حمیر عدّ اولنوب مساهله واهمال اولنمق مرض دکلدر زیراکاه اولورکه
علیل ایلاوس مهلکه ایراث ایدر فورسطوس حکیم نقل و تحریر ایدرکه ایکی خاتون بو مرضه مبتلا
اولوب علاجنده مساهله واهمال ایتمکله نیجه مدت مرور ایدوب آنلره اخر الامر ایلاوس اصابت
ایدوب هلاک اولدیلر **العلاج** سوسره نک علاجی اکر بو مرض صفاق بطنک انخراق و
استرخاسندن ناشی امعاء ویا تربک خروجندن حادث اولورسه امعاویا خود تربی کندو
موضعنه ردّ ودفع ایتمکه سعی واهتمام ایدهلر بعده اکر صفاق مسترخی ایسه آنی قبض وعصر ایتمکله
واکر منخرق ایسه التحام ایتمکله علاج ایدهلر مثلا اولا بدنی تنقیه ایدوب بعده ادویهٔ قابضه وملحمه
استعمال ایدهلر کرک فتق معوی بیانی اثناسنده ذکر اولنمشدر مثلا بو شراب غایت مناسبدر منفعتی بولند
سانیقولا یعنی یازه بیراغی نوعندن براوتدر وجمجم ولسان الحیه وحشیشة الشمع یعنی قزغ شق
وحشیشة الفتق وورد احمر وذنب الخیل وعصی الراعی ولسان الحمل وآس امثالندن شراب ده
احمر ایله طبخ وتصفیه اولنمش مطبوخ اخذ وسکر طبرزد ایله شراب اولنوب علی الریق صباحلر
ایکی وقیه دن اوچ وقیه یه وارنجه استعمال ایدهلر یاخود اصل جمجم الکبیر المسحوق وسانیقولا
ولسان الحیه بردرهمچق درهم مصطکی ومرجان احمر وطین ارمنی بر درهم خمیرة الورد
الاحمر العتیق بر وقیه دارصینی نصف درهم شراب الآس ایله معجون اولنوب استعمال اولنه
وخارجدن دخی موضعیات ایله علاجدن خالی اولمیه مثلا امعاء ویا تربی موضعنه ردّ ایدوب
اعضاء ماوفه اوزرینه موضعیات مناسبه وضع ایتمکه فورسطوس حکیم دیرکه اکر بو علت
ولادتن قریب العهد اولان اطفالده اولورسه علاجی بر قرموزی سختیان کوجک منقوش شکلنده دردت
عدد تکرلجک تقطیع واتخاذ اولنوب اوزرلرینه ضماد الاغرافی طلاء ایدوب وآنی قرموزی صندال
ویاخود وآلدایله سترایدهلر یاخود صندالسز استعمال اولنوب کندی ساقط اولمازدن اول
یعنی دردت کوندن صکره تکرار مذکورک بر ینی دخی کالاول وضع ایدهلر اما بو خصوصده
معلم یوحنا نینجیوس طبیب تحریر ایدرکه کتاندن برندن معمول اوچ عدد مدور رقعه اتخاذ
ایدهلرکه بریسنک عظمی دینار اعنی التجه قدر وایکنجیسی بر ربع مقدار واوچنجیسی کوجک
منقورک نصفی قدر اوله پس اولکیه دهن البیض طلاء اولنوب بو رسمه لصقات معمولهری
بری برینک اوزرینه وضع ایدهلر وانها سنده اوزرینه مثینه بسط اولنمش ضماد معزی
وتکم تضمید اولنه وبو سیاق اوزره هر اوچ کونده بر دفعه طلاء وتهیئ ایدوب ایام ستّه
مرورنده قانون اوزره سره یی ربط ایدهلر حتی خروجه قادر اولمیه وبو منوال اوزره کمال مرتبه
برؤ حاصل اولنجیه دکین مداومت ایدهلر یاخود زفت ملاحین ومصطکی یارمشر وقیه انزروت
وهیوفسطیداس ودم الاخوین وصبر اسقطوریجی ودقیق البلوط ولبان ابیض هر بریندن
ایکی درهم اصل الجمجم الکبیر المسحوق اوچ درهم وقدر الکفایه ترمنتین وشمع یا السوی اخذ
اولنوب صنعت اوزره ضماد اولنه یاخود اصل جمجم مسحوق ودم الاخوین ولبان وطین ارمنی
وجوز سرو ومصطکی هر بریندن نصف وقیه زفت الملاحین آلتی وقیه ومقدار الکفایه ترمنتین
ایله زفت الملاحین دوب اولنوب بعده ناردن تنزیل ورفع اولندقدن صکره اجزاء سائره یی
مسحوقا ضم ومزج ایدوب ضماد ایدهلر وعلیلی قوانین احتمایه رعایت ایتدرهلر مثلا
اهویهٔ باردهٔ غیر معتدله ورياح شدیدهٔ مضرهدن واغذیهٔ نافخه وشرب ایله صیحه ونغمات
وآواز بکادن واوزان ثقیله رفعندن وجمیع حرکات مفرطهٔ غیر معتدلهدن احتراز ایتدرهلر

بطنی دائما تکمین اوزره محافظه ایدهلر واکر بو علت بو تدبیر ایله علاج پذیر اولمازسه عمل بالید
التجا ایدهلر یعنی قطعه محتاجدر لکن بو عمل اطفالده مناسب ومعقول اولمیوب بلکه اهلکلرده
اولورکه بدنلری جید وبنیه لری قوی در ایمدی قطع فن جراحیا تدبیر
اولنمغله بو مقامده بو مقدار ایله اکتفا اولنوب جراحات بحثنده انشاءالله تعالی مفصلا بیان اولنور
الفصل الرابع في سقوط السرّه معلوم اولهکه سقوط السرّه اطباء عرب اصطلاحلرنده
لوکی دخی تسمیه ایدهلر زبان عندبه بیان فارسیده بیجاد ناف تسمیه اولنور وبو مرض
اکرچه عوام ناس بینده معروف وغایت مشهوردر اما کتب اطباء متقدمین ومتاخرینده
نادرا ایله تحریر ونه اشارت ایله مذکوردر انجق صاحب شفا حاجی پاشا مرحوم تحریر ایتمکله
بو فقیر دخی مرحومه تبعیتا تحریر ایلدک زیرا بو مرض کنار ولایتلرده کثیرا اولمغله هر ولایتده
بر اسمیله مسمّا اولنوب بعضیلر کوبکی دوشمش وبعضیلر کیره یکی باغش دیو قوجه قاریلردن
دواء التجا ایدرلر استعمال ایدهلر وبو مرضه کوبک دوشمک بو قدر لکن اکثر یا کوبکه قریب
مواضعده صو ویا ریاح محتبس اولنوب اطراف سره ده وجع پیدا اولور کوبک بورماسی کبی
حلق اکا کوبکی دوشمش دیرلر بروسه شهرنده کوبلمه تعبیر ایدرلر **السبب** بو مرضک سببی
کبدک محدبنده سدّه اولمغله مائیت اولجا بنده نفوذ ایده مز کبدک مقعرندن نزول ایله
وکبدک مقعرنده بر مجرا وارد رکه آدم رحم مادرده ایکن دم حیضی سره سندن غدا ایلیوب
اول مجرادن کبده وارر انندن بدنه منتشر اولور ایدی وقتاکه دنیایه کلدکده صکره سره سینی
قطع ایدرلر اول مجرا منسدا اولور پس کبدک مقعرینه نازل اولان مائیت بو مجرایه نزول ایدوب وبر
مقدار ریح دخی ممتزج اولوب سره یه واصل خروج ایده مزلر پا نور قالور اضطراب ویروب
کوبکی بودار عوام اکا کوبکی دوشمش دیرلر **العلامات** بو مرضک علامتی صاحب شفا اولان
اولحالده حادث اولوبک تحریری اوزره سرهٔ السره واطرافنده واقع بر نوع وجع در که مغصه مشابه
اولور انجق بو نده کوبک سکردر وعلیله غایت عطش طاری اولور وشرب ماء ایتدکده وجعی
زیاده اولوب عطشی منقطع اولمازو کوبک اطرافنده مائیت وریح محتبس اولنوب
خصخصه وقرقره سی حس اولنور واکر بو مرضه اهمال اولنوب علاج اولنمازسه استسقاء
زقیه مؤدی اولور دیرلر ابقراط فاضل دیرکه برکسه نک مغص ایله وجع قطنی وحول سره سنده
دخی وجعی دائم اولنوب ادویه مسهله وغیر مسهله ایله منحل وزائل اولمازایسه آخر الامر استسقاء
یابسه منتهی اولور **العلاج** بو مرضک علاجنده طبیب حاذقه لازم اولان ابتدا کبد ومسارقاتک
سدّه سنی تفتیح ایچون شراب الاصول وشراب بزوریه بر درهم قرمور الطرطیر وماء برسیاوشان
ایله هر یوم اوچ کون استعمال ایتدرهلر زیرا بو مرضده غایت مجرب اولان دواء بودر بعده
بو مسهلی ویرهلر صنعتی بودر مجوعقان بر بچق درهم دارصینی بر درهم سنبل هندی وزنجبیل
یارمشر درهم آنی اخذ ودق اولنوب ماء القراح مسخنه ایله مکان فاتره ده اون ایکی ساعت
نقع اولنوب بعد التصفیه ایچنه بر وقیه قدرت حلواسی وبر بچق وقیه شراب الورد المکرر
حل اولندقدن صکره اسقی ایدهلر بعده تکرارینه مخلاب ویروب ینه بو مسهلی اوچ دفعه
اعاده ایدهلر یاخود بش درهم دیاقنیقون یعنی معجون الترنجی ویرهلر وبعد التنقیه ادویهٔ
مدرّه استعمالنه مداومت ایدوب تحلیل ریاح ایچون جوارش العود ومعجون خولنجان
ویرهلر واکر سدّه غایت قوی اولوب بو دوالر ایله منفتح اولمازسه ادویهٔ فولادیه یه محتاج

اولنور وبعضیلر سرمه اوزرینه دفعاتله قوری شیشه جکر کبی چوقلک اوردلر یعنی چولکه کتان
وضع واحراقا ایروب سرمه اوزرینه وضع ایدرلر حتی جذب ایروب ایچینه آلور واطرافنده
محتبس اولان ماء وریاح متحلل اولوب علیل راحت کلور وادهان محللدن مسخنه ایله تمریخ
ودلك دخی انفع اشیادندر مثلا دهن بابونج ودهن سذاب ودهن سوسن ابیض کبی لری
طلاء ایدرلر وبعضیلر اصالةً کوبکنه طیابوب اوزرینه دوشه جك بر خشب مضع پیدا
ایروب وقت جوعده انك اوزرینه سرمه سنی وضع ایدوب مجموع بدنیله یوکلنور واول
مائیت وریحیتك انحلالنی مشاهده ایدرلر وبو عملی دفعات کثیره التزام ایتمکله چوق کسنه لر
خلاص اولمشلردر وعلیل دائما اغذیهٔ مرطبه ونفاخه دن احتراز ایدوب مولد باقلا ولحم کبی لردن

الباب الثانی العشر فی امراض المقعد وهو تشتمل علی تسعة فصول

التشریح معلوم اوله که مقعد لغت عربیه ده موضع قعود معناسنه در که جمعی مقاعد کلور
اما اصطلاح اطباده دُبُر معناسنه در که حلقه سنه نحیتین ایله شرج تعبیر ایدرلر بر عضو
لین وسخیف وکثیر الرطوبه وشدید الحس والحرکه در دیرا عصب کثیره دن مرکب
اولوب تشکلی خارجدن داخله معکوس واسفل بدنده موضوعدر مثانیه مجاورتی
اولمغله اکثا اشاره دن رطوبات عفنیه مترشح اولور واخلاط متدفعه نك مدفعی واثقال
وفضلاتك مجراسی اولدیغی ایچون بو عضوده حادث اولان امراضك اکثری عسیر البرء وکثیر الاحله

الفصل الاول فی بواسیر السائله والعمیاء المتوجعه

معلوم اوله که باسور
بر مرض معروفدر که جمعی بواسیر کلور مبتلا اسنه مبسور دیرلر لسان یونانیه ده
ایمورویداس تسمیه ایدرلر اما کتب قومده ایکی قسمه منقسم اولوب اصناف کثیره ایله
مذکوردر از جمله قسم اولینه بواسیر السائله وبواسیر الدامیه وبواسیر سایله واسهال
دم البواسیر وانفجار دم البواسیر تسمیه اولنور وقسم ثانیسنه که بواسیر عمیا
وبواسیر متورمه وبواسیر الصم وبواسیر العمی وبواسیر عمیاء لا تسیل تسمیه اولنور
واطلاق اوزره وجع بواسیر دخی دیرلر اما بو مقامده بواسیردن مراد مقعدده واقع عروق
بواسیرك فوهاتنه عارض اولان نتو وثلغونی وفوهات مزبوره دن دمك سیلانیدر
اما بواسیر دم تعبیر اولنان علت بو مقامده بیان اولنیوب امراض نساده بیان اولنور
معلوم اوله که عروق بواسیر تعبیر اولنان عروق بحسب الموضع ایکی صنفدر بر صنفی
معاء مستقیمك اعلاسنده یعنی داخلده وبر صنفی معاء مستقیمك اسفلنده یعنی مقعدده
واقع اولمشدر ایکی صنفی دخی اورده وشریانندن عبارتدر اما اخلیده واقع اولان
عروق بواسیرك شراییني شریان ماساریقادن منشعب اولوب اوردهسی ماساریقا
شعبه لرندن مثلا عروق الطحال وباب الکبددن منشعب اولورلر اما مقعدده
واقع اولان عروق بواسیرك شراییني هیپوقاسطریقون تعبیر اولنان شریانکه شراییني
ایلاوون آنك شعبه لریدر آندن منشعب اولمشدر وبو هیپوقاسطریقون تعبیر اولنان
شریاندن شراییني باسوریه دن ماعدا شعب کثیره منشعب اولوب رحم نساءیه
واصل اولور اما مقعده واقع اولان عروق بواسیرك اوردهسی هیپوقاسطریقون مجراسی
اولان ایجوفدن منشعب اولور کذلك آلات تناسلك اوردهسی ومعاء مستقیمك اوردهسی
بوندن منشعب اولور ومعلوم اولورلر هیپوقاسطریقونك بو شعبه لرندن برمقدار اورده

وشرایینی

وشراییني دخی منشعب اولوب عنق رحمه واصل اولور که سیلان طمث انلر واسطه سیلهدر
ایدی عروق بواسیر وعروق طمث بر اصلك شعبه لری اولدیغندندر که اکثریا دم حیضك
احتباسنده دم باسور سیلان ایدر کذلك کاه اولور که خصب بدن اصحابی نساده
قرق سکز سنه مقداری دم حیض جریان ایدوب بعده منقطع اولوب دم باسور سیلان
ایدر وکاه اولور که دم حیض علت محتبس اولوب انك بدلنه دم باسور سیلان ونادرا واقع
اولور که دم باسور دم حیض ایله معا سیلان ایدرلر بوندن صکره معلوم اوله که بواسیر ایکی
صنفدر بریسنه بواسیر عمیا وبرینه بواسیر سائله ومنفتحه دیرلر اما بواسیر سائله کاه اولور که
دفعةً سیلان ایدر یعنی بر ظرفدن افراغ اولنان ماده رطبه کبی سیلان ایدر وکاه اولور که
قطره بعد قطره سیلان ایدر اولکسی شراییني افتقندندر ایکنجیسی اوردهی افتقندندر
کذلك بواسیر سائله یا طوعی یا خود غیر طوعی اولور طوعی اولان بعضی علل مزمنه ده واقع
اولوب طبیعت بطوعه علت مزبوره نك ماده سنی عروق بواسیردن دفع ایدر اما غیر
طوعی اولان بحرانی اولان بعضی علل حاده ده بحران طریقیله ماده علت منحل اولوب عروق
بواسیردن مندفع اولور اما مرض اولان بواسیر دمك ترددیتندن یا خود سائر اسباب
مرضدن طبیعتك اذاسی وتضرری ایله غیر طبیعی دمك عروق بواسیردن سیلانیدر که
بعضی مملکتلرده از جمله ایتالیاده کثیرا واقع اولور کویا که اول مملکتلرك رجالنده بو دمك
سیلانی نسانك دم حیضی سیلاننه بدلدر بعضیلرده آیده بر کره وبعضیلرده هفته ده
بر کره سیلان ایدر وبعضیلرده بلا وقت معین سیلان ایدر لهذا بواسیر سائله دائره
وغیر دائره تقسیم اولنمشدر اما طوس نام حکیم نقل ایدر که بر کسنه وار ایدی آنك هر
آیده دم باسور سیلان ایدر ایدی عورتلردن دم حیضك سیلانی کبی وکاه اولور ایدی که
محتبس اولوب فی الدم امتلاء عوارض ردیه یه باعث اولور ایدی اما بواسیر عمیا
مقعدده واقع عروق بواسیرك فوهاتنه عارض نتو وثلغونیدن عبارتدر زیرا بواسیر
متواترا اول موضعه سیلان ایدوب عروق بواسیر مسدود اولمغله خروج ایده میوب
اول موضعده راکد ومجتمع اولمغله سائر اورام وثلغونی کبی اول موضعده نتو وثلغونی
حادث اولور لهذا بواسیر عمیا کاه اولور که سائر ثلغونی کبی خراجه منتقل اولوب متقرح
اولور ودم مزبورك خروجه حرکت وهجومندن اول موضعده وجع شدید حادث اولور
حتی کاه اولور که علیل ظن ایدر که مقعدینی بر حدید محمی ایله تثقیب ایدرلر وواقع
اولور که علیله قضای حاجت اقتضا ایلدکده غشی عارض اولور وکاه اولور که قضای
حاجتدن صکره دخی بو مرتبه وجع شدید عارض اولور کذلك تشنج الاعصابه مؤدی
اولدیغی دخی کورلمشدر **مشاهده** بواسیر عمیایه مبتلا بر عورت وار ایدی قضای
حاجت مراد ایلدکده وجهنده تورم وحمرت والتهاب ایله معا غشی عارض اولور
ایدی وقضای حاجت تمام اولدقده عوارض مزبوره بالکلیه زائل اولور ایدی
مشاهدهٔ مؤلف فقیر بودر که اقربامدن سکسن یاشنده سوداوی المزاج بر پیر
وار ایدی انده هر شهر درت بش وقیه مقداری دم جریان ایدر ایدی وجریان
ایتدکجه وجودی دنچ اولوب راحت بولور ایدی اگر سیلان منقطع اولوب عروق
منفتح اولمازسه همان کندویه بر حالت کلوب صرع کبی ساقط اولوب بیهوش اولور

ايدي بو اثناده اكا نجم ياخود بوزه ياخود بر فنجان كسيلن عرق اچورلر ايدي دم بواسيري
جاري اولوب صحته عودت ايدر ايدي ويترمالف فيتر ديركه مشواترنه بنجه لرده
مشاهده ايلدمكه حيضلري منقطع وعروق بواسيرلري منفتح اولوب دم بواسير سيلانى
ودم حيضلرينه بدل اولور ايدي وبنجه لرده دخي مشاهده ايلدم كه حمللرندن وتديين
لرندن دم ورعاف كثيره جاري اولوب حيضلر محتبس اولمغله دم طمثلرينه بدل اولور
ايدي آنلره ادويۀ مفتحۀ رحميه استعمال ايتدرمكله دم حيضلرينه جريان كلوب
حمللرندن وتديين لرندن ظهور ايدن دم ورعافلر منقطع اولدي بارطولينوس
تحرير ايدركه بركسه نك مقعدينده خارجا بواسير عمياسي وار ايدي قضاى حاجت
مراد ايلدكده عوارض مزبوره دن ماعدا بر وجع واضطراب عارض اولوب آنڭ ناشي
اوتورمق وكزمك دخي ممكن اولمزدي ومعلوم اولدكه بواسير عميا اصحابنه عارض اولان
تورم كاه اولوركه غايت عظيم اولور على الخصوص ورم خارج شرجده بومرتبه قدر ورم
وار ايدي بوندن تصكره معلوم اولدكه عروق باسوريه شكلنده عظم وصغرده متخالف
اولمغله ورم باسور دخي شكلده متخالف اولوب اسامى عديده ايله ذكر اولنور مثلا ثؤلوليه
وعنبيه وتوتيه وتينيه ديرلر ايمدي بواسير اشكال متخالفه ده اولمغله طبيبه لازم
ومهمدركه بواسير موجعه يي متعدده واقع بعضي ثاليلدن وناصور حرفيه دن فرق ايليه
نته كه ديوريدوس تفصيل اوزره بيان اعتشدر وبو بواسير عميانك ورمي كاه اولوركه
بالطبع غائب وزائل اولور وكاه اولوركه على حاله ثابت اولور وكاه اولوركه منفتح اولوب
سيلان ايدر وكاه اولوركه ماده سي منعقد اولوب صلابت حاصل اتمكله سقيروسه
انتقال ايدر كذلك منفتح اولوب خراجه منتقل ومنقرح اولسي دخي نادر الوقوع دكلدر
بعضيلردن منقولدركه بر عورت بواسير عمياء مزمنه يه مبتلا ايدي فوت اولنقده
تشريح اولنوب معاء مستقيمنده مقعددن التي برمق يوقاردو وارنجه سقيروس بولنيدي
كذلك دريوديوس دخي موجع ومتورم بواسيرك سقيروسه انتقالني نقل اعتشدر ومعلوم
اولدكه ورم بواسيرك ماده سي كاه اولوركه حتي اولوب ورم دخي سالم اولور وكاه
اولوركه سرطاني وغنغرينايي امثالي رديء اولور بس ايمدي بو دخي معلوم اولدكه بو
بواسيرك موضعي معاء مستقيمك فم اسفليدر السبب بواسيرك سبب قريبي
موضع بواسيردن سيلان ايدن ياخود راكد اولان دمدر دم مزبورك سيلانى وركودي
يا اسباب داخليه دن ياخود اسباب خارجيه دندر اما اسباب داخليه سي علل وآفات
غير طبيعيه دن بريسيدر يعني بواسير بالطبع حادث اولمز بلكه بدنده آفات غير طبيعيه نك
بريسندن طبيعت متأذي ومتضرر اولمغله حادث اولور از جمله دم طمثي حاوي اولان
حشايه عارض اولور كذلك مراقيا واسكوربوط وسدد طحال امثالي ماده حامضه
رديه دن متولد اولان علل سوداويه اصحابنه عارض اولور الحاصل عروق بواسيره
دم مزبورك انصبابي وآنڭ عوارض مذكوره نك حدوثي عروق مزبوره يه تأذي
وتحريش عارض اولمقدر ياخود عروق مزبوره ده اولان دمده حدت اولمقدر مثلا
بحسب الارث ياخود اسباب متقدمه دن برسبب ايله دمده برمايه مالحۀ غير طبيعيه
اولوب اسباب خارجيه دن بريسي ياخود سيلاني معتاد اولمش دم محتبسك خروجنه

حركتي

حركتي اعانت ايدوب اول موضع حساسيتي لذع وتحريش ايدر وعروق مزبوره نك كثرتندن
منبسط اولوب دمك الياف عروق بيننه نفوذيي وآنده ركودي فلغموني ووجع حدوثنه
باعث اولور اما اسباب خارجيه سي از جمله رياضات شاقه كبي مثلا حركت طويله و
وآت سكرتمك وطفرات امثالي مشقت ايراث ايدن مجي حركات اصلنده باصوردن منفعل
اولنلره اولميلره دخي دمك عروق بواسيره انصبابنه باعث اولور كذلك نسانك حملي
ابتداسنه قريب واقع اولان آخر حيضلره وولادتده عسرت چكدكده انلره بواسير
عمياء عروضي واقع اوله كلمشدر زيرا بو ايكي سبب ايله رحم ومقعد اطرافنده دم غليان
ايدر زيرا اوعيۀ رحميه متضيق اولوب عروق بواسير دخي بو ايكي سبب ايله متأذي
اولديغندن اوعيه رحميه دن عروق بواسيره متوجه اولور لهذا بو ايكي سبب ايله
عروق بواسيره تورم وفلغموني حادث اولور كذلك مسهلات قويه دن دخي بواسيره
ابتلا نادر الوقوع دكلدر زيرا مسهلات قويه نك اجزاء راتيانجيه سي معاء مستقيمه
ملتصق اولوب لذع وتحريش دائمي ايله وجع وفلغموني حدوثنه مؤدي اولور كذلك
بدنده واقع مواد حريفه ما الحدي تحريك ايدوب معاء مستقيمه ايصال اتمكله وجع
ايراث ايدر ومواد مزبوره نك اول موضع تحريش دائمي سببندن عروق بواسيرك
فوهاتي منفتح اولوب سيلان دمه باعث اولور ايمدي صبرك عروق بواسيري تفتيح
ايلديكي قدما ديدكلري كبي بالخاصه دكلدر بلكه اجزاء راتيانجيه سي غالب اولديغندندر كه
جميع اجزاء راتيانجيه سي غالب اولان مسهلات سيلان دم باسوري تحريك ايدرلر
مثلا سنا وسقمونيا نك دخي بواسيري تحريكي مشاهده اولنمشدر كذلك غضب شديددن
رعاف كلديكي كبي بواسيردن منفعل اولمش كسه لره غضب شديددن سيلان
دم باسور واقع اوله اوله كلمشدر زيرا غضب ايله عروقك استحكام طبيعيسنه خلل كلوب
مسترخي اولور كذا تنبيه بو كلامدن ظاهر ومفهوم اولوركه اسباب بواسيرك جمله سي دخي
تنقيه ايديجي اشيادر زيرا بواسيرده دمك بحسب الكميه زياده اولديغندن طبيعت
آني استفراغ ايدوب عروق بواسيردن دفع اعتشدر ياخود بحسب الكيفيه فاسد اولوب
غضب وسائر حركات امثالندن دم متحرك اولوب اجزاء حريفه سي واسطه سيله عروق
بواسيرك فوهاتي انفتاحنه مؤدي اولمشدر العلامات سبب ظاهري سز حقوني
وجع حدوثي بواسيرك حركتنه علامتدر معلوم اولدكه سيلان دم باسور ايله اسكوربوط
اصحابنه واقع اولان اسهال دمويتك فرقي اولدركه سيلان دم باسورده ثقل عروق
بواسيرك فوهاتنه طوقندقده منفتح اولوب دم براز ايله معا خروج ايدر ونادرا واقع
اولوركه دم برازدن مقدم سيلان ايده ياخود برازدن مقدم وبراز ايله ممتزجا وبراز
عقيبنده ياخود برازدن برمدت صكره وجع ومغص عارض اولمقسزين وفرت اوزره
سيلان ايدر كذلك فودسطوس قولي اوزره بواسيري حركت ايدن كسه لرك لون
بشره سي حصيه مائل اولور اما بواسير متورمه نك ثاليل وناصور المقعد امثالي
متعدده عارض اولان بعضي نتو واورامدن فرقي اولدركه از جمله شقاق المقعد بر جرح
منشقه در اما ناصور المقعد مقعدك بوروشقلري متورم اولوب ورم طويل اولمقدر
ومقعدده واقع اولان عروقده تورم اولمازاما بواسيرده ورم مدور واسود اللون

اولوب ورم انجق نهایت عروقده اولور اما ثالیل المقعد برنتو دركه خرده چودلجی اولوب
بعضیسی مثلث الشكل لونی نباتی یاخود حمرته مائل اولوب وجعی معدوم اولور وافراط جریان
دم بواسیرك مضر اولمسنك علامتی علیلك قواسنه سقوط وبدننه ضعف طاری اولور
اكر مدت مدیده جریان ایدوب مزمن اولورسه علیلك لون بشرهسی اصحاب یرقان كبی
صفرته مائل اولوب رنك لطافتی زائل اولور وبعضیسی ضعیف ونحیف وترابی اللون
اولمغه جوهر روح حیوانیهسنه اختلال وفنا كلور اكر دمك كیفیتندن متولد اولورسه
علامتی دخی تكثیر ایدیجی اسبابك تقدم مزنی معلوم اولور وابتداده المجی خفیف و
كندیجه شدت بولوب سقوط قوی وضعف بدن ظاهر اولور اكر افراط سیلان دمك
كیفیتندن یعنی حدت وحرافت ورقت ولطافتندن حادث اولمش ایسه علامتی تولد صفراویه
سبب اولان یاخود ماء جبنیه حاده خریفهنك تكثیرینه باعث اولان اشیانك تقدمندن
ویا مزاج بدن صفراوی اولوب یاخود خلط دمویدنك محترق اولمسندن ظاهر اولور ودمك
دخی لونی كاه احمر وكاه ذهبی وكاه مشمشع اولور واكر مرض یالكز تكثیر جهتیله دمك حطاسندن
اولورسه جریان ایدن دمك سواده مائل وسوداوی اولماسی علامتیدر وبو امراض مذكوره دن
ماعدا مقعدده بنجه امراض مختلفه دخی ظاهر اولور وغادیس وقوندیلوماطس و
حاشا و تین وسائر بونلر امثالی علل كثیره دخی واقع اولور وغادیس ایله بواسیرك
فرقی بودركه وغادیسده برده شدید درد بدین وشفتینده واقع اولان شقاق وقرحه كبی
شقاق وقرحه واقع اولور اما بواسیر اصلا مشابهتی یوقدر كذلك قوندیلوماطس
تعبیر ایتدكلری ورم دخی غشاء مقعدده ظاهر اولور كه طبیعتنده بوروشقلغی معاء مستقیمك
بوروشقلغنه موافق اولور كه اخلاط نوازلینك انصبابندن متورم اولوب بو مرض
حاصل اولمشدر بواسیردن بونك فرقی بودركه بو مرض سیاه ومدور وكبیر بر ورمدر
بعضیسی وقتده مستولی اولمغله بر مقدار طویلجه ومستطیل الشكل اولور اما عروقده ملاصق
اولماز كذلك حاشا تعبیر اولنان دخی بر بثور لحمیهدركه یالكز قرب جوار مقعدده حاصل
اولماز بلكه قضیب رجال وفرج نساده متولد اولور ثوالیل كبی شكلی زهر حاشایه
مشابهتی اولمغله بو مرضه حاشا تسمیه ایلمشلردر وبو ورم غایت صغیر ولونی بیاض وبعضی
كره حمرته مائل اولوب بلا وجع ظاهر اولور اما بواسیر زیاده كبیر وسیاهه مائل واكثریا
متوجع اولوب اصحابنی بیحضور ایدر كذلك تینی دخی بثورات لحمیهدندر اما عظمده
حاشادن بیوك بلكه حاشادن بیوك اولوب لونی كوده اوزره اولدیغندن بواسیردن فرقی
اولنور وبو مرض اكثریا متقرح اولوب اسرع اوقاتده ردائت حاصل ایتمكله كاهیجه كندوده
طبیعت سرطانیه حادث اولور كذلك مقعدده نابت اولان لحمه زائدهنك بریسی دخی
عرف تعبیر اولنان مرضدر كه لسان تركیده ابیك تعبیر اولنور مشهوردر خروس ابیكنه
مشابهدر وبعضی كره متضاعف اولور وبو مرضی متقدمین اطباء ذكر ایلمدیلر اما متاخرین
اطباء اطالیا واقف اولوب تحریر ایلدیلر ودیدیلر كه بو مرض حین مجامعتده منی فاسدك
تنجیس وتلویثندن حاصل اولور خروس یاورسنك ابیكنه مشابه اولور اكر
در عقب معالجهسنه بر استاد كامل ومجرب علاج ایلسه برؤ مأمولدر اما اهتمام اولنیوب
اهمال اولنورسه احتمالدر كه امراض ردیه سرطانیه منتج اوله نقدمه المعرفه

بواسیرك

۳۰۲ بواسیرك بحرانی وطوعی اولان نوعلرینی قلت اوزره اولوب وقرت اوزره سیلان اولدیغی
صورتده كذلك دائره اولان نوعینی سالمدر زیرا قدما تجربهدن علل كثیرهنك سیلان
دم باسوری ایله اندفاعینی منقولدر از جمله امراض سوداویه مزمنه وعلت مراقیا وخولیا
ومانیا واسكوربوط واعضاء باطنهده واقع اولان سقیروس واورام امثالی عللرك
سیلان دم باسوری ایله اندفاعی كورلمشدر كذلك احتباس طمث حالنده طمث بدلنه
سیلان ایدن باسور ممدوح وسالمدر نته كه ذكر اولنان خصوصلرده حذاقدن تجاریب
كثیره منقولدر اما بواسیرك سیلانی محتبس ومنقطع اولمق علل مذكورهنك حدوثنه
عسیر العلاج اولمسنه علامتدر نته كه اسكوربوط اصحابنك احتباس بواسیر ایله هلاكی كورلمشدر
لهذا دیرلركه بواسیرك احتباسی وتكرار سیلانی علل مزمنهیی تزیید وتنقیص اولور علی الخصوص
وجع مفاصل اصحابنده زیاده مشاهدهدر زیرا وجع مفاصلك سیلان دم بواسیر ایله
تسكین اولدیغی چوق كره واقع اولمشدر اما سیلان دم بواسیرك وفرقی وافراطی خطرناكدر
سائر سیلانات دمویهنك افراطندن حادث اولان عللر بونده دخی حادث اولور
از جمله سقوط قوه واستسقاء ودق امثالی عللره مؤدی اولور ابقراطك تقدمة المعرفه
سندن منقولدر كه سیلان دم بواسیرك افراطی رجالك قوه باهیهسنه كمال
ضعف كتوروب عورتلره جماعدن كلال واستكراه كتورر اما بواسیر عمیا فلغمونی
ایله مجتمع اولدیغی صورتده علاج ایتمك بیهودهدر زیرا سریعا وبالسهوله خراجه وقرحه
منتقل اولور لكن ناصور المقعده مؤدی اولور كه دیار انكلسده كثیر واقع اوله كلمشدر
وكاهی مهلك اولور كذلك اكر بواسیر متقیح یاخود متقرح اولورسه اكثریا اندن مقعدده
بر ناصور یعنی بر ماده باقی قالوب لا علاج كه قبیلندن اولور زیرا اول عضوك ملایمت ورقتی
زیاده اولوب رطوبات كثیره جمع اولدیغی حیثیتیله انك قروحاتی تجفیفی غایت عسیر
اولور بر راهب مجرب دیركه بواسیرده فلغمونی واقع اولمز غنغرینا ظهوردن خوف اولنماز
واكثریا ناصور مقعدك تجاوز وتعاسندن دخی خوف اولنماز اما فلغمونی ظاهر اولورسه
غنغرینادن ماعدا سائر امراض مزمنه ردیه ظهورندن خوف اولنوب لا علاج اولور
العلاج بواسیرك علاجنده علیلك مزاجی وصحت ومرضنه ملاحظه وتأمل لازمدر
كذلك علاجی مراد اولنان بواسیر بواسیرك قنغی نوعیدر بیلمك لازمدر از جمله سیلانی
عادت اولوب وقتی كلدكده سیلان ایدن بواسیر محافظه اولنوب احتباسندن تحفظ
اولنملودر زیرا بعضی علل مزمنهیی تسكین ایدر كذلك سیلانی عادت اولمش
بواسیر محتبس اولدیغی صورتده تفتیحنه سعی اولنور كذلك افراط اوزره سیلان
ایدن بواسیری اعتدال ایله قطع اولنملودر كذلك دم باسورك سیلانی عادت
اولوب نادرا واقع اولنلرده وعلل مزمنه اصحابنده وطبیعتك عروق بواسیردن
تنقیه حركتی ظاهر اولان كسهلرده دم باسورك سیلاننه اعانت ایچون تفتیحنه سعی
اولنور كذلك بواسیر عمیا كه سیلان ایلمیه تحلیله یاخود اساله یرسی اولنور بو
صورتلرك جملهسنده وجع وفلغمونیسی تسكین وازالهیه علاج دخی لازمدر اما هر
مقاصد مذبوره ایچون اوچ كونه علاجه محتاج اولنور اولكیسی مفتحات ایكنجیسی
سیلانی قطع ایدیجی دوالر اوچنجیسی وجعی تسكینه بالخاصه نافع اولان محلل اتدر

اما مفتحات طحال وسائر اعضاء باطنه نك سده لريني تفتيح ايديجی دوالرك جمله سی
بو خصوصده ممدوحلردر اما سيلانی قطع ايچون اسهال وذوسنطاريا وهيضه علتنده
وسائر سيلانده موید ده ممدوح اولان دوالر استعمال اولنور ومعلوم اولدیکه بواسیره
مبتلا اولان کمسه لر کرك ايسه بواسير سياله وکرك ايسه عميا اولسون بالکليه اندن خلاص
وصحت تام ممکن دکلدر بلکه اکثريا بواسيردن صکره علل مراقيا ظهور ايدر نته کم علل
مراقيا امثالی عللر مزمنه دن صکره بواسير ظهور ايلديکی کبی وبواسيرك اصل ماده ده
علل مراقيايه زياده مناسبتی واردر وصحيح المزاج اولنلرده بواسير حدوثی صحتك قليلا
وکثيرا نقصاننه علامتدر ديرلر بواسير ايله علل مراقيا بربرلرينه نافعلردر لهذا علل مراقياده
ممدوح اولان دوالر بواسيره دخی نافعدر على الخصوص ادويه حديديه بواسيرك علاجنده
علل مزمنده استعمال اولنان طريقلر ايله استعمال اولنور ديرلر ادويه حديديه بواسير
سياله سيلانی قطع ايدر وبواسير عميانی تحليل ياخود تفتيح ايدر نته کم محلول الحديد الذهبی
بو خصوصده مجربدر اولنمشدر ادويه مناسبه ايله مثلا حشيشة الجبا ذيرود والف ورقات
دخی العالم الصغير وحب عقل ايله استعمال اولنور اما بواسير عميايه ادويه مفتحه ايله علاج
اثناسنده خارجدن دخی مفتحات لصق اولنور لکن ابتدا ادويه ملينه لصق اولنمق لازمدر
مثلا ابزانات لطيفه وکمادات کبی على الخصوص سادجا لبن فاتر ياخود حشايش ملينه
طبخ اولنمش لبن کماد اولنمق زياده ممدوحدر وجوفی حشکين ايدر مجربدر کاه اولورکه ادويه
ملينه ايله بالخاصه منفتح اولور اکر منفتح اولمزسه بر مقدار دق اولنمش ورق التين الطری ايله
فرك اولنور اکر اجناسی فوبجه اولورسه بر مقدار لبن حامض حريف لصق اولنور ديرلر السلك
حرافتی عروق بواسيری يسيرا يسيرا تفتيح ايدر اکر کفايت اتمزسه بر مقدار عصارهٔ عرطنيثا
طلا اولنه کذلك عصاره مزبوره عصارة السلق ايله ممتزجا دخی طلا اولنور على الخصوص
وجع وفلغمونيسی زياده اوله کذلك عصاره بصل منفردا ياخود بر مقدار صبر ايله مرهم کبی
اولنوب طلا اولنور کذلك عصارة الفاشرا وعصارة قنطوريون دخی طلاء تفتيح ايدر کذلك
عرطنيثادن بر شاف عمل اولنوب حمول اولنمق بواسيری تحريك وتفتيح ايدر کذلك ايارج
فيقرا وشحم حنظل مسحوق وعسل ايله شاف عمل اولنوب حمول اتمك دخی بو فائده يی افاده
ايدر ياخود مجرد شحم حنظل مسحوق ياخود مرارة البقر ايله ياخود مرارة الخنزير ايله معا
عسل ايله ياخود دهن لوز مر ايله مزج ومرهم اولنه بواسير عميانی تفتيحده ادويه قويه دندر
کذلك سرطان نهری دنبی ايله طبخ اولنوب عسل قوامنه کتوروب طلا اتمك دخی بواسيری
تفتيحده عظيم الفائده در على الخصوص فلغمونی خوف اولنمق حالنده زياده مناسبدر بلکه
وجع طحالی وفلغمونی زياده ايدوب مقعده حرقت کتورر ايسه مناسب اولان ادويه مزبوره دن
بواسيرك هاوانده دوکلوب تا که اسود اللون اوله يعنی اسربدن بعض اجزاء دقيقه اخذ ايده
ديرلر اسرب فلغمونی علاجيدر کذلك لب الحنظل دهن لوز المر ايله جيدا مزج اولنوب مرهم کبی
طلا اولنمق بواسيری تفتيح ايدر کذلك ذرق الحمام وميويزج وترمس اخذ اولنوب
لصق اولنمق دخی ممدوحدر کذلك انجره منتنه نك عصاره سی وبعد الدق الکدنه کمشی
لبنی بواسيری تفتيح ايدر کذلك قدر الکفايه بول الانسان العتيق اخذ اولنوب بر
ساعت مقداری طبخ ورغوسی اخذ وتصفيه اولنه بعده انجنه بر مقدار انجرهٔ صغيره

٣٠٤ الحاق ايدوب محکم عصر ايده لر اکر فلغمونی زياده اولورسه ماء الورد الحاق اولنور اکر حکه للمقعد
وار ايسه عصارة الليمون ياخود حل حقطی ياخود حاذق الحاق اولنوب بعده برقاج قات
کتان برينی بو ممزوجه بالتوزوب مقعده کماد اولنه وبر مدتدن صکره تکرار بتکرار کماد اولنه
تا که بواسير عميا منفتح اولوب سياله اوله بوندن صکره بواسيری تحريك وعروق بواسيرك
فوهاتنی تفتيحده عروق مقعده ارسال علق اولنور طريقی اولدرکه مراد اولنان موضعه
بر مقدار شکر مائله حل اولنوب طلا اولنه ياخود لبن فاتر ياخود بعضی حيواناتك تازه
قانندن طلا اولنور تا که علقلر بالسهوله ياپشه لر اکر کفايت مقداری مص ايتدکدن صکره
ساقط اولمزلرسه اوزرلرينه بر مقدار ملح طعام ذر اولنور محلك حرافتندن درعقب
ساقط اولورلر ياخود اوزرلرينه ماء افسنتين طلا اولنه کاه اولورکه علق مقعددن داخل
دخول ايدوب بعضی عوارض رديه يه کتوررلر بو صورتده درعقب ماء المالح ايله احتقان اولنه
مائله معا خروج ايدر اکر عروق بواسير عميق اولمش اولورسه ارسال علق مناسب دکلدر
زاقوطو ديرکه اولا مقعده بر سيخ شيشه او دوب عروق بواسير کرکی کبی ظاهر اولدقدن صکره
ارسال علق اولنه **اما ادويه داخليه دن** بواسيری تفتيح ايدنلر از جمله ادويه صبريه در
ديرلر صبرك رائحه سی مقعد اطرافنه ملتصق اولوب متواترا دفع طبيعی کبی اقتضا
اتمکله دم باسورك سيلاننه سبب اولور لهذا ايارج فيقرا وحب افاويا واکسير ذو الخاصه
امثالی صبر ادخال اولنان على الخصوص مرهمانی دخی ادخال اولنمش اوله بواسيری تفتيح
واساله ايدر کذلك ادويه مسهله که اجزاء رائحه سی غالب اوله جمله بواسيری تفتيح ايدر
اما بواسيری سياله اکر کما ينبغی سيلان اتمزسه ذکر اولنان طريقلر اساله سی اولنور
على الخصوص کمادات ملينه زياده مناسبدر اکر سيلانی زياده اولورسه قطع ايچون ادويه
داخليه وخارجيه استعمالنه محتاج اولنور اما ادويه داخليه دن راوند مقلو وهليلجات
زياده مناسبدر ديودوروس تمر هندی جمله دن مناسبدر ديمش کذلك فقاح شجرة البلوط دن
شراب ياخود حميره عمل اولنوب ويرلك ممدوحدر کذلك مطبوخ شجرة المصطکی سيلان
بواسيرك افراطندن حفظ ايدر وشراب الورد اليابس دخی بو فائده يی افاده ده بی نظير
مشهور اولان دوالردندر بورتلوس دردنجی کتابنده التی سکزنجی تجربه سنده تحرير ايدر که
برکسه ده سيلان دم بواسير افراط اوزره اولوب حتی بيك درهم قدر قان سيلان اتمش
ايدی شراب الورد اليابسدن برقاج دفعه استعمال اتمکله منقطع اولدی **التجربه** اتمولريوس
ديرکه بو وجه تخمين اوتوز بش ياخود قرق ياشنده برکسنه اياما کثيره افراط اسهال بواسيره
مبتلا اولوب اکا نيجه معالجه عاجز ايله علاج ونيجه تدابير جهله اطبا ايله تدبير اولنوب
کنديجه علته شدت کلمش بن دخی نيکوند علاج وتدبير ايلدکلرينی سؤال ايدوب بلدمکه
ايلدکلری علاجلر قانون طبه مخالف وتدبيرلری مغاير اولمغله اخلاط مائيه جبنيه وصفراويه
الکيفيه نك کثرتندن ودمك ثوراندن وهجومندن ناشی عليلك اعضاء باطنه سنه ضعف
کلوب سوء القنيه مستولی اولوب وجع وساقينی متهيج اولمش بن اکا اوج درهم
مجوتمر هندی وايکی درهم راوند چينی نصف رطل ماء الهندبا ايله بر کيجه نقع ايدوب
بعده بر مقدار صبح دنصکره تصفيه وبش وقيه سنه بر وقيه شراب الورد المکرر ويکرمی
حبه چلاپه مسحوق ضم ايدوب استعمال ايتدردم دفعتله تنقيه ايلدی اوج کون

متوالیۀ وزن مذکور اوزره استعمال ایتدوروب بعده فصد ایله اوچ وقیه دم اخراج
ایلدم وبو اثناده جوارش خشارۀ الحاج وعلته مناسب اولان مربا لردن مرکب علاجلر ایله
علاج ایلدم وبهر یوم شراب صبغ الفولاد وصبغ المرجان هر برینن ثلث درهم استعمالینی
مداومت ایتدرمکله بر تام حاصل اولدی کذلک شراب عصاره بقلة الحمقا وشراب الآس
وشراب السفرجل دخی ادویۀ مناسبه دندر کذلک عصارۀ ابجزه کبیره دن اون التی درهم استعمال
اولنمق ادویۀ مجربه دن اولمق اوزره بور بوسدن منقولدر کذلک عصارۀ ذنب الحمار شربًا یاخود
عصاره مزبوره دن عمل اولنمش شراب استعمالی قابضات جیده دندر سیلانات دمویه نک
انواعنی قطع ایدر علی الخصوص سیلان دم بواسیری قطع اتمکده عجیب الفعلدر کذلک مطبوخ
پنینلاصو برینه استعمال دخی ادویۀ مجربه دندر ابن شریف مرحوم کتاب یادکارنده
مدح ایدوب تجربه ایدکه سنتلوجه اوت دیدکلری بناتی معجون ایدوب صبح ومسا بر
درهم استعمال اتسه لر بواسیری قطعدن ماعدا ثالیلک انواعنی ازاله ایدر حتی انادن بیله
طوغمش اولسه دخی ازاله ایدر وقت اولورکه اوچ کون استعمال اتمکله فائده سی مشاهده
اولنور واسهال دمده مجربدر ودم بواسیری هیچ بر دوا قطع اتمسه بو نبات بر قاچ کون
استعمال اولنمقله ابتدا دم ردی اخراج ایدوب بعده جریان دم بواسیر قطع ایدر وبو بر مجایب
حشیشه در زیرا بو خاصیت هر حشیشه ده بولنمز هم بواسیری ازاله ده هم دم بواسیری
قطع وهم زخیره نافعدر وبو علته راوند معلوا ایله هلیلجات کبی دوا اولنر دیوردیوس نام
حکیم مرهمذی جمله دن مناسب کورمشدر کذلک فقاح شجرة البلوطدن شراب یاخود
خمیره عمل اولنوب ویرلک ممدوحدر کذلک مطبوخ شجرة المصطکی سیلان بواسیرک
افراطندن حفظ ایدر وشراب الورد الیابس دخی بو فائده یی افاده ایدر بین الناس
مشهور اولان دوالردندر کذلک ناب فرس بحری معتبر دخی مجربات دندر کذلک عظم الانسان
المدبر وقرص کهربا نصف درهم یاخود بر درهم استعمال اولنمق ادویۀ مجربه دندر کذلک
طین مختوم دخی سیلانات دمویه نک جمله سنی قطع اتمکده ادویۀ مشهوره دندر
کذلک فیخ الدم بابنده مدح اولنان دوالرکه نشاف وقابض اوله ادویۀ جیده دندر
علی الخصوص ادویۀ جیده نک جمله سی که مواد مراقیه نک حموضتنی تنشیف ایدرلر زیرا
ادویۀ جیدین بطنی منفتحا حفظ ایدر ودم انعقاد کتوردر سیلانی منع ایدر علی الخصوص
دم بواسیری قطع اتمکده جمله دن مؤثردر صبغ الحدید وصبغ کبریت الزاج وصبغ زاج
الحدید کبی کذلک صبغ المسولین ومحلول الحدید الذهبی وزعفران الحدید المرسوب
ومجرحا طیطس جمله دن قویدر کذلک ماء لسان الحمل وماء بقلة الحمقا اون ایکیشر
درهم صبغ الکبریت الزاج یوبجق درهم لوداتوا اوچ حبه یاخود درت حبه شراب
المرجان ایکی درهم اخذ اولنوب مشی ویا استعمال اولنه کذلک حب المقل بر درهم
استعمال اولنسه بواسیرک افراط سیلانینی قطع ایدر کذلک مقل بهو یا استعمال اولنمق
دخی قلیل الفائده دکلدر اما ادویه دن تریاق فاروقک منافع عظیمه سی وارد ر تفصیله
حاجت یوق ادویۀ مشهوره دندر التجربه قونسقه نام طبیب درکه قرق درت یاشنده
بر صفراوی المزاج کسنده بو مرض درت آی مقداری ممتد اولمغله وجودینه هزال
وضعف کلوب لونی اصفر میته مشابه اولمش ایدی وقمزک اطباسی اکا کونا کون

دوالرو مختلف علاجلر ایله ایلرو بنیجه دفعه قولندن فصد ایدوب مسهل ونیجه معلجات
قابضه ایله عمل ایتدیلر علاج پذیر اولمیوب کتدکجه علت ردی اولدی اگرچه بر قاچ
زمان بر مقدار حبس اولردی اما زمان یسیره ده ینه عودت ایلدی زیرا جاری اولان
دم ماء جبنیه حریفه ولذاعه دن ایدی پس بو فقیر اکا بش کون صباح واحشام
بو وزن اوزره بولعقه یی ویروب اوزرینه ماء الحدادین ایله طبخ اولنمش ادویۀ قابضه
مطبوخی ویرمکله منقطع اولدی وبر دخی عودت ایتمدی اول لعقه نک ترکیبی بودر
مقل ازرق ثلث درهم قرص کهربا وطین ارمنی یارمشر درهم خمیرۀ سفرجل ایله لعقه
ایدرلر کذلک طبیبه مذکور دیوکه التی یاشنده صفراوی المزاج بر کسنه افراط سیلان دم
بواسیره مبتلا اولوب انده سوء القنیه خوفی اولوب اکا هزار معالجه ایله فصد دخی
ایلدیلر مفید اولمادی بن اکا رطوبتی زائل اولمش مسحوق ایکی درهم قاصینی یی
ماء لسان الحمل ایله استعمال ایتدردم سیلان دمی منقطع اولدی ونیجه کره استعمالینی
اعاده ایلدم بر دخی ظهور ایلمدی بعده شهرًا کاملًا بو خمیره یی استعمال ایتدرمکله علیله
بر تام کلدی اما ادویۀ خارجیه دن بواسیرک افراط سیلانینی قطع ایدنلر ازجمله زفت
ولبان امثالی بر یاغش کومور اوزرینه وضع اولنوب دخانی قمع ایله یاخود بر غیری طریقله
مقعده دن داخله ادخال اولنور کذلک حیشه اغاجنک ثمره سی مدقوقا کذلک ورق اخند
اولنوب ایکی کیسه یه وضع ومقعده لصق اتمک سیلان دم بواسیری قطع ایدر ورولاندوس
نام حکیمدن منقولدر کذلک ضفدع بری محروق مقعده سفوفا وضع اولنمقله دم بواسیری
قطعده مجربه اولنمشدر کذلک نسج العنکبوت بیاض البیض ایله مزج اولنوب نسج
العنکبوت ایله مقعده لصق اولنه سیلان دم بواسیرک افراطنی قطع ایدر بعضیلر
بواسیردن سیلان ایدن دمی بر حدید صحیفه سی اوزرینه آتشده وضع وتجفیف
دنصکره عروق بواسیره مسحوقًا ذر ایدرلر سیلانی درعقب قطع ایدر دو بعضیلر
بریلان بالعنی شیحشه صالوب کباب کبی پشیر ایکن آندن تقاطر ایدن دهنی مقعده
طلاء استعمال ایدرلر وجع بواسیری تسکین وسیلانی قطع ایدر کذلک تراب الزاج الحلو
منفردا بر مقدار بنیه ایلکر یاخود بیاض البیض ایله یا عصارۀ لسان الحمل ایله مرهم کبی
اولنجه مزج اولنوب مقعده وضع اولنمقله سیلان بواسیری قطع ایدر کذلک مرهم
مرداسنج یاخود مرهم توتیا اسفیدر رمادی ایله ممتزجا طلا اولنمقله وبرادۀ ظفر الخیل
بخورا اولنمقله افراط اوزره بواسیری بعضیلر سیلان بواسیری قطع اتمکده ساعدن
فصد ایدرلر لکن چندان اقتضاسی یوقدر مکرکه ورم بواسیری محتبس اولوب عروق
بواسیر متواترا منصب اوله بو صورتده منفتح اولورسه افراط اوزره سیلاندن
خوف اولنوب فصد اقتضا ایدر اما بواسیر عمیا منفتح اولمیوب زیاده موجع اولور
وجعنی تسکین ایچون بعضی محلده انه مراجعت اولنور ازجمله ورق البنج لبن فولادی
ایله طبخ اولنوب بر سونکر ایله کماد اولنور ادویۀ مجربه دندر کذلک بنج اصمه سی دیر
اولنان حشیشه نک ثمره سی دهنی بو خصوصده زیاده ممدوحدر علی الخصوص
بواسیر متقرح اولمش اوله مثلا مزبور ثمره نک کمال نضج بولوب حمرتی وقتنده اخذ
اولنوب زیت ایله یاخود دهن بزر الکتان یاخود دهن اللوز ایله بو شیشه ده نقع اولنوب

برمدت حرارت آفتابه تعلیقدن صکره حفظ اولنه جراحاتك انواعنه وحرق النار ه وبواسیر
عمیایه ادویهٔ مجربه دندر کاه اولورکه نسایه سیلان طمثك نقصانندن وجع بواسیر
عارض اولور اکا دخی بو دهن عجیب الاثردر کذلك زهر البوصیردن نقع ایله عمل اولنان
دهن دخی وجع بواسیره عجیب النفعلدندر بوصیر بواسیره بالخاصه نافع اولان
دوالردندر طرق کثیره ایله استعمال اولنور مثلا ورق البوصیر یاخود زهر البوصیر ماء
الحدادین یاخود حمر احمر ایله طبخ اولنوب علیل بخارینه اجلاس اولنور یاخود برسنکر
ایله معقده کماد اولنور منسیحت نام طبیبك تجربه لرندندرکه زهر البوصیر وزهر الاقطی
برکیسه یه وضع اولنوب ماء القراح ایله یاخود لبن ایله طبخ اولنوب مقعده لصق اولنه
فورسطوس تجربه ایدرکه وجع بواسیرك بعضیسی ادویهٔ کوناکون ایله مندفع اولیوب
زهر البوصیر و ورق البوصیر و بزر البنج طبخ اولنوب کماد اولنمغله مندفع اولدی بعضیلر
بوصیرك ورقی اوزرینده اولان توکلرینی اخذ ایدوب ترمنتین ایله مزج وحبلر
ایدوب بواسیره بخور ایدرلر وجعنی تسکین ایدر بعضیلر زهر الاقطی و ورق الاقطی اخذ
ایدوب لبن ایله طبخ وکماد ایدرلر زیاده مناسبدر علی الخصوص وجع بواسیر ایله قلغوفی مجتمع
اولدقده برمقدار بقلة الحمقا الحاق اولنوب طبخ اولنمق زیاده ممدوحدر کذلك ورق اللفاح وعنب
الثعلب وزهر البابونج دخی فائده یی افاده ایدر وبوصیردن صکره وجع بواسیرده ممدوح
اولان دوالردن بریسی دخی لینارییادرکه هر نه طریقله استعمال اولنورسه اولنسون تسکین
ایدر مثلا دهنی یاخود لینارییادن لبن ایله عمل اولنمش مطبوخ کماداً وجع بواسیری
تسکین ایدر یاخود لیناریا ایکی قبضه زهر البوصیر برقبضه زهر الاقطی نصف قبضه بزر
حلبه وبزر الکتان سکزر درهم اخذ اولنوب بعد الدق طبخ وکماد اولنه یاخود ورق
لیناریا وزهر لیناریا اخذ اولنوب شحم الخنزیر ایله طبخ ایتدکدن صکره عصر ایدوب تبرید
جوزوی ایله تبرید دنصکره برمقدار صفار البیض الحاق اولنه حین اقتضاده برپنبه ایله
وجع موضعنه وضع اولنه اورام واوجاع بواسیری ازاله ده ادویهٔ موصوفه نك جمله سندن
نافعدر یاخود لیناریا مع زهره ایکی قبضه ورق البنج نصف قبضه دهن الورد ودهن
البوصیر یکرمیشر درهم سمن طری قرق درهم اخذ اولنوب طبخ اولنه بعده محکم
عصر ایدوب تکرارا یکنه ورق لیناریا برقبضه صفار البیض ایکی عدد الحاق اولنوب
مرهم اولنه یاخود ورق لیناریا ایکی قبضه زهر البوصیر برقبضه زهر الاقطی نصف
قبضه بزر الحلبه وبزر الکتان سکزر درهم اخذ اولنوب ماء القراح یاخود لبن ایله طبخ
ایدوب مطبوخ مزبوری قزمش کرمید اوزرینه القا وبخارینه علیل اجلاس اولنه بعده
مطبوخ مزبور برکتان بزیله کماد اولنور کذلك ماسبقده ذکر اولنان کماد کبول انسانی
وانجره ایله عمل اولنور بواسیر متورمه یی دفع ایتدکی مجربدر یاخود مرهم لیناریا
التی درهم یاخود سکز درهم دهن بزر البنج المعصور بر درهم یاخود ایکی درهم مزج
ومرهم اولنه اکر حرقة المقعد وقلغوفیندن خوف اولنورسه بر بچق درهم یاخود ایکی
درهم الحاق اولنه کذلك زهر لیناریا برشیشه یه وضع اولنوب برمدت توتلدقدن ایله حل
اولور محلول مزبور وجع بواسیری دفع ایدر کذلك زهر الاقطی وزهر البوصیردن
بو طریقله محلول عمل اولنوب فائدهٔ مزبوره یی افاده ایدر کذلك جرب اپارسیدکلری

حشیش

حشیشنك ثمره سندن عمل اولنان دهن وجع بواسیری دفع ایدر علی الخصوص مزاج صبیانده
تجربه اولنمشدر کذلك منسیحت نقلیله اولان دهن ازهار سبعه دخی بو فائده یی افاده ایدر
کذلك دهن بزر البنج ودهن بزر حشیشاش ایله حمار القبان یاخود جعل نقع اولنوب طلاء
وجع بواسیری تسکین ایدر بعضیلر دهن کرلو یاخود دهن بزر الکتان ایله نقع ایدرلر
بواسیر متورمه وموجعه یی دفع ایدر کذلك رماد الجعل دخی بواسیری تسکینده مکرراً
تجربه اولنمشدر ایطالیا و باطویا اطباسی وجع بواسیری تسکین ایچون دهن حمار القبان
بوکونه عمل ایدوب اسرار مکتومه دن عد ایدرلر مثلا قدر الکفایه حمار القبان اخذ اولنوب
بعد الدق دهن البنفسج یاخود دهن بزر الکتان ایله طبخ اولنه اکر دهن جوز رومی ایله
طبخ اولنورسه دخی مناسب اولور لکن بونك امثالی ادهان طبخ اولنیوب برشیشه ده
وضع وبرمدت مکان حاره ده تعفین اولنوب بعده تصفیه اولنمق اولی وانسبدر کذلك
جعلدن دخی بو طریقله دهن عمل اولنوب ادویهٔ مجربه دن عد اولنور کاه اولورکه بونلردن
مرهم عمل اولنوب بواسیر خارجه اولدیغی صورتده طلاء و داخله اولدیغی صورتده حمولا استعمال
اولنور مثلا حمار القبان مرهمی طریقی بودر حمار القبان سکز درهم دهن البنفسج اون سکز درهم
اخذ اولنوب طبخ وتصفیه دنصکره درت درهم شمع الحاق ومرهم اولنه مزبورك قوامی
صلابت وملایمتده مراد اوزره اولمق ایچون شمعی زیاده ونقصان ایتمك دخی ممکن اولور
وفی الواقع حمار القبان وجع بواسیری تسکینده و قروح ونواصیر وقروح تریجه امثالنده
ادویهٔ جیده دندر کذلك دهن شجرة البقس وجع بواسیری تسکینده و وجع انسانی تخدیرده
منفرداً علاج کاملدر وبونلردن صکره لعاب بزر قطونا ولعاب بزر الکتان
ولعاب بزر السفرجل منفرداً یاخود سکر الزحل ایله وقدر قلیل افیون دخی الحاق ایدرلر وبونلرك
داخلا استعمالی دخی بواسیره نفع عظیملری واردر دیرلر بواسیرك نفع عظیملری واردر دیرلر
بواسیرك سببی اولان مادهٔ حامضه یی تعدیل ایدرلر اکر حرقة المقعد وقلغوفی زیاده
اولورسه لعابات مزبوره یه عصارهٔ بقلة الحمقا وعصارهٔ [illegible] شحم الاقطی الحاق
ایدوب لصق اولنه یاخود لعاب بزر قطونا ولعاب بزر السفرجل ولعاب بزر الکتان که
ماء الورد ایله اخذ اولنمش اوله سکز درهم سمن طری غیر مالح سکز درهم صفار البیض
ایکی عدد دهن الورد قدر قلیل اخذ اولنوب اسرب هاونده اسود اللون اولنجه یه چالقیه لر
برمرهم مایع اولور بواسیرك قلغوفی وجعنی تسکین ایدر یاخود لعاب اصل الخطمی ولعاب
بزر السفرجل ولعاب بزر الکتان که ماء الورد ایله اخذ اولنمش اوله هر برندن اوچر درهم
دهن البیض ایکی درهم دهن بزر البنج برمثقال اخذ اولنوب ماسبق کبی اسرب هاونده
مرهم اولنه کذلك دهن البیض منفردا اسرب هاونده اسود اللون اولنجه یه چالقیوب
وجع بواسیری طلاء تسکین ایدر یاخود بزر السفرجل وبزور [illegible] ماء الورد
ایله اخذ اولنمش لعابه سکز درهم روح الشراب الکافوری ایکی درهم سکر الزحل بر درهم
اخذ اولنوب برکتان بزی ایله یا الدخنات موضع بواسیره وضع اولنه کذلك بلسان
الکبریت که دهن هیوفاریقون یاخود دهن جوز رومی یاخود دهن بزر حشیشاش ایله
عمل اولنمش اوله کذلك رولاند بوسطریقی ایله عمل اولنمش بلسان الکبریت بواسیره
طلاءً عجیب الاثردر بلکه بلسان الکبریت رولاندوسی بوخصوصده اسرار مکتومه دندر

عد ایدرلر کذلك دهن ترمنتین ایله عمل اولنان بلسان الکبریت بلسان مزبور مقامنه
قائم اولور دیرلر وجعنی قطع وتسکین ایدر لکن برمقدار حدتی واردر ایمدی سکر الزحل
یاخود کافور الحاقیله عمل اولنور مناسبدر اول بواسیرکه فلغمونی زیاده اولوب غانغرینایه
متوجه اولمش اوله بو مرهم زیاده مناسبدر ترکیبی بودر دهن البیض سکز درهم
بلسان الکبریت ودهن الفلاسفه هر برندن درت درهم اخذ اولنوب مرهم اولنه
اکر دولانه ولاسك صحیح بلسان الکبریتی بولنمزسه قدر الکفایه دهن الکبریت اخذ
اولنوب ترمنتین یاخود دهن ترمنتین ایله ممزوجاً الحاق اولنه کذلك نخالة الحنطه
وزهر ابوصیرا اخذ اولنوب برکیسه یه وضع وسرکه ایله طبخ وبواسیره لصق اولنه
بونلردن نصکره ادویهٔ باسوریه دن اسقروفولاریا دینلکری حشیشة الخنازیرکه
ادویهٔ مزبوره نك جمله سندن نفعی عظیمدر زیرا عوارض بواسیریرینك جمله سنی
هر نه حالده ونه وقتده اولورسه اولسون قطع وازاله ایدر بالدفعات داخلاً استعمال
اولنوب خارجاً دخی استعمال اولنه کذلك تریاق سکر الزحل ایله برکتان بزینه بولاشدروب
موضع بواسیره وضع بجکد مقعده ادخال دخی ممکن اولور عظیم الفائده در یاخود تریاق
فاروق نصف درهم سکر الزحل بر درهم اخذ اولنوب بچ آصمه بیجه دهنی ایله مزج ومرهم
کبی استعمال اولنور کذلك داخلاً اصل حشیشة الخنازیر یاخود ورق حشیشة الخنازیر اغذیه
ایله یاخود مشروبات ایله استعمال اولنسه وجع بواسیری قطع وتسکین ایدر دفعاتله تجربه
اولنمشدر بعضیلر دیمشلرکه حشیشة الخنازیرك یابسی یاخود رطبی یاخود مطبوخی استعمال
اولنسه فائدهٔ مزبوره یی افاده ایلدیکی مجربدر نته که حشیشة الخنازیرك کوکی ایکی شق
اولنوب برابلك ایله شراب ایچنه تعلیق اولنه بعده طقوز کون علیله بو شرابدن ویرلسه
سیلان بواسیرك افراطنی ازاله ایدر بعده نقع اولنان کوکی تجفیف واستعمال اولنسه بینه
فائدهٔ مزبوره یی افاده ایدر وجعنی تسکین ایدر اکر تکرار تنقیح مراد اولنورسه بینه حشیشة
الخنازیرك کوکنی ماء القراحله یاخود شراب ایله نقع ایدوب برقاج کون استعمال ایلدیلر تجربه
برعورت ابتداء وضع حملنده عسرت چکدکی سببی ایله بواسیر عمیاء موجعه یه مبتلا
اولوب برسنه ممتد اولمش ایدی بعده بینه حامله اولوب علتی مشتد اولمش مثلا برقاج کون
بطنی محتبس اولور ایدی وکاه اولور ایدی که آندن برقیح سیلان ایدوب وجع شدید
عارض اولور ایدی اکا ایام حریفده اخذ وجلب اولنمش حشیشة الخنازیرك کوکندن بر
مقداریتی فخذینه تعلیق ایلدم وبرمقدار حشیشة الخنازیرك کوکنی وورقنی دق وبرکیسه ایله
فقاع الشعیرده نقع ایدوب فقاع مزبوردیی صو یرینه استعمال ایتدردم کذلك برمقدار
ورقندن من قوقاهر صباح جبن وسمن ایله ویردم عوارض مزبوره دن امین اولدی لکن
بونلرك استعمالنه برقاج هفته مداومت ایلدی وحشیشة الخنازیرك طرییا ورقی سمن
ایله قلی اولنوب مرهم کبی موضع بواسیره لصق اولنمله وجعنی قطع ایدر کذلك طرییا کوکی
سمن ایله دق اولنوب برصحیفه ظرفه مسدود الرأس اولنه بش کون بطن خرسده تعفین
ایتدکدن نصکره نار لینه ایله دوب ایدوب سمنی اخذ اولنه بعده شحم الانسان مزج وحفظ
ایدهلر وجع بواسیری تسکینده ادویهٔ مختاره دندر بعضی حذاقدن منقولدرکه حشیشة
الخنازیر مع اصلها وحی العالم الکبیر مع اصلها اخذ اولنوب برقاج کون فقاع ایله نقع ایتدکدن نصکره

نفوع

٣٠٦٧ نفوع مزبوردن صباحاً ومساءً بر قدح استعمال اولنسه بواسیرك انواعنی کرك موجعه
وکرك متورمه وکرك سیاله اولسون دفع ایلدیکی مجربدر حی العالم الکبیر منفرداً وجع بواسیر
وسائر اوجاع باطنه ده داخلاً وخارجاً استعمال اولنور ادویهٔ ممدوحه دندر علی الخصوص
ایام ربیعده هنوز ورقلری نابت اولمغه باشلدقده حی العالم الکبیرك کوکی اخذ اولنوب
دهن الورد ایله دق ایتدکدن نصکره نار لینه ده مرهم قوامنه کلنجه طبخ اولنه وجع ومرض
بواسیری تسکین ایدر مجربدر کذلك خلد وبنات صغیر داخلاً وخارجاً استعمال اولنمله
سیلان بواسیره ووجعنه وتورمنه عظیم النفعدر اما خلد وبناتك یابسی فقاع الشعیر
ایله نقع اولنوب سفوفی اخذ اولنور وطریسی دق وعصر وعصاره سی موضع بواسیره
لصق اولنور مجربات صحیحه دندر عجایبدندر بوطریقله انواع بواسیره علاج ایدرلر کذلك
خلد وبناتك ماء مقطری استعمال اولنمله استسقا اصحابنده عارض اولان سیلان
بواسیری دفع ایدر کذلك ورقلری دق وزیت ایله طبخ ومرهم اولنسه انواع بواسیری
علی الخصوص بواسیر موجع ومتورمه یی تسکین ایدر کذلك ورقلری وچیچکلری الوینی اکل
اولنمله دخی بواسیره نافعدر بعضیلر اصل حشیشة الخنازیر واصل خلد وبنات علی السویه
اخذ ایدوب دهن البوصیر ایله مزج ومرهم ایدرلر بواسیرك وجعنی تسکین ایدر یاخود
خلد وبنات ولیناریاء وزهر البوصیر بر قبضه اصل البنج واصل حشیشة الخنازیر هر برندن
درت درهم اخذ اولنوب برکیسه یه وضع ولبن ایله طبخ اولنه حین طبخده بخارینه
علیلی اجلاس بعده مزبور کیسه یی مقعده لصق اولنه یاخود لیناریا ایکی قبضه زهر
البابونج وزهر البوصیر بر قبضه اصل حشیشة الخنازیر التیشر درهم بزر حلبه وبزر الکتان
ایکیشر درهم اخذ اولنوب ماسبق کبی عمل اولنه کذلك ذوالف ورقاری مطبوخی بواسیر
موجعه یی تسکین وسیالدیی ازاله ده ادویهٔ شریفه دندر کثیراً کثیراً استعمال اولنه
کذلك بو مرهم دخی وجع بواسیری تسکین ایدر ترکیبی بودر بلسان الکبریت بر
مثقال بچ آصمه بیجه دهنی بر درهم دهن بزر الخشخاش نصف درهم سکر الزحل ثلث
درهم کافوریدی حبه اخذ اولنوب مزج ومرهم اولنه بو مرهمه کافور الحاقی بیهوده
دکلدر زیرا کافور وجع بواسیری تسکینده عجیب الاثردر مثلا کافوردن نصف درهم
یاخود بر درهمی سکز درهم ماء الخبازی ایله دق اولنوب برکتان بزی ایله موضع
بواسیره لصق اولنسه بواسیرك حرقت ووجعنی تسکین ایدر یاخود ماء زهر البوصیر
یاخود ماء الرازیانج اون ایکیشر درهم دهن اللوز ایله حل اولنمش کافور بر درهم اخذ
اولنوب مزج وکتان بزی ایله مقعده لصق اولنه یاخود ماء الورد وماء زهر البوصیر
التیشر درهم روح شراب الکافوری اوچ درهم سکر الزحل ثلث درهم اخذ اولنوب
بعد المزج ماسبق کبی لصق اولنه کذلك حرقت ووجعك افراطنده ادویهٔ مختاره
دندر کما ایکی جزء اسفیداج وبرجزء کافور اخذ اولنوب مقدار قلیل روح شراب
کافوری ایله طلا اولنور اکر بواسیر موجعه مزمنه اولورسه علی الخصوص [illegible]
اولمش اوله ساعدتی یاقو آچمق زیاده ممدوحدر اکر وضع حمل عقیبنده [illegible]
عمیا عارض اولوب عوارض ردیه احداث ایدرسه دم نفاسی تحریك ایدوب
سیلاننه اعانت ایدرلر زیرا عوارض مزبوره دم نفاسك احتباسندن در زیرا

دم نفاس هیبوقاسطیقون تعبیر اولنان عروقدن سیلان ایدر عروق بواسیرک منابتی
دخی هیبوقاسطیقون در ایمدی دم نفاس محتبس اولمغله بالسهوله عروق بواسیره
منصب وآنده راکد اولوب فلغمونی احداث ایدر وبونلره ادویهٔ موضعیه دن حب بادریس
اخذ اولنوب زیت ایله قدر قلیل حمر ایله طبخ ومرهم اولنه نته که ماسبقده ذکر اولنمشدر
بو دهندن موضع موجعه طلاء وجعی تسکین ایدر مجربدر کذلک بالوق آغنه وضع اولنان
منظر احراق اولنوب رمادی اخذ ودهن الورد یاخود دهن بزر الکتان ایله مرهم اولنه
ادویهٔ مجربه دن اولمق اوزره منقولدر اگر بواسیر عمیاده حرقت زیاده اولورسه مزبور
منظر دهن عرطنیثا یاخود دهن الآس یاخود دهن بزر الکتان ایله جیداً امزج اولنه
لکن بو مقدار عصاره حی العالم وقدر قلیل اسفیداج وشمع الحاق ایدوب مرهم اولنه
بواسیرک حرقت ووجعنی تسکین ایدر کذلک برمقدار کافوری الحاقی دخی ممکن اولور
کذلک بونک امثالی اوجاعده ماء الورد ایله حل اولنمش سکر الزحل الحاقی ممکن اولور
خاتمه هیبوبوتام وفرس بحری تعبیر اولنان حیوانک نابتندن بر زهگیر عمل اولنوب
ابهام رجله وضع اولنمق افراط سیلان بواسیری قطع اتمکده اسرار دندر کذلک اوطمانوس
قولجی اوزره حرنوق اسوددن بر قوشاق عمل اولنوب حاصرتین اوزرینه سد اولنمق
وجع بواسیری تسکین وافراط سیلان بواسیری منع اتمکده زیاده ممدوحدر لکن زیاده
ممدوح اولان مزبور قوشاق حرنوق ابیضدن عمل اولنمق درکه انک ورقلری لسان الحمل
یپراقلری کبی سکرلیدر آنک سکرلری اخذ ونسج اولنوب حاصرتین اوزرینه وضع اولنور
سد اولنور کذلک اصل حشیشة الخنازیر که ایام صیفده اخراج اولنمش اوله تعوید کبی
دائما بدنده ملتصقا طوتمق یاخود اوقه طرفندن فخذه ملتصقا اصل فخذه تعلیق اتمک بواسیر
اصحابنه زیاده مناسبدر دیرا سیلان بواسیری قطع ووجعنی تسکین وبواسیر
عمیاینی تحلیل ایدر کذلک حی العالم الکبیرک کوکی وقت ربیعده هنوز ورقلری ظهور ایلمه
ایکن اخذ اولنوب بر قاج عقده سی حاصرتین اوزرینه تعلیق اولنسه بواسیر عمیا هر نه
سببدن ایله اولورسه اولسون وجعی تسکین ایدر کذلک خلد وینا صغیرک کوکی وقت
ربیعده ماسبق کبی اخذ وحاصرتین اوزرینه تعلیق اولنمق بواسیر اصحابنه تدابیر ممدوحه دندر

الفصل الثانی فی ریح البواسیر

معلوم اوله که ریح البواسیر عند الناس لسان
ترکیده میاصل یلی دینمکله مشهور ومتعارف اولان مرضدر که زبان فارسیده باد باسور
تسمیه ایدرلر بر غلیظ ریحدر گاه اولورکه بلده وگاه حصیتینه وگاه قضیبه نزول ایدر
وگاه ورکینه وگاه ظهره چیقار وگاه اسهال دم ایدر وگاه قولنج وگاه وجع شدید ایله اضطراب
کتوروب بیمار دایرلر وبوکا مبتلا اولنلر ده قیام وقعود حالنده دیزلرنده ومفاصللرنده
چاتردیلر آوازلر اولور پس بونک تحلیلی غایت عسیردر ووجع قولنج کبی حاصره وحوالی
سره وکلیتینده وگاه شراسیف وظهرده وگاهی خصیتین وقضیبه وحوالی مقعده نازل
اولوب وجع ایراث ایدر **السبب** بو علتک سببی کلی بر خلط سوداوینک انصبابی یاخود
اولمیوب ضعفه متولد اولوب نواحی کلیه ده دوراید وب تحلیل اولمازو یاخود معده وامعاده
متولد اولور **العلاج** بو علتک علاجی خلط سوداوی تنقیه ایدوب ریاحی کسر ایدیجی دوالره
مراجعت جوارشات مناسبه وسائر مرکبات ومدرات استعمال اولنه که آثردوا کلنه

واصل

واصل اوله والحاصل بعینه علاج مرآقیا کبی علاج اولنور

الفصل الثالث فی وجع المقعد

یعنی مقعدده آغری اولمسنی بیان ایدر
السبب بو علتک سببی یا باسور ویاخود مقعدده بر ورم اولمقدن یاخود قرحه اولمقدن
یاخود صوق مرمر اوزره جلیس اولمقدن یاخود کثیراً ادویهٔ حاره استعمالندن اولور **العلاج**
بو علتک علاجی اولا مقعدی لبن ایله غسل ایدوب بعده تسکین وجع ایدیجی ادویهٔ مسکنه
استعمال اولنه مثلا بو مرهم غایت مناسبدر صنعتی بودر شحم الدجاج وسمن غیر مملوح برر وقیه
صفار البیض بر عدد لعاب بزر قطونا اوج درهم زعفران سدس درهم اخذ اولنوب مقدار
الکفایه شمع ایله مرهم اولنه وتسکین وجع ایچون بوشیاف دخی مناسبدر صنعتی بودر
کندر ابیض ومر صافی وزعفران وافیون هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب بعد الدق
ولعاب بزر قطونا وصفار البیض ایله شیافلر ایدلر واگر دخی قوی دوایه محتاج اولورلرسه
فلونیا ولودانو وبونلره مشابه دوالر استعمال اولنه واکثر اطباء اخرنجیه بو علتده زاج وفلفل
امثالی اشیا ایله ملوث اولمش برآز یا طاش اسفنجادن حادث اولمش اولورسه برمقدار لبن اخذ
اولنوب قدر قلیل ماء الورد لخا قیلهٔ قاتراً مقعده که دار اولنورسه که بور اللوس زاجدن نشات
ایدن وجع مقعده تجربه ایله مدعشیدر کذلک بو علته فلغمونی مقعده مناسب اولان دوالر مناسبدر

الفصل الرابع فی فلغمونی المقعد وناصوره

صناعت جراحیه اهالیسنه فلغمونی مقعدک
احوالنه کما ینبغی اطلاع واتقان اهم والزمدر که کثیر الوقوع اولدیغندن ماعدا خراج ومخبا
وناصوره اشد الاستعداد اولوب بعده علاجی اصعب من خرط القتاد اولور **السبب**
بو ورمک سببی غریب عروق مقعده دن الیافنه دم منصب اولوب منعقد اولمقدر اما اسبابی
بادیه سی دمک کثرتی ودم باسورک احتباسی وریح باسور کبی کذلک دمک حدتی وحرافتندن
یاخود اسباب خارجیه دن عروق تاکلی دن تفرق الاتصالی کبی اما اسباب خارجیه سی
اشیاء حاده وکاویه ایله مقعدک تلاقیسی وضربه وسقطه امثالی واتربوب حلددن
زیاده سکرتمک ومنزل بعیده کتمک کبی کذلک بر ودت شدیده دخی اسباب خارجیه دن
عد اولنور ذراع وقدر مقعده غدا ایچون مترشح اولان دم شدت برددن منجمد اولوب
مسام عروقی منسد ایتدکده عروقده بولنان دمک تنفسنه عدم امکاننه راکد وفاسد
اولمغله منعقد وتفرق الاتصال عروقه باعث اولور **العلامات** فلغمونی مقعدک علامتی
حمی ایله معا ورم حار ووجع حاد وضربان شدید ظاهر اولوب عضوک حمرتی لون امحلیسنه
غالب اولمق وقضایی حاجتده وجع زیاده اولمقدر وقتاکه عوارض مذکوره ده تزاید
وورمده ارتفاع وجلدده رقت مشاهده اولنوب عند الغمز متطامن اوله خراجه انتقال ایتمش
علامتدر بعده منفجر اولوب علاجنه موفق اولمدیغی صورتده بر مدت مرور ایله مخبا وکهف
علامتلری ظاهر اولدقدنصکره ثم فرجه متضایق اولوب اندن ماده رقیقه سیلان
ایدر وگاه ثم فرجه نک انسداد دیندن ماده نک جریانی منقطع اولدقده جوانبنده برنتو
یعنی ورم ملتهب وموجع حادث اولوب ثم فرجه منفتح اولدقده ینه ماده نک جریانی
ایله ورم مزبور زائل اوله ناصور اولمق اوزره حکم اولنور ایمدی معلوم اوله که مقعده
فلغمونی بعده خراجه ومخبایه انتقالی معلوم اولدقدنصکره وصف مذکور اوزره سیلان
ایلدیسه ناصوردر واما مذکورات تقدم اتمکسزین مجرد مقعده دن بعض مواتک

لرك
سیلانی واقع اولمغله سنین کثیره باقی اولورسه دخی ناصور دکلدر نته کم بعضی کمسنه
مقعدلرندن بلا ورم ولا وجع بیاضنه مائل مخاطی بر ماده سیلان ایدر و بعضی کمسنه لردن
دم ایله مخاط سیلان ایدر بو سیلانات گاه قضایه صاحبنه وگاه بعده عارض اولور
بونلرك امثالی سیلانات اصحابنی مجرد ماء الجبنه مداومت ایتدرمکله ازاله سی ممکن ایکن
جاهل جراحلر ناصور المقعد علاجی ایدوب علیلی وکندولری بیهوده ایذا و اتعاب ایدرلر
بوندن نصکره معلوم اولدکم ناصور المقعدك قعری ومجراسی واحد میدر یاخود متعدد میدر
میل ایله معلوم اولور اگر ناصور مستقیم اولورسه میل سبارکا فیده اما معوج اولورسه
شمعدن معمول فتیله ایله تفحص اولنور اگر ناصور المقعد امعای مستقیمه نفوذ ایتمش
اولورسه مقعده اصبع ادخال ایدوب تفحص اتمکله معلوم اولور واگر مثانه یه نفوذ ایتمش
اولورسه علامتی مقعددن بولك خروجیدر اگر مثانه یه وامعای مستقیمه معاً نفوذ ایتمش اولورسه
علامتی عند التبول اطراف ذکرده برصر برحسی اولنور و بولك مدة و بعضی فضلاتله مختلط
خروج ایتمسیدر وگاه غائطی طبیعتك امساکه اقتداری اولمیوب بلا اراده خروج ایتمکدر وگاه
اولورکه رحمه نفوذ ایدوب رحمدن مدة و بعضی فضلات خروجندن معلوم اولنور
نقل من المرشد فلغمونی مقعد علل مزمنه و عسیرة العلاجدندر زیرا مقعدك طبیعتی
حار و رطب اولمغله اکا وضع اولنان دوا بارد و یابس اولمق لازمدر بارد و یابس دوالر
ایسه البته برلذاعیت و حرافت واردر مقعد ایسه کمال مرتبه حساس اولدیغندن
دوانك لذع و حرافتندن متضرر اولور و مقعد مخالف موضع اولمغله ادویه یی کما ینبغی لصق
اتمك دخی ممکن اولمز کذلك طبیعتی حار و رطب اولمغله آنده حادث اولان فلغمونك
انحلالندن تقیحه توجهی زیاده در و بعد التقیح والتفجر مجرای فضلات برینده اولوب
طبیعتی حار اولدیغندن قروحات و سخیته مسکنه منسلك اولوب و سخك کثرتی مدة نك
آنده برمدت مکثنه باعث اولمغله مجاری و ناصوره یا تسهیل انتقال ایدر و ناصوره
انتقال ایتدیکی صورتده صغیر و جدید اولوب مجرد لحم اولدیغی حالده اگرچه علاجی
ممکندر لکن عسیردر اگر درت برمق مقداری غائر اولوب عضلات مقعده واصل اولمش
اولورسه علاج اولندیغی صورتده دخی مقعدك فضلاتی امساکه اقتداری اولمیوب
بلا اراده خروج غائطه مؤدی اولور اگر ناصور المقعد امعای مستقیم یاخود مثانه و رحمه
یا ورکینه واصل اولورسه علی الخصوص فساد عظم ایراث ایتمش اولمکله اول ناصورکه
عتیق و آنده لحم خرفی اوله علاجی ممکن دکلدر اولیا اولان علاجه تعرض اولنمیوب فقط حدی
سیلان ایدن ماده دن هر وقتده تطهیر و بعض مواد فاسده دن تنقیه اوزره طوتقلری
زیرا بو منوال اوزره علیل آخر عمرینه دك سنین کثیره تعیش اتمك ممکن اولمق اوزره اکثر اطبا
ذاهب اولمشلر اگرچه طول مدتله دق ابتلاسندن و طول زمان سیلان ایدوب دفعة منسد
اولمغله هلاکه تأدی ایتمسندن خوف اولنور العلاج فلغمونی مقعدك علاجنده اولا لازم اولان
حقنه لینه ایله طبیعتی دائما ملایم طوتمقدر زیرا اعتقال بطن یوودملك اولا و سریعاً
خراجه توجهنه باعث اولور لکن ادویه مسهله استعمالندن و احتقانات حادهدن
بلکه متوسطه دن احتراز اولنه تاکه عضو ماؤفه ماده نك انصبابنه و انجذابنه مؤدی
اولمیه کذلك ساعدن فصد اولنمق دخی مناسبدر که دملك موضع ماؤفه انصبابنه

مانع

مانع اولوب ورمی تزاید ایتمدن حفظ ایدر بعده ادویه موضعیه دن اولاً جمله عند القدما
ابتداده تبرید ایچون ورق عنب الثعلب و بقلة الحمقا و ورق الخس وضع اولنور
و تزایدده لب الخبز دهن لوز الحلو ایله ممزوجاً وضع اولنور و انتهاده خبازی
و خطمی و اکلیل الملك و زهر البابونج مطبوخلری مقعده کماد اولنور اگر تقیحه توجه
ایدرسه بو کماده بزرکتان مسحوق و اصل خطمی مسحوق و دقیق الحنطه الحاق اتمکله
لصقه ایدوب مقعده لصق اولنور اما عند المتأخرین فلغمونی مقعدك ابتداسنده
بو لصقه استعمال اولنور ترکیبی بودر ثلث درهم سکر الرصاص اخذ اولنوب نصف
وقیه عصارة لسان الحمل ایله حل ایدوب ایکی وقیه لب الخبز المنقوع باللبن و برعدد
بیاض البیض ایله مزج ایدوب مقعده لصق اولنه یاخود بزرکتان بزینی سمن الاسره
یاتوروب مقعده لصق ایدرلر و مکرراً تجدید ایدرلر بالجمله حرارت و دم زائل
اولنجه لصق ایدرلر یاخود لب الخبز اخذ اولنوب ماء لسان الحمل یاخود ماء ورق البنج
یاخود ماء عنب الثعلب ایله نقع ایدوب بعد العصر برمقدار لبن النساء و دهن الورد
ضم ایدوب لصقه اولنه اگر ادویه مزبوره ایله ورم منحل اولمیوب تقیحه توجه ایدرسه
اوزرینه بو لصقه وضع اولنه ترکیبی بودر اصل خطمی و ورق خبازی برر قبضه بزرکتان
و بزر حلبه برر وقیه اخذ و طبخ اولنوب بعد الدق قدر الکفایه دهن لوز الحلو و شحم الخنزیر
ضم ایدوب لصقه اولنه یاخود اصل سوسن ابیض و بصل ابیض علی السویه اخذ اولنوب
ملایمت حاصل ایدنجه طبخ و دق ایتدکدن نصکره قدر الکفایه دهن الورد ضم ایدوب لصقه
اولنه و بعد التفجر مدة سنی اخراج ایتدکدن نصکره ماء الشعیر ایله حل اولنمش کلنجبین ایله غسل
و تطهیر ایدرلر و جرحه نفوع عجز الجراحین یاخود ضماد الحواریون یاخود ضماد برکلسوس ایله
تیمار اولنه کذلك فلغمونی مقعدی انضاج و تقییح رادع ما لدم دهن بزرخشخاش ایله
عمل اولنمش بلسان الکبریت ادویه مجربه دندر لکن بو خصوصده ضماد مبارك قدر بر علاج
اولنمز زیرا مانع تخلخلدن ماعدا ناصوره انتقالنه دخی مانع اولور چوق کره تجربه اولنمشدر
اما ناصور المقعد قابل العلاج اولدیغی صورتده تدبیر صواب اولدرکه اولا بدنی مواد فاسده دن
تنقیه ایدرلر تاکه جرحه مواد فاسده منصب اولوب لحم ناصوری انعاش اتمکدن و التزام مانع
اولمیه و مسهلاتدن ادویه ذهبیه غایت النافعه مؤثردر مواد فاسده یی اخراجدن ماعدا
مواد غذائیه یی اصلاح ایدوب عضو ماؤفه واصل اولدقده لحم صحیحك انباتنه معین اولور
ایمدی مواد ثلثه یی تنقیه ده جامع بعضی حبوب و خلاصه دن دبیق الحلوض ایدوب استعمال
ایتدیرهلر از جمله حب سینه کیبوس ثلث درهم دبیق الحلو و سقمونیا مدبر دردر حبه
یاخود المیستر جبه اخذ و مزج اولنوب حبلر اولنه مجموعی بر شربتدر کذلك سفوف باسلیقون
دخی مناسبدر بعد التنقیه ناصوره مناسب ادویه داخلیه و خارجیه یه مراجعت اولنور
اما ادویه داخلیه از جمله برکلیسوسك ناصوری داخلدن تنقیه ایدوب اکا ویر موضعیه یه
احتیاج اولنمقسزین چوق کره دفع ایتمشدر دیو مدح ایلدیکی مشروب استعمال اولنه ترکیبی بودر
ماء قرن الایل بررطل ماء قنطوریون و ماء سیمفاطیس ذهبی اوچر وقیه راوند چینی و ترنجبین
خراسانی و نطفة النون برر وقیه اخذ اولنوب جیداً مزج اولنه قطعدن نصکره هر کون علی الریق
بر قاشق استعمال اولنوب اوزرینه اوچ قاشق شراب ویرهلر یاخود مواد غذائیه یی اصلاح

اتمك ایچون علیله صویرینه بو مطبوخی استعمال ایند وره‌لر ترکیبی بودر اصل دکتام ابیض
واصل آیرسا وبسفایج یارمش وقیه غافث وحشیشة مشعره وجمجم صعتر وورد ونقا
ولسان الاغاتي وشوكة المبارکه واسطوخودوس عربی یارمش وقیه حشن عود الخیاق
وقشر شجرة لسان العصفور اوچر وقیه عشب مغربی ایکی وقیه عرق السوس واصل
الرازیانج ایکیشر درهم اخذ اولنوب بعد الرض جیداً امزج وحفظ اولنه حین اقتضاده بوندن
بر قبضه اخذ اولنوب ایکی رطل ماء القراح ایله برکیجه نقع اولنه‌صکره ایکی برمق مقداری
صویی زائل اولنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه نصفی یا ثلثی مقداری شراب ضم اولنوب
حفظ اولنه بعد التنقیه مطبوخ مزبوره سکر آیی یاخود اون آیی کاه کاه تنقیه اتمک شرطیله
ناصور المقعد امثالی قروحات خبیثه ومرض افرنجدن بالکلیه چوق کسنه‌لر خلاص اولمشدر
اما ادویه خارجیه اولالرم ناصوری بالکلیه زائل ایدنجه ادویه منقیه وجالیه‌یه مراجعت اولنوب
ازجمله کونده ایکی دفعه زراقه ایله شراب یاخود ماء المالح زرق اتمکله ناصوری نهایت وارنجه
غسل ایدوب بو بلسانی زراقه ایله زرق ایده‌لر بلسانک ترکیبی بودر دهن الآجر اوچ وقیه
ترمنتین النجه وقیه قرنفل بر بچق وقیه اخذ اولنوب حقوجرده تقطیر اولنه بعده مقطره
مصطکی ومر صافی ولبان ابیض ایکیشر وقیه مومیا اوچ وقیه ضم اولنوب تکرار تقطیر
اولنه ومرهمدن عفونت بالکلیه زائل اولنجه منوال محرر اوزره تدبیره مداومت اولنه
لکن ناصور عتیق اولورسه روح الملح وماء زیبقی ودهن الاسرب مناسبدر کذلک روح الزیبق
دخی بو خصوصده زیاده محمودر اگرچه بر مقدار وجع ایراث ایدر لکن سریعاً ساکن اولور
وبعده مرة الندابیر تنقیه تام حاصل اولدقده زراقه ایله بلسان ذو الخاصه زرق اتمکله
تیمار اولنه وبعد الاندمال حفظ صحت ایچون برمرتبه علیلک غداسنی تلطیف ایدوب
مشروبات مناسبه استعمال ایدوره‌لر تجربه برنادره‌یونس راهب دیرکه یگرمی یاشنده
برسیبه خاتون یدی سنه مقداری وجع بواسیره مبتلا اولوب تدریجیله متقرح
اولدیغی ومقعدندن بعضی نواصیرنافذه حاصل اولوب یدی سنه کامل طبیبه حالینی
عرض ایده‌میوب تأدیبندن ناشی نیجه زمان معالجه اولنیوب اول نواصیر ساعیاً امعایه
واصل اولوب ونافذ اولمش کذلک رحمنه دخی داخل اولوب ماسک البول والبراز
اولان عضلاتی اکل اتمکله بول وبرازی ضبط وامساکه قادر دکل ایدی واول سببدن بدنی
نحیف واعضاء باطنه‌سی غایت ضعیف اولوب هاضمه‌سی دخی بر مقدار ماؤف اولمش ایدی
واعضایه غذاء ایصالنه قادر اولمغله جمیع بدنی هزیل ونحیف اولوب بحدته بولمه وارمش
ایدی ومجموع بدنی اسمر ورصاصی اللون اولوب کاملاً درت سنه کما ینبغی حیض کورممش
ایدی بن دخی بو اسلوب اوزره علاج ایلدم یعنی ابتداء بین الجراحین معروف ومشهور اولان
آلت ایله اول ماده‌نک اوچنی قطع ایدوب فم مشقوقدن خارجه دکین اچوب صبح
ومساء بلسان المومیائی ایله تیمار ایلدم واول اثناده کاه کاه زراقه صغیره عاجیه ایله
بلسان المومیائی دخی زرق وادخال ایلدم تدریجیله عضوه قوت کلوب قرحه نقای حاصل
ایلدی وزمان یسیرده مندمل اولدیغی اما یا لکز قطع دکل بلکه رحمنه رحم جانبنه واصل
اولان دخی بش آیی مقداری تیمار ایتمکله برئی تام حاصل ایلدی اما داخلاً دخی معالجات
متعدده مجربه استعمال اندن حالی اولمدم ازجمله اثنای تیمارده حب صینی وصندل

٣١٠ وحشایش بارده کثیره ایله معمول مطبوخ استعمال ایند وره‌ردم واکثر زماننده صبغ الذهبی
الکحلی الراهبدن قدر قلیل سکر الورد ضم ایتمکله استعمالنه مداومت ایکدردم بحمد الله تعالی
علتدن بالکلیه صحت بولوب برئ حاصل اولدیغی تجربه راهب مذکور دیرکه سکسن درت
یاشنده برسپاهی بکا کلوب حالندن شکایت ایدوب دیدیکه نیجه مدت وجع بواسیره
مبتلا اولوب مداوات کثیره استعمالی ایله متنجج ومنفتح اولوب یگرمی بش سنه‌دنکرو
ناصوره صائر اولدیغی ومرض افرنجه دخی مبتلا ایدم نیجه دفعه بنده دورمنی وخیارک
واوجاع افرنجیه ظهور ایلدی دیو خبر ویردی بن دخی اکا کوناکون معالجات مختلفه ایله
تدبیر ایلدم بعده اطلیه دنیقیه استعمال ایتمکله نواصیردن ما عدا علتی دفع اولدی پس
نواصیری دخی مسبار ایله تفتیش ایلدم ماسک البراز اولان عضله شرحجی آچمه‌مش
یعنی آنی اکل اتممش اما بو مقدار امعاء مستقیمه واصل اولمش وزیاده عمق وبعیده بردخی
واصل اولمش ایدی آنی هلالی الشکل مقوس آلت حدید تیز ایله قطع ایدوب بعده اوزرینه
بلسان مومیائی ایله مبلول قطن لصقه وصبح ومساده آنکله تیمار ایلدم اون التنجی کونده
مندمل اولدیغی تجربه بنده راهب مذکور دیرکه برخاتون مرض افرنج ایله معاً مقعدنده بواسیر
متوجعه‌یه مبتلا اولوب فرجنده دخی انسحاج وتقشر وآرا بیری تقیح ایدوب متنجج ونواصیره
صائر اولمش وکندیجه ساعی اولوب آندن وآخر کره الزاجیه مرة منتنه خروج ایدر ایمش مرور
مدة ایله متأکل اولوب مقعدندن ثقبه‌لری داخل فرجه تجاوز اتمکله اکثریا ریح وتفل خروج
ایدر ایمش بن اکا آلت مذکوره ایله ادخال ایدوب تفتیش وتفحص ایدرک النمک واصل اولدیغی
موضعدن قطع ایلدم وبعد القطع بلسان المومیائی وبلسان الکبریت رولا ندوس ایله شهور ثلثه
مرورایدنجه علاج ایدرواولدیغی اما ایکی آیی مقداری داخلاً جلابلر وسائر ادویه مناسبه ویرمکله علاج ایلدم
الفصل الخامس في ورم المقعد
یعنی مقعدده شیش اولمقدر العلاج بو علتک
علاجی اورام سائره کبیدر اگر دموی اولور ایسه فصد ایده‌لر واوجاعی تسکین ایچون
ورق عنب الثعلب ویاخود بقلة الحمقاء ضماد ایده‌لر یاخود بر مقدار اتمک ایچی ماء الورد یاخود
دهن الورد تخمیر ایدوب صفار البیض مطبوخ حیله ممزوجاً مقعدده ضماد ایده‌لر وقت نزایدنده
دهن لوز حلوا ایله اتمکی تخمیر ایدوب ضماد ایده‌لر وقت انحطاطنده ورق حطمی وخبازی و
اکلیل الملک وبزر کتان طبخ اولنوب مطبوخیله استنجا ایده‌لر ویاخود آبزن اولنوب مرهمی
ایچنه وضع ایده‌لر واگر ورم صلب اولورسه منضج دوا آکر وضع ایده‌لر مثلا اصل
حطمی دیمه قوقاتیمی حنظل ایله ممزوجاً مقعده ضماد ایده‌لر واگر منفتح اولورسه سائر جراحات کبی تیمار اولنه
الفصل السادس في قروح المقعد
یعنی مقعدده یاره اولمقدر السبب بو علتک
سببی بواسیر ویاخود بر ورمک منفتح اولمسندندر یاخود بر حدتلی واکال خلط بور قیه‌نک
اول موضعه منصب اولمسندندر العلاج بو علتک علاجی اولا ماء لسان الحمل ایله ویاخود
ماء عسل ایله قروحی غسل ایدوب بعده تجفیف وادمال ایدیجی ادویه مجففه ومغلظه ایله
علاجنه سعی واهتمام ایده‌لر ازجمله قروح مقعدده مستعمل اولان ادویه مجففه صبر و
کندر وزراوند وقرطاس محرق وتوتیا کبی دوا‌لردر وبو مرهم قروح مقعدده دواء لا نظیر
صنعتی بودر اسفیداج ومرداسنج یارمیشر وقیه کندر ابیض وشب هر برندن اوچ درهم صبر اسقطوطری
برد درهم زعفران نصف درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه شمع ودهن الآس ایله مرهم اولنوب استعمال اولنه

الفصل السابع في شقاق المقعد

يعنى مقعد يارلديغى و چتلاديغيدر **السبب** بو علتك سببی زیاده یبوستدن ویا قبض شدیددن ویا بلغم مالحهٔ اکالدن ویاخود اخلاط حادهٔ صفراویهدن اولور **العلامات** بو علتك علامتی کاه دجی و کاه یجیمسی و یانمسی اولور واریك کبی رطوبت سیلان ایدر **العلاج** بو علتك علاجی اکر حرقت اخلاطدن ایسه اولا تنقیه ایدهلر و مزاجی تعدیل ایده جك شیلر ایدهلر و بو مرهم شقاق مقعده نافعدر صنعتی بودر مخ ساق البقر و شحم الدجاج و شحم الاوز و سمن غیر مالح و دهن الورد و دهن السمسم و دهن بزر الخشخاش هر برندن اوچ درهم کثیرا بر درهم مرداسنج نصف درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه شمع ایله مرهم اولنه و اکر قبضدن اولمش ایسه اولا احتقان بعده راوند ویاخود قانطیقون ویاخود شراب الورد المکرر ویاخود ترنجبین ایله تلیین طبیعت ایدهلر و اکر بلغم مالحهٔ اکالدن اولمش ایسه اولا احتقان و ملینات بعده بو مطبوخی کادایدهلر صنعتی بودر لسان الحمل و بوکوتلن یبراغی و ورد احمر هر برندن بر قبضه شعیر غیر مقشر نصف قبضه شب بر درهم ماء القراحیله طبخ اولنوب مطبوخه بوسونکر باتروب مقعدهء وضع ایدهلر بعده بو مرهمی طلا ایدهلر صنعتی بودر اسفیداج مغسول و مرداسنج وصبر و مصطکی و کندر و انزروت و کل ارمنی هر برندن بر درهم اخذ و محکم سحق اولنوب مقدار الکفایه شمع و دهن الورد ایله مرهم ایدهلر یاخود بو مرهمی استعمال ایدهلر جمیع شقاق مقعده نافعدر صنعتی بودر اسفیداج و اسرب محرق و مرداسنج و شب و کندر هر برندن بر درهم شحم الدجاج و شحم الاوز و شحم الخنزیر و دهن الورد و دهن بزر الخشخاش هر برندن بر بچق وقیه اخذ اولنوب مقدار الکفایه شمع و دهن الورد ایله مرهم اولنه و اکر شقاق حرارتله اولورسه مرهم الورد و مرهم کافور غایت مناسبدر لکن بو مرهم دخی اطباء مجربیدر مختاریدر فی الحقیقه غایت نافعدر صنعتی بودر شحم الخنزیر بریکی یاخود شحم الماعز اون درهم دهن الورد و شحم الدجاج بشر درهم اخذ اولنوب قانون اوزره خلط و مزج اولنوب بعده ایچینه توتیاء مرضی المدبر اوچ درهم اسفیداج ایکی درهم کندر ابیض و عصفر بر درهم ضم اولنوب مرهم اولنوب استعمال اولنه اما [illegible]

الفصل الثامن في حكة المقعد

بو دخی مقعده الم و اضطراب ویرن علتلردندر **السبب** بو علتك سببی اخلاط بورقیهنك مقعده دوکلمسندندر ویاخود دیدان ویا قرحه اولدوغندندر وکاه حکه باصورك مقدمهسی اولور **العلاج** بو علتك علاجی اولا اخلاطی تنقیه ایدوب بعده خبازی و ورق البنفسج و ورق الخلاف اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ اولنوب بونکله ویاخود مطبوخ البوصیر ایله استنجا ایدهلر و لسان الحمل عصارهسنه بر مقدار شب حل ایدوب مقعده طلا ایدهلر نافعدر اکر حکه مقعدك سببی دیدان ایسه اخراج دود ایچون اولان علاجلری ایدهلر بعده بر پاره پنبهیی ترمنتین ایله مقعده طوطمق غایت نافعدر و اکر حکه مقعد قرحهدن ایسه قروحات علاجنی ایدهلر و بو مرهم غایت نافعدر صنعتی بودر کثیرا و کبریت و مرداسنج هر برندن بر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه دهن الورد و خل الحاذق ایله مرهم ایدهلر

الفصل التاسع في ابنه

بو مرض ابنه بر قبیح و شنیع مرضدر که مبتلاسی کندویی عورت کبی وطی ایتدرمکه طالب اولوب اکثرا اوقاتی شبان قوتی البغیه ایله جماعه

متعلق

٣٦١

متعلق کلماتنه راغب اولور بعضیسی بر کیسه ایله عند یره مجامعت ایتسه کندو ایتمش قدر متلذذ اولور بعضیسی کندوسنه وطی ایتدروب انزال اولدقده کندو انزال اولمش قدر متلذذ اولور و بعضنك قوت جماعیهسی مفقود اولوب و حالت انزالی دخی معدومدر اما کندوسنه جماع اولنسه غایت متلذذ اولور و بو مرض ایکی قسمه منقسم اولوب بر قسمی طبیعی و بر قسمی عارضیدر **السبب** بو مرضك قسم طبیعیسنك سببی بطریق الارث پدر و مادرندن منتقلدر علل سائره کبی یاخود علیلك پدری زوجهسنه وقت حملنده یاخود وقت رضاعده قبلندن جماع ایتدوکندن ولدك ابنهسنه باعث اولور یاخود علیلك دماغی و قلبی ضعیف اولوب منیسی کثیر و حرارتی قلیل اولمغله قدرت جماعیهسی معدوم اولوب اما جماعه اشتیاقی کثیر اولور یاخود مولود رحم مادرده نفس انوثیت فیض اولنوب لکن اعضاسی انوثیته غیر قابل اولوب شکل ذکوریت اوزره مخلوق اولدوغندندرکه اول مولود ظاهرده رجل و حقیقتده انثیدر یاخود اسفل امعاسنه رطوبت خلطیهٔ بلغمیه منصب اولوب مدت مدیده محتبس اولمغله حدت و ملوحیت کسب ایدوب حکهٔ امعایه باعث اولوب بر آلت ایله بالضروره حکه محتاج اولور یاخود اسافل امعاده دیدان کثیره متولد اولمغله ذکر اول محلده اولان دیدان امعاده اولان رطوبت بلغمیهیی تماما اکل ایدوب و کندولره کفایت ایدهمیوب شدت جوعلرندن ناشی حافی لذع ایدرلر وقتا که علیلك محل معهودینه منی واصل اوله دیدان مذکور اول لحمی ایله غدالنوب شدت هیجانلری ساکن اولوب علیل دخی وقت انزالده غایت متلذذ اولور و قسم عارضینك سببی عهد شبابندن مسن اولنجه لواطه ایله اوقات کذار اولوب قوت جماعیهسی معدوم اولور اما اینه شهوتی کثیر اولمغله بالاخره کندوسی مفعول ایدر یاخود زمان جوانیده مفعوللق ایله مألوف و اول فعل ایله محظوظ اولدرق بو علته باعث اولور و بو نوعی کثیر الوقوعدر زیرا اکثریا صبیان کندی امرداری اوغلانلر ایله ملاعبه ایدهرك بر وقت حالی بولوب استبدال ایدرلر و بر کون اولورسه اول اوغلانك اوزرنده بالغ اولور پس اول متعفن شهوتدن صبی مفعولك مقعدنده معاء مستقیمده دیدان متولد اولوب علت معهودهیه باعث اولور کذلك صبی نادان و غافل بلمز نفسانی ملعون خدمتکارلرك اغوشنه ویروب چلبییی کزدرر ایلتسون دیرلر اول خنزیر ایسه کاه بوس کنار و کاه چوکچیرزن اوخشایارق بو طفلی لیل و نهار تکرار ایدوب چلبی دخی بیودکجه صفا الور بکه بوس و کنار ایتمیدن فرار ایدوب پس بر وقت اولورکه اول ملعون یاکی قوشنی بیدیرك تمام ایدر چلبیه دخی اعتیاد کلوب علت معهودهیه کرفتار اولور **العلامات** بو مرضك علامتی اکثریا مبتلاسی رجال هیئت و نسا جبلیت اولوب انوثیت ذاتیهلری غالب اولوب دماغ و قلبلری ضعیف و نفسلری ساقط و انتشار قضیبلری قلیل بلکه معدوم اولور اما جماعه زیاده حریص و اکثر کلماتی جماعه متعلق اولوب مخنثانه رغبت و جنبش و حرکتده نسا طبیعت اولورلر و اکر بو مرض ولد بطن مادرده یاخود وقت رضاعده ایکن حبل مادرینه وطیٔدن حادث اولمش اولورسه علامتی صاحب هیئت و غضنفر صولت و دلیر رستم طبیعت اولور اما اینه ابشت و مأبوندر و دخی معلوم اولدکه بو مرض اکثریا بطالین و کسالین و ذوقانی راحت ایله کذران ایدنلرده حادث اولور اما حاللری مختلف اولوب کیکی کندویی

مشغول ایتمدکجه راحت ایده مز وکیمی بعضی کسنه لری مساکسته ایتدرمکله متلذذ اولور وکیمی
بر کسنک قضیبنی لمس ویاخود رؤیت ایتمکله کندویه برحالت کلور که بی اختیار وجودی
لرزناک اولوب کمال شدت شهوتندن مقعدنی زمینه سورر وبو مرضک مبتلاسنک
اکثری متکبر اولور بو خصوصده خاطر فقیره خطور ایدر که جناب حق انلری متکبر اولدقلری
ایچون بو علته دوچار ایدر مبتلا ایلمشدر زیرا نظر حقارت ایله نظر ایتدکلری کسنه لره
بی اختیار کشف راز وعرض ارکونه تملق ایله رجا ونیاز ایدرک ستر ایله مأمور اولدقلری
موضعی کشف ایدوب کندولرینی بو سببله رذیل ایدرلر **العلاج** بو مرضک علاجی
اکر طبیعی اولورسه رطوبات لذاعه وخلط مالحة بلغمیه نک استفراغ واحتکاکنی تسکین
ایچون ادویهٔ ملینه ومرهمیه ومسکن لذع ومحلل مواد ایله احتقان ایتمکدر یاخود ادهان
المسکنة للحکة اولان دهن البنفسج ودهن الورد ولعابات مناسبه ایله احتقان ایده لر
ودیدانی قتل واخراج ایچون اولان دوالر دخی استعمال اولنه وعلیله بطن ماده دن منفس اوتونیت
فیض اولنمش ایسه لا علاجدر محمد بن ذکریاء الرازی ذکر شراب مسکر ایله تکرار بتکرار احتقان
ایتمکله چوق کسنه لره علاج ایلدم کیمی حقنهٔ واحده ایله وکیمی حقنتین ایله برؤ تام حاصل اولدی
واکر عادی اولورسه علیله ضرب شدید وحبس مدید ایتمکله ملامت ایده لر ودائما غموم
وهمومه القا ومخاصمات ومحاکات وبونلر امثالی اشیا ایله تعجیل ایتمکله مداوی ایده لر زیرا
بو مرض مرض وهمیدر علاج بدنیه نک بالکلیه نفعی اولیوب بالضروری تدبیر مذکور ایله
علاجه محتاجدر که حتی علیلک نفسنی اشیای آخره مشغول اولمغله علاج وتدبیر اوله

الباب الثالث عشر فی امراض الماساریقا وهو تشتمل علی ثلثة فصول

التشریح معلوم اوله که ماساریقا عند الحکیم والمتقدمین اصطلاحات اطباء یونانیه ده
مزنتاری یا لفظندن معربدر وبر جسم عریض ومستدیر الشکلدر که ایکی غشادن نسج اولنمیه اورده
وشرایین واعصاب کثیره دن مرکبدر وبینی الغشائین غدد منتشره ووعاء واردر که اوله
جسم مستدیرک محیطندن خروج ایدوب امعایه نفوذ ایدر وآغزلری معظم امعایه منحنیاً
منفتح اولور وبو فوهانک انحناسینی ارباب تشریح تجربهٔ کثیره ایله مشاهده ایتمشلردر
وبو اوعیه اسانده اول جسم مستدیرک محیطندن نشأت ایدل یکثره غایت کثیره ودقیقه
اولوب بعده زوایای حاده ده بربری برینه متصل اولوب عظیم اولورلر بعده ینه بربری برینه
متصل اولوب عظیم اولورلر حتی زیاده عظیم اولوب جرم ماساریقاده اولان غدد منتشره یه
نفوذ ایدرلر بعده اول غدد منتشره دن خروج ایدوب مجمع کیموسه واصل اولورلر که اول
مجمع عند القطن واقعدر ودخی معلوم اوله که غده لردن خروجلرندن نصکره اکرچه بربری
برلرینه متصللردر لکن بو اتصالاتدن اولکی اولان اتصالات کبی دکلدر بلکه اولکی
کثیر ایدی بو قلیللر وبو اوعیهٔ مذکوره نک فوهاتی جدا صغیره در اما بویله ایکن
معظم امعایه منحنیاً منفتحه اولوب کیلوسک رقیق وابیض اولان جزئنی اکل ایدر اولنور
وبو رقیق ابیض اولان جزؤ شول اجزاء غلیظه دن منفصلدر که انلر کیلوس رمادی
واصفر صبغلو ایله منفعلدر پس کیموس بو اوعیه ده لبن کبی اولور لهذا اول وعائره
اوعیهٔ لبنیه تسمیه ایدر بوندن نصکره معلوم اوله که بو اوعیهٔ مذکوره نک فوهاتنه حرکت
معائیه ایله کیلوسدن ایمدادوار اولان نسنه یی صکره وآرده اولان نسنه تحریک ایده رک

مجمع کیموسه متصل اولور وبو اوعیه ده معلومدر که اصح واردر شکلی نصف قمر کبیدر
اول جهتدن کندیره اولان شیٔ رجع قهقری یدن منع ایدر وماساریقاده اولان غده لری
عصبانی اولوب انلرک تشریحی دمک رطوبتی تمیز ایدن غدده لر کبیدر دکلدر زیرا بو غدد
عصبانیه کیموسدن برشیٔ منفصل اولماز بلکه کیموس آنره اعصابدن وارد اولان ارواح
منحل اولوب ممتزج اولور وبویله اولیجق اوعیهٔ اللمفاتیه واسطه سیله جمیع اعضادن
اکا وارد اولان موادی قبوله مستعد اولور اویله اوعیهٔ اللمفاتیه که فوهاتی مجمع کیموسه
منفتحه در بوندن نصکره معلوم اوله که برینه توزیع اولنان کیلوس سابقا ذکر اولنمش
ایدیکه کیلوس اثنی عشری یه واصل اولوب صفرا وموادی بانقراتیس واسطه سیله
ایکی قسمه منقسم اولوب برقسمی رقیق وسیال ودیکر قسمی غلیظ اولور اما رقیق وسیال
اولان قسمی معانک مساماتی که اوعیهٔ لبنیه نک فوهاتیدر انلره متصل اولمشدر انلردن
نفوذ ایدوب اوعیهٔ لبنیه یه واصل اولور واجزاء رقیق مزبوره نک بعضی اجزاء
لزجه سی نفوذ ایده میوب محاط صورتده داخل امعانک سطحنده ملتصقا باقی
قالور اما کیلوسک غلیظ اولان قسمی مسامات مزبوره دن نفوذ ایده میوب
امعانک حرکت دودیه سی واسطه سیله یسیرا یسیرا امعاء غلاظه نزول ایدوب
ثفل صورتنده مقعددن خروج ایدر وثفل مزبورده ثمره زیاده اولورسه اول ثفل
مایع اولوب هر نقدر قلیل اولورسه اولقدر یابس اولور اما اوعیهٔ لبنیه تسمیه
اولنان وعائره منصب اولان کیلوسک اجزاء دقیقه سی لبنی الشکل اولوب اوعیهٔ
مزبوره دن غدد ماساریقا واسطه سیله وعاء کیلوسی تعبیر اولنان موضعه
منصب اولور ومعلومدر که اول موضعه اوعیهٔ لمفاطیقون متراکم وملتصق اولمشلردر
ایمدی کیلوس اول وعاده لمفا ایله منحل اولوب وعاء مزبورک حرکت نقضیه سی ایله
مجاری صدریه دن طرف یساره واقع اولان شریان الابطه واصل اولور آنده
شعبهٔ علیادن کلن لمفا ایله ممتزج اولوب عرق اجوفدن قلبک بطن ایمنه منصب
اولور اما مأکولات ومشروباتک اجزاء مائیه غیر نافعه سی کیلوسیدر مه واصل
وممتزج اولمقسزین اجزاء نافعه سندن منفعل اولوب مجاری بولیه یه منصب اولور
اکر اختلافات عدیده واقوال کثیره واردر فی الواقع اشتباه اولنان مقاملردندر
ایمدی کیلوس مجاری مزبوره دن منوال محرر اوزره قلبه واصل اولوب بعده بدنه کما ینبغی
توزیع اولورسه بدن صحیح اولور اولمدیغی صورتده بعضی علل حدوثنه مؤدی اولور

الفصل الاول فی سدد الماساریقا یقول کلی معلوم اوله که بو صناعت جلیله
اهالیسندن سلویوس نام حکیم سدد ماساریقا بیاننی اثناسنده بالمناسبه
سدد اعضاء باطنه صفاقیه دخی قولکلی ایله تحریر ایلدیکی ما الحق فقیرک طبیعتنه
غایت خوش کلدیکی ایچون بن دخی بو فصلده قولکلی ایله تحریرینه شروع ایلدم
السبب سدد اعضاء باطنه صفاقیه نک سببی بالاده تحریر اولندیغی وجه اوزره
توزیع مزبور کیلوسک اوعیهٔ لبنیه یه عدم نفوذی ایله مأوف اولور وبو آفته ایکی
سببله حادث اولور برسی امعانک جدرانند محاط کثیره ملتصق اولوب
اوعیهٔ لبنیه نک فوهاتی منسد اولمقدر وبریسی دخی امعاده زلق عارض اولوب

كيلوسك امعاده تمكني ممكن اولمغله دقيقي اوعيهٔ لبنيه يه نفوذ ايده ميوب سريعًا
بالكليه معده دن خروج ايتمكلر كذلك توزيع مزبورك ماوٴف اولمسي ذرب وذوسنطاريا
امثالي علتلردن امعايه سحج كلوب متقرح بعده متدمل اولوب اثر قرحه باقي قالوب
امعانك مساماتني وانلره متصل اولان اوعيهٔ لبنيه نك فوهاتني منسد ايتمكله
اولور نته كه سلويوس بعضي موتاني تشريحده مشاهده ايلدم ديمشدر معلوم اولدكه
كيلوسك اوعيهٔ لبنيه يه عدم نفوذيني بدنه قضافت ودق عروضني ايجاب ايدر
اكر سبب اولا ايله اولمش اولورسه عجالة علاج ايله اشفاسي ممكندر اكر امعاده اثر
قرحه قالوب مساماتني سد ايتمكله اولمش اولورسه علاجي ممكن دكلدر عاقبت عليلي
دق هلاك ايدر كذلك كيلوس اوعيه لبنيه يه كما ينبغي نفوذ ايلديكي صورتده كاه
اولور كه كيلوس مزبور اوعيهٔ لبنيه دن غدد ماساريقايه وصولنه مانع اولمغله
توزيع مزبور ماوٴف اولور بونك سببي اكثريا كيلوسك لزوجتيدر كه ماده مخاطيه
امعاده كيلوس ايله مختلط اولوب اوعيه لبنيه يه نفوذ ايدوب اوعيهٔ مزبوره نك
حركت نقضيه سندن منعقد وغدد ماساريقايي منسد ايدر ازجمله رياضات شاقه دن
بدنه حرارت عارض اولدقده مشروبات بارده شرب اولنسه اولاد ياصنف مزبوره دن
ناشي مخاط امعايه رقت كلمكله اوعيه لبنيه يه نفوذ ايدوب بعده مشروب بارد
مزبورك برودتي ايله منعقد اولوب اوعيهٔ مزبوره دن حركت نقضيه واسطه سيله
غدد ماساريقايه واصل اولوب منسد وممتلي ايدر ايدي بومقامك مناسبتي
حسبيله بدن انسانده واقع اولان سده لرك تعليم وتعليمه اوچ نوع مجرا ملاحظه اولنمق
لازمدر اولكيسي اوعيه دمويه يعني اورده وشرايندر كه انلرده دائما موادي جذبه
بعده نقض ايدرلر ايكنجيسي اوعيهٔ لبنيه ولمفاطيقوندر كه انلر موادي بر موضعدن
موضع اخره ايصال ايدرلر اوچنجيسي اعضانك مسامات ومجاديسيدر كه انلر موادي
اعضايه وصولنه ومواد زائده نك اندفاعنه معبر اولمشلردر ودخي بوندن مقدمكره
معلوم اولدكه هضم اول وهضم ثانينك فسادندن حادث اولان علل مزمنه نك
اسبابني على وجه الكلي منوال محرر اوزره بيان اولندي اما اول علل مزمنه كه ماساريقا
وكبد وطحال امثاليلك سده لري هضم اول وهضم ثانيدن اوليوب مجرد اعضاي
مزبوره يه ملتصق بر ماده غريبه حامضه لزجه درکه عضو مزبوره نفاذي حسبيله
عضوك اليافنه انقباض كتوروب مساماتي منسد اولمغله مواد غذائيه نك اول
عضوه نفوذ وخروجي ممتنع اولوب ماساريقانك انسداد وتورمندن بعضي علل
مزمنه حادث اولور كه عوارضها الا نهايه حد وثنه موٴدي ايدر العلامات معلوم اولدكه
علل مذكوره نك كما ينبغي علاماتني فهم غايت مشكلدر زيرا اعضاي مذكوره يعني
ماساريقانك موضعي عميقجه اولمغله انده واقع اولان انسداد وتنفخ موضعده اولديغي
معلوم ايتمك مشكلجه در ايجق جس ايلسه عدم استوا مشاهده اولنور وبو عدم استوا
موادسيالدن اولديغي ظاهردر واعضاي مزبوره ده صلابت وتورم وسقيروس
حس اولنوب جس ايلسه مدافعه مشاهده اولنور اما وجعي اولماز وكاهيجه عليلك
برازيني مايع اولوب اسهال كيلوسي عارض اولور وكاهيجه موضع عميقده اوجاع

مخالفة ثقيله حس اولنور وبدن عليله غذا نفوذ ايده مديكندن لوني بياض اولوب
نحافت عارض اولور وكاهيجه تصاعد ابخره دن ناشي صداع وكاهيجه حمي وكاهيجه
جشاع دحاني ايله عوارضات مراقيا دخي ظهور ايدر تقدمة المعرفة معلوم اولدكه
كيلوسك اوعيهٔ لبنيه دن نفوذينه مانع اولهٔ كيلوسك دوام وصولنه اوعيهٔ
مزبوره ممكن اولديغي مرتبه متسع اولوب متورم اولوركه اوعيه مزبوره منفجر اولوب
كيلوس جوف صفاقه منصب اولمغله استسقاء ذقي حادث اولور وكاه اولوركه
مجاري صدريه ماوٴف اولوب منسد اولمغله ياخود منفجر اولمغله بعضي امراض هائله يي
بكيد هلاكي مقتضي اولور والحاصل اعضاء باطنهٔ صفاقيه سده لرندن حميات
دائره ولازمه وسوء القنيه وعلل مراقيا وعوارض اسكوربوطيه ويرقان امثالي
علل مزمنه حادث اولور ودخي مجاري مزبوره نك انواع ثلثه سندن برنجيسي سبب
من الاسباب منسد اوله جريان ايده جك ماده اول موضعده راكد ومجتمع اولمغله تورم
احداث ايدر ياخود اول موضعي تخير ايدوب جوارينه منصب اولور ازجمله اوعيهٔ
دمويه نك برموضعنده انسداد واقع اولسه اول موضعده دم راكد ومجتمع اولوب اول
موضعده واقع اولان عروق شعريه تمدد وسعهم منسع اولدقده كره منفجر اولمغله
دم اوعيهٔ دمويه دن خارجه منصب اولمغله فلغموني حادث اولور ودمك اول موضعده
حركت دوريه سي منعدم اولديغندن شريانه علم وصولي ايله ضربان حادث اولوب
سائر عروقده عدم وصولندن تمدد ومراقبه حادث اولور كذلك اوعيه لبنيه ياخود
لمفاطيقون منسد اولمغله لمفانك برعضودن عضو آخره تجاوزي ممتنع اولديغندن
بولنديغي عضوده راكد اولوب موضع آخردن تشرب اولنديغي صورتده بولنديغي عضوده
مجتمع اولمغله اورام مائيه حدوثني موجب اولور اكر موضع آخردن تشرب اولنورسه
اول لمفانك دوام تشربندن اول موضعه اتساع كلدركه عاقبت منفجر اولوب لمفانك
مزبور اول موضعه مناسب برجوفه منصب اولمغله استسقاء الرأس واستسقاء الصدر
امثالي استسقاء جزئيه تعبير اولنان علتلر حادث اولور اكر شغف القلب منصب اولورسه
آنده ماده مائيه نك افراطندن اختلاج قلب حادث اولور اكر جوف صفاقه منصب
اولورسه استسقاء ذقي حادث اولور اكر اعضاء صلبه يه منصب اولورسه اول
عضوي ورم اسفنجي ايله متورم ايدر كذلك اعضانك مسامات ومنافذي منسد
اولديغي صورتده اول عضوه فلغموني ياخود خراج ياخود سقيروس عروضني اقتضا ايدر
زيرا اول عضوه واصل اولان موادك اول عضوده باقي قالوب عدم تجاوزندن اول
عضوده اجتماعي وتورم احداثي اقتضا ايدر اكر قيحه استحاله ايدرسه خراج حاصل اولور
ياخود ماده مزبوره منعقد اولوب صلابت ايدر اكر اعضاء دمويده اولوب دمدن
حاصل اولمش اولورسه سقيروس درلر اكر اعضاء غدديده اولوب لمفادن اولمش
اولورسه ورم بلغمي صلب ديرلر وبو ماده راكده نك انعقاد وصلابتي اكثريا حموضتدن
ودمك رديتندن متلاحج وغليظ اولسندن ياخود لمفانك لزوجتندن نشأت
ايدركه اول موضعده ماده راكده مزبوره نك يسيرًا يسيرًا اجزاء رقيقه سي زائل اولوب
سائر اجزاسنه غلظت كلمكله حموضت واسطه سيله منعقد اولوب صلابت حاصل ايدر

اماکاه اولورکه حموضت مزبوره یه برد یتکلوب غلیان حاصل ایتمکله بالسهوله قرحهٔ
سرطانیه یه منتقل اولور ایمدی علاجنده حموضت مزبوره ملاحظه لازمدر نته که
ورم بلغمی نک علاج اثناسنده بالسهوله سرطانه انتقال ایدر الحاصل اعضاء باطنهٔ
صفاقیه نک سده لری منوال محرر اوزره حادث اولورکرک ایسه هضم اولعونا نیتنک
فسادیندن یعنی مواد حامضه یه انقلابندن اولسون وکرک ایسه هضم اول وثانیده
خطا اولنوب مجرد بر ماده حامضه لزجه نک موضع انسداده التصاقندن اولسون
علل مزمنه نک حدوثنه باعث اولور الملاح اوعیه لبنیه وسائر مجاری کیلوسک
انسدادینی ازالده هضمک نقصانندن اولدیغی صورتده قانون کلی اولدرکه اولا انضاج
مواد اولنوب بعده منقی ویرمکله یاخود ملینات ویرمکله تنقیه اولنور بعده ادویهٔ
حدیدیه یه مراجعت اولنورکه سریعا حموضت ردیه یی تنشف وتشرب ایده بو اثناده
کاه وبیکاه ادویهٔ ملینهٔ مخصوصه ویره لر لکن مسهلات قویه استعمالندن احتراز لازمدر
زیرا مسهلات قویه مواد ضعیفهٔ غیر منضجه یی امعایه وسائر اعضایه منصب ایدوب
عوارض ثقیله احداث ایدر بلکه علاجی مطلوب اولان علتک اشتدادینه باعث
اولور ایمدی ملینات خفیفه اولمق کرکدرکه تا که رفق ایله ماده مرضیه نک اصلاح
اولنمش اجزاسینی تنقیه ایده بعده یعنی بو تدبیردن صکره ادویهٔ افاویه یه مراجعت
اولنور علی الخصوص طیاره اولوب فی الجمله مرادنی اوله اما انضاج ایچون استعمال اولنان
دوالرک اشرفی املاح مالحه یاخود فی الجمله طیار اولان املاحدرکه مواد حامضه یی
ترقیق ومواد ضعیفه یی تعدیل ایدرلر ازجمله طرطیر راجیه ونوشادر وملح المراق
وسر مضعف وتراب الطرطیر وصبغ الطرطیر وصبغ قشر رصاص انتیمون وصبغ زاج
الحدید کبی یاخود طرطیر زاجیه وملح افسنتین هر بریندن ثلث درهم عین السرطان
المدبر سدس درهم اخذ اولنوب سفوفا ایکی دفعه ده یاخود اوچ دفعه ده استعمال
اولنه یاخود طرطیر زاجیه ایکی درهم ملح افسنتین وعین السرطان بر درهم اخذ
اولنوب سفوفا درت یاخود التی دفعه ده کونده ایکی کره استعمال اولنه یاخود قشر
رصاص انتیمونک اتخاذ اولنمش صبغ اخذ اولنوب یکرمیشر قطره استعمال اولنه
مثلا صباحلرده علی الریق مایعات حاره ایله ونصف النهارده واخشاملرده مایعات
بارده ایله استعمال اولنه بو صبغک طریق عملی اولدرکه بارود وطرطیر ایله عمل اولنمش
رصاص انتیمونک قشری اخذ اولنوب حار ایکن بر شیشه یه وضع واوزرینه روح
شراب خالص وضع وقتا که روح مزبور منصبغ اولدقده علقه وحفظ اولنه یاخود
محلول تراب الطرطیر درت درهم صبغ الطرطیر الانتیمونی ایکی درهم اخذ اولنوب
مزج اولنه مقدار استعمالی قرق قطره یاخود اللی قطره در کونده ایکی دفعه یاخود اوچ
دفعه استعمال اولنه اما مقویات ازجمله مقویات انتیمونیه جمله دن مناسبدر اگر
اقتضا ایدرسه تکرار بو دخی ویره لر اما حموضتی اصلاح ایدیجی دوالرک سریع التاثیری
ادویهٔ حدیدیه در دیدکلرمز ایسه صناعی اولسون صبغ الحدید وزعفران الحدید ونوعا
حدیدیه کبی وکرک ایسه طبیعی اولسون یعنی معادن حدیدیه دن سیلان ایدن
میاه حامضه کبی لکن بونلره بر مدت مداومت لازمدر تا که ماده مرضیه بالکلیه

استیصال ایله ادویهٔ حدیدیه نک اشرفی محلول الحدید الذهبی درکه کونده ایکی دفعه
صباحلرده علی الریق مایعات حاره ایله واخشام طعامندن مقدم مایعات بارده ایله
اوچ قطره یاخود درت یاخود التی یاخود یدی قطره سنه بر هفته مداومت اولندقدن
صکره اون قطره وارنجه تزییل ایده لر بعده تنقیص ایدرک فراغت ایده لر اگر کفایت
ایتمز ایسه میاه حدیدیه طبیعیه مداومت ایده لر بو اثناده یعنی ادویهٔ حدیدیه استعمالی
اثناسنده ملینات لطیفه ویریلورکه اصلاح اولنان اوساخی لطف ایله اخراج وازاله
ایده لر اگر بطن علیل متصلا لینت اوزره اولور ایسه علامت جیده در ادویهٔ ملینه ویرلمکه
محتاج اولنمز اگر بطن لینت اوزره اولمز ایسه ملیناته محتاج اولنور اما بو خصوصده مستعمل
اولان ادویهٔ ملینه نک اشرف واجودی راونددرکه بعضیلر انکا دواء الکبد دیرلر
رفق ایله بطنی تلیین ایدوب مرادنی ایله موادیی اصلاح وصفرایه حدت طبیعیه کتوردر
بعضی املاح الحاقی ایله ویره لر مثلا راوند چینی ثلث درهم سر مضعف سدس درهم اخذ
اولنوب دفعهٔ واحده ده سفوفا استعمال اولنه یاخود الکلزن جمنش لحم الزبیب سکز
درهم اخذ اولنوب بر درهم راوند مسحوق الحاق اولنوب کونده ایکی دفعه جوز رومی
مقداری استعمال اولنه سوء القنیه ویرقان انواعنه ادویهٔ ممدوحه دندر کذلک
اشق محلول بالخل اخذ اولنوب راوند الحاقی ایله حبلر اولنه سوء القنیه ده استعمال اولنور
اگر سائر ملینات متوسطه یه احتیاج اولنور ایسه ادویهٔ صمغیه مناسبدر علی الخصوص
اشق ایله بعضی صموغات ملینه مزج اولنمش اوله ازجمله حب الاشق لغور حباتونس
زیاده مناسبدر بعضیلر بولطیوس نام طبیبک تعلیمی اولان حب الاشقی مدح ایدرلر
کذلک بو حب منفعتی دخی عظیم الفائده در ترکیبی بودر صبر اسقطوری سکز درهم سرکه
ایله حل اولنمش اشق درت درهم یاخود سکز درهم طرطیر زاجیه اوچ درهم اخذ
اولنوب صبغ الحدید ایله حبلر اولنه مقدار استعمالی طقوز یاخود اون یاخود اون بش
یاخود یکرمی عدد در اخشام طعامندن بر ساعت یاخود ایکی ساعت مقدم استعمال
اولنه کذلک حب مستعمل وحب اهلی تعبیر اولنان حبلرک جمله سی علل مزمنه علاجیچی
اثناسنده هفته ده بر دفعه استعمال اولنور علی الخصوص ادویهٔ حدیدیه استعمالی اثناسنده
زیاده مناسبدر مثلا سرکه ایله حل اولنمش اشق ثلثان درهم زاج الحدید ثلث درهم
صبر اسقطوری اون بش حبه مصطکی ومرصافی هر بریندن سدس درهم خلاصهٔ
قرص حنظل سکز حبه اخذ اولنوب جوهر المفتح ایله حبلر اولنه ملین ومفتح بر حبدر
بر قاچ دفعه ده استعمال اولنه یاخود اشق محلول بالخل درت درهم صبر اسقطوری
ایکی درهم مصطکی ومرصافی هر بریندن ثلثان درهم خلاصه قرص الحنظل اون بش
حبه اخذ اولنوب جوهر الافسنتین ایله حبلر اولنه مقدار استعمالی اون بش حبه دن
ثلث درهمه وارنجه هر اون درت کونده بر دفعه یاخود آیده بر دفعه تناقص قمرده
استعمال اولنه یاخود حب الاشق لغور حباتونس اون بش حبه یاخود ثلث درهم
خلاصه افسنتین اون بش حبه صبر اسقطوری طقوز حبه سقمونیاء مدبر وخلاصهٔ
قرص الحنظل اوچر حبه اخذ اولنوب صبغ الطرطیر ایله حبلر اولنه کذلک حب اصطما
ملین تعبیر اولنان حبلرک هر قنقیسی اولور ایسه هفته ده بر دفعه استعمال اولنه

على الخصوص كما ينبغي تنقيه اقتضا ايدر حب بق اسود ايله تركيب اولنمش حبوب زياده مناسبدر
مثلا خلاصه حب بق اسود اون بش حبه ياخود ثلث درهم قرص حنظل برحبه سركه ايله
حل اولنمش سدس درهم سقمونياء مدبر اوچ ياخود درت حبه اخذ اولنوب صمغ الحديد ايله
حبلر اولنه دفعةً واحده ده استعمال اولنور ياخود اشق محلول بالخل ثلث درهم سقمونياء
مدبر درت حبه خلاصهٔ قرص الحنظل برحبه اخذ اولنوب جوهر قاتليقون مسهل ايله
حبلر اولنه مجموعي بر دفعه ده استعمال اولنور كذلك اصحاب مراقه قولنج مراقي عارض
اولديغي صورتده بو تركيب استعمال اولنمق زياده مناسبدر بلا زحمة ولا مشقة تنقيه
ايدر تركيبي بودر ماء النعنع سكز درهم سركه ايله حل اولنمش اشق نصف درهم
طرطير زاجيه اون ايكي حبه سقمونياء مدبر بالورد درت حبه شراب التفاح درت درهم
اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال اولنه كذلك سلوبوسك صمغندن تركيب ايلديكي حبه دخي اصحاب
مراقه وقولنج مراقيه زياده مناسبدر على الريق برقاچ كره استعمال اولنه كذلك زيبق حلو
خلاصه حب بق اسود ايله ممتزجاً علل مزمنه ده على الخصوص طحالدن نشأت ايدن زياده ممدوحدر
كاه اولور كه برحبه ياخود ايكي حبه قرص حنظل الحاق اولنور مثلا زيبق حلو اون ايكي حبه
ياخود اون بش حبه خلاصهٔ حب بق اسود اون بش حبه خلاصه قرص حنظل برحبه ياخود
ايكي حبه اخذ اولنوب جوهر الافسنتين ايله حبلر اولنه مجموعي بر دفعه ده استعمال اولنه
كذلك بونك امثالي حبلره ادويهٔ حديديه الحاق اولنمق زياده مناسبدر نته كم حب سلوبوسده
زاج الحديد اولمغله بو خصوصده زياده ممدوح ومستعملدر كذلك خلاصه الحاقيله دخي بعضي
حبوب عمل اولنور كذلك بعضي سفوفات مسهلده دخي وارددر كه املاح منضجه ايله تركيب
اولنور بو خصوصده تركيب اولنمغه مناسبدر ايكي كره ياخود اوچ كره عمل ايدر لهذا
مسهل بتعبير اولنمشدر مثلا طرطير زاجيه سدس درهم ياخود اون بش حبه سقمونياء مدبر
درت حبه قرص حنظل ايكي حبه دهن اينسون ايكي قطره اخذ اولنوب سفوف اولنور بو سفوفي
كاه اولور كه يدي وكاه اولور كه دخي زياده عمل ايدر كذلك ادويهٔ زبيبيه دخي مثلا مطبوخ
الزبيب على الخصوص ادويهٔ حديديه ايله يابس المزاج اولنلره زياده مناسبدر كذلك نقوع السنا
مع ملح الطرطير منفرداً ياخود راوند وسائر ادويهٔ مليّنه ايله مركباً عمل اولنوب ويرلك زياده
مناسبدر معلوم اولدكه سناء مكي ايله تنقيه ملح طرطير امثالي املاح الحاق اولنمسزين
بر وجهله مناسب دكلدر زيرا آنك بعضي اجزاسي جدران امعايه ملتصق اولوب مغص امثالي
عوارض عروضنه مؤدي اولور نقوع السنانك تركيبي بودر سناء مكي منقي درت درهم
اينسون نصف درهم ياخود بر درهم ملح الطرطير ثلث ياخود نصف درهم اخذ اولنوب
قدر الكفايه ماء القراحله مكانت فاترده بر كيجه نقع ايتدكدنصكره تصفيه ايدوب مصفادن
يكرمي درت درهم اوچ درهم ماء الدارجين و درت درهم شراب الهندباء الراوندي
الحاق ايدوب ويره لر جمله حقني ادويهٔ مذكوره يه بو مدت حد او متدنصكره مصلحات افاويه يه
مراجعت اولنور كرك ايسه افاويات منفرداً وكرك ايسه مليّنات ايله ممتزجاً اولسون
على الخصوص افاويات بركيسه يه قونوب خمرده نقع اولنه خمر بودر استعمال اولنه مثلا
افسنتين ونعنع واكليل الملك بر قبضه اصل رازيانج واصل الغوسطيقون هر برندن
درت درهم خولنجان درت ياخود التي درهم زرنباد و زنجبيل ايكي ياخود اوچ درهم

قش

قشر النارنج درت درهم قشر الاترج ايكي درهم دارچين اوچ درهم اخذ اولنوب بركيسه يه
وضع وخمر ايله نقع اولنه خمر بوردن كونده ايكي دفعه طعامدن بر ساعت مقدم استعمال
اولنه كذلك اصحاب مراقيه مناسب حشايش طريه دن بر جرعه دوائي عمل اولنور مثلا
خلد وبناء كيبي وورق هندباء وجرجير برر قبضه اصل هندباء طري وفجل بري
اونر ايكشر درهم قرنفل ودارچين وزرنباد هر برندن بر مثقال اينسون وبزر رازيانج
وملح الطرطير ايكشر درهم اخذ اولنوب بعد الدق بركيسه يه قويوب خمر ايله نقع اولنه
بعضيلر بو نقوعه حين استعمالنده بعضي ارواح واملاح طبيه ده الحاق ايدرلر مثلا
روح النوشادر وروح الطرطير الطيار وروح محلل الرياح المثلث ومحلول قرن الايل
الكهربائي وجوهر الافاويه امثالنده اوتوز ياخود قرق قطره الحاق ايدرلر كذلك
حشايش طريه دن حصلت ومليّن خمر مشروع عمل اولنوب استعمال اولنور مثلا قوقلعاريه
ايكي قبضه افسنتين وخلد وبناء وشاهتره وجرجير هر برندن نصف ياخود بر قبضه
سناء منقي التي ياخود سكز درهم اصل الوج الطري ياخود راسن وفجل بري هر برندن
درت درهم حب بق اسود التي درهم شبرم مدبر ايكي درهم زرنباد و زنجبيل و دارچين
هر برندن بر درهم اينسون وبزر رازيانج ايكشر درهم ملح طرطير اوچ ياخود درت
درهم اخذ اولنوب بركيسه ايله قدر الكفايه خمر القا اولنه ملح طرطير ادويهٔ مليّنه نك
قوتي خمره اخراج ايچون درانك برلنه قريموطرطيره الحاقي دخي ممكندر لكن ملح الطرطير
اولي واجوددر بو خمردن بر قدح ياخود ايكي قدح استعمال اولنه دفق ايله تليين ايدر
كذلك حشايش يابسه دن معمول خمر مسهل دخي عمل اولنور مثلا افسنتين وورق راسن
ونعنع برر قبضه سناء منقي التي درهم اصل راسن واصل رازيانج واصل الغوسطيقون
التشر درهم حب بق اسود درت درهم اصل شبرم مدبر وخولنجان وزرنباد وزنجبيل
اونر التشر درهم زبيب صغير اون ايكي درهم ملح طرطير ايكي درهم اخذ اولنوب
بركيسه ايله قدر الكفايه خمر القا اولنه كذلك مصلحات افاويه مقامنده اكسير ذو الخاصه
الغير الحامض وصبغ الطرطير المركب واكسير سوء القنيه استعمال اولنور صبغ الطرطير
المركبك تركيبي بودر صبر اسقطوري اوچ درهم مرصافي ايكي درهم زعفران بر درهم
اخذ اولنوب صبغ الطرطير الحاد ايله جيداً تعفين ايتدكدنصكره جر علقه وحفظ اولنه
اكسير سوء القنيه نك تركيبي دخي بودر صبر اسقطوري سكز درهم اشق صافي
التي درهم مر حجازي درت درهم زعفران ايكي درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه صبغ
الطرطير ايله مدة مديده تعفين ايتدكدنصكره جر علقه وحفظ اولنه مقدار استعمالي اوتوز
قطره دن قرق قطره يه وارنجه كونده ايكي دفعه استعمال اولنه كذلك اكسير سوء القنيه نك
مليّني دخي بو خصوصده ايچون مناسبدر تركيبي بودر صبر اسقطوري ومر حجازي
واشق صافي هر برندن درت درهم زعفران وقرنفل هر برندن بر مثقال حب بق
اسود اوچ درهم شحم الحنظل بر عدد اخذ وجر نشادق اولنوب اون ايكي ياخود
اون التي درهم ملح الطرطير القاقيله بر شيشه يه قويوب اوزرينه روح شراب عامي
افراغ ايدوب بركون تعفين ايتدكدنصكره نوشادر صافي وملح الطرطير على السويه
اخذ اولنوب انلري حل ايلمجك قدر روح شراب عامي ايله حل ايدوب شيشه يه

مزبوره يه القا اولنه بعده برمدت دخى حقنين اولنوب جرعلته حفظ اولنه مقدار
استعمالى فرقى قطره در كذلك جوهر الافسنتين وجوهر صافى وجوهر و بنجه توسقوبو محلله
استعمال اولنور على الخصوص افسنتين و بنجه توسقونك جوهرلرى عصاره معقوده لرينك دوج قوقلمارى ايله عمل اولنمش اوله
الفصل الثانى فى اورام الماساريقا
معلوم اولدكه سده ماساريقا بحثنده اكرچه
قول كلى ايله اورام ماساريقا دخى ذكر اولنمشدر اما مبتديلر ايچون قول جزوى ايله دخى
بيانده بر فائده ملاحظه سيله تحرير بنيه مبادرت اولنديى **السبب** اورام ماساريقانك
سببى اوعيه دمويه ياخود اوعيه لمفيه ولمفا طيقون وياخود اعضانك مسامات
ومجاريسى مواد سده ايله منسد اولماسندندر ياخود اول موضعه اخلاط اربعه نك
انصبابندن ياخود بونلرك برى ايله مختلط بر ماده دمويه نك انصبابندن حادث اولور
العلامات اورام ماساريقانك علامتى كاه فوق السره وكاه صاغ جانبنده محل كبده
قريب وكاه صول جانبنده موضع طحاله يقين بر وجع حس اولنوب حمى شطر الغب مشابه
حمى سى اولور وكاهيجه مرارة الفم ايله قبض وقئ عارض اولور وكاهيجه عليله سهو مفرط
ايله حالت جنون عارض اولور وبعضيلرينده صرع وتشنج دخى حادث اولور وبو علتده
اكر احتقان اتسه لر اخلاط طرف برشنه خروج ايتمز **العلاج** اورام ماساريقانك علاجنده
نظر ايدهلر اكربدن عليلده قوت كثير اولوب عروق ممتلى اولورسه اولا باسليقدن
فصد ايدوب بعده اشربه مبرده واحتقانات مناسبه استعمال ايدهلر بعده ماء الشعير
وماء الجبن اعطا ايدهلر ورد احمر وزهر بنفشج وزهر خبازى اخذ اولنوب استعمال ايدهلر
واكر علت اخطاطه كلمش ايسه مسهلات خفيفه استعمال ايده وده لر شراب الورد المسهل
وتمر بخبين وراوند ايله ماء جبن كبى ودهن الورد ايله حقنه لينه وعسل خيار شنبر
ومعجون خيار شنبر استعمالى غايت نافعدر وبو اثناده سده ماساريقاده تفتيح
ايدن ادويه مفتحه دن دخى ويرلمليدر وعليلك غداسنى جلاب الشعير ومرق الدجاج
وسفرجل بزورات اربعه البارده ايله لر وماء معتاده يرينه ماء هندبا وغافت مقطر كبى
امياه مناسبه استعمال ايتديره لر باقى علاجى سده ماساريقاده مفصلاً بيان اولنمشدر
الفصل الثالث فى وجع الماساريقا
معلوم اولدكه ماساريقاده كاهيجه بر وجع
حادث اولور كه انسانى غايت مضطرب ايدر **السبب** وجع ماساريقانك سببى
يا بر ورم صلب ياخود اول موضعده واقع اولان سده در وياخود عروقده ايديجى اخلاط
موذيه وريحيه نك انصبابيدر واكثريا يرقان وسوء القنيه وحميات مزمنه دن حادث
اولور **العلامات** وجع ماساريقانك علامتى فوق السره وجع ظاهر اولوب برده
مراقده تعلّت وانقباض طبيعت واقع اولوب جانب كليه ده دخى وجع اولنمقده وعليلك
قاروره سى احمر وعطشى غالب اولوب بدنى لاغر اولمقده بطنى نودم ايدوب اكل ايتديكى
نسنه قئ ايله خروج ايدر واكثريا بو عرضلر دورا ايله كلور يعنى هفته ده ياخود آيده بر
ظهور ايدر **العلاج** بو وجعك علاجى اولا وجعى تسكين وسده لرى تفتيح ايدوب
بعده احتقانات ملينه ومقيئات لطيفه استعمال ايتمكله تدبير ايدهلر بعده خيار شنبر
ايله مطبوخ الدجاج ياخود دهن لوز ايله تر نجبين استعمال ايدهلر وبعضيلر ايارج فيقرا
استعمال ايتمشلردر وبطن عليلى دهن لوز ودهن سوسن ايله تدهين ايدهلر واكر وجعى شديد اولور سه

ادويهٔ محلله استعمال ايدهلر وسائر علاجلرى سده ماساريقا بحثنده مفصلاً بيان اولنمشدر
الباب الرابع عشر فى امراض الطحال والمراره
وهو تشتمل على اثنى عشر فصولاً
التشريح الطحال
طحال بالكسر لسان تركيده طلاق معناسنه در وطحال بر عضو شريف
دركه طويل الشكل ولسان انسان كبى لحمانى وكمد اللون ومتخلخلدر موضعى جانب ايسرده
تحت اضلاعده معده يه متصل اولوب جانب محدبى جهت اضلاعه مقابل وطرف مقعرى
تحت حدبة المعده يه واصل اولمشدر وخلط غليظ سوداويه يى جذب وقبولى سهل
اولمق ايچون جوهرى سخيف اولوب اسفنجه مشابهدر ونفس طحالك حسى نابوددر
اما صفاقدن نابته غشا ايله محشى اولديغى ايچون غشامذكور سببيله حساسدر
وبنجه روابط لر ايله معده واضلاعه مربوط ومرتبط وبنجه عروق وشرايين ايله ملفف
ومركب اولمشدر وخلط سوداويه يى كندويه جذب ايچون عنق كبى ايكى مجراسى واردركه
برى كبدك مقعر بنيه واصل اولوركه كبدده واقع هضم ثانيده حاصل اولان سوداويه مجرادر
وبرى دخى فم معده يه متصل اولوركه طحاله جذب اولنان سوداويى خامضه نك بر مقداريى
فم معده يه اول مجرادن واصل اولوب جوعه تنبيه ايتمكله باعث اشتها در جالينوس
فاضل ديركه كبد كيموسانك يعنى اخلاط اربعه نك حاصل اولدجى محلدر وطحال كندويه
غذا اولنجى دم سوداويه غليظه يى كبددن جذب ايدر لكن طبيب مذكور بو كتابنده
دخى تحرير ايدركه تحقيقا طحال هضمده كبده معين اولور وبر موضعده دخى كبد كادنيده
ديمشدر اما متأخرين حكماء افرنجيه نك اتفاقلرى بودركه طحال هضم ايتمز وكيموسانى
يعنى اخلاط تولدنده كبده مشاركدر وقتاكه طعام معده ده هضم اولوب كيلوس اولدقده
صافيسى ماساريقايه مندفع اولور وماساريقا دخى جذب ايدوب كبده وده اولانى
قوت هاضمه ايله انى دم اولمغه مستعد قلر اول كيلوسك رقيقنى كبد مص وجذب
اتمزدن مقدم ماساريقادن بر شعبه ايله غليظنى طحال جذب ايدر وطحالده منهضم
اولوب اندن بر دم غليظ تولد ايدركه اول دم غليظك غدايه صالح اولانندن طحال حصه سنى
آلوب غدا اولنوب وباقيسى دخى معده يه وباب تسميه اولنان عروقه غدا اولنسون
ايچون ماساريقادن بر شعبه ايله آتلره توزيع اولور وغدايه صالح اوليانلك دخى
غليظنى ايمايه ورقيقنى كليه يه تا مندفع اولوب بول وبراز اولور وكيلوسك رقيقى
كبده منجذب اولوب اندن دم صافى حاصل اولوب صفرا ايله بلغم دخى اول محلده متميز
اولور ديديلر وبو قول معلم اول اولان ارسطونك كلامندن مأخوذدر پس ايمدى
معلوم اولدكه طحاله اصناف سوء مزاج وانواع امراض تركيب وتفرق اتصال عارض
اولوب اورامك دخى اصنافى حادث اولور واكر طحاله سمن كلسه كبد وبدن عليله هزال
كلور زيرا كبدك قوتنه خلل ويرمكله كبد ضعيف اولوب دمك تولدينه نقصان عارض
اولور مع هذا حاصل اولانى دخى طحال زياده جذب ايدر اول جهتدن بدنه كوناكون
امراض حصولى مقرردر از جمله حميات مختلطه واورام متنوعه عروضى كثير الوقوعدر
وبو دخى عجيبدركه علل طحالدن حميات وحميات دخى علل طحاله حادث اولور واكر
طحال ضعفندن كبد ويه سوداويى حامضه وعفصيه تى لازمه سى مقداريى جذب
ايدمز ايسه امراض سوداويه متولد اولور مالنخوليا ومراقيا وبهق اسود وجذام

وتوباکبی ودخی طحالك جنبنی قلیل اولمغله ودم کبد وسقوط شهوة الطعام دخی
متولد اولور واکر طحال ضعیف اولوب یغندن کندویه جذب اولنان سوداینی خامضدن
فم معده یه دفعدن عاجز اولورسه عظم الطحال واورام الطحال عارض اولور واکر طحالك
فم معده یه دفع ایلدیکی سودانك حامضه لایغندن زیاده اولورسه شهوه کلبیه
وجوع بقری متولد اولور واکر طحالك فم معده یه دفع ایلدیکی سودا آده عفونت نابود
وحموضت صرفه موجود اولورسه غثیان متولد اولور واکر بو حموضت غایت کثیر
اولورسه قیء متولد اولور واکر سودانك کثیر الحموضه معده یه مندفع اولوب بعده امعایه
نزول ایدرسه سحج سوداوی المهلك متولد اولور **والمراده** مراده بفتح المیم لسان
ترکیده آجیلق واود معناسنه برعضو عصبانیدرکه الیافندن معده کبی منسوج برکیسه درکه
کبدك معده جانبنده مقعر یره اولان زائده لرندن زائده کبیره اوزرینه موضوع ومعلق کیسه
شکلنده بروعادر وایکی مجراسی واردرکه بری مقعر کبده متصل وبری صغیر وکبیر ایکی قسمه
منقسم اولوب قسم کبیری اثنا عشر بیه وقسم صغیری اسفل معده یه واصل اولمشدر
مجرای اول کبده واقع هضم ثانیدن حاصل اولان صفرانی جکر ومجرای ثانینك قسم کبیری
امعانی تقلدن تطهیر ایچون فضل صفرانی اثنا عشر بیه وقسم صغیری قعر معده یه
دوکردیمشلر اما علامهٔ قرشی بو کلامی باطلدر دیوب بیوردرکه بز نیجه کره مشاهده ایلدك
مرارده ن امعانی تنقیه ایچون دوکلن صفرانك امعایه متصل مجراسی معدوم اولوب
وبونك حصولی بطریق الرشح اولمسی صحیحاً معلوم اولمشدر دیدی ادباب تشریح دیدیلرکه
بعضی کمسه نك اسفل معده سنه واصل اولان منفذ صغیر اولیوب کبیر وبعضیلرده
اکبر اولور پس بو یله اولانلرك معده لرینه صفرانك انصبابی کثیر اولمغله اول کمسه لرده
دائما مرارت فم وسوء الهضم ودوار ویبوست طبیعت وغثیان کثیر اولور واکر کبده
موجود اولان صفرا متعفن اولورسه حمیات حاده حادث اولور واکر کبده موجود اولان
صفرا اعضایی بولیه بر وقت لاینقطع حقدرم مندفع اولورسه حرقت وحرافت وقروح
متاثیه باعث اولور واکر صفرا اینچه کور عضو آخره مندفع اولورسه حمره ونمله حادث
اولور واکر اول صفرا استقراغاً جمیع بدنه منتشر اولورسه یرقان اصفره باعث اولور
واکر امعایه نازل اولورسه سحج امعا واسهال صفراوی حاصل اولور
الفصل الاول فی سوء المزاج الطحال معلوم اوله که طحال کبده قریب اولدیغندن
جمیع کبده عارض اولان مرضلر طحاله دخی عارض اولور پس ایمدی طحاله عارض اولان
سوء مزاج ساذج ویامادی اولوب انواعی دخی اولور **السبب** سوء مزاج طحالك
سببی مقدم اغذیه حاره ویابارده ویا یابسه ویا رطبه نك کثرتیله تناول ویا اشیا
حاره ویابسه وبارده ورطبهٔ مفرطیه ملاقی اولمقدر **العلامات** سوء مزاج طحال
اکر حار اولورسه علامتی علیلده یبوست فم ایله عطش شدید عارض اولوب جانب یسارنده
تحت الاضلاع التهاب وحرارت اولور واکثر ایله وجهك جانب یسارینه بر بخار حار
متصاعد اولوب قاروره سی حمرة ایله سواده مائل اولور واکر بارد اولورسه علامتی
سقوط شهوه ورباح کثیره ایله قراقر وجشاء حامضه وقی ظهور اتمکدر واکر یابس
اولورسه علامتی طحالده صلابت وبدنده نحافت وقاروره ده رقت ولطافت اولمقدر

واکر رطب اولورسه علامتی علیلك جانب یسارنده ملایمت ایله بر ثقل مشاهده اولمقدر
العلاج سوء مزاج طحالك علاجی اکر ساذج ایسه ادویه خاصیه ایله مزاجی تعدیل
واکر مادی اولورسه اولا تنقیه بعده طحاله تقویت ویرملك ایچون اوزرینه ادویهٔ موضعیه
وضع اتمکله قوتنی تکمیل ایدرلر ودوالریده افسنتین وسنبل هندی کبی نسنه لر ضم اولنمق
الرمدر وبالخاصه نافع اولان دوالری استعمال ایدرلر مثلا قشر طرفا وثمرة الطرفا وکبر
وسرخس وبسفایج واسارون ولسان العصفور وقشر الاترج وتخل بری وطرخشقوق
واسقورجینا ولسان الثور والتون اوتی وکمافیطوس وکمادریوس وافسنتین و
شاهتره وقاطرقویروغی واشق وطحالات حیوانیه حدبره غایت نافعدر خصوصا
حمار واوغلاق وتکه وبوزاغی طحالاری علل طحالیه ده اسرار مکتومهٔ اطبادندر
لکن معلوم اوله که ادویهٔ مذکوره دن مقتضای حاله مناسب اولانی اختیار اولنور
مثلا حار اولانی بارد ایچون وبارد اولانی حار ایچون کذلك رطب اولانی یابس
ویابس اولانی رطب ایچون استعمال ایدرلر واکر دموی اولورسه یعنی احتباس دم
باسوردن ناشی اولورسه مقعده ارسال علق اتمکله دم باسورك جریان
ایتدوره لر واکر اخلاط سائره دن ناشی اولورسه سناء مکی وافتیمون وجلابا
وحربق اسود ولاجورد کبی دوالر استعمال اولنه وشراب سناء مکی وحب طرطیر
کبی دوالر بو علتده غایت مأثوردر ازجمله حکیم سنادرطوسك مختاری اولان حب
لانظیرك صنعتی بودر بسفایج ایکی وقیه قشر الطرفا واصل کبر واصل لسان الثور
هر برینیدن نصف وقیه زبیب احمر بر بچق وقیه هلیلج اسود بر وقیه زهر دمه
نصف قبضه اخذ اولنوب ماء شاهترج وماء اسقلوفندریون مقطرلریله
یکرمی درت ساعت نقع دنصکره طبخ وتصفیه اولنه بعده بو مطبوخك ایکی رطلنه
بر رطل عصارهٔ تفاح وسناء مکی ایکی وقیه ترمور الطرطیر وحربق اسود بر بچق
وقیه جلابا نصف وقیه راوند الچی درهم دارچین وقرنفل بشر درهم اخذ اولنوب
بعد الدق مجموعی بر شیشه یه وضع داوج کون نقع وجزوئی طبخ اولنوب بعد التصفیه
ایچینه اوج وقیه صبر اسقطوری وضع ونار خفیفه ایله قوام مناسبه کلنجه طبخ
ایده لر بعده ایچنه سفوف دیارودون وسفوف قرص الك ایکیشر ثلث درهم زعفران
بردرهم ترمور الطرطیر نصف وقیه سناء مکی ولسان العصفور یارمیشر درهم
دهن انیسون التی قطره ودهن اترج ایکی قطره اخذ وضم اولنوب حبلو اولنه
بو بردوادرکه جمیع کبد وطحال وماساریقاده واقع اولان علتلره عطیهٔ الهیه
وموهبهٔ ربانیه درکه اشبو مسهل لا نظیرك استعمال ایله لوکر اطباء مجرب بیلدیلر
قراطون نام طبیب نامدارك مختاری بو صنعتی بودر عصارهٔ تفاح وعصارهٔ
لسان الثور وعصارهٔ بادرنجبویه هر برینیدن نصف رطل ذهر لسان الثور وزهر
بنفشج بر قبضه سناء مکی وافتیمون وحربق برروقیه اخذ اولنوب بر کون وبر
کیجه نقع دنصکره تصفیه اولنه بعده ایچنه مقدار الکفایه سکر طبرزد ابیض ضم
وقوام مناسبه کلنجه طبخ اولنوب بعده ایچنه قرنفل ودارچین وزعفران وسفوف
جوارش افاویه بالورد هر برینیدن سدس درهم ضم وحفظ اولنه مقدار استعمالی

اوج وقيه دروكاهيجه هر استعمالنه التيدرهم قدروت حلواسي ضم اولنوب استعمال
اولنور وبعد الاستعمال اوزرينه مرق الدجاج استعمال ايده لر وبعد الاستعمال محل طحاله
ضمادات وكمادات وضع ايده لر ومراهم وادهانات طلا ايتمكله تدبيردن خالي اولميه لر
مثلا ضماد الطحال وضماد الاشق ومرهم اغريبا ومرهم عرطنيثا ودهن سنبل ودهن
ايرسا ودهن سوسن كبي ودخي غايت منا سبدر ودخي علي بو بكر سوداء اولان اغذيه واشربه دن منع

الفصل الثاني في سوداء مراقيا معلوم اولدكه مراق بفتح الميم والراء مهمله ده
وتشديد القاف صفاق بطنك فوقنده اولان عضلاتدن عبارتدر ومراق وصفاق
عبارت احشايي محافظه لردر وبونلرك محيط وحاوي اولديغي اعضاء باطنيه يعني
اوعيه لمفيه ولحوم غدديه وعروق ماساريقا وكبد وطحال امثالي اعضالرده مجتمع
اولان مادۀ سوداويۀ غليظه نك ابخره ورياحلرندن وسوء مزاج مختلفه لرندن حاصل
اولان علته سوداء مراقيا تسميه اولنور ومعلوم اولدكه مادۀ سوداويۀ غليظه
اسود اولمغله انده روح حيواني متغلظ اولوب بارد ويابس اولديغندن روحي كثيف
وتعطيل ايدوب خوف وحزن ايراث ايدر وافكار فاسده ايله حلقه سوء ظن اوزره
اولور واكر بو مرضك دماغيله اشتراكي وار ايسه ماليخولياء مراقي تسميه ايدرلر
جالينوس فاضل مواضع العلل نام كتابنده مراقده فلغموني ظهورندن ماليخولياء مراقي حاصل اولور
ديعني فلغموني ايسه سوء مزاج حار اقتضا ايدر جوابنده ديرزكه طحال وماساريقا نك
سده سندن ناشي دم سوداوي اعضاء مذكوره ده برنيجه مدت محتبس اولمغله آنده فلغموني
حدوث ايدوب اندن دماغه ابخره تصاعد ايدر اكرچه بو تصاعد حار در اما دماغك برودتندن
متأثر اولوب بالسهوله سوداء آنك طبيعتنا اصليه سنه يعني برودت ويبوسته رجوع
ايدر ايسه ماليخولياء مراقي تسميه اولنور اما اكر ابخرۀ مذكوره حار اولديغي حالده باقي قالسه
حرارت ويبوست دماغه سبب اولمغله مانيا يه مؤدي اولور بس ايدي في زماننا هذا
بو مرضك مزمنه نك مبتلاسي كثير وتدابير علاجاتي عسير اولوب نازك مزاج وارباب
طبيعتك صاحب ذكا وسريع الفهم اهل معرفت اولان ذاتلرده كثير الوقوعدر خصوصا در آر
السلطنة العليه اهاليسي غايت مستعد اولدقلرندن انلرده كثرتي ظاهر ومبتلا اولنيانلر
بغايت نادردر ودخي معلوم اولدكه متقدمين اطبا بو مرضك موضعي واسباب وعلاماتي
وعوارضاتني كما هو حقه تحرير وبيان ايتمشلردر اما متأخرين اطبادن بعضيلري بر مقدار
بيان ايتمكله اكتفاء ايدوب كچمشلردر واطباء افرنجيه نك بعضيلري كندي زعملرنجه بعضي
دلائل ايله سوداء مراقيادن ماعدا بر دخي علت مراقيا اثبات ايدرلر اما دليللري قوي
ومتين اولميوب نسج عنكبوته مشابه اولديغي عند المحققين ظاهر وهويدادر السبب
بو مرضك سببي اعضاء باطنيه ده مجتمع اولان اخلاط فاسده كبدك حرارت مفرطه سندن
محترق اولمغله سوداء يه مستحيل اولماسيدر كذلك طحالده ضعف عارض اولمغله كبددن دمك
دردي يعني جذب وتميزه قادر اولميوب اول مادۀ دردي اعضاي باطنده باقي قالمغين
محترق اولوب بو مرضه باعث اولور ياخود طحالك قوۀ دافعه سي ضعيف اولوب قوۀ
جاذبه سنك جذب ايلديكيني دفعه قادر اولمغله طحالده باقي قالمغين مرض مذكور حادث
اولور فرانليوس حكيم ديركه ماليخوليا وسوداء مراقيا وبواسيرك سببي قوۀ هاضمه نك

نقصاني

نقصاني وقوۀ دافعه نك ضعف وقصوريدر وجالينوس فاضل ديركه اعضاي باطنده
سوء مزاج حار واقع اولمغله كاهيجه غداي قبل الهضم معده دن كبد جذب ايدر وكبدك
دخي حرارتي افراط اوزره اولمغله دم محترق اولوب غلظت حاصل ايدر پس اول دمك
غلظت واحتراقي سببيله مجاريي وكبدده سده حاصل اولوب معده دن كيلوس كركي
كبي مجاريدن كذر ايدهميوب برمقدار معده ده باقي قالمغله فاسد اولوب مراقيا حدوثنه
باعث اولور بسنا دطوس حرماني اعضاي باطنده مجتمع اولان اخلاط فاسده يالكز سوداء
اولميوب اكثريا ابطلان هضم سببيله بلغم وسوء مزاج حار سببيله صفرا اولوب بعد الاحتراق
سوداء يه مستحيل اولور ديدي على الخصوص بين المعده والطحال موجود اولان عروق ياخود
نفس طحالده ضعف قوۀ هاضمه ياخود ضعف قوۀ دافعه اولور ديدي كذلك ديوريوس
نام حكيم ديركه مراقيايه سبب يالكز سوداء اولميوب بلكه اخلاط فاسده نك اجتماعيدر
مثلا صفرا وسوداء وبلغم ومائيت دم كبي دربس ايدي اكر اخلاط فاسدۀ مذكوره طحالده
حاصل اولور ايسه سوداء ايله مائيت دم واكر كبدده حاصل اولور ايسه صفرا اولور اما كبدك
حرارت مفرطه سي سببيله محترق اولور وكبدك حرارت مفرطه سندن معده ده اولان طعامك
قبل الهضم جزء رقيقني كبد جذب ايدوب جزء غليظي باقي قالوب عروق ماساريقادن
غلظتي سببيله كركي كبي كذر ايدهميوب اكلمه سي ايله وماساريقاده دخي سوء مزاج حار
اولمغله اول جزء غليظ آنده محترق اولوب كبدده واصل اولديقده دخي زياده محترق اولور
وبويله اولديغي مرض مذكورك ظهورينه باعث اولور واخلاط فاسده نك دخي موضعي معده
وفم اسفل معده وكبد وبواب وقرب كبدده اولان اعضاء طحال وعروق طحالده وعروق ماساريقا
ولحوم غدديۀ ماساريقادر بس اخلاط فاسدۀ مذكوره بونلرك مجاريني مسدود ايتمكله
بو مرض حادث اولور ياخود تناول اولنان اطعمه مضره دن حادث اولور خصوصا بطئ الهضم
اولوب بلغم غليظ وياصفرا وياسوداء كثيره توليد ايدنجي اوله بادنجان وكرنب وماش
ولحم البقر ولحم الماعز ولحم ارنب ولحم قديد وقرم جه كيك وطيور مائيه وانواع سمك خصوصا
مالح اوله وخميردن معمول اطعمه خصوصا حلوا اوله خمير اولمغله بلغم غليظ وحلوا اولمغله
صفرا توليدينه باعث اولور كرك سكري وكرك عسلي اولسون ودخي هواسي ثقيل المكنه ده
ساكن اولمق وكثرت كتابت وافراط مطالعۀ كتب وترك خواب وراحت والحاصل انفعالات
نفسانيه نك مجموعي بو مرضك ظهورينه سبب اولور خصوصا هم دايما اوله مثلا غم وغصه
وخوف وحزن وغضب كبي ياخود مالك اولديغي مال واملاكي بر طريق ايله الدن چيقوب
ضايع اولمغله متألم اولمق كبي زيرا بونلر قوت هاضمه يي وحرارت غريزيه يي ضعيف ايدوب
ارواحي تحليل ايدر كذلك حركات عنيفه ياخود عدم حركات بدنيه دن حادث اولور زيرا
حركتي ترك ايتمكله بدنده رطوبت فضليه واخلاط خجه مجتمع اولور واكر حركت معتدل
اولور ايسه فضولي تحليل ايدر اما حركات عنيفه اولور ايسه فضولي افراط اوزره تحليل
ايتدكدنصكره غدايه صالح اولان اخلاط ورطوبات اصليه يي دخي افنا ايدوب كبد
وسائر اعضاء باطنه ده سوء مزاج حار حاصل اولمسنه سبب اولور وكاه اولوركه
معتاد اوزره جريان ايدن دم بواسيرك انقطاعندن ياخود دم حيض ونفاسك
احتباسندن ناشي اخلاط سوداويه مجتمع اولمغله جنون ومراقيا وماليخوليا وصرع

وجع افرنجی کبی امراض کثیره حدوثنه باعث اولور **العلامات** بو مرضك علاماتی
حددن افزون وعوارضاتی کثیر وکوناکون اولمغله مبتدی طبیبلر تشخیصندن عاجز بلکه
بعضی حاذق ومنتهی دخی عوارضاتنی تفریقده عجز حاجز در ایمدی بو فقیر کرچه اعمار اوتوز
سنه دن متجاوز در که اصحاب مراقیایه تدبیر ودوا وجویده صحت مرضا اولوب سنینی
مذکوره مرورنده کثرت تجربه ایله واصل وواقف اولدیغم مرتبه علامات وعوارضاتنی
تحریر وبیان وبو مرضك دلائل صحیحه لرین طالب فن اولنلره تحقیق وعیان ایلدم ایمدی
بو مرضك علامتی اکثریا مبتلا سنك سحنه وبشره سی سواده مائل اولوب وجهنده
علامت سودا نمایان وسرعت تکلم ایله حرکات وسکناتندن ظاهر وعیان در اما بعضیلری
تکلمه قادر اولمیوب دائما ساکت اولور ونطق ایلسه دخی لساننه رکاکت عارض اولوب
دائما ساکت اولور ونطق ایلسه دخی لساننه رکاکت عارض اولوجق ودائما خلقه سوء ظن
اوزره اولور واکثر اوقاتی غم وغصه وبیجا خوف حزن ایله کچر ایدر واکثر یا خوف اولنمیه جق
اشیادن خوف ایدوب غایت وهام وجبان اولور وبعضی کره فرح وسرور اوزره اولور
ایکن در عقب حزن وغم مستولی اولور وکاهیجه افراط جوع وضعف معده عارض اولمغله بعد اکل الطعام
هضمده عسرت واعضای باطنه ده ثقلت اولوب نفخ بطن عارض اولور وکاهیجه فم علیله
یبوست وکاهیجه بصاق کثیره عارض اولوب بعضی کره وجع معده وبعضی کره معده نك وجعی
ایله معا وجع الظهر عارض اولور وکاه جشاء حامض وکاه جشاء دخانی عارض اولوب علیل
بلغم لزج ایله اطعمه غیر منهضمه قی ایدر وکاه اولور که بونلر ایله معا اخلاط فاسده حامضه
ویامره قی ایدر وکاهیجه تحت الاضلاع ومعده ده غمدی ایله بر وجع شدید ظاهر اولور که علیل
اضطرابیندن اعضاء باطنه صفاقینه سنده بر حرارت مفرط مشاهده ایدر بوندن صکره معلوم
اوله که اکر بو مرضك ماده سی طحالده کثیر اولورسه عظم الطحال واکر معده ده اولورسه ضعف
المعده ورباح ونفخ زیاده اولور اما بو اثناده علیلده شهوة جماعیه ازید اولور والحاصل معده
وثم معده وکبد وکبدده اولان ثواب وجوار کبدده موجود اولان اعضا وطحال وعروق طحالیه
وماساریقا وعروق ماساریقاده اولان لحوم غددیه ده مجتمع اولان اخلاط محترقه سوداویه دن
حاصل ریاح موذیه وبخار سوداویه اکر دماغه مرتفع اولورسه صداع ودوار وسدر وسهر
وهذیان وصرع کبی علل دماغیه عارض اولور واکر اول ریاح وبخار یمین ویساردن نخاعه
صعود ایدرسه علیلده کاه هذیان وکاه بازولرنده برودت وکاه خدر عارض اولور واکر
اول بخارده بطریق شرایینلدن قلبه متصاعد اولورسه علیلده بر رتبه خوف وحزن و ضغط
قلب ایله خفقان وغشی عارض اولور که حیاتندن مأیوس اولور واکر اول بخار اذنك عصبه
مفروشه سنه صعود ایدرسه طنین ودوی عارض اولور حتی علیل طبل وناقوس صداسی
ونهر عظیم جاری چاغلدیسی کبی صدالر کوش ایدر واکر اول بخار طبقات عینه صاعد اولورسه
کدورت شوابجزدن ظلمت عین واکر اجفان عینه صعود ایدرسه ثقل الاجفان عارض
اولوب علیل کوزنی آچمقده زیاده زحمت چکر واکر ابخره موذیه نك کثرتی وعوارضاتك
شدت وفرطی اولورسه علیله قلق وکرب عارض اولوب بیهوش اولور اما اکر طبیعت
حرارت غریزیه یه اعانت ایدوب اول بخار موذیه عرق بارده ونشتر بره ناقص ایله
تحلیل ایدرسه مجموع عوارضات مذکوره زائل اولوب وجود علیلی حال صحته تحویل ایدر

وبو ذکر اولنان حالات وعوارضاتك مجموعی بر حال اوزره ثابت اولمیوب کاه ساکن وکاه
شدید وکاه بلا سبب ظهور ایدر زیرا بو عوارضك شدت وخفتی وحرکت وسکونتی
ابخره فاسده وریاح سوداویه نك قلت وکثرتنه حیاسیله در که ابخره وریاح تحلیل اولندقده
اعراض ساکن اولور پس ایمدی صعود ایدن ابخره کثیر اولورسه اعراض قوی وتحلیلی بطی
وعسیر اولور واکر ابخره قلیل اولورسه اعراض خفیف وزوالی سریع ویسیر اولور ایمدی
بو محلده کلینه کثیر الوقوع اولان علامات وعوارضاتك جمیعلرینی تحریر ایلدك اکر مجموعنی تحریر
ایلسك اطناب کلامه باعث اولور ذکی الفهم اولان اطبایه بو مقدار تحریر ایله تشخیص
علته قابل وبوندن زیاده تحریر باعث کلال وتحصیل در ودخی معلوم اولهکه بو ذکر اولنان
علامات وعوارضاتك مجموعی بر شخصده بولنمق لازم اولمیوب همان بر قاچی بولنمغله
مرض مذکوره حکم اولنور دنیا مجموعی عوارضات بر شخصده اولدقده اسکور بوطه
انتقال ایتمشدر دینلور **تقدمة المعرفة** معلوم اوله که بو مرض مشکل العلاج اولدیغنه اسباب
کثیره سی وارد در اما حکماء متأخرین دن جم غفیر اسباب ثلثه یه تخصیص ایتمشلردر اولکیسی
اعضاء باطنیه نك سوء مزاج مختلفه سیدر ثانیسی سوء مزاج سببیله اعضاء باطنه ده
مجتمع اولان اخلاط محترقه غلیظه ویابسه در ثالثی بر ماده مائیه فضلیه در پس ایمدی
مواد مذکوره بری برینه ضد اولمغله بو مرضه تدبیر وعلاج غایة الغایه عسیر اولوب
بر حاذق کامله محتاجدر زیرا معالجه ده اضدادی جمع لازمدر مثلا سوء مزاج مختلفی
رفقله تعدیل ایتمك لازمدر یعنی معده نك سوء مزاج بارده نی ادویه حاره ایله وکبدك
سوء مزاج حارنی ادویه بارده ایله واخلاط یابسه وغلیظه یی ادویه مرطبه ومقطعه
ایله وماده مائیه فضلیه یی ادویه یابسه ایله تعدیل ایتمك اقتضا ایدر بو ایسه غایت لرزه
مشکلدر زیرا اصحاب مراقیانك اکثریا معده لری بارد اولدقده کبد وطحال وعروق ماساریقا
سوء مزاج حار اولور انك علاجی مشکل العلاجدر وبو مرض نسوانده قلیل الظهور ورجالده
کثیر اولدیغی مشهوردر زیرا مزاج نسوانك رطوبت زائده لری اولوب هر شهرده حیضلری
جاری اولمغله طبیعتلری فضولی دفع ایلر لهذا رجاله نسبت نسوانده قلیل الوقوعدر
لکن اکر اناثده بو مرض احتباس حیض سببیله ظهور ایدرسه عسیر العلاجدر واکر
سیلان دم باسور ویاخود جریان دم حیض واقع اولورسه علیلك سریعا صحتنه
دلالت ایدر وبو مرضده صداع شدید واقع اولوب متمادی اولورسه صرع وتشنج
وعماء ردیه یه انتقالندن خوف اولنور واکر علیلده ضعف کبد زیاده اولورسه استسقا
عروضندن خوف اولنور وبو مرضده انقباض غایت ردی اول طبیعت لینت اوزره
اولمق زیاده نافع وجیددر کذلك علیله قی واقع اولوب درعقب کندیده خفت
مشاهده ایدرسه جیددر واکر مریض دائما غدایی هضم اولمازدن مقدم قی ایله اخراج
ایدرسه بر لحم اینحلال اولمادیغندن ناشی هزال مفرط وعماء دق عارض اولوب علیلك
هلاکنه باعث اولور واکر مریضك طرف یسار انفندن رعاف ظهور ایدرسه کاه
اولور که مرضنه برؤ حاصل اولور واکر بو مرض علیلك بالکز جانب یمیننده واقع اولورسه
علاجی یسیر واکر جانب یسارنده واقع اولورسه علاجی عسیر اولور واکر جانبیننده
واقع اولوب اعراضی دخی کثیر اولورسه علاجی غیر قابلدر خصوصا ماده سی دخی

صفرایی محترقه اوله بغایت مشکلدر واکر بو مرضك ماده سی خلط صفراویه ایله ممتزج
اولوب احتراقی دخی کثیر اولورسه جنونه انتقال ایدر کذلك مریضه خوف وغم مستولی
ایکن غضب وسرور وبو جسارت عارض اولورسه جنون ومانیادن خوف اولنور
واکر اخلاط محترقه نك ابخره متصاعده سی کیفیت ردیه حاصل ایدرسه دماغه وارد قلبه
لذعی شدید اولمغله صرع ایراث ایدر واکر بو مرض تحت الصفاق واقع اولان ثربه
ریحك نفوذندن حادث اولمش اولورسه اول ریحی تحلیل مشکلدر واکر علیلك بولی رقیق
اولورسه طبیعتك ماده یی دفعدن عجزینه وبول غلیظ سهولت ایله دفعنه دلالت
ایدر کذلك بلا حمی بولده سواد ظهور ایدرسه علتك دفعنه دلالت ایدر اکر بو مرضك
اکثر عوارضی بو شخصده موجود اولوب کندکجه شدید ومتزاید اولورسه عاقبت الامر
اسکوربوطه منتهی اولور اللهم عافنا **العلاج** بو مرضك تدبیر ومعالجاتنده طبیب
لبیبه لازمدر که قوانین اربعه یه عالم وعارف وتجاربه صحیحه ایله طبایع وافعال ادویه یه
واقف اوله پس تعبیری قانون اول اخلاط فاسده یی رفقله تنقیه وقانون ثانی سوء مزاج
سببیله اولان اعضانك ضعفنه تقویت ومؤف اولان اعضانك حرارت غریزیه سنی
انعاش ایدیجی ادویه یه مواظبت ایتمکدر قانون ثالث اعضاء مؤفه نك مزاجینی تعدیل وتحت
واخلاط فاسده نك مجدداً حاصل اولمسنه ممانعت ایتمکدر قانون رابع اعضاء باطنیه صفاقیه نك
مجاورینده سده ایراث ایدن اخلاط غلیظه ویابسه نك یبوستنی ادویه مرطبه ایله ترطیب
ولزوجیتنی ادویه مقطعه ایله تقطیع وسده لرین ادویه مفتحه ایله تفتیح ایتمکدر والحاصل
بو مرضنه علاج غایت مشکلدر زیرا اکثر اصحاب مراقیانك معده لری بارد وکبدلری حاردر
پس برودت معده یه معالجه مراد اولندقده ادویه حاره یه محتاجدر وفم اسفل معده نك
التهابی واخلاط محترقه سببیله کبدك حرارتی وسائر اعضاء باطنیه نك سوء مزاج حاری
ادویه مبرده یه محتاجدر ایمدی بو معقوله اضداد جمع ایتمك بر طبیب کامل ومکمل وحاذق
مجرب فاضله محتاجدر که مدت مدیده حسن تدبیر ایله تدبیر ایلیوب وافعال معالجه سی
علیله شفا ویره پس ایمدی بو مرضك علاجنده معتبر اولان احوان باصفایه
لازم اولان بودر که اولا سبب مادهٔ اصلیهٔ علتی کما هو حقه عالم اولوب کمیت وکیفیتلرینی
تحقیق وتدابیر معالجاتنی قوانین طبیه یه تطبیقا ایدوب معالجه ایده لر حتی علیل متضرر
اولمیه زیرا اصحاب مراقیانك اخلاطنك اکثری سودا اولوب وذاتنده سوداء یابسه
بارد ویابس اولمغله تنقیه مراد اولندقده ویریلن دواء هم مرطب وهم رقیق ملین اولمق
لازمدر زیرا ادویه مسهله قویه ده البته بر سمیت واردر اخلاطی عنف ایله رقیقنی اخراج
ایدوب حرارتی سببیله اخلاطی غلیظ اولانی دخی زیاده غلیظ ایدوب باقی قالمسنه
سبب اولور مع هذا ادویه مسهله قویه معده وکبد وامعانك عدو شدیدیدر خصوصا
بو علتده اعضاء مؤفه اولمغله مسهل قوی اعضاء مذکوره یه زیاده ضعف ویبوست سوء
مزاج لرین دخی زیاده ایدر ایمدی امراض سوداویه نك مجموعنده لایق اولان ادویه مسهله نك
رفق ایله عمل ایدنلرینی استعمال اولنوب مسهل قویدن احتراز ایده لر مثلا اولا مطبوخ
اجاص ویاخود دیاقاتلیقون ایله مرقور الطرطیر استعمال اولنوب ایام تلثده روزنده
صکره بو حقنه ایله احتقان ایده لر صنعتی بودر خبازی وحطمی وسلق ولسان الثور

دبنفشج

دبنفشج وبقلری ریحان بری وحشیشة الزجاج هر برینك بر قبضه بزر الکتان وبزر حلبه
واصل بسفایج احضو هر برینك بشر درهم اخذ اولنوب نباتات مقطوعاً واشیاء سائره
مدقوقاً مقدار الکفایه ماء القراح ایله یاخود مرق الدجاج ایله بر بچق رطل قالنجه طبخ
وتصفیه دن صکره ایچنه دیاقاتلیقون وعسل الورد هر برینك اون درهم ملح بحری
بر بچق درهم صفار البیض بر عدد اخذ اولنوب مجموعی بر بری ایله محکم مزج اولنوب
بعده مطبوخ مذکوردن بر رطل اضافه وحل اولندقدن صکره ایچنه دهن الورد
ودهن بنفشج ودهن بابونج ودهن لوز هر برینك بر وقیه القا اولنوب فاتراً احتقان
اولنه بعضیلر دیاقاتلیقون بدلنه عسل خیار شنبر وعسل الورد بدلنه قرنفل حلواسی
استعمال ایدرلر وبو احتقانی کون آشوری عمل ایده لر بعده نظر ایده لر علیلك قوتی
مساعد اولورسه صاغ قولندن عرق کبددن فصد ایده لر یاخود معقده ارسال علق
ایتمکله اخراج دم ایده لر بعده بر قاچ کون مستریح اولوب صول جانبندن عرق طحالدن
دخی فصد ایده لر واکر مریض نسواندن اولورسه احتباس حیضی فتح ایچون فصد ثانیی
صول یاغندن عرق صافندن فصد ایده لر واکر احتباس دم بواسیر وار ایسه معقدك
صاغ وصول طرفنه ایکیشر عدد سلك اوروب وسلکلری ساقط اولدقده ماء سخن
اوزرینه جلوس ایدوب اوتوز درهم مقداری دم اخراج اولندقده قطع ایچون
دم اخوین وملح واسپیداج وصفار البیض بالسویه اخذ ومزج اولنوب موضع علقه وضع
اولنه واکر ارسال علق ممکن اولمازسه مؤف اولان اعضانك طرفنده اولان عرق صافندن
فصد ایدوب اللی درهم مقداری دم اخراج ایده لر بعده بر قاچ کون مستریح اولوب
مطبوخ سنا ایله محلول درت وقیه قدرت حلواسی یاخود ایکی وقیه عسل خیار شنبر
ایله بر درهم انیسون حل اولنوب استعمال ایده لر ایکی کوندن صکره نصف وقیه سنامکی
وایکی درهم قرمور الطرطیر وبر درهم انیسون اخذ ودق اولنوب ماء الجبن ایله نقعدن
صکره تصفیه اولنوب علی الریق فاتراً استعمال ایده لر وبو ذکر اولنان احتقانات ومسهلات
ومفتحاتی دفعات کثیره استعمال ایده لر اما مسهلات استعمالندن صکره تصاعد ابخره یی
منع وعوارضات قویه یی دفع ایدوب اعضای باطنیه خصوصا دماغ وقلبه قوت
ویریجی ادویه نافعه استعمال اولنمق لازم واهمدر مثلا معجون قرمز ومعجون دیارودون
ومعجون الجواهر واطریفل کبیر ونوشدارو وبونلره معادل دوالر استعمال اولنه یاخود
بو معجون لانظیری استعمال ایده لر صنعتی بودر خمیرة الورد وخمیرة البنفشج وخمیرة زهر
لسان الثور وقشر الاترج المربا هر برینك بر وقیه املج مربا وکابلی مربا ایکیشر عدد
معجون القهوه بشر درهم قرن الایل المدبر بطریق فلاسفه وبادزهر حاری ایکیشر درهم
سفوف دیارودون ومرجان احمر المدبر هر برینك بر مثقال لؤلؤ غیر مثقوب المدبر
وعنبر اشهب بر درهم مسك تبتی نصف درهم ورق الذهب بشر دسته اخذ
اولنوب شراب التفاح الملوکی ایله صنعت اوزره معجون اولنه مقدار استعمالی صباح
علی الریق بلوط مقداری یبدا اوزرینه ایکی فنجان مقداری ماء اسقورچینا یاخود ماء
لسان الثور یاخود ماء ترنجان یاخود ماء اخلاموز شرب ایده لر وعلیلك قدمینی
علی الفراش ماء فاتره وضع ایدوب دلك ایده رك فراشه یاطرسه لر دماغ وقلبه ابخره ردیه نك

صموغ یی منع ایدر واکر علیلك معده سی زیاده بارد اولورسه دواء المسك الحلو
ودواء المسك المر ومفرح یاقوتی الحار وبالاده مذکور معجون لانظیر هر برندن بر وقیه
اخذ وبری برینه محکم مزج ایدوب علی الریق بر بچق درهم مقداری استعمال اولنه واطباء
متأخرین لاطینیه نك اتفاقلری اوزره امراض سوداویه نك مجموعنه بعد التنقیه باد زهر
معادنی بر معادل بر دواء دخی بولنمق عسر قابلدر وبعد التنقیه بعضیلرنده مطبوخ فرادیج استعمال
اولنور صنعتی بودر اصول خمسه مفتحه وزهور قلبیه هر برندن نصف وقیه غافث واسقولوقندریون
وبرسیاوشان ولسان الثور هر برندن نصف قبضه سفوف دیارودون وسفوف دیاجنطو
ایکیشر درهم قرمور الطرطیر بر بچق درهم اخذ اولنوب ایکی عدد ایلق سمیتی ومقدار الکفایه
ماء القراحیله ایلقلرم اطبخ اولنجه غلیان ایدوب بعد التصفیه علی الریق الی درهم
مقداری فاترا استعمال ایدهلر وبر قاچ کون نصکره بنه احتقانا نه مباشرت ایدهلر
بعده قرمور الطرطیر یاخود دیاقاتلیقون استعمال اتمکله طبیعتی دائما تلیین ایدهلر بعده
بو شرابی استعمال ایدهلر صنعتی بودر اصل لسان الثور واصل هلیون واصل هندبا واصل حماض
هر برندن بش درهم الحنی قابجی وغافث واسقولوقندریون وبرسیاوشان وطرخشقوق
وشاهتره ولسان الثور البستانی وبری هر برندن نصف قبضه لبوب اربعة البارده
هر برندن اوچ درهم انیسون ورازیانج بر ردرهم بسفایج نصف وقیه افیتمون ایکی
درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره ایچینه راوند
چینی وقرص غاریقون هر برندن بر بچق درهم دارچین وسنبل هندی بر ردرهم
اخذ ودق اولنوب مطبوخ مصفا ایله برکون دبرکیجه نقع ایدوب بعد التصفیه ایچینه
بر بچق وقیه شراب دینار ضم اولنوب دفعةً علی الریق استعمال اولنوب اوچ ساعت مرورندن
طعام اکل اولنه واکر علتك ماده سی جانب کبدده کثیر ایسه ماء جبن ایله محلول نقوع راوندی
یاخود ایکی بچق وقیه نقوع راوند ایله بر بچق وقیه شراب الورد المکرر حل ومزج اولنوب
علی الریق استعمال اولنه واکر ماده سی جانب طحالده زیاده ایسه بر بچق درهم قرص غاریقون
ماء دارچین ایله اون ایکی ساعت نقع ایدوب بعد التصفیه ایچینه اون بش درهم شیرخشت
ضم وحل ایدوب علی الریق استعمال ایدهلر واکر بالاده ذکر اولنان علاجات ایله اعضای
باطنیه نك سده لری تفتیح اولنوب سوء مزاجلری تصحیح اولنمازایسه ادویه حدیدیه
ایله علاج ایدهلر صبغ فولاد وخلاصه فولاد وشراب فولاد ومعجون فولاد وحب فولاد
وحب ماساریقا وماء حدادین کبی دوآلر استعمال اولنه اما شروطنه رعایت لازمدرکه
منافع جلیله سی مشاهده اولنه مثلا بو حب لانظیری علی الریق واخشام طعامندن
بر ساعت اول بش عدد استعمال ایدوب بر ساعت مقداری حرکت ایتدکدنصکره
طعام اکل ایدهلر وبو قانونه رعایت ایله قرق کون تمام استعمال ایدهلر غایت مجربدر
صنعتی بودر خلاصة الصبر الاسقطوری المحلول بعصارة الشاهترج واشق مدبر بالخل
هر برندن بر وقیه زعفران الحدید الفتیح الحمل سقمونیا مدبر هر برندن نصف وقیه
مرصافی وزعفران خالص وملح الطرطار هر برندن ایکیشر درهم ملح الحدید ثلثان درهم
اخذ اولنوب مقدار الکفایه شراب الهندباء الراوندی ایله قانون اوزره حبلر اولنه مقدار
استعمالی ثلث درهمدن بر درهمه وارنجه وبعد الاستفراغ حمام معتدلده ماء حلو فاترا ایله

ابزنه

آبزنه جلوس اتمك غایت نافعدر بعده محل معده یه ضماد اصطماخیقون وضماد تفاحقا
وضع ایدهلر یاخود دهن افسنتین ودهن مصطکی ودهن جوزبوا هر برندن مساوی
اخذ اولنوب بعد المزج طلا ایدهلر وعلیلك قنغی جانبی مؤف اولوب ماده علتی دخی
کثیر اولورسه اولجانبنده کی دیزینك ایچ یوزندنکی ایدوب چشمه آچهلر منافع
کثیره سی مشاهده اولنور والحاصل اصحاب مراقیایه بهارده وفصل کوزده تنقیه ایدوب
بعده ماء جبنه مداومت اتسهلر اخلاط فاسده دن اعضای باطنه لرینی غسل ایدیکندن
ماعدا سده لرینی تفتیح واعضاء مذکوره نك سوء مزاجلرینی تعدیل ایدر وماء جبنی
استعمال لزوم متأخرین اطباء لاطینیه نك اتفاقلری بودرکه نصف رطلدن ابتدا اولنوب
ایکی رطله وارنجه استعمال اولنه دیدیلر اما عوام ناسك براسکره مقداری باردا استعمال
اتمهلری قانون طبدن خارج اولدیغی صنعت اشنایانه خفی دکلدر **فی عوارض مراقیا**
معلوم اولدکه بو مرضك عوارضاتی غایت چوقدر اما کثیر الوقوع اولانلرك بعضیلرینك
معالجه لرینی بیان ایدهلر دیر اعرض سبیله مرض شدید وقوی علیل ضعیف اولور
ایمدی اکر هزال عارض اولورسه لبن الاتن یاخود لبن الماعز شرب اتمکله علاج ایدهلر
واکر سهر عارض اولورسه منومات استعمال اولنه مستحلبات ولود انوکبی ازجمله بو مستحلب
غایت مناسبدر صنعتی بودر بزورات اربعة البارده هر برندن بر وقیه بزر خشخاش ابیض
بش درهم لوز حلو اون عدد اخذ اولنوب هاون چینیده دق اولندقدنصکره ماء الشعیر
المقشر ایله مستحلبنی اخراج ایدوب ایچینه مقدار الکفایه شراب النیلوفر اضافه اولنه
علی الفراش دفعةً فاترا استعمال ایدهلر یاخود عکس ایدهلر اتمکله جلب نوم مراد ایدرلرسه
بو غسولی استعمال ایدهلر صنعتی بودر بابونج وخطمی وحشیشة الزجاج وخبازی هر برندن
بر قبضه بزر شبث بش درهم قشر بیراعی ایکی قبضه اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ
اولندقدنصکره تحمل ایدهجك قدر تسخین اولنوب دیزلرینه وارنجه صوقهلر
ومحکم دلك وغسل ایدهلر واکر علیل نائم اولورسه شقیقه ومنخرین وتحت اقدام
علیله مرهم المحود طلا ایدهلر واکر دخی قوی منوم اقتضا ایدرسه معجون الراحه دن بر
درهم استعمال اولنوب اوزرینه مستحلب مذکوردن اعطا ایدهلر واکر عدد ووجع سبیله
وجع معده عارض اولورسه اکر فساد ماکولاتدن حادث ایسه مقیء خفیفه ایله
دواء اولنه مثلا ماء حاره ویاخود عصارة الجل ویاخود بو مقیء استعمال ایدهلر صنعتی بودر
نور جل بش درهم بزر شبث واصل بطیخ اصفر اوچر درهم اخذ اولنوب ایکی رطل
ماء القراح ایله نصفی قالنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه ایچینه درت وقیه سکنجبین ضم
وحل اولنوب دفعةً واحده ده فاترا استعمال اولنه بعده الم معده یه ادهان متقویه
طلا ایدهلر دهن مصطکی ودهن سنبل ودهن جوزبوا کبی یاخود ضماد خبز ویاخود
ضماد اصطماخیقون وضع ایدهلر واکر خفقان عارض اولورسه تریاق اندروماخیس
ایکی درهم معجون قرمز ومعجون دیاسنطو اوچر درهم زعفران اوچ حبه بر اخذ
اولنوب اوچ درهم چیچك صوی ایله محکم مزج ایدوب نارلینه ده صوی محو
اولنجه طبخ وبر بز اوزرینه وضع وبسط اولنوب مسخنا محل قلبه وضع ایدهلر
وبو اثناده احتقانه دن غفلت اولنمیه دیر اغایت مناسبدر واکر خفقان سده طحالدن

ناشي ايسه محل طحاله محجمه يا بسه وضع ايله لر واكر سده كبددن ناشي ايسه جانب كبده وضع
ايله لر يا خود دهن دارجيني و يا دهن اترج المصطكي مطبوخ ترنجبان يا خود مرق الدجاج
ايله اوج درت قطره استعمال اولنه مجربدر واكر قولنجه مشابه وجع امعا عارض اولور ايسه
احتقان متوسطه دن اولا بر دواء اولماز يا خود مطبوخ احتقانات مستعمله به بزر شبث
و بزر اكليل الملك وضع و طبخ ايدوب بعده سحو نتي باقي ايكن ايچينه بر كبير اسفنج جديد
وضع ده نصكره محكم عصر اولنوب محل وجعه وضع اولنه بعده اسفنجه ندن حاصل اولان
رطوبتي ازاله ايدوب بعده دهن لوز حلو و دهن سوسن ابيض و دهن بابونج و دهن
افسنتين و شحم الدجاج و شحم الاوز مجموعندن بالسوا اخذ و مزج اولنوب اوزرينه
طلا ايده لر اكر ساكن اولماز ايسه عملي تكرار ايده لر التجربه اطباء يورطقاليه نك معتمد لرندن
ذاقوط نام طبيب ديركه بو مرضه مبتلا لردن بر نيچه ادويه كوناكون و حسن تدبيري
دخي جدهدن افزون ايلدم اما علاجلرمدن عليله شفا و تدبير لرمدن بر اثر پيدا اولمادي
بوكا غايت ملول و مضطرب اولوب اولدم جناب حق لطف ايدوب قلبمه قرص نار العنبل
استعمالني القا ايلدي همان ذم فرقته مقداري استعمالندن ملاومت ايتدم مكله برؤ تلم حاصل
اولدي التجربه متاخرين اطباء لاطنيه دن مرقادو نام طبيب ديركه سوداء مراقيادن عارض
اولان خفقان شديده اصحابنه جعل التنقيه شراب الفولاد استعمال ايتدرمكله برؤ حاصل
اولدي و سر اطباء خاصه حياتي زاده مرحوم دخي كندو نفسنده تجربه ايدوب نفع عظيمني
مشاهده ايتدم ديو تحرير ايلدي في الواقع ادويه حديديه قدر بو علته دواء اولماز
التجربه مالف فقير سنه هجريه نك بيكيوز التمش التي سنه كباردن برينك كوزجي الاصل
بر جاريه مقبوله لرو مرغوبه عليله سني لاجل التدبير جانب فقيره احضار ايدوب تدبير و علاجنه
زياده راغب و طالبكار اولديلر پس بر دخي بسمله ايله نبضنه الداوردم كوردم كه نبضي
غايت ضعيف و در عقب قوي اولدي دقت ايلدم كاه متواتر و كاه منخفض و كاه شاهق
و كاه صلب و كاه لين جمره عظيم و طويل و در عقب قصير اولدي و الحاصل مجموع اقسام
و انواع نبض موجود ايدي فقير متحير اولوب قطعا تحقيقا بر نسنه فهم ايدوب حكم
ايده مدم و مضطرب اولوب عليله احوال و كيفيتلندن استفسار ايلديكمده ديديكه صوك
جانبمدن بر نسنه مرتفع اولوب مجموع وجودم صوق صوق يا بيلود و قتاكه اول نسنه
حلقومه كلوب منصب اولور و بطنم منفخ اهنكران كبي منتفخ و متحرك اولوب تواتر نفس
عارض اولور و بو اثناده وجودم بوز كبي اولوب نفسم منقطع اولور مرتبه سنده وارزد
اكر صيحه شديده ايله فرياد و كريه ايدرسم بر مقدار خفت مشاهده ايدرم بعده لون
وجهم ميت كبي اولوب عرق بارد ظهور ايدوب مدهوش يكرمي درت ساعت بو حال
اوزره مرور ايدر بعده بو حال بالكليه زائل اولوب يكرمي درت ساعت دخي صحت
كامله نائل اولورم ديدي و علتك قدم حدوثندن سئوال ايلدم التي سنه دردينى
بو اثناده هيچ علاج و تدبير اولنمادي ديمكدم بهي سلطانم بنم وجودم تختنه مشتوا طبا
و محك تجربه دواء اولوب بر اثر شفا بولمادم حتى حنجيلر و صاحب نفس جنين خواجه
و شيخلر دخي علاج روحاني ايدوب انلردن دخي ذره جه اثر ظاهر و هويدا اولمادي
ديديكده عليله مرحمت واحوالني تفكر ايله مرض و عوارضني تأمل و دقت ايدوب

٣٢٢ عون بادي ايله سكا علاج ممكندر ديوب جناب حق و حكيم مطلق حضرتلرينك شفا خانه
غيبندن دواء و بو عليله ايچون شفا طلب ايدوب تدبيرينه شروع ايلدم اولا نوبتك
حالي وقتنده بر مسهل خفيف و يروب بايكي عمل ايلدي بعده بر نيچه درهم دواء المسك الحلو
ايله صمغ الجند بيد ستر نوشادري و يروب برايكي ساعتدن نصكره و وقت عصرده نصف
درهم حب اشق واوزرينه بر فنجان ماء اخلاموديله اوتوز قطره اكسير دو الخاصه
شرب ايتدردم وقتاكه عشا وقتي قريب اولوب بونه عليله كلا ولا نوبت كلديكي بو جزوه جه
شدتي نا قصيحه فهم اولنمديديعد النوبه احتقان رحم و سوداي مراقيادن اولديغنه مراجعت
ايدوب بر حقنه تركيب ايدوب عليله احتقان ايلدم بعده تقويت قلب و كبد و طحال ايچون
دواء المسك الحلو و دواء المسك المر و معجون نحيارودون و معجون لعلل المعده بر چند زمانيت
و مرتهافي و جاو متير كبي دواء اضافه ايدوب اعطا ايلدم و ماء مشروح بر نيچه ماء اخلامود
و ماء اترج و ماء شاهترج و ماء اسقورحيفا و ماء حلاديرن استعمال ايتدردم و كاملا
اون احتقان ايدوب النجي احتقاندن عليل احتقانك سخونتني كوجله فهم ايلدي و جو
اثناده خارجدن معده سنه ضماد اصطماحيقون و ضماد تفاحيقا و طحالنده ضماد زعفران
و ضماد اشق وضع ايلدم بعده ادويه حديديه شعويليقا قرق كون جب اسارتقا المتوال ايتدرمكله جناب حق عليله شفا
ايدوب شفا حاصل اولدي محلنده صنعتمز تمام
الفصل الثالث في اسكوربوط معلوم اولدكه لفظ اسكوربوط لسان افرنجيه دن
اولوب بلاد نمچه و فلمنك و سقسونياده مرض فم و داء الفم معنا سنه مشهوردر هنوز اثر
اولوب في زماننا هذا ديار اسلاميه خصوصا دار السلطنة العليه ده دخي بو اسميله شهرت
شعار بر درد اولوب شور و عوارضات كثيره ايله مشهوردر اما بو مرض عامي يا اكثر فمه مخصوص
اولنوب بلكه جميع اعضايه عام اولديغي ايچون بعضيلر مرض دجل و بعضيلر مرض فخذ
تعبير ايلمشلر و قديم و حديثنده بين الاطبا اختلافات كثيره واقع اولوب بعضيلر دن منه
و بعضيلر حرو تنمه ذاهب اولمشلردر از جمله متقدمين اطبا دن مرجيلوس نام طبيب امراض
فمده ذكر ايليوب قديمنه ذاهب اولمشلردر اما متاخريندن بيلوس نام طبيب اكرچه امراض
فمده ذكر ايلدي لكن علاج و تدبيرني مرجيلوس طبيبه مخالف ذكر ايلدي و بعضيلو
بو مرضي برقان اسود قسمندن عد ديديلر و بعضيلر دخي بو كلامي رد ايدوب ديديلركه
اكرچه برقان اسودك مبدائي طحالدر اما نقط حمر اولماز و بو مقامده سناردطوس ديركه
اسكوربوطده نقطه نك وجودي لازم دكلدر زيرا بغير نقط اسكوربوط اولدوغني
دخي مشاهده ايلدك و بالديونيس ولاپخيو انس نام حكيم بو مرضي صلابت طحال اولق
اوزره تحقيق ايليوب ديديلركه ابو الاطبا بقراط امراض داخله نام كتابنده بعينه
تحرير ايلمشدر كه عظم و صلابت طحال اصحابنك بطنلري نفخ و لون بدنلري تغير اولوب
كوده ورصاصيه مائل اولور و دخي فمده رايحه منتنه و ساقلرينده قروح و هزال بدن
و احتباس براز اولوردديدي پس ايمدي بو تقرير مجموعي اسكوربوط مرضنه اشارتدر
و شيخ ابن سينا قانونده امراض طحالده تحرير ايدوب كا هيجه صلابت طحالدن لثه لرينه
سوا منكوب دم غليظ و ثقيل اولوب اسفله مائل اولمسندن ساقلرده قروح حادث
حادث اولور و ابخره رديه نك اعلايه صعودندن لثات متأكل و اسنان فاسد
و متزلزل اولور ديديكي دخي بو مرضه اشارتدر ديديلر سناردطوس ديركه شيخك بو يله

ذکر ایلدیکی بومرضک عینیدر لکن شوقدر وارکه بوعرضلری صلابت طحالدن عدا ایدوب
علاجلری براولدیغی ایچون مستقلاً برباب اتمشلردر بلاطروس نام طبیب دیرکه بومرض
عامی مرض افرنجی کبی صاریدر سنارطوس دیرکه بومرضک اعراض جهتیله کثرتی اولدیغی
ایچون طبیب ماهر تشخیصندن عاجز وقاصردر زیرا بومرضده امراض شتی تابع اولور
لکن بو اعراضک مجموعنک اجتماعی بر وقتده ممکن دکلدر یا ابتداسنده ویا وسطنده ویا
انتهاسنده واقع اولور والحاصل صحیحی بودرکه بومرض غیر معروفدر اکرچه بعضی اعراضنی
متقدمین ذکر ایلمشلردر لکن بوندن بزه برفائده یوقدر پس ایمدی بزه لازم وواجب اولان
بومرضک اسبابنی وعلاماتنی وعوارضاتنی وعلاجاتنی حقیقتی اوزره معلوم اتمکدر
ایمدی بومرضک ماهیتی برکیفیۀ ردیۀ سمیۀ خفیه دردرکه جمیع بدنده علی الخصوص
اعضاء غذائیه ده رقت وغلظتده مختلف مادۀ سوداویۀ ردیة الجوهردن حاصل
برسوء مزاج ردیدر اما بومرضده اعراض کثیره وامراض سائره دخی تابع اولور **السبب**
بومرضک سببی هضم ثانینک آفتی یاخود ماساریقا ویا بانقراتیس ومراقک سوء مزاجی
یاخود اعضاء مذکوره نک سدّه سیدر وبومرض سوداء مراقیا اصحابنده کثیر الوقوعدر
زیرا مراق مواضع ثلاثه دن یعنی معده وکبد وطحالدن اخلاط مختلفه منصب اکثر حالده
ممتلیدر فونلیوس دیرکه مراق اخلاط فاسده نک مجتمع اولدیغی محل اولمغله جمیع امراضک
مبدئیدر سنارطوس وبلاطروس نام حکیملر دیدیلرکه بومرضک سببی اکثریا کبد وطحال
وسائر اعضاء مذکوره نک هضملری ضعیف اولمسیدر زیرا معده ضعیف اولدقده
بطلان هضم وقوعیله رطوبة بخاریه منفصلاً جمیع اعضایه ساری اولوب اندن
انواع امراض متولد اولور ایمدی معده ویاخود کبد ویاخود طحالک قوی سنده برآفت
حاصل اولسه خصوصا قوای هاضمه لرنده واقع اولورسه انواع اخلاط مختلفه ومالحۀ
مائیۀ ردیه یاخود لزجۀ غلیظه ورقیقه متولد اولوب بحسب المزاج والمحل والاستعداد
امراض مختلفه ظهور ایدر وبعضی حکماء سنارطوس تحریر اتمشدرکه بومرضک سببی
بواب وماساریقاده وبونلره مقارب عضولرده اخلاط فاسدۀ ردیة الجوهرک اجتماعیدر
والحاصل بومرض برشور بلاد افرنجیه وعربیه دن نجه وفلمنک وسقسونیا وحجاز ویمن
کبی شهرلرک اهالیسنده کثیر الوقوعدر زیرا انلرک دائما استعمال ایتدکلری لحم قدید ولحم بقر
وزیتون وجبن عتیق وعدس کبی مولد سودا اولان اغذیۀ یابسه اولدوغندن ماعدا
اول شهرلرک آب وهواری دخی بومرضک حدوثنه باعثدر حتی بلینوس نام حکیم فیلسوف
نقل ایدرکه بلاد جرمانیه ده رین اسمیله مسمی برنهر واردرکه اندن هرکم شرب ایلدرسه
ایکی سنه دنصکره البته بومرض عارض اولوب قروح رجل والفم وتأکل لثه واسقاط اسنان
حادث اولور وکاهیجه نوم قلیل وغم مفرط ومکان بعیده سفر کبی اتعاب وجود اتمکله
حادث اولور وکاهیجه عادت اوزره جاری اولان دم بواسیرک انقطاعندن یاخود دم حیضک
احتباسندن حادث اولور وکاه اولورکه امراض ساریه کبی صاحبندن اولوب خلقه سرایت
ایدر وبطریق الارث ابویندن انتقال ایدر وکاهیجه جذام وجرب افرنجی کبی الفت وصحبت
ایلینلره دخی سرایت ایدر خصوصا مجامعت واقع اوله **العلامات** معلوم اولهکه بومرضک
علامتی واعراضی کثیر اولوب واکثر امراض مختلفه ایله مجتمع اولدیغی ایچون حذاق اطبایه کرکی کبی

بومرضی تشخیص غایت عسیر اولمغله جمهور اطباء مجربین اتفاق ایدوب دیدیلرکه اسکوربوط
حقیقتنک علامتی علیلک فمنده رایحۀ منتن ولثه سنده تأکل وتعفن ویدین وساقینده
حمرته مائل یاخود بنفشجی یاخود کمودة اللون نقطه لر ظاهر اولمقدر اما بومرض بعضی کره
عوارضات مختلفه ایله مجتمع اولدیغی اجلدن حیرت افزای اطباء اولمشدر ازجمله بومرضده
لثة الدامیه وتزعزع الاسنان واوجاع مفاصل ورباح بطن وقولنج امثالی نیجه امراض
کثیره نک عارض اولمسیله بومرضی ابتداء تشخیص مشکلدر اما انتهاسنده قریب اولدقده اکثر
اطبایه معلوم اولور ایمدی طبیب لبیبه لازمدرکه علیلدن بومرضک ابتداء ظهورینی وسبب
عروضنی سؤال ایدوب استنطاق ایده که علیله سابقا سوداء مراقیا یاخود مراقیایه
مقارب بومرض سوداوی عارض اولمشمی یاخود علیل اقطار ارضدن برقطره ذاهب
اولوب اول قطرک اهالیسی بومرضه مبتلا لرمی یاخود قطرک آب وهواسی بومرضک
حدوثنه باعث اولوب بوعلت اول قطرده موجودمی پس ایمدی اکر بو مذکورات
موجود ایسه علتک اسکوربوط اولدوغنه علامتدر یاخود علیله قیء واسهال عارض
اولوب مرضنه خفت کلمز ایسه یاخود علتی بالخاصه نافع اولان دوالر اعطاء اولنوب
اثار نفع مشاهده اولنمز ایسه علتی مذکور مرض اسکوربوط اولدیغی ظاهر ونمایاندر
ودخی معلوم اوله که بومرضک ابتداسنده بغیر سبب الظاهر اعیاء بدن ظاهر اولوب ضعف
رکبتین وثقل الفخذین والساقین والمراق وضیق النفس وضیق الصدر حادث اولور وبو
اثناده بدنه ثقل کلمکله حرکتی بطئ ولونی متغیر بلکه کمودته مائل اولور اما بومرضک وقت
تزایدنده فم علیلده تعفن لثه ایله معالجه عارض اولوب نبضی صغیر وضعیف ومختلف
وقاروره سی دقیق وکدورت اوزره اولور اما کاهیجه بدنده بروجع واضطراب اولمشدر
نبضی دودی اولوب کاهیجه عظیم وصلب دخی مشاهده اولنور وبومرض وقت انتهاسنه
وارد قده ضیق النفس وغشی زیاده وشدید اولور خصوصا علیل حرکت ایتدکده ضیق
مشتد اولور وبو اثناده علیل یاتی اوزرینه یاترسه مسترخی اولوب الم واضطرابدن
خلاص اولور ودخی علیلک جوفنده وجع ولثه سنده ورم رخو ظهور ایدوب اندن کریه الرائحه
مائیت دم سیلان ایدر بعده تزعزع اسنان واقع اولوب بدنده شدید الحمره یاخود احمر ناصع
یاخود بنفشجی اللون نقط حمر ظاهر اولور وکاهیجه مائیۀ دمدن منتن الرائحه اسهال عارض
اولوب بعده تأکل لثه ونقط حمر جمیع بدنه عام اولور کاهیجه بدن علیل هزال وکاهیجه
غلظ ساقین عارض اولور واکثر لیالیده وجع بطن عارض اولوب کاه دائم وکاه زائل اولور
وکاهیجه مواد لذاعه طبقات امعاده محتبس اولمغله قولنج کبی وجع عارض اولور واکر مواد
ردیه عروقدن کلی یه منصب اولورسه وجع کلی عارض اولور وکاهیجه مواد بلغمیۀ غلیظه
طریق شریاندن ایله کبد وطحال وکلی یه منصب اولورسه حصاة ورمل کلی وعظم خاصره یه
وجع عظیم عارض اولور وکاهیجه اجزاء ردیۀ سمیه نک رأسه ارتفاعندن صرع وضعف بصر
وعمی وهذیان عارض اولور واکر اجزاء بارده اولورسه سبات وسهو عارض اولور
واکر مواد ردیۀ مائیه راسدن یاخود جمیع اعضادن اسفله نازل اولورسه وجع مفاصل
واکر اعصابه نازل اولورسه فالج واسترخا عارض اولور وکاهیجه مواد مائیۀ ردیه نک
کثرتندن علیلک وجهی متورم اولوب بعده ورم الرجلین عارض اولور وکاه اولورکه بدنده

ورم رخو يعني اوديما ظهور ايدر وكاه اولور كه مادهٔ غليظهٔ سوداويه دن مواضع كثيره يه
اورام صلبه عارض اولور وكاهيجه مادهٔ مذكوره دن عضلات بدنده يه عقده لر و غدده لر
عارض اولور واكثريا دم فاسد ايله بدن ممتلي اولمغله حمره و فلغموني عارض اولور وكاهيجه
حمره و فلغموني ايله معا مواد مائيه نك كثرتي و كبد و طحالك فسادي اولمغله استسقا
عارض اولور و بو مواد مائيه دن بدنده نفاطات و ساقينده قروح رطبه و يابسه وكاهيجه
جميع بدنده بثورات ظاهر اولور و بعضيلرده بثورات مذكوره ايله معا شق وجد عليلده
ورم صلب عارض اولوب متأكل اولور و بو ورم كاهيجه قضيبده واقع اولوب متقرح و متأكل
اولمغله اول عضوي اسقاط ايدر وكاه اولور كه ابخرهٔ رديه نواحي قلبه مرتفع اولمغله ارواحه
كدورت ويردوكندن غم عارض اولور كذلك ابخرهٔ مذكوره اول محله محتقن اولمغله خفقان
و غشي عارض اولور و اكر مراق و معده ده رياح كثيره مجتمع اولورسه جشا كثيره عارض اولور
وكاهيجه بعضي اعضادن معده و امعا يه اخلاط فاسده نك انصبابندن قيء و اسهال عارض
اولور و اكثريا فساد معده و ضعف هضم وقوعندن سيلان اللعاب عارض اولور وكاهيجه
ماكولات كاه منهضم وكاه غير منهضم اولوب الوان مختلفه ايله خروج ايدوب كاه احمر اللون
وكاه رمادي اللون اسهال عارض اولور و اكر بو اسهال ليل و نهارده متساوي اولورسه
اسهال زلقي دركه اكثريا ضعف كبد و ضعف جاذبهٔ عروق غذائيه دن عارض اولور
وكاهيجه اسهال ضعف طحالدن ويا اخلاط لذاعه نك مائيتندن عارض اولور پس
ايمدي معلوم اولدي كه بو مرضده عارض اولان اسهالك قنغي نوعي حبس اولنورسه
عليله غشي و ضيق و اختناق كبي نيجه عوارضات رديه عارض اولور وبعضي منفتح
اولمازسه عليل هلاك اولور وكاهيجه كثرت مائيهٔ طحالدن بدن عليلده عرق كثير واقع
اولوب رطوبت عزيزيه اول عرق ايله خروج ايتمكله هزال مفرط عارض اولور وكاهيجه مادهٔ مائيه
ماحرنك دم ايله اختلاطندن رعاف عارض اولور و دمك رديتندن لونه كودة و شفه
و اجفانده تنفخ عارض اولور وكاهيجه جميع بدنده رايحهٔ كريهه عارض اولور وكاه اولور كه كونده
بر ياخود ايكي دفعه بلا حمي قشعريره عارض اولور و اكثريا بو مرضده انواع حميات عارض
اولور اما دورلري مختلف اولوب ضبطي تحت قاعده دن خارج اولمغله تشخيصي متعسردر
اكثريا برودتي سكز ساعت ممتد اولوب بعده بدنده سخونت عارض اولور و بو مرضده واقع
اولان حمالر حميات سائره اعراضنه مشابه دكلدر كاه غب غير خالص وكاه ربع وكاه نائبه
وكاه رديه و لازمه وكاه وبائيه اولوب تشخيصندن طبيب عاجز اولور و نبضي كاه ضعيف
و مختلف و دودي وكاه عظيم و صلب و صغير و مختلف اولور قاروره سي كاه رقيق وكاه
غليظ كاه ابيض وكاه احمر كاه كدورتلي و دسوبي احمر كاه دسوبي غير مستوي اولور
تقدمة المعرفة معلوم اولدي كه بو مرض ابتداده عسير العلاج و انتهاسنه واردقده لا علاجدر
ديديلر اما مادامكه بو مرضك ماده سي اخلاطده اولوب اعضايه تعلقي اولمامش ايسه اصلاح
اخلاط و تبديل هوا ايتمكله سهل العلاجدر و اكر ممتد اولوب مزمن اولورسه عسير العلاج
و نيجه زمان علاجه محتاجدر و اكر ضعف الكبد و الطحالدن ناشي اولورسه علاجي جدا عسير
اولوب برؤ تام نادردر زيرا اكثريا علاج اولنوب برؤ حاصل اولمش ايكن زمان قليلده بعضي
كره زمان كثيرده ينه عودت ايدر و اكر بو مرضده سوء القنيه ياخود استسقا ياخود

دوسنطاريا

ذوسنطاريا عارض اولور عليله فلاح نادردر خصوصا هزال مفرط عارض اولدقده اكثريا مهلكدر
و اكر اسهال زلقي عارض اولوب مزمن اولورسه برؤ مأمول دكلدر و اكر ضيق النفس ويا
ضيق الصدر عارض اولورسه مهلكدر و اكر بو مرض ابويندن بطريق الارث نقل ايدوب
استسقا عارض اولورسه جدا عسير العلاجدر خصوصا مشايخ ياخود ضعيف المزاج
اولنلر خلاص ممكن دكلدر و اكر مشايخ و ضعيف المزاج اولنلره محل سرته لوبيه قريب وجع
دائمي عارض اولورسه لا علاجدر و اكر عليلك فمنده كريهة الرايحه قروح رديه متعفنه
ظهور ايدرسه حرارت عزيزيه نك ضعفندن و مرضك رديء اولوب عسير العلاج اولديغنه
دالدر و اكر رديه اخلاطدن قيء متواتر عارض اولورسه مرضك طولنه ياخود حميات
مزمنه ظهورينه ياخود بر مرض قوي و شديده انتقالنه ياخود عليلك هلاكنه دالدر
و اكر بو مرضده عارض حميا تراد ويه مسهله استعمال اولندقده عليلك حمي سي مشتد اولوب
غشي عارض اولورسه مهلكدر و اكر ساقينده اوديما عارض اولورسه عسير التحليلدر
و اكر مريضك عظم طحالي اولوب و طرف يمينندن رعاف عارض اولورسه علامت رديه در
و اكر ساقين و فخذينده كوده نه مائل بنفشجي اللون نقط كاه ظاهر وكاه غائب اولورسه
تحقيقا مريضك هلاكنه دلالت ايدر و بو مرضده عارض اولان اورام بدنده سريعا متحلل
اولمازسه تشنج و فالجه منتهي اولور و اكر تشنج اولوب تشنج زائل اولورسه در عقب بدنده
ينه اورام ظاهر اولور العلاج بو مرضك علاجنده طبيب لبيبه لازم و واجبدر كه نظر ايده اكر
بو مرض سوداء محترقه مالنخوليائيه دن اولوب جوهري فاسد اولورسه اولا اخلاط غليظه يي
ترقيق و مولدهٔ محترقه مائيه يي انضاج و اصلاح ايدوب سدد كبد و طحال و ماساريقايي تفتيح
ايچون كيفيت و خاصيتله بو مرضه نافع اولان ادويهٔ مفرده و مركبه يي استعمال ايده لر اسيليقدن
ياخود باسليقدن فصد لازمدر خصوصا دم بواسير و يا دم حيض محتبس ايسه صافندن
فصد ياخود مقعده ارسال علق ايده لر و اكر ابتداء مرضده رعاف واقع اولورسه باسليق ياخود
اكحلدن فصد ايده لر و اكثر اطباء بو علت طحالدن اولديغي ايچون يد يسري دن فصد اولنه
ديديلر فرستوس نام طبيب مجرب اسيليم ايسردن فصد ايتمكله نفع عظيم مشاهده ايتدم ديدي
اما ماده مائيه اسفله مائل ايسه صافندن ياخود مابض الركبه دن فصد مناسبدر و دفعة
دم كثير اخراج اولنميوب بلكه بعد اصلاح الدم تدريجا اخراج دم ايده لر بعده تكرار ادويهٔ منضجه
و منضجه و مسهله ايله سده لري تفتيح و اخلاطي تنضيج و استفراغ ايتمكله بدني تنقيه ايده لر
و بعد التنقيه مزاجي تعديل و اعضايي تقويه ايتمك ايچون مقويات مناسبه استعمال ايده لر
اما ادويهٔ مسهلهٔ قويه دن اجتناب لازمدر ايمدي اطباء مجربينك بو مرضده اخلاط محترقه يي
تنضيج و سدد اعضاي باطنه يي تفتيح ايچون اختيار ايتدكلري مطبوخك صنعتي بودر
اصل طرخشقوق و اصل دازيانج و بسفايج هر برينك بر وقيه قشر طرفا و قشر اصل كبر يارم
وقيه و ورق نوقلماريا و بقا بنفشه يعني حشيشة الصابونيه و شاهترج و اسقولوفندريون
و كمادريوس و زوفا و برسياوشان هر برينك نصف قبضه زبيب احمر بر وقيه اخذ
اولنوب قدر الكفايه ماء القراحيله طبخ اولنوب بعد التصفيه استعمال اولنه مقدار استعمالي
هر يوم درت وقيه در لكن قدر قليل دارچين و سكر نبات اضافه اولنه ياخود بعد التصفيه
سكر اضافه سيله شراب عمل اولنوب بر وقيه ماء اسقولوفندريون ياخود ماء شاهترج ايله

استعمال ایده‌لر یاخود مطبوخ اصول ویا شراب هندبا ویا شراب بسفایج یاخود شراب
بزنتین ویا شراب اسقلوقندریون اخذ اولنوب بعض میاه مناسبه ایله حل وقدر
قلیل روح الزاج اضافه سیله استعمال اولنه وسلون برتوس نام طبیب مجرب بو منضجی غایت
مدح ایدوب کندی مجربه‌مدر دیدی صنعتی بودر کشمش بر بچق وقیه بسفایج نصف وقیه
اساروت وعرق السوس واصل حماض هر برندن ثلثان درهم پسطورطه قشر اصل کبر
بر درهم قشر شجر الطرفا وانیسون ورازیانه هر برندن نصف درهم بزر بنجنکشت
ثلث درهم ابجره درت درهم کشوث وحماض وبرسیاوشان وابانقا واسقلوقندریون
هر برندن نصف قبضه حاشا وافیتمون وزهر لسان الثور وبنفسج هر برندن اوچ بوچق
دارچین ثلثان درهم اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ وبعد التصفیه سکر اضافه سیله
شراب قوامنه کتوروب حفظ ایده‌لر مقدار استعمالی ماء شاهترج ویاخود ماء اسقلوقندریون
ایله بر بچق وقیه‌در کذلک اخلاط لزجه‌یی انضاج وتقطیع وسدد باطنه‌یی صفاقیه‌یی
تفتیح ایچون روح فیلسوفی وقرمور طرطیر وطرطیر وویتریولا اخذ اولنوب امراق
دسمه ایله استعمال اولنورسه غایت محمود وکاه اولور مواد مضره‌یی طریق امعایه
میل ایتدرمک ایچون ادویهٔ مذکوره‌یی بعض مسهلات خفیفه‌یه ضم ایتمکله استعمال
ایدرلر وبعضیلر معجون آموق استعمالنی مناسب کورمشلر اما بعضیلر مسهل قوی ایدر
جائز دکلدر دیرلر سنارطوس جرمانی بو مطبوخی غایت مدح ایدر صنعتی بودر معجون آموق
نصف درهم معجون دیافیمون ومعجون الورد المسهل هر برندن سدس درهم اخذ
اولنوب درت وقیه طبیخ سنامکی ایله طبخ ایدوب بعد التصفیه نصف وقیه قند
حلواسی ایله مزج اولنوب استعمال اولنه مطبوخ آخر بو دخی حکیم مزبورکدر صنعتی بودر
بسفایج نصف وقیه اصل کبر وقشر شجر لسان العصفور وراوند چینی هر برندن ایکی
ثلث درهم حب نیل اسود وسناء مکی بر درهم انیسون ورازیانه [illegible] درهم دارچین
سدس درهم زهر شاهترج المرتجی وقوقلاریا ولسان الثور هر برندن بر بچق وقیه اخذ
اولنوب اوچ رطل خمر یاخود ماء الجبن ایله طبخ وتصفیه اولنوب علی الصباح طعامدن ایکی
ساعت مقدم ایکی وقیه استعمال اولنه وبو علتده حب الطرطیر وحب الجامع غایت نافعدر
کذلک بو سفوف دخی مجربدر افیجیه‌دن منقولدر صنعتی بودر سناء مکی نصف وقیه
افیتمون وقرمور الطرطیر هر برندن ثلثان درهم دارچین وقرنفل وخولنجان وانیسون
هر برندن بر درهم سقمونیا سدس درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی
ماء جبن ایله ثلث درهمدر سفوف آخر لسارطوس بو سفوفی علت مذکوره‌ده مجربدر
دیو مدح ایتمشدر صنعتی بودر سناء مکی بر بچق وقیه قرمور الطرطیر ایکی درهم دارچین بر درهم
قرنفل وخولنجان هر برندن سدس درهم سقمونیاء مدبر ثلث درهم اخذ اولنوب سفوف
اولنه مقدار استعمالی ایکی ثلث درهمدن بر درهمه وارنجه ماء الجبن ایله استعمال اولنه وبو
مرضه بالخاصه نافع اولان دوالرك مجموعندن ممدوح بو سفوفدر که صنعتی بودر صبر اسقطوطری
وغاریقون ابیض وزعفران هر برندن ایکی ثلث درهم سفوف معجون الورد المسهل نصف
وقیه اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی بر درهمدر اکر مریض مرارتی اولدوغندن
تناولنده ایباء ایدرسه حبلر اولنوب استعمال ایده‌لر واکر خلط بلغمیه‌نك طغیانی

مشاهده

مشاهده اولنورسه بو سفوفی استعمال ایده‌لر غایت مناسبدر صنعتی بودر سناء مکی
وغاریقون وافیتمون وزعفران هر برندن بالسویه اخذ اولنوب سفوف استعمال
اولنه مقدار استعمالی ثلث درهمدن ثلثان درهمه وارنجه یاخود زنجبیل مسهل تعبیر
اولنان شرابی استعمال ایده‌لر صنعتی بودر سناء مکی بر وقیه مجوقان وبسفایج هر برندن
ایکی درهم ازهار قلبیه هر برندن بر قبضه لطیفه بزر الرازیانج ودارچین وعرق السوس
هر برندن نصف درهم اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ وتصفیه‌دن صکره مطبوخ مصفا
درت رطلینه اوچ وقیه من افرنجی وایکی وقیه سکر ابیض کجوزی طبخ اولنه قدر صکره ایچنه
ایکی وقیه عصارهٔ قوقلاریا واون وقیه زنجبیل وایکی درهم قرمور الطرطیر ومکان حاره‌ده
نقع اولنوب بعد التصفیه حفظ اولنه مقدار استعمالی بر وقیه‌دن بر بچق وقیه‌یه وارنجه
وبعضیلر بو شرابه تقویت ایچون مقدار القلیل سقمونیا ضم ایتمکله عمل ایدرلر وبعد التنقیه
بو مرضه بالخاصه نافع اولان دوالر استعمال اولنه ازجمله قوقلاریا وبقابنقا وانواع حرف
وفجل بری وحلدونیا وحی العالم الصغیر وخردل وفجل بستانی وطرخولیون وقلماس
وعلیق الکلاب کبیدر والراخذ اولنوب بعد الدق عصاره‌لری یاخود مطبوخلری استعمال
اولنه یاخود سکر ایله مربی اولنوب استعمال ایده‌لر واشربهٔ معتاده یرینه مطبوخلرینی استعمال
ایدرسه غایت مناسبدر اما ادویهٔ مذکوره‌یه قوتده قریب وخاصیتده انلردن مرتبه‌ده
دون اولان دوالر بونلردر شاهترج وافسنتین ودوقا واسقولوقندریون واساروت
وبسفایج وغافث وقشر طرفا وزهر حماقطی واکر علیلك برودت مزاجی وار ایسه بالخاصه
نافع اولان دوالردن بو سفوف غایت مناسبدر صنعتی بودر کبابه وجنبانه وقاقوله
هر برندن سدس درهم جوز جیب بر درهم زعفران ثلثان درهم اخذ اولنوب سفوف
اولنه مقدار استعمالی ثلث درهمدر وقیه ماء الجبن ایله استعمال اولنه یاخود بو سفوفی
استعمال ایده‌لر دارچین ومسك وحرف الماء هر برندن ثلثان درهم زعفران ایکی درهم
اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی ماء مقطر شاهترج ایله بر درهمدر وبو مرضه
مبتلا حار المزاج اولانلره مناسب دوالر بونلردر طرخشقوق وهندبا وحماض وماء لیمون
وماء نارنج وروح الزاج وروح الملح وروح الکبریت معلوم اولسون اکر بو مرضه بالخاصه نافع
اولان دوالری استعمال ایدرکن محرور المزاج کسنه‌نك صفراسی حرکت ایدوب هیجان اخلاط ایتمکله
حمی اقتضا ایدرسه لازمدر که درعقب ماء جبن یاخود بوکا مشابه حرارتی تسکین ومزاجی
ترطیب وتعدیل ایدنلر استعمال اولنه مثلا بالخاصه بو مرضه نافع ومجرب اولان مطبوخك
صنعتی بودر حرف الماء اوچ قبضه حماض ایکی قبضه اخذ اولنوب سکز رطل ماء جبن ایله
مکان فاتره‌ده یکرمی درت ساعت نقع اولنه قدر صکره ایکی رطل قالنجه طبخ وتصفیه
اولنوب علی الصباح تناول غدادن ایکی ساعت مقدم نصفنی خاتر استعمال اولنه مداومت
ایتمکله بر مقام حاصل اولور کذلك بو مطبوخ دخی بالخاصه نافعدر صنعتی بودر اصل طرخشقوق
واصل رازیانج وفجل فلاصین هر برندن بر وقیه قلماس نصف وقیه قوقلاریا وبقابنقا
وحرف الماء هر برندن ایکی قبضه شوکة المبارکه وشاهترج وقنطریون صغیر وافسنتین
هر برندن نصف قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء جبن ایله طبخ وتصفیه اولنوب
مطبوخ مذکور کبی استعمال اولنه سنارطوس نام حکیم دیرکه بو مرضه بو معجون کبی دوا اولماز

واستعمال ایدنلر بعد الاستعمال حرکت ایتمدن احتیاج اولمزلر طعامدن دخی ساعت مقدم ایکی
درهم استعمال ایتدروب اوزرینه اون ایکی درهم حرابیض اسقی ایتدرمکله نیجه مریضه
علاج ایلدم صنعتی بودر فولاد مدبر التی درهم راوند وغاریقون وفرمود الطرطیر ودیارودون
هر وقیه قشر اصل کبر واسقولوفندریون وقشر شجرة الطرفا هر برندن بر درهم اخذ
اولنوب بعد السحق جلنجبین مسهل ایله معجون اولنه وطبیب مذکور دیرکه بو مرضده بنم
نیجه دفعه مجربمدر اولان دواء علک بطمدر که هفته ده ایکی دفعه علیله بشر درهم مقدارینی
استعمال ایتدرمکله برؤ تام حاصل اولور غایت مجربدر بتروس نام حکیم مجرب دیرکه بو مرض
عاصیه در بو مطبوخیله سنین کثیره علاج ایلدم جماعه کثیره دن برنده تخلف ایتمدی مجموعنده
برؤ حاصل اولدی صنعتی بودر افسنتین وحب غار هر برندن بر قبضه اخذ اولنوب دردت
رطل ماء جبن ایله دبعی ذائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچینه ثلث درهم زعفران
وضع اولنوب بعد التصفیه کونده اوج دفعه نصف رطل استعمال اولنه ایاما کثیرا امدا ومعت
اولنه وبو مرض ایچون مخصوص بر ماء مقطر واردر که بین الاطباء ماء اسکوربوطی دیمکله
مشهوردر دخی الحقیقتده بو مرض عاصیه یه عطیه الهیه وموهبه ربانیه دن بر دواء لا نظیردر
صنعتی بودر حنظل فلاحیندن دردت رطل بسفایج بر بچق وقیه اصل کبر نصف وقیه نورد ازباج
بر وقیه زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب مرضوضا بر قرعیه وضع واوزرینه اون طقوز
رطل روح الشراب القاوی بر هفته مکان فاتره ده نقع اولنوب بعده عصارۀ قوقلمادیا
وعصارۀ بقابنقا وعصارۀ حرف الماء هر برندن بر بچق رطل عصاره کمافیطوس وعصارۀ
شاهترج بودر رطل ماء الجبن نصف رطل اخذ اولنوب نقوع مذکورک اوزرینه وضع
ایدوب قانون اوزره تقطیر اولنه ودخی معلوم اوله که بو مرضده بعد التنقیه عروقده باقی
قلان مواد اخراج ایچون ادویه معرقه ایله عمل اولنمغه محتاجدر ازجمله بو مرض ایچون
نافع اولان ادویه معرقه دن بو آبزن غایت مناسبدر صنعتی بودر افسنتین وحب غار
وبابونج واکلیل الملک وبزرکتان وحرف وخبازی اخذ وطبخ اولنوب آبزن ایده لر
واکر بو اثناده بر درهم طراغیوتی ماء شاهترج ایله استعمال ایتدرسه لر عروقدن عرقی
جلب وجذب ایدر یاخود ملح افسنتین یاخود ملح شوکة المبارکه دن ثلث درهم ماء
شاهترج ایله استعمال ایده لر کذلک مطبوخ صابرینا وجوب چینی ویاخود مطبوخ
عود الغیاق ویاخود انتیمونه المعرق استعمال ایتدروه لر واطباء مجربیندن افرنجیه بو
سفوفی استعمال ایدرلر صنعتی بودر جنطیانا بر درهم اسارون صحیح سدس درهم
دارچین ومرصافی هر برندن بر درهم فلفل وزنجبیل بر بچق درهم زعفران اوچ حبه
اخذ اولنوب سفوف اولنه بوندن صکره معلوم اوله که بو مرضده بعد التنقیه اعضاء
ماؤفه یه تقویت ویرمک ایچون ادویه مقویه یه محتاجدر پس ایمدی مقویه تقویت
ایچون مناسب اولان دوالر خمیرۀ افسنتین وخمیرۀ الورد وکابلی مربی وقشر اترج مربی
وشراب الدارچینی وجوارش افاویه یا الورد وجوارش العنبر امثالی دوالر استعمال
اولنه وخارجدن معده یه دهن افسنتین ودهن نعنع ودهن سذاب ودهن بسباسه
ودهن قرنفل طلا اولنه کذلک تقویت کبد ایچون غافث وکماذریوس واپاتقا
وسنبل هندی وافسنتین استعمال اولنه واکر بو اثناده بو مرضدن مستولی اولورسه

معجون

معجون صندلین ومعجون دیارودون ومعجون اللؤلؤ ماء طرخشقوق ایله استعمال اولنه
کذلک تقویت طحال ایچون اسقولوفندریون وکمافیطوس واصل کبر وقشر طرفا وشراب
تفاح وشراب شاهترج وفولاد مدبر وزعفران الحدید استعمال اولنه کذلک تقویت قلب
ایچون معجون قرمز وخمیرۀ لسان الثور وشراب الدارصینی واترج مربی ودیامسقو
استعمال اولنه وخارجدن دهن اترج وجاوی ودهن قرنفل ودهن بسباسه طلا اولنه
کذلک تقویت ریه وصدر ایچون زوفا وپرسیاوشان وخمیرۀ الورد وآس مربی
ومعجون ایرسا ودب حب عرعر استعمال اولنه بعده طبیب لبیبه واجبدر که عوارضات
اسکوربوطیه نک علاجنده کما ینبغی عارف اوله که حتی تدبیرنده خطا واقع اولمیه پس
ایمدی بو مرضده واقع اولان عوارضات تک علاجی منفردا اولمیوب بلکه ادویه اسکوربوطیه
ایله مرکبا اولمق لازمدر مثلا بو مرضده ضیق النفس عارض اولورسه ادویه صدریه ایله
معا بالخاصه نافع اولان دوالردن ترکیب اولنوب استعمال اولنه واکثر واقع اولور که ضیق النفس
ایله معا حمیات وسدد جمع اولور پس واجبدر که حرارۀ حمییه یی تعدیل وسدده لری
تفتیح ایدن دوالری ادویه صدریه ایله جمع وخلط ایدوب استعمال ایده لر مثلا پرسیاوشان
وکشوث واسقولوفندریون وشوکة المبارکه وشاهترج وبنونیقه کبی یاخود معجون قرمز
ومعجون زعفران وحب قلب نافع اولان دوالر مناسبدر واکر بو مرضده تعفن لثه ونتن رائحة الفم
عارض اولورسه ادویه غسالیه ایله معا عفونته مانع ومجفف وقابض اولان دوالر استعمال
اولنه مثلا سلیخه واکلیل الجبل وزوفا وبسطورطه وجوزبوا وورد احمر وقشر رمان وقشر
شجر الاجاص بری وانبرباریس وسماق وزراوند ومرصافی وشب حشوی وزاج وعسل الورد
ودیامورن وسکنجبین عنصلی وشراب عنصل العسلی کبی واکر مفاصلده قوی اولمق مراد
اولنورسه روح الزاج ضم اولنه وبونلره بالخاصه نافع اولان دوالردن دخی ضم اولنمق لازمدر
حرف الماء وقوقلمادیا کبی واکر بو مرضده قروح فم وحلق عارض اولورسه عصارۀ لسان الحمل
بری وبستانی وعصارۀ قوقلمادیا هر برندن دردت وقیه عصارۀ نعنع ایکی بچق وقیه
روح الزاج بر درهم عسل الورد ایکی وقیه اخذ اولنوب غرغره اولنه واکر بو مرضده نقط عارض
اولورسه ابن محلل وملین ایله علاج اولنور مثلا حب عرعر وسیطرج ایکشر قبضه حرف الماء
وقوقلمادیا اوچر قبضه بابونج واقحوان وبرنجاسف وافسنتین واکلیل الجبل ومرزنجوش
وحاشا وزوفا هر برندن بر قبضه اخذ اولنوب صنعته اوزره آبزن اولنه واکر بو مرضده
وجع ساقین ویا اوجاع سائره عارض اولورسه بو کماد غایت نافعدر صنعتی بودر خطمی
وشاهتره وقوقلمادیا وبقابنقا وقیصوم وحرف الماء وساهسفرم وزوفا وسلیخه
وبرنجاسف وبابونج واهل بالسوی اخذ اولنوب حلوا القرا حیله طبخ اولنوب بخارینه
ساقینی طوته لر واسفنج جدیدی مطبوخیله مبلولا محل وجعه تکمید ایده لر یاخود بابونج
وحرف المائی لبن حلیب ایله طبخ وتضمید ایده لر واکر بو مرضده وجع جوف عارض اولورسه
ادویه مرخیه ایله احتقان لازمدر لکن حرارتی معتدل اوله مثلا شبت وبابونج وحلبه
وخطمی کبیلری سمن یاخود دهن لوز الحلو یاخود دهن بزر الکتان یاخود دهن شبث
یاخود دهن بابونج کبیلری عسل الورد ایله احتقان ایده لر یاخود شحم الضان ویاخود
شحم الدجاج ویاخود شحم الاوز کبیلری بطن علیله طلا ایده لر واکر بو مرضده وجع مفاصل

عارض اولورسه شراب افسنتین قدر مجرّب علاج اولماز خصوصا عصاره‌دن عمل اولنوب
ماء عسل ایله یکرمی بش کون قدر استعمال اولنه لکن حمی دسله ایله معاً مجتمع اولورسه بالاده
حرارتی تسکین وسددی تفتیح ایچون تحریر اولنان دوالر ایله استعمال اولنه ووجع ساق
تحریر اولنان کماد وضماد لر دخی نافعدر لکن مجلل فلاحین ضم اولنورسه تأثیری قوی اولور
واکر بومرضده خفقان ودغدغه وفلج وتشنج عارض اولورسه ادویهٔ ملینه ومحلله ومدّره ایله
ادویهٔ اسکوربوطیه‌یی جمع ایدوب استعمال ایدرلر مثلا اولا درت قبضه بتونیقه‌یی
قدر الکفایه حبّ ابهل ایله طبخ ایدوب عضوه علیله کماد اولنه یاخود بو شرابی استعمال ایدرلر
صنعتی بودر بتونیقه درت قبضه حبّ عرعر ایکی وقیه اخذ اولنوب سکز رطل ماء قراحیله
طبخ وتصفیه اولنوب ایچینه ایکی رطل سکر طبرزد ابیض ضم وتکرار طبخ اولنه قوامدن
صکره ناردن تنزیل وایچینه زنجبیل ایکی درهم تیسباسه دوج وکبابه وسناء مکی هر برندن
نصف وقیه ضم اولنوب حفظ ایدرلر مقدار استعمالی قبل الطعام وبعد الطعام بر ملعقه‌در
واکر سده احشا سببیله علت قوی اولورسه عضوی حشائش مناسبه مطبوخلری ایله
تبخیره محتاج اولورلر مثلا سلیمه وقسطران واقحوان واکلیل الجبل واقطی وبابونج واکلیل الملك
وحبّ عرعر کبیلری ماء بحر ایله طبخ اولنوب بخاری ایله عضوی تبخیر ایدرلر واکر اعضاده
اورام صلبه وار ایسه اضمدهٔ ملینه ومحلله وضع ایدرلر مثلا بابونج وافسنتین اوچر وقیه
ناشرا وخجم یارمش وقیه دقیق باقلا وزوان یعنی چاودار هر برندن اوچ درهم لبّ
خبز المطبوخ باللبن الطری نصف درهم اخذ اولنوب ضماد ایدرلر یاخود ادهان ملینه ایله
دلك وتمریج اولنه مثلا شحم الخنزیر وشحم الانسان وشحم الدجاج وسمن الطری ومخ ساق البقر
ومرهم خطمی کبی دوالر غایت مناسبدر یاخود اصل خثاء الحمار واصل فاشرا بردر وقیه خاطین
اوچ درهم اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ وتصفیه اولنوب تکرار بر مقدار زیت ایله مطبوخ
زائل اولنجه طبخ اولنه بعده ایچینه دهن سوسن نصف وقیه ودهن بزر الکتان ودهن
بابونج بردر وقیه علك البطم بشر درهم مقل ازرق اوچ درهم عصارهٔ قوقلماد یابر وقیه
ضم اولنوب قدر الکفایه شمع ایله مرهم اولنه واکر بومرضده سبات عارض اولورسه اکثریا
حمی حقیقیه ایله معاً عارض اولور علاجی اخلاط ناسره‌یی تعدیل ایدوب صوبره‌یی
مطبوخی استعمال ایتمکله علاج اولنور واکر بومرضده غشی عارض اولورسه علیلی حرکتدن
منع ایدوب ادویهٔ غشیه ایله بالخاصه اسکوربوطه نافع اولان دوالری جمع ایدوب
اسقی ایدرلر واکر بومرضده بحر عارض اولورسه تعفن وفساده مانع اولان دوالردن
جوارشات وحبوب عمل اولنوب استعمال ایدرلر مثلا سلیمه واکلیل الجبل وقرنفل ودارچین
وقرص غالیه وقشر اترج وعود وحبّ عرعر کبی یاخود ایرسا وحبّ عرعر وسلیمه واکلیل الجبل
ونعنع اخذ اولنوب خل العنصلی ایله طبخ اولنوب مضمضه وغرغره اولنه واکر بومرضده
قیء عارض اولورسه شرب لبن غایت نافعدر زیرا موادك حدتنی تسکین ایدوب طبیعت
علیلی تلیین ایدر اکر سائرلره مضر دخی اولورسه بومقامده نافعدر واکر بومرضده سیلان
اللعاب عارض اولورسه ابخرهٔ ردیه‌نك ارتفاعنه مانع واخلاطی اصلاح ایدوب
فسادینی دافع اولان دوالر استعمال اولنه واکر بومرضده اسهال عارض اولورسه ادویهٔ
قابضهٔ قویه‌دن اجتناب لازمدر زیرا ادویهٔ قابضهٔ شدیده مواد ردیه‌نك احتباسنه

سبب

سبب اولمغله اعضاء سائره‌یه رجوعنه موجبدر بلکه علیلك هلاکنه باعث اولور
پس اسهالی ایقاف ایتمک لائق اولان بودرکه بالخاصه نافع اولان دوالره مراجعت اولنه مثلا قوقلماد یا
وافسنتین وشراب طراخشقوق کبی وخارجدن دهن مصطکی ودهن افسنتین کبی
ادهان نافعه طلا اولنه واکر اسهالك ابتداسنده حمی دخی عارض اولورسه حبس اولنمق
مناسب دکلدر مکرکه علیلك ضعفی کمال مرتبه اوله بوصورتده اولا ماده‌یی تنقیه ایدوب
ودرعقبه قبض ایدر دوالر استعمال اولنه شراب الورد المکرر وشراب هندباء وراوند
یاخود راوند چینی کبی دوالر استعمال اولنه واکر بومرضده حمیات عارض اولورسه علاجنده
حمیاته نافع اولان دوالری بالخاصه اسکوربوطه نافع اولان دوالردن قلیل الحراره
اولانلری ایله جمع ایدوب استعمال ایدرلر مثلا کشوث وپرسیاوشان واسقولوفندریون
وبسفایج وهندباء بری وبستانی وخماض کبی واکر اخلاط غلیظه حس اولنورسه زوفا
وبتونیقه استعمال اولنه اما تبرید وترطیب مزاج علیلك وقوة حمی‌نك مقدارینی قدر
لازمدر پس ایمدی اکثریا اطبانك احتیار ایتدکلری بقابنقا وخماض کبی دوالردر
واکر غلبهٔ مادهٔ سوداویه لرجا اولورسه اخلاطی تلطیف وتقطیع ایچون قوقلماد یا وافسنتین
وراسن وشوکة المبارك کبی دوالر استعمال اولنه وکما اولدکه بو حمی فقط بدن بلهوا ایله
زائل اولور واکر بومرضده اورام صلبه عارض اولورسه ادویهٔ اسکوربوطیه ممزوجاً
اورام سائره علاجی کبی علاج اولنور اما ورم رخو اولورسه سلیمه وحبّ عرعر وبتونیقه
وحرف الماء واکلیل الجبل واقطی اخذ اولنوب بعد الطبخ مطبوخیله موضع ورمی غسل ایدوب
ومطبوخك ثفلنی اوزرینه تضمید ایدرلر اما ورم صلب سوداوی اولورسه محللات وملینات
استعمال اولنه مثلا اصل فاشرا واصل خطمی ودقیق الباقلا ودقیق الکرسنه هر برندن
یارمشر وقیه بابونج وافسنتین وشاهترج هر برندن اوچر درهم لبّ الخبز نصف رطل اخذ
اولنوب لبن ایله طبخ وضماد اولنه واکر بومرضده کثرت مواد سمیه‌دن حرّه عارض
اولورسه ادویهٔ پادزهریه ومعرقه ایله علاج ایدرلر مثلا ماء زهر اقطی ورب ثمرة الاقطی
یاخود ماء شوکة المبارکه یاخود طین مختوم یاخود پادزهر حیوانی ویا معدنی استعمال
ایدرلر یاخود لبن المعندی ایله بر خرقه‌یی تبلیل ایدوب اوزرینه لصقه ایدرلر زنهار
رادعات وقابضات وضع اولنمقدن احتراز ایدرلر واکر بومرضده استسقا عارض اولورسه
زنهار مسهلات قویه ویرمیوب احتراز ایدرلر منضجات ومحللات ومفتحات وملطفات
استعمال اولنه لکن اول دوالر استعمال اولنکه سوداییه مخصوص اوله واکر امتلاء عروق
وار ایسه تحملی قدر فصد اولنه واکر سیلان دم باسوریهٔ معتاده‌نك احتباسی وار ایسه
فتح ایتمك لازمدر بعده ورمك اوزرینه سذاب وافسنتین وبابونج ودقیق باقلا وسکنجبین
ایله ممزوجاً لصقه ایدرلر واکر بومرضده بثور ومائیه عارض اولورسه قشر بیض مسحوق
ایله افسنتین رطب دق اولنوب بثور یارەیه وضع ایدرلر یاخود اکلیل الملك وحشیشة
الزجاج وخبازی وخطمی ودهن الورد اخذ اولنوب عسل الورد ایله عجین اولنوب
ضماد ایدرلر سائر علاجاتی بعینه قروح خبیثه کبیدر واکر بومرضده هزال عارض
اولورسه لبن الحلیب خصوصا بومرضده نافع نباتات ایله بسلنمش کچی سودی یاخود بر
مقدار زعفران یاخود سکر ویاخود عسل وضع وبو علته نافع دوالر ایله طبخ اولنوب

استعمال ایده لر معلوم اولدکه بو ذکر اولنان عوارضات علاج ایله بالکلیه ازاله اولمازاما قوی
وشدید اولدقده مریضک هلاکنه سبب اولدیغی ایچون بعضیسنک علاجنی بیان ایلدک
الاغذیه معلوم اولدکه مرض اسکوربوطه مبتلا اولان کمسنه لره مولد السودا اولان اغذیهٔ
غلیظه دن مثلا لحم قدید وسمک مالح وخل ولحم الارنب ولحم البقر امثالی ومولدات ریاح
اولان نسنه لردن اجتناب ایدوب غذا لرینی مرق الدجاج ولحم دجاجدن معمول شورباج
وشعیر مقشر وزبیب وحلیب الماعز عل ایده لر وغذا لرینه بو مرضده نافع اولان دولکی ضم
ایدوب مثلا طبخ ایده لر دارچینی واکلیل الجبل وزوفا وقوقلاریا وبخل فلاحین وحرف الماء
کبی زکاهیجه قوقلاریا وبخل فلاحین وحرف الماء کبی نباتاتدن سلوطه ایدوب لیمون
ایله استعمال ایده لر وکاهیجه طعاملرینه لسان الثور وحماض وورق الخردل وماء لیمون
وضع ایده لر واشربهٔ معتاده لرینه ادویهٔ اسکوربوطیه معمول مطابیخ ومعطرات استعمال
اولنه مثلا قوقلاریا وبقا بنقا وشوکة المبارکه وافسنتین وزوفا واسقوردیون وصامصونیاس
وصاپاریلا وچوب چینی امثالی حشایش اسکوربوطیه دن اخذ اولنوب ماء حلا دن ایله
طبخ اولنوب یاخود قرعه وانبیق ایله ماء مقطر لرینی اخذ ایدوب استعمال ایده لر ومکن
درجه سی حرکت معتدله ایله حرکت ایده لر ونوم نهاریدن واحتباس طبیعتدن واسهال
مفرطه دن اجتناب ایدوب مزاج علیلی اعتدال اوزره محافظه ایده لر وافعال طبیعیه یه مضر
اولان انفعالات نفسانیه دن حذر ایده لردخی معلوم اولدکه مبتلا لرک خادملری وطبیبلری
علیله زیاده قریب اولمیه لر وصوابجه یکی مشربه دن شرب ماء ایتمیه لر وعلیلک نائم اولدیغی
فراشده نائم اولمیه لر واکر علیل بامر الله تعالی فوت اولورسه اولحکادندن بعید اوله لر
دنیا بو مرض جب افرنجی کبی شدت سرایت ایله ساریدر دیدیلر حتی سنا رطوس جرجانی
نقل ایدرکه بو مرضه مبتلا برکمسه یه طبیب دواء مسهل اعطا ایلیوب بو قاج مجلس عمل ایلدکدن
اول وقتده عمل ایله خروج ایدن موادک رایحهٔ منتنه سندن اطرافنده اولان نخولامدی
شم ایتکله بو مرضه کرفتار اولوب آخر الامر بو مرض ایله وفات ایتدیلر ودینه حکیم مذکور
نقل ایدرکه بو مرضه مبتلا لرک بری وفات ایدوب جثه سندن بری میت مذکوره نظر ایلدکی
عیننده برنجار صاعدا ولدیغی حس ایلدکده اول آدمه بو مرض سرایت ایدوب آخر الامر وفات ایلدی
الفصل الرابع فی سدد الطحال معلوم اولدکه سدد طحال بو مرضده که امراض مزمنهٔ
کثیره یه باعث ومبتلاسنده کاه مراقیا واسکوربوط وکاه استسقا حادث اولور **السبب**
بو مرضک سببی هضم اول وثانیک فسادندن یاخود اخلاط طرطیریه وسوداویه در یاخود
دم حیضک وبواسیرک احتباسندن یاخود طحالک افراط حرارتی اولوب کبددن کیلوس مجذ
غیر منهضمی کندویه جذب ایتمسندن یاخود معده نک ضعیف اولماسندن یاخود برمادهٔ
حامضه لزجه درکه عضو مزبوره تضاددی حسبیله عضوک الیافنده انقباض کلوب مساماتی
منسد اولور **العلامات** سدد طحالک علامتی علیلک جانب یسارنده بروجع ثقیل وکلیل وقلیل
ویاخود کثیرا تمدد حس اولنور واکر عظم حاصل ایدرسه موضع طحال لمسا ولندقده معلوم اولور
وکیلوسک غلیظی طحاله منجذب اولیوب کبدده باقی قالملغله دم متغیر اولوب کوندن کونه بدنده
علیله سواد کلور وبعضیلرده خفقان وضیق النفس وسعال یابس وعلت مراقیا وشهوه کلبیه
وجرب یابس امثالی علتلر عارض اولور واکر اول خلط غلیظ معده یه دوکلورسه قیء وجشاء حامض

عارض

عارض اولور واکر امعایه منصب اولورسه دیسنطاریا واسهال سوداوی عارض اولور
واکر بو مرضده اولان وجع ناخس وغیر ثابت اولوب کاه منبسط وکاه غائب اولورسه
بو کونه وجع اعضاء باطنه نک بربیسنده بو لنمز الا امعانک بعضی افاتنده اولور وسدد
طحال اصحابنک بشره سنده سواد ودهومت کلوب کویا اسمرجة اللون اولورلر کم سدد
کبد اصحابنک وجهلرینه صفرت زردیه کلوب بو للری فی اولوب اختلاف اوزره تبول
ایدرلر بعضیسی کثیر تبول ایدر واکر قلیل ایدرلرسه استسقایه مؤدی اولور **تقدمة المعرفه**
معلوم اولدکه اکر سدهٔ طحال سدهٔ کبده مؤدی اولورسه غایت ردیدر واکر سدد مزبوره
حدیث اولورسه علاجنه عجله اولنوب کما ینبغی تدبیر ایله سدد مزبوره نک وانلردن
متولد علل مزمنه نک ازاسی ممکن اولور اما سدد مزبوره مستحکم اولوب علی الخصوص سقیروس سم
انتقال ایتمش اولورسه لاعلاجدر **العلاج** سدد طحالک علاجنده اولا ادویهٔ ملطفه
ومفتحهٔ خفیفه لردن قرمور الطرطیر ومطابیخ واملاح نباتیهٔ مناسبه لر ایله مواد غلیظه یی
تلطیف وتحلیل ایدوب بعده ادویهٔ مفتحهٔ حدیدیهٔ قویه ایله سده لری تفتیح ایده لر مثلا
بو مطبوخ غایت مناسبدر صنعتی بودر اصل بسفایج وسرخس وقشر طرفا هر برندن
نصف وقیه کمادریوس برقبضه زبیب احمر بر وقیه اخذ اولنوب بعد الطبخ والتصفیه
مطبوخ مصفانک سکساندرهمنه اوج وقیه شراب حشیشة الدینار وثلث درهم قرمور الطرطیر
ضم اولنوب استعمال اولنه یاخود اصل قرصعنه واصل فوه الصباغین واصل عرق السوس
وبسفایج واصل کبر وقشر طرفا هر برندن نصف وقیه اسارون ودارچین وزبیب صغار
هر برندن ایکی وقیه اخذ اولنوب بعد الطبخ والتصفیه مقدار الکفایه سکر ایله شراب
اولنه مقدار استعمالی ماء شاهترج ایله ایکی وقیه در و بو قرص دخی عجایبدر صنعتی بودر
النون اوقی وفراسیون وثمرة الطرفا واصل کبر هر برندن ایکی درهم حب الغقد وسذاب وجنطیانا
وزراوند مدحرج وزهر رتمه هر برندن برنجق درهم اخذ اولنوب بعد الدق اشق مدبر بالخل
ایله قرصلر اولنوب استعمال اولنه بعده حب حدید استعمالنه مداومت لازمدر وحب حدید دخی
بو صورتده عمل اولنورسه غایت مناسبدر صنعتی بودر قرص کبر بر درهم حدید مدبر و
جنطیانا هر برندن ثلث درهم افسنتین سدس درهم اخذ اولنوب سکنجبین ایله حبلر ایده لر
مجموعی بر شربتدر وبعد النضج حب ماساریقا وحب شاهترج استعمال ایده لر بو علته بعضی
کمسنه لره رفق ایله قیء ایتمک ومدرات استعمال ایتمک زیاده نافعدر اطباء افرنجیه نک مجربلرینک
بالاتفاق بو علتده مختار ومستعملری اولان معجون لانظیرک صنعتی بودر خمیرهٔ زهر لسان الثور
وخمیرهٔ زهر هندبا وخمیرهٔ زهر رتمه هر برندن بر وقیه قشر اترج وانزروت حدید مدبر هر برینک
نصف وقیه قشر طرفا ودارچین بر درهم سنبل هندی نصف درهم اخذ اولنوب
شراب لسان الثور ایله معجون اولنه مقدار استعمالی رای طبیب ایله دروآکثریا بو علتده
مشهور ومستعمل اولان دوالردن بعضیلرینی بیان ایده لر انتیمون معرق وباروت مسهل و
خلاصهٔ فولاد وخلاصة المفتح وحجر فولادی وشراب فولاد وصبغ مریخ ذهبی وصبغ مریخ طرطیری
ومعجون فولاد وکماد الطحال وضماد اشق بو ذکر اولنانلر کبی دوالردر واکر موضع طحاله
بو کمادی وضع ایدرلرسه غایت نافعدر صنعتی بودر اصل حطمی وقشر شجرة الطرفا بادیشر درهم
النون اوقی وکمافیطوس وسذاب وفراسیون هر برندن برقبضه زهر رتمه وزهر بابونج

وزهرجان هر برینك نصف قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه نصفی حاوصافی و نصفی خل ایله طبخ اولنوب مطبوخ حار اسفنج جدید باطروب موضع طحاله تکرار بتکرار وضع اتمکله عمل ایده لر وبو مرهم دخی غایت نافعدر صنعتی بودر زهر ثمه ایکی بچق وقیه مرهم حطمی درت وقیه اشق محلول بالخل نصف وقیه اخذ اولنوب مرهم اولنه موضع طحاله طلا اتمکله فائده عظیمه سی ظهور ایدر یاخود دهن کبر و یاخود دهن لوز المر و یاخود دهن خیری و یاخود دهن سذاب طلا اولنه اما علیل اغذیه غلیظه دن احتراز ایده برنج و مرجمك و هریسه کبی وغدالرینه رازیانج و خردل و قوشقوز نماز و نخل ضم ایده لر واشربه معتاده برینه مطبوخ قشر شجرة الطرفا یعنی حشب الطرفادن مصنوع ظرفده وضع ایدوب استعمال ایده لر و اطباء کیمیا ئیه بو مرضده استعمال ایلدکلری ادویه مجربه نك اکثرینی اقربا دینمزده تحریر ایلدك نظر اولنه

الفصل الخامس فی ضعف الطحال

یعنی طحالك ضعیف اولماسنی بیان ایلر

السبب بو علتك سببی یا قوت جاذبه نك نقصانی در که طحال کبددن سودانی جذب ایده مدیکندن غذاسی ناقص اولمغله ضعفنه باعث اولور و یاخود قوت ماسکه نك فقدانی در که جذب اولنان مادهٔ سوداویه اقتضا سی مقداری طحالده مکث ایتمیوب معده یه منصب اولماسیدر

العلامات اکر بو علت نقصان جاذبه دن واقع اولورسه علامتی علیلك لونی فساد اوزره اولوب سوداوه استحاله اتمکدر و سقوط شهوة ایله کدورة بیاض عینیندر و اکر ضعف ماسکه دن حادث اولورسه علامتی استفراغ خلط سوداوی یه حدوثیدر که بر دفعه قیء و بر دفعه اسهال واقع اولور

العلاج بو مرضك علاجی ضمادات معقویه ایله طحاله تقویت و یروب ریاضات شاقه و دلك بالید ایله مداومت ایده لر و معلوم اوله که قوة جاذبه یه ضعف و یرن بو وجه ورطوبتده و قوة ماسکه یه ضعف و یرن فقط رطوبتدر پس ایمدی مداوات بحسب الحال قوة جاذبه نك ادویه مسخنه و مجففه استعمال اولنوب و قوة ماسکه ایچون انجق ادویه مجففه استعمال اولنمق لازمدر سنه

الفصل السادس فی نفخة الطحال وعظمه

نفخه بالفتح طحالك صلابتسز شیشمه سی دیرلر بو دخی صلابت طحال کبی محسوسدر زیرا عظم حاصل ایدر

السبب بونك سببی اغذیهٔ غلیظه و نفاخه تناول اتمکدر بلوط و باقلا و حلوا الرکبی و یاخود مزاج طحالك برودتی و مادهٔ سوداتك کثرتی و حرارتك ضعف و قلتی اولدیغیدر یاخود اخلاط اردن بر خلط غلیظك طحالده محتبس اولمسندندر

العلامات بو علتك علامتی جانب مزاجمه اتمکله نفسده انقطاع و بنصنده سرعت حادث اولور و بو غازده شاه طمرلر قرپلدن کبدایدن شریانلر اوکلری دخی غلیان اولور و نفخه نك علامتی جمیعه و رم کبیدی ایجق و رمده ثقلت زیاده اولوب باصلدقده وجع و الم و یرور و نفخه فی باصوب و دلك اتسه لر وجعی ساکن اولور لهذا ضمادات مناسبه ایله تضمید و دلك اولنمق ایله علاج غایت قویدر و کاهیجه دلك اولندقده قراقر حادث اولور زیرا تحت طحالده اولان معاده ریاح محتبسه وارد ر آنزین نشأت ایدر که طحاله باصلدقده اکا مزاحمه و یرمکله اول قراقر ظاهر اولور اول اجلدن بو علته مبتلا لرده اکثریا قولنج عارض اولور و نادرا بو ازل دخی حادث اولور

العلاج بو مرضك علاجی ادویه محلله ایله تنقیه ایدوب دیاجی تحلیل ایده لر مطبوخ بابونج و جوارش کمون و جوارش فودنج استعمال ایده لر و حارجدن کادات محلله وضع ایده لر و ماء معتاده برینه مطبوخ رزبنادا استعمال ایده لر و اطباء متقدمین بو مرضده مجربدر دیمشلر صنعتی بودر حب الغار و نانخواه و بزر کرفس و کمون

وزداوند و قنطریون صغیر و اصل کبر و قشر خشب الطرفا هر برینك نصف مساویا اخذ اولنوب مقدار الکفایه اشق محلول بالخل ایله قرصلر اولنه و بو قرص دخی غایت مجربدر صنعتی بودر بزر خرفه ابیض درت وقیه اخذ اولنوب نجد الشیخ خل ایله خمیر اولنوب بو قیقه قرصلر دوزه لر و تنوردده تجفیف اولنوب حفظ اولنه وقت حاجتده بوندن اون بش درهم و حب الفقد و ثمرة الطرفا ایکیشر بچق درهم اسقولوفندریون اوج بچق درهم اخذ اولنوب تکرار قرصلر اولنه مقدار استعمالی اوج درهمدر سکنجبین ایله سقی اولنه و سقی اولنان دوالر حارجدن دخی استعمال اولنور و سوداتك کثرتی وارایسه اشربه مناسبه ایله استفراغ ایده لر و محل طحاله ضمادات و کادات وضع اولنه از جمله بو کماد دخی غایت مناسبدر صنعتی بودر بابونج و سذاب و اکلیل الملك و شبث و کمون و حب الغار اخذ اولنوب مقدار الکفا یسماء القراحیله طبخ اولنوب مطبوخه اسفنج جدید باطروب موضع طحاله وضع ایده لر و تکرار ایده اهتمام لازمدر و طلا ایچون دهن حب الغار و دهن سنبل و دهن سذاب و دهن کبر امثالی ادهان محلله اخذ اولنوب طلا ایده لر و طحالك اوزرینه قور و شیشه چکمك غایت نافعدر دیاجی تحلیل و اوجاعی تسکین ایدر و سائر علاجات و تدابیری اورام طحالده ذکر اولنشدر انجق نفخده استعمال اولنان دوالرك تفتیح و جلا یسی و تقطیعی زیاده جدا اولمق محتاجدر لهذا فنجکشت و کمون و بزر السذاب و نانخواه امثالی و بزر الرزیانج اولنور

الفصل السابع فی اورام الطحال

معلوم اوله که طحالده اورام حاره نك وقوعی نادر اولوب واقع اولدیغی صورتده دخی حالی اوزره قالیوب صلابته مبدل اولوردیرا هضم ثانی محلنده طحال کبددن دردنجی درجه ده جذب ایدوب انکلا غدالندکن نضکو فضله سنی قم معده یه ویرد و قتاکه تودم ایلمسه اول دم غلیظ تراکم ایتمکله ورم صلب اولور و دم بارد که دخی اکثری صلب اولوب لینی بولنماسی نادردر و حار اولان ورملك دخی اکثری دموی اولوب صفراوی اولماسی نادر الوقوعدر کذلك بارد اولانك دخی اکثری صلب اولوب اسفل طحالده واقع اولور بلغمی اولوب لین اولماسی نادردر

السبب اورام طحالك سببی اخلاط دمویه و یا صفراویه و یا سوداویه عروق و شرایین طحاله منصب اولوب محتبس اولمغله متورم اولور یاخود انقطاع دم بواسیر و احتباس دم حیض و قوعندن حاصل اولور کاه اولور که ضربه و سقطه دن و یاخود بوینك امتلا سندن و اکثریا ورم طحال سوداوی دن حادث اولوب صفراوی و بلغمیدن حدوثی نادردر

العلامات اورام طحالك علامتی علیلك جانب ایسرنده وجع ثقیل اولوب طحال اوزرینه وضع ید اولندقده عروقك حرکتی حس اولنمقدر و دیافرغما تعبیر اولنان حجابدرك تشنجنا نقباضندن ضیق النفس عارض اولور و کاه حمای ربع کبی نوبته ظهور ایدوب جانب انف و اذنینده حمرت و بدنین و د جلینده حرارت اولمقدر و اکثریا ورم اسفل طحالده حادث اولدیغی ثقل ماده اسفلده جمع اولدیغی ایچون ندایله اولنسه نفخی مغایر اولور اما ورمه لمس اولنسه وجع مشاهده اولنوب نفخده لمس اولنسه وجعی تسکین ایده و اکر ورم طحال کبیر اولورسه علیله ضیق النفس عارض اولوب بطنی کبیر اولور و طحال الکبیر اولدقده بدن ضعیف و نحیف اولوب صغیر اولدقده بدن سمین اولور معلوم اوله که بو ورمك اخلاط حسیله علامتلرینك بیجنی فرق لازمدر مثلا اکر ورم دموی اولورسه وجعی شدید و جمیع بدنده ثقل اولور و اکر صفراوی اولورسه عطشی کثیر و صاحبی حزین اولور و مرارة فم ایله غثیان و سهر و هذیان و حمی غب عارض

اولنور

اولمغله دماغی مختل اولور جلسان و عینین و قاروره سنک صفوتی اولور واکر بلغمدن اولورسه بدنی ارق و وجعی و عطشی قلیل و نوبتلی حمی سی اولوب جانب یساردنده بر حمل ثقیل حس اولنوب قاروره سی بیاض و نبضی بطی اولور واکر سوداوی اولورسه ودخی صلب اولوب علیلک وجهی سواده مائل و حمی ربع کبی حمی سی اولور **العلاج** اورام طحالک علاجی اکر ورم دموی اولورسه اولا باسلیقدن یاخود اسیلمدن فصد ایدهلر واکر احتباس دم حیض ویاخود انقطاع دم باسوردن اولورسه ادویهٔ مفتحه ایله تفتیح عروق بواسیره سعی ایدهلر بعده اوزرینه قبضی و تبریدی اولیان ادویهٔ رادعه وضع ایدهلر مثلا ایلد دهن الورد یاخود شراب ایله دهن سفرجل و دهن الورد کبی بعده ماده یه نضج ویرملک ایچون بزر هندباء و عناب واجاص طبخ اولنوب جلاب ایله استعمال ایدهلر ماء الشعیر دخی مناسبدر بعده شراب بنفشج و شراب بزرین و سکنجبین کبی و دواء الرحماء شاهترج ایله استعمال ایدهلر بعده ماده یی تنقیه ایچون مطبوخ فواکه یاخود شراب الورد المکرر و دیا قالیقون و شراب هندباء راوندی استعمال ایدهلر و خارجدن موضع طحاله بو ضمادی وضع ایدهلر غایت مجربدر صنعتی بودر دقیق باقلا و ورد و افسنتین و نخمع هر برندن نصف وقیه اخذ اولنوب بعد السحق دهن الورد و دهن کبر ایله بر مقدار زعفران ضم ایدوب ضماد ایدهلر یاخود صندل و اقاقیا و شیاف ماميثا یی دق ایدوب عصارهٔ کزبره ایله مزج ایدوب طلا ایدهلر واکر حرارت زائده سی وار ایسه یعنی ورم صفراوی اولوب برقانی اوغیسه بزر هندباء و تمر هندی و نبات حموی ایله جلاب عمل اولنوب استعمال ایدهلر یاخود شراب رماننی استعمال ایدهلر و طبیعت علیلی گاه گاه برمثقال قرص طباشیر و اون مثقال سکنجبین ایله تلیین ایدهلر و اوزرینه صندل و ترمش و کزبرهٔ یابسه و ورق التفاح اخذ اولنوب بعد الدق ضماد ایدهلر واکر ورم بلغمی اولورسه تربد مجوف و غاریقون و رازیانج و نبات حموی ایله جلاب اولنوب استعمال اولنه یاخود سنا مکی و هلیلج و تربد و بزر هندباء و رازیانه و کرفس و بنجنکشت و زهر لسان الثور علی السویه تین الحجم برعدد دبیب احمر بر بچق وقیه شاهترج بر قبضه خیار شنبر و ترنجبین ایکیشر وقیه اخذ ایدوب بعد الطبخ مزاج علیلک تحملنه کوره استعمال ایدهلر و بعد التنقیه قرص ابنر باریس و سکنجبین بزوری استعمال ایدهلر واکر ورم سوداوی اولورسه بعد الفصد حب افتیمون ویا مطبوخ افتیمون استعمال اولنه و بر مقدار عصاره بقلة الحمقا اضافه ایدهلر و مرضک وقت انحطاطنده ادویهٔ محلله استعمال اولنه دهن بابونج و دهن سوسن و دهن کبر کبی و بو ضماد دخی عجیب المنفعهدر صنعتی بودر دقیق شعیر و دقیق باقلا و بابونج و بزر الکتان و افسنتین و قیصوم هر برندن نصف وقیه اخذ اولنوب خل حاذق ایله طبخ و بر مقدار دهن کبر اضافه اولنوب ضماد اولنه و حکماء کیمیائیه بو مرضده بلسان اسرب و بلسان کبریت و بلسان مطحولین و حب الطحال و حب افاویا و حب الطرطیر و خلاصه اسرب و صبغ حلیت و طاس حکما و شراب مرجان و نقوع فولادی و مرهم الطحال کبی ادویهٔ سریع التأسیس استعمال ایدرلرکه اقرباذینمزده انواع کثیره سی تحریر ایلدک **التجربه** صاحب انموذج امیر چلبی ذکر ایدر ولی النعم قپودان رجب پاشا مرحومک ورم طحاله مبتلا اولوب صلابتی و تحجری بو مرتبه ده ایدیکه کویا سنک ویا ستون پاره ایدی آز قالمش ایدیکه هلاک اوله بو فقیر اطباء ذاته بو ضماد ایله علاج ایلدم خلاص بولدی

بعده

بعده بنجه لرده دخی استعمال ایدوب منافع عظیمه سنی مشاهده ایلدم ترکیبی بودر تین الجیم الی عدد اخذ اولنوب بر کون بر کیجه خل حاذق ایله نقع ایدوب بعد الاخراج حفظ ایدهلر بعده اسقولوقندریون و ترمس و اشق و اصل کبر هر برندن ایکی بچق وقیه اخذ و محکم دق اولنوب بعده تین محفوظ ایله تکرار محکم دق ایتمکله مرهم اولنوب بر بز پارهسنه بر مقدار دینی بسط ایدوب محل طحاله وضع ایدهلر بر قاچ دفعه تکرار ایتمکله برء حاصل اولور و اسقولوقندریوندن ایکی بچق وقیه تینی یکرمی عدد اخذ اولنوب خل الحاذق ایله طبخ و تصفیه و برجزؤی سکر ختم ایدوب اون کون مقدار علیله شرب ایتدوره لر دواء انفع حاجت

الفصل الثامن فی سقیروس الطحال سقیروس الطحالکه طلاق قاتیلغی و بکلکیدر اطباء عرب انکا صلابة الطحال و جساوة الطحال دیرلر بو بر مرضدرکه صاحبنک طلاغی غایت پک اولوب بیوراولور حالده انکا عظم الطحال تعبیر ایدرلر و مبتلاسنه مطحول تسمیه ایدرلر بین العوام الناس لسان ترکیده طلاقلی دیمکله شهرت شعار هر دیاردر **السبب** سقیروس الطحالک سببی مادهٔ خلط بلغمیه درکه رقیق و مائی اولیوب بلکه غلیظ و لزج و غروی و دبقی و مجفف اولمقدر یاخود خلط غلیظه سوداویه درکه عروق عضوده مجتمع و متراکم اولدیغندندر زیرا غلبهٔ طحال مادهٔ سوداویه یی جمع و تراکمده غایت مستعددر یاخود دم باسور ویا دم حیضک جریان و سیلانی وقتنده خطاءً هواء بارده یه ملاقی اولمغله یاخود اشربهٔ باردهٔ شدیده شرب ایتمکله جریان و سیلانینی منع و قطع ایدوب دمک حکی سبیله جوهرینه غلظت و ثخانت و کثافت کلوب قلیلاً و قلیلاً سقیروسه باعث اولور و کاهجه طحالده واقع اولان ورم حاردن دخی انتقال ایدر زیرا ورم حارک اجزاء باقیه و غلیظه سی سوداید مستحیل اولمغله سقیروس متولد اولور و دخی معلوم اولدرکه طحالده واقع اولان اورامک اکثریسی صلب اولوب ورم حار نادراً حادث اولور و اولدیغی صورتده دخی حالی اوزره قالمیوب صلابته مبدل اولور و متقدمین اطبانک ذاهب اولدقلری اوزره کندو یه غذا ایچون کبددن جذب ایلدیکی دم غلیظ سوداوینک تراکمندن ورم صلابت حاصل ایدوب سقیروسه باعث اولوردیرلر اما متاخرین اطبا وافرنجیه نک عالم بالتشریح اولانلری دیرلرکه کیلوس فضلاتندن تفریق اولوب پاک اولدقدنصکره طبیعت اول کیلوسی عروق ماساریقادن کبده ایصال ایدر لکن اول کیلوس کبده واصل اولمازدن مقدم عروق ماساریقاده ایکی بر هضم قلیل واقع اولور که کیلوس کبده وارد قده قان اولمغه مستعد اولور و کیلوس عروق ماساریقاده اولدیغی حالده طحال اول کیلوسک غلیظنی کندویه جذب ایدوب طبخ ایلر بردم غلیظ حاصل اولوب طحالک جوارنده اولان اعضایه غذا اولور دیو دم غلیظک فضولنی طبیعت تفریق ایدمیوب دفعی مناسب اولان طریقلردن دفع ایده میوب طحالده متراکم اولمغله سقیروسه باعث اولور و حار اولان ورمک دخی اکثریسی دموی اولوب صفراوی اولماسی نادر الوقوعدر کذلک بارد اولانک اکثریسی صلب اولوب لین بولنمسی نادر اولوب طحالک اشاغیسندن غیری یرده وقوعی غیر مسموعدر والحاصل طحال دم دردینک مسکنی اولمغله آنده ظهور ایدن اورامک اکثریسی سوداوی اولوب صلابت حاصل ایدر هذا اصطلاح اطباده ضعف کبد اصحابنه مکبود و صلابت طحال اصحابنه مطحول تسمیه ایتمشلردر کرکسه اول صلابت جوهر طحالک غلظتندن اولسون

كركسه ودم عروقندن اولسون **العلامات** سقيروس طحالك علامتی عليلك جانب
يسارنده تحت الاضلاعده صلابت شديده اولوب بدنی ضعيف ونحيف اولور وهضمنده
فساد اولمقله بعد اكل الغذاء وجود عليله بر آغرلق ايله كوشكلك طاری اولور وبعضا يلرك
مزاحمتندن كاه تواتر وكاه انقطاع نفس واقع اولور **تقدمة المعرفة** امام الاطبا ابقراط
ديركه اكر طحالك موضع طحالده وجع حس اولنور ايسه طحالك حسی باقی اولمغله سلامتنه دليلدر
واكر ايچندن قان كتسه ماده اولطرفدن خروج ايتديكی ايچون علامت جيده در اما اسهالی
ممتد اولور ايسه زلق الامعا واستسقايه مؤدی اولور وكثرت اسهال مزاجه برودت مستولی
اولدوغنه دلالت ايدر وابقراط فاضل كتابه قبرنده ديركه بركسنه نك طحالنده وجع اولوب
يوركنده احمر اللون دم سيلان ايتسه وبدننده بياض قرحه لر ظاهر اولوب الم واضطرابی اولمسه
مقدمه سقوط الشهوه واقع اولوب ايكنجی كونده هلاك اولور شيخ الرئيس ابن سينا ديركه بعضی
اطفال عظم الطحال ايله تولد ايدوب الى آخر العمر باقی قالور كذلك بعضيسنده دخی صكره دن
عارض اولوب الى آخر العمر سلامت اوزره عيش ايدر **العلاج** معلوم اوله كه جميع اصناف
اورام طحالك علاجی امراض كبد علاجی كبی تسخين وتفتيح ايله اولور انجق طحالك ماده سی
غليظ ومكانی كبده نسبت ايله بعيد اولمغين سقی اولنان دوا كبددن مرور ايدنجه دكين
قوتی منكسر اولماسون ايچون تسخين وتفتيحی زياده جه اولمغه محتاجدر اما افراطه دخی
اولميه كه ماده نك دقيقی اخراج اولنمغله غلظتی سببيله ولمه واجب اولان ادويه مسخنه يه
تعطيحی واعتدال اوزره حرارت وقبضی اولان اشيا ضم اولنمقدر وعلل طحالده خل حاذقك
مدخل عظيمی واردر علاجاتك جمله سنه ادخال اولنمق واجبدر شيخ الرئيس طحاله مخصوص
اولان ادويه دن ورق الطرفا وخلافه صولرينی بحسب الفعلده ديو مدح ايتمشدر وبالخاصه
صلابت اورام طحالی تحليل ايدر مجربدر ودخی بوعلتده ابتداء ادويه مفرده استعمال اولنمق
محمود ومجربدر اكر مفيد اولمزسه مركباته مباشرت اولنور ومفرداتدن اسقولوفندريون و
غافث وكبره كوكی وبزر فنجنكشت كبی دوالر دروم مركبات حرآد اولنده قرص بونلردن معادل
عقاقيردن تركيب اولنوب استعمال ايده لر ياخود اولا دهن لوز المر ايله شراب الاصول ويره لر
وشراب بزوريين وشراب غافث دخی مناسبدر بعده مسهلات مناسبه استعمال اولنه از جمله
بومعجون كندی مجربمزدر كه بوعلتده باهر النفعدر صنعتی بودر قشر اصل كبر وافتيمون اقريطی
وسنامكی هر برندن بش درهم قرنفل طير اوچ درهم بزر انيسون بر درهم قرنفل نصف
درهم اخذ اولنوب ناعما سحق اولنه قند ضكره مقدار الكفايه سكنجبين ساذج ايله معجون
ايده لر مقدار استعمالی درت درهمدن بش درهمه وارنجه كوكون آشوری ياخود ايكی كونده
بر استعمالنه مداومت اولنوب اوزرينه ماء الجبن سقی اولنه نفع عظيمی مشاهده اولنور
وبوحبده دخی بين الاطباء مجربيتی مشهور ومستعملدر بزم دخی مجربمزدر اولمغله بو محلده
تحرير اولندی صنعتی بودر اشق محلول بالخل العنصلی اوچ درهم صبر اسقطوری آلتی
درهم راوند چينی وغاريقون ابيض ومصطكی وملح اندرانی هر برندن بر درهم
اخذ اولنوب بعد الدق ايچنه اون ايكی قطره دهن انيسون المقطر وضم اولنوب قانون
اوزره حب ايده لر مقدار استعمالی نصف درهمدر اوزرينه مطبوخ سرحس سقی ايده لر
اما اطباء كيميائيه علل طحاليده معالجات سائره استعمال ايدوب مفيد اولديغنی طحالده

معجون

معجون فولاد وشراب فولاد كبی ادويه حديديه استعمال ايدرلر وخارجدن اوزرينه ضماد
دياخيلون وضع ايده لر ودهن لوز المر ودهن كبر ودهن القسط امثالی ادهان محلله
طلا اولنه وبالخاصه اورام طحالده مستعمل اولنان ادويه مجربه دن بعضيلرينی تحرير
ايده لر مثلا بوزاغی طلاغنك بر درهم مسحوقنی سكنجبين ايله ايچه لر خواص عجيبه سی
واردر روديه الثعلب تجفيف اولنوب بعد السحق ايكی درهمنی سكنجبين ايله سقی
ايده لر وكبدی دخی بويله در قنفدسی اولور سه غايت نافع ومجربدر
الفصل التاسع في حجارة الطحال معلوم اوله كه طحالده وقوعی نادر اولان امراضك
بيری دخی طحالده متولد اولان رمل صغاردر كه لونی اغبر وياخود جدا اسود اولور **السبب**
بومرضك سببی طحالده واقع اولان عروق ضاربه وساكنه نك كثرت حرارتی وماده سنك
لزوجتی عديم اولوب وغلظتی ويبوستی كثير اولمغله رمل تولدينه اشد استعداد ايله
مستعد اولور لكن طحالك جوادنده سخافت ولحمنده تخلخل ومجاريسی سودا اولان عنقنده
وسعت ولزوجتدن دخی خالی اولمغله آنده واقع اولان ماده مذكوره ده تحجر واقع اولماز
الا نادر الوقوعدر **العلامات** بومرضك علامتی عليلك طحالنده وجع وناخس اولمقده
وكاه اولور كه طحالده متولد اولان رملی قوت طبيعت بكره دفع ايتمكله ادرار بول ايله رمل
خروج ايدر وكاهيجه سيلان دم باسور ايله وكاهيجه هليلی فصد اولنوب جريان ايدن
دم ايله معا رمل خروج ايدر **العلاج** بومرضك علاجنده اولا لازم اولان اولدر كه
ادويه مدره منقيه ايله طحالده مجتمع اولان موادی تنقيه ايده لر مثلا بزر هندبا وبزر
كشوث وبزر رازيانج وكاكنج وكرفس وهليون كبی دوالر استعمال اولنه ياخود تفتيح محلل
ايله كه افواه عروقی تفتيح ايله طحالی تنقيه وجلا ايده لر وياخود اغذيه واشربه واطليه محلله استعمال اولنه
الفصل العاشر في تفتيح الطحال كاه اولور كه طحالده ورم صلب عارض اولوب
متفتح اولور **السبب** بومرضك سببی طحالده اورام صلبه عارض اولوب واول محلده كثرت
شراينده وقوت حرارت غريزيه اولمغله اول ورم منفتح ومتقيح اولور **العلامات** بومرضك
علامتی عليلك طحالنده ماده نك تعفنندن وجع ونخس حاصل اولور وكاهيجه قيح طحالدن
كبده مندفع اولوب بول عليل ايله طورطوييه مشابه رايحه متغيره ايله بركسنه خروج ايدر
وكاهيجه طحالدن اول ماده قيح معده يه منصب اولوب ومعده دن دخی امعايه مندفع
اولمغله برآز ايله مخلوطا اسفلدن خروج ايدر **العلاج** بومرضك علاجی مياه وبزورات
منقيه ومدره استعمال ايتمكله اولور ماء رازيانج وبزر هندبا وبزر كشوث وبزر خيار كبی
وياخود لبن لقاح يعنی دوه سوتی ياخود لبن اتن كبی البان سائره دخی استعمال اولنه
زيرا لبن مائيتيله مدره ويه جلا ويرر وياخود ماء عسل استعمال اولنه ومزاج عليلك حرارت
وبرودتنه نظر ايله قنقيسی مناسب اولور ايسه استعمال ايده لر وخارجدن محل طحاله
كمادات وضمادات وضع ايتمكله علاج ايده لر بعده الا اشق محلول
بالخل الحاذق ايله تخاله مزج اولنوب طحاله تضميد اولنه
الفصل الحادي عشر في يرقان الاصفر والاخضر معلوم اوله كه يرقان وارقان
فتحاتيله على الاطلاق صاريلق معناسنه در اصطلاح عربده صفار دخی ديرلر اطبا
محدثين عندنده سوء القنية اليرقانی تعبير اولنور زبان فارسيده دردی ذرد ولسان

يونانيه ده اقطادوس تسميه اولنور اما يرقان احضر يرقان اصفر ايله يرقان اسود دن مركب
اولمغله بين الاطباء عرب يرقان احضر تعبير اولنوب لسان تركيده صاريلق ديمكله مذكور وزبان
فارسيده درد سبز ولسان يونانيه ده اقطاروس قلوروس تسميه سيله مشهوردر
السبب يرقان اصفرك سببي خلطك جميع بدنه منتشر اولمسيدر ياخود كبدك سوء مزاجندن
وياخود اشياء سميه تناول اولنمقدن حادث اولور وكاهيجه حيوانات سميه نك لسع ولدغي
دخي بو مرضه باعث اولور وكاه اولور كه حمياته بطريق البحران عارض اولور وكاهيجه صفرا به
سريع الاستحاله اولان اغديه دن حاصل اولوب يا بذاته مولد صفرا اولدوغي عسل كبي وبطيخ اصفر
حلو كبي ياخود سرعت استحاله سي ايله صفرايه مولد اولان سمك طري ولبن كبي ياخود بدنده
بر حرارت شديده در كه دمي صفرايه مستحيل ايدر وكاه اولور كه اخلاط غليظه ولزجه نك كثرتندن
حاصل سده لردن وكاهيجه سوء مزاج طحالدن حادث اولور ياخود امعا ايله كيس مراره
بيننده واقع اولان مجرا الرسدودن اولمغله حاصل اولور ياخود كبد ايله كيس مراره بيننده واقع
اولان مجرا ده حصاة ياخود اخلاط غليظه ولزجه دن حاصل اولور ياخود بدنده
واقع خلط صفرا ويه كثيره في نيچه زمان استفراغ اعتيوب باقي قالمغله بو مرضك حدوثنه
باعث اولور **العلامات** يرقان اصفرك علامتي عليلك عينينده وجميع بشره سنده
صفرت فاحشه ظاهر اولوب دائما قاروره سي زياده صاري اولور حتى بر خرقه يي اول بول
ايله ترطيب اولنوب تجفيف اتسه لر اول خرقه زعفران ايله تلوين اولنمش كبي اولور
واكر حرارت كبددن ناشي اولورسه بدنده وجلده آتش كبي يانوب بولي كبي برازي دخي
اصفر اولور واكر مراره دن ناشي اولورسه يبس طبيعت ايله مراره في ظاهر اولمقده واكر كيس
مراره ايله امعا بيننده واقع اولان سده دن ناشي اولورسه عليلك طبيعتي اكثريا قبض اولوب
مقعدندن خروج ايدن ثفل بياض اولمقده واكر كيس مراره ايله كبد بيننده واقع اولان
سده دن ناشي اولورسه عليلك جانب يميننده بر حمل ثقيل حس اولنوب بولي زياده
اصفر وكاه سياهه مائل اصفر اولوب خفيف حمي بيي اولمقده واسفلدن خروج ايدن
برازي اصفر اولور اما كبدده رنك بياض اولور واكر حصاة دن ناشي اولورسه علامتي علتنه
موافق ومناسب اولان تدابير وادويه دن منتفع اولميوب مرض مزمن اولور واكر كبدك
حرارتندن ناشي اولورسه سرعت نبض وعطش شديد وصبغ قاروره سي زياده وكاهيجه
سواده مائل اولوب دبري اصفر اولمقدر **تقدمة المعرفة** معلوم اولا كه بو مرض مزمن اولورسه
مشكل العلاجدر واكر بين كيس المراره والامعا واقع اولان مجرا ده كذلك بين الكبد وكيس المراره
واقع اولان مجرا ده لحم زائد وياثاليل ودمل واقع اولوب سدود اولورسه لاعلاجدر وفرق
كوند واكثر عليل فوت اولور ديمشلر **العلاج** يرقان اصفرك علاجنده لايق اولان بودر كه
اولا ادويه مفتحه ايله سدده لري تفتيح جهله ماده يي تنقيه ايده لر مثلا ابتدا حقنه لينه ايله
تليين بعده مفتحات ايله تفتيح بعده ادويه مسهله مناسبه ايله تنقيه ايدلوپ اعدي سده
كيس مراره يي تفتيح ايچون مناسب اولان دوا الرمطبوخ اصول خمسه مفتحه وهلا ليه وعرق صفر
واسارون وحواجو آتسميه اولنان نبات وكشوث وافسنتين وغافت وفراسيون و
قنطريون صغير كبيلري كرك شراب وكرك طبخ ايدوب استعمال ايده لر وهمچنين شراب
بزوريين وشراب اصول وشراب غافث وبره لر ومتأخرين اطبا بو مرضده مدح ايدكلري

خرده وامعاء الارض اليابس وملح بول الطيار دوروح الملح وزهور الطرطير كبي دوآلر در
اما مسهلات ندن استعمالي مناسب اولان ترنجبين وراوند وسقمونيا وديا قاتليقون
ومعجون الورد ومعجون بزرقطونا واياريج فيقرا وحب راوند استعمال اولنور كذلك
بو مسهل دخي غايت مناسبدر منفعتي بودر راوند چيني بر مثقال درهم ترنجبين سيلا
ثلث درهم اخذ اولنوب مطبوخ كشوث ايله بكوجه يدرده ساعت نقع ايدوب بعد التصفيه
ايچنه برر وقيه ترنجبين وايكي درهم معجون الورد المسهل وبر درهم معجون بزرقطونا
ونصف وقيه شراب بزوريين وضع وحل اولنوب استعمال ايده لر وبعد التنقيه بر بچق
درهم هلاليه نحجي وسدس درهم زعفران اخذ اولنوب بعد السحق سفوفا استعمال اولنه
واوزرينه بو شرابي شرب ايده لر منفعتي بودر فراسيون وكشوث وبرسياوشان
هر بريندن بر قبضه حمص اسود وزبيب احمر ايكيشر وقيه مغز نواز نحجي وجبال هر بريندن
نصف وقيه اسارون ايكي درهم اخذ وطبخ اولنوب بعد التصفيه ايچنه ايكي وقيه
سفاء مكي واوج درهم غاريقون ونصف وقيه راوند وانيسون ايكيشر درهم زهرعنه
ورازيانه نحجي بر د بچق درهم اخذ ووضع اولنوب بر جزوي طبخ وتصفيه دن صكره
ايچنه مقدار الكفايه سكر ابيض وضع وشراب قوامنه كلنجه طبخ اولنوب استعمال اولنه
متأخرين اطباء افرنجيه نك مجربلريندن منسيحي نام طبيبك بو مرضده استعمال ايدوب
مدح ايلديكي دوالر باد زهر ذهبي وحب اقاويا وحب بروديني وزعفران معدني وطرطير مغنى
ومطبوخ اليرقاني وماء ترياقي كبي دوالردر كذلك اطباء كيمياييه نك معتمدلريندن
باطاپانوس نام حكيمك دخي مستعملي اولان خلاصه جامعه وخلاصه غو تخمه وخلاصه يرقان
وراسب حلو وراسب مسهل وروح الزاج المحرق وروح زاج المعقود وروح الملح وصنع الطرطير
وسفوف يرقاني وشراب حشيشي وطرطير الزاجيه انتموني وطرطير الزاجيه مفتح ومعجون
ابيض وملح بول الطيار ونوع يرقاني كبي دوالردر غاية البيان صاحبي ديركه طنلو
صو بالغي در يا كنارنده اخذ ايدوب بر ديشل چناغه صو قيوب اول بالغي ايچنه وضع ايده
اول بالق صوده كزر ايكن حسته نك باشني ستر ايدوب اول چناغه كي بالغه دقت ايله
نظر ايدوب اصلا كوزني آيرميه بالق چناق ايچنده دونديرك اصفر اللون اولوب قريبي
اوستنه كلور بقدرة الله تعالى يرقان اول كسنه دن كيدوب خلاص اولور مجربدر
ياخود لاتنء حظا طيقدن بريا وردي الوب زعفران ايله تلوين ايدوب بنده لاتنه سنه
وضع ايده لر اناسي وباباسي كلوب يا ورم صاريلق اولدي ديو مجرا اليرقان كتوروب
لاتنه يه وضع ايده آنده اول مجري اخذ وياور وي غسل ايدوب مجري حسته اوزرنده
كتورسه بامر الله تعالى يرقاني زائل اولوب صحت تامه واصل اولور مجربدر ديمشلر وبو كونه
خواص مجربه يي مفرد آدده مفصلا بيان ايلدك نظر اولنه ابو الاطبا ابقراط وجالينوس فاضل
ديرلر كه خاطين يابس مسحوقي شراب برسياوشان ايله شرب اتسه لر انواع يرقاني ازاله
ايدر صاحب انموذج امير چلبي بز بو فنده تجربه ايلدك ديركه وبياض يوناني بوغودت ايله
مزج وبر قيراط جويده ضم ايدوب اكل اتسه لر غايت مجربدر قطع ايدوب عليلي خلاص ايلر
الفصل الثاني عشر في يرقان الاسود معلوم اوله كه يرقان اسوده لسان
تركيده قره صاريلق ديمكله مشهور وزبان فارسيده درد سياه اسميله مذكوردر

اصطلاح یونانیده اقطاروس ملاس تسمیه ایدرلر برمرضدر که انسانک مجموع وجودینی
سیاه ایدر **السبب** بو مرضک سببی کیفیتی بیانده مذاهب ثلاثه واردر اولکیسی مذهب
جالینوسدر که یعنی طحاله یاخود طحال ایله کبدک مابینده واقع اولان عروقده سده اولسه
اول سده سببیله کبددن طحاله سودا نفوذ ایده میوب کبدده باقی قالمغله دم ایله معاً جمیع
بدنه منتشر اولوب یرقان اسود حاصل اولور مذهب ثانی اطباء افرنجیه دن بلاطوس نام
حکیمک مذهبیدر که کیس مراره دن صفرا ماساریقایه دوکلدکده برمدت آنده باقی قالمغله
لونی متغیر اولوب سیاه اولور بعده اندن بدنه منتشر اولوب یرقان اسود حاصل اولور
مذهب ثالث جماهیر متأخرین اطباء افرنجیه در که یعنی خلط اسود سودا اوجی زیاده تولید
ایدیجی اسبابدن نشأت طحالده مادهٔ سوداویه کثیر اولوب سودانک غذاء اولجق بعض اعضانک
یعنی امعا ومعده وعظم کبیرلرک مجاریسنده سده وقوعیله اول اعضالره سودا نفوذ
ایده میوب ماساریقانک بعض شعبه لرینه منصب اولوب اندن کبده وکبددن جمیع اعضایه
منتشر اولوب یرقان اسود حاصل اولور **العلامات** بومرضک علامتی علیلک جانب یسارنده
ثقل ایله وجع اولوب مجموع بدنی اسود اولمقدر **العلاج** یرقان اسودک علاجی امراض
طحالیه نک تدبیر وعلاجی کبیدر که اولا سده لری تفتیحه سعی واهتمام ایدروب ابتدا
شراب مفتحه ومطبوخات ملینه (تلیین) استدروب بعده ادویهٔ حدیدیه ایله دوا ایدرلر مثلا
صبغ فولاد وشراب فولاد ومعجون فولاد وحب فولادی کبی دوالر استعمال اولنه ازجمله صبغ
الحدید الجوآخی که تفتیح سدده عطیهٔ الهیه وموهبهٔ ربانیه دن بردوادر نام وعلاجی ما لاکلامدر
صنعتی بودر برادهٔ حدید ایکی وقیه اخذ اولنوب بر شیشه یه وضع واوزرینه ایکی رطل خل مقطر
خالص القا وشیشه یی حمام رملیه یه وضع ایدروب گاه گاه تحریک ایدرلر ایکی کون ایکی کیجه
نقع ایدرلر بعده ثابت ایدر بنیه سنده اولان نار ایله حل مز بودا احمر اللون اولنجه اون ساعت مقداری
طبخ اولنوب جوهلنه وبعده نار لینده رطوبتی زائل اولوب یابس اولنجه ترک ایدروب
اوزرینه درت برمق مقداری ماء المطر المقطر القا وارضیهٔ یابسه قالنجه تقطیر اولنوب
وتکرار اوزرینه برقاچ دفعه دخی ماء مطر المقطر القا وارضیهٔ یابسه قالنجه تقطیر اولنه حتی
ارضیه ده اثر حموضت قالیه بعده ارضیه یی سحق ایدروب بر شیشه یه وضع واوزرینه روح الشراب
جوانی وضع ایدروب قانون فلاسفه اوزره صبغنی اخذ وحفظ ایدرلر مقدار استعمالی سکز
قطره دن اون ایکی قطره یه وارنجه یاخود بو شرابی استعمال ایدرلر صنعتی بودر حدید مدبر
بتدبیر الفلاسفه ایکی وقیه دنجبیل اصغر ایکی بچق وقیه اخذ اولنوب ماء کشوث وماء
شاهترج ایله نقع اولنوب بعده نار لینده ایله طبخ وتصفیه دنصکره ایچینه اصل حماض
واصل بسفایج واصل کبر هر بریندن نصف وقیه البون اوتی وکشوث یارمشر قبضه زهر
دمه ونبز هلالیه بردرهم ضم اولنوب تکرار طبخ ونار دن تنزیل ایدرجک زمانده بر وقیه
سناء مکی وضع اولنوب جزئیجه طبخ وتصفیه دنصکره مقدار الکفایه سکر ابیض طبرزد
ایله شراب قوامنه کلنجه طبخ وحفظ اولنه مقدار استعمالی علی الریق بر وقیه دن ایکی وقیه یه
وارنجه وبعد التنقیه نواحی جلدده باقی قلان ماده یی عرق ایله ازاله ایده محتاجدر واگر
یرقان کبدک سوء مزاجندن حاصل اولمش ایسه اولا فصد ایدروب بعده کبدک سوء مزاج
مادیسنه ذکر اولنان دوالر ایله علاج ایدرلر اطباء کیمیاوینک معتمد ومجربلریندندر

منسخت نام طبیب بومرضده بادزهر ذهبی وتریاق ساسونیا وحب اقاویا وحب ملانخوغون
وخلاصة المریخ المفتحه وخمیر طرطیری وزعفران حدیدی ودنبق حلو وصبغ الطرطیر وصبغ مترقی
ولوحه دیاسنتانیه وماء تریاقی وماء طحال ومحلول معرق ومطبوخ سنا الراوندی ومطبوخ
یرقان ونقوع راوندی ونقوع فولادی استعمال ایدر وباطیانوس نام طبیب خلاصه طباق
وخلاصه غونتجیه وخلاصه یرقان وحمر فولادی وروح الزاج معرق وروح الزاج المعقود ایدر
وسفوف یرقان وشراب عشری ووضع مریخ الطرطیری وطرطیر الزاجیه الانتیمونی ومح بول الطبار کبیحدر استعمال

الباب الخامس العشر فی امراض الکبد وهو یشتمل علی سبعة عشر فصولا

التشریح معلوم اوله که **کبد** بفتح الکاف وکسر الباء وسکونها لسان ترکیده قره جکر
معناسنه در هلالی الشکل وجرمی عروق صغیرهٔ کثیره ایله دم جامد کبی لحمدن مرکب اولمشدر
واعضای شریفه دن برعضودر که حجره نک جانب یمیننده تحت الشراسیف موضوع اولوب
جهتنک طرف مقعری معده یه وطرف محدبی حجاب حاجزه ملاقی ومقرب اولمشدر
وطرف مقعرینده اصابع مثال زائده لر ایله معده یی احاطه اتمشدر وبونلره زوایا الکبد
تسمیه اولنور وبو زائده لر بعضیلرده درت وبعضیلرده بش عدد اولوب کیس مراره
بونلرک زیاده اکبرینه وضع اولنمشدر ودخی کبدک مقعر ومحدبینده واقع اولان عروقده
قوای طبیعیه دن جاذبه وماسکه وهاضمه ودافعه واردر تا که مقعر کبده نابت باب
تسمیه اولنان طرفک شعبه لری وساطتی ایله معده وامعاده موجود بولنان کیلوسی
جذب ایدروب داخلنده متفرق اولان عروق صغار اول کیلوسی حاوی اولمغله انهضام
تام بولندقدنصکره رغوه سی اولان صفرا ورسوبی اولان سودا ومعتدلی منهضم اولانی
دم ونضج بولمیوب چیک قالانی بلغم اولور وبو مرتبه یه یونانیان کیموس تسمیه ایدرلر که
بومرتبه ده اخلاط اربعه متمیز وملون اولوب حاصل اولور وکبدک جانب مقعرنده کی
منفذدن صفرا کیس مراره یه ودردی طحاله اولان سودا طحاله ودم ایله بلغمک غیرایه صالح
اولانی برمقدار صفرا وسودا ایله معاً محدب کبده نابت اجوف تسمیه اولنان عرق کبیرک
اصلی منابر سنده اولان شعبهٔ کثیره سنه داخل وانلردن عرق اجوفک کندوسنه صاعد
وآندن بدنه منتشر اولان عروق وساطتی ایله جمیع اعضایه واصل اولوب هر عضوک
کندوسنه سزا اولان غذالری حاصل اولور ومحدب کبددن ایکی طرف کلیتینه واصل
اولوب حصه لرینی انلردن جذب ایدر وکبدده ایکی عرق دخی عنبری عرق بوقدر اما اول ایکی
طرفک شعب کثیره سی درون کبده منتشر اولدیغی ایچون عروق کثیره دن مرکبدر دیرلر
واوزرنده برغشاء عصبی واردر که کبدک معده وامعا ایله ارتباطی اول عصبهٔ صغیره دن
متولد اولان غشاء عصبی واسطه سیله در وکبدک کندوسنده حس نابود وغشاسی
عصبی اولمغله حس وحرکت اول غشاده موجوددر بوندنصکره معلوم اوله که مقعر کبددن
طالع اولوب باب تسمیه اولنان طرفک شعبه لرنده عامه لسانده ماساریقا ایله شهرت اولان
عروق کثیرهٔ صغیره که معده وامعادن کیلوسی اخذ ایچون معده نک دبنه وامعایه
متصل وناقل اولورلر دیو متقدمین اطبا تحریر ایلمشلردر اما علامه قرهشی عظیم طعن
وتشنیع ایلیوب درکه اول عروقلردن اعضاء مذکوره یه برنسنه واصل اولدیغنی مشاهده
ایتمکله کیلوسک اسافل معده وامعالردن کبده وصولی رشح طریقی ایله حصول پذیر

اولدوغنه قرار ونتيجهٔ امعا ايچون مرآره دن دوكلان صفرا دخی رشح طريقيله اولدوغنه ذاهب اولمشلردر والحاصل اعضاء باطنه احوالنجلی وقوعه بلنلکهر وجهله مشكل اولوبنی هضم ثانی وثالث احوالنده متقدمين اطباء ايله متأخرين بيننده اختلافات عظيمه واقع اولمشدر اما حكمای متأخرين افرنجيه نك فيلسوفلرندن بو آراء تمام معلمك تحقيق وبيانی اولدر باب ثالث عشرده امراض ما ساريقا بحثنده وبالمناسبه ابواب سائره اولدرنده مفصل بيان ايلدك دقت ولاحظ ايله نظر اولنرسه بو اختلافات دفع اولوب مقصود حاصل اولور

الفصل الاول في سوء المزاج الكبد وانواعها بقول كلي معلوم اولدكه كبده عارض اولان سوء مزاج اكثريا مادی اولوردر زيرا كبد غدانك هضم اولنجق يری ومادهنك تولدينك محلی اولمغله كبد ويه قنغی مزاج عارض اولورسه غدادن متولد اولان ماده دخی اول مزاجه ميل ايدر اگر كبده سوء مزاج حار اولورسه صفرا تولدينی ايجاب ايدر اگر سوء مزاج بارد اولورسه بلغم تولدينی ايجاب ايدر بويله اولنجق في الحال اكا ماده مقارن اولوب سوء مزاج مادی حاصل اولور **السبب** سوء مزاج حارك سببی اكثريا حميات محرقه ياخود قلبك حرارت مفرطه سندن ياخود ادويهٔ حارهٔ كثيره استعمالدن ياخود اغذيهٔ حاره ياخود مالخد استعمالنه مداومتدن وكاهيجه اسنی هواده چوق گزمكدن حادث اولور سوء مزاج باردك سببی افراط جريان دم بواسيردن ياخود دم حيضك كثرت سيلانی وجريانندن وياخود بسبب الفصد افراط جريان دمدن حادث اولور وكاه اولوركه احتباس حيض سببيله مادهنك تحتنده قالوب برودته باعث اولور وياخود قرع و بوغورت كبی نسنه لری زياده تناول اتمكدن حاصل اولور سوء مزاج رطبك سببی رطوبتلی اغذيه وادويه استعمالنده كثرت وچوق چوق استحمام رغبت ومداومت اتمكدر سوء مزاج يابسك سببی اشياء يابسه يی كثرتيله تناولده حركت كثيرهٔ عنيفه يه مداومت اتمكدر ياخود زياده سيله جوع وصوسزلغه صبر اتمكدر سوء مزاج مركب مادی اگر حار ويابس اولورسه سببی كبدده متولد اولان مادهنك دفعنه قوت دافعه ضعيف اولمغله قادر اولمايوب ياخود جميع اعضادن مادهنك كبده انصبابيدر **العلامات** سوء مزاج حارك علامتی عليلك طعامه اشتهاسی قليل وعطشی اكثر وبول وبرازی اصفر اولوب في صفراوی ايله حرارت حمی سی قوی ونبضی سريع اولور لسانده يبوست وبدنده وجلدينده حرارت اولوب اشياء باردهدن منتفع واشيای حارهدن متضرر اولمقدر سوء مزاج باردك علامتی طعامه اشتهاسی كثير اولوب بدنده صوق وبياض اولور نبضی صغير وبطی الحركه اولمقدر بول وبرازی بياض اولوب اشيای حارهدن منتفع واشيای باردهدن متضرر اولمقدر سوء مزاج رطبك علامتی بدنده رطوبتلی وسمنت اولوب بطننده مائيت وبول وبرازنده كثرت رطوبت اولمقدر وكاه قاروره سی برامنه مائل وكاه تبنی يعنی صمان رنكنه مشابه ومائل اولمقدر سوء مزاج يابسك علامتی بدنده لاغرلك قليل اولوب يبوست فمی كثير وعطشی شديد وقبضی زياده اولوب اشيای مرطبه دن محظوظ ومجففه دن متنفر ودلكير اولمقدر سوء مزاج مركب مادينك علامتی حمينه سوء مزاج حارك علامتی كبيده في ووجع وغثيان وعطش مفرط وحمی سی اولمقدر واگر سوء مزاج مركب بارد اولورسه علامتی بعينه سوء مزاج بارد علامتی كبيده در كه بدنده لاغر وسمنت اولوب

جانب يميننده ثقل حس اولنور وحمی سی اولماز مكر كه سدّه يه مقارن اوله **العلاج** سوء مزاج حارك علاجنده نظر ايدهلر اگر عليلك قوتی مساعد ايسه فصد ايدهلر زيرا فصد اتمك ايله حرارتی تسكين وماده سی تقليل اولنور بعده ادويهٔ مبردهٔ كبديه دن هندبا بری وبستانی وورد احمر وبنفسج ونيلوفر وريباس وصندل ثلاثه وحماض الاترج وماء الجبن كبی دوالر استعمال ايدهلر زيرا ادويه مذكوره معده يه ضرر ويرمكسزين كبدی تبريد ايدوب قوت ويرر ياخود بو مطبوخی استعمال ايدهلر صنعتی بودر اصل هندبا بری حفنه وقبضه ورق هندبا بری وبستانی بر قبضه بزر بطيخ اصفر وبزر هندبا ايكيشر درهم زبيب احمر بر وقيه اخذ اولنوب ماء الشعير ايله طبخ وتصفيه دن صكره شراب هندبا ايله استعمال ايدهلر ياخود صندل احمر ايكی درهم وصندل اصفر بريچق درهم ورد احمر بر درهم سكر النبات نصف رطل اخذ اولنوب بربچق رطل ماء القراح ايله سكری حل اولنجه طبخ ايدوب بعد الطبخ اشياء سائره يی مسحوقاً ايچنه القا والتی ساعت نقع اولنوب بعد التصفيه شراب بنفسج ايله شرب ايدهلر اگر ايچنه بوقاج قطره دوح الزاج وبر مقدار دارچين اضافه ايدرلرسه بر علاج تام ودوای ما لاكلام اولور سوء مزاج باردك علاجی اغذيه وادويهٔ حاره ايله كبدی حرارتلندرمكدر اگر دم باسور ويا دم حيضك احتباسی وار ايسه لاجل الترويح فصد ايدهلر وبوم ضده اطبانك مختاری اولان دوالر دارزيانج و كرفس ومعده نواز واكير وطرغيون واغريمونيا وكشوث وافسنتين وحمل وكاد ريوس وقسطران وشاهترج وابهل وپرسياوشان واذخر مكی ومرو وانيسون ودارچين وسنبل هندی وقشر نارنج وقشر اترج وبونلردن تركيب اولنان دوالردر مثلا شراب بزورين وشراب اصول وشراب غافث ودواء كركم ودواء اللك ومعجون دارچينی وقرص راوند وقرص غافث وقرص افسنتين غايت مناسبدر ومجربين اطبانك مختار ومجربی اولان مطبوخك صنعتی بودر اصل دارزيانج واصل معده نواز يارميشر وقيه غافث وكماديوس وپرسياوشان هر برندن بر قبضه حمل وشاهتره يارميشر قبضه دارزيانه تخمی وانيسون بر درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دن صكره شراب اصول وياخود سكنجبين ايله استعمال ايدهلر ياخود جالينوس فاضلك قرص لوزمر في استعمال ايدهلر صنعتی بودر تخم كرفس وانيسون واسارون وافسنتين ولوزمر بالسويه اخذ اولنوب محكم دق اولندقدن صكره قرصلر اولنوب ايكی درهما لی ايله استعمال ايدهلر ياخود بو معجونی استعمال ايدهلر صنعتی بودر عسل الزبيب الاحمر المجيب بر وقيه هليلج وكابلی وسفوف جوارش فاوياء بالورد ايكيشر درهم اذخر مكی كبد الذئب المدبر يارميشر درهم اخذ اولنوب عسل منزوع الرغوه ايله معجون اولنوب استعمال ايدهلر وموضع كبده خارجدن دهن افسنتين ودهن مصطكی ودهن سنبل ايله قرنفل وسنبل وعود مسحوق ممزوجاً طلا ايدهلر ياخود بو مرهم مجربی طلا ايدهلر صنعتی بودر دهن سنبل ودهن مصطكی يارميشر وقيه لوز المر ومصطكی ايكيشر درهم غافث وافسنتين واذخر مكی هر برندن ثلث درهم بزر كرفس وبزر معده نواز هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه شمع ايله مرهم اولنوب طلا ايدهلر واوزرينه افسنتين وغافثی طبخ ايدوب كماد ايدهلر اغذيه باردهدن احتراز ايدهلر قرع وخيار وبطيخ اخضر كبی وغداء الری كبوتر كبابی

ودجاج وبونلر كبي خفيف غذالري دارچين وفلفل كبي ابازير ايله استعمال ايله‌لر سوء مزاج
رطبك علاجي ادويهٔ حاره ويابسه ياخود بارده ويابسه ايله رطوبت كيدري ايله‌يه
سعي ايده‌لر مثلا غافث وافسنتين ومصطكي كبي ياخود ورد احمر وصندل ثلاثه كبي
ومعاجيندن دنيد بارودون وجوارش افاويه بالورد وجوارش صندل كبي و الرغايت
مناسبدر سوء مزاج يابسك علاجي اشربهٔ مرطبه استعمال اتمكدر شراب بنفشه وشراب
لسان الثور كبي ولوز حلو وبزور اربعهٔ بارده مستحلبي وزبيب احمر ومرق اللحم
وبيض نيمبرشت غايت مناسبدر وموضع كبده خارجدن دهن لوز حلو ودهن بنفشه
ومرهم خطمي طلا ايده‌لر سوء مزاج مركب ماديينك علاجي اولا ماده‌يي تنقيه ايدوب
مزاجي تعديل وعضوه قوت ويرمكدر واله مراجعت ايده‌لر اكر كثرت دمك علامتي
اولوب ياخود احتباس دم بواسير وياخود طمث وار ايسه فصد ايده‌لر وحار اولرقه
ماده‌سني شراب الورد المكرر وراوند چيني وتمرهندي وقدرت حلواسي كبي ادويهٔ
مسهله ايله تنقيه ايده‌لر ومعجون الورد المسهل ومعجون بزرقطونا الردخي مناسبدر
وادويهٔ مدره‌دن بزورات اربعهٔ البارده مستحلبي ماء جبن ايله ومطبوخ اثل ايله
استعمال ايده‌لر واكر ماده‌سي بارد ايسه عسل الورد وغاديقون ومعجون تمري
ومعجون هنزي كبي دوالر ايله تنقيه ايده‌لر وادويهٔ مدره‌دن رازيانه وقوش قونماز
وهر دم بهار ومعده نوازكوكلري واسارون وادخر كبيلرو آكري ماء القراحيله طبخ ايدوب
احشام وصباح شرب ايده‌لر ومحل كبده ادهان حاره طلا اولنوب او ذرينه ضمادات
مناسبه وضع ايده‌لر ضمادات وكمادات ولصوقات ومطبوخات
كبديه‌نك انواعي اقرباذينمزده تحرير اولنمشدر نظر ايده‌لر

الفصل الثاني في ضعف الكبد معلوم اوله كه كبدك ضعفي قواي طبيعيه‌نك
يعني جاذبه وماسكه وهاضمه ودافعه‌ده هر برينك ياخود بعضيسنك خللي برا ولمسندن
عبارتدر شيخ الرئيس ابن سينا جالينوسدن نقل ايدوب ضعف كبد ودم ودبيله مثللو
علل رديهٔ ظاهره معدوم ايكن كبدك افعالنده ضعف بولنديغندن عبارتدر ديمش في الحقيقه
ضعف كبد مرض كبده تابع اولديغي عند الاطبا مسلمدر **السبب** ضعف كبدك سببي
يا سوء مزاج ساذج وياخود ماديدر هر قنقيسي اولورسه اولسون ياكنديك كندي جرمنده
ياخود جوارنده اولان اعضاده بولنور از جمله طرف مرارده اولورسه صفراي جذب ايده‌مز
طرف طحالده اولورسه سوداي جذب ايده‌مز وطرف كلي ومثانه‌ده اولورسه مائيتي جذب
ايده‌مز بو صورتده كبدك امري مختل اولوب مضرتي جميع بدنه سرايت ايدر نسوانده نسبت
علت عذاري وحماي ابيض وعلل رحميه كبيلرده واقع اولورسه افراط جريان دم حيضك
وقوعندن كبده برودت عارض اولوب ضعف كبده باعث اولور واول دم محتبس اولديغي
حالده كبدك دخي فاسد اولمغله اول فساد اعضايه دخي سرايت ايدر بو صورتده دخي
ضعف كبد حادث اولور وكاه اولور كه معده‌نك نقصان هضمندن ويا بطلان هضمندن
ناشي كيلوس جيدًا هضم اولنيوب فجًا كبده واصل اولمغله كبده فساد حاصل اولور ياخود
كيلوس جيدًا هضم اولوب بر مانع آخر سببيله كبده واصل اولممغله ضعف كبد حاصل اولور
واكر سببي طرف امعاده اولورسه امعاده الم ياخود خلط لزج حاصل اولور ياخود كبد ايله

كيس مراره بيننده سدده حادث اولمغله كيس مراره مملو اولوب كبدده دخي دم مراري
باقي قالمغله افعال كبد مختل اولور اكثريا قولنج دخي ظهور ايدر وكاه اولور كه بو علت يالكز
سوء مزاجندن اولميوب بلكه كبدك جرمنده ياخود جوارنده ودم دموي ياخود صلابت
ويا سرطان وقرحه وشقوق عروقدن حادث اولور بايجوجه كان ضعف كبدك سببي
قوي اولورسه اولا كبدك جميع قواسي ضعيف اولور اكر سببي قوي اولمازايسه بعضي
قواسي مختل اولور ودخي معلوم اوله كه اكثريا جاذبه ايله هاضمه برودت ورطوبتدن
ضعيف اولوب ماسكه رطوبتدن دافعه يبوستدن ضعيف اولور **العلامات**
بو علتك علامتي عند الحذاقين شرح احوال كبده دلالت ايدن اشيادندر نته كم شيخ الرئيس
دركه صاحب تجربا اولان طبيب كبدي عليل اولاني لوننده بيلور
دلائل آخره محتاج دكلدر واول لونك دخي اسم مخصوصي يوقدر كه فلان لون ديمله دي‌يوب مطلق
فراسته حواله ايتمشلردر اما جمهور اطبانك كبد خصوصنده تجربه ايتدكلري بودر كه كبدي
ضعيف اولان كسنه‌نك بكزي صفرت او زره ياخود صفرت ايله بياضه مائل ياخود بعضيسنك
لوننده خضرت وبعضيسنك سياهلق حاصل اولور زيرا اعضايه بدل ما يتحلل ايچون جاري اولان
دم صافي ونقي اولمامغله اخلاط غالبه‌دن قنقيسي مختلط اولورسه آنك لوني جهتيله متغير
اولور بشره‌نك عيني اشتهاده نقصان ونحافت بدن دخي ضعف كبده دلالت ايدر بونلردن
ماعدا بول وبراز ايله دخي استدلال اولنور مثلا قوت جاذبه‌نك ضعفندن اولورسه برازك
كثرتي ولينتي وبياضلغي دلالت ايدر واكر قاروره زنكلو ونضيج اولسه ضعف يالكز قوت
جاذبه‌ده‌ندر واكر سبب قوت هاضمه‌نك ضعفندن اولورسه دمده رقت زياده واعضايه
واصل اولان غذا هضم اولمديني اولور وبولك لوني بياضه مائل اولور واكر سبب ماسكه‌دن
اولسه غذا امتلاسندن حس اولنور وتغليين زوالي تيز اولور وهضم ماسكه‌نك حسكره
عجله‌سي مقداري ناقص اولور واكر سبب قوت دافعه ضعفندن اولورسه صفرا ايله سودا آنك
ودمك مائيتي ايله تميزي قليل اولور ديو قوة دافعه ضعيف اولسه اخلاطك مائيتي تميز
ايده‌مز پس برازبولك رنكي قليل وجمله دخي حاجت قليل اولور واشتهاي طعام آز اولور
العلاج ضعف كبدك علاجنده طبيعه اولا لازم وواجب اولان اسبابني بلمكه سعي واهتمام
اتمكدر كه سوء مزاجدني نشأت اتمشدر بو خصوصده امراض آيترده هر قنقسندن عارض
اولمش ايسه حسبقدن اولديغي نصكره اكا كوره علاجه مباشرت اولنور اكثر برودت ويبوست
ورطوبتدن وكند وسدده اولان مواد رديه‌دن نشأت ايدر اولا جلادن علاجي تسخين
لطيف وعطريتي وتفتيح وانضاج وتليين اولان مداوات ايله اولور و بحسب الاقتضا
قوابض ضمي ايله دخي مقيد اولنور وكبد ذيبك حسي خنديد درهم مثلث ايله استعمال
اولنمق انواع ضعف كبده بالخاصه نافع اولديغي كباردن منقولدر بو تركيب دخي شيخك
مختاري وجالينوسك كبد علاجنده غايت ممدوحي اولان دوآلردندر صنعتي بودر زبيب
رازقي يكرمي بش مثقال زعفران بر مثقال قصب الذريره ايكي مثقال مقل اليهود ايكي بچق
مثقال دارچين بر مثقال سليخه بادم مثقال سنبل اوچ مثقال اذخر ايكي بچق مثقال
مرصافي وترمنتين هر بريندن دردر مثقال دارشيشعان ايكي مثقال عسل اون ايكي
مثقال جمله‌سي سحق ومزج اولندقدن نصكره ايكي مثقالدن درت مثقاله وارنجه مقدار كفايه

مثلث ایله استعمالنه مداومت ایدرلر علی الریق اولیوب اغذیه دن صکره مفید اولدیغی
طب اشنالرینه هویدادر کاه اولورکه اقتضا حسبیله بو ترکیبه افیون و بزر بنج ضم اولنور
جالینوس بو ترکیبک مفرداتنی علی حدة شرح ایلیوب جملهسنی بالخاصه کبده نافع بولمشدر
نفس الامرده نفعی غایاندر ترکیبنده غفلت اولنمیه حاجی پاشا مرحوم بو نقوعی اطفالک ضعف
اکبادلری ایچون اوستادلرندن نقل ایتمشدر نقوع للاطفال خطمی کوکی اوچ درهم اصل
انجبار طرپی بر مثقال بزر هندبا بر مثقال بونلر جرشیده ایدلوب مقدار الکفایه بیه ماء القراحیله
نقع ایدروب دائما طفله صو یرینه سقی اولنور دیمشلر اما سود امر ایکن صویک مناسبتی
اولمامغله سوددن کسلن اطفالده علاج اولنور و اول اجزا نقع اولنان صو مقدم طبخ اولنمغه
محتاجدر و حیواناتک کبدلری کبد ذیب و بوزاغی جکری وکبد دجاج وکبد اوز وحلزون
وخروس خصیهسی وزبیب احمر یابس و دارچین بونلری اخذ ایدوب غذالرینه ودواء الرینه
ضم ایتمکله استعمال ایدرلر وکبده قوت ویریجی دواء الرطب شقوقی و افسنتین ودا آوقند
ودیارودون سفوفی راوندک ایکی مثلی بونلردر و بو معجون کبده قوت ویرمده لا نظیر
اولمغله مختار مجربین اطبا اولمشدر صنعتی بودر عسل الزبیب الاحمر نصف رطل ومربی قشر
اترج بر وقیه سفوف جوارش افاویه یا بوردی وسفوف دواء اللؤلؤ البارده هر برندن بر
درهم صندل ایکی ثلث درهم کبد الذیب للدبر اوچ درهم خمیرة الورد بر وقیه اخذ اولنوب
معجون اولنه مقدار استعمالی هر صباح نصف وقیه در بو معجون دخی غایت نافعدر صنعتی بودر
عسل الزبیب الاحمر اوچ وقیه ترمنتین بر وقیه اذخر اوچ درهم سنبل رومی و وج ایکیشر
درهم فقل ازرق بر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه عسل وشراب ایله صنعت اوزره
معجون اولنه یاخود بو سفوفی استعمال ایدرلر کبده زیاده قوت ویرر صنعتی بودر سنبل رومی
التی درهم افسنتین ایکی درهم دارچین نصف درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه واوزرینه
بو ماء معطری استعمال ایدرلر صنعتی بودر بوزاغی جکری ایکی عدد غافث داعی الحمام ایکیشر قبضه
سالویا وابانیغه بر قبضه دارچین سکز درهم بونلری قیوتون اوقه صوئی وهندبا صو ایله
یکرمی درت ساعت نقع اولنوب بعده تقطیر ایدرلر کرک معجون وکرک سفوف هرنه استعمال
ایدرلرسه بو ماء معطردن اوزرینه شرب ایدرلر ودخی شجر سفرجلک مطبوخنی استعمال
ایتمک بالخاصه ضعف کبده نافعدر خصوصا کبدی حار ورطب اوله

الفصل الثالث فی سدد الکبد ومجاریه

یعنی کبدده ومجاریسنده سدده
اولمغی بیان ایدر معلوم اولهکه جکر اخلاطک تولد ایدیجی محلدر و اخلاطک فضلهسندن
شیئا فشیئا کندوده باقی قلان قوت دافعه دفع ایدهمدیکی و قدر اول فضله یا قیدغی وقه
طولوب تضییق ایتمکله مجارینی تسدید ایدروب جمیع بدنه غذانک نفوذینی منع ایدر **السبب**
بونک سببی یا ماده دریا ریحدر و مجاری سدا ایدن ماده نک کیمیتی و یا کیفیتی ایله دردر دم
غلیظ وبلغم غلیظ لزج وصفراء محترق وسوداء اکبی و بو مواد یا جکرده متولد اولور کبدک هضمی
ضعیف اولدوغندن و یا عضو آخردن منصب اولور یاخود معدهنک هضمی ضعیف اولمغله کیلوس
دخی غلیظ وچک اولدوغندن اولور ودخی کبدک اول مادهیی جذب ایدوب قبول ایلمسی
ضعیف و حرارتلی اولدوغندن یاخود ایراث سدده ایدن مأکولاتدن اولور مثلا هریسه
ونشاستهلی وخمیرلی طعام کبی ودخی شراب حلو یاخود عقیب طعامده حرکت شدیده ایتمک

یاخود

یاخود بعد الطعام استحمام ایتمکدن اولوردیر طعام هضم اولمزدن مقدم کبده منفع
اولوب سدده ایراث ایلر **العلامات** سدد کبدک علامتی صاغ جانبنده براغرلق
حس ایلر ووجعی اولوب نفسی طار اولور ولونی بدنک متغیر اولور وعروق مسدوده اولمغله
اعضایه غذا واصل اولمادوغندن بدنی لاغر اولور وبراز کثیر وبول قلیل اولور ودخی
معلوم اولهکه اکثریا سدد کبد حمیات باقیه قالور وعطش مفرط ایله غثیان طاری اولور
خصوصا سدده مقعر کبده واقع اوله اما اکر محدب کبده واقع اولورسه ثقیللق عارض اولوب
دیافرغما تضییق اولنان جانبده زحمت ویرمسیله نفس طارلغی زیاده اولور **تقدمة المعرفة**
واکر بو سددهنک علاجنده اهمال اولنورسه امراض مشکله حدوثنه موّدی اولور حمیات حدیثه
واستسقا کبی **العلاج** بو علتک علاجی اولا ادویهٔ مفتحه ایله تفتیح سدد ایدوب
بعده مادهیی تنقیه وعضوه قوت ویرهلر واکر دمک غلبهسی وار ایسه باسلیقدن فصد
ایدهلر واکر احتباس حیض و یادم بواسیردن ایسه صافندن فصد ایدهلر و بواسیر اوزرینه
سولک اورهلر وتفتیح سدد ایچون شراب برسیاوشان وشراب اصول ودواء کرکم ودواء لک
وقرص راوند وقرص غافث استعمال اولنور واکر سددهنک مادهسی حار ایسه شراب هندبا
الی اونکی وشراب الحماض وبزورات اربعة البارده مستحلبی وجوارش صندلین ومعجون
دیارودون وقرص کافور رطبا شیر استعمال اولنور بو مطبوخ اطبا یونانیه مجربیندن منقولدر
غایت مجربدر صنعتی بودر اصول خمسه مفتحه هر برندن بر وقیه اسارون ایکی درهم
برسیاوشان وورق هندبا وغافث هر برندن بر قبضه کمافیطوس وکمادریوس دخی
هر برندن نصف قبضه انیسون ورازیانج ونانخواه ایکیشر درهم حشیشة الحماطیف بر
درهم قرع بخود نصف وقیه اذخر بیخی درهم زبیب احمر التی درهم عرق السوس اوچ درهم
حب الرمح اون ایکی عدد اخذ اولنوب بعد الطبخ والتصفیه شراب اصول و یاخود شراب
بزوریون ایله استعمال ایدهلر واکر ادویهٔ طبیبه اولمسون دیرلر ایسه بر مقدار سفوفی جوارش
صندلین اضافه ایدهلر واکر ملین اولمسنی مراد ایدرلرسه نصف وقیه مویزحان وایکی درهم
راوند وثلث درهم سنبل هندی ونصف درهم دارچین وضع ایدهلر سددهلری تفتیح
ایدوب مادهیی تلیین ایدر ودخی قرص الطباشیر ودواء الزاج استعمال ایدهلر واکر سدده
قوی ومستحکم اولورسه ادویهٔ قویهیه محتاج اولنور شراب حدید مفتح ومعجون حدید
وحب حدید وصبغ حدید استعمال ایدهلر و محل کبده کمادات وضع ایدهلر مثلا افسنتین
وشاهتره وایرلیق کوکی وکشوث وغافث وبابونج اخذ وطبخ اولنوب کماد ایدهلر ودخی
دهن لوز مر ودهن سنبل طلا ایدهلر وبو مرهم بر وجه تزین اولورسه غایت نافعدر صنعتی بودر
دهن سنبل ودهن لوز مر یا رمش وقیه سنبل واذخر ایکیشر درهم سعد ونور کرفس
سدس درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه شمع ایله مرهم اولنوب موضع کبده طلا اولنه
واکر سددهده حرارت اولورسه موضع کبده سرکه وعصارهٔ هندبا وافسنتین طلا ایدهلر وکبده
تقویت ایچون بو معجونی استعمال ایدهلر صنعتی بودر قورت جکری نصف وقیه مترودیطوس
ایکی درهم ربّ افسنتین ومربّاء غافث هر برندن بر وقیه اخذ اولنوب شراب غافث
ایله معجون اولنه واکر حرارت اولورسه بو معجونی استعمال ایدهلر صنعتی بودر خمیرهٔ زهر هندبا
اون ایکی درهم خمیرة الورد التی درهم سفوف دیارودون وسفوف صندلین یادمیش

درهم اخذ اولنوب شراب هندباء ایله معجون ایدهلر وعلیلی اغذیهٔ غلیظهدن احتراز ایدهلر
هریسه وجبن ولحم قدید کبی فستق شامی ودبیب احمر تناول ایدهلر وماء مقاده یرینه ماء عسل وسکنجبین کبی استعمال

الفصل الرابع فی وجع الکبد

معلوم اوله که وجع الکبد اصطلاح عربده ضم کاف ایله کباد دخی دیرلر لسان ترکیده قره جکر اغریسی دیمکدر **السبب** وجع کبدک سببی قره شی مرحوم دیرکه ناحیه غشاده واقع اولان سوء مزاج مختلفدر یاخود سدد یاخود جمع اولمش ریاح وغمزد ویاخود ورم وقوعندندر که کبدک یاخود غشانک ناحیه سنده حادث اولور فی الواقع کبدک حسی اولمادیغی عند الاطبا مسلمدر دیغا الیام ادلری ورم حار دردیرا اکر ورم بارددن ردیسک اکثریا اثره وجع والم اولماز اما ورم حارده البته وجع اولور بس ایمدی وجع کبدک اسبابنی بیان ایلیوب علامات ومعالجاتنه تعرض ایلمدک زیرا بو بابک اکثر فصولنده تماما ذکر وبیان اولنمشدر

الفصل الخامس فی نفخة الکبد

نفخة الکبد المسمی بالریح المکبد هو تهیج ریحی یتطامن من تحت الاصبع بحیث لا یحس فیه المدافعة معلوم اوله که بو ورمک احوالنه اطلاع طبیب غایت لازمدر حتی اورام سائره نوعندن ظن ایدوب غلط باعث اولمیه لهذا بو محلده علی سبیل الاجمال بیاننه تعرض اولنمشدر **السبب** بو علتک سببی ریحک وریحک منشائی اولدرکه مواد غذائیه نفخ اولوب مواد حامضه نک اختلاطندن نوداتن حاصل ایدوب واصل اولدیغی عضو دخی ضعیف اولمغله هضمه قادر اولمیوب مواد مزبوره اول عضوده استقرار وتورانندن ریح حاصل ایدوب تهیج احداث ایدر یاخود کبدک تحت غشاسنده ابخرهٔ غلیظه محتبس اولوب کثافت حاصل ایتمکله ریاحه استحاله ایتمشدر کاهیجه معده وامعا دخی مشارکت طریقیله اولوب وکاهیجه بلغم وسوداء ابخارندن وکاهیجه سدهدن حادث اولور زیرا حمی عزمنه لرده کثیر الوقوعدر **العلامات** بو علتک علامتی کبده کاه صغیر وکاه کبیر بر تهیج حادث اولوب کاه اولور که عضو کبدک انبساطندن بر وجع عارض اولور وکاه اولور که وجهدن اثر قالماز اکر اصبع ایله غمز اولنسه قطعا مدافعه حس اولنمیوب اصبع دفع اولنورسه بو صنعنده دخی اصلا اثر باقی قالماز کاه اولور که عبد النفخ اثردن طنینی مشاهده اولنور وبو ورمک اثر اصبع باقی قالمق ایله وسائر عضوه ریحک بو مقداری منتشر اولوب اثر دخی یاخود تهیج قلیل مشاهده اولنمغله اوذیمادن متمیز اولور **تقدمة المعرفه** بو ورم اکر صغیر اولوب ریحک مادهٔ سنده دخی عصیان اولماز سه خطیر دکلدر اکر ورم عظیم ومادهٔ سی دخی کثیر اولوب عضوک حرارتنی اطفا ایدرسه خطردر اکر ریحک مادهٔ سی عضلهده محتبس اولورسه عسیر العلاجدر علی الخصوص ارواحی منتشر ایدوب عضلهنک غشاسی ایله منسد اولوب عضو کبده وارنجه ممتد اتمش اوله **العلاج** نفخهٔ کبدک علاجنده اولا اودیمایه مناسب اولان اغذیه ویریلوب باقلا وشلجم وکستانه امثالی مواد نفخه تولید ایدن اغذیه واثمارک جملهسندن حمیه ایتدیرهلر وصوبرینه مسخنات وافاویه طبخ اولنمش مشروبات مثلا السنبلیت ویرهلر ازجمله انیسون ودارچین وجوزبوا وبسباسه امثالی اخذ اولنوب بر دهن با ایله تعدیل ایدوب طبخ اولنه بعده معدهیی وجمله بدنی مواد نفخهدن تنقیه ایدیجی دوالری محلل الریاح اولان دوالر ایله ممتزجا استعمال ایتدورهلر ومعرقات دخی عظیم النفعدر علی الخصوص وجعی اولدیغی صورتده ادویهٔ معرقه ادویهٔ مخدره ایله

ممتزجا

ممتزجا استعمال اولنسه وجعی تسکیندن ماعدا تحریق مادهٔ ریحی مساماتدن اخراج وازاله ایدر بعده ادویهٔ موضعیه یه مراجعت اولنوب عصوما وفق دهن جوزبوا یاخود دهن بسباسة المقطر امثالی طلا اولنه یاخود بو مرهم طلا اولنه که تحلیل ریاحده سریع التأثیر وغایت ممدوح ومجربدر صفتی بودر دهن سذاب ودهن افسنتین ایکیشر درهم دهن جوزبوا معتصر بر درهم دهن بسباسة المقطر نصف درهم روح النفس ایله محلول جند بیدستر ثلثان درهم اخذ ومزج اولنوب مرهم اولنه وبو ضماد مجرب عظیم النفعدر صفتی بودر عاقرقرحا نصف درهم صابون اوج درهم روح الشراب ایله محلول جند بیدستر بر درهم کمون وکراویا ایکیشر درهم رماد الخراطین نصف درهم دهن سنبل نصف وقیه مصطکی اوج درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه شمع وترمنتین ایله قانون اوزره ضماد اولنه وبولصقه دخی اطباء افرنجیه بیننده غایت ممدوح ومفیددر ورق سذاب وفودنج جبلی بر قبضه دقیق باقلا وکمون وانیسون یارمیشر وقیه حب الغار وملح الطعام اوچر درهم باروت وکبریت بر درهم دبل الماعز التی وقیه اخذ اولنوب قدر الکفایه خمر ابیض ایله طبخ اولنه حتی تعکره دهن شبث ودهن السنبل بر وقیه ضم ایدوب لصقه اولنه وبو لصوقه دخی بین الاطباء عرب مشهور ومجربدر صفتی بودر ذرالورد سنبل هندی وجاورس بالسوی اخذ ودق اولنوب وبر مقدار مسک وعود مسیحی اضافه ایدوب مطبوخ قرنفل یاخود ماء مقطر قرنفل ایله مزج ایدوب محل کبده لصقه ایدهلر یاخود دهن افسنتین ودهن سنبل ودهن لوز مرکبی ادهانلر طلاء ایدهلر یاخود بابونج وافسنتین وانیسون بالسوی اخذ اولنوب ماء قراح ایله طبخ وکماد ایدهلر وبو علتده استحمام غایت نافعدر ووقت جوعده شراب ایچمک زیاده نافعدر دیو متقدمین اطباء تحریر ایتمشلر

الفصل السادس فی اورام الکبد وعضلات البطن

معلوم اوله که ورم کبده فلغمونی الکبد دخی دیرلر وعضلات بطنده حادث اولان اورامه دخی قریبی حسبیله بعضیلر اورام کبدهدن تعداد ایتمشلردر اما بونک حقیقتی عالم وفاضل ومجرب وکامل اولان حکیم دانایه ظاهر وهویدادر **السبب** اورام کبدک سببی یا دم خالص یاخود صفرا ایله یا بلغم ایله یا سوداء ایله مختلط دمدر که کبدک حرارتی کثیر اولمغله اخلاطی کندویه جذب ایدر یاخود کبدده ضعیف اولدیغندن کندویه وارد اولان موادی دفع ایده مدیکندن قبول ایتمشدر یاخود بین الکبد والطحال واقع اولان مجاریده اخلاط سوداویه وغلیظهنک کبده اجتماعندن سدده حاصل اولمغله کبدک تورمنه باعث اولور وکاه اولور که ضرب وسقطه کبیلردن دخی حادث اولور **العلامات** ورم کبدک علامتی علیلک جانب یمینده ثقل وحس ایله ورم ظاهر اولمقدر وبر خفیف حمی عارض اولوب کبدرک تنده محرق کبی شدید اولور وورم ثقلی کبیر اولورسه حمی دخی زیاده شدید اولوب اکثریا لیالیده اشد اولور وعطش والتهابی غالب اولوب طعامه اشتهاسی قالماز وموضع کبده حرقت وکرب واضطراب ایله وجه ولساننده حمرت وبعضی کره سودا ایله یبوست حاصل اولور واکر ورمک بخاری ریهده مرتفع اولورسه سعال یابس عارض اولور وحجاب دیافرغما ایله مشارکتی اولدوغندن ضیق النفس عارض اولور واکر ورم عظیم اولوب معدهیی ضغط ایدرسه غشی وقیء اعراض ردیه ظهور ایدر وجانب یمینه یاتدقده وجعی زیاده اولور وبعضی سریع ومختلف اولوب

كاهيجه صلابت ظاهر اولور كه بخارات رديئه حادّه دماغه مرتفع اولمغله اختلاط عقل عارض
اولور وكاهيجه طبيعت عليل قبض اولور امّا اكر كبدى ضعيف ايسه قبض اولماز وكاه اولوركه
احتباس بول دخى واقع اولور امّا اكر ورم كبد اخلاط حارّهٔ صفراويّه دن ايسه علامتى عطش
مفرط ايله قلق وكرب وحمّئ حادّه ايله حرقت ولهب اولمقدر وبعضيلرده وجع ناخس وبعضيلرده
قئ واسهال صفراوي دخى ظهور ايدر وعليلك نبضنده تواتر وسرعت وقاروره سنده
صفرت وناريت اولمقدر واكر ورم كبد بلغمى اولور ايسه علامتى عليلك عطشى قليل ولسان
ووجهى بياضه مائل اولمسى برودت ورمه دليل اولور وم‌ريضك دمنده دقت ويلغى
مختلف اولوب ورمنده ملايمت اولمق نبضى بطئ وقاروره سى بياض اولوب حمّى سى ووجعى
معلوم اولمقدر واكر ورم كبد سوداوى وصلب ويابس اولور ايسه علامتى عليلك عطشى
ويبوست وجفاف لسانى وكبدنك صلابتى در اكر ضربه وسقطه دن حادث اولمش
ايسه اسباب متقدمه سندن معلوم اولور ودخى معلوم اولركه عليلك قئ واسهال ايله
اخراج ايلديكى نسنه قنغى خلطك نوعندن اولور ايسه ورم كبد اول نوعندندر مثلا صفرا
اولور ايسه ورم صفراويدر واكر بلغم اولور ايسه بلغمى اولور وسائرلرى دخى بوقياس اوزره در
امّا ورم كبد ايله ورم عضلاتك دخى فرقى ايتمك لازمدر زيرا برى برينه قريب‌التشبه اولدوغندن
فرقى مشكلجه در پس ايمدى ورم كبد شكل هلالى اولوب ورم عضلات مستقيم اولور
ومحدّب كبدده اولان ورم ظاهر جسدده معلوم اولور خصوصا عليل لاغر ونحيف
اوله واحتباس بول شديد واقع اولور ومحقّر كبدده اولان ورمده عليله قئ مرارى
واقع اولور ومعده يه مشترك اولمغله مزاحمه ويورديكندن فواق دخى عارض اولور امّا تورّم
ايدن عضلات بطنك تشريحى دخى بيلمك لازمدر ايمدى بوعضلات درت زوجدر اولكى
زوجى غضروف خنجرى يدن عظم عانيه وار نجه استقامت اوزره بطنك طولنه ممتد اولور
ايكنجيسى عرضا ذاهب اولوب زوج طولانى يى زوايای قائمه اوزرينه تقاطع ايدر
اوچنجى ودردنجيسى موربا ذاهب اولوب برى برينه شكل صليبده متقاطع اولوب شرسوفدن
عانيه وخاصره دن غضروف خنجرى يه منتهى اولور شكلى بودر

تقدمة المعرفة معلوم اولوركه بو مرض قديم اولور ايسه
علاجى عسير وجدّ يدر اولوب صلابت حاصل ايتمش اولور ايسه
علاجى يسير اولور شيخ الرئيس بيوردركه اكر بوعلّت
اسهال مقارن اولسه مهلك اولور وجالينوس فاضل ديركه اورام كبدك جميع اصنافى مزمن
اولور ايسه استسقايه مؤدّيدر واكر ورمك مادّه سى دم بلغميدن اولور ايسه سقيروسه
منتهى اولمسندن خوف اولنور ديمشلر **العلاج** بو ورمك علاجنده سائر اورام حارّه ده
لازم اولان قانونه مراعات لازمدر مثلا اكر ورم حار دموى اولور ايسه باسليق ايمندن
فصد ايده لر بعده ادويهٔ رادعه ايله تنقيه لازمدر واكر اهمال وتقصير ايدرلر ايسه مادّه
متحجّر اولور ياخود اولا حقنهٔ لينه ايله طبيعتى تليين ايدوب بعده قوّتى قوى ايسه
جانب يمينده باسليقدن فصد ايده لر جالينوس عليله غشى كلنجه اخراج دم ايتمك
لازمدر ديمش امّا لايق اولان عليلك تحمّلنه كوره تدريجله بوقاج دفعه آز آز اخراج
ايده لر امّا على العود فصد لازمدر واكر فصده مانع بولنور ايسه صاغ بازوسندن حجامت

ايده لر اكر ورم كبدك محدّبنده اولور ايسه ادويهٔ مسهله دن عسل الورد المكرر وشراب البنفسج المكرر
وقدرت حلواسى وعسل خيارشنبر ومعجون هندى كبى واكر ورم كبدك محدّبنده اولور ايسه
ادويهٔ مدره ايله علاج ايده لر مثلا بزر هندبا اوچ درهم بزر بطيخ وبزر خيار وسكر ابيض
هر برينك بر بچق وقيه اخذ اولنوب جلابا على الريق استعمال ايده لر ياخود سكنجبين بزورى
المعتدل بر بچق وقيه ماء مقطر هندبا اوچ وقيه ياخود ماء كشوث ايله استعمال اولنه
بوخصوصده اطباء متقدمينك مجرب ومختارلرى اولان سفوفك صنعتى بودر راوند چينى
بر بچق درهم ورد احمر وانبر باريس وبزر هندبا وبزر رازيانج وبزر كرفس هر برينك اوچ
درهم لبوب اربعهٔ البارده هر برينك بر بچق وقيه اخذ اولنوب جمله سى سحق سفوف
اولنه مقدار استعمالى اوچ درهمدر وبو قرص لانظير نافعدر صنعتى بودر بزر هندبا ولبوب
اربعهٔ البارده وبزر كشوث هر برينك اوچ درهم طباشير ولك مغسول بر در درهم
راوند چينى نصف درهم اخذ اولنوب ناعما دق اولنه قدر كفايه ماء هندبا ياخود
ماء عنب الثعلب ايله عجين وقرصلر اولنه مقدار استعمالى بر بچق درهمدر ياخود حقنهٔ لينه
ايله احتقان ايده لر زيرا حقنهٔ لينه ايله احتقان ادويهٔ مسهله ويرمكدن اولادر وانسبدر
زيرا اطباء مجربينك كبدك محدّبنده اولان ورمده اسهالدن احتراز لازمدر ديدبلر وحقنه نك
دخى بو صفت اوزره تركيب ايده لر مثلا ماء الشعير بر رطل خام شكر بر وقيه دهن الورد بر
بچق وقيه شراب الورد المكرر ايكى وقيه صفار البيض بر عدد اخذ اولنوب قانون اوزره
احتقان اولنه ياخود بنفسج ونيلوفر وبزر هندبا هر برينك نصف وقيه سناء مكى
اون درهم شعير ونخاله وخطمى هر برينك بر قبضه اوچ رطل ماء ايله بر رطل قالنجه طبخ
اولنه وبعد التصفيه ايچنه فلوس خيارشنبر وسكر ابيض ودهن بنفسج ودهن الورد
هر برينك بر بچق وقيه اخذ والقا اولنوب احتقان ايده لر اكر حرارت شديد ايسه بو
حقنه يه مارول ولسان الثور ونيلوفر واجاص وخيارشنبر اضافه ايده لر وكبدك سوء
مزاج حارنده استعمال اولنان دوالردن برنده دخى استعمال اولنور وكبدك محدّبنده اولان
ورمده بعد النضج ادويهٔ مدره استعمالى لازمدر بزورات اربعهٔ البارده مستحلبى
وكشوث وآبرى وهليون وكاكنج دن معمول مطابيخ استعمال ايده لر ووقت انحطاطنده
ادويهٔ مدره دن اصل كرفس واصل ادوقو واصل هليون واصل رازيانج هر برينك نصف
وقيه بزر هندبا وبزر معدنوس وبزورات اربعهٔ البارده هر برينك ايكيشر درهم
برسياوشان وغافث بر قبضه حمص اسود نصف قبضه زبيب احمر بر وقيه اخذ اولنوب
قدر الكفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه اولنوب شراب الاصول ايله شرب ايده لر
واكر اخلاط غليظه نك تكرار تنقيه واخراج ايتمك اقتضا ايدر ايسه افتيمون وحنظل
وبسفايج كبى دوالر استعمال اولنه امّا متأخرين اطبا علامت صفرا مشاهده ايتدكده
شراب الورد المكرر وقدرت حلواسى وراوند چينى ورديا قاتليقون معجونى كبى ادويهٔ
مسهله استعمال ايدرلر وعلامت بلغم اولور ايسه حب قرطم وغاريقون ومعجون قان كبى
ادويهٔ مسهلهٔ بلغميه ايله عمل ايدرلر وعلامت سودا اولور ايسه افتيمون وسناء مكى و
بسفايج كبى ادويهٔ مسهلهٔ سوداويه يه مراجعت ايدرلر وكبدك اوزرينه خارجدن ادويهٔ
رادعه وضع ايدرلر مثلا دهن سفرجل ودهن الآس ودهن الورد وصندل وسماق

وبو کورتلن خلولری وماروله وهندبا وبقلة الحمقا وعلیق الکلاب ولسان الحمل وبیض وآس
وضماد صندل ومرهم الورد کبی وکاه اولورکه سنبل ومصطکی وجوز السرو واذخر وسعد کبی
دوالر دخی ضم ایدرلر خصوصا ورم دم بلغمیدن حاصل اولمش اوله یاخود ادویهٔ مذکوره نلث
ادهانه دهن لوزمر ودهن بابونج وبیاض البیض ایله حل حاذق ضم ایدرلر بو خصوصده
مجربدن اطبا بو مرهمی غایت مدح اتمشلردر صنعتی بودر دهن الورد ودهن السفرجل یارمیشر
وقیه دهن افسنتین ودهن بابونج ودهن شبث وحل حاذق هر برندن ایکیشر درهم اخذ
اولنوب مقدار الکفایه شمع اصفر ایله مرهم اولنه وبو ضماد دخی غایت مجربدر صنعتی بودر
ورق افسنتین وفیقصوم وغافث وورق هندبا هر برندن نصف قبضه دنیب منزوع النواه
اوج وقیه اخذ اولنوب جراجر صرف ایله مرهم کبی اولنجه طبخ اولنوب بعده بزر کتان مسحوق
وبزر حلبه مسحوق برر وقیه آبوسا ایکی درهم اخذ وحطبوخه ضم اولنوب مقدار الکفایه
دهن بابونج ودهن الورد ایله مزج وضماد اولنه وورمک وقت تنایدینده محلله تکثیر
ورادعات تنقیص ایتمک لازمدر و محللات اولان دوالر بابونج وبزر حلبه کبی دوالردر و
بونلردن قوی اولان دهن آبوسا وزیت عتیق کبیلردر زوفا وفونج طبیخی دخی محللاردر واکر
ورم سوداوی اولوب سقیر وسرن خوف اولنورسه ضماد وطلا وکمادلر بنه شحوم حیوانات
ومخ حیوانات ضم اولنه واکر ورم تحلیل اولیوب تقیحه میل ایدرسه ادویهٔ منضجه یه مراجعت
لازمدر مثلا دقیق الشعیر وسمن غیر مملوح و ورق حطمی وبابونج وبزر کتان وشحم اوز
وشحم الدجاج وتین ولوز حلو وزعفران وصفار البیض کبی وبعد التنفیج نظر اولنه اکر جانب
امعادن منفتح اولمش ایسه احتقانات ایله اعانت ایدرلر مثلا غسل الورد وکشک وخام شکر
ومطبوخ الشعیر ایله احتقان ایدرلر واکر طرف مجرایی بوله منفتح اولمش ایسه ادویهٔ مدرهٔ معتدله
ایله عمل ایدرلر ماء الجبن وبزورات اربعهٔ البارده مستحلبی کبی دوالر ویررلر واکر حمی سی
یوق ایسه بونلره هلیون وکرفس تحاریجی ضم اولنه واکر جانب معده یه منفتح اولورسه ادویهٔ
مقیئه استعمال ایدرلر وماء الحی ومرق اللحم وادهان کبی دوالری فاترا استعمال ایدروب قی ایدیرلر
ایدرلر بعده قروح کبدده تحریر اولنان تدابیر ودوالره مراجعت ایدرلر واغذیهٔ غلیظه وحلویاتدن
احتراز ایدرلر وغذالری مرقة الفراریج ایله لسان الثور وهندباء ومارول طبخ اولنوب استعمال ایدرلر

الفصل السابع فی سقیروس الکبد یعنی جکرده ورم صلب اولمغی بیان ایدر
السبب بو ورمک سببی یا استده دن یاخود اخلاط غلیظه ولزجه دن خصوصا ماده سی
سوداوی اوله **العلامات** بو علتک علامتی صاغ جانبده اغرلق وصلبیت مشاهده اولنمق
ووجع خفیف اولوب حمی سی اولماز لون بدن احضر مائل اولوب بول قلیل اولور اکثریا
بو مرض استسقایه مؤدی اولور **العلاج** علاجی سدد کبدده ذکر اولنان ادویهٔ منضجه
وملطفه ومحلله وملینه ومفتحه ایله علاج اولنور وادویهٔ مسهلهٔ مناسبه ایله تنقیه ایدرلر
وموضع کبده محللات وضع ایدرلر از جمله ضماد اکلیل الملک وضماد زعفران محلل استعمال اولنه
وکمادات دخی مناسبدر خصوصا بو کماد غایت نافعدر صنعتی بودر اصل حطمی اوج وقیه
غافث وورق حطمی وافسنتین وبابونج وشبث بارمیشر قبضه اخذ اولنوب ماء القراح
وبر مقدار خل ایله طبخ ایدروب موضع کبده کماد ایدرلر وبو مرهم دخی نافعدر صنعتی بودر
دیاخیلون ساذج ایکی وقیه اشق محلول بالخل ومقل ازرق ایکیشر درهم شمع اوز وشحم البقر

ایکیشر

ایکیشر وقیه اخذ اولنوب کفایت مقداری شمع ایله مرهم ایدرلر ودخی بو مرهم صلابت کبد
ایچون غایت مجربدر صنعتی بودر قشر شجرة العصفور واصل ابرلتی بر درهم اشق محلول
بالخل نصف وقیه مقل اوج درهم امعاء الارض ایکی وقیه تین ایکی عدد لعاب حطمی ولعاب
بزر الکتان بشر درهم دهن سوسن الی درهم داتیانج وترمنتین ایکیشر درهم دیاخیلون
اوج درهم شمع نصف وقیه اخذ اولنوب قانون اوزره مرهم اولنه وجالینوس اصل ایدن
زفت ملاحین وفلفل وقسطی مساویا اخذ وسحق ایدروب استعمال اتسهلر غایت نافعدر
ودخی مصطکی ایله اوشقی جبر ایدروب استعمال ایدرلر واسقلابیوس وفلاغریوس نام
طبیبلر بو مرضده جنطیانا وکمافیطوس وفراسیون استعمالی غایت مدح ایدرلر ومعلوم اولکه
بو مرض مزمن وقوی اولورسه ادویهٔ قویه یه محتاج اولنور فی زماننا هذا مطبوخ صبار سینا
استعمالی ایدرلر وصلابت طحال ومراقیاده ذکر اولنان ادویهٔ حدیدیه استعمالی بو علتده دخی غایت مناسبدر

الفصل الثامن فی قروح الکبد یعنی کبدده یاره اولمقدر **السبب** بو ورمک
سببی یا اخلاط اکاله نک انصبابندن ویا علت افرنجیه دن ویا خود بر ورمک تفجر اولماسندندر
العلامات علامتی ورمک تقدم ایتمسیله ووجع وسعال اولوب بدن لاغر اولور وبراز
وبول ایله مده خروج ایدر وبشره سی اصفر اولور واکر سببی اخلاط حادهٔ اکاله اولورسه علامتی
ظاهر وجودده بثورات اولوب بدنی وفمی منتن الرائحه اولور وکاهیجه غثیان وغشی عارض
اولور **العلاج** علاجی اکر بو مرض ورمک دشلمسندن ایسه ماده سنی پاک ایدیجی دوالر
استعمال اولنوب جرح ادمال ایدیجی دوالر استعمال اولنه واکر اخلاط حادهٔ اکاله دن ایسه فصد
وغالبا اولان خلطی تنقیه ایدرلر وقروح کبدیی پاک ایتمک ایچون مطبوخ شعیر وماء جبن
وماء عسل استعمال ایدرلر بعده مطبوخ صبار سینا وجوبچینی ودارزیانج واسقابیودا وابرسا
ودیش اوتی وافسنتین وسنبل مطبوخی استعمال ایدرلر وبوجوادشی دخی استعمال ایدرلر صنعتی بودر
سفوف افادیا بالورد وسفوف دیارودون وسفوف دیاسنتون وانیسون محرق هر برندن
ثلثر درهم جوز بوا وبسباسه وحب الطباشیر برر درهم نبات حموجی اوج وقیه سکر طبرزد درت وقیه اخذ وماء الورد ایله حل

الفصل التاسع فی دبیلة الکبد معلوم اوله که دبیله دمل انواعندندر ودبیلة الکبد
اکثریا ورم حارک عقیبنده حادث اولور نته کم ورم بارده نک عقیبنده صلابت کبد حادث
اولدیغی کبی **السبب** بو علتک سببی کبدده واقع اولان ورم حارک تحلل اولیوب باطن
کبدده مده جمع اتمسندندر یاخود اخلاط حادهٔ اکاله نک انصبابندن یاخود علت افرنجیه دن
حادث اولور **العلامات** بو علتک علامتی حمیٔ شدیده ایله وجع وقلق والتهاب ایله اعراض
شدیده حادث اولور عطش وحرکت کبد وتحنس احمرار وجه وذهاب الشهوة کبی وعلیل
ایچون مستلقیا طورمق قابل دکلدر زیرا بو حالده مراق بطنده تمدد حاصل اولوب ورمک
دخی حجمی زیاده اولمغله ضغط عظیمه باعث اولوب وجع شدیده حادث اولور ووقت نومده
دخی زیاده اولور زیرا اکر علیل جانب یمیننه یاترسه معده واحشا کبد اوزرینه اکا ایدوب
تحتنده اولان کبدی تضغیط ایتمکله وجع شدیده حاصل اولور واکر جانب یسارینه
یاترسه کبد اول جانبه صارقوب آصیلور وعلته وجع دخی زیاده اولور جرح نضج بولوب
اعراض دخی ساکن اولور وقتا که منفجر اوله قشعریره وناقض عارض اولور واکر نضج کامل
اولدیسه ظهور ایدن مده بیاض واکر نضج ناقص اولورسه مده دردی کبی اولور قشعریره

ونافض ظهور ايدر نضكره عليله خفقان وراحت حاصل اولور واكر طبيعت مدّه يي طريق ماساريقادن معده يه دفع ايدرسه قيء حادث اولور واكر انفجار ناحيه كليه اولورسه ادرار حادث اولور وكاه اولور كه عند الانفجار بو مدّه فضاء جوفده منصب اولور ديو بويله اولنجق استفراغ مدّه نه بول ونه براز ونه قيء ايله مشاهده اولنور والحاصل ودم دنضج بولوب منفجر اولدقده قشعريره ونافضدن غيري اعراض قالماز **العلاج** بو علتك علاجي بعد الانفجار بر يوم جلاب وماء الشعير سادج ياخود مع العسل ياخود سكنجبين شرب ايتدوره لر كه مدّه نك بقيه سيني تنقيه وغسل وجلا ايده بوندن صكره ايكي ساعت قدر زمان مرور ايتدكده ادويه ملحمه استعمال اولنه يعني قروح جوفيه ايچون مخصوص اولان دوالر كه كندر ودم الاخوين كبي دوالركبيده واصل ايدن دوالر ايله مخلوط ايدوب اسقي ايده لر مثلا بزر هندبا وبزر كرفس كبيلري سكنجبين ويا ماء العسل ايله اعطا ايده لر ودخي طبيعت عليله مساعده واعانت لازمدر فتيح دفع ايده اكر امعايه نزول ايدرسه ادويه مليّنه ومسهله ايله اسهال واكر منفذ كلي ومثانه يه منصرف اولورسه ادويه مدرّه ايله ادرار ايتدوره لر اما اكر بين الترب والامعا فضاء جوفده منصب اولورسه عليلك جلد اربيه سيني شق ايده لر اما عضلرسي محافظه اولنه وصفاق داخلي بردلك دلوب اكا موافق بر انبوبه بچيروب جلد بطني عمود ذلك ايتمكله قيحي اخراج ايده لر وبعد التنظيف اندمال والتحام ايچون تدبيره شروع ايده لر يعني قروح جوفده مخصوص اولان دوالره مراجعت ايده لر مثلا بعد التنقيه والغسل ماء العسل ياخود ماء السكر ومصطكي وبزر هندبا وبزر كرفس هر برندن بر بچق درهم كندر ودم الاخوين قاطر وورد احمر وطباشير هندي وطين مختوم هر برندن اوچ درهم اخذ ومحكم دق اولنوب سفوفا استعمال اولنوب اوزرينه سكنجبين عسلي ياخود جلاب ياخود ماء عسل شرب اولنه ياخود بنجدن تطهير ايچون مطبوخ شعير وماء جبن وماء عسل استعمال اولنوب بعده صابرينا وچوبچيني واسقابيوزا وآبرسا وسنبل والسنغاقس وافسنتين كبيلرك مطبوخلري استعمال اولنه ياخود اقاقيا ياء بالورد وسفوف دياردون وسفوف دياسنتو وانيسون محرق هر برندن ثلث درهم جوزبوا وبسباسه ومرجان وطباشير هر برندن بر درهم نبات حموي اوچ درهم سكر ابيض درت وقيه اخذ وماء الورد ايله مزج اولنوب جوارش ايده لر واداويه خارجيه دن دخي حالي اوليه لر مثلا مسك ولادن وكندر وسعد وسنبل هندي ومصطكي وقصب الذريره وماء الآس وماء التفاح وماء سفرجل ايله صنعت اوزره ضماد ايدوب موضع كبده تضميد اولنه

الفصل العاشر في تبتر الكبد معلوم اولدكه بو علت غايت نادر واقع اولور **السبب** بو علتك سببي ماده صفراويه رقيقه حادّه در ياخود بر ماده مائيه در كه آنلر بر كيفيت حادّه ولذاعه حريفه وارد كبده منجذب اولوب طول مدت كبده باقي قالمسلان بو علت حادث اولور ياخود عروق كبده منجذب اولان فضول كلي ومراره يه دفعده قصور ايتمكله ياخود فضول مذكوره نك كيفيت لذاعه وحريفيه سندن كبده سوء مزاج حار حاصل اولمغله بو علته باعث اولور **العلامات** بو علتك علامتي موضع كبده حرقت والتهاب حاصل اولور وكاه اولور كه موضع كبده وكبدك محاذيسنده وجنبنده بثره لر حادث اولوب قشعريره ونافض ظهور ايدر وبونلر ايله معا سوء مزاج حار علامتي ظاهر اولور **العلاج** بو علتك غريبه نك علاجي بعينه سوء مزاج علاجي كبيدر

الفصل الحادي عشر في خفقة الكبد خفق بالفتح اضطراب وحركت اختلاجيه ايله

حركت معناسنه در خفقة الكبد حركة اختلاجيه ايله كبدك مضطرب اولمسيدر بو علت نادر الوقوع بر علت غريبه در **السبب** بو علتك سببي كبده شيء جذب ايدن عروقك برينده يعني باب كبددن منشعب وجرم كبدده متفرق اولان عروقك برينده سدّه اولمغله ياخود كبددن خروج شيء ايچون اولان عروقك اجوفدن منشعب وجرم كبدده منقسم وفوهاتي فوهات شعب باب كبدده متصل اولان عروقك برينده سدّه حادث اولمغله كبددن كيموس مجراء الزندن مرور ايده ميوب مكث ايتمكله فساد وتعفندن بر شيئي آني تغيير ايدوب آندن بر ابخره حارّه غليظه حديثة الكيفيه مرتفع اولوب خفقة الكبدده باعث اولور **العلامات** بو علتك علامتي كيموس محتبسه نك كبدده اثناء مكثنده عليله اختلاج وخفقة الكبد عارض اولور وجرم كبددن ماده محتبسه نفوذ ايده ميوب جرم كبدي لزق وحرق ايتمكله عليل صداء صور حس ايدر وقتا كه كيموس كبددن مندفع اولدقده بو حالت زائل اولور وكاهيجه بو عوارض ايله معا حس تعددن بر الم حادث اولوب بر ساعت مقداري ثابت اولور وكبدك اوزرينه وضع يد ايتمكله ذوالمي حس ايتمك ممكندر ومعلوم اولدكه ماده نفوذ ايدوب مندفع اولورسه عليلك رأسنه بر بخار حار مرتفع اولور ماده نك نفوذينه علامتدر وكاه اولور كه عليله عرق كلمك ايله اعراض ساكن وزائل اولور **العلاج** بو علتك علاجي ادويه مفتحه ايله سدد كبدي تفتيح ايتمكدر مثلا سكنجبين بزوري ماميران ودعفران وراوند چيني كبي اشياء مناسبه نفع اولوب استعمال ايده لر وباعث سده اولان خلطدن كبدي تنقيه ايدن دوالري دخي استعمال لازمدر ادخرمكي واقحوان وكشوث وشاهتره وافسنتين وغافث كبي وشول دوالر كه علل كبديه ده مستعمل ومعتاد اطبادر اقرباذينلرده مدروح ومجربلريندن بر ايلادنه مراجعت اولنه

الفصل الثاني عشر في حصاة الكبد معلوم اولدكه بعضي كمسنه لرك كبدلرنده كلي و مثانه ده حاصل اولان حصاة مشابه حصاة متولد اولور **السبب** بو علتك دخي سببي بعينه تولد حصاة في الكلي والمثانه كبيدر انشاء الله تعالى قريبا بيان اولنور **العلامات** بو علتك علامتي اواخر هضم كبدده عليله ثقل دائم عارض اولور وكبد نرم بلا ورم ولا صلابة نخس ووجع حادث اولور وكاه اولور كه كبدك بعض محلنده جزوي صلابت حس اولنور كه كبدك اول جانبنده رمل ياخود حصاة محتبس اولدوغنه دلالت ايدر وقچان عليلي فصد ايتسه لر خروج ايدن دم ايله معا رمله مشابه اشيا خروج ايدر وبو مقامده آملي تحقيق ايدوب ديركه بن بر عليلي فصد ايدوب دمنده رمل كثير بولدم آني ماء صافي ايله غسل وامتحان ايلدم بريق وصافي رمل بولدم وبو علامت ايله بكا كبدده رمل تولدينه يقين حاصل اولدي **العلاج** بو علتك علاجي حصاة كلي ومثانه يي تفتيت ايدن دوالر ايله حصاة كبدي تفتيت ايدوب بعده اخراج ايچون ادويه مدره استعمال ايده لر

الفصل الثالث عشر في جراحات الكبد كتاب ثالثده جراحات بحثنه نظر اولنه

الفصل الرابع عشر في قيام الكبدي معلوم اولدكه قيام الكبدي تسميه الملزوم باسم اللازم قبيلندندر وبو بر اسهالدر كه مريض بو اسهال ايله دائم قاعدده اكر دموي اولورسه دوسنطاريا دركه لسان يونانيده قروح الامعا معناسنه در وبعضيلر بوكا اسهال الدم تسميه ايدرلر **السبب** بو علتك سببي ياكبدده دبيله

حدوثندن یاخود ضعف کبددن یاخود کبدك دمدن امتلاسندن حادث اولور که
نزف معتاده نك یعنی دم بواسیر وطمثك احتباسندن یاخود ید ورجل کبی بر عضوك
کبیرنك قطعندن یاخود کبدده تفرق الاتصال عروضندن حاصل اولور وکاه اولور که
بو اسهال صفراوی اولور که کبدك صفرا ایله امتلاسندن وقوه دافعه نك قوتندندر
کاهیجه صدیدی اولور کبدده دمك خاثر اولمسندن یاخود دمك محترق اولمسندن
حادث اولور یعنی دم غلیظ اولوب لون وقوامده طورطوبه مشابه اولورلر بو علته باعث
اولور وجرم کبدده دبیله نك انفجارندن وسده نك انفتاحندن یاخود کبدده واقع اولان
احتراق شدیدندن بو علت حادث اولور **العلامات** بو علتك فتحی و غسالی اولانلرینك
علامتی ضعف الکبد ودبیلة الکبدده ذکری سبقت ایلمشدر اما اکر امتلاء دمدن
ناشی اولورسه علامتی سیلانات معتاده نك احتباسی یعنی دم بواسیر ویا دم حیضك
انقطاعنك تقدمیدر اما صفراوی وصدیدی وطورطوبه مشابه اولانلرك علامتی
اکر کبدده اولورسه علامات سحج والم ومغص وخروج متواتر اولمازو برازایله معاً
صفرا وصدیدن مختلط خروج ایتوب علیل دخی قیام ایله مستریح اولماز وطعام وشرابك
معدهسی ایکن قیامی کثیر اولیوب بعد اکل الغذا آخر هضمده ك قیام مکس ایدوب
ظهور دائماً وچوق کره واقع اولور که بو نوعه علتلو سحج اولوب مبتدی طبیب فرق ایدهمز
پس ایمدی سحج اولورسه علامتی برازکاه دم ایله مختلط وکاه غیر مختلط اولدیغی حالده
خروج ایدر وکاه خروجندن علیله استراحت کلور اما کاه اولور که شدت المدن غشی
عارض اولور **العلاج** بو علتك علاجنده طبیب لبیبه لازم و واجبدر که بصیرت اوزره
اولوب علتك سببنی تحقیق ایده اکر علت امتلاء دمدن ناشی اولورسه اسهالدن حبس
اتمیه لر اکر علیله ضعف ویرمسندن خوف اولمز ایسه طریق آخره میل ایده لر و قابضات
اسقی ایده لر واکر تفرق الاتصالدن ناشی اولورسه قابضات ایله ملحمات و اقراص
ومعاجین که طباشیر ونشاسته وعصاره لحیة التیس ودم الاخوین وطین ارمنی
وراوند وجلنار مصری وماء لسان الحملدن معمول اولان تراکیب استعمال اولنه واکر
صفراوی وصدیدی ودردی اولورسه بو یله اخلاط ردیه یی دخی حبس ایتمك ممنوعدر
زیرا اشیای قابضه استعمالی اولنمیه زیرا هلاکه موددیدر ولایق اولان اخلاطی تعدیل
ومزاجی اصلاح ایده لر ماء الشعیر واشربه معطفیه ایله که اشیای قابضه دن ترکیب
اولنمش اولمیه یاخود شراب خشخاش وشراب عناب وشراب الرمان حلو کبی ود واکر
استعمال اولنه واکر سحج اولورسه معزیات ایله علاج ایده لر مثلا صمغ عربی ونشاسته
وبزر قطونا وبزر لسان الحملدن معمول دوالر استعمال اولنه سائر علاجاتی فصل
دوسنطاریا فی سحج الامعاده مفصل بیان اولنمشدر اول محله مراجعت اولنه
الفصل الخامس العشر فی سوء القنیه معلوم اولسونکه سوء بالضم لغتده ردی
ویرمزلق وچرکنلك معناسنه در قنیه بالکسر اصل المال ورأس المال معناسنه در وسوء القنیه
اصطلاح اطباده دم وسائر اخلاطك کبدده حاصل اولدیغی ایچون مزاج کبدی
رأس ماله تشبیه ایدوب ردی وفاسد اولدقده سوء القنیه تسمیه ایلیوب سوء
القنیه یه دخی ابتداء استسقا دردیدیلر زیرا کبدده سوء مزاج کلوب ضعف مستولی

اولمسه

اولسه بهرحال عقبنده استسقاء در بو مرضه اطبای یونانیه فاقکسیا تسمیه ایدرلر **السبب**
بو مرضك سببی یا کبدك ضعفندن و یا سده سندن و یا خود طحالك صلابتندن و یا شحمیندن
حادث اولور وکاه اولور که معده نك سوء هضمندن ونادراً دماغدن دخی اولور وکاهیجه امراض
مزمنه دن بطریق الانتقال حاصل اولور حمیات مزمنه ده اولدیغی کبی وکاهیجه دم دم بواسیر
ودم حیضك احتباسندن وکاهیجه افراط اوزره جریان وسیلانندن حادث اولور وکاه اسهال
دم بواسیر وکاه سائر استطلاقات مزمنه مفرطه وکاه کبدك سوء مزاج بارده یی بو مرضه باعث
اولور قولنج وضیق النفس مزمن وسائر علل صدریه وکاه اولور که عوارضات نفسانیه دن
حزن وغم ومحبوس اولمق کبی نسنه لردن حادث اولور **العلامات** بو علتك علامتی
علیلك مجموع بدنی رمادی اللون وبعضیسی صفرت ایله بیاضه مائل وتهبج وجه واجفان
عینین ایلر و دم رجلین وبیدین حاصل اولور ولون بشره سی میته مشابه اولوب سست
وثقیل وحرکتی عسیر اولور هضمی ضعیف واشتهاسی غایت قلیل اولور وکاه اولور که علیلك
مجموع بدنی تهبج ایدوب عجین کبی اولوب اصبع ایله غمز اولندقده یری باقی قالور و بطننده
قراقر ونفخ کثیر اولور واجزای ردیه فاسده نك ارتفاعندن بثور لثه دخی عارض اولور وبعضیلرك
ساقینده قروح ردیه دخی ظهور ایدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولسونکه بو مرض اکثریا پیرلرده
ورطوبت بدنلری کثیر اولوب حرارتلری قلیل اولنلره عارض اولور وشبانه عروضی نادر
الوقوعدر مکرکه بو مرض قوی یاخود علت افزجیه تقدم ایتمش اوله **العلاج** بو مرضك علاجی
استسقا علاجنك عینیدر سیدر اما بو مرضده فصددن غایت حذر لازمدر دیمشلر وعلیلی
اکثار غذادن واغذیه رطبه وبطیء الهضم اولان اشیادن خصوصاً سمك طری والبان
وحلاوی المعموله بالنشا وقطایف ودشیشه یه کبیلردن منع ایدوب حذر لازمدر دیمشلر
اما شیخ ابن سینا اکر بو مرضك سببی احتباس دم طمث ویا انقطاع دم بواسیر اولورسه
فصد اولالادر دیمش و بو لیس طبیب دخی رأی شیخه دایمی اولمش لکن دمك قلیلا قلیلاً بر قاچ
دفعه ده اخراج اولنمسی رأی اعتشدر وسنارطوس جرحانی اکر عروقده امتلاء وغلبه دم
علامتی ظاهر وهویدا اولورسه ساق علیلك صافیننندن فصد ایده لر دیمشدر بعده کبدك
سوء مزاج بارده سنده مستعمل اولان دوالر ایله علاج ایده لر مثلا اولا ادویه منضجه ایله نضج ویروب
بعده تطهیردن صکره کبده قوت ویریجی دوالره مراجعت ایده لر قرص افسنتین وقرص راوند
وقرص غافث وشراب بزوریکن وشراب هندباء راوندی ودواء الکرکم کبی صاحب شفا حاجی
پاشا مرحوم بو معجونی مدح ایتمش صنعتی بودر قشر اصل رازیانج اوچ درهم بزر هندبا
وبزر رازیانج ایکیشر درهم وورق ترنجان و ورق لسان الثور مرد بجوش درهم ذنیب منزوع
بیدی درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن صکره ایچینه بر بچق
وقیه سکر ابیض حل اولنوب نصفی صباح علی الریق ونصفی احشام علی الفراش شرب ایده لر
یاخود قشر اصل هندبا وقشر اصل رازیانه وقشر اترج مجفف هر برندن اوچر درهم ابرباریس
وبزر هندبا بشر درهم حشیشة الغافث وعود هندی یارمشر درهم اخذ اولنوب بعد الطبخ
والتصفیه سکر اضافه سیله ترکیب اولنمش کبی استعمال اولنه وبو نوع دخی سوء القنیه ده
مختار اطباء مجربیندر صنعتی بودر ابرباریس بر بچق وقیه املج بشر درهم بزر هندبا
مرضوض اوچ درهم غافث جدیدن نصف درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء سخن ایله

برکوت برکیجه نفع اولنوب استعمال اولنه واکر بو مرض صبیان واطفالده اولورسه بو نقوعی استعمال
ایتدوره لر صنعتی بودر بزر هندبا و بزر رازیانج بر درهم کشوث نصف درهم اخذ ودق
اولنوب ماء لسان الثور ایله مستحلبنی اخراج ایدوب بش درهم شراب هندبا ایله حل اولنوب
نصفنی صباح ونصفنی اخشام اعطاء شرب ایتدوره لر نوع اخر لسوء القنیة الاطفال اکر طفلك
طبیعتنده یبس وار ایسه بو نقوعی استعمال ایده لر صنعتی بودر تمر هندی بر وقیه ورد احمر
نصف وقیه انبرباریس بش درهم هندبا بری بر بچق درهم قشر فستق ربع درهم اخذ
اولنوب ماء سخن ایله یکرمی درت ساعت نقع اولنوب بعد التصفیه الجیته بر بچق وقیه
سکر ابیض حل اولنوب نصفنی اخشام ونصفنی صباح استعمال ایتدوره لر اما اطبا کیمیائیه
افرنجیه نك معتمد ومجرب لری بن حنسیخت ویودکیوس باطایانوس نام حکیم مختار مستعمل لری
اولان دوا لر مثلا مطبوخ جامع ومطبوخ معرق ومعجون ابیض وجلاب لسوء القنیه وخبز افالی
وجوهر حدید وصبغ انتیمونی وصبغ مریخ ذهبی وصبغ مریخ طرطیری وصبغ مریخ نشادری
وخلاصه فولاد وخلاصه غو کغمیه وشراب فولادی وشراب المشتری وطرطیر فولادی
وطرطیر زاجیه انتیمونی وحب فولادی وحب طرطیر وحب الاشق وملح بول الطیار ودوج
الملح الحدیدی وبونلر کبی نیچه دوا لر که بر اتمشلردر مراد ایدنلر اقرباذینمزه مراجعت ایده لر
التجربه استادم فاضل فیلسوف علی البروسی بضاعة المبتدی سنك تحریرنده ذکر سوء القنیه یه
مبتلا تخمینا سنی التمشنه وآرمش برکسه یه یالکز دوج ملح حدیدی ایله علاج ایدوب
بعون الله تعالی برؤ حاصل اولدی ونیچه شیوخ وشبانه دخی ویردم الحمد لله والمنه بری حاصل اولدی
الفصل السادس العشر فی استسقاء الزقی
معلوم اولدیکه استسقاء اجتماع الماء
الاصفر فی البطن معناسنه اولوب بر مرض مادیدر که ماده سی برودت غریبه در بونك
سبیله اعضانك جمیع سنده یاخود بعض یرلرنده ورم وتهبج ظاهر اولور که اول یرلرك
یاغلرنك ویا اخلاطك حکاینده معده وکبد وقلب کبی وبو مرضك اصناف ثلثه سی اولوب
اولکیسنه زقی تسمیه اولنور که اصناف ثلثه نك غایت اصعب وردیسیدر ایکنجیسنه لحمی
تسمیه اولنور که صعوبت وردیئده زقیدن دونیدر اوچنجیسنه طبلی تسمیه اولنور که
صعوبت وردیئده زقی ولحمیدن دونیده در اما استسقاء زقی بر ماده مائیه در که فضای
بطنه منصب اولوب امعا وسائر احشا صو ایچنده قالوب بطن علیلك طولوم کبی شیشدیکی
ایچون بطریق التشبیه استسقاء زقی تسمیه ایتدیلر زیرا زق کسر زاء ایله لسان عربیده
طولومه دیرلر **السبب** استسقاء زقینك سببی ماده نك کثرتیدر که افراط اوزره
شرب ماء اولنوب عروق طحال وماساریقاده دخی سدده اولمغله مائیت جذب کبد
کلیه یه نفوذ ایده میوب بطنه مندفع اولوب امعا وثرب وصفاق ما بیننده محتبس
اولمسندن حادث اولور ومتاخرین اطباء افرنجیه عنده اعضای باطنه ده نفاطات کثیره
وقوعی بو مرضه باعث اولور کرك اول نفاطات احشالرده وکرك امعاده واقع اولسون
بو مرضی ایجاب ایدر حتی اوتوز بش یاشنده بر خاتون بو مرضه مبتلا اولوب اطباء مجربیندن
قتی چوق کمسه لر انکا تدبیر ودوا ایلدیلر اصلا علاج تأثیر ایلمیوب هلاك اولدی وقتاکه
تشریح ایلدیلر امعا واحشالرنده سکز یوزدن زیاده نفاطات وبثورات بولدیلر **العلامات**
بوعلتك علامتی علیلك بطنی شیشوب ممتلی اولور بدنی لاغر وطبیعتی قبض اولوب بولی قلیل

ونبضی

ونبضی رقیق وصلب اولمقده وعلت شدیدا اولدیغجه ضیق النفس ایله حمی وعطش عارض
اولور وما بین الثرب والصفاق محتبس اولان ماده مائیه حرکت ایتدکجه چالقنوب جلد بطنی
مصیقل ومجلا اولمقده واکر اول ماده مائیه اعلای بطنده خالی اولان موضعلرده محتبس
اولورسه حجاب حاجزه ویا سائر حجابلره مزاحمت ایتمسیله سعال وضیق النفس عارض اولمقده
وکاهیجه اول مائیت کیس انثیینه نزول ایتمکله عظم احداث ایدوب دبه اولور وکاهیجه
رجلین وساقینه نزول ایدوب انده محتبس اولور اکرچه بو ماده مائیه نك طبیعتی برودته
مائلدر لکن محتبس اولدقده عفونت کسب ایدرسه حرارت وحمایه باعث اولور **تفرقة المرض**
معلوم اولدیکه بو مرض ردی پیرلره عارض اولورسه قاتل وشبان قوی المزاجه دخی علاجی
مشکلدر واستسقا انواعنك غایت عاصی وردیسی کبدك سوء مزاج حارندن یاخود
کبدك ورم حارندن اولوب حمی تبعی اولاینده واکر بو مرضده اسهال ویاخود بثور فجه حادث
اولورسه علامت ردیئه در واکر علیلك مقعدندن خروج ایدن برازی فحم کبی سیاه اولورسه
هلاکه دلیلدر واکر علیلك ضعف وعانه سی منتفخ اولوب ستره سندن ماده مائیه ترشح
اولورسه علامت ردیئه در واکر بو مرض امراض رحمیه دن اولورسه ورمك ابتداء ظهوری قدمیندن
یاخود عانه دن اولور واکر سببی کلیه تیندن اولورسه ورمك ابتداء ظهوری قدمیندن
یا جنبیندن یا ظهردن اولور واکر سببی ضیق النفس اولورسه ورمك ابتداء ظهوری
علیلك وجهندن اولور واکر سببی کبد وطحالدن اولورسه انتفاخ بطن ایله ابتداء ایدوب
وقتاکه ورم درجه انتهایه واصل اولدقده ضیق النفس وتهبج ظهور ایدر تحقیقا قرب موتی
اعلام ایدر وبو علامات واسباب واحکام استسقاده عامه مشترکه لردر **العلاج**
بو مرضك علاجنده طبیب حاذقه لازم اولان ابتداء اسبابنی بیلمکدر زیرا بو مرضك اسبابنك
انواعی چوق وتدابیر وعلاجاتنده دخی نهایت یوقدر چونکه امری واجب اولان بودر که اولا
ماده مائیه یی ادویه محلله ایله علاج واخلاط غلیظه یی بعد النضج مسهلات مناسبه ایله
بدندن اخراج ایده لر بعده اعضاء باطنه یه قوت ومدرات ومفتحات استعمالنه مداومت
لازمدر مثلا دواء مفرده دن نضج ماده ایچون اولانلری اصل ثیل واصل معده نواز واصل
هلیون واصنتین وغافث وکشوث وفراسیون وبرسیاوشان وقهور الطرطیر کبیلردر
وماییه یی اسهال ایچون مستعمل اولان مفرد دوا لر مثلا بر مقدار زنجبیل ایله بر درهم ویا ایکی درهم
مجوقان یاخود دخی قوی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه جلابه استعمال اولنه یاخود
عصاره اصل حمار بری وقثا اخذ اولنوب طبخ زبیب ایله استعمال اولنه یاخود غوتغبادن
بش حبه دن اون ایکی حبه یه وارنجه دوج زاج ایله ویا جوارش افاویه بالورد ایله ممزوجا
استعمال اولنه وبو مرضده جمهور اطبانك معتادلری اولان دوا راوند چینیدر اکرچه راوند
مائیتی اسهال ایتمزده ضعیف اما اعضای باطنه یه قوت ویروب صفرانك زیاده لکنی
اخراج ایلر وبونلردن قوی اولان سقمونیاء مدبردر یاخود عصاره ایرسا ایکی وقیه اخذ
اولنوب مطبوخ زبیب یابس ایله استعمال ایده لر شبرم وقثاء الحمار عصاره سنی عسل
ودار چینی ایله حبلر ایدوب استعمال ایده لر یاخود ما زریون مدبر نصف درهمدن بر درهمه
وارنجه مرق اللحم ایله استعمال ایده لر ومختار اطبا اولان مرکباتدن بعضیلرینی بیان ایده لم
مثلا معجون ایرسا ودواء کرکم ودواء قرطم ودواء تربد ودواء قثاء الحمار وایارج فیقرا

وحب مازريون وحب فرفيون استعمال اولنه واستسقانك ماء اصفرينى اخراج ايچون
بو معجون غايت نافعدر صنعتى بودر عصارهٔ آيرسا بر رطل كرنب بحرى دردت وقيه حولنجان
وزرنباد برر وقيه قرنفل وجوز بوا يارمشر وقيه اخذ اولنوب بعد الدق مقدار الكفايه عسل
منزوع الرغوه ايله معجون اولنه ياخود بو حب لانظيريى استعمال ايده لر صنعتى بودر مجوقان
نصف وقيه تربد اوچ درهم غوتخبا ومرور تخى وغاريقون هر برندن ايكى درهم شبرم
ومصطكى بر بچوق درهم دارچين وبسباسه وملح اندرانى هر برندن ثلث درهم اخذ
اولنوب بعد الدق عصارهٔ آيرسا ايله عجين وحبلر اولنه ياخود بو سفوفى استعمال ايده لر
صنعتى بودر چلاپا نصف وقيه مجوقان وكرنب بحرى وبزر حمان هر برندن بر درهم
وثلث درهم انيسون ودارچين بر درهم غوتخبا ايكى ثلث درهم اخذ اولنوب بعد الدق
سفوف اولنه مقدار استعمالى بر درهمدر وبو سفوف دخى غايت نافعدر صنعتى بودر
سورنجان ايكى درهم كرنب بحرى اوچ درهم اذخر مكى وملك مغسول بر درهم وثلث
درهم دارچين بر درهم وثلثان درهم بزر كرفس ثلث درهم اخذ اولنوب بعد الدق
سفوف اولنه ياخود بو جوارش استعمال اولنه صنعتى بودر مجوقان بر وقيه دواء تربد سفوفى
بش درهم قرنفل سدس درهم سكر ابيض نصف رطل اخذ اولنوب قانون اوزره جوارش
اولنه مقدار استعمالى اوچ درهمدن دردت درهمه وارنجه ياخود بو ماء مقطرى استعمال ايده لركه
ماء اصفرينى اسهال ايله اخراج ايدر صنعتى بودر شبرم بر رطل افتيمون نصف رطل زنجبيل
زرده جاو وقرنفل ومصطكى وزبيب احمر هر برندن بر وقيه دارچين نصف وقيه سكر ابيض
ايكى درهم اخذ اولنوب يدى رطل خمر ايله اون ايكى كون نقع اولنوب تقطير ايده لر
مقدار استعمالى رأى طبيبه كوره در وكاهيجه بو حقنه يى استعمال ايده لركه ماء اصفرى
اخراجه لانظيردر صنعتى بودر ريحان برى وسلق وكرنب بحرى وبابونج هر برندن
بر قبضه قنطريون صغير نصف قبضه حب قرطم وحب الغار يارمشر وقيه بزر رازيانج وكمون
ايكيشر درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه اولنوب بر رطلنه بر وقيه
معجون مبارك وبر وقيه دهن سذاب وضع ايدوب احتقان ايده لر وادويهٔ مدره يى دخى
استعمال ايدن خالى اولميه لر مثلا اصل جمه نواز وبزر رازيانج ودوقو وهليون وطرغيون وفو
وهيوفاريقون وكاكنج وحب عرعر ورتمه وافسنتين وسيساليوس وصاصفراس وبونلردن
مركب اولان دوالريى استعمال ايده لر وآءلك وقرص كبر وقرص افسنتين وقرص راوند كبى
وبو مطبوخ دخى بو حالده اراديدوب اعضاء باطنه يه قوت ويرر صنعتى بودر صاصفراس نصف
رطل غافث وقسطران وكمادريوس والتون اوتى هر برندن نصف قبضه قشر شجره لسان العصفور
بر وقيه اخذ ايدوب مقدار الكفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه اولنوب ايچينه بر مقدار
دارچين وجوزى روح الزاج وضع ايدوب استعمال ايده لر وبو معجون دخى ادرار بول ايچون
اولان دوالرك لانظيريدر صنعتى بودر اذخر مكى ودارچين واسارون ومصطكى وافسنتين
وبزر رازيانج هر برندن اوچ درهم سنبل هندى وراوند وبزر جمه نواز هر برندن
ايكيشر درهم راوند چينى بر بچوق درهم قرنفل واوچ بر درهم اخذ اولنوب بعد الدق
عسل منزوع الرغوه ايله معجون اولنه مقدار استعمالى ايكيشر درهمدر اوزرينه مطبوخ ثيل
ايچه لر وبو دوالر ايله بعد النضج تنقيه اولنه قلندقدنصكره باقى قلان ماده يى معرقات ايله

اخراجه

اخراجه سعى واهتمام ايده لر مثلا ادويهٔ معرقه دن عود الخياق و صاصفراس ودهن حمان
كبيلريى طبخ ايدوب فرق التى درهم مقداريى مطبوخندن استعمال اتمكله تعريق ايده لر
وبعد التعريق لاجل التجفيف حمام رجدن بوكاديى استعمال ايده لر مثلا بزر شبث وكمون وملح
اقلاق وكبيك وطاروبا السواء اخذ اولنوب بر تابه يه وضع ونار لينه ده تسخين ايدوب
بر كيسه ايله موضع ورمه تكرار بتكرار وضع ايده لر وبو ضماد دخى نافعدر صنعتى بودر زيت انفاق
اصفر اوچ وقيه شمع ايكى وقيه قوماليما وتكامكا بر وقيه بارزد صافى بر بچق وقيه
دهن حب الغار وكبريت التى درهم صندل احمر ومر صافى ومصطكى وكندر هر برندن
نصف وقيه صندلى روح شراب عامى ايله نقع ايدوب اشيايى سائره ايله صنعت اوزره
ضماد ايده لر وبو مرهم دخى مرقادوس نام طبيبك مختار ومجربيدر صنعتى بودر ترمنتين
بندقى بر رطل كندر ومصطكى ومر صافى التيشر جوز بوا وقرنفل وحولنجان و زرنباد
وكبابه ايكيشر درهم اخذ ومرهم اولنوب بطن عليله طلا ايده لر وبعده كبد و طحالنه
تقويت ايچون استعمال اولنان دوالره مراجعت ايده لر اما اطباء افرنجيهٔ كيمائيه مجربلرى
بو مرضه ادويهٔ معدنيه ايله علاج اولنمغه محتاجدر ديدلر زيرا البغراط فاضل امراض داخله
نام كتابنده بيورمشكه شول مرضلركه قوى اوله قوى دوايه محتاجدر اويله اولنجق صلاحيت
اوزره تدبير اولنان ادويهٔ معدنيه سميتدن تطهير وتنقيه ايله اكا اثار باد زهريت تاثير
ايدوب بدن انسانده افعالى قوى اولور پس ايمدى حكماء كيمائيه افرنجيه نك معتمدلرندن
منسيخت وبطاياتوس نام طبيبلرك مختار ومجربلرى اولان دوالر بونلردركه ذكر اولنور
باد زهر ذهبى وباد زهر مريخى واكسير الحيات وبارودت انتيمونى وتربد معدنى وجوهر الزاج
وجوهر قوقلماريا وجلاب لسوء القنيه وجلاب الطرطيرى وصبغ ابهلى وصبغ القنه
وصبغ المريخ الذهبى وصبغ المريخ الطرطيرى وصبغ المريخ النوشادرى وصبغ معرق و
صبغ الطرطير وصبغ المرق وذهب آدريانوس وزعفران المعدنى وزيبق الحلو وراسب الحلو
وراسب كلكونى وطاس حكما وفضة القادر وقرن الوحيد الذهبى ودواء الرق وصابون القادر
وحصاة المدبر وخلاصة الفولاد وخلاصة المريخ المفتحه وخلاصه طباقى وحب جنشى المعدنى
وحب الاستسقا وروح الزاج المعرق وروح الملح وروح الملح الحديدى وروح الملح المعقده
وزاج الفضه وزيبق الحيات المصلح وسر زيبقى وشراب فولاد وشراب المشترى ومعجون
فولادى وملح مر ومسهل زيبق الحيات ومسهل الفضى وماء استسقا وماء الرماد المبارك
ودهن ضفدع البرى ودهن بلسانى وسفوف كبريتى وحجر مفتح وحجر مستسقين وبو دوالره
معادل دوا الرا استعمال اتمشلر فى الحقيقه تاثيرلرى عند الاطباء كالشمس فى وسط السماء
ظاهر وهويدادر ورئيس الاطباء كيمائيه اولان پراكلسوس جرمانى دركه انسانك ماكولات
ومشروباتندن حاصل اولان فضول ثلاثه كه برى مائيت وبرى كبريتيت وبرى ملحيتدر وبو
ملح اطلاق اولنان فضلهٔ ثالثه يه بر نسنه عارض اولخله انحلال ايجاب ايدوب استسقا
حاصل اولور پس ايمدى بوكا تدبير وعلاج بويله دركه مثلا رتجر بق اسود دردت حبه
تربد معدنى ايكى حبه اخذ اولنوب حبلر ايدوب استعمال اولنه اكر تنقيه تام بولنمزسه
تكرار استعمال ايده لر بعده كبريت مصعد على الزاج اوچ درهم زعفران الحديد المحول بروح
الكبريت بر درهم اخذ اولنوب بعد المزج على الصباح ووقت زوال واخشام نصف درهمله

برقاج کون استعمال اولنوب بعده مطبوخ عود الغیاق وماء تریاقی ایله ادویهٔ مجففه استعمال
ایده لر بعده نقوع فولادی ایله شراب افسنتین استعمال ایتدوره لر وبو مرضده علیله واجب
اولان کوّت شرب ماءدن ورطوبتلی موضع وغذالردن احتراز ایدوب اغذیهٔ یابسه استعمال ایده لر
دائما غداسی کلک وسرچه وکبوتر وبکسمات وزبیب یابس وفستق اوله وماء معتاده یرینه مطبوخ صاصفراس
الفصل السابع العشر فی استسقاء اللحمی معلوم اوله که استسقاء اللحمی ما یکون المادة
المائیة مخالطة بالدم فیتخلل جمیع الاعضاء الظاهرة دبو مرض سوء القنیه نک نهایتیدر
وسوء القنیه مقدمهٔ استسقادر دیدکاری مطلقدر کلدیلکه استسقاء لحمینک مقدمه سیدر
وبو مرضده سوء مزاج زیاده مستحکم اولور اما سوء القنیه قلیل اولغله فرق اولنور **السبب**
استسقاء لحمینک سببی کبدک ضعفندن ویا سوء مزاج باردندندر وبو برودت دخی
یا استفراغات کثیره دن یا افراط جریان دم باسور ویا سیلان دم طمثدن ناشیدر
یاخود عقیب دیاضتده ویا بعد حمام الحار یاخود کیجه فراش حارده نومدن انتباه وقتنده
شرب ماء بارددن حادث اولور وکاه اولور که طحال ضعف واقع اولوب سوداء جذب
ایده مز سوداء دخی کبدده قالمغله مزاج کبدی بارد ایدوب بو مرضه باعث اولور یاخود
معده ضعیف اولوب هضم تامه قادر اوله مز بویله اولنجق کیلوس خام کبده وارد کبد
دخی نضجندن عاجز اولوب آنی اعضا جذب ایدر اما خام اولمغله بدنه جزء اوله ماز
بویله اولنجق بدنه شیشمک و عیشقلق عارض اولور والحاصل کبدک وسائر اعضانک
قوهٔ هاضمه سی ودافعه سی وماسکه سی ضعیف اولسه ویاخود اعضای مذکوره نک
قوهٔ جاذبه سی قوی اولسه استسقاء لحمی حادث اولور اراتابوس نام حکیم دیرکه چون
انسانک بدننه بر حرارت غیر طبیعی عارض اولسه بدنده اولان رطوبتی ذوب ایدوب جاری
ایدر اکر مجاری مفتوح ایسه اول رطوبت متحلل اولوب بدندن بول ایله خروج ایدر واکر
مجاری مسدود اولورسه بدنه منتشر اولور غذا اولمغه صلاحیتی اولمادوغندن اعضا
آنی قبول ایتمیوب استسقاء لحمی حادث اولور **العلامات** استسقاء لحمینک علامتی
علیلک بدنی بیاض ویاخود صفرته مائل اولمقدر وضعف کبد ایله نقصان هضمدن ناشی
قاروره سی رقیق وبیاض اولوب جمیع اعضا سنده انتفاخ وترهل حاصل اولمقدر
وقتا که ستیشلره پرمق ایله باصلسه خمیره باطر کبی پرمق باطر وبر زمان چقور قالور
وسائر علاماتی بعینه سوء القنیه کبیدر **العلاج** بو مرضک علاجی بدنده ماده بلغمیه نی
تحلیل وتنقیه واعضاء مؤفه یه تقویت ویروب مزاجی تعدیل ودمی تصفیه ایتمکدر
جالینوس فاضل دیدکه اکر بو مرض احتباس دم طمث ویا انقطاع دم بواسیر ویا رعاف
معتاده نک بالکلیه منقطع اولدوغندن حادث اولورسه ویا عروق علیل ممتلی و تحلیل دخی
اولمایوب تولد دم ایدن اشیانک تناولی بو علته باعث اولورسه ماده یی تقلیل وحرارت
غریزیه یی ترویح ایچون احترازا ایدک فصد ایده لر لکن اکر مرض امتلاء وقتندن اولور سه
مشترکدن ویا باسلیقدن واکر احتباس دم حیض ویا انقطاع دم بواسیردن اولورسه
صافندن فصد ایده لر یاخود انفتاح افواه عروق ایچون اولان دوالره مراجعت اولنه
بعده ماده بلغمیه نجدی ادویهٔ مقیئه ویا ادویهٔ مسهله ویا ادویهٔ مدره ایله استفراغ
ایدوب تنقیه ایده لر وهر اسبوع تمامنده بر دفعه ادویهٔ مقیئه استعمال ایده لر که حتی معده ده

متولد اولان خلط بلغمی قیدن بدن علیل پاک اوله بعده اشربهٔ مناسبه استعمال اولنه
مثلا سکنجبین عنصلی ویا سکنجبین سادج وشراب بزوریین وشراب زوفا وشراب اصول
ومطبوخ شوکة المبارکه وقسطاران کبی ودوالوردر وغایت مناسب اولان ادویهٔ مسهله
عصاره حمار الصغیر ومجوقان وغاریقون ودواء تربد ودواء کرطم کبی وبونلره مشابه
دوالردر وبو مرضده افسنتین ایله سنبل هندیدن غافل اولمیه لر ودائما مریضک اعضاسینی
دلک ایدوب تجفیف ایدیجی دوالر استعمال ایده لر مثلا کبریت وسنجث وسدف وکندر مساوی
اخذ وسحق اولنوب حل حادق ایله مزج وبطن علیله طلا ایده لر یاخود دهن ضفدع بری
طلا ایده لر یاخود مرهم عرطنیثا ویا مرهم آغریپا استعمال اولنه غایت مجربدر وبو مرضده
لحم قنفذ بالخاصه نافعدر وماء معتاده یرینه مطبوخ عود الغیاق وصاصفراس استعمال اولنه
واقتضا ایدرسه علیلی بو مطبوخیله حرتیق ایده لر وسائر علاجلری سوء القنیه فصلنده بیان اولنمشدر
الفصل الثامن العشر فی استسقاء الطبلی معلوم اوله که بو مرض ما بین الثرب
والصفاق وبین الثرب والامعا مجتمع اولان رطوبت قلیله ایله ریاح غلیظهٔ کثیره دن
عبارتدر لهذا ابقراط بو مرضه استسقاء یابس تسمیه ایلمشدر **السبب** استسقاء طبلینک
سببی مزاج کبدک حرارهٔ ناریه سندن ومعده نک برودت ورطوبتندن حادث اولور زیرا اکل
اولنان طعام معده ده انهضام تام بولمیوب کیلوس نیّا کبده منجذب اولوردیس کیلوس نیّ
اولدوغندن کبد آنی هضم طبیعی اوزره هضم ایده میوب ابخرهٔ وریاح حاصل اولور **العلامات**
استسقاء طبلینک علامتی علیلک بطنی ممتد وانتفاخ ایله عظیم اولوب سرّه سی خارجه
خروج ایتمکدر لکن استسقاء زقی کبی بونده ثقل اولماز وقرب سرّه وجانب ظهرنده
وجع اولوب طبیعتی قبض اولمقدر اکر بطن علیله ید ایله ضرب اتسه لر صدای طبل کبی صدا
ظهور ایدر **تقدمة المعرفة** معلوم اوله که بو مرضده اکثریا اشراسیفده تمدد وبطنده الم ونفخ
وقراقر تقدم ایدر واکر بو مرضده کثرت صعود ابخره وضیق النفس عارض اولورسه موته علامتدر
واسفل بطن وعانه رقیق اولوب اسهال دخی عارض اولورسه هلاکه دلالت ایدر وسنارطوس جرجانی
دیرکه بو مرض استسقاء زقیدن ردی وعاصیدر وابو الاطباء ابقراط دیرکه قچان استسقا یابسده
عسر البول عارض اولسه موته اعلام ایدر **العلاج** استسقاء طبلینک علاجنده اولا واجبدرکه
ماده یی تنقیه ودیاحی تحلیل وسدده لری تفتیح ایدیجی دوالر استعمال اولنه ایارج غاریقون
وحب اصطماخیقون وحب افاویا وحب راوند کبی وبونلره مشابه دوالر بعده تحلیل ریاح
ایچون زوفا وقوتنج وحاشا وسلیخه واکلیل الجبل ورازیانج وانیسون وکمون وحب الغار
کبی دوالر استعمال اولنه وبو سفوف تفتیح سدد وتحلیل ریاحده عطیهٔ الهیه وموهبهٔ
ربانیه دن بر دواء لانظیر وعلاج سریع التأثیردر صنعتی بودر عود ماوردی وجوزبوا
وقشر اترج هر بریندن بر درهم خولنجان ودارچین بر بچق درهم انیسون وکراویا
ایکیشر درهم اخذ اولنوب ناعما سحق اولندقدنصکره مجموعی مثلی سکر طبرزد ابیض مدقوق
ایله مزج ایدوب سفوفا استعمال ایده لر ومحلل الریاح اولان احتقانلر ایله عمل ایده لر
مثلا تحلیل ریاح ایچون بو حقنه غایت مناسبدر صنعتی بودر بابونج وسذاب وورق حماض
وبزر شبث هر بریندن بر قبضه انیسون بزر رازیانج وکمون وکراویا هر بریندن نصف
وقیه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح طبخ اولنوب بعد التصفیه مطبوخدن بر رطلنه

بر وقیه معجون مبارك ونصف وقیه معجون حب الغار حل اولنوب اوزرینه دهن سذاب ودهن حب الغار بر وقیه وضع واحتقان ایدهلر بعده بطن علیله تحلیل ریاح ایچون نشیشهلر چکهلر بعده اطلیه وکمادات ومراهم وضمادات وضع ایتمکله تدبیر دن خالی اولمیهلر مثلا حمر ایله توزی طبخ ایدوب بطن علیله وضع ایدهلر یاخود ملح ایله طاروجی قاوروب برمقدار انیسون ایله کون اضافه ایدوب کماد ایدهلر یاخود ضماد حب الغار ویا ضماد محلل الریاح یاخود بو ضمادی استعمال ایدهلر صنعتی بودر فضلة البقر وفضلة الماعز اوچر وقیه سذاب یابس وکمون یادمشر وقیه اخذ اولنوب بعد الدق قدر الکفایه بول الصبیان ایله تخمیر اولنوب اوزرینه اوج وقیه کبریت مسحوق ذر اولنوب بطن علیله تضمید ایدهلر یاخود بو ضماد مجربی استعمال ایدهلر دیرا بو ما الف حقیر بو ترکیبی بنچه لرده تجربه ایدوب منافع جلیلهسنی مشاهده ایلدم صنعتی بودر فضلة الحمام بر رطل عسل ایکی بچق وقیه ترمنتین دقیق باقلا وعصارۀ حمان صغیر وعصارۀ آبرسا هر برندن ایکیشر وقیه کبریت اصفر بر بچق وقیه آندز کوکی حب الغار وبزر شبث وبابونج هر برندن التی درهم بزرجیر ایکی درهم باروت نصف درهم اخذ اولنوب فضله حمامی حل حاذق ایله نقع وطبخ دنصکره الکدن کچوره لر بعده دقیق باقلا کبریت وباروتی برمقدار شراب ایله مزج ایدوب اضافه ایدهلر ونار خفیفه ایله طبخ ایدهلر بعده عصارات وعسل وترمنتین دخی ضم اولنوب برمقدار طبخ اولنوب ناردن تنزیل واجزای سائرهیی مسحوقا ضم ومزج اولنوب بطن علیله تضمید ایدهلر مجربدر وبو مرهم دخی بین الاطبا ممدوح ومستعملدر صنعتی بودر سذاب وبابونج واکلیل الملك وفوتنج هر برندن ایکی وقیه کراویا وبزر الرازیانج وکمون هر برندن بر وقیه اخذ اولنوب شراب ایله طبخ اولندقدنصکره قدر الکفایه شمع ودهن السذاب ایله مرهم اولنوب بطن مریضه طلا ایدهلر ومریض ممکن اولدقجه خبز اکل ایتمیه وصو یرینه قشر اترج وصاصفراس طبخ اولنوب آنی استعمال ایدهلر

الباب السادس العشر فی امراض الکلی وهو یشتمل علی اربعة عشر فصول

التشریح معلوم اولدکه **کلی** عربیده لسان ترکیده بوکرك دیرلر دمك ماثختنی تمییز ایچون ایکی آلتدرکه جناب حق وحکیم مطلق آنلری حمره قلیل لحم وشحم کثیر ایله وزید وشریانلردن مرکب نصف دائره شکلنده کبده قریب عظم صلبك اوزرینه ایکی جانبنده وضع ایلیوب لحمی لحم کبددن اقوی واصلب ایلمشدر لکن طرف یساره وضع اولنانی بوکرکی اسفله مائل ایدوب وطرف یمینده اولانی آنردن مرتفع وزوائد کبده مماس ایلمشدر واوزرلرینی صفاقدن غشاء ایله خرزۀ ظهره ربط اولنوب عظم وعصب کبی اعضای یابسه یه مجاور اولدقلرندن آنلری حفظ ایچون لباس شحم ایله الباس ایلمشدر وبونلرك ایکی عدد خلق اولنمسنده حکمت ربانی بودرکه اگر برینه آفت رسا اولسه اول برییسی خدمتنده مقیم اولوب تمام ایده وبونلرك هر برینك ایکیشر عنقی اولوب بو عنقلری فوقلرندن جذبۀ کبددن طالع اولان عرق عظیمه بری صاغدن وبری صولدن متصل اولورلر وبر عنقلری دخی مستقیما اسفله نزول ایدوب مثانه یه واصل اولورلر وبو مجراره حالبین وبربخین تسمیه ایدرلر وبو مجرالردن فضول مائیه مثانه یه منحدر اولوب بعده جمع وتمام طولدقدنصکره رجالده احلیلدن ونسوانده

قلبدن

قلبدن خارجه مندفع اولوب بدن فضلهٔ موذیه دن رها بولورکه اول فضلیه بول تسمیه اولنور

الفصل الاول فی سوء مزاج الکلیه

معلوم اولدکه بوکرکلره عارض اولان سوء مزاج کاهیجه حار ویابس وکاهیجه بارد اولور **السبب** اگر سوء مزاج کلیه حار ویابس اولور ایسه سببی جوار کلیتینده واقع اولان اعضالرك یعنی کبد وطحال وعروق وامعا کبی کرك افراط حرارت ویبوستندن حادث اولور یاخود کلیه ییننده بر خلط حارنك انصبابندن ویاخود ادویهٔ حاره ویابسه استعمالندن وکاهیجه اعتدالدن خارج البسهٔ حاره الباس ایتمکله حاصل اولور وکاهیجه امکنهٔ بعیده یه راکبا ومشیا یاخود شدتیله آت توشدرمق بومرضه باعث اولور اما سوء مزاج باردك سببی جوار اعضاء کلیه ییننده واقع اولان افراط برودتدن حادث اولور کاهیجه ادویهٔ بارده دن ویا اغذیهٔ بارده دن وکاه اولورکه صدمات اهویهٔ بارده دخی بو مرضه باعث اولور **العلامات** سوء مزاج کلیه اگر حار ویابس اولور ایسه علامتی علیلك قارورهسی کثیر ومنصبغ وحرقت وحدت ایله دفعی زیاده اولوب کاهیجه رسوبی رملی اولور واکثر لیالیده احتلامه مبتلا ومخوف رؤیالر کوروب وجع ظهر ایله مجموع اعضاسنده ضعف مستولی اولور واما سوء مزاج باردك علامتی قارورهسی بیاض ورقیق وشهوت جماعی ضعیف اولوب اشیاء بارده دن مضرت مشاهده ایتمکدر واگر مادهسی بلغم اولور ایسه علیلك قارورهسی مکدر وغلیظ اولوب ظهرنده اولان وجعی غایت زیاده اولور **العلاج** اگر سوء مزاج کلیه اگر حار ویابس اولور ایسه علاجی ادویهٔ بارده ورطبه ایله مزاج کلی یی تعدیل ایدهلر مثلا دهن بنفشه دهن ورد احمر وخار ولی دهن باو بقلة الحمقا وحی العالم ونیلوفر وحماض اترج ولیمون وعصارۀ رمان حامض وچلك وبرودات ادبعة البارده وشعیر وماء جبن کبی دوالردن مزاج علیله مناسب خطوط شرابلر ومعاجین واقراص عمل اولنوب استعمال ایدهلر وکلیتین اوزرینه عصارۀ خار ولی وماء نیلوفر ودهن الورد ودهن بنفشه ودهن نیلوفر ومرهم صندل ومرهم الورد طلا ایدهلر واگر اسهالدن بو صحیفهٔ رقیقه عمل اولنوب علیلك بلینه بغلسهلر غایتده نافعدر واگر مادهسی صفرا اولور ایسه حبا دشنبر ویاخود معجون جاص ویاخود معجون بزرقطونا ویاخود معجون الورد المسهل استعمال اولنه اما سوء مزاج بارد اولور ایسه مزاج کلی یی ادویهٔ مسخنه ایله تسخین ایتمکله تعدیل ایدهلر مثلا بزر رازیانج وبزر هلیون ومعده نواز وقرصعنه وثعلب وبتونیقه وغافت وفوتنج ونعنع وجبع عروضراما واکلیل الجبل والسفاقس وخردل وجرجیر الماء ولوزمر وحمص اسود وزرد آلو چکردکی وامثالی کبی ادویه دن عمل اولنمش مطابخ ومعاجین واشربه واقراص استعمال اولنه وموضع کلی یه دهن آبرسا ودهن سنبل ودهن قسط ودهن قرنفل ودهن بسباسه ودهن جوزبوا طلا اولنه واگر مادهسی اخلاط بلغمیه دن اولور ایسه ترمنتین ایله عسل خیارشنبر ویره لر یاخود غاریقون وتربد مجوف ومعجون مبارك ومعجون هندی استعمال اولنه وعلاجات باقیهسی اقرباذینمزده تحریر اولنمشدر نظر اولنه

الفصل الثانی فی حصاة الکلیتین

یعنی بوکرکلرده طاش وقوم اولمسنی بیان ایدر **السبب** بو علتك سببی فاعلی بر حرارت غریبه درکه ماده نك رقیقنی افنا ایدوب غلیظی متحجر اولدقده کلیه ده باقی قالور وسبب قریبی کلی نك سوء مزاجیدر وسبب بعیدی معده نك وکبدك سوء هضمندن اولور ودخی اطعمهٔ غلیظه تناولندن اولور هریسه

ويك بشمش وبيبز ولحم قديد وبولانوق صوايچمك كبي بونلرك مجموعندن حادث اولور سفرجل وآلج كبي آغز بورشديجي ميوه لري كثرتيله تناول اتمكدن اولور وبطريق الارث دخي ظهور ايدر ديمشلر وعلماء محققين اهل نجوم وحكماء مدققين ارباب حساب ورقوم تحقيق ايتديكلري بودركه اكر مولودك حين ولادتنده زحل ومريخ طالعندن بيت ثامنده واقع اولمجق اولورسه بهر حال اول مولودده حصاة تولد ايدر لاشك ولاشبهه **العلامات** بو علتك علامتي بياننده ابو الاطباء ابقراط فاضل امراض داخله نام كتابنده بيورديكه اصحاب حصاتك ظهرنده بر شديد وثقيل وجع اولوب حصيه تحينه وارنجه ممتد اولور وطبيعتي قبض واحتباس بول واقع اولور وكليه ده حصاة اولدقده ظهرده واقع اولان وجع ثقيل بعد الطعام شديد اولور وبعضي كره مريضدن قيء ايله بلغم زنجاري واخلاط غريبه خروج ايدوب ودر عقب وجعي ساكن اولور وكاه بولنده رمل احمر ظاهر اولور وابتداء علتده بول رقيق وصافي اولوب كيدرك بولانق وغليظ اولور واكر حصاة نفس كليه نك جوهرنده اولورسه وجع شديد بر موضعده مستقر وثابت اولوب بولي محتبس اولميوب رمل دخي ظهور ايتمز ومعلوم اولدكه كبد ايله كليه ما بيننده واقع اولان عروقلره اخلاط غليظه منصب اولمغله حصاة كليه يه مشابه علامات ظهور ايدوب عوام اطبا آني حصاة كليه قياس ايلوب ايكيسي بيننده فرق لايدرلر وبو علت اكثريا حميات عقيبنده واقع اولور وحصاتدن بونك فرقي بودركه حمي شديده تقدم ايدوب اكثريا بول ايله خروج ايدن نسنه بولك اوستنه چيقر **العلاج** بو علتك علاجي اولا حصاتك تولدينه مانع اولان وحصاتي تفتيت ايدن ووجعي تسكين ايدن ادويه لري استعمال ايدهلر ومولد حصاة ايدن اغذيه غليظه دن پرهيز ايدهلر مثلا بوزاغي اتي واوغلاق اتي وبيض نيمرشت وقيه بالغي كبي وكاهيجه فستق ولوز وزردآلو وحب صنوبر وتين وهندبا تناول ايدهلر وطعاملرينه دارچين وشكر قنه لوهم شهرده ايكي كره اسهال ايله بدني تنقيه ايدهلر مسهلاتدن خيار شنبر وترنجبين وشراب الورد المسهل وراوند وترمنتين مناسبدر ماء هليون وماء عسل ايله قهور الطرطير وياخود راوند ايله سكوريا شراجي استعمال ايدهلر وبو حب غايت نافعدر صنعتي بودر ترمنتين مغسول نصف وقيه راوند بر درهم دارچين ثلث درهم كهربا وعرق السوس والتون اوتي هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب حبلر اولنه وهر هفته بوكره بر درهم استعمال ايدهلر ياخود صبر بر درهم راوند وغاريقون بر بچق درهم سقمونيا اون ايكي شعيره دارچين وسنبل ومصطكي وعرق السوس هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب مقدار الكفايه ترمنتين ايله حبلر اولنه ياخود نصف وقيه عسل خيار شنبري ايكي درهم ترمنتين وثلث درهم عرق السوس وكفايت مقداري سكر ايله مزج ايدوب بر دفعهده استعمال ايدهلر وبو مطبوخ دخي غايت نافعدر صنعتي بودر اصل خطمي واصل السوس وبسفايج هر برندن نصف وقيه برسياوشان بر قبضه بزر معدنوس ايكي درهم قرطم ورازيانج بر درهم اخذ اولنوب ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دنصكره ايچنه نصف وقيه سنامكي وايكي درهم راوند وبر بچق درهم غاريقون وايكي ثلث درهم دارچين وضع ودقع وتصفيه دنصكره شراب بنفشه ايله استعمال ايدهلر وطبيعتي تنقيه دنصكره اكر غلبه دم وار ايسه باسليقدن فصد ايدهلر وبعده مفتت الحصاة اولان دوا ايله تفتيت

حصاة

حصاة ايدهلر حسك وآيرق وحسك وصاصفراس وطرغيون واصل معدنوس و حشيشة الزجاج وقهور الطرطير وروح الزاج كبي دوالر استعمال اولنه فقير قليل البضاعه بو علتده مقناطيس ابيض تسميه اولنان دواكه بارودن عمل اولنور بونك ايله قيچي چوق كمسنه لره علاج ايلدم **تجربه** ملت نصارادن بو ضراف ارمني اوچ درت سنه مقداري حصاة كليه يه مبتلا اولوب هزاران علاجلر اولنمش بر ثمره حاصل اولمامش بو فقير كاتب السقيمه اصول وحشايش مرده دن بر مطبوخ عمل ايدوب يوز درهم مطبوخده ايكي درهم مقناطيس ابيض وضع وحل ايدوب درت دفعهده استعمال ايتدرمكله نشء درهم حصاة اخراج اولنديكه كيمي شعير وكيمي حمص وكيمي نصف حمص مقدارنده كيمي احمر كيمي اترجي كيمي اصفر كيمي ابيض ايدي واكر كليه ده حرارت اولورسه موضع كليه يه دهن بنفشه وبزر قطونا لعابي وكافور وعصارة قرع طلا اولنه واكر وجعي شديد ايسه احتقان اولنه وموضع كليه يه مرهم خطمي ودهن عقرب طلا اولنه كذلك خطمي وخبازي وبنفشه وبابونج وحلبه وزهرتمه بالمساوي اخذ اولنوب لبن ايله طبخ وبا قوا ولنه وشراب خطمي وشراب مفتت الحصاة وحجر اليهود وعين سرطان وحجر البقر وامعاء الارض اليابس وكنش طاروبي ومحلول بللور معدني كبي دوالر استعمال اولنور وفراطون نام طبيب مجرب بو علتده بو ضماد استعمال ايدوب مرح ايدر صنعتي بودر اون عدد سرطان نهري بي سود ايله طبخ ايدوب بعد التصفيه ايچينه درت وقيه اتمك ايچي واوچ عدد صفار البيض وبر وقيه سمن غير مملوح ودهن بابونج التي درهم وزعفران نصف درهم اخذ اولنوب صنعت اوزره ضماد اولنه عجايب علاجدر بالخاصه نافعدر ودهن عقرب ايله بصلي طبخ ايدوب موضع كليه يه وضع ايتمكله هم وجعي تسكين وهم تفتيت حصاة ايلديكي مجربدر

الفصل الثالث في قروح الكلي والمثانه معلوم اولدكه بو كركلرده وقا وقده واقع اولان جنانلر كاهيجه سطح كليه ده وكاهيجه بطن كليه ده ظهور ايدر كاه اولور كه فسخه اولنوب صولاير نغاطات كبي وكاهيجه العياذ بالله متآكل اولوب انجق اودرنده بر زآربلق قالور حتي غسر شهرنده بر كمسنه بو مرضه مبتلا اولمش ايدي كيدرك اولكمسه استسقاء ذقي اولدي اول عصرك حذقة اطباسي هزاران علاج سريع التأثير ودواء لا نظير لر ايتديلر قطعا فائده اعتيوب آخر الامر هلاك اولدي آني تشريح ايتديلر طحال ودته واخشا لرينده بر علت مشاهده اولنميوب انجق كليه سنده بر برمق صغار بر ثقبه بولديلر وقتاكه شق ايتديلر صولو قبارچقلر ايله ايچني مملو اولمش كورديلر **السبب** قروح كلي ومثانه نك اسباب ثلثه سي واردر اولكيسي اول موضعلرده واقع اولان فلغمونيلرك تفتيح ايتمسيدر ياخود انفجار خراجدر ايكنجيسي اخلاط حاده دن تنفي خلط كه بول الدم منتهي اوله مدت مديده باقي قلمغله اول عضوي تقريح ايدر اوچنجيسي خشونت حصادر كه عضو مزبوري اكل وتخديش ايتمكله قرحه احداث ايدر وبو اسباب ثلثه دن ماعدا بعضي سببلردن دخي ظهور ايدر اما نادر الوقوعدر مثلا مسافة بعيده يه منزل ايله كيدر ايكن حيواني غايت سورمك وياخود ادويه حاره استعمالندن اولمت ايتمك كبي وبعضي بوكا مشابه نسنه لردن دخي ظهور ايدر **العلامات** بو مرضك علامت صحيحه سي بول ايله مده ومدة وقيحك خروجي وطول ايام بقاسي وثبوتيدركه اعضاء بوليه جانبلرينده مختفي قرحه اولدوغنه

دلیل صحیحه در امّا قرحه کلیه ده میدر یوخسه مثانه ده میدر هر برینی بلمك مراد اولنسه علامتی
اکر قرحه کلیه ده ایسه موضع حقوینده وجع یعنی یان باشلرنده آغری اولور امّا مثانه ده اولدقده
وجعی موضع عانه ده یاخود موضع عجانده اولور وکلیتیندن ظهوره کلن مدّة فاضل الهضم
وکامل النضج واملس وقلیل النتن وبیاض اولور زیرا کلیه لرك بادنجیما تعبیه اولنان جزوی
لحمی اولمغله مدّتی جیدًا هضم وانضاج ایدوب اکثریا بول ایله مختلطًا خروج ایدر واسفل
قاروره ده لبنه مشابه رسوب مشاهد اولوب برمدت ترك اولندقده مدّة بولدن متفرق
ومتمایز اولمغله اسفلده مترسبًا مجتمع اولور امّا مثانه دن کلن مادّه قیحیه غایت قلیل واکثر
بول ایله مختلط اولماز واول قدر نضیج اولماز بلکه نی وفج ومختلف القوام والالوان وکریه الرایحه
اولور زیرا عضو مثانه نك حرارتی ضعیفه اولمغله مادّه مذکوره یی کفایت مقداری طبخه
قادر اولمیاز اکر قرحه عنق مثانه ده یاخود مجرای بولده اولورسه کلن مدّة غایت صاف
وخالص اولور واکثر اوقاتده من غیر بول مترشح اولور ومعلوم اولدکه قروح کرك مثانه ده
وکرك رقبهٔ مثانه ده اولسون عسر البول دائم وثابت اولوب وجع دائمه حرقت البول
ایله مرافق ومرادف اولور امّا قروح کلیتینده عسر البول ووجع قلیل اولمق شأنندندر
وکلیتین مثانه دن بعد اولمغله وجعی بول مسافه ده حس اولنور واکر قرحه عمیق وقعر
کلیتینده اولوب غائر اولورسه علامتی کاهیجه علیله حبس بول وقطعی مشکل نزف الدم
عارض اولور واکثریا مدّة ویادم ایله معًا جرادهٔ اعضاء کبی خروج ایدرکه خردهٔ قطعه
لحم کلیتیندر وکاهیجه اول خروج ایدن قطعه غلیظجه اولمغله مجاریدن مروری عسیر
اولوب وجع نفریطیقوس ظاهر اولور امّا قرحه مثانه ده اولدقده فلس صغیر وخرده جه
جلد غشائی ونخالی الشکل خروج ایدر وقروح ودشبیدیه مثانه کرمزمن وعتیق اولدقده
اندن بلغم مخاطی خارج اولور نتهکم حصاة مثانه ده نقل اولنمشدر تقدمة المعرفه
معلوم اولدکه قروحات داخلیه نك مجموعی مخوف ومخاطره لی اولدیغی محقق وغیر مبهمدر
خصوصا اعضاء مذکوره ده واقع اولان قروح غایت خوفناك وعسیر العلاج اولمسی
عند المجربین الاطباء مسلمدر زیرا اعضاء مذکوره ده اخلاط مائیه ومواد رطوبیه نك
نزول وانصبابی دائما جاریدر واکرچه رطوبت ماء جبنیه بالطبع قوالرو اسطه سیله
اول اعضالری تطهیر وتنقیه ایدوب خارجه مندفع اولمسی دخی تقدیر باریدر لکن یخی
اول رطوبت ماء جبنیه بر مواد ردیئه حادهٔ لذاعه وکاله مختلط اولوب متغیر وفاسد
ایدوب مروری اولان اعضایی تأکل وتقرح ایدر واکر قروح کلیتین ومثانه حدیث وجدید
اولورسه علاجی یسیر واکر عتیق ومزمن اولوب قدیم اولورسه تدبیری عسیر ولا علاجه
واکر بو مرض شیوخ وپیرلرده واقع اولورسه مأیوس العلاجدر وشبانده دخی تدبیر
وعلاجنده سعی بلیغ ایله اهتمام طبیبه محتاجدر وقروح حصاتدن ناشی اولورسه
حصاتی اخراجه سعی لازمدر زیرا حصاة خروج ایتمدکجه قروحه علاج محالدر واکر قروح
ایله علیله سهر وهزال عارض اولوب جسدی متخلل اولمسه عاقبة الامر اولمکسنه ده
سوء القنیه وذبول ظهور ایدر العلاج قروح کلیتین ومثانه نك علاجی سائر
قروحات علاجی کبیدرکه جالیات ومنقیات ومجففات ومدملات وخاتمات دن
اولان دوالر ایله علاجنه سعی واهتمام ایدرلر امّا ابتداء واجبدرکه نظر اولنه اکر غلبه

والامتلاء

وامتلاء دم علامتی وار ایسه یاخود عضو مأوفده خلطه موفی وار ایسه یا فلغمونی ظهوریندن
خوف وار ایسه درعقب فصد ایدرلر اولا قولتدن باسلیقدن بعده ایاغنده عرق الرکبه دن
فصد ایدرلر بعده قانون مسهلات ایله غایت ایدرلرك عضو مأوفه منصب اولان اخلاط
مرضیهٔ فاسده یی اخراج ایتمکله تنقیه ایدرلر امّا بوکونه مرضلرده ویریلن مداوات
مسهله مأمون الغائله وخفیفه اولمق لازمدر خیار شنبر وترنجبین وشراب الورد
المکرر وراوند وغاریقون کبی ادویه مسهله دن بنادقه یاخود عجین صلب صورتنده
ویرهلر زیرا مایع وسیال اولان دواء مسهل سهولتله مجرای بوله واصل اولمغله یحتمل که
اصلاحی علی سبیل البول مجرای بوله ایصال ایدوب اندن حدت وحرافت وشدت
زائده حاصل اوله پس ایدی بو معجون بو خصوصده غایت مناسبدر صنعتی بودر
بسفایج وعرق السوس محکوك یارمشر وقیه لبوب اربعة البارده بر در درهم
زهر نسان نور بستانی وزهر بنفشه یارمیشر قبضه عنابه اون ایکی عدد اجاص
شامی الی عدد کشمش نصف وقیه سنا مکی ایکی بچق وقیه اخذ اولنوب قدر الکفایه
ماء الشعیر ایله غمر ایدوب اون ایکی ساعت نقع بعده طبخ ایدوب سوزه لر مطبوخ
مصفانك ایچینه ترنجبین بر بچق وقیه عسل خیار شنبر الطری اوچ وقیه اضافه
ایدوب معجون قوامنه کلنجه طبخ اولنوب ایچینه نصف وقیه راوند چینی ضم اولنوب
معجون ایدهلر مقدار استعمالی بر وقیه در هفته ده بر دفعه فطوردن ایکی ساعت
مقدم ویرهلر یاخود بو معجونی استعمال ایدهلر صنعتی بودر عسل الخیار شنبر ایکی
وقیه ترنجبین بر بچق وقیه عسل سبستان ولب تمرهندی بر وقیه لعاب بزر قطونا
التی درهم لبوب اربعة البارده بر درهم رب السوس ایکی درهم اخذ اولنوب
مقدار الکفایه شراب الورد المکرر ایله معجون ایدهلر مقدار استعمالی بر وقیه دن
بر بچق وقیه یه وارنجه هفته ده بر دفعه یاخود سن ومزاجك اقتضا سنه کوره
تکرار ایدهلر واکر بوکا زیبق مصعد حلو یاخود سائر زیبق مدبره الحاق اولنورسه
بلیغ النفع اولور زیرا زیبق جمیع قروح ظاهره وباطنیه دواء لانظیر وتطهیر والحام
ده مثلسزدر واکثر اطبا بو مرضده مسهلات ترمنتینیه یی غایت مدح ایدرلر زیرا ترمنتین
قرحه یی تنقیه وهم بطنی تلیین ایدر مثلا ماء لسان الحمل ایله مغسول ترمنتین
نصف وقیه عرق السوس بر درهم اخذ ومزج اولنوب بنادقه ایدوب استعمال اولنه
شیخ ابن سینا قروح کلیتینده قیءِ زیاده مدح ایدوب دیرکه بو مرضده قیءِ معادل
علاج اولماز وقیءِ ایله قروح کلیتین شفا بولور زیرا قیءِ تنقیه وتطهیر واستفراغ
ایدوب موادی کلالرك ضدی وعکسی اولان عضوه جذب ایدر دیدی کذلك
اطیوس الامدی دخی قیءِ بو مرضده زیاده نافعدر زیرا اکثر اطباء مدح ایلمشلردر ونیجه لره
قیءِ تکرار ایتمکله قروح کلیتین نه برء حاصل اولدیغی دیدی امّا قیءِ خفیف اولوب
علیل سهولتله ایلرقی ایده زیرا قیءِ شدید وقوی اولورسه شدتی قیئدن قرحه
متدغدغ ومتحرك اولور والحاصل بو مرضده مادّه یی کماینبغی استفراغ واستیصال
وعکس مادّه ایتمك لازمدر بعده تنقیه ایدیجی جالیات مناسبه شروع اولنه مثلا
ماء الجبن کبی که علی الریق التی وقیه دن سکز وقیه یه وارنجه استعمال اولنه کذلك

ماء العسل دخی بو وزن اوزره استعمال اولنسه مناسبدر وعلیله ماء مشمش وبنه حتاده
برینه عرق السوسی شعیر ایله طبخ ایدوب سکر اضافه سیله شرب اولنه یاخود
جمة الخبازی وعرق السوس طبخ اولنوب شرب اولنه واکر علیلك حمی سی یوغیسه
لبن الاتان شرب اولنمسی جمله دن عظیم النفعدر دیدیلر زیرا اجزاء مائیه جبنیه سیله
قرحه‌یی جلا وتنقیه ایتمك دکل بلکه اجزاء جبنیه سیله تبرید والتحام ایلدیکی کذلك
تلیین وتسکین وجلاء ایچون بو جلاب دخی انفع اشیادندر صنعتی بودر اصل
حطمی نصف وقیه ورق لسان الحمل واغریمونیا وپرسیاوشان ورؤس الخبازی
هر برندن برقبضه بزر خبازی وبزر بطیخ اصفر المدقوق یارمیشر وقیه حب کاکنج
التی درهم عرق السوس بروقیه شعیر غیر مدقوق برقبضه اخذ اولنوب ماء القراح
ایله ایکی رطل قالنجه طبخ وتصفیه دنصکره ایچینه جلنجبین اوج وقیه سکر نبات ایکی وقیه
ضم اولنوب جلاب اولنه مقدار استعمالی سکز وقیه در اون کونه دك صباحلرده
استعمال ایده لر معلوم اوله که کلیتین ومثانه ورحم مواضعنك علتلرینده استعمال اولنان
دوالرك مقدار استعمالی زیاده جه اولمق لازمدر حتی دوانك قوتی اول مواضعه
وارنجه مجاریده منعدم ومنکسر اولمیه وبو دوالرك مجموعندن اقوی وعظیم النفع
اولان امیاه معدنیه حدیثه در درکه ایام کثیره استعمالنه مداومت اولنسه سوء مزاج
حاره یی اصلاح وقرحه یی تنقیه وتطهیر ایدوب اندمال والتحامه ایصال ایلیه کذلك
اکر علیل بلغمی المزاج اولوب یاخود مرض افرنجیه اولوب اما نزف دم وحمی یه مبتلا
اولنسه جو بجینی وصابرینه دن یاخود عود الغیاق وصاصفراس کبی لردن معمول
مطابیخ معرقه دن اوتوز یاخود ایاما کثیرا استعمالنه مداومت وتلطیف تدبیر ایله
حمیه یه ملازمت اتمکی اطباء مجربین افرنجیه اتفاق ایتمشلردر لکن بو اثناده اعضا
باطنه ده التهاب وحرارت زیاده اولورسه تعدیل حرارت ایچون اخشاملرده
امراق مبرده استعمال ایده لر وموضع کلی یه مسوحات ومراهم مبرده طلا ایده لر وادویه
مذکوره یی مرکبا استعمال مراد اولنورسه بو منوال اوزره عمل اولنه مثلا صابرینه
اوج وقیه نشارة شجرة المصطکی ایکی وقیه صاصفراس بر وقیه نشارة العاج
ونشارة قرون الایل التیشر درهم عناب وسبستان یارمشر وقیه حشیشه بطیقوس
درت وقیه شعیر نیج ایکی وقیه اخذ اولنوب بونلری بش رطل ماء القراح ایله
اون ایکی ساعت نقع دنصکره اوج رطل قالنجه طبخ وتصفیه اولنوب التی قسم
ایدوب اخشام وصباح استعمال ایده لر واکر تقویت وتعطیر مراد اولنورسه ایکی درهم
دارچین مسحوق ضم ایده لر اما راهب بو مطبوخی اون رطل ماء القراحیله نقع وثلثی
زائل اولنجه طبخ واون ایکی یه تقسیم ایدوب استعمال ایده لر دیمش وبعده نظر ایده لر
تطهیر اولوب تفاوت حاصل اتمشمی یعنی اکر بول ایله معا قلیل المقدار مدة متریشح
وخارج اولوب بیاض ومستوی وقلیل النتن اولوب اسفلنده فضلات ظاهر
اولمازسه قرحه تفاوت حاصل اتمشدر پس بو علامات ظاهر اولدقده مجففات و
قابضات ومغریات وملحمات ومرهلات استعمالنه سعی اولنه وبو خصوصده بو قرص
عجیب الفعلدر صنعتی بودر طین ارمنی وطین مختوم ومرجان احمر هر برندن اوج درهم

صمغ

صمغ عربی وکثیرا یارمشر وقیه اخذ اولنوب مطبوخ اغریمونیا ایله عجین ایدوب ایکیشر درهم
مقداری قرص ایده لر صبحا ومساءً بر دانه سینی لبن ضان الفولادی ایله یاخود مطبوخ
جمجم کبیر ایله استعمال ایده لر یاخود بو معجونی استعمال ایده لر صنعتی بودر سکر الورد العتیق
اوج وقیه بزر بقلة الحمقا وبزر لسان الحمل وحب الاس وطین ارمنی وطین مختوم ودم اخوین
قاطر هر برندن بر درهم برادة ناب الفیل وقرص کاکنج یارمیشر درهم اخذ وشراب الورد
الیابس ایله عجین اولنوب صبحا ومساءً کستانه قدر استعمال اولنه وبو جلاب دخی التحام
قروحده لا نظیر اولان دواء سریع التاثیردر صنعتی بودر اصل جمجم الکبیر ایکی وقیه ورق
لسان الحمل وبیلوسلا بر قبضه رؤس خبازی وپرسیاوشان یارمشر قبضه عرق السوس
نصف وقیه نشا وصمغ عربی وکثیرا وطین ارمنی هر برندن بر درهم بزر الخس وبزر بقلة الحمقا
بر مثقال ورد احمر برقبضه اخذ اولنوب ماء القراحیله بریجق رطل قالنجه طبخ وتصفیه دنصکره
ایچینه سکر ابیض درت وقیه وسکر نبات ایکی وقیه ضم اولنوب جلاب اولنه مقدار
استعمالی سکز وقیه در اون ایکی کون صباح واخشام استعمال اولنه وبو حب غایت ممدوح
ومجربدر صنعتی بودر ترمنتین مغسول بماء لسان الحمل بر درهم رب السوس وکثیرا ایکیشر
ثلث درهم طین ارمنی وقرص کاکنج هر برندن سدس درهم اخذ اولنوب عصارة ذنب
الخیل ایله حبلر اولنه مقدار استعمالی نصف درهمدر صباح واخشام استعمال اولنه یاخود
بو حبی استعمال ایده لر صنعتی بودر اصل حطمی واصل جمجم الکبیر ایکیشر درهم صمغ عربی و
صمغ قراصیا وصمغ الاجاص هر برندن بر درهم لبان ومرصافی ثلثر درهم بزر خشخاش
ابیض وبزر کاکنج بر مثقال کافور ثلثان درهم اخذ اولنوب ناعما سحق اولنوب مجموع
اجزانك ثلثی مقداری اسفیداج انتیمونی یاخود انتیمون محرق الثابت الحاق اولنوب
قدر الکفایه ترمنتین بندقی ایله حبلر ایده لر مقدار استعمالی بر درهمدر صباح واخشام
استعمال اولنه اعمال وافعال ترمنتیندن خوف اولنورسه اتك برینه ماء حشیشة الزجاج
ایله محلول رب السوس ایله حبلر ایده لر فورسطوس نام حکیم استادی جلید یوس
نام حکیمدن روایت ایدوب ذکر لبن البقر طری دن بو کاسه مقداری یاخود اون وقیه دن
اون بر وقیه یه وارنجه نصف درهم طین ارمنی صحیح ایله مخلوطا وقت سحرده استعمال
ایده لر استادیمك اسرار مکتومه سندندر قرحه‌یی تنقیه وتطهیر ایدوب التحام ایلدر وارطمانوس
نام حکیم بو معجونی غایت مدح اتمشدر صنعتی بودر سکر الورد ایکی وقیه بزر هیوفاریقون
مسحوق بر وقیه اخذ اولنوب بعد المزج انتهاء علاجده برقاج کون اخشاملرده استعمال
ایده لردی بو تجربه ایلدی اندمال والتحام قروح ظاهره وباطنه ده رتبه حلو قندده دواء اولماز
ایکی جنددن اوج جبیره وارنجه هر یوم یاخود کون اشوردی ماو لسان الحمل ایله ایاما کثیرا
استعمال اولنسه قروحی اندماله عجیب الفعلدر کذلك قروحات عتیقه ده خمر ابیض ایله
طبخ اولنمش مطبوخ زراوند مدحرجه سکر اضافه ایدوب استعمالنه مداومت اولنسه
عظیم النفعدر وخارجدن بعضی موضعیات ایله دخی قروحی اندماله معاونت ایده لر
بو خصوصده بو مرهم غایت مناسبدر صنعتی بودر عصیر لسان الحمل وعصیر عنب الثعلب
هر برندن درت وقیه دهن الورد اوج وقیه خل حاذق بر وقیه مرداسنج بر بچق وقیه
اسفیداج نصف وقیه توتیا ایکی درهم دم اخوین بر درهم بر برینه مزج ایدوب

مرهم خل کبی مرهم اولنوب اوزرینه لصوق اولنه واکر قلغمونی سببی حرارت والتهابی یوق
ایسه بو مرهمی لصوق ایده‌لر منفعتی بودر دهن الورد ودهن مصطکی ودهن جبة الخضرا
هر برندن ایکی وقیه مرصافی وصبر وانزروت ودم الاخوین اصطرك هر برندن بر
درهم نشاء وکثیرا هر برندن درت ثلث درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه شمع ابیض
ایله مرهم ایده‌لر اما اکر قروح مثانه‌ده اولورسه هر یوم ایکی دفعه زراقات مناسبه
استعمال اولنه مثلا ابتداء جلا وتطهیر ایچون ماء العسل وماء الجبن یاخود کلنکبین
قلیل ایله مطبوخ شعیردن معمول اولنمش زراقه اولنه بعده قابضات ومدملات وملحمات
اولان زراقات استعمال اولنه مثلا اصل الجحم ومرصافی وشب وانزروت اخذ ودق
اولنوب ماء صادین ایله طبخ اولنمش کثیرا ایله زراقه اولنه واطبا افرنجیه‌نك تجربه‌لرندن
حیلدانوس دیرکه قروح مثانه‌یه غیری دوایه محتاج اولمقسزین بو دوا ایله برؤ حاصل
اولور مثلا اصل جحم الکبیر بر وقیه شعیر غیر مقشور بر قبضه ورق اغریمونیا ودورونیقا
واسقوردیون وعلقیلا وسانیقولا هر برندن نصف قبضه مقدار الکفایه ماء القراصیه
نضیج تا نجه طبخ وتصفیه دنصکره ایچینه ایکی درهم کلنکبین وصمغ وحل اولنوب زراقه
اولنه وبو زراقه‌یی تکرار بتکرار اعاده ایده‌لر لکن زراقه‌یی سائر عضوما دحال اولندیغی
قدر دحال ایتمیه‌لر ابنوبه جوف وقعر مثانه‌یه نفوذ ایتمیه زیرا بسهولة دوا موضع علته
واصل اولمیاز ودخی معلوم اولدکه بو مثلو قرحه وحادثه اکثریا وجع والم واضطراب کثیر
اولمق امر مقرردر ایمدی جمیع معالجاتدن زیاده کرك داخلا وکرك خارجا مسکنات
لازمدر که علیل بو مقدار راحت کله ادویه داخلیه‌دن شراب خشخاش طودانو قرص
کاکنج وبزر خشخاش ابیض ایله لبوب اربعة البارده‌دن معمول مستحلبات که اکثر
مقتضی اولورسه شراب خشخاش ضم اولنوب استعمال اولنور کذلك خمیرة زهر خطمی مرارا
کثیرا استعمال ایده‌لر وخارجدن تسکین وجع ایچون بو بوغی ایده‌لر ترکیبی بودر اصل
خطمی ایکی وقیه ورق خبازی وحشیشة الزجاج وورق بنفشه هر برندن بر قبضه بزر کتان
وبزر حلبه وبزر کاکنج هر برندن اوچ درهم زهر بابونج وزهر اکلیل الملك ونیلوفر هر
برندن بر قبضه قدر الکفایه ماء القراصیه طبخ ایدوب عبا الرایله عضوه بوغ ایده‌لر لکن
زنهار اسفنج ایله اتمیه‌لر دیو اکر اسفنجده ملح بحری وار دیرمه بو مسوحی لصوق ایده‌لر
دهن بنفشه ودهن لوز حلو بر بچق وقیه دهن الورد بر وقیه لعاب بزر خطمی ولعاب
بزر حلبه ایکیشر وقیه زعفران ثلث درهم اخذ ایدوب مسوح ایده‌لر واکر مثانه‌ده
وجع موجود ایسه بو زراقه مناسبدر منفعتی بودر بزر حلبه وبزر سفرجل هر برندن
ثلث درهم اخذ اولنوب بر بچق رطل ماء الشعیر ایله بر ساعت نقع ایدوب بعده عصر
ایدوب ایچینه دهن لوز حلو ایکی وقیه کلنکبین بر وقیه ضم وحل اولنوب زراقه ایده‌لر
واکر لبن طری ایله قرص عود دونیوس حل اولنوب تکرار بتکرار زراقه اولنسه جلادن انفع ومسکن وجع ...

الفصل الرابع فی فلغمونی الکلی والمثانه

ودم الحار فی الکلی والمثانه دخی
تسمیه اولنور ترکیده بوکوکره وقاوقه اسی شیش اولمق معناسنه‌در معلوم اوله که کلی
ومثانه‌ده واقع اولان اورامك بینلرینه فرق غایت قلیل وتدبیر وعلاجی دخی بربرینه
مخالف اولمیوب طریق واحد اوزره اولمغله ایکیسی معا فصل واحدده بیان مناسب کورلمشدر

ایمدی

ایمدی کلی ومثانه‌ده واقع اولان ورم حار یا اخلاط دمویه ویا صفراویه‌نك اعضاء مذکوره‌یه
انصبابندن حاصل اولور خصوصا اعضاء مذکوره‌نك جوهرینه جاری ومنصب اولور اما
اعضاء مذکوره‌ده فلغمونی ظهوری نادر الوقوعدر زیرا بو مقامده حکماء دیدیلرکه اول
عضولرك جوهرلری صلب وقوی ومتین وصفیق وکثیف وثخین اولدیغی حیثیتله انلرده
وقوعی نادردر زیرا کلیتین لحمیدر ویا رخیما طیس ایله جمع اولورلر ایکیسی دم قبولنه مستعد
اما مثانه اعضاء منویه‌دن قانسز وغشائی بر عضودر لکن شعب وخیائل عروق واسطه‌سیله
کندویه غذا ایچون اولان دمی اخذ وقبولنه شبهه یوقدر پس ایمدی کندویه غذا ایچون
دمك اول عضوه جریانی افراط وکمیتی کثیر اولمغله فلغمونی احداث ایتمسی بعید کورنمز
نته‌کم اعضاء غشائیه‌ده اولدیغی کبی مثلا غشاء الجنب وحجاب الحاجز المشترك وحجب
آخرده حادث اولدیغی کبی وحکمادن جمیعلری دیدیلرکه اکرچه بو ورم خلط دمویه
وصفراویه‌نك انصبابندن حادث اولور اما بحران دمه افراط اوزره بلغم ویا سودا
مختلط اولسه دمك غلظتی زیاده اولور واعضاء مذکوره‌نك دخی جوهری کثیف دربو بلکه
اولیجق کلی ومثانه‌یه اول دم غلیظلك دخول ونفوذی ممکن دکلدر ونفوذ ایتدیکی حالده
دخی غایت قلیل نفوذ ایدر بو صورتده اعضاء مذکوره‌ده فلغمونینك حدوثی نادر الوقوعدر
السبب بو مرضك سببی ظهوری امور طبیعیه وغیر طبیعیه وامور الخارجه عن المجری
الطبیعیه‌دن مأخوذدر مثلا امور طبیعیه قبیلندن اولان اسبابی اعضاء مذکوره‌نك
مرضی ایله رحم مادرده مناسبتی اولمغله ویا اقربادن منتقل ومنجذب اولمقدر یاخود خلقت
اصلیه‌سندن اول اعضالرك جوهرینه آنده اتساع ورخاوت والتهاب وحرارت موجود
اولمغله اول عضولره افراط اوزره اخلاط منجذب اولور عهد شباب وسن حد اثناده اولان
محرور المزاج اولنلرده استعداد کثیره اولمغله حادث اولور اما امور غیر طبیعیه قبیلندن
اولان سببی مجامعته تکثیر وجنابتلکده اهمال وتأخیر اغتسال واعضاء مذکوره‌نك زیاده
ضعفندن وخلط دمویه واخلاط سائره‌نك اول عضولره کثرت اوزره انصبابندن
حادث اولور وکاهیجه تخمه وخماردن وشراب صرف استعمالندن واغذیه مالحه وفلفلیه
استعمالی بو مرضه باعث اولور وکاهیجه اعراض نفسانیه غضبدن وبو مشاق بوبله
جامعه‌یه ظهوری اوزرینه نائم اولمقدن وشدت حرکاتله ریاضات بدنیه‌دن وعادته
مخالف تعب ومشقتدن حاصل اولور ومستفرغات معتاده‌نك یعنی جریان دم طمث
وسیلان دم بواسیر ورعاف کبیلرك احتباسندن حادث اولور واسباب داخلیه‌سی
امتلاء عروق وکیموسك کثرت اوزره فسادی بو مرضه باعث اولور امور الخارجه عن
المجری الطبیعی قبیلندن اولان سببی موضع کلیتین ویاخود مثانه‌یه ضربه شدیده ویا
خروج بول وقوعنده اول موضع اوزرینه دوشمکدن ویا حمامی دائمه ولازمه‌دن ویا
جمیع اوعیه‌لرك غیر نقی اولمسندن ظهور ایدر وکلی ومثانه‌یه خاص اولان بعضی امراض
جزئیه سببیله دخی فلغمونی حادث اولور حصاة ووجع شدیده که هرنه وجهیله اولور
اولسون تقرح وحرقة البول وحبس البول وسائر انلر امثالی امراض جزئیه بو مرضه
باعث اولور **العلامات** بو مرضك علامتی موضع کلیه‌یه تنزه وجع صعب اولمقده
اکر اول موضعك طرف ظاهرینه ودبیا اولورسه الم واضطراب ایله ضربانی اولور واوله

وجع کلیه نیتنك قرب وجوارنده اولان اعضایه منتشر اولوب ممتد اولور وعلیل الم واضطرابندن
کندوکندویه قیامه قادر اولمیاز کذلك طرف مخالفنه دونمکه دخی قادر اولمیاز کذلك
ندعلت طرفنه ونه طرف صحیحنه ونه بطنی اوزرینه یاتمغه قادر اولمیاز زیرا فلغمونی ظهور
ایدن عضو معلق اولوب آصلمغیله افعال مذکوره یه مانع اولور لهذا علیل دائما ظهری اوزرینه
نائم اولور واکر علیله سعال وعطاس وبونلره مماثل سائر حرکات بدنیه دن بری واقع
اولورسه عضو ماؤفك متحرك اولمسیله بدنك الم واضطرابی شدید اولوب تحملدن خارج
وجع صعب حاصل اولور کذلك جانب علتده اولان ساقده خدر یاخود وجع ظهور ایدوب
بحسب اعصاب والالیاف ساقه منبسط وممتد اولور وبو الم واضطراب ایله علیله عسر البول
عارض اولور وحرقت بولدن ناشی اولان فلغمونیدن قیح وصدید اکر بول ایله مختلطا اولورسه
بول ابتداده رقیق واصفر اولوب کندیکجه حمرت وغلظت کسب ایدر زیرا بو حال علتك
تزایدی بولمسندندر وحمیات لازمه وحاده ظهور ایدر واکثریا سهر واختلاط عقل ونتیجه
بونلك کبی اعراض صعبه عروض علیلی بی شعور ایدر واکثر اوقاتده قئ وغثیان طاری
اولوب اخلاط بلغمیه وصفراویه ایله مختلط اشیاء مختلفه استفراغ ایدر واما اکر فلغمونی
مثانه ده اولورسه علامتی وجع عجانه وعانه ده ظاهر اولور واول عضولرده احیانا حرارت
وحرت وبولده حرقت ظاهر اولور کذلك ناحیه مثانه ده اولان ورمك مجرای مثانه یی
انضغاط وانقباضندن علیله احتباس بول عارض اولور کذلك امعاء مستقیم دخی مثانه یه
مجاورت وقربیتی اولمغله فلغمونی مثانه دن اولدخی متأذی ومتألم اولوب حرقت شدیده
ایله تقاضای براز واقع اولور وبعضی کره حبس براز دخی واقع اولور وفلغمونی کلی ومثانه ده
اعراض عامه مشترکه دن معدود اولان علامات حمیات حاده وسهر واختلاط ذهن
وعطش وبونلره مماثل عوارضات صعبه در اما امعاء قولونده واقع اولان فلغمونینك
کلیتین ایله مجاورت وقربیتی اولمغله اعراضلرینی بربریندن فرق وتمییز لازمدر ایمدی
فرق بودرکه فلغمونی کلیه ده وجع اضلاع کاذبه یه وظهره ومثانه یه منتشر اولوب ممتد اولور
اما فلغمونی امعاء قولونده وجع اکثریا جانب بطنده اولوب برازده تغییر ظاهر اولورکه
بو فلغمونی الکلیه ده اولماز **تقدمة المعرفه** معلوم اولدکه بو مرض امراض ردیه وفاسده
وخبیثه دندر اکر اعضای داخلده حادث اولان فلغمونینك کلیسی علی الخصوص
لاجل الحمیات لازم اولان اعضانك برنده ظهور ایدره غایت خطرناك وموحشدر خصوصا
علیلده اختلاط عقل یاخود تشنج ویاخود اعراض شدیده صعبه واقع اوله مثلا عرق بارد
وبرد الاطراف کبی علامت عارض اولورسه قرب موتی انذار ایدر اکر فلغمونی کلیتینده
بواسیر ظهور ایدرسه علامت جیده در کذلك فلغمونی کلیتین منفتح اولوب ومده سی
بول طریقیله مستفرغ اولسه سلامت وخلاصه دالدر اما اکر اول مره عروق حالبانده
کبده وطریق امعایه مندفع اولسه خطرناکدر واکر فلغمونی مثانه خفیف اولوب علیلك
قاروره سنده رسوبی ابیض ومستوی اولسه سلامتی منذردر اکر فلغمونی مثانه ده علیلك
وجودنده بقیه حمرت ظاهر اولوب وبول کیمی خروج ایدرسه فلغمونینك متحلل اولمسنه
دالدر **العلاج** فلغمونی کلی والمثانه نك علاجنده طبیب حاذقه واجب اولان ماده یی
استیصال وعکسی ایله بجی مبردات وتیسیر ادرارات ومسکنات ومحللات یاخود حقنه

ایله علاجه همت اتمکدر مثلا ابتدا الزم لوازماتدن اولان فصد درکه قوانك وسن ومزاجك
مقتضاسنه کوره باسلیقدن فصد ایدرلر اکر فلغمونی کلیه ده ایسه ایکی یاخود اوچ یاخود
درت دفعه یاخود قوانك تحملنه قیاس ایله دخی زیاده فصد ایدرلر حتی ماده نك نزول
وانصبابی ساکن اولوب وجعك خفتی دخی ظاهر اوله واکر فلغمونی مثانه ده ایسه ماده یی
ماده یی رفع ایچون اعالی اعضاده طرف یمیندن فصد ایدرلر زیرا معدن دم اولان کبد
اول جانبنده در بعده ماده یی استیصال وصرف ایچون اسفل اعضادن عرق الرکبه یاخود
صافندن فصد ایدرلر واکر علیلك مقعدنده بواسیر اولوب تورم ونتوء حاصل اولمش ایسه
فتح اتمکه سعی ایدرلر یاخود عکس ماده ایچون اعضاء عالیه وسافلیه بالشرط تعلیق
محجمه ایدرلر واطراف اعضایی دلك وربط متوجعه ایله ربط ایدرلر واخلاطی خارجه جذب
وعودت ایچون قبل الفصد وبعد الفصد حقنه لینه خفیفه مبرده ایله احتقان ایدرلر
لکن مقداری قلیل واعتدال اوزره مرخی ومسهل اولدکه حتی فلغمونی یه انضغاط وازدحام
ویرمیه پس اعدی بو حقنه غایت مناسبدر صنعتی بودر اصل خطمی بر وقیه ورق بنفشه
وورق الخس وخبازی بر قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن
صکره مطبوخك بر رطلنه عسل خیارشنبر یاخود معجون الاجاص الساذج بر وقیه دهن
بنفشه نصف وقیه صفار البیض ایکی عدد وضع وحل اولنوب احتقان ایدرلر والتهاب
دمی تعدیل ایچون جلابات ومستحلبات مبرده استعمال ایدرلر وبو جلاب مختار اطباء
مجربیدر صنعتی بودر ماء هندباء بستانی وماء خس وماء بقلة الحمقا هر برندن درت
وقیه شراب الرمانین ایکی وقیه شراب نیلوفر بر وقیه اخذ وبربرینه خلط اولنوب
جلاب ایدرلر صبحا ومساء اوچ دفعه ده استعمال ایدرلر یاخود بو جلابی استعمال ایدرلر
صنعتی بودر اصل حماض ایکی وقیه ورق خبازی وبقلة الحمقا ولسان الحمل وهندباء بستانی
هر برندن بر قبضه رأس خشخاش ابیض نصف وقیه انیسون وبزر خس بر درهم
زهر لسان ثور وزهر بنفشه وزهر نیلوفر هر برندن بر قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه
ماء القراح ایله بوبجی رطل قالنجه طبخ وتصفیه اولنوب ایچینه درت وقیه عصارة الرمان
ضم اولنوب جلاب ایدرلر یاخود ماء الخس وماء هندباء البری اوچر وقیه شراب عصارة
لسان الثور وشراب نیلوفر بر وقیه اخذ وخلط اولنوب استعمال ایدرلر یاخود ماء الرجله
وماء نیلوفر النیلی وقیه شراب عصارة هندباء البستانی وشراب رمانین بر بچق
وقیه اخذ وخلط اولنوب اوچ قسم ایدوب صبحا ومساء استعمال اولنه وبو خصوصده
بو مستحلب عطیة الحمید وموهبة ربانیه دن بر دوادر صنعتی بودر لوز حلو مقشر بر وقیه
حب الصنوبر الطری نصف وقیه بزر خس وبزر حماض وبزر رجله وبزر خشخاش ابیض
اوچر درهم اخذ ومحکم دق اولنوب علی التدریج اوزرینه ماء شعیر وماء خس وماء بقلة الحمقا
هر برندن نصف رطل القا وضم اولنوب بعد التصفیه ایچینه سکر الورد بر وقیه ضم
وحل اولنوب اوچ دفعه ده استعمال ایدرلر ومعلوم اولدکه بو مستحلبده لبوب اربعه ترك
اولنمشدر زیرا لبوب اربعه نك ادراری واول عضوجاتنده بعضی تسخیری جذب
اتمك احتمالی اولمغله علی الخصوص اول عضولره ماده نك انصبابی ونزولی هنوز حرکتده
اوله اضافه اولنمز تحلیله انصباب وانتقالندن خوف اولنور کذلك بالقوه انصباب

ونزول موادی قطع ومنع ایچون مستحیل مزبوده بومقدار شراب خشخاش یاخود بر قاج
حبه لوداتو اضافه وحل اولنسه غایت انفع اولور کذلك فلغمونی ظهور ایدن عضو ملتهبه دخی
تبرید ایچون احتقان اولنمق دخی ممکن ومناسبدر مثلا سابق الذکر اولان جلابك
مطبوخنه ایکی وقیه دهن الورد یاخود دهن بنفشه الحاق اولنوب احتقان ایده لر
وبو دخی معلوم اولدکه فلغمونیلرك ابتداسنده ادویه مسهله مناسب دکلدر زیرا که مسهل
اخلاطی تحریك ایدوب عضو ماوفه انصبابندن خوف اولنور کذلك علیله اسهال
عارض اولورسه درحال قطع وحبسنه همت اولنه اما اگر فلغمونی قلیل وخفیف اولوب
انحطاطه وارمش ایسه مأمون الغائله اولان ادویه خفیفه دن مرکب مسهل
ویرلمکده بأس وخوف یوقدر مثلا خیار شنبر وتمرهندی وراوند وترنجبین ومعجون
الاجاص الساذج ودیاتلیمون وشراب الورد المکرر کبیلر یا ماء الجبن وماء بقلة الحمقا
ویاخود مطبوخات مبرده ایله استعمال ایده ورم لر اما بو مرضك ابتداسنده خارجدن
استعمال اولنان مداوات مبرده تبریدی رادع اولمق لازمدر مثلا لسان الحمل وحماض
وعنب الثعلب وهندباء بستانی وورد احمر کبیلرك عصاره لرندن شیء قلیل خل
وصندل احمر وکافور الحاقیله معمول لخلخه مایعه وسیاله استعمال اولنور واطلیه دن
دهن الورد ودهن بنفشه دن معمول اولنان طلالر وقیروطی الصندل لین ومرهم ابیض
مبرد یاخود مرهم بوبوکیون مفرداً ویاخل قلیل ضم اولنوب مرهمساعده عضو ماوفه
بارداً الصاق ایده لر واگر اول اثناده ممکن اولورسه اعضانی تبرید وتقویت وتعدیل
حرارت ایچون لبن الحلیب ایله مبلول بزلر وضع ایده لر یاخود ماء نیلوفر وماء الورد
وماء عنب الثعلب وماء الحس کبیلردن ممکن الحصول اولانی اخذ ایدوب ایچینه برمقدار
کافور حل اولنوب دهن اللوز الحلو ایله معاً کماد ایده لر واگر بونلردن زیاده تبرید عظیمه
محتاج اولورسه برعدد بیضی قلیلا ادهان مناسبه وخل الورد ایله محکم چالقنوب
مسوح ایده لر یاخود اوزرینه دم سلحفات لصق ایده لر یاخود دهن الورد وخل الورد و
عصارة عصی الراعی یاخود عصارة الرجله وصفار البیض الطری اخذ اولنوب بعد المزج
ایچنه بزلر بلوب بارداً الصاق ایده لر اگر فلغمونینك وجعی شدید اولوب علیله زیاده
زحمت ویرورسه ذکر اولنان کمادات ومسوحاته شیء قلیل افیون وزعفران حل ایده لر
ودخی معلوم اولدکه مبرد استعمالنده امور ثلاثیه رعایت واجبدر اولکیسی ادویه مبرده نی
طول زمان عضو ماوفده ترك اولنمیه حتی مواد حوصلده ملتصقه نضج وتبخیردن منع
ایلمیه یاخود ورم سقیر وسیبیه صائر اولوب صلابت حاصل ایتمیه ایکنجیسی فلغمونی
مثانه ده قوابضات ومبرداتی قلت اوزره لصق ایده لر حتی حبس البول احداث ایلمیه
زیرا حبس بول بو مرضده کثیر الوقوع اولان اعراضدن اولمغله غایت حذر نا کرده
اوچنجیسی فلغمونی مثانه ده لیاپیه استعمالی چندان موافق دکلدر زیرا ثقلی ایله عضو
ماوفی تثقیل ایدوب مانع توسیع اولور پس اجری مداوات مبرده نك جزوئیجه استعمال
ایدوب بینه ترك ایده لر لکن فصدی کراراً اعاده وتکرار اولنوب موادك اعضایه
نزول وانصبابی ممتنع ومنقطع اولدقده نصکره مرخیات ومحللات خفیفه یه مراجعت
اولنه مثلا اصل خطمی وورق بنفشه وورق خبازی وحشیشة الزجاج وبزرکتان

ویزر

وبزر حلبه وبزر خبازی وبزر القطن اخذ اولنوب بعد الطبخ بوغ وکماد ایده لر وعضوه
تقویت ایچون ورد احمر وزهر بابونج وزهر اکلیل الملك وزهر شبث اخذ اولنوب بعد الطبخ
بوغ وکماد اولنه وادویه مرخیه استعمالی اثناسنده مسکنات دخی استعمال اولنور
لبیحه لباب الخبز کبی که نفعی عظیم وتأثیری سریع در صفتی بودر لباب خبز الابیض
برطل اخذ اولنوب مقدار الکفایه لبن الماعز ایله لبیحه قوامنده طبخ اولنوب بعده
ایچینه اوچ عدد صفار البیض ودرت وقیه دهن الورد وسدس درهم زعفران ضم اولنوب
لبیحه ایدوب عضو ماوفه لصق اولنه وکثیراً اعاده لازمدر واگر وجعی شدید اولورسه
برمقدار لوداتو وکافور اضافه ایده لر واگر فلغمونی مثانه ده غنغرینا حصولندن خوف
اولنورسه لبیحه مقویه غایت مناسبدر مثلا دقیق باقلی ودقیق کرسنه دقیق ترمس
اخذ اولنوب خمر ایله طبخ اولنوب لبیحه ایده لر فرنیسطینوس دآهب دیرکه یکرمی سکز
یاشنده برکسنه وار ایدی که اکا هیچ حبس البول عارض اولور ایدی لکن برضیافته
دعوت ایدوب ایتدیلر اول کسنه طعامی کثیر الاکل ایدوب وشراب صرف ایچمش همان
اول کون بولی بالکلیه محتبس اولوب آلتی کون اصلا بتوله قادر اولمامش خوف سببیله
برجراحدن برقاطاطیر کتوردوب مجرای بولدن ادخال ایلمش وعضو مزبور انزندن متألم
اولمغله برحمای ردیه عارض اولدی وبش کون مرورندن صکره هلاك اولدی بز
آنی تشریح ایلدك انك مثانه سنده غنغرینا ظهور ایتمش بولدق معلوم اولدیکه بوکا سبب دکلدر
قاطاطیرك المودجسندن اولمشدر زیرا قاطاطیر تعبیر اولنان آلتی التیر الله کم آنی جراح جاهل وحاذق ناقابل استعماله قادر

الفصل الخامس فی وجع الکلی وجع الکلی لسان ترکیده بوکرك اغریسی دیرلر
زبان فارسیده درد کرده تسمیه اولنور لسان یونانیه ده نفریطیس تعبیر ایدرلر بو شول
وجعدرکه محل کلی ده اولور مجرا آلری متأذی ومضطرب ایلر عند العامه وجع قولنج کلوی
تعبیر ایدرلر غالباً مشابهت جنسیتیله وجع قولنجه تعلقی اولدیغی حیثیت ایله وجع قولنج
بینلرنده داخلدرکه اکثر کره واقع اولورکه بربرندن فرقی عسیر اولوب ایکیسنی بربرندن
تمییز وتفریقده اطبایه تشویش وحیرت عارض اولور **السبب** معلوم اولدیکه اگرچه
بو وجع اسباب کثیره دن حادث اولور اما اکثریا سببی حصاة ویاخود بلاغم لزجه
غلیظه در زیرا چونکه حصاة کلالرده نابت وساکن ومستقر اولدیغی کلالرك بعضیسنه
یاخود ملاست کلالریه فعل وتأثیر ایلدیکی حیثیت ایله وجعی جلب وجذب ایدر زیرا که
کلیتین املس در وحس اعطا اولنمشلردر چونکه اگر حصاة متحرك اولوب اگر رأس احلیله
مطروح وساقط اولورسه یاخود قضیب احلیله واصل اولور وآنده منبسط اولدقده عظیم
وجعی سببیله مثانه یه مطروح ومندفع اولنجه قادر اولمیه اولحالده ایدن بر وجع شدیده
وعظیمه حرکت وهیجان ایلدیکه علیل انلردن بومرتبه ده متألم ومتأذی اولورکه مبهوت
ومتحیر وعجیب قالور کذلك بلاغم غلیظه لزجه نك مجاری یه ملتحج وملتصق اولمغله دخی
وجع کلی حادث اولور وازجمله بعضی کره دم منجمد مجاری کلیتینده ملاصق اولوب
تجمدندن یاخود قیح ومرة غلیظه نك کلالرده تجمدندن یاخود انجذاب وانصباب
ونزولندن ناشی دخی وجع حادث اولور کذلك گاه اولورکه مجاری کلی نك جوفنده
بعضی نفخ ورباح دخول ایدوب محتبس اولمغله دخی وجع شدیده وعظیمه حادث اولور

العلامات بو علتك علامتی جبینه حصاة کلی ومثانه کبیدر العلاج بو مرضك
علاجنده اولا طبیعه لازم اولان وجعی تسکین وریاحی تحلیل وبلاغم فجه ولزجه یی نضج
وبیروب تنقیه ایتمکدر از جمله تسکین وجع وتحلیل ریاح ایچون بو حقنه غایت مناسبدر
صنعتی بودر اصل خطمی بر وقیه حشیشة الزجاج وبابونج وبنفشج وشوك الجمال وخبازی
هر برندن بر قبضه شبث نصف قبضه بزر الکتان وبزر الحلبه یارمشر درهم تین
بش عدد اخذ اولنوب بعد الطبخ مطبوخ مصفانك بر رطلنه بر وقیه عسل خیار شنبر
ودهن لوز حلو ودهن سوسن ابیض بر بچق وقیه صفار البیض ایکی عدد اخذ اولنوب
مطبوخه حل واحتقان ایدرلر وعلیله ماء مشروب معتاده بدلنه طبیخ اصل خطمی
یاخود اصل عرق السوس وخبازی وحشیشة الزجاج وزبیب احمردن مصنوع مطبوخ
اعطا ایدرلر وکاهیجه بزورات اربعة البارده ویاخود بزر خشخاش ابیض مستحلبی
استعمال ایدوب ده لر ومحل وجعه خطمی وبابونج واکلیل الملك وبزر کتان وبزر حلبه
طبیخ ایدوب کماد ایدرلر یاخود دهن لوز حلو یاخود دهن سوسن ابیض یاخود شحم البط
یاخود شحم الدجاج یاخود بونلری جمع ایدوب طلاء ایدرلر وبونلردن
زیاده مأثر مرهم خطمیدر باقی علاجات وتدابیری حصاة کلی ومثانه کبیدر

الفصل السادس فی سدد الکلی وضیق مجاریها بو فصل مجاری کلیتین
ضیق اولوب مسدود اولمه سی بیان ایدر السبب بو علتك سببی یا شیشدن ویا
صلابتدن وافراط یبوستدن ویا بر ماده غلیظه نك مجرالری منصب اولمه سندن
ویاخود مجاوری اولان بعضی اعضادن خلط دموی انصبابندن اولور العلامات
بو علتك علامتی بولی قلیل اولور یاخود مثانه ده بر آفت یوغیکن بولی محتبس اولوب
وجع ظهر اولمقدر وبو ذکر اولنان سببلرك بعضیلری تقدم ایتمکله معلوم اولور
العلاج بو علتك علاجی اگر مرض اورام وقروحدن نشأت ایتمش ایسه مقالات مناسبه
ایله تبع ایدر ورملر مثلا عصارهٔ بقل وآساردون وحبوبیقانا وانیسون مثلو کبی بعلاج
ادویهٔ مدره استعمال ایدرلر مثلا اصل معده نواز وقوشقو غاز وکاکنج وشراب اصول
وشراب بزوریین وشراب خطمی کبی ودوم ملح حلو ودوم ملح حلیه یی مطبوخ خروس
ایله استعمال اولنه واگر ماده سی دم منجمده دن اولور ایسه سکنجبین ویره لر

الفصل السابع فی انفتاح مجاری الکلی بو کوکلرك مجرالری منفتح اولمقدر
السبب بو علتك سببی حرارت ورطوبتدن کمی عروق کوشلدوب تفتیح ایدر یاخود
کلیه دن حصاة خروجندن اولور العلامات بو علتك علامتی بول ایله دم خروج
ایتمکدر اگر منفتح اولان عروق صغیر ایسه خروج ایدن دم قلیل اولور واگر منفتح اولان
عروق کبیر ایسه خروج ایدن دم کثیر اولور العلاج بو علتك علاجی ادویهٔ قابضه استعمال
اولنه لسان الحمل وعصی الراعی وجرم طور منیلا وکثیرا وگل ارمنی وطین مختوم ومرجان وسادنج وموميایی کبی

الفصل الثامن فی جرب الکلیه جرب کلیه بو کوکلرده واقع اولان بثور صغارك
انفجارندن عبارتدر السبب بو مرضك سببی اخلاط مراریه وبورقیه حریفه دن
کلیتینده حادث بثور منفجردر العلامات بو مرضك علامتی برد الاطراف وبولده
القشر وکاهیجه بول ایله معا مده وکاه مدة قلیله ایله قشور صغار خروج ایدر وکاهیجه

مواد حاده حریفه دن ومدة لذاعه نك لذعندن موضع کلیتینده حکه ودغدغه حادث اولور وکاهیجه
اول محلك غشاسنك تمددی نخس ایله وجع عظیمه باعث اولور العلاج بو مرضك علاجی
ابتداء باسلیقدن فصد یاخود محل قطنندن حجامت ایتمکدر بعده مطبوخ شاهترج و
مطبوخ الاجاص وسبستان مع الترنجبین ویاخود عسل خیار شنبر یاخود شراب الورد المکرر
ایله بدنی تنقیه ایدرلر واگر علیله اوج کون ادویهٔ مفتحه استعمال ایدوب بعده حقنهٔ لینه
ایله احتقان ایدرلر ایسه غایت مناسبدر بعده مزاج علیلی تبرید وترطیب ایچون اشربهٔ
مرطبه استعمال اولنه وحدت اخلاطی کسر وتسکین ولذع مدة فی ازالة ایتمك ایچون شراب
بنفشج وشراب نیلوفر وشراب خشخاش ولعاب بزر قطونا وبقول مرطبه دن بقلة الحمقا
وبقلة الیمانیه واسفناج وخطمی وکزبرهٔ رطبه امثالی حشایش مناسبه استعمال اولنه
وبو مرضه مختار اطباء مجربی اولان بندقلردن بو بندق غایت مناسبدر صنعتی بودر
لب بزر البطیخ بر بچق وقیه لب بزر الخیار القثاء درهم بزر القرع وبزر البنج وبزر بقله وبزر الخطمی
ولوز حلو المقشر وکثیرا ونشا سبیج ورب السوس وبزر خشخاش ابیض هر برندن بر بچق
درهم اخذ اولنوب بعد الدق لعاب بزر قطونا ایله عجین اولنوب بندقه اولنه واگر بو دردی
تجفیف وانعاظ ایدرلر اولور ایسه بو بندقه ایله معا طین ارمنی المدبر استعمال اولنه وعلیلك
غداسی اسفیدباج اوله واگر مرض مزمن اولور ایسه اغذیهٔ سماقیه وحصرمیه وحموضه استعمال اولنه

الفصل التاسع فی ورم الصلب فی الکلی بو فصل بو کوکلرده فتح شیش اولمغی
بیان ایدر السبب بو کوکلرده واقع اولان ورم صلبك سببی اکثریا بر ورمك تقدم ایتمسندندر
یاخود بر اخلاط غلیظه نك کلی یه انصبابندن حادث اولور العلامات بو مرضك علامتی
علیلك بولنره قلتی وقوامنده رقت اولمقدر اما بولك دقتی کلیه لرك ضعفندندر که بولك
غلیظنی دفعه قادر اولمیوب رقیقنی دفع ایدر تقدمة المعرفة معلوم اوله که اکثریا بو مرضك
مبتلاسی سوء القنیه گرفتار اولور وبرودت قدمینه مبتلا اولورلر وبو مرضك علاجی
غایت مشکلدر وزمان قلیلده استسقایه ناقلدر العلاج بو مرض مشکل العلاجك علاجی
اورام کبدیه ده ذکر اولنان قانون اوزره تدابیر کلیه دن صکره محل کلیتینه اضمده ملینه
ومنضجه تضمید ایدرلر یاخود اطلیهٔ مناسبه ایله طلاء ایدرلر مثلا دهن لوز الحلو ودهن
سوسن ابیض ودهن بابونج ودهن بزر کتان کبی ادهان مناسبه طلاء ایدرلر یاخود
بو ضمادی استعمال ایدرلر صنعتی بودر بزر کتان وبزر حلبه واصل خطمی وبابونج وشحم البط
وشحم الدجاج اخذ اولنوب قانون اوزره ضماد ایدرلر وکاهیجه بو ضماده مقل واشق اضافه
ایدرلر ومرهم مرق الدجاج ایله خبازی وخطمی وسبغایج طبیخی شرب ایتدورهلر یاخود اشق
ومقل وبزر حلبه بالسوی جمع وحب اولنوب استعمال ایدرلر باقی علاجاتی اقرابادینمزده محرردر

الفصل العاشر فی دیابیطیس معلوم اوله که دیابیطیس لفظ یونانیدر دیابیطاس
ودیاسقوحس ودیقساقوس دخی درلر ولسان عربیده زلق الکلی ودوب البول واستطلاق
البول واستسقاء المبولد واستسقاء المثانه ومتأخرین اطباء دواره ودولاب تسمیه
ایدرلر ولسان ترکیده دخی دولاب اسمیله مسمی اولمشدر اما دیابیطاس تنافذ ومجاوز
ومرور وعبور معناسنه کلور وبو مرض بر اندفاع مسرعد ومفرطدر که مشروبات بوله
مستحیل ومبدل اولمادین عاجلا ومفرطا ایچلدیکی ساعت درعقب مجرای بولدن

خروج ایدوب عطش دائمه وهزال وذوبان اعضا ایجاب ایدر الحاصل بو مرضده بول سریعاً
وعاجلاً عبور ونفوذ ایلدوکیچون بو اسمیله تسمیه ایلدیلر و بو مرضی آکا تشبیه ایلدیلر کم بر انانك
فمنی فتح ودبینه بر انبوبر وضع اولنوب ایچینه بر مقدار ماء وضع اولنسه اول صو اول انبوبردن
درعقب بیچه مرور وعبور ایلدیسه بو مرضده دخی علیلك ایچدیکی صو درعقب مجرای بولدن
اویله خروج ایدر و بو مرضه یونانیون دیبساقوس دخی تعبیر ایدرلر دائم العطش معناسنه
کلور زیرا بو علتده عطش غالب اولوب دائماً صو ایچروب صوسزلغی کتمز هرنه قدر صو ایچرسه
درحال طریق بولدن خروج ایدر عند الاقدمین دیاسقوس دیمکله متعارفدر اطباء اسلامیون
اصطلاحلرینده زلق الکلیه تعبیر ایدرلر وجه تسمیه اولدرکه زلق الامعاده اکل اولنان طعام
طورمیوب چقدوغی کبی بو مرضده دخی دائماً ایچدوکی صو مجاری بولدن خروج ایدوب
عطشی مندفع اولمز وعند العرب سلس البول دخی تعبیر اولنور وکثرت ودوام بولك جریانندن
ناشی استسقاء المبوله واستسقاء المثانه دخی تسمیه ایلدیلر دیرامله دائماً قابل البول اولان
وعاده مجتمع اولورکه اول وعایه مبوله ومثانه تسمیه ایدرلر نادر الوقوع اولان مرضلردندر
حتی جالینوس امراض المبلالت نام کتابنده اوچنجی بابده بن بو مرضی مدة عمرمده ایکی دفعه کوردم دیمش

السبب بو مرضك سببی بر سوء مزاج حار در که کلیتینده عارض اولور نته کم جالینوس وجمیع
جالینوسك اتباعینك قولی اوزره سوء مزاج حاره کلیتین سببیله کلیلرده اولان قوة جاذبه نك
تحللندن ناشی اوعیه وعروقلردن افراط اوزره ماء الجبنیت جذب ایدوب مثانه یه ایصال
ایدر وغایت افراطندن ناشی آنی امساکه قادر اولمیوب خارجه دفع ایدر قلبدن مواد منجذب
اولوب قلب دخی امعا ومعده دن جذب ایدوب اوعیه وعروقلرده خلا وجفاف حاصل اولمغله
علیله عطش دائم حادث اولوب شربه معاید حرص وشهوتی غالب اولور نته کم کلیتین
عروقدن اخذ وجذب ایدوب عروق دخی کبددن وکبد دخی سائر اعضانك عروقلرندن
جذب واخذه طالب ومشتاق اولدیغی اجلدن وقت بولمازکه اول مشروب اولان نسنه
بو اعضالرك هاضمه سیله منهضم اوله بو سببدن اول مشروب بلا نضج درعقب خروج ایدر
وانك کثرتندن نفخا ناشی قوة دافعه منزعج اولوب قوة ماسکه ماؤف ومتأذی اولمغله
متعاقباً مثانه یی مضطرب ایلر بعضیلر سوء مزاج حاره کلیتین بو مرضك ظهورینه سبب
اولوب بو مرض اکثریا انلرده ظهور ایدر دیدیلر بعضیلر قائل اولمیوب بو علت انلرده نادراً
واقع اولور زیرا غالبا مزاج کلیتین حرارت اوزره در دیدیلر اما بعضیلر دیدیلرکه اخلاط
حاده حریفه ویاخود ملحیه یا انجیماطیس الکلیتین تشرب ایلسه اول عضوك قوة
جاذبه سی اخلاط مذکوره علی الدوام تهییج وتحریك ایدر نته کم حمیات صفراویه یوسنلرینده
عطش دائم عارض اولدیغی کبی که هیچ بر مشروب آنی تسکین ایدهمز اخلاط صفراویه دن
یاخود حرارت معده دن معده یه ابخره صفراویه صعودندن طبقات معده مضطرب اولمغله
صفرانك غلبه سی ونوبت عاده هیجانده حرکتی حسبیله عطش منزجر ظاهر اولور اول
حالده معده یه ارتفاع وصعودی حسبیله در لکن فقیر دیرمکه بو حالده محرك ومهیج
بالکلیه کلیلرده اولمیوب بلکه صفرا ایله معاً سائر اخلاط محترقه کبد ابتدادن کبدده متولد
اولمش اوله بو علته باعث اولور تفصیلی مراد ایدنلر دیوریوس حکیمك کتابنه نظر ایلسون
وبعضیلر کلیتینك ضعفندن وحالبی رخی اولدوغندن یاخود مجرالرك اتساعندن

یاخود

یاخود قوة جاذبه نك حرارتندن جذب کثیر ایله متصلاً جذب ایدر و متحمل اولمدیغندن
ینه دفع ایدر وجذب ودفع اصلا زائل اولمز و بو مرض برودتدن اولورسه عطشی قلیل
اولور اما نادر الوقوعدر واکر بو مرض مزمن اولوب دائم اولورسه علیلك کبدی ضعیف
وبدنی لاغر ونحیف اولور وکاه اولورکه بدنده مائیت واصل اولمیوب رطوبات لازمه سی
خارجه منجذب اولمغله علیله دق ایجاب ایدر **العلامات** بو مرضك علامات مستدله سی
مذکوراتدن ظاهردر مثلاً عطش بحیثیتی قیاس ایله بولك افراط اوزره جریانی ونه قدر مشروبات
استعمال اولنسه عطشی ساکن اولمیوب کالاول باقی اولمق وایچدیکی مشروب اول ساعت
درعقب خروج ایتمك وجمیع بدن بسرعة هزیل اولوب ارتلمق ومشروب ایله معاً بدنده غدا
اولان رطوبات بالکلیه علی طریق البول خروج ایتمك ایله جمیع بدنده ذوبان طاری اولوب
هزال واضمحلال ایراث ایتمك اکرچه بعضی حمیات حاده ده وسائر محلارده دخی افراط
جریان بول واقع اولور لکن دیابیطیس مرضنده اولان کبی دکلدر زیرا بو مرضده عطش
مفرط دائم وغیر مطفی وذوبان اعضا کبی نیچه اعراض ردیه عارض اولور اما علل
سائره ده بونلر اولماز **تقدمة المعرفة** معلوم اولدکه بو مرض علل مأیوسة البرء اولمغله
اطباء بالاتفاق لاعلاج اولان امراض صعبه ومشکله جمله سندن عد ایتمشلردر واکثر
سریعاً معالجه سنه شروع همت اولنمسه دق ودبول حدوثندن منتهی اولور بلکه مرض
سل ایجاب ایدر علی الخصوص بو مرض منشا بحرده واقع اولسه زیاده خطرناکدر کذلك
افراط مجامعتدن یاخود حمیات مزمنه دنصکره واقع اولسه انلر دخی شدید الخطر
وغایت ردی وکاه اولورکه مهلکدر و بو مرض دائم اولدقده دق ایجاب اعضانك رطوبتك
منجذب اولماسیله مائیت بدنه واصل اولمیوب بدنی یبوست استیلا ایتمسندندر
العلاج بو مرضك علاجنده فیلسوفان اطباءنك اوزرینه قرار ویردیلرکه کبدك حرارتنی
تبرید ومزاجینی تعدیل ایلیه لر ودخی کلیتین وسائر اعضاء باطنه نك سوء مزاج حارلرینی
تعدیل واصلاح ایتمکله وضعف ورخاوتلرینی تضمین واعاده ایتمکله وانلره منصب اولان
اخلاطك رقتنی تغلیظ ایتمکله وکیفیات ردیه سینی هجومدن منع وازاله ایتمکله معالجه اولنور
دیدیلر و بو مرضك ابتداسنده حکما فصده جواز کوسترمشلردر لکن اکر غلبه دم ومزاج
علیلك تحملی وار ایسه فصد اولنه مثلا عکس ماده وتبرید واستیصال سبب مرضا ایچون
قواتك تحملنه قیاس ایله غایت قلیل المقداری دم اخراج اولنوب تحملنه کوره کراراً اعاده
ایتسه لر ممدوح اولور اما تحمکده قواتك ضعفی مشاهد اولوب وساقط اولمش اولسه یاخود
بو مرض سائر علل واعراضندن صادر اولمش اولسه اول حالده فصده جواز ویرلمز بلکه
ملینات وملطفات ایله استفراغ فضلات ایدهلر واکر اخلاط حاده مالحه دن ایسه حقنه
ایله وره لر بعده کلیتینه تقویت قوة ماسکه سنه قوت ویرنجی دوالر ایده لر اولا استفراغ
فضلات ایچون بو حقنه لینه غایت مناسبدر صنعتی بودر بقلة الحمقا وورق الخس
وخبازی ولسان الحمل ورجله وشعیر مقشر بر ربع قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح
ایله بر بچق رطل قالنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه ایچینه معجون الاجاص الساذج اون
درهم کلنکبین وزیت الانفاق ایکیشر وقیه ضم اولنوب احتقان اولنه دفعاً تیله
تکرار اولنه ومسهلات لازم اولدقده خفیف ومأمون الغائله اولنلردن ویره لر بخیار شنبر

ولب تمر هندی ومطبوخ هلیلجات وشراب الورد ویره لر کذلك عکس ماده ایچون بعضی مقیئات
خفیفه یه دخی جواز وارددر ازجمله بزر البقلة وبزر الحماض الصغیری مطبوخی سکنجبین عسلی
ایله ویرمك محمود در زیرا موادی اعضادن استفراغ واستیصال ایدر کذلك سوء مزاج
اعضاء متزایده یی اصلاح واخلاطی تغلیظ ایچون مناسب اولان جلابلردن ویره لر حتی
ولسان الحمل وبقلة الحمقا مطبوخلرندن یاخود معصارلرندن شراب الآس وشراب السفرجل
امثالی ایله معمول اوله کذلك قلیل مقدار شراب خشخاش ایچینه سفوف جوارش الکثیراء
البارده وقرص طین المختوم کبیلری ضم ایدوب ویره لر ازجمله جلاب مسعوده شراب
زهر الرمان وشراب المرجان امثالی اشربیات مناسبه الحاقیله معاً ویریله اکر دخی زیاده
قابض وعاصر نسنه لر مراد اولنورسه بو جلابی ویره لر ترکیبی بودر اصل الجمجم الکبیر واصل
لسان الحمل بردر وقیه بزر لسان الحمل وبزر الرجله یارمشر درهم ورق لسان الحمل بر قبضه
جلنار وهلیلج اصفر بردر درهم ورد احمر بر قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراصیه
بر رطل قالنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه ایچینه اوچ وقیه شراب سفرجل ضم اولنوب
جلاب ایده لر واوچ قسمه تقسیم ایدوب هر دفعه ده بر قسمنی ایچه لر برناردینوس راهب
بو جلابدن اصل لسان الحمل طرح ایدوب یرینه بسطورطه واصل طورمنتیلا یارمشر وقیه
وضع ایلمش وبو جلابی استعمالدن صکره سفوفات ومعاجین مناسبه استعمال ایلمش ازجمله
بو سفوفی غایت مناسب کورمش ترکیبی بودر بزر لسان الحمل وبزر الرجله وکزبره مقلو بالخل
وورد احمر بردر وقیه مرجان احمر مدبر وطین ارمنی ولؤلؤ مدبر واصل طورمنتیله هر برندن
ثلث درهم جوز بوا نصف درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه وبو ترکیب دخی موافقدر صنعی بودر
سکر الورد العتیق درت وقیه طین ارمنی ومرجان احمر وقرن الایل المحرق هر برندن ثلث
درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه حبه السفرجلی ایله خلط ایدوب استعمال ایده لر
کذلك خمیرة الجمجم الکبیر وسکر الورد العتیق علی السویه اخذ اولنوب بربره خلط ایده لر
بعده ایکشر اوچر درهم استعمالنه مداومت ایده لر اراسطوس حکیم دیرکه بو مرض ثابت
ولازم اولدقده غایت ایله اسلم اولان لبن الحجان ویاخود لبن البقر ویاخود لبن الاتان استعمال
اولنمقدر لکن شول طریقیله استعمال اولنمقدر که اولا کرارا حجر النار المحمی اطفا اولنمقله ماء جبنیتسی
افنا وازاله ایدوب بعده علیلك تحملی قدر علل سائره ده ذکر اولنان شروطه رعایت ایله
صباحلرده استعمالنه مداومت ایلیه لر کذلك حوقات دخی استعمال اولنور زیرا رطوبت ماء جبنیتسی
سطح بدنه جذب ایدر ولکن واجب اولان نظر اولنمقدر که اقتضاسی وارمیدر بو خصوصده وقید
تأمل اوزره اولملر زیرا دخی حرارت ایله متحد وملاحق اولمسه سوء مزاج اعضاء باطنه یی
زیاده ایدر بونلر ایچون اطباء مجربین دن بعضیلری مزاجه کوره تعدیل ایدوب استعمال
ایلدیلر بونکه کم چوب چینی ویا صباردینایی ورق هندباء بستانی ولسان الثور البستانی
وخماض ایله طبخ وتعدیل ایدرلر وبعضی کره صندل دخی اضافه ایدرلر ومعلوم اولدکه هزال
مفرط مبتلا اولان بدنلرده بو مطبوخی فراریج یاخود سمین دجاج ایله طبخ ایدوب ویره لر
زیرا بونلر بدنه غذا ایصال ایدوب قوت ویرر حرقات مزبوره یه بدل وزیاده انفع
اولان ومساماتدن تحلیل خفی ایله بخاراً تحلیل ایدن نسنه لر کتانده لسان لاطینترده
دیافورطیقا تسمیه ایدرلر کیفیات ردیئه یی بالکلیه دفع وازاله ایدر بونلردن ماعدا

سول

سول دوالرکه حمیات ردیئه بیاننده بالمناسبه تحریر اولنان دوالر استعمال اولنور ازجمله
دهن الزاج بالخاصه نافعدر عطشی اطفا ایدوب سیلاناتی حبس ایدر وکیفیات ردیئه یی
کسر ایتمکده سریع التأثیردر وعلیله مشروب یومیه اشربه مره وخامضه وقابضه یی ماء
الحدادین ایله ویره لر یاخود مطبوخ اجاص بری ومطبوخ قشر الداخلی البلوط ایله
ایچوره لر اکر بو مرض اطفالده حادث اولورسه یالکز بونلر کافیدر دیو ادسطو ذکر ایلدی
وخارجدن حقوینه وموضع کلاییه بوغلر وکمادلر وضع والصاق ایده لر مثلا اصل الحماض
وورق لسان الحمل وقشر الرمان وسماق کبیلردن معمول مطبوخده قلیلا خل الحاذق ضم اولنوب
بوغ وکماد ایده لر اکر دخی انفع اولمق مراد اولنورسه اول مطبوخدن ابزن ایده لر وعضو مذکوره
مرهم قومیطیسا طلا ایده لر وبو مسوح دخی غایت نافعدر صنعی بودر دهن الورد
ودهن الآس بردر وقیه ورد احمر وصندل احمر ومرجان احمر مدبر هر برندن ثلث درهم
عصارة لسان الحمل بر وقیه شمع کفایت مقداری اخذ اولنوب مرهم اولنوب عضو مذکوره طلا
اولنه ودخی معلوم اولدکه بو علته عارض اولان اعراضدن عطش وسهر کبیلری فناء
رطوباتدن حاصل اولور انلری بعضی خصوص اولان معالجات ایله تسکین ایده لرکه اول
معالجه لر عطش مفرط وسهر فصللرنده مسطور ومعین در نظر اولنه دبو مرضك برودتدن
حادث اولماسی غایت قلیل ونادر الوقوعدر حتی شیخ الرئیس ابن سینا دیرکه بر آدمی
مشاهده ایتملك اما برودتدن حادث اولدوغی صورتده عطشی قلیل اولور مشاهده
یکرمی طقوز یاشنده بر نحیف المزاج کسنه بو مرضه مبتلا اولوب هر نه شرب ایدرسه در عقب
بول طریقیله خروج ایدر ایدی وعطش دائم ایله ایکی سنه کامل چکدی کمال هزالدن
بدنی ذبول رتبه سنه وارمش ایدی بو فقیر بعد التدبیر الکلی اکا بو مطبوخی ترکیب ایدوب
استعمال ایتدردم صنعی بودر اصل جمجم الکبیر واصل بسطورطه واصل طورمنتیلا بردر وقیه
حسب صینی وصندل اصفر وعشب مغربی ایکشر وقیه اخذ اولنوب اون ایکی رطل ماء
الحدادین ایله بر مقدار طبخ ایدوب بعده ایچینه ورق الخس ولسان الثور البستانی ولسان
الحمل وبقلة الحمقا بردر قبضه اخذ وضم اولنوب تکرار بر مقدار دخی طبخ ایدوب بعد التصفیه
ایچینه صبغ المرجان وصبغ الحجر الدم ایکشر درهم شراب سمفاطیس التی وقیه شراب خشخاش
اوچ وقیه ضم اولنور هر دفعه ده التی وقیه استعمال ایتدردم ودخی خمیرة الورد العتیق وخمیرة الجمجم
علی السویه اخذ ایدوب بعد المزج قرق کون علی التوالی یارمیشر وقیه استعمال ایتدردم او ذرینه
برکاسه مطبوخ مذکوردن کونده ایکی دفعه ایچوردم بعون الله تعالی صحت تام کلدی مشاهده
برکسنه دخی بو مرضه مبتلا اولوب آنده اعراض خطیره نك کثری ظاهر اولمش ایدی بالاده تحریر
اولنان تدبیر ایلدم التمش کونده برؤ تام حاصل اولدی سلواطیقوس نام طبیب حکایت
ایدرکه یدی یاشنده بر طفل بو مرضه مبتلا اولدیغنی مشاهده ایلدم دیدی وینه نقل ایدر
دیرکه اون سکز یاشنده بر شاب بو مرضه مبتلا اولوب ایکی آیده اولقدر بول کثیر تبول
ایلدی که کونده بدنندن اوتوز ایکی رطل مقداری بول خروج ایدر ایدی پس بو قدرسنی
واهتمام ایله ایکی آیده استعمال ایلدیکی ماکولات ومشروباتی وزن ایلدك کونده یدی
رطل کلدی اما ایکی آیده بیك یدی یوز قرق رطل بول تبول ایلمش کویا که جمله بدنی متحلل
اولوب بوله صائرا اولمش ایدی قرداتوس نام حکیم بو امر عجیبه باعث نه اولدیغنی

تصریحاً بیان ایدوب دیرکه بو خصوص بدنک هوایی جذب ایلمسندندر مثلا هوا موضع
وریده واصل اولوب حادجه راجع ومتحول اولمز بلکه داخل وریدده صویه منقلب اولوب
ذوبان ایدر واول ذوبان دخی یالکز غذادن دکلدر بلکه جوهر هواء منجذبه دن دخی دیمش
وادویه قابضه وباردهٔ ونواکر رطبه وبارده ساکن اولمق کبی وسلس بولده ذکر اولنان
دوالرک مجموعی بو علتده دخی مستعملدر وکرا وج دانه صفار البیض برکون مکیجه خل تجربه نفع ایدوب صباح ایچسه لر زیاده

الفصل الحادی عشر فی ریح الکلیه کاه اولورکه کلیه لرده ریح غلیظ متولد اولور
السبب بو علتک سببی اخلاط غلیظهٔ سوداویه در **العلامات** بو علتک علامتی
من غیر ثقل وجع وتمدد اولوب علامات حصاة اولمقدر وکاهیجه ریحک برجانبدن برجانبه
سرعت حرکت ایلمه انتقال ایدوب وقت جوعده علت خفیف اولمقدر **العلاج** بو علتک
علاجنده اولا واجبدرکه مولد ریاح اولان ماده یی اخراج ایده یی ادویه مدره ومحللة الریاح
اولان دوالر ایله تنقیه ایده لر لکن بصیرت لازمدر که استعمال اولنان دوالر کلیه لری زیاده
تسخین ویا خود تولید ریاح کثیره ایده دوالردن اولمیه مثلا ماء عسل وماء سکر ایله
بزور ادکبی یا خود موضع کلیه یه اضمده محللة الریاح تضمید ایده لر مثلا کمون وسذاب
وبابونج وشبت مثللی اجزالردن معمول ضمادات استعمال اولنه یا خود ملح افلاق ونخاله
ورماد کبی اشیالردن تکمید یابس ایده لر یا خود دهن قسط
ودهن زنبق ودهن خیری ودهن سذاب کبی ادهان محلله ایله طلاء اولنه

الفصل الثانی عشر فی هزال الکلی کاه اولورکه بوکرکلره ارتلق عارض اولوب
شحمی زائل اولور **السبب** بو مرض عاصینک سببی یا سوء مزاج حاردرکه شحم کلیه یی
ذوب ایدوب کثرت تحلل ایله جوهرینی زائل ومزاج طبیعی سنی افساد ایدوب غذاده تصرفی
ضعیف وکاهیجه باطل ایدر یا خود برسوء مزاج بارددرکه کلیه نک جذبنی ونضجنی و
غذاسنی ضعیف ایدر یا خود سببی کثرت جماع ویا کثرت استفراغ ایدرکه جوهرینی افنا
وغذاسنی تقلیل ولحمنی تذویب وقواسنی تحلیل ایدر **العلامات** بو مرضک علامتی علیلک
بولی بیاض ودرورده اولوب صلبنده وجع لین وقلت شهوة باه ایله نحافت بدن وموضع
کلیه لرده برودة لمس متیقن اولور اما بو مرض عاصیدر اول امرده تشخیص غایت عسیردر
لکن وقت تزایدنده علیلک بولی تحلیل واستنده دهنیت مشاهده اولنمغله تشخیصی یسیردر
العلاج بو مرضک علاجی غایت مشکلدر اما ممکن اولدیغی مرتبه سبب هزال بدنی
ازاله وکلیه لری تسمین وتلحیم ایتمک ایچون تدبیر وعلاج مدققینک کبی علاجنده سعی وتقصیر
لازمدر زیرا بو مرض اهمال ایدیلسه جک مرض کلدر ایدیجی اولا طبیعیه لازم اولان بودرکه علیله
غذا وایله دواء ایده لر مثلا اکثرا وقاتده سکر ایله بو حاجت تناول ایده لر زیرا بونلرده سمنیت
وحلاوت لرینده دم محمود ونضیج ومتین متولد اولور وعضو کلیه صلبه ومتلذذ الجوهر اولمغله
علیلی غایت متین ولزج اولان غذا ایله تغذیه ایتمک لازمدر مثلا لوز حلو ونارجیل وفندق
وفستق وشحم الدجاج وشحم الاوز وشحم البط وبونلره معادل نسنه لردن خبز المشمش الحار
عمل اولنوب حرارت فعلیه سی هنوز موجود ایکن اکل ایتدوره لر زیرا شحم منجمد اولدقده
معده یه ثقیل اولوب بطی الانحدار اولور وکلیه لری تسمین ایچون احتقانات مناسبه لردن
دخی غافل اولمیه لر مثلا رؤس الضان وحنطه وحمص ولوبیا وباقلا ولب حب القرطم

وحبة الخضرا وسمسم ومخ ساق البقر ومخ ساق الضان کبی ولبوب وادهان وشحوم مذکوره دن
رأی طبیب حاذق ایله اخذ اولنوب بعد الطبخ احتقان ایده لر زیرا بو احتقان امعای سفلی یی
ترطیب وتغذیه سندنصکره ماعدا فقرات قطن وصلبدن نابته اعصابی ترطیب ایتمکله بطریق الترشح
کلی ونخاعی دخی ترطیب وتغذیه ایدر وعلیله اکثرا وقاتده دواء ترنجبین استعمال ایتدوره لر
مثلا بر رطل لبن البقره اوج یا خود درت مثقال ترنجبین وضع ایدوب بعد الطبخ اسقی ایده لر
ودائما علیلی الم وکدردن محافظه ایدوب صفا وسرور ایله اوقات کذار اولمسنه سعی ایده لر

الفصل الثالث عشر فی ضعف الکلیه بو فصل کلیه نک ضعفنی بیان ایدر
السبب ضعف کلیه نک سببی برسوء مزاجدرکه اکر حار اولور ایسه لحم کلیه یی ذوب
ایدوب جوهرینی افنا ومزاج طبیعی سنی افساد وتصرف طبیعی سنی معدوم ایتمکله بو علته
باعث اولور واکر بارد اولور ایسه کلیه نک قوه جاذبه سنی ونضجنی ضعیف ایدوب عضوک
غذاسی قلیل اولمغله کلیه یه ضعف حادث اولور یا خود هزال کلیه دردیراکه اعضایه مهزول
افعال وحرکاتندن عاجز اولور بویله اولیجق ضعف کلیه امر مقرردر یا خود لحم کلیه نک تهلهل
اکتنازیدرکه ماییتی تصفیه دن عاجزدر بعینی کلیه یه منتفع اولان ماده نک کثرتی ورطوبتی
ورطوبتی سببیله اول محلده مکث قابل وکندی غذاسی اولان دم ایله مختلط مایتی تمییزه
قادر اولمامغله لحم کلیه متهزل ومتهلهل اولمغله بو علته باعث اولور یا خود اتساع مجاریدرکه
کثرت جماعدن واقع اولور زیرا جماع ایله اعضاء سائره دن زیاده کلیه ایچون لازم وانعقادی
قریب اولان رطوبات وارواح مستفرغ اولور وکثرت ایله مدلات استعمالندن دخی واقع
اولورکه افراط عدده وارخاء ایله مجاری کلیه یی توسیع ایدر یا خود مکاننجیده سفردر
خصوصا ماشیاً وراکباً اوله بلا اعتیاد ولا تدریج یا خود صلب اوزره ضرب قوی وصدمه
شدیده وتوعند خاصل اولور **العلامات** اکر ضعف کلیه سوء مزاج حاردن
ناشی اولورسه علامتی علیلک بولی یا احمر ویا اصفر ویا زعفرانی اولمقدر وکلیه حار اولمغله
معده وکبده اولان رطوباتی کثیراً جذب ایتمکله اعضادن کوده یه عطش وحرارت
شدیده مستولی اولور وموضع کلایه وضع ید اولنمغله حرارت حس اولنمقدر ویا خود
علیلک شهوة جماعیه سی قوی اولمقدر زیرا حرارت کلیه دن منی حدت وسخونت کسب
ایتمکله شهوة قوی اولور واکر سوء مزاج بارددن ناشی اولورسه علامتی سوء مزاج
حارک ضدیدرکه بول بلغم ایله مختلط اولمغله ابیض اولوب علیلک عطشی قلیل اولمقدر
وموضع کلیه یه لمس اولندقده برودت حس اولنمقدر وفقدان حیدن شهوة جماعیه سی
ضعیف اولمقدر واکر هزال کلیه دن ناشی اولورسه کلیه مشارکتیله آلات منیه جفاف کلوب
علیله سقوة شهوة باه عارض اولور وکلیه نک هضمی ضعیف اولدوغندن بولی بیاض
وغسال اولور وامساکنده عجز مزمن ناشی بولک خروجی کثیر ومترادف اولمقدر وهزال کلیه
اصحابنک وجودی نحیف اولوب ضعف کلیه دن ناشی نواحی صلبده وجع لین حادث اولمقدر
والحاصل کلیه نک دم ایله مایتی ما بیننی عدم تمییزندن بول ماء اللحم کبی اولور واحیانا وجع
صلب واقع اولور خصوصا علیلک انحناء وانتصابی وبرجانبدن برجانبه انقلابی وقتنده
وجعی زیاده اولور زیرا عضلات صلبه واعصاب مشارکه نک ضعفی واردر **العلاج**
اکر ضعف کلیه سوء مزاجدن ناشی اولورسه علاجی سوء مزاج کلیه ده تحریر اولندیغی کبی علاج

ایدرلر کذلك هزال کلادن ناشی اولورسه علاجی هزال کلی علاجی کبی ایدرلر اما سوء مزاج مادی
اولوب یاخود ورمه مقارن اولورسه اولاً فصد ایدوب بعده ماء عنب الذئب شرب ایتدرهلر
وخارجدن موضع کلی یه صندل واقاقیا حل اولنمش ماء الورد ایله مبلول خرقهٔ کتان وضع ایدرلر
یاخود رامك وسك حل اولنمش ماء الآس ایله مبلول خرقهٔ کتانی قطن اوزرینه وضع ایدرلر
وعلیلك غداسنی اسفناخ وخبازی ایدرلر وبعد الانحطاط شعیر مقشر ایله فراریج ویرهلر اکر
بارد اولورسه لعاب بزرکتان وطبیخ الآس وانیسون ویرهلر وغداسی ماء حمص ودهن بابونج
ودهن الجوز ایله حول ظهر علیلی تدهین ایدرلر واکر ریح عارض اولورسه بابونج واکلیل الملك
وبخیل وحسك طبیخی ایله آبزن اولنوب علیلی اجلاس ایدرلر واکر غلبهٔ بلغم مشاهده اولنورسه
آبزن معمولینه بزر حلبه وفوتنج اضافه ایدرلر واکر اتساع مجاریدن ناشی اولورسه کندی
ضعف حقیقیده سببلر یعنی منع ودفع ایتمکله علاجنده سعی لازمدر مثلا جماع وریاضات
واستحمام کبی نسنه لردن احتراز لازمدر واغذیهٔ حقیره القابضة الملزجة تکرار ایدرلر مثلا
سمج کلی الماعز ایله عجم الزبیب رمانیه یاخود ماء السماق ایله عدس یاخود لحم العجل ودراج
ایله ماء حصرم یاخود ماء الحصرم ایله خبز الشعیر ایله بزر الورع وبزر خبازی وبزر الخشخاش اخذ قدم
اولنوب بونلر ایله احتزار ایدرلر وزعرور وسفرجل کبیلر ایله کلالرینه تقویت ویرهلر وحقن مسمنه
ومعجونات مقویه استعمال اولنه وبخصوصه کیفیات غایت نافعدر علی الخصوص البان نعاج
لانطع اولان دوالردندر شراب الآس وشراب الورد ورب تفاح ورب سفرجل کبی
دوالر سریع التاثیردر اسفید باجات وادویهٔ مسهله واشیاء مالحه
وحریفه ومره دن غایت اجتناب واحتراز ایتمك لازمدر

الفصل الرابع عشر فی جراحات الکلی والمثانه

کتاب ثالثده جراحات بحثنده مفصلا بیان اولنمشدر

الباب السابع عشر فی امراض المثانه وهو تشتمل علی

التشریح معلوم اوله که مثانه عربیده لسان ترکیده سیدك قاووغی دیرلر بلوطی الشکل
طرفینی طار ووسطی واسع ایکی طبقهٔ منبسط ایله مرتب برکیس رباطی وعصبانیدر که قابل
تمدد وشراین واوردهدن مرکب اولمشدر وطبقهٔ داخلیه سی طبقهٔ خارجیه سندن قوی و
متیندر ورونده جمع بولی حفظ ایدوب اراده وقتنده دفع ایچون فمنه برعضله حتیین
اولمشدر که اراده وقتنده بوعضله نك الیافی منجذب اولمغله فم مثانه انفتاح حاصل اولور
وبولی قضیبه دفع ایچون مثانه عنق حلق اولمشدر که رجالرده اوچ قاتدر که شکلی بودر
ونساده فقط برقاتدر وبو مجرانك سقیم اولدیغی سلس البول واقع اولیوب مضایقه وقتنده
دفع اولنماغ ایچوندر وایکی طبقه اولوب هر بری عضو عصبی اولدیغی دخی انقباض وانبساطه
قابل ونیزجك حلل پذیر اولمق ایچوندر وحکیم مطلق مثانه نك جاذبه وماسکه ودافعه یه
یعنی بوافعال ثلثه یه احتیاجی اولدیغندن طبقهٔ داخلیه سنی الیاف کثیره دن مؤلف
ولیالیده بول ایله مملو اولدقده حلل پذیر اولمق ایچون طبقهٔ خارجیهٔ صفاقیه ایله ما بینی
مجوف ایتمشدر ودخی کلیتیندن بولك دوکلمسنه منشا اولان حالبین وبرمجرین تسمیه
اولنان مجرالر که مثانه یه متصل اولوب بونلردن کلن بول طبقهٔ خارجیه نك ثقبه سندن
مرور ایدوب طبقهٔ داخلیه نك ظهرنده واقع ثقبه لردن مثانه یه واصل اولور والحاصل
بولك کلیتاندن مثانه یه توجهی تحدر اولور واصلنده اخلاطدن تطریق ایله تعریق اولور

٣٥٦ ونه کیفیت ایله جمع اولوب خارجه مندفع اولور حقیقتی اوزره تفکر اولنسه حیرت افزای
عقول لدر واکر سؤال اولنسه که انسان مثانه سنده بول ایرو بیدار اولور بول ایتمش بولنور
اما مثانه سنده جماع ایتسه بیدار اولدقده انزال اولمش بولنور الجواب عنق مثانه ده واقع
اولان عضلهٔ منطبقه یه قوة ارادیه ایله بول مندفع اولور وقتکه اراده اولماسه نته کیم
حالت نومده واقع اولدیغی کبی اندفاع حاصل اولماز بخلاف اندفاع منی
زیرا غیر ارادیدر انکیچون حالت نومده ونقضه ده بلا اراده مندفع اولور والسلام

الفصل الاول فی سوء مزاج المثانه

معلوم اوله که سائر عضولره عارض اولان
سوء مزاج مثانه یه دخی عارض اولور لکن اکثریا مثانه یه عارض اولان سوء مزاج بارد
اولور واکر سوء مزاج حار عارض اولورسه اورام حاره نك حدوثنه سبب اولور اما
اکثریا مثانه یه عارض اولان سوء مزاج بارددر **العلامات** سوء مزاج بارد مثانه نك
علامتی علیلك بولی بیاض وغلیظ اولوب نخالی اولمقدر یعنی دسوری کپك کبی اولور
ومریضه صیق صیق بتول ایدر **العلاج** بومرضك علاجنده مثانه یی ادویهٔ مسخنه ایله
تسخین لازمدر مثلا جوز بوا وبسباسه وبتونیقه وعرق السوس وحب المحلب کبی
دوالر ایله مثانه یی تسخین ایدرلر وعانه وعجانه یه دهن سنبل ودهن شبت ودهن بابونج
کبی ادهان مسخنه طلا اولنه وسائره والری باقیا دیخیاتمزده مفصلا بیان اولنمشدر نظر اوله

الفصل الثانی فی حصاة المثانه

معلوم اوله که حصاتك اصلی حصیة ایدی جمرة مثلی
یا حرف علت متحرك ما قبلی مفتوح اولمغله الفه قلب اولنوب حصاة اولمشدر لسان ترکیده
اوفاجق طاشلره دیرلر وبین الاطباء بوکرکلرده وقاوقده متولد اولان طاشلر کرك صغیر
وکرك کبیر اولسون حصاة الکلی والمثانه وحجر الکلی والمثانه تعبیر ایدرلر وبعض انسانلرده تولدینی
بش عدده تعیین ایلمشلردر اولکیسی کلی ایکنجیسی مثانه اوچنجیسی امعاد دردنجیسی کبد
بشنجیسی ریه در وارباب تشریحدن بعضیلر معده ده دخی تولدینی نقل وتبیین ایلمشلردر
اما اکثریا صبیانك مثانه لرنده تولد ایدوب شبان وکهوله ومشایخك کلی لرنده حصولی
کثیر اولور **السبب** بومرضك سببی جمیعا حصاة الکلی کبیدر یعنی سبب فاعلی وسبب
مادیسی واردر سبب فاعلیسی اعتدالدن خارج حرارت غریبهٔ ناریه دن وسبب مادیسی
بلغم غلیظ لزجدر یاخود قیحدن حاصل اولمش مرهدر یاخود لحمهٔ غلظتی حاصل اولمش
دمدر نیجانر اول حرارت مواد مذکوره یه اصابت ایلسه رطوبتنی تحلیل وتنشیف ایتمکله غلظتی
زیاده اولوب مدت مدیده ایله متحجر اولور اوجاق کوکندره وحمام قزانلرنده حاصل اولان حجر کبی
وماده سنك قلت وکثرتنه بناء صغر وکبرده متفاوت اولور ومشایخك کلالرنده کثیر الحصول
اولوب مثانه لرنده قلیل الظهور اولماسنك سببی بونلرك قوة دافعه لری قوی ومجرالری
واسع اولدیغی اجلدن جوق جوق تبول ایتمکله مثانه لرنده واقع اولان مادهٔ ثقلیهٔ
غلیظه یی اخراج ایدر اما هضملرینك نقصانی وفسادلرندن ناشی کلالرینه واصل اولان
فضلهٔ غلظتی یاخود دبقیته اوزره واصل اولوب انده باقی قالور یاخود نقصان حرارت
سببیله تحلیل وندمندفع اوله بلور اکر طبیعت مثانه ایله رسم حرارت غریبه دن ناشی
رقیقی سوریلوب غلیظی دخی زیاده تغلظ ایدر ویاخود بوحرارت یبوست مثانه یه منضم
اولمغله ماده یی تیبس وتحجر ایتدرر زیرا یبوست شیء عقد ایتمکده حرارته معین اولور **العلامات**

حصاة مثانه نك علامتی اكر حصاة صغير اولورسه انی بلمكه عسرت وار دراما چوجی كبير
وعظيم اولورسه برقاج دليل ايله آنی معلوم ايدنمك ممكندر اولكيسی عليلك اثنای بولده بولی
تمام اولمينجه دكين حشفهٔ قضيبده حكه وعنق مثانه سنده دغدغهٔ شديده ايله وجع واحتباس
بول عارض اولور ايكنجيسی قضيبده برحكهٔ شديده واقع اولوركه الم واضطرابندن عاجز اولور
اوچنجيسی صفادنده وجميع اطراف قضيبده ثقل ايله معاً وجع ظاهر اولور عظم حصاته دليلدر
دردنجيسی مريضك بتوللده جهد وسعی ايدركن قطره قطره تقاطر ايدوب عسرت عظيمه چكمسی
بودخی كبر حصاته دليلدر بشنجيسی اثنای بولده حبس بول واقع اولور مثلا قاعد اوزره
بتول ايدر ايكن بول منقطع اولور دبراده بعيث ايله معاً حصاة مجرانك فمنه كلوب سد ايدر
التنجيسی عليل ظهری اوزرينه ياتدقده بالسهوله بتول ايدر حزيرا موضع حجر بعيد قالوب
فم مجرايه منع اولمز يدنجيسی بلاسبب قضيبك كثرت اوزره قيامی در احتباس بولدن
واقع اولدوغی كبی سكزنجيسی مثانه نك شرج ومقعد ايله اشتراكی اولمغله عليلك صيق
بتول مراد ايلدوكنده زحير عارض اولوردينا اولعضولك بری متالم ومتدغدغ اولدقده اول
بری دخی متالم ومتدغدغ اولور طقوزنجيسی عليل برموضعده ساكن ومستريح اولميوب
بنجصوره متألم اولور وحركت كثيره ايله متحرك اولوب ديزلرينی دوكر اما اكر حصاة كثيرا ايسه
عسرت ايله تمام ايدر وامّا قاعاطوره مزور اكبا مشی وحركت ايدرمز بونقلت والم واذيت ايله
برموضعدن برموضعه كيدرمز وبو علامت حصاتك رقيقك مثانه وصولندن نشأت ايدر
اوننجيسی عليل هيچ بردوا ايله مستريح اولماز بلكه دخی زياده رجاتنه اشتغال ايدر ديرا جميع
انواع مداوات كه مجرايی بولده واصل اولدقده موادايصال ايتمكله عليلك اشتد احزينه
سبب اولور اون برنجيسی ابقراط فاضل فصولك دردنجی مقاله سندن بيمش طقوزنجی
فصلنده ديركه من كان يرسب في بوله شيء شبيه بالرمل فالحصاة بتولد في مثانته وبو محلده
حكادن قتی چوق كسنه معارضه ايلديلر في الواقع مؤلف فقير دخی بوخصوصده شهادت ايدركه
رجال ونسوادن نيجه كسنه لر كوردم كه سنوات كثيره بوللرنده كثيرا رمل ابيض واحمر رسوب
ايدرايری قطعا حجر وحصاتدن شكايت ايتمكلری مسموعم اولمادی بعضيلری بشو اون
سنه رمليت بول ايله معاً بوروديلر وبو فقير بركسنه دخی كوردم اوتوزبش سنه دن برو
كاه احمر وكاه ابيض رمل بتول ايدرداما بياضی احمرندن زياده اولوردی سؤال ايلدم قسم
ايلديكه بو وقته كلنجه بنده حصاة وحجر دن برنسنه عارض اولمادی ديری زيرا هر بكك كه كلالری
حار اوله وبولی ايله معاً رمل خروج ايليه قوة دافعه نك شدة وقوتندن نشأت ايدر اوندن
ايكنجی علامت لمس ايله تجربه ودخی ايتمكله اولور مثلا مقعده برپرماغنی ادخال ايدوب عمل
وتجربهٔ صحيحه ايله اولور مثلا برموق ايله تجسس اولنمقده اكر قاوقده طاش وار ايسه اول
موضعده حجرك شكلنه قياسيله بعضی صلابت حس ايدر ياملامست موجود اولمغله معلوم اولور
العلاج حصاة مثانه نك علاجی حصاة كليده ذكر اولندوغی كبيدر تولد حصاته مانع
وحصاتی تفتيت ايدن واوجاعی تسكين ايدن اشيالری استعمال ايدرلر لكن بصيرت وتأمل
اوزره اولوب مدرات قويه دن احتراز ايدرلر زيرا اكر حجر مثانه كبير ايسه مثانه دن قضيبه
سورلوب مجرايی بولی سد ايدوب هلاك مريضه سبب اولور پس ايدی طبيبه واجب اولان
دقت ايله فكر وتأمل ايدرك تدبيرينه شروع ايدرلر اولا تنقيه بدن ايچون مسهلات مناسبه

استعمال ايدرلر مثلا عسل خيار شنبر وقرصه حلواسی وشراب الورد المكرر وراوند چينی كبی
بعده شراب هليون ايله راوند وقشور الطرطير ايله ماء العسل استعمال ايدرلر ياخود ترمنتين
بروقيه راوند چينی ايكی درهم دارچين سيلانی ايكی ثلث درهم كهربا وعرق السوس محكوك
والعود اوقی هر برينردن ثلث درهم اخذ اولنوب صنعت اوزره حبلر اولنه مقدار استعمالی
هر اسبوع برد رهم استعمال اولنه ومهما امكن تفتيت حصاته سعی ايدرلر اولد والركه مفتت
حصاته دلر مثلا دم بكنی ومقناطيس ابيض كبی وروح مفتت حصاة كبی واكر حصاة
مثانه دن حشفهٔ قضيبه كلوب چقارسه اكثر جراحين شقّ ايدوب اخراج ايدرلر لكن
بومحلده فقير قليل البضاعه دركه مقناطيس ابيض ايله اول حجری تفتيت ايدوب پاره
پاره اخراج ايتمك ممكندر مثلا بنزق مقداری حجر مجرايی قضيبده حشفه يه كلوب قالدقده
چفته تعبير اولنان آلت ايله اول حجری توطوب واحليله مقناطيس ابيض محلولندن
برقطره ياخود ايكی قطره وضع ايدرلر برمقدار مكث ايدوب چفته ايله يوقليلرلر بهر حال
اول حجردن برمقدار قوپوب چقار وينه چفته ايله حجری اخذ ايدوب محلول مزبوردن
ينه تقطير ايدوب برمقداری دخی خروج ايدر بوطريقله حجر صغير اولوب احليلدن
خروج ايدر قطع ايتمكه حاجت يوقدر اما بالخاصه تفتيت حصاة ايدن دوالر حجر الاسفنج
وحجر المثانة انسان وحجر مثانه بقر وقشر البيض وروح الملح وملح الطرطير ورماد ارنب
ورماد عقرب وفضلهٔ كبوتر ومعجون عقرب وماء مقطر حمص اسود وماء مقطر بقلة وبو
دوالره مماثل دوالر استعمال اولنه وسائر علاجلری اقرباد ينرده كثيرا تحرير اولنمشدر مراجعت اولنه
الفصل الثالث في جرب المثانة بوفصل سيدك قاوغنده اولان بجيك واويوزی
بيان ايدر **السبب** بومرضك سببی اخلاط حاده مالحه وبورقيه وياخود مثانه وياعنق
مثانه ده بثورات حادث اولوب متقرح اولماسندندر **العلامات** بومرضك علامتی
بولك حرقتی ووجعك شدتی وقاسقلرك وقضيبك حكهٔ مفرطه سی اولوب بولك رايحهٔ
كريهه ورسوب نخالی اولمقدر وكاهيجه رطوبات مدّيه وصديديه وكاهيجه سيلان دم
ظهور ايدركه مثانه ده يا انفجار بثور ويا تأكل عروق واقع اولمشدر **تقدمة المعرفة**
معلوم اولدركه اكر بومرض جديد ايكن علاج اولنمازايسه قروح مثانه يه منتقل اولور وبومرضك
شتا نده علاجی قابل ويير لرده غايت رديی وعلاجی مشكل اولور **العلاج** بومرضك
علاجنده اولا لازم اولان بدندن ماده سنی تنقيه ولذع وحرقتی ازاله ايدن دوالر استعمال
ايدرلر مثلا تنقيه ايچون عسل خيار شنبر وعسل الورد وقرصه حلواسی كبيلر استعمال
اولنه ولذع وحرقت وحدّت اخلاطی تسكين وازاله ايدوب مزاجی تعديل ايچون شرابه
بنفشج وماء الشعير ولبن نساء وبزورات اربعهٔ بارده وبزر خشخاش ابيض وماءورد
دخی كبيلردن مستحلب ايدوب استعمال ايدرلر وبثور وقروحی اندمال والتحام ايچون
نشا وصمغ وكثيرا ولب حب سفرجل ولب بزر قطونا وعصارهٔ حب الآس ولبن وامراق دسمه
ودهن لوز حلو كبيدر وآلری شرباً وزراقه ايله مثانه يه زرق اولنمغله استعمال ايدر
الفصل الرابع في خلع المثانة بوفصل مثانه نك يرندن چقمه سنی بيان ايدر
السبب بوعلتك سببی ياضربه شديده دن وياخود ظهری اوزرينه دوشمكدندر
درعقب ظهور ايدر **العلامات** بومرضك علامتی سلس البول وياخود احتباس البول حدوث شديد

العلاج بو علتك علاجی شراب ریحانی ایله محروق خروس قرصانعی و یاخود ماء حاره ایله ۲ برم لر
حصیة الدیك الیابسة استعمال ایده لر بو خصوصده غالبا ریسك زیاده نافعدر سائر علاجلری طالب اولنلر اوّلا دبنوزه مراجعت

الفصل الخامس فی جمود الدم فی المثانه

یعنی مثانه ده قان اویوشماسی در السبب
بو علتك سببی دمك حصولنه مقتضی اولان ضربه و یا سقطه کبی اشیانك تقدم اتمسیدر
یاخود بول الدم تقدم اتمسیدر العلامات بو علتك علامتی مثانه ده واقع اولان دم جامد
کیفیت سمیّة ایتدکلریده مستحیل اولوب اندن متصاعد اولان ابخره ردیه قلبه واصل اولمغله کرب
و غشیه باعث اولور و کاهیجه قلبك ضعفی و روح حیوانیه نك قلّتی اولمغله اطراف بدنه عدم
وصولندن علیله برد الاطراف حادث اولور و ضعف قلبدن ناشی نفسی و نبضی صغیر
اولور و کاهیجه قوة ماسکه نك رطوبتی امساکده ضعیف اولدیغندن عرق بارده ظهور
ایدر و عرقك بارد اولمسی حار غریزیه نك باطنه رجوع ایتدیکندن و نافضك دخی ظهوری
اعضاء ظاهره یی بردك استیلا سندندر و بو ذکر اولنان علامتلر ایله معًا بول الدم سبقت
اتمش ایسه علته علامت صحیحه در العلاج بو مرضك علاجی سکنجبین ساذج یاخود عنصلی
و یا بونلر ایله معًا رماد حشب التین کبد الحمار و سلحفات یاخود رماد انفحة الارنب اسقی اولنه
بعده بابونج و خطمی و نخیل و حاشا و اکلیل الملك و اذخر و انجدان و فودنج و سذاب کبیلری
ماء القراح ایله طبخ ایدوب مطبوخنه علیلی اجلاس ایده لر یاخود بو مطبوخه انفحة الارنب
حل اولنوب ذراقه ایله احلیله زرق اولنه و اکر تفتیح و تحلیل و ادراره زیاده مطلوب
اولور ایسه قرد مانه و عود قاوایا و حب بلسان و عود بلسان و قوة الصباغین و اهل و زراوند
و سکبینج و جاوشیر کبی ادویه اکر استعمال اولنه یاخود ماء الحمص اسود و ماء الحسك الرطب و بذر
استعمال اولنه سائر علاجلری حصاة المثانه فصلنده مفصلا بیان اولنمشدر آنده استعمال اولنان ادویه دخی استعمال

الفصل السادس فی بول الدم

بول الدم قان ایشه مك معناسنه در درد هقانیان بیننده
قان قشا غنی دیرلر بو مرضده دمك اعضاء کثیره دن طرق مختلفه ایله مجراکی بوله
نقل ایدوب بول ایله مختلط اولدقده بول دخی دمیته صائر اولوب قان کبی خروج ایدر نته کیم
رعاف و قیء الدم و نفث الدم و اسهال بواسیر و علل کلیتانده واقع اولدیغی کبی السبب
بو مرضك سببی دمك یا کثرتندن و یا زیاده حدتندن زیرا کثرة دمدن انشقاق عروق
و حدة دمدن تاکل و انفتاح افواه عروق حادث اولمغله بو مرضه باعث اولور یاخود ضربه
و سقطه سببیله کبد و یا کلیه و یا اعضاء سائره ده تفرق الاتصال وقوعندن حادث اولور
یاخود کلیتینده واقع اولان حصاة منبسط اولوب رکوب خیل و مشی شدید سببیله یاخود
حرکات شدیده ایله متحرك اولمغله اول حصاة کندی خشونتندن ناشی منبسط اولدیغی
عضوی تحریق و تخریش ایتمکله بول الدمه باعث اولور و کاه اولورکه اشد حرکات بدنیه دن
ماعدا رفع حمل ثقیل و سائر بونلره مشابه حسنه لردن انشقاق انصداع عروق کلی واقع
اولمغله حاصل اولور و کاه اولورکه طبیعت حمل زائده مفرطه یی مجراسی بوله ترك و افراغ و دفع
ایدوب بحران ایتمکله مریض علتندن خلاص اولور نته کیم اراطیوس نام طبیب دیرکه بعضی
کسه لرده مشاهده ایلدم نوبت دوریه ایله دم بتول ایدر اکر اول نوبت دوریه منقطع
اولسه علیله صداع و غمام عین و ظلمة عین و دوار عارض اولور ایدی و کاه اولورکه مثانه یه
جرحه و قرحه اصابت ایتمکله یاخود انصباب اخلاط حاده حریفه اکالهدن متاکل اولمغله

جریان دمه باعث اولور اما مقداری قلیل اولور زیرا مثانه قانسز بر عضو عصبی شیدر
و اکر عضلهٔ سرج مثانه یاخود قصبه قضیب لحلته مأوف اولمسندن حادث اولمش ایسه
جریان دم کثیر اولور نته کیم افراط اوزره مجامعتدن واقع اولدیغی کبی خصوصا سیلان منی
عروقندن ناشی التهاب و فلغمونیدن متاذی و مأوف اولمش عضودن اوله العلامات
بو مرضك علامتی مرضك انواعنده و عضو مأوفه و اسباب مرضیه نظر و تتبع ایله معلوم
اولور مثلا بو علتك انواعی بولك دم ایله اختلاطندن بسهولة معلوم و مبین اولور
زیرا بول غسالة اللحم مثالنده اولوب بعضی کره اسفل قاروره ده خرده خرده طرو کبی
مجتمع راسب اولور و کاهیجه عصاره زمانه مشابه بول ظهور ایدر و اکر بول دم ایله مختلطا
طول زمان مثانه ده مکث ایلسه سواد حاصل ایدر و دخی عضو مأوفدن مأخوذ اولنان
علامات موضع وجعدن معلوم اولور اکر وجع و ثقل موضع حقوینده واقع و محسوس
اولور ایسه علت کلیتانده اولمسنه دلالت ایدر و کلیتادن جاری اولان دم بول ایله کما ینبغی
مختلط و ممتزج اولدیغی حالده مندفع اولور اما مثانه دن جاری اولان دم دم صرف
و صافی اولوب بول ایله مختلط اولمیوب مرآت کثیره خروج ایدر نته کیم ابقراط فاضل
کتاب فصوللك مقاله رابعه دن یمش سکزنجی فصلنده دیرکه من بال دما من غیر
سبب متقدم دل ذلك علی ان عرقا فی کلاه قد انصدع یعنی هر کیمسنه که من غیر سبب
متقدم طوعا و بغتة دم بتول ایلیه بو کلاه ده عرق صغیر انصداعنه دلالت ایدر کذلك
مقاله مزبوره دن سکسنجی فصلنده دیرکه من بال دما غبیطا و کان به تقطیر البول
و اصابه وجع فی اسفل بطنه فان ما یلی مثانته وجعا یعنی بر کیمسنه اکر دم بتول ایلیه یا دم
غبیط جامد بتول ایلیه و اکا تقطیر البول اوله و اسفل بطننده و اطراف ذکرده وجعان تغیر اولان
موضعده وجع اصابت ایلسه مثانه تعب و الم وجع ایدر و اکر بول الدم حصاتدن حادث اولمش
ایسه علامتی حصاة کلی و المثانه فصلنده مفصلا بیان اولنمشدر اکر بو علت کثرت دمدن
حادث اولمش ایسه علائم دمویه و اکر حدت دمدن حاصل اولمش ایسه علائم صفراویه ظاهر
اولور کذلك بلغم مالحدن نشأت ایدر ایسه بلغم بول ایله خارجه مترشح و جاری اولور بعده
بول الدمه منتهی اولور و اکثریا مشایخده واقع اولان بول الدم بلغم مالحدن متولد اولمغله جدا
مضردر و حصاتدن حادث اولان بول الدم ایله اخلاط حاده دن حادث اولانك ما بیننده
فرق بودرکه حصاتدن اولدقده علیله مقدما وجع کلی و خروج حصاة صغیره ظاهر اولور
اما اخلاط حاده دن نشأت ایتدکده مقدما اصلا علامات حصاة اولمیوب علیلك بولی
صافی و شفاف و مائی اولور اکر ضعف کلیه دن ناشی اولور ایسه بول غسالی و اکر ضعف کبددن
ناشی اولور ایسه بول شدید البیاض و غلظتیه مائل و بعد القروح متاکل عروقدن حادث
اولور ایسه منتن الرائحه مده ایله معا بولی قلیلا قلیلا خروج ایدر تقرحة المرقه معلوم اولدکه
دمك افراط و کثرت اوزره دائما بول طریقیله استفراغ و خروجی جدا خطرناکدر زیرا علیلی
یادق و یا سل و یاخود استسقایه ایصال ایدر و یاخود نیجه زمان جریان ایدوب مزمن
اولور ایسه احتمالدرکه اول عضوده قرحه احداث ایلیه و اکر دفعهٔ واحده ده بول ایله دم کثیره
و مفرطه خروج ایلسه منقطع اولمسه خوف اولنورکه تکرار ظهور ایدوب مثانه ده مکث ایدوب
منجمد و منعقد اولمغله حبس البول باعث اوله یاخود مثانه ده منعقد اولوب کیفیت ردیه

کسب وحاصل اینمکلە سائر اعراض صعبۀ مختلفۀ مشکلدر وتنلدن خوف اولنور **العلاج**
بو مرضك علاجی اسبابنك تعدد واختلافنه قیاس ایله متعدد ومختلف اولور اما اتفاق
جمهور اطباء اوزره استعمال اولنان قاعدۀ کلیه دنندکه نزف دم انواعنده بر دفعه یاخود ایکی
دفعه یادخی زیاده قوانین کلیه یه رعایت ایله فصد ایدەلر اگر بو مرض دمك کثرتندن ویاخود
حدتندن حادث اولمش ایسه ابتداء تولدن فصد ایدەلر علل کلیتندە جیدًا علاج ممدود
امادمی افراط اوزره اخراج ایتمیەلر بلکە قلیلاً قلیلاً متعدد مجلسلرده اخراج ایدەلر دیر اگر بر دفعه فصد
کفایت ایتمز بلکە دفعاتیلە فصد تکراره محتاجدر لهذا هر دفعەده تعدد مجلس شیء قلیل
دم اخراج ایدەلر وبعضی کره اعضاء عالیه یه شیشه‌لر تعلیق ایدەلر کذلك دلك وربط
واومورلره قودیجی شیشه لرچکمك واطراف اعضایی ربط ایتمك غایت نافعدر واکردمك
جریانی افراط اوزره اولورسه عضلك موضع مراقنه محجمه تعلیق ایدەلر یاخود ماده‌یی قلع
وصرف واستیصال ایچون عرق الصافندن فصد وفتح عروق بواسیر ایدەلر تدابیر
جیده وانفع اشیادندر واگر اخلاط ماء الجبنیه وباصفراویه دمك خروجنه معین اولدیغی
معلوم اولورسه اولدنان واجبدرکه اخلاطی مسهلات مناسبه ایله تنقیه یه همت
ایدەلر نفث الدم فصلنده محرر اولنان مسهلات غایت مناسبدر واقتضاسنه کوره تکرار
واعاده اولنور مثلا راوند محمص المسحوق بر درهم مرجان مدبر سدس درهم ماء الجبن
یاخود ماء لسان الحمل اوج وقیه ممزوجا شرب ایدەلر یاخود بو بندقه استعمال ایدەلر صنعتی بودر
لب خیار شنبر طری نصف وقیه لب تمرهندی ایکی درهم طین ارمنی سدس درهم
اخذ اولنوب سکر ایله بندقه اولنه یاخود لب خیار شنبر وعجم تمرهندی یارمشر وقیه
مرجان مدبر بر درهم اخذ ومزج اولنوب بندقه اولنه ودخی تنقیه وعکس واستفراغ ماده
دنصکره اگر لازم اولورسه دمی حلو وتغلیظ وحبس وعروقی جمع وتحریر ایدیجی دوالره
مراجعت ایدەلر اما شول وقتده دمك جریانی ظاهر وموجود اولدقده سریعا حبس وقطع
جائزدر دکلدر دیرلر ابعضی موضعنده تغلظ ایدوب مجمد اولمسندن خوف اولنور پس ایمدی
بو محلده غایت ممدوح اولان طریا استخراج اولنمش عصیر لسان الحملدن درت وقیه دن
بش وقیه یه وارنجه صبحا ومساء استعمال ایتمکدر بو برد وادرکه نزف دمك انواعنده عطیۀ
الهیه وموهبۀ ربانیه دن بردوا اعظیم النفعدر لکن اگر مملوحی زیاده تبریدندن خوف
اولنورسه سکر ایله طبخ اولنوب استعمال اولنه راهب مجرب دیرکه بو مرضده فلفل الماء
ویابخره ویا ابنان الراعی امثالی نباتاتك عصاره لرندن ممکن الحصول اولانی صبحا
ومساء درت وقیه دن بش وقیه یه وارنجه استعمال ایلسەلر غایت نافعدر فورسطوس
حکیم دیرکه بول الدم مبتلالرك اکثرینه بالکز لبن الغنم ایله علاج ایلدم یعنی درت وقیه
لبنه بر درهم طین ارمنی صحیح ضم ایدوب شرب ایتدرمکله خلاص اولدیلر وبو خصوصی
قاطیناد یوس نام حکیم دخی شهادت ایدوب مجربدر دیدی ولکن استعمالا یدرت
کسنه استعمال وتقنده نائم اولمیه ودرباضت وحرکت ایتمیەلر دیدی **کذلك** حولریوس
ودودطوس وابقراط فاضل وشیخ ابن سینا دخی بو خصوصده راضی اولمشلردر
ومجربینا طبادن بعضیلری جنطیانا وذنب الخیل وبقلة الحمقا ورؤس العلیق مطبوخلرنی
تلثی قدر عصارۀ رمان الحامض یاخود عصارۀ سفرجل ایله مخلوطاً استعمال اولنمسینی

غايت

غایت ممدوح امتحان اولنوب واکثر اطبا انتهاب دیمی تعدیل ایچون بو جلابی استعمال ایدەلر صنعتی بودر
ورق الحسی وبقلة الحمقا ولسان الحمل وحجم الکبیر هر بریندن بر قبضه لنوب اربعۀ المباردە
وبزورات البارده هر بریندن بر درهم عناب التی عدد عرق السوس نصف وقیه زهر نیلوفر
وبنفسج وورد احمر هر بریندن بر قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله بر بچق
رطل قالنجه طبخ وتصفیه دنصکره ایچینه بر مثقال کثیرا وشراب بنفسج وشراب الورد
الیابس بر بچق وقیه تخم الکما نصفی وقیه قرص الکاکنج بلا افیون نصف درهم ضم وجلاب
اولنوب درت قسم ایدەلر صبحا ومساء هر دفعه ده بر قسمینی استعمال ایدەلر واگر تغلیظ
وحبسی دخی زیاده وقوی اولمق مراد ایدرلرسه جلاب مذکوره بر وقیه شراب خشخاش
اضافه ایدەلر کذلك سیلانی دیمی قطع وحبس ایچون مرجان احمر وصندل حدید وطین
ارمنی وطین مختوم کبی دوالردن معمول سفوفاتی ماء الورد وماء لسان الحمل ویاخود مطابیخ
مناسبه ایله استعمال ایتدرەلر واگر مرض مزمن ومعاند اولورسه بو معجون غایت
بلیغ النفعدر صنعتی بودر سکر الورد واصل حجم الکبیر ایکیشر وقیه طین مختوم وطین
ارمنی ودم الاخوین ومرجان احمر وصندل حدید وقرص کهربا هر بریندن بر درهم
هیوفسطیداس وقرمز وبزر لسان الحمل هر بریندن ثلث درهم شراب خشخاش وشراب
الآس ویاخود شراب زهر الرمان هر بریندن علی السویه کفایت مقداری اخذ اولنوب
صنعت اوزره معجون اولنه مقدار استعمالی صبحا ومساء کستانه قدر استعمال اولنوب
اوزرینه قلیلا ماء لسان الحمل استعمال ایدەلر کذلك قرص العود وقرص الکهربا دخی بو مرضده
علاج کلی هر بنه سنده اولدیغی حولریوس ودودطوس تحقیق ایلمشلردرکه بر دفعه
عشر انقوم ماء لسان الحمل ایله استعمال اولنمغله بو مرضدن خلاص بولنلری مشتندر ومشروب
معتاده یرینه مناسب اولان شراب ایله ممزوج منقوع حب الحضض ویا مطبوخ حب الحضض
استعمال اولنه یاخود بو تقویه صباحلرده جلاب کبی استعمال ایدەلر صنعتی بودر وقت
کما ایدەلر قطع اولنمش حبة الخضراء یابس بر وقیه ماء القراح دردت رطل اخذ اولنوب بر اناء
مزججه یه وضع وفم انائی محکم سد ایدوب حمام مجرینه ترده اون ایکی ساعت نقع
ایدەلر بعد التصفیه استعمال اولنه وکاه اولورکه بو مرضده مثانەده دم غلیظ محتبس اولوب
انجماد حاصل ایتمکله اعراض صعبه تولید احداث ایدر انی تحلیل ایچون بو سقا جبیر اولنان
دوالری داخلا استعمال غایت مناسبدر صنعتی بودر قدر الکفایه خل عنبر الحاد مع ماء
الخبازی ایله مزج ایدەلر حتی سرکەنك طعمی عسرت ایله حس اولنوب استعمال اولنه وخارجدن
دخی موضع حقوین وعانیه موضعیات مبردۀ قابضه لصق اولنمکده اول الصفه کلیه یه تجنه
دخی مناسب اولور پس ایمدی بونوع غایت مناسبدر صنعتی بودر نسطور طه اصل
الحجم الکبیر بر وقیه ورق لسان الحمل وبقلة الحمقا وذنب الخیل وابنان الراعی هر بریندن
بر قبضه قشور الرمان نصف وقیه سماق وحب الآس وهیوفسطیداس هر بریندن
ایکی درهم جفت البلوط وصندل احمر واصفر هر بریندن بر درهم ورد احمر اوج قبضه
اخذ اولنوب ماء حلادین وحل قلیل ایله طبخ ایدوب حین التصفیه فاتر موضع
کلیتینه بونوع ایدەلر اگر بو ترکیبك وزنی زیاده ایدوب آنرن ایدرلرسه دخی ولجاولور
وبو طلا دخی غایت مجربدر مرهم قومیطیسا ومرهم مبرد جالینوس بر بچق وقیه اخذ

اولنوب کلابله غسل دنصکره موضع حقوبینه کرارًا ومرارًا طلا اولنه واکر دخی زیاده قوی
قابض لازم اولورسه بو ترکیبی عمل ایده لر صنعتی بودر عصیر لسان الحمل عصیر سانقونیاریا
ایکیشر وقیه خل حاده نصف وقیه دیت الانفاق بروقیه اخذ اولنوب عصارات محو
اولنجه طبخ اولنوب ایچنه دم الاخوین ومصطکی وقشر رمان ایکیشر درهم کافور نصف
درهم مرهم توميطيسا دت وقيه شمع قدر الكفايه اخذ اولنوب صفت اوزره مسح
ایده لر وقت حاجتده ایچینه طلا ایده جك قدر قليلًا خل الحاق اولنوب طلا ایده لر یا خود
راهب مجربك لصوقه قابضه مبرده سنی موضع کلیتین وعانه یه لصق ایده لر صنعتی بودر
اصل الجمجم الكبير الطري بروقيه نسج عنكبوت وسحام الكانون یارمیشر وقیه اخذ اولنوب بیاض
البيض ايله دقًا ایدوب ضماد ایده لر وصحیفه اسرب ثقبات کثیره ایله تثقیب ایدوب موضع
کلیه یه لصق وربط ایلسه لر جدًّا مناسبدر واکر بول الدم کبدده اولان اخلاط حاده حرفه دن
ناشی اولورسه موضع کبده مرهم وابیطماطيس المناسبه لصق اولنه واکر حصاة ورملدن
ناشی اولورسه بالمناسبه استفراغ واستيصال وحرة اخلاطی کسر وتعدیل ایدوب کلیه نینی
انکسار وانحراشدن خلاص وامین ایدر دوالر استعمال اولنه مثلا حب ترمنتين راوندن
بروقيه اخذ اولنوب کون اشوری نصف درهمی على الصباح ایکی وقیه شراب حطمی ایله
استعمال ایده لر وحب استعمالندن خالی اولان کونلرده بو سفوفی ویره لر صنعتی بودر عرق السوس
المحلوك ایکی درهم لبوب ارجعة البارده هر برینن بر درهم بزر بقلة الحمقا وبزر خس
یارمیشر درهم قرص کهربا وقرن الايل المحرق هر برینن ثلث درهم اخذ اولنوب بعد السحق
مجموع اجزاء مقداری سکر ابیض ایله سفوف اولنه مقدار استعمالی ثلث درهمدر بو مقدار بزر سوجل
نقع اولنمش ماء الخبازی ایله شرب اولنه یا خود بولوحه یی اعطا ایده لر صنعتی بودر لوز حلو مقشر
وحب الصنوبر منقى وكثيرا وتشاستج هر برینن یارمشر درهم بزر حطمی وبزر کاکنج ثلثر درهم
بزر خس وبزر خشخاش ابیض هر برینن سدس درهم عرق السوس ایکی درهم سکر
ابیض الی وقیه اخذ اولنوب ماء حسیخشة الزجاج ایله حل اولنوب لوحه لر عمل ایده لر مقدار
استعمالی نصف وقیه در صبح ومساده استعمال اولنه ودخی معلوم اولدکه ادویه مدره
قویه بو مرضه مناسب دکلدر زیرا نزف دمی تحریك وتهییج ایتمك احتمالی واردر اما میاه زاجیه
دمی حبس وکلیه یی تبرید وحصاتی تفتيت وخارجه دفع ایتمکده سریع التاثیر بر دوادر لا نظیر در
الفصل السابع في ريح المثانه
بو فصل مثانه ده یل اولمغی بیان ایدر **السبب**
بو علتك سببی یا اغذیه نفاخه اکلندن ویا قوای هاضمه نك ضعفندندر یا خود مثانه نك
کثرت رطوبت ایله مثا صغیر اولوب حرارتی ناقص اولدیغندن ریاحك تولدینه باعث
اولور **العلامات** بو علتك علامتی بلا ثقل غده واقع اولور خصوصا بر جانبدن بر جانبه
انتقال ایتکده **العلاج** ریح المثانه نك علاجی علیلی تذ بحله ایکی مثقاله وار بجه دهن
خروع اسقی ایتمکدر زیرا غایت محللدر وعانه ومجانبیه ادهان حاره عطریه محلل طلا اولنه
دهن سوسن ودهن لبان مع صموغ الحاره مثل خلتیت یا خود بونلردن معمول ضمادات ایله
تضمید اولنه یا خود سذاب وشبث وفو تنج وحرمل وجند بیدستر کبیلردن معمول
کمادات بونلر ایله معًا تخلله مسخنه تکمید ایده لر سائر تحلیل وکسر ریاح ایچون اولان دوالر
الفصل الثامن في تقطير البول
تقطیر البول اصطلاح اطباده بولك قطره قطره

کلمسنه

٣٦٠ کلمسنه دیرلر بعضیلر قطار البول دخی تعبیر ایلمشلر لسان یونانیانده اسطرانغوریا تسمیه
ایدلر بو بر علتدرکه بول وجع ایله قطره قطره خروج ایدر زیرا عسر البول ایله سلس البول
بینینده بر حالتدرکه علیل کویا بتون ایتمك استر اما ایده من بر ایکی قطره یاپ یاپ طمله در
تمام اولنجه ضبط ایده مز کویا که سلس البول در وبالجمله بونده هم اختیار ایله وهم اختیارسز لق
واردر وکاهیجه سلس البول کبی کیجه وکوندوزدن جاری اولور وکاهیجه حبس البول کبی
زور ایله خروج ایدر وبو مرض بعینه زخیره مشابهدر ولفظ تقطیر دخی بو معنایه مشهور در
السبب بو مرضك سببی بولك حدتیدر مثانه ده جمع اولنجه قوماز وطبیعت دخی صبر
ایلمز الا دفعنه عازم اولوب اسفله دفع ایلر مجرای کلیجك مجرایی یعنی مجرا دخی بولی امساك
ایدوب اسفله صالی ویرمز بویله اولنجق بو مرض حادث اولور یا خود مثانه نك ضعفندن
ویا مثانه ده ورم ظهور ایدوب ضیق اولمسندن ویا خود ثقل قروحدن وکاهیجه جرب
مثانه دن ودماغه آفت ایرمکله قولانجیدن دخی حادث اولور نتکم سرسامده ظاهر
اولور وکاهیجه حدت دمدن وکاه ضعف قوة ماسکه ودآخفه دن وبرد مزاج مثانه دن
واسترخاء عضله مثانه دن حاصل اولورکه بوجنس اکثریا بارد المزاج اولان کسنه لره
واقع اولور واکثر وقوعی دخی هنکام شتاده در وپیرلرده کثیر الظهوردر زیرا پیرلرك
حرارتی قلیل واجرام مثانه نك مزاجی بارد اولمغله بولی امساك ایدن عضلات مسترخی
اولوب بول کلیجه امساکه قادر اولمایوب قطره قطره دفع ایدر وکاهیجه مثانه ده قیحك
اجتماعندن یا خود بر ماده غلیظه نك انصبابندن وکاهیجه صدمه وجرحه اصابتندن
حادث اولور وکاه اولورکه حرز قطنك موضعندن حرکت وانتقالندن وکاهیجه نخاعه
بر آفت ایرشمکله بو مرضه باعث اولور ودخی معلوم اولدکه کاهیجه بو مرض عسر البول
اسبابندن دخی حاصل اولوب عسر البول ایله تقطیر البول جمع اولور **العلامات**
اکر بو مرض اخلاطك حدتندن اولورسه علامتی علیلك بولی یقرق خروج ایدوب لونی
اصفر وغلبه صفرا علامتلری ظاهر اولمقدر وسابقا ماکولات ومشروبات ویا ادویه
حاره استعمال ایتمکله معلوم اولور وبو نوع اکثریا شبابده ومحرور مزاج اولانلره عارض
اولور واکر قوة ماسکه نك ضعفندن اولورسه علامتی علیلك قاروره سی بیاض
اولوب خروجی آز آز وعطش وحرقتی دخی اولماز وتدبیر البارد تقدم ایتمشی معلوم اولور
برودتدن اولورسه علامتی قاروره سی بیاض اولوب وجعی قلیل وحرقتی اولماز و
شیوخده کثیر الوقوعدر **تقدمة المعرفه** ابقراط فاضل ذکر بو کسنه یه تقطیر البول
عارض اولدقده قولنج حادث اولسه واسبوع تمامنه وارنجه کتمسه علامت ردیه در
وبر کسنه نك مقعد نده ویا رحمنده ورم حادث اولسه اکا تقطیر البول عارض اولور
العلاج بو مرضك علاجی اسبابنی کما ینبغی معلوم ایتدکدنصکره سببی هر نه ایسه اکا مقابل
دوالر ایله علاج اولنور ایدی فصول کذشته ده هر برینك تدبیر ودوالری مفصلا تحریر
اولندی اما بو مقامده دخی لتسهیل الطالبین اجمالا بیان اولنمسی مناسب کورلمشدر بس ایدی
اکر بو مرض اخلاطك حدتندن ناشی اولورسه حدت اخلاطی کسر واخراج ایتمك ایچون ادویه مسهله
ومليّنه یه مراجعت ایده لر مثلا شراب الورد المکرر وقدرى حلواسی ایله راوند ویا خود تمر هندی
ویا خود معجون دیا قاتلیقون ویا خود عسل خیار شنبر کبیلردر والری بو مقدار ترنجبین حضور ایله

اعطا ایدرلر واخلاطی تعدیل ومزاجی بتدیل ایچون شراب حسک وشراب بخیل وشراب بنفشج
وشراب نیلوفر کبیلری اصل خطمی واصل عرق السوس مطبوخیله یاخود ماء الشعیر ایله اسقی
ایدرلر وسکر ابیض ایله لبن حلیب وبزورات ادویهٔ بارده مستحلبی ایله ماء جبن دخی
مجایبدر وبنفشج ونیلوفر وخطمی اخذ اولنوب بعد الطبخ مطبوخنه اسفنج جدید باطروب
کماد استعمال ایدرلر یاخود علیلی بو مطبوخیله آبزن ایدرلر یاخود دهن بنفشج وشیاف ابیض
محلول باللبن ذراقه ایله احلیله زرق ایدرلر وشعر الزعفرانی احلیله وضع اولنه کذلک حمل
وضع اولنسه انفع اشیادندر وعلیل صفار بیض نیمبرشت وصبرهٔ بادام واوزم خوشابی
اکثر یا ملوحیه وهندبا وحس وقرع کبی اشیا ایله تغذیه اولنوب صو یرینه ماء الشعیر
ومطبوخ عرق السوس استعمال ایدروب حامضات وحریفه ومالح اولان اشیادن احتراز
اولنه حرکت کثیره وانفعالات نفسانیه دن مثلا غم وحزن وغضب کبیلردن دخی احتراز
لازمدر اما اکر بو مرض مثانه نك ضعفندن یاخود برودهٔ مزاجندن ناشی عضله مطبقه سنك
استرخاسندن اولورسه علاجنده ادویهٔ قابضهٔ حاره استعمال ایدرلر مثلا مثرودیطوس
واطریفل کبیر وصغیر وجوارش کمون کبی معاجینی ادویهٔ قابضهٔ مناسبه ایله ممزوجا استعمال
ایدرلر جفت البلوط وحب الآس کبی یاخود سعد وسنبل وقرنفل وبسباسه وسلیخه
کبی دوالری ماء ایله طبخ اولنوب استعمال اولنه یاخود بو ذکر اولنان دوالری زیاده اخذ
ایدوب بعد الطبخ کماد ایدرلر وکاه کاه عانه یی بو مطبوخ ایله دلك ایدرلر یاخود آبزن
ایدوب علیلی اجلاس ایدرلر یاخود ایکی درهم سرطان نهری حشویی بی سکر یاخود عسل
ایله ممزوجا استعمال ایدرلر وجماعه حریص اولان غنك مثانه محرقه سی قرصنی شراب
سفرجل ایله شرب ایدرلر کذلك خبث حدید نبیذ عتیق ایله طبخ اولنوب استعمال اولنسه
اصحاب تقطیر البوله انفع اشیادندر کذلك جندبیدستر ومسك مع دهن السذاب ممزوجا
احلیله تقطیر اولنسه یاخود حرارت حیوانیه آبزن تنقیسی اولورسه ملح ایله احلیله تقطیر
اولنسه غایة الغایه نافع وماثوردر واکر بو دوالر ایله اخراج ماده ممکن اولمازسه قاثاطیر
ایله عمل اولنه وعلیل استحمامدن اوهمت ایدروب غذاسی تین یابس وزبیب وحب صنوبر
ودهن جوز واسفیدباجات کثیرة التوابل وثوم وبصل وکراث اوله واکر بو مرض ادرار
دیابیطس وبایرجدن ویا فقدان حسدن اولورسه سر ساحره واقع اولور بو یله اولدقده
ودم وقرحه یدوسر ساسه معالجه اولنه هر بری محلنده ذکر اولنمشدر اما اکر ودم ویا قرحه سبیله
واقع اولوب قاثاطیر استعمالی مراد اولنورسه قابل دکلدر وبونلردن اولان مرضه تدبیر اولماز
الا شق ایله اولور وشق دخی اخراج حصاة ایچون شق اولنان محلدن شق اولنمق لازمدر
وجهان ماء خروج ایدجك قدر آچه لر زیاده اولنمیه خطر یوقدر دیکر شق اولنان انده مال
قبول ایتمیه وشق علیلی اختیار ایتمك علیلی هوننه تسلیمدن اولیجدر واکر بو مرضك سببی بر ماده
غلیظ اولورسه علاجی اصل الرج ودوقو الصباغین ونحوه وماء الاصول طبخ اولنوب دهن
خروع ایله معا اسقی ایدروب خارجدن ضمادات محلله تضمید وادهانات مناسبه ومحلله
احلیله تقطیر اولنه واکر بو مرض قیحك اجتماعندن حادث اولمش ایسه اولا ادویهٔ مفتحه
ایله تنقیه ایدروب بعده بو حقنه لینه نی استعمال ایدرلر صمغ بودر بزر خطمی وبزر خبازی
وبزر کتان وکشك الشعیر وخیار شنبر ونخالة الحنطه ودهن بابونج اخذ اولنوب صنعت

ادزه

اوزره احتقان اولنه بعده بو اجزا الرك اوذینه فانیذ شجری وبورق الصناعه زیاده اولنوب
احتقان اولنه وخارجدن بو ضمادی استعمال ایدرلر صنعتی بودر ورق الکرنب وسلق
وحلبه واکلیل الملك وبابونج ودقیق باقلا ودقیق حمص وبصل المطبوخ وذیت وقلیل المقدار
خرء الحمام اخذ اولنوب صنعت اوزره ضماد اولنه واکر بو مرض صدمه ویا جرحه ویا حرز
قطنك موضعندن انتقالندن ویا مجاعده بر آفت وقوعندن حادث اولمش ایسه علیلك
خلاصی عسیر اولوب بر نادردر خصوصا حشیجه دخی مفقود اولدیس ایمدی طبیب
لیبه لازمدر که بو یله اولان علیلك ولی لرینی خبیر ایتمدن علاجه متصدی اولمیه زیرا بو
مرض غایت خطرناکدر وبعد الاخبار علاج مراد اولنورسه اولا باسلیقدن فصد ایدروب
بعده تریاق ومثرودیطوس اسقی اولنه بعده بابونج واکلیل الملك وفونج نهری وقیسوم
ونخاله طبخ اولنوب ذراقه ایله احلیله زرق اولنه صاحب شفا حاجی پاشا مرحوم نقل ایدر که
بر شخصه بو مرض عارض اولوب اکا بر طبیب جاهل بزرداز یانج اسقی ایلمش علیل اولکون
هلاك اولمش وبر شخص دخی بو مرضه کرفتار اولوب بر طبیب اکا بزرداز یانج اسقی ایتمك
مراد ایلدکده فقیر اکا دیدمکه بو علیلك بو کون موتنی مراد ایدرسك بو خسته صحتنی ایسترسك
دیدکده تدبیرندردیی بند دیدمکه وار اکا قاثاطیر ایله عمل ایدروب صوینی اخراج ایله
بعده حقنهٔ لینه ایله بو ازی اخراج ایله اولدکه شفا یاب اوله طبیب دخی بو یله ایلدی
علت بر قریب اولدی لکن قرق کون معمر اولدی وبر شخص دخی بو مرضه مبتلا اولوب
بو تدبیر ودوا ایله بر تام حاصل اولدی لکن رجلنده بر مقدار رخاوت باقی قالوب
سلس البول ایله عمری آخر اولدی واکر بو مرض عسر البول اسبابندن حدوث ایدرسه
عسر البول ایله تقطیر البول جمع اولور پس ایمدی علاجی همان عسر البول علاجنده مراجعت لازمدر
الفصل التاسع فی سلس البول وبول فی الفراش سلس البول بولك بی اختیار
آقمسنه درلر اطباء یونانیه اصطلاحلرنده اقراطیس واقراسیا واقراطیا تسمیه ایدرلر
وبو مرض ایکی نوع اوزره اولوب بری حال بیدارده وبری حال نومده ظهور ایدر اولکیسنه سلس البول
وثانیسنه بول فی الفراش تسمیه اتمشلردر اما تدبیری وعلاجلری بر سیاق اوزره اولمغله
ایکیسنی بر فصلده تحریر ایلدك السبب بو علتك سببی دهبای اطباء افرنجیه نك معتمدلرندن
برنادینوس المسیحی نام طبیب ماهر دیرکه بو مرض قوهٔ ماسکهٔ مثانه نك ممسك بولدره اخعاله
ضعیف وماوف اولماسندن نشات ایدر نته کم دیابیطس مرضنده آفت قوهٔ جاذبه ده و
عسر البولده آفت قوهٔ دافعه ده اولدیغی کبی بو علتده دخی آفت قوهٔ ماسکه ده در اما سلس
بولك سببی قوی واصعب اولوب بول فی الفراشك ضعیف واخفدر وبونلرك ایکسی
دخی عضلات شرج مثانه نك یا ضعفندن یاخود استرخاسندن حادث اولور لهذا هر
اطفال رضیعه واکثر شیوخ وکهوله عارض اولور وکاهیجه واهمر نك حطاسندن دخی حادث
اولور مثلا کثرت شربدن یاخود حس مثانه نك ذکاسندن یاخود بولك حدت وحرافتندن
علیل نائم ایکن فراشنده تبول ایدر وحقیقت جهتندن جریان بول ارادته تبعیت ایله اولور
مادامکه علیل نائم اولوب رؤیاده تصور وتخیل ایدرکه کندوسنی بیت الخلاده یاخود
سائر موضعده تبول ایدر ظن ایدروب فراشنه ایشر کذلك سلس البولکه عضله شرج
مثانه نك ماوف اولمسندندر وبونك ماوف اولماسی یا ذاتی ویا عرضی ویا اشتراکی اولور

عرضی و اشتراکی اولانی دخی برنیچه وجه اوزره درلرکه بعضی کره بدنک ضعفی و هزالندن
و حرارت غریزیه نک انحلالندن واقع اولور نته کم حالت نزعده و وارمشلره قریب موتلره
واقع اولدیغی کبی یاخود بو کسنک نصف بدنی و یا بالکلیه جسدی مفلوج اولسه اول
کسنک مثانه سنی ربط ایدن اعضاء عصبانیه سی منجذب اولمغله بو علته باعث اولور
یاخود عجزدن طالع و متولد اولان اعضای بدنیه نک شعبه لری مثانه یه مشارک
اولدقلرندن حادث اولور کذلک جوار مثانه ده واقع اعضانک یرینه آفت اصابت
ایدوب فرط حسیله عضلات شرج مثانه یه دخی انحلال و استرخا کلمکله سلس البول
باعث اولور نته کم حوامله و علل امعاء مستقیم اصحابنده واقع اولدیغی کبی و الحاصل عضله
شرج مثانه نک ماوف اولماسنه سبب مستقله بسبب ضربه عضلات مذبوره ده
یاخود جوارنده جرحه وقوعندن ماوف اولسی درنته کم غشی مرضنده واقع اولدیغی کبی
یاخود قروح غائره و عمیقه وقوعندن ناشی اول عضلاتک انجذاب و انقلابی ممتنع
اولمغله بولی امساکه قادر اولیه مدیغندن مرض مذکور حادث اولور اما اکثریا بو مرضک
اسباب متقدمه سی سوء مزاج بارده و رطبه در که بالفعل اعضاء مزبوره یی ضعیف
و مسترخی ایتمک شاننده در یاخود علیلک بعضی اعضاسنده سوء مزاج بارد و رطبه دن
بر علت ظهور ایتمکله بو مرضک ظهورینه سبب قوی اولور خصوصا اسباب خارجیه یه
دخی مصادف اولمش اوله **تقدمة المعرفة** معلوم اولدکه اکثریا بو مرض ازمنۀ بارده ده
صیده اسماک ایدن سماکلره و کیجه لرده صید و خوشه اقدام ایدن صیادلره عارض
اولور و اکر بو مرض مشایخده واقع اولورسه رطوبات و حرارت غریزیه لرینک افراط اوزره
انحلالی حسبیله لاعلاجدر و اکر حمیات حاره ده بول بلا اراده و لا اختیار خروج ایدوب سلس البول
واقع اولورسه هذیان و اختلاط ذهن وقوعندن خوف اولنور یاخود جمیع قوالرک انحلالنه
منذر اولمغله آخر الامر حرارت غریزیه نک جمود و انطفاسنه تابع اولمرسندن خوف اولنور
و اکر بو مرض اطفال و یا صبیانده عارض اولورسه تدریجیله رطوبات زائده لری انحلال
و تناقص و فنا بولوب رخاوت اعضالری یوما فیوما متانت و صلابت و استحکام حاصل
ایلدیکی اجلدن تبدیل و تغیر اسنان ایله اول مرض آنلردن مندفع اولوب شفا پذیر اولورلر
اما اکر یکرمی بش یاشندن متقدم معالجه اولنوب دفع اولمازسه لاعلاجدر دینلر **العلاج**
بو مرضک علاجنده سوء مزاج بارده و رطبه یی اصلاح تام و عضلات شرج مثانه نک
استرخاسنی دفع و ازالیه اهتمام ایده لر و اکر بو مرض سائر علل متقدمه دن عارضه جهتیله
عارض اولمش ایسه اول علتلرک علاجنه سعی ایده لر کذلک جراحات و قروحاتدن دخی
عارض اولمش ایسه آنلرک علاجاتنه تعلق ایده لر و دخی طبیب زیاده بصیرت اوزره
اولمکه علیل اطفالدن میدر یوخسه شیوخ و کهولدن میدر معلوم ایدنوب هر برینک سننه
و مزاجنه و قواسنه و مکاننه و زماننه لایق معالجات مناسبه ویره لر و مقدارینی دخی
بحسب الاقتضا تقلیل و تکثیر ایدوب اطفاله اخف اولانندن قلت اوزره ویره لر و بو علت
سوء مزاج بارده ایله فضلات بلغمیه دن حادث اولدوغندن فصد ممنوعدر مکرکه علیل
شاب و دموی المزاج اولوب عروقی ممتلی و غلبۀ دم علامتی ظاهر اوله بالضروری فصد
مقتضی اولور اما ادویۀ مسهله استعمالی بو مرضده الزم و لوازمدندر خصوصا فلغماغوغون

تسمیه

تسمیه اولنان دوالردن ترکیب اولنوب بعضی قوابض الحاق و انضمامیله استعمال اولنه
و استعمال اولنان دوالر یا اکثر حبان منضجات و مبدلات ادلیه بلکه مسهلات ایله اوله مثلا هلیلجات
و داوند کبی جمع ماده بلغمیه یی تجفیف و عضو مسترخییی قبض و عصر ایدیجی معاجین
و سفوفات ذوی الخاصه استعمالنه مداومت ایده لر ازجمله بو معجون غایت مناسبدر صنعتی بودر
جوز السرو و حب الاس محمص و نشارة العاج و کزبرۀ مدبر و مرجان احمر و کهربا هر برندن
ایکی درهم طباشیر هندی بر درهم سعد و خولنجان یارمیشر درهم شراب جملة الاترج
ایله معجون ایدوب صباح و اخشام کستانه قدر استعمال اولنه اوزرینه قلیلا خمر احمر ایچه لر
یاخود اجزای مذکوره یی سفوفا استعمال ایده لر کونده ایکی دفعه فطوردن صکره نصف
درهمدن بر درهمه وارنجه استعمال ایدوب اوزرینه خمر احمر شرب ایده لر حکماء افرنجیه نک
نامدارلرندن دیودیوس نام حکیم بو بنجینی مدح ایمشدر صنعتی بودر اصل ججم الکبیر
نصف وقیه سعد و خولنجان بر درهم ورق لسان الحمل و ذنب الخیل و ورق بنطافیلون
مع اصولیله بر قبضه جوز السرو و کاس البلوط هر برندن درت ثلث درهم بزر سذاب
و بزر فنجنکشت و لبان و نشارة العاج هر برندن سدس درهم ورد احمر بر قبضه اخذ
اولنوب اوچ رطل خمر احمر ایله یکرمی درت ساعت نقع دنصکره آتشین انبراطیدن تصفیه
اولنوب ایچینه دارچین نصف وقیه و سکر کفایت مقدار ضم ایدوب حفظ ایده لر مقدار
استعمالی اوچ وقیه دن درت وقیه یه وارنجه کونده ایکی دفعه استعمال اولنه حکماء متقدمین
و اطباء متاخرین بو مرضک علاجنده بالخاصه صورة نوعیه سیله مفید اولان بعض ادویه
سریع التاثیر تجربه ایلمشلردر ازجمله جالینوس فاضل ادویه موضعیه کتابنده و کتاب
سهل الماخذده ارنبک حصیه لرینی و دماغینی احراق ایدوب رمادینی غایت مدح ایمشدر
مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه کذلک قشر حلزون ایله معا احراق اولنوب
استعمال اولنسه دخی اقوی ترد ایمش و اطبا متاخرین ذیلا دینی تجربه ایدوب نافعدر دیدیلر
کذلک رماد الفار المحرق و ظلف الخنزیر البری الذکر المحمص و رماد نوی التمر و بنزق مکبب
و سفوف قشر البیض و غشاء قانصة الدجاج مجفف و مثانة الخنزیر المسحوق کبیلردن
هر قنغیسی اولورسه نصف درهمدن بر درهمه وارنجه خمر احمر ایله یاخود امیاه مناسبه ایله
ویره لر و سن کبرده اولنلره اسباب سابقه یی ازاله و جمیع بدنی تحقیق ایچون یکرمی
کون مطبوخ معرق استعمالنه مداومت ناحقید عود الغنیاق و صاصفراس دن معمول
مطابیخ کبی و اکر تحمل قابل ایسه صوبا و عرقان تعبیر اولنان حماملر یاخود حمامات
طبیعیۀ کبریتیه و باروتیه ده که بین الناس ایلیجه و قاپلیجه دینمکله مشهور اولان
حمامات آلهیه ده تعریق ایده لر و مشروب ایچون علیله خمر احمر الممزوج الصافی یاخود
قلیلا ماء الحدادین ایله ممزوجا شرب ایتدوره لر و مشروب معتادینه ماء الحدادین
یاخود کزبره و یاخود مصطکی ماء الحدادین ایله طبخ اولنوب شرب ایتدوره لر و اکر زیاده
قابض اقتضا ایدرسه آجر جدید احمی و اطفی اولنمش ماء قابض اعطا ایده لر و علیلک
مجموع طعاملرینی دخی اول صولر ایله طبخ ایده لر و بو مالری دخی قلیلا شرب ایتدوره لر
علی الخصوص اخشام طعامندن و علیلی جام خواب دخولنه انتاسنده و نصف اللیلده تبول
ایتمک ایچون تحریک و ایقاظ ایده لر و قبل السحر تبول ایتدوره لر و بو فعلی قلیلا عمیه

تکرار تکرار ایدرلر تا کم بول فی الفراش عادتندن طبیعته تغییر وتبدل حاصل اوله وحا رجلدن
عانه وعجانه یه موضعیات مجففه ومسخنه لصق اولنه مثلا بوددر آ غایت مناسبدر صمغی بوددر
رآسن وقصب الذریره وح وسعد هر برندن نصف وقیه ورق النعناع وسلیخه وصعتر
بری وفودنج وافسنتین هر برندن نصف قبضه جوز السرو وحب الآس وعفص وجلنار
بر درهم ورد احمر بر قبضه ماء الحدادین وخمر احمر علی السویه اخذ اولنوب ایکی رطل قالنجه
طبخ وتصفیه دنصکره ایچنه ملح الطعام وشب برر وقیه حل ایدوب صبح ومساده
فاتره موضع عانه وعجانه یه دوغ وکماد ایده لر یاخود مطبوخ مزبورک اجزالرینک وزنی
تکثیر ایدوب ایاما کثیرا آبزن ایتمکله استعمال ایده لر بعده اعضاء مذکوره یه دهن الثعلب
ودهن السذاب ودهن ایرسا ومرهم مرچیاطون ومرهم اراغون وسفوف مصطکی
وسعد وحب الآسدن معمول مسوحات ایله مسح ایده لر وبو ضماد عجیب الاثر دخی اعضاء
مذکوره یه تضمید اولنمغله فائدهٔ عظیمه سی ظاهر اولور صمغی بوددر لادن ومصطکی
ایکیشر درهم عود واصطرک ودارچینی وترنجبین هر برندن بر درهم حب الآس
وسعد یارمیشر درهم اخذ اولنوب بعد السحق خمر احمر ایله مستخرج عصارة النعناع
وعصارهٔ ذنب الخیل ایله صنعت اوزره ضماد ایده لر واکر بو مرض رأسدن اسفل اعضایه
نزول ایدن نوازلدن ناشی اولورسه سعوطات وعطوسات ولبانات ایله علاج ایده
یاخود موخر رأسه ویاخود بازولره منفطات وکاویات لصق اولنمغله ونوازل بحثنده
تحریر اولنان معالجات ایله علاج اولنوب عکس واستیصال ماده یه سعی واهتمام ایده لر

الفصل العاشر فی احتباس البول وعسره

احتباس البول وحبس البول
واصطلاح عربیده بالضم اُسر دخی دیرلر ترکیده سیدک طوتلمسیدن عبارتدر حکماء یونانیون
اصطلاحلرینده اسقوریا تسمیه ایدرلر واکر افعال بتول متغیر اولمسه الا اسطرانغوریا
تعبیر ایدرلر وبو لفظ تقطیر بولدن یعنی بلا وجع قطره قطره بولک جریانندن
کنایه ومأخوذدر واکر بول وجع وزحمت وزور ایله کلوب مقدارده مقتضی البولدن
زیاده جه خروج ایدرسه حکماء متقدمین عرب عسر البول وحکماء متأخرین
دیسطاریاء مثانه ویونانیون دیسوریا تسمیه ایدرلر بوندنصکره معلوم اوله که احتباس
البول ایکی نوع اوزره اولوب صادقه وکاذبه حالصه وغیر حالصه تعبیر اولنور صادقه
وحالصه اولدرکه مثانه بول ایله تماما مملو اولور اما کاذبه وغیر حالصه ده مثانه بولدن
خالی اولوب کلیلردن آکا هیچ بر نسنه نازل وهابط اولماز السبب صادقه وحالصه
اولان احتباس بولک سببی یا وجدان اولکسی حس مثانه نک بطلانیدرکه آکا حس اعطا
ایدن ودغدغه ویروب بتوله تنبیه وتحریک ایدن اعصاب حسیله مثانه ده بطلان
حس واقع اولور یاخود فلج ویا اشیای مسدده سببیله ارواحک نفوذ ایلمه مدیکندن
مثانه نک حسنده نقصان کلوب دغدغه وتنبیه حس ایتمز ودفع ایچون دخی قوه دافعه
متحرک ومتهیج اولماز اختلاط ذهن وعلل سباتیه ده واقع اولدیغی کبی یا ایکنجیسی
سوء مزاج بارده مثانه درکه بادا ایلدن ویا خارجدن واقع اولان مبردات سببیله
منقبض ومنجذب ومتکاثف اولماسندن قوه دافعه سی ضعیف اولور اوچنجیسی رقبهٔ
مثانه نک ضیق اولمسیدرکه بولک خارجه اندفاع وخروجنه مانع اولور جالینوس

امراض

امراض البلدان نام کتابنک اوچنجی مقاله سنده باب اولده رقبهٔ مثانه نک ضیق اولمسنک
سببی تحریر ایدوب دیرکه رقبهٔ مثانه یه محیط وشامل اولان عضلده ورم یاخود فلغمونی
ویاخود سقیروس ویاخود خراج امثالی علل ورمیه وقوعندن اولور یاخود مجرای
بولده قرحه ویا لحم زاید ویا لحوم ناصوریه وثؤلولیه ویاخود بعضی اخلاط غلیظه ولزجه
ودبقیه دن بعضی اشیا قلیلا قلیلا طول زمان منجذب اولمسندن مجرای قضیبه ملتصق
اولوب بولک خروجنه مانع اولور وکاه اولورکه حصاة ومواد غلیظهٔ منجمده ودم جامد وقیح مزج
کبی اولور دخی مجرای بولی مسدود ایدوب احتباس بول ایراث ایدر کذلک حین تبولده بول
تماما خروج ایتمدین ما بیننده قطع ووقوعندن دخی حادث اولور ورقبهٔ مثانه نک
قربنه وجوارینه اولان اعضاده واقع ورملک انضغاط وازدحامندن یاخود رقبهٔ رحمک
تورمندن ناشی ثقل وانعصارندن دخی احتباس بول حادث اولور ورحم عنق
مثانه نک فوقنده اولوب آکا مستند واشتراکی اولمغله حامله اولدقلرینده کبر جنیندن
ناشی رحملری سرشوب بیومسیله رقبهٔ مثانه یه ازدحام ویرمکله احتباس بول طاری
اولور کذلک معاء مستقیمک دخی اشتراکی اولمغله آنده اولان ثقل وبرازک تصلب
وتحجرندن یاخود مقعده بواسیر متورمه نک کبر وعظمندن دخی احتباس بول حاصل
اولور وکاه اولورکه بعض موانع واحوال مخصوصه ویا بر امور مهمه ولازمه وقوعندن
ناشی دیوان وجامع ومجلس وعظ ونصیحت وجمعیت ختان وضیافت امثالی بعضی
احوال ضروریه حسبیله طول زمان مثانه ده بولک کثیر مجتمع اولوب خروج ایچون
دغدغه ویردکده تبوله اهمال یاخود امور مذکوره سببیله طول زمان حبس اولنمقدن
دخی نشأت ایدر زیرا اول ثقلت اجرام مثانه یی ارخا وتمدید ایتمکله بول کندیدن
دفعه قادر اولمیاز پس بول اول تمددن ناشی مجرای بوله منجذب ومجتمع ومنسد
اولور ودخی بول خروج ایچون مثانه یه دغدغه ویروب مثانه یه تنبیه وتحریک ایلدن
اعصابک ماؤفه اولمسندن ناشی حس مثانه نک بطلانی حسبیله اول دغدغه دن متنبه
اولمیاز وبو حال واقع اولدقده عضله تشریح مثانه صحیح وسالم اولوب منقبض ومجتمع اولمغله
احتباس بول حادث اولور نته کم جالینوس کتاب امراض البلدانک التنجی مقاله سنده
بابه رابعنده انخلاع خرزات شوکة الظهر بیاننده انک وقوعنی تحقیق ایتمشدر اما
احتباس بول کاذبه وغیر حالصه نک سببی کلیه تحتیدن مثانه یه اصلا وقطعا ماء الجبنیه
جاری ونازل اولمدیغیدرکه مثانه تهی وخالی قالور زیرا کلیه تین ضعیف اولوب
ما فوقنده اولان اعضادن رطوبت بولیه یی جذبده متکاسل اولمغله تحتنده اولان
اعضا که مثانه در آکا بر نسنه واصل اولمیز یاخود مجرای بوله اصلا مائیت واصل
اولمیوب کندی مجراسندن خارجه منصرف اولور کذلک کاه اولورکه کلیه تینک قوه
جاذبه سی یاخود قوه دافعه سی ماؤف اولور قوه جاذبه یا فعلنک ماؤف اولمسندن
یاخود موضوعنک خطاسندن ماؤف ومتضرر اولور وافعال دخی یا سوء مزاج ویا
بعضی سدد سببیله که کلیه تینده یاخود عروق حالبانده واقع اوله افعال مذکوره ممنوع
اولور کذلک سدد دخی حصاتدن وبلغم غلیظه ولزجه دن یاخود قیح ومدهدن وبعضی
اعضاء عالیه دن اول مجاریه مواد نزول وانصبابندن حادث اولور وحالبانده واقع

اولان سدد دخی کثرت امتلاء دمدن وافراط ماء الجبنیه ده اولور کذلك قوة دافعه دخی
اسباب مذکوره دن مأوف اولوریعنی سوء مزاج وحصاة وانجماد دم ومدة وقیح وبلغم غلیظ
سببیله سدده وقوعندن یاخود قلعوزی ظهورندن مأوف اولور کذلك مجاری بول ماء جبنی
اخذ وجذب وقبول ایتیوب مثانه یه دخی واصل اولمماسنه سبب قرب وجوارنده اولان
اعضاده ورم واقع منضغط ومزدحم اولور یاخود اسباب سابق الذکردن نشأت ایدر
العلامات احتباس بول صادقه وحالصرنك علامتی موضع عانده ثقلت وتمدد وورم
حس اولنمقدر یاخود علیلدن استنطاق واستنباط اولنور یعنی اسباب متقدمه سندن
استفسار اولنمغله معلوم اولنور مثلا علیله سؤال اولنورکه مقدما امکنه بعیده یه راکباً
اسفار وبعضی موانع سببیله مدة مدیده حبس وامساك بول ایله اوقات کذار اولنوب
وبونلردن مقدم عضومزبوره ده هیچ بر علت موجود اولیوب سالم اولورسه احوال
مذکوره دن حبس بول استدلال اولنور واگر قوة دافعه نك ضعفندن اولورسه ایکی الیله ایکی
جانبندن مثانه یی صقدقلرنده بول خروج ایدر واگر مثانه نك ضعفندن استرخاسیله اولورسه بولی
قوة ایله چیقمازکوشن چیقار واگر عضلاتنك تشنجیله اولورسه بول قلیل چیقار اما صعوبتله
چیقار واگر حبس بول انضغاطدن اولورسه مثانه ده ویاخود جوار مثانه ده ویاخود جوار
مثانه ده ورم ظهورندن معلوم واستدلال اولنور واگر قضیب مثانه ده سدده سببیله یعنی مجراده
حصاة ویا لحم ویا سائر مواد مستحجره متواقع ومتوقف اولوب فتیل شمع ویا قاثاطیر ادخالی
عسیر اولورسه حبس بول صادقه وحالصر ایه استدلال اولنور واگر سیلان منی صد ییجی
یاخود قروح تقدم ایتمش ایسه مجرایی بولده لحم زائد واقع اولمغله احتباس بوله استدلال
اولنور یاخود مجرای قضیبدن بنجه مدت مواد قیحیه خروج وجریان ایتمسندن یاخود دم منجمد
ویا قیح تجمعندن یاخود بلغم غلیظ سدده سندن اولورسه اشیاء مذکوره دن کاه کاه
قضیبدن قطعات رقیقه وبعضی اجزاء صغیره خروج ایتمه سیله وقاثاطیر قضیبه ادخال
اولنوب اخراج اولندقده اشیاء مذکوره دن برجزؤی نسنه قاثاطیره ملتصقاً وملتبساً
خروج ایدرسه احتباس بوله دلالت ایدر واحتباس بول کاذب وغیر حالصرنك علامتی
بودرکه آنده هیچ اصلا نه تمدد ونه ورم ونه موضع عانده ثقل وقوعی ظاهر اولوب بلکه
حاصة مثانه خالی وتهی اولوب اصلا وقطعا تبوله حرص واشتیاق معدوم ونابود اولور
وکذلك مثانه ده تبوله دغدغه وتخییه وهیجان وحرکت دخی مفقود اولور وقضیب مثانه یه
ادخال قاثاطیر مراد اولنسه غایت اسهل اولوب قاثاطیر ایله اصلا بول خروج ایتمز بویله اولنجه
احتباس بول غیر حالصره یه استدلال اولنور واگر احلیلده قلعوزی ویا کلیه تینده حصاة
علامتی یاخود امتلاء عروق عظیمه تقدمی موجود اولورسه کذلك احتباس بول کاذبه یه علامتدر
تقدمة المعرفة معلوم اولدکه احتباس بولك ایکیسی دخی جداً اشد یه الخطر بر مرض عاصی
وقتال درکه مبتلا لرینك خلاصی نادر وهلاکی اکثردر واکثریا اسبوع واحدده هلاك ایدر
زیرا ماء جبنیه عروق کبدده اسبوع تمامنه دك محبوس اولمغله دمی افساد ایدوب تلویث
ایدر واول دم فاسد مجموع بدنه واصل اولمغله احتناقا برات ایدوب علیلی هلاك ایدر واگر
اول دم فاسد دماغه واصل اولورسه علل سباتیه حدوثنه باعث اولور واگر احتباس
بول جرحة شوکة الظهردن ویا ضربه وسقطه دن ویا انخلاع وزوال فقرات سببیله

واقع

واقع اولورسه لاعلاجدر اگر اصحاب احتباس بوله رحیر عارض اولسه علامت رددیه در
اسبوع تمامنه وار مقه هلاك ایدر واگر احتباس اصحابنك اغزیندن وبورنلرندن کندی
بوللرینك رایحه سی کلورسه علامت ردیه در موتی اننذار ایدر العلاج احتباس بولك
علاجنده طبیب لبیبه لازم وواجبدرکه فکر عمیق ایله ملاحظه ونظر دقیق ایله نظر وتجسس
ایدرك معلوم ایدینه که علت کلی مجرد ربوخسه جزئی میدر وعام ومشترکمیدر یوخسه عضو
واحده خاصمیدر کرکی کبی تشخیص ایدوب اسبابنی دفع وازاله یه سعی واهتمام ایده لر مثلا
اگر مرض کلیتین ومجاریده واقع اولان عللره تابع ومتعلق اولورسه یعنی احتباس بول کاذب
اولورسه قلعوزی کلیتین ووجع الکلیتین یاخود حصاة کلیتین فصللرنده تحریر اولنان
علاجلر ایله معالجه ایده لر واگر امتلاء عروق حالمادن حادث اولورسه اولا فصد ایله دم
کثیر اخراج اولنوب بعده معالجات اد راغوغون ایله علاج ایده لر اما احتباس بول صادقه
وحالصرده اسبابنی دفع وازاله ایدیجی معالجه ایله علاج ایده لر مثلا مثانه ده ویا خود
جوار مثانه ده قلعوزی حدوثندن اصابت ایتمش اولورسه قلعوزی المثانه فصلنه مراجعت
ایده لر واگر احتباس بول رقبه مثانه ده واقع حصاتك سدده سندن ناشی اولورسه بو طریق
ایله علاج ایده لر مثلا ابتداء علیلی ظهری اوزرینه یاتوروب ساقینی اعلایه رفع ایدوب
دیزلرینی دیکدلر واکثر کره سرعت ایله سکدلر ویرمقدارا ویلوقلو ینه ضرب ایده لرحتی رقبه
مثانه یی سد ایدن حصاة مثانه یه رجعت ایدوب ساقط اوله واگر بو تدبیر ایله ممکن
اولمازسه حصاتی داخله رد ایتمك ایچون قاثاطیر عمل اولنمغه محتاجدر وقاثاطیر تعبیر
اولنان آلت که اسربدن ویا رصاصدن ویا اکلیك قبول ایدن اجسادك بریندن معمول بر
انبوبدرکه طولی علیلك قضیبی اوزونلغنده ودلکی دخی آکا قیاس ایله اولوب رأسنده دخی ثقبه
متعدده سی اولملو لازمدرکه قضیبه ادخال اولندقده دم ویا خلط غلیظدن برشیء او ثقبه لرین
بعضو سینی سد ایدرسه بعضیسی مفتوحا باقی قالوب بول اندن جریان ایلیه انك استعمالینی
اهلندن کورمکه موقوفدر اما حصاة بالایده منع اولوب مجرای قضیبده قرار ایتمش اولورسه
من کل الوجوه انسدادنی دفع ومنع واخراجنه سعی لازمدر مثلا رفق وملایمت ایله حرکت ایده رك
برموق ایله تدریجا مجرای موضعندن طرف رأس قضیبه رد ونقل ایتمکه سعی وهمت ایده لر لکن
اولا ذکوری ماء فاتر یاخود لبن فاتره وضع ایده لر یاخود قضیبك اوزرینه خبازی وحشیشه
الزجاجدن معمول لبیحه لصق ایده لر یاخود علیلی حمامه ادخال ایده لرحتی مجرا ایه رخاوت کلوب
وسعت حاصل ایلیه که خروجی اسان اوله اما قچان وجها من الوجوه ند خارجه جذب ونه
داخله رد ودفع ایتمك ممکن اولمیه بالضروری شق ایله اخراج اولنمق متفق علیه اطبادر
مثلا ذکوری اعلاسندن واسفلندن ربط ایدوب موضع حصاتی شق وفتح ایدوب حصاتی
اخراج ایده لر واگر بو مرض عنق مثانه ده قلعوزی حدوثندن ناشی اولورسه قلعوزی مثانه
علاجلری ایله معالجه ایده لر وبو اثناده طول زمان بول محتبس اولمسه قصب قضیبه معالجات
طبیعیه ادخال اولنمغله علاج اولنور مثلا فتیل شمعه یی دهن اللوز الحلو ایله تدهین ایدوب
ممکن مرتبه رفق وملایمت ایله ادخال ایده لر وحروجه قاثاطیردن اجتناب ایده لر تاکم
وجع تهییج وتحریك ایتمکله قلعوزی کبیر وشدید اولمیه واگر بو مرض لحم زائددن اولورسه
اول لحمی قطع واستیصال وآکا مخصوص اولان معالجه ایله علاج اولنور مثلا فتیل شمعه

ادخال اولنمغله كه صناعت جراحته عالم اولانلره ظاهر وهويدادر لكن اعراضنى دفعه سنى
واقدام امر مهمدر زيرا بعضى كره اولحمر تورم ايدوب جمله قضيب مثانه يى منسد ايدر پس
بالضروره قاثاطير ادخاليله بولى اخراجه محتاج اولنور ولكن خطرى واردر زيرا عضو زياده
متهيج ومتحرك ومتدغدغ اولمغله تورم زياده اولكيد پس ايمدى مناسب اولان ابتداء عكس
ماده يه حجامت ايدرلر فصد ايله ومقيئات ومدروحه ايله وموضع عانه وعجانه يه رادعات
لصوق اولنمغله عكس ماده ايدرلر حتى انتفاخ وتورم لحم نقصان بولوب مجراى بول فتح اوله
واكر بو مرض بلاغم غليظه دن نشات ايتمش ايسه ابتداءً مناسب اولان معجون ديافنيقون
ايله داوندن معمول بنادق ايله تنقيه ايدرلر بعده ترمنتين وعرق السوس مسحوقى ايله معاً
كرارًا مرارًا استعمال ايدرلر بعده اصول مفتحه مطبوخى سكنجبين عسلى ياخود شراب ترنتين
ايله ويره لر وبو اثناده احتقانات دائرنات وبوغلر استعمال اولنوب مفتحاتى ترك ايتميه لر
وحصاتى تحليل ورد ودفع واخراج ايچون ممدوح ومختار اطباء اولان مداوات حصاة
الكلى وحصاة المثانه فصللرنده محرر اولديغندن ماعدا اقرباذينزده دخى الكسيره مماثل
دوا الريح برا اولنمشدر واكر بو مرض مجموع بدنده ياخود رأسده افراط اوزره بلغم غليظه كثيره
غلبه سندن ناشى اولورسه ابتداء مرضده ايكى اوچ كون مغلا بيلر ايله تنقيه كلى ايدرلر عظيم
النفعدر اما فصد تقديم اولنمق لازمدر وشراب بجل لقرابوس دن هر دفعه ده ايكيشر
وقيه استعمال اولنسه كثير النفعدر وادويه كيميائيه دن بو مرضده نافع مثال سيف قاطع
اولان دوا الرا انواع املاحدر كه انلرده كيفيت مدره واردر مثلا ملح الباقلى وملح حشيشة الزجاج
وملح ساكسفر اكيا كيبلورى ياخود عمليات رآهيلدن ملح اسكود بوطى وملح نغر بطيقوس
وسائر املاح مدره كيبلورى وارواح حامضه دن روح الملح وروح الزاج كبيدو الراستعمال
اولنور ورديوس حكيمك طرطيرا بلر بارد وتندن مركب اولان روح مركبى بو مرضده غايت
نافعدر فقير آنى روح ترمنتين ايله استعمال ايلدم منافع عظيمه سنى مشاهده ايلدم وبونك
كبيجه والرى لايق اولان بعد التنقيه ويره لر حتى عنق مثانه ده مواد كثيره نزول وانصباب
ايليه وتلغموى احداث ايليه واحتباس بول كه مواد بلغميه دن ناشى اوله حمامات بارده نيه
وكبريتيه كبى دواء سريع التأثير وعظيم النفع ودواء لا نظير اولماز واكر بو مرض انجماد
دمدن حادث اولورسه دعقب تحليلنه سعى ايدرلر مثلا قرص كهربا وانفحة الجدي
وانفحة الارنب وموميا وسكنجبين عسلى سادج وسكنجبين عنصلى امثالى دوا ويره لر
وخارجدن زبل بقر لصوق اولنسه سريع التأثير دوادر ومسهلدن بو دواء غايت
مناسبدر تركيبى بودر عسل خيار شنبر طرى نصف وقيه فرمود الطرطير ايكى درهم
عرق السوس المسحوق بر درهم لب بزر القرطم ثلثان درهم اخذ اولنوب بعد المزج استعمال
اولنور بش آلتى عملا اجابت ايدر بعده بو دوايى ويره لر تركيبى بودر ترمنتين مغسول
ايكى درهم عرق السوس بر درهم ثلج حكما نصف درهم اخذ اولنوب استعمال اولنور وبو
وزن اوزره بش كون متواليةً تكرار ايدرلر **التجربه** ديوردبوس نام حكيم ديركه بر شخصه كيمسنه بر
احتباس بول عارض اولوب اياماً كثيراً متمادى اولديغى بن اكا قانون اوزره معالجاتدن
صكره بر احتقان ايلدم ايكى ساعتدن صكره حبس البولدن خلاص اولديغى بعده نيچه
كمسنه لره دخى بو احتقان ايله شفا بولديلر صنعتى بودر اصل كرفس واصل فطرا ساليون

واصل

واصل الكسن البرى واصل النجيل واصل الهليون واصل خبازى واصل خطمى هر برندن ايكى وقيه
حشيشة الزجاج ايكى قبضه انيسون وبزر الرازيانج وبزر شبث وبزر كرفس ياودوقو وناخواه
وبزر قرطم وبزر سذاب وكمون وحب الغار هر برندن نصف وقيه زهر اكليل الملك وزهر بابونج
وزهر شبث وزهر اسطوخودوس هر برندن آلتى برمق اخذ اولنوب حمام بيض ايله نصفى
قالنجه طبخ وتصفيه دن صكره مطبوخ مصفادن بر رطل اخذ اولنوب ايچنه سمن طرى درت
وقيه كلنكبين ايكى وقيه سكر احمر بر وقيه معجون مبارك نصف وقيه صفار البيض الطرى برعدد
دهن جوز رومى ودهن شبث ودهن سراج هر برندن بر وقيه اخذ وضم اولنوب احتقان
ايدرلر **التجربه** حكيم مزبورد ديركه طائفه نساءدن بر عورت بو مرضه كرفتار اولوب عاجز
قالمش ايدى آخر الامر بو معجونى استعمال ايدوب زمان قليله ده مداومت ايتمكله برؤ تام حاصل
ايتدى ونيچه كسنه لرده دخى تجربه اولنوب منافع جليله سى مشاهده اولنديغى صنعتى بودر
معجون مبارك نصف وقيه مرصافى ثلثان درهم اخذ اولنوب بعد المزج استعمال اولنه
مجموعى بر شربتدر واوزرينه اوچ وقيه مطبوخ صابا دينا شرب اولنمق
شرطندر وبو وزن اوزره استعمالنه تكرار بتكرار مداومت لازمدر

الفصل الحادى عشر فى حرقة البول حرقة البول لسان تركيده سيدككك مجراى
بولى يقمسندن وحدت ووجع ايله چقمسندن عبارتدر پس ايمدى جميع بتول متوجعه عسر البول
تسميه اولنمق فهم اولنور لهذا اطباء متأخرين افرنجيه بو مرضك تقطير البول ايله تعريفنى
بيانده عاجز وقاصر وتقطير البول ايله عسر البولك فرقى وتمييزنده متحير اولوب ديديلركه
تقطير البولده بتول بلا وجع مقدار بول قليل اولور لكن عسر البولده اكرچه مشقت وزور
ايله بول خروج ايدر اما مقدارى كثير اولور وحرقة بول ايله احتباس بولك ما بينى فرق
وتمييزنده ديديلركه حرقة بول بر علت بوليه دركه فعل بتوله حرقة متوجعه ايله حاصل
اولور واحتباس البولده بول بالكليه محتبس اولوب فعل بتوله دخى باطل اولور ودخى
اكثريا تقطير بول ايله احتباس بولى بر بريله تحرير ايدوب جميع بتول كه متوجع اوله
اكا عسر البول تسميه اولنديغى ايچون انلر دخى حرقة البول ايله بر بابده ترقيم وتصدير
ايتمشلردر محصل الكلام حرقة البول بولك قرغنلغى ويقه يقه كلمسيدر كه بارده يوغيكن مجراى
بولى يقر چقر اكر علاجنده اهمال اولنورسه مرور ايام ايله مجراده قرحه احداث ايدر **السبب**
بو مرضك سبب قريبه مشتركسى عضله شرج مثانه ده ياخود قضيب مثانه ده تفرق
الاتصال وقوعيدر زيرا هر قنغى تفرق الاتصال كه اول اعضالرده واقع اوله عسر البول
وحرقة البول ظهورينه باعث اولور وحرقة بولك اكثريا سبب حامى جزئيه سى نفس
بولك حدتيدركه اخشانك ياخود جميع اعضانك سوء مزاج حاره سندن ياخود اغذيه
حاره وحريفه استعمالندن حاصل اولوب بول اول حدتى بونلردن كسب ايتمشدر اما اكثريا
بول اخلاط حاده حريفه ايله مختلط اولمق ايله حرقة حاصل ايدر نته كم مره صفرا وبلغم مالح
وسائر انلره مشابه اخلاط كبى وكاهيجه كليتين ومثانه ده قرحه حلو وندن ناشى بول
مده وقيح ايله مختلط خروج ايتمكله حرقة وحرقة حاصل ايدر وكاهيجه بول ايله مختلط بر ماده
بيضاء كبى خروج ايدوب كيدرك حرقة البوله باعث اولور وبو ماده بيضا يه عند الاطبا
ماده فجيه تعبير ايدرلر اتفاق رأى اطبا اوزره اول ماده كليتينده تولد ايدر ديمشلر

اما اسقاردطوس جوهاتی بونلری رد ایدوب دیدیکه بو ماده هضم اولق نقصانندن دکلدر کبدده
وکرده اکثرده دخی جیداً هضم اولمادیغی اجلدن اولکیلوسدن بردم نج وخام حاصل اولور که اول
دم هضم اول ایله منهضم اولوب اجزاء ملحیه وطرطیریه سندن متفرق ومنقی اولمادیغی اجلدن اول
دم نیاً وفجاً اعضاء کلیتینه منجذب ومتواصل اولوب کلیتین دخی انی متانیه ایصال ایتمکله
مجرای بولدن مرورعبوری ایله اثنای بتولده وجع وحرقت حاصل اولور کذلک حصاتک متانه‌ده
محتقن اولماسندن وبتول اثناسنده عنق متانیه مضایقه ویرمسندن وجع وحرقت بول حادث
اولور کذلک غایت غلیظ اجزاء رمل صغیره اثناء تبولده بول ایله خروج ایدوب انتهاء بولده
مجرای قضیبه صیغمایوب تحریش ایتمکله حرقت بوله باعث اولور ودخی اعضاء بولیه واطراف
اعضاء بولیه‌ده قلغونی ویا قرحه حدوث ایتمکله حرقة البول هیجان ایدر زیرا اعضاء بولیه
حساسه‌ده قلغونی ظهورندن بول حدت اخذ ایدر واکر بول صحیح ومعتدل اولسه دخی قلغونینک
اوزرندن کثرت مروری ایله متالم ومتأذی ایدر نته کم اعضاء ظاهره‌ده قلغونی اولسه آنی دفق
وملاعبتیله لمس ومس ایتسه‌لر متالم اولوب وجع حاصل ایدر کذلک سیلانات منیه‌دن دخی
بو مرض حاصل اولور خصوصا ابتدا اکثرنده حرقة البول دائمه حدوثی امر مقرردر **العلامات**
بو مرضک علامتی علیلک کندوسندن سئوال اولنمقله ظاهر وبیان واثنای تبولده وجع وحرقه
ظهورندن عیان اولور وعلیلک عین تبولده وجع والمندن بکا وفریاد ایتمسندن ظاهراً استدلال
اولنور وبو مرض حدت بولدن حادث اولمش ایسه بول دقیق اولور واکر اعضاء باطنه‌نک
سوء مزاج حاره سندن حاصل اولمش ایسه علامتی یا اغذیه حاره وحاده حریفه ویا اهویهٔ
حارهٔ ملتهبه وسائر اسباب مسخنه تقدمندن معلوم اولنور واکر اول اعضاده قلغونی
ویا حصاة تولدندن حادث اولمش اولورسه علامتلری هر برینک فصللرنده مفصلاً بیان
اولنمشدر تکرار اعاده‌یه حاجت یوقدر **تقدمة المعرفة** معلوم اولدکه بو مرض بنفسه خطرناک
دکلدر لکن مبتلاسنه الم واذیت واضطراب ثقلت ویرور واختلاف اسباب واعراض واستعداد
جهتیله علاجی عسیردر واکر بو علت مشایخه علی الخصوص پیر فانیلرده ظاهر اولورسه
علاجی مشکل اولوب اکثریا بو مرض ایله هلاک اولورلر وبو مرض کرک شبانه وکرک شیوخه
ویرلرده اولسون مادامکه ثابت ومزمن اوله آخر الامر متانه‌یی تقریح ایتدوکی اجلدن
خطرناکدر **العلاج** بو مرضک علاجنده لازم اولان ابتداء سببنی ازاله‌یه سعی واهتمام ایدهلر
کذلک اکر متانه‌ده یاخود رقبهٔ متانه‌ده قلغونی ویا حصاة ویا قروح سببیله عسر البول
متولد اولوب وجع وحرقت عارض اولسه بونلرک هر برینک فصل مخصوصلرنده علاجلری
تحریر اولنمشدر نظر ایدهلر واکر بو مرض بولک اخلاط حاره وحاده ایله اختلاطندن حادث
اولمش اولورسه آتی البیان اولان معالجات ایله علاج ایدهلر اولا واجب ولازمدرکه کبد
وسائر اعضانک سوء مزاجلرینی اصلاح ورأی طبیب ایله فصد اتمکلکه الحاح ایدهلر
یعنی اکر کثرت امتلای عروق یاخود قلغونی ظهورندن خوف واردیسه بالضرور دخی
علیلک قوتنه وامتلاء عروقک مقدارینه قیاس ایله مکرراً فصد ایدهلر ابتداءً عکس
ماده واستفراغ ایچون صافن قولنیدن فصد ایدهلر بعده اصول مرضی قطع وقلع ومادهٔ مرضی
عضو علیلدن صرف واستیصال ایچون عروق اسفلدن یعنی قدمدن فصد ایدهلر نته کم
ابقراط وجالینوس دیمشلردر که کلیتین بیننده واقع اولان اعضانک جمیعسنک علتلرنده
اسافل

اسافل اعضادن فصد اتمک غایت محمود ومجربدر کذلک بو مرضده مسهل مناسبه دخی محمود
اما ملینات خفیفه ومبردات لطیفه‌دن مرکب اوله واکر بو مرض حرارت بولدن ناشی
اولورسه یالکز خیار شنبر کفایت ایدر بالخاصه متانه‌یی تبرید ایدر اما دیوردوس
حکیم تبرید زیاده‌جه اولسون دیو عجوه تمرهندی الحاق اولنمق معتبردر دیمش یاخود
حس وبقلة الحمقا وروس جبازی مطبوخلری ایله مستخرج عسل خیار شنبری ایاماً
کثیراً استعمال اتمه مداومت ایدهلر حتی اعضاء بولیه‌یه منصب اولان اخلاط حاره
وحریفه‌یی تدریجله قلیلاً قلیلاً قلع واستیصال ایلیه واکر اخلاط ردیه غایت افراط
اوزره اولوب ادویه مسهلهٔ قویه‌یه محتاج اولنمور سه بو مشروبی استعمال ایدهلر صنعتی بودر
ورق الحس وبقلة الحمقا ولسان الحمل وروس خبازی هر برندن نصف قبضه تمرهندی
نصف وقیه هلیلج اصفر بر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله التی وقیه
قالنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه ایچنه عسل خیار شنبر یکرمی بر وقیه ضم والحاق
اولنوب بعده ایچینه صندل اصفر ایله عصارهٔ خسدن تقطیر اولنمش ماء مقطر ایله
بر مثقال راوند چینی وترنجبین وشراب الورد المکرر بر وقیه اخذ اولنوب تکرار
ضم والحاق ومشروب اولنه یاخود عسر البولده قروح متانه‌ده تحریر اولنان معاجین
ومحبوب مسهله‌لر استعمال اولنه وبو خصوصده اطباء کیمیائیه دائیلری اوزره بالاتفاق
مأمون الغائله اولان مداوات متیقنه دکه کرک قویجا اولسون وکرک اولمسون عظیم النفع
وسریع التأثیردر زیرا ماده‌یی عضو علیلدن عکس واستیصال ایدوب مضرتنی دفع
ورد ایدر ومسهلات ایله ماده انجق اسفله متحرک اولور اما متیقنات من غیر تعب اعلایه
متهیج ومتحرک اولوب بلا مشقت علتک محالنی اولان طرفه منعکس ومستاصل اولور
اما بو فقیر قلیل البضاعه دیرکه ادویهٔ متیقنه استعمالی هفته‌ده بر یاخود ایکی دفعه عادت
اولنسه غایت مناسبدر کذلک بو مرضده احتقانات مناسبه دخی کثیر الاستعمالدر
لکن یالکز اخلاط حاده وحریفه‌یی امعا طریقیله عکس واستیصال وتدریجله
قلیلاً قلیلاً تنقیه اتمک دکل بلکه متانه‌یه مربوط وملاصق اولان اعضانک سوء مزاجلرینی
والتهابه وقلغونیلرینی دخی تسکین وتخفیف واصلاح ایدر احتقانه محتاجدر
از جمله بو ترکیب غایت انفع ومناسبدر صنعتی بودر اصل خطمی بر وقیه ورق بنفشه
وخبازی وحس وزهر نیلوفر وشعیر مقشر هر برندن بر قبضه اخذ اولنوب ماء القراح
ایله بر رطل قالنجه طبخ وتصفیه اولنه قلقصکره ایچینه عسل وخیار شنبر طری بر وقیه
صفار البیض بر عدد دهن بنفشه ایکی وقیه الحاق اولنوب احتقان اولنه یاخود
حشائش ملینه ومبرده‌دن معمول احتقانلره بزر خطمی وبزر سفرجل لعابلری الحاق
اولنسه اوجاعی وحدتی تسکین اتمکده عظیم الفائده‌در وحرقت بولی تسکین وسوء مزاج
اعصابی اصلاح اتمک ایچون امیاه مبرده وجلابات ده والحاصل استعمال ایدهلر مثلا
بو مرضه مناسب اولان جلابلردن بو جلابه مختار اطباددر صنعتی بودر ماء بقلة الحمقا
وماء الخس وماء الورد وماء النیلوفر هر برندن بر وقیه شراب بنفشه وشراب نیلوفر
الیشر درهم ثلج حکاک بر درهم اخذ اولنوب مجموعی بری برینه مزج وجلاب اولنوب
دفعات ایله مکرراً استعمال ایدهلر وبو جلاب دخی غایت مقبول مجربدر حتی صنعتی بودر

اصل حطمی برد وقیه وورق الخس واندیویا وبقلة الحمقا ودوس حبازی وبزر الخس وبزر الخشخاش
ابیض هر بریندن اوچ درهم عناب وسبستان اون ایکیشر عدد زهر نیلوفر وزهر بنفشج
وورد احمر هر بریندن بر قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دن
صکره ایچینه شراب بنفشج وشراب عناب وشراب خشخاش هر بریندن بر بچق وقیه
ثلج حکما نصف وقیه ضم اولنوب جلاب ایدرلر ومجموعنی درت قسم ایدوب کونده ایکی
دفعه استعمال ایدرلر یاخود بو مستحلبی استعمال ایدرلر بر آبرد ومدد اولدیغندن
ماعدا مجرای مثانه‌یی دخی تنقیه ایدر حتی بودر لبوب اربعة البارده وبزر خشخاش
ابیض هر بریندن اوچ درهم لوز حلو مقشر منقوع بالماء البارد نصف وقیه اخذ
اولنوب هاون مجریده دق ایدوب بعده شعیر مقشر وعرق السوس وبقلة الحمقا
ورؤس خبازی‌دن معمول مطبوخدن بر بچق رطل مقدارینی قلیلاً قلیلاً دق اولنان
ترکیبه وضع ودستهٔ هاون تحریک ایله ذلک مستحلب اولنوب بعد التصفیه اوچ قسم
وهر بر قسمنه بر وقیه شراب بنفشج وبر درهم ثلج حکما ضم اولنوب استعمال اولنه واکر وجع
شدید وار ایسه شراب بنفشج یرینه شراب خشخاش الحاق اولنه واکر بر درهم صمغ عربی
مسحوقاً الحاق اولنسه انفعدر واکر شراب حطمی لغرنلیوس ولعابات مناسبه الحاقی دخی
مناسبدر یاخود بو مرکب قوار بچی استعمال ایدرلر صنعتی بودر اصل حطمی نصف وقیه خبازی
بر قبضه عرق السوس نصف وقیه بزر سفرجل بر درهم اخذ ومرق الدجاج ومرق الغزاریج
ایله طبخ اولنوب ایاما کثیراً استعمال اولنه کذلک ماء الجبن بو مرضده مثال الکسیر بر دوا
لانظیر در بجرها استعمالی مناسبدر علی الخصوص لبن الحمار اوله ولبن صافی یالکز غسال
وحالبی دکلدر بلکه وجعی تخفیف وتسکین وحدة اخلاطی تعدیل ایدر عجایبدر وبعضیلر
بو مرضده امیاه معدنیهٔ مبرده علی الخصوص شبتیه وحدیدیه ویاخود قلیلاً زاجیه اوله
عظیم النفع وجه بر ردیدیلر وبو مرضده جلامات مذکوره یر بدل مطبوخ خبازی ایله
شراب بنفشج استعمالی انفع اشیادندر وخمیرهٔ زهر حطمی دخی عظیم النفعدر واکر مرض
کاکنجدن بودر هم وارجه ماء خبازی یاخود سائر امیاه مناسبه ایله ویرسه‌لر متدرائندر
حدة بولی قطع وتسکین ایدر وتحدیر ایدر بحیله ووجع هر ند وجهله اولورسه شدیداولدیغی
حالده تسکین وجع ایچون وقت بتولده ذکری بزر خشخاش ایله خبازی مطبوخه یاخود
لبن فاتره ادخال ایدوب آنده بتول اتسه‌لر کثیر النفعدر وبالکز ماء فاتره ادخال دخی
اوجاع وحرقتی دفع وازاله ایدر بعضیلر حرقتی تخفیف وتسکین ایچون مجرای مثانه‌یه
زرقات مناسبه ادخال اتمک ایله علاج ایدرلر مثلا مستحلب بزورات اربعة البارده
وماء لسان الحمل وماء الجبن کبی ایچنه بیاض البیض مضروب محلول لندن الحاق اولنمش اوله
غایت نافعدر کذلک خارجدن استعمال اولنان دوالرکه اوجاعی تسکین وحرقتی تعدیل ایدر
انلرک دخی بعضیلرینی بیان ایدرلر مثلا حشایش بارده مطبوخلریندن معمول آبزنات
وبوغلر ولصقات وبعضی ادهاندن طلالر ومراهم کبی دوالر استعمال اولنور مثلا دهن
الورد ودهن نیلوفردن معمول طلالر یاخود مرهم الورد ومرهم مبرد جالینوس ومرهم
بوبولیون مع الکافور وماء لسان الحمل ایله ممتزج لعاب بزر قطونا عانه‌یه وعجانه‌یه
طلا ومسح ایدرلر کذلک کلیتین وکبده دخی لخالخ البارده ومسوحات مبرده طلا اولنه

واکر بو مرض کبددن اخلاط حاده صفراویه منصب اولمقدن اولورسه آنی عکس وصرف واستیصال
ایچون ساق بیننه کاویات لصق اولنوب چشمه اچمق وعروق بواسیری فتح اتمک غایت
نافعدر کلیتین ومثانه‌ده حادث اولان امراضک مجموعنه نافع بر تام وعلاج مالاکلامدر
واکر حرقة البول سیلان منی سببیله اولورسه بیاض البیض الطری بر عدد ماء الورد
اوچ وقیه محکم چالقیوب ماء الکافور نصف قاشق ماء لیمون بر مقدار سکر ابیض قند
الکفایه اخذ ومجموعنی مزج ایدوب نصفنی صباح ونصفنی اخشام اسقی ایدرلر ایام قلیله‌ده
حدة وحرقتی دفع ایدر **التجربه** قورسطوس نام حکیم دیر که عسر البول علتیده تجربه ایلدم
یالکز خبازی مطبوخنه مداومت ایله خلاص اولدیلر غیری علاجه محتاج اولمادیلر
کذلک شراب خبازی‌یه وخمیرهٔ زهر خبازی‌یه نیچه زمان مداومت ایتدم که عتیق حرقة بوله
مبتلا لره علاج ایلدم لکن صو یرینه ماء مقطر خبازی استعمال ایتدردم بر تام حاصل
ایتدیلر وینه حکیم مزبور دیر که بر بیاض البیض طری‌یی نصف کاسه ماء الورد ایله
محکم چالقیوب ایچسه‌لر یالکز کیجه دفع ایدر لکن تکرار لازمدر بو دواء ایله چوق سیلان
منی‌یه مبتلالره علاج ایلدم اماطوس لوسیطانوس دیر که بر خاتون عسیر البوله مبتلا
اولوب نیچه نیچه دوالر ایلدیلر جدید ایکن علاج بذیر اولمادی آخر بن اکا صباح واخشام
خمیرهٔ زهر خبازی‌دن بر وقیه استعمال ایتدردوب اوزرینه اوچ وقیه
ماء الخبازی ایچوردکله علاج بذیر اولدی وخمیرهٔ زهر خطمی دخی زیاده نافعدر

الفصل الثانی عشر فی ناصور المثانه یعنی العیاذ بالله تعالی مثانه‌ده ناصور
اولمق که ذکرک دیبنده بر ثقبه پیدا اولوب اول ثقبه‌دن قیح ومدة سیلان ایدر **السبب**
بونک سببی یا بوورمک دشلمسندن یا بر خلط حاده وحریفه‌نک انصبابندن ویاخود ضربه
وسقطه‌دن حادث اولور **العلامات** بو مرض صاحبینک علامتی ذکرک دیبنده بودلک
پیدا اولوب آندن قیح ومدة سیلان ایتمسیدر **العلاج** بو مرضک علاجی غایت مشکل ولهذا
علم جراحده عالم وفاضل بر جراح مجرب وکامله محتاجدر لکن بو معالجه بو مقدار طریق علاجی
بیان ایدرلر مثلا اولا علیله مادهٔ ناصوری تنقیه ایچون مناسب اولان عسل خیار شنبر
نصف وقیه ومعجون الترایکی درهم راوند چینی سدس درهم ذرا وند مدحرج بش حبه
اخذ اولنوب بعد السحق والمزج استعمال اولنه بعده ترمنتین المغسول بعصارة الخبازی
استعمال اولنه واوزرینه مطبوخ حمص اسود یاخود سبستان ایله اصل السوس مطبوخی
استعمال اولنه بعده بو قاچ کون مطبوخ عود القیاق استعمال اولنه وفم ناصوره حریق
یاخود زنجار ونشادر ایله فتیل ایدوب وضع ایدرلر یاخود ترمنتین وغراء السمک
اخذ اولنوب بر جبیطاطو احمر ایله شاف عمل اولنوب فم ثقبه‌یه وضع ایدرلر وقتا که
فم ناصور فتح اوله بو دوایی استعمال ایدرلر صنعتی بودر عسل الورد بر وقیه ترمنتین
بش وقیه زراوند مدحرج وزنجار هر بریندن ثلث درهم آبرسا ومرصافی یار میشر
درهم شحم الاوز اوچ درهم اخذ اولنوب بعد المزج لصق اولنه واکر لحم زائد وار ایسه
بر جبیطاطو ایله لحم زائدی ازاله ایدرلر بعده بو مرهم ایله تیمار ایدرلر صنعتی بودر ترمنتین
مغسول اسفیداج ومرداسنج ومقناطیس ودهن مصطکی هر بریندن زفت ورانیانج
اصفر وشمع اصفر هر بریندن نصف وقیه اخذ ونار لینه ایله ذوب اولنوب ایچینه

كندر ومصطكي هر بيرندن ثلثه درهم مرجان احمر بر بچوق درهم كافور قيصوري ايكي ثلث درهم اخذ وسحق اولنوب ضم والحاق اولنديقدنصكره استعمال اولنه سائر تدبير وعلاجي اصول بحثنده مفصلاً بيان اولنمشدر نظر اولنه

الباب الثامن عشر في امراض القضيب من اعضاء التناسل وهو تشتمل على تسعة فصول

التشريح ومادة المني وموضع تكونه معلوم اوله كه **قضيب** عربيده ذكره دخي تسميه اولنور طويل الشكل عصباني بر عضو دركه رباطات واعصاب وشرايين واورده ايله عضلادن مركب ومؤلف ولحم قليل عديمي ايله شعب تجاويف كثيره دن مرتب ومجوف اولمشدر وبو عضوك اصلي يعني كوكي بر رباط در كه عظم عانه دن نابت ومنبت عصبي حوز العجز وعصعص اولديغي عند الاطباء محقق وثابتدر واطباء جسم قضيبي غايت كثير ومجاري ثلثه ايله تحرير ايلمشلردر كه بري مجراي بيني وبري منيي وبري مجراي بولدر ومجراي مني كه رجالده احليل تعبير اولنان ذكرك دلكي وانكله انثيين مابيننده واقع اولان عروقدن عبارتدر اما نساده رحم ايله انثيين مابيننده واقع اولان عروقدن كنايتدر كه مني عروق حز يوره واسطه سيله رحمه منصب اولور نته كيم ابن نفيس مجرى المني وهو في الرجال الاحليل وعروق بينه وبين الانثيين وفي النساء عروق يندفع منها المني من انثييها الى مستقره وهو الرحم ديمشدر وبو مجرالردن مجراي مني لينو لطيف ومجراي بول صلب وكثيف خلق اولنمشدر اما مجراي منيي مجراي آخر اولمغه سزاوار دكلدر بلكه نفوذي مجراي بولدر وطول طبيعيسي صاحبنك بر مني ايله اون بر مقي اولمقدر ديمشلر واكر قضيبك تجاويفي ريح ايله وشرايني روح ايله اورده بيحدم ايله ممتلي اولورسه انكا انعاظ وانتشار واقع اولوب روح كثير شهوانيه نشف انمكله عصب ذكري تمديل وحمرت لونني تزييد ايدر زيرا قوة انتشار قلبدن وقوة حس دماغدن وقوة شهوة ودم كبددن كلوب انتشاره معين اولورلر اما سبب شهوة يا منينك كثرتي ويا حدتي دركه طبيعتي دفعه تشويق ايدر ويا خود ريحك كثرتي دركه قضيبي نفخ ايدر ويا صورت مستحسنه يه نظر ويا تخيل محبوب سبب بر دردر ديمشلر بوندنصكره معلوم اوله كه رجال ونسانك مادۀ منيلرنده وموضع تكونلرنده حكما متقدمين ومتأخرين بيننده اختلافات كثيره واقع اولمشدر زيرا جمله بعضيلر يا اكثر دمدن متولد اولور ديمشلر وبعضيلر اخلاط اربعه دن حاصل اولان رطوبت ثانيه دن متولد اولور ديديلر رطوبت اولي وثانيه اعتباري احوال هضمه راجعدر كه انسانك اكل ايلديكي غذا بدل ما يتحلل اولنجيه دكين دورت محتار اوزره دردت دورلو هضم ايله منهضم اولور اوّلكيسي هضم معدي ايكنجيسي هضم كبدي اوچنجيسي هضم عروقي دردنجيسي هضم عضويدر هضم كبديدن حاصل اولان اخلاط اربعه يه رطوبت اولي واندنصكره حاصل اولان حوادثه رطوبت ثانيه اطلاق اولنور اول رطوبانه دخي دردت مرتبه واردر شيخ ابن سينا قانوننده كتاب ثالثدن بكرمنجي فندن اولكي مقالده مني هضم رابعك فضله سيدر بدل ما يتحلل اولوب اعضايه متعلقه واعضا اندن منعقده اولاجق رطوباتدن متولد اولور كاه اولور هضم رابع سبقتندن صكره افواه عروقده طل كبي حشبوبتنا ولمش رطوبت كثيره بولنوب اعضايه غذا اولمق ايچون باقيه قالان رطوباتدن حاصل اولور ديدكلري مختار كبار اطبادر اما جالينوسدن منقول اولان يا اكثر قاندن متولد اولمق اوزره دركه كبار دن فاضل فيلسوف ابو الحسن سعيد بن هبه درة الزبده في التجارب المفيدة نام

تأليف

تأليف شريفنده اعتقاد جالينوسي بو وجهله بيان ايدرلر كه مني كبدده باقي قالوب اندن انثيينه جاري اولان دمدن متولد اولور اولقان خالص اولميوب مائيت ايله مختلط اولمغله كيدرك انثيينه كلوب اوعيه منيه اكلمغله ايله مني لذع ايدوب انسانه جماعه تحريك ايدر ايچون خروجنده لذت عظيمه بولنور ديو خلط وخبط ايتمشدر علامه قرشي عليه الرحمه كليات قانوندن اخلاط فصلي شرحنده مني رطوبت ثانيه دن متولد اولور وغني نصدر بحثدن صكره بو كاهيجه مني دمدن حاصل اولور ديرز اما اخلاط اربعه نك مجموعني مراد ايدرز زيرا آدم لفظي يا اكثر قانه اطلاق اولنديغي كبي اخلاط اربعه نك مجموعنه دخي اطلاق اولنور ديو توجيه ايدوب علامه مرحوم دخي اول محلده ابن ابي صادق وامام فخر رازيك عليهما الرحمه مدعالري مني سائر اخلاط ايله مخلوط اولان دمدن متولد اولور وغني نقل ايلمشدر بوندنصكره معلوم اوله كه اكر فضله هضم رابع واكر دم مادۀ مني اولان هرنه ايسه كليتيني ايله خصيتين يعني يموده لر بيننده اوعيۀ مني تعبير اولنان عروق وشراييني ملتفه منصبه اولوب اول محلده صورت حقيقيه منقلب اولور بعده انثيينه داخل اولدقده كال بولوب اندن مجرى البته واصل اولور انثيان وخصيتان يموده لرك آديدر كاه اولور تو ديرلري ايله جمله سنه دخي اطلاق اولنورلر اوعيۀ مني ديدكلري اجوفدن منشعب اولوب انثيينه كلان ايكي طمر ايله صلب طرفندن كلان ايكي شريانلردر كه انلر انثيينه دم غذايي وروحي كتورلر وخصيتينه واصل اولاجقلري محلده هر بريندن عروق عديده منشعبه اولوب بو بر برلرينه صاريلور ايچون اوعيۀ مني يه عروق ملتفه تعبير ايدرلر پس مادۀ مني اول عروقده اكلمك ايله منويته مبدل اولوب بيا صلغه ميل ايدر خصيتينه منصب اولدقده نضجي كمال بولور شيخ رئيس كتاب اولده اعضا فصلنده خادمه ومحد وهم بيانده انثيان اعضاء محدومه دندر انلرك فعلي حاضر ايدنجي خادملر كندولردن اول منيي مولد اولان عضولردر انلر ذكر اولنديغي اوزره من غير كمال منيي تنشئه ايدرلر يعني احضار ايدرلر ورجالده نسوانك آلتلري اول منينك مؤديلري يدر محلنه يعني رحمه القا ايدرلر ديو تحرير ايتمشلردر خصيتيني قطع اولنان آدملرك دخي احوالي انكا دلالت ايدر زيرا خادملر احتلام اولورلر منيه مشابه بر بياض رطوبت دفع ايدوب متلذذ اولورلر اما منسل دكلدر در توليد حاصل ايدرلر حتي حيوانات استفاده دن نسلي نشيني مقالده بر اوكوز احصا اولنديقدنصكره يعني ابلادقدن صكره انزال اولدي دخي حكايت اولنمشدر امام فخر رازي عليه الرحمه قانوندن بو محلك شرحنده شيخك كلامي يعني خصيتينده تولدا ايميوب بلكه كندولردن مقدم اولان اعضاده تولد ايلديكي مشعردر كه ارسطو وجالينوسك دخي مذهبلري اودر ايكيسندن يعني ارسطو وجالينوسك دخي نقل اولنان كلامك مالي منينك تولدينه سبب الآت مني تعبير اولنوب بر برلرينه ملتفه اولان اورده وشرايينك صفاقات وتلافيف واستدارانلريدركه مادۀ مني انلرده اكلمك ايله منويت حاصل ايدر ديمشلر اما محمد بن ذكريا ايكيسينك دخي قوللرينه نظر واردر زيرا عروق وشرايين متشابه الطبيعه در سائر اعضاده اولان طمرلردن هر بريندن مملو اولان قان انلرده طوردقجه ايله منويت حاصل اتماز كثرت تلافيف واستدارات سوزلري دخي ضعيفدر شك يوقدر كه جالينوسدن اول كلام سهواً واقع اولمشدر عمداً دكلدر زيرا عروق وشرايين مولد مني اولدقلر بلكه مولد مني انلر ايله مختلط وممتزج اولان لحوم

عند بيدكه مدلره لبن احوالي دخي انلك كبيد دعتي علامه الوردي محاكمه ايليوب قائل
دماده مينك مدلرايله حصيتين مجارينه نفوذلري باقي اعضايه نفوذلري كبي دكلدر
زيرا باقي اعضانك مجاريني مستقيم و عند تيلري بو قدر ماده نك بياضلغي مستلزم اولا
ايسه احوجاج و عند تيت مجوعيدر انكچون قان سائر عروقك مجارنده بر زمان اكلمك
ايله بياضلق حاصل ايماز و مجرد لحم غددي دخي مولد اولماز و الا صدر و دماغ و سائر اعضاده
اولان غددلر دخي مولد مني و لبن اولورلر ايدي الحاصل كثرت تلافيف و لحوم غدديدن هر
بريسنك مدخللري مقرردر اولمغله مجموعنك تأثيرلرندن مواضع معينه لرنده مني و لبن متولد
اولور و جالينوسك دخي مواقع متعدده ده اولان سوزلري جمع اولنسه علامه توليد مني و لبن
انلرك مجموعي اولدوغي متعين اولوردي بو تحقيق مبحث ايتمشلردر والله اعلم بحقيقة الحال
الحاصل خصوص مذكورده اطبانك مختارلري مني رطوبت ثانيه دن متولد اولوب
هضم رابعك فضله سي اولدوغي طرف راجحدر انكچون مني جمله اعضادن منفصل اولور
انده هر بر عضودن حصه واردر انجق رطب و سيال اولمغله حس آني تمييز ايدهمز ديرلر
و متشابه الامتزاج اعتبار ايليوب ارسطو و اتباعنك حتى يالكز انثيين دن منفصل
اولمغله متشابه الاجزاء دديكلريني بر قاچ دليل ايله منع ايدرلر تفصيلي بو كه حكمانك
منينك جميع اعضادن منجذب اولدوغنده اتفاق ايدوب لكن حساً متشابه الاجزا اولمغله
في الحقيقه مختلف الاجزا ميدر دكلميدر اختلاف ايتمشلر بعضيلر مختلف الاجزا اولدوغنه
ذاهب اولوب جنيندن هر بر عضو كندويه مشابه اولان عضودن حاصل اولان منيدن
مخلوق اولور يعني والدينك كوزلرندن منجذب اولان منيدن كوزلر و بوردنلرندن منجذب اولاندن
بوردن و اللرندن منجذب اولاندن اللر كذلك سائر اعضادن منجذب اولاندن مشابهي اولان اعضا
مخلوق اولوردمشلر و مدعالريني بر قاچ دليل ايله اثبات ايتمشلر اول اقوى سي بعضي امراض
متوارثه اولوب ابادن و يا خود انادن بولنديغي صورتده البته اولاده دخي ظهور ايلمكدركه
انلردن بري مرض طبيب شاعرك بو مصرا عندن مستفاددر مصراع متوارث الامراض عد
حروفها بنسا جمه يعني حكما كرچه مني جميع اعضادن منجذب اولور اما في الحقيقه مختلف
الاجزا دكلدر انجق بالقوه منفصل عنهما يه مشابهي متضمن اولمغله قوه مصوره باذن خالقها
حفظ انواع ايچون ولدي والدينه يا خود انلره بكزين اولان صورتده تصوير و تشكيل سعي
ايمكله صورت پذير اولور خالق الاشيا تبارك و تعالي طبيعتي و قوه مصوره يي جنينك صورت
اصليه ده تصوير و تشكيلي ايچون موكل قلدي دمشلر العلم عند الله تعالي اما ابقراطدن منقول
اولدوغي او زره اولا استاد الكل كتاب حميده جمهور ماده مني انسانك دماغندن نازل
انيدن قولاق اردنده اولان ايكي طمرلره نازل اولور انلردن نخاعه كيرر يعني فقرات ايچنده
اولان صلبه واصل اولور تا كه مسافه طويله ده دماغدن دماغه مشابه اولان نخاعدن
بعيد اولمغله انلرده اولان دم بنيه نك مزاجي متغير اولميه بعده اول ماده كبدك محدبنده
اجوف تعبير اولنان بيوك طمردن منشعب اولوب بو كركلره كلان ايكي طمره نافذه اولوب
بعدها انلر ايله انثيينه واصل اولور انكچون قولاق ارده نده اولان ايكي طمرك قطعي صاحبنك
نسلني كسر دمشلر جالينوس اول خصوصي يعني قولاق ارده نده اولان ايكي طمرك قطعي
قاطع نسل اولدوغني انكار و ابقراط تخطيه ايلمشدر فردوس الحكمه مولفي علي ذين جلبي

انكار

انكار جالينوسي نقل ايليوب بو كسه يالكز مخاصمه ايلمسه غلبه جالينوس ايچوندر ديو تصريح ايلمه
علامه عليه الرحمه كليانتك شيدا حوالي شرحنده حق جالينوسك قوليدر زيرا ابقراطك قولي
او زره مينك دماغده تولدي تسليم اولنسه مذكور طمرلرك كسلمه سي يا مينك بالكليه
انقطاعنه يا خود نسلك انقطاعنه سبب اولور اولكيسي ظاهر البطلاندر زيرا مذكور طمرلري
قطع اولنان كسنه نك منيسي بالكليه منقطع اولماز ايكنجيسي كذلك باطلدر زيرا اول طمرلر
سالم طوروب خصيتيني قطع اولنان كسنه نك نسلي باقي اولمق لازم كلور بو دخي فاسد
و باطلدر ديديلر حاصلي توليده هر بريك مدخلي اولمغله ايكيسك دخي وجودي لازم اولدي
شيخ رئيس كتاب ثالثدن يكرمنجي فنده جالينوس اول ايكي طمرك قطعي عقم ايراث ايدر ديمي
بلمادي و بن ظن ايدردين كه مني يالكز دماغدن اولمق واجب دكلدر اگرچه خميره سي
دماغدن اولوب ابقراطك عرقين خصوصنده قولي دخي صحيح اولدي ايسه بلكه واجب اولان
مني ايچون هر عضو ديمسدن برعين و سائر اعضادن اول اصول ترشح طريقي ايله حصه
واردر انكچون ولد والدينه مشابه اولور و عضو ناقصدن عضو متولد اولوردمشلردر
علامه قرشي عليه الرحمه شيخك مختارني مؤيد اولوب مني جميع اعضاده حصول كلور
اما بو دخي معلومدر كه اعضانك جمله سندن انثيينه جاري بولاجق مجري يوقدر اعضاء
رئيسه كبي جرياني ممكن اولانلردن بالذات جاري اولوب سائر عضودن اولا تبخر طريقي
ايله دماغه صعود ايدوب انده تكرار رطوبته مبدل اولمغله ذكر اولنديغي او زره مينك
معظم اجزاسي دماغده حاصل اولمش اولور بعد الحصول معهود طمرلردن نخاعه اندن
انثيينه واصل اولور لكن انثيينه قريب اولوب بوكركلر ايله خصيه لر بيننده واصله اولان
عروق واصل اولدقده اول طمرلري بوكركلرده سخونت حاصل ايتمش لطيف قان ايله
مماو بولمغله اول قاني دخي بعضي مشابهت ايله كندويه دوندروب خصيتينه نافذ
اولدقلرنده اول محلده اعتدال و بياض و نضج كامل اولوب بعده مجاري مني يه مندفع
اولوردي بو شرح و بيان ايتمشلر تقريرمز بوردن مشابهت خصوصي و مقدما ذكر اولنديغي
او زره مني متشابه الامتزاجمدر و يا نلرك قوللري مؤيد اولور اما شيخ رئيس حيوان
شفاده اون برنجي مقاله دن ايكنجي فصلده طرفينك دخي ادله سيني تحرير و جمله سني تزييف
ايدوب بر طرفي ترجيح ايتمامشلردر تفصيللرينك حاصلي بودركه مني جميع اعضادن
منفصل اولور انجق جسده متشابه الاجزادر ديانلري اولظن داعي اولان ادج امر در
اول امور ثلثه ايله مذهبنك صحتنه تمسك ايلر اولكسي لذت جماع جميع بدنده عام
اولدوغيدر اگر مني جميع اعضادن حاصل اولميا ايدي لذتك جميع بدنه عمومي لازم اولوب
يالكز حقد يعني عضولر يعني فرج ايله ذكر متلذذ اولورلر ايدي ايكنجيسي اعضاء جنينده
متشاكله كليه بولنديغيدر يعني والدينده تعدد اعضا وار ايسه ولدده دخي متشاكلي
موجود اولدوغيدر اوچنجيسي والديندن بريسي ناقص العضو اولسه يا بر عضولري
عليل اولسه يا خود زياده بولنسه ولدده دخي اكا مشاكلت بولنديغيدر ديمش
نته كم قانونده دخي ذكر ايلدي و بنده شفادن فصل مذكورده ارسطو ابقراطك
بو ديلكلريني اون وجهله قدح ايليوب مني جميع اعضادن منفصل اولميوب في الحقيقه
متشابه الاجزا اولدوغي طرفي ترجيح ايلدوكني نقل ايلمش اول اون وجهك اولكيسي

ولدك والديغنه طرنقده وصاچده دخی متشابهتی مقرردر اما انلردن منیه واصل اولور
جزء منفصل اولماز ایکنجیسی منیه اعضاء الیدن جزء منفصل اولماز مع هذا مولودده
انلر دخی موجوده در دیمش لکن بو وجه مردود اولدوغی ظاهردر اوچنجیسی طرفینك
منیلرنده هر برینك اعضاء اصلیه لرندن منفصله اجزا بولندیغی تقدیرجه هر بر علوقه ده
ایکیشر اعضا متکون اولوب ایکی انسان متخلق اولمق لازم کلوردی دردنجیسی طرفینك
منیسنده جمیع اعضادن حصه دار اولدوغی صورتده یا الکز ارکك منیسندن ولد حصولی
ممکن اولوردی بشنجیسی یعنی جمیع اعضادن کلدیکی صورتده ولد کاه ذکر وکاه انثی وجوده
کلدیکی مشکل اولور التنجیسی بعض حیوانك بر جماعده متعدد یاوریلری وجوده کلوب
کیمی ارکك وکیمی دیشی اولور بو خصوص دخی جمیع اعضادن منفصل اولدوغنه منافیدر یدنجیسی
کاه اولور ولد دده سنه واقرباسندن بعید اولنلره مشابه اولور او خصوصده مشابهتی
منی یه تخصیص ممکن اولماز سکزنجیسی بعض حیوان خلاف جنسندن متولد اولور طقوزنجیسی
اکر منی جمیع اعضادن متولد اولسه خروجی دخی علی الترتیب اولمق وآر اولمامق وآر ایکیسنده
دخی خلقتنده نقصان مقرردر اونجی بعض میوه بتورمیان اغاجك بوداغندن آخر اغاجه
اشلنسه او میوه سی حاصل اولور پس بو ذکر اولنان وجوه عشره منی جمیع اعضادن منفصل
اولدوغنه منافیدر دیمشلر اما ابقراط طرفندن جمله سنه جواب ویرلمشدر حاصل کلام بو
تطویلدن غرض امور مذکوره ده یعنی منینك کیفیت تولدیله اعضانك کیفیت تکونلرنده
جمله سنك قوللری محض وهم وظن ضعیفه مبنی اولوب هر بر دلیللری اوهن من بیت
العنکبوت ایکن خالق الانس والجانك جلت قدرته سورهٔ کریمهٔ طارقده فلینظر الانسان مم خلق
خلق من ماء دافق یخرج من بین الصلب والترائب قول کریمنه حاشا طعن ایدن ملاحده فعلاً عین
مجانیندن دخی کمتر اولدقلری اختلافاتك جمله سی جامع ومادهٔ اشتباهلری یعنی قاطع
برهان ساطع ایکن زیاده حماقت وکمال ملعنتلرندن ناشی ایلدکلری دخل وتعرضی کبار
مفسرین روح الله ارواحهم منه آنلرك کندی اصطلاحلری اوزره منع ودفع ایلمشلردر از جمله
امام فخر رازی علیه الرحمه تفسیر کبیرنده اول مجانینك هذیان کونه سوزلرینی نقل ایلیوب
ویردکلری جواب شافی آیت کریمه نك تحت اللفظ معناسی شو یعنی تحریر دنصکره تقریر
اولندیغی پس اول کوزلی شیلر آنده آشکاره اولان روز جزانك مالکی جل جلاله ابتداء سورهٔ کریمه ده
قسم یاد ایدوب بو عالمده نفوس بشردن هر بر نفسك اوزرینه ذات پاکی ایله حافظ ومهیمن
اولدقلرینی یاخود هر برینی محافظه وعملرینی احصا ایچون ملائکه دن محافظ رقیبن بوردقلرینی
اعلان ودن شکل شیدن خلق اولندقلرینی فکر ایتسونلر دیو توجیه وفرمان ایلدی تا که
اول عالم السر والخفیاتك کمال قدرت وحکمتنی ادراك ایلیوب بو قاچ قطره منیدن خلق
ایتدیکی اجسادك یوم تبلی السرائرده رجعت واعاده سنه قادر اولدوغنی بی شك
ولا شبهه بیلدیلر وکندولرینه عاقبتلرنده لازم ونافع اولور اعمالدن سعی ایدوب محافظلری
واعماللرینك کاتبلری اولان ملکلره یازدرمادیلر الا عاقبتده واول کونك شدت ودهشتنده
کندولرینی مسرور ایده جك اعمال یازدره لر نته کم فلینظر الانسان مم خلق یعنی انسان
نه شکل شیدن خلق اولندقلرینی فکر ایلسونلر خلق من ماء دافق هر بری دفق اولان
یعنی صچرامق ایله چیقان بر قاچ قطره صودن خلق اولندیلر یخرج من بین الصلب والترائب

اول

اول صو بابالرینك صلبی ایله انالرینك ترائبی یعنی کوکسی کمکلری بیننده چقار بیورلدیغی
صدق الله العظیم ذکر اولندیغی اوزره بو آیت کریمه ده ملاحده خذلهم الله دن دخی وجه اشتباه
واعتراض ایلیوب اولا اول صو صلب ایله ترائب بیننده چقار دیمکدن مراد منی یالکز انلردن
منفصل اولور دیمکدر حتی هر عضوك طبیعت وخاصیتنی اخذ ایدر که رحم مادرده انلرك مثلی اعضا تولدینه
مستعد اولوب بولرده دخی اول اعضا تولد ایلمه ایچون جماعده افراط ایدن کسنه نك جمیع
اعضالرینه ضعف مستولی اولور دیمشلر ثانیا اکر مراد معظم اجزاء منی صلب ایله ترائب
بیننده تولد ایدر دیمك ایسه اولدقلری دخی ضعیفدر بلکه منینك معظم اجزاسی دماغده
حاصل اولور منینك صورتده دماغه مشابه اولدوغی دخی کاد لیلدر وبر دلیل دخی چوق جماع
ایدن آدمك ضعفی ابتداء کوزلرنده ظاهر اولور دیمشلر ثالثا اکر مراد صلب ایله ترائب
یعنی منینك مستقریدر یعنی جمع اولوب قرار ایده جك یریدر دیمك ایسه بوده ضعیفدر
زیرا منینك مستقری اوعیهٔ منی درکه بیضتین قشنده بر برینه صارلمش عروق وشرایینن دن
عبارتدر دیمشلر رابعا اکر مراد صلب ایله ترائب مخرج منیدر دیمك ایسه اول دخی
یرنده دکلدر بلکه مخرج منی احلیلدر دیمشلر امام فخر رازی علیه الرحمه اول مجانینك بو کونه
مشبهه لرینی نقل ایتدکدنصکره جواب باصواب ویروب بالجمله قاعدهٔ فن طب اوزره منی
حصولنده اعانت یوننده دماغ اعظم اعضا اولدوغی مقرر اولسون لکن نخاع آنك
خلیفه سیدر که صلبك یعنی فقراتك ایچنده در دماغك مقدم بدن یعنی کوکس کمکلرینه
اینر چوق شعبه لری واردر اول اجلدن یعنی اعضاء مذکوره نك برنده دماغك خلیفه سی
وبرنده شعب کثیره سی اولمغله علام الغیوب جل شانه انلری تخصیص بالذکر ایلیوب
یخرج من بین الصلب بیورلدیغی مع هذا ملاحده نك قوللری محض وهم وظن ضعیفه مبنی
وکلام الهی قبوله الیق وتسلیمه احق در لا یأتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه کریمه سیله
ختم کلام ایتمشلر قاضی بیضاوی بیض الله وجهه فی الدارین ابتداءً انلرك کلام باطللرینی
منعه اشارت ایلیوب ثانیا تسلیم طریقی ایله اکر نطفه هضم رابعك فضله سی اولوب
ذکر اولندیغی اوزره جمیع اعضادن منفصل اولدیغی اوزره جمیع اعضادن منفصل
اولدوغی وبعد الانفصال خصیتین قشنده بر برینه ملتفه اولوب اوعیهٔ منی تعبیر اولنان
عروقه اول نطفه نك مقری اولدوغی صحیح اولورسه دماغ اول منینك تولیدنده
اعانت یوننده جمله اعضانك اعظمیدر انکچون نطفه دماغه مشابه در وجماعده افراطك
دماغه ضعفی سریع اولور پس دماغ ایچون خلیفه واردر که صلب ایچنده اولان نخاعدر
وترائبه نازل شعب کثیره سی واردر که اعصاب عدیده در اول اجلدن یعنی صلبده دماغك
خلیفه سی اولوب وترائبده دخی شعبه کثیره سی اولمغله بو ایکی عضو دماغه تعلقده
سائر اعضایه نسبت اوعیهٔ منی یه قریب اولدقلری ایچون تخصیص بالذکر اولندی
دیو تقریر بیورمشلر اما افاضل رومدن قاضی محشیسی شیخ زاده مرحومك قدس سره
تخصیص خصوصنده تحریر ایتدکلری وجه وجیه محققان مذبورانك بیان ایتدکلری
وجه دن هر وجهله اتم واوفق وکبار اطبانك مختارلرینه غایت موافقدر اول فاضل
نحریر علیه الرحمه امام فخر ایله بیضاوینك کلاملرینی نقلدنصکره دخی دکلدر که دماغك
ترائبه نازله مجرد اعصاب متشعبه سی اولمغله ترائبی اول اجلدن مخرج منی قلمق بعیددن

حالی اولماز زیرا ترائبك دخی منی تولیدینده مدخل عظیمی واردر بلکه صلب ایله ترائبك تخصیص بالذكر اولنمقلرینه وجه وجیهه اولان بودرکه تحقیقا نخاعك وقوای قلبیه وکبدیه ودماغیه‌نك هر برینك انلرده عملری اوازه فضله مذکوره ابرازنده یعنی منی تولیدنده معاونتلری اعتقاد پس علام الغیوب جل شانه صلب ذکری ایله دماغ ونخاعك مدخلیتنه تنبیه ایلدی زیرا صلب دماغك خلیفه سی اولان نخاع محلیدر وترائب ذکری ایله قلبك وکبدك مدخلیتلرینه تنبیه ایلدی زیرا ترائب انلری مشتملدر بیوردقلری حقاکه خصمی اسکات ده سیف قاطع منزلسنده در معتمدا ذکر اولنمدیغی اوزره شیخ رئیسك بلکه واجب اولان منی ایچون هر عضودن تیسیر برعین وسائر اعضادن اولا اصولدر تشیخ طریقی ایله حصر وآردردیکلری خصمانك اصطلاحلری اوزره طبادخی اولجواب باصوابی تونیر اولور زیرا بدن انسانده بحسب الشخص اعضاء رئیسه اولوب دماغ وقلب وکبد اولدوغی ودماغ منی حصولنده جملهٔ نك معظمی اولدوغنك وجهی مفصلاً ذکر اولنمشدری ودخی محشی حبوم علیه الرحمه تحقیق مقام ایلیوب نص کریمك تفسیر شریفنده ترائبی خصایه تخصیص ایلمکه ضرورت یوقدر زیرا اطبادن برقوم ولد یالکز ارکك صلبی ایله بیننه انك ترائبی بیننده‌ن چقان مادن مخلوق اولدوغنه ذاهب اولوب حق تعالی قرآن کریمده انسانك ماءِ دافقدن مخلوق اولدوغنی بیان ایلدیکی دفق ایله موصوف اولان ارکك منی سیدر دیو ترائبدن مراد ترائب رجل اولدوغنه احتجاج ایلدیلر وماء مرأیه تعرض بیوردلمدیغی اندن حاصل اولان صونك دخی تکوّن ولدده مدخلی اولدوغنه منافی دکلدر دیدیلر اما ولدا ارکك صلبی ایله مرأه نك ترائبندن چقان صودن مخلوقدر اولدوغنه ذاهب اولنلر نساده دفق بولنمدیغی صورتده اولماء ممتزجك دفق ایله موصوف اولدوغی بوجمله دن اول جمله‌نك بعضی اجزاسی ایله توصیف قبیلندن اولوردیو جواب ویردیلر بیوردیلر شکرالله سعیه وروح الله روحه کبار اطبادن بعضیسی نسوانك منیلرنده دخی دفق بولنمدیغی تصدیق ایدرلر علامه شیرازی کلیات قانوندن اعضا فصلی شرحنده نقل ایتمشدرو وقوعی ثابت اولدوغی صورتده طرفینك منیلری دخی صلب ایله ترائب بیننده خروج ایله موصوف اولور العلم عندالله تعالی الحاصل اول مجثدن بومحله کلینجه فلاسفه واطبادن هر نه کونه اختلافات نقل اولندی ایسه بوآیت کریمه ده جمله سنه اشارت علیه بولنمغله طبیب لبیبه مادهٔ خلقت جنینه احوالنده بونص مبین ایله استدلال ایتمك سزا ایکن مجانین ملاحده‌نك دخل وتوصیفلری خاطرخراش موحدین اولمغله مهما امکن تفصیل وتبیین اولندی تعالی الله عما یقول الظالمون علوا کبیرا وهو علی کل شیء قدیر نعم المولی ونعم النصیر

الفصل الاول فی ضعف الباه

ضعف بالفتح والضم ضعیف اولمق دیمکدر قوّة مقابلیدر باه بالمد جماع معناسنه درکه لغت اربعه اوزره استعمال اولنوب باءة وباءٌ وباه وباهة دیرلر حاصل معنا قوّة جماعك ضعیف اولماسیدر السبب معلوم اولدکه ضعف باهك سببلری چوقدر اما اکثریا منینك کثرت وآز زوده شدت وشهوتنده قوت بولنمدیغی صورتده باهك ضعفی مقرردر شیخ ابن سینا وسائر کبار اطبا جماعك ضعف ونقصاننه اسباب عدیده نقل ایلیوب اولاً ذکرك کندوسنده یاخود اعضاء منینك یعنی انثیین واوعیهٔ منینك یاخود دماغ وکلی وکبد کبی اعضاء رئیسه لرده یاخود انلرك قریننده اولا

اعضالرده یاخود معده وکلیتین مثللی اعضاء رئیسه ایله اعضاء جماعیه بیننده متوسط اولان اعضاده یاخود اسافل بدنده نفخ قلیل اولدیغی ایچون یاخود جمله بدنده نفخ قلیل اولدیغی ایچوندر زیرا انتشار یعنی ذکرك قوامی کندوسنده اولان مجوف سکرلرك وطرلرك وشریانلرك ایچنده ریح قوی وروح شهوانی حتین منصب اولمقین طولاً وعرضاً کرلمك ایله اولورکه اول روح ایله دم کثیر وروح غلیظه دخی منجذب اولوب انتشار تام حاصل اولور وذکر قرار درچیس قضیب سببی ایله اولان نقصان جماع ذکرده سوء مزاج واسترخاء مفرط اولدوغی ایچوندرکه ترکیجه اکا سلیك تعبیر ایدرلر یرده لر واوعیهٔ منی سببی ایله اولدوغی یا سوء مزاج مفرده دن نشات ایدر یعنی یا اکثر افراط اوزره بارد وافراط اوزره یابس وافراط اوزره راطب اولدقلرندن اولور یاخود سوء مزاج مرکب حدوثندن اولور علی الخصوص یبوست ایله معیت ایدرسه یعنی مزاجلری حار ویابس اولورسه اول صورتده غایت یرامزدر وکاه اولور نقصان باه منینك قلتندن یاخود مزاج منی برودت اوزره اولمغله جماعی مهیج اولور حرارت ولدغی بولنمدیغندن نشات ایدر حتی بعضی کمسنه لرك اوعیهٔ منیلری طولو ایکن منجمد اولمغله جماع ایتدکده انزال اولمزلر اما کیجه ایله اویقو اثناسنده احتلام اولورلر یعنی انزال اولورلر زیرا اویقو حالنده حرارت غریزیه باطنه رجوع ایتمکله منی یه سخونت ورقت ویروب جریانه باعث اولور اما اعضاء رئیسه دن حاصل اولان نقصان اکر قلب جهتندن اولورسه مادهٔ انتشار قضیب اولان روح ایله ریحك لعلة قضیبه شرایینی منقطع اولمش اولور کبد جهتندن اولورسه مادهٔ منی اولان قانده قلت بولنمش اولور دماغ جهتندن اولورسه قوت حساسه ضعیفه اولدوغندن اولور بوکرکلو جهتندن اولورسه اول عضولر علیل اولدقلری ایچون اولور معده جهتندن اولورسه سوء هضمدن اولور وکاهی دماغ جهتندن اولان نقصان اوزرمعدن ودوشمکدن دخی حاصل اولور شول سبب که اسافل بدنده یاخود جمله بدنده نفخ بولنمدیغندن اوله اول اعضانك یا زیاده صوقلغندن یاخود زیاده اسیجملغندن یاخود زیاده قوراقلغندن نشات ایدر زیرا نفخ انتشار آلته معین قوی یدر حتی برکمسنه نك بطننده الم وبرمیه جك مرتبه ریح اولسه قوام آلته سبب اولورانکچون اصحاب سوداك آلتلری اکثریا انتشار ده مستعد بجامعته مائل اولورلر حاصل کلام قیام آلته سبب روح ایله ریحدرکه منیدنده والت منی یه مشارکتی اولان اعضادن منبعث اولور حرارت وبرودتك افراطلری ایسه ریحك ضدادلریدر زیرا برودت اول ریحك تولدینی منع ایدر وحرارت ماده سنی تحلیل ایدر ودخی شول سببلرکه اعضاء منی یه مجاور اولان عضودن نشات ایلیه بواسیره مبتلا اولوب مقعدلرنده مرهم لرکسلمك ایله یاخود مقعدلرنده برالم اصابت ایتمکله اولمحله اولان سکرك متضرر اولدوغندن ذکری حرکتدن عاطل اولور زیرا اول سکره مقعدك عضله سی ایله قضیب بیننده مشترکدر اولمغله ذکر دخی متضرر اولوب حرکتدن قالور ارباب تشریح تصریحلری اوزره آلت جماع اولان ذکرك حس وحرکتی اندن نشات ایدن سکر مقعده کلان سکرك شعبه سندندرکه اول سکر انسانده عصعص ترکیجه قویرق صوقمی دیدکلری آخر فقره دن بتر بردن سکر در ابتداء مقعده اولاشور مقعددن ارکك قضیبه ونسوانده عنق رحمه اولاشور معلوم اولدکه بدن انساندها اولان سکرلرك

اصلی اوتوز سکز جفت برتکدر دماغلر نخاعده بتارلر یعنی جفتی دماغدن باقیسی
بوی بوندن عصعصه اینجه اوتوز عدد فقره کمکلری ایچنده اولان نخاعدن جفت جفت
بتوب بدنه منتشر اولورلر ایچوك آخرده مذکور سکزنك بتار فتبارك الله احسن
الخالقین وکاه اولور قوت واهمه جماعك نقصاننه یاخود بالکلیه فقداننه سبب
اولور سلطانلر یاخود کبار زاده اولان محتشم خاتونلر نکاحنه مالك اولان کسنه لر
کبی که قوة واهمه لری انلر ایله مجامعتی امور عظیمه دن عد ایتمکله ابتداء امرده جماعه
قدرتلری اولماز وبعض خاتونلر ایله رجالك امتزاج اثمیوب طبیعتلرنده نوعاً بغض
وحقارتلری جایگیر اولمغله مانع العقت اولوب مجامعته قدرت بولمماز وبعضی کسنه لر
دخی کندولردن جماعه علم قدرت ملاحظه ایدرك اول جهتی قوت واهمه لرندن
رسوخ بولوب جماعه قادر اولمزلر اول مشربده نیجه احمقلر کوردلشدرکه بعضیلری
دخی اولخصوصده مسحور اولوق واهمه سنه دوشوب بکا سحر ایتدیلر بنم رجولیتم کندی
خاطره سیله جماعدن قالور باغلی دیرکلری اول طائفه دندر بعض کسنه لر دخی بر قاچ
زمان لعلة جماعی ترك ایدوجه خاطرلرندن آرزوی جماع دور اولمغله نفسلری جالب
جماعی اولوب آنلرده دخی منقبض اولمغله طبیعتلری تولید منی یه اهتمام ایتمز اولور
اولادی فی سدده کسن خاتونلرك طبیعتلری سد تولیدینه اهمال ایتدیکی کبی انلر کبی
کسنه لر تدریجله مجامعته سعی ایتسه لر قدرت حاصل ایدرلر پس طبیبه واجب اولان
باهك نقصاننه اسبابنی واعضاء مذکوره نك احوالنی بیلوب مرآوات لازمه سنه
بصیرت اوزره مباشرت ایلیه دیراهم مرضك دواسی ذلك المرض اسباب وعلاماتی
ایله بر خوش بلندکدن صکره ممکن اولور **العلامات** معلوم اولدکه اولا نقصان باهه
سبب قضیبك استرخاسی وسکرك صوقلوغی اولورسه حرکت وقوام بولمدیغندن
بلنور وکاه اولور منی وافر اولوب سهل الخروج اولور اما قوام بولمدیغی اجلدن انتشارسز
انزال واقع اولور اکر سبب خصیتیننده واعضاء منیده اولوب برودتلرندن اولورسه
منینك عسرت ایله خروجی ولمسلرینك صوقلغندن بلنور واکر یبوستلرندن اولورسه
بدننك نخافتی ومنینك قلتی وخروجنك عسرتندن بلنور اکر سبب کبدده اولورسه
قانك وشهوتك ازلغندن بلنور اکر یورکدن ایسه انتشارك ازلغندن بلنور بو
صورتده دخی فواصسز انزال بولنور اکر دماغدن ایسه حواس احوالی ایله استدلال
اولنور ضربه وسقطه دن اولانلر معلوم در اکر اسافل بدنده نحف قلتندن ایسه
سائر اعضا وقوی سلیمه اولوب ضعف ابجق انتشارده اولدوغندن بلنور طبیب
لبیبه جمله سی هویدادر **العلاج** بو مرضك علاجنده طبیبه اولا لازم اولان بودرکه
امزجه منها الغدده علیلك مزاجی قنغی مزاج اولدیغنی معلوم ایدینوب اکا مناسب
تدبیر ودوا ایله مباشرت ایتمکدر ثانیا اسباب سته ضروریه نك علی ما ینبغی تصرفنه
اهتمام اولنوب وضعف باهی موجب اولان سببی بلوب اول سببك دفع وازاله سنه
همت ایتمکدر مثلا اکر ضعف باهك سببی اعضاء رئیسه نك یعنی قلب ودماغ وکبدك
سوء مزاج بارده عروضندن ایسه مترودیطوس دن انفع دواء اولمز اعضاء رئیسه دن
ماعدا سائر عضوده دخی عارض اولان سوء مزاجك اصلاحنده عجیب العمللردر اکرچه

دواء

دواء المسك وتریاق بوخصوصده منفعتلری مقرردر اما مترودیطوس غایت نافعدر
واکر سبب مذکور یالکز کبدده ایسه دواء کرکم اصفر غایت مناسبدر صنعتی بودر
سنبل طیب ومرصافی وسلیخه وقسط وفقاح الادخیر ودارچین وزعفران هر برندن
علی السویه اخذ وسحق اولنوب اوچ مثلی عسل منزوع الرغوه ایله معجون ایدرلر مقدار
استعمالی بر مثقالدر بعضی نسخده سنبل بدلنه ناردین واقع اولمشدر یاخود معجون
امروسیا استعمال اولنه صنعتی بودر حب الغار اون عدد مرصافی اوچ درهم وج وزعفران
ایکیشر درهم دوقو وکمون کرمانی وعود بلسان وسلیخه وفودنج ماناو فقاح ادخیر وبزر کرفس
هر برندن بر درهم دارفلفل وقسط وفلفل ابیض هر برندن نصف درهم اخذ وسحق
اولنوب اوچ مثلی عسل منزوع الرغوه ایله معجون اولنه مقدار استعمالی فندق قدردر اوزرینه
ماء فاتر تشرب اولنه یاخود معجون سیجزینیا استعمال اولنه اکرچه نسخ متعدده سی تحریر اولنمشدر
اما مختار اطباء مجربین اولان بودر صنعتی بودر میعه سائله اوتوز درهم جند بیدستر وافیون
ودارچین ومو وفوه دوقو واسارون وزنجبیل هر برندن اون درهم فلفل ودارفلفل ومرصافی
وقنه وقسط هر برندن التی درهم زعفران اوچ بچق درهم اخذ اولنوب عسل منزوع الرغوه
ایله صنعت اوزره معجون اولنوب آلتی آیدن صکره استعمال اولنه بر دانکدن مثقاله وارنجه دک
وبو معجون طلاء وفرزجه اولنمغله دخی منافع عدیده سی واردر واکر ضعف الباه معده نك
سوء هضمندن ناشی اولورسه هضمه معین اولان دوالر ایله تقویت معده یه سعی ایدرلر
واکر ضعف کلی ویا اوعیه منیه دن ایسه انلرك تقویتنه سعی واهتمام لازمدر وبونلره علاج
اکثریا اسخانله اولور یعنی اطعمه حاره وادویه دن حرارت ورطوبته مائل اولنلر ایله علاج
اولنور کذلك محل کلی یه وعانه یه وحقوینه ادهان حاره طلا وتمریخ ایتمکله علاج اولنه
دیرا ظهر وکلی یی اسخان ایتمك تقویت باهه سببدر مثلا دهن سوسن ودهن البان
ودهن زنبق کبی ادهان حاره ایله احتقان دخی اولنور نجیب الدین سمرقندی علیه الرحمه
دهن قرطم ودهن لوز المر ودهن فستق ودهن القسط استعمالنی غایت مدح ایتمشدر
وبعد الطلا تسخینی اولنمق قدرتصکره ینه اطعمه وادویه دن مناسب اولنلرین استعمال
اولنه علی الخصوص اغذیه دن حرارته مائل ولاین غداسی کثیر ومولد ریاح اولان غذالر
استعمال اولنه دعشدر ورایحه طیبه سی اولوب مرطب اولان اشیا واطیب اولان دوا دخی
دماغه تقویته عظیم النفعدر کرك سعوطاً وکرك دماغه طلاءً نفعلری مشاهده در
واکر ضعف اسافل بدنده نحف قلتندن ناشی اولورسه تخصیص اولنه اکر برودتك شدتندن
ایسه ادهان حاره ایله دلك لطیف اولنوب دارچین مثللی ادویه مسخنه استعمال
ایدرلر وغدالرینه حبوبات منفخه ضم اولنه بزر بصل وباقلا دبوکرنجه وحمص کبی واکر ضعف
اعضاء قضیبك برودتندن ناشی اولوب استرخاسی اولورسه کبار اطباء متأخریندن
مرآت الشفا مؤلفی مسعود بن حکیم الدین حسینی علیه الرحمه مننا ندعلیتی تحریراتنا سنده
استرخاء قضیب ایچون تحریر اولنان مداوات ایله معالجه اولنه دیو تعیین بیوروب
دهن قسط ودهن البان ودهن الناردین تمریخنه ترغیبه ایتمشلردر وبو معجون دخی
اول طبیب لبیبك مختاراتندندر صنعتی بودر بزر شقاقل وزنجبیل هر برندن نیم
درهم بصل بری حشوی بزر تودری ایکی نوعی دخی لازمدر ترکیبه قوش اتمکی دیرلر

بهمن ابيض وبهمن احمر هر برندن اوج درهم حب القرطم وبزر شلجم وبزر جزر وبزر انجره
وبزر جرجير الماء وحب الرشاد ولسان العصفور هر بريندن ايكي درهم فانيد شنجري قرق
بش درهم اخذ اولنوب بعد السحق عسل منزوع الرغوه ايله معجون اولنه مقدار استعمالي
اوج درهمدن بش درهمه وارنجه واكر ضعف الباه نفخك قلتندن اولوب وقلت نفخك
دخي سببي حرارت استيلاسندن ايسه تبريد وتعديل ايله معالجه اولنور مثلا خشخاش
مبرده دن معمول آبزنلره اجلاس وادهان مبرده ايله تمريخ والبسهٔ بارده ايله الباس
ايدرلر وبارد ونفاخ اولان اشيانك استعمال ايتمك لازمدر مثلا كمثري وتوت اسود حامض
وباقلا ولبن ويوغورد كبيلردن ممكن الحصول اولانلرينه مداومت ايدرلر اكر ضعف الباه
ضعف بدندن نشات ايتمش ايسه اغذيهٔ مقويه ايله تقويت ويرلمك لازمدر اسفيدباجات
وكبابات وهرآيس وبيض نيمبرشت واشربهٔ مفرحه وسمن غير مملوح وحماض ايتمك ولوز حلو
وفستق وجوز ونارجيل كبيلر استعمال اولنور وحمام معتدله دخول ايدوب معتدل
الحراره ماء الحلو كثير ايله غسل اولنمق غايت نافعدر وبعد الغسل دهن سوسن
ودهن البان كبي ادهان مقويه ايله تمريخ ايدرلر والحاصل قوة باه تحصيلنده اغذيه
هر وجهله ادويه دن عمده در زيرا سريع الهضم وكثير الغذا اولان طعاملر شروط وقيود
ايله اكل يعني اشتها كمالنده اولديغي حالده مباشرت اولنوب اشتهادن بقية وار ايكن
فراغت اولنسه ومتعدد اولماسه هضم كامل اولمغله مادهٔ منيي حاصل اولور انجق غذالرك
ودوالرك مهما امكن طبيعتلري وخاصه لري بلنمكه محتاجدر كه مقوي باه اولان اشيا
اوج خصلتي جامع اولور يعني اندن كثرت غذا وتوليد رياح وحرارت غير مضره حاصل
اولور اول احوال بلنمك ايله مناسب اولانلري اختيار اولنوب باهه مضر اولانلردن
اجتناب اولنه وعليل امتلادن وكثرت شرب مادن واستفراغات كثرت جماعدن حذر
ايده يعني حدندن زياده فصد وحجامت واسهال وافراط جماعدن احتراز اوزره اولملر
وانفعالات نفسانيه دن احتراز لازمدر زيرا منيك كل وجودي افنا ايدر اندن نطريق
ايله اولور بسه اولمصون رها پرسي ايدرلر وتقويت جماع ايچون اقرباديننمزده كوناكون
غذالر ومفرد ومركب دوالر تحرير اولنمشدر اول محله مراجعت اولنه اما بو محلده ذكري لازم
اولان مفردات ومركبات ايلان برمقدار تحرير وتقرير اولنديغي الادويه المفرده الباهيه
باهه قوت ويرن ادويهٔ مفرده كه بونلردر البزورات بزر شلجم وبزر كرنب وبزر انجره وبزر
جزر وبزر هليون وبزر فجل وبزر جرجير وبزر كرفس كبي وبالطبع بونلرك امثالي بزورات
مقوي جماعدر علي الخصوص بزر فطراساليون كه كرفس بريدر تحيد المحبوبات حمص ولوبيا
وسمسم وفلفل ودار فلفل وقاقوله والسنة العصافير ودخي بونلرك امثالي اللبوبات
فندق وفستق وحب البان وحب الزلم وحب الفلفل وحبة الخضرا الصمغيات كثيرآ قاطين
وقاصني خصوصا حلتيت حار ومنفخ اولمغله مبرود المزاج اولان كمسنه برمثقالني حبيبته ايله
تشرب ايلسه عظيم النفعدر القشورات دارچين وهرفه ونحاسه كبيلردر الاصولات
بهمن ابيض وبهمن احمر وزرنباد وقسط حلو وثعلب وشقاقل ولوف وهليون وزنجبيل
وخولنجان وعاقرقرحا واصل حسك وبصل اما ايدر خصوصا مشوي اوله وشيخ الرئيس
ابن سينا مدح ايدوب ذكر لعبهٔ بربري تسميه اولنان نباتك كوكي خاصةً حرارت شراب كبي

جميع بدني تهييج ايلر وسعد دخي شربا نافعدر اما الحيوانات سقنقور ودماغ حيوانات
خصوصا دماغ عصفور وخصية الماعز وخصية الغنم صغير وخصية الطيور الماكوله خصوصا
خروس خصيه سي واكبادلري علي الخصوص دجاج سمين كبدي اوله مقويا تمدر غايت
قوي بيلور شيخ الرئيس ذكر ذكر جاموس ودوه كوشكيسنك مايه سي عجيب الفعلدر دعش
كبار اطبادن بعضيلري خصيهٔ اسدي مدح ايتمشلر اطبا مجربين افرنجيه نك اكثر
خصية الخنزير وقضيب الايل وقضيب الجاموسي غايت مجربدر ديديلر سمك الحيه
وسرطانات واسقطور كبي حيوانات بحريه ونهريه دخي مقويات دندر اولمق اوزره
مجربدر اما عليل راي طبيب ايله مناسب اولاني قنقسي ايسه اكا مداومت ايتملا لازمدر حلو
وادويهٔ مركبهٔ باهيه دن معجون قمر ومفرح ياقوتي ودبا رود وندبا چنطو ودواء المسك
وسائر جواهرلي معجونلر استعمال اولنه اما هر كمسه بونلرك تحصيلي عسير اولمغله سهل الماخذ
اولانلردن امزجهٔ مختلفه مناسبتي ايله برقاچ تركيب تحرير اولندكه تمام اولنديغي تاكه معالجه يه
مباشرت ايدنلر امزجهٔ تخالفي ايله حدا وانلر دخي مغاير شيء بيلوب كندي مزاجلرينه
مناسب اولان معالجات تحصيلنه سعي ايدرلر ايند امزاجلريني اعتدال اكثر ومكد سعي ايدوب
بعده مناسب اولان مقويات اخذنده مباشرت ايليه لر زيرا مقويات هر مزاجه موافق
معجون نادر الوقوعدر انجق ظهور ديد بناء اكثريا الاطلاق اوزره مقوي تحرير اولنمشدر
مترو ديطوس ومعجون فلاسفه ومعجون بلادر كبي بونلر في الحقيقه مقويدر انجق مزاجي
حار اولنلره غير مناسبدر تدبير الامزجة الحاره معلوم اولدكه اسلاف اطبا ضعف باه
معالجاتني وجوه عديده ايله تحرير ايليوب حذاق اطبا ايله اعتماد امزجه مخالفه يي حقيقين
وتوزيع اتمشلر اما كبار مؤلفين دن فاضل فيلسوف ابو الحسن سعيد بن هبد ره حرنيل
نام تاليفنده هر بر مزاجه موافق اولان مركباتي باشقه باشقه تحرير اتمشلردر بر
دخي انلرك تقريرلري اوزره بعضي سهل الماخذ اولنلري ترجمه اولنديكي بو سهل الماخذ اولان
تركيبه مداومت حار المزاجه كثير المنفعه اولمق اوزره در صنعتي بودر اوتوز درهم قرق
حلواسني يوز اوتوز درهم لبن خالص ايله نار لينده لبيجه قوامنه كلنجه طبخ ايدوب هر
كيجه علي الفراش ايكي ملعقه يعني بر مثقال وعلي الريق ايكي مثقال استعمال ايدرلر وبو اثناده
غذالري بصل ايله تربيه اولنمش سمك اولمق لازمدر اما اسپيجي ايكي تنا ولا ايدرلر واوزرنيه
ميبختج تشرب ايدرلر دواء آخر لبن البقر الخالص ايكي بچق رطل قدرينه حلواسي ونبات
حموي ايكيشر بچق وقيه اخذ اولنوب نار لينه ده رواق عسل قوامنه كلنجه طبخ اولنه
مقدار استعمالي علي الريق بر بچق وقيه در دواء حسكي محرور المزاجه غايت مناسب وتقويت
باهده استعمالي لازم وواجبدر صنعتي بودر قدر الكفايه حسك طري اكر موجود دكل
ايسه يابسندن اخذ اولنوب ماء القراحيله طبخ وتصفيه دن صكره ايچنه سكر
طبرزد ابيض وضع ونار لينه ده طبخ اولنوب حفظ اولنه مقدار استعمالي علي الريق
ايكي مثقالدر اوزرينه براسكره لبن الفاتر تشرب ايده لر تدبير الامزجة اليابسه
اكر عليلك مزاجنده حرارت ايله يبوست غلبه ايتمش اولورسه اغذيه وادويه دن مرطبه
اولانلره مداومت دن ماعدا حمام مرطب وابزنلره وادهان بارده ايله معالجه يه
سعي واهتمام ايدرلر اما بوكونه مزاجك ترطيبي غايت مشكلدر حذاقت طبيه وعنايت

ربانی یه محتاجدر تدبیر الامزجة الباردة برودت غلبه سندن نشاط ایرن نقصان باهك
علاجنده اغذیهٔ حاره وادویهٔ حاره تحصیلنه سعی اولنوب لطفه حق ایله بونوعك علاجی
آسان اولور مثلا فاضل بزبورك مختاری اولان معجوندکه بوعلته سریع التأثیر بردواء لانظیردر
صنعتی بودر شقاقل وبزرجرجیر وتودری احمر وتودری ابیض وزنجبیل وفلفل هر بریندن
ایکیدرهم لسان العصفور وکندر بردرهم اخذ اولنوب بعد السحق دهن جوز ردمی ایله
ترطیب وبردرهم دماغ العصفور دخی ضم اولنوب اوچ مثلی سکر یاخود عسل ایله
معجون اولنه مقدار استعمالی اخشام وصباح برمثقالدر معجون آخر بودخی استرخاء قضیبی
دافع وتقویت جماع ایچون دواء نافعدر صنعتی بودر بزرجرجیر الماء وبزربصل وبزرشلجم
وبزرهلیون ونانخواه وشقاقل هر بریندن بشر درهم فلفل ودارفلفل وزنجبیل وتودری
تودری احمر وابیض وسقنقور وثعلب هر بریندن ایکیشر درهم اخذ وسحق اولنه قندی
سکره اوچ مثلی عسل منزوع الرغوه ایله معجون اولنه مقدار استعمالی برمثقالدر
تدبیر الامزجة الباردة الرطبة مزاجلری بارد ورطب اولانلرك منیلرینده رقت وعند الجماع
خروجنده کثرت وفرجه اولور اما اکثر مولد ومنسل اولماز سائر علاماتلری معروف
ومشهوردر ایدی بومعجون بارد ورطب اولان امزجیه غایت موافقدر صنعتی بودر
حرف جنی تره تخم حب الزلم وسمسم مقشر هر بریندن ایکی درهم خصی الثعلب وقسط حلو
وبزر الجزره هر بریندن بشر درهم بزرهلیون وبزرجرجیر وبزرشلجم وبزرجزر وبزر الرازیانج
وبزر لسان العصفور ونعنع وشقاقل ولحم سقنقور وملح سقنقور وهر بریندن
اون درهم اخذ اولنوب اوچ مثلی عسل منزوع الرغوه ایله معجون اولنه مقدار استعمالی
برمثقالدر اوزرینه ماء بارد شرب ایدرلر وبوترکیب دخی غایت مجربدر بین الاطبا مشهور
ومستعملدر صنعتی بودر بزرجرجیر وبزرشلجم وبزربصل وبزرفجل وبزرهلیون وبزر
ترهیل وبزرجزر ولب حب الصنوبر وحب الفلفل وحب الزلم وبوزیدان وقسط حلو
وزنجبیل ولسان العصفور وشقاقل وبهمنین ودارفلفل علی السویه اخذ وسحق اولنوب
اوچ مثلی عسل منزوع الرغوه ایله معجون ایدرلر مقدار استعمالی ایکی مثقالدر اوزرینه
برکاسه نبیذ خمر شرب ایدرلرسه فوائد عجیبه سی مشاهده اولنور دُرّة الفرید صاحبی
بوخصوصده معجون خلتیت کبی بردواء دخی اولماز دیر بعد الاستعمال ایکی ساعت
مرورنده اول مرتبه تأثیر عجیبی ظاهر اولور تعبیری ممکن دکلدر واطباء مجربین تقویت باه
ایچون نیجه اعتقادلری ونیجه مسموعلری بر ایلمشلردر بزدخی اقرباذینمزده اسرار اطبادن
تعداد اولنان تراکیب سریع التأثیردن انواع کثیره سینی تحریر ایلدك اول محله مراجعت
اولنه وحکما تقویت باه ایچون حیوانات مسافده لرینه نظر یاخود انسانك مجامعتنه
نظر ایتمك قدر مقوی اولماز دیرلر خصوصا اثنای نظرده مجامعتك لذتی ملاحظه سی
تقویته باعث اولور کذلك مجامعت بابنده تألیف اولنان کتابلر قرائت اولنمق قده
علی الخصوص مصور اولوب کوناکون هیئتلر ایله مواصلت کوسترلمش اوله مشاهده سی
مهما امکن قدرتی اولنلره تقویت کتورر ودخی جماعه متعلق اولان حکایتلر اول خصوصده
قوی الاشتهی اولان کمسنه لردن نقل اولنان روایتلر ونسوانك یاخود محبوبلرك نغمات
دقیقه لری جمله مقوی باه در ظهری اوزره یاتوب نائم اولمق کرچه من وجه مضردر

اما

اما جماعه معیندر دیمشلر وصیق صیق عانه‌یی تراش ایتمك شهوتی تهییج ایدر دیرلر وسترهٔ نك
اول عضو اوزرینه مروری جذب ایتمکله حرارت وشهوتی تحریك ایدر
وذکری طویل وکبیر ایدر نتکیم رأسی تراش ایتمك انسانك بوینونی قالنلندرر دیمشلر

الفصل الثانی فی سرعة الانزال

بوفصل جماعده تیز جك انزال اولمغی بیان ایدر
السبب سرعت انزالك سببی برودت ورطوبتدن حادث ضعف قوة ماسکه درکه منی‌یی
امساکه قادر اولیماز یاخود حرارت مخلطه نك انعدامندن دقت ورطوبتك کثرتندن منیده
کثرت اولسیدر یاخود جوهر مینیك حدتیدرکه حرکت وهیجان وقتنده اوعیه‌یی افراط لذعندن
امساکه قادر اولیماز یاخود اول حدت سوء جرثندن اتساع مجاری واقع اولوب قوة دافعه دی طبیعت
دفعه استعجال ایتمکله سرعت انزال واقع اولور ویاخود اعضاء رئیسه نك یعنی کبد وقلب
ودماغك ضعفندن حادث اولور واعضاء سائره دخی آنلره تابع اولوب قوتلری فتور
کلمکله بوعلته باعث اولور **العلامات** اکر سرعت انزال قوة ماسکه نك ضعفندن ناشی
اولورسه علامتی علیلك منی‌سنده کثرت وجوهرنده رقت اولوب حرارتی اولمامقدر واکر
مینیك حدتندن ناشی اولورسه علامتی عند الهیجان اوعیه‌ده منی‌یی امساك ممکن اولیوب
سریعا مندفع اولوب خروجنده لذع اولمقدر واکر اعضاء رئیسه نك ضعفندن حادث
اولمش ایسه علامتی همان ضعف اعضاء رئیسه علامتیدر **العلاج** بومرضك علاجنده
ادویهٔ مقیئه وایارجات ایله رطوباتی اسهال وبدنی تنقیه لازمدر دیرلر اسهال رطوباتی
مادتی اعضای سفلیه یه جذب ایدر بوده خارجدن عانه وخصیه یه ادهان مسخنه
طلا ایدرلر مثلا دهن زعفران ودهن القسط ودهن الاس ودهن نرجس کبی وبوشرابه
دخی مداومت ایدرلر صنعتی بودر عنب الثعلب اون رطل خبث الحدید درت بچی وقیه سماق
وعفص وجلنار وورد احمر وکندر وکزبره وسمسم وسعد هر بریندن اون درهم زعفران د
ترهمافی وشب یمانی هر بریندن بودرهم اخذ اولنوب نار لینه ده ثلثانی زائل اولنجه طبخ اولنوب
بعد التصفیه حفظ اولنه یاخود معجون خبث الحدید استعمال اولنه صنعتی بودر خبث الحدید
المدبر بخل الخمر المجفف المقلو بررطل بلیلج وهلیلج اسود واملج وفلفل ودارفلفل وزنجبیل وسعد
وشیطرج هندی وسنبل هندی هر بریندن اون درهم بزرستبت وبزرکراث هر بریندن
دورت درهم اخذ اولنوب دهن لوز حلو ایله تدهین ایدوب ایکی درهم مسك خالص اضافه
اولنوب عسل منزوع الرغوه ایله معجون اولنه وبرچینی حقه یه وضع ایدوب حفظ اولنه
استعمالنه اوچ آی مقدار مداومت ایدرلر واکر حرارت منیدن اولورسه بارد ورطب وقابض
اولان اشربه ومعاجینی استعمال ایدرلر مثلا شراب خشخاش ایله حلیب وبزرفرفخ وبزر
حماض وبزر الخس کبی واغذیه‌ده دخی مناسب اولان مثلا ارز وعدس مع حلیب الخشخاش استعمال اولنه

الفصل الثالث فی کثرة الشهوة الجماع

معلوم اولاکه کثرة شهوة الباه واقع اولوب
اکر جماع ایتمکله ضرر حادث اولمزسه وقوه بدن قوی ومزاج صحیح ودموی اولوب سنی
عهد شباب وفصلی وقت ربیع اولوب وجماعه اقتدار تامه سی موجود اولوب بعد الجماع
قوت موجوده سی مفقود اولمزسه بوحالتك خطاوبی اولان نفسه دردیر اعمالك رجاسی
کوزدر بوکا علاج اولنماز دیو ملوم دولت دکمز یادکاوك باشنه قونماز ایمدی بونك علاجی
همین نادره تجویزلر ایله جماعه مشغول اولمقدر اما اکر شهوة باهك کثرتی افراط اوزره اولوب

مرض اولورسه اكا علاج اولنمق هر وجهله معقولدر **السبب** شهوة باهك افراطنك سببي
يا آلات تناسلده ويا اوعية منيده قرحه ويا حكه حادث اولمغله ياخود مواضع مذكوره يه برماده
صفراويه ويا دم صفراوي منصب اولمغله حاصل اولورلر نته كم تازه ذكري قائم اولمش بكنجلره وخاتونلره
ثم دخولينه عارض اولور بركشمكدركه جماع اولنمدقجه ساكن اولماز ياخود دملك ويا منينك
كثرتندن ويا حدتندن وياخود جميع بدنك امتلاسندن حادث اولور واكر اعضاء منيده
قوت واعضاء رئيسه ده ضعف اولسه دماغ واعصابي ضعيف اولان كمسه لركبي بو
تقديرجه جماع ترك اولنسه مني كثرت ايله جمع اولوب دماغه سوء احداث ايدر بخار كثير
ودماغ ضعيف اولمغله ابخره يي قبول ايدوب فساد حاصل اولور بونكله اولحق جماع اولنسه
عصبه ودماغه ضرر لازم مقرردر ياخود كثرت رطوبات متهيجه دن حادث اولوركه اول
رطوبات سريعاً منيه مستحيل اولور ياخود كثرت نفخدن حادث اولورلر اكر قوت نفخ انعاظ
شديده موجب اولدينته كم غير موثر قرارده واقع اولور **العلامات** اكر بو علت اوعية مني ويا آلات
تناسلك قرحه وحكه سندن ويا مواد حريفه انصبابندن حادث اولمش ايسه علامتي هر زمان
جماع ايدرسه شهوه سي اولكدن زياده اولور وكاهيجه بعد الجماع وجع والم حادث اولور واكر مني
ودملك كثرتندن ويا بدنك امتلاسندن حاصل اولورسه علامتي لون وجهنده حمرت ونبضي عظيم
اولوب بدننده كمال قوت اولمقدر كثرت احتلام وكثرت جماعه اقتداري اولمقدر واكر حدت منيدن
اولورسه علامتي منينك خروجنده سرعت وحرقتنده كثرت اولوب صداع والتهاب عارض اولمقدر
واكر رطوبات متهيجه دن حادث اولور علامتي منينك رقتي وبياضلغي ونفخ كثرتي اولمقدر
واكر كثرت نفخدن حاصل اولورسه علامتي انعاظ شديد وتناول اغذيه نفاخه نك تقدمي
واصحاب سودايه ارفيا كبي مزاجي منتفخ اولمقدر **العلاج** بو مرضك علاجنده اولاً نظر
ايدرلر اكر امتلاء عروقي وار ايسه باسليقدن فصد ايدوب بعده ادويه مسهله مناسبه ايله
اسهال وغذاده تقليل ايدوب خصوصاً مائل غذالر استعمال ايدرلر مثلا بعد الفصد مطبوخ
فواكه برنجي استفراغ ايدرلر ياخود بو نقوعي استعمال ايدرلر صنعتي بودر عناب واجاص اسودي جبلي
هر برندن اليشر عدد مشمش يابس يكرمي عدد تمرهندي ورمان حامض اوتوزر درهم اخذ
اولنوب بركون بركيجه ماء بارد ايله نقع ايدوب بعد التصفيه الّي درهمنه اون درهم ماء حصرم
الحاق ومزج اولنوب استعمال اولنه ياخود مطبوخ فواكه وترنجبين وياشير خشت هر برندن
اون درهم اخذ اولنوب استعمال اولنه ياخود مطبوخ هليلج اصفر وترنجبين ايله اسهال اولندقدن بعده
شراب نيلوفر وشراب حصرم وشراب صندل كبيلرك ممكن الحصول اولانندن اون درهم مقداري
استعمال اولنه وهر يوم بو جلاب دخي اسقي اولنه صنعتي بودر رب حصرم وسكنجبين ساذج اونر
درهم لب بزر قرع خيش درهم جلاب اولنه بعده مني تقليل وافراط شهوة باهي قطع ايچون
اولان دوالري استعمال ايدرلر مثلا بو قرص غايت مناسبدر صنعتي بودر بزر بقلة المباركه وبزر الخس
وبزر الفقد وبزر شهدانج وبزر سذاب وبزر كزبره هر برندن نصف وقيه اخذ اولنوب
ماء سذاب ايله عجين وقرص اولنه مقدار استعمالي اوج درهمدر اوزرينه اون درهم ماء حصرم
ويا ماء ديباس ويا ماء رمان حامض استعمال اولنه وهر يوم سكنجبين ساذج اون درهم
بزر بقلة الحمقاء يكرمي درهم نقوع مشمش قرق درهم اخذ اولنوب ممزوجاً استعمال اولنه
وخارجدن محل كلي يه ماء الورد ايله صندل مسحوق وبر جزوي كافور ضم اولنوب بعد المزج

تخجيد

تخجيد اولنه ياخود قطن اوزرينه صحيفه رصاص وضع اولنه زيرا بالخاصه شهوة باهي
قطع ايدر مجربدر وفراش عليله ورق الخلاف فرش اولنوب اوزرنده نائم اولدلر ودخي
تقويت باه وتزييد مني ايدن اغذيه وادويه لردن اجتناب ايدرلر واكر بو مرضك سببي
حدت مني ايسه علاجي بارد ورطب اولان اغذيه وادويه لر استعمال اولنه قرع ودجله
وخس ولبن وماء بارده جلوس ايدوب شرب دآب حامض ايدرلر واكر بو مرضك
سببي كثرت نفخ اولورسه نظر ايدرلركه بو نفخ وتبخير قوت حرارتدنميدر يوخسه ضعف
حرارتدنميدر وياكثرت رطوبتدنميدر معلوم ايديبوب اكر قوت حرارتدن ايسه ادويه
مبرده واكر ضعف حرارت وكثرت رطوبتدن ايسه ادويه مجففه ومحلل الرياح اولان اشياء
نافعه استعمال اولنه مثلا رياحي كسر ونفخي ازاله ايدن ادويه نافعه دن بري بزر سذاب وبزر
فنجنكشت دركه اوچر درهم اخذ اولنوب اون درهم سكر ابيض ايله سفوفا استعمال اولنسه
عجايبدر واكر كثرت سودادن ناشي اولورسه حب افتيمون ومعجون النجاح مع سناء مكي
هر برندن نصف وقيه اخذ اولنوب اون درهم سكر ابيض ايله استعمال اولنه بعده
شراب بادرنجبويه استعمال اولنه وتقليل مني ايچون اولان دوالردن بر دواء عظيم النفعدر
صنعتي بودر بزر الخس وبزر بقلة الحمقاء هر برندن بر بچق وقيه بزر قطونا وكزبرهء يابسه
هر برندن نصف وقيه جلنار وبزر نيلوفر وورد احمر هر برندن ايكي بچق درهم اخذ ودق
اولنوب بعده بونك اوچ درهمنه بر جزوي كافور ضم اولنوب بركونده استعمال اولنه وغذالري
مزوره ماء الحمص مع لب حب القرطم وعدسيه وحصرميه ورمانيه الحامضه وسكباج
وعدس المطبوخ بالخل وخس وخيار وقثاء كبي وشهدانج وبزر الفقد تنشد
وكزبرهء يابسه دن معمول غذالر تدبير اولنوب استعمال اولنه سائر علاجاتي اقرباذينمزده مفصلاً بيان

الفصل الرابع في سيلان المني

معلوم اولدكه بو مرض كتب اطباده درود المني
والودي والمذي ايله محرر ومسطور وبين الناس لسان تركيده بل صوقلغي ودخي هقانيان
بيننده اوقه مرضي ديمكله معروف ومشهوردر **السبب** بو علتك سببي برودت ورطوبتدن
قواي ماسكه يه ضعف كلدوكندن اولور ياخود مرمر اوزرنده جلوس اولمقدن وماء بارده
ايچمكلكدن اولور وياكثرت جماعدن آلات منيه يه ضعف كلمكله مني يي حفظ ايدهمز وياخود
آلات منيه بر خلط رديه منصب اولمغله منيي افساد ايدوب بركيفيت رديه پيدا ايدر ودر
طبيعت متوذي اولوب آني خارجه دفع ايتمك استر مجاري قضيبدن دفع ايلر **العلامات**
بو علتك علامتي عليلك بدننه هزال عارض اولوب لوني بياض وكوزلري جقورلنوب
سوء مزاج بارد علامتي ظاهر اولور وقضيبدن خروج ايدن نسنه احليلي نجر وماده سنك
حدتندن مجاري بولي متقرح ايدر وكاهيجه عسر البول وتقطير البول دخي عارض اولور
واكثريا بو علت علت افرنجيه دن ظهور ايدر واكر بر مدت علاج اولنميوب اهمال اولنسه
حب افرنجيه يه انتقال ايدر ديو اطباء مجربين افرنجيه بالاتفاق تحرير ايلمشلردر **العلاج**
بو علتك علاجي اولاً آلات منيه يي تنقيه ايدوب بعده قابضات ومجففات استعمال ايتمكله
قوت ويره لر اكر علت برودتدن ايسه ادويه حاره ايله مزاجني تعديل ايدرلر واكر حرارتدن
نشات ايتمش ايسه ادويه بارده ايله مزاجني تعديل ايدرلر واكر مرض افرنجيدن ايسه ادويه
زيبقيه وباد زهريه استعمال ايدرلر سفوف حبشي معدني وحب حبشي معدني وضماد حض

ویرچیتانو وعود الغیاق وصاصفراس کبی واکر خروج ایدن نسنه حدتلی اولورسه
برباض بیضی نصف لیمون صویی واون بش درهم کلاب واون درهم سکر ایله محکم مزج
ایدوب نصفی اخشام علی الفراش ونصف آخرینی صباح علی الریق متوالیاً ایکی کون
استعمال ایدوب بعده قطع ایچون وضع اولنان دوالر ایله تدبیر ایده لر واکر خروج ایدن
نسنه دقیق اولوب ماییتی کثیر اولورسه آلات منینک هاضمه سنه قوت ویریجی دوالر
استعمال اولنه شراب نعنع وجوارش افاویا بالورد کبی واکر فساد منیدن ایسه نتکیم
مرض افرنجیده واقع اولور اول وقت مسهلات قویه ایله تنقیه ایده لر بعده مطبوخ عود الغیاق
استعمال اتنه مدا ومت ایده لر وبو سفوف دخی غایت نافعدر صنعتی بودر کهربا وقشر البیض
وغشاء قانصة الدجاج ونارجکردکی هر برینندن ایکی درهم مرجان وقرن ایل المدبر
بطریق الغلاسفه بروقیه دارچینی ایکی بچق درهم سکر ابیض مجموعی قدر اخذ وسفوف
اولنه وبعضی مجربیندن منقولدر که بوعلت عتیق اولوب منی فاسد اولسه رماد سیقان
القول مع القشره اخذ اولنوب ماء القراحیله بر مقدار طبخ واسفین ابقراطیدن تصفیه اولنوب
حفظ ایده لر وهر یوم علیلده دته وقیه استعمال ایدوره لر غایت نافع ومجربدر واطباء
افرنجیه نک بعضیلری جریان ایدن ماده حدتلی اولدقده کلاب ومارول صویی ایله مستخرج
بزورات اربعة البارده مستحلبی یاخود طبیخ هند با ایله مزاجی تعدیل اخلاط فاسده یی
راوند وهلیلجات ایله تنقیه ایدرلر بعده بو سفوفی استعمال ایدرلر صنعتی بودر بزورات
اربعة البارده هر برینندن اوچر درهم بزر بقلة الحمقا وبزر طرخشقوق هر برینندن ایکی
درهم ورد احمر بربچق درهم زهر نیلوفر نصف درهم کثیرا بر درهم اخذ ودق اولنوب
سفوف ایده لر واکر ماده سی دقیق ایسه بو سفوفی استعمال ایده لر صنعتی بودر کزبرة الیابسه
ایکی درهم مصطکی وکندر ابیض بر درهم کهربا وحب القمد ونعنع هر برینندن نصف
درهم سکر ابیض بر وقیه اخذ ودق اولنوب سفوف اولنه والات منی یه طلاء ایچون
مناسب اولان اطلیه مثلا دهن الورد ودهن المصطکی ودهن الآس هر برینندن بروقیه جلنار
مصری نصف درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه شمع ایله مرهم ایده لر یاخود دهن الورد ودهن
الآس هر برینندن بروقیه لعاب بزر قطونا ولعاب حب السفرجل ایکیشر درهم صندل اصفر واحمر
واقاقیا هر برینندن نصف درهم کافور سدس درهم اخذ اولنوب قانون اوزره مرهم ایده لر

الفصل الخامس في كثرة الاحتلام

احتلام وجنابة لیلیه دخی دیرلر لسان ترکیده دوش ازغمه دیرلر لسان یونانیه ده المشو نیروسیس تسمیه اولنور **السبب** بوعلتک
سببی بعینه دورمنینک سببی کبیدر لکن منی بونده اعضاء تناسلک برودتندن
جامد اولور وشهوت متهیج ومنی متحرک ونفخ متولد ولمّا الاحال نومده اولور دیرا حال
نومده عدم تحلل ریح وروح اولوب حرارت باطنه متوجه اولور ومنینک بو حرارتدن انجمادی
چوزیلوب نومده کثرت احتلام واقع اولور ومنی منجمد اولدوکی انزال بعلی اولور واکثریا تولید
منی ایدن غذالری کثرت ایله تناول ایتمکله جوهر منی کثیر اولوب کثرت احتلامه باعث اولور
وبو مرض اکثریا شبانه عارض اولوب کاه حال نومده وکاه بیدار لمزده دخی ظهور ایدر حتی
مثلا بو شهوت انکیزی کوز دکره ویا تخیل ایتدکده انزال اولور **العلاج** بوعلتک علاجی
اولا لازم اولان بودر که مولد دم ومنی اولان اغذیه دن واشربه لردن احتراز اولنوب

استراحت ایده جک فراشنه ورق نیلوفر ووهد وآیدا غاجی یپراغی دوشه یه لر واکر
کثرت دم علامتی وار ایسه باسلیقدن فصد ایدوب تقلیل غذایه سعی ایده لر وشراب نیلوفر
وشراب طرخشقوق وشراب حصرم وشراب زرشک وشراب دیباس کبی اشربه برده لری
مارول وقیا قصوی ایله شرب ایده لر اطباء مجربین بو سفوفی غایت مدح ایتمشلردر
صنعتی بودر بزر بقلة الحمقا وبزر لسان الحمل وآید تخمی وورق سذاب هر برینندن نصف درهم
اخذ اولنوب نعما سحق سفوف اولنه یاخود شراب الآس ایله معجون اولنه سفوف آخر
بو دخی اطباء مجربینک مختاری ومجربیدر صنعتی بودر حب الفقد وکزبره ایکیشر درهم
ورق سذاب ونعنع یابس بر درهم مصطکی ایکی ثلث درهم مرجان وکهربا یارمشر
درهم بونلری سحق ایدوب کفایت مقداری سکر طبرزد ایله سفوف ایده لر وحار رجلین
دخی اد ویه مناسبه استعمال اولنمق لازمدر مثلا ماء الورد ماء الخلاف ومارول صویی
ودهن بنفشه ودهن القرع کفایت مقداری اخذ اولنوب نعما امزاج قطنه وعانه وعجانه یه
طلاء اولنه یاخود کل ارمنی واقاقیا وطراثیث اخذ وسحق اولنوب ماء الورد ایله ممزوجا
محل مذکوره لره طلاء اولنه عصارة حی العالم ویا عنب الثعلب ایله مبلول بزلر کماد اولنه ویاخود
مرهم مبرد جالینوس طلاء اولنه واکر بو علت ضعف کلیه دن ناشی اولورسه علاجی جلنار
مصری وکل ارمنی اوچر درهم اخذ اولنوب ایکی وقیه شراب سفرجل ایله استعمال ایده لر
ویاخود بزر هند با وبزر سذاب وبنجنکشت هر برینندن اوچر درهم سعد
وشهدانج وانیسون هر برینندن نصف وقیه جلنار وورق الورد بر درهم اخذ
اولنوب اوچ درهم ماء بارد ایله تناول ایده لر وغدالری حصرم وسماق وسفرجل ورمان وترشیلر تناول ایده لر

الفصل السادس في قريسيموس

قریسیموس لغت یونانیه ده ذکری قائم ایدیجی
شهوة انکیز اولان لعبک اسمیدر که اهل الروم انکله جمیعا اعراسده لعب ایدرلر وبعضیلر
دیدیلر که بو اسم اصلنده ولد شیطانک اسمی اولوب بو لعبی انزن استعاره ایتمشلردر وبعضیلر
دخی دیدیلر که یونانیون ابواب حمامات اوزرینه بر التله ذکری قائم اولدیغی حالده صنمی
سیطان اسود تصویر ایدوب قریسیموس تسمیه ایدرلر بو بر مرضدر که اطباء اسلامیون
بوکا کثرة الانعاظ بلا شهوه تعبیر ایتمشلردر مبتلا سنک بلا شهوه یاخود مع الشهوة
ذکری لیل ونهار قائم طوروب طولنه اوزار وحکما دیدیلر که بو مرضک علاجنده اهمال
اولنورسه اعضاء منینک تمددینه واول محلده ورم حاره حدوثنه مادی اولور
بکه ورم حارک المی علیلی هلاک ایدر **السبب** بو مرضک سببی اعضاء جماعیده ریح
غلیظه نک کثرتیدر که یا اول اعضاده متولد یاخود آیندن اول محله وارد اولمشدر
وبو ریحک ماده سی بر رطوبت غلیظه لزجه درکه فاعلی حرارة قلیل ولمغله اول خلط لزجه
ریحه مبتدل اولور یاخود منینک کثرتیدر ویاحدتیدر ویاخود غرد ایدیجی ریاحک کثرتیدر
یاخود ماکولات ومشروبات سابقه دن حاصل اولان بلاغم کثیره ومنی حاره وحریفه
ونافخه درو کاهیجه قفا اوزرینه کثرت ایله نائم اولمغله منجذب اولوب ریحه مبدل
اولور وکاه اولور که مدت مدیده جماعی ترک ایتمکله منی ورباح کثیر متولد وقوة ایله متحرک
اولوب بو مرضه مادی اولور **العلامات** بو مرضک علامتی ذکری دائما قائم اولوب
رطوبت سیلان ایدر واکر سببی اعضاء جماعیده متولد ریح اولورسه علامتی قضیبک

احتلاجيدر واكر اول ريح شرآيندن وارده اولورسه علامتی احتلاج قضيب عدم اولوب
الم واضطراب موجود اولمقدر العلاج بومرضك علاجنده واجب اولان بودركه اكر عليلك
بدننده قوة وحرارت ودمنده كثرت وار ايسه فصد ايده لر واكر اخلاطك حدتی وكثرتی وار ايسه
ادويهٔ معتدله ايله تنقيه اولنوب مزاج عليلی تعديل ايده لر بعده بومرضده بالخاصه نافع اولان
دوالری استعمال ايده لر ازجمله بالخاصه نافع اولان دوالردندر بزر فنجنكشت وبزر بقلة الحمقا
وبزر نيلوفر وبزر شبث وبزر سذاب ومازول تخمی ونعنع وشهدانج وحماض اترج ومرجان
وبللور معدنی كبی اطبادن بعضيلری تخفيف منی ايدوب بومرضی ازاله ايچون كافور قيصوری
قدر دواء اولماز ديديلر وبو معجونی دخی مدح اتمشلردر صنعتی بودر ورق نعنع وزهر نيلوفر
هر برندن بر بچق وقيه مازول تخمی بر وقيه بزر فنجنكشت ايكی درهم مرجان احمر بر درهم
اخذ اولنوب شراب نيلوفر ايله معجون ايده لر وبو سفوف دخی لانظيردر صنعتی بودر
ورق نعنع يابس ايكی درهم بزر فنجنكشت بر بچق درهم زهر نيلوفر بر درهم بللور معدنی
ومرجان احمر وكندر تخمی هر برندن نصف درهم اخذ ودق اولنوب سفوف اولنه
وبو شرابی دخی اوزرينه استعمال اتسه لر غايت مناسبدر صنعتی بودر مازول عصارهسی
وبقلة الحمقا عصارهسی ايكيشر وقيه ورق نعنع بر وقيه ماء الورد ايله محلول سكر قدر الكفايه
اخذ اولنوب صنعت اوزره شراب اولنه وحارجدن اوزرينه خل حاذق وادويهٔ بارده
عصارهلری كماد اولنه وبو مرهم دخی نافعدر صنعتی بودر دهن نيلوفر ايكی وقيه مازول
عصارهسی بر بچق وقيه حب الفقد ايكی درهم اخذ اولنوب عصاره محو اولنجه طبخ اولنوب
بعده شمع ضم وبر مقدار دخی طبخ ناردن تنزيل وبعد التصفيه ذكره طلا اولنه وعليلك اطراف
فراشنه ورق الخلاف وحی العالم وورق لسان الحمل وورق فنجنكشت كبی نباتلر وضع ايده لر

الفصل السابع فی العذيوط

عذيوط بكسر العين المهملة وسكون الذال المعجمة وفتح الياء
المثناة التحتانية المضمومة وسكون الواو والطاء المهملة بر مرضدر كه انسان كندو نفسنه
مالك اولميوب مجامعت وقتنده عند الانزال لذة جماعه سبق كثيرا والحاله ضابطة البراز اولان
عضلهٔ مقعده مسترخی اولوب نجاستی ضبط ممكن اولمديغی حالده بلا اختيار صالبويرر بو مرض
اكثريا بدنلری مترهل وكثرت جماعيله متلذذ اولانلرده واقع اولور انموذج صاحبی امير چلبی
بوكا مناسب حكايت تحرير ايدوب ديركه بر خاتون اده واردی مكر اول شخص بو مرضه
مبتلا ايمش هر نه زمان جماع ايلسه عقبنده بيستهلر ايمش بو عادت اوزره بنچه روزكار
مرور ايلدكده اول شخص لوحقه ايله فوت اولمش خاتونك دخی عدتی تمام اولوب بر آخر كمسنهيه
عقد ايدلر وقتاكه ليلهٔ زفافده جمع اولدوغی حينده قالتمق صددندن ايكن حريفك مقعدندن
بر صوق نسنه طوقنور وديوب اردينه بقر بر جاد ديه لكن طوتمش كوردر نه بولكن ديدكده
منكوحهسی افشان اتمز مسند در حريف ديركه ايدر زاما استدوكم زمانده ايدر زديدكده
عورت تعجب ايدوب ديركه اولكی اهلم مرحوم بويله ايدر ايدی هر آرقسی بويله اولور صانوردم
پس ايمدی بو قصهدن حضرت جناب عزته شكر ايلمك سبب اولور بويله مرضه فيچكن سالم
ايلدی وعورت الكرده قيز الوق كرك ايدوكنی بلمدی العلاج اكرچه اطبادن بعضيلری
بو مرضده لاعلاج وبعضيلری ممكن العلاجدر ديوب تدبير اتمشلردر بز دخی انلره تبعيت
ايدوب تحرير ايلدك پس ايمدی بو مرضك علاجنده عليله لازم اولان بودركه فجان جماع اتمك

مراد ايلسه اولا تبرز ايله تنقيهٔ مجاء مستقيم ايدوب بعده اشياف قابضه استعمال ايده لر
ياخود احتقانات قابضه مقويه ايله احتقان ايدوب بعده ادويهٔ قابضهدن معمول آبزنلره
جالس اولدلر وبو اثناده بر بچق درهم شراب سفرجل ايله بو قرصی تشرب ايده لر صنعتی بودر
حب الآس وطين ارمنی واقاقيا هر برندن اوج درهم صمغ وكندر ابيض ايكيشر درهم
جلنار مصری بر بچق درهم صندل احمر نصف درهم اخذ اولنوب بعد الدق ماء تفاح ايله
عجين وقرصلر اولنه ياخود شراب تفاح الشامی ويا شراب حماض قنقنسی اولورسه بر بچق
وقيه اخذ اولنوب بعده مقدار الكفايه ماء الورد ايله محلول بر مثقال مخرج ياقوتی ايله ممزوجا
استعمال اولنوب بعده جماعه شروع اولنه وگاه اولور كه ادراحی تحليل ايچون معجون المسك
وشراب الحريد دخی استعمال اولنور وغذالری يا بنربا ريس ويا سماق ويا حب الرمان مع لحوم
الطياهيج ويا دراجدن مزورهلر عمل اولنوب تناول اولنه ياخود عليلك قلبنه قوت
وبرمكله ادراحی تكثير ودماغنه قوت وبرمكله اعصابنی قوی وشبقنی تسكين ايتمك
ايچون حد هضمنی كسر ايده لر وبو ذكر اولان اجزاء قابضهدن ضماد عمل اولنوب تضميد
وادهان قابضه ايله تدهين اتمك دخی لازمدر مثلا دهن الآس ودهن الشرو ودهن اهليلجلرده زياده قوتی ايلد
اقاقيا وحب الحديد حل اولنوب استعمال اولنه حصوصا بونلر نبيذ عتيق ايله طبخ اولنه عمل اولنه شرح مقعده

الفصل الثامن فی عاقونا ورساطون

عاقونا لفظ يونانيدر اطبا عرب احتلاج الذكر
تسميه ايدرلر نادر الوقوع بر مرضدر كه رجالك ذكرينه ونساءنك فرجلرينه عارض اولور السبب
بومرضك سببی اوعيه منيده ودم حار وقوعندن حاصل بر تمدددركه انعاظ شديد بيده ايله
بو مرضه باعث اولور دينرا عضوه ورمك حرارتی سببيله دم كثير منجذب اولور وقتا كه بو حرارت ايله
منی بر سخونت كله كذلك بو حرارت سببيله مادهٔ ورمدن ومنيدن متحلل اولان ابخرهٔ كثيره
رياح غليظهيه متبدل اولور واعضاء دخی عصبی اولوب كثيف اولمغله اول ريح غليظ حبس عنز
تحليل اولميوب انعاظ واحتلاجه سبب اولور العلامات بو علتك علامتی خرنيغ وصافنی
ملاحظه ايله معلوم اولور تقدمة المعرفه معلوم اولسكه اكر بو علت ثابت اولوب عليله
عافيت كلمز ايسه شدة تمددن اوعيهٔ منيك جلعنه باعث وبادی اولور واكر عليله تشنج
وانتفاخ بطن وعرق بارد عارض اولورسه تحقيقا هلاك اولور العلاج بو مرضك علاجنده
اولا واجبدركه فصد اولنه بعده رفق وملايمتيله طبيعت عليلی تليين ايده لر لكن استعمال اولنان
مسهلات ادويهٔ باردهٔ مسهله اولمق لازمدر مثلا ترنجبين وشير خشت وحليب وخيار شنبر
وبونلره مشابه دوالر استعمال اولنه واكر ادويهٔ مسهلهٔ قويه استعمال اولنورسه موضع ورمه
موادك انصباب ونزولنه باعث اولور وحارجدن اعضاء جماعيهيی اطليه مبرده ايله طلاء
ايده لر صندل واسفيداج وطين ارمنی وافيون كبيلری ماء الخس ويا ماء كزبره ايله محلولا
طلا ايده لر وعليله صو برينه ماء الشعير ويا ماء بقلة الحمقا ويا ماء عصی الراعی اسقی ايده لر واكر
ادويهٔ مذكوره ايله ورم زائل اولميوب بو وحاصل اولمازسه قضيبی شرط ايدوب اوزرينه
محاجم وضع ايده لر ياخود ارسال علق اولنه لكن بونده بعد التنقيه لازمدر اكر قبل التنقيه
اولورسه عضو مذكوره انصباب موادن خوف اولنور دينرا انفسح عضودن ماده استفراغ اولنمشدر

الفصل التاسع فی استرخاء القضيب وضعف انتشاره

يعنی ذكرك قوام وحركتی
ضعيف اولوب سست وكوشك اولمقدر اكرچه قضيبه واقع اولان علتلرك اكثرينی قولكی ايله

ضعف الباه فصلنده تحریر ایلدک اما بو مقامده قول جزوی ایله بیان اولنه نتیجه فائده‌لر ملاحظه سیله
تحریر بونه مبادرت اولنمشدر السبب بو مرضک سببی اعضاء جماعیه‌ده رطوبت کثیره
منصبا و لغلغا استرخاسنه باعث اولور و ضعفک سببی یا سوء مزاج بارده‌نک کثرتیدر
و یا ریاح ایله روح حیوانینک قلتندن حادث اولور یا خود اعضاء رئیسه‌نک ضعفندن
و یا جواد قضیبده واقع اولان اعضانک آفتندن حاصل اولور العلامات اکر بو مرض
روح حیوانینک قلتندن حادث اولورسه علامتی علیلک جماعه میلی اولوب مبادرت
وقتنده سرعت انزال وقوعی ایله قضیبی سست اولور و اکر کثرت رطوبتدن ناشی اولورسه
علامتی منیده رقت و ضعف قوام آنکدر العلاج اکر ضعف انتشار سوء مزاج بارددن
ناشی اولورسه علاجی ادویهٔ مسخنه و معاجین مقویه ایله آلات تحتیه‌یی تسخین ایدوب
تقویت ویرمکدر و خارجدن دخی ادهان مسخنه ایله تدهین و کمادات محففه و مسخنه
ایله تسخین ایتمکدر ازجمله دهن بصل الزرین و دهن بزر انجره و دهن عود القرع و دهن
فرفیون کبیلر ایله عانه و عجانه دبر السبیلینی تدهین و تمریخ ایدرلر یا خود ادهان
مرکبه استعمال اولنه دهن نمل المرکب لمنشت و یا خود دهن مرکب محقوی الباه لبلاطابانو
کبی یا خود بو دهنی استعمال ایدرلر صنعتی بودر دهن قسط و دهن نارجیل برر وقیه
فرفیون ایکی درهم فرفر غالیه بر بچق درهم مسک ثلث درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه
دهن جوز بوا المقتصر یا خود شمع اصفر ایله قانون اوزره مزج اولنوب مواضع مذکوره‌یه
طلاء اولنه یا خود بو کمادی استعمال ایدرلر صنعتی بودر حب الآس و عفص و حض و افسنتین
و جلنار مصری و سماق و جوز السرو هر برندن بالسوا اخذ اولنوب بعد الدق خمر
احمر ایله طبخ مواضع مذکوره‌یه و قضیبه تکمید ایدرلر یا خود قشر هلیلج اصفر
و ورد احمر و جوز السرو بالسوا اخذ و دق اولنوب خمر احمر ایله طبخ و تکمید اولنه

الفصل العاشر فی ضیق مجاری القضیب

یعنی مجاری بولک ضیق اولماسی
السبب بونک سببی یا اخلاط غلیظه‌نک مجاری بوله انصبابیدر یا خود مجاری بوله‌ده
اوبشمش دم اولدوغندندر یا خود ثالیل انبات اولمسندن نشأت ایدر یا خود بر ورم تفجیر
ایدوب لحم زائد حاصل اولماسندن اولور العلامات اخلاط غلیظه‌دن نشأت ایدرسه نک
علامتی سببلرک تقدم ایتمسیله معلوم اولور و لحم زائد و ثالیلدن اولورسه علامتی قاثاطیر
تعبیر اولنان آلت ایله معلوم اولور العلاج بو علتک علاجی اکر اخلاط غلیظه‌دن یا خود دم
منجمده‌دن اولورسه قضیبه سکنجبین ایله یا خود بابونه و قنطوریون صغیر مطبوخی دهن
سذاب و دهن عقرب جبتر قطره ضم ایدوب زراقه ایله قضیبه ادخال ایدرلر اما ثالیل و لحم
زائده‌دن اولورسه اولا ماده‌یی تنقیه ایچون فصد و مسهل ویره‌لر بعده مزاجنی تعدیل ایدوب
صابرینا مطبوخی استعمال ایدرلر بعده لحم زائدی و ثالیلی ازاله‌یه سعی ایدرلر بو تعلیل اطباسنک
نامدارلرندن دیاطس نام طبیب مجرب علل قضیبده بو مرضی غایت مجرب ایتمشدر صنعتی بودر
زنجار و زرنیخ و زاج و شب هر برندن ایکی وقیه اخذ اولنوب خل حاده ایله محکم سحق
اولنه تا قضیکره تخفیف اولنه و بو عملی سکز دفعه ایدرلر حتی دوانک حدتی تسکین بولنجه
اولدقده ایکی وقیه مرداسنجی سحق و درت وقیه دهن الورد ایله نار معتدلده طبخ ایدوب
بعده حل ایله تدبیر اولنان ماده‌دن ایکی وقیه اخذ و ضم اولنوب قوام مناسبه کلنجه تکرار

طبخ

طبخ و حفظ اولنه حین حاجتده شمع یا خود اسرب‌دن برابجه فتیل یاپوب اوزرینه بو مرهمدن
طلا ایدوب تعبیهٔ قضیبه وضع ایدرلر و بو عملی متوالیه سکز کون دک هر یوم ایدرلر حتی لحم زائد
فنا بولوب فتیل یا خود بول ایله خروج ایدر و فتاکه مجری پاک اولوب بول سهولتیله خروج
ایدر باقی قلانده قرحه علاجی ایدرلر مثلا ورق لسان الحمل و شعیر یاد مشرقبضه درز اوند مدحرج
ایکی وقیه اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ و تصفیه‌دنصکره ایچنه ایکی وقیه عسل الورد ضم
اولنوب هر یوم اوچ دفعه زراقه ایله قضیبه وضع ایدرلر و اکر دخی قوی دواء اقتضا ایدرسه
بو دوانی استعمال ایدرلر صنعتی بودر زنجار نصف وقیه زرنیخ بر درهم اخذ اولنوب ایکی رطل
ماء القراحیله نصفی زائل اولنجه طبخ اولنوب بعده ایچنه بر مقدار کافور قیصوری حل و زراقه
ایله قضیبه وضع ایدرلر بعده اداماللا ایچون اسفیداج و شب و مرداسنج هر برندن ایکیشر درهم اخذ اولنوب ایدرلر
محکم سحق و مطبوخ ذنب الخیل ایله بر مقدار طبخ اولنوب بر ذات حاصل اولنجه کونده اوچ درت دفعه زراقه ایله اطلیه وضع

الفصل الحادي عشر فی قروح مجری القضیب

معلوم اوله که سنارطوس نام
حکیم ذکر کاجیبه نفس مجاری قضیبده قرحه‌لر متکون اولوب علیلی غایت بی حضور ایدر السبب
بو قروحک سببی یا بر بثور و یا ورمک انفجاریدن تکون ایدر یا خود نطفهٔ حاده و صدیدیه‌دن
تولد ایدر نته کم سیلان منی‌ده صدیدیه‌سینده واقع اولمق شاندندر بول حاده‌دن دخی
حادث اولور یا خود حصاة خشنه ذو ذوایانک مجاری بولدن مروری ایتمسیله مجاری بولی
ماؤف ایتمسندن حادث اولور العلامات بو قرحه‌نک علامتی وجعندن معلوم اولور
علی الخصوص تبول اثناسنده وجع حس اولنمقدن و بول ایله مده خروج ایتمسندن معلوم اولور
و کاه اولور که قضیب متورم یعنی شیشکین اولور اما بو قرحه قروح مثانه‌دن شویله فرق
و تمییز اولنور که قروح مثانه‌ده مده بول ایله مختلط اولور اما بونده بعضی قشور صغار مندفع
اولور و نفس بول منتن الرایحه اولور تقدمة المعرفه اکر بو قرحه حدیث ایسه بسهولت
علاج پذیر اولور همان ارکنجه علاجنه اهتمام ایدرلر زیرا اکر بسرعة علاج اولنمزسه مجاری بوله
قطعهٔ لحم زائده تکون ایدوب اول لحم زائد خروج بوله مانع اولور و اما بو قرحه شیوخده اولدقده
نادرا علاج پذیر اولور العلاج بو قرحه‌نک علاجنده صواب اولدر که اولا غذاسنه تدبیر
و احتمالجانبنه سوق و ارشاد ایدرلر و بعده حدة اخلاطی کسر و تعدیل ایدرلر لطو و برودت
کبار ایله شعیر مقشر یا محدر اما حریف و حاده و مالح و حامض و خلی اولان اشیادن و
مدرات‌دن اجتناب ایدرلر بعده بدنی اخلاط ردیئه موذیه‌دن تنقیه و تطهیر ایتمکله و حدت
اخلاطی تعدیل ایتمکله علاج ایدرلر الموضعیات و موضعیا نه متعلق اولان دوالرکه قرحه‌یی
جلا و غسل و تجفیف ایلیجی دوالر زراقه ایله ادخال اولنمقله علاج اولنه مثلا لسان الحمل و ذنب الخیل
و مرسین صولری کبی یا خود مرهم کافور و ماء ذنب الخیل و ماء الورد ایله زراقه اولنه و مرهم
بطریس بایریس که قروح قضیب سرطانیه‌ده لانظیردر استعمالنه صنعتی بودر عصیر جمة
العلیق و عصیر جمة ثمرة الورد و خل الحاذق ایکیشر وقیه لبان و مصطکی اوچر درهم مرداسنج
ذهبی بر وقیه شراب ریحانی التی وقیه عصیر حی العالم اوچ وقیه روح الشراب درت وقیه
زنجار ایکی بچق درهم زاج و شب محرق بر بچق درهم کافور بر درهم دهن الورد التی
وقیه اخذ اولنوب کافوردن ماعداسی محکم سحق و نار لینده طبخ ایدرلر حتی عصارات
مذکوره محو اوله و قوام مناسبه یتکوره جک قدر شمع اضافه اولنه بر مقدار روح شراب ایله

کافوردن حل اولنوب الحاق و محکم مزج ایدوب مرهم ایدرلر یاخود خمر ابیض بر رطل ماء الورد
وماء لسان الحمل اوچر وقیه شب محرق ایکی بچق درهم زنجار بر درهم کافور ثلث درهم اخذ
اولنوب جیداً السحق و المزج استعمال ایدرلر یاخود خبث الفضه واسفیداج و توتیاء مدبر
هر برندن بر درهم سکر نبات نصف وقیه کافور سدس درهم ماء الورد وماء لسان الحمل
دردر وقیه اخذ اولنوب مزج اولنه اگر ایچینه بر درهم شب الحاق اولنسه دخی اقوی
اولور واخر الامر اندمال والتحام ایچون بو ترکیب نافعدر صنعتی بودر ماء لسان الحمل وماء الورد
دردر وقیه شیاف ابیض رازی نصف وقیه طین ارمنی نصف درهم اخذ اولنوب محکم مزج اولنه

الفصل الثانی عشر فی فلغمونی القضیب معلوم اولسون که فلغمونی القضیب
لغت عربیه ده ورم الحار فی القضیب معناسنه در که لسان ترکیده ذکره عارض اولان اتشی
شیشدن عبارتدر **السبب** بو مرضک سببی دمک مجاری طبیعیه سندن خارج افراط اوزره
اول عضوه انصبابندن نشئت ایدر لکن غایت نادر اولور که اولور که صفرا و بلغم وسودا
ایله معاً اول عضوه رد ودفع ایتمه سندن عارض اولور اما اکثریا اسباب خارجیه دن
مثلا کثرت جماعدن ورحمی ناپاک و یاخود اخلاط حاده ایله دخی ممتلی اولان خواتین ایله
جماعدن حادث اولور و که اولور که جراحات ایله وضربه وسقطه دخی بو علته باعث اولور
العلامات بو علتک علامتی ورمه التهاب وحرارت ایله وجع وحمرت وضربان وتمدد
ایله صلابت اولمقدر **تقدمة المعرفة** معلوم اولسون که بو عضو ذات ذکاء وحس اولدوغندن
ماعدا اول عضوه اخلاط بالسهوله منصب اولدیغی جهتدن بو مرض غایت خطرناکدر واگر
زیاده کبیر وعظیم اولوب غنغرینایه منتقل اولمازسه ممکن العلاجدر واگر شبانه وقت
صبغره واقع اولورسه سهل البرؤدر اما مشایخه اولوب فصل شتاده ظهور ایدرسه
عسیر العلاجدر خصوصا الات تناسل نسوانده واقع اوله بر مشکلدر **العلاج**
بو مرضک علاجی بعینه سائر عضوده ظهور ایدن فلغمونی علاجی کبیدر پس ابتدی اولا
نظر ایدرلر علیلک بدنی ممتلی اولوب فصده احتیاجی وار ایسه فصد ایدرلر بعده ادویه
مسهله مناسبه ایله بدنی تنقیه ایدرلر بعده موضعه ورمه ادویه رادعه وضع ایدرلر مرضک
وقت تزایدنده ادویه رادعه یه محللات الحاق ایدر و وقت انتهاده محللاتی تزیید ایدرلر
اما انحطاط وقتنده بالکلیه محللات صرفه الصاق ایدرلر مثلا دقیق الشعیر وورد احمر
وورق البنج کبیلری بولامج ویا جبیره شکلنده طبخ اولنوب تضمید ایدرلر و وقت تزایدنده
بودوالره ورق الخطمی وورق الخبازی وزهر البابونج الحاق ایدرلر و انتهاده دهن بابونج
وبزر حلبه وبزر کتان ودهن زیت ودهن بابونج ودهن سوسن ابیض الحاق اولنوب
قانون اوزره تضمید ایدرلر سائر علاجاتی اورام حاره فصلنده مفصلا بیان اولنمشدر نظر اولنه

الفصل الثالث عشر فی قروح القضیب یعنی ذکرده حادث اولان یاره لر دیمکدر
بو مرضک بیاننده سنادطوس نام حکیم دیرکه کاهجه قضیب رجال متقرح اولوب
نواصیر و غنغرینایه متبدل اولور **السبب** قروح ذکرک سببی بعینه سائر قروحاتک
سببی کبیدر کذلک فلغمونی ظهور ایدوب خراجه صاییر اولمه منفجر اولوب قرحه یه منتقل
اولور یاخود منینک وبولک حدتندن ویا قضیبه ضربه ورض اصابتندن یاخود جراحات
قضیبه سوء تدبیردن ومرض افرنجه مبتلا ناپاک فاحشه عورتدن جماعدن بطریق السرایه

حادث

٣٧٩ حادث اولور و که اولور که راس قضیب ایله قلفه بیننده ماده منویه نک فاسد اولوب
محتبس اولمسندن حادث اولورلر نته کم سائر اخلاط ردیه نک اول موضعده اجتماعندن
نشئات ایلدیکی کبی و بو قرحه کاه اولور که سرطانه منتقل و کاه اولور که اسفاقیلوسه
متبدل اولوب جمیع اجزاء قضیبه فساد شامل و یاخود بعضی جزوی فاسد اولوب متأکل
اولور و معلوم اولسون که بو قروحک بعضیسی خارجده و بعضیسی داخلده و بعضیسی حشفه ده
یعنی بلوطده و بعضیسی قلفه ده یعنی جلد ذکرده اولور و کاهجه نافذ اولوب خارجدن
وداخلدن عضو قضیب متقرح اولور و کاه اولور که قرحه داخلدن تا مجرای بوله وارنجه نفوذ
ایدر بعضیسی حدیث و بعضیسی قدیم بعضیسی ردی و خبیث اولور **العلامات**
قروح قضیبک علامتی اگر قرحه خارجده اولورسه بصر ایله ظاهر و مشاهده اولنور اما داخلده
اولورسه بولک خروجی وقتنده وجعندن و قبل التبول مده و قیحک خروجندن و قضیبک
تورم وتمددندن حدس اولنور **تقدمة المعرفة** معلوم اولسون که قرحه ذکر قروحک اکثرندن
ردیدر زیرا مواد ردیه نک انصبابنه زیاده مستعد بر موضع حاره ورطبه اولمغله بسهولت
تعفندن متضرر اولوب قرحه دخی منتشر اولور و نفس قضیب بر عضو ذکی الحس اولدوغندن
ماعدا بولک مجراسی اولمغله عسیر الالتحام اولوب قروح ردیه و سرطانیه و ناصوریه سلکنه
منسلک اولور و قروح قضیبک زیاده ردی اولانی اصل قضیبده اولانیدر و شول قرحه که
ذکرده حب افرنجیتنک رداءتی و خباثتندن ناشی اولمیه علاج در مکر ابتداء اول مرض
خبیثه یه معالجه اولنه و بعضی کره بو قروح غنغرینایه منتقل اولمغله جمیع اجزای قضیبی
بالکلیه قطع و استیصاله محتاج اولور **العلاج** قروح قضیبک علاجی سائر اعضاده واقع
اولان قروحات کبیدر بو قرحه دخی جلاء وتنقیه و تجفیفه محتاجدر لکن شدة تجفیفی اولان
دوالردن اجتناب اولنه پس ابتدی اولا خلاصة قلیقولی مع زیبق الحلو یاخود حب ترمنتین
مع زیبق الحلو ایله تنقیه دنصکره ادویه اربعه محرقه یاخود مشروبات جراحیه ایله برقاچ گون
مداومت اولنه اگر قرحه جدید اولورسه مرهم ابیض و مرهم التوتیا و مرهم مرداسنج و مرهم
اسرب امثالی مناسبدر و صبر مسحوق دخی موافقدر اما غایت ملایم و ملاطف اولان
مرهم یمقو لیفس انفع اشیادندر و زیاده قوی اولان دوالر قرطاس محرق و قرع محرق
و شب محرق کبی دوالردر واگر عتیق اولوب وسخیه اولورسه شب حل اولنمش نبیذ العسلی
ایله غسل ایدرلر بر مقدار روح الشراب الحاق اولنمق دخی ممکندر که تعفندن جداً محفوظ اوله
یاخود خمر ابیض الی وقیه ماء لسان الحمل و ماء الورد ایکیشر وقیه زهرة النحاس نصف درهم
شب محرق بر درهم اخذ و مزج نار خفیفه ایله جزؤیجه طبخ ایدوب بعده قرحه یی غسل
ایدرلر و مرهم مصری و مرهم حواریون دخی مناسبدر یاخود جراده خرقه عتیقه اوزرینه کلنکبین
طلا اولنوب دخی اوزرینه زراوند مدحرج مسحوق ذر ایدوب قرحه یه وضع ایدرلر واگر قرحه
صدیدی اولورسه اکلیل العطاردی الاحمر مسوحات مناسبه ایله خلط اولنوب استعمال
ایدرلر لکن انک استعمالنه مدة مدیده مداومت اولنماز بلکه فجنکه وسخیت وصدیدیت
فانی و مضمحل اولدقده عضوی خطمی و خبازی و بزر کتان مطبوخیله تکمید ایدوب
قرحه یه مداوات منضجه موافقه وضع ایدرلر حتی فاسد اولانی متفرق و متمایز اوله
واگر بو قرحه مرض افرنجدن ناشی ایسه زیبق الحلو الناعم السحق یاخود ذرور احمری بعضی

بعضی مرهم ایله ممزوجاً وضع اولنه یاخود ماء ذیبق الخفیف طلا اولنه اکر خز فیه اولمش اولور ایسه
ماء النوشادر طلا اولنه یاخود صابون و نوشادر وزاج وشب محرقدن اتخاذ اولنمش ذرور
ذر اولنه اکر قرحه قلفه ده اولورسه قلفه ایله حشفه مابیننه نقوع حجر الصفاردن یاخود
نقوع حجر السلامه ادخال اولنه وخارجدن قلفه یه دوح الشراب ایله یاخود ورق البنج
یا رأس الخشخاش طبخ اولنمش ابن ایله ضماد اولنه یاخود قلفه طولاً بط اولنه اکر قرحه
حالبره اولورسه حرقت بولی ازاله ایتمک ایچون شراب الخطمی یاخود ماء الخبازی ایله عین السرطان
استعمال اولنه وادویه خارجیه دن قرحه یی جلا و تجفیف ایچون ماء الشعیر طلوز وقیه
ماء لسان الحمل بر بچق وقیه کافور اون ایکی حبه اخذ ومزج اولنوب کونده ایکی دفعه ذراقه
ایله زرق اولنه اکر حشفه متقرح ایسه جمیع اصلا مداوات لیننه نک یری دکلدر بالکلیه
تجفیف اتمک جدید ایدیکی ابتدا بونره اولان قرحه یی ماء الورد وماء لسان لسان الحمل ایله
غسل و تطهیر ایدرلر یاخود ایدر و مالی و یاخود ایچینه شب حل اولنمش ماء القراح ایله غسل
و تطهیر دنصکره ورق الحلیق وورق الآس ولسان الحمل وجوز السرو وجلنار مصری
وشب ایله طبخ اولنمش شرابه کتان بزی غمس ایدوب مبلولا حشفه اوزرینه وضع
ایدرلر و قلفه یی دائما انکله غسل ایدرلر بعده مرهم ابیض کافوری و مرهم بعفو لیقس
و مرهم توتیا و صبر و مرداسنج واسفیداج و قشور الصنوبر امثالندن مرکب ذرور استعمال
اولنه و بو محلده سکر الزجاجی نفع اشیادندر و بو مرهم دخی خصوص مذکورده اشراف
اطبادندر صنعتی بودر مرداسنج نصف وقیه اسرب محرق مغسول اوچ درهم توتیاء
مدبر ایکی درهم صبر اسقطوری بربچق درهم قشور الصنوبر مجفف درت ثلث درهم
حجر حماطیطس بر درهم بزر شبت محرق و قرع مجفف محرق هر برندن ثلثان درهم
دهن الورد اوچ درهم شمع مقدار الکفایه اخذ اولنوب مرهم اولنه واکر قرحه حول حشفه ده
اولوب قضیبک تورمندن ناشی رؤیت ممکن اولمازسه اول حالده شراب صرف عتیق
ایله کلنکبین خلط اولنوب القا و ادخال ایدرلر یاخود ما سبقده ذکر اولنان ماء احض
القا و ادخال اولنه اما اکر قضیب و قلفه زیاده متورم اولوب اصلا القا و ادخال ممکن دکل
ایسه بو لبیسه یی وضع ایدرلر صنعتی بودر زهر بابونج و زهر اکلیل الملک و ورد احمر و دقیق
بزر حلبه علی السویه اخذ اولنوب ماء القراحیله طبخ و کبیسه اولنه اکر قرحه نک وجعی دائم
و منتشر اولوب یا اپیله اول صورتده قلفه یی بحسب الطول اعنی طولاً قطع و بط ایدرلر حتی
قرحه یی تطهیر ایتمک ایله و قواعد موافقه اوزره طریق مطابقته کتمک ایله علاج ممکن اوله
واکر غنغرینا استیلاسی خطری حس اولنور ایسه حول قرحه یه و ذکره دفنیون وضع اولنه
و عضو ما وقه شرط اولنه علاج ایدرلر مثلا مرهم مصری و مرهم دسل و ماء احض کبی
دوالر یاخود ترمسلین مغسول الی درهم کلنکبین مصفی و شراب الورد الیابس ایکیشر درهم
دم اخوین نصف درهم قرصانی ثلث درهم مرهم مصری ثلثان درهم اخذ اولنوب بربرینه مزج و مرهم اولنه

الفصل الرابع عشر فی شقاق القلفة القضیب

شقاق بضم الشین وفتح القاف ترکیده یارلق وچاتلق معناسنه در جمعده مشقوق کلور زبان فارسیده شکافتن دیرلر اصطلاح یونانیانده اسقیسیلیس تعبیر ایدرلر آغاس دخی دیرلر قلفه بالضم ذکرک سنتت برنده اولان دری یه دیرلر اصطلاح اطباده جلد قضیبه اطلاق ایدرلر بس ایمدی

سناد طوس

سناد طوس جوها فی نام طبیب دیرکه کاه اولورکه شقاق القلفه یعنی قضیبک جلدی متشقق اولوب یاد یلور **السبب** جلد قضیبه عارض اولان شقاقک سببی یا جفاف کثیره ایله یبوست مفرطه و یاخود بر خلط لزجه دبغیه نک اول موضعه منصب و ملتصق اولمسیدر **العلاج** بو مرضک علاجی بعینه شقاق المقعد علاجی کبیدر اما سناد طوس حکیم دیرکه بو مرضه غایت نافع و مجرب اولان دواء مقدار الکفایه راتیانجی دهن الورد ایله ذوب ایدوب محکم خلط و مرهم قوامنه کلدکده ناردن تنزیل و ایچینه صفار البیض الحاق اولنوب شقاق قضیبه وضع ایتمکله علاج تام و دواء ما لاکلام اولور یاخود دهن الورد بر بچق وقیه نشاسته الحنطه ولمان ابیض یارم شر وقیه اخذ اولنوب بعد المزج مرهم ایدرلر یاخود قیمولیا تسمیه اولنان طین ابیض که مرهم کبی اولور توتیاء مدبر توضا و کثیرا هر برندن بالسوی اخذ اولنوب بعده مقدار الکفایه شمع دهن الورد ایله ذوب ایدوب ناردن تنزیل و ایچینه اجزاء مذکوره یی الحاق و برودته بقیق اولدقده ایچینه صفار البیض الطری ضم اولنوب مرهم اولنه

الفصل الخامس عشر فی حکة القضیب

یعنی ذکر کچیشمکلکدر **السبب** بو علتک سببی یا بر ماده حاده صفراویه و یا بر خلط بورقیه حریفه و یاخود دم سوداوی متعفنه درکه اول موضعه منصب اولور و کاهیجه نواحی قضیبده عرق جارک منصب و مترشح اولمسندن حادث اولور **العلاج** بو مرضک علاجنده لازم درکه اولا نظر ایدرلر علیلک قوت بدنی کامل و هم جهلد فصده متحمل اولور ایسه او ماده منصبه یی تقلیل ایچون فصد ایدرلر واکر فصد ممکن اولمزسه تنقیه ایچون شراب شاهترج و مطبوخ هلیلج ایله یاخود سائر مسهلات مناسبه ایله اسهال ایدرلر بعده خل و دهن الورد و برجوری مامیثا ضم و مزج اولنوب طلا ایدرلر واکر ماده بورقیه غالب ایسه عصیر کرفس طلاسی غایت محمود در واکر بورقیت موجود دکل ایسه همان ماء کزبره یابسه و یا ماء حاره ایله مکرراً غسل ایتمک غایت نافعدر زیرا بو دوا جلدی تلیین ایدوب مسامانی تفتیح و موادی تحلیل و لذعنی تسکین ایدر بعده بیاض البیض طلا ایدرلر و بو دوا دخی برودة معتدله ایله تبرید جفاف خفیفه ایله تجفیف ایدوب بلا لذع اعضایی شد ایدوب موادک انصبابنی منع ایدر واکر علت قوی اولوب بو دوالر کار اولمزسه اربیه اوزرینه احتجام اولنوب عند باطن الفخذ قضیب اوزرینه ارسال علق ایدرلر و جرب ایچون استعمال اولنان دوالر دخی بو مقامده استعمال ایدرلر

الفصل السادس عشر فی ثوالیل القضیب

معلوم اولدکه نفس قضیبده و نواحی سنده نابت اولان ثوالیلک سببی و علاجی بعینه سائر ثوالیلک سببی و علاجی کبیدر همان ماده رطوبت جامده سنی تنشیف و تحلیل ایتمک ایچون بورق محرق و رماد حطب الکرم کبی دوالر استعمال اولنمق لازمدر و اکر بو دوالر کار اولمزسه قطع ایدوب حبس الدم ایچون اوزرینه زاج قبرسی و زنجار ذرور اولنه

الفصل السابع عشر فی اعوجاج الذکر

بو مرض ذکرده حالت عارض اولور برنمزده در **السبب** بو مرضک سببی یا بر خلط غلیظه لزجه در که عضلات قضیبدن بر عضله یه منصب اولمغله سائر عضلاتی کندی جهتنه جذب و تمدید ایدر یاخود اول محلده بر ورم حار و یا تشنج یابس حادث اولور یاخود اطراف اعضادن قضیبه واصل اولان اعصابک امتلاسندن **العلامات** اکر بو علت عظم عانه دن نابت عصبک امتلاسندن اولور ایسه علامتی ذکرک فوقه نعوج ایتمسیدر واکر قطندن نابت اولوب ذکره واصل اولان عصبک امتلاسندن

اولورسه ذکرك اسفله منعوج اتمسیله وحین انقضاده دخوله مانع اولمغله عنق رحمه منینك
استقامتله اوزره قوّت دفعه منع اولمقده **العلاج** بو مرضك علاجی اولا سببنی ازاله اتمکله
مزاج عضوینی تصحیح وادهان ملینه ایله تلیین وتمریخ اتمکدر مثلا ادهاندن دهن سوسن
ودهن نرجس وشحم مذاب شحم الدجاج وشحم البط ومخ ساق البقر یاخود
شمع ورانیانج کبیلردخی مناسبدر ادویهٔ تشنجیه نك مجموعی بو مقامده استعمال اولنور

الفصل الثامن عشر في معظمات الذكر

اطباء بونی لوجه الله بیان
اتمشلردر دیرا ذکرك کوچك اولوب جانوَن سمین اولورسه مقصود حاصل اولماز کذلك تسخین
وتضییق القبل وتلذیذ رجال ونساء دخی اکرا عتدال اوزره اولورلرسه تولیده سبب وموجب
بقای نوع انسان اولورلر اما اعتدالدن خارج اولدقده مثلا ذکرك صغیر ویاخود قصیر اولمسی
نتیجه ضرر فاحشه منتج اولدیغی عند العقلا ظاهر وهویدادر ایدیکی معلوم اولمکده ذکرك
صغیر اولمسندن مرأه متلذذ اولمز بویله اولیجق ولد حاصل اولمز ودخی رجال ایله نساء بیننده
نفرت حاصل اولوب مرأه زوجینك غیرینه میل اتمسی مقرردر کذلك سرعت انزالی اولان
رجالدن نساء نفرت ایلدر ولد دخی حاصل اولمز دیرا نساءنك اکثرامرده انزالی اولمسی رجالدن
صکره دردیس رجالك ایسه سرعت انزالی اولمغله فی الحال انزال اولوب ذکری مسترخی وسست
اولور بویله اولیجق مرأه نه انزال ونه جماعدن متلذذ اولوب بالضروری آخر ایله مجامعته
راغبه اولور کذلك رحم نساء متضیق ومتسخن ومتلذذ اولمادیغی اجلدن منی رجالی
کما ینبغی جذب وحفظ ایده لمز انکیچون ولد دخی ممتنعدر پس ایمدی علیله لازم وواجبدرکه
بومثللی نسنه لری عیبلنه رق ایروب طبیب حاذقه اعلام اتمکدن عار ایتمیه حتی علاجنه
دست رس اوله دیرا بو معنانك سترینه کردعظیم واخشاسنده لطف عمیم واردر **العلاج**
ذکرك قصیر ویا صغیر اولورسه اکا تدبیر وعلاج اکرچه مشکلدر اما حکماء مجربینك بعضیلری
ممکن العلاجدر دیو تدبیر کثیره ایله تدبیر ونیجه علاج لا نظیر تحریر اتمشلردر ازجمله صاحب
شفاحاجی پاشا مرحوم دیرکه اولا مرضه لازم اولان بودرکه ذکرینی برخرقهٔ خشنه ایله محکم
دلك ایروجه بعده ادهان حاره ایله تدهین وتمریخ ایده لر بعده دخی جذب وحبس اتمك
ایچون اوزرینه زفت ملاحین الصاق ایده لر غایت نافعدر یاخود برمقدار اهماء الارض ویاخود
علق اخذ اولنوب بعد الغسل تجفیف ومحکم سحق اولنوب دهن السمسم یاخود دهن زنبق
ایله مزج وقضیبه بعد الدلك طلا اولنوب برکیجه دنصکره اولموضعی غسل وینه دلك
اولنه حتی اکبیر وعظیم ایدر یاخود قضیبه حمرهٔ کلنجه دلك اولنوب بعده لبن ضان یعنی قیون
سودی یاخود لبن اتان یعنی اشك سودی ایله تمریخ ایده لر وبرساعت مقداری ترك
اولنه حتی جفاف حاصل ایده بعده ینه کالاول دلك وغزك اولنوب لبن الاتان تمریخ اولنه
اما بو عمل لرصباحه قریب اولمق لازمدر حتی تأثیری سریع اوله بعده ماء الحاره ایله غسل
اولنوب اوزرینه زفت ملاحین تضمید اولنه واکر ذکر قصیری عصارهٔ بصل ونرجس ایله
محکم دلك اتسه لر زیاده غلظت حاصل ایده یاخود عنب الثعلب وبزر القوم علی السویه
اخذ ودق اولنوب دهن سوسن ابیض ایله طبخ اولنوب صبح ومسا بودهن ایله ذکری
طلاء ایده لر دخی معلوم اولدکه کثرت استعمال ایله قضیب کبیر وعظیم اولور ومباشرتی
ترك ایله ذکره صغر وهزال عارض اولور واکر عاندی ضیق ضیق ترانشی اتسه لر ذکرك

عظمنه

عظمنه باعث اولور دیرا آشعر العانه آلت ایله قطع اولنمقده حرکت آلتك حرارتی سببیله
دم ورطوبتده موبدا اول موضعه منجذب اولمغله عظم ذکر حادث اولور وبو محلده صاحب
انموذج امیر جلبی حیات الحیوان نام کتابدن معظمات ذکرحقنده برعجیبه مبالغه نقل
ایلیوب دیرکه برحمارك حادثه سی قیامده ایکن قطع ایدوب اول ذکری غایت دقیق
قطعه قطعه قطع ایدوب بعده اتی قیار کبی قیه لرحتی خمیر کبی اوله وبرقزانه قیوب
ماء القراح ایله محکم طبخ دنصکره ایچینه برکیله بغدای وضع وینه طبخ اولنوب بعده
بغدایی تجفیف وحفظ ایده لر بعده برتاوغی قرق کون غیری غذا ویرمیوب فقط بو
بغدایی اکل ایتدوروب وصو یرینه قزانده باقی قالان مطبوخی ایچوروب قرق کون
تمام اولدقده اول طاوغی ذبح وطبخ ایدوب علیل اکل ایده قرق کون وادنجه ساعت
بساعت ذکری طویل وعظیم اوله بوکا معادل علاج اولمز فقیر تجربه ایلمدم اما حصی
قاهره ده یاران باصفادن بری تجربه ایلدی ودیرایدی ذکرینك عظمندن شکایت ایلدی خلاف
وافسانه دکلدر حق تعالینك قدرتنه کوره عجب اولمز هله یا غوده تجربه اولان نسنه لردندر

الفصل التاسع عشر في ناصور القضيب

امراض مثانه بابنده تحریر اولنمسیدر فصول

الباب التاسع عشر في امراض الانثيين من اعضاء التناسل

وهو تشتمل علی ثمانية فصول

التشريح معلوم اولدکه **انثيين** و**خصيتين** و**انثيان** و**خصيتان** دخی دردلر عربلر ترك
اسمیدر وکاه اولورکه طودیه لری ایله جمله سنه دخی اطلاق اولنور ایکی عضو شریفدرکه
بقای نوع انسان ایچون هر برنیسی تولید منی یه آلت اولمشلردر وجوهرلری شوی نسا
کبی لحم غددی الابیض ورخو ومتخلخلدن لطافت بولمشلردر رجالده مستدیر الشکل
ومتطاول اولوب اکثریا بیضهٔ یمنی بیضهٔ یسری دن اصلب واقویدر لکن اعسرده یعنی
صولاق اولان کمسه لرده بیضهٔ یسری اصلب اولور وبوبیضه لر اکرچه نساده دخی اصلب
ومستدیردر اما بیضهٔ رجالدن اصغردر وبونلره طرف کلیتیندن ایکی عرق ساکنه نازل وناحیه
صلبدن ایکی شریان ضاربر کلوب واصل اولوب بعضیسی بعضیسی ایله ملتف وتعرج ایدرلر
وبوعروق ملتفده اولان دم تلتف وتعرج سببیله بیاضه مائل وینی اولمغله قابل
اولوب انثیینه واصل اولدقده نضج کامل حاصل ایدوب منی یه مستعد اولور وبو بیضینه
مشابه ایکی مجری دخی صفاقدن نازل اولوب کدن یجه وسعت بولارق کیس انثیینك
طبقهٔ داخلنه واصل اولورلر وهر بیضه دن برمجرای طویل عظم عانه یه صاعد اولوب بعده
قضیبه نازل اولور وطول مسافه سببیله انکسار وانقطاعدن امین اولمق ایچون صلابتاری
ونفوذ منیده سهولت اولمق ایچون وسعتلری واردر اما نساده طول مسافه قریب
اولمغله صلابته ومیللری رقیق اولمغله وسعته محتاج دکلدر وهر بیضه دن برنخ نال
برمجری واردرکه اکا بربخ مخیو اوعیهٔ منی تعبیر ایدرلر برطرفی مابین انثیینه وطرف آخری
تحت مجرای بول قضیبه واصل اولورکه مباشرت وقتنده اوعیهٔ منی کوده یه عروق دن ریح
غلیظ نزول ایدوب اول ریح سببیله دفق یعنی اتلمق واقع اولور بوندنصکره معلوم اولدکه
مادهٔ منی وموضع تکون منیده احتلافات اطباء غایت کثیردر بعضیلر دمدن وبعضیلری
اخلاط اربعه دن وبعضیلری رطوبت ثانیه دن وبعضیلری هضم رابعك فضله سندن
متکون اولور دیمشلردر والحاصل بو مقامده بحث واردر مراد ایدنلر مطولاته نظر اتسونلر

پس ایمدی اکر دم واکر فضلۀ هضم رابع مادۀ منی اولان هر نه ایسه کلیتین ایله حصیتین یعنی
یمرطه‌لر بیننده اوعیۀ منی تعبیر اولنان عروق وشراینی ملتفه یه منصبه اولوب اول محلده صوکی
منی یه منقلب اولورلر بعده انثیینه داخل اولورلر وکمال بولوب انلردن مجاری‌یه واصل اولور
واوعیۀ منی دیدکلری اجوفدن متشعبه اولوب انثیینه کلان ایکی طمر ایله صلب طرفندن
کلان ایکی شریانلردر که انلردم غدائی‌یی ودم روحی‌یی انثیینه ایصال ایدرلر وانثیینه
واصل اولدجقلری محلده هر بری عروق عدیدۀ متشعبه اولوب بربرلرینه صاریلورلر انک
ایچون اوعیۀ منی یه عروق ملتفه دخی تعبیر ایدرلر پس مادۀ منی اول عروقده اکلمال ایله
منویت مبدل اولوب بیاضلغه میل ایدوب حصیتینه منصب اولورلر نضجی کمال بولور
زیرا انثیان اعضانک محلده دندرکه انلرک فعلی حاضر ایدیجی خادملرینه کندیلردن
اول منی‌یی جمع ایدن اولان عضولردر انلر ذکر اولندیغی اوزره من غیر کمال منی‌یی تهیئه ایدرلر
یعنی اعضا رایدرلر ورجال ونسانک آلتلری اول منینک موصلی بیدی محلنه یعنی رحمه
القا ایدر والحاصل کثرت تلافیف ولحوم غددیه هر برینک منظری عمرتزا اولمغله
مجموعنک تأثیرلرینده ومواضع معینه لرنده منی ولبن متولد اولور وخصوص
مذکوره ده کبار اطبانک مختارلری منی رطوبت ثانیه دن متولد اید
اولوب هضم رابعک فضله‌سی اولدیغی طرف داخل جدرانک ایچون منی جمله اعضادن منفصل اولور دیمشلر

الفصل الاول في وجع الانثيين

که اولور که انثییننده وجع حادث اولور **السبب** بو وجعک سببی یا سوء مزاج حار ویا سوء مزاج بارددر کاهیجه ریحدن وکاهیجه ضربه و
سقطه دن دخی حادث اولور **العلامات** اکر وجع سوء مزاج حاردن ایسه علامتی التهاب
وحرارتدر واکر سوء مزاج باردن ایسه قلیلا وجع خفدی ایله الیوم حت دراکر ریحدن
حادث اولمش ایسه وجعک انتقالی وعدم بلا ثقل ظاهر اولمقدر **العلاج** اکر وجع انثیین
حار اولور ایسه عصارات بارده ایله تکمید وضمادات بارده ایله تضمید ایدرلر مثلا عصارۀ
کزبره وعصارۀ هندبا وعصارۀ عنب الثعلب وعصارۀ قرع کبیلری تکمید ایدرلر واکر وجع
شدید اولوب غشی وتشنج حدوثندن خوف اولنور ایسه عصارات مذکوره‌یه افیون
اضافه اولنوب استعمال ایدرلر واکر سوء مزاج بارددن ناشی اولور ایسه ادهانات مرخیه
ایله تمریخ وادویۀ حارۀ مناسبه ایله مزاج عضوی تعدیل وتضمید ایدرلر مثلا شحم البط
وشحم الدجاج ودهن الخروع ودهن فرفیون کبی دوالر استعمال اولنه واکر ریحدن
حادث اولمش ایسه ادویۀ حاره محللة الریاح ایله علاج ایدرلر مثلا بابونج واکلیل الملک
وفوتنج وسذاب کبی دوالری ماء القراحیله طبخ ایدوب تکمید ایدرلر واکر ادهانات
حاره ایله تمریخ اولنور ایسه جدا نافعدر مثلا دهن یاسمین ودهن سذاب ودهن
بابونج مع جندبیدستر طلا ایدرلر واکر ضربه وسقطه سببیله حادث اولور ایسه اولا فصد
بعده انثیینه ادویۀ مبردۀ رادعه وضع اتمکله علاج ایدرلر لکن استعمال اولنان
دوالر ادویۀ ملینه غیر قابضه اوله که حتی زحمت والمه موجب اولمیه مثلا آنده
مناسب اولان بنفشه ونیلوفر وقرع وورق کرنب وورق خس وعنب الثعلب کبی دوالر استعمال

الفصل الثاني في سرطان الحصيتين

سرطان بفتح السین والراء اول ورم صلب
وجاسی وبصیص وبریق دسته بر واسود درکه اطبای عرب اصطلاحلرنده لا عتنی

تسمیه

تسمیه اولنور لسان یونانیده قارقینوس وبین عوام لسان ترکیده ینو مرضی دینمکله
مشهوردر **السبب** بو مرض عاصینک سببی اکثریا اورام وفلغمونی وبثور وقروحک
افراط اوزره ستمبندن یاخود امراض مذکوره علاج اثناسنده جراح جاهلک سوء
تدبیرندن حادث اولور یاخود کیخالک سببیله کثرت مجامعت یاخود افراط اوزره
دکوب قرسه مدا ومتدن حصیتینه ضعف کلمکله سرطانه باعث اولور وکاهیجه مرض
افرنجیه دن دخی انتقال ایدر **العلامات** بو مرضک علامتی حصیه ده تورم حاصل
اولوب اوزرینه بثورات خفیفه وحمرت وانصباغ حاصل اولمقدر واکر منفتح اولوب
اعضایه ساعی ومتأکل اولور ایسه جدا سرطان درسائر علاماتی سرطان فصلنده مفصلا
بیان اولنمشدر سنارطوس جرحانی ویریوس نام حکیمدن نقل ایدوب دیرکه اعیان
کبار نصارادن بر شاب وقتسز مجامعت واکثریا آته راکباً سکوتمکه رغبت ومداومت
ایتمکله افراط حرکتدن صفن ایسری سی متورم اولدیغی وقتاکه جراحان اکا ملینات ایله
علاج اتمک مراد ایدوب شهور ثلاثه مقداری مدتلر مریضک حایه سنده حمرته مائل
بثورات ظاهر اولمغه باشلدی آنی تفتیح ایتدیلر اصلا بر نسنه سیلان ایتمدی وهیچ
بر رطوبت واخلاط علامتی دخی ظاهر اولمادی ودوا سببیله ملایمت حاصل ایدن موضعلری
دخی متعفن اولوب مدة تولید ایلیوب کندینک سرطان خفی اولدیغنی اظهار ایلدی
وزمان قصیرده علیله اول رتبه هذیان واختلاط عقل طاری اولدی که مجنون صرف
قیاس اولنوردی وحصیه دن سیاه وکریه الرائحه دم جاری اولوب ورم مذکور
اکثر اعضایه ساعی اولوب متأکل اولدی آخر الامر هلاک اولدی حکیم مزبور دیرکه علیلک
هلاکنه سبب جراح جاهلک اولنان ادویۀ ملینه وضع اتمسیدر زیرا ادویۀ ملینه سرطانی
مشتد ایدر **العلاج** بو مرض عاصینک علاجنده طبیب حاذقه لازم اولان بودرکه
زنهار ادویۀ ملینه استعمالندن احتراز ایدوب اکثریا رفعله ادویۀ مبرده ومجففه ایله
علتی تزایدندن منع ایدرلر واکر سرطان خفی اولوب هنوز تقرح اتمامش ایسه اکا انفع اولان
معالجات اخلاط سوداویه‌یی حرکات کثیره استفراغ ایله تنقیه وفصد وحجامت
وارسال علق ایله اخراج دم ایدوب ادویۀ مناسبه ایله دخی تصفیه اتمکدر زیرا بو کونه
دواء اولندقده علته علاج اولنمازسه باری تزاید ونمودن منع ایدوب علیل من غیر وجع
مدت مدیده معمر اولور وبو مرض عاصیه اطبای مجربینک اکرچه علاجی چوقدر اما بو مقداردن
زیاده تحملی یوقدر بس ایمدی انشاالله تعالی مقروحات فصلنده مفصلا بیان اولنور

الفصل الثالث في انتفاخ الصفن

انتفاخ اصطلاح اطباده یلدن حادث اولان
شیشه دیرلر بو مقامده خایه طوربه‌سی شیشوب اوفولمک معناسنه در **السبب**
بو علتک سببی اکثریا ریح غلیظدر وانتقالی وخفتی اولمقدر **العلاج** بو مرضک علاجی
ادویۀ محلله استعمال اولنمغله در مثلا فضلة الحمام ودقیق باقلایی علی السویه اخذ ایدوب
شحم الخنزیر بری یاخود شحم البط ایله ممزوجا کیس بصفتنده وضع ایدرلر یاخود ورق البنج
وضع ایدرلر یاخود سعتری طبخ ایدوب مطبوخینی کماد ایدرلر یاخود بو ضماد دخی استعمال
ایدرلر صفتی بودر اصل خطمی وکوک پاریشی وقیه دقیق باقلا وبزر حلبه وبزر کتان وشبت
هر برندن بر وقیه اخذ اولنوب خمر ایله طبخ اولندقدن صکره ایچینه قدر قلیل دهن

ضم اولنوب تضميد ايدرلر ياخود بو ضمادى استعمال ايدرلر صنعتى بودر اكليل الملك وبابونج ودقيق باقلادن هر بريندن اللى درهم فضلة البقر وحب الغار بلا دميش وقيه اخذ اولنوب بعد الدق شراب ودهن شبث ايله ممزوجاً تضميد ايدرلر جاورس مسخن ونخالهٔ مسخنه دخى مناسبدر بعضيلر جند بيدستر ومسك ودهن ياسمين خلط ايدوب احليله تقطير اتمكى غايت نافعدر ديمشلر

الفصل الرابع فى دوالى الصفن

دوالى بفتح الدال المهمله وبضمها تركيده طمار بوغوب اولوب طولنه اصمه جبوغى كبى يومرى يومرى بوغم بوغم اولمسندن عبارتدر كه لسان يونانيده قيرسوس تسميه ايدرلر اما بو موضعده جلد خصيتينه ملتوى اولان عروق ممتلئهٔ متسعه دن كنايتدر **السبب** دوالى صفنك سببى مواد غليظه دن متولد اولان ريحك صفنه منصب و محتقن اولمسندن حادث اولور اول ريحك حركتى متواتر احتلاجه باعث اولور وكاهيجه بو ريح جرم انثيينه واقع اولمغله مشى مانع اولور وبوكا اطباء قروالدوالى تسميه ايدرلر وبونك دخى سببى يا جلد انثيينه ويا جرم انثيينه واقع اولان عروق ملتفه يه مواد غليظه نك انصبابيدر **العلامات** بو مرضك علامتى انثيينه ملتويه اولان عروق ملفوفه نك ظهور ايدوب اوزم جبوغى ياخود اوزم صالقمى كبى بوغم بوغم ويومرى يومرى اولمسيدر وبو مرض اكثريا خصيهٔ يسرى يه عارض اولور زيرا خصيهٔ يمنى دن ضعيف وحرارتى ناقص اولديغندن ماعدا جانب ايسرده كبددن بعيد اولمغله مزاجى ابرد وعروق زائده سى اولديغى ايچون بوكا موادك انصبابى كثير وبيجد اولور **العلاج** بو مرضك علاجى اوّلا صلبهٔ انثيين علاجى كبيدر زيرا سببلرى ايكسنك دخى مواد غليظه اولمغله ضمادات ملينه ومحلله واودويهٔ مقويه ايله علاج اولنور وسائر علاجلرى دوالى رجل فصلنده

الفصل الخامس فى صلابة الصفن

خايه لرده حادث اولان ورم صلبدن عبارتدر **السبب** بو ورمك سببى لوده موضعه اخلاط غليظه سوداويه انصبابندن حادث اولور ياخود ورم حارك عقبنده حاصل اولور **العلامات** بو مرضك علامتى جلد خصيه نك صلابت وكدورت اوزره اولمسيدر **العلاج** بو مرضك علاجى اوّلا اخلاط غليظه سوداويه دن بدنى تنقيه ايدوب بعده اوزرينه ادويهٔ محلله وملينه وضع ايدرلر مثلا قشر اصل خطمى وبزر كتان ودقيق الحنطه وزبيب يابس واصل هندباهن بر بريندن قدر الكفايه اخذ اولنوب ايدروماليله طبخ واوزرينه ضماد اولنه ياخود دهن لوز المر ودهن ايرسا ودهن شبث ودياخيلون ومرهم خطمى كبيلردن ممكن الحصول اولانلرى استعمال اولنه وبو ضماد غايتدہ نافعدر صنعتى بودر ورق الكرنب وورق البنج بر قبضه بزر الجيم بش عدد اخذ اولنوب بعد الطبخ ايجينه دقيق باقلا وبزر كتان وبزر حلبه وبابونج واكليل الملك هر بريندن نصف وقيه اخذ ودق وضم اولنوب كفايت مقدارى شحم ماعز ايله جمع وضماد ايدرلر ياخود بو ضمادى استعمال ايدرلر صنعتى بودر اصل خطمى وورق البنج وكاكنج هر بريندن بر قبضه اصل لفاح نصف رطل اخذ اولنوب مقدار الكفايه مثلث ايله طبخ ومخلدن يچوروب بعده خمر ايله محلول جاوشير ومقل واشق هر بريندن اللى درهم اصطرك اوج درهم اخذ وضم اولنوب مقدار الكفايه شمع ودهن بابونج ايله ضماد اولنه

الفصل السادس فى فلغمونى الصفن

صفن بفتح الصّاد والفاء لغة عربيه ده كيس انثيين معناسنه در زبان فارسيده پوست خايه ديرلر بين عوام الناس لسان

تركيده خايه طورباسى ديمكله متعارفدر ايمدى بو طورباده حادث اولان اسى شيشه كه اكا اطباء يونانيه فلغمونى تعبير ايدرلر كاه اولور مجرد همان صفنده اصابت ايدوب بيضه لر سليم اولور وكاه اولور كه مجرد همان خصيه يه عارض اولوب صفن سليم اولور اما اكثريا صفن ايله بيضتانه عام اولوب ايكى سنه دخى معاً فلغمونى ظهور ايدر ايمدى ورم مزبور خطرناك عضوده اولوب علاجنده دخى فى الجمله تغاير وتفاوت اولمغله افرادى بالذكر اولندى

السبب بو علتك سببى قريبى واسباب باديه سى جميعه فلغمونى خصيتان سببلرى كبيدر كه آنده بالمناسبه ذكر اولندى كذلك سقطه وضربه امثالى وركوبه معتاد اولميش كسنه لرك دفعةً فرسه راكب اولوب شدتيله مشى ايتمسى ومنزل بعيده به شتاب ايله كيتمسى بو علتك اسباب باديه سندن عد اولنور اما كاه اولور كه حميات على الخصوص حميات رديه ده طبيعت اخلاط رديهى اول محله دفع ايلمسندن ناشى فلغمونى انثيين حادث اولور ديمشلر **العلامات** فلغمونى صفنك علامتى بسهولة ظاهر وغايا نده مثلا اگر ورم مجرد صفنده اولورسه صفن ورمّام تمغ اولور وجلد صفنده صلابت وحمرت وحرارت ووجع ناخس موجود اولمسى دخى علامت اولور اگر صفنك اوزرينه ملايمتيله مس اولنسه خشونت حس اولنور ولمس خفيف ورقيقه دن متألم ومتأذى اولور واگر سببى قوى اولورسه خفيفجه حمى دخى عارض اولور واگر ورم مجرد خصيه ده اولورسه وجع وحمى شديده عروضى ايله خصيه ده التهاب حس اولنور ولون صفن حالتِ اصليه سنده اولور وشق خفيف ايله مس اولنسه خصيه نك حالى معلوم اولماز اما غمز ايدركبى قوى مجس اولنسه قده صلابت حس اولنوب وجع ظاهر اولور واگر ورم صفن وخصيه ده معاً اولورسه نوعين اوليينك علامتلرى اجتماع ايدر ماعدا حمى نك تثقل اولوب موضع كلاليه وادنجه تمدد ووجع حاده وضربان حس اولنور اگر خصيتين معاً متورم اولورسه عوارض مزبوره زياده شديد اولوب مجموع بدنده وجع ظاهر اولور **تفرقة المعرفه** معلوم اولدكه فلغمونى مجرد همان صفنده واقع اولورسه كاهيجه بسهولة علاجى قابل وكاه اولور كه عضو رطبده اولمغله خطردن خالى اولميوب بسهولة سريعاً عفونت بنايه منتقل اولور واگر فلغمونى خصيه ده واقع اولورسه زياده مخوفدر لكن ابتداده ادويهٔ مناسبه بلا خطاء الجراح وعليل اهتمام تام ايتدكجى صورتده منحل اولوب زائل اولور اما اگر بو مرضه علاجنده اهمال اولنورسه سعيتورسه انتقال ايدر ياخود تقيح توجه ايدوب تحمل ممكن اولميجق مرتبه موجع اولور ياخود عفونت بنايه انتقال ايدوب هلاك عليله موذى اولور **العلاج** بو مرضك علاجنده قانون اوزره ابتداء ترك لحوم وغذاسى تقليل وياخود غايت لطيف ايتمكله مزاجى تعديل ايچون جانب ورمك باسليقندن فصد ايدوب بعده صافنندن حجامت ايدرلر واگر ورم انثيينك ايكسنده دخى اولورسه اوّلا يد يسرى دن بعده يوم ثانيده يد يمنى دن فصد اولنوب مقدار الكفايه اخراج دم ايدرلر بعده دقت اولنوب نظر ايدرلر اگر غلبهٔ صفراء علامتى وار ايسه ادويهٔ مسهلهٔ صفراويه ايله صفراسى اسهال ايدرلر بعده موضع ماؤفه منعقد اولمش ورمى تحليل ايچون ادويهٔ داخليه وخارجيه يه مراجعت اولنه اما ادويهٔ داخليه دن ازجمله نطفه الزوف وانيسون معرق وخليط ساذج وماء ترياق كبى دوالر زياده مناسبدر ياخود نيلوفر وحرف الماء ايكيشر قبضه اخذ اولنوب حل الورد وخمر ايله طبخ نضكره جوزى دهن الورد

الحاق ايدوب عضوما وفه لصقه ايدرلر كذلك ورق رمان وسذاب اخذ اولنوب خل ايله طبخ
ولصقه اولنور غايه الغايه ممدوح وسريع التأثيردر وبعضيلر اوده رآد عد وضع ايتمكي مناسب
كورمشلر مثلا دقيق الشعير ودقيق باقلا وورد يابس وحب الآس وجلنار مصري كبي ودخي
شراب احمر يا خود ماء حدادين ايله طبخ ايدوب اوزرينه كماد ايدرلر وكاهيجه بو تركيبه
دهن الورد ودهن حب الاس وماء الورد وماء لسان الحمل ضم ايدرلر يا خود كوفني زبيب
منزوع العجم ايله محكم دق ايدوب اوزرينه وضع ايدرلر عجايبدر واكر عليله عرق كلوب
ورم عظم وعقد كلورسه طين ارمني وورد يابس ومصطكي ودقيق الشعير على السويه
اخذ اولنوب بياض البيض ايله ممزوجا لصقه اولنه اما وقت تزايدنده ادويه مسكنه
ايله وجعي تسكين ايتمك لازمدر مثلا مرهم خطمي ودهن بابونج وبزر حلبه وبزر كتان
واكليل الملك ودقيق الباقلا على السويه اخذ اولنوب عسل ايله ضماد اولنه يا خود دياخليون
ساذج ودهن الورد اخذ اولنوب ممزوجا لصقه اولنه واكر وجعي زياده شديد اولوب
ادويه محلله يه احتياج اولنورسه بو لصقه استعمال اولنه تركيبي بودر لبن فاتره ده بر
مدت نقع اولنوب بعده عصر اولنمش لب الخبز نصف رطل صفار البيض المضروب اوج عدد
دقيق بزر حلبه بر وقيه دهن الورد اوج وقيه اخذ اولنوب بعد المزج لصقه اولنه يا خود
دقيق الشعير ودقيق بزر الكتان ودقيق بزر حلبه بر در وقيه ورق البنج بر قبضه ورق خبازي
نصف قبضه شحم الماعز بر وقيه دهن بزر خشخاش بر بجق وقيه اخذ اولنوب قدر الكفايه
لبن البقر ايله لصقه اولنه يا خود دقيق الشعير ايكي وقيه بزر الكتان وبزر الحلبه بر در وقيه
ورق خطمي وورق خبازي يارمشر قبضه شحم الخنزير برر يا خود شحم الماعز يا خود شحم
البط ودهن البنفسج قدر الكفايه اخذ اولنوب بعد المزج صنعت اوزره ضماد اولنه واكر
بو ورمك علاجنده اهمال اولنمغله تقيح بوجه ايدرسه ادويه مرطبه ايله علاج اولنه ازجمله
خطمي مع اصله وورقه وخبازي ودقيق الحنطه هر برندن اوج وقيه بزر كتان وبزر حلبه
بر بجق وقيه دهن بابونج واكليل الملك هر برندن ايكي كره اوج برمق اخذ اولنوب قدر
الكفايه ماء اللحم ايله ملايمت حاصل ايدنجه طبخ ايدوب بعد الدق الكدن بجو ردكدن صكره
قدر الكفايه دهن بنفسج ضم اولنوب لصق اولنه يا خود ضماد فيلوس وضع اولنه كذلك
ضماد مبارك دخي بو خصوصده عظيم النفعدر واكر ورم متقيح اولوب منفجر اولمازسه حديد
ايله تفتيح اولنوب ادويه كاويه استعمالندن امتناع ايدرلر زيرا بعده مواضع عديده ده ذكر اولندي
وجه اوزره ادويه منضجه وجاليه وملحمه ايله تيمار اولنه رئيس اطباء كيميائيه اولان براكلسوس
ضمادي كه بين الاطباء ضماد براكليسوس ديمكله مشهوردر بو محلده علاج كامل‌در ودخي
معلوم اولسه كه صفن وخصيه اوزرينه دواء وضع اولندقده بو حيثيتله ربط اولنمق لازمدر كه
عضو مزبور اعلايه ميل ايليه زيرا اسفله ميل ايليرسه ثقل ووجع زياده اولوب ماده
آخر سيلانينه زياده مستعد اولور دينلمشلر واكر ورمك تفتيحه ميلي وار ايسه ادويه مفتحه
استعمال اولنوب فلغمونك سائر كبي علاج ايدرلر فلغموني فصلنده مفصلا بيان اولنمشدر نظر اولنه

الفصل السابع في قروح الصفن وتقشره

دانيل سنادطوس جرماني نام طبيب
ماهر ديركه كاهيجه مواد حامضه مالحه نك انصبابندن بشره جلد رقيق صفن يعني كيسه
خايه يه تقشر وقروح متآكل اولوب منسلخ اولور السبب بو علتك سببي يا مواد حامضه

مالحه اكالده نك انصبابندن يا خود فراشه بتول ايدن مراهقلرده اولور كه بولك حدة
وملحيه تندن حادث اولور **تقدمة المعرفه** معلوم اولسه كه بو علت اطفالده كثير ومراهقلرده
قليل ويسيراولور وبو علتك علاجنده اهمال اولنمق لازمدر زيرا تقشري سريعا
غنغرينايه انتقال ايدر **العلاج** تقشر صفنك علاجنده اولا ادويه تنقيه ايله
على الخصوص راتيانج الخلايا ايله دنيق حلو دن تركيب اولنمش ادويه ايله تنقيه دن
صكره چوب چيني وصبا رينه وشجرة البقس واصل ارافطون وقرن الايل وناب
الفيل اخذ اولنوب ماء شوكة المباركه ايله اناء مضمضده طبخ ايدوب صباحا ومساء
استعمال اولنه زيرا بو مطبوخ مواد غذائيه نك حدت وحموضتني كسر وازاله ايتمكله
صفنده واقع اولان قرحه يي وتقشري ازاله ايدر على الخصوص مرض افرنجدن نشأت
ايتمش اوله بعده ادويه موضعيه دن تقشر الصفن ايچون صبيان وعباله قرن الايل المحرق
ومرداسنج وطين افريطي واسفيداج انتيموني وتراب الزاج امثالندن ذرور ذر اولنمق
مناسبدر كذلك هيوفاريقون وقسطران ونعنع وزهر الاقحوان وبابونج وبزر كتان
امثالي حار طبعاري كبي اولان حشايش لبن ايله طبخ وكماد اولنوب بعده دهن صفار
البيض دهن جوز دوجي طلا اولنه كذلك بو مرهم دخي مناسبدر تركيبي بودر دهن
بزر خشخاش التي وقيه شمع ابيض بر بجق وقيه اسفيداج انتيموني اوتوز درهم
اخذ ومزج اولنوب مرهم اولنه اكر تقشر الصفن حكه ايله مجتمع اولورسه بو مرهم
مناسبدر تركيبي بودر مرهم سيلقون كافوري نصف وقيه اسفيداج مسحوق
بر درهم اخذ اولنوب قدر الكفايه دهن الورد ايله مزج ايدوب بر كتان بزي ايله
صفنك اوزرينه لصق اولنه اما قرحة الصفنده ماسبقده مذكور اولان مطبوخ كبي
بو مطبوخ دخي زياده ممدوحدر تركيبي بودر سنكطراميشيوم ريطي ولبلاب الارض
وقضاب مصري وفلسقون وحشيشة النجم وحشيشة الجرب بر قبضه اخذ اولنوب
ماء السمفاطيس ايله اناء مضمضده ماء مزبوردن ايكي رطل باقي قالنجه طبخ اولنه
حين اقتضاده صبحا ومساء بو مطبوخدن التي وقيه اخذ اولنوب بر درهم ماء الدراجين
ونصف درهم عين السرطان يا خود مرجان الحاق ايدوب استعمال ايدرلر وادوية
موضعيه دن بو ممزوجي مدح ايدرلر تركيبي بودر صابينا وذراوند مدحرج واسقوردين
وغافث واصل خنثي واصل سمفاطيس بر در وقيه اخذ اولنوب ماء القراح ايله طبخ
وتصفيه دن صكره مطبوخدن ايكي رطلنه ماء انكوسي اوج وقيه سكر الزحل ومرتكانري
ايكيشر درهم كافور وصبر اسقطوري بر در درهم ضم ايدوب كونده دورت دفعه
قرحه نك اوزرينه فاترا بو ممزوجدن صوف الغنم ايله لصق اولنه كذلك ضماد جر الصفادع دن
وضماد قابض قرولوس وضماد براكليسوس بو خصوصده ممدوح اطبادر ومعلوم
اوله كه قرحة الصفنه هر دوا كه لصق ووضع اولنه بر حيثيتله ربط اولنمق لازمدر كه
صفن اسفله مايل اولميوب بلكه في الجمله اعلايه متوجه اوله قرحة الصفن غائره
اولوب خصيه يه واصل اولمش اولورسه ممزوج مزبور ذراقد ايله زرق اولنمق لازمدر
وسنادطوس ديركه تونياء طبا شير بياض بيضي بر يا كتان بزينه ربط وصره اولنوب
دفعات ايله اول موضعه نثر وذر ايدرلر يا خود مرهم اسفيداج نصف وقيه مرداسنج

بردرهم اخذ اولنوب شیء قلیل دهن الورد ایله مرهم اولنه یاخود ورق
الآس یابس ناعماً سحق اولنوب لعاب ابیض و مرضانی ویاخود حجر قلمی السحق فالخالق ومزج اولنور ذرور ایدلر لر ترشیده

الفصل الثامن في استرخاء الصفن

جلد خصیه نیتک طولنه اوزایوب سولیك اولمسندن عبارتدر **السبب** بو مرضك سببی هوانك حرارت و رطوبتیدر و بو بر امر قبیحدر که علیل انثناء مشیده آنك مزاحمه سندن مضطرب اولور **العلاج** بو مرضك علاجی ادویهٔ مبردهٔ متقبضه ایله تنطیل ویاخود حفت بلوط و جلنار وعفص و بونلره مشابه دوالرینی تضمید اتمکله مزاج خصیه نیتی تعدیل اتمکدر

الباب العشرون في امراض الطرفیة وهو یشتمل علی ثلثة عشر فصلا

التشریح معلوم اوله که حکماء متقدمین و اطباء متشرحین تشریح عظام اعضای الطرفیه‌یی ایکی تسمیه منقسم ایدروب قسم اولده عظام کتفدن اصابع یده وارنجه تذکیر ایتمکله اوضافنی تمام اتمشلردر و قسم ثانیده عظام و رکدن اصابع رجله وارنجه تحریر اتمکله ختم کلام اتمشلر در

القسم الاول في تشریح الکتف والترقوة والعظام الید

الکتف کتف بین عوام الناس لسان ترکیده ارقده اولان کورك کمکنه دیرلر یمین و یسارده ایکی عدد یعنی کمکلردر که حق سبحانه و تعالی آنك اکرکیلر ایچمسون دیو طرف باطنی یعنی انسیی مقعر و طرف ظاهریی یعنی اوستنی محدب اتمکله مصور اتمشدر که اکا اطباء ظهر الکتف تعبیر ایدرلر و کتفك محدبنده بر عظم دقیق غضروفی دخی وار در که اکا حاجز الکتف تسمیه ایدرلر شکلی مثلث طولانی و قاعده‌سی جانب وحشیده اولمغله زاویه واقع اولمشدر و جانب انسیسنده بر چقور دخی وار در که اکا عین الکتف تسمیه ایدرلر و کتفك رأسی جانب وحشیدن دقیق و قصیر و چقور اولمغله فم شیشیه مشابهدر و عظم عضدك رأسی آنك ایچینه کرمشدر کویا کتفك رأسی عضدك رأسی اولمشدر و آنده واقع اولان زائده‌نیتی که برینه منقار الغراب تسمیه ایدرلر و بعضیلر هرم دخی دیرلر که طرف حاجز کتفه متصلدر و بو زائده ایله کتف ترقوه‌یه مربوط اولوب رأس عضدی جانب فوقه انخلاعدن منع ایدر و زائدهٔ ثانی دخی جانب اسفله انقلاب و انفلاتدن منع ایدر و عضدك اعلایه و اسفله حرکتی بونکله اولور و کتفك سپر کبی لحمی و بعضی اولماسی اعضای حفظ و حراست ایچوندر

الترقوة ترقوه بفتح التاء وضم القاف و تخفیف الواو چنبر کره‌دندر که ترکیده کوکرجك ایکی دیرلر انسانه مخصوص و غیر حیوانده معدوم ایکی کمکدر که عظم قصك ایکی جانبندن اعلاسنه چکلوب متصل اولمشدر قس ترکیده دوش کمکینه دیرلر و قص لفظی ایله مراد قدر نته که ابن سینا غضاریفك منافعی بیان اتناسنده و مثل الغضروف الخنجری تحت القص دیدکده علامه شیرازی و فی بعض النسخ القس وهو بمعناه دیمشدر و ترقوه‌نك نهایتی صدرك نهایتنه وارنجه قرار قلمشدر و بو محلده حالی قالور و اعصاب بو مفصلك مابینندن مرور ایدروب یعنی دماغدن نازل اولوب پاینده ایرشیور و طرفلر دخی پایاندن دماغه واصل اولور و ترقوه جانب وحشیدن میل ایدروب عظم کتفك باشنه متصل و ربط اولور که اکا شانه دیرلر و بونلر ایله و عظم عضدك رأسی بربرینه بو محلده اولاشور بونلك فائده‌سی اولدر که توللکی آرتینه و اوکونه و بیش و یسنه قاچمسنه مانع اولور

العضد عضد بفتح العین وضاد المعجمه لسان ترکیده قرنجه دیرلر درسکدن یعنی و آرنجه

اولان محلدن عبارتدر و بو بر عظم کبیر مجوفدر که قدی بر ذراعدن برتر و شکلی مدور جانب وحشیسی مقعردر یعنی طرف انسیسی جانب صدردن عبارتدر و طرف وحشیسی جانب ظهردن کنایتدر و رأس عضدك طرف اعلاسنده اولان زائدهٔ مستدیره عنق کتفده اولان نقره‌یه داخل و رأس اسفلنده اولان زائده‌نیتی رأس زند اعلای ساعده واصل اولمشدر ایکیسی جانبه آذ نسریجا حرکت ایدر و مفصلی رباطات ایله استحکام بولمشدر و بو زائده‌نیتك کبیری جانب انسیده اعصاب و عروق شرایینه مکان محصور و صغیرنده بر حفر وار در که ساعدك رأس زند اعلاسی جانب وحشیدن اول حفر ایله محفور اولور و بین الزائدتین بکره‌یه شبیه بر حز و بو حزك بیش و پیسنده ایکی نقره دخی وار در که بونلره زند اسفلك زائده‌سی داخل و مرفقه متصل اولمغله مفصل ملتام حاصل اولور

الساعد ساعد لسان ترکیده قول دیرلر اما اصطلاح اطباده مرفقدن دسغه وارنجه یعنی درسکدن بلکه وارنجه اولان مسافه‌دن عبارتدر و ساعد ایکی عظم طویلدر که بری برینه متلاصق اولمغله مؤلف و بو عظمین طویلین اسم زندان ایله مسما و مفرقدر و بو زندانك فوقانیسنه زند اعلا درلر که اصغر و رقیق اولوب جانب ابهامه یعنی بارمق برمغه مایل و تحتانیسنه زند سفلا درلر که زند اعلادن اکبر و اقوی اولوب طرف خنصره یعنی صرچه برمغه نازل اولمشدر و بونلرك بورینه زند اعلا و برینه زند سفلا تسمیه ایتدکلری کبی مجموعنه دخی ذراع تسمیه ایلمشلردر اما زند سفلانك طرف عضدده اولان رأسنده بری صغیر و بری کبیر ایکی زائدهٔ مستدیره وار در که انلره زائدتان و بعضیلر رمانتان تسمیه ایدرلر و بونلرك ایکسی دخی ذراعك قفاسنه مائل و اسفللرنده مفصل مرفق حاصل اولور و ساعد عظمیندن مؤلف اولدیغی ایچون بهرحال ایکی مفصله محتاجدر که بری انبساطه معین و بری انقباض ایچون تعیین اولنه بو یله اولیجق زندین ایله عظم عضدك مجموع مفصلی مرفق اولور اما مفصل اعلاکه زائدهٔ عضدده نابت و طرف زند اعلایه واصل اولمغله حرکة التوا و انبطاح قابلیتنا بته اولور و مفصل سفلا که زند سفل ایله عضددن کائن اولوب بین زائدتین زند اسفلده واقع حز شبیه بالبکرهٔ مذکوره که سین یونانیانه تشبیه ایلمشلردر که شکلی بودر

و بو حزك تحدبی جانب زنده و تقعری طرف عضده درکه ساعد بونك اوزرنده محور مثالده دوایروب بو مفصل ایله جملتیه ممدوده یه انبساط حاصل اولور و کفك کتفه ملحق اولمسی حیثیتله منقبض اولوب چکیلور و قتاکه بسط مراد اولنسه زائدهٔ زند سفلا جانب خلفدن نقرهٔ سفلایه داخل و آنده مستقر اولور و ساعدی طرف خلفه میلدن منع ایدروب عضد ایله معاً منتصباً ظاهر اولور و چنانکه قبض مراد اولنسه زائدهٔ زند سفلا جانب قدامدن یعنی اوك طرفندن نقرهٔ اخری یه داخل و آنده مستقر اولور ایمدی ید ك انبساط و انقباض و انفلاجی بو مفصللر ایله حاصل اولوب بونکله بین العضد و الزندین مفصل ملتام تمام و آخر اولور

الرسغ رسغ بالضم و بالضمتین ساعد ایله کفك مابیننده اولان مفصللردر که سکز عدد عظم صغار و صلبهٔ متلزقه‌دن مؤلف و هر بری بر شکل ایله مشکل اولمغله مختلف الاشکال و غیر مجوفدر پس بو یدی عظام کثیره‌دن مؤلف اولدیغی حرکت کثیره سی اولدیغی ایچوندر کذلك عدیم المخ و زیاده صلب اولدیغی عضلدن عاری اولدیغی ایچوندر که بردن سریعاً متأثر اولور و مختلف الاشکال یعنی

كبي محدب وكمي مقعر وكمي مسطح وكمي مستقيم اولديغي بري برينه اتصالي محكم ربط اولنوب عظم
واحد كبي اولمق ايچوندر و بو سكز عظم كه ايكي صفه منقسم اولوب صف اولده عظام ثلثه
واردركه طرف ساعدي ولي ايدن رأسلري غايت دقيق واشد تهندماً ورؤس آخرلري
صف ثانيده اولان عظام اربعه يي ولي ايدركه غايت عريض واقل تهندم الاتصالدر وصف
ثاني اولان عظام اربعه دركه مشطي ولي ايدر وعظام رسغك سكزنجيسي صف اوليه واقع اولان
اوچنجي عظمك اوزرينه راكبدر ودخي معلوم اولسونكه رسغ ايله عظم ذراعك ما بينلرنده بري
كبير وبري صغير ايكي مفصل واردر پس ايمدي مفصل كبير صف اولده اولان عظام ثلثه
علياك طرف ساعدده اولان نقره يه دخولندن حاصل اولوركه بو مفصل ايله رسغك
انقباض وانبساطي حاصل اولور ومفصل صغير كه طرف خنصره ولي ايدن زائده زندك سفلانك
عظام رسغدن اولان نقره يه دخولندن حاصل اولوب رسغ دخي بو زائده اوزرينده دور
ايدر ورسغك پيچش وپسه حركتي بو مفصل ايله حاصل اولور **العظام مشط الكف**
المشط بالضم والمشط بالكسر وسكون الشين المعجمة طرق دركه آنكله صاچ وصقال طرارلر اما
اصطلاح اطباده الدواياق اوزرلرنده اولان كميكلردركه مشط الكف ومشط اليد ومشط الرجل
ومشط القدم تعبير ايدرلر زبان فارسيده شانه دست وشانه پا تسميه ايدرلر ايمدي
مشط الكف عظام اربعه دن مؤلف اولوب عظام رسغ ايله ابهامدن غيري عظام اصابع
بيننده متوسطدر وبو عظام اربعه نك بعضيسي بعضيسنه مفاصل موثقه مشدوده اولدن
ماعدا كميك دخي شد ايدوب محكم ضبط وربط اولنمشدر حتى رأسلري اول مرتبه بري برينه
متصللردركه اگر جلد كميكي ازاله اولنسه لر عظام مذكوره متصلري عظم واحد ظن ايدرلر
زيرا حضور لمجي حس ايله درك ممكن دگلدر وبو عظام مشط جانب زنده ولي ايدن رؤس
اربعه رسغ عليا وسفلاسي وطرف اصابعي ولي ايدن رؤس اربعه رسغ ايله ابهامدن ماعدا
اصابع اربعه يي رباطات قويه مستحكمه ايله بري برينه ربط ايدر وبو عظام اربعه ايله عظام
سائره بيننده ارتباطات كثيره اولمسنك فائده سي بودركه اگر كميكك بعضي اجزاسنه
آفت رسان اولورسه اجزاء سائره سي خلل پذير اولماز فائده اخرى اجسام مستديره يي
واشياء سياله يي حفظ ضبط ايتمك كميكك تقعريي ايله حصول پذير اولور **الاصابع الخمسه**
بش برمقدركه ابهامدن ماعداسي عظام ثلثه دن مؤلفدر وبونلره سلاميات تسميه اولنور
بري برينه اتصالات مفصليه ايله متصللردر وسلامي اول سلامي ثانيه يه مربوط اولدقدن
ماعدا مجموع سلامياتك مفاصلي بيننده سمسميه شبيه عظام صغيره لري دخي واردر انلره
سمسمانيه تسميه اولنور وبو سمسمانيه نك فائده سي مفاصلك ما بيني خالي قالميوب
مملو اولمغله يمين ويساره حركت اصابع آسان اولمسون ايچوندر وبو اصابع اربعه يه خنصر
وبنصر ووسطى وسبابه تسميه ايدرلر بونلرك مفصللري مشط الكفه اتصال مفصليه
ايله متصلدر اما ابهام زند اعلانك زائده سي موضعنده صف اسفل عظام رسغه
موصلدر وشول سلاميات كه مشطي ولي ايدر فوقنده اولان سلامياتدن اكبر وشول
سلامي كه طرف اصبعي ولي ايدر تحتنده اولانلردن اصغردر

القسم الثاني في تشريح الورك وعظام القدم **العظام الوركين** ورك بكسر الراء
وفتحها وسكونها اويلق اوستي يعني اويلق نهايتنده اولان يومري كميك كه لسان تركيده

الكا اوجه واو ماجه ويان باشي ددلر ايكي عظمدركه بري جانب يميندن وبري جانب
شمالدن عظم عجزه متصللردر وبو عظمين مذكورك تينك هر بري دردنجي جزؤ اولوب
بر جزؤي جانب وحشيه مائلدر الكا عظم الخاصره تسميه ايدرلر وبر جزوي دخي قدامده
واقع اولور الكا عظم العانه ديرلر وبر جزؤي طرف خلفده اولمغله الكا عظم الورك تسميه
ايدرلر وطرف انسيه ولي ايدن جزؤ باطن مجوف كه الكا حق الفخذ تسميه ايلمشلردر
پس ايمدي جناب حق وحكيم مطلق عظم وركي مفصل فخذ يعني التيام ايچون وعظم عانه
وخاصره يي دخي تحتنده اولان رحم ومثانه واوعيه مني ومقعد ومعاء مستقيم كبي
اعضالري محافظه ايچون خلق ايلمشدر **الفخذ** فخذ بالفتح وسكون الخاء المعجمة لسان
تركيده اويلق ددلر زبان فارسيده سرون تسميه اولنور بر عظمدركه عظام بدنك كليسندن
اعظم واكبر وتحت بدنده اولديغي ايچون مجموع بدني حامل وهر يره ناقل اولمغله انسانه
خادم وچاكردر وفخذ بر عظم كبير وثقيل اولديغي ايچون جناب حق وحكيم مطلق آني
مجوف خلق ايتمشدر اعلاسي جانب وحشيدن وسفلاسي طرف انسيدن معقول اولوب
عصب وعضل وعروق وشراييني حفظ ايچون موضع مقبولدر اما جانب وحشيدن
محدب وانسيدن مقعر اولمسي حركت وقيام وجلوسده اعمال بدن انسانيه آسان
اولمسون ايچوندر وفخذك رأس اعلاسنده زائده مستديره واردركه الكا رمانة الفخذ تسميه
اولنوركه حق الوركه داخل اولوب وطرف اسفل فخذده مفصل ركبه ايچون ايكي زائده حاصل
اولمشدر **الساق** ساق سينك ممدوده وسكون قاف ايله لسان تركيده انجك ددلر
بالدر وباجق دخي درلر ايكي عظمدن مؤلفدركه بري جانب انسيده اطول واكبردركه
بوكا قصبة الكبرى تسميه ايدرلر وثانيسي جانب وحشيده اصغر واقصر اولمغله فخذه ملاقي
اولماز بوكا قصبة الصغرى تسميه ايدرلر وشول قصبه كبرى كه فخذه ملاقي اولوجه رأسنده
واقع اولان حفره يه عظم فخذك رأسلري داخل وجانبيندن عند الكعب قصبتين
بري برينه ملاقي اولمغله ما بينلرنده مفاصل رجلدن مفصل ثالث حاصل اولور **الركبة**
ركبه بالضم الراء انسانك دزي مناسنه در بو بر عظم مستدير غضروفيدركه مفصل
ركبه اوزرينه مطبقدر بوكا رضفه وعين الركبه تسميه ايدرلر وبو مفصل سلسدر يعني
حركتي ظاهر واشكار اولان مفصلدر وبو مفصلك حصولي عظم فخذك طرف زائده تيني
عظم ساقك قصبه كبرى سنده واقع اولان نقره يه دخوليدر وجانبيندن ايكي رباط
قويه ايله مربوط وقوتدن دخي رباط ملتفه ايله اورولمشدر وبونلري آفاتدن
ستر وحفظ ايچون طرف قدامدن اوزرلرينه عظم عين ركبه قپاق اورلمشدر وبو
عين ركبه نك بر فضيلتي دخي بودركه كثرت قيام وقعود وحركت سكوندن سببيله عضوي
انخلاع وانهتاكدن حفظ ايچوندر **العظام القدم** معلوم اولسونكه عظام قدم التي قسمه
منقسم اولوب قسم اولنه كعب وثانيسنه عقب وثالثنه عظم زورقي ورابعنه رسغ القدم
وخامسنه مشط القدم وسادسنه اصابع تسميه اولنور **الكعب** بالفتح لسان
تركيده طوپوق ديدكلري يومريجه كميكدركه ساحل قدم ملتقي اولديغي يرده اولور
حركت ايچون عظام قدمك اشرفيدر انسانده سائر حيواندن زياده در زيرا رجله
حركت ايچون انسانك اشد احتياجي واردر وكعب ما بين العقب والساق موضوع

اولوب ما فوقنه رباط قوی ایله محدود وایکی جانبندن بوکا محتوی اولان زائده تین
قصبتین نقره تین عقبنه داخل اولوب بونکله مفصل انبساط وانقباض قدم موجود
العقب بالفتح وکسر القاف اياغك اوکجه سیدر مؤخر القدم معناسنه در بر عظم صلب
وکبیر وجانبی خلفدن مستدیر در وجانب وحسیندن اوزون ودقیق وکعبك تحتنده
مستتیر در ونظر اولندقده مثلث الشکل کورینور وبونك زائده لری وارد رکه حصی
ولحی ایدر جانب وحسیندن برنقره سی وفوقندن ایکی نقره سی واردر الاخمص
احمص لغتده طبلدن چقور دینه دیرلر اما اصطلاح اطباده عظام قدمدن بر عظمدرکه
اکا زورقی دیرلر اوستی محدب والتی مقعر وکعبك اوزرینه حاوی رباط مفصلیه
ایله مربوط ومتصل وعظم عقبك زائده لری بونك نقره لرینه دخول ایله مفصل
قدم حاصل اولور وبو عظمك مقعر اولماسیله قدم اجرام مستدیره اوزره ثابت
قیام وقعود وحرکت ومشی کبیلرده دخی خفت بولور الرسغ رسغ صنف واحده
عظام اربعه در اما بو عظام اربعه نك اوچی عظم زورقیه مرتبط وطرف قدمدن
عظم مشط قدمه مربوط ومتصلدر ودردنجی عظم که حنصری ولحی ایدر بو عظم مسد
نردی حسیمه ایدلر قدامدن عقبه مرتبط اولوب زائده سی عقبك حفره سنه داخل
اولور بوسیله اولیجق قدامدن ایکی عظم مشط ایله مربوط ومتصل اولورکه رسغك
غیر یدر العظام المشط القدم مشط القدم عظام خمسه دن مرکب وبین الاصابع
والرسغ متوسطلدر تفصیلی عظام المشط الیدده مذکور در الاصابع مجموع اصابع بشدر وهر
بری ابهامدن غیری عظام ثلثه دن مرتبه وابهام انجق ایکی عظمدن مرکب اولمشدر وعظام ذریل مجموعی
الفصل الاول فی النقرس نقرس بالکسر فیهما جمعی نقاریس ونقارس
کلود لسان ترکیده آیق ذحمتی وآیق اغریسی دیرلر زبان فارسیده درد بند پای
ولسان یونانیده ده بود اغرا تسمیه اولنور وبعضیلر لفظ نقریس نا قورس
لفظندن مأخوذ در لسان یونانیده نا قورس اياغك باش برمغنه دیرلر تسمیة الحال
باسم المحل قبیلندندر زیرا ابتداء وجع بو محلده ظاهر وبدید وسائرمفاصلدن
زیاده بونده شدید اولور وبو بر مرضدر که مبتلاسی کثیر وتدبیر حکماء انکروسیه دن بیندن
نام حکیم ناملدار اوتوز درت سنه مقداری بو مرضه مبتلا اولوب سنین مذکوره ده
کندو نفسنده تجربهٔ صحیحهٔ کثیره ایله واقف وواصل اولدی وعینی احوالی تحقیق
ومدة عمرنده تحصیل ایلدیکی علوم حکمیهٔ فلسفیه ایله تطبیق ایدرك بو مرضك
ماهیت وکیفیتنی واسبابی وعلاماتنی وعوارضاتنی وادوار منتظمه وغیر
منتظمه سنی وحسن تدبیر ایله معالجات واحترازاتنی کما ینبغی بیان ایدوب
دیرکه بو علته مبتلا اولانلرك اکثریی وقت صباوتده نازونعیم وراحته مائل وعیش
وعشرت ایله دائما ذوق وصفا حاصل ایدوب ماکولات ومشروباتلرنده خطاء
علی الخصوص باده وعرق وعنبر تیه تجبیر اولنان معطر اند مبتلا اولوب حالت پیریده
ضعف قوای بدنیه وعوارضات کوندینه سببیله معتاد قدیمسی اولان حرکات
وسکناتی نقصان اوزره اولمغله بو مرضه کرفتار اولورلر وبو مرضه مبتلا لرك
عظام قحفلری عظیم وبدنلری نرم وممتلی وجسیم اولانلره مخصوص اولیوب کاه بیکاه
ضعیف

ضعیف ونحیف اولنلر دخی کرفتار اولورلر اما نادر الوقوعدر کذلك پیرانه دخی
مخصوص اولیوب کاهیجه شبابنده دخی واقع اولور که ماده مرض پدر ومادرلرندن
بطریق الارث انتقال اتمشدر یاخود وقت بلوغلرینده کثرت جماعه مبتلا اولنلرده
کثیر الوقوعدر ودخی عهد شبابنده کثرت وشدت ایله اجرا ایلدیکی حرکات بدنیه لرینی
بالکلیه ترك ایدنلر بو مرضه غایت مستعد لوردر علی الخصوص معتادها ماکولات و
مشروباتلرینی افراط ایله ترجیح ایدوب بمره مبردانه مشغول اولنلر وبو مرض
عجایزده نادر الوقوعدر مکر طبیعتلری مذکره مشابه اوله وضعیف ونحیف اوله
نسوانده علی الخصوص تازه اولانلرنده ظهور ایدن عوارض نقرسیه فی الحقیقه نقرس
اولمیوب بلکه علل رحمیه دن یاخود سابقا مبتلا اولدقلری علل نوازلیه دن نشأت
ایدر کذلك صبیانده دخی نقرس حقیقی ظهور ایتدیکی مشاهده اولنمشدر اکر ظهور
ایدرسه دخی پدر ومادرلرندن بطریق الارث ماده مرض انتقال اتمشدر السبب
بو علتك سببی دقت ایله ملاحظه ایدرك عوارضات ظاهره سندن انتقال واستدلال
اولنان بودرکه جمیع الات جسمانیه نك بطلان هضمندن واخلاط بدنیه نك رداءتندن
بو علت حادث اولور زیرا بو علتك اسباب خارجیه سینی تصور وتفکر ایدرك ذات
وکیفیتلرینی معلوم ایدنلره ظاهر اولورکه مجموع سببلری عدم هضمدن اولوب اوزره استدلال
اولنور ودخی بو علته مبتلا اولنلرك اکثریا عمرلری اوزون اولوب وقت پیریده یا خود
پیرلك وقتندن مقدم اسباب ستهٔ ضروریه لرینه افراط اوزره خطا ایتدکلرندن
روح حیوانیه لرینه قلت کلور مثلا عهد شبابلرنده کثرت جماع وذوق وصفا ایله اوقات کذار
اولوب حالت پیریده سست اندام اولمق حسبیله سابقا مألوف اولدقلری حرکات بدنیه لرینی
اجرا ایدرمیوب فوت اولمغله وجودلری مستریحی اولدوغندن ماعدا فی الجمله آلات
بدنیه لرینك هضمی جیداً نظام اوزره اولیوب فضلات اخلاط بدنیه عدم حرکاتیله استفراغ
اولنمیوب اول فضلات دم ایله مختلطاً مادهٔ علت اولمق اوزره باقی قالور کذلك بعضی
کره کثرت مطالعه ایله ودقیق ملاحظه لر ایله ارواح طیاره حرکت هضمیه تکاسل
ایدوب غافل اولدقلرندن ناشی نقصان هضم سبب اولمغله علتك ترقیسنه سبب
اولور ودخی بو علته مبتلا اولان کسنه لرك اشتهالری کثیر اولمغله ردی الهضم اولان
ماکولاته رغبت ایدوب حرکات جسمانیه دن خالی اولدقلرندن ناشی نقصان هضم
واقع اولوب بو علته باعث اولور حاصل کلام کثرت اشتها ایله کرك جید وکرك ردی
غدا وشرابه اکتفا اولندقده علت مذکوره حادث اولور زیرا ماکولاته کثرت و
مشروباته وفرت هضم کلی بدنی فاسد ونابود ایدر کذلك عرق وباده امثالی
مشروباتك بخارلرندن ارواح طبیعیه عاجز ومعلول اولوب بالفعل آلات هضم اولان
ارواح عاجز اولدقده اخلاط فاسده دمده مجتمع اولمغله بالضروری هضوم بدن
فی الجمله ناقص اولور ودخی معلوم اولدکه اخلاط فاسده دن قطع النظر اکر ضعف
وقلت ارواحدن بو مرض ظهور ایدرسه ایدی صبیانده ونسایده وامراض مزمنه دن ضعیف
اولمش کسنه لره اصابت ایدر ایدی حال بوکه اکثریا قوی المزاج اولنلرده مشاهده
اولنور پس ایمدی حرارت غریزیه نك ضعفی وارواح طبیعیه نك قلتی واخلاط فاسده

وریدیه نك کثرتی بطلان هضمه باعث اولدوغندن ماعدا جمیع اطراف بدنیه نك استرخاسنه
سبب اولمغله اطراف بدنیه دخی اخلاط فاسده یی جبولده غایت مستعد اولور ودمده اولان
اخلاط فاسده بر مدت مکث ایتمکله حدت پیدا ایدوب طبیعت آنی مفاصله رد ایلدکده
اول مواضعك رباطات وعظاملرینه محیط اولان اوتارلرینه استعداد حسبی ایله
متمکن و مستحکم اولور و حرکت غیر منتظمه سنك دخی سببی علیلك یا مخالف ادویه
استعمالیدر و یاخود علتك دوامندن مأکولات غذائیه مادۀ علته مبدل اولوب
قوت طبیعیه وجه معتاده اوزره دفعه قادر اولمغله عوارض کثیرۀ نقرسیه مختلف
ونوبتلری غیر منتظم اولور یاخود مادۀ علتك کثرتی و عوارضاتك زحمت و شدتی
اولوب متعاقبا ظهور ایدن انواع عوارضات مرور ایام ایله امتداد نوبت نقرسیه
سبب اولور بوندن خصکره معلوم اولدکه بو مرضك حرکتی ایکی وجه اوزره اولوب برینه
منتظم و برینه غیر منتظم تسمیه اولنور حرکتی منتظم اولان نقرسك نوبتلرینك
وقت ظهوری و امتدادی و عوارضنك خفت و اشتدادی نسق واحد اوزره اولور
و غیر منتظم اولان بونك کورانتك عکسیدر **العلامات** حرکت منتظمه سی اولان
نقرسك علامتی بودرکه اکثریا کانون ثانینك اواخرنده یاخود شباطك اوائلنده بالبداهه
اصلا بو مقدمه سی ظهور اتمکسزین ظهور ایدر ایچ برقاچ هفته مقدم فساد معده و بطلان
الهضم تقدم ایدر بعده بدنده برتهیج و ثقلت مشاهده اولنوب کوندن کونه ترقی بولور
و بو حالت نوبت ظهور ایدنجه باقی قالور و دخی نوبتدن برقاچ کون مقدم اعضاده برخدر
حس اولنوب فخذین بدندن اشاغی دیجك هجومندن عضوده انبعاج یاخود تشنج و تمدد
و انخدار ایله اختلاج ظاهر اولور و نوبتدن برقاچ کون مقدم بر اشتهاء کثیره و کاذبه
غیر طبیعیه ظهور ایدر وقتا که نوبت کلیجك کیجه اخشامدن بر عارضه اولمقسزین علیل
راحت ایله نائم اولوب نصف اللیلدن ایکی اوچ ساعت مرورندن بر وجع شدیدیله
بیدار اولور و اکثریا اول وجع ابهامدن و کاهیجه کعبدن و کاهیجه عقبدن و کاه اولورکه
قدمك برجانبندن و کاهیجه مجموع رسغ مشط قدمدن ابتدا ایدر و بو وجع انخلاع
و انقلاع عظم عضوه مشابه بر وجعدر و بو اثناده عضو منفصلك غشالرینه ماء بارد
دوکلور کبی حس اولنوب درعقب قشعریره و نافض ایله برخفیفجه حمی عارض اولور
لکن علتك ابتداء ظهورنده وجع خفیف و قشعریره و نافض قوی اولوب تدریجله
اضطراب وجع مشتد اولدقجه قشعریره و نافض سکونت بولور و بو اسلوب اوزره
وجع شدت بولدرق مجموع عظام رسغ مشط القدمه و اصل و اولجابنده اولان اعصاب
و رباطاته شامل اولوب کاه شدتیله جذب و کسر ایدر کبی و کاه عض الکلب کبی
و کاه جندره ایله تضییق و تضغیط ایدر کبی علیله زحمت و اضطراب ویرمکله بیحال
ایدر و بو اثناده عضو مأوفك حسی او مرتبه درکه علیل کندو اثوابنك حملنه تحمل
ایده میوب ثقلت کلور و کندی جایی راحتی اولان موضعك حرکتنه تحمل ایده مز و بو حال
اوزره تا بصباح وجعك شدت و زحمتندن ملولیت و کرب عارض اولوب هر قنغی جانبنه
میل ایدرسه و نه کونه وضعده بولنورسه راحت ایده میوب بتبدیل وضع ایتمکله بحضور
اولور زیرا بو علتك ابتداء ظهورنده بدنك ثقلت و زحمتی عضو مأوفك وجع و زحمتندن

قلیل

قلیل دکلدر الحاصل علیل هر نه کونه حرکت ایدوب تبدیل وضع ایدرسه بیهوده زحمت
چکر و بو وجع ساکن اولماز الا یکرمی درت ساعت مرورندن صکره اولور زیرا ماده سی
برمقدار نضج اولمغه بو مقدار مدته محتاجدر اکرچه بعضی علیل وجعك سکونتنی تغییر
وضعدن درخیال ایدر بو ظن ایسه خیال باطلدر و جزویجه سکونت بولدیغی ماده
علت برمقدار نضج کلمکله مرضك بر دورسی تمام اولماسندندر و وقتاکه مدت مذکوره
تمام اولوب عرق کلمکله نوم غلبه ایدوب مستریح اولور بعده بیدار اولدقده وجع برمقدار
ساکن و عضو مأوف متورم اولمش بولنور زیرا نقرسك جمیع نوبتلرنده مقتضای
حال بودرکه وجعك شدتی وقتنده موضع مأوفك عروقلری تورم ایدر کبی منتفخ اولوب
وجع سکونت بولدقده عضو مأوف متورم اولور و اکر علتك ماده سی کثیر ایسه
ایام ثلثه یه وارنجه بو مقدار باقی قالور و صباحلرده خفت کلوب اخشاملرده ترقی
بولور بعده برقاچ کون مرورنده وجع طرف خلافه انتقال ایدوب قدم اولده چکیلن زحمت
داخی عینیه قدم ثانیده دخی واقع اولور و کاه اولورکه قدم ثانی یه غایة الغایه شدتیله
نازل اولوب قدم اولدن بالکلیه زائل اولور کویاکه اول قدمه مقدما نقرس اصابت
ایتمش کبی اولور اما بو صورتده عوارض شدیده ظهور ایدوب مدت طویله حسبیله قدم
اولده ظهور ایدن عوارضاته متساوی اولور و کاه اولورکه ماده سی کثیر اولوب قدم
واحده کنجایش ایده میوب قدمینده دخی ظهور ایدر لکن بو صورتده دخی ابتداء قدم واحده
بعده قدم ثانیده ظهور ایدر و بو کونه ظهور ایدن نقرسك وقت ظهوری و امتدادی زمانی
معین دکلدر انجق لیالیده شدیدتر نهارلرده خفیف اولور الحاصل بو ذکر اولنان احوالدن
دور نقرسیه مرکب و مکمل اولوب مرور ایام مریضك سنی حسبیله اختلاف کثیره اوزره
اولور فی الواقع برکسه بو علته ایکی اوچ آی کرفتار اولدقده نوبت واحده محیطنده حرکت
دوریه سی محاط اولیوب متعاقبا ظهور ایدن نوبت کثیره ایله تکمیل اولور لکن هر نوبت ثانی
هر نوبت اولکیدن خفیف اولور یعنی مؤخر اولان نوبتك هر بری کندویه تقدم ایدن نوبتدن
ملایم و مختصر اولور تاکه مریض اولکی حالنه عودت ایدنجه و بو حالك حصولی
شباطده و نادرا نقرسیه مبتلا اولان کسه لرده اون درت کونده اولمه کلمشدر و اما سن
انحطاطده و اختیارلرده اکثریا شهرین کاملین ده صحت ظهور ایدر و غایت پیر
اولانلرده و علتلری امتداد اوزره اولنلرده وقت صیف تمامنه دك علتلری باقی اولوب
بعده صحت بولور و دخی معلوم اوله که بو مرضك اوائلندن اون درت کونه وارنجه علیلك
بولی غایة الغایه ملون اولوب بو مقدار ترك اولنورده رسوب احمر راسب اولور و مقدارده
کثره نی ایچیلن مشروبات مقداری اولور و بو اثناده طبیعتی دخی منقبض اولور
بعده نقصان شهوة و قشعریرۀ بدن اخشامده وارنجه ممتد اولوب و حالی اولان
اطرافك ثقلت و انفعاللری نوبتك آخرینه دك زائل اولماز و نوبت تمام اولدقدن
صکره درعقب مأوف اولان قدمده تحللدن خارج بر حکۀ شدیده حادث اولوب
بعده بین الاصابع نخاله مثال بر ماده ظهور ایدوب متقشر اولور و مسموم اولان
کسه لرده واقع اولدوغی کبی و بو علامت مادۀ علتك تحللیدر بعده تدریجله علیلك
حسن مزاجی و اشتهاء طبیعیه سی ظهور ایدر و دخی معلوم اولدکه بو علتك نسبت

تناسبی اوزرینه متعاقب اولان نوبتلر وقوعنده تقدم وتأخر واقع اولور مثلا علتك
اول ظهورنده مؤخر اولان نوبت افراط اوزره اولوب زیاده زحمت ویررسه متعاقبا
نوبت دوردنجیسی ظهور اولك وقت معینه سنه وارنجه تمام تكمیل اولمینجه بنه عودت
ایدر بعض حكماء متقدمین بو مرضك اخلاط اربعه دنك هر برندن حادث اولمسنه ذاهب
اولوب دیدیلرکه اکر بو مرض سوء مزاجدن ناشی اولورسه ورمك ثقلتی اولمیوب
رنك وروحی متغیر اولماز اما مادی اولوب اکر دمدن اولورسه ورمك حمرت وتمدد ایله
ضربانی اولور واکر صفرادن اولورسه لوننده صفرت وحرارت ووجع کثیره ایله ثقلت
وتمدد حاصل اولور واکر بلغمدن اولورسه وجع والتهابی قلیل وثقلت ورمی کثیر اولوب
بیاضه مائل اولور واکر سوداوی اولورسه ورمی خفیف ورنکی سیاه اولور ودخی معلوم
اولدکه سنینی وعادت بلد وفصل صناعت ومزاج شخص وسحنه ونبض وقاروره وبراز
وتدابیر کذشته کبی نسنه لرك مجموعی مادهٔ علتك نوعنه دلالت ایلدیجی ایدی بو علتك
کیفیتنی وحرکت منتظمه سنی اجمالا بیان ایلدك بوندن صکره حرکت غیر منتظمه سنی دخی
بیانه شروع ایدوب تحریر وعبارت ایده لم پس ایمدی حرکت غیر منتظمه سی اولان نقرسك
علامتی وموضعی فقط اقدام ایکن قوت بدننده نقصان تردد ایدوب اسلوب نظام
نقرسی متغایر اولمغله وحرکت منتظمه سی اولان نقرسك موضعی فقط اقدام ایکن وجعك
شدتندن قوت نقصان تردد ایدوب اسلوب نظام نقرسی متغایر اولمغله مرفق ومحل
نبض ومشط الید ورکبتین وسائر اطراف بدنیه ده سابقا اقل امره حادث اولان وجع
شدیدیکبی اعضاء مذکوره ده دخی ظهور ایدر بعده علیل بو حال اوزره ایکن بر ویا ایکی
ویاخود مجموعی اصابعنه شدت وزحمت ایله بر وجع اصابت ایدوب اصبعلرینی اکری
حاوج ومدبره مشابه شکله قور وعدم حرکتدن ناشی رباطات مفاصلینك اطرافنده
اخلاط فاسده حصیه بر منجمد ومتحجر اولوب اولموضعی خراب واقتضا ایتمکله جبرو عین السرطان
المسیحی کبی ماده ظاهر اولوب ابره ایله اخراجی ممکن اولور وبعضی کره اولماده عاقبت
مرفقینه انتقال ایتمکله بیض مقداری بر ورم حجمی ظهور ایدر وبو ورمه تدریجله فلونی
وحرکت کلوب کتدکجه شدت بولور کذلك کعبین وعقبتینده دخی ظهور ایدوب اول
موضعه کویاکه بر جسم ثقیل تعلیق اولنمش کبی حس اولنور اما وجعی خفیف اولور بعده
مرتفع اولوب ساق ورکبه یه ثقلت عظیمه ویرمکله عضو مذکورهٔ ماوفه نك حرکتنی بوج
انتخادده ابطال ایدر اول رتبه ده که علیل فراشنه مسمار ایله مخلنمش کبی قالور بو جانبدن
جانب آخره حرکتنی قابل اولماز وبو اثناده اکر اعمال بدنیه دن بری مثلا تبول یاخود
تغوط اقتضا ایلسه بونلر ایله اولان حرکت جزوی سبیله وجع ترقی بولوب شدید
اولور غایت احتراز کرکدر زیرا بو نوبتك تمامنه دك دائما وجع شدید اولمز وجانب منفعله
دخی بر مقدار وجعدن آسوده اولور دیو حال اوزره سنه تمامنه دك علت متمادی اولور
انجق ایکی یاخود اوج آی مقداری زمان صیفده فاصله ویرور دخی معلوم اولدکه بوکونه
ظهور ایدن نقرسك دوری دورا اولندن زیاده اطول ممتد اولور ودر نقرسده واقع
اولان نوبتلری دخی زیاده ممتد ومتمادی اولور ومقدما ظهور ایدن نوبت اول بر ایکی
کونه دك تام اولور ایکن بو حالده ظهور ایدن نوبت اون کونه وارنجه متمادی اولور وبو

صورتده

صورتده بر ویا ایکی کون مرور ایتدن صکره علیله نقصان الشهوه ایله وجع بواسیر عمیا
کبی نیجه عوارضات کثیره ظهور ایدر کذلك علیلك بطئ الهضم وردی الکیلوس اولان
ماکولاتی یاخود حال صحتده معتاد قدیمه سی اولدیغی مرتبه ماکولات ومشروباتی تناول
واستعمالندن کرکسه اول ماکول جید الهضم اولسون اندن بر حشاء کریهه الرایحه
ظهور ایدوب اشتهاسینی قطع ایدر بو حیله اولیجق اکل وشربدن بری اولمقلغیندن ناشی
ارواحه قلت کلمکله قوای بدنلری نقصان بولوب عوارض علته شدت کلور الحاصل
علیلك اوقات حیاتی بر برینه مخالف ومتعاقب مصیبتلردن خالی اولمیوب درد ومشقت
ایله مرور ایدر وقاروره لری عدیم النضج وکثیر المقدار اولور دیابیطس علتنه واقع اولور کبی
ومریضك اطراف بدننده علی الخصوص ظهرنده وقت نومده دك بر ثقلت عظیمه واقع اولور که
تعبیری ممکن دکلدر وبو علت مستحکم اولرق بر رتبه اسننه دك واقع اولور که چکه باشلری
آغور وطرق کمکلرینك رباطلری متشنج اولوب بر حضور اولوب جندره یه صقلمش
کبی اولور وبعضی کره اسنه مه تقدم ایتمکسزین نوم کلوب سکن ایکن کویا بر مطرقهٔ
کبیره ایله ضرب اولنور کبی حسنه فریاد ایدرك بیدار اولور وعضلات ساقینده
بر دنبه وجع شدیده مستولی اولورکه اکر بر وقت متمادی اولسق لازم کلسه علیل تحمل
ایده میوب هلاکه قریب اولور وبو مرتبه تعب ومشقتدن صکره طبیعت مادهٔ علتك
شدت وزحمتنه مقاومت ایده میوب مغلوب اولور خصوصا ضعف پیری دخی موجود
اولدقده مادهٔ مزبوره یی مفاصلده تماما ردّ ودفع ایتمکه قادر اولمغله نوبت متماجه لری
وجع خفیف ایله ظهور ایدر بو صورتده نوبتلرده ظهور ایده جك وجعه بدل بدنده
علیلك استرخا ایله وجع بطن وبعضی کره مغص ویاخود اسهال وبرحمته لك
ظهور ایدر وبو عوارضات مستحکم اولدقجه وجع نقرسی خفیف اولور وبالعکس
وجع شدید اولورسه عوارض مذکوره خفیف اولور دمنوال محرر اوزره متعاقبا
ظهور ایدن عوارضات مرور ایام ایله امتداد نوبت نقرسیه سبب اولور ودخی معلوم
اولدکه بو علتك مرور ایام ایلدهی بر نوبتنده واقع اولان وجع درجه بدرجه نقصان
بولدرق عاقبت الامر ذکر اولنان حسته لکه منجر اولور ودخی نوبته طویله لرده واقع اولان
وجع واضطراب قوت طبیعت سبیله وقت منتظمه ده واقع اولان وجعدن غایت
خفیف اولور واکر وجع شدید اولورسه بین النوبتین اولان فاصله طویل اولوب
مزاج علیله صحته تامه یه قریب بر حالت کلور زیرا اکر بو علتده وجع شدید کثیر اولورسه
نوبت قصیر اولور وبین النوبتین اولان فاصله کثیر اولور واکر وجع خفیف ونوبتی
طویل اولورسه بین النوبتین اولان فاصله قصیر اولور وکاه اولورکه علیلده حصاة کلی
علامتی ظهور ایدوب عذاب روحانی واضطراب جسمانی چکر وکاه اولورکه نوبت
ظهور ایدرکن بر غضب شدید ایله انفعالات واقع اولورکه تحریری ممکن دکلدر
لهذا بوکونه اولان نوبته غضبیه تسمیه اولنور وبو قدر تعب وزحمت واضطراب
ومشقت سبیله قوای بدن علیله ضعف کلوب قوت ناطقه وعقلیه سی کندیدن
عاجز اولوب کندی کندوی استثقال ایدر وبو اثناده علیل متلاشی اولوب
خوف وحزن وفکر بیجا کبی عوارضاتدن علت زائل اولنجیه دك خالی اولماز

تقدمة المعرفة معلوم اوله كه بو علته مبتلا اولان كمسنه لرك بعضيلرنده حصاة كلى حادث
اولور و مرضك اكثر اوقاتنده ظهورى بوزرينه يا عدم سددن ياخود انفصال الاخلاطه منسوب
اولان آلات بدنيه نك اثناى نوبت نقرسده كما ينبغى خدمتلرينى ادايه قادر اولمادقلرندن
حصاة كلى حادث اولور زيرا مادهٔ حصاة كليه مادهٔ نقرسيه دن جنسيت حسبيله جزؤ
اولمغله حصاتك ظهورينه باعث اولور و بو حالده مريض ايكى مرضه مبتلا اولمش اولور و بو
اثناده حصاة سببيله بول منقطع اولورسه عليلك سبب موتى اولور و اكر بو مرض
شيوخ و كهولده واقع اولوب نوبتلرى كمال بيرلكدن مقدم ظهور ايتمش اولورسه
موقت و شديد اولمازدن زيرا بو علت ظهور ايدوب انتهاء و شدتنه وار بجه يردك و آغرى
مدتنه محتاجدر پس بو قدر مدته عمر يتيرى و فايده مز و بوندن ماعدا حرارت غريزيه لرى
و قويلرى نقصان اوزره اولمغله طبيعتلرى مادهٔ نقرسيى اوقات معينه سنده كما ينبغى
مفاصلدن دفع و رد ايده مز و اما اكر بو علت كمال بيرلكدن مقدم ظهور ايدرسه ابتدا الرنده
ثابت و شديد و مستحكم اولماد و غيردن ماعدا نوبت غير معينه ايله ظهور ايدوب بر قاچ
كون خفت اوزره اخفا ايدر و كلوب كيدر سنه نك وقت معينه سى اولمز اما مرور مدت ايله
نظام بولوب حركتك وقت ظهورى و امتداد نوبتى فصل مخصوصه و ايام معدوده ده
تدريجا ثابت و شديد و مستحكم اولوب عليلى بيحضور ايدر و غايت پير اولانلرك كنديلره
لازم اولان حركات بدنيه لرى و هضم معده لرى ناقص اولوب اكثر اوقاتده بدنلرنده
سكونت و كوشكلك اولمغله مادهٔ علت كتدكجه حددن افزون اولدرق آخر الامر موتلرينه
باعث اولور و بو علته مبتلا لره كاهيجه غشى و مغص و اسهال و سائر بونلره مشابه
عوارضات ظهور ايدوب امكنهٔ لطيفه و اهويهٔ جيده لرده حركت بدنيه يى اجرا ايتدكلرى
صورتده عاقبة الامر موتلرندن امين اولمازلر و دخى مادهٔ نقرسيه مرات كثيره احشاء
بدنيه يى استيلا ايدوب انلرده باقى قالمغله انفصال اخلاطه خدمت ايدن آلات
بدنيه ضعيف كلوب خدمتلرنده تكاسل ايتمكله اخلاط غليظه ايله دم فاسد اولوب
مادهٔ نقرسيه وجع معتاد اوزره مفاصلدن دفع اولماد و غيردن عليل نيچه نيچه درد و مشقت
اوقات كذار اولوب انجامنده موته مصادف اولوب مجموع بو زحمتلردن خلاص اولور
و بو علت اكثريا ملوك و وزراء و وكلا و حكماء و فيلسوفان اطبايه اصابت ايدوب
آخر الامر بو علتدن وفات ايتمشلردر و بالتجربه مشاهده اولنان بودركه فقرا و مساكيندن
زياده مالدار و اغنيايه و احمق ايله جاهلدن زياده اذكياء و علمايه اصابت ايدوب
باعث موتلرى اولور و بو ذكر اولنان حالات تدبير الهيه نك مخلوقاته نظر ايله عدالت
و استقامتنه دلالت ايدركه بر يوزدن و بر وجهدن كمالى جهت آخردن احسان ايدوب
و بالعكس احسان و كرم ايلدوكى نعمتلره بر كونه زحمت و مشقت فراوان و يروب زحمت
و مصيبتلرينى و اكرام و جزالرينى على طريق التساوى تقسيم ايلمشدر زيرا جميع ملل
مختلفه ده ثابت و مقرردركه هر يوزدن سعادت و كمال صاحبى ياخود هر يوزدن
درد و مصيبته مستغرق بر كمسنه على وجه الكلى نادر بولنور **العلاج** بو مرضك
علاجنى اطباء متقدمين اوچ طريق اوزره بيان ايدوب ديرلركه مادهٔ نقرسيى
ازاله و اخراج ايچون فصد و اسهال و عرق كبى دوا اولماز اما بو تدبير خطادن خالى كلدر

زيرا

زيرا منى كوردندن بيرلو ايله علت مندفع اولمز بلكه متزايد اولور اكرچه فصد ايله دمه مختلط و مفاصله
ورودى اولان اخلاط فاسده يى اخراج ايتمك مناسب ظن اولنور اما غايتله مخالفدر زيرا
فصد قلت ارواحه باعث اولمغله بطلان هضم واقع اولوب مادهٔ علت زياده اولور
على الخصوص عليل پير اولدقده هر وجهله فصد ممنوعدر و اكر بعد النوبت نقرس فصد ايدرلرسه
احتمالدركه دم ايله جميع اخلاطك هيجان و اضطرابندن بر نوبت آخر دخى ظهور ايدركه
نوبت اولادن شديد و متمادى اولدقده كذلك نوبت ظهورنده فصد اولنورسه قوايه
ضعف و ارواحه عجز كلمكله بينه نوبت جديد ظهورينه باعث اولور و اكر نوبتى وقتنده
فصد اولنورسه بو دخى مخالفدر زيرا طبيعت عليلده نوبت كذشته نك هنوز اضطرابى
باقى اولوب زائل اولمدن فصد سببيله اول دفعه قواسنه ضعف و ارواحنه عجز كلوركه
استقامتينه مستعد اولور لكن اكر عليل شاب اولوب و كثرت عيش و عشرت ايله مالوف
اولورسه بو صورتده وقت نوبتده فصد جائزدر اما اكر نوبتلرى متعاقبا ظهور
ايدرسه فصد ممنوعدر زيرا آنجلرده ظهور ايدن نقرسيلك هر نوبتى زمان قليلده
ثابت و مستحكم اولور كذلك اكر قى و اكر اسهال ايله تنقيه مراد اولنورسه بو علته على وجه الكلى
ضد و مخالفدر زيرا قواعد طبيه دندركه ادويهٔ مقيئه و مسهله استعمال اولنده احتمالدركه
مادهٔ نقرسيه اولان اخلاط عاصيه يى طبيعت مفاصلدن دفع ايده كلمش ايكن ادويهٔ مقيئه
و مسهله سببيله فعل خوبودى كما ينبغى اجرا ايده ميوب احشاء بدنيه نك بوينه دفع و رد
ايتمكله عليلك سبب موتى اولور و بعضيلر علت نقرسيى دفع و نوبتنى تسكين و قطع
ايتمك قصديله ادويهٔ مسهله استعمال ايدوب اول مرتبه مضطرب و مكدر اولوركه همان
موته منتهى ظن اولنور زيرا طبيعت مادهٔ علتى مفاصلدن دفع ايتمكله مأمور ايكن ادويهٔ
مسهله سببيله مأمور اولدوغى خدمتدن عاجز اولوب اخلاط فاسده جانب امعايه
ميل ايدر بو يله اوليجق مفاصلده اولان وجع مضمحل اولمق دبته سنده كلور ياخود كليا
زائل اولوب معده ده وجع و بطنده مغص و غشى و نيچه بونك كبى عوارضات
كثيره ظهور ايدر محصل كلام ادويهٔ مسهله كرك خفيف و كرك شديد اولسون بر وجهله
جائز دكلدر كرك وقت نوبتده و كرك اواخر نوبتده و كرك بعد النوبت فاصله و بو يله
صحت تام وقتنده اولسون بهر حال باعث كدر اولور زيرا نوبتك شدتى وقتنده تليين
و اسهال ارواح بدنيه يى غايت مضطرب ايدوب نوبتك شدتنه باعث اولور كذلك
اواخر نوبتده تليين ايتمك اخلاطى مجددا تحريك ايدوب نوبت جديده ظهورينه باعث
اولور و بو فقير نيچه دفعه كندو نفسمده تليين و تنقيه ايله ظهور ايدن مضرتى
تجربه ايدوب واصل و واقف اولدم و غم مرتبه تجربه ايلدكدن ماعدا بو علته مبتلا
اولوب تليين و تنقيه يه مشغول اولان كمسنه لرده دخى مشاهده ايلدمكه فصل
بهارده و كوزده بلكه هر شهرده و هفته ده مجددا مرض مزكوردن خالى اولمادقلرندن
ماعدا عوارضات نقرسيه نك اشد شديدينه مبتلا اولديلر بوندن ذكر اوه معلوم
اولديكه مسهلات قواعد علميه ايله حركت ايتميوب يالكز عملرينى تجربه يه حصر ايدن اطبانك
وجع اثناسنده تنقيه ايله لرندن فى نفس الامر ظاهرا وجع مندفع اولمغله ادويهٔ مسهله
نافع اولمق اقتضا ايدر لكن بعد الزمان بالاده تحرير اولنان زحمت و مشقت ظهور ايله

كذلك مادهٔ تعرّقیسی عرق ایله ازاله یه سعی اولنورسه استفراغات سائره کبی بردن علیلی
بیخصوص اعزّ اماذاتنده مردود و مخالفدر زیرا قبل النوبت معرّقات استعمال اولندقده
انفصاله مستعد اولمیان اخلاط فاسدهٔ محترقه سببیله اطراف بدنه بی وقت منتشر
اولور واکر نوبت موجود ایکن تحریکنه سعی اولنورسه جانب منفعلده مادهٔ علّت زیاده سیله
تورّم حاصل ایتمکله وجع غایت شدید و تحلّل خارج تحریک عرق ایتمک و دنیهٔ نضجه
بالغ اولمامش اخلاطه عاصیت یی ازاله و اخراجه سعی ایتمک مناسب دکلدر زیرا ابوالاطبا
ابقراط فصولنده درکه مرتبهٔ نضجه وارمش اخلاطی استفراغ لازمدر و نضج بولمامش اخلاطی
بر وجهله استفراغ جائز دکلدر و بو قاعده کرک استفراغ بالعرق و کرک استفراغ بالاسهال
اولسون ممنوع عمدر زیرا که حمیات دائره نک نهایت نوبتلرنده واقع اولان عرق اکرچه النضج
ماده واقع اولوب محمّرل اولورسه علیلک خفتنه باعث اولوب منافع عظیمه سی مشاهده
اولنور لکن اعتدالدن خارج و طبیعتک تحمّلندن زیاده تحریک عرق اولنسه علیل مضطرب
اولدوغندن ماعدا حمیات اثر اکثریا حمیات لازمه یه مستدل اولور کذلك بو علته دخی
نوبتک نهایتی وقتنده اکثریا صباحه قریب ظهور ایدن نم وعرق مدّت لیلده واقع اولان
اضطراب و مشقّتی تسکین ایدر لکن اکرم یهٔ نضجه اولان مادهٔ تعرّقیسک موقّد ارندن
زیاده معرّقات ایله تحریک عرق اولنورسه غیر نضج اولان ماده یه تعلّق ایتمکله حرین ابرنوبت
شدیده یه دخی باعث اولور والحاصل استفراغاته مبنی اولان تدابیر تعرّقیسنک مجموعی
عبث اولوب حضرتی مشاهده اولنمشدر و بو فقیر بحسب التجربه عوارضاتی تعرّقیسنک
جمیع کیفیتلرینی دقت و ملاحظه ایله تفتیش و تفحص ایدرک واصل و واقف اولدوغم
وجه اوزره تدبیرینی بیان ایدرم لم یسبق ایدی معلوم اوله که بو علتک تدبیرنده لازم الکا
اولدیکه اولا قلّت ارواح طبیعیه دن نشأت ایدن بطلان هضم ثانیاً بطلان هضمدن
تولّد ایدن اخلاط فاسده نک حرارت غریبه سنه نظر ایدرک تدبیر ایتمک لازمدر بو ایسه غایة الغایه
مشکلدر زیرا اکر قلت ارواحدن نشأت ایدن بطلان هضم ادویهٔ حاره ایله علاج اولنورسه
اخلاط فاسده نک حرارتی حسندا اولور و بالعکس ادویهٔ مبرّده ایله حرارت و حرارت اخلاط
فاسده یی تسکین ایتمک مراد اولنورسه حرارت غریزیه یه حلل کلک ایله بطلان هضم واقع
اولور ایدی طبیب حاذقه لازم ولابددر که دم ایله مختلط اولان اخلاط فاسده نک اخراجی
و ازاله سی ایچون طبیعتک عملنه توقف ایدر بر علل اولدوغی معلوم ایدینوب اسلوب
تدبیر ینجا ایچون بطلان هضمی دفع و هضمه نافع و معین اولان ادویهٔ نافعه ایله تدبیر
و علاجنه سعی ایده لر بونلردن ماعدا کیلوسی دم استحاله یه استعداد و یبوبت و جوهر
غذاء بدنیه یی کسب ایده لایق اولان صورته تبدیل و انفصال اخلاطه متعلق اولان
آلات و احشاء بدنیه یه قوّت ویرن ادویهٔ نافعه یه مبادرت لازمدر پس بوکونه اولان
دوالره منضجات تسمیه اولنور کرک ایسه جنس ادویه دن و کرک ایسه تدبیر بالحمیه دن
و کرک ایسه اسباب ستهٔ ضروریه تدبیر داخل اولان اعمالدن اولسون علی وجه الکلی اول
نسنه لردر که مرادتی ایله معده یه و دمعه و سائر آلات بدنیه یه تقویت و یبوبت حارّ و
معتدله اولدقلر مثلا اصل انجلیقا و راسن و افسنتین و قسط بوندن دقیق ورق و کمافیطوس
و کمادریوس و بونلره مشابه دوالر کرادویهٔ اسکود بوطیه تسمیه ایدلر مثلا اصل فجل بری

ودرق

دودرق قوقلمالر ماد ورق حرف الماء و بونلره مشابه ادویه لر استعمال اولنور و کاه اولور که
ادویهٔ مذکوره دن مرکّب بر ترکیب عمل اولنوب استعمال ایدرلر زیرا مرکّباً استعمالی
بسیطلردن هر وجهله اولی و انسبدر زیرا مفردات مذکوره نک ترکیبندن حاصل اولان
قوّت جمیع مفرداتک قوّتلرینه شامل اولمغله زیاده سیله سریع التأثیر اولور اما
مفردات مذکوره دن ترکیب ادویه عمل ایلمک طبیب مجرّبک کمالنه توقف ایتمکله بو فقیر
استعمال ایلدیکم معجون تسهیل الطالبین تحریر و بیان ایلدم ترکیبی بودر اصل انجلیقا
و قصب الذریره و ایرساطوریا و راسن بوی و افسنتین و قسط بوندن صغیر و فراسیون
ابیض و کمافیطوس و کمادریوس و اسقوردیون و فودنج و حشیشة الزجاج و نبت الحجر
و هیوفاریقون و عصاء ذهبی و نمام و نعنع و سلیخه و سذاب و شوکة المبارکه
و فلسقوت و ابروطانون و زهر بابونج و جوز بوا و بنج چیچکی و زعفران انکروسی
و بزر خردل و بزر قوقلمادیا و کرنو یا هر برندن بور و قیه طرتی اخذ و تجفیف و سحق
اولنوب مقدار اکفا یه خمر احمر قناری و عسل منزوع الرغوه ایله معجون اولنه مقدار
استعمالی صبحاً و مساءً ایکی درهمدر و اکر بو معجونی تکلف عد ایدرلرسه مأمون الغائله
بر ترکیب دخی تحریر ایدرم لکه تحصیلی آسان اوله ترکیبی بودر خمیرهٔ قوقلمار یابریجق
و قیه افسنتین و قشر اصفر نارنج بر وقیه مرجا انجلیقا و مرجی جوز بوا هر برندن
نصف و قیه تریاق اندروماخس اوج درهم سفوف دواء اللوف الجعد ایکی درهم
اخذ اولنوب شراب قشر نارنج ایله معجون اولنه مقدار استعمالی ما سبق کبیدر لکن
هر استعمال اولندقده اوزرینه بو ماء مقطردن بر فنجان استعمال ایدرلر صنعتی بودر نخل بری
اوج وقیه قوقلمار یا ایکی قبضه حرف الماء و بقا بونغا و سلیخه و نعنع هر برندن دورت
قبضه قشر نارنج التی عدد جوز بوا مسحوق ایکی عدد ماء الشعیر اون ایکی رطل اخذ
اولنوب التی رطل ماء خروج ایدنجه دک تقطیر اولنه و بو علته عدیم النظیر اولان
دوالردن بری دخی قنقنه در لکن صباح و اخشامده علی التوالی استعمالنه مداومت
ایدرلر زیرا بو علتک سببی ایله کیفیت بدنه طبیعت آخر کسب ایدن اخلاط بدنیه
فساد کلیه ایله فاسد اولمشدر ایمدی کثرت استعمال ادویه ایله نیجه ایام مرور ایتمکه
محتاجدر که طبیعت حال اولی سنه عودت ایده خصوصا بیرلک حسبیله وجودی
صحته تبدیل ایلمک ممتنعا تدبیر بولندکه معلوم اوله که معده و قوای هاضمه بدنیه یه
نافع و مشهور و مستعمل اولان دوالردن تریاق اندروماخس عظیمة النفعدر لکن
ترکیبنه افیون داخل اولمغله حرارت مفرطه یه باعث اولور ایچون معجون مذکوری
بو فقیر تریاقه ترجیح ایلمشمدر ایمدی بو ذکر اولنان دوالری بین النوبتین کثیراً
استعمال ایدرلر و ادویهٔ مفرده دن قنه قنه دخی مشهور اولان دواء دخی غایت نافعدر
لکن تقید و اهتمام ایله صباح و اخشام استعمال اولنمغله غلیان غیر طبیعیسی تسکین
و حسن نظام ایله دوران طبیعیسنه معین اولور و لایق اولان بودرکه ادویهٔ مذکوره یی
علتک وقت ظهورنده و حال نوبتلرک ورودنده زیاده جدا استعمال اولنمقدر و دخی
معلوم اوله که بو علتی یا اکثر دوائلر دفع ایتمک ممتنعاتدن اولدیغی عند المجربین غایتده
بناءً علیه مأکولات و مشروبات دخی اهتمام ایدوب سریع الهضم و جید الکیلوس

اولان اغذیهٔ محموده استعمال اولنه وبونك خلافی باعث الذی حارج اولمغله بطلان هضمه
باعث اولوب علت تعریفیه سبب اولور کذلك قلت ماکولات ومشروبات دخی
اطراف بدنیه نك غذا لرندن محروم ایتمکله وجودی ضعیف وسست ایدوب علل مذکوره یه
مستعد ایدر وبو تعرفه مبتلا اولنانك احوالی کثیری نفسیده وسائر مرضاده دخی تجربه ایلمشلر
وهضمی آسان اولان ماکولات هضمی بطی اولانه ترجیح اولنور لکن اکر مریضك میلی واشتهاسی
طبیعته سبی زیاده اولورسه بو صورتده جابجا بطی الهضم اولانلردن دخی قلیلا استعمال
اولنورسه هر تمکن وتخالف ایسه دخی سهولتیله سریعا هضم اولور وعلیلك طعامنه
مناسب اولان لحم واحد اوله اکر لحوم مختلفه دن معمول طعام ماکول اولورسه هضم معده یه
تخالفی اولمغله ضرری امر مقرردر وعلیل لحومك عنزی اطعمهٔ سائره دن اسندکی قدر اکل
ایلسه بأس یوقدر اما شول شرطیله که زیاده مالح واداویات ایله تربیه اولنمش اولمیه
احتراز لازمدر زیرا تعدد هضمه مخالف دکل ایسه دخی تحریك اخلاط اولمغله مضردر وبو
مرضه مبتلا اولنانه لایق ومناسب اولان بودرکه هر یوم طعام واحد ایله اکتفا ایدوب
احشام طعامنی فوت ایتمك معقولدر زیرا مدة لیلده طبیعت نوم ایله مجموع اخلاطك نضج
وهضمنه مشغول ایکن احشام طعامنی بدلنه جو وبرنیه یعنی ماء الشعیر مکیف استعمال
اولنسه مدد اولدیغی حیثیتله اصحاب تعرقیسی حصاة کلیه حدوثندن امین ایدر والحاصل
بعضیلری بو مرضده اکرچه لبنیاتی منع ایدوب مضر اولدیغی اوزره تحریر ایلمشلر دراما کیمی سنه در که
بنی آلعطبا بالتجربه شهوت شعار اولوب کندمه اعتبار تولمغله الی هذا الآن شهورو طن رعایت
ایتمکله استعمال ایدنلرده نفعی بیشمار در لکن شول شرطیله استعمال اولنه حبا شرت لازمدر که
اصلا وقطعا ترك وفوت اولنیوب استعمال اولنه زیرا ترك اولنورسه علیلك حالی مختل
تناول ایتدیکی غذا هر نه قدر قلیل اولورسه دخی لبن کبی سریعا وجیدا هضم اولمیوب مادهٔ
تعریسك کثرتنه باعث اولور والحاصل لبنی استعمال ایدنلره واجب اولان بودرکه مدت
عمرنده بر ایام دخی استعمال ایدوب ترك ایتمیه لر بو بلا اولمیغی فاتره دن حالی دکلدر ودخی
بسبیله نام حکیم نام الاداره اصحاب مراقیایه وجودیك اولاتلره وعنبر تکی مشروبات
مکیفه ایله مألوف اولنلره لبنی استعمالی مناسب دکلدر اکرچه حدت اخلاطی تسکین
وقطع ایتمکله منافعی بیحد در اما بطلان هضمه مناسب اولمغله بو مرضه انك ضرری
فائده سندن ازیدر ودخی بو مرضه بالتجربه باده نك مضرتی ظاهر واشکاردر اما اطبادن
بعضیلری هضمه مدار وآدرد رنافع اولنسه ذاهب اولمشلر لکن اخلاط فاسده یی
تحریك ایتمکله مخالف ومضر اولدیغی ارباب تجربه عندنده مسلم ومحرر در وهضمه مدار دیو
اولدیغی دخی مسلم دکلدر زیرا بعضیلر هضمنه خلل ویروب ارواح طبیعیه یی طاعتدن وآلات
هاضمه اولان رباطاتی تضییق ایدوب افعالنه خلل ویرمکله مرض حصاة کوره نك حدوثنه
سبب اولدیغی امر مقرردر زیرا کثرتیله شرب شراب ایدنلرك اکثری نعرقیسه وقلبیه
واستسقاء یه مبتلا اولورلر لهذا شراب دخی بو مرضه مضردر واما لو نزره سهل ریه مشهور
ومستعمل اولان جو وبرنیه باده کبی دکل بلکه مضر دکلدر واثر مبرده دخی بو مرضه
مخالفدر زیرا حرارت غریزیه یه خلل ویرمکله هضم بدنیتی بالکلیه محو وافنا ایدر وبونك
ضرری باده کبی دکل بلکه موت علیله سبب اولور ایدی بو مرضه مبتلا اولنانلره آچیدر که

[illegible]

تحرز

۳۹۲ تحرز اولنان مشروبات ترك احتراز ایدوب معتدل الکیفیه اولان مشروبات استعمال ایده لر
مثلا جو وبرنیه استعمالی مناسبدر واکر علیل شرابه مبتلا اولوب تحصیلی ممکن دکل ایسه
آنك بدلنه خمر ابیض صافیدن بو مقدار اخذ ایدوب ماء کثیره ایله ممزوجا استعمال اولنه
ودخی علیلی حصاة کلیه دن امین ایتمك ایچون بو مطبوخی استعمال ایده لر صنعتی بودر عشبهٔ مغربی
التی وقیه صاصفراس وجو بچینی وبرادهٔ قرن الایل هر بریندن ایکی وقیه اصل السوسن
بر وقیه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ ایدوب بعده اون ایکی ساعت رماد
حاره اوزرنده ترك اولنوب بعده ثلثی مقداری زائل اولنجه طبخ ونار دن تنزیل ایتدکدن صکره
ایچینه درت درهم اینسون القا وایکی ساعت ترك اولنوب بعده آستین ابرا طیدن
تصفیه وبللوردن شیشه لرده حفظ اولنه وبو مشروبی کرك وقت نوبتده وکرك ما بین
النوبتین استعمال ایده لر کذلك مقدما تحریر اولنان معجون دخی ترك اولنیوب بو مطبوخ ایله
معا استعمال اولنه لکن شول کمسنه لر که مشروبات مسکره یه مبتلا ومألوف اوله لر وضعف
پیرلك سببیله قوة هاضمه لری نقصان بولمشلره دفعةً اشربهٔ مسکره یی قطع ایتمك جائز
دکلدر زیرا غذالری انکله هضم اوله کلمشدر پس ایمدی بونك کبیلره مطبوخ مذکوره یه
مألوف اولنجیه دکین کاه بیکاه طعام بیننده شراب ابیض قلیل ویره لر

التدبیر النوم والیقضه

معلوم اوله که نوم ویقضه خصوصنده دخی اهتمام تام لازمدر خصوصا وقت شتاده مدت
لیالیده افراط اوزره اویومق وجودی اتعاب ایتمکله کدر عظیمه باعث اولوردر زیرا حرکات
افعال بدنیهٔ واعمال عقلیه نك نهارده کثرتی اولمغله علیلك بدنی ضعیف وارواحی قلیل
اولوب بویله اولیجق طبیعته عجز واعیاء کلکله اخشامدن استراحت وسکونه محتاجدر
کذلك بو مرضك اصحابنه سحرخیز اولمق نافعدر اکر سحرخیز اولمازسه تعاقب ایدن لیلك
نومنه کسر ونقصان ویروب خلل پذیرا اولور وانفعالات نفسانیه دن احتراز ایدوب
ارواح بدنیه لرینك راحت وحاینه سنه سعی واهتمام لازمدر زیرا انفعالات نفسانیه
سببیله مضطرب اولدقلری حالده آلات هضم اولان ارواح بدنیه نك افعال ونظامی
بالکلیه فاسد اولمغله نقرسك تکون وترقیسنه باعث اولور وبو افعال عبثیه یره
اولدیغنده اشتباه یوقدر زیرا زیاده بو آنه دك کمسنه نظام ویرمشدر پس ایمدی
انفعالات نفسانیه دن ماعدا ما یحق لیلا ده واقع اولان کثرت مطالعه وملاحظه دن
دخی اجتناب لازمدر کذلك بطلان هضمی ازاله ایدوب دم صفوت واطراف جسمانیه یه
تقویت ویرمك ایچون حرکات بدنیه یه رعایت بلکه هر یوم فوت اولنماق شرطیله
مداومت لازمدر زیرا بو مرضده احوال بدنی بالکلیه متبدل اولمق لازمدر پس حرکات
بدنیه هر یوم اولموب فوت اولنمزه احوال بدنیه نك تبدیلنه کافی اولمادیغندن ماعدا
بلکه مرضك نوبتی بعضی دفعه تحریك ایدر خصوصا مهورا یامرن بری ترك اولنمش اوله
واکر حرکت بدنیه معتدل اولورسه پیران وشیوخه نافعدر واکر شدید اولورسه هضمه
زحمت واکر معتدل اولورسه زیاده قوت ویرر اما اکرچه پیران وشیوخه حرکت بدنیه
آسان اولمیوب بدنلره استرخاء ویرر الکلرده ضعف قواء اولمغله زیاده مشکلدر لکن حرکت
ایتمین پیرلر نقرسدن زیاده شدید اولان حصاة کلیه یه مبتلا اولورلر وحرکات
بدنیه علی التوالی اولورسه اخلاطك مفاصله اجتماعنه وآنده تکاسفنه مانع اولوب

طاغیلدر وسکون اخلاطك مفاصلده علی الخصوص اصابعده اجتماعنه باعث اولور واکر
حرکات بدنیه راکبا اولورسه سائرندن زیاده نافعدر اما پیرلره واصحاب حصاة کلیه یه
غیر نافع بلکه مضردر انلره لایق ومناسب اولان قوچو وچنطووه راکب اولوب حرکت
ایتمك فرسه بنمك اولور وبو حرکات بدنیه ترکله راکبا وکرك غیری راکب اولسون هواسی
لطیف وصاغ اولان مفرح محللرده اولمق لازمدر زیرا شهرلرك هواسی اصناف مختلفه نك
کارکاهلرندن حاصل اولان بخارات ایله ممتزج ومکیف وفاسد اولور

التدبیر بالحمیة

تدبیر بالحمیه نك اولکیسی جماعدر که اصحاب نقرسه وپیرلره غایة الغایه مضردر زیرا انلرك
وجودلری علیل وارواح وقوتلری قلیل اولوب وهضملری ناقص واعصاب ومفاصللری
کوشك اولور بس انلره جماعدن متعاقب اولان برزخ ومشقت بحسابدر اما بالاده
تحریر اولنان قانون وقواعده رعایت اولنوب اجراسنه سعی وهمت اولنسه بو علتك شدت
هجوممندن ووجع عظیمه سندن ایمن اولنور لکن آخر شتاده فصل بهاره قریب ینه علت
عودت ایدر زیرا مدت ایام شتاده قوت دمویه نقصان ومسامات بدنیه دن تنفس
منقطع واخلاط کثیره مجتمع اولمغله بعد مدت اقتران شمس وحرکت عنیفه سببیله حرکت
عنیفه سببیله حرکت ایتدکلرندن ناشی نوبت نقرس تکرار عودت ایدر ونوبت نقرسك
اولنده لحوم ماکوله اقسامندن غایت احتراز واجبدر اما بعضی کسنه لرك غذالری لحم اولمدقجه
طبیعتلری منفعل اولور بویله اولان کسنه لره نوبتك ظهورندن بر ویا ایکی کون مرورندنه
آرزو ایتدکلری ایچون لحم جزوی اعطاء اولنمق جائزدر زیرا ویرلمدیکی صورتده تململ ارواح
وغشی وعلل ردیه ده واقع اولان عوارضاتك اکثری ظهور ایدر واکر نوبت ظهورندنه
حرکت بدنیه اجراسنه غیرت اولنورسه غایت نافعدر اکرچه اول وقتده وجع وار ایکن
حرکت غایت مشکلدر لکن عزیمه وقوتی ایله اجرا اولنسه وجعی سریعا تسکین اولور کذلك
علیل حرکت سببیله حصاة کلیه دن محفوظ وامین اولور

التدبیر عوارضات النقرسیة

تدبیر معالجات مرضا ید دست نهاده اولان طبیب لبیبه خفی دکلدر که بو مرضك عوارضاتی
غایت کثیر وتدبیر معالجاتی دخی عسیردر اما کثیر الوقوع اولان عارضه لرینی تفصیلرینی
تقریر ومهما امکن تدابیر وعلاجلرینی تحریر ایدرلر مثلا عوارضات نقرسیه دن ضعف حوصله
ودباح معده وغشی ومعده ازلسی ومغص کبی عارضه لر اول کسنه لرده مشاهده دکه
یامرور ایامدن بر وبو مرضه مبتلا یاخود احباس عنبردن اولان مشروبات حاره یی
مبرّدانه تبدیل ایتمش ولا یاخود علتك ابتداء ظهورنده ضمادات بارده ویا سائر ادویه
مبرده یی جانب منفعله یرلصق ایتمش اولرزیرا بو تقریب ایله مفاصل مندفعه اولان ماده
ضماد ملتصقه سببیله احشایه رجوع ایدرب ضعف ومعده ازلسی ظهور ایدر بو عارضه نك
قناریه باده سنك برجرعه سی کافیدر وبو خصوصده جمیع مفرحات قلبیه دن بو تریاق
اندروماخیس دن دخی افضل ونافعدر لکن ماده نقرسیك رجوعندن ناشی بر مخاطره لی
عرض شدیده ظهور ایدرسه اول وقتده لودانوم سیالدن یکرمی قطره مقدار ادی
امیاه مناسبه ایله وقت تومده اعطا اولنسه فائده جلیله سی مشاهده اولنور
کذلك اسهال عارض اولوب بحران اولمادوغی صورتده ینه لودانوم سیالده مناسبدر
واکر عوارضات سائره حرکات بدنیه ایله مندفعه اولمایوب بردوایرم مراجعت اقتضا ایدرسه

اول

اول وقتده عرقه مائل دوا اولنمز واکر ایکی ویا اوچ کون صباح واحتشام ایکی واوچ ساعت
مقداری حرکت اولنوب عوارض مذکوره مندفع اولمزسه عرض آخر ظهور ایدر یعنی
ماده نقرسیك برودتی سببیله بر سعال یابس واقع اولوب ماده نقرسیك تدریج
ایله رئتیه منجذب ومنتقل اولور وبو عرضك وقوعنده انتقال ماده سببیله اطراف
بدنیه دن جانب منفعلده اولان وجع وتورم مضمحل اولوب راحت کلی حاصل اولور
پس ایمدی بو عرضك ظهورنده تدبیر ذات الریه تدبیر مناسب اولان تدبیردر که اکر
فصده مانع یوغیسه فصد تکرار ایله فصد وادویه بارده ایله علاج ایدروب پرهیزنده
اهتمام ایدرلر وبالمناسبه ادویه منضجه وملینه استعمال اولنه لکن احتیاط لازمدر که
فصد وتلیین وتنقیه اثناسنده ادویه محرقه استعمال اولنمیه زیرا رئتیه ده اولان
ماده یی تجفیف ایتکله رئتك یره لنمسنه باعث اولوب مریضك سبب موتی اولور
وبو مرضك دور کلیسنك نهایتنه قریب بعضی کره حصاة کلیه دخی عارض اولور بویله
اولدیغی علاجات سائره ترك اولنوب بین الاطباء انکروسیته مشهور ومستعمل اولان
بوسانیقوم اسمیله مسمی مطبوخ سهمتا زیاده جد استعمال اولنه اما ایچینه ایکی وقیه
قشر اصل خطمی ضم اولنوب طبخ اولنمق لازمدر وبعد الاستعمال درعقب بو احتقانی
ایدرلر صنعتی بودرکه قشر اصل خطمی وزهر سوسن ابیض بر وقیه خبازی وحشیشة الزجاج
وزهر بابونج هر برندن بر قبضه بزر کتان وبزر حلبه هر برندن نصف وقیه اخذ
ودق اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله بو یکی رطل قالنجه طبخ وتصفیه دنصکره
ایچینه شراب الخطمی وسکر ابیض ایکیشر وقیه ضم وحل اولنوب احتقان اولنه
وبو اثناده شرب اولنان بوسانیقوم قئ ایله خروج ایدروب احتقان دخی عمل ایدر
جرء علیله لودانوم سیالدن یکرمی قطره مقداری یاخود ماده تی نام طبیبك حبندن
اون بشی حبه مقداری استعمال ایتدوره لر دخی بو مرضده بالتجربه معلوم اولان بودرکه
قطع وجع وتسکین علت ایچون تحریر ایتدکلری دوالرك بریسی نافع ومؤثر دکلدر
مکرکه ضماد بارده اوله بو دخی مخاطره لیدر زیرا ادویه خارجیه سببیله نیجه کسنه لرك
هلاکی مشاهده اولنمشدر واکر ادویه خارجیه یی هنوز نوبتك ظهورنده استعمال ایدرلرسه
وجع تسکین اولماز نوبتك تماممنده وآرتق مندفع اولوب بو فائده ایتمز بعده وجع کندو کندن
منقطع اولور پس ایمدی ادویه خارجیه استعمالی عبثدر وبو فقیر اوتوز سنه دن زیاده
تجربه ایلیوب ادویه خارجیه دن بر مجرب دوایه نائل اولمادم فقط لبن ایله خبزی
طبخ ایدروب ایچینه بر مقدار زعفران وبر مقدار دهن الورد ضم ومزج ایدروب لصوق ایتکله
وجعی بر مقدار تسکین ایدر ایدم وهر نه زمان ادویه مخدره ومسکنه خارجیه استعمال
ایلدم ایسه عاقبتنده ضرر مشاهده ایلدم اما اکر وجع نقرس علیلك تحملندن خارج
اولورسه نه چاره بر مقدار لودانوم سیالدن اخضا مده قریب استعمال ایده لر
وادویه خارجیه دن بین الاطباء هند مشهور ومستعمل اولان بر نوعه کوفه دکه
اکا موقسه تعبیر ایدرلر وبو دخی عملده کی جانب منفعلده بو نکله وجد خفیفه
اوزره احراق ایدرلر فی الحقیقه مدت قدیمه دن برو عمل اولنور تدبیر جیددر
وکتب ابقراطیه نك امراضه متعلق اولانلرنده مسطوردر وعصنوماوئی کتاب ایله

احراق مناسبدر دیمش زبر الاطباء هندنك كوف عملي الحموق ايله كتلان بيننده قطعاً فرق يوقدر
في نفس الامر مادة نم هيسك اجزاء طياره سي جانب منفعله دن ازاله ايتمكه اي آق كيبي بردوا اولمالي

الفصل الثاني في عرق النساء

معلوم اولدكه نساء نونك فتحى ايله بر طمرك اسميدر كه عرق اجوفدن متشعب ومنفصل اولوب ورك اوردندن نازل وجانب وحشيدن اسفله مرور وامتداد ايله خنصره واصل اولور لكن عادت اطباده وجع نسائى عرق النساء تعبيرى جارى اولمشدر تقدير كلام وجع العرق معناسنه در شجرك ارك مضاف اولسي كيبي عرق نساء مضاف اولمشدر و بو وجعه لسان تركيده قالچه اغريسي ويان اغريسي ديرلر لسان يونانيده اسقياديقوس و اسقياس دخي تسميه ايدرلر **السبب** عرق النسانك سببى بر رطوبت مائيه دركه دمدن منفصل اولميوب نساء تعبير اولنان طمرده مستقر اولمسندندر يا خود رطوبت بلغميه فجه ايله طمر مذكورك طولمسندندر يا بر دم غليظ سوداويدركه طبيعت اسفل بدنه جهت دق الدوالى دفع ايلر اكرچه بو مرضك سببى رطوبت خلط دمويه و بلغميه فجه در اما بعضيلر كاهيجه خلط مرارى محترقدن دخي حادث اولور ديمشلر و بو مرضك اسباب سائره سي نقرس ووجع مفاصلده مفصلاً تحرير اولنمشدر **العلامات** عرق النسانك علامتي وجعك مفصل وركدن ابتدا ايدوب فخذك جانب وحشيسندن ركبه يه نازل و اندن ممتد اولوب كعبه و خنصره يه وارر جميع رجله شامل اولمسيدر و مرضك مدتى طويل و قصير اولمسه نسبتله نزول مادة سي قليل وكثير اولور وكاه اولوركه رجل واحده ده مستقر اولميوب رجل آخره دخي انتقال ايدر كتفه و يده دخي انتقالي كورلمشدر و عليلك مأوف اولان فخذ و رجلنه هزال طارى اولوب زمينه باصدقده زحمت ويروب حركته مانع اولور كاه اولوركه شدت وجعدن عظم فخذ موضعندن منقلع اولور ودخي معلوم اولدكه جميع اوجاع مفاصل وسائر اوجاع سرعت ايله عودت ايدر اما عرق النسا بونلرك خلافيدر دكه سرعت ايله عودت ايتيوب اكثريا ماده مي اولا مفاصله اولوب بعده عصبه عرضيه انتقال ايدر **العلاج** عرق النسانك علاجنده طبيب لبيبه لازم اولان بودركه ابتدا اجانب وجعك باسليقندن فصد ايتمكله حدت دمي كسر و حرارتني اطفا ايچون شراب اجاص ايله سكنجبين ولعابات ايله جلنجبين وماء رمان حامض استعمال ايدرلر بعده حب سورنجان ايله بدني تنقيه و زمان وقوة مساعد دكل ايسه حقنه لينه ايدرلر و عضو مأوفه اصل قصب مدقوق خل ايله عجين ايدوب تضميد وماء رياحين ايله تنطيل و تكميد ايدرلر وقتاكه زمان علت متوسط اوله عضوى دهن نيلوفر كيبي ادهان مبرده ايله تمريخ بعده عليلي حمام معتدله يه ادخال ايدوب وجودينى تنقيح ايدرلر و اكر بو دوالر ايله بر فائده حاصل اولمازسه عرق النسادن فصد لازمدر ومعلوم اولدكه قبل الاستفراغ عضوى ادهان ايله تمريخدن احتراز ايدرلر وقتاكه برؤ حاصل اوله عليل فراريج مشوى و اسفيداج اعطا ايدرلر اما حلويات ترك حذر لازمدر واكر بو مرض دم مرارىدن حادث اولمش ايسه مطبوخ هليلجات ايله اسهال وشراب نيلوفر بي ماء بزرقطونا و يا خود ماء تمر هندى ايله سكنجبين و يا ماء النقوع بشراب البنفسج استعمال ايدرلر وبعد الاسهال والتنقية عليله قوة كلدكده باسليقدن و يا الكحلدن فصد ايدرلر وعضوى طحلب وخل تضميد ايتمكله تبريد ايدرلر واكر عرق نساءدن فصد اولنسه دخى اولى و انسبدر و اكر علت خلط بلغميه فجه دن حادث اولمش ايسه اولا ادويه مقيئه ايله معده يي تنقيه وتطهير وخلط بلغميي اخراج ايچون احتقانات قوية استعمال تدبير ايدرلركه ايارجات مناسبه ايله اسهال و تبديل مزاج ايچون شراب عسل و جلنجبين عسلى

استعمال

استعمال اولنه وعضوه دقيق ترمس شراب ايله عجين ايدوب تضميد ايدرلر يا خود دهن ناردين ايله تدهين وتمريخ ايدرلر واكر بو دوالر ايله مماكن اولمزسه ورآي كعب رجلده واقع اولان عروقدن فصد ايدرلر و اكر عرق ظاهر دكل ايسه صافندن فصد ايدرلر واكر مرض مزمن اولوب زماني طويل اولورسه عليلي حمامات كبريتيه ونفطيه يا خود ماء بحره اجلاس ايدرلر وغداسيني ماء الحمص و زيرباج ايدوب حميه ده دقت لازمدر زيرا جوع انفع خلط غليظك علاج اولمز و اكر بو مرض كيموس سوداويدن حادث اولورسه مطبوخ افتيمون ايله اسهال ايدوب جلنجبين سكري اعطا ايدرلر يا خود ماء فاتر و يا ماء عناب ايله جلاب و يا نقوع تمر هندي بشراب النيلوفر اسقى ايدرلر و عضو مأوفه ورق دلب الطرى المدقوق وضع ايدرلر يا خود شحم البط و شمع ابيض ادهان مناسبه دن برى ايله ممزوجاً طلاء ايدرلر كذلك ماء رياحين ايله غسلى دخى مناسبدر و عرق النساءدن فصد غايت نافعدر اكر صلاحه يوز طوتمز ايسه حقنه قويه يه محتاج در واطبادن بعضيلر ديديلركه علامت دم ظاهر اولورسه همان باسليقدن بعده عرق رجلدن فصد ايتمك اولادر و لكن ايكي كون مقدارى تدبير لطيف لازمدر بعده اكر وجع جانب وحشيده اولورسه عرق نساءدن واكر جانب انسيده اولورسه صافندن فصد ايدرلر يا خود وراء عظم بر عرق در بين الخنصر والبنصر واقع اولان عرقدن فصد ايدرلر و بعضيلر ديديلركه عرق مذكوردن فصد ايتمك عرق نساء و مابض و صافندن انفع و مناسبدر بعده عضو عليلي اشياء مليّنه ايله دلك و ادهان مناسبه ايله تدهين و تمريخ و حمام معتدله يه و اندن معتدله يه دخول و اجلاس ايله وجود عليلي تصحيح ايدرلر و بو مرضده عضو مأوفه يه محجمه ناريه وضع ايتمك و ماء كبريتيه يه جلوس و ضمادات حنظل و منع ايتمكله تنفيط و يا خود حديد ايله كي ايتمك كيبي علاج اولماز يا خود زفت ايله كبريت مسحوقي مزج ايدوب بر كاغده بسط و موضع مأوفه وضع ايدوب كندى ساقط اولنجه ترك ايدرلر يا خود خردل و خرء الحمام مسحوقى لبن تين ايله عجين ايدوب لصوق ايدرلر و موضع مأوفه متقرح اولوب صديد خروج ايدنجه ترك اولنه و ماده يى ظاهره جذب ايچون ميويزج و عاقرقرحا و بورق و فرفيون اخذ اولنوب شمع و دهن سذاب ايله ضماد اولنه و اكر بو علاجلر ايله عليل برؤ حاصل ايتمزسه اوج كون بر يوم بر درهم يا خود بر مثقال نفط ابيض حمرا ايله اسقى ايدرلر و معلوم اولدكه بو ذكر اولنان تدابير و علاجات اطباء متقدمينك مختارلريدر و اكر بونلردن زياده علاجات سريع التأثير و تدابير صحيح ولا نطوطلبه اولنورسه نقرس فصلنده مراجعت ايدرلر

الفصل الثالث في وجع المفاصل

معلوم اولدكه مفاصل مفصلك جمعيدر مفصل بالفتح وكسر الصاد لسان تركيده اعضاده اولان اك يرلرينه ديرلر بو برحلوف و جمعيدركه اكثر مفصلده عارض اولور اكر مفاصل قدمده مفصل كعبه و اصابعه خصوصا ابهامه عارض اولورسه نقرس تسميه اولنور و اكر مفصل وركده ثابت اولورسه وجع ورك تسميه اولنور و اكر وركدن ابتدا كعبه وارنجه ممتد اولورسه عرق النساء تسميه اولنور فقرات ظهرده واقع اولوب فقراتي بربرندن جدا و زائل ايدرسه اكا اسم حدبه مخصوص اولور لكن زوال فقرات كاهيجه قدامده اولور اكا حدبه مقدمه و قصع و تقصع دخي تسميه ايدرلر و اكر كاهيجه بو حدبه جانب خلفده اولورسه اكا حدبه مؤخره تسميه ايدرلر و كاهيجه جانبينده واقع اولور اكا التواء تسميه اولنور **السبب** وجع مفاصلك سببى يا سوء مزاج سادج يا سوء مزاج مادى در يا خود هضم ثاني ايله هضم ثالثك فضولندن حادث اولور اكثريا دمدن و صفرادن و كاهيجه

بلغمی و نادراً سودادن حاصل اولور سنادرطوس جرجانی دیدکه بو مرض کاه اولور که
تفرق الاتصالدن دخی حادث اولور زیرا مفاصله منصب اولان ماده کمیت و کیفیت حسبیله
عضوک اتصالنی ایرمق ایله بو وجعه باعث اولور و بنه سنادرطوس دیرکه بو وجع دردی
حاصل اولورکه اول دردک ادمیت و ملحیتی و اجزاء کبریتیه و دخانیه مشتملدر پس
اکر ادمیت غالب اولورسه مفاصله منصب اولان ماده منحجر اولوب صلبا باقی قالوب
مفاصلی حرکتدن منع ایدر و اکر ملحیتی غالب اولورسه وجعی شدید اولور و اکر کبریتیت
و اجزاء دخانیتی غالب اولورسه وجعی شدید و حرارتی مزید اولور و بو مادهنک
محلی دم اولمغله دم ایله مختلط اولوب متفرق اولمز بو تقدیرجه بو مرض دم صرفدن حادث
اولور فقیر دیرمکه شول ادمیت که ملحیت و دخانیتدن خالی اولیه اول ادمیت دمک
عینی اولان اخلاطه دخی اولور و بو معنا عالم بالمسئله اولان اطبایه خفی دکلدر زیرا
دمده اولمسی ظاهر اما اخلاط سائرهده ظاهر اولمغله بالجنسی مشکلدر مکرکه حرارت فاعل
اولوب رطوبتی تبخیر ایلیه اول وقتده انلرده دخی ظاهر اولور بویله اولیجق دم صرفدن حادث
اولدیغی کبی بلغم صرفده و صفرا صرفدن دخی تولد ایدر و دمده واقع اولان ادمیتنک
سببی یا شرب خمرک کثرتی و یا اتنا اول اولنان اغذیه غلیظهنک و فربهلر بعضیلر کبد و
طحال وکلینک سوء مزاجندن حاصل اولور دیمشلر زیرا بر عضوده سوء مزاج طاری اولدقده
ادمیت مذکورهیی بول و یا ثفل و یا طریق آخر ایله دفع و ازاله ایدهمیوب باقی قالمغله
بر یوم زیاده اولوب دم ایله معا مفاصله منصب اولوب وجع شدیده باعث اولور
کذلک حرکات کثیرهدن و هنکام جوعده جماعدن و عقیب طعامده استحمامدن و کثرت
اخلاط غلیظه و بردن حادث اولور جذام و حب افرنجی و اسکوربوط و بالیقا کبی امراض
ردیئه و عاصیهدن دخی عروضی کثیر الوقوعدر **العلامات** بو مرضک علامتی علتک تدریجله
کلوب اثر ماده اولمقسزین ظاهر اولمسیدر و دخی خلطدن حادث اولمش ایسه عضو
ماوفک لونی و حرارت و برودتی و وجعک قلت و کثرتی ایله استدلال اولنور مثلا دموی
اولورسه عضوک حرارت و حمرتی زیاده اولور اما اکر اول دم عضوک تفریزه اولورسه
حمرت و حرارت ایله تمدد و ضربان حادث اولور و اکر صفراوی اولورسه عضوک لوننده
صفرت و وجعنده شدت و ثقل و تمدد ایله قلیلا حمرت و افراط حرارت اولور و اکر بلغمی
اولورسه عطش والتهابی قلیل و ثقلت و رمی کثیر اولوب رنک عضوی لون رصاصیه
تبدیل اولور و اکر سوداوی اولورسه عضوده صلابت و یبوست و لوننده سواد و جمعنده
خفت اولور و دخی مادهنک نوعنه تدبیر ماضیه و سن و عادت و بلد و صناعت و فصل
و سحنه و مزاج شخص و براز و قاروره و نبض و موافق و مخالف اولان اشیالرک مجموعی
بو مرضده دلالت ایدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولهکه اکثریا بو مرض حار و رطب اولان
اشیایی غذا و شرب ایدنلرده و مکتفیه مبتلا اولنلره عارض اولور خصوصا تازه یکیت اولنلر
کذلک بلغمی المزاج و یا بلغمی کثیر اولان شیوخده کثیر العروضدر و اهویه بارده کثیرهدن بلاد
شمالیه اصحابنه عارض اولدیغی کبی افراط حرارتدن بلاد جنوبیهده دخی وقوعی کورلمشدر
و مأکولات و مشروباتنده قلت و یاخود کثرت و قدر اوزره اولوب اعتدال اوزره حارج
حرکت ایدنلر بو مرضه مستعدلردر و بو مرض پدر و مادردن بطریق الارث دخی انتقال ایدر

دکبار اغتیادده کثیر الظهوردر زیرا اکر انلر اطعمهء کوناکوندن تناول ایتدکلرندن قطع النظر
حرکت بدنیهلری قلیل و جماعه میللری کثیر اولدقلرندن بو مرضه کرفتار اولورلر و بو مرض
نسوانده نادر اولور مکرکه احتباس حیضه مبتلا اولهلر ابو الاطبا ابقراط فاضل بو مرض
صبیانده عارض اولمز تاکه جماعه قدرتلری کلمینه و طواشیلرده دخی اولمز دیرایدی استاد
فاضلک بو کلامی حقیقت ابنجامی قطعا واقع اولمز دیمک دکلدر بلکه نادر الوقوعدر دیمکدر
زیرا بو فقیر قلیل البضاعه صبیان و طواشیلرده کوردوکدن ماعدا بنجه نسوانده دخی مشاهده
ایلدم **العلاج** بو مرض عاصیهنک علاجی بعینه نقرس علاجیدر زیرا اکثر حکما
بو مرضی نقرس ایله معا تحریر و ایکیسنک دخی تدبیر و علاجنی نسق واحد اوزره تقریر ایلمشلردر

الفصل الرابع فی وجع الورك

وجع ورک لسان ترکیده یان باشی اغریسی دیرلر
زبان فارسیده درد سرون تسمیه ایدرلر الورک بکسر الراء و فتحها و سکونها اویلق اوستی
یعنی اویلق نهایتنده اولان یومری یرک ترکیده اوجه و اوماجه دیرلر و بو وجع دخی اوجاع
مفاصل اصنافندن برملعوندر وجع ورک عرق النسا ایله بو وجعک فرقی بودرکه بو وجع بر موضعده
ثابت اولوب منتقل اولماز اما عرق النسا برموضعدن برموضعه انتقال ایدر **السبب**
بو وجعک سببی اکثریا ضعف ورکدر ضعف ورک دخی برنسنه اوزرینه جالس اولمقدن
و کثرت ایله فرسه راکب اولمقدن یاخود رخام اوزرینه و آجره جالس اولمقدن یاخود ضربه
شدیدهدن اولور و بو وجع اکثریا لزج بلغم نجهنلک کثرتندن حادث اولور کذلک کاه اولورکه
وجع رحمدن انتقال ایدر زیرا وجع رحمک اوتاجی مقداری مدتی طویل اولسه وجع ورکه
منتقل اولور تحریر بمزسبقت اعتشدر **العلاج** بو وجعک علاجی کاه اولور ابتداده رادعات
غایت ضرر ویرر زیرا مفصل ورک عمیقدر و لحمی کثیردر و ماده عمیق یرده اولمغله دواء
رادع مادهیی موضعنده حبس ایتمکله تحلیلی عسیر اولور بلکه ابتداده مرخیات یعنی رخاوت
ویریجی نسنهلر استعمال ایدرلرکه وجعی تسکینه موافق اوله مکرکه مادهسی غایت رقیق
و خام اوله اول وقت مرخیات استعمالندن صکوا زجق رادع استعمالی لازمدر حتی موادی
تغلیظ ایدروب اذیابندن منع ایده اما اکر ماده دموی اولورسه استفراغ فصد ایله اولنه
مثلا وجعه مقابل قولک باسلیقندن فصد ایدهلر حتی ماده اعلایه منجذب اوله بعده
ماعدا مستفرغ اولور زیرا هایان برقطرده سیاه رکدن مخالف قولدن فصد ایتمکهلر اشتراك
واردر اما قلیلدر زیرا ایکی قطرده متباعددر بو مذکور اسباب علامات صاحبی شارح نفیسینک
معقول و مرغوب کلامیدر اما محمد بن ذکریاء رازی حاوی نام کتابنده درکه اکر وجع صاغ جانبده
ایسه صول قولدن صول جانبده ایسه صاغ قولدن فصد ایدهلر دیدی بو کلام مخالف و مناقضدر
معقول دکلدر اما هیجان وقتنده هنوز ماده دخی منصب اولمامش اولسه کلام حاوی معقول
اولوردی زیرا مادهیی جانب مخالفه میل ایتدرمک اولور اما قول نفیسی بو محلده انسبدر
اکر ماده بلغمی ایسه قی و احتقان و جوع ایله علاج ایدهلر و اوزرینه دهن فرفیون و دهن
جندبیدستر طلا ایدهلر و حادمنفط ایله صاری صولر اقیدالر و اول موضعی ادکلفه قوهیوب
یاغلر ایله طلا ایدهلر حتی عمق مفاصلدن مادهیی ظاهر جلده جذب ایدروب دفع ایده بعده
یخنهیی اسیجق صویه باتوروب اول موضعه تکرار تکرار وضع ایدهلر وجعنی تسکین ایده
و مرتقلدا اشلیوب صاری صولر اقرسه اولمقدن ناخمدر و کاه کاه کبریتیه و نطرون و نیته

وملحمه وزاجيه تعبير اولنان صولري اتي ايدوب عليلي ايچنه جلوس ايتدوره لر اكر
بو معالجات ايله دفع اولمازسه ناد ايله يكي ايده لر دطوبا غزبيه يي افنا ايدر وتعليق علق ايله اخلاط
فاسده جذب ايدوب اخراج ايده لر وسائر علاجلري نقرس فصلنده مفصلا بيان اولنمشدر اول محله نظر اولنه
الفصل الخامس في وجع الخاصره
خاصره فتح خاء المعجمه وكسر صاد ايله بوش بوكر
اغريسنه درلر **السبب** بو وجعك سببي حجاب بطنك كثرتي ورياح غليظه نك وفرقي در
وجع ظهوره قريب واندن ابرددر ديرلر محلي كبد وقلبدن بعيد ومحي قليل اولديغي ايچون آنده
سوء مزاج حار حادث اولماز اولورسه دخي نادردر **العلامات** وجع خاصره نك علامتي
وجع ظهر اسبابي وعلامتنه قريب واندن ابرددر **العلاج** وجع خاصره نك علاجي
وجع ظهرك نوع اولينك علاجي كبيدر يعني بلغم غليظه ولزجه يي قاطع ورياح بارده غليظه يي
كاسر ودافع اولان احتقانات مسخنه وشيافات حاره مخدره استعمال اولنه مثلا
مقل ازرق واشق عاقي وانيسون وزنجبيل ابيض وبزر كرفس وشحم حنظل وسورنجان
وماهيزهرج دبونلر امثالي ادويه دن معمول شياف وحقنه لر ايله عمل اولنه
الفصل السادس في وجع الظهر
معلوم اولدكه وجع الظهر لسان تركيده آرقه
اغريسي وزبان فارسيده دردپشت تسميه ايدرلر **السبب** وجع ظهرك سببي يا
سوء مزاج بارد ساذج ياخود بلغم خام در ديرا ظهر نخاع وعظام واعصاب ورباطات
واوتار كثيره دن مالفا ولمغله اعضاء سائره دن زياده ابرد واكثف ودمي قليل وقلبدن
بعيد وحركتي غايت نادردر بو بلده اولدقجه دن اكثريا استيلاي برد سببيله بلغم خام تولد
مستعد در پس ايمدي بو بلده اولان موضعك وجعي زياده ممتد اولوب الم ويرر واكثر نزدكه
حمل ثقيلدن وحركات عنيفه دن واول موضعده اولان عرق عظيمك امتلا وصلابت حاصل
ايتمسندن ممتد اولوب وجع حادث اولوركه ورم كلي وضعف كلي دن وكاهيجه كلاه مشترك
اعضاء ويا بر وجع آخر سببيله دخي حاصل اولور وبر زمان جماعي ترك ايتمك وبو وجعه باعث
اولور ديرا دم حيض ونفاس وبعضيكره تفلك احتباسندن خصوصا مخنثك نيچه
مدت محتبس اولمسندن كثير الوقوعدر **العلامات** وجع ظهرك علامتي عليلك سكوني
حالنده وجعك اشتدادي ولياليده وايام شتاده شدت بولمق ولمس اولندقده برودت
حس اولنمق واكر برودت مزاجدن ناشي اولورسه وقت صيفده ونهارلرده زائل اولوب
حركت ومشي ايله تحليل اولور واكر حمل ثقيل ويا حركت مفرطه ويا جماعدن اولورسه هر بري
اسباب مقدمه سببيله معلوم اولور واكر ضعف كلي دن اولورسه وجعي محل قطنده اولوب
قوت باهيه سي ضعيف اولوب ضعف كلي علامتي اولمقدر وحرارت مفرطه دن اولورسه
علامتي محل وجعده التهاب ولذع وخفقت بدن وضربان تقدم ايدوب سائر علامات
حاره دخي موجود اولمقدر واكر وجع آخردن منتقل اولورسه تقدم ايدن وجع ايله معلوم
اولور واكر امتلاء عروقدن ناشي اولورسه وجعك طولا ممتد اولمسي وامتلاء عروقك
اسباب مقدمه سندن استدلال اولنور اما احتباس تفلدن اولورسه تفلك ازاله سيله
مندفع اولوب مخففات استعمالي تقدم ايتمه سيله معلوم اولور **العلاج** وجع ظهرك علاجي
اكر مرض مادي اولوب بلغمي اولورسه اولا عسل ايله ماء اصول ياخود ماء عرق السوس
ويا ماء كرفس ايله سكنجبين بزوري ويا سكنجبين عنصلي ايله شراب الاصول اسقي ياخود

نقوع

نقوع ماء حمص اسود ايله سكنجبين عنصلي اعطا اولنوب بعد النضج ادويه مقيئه ايله قي
وحب سورنجان وياخود شحم حنظل ايله معوي ايارج فيقرا ياخود حقنه حاده ايله استفراغ
وتنقيه ايده لر بعده ادهانات حاره مرخيه ايله تمريخ وتدهين ايده لر مثلا دهن القسط
ودهن سذاب كبي واضمده حاره تضميد ايده لر ازجمله مقل واشق وحلبه وبابونج و
حب الغار ولعاب بزر كتان ودهن خروع كبيلردن تركيب ايده لر واكر مرض كثرت جماع
ويا تعب كثيره دن حادث اولمش ايسه علاجي حمام معتدل ايله دخول وهر حالده عليلي
راحته مشغول ايده لر ومحل وجعي دهن نرجس ودهن بنفشج ودهن خيري كبي ادهان
ايله تمريخ ايده لر واكر ضعف كلي دن اولورسه ضعف كلي علاجي ايله عمل ايده لر واكر صلب
اوزرنده واقع عرق كبيرك امتلاسندن وغلظتندن حادث ايسه باسليقدن فصد
ايدوب بعده ماء رمان حامض اسقي ايده لر ديرا رمان حامض دمي قمع ايدوب حدتني كسر و
غليانني تسكين ومنع ايدر كذلك عليلي ماء بارده جلوس ايتدوره لر ديرا ماء بارد دخي
اماق بدنه غوص ايتمكله عروقده اولان دمي تبريد وتكثيف ايتمكله حدتت وغليانني تسكين
ايدوب عرق عارضي زائل ايدر كذلك عليلي مواضع نديه ده نوم سوق ايده لر ديرا نوم دمي تبريد وترطيب ايدر
الفصل السابع في الدوالي
دوالي بفتح الدال المهمله وبضمها بالدرطرفي بوغون
بوغون وطولو بوغن اولمغه درلر سوداوي بر علت مرضيه در لسان يونانيده قيرسوس
تسميه ايدرلر عند الاطباء تعريفي بودر هو ورم اسود ذو عقد تحدث من اتساع العروق
في عضو يعني دوالي اسود اللون وعقده عقده كوديبوز برو رمدركه عروقك اتساعندن
حادث اولور انور سماشرا ايدينك اتساعندن حادث اولديغي كبي بو ورم دخي هر عضوده عروضي
ممكندر لكن ساق ورجلده عروضي جمله دن اكثر اولوب بعده فخذده وصفن وتحت السرم وصدغينده
وعروضي سائر اعضايه عروضندن اكثردر **السبب** بو علتك سببي دخي اكثر بر عضوده واقع
اولان عروقك ضعف واسترخاسندن دمك اعضاي عاليه يه حركتي عسير اولوب بخلاف
طبيعت اول عروقده في الجلد مكثي اقتضا ايلدكده شرائينده اولان محله دمك دوام جريانندن
اول عروق منفسخ اولوب دمك بر مقداري عروقك قشرنه تغيير اولنان اجزاء غشائيه لرينه
دخول ايدوب آنده راكد اولمسي وبر مقداري طرف اعلي يه سندن جريان ايتمسي اقتضا ايدر ومرور
منزله طرف اعلي دن جريان ايدن دمك اجزاء غليظه ولزجه وارضيه سي طرف اسفلده رسوب
ايدوب دوالي حادث اولور هذا حواملده بو علتك ظهوري اكثردر ديرا انلرك عظم جنين
حالنده اولان سير وحركتلري ساق ورجللرين اتعاب عظيمه باعث اولوب عروقلرينه ضعف
ورخاوت ايراث ايدوب دمك اعضاي عاليه يه حركتي عسير اولمغله اسفله كثيرا ميلان
وآنده اجتماع ايدر دكيفيت مذكوره ايله دوالي احداث ايدر كذلك اصحاب اتكايو وحمالين
ودوام اوزره قائم اولان كسنه لرده بو علتك حدوثي اكثردر كذلك ضربه وسقطه امثالندن
دوالي حدوثي ممكندر ايمدي دوالي دمك قشره لرده ركود واجتماعندن نشات ايتمكله قشره لرك
امتلاسي ورمك ذو عقد حادث اولمسنه باعث اولور وورم مذبور ركند ووعاسندن خارج
اولمغله منعقد اولمز وآدمي حامل اولان دوح ضايع اولمزمي بعضيكره اعانت طبيعت ايله عروقه
جريان ايدوب ورم زائل اولور وبو مني حوامل وضع حمل ايتدكده جريان دم نفاس ايله دوالي
مندفع اولور وكاه اولوركه دمك اجزاء حاده حامضه سي حسام عروقدن الباف لحميه متورشم اولوب

[illegible] ويوصلني اوجع ... دوالي [illegible]

حدتندن وجع ایراث ایدر بلکه کاه اولور حرارت وحموضت غالب اولمغله قرحه احداث ایدر **العلامات** دوالینك علامتی جلده فساد عارض اولمقسزین عصوده برودم رخوده وعقد ظاهر اولوب اسود اللون یاخود کوده یاخود ذرقته مائل اولمقدر ورم مزبور توت وزبیب مقداری اولوب غایت عظمی اصبع غاظنده اولمقدر واصبع ایله غمز اولنسه مدافعه ایلیوب بلکه کاه اولورکه داخل اولوب فی الحال عودت ایدر **تقدمة المعرفه** دوالی ذاتنده اورام موجعه ومخوفه دن دکلدر وامراض مخوفه یه انتقال ایدر نحو کلدر فقط داء الفیله انتقال خوفی واردر بلکه سائر امراض علی الخصوص امراض سوداویه نك حدوثنی دافعدر نته کیم بقراط فصولك التنجی مقاله سنده من اصابه جنون بحدث انساع العروق التی یعرف بالدوالی والبواسیر انحل عنه جنونه دیمشدر دیرادمك عکری بتون وجوددن دوالی سببی ایله تنقیه اولور کذلك فاضل مزبور مقالهٔ مذکوره ده ومن حدث له من الصلع الدوالی عاد شعرة رأسه دیمشدر لکن معلوم اولمق کرکدر والینك ماده سی حماکل ومتفجر اولوب اندن دم جریان ایدروب وقتیجه ناسبده منقطع یاخود قطع اولنوردسه منافع مذکوره ظاهر اولور اما وقتنده ناسبی تجاوز ایدروب دم منقطع اولمزسه هلاك علیله باعث اولمق احتمالی کذلك وقتندن مقدم قطع اولنمقده جالینوسدن نقل اولنمدیغی وجه اوزره جنون و ذات الجنب ووجع الکلی ونفث الدم وسکته وسوء القنیه واستسقا امثالی امراض ظهورندن خوف اولنور **العلاج** دوالینك علاجنده اولا دمی غلظت ولزوجت وعکریتی مولد اولان اغذیه دن حمیه ایتمکدر از جمله عدس وکرنب وجبن عتیق ولحم بقر ولحوم مالحه وقدید وماکیه سزیانك وشوا وقلایادن امتناع اولنه شعیر وقطر اسالیون واسفاناخ ولحم الاملوق وبیض نیمبرشت مناسبدر بعده دمی تصفیه ایدیجی ادویه یه مراجعت اولنوب از جمله بعد التنقیه عشبه مغربی وچوب چینی واصل ارا قطون مطبوخلری استعمال ایتمکله دمی تنقیه ایده لرودمك حموضتنی اصلاح وتعدیل ایدیجی عین السرطان ومرجان مدبر وبلور جبلی امثالی ادویه نشافه استعمال اولنه بعده ورمك طرف اعلیسی شد اولنور طرف اسفلندن عروق ممتلیه فصد اولنرندن صکره دقیق ایله مسح ایده رك انده اولان دم غلیظ اخراج اولنوب لکن دفعهٔ واحده کفایت ایلمز بلکه عروق مزبوره ده مجتمع اولان دم بالکلیه خروج ایدنجه تکراره محتاجدر بعده دن بومحلی عرضنده بربرباط اغذ اولنوب مطبوخ الکرنب ایله عمل اولنمش ماء الرماد الاهل یاخود ماء رماد خشب البلوط ایله تبلیل ایدروب عضوما وقی محکم ربط ایده لرواون دردت کون حرکتدن امتناع ایدروب بعده تدریج ایله حرکت معتده یه ابتدا ایده لر بعضیلر عضوماوقی عضد وآکره اولان دمی بالکلیه اخراجدن صکره بومرهمی ورمه واطراف ورمه طلا ایده لر ترکیبی بودر دهن الورد برجزء عصارة السرطان النهری ایکی جزء یاخود اوچ جزء اخذ اولنوب مرهم کبی المنجح طبخ اولنه کذلك شحم الاذنب طلا اولنمق محدود حرز بعضیلر شحم الانسان بوقاج قطره دهن الاهلیلج تعطیر ایدروب طلا ایده لر
الفصل الثامن فی داء الفیل معلوم اوله که داء الفیل جذام انواعندن برخبیث وعیر البرؤ برمرضدرکه انسانك ایاقلرینی ویا آیدلرینی غایت بوغون وحمرلری قالك اولوب فیل بالدرینه مشابه اولور یونانیان اصطلاحلرنده بو داء عضاله الفانطیا سحس تعبیر ایدرلر فیله منسوب دیمکدر عوام الناس بیاننده فیل مرضی وفیل بالدری دیمکله مشهور ومتعارفدر دیو مرضی حکماء عرب عوزیادة فی القدم والساق حتی یشبه برجل الفیل ایله تعریف ایتدیلر یعنی

قدم وساقده برغلظ عارض اولوب تشکلاده رجل فیله تشبیه اولنمغله کتب عربیه ده داء الفیل تسمیه اولنور **السبب** بوداء الفیلك سببی جنسنه جذامك سببی در انجق ساق ورجلده واقع اولمشدر لکن اکثریا حدوثی بحران عقبنده واقع اولور مثلا منیق الصدر وذات الجنب ونوازل احتناقیه ولیثرغس لحتالمرده ساق ورجله بطریق البحران ماده منصب اولوب تنفس ایله دفع وازاله یه عدم اقتدارندن ناشی آنده محتبس ومنعقد اولمغله بوعلت حادث اولور کذلك ساقده حادث اولان جربك ماده سی داخله توجه ایتمکله کذلك قروحك ساقده جیداً اجلا وتنقیه اولنیوب التحام اولنمغله بوعلتك حدوثی ممکن اولوروکاه اولورکه دوالینك ماده سی دمدن اجزاء غلیظه اخذ ایده رك داء الفیل حدوثنه باعث اولور **العلامات** داء الفیلك علامتی رجل وساقده عظم قبیح ظهور ایدروب احمر اللون سوادیاخود کود یه مائل اولمقدر اکر دم غلیظدن حادث اولمش ایسه سواده مائل اولوب حین لمسده حرارت مشاهده اولنور وبعضی موضعلردن منفجر اولور اکر مواد رطبهٔ غذائیه دن ایسه آنده حمرت وحرارت ملمس مشاهده اولنیوب منفجر دخی اولمز **تقدمة المعرفه** داء الفیل امراض عسیرة العلاجدندر زیرا تجرد ساق رجلده اولان ماده سنی تحلیل وازاله ایتمکله منتفع اولمز بلکه برنده اولان مواد رطبهٔ غذائیه نك ودمك مزاجنی اصلاح واجزاء غلیظه وارضیه سنی ولزجیه سنی بالکلیه ازاله ایتمکه محتاجدر زیرا برنده اجزاء غلیظهٔ مزبوره مادامکه موجود وعضوماوقده متوجه اولوب ورمه نشو نماده اعانت ایتمکله ارتفاعنه مانع اولور **العلاج** بوعلتك علاجنده لازم اولان مواد ارضیه وغلیظه یی تحلیل اولان اغذیه دن کماینبغی حمیه ایدروب دمی ومواد رطبهٔ غذائیه یی تصفیه واصلاح ایدیجی دوالره مراجعت اولنوب لکن ادویهٔ مذکوره یه مباشرتدن مقدم برعصابه ایله ظهر قدمدن بداء ایدروب رکبه یه وارنجه محکم صاره لر بعده ادویهٔ مزبوره یه ملازمت ایده رك دمده وموادبدنیه ده تصفیهٔ تام مشاهده اولندقدنصکره ادویهٔ موضعیهٔ اسربیه وصدریه ونحاسیه یه مراجعت اولنوب از جمله ضماد مجر الصفارون وضماد نطفة الضفادع وضماد اسرب الجامع وضماد اسود ملونت ایله تضمید اولنه یاخود زیت صافی ایکی رطل صابون بندقی نصف رطل اسفیداج مغسول وسیلقون هر برندن بر رطل اخذ اولنوب نار حقیفله ضماد قوامنه کلنجه طبخ ونار دن تنزیلدن نصکره بروقته کافور ضم ایدروب حفظ ایده لر واضمهٔ مزبوره ایله رجل وساقه تضمید اولنوب بعده رجلدن بداء ایدروب رکبه یه وارنجه برعصابه ایله ربط ایده لر وایکی کونده برد فعه آچلروعلیلی کثرت قیام وسیر دن وركوب ایله تعلیق رجلدن منع ایده لر
الفصل التاسع فی قرحة الساق والرجل معلوم اوله که ساق ورجلده واقع اولان قروح کثیر الوقوع وعسیر الاندمال درحتی بیوك جراحین جدید وعتیقی مساوی اولمغله جدیدینه دخی قرحة الساق العتیقه اطلاق ایدرلر ابدی قرحه نك اساتذهٔ جراحین عندنده ممدوح ومجرب اولان تدبیرنده تعرض اولنمق لازمدر **السبب** بوقرحه نك سببی دخی جمیع سائر قروحك سببی کبیدر لکن ساق ورجل طرف اسفلده اولمغله مواد بدنیه نك بوجهبیله قرحه یه منصب اولوب اندمالنه مانع اولور **العلاج** قرحهٔ ساق ورجلك انجدیدی وکرك عتیق اولسون اولا ایکی دفعه یاخود اوچ دفعه ادویهٔ زیبقیه ایله تنقیه لازمدر علی الخصوص استادم درویش عمر شفائینك ترکیبی اولان حب خماسینك بوخصوصده نفع عظیمی ظاهر وکراتله تجربه اولنمشدر لکن اسکودبوطه مرضنه مبتلا اولان کسنه لرده ادویهٔ زیبقیه

استعمال اولنمق مناسبدر وكذلك سائر مسهلات ايله تنقيه اولنه بعده مطابخ معرقه يا خود مشروبات
جوارشيه استعمال ايتدرمك على الخصوص بعضى ادويهٔ نشافه الحاق ايدوب ويرمك زياده
مناسبدر بعده قرص حيدى مر حجازي وصبر اسقطوري نقع اولنمش ماء انكوري ايله يا خود
شراب ابيض ايله عمل اولنمش مطبوخ زراوند مدحرج ايله كوزنه درت دفعه غسل ايدوب
قرحه سنك اوزرينه صحيفهٔ اسرب شد ايدرلر يا خود بو ضماد ايله تضميد ايدرلر تركيبي بودر
ضماد الاسرب وضماد ادهمى بر وقيه مرداسنج اوچ درهم صمغ لاتينه ايكى درهم سكر العشر
نصف درهم اخذ اولنوب ومزج وضماد اولنه **يا خود** ورد احمر بر وقيه اصل طورمشيلا و
اصل زراوند مدحرج ودار فلفل وحجر الصفادون برر وقيه جلنار مصري وتوتيادن بر
ايكيشر درهم زهر الاقطى ومرداسنج ذهبى وفضي هر برندن بر بچق وقيه طين ارمنى
نصف وقيه اخذ اولنوب بش وقيه ماء الورد اون ايكى وقيه شراب ايله مزج اولنوب قرحه نك اوزرينه لصق اولنه
كذلك ضماد مبارك وضماد براكليوس وضماد حجر الصفادون دخى قروح خبيثه ساقيه وجارحه بين الحذاق ممدوح ومجربدر

الفصل العاشر في عرق المدني معلوم اولهكه بو علته عرق مدني به لسان
تركيده ايبلجك وزبان فارسيده رشته ورشتك تسميه اولنور اهالي مصر نو بر لساني اوزره
فرنيت دلرلر وبعضيلر اسنان التنين تعبير ايتمشلر وبعضيلر ديرلركه مدينه منوره ده كثير الوقوع
اولمغله اكا نسبت اولنوب عرق مدني تسميه ايلمشلر وبو مرض اكثريا بلاد حاره ويابسه ده
حجاز وحبش وهند وسستان وكباد وخراسان ومازندران وسائر بلاد عربيده حار المزاج اولنلره
عارض اولور **السبب** بو مرضك سببي فضول دمويهٔ حاره ورديئه سوداويه يا خود بلغم
محترقه منعقده دركه جوف عروقده متولد اولوب طبيعت انى حرارت مفرطه ايله يبوست سبيله
تجفيف وعقد ايدوب جوف عروقه اولدقدن هيئت عروقده طريق فضولدن بين الجلد واللحم
دفع ايدر واكثريا اغذيهٔ يابسهٔ مجففهٔ غليظه استعمال ايدنلرده حادث اولور خصوصا ابدان حاره
اصحابي اولنلرده كذلك بعض ديارك بالخاصه صولرندن وبعضي ديارك هواسندن متولد اولور
ديرلر ابدان حاره ويابسه نك هواسي اخلاط لطيفه سني تبخير وحل ايدوب كثيفي جوف عروقده
جفافه باقي قالمغله بو مرض متولد اولور وبعضيلر ديرلركه داخل بدنده حيات وديدان وحب القرع
متولد اولديغي كبي بو مرض دخي تحت الجلد فضول اخلاط رديئه عفنيه دن متولد اولور
العلامات بو مرضك علامتي عليلك ساقنده يا خود مواضع سائره سنده بر بثره شكلنده
نسنه وجع والتهاب شديده ظهور ايدوب منتفط ومتقرح اولور وجوفندن ابره كبي
يا خود ابره دن غليظ بر عرق خروج ايدركه لوني سواده مائل احمر اولور بعضيلر ابيض اولور
ديديلر وتدريج ايله مدت ولنده قره شبر واحد مقداري ممتد اولور وكاه اولوركه بو عرق تحت الجلد
حركت دوديه ايله متحرك اولور حتى بعضيلر آني حيوان ظن ايلمشلر وبعضيلر دخي الياف
عصبيه دن شعبهٔ دقيقه ظن ايلمشلر واكثريا ساقنده وفخذينده اولديغي كبي يدين وعضدينده
ونادرا جبينده ظهور ايدر اما صبيانك جبينلرنده كثير الوقوعدر وكاه اولوركه بدن واحد ده
مواضع كثيره ده مثلا قرق والي محلده ظهور ايدر اما علاجيله خلاص ممكندر **العلاج** بو مرضك
علاجي بر طبيب عاقل وحاذق كامل محتاجدر ابتدا اولا باسليقدن يا خود صافندن فصد
ايدرلر بعده مطبوخ افتيمون وحب قوقيا كبي ادويهٔ مسهلهٔ مناسبه ايله تنقيه ايدرلر بعده
اطريفل استعمال ايتدوره لر وبر دوم حمام معتدله يه دخول وابتداء ظهورنده صندل وكافور

وصبر

وصبر بالسويه جمع اولنوب طلا ايله مشغول ايدرلر بعده نظر ايدرلر اكر اول بثره دن عرق كوره
خارجه خروج اتمش ايسه بر قطعه صحيفه اسربا اول عرقي تدريجله چكرك عقد ايدرلر وهر
يوم بر مقدار چكوب اول صحيفه يه صاره لر وبر كون ترك ايدرلر بعده ينه چكوب صاره لر
واوزرينه ماء فاتر ايله دهن نرجس ودهن بنفشه طلا ايدرلر حتى اول عرقك خروجي تمام
اوله واكر احتياط اولنميوب اول عرق منقطع اولورسه خطر عظيم واقع اولور بلكه عليلك
موتنه باعث اولور وبو اثناده رماد قصب اوچ درهم مرداسنج بش درهم اخذ اولنوب
شحم ماعز ايله مزج وموضع مأوفه طلا اولنه اما اكر اول عرق منقطع اولورسه قرحه يي شق
ايدوب اول عرقك اوجني بولورلركه البته بر جزوي قالمشدر وبر صنعت ايله خارجه چيقاره لر
بعده مراهم مدمله ايله تدبير ايدرلر صاحب يادكار ابن شريف دركه بو مرضه اكرچه مطبوخ
افتيمون وهليلجات ايله علاج ممكندر اما بر دواء مجرب وصحيح واردركه اكا معادل بر دواء
دخي اولماز پس اول دواء بودركه علتك ظهوري معلوم اولدقده همان اول كون نصف درهم
صبر اسقطوري وايكنجي كون بر درهم واوچنجي كون بر بچق درهم استعمال ايدرلر وبو اثناده
قرحه يه دخي وضع ايدرلر مجربدر **التجربه** ابن شريف دركه شهر بروساده بر بازركان
هندوستانندن كلوب بو مرضه كرفتار اولدي فقير اكا قاعدهٔ مجربه اوزره تدبير ايدوب اول
عرقي صار آرق بر كون زياده چكمك ايله اول عرق منقطعه اولدي وعليل اولمرتبه زحمت
چكديكه هلاكه قريب اولدي اكا جناب حق وحكيم مطلقك دار الشفاء كرمندن دواء احسان
اولنوب بو عبد عاجزك بريله انجرا اوت ديدكلري نبات ايله علاج اولنوب بروء تام حاصل
اولدي وبر شخصك دخي ساقي غايت تورم ايدوب قرحهٔ منفتحه سي مسدود اولمش ايدي
اكا دخي مسحوقا انجرا اوتي عسل ايله مزج ايدوب قرحه يه لصق ايتمكله فم قرحه منفتح اولوب
مادهٔ كثيره خروج ايتمكله بعينه راحت كلوب زمان قليلده قرحه يه دخي بروء تام كلدي

الفصل الحادي عشر في الحدبة حدبه دالك فتحي ايله در رياح افرنسه ايله تركيده
بر معنايه اولوب قانبور ديدكلري علتدركه اكر ابتداء ظهورنده تدبير اولنورسه علاجي ممكن
واكر زمان مرور ايدوب علت مستحكم اولورسه لا علاجدر بو بر علتدركه فقرات ظهرك نظامي
بوزيلوب بعضيسي بعضيسندن جدا اولوب زوال بولوركه بوكا اطباء حدبه تسميه ايدرلر
اما فقراتك بر برندن جدا اولوب زوال بولمسي اكر قدامه اولورسه حدبهٔ مقدمه وتقصع
وقعس تسميه ايدرلر واكر جانب خلفه اولورسه حدبهٔ مأخره تسميه اولنور واكي جانبنده
دخي اولورسه التواء تسميه ايدرلر **السبب** بو حدبه نك سببي كثيردر ازجمله بر ورم حاردركه
عضلات فقارده حادث اولوب اول عضوده اولان فقراتي بواسطهٔ ضغط كندي موضعندن
جدا ونظاملريني بريشان وافنا ايدر يا خود بر خلط غليظ ولزجه دركه جوف فقراته
منصب اولوب نخاعي تمدد وعقده لريني ترطيب ايتمكله نظاملرينه خلل ويروب بو مرضه
باعث اولور **العلامات** بو حدبه نك علامتي عليلك ظهرنده وجع شديد ايله ثقل و
التهاب عطش وحمىٔ دائمه سي اولوب نبض عظيم وقاروره سي ناري اولوردر **العلاج**
بو علتك علاجي اولا عليلك باسليقندن فصد اولنوب بعده جلابات مناسبه اعطا
اولنه مثلا عناب اون عدد وبزر خطمي اوچ درهم اخذ اولنوب بعد الطبخ بر تخفيف
ونبات حموي ايله جلاب ايدرلر بعده طبيعتي فلوس خيار شنبر ودهن لوز حلو ايله تليين

وحشيليش اولنه مطبوخ حيلداد هان حاره ضم اولنوب احتقان ايدرلر ياخود بو مطبوخي استعمال
ايدرلر صنعتي بودر سناء مكي بر اوقيه بنفشه ونيلوفر وبزر هندبا واصل خطمي هر برندن اوچ
درهم تربد مجفف محكوك بو درهم مقدار الكفايه ما ايله طبخ بعده ايچنه خيار شنبر وترنجبين
بر بچق اوقيه ضم وتكرار طبخ اولنوب استعمال اولنه بعده زعفران ومقشر ايكي بچق اوقيه ورق
مرزنجوش بش درهم اخذ اولنوب بعد الدق موضع ماؤفه وضع اولنه ياخود اون درهم مقل
وبش درهم اقاقيا بي خل الخمر وماء فاتر ايله حل ايدوب موضع وجعه ضماد ايدرلر بعده شحم الدجاج
وشحم البط ومخ ساق البقر هر برندن اوچ بچق اوقيه اخذ وذوب ومزج اولنوب طلا اولنه
وبو ضماد دخي غايت مجرب در صنعتي بودر سنبل رومي وقسط وصبر هر برندن بر بچق
درهم مرجاني نصف درهم لادن وقصب الذريره واقاقيا هر برندن بش درهم طين
ارمني وورد احمر اون درهم جوز سرو النجير درهم اخذ ودق اولنوب مطبوخ ورق الآس ايله
تخمير اولنوب ضماد ايدرلر ذكر محل وجعه زايله تجشه چكرلرسه دخي اعلا اولور بعده دهن فرفيون ودهن قسط ايله تمريخ ايدرلر

الفصل الثاني عشر في رياح الافرسة معلوم اولدكه رياح افرسه حدبه جنسندندر وافرسه
افعل وزننده در وفرسه لغتده اول ريحك اسميدر كه انڭ سببي حدب تولد ايدر بوكا اطباء رياح
افرسه تعبير ايلمشلردر واكثر اطباء ايكسني بر موضعده ايلدلر لكن چونك مادة سي ريح اولمغله
منفرداً انجر بوري مناسب كوريلمشدر **السبب** بو علتك سببي بر ريح غليظدر كه فقرات ظهرك
تحتنده مستقر اولوب عظام ظهر موضعندن جدا ايدر ياخود بر خلط غليظ ولزجدركه فقرات
منصب اولوب چوقنه دخول ايمكله نخاعي عدد ين وعضله لريني ترطيب ايدوب نطاعلرينه
حلل ويرمكله بو مرضه باعث اولور وكاه اولوركه بو علت ضرب وسقطه دن حادث اولور وصبيان
عروضي كثيردر ديرا زمان رضاعلرنده اطعمهٔ غليظه تناول ايتدردكلرندن خصوصا
تحمللرندن زياده اكل ايتدركله بو مرضه مبتلا ايدلر **العلامات** بو علتك علامتي
وجع شديده سي موجود وحرارت حمى وعطشي نابود اولمقدر وعلامات سائره سي اسباب
حققده سندن معلوم اولنور **العلاج** بو مرضك علاجي اولا هر يوم افتيمون وراز يانج
واصل الخطمي متساويا اخذ اولنوب ماء القراحيله طبخ وتصفيه دنصكره كلنجبين ايله جلاب
اولنوب استعمال ايدرلر وتليين طبيعت ايچون مطبوخ سورنجان وياخود حب سورنجان استعمال
اولنه صنعتي بودر سورنجان وتربد بر بچق درهم صبر اسقطوري بر درهم حب بلسان
وغاريقون ياديشر درهم مقل ازرق ومصطكي بر ر دانق اخذ اولنوب بعد الدق ماء كرفس
ايله عجين وحب اولنه ياخود بو شرابي استعمال ايدرلر صنعتي بودر اصل رازيانج واصل سوسن
ايكشر بچق اوقيه اصل كبر واصل كرفس واصل غافث هر برندن بر بچق اوقيه بزر كرفس وبزر
رازيانج وبزر شبث وافسنتين هر برندن بشر درهم اخذ اولنوب دورت رطل ماء القراح ايله
نصفي زائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفيه مقدار الكفايه عسل اضافه سيله قوام مناسبه
كتوريلوب هر يوم ايكشر درهم مقداري استعمال اولنه وموضع ماؤفه شبث ومرزنجوش
ونمام وبابونج واكليل الملك وخروع متساويا اخذ وسحق اولنوب خمرايله جوزي عسل ايله
طلا اولنه ياخود زنجبيل نصف اوقيه وحسك بر اوقيه اخذ ودق اولنوب نشير روغن ايله
طبخ اولنوب فوراته طلا اولنه ودخي معلوم اولدكه اگر بو علت ضرب وسقطه سببيله اولوب
عليل دخي صبي اولورسه فقراتي دخق وملايمت ايله موضعنه رد ومحكم شد ايتمك فورا علاج

اولمازدن

٣٩٩ اولمازدن ايدي موضعنه رد ومحكم شد اولنمقدن صكره اوزرينه بو دوائي طلا ايدرلر صنعتي بودر قسط
بحري وكبر وسنبل هندي ومرو كرنب وسليخه متساويا اخذ وسحق اولنوب خل الخمر ايله ممزوجا طلا ايدرلر

الفصل الثالث عشر في ريح الشوكة معلوم اولدكه محمود بن الياس الشيرازي
كتاب حاوي الصغيرده تحرير ايلمشدركه ريح شوكه وفساد عظم لسان يونانيده طاريدون
تسميه اولنور واطباء محمد شاه بن سلطان المعظم تسميه ايلمشلردر **السبب** بو مرضك
سببي اخلاط حادهٔ اكاله نك عظمه منصب اولوب نفوذ ايتمسيدر كه انكله عظم متآكل اولور
وريح شوكه نك يولي وجع مفاصل يوليدر لكن وجع مفاصلك ماده سي لحمده وريح شوكه نك
عظمده اولور وسيرا ايمكله جزءاً بعد جزء عظمي افساد ايدر **العلاج** بو مرضك علاجنده طبيب
لبيبه واجب اولان بودركه اولا اغذيهٔ جيده ايله مزاج عليلي تحويل وادويهٔ مناسبه ايله
حدت اخلاطي كسر واستفراغ ايله تعديل ايدرلر بعده ضمادات وكمادات وطلاآت مجربه لر ايله سائر
فساد عظمده مستعمل اولان دوالره مراجعت ايدهلر

الكتاب الثاني في امراض المختصة للنساء والاطفال والصبيان وهو تشتمل على اربعة مقالات

المقالة الاولى في امراض النساء التي غير الحوامل والنفساء وهو تشتمل على بابين

الباب الاول في امراض الثديين وهو تشتمل على

التشريح معلوم اوله كه **ثدي** بالفتح وسكون الدال والتخفيف زبان فارسيده پستان وتركيده امجك
ومه ديمكله ملقب ايكي عضو شريف در كه عروق وشرايين واعصاب ولحم غددي دن مركب اولوب
عروق وشرايين بيننده اولان لحم غددي سي زياده ابيض وخلقت طبيعيسي طبع لبنه مناسب وبني
مولد وشعب شرايين وعروقي مستدير والياف كثيره ايله ممزوج اولمغله حصول لبنه موجد در زيرا
لحم غددي بونلرك اوزرلرينه محتوي اولمغله تجاويفلرنده موجود اولان دمه تحليل كمك ايله وبالطبع
مشابهت طبيعيه ايله لبنه مستحيل اولور وطبيعت لحم غددي برودته مائل اولديغيچون معتدل المزاج
اولان دمه بياضلق حاصل اولور يعني لحم غددي معطي مطلق اولوب لازم اولان مقداري
دم حيضدن تقليب لبن ايدوب اعطاء لطف ايدر واول وقت كه صبي فزع ايدر ايدن حركت ايدوب
جريان ايدر نته كم بر شاعر غرّا بو وجهيله سخن سنرا اولوب ايما ايدر كه **بيت**

كورك مهدنده طفلك چشمين اغلت كه حتي جوش ايده پستان رحمت

الفصل الاول في عظم الثدي وصغره معلوم اوله كه امراض ثديين تعداد اولنان مرضلردن
ايكي مرض وارد ركه آنلري جملة الاطبا خلقي وطبيعي ظن ايتدكلرندن عليله دفعا يوس البرئ ايدوب
علاجدن بي بهره ايدرلر پس ايدي بو مرضك بري كه عظم ثدي يعني ممه لرك طبيعي سندن زياده بيوك
وبري صغر ثدي يعني طبيعي سندن كوجك اولمسيدر **السبب** بو مرضك سببي غدّه نك كثرتيدر
زيرا ثديك عروق شراييني واسع ولحم غددييسي اسفنج كبي متخلخل اولمغله بسهولة مادهٔ غدائي
قبول ايدوب عظم ثدي حادث اولور اما صغير اولماسنك سببي عظيم اولمسنك ضدّيدر بعضي
مرضلرك وشديد حمالرك عقبينده دخي حادث اولور **العلامات** بو مرضلرك علامتي ثديك جرمي
حال الطبيعي سندن زياده عظيم ياخود زياده صغير اولماسيدر **العلاج** بو مرضك علاجنده ادويهٔ قابضه
ورادعه استعمالندن خالي اولميوب عظم وكبردن منع ايدرلر حتى زياده عظيم اولوب حسنده نقصا
طاري اولميه مثلا ثديك اوزرينه ورق الآس ولسان الحمل وورد احمر وقشر رمان وجوز سرو وورق
البنج وبالدرآن بيراغي كبيلري منفردا ياخود مركبا وضع ايتمكله علاج ايدرلر اما ورق البنج ايله بالدرآني
قليلا استعمال ايدرلر زيرا خطردن خالي دكلدر وبو ضماد بو خصوصده نايابدر صنعتي بودر كه جمجم ايكي درهم
جلنار مصري ورد احمر وكندر ابيض ومصطكي هر برينندن نصف وقيه دقيق الشعير اوج وقيه اخذ
اولنوب بياض البيض المضروب بماء الورد ايله ضماد ايدرلر ياخود بو مرهم طلا ايدرلر صنعتي بودر اسفيداج
نصف وقيه طين ارمني ايكي درهم بورق نصف درهم كافور ثلث درهم لعاب كثيرا نصف وقيه
اخذ اولنوب مقدار الكفايه دهن الآس ايله مزج ومرهم ايدرلر واكر عظمدن ما عدا صلابت دخي عارض
بو ضمادي استعمال ايدر مناسبدر صنعتي بودر دقيق باقلا ودقيق كرسنه ايكيشر بچق وقيه جمجم نصف وقيه
نمنع يابس اوج درهم افسنتين وبابونج وورد هر برينندن ايكي درهم اخذ اولنوب حد الطبخ اوزرينه
ايكي وقيه دهن مصطكي القا وضم اولنوب ممه لرك اوزرينه تضميد ايدرلر اما ممه لره صغر عارض اولدقده
علاجي ادويهٔ ملينه دن معمول ضمادات وكمادات واطليه امثالي دوالر استعمال اولنه دهن لوز حلو
ودهن جوز بوا طلا اولنوب دم جبتدي تكثير ايدبجي حرب غدالر ايله تغديه ايده لر

الفصل الثاني في غدة الثدي غدّه بالضم وفتح الدال المشدده جمعي غدد كلور زبان فارسيده
دزبيه تسميه اولنوب اطبا يونانيه بيننده آدين لفظي ايله مذكور وبين العوام لسان تركيده اك بركي
ديمكله معلوم ومشهوردر بر شيشدر كه ابدان انسانده ايكي نوع اوزرينه اولوب برينه طبيعي وبرينه
غير طبيعي ديرلر **السبب** غدهٔ غير طبيعينك سببي اكثريا اخلاط بلغميه وفضول غليظه سودا ويه دركه
برودت ويبوست ايله منعقد اولمغله بو مرضه باعث اولور **العلامات** غده نك علامتي اكثريا
بر تغيير اولنان شيشك موضعلرنده ظهور ايدوب فندق قدر اولور جوز مقداري اولديغي نادردر
وغايت صلب اولوب تدايد قبول لا تمز وغلاني دخي اولماز واكر ماده سي كثير اولوب انصباب دخي
زياده اولورسه آنلر بنده بروايكي يده دخي ظهور ايدر **العلاج** غدهٔ طبيعينك علاجي بعينه سلعه
علاجي كبيدر مثلا ورق الخوخ الطري وورق سذاب الطري على السوية اخذ ودق اولنوب ثديه
ضماد ايدرلر ياخود مرهم دياخلون طلا ايدرلر واكر عقد ممكن اولان موضعده ايسه اوزرينه اسربدن
ساخته بر رقيق صحيفه وضع وعقد ايدرلر واكر بو غده بلوغ محلنده ظهور ايدن تكميدن باقي
قالمش ايسه ياخود تكميدن صكره حادث اولورسه يعني قزك ممه لري آغز شقلندقدنصكره
ظهور ايدرسه ديمكدر زيرا تكمب وقت بلوغده قزك ممه لري ظاهر اولوب آغز شقلنمدر سنه
ديرلر ياخود محلل ادويه لره عصيان ايتمكله محلل اولمامش ايسه واجب اولان اول محلي آلت
سرتيز ايله شق ايدوب ماده سي اخراجدن صكره ديكوب اوزرينه مرهم مدمل وضع ايتمكله ادمال سبي
ايدرلر اما ثديي شق ايتمكده مخاطره عظيمه واردر عارف بالتشريح اولان جراح حاذقه محتاجدر كه
محل شرياني ادراك ايدوب خطا ايتميه زيرا چوق كره نيشتر شريانه طوقنمغله منشق اولوب
عليلك هلاك اولديغي تجربه اولنمشدر انسانك حين ولادتنده ممه لري كوجك اولوب بلوغ زماننه
بامر الله تعالى اول حال اوزره قرار اده اولور بلوغ وقتي كلدكده طبيعت باذن خالقها آلات تناسله
سخونت ويروب رطوبات منويه وطمثيه يه تحريك ايتمكله الات تناسلي ايله ممه لرك ما بينلرنده
اولان مشاركت عرقيه دن ناشي اول رطوبات ندن ممه لره بخار صعود ايتمكه باشلر هم بار اول بخار
ممه لره واصل اولديغنده انلرك برودت وسخافتي اولمغله اول بخارك اكثريي كثافت حاصل ايدوب
لحم وشحم منعقد اولور چونكه آلت تناسلك حرارتي حسن اولوب بخارده دخي كثرت بولنسه
ممه لرك بيوماسنده دخي تفاوت بولنور اما رجالك شدت حرارتلرندن ناشي اول بخار بالكليه
متحلل اولديغي اجلدن ممه لري بيوميوب نسوانك حرارتلري ضعيفه ومادهٔ طمثيه لري كثيره
اولمغين بيوبوب طبيعتلري مقتضاسنجه عظم تحصيل ايتمكله وقت حاجتده سد توليد نه
مستعد بر عضو سعيد اولور پس بعضي نسوانك ممه لرنده وقت تكميدن خلاف مقتضاي طبيعي غده باقي
قالوب محلل ضمادلره عصيان ايتدوكي صورتده بالاده ذكر اولنديغي كبي آلات حديده ايله علاج اولنه

الفصل الثالث في سلع الثدي سلع بر ورم غليظدر كه بين اللحم والجلد ظاهر اولوب
ماده سي بر كيس مخصوصه احاطه ايتمشدر **السبب** بو علتك عند الاطبا سببي بلغم غليظدر لكن
انواعي اولمغله غلظتي متفاوتدر ونادرا سودا ايله مختلط اولور اما متأخرين اطبا ديديلر كه بر عضوك
اغشيه والياف سه بر سبب ايله اتساع وبا انخراق عارض اولوب اكا واصل اولان مواد رطبه غذائيه
دخي كثير اولديغي صورتده بعد التغذيه العضو بقيه سي فرجه بولوب انده محتبس اولمغله تغلظ
ايدرك عظم حاصل ايدوب طرفي ظاهر رقيق اولديغندن ظاهر بدنه توجه ايدر مواد مزبوره نك
مركب اولديغي اجزاء حامضه ملحيه ووجه دن هر برينك تزايد ونقصاني ايله كاه رقيق وكاه

غلیظ اولمغله تغلظی دخی اجزا اصلیه سی حسبیله اولور و بو ماده نك اوصاف مزبوره اوزره
انعقادی طب کیمیاوی عالملرینه ظاهر و هویدادر تفصیلنی مراد ایدنلر اوراموسلع بحثنه نظر ایده لر
مفصلا بیان اولنمشدر **العلامات** بو علتك علامتی ابتداء جمی صغیر بعده کبیرا کبیرا اعظم حاصل
ایدر و تحت الجلد ماده سنی حاوی کیس مشاهده اولنور شکلی مدور و مرتفع اولور و کاه اولور که
قبضه یه اخذ اولنمغه قابل اولور **العلاج** سلعك علاجنده اطبادن بعضیلری مسهلات مناسبه
وفصد ایله بدنی جیدا تنقیه ایتمك لازمدر دیمشلر و بعضیلر تنقیه نك سلعی ازاله ده نفعی ملاحظه
اولنمزدیرا ماده بیم داخل کیسده اولمغله بدنده خارج کبیدر و لمشدر تنقیه داخلیه نك اکا فائده سی
اولماز دیمشلر ایدی سلعك تدبیری اوج طریقله در بری ماده سنی ازاله در و بریسی دخی کیسنی
ازاله و بریسی دخی ازالمینی تحلیل ایله ممکن اولمادیغی صورتده موضعی ما فی الکام اعکدر و ابتدا
ادویه محلله یه سیجاپیره لر ازجمله ضماد مرتشنا بو خصوصده غایت ممدوحدر ضمادات محلله دن
دیاخیلون مضع کبیریی استعمال ایدرلر علاجات سائره سی سلع فصلنده بیان اولنمشدر نقل اولنه

الفصل الرابع فی سقیروس الثدیی

ورم صلب فی الثدی دخی دیرلر انتولیوس وسنادطوس
نام حکیم نامندلرندیرلرکه سقیروس الثدیی بر ورم صلب وجاسی و عدیم الوجعدرکه ممه لرده و مواضع سائره ده
دخی متولد اولور **السبب** سقیروس الثدیك سببی ایکیدر بریسی بلغم غلیظ ولزجدو عروبه و دبقه و مخففه در
و بریسی دخی خلط سودادر یاخود بعد الفلغمونی تکون ایدرکه فلغمونیك باقی قالمشدر ملجوء غلیظی که
سودایه مستحیل و راجع اولمشدر وکاه اولورکه بلغم غلیظ سائر اخلاط ایله مختلط و ممتزج اولمغله یعنی مره
صفرا و یاخود مره سوداء اخلاط سائره ایله احتلاطندن حاصل اولور انك ایچون درکه سقیروس خالص
وغیری خالص دیه تقسیم اولنمشدر انتولیوس نام حکیم دیرکه ثدیی نسایه عارض اولان ورم کرك دم
غبیط منعقدن و کرك لبن متجمدن حادث اولسون ماده منعقده سنه حوصت حامی مماس
اولدیغی ایچون بلا وجع تصلب ایدوب سقیروسه مبتدل اولور و کاهیجه عزده ثدیی دخی منعقد اولمغله
تصلب ایتمش لبن کبی متصلب اولور بکر خاتونلرده سبب اولوردیرا سقیروس و خنازیرك اسبابی
سائره دن صدوری غایة نادردر اما کاه اولورکه دم حیضك انجماد و انقطاع طبیعی سندن و کاهیجه فوق
الطبیعی احتباسندن ناشی ثدیلرده سقیروس و سائر اورام صلبه حادث اولور و کاهیجه ماده دمویه غبیطه
فلغمونی حاصل اولوب ماده منعقده سی تدریجله تصلب ایتمکله سقیروسه مبتدل اولور **العلامات**
سقیروس حقیقینك علامتی اکثریا غیر موجع و صلب و غیر مساوی اولوب هموار اولمز و بونك ایکی علامة مخصوصه
مطلقه سی واردرکه بری صلابت و عدم وجعدر اکر سقیروس حقیقی و کامل اولورسه بحسب الماده کاهیجه
بیاضنه مائل وکاه اولورکه سیاهه قریب کوده حاصل ایدر اما سقیروس غیر حقیقی اولوب و کامل الحکل الیسر
حرارت و وجعدن فنفسی اقلدر اکا نسبت اولنورکه هنوز طبیعتده سقیروسه امساك واردر اما اکر حرارت
و وجع تزاید ایدرسه اولوقتده سرطانه انتقالیه ایتمکه دلالت ایدر و اطراف ثدیده اولان عروقك کوده
ونورم اعتبی سرطانه انتقالنه علامتدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولسونکه بو مرض عاصینك علاجی غایت صعب
و عسیردر علی الخصوص موضع سقیروسك حسی عدیم و مفقود اوله و شول سقیروسکه اکبردر
اصلبدر و شول سقیروسکه اوزرنده شعر نابت اوله ممتنع العلاج و متعذر البرءدر اکر ماده سی
طول زمانده تکمیل اولورسه بعضیلرده برء مامول اولنور و اکر ماده غلیظه بارده دفعه واحده تصلب
ایدرسه تلیینی زیاده عسیردر و اکر بسهولت سرطانه انتقال و ذاهب اوله حظرده نحالیدر کلا
العلاج سقیروسك علاجنده متصدی اولان طبیب ولبیب کر استاد کامل و عالم و فاضل اوله

کرکدر

کرکدر دیرا سقیروس حقیقی و غیر حقیقی اولدیغی کبی علاجاتی دخی مختلفدر ایدی معلوم اولدکه
سقیروس حقیقی معالجه کلیه یه محتاج و اسباب قریبه سی اولان خلط غلیظك ترقیق و تلیین
و تبدیل ایتمکله علاج اولنور اما تفتیح وانفجاری نادر الوقوعدر و تفتیح ایچون امتحان ایتمك دخی نا
مناسب و غیر اسلمدر دیرا انتولیوس حکیم دیرکه مؤلفین حکما و مجربین اطبا هیچ بر احد مفتحات
و منضجات الصاق ایتمکله علاج ایتدیلمدکلرکه بالطبع تفتیحه متوجه اوله و مرطبات دخی قلیلا استعمال
ایدیلمیه دیرا و محبسی ریعا سرطانه انتقال ایدر و دریس ایمدی حاد و نفاذ اولان محللات و بالقوة نافع
اولان ملینات الصاق اولنمغله و داخلا شاهترج امثالی ادویه جریحیه دن معدود معمول علاجلر
استعمال اولنمغله علاج ایدرلر خنازیر و سقیروس ثدیی کبیلرده خارجا استعمالی اسهل و ضعفی قوی
و فائده سی اکثر اولان اشق المحلول بالخل درکه تدبیرینه ضماد اوضع اولنه کذلك قاصنیده دخی بو فائده ده
منتجدر اما تضمیددن مقدم حجر النار ایچمی ایدوب خمر و خل صیبا ایتمکله اطفا ایدوب مراره بوغ
ایتمکی تحت عمر ایدرلر کذلك مرهم شوکران و ضماد ضفدع زیبقی تحلیلده عجیب الفعلدر یاخود عصیر عنب
الثعلب و مخ اسفنغ ایله هاون رصاصیده تحریك ایدرك عجین ایدوب مسوح ایدرلر دیرا بو مرهم ضماد
ادویه اسرنیه نك نفعی عظیم و سائرلرینده افضلدر اما بین الاطباء بو ضماد دخی غایت مجرب
و مستعملدر ضمنی بودر ضماد دیاخیلون کبیر و ضماد اکلیل الملك و ضماد جرو نیکس بر روتید اشق
محلول بالخل الی درهم اخذ اولنوب بعد المزج ضماد اولنه کذلك سرطانه منتقل و لمش اوراسه
لبنجه لوده بری ایله مراطین مرضوض ممزوج استعمال اولنسه اسرار مکتومه دندر انتهی کلامه اما
سنادطوس جرمانی دیرکه بو مرضك دوالرینده ایکی خصنه یه رعایت لازمدر اولکسی زیاده مسخن و مرقق
اولان دوالر استعمال اولنمیه که انلرك استعمالی زیاده رقیق اولان جزؤه حالت اخراج و اجزای غلیظه یی
ابقا ایدوب صلابته مجحیه حاصل ایدر پس بو ایله اولنجق برؤ ممتنع اولور ایکنجیسی مرطبات و ملینات
استعمال اولنمیه خصوصا ماده سی دخی مختلف اوله تخرایدوب سقیروس سرطانه انتقال ایلدویی
مرضنه استعمالی شایسته اولان دوالر ملینات حاره درکه اکثریا درجه ثانیه ده اوله و احیالا معتدل
اوله کم حتی نه تجفیف و نه ترطیب ایلیه و سوداء دن متولد سقیروس بلغمدن حادث اولان سقیروسدن
زیاده سریعا سرطانه انتقال ایدر پس ایمدی بناء علی ذلك اصلا و قطعا مجففات و مرطبات مفرده
استعمال ایتمیه لر بلکه بر دفعه بری و بر دفعه بری فاصله ایله استعمال اولنه یاخود ملیناتی منفتحات
ایله مخلوطا استعمال ایدرلر و ثدیی نسایه عارض اولان سقیروسده خبازی و خطمی و بزرکتان
و بزر حلبه و کف الدب و دهن بابونج اخذ و خمر ایله طبخ اولنوب تبخیر و کماد ایدرلر و بعد التکمید
دهن لوز الحلو و دهن بابونج و شحم الدجاج و مخ ساق العجل و مرهم الخطمی طلاء ایتمکله تدهین ایدرلر
یاخود الی البیان لبنجه یی اوزرینه وضع ایدرلر ضمنی بودر ورق خطمی و ورق خبازی و ورق
کف الدب و جمة الرازیانج هر بریندن بر قبضه اخذ اولنوب ماء القراحیله مهیا اولنجه طبخ و دق
و منخلدن کچوره لر بعده ایچنه دقیق شعیر و دقیق باقلا و دقیق بزر کتان و اصل خطمی و دهن
بابونج مسحوقیندن هر بریندن بر وقیه اخذ و مخلوط مذکوره الحاق و مزج ایدوب لبنجه ایدرلر یاخود
ضماد دیاخیلون کبیر و ضماد الضفدع وضع ایدرلر یاخود حجر الرحی یی احمی و اوزرینه شراب صب
اولنوب یاخود مجری شرابه القا ایدوب تدبیری بوغنه طوته لر و سنادطوس جرمانی خل حاذق
سقیروسی تلیین ایتمکده لا نظیردر اما سقیروس تدبیرینه موافق و مناسب دکلدر دیمشی
و تبخیردن نصکره اوزرینه خمر ایله محلول اشق و قاصنیدن مصنوع ضماد وضع ایدرلر یاخود بو ضماد

مجربدر استعمال ایدرلر صنعتی بودر لعاب اصل الخطمی ولعاب بزر حلبه دهن السوسن ابیض ودهن بابونج
ودهن بزر کتان برر وقیه بنی سمین اوچ وقیه شحم الدجاج وشحم الاوز وشحم الخنزیر وشحم الماعز وترمنتین
ومرداسنج درردر وقیه اخذ اولنوب لعابله معاً دوکوب وطبخ اولنوب بعد التصفیه مقدار الکفایه شمع ایله
ضم اولنه‌رق نضکره اشق وقصبی محلولین بالخل اوچردرهم ایرسا مسحوق ایکی درهم الحاق محکم
مزج اولنوب ضماد ایدرلر ضماد نظیر اولور اما اکر سقیروس کاذب وغیر حقیقی اولوب سرطانه
انتقال خوفی دخی اولورسه ابتدا بدنی استفراغات کلیه ایله اعنی فصد واسهال ایله تنقیه ایدرلر
واکر سقیروس کاذبده بعضی وجع موجود اولوب اخلاطی هیجان ایتدرمکله انصباب وجریانه
باعث اولورسه ملینانه بعضی مخففات الحاقیله استعمال ایدرلرکه انصباب اخلاطی منع ایلیه
مثلا دهن الورد وعصیر لسان الحمل استعمال ایدرلر واکر ورمده بعضی حرارت حس اولنورسه دهن
ورد ایله عصیر لسان الحملی هاون رصاصیده وضع ایدوب دستهٔ رصاصیه ایله لونی متغیر اولنجه‌یه دک
تحریک ایدوب بعده استعمال ایلدیلر یاخود دهن الورد اوچ وقیه شحم الماعز وعصیر عنب الثعلب
برر وقیه اخذ اولنوب هاون رصاصیده لونی متغیر اولنجه تحریک ایدوب بعده ایچینه
اسفیداج ومرداسنج اوچر وقیه شمع کفایت مقداری الحاق وینه تحریک ایدرک محکم مزج ومرهم
ایدرلر ویاخود مرهم الضفادع استعمال ایدرلر صنعتی بودرکه صافی متکون ضفادع احضردن
مقدار الکفایه اخذ اولنوب سمن ساذج الحاقیله بر قدره مثقوب ضرو وضع ایدوب بطریق
التنکیس قاعده اوزره تقطیر ایدرلر بعده دهن متقاطری اخذ دیطن قدره ده باقی قلان ضفادعی
احراق ایدوب رمادنی دهن متقاطره الحاق وخلط ایدوب شیء قلیل شمع الحاقیله مسوح ایدرلر
واکر وجع تزاید حاصل ایدرسه سرطان استیلاسی خوفی متزدد بولیه اولیجق عصیر العنب
الثعلبدن ممتد اولان مسوحدن تدبیرنه طلاسی واجبدر مثلا عصارهٔ مذکوری هاون
رصاصیده تحریک ایله مسوح صورتی حاصل ایلیه اکر بودوالردن تسلی حاصل بولنمزسه
سقیروسک سرطانه انتقالندن خوف اولنور بعضیلر ادویه کاویه ومحرقه استعمال ایدرلر وبعضیلر
قطع وجرح استعمال ایدرلر اما اطبا متقدمینی حکاویه دقیقهٔ صغیرهٔ حاصره ایله عضوده ثقبه
ایدرلر واول ثقبه‌یه بر حبه زیبق مصعد وضع ایدرلر واوزرینه مرهم منضج دیا مرهم مصری
یاخود ذرور یوصنا استعمال ایدرلر وقطع وتفتیحه بسهولت شروع اولنمزلر لاجل کم ورم تدریجیله
اوجنده اولدیس ایدرب عملیلی برموضعه استقامت اوزره اجلاس ایدوب ورده لرده جراح صول الیله
ورمی تث بینک اوجنه دفع ایدرلر اما صاغ الیله جلدی بر سرتیز اسنتره ایله بحسب الطول قطع
وشق ایدوب دلحی اجزاء ورمک هر طرفندن تفریق ایدوب بعده ورمه ایره ایله بر خیط
کچوره‌لر وخلاصدن بری اولحیطدن امساک ایلیه واما جراح کیزی اول ورمی اصلندن بالتمام
قطع واستیصال ایدرلر ودمی قطع وتسکین ایلیه بعده جراحتنه قاعدهٔ واجبه اوزره تیمار وعلاج ایدرلر

الفصل الخامس فی فلغمونی الثدی اکرچه بو علت کتاب ثالثده ذکر اولنا جقدر اما بونده
ذکر اولنماسی سائر فلغمونیلردن من جهة سببنده فی الجمله مخالفت وموضعنده خطرناک اولمغله منفردا
تعرض اولنوب بیانه عزیمت قلنمشدر **السبب** فلغمونی ثدیک سببی دم طمثک ودم نفاسک
احتباسندن یا قلت جریانندن یاخود دم کثیره‌نک مولدی اولان اغذیه‌دن رحمده دم کثیر مجتمع
اولوب رحمن ثدییه شرکتی اولمغله رحمدن ثدیه منجذب اولور وآنده اولان عروق بحسب وسعه
مختلی متلکی نضکره انلردن ثدیک اجزاء رخوه سنه منصب اولوب ذکر اولنمغله منعقد

ومنعقد

ومنعقد اولور بهذا ورم صلب وملتهب وضربان حادث اولور کذلک ضربه وسقطه امتلای
وثوب ضیق ایله ثدیک زیاده انقباضی وثدیک سنخ تحتندن صکره تبریدی وبعد التفریق
عرقک تکثی وکتاب ثالثده ذکر اولنا جق فلغمونینک اسبابی دخی بو علتک حدوثنه سبب
اولمق ممکندر کذلک انفعالات نفسانیه سوء مزاج رحم باعث اولور بالمشارکه فلغمونی ثدیک
حدوثی ممکندر **العلامات** فلغمونی ثدیک علامتی حمی ایله معا ثدیده ورم صلب واحمر وملتهب
ووجع ظهور ایدوب ضربان شدیده مشاهده اولنقدر **تقدمة المعرفه** بو علتدن امین اولنمق
کرکدر اکرچه فلغمونی نوعندن اولمغله ذاتنده چندان خطرناک دکلدر اما موضعی حسبیله هلاک
خوفندن ماعدا ثدیک جوهری رخو وآنده غدد کثیره اولدیغندن حوادث غریبه نک سی
قلیلدر بهذا آنده حادث اولان فلغمونی سقیروسه وسرطانه انتقاله مستعد اولوب خارجه
انتقال ایلدیکی صورتده دخی بالسهوله ناصوریته توجه ایدر **العلاج** بو علتک علاجنده
اولا تلطیف اغذیه بعده فصد لازمدر اکرچه فصدک حادث اولان ورمی ازالده نفعی
اولمز اما بدنده دم کثیره موجود اولدیغی صورتده انصبابندن امین اولمق ایچون فصد ایله
تقلیل اولنمق مناسبدر کذلک مواد ثلثه‌نک امتلاسی مشاهده اولندقده مسهلات ومدرات وسایر
لازمدر حتی مواد موجوده بحسب الاقتضا مدافعه‌دن زائل اولوب عضو مألوفه منجذب اولمیه
بعده ادویهٔ خارجیه‌یه مراجعت اولنوب ازجمله ابتداده عند القدماء رادعات وضع اولنور
اما متأخرین دیرلرکه عضوک برودتی اولمغله ادویهٔ رادعهٔ بارده استعمال اولنه ورم سقیروسه
وسرطانیته انتقال ایلمسندن خوف اولنور زیرا دم منعقدی اذابه وترقیق ایدیجی
ادویهٔ محلله استعمال اولنمق مناسبدر ازجمله روح شراب کافوری یاخود زعفرانی فاتر الصق
اولنه اکر وجعی شدید اولورسه فلغمونی کلی بحثنده ذکر اولنا جق ماء الزاج یاخود بنات ومر
صافی اخذ اولنوب فاتراً کماد اولنه کذلک ضماد نطفة النون وضماد الخطمی کونده ایکی دفعه تجدید ایله
اولنمق اوزره وضع ایتمک غایت ممدوحدر اکر ادویهٔ مذبوره ایله زائل اولموب وجع وحمی متشدد اولورسه
تقیحه توجهنه علامتدر بو تقدیرجه ادویهٔ مقیحه ایله اعانت اولنه ازجمله ضماد فلیوس لعابی
برسونکر ایله لصق اولنه یاخود اصل خطمی واصل سوسن ابیض برر وقیه ورق الخبازی و
ریحان بری برر قبضه اخذ اولنوب ملایمت حاصل اولنجه طبخ ایدوب بعده الدق دقیق الحنطه
ودقیق الشعیر یاردمشر وقیه سمن طری وشحم الدجاجه برر وقیه دهن بابونج قدر الکفایه
الحاق اولنوب فاتراً الصق اولنه وتناکه حرارت ووجع وحمی وضربان بر مقدار تسکین اولوب
ورمک اوزرینه بر نتو حاصل اوله نضجنه علامتدر بو تقدیرجه ضماد الحواریون وضع اولنه
کذلک بو محلده ضماد مبارک غایة الغایه مناسبدر زیرا تفتیح وانضاج ایدوب دواجیا?حه
احتیاج اولنمقسزین علتی بالکلیه ازاله ایدر حتی ضماد مزبورک مؤلفی نقل ایدرکه بن بو
ضمادی اورام ثدییک انواعنده تجربه ایلدم جمله سی دوا آخره احتیاج اولنمقسزین مندفع
اولدیلر لهذا زمانه‌مز اطباسی بینده ضماد مزبوره ضماد لاورام الثدی تسمیه اولنور اکر
ورم الثدی منفجر اولمزسه بر مقدار ادویهٔ مذکوره ایله تفجرنه توقف اولنمق مناسبدر
زیرا نشانک آلت حدیده تحملی معلومدر اکر اقتضا ایدرسه طرف اسفلندن جزئیجه
شق اولنه بعده بعضی منضجات طلا اولنمش فتیله ادخال اولنوب اوچ یاخود درت کون
منضجات وضع اولنه‌رق نضکره فتیله‌یی دهن جوز رومی یاخود بلسان الکبریت الترمنتینی ایله

ترهین ایروب منضجاتنه کلنجین الحاق اولندسوال محرراوزره انضا جنده سائرعضوه قیاس اولنوب اهتمام تام اولنمق لازمدر ودبوت النضج التام ضماد الکبریت یاخود ضماد براکیلیوس ایله تیمار اولنور

الفصل السادس في سرطان الثدي

ممه یه عارض اولان اورامک برده دخی سرطاندرکه اجناسی وآردراما بو محلده ابجق ثدیه عارض اولان جنسنی تحریر ایروب باقیسنی انشاالله تعالی قول کلی ایله اورام بحثنده مفصلا بیان ایدرز **السبب** بوورم عاصینک سببی یا خلط سوداویه ویا صفراوی محترقه ویادم ایله مختلط اخلاط ردیه درکه طمث ایله معا مستفرغ اولدقده رحم ایله ثدیین بیننده واقع اولان اوعیه لر وساطتیله ثدیینه مرتفع ومنصب اولمغله ورم مذکور حادث اولور یاخود سوداوی مزاجیه مبتلا وطمثی محتبس اولوب مرة مریرة جریان حیض واقع اولمغله سرطان ثدیینه باعث اولور کذلک کاه اولورکه سقیروس وخنازیر وغیره الثدیین دخی بطریق الانتقال حادث اولور

العلامات معلوم اولسونکه جراح مبتدیه بوورمی ابتداءٔ فرق ممکن دکلدر بلکه منتهی لریده دخی بادی نظرده عسرت ایله فهم ایدر زیرا ابتداءٔ بر ورم صغیردرکه حمص ویا باقلا حجمنده ظاهر اولوب ابتداءٔ لونی احمر وکیدرک کوده ته مایل اولوب آخرالامر بر مقدار سواد حاصل ایدر وقلیلا قلیلا علی التدریج نشو ونما حاصل ایدوب عظیم وکبرده حددن متجاوز اولوب مرتفع اولور واصلی اطرافنه منبسط وعروقلری دوالی کبی هر جانبنه منتشر اولور کاهیجه جلدی اکل اتمکله قرحه موسخ ورایحه منتنه منتنه حاصل ایدوب قیح وقیح سنره صلابت ظاهر اولور وکاه کاه اندن قیح اسود ورقیق خروج ایدر واکثریا مرة مریره خروج اتموب کاهیجه مکث ایدر **تقرحة المرخنة** معلوم اولسونکه خنازیر وسرطانک وقروح سرطانیه نک مجموعی عسیر البرء ونادر العلاجدر خصوصا ثدیده واقع اولدقده زیرا ابقراط فاضل فصولک مقاله سادسه سنده فصل ثامن وثلاثونده شویله کسه لرده سرطان خفیه ظهور ایده اکا علاج اتمکدن اتمامک اولی وانسبدر زیرا علاج ایله سریعا هلاک اولورلر اما علاج اتمزلر سه طول زمان باقی اولورلر دیدی واکثر عوام الاطباء بیننده اورام صلبه ایچون مشهور ومستعمل اولان مداوات ایله علاج اولنسه خصوصا محرک مرة اولورسه اول دوالردن سرطان زیاده ردی وبتر اولوردیرا تحمی ایروب مرتفع اولور وخلط دخی زیاده اخبث وردی اولوب آخرالامر عضوی اکل ایدر **العلاج** سرطان ثدیینک علاجنده اولا طبیبه لازم اولان بودرکه ماده ورمک حرة وخشونتنی ادویه نشافه وقلیه ایله تعدیل ایروب تدریجیله انا فانا من غیر محسوس تحلیل ایده لر کذلک معدنیاتدن معد ومعمول اولان دوالر غایت مناسبدر خصوصا زحلی اولدر زیرا جمیع حوامض زحله طوقنسه حلاوت حاصل ایروب حلاوت قابضه شبیه ده منجلی اولور وبو ورم عاصیه بر حیواناتدن معد اولان دوالر دخی نافعدر مثلا سرطانات نهری قنفذی سیپی اولورسه ادویهٔ قلیه ایله استعمال اولنورسه انفع اشیادن بر دواء لانظیر اولور اکر داخلا سرطان وخارجا ضفادع مائی استعمال اولنورسه نفعی کثیر بر دواء سریع التأثیردر کذلک داخلدن اغریمونیا وپرسیقادیا ادویهٔ نباتیه استعمال اولنوب خارجدن ادویهٔ اسربیه یاخود اسربه ایله معمول مسوحات ومراهم وضمادات اخذ اولنوب هاون رصاصیده تحریک ایدرک عجین ایروب استعمال ایدرلر وبو مرضده بین الاطباء افرنج مشهور ومستعمل اولان سکر الرخل وضماد اسربه لنسیحت ومرهم اسفیداج ومرهم ابیض کبی دوالر دروبعضیلر عصیر لسان الحمل وعصیر حی العالم وعصیر اسقابیوزا وعصیر برسیقاریا کبی لری جمع ایدوب هاون رصاصیده لونی تغیر اولنجه تحریک ایدرک خاصیت اسربیه اخذ ایتدروب استعمال ایلمشلر کذلک عصیر تفاح المنفقن ویا خود ماء تفاح متعفن دخی ادویهٔ جرایحیه نک اسرار مکتومه لرندن

بالخاصه نافع اولدق اوزره تجریب ایلمشلردر فی الواقع ماء تفاح المعفن ایله ماء کلس الحجر ممزوج اولنوب سرطان متقرحه یه انکله غسل اتسه لر زیاده نافعدر کذلک ذرور مبارک ونباده حل اولنمش مع هباب کافور ندنه محلول طلاءً استعمال اولنه واکر عصیر اسقولاریا وعصیر ابجره وعصیر عصاء ذهبی وعصیر عنب الثعلب امثالی ایله بغولیقوس خلط اولنوب هاون رصاصیده عجین اولنجه تحریک ایدوب استعمال ایدرلر یاخود عصیر عصاء ذهبی وعصیر عنب الثعلب وعصیر الحارحر برینون بر ودهن بنفشج ودهن الورد بر بر بجق وقیمااخذ اولنوب ها وانا اسربیده دستج اسربی ایله سحق ومسوح اولنه واکر بو مسحوق مع کلس الحجر یاخود ربو کلس الحجر الحاق اولنسه سرطان متقرحه نک سمیتنی محو وازاله ایلد

الباب الثاني في امراض الرحم النساء التي غير الحوامل والنفساء وهو على قسمين

التشریح الرحم بالفتح بطن نساده اولان اوغلان یتاغنه دیرلر اسرکک وولادت جهتیله اولان قرابته دخی اطلاق اولنور لسان یونانیده متیره دینمک مشهور ومعروفدر یسا ایدی رحم تولید جنین ایچون بر آلت عصبیه درکه حسی بیسیرو دماغدن نابت وموضعی بین المثانة والمعاء المستقیم وبین السرة والفرج واقع ونابت در ورحم نسا کیس انثیین ورقبه سی قضیب منزله سنده اولوب بکارده صغیر وغیر ابکارده عظیم وکبیر اولور اکرچه رحم نساء ذکر رجال منزله سنده درلکن مجوف مقلوب وطول رقبه سی التی پرمق ایله اون برمق ما بیننده معتدل اولسی مطلوب در وکثرت جماعیله طویل وکبیر وترک جماعیله صغیر وقصیر اولور وجنابحق انی افاتدن حفظ ایچون رباطات سلسه متصله ایله حرز ظهره وجانب سره ومثانه یه دبطی محکم واقوی اتمشدر وکا جنبلیچون طولا ودفع ایچون عرضا وامساک ایچون مورباً الیاف کثیره اعطاء اتمشدر انکچون درکه وقت ولادتده ممتد ووقت حملده منسع ووقت وضعده عوددن مستغنی اولوب متقلص اولور ورحم نسانک بری یمینده وبری یسارنده ایکی بطن خلق اولوب ایکسنک فمی بر اولسنده لطف الهی بودرکه اکر بطنک برینه آفت رسان اولوب علیله متالم اولورسه بطن آخری خلل بذیر اولیوب صحیح وسالم اولور وبعضیلودین بلکه بطن یمینده ذکور وبطن یسارنده اناث متولد اولور لکن بوکلام کلی دکلدر زیرا بطن یمینده اناث تولدی دخی مشاهده اولنمشدر وانسان غیری حیوان سائره نک بطون رحملری حلمه ثدیی عددنجه اولدیغی محققدر ورحمک ایکی زاویه سی واردرکه اکا قرنین الرحم تسمیه ایدرلر وبو قرنینک جانبنه خلقتده بیضه لر واردرکه بیضتان رجالدن اصغر اولوب منی نساء بونلردن بجویف رحمه منصب اولور وبو بیضه لرک هر بری بر غشاء ایله فرجک ایکی جانبنده موضوع در وبونلر همان اوعیه منی رجال کبیدر وتجویف رحمک تمامی نمو تمام اولدقده تماما اولورنته کم ثدیین تام اولدیغی کبی ورحم ایکی طبقه دن مألفا اولوب طبقه ظاهره سی عصبیه اقرب وطبقه باطنه سی جوهر عروقه شبیه وفوهاه عروقدن مرتب درکه بوکا نقره رحم تسمیه اولنور وبونقره یه اغشیه جنین متصل ودم حیض بونلردن سیلان ایدوب جنینه غذا حاصل اولور ودخی معلوم اولمکه جنینی محیط اغشیه ثلاثه واردرکه اولکیسنه مشیمه تسمیه اولنور علی الاطلاق لسان ترکیده صوک تعبیر ایدرلر ایکنجیسنه سفا تسمیه اولنورکه لغاتی بر بوده درو سفا لغتده جوز وفندق کبی جوز باتک ایچنده اولان قشره دیرلر اوچنجیسنه سلا تسمیه اولنورکه لغتده جسم جنینی محیط اولان جلده رقیقه در بس ایمدی مشیمه سفایی محیط اولوب سفا سلایی وسلا دخی جنینی احاطه ایلمشدر قادر حق جل شانه سلادن ماعدا سفا نام غشایی خلق ایلدیکه بولجنین مجاری سرهدن خروج ایدوب اتک تجویفنده

٤٠٣ الفصل السابع في دبيلة الثدي وقروحه واكالها

انضاج کاهیجه تدبیر اولنوب ایدیکی جمع ایدیجی ورم عارض اولور انی بوزملدر وکاه اولورکه قروح ظهور ایدر وکاه اولورکه اکله سبب اولور والحاصل بونلرک علاجنده طبیب حاذق احتیاط اوزره اولوب اهتمام تام اتمک لازمدر **العلاج** اکر دبیله بیاض اولورسه بو ترکیب غایت انفع در صنعتی بودر بزرکتان سمسم وعرق السوس ومیعه سائله وزبل ماعز وزبل حمام ونطرون وراتیانج بالسوا اخذ اولنوب جمله دهن سمسم ودهن ضیمیج ومخ ساق البقر ملی قدر المرام اخذ اولنوب عجین اولنه قدر تصکره ضماد اولنه واکر طبیب حاذقه دلیرایسه بو ترکیبه مبنفسج یعنی مثلث ضم ایدر واکر یازنغه محتاج اولورسه تاخیر اتمیوب پاره لردی اعضاء سائره کبی جراحت مکشنه متحمل دکلدر تقلید واهتمام لازمدر واکر قروح واکله اولورسه شیخ الرئیس ابن سینانک مختاری اولان تدبیرا ایله عمل ایدرلر صنعتی بودر نبیذ عفص بکری رطل اخذ اولنوب ایچنه سماق وجوز السرو بر در رطل عفص اصم غیر نضیج واصل سلیخه یا ریشه رطل اخذ اولنوب بعده نصف مقداری یکرمی کون مقداری نقع اولنوب بخیه یا خود حشب سرو زائل اولنجه شبی سرودن مصنوع ظرفده طبخ ایدرلر بعده ناردن تنزیل پاره سیله قارشدوره رق طبخ ایدرلر نارلینه ایله طبخ وبر مقدار تاخیر دنصکره تصفیه وتکرار ظرف زجاجیده حفظ ایدرک قوام مناسبه یه کتوروب ایدرلر وبو ترکیب ایدرلر حین اقتضاده ضمادا استعمال اولنور وبو ترکیب اعضای رحونه اوزرینه تدبیرات ماعدا اکل ولسان کبی اعضاء ده دفعه عجایبدر الله الشافی صح قروح آکله

[illegible]

مجتمع اولور وسلاکه انکا قشری دخی دیرلر جنینه مماس اولان غشاء رقیقدر جنیندن رشح اولان
رطوبات آنده مجتمع اولوب مساماتندن خارجه مترشح اولور پس ایمدی جنینه فضل برازدن ایچون وعلا
آخره احتیاج یوقدر زیرا رحم مادرده غذاء جنین ثقل وصلابتدن عاری ورقیق وصافی اولوب نشف
پس بویله اولان غذادن منفصل اولان اجزا مائیه در که یا بول ویا عرق اولور ایمدی جنینه اقرب
اغشیه غشاء ثالثدر که زیاده رقیق وملاصقدر وجنینک بولی احلیلدن خروج ایتیوب سرّه دن
نفوذ ایدوب غشاء ثانیه واصل اولور زیرا مجرای احلیل ضیق ومشیمه ذات صفاقین رقیق در که
بینهما وریدی وشریانی ایله منسوج ورقبه سی لحوم سائره دن اصلب وعضلیدر که لحم عضروفیله
ممزوج در وبو رقبه ده فم رحمک خارجینه محاذی برمجرا واردر که رحم نساده منی دخی وطمثی ادرار
وجنینی اخراج اندن ایدر وبو مجری نسوانک حملی حالنده غایت ضیق اولور حتی آنی میل ایله فتح ممکن
دکلدر اما بعد الولادة واسع اولور وجنینک خلقتی تمام وکامل اولدقده جنینه غذاء ایچون کلن
دم طمث ونسیم کافی اولمیوب غذانک قلتندن وبو موضعک ضیقلغندن مضطرب اولوب حرکت
صعبهٔ قویه ایله متحرک اولور ورحمه اولان ربطی منهتک اولوب ولادت حاصل اولور اما بول المجرا
موضع آخر وفم رحمه اقرب اولوب لکن بوندن عالی دیرلردر ودخی معلوم اولدکه ازالهٔ بکارتدن اول
رحمک رقبه سنده عروق ورباطات رقیقه دن مالوف اغشیهٔ منتسجه واردر که ازالهٔ بکارتده آندن
دم سیلان ایدر وعروق شریانک شعبه لری رحمه واصل اولمغله دم حیضک فضله سی آندن ترشح اولور

البحث فی احوال الطمث واحکامها معلوم اولدکه خالق الاشیا اولان حکیم علی الاطلاق هر مصنوعه
حکمت خفیه سی ایله دلائل ایات واثار عجیبه ابداع واظهار ایلیوب قوت وقدرتیله انواع حیوانات
علی الخصوص اشرف مخلوقات اولان انسانه بر مقتضای نص کریم وجعلناکم ازواجا الایة ذکورت
وانوثت ایله ازدواج ویروب بطن فیمنه مادهٔ زراعت نسل خلق ایتمکله آخر الدهر سلسلهٔ توالدی تناسللرینه
بقا احسان ایلدی ودخی عنایت ازلیه سیله بالغه اولان نسوانک بدنلرنده متولد اولان دمی بالکلیه بدنلرینه
تغذیه ایچون خلق ایتیوب بلکه تکون وتعلق جنین اولطفله غذا اولان لبنه تحویل اولنق ایچون خلق ایلشدر
پس خاتون حامله اولمادیغی حینده اول دم هر آیده اوقات معینه ایله رحمدن مستفرغ اولور لهذا
اکا دم شهریه وعلی الاطلاق شهریه تسمیه ایدرلر بعضیلر حیض وعول وجریل وطمث دخی تسمیه
ایدرلر لسان ترکیده آی باشی وکودم وحیض قانی وآنده حالی دیرلر بعضیلر دخی ونوز تسمیه ایلشلردر
وجه تسمیه اولدرکه شجر چیچک ویرمدکجه میوه دار اولمدیغی کبی عورت دخی حیض کورمدکجه حامله اولمز
اکرچه کاهیجه نسوانده من غیر حیض حامله اولمش دخی واردر اما وقوعی غایت نادر اولور پس ایمدی
بالنسبه اعدل امزجه اولان نوع بشرده نسوانک مزاجلری ذکورک مزاجلرندن ابرد وارطب اولماسنه
تعلق ایلدیکه تاکه برودت ورطوبتلرینک ازدیادندن ناشی بدنلرنده حیض قانی اطلاق اولنان فضله
دم مجتمع اولوب حین حمله طرفینک منیلرندن ماعدا مادهٔ تکون جنینه هر جهتله مدد اولوب زیرا اول
قان کبدلک دقتنده رحمک ایچنده محتبس اولوب جنینک جثه سنده لحم وشحم وسمین کبی بعضی
اعضاسنک مادهٔ خلقتی اولدی وغذادن غیری روح پر فتوح افاضه اولنوب حیات بولدقده جنین
غذایه محتاج اولمغله صافیسی انکا غذا اولور زمان ولادت قریب اولدقده اول غذایه صلاحیتی
اولان قانک بر مقداری دخی والده سنک ممه لرینه صعود ایلیوب سوده مبدل اولور وجنین
دوغدقدنصکره دخی غذایه صالح اولانی فی الجمله ممه لره صعود ایتمکله شیر شیرین اولوب مادهٔ
نشو ونما اولور ذکر اولنان فوائده صلاحیتی اولمین قانک دخی جنین رحم مادرده ایکن چنه سنک

حاستنده

خراستنده وبعده حین ولادتنده بنجه منفعتی اولمغله جنینی وجوده کلنجیه دکین رحمده محبوس
قالوبده محل ولادتنده ودخی صکره رحمدن طشره سیلان ایدر انکا دم نفاس دیرلر وسائر ازمانده
یعنی حمل بولنمادیغی اوقاتده ماه بماه وقتی ایله جریان ایدر انکا دم طمث ودم حیض تعبیر ایدرلر
اکر نسوان دخی رجال کبی مستحکم الحراره اولسیدی اول ماده بدنلرنده متحلل اولوب جنینک
مادهٔ غذاسی مفقود اولوردی ایمدی فائدهٔ جلیلهٔ مذکوره دن ماعدا نسوانک قیام خدمتله سعی واهتمام
ومصالح بیت وتربیهٔ اولاده تعیقتاملری دخی برودت ورطوبت مزاجلرندن نشأت ایتمشدر
بعدازین معلوم اولدکه جنس نسوان بالغه اولوب حیضلری جریانه باشلدقدنصکره حامله اولمغه
مستعد اولورلر وحد ایاسه واصل اولوب کورمدن منقطع اولدقدنصکره کبه الکدن قالورلر
ونسوانک ابتداء مدت بلوغلری قوت وضعف ابدان وتفاوت بلدان مناسبتی ایله متفاوت
اولوب نسوان مدت عمرلرندن اوننجی سنه دن بعضی اطبا عندنده بلکه طقوزنجیدن اون بش
یاشلرینک انتهاسنه دکین بلوغه مستعدلردر بعضی بنات اون یاشنده بالغه اولوب حیض
کوررلر بعضیلر اون برنده وبعضیسی اون ایکی سنده واون اوچنده کوردم کوررلر البته اون
بشی تجاوز ایتمدین بلوغه ایریشورلر اون یاشلرندن مقدم قان کورلنسه دم طمث دکلدر
نزف دم تسمیه اولنور اون بش یاشلرنی تجاوز ایدوب قان کلمسه احتباس دم حیض تعبیر
اولنور ترکیجه طوتغون دیرلر ایکی صورتده دخی معالجه یه محتاج اولورلر پس عامهٔ کبار اطبا
عندنده بالتجربة والاستقراء ثابت اولان اوننجی سنه ایله اون بشنجی سنه اواسطنده مقصود
اولوب لکن هواسی حار اولان ولایتک خسوانده تقدم ایدر دیمشلر یعنی اون ایله اون بش
اراسنده تخلل ایدن درت سنه دن بلاد حاره سواکننده تقدم بولنور اکثریا اوننده واون برده
واون ایکیده حیض کوردکلری اولوردر اما بلاد بارده سواکنلری اون اوچده واون دردنده کوردم کورر
زیرا بلدان بارده اهالیسنک هضملری قوی وحرارت غریزیه لری کثیر اولمغله فضلاتلری قلیل
اولوردیو تلویح شارحی لطف الله تبریزی علیه الرحمه تقریحنده تصریح ایدرکه فضلاتی کثیر
وحرارت غریزیه سی قلیل اولان نسوان تیز کوردم کوررلر اول اجلدن اون ایکی یاشنده حیض کورنک
مزاجی اون بر یاشنده کورندن قوی اولمش اولور کذلک اون دردنده کوردن اون اوچنده کورنک
قوی اولور اما اون بشنده کورنلر یاخود تجاوز ایدنلر مذکوره تحمل طبیعتلرینک ضعفنه یاخود
رحملرینک علتنه دلالت ایدر دیمشلر ونسوانک ممه لری دم حیضلری جریانه باشلدقدنصکره اوفاته
بیومکه باشلر زیرا ممه لره غذا وبرن طرفک مشارکتی واسطه سیله رحمک ممه لر ایله نسبتی مشارکتی
واردر سود حصولی دخی اول مشارکتدن نشأت ایدر وحد ایاسه کی خاتونلرک کورمک قالدقلری
یاشلری اولدخی امزجه وابدان وبلدان اختلافیله مختلف اولوب کبار اطبا مختارلری اوزره
اوتوز الی یاشلرندن التمش یاشلرینه دکین یکرمی درت سنه مدت انقطاع بولمشدر زیاده
تیز کسلن خاتون اوتوز الی یاشنده کسیلور وغایت کچ کسیلنلر التمش یاشلرینه دکین کوررلر
زیرا اوتوز الی یاش انلرک سن کهولتلرینک اولیدر که اندنصکره حرارت غریزیه لری ضعفه
توجه ایدوب قانلرینه نقصان کلور لکن بلاد بارده نساسنده اکثریا قرق بش سنه یه دکین
ممتد اولور الی ایکی والتمشه دکین دخی ممتادی اولور اما بلاد حاره ده قرقی تجاوز نادر الوقوعدر
الحاصل اوتوز التیدن اول منقطع اولسه احتباس طمث اولمش اولور والتمشدنصکره قان
کلسه نزف دم اعتبار اولنور حیض دکلدر اول سبدن حد ایاسدن التمشی تجاوز ایدن خاتونلر

حامله اولمازلر زیرا رحملرنده جنینه غذا وماده نشو ونما اولهجق قان بولنماز فقهادن یحیی بن یحیی
شکر الله سعیهم حضرتلری دخی نسوانک بلوغلرینی طقوز یاشلرینه بالغ اولدقدنصکره تعیین
بیورمشلر یاش خصوصنده کذلک بیتلرنده جاری اولان اختلافات عدیده نوع بشرک
ابدانه دائر اولان احوالدن علم طبه محتاج اولدقلرینی تصریح وهر بری اول خصوصده شاهد
عادل اولمش اولورلر زیرا ذکر اولندیغی اوزره امزجه وابدان وبلداننک اختلافی دخی ذکر اولندیغی
ایچون اول حفظهٔ ملک وملتدن بعضیلری قطعا مدت تعیین بیورمیوب طبیب مسلم و
حاذقک مراجعته موقوف قلمشلر مدت تعیین ایدنلر دخی بکا راطبانک اعتبار ایتدکلری یکرمی
درت سنه میاننده تعیین بیورمشلر از جمله التی یاش تقدیر اولندیغی صدیقه بنت الصدیق
حضرت عایشهٔ کبری رضی الله تعالی عنها وعن ابیها حضرتلرینک قول شریفلریدر که فی زماننا
شرعا مفتی بها اولان اولدر اما مشایخ بخارا وخوارزم قدس الله اسرارهم التی بش سنه تقدیر
ایلمشلر واکثر مشایخنا التمش سنه اعتبار ایلمشلر بعضی فقهانک یتمش سنه یه امتدادنی تجویز
ایلدکلری دخی توابین طبدن خارج دکلدر العلم عند الله تعالی بعده اذن بو دخی معلوم اوله که کبار اطبا
وقت جریان دم طمث باسنده بعضی نسوان اون کونده بر حیض کوررلر لکن بو نادر الوقوعدر اما اکثریا
اوتوز کونده بر یاخود اون ایکی کونده بر کوررلر ومدت جریانی درت کوندن یدی کونه عاینده
البته ظاهر اولورلر بوندن متقدم کورسه لر ترف دم تعبیر اولنور واندن تاخیر اولنسه احتباس
دم طمث تسمیه اولنور وبعد هذا معلوم اوله که احوال طمثک احکامنده متأخرین حکما ولاطینیه وافرنجیه
بیننده نیچه نیچه بحث وجدل وهزاران سؤاللر ایراد اولنوب انلره دخی نیچه کونه جواب ملال
تحریر اولنمشدر اما ابحاث مذکوره نک مجموعنی تحریر اولنسه طبیعته کلال کلور لهذا بونی تحریر
ایتمکله اکتفا اولنمشدر السؤال دم حیض طبیعتده ردیمیدر یوخسه جیدمیدر جوابنده سنارطوس
نام حکیم درکه دم حیض کندی طبیعتنده ردی دکلدر بلکه جیددر زیرا جنینک رحمده وجودی
وتشکل وصورتی بولوب نشو ونماسی انکله اولور وبعد الوضع طفلک غذاسی اولان لبن دخی
اندن متکون اولور وخواتین غیر حامله ایکن اول مادهٔ فضلیهٔ دمویه طبیعته حمل ثقیل اولدیغی
ایچون طبیعت انی خارجه اخراج ایدر پس بویله اولیجق تحمل درکه اول ماده هضم ثانینک
فضله سی اوله زیرا حواملک عروق رحمنده متولد ومجتمع ومتراکم اولوب بعده مندفع اولور
لکن نطفه ولبنه فضله دینلمز زیرا علی الاطلاق فضلهٔ مفرطه دکلدر مره صفرا وسائر اخلاط ثقلیه
کبی بلکه تصور وتشکل جنین ایچون مخلوقدر که خاتون حامله اولمادیغی صورتده مندفع اولوب
اکثریا حامله ایکن منقطع اولور ودم حیض فعل وتأثیر جهتندن ردی وسم دردیدکلری
انسانه تخصیص واسناد اولنورکه مهلکدر مثلا بر کلبه ایچورسه لر قودوز اولور وسائر اسقام
کثیره تهییج ایدر لکن علی الاطلاق دم طمثه اسناد اولنمز بلکه مجرد جوهریله فاسد اولور
یاخود اخلاط فاسدهٔ سائره ایله ممتزج اولمغله یاخود جهت اخر ایله بر کیفیت ردیه کسب
واخذ ایدر زیرا طبیعتک اخلاط مرضیه دن انسانک خلاصنه سعی واهتمام شاننندندر
واکر بدنده مجاری طبیعیه دن خارج ومتراکم اولورسه طبیعت انی بر طریق ایله دفع ایدر
السؤال دم حیضک ابتداء ظهوری قچنجی سنه دهدر وجریانی منتظمه وغیر منتظمه سنک
اوقات معینه سنده واقع اولان اسؤله نک جوابنده حکیم مذکور درکه اکثریا طمثک ابتداء
ظهوری واوقات معینه سی اون دردنجی سنه سنک اسبوع ثانیه سنده نصکره واقع اولور زیرا

اکثریا

اکثریا بدنلک تغییرات وانفعالاتی وشعور عانه نک ثابت وطالع اولمسی بو وقتده اولور وثدیین دخی
منتفخ وتفاحی الشکل اولوب بالغه اولور وبو اثناده حوایجنده دخی هیجان ودغدغهٔ شهوة جماعیه حس
ایدوب شابلره رغبت ایتمکه باشلر ودمک کثرت ووفرتی اولمغله عروق رحم آنی احاطه قادر اولمادیغندن
عروقدن خروج وانفجاره اغاز ایدر وجریانی اکثریا اسبوع سابعه وار نجه باقی ومستمر اولور
واکثریا سنهٔ خمسیندنصکره منقطع اولور زیرا اول زمان حرارت غریزیه نقصان بولور بعده دم کثرت
ووفرت اوزره متولد ومتکون اولمز نقدر تولد ایدرسه بدنک تغذیه سنه انجق کفایت ایدر وبعضیلرده
اون ایکنجی سنه ده وبعضیلرده اون برنجی سنه ده دم حیض جریانه ابتدا ایدر وبویله اولنلرک اکثری نفسانی
وشهوانی اولوب قوهٔ شهوانیه لری غالب اولمغله جماعه زیاده حریص اولورلر وبویله اولنلرک عمرلری غایت
قصیر اولور دیمشلر کذلک سنهٔ ستینه وار نجه جریان حیضلری باقی اولنلرک دخی عمرلری قصیر اولوب
معمر اولمازلر ودخی اون یدنجی واون سکزنجی سنه ده حیضلری جریانه ابتداء ایدنلرک عمرلری طویل کذلک
حیضلری سریعا منقطع اولنلرک دخی عمرلری طویل اولور اما بو امور تدبیر عیشک وطبایعک
اختلافی حسبیله اولور نادردر مشاهده جولیلوس فابریجیوس نام حکیم دیرکه بر قوی البنیه
دموی المزاج بر عاورت خاتون مدت عمرنده علل واسقامه غایت قلیل کرفتار اولمش ایدی ودم حیضی
یتمش سکز یاشنه وار نجه نظام اوزره جاری اولوب بعده نظامسز خروج ایتمکله اول خاتونه حمای لازمه
اصابت ایلیوب وساق یسارینه مادهٔ حمی مندفع اولمغله اول محلده فلغمونی وغنغرینا ظهور ایلیوب
مدت قلیله ده وفات ایلدی مشاهدهٔ آخر ینه حکیم مذکور دیرکه مملکت جرمانیه ده بر راهبه ماکره قرق
التی یاشنه وار نجه دم حیضی جاری اولوب بعده منقطع اولمش ایدی وقتاکه یتمش یاشنه واصل
اولدقده ینه تکرار جریان طمث استیلا ایدوب اوچ ای نظام اوزره جاری اولوب بعده منقطع اولدی
وبو استفراغدنصکره کویا حیات تازه بولدی ومدت عمری تخمینا یوز سنه یه بالغ اولدی ومعلم
جورسطیوس بن مشاهده ایلدم درکه مایانترانده بر خاتونک یتمش اوچ سنه یه دک نظام اوزره
وقتیله حیضی جاری اولدی السؤال دم حیض نه جهتدن نوبت دوریه ایله جاری اولور
جوابنده سنارطوس جرمانی درکه هر یومده بدن فضله ومفرطه اولان هر نه ایسه که جمع اولور فی کل
یوم مستفرغ اولمز بلکه شیء کثیره تجمع وتراکم ایدوب طبایع اندن زیاده متأذی اولمغله هر شهر خارجه
مندفع اولور وبو شهر مقداری مدتده ینه تکرار مقدم جاری اولان دم قدر دم تجمع وتراکم ایدر وبو فضلهٔ
مفرطه هر یوم مستفرغ اولسه غایت قبیح اولور ایدی زیرا علی الدوام خاتونک متأثر ومتأذی اولمسنه
باعث وبادی اولور ورجالک دخی اندن استکراهنه مؤدی اولوب خاتونک حامله اولمغه استعدادی
قلیل ایدر زیرا رحم مزلق وغیر نقی اولمغله نطفه یی ضبط وامساکه قادر اولمادیغی ایچون منی قبولنه
متهیئ ومعد اولمان دم فی الحال فاسد اولور لکن بونده دخی بعضی کره اختلافات واقع اولوب بر حال
اوزره جریان طمث واقع اولماز کاهیجه ایکی حیض بیننده یکرمی ایکی کون وکاه اولورکه اوتوز کون تفاوت
واقع اولور واکثریا غایت یکنز اولان خاتونلر تزاید قمرده ومسنه اولنلر تناقص قمرده حایضه اولورلر
حتی بر شاعر ظرفا بو معنادن بر بیت ایله ادا اتمشدر بیت عجوزلر آی اسکسنده دخی کنجلر آی یکیسنده
اولور حایضه اکثر طهارت یوق ایکیسنده لکن بو خصوص تجربه ده بعضی دفعه مختلف اولور السؤال
جریان طمثک مدتی مجموع نساده بر قرار اوزره میدر یوخسه تخلف ایدرمی جوابنده سنارطوس نام
حکیم دیرکه دم طمثک جریانی بعضیلرده ایکی کون وبعضیلرده اوچ کون وبعضیلرده درت یاخود
بش کون یاخود دخی زیاده جریان ایدر خصوصا عظیمة الکبد وبطال وعیش وعشرت ایله فارغ البال

اولوب منعم و مترفهلرده و صفای خاطر اوزره اوقات کذار اولان خاتونلرده و جید الکیموس
اولان اغذیه لری وسعت اوزره تناول ایدنلرده دم کثیر متولد اولدیغی اجلدن مدت جریانی اون
و بعضیلرده اون ایکی کونه وارنجه ممتد و متمادی اولور و بو حال خاتونک مقتضای احوال طبیعیه سی
حسبیله واقع اولوب مجرای طبیعیدن خارج اولماسندن نشأت ایدر یاخود شول خاتونلرکه اکثر
اوقاتلری بطالت و رفاهیت ایله ذوق و صفا و وسعت معیشت ایله کذار ایده بونلر اکثر ایام حیضنه
و عاقره اولورلر و شول خاتونلرکه محرور المزاج اولوب رجلیتلری انوثیتلرینه غالب اولور سه
اقصر ازمنه ده حیضلری طاهر اولورلر کذلک زیاده تنحیم اولوب عروقلری طنیق اولانلرک دخی
تلطیف اغذیه ده و اشربه ده تدبیر و ریاضت بدنیه ده تکثیر ایدن خواتین ازمنهٔ قصیره ده حیضدن
طاهر اولوردوغی معلوم اولدیکه کاهیجه دم حیض ادنا سببیله کثرت و وفرت اوزره جاری اولوب
متعاقبا جریان ایدوب ایام قلیله ده مدة کامله حکمنی ویرر و کاه اولورکه قلیلاً قلیلاً جاری اولوب
وقت وقته فاصله ویرمکله ایام کثیره ممتد اولور السؤال کمیة طمث یعنی وقتنده جریان ایدن
دم طمث نمقداره دک جاری اولور دینلدیکده جوابنده حکیم مزکور دیرکه ابو الاطباء ابقراط فاضلک
تحریر ایلدیکی اوزره دم طمثک مقدار جریانی ایکی هاشمیه وارنجه درهامین بریچق رطلدر و بعضیلر
ایکی رطلدر دیمشلر اما بو کلام کلی دکلدر زیرا امزجه و اسنان و تدبیر معیشت حسبیله مختلف
اولور حدیث السن و شاب اولان کنج قزلرده قچانکه جریان حیض ابتدا اولدیغی قلت اوزره جریان ایدر
تا سن حداثته وارنجه کمیتی توفی حاصل ایدر و سن حداثته مکث ایدوب سن انحطاطه ینه تکرار
علی التدریج قلیلاً قلیلاً نقصان بولور حتی آخر الامر توقف ایدوب کمیت طبیعیسی اوزره ظهور ایدر
و مقدار طبیعیسی دخی اسنان و امزجه و اجناسه قیاس ایله معلوم اولورکه بعد جریان الطمث
بعضی وجع و ثقل ایراث ایلمز و قوای بدنیه اصلا ضعف دخی کلمز السؤال دم طمثک کیفیتی
ندر یعنی رقیقمی یوخسه غلیظمیدر جوابنده حکیم مذکور دیرکه کیفیت دم طمث طبیعی اولدرکه نه زیاده
رقیق و نه غلیظ اولوب معتدل القوام اولور لکن کنج قزلرده رقیقجه غسولات لحم طری کبی جاری
اولوب عجایزده غلیظجه و سیاهه مائل اولور و حدیث السن اولنلرده متوسط الحال و علیم الرائحه
اولوب لونی هنوز ذبح اولنان دم حیوانه مشابه اولور یاخود صحیح المزاج و حد اثنتی ستیه اولان
کمسه دن فصد ایله خروج ایدن دم کبی اولور اما صفراوی المزاج اولانلرده صفرته مائل دبلغمی
اولنلرده بیاضه مائل و سوداوی اولنلرده سواده مائل اولور و دخی دم طمثک خروجنده اصلا
و قطعا اعراض صعبه حادث اولمق لازمدر اما شول خاتونلرکه دم حیضلری جاری اولمزدن
مقدم یاخود جریانی حالنده اعراض صعبه یه کرفتار اولمه انلردن دم حیضک جریانی بکمال ظهور ایتمز
السؤال موضع طمث یعنی شول مجاریکه انلردن دم طمث مستفرغ اولور رحمک نه جانبنده در
جوابنده حکیم مذکور دیرکه مجاری طمث شول عروق مضعفه منشعبه دن عبارتدرکه شعبه لری
جرم رحمی ایکی جانبندن احاطه ایتمشلردر و اول شعب عصاعددن بری عروق منوی در یعنی منهی
منی اولان اوعیه در و ایکنجیسی عروق هیپوقسطیقوندن طالع اولان شعبه لردرکه جمیع اعالی
و اسافل بدنه منتشر اولوب فضلاتی استفراغ ایدر و شول عروقکه اوعیه منیدن متولد اولوب
اعالی اعضادن نازل و مجموع جرم متفرق و منتشر و شعب اعلی قعر رحمه واصل اولور و شعب
هیپوقسطیقوندن طالع اولادخی اسفل اعضادن صاعد اولوب جانب رقبه رحمدن وسط
رحمه داخل و بعضیسی شعب مستفرقدیسی قعر رحمه واصل اولور و شول شعبه لرکه هیپوقسطیقوندن

منشعبه اوعیه منیدن نازل اولان شعبه لردن اکبر و اعظم در یس ایمدی اکر دموی المزاج
و امتلاء دم اصحابی اولان خاتونک رقبه رحمنه منتشر اولان شعب سفلی سنده تقدیم جنین ایچون
مقتضی ولادم اولان دم طمثی کثرت و وفرت اوزره متکون اولمسه اولحاتوندن کاه اولورکه اوائل شهورده
جریان طمث واقع اولور نته کم ابقراط فاضل فصول مقالهٔ خامسه سنده فصل حادی و خمسین ده
فم رحم مسدود ایکن دم طمث مستفرغ اولور دیمشدر لکن اندراووس اسپجلیوس بو کلامی رد
ایدوب فم رحم مطلقا منسد اولماز بلکه انغماز عین ایدوب بو مولود ظن ایلدی و الحاصل سیلان
دم طمث طبیعینک مجموع شرایطی بونلردن اصحاب فطنه تدبیسیله ملاحظه و تأمل ایله معلوم اولور
اما شول سیلانکه خارج عن الطبیعه اوله لاجل الاعراض کو ماکون احداث ایتدسنده شبهه یوقدر
السؤال حایضه اولیان خاتونلر حامله اولمق ممکنمیدر دکلمیدر جوابنده حکیم مزبور دیرکه
بالاده تحریر اولنمش ایدیکه طمث زهره یعنی چیچکدر زیرا ازهار اثماری تقدیم ایدر و اشجار اثماری
حامل اولمز الا مقدم ازهار لنمد یجه کذلک نسوان دخی حامله اولمز الا مکر مقدم حیضلری جاری
اوله و فی الحقیقه اکثریا بویله در و بعضیلر اکا ذاهب اولمشلردرکه طمثی مفقود اولان خاتونک
اکثری عاقره اوله لکن بعضیلرده اصلا دم طمث جاری دکل ایکن ینه حامله اولدقلری مشاهده
اولنمشدر حتی غوانیس یوس نام حکیم دیرکه حیض کورمش بر کنج قزه علاج ایلدم بو اثناده
حامله اولدی و بر خاتون دخی اولاد کثیره کتوروب اصلا حیضی جاری اولمادیغنی مشاهده
ایلدک کذلک ویر اسحسا وولانام حکیم شرح فصول ابقراطک مقالهٔ خامسه دن فصل سادس
و ثلثین ده دیرکه صحیح المزاج و قوی البنیه چوق عورتلری مشاهده ایلدم که حیضلری مفقود
و اکثریسی تندرست و مرضلری غیر موجود ایدی و ترنیقاولا نام حکیم دیرکه و ندکلی بر قوی
البنیه و رجال هیئته بر خاتون مدة عمرنده حیض کورمیوب لکن ینه بر دفعه حامله اولدی
ولاد نتیوس دو بر طوس دیرکه تلمسانی بر عورت من غیر سیلان الطمث اون اولاد وجوده
کتوردی و بر رجال هیأت عورت دخی اصلا حیض کورمش ایکن اولاد طوغوردی و جوکیلیوس
غابر یجیوس نام حکیم دیرکه بر خاتون کندی تقریر ایلدیکه مدة عمرنده حیض کورمدم دیدیکی
اولادم اولدی و نفاس حالنده بیلدن فتی جنریدم نفاس جاری اولوب وجود دم تازه لکی
اوزره داعما تونی مستحیکمدر و مدة عمرنده امراضدن فتی آزمتض اولدم دیردی ایمدی بو ذکر
اولنان مشاهده لرک مجموعی شاذدر زیرا تولید ایچون جریان بهر حال لازمدر اما بعضیلرک
حیضی منقطع ایکن ینه ولد کتوردکلری بو امورک سببی اولدرکه انلر بالطبع زیاده محرور المزاج در
هند یلر و بعضی رجال هیأت خاتونلر کبی یاخود مشاق عظیمه ایله مرتاض اولمغله بونلردن
فضله دم تکون ایلمز اکرچه اول دم بدنلرینه غذا اولمجق مقداردن زیاده تکون ایلمسه اول
خاتونلر مطلقا عاقره اولورلر اما اول دم تغذیه بدنلرینه مقتضی اولان مقداردن بر مقدار
زیاده جه متکون اولسه لکن اول قدر مفرط دکلکه حتی طبیعت انی بدنه تحمله امکان اولمیه
بعده اولدمی تخلیق جنین ایچون نطفه یی حامل اولدیغی حیثیتدن کندو به
جذب ایدر و بو امور مفصلاً عن قریب محلنده بیان ایلدک نظر اولنه

القسم الاول في امراض الرحم سوى الاورام وما يجري مجراه وهي تشتمل على خمسة عشر فصلاً

الفصل الاول في سوء المزاج الرحم بقول كلي

یعنی رحمه عارض اولان سوء مزاجلری
بیان ایدر السبب رحمه عارض اولان سوء مزاج حارک سببی دخی حاق ایدیجی اشیایی حاره یی کثرتیله

استعمالیدن یاخود جماعه زیاده اشتغالدن حادث اولور اما سوء مزاج باردك سببی علیله‌نك اشیای
بارده‌یی کثیرا استعمال ایدوب یاخود حرکت بدنیه‌سنی قلیل ایلدیکندندر واما سوء مزاج رطبك سببی
سوء مزاج بارد کبیدر رطوبتلو اولان اشیایی کثیرا تناول ایدوب اصلا حرکت ایتیوب قاعد اولمقدن
حاصل اولور واما سوء مزاج یابسك سببی اکثر سدده‌در که رطوبتك رحمه وصولنه مانع اولمغله
یبوستنه باعث اولور یاخود جماعی قلیل ایتمکله ویا استفراغات کثیره ودق علتیله حاصل اولور وگاه
اولور که بر مرض شدید عقیبنده حادث اولور وبو دخی معلوم اوله که رحمده ماده‌دن حاصل اولان
سوء مزاج ماده‌نك بارده ورطبه سببی جمیع بدندن رحمه اخلاط بلغمیه‌نك کثرتیله انصبابندن حادث
ویاخود نفس رحمك کندوسنده حاصل اولان خلط بلغمی بو مرضه باعث اولور **العلامات** سوء مزاج
حارك علامتی دم حیضك قلیلا قلیلا جریان ایدوب مغص شدید ووجع عظیم ایله سیلان ایتمکدر
وشفتین علیله‌ده یبوست وعلامت صفرا واکثرنده تحت الحجبده بر وجع شدید پیدا اولمقدر وسوء
مزاج باردك علامتی جریان دم حیضی آز وغلیظ اولوب جماعه اشتهاسی قلیل ورياح غلیظه‌سی کثیر
اولوب حامله اولیمز وکاهیجه رحمندن رطوبت سیلان ایتمکدر وسوء مزاج رطبك علامتی مبتلا اولنده
حمل بغایت نادر واقع اولور وحامله دخی اولورسه وقت قلیلده ساقط اولور وسوء مزاج یابسك علامتی
علیله‌ده هزال بدن وشقاق شفتیندر وسوء مزاج ماده‌نك علامتی علیله‌نك لونی بیاض ورحمنده
سیلان واقع اولوب حامله اولیمز **العلاج** سوء مزاج حاره‌نك علاجی ادویهٔ مبردهٔ معتدله ایله‌در
زیرا عضو رحم عضلانیدر مبردات شدیده‌یه تحمل ایدمیوب متضرر اولور ادویهٔ مناسبه اولان دوالر
هندباء بری وهندباء بستانی وبنفشج ونیلوفر وخماض ومارول وصندل وبزورات اربعة البارده کبی
ومرکباتندن شراب حماض الاترج وشراب رمانین ومعجون لؤلؤ البارده ومعجون دیارودون ومفرح
صندلین کبی دوالر استعمال اولنه وادویهٔ خارجیه‌دن مرهم الورد ومرهم صندل یاخود دهن الورد
وعصارهٔ لسان الحمل ودقیق شعیر وصندلین اصفر هر برندن بالسویه اخذ اولنوب صنعت اولنوب ضماد
ایدرلر واطعمه وادویهٔ حاره‌دن احتراز ایتدیروب ماء معتاده یرینه ماء الشعیر شرب ایدرلر واتما طبیعتی
ملایم طوتارلر واکثر اوقاتده نائم اولوب سهر مفرطه‌دن احتراز ایدرلر وسوء مزاج باردك علاجی ادویهٔ
مسخنه ایله مزاج رحمی تسخین وبو مرضه بالخاصه نافع اولان دوالر زراوند ودوقو وبخلیلکا وانبراطوریا
ووج وفوة الصباغین وانتد وآیرسا واسارون وقرصعنه وبرنجاسف واقحوان واهل وخزامی ومشکطرامشیع
ومرزنجوش واکلیل الجبل وانیسون ودارزیانج وکمون واسطوخودوس والسقاقس وسنبل وبادرنج
وادخر وحمص اسود وحب الغار وحب الفرع ودارچین وسلیخه وزعفران وزرنباد وبسباسه وجوز بوا
وکندر ومرصافی واصطرك وعسلبند وسکبینج وجاوشیر وحلتیت وصمغ لامیه وکهربا وجندبیدستر
وبورق کبی دوالر استعمال اولنه ومرکباتندن اولان دوالر ارجلد دواء المسك وتریاق ومثرودیطوس
کبیلردر یاخود بو ماء معطری استعمال ایدرلر صنعتی بودر جوز بوا وبسباسه وقرنفل ودارفلفل هر برندن
برر وقیه دارچین وخولنجان ودارفلفل وزنجبیل وزرنباد هر برندن نصف وقیه نعنع وبادرنجبویه
واسقاقس ودارزیانج ومرزنجوش وشاهسفرم هر برندن بر قبضه اخذ اولنوب التی رطل خمر ابیض
یاخود ماء القراحیله نقع والتی کون نقعدن صکره قرعه وانبیقه ایله تقطیر اولنوب استعمال اولنه یاخود بو
بخور ایله تبخیر اولنه صنعتی بودر کندر ومرصافی ومصطکی هر برندن بر درهم حب الغار بر بچق درهم
لادن اوقیطی ایکی درهم اصطرك وقرنفل برر درهم اخذ اولنوب بعد السحق صمغ عربی محلولی ایله قرص ایدرلر
اولنوب رحمه تبخیر اولنه لبن وسمك واسفیناج کبی غذالردن احتراز لازمدر وسوء مزاج رطبك علاجی

ادویهٔ مرطبهٔ مسخنه ایله رحمی ترطیب وتسخین ایلیه وسوء مزاج یابسك علاجی

مزاج

مزاج رحمی اغذیه واشربهٔ مرطبه ایله ترطیب ایدرلر وخارجدن ادویهٔ رطبه طلا ایتمکله وفرزجهٔ مرطبه
استعمالی ایله علاج اولنور واکر بو مرض مزمن وعتیق اولورسه علاجی بعینه دق علاجی کبیدر وترکیب
ایچون شراب لسان الثور ومطبوخ خطمی وخبازی تشرب ایتدوره‌لر واکثریا خشخاش ولوز وعناب
وخرما وتین وزبیب احمر تناول ایتدوره‌لر وسکرنی ثعلب ومرباء ارنجیونی استعمال ایتدوره‌لر
وخارجدن بزر کتان وبزر حلبه واصل آیرسا وحشیشة الزجاج اخذ اولنوب بعد الطبخ کماد
ایدرلر وادهان نافعه‌دن دهن لوز حلو ودهن سوسن وسمن غیر مملوح وشحم البط ومخ ساق البقر
ولعاب حب السفرجل اخذ اولنوب بر پاره یاپاغی‌یی بونلره بولایوب فرجه وهم خارجدن دخی
طلا ایدرلر غایت مناسبدر وسوء مزاج ماده‌نك علاجی اولا اخلاطه نضج بعده تنقیه ایدرلر
بعده اشیای مسخنه ایله مزاج رحمی تسخین وسوء مزاج بارده‌ده مذکور دوالر ایله علاج ایدوب
غذاء علیله‌یی اشیاء حاره‌دن تعیین ایدرلر وبو مرضده اطباء مجربینك مختاری اولان دوالر شراب
برنجاسف وشراب زوفا وشراب بتونیقه وشراب نعناع کبیلردر اما نضج اخلاط ایچون بو مطبوخ
غایت مناسبدر صنعتی بودر اصل دارزیانج بر وقیه فو وانتد وانبراطوریا هر برندن نصف وقیه
مازریون وبرنجاسف واقحوان وفوتنج ومرزنجوش هر برندن بر قبضه زهر جبری واکلیل الجبل وسالوبا
هر برندن نصف قبضه سیسالیوس وبزر دارزیانج وانیسون وبزر جزر بری هر برندن بر درهم
اخذ اولنوب بعد الطبخ والتصفیه سکر طبرزد وضع اولنوب استعمال اولنه وادویهٔ مسهله‌دن
غاریقون وبجوعغان وتربد استعمال اولنه واکر بلغم ایله ممزوج اخلاط سائره وارایسه سنامکی
وحب منتن وحب افاریا وحب مصطکی وایارج غاریقونی استعمالی غایت مناسبدر یاخود معجون
هندی ودیاقرطم ومعجون تمری کبی کوك ممکن الحصول اولانی استعمال اولنه یاخود تنقیه ایچون
بو مطبوخ مسهلی استعمال ایدرلر صنعتی بودر اصل دارزیانج اوچ درهم اکلیل الجبل وزوفا وبتونیقه هر برندن
نصف قبضه اخذ ایدوب بعد الطبخ ایچنه سناء مکی اوچ درهم بجوعغان بر بچق درهم غاریقون
نصف درهم خولنجان زنجبیل بر دانق وضع اولنوب التی ساعت مقداری مکان حارده نقع
وتصفیه‌دن صکره ایچینه نصف وقیه شراب اترج ضم ایدوب شراب ایدرلر وبدنی تمام تنقیه‌دن صکره
رحمده اولان مواد مضره‌یی فرزجه ایله تنقیه ایدرلر مثلا عصارهٔ حلبه بر پاره بز یاخود بر پاره
یاپاغی‌یی عصاره ایله تبلیل ایدوب بعده عسله بولایوب فرجه ادخال ایدرلر یاخود بو فرزجه‌یی
استعمال ایدرلر که رحمی بلغم لزجدن غایت ایله پاك ایدر صنعتی بودر سفوف معجون مبارك اوچ
درهم غاریقون ایکی درهم شونیز بر درهم دقیق حمص اسود التی درهم اخذ اولنوب عصارهٔ حلبه
ایله عجین وفرزجه ایدرلر یاخود مقل ازرق وایارج فیقرا بر درهم غاریقون نصف درهم اخذ
اولنوب بعد السحق عسل ایله عجین وفرزجه اولنه بعده سوء مزاج بارده‌ده مستعمل اولان ادویهٔ
مسخنه‌یه مراجعت اولنه وبو بابده ادویهٔ معروفه‌یه معادل دوا اولمز مثلا عود الغیاق وچوب چینی
وسائرینی کبیلردن معمول ادویهٔ معروفه غایت معقولدر مثلا برادهٔ عود الغیاق بر رطل اخذ اولنوب
اون ایکی رطل ماء القراحیله بر اناء مزججه‌یه وضع ایدوب مکان فاتره‌ده یکرمی درت ساعت
مقداری نقع بعده اقسام ثلثه‌دن بر قسمی زائل اولنجه طبخ وتصفیه وحفظ اولنه هر حین اقتضا
علی الصباح نصف رطل مقداری قهوه کبی فاتر شرب اولنوب فراشنده ترلیه‌یه یاتهلر وباقی قلان
ثفلنی دخی بر مقدار ماء القراحیله طبخ ایدوب صو یرینه استعمال ایدرلر اما چوب چینی استعمالی مراد
اولنورسه چوب چینی اوچ وقیه اخذ اولنوب خرده خرده ایلیوب التی رطل ماء القراحیله یکرمی درت

ساعت نقع بعده تلثنی زائل اولنجه طبخ ایدوب مطبوخ عود الغناق کبی استعمال ایدرلر واکر سنا پارینا
مطبوخی استعمال اتمک مراد اولنورسه بش درهم سنا پارینانی خرده خرده قطع ایدوب اون ایکی رطل
ماء القراحیله قائدهٔ سابقه اوزره عمل ایدوب استعمال ایدرلر واکر نار ونعیم ایله پرورده اولمش کبار
وملوکدن یاخود دولتلو کیمسه لرک خاتونلرینه اقتضا ایدوب اکر طبیعتلری بود والری شربتن
تنقی وایا ایدرلرسه سنا رطوبس جماعتنک مختاری اولان طریق اوزره استعمال ایدرلر مثلا
مطبوخ مذکورلرک تنقیسی مراد اولنورسه بعد النقع ایکی اوقیه زجاجیه ایله تقطیر ایدوب استعمال
ایدرلر و بو معقطر دخی بو بابده مثلی لا نظیر بر دواء سریع التأثیر در صنعتی بودر برادهٔ عود الغناق
بر رطل وانجلیقا واتی درهم بوندن بر اوقیه برنجاسف ایکی قبضه مشکطرامشیع نصف قبضه اخذ
اولنوب التی رطل خمر ابیض یاخود ماء القراحیله ایکی کون نقع بعده قرع وانبیق زجاجیه ایله تقطیر
ایدرلر مقدار استعمالی بر اوقیه دن ایکی اوقیه یه وارنجه و دخی علیلره واجبدر که اطعمهٔ غلیظه دن
احتراز ایده غداسی اکثریا لحم دجاج وکلاغ وعصفور وچیل ودراج واملیق کبیلرک لحومندن
معمول اوله بادام وزبیب احمر کل اولنورسه دخی مناسبدر واکر سوء مزاج صفراوی اولورسه علاجی
ماده صفراویه یی اخراج ایتمکله مزاجی تعدیل ایدرلر مثلا شراب الورد المکرر وتمر هندی حلواسی ورآوند وسنامکی
کبیجه واکر تحمل مسهلات استعمال اولنه واکر مزاج علیلک قوی ایسه سقمونیا دخی استعمال اولنور

الفصل الثانی فی افراط سیلان الطمث حیض قانی چوق اولوب کسلمیوب کیدرکه اصطلاح
اطبادّه کاه افراط جریان دم حیض و سیلان الطمث وطمث المفرط تعبیر ایدرلر وکثرة الطمث دخی دیرلر وقتاکه
دم حیض معتدل الکمیة والمقدار جریان ایدوب کما ینبغی حاجت وقتنده ومعتاددن زیاده کبی جاری اوله
اول حیض طبیعیدر اما قچان مقداری خروج جهتیله یاخود دفعات کثیره عودت ورجعت ایمکله یاخود
جریانی طول زمان ثابت وقائم اولوب یاخود وقت معینه سنده جریان ایتیوب اوقات مختلفه ده صیق صیق
ظاهر اولوب کثیر المقدار جریان ایلدیکی حالده کما خارج عن الحد الطبیعی وحیض المفرط تعبیر اولنور **السبب**
بو مرضک سببی یا بدنک دموی امتلاسیدر که طبیعت انی خارجه دفع ایلمشدر ویا دمک رقت و
حدتندن اولور یاخود قانک اوزرینه رطوبت غالب اولمغله افواه عروقک قوهٔ ماسکه سی ارخا ایلمسندن
نشأت ایدر کاه اولور دم اوزرینه حاد ومفتح خلط سوداوی غالب اولمغله صفرانک تفتیحی کبی افواه
عروقی تفتیح ایلمسندن حاصل اولور رحمده بواسیر ظهوردن دخی اولور کاه اولور عسر ولادت عقیبنده
دخی حاصل اولور وکاه اولور اقتضاض بکارت عقیبنده دخی ظهور ایدر جالینوس فاضل کتاب علل واعراضک
مقالهٔ ثالثه سنده تحریر ایدر که افراط جریان طمث اکثریا انفتاح افواه عروقدن ناشیدر اما کاهیجه دمده
فساد ظاهر اولوب رحم دخی ضعیف بولنمغله اجلدن اول دم فاسدی قبول ایدوب خارجه دفع ایلر
یاخود عروقده اولان دمک زیاده رقت ومائیتندن یاخود حدت ویورقتندن انفتاح افواه عروق
ووقوعیله افراط دم طمث ظهور ایدر وکاه اولور که ادویهٔ حاره استعمالندن حادث اولور وکاهیجه ضربه
وسقطه ووقوعندن یاخود جراحات وقروحات یاخود صیحهٔ شدیده ویا صچرامقدن ویا حمل ثقیل
کتورمکدن حاصل اولور خصوصا دموی المزاج اولوب امتلاء دم اصحابی اوله لر وکاه اولور که قوابل
جاهلرنک سؤ ضبطندن نشأت ایدر واسباب سائره سی بعینه نفث الدم اسبابیدر **العلامات**
اکر بو مرض بدنک دموی امتلاسندن ناشی دفع طبیعت جهتیله عارض اولمش ایسه علامتی درور
عروق وامتلاء وجه وجسد در واول قانک سیلانندن بدنده ضعف طاری اولمیوب قوّتلرنده
اولمق ولون بدن حالی اوزره اولوب متغیر اولمغله اکر قانک رقت وحدتندن نشأت ایدرسه

علامتی

٤٠٨ علامتی ضعف بدن ولونک صفرهٔ متغیر اولماسیدر که سقوط قوّی وسوء القنیه علامتی ظاهر اولور
ولون بدن میت کبی اولوب رجلین وبدنین تورم ایتمکدر وسیلان ایدن قانک رقت وحرقتی وسرعت
خروجی وصفرة لونیدر اکر قان اوزرینه رطوبت یاخود خلط حاد وسوداوی غلبه سندن نشأت ایتمش
ایسه علامتی خاتونه بر قطعه قطن یاخود بر پارچه بیاض کرباس نظیفه یی حمول ایدوب بر کیجه
کتوره بعده اول پنبه یی ویا بز پاره سنی قوردوب نظر ایدرلر اوزرنده هر قنقی خلط غالبک لونی
ظاهر اولورسه مذکور ایکی نوعدن برینه حکم اولنور کاه اولور بعد الغسل دخی اول لون کرباس
وپنبه ده باقی قالور واکر رحمده بثور وقروح یاخود بواسیر اولدوغندن نشأت ایدرسه علامتی
اولدر قانک ادوار حیضدن غیری ادوارده ایله کلمسیدر وتقطیر ایله خروج ایلمسیدر وعلامات بواسیر
ایله معا اولماسیدر ازجمله رحمک دماغ ایله مشارکتی اولوب وبعضی احشاده الم اولدوغی سببدن
صداعدن خالی اولمازلر اما بعد السیلان اول الم ساکن اولور واکر ضربه وسقطه ویا جراحات
یاخود صچرامق وصیحه شدیده اتمک وحمل ثقیل کتورمک کبیلردن نشأت ایدرسه وقوعی تقدمندن
معلوم اولنور واکر رحمده قرحه متأکله اولدیغندن اولورسه علامتی وجع وحدت وحرارت ولذع
حس اولنمغله معا قلیلا قلیلا دم تقاطر ایدر وبعضی کره عضو متقرحه دن قطعه لر منسلخ اولوب
دم ایله معا خروج ایدر اکر عسر ولادت یاخود اقتضاض بکارت عقبنده طاری اولورسه علامتی
خاتوندن استخبار ایله معلوم اولور **تقدمة المعرفة** جمیع نزف دم که زیاده مفرط وکثیر اولر یاخود زیاده
طویل ومزمن اوله مخوف وخطرناکدر علی الخصوص اول نزف دم رحمدن اوله یا لکز شخص جهتیله دکل
بلکه نوع جهتیله دخی مضردر واکر سیلان دم بغتة علی الغفلة کثرت وحرقت ایله جاری اولورسه خطر
عظیمه ایراث ایدر لکن زمان قلیلده سریعا برؤ حاصل اولور واکر بو مرض قرحهٔ متأکله دن ناشی اولوب
جوهر اعضایی فانی وهالک اولمغله التحامی مشکل اولوب سائرلرندن زیاده عسیر العلاج ایدر واکر
بو مرض توالیله ضعف ویروب امراض شدیده ایله ثابت وبرطریقله قطعی ممکن اولمزسه یوما فیوما
متزاید اولسه هلاکی علیله منذردر کذلک عجایزده افراط جریان طمث اکثریا اجیدر **العلاج**
تدبیر معالجه مرضایه مشغول اولان اطبایه لازم اولان بودر که بو مرضک علاجنده افراط سیلان دم بواسیرده
ذکر اولنان قانون وقواعده زیاده رغبت ایتمکله معالجه سنه مواظبت ایدهلر مثلا اولا استفراغ واستیصال
مواد المجون قولدن فصد اولنمق ممدوحدر اما دفعه یی قلیلا قلیلا تدریجله اخراج ایدوب تجبهٔ عروقی برمق
ایله باصه لر که حتی ارواح کثیره تحلیل اولمیه ودمک یکت ومقدارنده زیاده جه تأمل وبصیرت اوزره
اولوب قوانک تحملنه کوره دم اخراج اولنه خولیپوس فصول ابقراطک بشنجی مقاله سنک الللیجی فصلنک
شرحنده بو مرضه مبتلا چوق خاتونلره علاج ایلیوب وجهامن الوجوه دواء کارکر اولمیوب مأیوس البرؤ
اولدقلرندن فصد ایدوب دم کثیر اخراج ایتمکله جریان طمثلری منقطع اولوب برؤ تام حاصل ایتدیلر
دیدی اما ذخیره صاحبی سید اسمعیل جرجانی علیه الرحمه دیرکه اکر بو مرض کثرت دم وامتلاء عروقدن
ناشی طبیعتک فضلاتی دفعندن ایسه اکثریا متنعم ومترفه اولوب قلیل الحرکه اولان خاتونلره عارض
اولورسه مادامکه افراط اوزره اولمادقچه کیا رابطا بالاتفاق ضعف بدن وتغیر لون ظاهر اولمادقچه
حبس وقطعنه جواز کوسترمیوب تعجیل ازالمینه دیمشلردر الا مکرکه جدا مفرط اولوب نبضده ضعف
ولون بشرهده تغیر ظاهر اولوب سقوط قوتدن خوف اولنه اول حالده قطع وحبسنه اهتمام اولنور
واکر فصد اقتضا ایدرسه باسلیقدن فصد ایدرلر واکر قوتی متحمل ایسه تحت ثدییندن کبدک
ویا طحالک اوستندن قوری شیشه لر چکرلر یاخود حجامت ایدوب اوزرینه شیشه لر چکرلر وتدبیر

ويادرلرين شد ايدرلر واللرين محكم دلك ايدرلر وبوتن بيردن مقصود دخي رحمك جانب اخره ميل
ايتدرمكدر حتى ابقراط فاضل فصولنده ديركه اكر افراط جريان دم طمث منقطع اولمزسه عكس ماده ايچون
اعضاء عاليه يي محكم دلك وربط وتعليق محاجم كبيره ايدرلر اما محجمه تعليقي اثناسنده عليله عسر
تنفس عارض اولورسه درعقب محجمه يي رفع اتمك لازمدر واكر جريان ايدن دم سائر خلط ايله مختلط
ايسه اول خلطي مستفرغات مناسبه ايله استفراغ ايدرلر وهفته ده بردفعه ياخود ايكي دفعه مسهلي
اعاده ايدرلر حتى عروق واعضاء باطنه ده اولان فضلات تخفيف وتنقيص اولنه واخلاط صفراويه
وماء الجبنيه زائل اولمه زيرا دمي جريانه ميل ايتدورن مواد مذكوره در پس تنقيص وترفيع اولنه
طوغاكذي كذ بو جريان منقطع اولور واستعمال اولنان ادويه مسهله خفيف وذو الخاصه اولمق
لازمدر واكر اخلاط ماء الجبنيه غالب ايسه مجوعقان وراوند استعمال اولنه وصاحب زبده ديركه كاه
اولور يالكز فصد اولنمغله علت مندفع اولور اما بعد الفصد ثوران دمي تسكين وتطفيه ايدن يجي اشربه
قابضه ايله قرص كهربا اعطا ايدرلر شراب رمان وشراب حماض وشراب ايجيا روشراب الآس كبيلردن
بريجيايله روح الراح استعمال ايدرلر وعند النوم ايكي درهم ورد مربى سكري تناول ايدرلر لكن معقبات
ايله دخي تنقيه مناسبدر زيرا ماده يي تقويله عكس واستيصال ايدروب قطع ايدر حتى ابقراط كتاب امراض
نساده زياده مدح اتمشدر لكن خفيف ومامون الغائله اولوب دفعات كثيره تكرار اعاده اولنمق لازمدر
ديمشدر اكر ممكن اولورسه هر صباح حب المطبوخ برحق ياخود بردينشه ايله دعفغد ويروب قي تهييج ايدرلر
حتى اعالي اعضادن برمقدار بلغم مجد خروج ايده واكر حمى ويريلورسه باس يوقدر اما قليلا ويره لر
وبعد التي جلابات وسفوفات ومعاجين وحبوبات وسائر ادويه مغلظه قابضه مداوات ايدرلر واكر
بالضروري اقتضا ايدرسه ادويه قابضه يه مخدرات دخي الحاق اولنور بوخصوصده اطباء متأخرين بو
سفوفي استعمال ايدرلر صنعتي بودر قشر بيض الطري المحروق ايكي عدد لبان ابيض ومصطكي يارمشر وقيه
لؤلؤ [illegible] ومرجان احمر وكهربا هر بريندن بردرهم حجر حماطيطس وزعفران هر بريندن سدس درهم دقيق
[illegible] ايكي قبضه اخذ اولنوب درت عدد بياض البيض ايله عجين اولنه واكر عجين
اولمزسه برمقدار ماء حار [illegible] عجين ايدرلر بعده ايكي عدد ياصتي بوغاچه ايدروب فرون
خبازينده سحقه قابل اولنجه تجفيف وسحق ايدروب سفوف ايدرلر مقدار استعمالي نصف درهمدن
بردرهمه وارنجه صباحلرده مرق دجاج الغنم ايله ويره لر وبو سفوفي يوحنا ميخائيل بسفا يلوس
غايت مدح ايدروب ديركه بو نكلم نجه جوق بومرضه مبتلا لره علاج ايلدم اكثري مزمن وعتيق
ايدي برؤتام بوليلردي زيرا سفوف قشر البيض سادج بومرضده سحق معمول سبيلدر برقاج كون
استعمال اولنسه قطع ايدر اسرار حكادندر دعشلر لكن فقيرده رمكه قشردن مراد قشر اصل فرصاد در
زيرا بودخي بومرضده اسرار مكتومه دندر كه نصف درهم زهر حاليو نطيس وبردرهم قشر اصل فرصاد
اخذ اولنوب مرق اللحم ياخود سائر محلولات مناسبه ايله استعمال اولنه وزهر حاليو نطيسده برقوة
واردركه لبني عقد ايدروب جبن ايدر واكثر اطبا انفحة الجدي ويا انفحة الارنبدن سدس درهم
ياخود ثلث درهم استعمال ايدروب افراط طمثي ازاله وقطع ايدر دعشلر جالينوس عصير لسان الحمل
سائر مدراواتندن زياده قطع دمده سريع التأثيردر ديدي لكن طري اولمق لازمدر مقدار استعمالي
اوج درهمدن درت درهمه وارنجه وشو لينادوس نام حكيم عصير حرفو رايله برمقدار قلقونيا
استعمال اولنسه بلاشك علاج كامله در ديدي واكر بومرض عتيق ومزمن اولوب دم دخي احمر اللون
اولورسه عصاره مذكوره دن برفنجان اخذ اولنوب بردرهم قلقونيا ايله اوج ياخود درت دفعه

تشرب

٤٠٩ بدنا و دينوس

تشرب ايدرلر برؤ حاصل اولور ابجره عصاره سيله دخي مجربدر واكر بو مرضك سببي ضربه وسقطه ويا
قروح وجروح كبي تفرق الاتصال اولورسه راهب مجربك مختاري اولان مطبوخ جرابجي استعمال اولنور
صنعتي بودر اصل الجمجم الكبير اوج وقيه طورمنتلا وبسطورطه واصل طرخيون هر بريندن بربچق وقيه
ورق لسان الحمل وعصي الراعي وبقلة الحمقا وبرمانك دوينغابروينغان وعلقميلا وهيوفاريقون
وبرقوليا طاو ذنب الخيل هر بريندن برقبضه زهر رمان مصري بزر بقلة الحمقا وبزر حماض وحب الآس
هر بريندن نصف وقيه اخذ اولنوب يكرمي درت رطل ماء القراح ايله ثلثي محو اولنجه طبخ اولنوب
بعد التصفيه سائر علاجات ايله معا استعمال اولنه بش التي كون مقداري مداومت اولنه كذلك
بو مطبوخ دخي راهب مسفورك مختاري مجربيدر صنعتي بودر شجر حبة الخضراء آلتي وقيه قشر صنوبر
درت وقيه صندل احمر اوج وقيه لبان ابيض ايكي ايكي وقيه لسان الحمل وبيك بيراق وعلقميلا
وابنان الراعي وابجره هر بريندن برقبضه اخذ اولنوب اياما كثيرا استعمال اولنه واكر افراط جريان
طمث دم حيضك طول زمان احتباسندن نشأت اتمش اولورسه بو معجون لانظير ايله علاج ايدرلر
صنعتي بودر قشر البيض المدبر وقشر اصل فرصاد وزهر جوز الرومي هر بريندن بروقيه مرجان احمر مدبر
نصف وقيه طين ارمني وحجر حماطيطس مدبر ايكشر درهم خميرة القرانيا بر رطل اخذ اولنوب صنعت
اوزره معجون اولنه مقدار استعمالي صباحلرده على الريق بريچق ملعقه در اوزرينه حبة الخضراء ايله طبخ اولنمش -
مرق شرب ايدرلر اما درت يا بش كونده بردفعه نصف وقيه عسل خيار شنبر استعمال اولنه بومنوال اوزره
التمش كون قدر مداومت اولنه كه حتى مراد اوزره برؤتام حاصل اوله وبومرضك علاجنده اكر بحسب الاقتضا
اوقات مناسب اولوب موانع كثيره غالب اولمزسه شراب كاس حما كبي بردواء دخي اولمز بعد التنقيه
والفصد المكرر تمام عكس ماده ايچون ايكي وقيه استعمال اولنه وبومرضده اكثريا استعمال اولنان بيك بيراق
وعصارة الراعي وبيلوسلا وعلقيلا عصاره لري كرك مفردا وكرك مركبا ادويه مجربه دندر مقدار استعماللري
ايكي وقيه دن اوج وقيه يه وارنجه كذلك بلوط احمر ورقيق اولان وركلري استقطار اولنوب مقطري
قطع جريان طمثا ايچون مجربدر مرقادوس نام حكيم ديركه بومرضده بوماء مقطره مماثل بردواء دخي
اولمز صنعتي بودر خشاسنج الحنطه ودقيق الشعير ودقيق الارزدن معمول خبز اخذ اولنوب ماء فولادي
يدي رطل ورد احمر يابس اوج قبضه عصير لسان الحمل بر رطل اصل الجمجم الكبير الطري المدقوق ايكي وقيه
ذنب الخيل برقبضه لحم الكبتري ولحم السوجل وحمر هر بريندن ايكي درهم بقلة الحمقا ايكي قبضه طين
ارمني بروقيه جلنار وصندل ثلاثه يارمشر وقيه اخذ اولنوب ايكي كون نقع دنصكره قرعه وانبيق
زجاجيه ايله تقطير ايدرلر مقدار استعمالي اوج وقيه در نصف وقيه شراب بقلة الحمقا ياخود شراب الورد
اليابس ياخود خميرة غرة ورد الكلاب ايله استعمال ايدرلر عظيم النفعدر خصوصا عليلك كبدنده سوء
مزاج حار اوله وبو مرضده بردرهم سنبل هندي سفوف ايدروب امياه مناسبه ايله استعمال ايلسه افراط
جرياني قطع ايدر كذلك انفيه دخي اولمز ايسه نافعدر وشول عليلك بدنده كه نقصان وفساد
خوفي اولميه وعلت دخي مزمن وعتيق اوله اكا لبن الفولادي تشربي قدر دواء اولمز زيرا لبن اخلاط
مرضيه نك حدتي وحرافتني تعديل ايدروب سيلان دمي قطع ايدر ابن سينا ورازي وسائر اطباء
عرب اتفاق اوزره مدح اتمشلردر وبالخاصه نافع اولان دوالردن اصل انطولد واصل شجرة الرصاص
وزهر الجوز الرومي نضيج كه شجرندن دوكلمكه باشليه اخذ اولنوب سفوفا اياما كثيرا احمر سحيق ايله
صباحلرده بردرهمي استعمال اولنه واطباء كيمياتيه بومرضده امياه معدنيه حامضه وزاجيه وحديديه
وشبيه كبي دوالري استعمال ايدروب مدح ايدرلر حدت اخلاط مرضيه يي تسكين وتعديل واعضا

باطننه یه قوت ویروب افراط جریان دمی قطع ایچون صبغ المرجان وزاج المرایجی کبی دوالری مطبوخ
حبة الخضراء یابسه یاخود مطبوخ بیک بپراق ایله اعطا ایدرلر و بو مطبوخلری علیله ماء مشروب
معتاده یرینه استعمالنی امر ایدرلر کذلک تقشر شجر حبة الخضرا المنقوع بشراب الاسود دخی اعضاء
باطنیه قوة ویروب سیلان دمی قطع ایدر اما بین الاطبا اخص و اجید بو مرضده کثیرا لاستعمال و مشهور
اولان معطا یمخک صنعتی بودر اصل جمجم الکبیر وطورمنتیلا وبسطورطه هر بریندن بر درهم ورق
بیک بپراق وعلمقیلا وورق طرخشقون واذان الراعی وزهر رمان وقرانیاء عیز نخیلج هر بریندن
نصف قبضه مرق اطراف العجل یاخود مرق اطراف الکبش ایله طبخ اولنوب متوالیة استعمال اولنه
مطبوخ اخر بودخی بر دواء لانظیردر صنعتی بودر شجره حبة الخضراء و حشب الدبق یارمش وقیه
بیک بپراق برقبضه مصطکی ایکی درهم اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ یاخود خمر اسود ایله حمام ماریه ده
نقع ایدروب بعد التصفیه ایاما کثیرا استعمال ایدرلر کذلک صبغ حجر حماطیطس وصبغ المریخ دخی بو
خصوصده ادویه جی بردندر لکن بوکونه زیاده قابض ومغلظ اولان دوالرده بصیرت اوزره اولوب
تأمل لازمدر زیرا خطر عظیم وقوعنه احتمال واردر طول مدة استعمال اولنمقله مجاری باطنه مسدود
اولوب علل مشکله حدوثنه باعث اولوردور بقوس سیطالیوس مطبوخ قشر النارنج غایت مدح
ایدوب دیرکه افراط جریان طمث عتیقه ومزمنده بوکا معادل بر دواء اولمز دیرایا الکز بود وا ایله چوق
کسنه لره برؤتام حاصل اولدی صنعتی بودر قشر النارنج الحامض اوچ عدد اخذ اولنوب قطعه قطعه
خرده اولنوب یدی رطل ماء القراح ایله ثلثانی محو اولنجه طبخ وتصفیه دنصکره صباحلرده علیله سکز
وقیه دن طقوز وقیه یه وارنجه اوچ صباح متوالیة شرب ایتدروه لر اکر بو مطبوخه برقبضه ببلوسلا
ضم اولنورسه دخی انفع واقوی اولور ودخی معلوم اولدکه بو مرضک امتلاء عروقدن نشأت
ایدن نوعندن ماعدا سنده حکماء متقدمین اتفاق اوزره جواز کوستر ممشلردر واکر دم اوزرینه
رطوبت بلغمیه یاخود خلط سوداوی غلبه سندن نشأت ایتمش ایسه علاجنده ابتدا خلط غالبی
مسهلات مناسبه ایله اخراج ایدروب اکر دمه رطوبت غلبه سندن حادث اولمش ایسه ایکی درهم
مجوعقان شراب ایتدروب رطوبتنه تقطیع دم ایچون بالاده ذکر اولنان تدابیره شروع ایدرلر واکر رحمده
بواسیر ظهورندن کائن اولمش ایسه علاجی عسیردر ممکن العلاج اولدیغی حالده دخی زمان طویل ایله
علاجه محتاجدر واکر بو مرض عسر ولادتدن یاخود افتضاض بکارت عقبنده عارض اولمش ایسه
علاجی فصول آتیه ده عسر ولادت و افتضاض بکارت فصللرنده مفصلا بیان اولنمشدر **المعالجات
المشترکة** معلوم اولدکه بو علتک ظهور وحدوثی تنقی سببدن اولورسه اولسون مجموعنه نافع
اولان دوالر ماء حدادین ماء برسیاوشان مطبوخ مصطکی کبیلردر اکر ارباب شربدن ایسه شراب قابض
نافعدر خصوصا قاطع دم اولان اشیاء نفع اولنمش اولدیغی جلنار وخلاصه مرجان ولون مرجان
وحب زمرد واصل تنکه صفار البیض النیمبرشت بر درهم استعمال اولنه وهلالیه عصاره سی
تدبیجنه ضمادًا نافعدر **المعالجات الخارجیة** معلوم اولدکه ادویه داخلیه اثناسنده ادویه خارجیه
دخی استعمال اولنورسه علاج هر وجهله آسان اولور مثلا بوغلر و آبزنلر و لصوقلر و ضمادلر و ذراقه
واحتقانلر کبی دوالر استعمال اولنور مثلا مأمون الفائده وسریع التأثیر اولان دوالردن بری بو
بوغودرکه صنعتی بودر بسطورطه وطورمنتیلا و قشر رمان هر بریندن نصف وقیه ورق لسان الحمل
وعصا الراعی واذان الراعی و ذنب الخیل هر بریندن برقبضه جوز السرو وجلنار حمری و حب الآس
وسماق هر بریندن بر وقیه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء حدادین وخمر اسود صرف ایله طبخ اولنوب

ایچینه

٤١٠ ایچینه سونکرلر یا طودوب اطراف فرج وعانیه فاترا وضع ایدرلر یاخود یالکز خل خمر اسود ایله اسفنج
بحریی طبخ ایدروب موضع مذکوره یه وضع ایتمکله تبخیر اولنه واکر آبزن ایتمک مراد اولنورسه ماء حدادین
ایله عمل اولنان بوغک ترکیبنی تضعیف ایدروب واکثرجه ماء حدادین وضع ایدروب آبزن ایدرلر
اما زیاده سخین ایتمکدن احتراز ایدرلر زیرا انک حرارتی اوعیه عروق دخی تفتیح ایدروب علتی تزیید ایدر
همان برودتی مائل ایکی علیلی اجلاس ایدرلر واکر مطبوخ شب ایله آبزن ایدرلرسه غایت نافعدر
اما عرق علتی کتورمک ایله مشهوردر بعده اطراف فرج وعانیه و بین السبیلین وموضع حقوینه اطلیة
مناسبه طلا ایدرلر مثلا دهن الاس ودهن السفرجل ودهن المصطکی هر بریندن بر وقیه طین ارمنی
ودم الاخوین وکهربا هر بریندن بر درهم اخذ اولنوب بر قاشیق خل خمر ایله مزج اولنوب ممسوح ایدرلر
یاخود مرهم الطینی یا مرهم قومیطیا ساطلا ایدرلر یاخود بو قیروطی استعمال اولنه صنعتی بودر زفت رومی
ومصطکی یارمشر درهم لبان ذکر وترمنتین بررر وقیه دم اخوین قاطر ورد احمر ایکشر درهم اخذ
اولنوب صنعت اوزره قیروطی اولنوب موضع کلیتین وعانیه طلا اولنه و بو مرضده اکسیر سریع التأثیر
مثللی بر دواء لانظیر واردرکه اکا نسج عنکبوت دیرلر اندن قدر الکفایه اخذ اولنوب دهن الاس ایله
ممزوجا سره یه وعانیه واطراف فرجه لصوق اولنسه درعقب افراط سیلانی قطع ایدر واکر بونی بیاض البیض
ایله عجین ایدوب مواضع مذکوره یه باردا الصاق اولنسه دخی اولی واحسن اولور واکر تحلل قوی وقابض
اولمسی مراد اولنورسه نسج عنکبوت وسخام الکانون ودقیق الحنطه بالسویه اخذ اولنوب بیاض البیض
ایله عجین وضماد اولنوب استعمال اولنه ودخی فتق وکسر عظام ایچون موضوع اولان اضمده ولصوقات
بو مرضده دخی سره یه وعانیه وحقوینه تضمید ولصوق اولنمقله فواید عظیمه سی مشاهده اولنور واکر
جریان طمث شدت وفرط اوزره اولوب خطر ویاخود هلاک خوفی اولورسه بو لصوقه [illegible] ایله
علاج اولنه زیرا بین الاطبا مشهور ومتداول ومجرب صحیحدر صنعتی بودر طین ارمنی مسحوق وعصیر
لسان الحمل وقدر قلیل خل ایله عجین اولنوب لصوق اولنه یاخود جبسین مسحوق بر رطل صمغ عربی المحمص
اون درهم بیاض البیض درت عدد اخذ اولنوب بعد المزج اعضاء مذکوره یه قطن ایله لصوق ایدرلر
واکر ادویه داخلیه وخارجیه استعمالی اثناسنده دخی عسل واعیه وعروق دخی سد ایتمک ایچون کاه بیکاه
ذراقه ایله رحم احتقان اولنورسه غایت مناسبدر بلکه عصیر لسان الحمل کافیدر یاخود عصیر عصی الراعی
یا عصیر علمقیلا یاخود عصیر بقلة [illegible] یا مطبوخ الشعیر اخذ اولنوب زراقه ایله رحمه زرق اولنه
یاخود عصارات مذکوره یه بر دخی لعاب کثیرا و بر درهم نشاسته الحنطه واوچ وقیه ماء الورد
ضم اولنوب رحمه احتقان ایدرلر یاخود بو حقنه یی ایدرلر صنعتی بودر ورق عصی الراعی ولسان
الحمل واذان الراعی و ذنب الخیل وبیک بپراق هر بریندن نصف قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه
ماء القراح ایله نصف رطل قالنجه طبخ وتصفیه دنصکره ایچینه اقاقیا اوچ درهم دم اخوین وطین ارمنی
وحجر حماطیطس هر بریندن بر وقیه اخذ وضم اولنوب رحمه احتقان ایدرلر یاخود ماء لسان الحمل وطین
مختوم واقاقیا وعصاره لحیة التیس ودم الاخوین وشادنج کبیلر ایله رحمه احتقان ایدرلر بعضیلر
دم الاخوین وطین ارمنی وحماطیطس یارمشر وقیه اولدیغی عشلر والحاصل دخی تطهیر ایدروب
تقویت ویرجی قوابضات ایله احتقان ایدرلر حتی اعضاء رحمه فرجه حاصل اوله زیرا بو مثللی
مرضلرک اکثرنده فرجه عارض اولور واطبادن بعضیلری تبخیر ایتمکله عمل ایدرلر مثلا علیلی برکورسی
مثقوب براوزرینه جلوس ایتدروب بعده آلتنه برقزلش حدید صحیفه سی وضع ایدروب اوزرینه
خل الحاذق صب اولنمقله بوغ ایدرلر یاخود بونجی [illegible] استعمال ایدرلر صنعتی بودر لبان ذکر و مصطکی

ایکیشر درهم حب الاس ولادن اقریطی بردر درهم ورد احمر یابس وکهربا وجلنار هر برینک نصف
درهم اخذ اولنوب ماء الورد ایله مستخرج لعاب کثیرا ایله قرص اولنوب بخور ایدرلر یاخود ضفدع
مجفف بالنار وحفر البغال بخور ایدرلر افراط جریان طمثی قطع وازاله ایدر اما اکر بومرض زیاده صعب
ومعاند اولور ایسه فرزجات قابضه استعمال اولنمقله علاج اولنور زیرا فرزجه رحمه ادخال اولنقده
عروق مفتوحه یه ملاقی اولوب عصر وقبض ایدر دم دخی منقطع اولور واکر انفتاح عروق رقبه
رحمده اولور ایسه اول محله وضع ایدرلر بس اعنی بومرضه مناسب اولنان فرزجه لردن بین الاطباء
مشهور ومجرب اولان فرزجه جدنک صنعتی بودر عصیر لسان الحمل وعصیر لسان الکلب برر وقیه قرص
کهربا واقاقیا بردرهم اخذ اولنوب بیاض البیض ایله مزج وبر پارچه حریر پاره سنه لف اولنوب فرزجه
ایدرلر یاخود هیوفسطیداس واقاقیا وطین ارمنی ودم الاخوین واصل الجمجم واصل لسان الحمل وعفص
هر برینه نصف درهم عصیر بقلة الحمقا یاخود عصیر لسان الحمل وبیاض البیض ایله یاخود
شراب الورد الیابس ایله عجین اولنوب بجبه ایله فرزجه ایدرلر فرزجه آخر بو دخی مرض مذکوری قطع
وازاله ده ادویه مختاره دندر صنعتی بودر ورق بقلة الحمقا ولسان الحمل یا عصی الراعی یا سائر
حشایشدن مناسب هر قوقه بره لف اولنوب فرزجه اولنه یاخود صوف ایله مرهم قومیطیسا فرزجه
اولنه بعده علیلک ساقلرینی مطابیخ قابضه ویا ماء الورد ایله غسل ایتمکه مداومت ایدرلر زیرا
سیلان دم طمثی قطعده نفعی ظاهردر وحکمانک اسرار مکتومه لرندن اولان دوالرک برسی دخی
لوزک ایچنده اولان ابجه قشری که انی خشلاموق ایله اضاج ایدرلر بونک برمقدارینی اخذ و
صفار البیض ایله مزج ایدوب استعمال ایلسه لر درعقب جریانی دفع ایدر الغدا علیلک اکثریا
غداسینی پلج ایله طبخ اولنمش عدس وعناب اولوب انبر باریس ایله تربیه اولنه واکر قوای علیله ضعف
طاری اولور ایسه شکار اتلری وماء سماق ایله مرخی فرایج ودجاج شوربالری اعطا اولنه غایت
مناسبدر واکر سرکه ایچنده طبخ اولنمش صفار البیض اکل اولنور ایسه غذا ودوا ایکیدر واکر علیله فواکه
رغبت ایدوب آرزو ایدر ایسه کمثری وسفرجل المز ورمان المز وتفاح المز ودغرور کبیلری اعطا
ایدرلر اما جمیع مفتحات ومدرات ومالح وحریف اولان اشیادن وحرکت عنیفه ومباضعتدن
یعنی جماعدن غایت اجتناب ایدوب مشروب ایدرلر ومشروب معتاده یرینه ماء الحدادین وماء برسیاوشان
ومصطکی ایله طبخ اولنمش مطابیخ شرب ایدرلر واکر علیل ارباب عشرتدن اولور ایسه شراب قابض
شرب ایدرلر لکن ایچنه قاطع الدم اولان ادویه قابضه نقع اولنمق لازمدر
الفصل الثالث فی احتباس الطمث وقلته متبعان کتب طبیه حضرتلرینه خفی دکلدرکه
بر خاتون بالغه اولوب کامل ایدیشه وحامله اولیه وسوددخی اخر زمیه البته بهر شهر آنک رحمندن
دم طمث بالطبع مستفرغ اولوب بو حالته نسوان ایی باشی اولمق وکرلنمک وعادتسز اولمق تعبیر ایدرلر
اما کاهیجه طبیعت اولدیغی بسبب من الاسباب کما ینبغی جاری اولمیوب قلت اوزره دفع ایدر بو
حاله اطبا قلت جریان طمث ونقصان حیض تسمیه ایدرلر واکر اولدیغی طبیعت جریانه قادر اولمیوب
بالکلیه منقطع ومحتبس اولور ایسه بو حاله اطبا احتباس دم طمث واحتباس حیض تسمیه ایدرلر
لسان ترکیده بوکا طوتغون تعبیر ایدرلر النجب بو مرض اکثریا رحمده اولان عروقلرک افواهنده
حر مجفف مقبض ویا برد مجفف ویا خود یبس مکثف سببیله سده عارض اولماسندن نشأت ایلر
کاه اولور بدنده دم اقل اولدیغندن دخی حادث اولور وکاهی برد سببیله قانک غلیظ اولماسندن
یاخود دمک اخلاط غلیظه کثیره ایله مخالطه سندن ناشی غلظت حاصل ایتمکله مجاریسندن جریان

ایره

ایره مدیکیندن کاش اولور یاخود خاتون افراط اوزره سمین اولمقله ثرب باغنک مزاحمتندن ناشی
مسالک دم حیضنک ضیق اولماسندن طاری اولور وکاهیجه بومرض دمک کیفیتندن وکاهیجه کیفیتندن
حادث اولور مثلا دمک کمیتی یا کثیر ویا قلیل اولور اکر کثیر اولور ایسه عروقلر اول دم ایله ممتلی اولوب
منبسط ومسترخی اولمقله اولدیغی دفع ایچون عروقلر کندو یه جمع اولوب دوشرلکه قادر اولیماز
محتبس اولورو اکر قلیل اولور ایسه بدنده دم ناقص اولمقله اول دم بدنه غذاء وبدلما یتحلل اولوب احتباس
واقع اولور کذلک اولدم کیفیتی جهتیله بالطبع زیاده غلیظ ودبق ولزج اولوب کبد وسائر اعضانک
سوء مزاج بارده سی سببیله یاخود اخلاط غلیظه بلغمیه ودبقیه ویا سوداویه ایله اختلاطی سببیله
غلظت ولزوجت حاصل ایدوب سدده باعث اولمقله احتباس حادث اولور یاخود دمک حرکتی
جهتیله واقع اولور مثلا اول دم طریق آخره میل اعتسیله یعنی بدندن رعاف ایله ونفث الدم ایله
ونفث یعنی یا بواسیردن ویا طریق بولدن خروج ایتمکله احتباس طمث واقع اولور مشاهده
سنا دطوس دیرکه بن برکنچ قزکوردم که احتباس طمثه مبتلا ایدی ورأسنده بثور کثیره سی
وار ایدی بهر شهر اول بثورلر منفتح اولوب آنلردن مقدار کثیره دم جاری اولور ایدی یاخود
اغذیه فاسده ورداءه استعمالندن ناشی بدنده اخلاط ردیه تولد ایدوب عروق رحم مواد غلیظه
دبقیه ایله ممتلی اولدیغی اجلدن دم جریانه قادر اولمیوب ممنوع الجریان اولور یاخود علیلک غداسی
تقلیل ویا تکثیر ویا زیاده بارد غلیظ استعمال ایتمسندن یاخود بالقوه مبرد ومغلظ اولان نسنه لردن
یاخود مسخنات وقوابضات استعمالی تعددسندن حادث اولور کذلک توابل وافاویات وملح کثیر
استعمالی جوهر دمی تجفیف واحراق ایتمکله قوام دمده غلظت وجوهرینه ثخانت ویروب احتباس دمه
باعث اولور اما اسباب بادیه دن اولان سببلری زیاده بارد یابس اهویه ورباح شمالیه قودتندی
کبی ودخی امیاه بارده یه دخول ایدوب ایچنده مکث ایتمک کبی خصوصا وقت جریانده اوله کذلک
ریاضات شدیده وسهر وکسل مفرطه دمی احراق ایتمکله یاخود نوم مزمن وافراط اوزره دعه وسکونت
وکهالت وبطالت کبی نسنه لر حرارت غریزیه یی ضعیف ایدوب نجاحتی تکثیر ایتمکله بو مرضه باعث اولور
کذلک اصعب انفعالات نفسانیه که غضب شدید وبغتةً وغافلا خوف ایتمک وفزع مفرطه ایله
غم وحزن دائمه وکرب صعبه وزیاده تسقاعتی وبونلره مماثل انفعالک مجموعندن احتباس طمث
حادث اولور دیمشلر کذلک رحمده ویا جوار رحمده فلغمونی ویا سقیروس ویا اعوجاج فم رحم الداخلی
ظهور ایتمکله حادث اولور وکاهیجه میلان رحم وورم رحم ونبات لحم زائد ورتق دیدکلری
مرضلردن دخی نشأت ایدرکاه اولور رحمده قرحه ظهور ایدوب مندمل اولدقده افواه عروق رحمی
سد ایلدیکندن دخی عارض اولور العلامات اکر بو مرض حر مجفف مقبض سببیله افواه
عروق رحمک منسد اولماسندن حادث اولور ایسه علامتی التهاب وجفاف رحمدر اکر برد مجفف
سببیله منسد اولمسندن اولور ایسه علامتی لونی بیاض ونبضی متفاوت وعروقلری بارد
اولوب سائر سوء مزاج بارد علامتلری موجود اولور اکر یبس مکثف سببیله مسدود اولمقدن
نشأت ایتمش ایسه علامتی خلاء عروق ویبس رحم وهزال بدندر واکر اوعیه رحمک سدده لری
مضایقه سندن ناشی اولور ایسه علامتی دم حیضنک جریانی وقتی کلدکده طبیعت بالقوه حیضی
تنقیه یه الحاح ایلدکده موضع حقوین وکلیتین ورحمه قریب اولان اعضالرده تعب وزحمت
والمرازیت قویه حس اولنور واکر دم حیضنک جریان وقتی اولوب برمقدار مخاطی وبیاضنه
مائل نسنه ظهور ایدر ایسه معلوم اولور که علت رحمه قریب وجار اولان اعضاده اولور یاخود

211

وضع حمل ایدوب طفلی ارضاع ایلدی ایکن بیچه مدت دم مشاهده حکماء افرنجیه دن اماطوس نام حکیم دیرکه برخاتون
حیضی محتبس اولوب ادوار ونوبات معینه سیله
ثدیلرندن جاری وسائل اولدیغی مشاهده ایلدم که
حتی اوله مرتبه افراط اوزره جریان ایدر ایکن ینه اول خاتون
ناوجاع رأس امثالی برافت ونه حسن وجهه نقصان وکدورت
واقع اولوردی ایکی بکا حالنی اعلام ایتدکده انک قرندم اولن
عرق صافندن فصد ایله دم کثیر اخراج ایلدم درحال اول
دم عکسنه منجذب اولوب خاتون بو علتدن قبحیه وشنیعه دن
خلاص اولدی مشاهده ذوالیقامیوس نام حکیم
بلیناس حکیمدن نقل ایدوب دیرکه برخاتونک دائما
ثدی یسری سنندن قطره قطره جریان دم وقوعی
معتاد قدیمه سی ایمش جهلای غافلین اطبادن بری
اکا علی الغفله ادویهٔ قابضه استعمال ایتدرمکله جاری
اولان دمی حبس ایتمش بعده متة اول خاتونک ثدیسنده
محتبس دمدن ناشی سرطان تولد ایدوب هلاک اولدی
مشاهده ماوریطیوقورد دوس نام حکیم انبراطک
امراض نسوان نام کتابینک شرحنده معلم فابریوس دن
روایت ایدوب دیرکه تاریخ عیسی دن بیک بشیوز
التمش سنه سنده برخاتون کوردم که هر بر رأس شهرده ایکی
ثدی یسری سندن دم حیض خروج ایدر ایدی که وجودنده اولان
رتبه افراط اوزره جاری اولوردی ایدی مشاهده لوردیطانوس
البسه ملوث ومرحدار اولوردی ایکی دفعه دنیایه ولد کتورمش
نام حکیم دیرکه برخاتون اوج دفعه علی ترتیب اولدکده
اما دردنجیده حامله اولوب وضع حمل اولوب اما سنه
انک ثدی یمنی سندن دم کثیر جاری اولوب سعادت وسلامت ایله
ثدیینی لبن ایله ممتلی اولوب مشاهده اندراوس لاورنتیوس
وضع حمل ایلدی
تشریحنده تحریر ایدرکه بعضی خاتونلرده کندم وآرد
مشاهده ایلدم که حیضلری محتبس ایکن ادوار
معینه سیله دم حیضلری ثدیینلرندن جاری و
سائل اولوردی وبو مقامده ابقراط فصول لنده
مقاله خامسه دن قرق ایکنجی فصلنده دیرکه هر قنغی
خاتونک ثدیینلرندن دم تجمع اولسه ذهاب عقل
وجنونی منذردر لکن بومصوصه دیوردیوس
واماطوس لوسیطانوس دیرکه بز مشاهده ایلدک
ایکی خاتونی که بری اطالیانی وبری لوسیطانالی

[illegible]

ه

فم رحمه قریب اعضاده اولمغله بالجمله عروقلر متعلق اولور اکر مدتیه قانك قلتندن اولور سه علامتی
نحافت بدن وصفرت لون وتقدم جوع وتعب وامراض واستفراغات وافره در سیلان دم بواسیر
ورعاف کبی وانفعالات نفسانیه تقدم ایدر غم وقصاوت وحزن کبی اکر برودت واختلاط اخلاط
غلیظه سببیله قانك تغلظندن نشأت ایتمش ایسه علامتی بدنی مترهل وبیاض اولوب اورده لری
خضرة اوزره اولور ودیق وبولی کثیر وبیاض اولور وبرازی بلغمیت اوزره اولوب نومی ثقیل ونبضی
بطوء اوزره اولور وچوق اسنمك واقع اولور اکر احتباس حیض سمن مفرط ومیلان رحم وورم
رحم ونبات لحم زائد ورتق وانضمام فم رحم امثالی سببلردن نشأت ایتمش اولسه بعضیسنك
علامتی حسه ظاهر وبعضیسی دخی مستقلا فصول آتیه ده ذکر اولنور نظر اولنه تقدمة المعرفة
بو مرض مشکل العلاجك خصوصنده ابقراط فاضل کتاب النسوانده تحریر ایدرکه احتباس حیض
واقع اولوب شهور ثلثه مروردن نصکره علیله اقشعرار وثقل حقوین عارض اولوب حمیات ظهور
ایدر واکر احتباس حیض مزمن اولوب طول زمان ثابت ومستقر اولورسه بطنه صلابت واعتقال
عارض اولور بعده علیله طعامدن استکراه وغثیان وسهو طاری اولوب بول کثیر ایله تبعك
ایدر وبعضیلرده صبر یراسنان دخی واقع اولور واکر احتباس شهور خمسه یه بالغ اولورسه
اعراض مذکوره دن ماعدا اوجاع صعبه ظهور ایله هنالر اولور واکر شهور ستة یی تجاوز ایدرسه
لاعلاج اولان امراض مشکله سلکنه منسلك اولور انتهی بعضیلر دیدیلرکه اکر بو مرض شهور ستة یی
تجاوز ایدوب وامراض مختلفه دن دخی بر عارضه اولمزسه ممکن العلاجدر اما اکر کرب وغشیی
وقیئ بلغمی وعطش عظیمه وحمی ایله مضطرب اولوب اعضای بطن واطراف فرج وعانه ده وجع
وبولده براز محتبس اولورسه لاعلاجدر خصوصا ریح شوکه ووجع ظهور ولکنت لسان ظهور ایدوب بعده
بطن وساقین وقدمین متورم وبولده حمی وجمیع بدنه وجع مستولی اوله آخر الامر مستسقی اولوب هلاك
اولور معلوم اوله که ابقراطك شهور ستة ده بو مرض لاعلاجدر دیدیکی مجربین اطباء یونانیون
دیدیلرکه تجربه بو کلامك کلیسی وصدقی اعلام ایدر زیرا نیجه دفعه درت وبش ونیجه دفعه ایکی
ویدی سنه مرور ایلمش احتباس طمثه علاج اولنوب برؤ حاصل اولدیغنی مشاهده ایلدك حتی ابقراط
دخی کندی ایپیدیمیا کتابنك دردنجی مقاله سنده تحریر ایدرکه بر جاریه نك یدی سنه مقداری حیضی
محتبس اولوب علاج ایلدك دیدیکی ایمدی بو کلامدن مفهوم اولنان بودرکه فاضل مذکورك
شهور ستة مرورندن صکره لاعلاجدر دیدیکی شول احتباسدرکه دم عمق اعضاده یاخود قعر
جوف رحمده محتبس اولوب تعفن وتفتیح ایده اما شول احتباس که بویله اولمیوب دم محمودك
کثرتندن یاخود افراط سمندن ویا نزف دم مفرطدن یاخود استفراغات سائره دن متولد اولور
واسباب مذکوره دخی زیاده قوی وشدید اولمیه بسهولة علاج ممکندر وشول احتباس حیض که
عصارات بدنیه نك تغلظندن واوعیه لرك مسدود اوله سندن یاخود عروقك مضایقه سندن حادث
اولمغله عسیر العلاجدر زیرا اخلاط عاصیه مجاریسنك غور داخلنه ترشح ونفوذ ایتمسی دائمی مداوات کثیره
ایله اخراج ایتمك غایت مشکلدر طول زمان دوایه محتاجدر وشول احتباس حیض که نفس رحمه مخصوص
اولان امراضدن نشأت ایلیه سائر احتباسدن زیاده ردی وعسیر البرؤدر العلاج بو مرضك
علاجنده طبیب لبیبه امور ستة یه رعایت ایدوب تأمل وبصیرت اوزره اولمق لازمدر اولکیسی
استفراغ کلی حاصل اولدقجه بر وجهله ادویهٔ مدره استعماله مساغ یوقدر زیرا مواد عاصیه مدرات
ایله عروق رحمه کثیراً منجذب ومتحرك اولوب سدد رحمك استحکامی دخی زیاده اولور یاخود اخلاطی

زیاده

زیاده تلطیف وترقیق ایتمکله اعضاء سائره یه منصب اولوب امراض صعبه حدوثنه باعث اولورلر نتکم
بر خاتون احتباس حیضه مبتلا اولوب اکا بر جاهل طبیب ابتداء بر مفتح قوی ویروب مدرات ایله علاجه
شروع ایتمکله جانب رحمه اخلاط کثیره نازل اولوب رحمده فلغمونی حادث اولوب هلاکنه باعث
اولمشدر اشقنقیوس نام حکیم دیرکه احتباس حیضه مبتلانك بر نیچه اطباء بنادقدن بری استفراغ
بلغم ایتمزدن اول مطبوخ مفتح ویرمکله زمان قلیلده مرضی مرض فلجه منتقل اولوب مفلوج اولدی
ایکنجیسی مفتحات ومدراته ضرورت حس ایدوب محتاج اولدقده واجبدرکه دائما زیاده خفیف اولان
دوالر ایله ابتداء اولنوب بعده تدریجله زیاده ایده لر اوچنجیسی ادویه مدره یی قلیل المقدار استعمال
ایتمیوب کثیر المقدار ایده لر زیرا اول دوائك قوتی معده دن رحمه واصل اولنجه ساقط اولور دردنجیسی
ادویه مدره یی آچ قرننه سحر وقتنده استعمال اولنمق لازمدر یاخود بعد الحمام یاخود حمامه داخل اولدقده
استعمال ایده لر بعده برقاچ ساعت راحت اوزره اوله لر واکر عروق اسفلدن فصد ایتمزدن مقدم استعمال
اولنورسه اولا وانسبدر بشنجیسی طمثلرده وزوجی اولان خاتونلرده فرازج وشیافات واحتقانات
رحمیه وذرورات استعمالی کافیدر اما باکره قزلرده بو دوالری استعماله امکان اولمغله بوغلر وکمادلر
وطلالر وآبزنلر وبخورلر استعمال اولنه التنجیسی علیله صفراوی یاخود سوداوی المزاج اولوب حرارهسی
غالب اولدقده اصناف ادویهٔ حاره دن اجتناب ایدوب بصیرت اوزره اولمق لازمدر بلکه غایت اخف و
اسلم اولان مفتحات معتدله ایله ومرطبات ومرخیاتدن مرکب اوله بونلردن نصکره معلوم اولدیکه اکر بو
مرض قلت دمدن اولورسه علاجی کثیر الغذا ومولد دم صالح اولان اغذیهٔ معتدله تناول ایده لر لکن
لحوم وحلاوی ودراج وبیض نیمبرشت کبی تعب وریاضتی ترك ایدوب معتدل مکانده ساکن اوله لر
ومعتدل حمامده استحمام ایدوب نوم ودعة واستراحته سعی ایده لر وعوارض نفسانیه دن غم وقصاوت
وحزن کبیلره مبتلا ایسه تسلیه ومنع ایدوب قلب ومعده یه مناسب ربوب واشربه ومعاجین ومفرحات
مناسبه استعمالیله تقویت ویروب هر وجهله تفریحنه اهتمام ایده لر جوارش قرمز ومعجون جواهر ومفرح
یاقوتی بو بابده عجیب النفعلردر واشربه دن شراب تفاح غایت انسب واوفقدر حاصلی بونلر بدنده قانلری
چوغالوب بدنلری حالت طبیعیه سنه رجعت ایدنجه دکین تدبیر مجرا اوزره حرکت ایده لر اکر حرارت
سببیله افواه عروق رحم منسد اولمش سندن کائن اولمش ایسه علاجی مفتحات بارده استعمالیله
تفتیحه سعی اولنمقدر بزر هندبا وبزر خیارین وشراب هندبا کبی خصوصا کبد مشارکتیله اولور شراب
هندباء راوندی عظیم النفعدر وصو بریله ماء الهندبا ایچوره لر حاصلی اغذیه واشربه وادویه دن بارد
ورطب اولانی استعمال ایله تعدیل مزاجه اهتمام ایده لر اکر اول سده برودتدن عارض اولمش ایسه علاجی
مفتحات حاره وملطفه استعمالیله تفتیحه شروع اولنمقدر شراب برنجاسف وشراب الاصول وقرص المر
کبی وصو بریله ماء الافسنتین وماء البابونج وماء برنجاسف ایچوره لر اکر اول سده یبوستدن
نشأت ایتمش ایسه علاجی اغذیه واشربه قبلا واندن مرطبات استعمالیله تفتیح سده وادرار حیض
وتعدیل مزاجه اهتمام اولنور اکر تغلظ دمدن نشأت ایتمش ایسه علاجی جریان حیضك نوبتی کوننده
ایکی کون مقدم صافن طمرندن فصد ایده لر وبالدلردن حجامت ایده لر بعده ادویهٔ مسخنه وملطفه
استعماله مداومت ایده لر مثلا بزر کرفس وانیسون وبزر رازیانج وفودنج ومشکطرامشیع کبیلری
قدر الکفایه ماءده طبخ ایدوب بعد التصفیه ایچنه بر مقدار سکر حل ایدوب ایچوره لر یاخود برشیاوشان
طبخ اولنمش صویه سکر حل ایدوب ایچوره لر روح الطرطیر وشراب اصول وشراب بزورین الکبیر
بونلردن هر قنغیسی ممکن اولورسه ماء البرنجاسف ایله ایچورمك سریع التأثیردر زیرا بونلر موادی

تلطيف وانضاج ايدوب سددي تفتيح ايدر وامياه مستقطره دن ماء الابهل وماء فطراساليون وماء
السالويا غايت مناسبدر جوارش فودنج بو بابده عظيم النفعدر بعضيلر بزرطلبرى سفوف ايدوب
استعمالنه مداومت اولنسه طمثى ادرار ايدر ديمشلر زهر بابونج وبزر الحلبه واكليل الملك طبخ اولنمش
صو ايله اجلاس ايدرلر بو ابزن دخى بو خصوصده غايت مناسبدر صنعتى بودر قيصوم ورق الكرنب
واكليل الملك وفودنج جبلى وشبت ودازيانج وبزر كرنب وبزر كرفس وحب ابهل وسذاب على السويه
اخذ اولنوب بعد الدق قدر الكفايه صو ايله طبخ وتصفيه دنصكره كوبكنه دك ايچنه كيروب اوتوره لر
وافاويه ايله كماد ايدرلر صنعتى دارصينى وسنبل هندى وسليخه وحب بلسان وعود بلسان وجوز الطيب
وهيل بوا وقسط كبيلرى بعد الدق ماء البرنجاسف ايله طبخ اولندقدنصكره بر كيسه يه قويوب عانه
اوزرينه كماد ايدرلر اكر احتباس طمث خاتونك غايت سمين اولماسندن عارض اولور ايسه علاجى
ابتداء معجون دياقاثليقون ومعجون دياخيقون وحب غاريقون وحب منتن كبيلرله بدنك
تنقيه ايدرلر ومسهلات دن سفوف قورناقنه بو محلده جملهدن انفعدر بو حب دخى بو بابده
غايت مناسبدر صنعتى غاريقون ابيض ايكى درهم قوة الصباغين بر درهم بونلرى بعد الدق
ماء برنجاسف ايله حبلر ايدوب دفعة استعمال ايدوره لر حملهسى بر شى بكدر بعده صافن طمرندن
فصد ايدوب چوق قان چيقاره لر بعده اهتمام ورياضت ايله تهزيلهسى ايدرلر عود غافق وصامغراس
ومشكطرامشيع ابيض على السويه اخذ ودق اولندقدنصكره قدر الكفايه ماء ئله طبخ ايدوب جوهر
المصفيه اون بش كون على التوالى ايچوره لر ونوبت جريان دم حيض قريب اولدقده مدرات
حيض اولان ادويه واش بردن مناسب اولانى استعمال ايدوره لر بو معلا ادرار حيضده غايت
مجربدر صنعتى برنجاسف وبرسياوشان بر قبضه قنرجيا رشنبر اوچ درهم قوة الصباغين بش
درهم بونلرى بعد الدق مقدار كفايه ماء القراح ايله طبخ وتصفيه دنصكره ايچنه بر مقدار سكر
طبرزد ياخود عسل حل ايدوب ايچوره لر بونلردن اقوى مراد اولنور ايسه اصل العرطنيثا ياخود اصل
فاشرا ايله صو ايله قيناتدوب مطبوخنى ايچوره لر دم حيضى فى الحال آقيدر غايت مؤثردر اكر ميلان
رحم ونبات لحم زائد ودق كبيلردن نشات ايتمش ايسه آنلرده نه هر بريك مداوات ومعالجاتى
فصللرنده تفصيل اوزره تسطير اولنديغى اكر اندمال قروح رحمدن ناشى افواه عروق رحم ومجارى
دم حيضى منسد اولدوغندن طاريغى اولمش ايسه مايوس العلاجدر علاجى وقتنده فصد ايتمكله تنقيه
عروق واخراج دم دن غيرى ايله ممكن اولمازحكم بر بنلرنده دم تكثر ايدوب فضلات دمويه تجمع
ايتمكله اعراض فاسده وامراض رديئه مختلفه ظهورينه باعث اوله بناء على ذلك عند الحاجة رياضت
استعماليله دخى تصفيه ايدريجى شيلر استعماليله واستفراغات ايله بدنى وعروقلرى تنقيه ايتمكه اهتمام
اولنور العلاج المشترك لهما احتباس طمث فنقى سببدن اولور ايسه اولسون قواعد كليه اوزره
علاجى اولا بدن ممتلى ايسه قولدن قان الدرلر بعده صافن طمرندن فصد ايدرلر واكر ابتداء قدمدن
فصد اولنسه جانب رحمه دم كثير منجذب اولوب اوعيه لرده محسود اولمغله عروقلرك انشقاقى
وانقطاعنه ياخود فلغمونى حدوثنه باعث اولور ديمش ايمدى مناسب اولان اولا اعلادن بعده
اسفلدن فصد اولنه بعده ملين احتقان ومسهلات خفيفه ايله طبيعتى تليين ايدرلر كبا باطنا
بالاتفاق بوم هندره دت درهم ايارج فيقرا دفعة استعمال اولنمق عجيب النفعدر زيرا بدنى تنقيه
وسددى تفتيح وطمثى ادرار ايدر ديمشلر وحيض قانى كلجك وقت قريب اولدقده مسهل ويرمك
جائزدكلدر بلكه اوچ كون مقدم صافن طمرندن فصد ايدوب بالدلرندن قورى شيشه لر چكرلر

ياخود

ياخود شرط ايدوب اوزرينه تعليق محجم ايدرلر وبو اثناده دلك كثير وربط ايله دخى عمل اولنور لازمدر
بعده مدرات حيض اولان دوالردن مناسب اولانلرينى ويره لر وبو اثناده اعضا ورحمى تليين
وارخا ايديجى دوالر وبوغلر ومسوحات مرطبه لر استعمال ايدرلر واكر علت قوى وزياده معاند اولورسه
مقيئات ومسهلات رحميه استعمال اولنه واكر احتباس حيض رعاف وقئ ياخود نفث دم وياخود باسور
طريقيله مواضع غير طبيعيه دن خروج ايدر ايسه علاجى اول دمى امر طبيعيدن خارج جريان ايلديكى
اعضادن دفع وعكس ايدوب طريق رحمه منجذب اولماسنه سعى ايدرلر مثلا عليلك بازولرينى
وراسينى ووجهينى ماء بارد ايله غسل ايدوب واول اعضانك رياضتنى ابطال ايدرلر واسفل اعضا
فصد اولنوب فخذين وثدى بينه تعليق محجم ايدرلر وكاه كاه قدمين عليلى دلك وربط ايدوب بو اثناده
اطليات وفرازج وزرقات وسائر بونلر امثالى دوالر استعمال ايدرلر حمام طبيعيه وكبريتيه يعنى
ايليجه وقاپلجه تعبير اولنان حاملر دخى مجربدر وبو مرضه بزرد واء لانظير وارد ركه صورت نوعيه سيله
بالخاصه مفتح ومدر حيض اولوب سريع التأثير وبليغ النفعدر صنعتى بودر دارصينى وكهربا هر
بريندن ثلث درهم زعفران سدس درهم اخذ ودق اولنوب سفوفا برقاج كون على الصباح استعمال
ايدرلر ياخود اصل قوة الصباغين وسكر ابيض بر در وقية اخذ اولنوب سفوف ايدرلر لكن اوچ قسم
ايدوب بريني صباح وقت حيضده حمام سخين ايله استعمال ايدوب حمام حواسنده بش ساعت
مقدارى استراحت ايدرلر اكر دم حيض جارى اولور ايسه فبها والا اولمز ايسه كالاول قسم ثانى
دخى استعمال ايدرلر اكر شروط مذكوره يه رعايت ايله دم ظاهر اولمز ايسه اوچنجى قسمنى دخى
استعمال ايدرلر البته جريان ايدر كذلك بو حب دخى منقطع لانظير وسريع التأثير اولان
دوالردندر صنعتى بودر قرص مرصافى بر درهم جند بيدستر سدس درهم عصير برنجاسف
ايله خميره حبلر ايدرلر ديوديوس دركه بزم تجربه مزه اولان خميره زهر خزامادن ايامكثيرا هر صباح
استعمال اولنمغله مطلوب حاصل اولور كذلك دم يحبس البترى والاهلى استعمالى دخى ممدوح وعظيم النفعدر
مرق اللحم ايله قهور الطرطير دخى محرور المزاج اولانلرده نطغنانوس حكيمك اختراعى اولان حب دخى
غايت ممدوحدر صنعتى بودر قرص مرصافى بر بچق درهم دارچين وبزر فطراساليون وجند بيدستر
هر بريندن ثلث درهم مسك خالص اون حبه بونلرى اخذ ودق ايدوب مقدار الكفايه عصاره
كرفس ايله عجين وبكرمى ايكى عدد حبلر ايدرلر بو حبلر ايام ايكيشر دانه صباحلرده ياخود عند النوم
على الفراش استعمال اولنه ياخود بو حبى استعمال ايدرلر عجايبدر صنعتى بودر قوة الصباغين وزراوند
مدحرج ايكيشر درهم غاريقون ودارصينى بر درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب عصاره
برنجاسف ايله حبلر اولنه مقدار استعمالى بر درهمدر طبيب مذكوره بركه خميرمايه عتيقدن
بلوط مقدارينى جزوى سكر ايله خلط ايدوب اوچ كون مقدارى متواليا استعمال اولنسه
مجربدر بعضيلر نصف درهم قرص مرصافى ياخود قوة الصباغين ومشكطرامشيع امثالى الحاق ايتمكلر
قوى اولوردى ديمشلر ومطابخدن دخى كثير الاستعمال وعظيم النفع اولانلردن بعضيلرينى تحرير
ايدرلر ازجمله بو مطبوخ مفتح كه بين الاطباء الافرنج مشهور ومستعملدر صنعتى بودر اصل فطراساليون
واصل القوة الصباغين ايكيشر وقيه حمص احمر اوچ قبضه اخذ اولنوب مقدار الكفايه ماء القراح
ايله بربچق رطل مقدارى قالنجه طبخ وتصفيه دنصكره ايچنه دارچين بر وقيه زعفران نصف
درهم قدر الكفايه عسل ضم ايتمكله استعمال ايدرلر مقدار استعمالى حيض وقتى كلمزدن مقدم مجه
ياخود جريانه شروع ايتدكده فاترا استعماله مداومت ايدرلر وبرناوديوس رآهيك مختارى

اولان مطبوخك صنعتی بودر حمص احمر اوچ قبضه رماد برنجاسف بر قبضه اخذ اولنوب ماء القراحیله
نقعدن صکره ایچنه اصل فطراسالیون و قوه الصباغین ایکیشر وقیه ضم و نضجی قالنجه طبخ ایدهلر
بعد التصفیه مطبوخ مصفانک ایچنه دارچین نصف وقیه زعفران نصف درهم ضم اولنوب مجموعی
درت قسم ایدهلر و هر صباح علی الریق التیشر وقیه فاترا استعمال ایدهلر یاخود بو مطبوخی استعمال
ایدهلر صنعتی بودر اصل هلیون و اصل رازیانج بر ر وقیه مطبقادیا و برسیاوشان و حب السنوبر
و فلسقون هر برندن بر قبضه اخذ و ایکی رطل قالنجه طبخ و تصفیه دن صکره درت وقیه سنه بر وقیه
شراب برنجاسف ضم ایدوب کونده ایکی دفعه فاترا استعمال ایدهلر کذلك بو مطبوخ دخی مجاییدر
صنعتی بودر سعد کوفی و اصل انجلیقا و اصل الفوه الکبیر و فوه الصباغین هر برندن نصف درهم
و رق الورد و فلسقون و برنجاسف هر برندن نصف قبضه سیسالیوس و دوقو بر ر درهم
مشکطرامشیع اقریطی بربچق درهم دارصینی درت ثلث درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب
قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ و تصفیه دن صکره مطبوخ مصفادن درت وقیه اخذ و ایچنه
شراب برنجاسف و شراب دوقایازمیش وقیه اضافه و حل اولنوب جلاب کبی استعمال ایدهلر و بو
وزن او زره متوالیا استعمال ایدهلر یوسف غورجتانوس نام حکیمدن منقولدر که احتباس حیض
ایچون اکسیراحمر دیدیش صنعتی بودر حب القلب و انیسون و دبق البلوطی هر برندن اوچ درهم مشکطرامشیع
بر درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب شراب ابیض ایله عجن و یکرمی درت ساعت نقع دن صکره بر
مقدار طبخ و تصفیه اولنوب درت وقیه مقداری استعمال اولنه بو مطبوخ دخی حکیم مزبورک مجربیدر
صنعتی بودر بربتون طحالی بغرط تا اخذ اولنوب قطعه قطعه خرده لیوب بر قرعه زجاجیه کبیره یه
وضع ایدهلر نصفی حالی قاله بعده او زرینه دارچین بر وقیه قرنفل نصف وقیه زعفران ایکی درهم ضم
والقا اولنوب کفایت مقداری خمر الابیض الطیب ایله رش و ترطیب اولنوب فم قرعه یی محکم سد
ایدهلر بعده شدید الحرارة حمام بجریته ده یکرمی درت ساعت طبخ ایدهلر حتی طحال حل کورمیو و مهترا
اوله بعده سوزوب درت بش کون علی التوالی استعمال اولنه مداومت ایدهلر مقدار استعمالی درت وقیه
وماء مشروب بر یرینه اپیاه مسقطه مناسبه استعمال اولنه سنادرطوس و مرقادوس و درودریقوس
نام حکیملرک مجرب مختارلری اولان ماء مسقط که بو مرضنده عطیهٔ الهیه و موهبهٔ ربانیه دن بر دواء تام
و علاج مالاکلام در صنعتی بودر لوبیاء احمر و حمص احمر یارمش قبضه حب ابهل بر وقیه فوه الصباغین
واصل راسن البری و اصل الکجل البری و اصل هلیون و اصل کرفس و اصل فطراسالیون هر برندن
نصف وقیه کادریوس طرطی بر قبضه بزر بخوه و بزر انیسون و بزر الرازیانج ایکیشر وقیه اخذ
اولنوب کفایت مقداری ماء القراح ایله قانون او زره طبخ و تصفیه دن صکره بو مطبوخک اوچ
رطلینک ایچنه خمیرمایه طبیعته صاییرا او لوب معتدل طبخ اولمش اوله بر عدد اخذ او لنوب حل
ایکی قشو دینی رفع ایدوب بعده عسل النحل اون ایکی وقیه بزر انجره و دوقو و بزر بخوه و انیسون
و بزر الرازیانج هر برندن بر درهم قرص غالیه و مرصافی هر برندن ثلث درهم اقحوان منتن
نصف درهم اخذ اولنوب القا و غلی ایدهلر بعده حمام بجریته ده تقطیر ایدوب هر صباح علیلا ایکیشر
وقیه سنی اعطا و شرب ایتدوره لر و اکر امکان وار ایسه شراب برسیاوشان و یا شراب الاصول
و یا شراب برنجاسف کبیلرك بریله معا استعمال ایدهلر و برناودینوس راهب دیرکه بو شربتلرك
تنقیسی ممکن اولورسه بر وقیه ضم اولنسه عجیب العمل اولور و اکر علیلك معده سی بماء فو اولمز سه
ماء مذکورك مقدار استعمالنی زیاده ایدهلر و جمهور اطبا متفقلردر که بلغمی بدنلرده عود الغیاق

دیاصاصقراس

دیاصاصقراس مطبوخی عظیم النفعدر خصوصا مشکطرامشیع اقریطی ایله معا اولدا اون ایکی
یاخود اون بش کون استعمال اولنسه من غیر تعریق حیضی ادرار ایدر مجربدر و اطباء کیمیائیون
بو مرضنده طرطیر الزاجیه و روح قحف الانسان و روح الطرطیر و روح الزاج و روح النوشادر
الطیار و لون تراب الملکی و لون زعفران و لون الحدید بیدستر و اکسیر ذو الخاصه و خلاصه بادرنجبویه
و خلیط الروحانی و ملح برنجاسف و ملح بادرنجبویه و ملح اصل الماحیثا و ملح فوة الکبیر و ملح الطرطیر
و ملح جنطیانا و ملح المریخ استعمال ایدرلر خصوصا بو املاحدن بری ماء برنجاسف ایله مخلوطا
استعمال اولنسه غایت مجربدر یاخود بو صبغ تریاقی بی استعمال ایدهلر صنعتی بودر تریاق
اندروماخیس عتیق بش وقیه مرصافی احمر ایکی بچق وقیه دارچین و زعفران یارمیشر درهم
کافور ایکی حبه اخذ اولنوب بر شیشه یه وضع و او زرینه اوچ برمق ستر ایدهجك قدر روح
الشراب وضع و غرا اولنوب حرارة لینه ده تعمین و تهضیم ایتمکله صبغنی اخراج ایدهلر و بعد التصفیه
ایچنه سدس مثلی قدر روح الطرطیر اضافه اولنوب حفظ ایدهلر مقدار استعمالی بر قاشقدن
مرق اللحم ایله یاخود خمر ابیض ایله و یا سائر میاه مناسبه ایله استعمال ایدهلر و بو اثناده بعضی مسهلات
خفیفه دخی استعمال اولنه عند القدما ممدوح و مختار اولان حب ایارج جالینوس ساذج و مرکبدر که
اخلاط مفرطه یی استفراغ ایدوب قوة ویرر مجاری تفتیح و رحمی تنقیه ایدر کذلك بو حب دخی خلاصه
اکا مماثلدر صنعتی بودر صبر اسقطوری اوچ درهم حب قوقیا صغیر بر درهم اخذ اولنوب عصارهٔ
سرو جبلی ایله عجین و اون برشی بر درهم او لق او زره حبلر ایدهلر اوچ کون متوالیا طعامدن
مقدم استعمال اولنه مقدار استعمالی اوچ دانه دن اون دانه یه وارنجه استعمال اولنور یاخود
بو حبی استعمال ایدهلر صنعتی بودر صبر اسقطوری بر درهم راوند چینی بربچق درهم سنبل هندی
و سقمونیا مدبر ثلث درهم مرصافی و اسارون یارمیشر درهم اخذ اولنوب شراب برنجاسف
ایله حبلر ایدهلر مقدار استعمالی ثلثان درهمدن بر درهمه وارنجه کذلك بو حب دخی مجربدر
صنعتی بودر حب قوقیا صغیر نصف درهم زیبق حلو یکرمی حبه اخذ و شراب ورد المکرر
ایله عجین ایدوب التی دانه حبلر اولنه و مجموعی علی السحر دفعة استعمال ایدهلر و ادویهٔ خارجیه نك
دخی بو خصوصده تاثیری ارباب تجربه عندنده مسلمدر زیرا مجاری توسیع و اخلاطی تلطیف
و ترقیق و قوة دافعه یی تهییج ایدر عجیب العمللدر مثلا بو دوایی که ترکیب بوغ و کراسی کمادلر انسه لر تاثیری
عجیبه سی مشاهده اولنور صنعتی بودر اصل فاشرا و اصل سوسن ابیض و سعد و فوه الکبیر
و ایرسا و اصل انجلیقا و اصل فطراسالیون و اسارون بر ر وقیه ورق الغار و برنجاسف و سذاب
و سرو الجبلی و حاشا و فلسقون و نعنع السنور و خبازی و حلبوب و اکلیل الجبل هر برندن
بر قبضه زهر حمان الکبیر و زهر حبری و زهر البابونج ایکیشر قبضه حب ابهل ایکی وقیه اخذ اولنوب
مقدار الکفایه ماء القراح و خمر الابیض ایله طبخ و تصفیه او لندقدن صکره ایچنه اسفنج جدید
غمس اولنوب مبلولا بطنه و عانیه بوغ و کماد ایدهلر یاخود بو ترکیبك وزننی تکثیر ایتمکله آبزن
ایدوب علیلی سره سنه وارنجه ایچنه وضع ایدهلر و مطبوخی سوزوب ارحامنه سنی برکیسه یه
وضع و بطن علیل او زرینه وضع و الصاق ایله سلوفایت مطابقدر لکن بو اثناده تعرقدن
اجتناب لازمدر عرق طمثی حبس ایدر یاخود راهب مذکورك مجربی اولان بو نوعی استعمال ایدهلر
صنعتی بودر رصاص اثیموت بر وقیه ورق سرو الجبلی و فلسقون و سذاب بر ر وقیه ماء الرماد
ایکی رطل اخذ اولنوب بعد الطبخ قمع ایله رحمه بوغ ایدهلر و تکرار اعاده ایدهلر رجوع بو دخی

طلاء ایدرلر صنعتی بودر ادخیر مکی و اصل عرطنیثا و اصل انجلیقا و زراوند طویل و مدخرج هر برینك
نصف وقیه و ورق عرعر بر وقیه دهن سوسن ابیض و دهن الشبت و دهن السذاب بوزیکی
وقیه شراب الصرف ابیض نصف رطل اخذ اولنوب شراب محو اولنجه طبخ اولنه قد نصکره محکم عصر
وتصفیه اولنوب بوغزی صکره عانیه و اطراف فرجه طلا ایدرلر یاخود بو دهنی استعمال ایدرلر دهن
بنفشه اصفر بر رطل عصاره اصل فاشرا نصف رطل خمر صرف عتیق بر رطل اخذ اولنوب شراب
محو اولنجه طبخ اولنوب دهنی اخذ ایدوب دهن اول کبی استعمال ایدرلر اطراف فرجه وفم رحمه
طلاسی غایت مجربدر بو بخور دخی کثیر الفائده در صنعتی بودر اصطرك قاطر و قرنفل و دارچین
و بسباسه هر برینك ایکی درهم شونیز بر درهم حب ابهل نصف وقیه اخذ اولنوب جریشا
دق اولنه قد نصکره لعاب کثیرا ایله قرصلر اولنوب قمع ایله رحمه بخور ایدرلر یاخود بو بخوری
استعمال ایدرلر صنعتی بودر قرنفل و دارچین و عود هندی هر برینك ثلثان درهم اصطرك
ایکی درهم کندر بر درهم لبان جاوی و قرص المسك یارمیشر درهم اخذ اولنوب مقدار الکفایه
ماء الدارچین ایله مستخرج لعاب کثیرا ایله عجین و قرصلر اولنه و بو فرزجه دخی مناسبدر صنعتی بودر
ورق الحلبوب المرضوض بر قبضه سفوف ایارج فیقرا و معجون مبارك ایکیشر درهم زراوند طویل
مدقوق بر درهم بونلری اخذ و مقدار الکفایه عصارهٔ حلبوب و عسل ایله عجین و فرزجه اولنه
یاخود غاریقون ابیض و ترمسا فی ایکیشر درهم قاصینی نصف درهم زعفران ثلث درهم اخذ و عسل
ایله فرزجه ایدوب بو رنجك برسیرك بزه عقد ایدوب رحمه ادخال ایدرلر لکن بو فرزجه طول زمان
رحمده باقی قالمیه دیو اقلمون نحص و تیزین خوف اولنور یاخود حب قوقیاء صغیری بر کوچك بزه
دبط و صره اولنوب رحمه ادخال ایدرلر حیضی ادرار ایده و بو فرزج استعمالی اول زمان اولورکه
بالاده تحریر اولنان دوا ارکارکر اولیوب منفعتی ظاهر اولمزسه بالضروری فرزجه یه مراجعت اولنه
و فرزجه استعمالندنصکره رحمی ذراقات بارده ایله غسل ایدرلر حتی فرزجه لرك حق تیزین ناشی
رحمده انسجاج واقع اولمیه تجربه قریسطینوس نام راهب دیرکه بکر مجی طقوز یاشنده بر عورتك
مزاجنده مرهٔ سودا غلبه سیچ وار ایدی واون اوج آیی حایضه اولمش ایدی بن اکا ابتداء شراب
کأس حکادن سکز وقیه شرب ایتدردم اندن قیئ و اسهال ایله مواد کثیره و مرهٔ کراثیه خروج
ایلدی بعده ایکنجی کون دخی بنه کالاول شرب ایتدرمکله تنقیهٔ تام حاصل اولدی بعده اوج کون
علی الولی مطبوخ حمص الاحمر ایچوردم کما یجنده مع بر نجاسف اون بش حبه ملح الهرس و زعفران هر
برینك اون حبه ضم وصل ادلمش ایدی و تناکه اوج کون تمامنده دم حیض کثرت او زره جریانه
کلدی که اوقات سائره سنه نسبتله درت کون نجاوز ایلدی بعده ینجه لرمدخی یالکز شراب
کأس حکاء ایله علاج ایلدم شفا یاب اولدیلر و بو فرزجه ایله دخی احتباس حیضك انواعنه
علاج ایلدم برؤ تام حاصل اولدیغی مجربدر صنعتی بودر حرص بق اسود و اصل عرطنیثا بر درهم
جند بید ستر اون حبه سابنا نصف درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه عصیر
السلیمه ایله فرزجه ایدرلر لکن اولا شراب کأس حکا و اش بر معنجه ایله تنقیهٔ تام دنصکره ایکی
دفعه علی ایتکله دم حیضی ادرار ایده و اکر سوء مزاجات انواعندن حاصل اولمش ایسه تبدیل
و تعدیل مزاجه سعی ایدرلر ادویه ادرار الطمث حشیشة الزجاج مطبوخنی اوج درت کون ایچمك
ادرار طمثده مجربدر و حمیر مایه سنی هر کون فندق قدر استعمال ایلمك حیضی اتید خصوصا قرص
ایله معا استعمال اولنسه نفعی دخی زیاده اولور و بعضا ماء اللوبیا و ماء الحمص الاسود دخی مدرات

حیضندر و بو خصوصده اشیاف و فرازج و حمولات مناسبه دخی اقرباذینده مسطوردر نظر اولنه
الفصل الرابع فی الاوجاع العارضة قبل مجیء الطمث کاه اولورکه طائفهٔ نسواندن
بعضیلره نوبت جریان دم حیض تقریب اولدقده ایکی اوج کون مقدم بعضی اوجاع عارض اولوب
مضطرب اولورلر السبب اول وجعك سببی مسالك و مجاری دم طمث اولان عروقلرك بالطبع
یاخود بالعرض ضیق اولماسندن نشأت ایدرکاهی دم حیض سوداوی و یاخود لزج و بلغمانی
اولمغله غلظتندن دخی نشأت ایدر و کاه اولور مجاری دم حیضده ورم صلب حدوث ایدنه دخی عارض
اولور دیرلر و قتاکه دم طمث خروج ایتمك مراد ایلیه تضایق مجاریدن ناشی خروج ایده جك مسلك
موجود اولمغله شدت قوهٔ دافعه اول دمی عنف ایله مجاری طبیعی اوزرینه دفع ایلدیکی اجلدن
عروقلر تمدد شدید ایله ممتد اولوب اوجاع شدید ایراث ایدر حتی اول قان منفجر اولوب
اوعیه اول دمدن متفرغ اولنجه دکین وجع منکور ممتد اولوب بعد الفراغ ساکن اولور
العلامات حیض قانی جریان ایلیجك زمان قریب اولدقده سرهده اوجاع و بدنده ثقل
و کسل ظاهر اولور حتی بعضی نساده اول وجع بر مرتبه ده شدید و مبرح اولورکه طلق یعنی
اوغلان بوروسی کبی الم و اضطراب ویرر و دم طمث منطلق اولنجه دکین ممتد اولوب بعده
ذهاب ایدر العلاج اکر بو علت حدیث و خفیف اولورسه ممکن العلاجدر اما مزمن و متقادم
اولوب و مدتی اولدقلیل البرؤدر علی الخصوص طبیعی اولورسه قطعا علاج پذیر اولماز علاج قبول ایده
مرتبه ده اولدیغی صورتده علاجی غداسنی تلطیف ایدوب هر کون حمامه ادخال ایدرلر و ریاضت
معتدله ایله مرتاض اولدقده و نوبت جریان طمثدن اوج درت کون مقدم مطبوخ الاصول ایله دبید الکماء
الاکبر یاخود تریاق فاروق ویررلر ازجمله بو مطبوخ بو بابده عجیب الاثردر اخلاطی تلطیف ایدر
و سده لری تفتیح ایدر و طمثی ادرار و حصاتی تفتیت ایدر و مجاری توسیع ایدر صنعتی بودر شبت
و بابونج و اذخر و مرزنجوش و سلیخه و قسط و سنبل الطیب و دارصینی و اکلیل الملك اون درهم
شونیز و بزر کرفس و بزر الرازیانج بشر درهم سعد و قردمانا و برنجاسف و حاشا و شحم حنظل
هر برندن درت بچق درهم و ورق الکرنب و کراث و سلق و سذاب و فودنج بر قبضه ابتداء
بزور راتی رض ایدوب بعده سائر ادویه ایله معا بالکلیه بر جملکه قیوب قدر الکفایه مائله نقع
ایدرلر بعده تلثی کیدنجه طبخ و تصفیه دنصکره هر کون بو مطبوخدن اوج وقیه مقداری اوج درهم
دبید الکماء ایله استعمال ایدرلر و مطبوخ منکوری قینار ایکن مرأه نك التنه قیوب اطرافنی اورتولو
تاکه بخاری رحم مرأه یه واصل اوله اکر وجع منکور به سبب ورم صلب اولورسه علاجی
سره اوزرینه ضمادات ملینه اورمقه ادمال ایدرلر خصوصا که شحوم و ادهان رطبه و لینه دن
دهن لوز کبیدر ایله احتقان ایدرلر بو تدبیر ایله بالکلیه دفع اولمدیغی صورتده دخی اوجاعی
خفت بولوب ساکن اولور سائر احوالاتی طبیب حاذق و کامله خفی و نهان دکلدر
الفصل الخامس فی سیلان الرحم یعنی رحمدن علی الدوام مواد مختلفه سیلان ایتمکدرکه
اکا اطباء محدثین اصطلاحلرینده حیض ابیض و طمث ابیض و سیلان ابیض و سیلان نسوی
و سیلان ابیض الانوثی و زکام الرحم و نزلة الرحم و ضعف الرحم للاستحاضة تسمیه ایدرلر
بر رطوبت فضلیه درکه رحمدن یا دائما و یا بلا انتظام و لا دور کاه بیکاه سیلان ایدر السبب
بو مرضك سببی اخلاط فضلیه درکه یا جمیع بدنده حاصل و قاعد و یا بعضی عضو رئیسه ده حاصل
و یا نفس رحمده متولد اولور اکر اول سیلان ایدن رطوبت جمیع بدنده اولورسه آنك سببی

يا اغذيهٔ رديّه تناول لرندن ويا سوء مزاج وقوعندن ناشی اخلاط مزبوره تولد ایدوب طبیعت آنی
رحمه ایصال ایدوب رحمدن جریان ایدر یاخود بو مرضك سببی اعضاء رئیسه نك حتالم اولسندر
زیرا رحم ایله اعضاء رئیسه نك اشتراکی وآردر یعنی دماغ ومعده وکبد وطحال وماساریقا
ومثانه کبی عضولر علی سبیل المعتاد فضلاتی غایت ضعیف وقبوله مستعد اولان اعضالره ایصال
ایتمکله بو مرضه باعث اولور یاخود نفس رحمده متولد رطوبات فضلیه دکه رحمك کندویه جذب
بدل ما یتحلل اولمق ایچون واصل اولان غذا رحمك قوة هاضمه وماسکه سی ضعیف اولمغله رحم جذبه
اولامیوب کندیجه رطوبات فضلیه کثیر اولمغله سیلان الرحم حادث اولور وسیلان ایدن اخلاط
فضولیه اکر فج وغیر کامل اولورسه سوء مزاج بارده رحمدن نشأت ایدر واکر فاسد اولورسه
سوء مزاج حارهٔ رحمدن حاصل اولور یاخود مزاج رحمك افراط اوزره حرارتندن اخلاط فضولیه
کثرتیله منجذب اولمغله اولور یاخود اسباب خارجیه دن بو سبب ایله یاخود ضعف سببیله
رحم دخی ضعیف اولوب قوة هاضمه وماسکه سی مفقود ومعدوم اولوب رحم غذا ایچون
منجذب اولان کیلوس فج وناقص الهضم وفاسد اولمغله بنفسه جوهر جیده مبدل ومستحیل
اولمادیغندن ماعدا دائما غذاء جدید جذب ایتمکله اول کیلوس نیجه فضلاته مستحیل اولور واول
رطوبات مفرطه دن فاسد وغیر نافع اولانی رحمدن منجذب وخارجه مندفع اولمغله سیلان
فضولیه ظهور ایدر کذلك عسر ولادتدن وضربه وسقطه دن وفلغمونی وجراحات یاخود
قروحدن رحم ضعف کلمك ایله فضلات قبولنه رحم استعداد قوی حاصل اولوب بو مرضه
باعث اولور العلامات سیلان رحمك علامتی علیلك قوتی واشتهاسی ساقط اولوب
غثیان وعسر النفس وتهیج اجفان ایله وجهی بوزق وصولق بولی غلیظ وبولانق اولور اما
بو سیلانك وقوعنه باعث اولان اسباب بدنده نفس مرضدن وعضو علیلدن استدلال ممکندر
یعنی سیلان ایدن رطوبات فضلیه هرقنغی اعضاده متولد ایسه انکله استدلال اولنور مثلا سیلان
ایدن رطوبات فضلیه اکر جمیع بدنده متولد اولورسه علامتی علیلك رجلینی وساقینی وبدنینه
او یوشمق وعروقلرینده امتلا ورطوبات کثیره خروج ایتمکله اعیای عظیم ظاهر بدید اولمغله
واکر کیلوس فاسده ایله بدنك امتلاء مفرطه سندن ناشی اولورسه علامتی جمیع بدنده سوء مزاج
ورداءت حال وبدنده وقت حیضده تهیج وتورم وجمیع اعضاده حکهٔ شدیده اولمقدر خصوصا
اخلاطك حرارت وحرافتی اوله واکر بو مادهٔ فضلیه دماغده حاصل وجانب سفله منصرف اولمغله
رحمه نازل اولورسه علامتی فم وانف علیلدن معتاد قدیمه اوزره مألوف اولدیغی فضلات
ریزیده ودعویهٔ مفرطه مندفع ومستفرغ اولیوب منقطع اولدیغندن ماعدا صداع عارض اوله
واکر سیلان ایدن مادهٔ فضلیه اعضاء جزوئیه ده متولد اولورسه اعراضندن ونفس فضلاتدن
استدلال اولنور مثلا اکر مادهٔ فضلیه کبدده متولد اولورسه علامتی موضع کبدده وجع
وحرارت ویا ورم ظاهر اولوب خروج ایدن فضلات دخی صفراوی اولور واکر مادهٔ فضلیه
طحالده متولد اولورسه علامتی جمیع اعراض مذکوره علیلك یسارنده موضع مرآقده اولوب
سیلان ایدن ماده کدر اللون وسوداوی اولور واکر بو مادهٔ فضلیه معده ده متولد اولورسه
علامتی بطلان الشهوة وفساد هضم طعام وجشاء حامض وغثیان وبوکا مماثل عوارضات
کثیره ظاهر اولوب فضلات بلغمیه خروج ایدر واکر بو مادهٔ فضلیه نفس رحمده متولد اولورسه
علامتی جمیع اعضاء بدنیه صحیح وسالم اولوب عوارضات مذکوره نك بریسی موجود اولمیوب

حاتونك

حاتونك بشرهٔ سنده حسن ولطافت وقواء بدنیه سنده ثبات ومتانت اولوب سیلان ایدن
مادهٔ فضلیه قلیل ویسیر اولور واکر مادهٔ فضلیه سیلانی عسر ولادت یاخود اسقاط جنین ویا
تفرق الاتصال ویاخود اسباب خارجیه دن ضربه وسقطه ویا مجامعت کبی رحمی متزعزع و
متحرك ایدن اشیالردن حادث اولورسه علامتی اسباب مقدمهٔ سیل وسیلان ایدن رطوباتك
لونیله استدلال اولنور مثلا علیله بر بیاض پاك بزی اشاغیدن کتوروب بعده اول بزی
ماء بسیط ایله غسل وظلده تجفیف ایدروب رنك ولوننه نظر ایدرلر هرقنغی اخلاطك کوکی ظاهر
اولورسه انك غلبه سندن حادث اولمشدر ودخی معلوم اولهکه رحمك کندویه مخصوص اولان
سیلانی ایله مشابهی اولان سیلانانك فرقی وتمییزا ایتمك لازمدر پس ایمدی قروح رحم وسیلانی
سببیله سیلان ایدن فضلات قیحیه ایله مواد قیحیه نك امتیازی نفس قرحه نك علامتندن
معلوم اولورکه فصلنده ذکر اولنمشدر اکر خروج ایدن قیح کامل النضج ایسه زیاده غلیظ و
بیاضه مائل وعقداری قلیل اولور واکر خروج ایدن قیح ناقص النضج اولورسه مرتی وصدیدی
اولوب کاه اول قیح دم ایله ممزوجا وجع ایله سیلان ایدرکه بو علامت یا قرحه ویا انشقاق العروق
وقوعندندر کذلك رحمده قروح ویا بثور اولان خاتون مجامعتدن نافر اولوب حین مجامعتده
الم ووجع عظیمه دن عاجز وقاصر اولور اما رحمده قروح اولمیوب سیلان رحمه مبتلا اولان خاتونلر
تعب وزحمت مجامعته متحمل اولورلر ودرور حیضدن اولان سیلان زیاده غلیظ وغایت بیاض
وشفاف وکمیتی قلیل ومنتن الرائحه اولوب مدت مدیده سیلان ایدر تقدمة المعرفة معلوم اولهکه
بو مرض برطرفدن جید وقلیل الخطر وطرف آخردن ردی وخطرناك اولدیغی دخی مقرردر زیرا
بو مرض عتیق ومزمن وصعب اولوب هزال بدن وخوف وخطر موت غالب اولورسه ردی
وخطرناك وعسیر العلاجدر اما مزمن وعتیق اولمیوب علیلده بر هزال کلمز ایسه قلیل الخطر ویسیر
العلاجدر واکر سیلان ایدن رطوبات مفرطه وجریانی طول زمان دائم وباقی اولورسه
مجاری رحمی معلولی ایدر ایمدی طبیبه مقتضی تیقظ وبصیرته لازمدر اما غایت مشکلدر
زیرا رحم سمینهٔ بدنك سنخیتنه سیدر اکر حال طبیعی اوزره جید اولورسه هر شهر اخلاط
زائدهٔ مفرطهٔ طمثی کندویه جذب ایدروب خارجه دفع وتنقیه ایدر کرکسه خاتون عاقره وکرکسه
غیر عاقره اولسون اما افراط اوزره مندفع اولوب سیلانی مزمن وعتیق وصعب اولدقده
امراض کثیره وقوعنه بادی اولور عقر وبروز الرحم وسوء القنیه واستسقا وسل کبی
والحاصل بو مرض هرنقدر عتیق اولورسه اولقدر عسیر العلاجدر کذلك سیلان ایدن
رطوبات فضلیه نك لونی کدر واکهب یاخود دم ایله مختلط اولوب منتن الرائحه اولورسه
ردی وخطرناکدر واکر بو مرض خرقته لرده ظهور ایدرسه بلغملری کثیر وقوة هاضمه لری
ضعیف وقلیل اولمغله اکثریا هنکام موتلرینه وآریجه کندولره رفیق اولور العلاج بو مرضك
علاجنده طبیعت علیله یه مناسب واخلاط مرضهٔ بلغمیه وماء الجبنیه یه غالب اولان ادویهٔ
مسهله دن قولاغوغون وحلاغوغون کبی دوالر ایله تنقیه یه مواظبت اولمق هر وجهله طبیب
لبیبه لازم وواجبدر لکن اخلاطك کثرت وقلتنه وبربری ایله اختلاط الفتنه قیاس ایله
زیاده تأمل ایدرلر زیرا اخلاط سوداویه وصفراویه ایله مختلط اولورایسه ایمدی رأی طبیب
حاذق ایله اولا معالجهٔ منضجه ومسهله دن مناسب اولانلریخی درت بش دفعه استعمال ایندرکله
تنقیه لرنده اهتمام ایدرلر وادویهٔ مسهله لرینه قوابض وقوة دیریجی اشیا الحاق اولنه کرحتی ادویهٔ

مسهل سبیله اخلاط متحرکه دن رطوبات فجه وغیر نضجه نك افراط اوزره دخی انصبابنه مانع اوله
وادویه مسهله یی تکرار اعاده لازمدر حتی تنقیه تام حاصل اوله ومعتمدان اطبانك اکثری بو مرضده
فصد ایله استفراغی چندان مناسب کورمشلردر وجواز ویرنلر دخی زیاده تأمل لازمدر دیمشلر
زیرا که بو سیلان فساد کیموسدن حاصل اولدقده اکا وجه من الوجوه فصد ممنوعدر اگر فصد اولنورسه
احتمالدرکه فضله دم ردیئه عروقله منجذب اولوب مرضك استعدادینه باعث اوله لکن اگر سیلان
مزمن اولدقده علیله نك قواسی جدا ساقط وغذاء بدنیه سی معدوم ومفقود اولمغله هزال مفرطیه
منتهی اولور بو حالده ایلیجی فصد غایة الغایه مضردر اما سیلان ایدن بسیط اولیوب بلکه دم ایله
مختلط حمرته مائل اولورسه اول زمان سن وقوای علیله قیاس ایله زیاده فکر وتأمل ایله فصد اولنه
کذلك اگر کبدده حرارت علامتی ظاهر اولوب بو سیلان ایدن فضلات عصارات حاره وصفراویه یه
ملاصق اولمش ایسه آندن دخی فصد جائزدر وبونلردن ماعدا اسنده فصد ممنوعدر خصوصا مزمن
وعتیق اوله وعکس ماده ایچون علیله نك بهر یوم ملایم کیسه ایله وجودنی دلك ایدوب بعده
بازولرینی ربط وظهور وکتفلرینه تعلیق محجمه ایده لر جالینوس نقل ایدرکه بر خاتونی اکثر بو تدبیره مداوا ایله
اوچ کونده برؤ تام بولدیغی پس ایمدی بالاده ذکر اولندیغی کبی تنقیه کلیه دنصکره مسهلات مناسبه یی
تکرار ایده لر حتی فضلات رحم منصب اولمزدن مقدما علی التدریج اخراج اولنه بعده اشربه ومعاجین
وحبوب ذوالخاصیه مقویه استعمالنه شروع ایده لر مرقادوس نام حکیم علة بلغمیه ده سناء مکی
وتربد مجوف وغاریقون ایله مطبوخ عود الغافقدن معمول اولان شرابی غایت مدح ایتمشدر کذلك
بو حب دخی مناسبدر صنعتی بودر ایارج فیقرا بر درهم غاریقون مقرص بر بچق درهم انضاد اولنوب
کلنکبین ایله عجین اولنوب اوتوز عدد حب اولنه کیجه آشریجا استعمال اولنه یاخود بو حبی استعمال ایده لر
صنعتی بودر راوند ایکی درهم هلیلج اصفر وکابلی وهندی المنقوعین بعصارة الورد بر بر درهم
مصطکی ثلث درهم سنبل هندی سدس درهم اخذ اولنوب شراب الورد ایله حب اولنه مقدار
استعمالی ثلث درهمدن نصف درهمدن بر درهمه وارنجه هفته ده ایکی دفعه استعمال اولنه اگر سیلان
خلط ماء الجبنیه ایسه چلاپایه معادل سریع التأثیر بر دوا دخی اولمز مثلا چلاپا بر درهم دارچین
سدس درهم اخذ وناعما سحق وسفوف اولنوب مرق الفراریج ایله وقت سحرده استعمال ایده لر
اطباء افرنجیه نك مجربلری بو مرضده ادویه مقیئه استعمالنی غایت مدح ایدرلر خصوصا علیله قییء
ایتمك آسان اوله زیرا معده ده وجوارنده مجتمع اولان اخلاطی بر استفراغ وتنقیه ایدر یکندن
ماعدا رحمدن دخی بالقوه رطوبات کثیره یی قلع واستیصال ایدر لکن مقیئات خفیفه ولطیفه دن
ویره لر فرنلیوس حکیمك ترکیبی اولان معجون اسارون بو مقامده عجایبدر نصف وقیه سی ماء العسل
ایله یاخود بر وقیه سکنجبینی ویا مرق الفراریج ایله فاترا استعمال ایده لر اون کونده بر دفعه یاخود
اون بش کونده بر دفعه استعمال اولنه بلا تعب اوچ ودرت دفعه قییء واقع اوله بعده رطوبات
زائده یی ادویه معرقه ایله تعریقه سعی واهتمام ایده لر ازجمله بلغمی اولنلره مطبوخ عود الغافق
وصاصفراس صفراوی وسوداویلرده مطبوخ صاپارینا وچوب چینی که حشایش بارده انضمامیله
تعدیل اولنمش اوله یاخود حشایش حاره مطبوخلری ایله تعریق ایده لر مثلا نعنع السنور
ورازیانج وفودنج وزوفاء یابس وراسن وبابونج وشبت کبیلرك طبخ ایدوب بوغ ایتمکله
یاخود آبزن ایتمکله عرقی تحریك ایده لر اما محرور المزاج اولانلری حمام معتدل لرده ماء حلو فاتر
ایله قلیلا تعریق کافیدر اطباء کیمیائیه بو بابده اتیمون معرقی کبی دواء اولمز دیدیلر وحمام آبی

تغییر

تغییر اولنان ایلیجه دخی بالقوه تعریق لانظیردر زیرا حمامات الهیه نك مائلری میاه کبریتیه اولمغله
معرقدر دیوریوس حکیم دیرکه علاجات مناسبه معدوم اولدیغی یرده بو مایه معادل دواء اولمز
زیرا بو مایی استعمال ایله نیجه لره برؤ حاصل اولدیغی مشاهده ایلدك ودخی معلوم اوله که بو مرضده
ادویه مدره اضرار شیادندر استعمالی جائز دکلدر وساقینه مکاویات ومحرقات وضع ایدوب
چشمه آچمق دخی ممنوعدر زیرا رطوبات اسفله متوجه ومنجذب اولمغله سیلان رحمی زیاده ایدر
دیمشلر اما بعضیلر علل مزمنه ده البته هر وجهله مناسب اولماسنه تجربه دلالت ایدر زیرا اعضاء
ایچون عضوه توزیع اولنان ماده غیر نافعه یی اخراج ایدر واگر بو مرض خلط صفراوی حاره
وحرارت کبددن نشأت ایتمش ایسه یا اکثر مسهل قولاغوغون ویرلیوب معزیات ومبردات ومخلطات
وقابضات خفیفه لر ایله ویره لر مثلا ورق هندباء مع اصله وهندباء بستانی ولسان الثور بری
وحس وبقلة الحمقاء هر برندن نصف قبضه لبوب اربعة البارده وبزر خشخاش ابیض هر برندن
نصف درهم عناب وسبستان بدیشر عدد وورد احمر بر قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه
ماء القراح ایله بر رطل قالنجه طبخ وتصفیه دنصکره ایچنه شراب سفرجل وشراب الورد الیابس
بر بر بچق وقیه ضم اولنوب اوچ دفعه ده استعمال اولنه واگر بو مرض اخلاط سوداویه دن
ناشی اولورسه بونك دخی مسهلاتنی معزیات ایله ویره لر ودخی بین الاطبا دن منقولدرکه قرق یاخود
التمش کون قدر لبن الماعز الغولادی استعمال اولنسه سیلان رحم هر قنغی سببدن اولورسه اولسون
برؤ حاصل اولور مقدار استعمالی هر صباح علی الریق درت وقیه دن بش وقیه یه وارنجه اثنای
استعمالنه بر مقدار طین ارمنی یاخود طین مختوم ضم ایده لر واگر بو مرض دماغدن نازل اولوب
رحمه منصب اولان رطوبات فضولیه دن ناشی اولورسه ادویه دماغیه ایله سیلان رحم دواسنی
ممزوجا استعمال ایده لر یاخود سیلان ماده سنی عکس ایچون کتفینه محجمه کثیره تعلیق ایدوب
اکسه سنه وبازولرینه منفطات وکاویات لصق اولنمغله یاخود نار ایله کی ایتمکله چشمه آچه لر
عظیم النفعدر فابریسیوس هلدانوس دیرکه اگر سیلان رحم مزمنه مبتلا اولان خاتونلره
عقر حادث اولسه اکسه سندن تك بچو دوب قیطان یا فتیله تعبیر اولنان جرجه اراد ایدر بی اشلتمك
ایله برؤ حاصل اولور واگر بو مرض کبددن یاخود معده دن ویا سائر اعضادن منصب اولان
فضولدن اولورسه اول اعضالره خاص اولان معالجات ایله علاج ایده لر اما قبل الاستفراغ
التام قابضات استعمالندن حذر ایده لر زیرا قبل الاستفراغ قوابض استعمال ایتمکله بطنی تورم
ایتمش خاتونلر مشاهده ایلدك پس ایمدی بعد الاستفراغ بلغمی المزاج اولنلرده مناسب اولان
مقویات سکر الورد وخمیرة افسنتین ایله مخلوط تریاق اندروماخیسدر یاخود بو ترکیب
سریع التأثیری استعمال ایده لر صنعتی بودر خمیرة اکلیل الجبل بر وقیه خمیره اصل الوج ایکی
درهم سفوف جوارش لؤلؤ وماء بالورد وسفوف دیارودون بر درهم مرجان احمر نصف
درهم تریاق اندروماخیس ایکی درهم اخذ اولنوب شراب قشر الاترج ایله معجون ایده لر
ترکیب آخر سکر الورد العتیق وخمیرة اصل الجنجم الکبیر وخمیره لسان الثور بری وخمیرة قشر
الاترج هر برندن بر وقیه مرجان احمر طین مختوم وطین ارمنی ودم الاخوین قاط هر برندن
بر درهم اخذ اولنوب شراب الورد الیابس ایله معجون ایده لر بو معجون دخی لانظیردر صنعتی بودر
صمغ عربی وکثیرا ایکیشر درهم مرجان احمر وابیض ورماد قشر البیض وقرن الایل وبزر شبث
وکهرباء هر برندن درت ثلث درهم قدر الکفایه کلنجبین ایله معجون ایده لر مقدار استعمالی

طعامدن ایکی ساعت مقدم نصف وقیه دردر واوزرینه ماء لسان الحمل درت وقیه شراب آس ایکی
درهم بر برینه خلط ایدوب شرب ایدهلر ماء الورد وماء لسان الحمل وشراب الآس وشراب الورد الیابس
کبیلردن جلاب ایدوب شرب اولنه وبو مرضک ابتداء ظهورنده اکر بدن لاغر وقوا ساقط اولوب خصوصا
مرض عتیق دخی اولا ایاما کثیرا صباحلرده بو مطبوخی استعمال ایدهلر صنعتی بودر حشب البطم الذی وقیه
حسک الجلیل ایکی وقیه کهربا [illegible] برادة العاج بروقیه [illegible] بر کل اخذ اولنوب اون ایکی رطل ماء
القراح ایله یکرمی درت ساعت نقع دنصکره ایچنه اصل قرصعنه اوج وقیه زبیب ایکی وقیه
منما اولنوب ثلثی زائل اولنجه طبخ وتصفیه دنصکره مقدار الکفایه سکر اضافه ایدوب هر صباح الیکش وقیه
استعمال اولنه وهر کیجه برقاشق سکر الورد وحمیرة جملة الاترجک ایچنه مرجان احمر ونابالقبل ورنهی
جوزرومی هر برینین اون جنه مسحوق قاتم اولنوب استعمال اولنه وبو اثناده دوش الحمار ایله بو علتلر
اولنورسه منافع عظیمه سی ظاهر اولور **التجربه** برخاتونن المتی درت یاشنده بو مرضه مبتلا اولوب
رحمندن ابتدادن برمقدار دم کلوب بعده رطوبت ماء الجبنیه سیلان ایدر ایدی ومبنی غایت
ضعیف ایدی کوندن کونه ضعفی کمال بولوب مرضی ایکی سنه ممتد اولدی ومرطوب المزاج ایدی اکا
بو مطبوخی شرب ایتدردکده برؤ حاصل اولدی صنعتی بودر حشب البطم وجو بچینی وصندل هر برینین
درت وقیه نشارة العاج ونشارة قرن الایل النشر وقیه ملفوفا المطلی بالزیبق والفولاد مسحوق که
ذوب اولنوب دق اولنمش اوله اوج وقیه ماء القراح یکرمی درت رطل اخذ اولنوب ثلثی زائل اولنجه
طبخ ایدهلر وبعد التصفیه احشام وصباح الغش وقیه شرب اولنوب هفته ده ایکی دفعه سفوف
قافقطیقون راهبدن باریشر درهم ویردم بعده مجو عقان وعرابتولا وقشر اصل حماض صفیر هر
برینین نصف درهم انیسون ورازیانج هر برینین ثلثان درهم سناء مکی برد رهم اخذ وددرت
وقیه حمر ایله یکرمی درت ساعت نقع ایدوب بعد التصفیه شربا ایتدردم اسفلدن ماء جبنیه کثیره
اخراج ایدوب اوتوز کونده برؤ حاصل اولدی **التجربه** فونسوقه نام طبیب دیرکه بر علیله بعد التنقیه
الکامله لون مرجان ولون زعفران الحدید هر برینک اون قطره ماء لسان الحمل ایله دفعات کثیره استعمال ایتدردم برؤ حاصل اولدی

الفصل السادس في سيلان المني العارض للنسوان سیلان المنی دیدکلری کبی درود المنی
دخی تسمیه ایدرلر بو برمرضدر که رجالده کثیر الوقوع اولوب بل صوقلغی دینمکله معروف ومشهور ونسوانده
قلیل الوقوع وقبیح وعیب اولمغله مخفی ومستوردر **السبب** بو مرضک سببی منینک کثرت ورقتیله
یا حرارت وحرارتیله ویا خود رحمک ضعفی یا اوعیه منینک استرخاسیله وکاه اولورکه حکه رحمک
دغدغه سندن دخی حادث اولور **العلامات** اکر بو علت اوعیه منینک استرخاسندن ناشی اولورسه
علامتی علیلک شهوة غذائیه سی ساقط اولوب ضیق وعسرت تنفس عارض اولور ولون وجهی
بوزولوب اجفان عینلرنده اکثریا بلا وجع ورمد تهبج ظهور ایدر کاه اولورکه اول تهبج وجع ورمد
ایله معا ظهور ایدر واکر منینک کثرتندن ناشی اولورسه علامتی لون وقوام ودغدغه اولدوغندن
معلوم اولور واکر حکه رحمدن ناشی اولورسه علامتی ومعالجاتی کتاب اولده سیلان منی فصلنده
بیان اولنمشدر **العلاج** بو مرضک معالجات وتدابیری بعینه رجالده عارض اولان سیلان منی کبیدر محلنه مراجعت اولنه

الفصل السابع في ضيق مجاري الرحم وسددها رحمک مجاریسی بر عارضه سببیله طوتلمسندن
عبارتدر **السبب** بو مرضک سببی فم عروق وشرایین رحمه اخلاط غلیظه ولزجه نک منصب اولمسیله
یاخود رحمک غذاسی غلیظ اولوب کما ینبغی هضم اولمدوغندن فضله باقیه قالوب مجتمع
اولمغله طوتقنلق پیدا اولمسیله یاخود اورام صلبه وحاره دن یاخود جرحه وقوعندن وکاهیجه

سمن مفرطدن واقع اولورکه شحم زیاده اولمغله ضغط حادث اولور **العلامات** بو مرضک
علامتی دم حیضک محتبس اولوب وجع ایله قلیلا جریان ایتمسیدر **العلاج** بو مرضک علاجی
اولا اخلاط غلیظه ولزجه یی نضج ویروب بعده مادهٔ مضره یی ادویهٔ مسهله ایله تنقیه ایدهلر واکر
علامات غلبهٔ دم واراسه فصد ایدهلر واخلاط غلیظه یی تنقیه ایچون ایارج فیقرا وحب مثلث
اعطا ایدهلر یاخود بو حبی استعمال ایدهلر صنعتی بودر حب مثلث وایارج فیقرا هر برینین ثلثه درهم
قرص مرصافی لرازی سدس درهم سقمونیا مشترا الذی شعیره اخذ اولنوب حبلر اولنه مجموعجی
بر شربتدر استعمال ایدهلر وبعد التنقیه جریان حیض ایچون مفتحات ومدرات طمث استعمال اولنه
از جمله بین الاطبا مشهور ومتداول اولان مطبوخ مجربک صنعتی بودر اصل هلیون واصل بعره نوارز
بر وقیه فوة الصباغین نصف وقیه حمص اسود وزهر شبوی ومادحمو ویارپوز هر برینین
نصف قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصکره ایچنه برمقدار
سکر وبرمقدار ماء الدارچینی مقطر اضافه اولنوب استعمال اولنه یاخود دخی قوی مراد اولنورسه
شراب الفولاد ومعجون الفولاد وخلاصه الفولاد المفتحه وصبغ الفولاد استعمال اولنه وخارجدن مرزنجوش
وبرنجاسف وحلبوب وخوشنغ اخذ اولنوب طبخ وکماد ایدهلر ودخی دهن سوسن ودهن
شبث ودهن سذاب بونلری منفردا یاخود مرکبا بعد الحمام طلا ایدهلر مجربدر

الفصل الثامن في استسقاء الرحم معلوم اولورکه استسقاء الرحم ایله انتفاخ الرحم
بین الاطباء ابحاث کثیره وقوعندن ناشی اکثر مؤلفین نفخ الرحم ایله استسقاء الرحمی تفریق ایتیوب
مخلوطا بیان ایدوب استسقاء الرحم انتفاخ الرحم تسمیه ایلیوب خلط فاحش ایلمشلردر زیرا
استسقاء رحم مادهٔ مائیهٔ دبقیه دن حاصل اولور وانتفاخ الرحم ایسه ریاح غلیظه ایله رحمک
منتفخ ومتمدد ومنضغط اولوب وجع غیردی طول زمان ثابت اولمیوب زمان قلیلده متحلل
اولور بعضیلر استسقاء رحمی دخی اقسام ثلثه یه قسمت ایدوب مادهٔ مائیهٔ دبقیهٔ صرفه دن
حادث اولورسه استسقاء زقیه مشابه ایدر واکر ماده سنک مائیتی قلیل وریحیتی کثیر اولورسه
استسقاء طبلیه یه مطابقدر واکر ماده سی بلاغم غلیظه ولزجه کثیره اولورسه استسقاء لحمیه
امثالنده داخل اولور اما بو قسمی نادر الوقوع اولمغله هرکس واقف اولمز اما بو فقیر بر خاتونده
مشاهده ایلدم که رحمندن بر یوم واحده الی بیری رطل مقداری بلاغم غلیظه ولزجه خروج ایلدی
پس ایمدی بلدیکه رحمده اخلاط بلغمیه نک نجیه احتباسندن بو مرضک حدوثنه احتمال وار ایمش
اتمولیدوس نام حکیم استسقاء رحمی بیان اثناسنده دیرکه استسقاء رحم اکثریا انتفاخ رحمدن
صکره حادث اولور ومبتلا اولان خاتون کندی دخی حامله ظن ایلر لهذا مؤلفین الاطبا رجاء رحم
مائیه یی استسقاء رحم ایله تفسیر ایتمشلردر لکن بونلرک بینلرنده فرق کثیر واردر مثلا انتفاخ
رحمدن اولا استسقاء رحمک وقوعی غایت نادردر اما رجاء رحم مائینک وقوعی کثیردر و
استسقاء رحمینک ماده سی ماء شفاف وافره ونادرا ماء اصفردر که رحمک تجویفنده حاصل
اولور اما رجاء رحم مائیده اکثریا برمقدار مائیهٔ دبقیه برکیس غشائیهٔ مخصوصه ده حاوی در
واول کیس غشائی کاهیجه واحد کبیر وکاهیجه صغیر وکثیر مثانهٔ صغیره یه مشابه اولوب جدار
مندفع اولدقده مائیت ایله معا خروج ایدر انکیچون بعضیلر بو مرضه استسقاء الرحم المثانوی
تسمیه ایدرلر والحاصل استسقاء رحمه باعث اولان اخلاط ماء الجبنیه ودبقیه ونفخ یا قرح
وجوف رحمده احتباسندن یاخود غشاء رحمده ویاکیس غشائیده مائیت جبنیهٔ محتبسه

ویا انفاطات متماسکه وقوعیدد لکن مواد مذکوره نك جوف رحمده محتبس اولمسنه بعضی
شبهات واقع اولور دیو اریح ویا اخلاطك جوف فم رحمده محتبس ومتماسك اولمسی نیجه
ممکندر واقع اولسه دخی فم رحم ورقبهٔ رحمدن خارجه خروج ایله مکث ایتمك احتمالی
یوقدر دینلدکده جوابنده دیرزکه فم رحمك حالادن منسد اولمسنه وجوه کثیره ایله امکان واردر
مثلا یا بلغم غلیظه ولزجه درکه اول عضوه ملتحم وملتصق اولوب انده ثابت ومتصلب اولمسیدر
یاخود اورام سقیر وسیئه درکه منضغط ومزدحم قلمسیدر یاخود سبب آخر ایله منسد
اولور مرقادوس نام حکیم دیمشدرکه رحمده جریان حیض ایچون تعیین اولنان عروقلرك
افواهندن بلغم مخاطی خروج ایدوب اول بلغمدن غشا حاصل ورحمك سطح داخلیه سنی ستر و
احاطه ایتمکله شامل اولوب اول غشاده ماء جبنیت وریحیت محتبس اولور فرنلیوس نام حکیم
دیرکه فم رحمده آفت اولمقسزین یالکز فم رحمك تقبض وانضمامندن ناشی رحمده رطوبت مائیه
محتبس اولمق ممکندر مشاهده السقوس طرنطا نام حکیمدن نقل ایدرکه یکرمی سکز یاشنده
برطویل عورت اری وآرایکن اوج اولاد دنیایه کتوردی لکن طول قحالنده کبد ملك علامتلری
ظاهر اولمغه شروع ایدوب زوجی اولمدیغندن عظیم خوف وحجاب دوشدی وشهور ستّه
اولدقدن صکره بطنده کبر وعلایم لبن ظاهر اولدی چونکه زوجی یوق ایکن حامله اولمسی خلقه شایع
اولوب بوامر غریبك وقوعندن بوفقیری آگاه ایدوب سؤال ایلدیلر بن دخی آنلره نیجه مثال
وحکایات تقریر ایدن تصکره دیدم که چونکه اول خاتون ارایله جمع اولمقسزین حامله اولمش
انك حملی کاذب وباطلدر یاریحدن ویاماء الجبنیه دندر دیدم وقتاکه شهور تسعه تمامنده
عادت اوزره بودیسی طونری بی کناه اولدیغی عیان اولمق ایچون واقربالری دعوت ایلدیلر
بو اثناده آنکن مقدار کثیر ماء ایله ریح خروج ایلدی ویکرمی درت ساعت مرورنده بطننده
شیشدن اثر قالمیوب زائل اولدی مشاهده سنادطوس جرمانی فخر رازیدن روایت ایدوب
دیرکه برخاتونك رحمندن یتمش بش رطل ماء الجبنی خروج ایلدی وسالیوس نام حکیم دخی برخاتونی
تشریح ایدوب جوف رحمندن الیتمش اوجك دن زیاده مادهٔ ماء الجبنیه خروج ایلدی دیدیکه
هراولجك اوج رطل ایدی وبعضی دفعه استسقاء رحم حمل ایله معاً مشترك اولور نته کیم
فابریجیوس هیلدانوس نقل ایدرکه برخاتونك بطنی غایت عظیم اولوب بیوردی وقتاکه وقت
ولادت ایرشدکده اندن ابتدا اون سکز رطل ماء مستفرغ اولدی ونصف ساعتدن صکره طقوز
رطل ماء دخی خروج ایدوب بعده درعقب برصحیح الوجود ولد دنیایه کتوردی وبونك کبی
چوق خاتونلر کورلدی حمل حالنده استسقاء رحمه مبتلا اولوب بعده مواد کثیره ماء الجبنیه ایله
معاً اسقاط واقع اولوب حیاتلری ساقط ایدی السبب استسقاء وانتفاخ رحمك لردن
اسباب مشترکه سی حرارت طبیعیه نك ضعفیدرکه کبد وطحالده غایت قلیل اولمغله اول عضو
نفخ وریح وبلغم ویاخود اخلاط ماء الجبنیه جوف رحمه نازل اولور یاخود مواد مزبوره اعالی
اعضادن منجذب اولوب رحمده مجتمع ومتراکم یاخود نفس رحمده حاصل اولور وحرارت
طبیعیه نك دخی ضعفنه سبب یا برنك بالطبع ضعیف اولماسیدر یاخود امور ستهٔ ضروریه دن
سوء تدبیر ایدرکه بعضی حواتین ناقصة العقل بعد الولاده کندیلرینی هواء شدیدة البروده
محافظه ایتمکله اول هواء بارد رحملرینه واصل اولمغله انلرده نیجه اعراض صعبه و نیجه
امراض مشکله حاصل اولور کذلك جریان حیض اثناسنده ماء بارده دخول ویاخود بونیجی

ودخی

ودخی تطهیرا ایچون ماء بارده دن غسول ایتمك واهویهٔ بارده یه ملاقی اولمق یاخود اغذیهٔ بارده
وتناولی ریحیه واثمار غیر نضیجه یعنی حامض وعفص ومر استعمالی مداقی اولمق کبی دبقولات
وحبوبات واشیاء حامضه وکثرت ماء البارده ونوم طویل وعزبیق کبیلرك مجموعی بومرضه
باعث اولور کذلك افراط جریان طمث وسیلان بیضاء الرحمی المزمنه وعسر ولادت واسقاط
جنین کبیلرك مجموعی حرارت غریزیه نك نقصاننه باعث اولمغله ودخی مخصوص امراض صعبه
یعنی قروح واورام رحم وقوعنه سبب اولمغله رحمك حرارتی ناقص وفم رحم منغلق ومنسد
اولوب دم طمثك واخلاط فضولیه نك خروجی ممتنع اولور العلامات بومرضك علاماتندن
زیاده تتبع وتأمل واهتمام لازمدر اولا رحمه خاص اولان استسقا جمیع بدنه عام اولان استسقا
ینجه فرق وتمییز اولنور بلنه ایکنجیسی استسقاء رحمك انواع مختلفه سی نه کونه معلوم اولور
مثلا رحمده ریحدن یاماء الجبنیه دن ویا بلغمدنمی حادث اولمشدر نه وجه ایله استدلال اولنور بلنه
اوچنجیسی علت اولا نفس رحمده می متولد اولمشدر یوخسه سائر اعضادن اولان علتدنمی
نشأت ایلمشدر ترقی یاولنه دردنجیسی مواد مرضیه فم وجوف رحمه یاخود غشاء رحمك
خلالنده می شامل ومحتبس اولمشدر یاخود مثانات صغیره وکیس ایچنده می حاوی ومحتبسدر
معلوم اولنه بشنجیسی سائر اورام رحمدن نه کیفیت ایله ونیجه حاصل اولمشدر بلنه التنجیسی
حملدن نیجه حاصل اولمشدر بلنه یدنجیسی رجا مرضدن ندر تفریق وتمییز اولنور بلنه بوایمدی
استسقاء رحم ایله جمیع بدنه عام اولان استسقا بینینی فرق بودرکه استسقاء رحمده ورم اکثریا
اسفل بطنه مستولی اولور اما استسقاء عامیده ورم جملهٔ صفاق بطنه علی السویه منبسط وعام
اولور کذلك استسقاء رحمیده لون صولمق وبوزلمق وجمیع بدن ارقلمق اکثریا سریعا ظاهر اولمز
استسقاء عامیده ظاهر اولدیغی کبی ومن کل الوجوه استسقاء عامیده اکثریا عطش وجفاف
لسان ظاهر ومعین اولور اما استسقاء رحمیده آنلر ظاهر اولمیوب اعراض باقیه نك جملهسی
غایت خفت وسکون اوزره اولور کذلك استسقاء رحم تجنکه نفخ وریحدن اوله صلابت
وتورد عارض اولور تجنکه مادهٔ مائیه دن متولد اوله تموج وچلقنمق ظاهر اولور اما استسقا
عامیده ظاهر اولدیغی قدر صره ظاهر اولمز ازجمله زیاده عمق اعضاده ظاهر اولور کذلك
استسقاء رحمیده احیانا رحمدن بعضی ریح شدتله خروج ایدر یاخود بعضی ماء قلیل جاری
اولور اول علامتدن ظاهر اولورکه رحمده ماء ویاریح محتبس اولمشدر واستسقاء رحمك نوع
جهتیله فرقی بودرکه استسقاء رحم ریحدن هیجان ایدرسه اسفل بطنه ضرب اولندقده صدا
ویرر وبطنی عصر ایدوب انضغاط وازدحامندن ناشی وجع ناخسه ظاهر اولور علی الخصوص
اوزرینه باصلرو کاه اولورکه اول وجع حجاب حاجز وحقوین ومعده وسره یه وسائر اعضایه
دخی واصل اولور وبعضی کره رقبهٔ رحمدن عیانا شدتله ریح خروج ایدر وکذلك کثیرا واقع
اولورکه خاتونك رحمندن معده سینه کوره مثانه برنسنه حرکت ایدرك صاعد ومرتفع اولدیغنی
حس ایدر وکثیرا واقع اولورکه تنفس دخی عسیر اولور واکثریا واقع اولورکه علیل نومندن غم والم
واضطراب ایله مستیقظ اولوب روحی چیقمق مرتبه سنه وارر یعنی سرعتله اویقودن بکلر وبیکلك
روح بولمشه دونر ودائما مأکولات ومشروباتدن علتی هیجان وثوران ایدر وجشاء کثیر
عارض اولور وجشادن صفا واستراحت ایدر واکثریا اختناق رحمه مؤدی اولور وکاهی
هیپوغاسطریوس تعبیر اولنان موضعده وجع ظاهر اولورکه ال ایله طوقنمغه وتقریب ایده

امکان اولمز محصل کلام علایم مذکوره جملهٔ انتفاخ رحم علامتلریدر کر دیجرن حاصل اولور لکن بو ایکی
علت بیننده شو قدر فرق واردر که فی ماذکر ایلدک انتفاخ رحمک ثبات وبقاسی قلیل وقصیردر
اما استسقاء رحمکه دیجرن اوله غایت طویل البقا والثبات اولور از جمله اکر استسقاء رحم اخلاط
ماء الجبنیه دن متولد اولورسه علامتی اول موضعده نعومت ورخاوت ظاهر اولور ونفخ ایله معاً
تمدد حاصل اولور وحضورده ثقل عظیم واقع اولور وصویک تموج وچلقنمه سندن صدا ظاهر اولور
نته کم قجی زق منفوخ ایچنده اولان صودن چلقنمقله صدا وتموج حس اولندیغی کبی وبعضی
کره اعضاء فرجدن ماء قلیل تقاطر ایدر اکر استسقاء رحم بلغمدن متولد اولورسه علامتی اعضاده
نعومت ورخاوت مذکوردن زیاده اولوب یوماً فیوماً ترقی وتزاید اخذ وقبول ایدر وقرب
وجوار رحمده اولان اعضالرده یعنی هیبوغاسطریوس وعانه واعضاء قبل وبین السبیلین
وحقو بیننده ورم اودیمائیه ظاهر اولور واکر بو مرض جمیع بدنده علل ردیهٔ ظهوریدن نشأت
ایلدیکی معین اولورسه نته کم حمیات حاده ومزمنه دن ونزفدن دم مفرطه دن وراسدن
نوازل نفیله انصبابندن وضعف معده دن وورم کبد یاخود ورم طحالدن وسائر بونلر امثالی
اعضاء مزبوره دن حادث اولان علل صعبه دن نشأت ایلدیکی کبی اکر بونلردن بعضیسی ایله
معاً رحمده استسقا ظهوره ابتدا ایتمش اولسه وانلر ایله معاً نمو وتزاید اخذ وقبول ایدر زیرا
انتقال وانصباب مفرط وکثیر اولمغله رحم اول عضولردن علی سبیل الجذب مادهٔ استسقاییه
اخذ وقبول ایدر بویله اولیجق رحمده مادهٔ کثیره تجمع ایتمکله استسقاء رحم حدوثنه باعث اولور
اما قچنکه جمیع بدن صحیح المزاج اولوب علل مسطوره دن بریسی اولمیوب وضعف دخی اولمدیغی
حالده استسقاء رحم واقع اولمش اولسه اول زمان معلوم اولور که نفس رحمده خاص اولان علل
سببیله حادث اولمشدر نته کم احتباس طمثدن وعسر ولادتدن وافراط جریان طمثدن وقروح
واورام فلغمونیه یاخود اورام سقیره وسیره دنکه رحمده حادث اولمش اوله اول حالده عیان اولور که
استسقاء رحم نفس رحمه خاص امراضه تابع ومحسوب اولمش اولوب مواد فاسده نک رحمده
مکث وتجمعندن نشأت ایدر یاخود موادک قعر وجوف رحمده احتباس وشمولی ودملک غایت
افراط اوزره نمو وکثرت ووفرتندن نشأت ایدر غشاء رحم دخی شامل ومحیط اولور قچنکه
اخلاط ماء الجبنیه دن اوله تموج وچلقنمه سی زیاده اولور شویله که خلال غشاء رحمده محیط
وشامل اوله مضبوط ومستور اولور اما اکر رحمدن صو ایله طولو مثانات صغیره وکیس خروج
ایدرسه علامتی تحقیق اولور که اخلاط ماء الجبنیه مثانات مزبوره ده محتبس وشامل ایمش
واستسقاء رحم اکر نفس رحمده ورم فلغمونیه یا حمرة حدوثندن نشأت ایتمش اولسه
علامتی اولدر که بو ورملرده اول حالده حمی ایله وجع حادث اولور واول موضع رفق وملایمت
ایله لمس ومس اولنسه علیل متألم ومتأذی اولور وفلغمونی اعضاء تناسله دکین منتشر
ومنبسط اولور وسائر علامتلری دخی مستقلاً اورام رحم فصللرنده مذکوردر حمل ایله
استسقاء رحم بیننده فرق اولدر که حمل حالنده ورم بونک کبی مستوی اولماز بلکه متسفل
یعنی منخفض یاخود حادة الرأس ومدور سی سیوری اولور وبوکسکلکی سره جهتنه سبقت
وتجاوز ایدر ایکنجیسی کبد لکن بر قاچ آی نصکره خاتون کندی کندویه غالباً ایو اولور نته کم
اکثریا حملک اول آیلرنده خاتونه زیاده زحمت ویرن اخلاط قرننده اولان جنین بیودکجه اول
اخلاطک اکثر جزئی محو ومضمحل اولوب متحلل اولور اما استسقاء رحمده هر نقدر زمان مرور

ایدرسه اول قدر زحمتی زیاده اولوب الم واذیت عظیمه حادث اولور واوچنجیسی حوامله مدة حملدن
اوچنجی یا دردنجی آیده ثقل ایله معاً جنین حرکته شروع ایلدیکی ظاهر اولور اما استسقاء رحمده
بو حالت واقع اولمز لکن بعضی کره اولور که استسقاء رحم دیجرن متولد اولوب رحمده بعضی اختلاج
حس اولنور انلر دخی حرکات جنیندن فرقی بسهولة معین اولور دیرلر حرکات جنین قوی
واکثر اعضاء بطنه مستولی ومنصرف اولور دردنجیسی حمل حالنده ممه لر شیشر وبیورر اما استسقاء
رحمده ضامر اولور وزیاده هزیل وقضیف اولور اما رجا ایله استسقاء رحمک فرقی بودر که رجا مرضنده
بطن علیلده برکونه ثقل حس اولنور که اول ثقل استسقاء رحمده ظاهر اولماز وقچنکه رجا مرضنه
مبتلا اولان خاتون هر قنقی طرفه یاتورسه وقنقی جانبنه دونرسه اول ثقل دخی بالجمله اول طرفه
منقلب اولور که بر طاش کبی دونر ورجا مرضنده جریان دم حیض وقلت وقلت بیقیاس جاری
اولور مثلا آیده اوچ یا درت دفعه واقع اولور بو حالت ایسه استسقاء رحمده اولماز از جمله رجاده ممه لر
بیورر وشیشر وبعضی کره سود دخی ظاهر اولور اما استسقاء رحمده بو شیلرک ضدی وعکسی
ظاهر اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اوله که انتفاخ رحم بسیط وساذج مزمن وطویل المدة اولماز
اما علاجنده مسامحه اولنمقده خطر امر مقرردر زیرا اکر سریعا معالجه سنه اهتمام اولنمسه احتمالدر که
استسقاء رحمه منتقل اوله واستسقاء رحم اکر اخلاط سلیمه وغیر فاسده دن یعنی قلیل الفساد
اولان اخلاطدن ظهور ایتمش اولورسه علت طویل ومزمن اولمق مقرردر لکن وقت انتهاده
آخر الامر علاج پذیر اولمق محتملدر وکاه اولور طوغا کندی کندویه رحمدن مادهٔ مائی خارج وجاری
اولوب خاتون امین وسلیم اولور کذلک اکر استسقاء رحم اخلاط ردیه وحاده وحریفه ویا عفنیه
وفاسده دن حادث اولمش اولورسه که اعراض صعبه وقوعندن معلوم اولور بویله اولیجق بو مرض
عظیم الخطر واکثر اوقاتده مهلک اولور اکر که استسقاء رحم رحمه خاص اولان علل وامراض سببیله
نشأت ایدوب اول مرض بولندیغی عضوک افعال طبیعیه سی تماماً بالکلیه ساقط ومنهدم اولماسنه
دلالت ایدر اول اجلدن بعضیلر بوکا استسقاء کلی دخی تسمیه ایدرلر اما اکر استسقاء رحم رحمک
سائر اعضا ایله اشتراکندن ناشی اولورسه لا محاله اول عضولرده مرض اولدقجه رحم دخی متألم
ومتأذی اولور یعنی اکر خاتونک کبدنده ویا طحالنده یا معده سنده تعفن وفساد عظیمه کثیره
حادث اولسه جمیع بدنک فاسد ومریض اولماسنه دلالت ایدر خطر عظیم واردر اکر استسقاء رحم
مادهٔ مائیه نک قعر وجوف رحمده شامل ومحیط اولوب ومحتبس اولماسندن نشأت ایدرسه
غشاده یاخود مثانات صغیره ایچنده اولان نوعندن علاجی اسهلدر غایت آسان وجهله شفا
پذیر اولور **العلاج** بو مرضک مناسب اولان علاجلری استسقاء وامراض بکاریه ده بالمناسبه
تحریر اولنان علاجلردر که بو مرضه خاص اولان مداوات للحاجة استعمال ایدرلر اولا تأمل وبصیرت
اوزره نظر ایدرلر اکر بو مرض جدید وقریب العهد اولوب احتباس حیضدن حادث اولمش ایسه
یاخود بعضی امتلاء وغلبهٔ دم علامتلری ظاهر ایسه فصد اولنمق مناسبدر اول صورتده فصد لری
جواز کوستریلور الا ما عدا سنده جواز دکلدر بلکه ضرری چوقدر وعلی الخصوص حرارت طبیعیه
زیاده ضعیف اولمش یاخود نقصان بولمش اولسه ویا اخلاط بارده دن سدهٔ صعبه حادثه
تولدندن نشأت ایتمش اولسه قطعا فصده جواز یوقدر بلکه اول حالده قواعد کلیهٔ استسقا
عامی اختیار اولنور اما مسهلات مناسبه بالضروری لازمدر حتی دفعاتله اعاده وتکرار اولنور
وشول مداوات که استسقاء زقیده مناسب اوله بو مرضده دخی معمول ومقرردر مثلا بوجه لا تطبیر

بحث قثاء الحمار خلاصه صفحه

غایت مناسبدر صفتی بودر خلاصه الاطریون و دیتق الحلواون بشرحیه خلاصه و قص الحنظل
اوچ حبه اخذ اولنوب بر وجه خاطینا ایله حبلر اولنه کذلك داتیانج جلا پاو داتیانج غو تعبیه دخی
حمد و حمد وادویهٔ معتیه دخی جمله دن انفع و حمد و حمد تهسی ایمچی بونلری دفعا تلر استعمال
ایدوب تنقیه دنصکره مفتحات و مدرات حیض اولان دوالرا استعمال اولنور ازجمله بو مطبوخ
غایت مناسبدر صفتی بودر اصل الکرفس و قوه الصبغ پارمیش و قیه ورق الحرع و ماطریقاریا
و فلسقون بر قبضه بزر دوقو بر درهم بونلری مرق فراخ الحمام ایله طبخ و تصفیه دنصکره
ایاما کثیرة صباحلرده استعمال ایدهلر لکن مطبوخ مزبور استعمال اولنمزدن مقدم ذکر اولنهجق
حبدن هر دفعه ده بر درهم سینی بلغ ایدوب بعده مطبوخی اوزرینه ایچهلر صفتی حب بودر
جند بید ستر و مرصافی احمر و قوة الصباغین پارمیش درهم زعفران ثلث درهم بونلری کفایت
مقداری عصارة اللیمون ایله عجین ایدوب طقوز حب ایدهلر اما مداوات مزبوره یی
استعماله جدا ریاضت و اهتمام لازمدر زیراکه یاکثر اعضاء باطنه ده و اطراف بدنه شامل اولان
فضلات حرارت ریاضت واسطه سیله منتشر و منحل اولمغه قدرت و امکان اولمق دکل بلکه
اکثریا واقع اولورکه شدت ریاضت و حرکت سببیله رحمه شامل اولان مثانات صغیره منخرق
اولوب آنره جمع اولان مواد بالکلیه خارجه خروج و جریان ایدوب مستفرغ اولور ذکر خاتون
بسهولة قیء ایده بیلور ایسه هفته ده ایکی دفعه قیء ایدرمك نافعدر زیراکه بالکرهمان رحمه
نازل و منصب اولان اخلاطی رحمدن عکس و قلع و استیصال و اخراج ایتمك دکل بلکه رحمه
ملتصق و ملتحم اولان غشا و صفاق اولان ماتحت و اخلاط مایدیجی حاوی و شامل و محیط
اولان مثانات صغیره دخی احتمالدرکه قیئك حرکت و اضطراب شدیدیه سندن منخرق اوله
و بعده اول انخراق سببیله اول رطوبات ضاره جریان ایدوب مستفرغ اوله محصل کلام راهب
دیرکه بن شهادت ایدرین کر بو بابده حرمقیء و شراب بکاس الحکما قدر انفع و خیرلو نسنه اولمز
کذلك رحمده شامل و محیط اولان رطوبات مزبوری تحلیل و ازالهیچون بو بندقه غایتنافعدر
صفتی بودر بورق معدنی نصف درهم زعفران سدس درهم اخذ اولنوب کفایت مقداری
عصارة السرو الجبلی ایله بنادق ایدوب هفته ده ایکی دفعه بو وزنه اوزره استعمال ایدهلر
و دخی مطابیخ مرققه دخی منفعتده لا نظیر اولنان دوالردندر زیراکه اخلاط بلغمیه و ماء الجنینی
کرك رحمده و کرك جمیع بدنده شامل و حاوی اولسون علی سبیل التنجیه جسم لطیف ایتمکله
تحلیل و نشر و استفراغ ایدر و بو اثناده معده یه و سائر اعضایه تقویت ویریجی شیلری
ترك ایتمیهلر بلکه کرك داخلدن و کرك خارجدن استعمال ایله حرارت غریزیه معده یه تقویت
ویرهلر و خارجدن دخی رحمه قوت ویریجی و رحمده محیط اولان اخلاطی و رطوباتی تحلیل
و افنا ایدیجی موصفیات مناسبه دخی استعمال ایدهلر مثلا اصل الفاشرا و اصل قثاء الحمار و ورق
الخان الصغیر و ورق الخان الکبیر و حلبوب و صعتر بری و فودنج و افسنتین و سذاب
و سلیخه و مرزنجوش و حاشا و ورق الغار و فلسقون و برنجاسف و بزر دوقو و بزر کرفس
و بزر انیسون و بزر رازیانج و حب الغار و حب ابهل و زهر اکلیل الجبل و زهر بابونج و زهر
اکلیل الملك کبیلرك مطبوخندن و بوغ و آبزن ایدهلر و کاهیجه شراب ابیض ایله یاخود ماء
رماد الکرم ایله طبخ ایدوب کیسه دخی ایدهلر یاخود چولك ایله علیلك اردنه و اوکنه قیوب
دوشکره دزلهلر کذلك استسقاء رحمده کیس ویابس بوغلر عظیم النفعدر مثلا طاری

وملح

وملح و کوکون ونخالدن بخار ده قاوریلوب اوزرینه شراب صاچه لر تیزدن کیسه قیوب اول موضعه
بوغ ایدهلر بوغدن و کمادن صکره عقیبنده اسفل بطنه اطلیات محلله طلا ایدهلر دهن الناردین
و شبت و سذاب و قیصوم و افسنتین یاغلری کبی کذلك کوبك و کاصغه و جانب فرجه اضمدهٔ
محلله لصق اولنور مثلا ضماد حب الغار یاخود اخثاء البقر الانثی و زبل الغنم و بزر کرفس و بزر
خطراسالیون و بزر کمون و عسل اخذ و طبخ و لبیجه اولنوب لصق اولنه کذلك احتقانات دخی
اکثریا افسنتین و صعتر و فلسقون و سذاب و قنطریون بکیلردن معمول اولوب یاخود دهن
السذاب و دهن الجوز و دهن الشبت و مخ ابیض یاخود بقراطیه یاخود صفرندن معمول اولوب
آنلره معجون مبارك و معجون دیافیقون و ایارج الحنظلی و معجون حب الغار و ترمنتین و عسل
اکلیل الجبلی کبیلردن حل اولنوب احتقان ایدهلر کذلك احتقانات رحمیه دخی رحمده محیط
اولان اخلاطی استفراغ ایچون رحمه زرافه اولنسه مناسبدر مثلا اسارون اوچ درهم ورق
فلسقون و فودنج پارمیش قبضه و رق سرو الجبلی بر قبضه مجوعقان بر درهم انیسون و کمون
بر دبجق درهم طبخ و تصفیه دنصکره مطبوخدن التی وقیه اخذ اولنوب ایچینه دهن آیرسا و دهن
زهر الخان الکبیر بر وقیه ضم ایدوب رحمه زرافه ایدهلر بو فرزجه دخی غایت مناسبدر صفتی بودر
شحم الحنظل و مجوعقان بر درهم ملح البارود سدس درهم اخذ اولنوب بونلری کفایت مقداری
عسل مقوم ایله خلط ایدوب فرزجه ایدهلر بو فرزجه دخی مجربدر صفتی بودر اصل العرطنیثا و اصل
الشبرم بر درهم بزر شونیز دخی نصف درهم بونلری عسل ایله فرزجه ایدهلر آخر بو فرزجه دخی
قوی و سهل المأخذدر صفتی بودر عصارة قثاء الحمار مجفف نصف درهم اخذ اولنوب کفایت مقداری
تین یابس مسحوق ایله خلط اولنوب فرزجه ایدهلر کذلك علل رطوبیه ده ساقلره مکاوی ایله کی
اولنوب چشمه آچمق دخی نافعدر زیراکه رطوبات بو یدلیه قلیلا قلیلا یاشرحق ایله اول محلدن
خروج ایدر کذلك حمامات کبریتیه و بارودیه بورقیه دخی هم ایچمکله هم استحمام اولنمغله بو مرضه
انفع اشیادندر تا صحت بولنجیه دکین مداومت ایدهلر لکن کبدده یا جمیع بدنده التهاب علامتی
اولدیغی حالده اجتناب لازمدر و بو علتده اکثریا وجع رحم طاری اولوب متأذی ایله اول حالده
لوسیطانوس نام حکیم ماء البابونج ویا مطبوخ البابونجدن درت وقیه دن بش وقیه یه دکین
استعمالی غایت مدح ایدر اگر انفتاح رحم ولادت سببیله واقع اولورسه تنقیه دن غیری خسته
ایله عمل لازم دکلدر و اکر ادویهٔ مسهله ایله تنقیه کفایت ایتمزسه فرزجه جاذبه ایله و تخدینه
شینه لر تعلیق اولنمغله و سائر مداوات ایله معاونت ایدهلر کر احتباس طمث فصلنده مسطوردر
و اکر انفتاح رحم دیجیدن اولورسه اکثریا بخور رجولوا آیه مراجعت اولنورکه سولنا نددوس نام حکیمك
مختار و محمود و حیدر التجربه حکیم مذکور دیرکه انفتاح رحمه مبتلا بر خاتونه جوز بوادن معمول
بعضی بخورلر و بوغلر ایلدم رحمندن بر ریح خروج ایلدیکه حین خروجنده توفنك کبی صدا
ویردی التجربه صالمونت نام حکیم دیرکه بر حامله خاتونه استسقاء رحمی عارض اولوب کاه بعضی
خفیفجه دوالرا و لندیی اول خاتونك رحمندن درت رطل مقداری بیاض ماء شفاف خروج
ایلدی خاتون مستریح اولوب الکی آی مرورنده صحیح المزاج بر ولد طفوردی التجربه نفساء دن
بر خاتونه حال ولادتده اهویهٔ بارده اصابت ایتمکله رحمنده تحللدن خارج وجع شدیده و ریح
غلیظ مستولی اولدیغیکا بر قابلهٔ عجوزه کاغد اوچ درهم جرشیده قاوتش جوزبوا طغاره ده نارنجی اوزرینه صاچوب قیچ ایله بخور
ایلدی اول آنده خاتون برؤ حاصل اولدی بعده سریعی تعلیق مجمره کبی [illegible] زیاده ایدوب علو ایلدی دیکر تحلیل ریاح زیاده انفعدر دیو

الفصل التاسع في انتفاخ الرحم

معلوم اولدكه انتفاخ الرحم بر علتدر كه عند الاطبا نفخة الرحم تسميه اولنور واكثر اطبا بو مرضى استسقاء الرحم ايله معاً تحرير اتمشلردر اما اغولوبوس حكيم ديركه بو مرض برودت وانتفاخيه دركه زياده جوف رحمده تجمعندن ناشى اولور بطن قليلا قليلا على التدريج تمدد ايدر حاصل ايدوب دم حيض منقطع ياخود امساك اوزره نظامسز بر مقدار جارى اولور وعليله دخى كندو حامله اعتقاد ايدر وبو مرض رجاء مرضنه مشابه اولمغله اطبادن بعضيلر رجاء ريحى ورجاء نفخى دخى تعبير ايلمشلردر السبب انتفاخ رحمك سببى اهويۀ بارده نك رحمه دخولى ايله على الخصوص اكثر حالتين بعد الولادة ياخود بعد الاسقاط كندولرينى هواء خارجيه دن حفظ ايتميوب زيادة سيله هواء بارده اصابت ايتمسندن حاصل اولور وكاه اولوركه بعد الولادة الآت تناسلى ايوجه توقيه ومحافظه ايدهميوب برودة هواده متأثر اولوب درعقب رحم اولمقدر منتفخ اولوركه كويا اينه تكرار جديدا حامله اولمش كوريلور ياخود دم طمث ويا دم نفاسك محتبس اولمسندن حادث اولور ودخى معلوم اولدكه بو مرض اسباب خارجيه دن اولمسندن پاكز اسباب داخليه دن ظهورى قتى نادردر مكركه بو مقدار استسقاء رحم واقع اوله ياخود ضربه وسقطه وقوعندن ياخود فم رحمك انغلاقندن ياخود فم رحمك شدة غلبه بردِ سادة جندن حاصل اولور ياخود رحمك سوء مزاج بارددن ديركه فجان رحمه غذا واصل اوله سوء مزاج بارد سببيله غير منهضم اولوب رياحه متبدل اولور العلامات انتفاخ رحمك علامتى عليلهنك عانه سنده نفخ وتمدد ووجع عارض اولمقدر وبو عارضه كاه تدريجله قليلا وكاه دفعةً كثيراً ظهور ايدر ورحمك رياح غليظه واهويۀ بارده سببيله كاه قليل وكاه كثير منتفخ اولمسيله رحم ايله اشتراكى اولان عضولرك يعنى معده ومراق بطن كبيلرك وهضملرك ناقص اولوب قراقر كثيره ايله نفخ عظيم حادث اولوب حجاب حاجزه يه وارنجه منبسط اولور اما هر بار وسط بطنه بارز اولماز بلكه اكثر امرده جميع بطنه مستولى اولوب كاه زياده وكاه نقصان بولور وكاه اولوركه اربيين دن يعنى بوطك بوكم يرلرندن اشاغى فخذينه وارنجه منبسط اولور ورحمده تمدد كثير اولمغله ثقل ووجع زياده اولور ورحمك تمددى حمل طبيعيده واقع اولاندن زياده اولور لكن ثقلى حمل طبيعيده واقع اولان ثقلدن اقلدر كذلك فرجده دخى ازدحام وثقل قليل حس اولنور وبطن عليله يد ايله ضرب اولنسه استسقاء طبلى يه مشابه بر صدا حاصل اولور تقدمة المعرفة معلوم اولوركه انتفاخ رحم بنفسه خطرناك دكلدر بعضى دفعه كندو كندويه طوعاً زائل اولور واكر انتفاخ رحم دم نفاسك انقطاع واحتباسندن حادث اولمش اولورسه رحمه فلغمونى حدوثنه مؤدى اولور زياده خطرناكدر العلاج بو مرضك علاجى رحمى تمدد ايدن ريح غليظه يى تحليل واخراج ايتمكله فم رحمى داخلدن فتح ايدوب نفخى نشر وتبديد ايتمكله اولور واكر عليلهنك معده سنده آفت وافراط نفخ ايله سوء هضم علامت موجوده بولنورسه وبو مرضده استعمال اولنان دوالر مسخن وكاسر الرياح اولوب مزاج رحمى تعديل واصلاح ايتمك لازمدر مثلا بو محلده بابونجه معادل بر دواء دخى اولمزكه كرك داخلا وكرك خارجا استعمال اولنمغله منافع عظيمه سى مشاهده اولنور وبابونجدن معمول ومصنوع اولان دوالردن نه قسمى اولورسه اولسون دواء لا نظير واكسير سريع التأثيردر خصوصا جوهر بابونج وصبغ بابونج ودهن بابونج وروح بابونج ومطبوخ بابونج غايت نافعدر واكر بو مرض دم نفاسك احتباسندن ناشى اولوب اوجاع شديده دن دخى خوف اولنورسه ادويۀ بابونجيه يه حطب يقاريا واكليل الجبل وفلسقون وسليخه وبونلر امثالى ده واكر

الحاق

الحاق اولنور كذلك داسن وزرنباد وبرودات حارة كبارا ايله خولنجان وزنجبيل استعمال اولنور وكاجيجه حمر دواكى ويا بنجيد دواكى ويا ماء العسل الدوائى ايله ادويۀ مذكوره نقع اولنوب استعمال اولنه ياخود روح زرنباد كذلك روح الابهل وجوهر الابهل ودبس الابهل وجوهر الجندبيدستر كبيلرى منفرداً ياخود دفعات كثيره مركبا استعمال ايدرلر طيميوس نام حكيم ديركه بو دواء مرض مذكور ايچون عظيم النفع دندر صنعتى بودر رصاص صفراس وعود الخناق برر وقيه انيسون ورازيانج وياخود برودات حاره دن ممكن الحصول اولانلردن بيارمشر وقيه اخذ اولنوب بعد الطبخ والتصفيه شهرا كاملا استعمال ايدرلر وعليله هر عند النوم جوهر الزرنباد استعمال ايتدوره لر اما ادويۀ خارجيه دن مناسب اولان دوالردن دخى خالى اولمق لازمدر مثلا ملح محرق وجاودرس وبابونج وحطب يقاريا وبزور مسخنه دن مركب اولان اكياس وكمادات استعمال اولنه ياخود خمر ايله طبخ اولنوب بر كيسه يه وضع وعانه يه واطراف رحمه وضع ايدرلر ياخود فضلة الماعز ايله برودات مسخنه يى خمر ايله طبخ وبعده ايدوب مواضع مذكوره يه وضع ايدرلر واكر فم ايله رحمه جوزبوا بخور اولنورسه غايت مجربدر سولنانددوس وارطانوس ولنداونوس نام حكيملرك تجربۀ صحيحه لرندندر وسائر علاجاتى استسقاء الرحم بحثنده مفصلا بيان اولنمشدر نقل اولنه

الفصل العاشر في نتو الرحم

نتوء الرحم وبروز الرحم وسقوط الرحم والعفل والعفلة بالتحريك دنيما عورتلرك دخى فرجلرندن طشره چيقوب بومرو لحمه ديرلر ارلرك ذبرلكى كبى اولى عورته عقلاء ديرلر يونان لسانده اسغرا پرونطوسيش تسميه ايدرلر كه رحم موضع طبيعى سندن زائل اولوب فم فرج طرفنه نازل وهابط وساقط اوله اكا خروج الرحم دخى تعبير ايدرلر وبو مرضك تفريق وتمييز وتعريفى متعدد ومختلف اولور مثلا ساقط اولانك عظم وصغرلرنده وقلت وكثرتنده تمييز اولنور ايمدى كاه اولور پاكز رقبۀ رحم منقلب اولوب داخلدن فرج جانبنه متوجه اولور وكاه اولور جملۀ جرم رحم اسفله ساقط وهابط اولور لكن فرجدن خارجه خروج ايتمز فم فرجدن ظاهر اولور بلوط مقدارنده وشكلنده ياخود خشفۀ رجاله مشابه بروز ايدر وياخود كما هي منقوب قازغرطه سى قدر اولور وكاه اولور خصيۀ رجال هيأتنده فرجدن خارجه خروج ايدر وكاهى بر مثانۀ منفوخ شكلنده ومقدارنده وكاهى بيض النعام مثالنده اولور وكاهى مسترخى اولوب فخذه دكين صارقر ومنقلب اولور السبب سقوط رحمك سببى جرم رحمى ورقبۀ رحمى موضع طبيعى سنده مسك ايدن رباطاتك انكسار وانهتاكى ياخود استرخاسيدر كذلك انكسار رباطاتك دخى اسباب شديدۀ مختلفه دن نشأت ايدر نته كم جراحات وسقطه وضربه ووثبه دن يعنى صچرامقدن واغر يوك قالدرمقدن واغر يوك كتورمكدن وصفاق بطنك شدت ايله انضغاط وازدحام وانعصارندن وسعال شديد ومزمندن وعطاس قاسره وشديده دن واقع اولور على الخصوص نفساده وولادتده وتزحر شديده دن يعنى تغوط حالنده شدت ايله ايكنمكدن وصقنمقدن وعسر ولادتدن وجنينى كرك حيا وكرك ميتا شدت ايله جذب واخراجدن ورحمه ملاصق اولان مشيمه يى شدت ايله قسرا جذب واخراجدن حادث اولور واعراض نفسانيۀ شديده دن دخى نشأت ايدر ونخن يته كرارا مجمع تعليق اولنق دخى كاه اولور رحمى اسفله جذب ايدر كذلك رباطات مزبوره نك استرخاسنه دخى اسباب عديدۀ مختلفه واردر مثلا نوازل مزمنه طويله ومواد فجۀ مختلفه مضره بدنك افراط اوزره

رحمه واصل اولمغله رباطات رحم مسترخی اولور زیرا رحم اعضانك سفینه‌سیدر كذلك
استرخاء رباطاته اسباب خارجیه دخی سبب اولور مثلا كثرت استحمام كبی خصوصا كه
ماء بارد ایله مرطوب اولوب جنوبی هوالرده اوله یاخود بعد الولادة رحمه هواء رطب جنوبی
مصیب وملاقی اولوب رحم دخی انی اخذ وقبول ایتمكله حادث اولور یاخود كثرت اغذیۀ
مرطبه ویا افراط اشربه ویا كاهللك وزیاده نوم غریق وعمیق یاخود سائر اسباب كه
مولد ومحرك بلغم اولوب اخلاط بلغمیه‌یی تحریك ایتمكله خلط مزبور افراط اوزره رحمه منصب
اولوب رباطات رحم دخی مسترخی ویا منكس اولوب سقوط رحمه باعث اولور **العلامات**
بو مرض حس ایله ظاهر اولور مثلا رحم فرجدن ظاهر اولوب طلوق یافاز برطه‌سی كبی فرجك
اغزنده یومرو بلور یاخود ایلك یوماغی كبی فرجه ملاصق بر شیء ثقیل حس اولنور مثلا قیام
وقعودده ثقل حس اولنوب ایاغ اوزره طوردقده بر آغرلق حس اولنور واونوردقده امعاده
وسائر اعضاده حمل ثقیل حس اولنور موضع قبل وعظم عجزده وجع شدید ظاهر اولور
اكر خارجه نازل اولمسه الم ودخی عظیم اولور وعند البتول وجع وحرقت عظیمه حس اولنور
وبول قلت اوزره خروج ایدر ومجاری فرجی مرور ایدركن لذع ایدر زیرا محر وعنق مخار ومجاری
طبیعیه‌سی اولمغله بول قلیلا قلیلا خروج ایدر اكر بروز رحم استرخاء رباطات سببیله
اولورسه علامتی تدریجله قلیلا قلیلا تولد ایدوب اغریسی آز اولور وسیلان ابیض رحمی
تقدم ایدر وسائر رحمی مرطب ایدیجی اسباب تقدم ایدر معلوم اولور كه رحم اولحسیدن
مسترخی اولمشدر اكر بروز رحم انكسار رباطات سببیله اولورسه علامتی وجعی شدید اولور
وبعضی كره شدت ایله آدم صیحه ایدوب خروج ایدر یاخود شدت ایله رباطاتی كسر ایدیجی
اسباب تقدم ایدر معلوم اولور **تقدمة المعرفه** نتوء الرحم بنفسه خطرناك دكلدر لكن جدًا
قبیح وچركین ومعیوب اولوب وعند المشی مقلق ومتعب ومتاذی اولور مثلا مشی
ارادیده زیاده الم ویرر ودم حیضك كما ینبغی معتاد قدرسی اوزره تنقیه واستفراغ و
جریانه وحمله مانع اولور لكن بعضی كره حمی واوجاع وتشنج وسائر بونلر امثالی اعراض صعبه
وقوعندن ناشی موت كتوروب هلاك ایتمك احتمالی واردر كذلك بعضی كره دخی سوء مزاج
هوادن یاخود شدت حركت وثوراندن ناشی دم علیل فاسد ومتعفن اولوب غنغرینایه
منتقل اولور بو ایلدر اولیجق اول عضوی بالكلیه قطع واستیصال اقتضا ایتمكله حیاتدن
مایوس اولوب خوف وخطر هلاك احتمالی واردر ازجمله بو مرض حدیث اولوب رحمك
خارجه بروزی وظهوری زیاده اولمزدن مقدم تیسیر البرؤ درسهولتله علاج پذیر اولور
اما شولكه عتیق وقدیم ومزمن اوله وجدا خارجه بروز وظهور ایتمش اوله عسیر العلاجدر
كذلك كنج اولان خاتونلرده رحمی موضع خاص طبیعی‌سنه رد وارجاع ایتمك غالبا بوكلردن
وقوجه اولنلردن اسهل وآساندر كذلك بروز رحم اكر انكسار رباطاتدن حادث اولمش
اولمسه لا علاجدر كذلك سیلان حیض ابیض حزمنیه مبتلا اولان خاتونلر بو مرضده غایت
مستعدلردر خصوصا اول خاتونلر اختیار اولوب عجایزدن اولنلر **العلاج** بو مرضك علاجنده
ابتدا لازم اولان رحمی موضع طبیعی‌سنه رد ایتمكدر ورباطاتك آفت ونقصانتی اصلاح ایتمكدر
واكر رباطات منكسر اولمش ایسه تجریه والحام والصاقه سعی اولنه واكر رباطاتك استرخاسی
اولورسه مجففات وقوابض ومقویات ایله اصلاحنه سعی اولنه پس امری اولا رحم سهولتله

كندی

كندی موضع خاص طبیعی‌سنه عائد وراجع اولوب بطن ومثانه حمل ثقیلدن خلاص اولور
اما دقیقه رحم منضغط ومنعصر ومجتمع اولمغله رحمك موضع طبیعی‌سنه استرداد ورجوعنه
مانع اولور ورحم بسهولت موضعنه عودت ایتمینجه ثقلت مندفع اولمز زیرا رقبۀ رحم معاء مستقیمه
ملاصقدر ومثانه دخی نفس رحمه ملاصقدر اول اجلدن رحم موضعنه رد اولنمدقجه اول ایكی
عضودن ثقل مندفع اولور مثلا خاتونك بریجی تنقیه اولنوب رحم موضعنه رجعت ایتدكدنصكره
خاتونی ارقه‌سی اوزرینه دوبدوز یاتوره‌لر باشی اشاغی اولوب الچقده اوله دیزلرین
دیكوب بجاقلرینی آیره یعنی دیزلرینی یوقارو چكوب مفتوح الساقین طوره ایاقلری
طرفی یوقاری وباشی طرفی اشاغی میال اوله بعده اول حالده قابلۀ حاذقه یاخود
طبیب ماهر رفقله الی ایله رحمی ایچرویه كندی موضعنه رد ایتمكه سعی ایلیه ورحم موضعنه
وارد قده خاتونك كوبكی اوزرینه ضماد نكامكاء الراهب وضع والصاق ایده‌لر وكلالره بر
قیروطی قابضه لصق ایده‌لر اما اكر رحم حسن حال ایله آسان وجه اوزره موضع طبیعی‌سنه رد
اولنمق ممكن اولمیوب كما ینبغی موضعنه واصل اولمسه قابله اكا بر شمعۀ غلیظه ایله معاونت
ایلیه یاخود اغاجدن دوزلمش بر مسندیر ومصیقل غلیظچه عصایه غایت اینجه كتان بزی ویا
دلبند صاروب ایلك ایله ایوجه باغلیه‌لر بعده رفق وتأمل ایله رحمه ادخال ایدوب سعی ایده‌لر
تاكه رحم موضعنه واصل اوله لكن بو عملده قوابل حاذقه وعالمه وتجربه‌یه محتاجدر تاكه اثناء
عملده علیله الم واذیتی قلیل اوله یاخود غایت اینجه كتان بزندن ویا دلبنددن ملفوف ومفتول
بر شیاف وفتیله یاپوب ایلك ایله محكم صاروب باغلیه‌لر وآنكله رحمی موضعنه رد ایدوب
قاصقدن بر عصابه ایله محكم ربط ایده‌لر سرتی یر وموضع كلایه مناسب قیروطیلر لصق ایده‌لر
تاكه رحم موضعنده ثابت وراسخ قاله اكر سقوط رحمده رحمه شیشلك واقع اولورسه رحمی
موضعنه رد ایتمك وموضعنده ضبط ایتمك ممكن اولماز ایمدی اول حالده انك علاجنه جلددن
مقدم اول انتفاخ ویاخود ورمی دفع وازاله ایتمكه سعی ایده‌لر اكر اول مستولی اولان ورم فلغمونی
اولورسه جلددن اول انك علاجنه ودفعنه همت ایدوب فلغمونی رحم بیاننده مسطور
اولان علاجلره مراجعت ایده‌لر اكر سائر تهیج وانتفاخ اولورسه بوغلر وكمادات وآبزنات
ونطولات واطلیات مرخیه ومحلله استعمالیله انلرك تحلیلنه سعی ایده‌لر كذلك **روددیقوس**
آقا سطروس نام حكیمدن مرویدر كه تورم رحم ایچون مطبوخ السلق ایله غسل اولنوب بعده
درعقب كرارا اوزرینه خل وملح رش ایتسه‌لر بو اسلوب اوزره ورم نقصان حاصل ایدردیش
كذلك بنه طبیب مسعود یازكر برخاتونك نعلیه رحمی خارجه خروج وبروز ایتمش اولمسه آنی
سهولتله موضعنه رد ایتمكده غایت مفید اولان حیلۀ فلسفیه اطبا وجراحین اتفاقلرنده
كی بالنعل در مثلا اول خاتونی كالاول ارقه‌سی اوزرینه یاتوروب ماوردآسنده بعضی خواتین
آنی مسك ایده‌لر واردنده بر آتشدان اینجده مكاویات كبیره محكم قزمش ومهیا اوله اما
علیله اولان خاتونك معلومی اولمیوب آندن اصلا خبری اولمیه بعده اول قزمش مكواه كبیری
آتشدن الوب قالدره‌لر خاتونه كوره وصورت معامله تجاهل یوزندن اول قزمش دموری
قصد ایله فرجه وضع ایده جكنی كوستره‌لر خاتون خوف ایدوب جكنن ایله رحم موضعنه
واصل اولور من غیر مشقه مقصود حاصل اولور زیرا خوف ایله رحم موضعنه منجذب وراجع
اولور بو فعل یالكز بروز رحمده اجرا اولنمز بلكه سائر بارز اولان اعضاده دخی استعمال اولنور .

حتى اساتيذهٔ جرّاحيندن بالاتفاق جراحت صفاق بطن سببيله امعا لر خارجه بارز وظاهر اولدقده
سائر مداوات ايله ارجاع و اعاده سنه امكان اولماديغي صورتده بو فعلي اجرا ايدرلر خوف سببيله
ثرب وامعا درعقب موضعنه منجذب اولور ديمش كذلك **ابو العلا ابن زهر الاندلسي**
كتاب التيسير نام تاليفنده ايكنجي مقاله دن بشنجي فصلدن باب ثانيده برابو تدبير وضع
ايلمش مجرب اولمق اوزره بن دخي چوق كره تجربه ايلدم بونك تدبيري دخي في الحقيقه حز بو ده
مخالف ومغاير دكلدر ابتداده ديركه تحنكه بو مرض ظاهر اوليه اكا رفق وسهولتله علاج ايلمك ممكندر
خلاكلا اول خاتوني ارقه اوزرينه ياتوره لر وسائر خاتونلر اني امساك ايده لر ومسك ايدنلر قوتلو اوله
مثلا بعضيسي كوكسنه اوتوره وآخري ديزلرينه وساقلرينه اوتوره الحاصل تحنذ لرندن وهر طرفلرندن
قوتلو خاتونلر محكم طوته لر وعليل اولان خاتونه خوف ويرمك ايچون ابتدادن برقوطيده كرتنكله
ويا ميچان ويا قورباغه امثالي جانورلردن حيا احضار ايده لر لكن عليلهنك اندن خبري اولميه
وبركسنه دخي عليلهنك مواجهه سنده قوطي ايله اول حشراتي الندن طوته واما اول حشراتي اياقلرندن
ايلمك ايله بغلو اوله على الخصوص عليلهنك اولدن تورتد يعني حشراتي اولمسه دخي احسن اولور
الحاصل هر طرفندن عليله يي محكم مسك ايلدكدنصكره غافلا وبغتة اول ديري جانورك برنيسني
قاصيق و تحذ جانبلرينه صاليويره لر اول جانورلر اوزره صچرايوب هرب وفرارده قصد وحركت
ايتمكله خاتون خوفه دوشر زيراكه ابتدادن اول شيئدن خبردار اولمغله اكسزين حركت ايتديكي
كبي اندن وهم ايتمكله كنديده دفعة خوف وجزع كلور ورحم ديو شريلوب موضع اصليسنه عودت
ايدر زيرا خاتون اندن زياده هرب ونفرت وخوف ايتمكله اياغي وبالدرلري وسائر اعضاسي
وجملهٔ بدني كندويه منجذب اولوب رحمك موضعنه رجوع ايتمسنه سبب اولور وابن زهره
تبعيتا ذاقوتوس لوسيطانوس نام حكيم تجربياتنده تقرير ايلدكه برخاتون برنجي سنه تنق
رحمه مبتلا اولمش ايدي واول نوع عظيم وصلب ومنتفخ ايدي بن اكا نهايه معالجات ايله
علاج ايلدم موضعنه ارجاع ممكن اولمادي آخر الامر برفارهٔ صغيره حيا ايله محل مزبوري اشلدم
موضعنه رجعت ايلدي بعده موضع رحمه وعانيه قيروطي المضادة للفتق لصق ايلدم عيني
ساقط اولميوب موضعنده ثابت اولدي ديمش بو مرضده بوندن احسن حيله اولماز بو فعلي بن
دخي اوچ دفعه تجربه ايلدم صواب پذير اولدي لكن رحمي موضع طبيعيسنه رد ايتمزدن مقدم
ابتداء رحمه يا رقبهٔ رحمه لعاب اصل الجنجم الكبير ياخود نقوع كثيرادن ايوجه طلا اولنوب
بعده اول لعابك اوزرينه بو ذروري ذرّ ايده لر مثلا لبان ومصطكي وانزروت مربى بلبن الجواري
بر درهم موميا وصمغ عربي واقاقيا وهيو قسطيداس بارمشر درهم اخذ اولنوب جملهسي
ناعما سحق اولنوب ذرور ايده لر واول لعابه يتون مراد ذروري طوتمق ايچوندر وذرور
دخي خشين اولميه تاكه خشونتي ايله رحم ورقبهٔ رحمي ماوف ومتضرر ايليه بلكه اهتمام اوزره
زياده يومشاق سحق اولنمش اوله بعده درعقب قنغي طريقيله ممكن اولورسه رحمي موضعنه رد
وارجاع ايده لر وحتى كورد والرآني قبض وتخريد والصاقي سببيله جمع وقبض ايدوب اسقاطدن
منع وضبط ايليه كذلك اكر ممكن اولورسه ذرور مزبوري لعابات مذكوره ايله يا دهن
هيوفاريقون وياخود دهن الاسبانيول كبيلر ايله مرهم ايده لر الحاصل بونلر طلا اولندقدنصكره
هر قنغي صنعت ايله اولورسه اولسون رحمي موضعنه رد ايدوب خاتون فراشده ساكن اولمق لابد
وضروريدر لكن بر مقدار رهيال اوله مثلا باشي الجقده اشاغي مائل اوله و ديزلريني بوكه و ديكه

واويلقلري

واويلقلري يوكسكده اوله وساقلري كندي حالي اوزره آچق اوله وياخود بر برينه قپايوب
الصاق ايليه الحاصل بو حال اوزره برقاج ايام ساكن اولوب طوره تاكه رباطات بربرينه
ملتيم وملتحم اولهلر واعضاء رحم ايوجه تقويت حاصل ايليه بو حال اوزره ايكن پنبه دن ياصوفدن
ياخود سونكر پاره سندن فتيل ياپوب شراب الصرف ايله ياخود ماء الورد ايله غمس وبل ايده لر
لكن انلرده يعني شرابده اقاقيا وياخود هيوقسطيداس حل اولنمش يا طبخ اولنمش اوله ودبر الترطيب
مبلولا جوف فرجه ادخال ايده لر برقاچ كون بو منوال اوزره استعماله مداومت ايده لر كذلك
بونلر امثالي رحمي موضعنده ضبط وامساكه نافع ومعين اولنلري استعمال ايده لر مثلا ممدلر
السنه وكوبك اوزرينه واقره ياغمش اسفنج ايله قوري شيشه لر تعليق ايده لر كذلك خاتون
احتناق رحمه مبتلا دكل ايسه اعضاء قبلهه كريه الرايحه شيلر ومنتن بوغلر وكمادلر تقريب
ايده لر واعضاء غاليه يه وبورنه طيب الرايحه شيلر تقريب ايده لر مسك وعنبر وزباد كبي
اما خاتون احتناق رحمه مبتلا اولمسه انلردن متضرر اولمغله اول زمان اجتناب اولنوب
واعضاء قبلهه شراب احمر وماء الحداديه ايله مصنوع مطابيخ قابضه ايله بوغ وكماد ايده لر
اطباء مجربين بوخصوص ايچون مطابيخ قابضه دن آبزنات ونصف البرمجيل استعمالني دخي بالاتفاق
جائز كورمشلردر لكن زياده تامل وبصيرت لازمدر غايت احتراز واجتناب ايده لر زيرا رحم موضعنه
رجوع ايتمش ايكن تكرار موضع طبيعيسندن خارجه عودت ورجعتنه سبب اولماسندن خطر عظيم
واردر خصوصا كه ابتدا الرى وقتنده اوله وماد امكه علت حديث اوله خوفدن خالي اولمز بالخصوص
علت انكسار رباطاتدن نشأت ايتمش اوله آبزناتك مناسب اولمسنده نظر واردر الحاصل
بعد الكماد والآبزن رحمه بخور اولنمق دخي عظيم النفعدر مثلا لبان ومصطكي وسندروس وورد
احمر كبيلردن معمول بخوري نار فحم اوزرينه دوكوب تبخير ايده لر وبعضيلر دخي بالتجربه اسرار عزيزه دن
اولمق اوزره ملح ايله تربيه اولنمش جلد المار ماهيج بخور اولنسه بالخاصه علاج كاملدر ديو مدح ايلمشلردر
كذلك رحمه ذروقات قابضه دخي استعمال اولنسه خارجدن استعمال اولنان دوالرك جملهسندن
زياده عجيب الفعل وسريع التأثيردر باخصوص افراط سيلان الطمث وسيلان ابيض رحمي واسقاط
بابلرنده مسطور اولان اطليات واضمدات دخي بوخصوصده نافع ومناسبدر كذلك بو اثناده
ماخلدن دخي رحمه قوة ويريجي ورحمي موضعنده ضبط وامساكه معين اولنجي قوابض وادويه
مناسبه استعماله شروع ايده لر بو سفوف بو بابده عظيم النفع وكثير الاستعمالدر تركيبي بودر
اصل اليوصير ايكي درهم ورق الآس وبزر جزر بستاني بردرهم نشارهٔ قرن الايل نصف درهم
رماد الحلزون بردرهم مرجان احمر مدبر ايكي درهم بونلري ناعما سحق ايدوب سفوف ايده لر مقدار
استعمالي بردرهمدر شراب الصرف الريحاني ايله بردفعه استعمال ايده لر لكن بونك امثالي
قابض دوالري كرك داخلدن وكرك خارجدن استعماله زياده تيقظ وبصيرت لازمدر مثلا
اكر دم حيضك جرياني ايده جك نوبت ودوري ايسه غالبا استعمالندن احتراز ايده لر تاكه
حيض محتبس اولمغله اندن علل صعبه حادث اولميه مثلا خاتونك حيض كوره جك وقتنه
صاقنوب ويرميه لر تاكه حيضي جريانندن منع وحبس ايتمكله علت اوستنه علت اولميه
پس ايمدي بونك امثالي جميع دوالرك استعمالي شول وقت زياده مناسب وموافق اولوركه
خاتون حيضدن طاهر اولوب دم حيضك جرياني وقتي تجاوز ايتمش اوله اول وقتده استعمالي
لا بأس دردر بو معالجاتي اون ايكي كون ياخود اون بش كون متواليا استعماله مداومت ايده لر

دبو مرضنه علاج اثناسنده طبیعت نه قبض اوزره اوله ونه اسهال اوزره اوله دیرا اگر طبیعت
قبض اوزره اولسه رحم انڭ شدتی ایله خارجه مدفوع ومندفع اولوب بسهولة ساقط
وبارز اولور کذلك اگر افراط اوزره سیال وجاری اولوب اسهال اوزره اولورسه رباطات
رحمی ارخا ایدر محصل کلام ذکری سبقت ایدن معالجات اسباب سابقه وخارجیه دفع
واصلاح ایچوندر اما تحنکه نتو رحمك سببی اخلاط بلغمیه نك رباطات رحمی ارخا ایتمه سندن
اولسه خلطی استفراغ وتحلیل وازاله سعی اولنور اولا مسهلات مناسبه استعمالنه شروع
اولنمق مراد اولندقده اضطراب ویریجی شدید العمل اولان مسهلاتی ویرمیه لر تا کم شدتی ایله
رحمی ینه تکرار موضع طبیعی سندن تحریك وساقط ایلمیه واولعضوه افراط اوزره اخلاط
صب وانزال ایلمیه بلکه خفیف ومأمون الغائله اولنلردن ویره لر اطباء متقدمین ومتأخرین
بالتجربه والاستقراء متفقلردر که معینات اخلاطی اعالی اعضایه قلع واستیصال وعکس ایدر
ومنفعتی عظیمدر دیدیلر الحاصل کفایت مقداری تنقیه اولندقدنصکره سببی بلغمی دفع وازاله سعی
اولنمق لازمدر مثلا اوچ هفته کامل مطبوخ غیاقی استعمالنه مداومت ایده لر وهرکون صباحلردن
علی الریق ایچوب درلیه لر واخشاملرده آتی البیان اولان مطبوخ ایله اسفل بطنه ودوغ ونکاد
ایده لر مثلا سلیخه وصعتر بری ومرزنجوش وحاشا وحشیشة الرحم واناناسیا وافسنتین
وسذاب وسعد وورد احمر وجوز السرو وقصب الذریره امثالنی ماء الحدادین وخراخر ایله
طبخ ایدوب دوغ ایده لر وبو غدنصکره ذکری سبقت ایدن اطلیات وبخوراتی استعمال ایده لر
ومعرقاته بدل یاخود معرقات استعمالندنصکره حمامات طبیعیه کبو بحثیه غایت محمود حدید نجمه
کسته لر منفعتلو اولوب بو مرضدن صحت بولدیلر استعمالی سریع التأثیردر کذلك شول نتو رحم که
موضعنه رد اولندقدنصکره ینه تکرار بسهولة ساقط اوله وخاتون دخی علاجنده اهمال ومسامحه ایلیه
یاخود اصلا برو تام امید اولنیوب منقطع الرجا ومأیوس العلاج اوله اول حالده بالضروری
لازمدر که دائما رباط ایله مربوط اوله مثلا کسر العظامده اولدیغی کبی دائما رفاید ایله ملفوف
ومربوط لازمدر لکن شول رباط ایله ربط ایده لر که اکا عند العامه منطقهٔ ابقراط تسمیه ایدرلر
زیرا بو منطقه خاتونك من غیر خطر سقوط الرحم مشی وحرکتنه تحصین واستحکام ویرر وبو سبب
خدمت وریاضت واشتغالنه امکان ویرر وکاه اولورکه رحمی برودت خارجیه دن محافظه
ایچون رباط ورفاده یه محتاج اولورلر اول حالده فتق ایچون احضار اولنان رفاده ایله ربط
ایده لر التجربه بکرمی طقوز یاشنده برخاتونه عسر ولادتدنصکره برنتو رحم باقی قالوب
فرجنك اغزینی سد ایلدی وزحمت عظیمه ایراث ایلیوب بش سنه علی التوالی بو عرض ومثالنده
نازل اولوب قاز یرطه سی قدر شیشر ایدی واول اوقاتده حامله اولمادی بو دیدك قلت وکثرته
بناءً الم وادیتی کاه زیاده وکاه ناقص اولور ایدی بعضی ابدلر اکا کونا کون علاجلر ایلدیلر
فائده ایلمدی آخرین اکا بو قابض بخوری یاپوب دخمنه تبخیر ایلدم مثلا جوز السرو وقشور
الصنوبر وحب الآس وحب البلوط ولبان واصطرك وحصا لبان علی السویه اخذ وسحق
اولنوب کرانله بخور ایلدم رطوبت رحمی تخفیف ایدوب رحم رقبهٔ رحم طرفنه حکت ایلدی
لکن من غیر الم وتعب بعده اول وقتده قانون اوزره برمسهل ویردم وقولندن فصد ایدوب
التی وقیه قدر قان چیقاردم بعده برکون مرورنده برشمعه یی دهن هیوفاریقون ایله
تدهین ایدوب ممکن مرتبه قوتله برقاریش مقداری رحمه ادخال ایلدم وخاتونی باشی اشاغی

ودیزلری بوقاری اردقه سی اوزرینه یاتوردم واول اثناده اسقاط جنین فصلنده ذکر اولنان
فیتروطیقا بضندن برینی کوبك اوزرینه وبرینی موضع کلایه لصق ایلدم واول شمعه یی
بو کیجه رحمده ترك ایدوب صباح چیقاردم خاتون تبول ایلدی رحم ساقط اولمادی
وتکرار شمعه یی کالاول اعاده وادخال ایلدم یکرمی بش کون بو منوال اوزره شمعه ایله وحمیه ده
وتدبیر غداده تقید واهتمام ایله علاج ایلدم صحت بولدی وبو اثناده خاتونك حیضی حبس
اولمش ایدی اکا بو حبی ترکیب ایلدم مثلا جند بید ستر ثلث درهم قرص مرصافی برمثقال
ورق الورد وزعفران ومشکطرامشیع اترینکی هر برندن اون درت حبه اخذ اولنوب
بونلری بش دانه حب ایدوب بش کون متوالیاً هر صباح بوردانه سینی ویردم حیضی معتاد
اوزره جاری اولدی وایرته سی سنه حامله قالوب رحمی موضعنده ثابت قالدی التجربه
قرق ایکی یاشنده برملحم خاتون ایکی سنه دن بری نتو رحمه مبتلا اولوب زیاده متألم
ومتأذی اولور ایدی زیرا موضع رحمده ریح تولد ایدوب وجع شدید ایله معاً برمثانه
شکلنده فرجدن طشره یه نازل اولوردی اطبا اکا کرارًا اسهال ویروب فصد ایلمشلر
وکونا کون بوغلر وکمادلر ایلمشلر اصلا فائده ایتمه مش بن اکا عکس واستیصال مواد ایچون
شراب کأس الحکمادن درت دفعه ایچوردم وآخر قوصدی وریح نقصان بولدی ودخی
چوق کره محملرالتند محجمهٔ یابسه وضع ایلدم وهرکون کوبکنه بربیوك محجمه تعلیق ایلدم ومحجمه یی
دفع ایلدیکم ساعت درعقب کوبکنه وموضع کلایه فیتروطیقا بضندن لصق ایلدم رحم موضعنده
ثابت قالدی ومقدم ذکر اولندیغی اوزره اون بش کون دوشکده یاتوردم برؤ تام حاصل ایدوب
خلاص بولدی بو مرضده صدره وسره یه دخی محجمه اورلمق مناسبدر الحاصل ایو جه پرهیز ایله
قرق کونده کین صحت بولور بو مرض بو دیککده واری ایله مجامعتده زیاده الم واضطراب ویرر
کذلك یکرمی ایکی یاشنده اوتوز سکز وقرق درت والتمش درت یاشنده بنجه لرینه علاج ایلدم
جمله سی صحت بولدیلر التجربه التمش یاشنده برخاتون برقاچ سنه دن بری بو مرضه مبتلا
اولوب اندن غایت متأذی ومضطرب ایدی سائرلرکبی تنقیه اولنوب بو غلر وکمادلر یاپلدی
اما دفع اولمادی آخر برکون کوبکنه برمحجمهٔ کبیره تعلیق ایلدم محجمه دخی موضعنه جذب ایلدی
وایکی غروشی قدر قرمزی بز پاره سنه ذکر اولنان حق ضمادی بسط واحضار ایتمش ایدم
درعقب کوبکنه لصق ایلدم رحم کندی موضعنده مضبوط ومحفوظ اولوب صحت بولدی
منفعهٔ ضماد بودر قرص غالیه وقرص المسك اوچر درهم میعهٔ سائله واصطرك بردرهم
ذآتیانج ایکی درهم عنبر اشهب ومسك خالص بشر حبه بربرینه خلط ایدوب ضماد ایده لر التجربه
اوتوز ایکی یاشنده برخاتون دخی مزاجنده مرهٔ صفرا غالب ایدی مشیمه یی شدت ایله جذب
واخراجدن ناشی بش سنه دن بری بو مرضه مبتلا اولمش ایدی تنقیه وفصد ومحجمه تعلیقندن
صکره ضماد مزبور ایله صحت بولدی برخاتون دخی بو مرضه مبتلا ایدی بن اکا چوق کره قنز البهق
ولبان وزبل البقرة الانثی ایله بخور ایلدم بعده کوبکنه محجمهٔ کبیره تعلیق اولندقدنصکره ضماد
مزبوری اوزرینه یاپشدردم وبرهفته علی التوالی هر صباح بوردانه سهکرده بشمش قاز
یرطه سی ییدردم باذن خدا صحت بولدی برخاتون دخی بو مرضه مبتلا ایدی ابتداءً ایارج
فیقراء سادج لجالینوس ایله تنقیه دنصکره چوق کره بو بخوری تبخیر ایلدم مثلا قنز البهق
ایکی جزؤ زبل البقرة الانثی برجزؤ اخذ وسحق اولنوب رحمه بخور ایلدم باذن خدا صحت بولدی

ایمدی ابن زهر عملنی وسائرینی اجرادن مقدم ایکی اوچ دفعه شراب کأس الحکادن استعمال
ایتدرمك غایت مناسبدر اکثر خواتین بو علت ایله علیل اولور لکن کیمنده قلیل وکیمنده کثیر
اولور مثلا کیمی بیض الدجاج قدر و کیمی قاز یمرطه سی قدر و بعضیلرده مثانة الانسان قدر
خروج ایدر شویلکه قلیل اوله یالکز بخورات ایله علاج پذیر اولور اما
شویلکه زیاده اولوب خارجه خروج ایتمش اولسه عسیر العلاجدر

الفصل الحادی عشر فی اختناق الرحم دیمك بوغادویه قاچوب تیا غشیدر و بو مرض
صرع و غشیه مشابه بر حالتدر که طائفهٔ نسادن بعضیلرینه برقاچ آیده بر دفعه و بعضیلرینه
بهر رأس شهرده و بعضیلرینه ماده سنه قیاس ایله هر شهرده برقاچ دفعه یاخود بهر یوم نوبت
صرعه مشابه حالت عارض اولوب حس و حرکتی باطل اولور السبب اختناق دیمك سببی
بر بخار سمیدر که عروق رحم واسطه سی ایله قلب و دماغه صعود ایدوب قوت محرکه یی ابطال ایدر
و بو بخارك دخی سببی عروق رحمده اخلاط فاسده نك یاخود دم حیضك محتبس اولمسیدر و کاهیجه
کثرت منیدن حاصل اولور که اوعیه ده منی محتبس اولمغله حرارت غریزیه یی سوندروب کیفیت
سمیه حاصل ایدر پس بو یله اولیجق رحم دخی متشنج اولوب قلب و دماغه اولان بخار ردیی و سمی
متصاعد اولمغله اختناق رحمه باعث اولور و اختناقك بو صنفنه بین الحکماء اختناق منوی
تسمیه ایدرلر و بو صنفی اکثریا کنج قزلرده و زوجی اولمیانلرده اولور که جماعه رغبتلری کثیر
اولوب جماع ممکن اولمیه خصوصا باکره اولهلر العلامات بو مرضك علامتی علیله نك بدنی
نحیف و ساقلری ضعیف و لون بشره سی متغیر اولوب ادنی خسته دن کوجنر و کوزلری قیشاردر
و کاهیجه اوایله حس ایدر که جانب رحمدن و قاصق طرفندن بر نسنه یوردر کبی فوآده چیقار
و بو محله ایرشدکده سمیتك ازاسندن و اعضانك منعقدندن علیله نك عقلی مختلط اولوب
غشی عارض اولور و صوتی منقطع و تکلمه قدرتی قالمیوب حسی باطل اولور و کاه اولور که
علیله نك بطننده ضفدع و خروس آوازی کبی حس اولنور و کاهیجه عقلی زائل اولوب هذیان
سویلر و کاه اولور که ضیق النفس و خفقان و سقوط اشتهای طعام ایله قی و غثیان عارض
اولور و بو مرضده حمی نوبتی کبی نوبت ظهور ایلر و نوبت قریب اولدقده علیلك ذهنی مختل اولوب
کسل و صداع و عسر النفس و سبات عارض اولور و علیله چاغرسه لر بعضی دفعه ایشیدر اما جواب
قادر اولمیاز و افاقت کلدکده کندویه اولانك اکثرینی خبر ویرر و کوکی برام عظیم اولور و بو حالده نبضی
صغیر و کاهیجه ساقط اولوب و بو مرضك غشی و سکته و صرع و لیثرغس ایله مشابهتی واردر
اما غشی ایله بونك فرقی بودر که بو مرضده علیله بصل و ثوم کبی رایحهٔ کریهه استشمام ایتدرسه لر
مرضه خفت کلوب علیل حرکت ایدر اما غشیده حرکت ایتمز و مجموع بدنی برودت مستولی اولوب
نبضی ساقط اولور و سکته ایله بونك فرقی بودر که سکته ده علیلك بدنندن بر قیل قوپارسه لر
حس ایتمز اما بو مرضده حس ایدر و صرع ایله بو مرضك فرقی بودر که صرعده علیله نك حسی شعوری
منقطع و یدین و رجلینی متشنج اولوب بودیلور و فمنده بر آق ظهور ایدر اما بونده بر آق اولمیاز
و لیثرغس ایله فرقی بودر که لیثرغسده نبض عظیم اولوب حمی سی اولور اما بونده اولمیاز
تقدمة المعرفه اکثریا بو مرض باکره قزلره و کنج خاتونلره و زوجی اولمیان خواتینه عارض اولور
و نوبتی دخی صرع کبی یا بهر شهر و یا بهر اسبوع و یا بهر یوم و یا کون آشوری آخذ ایدر مرضك
ماده سنك قلت و کثرتنه و کیفیتك جودت و ردائتنه نسبتله کاه صیق صیق و کاه برقاچ کونده

بر دفعه نوبت ایدر و بو مرض غشی و خفقان و صرع و سکته کبی امراض ردیئه یه مؤدی اولور
و کاهیجه نفسی منقطع اولمغله هلاکه مؤدی اولور العلاج بو مرض مخوفك علاجی نوبت
وقتنده بعینه غشی علاجیدر مثلا نوبت اخذ ایتدکده علیله نك بازولرینی و ساقلرینی
محکم ربط ایدوب تضییق و دلك و قیللرینی چکوب اسقاط ایدرلر و قدملرینه حجامت ایدوب
تعلیق محاجم ایدرلر و روائح طیبه دن احتراز ایدوب دائما رایحهٔ کریهه و کثیفه استشمام
ایتدررلر مثلا قیل و بون و کیچه کبی نسنه لر احراق اولنوب تبخیر ایدرلر خصوصا کلاك تورنی
تبخیر اولنسه بالخاصه نافعدر یاخود بصل و ثوم و دهن کهربا و قاصنی و خلتیت و جندبیدستر
و نفط کبی اشیایی استشمام غایت نافعدر و بو ادویهٔ مذکوره رایحهٔ منتنه سیله ابخرهٔ یی
تحلیل و تلطیف ایدوب رحمی اسفله میل ایتدورر زیرا رحم عضو عصبانی و ذکی الحس اولمغله
روائح کثیفه دن متأذی اولوب اسفله میل ایدر و روائح عطریهٔ حاره دن مسك و عنبر
و زباد کبی ادهان معطره یی فرجه و ساقینه طلا ایدرلر و لبان جاوی و قرنفل کبیلری یی
صره اولنوب اسفلدن حمول اولنه و فخذینه محجمه یابسه تعلیق ایتمکله علاج ایدرلر اما نوبت اخذ ایتمزدن
مقدم اولان علاجلر اولدر که ادویهٔ مسهله ایله بدنی تنقیه ایدوب بعده اکر فصد لازم ایسه فصد
ایدرلر و بالخاصه نافع اولان دوالر استعمال اولنه مثلا ایجلیقا و ایراطوریا و اصل فاشرا کبی
دوالردر یالکز فاشرایی بر سنه مقداری استعمالنه مداومت اولنسه بوندن اعلا علاج اولماز
دیو اتفاق اطباء واردر مقدار استعمالی بر مثقالدر و دائما اشربه و اغذیهٔ مناسبه ایله طبیعتی
قبض اولمغه قومیه لر لوز حلو مقشر ایله نخود آبی استعمال ایدرلر و بعد النضج مثرودیطوس و تریاق
فاروق ویره لر و قبل النضج اسهاله مبادرت اولنمیه لکن اولا بو فرزجه یی ایدوب بعده تنقیه یه
شروع ایدرلر فرزجه نك ترکیبی بودر اصطرك و سلبند هر بریندن بر درهم قرص غالیه سدس
درهم زباد اوچ حبه بونلری اخذ ایدوب مقدار الکفایه دهن لوز ایله حل و بر پاره پنبه
بولایوب کتوره لر بعده بو حقنهٔ لینه یی ایدرلر صنعتی بودر تحلیل ریاح ایچون معمول اولنان
مطبوخدن بر رطل اخذ اولنوب ایچنه الیتی درهم ایارج فیقرا و نصف وقیه معجون مبارك
و اوچ درهم معجون حب الغار و ایکی وقیه دهن شبت وضع ایدوب احتقان اولنه یاخود
بو احتقانی استعمال ایدرلر صنعتی بودر بر بخاسف و ریحان بری و مرزنجوش و مارصم هر بریندن
بر قبضه سذاب نصف قبضه کراویا و کمون هر بریندن ایکی درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه
ماء القراح ایله طبخ و تصفیه اولنوب مطبوخك بر رطلنه جوارش تمری و ایارج هر بریندن بش
درهم جندبیدستر ثلث درهم دهن سذاب بر بچق وقیه ضم اولنوب قانون اوزره احتقان
ایدرلر و بو فرزجه یی دخی کتوره لر صنعتی بودر ایارج و جوارش تمری ایکیشر درهم ترمنتین
نصف وقیه عسل ریحان بری بر وقیه جندبیدستر سدس درهم اخذ اولنوب قانون اوزره
فرزجه اولنه و کاه کاه بو سعوطی دخی انفه چکه لر صنعتی بودر کندس و سه سدس درهم دار فلفل
و عود القرح و جندبیدستر هر بریندن ثلث درهم اخذ اولنوب حب السعوط اولنه
و بو ماء مقطر دخی بو مرضده ادویهٔ مجربه دندر صنعتی بودر فاشرا و فاوانیا و ایجلیقا و زرنباد
هر بریندن بر وقیه خشب الدبق ایکی وقیه نعنع و بادرنجبویه و فودنج و بتونیقه هر بریندن
بر قبضه دوقو و بزر جزر و جندبیدستر هر بریندن نصف وقیه اخذ و سحق اولنوب قدر الکفایه
خمر الممزوج بماء المقطر الاقحوان ایله بر هفته نقع ایدوب بعده قرعه و انبیق ایله تقطیر ایدرلر

وبو سفوف دخی بو مرضده عجایبدندر منفعتی بودر سمز قبق ایکی درهم کوتن و بزر جوز بر درهم
قرنفل ایکی ثلث درهم دارچین ثلث درهم کهربا سدس درهم اخذ و سحق اولنوب سفوفی ایدەلر
وبو حب دخی مجربدر منفعتی بودر جند بیدستر و مرصافی و قاصینی و سکبینج هر بریندن
بر درهم حلتیت نصف درهم اخذ اولنوب عسل الحلبوب ایلە حب اولنه مقدار استعمالی هر یوم
ثلث درهمدر و بو اثناده معجون حولنجان و معجون کمون و معجون فوتنج و معجون دواء المسك
و تریاق و متر کیبی لردن قنقسی موجود ایسه استعمال ایدەلر و اکر اختناق الرحم منوی اولور سه
علاجی تزویجدن اعلا علاج اولماز همان تزوج ایتدروب جماعه مشغول ایدەلر و عقل و فکرینی
جماعه ویرەلر زیرا بویلە اولیجق محتبس اولان منی خروج ایدوب سرتەلری منفتح اولور و فکر
و حرکت جماع سببیلە رحم سخونت اخذ ایدوب اسفله میل ایدر و رحلرن جذب ماء طلب
ایتمکلە متراکم اولان منی دخی باندکلوب دوکیلور و علیلە دخی غشیلرندن خلاص اولور اما زوجە اولان
کسنیه لازمدر که اولا ندیینی و خشیه و قوجه و فم رحمنه ادهان عطریه طلا ایدەلر اکر رحمدن
رطوبت ظهور ایدوب نزول ایدر سه فائده عظیمه سببی اولور و اکر بو مرض احتباس طمثدن ناشی
اولور سه ادویه مفتحه قویه استعمال ایتمکلە علاج اولنور و بو مرضك جمیع انواعنده کرك داخلا و کرك
خارجا استعمال اولنان دوالر بونلردر مثلا تمر الیهود و جند بیدستر محلول بلحرکه نوبت
حالنده فم علیلەیه تقطیر ایدەلر یا خود تکامکا بخور ایدەلر غایت نافعدر و اطبا مجربی تینك بو مرضده
مدح ایتدکلری دوالر مفرح یاقوتی و خمیره زهر حزاما و اکسیر الحیات و ضماد حب الغار و ضماد
قنه زعفرانی و خلاصه حب ایهل و فلونیا رومی و ماجستریاء مرجان و دهن ایهل و دهن
حب الغار و دهن زهر بابونج و دهن آس و دهن زهر النارنج و دهن شونیز و دهن کهربا و حب
مصطکی و سفوف افاعی و ملح البادر نجویه و ملح المشتری و روح الزاج و اطریفل کبیر و قرص
غالیه و زاج الحدید کیبیلردر و بو مرضده استادم مرحومك مجربی اولان حب لاتنظیرك ترکیبی بودر
خلتیت منتن بش درهم جند بیدستر و مرصافی احمر و اشق ابیض هر بریندن اون درهم
اخذ اولنوب مقدار الکفایه عصاره حلبوب ایلە عجین و حب اولنه مقدار استعمالی هر یوم
ثلث درهمدر و سرتەیه ملح مشتری و دهن مشتری طلا اتمك غایت نافعدر و سدس
درهم زباد خالص ایلە ثلث درهم دهن جوز بواء المعتصر ممزوجا فرجه طلاء اولنه
التجربه بو مؤلف فقیر بیکیوز اتمش بدی سنه سی ظرفنده کبار نسادن بوینك قهوه جیلان خلد مقیله
شرفیاب تخمینا یکرمی بش یاشنده کوزجه الاصل بر جاریه نظر کرده سی اختناق رحم مبتلا اولوب
و کون آشوری حمی غب کبی نوبت اخذ ایدوب یکرمی درت ساعت مقداری بیهوش و بیمجال
اولور ایدی و بو اثناده خفقان و غشی و انقطاع نفس ایلە لون و وجهی اصفر و نبضی ساقط
اولوب میت مثال اولور ایدی و الحاصل زمانمزده موجود اولان اطبانك اکثری بو علیلەیی
کمی صرع و کمی غشی و کمی حمی غب عارضی ولش ظن ایدوب علاج و تدبیر ایلمشلر اما اصلا بر فائده
مشاهده ایدەمیوب بو مرض لاعلاجدر دیمشلر و بعضیلر دخی بو علت اجنی شرندندر بوکا دواء
روحانی لازمدر دیوب جنی یکجی کتابلره و صاحب تقسیم دینی مدعی قلندرلره مراجعت ایدوب
صرفمال و منال ایتمشلر و الحاصل بو طاقمدن دخی ضرردن غیری بر فائده اولمیوب مأیوس
بر اولمشلر ناکاه احبابمزدن برذات شریف بو فقیر قلیل البضاعه یی سوق ایدوب علیله ایله
معا دکانمه کلوب طالب دوا اولدیلر علاجینی رجا ایلدکلرنده بالاده تحریر اولنان عوارضاتی
علیلەدن

علیلەدن استنطاق ایدوب بو مرض ممکن العلاجدر لکن علیلەیی بکا یمین محلده یا خود کندی خانه
نقله محتاجدر دیدیم آنلر دخی بو کلامی معقول کوروب خانه فقیره نقل ایلدیلر بن دخی تدبیر
علاجنه بو کونه شروع ایلدم که اولا منضجات و مفتحات استعمال ایتدروب بعده بو حقنه ایلە
احتقان ایلدمکه منفعتی بودر حلبوب و حشیشة الزجاج و خبازی و ورق خطمی و ورق بنفشه
و لسان الثور و بازی هر بریندن بر قبضه قسطلان و زوفا و سذاب و مرزنجوش و اکلیل الجبل
و بسفایج هر بریندن نصف قبضه خرنوب و بزر حلبه و بزر کتان و اکلیل الملك هر بریندن اوچ درهم
زهر سوسن ازهری و زهر بابونج و زهر اسطوخودوس هر بریندن ایکی درهم املق بر عدد اخذ اولنوب
قدر الکفایه ماء القراح ایلە طبخ اولنوب مطبوخ مصفانك یوز درهمنه معجون دیاقا تلیقون
و عسل الورد برر وقیه دهن بابونج و دهن سذاب ایکشر وقیه جند بیدستر و ملح اندرانی و
قرموز الطیر هر بریندن بر درهم ضم و محکم مزج و حل اولنوب احتقان ایدرلر بعده بو کون
تأخیر ایدوب ینه اخشام دن بر ملین ویروب صباح ینه بو احتقانی ایتمکلە اوچ دفعه تکرار
ایلدم بعده اوچ کون فاصله ویروب علیلەنك کبد و طحال و قلبنه تقویت ویرملك ایچون
ادویه مقویه و مفرحه ویردم بعده اوچ کون دخی صباح و اخشاملرده دواء المسك المر
و قرص المر لوازنی ایلە صبغ الجند بیدستر استعمال ایتدردم و ماء معتاده یرینه امیاه مفرحه
یعنی ماء احلاموت و ماء اترج و ماء بادرنجبویه ویردم بعده ینه کالاول منضجات و مفتحات
و احتقانات بعده ادویه مقویه و مفرحه استعمال ایتدردم و بو عملی تکرار بتکرار ایتمکلە عون
باری ایلە علیلە بو مقدار برؤ حاصل اولدی بعده ادویه حدیدیه استعمالنه مداومت ایتدردم
از جمله حب ماساریقا و صبغ الحدید و اکسیر الطمث و خلاصه المریخ المفتحه لنسخت کبی و سائر بونلره
مماثل دوالر استعمال ایتدرمکله زمان قلیلده جناب حق برؤ تام حاصل ایتدی
الفصل الثانی عشر فی تولد الدود و الحصاة و الرمل فی الرحم یعنی رحمده قوم و طاش
و قورد تولد ایتمکده **السبب** بو مرضك سببی بعینه دیدان و حصاة مثانه کبیدر **العلامات**
کتاب امراض نسانك یکرمی بشنجی بابنده ابقراط فاضل دیرکه اول خاتونك که رحمنده دیدان تولد
اوله آنك علامتی رحمنده حکه شدیده ایلە قچقلنمق ظهور ایدر و انتفاخ و ورم بطن عارض اولوب
رحمندن منتن الرایحه رطوبت سیلان ایدر و اطراف رحمنده کاه کاه بر وجع شدیده عارض اولور که
علیلەیی بیهوش ایدر **العلاج** بو مرضك علاجی بعینه حصاة کلی و مثانه کبیدر داما بونده
رحم فرزجه لرو احتقانلر اولنمق لازمدر **التجربه** ابو الاطبا ابقراط فاضل دیرکه بکا بر خاتون کلوب
رحمنك قچشمسندن شکایت ایدوب دیدیکه بو علت بنده ایام مردکه ساکن اولمادی بن آنی ملاحظه
ایدوب رحمنده دیدان اولسینی حکم ایلدم و آکا مطبوخ افسنتین ایلە ایارج فیقرا ایچرمه ایدوب
فرجنه احتقان ایلدم احتقان ایلە معا دیدان خروج ایدوب برؤ حاصل اولدی **التجربه** ینه حکیم مذکور
دیرکه التمش یاشنده بر خاتون کلدی اطراف فرجنده بر وجع شدیده و آرامیشکه اول وجع وضع حملده
اولان وجعدن شدید ایمش بن آکا بعضی ادویه حصاتیه ایلە رحمنه حقنه ایلدم بر کون اول خاتونك
وجعی زیاده شدید وضع حمل ایدر کبی بر بیضه دجاج مقدارنده حجر وضع ایلیوب وجع ساکن
اولدی **التجربه** بیلاطوس نام حکیم دیرکه بکا بر خاتون کلوب رحمنك قچشمسندن و قچقلنمسندن
شکایت ایتدی بن آکا علاج دیدان ایلە علاج ایلدم رحمندن اسود اللون بر قطعه شی چیقدی
و در عقب حکه و قچقلنمسی مندفع اولدی **مشاهده** ارباب تشریحك مجربلرندن منقولدرکه

برحانونك بطنی تنفخ وتورم ایتمش اول وقتك اجتباسی كا استسقا در دیو نیجه كونده علاجلر ایلیوب
اصلا فائده حاصل اولمدی آخر الامر هلاك اولدی آنی تشریح ایلدیلر رحمندن اصفر اللون رطوبت
كثیره ایله شحم كبی برنسنه خروج ایدوب اوزرنده شعر كبی نسنه لری وار ایمش فبو خروج ایدن
نسنه یی وزن ایلدیلر سكز بیك یدییوز درهم كلدی دیو تحریر ایتمشلر

الفصل الثالث عشر فی العقر والامتناع الحمل

معلوم اوله كه عُقر لغت عربیه عینك ضمی
وقافك سكونی ایله انقطاع معناسنه در عرف اطباده ولد كتورمك معناسنده زوج وزوجه ده
وصف مستعمله رجل عاقر دیرلر امراة عاقرة دینلمز تركیبده قصر اولنق معناسنه حامل اولمز عورته
ورلدی اولمز ارده اطلاقی شایعدر عقم لفظی دخی بو یله در یعنی عقم ضم عین مهمله وسكون میم
ایله لغت عربیه ولد اولمق معناسنه كلور زوج وزوجه ده لغت اولوب رجل عقیم وامراة عقیم
دیرلر بو خصوصی بو قدر تفصیل كتب لغت وظیفه سی اولمغله بونده اقتصا ایتمز ایدی لكن علم لغتدن
بی بهره اولان اطبایه بر نبذه بیان ایجوندر اما معلوم اوله كه اوّلی واصح اولان اركلرده اولانه عقم
ونساده اولانه عقر تسمیه واطلاق اولنمقدر بو مرضه زبان فارسیده استرون دیرلر ولسان
یونانیده آغونیا تسمیه ایدرلر آطاخینیا وآطقینیا دخی تسمیه اولنور رجال ونسواندن بعضیلری
بامر الله تعالی بحسب الخلقة عاقر اولوب عمرنده ولد كتورمزلر وبعضیسی اصل خلقت حسبیله عاقر
دكلاردر لكن اسباب داخلیه وخارجیه دن ناشی بعضی سبب بالكلیه مانع حمل اولمغله یاخود كبر
عسرتده ویرمكله یاخود اكثریا سقطه باعث اولمغله ولد كتورمزلر بو نجلین زن عقار دحت بی بار
ودحتی بی اثمار كبیدر السبب مرض عقرك سببنی شیخ الرئیس ابن سینا بر مقالده جمله سنی
تحریر وبیان ایدوب دیر كه عقرك سببی خاتونلرك رحملرنده یاخود رجالك قضیبلرنده یاخود ذكر
وانثینك منیلرنده یاخود آلات منی اطلاق اولنان اعضالرنده اولور یاخود اعضاء رئیسه ده اولان
سببلردن اولور دماغ وقلب وكبدك ضعیفی ولمقلری كبی غم وحزن وخوف والمدن نشات
ایدن موانع دخی آنلره ملحقدر واوجاع وضعف هضم وامتلا واسباب خارجیه ده وآنم اولان
خطا لر كبی ازجمله خاتونلرك رحملرنده حصاة تولد ایدن كسنه لرك بعضیسنده العیاذ بالله تعالی دوا اكاد كر
اولیوب ذكرك آلت طرفی یا دخلدا خراجه محتاج اولمیغی اولدعلردن ناشی اعضاء تولیده ضرر اصابت
ایدوب مانع تولید اولور كذلك لعلة بیضه لری چقارمق یاخود بالكلیه كسملك یاخود بحسب
الاقتضاء اینه ملك دیدكلری عملی اجرا ایتمك نتكم فوج لرده واو كوز لرده ایدرلر بونلر عقره سبب
اولور ابقراط مذهبنده قولقلر آردنده اولان ایكی عروقلری قطع ایتمك دخی مانع نسل اولور اما جالینوس
اول خصوصی انكار ایتشدر الوجا بالمد وواو الكسر ورض الانثیین التی هی مجاری المنی حتی ینسرحی
ویتهل وینفسخ نسیج الیافها فینقی المجری بالكلیة فلا ینجلب المنی الیهما ثم منها الی الآلة وعینه
مثلا وجاء بحد رنسان تركیبده ایندمكه دیرلر علامه كلیات شرحنده فصد فصلنده قولاق آردنده
اولان عروقلرك فصدی مذهب ابقراطده قاطع نسل اولدوغنی بیان ایتدی سنده خصینك انواع
خامسه اوزره اولدوغنی بیان ایتشدر اولكیسی ذكر وخصیتین معا قطع اولنمقدر ایكنجیسی
یالكز خصیتان قطع اولنمقدر اوچنجیسی یالكز ذكر قطع اولنمقدر دردنجیسی بودر كه دیشی
شق ایدوب وذكری اولی یاد غدا دحال ایدوب باشنی طشره قودرلر ومراهم ایله اوكلدرلر اول
حالت اوزره قالور ایمش بشنجیسی سرهدن انثانی قضیبه یقین محلی شق ایدوب محلی شق
ایدوب عملیند كوری ایدرلر ایمش چش بوچش نوعدن ایكی اولكیسی قاطع نسل اولوب انزالی

منع ایتمز اما نازل اولان كامل منی دكلدر باقی اوچ نوعده انزال ونسل منقطع اولمز كذلك وچنجیسی
دینلدیكی باطلدر كه بخر بیه بطلانه دلالت ایدر ودخی شول سببلركه رحمده اولدر اولا سوء مزاج
بارد اولدیكی صورتده كثیف اولمغله جرمنده اولان طرقلرك اغزلری منسد اولمغله حیض قانی
وكندی منیسی كركی كبی جاری اولمادیغندن ماعدا قجان منی رجالكا داخل اولسه برودت
مزاجندن اول منی یی دخی تبرید ایدوب حبله مانع اولور شیخ الرئیس وانباعی ماء بارد ایچمك
دخی منی یی فساد ایدوب برودت ایراث ایدوب رحمی تبرید ایدر وكاهیجه رحم بلغم وصفرا
ویاخود سوداوی خلطك انصبابندن رحمك ومنینك مزاجلری فاسد اولمغله مانع حبل وباعث
سقط اولور ورحم بعضی مرض عارض اولمغله ازجمله فم رحمده ورم صلب یاخود لحم زائد
یاخود بثور یاخود رتق دیدكلری شی كه فم رحمه بتر وذكرك دخولنه مانع اولور وآنلرك مثلی
فم رحمی سد ایدوب منینك دخولنه مانع اولان علتلرك مجموعی عقر علتنه سببدر وكاه اولور كه
فم رحمده لعلة بو صلابت عارض اولمغله یاخود رباطلرینه ولیفلرینه غلیظ ولزج خلط منصب
اولمغله فم رحم بر جانبه چكیلوب فرجك برابرنده بولنماز او جهتدن منی مجرادن فم رحمه طوغری
دوكیلوب ایچروییه آلمز ودخی علت عقرك قضیب جهتندن اولان سببی عند ما ذكرا ولندوغی
اوزره بعضی بحسب الخلقة قصیر اولمغله منی یی رحمه ایصال ایده مدیكندن نشات ایدر وبعضیسی
افراطیله طویل اولمغله منی یی اول مسافه ده صوودوغندن اولور وبو خصوصده علامه قرشی
مطلق تعلیل ایدوب شیخ رئیس اكثراوده تعبیر ایتمشدر لكن متاخریندن بعضی كبار تردد ایتمشلر
وكاهیجه ذكرك قصه لغی صاحبینك سمز لكندن نشات ایدر وكاه اولور ذكرده اعوجاج عارض اولور
مرض عروضی ایله اكری اولوب وقت حركتده بر جانبه اكیلور اول جهتدن مجامعته قادر اولماز
قدرتی اولنلر دخی استقامتی اولمدوغندن منیسی فم رحمه واصل اولیوب مانع حبل اولور
واعوجاجك بر نوعی دخی ذكرك تحتنده اولان عروقلرك قصیر اولدوغندن ناشی حین حركتده
سرنكون اولور بو نوعی جماعه حلل ویرمز لكن منینك استقامت اوزره صبما سنه مانع اولمغله
مانع حبل اولور سبب عقر نفس منیده اولدوغی صورتده قلتندن یاخود فساد وردائتندن
ناشی در كه حار محرق وبارد مجمد ورطب سیال ویابس غیر منبسط اولمغله مولد اولماز
منینك دخی وردائتی ناموافق عند الردن وحموضتلی نسنه لردن نشات ایدر یاخود صحیح و
سالم اولمیان اعضادن حاصل اولدوغیچون اولور زیرا منی كبار اطبا مختارلری اوزره جمله
اعضادن حاصل اولمغله سلیمدن سلیم وسقیمدن سقیم كلور كاه اولور كه فساد یالكز زوجك
منیسنده اولوب تولید بولنماز تفریق وتبدیل واقع اولوب زوجه آخر رجله وآرسه ولد
حاصل اولور وبالعكس كذلك تولید بولنور كاه اولور فساد طرفینك منیلرندن نشات
ایدر یعنی ایكیسنك دخی سوء مزاجلری موافق بولنوب احدهما آخری تعدیل ایده مز مثلا
ایكیسی دخی افراطیله حادین یاخود باردین یا رطبین یاخود یابسین اولسه لر بینهماده
تولید بولنمز تبدیل واقع اولسه هر بری مصلح ومعدل مصادف اولمغله تولید وتناسل
بولنور بو صورتلرك كلیسنده قابل المعالجه اولنلری لطف حق ایله مداوات قبول ایدر واكر تبدیل
دخی اولورسه علاج قوی اولور حتی بر خاتونك منیسنده سوء مزاج حسبیله برودت ورطوبت
زیاده اولسه منیسنك حرارت ویبوستی افراط اوزره اولان رجله مصادفت ایتدكده
زوجه نك منیسنده اولان برودت ورطوبتی تعدیل ایدوب تولیده سبب اولور وكاه

نساء زیاده سمز اولمغله ایچ یاغنك كثرتی رحمك فمنی میبقاء منی رجل كركی كبی ایچنه واصل
اولمازحكر اول كوند سمینه اولان خاتونلرحین جماعده ساجده هیئتنده ایکی دیزلرینك اوزرنده
سرنكون طوره یاخود علامهٔ قرشی تعبیری اوزره داكهٔ طرزنده اكیلداول طریق ایله داخل
رحم منیئ ادخال ممكندر لكن اكثریا موجب حبل اولمز كذلك اول ترتبه خاتونك كندیی
منی سنك ودم حیضنك دخی مجاریتی تضییق ایتمكله فضاء رحمه منیسی قلیلاً واصل اولور ودم
حیضدن دخی رقیق وقلیل اولانی واصل اولمغله جنینك تولید وتغذیه سنه كافی اولمزلر
طرفیندن تكفایت مقداری منیه داخل اولمدوغی صورتده دخی ایچ یاغنك رحمی تضییقندن ناشی
اكثریا جوفندن منیئی اخراجه مؤدی اولوب حبله مانع اولور بونلردن ماعدا غایت سمینه
اولان خاتونلر بطنلرنده بیلد مایتحللدن ماعدا جنینك تولید ونماسنه كفایت ایده جك
مقداری فضله غدا قلیل حاصل اولور اكثر اول جهتدن ثمرهٔ اولاد بیدا اولماز معلوم مدركه
زیاده كبیر اولان شجره نك اكثریا میوه سی قلیل اولور واما نسانك افراط اوزره هزالی ماده امكه
رحمنده سوء مزاج اولمیه وسائر موانع بولنمیه حبله مانع اولماز لكن جنینی كماله ایرشدوره میوب
سقط واقع اولور زیرا اول حالنده طبیعتی بادنه خالقهایدنك تدبیرینه جنینك تدبیرندن
زیاده اهتمام ایدوب غداسنی نفسنك اصلاحنه وقوتنك عودتنه صرف ایتمكله قلت
غدا جهتندن جنینی ضعیف اولوب ساقط اولور پس مبادیده حاصل اولان آفت دخی سبب
عقر در دماغ وكبد ومعده ضعیف اولوب وامتلاسی اولورسه تولیده مانعدر زیرا تولد جنین
ارواح وقوامك كثرتنه محتاجدر اعضاء مذكور ضعیف اولدقلری صورتده ماده تولد
ناقص اولمغله عقره سبب اولور واعراض نفسانیه نك شدتی دخی عقره سببدر زیرا انفعالاتی
نفسانیه نك بدنده تأثیری سائر امراضدن اشد اولدوغی ظاهردر ودخی كافوری كثرت اوزره
استعمال ایتمك ولعلهٔ حصحتینه شوكران تضمید ایتمك دخی سبب عقردر ودخی معلوم اوله كه
مهرهٔ اطبادن بجنیدن دیوریوس نام حكیمك تلمیذی اولان برناردینوس راهب دیركه
معتمدآن مؤلفین بو مرضك نسبتی درت قسم ایلدیلر قسم اول كه خاتونك افعال باهیه
استعمال ایلیه یعنی رجل ایله مجامعتی ومنینك كما ینبغی رحمه وصولیدر یعنی منی رجال رحمه واصل
اولوب رحمك دخی آنی قبول ایلمه سیدر قسم ثانی رحمه واصل اولوب رحمك اخذ ایلدیكی
منی كرك اولان وقته دكین قبض ومسك ایلمه سیدر قسم ثالث رحم اول منیئ حرارت معتدله سی
اوزره حفظ ایلمكدر قسم رابع جنینك تشكل وتصور ونشو ونماسی ایچون لازم اولان ماده نك
تداركیدر بو درت نسنه نك امتناعندن عقر وامتناع حبل حادث اولور مثلا رحم منیئ اخذ
وقبول ایتیوب منی رحمه واصل اولمیه یاخود منیئ ضبط وامساك ایلمیه یاخود محافظه
ایلمیه یاخود انی تغذیه وتربیه ایلمیه بونلردن امتناع حبل ظهوری امر مقرردر پس
عقر وامتناع حبلك اگرچه اسبابی كثیردر اما جمله سی بو درت نسنه ایله كه عدد افعال
طبیعیه اوزره عیان وبیان اولنمشدر ماعدی رحمك منیئ اخذ وقبولنه امتناعنك دخی
اسبابی كثیردر یعنی امور طبیعیه وغیر طبیعیه وخارجة عن المجرای الطبیعی اولان اموردن
دخی اولور وامور طبیعی بینده اولان یعنی خاتونك حداثت سنی ولعله اعضاء تناسلری
مضایقه اوزره اولدیغی اجلدن قضیبدن منی رحمه كما ینبغی واصل اولمیاز واصل اولدوغی
صورتده دخی وجع عظیم ایله واصل اولوب مجامعتدن مجبور اولمغله منیئ اخذ وقبول

ایرمز

ایرمز علت مز بورسن كبرده دخی واقع اولور مثلا زیاده سن اولان باكره لرده نقصان وعدم
مجامعتدن ناشی احتناق رحم سببیله الات تناسلری مسترخی اولمقدن یاخود نفسنی ضبط
ایتمكله فرجی زیاده ضیقیتدر راجع اولمغله قضیب بسهولته داخل وواصل اولمیادیغندن نشات ایلدی
وفرجی منسد ایدیجی نسنه هر نقدر و آرایسه خاتونك اعرج اولماسی وتسفل المصعص
كبی شیلركه منینك رحمه وصولنه وقضیبك كما ینبغی دخولنه مانع اوله حبله مانع اولور كذلك
فرجك زیاده سمین اولماسی مجرای رحم ورقبهٔ رحمه مضایقه ویومكله منی رجالك رحمه وصولی
عسیر اولوب مانع حبل اولور كذلك سوء مزاج بارد رحمدن دخی عقر حادث اولور یعنی
رحمك مزاجی طبایع اصلیه سنده بارد اولدیغی حالده حد دوا قع اولوب افعالنده حس اولمغله
یاخود رحم بطوء اوزره متدغدغ ومتحرك اولمغله فم رحم مراد اوزره سریعا منفتح اولمادیغندن
منیئ رجال رحمك جوفنه داخل وقعرنه واصل اولمدیغی اجلدن عقر ایراث ایدر كذلك امور غیر طبیعیه
بیننده دخی كه اعراض نفسانیه در خصوصا بغض وعداوت یاخود ذكر ایله عورت بیننده ضدیت
ومخالفت اولوب مزاجلرنده الفت وموانست اولمقدر زیراكه خاتون اول ضعیفت مزاج ایله
شهوته مخالف اولور یعنی آرزو واشتیاق ایله مجامعته رغبت نقصان اوزره اولمغله وقت
مجامعتده آلات تناسلی شیشمكله رحم منی رجالی رفعله اخذ وقبوله معد ومتهیا اولماز ومانع
حبل اولور زیرا فیلسوفان حكمت شعار دیرلركه رجال ونسانك ایكیسنك منیلری بر برینه
مختلط اولمغله حمل حاصل اولور سوء مزاج باردهٔ رحم دخی سبب عقردر كذلك امر طبیعیدن
خارج اولان اسبابده دخی كه رحمك منیئ اخذ وقبولنه مانع اولان سببلردر السبب الاول آلات
تناسلده یاخود جوار اعضاء تناسلده واقع اولان اعراض واستعداد مرضدر اورام وقروح
وسعهٔ رحم وانغلاق وانضمام رحم ورتق واعوجاج الرحم وحصاهٔ مثانه وسائر بونلره مشابه
اولان امراض كبی السبب الثانی رحمده افراط رطوباتك تعلقندن ناشی رحم نطفهٔ رجالی
امساك ایرمز زیرا قچنكه رحمده افراط اوزره رطوبات فضلیه مجتمع اوله رحمی ضعیف ومسترخی
ایلدیكی اجلدن عقیب جماعده منیئ رجالی مسك ایچون منقبض اولمغه قادر اولمیاز كذلك
فم رحم دخی ضعف حاصل ایتمكله ضعفندن واعضاء رحمك استرخاسندن ناشی منضم اولمغه
قادر اولمیوب منیئ مسك ایرمز واسترخاء رحم دخی خاصة اسقاطدن یاخود عسر ولادتدن
حادث اولور دكاه اولوركه عسر ولادت واسقاطدن الیاف رحم منقطع اولورو آنك انغلاقندن(?)
ناشی داخلدن استرخاء فم رحم لابد وضروری اولور نته كم افراط رطوبات اجتماعندن
حاصل اولدوغی كبی واول رطوبات دخی یا اسباب خارجیهٔ رطبه دن متولددر حمامدن
وتنبللكدن وسكوندن وكثیر الرطوبه اولان اغذیه استعمالندن اولدیغی كبی یاخود سیلان
ابیض دخی كه اكثر خواتین ده الوان مختلفه اوزره واقع اولور ومرض امرنجیدن سرایت سببیله
ایدركه اكادور منی تغییر ایدرلر مادام كه رحمه جمیع بدنده اولان فضلات منصب اولوراول
نابالكلك كثرتی اكثریا سبب عقر اولور السبب الثالث قچنكه رحم نطفه یی كفایت مقداری
تغذیه وتربیه ایلمیه وحال بوكه منی ایسه بر لطیف وروحانی نسنه اولمغله سریعا فاسد اولور وهركاه كه
رحمده حرارت معتدله موجود اولمیه برودت غالب اولمغله منیئ اطفا ایدر وسوء مزاج حار ارواحی
تحلیل وافنا ایدر وسوء مزاج یابس منیئ مص ومحو وافنا ایدر وسوء مزاج رطب دخی ثخانت
وغلظت منی یی ترطیب وحل ایدر بونك امثالی سوء مزاجاتدن منیئه فساد حاصل ایدوب

حملہ ناقابل اولور کذلک بعضیلر دخی کندولرہ خاص اولان قوۂ طبیعیہ سببیلہ عاقر اولورلر کہ طینت
وخلقت اصلیہ لری اعضار حملنا مستعد وغیر قابل اولورلر وبعضی مؤلفین تجربہ لری اوزرہ امتناع
حبل افسونات وافعال ردیۂ خبیثہ دن وسحردن دخی تعلق ایتمک ممکندر نتہ کم موانع مختلفہ دہ
بالمناسبہ واقع اولدیغی حالی مصدقدر وعند الجمهور محققدر کذلک امتناع حبل اسباب خارجیہ دن
دخی اولمق ممکندر مثلا یا غذالردن ویاخود سموماتدن اولور واغذیۂ ضارہ بینندہ دخی سرکہ
وتمام مائی ونعنع وباقلا کبی شیلردر وسموماتہ بینندہ دخی شونلردر کہ آنلردہ کیفیت قاتلہ
ومهلکہ وطبیعت ردیۂ ضارہ واولہ کذلک شول اشیا کہ کندودہ کوترمک ایلہ بالطبع عقر ایراث ایلہ
یاقوت ازرق وزمرد وحجر غاغاطیس وحجر آغاطا وفرخ الماغر وفرخ البغل وحباحب یعنی
یلدز بوجکی کبی کذلک بعضی امراض ردیۂ خبیثہ وصعبہ واردر کہ کیفیت سمیہ سیلہ نطفہ یی تجنیس
ونایاک ایدوب منی تولیدہ ناقابل ایدر سل وجذام ومرض افرنج وقروح خبیثۂ منتنہ وسرطانیہ
کبی السبب الرابع خاتون مضغہ سنک تشکل وتصور ونشو ونماسنہ لازم اولان مادہ یی تحصیل
وتدارک واعضار ایرہ مدیکیدر نطفہ یہ ویادم حیضہ نقصان تعلق وترتب ایلدیکیدر بندر کہ
زیادہ کنج ویا زیادہ قوجہ اولان خاتونلر حاملہ اولمازلر زیرا مواد مزبورہ آنلردہ نقصان اوزرہ اولور
از جملہ انساندن حمل قبولنہ مستعد اولان سن تعریف عامۂ اطبا اوزرہ اون درت یاشندن
اللی یاشنہ دکین دروکاہ اولور قوۂ مزاجہ قیاس ایلہ اون ایکی یاشندن اللی بشنہ وارنجہ حملہ
استعداد بولنور دیرلر اکر بوندن اقدم وقتدہ مواد مزبورہ یہ نقصان طاری اولماز الا کہ مکر خاتونلر
اعراض ردیۂ عروضندن ناشی بالضروری تولید وحملہ امکان اولمیہ واول اعراض ردیہ دخی
سوء مزاجات مختلفہ دن وسائر امراض کثیرہ دن نشأت ایدر کذلک اغذیۂ ردیہ استعمالنہ
مداومتدن دم غیر محمود تولید ایدر مثلا خاتون خام میوہ لری کثیرا اکل ایتمکدن ویا ماء بارد ایچمکدن
یاخود اغذیۂ فاسدہ اکیموس استعمالندن اجتناب ایتمکلہ تولیدہ ناقابل وغیر مستعد بردم ماء
الجبنیہ حاصل اولور واکثر مؤلفین بالتجربہ والاستقراء تحقیق ایلمشلردر قنغی خاتونلر کہ وقت
معینہ دہ حیضی جریان ایلمیہ حاملہ اولدقلری قطعا کورلمدی دیمشلر **العلامات**
مرض عقرہ دال اولان علاماتی اطبا مجربین بالاستقراء اسباب اربعۂ مذکورہ اوزرینہ تقریر وبیان
ایلمشلردر مثلا امتناع اخذ منی وقبول المنی وفساد المنی وامتناع التشکل والتولد ایدی سبب اول
امتناع قبول منی ایدی علامتلہ عسرت یوقدر حسن نظر ایلہ بسهولتہ معلوم اولور مثلا زیادہ کنج
وزیادہ قوجہ اولمقدن وجوار رحمدہ اولان اعضانک فساد شکلندن کہ خاتون اعرج یا معوج
الساق ویا منسفل العصعص اولماسی وافراط السمن وبرودت رحم وبین الزوجین بغض عداوت
اولمق کبی وامراض جزئیہ دن منی اخذینہ مانع اولان مرضلر کہ اورام وقروح وسدد ورتق ومیلان الرحم
کبی بونلر جراحدن یاخود قابلۂ حاذقہ دن سؤال اولنمغلہ معلوم اولور سبب ثانی کہ منینک
امساکندن امتناعیدر آنک علامتی افراط رطوبت رحمدن واسقاطدن وعسر ولادتدن کہ خاتونک
حیض ویرمسی ایلہ معلوم اولور وسبب ثالث کہ فساددر بونک علامتی سوء مزاج رحمدر
یعنی رحمدہ سوء مزاج باردہ ظاهر اولسہ خاتونک جماعہ اشتهاسی اولمز واول ادادتیلہ رضا
ویرمز بلکہ آز قابل اولور ولذت حصولی دخی قلیل اولور ویوزی رخو وعشاق وبیاضہ مائل
وکمودت اوزرہ اولور قاصق نواحیسی واعضاء قبل وحقوین وساقین وفخذین اوشوق
اولوب حسی باطل اولور ومنیسی نج ورقیق اولوب احتباس قلیلہ ایلہ خروج ایدر وحیضی

محبس

محتبس یاخود قلیل اولوب بلا انتظام ظهورہ کلور ولونی بوزق یاخود رنکسز اولور وبو سوء
مزاج اغذیہ واشربۂ باردہ وبقولات واثمار باردہ یی کثیرا استعمالندن حادث اولور اکر رحمدہ
سوء مزاج رطب اولورسہ علامتی رحم وبدنی مترهل ومسترخی اولور وکثرت سکون وسیلان
رحم مفرط وقلت اشتهال وطمثک کثرۃ ورقت وماء نخیتی وبطلان شهوۂ جماع وثقل الحقوین
وکثرۂ بول وافراط استعمال اغذیۂ رطبہ واسقاط مائل اولمقدر اکر رحمدہ سوء مزاج حارہ
اولورسہ علامتی خاتون قوی البنیہ اولوب نساء هیات ورجال جبلیت اولوب کندودہ کیفیت
رجولیت وافعال رجال غالب اولور وبکارت حالندہ یوزی زیادہ احمر ووجودینک شعری بروان
ومژکانلری سیاہ اولور وصوتی صدای رجال کبی جهوری اولور واکثریا غضوب وخشمناک
اولور وجمیع افعالی سریع وعجول ویوزی وبدنی حیا اولور وعطشی زیادہ اولوب صوبہ قاعز
بولیاسف ودم طمثی قلیل اولوب لونی احمر ومظلم اولوب حرارت وحدت وحرافت اوزرہ اولور حتی
اکثر کرہ اعضاء قبلی متقرح ایلر واعضاء تناسلیہ ترہ حکہ ظاهر اولور وجماعہ میللری عظیم اولور
مجامعت وقتندہ بسرعت انزال اولورلر واکثریا عند النوم شبقلری غلبہ ایدوب احتلام اولورلر
وسوء مزاج یابسہ علامتی دم طمثک قلتی وفم رحمک جفاف ویبوستی وحکہ وشقاقی ومجامعت
حالندہ منی قلتی اوزرہ خروج ایتمک وکثرت مجامعتدن مضطرب اولمق وبدنی لاغر وهزیل
اولمقدر واکر عقر افعال ردیۂ قبیحہ سببیلہ منینک فاسد اولماسندن اولمش ایسہ آنک علامتی
اهلنہ معلومدر اکر عقر دوا وغذا سببیلہ اولوب بالخاصہ منی یی اطفا ایدیجی نسنہ لردن یعنی
سموم استعمالندن ویا غذاء نامناسب استعمالندن ایسہ اکثر حکمای طبیعیون تحریر ایلدیلر کہ
منی یی افساد وافنا ایدن امراض ردیہ در جذام ومرض افرنجیہ کبی ودم طمثک فساد و
نقصاننہ بادی اولان امراضک کلیسی عقرہ سبب اولور وعقرک سبب رابعی کہ دم حیضک
نقصانی یاخود ردی الکیفیہ اولماسیدر آنک علامتی بدنک زیادہ سمین اولماسی یاخود
خاتونک زیادہ قضیفہ وهزیل اولماسیدر مثلا دم حیض یعنی نفس دم اول قدر قلت اوزرہ
اولورکہ کندو بدننہ غذا اولمقدہ وفا ایتمز حتی قالدیکہ مضغہ یہ غذا اولہ اولمدک نقصانتہ
دخی سبب تعب مفرط وسهر مفرط وصیام صیفیہ ونزف دم ورعاف مفرط وحمیات حادہ
ومزمنہ وقروح ناصوریہ وزیادہ سیلان ایدیجی چشمہ آچمق کبیلردر وکاہ اولور کہ عقر
دمک ومنینک کثرتندن یعنی افراطندن حادث اولور کہ مضغہ نک غذالنمہ سی ممنوع اولور
علامتی غلبۂ دمدر اکر دمک بالکیفیہ فسادندن اولورسہ اول دخی معلوم اولور اکر زوج زوجہ نک
میللرینک مزاج جهتیلہ مخالفتندن یاخود وقت انزالدہ موافقتلری اولمادیغندن اولورسہ
استدلالی عسیر اولور مثلا ایکیسنک دخی مزاجلری حار یاخود بارد اولمقلہ مخالفت بولنہ
اکر عقرک اسباب معینہ سی ظاهر اولیوب بعضی اسباب خفیہ دن حادث اولمش ایسہ آنک
بلنمہ سندہ عسرت واردر عند الاطباء اول خصوص ایچون بالاستقراء نتیجہ تجربہ لر بیان اولنمشدر
وخاتون طینت اصلیہ سندہ عاقرہ میدر یوخسہ دکلمیدر معلوم اولمق ایچون بعضی علائم تحریر
اولنمشدر لکن خلط وخبط وغیر محققدر اعتبار دخی اولنماز ابقراط فاضل فصولندہ بشنجی
مقالہ دن اللی طقوزنجی فصلندہ دیر کہ اذا کانت المرأة لا تحبل فاردت ان تعلم ام لا فغطها
بثیاب ثم بخر تحتها فان رایت ان رائحة البخور ینفذ فی بدنها حتی یصل الی منخریها وفیها فاعلم
انہ لیس سبب تعذر الحمل من قبلها دیمش بو علامتی زیادہ استثنا ایدرلر کہ اکر کان برنلہ رحمہ

بخور ایصال اولنمسه اکر انك داخل اعضاده بخارینی اغوزده لذت وطعمی و بورنده رایحه سی
مشاهده اولنورسه خاتون عاقره دکلدر کذلك ابقراط دیرکه بر باش صومی آلوب پاك ایلدکدن
صکره رحمه ادخال ایدهلر اکر ایرته سی کون رایحه سنی فمده مشاهده ایدرلرسه عاقره دکلدر
حامله اولور کذلك اکر قضیبی آتشده یمشادوب بر حریر پاره سنه صیلیوب کیجه فم رحمه
ادخال اولنسه خاتون علی الصباح رایحه سنی حس ایدرسه عاقره دکلدر و بو رطقال اطباسنك
معتمدلرندن اماطوس لوسیطانوس نام حکیم دیرکه بو خصوصده غایت ممدوح اولان تجربه بر
درکه خاتونی حمام حارده آج قرننه اسیجق صو ایله اجلاس ایتدورهلر بعده بر درهم انفحة الارنب
اخذ اولنوب ماء حاره ایله تعدیل و حل اولنوب خاتونه ایچورهلر بونار دینوس دا هب
انفحة الارنب ایکی درهم اولدیغی لحاصل اکر اول حالده خاتون بطننده وجع عظیم حس
ایدرسه حامله اولور اکر وجع غایت اخف اولوب یاخود هیچ اولمازسه عاقره در بو بونی
بر عورتده تجربه ایلدك تأهل ایده لی اون سنه وار ایدی اولاد کتورمامش ایدی بو انفحه یی
ایچوردم لکن یالکز جماعده وجع حس ایتمك دکل بلکه ایرته سی کیجه اریله مجامعت ایدوب حامله
قالدی حتی ده چوق تر اولاد طغوردی و مراد اولنان خاتونك و آخرجه بولندن جمع ایدوب ایچنه
ادیه اصلادوب جمله عرس ایده لر اکر اون کون بیننده بترسه حامله اولور و الا عاقره در و یاخود
اول بولمایلرخ توب یاخود نخالة الحنطه اصلادهلر اکر قورد لانورسه عاقره در والا دکلدر بونلرك
جمله سی عند المعتمدان کتب مؤلفه لرنده موجوددر لکن بز معقول کورمیوز و تجربه دخی ایتمدك
چندان تحقیق اولنمز پس امری معلوم اولدقده بالاده ذکر اولنان علامتلر نسا ایچوندر اما قحی
عقر علتی رجالده اولدیغی حالده الات تناسلیه لرنده امراض تقدم مدنی معلوم اولور مثلا بطلان
ونقصان و آفات قیام الذکر و نقصان المنی و قلت منی و اورام خصیتین و سائر بونلر امثالی
مرضلر کبی یاخود تناسلیه لرینك نقصانی و یا مأوف و متضرر اولمه سی کبی کذلك جبان و خوفناك
اولان آدملر و عورت مزاجنده یوزکسز و مخنث اولنلر و قلیل اللحیه اولوب بارد المزاج اولنلر
و منیسی رقیق و مائی اولوب بطئ الانزال مبتلا اولنلر و منیسی بارد اولنلر کبی حین مجامعتده
انزال اولوب رحمه واصل اولدقده خاتون حس ایلیه و مجامعته اشتهاسی آز اولور یاخود هیچ
اولماز یاخود بالاراده مجامعتدن اجتناب ایتمك کبی بونلرك جمله سی رجالده عقم و تولیده مانع
اولمقده د آلمد تقدمة المعرفه مجربین اطبایه خفی دکلدرکه بر خاتونك وقتی مناسب و زمانی مساعد
و موافق اولوب حد بلوغ و سن حلم اولدیغی حالده البته حامله اولور مکرکه بو علت سببیله اکا عقر
اصابت ایده اما شول خاتون که سن ایاسه واروب الی یاشنی تجاوز ایتمش اوله من کل الوجوه
انك حامله اولمسی ممتنعدر مکر که بنیه سی قوی و سنی خمسینی تجاوز زاید بجید دك حیضی
منقطعه اولمیوب معتاد قدیمی و نظام طبیعیسی اوزره جاری اوله بویله اولان خاتونلرك
بعضیلرنده حمل واقع اولور و اکر ادجینی تجاوز ایتدکدن دم طمثی منقطع اولورسه اکثریا حامله
اولمیوب عقره مبتلا اولورلر کذلك بعضی اعضاسی اشکال ردیه ایله متشکل اولان خواتینده
عقر حادث اولور عصعص و اعرج یاخود ساق قدملری معوج اولانلر کبی که بونلرده واقع
اولان عقر لا علاجدر و اکر عقر سمن مفرطدن یاخود سوء مزاج رحمدن و یاخود رحم مزاج
اصلیه سندن خروج ایدوب منحرف اولمسندن حادث اولمش اولورسه ممکن العلاجدر
اما اکر اول سوء مزاج بارد اولوب عتیق و مزمن اولمش ایسه ممتنع العلاجدر و اکر عقر

اورام و قروح و سدد و سیلان طمث ابیض کبی یاخود نقصان جریان طمث و یا نتوء الرحم و یا
جذام و سل و مرض افرنج و سائر امراض ردیه سببیله حادث اولورسه عسیر العلاجدر اما کاهیجه
امراضك شدت و خفتنه و مزمن و عتیق اولمسنه قیاس ایله عسیر العلاجدر و اکر بو مرض
سن ایاسده وقتنی تجاوز ایتمشلرده واقع اولورسه که قوی لری ساقط و باطل اولمشدر
کذلك قصیر القامه اولانلرده دخی بو مرض حادث اولورسه لا علاج در عنتن معرور داولنور
و اکر بو مرض خلقی و طبیعی و یاخود مولودی اولورسه لا علاجدر **العلاج** بو مرضك علاجنده
طبیبه لازم اولان اولدرکه اسباب مذکوره دن هر قنغی سببدن حادث اولمش ایسه سببنی
ازاله سعی ایده لر و اکر سن حداثته ضیق اعضای تناسل سببیله حادث اولان عقره علاج لازم
دکلدر زیرا سنی ترقی بولدقجه استعدادی مرتبه سی و سعت مناسبه یه میل ایدر لکن اول اثناده
مجامعتدن اجتناب لازمدر زیرا مجامعت ایله عضو معهود طبیعت اصلیه و خلقت طبیعیه سندن
خارج اولور و الحاصل مناسب اولان وقته دکین تأخیر ایده لر و اکر بو مرض افراط سمندن حادث
اولورسه تلطیف تدبیر ایله و اغذیه دقیقه و مهزله استعمالی ایله و مسهلات مناسبه ایله علاج
ایده لر و اکر بو مرض اغذیه و اشربه نك رطوبتندن حادث اولورسه یاخود اکول و مدمن خمر
و یا ماء کثیر شرب ایدوب اطعمه و فواکه رطبه امثالی فاسد الکیموس اولان اغذیه یه مبتلا
اولانلرده حادث اولورسه علاجی اغذیه و اشربه لرینی تعدیله سعی و اهتمام ایده لر و اکر
بو مرض رتق و انغلاق الرحم و اعوجاج و میلان الرحم و سدد و اورام و قروح امثالی علتلردن
حادث اولمش ایسه اولا انلرك دفع و ازاله سنه سعی لازمدر که هر برینك مستقلا علاجلری
کندی فصللرنده تحریر اولنمشدر نظر اولنه و اکر بو مرض افسونات و رقیه یاخود سحر و افعال
ردیه امثالی یاخود دوالرك قوت خفیه سندن حاصل اولان کیفیت خفیه دن ناشی اولورسه
طبا اکا علاج اولماز بلکه بو بابده انفع اولان علاج اعمال صالحه اصحابی ارباب کمال و انفاس
مؤثره صاحبی اولان اهل حال کمسه لردن طالب دعا و نسخه و حمائل رجا ایدوب دواء روحانیه
ایله علاج ایده لر حکماء فیلسوفاندن بعضیلری تعلیقات و هیاکل مختلفه تحریر و بیان ایلیوب
بو مرضده مجربدر دیو غایت مدح ایدوب دیرلرکه بو مرضه مبتلا اولنلر کندولرده کتوره کلر بالخاصه
و بالقوه کیفیات ردیه یه مقابل و مقاوم اولوب بالغ تعبیر اولنان تسمیه فتح و دفع ایدر
فردانوس نام حکیم دیرکه سحر ایله عاقره اولان خاتون قورد کوزی عریان بدننه تعلیق
ایلسه یعنی انته طوقنمق شرطیله کندوده کتورسه بغلو اولان خاتونك عقره سی حل اولور
کذلك حجر الماس و یاقوت اصفر کتورمك دخی سحر و افعال ردیه ابطال ایدر و متقدمین
اطبانك معتمدلرندن منقولدرکه مهرتبه الاخضر یعنی هیوفاریقون تسمیه اولنان نباتی
تعلیق ایتمکله افعال مذکوره باطل اولور دیدیلر کذلك بصل العنصل و قرصعنه و سذاب
و سکبینج کبی نیچه دوالر دخی واردرکه خواص مذکوره یه جامع و سحر امثالی افعال ردیه ایله
حاصل اولان عقره علاج سیف قاطعدر خصوصا علیك بتسنه سحره و بغلنمه اعتقاد
و اعتمادی اوله و الحاصل رجال و نسادن بو مرضه مبتلا اولنلر کندولرنه اثار سحر و افعال
ردیه حس ایدوب ظن غالبلری دخی جانب سحره اولورسه لایق اولان ساکن اولدقلری
مساکنی و جامه خوابلری اولان موضعك لازمه لرینی یعنی دوشك و منقد و یورغان و یصدق
کبی اشیانك کما ینبغی درونینی تتبع ایدوب جست و جو ایده لر یاخود تغییر و تبدیل خانه و جامه

ایده لر واکر عقر سوء مزاج حاره سببیله اولورسه علاجی سوء مزاج کبده تحریر و بیان اولنان
معالجات ایله علاج اولنور اما التهاب عظیم ایله حرارت شدیده موجود اولورسه جنون دخی که
ابنة النسا اسمیله فصلنده مذکور اولان معالجاته مراجعت ایده لر لکن معالجه لرینده کافور دخی اولنمیه
تولیده مانع اولوردیدیلر واکر عقر وامتناع حمل افراط یبوستدن ناشی اولورسه ضدی ومقابلی
اولان ادویهٔ رطبه ایله علاج ایده لر واکر بو مرض بدنك افراط هزالی و زیاده انحلالندن ناشی
اولورسه علاجی حمی دق علاجی کبی اولور شرب لبن وکثرت استحمام ایله ترطیب بدن و تأثیر
معالجات دقیه کبی واکر سوء مزاج بارد و رطب که نفس رحمده موجود اولمغله حادث اولمش
اولورسه که اکثریا سبب عقر بودر بوکا سیلان رحم فصلنده مسطور اولان دوالر ایله علاج
ایده لر واکر بدنده غلبهٔ بلغم اولورسه ادویهٔ مسهله مناسبه یاخود مدرات ومعرقات ایله
استفراغ ایده لر ویاخود عکس مادهٔ ایچون اکسه یه وبا دوزله وساتره مکاویات وضع
ولصق ایده لر بعده اعضاء رئیسه یه تقویت ایچون تریاق اکبر ومثرودیطوس وجوارش
افاویا بالورد کبی معاجین وجوارشات مناسبه استعمال ایده لر والحاصل تنقیهٔ تامه دنصکره
صور نوعیهٔ سیله بالخاصه رحمه قوة ویروب شهوة باهیه یی تحریك وتزیید ایدیجی دوالره
مداومت ایده لر خصوصا حق کوره ایچون بو معجون عطیهٔ الهیه وموهبهٔ ربانیه در صنعتی بودر
مرباء اصل قرصعنه ومرباء اصل الساطریون المسکری بر وقیه مرباء زنجبیل العربی نصف وقیه فندق
وحب الصنوبر وفستق شامی المقشر درهم مرباء جوز الطیب بر عدد بزر جرجیر وبزر حرف ایکیشر درهم
رماد قضیب الثور وکلی السقنقور ونشارة العاج بر درهم معجون القرمز اوچ درهم دواء العنبر
ودواء المسك الحلو بر مثقال عنبر اشهب نصف درهم اخذ وشراب قشر الاترج ایله معجون ایدوب هفته ده
ایکی یاخود اوچ دفعه عند النوم کستانه قدر استعمال اولنوب اوزرینه شراب صرف یاخود شراب حمر اطیب
قلیل المقدار استعمال اولنه وبو سفوفی دخی غایت مدح ایدرلر صنعتی بودر بزر سیساالیوس وبزر جرجیر
یارمیشر درهم نشاره العاج ودارچین وجوز الطیب بر بر درهم صندل ابیض اوچ درهم مسك اوچ
حبه اخذ اولنوب صنعت اوزره سفوف ایده لر مقدار استعمالی بر درهمدر شراب صرف ایله ویره لر
وبو سفوف دخی مناسبدر صنعتی بودر جرجیر وبزر الجرجیر البری ودارچین وجوز بوا وسفوف دواء العنبر
وسفوف دواء المسك الحلو هر برینده بر درهم رحم الارنب وحصیة الخنزیر البری وقضیب الایل وقرنفل
یارمیشر درهم مسك وعنبر اشهب المقشر حبه سکر ابیض جمله اجزا مقداری اخذ اولنوب سفوف
ایده لر مقدار استعمالی ایکی درهمدر شراب صرف ایله ویره لر وبو سفوف دخی فرانسه اطباسنك معتمدلرینك
عندنده مرض عقر ایچون بالخاصه نافع وغایت ممدوح ومجربدر وقت مباشرتدن بر ساعت مقدم ذکور
واناث استعمال [illegible] شهوة باهی تحریك ایدر وخاتونلردن عقر وامتناع حبلی دفع ایدوب توالد
وتناسله باعث [illegible] اولور صنعتی بودر اصل حصیة الثعلب واصل خصی الکلب ونشارة العاج
وبزر سیساالیوس ورحم الارنب المجفف وحصیة الخنزیر البری المجفف فی الظل وانفحة الارنب هر
برینك اوچ درهم اخذ اولنوب بعد الدق والسحق مجموع اجزا مقداری شکر نبات ایله سفوف اولنه
مقدار استعمالی بر درهمدر ودخی بو علته عظیم النفع وسریع التأثیر اولان ادویهٔ ممدوحه دن بری
دخی مشیمهٔ خر اتیندرکه بعد الوضع للحمل اخذ اولنوب ظلده تجفیف دنصکره محکم دق وسفوف
اولنه مقدار استعمالی شراب صرف ایله بر درهمدر مرض عقری ازاله ایدر ودخی اسرار مکتومهٔ اطباء
مجربندن اولان اشیانك بریسی دخی بودرکه یالکز طوغمش خنوص یعنی ولد خنزیرك کبدینی

وحصیه لرینی

٤٣٢ وحصیه لرینی تجفیف ایدوب بعد الدق سفوف ایدوب استعمال ایده لر سه علت عقری کرك نساده
وکرك رجالده اولسون دفع ایتمکده لانظیردر ودخی بو رنانخواه عاقره اولان خاتون ایچون عطیهٔ الهیه
وموهبهٔ ربانیه دن بر دوادر لانظیردر که **دیسقوریدوس** ومعلم **مستولد سیخس وجوبیلوس** نام
حکیملر نیجه کره تجربه واستقرا ایله حاصلسنه واقف اولوب تحریر وتقریر ایدرکه بو تخمدن بر درهمنی کون
آشوری طعامدن اوچ ساعت مقدم شراب صرف ایله استعمال ایتدرسه لر بشرط آنکه استعمال دوانك ایتدکی
کونده مجامعتدن احتراز ایتمك ایله مداوم اولسه لر باذن الله تعالی حامله قالورلر لکن نانخواه اسکندرانی
اولوب ناعما دق اولنمق شرطله وصباحلرده شراب ایله یاخود مرق اللحم ایله استعمال ایتدوره لر عقره
سریع التأثیر اولان دواء عجیبلردندر وشول خاتونکه اعضاء باطنه سنده حرارت وسخونت کلکدن خوف
اولنه حیضندن طاهر اولدقدن درت بش کوندن صکره نشارهٔ ناب الفیلدن نصف درهمدن بر درهمه
وارنجه خمر ابیض ایله ایچورسه لر سریعا وعاجلا نفعی ظاهر اولور کذلك **قرولیوس** نام حکیمك اختراعی
اولان جوهر الساطریوندن تطهیر حیضدن صکره ثلث درهمدن بر درهمه وارنجه شراب صرف ایله
ایچورسه لر عقره دخی غایت عظیم النفعدر فی الواقع ساطریونك کرك مرتباسی وکرك خیره سی وکرك صمغی
وکرك جوهری دواء بیعدیل وعلاج بیمثلدر وبو مطبوخی دخی غایت مدح ایدرلر بو خصوصده عجیب المفعولدر
صنعتی بودر اصل قرصعنه بر وقیه بر مجاسف ونعنع السنور بر قبضه اخذ اولنوب خمر ابیض ایله طبخ و
تصفیه دنصکره طقوز کون علی التوالی صباح واخشام بر بر قدح مقدارنه بر درهم بلا افیون ترکیب اولنمش
الطریفل کبیردن اضافه ایدوب عاقره یه ایچوره لر نافعدر کذلك **غورجیتانوس** نام حکیمك اختراعی
اولان مطبوخ که نیجه کره تجربه اولنمشدر صنعتی بودر حصیة الکبش ورحم الارنب که هر بری شراب ایله
غسل اولنوب بعد التجفیف ناعما دق اولنمش اوله وبسباسه وقرنفل ودارچین وبزر نانخواه
وزنجبیل ابیض هر برندن ایکیشر درهم زعفران بر بچق درهم قلب الجوز الرومی وفندق وفستق شامی
اوچر درهم اخذ اولنوب بعد الدق البلیغ ایکی رطل شراب صرف ابیض ریحانی ایله ثلثی مقداری
محو اولنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه حیضدن طاهر اولدقدنصکره صباحلرده فطوردن اوچ ساعت
مقدم اوچ وقیه دن درت وقیه یه وارنجه اوچ کون متوالیا استعمال ایدوب دردنجی کون زوجی
ایله جمع اولسه باذن الله تعالی حامله قالور ودخی بو بابده بو ماء مقطر دخی عجیب المفعولدر صنعتی بودر
دارچین وقرنفل وجوز بوا وبسباسه هر برندن بر وقیه کبابه وخولنجان ودارفلفل و زرنباد
وبزر نانخواه اسکندرانی وبزر سیساالیوس هر برندن نصف وقیه حب ابهل بر درهم شراب ابیض صرف
وماء اکلیل الجبلی وماء مرزنجوش وماء ترنجان هر برندن کفایت مقداری اخذ اولنوب بر قرعهٔ
زجاجیه یه وضع والتی یاخود اون کون تعفین وتهضیم دنصکره حمام حکاده تقطیر ایده لر مقدار
استعمالی صباح واخشام ایکیشر اوچر قاشق سکر اضافه سیله استعمال ایتدیره لر ودخی اکر خاتون
حیضندن دردنجی کونده عصارهٔ سلیخه بستانیه دن اخذ ایدوب جزوی ملح اضافه ایدوب [illegible]
وبعده قرق ساعتدن صکره اریله مجامعت ایلسه بلا شك ولا شبهه اول خاتون حامله قالوردیو
ثقاتدن جم غفیر شهادت ایلدیلر **اطیوس الآمدی** دخی بو دوایه شهادت ایدوب دیرکه مصرده
طاعون عظیم وقوعندنصکره بز بو دوایی خاتونلرده قتی چوق استعمال وتجربه ایلدك اولاد کثیره
وجوده کتوردیلر **الادویة الخارجیة** معلوم اوله که ادویهٔ داخلیه استعمالی اثناسنده مداوات
خارجیه دخی استعمال اولنمق هر وجهله لازم واهم اولدوغندن ناشی بو مقامده بعض مجرب دوالردن
تحریر وبیان اولندیکه اسبابك اقتضاسنه کوره زیاده تأمل وبصیرت اوزره اولنوب مداواته

شروع لازمدر بس ایمدی اگر رحمی تجفیف و تقویت ایچون ادویهٔ قابضه استعمالی لازم اولورسه ابتدا جوف رحمده محتبس و مجتمع اولان فضولی جذب و تنقیه و تطهیر ایتمك لازمدر حتی اعضاء شریفه منصب اولمیه بلکه جوهر رحمی متأذی ایدوب آلام عظیمه احداث ایلیه ایمدی اول تنقیهٔ رحم ایچون بو فرزجه‌یی استعمال ایده لر صنعتی بودر ایارج فیقرا و معجون دیافنیقون یارمیشر وقیه ترمنتین و عسل الحلبوب بر وقیه جند بیدستر بر درهم اخذ اولنوب قاعده اوزره قوام مناسبه کتوریلوب فرزجه ایده لر
آخر بو دخی غایت نافعدر صنعتی بودر ایارج فیقرا نصف وقیه غاریقون مقرص و اصل آیرسا بر درهم مثرودیطوس عتیق و معجون دیافنیقون ایکیشر درهم اخذ اولنوب عصارهٔ حلبوب ایله فرزجه ایدوب بر بز پاره‌سنه لف ایدوب عند النوم رحمه ادخال ایده لر ایکی یا اوچ ساعتدن صکره اخراج ایده لر اگر رحمده اثقال و فضلات زیاده افراط اوزره اولورسه بو ذرافه‌یی استعمال ایدوب غایت قوی فرزجه کتوره لر صنعتی بودر ورق افسنتین و حلبوب و برنجاسف و سذاب هر برندن بر بچق قبضه غاریقون مقرص نصف درهم شحم الحنظل و زنجبیل و مرصافی هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب بر مقدار حمص ابیض و بر مقدار ماء القراحیله بر رطل قالنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه ایچنه ایکی وقیه کلنکبین حل ایدوب جریان حیضدن صکره اوچ یا خود درت کون متوالیةً صباح علی الریق و احتشام علی الفراش بو مطبوخدن اوچ وقیه‌سنی رحمه ذرافه ایده لر بعده بو فرزجه‌یی ادخال ایده لر صنعتی بودر ایارج فیقرا و معجون مبارك برر وقیه شحم حنظل و غاریقون مقرص یارمشر درهم سنبل هندی و شونیز رومی و ورق الغرب برر درهم اخذ اولنوب عسل اکلیل الجبل ایله عجین و فرزجه ایدوب بر پاره حریره صره ایدوب عند النوم بر دانه‌سنی فرجه ادخال ایده لر ایکی ساعتدن صکره چیقاروب فرجی خمر ابیض ایله غسل ایده لر کذلك بو ذرافه دخی قابض و مجففدر رحمه قوت ویرر صنعتی بودر اصل ذراوند مدحرج نصف وقیه عود هندی اوچ درهم جوز السرو و سعد کوفی ایکیشر درهم مرصافی و اصطرك و لبان جاوی ایکیشر بچق درهم قصب الذریره بر درهم ورق مشکطرامشیع اثریطی و ورق الآس و صعتر فارسی و زهر اکلیل الجبل و زهر اسطوخودوسدن و مرزنجوش بر قبضه اخذ اولنوب مقدار الکفایه خمر ابیض ایله طبخ و تصفیه دنصکره مطبوخ مصفا بر بچق رطل اخذ اولنوب ایچنه قرص المسك ایکی درهم عنبر اشهب و مسك تبتی یارمشر حبه زباده خالص حبشی حبه ضم اولنوب بر قاچ کون صباح و اختشام فاتراً رحمه ذرافه ایده لر و بو ذرافه‌دن یا اول و یا خود صکره بو بخور ایله رحمه تبخیر ایده لر صنعتی بودر قرص غالیه و قرص المسك ایکیشر درهم اصطرك و لبان جاوی و لادن صافی یارمیشر وقیه عود هندی و خشب دودبوس بر درهم شونیز و کبابه و قرنفل هر برندن درت ثلث درهم نکا مکا و کهربا بر مثقال بسباسه نصف درهم بونلری بعد السحق البلیغ ماء زهر النارنج ایله ممتزج لعاب الکثیرا ایله عجین ایدوب قرصلر ایدوب بعد التجفیف بر یا ایکی دانه‌سنی آتشه وضع ایدوب قمع تعبیر اولنان آلت ایله رحمه بخور ایده لر و اگر خاتون فقرادن ایسه بو بخور قلیل المؤنه و سهل المأخذدر بو دخی استعمال ایده لر صنعتی بودر مرصافی و لبان ابیض و عود هندی و اصطرك و خلنجن و دارچین و قرنفل علی السویه اخذ اولنوب کثیرا ایله قرصلر ایده لر ایمدی ذرافه و بخور عمللرینی تکمیل ایتدکدنصکره بو فرزجه‌یی رحمه ادخال ایده لر صنعتی بودر لبان و مصطکی ایکیشر درهم قرص غالیه‌دن قرص المسك هر برندن ثلث درهم بسطورطه و جوز السرو و ورد احمر و نشارة العاج هر برندن بر درهم خلنجن و اصطرك و لادن هر برندن ثلثان درهم قصب الذریره و سعد یارمیشر درهم اخذ اولنوب ماء زهر النارنج ایله تبلیل و عجین ایدوب بر سیرلك خرقه پاره‌لرینه ربط

وصره

وصره‌لر ایده لر بر دانه‌سنی عند النوم و بر دخی علی الصباح رحمه ادخال ایده لر و بو اثناده نواحی دبره و صفاق بطن اوزرینه دهن جوز بوا ایله زباد خالص مزج ایدوب طلا ایده لر و رحمه تقویت ایچون ذرافه ایدوب و بخورلر استعمال اولنمزدن مقدم اگر ممکن اولورسه بو آبزن دخی استعمال ایده لر صنعتی بودر اصل خاشرا و اصل ایمرا توریا و اصل الغوی الکبیر و اصل السوسن الاسما نجونی و اصل الراسن هر برندن اوچ وقیه مرزنجوش و برنجاسف و نعنع السنور و حلبوب و فلسقون و سلیخه و ورق الغار هر برندن درت قبضه حب الغار و حب الابهل بر وقیه اخذ اولنوب بعد القطع و الدق الجریش کفایت مقداری ماء القراحیله طبخ ایدوب علیلی جاغجوابه کیرمزدن بر ساعت مقدم بو آبزنه اجلاس ایدوب بعده فراشه قویه لر کذلك آبزنات یوینه حماماً طبیعیه کبریتیه و حورتیه‌یه اجلاس دخی نافعدر و استحمام دخی سریع التأثیردر و بو تدابیر ایله تدبیردن صکره موضع عجان و اعضاء قبله بو مسوحی طلاء ایده لر صنعتی بودر دهن الناردین و دهن المسك بردر بچق وقیه دهن الخیری نصف وقیه سفوف دواء العنبر و سفوف دواء المسك بر و مثقال میعة السائله بر درهم زباد خالص سرسو درهم مسك تبتی و عنبر اشهب ایکیشر حبه اخذ اولنوب شیء قلیل شمع ابیض اضافه‌سیله قانون اوزره مسوح اولنه و داخل فرجه زباد خالص یا خود بلسان هندی طبیعی طلاء ایده لر یا خود حین مجامعته قضیبه رجاله زباد طلاء ایده لر یا خود مسوح مزبوری محکم طلی ایدوب بعده مجامعه شروع ایده لر

الفصل الرابع عشر فی الرجا

رجا بفتح الراء و الجیم المعجمه رجادن مأخوذ اولوب ملاحظه اولنور کو یا علامات نتاج ظاهر اولمغله ولد امیدوار اولنور بو بر مرضدر که نسا طائفه‌سنه عارض اولور بو کا ابتلا اولان بعضی خواتینك لعلة حیضلری محتبس اولوب بشره‌لری متغیر و طعامه اشتهالری ساقط و رحملرینك دخی آغزی منضم اولمغله یا خود صلابت بولمغله احواللری کبه اولان خاتونلرك احواله مشابه اولدغی اجلدن کندولرینی کبه ظن ایلیوب ولد رجا ایدرلر و انلری کورنلر دخی بادیٔ نظرده کبه‌در قیاس ایدرلر انکچون اول مرضه جیم ایله رجا تسمیه ایتمشلر اطبا اول مرضه حمل کاذب و حمل ناقص و حمل ناتمام و حمل غیر کامل دخی دیرلر عند عوام الناس ترکیده سونردن بلانجی کبه‌لك و قادپوزجق تسمیه ایدرلر زبان فارسیده بار دروغی دیرلر و اطبا یونانیین اصطلاحلرنده مولی تعبیر ایدرلر تفسیری حاء مهمله ایله رحا معناسنه‌در که ترکیده دکرمن طاشی دیمکدر شیخ الرئیس علیه الرحمه بو مرضك اقسامندن رجا تسمیه اولنان قطعهٔ لحمیه تولدن ایدن قسمیدر کرلسان یونانیده مولی دیدکلرینك عینیدر بو قسمدن غیرلیسنه مولی دینلمز فارسیده بوکا بار دروغی یعنی حمل کاذب دیرلر دیو تحریر ایتمشلر اما مولینك معناسی دخی معلوم اولمادیغی اجلدن اول خصوصده رحا لفظنی جیم ایله می یا خود حاء مهمله ایله می تلفظ اولنمق صحیحدر دیو شراح بیننده اشکال و اختلاف وارد اولمشدر علامهٔ شیرازی علیه الرحمه حق اولان بو علتك اسمی حاء مهمله ایله رحا اولمقدر زیرا رحمده تولد ایدن قطعهٔ لحمیه‌یه لسان یونانیده مولی دیرلر تأویلی حاء مهمله ایله رحادر ترکیده دکرمن طاشی دیمکدر علته موده‌یه مبتلا اولان خاتونك دخی قرنی مدور و سخت اولمسیله دکرمن طاشنه تشبیه ایتمشلر دیو تصریح ایتدیلر اما لسان یونانیده مولی دکرمن طاشنك اسمی اولدیغی صورتده علامه‌نك اطلاقی یرینده اولماز حاشا استاد الوری علیه الرحمه‌یه دخل حرف کل لکن اول توجیه اوزره قطعهٔ لحمیه صورتنده اولان حا ایله رحا دینوب انزنت ماعداسنه جیم ایله رجا دینك اقتضا ایدر اما شیخك مرادی نسوانك حمل و ولد

رحا ایکی کلوری قطعهٔ لحمیه صورتنده اولان اولدوغی واضحدر زیرا رجا دیمک اولمقسیمه صادقدر که
من وجه تولّد بولنور باقی اقسامنده تولّد بولنمامغله رجا تعبیرنه صالح دکلدر دانلر احتباس حیض
وسائر امراض رحمده داخل اولورلر بو توجیه مولینک بارد روغیدن ماعدا ذکرمن طاشی معناسنه
اولدیغنه دخی منافی دکلدر زیرا خاتونک قارنی ذکرمن طاشی کبی اولدیغی صورتده دخی بارد روغی
اولور ایچی مناسب اولان شیخک مولیدن مرادی جیم ایله رجا اولدوغیدر والله اعلم بحقیقة الحال
السبب اکر بو مرضه مبتلا اولان خاتونک اری وار ایسه سبب مرض قوة مصوره نک ضعفی و
تشویشی اولور اکر اری یوق ایسه سببی بالذات خاتونک کندی منی سندن اولور دیمشلر و بعضیلر
حیض قانک احتباسندن دخی اولور دیمشلر اول علّة بادی رحمده یاخود رحمک فمنده ورم اذ
اورام اولان فضول ستّه دن ریاح کثیره یا فضول غلیظه محتبس اولدوغیندکه انلر حیض قانی ایله
معًا محتبس اولورلر وکاه اولور رحمده حیض قانی جاری اولاجق طرفلر منسدّه اولمغله مشوب
ممتد اولورلر نفیسی مرحوم اسباب وعلامات شرحنده رجانک سببی کثرة موادّ اولوب رحمده منعقد
اولدقده حرارت غریبه نک استیلاسندن ناشی متعفن اولمغله استعدادی مرتبه سی نفس
حیوانیه قبولنه مزاج حاصل ایدوب بامر الله تعالی اولکونه صورت افاضه اولنور دیمش شیخ الرئیس
قانونک کتاب ثالثنده رحمده ات پاره سی تولدینک علی طریق الظن والتخمین طبًّا ادراک اولنات
سببلری ایکیدر بریسی رحمده شدّت حرارت ایله مادّهٔ کثیره منصب اولوب لطیفی متحلّل وکثیفی
منعقد اولمغله بحسب الاستعداد صور غیر معهوده اوزره لحمی بر جثّهٔ غریبه تولّد ایدر اول جثّه ده روح
اولدیغی صورتده حرارت غریبه استیلاسندن ناشی تعفّن ایلیوب نفس حیوانی قبولنه مستعدّه
اولمش اولور که مبداء فیاضدن استعدادی مرتبه سی حیات افاضه اولنور سبب ثانی اول جثّه
شروطی ایله واقع اولمیان جماعدن نشأت ایدر زیرا بعضی مجامعتده رحم ایچی خاتونک کندی منیسنی
مشتمل اولوب احلّه منیسنی الآمر اول اجلدن طبیعت یالکز خاتونک منیسنی تمدید وتربیه
ایدوب منیٔ ذکر منعدم اولمغله صورت ناقصه ده بر قطعهٔ لحم متولد اولور دیمش **العلامات**
بو مرضده خاتونک قارنی یوکلی کبی بیوک اولوب شیشر کندو کبه صانورکو نلر دخی حامله در
دیرلر وحیض قانی کسیلوب کلمز اولور وغثیان عارض اولور واکثیسی بر وطوز لویه مائل اولور و
دخی بو مرضک اعراض خاصه سندندر که بعضی نسوانک ممه لری طولار وشیشر و بعضیلرینک
قرنلرنده جنین حرکتی کبی بر تپرنی وحرکت اولور کبه خاتونلرک قارنلرنده اولدیغی کبی وجنین جثّه سی
کبی جسم حس اولنور دال ایله باصلسه اول جثّه صاغه وصوله منتقل اولور وکاه اولور خواتین بیننده
اوغلان طوغرمق بوردسی دیمکله معروف اولان اغریلر ظهور ایلیوب کمد دخی طوغرصانور قابله
اولان بیچاره لر وآقز تکاپو ایدرلر بر شیٔ چقماز بعضیسی سنک مادّه سی یالکز دم اولمغله اول بوده
محتبسه اولوب چیقادر وبعضیسنده قان ایله معًا محتبس اولان فضول بوشانور وکاهیجه بر ات
پاره سی طوغرصورتسز اولدیغی کلن قطعهٔ لحم ایچون بر صورت معینه اولماز وکاهیجه صورتلر
طوغر خروس صورتی وبلان صورتی وبالق صورتی وناقص انسان صورتی کبی کونا کون صورت
ایله طوغرهر بر خاتونده باشقه هیئتده تولد ایدر اصنافی مضبوط دکلدر بعضیسی ذی روح
اولور اولخصوصده اطبا حکایات عجیبه نقل ایدرلر ملا نفیسی مرحوم اسباب وعلامات
شرحنده بن ایشتدم بر خاتون قابلو بغه صورتنده بر جثه طغوردی حیاتی وحشی وحرکتی وار
ایدی بر قاچ ساعت متحرّک اولوب بعده هلاک اولدی وبر خاتون دخی خروس صورتنده طوغوردی

ایکی

ایکی قنادی وار ایدی دیو حکایت ایلیوب چوغی دخی ناقص الخلقه انسان صورتنده بولنور
دیمشلر و بو مرض دخی آیده کین حامله دن فرق اولنماز بعده حرکتندن فرق اولنور زیرا بو مرضده
اولان حرکت جنینک حرکتی کبی دکلدر وهم بو مرضده ممه لرده سود اولماز حامله لرده سود اولور و بو
مرضده استسقا وسوء القنیه اعراضی اولور دیل اغریسی اولور و بعضی اطبا حمل ایله رجا اراسنی تجربه
بر خوشجه فرق اولنماز دیدیلر باقی وجه کان طبیب لبیبه لایق اولان اولدرکه مرض ایله حمل صحیح بیننده
تمییز اولان علامتلره دقت ایلیوب کما ینبغی تفریق ایلیه اولا حمل کاذبنده حادث اولان شیئ بر وقتده
حرکت ایدوب بعده ساکن اولور جنین ایسه اوچ ایدنصکره یاخود درت آیدنصکره حرکته مباشرت
ایلیوب دائما تحرکی حس اولنور و مرض عروضنده قرنده اولان شیشلک دخی اولور و دکرمی شیشلر
والتری وایاقلری کلشک اولور وکاهی سنجشمک دخی واقع اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اوله که
بو مرض بعضیلرده برسنه و بعضیلرده ایکی سنه و بعضیلرده بش سنه ودخی زیاده ممتد اولوب
الی آخر العمر باقی قالور وکاه اولور که استسقاء کبی بطنی منتفخ اولور اما ضرب اولندقده طبل کبی صدا
ویرمز واکر معالجه سنده اهمال اولنوب بر زمان تأخیر اولنورسه استسقاء صحیحه انتقال ایدر
وکاه اولور که اورام رحم وقولنج کبی عارضه لر ایله وجع شدید بر ماحرات ایدر زیرا بو مرض معاء اعوری
زیاده تضییق ایتمکله اکثریا قولنج صحیحه ایراث ایدر اما حمل حقیقیده بو ذکر اولنان حالات بولنمز
العلاج بو مرضک معظم علاجی مادّه سی هر نه ایسه انک ضدی ایله تدبیر اولنمقدر اکر قولنج ایراث
ایتمش اولورسه علاج قولنجیدن ماعدا معجون عربی وشهریاران وانلرک مثلی معاجین محلّله و برلک
نافعدر اکر فصد واستفراغ وقیئه محتاج ایسه علی ما ینبغی تدبیر اولنور وایارجات کباردن
اقتضاسنه کوره ایارج لوغاذیا وایارج جالینوس سقی اولنور شیخ رئیس بو مرضده ایارج لوغاذیا
شدید النفعدر دیمش هذا ایارج مبارک دیوب امراض صعبه نک جمله سنه نفع عظیم ایله نفعی
یارنشلر دحرنا ودواء کرکم وتریاق اربعه دن قنقیسی الدکیررسه ترمس وابهل ومشکطرامشیع مثلی
جنین حتی چیقاریجی شیلر طبیعی ایله تدبیر اولنور ودخی حیض مدر اولان مشروبات وحمولات
ویریلور ورماجی تحلیل ایدیجی کمادات وضمادات استعمال اولنور ودخی رحمده صلابت اولدیغی صورتده
اشیاء محلله وملینه ایله معالجه اولنور وقلّت حرکت وترک ریاضت لازمدر زمانه اطباسی متقدمینک
بو کوندجوبات ومداوا اتدرین قدح ایدرلر اما منافع کثیره لری اولدوغنده اشتباه یوقدر ناموالحروف
تسوید کتاب اثناسنده بر مفلوجه کسنه حب منتن یا بوب ویردم بعنایة الله تعالی علاج برؤ
الساعه اولدیغی اول اجلدن بو ترکیبی دخی التزام ایلدم بو نسخه یی اقرابادین ده یازدیغیمی اوزره مدرج
ترکیب ایلیوب علت مذکوره یه مبتلا اولان نسوانه ویرسه لر امیددرکه عون باری ایله بر قاچ
دفعه ده خلاص اولوبه سبب اوله سائر امراضه دخی علاج قوی اولدیغی مجرّب در شرح ومنفعتی معلوم اوله

الفصل الخامس عشر فی الرتق

رتق بفتحتین معنا لغویسی اولاشمق و بیتشمکدر
فتقک ضدیدر و یقال الرتق الواصل اما اصطلاح اطباده اصلق دیدکلری علتدر که بعضی باکره
قزلرده اولور یونان لسانده کا اطرطنس دیرلر اطرطنس دخی تسمیه ایدرلر غیر منقوب معناسنه در
بو بر حالتدرکه فرجک اغزنده واقع اولان قزلق دیدکلری پرده بعضی قزلرده غایت صلابت اوزره
خلق اولنمغله مجامعت اولنمق مراد اولنسه قضیب هر نه قدر قوی وقوالدار اولسه آنی یرتامیوب استره ایله
یارمغه محتاج اولور یاخود اول غشادن ماعدا فرجک اغزنده نابت شیئ زائد عضلی قطعهٔ لحم یاخود شیئ زائد
صفاقی وغشائی ومریءو کثیف کلن کبی نسنه واقع اولوب فرجک اغزنی سدّ ایتمکله جماع مراد اولندقده

ذکرت دخولنه مانع اولور وغشدن ماعدا بعضیلرده حیض کورمکه وحامله اولمغه دخی مانع اولور اعلم ان
الرتقاء هی التی لا یستطاع جماعها لارتقاق ذلك الموضع منها یعنی رتقاء شول عورته دیرلرکه موضع معهودی
مسدود اولمغله آنکله جماع ممکن اولمیوب بتول ایره جکلرکندن غیری موضع اولمیه ودخی بو علتك
انواعی واردر تشریح رحمه تتبعی اولنلره معلومدر لکن بین الناس معروف ومشهور اولان اوچ نوع اولوب
اورزره در نوع اول که لحمیدر اکا رتقات اصلیه دیرلر نوع ثانی که غشائیدر اکا کل اصلیه دیرلر نوع ثالث که
عظمیدر اصطلاحات خوانینده اکا کوك اصلیه تعبیر ایدرلر شیخ داود انطاکی رتقك بو نوعنه قرن
تسمیه ایلمش بونلردن قطع نظر بو علتك اوچ موضعده حادث اولمق شانندندر مثلا اولکیسی رحمك
رحم فم مقدمنده اولور اکا فم رحم خارجی وفرج وقبل تعبیر اولنور ایکنجیسی رقبهٔ رحمده اولور که اکا اغلاف
وعنق رحم دخی دیرلر مدخل ذکردر اوچنجی رحمك فم مؤخری یعنی فم داخلیسیدر که اوغلان یتاغنك
قپوسیدر ومخرج ولددر وجمیع اصناف رتق بو اوچ موضعده حادث اولور السبب بو مرضك سببلری
دخی یا خلقیدر که ابتداء تخلق وتشکلده جنین رحم مادرده صورت بولدیغی حالده فم رحمنده یا رقبهٔ
رحمنده برغشا توکلدیروب مجرایی سد ایدر وآنکله برابر دنیایه کلور بو خلقی اولان نوعنده فلاسفه حکمت
شعار چوق قیل وقال ایدوب بو اسلوبه خبر ویرمشلردر که فرمان خدای تعالی شانه وعظم برهانه ایله
کثیر عددینه مولودك صحرای وجوده رسیده اولدیغی زمان طالع ولادتندن اولور سبی عطارد کواکب
ثوابتدن سحابی اولوب منحوس اولانك بری ایله طالعده بولنوب زهره ایله مریخ ساقط وزحل تربیعا نظر
ایدوب سابعده منکب الفرس نام کوکب ایله مشتری جمع اولدیغندن یاخود وقت سقوط نطفه‌ده
اولور دیو تحقیق ایلمشلردر یاخود غیر خلقیدر که صکره‌دن عارض اولمشدر مثلا رحمده جرحه ویا قرحه
تقدمندن ناشی اثر مندمل وملتحم اولمغله اعضاء رقبهٔ رحم یا شفتین الفرج بری برینه ملتصق وملتحم
اولمقدن اولور یاخود اثردن ناشی لحم زائد تمکندن نشأت ایدر یاخود رحمك مجرای داخلیسنده بعضی
اورام ظهور ایدوب انك بیومه سیله مجری منسد اولمقدن اولور یاخود انضغاط وازدحامدن وتقبض
واجتماع وانضمامدن نشأت ایدر ویاخود اعوجاج ومیلان رحمدن اولور که غالبا انلر دم حیضك تنقیه
وجریاننه وقضیب رجالك دخولنه ومنی رجالك جوف رحمه وصولنه مانع اولمیلردر العلامات
بو مرضك بعضی موضعده اولدقده بلمسی آسان اولور وبعضی موضع آخرده اولدیغی حالده معلومی عسیر
اولور مثلا اکر رتق فم فرجك خارجنده اولورسه بادئ نظرده معلوم ومحسوس اولور اما اکر رقبهٔ رحمده یاخود
فم رحمده اولدقده ایو جرمشاهره وتشخیص اولنماز الا مکر که دم حیض ظهوره کلمکه باشلدقده معلوم
اوله یاخود قحنکه کبرالر ایچون خلله شروع اولندقده معلوم اوله نته کیم دم حیضك تنقیه ایچون جریان
ایده جك وقتی کلدکده ثقل حس اولنمغله معاً موضع رحمده وجع ومغص عاجزه وشامله ظهور ایدر
اما صکره جریان دم حیض واقع اولماز یعنی دم جریان ایده مز اول صورتده معلوم اولور که رتق در
اکر رتق رقبهٔ رحمده اولورسه علامتی ابتداء مجامعته شروع مراد اولندقده قضیب محلنه دخول ایده ممکله
نك معلوم اولور اما اکر نفس فم رحم مسدود اولورسه معلوم اولماز الا عسرت ایله معلوم اولور مثلا قابله حاذقه
تأمل ایله اللری ایله مس ولمس ایتدکلرینه معلوم اولور یاخود انزلاق منیدن اولور مثلا دقت ایدوب
کوره لر حین انزالده منی رجل منزرق اولدقده چوق رحمه ومحل مخصوصیه منی واصل اولورمی یوخسه
اولمازمی اکر منی رجل عقیب انزالده دعقیب خارجه خروج وسیلان ایدرسه معلوم اولور که رتق در
ومجری مسدوددر تفرقة المرض نوع اول ایله نوع ثانی یه علاج ممکندر اما نوع ثالثه علاج اولماز
مثلا نوع اول که غشائیدر اکثریا شقه محتاج اولیوب بعضی بوجه توامل آلت اوله مصلحتی بتوردر

والا

والا کامادلور که شقه محتاج اولور اما نوع ثانی که لحمیدر بهرحال استره ایله شق اولنمقدن غیری علاج
ممکن دکلدر نوع ثالث که عظمیدر بلیته در بو نوعه علاج اولمز بویله عورتك فرجی غایتله صیق اولور
واوروتاسنده کچکدن بول جریان ایده جك قدر بردلوك اولور اکرچه نوع اول وثانی که ایکی وحیضی
منع ایدر اما نوع ثالث جماعی دخی منع ایدر وحیض کوره جك وقت کلدکده اوجاع شدیده وبلای
عظیمه عارض اولور زیرا طبیعت دم حیضی دفع ایتمك استر طریق مسدود بولنمغله دفع ایده میوب
وجع شدید حادث اولور اکر رتق خارجده فم قبلده اولورسه قطع خفیف وشق قصیر ایله منحلل
اولور اما اعضاء رحمك زیاده داخلنده وقعرنده واقع اولورسه غالبا عسیر العلاجدر ازجمله قحنکه
مجرایی سد ایدن نسنه غشا اولورسه بسهولة علاج پذیر اولور اما قحنکه اولی سد ایدن نسنه
التحام قرحه دنصکره واقع اولمش مادهٔ لحمیهٔ زائده اولورسه غایت عسیر العلاجدر اما رتق نفس رحمك
فم داخلیسنده واقع اولمش اولورسه لا علاج لهدر زیرا الات جراحیتین اول موضعده تصرف واعمال واستعمال
قدرت وامکان اولماز العلاج اکر رتق فم فرج طرفنده اولورسه سنارطوس حکیمك تحریری اوزره
مجرد قطع وشق بسیط ایله مفتوح اولور اما رتق التحام قرحه سببیله اولورسه نته کیم اکثریا مرض
اوزنجیدن نشأت ایلدیکی کبی اول صورتده زیاده تأمل وملاحظه لازمدر مثلا اول لحم زائد جمله مجرای رحمی
سد ایتمش میدر یوخسه رقبهٔ رحم یاخود شفتین الفرج کمال اوزره ملتحم وملتصق اولمشمیدر طالعه
ایده لر دیوا که اکر یا اکر لحم زائد اولورسه حذر تخمین وملاحظه اولنوب استفراغات مناسبه اغاز
ایده لر بدن کما ینبغی تنقیه اولندقدن صکره اولا امتحان اولنوب لبان ذکر وزراوند آن وقشور الکندر
وجلنار وورد احمر ومصطکی وترصافی وصبر وسائر بونلر امثالی دوالردن معمول فتیلر اولان
مداوات مجففه ومبدده استعمالی ایله اول لحم زائدی تزایدندن منع وتنقیه یه سعی واهتمام ایده لر
اکر اول لحم زائد بونلر ایله نقصان بولورسه فبها ونعم والا اکرکه بونلر کفایت ایتمزسه من غیر وجع
بلکه وجع قلیل ایله اول لحم زائدی محو وافنا ایدیجی آکال دوالره تجاوز ونقل ایده لر مثلا شب محرق
ومرهم مصری وباقی انلر امثالی کبی دوالر اکر بونلر ایله دخی لحم زائدك اضمحلال وفناسی منظور اولمیوب
مقصود حاصل اولمزسه ارباب الانف قطع اولنمق ایچون ایجاد ایلدکلری آلت حدیدیه که جراحیین
اصطلاحلرنده اکا جوزة البواسیر تعبیر ایدرلر اول لحم زایدك مفرط وفضله اولانی چوره یاننده
دقت وتأمل ایله اول آلت موصوفه ایله قطع وازاله ایده لر اما اکر جمیع مجرای یعنی رقبهٔ رحم بالکلیه ملتحم
وملتئم وملتصق اولمش اولوب مسدود ایسه بینه تکرار قرحه تجدید اولنوب یکیدن قرحه احداث
ایتمکه محتاج اولنور وبعد التفریح معالجات مسبوقه ایله یعنی مبدد ومجفف وآکال دوالر ایله کالاول
اول لحم زائدی ازاله ایتمکله علاج ایده لر والا ماداماکه اول لحم زائدی افنا ومجرایی فتح ایتمکده مداوات
مسطوره کفایت ایتمزسه قاعده مسبوقهٔ مجربه اوزره بالکلیه قطع واستیصالنه شروع اولنوب
رقبهٔ رحمك التحام طبیعیسنه علاج اولنور اکر مجرای رحم بعضی اورام حدوثندن منغلق ومنسد
اولمش اولورسه اول ورمه خاص اولان معالجات موافقه ایله علاج ایده لر که هر بری بالمناسبه فلغمونی
الرحم وسقیروس الرحم وسرطان الرحم بابلرنده تسطیر اولنه جقدر اما اکر انغلاق وانسداد رحم
رقبهٔ رحمك یاخود نفس فم رحمك داخلیسنك تجمع وتقبض وانضمام وازدحامندن نشأت ایتمش
اولورسه سبب وقوع انضمام وازدحام دخی متعدد ومختلف اولور مثلا حصاة مثانه دن وورم
امعاء مستقیمدن وسمنیت ودسومت تربدن واعوجاج ومیل الفخذین والساقین کبی لردن
اولور الحاصل بحسب اختلاف الاسباب علاجلری دخی مختلف اولور که هر برینك مستقلا معالجاتی

کندی ابواب مخصوصه لرنده مفصلاً مسطوردر واکر رتق رحمک تحجر وانقباض وتضایقه سندن
اولور ایسه کربالقوه جساوت وصلابتدن یاخود جفاف ویبوستدن اولور اولدیغی کبیلرک علاجنده
واجب اولان مرطبات وملینات مرخیات استعمالی اولنمقدر مثلا آبزنات وکادات ومسوحات
وفرزجات وبونلر وسائر بونلر امثالی عضویه ادخال ایدیلجک اشیالر ایله معالجه اولنمقدر وداخل فرجه
رصاص اسوددن مصنوع برانبوبهٔ مطابقه ادخال ایدهلر یاخود شمع ابیضدن معمول فتیلهٔ
موافقه یی سمن البقری ایله یاخود سائر ادهان مرخیه ایله تدهین ایدوب رحمه ادخال ایدهلر
وعلی الدوام رحم ایچنده طول زمان کتوره لر یاخود کیجه لرده عند النوم رحمه ادخال اولنوب
اثناء نهارده بر پنبه پاره سنه مرهم الخطمی یاخود سائر مراهم موافقه طلی اولنوب باغلیوب
چقین ایدوب یاخود فتیله ایدوب رحمه ادخال ایدهلر وصبیلان رحمنه دخی مزبور مرخیات
وملینات ایله علاج اولنوب رحمه کالاول انبوبهٔ اسربی ادخال ایدهلر زیرا بو رسمه
رقبهٔ رحم وضع طبیعی سنه عائد ودواجع ومتشکل اولور

القسم الثانی فی الاورام والقروح والبثور والثوالیل والنواصیر والشقاق الرحم وهو یشتمل علی سبعة عشر فصول

الفصل الاول فی فلغمونی الرحم

لفظ فلغمونی یونانیدر عند اطباء العرب ورم الحار وورم الدموی
تسمیه اولنور لسان ترکیده اسی شیش معناسنه در ایمدی طائفهٔ نسانک اوغلان یتاغنده بو ورم
حادث اولدقده بین الاطباء فلغمونی الرحم تسمیه اولنور **السبب** فلغمونی رحمک سببی کاه اولورکه
اسباب بادیه دن نشأت ایدر مثلا رحم اوزرینه ضرب اصابت ایتدیکندن ویا سقطه وقوع بولدیغندن ویا کثرت جماعدن
ویا عسر ولادتدن ویا عسر اسقاط جنیندن ویا فرزجهٔ حاره وحاده استعمالندن ویاخود وقت ولادتده
قوابل ناقابللک ایتدیکلرندن ناشی عند قبول الولد رحمی حرق ایلمسندن کائن اولور وکاه اولورکه دم طمث
ویادم نفاس ویا منینک ارتفاع واحتباس وفسادندن ویا امتلاء عروق رحمدن یاخود جوف رحمده
موادک احتباسنه موجب اولان برودت شدید مکثف وتخمه متکاثف کثیر اولوب متحلل اولمادیغندن
وکاه اولورکه مواد حاره وحاده نک رحمه کثرت ایله انصبابندن حادث اولور باقی سبب کان اول
ورم دخی کاه فم رحمده وکاه قعر رحمده وکاه اولورکه جانبینی وقدامی وخلف رحمدن بعضی جهاتنده
واقع اولور وغایت ردی اولان نوعی رحمک جهاتی کثیره سنه شامل وعام اولاندر وبو ورم کاهیجه
دبیله یه صائر اولور وکاهیجه صلابته یاخود سرطانه مستحیل اولور **العلامات** کاه اولورکه ورم
رحمک مشارکات ایله استدلال اولنور مثلا معده نک رحم ایله مشارکتی اولمغین رحمده ورم حار
اولدقده دخی صورتنده معده ده دخی وجع وخمر وکرب وغثیان وفواق وعطش وفساد استمراء
وضعف هضم وفساد وقلت وضعف شهوة عارض اولور کذلک دماغک دخی رحم ایله مشارکتی
اولمغله یافوخده صداع حادث اولور وعنق ورقبه ده وکوزلرک اصلنده وقعر وعمقنده مع ثقل
وجع ظاهر اولور وضیق النفس عارض اولور حتی استرخاء اطراف ایله معاً وجع متغشی ومنتشر
اولوب معصمین واصابع ورندین وساعدین وبطن وخاصرتین وظهر ومفاصله بالغ اولور
وادبیتین وعانه ورانلر دخی متأثر ومتنفر اولوب ضربان عارض اولور واعضاء مذکوره نک
جمیعسنده ثقل حس اولنور وعسر البول وتقطیر البول عارض اولور وکاه اولور مزاحمت ورمدن
ناشی علیله یه حصر واسر عارض اولوب بول وبراز جمیعاً محتبس اولور حتی کاهیجه ضغط ورمدن
ناشی بطنده اولان ریح خارجه خروج ایتمکه منفذ بولیماز ماعی ورمک مجاری یه ضغط وازدحامی
هرنه قدر زیاده اولور ایسه اول محلده احتباس اول قدر اشد اولور وکاه اولور حمی واسهالدن یالکز

بری

بری عارض اولور وعلیله نک نبضی ضعیف وصغیر ومتواتر ومتتابع ومختلف اولور وقشعریرات
واسوداد لسان ایله معاً حمای مطبقهٔ حاره وملتهبه عارض اولوب موضع رحمده ورم ووجع
وضربانی شدید اولور بلکه اول وجع وحرارت معاء مستقیم وموضع مثانه یه دخی مستولی اولور
واطراف اعضا سنده عرق کثیر اولوب سرعت ایله الی وایاغی صوغور کاه اولور انقطاع صوت
وغشی وتشنج مؤدی اولور غایة البیان صاحبی دیرکه رحم نساده واقع اولان ورم حار که
احتباس حیضدن ویا عسر ولادتدن ویا سقطه وضربدن اوله علامتی رحمده ثقل ووجع ظاهر
اولوب حمی شدیده یه سبب اولور جالینوس ایدیمیا شرحنک السابع مقاله سنده دیرکه شول خاتونک
رحمنده ورم حار اوله انلرده صداع مفرط واقع اولوب کوزلرینک دیبنه وارنجه وجعی اوزانور
وساقلرینه وفخذلرینه وجع اولور وضیق النفس وتحت السره تا عانه یه وارنجه تورم ایدر
وکاهیجه غثیان وقی وفواق عارض اولور وکاهیجه بول وبراز محتبس اولور اکر ورم حار ضعیف
اولور ایسه اوجاع واعراضی شدتت اوزره اولمیوب خفیف اولور ورم هرنه قدر عظیم وشامل
اولور ایسه اوجاع واعراض مذکوره نک کلیسی اول قدر مشتد اولور ازجمله ورم حار رحمک
هنغی جهتنده اولدیغنه موضع ضربان واوجاع اعضاء مشارکه ایله استدلال اولنور مثلا
اکر وجع رحمک جمیع جسمنده اولور ایسه ورم حار رحمک جمیع جهاتنه شامل اولدیغنه دلالت ایدر
اکر ورم رحمک برجزئنده اولور ایسه اکثر وجع اول جزء جانبنده اولور اکر ورم مؤخر رحمده اولور ایسه
صلب ده وجع حس اولنور وامعایی ورم ضغط ایلدیکندن ناشی خروج ثفله مانع اولمغله احتباس
رجیع عارض اولور اکر ورم مقدم رحمده وفم رحمده اولور ایسه وجع عانه ده موجود اولور کذلک
ورمک مثانه یی ضغطندن ناشی تقطیر بول واحتباس بول عارض اولور ورحمک فم داخلیسنده
ورم وتمدد وانجذاب وتوجع ظاهر اولوب رقبهٔ رحم زیاده احمر وملتهب اولور وعروقی دقاق
واسطه سیله ورم اکا دخی منتشر اولور واکر ورم رقبهٔ رحمه شامل اولور ایسه اکثریا حرارت ووجع
عانه وفرجه منتشر ومنبسط وممتد اولور واکر ورم رحمک جزء مقدمنده اولور ایسه مثانه ایله
اشتراک عظیمه سبب اولمغله اکثریا طرف مثانه ده وجع حس اولنور واکر جزء مؤخرنده اولور ایسه
معاء مستقیم ایله اشتراکی اولمغله معاء مستقیمه دخی متألم اولوب وجع حقوین جانبنه تجاوز
ایدوب منتشر وممتد اولور واکر ورم رحمک جانب یمینده یاخود طرف یسارنده واقع اولور ایسه
ورم ووجع عانه نک اول جانبلرنده ظاهر اولور واول طرفده اولان فخذده وساقده ثقل واقع اولور
اکر ورم جانبین رحمدن ایکی جانبنده دخی اولور ایسه ادبیتین ممتد اولوب ساقین ثقیل اولور
اکر ورم اسفل رحم وفم رحمده اولور ایسه سره ده وجع وضربان موجود اولور کاه اولور خارجدن
دست ایله لمس اولنمغله ورم حس اولنور اکر ورم مایلی فم رحمده اولور ایسه دبر جانبنده اغریجی
اولور وقابله پرماغنی رحمه ادخال ایدوب تجسس ایلسه جاسیاً وصلباً ورمی حس ایدر شول
ورمکه فم رحم قربنده اوله فم رحمده اولاندن اشد واصلب اولور زیرا فم رحم عصبانی وملموسدر
اما شول ورمکه قعر رحمده اوله انک لمسی صعب اولور واکر بو ورم دموی اولور ایسه جمیع اعراضی اخف
اولور واکر بلغمی ویا سوداوی دمدن حادث اولور ایسه حماسی قلیل الحرارة اولوب اعراضی مزمنه
وصعبه منزلسنده اولور الحاصل ورم حار جهات ستهٔ رحمدن هنغی جهتده اولور ایسه اولسون
رحم ورمک طرف خلافنه میل ایدر وورمک خلافی طرفنه یاتوب اویومق مشکل اولور
وانتقال وقیام دخی صعب اولور وعلیله یه عند المشی آغیمق وتعرج لازم اولور وورم حار

دبیله یه انتقال واستحاله سنك یعنی تقیحه شروع ایدوب قیح ومدة جمعنه قریب اولدوغنك علامتی
وجع وحمی جداً زیاده اولوب اعراض لازمه وحماسی مشتد اولوب وبلا انتظام قشعریره عارض اولور وحمیات
مختلفه ومختلطه عارض اولور واختلاف البطن واخراج عندنده استراحت موجود اولور وتقیح ایدوب
نضج تام بولدقده علامتی حمی وضربان وجمیع اعراض ساکن اولوب ناقص متحرك اولور واکر بلا تقیح
متحلل اولور ایسه علامتی ورم نقصان بولوب اعراضی خفت وسکونت بولور واکر سقیروسه انتقال
ایدر ایسه علامتی وجع وحمی واعراض سائره سی نقصان بولوب ورم ثابت وصلابت عظیمه حاصل
ایدر کذلك ثقل باقی قالوب رحمده کل بلکه جوار رحمده اولان اعضاده دخی ثقلت ظاهر اولور
محتقل ورم رحم ودبیلهٔ رحم اکر فم رحمده اولور ایسه بادئ نظرده کورلمك ممکن اولور اما اکر غائص
وعمیق اولوب قعر رحمده اولور ایسه نظردن بعید اولمغله کورلمك ممکن دکلدر تقدمة المعرفة
معلوم اوله که قلغمونی رحمك اسباب واعراض وعظم حسبیله مخاطره سی قلت وکثرتنده تفاوت
اوزره اولور غالبا عظیم الخطر اولوب اکثریا مهلك اولور خصوصا جملهٔ رحمه اصابت ایدره مهلکدر
اما اکر رحمك بعضی اجزاسنده اولور ایسه سلامت امید اولنور واکر رحم حامله ده ظهور ایلسه
مهلکدر ابقراط فاضل فصولنك مقالهٔ خامسه دن قرق اوچنجی فصلده دیرکه اذا احدث بالمرأة الحبلی
الورم الذی یدعی الحمرة فی رحمها فذلك من علامات الموت زیرا بطننده اولان جنینك قلغمونی دن
ناشی حیث اولدیغی اجلدن اسقاطه تابع اولور جالینوس فاضل دیرکه قلغمونی رحم بسهولة غنغرینا
منتقل اولور زیرا اکر رحم جملهٔ بدنك بلوعه سی یعنی سنکنه سی ردی فضلات موسخه ونجسه یه
اخذ وقبول ایدر اول سببدن حرارت غریزیه بسهولة مختنق اولور اکر قلغمونی رحمده اختلاط
الذهن وتشنج وفواق وبرد الاطراف وعرق بارد ظهور ایدر ایسه وقت یسیرده وزمان قصیرده
موته منتهی اولمغله دلالت ایدر اکر قلغمونی رحم تقیح وانفجار ایدر ایسه سلامته امداد اتمالکا قروح
وضرته ووسخه تابع اولوب اندن مریض بر حمای لینه یه مبتلا اولور بعده دق وذبوله انتقال
ایدر یاخود استسقایه منتهی اولور واکر قلغمونی رحم سقیروسه منتقل اولسه مرض مزمن
ومتطاول اولور واکثریا بعد الانتها استسقا احداث ایدر العلاج بو مرضك علاجنده ابتداء
ملین ومبرد حقنه لر ایله احتقان ایده لر بعده درعقب علت قنغی طرفده زیاده ایسه اول طرفده اولان
قولدن باسلیق طمرندن فصد ایده لر اما لایق اولان بودرکه ورم حاره نك معالجه سنده استفراغ دمه
احتیاج اولمغله ابتداده ناحیه وجهتدن یعنی ورم جهتنده اولان باسلیقدن فصد اولنه زیرا
باسلیقدن فصد طمثی حبس ایدوب ماده وری جهته خلا قدر یعنی فوقه جذب ایدوب انصباب
موادده مانع اولور بعده قدمدن صافن طمرندن فصد اولنه زیرا صافن طمرنك رحم ایله مناسبتی
اولمغله ماده وورم اولان دخی اول عضودن جذب واستفراغ ایدوب فصد باسلیقدن ایراث ایدن
مضرة مشار الیها یه متلافی اولور والحاصل صافن طمرندن فصد اولنمق ادرار طمثده عجیب التأثیر
خصوصا که سبب ورم احتباس دم طمث ونفاس اولمش اوله لکن صافن طمرندن فصد اولنمزدن مقدم
واجبدر که مرأه نك ایاقلری یوقاری اولوب مضطجعه فصد اولنه واخراج دمده مبالغه اولنه
اکر علت جملهٔ رحمی محیط وشامل اولور ایسه ایکی طرفدن دخی فصد ایده لر علیلك قوتنه وقلغمونینك
عظمتنه قیاس ایله فصد ایکی اوچ یا درت دفعه وتکرار اولنور زیرا بو حالده فصددن خوف
اولنماز نته کم خناق وذات الجنب ده خوف اولنماز دیکی کبی وکفایت اوزره عکس ماده اولنمزدن مقدم
مکره ومرض وقت تزایدی تجاوز ایلدکده بعضو که اعضاده زیاده خطر قالمز وزیاده نزول وانصباب

خوف

خوفی اولماز اول زمان اسفلده ایاق طمرلرندن فصد اولنور نته کم جالینوس حیلة البرء نام کتابنده
فصد بیاننده تحریر ایدیکه عکس ماده ایچون مناسب اولان قوللری محکم ربط ایده لر واعضاء عالیه دن
ذلك وغمزه شروع ایدوب اسفله وارنجه اوغدلر وحمه لره قوری شیشه لر اوره لر واعضاء عالیه یی ربط
ایدوب کتف وحقوین وظهره شیشه لر اوره لر ورأس کتفنه بالشرط شیشه لر اوده لر اکر بدنده
اوراط اخلاط مرضه ظاهر اوله علی الخصوص اخلاط صفراویه که اکثر سبب دور وسائر اخلاطی دخی
معالجات خفیفه ایله تنقیه واستفراغنه سعی ایده لر لکن استعمال اولنان ادویه مسهله نك اجزاسنده
غثیانی تسکین ایدیجی ادویه اولمق واجبدر اکر طبیعت محتبس ومتعذر تلیین طبعه محتاج ایسه دهن
بنفشج وسبستان وعناب واجاص کبیلری قدر الکفایه ماء ایله طبخ وتصفیه دنصکره ایچنه شیرخشت حل
ایدوب استعمال ایتدره لر یاخود لب خیارشنبری دهن لوز حلو ایله مخلوطا اعطا ایده لر یاخود شراب
الورد المسهل المکرر وشراب البنفسج المکرر وترنجبین وداود صینی وتالیقون ومعجون ملین کبی
بو حالده مسهلات قوی استعمال اولنمیه زیرا انصباب ونزولی زیاده تهییج وتحریك ایدر مثلا انصباب
اخلاطه سبب اولور وبعضیلری دخی بو بابده رضا ویوقدر ابن سینا جواز کوسترمش اما بعضی کره
مناسب کوریلور زیرا اکر خفیف اولانی ویرلسه اخلاط کما ینبغی مستفرغ اولماز اکر زیاده قوی اولانی
ویرلسه بدنك زیاده تحریك ایتمکله اخلاط دخی زیاده متحرك اولوب عضوه دعو فیه ویرر اکر حماسی
وار ایسه معالجات مبرده استعمال ایده لر جلابات وحمیرات ومستحلبات بزور بارده کبی اکر سهر مفرط
واوجاع وقلق واضطراب عظیمه سی وار ایسه معالجات مذکوره ده مخدرات معتدله ایله خلط ایده لر
وابتداء تنقیه اولندقدنصکره اسفل بطن وبین السرة وموضع فرج وکلیتین وعانه یه ادویهٔ موضعیه
الصاق ایده لر ولابتداء روادع ومبردات استعمال ایده لر مسوحات ولبایخ ونطالخ وضمادات واطلیات
کبی از جمله خل ایله مغسول دهن الورد الانفاقدن معمول مسوحات کبی ومرهم الورد الخبازیه ومرهم
الورد الساذج وقیروطی الصندلین ومرهم مبرد جالینوسی که ایچنه شیء قلیل سرکه ضم اولنمش اوله
از جمله لسان الحمل وحماض وعنب الثعلب ودؤس الخشخاش وورق احمر کبیلرك عصاره لرندن یا
امیاهلرندن اخذ اولنوب ایچنه جزوی طین ارمنی ودم الاخوین یاخود طین مختوم ضم ایدوب
اعضاء موصوفه مسبوقیه لطخ ایده لر ولبایخدن لباب الخبز الابیض ایله طبخ اولنوب ایچنه
جزوی دهن الورد وعصارهٔ البنج قتوب بلیخه ایده لر یاخود عصارهٔ عنب الثعلب صفار الابیض ایله
خلط اولنوب بلیخ ایده لر بو نضوح دخی غایت موافقدر که اصطلاح اطباده اکا زرق تعبیر اولنور
صفتی بودر ورق لسان الحمل ونیلوفر وعنب الثعلب وهندباء بستانی بر در قبضه وورد احمر ایکی قبضه
بونلری جمله معا کفایت مقداری ماء القراح ایله ثلثی کیدنجه طبخ ایدوب بعد التصفیه ایچنه دهن الآس
بر اوقیه خل الخمر نصف اوقیه ضم ایدوب مسخنی دخی ایله رحمه زراق ایده لر لکن روادع ومبردات
طول زمانیا استعمال اولنمغه حاجت یوقدر زیرا احتمالدرکه ورم تصلب ایدوب سقیروسه منتقل
اولماسنه سبب اوله وروادعات مزبوره یه محللات ومرخیات دخی ضم ایده لر احتراز اوزره که
قلغمونی مبادیدن بعید اولمش اوله اول مرخیات ومحللات بونلردر مثلا خبازی وخطمی وبرنجاسف
وبزر الحلبه وبابونج واکلیل الملك کبی مقداریده دخی اقتضاسنه کوره تقلیل وتکثیر اولنور اکر بو اثناده
علیلده اعتقال بطن وقبض اصابت ایدر ایسه مسهلات خفیفه ایله تلیین ایتدوره لر بلکه الدهاب
قلغمونی تعدیل ایچون احتقانات مبرده یی کرارا استعمال ایده لر اما رحم معاء مستقیم ایله
ملاصق ومجاور اولمغله کیت ومقداری دوانی تقلیل لازمدر تا که طول زمان داخلده مکث وامساکی

ممکن اولمزسه انضغاط ومزاحمه ویرمیه مثلا اصل الخطمی بروقیه وورق البنفسج وخبازی وورق الخس
برر قبضه عنب الثعلب نصف قبضه ورد احمر وزهر بنفسج برر قبضه اجاص حامض اوندن عدد بونلری
جمله معاً کفایت مقداری ماء الشعیر ایله طبخ وتصفیه دنصکره مطبوخ مصفادن نصف رطل اخذ اولنوب
ایچنه اوچ وقیه دهن الورد ضم اولنوب احتقان ایدهلر اگر وجع جداً شدید اولورسه حقنه مزبوره یه
صفار البیض وشحم الدجاج ولبن الجادیه ولعاب بزر کتان ولعاب بزر الحلبه یا لعاب الخبازی کبیلردن
الحاق ایدهلر بلکه جزوی افیون ایله شیء قلیل زعفران دخی ضم اولنور کذلک حمه دخی لبن الماعز یا لبن
النعاج ایله ذرآقه اولنور که ایچنه افیون وزعفران اوچر حبه یاخود درددر حبه ضم اولنوب بر مقدار
ماء الورد دخی الحاق اولنمش اوله کذلک فرزجه دخی استعمال اولنور مثلا شیء یسیر افیون وزعفران
صفار البیض ودهن الورد ایله خلط اولنوب فرزجه ایدهلر یاخود قلونیاء ردیمی پنبه ایله فرزجه ایدهلر
یاخود بوسکن وجع کاد ایله بونغ وتکمید ایدهلر ضمیمی بودر خطمی مع اصله وخبازی وورق البنفسج
برر قبضه بابونج واکلیل الملک وورد احمر برر قبیضه اخذ اولنوب بونلری جمله معاً کفایت مقداری ماء القراح
ایله قیناد وب بونغ وکاد ایدهلر اگر قلغمونی تحلیل اولنمغه توجه ومیل ایدرسه معالجات مزبوره یه محللاتی
زیاده جه قتهلر ضمادات وکادات ونطولات وابزنات محلله حما سبدر بولیجه دخی غایت محلل رضمیی
بودر دقاق اصل الخطمی بروقیه دهن بابونج وذهن اکلیل الملک ایکیشر درهم وورق برنجاسف ودقیق الشعیر
ودقیق الباقلی یاریمشر وقیه بونلری جمله معاً ابتداء کفایت مقداری شراب صرف ایله لیه کبی اولنجه
طبخ ایدوب بعده ایچنه شحم الخنزیر الطری ودهن البابونج ودهن السوسن الابیض برر وقیه ضم
ایدوب لبیخه ایدهلر اگر ورم تحلیله توجه ایتمیوب بلکه تقیح وانفجاره میل ایدرسه بو لبیخه یی اوزرینه
اورهلر صفتی بودر دقاق اصل الخطمی وزهر بابونج وذهن اکلیل الملک ودقیق بزر الحلبه وبزر کتان
برر وقیه تین السمین سکز عدد بونلری جمله معاً کفایت مقداری ماء القراح ایله لیه کبی اولنجه طبخ
ایدوب بعده ایچنه صفار البیض درت عدد زعفران سدس درهم دهن السوسن الابیض وسمن طری
برر وقیه اضافه وخلط اولنوب لبیخه ایدهلر قیح وماده نک نضج بولوب مهیا اولدیغی وجع وحرارتک
سکون بولمسندن اولنور طفیا سندن معلوم اولور اول حالده خراجک انفجارنه یعنی دشلمه سنه جهد
ایدهلر مثلا اگر خراج شول موضعده اولورسه کر الت حدید وصولنه امکان اولمیه اول صورتده حرکات
بدنیه یه واوکسورمکه واعتسر مغده همت ایدهلر وکوبله التنه مجمه تعلیق ایدهلر الحاصل شیشه لرادد مغله
وجالی وملطف ومرقق ذاقات یا فرزجات ایله انفجار خراجه سعی ایدهلر مثلا بو فرزجه دخی مجرب د
صفتی بودر شحم الآوز نصف وقیه ترمنتین ایکی درهم بزر سذاب وبورق وآیرسا یاریمشر درهم
بونلری بر بریله خلط ایدوب صوف ایله فرزجه ایدهلر وخراج منفجر اولدقده قروح رحم فصلنده
ذکر اولنمز وغی اوزره قیح ومدة یی تنقیه وتطهیره وجراحت الحامه سعی ایدهلر وواجب اولان یوم اولدن
یوم ثلثه یه وارنجه علیله یی غذادن منع ایدهلر یاخود تقلیل غذا ایله مشغول ایدهلر حتی ماده وورم
زیاده اولمیه وممکن مرتبه شرب مادن پرهیز ایتدوره لر تا کم ماده تصلب ایله یکمیندن ماعدا بتول
اقتضا ایتمکله بول ایله ماده مصاحب اولوب متحد اولمیه اگر بالکلیه شرب ماء ترک ممکن اولورسه
علی الخصوص یوم اولده دخی اولی وانسب اولور ودخی حرکات بدنیه ونفسانیه دن منع ایدهلر
وطیب الرائحه مواضعده اسکان ایدهلر وعلی قدر الطاقة سهره صبر ایتدوره لر
الفصل الثانی فی ورم البلغمی الرحم کاه اولور که رحم نساده بلغمی و بارد شیش ظهور ایدر
السبب بورمک سببی سائر اورام بارده کبیدر العلامات ورم خارجده ظاهر اولان علامتک

اکثری بو ورمده دخی ظاهر اولور اما بینلرنده فرق واردر مثلا ورم بلغمیده ثقل وانتفاخ اولوب
وجعی اقل اولور مثلا انکلرمعاً وجع معتدبه اولماز واطراف اعضاده وعضلات بطن وعانه ده و
حوالی عانه ده ترهل وتهیج اولور ومریضه نک سحنه سی اصحاب استسقا ولحمی سحنه سنه مشابه
اولور وورم قبلی جهتده اولورسه اولسون خلافیا وزرنه نوم ممتنع اولور العلاج بو ورمک علاجی
اولاً قی ایله ابتداء اولنوب احشاده ومثانه ده ظهور ایدن اورام بلغمیۀ بارده معالجاتیله علاجه
شروع اولنمور ازجمله رواداعلی اقل التبرید ومحللاتی قوی التسخین اولمق اهم مهماتدندر فاحفظ
الفصل الثالث فی سقیروس الرحم لفظ سقیروس یونانیدر اکثرجوا صفدره صلابت وجسادت
معناسنه در اما بو فصلده مراد بر ورم سوداوی جاسیه در که اصطلاح عربده ورم صلب وورم
جاسیه تعبیر اولنور ایدی رحمده متولد اولان سقیروس طبیعتده وسببده وتعریفده کبده ظهور
ایلین سقیروس بیاننده بالمناسبه تحریر اولنمشدر السبب بو مرضک اسباب داخلیه محصوصه سی
خوایتمنک جهلندن ناشی اوقات جریان دم طمث ونفاس ده اهویه بارده یه ملاقی اولمقدن و
یا شرب ماء بارده اتمکدن حادث اولور زیرا برودت سیلاندن دخی منع ایدوب احتباس ووقوعیله
اول دم مکث ایدوب غلظت وثخانت وکثافت حاصل ایدر بویله اولیجق قلیلا قلیلا تدریجیله
ورم سقیروسیه حدوثنه منتهی اولور اگرچه اسباب کثیره سبب دخی واردر اما اکثرو وقوعی بو سببدندر
وکاهیجه اورام حاره نک علاجنده سوء تدبیردن حادث اولور وکاهیجه اخلاط بلغمیه وسوداویه غلیظه دن
حاصل اولور بو تقدیرجه سقیروس خالصه تعبیر اولنور واکثریا بو مرض مزاجلری سوداوی و
هضملری ضعیف وشهوتلری فاسد اولان خواتینه عارض اولور وکاهیجه خلط صفراویه ویادم ایله
ممتزج خلطدن حادث اولور بو تقدیرجه سقیروس غیرخالصه تعبیر اولنور العلامات سقیروس
رحمک علامتی موضع رحمده صلابت وتردد وامتناع ظاهر اولوب عضو مزبورده ثقلت حس اولنور
خصوصا علیل قیام وقعودده کوییا دخی فم فرجدن خارج اولور ظن ایدر وثقلتی بسببله معاء مستقیم
مزدحم ومنضغط اولمغله بول وبراز علیله نک خروجی عسیر اولوب کاهیجه یا الکز بریننک خروجی عسیر
اولور ووجع وحماسی اولماز اما اگر غیرخالصه اولورسه قلیلا بعضی وجع حس اولنور واگر فلغمونیدن
سقیروسه مبدل اولورسه حماسی ووجعی منقطع اولوب صلابت وتردد وامتناع باقی قالور
الحاصل سقیروس خالصه ده قطعا وجع اولماز اگر سقیروس نفس رحمک جرمنده واقع اولورسه موضع
قبل یعنی عانه واعضاء فرج لمس اولنمغله بسهولت معلوم اولور واگر رقبه رحمده اولورسه برمق ایله
لمس اولنمسه معلوم اولور وسقیروسک مرض دخی ایله فرقی اسباب سابقه دن معلوم اولنور
مثلا رجاده دم حیضک جریانی غیرمنتظم اولوب سقیروسده نظام طبیعیسی اوزره جاری اولور
ورجاده ندیین یوم بیوم شیشوب اما سقیروسده ندیین ضامر اولوب آرقلر کذلک ضغط ورم
سببیله بدنه ما یتحلل اولان غذانک اسافل اعضایه قلت نفوذی وساطتیله بدنه زیاده نحافت
وضعف کلوب ثقل وکسل عارض اولور خاصه ساقین شدت ضعفندن ناشی حرکتدن مضطرب
اولوب حین حرکتده دترهمک عارض اولور وقدماتی نوددم ایدوب ساقلری متزلزل اولور
کاه اولور که بطنی تعظم ایدوب استسقاء حالتی کبی حالت عارض اولور وکاهیجه بالحقیقه استسقا یه
انتقال ایدر تقدمة المعرفه معلوم اولدکه سقیروسک کلیسی صلابتی شدید اولمغله عسیر
العلاجدر اما کاهیجه عسرت وزحمت ایله تدریجاً عشاقی ممکن اولور وسقیروسدن ماوف اولان
اعضاده حرارت غریزیه بروجهله ضعیف اولمشدر که اول محله منصب اولان مواد غلیظه یی انعاش

وتحلیل ایدرمز زیرا تحلیلی غایت عسیر اولمغله تصلب ایدوب طبیعت دخی اول ماده یی تحلیل ونشر ایتمك مراد ایدر بو یله اولیجق انك جزؤ رقیقنی نشر وتحلیل ایتمك ایله باقیسی زیاده تغلظ وتحجر ایله وسقیروسك غایت عظیم واصعب اولاجغی استحقاقنك انتهاسنه استحقاقدن تجاوز ایدرنه وسقیروس رحمه زیاده حرارتلو ویاخود زیاده رطوبتلو دوالر ایله علاج مراد اولنور ایسه سرطانه انتقال ایدر وصلابت منحل اولمزسه سریعاً سرطانه استحاله ایدر **العلاج** بو مرضك علاجی ایکی وجهله در مثلا سبب سابقه وواصلیه علاج اولنور ایمدی سبب سابقۀ خارجه ده قاعده اولا فصد اولنمقدر مثلا اکر مرض زیاده عتیق حکل ایسه ابتدا باسلیقدن فصد ایدرلر بعده عروق قاسقدن فصد اولنه خصوصا که دم حیض دخی محتبس اولمش اوله عظیم النفعدر کذلك عروق بواسیری ارسال علق ایله فتح ایتمك دخی نافعدر زیرا دم ثقلیه مستفرغ اولور اول عروق ایله رحم ایله اشتراکی اولدیغی اجلدن اول دم ثقلی رحمدن منعکس اولور کذلك مسهلات دخی لازمدر مناسب وخاص اولان دوالره مراجعت ایدرلرکه اخلاط سوداویه یی اسهال ایده بیلیجی اوله لکن اول خفیف اولنلر ایله ابتدا اولنوب بعده قوی اولنلری استعمال ایدرلر کذلك مسهلاتدن اول اخلاط سوداویه یی انضاج ایدیجی معالجه وجلابات وامراق کبی مزاج علیله بر مناسب اولان منضجات ومفتحات استعمال اولنمق لازمدر زیرا جمله مفتحات عامه دن مناسب اولان فولاددن معمول دوالری استعمال ایتدیرلر زیرا فولاددن معمول دوالر اخلاط غلیظۀ سوداویه وحاده وعاصیه یی رحمدن وسائر اعضادن تحلیل ایدر اکر رحمده رطوبات مفرطه موجود ایدوب علیله نك بردخی امکانی وار ایسه بالدلردن چشمه اچوب تا دم حیضنك سیلاننی وتنقیه سی وقتی تمامنه دکین اشلدرلر وسبب واصلۀ محلده واجبدرکه خارجدن مرخی ومحلل اولان دوالری استعمال ایدرلر مثلا اصل خطمی واصل السوسن ایکیشر وقیه ورق خبازی و ورق بنفشج وخطمی وورق کف الدب بر قبضه نعنع السنور و ورق برنجاسف یاریشر قبضه بزر کتان وبزر حلبه بر وقیه زهر اکلیل الملك وزهر بابونج بر قبضه مائده طبخ ایدوب ایچنه سونکر یاتروب صیغوب موضع عانه وقبلۀ بوغ وکماد ایدرلر اکر دخی زیاده مرخی اولمق مراد اولنور ایسه مطبوخك ایچنه فاشرا واصل قثاء الحمار ضم ایدرلر کذلك مطبوخ مزبور ایله نصفا بر حمل اولنمق دخی انفعدر بو مرهم دخی ادخال ایچون داخلدن وخارجدن استعمال اولنور دهن السوسن ودهن لوز حلو اوچر وقیه خمر ابیض ایله مستخرج لعاب بزر حلبه بر وقیه شحم الدجاج وشحم الاوز وشحم البط بر بچق وقیه سمن طری وشحم خنزیر ایکیشر وقیه شمع وترمنتین هر برندن کفایت قدر مرهم ایدرلر یاخود ضماد دیاخیلون آیرسانی ویا دیاخیلون مصمغ یا دیاخیلون صغیر مقدم رحمه لصق ایدرلر بو ضماد دخی عجیب الاثردر صنعتی بودر مقل ازرق واشق وقاصنی هر برندن بر جزء اخذ اولنوب دهن لوز ودهن سوسن ایله حل ایدوب لعاب بزر الکتان وبزر الحلبه وعسل التین بالسویه اخذ اولنوب صموغات محلوله ایله معاً قازانده مزج ایدرلر وخارجدن ضماد اولنه یاخود مقل خل ایله وماء برنجاسف ایله حل ودهن لوز حلو ایله مزج وخارجدن احتقان ایدرلر صلابتی زائل اولوب تا بیر اولدقده متممات وامخاخ وادهان وضماد اندن حار وملین ومحلل اولنلرین استعمال ایدرلر کذلك حمامات قعر یره وکبریتیه ده اولان اطیان قعر یری ضماد کبی لصق اولنسه نافعدر کرك داخلدن کرك خارجدن سقیروس کبد ایچون نافع اولان دوالر بوکا دخی انفعدر لکن اتفاق حکمای افرنجیه بونك اوزرینه درکه معالجات مسطوره یی استعمالده زیاده تأمل وبصیرت لازمه اولوب خطا ایتمه لر زیرا دخی زیاده صلابت حاصل ایدر

یاخود

یاخود زیاده رداءت حاصل ایتمکله سرطانه انتقال ایدر الحاصل مادامکه سقیروس تحجر ایتمش اوله جمیع اصناف معالجاتدن متأذی اولور اما صلابت سقیروسیه اعضاء رحمیه تحجر ایتمش اولمسه غالبا علاج پذیر اولور وتحلیل قبول ایدر ودخی سقیروس الرحم اوزرینه اولان تجربه صحیح قلیلاً تصریح اولندیغی زیرا هر قنغی سقیروس متحجر موجود اوله آنی ادویه ایله متأذی ایتمك مراد ایدنلر واورام سقیروسیی الکیفیه ده تصریح اوزره تحجر ایدر اولنان دوالرده چوق کره تعب عظیم ایله منافع منفعت قلیله ظهوره کلدیکی زیرا اکثر نسوانده موجوددر بنجا عوغون فرولیوسدن ثلث درهم مسهل بریله ویریله وبعضیلر کونده برکره ایکی آیجی سفوف تاقمطیقون اسطمخیقون الراهبدن بر درهمی مطابخ مفتحه ایله استعمال اولنور یاخود حمص احمر یا فطراسالیون اراقیله ویریلور ودهن دوسیوس الراهب دهن السوسن ایله مخلوطا اسیجی عضو مأوفه طلا اولنور بو مرض مزمن مرضدر بنجه سنه لر ممکن اولور وبو مرضده حس اولمزدو کرار اشراب کامی الحکما ایله تنقیه اولنورسه لابأس درکرارا استعمالی جائزدر

الفصل الرابع فی غنغرینا واسفاقیلوس الرحم

لفظ غنغرینا یونانیدر معناسی برمبادی تعفن وفساددرکه موت عضو ایله معاً ظاهر اولور واسفاقیلوس دخی یونانیدر لسان لاطینده سیدرآطیوم دیو تعبیر اولنور اصطلاح اطباء مغاربه ده قراص تعبیر اولنور بالکلیه تعفن وفساد وموت عضو تامۀ کامله معناسنه تفصیلی غنغرینا واسفاقیلوس مطلقه فصلنده بیان اولنمشدر بو بر مرضدرکه آلات تناسل نساده بسهولت تولد ایدر زیرا اول عضوك لحمی رخاوت وجوفنده رطوبت کثیره اولدیغندن ماعدا جمیع بدندن وارد اولان فضلاتی بسهولت قبول ایدر **السبب** غنغرینانك سببی اکثریا خراجات وقروحات وسرطانات وفلغمونیات امثالی امراضك علاجنده سوء تدبیر اولنمقله حادث اولور یاخود عضوه دم کثیر منصب اولوب عضوده انسداد مسامات اولمغله تنفس وتبخیردن امتناع حاصل اولدیغی اجلدن حرارت غریزیه مختنق ویاخود منهدم اولوب بو مرضه باعث اولور یاخود حرارت غریزیه اول دم منصبه یی فتح وقیحه احاله واستحاله ایتمکله حادث اولور وکاهیجه حرارت غریزیه یی رحمك سوء مزاج بارده سی منطفی ایتمکله اولنجه جمودت کلوب بو مرضه باعث اولور وکاهیجه عضوك حرارت غریزیه سی افراط سوء مزاج حاره دن منتشر ومتحلل اولمغله دخی غنغرینا حادث اولور **العلامات** رحمده واقع اولان غنغرینانك علامتی ابتدایه شروع ایلدکده عضو مأوفه بر حرارت غریبه مفرطه حادث اولوب قشعریره ورعشه ایله حمی ظهور ایدر وعلیله نك نبضی ضعیف ومتواتر اولوب غشی عارض اولور ورحمده بر لذع ونخس حس اولنور بو مرض اکثریا رقبه رحمده واقع اولمغله مرآة الرحم تعبیر اولنان آلت ایله تتبع ومشاهده اولنمغه امکان واردر زیرا عضو مأوفه رؤیتی ممکندر وبو مرضك سرطاندن فرقی ظاهر ومعیندر مثلا غنغرینا رخو ولین ومکدر اللون ویا سیاه اولوب جسد موتی به مشابهتی ظاهر ونمایاندر واکر بر نسنه ایله ضرب ویا قطع اتسه لر اصلا حس اولنمز واول حالده روایح کریهه ونکهت منتنه خبیثه تنفس ایدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولدکه بو مرض مشکل غایت صعب وعسیر العلاج اولوب زیاده خطرناك بلکه اکثریا موجب هلاکدر لکن متأخرین علی الخصوص اشغنقیوس نام حکیم بالتجربه والاستقراء تحقیق ایدوب دیرکه غنغرینا رحمه اصابت ایتدکده رحم تعفندن فاسد اولوب چوریوب یا طوعاً کندی کندودن ساقط اولور یاخود آلت حدید ایله بالکلیه قطع ورفع واستیصال اولنرق نصکره اول خاتون بنجه ایام سلیم اولوب صحت اولدیغی کثیراً مشاهده اولنمشدر دیدی **العلاج** غنغریناء رحمك علاجنده واجب اولان اولدرکه

نظر ایدرلر اگر غنغرینا دخی حمره اولورسه یاخود اعضاء رحمك خارجنده واقع اولورسه در عقب
شرط ایدوب بعده افسنتین ومرصافی کبیلرك مطبوخندن مرهم مصری ایله معمول غسولات ایله
غسل ایدرلر بعده اوذرینه لبیخهٔ دقاق ثلثه لصق ایدرلر که صنعتی بو در دقیق الکرسنه ودقیق الشعیر
ودقیق الباقلا هر برندن ایکی وقیه سکنجبین بر رطل اخذ وجمع وطبخ اولنوب لبیخه اولنه اگرا بخینه
دقیق ترمس ومرصافی وصبر وافسنتین الحاق اولنور ایسه دخی انفع واقوی اولور وشول لحم که
متعفن وفاسد اولوب میت اولمشدر آنی آلت حدید ایله قطع وبالکلیه دفع واستیصال وقلع ایدرلر
اگر رحم تعفن وفساد سببیله اسفله ساقط وبارز اولوب خروج ایتمش ایسه انی دفق وملایمت
ایله محکم ربط ایتمکه جهد واهتمام ایدوب نیچه زمان مربوطاً ترك ایدرلر وبو اثناده اعضاء
رئیسه یه علی الخصوص قلبه قوت ویریجی ادویه مفرحه ومقویه استعمالنه مداومت ایدرلر حتی
ابخره وادخنه ردیه عروق شرایین واسطه سیله قلبه صاعد ومرتقی اولدقده قلب علیله متأذی
اولمیه مثلا مداوات مفرحه قلبیه دن خمیرهٔ زهر لسان ثور بری وبستانی وخمیره زهره نخل
البستانی وسفوف جوارش اللؤلؤ البارده ومعجون جواهر البارده ومعجون دیاسنتا
وشراب حماض الاترج وشراب الرمانین وشراب لسان الثور کبی دوالر استعمال اولنه خارجدن
قلبه ومحل نبضه ابخرهٔ ردیه یی تسکین وتوقیف ایدیجی لخالخ مناسبه وضع والصاق ایدرلر الحاصل
لحم میتی لحم حیدن تفریق ومحو ایدنجه مرهم مصری ایله علاج ایدرلر بعده قروحات سائره ده ذکر
اولندیغی کبی ادمال والحام مسعی اولنه واثنای معالجاتده بر قاچ دفعه شعیردن ویابطیخ تلیین
ایدیجی مطابیخدن معمول احتقانات ایله حقنه ایدرلر قلبه وکبده وسائر احشایه قوت جلب ایدیجی
نسنه لری استعمال ایتمدکه لر **التجربه** اوروبوس نام حکیم دیرکه بکرمی بش یاشنده بر کنج خاتون
کلب الاصغر تسمیه اولنان کوکبك طلوعی وقتنده که ایام حاره نك شدتی صرادر وقیتده کندی
زوجی ایله مجامعت کثیره ایلدیکندن ناشی انتهاء حبلدن تا رحم وادیجه بر سیخ ظاهر اولمش
اکابر جاهل جراح بعض نامناسب ضمادات لصق ایتمکله ایام قلیله ده عضو مزبوره بالکلیه تعفن
ایدوب سواد حاصل ایلمش واول عضو میت شکلنه کیروب غایت سریعا طرف مقعدیه تجاوز ایلمش
ایدی بن اکا کونده اوچ ودرت دفعه عصارهٔ عنب الثعلب وعصارهٔ لسان الحمل ایله حمنه زراقه ایلدم
وبو اثناده کتان بزندن معمول فتیله یی خل وعصارهٔ مذکوره لره باتروب حمنه ومقعدینه ادخال
ایلدم تاکه حرارتی منطفی اولوب تعفن ونقصان بولمیه دکین بو عملی تکرار ایلدم کذلك اول اثناده
داخلدن کونده اوچ دفعه بو مطبوخی شرب ایتدردم مثلا حماض واسقابیوزا وطرغیون واجاص
شامی ولسان الثور بری و بستانی وزهر نرجس بالسوا اخذ اولنوب مخل الثقیف وماء القراح ایله
طبخ ایدوب جبد التصفیه سکر ضم ایتمکله سکنجبین عمل ایلیوب مداومت ایتدردم وغذاسی علیله تقلیل
ایدوب بحوا مضات ایله معا مبردات استعمال ایتدردم وتعفن سببیله ایام ثلثه کذران ایتدکده
خارجه برهنتی ومتعفن وسیاه لحم میت کبی بر نسنه خروج ایلدی حفت ایله آنی جذب ایلدم
ومیت اولانی حیدن اولانندن قطع وتفریق ایلدم اصلا وجعی حس ایلدی بعده مرهم مصری ایله
علاج ایلدم وبو اثناده ادویهٔ قلبیه استعمالنی دخی ترك ایتمدم کذلك ملین ومنقی ومبرد احتقانلر
ایله تدبیر ایلدم **التجربه** قرنیسطیوس الراهب دیرکه بزم عندیمزده اگرچه غنغرینا رحمه
علاج بیهوده وعبثدر دیرلر اکثریا لا علاج در اما اگر اول مرض مبادی اعضاء قلبده واقع اولدقده
علاج پذیر اولدیغی اولمشدر نته کم اوتوز یاشنده بر خاتون حمای ردیه یه مبتلا اولوب فم فرجنده

برغلغوني

برغلغوني ظهور ایلدی یکرمی درت ساعت مرورندن اول عضو میت اولمغه شروع ایلیوب سواد
حاصل ایلدی بن آنك فرجنك طرفینی شرط وحجامت ایلدم اول سواد دفع وزائل اولدیغی بعده
بر پاره پنبه یی بلسان المومیائی ایله غمس ومبلول ایدوب اوذرینه وضع ولصق ایتمکی کونده اوچ دفعه
تغییر وتجدید ایلدم بو منوال اوزره تزائدینی منع ایدوب اسبوع تماممندن مقدم برء تام حاصل
اولوب صحت بولدی **التجربه** بینه حکیم مزبور دیرکه یکرمی سکز یاشنده صفراوی المزاج بر خاتونك
فرجنده وجع عظیم ایله معاً بر ورم حاصل اولوب شدت وجعی تمام اسبوعی تجاوز ایلدی لکن خاتون
تأدب ایدوب نامحرمه کشف راز ایتمدکندن مرتبه هلاکه وارمش دی بو اثناده بر خاتون اکا بعض
ضمادنامناسب وضع ایتمکله جمیع عضو مذکور سواد حاصل ایتمش آخر الامر فقیر اول عضوی حجامت
ایدوب اوزرینه قطن منفوش ایله بلسان المومیائی وضع والصاق ایلدم کالاول یدی کونده صحت بولدی
التجربه بینه حکیم مزبور دیرکه بر خاتونك رحمنده قلغمونی ظهور ایلیوب غنغرینا احداث ایلدی
بر جراح آنی حجامت ایدوب دقیق وغسول مقویه ایله تدبیر ایلدی اما کندنجه ترقی بولوب اوچ
کونده آندن بر رطلدن زیاده لحم میت تفریق اولنمش ایدی کذلك اکا دخی بلسان المومیائی ایله تیمار
ایلدم اون ایکی کونده صحت تمام بولدی محصل الکلام شول قروح که الات فرجده ظاهر اوله علاجات
مذکوره ایله نیجه سنه علاج اولنور اما شول قروح که الاتك غلاف رحمده اولوب کیفیات
ردیه سی دخی اوله اکثر ایام هلاکدر دیرلر آدق ودبول ایرات ایدوب هلاك ایدر

الفصل الخامس في قوندیلوماطیبوس لرقبة الرحم

قوندیلوماطیبوس لفظ یونانیده
جمعدر مفردی قوندیلون وقوندیلوما کلور قوندیلوس دخی دیرلر معناسی عقده دیمکدر اصطلاح
عربده عین مهمله نك ضمی ایله عجر تسمیه اولنور که ثؤلیل وثنوات نوعندن بر ثنوات لحمیه در شبیه در که
اطبای متقدمین ومتأخرین دن اکثری اصطلاحات یونانیه ده چندان معارفه ده مهارتلری
اولمغله بو مرضی فرق وتمییزندن محض خطا ایدوب بواسیر انواعندن عد ایلیوب بواسیر ایله معاً تحریر
ایلمشلردر لکن زعم باطل وغلط فاحشدر ایمدی بو بر ورم صغیر یعنی بثور وثنوات نامیه در که
حرقت ووجع ایله معاً فرج اناثه ورقبهٔ رحمه مستولی اولور زیرا بو اعضالر بورو شق وذات عضون
یعنی پرکتره اولمغله تورم ایدوب ضخشندکده اکا قوندیلوماطیبوس تسمیه اولنور کذلك قوندیلوما
عقد المفاصل معناسنه دخی کلور که رقبهٔ رحمده موجود اولان بورو شق وبکلم لرده ظاهر اولان عقده لردر
وکاهیجه بو مرض فلغمونی ایله معاً وجوده کلوب صلابت حاصل ایدر وکاهیجه من غیر فلغمونی وجوده
اولوب ملایمت اوزره اولور وبو مرض علی الاطلاق شول کمسنه لرك فرجلرنده ودبرلرنده حادث اولور که
انلر مرض افرنجیه یه مبتلا اولمشلردر **السبب** بو مرضك سببی اخلاط حاده ردیه دن یعنی ماده حضره
حب افرنجیه در یاخود شقاق جاسییه متصل بیر تابع اولور **العلامات** بو مرضك علامتی
رحمده ویا فرجده وجع وحرقت ایله ظاهر اورام صغار در که لمس ایله معلوم اولور واعضانك بروشقلقندن
وعضونجلرندن استدلال اولنور واگر قوندیلوماطیبوس غایت کثیر اولورسه اصناف عنا قید صغار
ایله رحم مالامال اولوب صلابت وخشونتی بر حقنه ایله حس ومس اولنمق ایله معلوم اولنور
تقدمة المعرفه معلوم اولدکه بو مرض امراض ردیه دن اولمغله علاجی غایت مشکل وبرء تام دخی
غیر حاصلدر خصوصا افرنجیه دن ناشی اولمش اوله اما اگر مرض افرنجیه کمالاً اوزره تدبیر وعلاج اولنوب
برء تام حاصل اولمغله بو مرضه دخی برء حاصل اولور **العلاج** بو مرضك علاجنده اولا استفراغات
کلیه تقدیمندن صکره سائر معالجات افرنجیه استعمال ایتدرمکله علاج اولنه لکن ابتداده تأمل وملاحظه

لازمدر که قلغونی موجود دکلدر اکر قلغونی ایله حرقت و وجع عظیم بولنورسه ابتداءً
مسکنات وجع اولان دوالر استعمال اولنه مثلا دهن الورد ودهن بزر الکتان بر درهم قیرد دهن صفار البیض
نصف درهم قیه اخذ اولنوب مجموعنی هاون رصاصیه ده جمع و بر برینه مزج ایدوب طلا ایدرلر یاخود
ورق حشیشة الزجاج وورق الخبازی وورق الخطمی هر برندن نصف قبضه دخی بابونج ایکی قبضه
بزر الکتان و بزر الحلبه یا دیمش درهم قیه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه اولندقدن
صکره مطبوخ مصفی دن بر رطل اخذ اولنوب ایچنه اوچ درهم قیه دهن الورد ضم و زراقه ایله فرجه ادخال
اولنه اما اکر قلغونی غیر موجود اولوب وعلت دخی حدیث اولورسه قوة رادعهٔ و مجففه سی اولان
دوالر استعمال اولنه مثلا ورق دعی الحمام وورق العلیق وورق اللبلاب وورق اکلیل الملک واقاقیا
و قشور الرمان وجلنار المصری امثالی دوالردن ضمادات وفرازج عمل اولنوب استعمال اولنه وانتهاءً
امراضده ادویه مذکوره یه بعضی مبددات ومحللات ضم والحاق ایدرلر بابونج وحاشا کبی اما بو مرض
عتیق وقدیم اولوب صلب اولور ایسه ابتداءً اوسلوب مذکور اوزره اوذدینه لبایح ملینه وضع
ایتمکله تلیین ایدرلر وادویه ملینه قویه ایله اکر بو مرض زائل اولماز ایسه حشیشة الخنازیر وحشیشة
الزجاج وسذاب واسقاییوزا و زراوند امثالی دوالردن لبایح اتخاذ ایدوب ایچنه ملح العرام
وباروت ابیض ضم ایدوب اوذدینه وضع ایدرلر یاخود بعر الغنم و یا زبل الدجاج صابون طرابلوسی
ایله حل و مزج اولنوب لصق اولنه واکر لحم مرخوار ایسه قشر بیض المحروق مسحوقا ذرور ایدرلر
غایت نافعدر کذلک بو ذرور دخی انفع اشیادندر صنعتی بودر زراوند مدحرج وشب محرق بر
درهم وورق الورد وسوربخان محرق ایکشر درهم قلقطار نصف درهم اخذ اولنوب ناعما سحق
ودرور اولنه یاخود بو مرهم لانظیر استعمال اولنه صنعتی بودر صبر اسقطوری ولبان ابیض وقرطانی
وسیلقون ودهن طرطیر وترمنتین واوشق محلول بالخل هر برندن بر درهم شب غیط ایکی درهم
عفص نصف درهم دهن الورد وشمع علی السویه کفایت مقداری اخذ اولنوب صنعت اوزره
مرهم اولنه یاخود توتیاء مدبر واسفیداج مغسول وخبث الفضه المغسول هر برندن بر درهم
صفار البیض المشوی ایکی عدد شمع ودهن الورد ایکیسر وقیه اخذ اولنوب صنعت اوزره مرهم اولنه
کذلک بو مسوح دخی زیاده قوی ونافعدر صنعتی بودر ترمنتین بندقی بر وقیه دهن جوز رومی
ایکی وقیه سیلقون ایکی درهم شب غیط وزاج قبرسی بر درهم زنجار نصف درهم دنیق
مصفی ثلث درهم اخذ اولنوب مذرد العلیل شمع ایله صنعته اوزره مسوح اولنه یاخود
بلسان الزیبقی استعمال اولنه واکر بو مرض ادویه مذکوره ایله برء حاصل ایدوب زائل اولماز ایسه
اطباء متقدمینک قوللری اوزره قطعه یاخود احراقه تقرب وتوسل ایدرلر کذا بو علی متقدمین
اطباینک معتمدلرندن اطیوس الامدی وبواس اللخیساطی تألیفلرنده تصریحا تجربه ایلدیکلری مرادیله نقل ایتمکله مراجعت ایدرلر
الفصل السادس فی قروح الرحم مدرده یعنی اوغلان یتاغنده واقع اولان قروح کثیر الوقوع وعسیر العلاج اولمغله بو فصلده بیاننه تعرض اولنمشدر السبب قروح الرحم یا
قلغونی الرحمدن انتقال طریقیله حادث اولور یاخود دم طمث ونفاسک وسائر مواد غذائیه نک
کثرت تلریندن یاخود حرقت و رد یتلریندن حادث اولور یاخود ضربه و سقطه امثالینک یعنی
الیاف وانابیب دخی متضرر و متفرق الاتصال اولمسندن حادث اولور یاخود اخلاط حاده
وحریفه نک دخی انصبابندن و یاحاد و حریف واکال اولان معالجاتی دخی وضع وادخال ایتمکدن
و یا کحل ایله استعمال ایتمکدن حادث اولور دارو کبی یاخود عسر ولادة وشدة اسقاط جنین

وبا افراط مجامعت و سیلان الرحمی الحادة الحریفه و المزمنه دخی باعث اولور و مرض افرنجیه دن علی الخصوص
سیلان منی الصدیدی المسمی الافرنجینک جریانی رقبهٔ رحم ونفس اعضاء رحمی بسهولة تقرح ایده
وکاه اولورکه رحمه سرایت ایدوب انزن رقبه رحمه عام اولور العلامات قروح رحمک علامتی
عانه ده وجع ثقیل مشاهده اولنور ومتصلا یاخود کاه کاه رحمدن منتن الرایحه بر ماده و سیخینه بدانه
یاخود بول ایله معا خروج ایتمک و بولده لذاعت دخی تقدم رأسده وجع و بعضیسنده تشنج عارض اولمقدر
اکر قروح الرحم قلغونیدن انتقال ایتمش ایسه ابتداده حمی عارض اولوب مدت قلیله موجبه خروج ایدر
و قروح کمال بولدقده بر زیاده جرحدن خروج ایتمکه توجه ایدر و معلوم اولدکه بو مرض کاه رقبهٔ رحمده و کاه
رحمک فم داخلیه سنده وکاه نحو اسفلنده واقع اولور اما نادر الوقوعدر و اکثریا رحمک سطح داخلیه سنده
واقع اولور و بعضی کره اعضاء ظاهره یه دخی ماوف و متضرر ایدوب قروح خارجه دخی تجاوز ایده
بو یله اولدقده علامتی قیح و مده مثانه یه و یا امعایه تجاوز ایدوب مرور ایدر و اکر مده جوف و قعر صفاق
بطنده مستقر اولمش ایسه علامتی انک مکثندن ناصق طرفلرنده ضراحات ظاهر اولور و رقبه رحمده اولان
قروحی بصر ایله عیان ایتمک ممکندر مثلا مرآت رحم ایله نظر اولنسه و قوابل حاذقه تجربه ایله لمس ایتمکله
معلوم ایدنمک ممکندر و رقبهٔ رحمده اولان قروحی خاتونلرین مجامعتده موضع معهوده وجع حتی
ایدوب متاذی اولماسندن معلوم اولنور و اکر قروح قعر و عمق رحمده اولورسه علامتی تحت العانه موضع
شرطنده وجع حس اولنور و فضلات افراط اوزره سیلان و جریان ایدر و اکر قروح سطح خارجه
تجاوز و نفوذ ایتمش ایسه علامتی بول و برازده قیحیت ظاهر اولور یاخود صفاق بطنده یعنی تموج حس
اولنور یاخود ناصق جانبنده ورم ظاهر اولور و اکر قروح بسیط وساذج اولوب خفیف اولورسه
علامتی قیحده قلت جریان ولونی بیاض وقلیل النتن اولوب رایحه منتنه سی اولمازه اما قروح ردیه وسلیم
و اکال اولورسه علامتی جریان ایدن مده کدر اللون واخضر و یا مختلف اللون و کریه الرایحه اولوب وجع
عظیمه ایله جریان ایتمکدر و اکر مرض افرنجیه دن ناشی اولورسه علامتی سیلان منی و قوعنک تقدمندن
معلوم اولنور و احکام سائره سی حسب افرنجی فصلنده بیان اولنمشدر تقدمة المعرفه رحمده فاسد
موضع انصبابی اولمغله اندن ظهور ایدن اورام و قروح عنفی بنا یه انتقالنه زیاده مستعد اولور
اکر اندن سیلان ایدن مده ابیض و قلیل اولوب اصلا رایحه سنده نتن اولمز سه اکر چه عسیر العلاجدر
لکن سالمجه در اما اسود اللون و منتن الرایحه اولورسه قروحک ردیه و اکال اولمسنه و علاجی غایت
مشکل اولمسنه علامتدر و اکر قروح الرحم سرطانی و اکال و مخابیه و یا ناصوریه اولوب بونلر تجاوز
ایتمش اولمسه اول حالده اکثریا لاعلاج لردر و اکر قروح رقبهٔ رحمده واقع اولورسه بسهولة علاج
پذیر اولور دیرادوانک اولمحله وصولی ممکندر و قروح رحمدن خلاص اولمش خاتونک برء تام حاصل
ایتدوکینک علامتی بودرکه منی رجالک رحمنده انعقاد و اصل اولوب رحم انی بسهولة اخذ
و قبوله امکان اوله و دم حیضی دخی بلا وجع شروط مناسبه اوزره جریان ایلیه و خاتون حمل حاصل
ایلیوب بکه لکه شروع ایلیه بو یله اولیجق معلوم اولورکه قروحه برء تام حاصل اولمشدر اما قروح رحمه
مبتلا اولنلرک اکثری مستسقی اولوب هلاک اولور و بعضیلری حمای دق سبیله حرارتلری فانی
و محو اولوب جمود و اطفاء حرارت سبیله هلاک اولورلر و بو قروح یا بنفسه و یا بالواسطه لاعلاجدر
و فی الحقیقه قروح ذاتنده عسیر العلاجدر خصوصا بنفسه صعب و عاصی اولدیغی اولورسه کاهی بر وجهله
علاج اولماز بو مرض علیلی هلاکه واصل ایدر و بعضیلر مرور ایام ایله نیجه زماندن صکره متقوتا هلاک
اولورلر العلاج قروح رحمک علاجنده واجب اولان بودرکه اولا اخلاط حاده حریفه نی قروحدن

دفع وازالەسنه جهد ایدوب اول ماده نك تولدی وانصبابی وسیلانی منع ایتمكه همت ایدرلر بعده ادویهٔ
مغریه وجالیه ایله ادمال والتحامه اهتمام اولنه واكر بدنده امتلاء عروق وغلبهٔ دم علامتی وار ایسه ف
یا قروح التهاب وفلغمونی ایله متحد ومتعلق ایسه دعقب قولندن فصد اولنمق ممدوحدر وهر نه قدر كه
مجرد انصباب ونزول ماده دن خوف وخطر وار ایسه اول قدر فصد اعاده وتكرار ایتمك لازمدر
علی الخصوص دم حیض كثرت اوزره اولوب ازدحام عظیمی اوله فصد اعاده اولنور تا كه انكله نقصان
بولوب ترو صعاده واصل اولمیه زیرا اخلاطك دخی سیلان وانصبابی تحریك ایتمه سی لابد وضروریدر
ومسهل استعمالی دخی غالبا لازم وضروریدر حتی كه بدنده فساد كیلوسدن امین اوله لكن تأمل ایله
مأمون الغائله وخفیف اولان مسهلات دیو ایله سنا مكی وراوند چینی وهلیلجات وتمرهندی
ومركباتندن دیاقاتلیقون كبی دوالری كرارا اعاده ایدرلر حتی اخلاط مرضنه سبب اولدیغی دخی بدندن عكس
ایلیه وبو معاصرده استادم فاضل فیلسوف علی البردسی مرحوم دیركه بو مرضك علاجنده بدنی ادویهٔ زیبقیه
ایله تنقیه دنصكره موقوات نشافه استعمال ایدرلر بعده ادویهٔ اربعه مطبوخلری ایله غرغره ایدرلر زیرا
ادویهٔ اربعه نك تقویتده اثر عظیمی اولدیغی كبی ادرارده دخی نفع جلیلی ظهور ایدوب مواد بدنیه نك
حرارت وحموضتنی بالكلیه استیصال ایدر وصوبرینه بو مطبوخی دیرلر تركیبی بودر مشكطرامشیع اثر بطی
وبادرنجبویه ومطرنتاریا وحبق الراعی وغافث واسقوردیون وباد زهر نباتی وفلسفون وفقاح
هیوفاریقون واصل السمفاطیس وطوردسیلاهر برندن برقبضه بزر رازیانج بروقیه اخذ اولنوب
جوزشادق ومزج اولنه حین اقتضاده بوندن برقبضه كبیره اخذ اولنوب اوچ رطل یاخود درت
رطل ماء القراح ایله بر ظرفده مسدودا طبخ ایدوب بعد التصفیه صوبرینه ایاما كثیرا استعمال اولنه مدت
ایدرلر بعده ادویهٔ موصوفهٔ حالیه یه مراجعت اولنوب ازجمله حجر الصفارون المدبر بعضی مایعات مناسبه
ایله یاخود ماء لسان الحمل ایله حل اولنمش حجر الاسلامه یاخود صبر اسقطوری یا مرجحاری حل اولنمش
شراب ذراقه ایله دخی زرق اولنه كاه اولنه كاه اولوركه قرحهٔ الرحم متأكل اولوب جوهر رحمی بلكه
امعایی مستقیمی اكل ایدوب دخی قاذورات خروج ایدر بو تقدیرجه زراقه ایله ادویهٔ داخلیه ایله
ماده سنك حرارت واكالیتنی كسر ایتمكه سعی اولنه اكر ممكن اولمازسه زمان قلیلده سفاقیلوسه انتقال
ایدر واكر قروح الرحم هر دور المنی ایله مجتمع اولورسه زیبق محرق وحب الاحمر اسمیله مسمی اولان
ادویه یه مراجعت اولنه انتهی كلامه واطبای مجربیندن بعضیلری بو شرابی كرارا ومرارا استعمالی غایت
مناسب دیدیلر تركیبی بودر اصل الجمجم الكبیر وبسفایج طری بر درهم قشر اترج التی درهم ورق لسان
الحمل وورق القصاب المصری وصابنقولا وحماض وبرسیاوشان هر برندن برقبضه زبیب المنقی
وعرق السوس بر درهم وقیه سنا مكی التی وقیه بزر قرطم المدقوق ایكی وقیه غاریقون المعرض اون درهم
بزر بطیخ اصفر وبزر انیسون اوچر درهم زهور القلیه وزهر اكلیل الجبل وافتیمون بر درقبضه اخذ
اولنوب مقدار الكفایه ماء القراح ایله طبخ وتصفیه دنصكره مطبوخ مصفانك ایچنه راوند چینی
نصف وقیه دارچینی بر درهم اضافه ونقع اولنوب ینه تكرار تصفیه اولندقدنصكره بو منقوعك
بر بچوق رطلنه شراب الورد المكرر اوچ وقیه سكر ابیض حد الكفایه ضم وكما ینبغی تكرار طبخ اولنوب
رواق شربت ایدرلر مقدار استعمالی ایكی وقیه دن اوچ وقیه یه وارنجه هر شهر ایكی یاخود اوچ دفعه
آغریمونیا ولسان الحمل مطبوخلری ایله یاخود ماء الهندباء البستانی ایله نقع اولنمش نقوع الراوند
ایله استعمال ایدرلر واكثر مؤلفین بو مرضده معینات استعمالنی مدح كوردیلر خصوصا اشو لخادون كه
سهولت ایله قیء ایلیه دیرلر معینات اسفل الحضادن موادی اعلایه جذب واستیصال ایلدیلر بو خصوصده

مناسب

مناسب اولان معینات مطبوخ الاساروندر وشراب الكاس الحكما غایت لانظیردر وبعد التنقیه اشربه
ومطابیخ جرابحیه استعمالنه مداومت ایدرلر مثلا ورق اغریمونیا وطرخشقوق دعصی الراعی ولسان الحمل
هر برندن نصف قبضه خشب صینی اوچ درهم بزر كزبره بر درهم قنتمش نصف درهم صندل احمر
ثلث درهم اخذ اولنوب مرق الفراریج ایله طبخ وتصفیه دنصكره صبحا ومساء استعمال اولنه یاخود
بو مطبوخ استعمال اولنه تركیبی بودر ورق برنجاسف ولسان الحمل وحواجبا الغول بر برقبضه راوند
رومی نصف وقیه بزر فنجكشت بر درهم اخذ اولنوب مقدار الكفایه خمر ابیض ایله طبخ اولنوب
بعد التصفیه ایچنه سكر ابیض ضم ایدرلر مقدار استعمالی ایكی وقیه دن اوچ وقیه یه وارنجه صباحلرده
استعمال ایدرلر اكر علیلك حماسی لازمدر ومودیه اولورسه وحارجه افراط اوزره مدة قیحیه وصدیدیه
خروج وسیلان ایدرسه ماء الجبن استعمالی عظیم النفعدر مثلا صباحلرده التی وقیه دن سكز
وقیه یه وارنجه ویا دخی زیاده جه سكر قلیل ویا كلنكبین اضافه سیله استعمال اولنه واكر بدن
علیلده آثار حمی دقیه وهزال وذبول حتی اولورسه شهرا كاملا سكر الورد ایله لبن استعمال
ایدرلر خصوصا لبن الاتان اوله عجیب النفعدر كذلك علیلده فلغمونی والتهابیه وسوء مزاج الحاره
معدوم اولدیغی حالده قروحی تجفیف واخلاط مائیهٔ الجبنیه یی بدندن استیصال وعكس دفع ایتمك ایچون
ادویهٔ معرقه یه مراجعت لازمدر اكر ترمنجتینی وردلعو وبرنجاسف واقحوان ولسان الحمل مطبوخلری ایله
كرارا غسل ایدوب بعده سكر الورد ایله مزج اولنوب دفعات كثیره استعمال اولنسه قروحی تنقیه
وتطهیر والحام ایدر حب المقل دخی بو بابده ادویهٔ حمیده دندر دیو اطبای متأخرین بو اسلوب
اوزره تركیب ایتمشلردر صنعتی بودر مقل ازرق اوچ درهم لبان ابیض ومرصافی بر بر درهم انزروت
واصطراك قاطر وكهربا وكابلی هر برندن نصف درهم مرجان احمر ثلثان درهم اخذ وسحق اولنوب
شراب الخشخاش ایله حب اولنه اكر علیلك وجعی شدیده سی اولورسه بو تركیبه بر قاچ حبه لودانو
ضم اولنه مقدار استعمالی اكر بر دفعه استعمال اولنورسه بر درهمدر اما اكر هر یوم استعمال اولنورسه هر
دفعه ده ثلث درهمدر كذلك تسكین وجع ایچون مرض كاكنج الافیونی سفوفنا استعمال اولنورسه
مناسبدر كذلك تجفیف قروح ایچون بو سفوف عطیهٔ الهیه وموهبهٔ ربانیه دندر صنعتی بودر عصیر
اقاقیا وعصیر هیوقسطیداس وطین ارمنی هر برندن بر درهم دم اخوین القاطر ونشا سنج الحنطه
واصل لسان الحمل واصل زراوند مدحرج ومصطكی وانزروت هر برندن نصف درهم اخذ وسحق
اولنوب سفوف ایدرلر مقدار استعمالی بر درهمدر ماء لسان الحمل وماء الورد ایله ویا ماء الفولادی ایله
استعمال ایدرلر وقروحی تنقیه وتجفیف والحام ایچون زراقات عدیده مختلفه دخی تصنیع اولنوب بین الاطبا
المتأخرین مشهور اولمشدر اما اكر قروح التهاب وفلغمونی ایله معا اولورسه اولا رحمه لعوب اربعهٔ البارده
مستحلبی ایله وماء الجبن الماعزدن معمول زراقات ایله زراقه اولنمغه ابتدا ایدرلر یاخود یالكز لبن ایله
یاخود ماء الجبن ویا عصیر لسان الحمل وجراب الراعی كبیلر ایله زراقه ایدرلر واكر تسكین وجع اقتضا
ایدرسه رؤس الخشخاش وحبة الخبازی مطبوخلری ایله زراقه ایدرلر زیرا بونلر وجع قطع وتسكین
وحرارت والتهابی تعدیل وقروحی دخی غسل وتطهیر وتجفیف وتدمیل ایدر وقتا كه سوء مزاج حار
زائل اولوب وجعدن عضو بر مقدار خلاص اوله معالجات جالیه ومنقیه نك خفیف اولانی ایله
ابتدا اولنوب بعده زیاده قوتیسنه مراجعت اولنه مثلا اخف اولانی ماء جبین سكری یاخود
ماء شعیر سكر ایله یاخود كلنكبین ایله مخلوطا زراقه ایدرلر غایت جالی ومنقی اولان ماء عسلی
الساذجدر وبر مقدار قوتیجه اولان شعیر وعدس وفول غیر مقشور وورق الكرنب وخیشهٔ الزجاج

ودلسان الحمل مطبوخلرندن مصنوع اولنوب کلنکبین الحافیله ذراقه ایدرلر و اکر قروح الرحم جداً متسخ
اولورسه مطبوخ جرایجی استعمالی غایت مناسبدر ترکیبی بودر اصل جنطیانا و زراوند دحرج و زرنباد
و زراوند مدحرج هر برینڭ بر وقیه اخذ اولنوب التی رطل خمر ابیض ایله ثلثی مقداری محو اولنجه
طبخ و تصفیه دنصکره ایچنه نصف رطل سکر ابیض ضم اولنوب ذراقه اولنه بو مطبوخ دخی
غایت نافع و مجربدر صنعتی بودر شعیر غیر مدقوق و نخالة الحنطه و ورد احمر هر برینڭ بر قبضه و ورق
آغریمونیا و قابریفولیوس و افسنتین و کرفس بر قبضه باقلا و عدس اوچر درهم عرق السوس المحکوك
و آیرسا و زرنباد ایکیشر وقیه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ ایدوب انتها وقتنده
ایچینه شیح قلیل خمر ابیض ضم اولنه و اکر قروح غایت منتن و متعفن اولورسه مطابیخه مرهم مصری
و شیاف لانغرانقوس و یا دنبق الحلو ضم اولنه و تناکه قرحه نقاوت تامه و طهارت کامله ظاهر
اولنسه مجففات و مدملاته مراجعت ایدرلر مثلا اصل الجنجم الکبیر و اصل بسطورطه بر وقیه و ورق
لسان الحمل و ذنب الخیل و جراب الراعی و حواجب الغول و صانیقولا و بیلوسلا هر برینڭ بر قبضه
و ورد احمر نصف قبضه اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ و ذراقه ایچون حفظ اولنه و مجربین اطبادن
بعضیلری مطبوخ مذکوره سفوف صاق طیقوس ضم و الحاق ایتمکله عمل ایدرلر ترکیبی بودر
ایرسا یابس و زراوند مدحرج و اصل الجنجم الکبیر هر برینڭ نصف وقیه مرصافی بر وقیه صبر اوچ
درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه بو سفوفڭ نصف وقیه سی مطبوخ مذکوره یه الحاق اولنوب
ذراقه اولنه کذلك ترمنتینی مغسول بماء لسان الحمل ایکی درهم اخذ اولنوب کلنکبین و صفار البیض
ایله مزج اولنوب ذراقه لره ضم اولنه و استعمال اولنان ذراقه لره هر دفعه ده مرهم توتیا و مرهم اسفیداج
و مرهم اسرب المنخشر درهم اخذ و ضم اولنسه غایت انفعدر بلکه سریع التأثیر اولدیغی ایچون دهن
صفار البیض و دهن ترمنتینی هاون رصاصده سحق و تحریك دنصکره ذراقه لره ضم ایدرلر غایت
نافعدر و قروح غائره و عمیقه اولوب عنق رحم جانبنه متکی و نافذ اولمش اولورسه انی تجفیف و التحام
و ادمال ایچون بخورات استعمالی دخی مناسبدر از جمله بو بخور غایت مناسبدر ترکیبی بودر لبان
ابیض و مرصافی و مصطکی و اصطرك و صمغ الابهل و لادن هر برینڭ بر وقیه اخذ اولنوب کفایت
مقداری ترمنتین ایله عجین اولنوب قاعده اوزره قرصلر اولنوب بخور ایدرلر و اکر قروح غایت صعب
اولورسه بو بخوره زنجفره الحاق ایدرلر که فی الحال ادمال ایدر لکن حقیر قلیل البضاعه بو مرضه بخور
زنجفره وی اصلا استعمال ایلمدم اما قروح مزمنده تجفیف ایچون حمامات طبیعیه و کبریتیه و شبیه
استعمال اولنسه دخی مناسبدر زیرا اطبانك عاجز اولدیغی قروحاتده عجیب النفعدر کذلك
خارجدن صفاق بطنه اضمده مناسبه الصاق اولنمق دخی نفعدن خالی دکلدر اکر قرحه عنق رحمده
اولورسه مراهم و مسوحات جالیه و منقیه و مجففه طلا اولنسه منافع عظیمه سی ظهور ایدر مثلا
بو مسوح غایت مناسبدر صنعتی بودر عصاره الکرفس ایکی وقیه کلنکبین بر بچق وقیه ترمنتین
نصف وقیه دقیق شعیر یاخود دقیق کرسنه قدر الکفایه اخذ اولنوب نار لینده طبخ ایدوب
مسوح اولنه یاخود زراوند مدحرج نصف وقیه فراسیون و قنطریون صغیر و اغریمونیا هر برینڭ
نصف قبضه اخذ اولنوب کفایت مقداری ماء عسل ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچنه آیرساء
مسحوق ایکی درهم دقیق کرسنه و عسل مصفا هر برینڭ مقدار الکفایه ضم اولنوب مسوح اولنه
کذلك مرهم توتیا یه لبان و مصطکی و مرصافی و صبر مسحوق ضم اولنوب مسوح اولنه بعده ملتحم
و مجفف و خاتم اولان مراهمه مراجعت ایدرلر مثلا بو مرهم غایت نافعدر صنعتی بودر توتیاء مغسول

نصف

نصف وقیه مرداسنج و اسفیداج و انزروت ایکیشر درهم زیت و شمع هر برینڭ مقدار الکفایه اخذ
اولنوب صنعت اوزره مرهم اولنه و اکر قروح رحم معاء مستقیمه منتقل و یا مثانه یه نافذ اولوب
بونلردن خروج ایدن فضلاتده قیح و مده ظاهر اولورسه بو محلده انسب و اوفق اولان مدرات و
مبردات خفیفه و برلکده حتی مثانه و امعایه تجاوز ایدن اوساخ مستفرغ اولوب قروحه اندمال
کله مثلا بزورات بارده مستحلبی بعضی دواء صمغ سیله دیرهلر یاخود ترمنتین ایله معموله معجونلر
و یا قروح مثانه ده بالمناسبه تحریر اولنان معالجات ایله دیرهلر و اکر قروح معاء مستقیمه نفوذ ایتمش
ایسه احتقانات ملینه و منقیه و مجففه ایله علاج ایدرلر بسیطا و یا ده تحریر اولنان دواء الرمنا
اکر قروح ناصوره منتقل اولمش ایسه یعنی ادبلق طرخنده تفتیح اولورسه یاخود عمق رحمده الحوب
الحال اولورسه اکا علاج محافظه در مثلا کرارا مسهلات استعمالیله و زراقات منقی و مجففات
ایله تأکل فسادی دافع مرتقل و ملحم بلسانات مرکبه استعمالیله علاج ایدرلر و سنه ده ایکی دفعه
معرقات استعمال ایدرلر و اوزرینه ضماد النخلی و ضماد الکهی کبی دوالر وضع اولنه و سائر معالجات
نواصیریه ایله علاج ایدرلر و اکر قروح رحم مرض افرنجیه نك فسادندن ناشی اولورسه علاجنده
قاعده کلیه اوزره مرض افرنجیه علاجاتنه مراجعت اولنه مثلا بعضیلر بخورات زنجفریه و اطلیاء زیبقیه دخی
مدح ایتمشلردر و اکر قروح رحم ایله معا رحمده بر حکه مودیه مولمه واقع اولورسه علاجی خرزجات
و مرهم الآس الزیبقی ایله یاخود ماء البحر ایله محلول مرهم المصری ایله یاخود ماء الشبیه ایله و یا دنبق
الحلو قتل اولنمش سمن طریه کبریت ضم اولنوب طلا ایتمکله علاج ایدرلر برنادرنوس الراهب
دیرکه حوایجنك اعضاء قبلنده واقع اولان حکه کرا اخلاط لذاعه حریفه و حاده و ماالحدن حادث
اولور اکا مرهم الحبازی بر مقدار شب ایله خلط ایدوب طلا ایتسه لر حکه سینی تسکین ایدر و کاهیجه
مطبوخ عنابیق الشبیه ایله غسل ایتسه لر دخی اولی و انسبدر **التجربه** فودسطوس نام حکیم
دیرکه بر خاتون قروح رحمه مبتلا ایدی بن اکا دت کونده بر دفعه سنامکی و افیتمون و ورد
احمر و هلیلج اسود مطبوخلرینی سکر ایله مخلوطا اشربه ایتدردوب رحمنه مطابیخ جالیه
و منقیه ایله ذراقه ایلدم زمان قلیلده صحت و سلامت بولدی **التجربة المؤلف الفقیر** تخمینا
یکرمی بش یاشنده بر خاتون حامله اولمق ایچون بعضی خرده جزء حاده استعمال ایلمش رحمنده قولنجی
ظهور ایدوب و انفجاردن حیل اعتنی تغییری دعوت ایدوب نظر ایلدم تحت سره موضع عانه سنده
بر ورم صلب و ادکه اوزرنده جوز قرحوق ممکندر و حمی شدیده ایله عطش و التهابی عظیم ایدی
فصد مراد ایلدم راضی اولمدیجا حقنان دخی ایتدرمدی و رجا ایدوب اعلادن مسهل دیوردیمی
اول مطابیخ مناسبه ایله نضج ویروب هر اوچ کونده بر اوچ درت حملی ایدرجك مقداری حب
افاویا ویردم و بوا ثناده ورم مزبورك اوزرینه اطلیه ملینه لصوق ایلدم و حرارت و التهابی کسر
ایچون بعضی مبردات استعمال ایلدم و تناکر اون دردنجی کون بر مسهل دخی ویردم علیلده ن
علیل اولدوغی قادر رایحه بر مقدار دم و علی تالیه درت یوز درهم دن زیاده منتن الرایحه قیح و مده
خروج ایدوب عانه سنده واقع اولان ورم زائل اولدی اما برجزؤ وجع ایله فرجنده بر مقدار قیح
باقی قالدیغی دهن بابونج و مرهم خطمی ایله طلا ایمر ایتدم زمان قلیلده اول عارضه دخی زائل اولدی
اما مستسقی کبی فخذین و ساقین و رجلین تورم ایلدیکه اکا دخی حسنا یش
محللردن ترکیب اولنمش کادات وضع و تکرار ایتمکله بحمد الله تعالی برؤ تام حاصل اولدی
الفصل السابع فی سرطان الرحم کاه اولورنسا طائفه سنك رحملرنده سرطان تعبیر

اولنان ورم صلب ومتحجر عارض اولور **السبب** غالبا مادهٔ غلیظهٔ سوداویه دن حادث اولور
کاه اولور ورم حار عقبنده ظهور ایدر مثلا رحمده ورم حار ظاهر اولوب علاجنده دخی مسامحه
اولنمغله وقتاکه اول ورم نه منحل ونه منتجی اولمه تصلب ایدوب سرطانه منتقل اولور وورم صلب
عقبنده دخی ظهور ایدر واکثر حد وفی فم رحمده اولور از جمله سرطان رحم ایکی نوع اولوب یا متقرح
ایله معا اولور ویا غیر متقرح اولور **العلامات** معلوم اولاکه ورم صلب بنفسه سرطان اولمدقده
یاخود صکره دن سرطان صایر اولدقده علامتی یا حسه ظاهر اولدیغی حیثیت ایله بیلنور
مثلا باد یخظرده عایلی فم رحمده غیر مستوی الشکل غلظ وورم صلب وجاسی ومتحجر ظاهر
ومرئی اولور مثلا اول ورم املس اولیوب بلکه دوالی کبی انون عند کثیره وعروق عدیده
متفرع اولور ولمس شدید ایله مؤلم اولور ورصاصی اللون اولوب لونی طرطیر الشراب حمرتی کبی
حمرته مائل اولور وکاه اولور لونی رصاصیت وخضرته ضارب اولور وکاهیجه سواده مائل اولور
اکر حسه ظاهر ورؤیتی ممکن محلده دکل ایسه اکا عارض اولان ثقل والم ونحو دن استدلال اولنور
مثلا سرطان رحمه باعث سبب کان اسفل بطن وعانه ده وجع صعب وحرارت وضربان ایله معا
نخس شدید اولور حتی حالبان وحقوان واربیتان ومفصل ورک دخی رحمله مشارک اولمغله
تمدد وجع والم انلره دخی متوصل ومصیب اولور وکاه اولور ایلاجی صدره ومجاریه متأدی اولور
وکاهیجه صلب وظهره ممتد اولور وچوق اولورکه سرطان رحم ایله معا کوزلرده رمد وصدغینده
وجع وبرد الاطراف عارض اولور وکاه اولور عرق کثیر ایله معا اولور وکاهیجه سرطان رحمده حمی تابع
اولوب اول حمی دخی ابتدا لین وخفت ایله اخذ ایدوب صکره محتد اولور واشتداد وجع ایله
مشتد اولور وبعضیلرده عسر البول وتقطیر البول واحتباس الرجیع عارض اولور یاخود دون
الاخر احدهما عارض اولور علامات مذکوره صلابت وتلغوغ رحمده مشارک اولان علایملردر
کذلک صلابت رحمده عارض اولدیغی کبی جمیع بدنده خاصه ساقینده ضعف وهزال عارض
اولور وظهر قدم تورم ایدر وموضع سرطانده ثقل ولیف موجود اولدیغی اجلدن رمانه وقطن
تورم ایدوب علیله نک بطنی بطن مستسقی کبی عظیم ومتورم اولور اکر سرطان متقرح اولور سه
علامتی تاکل وعفونت ایله معامرة وقیح وسخهٔ غیر مستوی النضج سیلان ایدر واول وسخ اکثریا
ردیء اللون اسود اولور وکاهیجه احمر ویا اخضر اولور ونادرا بیاض دخی اولور وانتن حضرته
مائل منتن الرایحه رطوبت حریفه وحره وصدید ناریی سیلان ایدر وکاهی کریه الرایحه
صدید اسود سیلان ایدر وکاه اولور بر رطوبت ابیض مائی سیلان ایدر وکاهیجه دخی احمر
مائی سیلان ایدر وکاه اولورکه تاکل سبیله دم صرف سیلان ایدر حتی بعض اطبا ابتداده
تشخیص ایده میوب اول قانی دم حیض ظن ایدرلر وکاه اولور قرحهٔ سرطانیه دن مدة کثیره
سیلان ایتمکله علیله نک حماسی ذائل ووجعی ساکن اولور وقتاکه بونده ورم حاره علاماتی
ظاهر اوله لاعلاج لردر **تقدمة المعرفه** معلوم اولدکه سرطان رحم کرک متقرح وکرک غیر متقرح
اولسون بالطبع لاعلاجدر دیرلر رحم بر عضودرکه جمیع بدنک اوساخ وفضلات مفرطه اکا منصب
اولور اولدیغی اجلدن سرطان الرحم لاعلاجدر واکر بو مرض مزمن اولوب نیجه مدة متمادی اولور سه
استسقایه مؤدی اولور **العلاج** بو مرضک علاجنده علی وجه التفصیل عاما بر رأی ایدر اولنمیه
اما فقط حمان اطباء بوکونه تدبیر مناسب کورمشلردرکه اکر سرطان غیر متقرح اولور سه تقرحدن
منع واکر تقرح اتمش ایسه تزایدندن منع ایده جک علاجلره مراجعت ایدرلر یعنی کرک

متقرح

متقرح وکرک غیر متقرح اولسون ایکسنده دخی اولا وجع شدیدینی تسکین وغدای علیله یی تنقیه
وتعیین ایدوب بعده استفراغ کلی ایله بدنی تنقیه ایدرلر وسائر ممالو اثیله اخلاط سوداویه ومرهٔ
سوداوی تهییه وانضاج واستفراغ ایلیه لر وتولدینه مانع اولان دوالر استعمال اولنه قول کلی ایله سرطان
بحثنده ذکر اولنمشدر وسرطانجه نافع اولان دوالر زمرد ویاقوت ازرق ویادزهر کبیلر دکر بالسوی
اخذ اولنوب سفوفا استعمال ایده لر ایاما کثیرا هر یوم اوچ ویا درت حبه سینی ماء اسقا بیوزلا
ویاماء شوکة المبارکه ایله استعمال اولنه یاخود تولدینی منع ایچون عرق صافندن ویا عرق بواسیردن
فصد ایده لر وهش ومابت معالی وجلابات وامراق ولبن وماء جبن وامیاه معدنیه بارده کبیلر ایله
علاج ایده لر الحاصل مادهٔ سرطانی مکرر تنقیه اتمکله تنقیصنه سعی ایده لر بعده ادویهٔ موضعیه یه
مراجعت اولنه یعنی معتدله البروده وقابض وعن غیر لذع اولان مسوحات استعمال اولنه مثلا دهن الآس
ودهن الورد ایکشر وقیه عصارهٔ عنب الثعلب وعصاره حی العالم بر روقیه هاون رصاصیده اسود
اللون اولنجه تحریک وسحق ایدوب جمره مرداسنج واسفیداج مغسول بماء اسقا بیوز اوچر درهم
توتیاء مدبر ایکی درهم کافور سدس درهم اخذ وضم اولنوب بعد المزج مسوح ایدوب بهر یوم
اوچ دفعه طلا اولنه یاخود دهن صفار البیض ودهن الورد بر بچق وقیه سکر زحل بر درهم اخذ اولنوب
هاون رصاصیده لونی متغیر اولنجه تحریک وسحق اولنوب مسوح اولنه یاخود بو مسوحی استعمال ایده لر
ترکیبی بودر دهن صفار البیض ایکی وقیه عصارهٔ عنب الثعلب وعصاره حی العالم یارمیش وقیه
دقیق الحی ایکی درهم کذلک هاون رصاصیه ده سحق اولنوب مسوح اولنه ومسوحات مذکوره یی فتیل
مستطیل ایله یاخود مشمعدن بوکلش فتیل ایله رحمه ادخال ایده لر وزراقات دخی استعمال اولنور
مثلا ماء الشعیر نصف رطل ماء عنب الثعلب وماء لسان الحمل ایکشر وقیه ماء ورد نیمابر وقیه
قرص ابیض رازی ایکی درهم سکر زحل بر درهم اخذ اولنوب محکم بربرینه مزج دنصکره زراقه اولنه
اکر وجعی شدید اولور سه درت وقیه زراقته بر وقیه شراب خشخاش ضم اولنوب زراقه ایده لر
کذلک عصونها وفی ماء لسان الحمل وماء عنب الثعلب ایله یاخود مطبوخلری ایله کما ینبغی زرق جمیم
وخشخاش ابیض وورد احمر وکافور ضم اولنوب بوغ ایده لر وبو مرضنه بالخاصه نافع اولان
دوالردن ضفدع مغسولی تبنیجه کبی طبخ ایدوب ضماد ایده لر یاخود مرق الضفدع ایله رحمه زراقه ایده لر
کذلک عصارة السرطان النهریه ایله زراقه دخی نافعدر یاخود وجعی تسکین ایچون خبازی وخطمی
ونیلوفر وکزبرة الخضرا وخشخاش وشبت وبزر قطونا ولبن وزعفران کبی دوالردن کماد اتخاذ ایده لر
یاخود تنبیجه عمل اولنوب اوزرینه وضع ایده لر اکر وجعی معدوم ایسه بعضیلر زیاده قوی وحاده
واکاله اولان دوالره تقرب وتوسل ایدرلر انیمون ودهجرین محمول دوالر کبی اما بو دوالر اعضاء
سائره ده اولانلرده استعمالی بلکه ممکندر لکن بو موضعده انلر استعمالی بر وجهله جائز دکلدر

الفصل الثامن فی نواصیر عنق الرحم معلوم اولدکه فم رحم رقبه وعنق رحمده نیچه زمان
ممتد اولوب علاجنده اهمال ومسامحه اولندقده اکثریا ناصوره صائر ومنتقل اولور دیرلر اعضاء
رحمک جوهری غایت لین ورطوبتی کثیردر اول اجلدن سهولتله ایله متأکل اولور ورحمده حادث اولان
نواصیرک بعضیسی مستقیم وبعضیسی معوج وملتوی وبعضیسی منفرد وسادح وبعضیسی مضاعف
وذات مخارج کثیره اولور تفصیلی مراد اولنور سه قول کلی ایله نواصیر بحثنده مفصلا بیان اولنمشدر
نظر اولنه **السبب** عنق ورقبه رحمده ظهور ایدن نواصیرک سببی یا خراجات مزمنه وعتیقه درکه
وقتنده ارکنه دن استفراغ اولنیوب علاجاتنده تقصیر اولنمغله رحمک لحمی لین ورطوبتی کثیر اولمغله

ايدبي متقدم اولن دشبذي محو وازاله ايدبجي مداوات الصاق اولنمق لازمدر يعني اولا تليين ايدرلر مثلا دهن سوسن الابيض ومخ الايل وترمنتين متساويا اخذ اولنوب كفايت مقداري شمع ايله مرهم ايدرلر وازالهٔ دشبذه نك طريق ثلثه سي واردر اولا دواء محرق ثاني قطع وثالثي احراقدر پس ايدبي نواصير حديث اولوب غير ضربه وغير ملتويه وغير معوجه اولورسه مداوات حاده استعمال اولنمغله دشبذ محو وافنا واكل اتمك مناسبدر جنطيانا وحربق اسود ومرهم مصري وذرور بوحنا كبيلركه بونلر فتيل ويا تغتلنا ايله ادخال ايدرلر وياخود فم ناصوره صب واسالر ايدرلر ياخود زنبق مصعد سدس درهم ماء الورد ياماء لسان الحمل التي وقيه اخذ اولنوب رماد حاره اوزرنده بربرينه مزج ايدرلر ياخود ورق لسان الحمل واغريمونيا وفراسيون وقنطريون صغير وورق الزيتون هر برينك برقبضه جنطيانا مدحوق و وزراوندان هر برينك بروقيه اخذ اولنوب مقدار الكفايه خمر ابيض ايله طبخ وتصفيه اولنوب مطبوخ مصفادن بورطل روح الشراب ايكي وقيه شراب افسنتين وكلنكبين برربعي وقيه اخذ اولنوب مجموعي بربرينه مزج واستعمال اولنه واكر نواصير فرجده ومواضع ظاهره وخارجه ده موجود اولورسه زياده قوي اولان مداوات استعمال اولنور اما مواضع داخلده ورحم طرفنده اولورايسه اقوي اولان مداوات من غير خطر استعمال اولنمز واما دوالي اكر كفايت اتمزسه قطعه توسل وتقرب اولنه كه اكثر اطبا تجنبيه ايتمشلردر اما اكر زياده عميق وغوره نافذ اولوب كورنمزسه قطع ممكن دكلدر پس ايدبي بويله اوليجق ادويهٔ كاويهٔ محرقه يه مراجعت اولنور وناصور پاك ايكن دشبذيه دكل بلكه فرديي وموسخ اولورسه دخي احراقه جواز واردر واحراق دخي ياادويهٔ كاويهٔ محرقه ويا حديد حامي ايله اولور اما اكر ناصور فرجده واعضاء ظاهرده اولورسه احراق جائزدر واكر اعضايه زياده نافذ ورحمه قريب اولورسه موضع احراق دكلدر اول وقتده بعضي منضج دوالر وضع اولنه حتي قشر ناصور ساقط اولوب بياضه مائل جزءٔ محموده جاري اوله وفرجه يي جلا وغسل ايليوب ادمال والحام اتمك ايچون روح الشراب وكلنكبين كبي دوالره مراجعت ايدرلر ياخود عصارة الاغريمونيا وعصارة الكرفس يا رميش وقيه روح شراب ايكي وقيه ترمنتين بروقيه اخذ اولنوب فرجه دن تنقيه وتطهير صكوا انبات لحم جيد ايچون لبان ابيض ومرصافي واتزروت وايرسا الحاق وضم ايدرلر ياخود كلنكبين بر بچق وقيه روح الشراب نصف وقيه مرصافي وصبر وانزروت بردرهم اخذ اولنوب بعد المزج استعمال اولنه فرجه يي الحام وادمال ايله

الفصل التاسع في ثواليل الفرج ورقبة الرحم

سنارطوس نام حكيم ديركه اكثريا نسوانك فرجنده ورقبهٔ رحمنده بثره لر حادث اولور كمي قرنبه باشي كبي وكمي ميخ باشي كبي وكمي اشكال مختلفه اولور هر برينك اوصافي واسم مخصوصي قولنجلي ايله ثواليل بحثنده مفصلا بيان اولنمشدر **السبب** ثواليل الفرجك سببي اخلاط غليظهٔ طرطيريهٔ تغليه دركه كثرت رديت ايله جلده منصب اولوب ثواليل واورام صغار تكوننه باعث اولور **العلامات** ثواليل رحمك علامتي ياللمس ايله ويا بصر ايله معلوم اولور يعني فرجك فمني كشاد ايدوب قرشوسنه ايينه وضع ايدوب بقمق ايله ياخود فرجه برموق صوقوب يوقلمق ايله معلوم اولنور واكر بياض ياخود احمر اولورسه وجعي نابود واكر سياه ياخود سياهه مائل اولورسه وجعي موجود اولور **تقدمة المعرفه** معلوم اولدكده فرجه

سريعا متأكل اولوب مجاريه انتقال ايدر بعده بدنده مواد رديهٔ كثيره موجود اولمغله مخابيته منصب وعضو مأوفه واصل اولان غذا ايله وفرجه ده موجود اولان مده ايله مجتمع اولور بعده اطراف مجاريده اولان غشايه متلاصق اولوب منعقد اولمغله برلحم ابيض صلب حاصل اولور چونكه منصب اولان مواد ايله مده نك حال انعقادده اجزاء مائيه لري فم فرجه دن سيلان ياخود زوال غيبوبتده محو ايله زائل اولوب منعقد اولان اجزاء ارضيهٔ جمليه اولمغله لحم حزبو وصلب وانده اجزاء غذائيه دخي اولديغندن في الجمله لحمه مشابه اولور **العلامات** قروح رحمك مزمن وعتيق اولمسيله ناصوري اولمسنك علامتي اولدركه فرجه نك فمي مدور وضيق اولوب اطراف فمنده صلابت يعني لحم ناصوري موجع وغير موجع حس اولنمقدر كاه رطب وكاه يابس اولمق وكاه لمس ايله تجويفي مشاهده اولنمق دخي علامتدر واكر فم فرجه يي كبس وعصر ايتسه لر اندن فم رقيق ووردي كثيره سيلان ايده وجاري اولان مده غليظ يا رقيق وياماء الجبنه مشابه صنوبه مائل ياخود ابيض يا ازرق ياخود سود ياخود درد خمره مشابه اولور واكر نواصير اعضاي عصبيه يه شامل ومنتهي اولورسه وجعي موجود اولور واكر ناصورك تجويفي مستقيم اولوب اكا مسبار ادخالي ممكن اولورسه انكله عمقي معلوم اولور واكر معوج ايسه شمعدن معمول فتيله ايله معلوم اولنمق ممكندر واكر نواصير مثانه يه نفوذ ايدرسه علامتي نواصيردن بول متقاطر اولور واكر مقعده نفوذ ايدرسه علامتي ناصوردن فضلات بطن دبر از خروج ايدر بونلردن ماعدا علامات سائره سي قولنجلي ايله ناصور بحثنده مفصلا بيان اولنمشدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولدكه ناصور الرحم مطلقا دم وعميق اولمغوب ابتداء حدثي اولمه وخاتون تازه وصحيح المزاج اولمه اكثريا عشرت وصعوبت اوزره برؤ حاصل اولور اما اكر عتيق ومجراسي معوج ومجاورنده اولان اعضايه نافذ وشامل اولوب خاتين دخي ضعيف البنيه وعليل المزاج ويا عجائزدن اولورسه عسير البرؤ در خصوصا اول ناصوركه رحمدن ماعدا مثانه ويا صفاق واربيتين ويا صفن ويا مقعد ويا بين السبيلين امثالي حصلات بدنيه نك اندفاعي محللرنده واقع اولور عسير العلاجدر **العلاج** ناصورك علاجنده اولا لازم اولان استفراغات كليه ايله بدني تنقيه بعده غذايي تلطيف وبرنده اولان دخي اصلاح وتصفيه ايدبجي دوالره مراجعت ايدرلر بعده تفكر وتأمل ايدرلركه برؤ امكاني اميد اولنور مي يوخسه اولنمازمي نظر ايدرلر اكر برؤ اميد اولنورسه متواترا اسهال وتنقيه يه شروع اولنوب هر سنه ده ايكي دفعه معرقات استعمال اولنمغله واول موضعه زراقات جاليهٔ غساله ومغريه زرق اولنمغله واوزرينه ضماد ديابالما ياخود آخر اضمدهٔ موافقه وضع اولنمغله توفيقه سعي واهتمام اولنه اما اكر برؤ زياده مامول اولنورسه همان استفراغات كليه تقديم اولنوب مجفف اعضاء اولان ادويهٔ نافعه ومشروبات منشفه استعمال اولنه مثلا اصل برخوش الذكر وقنطريون داغريمونيا وبتونيقه وعلقيلا كبي دوالردن مأخوذ دوالر وسائر معروف ومجرب مجربه استعمال اولنور بعده موضعيات الصاق اتمكله معالجه اولنه اكر فم نواصير زياده ضيق ايسه توسيع ادلسنه سعي اولنه مثلا جنطيانا وزراوند وفاشرا وقعلايسونس كوكلريني فم ناصوره ادخال اتمكله ياخود فتيل اسفنجي ايله وياخود ناصور بحثنده قولنجلي ايله تحرير اولنان دوالر ايله توسيع ايدرلر اما زياده قوي اولان اشيا استعمال اولنميه زيرا رحم ايله مثانه نك ومعاء مستقيمك فم بجيني اولمغله انفراد ويه قوي يدن بسهولت ماؤف ومتألم ومتأذي اولورلر ودخي معلوم اولدكه جوانب ناصورده لحم صلب دشبذي موجود اولمغله التيام ممكن اولماديي

ورقيقه رحمده حادث اولان ثاليلك علاجى عسيردر خصوصا مرض افرنجيه دن نشات ايتمش
ياخود انكله متجدد اوله برؤى زياده عسيردر وشول ثاليلكه عملى اولوب عميق الاصل اوله
من غير قرحة قلع ممكن دكلدر وثواليل حاشايى ومسماري اولان نوعى اكرچه قطع ممكن اولور
اما ينه كوكلرى منتشر اولوب تكرار تولد ايدر وشول ثاليلكه مجرد جلدى برمقدار مرتفع ايدوب
معوج الشكل بثره صورتنده اوله اكثريا بلا علاج مندفع اولور اما مسماريه تعبير اولنان
ثاليل ثابت وغير متترك وغائر الاصل وبرمقدار موضع ورنكى سواده مائل اولورسه بلا علاج
مندفع اولماز وشول ثاليلكه معلقه اوله ازالهسى جملهدن اسهلدر زيرا انك بدننه تعلقى جلددن
قليلدر ايمدى مجرد قطع اولنمغله زائل اولوب بردخى نمو وتزايد حاصل اتمز واكر ثاليل اصل
الياف جلدده اولورسه سهل العلاجدر واكر اوتاره غائر اولورسه استيصالى عسيردر
زيرا تشنج وسرطان وغنغرينيا امثالندن خوف اولنور **العلاج** بو مرضك علاجنده
اولا ماده يى تنقيه ايچون فصد وادويهٔ مسهله ايله استفراغ اولنوب امور ضروريه يه
رعايت ايله تدبير غذا ايدهلر بعده ادويهٔ اكاله ومحرقه ياخود حديد ايله ثواليلى قطع
وقلع ايدهلر يعنى بالقوه مجفف ومبرد اولان مداوات وضع ايدهلر مثلا تين يابس ايله خلط اولنمش
سلمنزى يابسه كبى ياخود صعتر برى وسذاب محرق وورق عرعر مجفف ولبان اخذ اولنوب
خمر وخل ايله ممزوجا وضع ايدهلر ياخود قلع وكل ايچون عصارهٔ حناء الحمار وملح ياخود لبن
شجرة التين واجاص عيز نفيع ودقيق وبارودت وخمر ايله عجين اولنوب استعمال ايدهلر اكر دخى
قوى مراد اولنورسه زبل الغنم ومرارة التيس وبارودت خمر ايله عجينا استعمال اولنه ودخى زياده
اقوى اولسون ديرلرسه ماء الفاروق وروح الزاج وروح الكبريت وسمن الانتيمون كبى دوالر
استعمال اولنور ولكن بو مثلى حاد اولان دوالر استعمال اولندقده بصيرت وتامل لازمدر كه حتى
جوارنده اولان اعضاء صحيحه مأوف ومتألم اولميه پس ايمدى جوارنده اولان اعضايه يعنى
دوا آطلا ايدهلركه ضررندن امين اولهلر مثلا طين ارمنى وطين مختوم اخذ اولنوب ماء الورد
وخل الورد ايله ممزوجا استعمال ايدهلر ودخى نفس دواء اكالهلرى جفت بلوط ياخود نصف
قشر بندق ياخود بو سائر مطابق برظرفه وضع ايدوب بعده ثاليله وضع ايدهلر و وضع
اولنديغى نصكره زمان كثيره ترك اولنميه زيرا موضع لحم غض ولين اوله سريعا متأكل اولور
اكا بناء كونده ايكى اوچ دفعه تجديد ايدهلر وعضوى بعضى مطبوخ جاليه ايله غسل ايدهلر
ياخود اكر ماده نك انصبابندن خوف اولنورسه مطابيخ قابضه ايله غسل ايدهلر واكر بو
دوالر كافى اولمازسه ثواليلى منقاش وباكلبتين ايله اخذ وقطع ايدوب اوزرينه قاطع الدم
ذرورلردن ذرور نثر ايدهلر بعده جراحتنه وجه موافق اوزره علاج ايدهلر ياخود ثاليل زياده
بارز اولوب اصولى زياده اطول اولورسه انى شعر الفرس ايله ربط ايدوب هر يوم صيقلر
حتى غذاسى نقصان بولمغله اخر الامر ساقط اوله واكر قلعنه راضى اولمازلر ايسه صعتر برى ويا
اكليل الجبل ساقلرينى اشعال ايدوب ثواليله تقريب ايدهلر ياخود ياغش احمد چبوغيله
ثواليلى حبس ودمش ايدهلر و هر يوم اوچ درت دفعه عمل ايدهلر واكر بونلر ايله برؤ حاصل
اولمازسه حديد حامى يه توسل اولنوب انكله احراق ايدهلر لكن جوارنده اولان اعضايى
صحايف حديديه ايله ياخود سائر آلات ايله ستر ومحافظه اولنوب عمل ايدهلر حتى قوة
نار ايله اعضاء صحيحه يه ضرر اصابت ايتميه

الفصل

الفصل العاشر في بثور الرحم وخشونتها معلوم اولاكه بثور شول ورم صغير
جنسندندركه لسان تركيده اوآجق سوجلجه لر معناسنه در جميع بدنك عضو واجزاسنه مخصوص اولميوب
علامتى بدنده وقوعى ممكندر از جمله فرجده ورقبهٔ رحمده كثير الوقوع اولوب انكله رحم مختل
ومتأثر واحتكاك وخشونتله متضرر ومتأذى اولور **السبب** بثورات رحمك سببى اكثريا
اخلاط محترقهٔ رديه وحاده دركه جميع بدنده كثرت ووفرت اوزره متولد وحاصل اولوب
رحمه منصب اولمغله بو مرضه باعث اولور زيرا رحم نفسنده رخو ورطبدر واخلاط سائره يه
مدفع اولوب آنده مستفرغ اولمكلك ايكن اكا منصب اولان اخلاط رديهٔ حادهٔ محرقه آنده مكمون
ومسكون اولمغله انكله عضو متدغدغ ومتألم اولوب احتكاك وتخشن حاصل ايدر ياخود بو
مرض حب افرنجيه يه مبتلا اولان ايله مجامعت سببيله عارض اولور انطولريوس نام حكيم ديركه
كاهيجه نيمفنانك زياده فاسد وحامض اولمسيله فرجده ومخابئ فرجده تاكل احداث ايدوب
اندن تخالد وبثور وخشونت فرج حادث اولور وكاه اولوركه حكهٔ شديده ايله معا شهوت
جماعيهٔ مفرطه حادث اولور **العلامات** بو مرض عاصينك علامتى عليله يه استفسار اولنمغله
معلوم اولنوركه بثور ده حكهٔ دائمهٔ عظيمه ايله معا يعنى خشونت ووجع حس اولنور ياخود
طبيبك مرآت الرحم ايله نظر ايدوب مطلع اولمسيله معلوم اولنور وبرنوعى دخى واردركه جمعينه
شرآكيدر علامتى وجع واحتراقى زياده جدا اولور اما مرض افرنجيه دن ناشى اولانده وجع ايله
عتد اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اولاكه بو مرض بر معاند وعاصى ومزمن مرضدركه تدبيرنده
حذاق اطبا عاجز وقاصر اولمغله علاجى مشكل وتماما برؤى نادردر **العلاج** اكرچه بو مرضك
علاجى مشكل وبرؤى نادردر اما علاجه متصدى اولان اطبايه لازم اولان بودركه اولا اخلاط
محترقهٔ حاده يى مداوات مناسبه ايله تهيئه وانضاج ايدهلر مثلا لسان الثور بستانى وشاهترج
وهندبا برى وبستانى كبيلرك مطابيخ واشربه لرين استعمال ايدهلر بعده سناء مكى وافتيمون
وشراب تفاح المسهل وشراب البنفسج وشراب الورد المكرر ومعجون دياقاتاليقون ومعجون آمق
وحب شاهترج وحب طرطير دوالر امثالى ايله تنقيه واستفراغ ايدهلر واكر عليلهنك سنى مساعد
اولوب فصده حاجت اولور فصد اقتضا ايدرسه اولا قولدن بعده عرق الكعبدن فصد ايدهلر
واكر بو مرض مرض افرنجيه دن ناشى ايسه حب افرنجيه دوالرينه مراجعت ايدهلر مطبوخ عود الغنافق
ومطبوخ عشب عربى وسائر مرض افرنجيه ده مستعمل اولان دوالر استعمال اولنوب مرض
افرنجيه يه برؤتام كلمدكجه محالدر انلر دخى بو مرضدن برؤ حاصل اوله لكن بعضى كره واقع اولوركه
بثره لر معدوم اولور اما ينه بر وقت اولوركه ظهور ايدر زيرا عضو رحمك سوء حالى غالب اولوب
اكا واصل غذاء رديه اولمغله تكرار قلز لحيسى امر مقرردر پس ايدى مناسب اولان اولدركه
ماء المنبع الحاره ايله استحمام اولنوب دفعات كثيره غسل ايتمكله خشونت وبثوره داخى
تعديل ايدهلر وبعد الاستحمام باروقى شراب ايله حل ايدوب انكله غسل ايدهلر وبعد الغسل
ماء الحاره ايله بوغ وادويه مناسبه ايله كماد ايدهلر واكر بو ماء ايله شاهترج وهليون وحشيشة
الزجاج و باقلى كبى اشيا طبخ اولنورسه دخى انفعدر ياخود سمن وخبث الفضه وكبريتين
مغسول مرهمدن شى قليل موضع ماوفه وضع ايدهلر ياخود ضماد البيض ودهن الورد مخلوطا
هاوان رصاصيه ده تحريك اولنمغله لونى متغير اولوب ايچينه شى قليل سكر زحل قنم والحاق
اولنوب استعمال اولنه ياخود صبر ومر صافى هر بريندن بو خمصه زنجار نصف خمصه حمر ابيض

وماء لسان الحمل وماء الورد هر برندن بر وقیه اخذ اولنوب بعد المزج زراقه ایله استعمال اولنه یاخود بو مرضه
اطباء مجربینك مختاری اولان دوا استعمال اولنه ازجمله کرا ایله مجرّب اولنان دوالردن بود و اغایت غاسله
صنعتی بود رماء لسان الحمل وماء الورد هر برندن درت وقیه ملح اندرانی وبارود وشب اوجر درهم
زیبق مصعد بر بچق درهم اخذ اولنوب بعد المزج ثلثی زائل اولنجه طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچنه
ثلث درهم زنجار ضم والحاق ایدوب زراقه ایله استعمال اولنه لکن بو مثللو دوالر بردیا ایکی کون استعمال
اولنور بعده حنیف ومسکن اولان دوا استعمال اولنمق لازمدر حتی لحوم بتره محو ومضمحل اولوب
یینه تکرار نابت اولمیه یاخود بود و استعمال اولنه قد تکرر ضماد دیا خیلون وضع اولنه یاخود اصل
لیناطیون الحاره وراسن ایکیشر وقیه اخذ اولنوب ماء القراح و قدرٍ القلیل خل ایله ملاءمت حاصل ایدنجه
طبخ اولنوب بعد الدق منخلدن بکوره لر بعده ایچنه شحم الخنزیر الغیر المملوح اوج وقیه و عصیر
شاهترج ایکی وقیه زیبق المقتول نصف وقیه اسفیداج و مرداسنج بر ذر درهم طرطیر الشراب
بر بچق درهم اخذ وضم والحاق اولنوب هاون رصاصده زمان کثیره تحریك وسحق ایتمکله امتزاج
تام حاصل ایدوب استعمال ایده لر و علیلر یراحقاء ایتدرمك الزم لوازمدندر مثلا شول غذالرکه حاد
وحریف وحاده ومالح اوله احتراز اولنه وشول غذالرکه جید الکیموس اولوب اخلاط ناسده یی تعدیل و یمفیتا
حامضه یی اصلاح ایده استعمال اولنه حتی بر حالٍ اولسنه اعاده ایده
الفصل الحادی عشر فی جرب الرحم وحکتها کاه اولور که نسوانك اوغلان یتاغنده
اویوز وکچیك عارض اولور **السبب** رحمده اولان اویوز وکچیکك سببی یا سوء مزاج کبیردن
یاخود سائر اسباب بادیه دن بر سبب ایله دم محترق اولوب فاسد اولمغله اندن صفرا وسوداء
محترق وبلغم بورقی امثالی مواد غیر طبیعی متولد اولوب قوة دافعه آنی رحمه دفع ایتمکله جرب حادث
اولور اما متأخرین یونانیند واقربخیه دیدیلرکه جرب رحمك سببی مزاج رحمده بر ردائت حاصل
اولوب انکا واصل اولان مواد غذائیه ده فساد وحدت حاصل اولمغله تفرق الاتصال عضوه باعث
اولوب جربه باعث اولور اکر مواد غذائیه ده اجزاء ملحیه حامضه اولورسه جربك تنائریندن و علاجی
عدم قبولنه باعث اولور وکاه اولور که بو مرض علل افرنجیه دن دخی نشأت ایدر وحکه رحمك
دخی سببی بعینه جرب رحمك سببی کبیدر اما بونك ماده سنده قلت و قوام ماده سنده رقت
وملوحیت قلیله اولور وکاه اولور که بو حکه منی حاده دن حادث اولور که بز آنی مرض ابنه بحثنده
مفصلاً بیان ایلدك محلنه نظر اولنه وکاه اولور که خلط سوداویه امالردن حادث اولوب رحم
قسقه قسقه قبا دورر **العلامات** جرب رحمك علامتی رحمده احتکاك ایله لذع والتهاب
ایله وجع اولمقدر اما حکه رحمده بلا وجع بر احتکاك شدیده اولورکه نفوذ باالله رجالك
ابنه سی کبیدر و بو مرضه مبتلا اولان عورت طبیعتنه موافق آلت تحصیل ایدوب انکله جماع
ایتمدکجه راحت ایده مز **العلاج** بو ایکی مرض قبیحك علاجنده طبیب لبیبه لازمدر که اولا علیله نك
مزاجینی تعدیل ایچون شراب شاهترج وشراب لسان الثور وشراب هندباء الراوندی استعمال
ایتدیروب بعده اخلاط مضره یی تنقیه ایچون مطبوخ سناءمکی وافتیمون و شراب الورد المسهل
المکرر ودیاقاتلیقون ومعجون آموق وحب شاهترج وقرص الورد الطرطیر کبی دوا استعمال ایده لر
واکر علامت غلبه دم وار ایسه فصد ایده لر و اکر بو مرض علت افرنجیه دن ناشی اولورسه مطبوخ
عود الفیاق ومطبوخ صاپرینا کبی دوا استعمال ایده لر واوزرینه عصارۀ حی العالم وعصارۀ
شاهترج ودهن الورد بالسویه اخذ اولنوب بعد المزج کاه ایده لر یاخود بو طلاء استعمال

ابره لر

ایده لر ضمنی بودر عصارۀ لسان الحمل وماء الورد هر بریندن درت وقیه ملح اندرانی وبورق
صناعه وشب هر بریندن اوج درهم زیبق مصعد بر بچق درهم اخذ و بو مقدار طبخ اولنوب
رحمك اوزرینه طلا ایده لر و بو مرضده دخی غایت مجرب صنعتی بودر لبده کوکی وآنیذ کوکی ایکیشر
وقیه اخذ اولنوب خل حاذق ایله محکم طبخ و منخلدن کچیروب بعده شحم الخنزیر غیر المالح اوچ
وقیه اسفیداج و مرداسنج بر درهم عصارۀ شاهترج ایکی وقیه کبریت بر بچق درهم زیبق
مقتول نصف وقیه اخذ اولنوب صنعت اوزره مرهم اولنه و بو مرضده اطباء کیمیائیه ادویۀ
زیبقیه وانتیمونیه وماء الجبن وسائر ادویۀ کیمیائیه ایله علاج ایدرلر وغذاء علیلری ماء الشعیر
ایله طبخ اولنمش عدس وملوخیا وخیاری وحس کبیلردن عمل ایده لر
الفصل الثانی عشر فی شقاق رقبة الرحم کاه اولور که خاتونلرك اوغلان یتاغی دیدکلری
عضولرنده شقاق حادث اولوب الم واضطراب ایراث ایدر سنارطوس نام حکیم دیرکه بو مرض
رقبۀ رحمه عارض اولان قروح جنسندندر بری دخی شقاقدر که اکا لسان یونانیده رغادس تسمیه
ایدرلر و بو شقاق معقدده وفم رحمده دخی اولور کلمشدر زیرا رغادس بر قروح صغیره طویله یعنی
اوزون صغیرۀ طویلدر و دقیقه در که ازمنه شتاده بردتدن ناشی یدین ورجلینده اولان شقاقه
مشابهدر اما انك جلد رقبۀ رحمده لحمی متاکل اولماز وکاه اولور که سطحنده من غیر لحم الصلب اولور
وکاه عمیق وغائر اولوب وشفه لری ذات لحم صلب اولور مزمن اولماسی حیثیتیله دروکاه یابس
اولور وکاه سائل اولور **السبب** بو مرض اکثریا رحم اوزرینه یبس عنیف طاری اولمقدن نشأت
ایدر کاه اولور ولادۀ طبیعی وغیر طبیعی دن ناشی عند الولاده جنینك عنف ایله خروج ایتمسندن
حاصل اولور ومشیمه نك عنف ایله خروج ایتمسندن دخی اصابت ایدر وکاهی رحمده دم طمثدن بقیه
باقی قالدوغندن کائن اولور وکاه اولورکه شدت ورزز ایله جماعتدن ویاخود اخلاط حاده نك
سیلان وانصبابندن حادث اولور خصوصا که اول خلط لزج ودبقی اولوب بو اعضالره ملتحج و
ملتصق اولمغله اول محل متقرح اولور واکثریا رحمك افراط یبوستیله اولور وکاه اولور رحمده ورم حاد
حدوثندن دخی عارض اولور **العلامات** اکر شقاق رحم افراط یبوست رحمدن نشأت ایتمش
ایسه علامتی رحمه عارض اولان سوء مزاج یابس علامتلریدر اکر عند الولادة عسر ولادتدن حادث
اولمش ایسه بو نوع اکثریا خواتین طائفه سنه ابتدا ولدوجوده کتوردکلرنده عارض اولور علامتی
ابتداء عروضنده شدت وجع طلق قریب العهد اولدوغندن ناشی اول شقاق رحمك حقی اولور
یعنی اول شقاقك وجعی ولادتدن حادث اولان وجع شدیده نك تحتنده مستتر اولوب اول
امردن رحمده شقاق وار ایدوکی مشاهده اولنماز اما احتکام ولادتدن بر مقدار زمان مرورندن
قلیلا قلیلا وجع والمی ظهوره کلوب رحمده شقاق اولدوغی حس اولنور اکر اشتباه واقع
اولورسه قابله بر ماغنی خاتوننك فرجنه ادخال ایدوب بر ماغیله جس ومس ایلسه رحمده
شقاق اولدوغنی ادراك ایدر و بر ماغی رحمدن دامیا خروج ایدر کذلك عند المجامعت دخی
ظاهر اولدوغندن ماعدا ذکر دخی دامیا خروج ایدر اکر خاتون قابله یه تسلیمیتدن ابا
وممانعت ایدرسه مرآت ایله دخی مشاهدۀ شقاقه توصل ممکن اولور مثلا خاتون
فرجنك حذاسنده بر آیینه وضع ایدوب بعده فرجنی کندی الیله فتح ایدوب آیینه یه
نظر ومطالعه ایلیه رحمك حولنده شقاق اولدوغنی مشاهده ایدر **نزهة المعرفه** معلوم اولکه
بو مرض زیاده موذی ومؤلمدر واثنای مجامعتده اولموضعده وجع هیجان ایدر و بو شقاق رحم

حديث ايكن بروى اسهلدر لكن مدت طويل اولمقله جداً تغلظ ايدوب عسر العلاج اولور وكاهى
ثاليل صورتنده اولوب وموضعى مندمل اولدقدن دخى اول شكل اوزره باقى قالور **العلاج**
اكر بو شقاق عسر ولادتدن ياخود مجامعت شديده دن حادث اولمش ايسه ورد احمر ولسان الحمل
وزراوند آندن مطبوخ ايدوب طين ارمنى ودم الاخوين ولبان ضم ايدوب رحمه ذرور ايله احتقان
ايده لر ياخود بونلردن بياض البيض ايله فرزجه عمل اولنوب رحمه وضع ايده لر اكر علتى اخلاط
حاده نك انصبابندن حادث اولمش ايسه بهر حال جميع بدنى استفراغ كلى ايله پاك ايده لر بعده موضعيا
مناسبه استعمال ايده لر واكر اورام حاره دن نشات اتمش ايسه ابتدا اول علتى دفعه سعى ايده لر
يعنى اولا سببى ازاله ايدوب بعده نفس شقاقه مداومت ايده لر شول دوالركه لذع اولميوب
قوابضدن اوله اكر شقاق شديد اولمز ايسه دهن بزركتان ودهن الورد بياض البيض
وعصير لسان الحمل ايله هاوان رصاصيده مديد تحريك وسحق ايده لر ياخود لبن ايله سكرى
وكذلك اسرب محرق ولعاب اتخذه مصنوع مرهملر ايله ياخود دهن صفار البيض ودهن بزر
كتان هاوان رصاصيده نيچه زمان سحق ايتمك ايله عمل اولنوب استعمال ايده لر **جالينوس**
حكيمك عندنده مرهم ابوللونيس زياده نافعدر مثلا دهن الورد سكز وقيه اخذ اولنوب
هاون رصاصيده دستهٔ رصاصى ايله شول قدر سحق وتحريك ايده لركه حتى لونى سياه اولوب
بعضى غلظت ظاهر اوله بعده خبث الفضه واسفيداج على السويه اخذ وسحق اولنوب دهن
مزبور ايله مرهم اولنجيه دك ضم ومزج ايده لر ياخود بمفوليقس مغسول واسرب محرق مغسول
ايكيشر درهم اسفيداج وخبث الفضه برر درهم لبان واصل جمجم ايكيشر بچق درهم اخذ وسحق
اولنوب دهن الورد ايله خلط ايده لر ياخود دهن صفار البيض ودهن بزر الكتان اونر درهم
شحم التيس وترمنتين اوچر درهم لبان ومصطكى يارميشر درهم زاج برر درهم عصارة
البوصير وعصير لسان الحمل وعصير ذنب الخيل برر بچق درهم اخذ ايدوب عصارات محو اولنجه
نار لينده طبخ ايده لر بعده ايچنه مرداسنج ذهبى نصف وقيه اسفيداج برر وقيه اسرب محرق وتوتيا
يارميشر وقيه مسحوقا الحاق ايدوب هاون رصاصيده لونى تغيير اولنجه سحق ايده لر وكاه
اولوركه دهن السوسن الابيض ومخ ساق الايل وترمنتيندن مرهم ايده لر واكر بو علت ردى
اولورسه فصل نواصيرده استعمالى اولنان دوالره مراجعت اولنه اكر شقاق حكه ووجع ايله
معاً اولورسه لبابه بزرقطونا ولعاب بزر سفرجل ولعاب بزرخبازى دن سمن عنز مالح ودهن
الورد ايله مرهم عمل اولنوب استعمال ايده لر ياخود مرهم ابيض الكافورى ايله استعمال ايده لر وياخود
مرهم بوماطوس وياخود مرهم ديابومفوليقس استعمال ايده لر ياخود مرهم ديابومفوليقس
ومرهم بوبوليون يارميشر وقيه سك الزخل وكافور هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب
بعد المزج استعمال ايده لر **بو مؤلف** فقير قليل البضاعه استادمك استادى يد دولتمجه شفائى
مرحومدن اخذ ايلديكم تدبير بو علتده بودركه اول شقاق رحمك يا داخلنده اولور ياخود
رحمك خارجنده عنق رحمده اولور اكر شقاق داخل رحمده اولورسه مرهم مصطكى ايله مخلوط
مياه قابضه دن اتخاذ اولنمش حمولات نافذه وقطورات مزروقه ايله علاج ايده لر اقليميا
ومرداسنج كبيلردن متخذ اولان مراهم كبى لكن جميع لاذع شيلردن على حسب العلاج استعمال
اولنمقدن اجتناب اولنه مرهم شقاق المقعد دخى بو بابده عجايبدر اكر انضاجه محتاج
اولورسه باسليقون مرهمى شحم بط وشحم دجاج امثالى شحوم مناسبه ايله مخلوطا استعمال

ايده لر اكر شقاق ايله معاً غلظ شديد اولورسه كه طول مدت وقلت قبول علاج اكا دلالت ايدر اول صورتده
دهن ورد ايله معاً مرهم القراطيس استعمال اولنه اكر اكا تحمل ايده مزسه دهن السوسن وعلك الانباط
استعمال ايده لر وقتاكه غلظى زائل وساكن اوله خصوصا كه تفرح ايتمش اوله شقاق ساذج معالجه سيله علاج
ايده لر كاه اولوركه قشور النحاس سنجه السحق ياخود زاج وعفص كبيلرك استعمالنه محتاج اولوب انلرى
دخى مفرداً ويا مجموعاً استعمال اولنور اكر شقاق خارج رحمده اولورسه كاه اولور توتياء مغسول
صفرة البيض ايله جدا سحق ايلديكدن صكره استعمالنه ملازمت اولنمق علاج كافى اولوب غيرى شيئه
احتياج قالماز مرهم اسفيداج دخى انك كبيدر خصوصا كه شقاق ايله معاً عفن اوله مرهم اسفيداج
استعمالى دخى زياده انسب وانفع اولور بعضيلر اكر شقاق حديث اولورسه شحم ابيض مغسول
ودهن بنفشه ولعاب بزرقطونا ولعاب بزرمرو كبيلردن متخذ قيروطى ايله علاج اولنسه دفع
ايدر ديمشلر وغذالردن اغذيه معتدله لر ديره لر لحم الجدا كبيلرك امراق واسفيدباجلرى ومنكبد
وبيض نيمبرشت وحنطه ربى ولسان الثور برى وبستانى ولوز حلو وزبيب كبى واما حوامضات
ومعالجاتدن اولان اشيالردن اجتناب ايده لر حركات مفرطه دن ومجامعتدن دخى احتراز ايده لر

الفصل الثالث عشر فى فريافيسموس النساء معلوم اوله كه بو مرضى اطباء حكة الرحم نزعنده
تعداد ايدوب ديديلركه رحم نساده خلط اكالدن ناشى شدت احتكاك ايله بثورات كثيره عارض
اولوب فريافيسموس النساء تسميه اولنور بعضيلر حكة الرحم وبعضيلر دخى من وجد ابنة النساء
تسميه ايتمشلر العياذ بالله تعالى نسا طائفه سندن بعضيلرك رحملرنده بعضى بثورات ايله معاً حكهٔ
شديده عارض اولدوغندن ناشى مردما بونك جماعه حريص اولدوغى كبى انلر دخى مجامعته
حريص ومشتهى اولوب جماعدن طويمزلر وحركاه كه كندولره مجامعت اولنه شرهى زياده وحكه سى
كثير اولور حتى كاه اولور رحملرنده بحسبتك برمرتبه افراط اوزره اولوركه خاتونك قواسنى اسقاط ايدوب
بى صبر وبى مجال ايلر بعضى حكا مجامعت اولنمسه دخى رحم فسقه فسقه قبادر ديمشلر الحاصل
اكثريا زماننده خاتونلرينك عند العامه مساحقه تعبير اولنان كار ناسزا وقباحت عظمايه متقدم
ومرتكب اولوب طبق زن دسحاقه اولملرى بو علت نتيجه ظهورندن نشات ايدر **السبب**
بو مرض اكثريا اخلاط حاده محترقه صفراويه دن وياخود اخلاط بلغميه مالحه بورقيه دن نشات
ايدر ياخود اخلاط سوداويه اكاله دن حادث اولوب هم بجسد ودر روحم بجسد وكه موضعى
اكل ايدر كاه اولور جداً حار وحاد اولان منى دن دخى حاصل اولور **العلامات** بو مرضك عموم
اوزره علامتى خاتونده شهوت شديده عارض اولوب مباضعته عازم اولدوغنده قدر مجامعتنده
تكثير اولنسه شهوتنه سكون كلمدوكندن ماعدا الحى دخى زياده مشتد اولور وقبل ورحم مرأه ده حكهٔ
شديده ايله معاً وجع اولور وانتفاخ رحم عارض اولور اما خصوص اوزره علامتى طمث محققك
ورحمده متولد اولان بثورك لونلرندن ظاهر اولان احوال حسبيله استدلال اولنوب قنغى خلط
غلبه سندن حادث اولدوغى مشاهده اولنور **العلاج** بو مرضك علاجنده واجب اولان اكحل
طمرندن فصد ايتمكله بدنى تنقيه ايده لر وفخذين اوزرنده موذى شيشلر اوره لر اكر احتياج اولورسه
قيفال طمرندن دخى فصد ايدوب شئ يسير قان چيقاره لر وخلط غالبى استفراغ ايده لر مثلا
اكر صفرادن اولورسه حب سقمونيا وطبيخ هليلج اصفر وخيار شنبر ايله تمرهندى كبيلرله
اكر بلغمدن اولورسه حب اصطمخيقون وغاريقون ومجوعقان وحلا كبيلر ايله اكر سودادن
اولورسه حب افتيمون وطبيخ افتيمون ومعجون الطريفل وخلاصه خربق اسود امثالى مسهلات

مناسبدر ایله اسهال و اخراج ایدهلر و تلطیف تدبیر ایدهلر اکر منینک حدتی و حرارتندن اولورسه
کاسر شهوت جماع اولان ادویهٔ مفرده و مرکبهٔ مبرده و اغذیه و اشربهٔ بارده ایله سورهٔ منیٔ کسر
ایدهلر ماء الشعیر و عدس و ملوخیه و خبازی و خس کبیلری استعمال مناسبدر کاه اولور بحسب الحاجة
مزاجلرینه مشاهده اولنور و غی حیثیتله محرق منی اولان مداواة دخی استعمال اولنور بعده ثم دخی طلیه
وادهان بارده ایله تلطیخ ایدهلر اقاقیا و لحیة التیس و ورد یابس و صندل و شیاف مامیثا و خل و دهن
الورد و عصارهٔ بقلة الحمقا کبی کاه اولور ادویهٔ مزبوره یه بزر کتان دخی الحاق اولنور الحاصل طلاء
و حمولهٔ قوابض استعمالی مناسبدر قوابض طبخ اولنمش میاه ایله تنطیل اولنوب ثفلی ایله ضماد اولنور
اکر منیقی دواره احتیاج اولورسه غایت صوق صو ایله معمول عسل شربتی ایچوره لر و حکه ایچون
ابتداء مرهم کافوری عصارهٔ لسان الحمل و عصارهٔ بقلة الحمقا و مرداسنج فضی و ذهبی ایله حل
ایدوب ثم دحمر طلا ایدهلر بو طلا دخی مجربدر صنعتی بودر دهن ورد الانفاق درهم الورد و مرهم
بو بولیون اون التیشر درهم عصارهٔ لسان الحمل آلتی درهم خل الورد و عصارة الرمان ایکیشر درهم
مرداسنج فضی و ذهبی سکر درهم اسفیداج درت درهم توتیاء مغسول اوچ درهم بونلری
بعد السحق قاعده اوزره مرهم ایدوب ثم دحمر طلا ایدهلر بو ترکیب دخی عجیب العمل در صنعتی بودر
ماء لسان الحمل و ماء الورد اللیلشر درهم عصارهٔ رمان و ماء اللیمون هر برندن درت درهم عصارهٔ
حی العالم اون درهم شیاف ابیض بلا افیون بش درهم بونلری بر برینه خلط ایدوب قاعده اوزره
فرزجه و حمول ایدهلر و آبزن ایتدن خطمی و خبازی و ملوخیا و زهر بنفشه کبیلر ماء ایله طبخ اولنوب
طبیخنه اجلاس اولنمق دخی مناسبدر بو حمول دخی حکهٔ رحم ایچون مجربدر صنعتی بودر تمتماع
و قشور الرمان و عدس مقشر بونلر علی السویه اخذ اولنوب نبیذ ایله طبخ و تصفیه دن صکره
حمول اولنور بو حمول دخی مناسبدر صنعتی بودر زعفران و کافور بر ر دانق مرداسنج مغسول
نصف درهم حب الغار نصف درهم بونلری بعد الدق بیاض البیض و دهن ورد و مقدار
یسیر شراب قابض ایله عجن ایدوب حمول اولنور بو ذرور دخی مناسبدر صنعتی بودر
هلیلج اصفر و جلنار ایکیشر درهم حضض مکی و سذاب عتیق برر درهم نوشادر نصف
دانق بونلری محکم سحق ایدوب ابتداء موضع حکه دهن الورد ایله لطوخ اولندقدن صکره
اوزرینه ذرور مزبوری ذر ایدهلر و بخور آلتدن حضض و لب حب الاترج مناسبدر

الفصل الرابع عشر فی بواسیر الرحم معلوم اولدکه بو شول مرضدر که معاء مستقیمده واقع
اولان بواسیر کبی فرج و رقبهٔ رحم نساده دخی ظهور ایدر بثوراتدر که کاه وجعی موجود و کاه
المروجعی نابود اولوب کاه عمیا و کاه سیال دخی اولور السبب بو مرضک سببی اطراف خدن موجود
اولان عروقلره زیاده غلیظ و ثقلی اولان دمک جاری و منصب اولوب آنده بر زمان مکث و توقف
ایتمسندن حادث اولور یاخود عروق رقبهٔ رحمه جاری و منصب اولان اخلاط غلیظهٔ دمویه
و سائر اخلاط ردیه نک عروق مذکوره یه اوقات جریان حیضلرینی اولان دفعلرده انصباب
و اندفاعندن اول عروقلر منتفخ اولوب تورم ایتمکله بثورات بواسیریه حدوثنه باعث اولور
العلامات بواسیر رحمک علامتی بثوراتی تلمس ایله و یاخود مرآة الرحم و مصباح الرحم
تعبیر اولنان آلت ایله بصره ظاهر اولور و اکثر اوقاتده وجع و الم موجود و بعضی وقتده زائل اولور
و بعضی اوقاتده بلا انتظام رطوبات دمویه جاری و سائل اولور و بو جریان کاه مدت قصیره و کاه
مدت طویله جاری و سائل اولور و بو علته مبتلا اولان خواتینک اکثریا وجه و لونی بوزرق

وصولوق

وصولوق اولوب اعیادن زیاده متألم اولور و دخی معلوم اولکه بواسیر عمیا و سیال ایله احتباس طمث
و جریان طمثی بر برندن تفریق ایدوب بعده علاجنه شروع ایدهلر ایمدی مرقوریالیس نام حکیم کتاب
رابعنک اوچنجی بابنده امراض نسوانک بیانی اثناسنده بو اختلافی بو کونه تحریر ایدوب دیرکه دم طمث
عروق رحمدن و رقبهٔ رحمدن جاری اولور اما دم بواسیر اعضاء فرجه غدا ویرن عروقلره کثرت و
وفرت اوزره دم غلیظ جاری و منصب اولوب عروق مذکوره ده اول دم غلیظ ساکن و مستقر اولور
یاخود بعضی دفعه انلردن مستفرغ اولور اما نادر الوقوعدر و جریان دم طمث هر چند که مفرط اوله
بر حال انک نوبت دوریتی اولوب اوجاعی معدوم و اندن هزال بدن نابود اولور اما بواسیر رحمده
علامات مذکوره نک مجموعی خلافی و عکسی موجود اولور اکرچه بعضی دفعه جریانی مرحیض سببیله اعراض
مختلفه ظهور ایدر لکن کندویه مخصوص اولان عروقلردن جاری اولمغله وجع ظهور ایدرسه دخی غایت
قلیل حس اولنور اما بواسیرده بو یله اولمز البته وجع قوی حس اولنور و بو دخی معلوم اولکه نوبت
دوریه محفوظ اولمیان جریان حیض غیر منتظمیده سیلان افراط اوزره اولورسه هزال بدن امر مقرردر
العلاج بواسیر رحمک علاجنده اولا لازم اولان بودرکه اسباب ستهٔ ضروریه و تدبیر غذاده
قول کلی اوزره حفظ و حراست تقدیم اولنوب بعده دمده موجود اولان آفتی اصلاح و تنقیه ایدهلر
مثلا باسلیقدن فصد ایتمکله عکس ماده ایدهلر یاخود امالد و خلافه جذب ایچون طبوقره اولان طردن
فصد ایدهلر بعده نفس علته متعلق اولان عوارضاتی تأمل و تفکر ایدوب کوره لر وجعی وار میدر یاخود
یوقمیدر اکر وجعی موجود ایسه تسکین وجع ایچون علیلی خبازی و خطمی و زهر بابونج و اکلیل الملک
و بوصیر و بزر کتان و بزر حلبه دن معمول آبزنه اجلاس ایدهلر یاخود اشیاء مذکوره دن بوغلر و کمادلر
عمل ایدهلر یاخود سمن طری و دهن الورد و دهن اللوز الحلو و مرهم بو بولیون و صفار البیض و زعفران
اخذ اولنوب مرهم ایدهلر و اکر وجعی غایت شدید اولورسه افیون دخی الحاق اولنه مثلا مرهم بو بولیون
و دهن اللوز الحلو و دهن الورد و سمن طری هر برندن نصف وقیه زعفران ثلث درهم صفار البیض
بر عدد اخذ اولنوب قدر قلیل افیون اضافه سیله صنعت اوزره مرهم ایدهلر یاخود لعاب بزر سفرجل
و لعاب بزر خطمی هر برندن نصف وقیه دهن الورد و شحم الدجاج برر درهم صفار البیض بر عدد زعفران
برر درهم اخذ اولنوب هاون رصاصیده دستهٔ رصاصیه ایله تحریک و مزج ایدوب مرهم ایدهلر
کذلک بو لبیخه دخی عدیم العدیل بر دواء بیشلدر صنعتی بودر اصل خطمی اوچ وقیه اصل السوسن
الابیض بر وقیه ورق الخبازی و ورق البنج یاد میش قبضه بزر شبت برر درهم بونلری ماء القراحیله
ملایمت حاصل ایدنجه طبخ ایدوب مهراسده یعنی طاش دیبکده دق ایدهلر بعده زهر بابونج و اکلیل الجبل
و بزر الکتان و بزر الحلبه هر برندن بر ر وقیه زعفران بر درهم اخذ و محکم دق اولنوب بعده
دهن بوصیر و دهن السمسم اوچر وقیه ضم و الحاق اولندقدن صکره بالاده طبخ و دق اولنان اشیایه
ضم و مزج ایدوب لبیخه ایدهلر و اکر وجعی غیر موجود یاخود هنوز سکونت بولمش ایسه بونی دخی
ملاحظه و تأمل ایدهلر که بواسیر عمیا میدر یوخسه هان بالکز متورم میدر یاخود دم جاری و سائل
اولوری یوخسه اولمزمی و اکر جریان و سیلانی اولمزسه اطباء متقدمین قولی اوزره انی قطع
لازمدر یاخود شرط ایدهلر یاخود ذرورات حادهٔ مجففه ذر ایتمکله آنی میت ایدوب اسقاط ایدهلر
اکرچه بعضیسی سهولت ایله علاج پذیر اولدیغی مشهوردر اما شول که آنده هیجان ایدر نزف دمی
قطع و توقیف آسان وجهله ممکن دکلدر و بونلردن ماعدا بلکه اوجاعدن و جوارنده اولان اعضاء
اشتراکیله بعض خطرات ایراث ایتمک احتمالی واردر ایمدی بو صورتده طریق اسلم اولدرکه ایچی

هان طين ارمني وطين مختوم واقاقيا واسفيداج وخبث الفضه واسرب محرق المغسول وزراوند
طويل وشب وزنجار كبي اشيادن مصنوع مداوات مجففه ومنشفه وضع ايدرلر كذلك دهن
بلسامينا دخي دواء لا نظيردر واكر دمك هيجاني كثير اولورسه استفراغه سعي وهمت لازمدر هرنه
وجهله اولورسه اولسون كرك ادويه مليّنه ايله تليين وكرك ادويه مفتّحه ايله افواه عروقي تفتيح
واكر ادويه مبدّده ومحلّله ايله موادي تبديد وتحليل ايدرلر مثلا ورق خبازي وورق خطمي و
حشيشة الزجاج وزهر بابونج ودهن بوصير واكليل الملك وبزر الكتان وبزر الحلبه مطبوخندن مصنوع
كمادلر وبوغلر ايدرلر واكر بو مواد تبديد وتحليل اولنمسه بواسير كندي كنديه طوعا منفتح اولمق ممكن
دكلدر بس ايمدي اني ورق التين ياخود ورق حشيشة الزجاج ايله دلك وتمريخ ايتمكله تفتيح ايدرلر
ياخود ارسال علق ايله فتح ايدرلر اما اكر بواسيرده بعض لحم فطري نابت ونامي اولمش ايسه اني عدلو
قوتنه اكالر ايله محو وافنا ايدوب قلع وازاله يه همت ايدرلر واكر بو دوالر كاركر اولميوب لحم فطري محو
ومضمحل اولمازسه قطع ايدوب بعده قرحيه مناسب اولان علاج ايله معالجه ايدرلر واكر بواسيرسيلانندن
اعتدال اوزره جريان دم واقع اولورسه نفع عظيمي مشاهده اولنوب امراض كثيره دن امين اولنور
اما اكر جريان دم افراط اوزره اولوب قوالر ساقط اولورسه سوء القنيه ايراث ايتمسندن خوف اولنور
بو ايله اولميجق عكس ماده ايچون باسليقدن فصد ايله استفراغ ايدرلر لكن بر دفعه دكل بلكه مرات متفرقه ده
تكرار ايدرلر ياخود اعضاء عاليه يه محاجم تعليق ايدوب اعضاء عاليه يي محكم دلك وتمريخ وغمز وربط
ايدرلر وبو اثناده خارجدن قاطع الدم اولان مداوات دخي استعمال اولنه حب الاس وورد الاحمر
ودم الاخوين وقشور الكندر وقشور الرمان واقاقيا وبياض البيض وشب وزاج
كبيلردن مصنوع اوله كه افراط نزف دم الطمث فصلنده انواعي تحرير اولنمشدر

الفصل الخامس عشر في ابنة النساء

جماهير اطبا ملل مختلفه ميانلرنده بو مرضه
جنون رحمي وهيجان الرحم وثوران الرحم دخي تسميه اولنور ماهيتا نوعندن بر جنون مزدركه
ضبط وتحمّل سز اشتياق وانبساط وشبق وشهوت مجامعتدن تولد ايدركه ذهني وعقلي موضعندن
طرح ورد ايدوب غضب وجنونده تجاوز ايدر دائما فسقا وبي ادب وبي حيا كلاملر سويلمكه
باشلر فاحشه وفاسقه اولوب عيب وحجاب وادب وحياسي رفع اولوب خوفي ساقط اولور
علانية كنج يكيتلري كنديه جماعه دعوت ايدر كذلك من غير حياء كندو اعضاء خاص طبيعيسني
انلره كوسترر الحاصل شهوت باهه بر مرتبه ده شدت اشتياق عارض اولور كه هر كورديكي رجالي
كل بني فلان ايله ديو سويلر و مسلوب العقل اولمغله خوف وخشيت دخي ساقط اولوب هذيانات
وفحشيات وفسق وفحش وزنايه معتاد اولنلرك كلاملريني سويلمكه باشلر الحاصل نفسي
شهوة غلبه سي بو مرتبه ده اولور كه ادب وحلم وخجالتي ستر ايدوب غضبناك اولور

السبب

بو مرضك يعني افراط شهوة جماعيه نك سببي منينك افراط وكثرتندن واكا حدت ولذع وحرافت
مختلط اولماسندن وبالطبع حرارت وكرميت كسب ايلمسندن واوعيه منيي افراط اوزره اولا منيي
سخنلمسندن نشأت ايدر بو ايله اولميجق الات تناسل شدت ايله شهوة باهه هيجان وثوران
ايدوب ملتهب اولور مثلا وقتاكه شهوة باه شدتله هيجان وثوران ايليه مني حاده وحريفه
ولذاعه وريحيه نك كثرتندن ناشي اوعيه مني اعتدالدن خارج شيشمكله بر شهوت باه مفرطيه
ملتهب اولور بو اجلدن اكثر كره اول ماده سخينه اعضاء طبيعيه يه منتهي اولمامغله تدخين ايلديكه
بخارلري دماغه مرتفع وواصل اولور كه اول متصاعد اولان بخارده كيفيت روحانيه اولمغله

ذهن

٤٥٠

ذهن متكدّر ومضطرب اولوب موضعندن متحرك ومطروح اولوب جنون مزبوري ايراث
ايدر وبو جنون دائما موضع عقلك ممتلي اولماسندن ظهور ايتمز بلكه قلّت وكثرتي دخان مزبورلرك
كميت وكيفيته قياس ايله اولور اكرچه افراط شهوت جماعيه مذكوره دماغه ابخره صعود
ايتمكسزين غلبه فكردن دخي نشأت ايدر افراط محبت وعشق كبي كه لسان يونانيده علت
اردوطيقوس تسميه ايدرلر سياح وبطال وعذاب واواره مرضي ديمك اولور الحاصل اول
كيفيت منيه ده اول وقتده ظاهر اولور كه حرارتي زياده اولوب محرور المزاج وشبقي غالب
ونفساني اولان بدنلرده فحينكه نطفه چوق زمان اوعيه منيه ده محتبس اولوب مكث ايليه
كيفيت مزبوره حاصل اولور بو علت اكثريا باكره قيزلرده وكنج اولان طول عورتلرده ظاهر
وانلره خاص اولور از جمله اكثريا منكوحه ومتزوجه اولان خاتونلرده دخي واقع اولمق ممكندر شويله
خاتونلرده كه ارلري مهمل ومساهل وجبان ومتكاسل ومخنث اوله ياخود خاتونه محبتي اولميه يا قليل
المحبت اوله ياخود مجامعته اشتياق وطلبي اولميه مثلا جماعه ميل محبتي آز اوله ياخود سرعت انزاله
مبتلا اولمغله خاتون انزال اولمزدن مقدم رجال بسهولة دفع منيي ايدوب وانزال اولمغله جنون مزبور
ظهورينه سبب اولور الحاصل شونلرده كه اوعيه منيلري هيجان بولمش اولمايانلرك شهوة باهه دن
شبعلري آز اولور في الواقع بعضيلرده دخي مني تعفن ايدوب وكيفيات رديه اخذ وقبول ايتمكله
اعراض مختلفه صعبه وقوعنه سبب اولور اختناق رحم ايله بو علت بينني فرق وتميز اسهل دكلدر
بلكه غايت عسيردر زيرا اختناق رحم دخي منينك فساد ورداءتندن تولد ايدركه فصلنده مسطوردر
لكن درجات كيفيت وكميت تعفن ورداءت سببيله فعل واثري دخي مختلف اولور واعراض عظيمه
مختلفه واقع اولور بو نطفه حاره ولذاعه وحريفه وحاده ومفرطه نك تولد وظهورينه سبب حقيقي
سن حداثت ومزاج دموي وصفراوي ياخود سوداوي محترق ايله مشترك اولمقدر كذلك عظيم
الجوهر اولان غدالر يمك وشراب صرف ايچمك وخاصه شول شيلركه انلرده منيي تكثير ايدجي كيفيت
اوله انلري استعمال ايله تكثير اولنق وطعاملري توابل ايله ترتيبده تكثير ومسك وعنبر وزباد
كبيلر ايله تعطير ايتمك بالجمله قاني ناري واحراق ايلر كذلك نوم طويل على الخصوص قوش يوكندن
معمول يوپله دوشكلرده اويومق وزياده قوي عاشقه اولمق وفسق وفحشياته متعلق
كتابلر اوقومق وكنج قزلر ويكيتلر ايله چوق معانقه ودراغوش ايتمك ورقص ايتمك وساير
بونلره متعلق حظ نفس ولذت شهوانيه دكنج يكيتلر ايله مرافقت قبول ايتمك كبي

العلامات

بو علتك علامتي علايم مسبوقه دن مأخوذ اولور بو مرض كاه اولوركه قليلا قليلا تدريجله ظهور ده
كلوردرجاتندن معلوم اولور پس ايمدي ابتداده منازعه ومجادله فكر ايله شهوتدر ذهني مشوش
وسرخوش كبي اولمغه باشلر متحير وغمناك اولور وزياده ساكت وصموت ومتحير اولور بلكه
كوز ايله تكبر وافتخار ولاف كزاف وهواي نفسنه تابع اولور وكوزلري طورميوب حركت ايدر
ويوزي حمره اوزره اولور حتي حمره وجهي بعد مسافه دن تشخيص اولنور وجماعه متعلق شيلر
ذكر ايدوب دم ايله قلبك شركتي وتعلقي اولمغله عليلك تنفس ونبضي دخي متغير اولور جالينوس
افتخار ايدوب بنجه عشق سببيله جنون اولمش خاتونلرك نبضني طوتوب معشوقنك يالكز
اسمني ياد ايتمكله نبض متغير اولماسندن معلوم اولمشدر ديرايدي عشق فصلنده مسطوردر
بعضيلر بو جنونده زياده متأذي ومضطرب ايدوب بكا ايدرلر وبعضيلري دخي مناسبتسز
ضحك وتبسّم ايله تجاوز ايدرلر واكثري دخي مناسبتسز غضب وصيحه وفرياد ايله الوفه اولور

مثلا بر وقتده كوناكون اوضاع وحركات مختلفه ايله مخلوط خلطلر ايدر لكن من غير فكر وعقل سزلك
ايله سائر اكا مماثل اوضاع سفيهانه اوقات كذار اولور واكثر سكون اوزره اولور زيرا جميع امراض كه
ماده دن تولد ايليه انك ايچون نوبت اولور اما بو نوع ماده دن حركات غير منتظمه اولوب
واحاطه دخى عين محققدر **تقدمة المعرفة** اكر بو مرض جديد اولوب نيجه زمان ادويه نافعه
استعمالنه مداومت وطبيب حاذق تفكر وتأمل ايله تدبيرينه صرف همت ايتمكله علاج پذير اولور
اما اكر مزمن وطويل ودائم وثابت اولوب مستحكم الاصل اولور ايسه ماينا صحيحه مبدل اولور
واكر بو مرض نيجه زمان سكون اوزره اولوب عليله بر استراحت حاصل اولور ايسه ياخود عليله
هر بر ايكن بر دخى سمى اخذ وقبول ايتمش ايسه ومواجهه سنده مجامعته متعلق كلام ذكر اولنسه
اكا حرص واشتياق ومحبتى غالب اوليوب زياده متألم ومضطرب اولمز ايسه برؤ وسلامته مأمولدر
واكر بو مرض جديد ايكن عليلى بر مجمع وقوى البنيه يكيده تزويج ايدرلر ايسه زمان قليلده برؤ
حاصل اولور اكر اهمال اولنور ايسه زن سحاقه ويا فاحشه اولمسنه سبب اولور **العلاج** بو مرضك
علاجنده اولا اطبيه رعايت واجبدر كه سوء مزاجات حاره يى كرك اعضاى باطنه ده وكرك حاصه رحمده
وكرك دمده ويا منيده اولسون اصلاحه سعى ايدهلر واخلاط حاده وحريفى ومادۀ منويه يى اوعيه
منيه دن استفراغ ايله اخراجه سعى ايدهلر وقانون صحيح ابتداء فصد واستفراغ دمدر كه قوتك تحملنه
قياس ايله چوق كره فصد اعاده وتكرار اولنمق كركدر تاكه فضلۀ جملۀ اخلاط ونفس رحمه برودت
ويروب موعوده اكر عليله احتباس دم حيض وار ايسه بعد الفصد عروق اسفلدن فصد ايدهلر
حتى اخلاطى جريان طبيعى اوزره تحريك ايتمكله كندى اعضاسندن مرور وجريان ايليه واكر عروق
بواسيريه جانبندن ثبات ومكث دم كورينور ايسه كه انك حمره وتورمندن معلوم اولور تعليق علق
ايله فتح ايدهلر بعده قاعدۀ مسهلاته رعايت ايدوب سليم وقاموني العائد اولان مسهلاته شروع ايدهلر كه
مركب اولوب صفراى وياسوداى ياخود سائر اخلاط مرضيه يى مهيا وانضاج ايدر مجى وتبريد وتفتيح
حقيقى اولان جلابلردن اوچ يا بش كون استعمال ايتدروهلر بعده ثابت الاصل اولان اخلاطى
استيصال ايچون غايت قوى اولان ادويۀ مسهلدن ويرهلر مثلا حكمانك ماينا بحثنده بيان
ايلدكلرى ادويۀ مسهله يى ويرسلر غايت مناسبدر كذلك دخى جميع بدنى تبريد وحرارت
وحدت اخلاطى تعديل ايچون مسهلاتى اعاده وتكرار ايدهلر كذلك ابزنات دخى عظيم النفعدر زيرا
التهاب وحرقت وحرارتى تعديل ايدر مرضى دفع اولنجه يه دكين مرارا اعاده ايدهلر مثلا مناسب اولان
ابزنك صفتى بودر ورق الخس وورق الكرم وورق النيلوفر وبقلة الحمقاء وسرة الغول هر بريندن
اوچ برمق زهر بنفشه وزهر نيلوفر وورد احمر ايكيشر قبضه اخذ ايدوب كفايت مقدارى ماء القراح
ايله طبخ وآبزن ايدهلر وكونده ايكى دفعه طعامدن اول فاترا ايچنه جلوس ايدوب بر ساعت
مقدارى اوتوره لر لكن عليل دلينجك مرتبه اسيجق اولميه واقتضاسنه كوره مكررا اعاده ايدهلر
اكر آبزن مزبورى ايام كثيره مداومته سهولت وامكان اولمز ايسه مطبوخ مزبور ايله يالكز نصف اسفل
احضاره كفايت ايدر وآبزن مزبورى يالكز ماء بسيط فاتردن ياپيلوب جدا ايلجق اولدوغنده مرارا
كرارا استعمال ايدهلر تاكيم اعضاء دخى جدا تبريد ايليه احضاده نه قدرت اولورسه يالكز آبزن مزبور
كفايت ايلمز وتبريد بدن ايچون ايام كثيرده ماء الجبن استعمال اولنمق غايت مناسبدر اكر
بو مرض صفرادن ياخود سوداادن نشأت ايتمش اولمسه ماينا وعلت مراقيا فصللرنده ذكر اولنان
اصناف معالجات ايله علاج اولنمق نافعدر كذلك جميع اشياكه بالخاصه صورة نوعيه سيله منى

اطفا

اطفا وتبريد ايدر يحى اولمه عظيم النفعدر بو ماء مقطر دخى اولخصوصده عجيب الفعلدر تركيبى بودر
ورق النيلوفر وورق بنجنكشت در در قبضه ورق الخس وبقلة الحمقا وسرة الغول بر ر قبضه لبوب
البارده بزر خس وبزر خشخاش ابيض ياديمشر وقيه بزر شبت ايكى درهم زهر نيلوفر وزهر بنفشه
بر ر قبضه بالجمله طريا اخذ اولنوب دق اولندقدنصكره اوزرينه عصارة الليمون رش ايدوب حمام بحريه ده
تقطير اولنوب هر رطلنه بر درهم كافور حل ايدهلر مقدار استعمالى بر وقيه كرارا استعمال ايدهلر ياخود
لبوب البارده وبزر الخس وبزر خشخاش ابيضدن ماء نيلوفر وماء الخس وماء الخلاف ايله
مستحلب ياپوب شراب نيلوفر ايله ايچوره لر بو معجون دخى مناسبدر صنعتى بودر خميرۀ زهر نيلوفر
وخميرۀ بنفشه وخميرۀ بنجنكشت ياريمشر وقيه خميرة الورد بر وقيه مارولكوكينك مرباسى
التى درهم مرجان وزمرد بر درهم شراب بنفشه وشراب نيلوفر ايله معجون ايدهلر بالجمله اختلاط
الذهن شديد اولدقده كرك داخلدن وكرك خارجدن جالب النوم اولان منومات استعمالى عظيم النفعدر
ماينا وفرانيطس فصللرنده مذكور اولان منوماتى ويرهلر حمى اولمديغى حالده مرض دفع اولنجه يه دكين
بحسب الاقتضا احتقانات بارده وادويۀ مبرده ومسهلات خفيفه استعمال اولنور لكن مسهلات
حاده وشديده دن غايت اجتناب لازمدر تاكيم رحمه ياخود اوعيات وعروق رحمه محتبس
ومجتمع اولان موادى تعرض وتحريك ايتمكله اعراضك شدت وصعوبتنه باعث اولميه وآبزن ايچون
طبخ اولنان نباتاتك مطبوخندن رطل قتوب رحمه زراقه اولنسه دخى نافعدر واحتقان دخى
اكثر اوقيفراطون ايله اوله وخارجدن دخى حقوين يعنى كليتين وعانه وبين السبيلينه منسوجا
مبرده طلا ايدهلر كه دهن نيلوفردن معمول اوله مرهم الورد يا مرهم ابيض مبرد يا مبرد جالينوس
ياخود بنج وعنب الثعلب ونيلوفر عصاره لريله حل ايدوب ايچنه جزئى كافور قتوب مسح ايدهلر
ياخود كليتين اوزرينه صحيفۀ اسرب قتوب باغليوب دائما كتوره لر لكن صحيفه غايت انجه اوله
نافعدر ودخى معلوم اولدكه ابتداء مرضده ايوجه تجسس اولنمق كركدركه مقدمه سى يعنى ابتداده
اختلاط العقل جدا ظاهر ومعين اولمشمى يوخسه اولحين ده مى حبين اولديمى اكر اولدن ظاهر
اولديغى معين اولور ايسه بونك كبى باكره قزلرى قوى البنيه جماعه حريص كنج يكتلر ايله تزويج ايدهلر
زيرا بو ايله ايتمكله رحم شبعان اولوب طويار واوعيۀ منى ده اولان مواد مجتمعه ومحتبسه دخى
جريان ايدوب عليله مرضدن خلاص اولور اما اكر درعقب تزوج ونكاح اولنمغه امكان اولماسه
اولماز الآتيه تعليمى ايله اولور مثلا قابله اول خاتونك اعضاء تناسل وفرجنى غمز ودلك ومس ولمس
ايتمكله ويا يشوب الكمك ودغدغه ويرمكله بوكونه حركاتيله عليله نك اوعيۀ منى سنده مجتمع اولان
منيدن نطفۀ كثير منزل ومندفع اولمز اول اثناده منى ايله بحو الرددن معمول اطليات دخى استعمال
اولنور ايسه غايت مناسبدر واكثريا بو مرضه مبتلا اولان عورتلردن سحاقه اولورلر اكر انلرى بو فعل
قبيحدن رد ومنع اولنور ايسه بالذى عليلرى كاهيجه حمام كتوروب فرجندن بعيد اعضاء رحمنه
وارنجه دخى وملايمته اوغدرلر اما ماء حمام حلو اولوب معتدل الحراره اوله تاكم اول اعضاء نعومت
ورخاوت حاصل ايتمكله فضلات منويه باراده كندودن مطروح ومتحلل اوله ومنى مندفع اولدقدن
صكره ماء ويا لبن ايله فرجه زراقه ايدهلر ياخود مطبوخ الشعير شئ قليل عنب الثعلب وحى العالم
عصاره لرى ياخود عصارة الشوكران قتوب زراقه ايدهلر زيرا عصارة الشوكران بو مرضده غايت
مجربدر وسائر مبرد زراقات ايله زراقه ايدهلر وبو معجون دخى منى تنقيه ايتمكده عجيب الفعلدر
صنعتى بودر ترمستين بندقى اوچ درهم غاريقون مقرص نصف درهم دوقو وبزر القنب

وعود هندي سكز رجبه اخذ اولنوب كفايت مقداري سكر ايله معجون ايدوب استعمال ايده لر
اكر علت ثابت ولازم اولورسه ساقيندن يخي اولنوب ياخود ادويه كاويه لصق اولنوب چشمه
آچه لر بونلردن سريع التأثير نسنه اولمز زيراكه موادي اسفلدن چشمه اولان موضعه جذب
واخراج ايتمكله عكس واستيصال ايلر واكر بو علت ده عليله يه ورم وسلد طحال مستولي اولورسه
مرضين مذكورينك معالجه لري ايله علاج ايدرلر هر بيري فصللرنده محرر در اكر بو مرضده كثرت
ابخرهٔ متصاعده دن بالضروري راس ودماغ وقلب متأذي ومأوف اولورسه ننه كم علل
رحميه نك اكثرنده واقع اولور اول زمان نظر ايده لر اكر آفت دماغده ايسه اعضا سافليه وار بجه
ربط ودلك ايده لر وتحذين وعاينه محجمه لر تعليق ايتمكله كراراً ومراراً اعاده ايده لر واكر آفت قلبده
اولورسه كمادات مناسبه وضمادات رطبه لصق ايتمكله علاج ايده لر ضعف القلب بحثنده مفصلاً بيان اولنمشدر

الفصل السادس عشر في تدبير المفتضة من النسآء والجرح العارض عن الافتضاض

طوائف نسادن زمرهٔ ابكارك جمله سنه افتضاض بكارت عندنده وجع عظيم ونزف دم
عارض اولور اما خصوصا كه انلرك اعناق رحملري ضيق واغشيهٔ بكارت صفيق وقضيب
مبتكي غليظ اولمش اولركاه اولور غلظ قضيب مبتكراعندالدن خارج وحددن متجاوز اولوب
باكره ده دخي اوصاف مذكوره موجود اولمغين عند الافتضاض نزف دم واوجاع عظيمه عروض
ماعدا جراحت عظيمه حدوثنه باعث اولور اول جراحت دخي كاهي قليل ويسير اولور اما كاه اولور
مبالغه ايله كبير اولور حتي حلقهٔ دبر ايله معاً مجتمع اولور جرح مذكورك اول حدوثنده خصوصا
عقيب وقوعنده علاجي اسهلدر اما مزمن ومتقادم اولسه عسير العلاج در خصوصا حلقهٔ دبر
ايله مجتمعاً اولمغله علاج بدتر اولماز ديمشلر **العلاج** عقيب وقوعنده واجب اولان
اولدر كه خاتونه شراب قابض ويا ماء ايله طبخ اولنمش قوابض مطبوخنك ايچنه اجلاس ايده لر
وزيت انفاق ايله تمريخ ايده لر ياخود شراب قابض ايله زيت انفاقدن آبزن اتخاذ ايدوب
خاتوني ايچنه اوتورده لر بعده غلاظ وقتنده متوسط الحال بر ابنوبه اخذ اولنوب باوزرينه مراهم
ملحمه وذرورات ايله مطلي خرقهٔ ليفه لف ايدوب خاتونك فرجنه ادخال ايده لر تا كه جراحتي
اوكلوب عودت بكارت والتحام عروقه مانع اوله لكن بو محلده حركتي ترك ايدوب بر معتدل
مكانده ساكن اولمق لازمدر اكر بو اثناده بحسب البشريه قربان وهياضعت مراد اولنورسه رفق
وملايمت وخفت اوزره حركت ايده لر اكر موضع مزبوره تقرح ايدرسه ابتداءً ادويهٔ منقيه
استعمال اولنه بعده فرج رحمه مسطور اولان مراهم طين مختوم الحاق ايدوب استعمال ايده لر
خلف بن عباس زهراوي عليه الرحمه تصريح ايدركه بو واقعه نك عقيب ظهورنده علاجي بودركه
كفايت مقداري دم الاخوين اخذ اولنوب بعد السحق بوتك تحت اذناب واعناقلرينه متعلق
اولان دم الحلم ايله عجين ايدوب اول جراحت اوزرينه وضع ايدوب يكرمي درت ساعت
ترك اولنسه باذن الله تعالي اوكلدر ديمش اكر جرح كبير اولورسه خياطت وجبر ودرورات ايله
معالجه اولنورسائر عروات وكما الحاقي كوبا انفاسوننحادث اولان جراحات علاجي كبيدر

الفصل السابع عشر في تضييق القبل وتسخينه وملذات جماعه

معلوم اولكه **قبل** بضم القاف والباء ويجوز سكونها نقيض دبر كه رجال ونسانك اول طرفنه
ديرلر اول معناسنه دخي ديرلر اما بو مقامده مراد فرج نسادر ديمك ايدي بو فصل وسعت اوزره اولان
فرج نسايي تضييق وتسخين ولذت مجامعتي زياده وبهين الحكمي بيان ايدر معلوم اولكه جمهور

اطباء عظام بالاتفاق بو معناني تحرير وبيانده التزام ايتدكلري لاجل الملعبه وجريزه اوليوب
بلكه مجموع ذكور واناثدن زوج وزوجه رنك الفت ومحبتلريني تزييد ومابينهماده اولان عقد شوق
ومودتلريني تعقيد ومخلوقاتي محبوب دوستلق ناميله ارتكاب فعل قبيح ايله لوطي اولمقدن
بعيد ايليوب زنده دوستلقه طالب وراغب وتحصيل ولد ايچون اولجانبه مائل وذاهب اولسونلر
ديو تحرير وبيان ايتمشلردر زيرا اكثر نسوانك موضع معهوده لري واسع وبعضيلرينك ابردن يخ
صوق اولوب جماعلرينده لذت وحظ اولمملغه توليده مانع اولوب تناسلرينه ضرر ومانع حبل
اولمسي دخي امر مقرردر پس ايمدي ضرر حذكوره يي دفع وفائده مزبوره يي تحصيل ايچون تدبير وعلاجه
محتاجدر **العلاج** تضييق قبل ايچون بو حمول غايت مناسبدر صنعتي بودر عود وسعد
وورق الاس واندز وقرنفل ودامك هر بريندن اوج درهم مسك تبتي بر قيراط اخذ وسحق
اولنوب بعده شراب قابض ايله تبليل اولنمش بر پاره كتان بزي ياخود بر بوك پاره سني مسحوق
مزبوره بولايوب حمول كتوره لر فرجي غايت ضيق ايدر بر حيثيت ايلركه كويا كه بكارتي اعاده ايدر
ياخود بو حمولي استعمال ايده لر عفص تركي اون درهم فقاح ادخر بشر درهم اخذ وسحق اولنوب
شراب قابض ايله مبلول بر پاره خرقه كتانه وضع وفتيله قدر صره اولنوب استعمال اولنه مجرببدر
فرجي طار وجماعي لذيذ ايدر ومجربين اطبادن بري بودر ايمدي مع احمشدر مثلا بزر الورد الاحمر
سحق ايدوب بر دلبند پاره سنه صره ايدوب كتوره لر زمان قليلده فرجي طار ولطيف الرايحه ايدر
اما تسخيني ايدوب جماعي لذيذ ايتمك ايچون مجرب اولاندر والردن بري بودركه ذكر اولنور صنعتي
بودر مسك وسكر وزعفران بالسويه اخذ اولنوب بعد السحق شراب ريحاني ايله طبخ وبر پاره خرقه
كتاني بو مطبوخ ايله تبليل ايدوب كتوره لر فرجي تسخين ورايحه سي لطيف ولذت جماعي تزييد ايدر
واطبا مجربيندن منقولدر كه تركيده قورد باغري ديدكلري شجرك ميوه سنده اولان تأثير ساءر
ادويه ده كورلمز ديمشلر خصوصا سحق اولنوب عسل ابيض مرتي ايله ممزوجاً خاتون فرجنه كتوره
علاج سريع التأثير در وآنا لا نظيره در ياخود رجال مجامعتدن شروع ايتدكده قمنه كبابه وخلتيت آلوب
بر مرتبه مضغ ايتدكدن صكره قضيبه طلاء ايده لر بودوايه معادل دواء اولمز نوع آخر بودخي بر دواء
بي عديل وعلاج بيمثيلدركه تركيبي بودر كبابه وخلتيت ومحموده وزنجبيل وقرنفل بالسويه اخذ
اولنوب بعد السحق عسل ابيض ايله خلط اولنوب اكر قضيبه تضمخ مقدارينه طلاء اولنوب جماع اولنورسه
رجال ونسانك جماعلرينه لذت وبو محله حلاوت ونشاط برمرتبه بر بر سنه منفعت ايدركه اولقدر اولا اردن غيري يوقدر

المقالة الثانية في احوال الحوامل وامراضها وهو تشتمل علي ابواب

الباب الاول في احوال الحوامل والجنين وهو تشتمل علي فصول

الفصل الاول في علامات الحمل ودلائل الدالة علي كون الجنين ذكوراً واناثاً وعلامات المميزة للحمل والاحتباس الطمث

معلوم اولدكه كچه لكه دلالت ايدن علامتلر وبامر الله تعالي حامل اولدقده دخي جنين اركك مي ياخود ديشي مي
بعضي دلالتلر ذكر نبه دن اولا نسوانك كچه اولدقلري حالت جماعده وعقبنده واقع بعضي حالات ايله
استدلال اولنور زيرا بعد الجماع رحملاري غريبي بوسه لورده قارو چكلور وجيا تمديري اول مرتبه اولوركه
ميل ايله بو قلنسه كيرمز اولا جلدن معظم مادهٔ جسد جنين اولان حيض تا في دخي منقطع اولور يعني
وقتي كلدكده رحمك ايچنه دوكلوب طشره چقماز بعضي نسوانده بالكليه محتبس اولميوب وقتنده بر قاچ بر قاچ
دفعه آز آز كورمك واقع اولور وبعضيسنده قطعا منقطع اولماز طوغور نجه دكين كورم كور

شیخ رئیس جبل علی الجبل جوارنده خصیّتا الابدان اولان نسوان کربدنلرنده شعر ودم وطراوت غریزیه لری
کثیر اوله مدت حملده حیض کورمکی قابلدر لرمیلری وحملری قوی اولمغله دوشورمردن
بری اولورلر دیمشلر اما اولکونه خاتون نادر اولمغله اکثریا حالت حملده حیض کورن نسوان دوشورر
صورتده دخی حاصل ایلدکلری ولد ضعیفه الجثّه اولوب معمّراولماسی نادر واقع اولور دیمشلر
والحصوص برقاچ خاتونده واقع اولدی لله الحمد طوغوردقلری اولاد معمّر اولدیلر یعنی سن صباتی
مرور ایلیوب دیشلرینی دکشدیلر باقی عمرلری تقدیر ربانی یه مفوضدر ودخی کبه قلان
خاتونک کوبکی آلتنده برمقدار اغریی عارض اولور وبعضیسنده نادرا بتول ایتمکده عسرت وآغ
اولور واکثریسی جماعدن اکراه واجتناب ایدرلر لمصلحة جماع اولنسه رحمک اغریی قبالی اولدیغندن
ناشی بعض اطبا ذاهب اولدیغی اوزره خارجه انزال اولامزلر اولحینده کوبکک آلتنده وجع
عارض اولور وغثیان کلور ترکجه یورک بولنمه سی دیرلر ودخی ارککه کبه اولان خاتونک جماعدن
اجتنابی دیشیه کبه اولاندن زیاده اولور دیرا حامل انثی اولان نسوانک بعضیسی جماعدن
اجتناب ایتماز دیدیلر اما طبایع مختلفه اولمغله حامل ذکر اولان خاتونک دخی جماعه میلی
کورلمشدر ودخی حیض قانی محتبس اولمغله رحمده مجتمع اولدیغی اجلدن ابخرهٔ فاسده سی قلبه
ودماغه صعود ایدوب معده سنده دخی اول قاندن ناشی رطوبات فضلیه مجتمع اولمغله غثیان
وکرب وثقل بدن وکسل وباش اغریسی وباش دونمه سی وکوز قرارمه سی دیورک اوینمه سی
عارض اولور وفساد شهوت دیدکلری علت کحبلی یه حشبت واوک وحاء مهمله نک فتحه لری ایله
وحم ووحام تسمیه اولنور برمرضدرکه معده ده معتاد طبیعی یه مخالف خلط ردئ اجتماع عندن
حاصل اولور اول اجلدن اکثریا حبلی یه عارض اولمغله ازاله ایچون مضادنی طلب ایدرکه اول دخی
معتاده مخالفدر کومر وکرج وطوز وکل وطوپراق ودستی بردق قرینی کبی اول علت ضعیف
اولدیغی صورتده طبیعتلری اکشی واچی وحل بورن سیلرارزو ایدر جمله سنده دخی ترکجه آش
ییرمک تعبیر اولنور بعضی مرتبه معالجه سی حبلی محافظه سنده تحریر اولنمشدر ودخی کبه اولان
نسوانک بشره لری دخی متغیره اولوب بعضیسنک لونی کوده ن حاصل ایدر وکوزلرینک بیاضی
صاراررو بعضیسنک یشل کوسترر وکاه اولورکوزلری چقورلنور وقپاقلری کلشور وبعضیسنک
نظرنده حدّت وبکنده صفوت وبیاضنده غلظت اولوب صفرت وحمرت کورنماز ومه لرینک
اوجلری سیاه اولور وابتدا ممه لری قانلوب بعده کلشر الحاصل شیخ رئیس تعبیرلری اوزره
البتّه حبلی ده تغیر لون ودخی امور طبیعیه دن خارج اثار غریبه حد وخمره زده زار آنجق ارککه
حامل اولانده حاصل اولان تغیرات دیشی یه حامل اولاندن از واقع اولور دیرا ارککک خلقتی
دیشینک خلقتندن مقدم اتمام بولمغله محتبس اولان حیض قانی اول جنینک لحم وشحم مثللی
اعضالری تولدنده مصروف اولوب نجات اولجنین حیات بولسه اول قانک لطیفنی دخی غذالنمک
ایله اول اعراض زائل اولور ذکر اولنان احوالدن ماعدا مجرباتدن حبلی دالکه بخه علامتلر یازمشلردر
ازجمله ابقراط فصوللرنده یاد ندیغی اوزره حبلی مشکوک اولان خاتونه اویقو محلنده بال صوبی
ایچورمه لرخصوصا یخوز صوبی ایله ازلمش اوله اکرا کا مغص اصابت ایدرسه یعنی اویقودن
اویاندقده کوبکک اطرافنده بورلمه حس ایدرسه کبه در اتمزسه کبه دکلدر ابقراطدن
بالک مقداری تعیین اولنمیوب ایچ جیک بال صوبی ذکر اولنمشدر که مطبوخ اولماغی ایله
دیباج تهییج ایدوب نفخ تولد ایتدور رحم منضم اولوب جوسقلر دخی بالمشارکه صقلمق ایله

اولحامل

اولحاصل اولان دیم چولغون ایدوب خروج منفذ بولمزلر اجلدن مغص عارض اولور شیخ رئیس
ایکی وقیته یعنی یکرمی درهم اولماسنی تصریح ایلیوب یغمور صوبی دخی عسل مقداری کوستر مشدر
معتقد اما ضعف باه علاجنده ذکر اولندیغی اوزره رحم بچور ویرمک وصار مسق کتوردمک ایله دخی تجربه
اولنور اکر اول اشیانک قوقوسی خاتونک اغزنده وبورننده ظاهر اولورسه کبه دکلدر بوخصوصده
آج قرنه بولنمقه محتاجدر دیدیلر حبلک صحتنه بول ونبض ایله دخی استدلال اولنور اولا بول جهتندن
دلالت اولندیغی ابتداء حبلده بول مائلکه مائل صاری اولوب انتها سنده حمره میل ایلر وبولک ایچنده
آتلمش پاموق کبی شیلر اولور وبعضیسنک بولی صافی وقوامی کوزل اولوب اوزرنده طومان کبی
شیلر اولور خصوصا ایچنده حبه کبی نسنه لر حاصل اولوب کاه یوقاری چقه وکاه اشاغی اینه کرفار ورده
ایلیدن کبی شیلر اولورسه مراه هنوز جماع ایلمشدر و نبضندن کیملك استدلال ایتمک طبیب حاذقه
محتاجدر اما اکثریا اجمال اوزره دیرلرکه حبلک اوائلنده نسوانک نبضلری عظیم وسریع ومتواتر اولوب
قوة وضعفنده متوسط اولور التنجی آیه قریب اولدقده ودخی صکره قوالرینه ضعف عارض اولمغله
اکثر ازماننده نبضلرینک حرکات وسکناتی مختلف وپریشان اولور ودخی حمل خصوصنده معتبره
اولان علامتلر ندرکه ارککه کبه اولان خاتون پرنشاط اولوب لونی کوزلجك وشهوتی یعنی طعامه
اشتهاسی صحیح واعراضی ساکنه وخفیفه اولور وصاغ طرفنده منتفخ اولان میدندن تولّد ایدر
صاغ جانب صولدن نسبت حار اولمق ایله منی قبولنده سبقت ایدر یاخود اولدخی صاغ طرفده اولان
یمرده دن منفق اولمغله ماده تولّد ذکر اولور دیدیلر بومابینده کبار اطبانک مختارلری اولان
اقوال ذکورت وانوثت اسبابی ذکر اولنان فصلده تحریر اولندی وارکك اولان جنینی حرکت ایلدکده
صاغ طرفنده حرکت ایدر وصاغ ممه سی اول بیور وانکا سد صول ممه دن اول حارسی اولوب وحلمتینی
یعنی اوجلری قزاردر وسودی غلیظ وبیاض اولور حتی آیینه یه صاغلوب کنشده نظر اولنسه اینجی
دانه لری یاخود دبوه قطره لری کبی کورینور وحرکت ایلدکده اول صاغ ایاغنی ایلری باصر وقالقمق
مراد ایتدکده صاغ طرفنی قوللنور حتی صاغ کوزینک دخی حرکتی سرعت وخفت اوزره اولور بومذکوراتك
جمله سی دیشی یه کبه اولان خاتونده ضدی وعکسی اولمق اوزره در اما شیخ رئیس وسائر کبار
تحقیقلری اوزره بعضی جنین مذکر اولدیغی صورتده دخی لحمه ضعیف الخلقت اولمغله قوی الخلقت
اولان جنین مؤنثه نسبت ایلر ادلهٔ مذکوره دن برنیسی اعتباره صالح اولماز ومذکر اولان جنین
باذن خالق الاشیا تبارك وتعالی اوچ آیدن صکره ومؤنث اولان دردت آیدن صکره حرکت ایلدیکی
دخی مذکرک ماده سنده حرارت وقواسنده کثرت اولوب مؤنثده انلرك قلتندن نشأت ایدر
تفصیلی خلقت جنین فصلنده تحریر اولندی تنبیه معلوم اولدکه کبار اطبا حمل ایله احتباس
طمثك مابینی تفریق ایچون علامات خمسهٔ ممیزه تحریر ایلمشلردرکه بونلری بلمک طبیبه زیاده
لازمدر دیرا بعضی نفسانی عورتلر زانی رجال ایله سرا وخفیة معانقه ومعامله ایتمکله حمل واقع
اولوب ضیق وفساد دیمه ظاهر اولمسون دیو حقیقت حالی طبیبدن ستر ایدوب کوناکون حیله لر ایله
اطبایی فریفته ایتمکه جهد وسعی ایدرلر احتباس طمث نوعی بختنده طبیبی الدایوب مدر حیض
اولان دوالری طالب اولوب اخذ ایچون التماس واعتبار ایدرلر تاکم جریان حیض ایله اول مضغه
ساقط اولوب عیبلری مستور اولهلر پس ایمدی طبیب کامله لازمدرکه متیقظ اولوب انلرك
حیله و خدعه لرینه فریفته اولمیه دیرا دوا مدر ویرلکله اسقاطه باعث اولوب معنا قاتل اولوب
روز جزاده مسئول اولور زیاده بصیرت لازمدر دیرا حمل سببیله ظهور ایدن احتباس حیضك

علامتلري واردر اولكسي حامله نك بشره وبدننك لوني كندي لون طبيعيسي اوزره اولوب
متغير اولماز اما سائر سببلر ايله لونه بدن متغير اولوب صولر وبوزيلوب فاسد اولور ايكنجيسي
حامله نك ابتداي حملنده وقوعي معتاد اولان اعراضدركه بوماقيوما تدريجله ساكن اولور اما
سائر حيضده هر نقدر مزمن اولورسه اول قدر اعراض شدت بولوب زياده اولور اوچنجيسي
حامله ده شهور ثلثه دنصكره حركت موضع جنين ظاهر اولوب حس اولنور مثلا حاتونك اسفل
بطننه وضع يد ايلسك حركت موضع جنين بالحس مشاهده اولنور اما سائر لرنده بوورم حس
اولنور بلكه ورم اوديما يئه وقليل الصلابه بر حس اولنور دردنجيسي اكر حاتونك قابله سي فم رحمنك
داخلسنه لمس ومس ايدوب يا بشدسه تأمل ايله دقت ايده كه منغلق اولميه نته كم حوامله
مأخوذدر لكن سريعا طيب ومعتد اولوب وجع عارض اولوركه بوعلامت غير حمله در بشنجيسي
حوامل اكثريا فرح وسرور اوزره اولوب اعراض نفسانيه ده غايت قليل متغير اولور اما احتباس
حيض بونك عكسيدركه غم كثير وحزن وحبث نفس وماليخوليا عارض اولور لكن بوعلامات
محرره نك مجموعي ظن غالب قبيلندن اولوب امور يقينيه دن اولمادوغي معلوم اولدي الا ان آدد
خصوص مزبوره مغيبات خمسه دن اولمغله علام الغيوب جل شانه علي كندي ذاتي باكنه مخصوص قلدوغي اولوردن ندرد بشر آني

الفصل الثاني في مادة خلقة الجنين معلوم اولكه مادهٔ خلقت جنينده فلاسفه
ايله اطبا مابيننده وبين الاطبا دخي واقعه اولان اختلافات عديده بياننده در يعني رجالك
نطفه سي كبي نسوانك دخي منيلري اولورمي واول نطفه لرك مادهٔ سي نه شكل شيدن متولده
اولورلر واعضانك جمله سندمي ياخود بعضيسندمي حصوله كلور ومادهٔ جسد جنين اولدقلري
نه وجهله در اولماحوال ده واقعه اختلافات بياننده در اكرچه اوله اختلافاتي كما ينبغي تتبع
وتفصيل ايلمك طبيبك اوزرينه واجب اولدوغي مسلم ومقرردر اما هربرنده فوائد عديده اولخله
مهما امكن نقل وتحريره اهتمام اولندي والله الموفق معلوم اولكم بدن انسانك اجزاسي اولان
اعضا اصطلاح اطباده اولا وبالذات ايكي قسمه منقسم اولوب برقسمنه اعضاء مفرده ومتشابهة
الاجزا تعبير اولنوركه كمك وغضروف وسكرلر وطمرلر واتلر وباغلر كبي برقسمنه دخي اعضاء مركبه
وآليه اطلاق اولنوركه اعضاء مفرده دن مركب اولمشدر انسانك باشي وكوكسي واللري واياقلري
وسائر مركب اولان اعضالري كبي پس قدرت قادر لايزال الذين تعالي شانه بو عضولرك اما رحمنده
مبداء خلقتلري بيدرو ماده رك منيلو من اولوب بعده اولا اعضانك نشوو نمالري وهر برينه
مخصوص اولان صورتك اتمامي حيض قاننده نشأت ايدوب جسد جنين منيتي ايله يعني
انانك وباباتك نطفه لري ايله دم طمث دن تكون ايدر حاصلي اعضاء مفرده دن لحم وشحم
وسمين دن ماعداسي منيدن وانلر حيض قانندن مخلوق اولورلر ومبداء خلقتي منيدن
اولان اعضاء مفرده يه اعضاء اصليه دخي اطلاق ايدرلر جمله سنك صورتلري اتمام بولوب
جسد جنين كما ينبغي كماله ايرشدكدن صكره روح برفتوح فائض اولوب غذا لازم اولدقده
دم حيضك لطيفي ايله غذا اولنور وولادته اثناسنده بر مقداري وطوغدقدن صكره حمله سي
ممه لره صعود ايدوب سوده مبدل اولمغله زمان فطامه يعني سوددن كسلنجه دكين دخي
اولدقان غذاء جنين اولنور فتبارك الله احسن الخالقين خصوص مزكورده ده يعني اصل مادهٔ
خلقت جنينده جمهور فلاسفه دن ازجمله كبير فلاسفه تعبير اولنان ارسطودن منقول
اولدوغي اوزره نسوان ايچون مني اولميوب جنين ايچون اركك منيسي ايله حيض قاننده

يعني ادراك ايتمزلر الا انبيا اعلم عند الله

صورت پذير اولوردر ديمشلر اما اوله علوم دنياصنه مغلوبي اولان متلا سيلر نسوانك منيسي اولماز
ديركلر منبدن ماعدا اركك منيسي دخي مادهٔ جسد جنين اولماز ديوب كيفيت تأثيرنده برقاج
وجه ناموجه نقل ايتمشلردر بر روايت كه ارسطونك كندي مذهبي اولمق اوزره منقولدر اجزاء
جسد جنين اولان اعضانك مادهٔ سي مجرد حيض قانندن اولوب نطفهٔ رجالك قوة عاقده سي
اولدوغي جهتدن اول قانك انعقادنده تأثيري ورحمك حرارتنك دخي اعانتي سببي ايله اجزاء
بدن اولان اعضاء اصليه دم حيضدن متكون اولور وبعد التأثير اول نطفه اعضاء جنينه سرايت
ايتمكله ماده ارواح اولور وقوام اعضاده مدخليتي اولمجهتله دركه كان شيء واحدهم فاعل
وهم قابل اولماز قاعده لرينه رد ايتمشلردر ارسطو اتباعندن بعضيسي دخي نطفهٔ رجل بعد التأثير
والتعقيد مادهٔ ارواح دخي اولميوب متحلل وفاسد اولور ديمشلر شيخ رئيس شفاده كتاب حيواندن
طقوزنجي مقاله دن فصل اولده احوال مذكوره يي ذكر ايليوب ارسطونك رأي نطفهٔ رجل بعد التأثير
مادهٔ ارواح اولدوغني تصريح ايتمشدر اما جالينوس نسوان ايچون مني اولدوغني وجوه عديده
ايله اثبات ايدراوله ادمك اك اقواسي بودركه اولاد اكثريا انايه وباباية مشابه اولورلر مشابهت
البته برمادهٔ لازمدركه اصل مشابهت اولدر اول ماده يا الكز حيض قاني اولمق جائز دكلدر زيرا باباتك
حيضي اولمادوغي جهتدن بر ولد باباسنه مشابه اولمامق لازم كلور اولادده ايسه كاهي باباية
دخي مشابهت مقرردر پس مشابهتك اصلي منيلردن اولمق لازم كلدي اول جهتدن نسوانك دخي
مني اولدوغي ثابت اولدي واول منيده قوت عاقده حصولي دخي لابددر تاكه ولدك مشابهتي
متصور اوله ديو نسوانده دخي مني اولدوغي ثابت اولدي واول منيده قوت عاقده حصولي دخي
لابددر تاكه ولدك مشابهتي متصور اوله ديو نسوانده دخي مني اولدوغنه وطرفينك منيلرنده هم
قوة عاقده وهم قوة منعقده موجود اولوب انجق نسوانك منيلرنده قوة عاقده ضعيفه اولدوغنه
احتجاج ايتمشدر اما في الحقيقه مادهٔ مشابهت منيه منحصر دكلدر منيدن ماعدا اسباب عديده سي
اولدوغي انشاالله المولي تكميل جسد جنين بياننده تفصيلا بيان اولنور ثانيا بعض دحملري حسنتري
اولان بعض نسانك وعاء منيلريني رطوبت منويه ايله طولمش كوردم لكن اول رطوبت اركك
نطفه سي كبي ناطب يعني رقيق ايدي ديمش ثالثا توجاسي اولديغي بعض نسوان اختناق رحم
ديدكلري علته مشابه حالت عارض اولوب بعده رحمندن مني كثير جاري اولدي واول حالده
جماع لذتي كبي عظيم متلذذه اولوب صحت بولمش اولدي ديمش رابعا نسوانك دخي رجال كبي احتلام
اولوب منيلري سيلان ايدر لذت عظيم بولورلر ديوب برقاج دليل ايله دخي مدعاسني اثبات
وارسطونك مرأة ايچون مني يوقدر ديدكي تشنيع عظيم ايله تشنيع ايلمشدر شيخ رئيس شفادن
مقاله مزبوره ده جالينوسك ادله سني نقل ايليوب ارسطو طرفندن جمله سني تزييف ايلمشلر
علامه عليه الرحمه قانون شرحنده شيخك شفاده اولان تصريح وتزييفني نقل ايليوب تطويلات
شيخدن متعاد اولان ارسطو نسوان ايچون نطفهٔ رجاله مشابه بر نوع رطوبت اولدوغنه
معترفدركه اول رطوبت حيض قانيله غيريدر جسد جنينه مخالطه ايتمكله مادهٔ اعضاء جنين
اولوردي ديو اقرار واعتراف ايلمشدر نفس الامرده نسوان ايچون انلره مخصوص مني اولماسه حملرنده
خصيتين ومجراي مني خلقتي حاشا عبث اولمق لازم كلوردي وانلردن جاري اولان رطوبت
دم طمثه مغاير اولماسه رحملرينه سيلان ايدركن تلذذ حاصل اولميوب بلكه متألم اولورلر
ايدي زيرا انلر حيض كوردكده زحمت چكرلر اما حين جماع واحتلامده تلذذ عظيم حاصل ايدرلر

الحاصل نسوان ایچون دخی نطفه اولدوغی مقرر در ایچق انلرك نطفه لری ایله رجالك نطفه لری
بیننده مغایرت ثابت اولوب جالینوس واتباعندن ماعدا کبار اطبا مختارلری اوزره قوة عاقده
نطفهٔ رجالده وقوة منعقده نطفهٔ نساده بولنمغله انلرك رحم مادرده اجتماعلری ودم حیضك
انلر ایله اختلاطی وامتزاجی مادهٔ جسد جنین اولور ودخی اطبا نطفه ده بش صفات اعتبار
ایدرلر انلرك جملهسی نطفهٔ نسوانده بولنمامغله اکا منی اطلاقی مجاز اولمش اولور دیدیلر
اول بش صفاتك بریسی لونی بیاض اولمقدر ایکنجیسی عضو مخصوصدن جریان ایتدیکی حینده لذت
حاصل اولمقدر اوچنجیسی دفعله جمعقدر دردنجیسی انده قوت عاقده اولمقدر بشنجیسی رایحهسی
طلع یاخود یاسمن رایحهسی کبی اولمقدر علامهٔ تحقیقی اوزره قوة عاقده خصوصنده نساء عدا نطفهٔ
نسوانده موجوده در لکن جالینوس واتباعی نسوانده اولان رطوبته دخی حقیقة منی اطلاق
ایدوب طرفینك منیلرنده قوة تصویر وتصور معا موجوده در ایچق رجال طرفنده دخی اقوی در
دیدیلر علامهٔ قرشی علیه الرحمه بنم قتمده حق اولان نسوان ایچون دخی منی اولدوغی امر مقرر در د
لکن انلرك منیسی رجالك منیسی کبی دکلدر دیمشلر محصل کلام شول قوة که باذن خالقها مبداء تصویر
آدمی نشأت ایله اولمقدر رجالك منیسی اقوی وشول قوة که مبداء تصور اندن صورت پذیر
اولمق اولمقدر مرأه نك منیسی اقوی اولمق اوزره قرارداده اولمشدر اول جهتدن رحم مادرده
اجتماع وامتزاجلری مادهٔ جسد جنین اولور شیخ رئیسك دخی قانونده کتاب اولدن فن اولك
تعلیم خامسندن اعضا فصلنده تحریر ایتدکلری اوزره بدن انسانده اعضاء اصلیه دن لحم ایله شحمدن
ماعداسی ذکر وانثی نك منیلرندن متکون اولور لکن حکمادن محقق اولانك یعنی ارسطونك قولی اوزره
ذکرك منیسی پینر خصوصنده مایه مقامنده ومرأه نك منیسی سود مقامنده اولوب پینر مایه ایله
سوددن حاصل اولدوغی کبی انسانك اعضاء اصلیهسی دخی ذکر ومرأه نك منیلرندن تکون ایلدی
دیدیکی جسد جنین منیسندن متکون اولوب منیٔ ذکرك دخی بدنده جزئی مشمر اولور رنجا
سودی قویودن مایه پینر جرمنده موجود اولدیغی مقرر در والعلم عند الله تعالی علی الخصوص سید
ولد آدم واول مخبر صادق ومحترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك خلق الانسان من اربعة عشر
اشیاء اربعة من الاب واربعة من الام وستة من خزاین الله تعالی اما الاربعة من الاب الجلد والعظم
والعصب والعروق واما الاربعة التی من الام اللحم والشحم والدم والشعر واما التی من خزاین الله تعالی
السمع والبصر والشم والذوق واللمس والروح بیوردقلری جسد جنینده بلد ومادرك منیلری
مادهٔ معظم اجزاء بدن اولدوغی مشعر اولمغله اطبای اسلامیه دلیل قوی وبرهان جلی اولمشدر

الفصل الثالث فی اختلافات مادة المنیان وموضع تکونها

معلوم اولسکه بو فصل
کتاب اولدن باب الثامن عشر فی امراض القضیب والاعضاء التناسل بحثنده بالمناسبه مفصلا بیان اولنمشدر نظر اوله

الفصل الرابع فی کیفیة خلقة الجنین وکیفیة تکون عضوه ومرور الاطوار فی تمام جسده

معلوم اولسکه جنینك کیفیت خلقتلری واول تکون ایدن عضولری وجسدلری اتمامنه دکین قاج
طور مرور ایلدیکی بیاننده در قال الخالق الاشیا تبارك وتعالی لقد خلقنا الانسان من سلالة من
طین ثم جعلناه نطفة فی قرار مکین ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة
عظاما فکسونا العظام لحما ثم انشأناه خلقا آخر فتبارك الله احسن الخالقین بو نص مبینك
نحو ایچره یی اوزره کیفیت خلقت جنینی بیان ایلمك ادراك نوع بشردن متعذر در اما اطبانك
بالتجربه والاستقراء واقف اولدقلری مرتبه تحریر وتقریر ایتدکلری بودرکه مقدما ذکر اولندیغی

اوزره

اوزره قچان بر مرأه نك رحمنده کندی منیسی ایله ذکرك منیسی مجتمع ومختلط اولوب قرار طوتسه
رحم اول نطفهیی عاشقانه قبول ایتمکله اغزی بومه لوب یوقاریی چکلور شول مرتبه قبا نوك
اکر میل ایله یوقلنوق لازم کلسه اول میل رحمه کیرمز اول وقتده قوة منیه اوچی باذن خالقها جلت
قدرته عمله مباشرت ایلیوب بعده قوة مصوره تصویره آغاز ایلر خلقت جنین اتمام بولوب
اعضاء اصلیه وفرعیهسی تکمیل ونفخ روح ایله حرکت حاصل ایلنجیه دکین التی حالت اوزره استحالات
وتغایرات حادث اولور آنلره اطوار سته اعتبار ایدرلر طور اول منیده زبدیت حصولیدرکه
شیخ رئیسك قانونده کتاب ثالثده یکرمی برنجی فن اولکی مقالده تحریر ایتدکلری اوزره اولدن
زبدیتك حصولی قوة مصوره باذن خالقها منیده مندرج اولان ارواح نفسانیه وطبیعیه وحیوانیهدن
هر برینی تحریك ایتمکله اوچ عدد نفخه مبدا اولوب انلردن یعنی ارواح ثلثه دن هر برینك محلدن
ومستقرلری خلق اولنه یعنی قلب ودماغ وکبد مخلوق اولوب اول ارواح مقر اوله اول نفخه لر خارجده
هوانك اختلاطندن ناشی مولر اوزرنده حادث اولان حباب دیدکلری قبرجقلر ایله تنظیر
اولنمشلردر بعضی کبارك غشا حصولی دخی نفخه دن عد ایلدکلری طور اول بیاننده مواخذ در
اول تقدیرجه نفخه درت اولوب انلردن اول پیدا اولان نفخهٔ رحم مادرده مستقره اولان
مادهنك جملهسنی احاطه ایلیوب ایچ یوسنه الور تاکه حرارت غریزیه منیتی حصر ایلیه اول حینده
اول غشا اول یرده جوغنك ایچ وسنده عرقی تسمیه اولنان زاره مشابه اولور بعده تخانت
حاصل ایدر مشیمه دیدکلری غشا اودرکه ترکجه صوك تعبیر ایدرلر ابقراطدن مرویدرکه بر
رقاصه عورتك علوقتندن التنجی کونده سقط واقع اولوب منیسی منکور برطه زآری کبی بر پرده
ایچنده محصور بولندی آندن صکره جنینی محیط اولور ایکی غشا دخی حادث اولدوغی انشاالله المولی
عن قریب مشیمه فصلنده ذکر اولنور اصحاب تجربه اول غشانك حدوثنی براسیجق ظرفی یرده
صدورلتقیه یاخود خی نه وتنوده خمیر قونلدقده فی الحال اطرافنده حادث اولان زاره تشبیه
ایتمشلردر اول غشانك حصولی مقدار زمانی ممکن اولور معلوم اولمایوب ایچق دوران فلکدن
بر دوره که یکرمی درت ساعتدن عبارتدر اول مقدار زمانده وجود پذیر اولدیغی فصل
سادسده ذکر اولنوب اول غشاء رحمده فوهات شرایین وعروق اولان مواضع حیثینه تعلق
ایدوب کندوده دخی اول فوهات موازی ثقبه لر حادث اولمغله رحمده اولان حیض قانی ودم حیوانی
اول ثقبه لردن جاری اولوب پس اول درت نفخه لردن ایکنجی نفخهٔ منیتك وسطنه عور ایدوب
قلبك محلی یعنی علقه سی اولورکه مبدا حیات ومنبع قوای حیوانیه در باقی ایکی نفخه دن
برسی جانب اعلایه صعود ایدوب دماغك علقه سی اولورکه قوای نفسانیه مبدا ایدر و
برسی جانب ایمنه یعنی صاغ طرفه میل ایدوب کبدك علقهسی اولورکه مبداء قوای طبیعیه در
اول نفخه لر یوم علوقدن التنجی کونده دکین اتمام پذیر اولوب یرلی یرنده قرار ایدر دیمشلر بو
اوجنده یعنی قلب ودماغ وکبدك خلقتنده تنفسی تقدم اولدیغی واقع اولان اختلافات
عن قریب ذکر اولنور ایکنجی طور اول غشاده قرمزی نقطه لر ظاهر اولوب جرمی دخی امتداد
بولور و رحمده اولان ثقبه لره یعنی فوهات شرایین وعروقه اولان دلکلر برابرنده اول غشانك
دخی ثقبه لر حادث اولمغله انلردن مقدما ذکر اولندیغی اوزره رحمده دم طمث ودم حیوانی جاری
اولور واول حالده نفخه لر قان صورتنه استحاله ایدرلر وماده لرنده واهب الصوردن صورت
وحیوة قبولنه موجود بولنان استعداده اشتداد حاصل اولمغین اوللا سره یعنی کوبك کبی

هیئته استحاله‌سنی محسوسه اولور طور ثالث اول حالدر علقیته مستحیل اولدوغیدر که بو نوع اویوشمش
قانه دونرلر انجق اسمی لذ نالنه اطلاق اولنور دردنجی طورده مضغیه مستحیل اولورلر یعنی بر قطعه
لحم دونرلر بو مرتبه‌ده اعضاء رئیسه بربرلرندن انفصاله آغاز ایلر و دم حیوانی و دم طمثیدن
قسط وافر یعنی حصه وافره مترشح اولوب جنینه نفس ناطقه تعلقنک آثاری ظهوره کلور
یعنی بو مرتبه رابعه‌ده قلب و دماغ و کبد بربرلرندن ایرلدیغی ظاهر اولور و دم حیوانی و طمثی
زیاده ترشح ایلر تاکه دم حیوانیدن جنینه روح حیوانی اعطا اولنوب دم طمثی جنینک قالبنه
متعلق اولان اعضاء لحمیه و شحمیه‌سی اتمامنه مدار اوله اول حالده حیاته استعداد بولنمغله مبداء
فیاضدن نفس ناطقه‌نک بدنه تعلقی ظاهر اولور بشنجی طورده قلبک و عظام و شرایین
و اورده مثلو اعضاء اصلیه‌نک تکونلری متمایز اولوب هر بری آخردن متباعد اولمغه باشلر
و بو طورده جنینه باذن خالقه بحسب الاستعداد مزاج ذکوری و انوثی فائض اولوب ارککی
اولدیغی یوخسه دیشیلیکی متعین اولور طور سادسده فروع و اصول بربرندن منفصل و متمایز
اولور یعنی اعصاب دماغدن شرایین قلبدن اورده کبددن رباطات عظامدن نبت ایله
انلردن هر بری و سائر اعضاء بسیط و مرکبه علی ما ینبغی اتمام بولوب هیئت مخصوصه‌سی
اوزره صورت پذیر اولمغله بقدرة الله تعالی امر خلقت کماله ایرشور فتبارک الله احسن الخالقین
مدت خلقت جنین التی طوره مقسومه اولور و غنده شیخ رئیس و سائر کبار متفقلردر اما فاضل
فیلسوف سعید بن هبه جالینوسدن روایت اولنمق اوزره نقل ایلیوب اولکیسی نطفه‌ده تغیر
خفی عروضی و ایکنجیسی مخه‌ده یعنی غشاده قرمزی نقطه‌لر ظاهر اولور دیدکده قان ایله طولوب بر قطعه
لحم مشابه اولور اوچنجیسی اعضاء رئیسه‌نک بربرندن متمایز اولوب سائر اعضانک دخی رسوم
و صور حمینه‌لری ظاهر اولدوغی زماندر اول اعضالردن اعضاء رئیسه‌یه یقین اولانلرینک
تمیزی اظهر انلردن صکره آلات بطنک تمایزلری ظاهر و جمله‌سندن تمایزده بعید اولان اللر
و آیاقلردر که انلر اک صکره منفصل و متمیز اولورلر دردنجی مدت شول زماندر که اندہ اللر و
ایاقلردر که انلر اک صکره منفصل و متمیز اولوب ظهوره کلور جمیع اعضا تقویت و صلابت بولور
و جنین حرکته کلور ابقراط اول ماده‌یه زمان اولده نطفه تعبیر ایلیوب ایکنجی مدتده ولد اوچنجیسنده
جنین دردنجیسنده صبی اطلاق ایدر دیو تحریر ایلدیکی جمهورک نقللرینه مخالفدر اما بعضی فوائد
ایچون ترجمه اولندی بوندن صکره معلوم اوله که اعضاء رئیسه‌دن قنغیسی اول خلق اولندیغنده
اختلاف اولنوب ارسطو و اکثر کبار قلب مقدمدر دیمشلر استاد الاطبا اولان ابقراط دماغ
ایله ایکی کوزلر مقدمدر دیوب محمد بن ذکریاء رازی کبدک تقدیمنه ذاهب اولمشلر و بعضیلر
فوقه‌لرک یعنی ارقه‌ده و بو یونده اولان بسیر کمیکلرینک تقدمنی ادعا ایتمشلر شیخ رئیس
مقاله مزبوره‌ده اول خصوصده حق اولان قلبک اول خلق اولندیغیدر اگرچه ابقراطدن دماغ
ایله کوزلرک اول مخلوق اولدقلری دخی حکایت اولنور ایسه دیمشلر و اتمام جهتی ایله کوبکک
جمله‌دن اول کمال بولدوغنی ترجیح ایلیوب محمد بن ذکریا و اتباعی کبد اول خلق اولنور
دیدکلرینی قدح و منع ایتمشلر شیخک تقریرلری اوزره ابقراط دماغ ایله کوزلرک تقدمنه باوری
چقاجق بر درده انلرک اول ظهوری مشاهده ایتمکله ذاهب اولمشلر لکن قلبک اول مخلوق
اولدوغی هر حیوانده ظاهر و جلی اولمادیغی اجلدن اول خصوصده ابقراطدن نقل اولنان حکایه‌یی
تسلیم ایتدیلر الحاصل ارسطاطالیس و اتباعی قلبک اولیتنه ذاهب اولوب قلب اشرف اعضاء

رئیسه و منبع حرارت غریزیه اولمغله حیات انکله تمام اولدیغی اجلدن خلقتده جمیع اعضادن
مقدم اولمق واجبدر دیدیلر ابقراط انلره مخالفت ایدوب اول مخلوق اولان دماغدر زیرا دماغ
نباتاتده شجر منزله‌سنده اولوب سائر اعضا آنک داللری و یاپراقلری مقامنده‌در و دخی حیواناته
علی الخصوص انسانه مخصوص انواع حس و حرکت دماغدن نشأت ایدر سائر اعضا اول حس
و حرکت ارادیه‌نک اتمامی آلاتیدر ممکن اولدیغی سائر اعضا خلق اولنمازایدی اول اجلدن دماغ
مقدم اولمق واجب اولدیغی دیدیلر اما کبدک اول خلق اولندیغنه ذاهب اولنلر نظام طبیعی
کبدک اول بولنماسنی ایجاب ایدر زیرا اول عضو غذا و نمانک اصلی اولدوغی جهتدن اشجارک
کوکلری منزله‌سنده‌در و اول امرده حیوانک بنضه و حصه احتیاجی یوقدر که هنوز نباتات
منزله‌سنده‌در اما قوت غاذیه و نامیه‌یه محتاجلردر که جمادات غیر نامیه‌دن فارق اولان
اودر پس قچان قوت نامیه‌نک فعلی کماله ایریشسه اول حینده قوای حیوانیه و نفسانیه‌یه
محتاج اولور اول اجلدن نظام ایجاب ایدر که اولا کبد بعده قلب اندن صکره دماغ مخلوق اوله
دیدیلر و فوقه‌نک اول خلق اولدوغنه ذاهب اولنلر حیواناتده فقره کمکلری سفینه‌لرک
ایکوسی بندی اولنان معهود اغاج مقامنده‌در نته کیم کیمک ایجادنده اول اغاج جمله‌دن اول
پرداخته قلنوب سائر اجزاسی انکا مشدود و مربوط اولدوغی کبی اعضاء حیوانده دخی فقرات
مقدم بولنمق واجب اولدیغی دیو زعم ایتدیلر سعید بن هبه دره قریه‌سنده فرق ثلثه‌نک
مدعالرینه تشریح ایله استدلال اولنماز زیرا بر سقط و یاخود بر تشریح جرده جنینک دماغ و قلب
و کبدی حس اولنمق مرتبه‌سنده بولنسه جمله‌سی موجود بولنمغله قنغیسی مقدم مخلوق اولدیغی
بلنماز دیمشدر پس جمله‌سنک سوزلری ظن غالبلرینه مبنی اولمش اولور بو تقدیرجه شیخ رئیس
علیه الرحمه حق اولان ارسطو ذاهب اولدوغی اوزره قلبک اول خلق اولماسیدر دیوب بخاری
و کندی رأی رزینلری اوزره کوبکک جمله اعضادن مقدم اتمام بولدیغنی ترجیح ایتدکلری توجیه
لطیفدر زیرا جنین رحم مادرده خارجده بولندیغی کبی اغزندن غدا المیوب کوبکندن غدالندیکی
متفق علیه‌در اما کوبکندن نافذ اولدقلری اولا کبدینه واصل اولوب سائر اعضایه کبددن
توزیع اولنور یوخسه کوبکدن داخل اولدقلری کبده واصل اولمادن تغذیه بولنور مختلف فیهادر
کبددن توزیع اولنوب غداسی امرنده کبد موجود اولمق لازم اولدوغی صورتده جمله‌سی موجود
بولنمغله قنغیسی اول اتمام بولدیغی ینه مشکوک اولور اما غدا کوبکدن نافذ اولدوغی جهتدن
کوبکک اتمام جهتندن تقدیمی ترجیح اولنور بو دخی معلوم اولا که اعضاء مغزه‌دن لحم و شحم
و سمندن ما عداسی پدر و مادرک منیلرندن و انلر دم طمثدن مخلوق اولدقلری ذکر اولنمشدی
اعضاء رئیسه‌نک مخلوق اولدقلری تتبع اولنوب دماغ منیلردن و یورک رحم مادرده تکون
جنین ایچون جاری اولان شریانی روحیدن و جگر دم عروقی کبدیدن خلق اولندقلری مختار کبار اطبا بولندیغی والله تعالی اعلم

الفصل الخامس فی اطوار الستة معلوم اوله که فصل سابقده مرور ایدن اطوار ستّه قاچ
کونده تمام اولور و جنین قاچنجی آیده طوغر و سکزنجی آیده طوغان ولد اکثریا معمر اولمدیغی اطبا
وجهی نه اولدوغی بیاننده‌در معلوم اوله که اطوار ستّه‌دن هر بری ایچون باشقه یاخود هر ایکیسی
ایچون بر مدت تقدیر اولنمشدر اول مدتلر فی الحقیقه مختلف دکلدر زیرا فن طبه مباشر اولان
ارباب تجربه خصوص مذکورده سعی و اهتمام ایدوب هر بری بالتجربه والامتحان مصادف
ایتدکلری اوزره تقریر و بیان ایتمشلر اول اجلدن صورتا مختلف ایسه‌لر ظن اولنور اما فی الحقیقه

میانلرنده اختلاف یوقدر انجق ذکراد واناثك مدتلری مختلف فنهادر زیرا ابالجی بر ثابت اولدیکه جنین مذکر اولمسه اطوار ستهنك مدتی قلیل واکر مؤنث اولورسه کثیر اولور معقدما بوقراح ده ذکر اولنانجی اوزره جنین ذکورانده خلق اولنان نیجنك مزاجی اقوی وقوة غریزیه سی احق اولمغله باذن الله اعضالرینك خلقتی جهتندن اتمامی اناث اعضاسی اتمامندن مقدم اولمغله مدتلری دخی اول عدبلرندن اناولور واجنة ذکورك دخی مزاجلری افضل وغیر افضل اولدیغی اجلدن مدت اکمالرنده اختلاف بولنور حتی بدر ومادره سن نماده بولندقلری صورتده انلرك میلرندن خلق اولنان جنینك اکمالنده سرعت مقرردر دیمشلر اغذیه جهتندن دخی تفاوت معتبر اولوب فرادیج وسکر مثلی ده وفصولده امکنه اعتبارنده دخی مدخل مقرر اولوب فصل ربیع وبلاد جنوبیه ده سرعت اثبات ایتمشلردر لکن کبار مجربین کمال کون وخلقتك اك آز مدتی اوتوزکون وجوغی قرق بشدن تجاوز ایتماز دیدیلر اما بعضی قدمادن اطول مدت التی کون اولدیغی دخی مرویدر که اونجی آیی تجاوز ایدن مولودده ذکر اولنور بعضی کبار ذکوره نسبت زمان معتدل اوتوز لیث واناثه نسبت قرق بش کوندر دیمشلر پس اطوار ستهدن **طور اول** که زمان زبدیه مدتی التی یاخود یدی کون اولور بومدتده رحمدن استمداد سز یالکز قوة مصوره متصرفه اولوب اندن صکره رحمده اولان عروق وقش ایندن قان ودم دخی جریان واختلاطه باشلمق ایله رحمدن دخی امداد ایریشور **طور ثانی** که غشاده خطلر وقرمزی نقطه لر ظهوری زمانیدر مدتی اوچ کوندر اول مدتده غشاده نقبه لر عارض اولوب معتماذکر اولندیغی اوزره دم حیوانی وحیض دخولنه منفذلر ظاهر اولور بواکیسنك مدتلری طقوز یاخود اون کونه منتهی اولور **طور ثالث** که زمان علقه در مدتی التی کوندر جملهسی اون بش یاخود اون التی کونه منتهی اولور شیخ رئیس کاه اولور طور ثالث برکون یاخود ایکی کون تقدم ایدر دیمش اکابناء طور ثالث انتهاسنه دکین مدت علوق اون درت یاخود اون اوچ کون اولور **طور رابع** که علقهنك مضغیه استحالهسی زمانیدر مدتی اون ایکی یاخود طقوز یاخود اون درت یاخود اون بش کوندر زیرا شیخ رئیس ابتدا اون ایکی کوندر دیدیکدن صکره کاه اولور ایکی یاخود اوچ کون تقدم ایدر کاه ایکی اوچ کون تأخر ایدر دیمشلر بومدتده اعضاء رئیسه بربرندن انفصاله آغاز ایدر بودرت طورك اقل اعتبارلری ایله مجموعی مدتلری یکرمی ایکی واکثر اعتبارلری ایله یکرمی ایکیدن اوتوز برکون دکین ممتد اولور **طور خامس** که قلبك واعضاء بسیطهنك خلقتلری اتمامه ایروب اعضاء مرکبهدن دخی باشك امورزدن وسائر اعضاء مرکبهنك هر برلری آخردن ممتاز اولدیغی بعضی مرتبه محسوس اولوب مزاج ذکورت وانوثت فیضان ایتدیکی زماندر مدتی طقوز کون عد اولنمش مجموعی اوتوز بر یاخود اوتوز ایکیدن تمام قرق کونه منتهی اولور **طور سادس** که اعضانك بربرندن انفصالی وفروعك اصولندن سیلانی واطرافك تکمیل زمانیده مدتی درت کون یاخود بش کون عد اولنمش پس اطوار ستهنك مجموعی اقصر مدتی اوتوز بش واطولی قرق بش کونه منتهی اولوب حد اقصر واطول بیننده عرض تمام خلقت یعنی تفاوتلری اون کون اولمش اولور اما شیخ وسائر کبار اطوار ستهنك اقل مدتنی اوتوز کون اولدیغی دخی نقل ایتمشلردر اول تقدیر اوزره اقصر واطول بیننده تفاوت اون بش کون اولمش اولور بونلرك جملهسنه سقط بلموده غیری جهت ایله تجارب عدیده وقوعندن صکره وقوف تحصیل اولنمشدر شیخ رئیس نقل طریقی ایله قرق کون مرورندن صکره واقع اولان سقطك غشاسی

بادیلوب

بادیلوب صوقصو یه قونسه جنینك اعضاسی متمایز اولدیغی ظاهر اولور دیمشلردر الله تعالی اعلم بحقیقة الحال کبار فحول فقهادن لطف الله بتردی علیه الرحمه تلویح مجندی شرحنده ابتدا علوقدن اوتوز کون صکره واقع اولان سقطده دخی جنینی تام الخلقه بولندیغی نقل ایدوب لکن اطوار ستهده تحریر اولندیغی اوزره اقصر مدت اوتوز بش کون اولدیغی اقتضا ایتمکین دشنجی طورك طقوزکون اولدیغی متفق علیه دکلدر اول مدت درت کون اولمق دخی مرویدر اکا بناء اقصر مدت اوتوزکون اولور دیو دفع شبهه ایتمشلردر نفس الامرده التی طورك تحریر اولندیغی اوزره اقصرلرینی جمع ایلسك جملهسی اوتوز بش کون اولور زیرا طور اول وثانینك اقصری طقوزکون اوچنجی طورك درت کون دردنجی طورك طقوز کون بشنجینك کذلك طقوز التنجینك درتدر جملهسی اوتوز بش کون ایدر الله تعالی اعلم وعند الاطبا ارکك اولان جنینك تکونلری بامر الله تعالی دیشی اولانك تکونلرندن مقدم اولدیغی متفق علیهدر نته کم کرارا ذکر اولندی بعضی کبار ارکك تکونلرنده زمان معتدل اوتوز بش کون ودیشنك تکونلرنده قرق بش کوندر دیمشلر بوندن صکره معلوم اوله که خلقت جنین باذن خلاق جهان اعز جل شانه وعم نواله ازمنهٔ اطوار ستهء متغایره عروضندن که اوتوز ایله قرق بش مابینی در اول اون بش کون ارالسنده تنهی مدتده اتمام پذیر اولورسه بامر الله الملك القدیر اول مدتك ضعفندن یعنی براولمقدار زمان مرورنده فیضان ارواح وقوی ایله متحرك اولور زمان حرکتك تقریبا اوچ مثلی ازمنه مرورنده تولد ایدوب محل تنك وتاردن رها بولدیغی مختار نقلات مجربین وکبار اطباء حاذقیندر پس اکر خلقت جنین اوتوز بجی کون اتمام بولسه التمشنجی کونده متحرك اولوب یوزسکسان کون اتمامنده متولد اولورکه آلتی آیی تمام اولوب یدنجی یه دخولده ظهوره کلمش اولور اقل مدت حمل التی آیی اولدیغی کتاب کریم وفرقان دخی ناطقدرکه سورهٔ کریمهٔ احقافده ووصینا الانسان بوالدیه احسانا حملته امه کرها ووضعته کرها وحمله وفصاله ثلثون شهرا نص صحیحی آنی مبیندر فقهاء دین مبین روح الله ارواحهم تحقیقلری اوزره مدت رضاع حولین کاملین اولمغله اوتوز ایکی یکرمی دوردی اسقاط اولندقده مدت حمل ایچون التی آیی باقی قالور نسبه ورضاعه دائر اولان احکام شرعیه بو نص مبین ایله بلنمشدر اکر جنینك خلقتی اوتوز بشده تمام اولورسه یتمشنجی کون متحرك اولوب ایکیوز اون کون تمامنده متولد اولورکه تمام یدی آیی اولور اکر قرقده تمام اولسه سکساننده متحرك اولوب ایکیوز قرق کون تمامنده متولد اولورکه تمام سکز آیی ایدر لکن عند الاطبا علی الخصوص محققین قتلرنده مشهور اولان سکز آیده تولد ایدن جنین بامر الله تعالی انتی ایسه البته حی اولمیوب ارکك اولدیغی صورتده دخی حی اولانی نادردر وحی اولدیغی تقدیرجه مبتلای اسقام اولور دیمشلر علتی انشاالله عن قریب ذکر اولنور وخلقتی قرق بشده تمام اولان جنین طقساننده متحرك اولوب ایکیوز یتمش کون تمامنده متولد اولورکه تمام طقوز آیی ایدر بوصورتده دخی یدنجی آیده تام الخلقه بولنورسه قویجی المزاج اولوب حی اولوراوندن آیی تمامنده متولد اولان کبیدر یعنی حی اولماسی نادردر دیمشلر اول صورتده خلقتی اللنجی کون تمام اولوب یوزده متحرك اولمش اولور شیخ داود نزهدن نقل حکایت ایدرکه معلم اول وابناعی مدت حمل طقوز آیی تجاوز ایتمز اکر عاشرده حکت ایلسه رحمده مکثی تالی لازم کلور زیرا عاشر بیت ملکدر یاخود سرعت اوزره هلاك اولمق لازم کلور زیرا مریخ غایت حرارتده ورحم غایت ضیقده اولوب جنین دخی تام الاعضا وکثیر التنفس اولمغله سریعا هلاکی مقتضیدر دیمشلر اما ابو الاطبا عاشرده باقی قلمهسنی تجویز ایلیوب شهودك جملهسی حکمده بردر دیمشلر العلم عند الله تعالی لکن اکثر مدت خلقت قرق بش کونی تجاوز ایتمدیکی عند الاطباء المجربین

صحتنه قرین اولدیغی صورتده تولد جنین اون آیی تمامنده اولمق تجارب مذکوره‌یه خلاف ویرمکز
احوال مذکوره احکام یقینیه‌دن اولمامغله تخلفنده خلل یوقدر دینله جالینوسدن منقولدرکه
منیده اولان حرارت غریزیه رطوبت غریزیه‌یه غالبه اولوب جوهر منیده رطوبت آز اولسه صورت
جنین اوتوز کونده اتمام بولوب التی آیی مرورنده طوغار الکجون یوز سکسان درت کوندن مقدم طقوزمش
عودت کورلمادی البته التی آیی تجاوز ایتمکه محتاجدر اما اکر جوهر منیده رطوبت غالبه ایسه صورت
انسانیه کج تمام اولوب ولادتی اوچیوز درت کونده میسر اولورکه تمام اون آیی ودرت کون ایدر
آندن اوزون مدت حمل بولنمز واکر منیده رطوبت متوسطه بولنورسه تکمیل خلقت دخی التی آیی ایله
اونبجی آیی بیننده صورت پذیر اولور دیمش یاخود امهات حسابلرنده غلط ایتمش اولملرندن کم
شیخ رئیس حیوان شفاده تصریح ایلیوب سکزنجی آیده متولد اولان مولودک معمر اولدیغی
نادردر مکر بلاد محروره اوله مصر کبی یعنی مصرده معمر اولورلر اما مصرک غیریده تولد ایدوب معمر
اولورسه فی الحقیقه سکز دکل بلکه یدنجی آیده ایمش حاتونلر حسابلرنده غلط ایدرلر شول اجلدنکه
برآیی مقدم لعلة حیضلری محتبس اولوب بعده حبل ظهور ایتمکله سکز آیی قیاس ایدرلر اما حقیقتده
یدنجی آیی اولمش اولور دیدکدن صکره بکا غایت اعتماد ایتدیکم کمسنه نقل ایلدی برعورت یدنجی آیدن
صکره وضع حمل ایدوب ولدی معمر اولدی دیمش سکزنجی آیده تولد ایدن مولودک معمر اولمدیغنک
علتنه کبار اطبا ایکی وجه وجیه نقل ایتمشلردر بجوهما فصل آتیده بیان اولنیه اما اطبا تحقیقلری
بوکه یدنجی آیی قاعدهٔ اسبوعیه اوزره مقدم کامل بولدیغی اجلدن ولادتی یقین اولدقده مادر
مشفقه‌نک طبیعتی باذن خالقها غذاء جنین اولان حیض قاننی حصر وآخره افراز ایدوب ممه‌لره
ارسال ایدرکه استحیانک ضیافتی کبی جنین دخی وجوده کلدکده غذاسنی حاضر بوله اول اجلدن
رحم مادرده اولان غذاسنه نقصان طاری اولمغین جنین غذایی اوفروتنفسیم ارغد وضیقدن خلاص
ووسعته وصولی طالب اولور یعنی حیض قانندن کمند دیه واصل اولان غذا نقصان پذیر اولمغله انک
ایله اکتفا ایتمیوب خارجده احضار اولنان سودی وانک مثلی زیاده غذایی وتنفس ایچون لطیف هوائی
وطارلقدن خلاص ومناصی طالب اولوب چقمغه حرکت ایدر اکر اول محلده تولدینه مانع بولنمیوب
وجوده کلورسه قوتی قویه ومادّه‌سی متوفره بولندیغی صورتده بولنورسه صحیح وسالم طوغمغ ایله
تعیش ایدوب معمر اولور اکر اول حرکت واضطرابدن صکره تولدینه مانع بولنوب رحمده باقی قالورسه
یعنی حبلینک ابتدا کبی لکن اولمغله رحمی طارلغندن یاخود فم رحمده ورم حدوثندن وغیری علتدن
ناشی عایق بولنوب طوغمغه مانع اولورسه جنین یرندن اوینامق ایله مزاجنه ضعف طاری اولوب
خسته اولور اکر سکزنجی آیده واصل اولدقده طوغورسه ضعفی حالنده طوغمغ ایله تعیشنی ناقص
اولور اکر طقوزه واصل اولورسه اول مرتبه حرکت واضطرابی سکون بولوب تکرار تصحیح مزاج
ایتمش اولور وقواسی انتعاش تحصیل ایتمکله اول صورتده طقوزده تولد ایدنلر خلقتی قرق بشده
تمام اولوب طقوزده طوغان ولد کبی معمر اولورلر اما اصلنده قوی وترکیبی ضعیف اولدیغی
صورتده تکون ونماسی ونهضت وحرکتی التی ایی تمامنده کامل اولمیوب یدنجی ده خروج طلب
ایتمکله طوغمق میسر اولورسه انک دخی معمر اولماسی موجوددر سکزنجی ده طوغورسه معمر اولماسی
نادر اولور الحاصل سکزنجی آیده جنینک خسته اولدیغنه رحمده یرندن اوینادیغی اجلدن
وضیعنه تغیر کلدک ایله کوبکی کریلور وسائر اعضاسی متألمه اولور اکر اول اضطرابدن صکره
قرق کونی تجاوز ایدوب طقوز آیه باقی قالورسه اصلاح مزاج ایدر دیمشلر اما عرض اطوار

اعتباری

اعتباریله اوزره اون آیی مدتده اولان نقل وجوابی بوندن اقدم تحریر اولنمشدر والله اعلم بحقیقة الحال

الفصل السادس فی مدة خلقة الجنین علی قول المنجمین

معلوم اولاکه مدت خلقت
جنینده ارباب نجوم واهل حساب رقومدن نقل اولنان روایتلر بیاننده در حکیم کوشیار
واول فیلسوف هوشیار مجمل نام تألیفنده تحریر ایدرکه جنینک خلقتی مدتی وقبل الولاده
واقع اولان احوالنی ارباب نجوم اعتبارلری اوزره تقریر ایلیوب چونکه پدر ومادرک منیلری
رحمه واصل اولسه بشمک ایچون تنوره یاپشدردقلری خمیره مشابه اولور یعنی حمرتا ذکر
اولندیغی اوزره اطرافنده بر پرده زاری کبی پرده حاصل اولور رحمده واقع اولان تغیراتک اوّلی اودرکه
انی بربتودیجی بیره تخم اکمکه تشبیه ایدرلر اما انسانک تخمی اولان منی رحمه واصل اولدوغی ایله
اول عشانک حصولی زمانی معلوم اولمایوب انجق بحسب التجربه والتخمین یکرمی درت ساعت
اولمق اوزره درکه دوران فلکدن بر دوره در پس نوع بشره باذن خالقه تعالی وتقدس قوای
نفسانیه وامزجهٔ طبیعیه‌دن مختص اولان احوال اولدوقتک طالعی حسبله دردیلر ومدت
حملدن هربرآیده سبعهٔ سیاره‌دن برکوکب تولی ایلیوب هربرینک تولی وتأثیرلری اول
آیده جنینک حال طبیعتنه دلیل اولور دیو اتفاق ایلدیلر انلرک اعتقادلری اوزره اولکی آیده
زحل نام اختر بالا محل تولی ایدر اکر اول اختر طالع ابتداده بولنوب یاخود ذاتنده قوی اولورسه
اول مولود فهیم وعمیق الفکر وعاقبت اندیش وصادق القول وصادق المودة اولور ایکنجی آیده
مشتری تولی ایدرکه نطفه‌ده حمرت ظاهر اولدیغی مدتدر اکر اول اختر سعید طالع ابتداده بولنوب
یاخود ذاتنده قوی اولورسه اول مولود خیر فاضل وکامل اولور اوچنجی آیده مریخ تولی ایدرکه
جنینک اعضاء رئیسه‌سی یعنی دماغ وکبد وقلبی بربرندن ممتاز اولوب سائر اعضاسی دخی رسوم
خفیه ایله ظاهر اولدقلری مدتدر اکر اول یلدز طالع ابتداده بولنوب یاخود ذاتنده قوی اولورسه
اول مولود شجیع وقوی ومقدام وجری اولور شهر رابعده کنش تولی ایدر سعد اکبردر اول اثناده
جنینک سائر اعضالری دخی ظاهر وکامل وجریان روح پرفتوح ایله حرکتی نمایان اولور مهر عالم آرا
اکر طالع ابتداده بولنوب یاخود قویه اولورسه اول مولود عاقبت محمود سلاطین طبیعت وصاحب
جرئت وشجاعت اولوب امور سیاست وسلطنته عارف برمرد کامل اولور بشنجی آیده زهره تولی ایدر
اول اثناده غذایی جذب واحالهٔ سی قوی واعضاسی علی ما یلیق بر اشتداد بولوب رحم مادرده
بتاجک صاچلری بتار اکر اول اختر فرخنده فر طالع ابتداده بولنوب یاخود قویه اولورسه اول
مولود عاقل ونظیف وممائل زینت وظریف وحسن بها وجمال باکمال صاحبی اولور شهر سادسده
عطارد تولی ایدرکه جنینک خلقتی تمام ودهاننده لسانی بالقوه تکلمه استعداد تام بولدیغی
مدتدر اکر اول ستارهٔ سبعه طالع ابتداده اولوب یاخود قوی بولنورسه اول مولود ادیب وفصیح
وکاتب خوش نویس اولور شهر سابعده قمر تولی ایدر ماه عالم آرانک فرمان رب قدیر ایله
تعالی شانه عالم سفلیده سائر کواکبه نسبت بعضی تأثیری ظاهر نمایاندر اکر طالع ابتداده بولنوب
یاخود قوی اولورسه اول مولود امور فلاحت وزراعت وغرس اشجارده عالم وتقدیر میاهه
عارف اولور یعنی اکین اکوب دیکمک وباغ وبوستان واشجار تربیه ایلمک وصولر اجراسنک طریقنی
بلمک وانلرک امثالی اموره موفق اولور ودخی قمر بو دنیا آسماننده اولدیغی اجلدن سریع الحرکه
اولمغله آنک تولیسی تمامنده جنین متحرک اولوب باذن الله تعالی رحم مادردن خروج وظهوره
طالب اولور اکر اول آوانده تولد ایدن دیسه باذن الله تعالی اول مولودک حکمی تعیش ایدوب معمر اولمقدر

اکر مقدما ذکر اولندیغی اوزره لمانع تولد ایده میوب سکزنجی آیه باقی قالورسه تکرار زحل تولیسنه
داخل اولمغله اول جنین دم جامد کبی اولوب شوب رحمه ثقلت ویرور و خروج ایچون حرکت سریعه و
خفیفه یه قادر اولمز اکر سکزنجی آیده تولد ایدرسه امور مذکوره اجلیچون یعنی زحلک تکرار
تولیسندن عارض اولان کلالدن ناشی تعیش ایده مز و معمر اولمز اما اکر طقوزنجی آیه باقی
قالورسه اول جنینه تکرار مشتری تولیسنه نائل اولور ستارهٔ مذکوره قوی السعاده اولمغین
جنینی قوهٔ قویه و صلاح حال اکتساب ایلیوب قوای عزیزیه سی کمال بولمغله خروج طبیعیه یه
طالب اولور تولد ایتسه معمر اولور قاعدهٔ نجومیه اوفقدر دیمشلر الله اعلم بحقیقة الحال
بعض اهل نجوم دخی مدت خلقت جنینی بیلرنده معتبر اولان قواعد سوابعیه راجع قلمشلردر
زیرا منجمین انسانک اکثر احوالنی حرکات فلکیه و سبعیه سیارهٔ سعدیه و نحسیه یه علی الخصوص
دوریهٔ قمریه و شمسیه یه نسبت ایتدکلری اجلدن جمله سنی سوابیع ایله تعبیر ایلیوب اکر کون
و اکر آی و اکر ییل یدیشر عدد اوزرینه اعتبار ایدرلر یعنی خلاق جهان آفرین جل نعماوه فرمانی
ایله عالم علوینک عالم سفلیه تأثیری محرز اولوب جسم تأثیرینک کمالی یدی عدده مبنیدر کم
ستاره نک و فلکلرینک دخی عددی یدی اولدوغنه معارندر دیرلر و انکیچون انسان آنه رحمنده
یدنجی آیی کمال بولور و طوغدقدن صکره اکثریا یدنجی آیده دیشی بتار و یدی یاشنده دیشنی
دکشور و ایکنجی یدی یه بالغ اولور و اوچنجی یدی یه یعنی یکرمی برده صاچی و صقالی بتر
و درت کره یدی عدده مرورنده کم یکرمی سکزنجی یاشیدر سن نماسی تمام اولور دیرلر و عمری
دخی اسبوع ایله اعتبار ایدرلر و خستهلک احوالنده دخی بحرانک اقواسی اسبوعه مبنی
اولدوغی احوال بحرانده مذکوردر پس منجمین خلقت جنینده اطوار ستهدن قصیر و طویل
اعتبار اولنان مدتلری و جنینک حرکتنی و اوچ مثلی زمان مرورنده ولادتنی جمله اسبوع علم
حسابی ایدرلر حاصلی ینه اطبادن نقل اولنان قواعده مطابق بولنور اهل حساب دخی
خصوص مذکورده کندی اعتبارلری اوزره فرد اختیار ایلیوب مدت خلقت جنینی
فردک زوجدن اشرفیتی قاعده لرینه ارجاع ایتمشلردر انکیچون تلک عشرة کاملة فحواسنجه
اون عدد جمله اعدادک اکملیدرکه وحداتدن مرکبدر و جمیع اعدادی جامعدر دیرلر پس
اطبا جنین مذکر اولورسه خلقتک اتمامنده اکثر ازمنه اوتوز کوندر دیدکلرینی تصدیق
ایلیوب بلکی فرد زوجدن شریفدر و عشراتده ایسه اول افراد عدد اولان البته عدد تاملرکم
اوتوزدر چونکه خلقتده مذکر مونثدن مقدمدر انکا بناءً عشراتدن مرکب اولوب هم فرد
بولنان اعدادک اکثر اولی اولان اوتوز عدد دخی مذکر خلقتنک اول مدتی بولنمق حکمت اوقتضادر
دیمشلر سائر احوالی دخی قاعده لری اوزره تقریر و تطبیق ایتمشلر الله تعالی اعلم بحقیقة الحال
خلقت جنینده اولان اختلافاتی حتما امکن تعیینی ایچون ارباب نجوم و اهل حساب و رقوم
کلاملرندن اول مقدار نقل و تسطیر اولندی ینه اطبای اسلامیه نک علی حکم الشرعی کلاملری کلام

الفصل السابع فی مدة الخلقة ومقدار زمان الولادة الجنین علی حکم شرع المتین

معلوم اوله که مدت خلقت و مقدار زمان ولادته حکمادن نقل اولنان اقاویل علمای اطبای اسلامیه دن
قدوة الحکماء المحققین محمد نصر خجندی رحمة الله علیه متن تلویحده ان اول مدة الحمل ستة اشهر
وان اول شهر یولد فیه الجنین هو السابع واما اکثرها فاربع سنین دیو تصریح ایلیوب شارح
تلویح علیه الرحمه شیخ دیدیسدن نقل ایتمشلرکه شعاده کندینک اعتماد کلیسی اولان کسمه دن

نقل ایدوب برخاتونک حملندن درت سنه صکره دیشلری بتمش ولد طوغورمش و اول ولد
معمر اولمش و شیخ کندوسی بن طقوز آیدن صکره دیشلری ایله طوغمش طفل کوردم لکن معمر اولمدی
یکرمی کوندن صکره فوت اولدی دیمشدر مدت حملک درت سنه یی تجاوز ایلمیه جکینک جوازی
زمان سعادت اقتران خلافت حضرت عمریده رضی الله تعالی عنه و عن سائر الصحابة اجمعین
واقع اولان ولادتک روایتی صحتنی مؤید اولور و الله علی کل شیء قدیر و دخی اطباء اسلامیه دن
شکر الله سعیهم نیجه اقاویل عدیده یی صاحب شریعت صلی الله تعالی علیه و سلم حضرتلرندن
روایت اولنان احادیث شریفه یه توفیق و تطبیق ایتمشلردر از جمله صحیح بخاری و مسلمده
ابن مسعوددن رضی الله عنه روایت اولنان حدیث شریفده نفخ روح ایله مراد علم روح
نفسانی اولدیغندن ماعدا فوائد عدیده یی جامع اولمغله مشارق الانوارده مکتوب خبر لطیف
بولنان تحریر اولندی قال علیه الصلوة والسلام ان احدکم یجمع خلقه فی بطن امه اربعین یوما
ثم یکون علقة مثل ذلک ثم یکون مضغة مثل ذلک ثم یرسل الله الیه الملک فینفخ فیه الروح
ویؤمر باربع کلمات یکتب رزقه واجله وعمله شقی او سعید فوالذی لا اله غیره ان احدکم
لیعمل باهل الجنة حتی ما یکون بینه و بینها الا ذراع فیسبق علیه الکتاب فیعمل بعمل اهل النار
فیدخلها وان احدکم لیعمل بعمل اهل النار حتی ما یکون بینه و بینها الا ذراع فیسبق علیه الکتاب
فیعمل بعمل اهل الجنة فیدخلها شیخ داود علیه الرحمه نزهة المبهجة نام تألیف لطیفنده بو حدیث
شریفی ایراد ایلیوب اذا عرفت ذلک عرفت ان لا نزاع بین قول صاحب الشریعة علیه افضل
الصلوات واکمل التحیات ان احدکم یجمع خلقه فی بطن امه اربعین یوما الحدیث زیرا بو خبر
صحیحک مفادی روح برفتوح ابتداء علوقدن یوز یکرمی کوندن صکره نفخ اولنمیه جغیدر اطبا
ایسه خلقت ابتداییده جسد جنین اوتوزبش کونده تمام بزیر اولمغله صورتده بتمشنجی کون
افاضهٔ روح ایله متحرک اولور دیمشلر ایدی اطبانک قوللری روح طبیعی یه مصروف اولورکه
غذا و نما انکا مقصوردر و صاحب نطقک قول کریمی علیه الصلوة والسلام قل الروح من امر ربی
ایله موصوف اولان نفس ناطقه دن عبارت اولورکه انسان انک ایله رتبهٔ کمالدنا نائل اولوب
سائر حیواناتدن ممتاز اولورلر دیمش بوندن ماعدا حدیث بلیغک تفسیرنده کبار محدثین
بوکونه تصریح ایدرلرکه نسوانک برینک رحمنه رجالدن برینک نطفه سی واصل اولسه
ارحام نسوانه موکل اولان ملائکه دن رحم معهوده موکل اولان فرشتهٔ نورسرشته اول
نطفه یی کف دستنه الوب ربم بو نطفه مخلقه میدر یوقسه دکلمیدر دیو درکاه رأفتپناه
خلاق جهان آفرینه عرض نیاز ایدر اکر مخلقه اولمیغنه تخصیص الهی صدور ایدرسه ملک اول نطفه یی
رحمه براغور رحم آنی خارجه قذف ایدر و اکر مخلقه دردیو اول مالو الحیوانک صورتنه بشره ده
تصویر اولنماسنه اشارت علیه صدور ایدرسه اول ملک مشفق تکرار نیازه سرآغاز ایدوب
یا ربی بو لباس بشریت الباس اولناجق نطفه اذکرمیدر یوقسه دیشیمیدر یوقسه سعیدمیدر
اجلی قاچ سنه در و رزقی نمقدار در و اثری نه محلده یعنی وفات ایتدکده روی زمینده نه
محلده مدفون اولور دیو سؤاله جرأت ایتمکله طرف علام الغیوبدن ام الکتابه نظر ایله دیو
مأمور اولور اول ملک لوح محفوظده مراجعت ایلیوب اول مولودک عمرنی و رزقنی و عملنی و اثرنی
کورور و بیلور و آنا کوره عمل ایدر و قنغی بقعه ده مدفون اولاجق ایسه آندن برمقدار طراق
اخذ ایدوب اول نطفه یی آنکله خمیر ایدر نص کریمه منها خلقناکم و فیها نعیدکم کریمه سی

دخی انی مبین اولدوغی تبیین وتصریح ایتمشلر بو حدیث شریفك تفسیری مناسبتی ایله
کبار مفسرین نقل ایتدکلری مزایادندرکه اهل مدینهٔ منوره اول طینهٔ طیبه حقنده و اهل مکهٔ مکرمه
اول بقعهٔ مبارکه فضیلتنده شرفهما الله تعالی کتابلر تألیف ایلیوب هر بری کندی مدینه‌لرینك
فضیلتنی ترجیح ایتمشلر اما تحقیق مذکوره بناءً سید الکونینك جسد اطهرینه مماس اولان بقعه‌نك
اشرف وافضل اولدوغی اظهر من الشمس اولمغله طینهٔ طیبه‌نك سائر ارضین و ذروینه فضیلتی ظاهر و باهر
اولور و تمام حدیث شریف ان السعید قد یشقی و بالعکس ایله الشقی شقی فی بطن امه والسعید
سعید فی بطن امه احوالنی مبیندر تفصیلی بو محله مناسب اولمامغله محلنه احاله ایله اکتفا اولندی
وصحیح مسلمده ابن مسعود حضرتلرندن روایت اولنمشکه رضی الله تعالی عنه اذا مر بالنطفة
ثنتان واربعون لیلة بعث الله الیها ملکا فصورها وخلق سمعها وبصرها وجلدها ولحمها وعظمها
ثم قال یا رب اذکر ام انثی فیقضی ربك ما یشاء ویکتب له الملك ثم یقول یا رب اجله فیقول ربك
ما شاء ویکتب الملك ثم یقول یا رب رزقه فیقول ربك ما شاء ویکتب الملك ثم یخرج الملك بالصحیفة
فی یده فلا یزید علی امر ولا ینقص صدق رسول الله ظاهر حدیث شریف امر کتابت رحم مادرده
اولدوغنی اشعار ایدر اما افصح الفصحانك علیه الصلوة والسلام خبر صادقی لنکتهٔ استعاریه مبنی
اولوب احوال مذکوره‌یی کتابت اولان ملك عالم خارجده بر کسنه‌نك اونی بعضی مهماتی تحریر
ایلیان کاتبه تشبیه اولنمشکه مأمور اولدوغی اموری قلمه کتوروب کرکی کبی یازدقدن صکره
کاغدی کتوررکیدر بعده احوال محرره انك یازدیغی اوزره اجرا اولنور بو استعاره خصوصینی
کبار محدثین تصریح ایتمشلردر الحاصل ما نحن فیه‌ده وارد اولان احادیث صحیحه ما ینطق عن الهوی
ان هو الا وحی یوحی ایله متصف اولان ذات خجسته صفاتدن صادر اولمغله علیه افضل الصلوات
واکمل التحیات حکمادن اولوب سوزلری مجرد ظنیات و وهمیات قبیلندن اولان اشخاصك تقریرلری
اول صادقلك کلام کریمنه توفیق اولنمغه محتاج اولمدوغی عقلادن برفرد انکاره قادر اولمز والله الهادی الی سواء السبیل

الفصل الثامن فی اغشیة المحیطة الجنین

یعنی جنینی محیط اولان اغشیه بیاننده‌در
بو فصلدن اقدم اطوار سته‌دن طور اول بیاننده مشیمه احوالی اجمالا ذکر اولنمشدر تفصیلی بودرکه
رحم مادرده جنینی محافظه ایچون اوچ قات غشا مخلوق اولورخارجده بقدرة الله تعالی جوز و بادم
مثلی میوه‌یه اوچ قات قبوغی اولدوغی کبی انلرك اوچی دخی جنینی احاطه ایدرلر اولکیسی مشیمه دیرکه
اطلاق اولنور انکا صولق دیرلر وایکنجیسی لفا دینلدیکه سفا ایله مسمی اولان پرده‌در سفا لغتده
جوز و بادام و فندق مثلی میوه‌یه اچ یسنده اولان قبوغه دیرلر واوچنجیسی سلادر لغتده جسم
جنینی محیط اولان جلدهٔ رقیقه دیرلر پس مشیمه سفایی محیط اولوب سفا سلایی سلا دخی جنینی
احاطه ایدر مشیمه مقدما ذکر اولندیغی اوزره مشیمه محیط اولان ایکی قات صفاقدرکه قول مختار
اوزره باکثر مراتبك میحسندن متخلق اولوب رحمك بعضی سطحنده نفوذ رحم تعبیر اولنوب
فوهات عروق و شرایینه اولان مواضع خشنه‌سنه متصل اولورکه صانع وحکیمك جلت قدرته
حکمتی ایله اول عروق و شرایینك اغزلری مقابله‌سنده اول غشانك ایچنده یعنی ایکی قاتی اراسنده
دخی شریانلر و طمرلر خلق اولنوب اول طمرلردن جنینه دم طمث و دم ردیء و اصل و شریانلردن
روح نسیم فائض اولور طریق وصوللری بوکونه تصویر اولنورکه اول امردن اول غشا رقیق
و جثهٔ جنین متمایز دکل ایکن اول قان ترشح طریقی ایله نافذ اولوب بعده اول غشاده تقعرلر
حادث و طمرلره و شریانلره مخلوق اولمغله انلردن واصل اولورلر او خصوصده دخی اختلاف عدیده

نقل

نقل اولنوب اکثر اطبا مختارلری اوزره اول غشاده منتسج اولان عروق و شرایینك هر برجنس
باشقه باشقه مجتمع اولمغله جنینك کوبکندن داخل اولوب محللرینه واصل اولورلر اولا اول طمرلر
مشیمه داخلنده مجتمع اولوب ایکی طمر اولورلر و جنینك کوبکندن کیررلر بعده ایکیسی بر اولوب
جالینوس قتنده کبد جنینك مقعرینه یعنی آلت طرفنه شیخ رئیس قتنده محدبنه یعنی اوست طرفنه
متصل اولورلر کذلك شریانلر دخی مجتمع اولوب ایکی شریان اولورلر و سره‌یه دخول ایلدکدنصکره ایکیسی
بر اولوب جنینك یورکنده بتان ابهر دیدکلری بیوك شریانه اندن قلبنه متصل اولور بعده اول اوردهدن
نفوذ ایدن دم جنینك کبدندن جمیع اعضاسنه غذا ایچون جاری و شریانات ایله نافذ اولان
روح کذلك قلبندن سائر اعضاسنه متفرق اولور دیدیلر لکن عند المحققین اول اورده و شرایین جنینك
کبد وابهرندن نابته اولوب سره‌سندن چقدقدن صکره مشیمه‌یه واصل اولمق اوزره درکه شیخ رئیس
قانونده کتاب ثالثدن یکرمی برنجی فندن اولکی مقالرده تصریح ایتمشلر اول عروق و شرایینده ایکی
حالت واردر بری رحمده اولان فوهاته ملاقی اولدقلری محلده هر بری دقیق و انجه اولور انجار رك
بوداقلری کبی ایکنجیسی اول عروق و شرایین اول محلده قرمزی اولوب بعده جنین طرفنه اق کوزینورلر
بو اعتباره بناءً عروق و شرایین مشیمه‌ده بتوب بعد الجمعیت جنینك کوبکنه کرمش اولورلر اما اعتبار
اوله بناءً یعنی مشیمه طرفنده انجه و متفرق اولوب جنین طرفنده بیوك اولمغله جنینك جکرندن و یورکندن
بتوب چقدقلری ترجیح اولنور باقی وجه کان اول مشیمه‌ده اولان عروق و شرایین رحمده اولان
عروق و شرایین افواهنه متصل اولمغله انلردن جنینه دم و روح نافذ اولوب غذا و نماسنه مؤدی اولور
پس قول صحیح اوزره جنین کوبکندن غذالنوب اغزندن غذالنمز اما خارجه اعتبار اولندیغی اوزره
قان ابتداءً جکرینه واروب بعده طمرلر ایله سائر اعضاسنه نافذ اولور کذلك ارواح دخی ابتداءً
یورکنه واروب بعده شریانلر ایله سائر اعضاسنه ساری اولور بعضیلرك اطلاق اوزره جنینك
اعضاسنه ارواح و قان مجرد کوبکندن واصل اولور دیدکلری مسلم دکلدر تنفس خصوصنده دخی
شیخ رئیس اطبادن نقل طریقی ایله جنینك قلب وریه‌سنه واصل اولان شریان و وریدك رحم
مادرده ایکن تنفس خصوصنده منفعت معتده‌لری اولمامغله منفعتلری جنینك غذاسنه مخصوص
اولور دیدیلر ایدن مقدم دخی بعض اول مقالرده اغزندن تنفس ایدر دیدکلرینی دخی منع ایتمشلردر
جنینك بوللری دخی احلیل و قبلدن یعنی ارککلرده ذکردن و دیشیده فرجدن چقیوب کوبکنده
اولان مجرایی آخردن خارج اولور مسیحی کلیات قانون شرحنده جنینك برازی دخی اول مجرادن خارج
اولور دیدوکی مسلم دکلدر زیرا مقدما ذکر اولندوغی اوزره جنین مشیمه‌دن ماعدا بول و عرقنه
محل اولسون ایچون سفا و سلا نامنده ایکی غشایه دخی محتاج اولوب برازی ایچون وعاء آخره
محتاج اولمادیغی غذاسی رقیق اولمغله انکچون صلابت و ثفلت اولمایوب برازی بولنمز انجق انلردن
بول و عرق جریان ایدر بولك دخی خروجی مذکرده احلیلدن و مؤنثده قبلدن اولسه ایدی جنینه ملاقی
اولان سلانام غشانك داخلنده منصب اولوب انده اجتماع ایتمکله بشرهٔ جنینه ملاقی اولور و حدت
و حرارتی ایله دائما اذیت ویررایدی و دخی احلیل و قبل اول اثناده غایت لین اولمغین یعنی زیاده
یمشاق بولنمغله بولك حدتندن و یا قمسندن متاذی اولورلر ایدی انکچون قادر حی جل نعماؤه
سلادن ماعدا سفا نام غشا خلق ایلدیکه بول جنین مجرای سره‌دن چقوب انك تجویفنده
مجتمع اولور سلا که انکا قمیری دخی دیرلر جنینی مماس اولان غشاء رقیقدر جنیندن ترشح اولان
رطوبات انده مجتمع اولور و مساماتندن خارجه اولان بخار اتکه ابدان مسکلینده اولان تر

مقامنده در آنی دخی قبول ایدوب جنین ادیندن بری اولور وجنین ده بول ایله عرق بیننده ارباب
تشریح رأیجه ایله فرق ایتمشلر وسقانا منده اولان غشا ایکنجی آیده متخلق اولور دیرلر انتهی اولره جنین
ایچون بتول بولنمه معین وعاید احتیاجی یوقدر دیدیلر العلم عند الله تعالی الحاصل جنینک
ولادتی اقل واکثر مدتدن قنغی مدتده اولورسه اولسون اعضا وقواسی استکمال بولدقدن صکره
الهام ربانی ایله قوای نفسیه سی متنبه وآگاه اولمغین موت تما ذکر اولندیغی اوزره محلی واسع
ونسیم ارغد وغدایی اوفر طلب ایدوب محل ضیقدن خلاصه سعی ایدر بالخصوص اول اثناده
طبیعت حیض قاننک بر مقداری سد اعضادی ایچون ممرلره ارسال ایتمکله غذاسنه قلت طاری
اولمش اولدیغی اجلدن وقتی کلدیکی کبی حرکات مضطربه ایله متحرک اولوب کندوینی محیط
اولان غشالری بیرتر اول اغشیه ده محتبسه اولان بقایای دم حیض ودخی عرق وبول
کبی رطوبات مزلقه جاری اولور انلرک جریانی ورحمک قوة دافعه سنک نهوضی دخی ولادته اعانت
ایلیوب اول جنین وجوده کلور واول مخلوق مدد الهی وتأیید سماوی فیضان ایدوب رحمک اغزی
انفتاح عجیب الشان ایله منفتح اولوب بعده ینه حالت اولیسنه عودت ایدر فتعالی الله الملک الحق
المبین بعضیلر اغشیه نک انشقاقی جنینک تماسندن تماسیدر رحم مادرده جثه یی بوملک
ایله بیرتلور دیدکلری مردوددر که علی سبیل الندرت مولود غشا ایله اولمسه مجرد تما ایله منشق
اولماز جنینک مشیمه تحتنده اولان غشاء رقیق ایله تولدی ناموق الحروف فقیر مشاهده ایلیم
نسوان اکا ترکجه دوواق دیرلر مشاهیر اطبادن ابن شریف مرحوم انی بعض امراضه بالخاصه
علاج یازمشدر وجنین حین ولادتنده هیئات کثیره اوزرینه تولد ایدر اما اسلم واصلحی اول
باشی ظهور ایلیوب اللری یودلرینه حلاصقاً ممدود اولمسیدر بو اوسلوبدن ماعداسی
یرامزدر وجنینک قبل الولادة وضع طبیعیسی دیز جوکمش کبی اوتوروب یوزی ایاقلری
اوزره واللری دیزلرینه وبورنی ایکی دیزینک اورتاسنده اولوب یوزی والده سنک ارقه سی
طرفنه وارقه سی والده سنک قرننه محاذی اولور بو وضعده بخدمنافع عدیده بولندیغندن
ماعدا حین ولادتنده انقلابه دخی اوقدر که وقت خروجده منقلب اولوب باشی اوزره طوغار
ودخی رحم مادرده جنینه روح نفخ اولندقدن صکره نائم میدر یوقسه یقظان میدر
اختلاف اولنوب اویورلقدر اویا تعلقا حوالنی اثبات ممکن اولمیوب سکران حکمنده اولمق
دخی حرکات وسکناتنه اوفق اولمغله مثبوت حالیه مشابه حالتده اولدوغنه ذاهب
اولمشلر که نائم حکمنده اولمق لولود حتی حین خروجده بکا ایلدیکی کان اویقودن اویانمق
کبیدر ودخی ولادتنده فرق کون مرورنده کولمکه اغاز ایلیوب ایکی آیدن صکره دونش کورمکه
باشلر واکثر اطفالک یدنجی آیده دیشلری ظهوره جهده یری یاشندن صکره دیشلرین دکشور

الفصل التاسع فی اسباب تکون الجنین الذکور والاناث وعظم جثتهما وطولها وقصر قامتهما

معلوم اوله که جنینک باذن خالقه ذکورت وانوثتی وجثه لرینک عظمی وقامتلرینک طول وقصری
علتی بیانندن در مقدما بیان اولندیغی اوزره ذکورت وانوثت لحکمة لوازم وجود انسانیه دن
اولوب بامر الله تعالی نوع بشرک تناسلی الی آخر الدهر طرفینک توالدنه مبنی ومحله سلسله بنی آدمه
قیام ساعته دکین بقا اعطی اولندیغی مستغنی عن البیان الله اما بحسب البشریت امهاتک بعضیسندن
دائما اناث وبعضسندن دائما ذکور متولد اولوب بعضیسندن دخی کاه ذکر وکاه انثی وجوده
کلدیکی اجلدن مسبب الاسبابک حکمت بالغه سی بیان نه حکمتانک بالتجربه والاستقرا تحریر وتقریر

ایندکلری اسباب عدیده بووجهله تسطیر اولنور که تحقیق مذکوره بناءً ذکورت وانوثتدن بریسی
البته لوازم بدن انسانیه دن اولمغله عنایت ازلی تعلقی ایله نطفهٔ ذکر مبداءِ تصویری ونطفهٔ انثی
مبداءِ تصورتی اولدوغی اجلدن ذکرک منیسنده مندرجه اولان قوة مصوره تصویرده کندی منفصله
اولدوغی جسدک شبهنی اختراع ایتمکله جنینک مذکر اولماسنه ساعیه اولور کذلک وانثی منیسنده
مندرجه اولان قوت مصوره صورت قبولنده کندی منفصله اولدوغی اعضانک شبهنی قبول
ایلدیکی اجلدن جنینک مؤنث اولماسنی اقتضا ایدر اما کیفیت وکمیت جهتی ایله غلبه قنقی طرفده بولنورسه
ولد ذکورت وانوثتده زوجی غالبه اولانه مشابه اولور مکر بر مانع ظهور ایدوب طبیعتلرینک مقتضاسنی
اجرا ایده میه لر شیخ رئیس سبب اذکار رجلک منیسی وحرارتی ونضجی وکثرتی وجماعی وقت طهره
موافقتی ومنینک صاغ جانبندن جریانی در که اول طرف اسخن اولمغله منی حار ونضج اولور ورحمک
دخی صاغ جانبنه وصول ایدر کذلک سبب اناث دخی مرأه نک منیسی امور مزبوره وجهت مذکوره یه
مخالف اولمه سیدر دیمشلر سائر کباردن دخی نقل اولنان اقوال عدیده منوال محرر اوزره قرارداده اولور
بعضیلر ذکورت وانوثتک علتی بالکز رحمک حرارت وبرودتنه قصر ایلیوب اکر رحمک مزاجی حرارت
اوزره بولنورسه جنین ارکک تکون ایدر واکر بارد اولورسه دیشی حاصل اولور دیدکلرینی وجوه ایله
منع ایتمشلردر از جمله بر رحمده ایکز تولد ایلدیکی صورتده ایکیسی دخی ارکک یاخود دیشی اولمق اقتضا
ایدر ایدی خارجده کرامته خلافی مشاهده اولندی یعنی ذکر وانثی تولدی کورلدی دیمشلر الحاصل
جمهورک مختارلری اوزره جنینک ذکورت وانوثتدن اسباب خارجیه دن قطع نظر علت مستقله
پدر ومادرک منیلرندن بریسی کمیت وکیفیت جهتیله اول برینه غالب اولدوغی اولوردر حتی بابانک منیسی
کثیر وحار ونضج اولوب قوت فاعلیه سی قویه بولندیغی صورتده رحمک دخی مزاجی سخونت اوزره بولنسه
انانک منیسنه هر وجهله غالب اولدیغی جهتدن مولود مذکر اولدوغندن ماعدا اثرده خواص ذکورت
غالبه اولور بعد الولادة اعضاسنک عظمی وصلابتی وبرنزه قیلک کثرتی ونبض وتنفسنک قوتی
ومفصللرینک ظهوری کبی که اول متلی ولدا اوصاف ذکوریتی جامع اولور بعض قدما مولودک بحسب
الخلقة ذکورت وانوثته علتی حین جماعده پدر ومادرک منیلری صاغ جانبلرندن جاری اولوب
رحمک دخی صاغ جانبنه واصل اولورسه اول جماعدن متولد اولان مولود ارکک اولور واکر
صول طرفلرندن جاری اولوب رحمک دخی صول طرفنه واقع اولورسه دیشی اولور اکر بابانک
صاغندن جاری اولوب رحمک صولنه واصل اولورسه مؤنث مزاجنده مذکر اولور عکسی
واقع اولورسه مذکر مزاجنده مؤنث اولور دیمشلر کبار اطبادن ابو القاسم ابن ابی صادق علیه الرحمه
مسائل ابن حنین شرحنده بو احوالی تصریح ایلیوب خلقت جنینده اغلب اولان جنین مذکر
صاغ جانبده ومؤنث صول طرفنده تولد ایلمکدر کاهی غلبهٔ قوت مصوره ذکورتیده ایکن خلقت
رحمدن صول جانبده بولنمغله جنینک مزاجنده حرارت ویبوست ناقص اولوب مولود مذکر
ناقص المزاج اولور عکسنده دخی مؤنث ناقص البرودت والرطوبت اولور دیو تقریر ایلمشلر
ارسطودن نقل اولندیغی اوزره جنینک ذکورت وانوثتده ریاحک وبلدانک وفصول سنه نک
واسنانک مدخللری مقرردر از جمله ریاح جنوبی که ترکجه لودس دیدکلری روزکاردر وصورا ابدانه
رخاوت ومنی یه رقت ویرمکله نضجنده خلل ویروب باذن الله مؤنث اولماسنه مؤدی اولور
اما ریاح شمالی که ترکجه پویراز دیدکلری معروف روزکاردر ابدانه صلابت ویرمکله حرارت
غریزیه یه جمعیت ومنی یه نضج ویروب بامر الله جنینک مذکر اولماسنه مؤدی اولور حتی چوبانلر

قویوبن قوچ صالیویردکلری ایامده ریاح جنوبیه‌دن قنقیسی هبوب ایدرسه اثارنی بچه‌یه
عدیده ایله مشاهده ایلیوبه یاغلرنده امور بقیه قبیلندن اولمشدر کذلک بلدان حاره و فصول
حاره‌ده دخی اکثریا اناث تکون ایلیوب بلدان بارده و فصول بارده‌ده ذکور تولد ایلدیکی
تجربه اولنمشدر کذلک سن کهولت و شیخوخت و غلامیده دخی اکثریا اناث حاصل اولوب سن
شبابده ذکور متولد اولدوغی بالتجربه بلنمشدر شیخ رئیس حیوان شفاده بعضی ناس سن
حداثتنده منیات اولوب جماعندن اکثریا قز تولد ایدر قچان بیویوب مزاجی مستحکم اولسه
مذکر اولورلردن ادکلر تولد ایدر و برخاتون کیم اولیوب معالجه ایله حامل اولسه اکثریا
قز طوغوررد دیمشلر بعضیلرک دخی انقطاع حیضندن بشنجی کونه‌دکین واقع اولان مجامعتدن
اکثریا ذکور تولد ایدر بشندن سکزنجی کونه‌دکین واقع اولان اناثه مؤدی اولور سکزندن
اون برنجی کونه‌دکین ینه ذکوره مدار اولور بعده خنثی تولد ایدرلر قورقلور دیدکلری غرائبا
اولمغله نقل اولندی بعضی کبار دخی تدبیر متعلق مک من خلیتی اثبات ایلیوب اکر بیدد
وهادرد مستحق تنبیلرا استعماله مداومت ایتمشلر ایسه اول اثناده وجود پذیر اولان ولدلری
غالب امرده ارکک اولوب اکر مبرد انه مداومت ایتمشلر ایسه دشی اولور دیمشلر حتی اول
خصوصده اغذیه و ادویه‌دن تدبیرات عدیده یازلمشدر بو محلده جنبدن مناسبتی اولماغله
تحریر اولنیوب محلنه حواله قلندی لکن اسباب مذکوره‌نک جمله‌سی مسبب الاسبابک جلت
قدرته توفیق و عنایتی ایله صورت پذیر اولدیغی دیب و کما ثرن مبراد دکه نص مبیننده
یهب لمن یشاء اناثا و یهب لمن یشاء الذکور کریمه‌سی آنی مبیندر الله الموفق والمعین
و مولودک جثه‌لرینک عظمی و قامتلرینک طولی دخی لطف بادی ایله هیلولک و فرتمندن
و قوت مصوره‌نک ضعفی یاخود رحمک عدم مطاوعتندن وجود پذیر اولوردر زیرا بعضی
رحم مقدار طبیعتندن کوچک و بعضیسنک مزاجی یبوست اوزره اولمغله جنینک تمامی
طبیعتنه مساعد اولمازنته کم بر میوه‌یی ابتدا ثماده بر شیشه‌یه وضع ایتسه‌لر اول ظرفک
وسعتی قدر بیودیکی مجرددر که زمانمزده اکثریا اغاج قاون تودیع و لیموت وضع اولندیغی کبی
کورلمشدر مولودک اعضاسی عدد طبیعتندن زیاده و نقصان اولدوغی و لقاسی کوچک
اولوب سیماسی دلداده مالک اولدوغی یاخود عکسی واقع اولوب قبیح المنظر اولماسی دخی
موادک قابلیتی و قوتنک فاعلیتنه نسبت اولنمشدر کذلک الوان احوالی یعنی مولودک
بشره‌سی بیاض یاخود سیاه چهره یا غیری لونده بولندیغی اخلاط اربعه‌نک غلبه‌سنه محمول قلنمشدر
اسباب خارجه اعتباریله دخی خلق و خلقا ایچون تحریر اولنمات امور انشاالله المولی محلنده تسطیر اولنور

الفصل العاشر فی اسباب تکون المشابهة المولود وعدمها علی ابویه وسائره

معلوم اولاکه مولودک والدینه و سائره مشابهت و عدم مشابهتی بیاننده‌در بالاده مادهٔ خلقت
جنین فصلنده مراء ایچون نطفه اولدوغی جالینوس مولودک والدینه مشابهتی ایله استدلال
ایلیوب کاهیجه والده و الدینه مشابه اولور مشابهتک اصل ماده‌سی طرفینک منیلری ایدوکی
ایدی محققین آنی رد ایلیوب اکر سبب مشابهت مجرد پدر و مادرک منیلری اولسه ایدی اولاد
هر بار انایه و بابایه مشابه بولنمق لازم کلوردی بو ایسه خلاف واقع اولدوغی ظاهر و نمایاندرکه
بعضی مولود بابایه و بعضیسی انایه و اکثریا طایفه و طایزه‌یه و کاهی دده‌لرینه و کاهی ایراقدن
ایراغه اقربالرینه مشابه اولورلر دیدیلر جالینوسک قولنی بعضی کبار بو کونه شرح ایتمشلر که منی

جمیع

جمیع اعضادن منفصل اولدوغی عند الحکما متفق علیه اولوب لکن ظاهرده متشابه الاجزا اولدوغی
عند الحکما متفق علیه اولوب لکن ظاهرده متشابه الاجزا اولدوغی اجلدن حقیقتده مختلف
الاجزامیدر دکلمیدر اختلاف قلدی اولمغله بعضیسی فی الحقیقه مختلف الاجزادر جنینک هر بری
عضوی کندی شبیهندن منجذب اولان منیدن مخلوق اولور یعنی کوزلردن منجذب اولان
منیدن کوزلر و بورونندن بورون و قولاقلردن قولاق کذلک سائر اعضادن امثالی متکون اولور
اول اجلدن اولاد اباوامهاته مشابه اولوردیمشلر و بعضیلری منی مختلف الاجزا دکلدر انجق
مزاج و قواسی انسان اعضاء مختلفه تکوننه مستعدره در طبیعت ایسه باذن خالقها نوعک
محافظه‌سی ایچون ممکن اولدوغی مرتبه ولدک والدینه یاخود قریبلرینه مشابهتنه اجتهاد
ایلدیکی تاکه فروع اصوللرینه بعید اولمیه اول اجلدن رب العالمین انواع حیواناتده قوه مصوره
خلق ایلدیکی تاکه صور اصلیه‌لری محفوظ اوله دیمشلر الحاصل او خصوصده عند الاطبا استدلالله
سزا اولان طرفینک منیلرنده قوه عاقده و منعقده اعتباری ایله قوه مصوره تأثیر ایدیکه
اول قوی باذن خالقها منفصل اولدقلری جثه مشابهتنه سعی ایدرلر پس اکر بابانک منیسنده اولان قوت
عاقده اقتضا ایلدیکی صورتی انانک منیسنده قبولنه استعدادی بولندیغی صورتنده باذن الله تعالی تصویر
حصول پذیر اولور زیرا فاعل فعلنی منفعلک قبولنه استعدادی مرتبه‌سی اشلدیکی مسلمدر اکر بر علوق بابانک
منیسنده اولان قوه مولده انانک ماده‌سنه غالبه اولورسه فاعل مشابهت قویه اولوب مولود بابایه
مشابه اولور قچان غلبه‌ده نقصان بولنسه عموجه‌لره و دده‌یه مشابه اولور اما اکر انانک ماده‌سی
غالبه صرفه اولورسه مولود انایه مشابه اولور قچان اول رتبه‌ده اولمیوب لکن ینه غلبه اول طرفده بولنسه
طایفه و طایزه‌یه و بیوک والده‌لرینه مشابه اولور فاعل و قابلده اشخاص مذکوره‌یه مشابهته استعداد
بولنمادیغی صورتده شخص اخره مشابه اولورلر شیخ رئیس شفاده حکایت ایدرکه بر خاتونک سیاه حبشی
قوجه‌سندن بر بیاض قز طوغوردی بیوجکده آنی بر بیاضه تزوج ایدیر و بر مشلر انلردن سیاه ولد تولد ایلدیکی
اول روایت صحیحه اولدیغی صورتده ولد اناسنک باباسنه اولمغله اقربادن بعیده مشابهت خصوصنده
مؤید اولور بو دخی معلوم اوله که مقدما ذکر اولندیغی اوزره مادهٔ تکوینده انانک منیسی بین خصوصنده
اولدوغی عند الاطبا قرارداده‌در الحاصل ابناء جنینک متولد اولدوغی ماده‌نک اکثری انا طرفندن اولمغله
ولدک انایه و انا طرفندن اولان اقربایه مشابهتی کثیر اولور مخبر صادق حضرتلرینک دخی علیه الصلوة
والسلام تخیروا لنطفکم فان اکثر الشبه من الاحوال قول کریمی آنی مبیندر روایت اخریده تخیروا
لنطفکم فان النساء یلدن اشباه اخوانهن و اخواتهن وارد اولمشدر و یسی صدیقه بنت
الصدیق حضرتلری یعنی رضی الله تعالی عنها و عن ابیها مشابهتک تصورات و همیه و توهمات نفسانیه
مثلی سائر اسباب عدیده‌سی فصل آتیده ذکر اولندی

الفصل الحادی عشر فی احوال مخالفة الصورة والهیئة النوعیة والقبح والحسن الصورة والسیرة والذکورة والانوثة للجنین من اسباب البدنیة والخارجیة

معلوم اولاکه مسبب الاسبابک تعالی شانه اسباب بدنیه و خارجیه‌دن جنینک ذکورت و انوثتنه
و صورت و سیرتنک حسن و قبحنه و هیئت نوعیه‌سنه مخالف صورتده بولنماسنه باعث اولان
احوال بیاننده‌در معلوم اوله که تصورات و همیه نفسانیه‌نک باذن خالقها بدن انسانیده تأثیر
عظیمی اولدوغی عند العقلا مسلم و بعض اثاری خارجده ثابت و متعارفدر ازجمله بر کسنه بر آدمک
لیمون ییدیکنی کوروب انک حموضتنی تصور ایتدکده اغزی صولنوب دشی قماشدیغی کبی

وبعضی مرضك آخر كسه یه سرایتی وبعضی خسته نك دائما صحت تصور ایتمكله سلامت بولوب
بعضیسی عكسنی تخیل ایتمكله شدته اوغرادقلری كبی تكون صورت جنین خصوصنده دخی حكما
تصورات وهمیه وتوهمات نفسانیه نك تأثیرات عجیبه سینی بو وجهله نقل ایتمشلردر كه عالم
مجامعتده والد ووالده دن برینك خطرلرینه افراد بشردن یاخود غیری صوردن بریسی خطور
ایتمكله اول شیئك شكلی عند الانزال خیاللرینده موجود بولنسه قوت مصوره یه سرایت ایدوب
باذن الله الملك المتعال ماده نك استعدادینه كوره اول جنین پدر ومادرك خیاللرینده بولنان
هیئات شكلنده تصویر اولنور كذلك عند الانزال نظرلری تعلق ایلدیكی اشخاصك دخی صورتلری
تصویر اولنه بیلور اول تأثیره مبنیدر دیرا طبیبلردن جاری اولان حیلهلرك بعضیسی وعند میلده
حاضر بولنوب بعضیسی دخی ارحالنده حاصل اولمغله حاضر بولنان ماده كبه الكه واول حینده
وجود پذیر اولان مشابهته مبنی اولور انكچون اثناء معاشرتده اشباه حسنه وكوزل صورتلره
باقمق صورت حسنه حصولنده فعل عجیب اشلر بلكه تخیللری دخی تأثیر غریبی مأثر اولور یعنی
اشباه حسنه وقبیحه دن قنقیسنی تخیل اولنورسه انلرك حصولنه سبب اولور علامه شیرازی
علیه الرحمه جمال الدین تركستانیدن حكایه ایدرلر كه زمانلرنده افاضل انامدن نجم الدین الحنفی
الخوارزمینك كریمه سندن بر جنته وجوده كلور باشی انسان سائر اعضاسی ییلان اولمغله قابله وسائری
حیرت كرین اولوب اول جنینی كیزلی حالنه ترك ایدرلر كندوسنی اول محلده بولنان بوكه ضربه آتار
بعده ییلان كبی صودن چقوب كلور اناسنك ممه سندن امار وینه صو باطالرا یمش بو منوال اوزره
بر آیی مرور ایلدكده احمد بن قتلنه فتوا ویروب اهلاك اتمشلر اما والده سنه اول امر غریبك
سببندن سؤال اولندقده بر عزیزی شیئ بلمام الا بن یلاندن غایت قورقاردم اول ماده مباشرتنده
عند الانزال خیالمده یلانك كلمشیدی بدیو جواب ویرمش انكچون حكماء حكمت كرین غافل اولانه حین
مباشرتده صورت بشردن غایت احسنی وافضلنی تخیل ایتمك واجبدر دیمك تأكید وارك صورت وسیرتی
كوكجك اولدر دیو توجیه ایتمشلر وحكایه اولنور كه امام فخر رازی علیه الرحمه غایت كوزل ایمش لكن
والده جدلرندن اسباب حسنی سؤال اولندقده والده سی ایلمر معاشرت اثناسنده صورت حسنه دن
غایت كوزل بر صورت تصور ایتمشیدم انكچون ولد بجسم كوكجك اولدی دیرلر ایمش غالبا مرده
سیرت صورته تابعه اولمغله اول امام همامك افاضل انامدن اولدقلری مستغنی عن البیاندر
عند الانزال نظر تعلقندن نشأت ایدن صورتلره دخی حكایت عدیده نقل اولنمشدر از جمله ملوك
قدیمدن بریسنك حین جماعده اوزرلرینه لغفله سیاه خادم اغالرندن بری داخل اولوب انجق
خاتونك نظرینه مصادفت ایدر بعده حكمة انزین سیاه ولد ظهوره كلمك ایله باسنه عارض اولا
اشتباهی اطباسی تأثیرات مذكوره یه بناء دفع ایتدكلری مرویدر صورتده اولان اختلافاتك
اسباب عدیده سی بلندكدن نصكره معلوم اولدكه حكما سیرتده اولان اختلافاته دخی حكمة علت
عیان ایتمشلردر سیرتده اختلاف دیندیكنك حاصلی بوكه عقلادن چوغنك اولادی سفهادن
اولوب اكثریا علمادن جهلا وجهلادن علما ظهوره كلدیكی كورلمش واشیدلمشدر اول خصوصك
حكما قتلرنده سببی لذات حسی وعقلی احوالنده آثر در جماع لذت حسیدن اولمغله سفها اول
لذتك مغلوب ومقهوری اولدقلری اجلدن حین مباشرتده ارواح وقوای الروحی صرف ایدرلر اول
جهتدن میللرنده ارواح وقوی وفرت اوزره بولنمغله اول ماده دن حاصل اولان مولودك قوای
بدنیه سی وعقل وفكری كامل اولور اما حكما اول لذته مغلوب اولمدقلری اجلدن میللرنده ارواح

وقوا الروحی اولعربته منبسط اولماز انكچون اولادلری ناقص القوی وقلیل الفهم اولورلر دیمشلر والله اعلم بحقیقة الحال
الفصل الثانی عشر فی ضعف الجنین فی رحم الحوامل معلوم اولدكه سنارطوس نام
حكیم دیركه كاهیجه رحم حواملده اولان جنین غایت ضعیف اولور **السبب** ضعف جنینك سببی
یا جنینك متخلق ومتكون اولوب صورت بولدیغی منینك ضعیف اولماسندن یاخود جنینك
تغذی ایلدیكی غذانك فساد ورداءتندن ویاخود غذاسنك فقدانندن عارض اولور فقدان غذانك
عارض اولماسنه دخی سبب خاتونده بعضی مرض عارض اولمق حسبیله اكل وشربك نقصان اولمسندن
وجوعدن ویا سائر غذایی تنقیص وافنا ایدیجی اسبابه واحتمیه دن نشأت ایدر كذلك رداءت
وفساد غذاییه دخی سبب ام ولدك مریضه اولوب بعضی امراضه مبتلا اولمسندن ومزاج بدنی رداءت
وفساده متعلق اولوب سوء مزاج اوزره اولماسندندر **العلامات** جنینك رحمده ضعیف
اولماسنك علامتی اولدركه حاملهلرنك ثدیینی كمی ومنتفخ ایكن بغتة ضامر اوله ولبن مفرط واكثر
یاخود لبن مائی جاری وسائل اوله ابقراط فاضل فصولندن مقاله خامسه ده اللی وجنجی فصلده
بحر بر ایروب دیركه شول خاتونكه جنینی ساقط اوله ثدیینی ضامر اولور دیمش وبو ضموره
عروضنه سبب ثدیین ایله مشترك اولان عروق رحمده غذانك عدم فقدانیدر كذلك فصولدن بشنجی
مقاله دن اللی سكزنجی فصلده دركه اگر حامله خاتونك ثدیینی بغتة ضامر اولسه اسقاطی متعاقب
اولوردیمش وینه اول مقاله دن اوتوز سكزنجی فصلده دیركه اگر توامه حامله اولان خاتونك ثدیینی
ضامر اولورسه توامك بریسنه سقط واقع اولور واگر صاغ ممه سی ضامر اولورسه ادكك اولانی
واگر صول ممه سی ضامر اولورسه دیشی اولانی ساقط اولوردیمش اگر لبن افراط اوزره اولوب ثدییندن
سائل وجاری اولورسه بونك ایچون ابقراط فصولنده بشنجی مقاله دن اللی ایكنجی فصلده دیركه حامله
خاتونلرك اگر ثدییندن افراط اوزره لبن جاری اولسه ضعف جنینه دلالت ایدر واما اگر ثدییندن
لبن ثابت اولوبده ثدیین صلب ومتین اولسه جنینك قوة وصحتنه دلالت ایدر دیرا جنین دخی
كفایت ایدجك مرتبه جذب ایتمیوب واول دم متقهقرا ثدیینه راجع اولدیغی اجلدن ثدییندن
متراكم اولوب مجتمع ایتمكله صحت وقوة جنین معلوم اولور واگر طمث حوامل اكثریا جاری اولورسه
غذا جنین اسفله منجذب اولدوغندن ضعف جنین حادث اولور دیدی ابقراط فصولنده مقاله
خامسه دن التمشنجی فصلده دیركه اگر حامله حیضلری نك جریانی منقطع اولوب مضبوط اوله
لامحاله جنینلری صحیح وسالم وقوی اولوردیمش یاخود حامله اولان خاتون كر ایتله حسته كلر
چكد ویاخود مدت مدیده حسته اوله حكم اولنور كه انك رحمنده اولان جنینی ضعیف اولور زیرا
جنینك غذاسی اولان دم صحیح اولمق ممكن كلدر بلكه اول دم اخلاط فاسده رديئه مرضیه ایله مختلط
اولمغله اول دم فاسدی تغذی ایدن جنین صحیح وقوی اولمق محالدر دیرا اول دم فاسد غذاء
جنینه متصرف اولمغله جنین دخی مریض اولمق محاله تر نند اگر حوامل استطلاق بطنه مبتلا
اولسه جنینك غذاسنك بعضیسی اسفله منجذب اولمغله غذاء جنین نقصان اولوب ضعف
جنین اقتضا ایدر یاخود جنینك بطن حاملهده حركت ایدجك وقتی كلوب حركت اتممسی یاخود
حركتی قلت وندرت اوزره حس اولنورسه ویاخود حركتی ضعیفه وخفیفه حس اولنورسه جنینك
ضعفنه دلالت ایدر **العلاج** جنینك ضعفی علامات مذكوره دن معلوم اولدقده كوانك
ضعفنه سبب اولان شیلری دفع وازاله یه سعی ایدوب وجنینه قوت ویرمكه اهتمام تام ایدهلر
پس ایمدیكی اكرام ولدك بعضی امراض ویاخود اعراضه مبتلا واصابتندن جنین ضعیف اولمش ایسه

اول امراض واعراضی دفع وازاله ایدرلر حمیهٔ جیده ایله حامله یه احتما ایتدروب جیدالکیموس وسهل
الانهضام اولان غذالری استعمال لنه اهتمام ایدرلر فراح الدجاج وبیض نیمبرشت وسائرلر امثالی و
لوزحلو عسل منزوع الرغوه ایله غرا ایدروب صباحلرده وطعام عشادن مقدم استعمال ایدرلر زنجبیل
وسفرجل دخی نافعدر وجنینه قوة ویرمک ایچون ادویهٔ نافعه استعمالنا ایتدرمک دخی واجبدر
مثلا لولؤ ومرجانین واحجار نفیسهٔ مستعمله وقشور الاترج وبسباسه ودارچین و زرنباد
وقرنفل وعود هندی وزعفران وسائر بونلر کبی واکثر یا دخی نسخه‌لری ایدروب قوة ویرنجی
نبات واحجاردن اتخاذ اولنان ترکیب نافعه استعماله اولنه مثلا دواء لولؤ الحار ودواء اللؤلؤ
البارد کبی اقتضا سنه کوره استعمال ایدرلر وشول دوج که آکا بلسان الصبیان تسمیه اولنور
لسان یونانیده بوکا اُمیر یونِیس دیرلر آلامان مملکتنک عورتلری عندنده مشهور ومتعارف
وکثیر الاستعمال اولان بو بلسانندر داخلاً وخارجاً استعمال اولنور داخلا استعمالی بر ملعقه‌دن
ایکی ملعقه‌یه وارنجه وخارجدن سرة یه وبطن اوزرینه وضع اولنمغله استعمال اولنور واکثر حامله‌یه
خوف وحشیت ویاخود غضب وزحمت ویاخود حزن وهم اصابت ایلسه ویاخود دخی منجی
اولسه یاخود بطننده نفخ ورياح ویا مغص واقع اولسه بلبسان مذکور غایت نافعدر یاخود
بزرالرازیانج وبزرکونی بالسّویه اخذ اولنوب ماء عسل ایله طبخ وتصفیه اولنوب حوامله بر جرعا
استعمال ایتدوره‌لر یاخود بو لوجر بی استعمال ایدرلر صنعتی بودر مرجان احمر بر درهم لولؤ مدبّر
نصف درهم یاقوت ازرق وسیلان واغذانی وزمرد ویاقوت احمر هر بریندن ثلث درهم دارچین
بر درهم زرنباد وقاقوله وعود هندی وکبابه ونشارهٔ عاج هر بریندن نصف درهم قرص غالیه
ثلث درهم سکر محلول بماء الورد وماء بادرنجبویه اللتی وقیه اخذ اولنوب قانون اوزره لوجر لر
عمل ایدرلر یاخود بر مقدار لوز حلو مقشر اخذ اولنوب بر واسع الفم اناء زجاجیه ویاخود بر غیر ضیق الفم
اناء فخاری نظیفه یه وضع اولنوب اوزرینه قرنفل ودارچین وجوزبوا وبزرالرازیانج اخذ وسحق
اولنوب مسحوقاً ذر اولنه وینه بر قات لوز مقشر دوشیه لر وینه مسحوق مذکوردن اوزرینه ذر ایده لر
منوال محرر اوزره فرش والحاق ایدروب بعده ماء الورد یاخود ماء لسان الثور البستانی ایله محلول
سکر ابیض مصفانی اول فرش والحاق اولنان لوزلر اوزرینه صب ایدرلر حتی سکر اول لوزنی ستر ایلیه
بعده بر مقدار ترک ایدروب حامله یه اکثر اوقاتده دفعات کثیره بو لوز مدبّره دن اعطا ایده لر
وبو ترکیب دخی بو خصوصده ادویهٔ مختاره دندر صنعتی بودر جوزبوا نصف وقیه خولنجان ایکی درهم
دارچین بر درهم عظم قلب الایل ایکی عدد اخذ ومحکم سحق ایلدکدنصکره اوزرینه روح الشراب رش
ایدوب بعده اوزرینه عسل منزوع الرغوه صب ایدرلر بعده محکم مزج ایدروب دفعات کثیره حوا
ترمسه مقداری استعمال ایتدوره لر وخارجدن بطن وسرة یه بو ضمادی وضع ایدرلر ترکیبی بودر
قرنفل وجوزبوا وسذاب وحب الابهل هر بریندن بر درهم اخذ ودق اولندقدنصکره اسیجق عسل
منزوع الرغوه ایله غرا ایدوب نار لین اوزرینده مزج وخلط ایدرلر بعده حار ایکن بر مستطیل الشکل
اسیجق بچوداً را نمکی قطعه سنه طلا ایدروب سرة اوزرینه وضع ایدرلر یاخود خمر احمر اوج رطل اخذ
وحار ایکن ایچینه نصف وقیه دهن جوزبواء المعتصر حل ایدرلر بعده ماء الورد وماء سالویا وماء
مرزنجوش وماء فلسقون هر بریندن بر رطل اخذ واوج وقیه روح شراب خالص اضافه ایچینه
قرنفل وسذاب مسحوق بر وقیه اخذ ومزج ایدروب محلّه مناسب بر اسفنج جدیدی بو ترکیبه
غمس ایدوب مبلولاً صول ممه‌نک آلتنه وتولّدق الملرینه وکوبک اوزرینه ودیزلر آلتنه

ودست

ودست وپایده اولان عروق نبضه وضع ایدرلر وجفاف حاصل ایتدکجه تکرار غمس ایدروب مبلولاً
وضع ایتمک ایله علاج ایدرلر یاخود جوزبوا وبسباسه وقرنفل وحب الابهل مستسا ویا اخذ اولنوب
بعد السحق عسل سچینی ایله مسوح مثالنده ایدروب بعده قشور الخبز یاخود خبز معسله طلا ایدوب
سرة یه وضع ایدرلر ویاخود بر سفرجلی بتجفیف ایدروب ایچینه تریاق ومصطکی وقرنفل مسحوق
طولدوره‌لر یاخود اکر حرارتی وار ایسه مرجان وحب الآس وورد احمر مسحوق وسفوف دیاروددن
طولدوروب فرون حبازنده طبخ وسرة یه وضع ایدرلر یاخود خمر ایله طبخ اولنمش ثمر وسفرجل
بر دنجی وقیه دقیق الحنطه بر وقیه قرنفل ودارچین وبسباسه یارمش وقیه اخذ وسحق
ایدروب سفرجل مطبوخ مذکوره ایله لبیجه ایدرلر وسرة یه وضع اولنه اما امراض حارّه ده
علی الخصوص نزف دم وار ایسه لبیجهٔ ائی البیان غایت مناسبدر ترکیبی بودر طین ارمنی
ودم الاخوین ومصطکی ولبان ایکیشر درهم جلنار وقرص کهربا بر بر درهم جوز السرو بر بچق
درهم دقیق الحنطه بر وقیه اخذ اولنوب شراب احمر یاخود عصارهٔ سفرجل ایله لبیجه اولنوب
سرة یه وضع ایدرلر یاخود ظهره وبطنه مرهم قومیطیسا طلا ایدرلر یاخود ورد احمر ومصطکی
ومرجان وبسباسه وجوزبوا وقرنفل بالسّویه اخذ اولنوب مسحوقاً بر کیسه یه وضع ایدروب بطنه
قویه‌لر یاخود دهن الآس ودهن السفرجل ودهن مصطکی هر بریندن بر وقیه لحیة التیس
واقاقیا وطین ارمنی وورد احمر وجلنار مصری ودم الاخوین وصندل احمر هر بریندن بر درهم
اخذ اولنوب بعد السحق مقدار الکفایه شمع ایله مرهم ایدرلر یاخود خولنجان نصف وقیه جوزبوا
وبسباسه وقرنفل وطین ارمنی وجوز سرو وجلنار ودم الاخوین یاریمشر درهم مصطکی ولادن
یاریمشر وقیه لبان ایکی درهم صمغ عربی بر درهم ترمنتین بندقی ایکی درهم زفت ملاحین بر
وقیه مقدار الکفایه شمع خالص ایله ضماد اولنوب محل مذکوره یه وضع اولنه غایت مجربدر

الفصل الثالث عشر في احوال التوأم یعنی ایکز طوغان طفللرک احوالی بیاننده‌در

جنینک متعدد اولوب توأم تکون ایتدکلرینه دخی اسباب عدیده ذکر ایدرلر اولنسدر علامهٔ مجندی
علیه الرحمه اوله خصوصا اوج سبب ذکر ایلیوب اولا ار دجل ومرأه‌نک منیلری کثیر المقدار اولمغله
جین معاشرتده بعد الامتزاج یمینا ویسارا رحمک ایکی بطننی طولدروب ما بینلرینی دخی اول
محلده بولنان غوا فصل ایتمکله باذن الله تعالی متعدد صورت بولورلر اولودلر ایکنجی کثرتلریندن
قطع نظر طرفینک منیلری مجتمعهٔ رحمده داخل اولدقده ایکی قطعه یه منفصل اولوب بر قطعه‌سی
رحمدن بر طرفده قطعهٔ اخری طرف یمنیده طرف اخره واقع اولمغله متعدد اولورلر اوجنجیسی هر بر
رزقه‌نک مرجعی اختلافدن نشأت ایدرکه بر رزقه‌ده منیٔ انثی ایله مختلطا بطن واحده مندفع
اولوب رزقهٔ اخراده کذلک آخر بطنه مندفع اولمغله بعضلرینده اتصال بولندیغی جهتدن تعدد
جنینه سبب اولور بعضی اطبا تعدد جماعدن دخی توأم تولدی بحث ایدروب ولادتلری زمانک
تفاوت وتراخیسی ایله یعنی ایکیسی بر کوننده طوغمایوب متفرقاً طوغدقلری ایله استدلال
ایتمشلردر حتی کامل الصناعه صاحبی بر عورت ایکی ولد طوغوروب برینی بر بچق ایده دیرینی طقوزنجی
آیده طوغردی دیمش اما متعدد جماعدن متعدد اولدیغی قواعد طبدن بعید کورینور دیرلر زمان
رعوصده وبعده رحمک فمی منضم اولدیغی مقدّما ذکر اولنمشدر اکر تکرار جماع محلنده آچلمق
احتمالی ویریلورسه سقوطه مؤدی اولدیغندن ماعدا علوق اولدن التی کون مرور دنصکره
صکره تکرار علوق حصولی صحیح دکلدر دیرلر لکن شیخ رئیس حبل علی الحبل خصوصنده ایکز لرک

متفرقا طوغماسي يعني بري طوغدقدن صكره ايام كثير مرور ايليوب اول بري دخي طوغماسي نادردر
زيرا اكثري جماع واحددن حاصل اولورلر اما از اولور جماعك تعددندن دخي اولور يعني كبه
قالدقدن صكره تكرار جماعدن ينه حامل اولمق اولور لكن اول حالت بر خاتونده ممكن اولور كه
بدني قوي وقاني وحرارت غريزيه سي ولذتي اوله اول كونه خاتونلرك بر نلرنده قبل چوق اولور
انلركاهي كبه لك وقتنده حيض دخي كورورلر حيضلري ورحملري قوي اولمغله حيض وقتنده
رحملرينك اغزي اچلديغي قاپرمزلر اما قويه اولميان خاتونلر كبه اولدقدن صكره رحملرك اغزي
اچلمق ايله تكرار كبه اولسه لر قورقلور كه جنين اول فاسد اولوب ثانيسني دخي افساد ايليه
قويه اولان خاتونلردن دخي قورقلور كه ايكي جنينك ازدحاملرندن ناشي مجموعه اولوب يودني
دكوزي شيشسه وامراضدن ناشي بريني دوشوره ديمشلر بعضي قدما بر خاتونك بطن واحدده
بش ولد طوغورديغني كوردك ديمشلر الحاصل ايكز تولدي واكثريا ايكي طوغديغي وايكيسي
دخي اركك ياخود ديشي اولوب كاهي براركك وبر قز اولديغي واكثريا ايكيسي دخي معمر اولديقلري
هر عصرده آثرم كورلمش وايشيدلمشدر ذلك تقدير العزيز العليم ارباب تجربه جنيني رحم
مادرده توئم اولمق وعند حين ولادته اول طوغانك كوبكندن آخر جنينه اتصال
علامتي بولنمغله بلنور قابله كامله انلر ادراك ايدر ديمشلر

الفصل الرابع عشر في تدبير الحوامل وحفظها وحراستها

حامل اولان خاتونلرك تدبيرلري وحفظ وحراستلري بياننده در تجان برخاتون حبل علامتي ظاهر اولسه ولدي وجوده
كلنجيه دكين مدت حملده اول خاتون قروه دن وتيه دن وسقطه دن يعني صيحره مقدن وقالقمقدن
ودوشمكدن كندوسني صاقنمق واجبدر زيرا امور حفن كوره مقدما ذكر اولنديغي اوزره مشيمه نك
رحمه اتصالني تحريك ايليوب جنينك سقوطنه مؤدي اولور ودخي زوجه وخيرخواهي اولنلره
لايق اولان اول مقدره فرحدن ماعدا امور نفسانيه عروضندن حمايت وصيانت ايده لر امور نفسانيه
الميده دن مراد حركات نفسانيه واعراض نفسانيه دخي ديرلر اساميلري فرح وفزع وغضب وغم
وهم وخجل در شرتب حسبيله مذكوره دن بري عارض اولديغي صورتده فرحدن ماعدا حبلي نك
نفسي وقواسي اول عوارض سببيله تدبير جنيندن فارغ اولمغين امر جنين مختل اولمغله
اسقاطه مؤدي اولوب قرننده حاصل اولان ولدي دوشورمك واقع اولور باخصوص اول
اموردن هر برينك مفرطي يعني حددن زياده ظهوري مهلك اولديغي نقل اولنمشيدي
زيرا اعراض روحانيه نك تأثيري زهر هلاهلك تأثيرندن اشد ورتبه اضطراب الام واوهام
اذا ايدر حسد ايتمكده امراضدن اصعب اولديغي متفق عليه در ودخي كبه خاتونلره جماعدن دخي
اجتناب لازمدر زيرا جماع ايتمك رحمده اولان جنيني حركات مضطربه ايله تحريك ايليوب غذاسي
اولان قاني دخي تغير وافساد ايدر بوندن اقدم جماعك حبلي يه مضرتي مكررا ذكر اولنمشيدي
ودخي حيضي ايتديجي اولان اغذيه وادويه استعمالندن منع لازمدر زيرا اول اغذيه وادويه دن
هر بري دخي تحريك وتهييج ايتمكله غذاء جنين اولان دم طمثي ايندروب سقوطه مؤدي اولور
اول اشيا كرفس وحمص نوس وبوكرلجه نك ايكي نوعي يعني احمر وابيضي وبوي تخمي وكبره نك
كندسيي وسمسم وترمس يعني آجي بقله وانلرك امثالي مدر اتدر ودخي حبلي حمامده چوق
اكلنمكدن منع لازمدر زيرا حرارت حمام ايكي وجهله جنينك سقوطني ايجاب ايدر برديسي
جنين حرارت حمامدن ناشي هوايه بارده استنشاقي ايچون حركات مزعجه يه محتاج اولمغين اول

حركتدن مشيمه نك باغلرينه ضعف كلمك ايله سقوطه مؤدي اولور ثانيا حبلي نك بدننده اخلاط
چوق اولسه اطبا ممتلي ديرلر اول اخلاط حرارت سببيله اريمك ايله رحمده اولان رطوبات دخي
سيلان ايدوب جنينه ازلاق يعني ميرغلق ويرمكله سقوط واقع اولور اكر ممتلي دكل ايسه
رطوبات بدن متحلل اولوب غذاسنه نقصان طاري اولمغله قوت ماسكه يعني بدنده حفظي
لازم اولان اشيايي طوتن قوته ضعف كلوب سقوطه سبب اولور الحاصل وقت ولادت قريب
اولنجيه دكين حبلي اولان خاتونلري حمامدن منع ايتمك لازمدر باخصوص زمانه خاتونلرينك
حمامده اولان حركات وسكناتنده واكل وشربلرينه بناءً حبلي يه حمام حرام مرتبه سنده اولمش
اولور صاقنمق لازمدر كه امتلاء حبلي يه ايكي جهتدن ضرر ايدر چوق يمكدن ودخي تخمه دن اولا
كندي غذاسي فاسد اولمغله جنينك دخي غذاسني افساد ايدر ثانيا رحمك محالرنده سده
ايراث ايتمكله جنينه غذا وصولني منع ايدوب هر وجهله ضعفه مؤدي اولور حتي پاکر معده نك
امتلاسي رحمه مزاحمه ويرديكي اجلدن ضرري مقرردر ودخي حبلي يي متواترا اعضر مقدن صاقنديرلركم
اول عطسه مشيمه نك رحمه اولان علاقه لريني تحريك ايتمكله سقوطه مؤدي اولور وقوصمق دخي
سقوطه مؤدي اولور احترازا ايده لر وقويسي كريه ومنتن الرايحه يعني بد قوقولي اشيادن قچمقدن
دخي محافظه اولنه حتي ياغ مومي سوندكدن عارض اولان بد رايحه استشمامي اسقاطه مؤدي
اولور ديديلر وحبلي نك اشتها وارزو ايلديكي اطعمه وسائر اشيا هر نه ايسه البته تدارك محتا
اكر اولنمزسه نفسنده مضرت كلا ايسه دخي تحصيل ايدوب مقدار قليل ويره لر زيرا اكر اول خاتون
ارزو ايلديكي شيدن منع اولنسه قوة شهوانيه سي انك طلبنه مشغول اولوب رحمده اولان
جنينك تدبير واصلاحندن فارغه اولمغله ضرره مؤدي اولور في الحقيقه حبلي ارزو ايلديكي
اشيايه عدم نيلندن ناشي سقط وقوعينك بالتجربه كثرتي كورلمشدر زيرا مطلوبك عدم
حصولندن انسانه اصابت ايدن مضرت سمدن اشد ومقصود اولان شيئك على وفق
المراد حصولندن وجود پذير اولان احوال بهجت مآل واثار صحت مدار بريسي ادويه شريفه
واشربه لطيفه ايله تحصيل اولنمق ممكن دكلدر استرسه شيخ رئيس تدبير ايلسون

الباب الثاني في امراض العارضة للحوامل في مدة حمل وهو يشتمل على ستة عشر فصلا

الفصل الاول في كلام كلي للحوامل

معلوم اوله كه حبلي يه خسته لك
عارض اولوب معالجه اقتضا ايدرسه قان الدرمك ومسهل شربت ويرمكدن صاقنه لر مكر طبيبا اول خاتونك موتي
مؤدي اولور مرض وشدت عظيمه ظهور ايليه اول محلده جنينك موتي حامله نك موتندن اولجا اولمغين فصد
واسهالك استعمالي جلما واجب اولوب تأخيره مساغ اولمز زيرا حامله نك موتي جنينك موتني موجب
اولور اما جنينك موتي حامله نك موتني موجب دكلدر ازجمله چيچك چقارمش خاتونلرك حملي اثناسنده
صماي جدري ظهور ايليوب چيچك چقارمق علامتلري نمايان اولسه اول علتده قبل الظهور البته
فصدك ايجابنه بناءً بي توقف فصد اولنور اول صورتده چيچك ماده سي خفيف بولورديغي
اجلدن حبلي نك سلامتي مأمول اولور اكر ايسه جنيني ساقط اولسون يحتمل كه دشمه بعضي
جهله نك جنيني صيانةً فصد اتميوب چيچك شديد چقمق ايله بامرالله تعالى حبلي نك وفات
ايتديكي كورلديكي اكر علت مذكوره مثلي امراض عروضندن قطع نظر حبلي خصوصنده فصد واسهال
امري ضروري اولميوب بلكه حبلي نك قان الدروب وشربت ايچمك عادتي اولديغي جهتدن
اول حبل عادتنك زمانينه مصادفتي فصد واسهالي موجب اولورسه ياخود بدننده زياده امتلا

اولنورسه یاخود اصلنده بوردخی تمامنه یا رحمه متعلقه اولان افواه عروقدن قان سیلان ایتمکه
مبتلا اولوب حمل سببی ایله محتبس اولمش بولنورسه بنه واجب اولان فصد ایدوب مسهل خفیفه
ویرلکله امرار اتنقلدر لکن اشهر ثلثهٔ وسطاده اولوب ثلثهٔ اولده وثلثهٔ اخیره ده اولمیه یعنی ابتدای
علوقدن اوچ آی صکره اولدکه مدت حمل طقوز آی اولدیغی صورتده اوچر اوچر اوچ قسمه منقسم
اولوب فصد واسهالك جوازی اول اوچ قسمدن ثلثهٔ وسطی ده اولمش اولور اولکی اوچ آی
ایله بعد الستة عدّ اولنان اوچ آیده احتراز لازمدر زیرا اولکی مدتده جنینك رحمه اتصالی
ضعیف اولمغله ادنی حرکت سببی ایله سقوط وخروجه منتهی اولور ثلثهٔ اخیره ده ایسه عظیم الجثه
ومتوفر القوی اولوب غذایی متوفره یه محتاج اولمغله فصد واسهال اولندیغی صورتده غداسنه
قلت کلوب ضعف قوی طاری اولور جالینوس واتباعی بو ایکی مدتی انواع میوه نك مبداء ظهور
وزمان انتهاسنه تشبیه ایتمشلردرکه ابتداده تعلقلرینك ضعفندن وانتهاسنده کمالـ
نهایتلرندن سقوطه منتهی اولمغله ادنی سببدن اکثری دوکلور ابقراط فصولندن مقاله رابعه ده
کبه خاتونلره مسهل دیمک ویرمکه بووجهله بیان ایدرکه حاملك بدننده اولان اخلاط هایجه
ومتحرکه اولوب اول فاسد اولان اخلاطی اخراج ایچون دوایه محتاج اولسه حملندن درت آی
مرور ایدنجه یدنجی آیه منتهی اولنجه دوا سقی اولنوب مقتضاسنه کوره قومقه دخی ویریلور
بو مدتدن مقدم دیدیکی آیدن صکره صاقنق لازمدر شراح اول قولی شرح وبیان ایلیوب
مقدم جنینك ماده سنده ذکر اولندیغی اوزره هر بار ترك استفراغدن متوقع اولان ضرر سقوط
ضررندن زیاده اولسه یاخود ضررلری ایکیسی دخی متساوی اولسه لر حبلی قولنج صعبه مبتلا
اولدیغی کبی لاعالة کیف ماکان استفراغ واجب اولور زیرا اول حینده استفراغ اولنمادسه ضرر
متیقن ومعلوم اولوب استفراغ اولنسه ضرری موهوم ومشکوك اولور احتمالدر دو شوره
اما تجاوز استفراغك ضرری اسقاطه مؤدی اولمدیغی متیقن اولورسه اولکی اوچ آیه آخرکی
اوچ آی اوفاقی مثلی اولدقلرده مسهل ویرمك جائز اولماز اگر معین اولمازسه جائز اولور حاصلی دیکم
مدت حملدن اولکی اوچ آیه یحنده واشتیجی ایدن صکره حبلی یه لحلة معالجه اولنمق اقتضا ایلمسه اول
مدتك احوالی واول علتك ازاله سی ایله جنینك محافظه سی خصوصلری ملاحظه اولنوب جنینك ضرری
اناسنی محافظه طریقی ایله معالجه اولنورکه اناسنك سلامتی لازمدر اما اگر فصد واسهال ایله معالجه
ایتمك ضروری اولمایوب انجق حبلینك عادتی یاخود اخلاطك حرکتی وبعضی مرتبه غلیتی اقتضا
ایدرسه اول صورتلرده دخی اولکونه معالجه ترکی لازمدر اولا عادتی استفراغ اولنمادیغی صورتده
جنینی ایمن اولدیغی ایچون ضرری قلیل اولور اگر اخلاطی هایجه اولورسه دخی نضج بولنجیه دکین
معالجه سی تأخیر اولنسه ترك استفراغك ضرری بنه اسقاط جنینك ضررینه بالغ اولماز زیرا اول حیثی
اخلاطك نضج بولنجیه دکین ترکی لازمدر انجون خوفا من الاسقاط اسهالك ترکی اولی اولور اما اول
ایکی مدتك میاننده تعلق جنینك قوی اولمغله اسقاط نادر اولمغین استفراغ تجویز اولنوب
طبیب لبیب تدبیری ایله اقتضاسنه کوره فصد دخی اولنور شیخ رئیس کتاب ثالثده یکرمی
برنجی فنده ایکنجی مقالده سنده عیسی ایله جالینوس وابقراطدن نقل اولندیغی اوزره تجویز ایلیوب
اونجی آیدن صکره حین ضرورتده اسهالی وفصدی تجویز ایتمشلردر انلر ما عدا اول رئیس الکلك
افاده ایلدیکی فوائد جلیله دندر بر خاتونك حمل اولمازدن مقدم کرکی کبی کوردم کورمیوب بعده کبه
قالسه دخی قبا اتخله ایجنده فضول کثیره مجتمعه اولوب البته تنقیه اولنمغه محتاج اولور اگر اعمال

اولنورسه

اولنورسه جنینی افساد ایدر واجبدرکه حملندن اوچ آی مرور ایتدکدنصکره اول خاتونه رفقله
تلطف ایله معالجه اولنوب مهما امکن تنقیه اولنور وقبلدن کتورمینجك شیلر ویریلور خصوصا
رحمك رطوباتندن ناشی حرنیق اولان ماده یی تدریجیله اخراج ایچون خفیف احتقانلر
وزراقه لرك خفیفی ایله کتورمه علاج ویریلوب تدریج ایله تنقیه اولنه دیمشلر شکر الله سعیهم
وینه انلرك تدبیر لطیفلرندندرکه حامله خاتونلرك طبیعتلری انقباض اوزرینه اولیوب
دائما اعتدال اوزره ملین کرکدر تاکه بغرسقلرده محتبس اولان ثفل رحمه مزاحمه ایروب
جنینه طارلق ویرمیه واول ثفلك حرارت عفنیه سی جنینه سوء مزاج ایراث ایلمیه اگر انقباض
شدید بولنوب تلیین واسهال اقتضا ایدرسه سرخشت وخیارشنبه مثلی خفیف ملین
ایله تلیین ایدرلر اسهال طبیعی بولنورسه جنینه وجوه ایله مضر اولدیغی جهتدن دفع وحبسنه
تعنید اولنه طباشیر هندی ایله صمغ عربی علی السویه اخذ ودق اولنوب الما یاخود ایوا شرابلری
ایله ویره لر قرص طباشیر ایله ایوه ربی دخی نافعدر بو ترکیب دخی حبلینك اسهالنی منع ایدر
صنعتی بودر قوزغی قولاغی تخمی سمز اوتی تخمی وحبدن ایرلمش سماق هر برندن اوچر درهم
صمغ عربی وکل ارمنی هر برندن بر مثقال جمله سی اخذ ودق اولنوب الما یاخود ایوه شرابلری ایله اوچر
درهم ویره لر نار واکرم وامرود والما سویقلری واکثری فاکهه لر دخی نافعدر واگر اسهال انقباض بولنمیوب
مجرد طبیعت سلالیلغی مراد اولنورسه واجب اولان دخی اودر سمز تاوق وسمز قوزجق جوزنی ایله
پرورده اولمش جوجه لر بیدوره لرکه انلر اسفیذ باجات تعبیر اولنور لکن فساد شهوة خصوصنه
وهضمه رعایت واجبدرکه قوت حاضره سنه قیاسیله استعمال اولنوب امتلادن زیاده احتراز
ایده لر بعضی کبار حبلینك تلیینی شیاف واحتقانی ترجیح ایتمشلردر اما احتقان خفیف اگرچه
اسلم علاجدر ولکن احتقانك زیاده امتلاء ویرمکله جنینه بغرسقلره طارلق ویردیکندن
ماعدا احتقانده اولان ادویه نك قوتی طبیعتك آنی تصرفندن اول رحمه سرایت ایدوب جنینك
مزاجنه خلل ویرمك احتمالی اولور مکر طبیب حاذق تدبیری ایله معتدل اجزادن ترکیب اولنمش
اوله ینه بغرسقلره مزاحمه ویرمه سی باقیدر شیافه دخی رحمك قربی سببیله خلل تأثیری
واجبدر ایله اولسه متناولات ایله تدبیر اولنمق ارجح بلکه اصوب اولدیغی تاکه اول ادویه معده ده
ونواحیسنده اکاتلان ایله قوتی منکسره اولوب تأثیرینه ضعف کلدکدن صکره رحمه واصل اوله
اول صورتده ضرر ملاحظه اولنماز بالخصوص حامله یه ویریلان ملیّنات خفیف ولطیف واعتداله
قریب اولمق واجب اولدیغی دخی عنابری فرا ربع ورد رابع وطیاهیج وسمك رضراض وادغلق قوزی
امثالی مثلی لطیف غدالر اولمق لازمدرکه اکثیلر ایله تربیه اولنمش اوله ابقراطدن منقولدرکه اگر
حبلی یوم علوقده غذا اشتها ایدرسه سویق تعبیر اولنان قاورلمش بغدای اونی طبخ اولنوب
سقی اولنمق لازمدر اگر اول غذا تفاح ایسه ده سریع الانهضام ایدر دیمش اما یالکز اون چورباسی
اولمقدن طاوق صویی ایله بشمك دخی اولیدر وفاکهه دخی باتوته نعلکاری قزل اوزم وطاتلی ایوه
وامرود اولمه دخی حتی مائل الما اولنان نارجه دخی ویره لرکه بونلر اشتهایی تقویت وبروکله الکثرها
حامله عارض اولان ضعف شهوت غذایی دخی دفعه مدد اولورلر ومعاجین انواعندن
دوالریی جوارشات مشهوره استعمال ایتدرملکدر ازجمله جوارش لؤلؤ عظیم النفعدر دخی حبلی
ریاضت معتدله ایله ریاضت تکلیف اولنمق لازمدر تاکه احتباس حیضدن ناشی بدنلرنده محتبس
اولان فضلات مهما امکن تحلیل وتلطیف بوله وافراط اوزره اولمیاکه تنفسلرینه خلل ویدنلرینه

التهاب ويروب قوالرينه ضعف ايراث ايتمكله اسقاطه مؤدى اوليه و بيان بوريك ايله اولان
رياضتلري غايت خفيف كركدركه تاكه مواد بدنى اسفله تحريك ايتمية وحبلى نك اللرى و ايا قلري
وبويون برنلرى آهسته غمز ودلك اولنمق دخى نافعدر واللري وايا قلرى فصول اربعه يه مناسب
ماء معتدل ايله غسل اولنوب دوشكى ولباسى دخى ناعم ويومشق اولمق لازمدر ودخى حوامله
نازله حدوثندن محافظه اولنمق لازمدر حتى رحم جانبنه مادهٔ رطبه نازله اولوب ازلاق جنينه
يعنى رحمده صيرلغنجلق حدوثنه باعث اولمغله جنينك صيرلمسنه مؤدى اوليه خصوصا نزله نك
اوكسوركك ايراث ايلديكى ظاهردر سعال ايسه حركت عنيفه سبيله اسقاطه مؤدى اولور بو اجلدن
اقتضا حسبيله باشلرينه ياغ سورمك دخى ممنوع اولريحا صلى حامل اولان خاتونى اسقاطه
سبب اولور جميع اشيادن صاقنالر خصوصا اوكى آيده وعلى الخصوص يكرمى كونه دك وعلى الخصوص
اولكى هفته وخصوصا علوقدن اوچنجى كونه دكين زياده تقيد اولنمق لازمدر وحبلى يه ايكنجى واوچنجى
آيده يورك بولنمسى واغز صولنمسى دقومق عارض اولور ديو ركنه ومعده سنده وجع ظهور
ايدروب بعضيسنك طعامه اشتهاسى ساقط اولوب وبعضيسنه فساد شهوت عارض اولور
اكا اوت وحاء مهمله نك فتحه لرى ايله وحم ووحام تسميه اولنديغى محلنده علامتى فصلنده ذكر
اولنمشيدى پس حبلى يه عارض اولان احوالك اكثرنه علت مستقله حيض علوقده حيض قانى محتبس
اولمغله ابخرهٔ فاسده سى قلبنه ودماغنه صعود ايدوب معده سنده دخى اول قاندن ناشى رطوبت فضليه
مجتمع اولدوغيدر ديو مكرراً ذكر اولنديغى اكر طعامه اشتهالرى ساقط اولسه زياده ياغلى وزياده طتلى
شيلر استعمالندن منع ايده لر زيرا ياغلى وطتلى شيلرك كيفيتلرى اشتهايه تخبيه ايچون فم معده يه
منصب اولان سودا كيفيتنه مضاد اولمغله سقوط شهوته امداد ايدرلر اول جهتدن انلرى منع ايده لر
وممكن اولديغى مرتبه صودن پرهيز ايتدوره لر واشتهاسى كتوره جك غدالر ودوالر ايله قلبنه و فم
معده سنه تقويت ويروب دماغنه بخار صعودنى دخى منع ايده لر مزاوات جنسندن هرد وايا خود
هرغداكه آنده قوت قابضه وحرارت لطيفه اوله انلرك اشتهالرينى اعاده ايدر الما شرابنك دخى نفعى
مقرردر خصوصا ممسك اوله ودخى حبه تعبير اولنان ايوا تدبيرى دخى مناسبدر سادج اولماسى
وبعضى ادويه ايله مطيب قلنماسى امزجهٔ حبالى يه موافقدر اوزره تدبير اولنور شراب لمون سوجلى
وسكنجبين سوجلى وبنفشه ونيلوفر شرابلرى وكل شرابى وكل صويى جملهسى موافق ومناسبدر
ايچوق امزجه وفصول اقتضاسى اوزره تنفسى مناسبدر وتنفسك تحصيلى ممكن اولمدقه كوده
تدبير اولنه ومعاجين مفرحه دن طبيعت حبلى يه دفصول مناسبتى اولانى اخذ اولنه ودخى مصطكى
جينه ده لر وعود وعنبر وند تسميه اولنان تركيب مطيب استشمام ايتدوره لر وعود وند
ومسك ومرسيان بيرغى بخور ايده لر لكن جملهسى مزاجنه وفصول سنه يه موافق عمل اولنمغه
محتاجدر علوقدن اوچ آى تمامندن صكره ينه تدبير سابق ايله تربيه اولنور لكن غدا سنده
اكثيلر تقليل اولنوب مسخن ومرطب اولان اغذيه وادويه ويريله كه اعصابه واغشيهٔ جنينه
وطبقات رحمه غذيه ويوما فيوما اعانت ايليه والتى آى تمامندن صكره واجب اولان حامله
خاتونك غداسى ياغلى چوربه لر اوله كه اعصابه وعضلات واغشيهٔ جنينه ارخا ويره اول
مقدمه سمز تاوق وسمز اورده ك غايت جودت اوزره در لكن اول شرطله كه معتادى از اوله زيرا
اول وقتده قوابى حبلى آخردن فارغ اولوب امر جنينه مشغول اولمق لابددر وشهوانه عارض
اولان وحم ووحام ديدكلرى فساد شهوت امراض معده دن بر علتدركه معده ده معتاده مخالف

خلط

خلط رديى مجتمع اولوب طبيعت باذن خالقها شفايه ساعيه اولمغين اول خلط رديينك ضدينى
اشتياق ايدركه اولدخى معتاده مخالف اولنديغى كومر وكرج وطوز وكل وطپراق ودستى بردق قرينى كبى
اول علته لسان يونانيده فيطاطا ديرلر ايمش كه مختلف الالوان بر حيوانك آدى ايمش بعضيلر اول حيوانه
قوم ييرو وبعضيلر مختلف الاصوات بر حيوانيدر ايدرلر كوناكون صوت ايله صدا صدور ايدر ديمشلر
باقى وجه كان اول علت خفيف اولدوغى صورتده حبلى نك طبيعتلرى اكشى ودل بورن واچى شيلر
آرزو ايدر بعضى كبارك تصريحلرى اوزره اول معتاده مخالف مجتمع اولان خلط رديى مره وسودا
اولورسه عليلك طبيعتى كومر وطپراق اشتياق ايدر اكر خلط حامض ايسه قومش شيلر اشتياق
ايدر صحناة كبى واكر معده ده صارديسى كبى مره صفرا اولورسه عفوصوف اولان مخالف شيلر آرزو
ايدر واول مرض رجال دخى عارض اولور اول صورتده مطلق فساد الشهوه ديرلر ايمدى بوم بوفصلده مقصود
حبلى يه عارض اولان امراضى قول كلى ايله بيان وتدبير علاجاتنى بيان ايدوب فصول آتيه ده قول جزئى ايله بيان ايتمكدر (ديو)

الفصل الثانى فى صداع العارض للحوامل سناروطوس نام حكيم ديركه اوائل شهور حملده
حبلايه عارض اولان اعراضك برى اوجاع الرأس در يعنى صداعدركه خاطريه المرواذيت شديده ويرد
السبب بو وجعك سببى چونكه حمل حالنده طمث محتبس اولمش ايدى اول طمث محتبسدن ابخره متصاعد
ايدروب رأسه مرتفع اولور واغشيهٔ دماغه منتشر ومنجذب اولوب بو وجعه باعث اولور لكن اكثريا
كندوكندويه زائل اولور شول حيثيتله كه جنينى بيودكجه وجنينه غذاء كثير منجذب اولدقجه اول
اخلاط ورطوبات فضليه كه محتبس اولمش ايدى كذلك مواضعنده مختفى اولور **العلاج** اكر بو وجع
صعب وشديد اولورسه رأسه بعضى رادعات ومسكنات وجع وضع اولنمغله صداعى تسكين ايده لر
وكتاب اولكه صداع ده انواع رادعات مناسبه وعلاجات موافقه تحرير اولنمشدر نظر اولنه

الفصل الثالث فى وجع الاسنان العارض للحوامل سناروطوس نام حكيم ديركه حوامله عارض
اولان اعراضك برى دخى وجع اسناندركه اكاه اولور اوائل شهور حملده حبلى يه عارض اولوب متألم
ومضطرب ايدر **السبب** بو وجعك اول محلده عارض اولماسى بعضيلر اول خاتونك حامله اولديغنه
دليل قطعى وعلامت صحيحه ومحققه در ديديلر اما بو وجعك بو وقتده تولدى اتمه سنه سبب اولدر كه
احتباس طمث سبيله خاتونك اعضا سنده اخلاط حاده وحريفه مجتمع ومتراكم اولمغله رأسه متصاعد
اولوب وبعضى جزؤيه دخى اصول اسنانه منصب اولوب نفوذ ايتمكله اول محلده اولان اعضاء و
اجزاء عشائيه يى متألم ومتأذى ايلرلر اما بو وجع نسوانك ابتداء حملنده عارض اولوب الم واذيت
ويرن سائر اعراضلرى كبى بو وجع دخى اكثريا اسبق ايام ومرور ازمنه واوقات ايله كندى كندويه
طوعا زائل اولور لكن اكر وجع صعب وشديد اولورسه اكا علاج تدارك اولنمق لازمدر **العلاج**
اعنى بو محلده لازم اولان دوا اولدركه صدغينه انصباب وسيلانى منع ايچون وضع اولنان ضمادات كه
انلرك ايچنده مصطكى وتكامكا كبى دوالر اولميا خود سائر قوابضدن اتخاذ اولنمش اوله اصل سرخس
واصل بنطافيلون واصل بسطورطه وورد احمر وسليمه وقشور شجرة التوت امثالنك مطبوخنى
آغزده امساك ايتمكله وجعى تسكين ايده لر ميخائيل اغولوپوس نام حكيم ديركه غالبا حواملده مرض
دجاء ايله مشترك اولان اعراضدن شول عرض كه الم واذيت وجعى محسوس اولان وجع اسناندركه
اول وجع اوائل شهور حملده عارض اولوب الم ويرسه مضامضه حيره ايله قطع وتسكين اولنمق
واجبدر ومطابخ ذوالخاصه يى اغزده امساك ايتمكله علاج ايده لر مثلا افسنتين وابخره كبير
وبنطافيلون وعود الخيناق امثالنى ماء القراحيله وشئ قليل سركه الحاقيله طبخ ايدوب مطبوخنى

اسبيتي اسبيتي اغزده طوتدلر واكر وجع اسنان مرض اسكوربوط سببيله اولورسه ماء القراح وسركه
يرينه مطبوخي لبن ايله ياخود ماء الجبن ايله طبخ اولنه وجع اسنان اسكوربوطيته ده دخي زياده
ذو الخاصه اولور بعضيلر دخي مطبوخ الطباقي في اغزده امساك ايتمك دخي نافعدر ديمشلر لكن
غايت احتراز واحتياط لازمدر كه انڭ بعضيسي بلع اولنميه زيرا قيء وتحريك وتهييج ايدر كذلك
اوجاع اسناني بقوة تسكين ايتمك ايچون دهن الكافور ياخود دهن الصعتر الاقريطي ياخود
دهن القرنفل المقطردن پنبه ايله اسنانه وضع اولنمق مختاردر ياخود روح شرابيله مصنوع
جوهر عود الحياة ياخود جوهر صاصوابن هر وجهله نافعدر اكر بو جوهرلره برقاج حبه لودانو
الافيوني ضم وصل اولنسه دافع وجع اسنان اولور پنبه ايله ديشي اوزرينه وضع اولنه زيرا قدما
ارباب فن فلونياء رومي وجعي اولان اسنان اوزرينه وضع ايده كلمشلردر وخارجدن دخي
صدغين اوزرينه مصطكي وتكامكاه جيدا مزج وتعجين ايدوب ضماد ايدرلر وغروش مقداري
صدغينه وضع والصاق ايدرلر وجع اسناني قطع وتسكين ايتمكده برعلاج تام ودوايي مالا كلام مدد

الفصل الرابع في سعال العارض للحوامل

اتمولريوس نام حكيم ديركه اكثر حواملي
غايت مضطرب ايدن عوارضدن بري دخي سعالدر كه ايكي نوع اولوب بري ليلي وبري نهاري
اولور **السبب** سنارطوس الجرجاني ديركه مدت حملك اواسط شهورنده حوامله بر عارض اولان
سعالك سببي ابخرة حاده وحريفه دركه دم حيض محتبسدن مرتفع ومرتقي اولوب حلق وشريان الخشن
وديريه دغدغه واذيت ويرديكيدر ياخود اولرحمدن بعيد اولان جوتك عروق صدره متوجه اولما سندن
عارض اولور وياخود اخلاط فاسده نك رأسه ارتفاعندن وبنه صدره نزول وانصبابندن نشأت
ايدر ياخود ليمفاء حاده وحريفه دن نشأت ايدر وكاه اولور كه اخلاط دبقيه لزجه لهابيه دن
نشأت ايدر **العلامات** علامتي خود ظاهردر تقريره حاجت يوقدر اما اكر ليمفاء حريفه دن
متولد اولورسه آنده بهر حال قليل ويسير نسنه خروج ايدوب نهارده كثير اولور واكر ابخرة
حاده وفساد حمرة دن متولد اولورسه آنده دبغي ولزج ولعابي نسنه خروج ايدوب لياليده
شديد وكثير اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اولدكه اكر سعال شديد اولوب عضلات مراق بطني
شدتله ازعاج وتحريك ايدرسه اسقاط جنينه باعث اولور غايت خطرناكدر وقوايي منهزم
واسقاط ايدوب صداعي تهييج ايدوب سهر ايراث ايدرسه دخي خطرناكدر وجنيني زياده
كبير اولان حبلى ده واقع اولورسه خطري زياده شديددر **العلاج** علاجي اولدركه اكر بو
سعال دايم ولازم اولوب نهاري اولورسه ذولغروس نام حكيمك ماء اسطمطيقا يسي
عجايبدر زيرا كه روحاني وعطري ومقويدر بو جانك نصفي مقداري روح الاشق خلط اولنوب
استعمال ايدرلر مقدارا استعمالي قرق قطره دن اللي قطره يه وارنجه كذلك ماء الزوفا وماء الدارچين
ايله سكنجبين عنصلي ايله مزج اولنوب ايچنه روح الملح الحلو ياخود روح البارود الحلو الحاذق
ايدوب استعمال ايدرلر مادة سعالي استفراغ وتنقيه اخراج ايتمكده سعال شديده صعبه يي
تخفيف وتسكين ايدر بزر رازيانج وانيسوني مرارا كثيرا استعمال اولنسه سعالي تسكين ايلدكدن
ماعدا جنينه دخي قوة ويرر بلكه بزر رازيانج جنينك كوزلرينه جلا ويروب بصرلرينه قوة
وحدت ويرر كذلك زبيب احمري بلع ايلمك كذلك زبيب وحمص ايله طبخ اولنمش مطبوخ الرأس
اخذ اولنوب كاهيجه تجرع اولنمق ايله سعال حبلي يه منافع عظيمه سي واردر اما اكر سعال
ليليه اولورسه سفوف جوارش الابرساد دن دهن الرازيانج ودهن الانيسون المقطر ايله

لوجه لر اتخاذ اولنوب عند النوم اغزده امساك ايدوب اريدكجه صويني بلع ايدرلر خشونت حلقي تليين
ايدوب سعال شديده يي تسكين ايدر كذلك سعال حبلي ايچون مقدار القليل افيونله مصنوع اولان
حب اصطرك دخي معالجه نافعدر ديدكه وكاه اولور كه سعال وشديد صداع دايم ولازم ايله ممتد اولوب
وسهر دخي مستولي اولور بوحالده ادوية مناسبه ايله خلط اولنمش لودانوم الافيوني استعمالنه
التجا اولنمق لازم وضروري جايزدر وبعضيلر دخي شراب العناب وشراب الزوفا وسائر انلر امثالي
دواليري مزج ايدرلركه حرارتي لطيفه تيثري تعديل ايدوب سعال ليلي يه مستلا اولان حبلي يه دخي
نافعدر ديمشلر واكر سعال اخلاط فاسده نك رأسه صعود ايدوب وصدره انصبابندن نشأت
ايتمز ايسه ياخود انلره ابخره نك تصاعدي روشن ومعين اولورسه داوند وغاديقون
استعماليله استفراغ اولنور بعده اول فضلاتي رأس جولي اقسون ايچون رأسه صاقوليس تعبير
اولنان اكياس وضع اولنمغله تقويت ويره لر واكر اخلاط رأسده متراكم اولمش وارايسه
علي طريق المنخرين استفراغ ايدرلر واكر مادة سعال اسخن وارق ياخود ابرد واغلظ ايسه كتابك اولنده
سعال فصلنده تحرير اولنان معالجات مجربه ايله انفتاح وتحليل وتقطيع ايتمكه سعي ايدرلر

الفصل الخامس في وحم العارض للحوامل

معلوم اولدكه بو مرض اكرچه كتاب الرجالده
فساد الشهوه فصلنده بالمناسبه مفصلا تحرير اولنمشدر اما بو مرض اكثر حواملده ظهور ايتديكي
ايچون بو مقامده دخي اجمالا تحرير وبيان اولنمسي مناسب كورلمشدر **الوحم والوحام** بفتح الواو
وحاء المهمله وكسرها آرزو ايتمك معناسنه دركه توركيده حلي حالنده آرزو ايدوب استدكي نسنه
ما تشتهيه المرأة الحبلى خاصة ديمك اولور فساد شهوه ديدكلري علتدركه حبلي يه نسبت ايله
وحم اسميله تسميه اولنور سوء الشهوه وشهوة قبيحه وشهوة رديه دخي ديرلر بو بر مرضدركه
بعضي حبلي يه ايكنجي واوچنجي آيده عارض اولور **السبب** بو مرضك عروضنه غالبا علة مستقله حين
علوقده حيض ثاني محتبس اولمغله ابخره فاسده سي قلبه ودماغه صعود ايدوب معده سنه دخي اولتا ندن
ناشي رطوبات فضليه مجتمع اولدوغندندر زيرا نسوانده عارض اولان وحم ديدكلري فساد شهوة امراض
معده دن بر مرضدركه معده ده معتاد طبيعيه مخالف خلط رديي اجتماعندن اولور **العلامات** بو مرضده
اكثر يا حبلي يه عارض اولمغله طبيعتلري بادني حالتها شفا ير ساعيه اولمغني اول خلط رديي في ذاته ايچون
اول خلط رديك معناده دخي طلب واشتياق ايدركه اول دخي معتاده مخالف فحم وجبر وطوز وكل وطبراق
دسني وبردة قربغي كبي اولعلته لسان يونانيده قيططا تسميه ايلمشلر مختلف الالوان بر حيوانك
اسمي ايمش بعضيلر اول حيوان مرقو محا اكل ايدرلر وبعضيلر مختلف الاصوات بر حيواندندر كولكون
صد الوظهور ايدردي شهلر باتي وجبهكان اول علت حقيقه اولديغي صورتده حبلي نك طبيعتلري حموضتلي
ومرارتلي ودل بوران نسنه لره آرزو ايدر جمله سنده دخي لسان تركيده آش يرمك حقير اولنور كباد
الطبادن بعضيلر بيك تصريحلري اوزره اول معتاده مخالف مجتمع اولان خلط رديي اكر مرة سوداء
اولورسه عيلك طبيعتي فحم وتراب اشتياق ايدر واكر حامض ايسه قومش نسنه لر اشتياق ايدر واكر
بر طرصاديسي كبي اولان مرة صفرا اولورسه غير معروف اولان مخالف شيلر آرزو ايدر اول مرضه حالى
دخي عارض اولور اول صورتده مطلق فساد الشهوه ديرلر سنارطوس نام حكيم ديركه حواملده اكثريا
وحم تسميه اولنان فساد شهوه عارض اولوب حتى اذى ومتضرر اولورلر شويله كه اكرچه طعام اشتها
ايدرلر لكن شول نسنه لري اشتها ايدركه بالطبع طبيعته مناسب وموافق اولميوب رديء دنا محقق مص
اولان نسنه لري آرزو ايدركو يا كه بو شهوت رديه اولدركه ديركه حوامل كاه فحم وكاه رمل وكاه رماد

دكاه حيوانات بعضيلرينى دخى اشتها وارزو ايدرلر حتى طرنيقاولاس نام حكيم تأليفنده كندى والده سنك
قمادوس نهرنده مجاً اكل ايلديكنى تحرير وتقرير ايلمش و **قورسطوس** نام حكيم دخى بعضى حامله خاتونلر
بيلان بالمغنى چيك اكل ايتدوكنى وبعضيلر قوزى دريسنى توكيله چيك يدوكنى كندولرى تعريف
ايتديلر ديمشدر وبعضى حامله خاتونلرك لحم الانسان اشتها ايتدكلرى دخى منظورى اولمشدر ديمش
اكرچه اكثر حوامل بو معقوله نسنه لرى بلا ضرر اكل ايدرلر اما جنين ايله اشتراكلرى اولمغله انلك
مضرتندن جنينى حصه دار اولوب متضرر ومتأذى اولور ولكن حواملك دخى اندن متضرر اولديغى
مشاهده اولنديغى زيرا **نيقولاوس فلورنطينوس** نام حكيمدن منقولدركه بر خاتون بكا كندى
خبر ويروب ديديكه حملم حالنده يكرمى رطل مقدارى فلفل اكل ايلدم بن سؤال ايتدم سقط
واقع اولديمى ديديم بلمدمكه اولمامش لكن بعد الولادة اول خاتونده افراط جريان دم طمث صفراوى
ودقيق باقى قالوب دخى متقرح اولوب هلاك اولدى **براساذولوس** نام حكيم فصول ابقراطك
شرحنده بشنجى مقالده يكرمى درنجى فصلده تحرير ايدركه كندى بر حامله خاتونه علاج ايلمش كه
حملى حالنده وحم سببيله دخى كثير اكل ايلمش ايدى واكا بر سعال شديد ايله وجع معده وسوء هضم
عارض اولمش ايدى بن اكا هزار عسرت وصعوبت ايله علاج ايلدم شفا ياب اولدى ديمش **العلاج**
بو علتك سببى ومعالجاتى دقت وملاحظه صادقه ايله وفكر دقيق لازمدر پس ايدى امراض معده
فصلنده نظر ايدهلر معالجه لرى انده مسطوردر على الخصوص بو مرضده اولا ناضج اولان غايت نازك وتازه
آلمه بيرآغندن عصر اولمش عصاره يا الكر ياخود حبه السفرجلى ايله استعمال اولنه ياخود ماآس
آبنزه تازه ماصه بيرآغندن استقطار اولنمش ماكه منفرد ابو شهوة فاسده يى قطع وتسكين ايدر
وبلكه شهوة صادقه لرينى دخى اعاده ايلر كتودرونطيرى ممكنه كلدكه بر نيجه دفعه على الاحتياط
استعمال ايتدوره لر لكن تأمل واحتياط لازمدر حتى جنينه مضرت احداث ايليه وبو روح دخى
بو خصوصده مجربدر تركيبى بودر قشر الاترج وقشر النارنج واصل فاوانيا بالسوية اخذ اولنوب
مقدار الكفايه شراب ايله عمزا يدوب برقاج كون مكان فاتره ده تهضيم اولنه بعده قشور واصول
هاون جيريده دق ايدوب اوزرينه تكرار شراب حلو وضع ايدوب تقطير ايده لر **اتوليوس** نام
حكيم ذكر ايدركه ذهاب شهوتك ضديكه شوك علتدركه خاتونلره عارض اولوب غير معتاد اولان
نسنه لره آرزو واشتها ايدر انكا پيقا تسميه ايدرلر پس بو علت اكثريا حملده ايكنجى آيده مستولى
اولمق اوزره در واول حالده كه دم حيض حركتندن ممتنع اولوب قالدحامله يه اكل معتاد اولان
نسنه لردن حادثه وحريفه حامضه اولانلرى اشتها ايتدورر وياخود اكل غير معتاد اولان
اشياء غريبه يى اشتها ايتدورر اكر اكل غير معتاد اولان اشياء غريبه يى اشتها ايتدورر
اكر اكل غير معتاد اولنلرى اشتها ايدرسه همان اسلم اولدر اذن ويرلكدر زيرا هرنه اولورسه
اولسون انك كبيلر بعكله هر وقت انلره ضرر اولماز والحاصل كه كثير المقدار استعمال اولنه وعلى الخصوص
اسلم اولان اكل ايلديكى نسنه لره مقدار عبث وردى وزياده مخالف نسنه دخى اولورسه
اذن ويرلكدر اما اكل مناسب وموافق اولان نسنه لره اشتها ايدرسه اول حالده دستور
واجازت ويرمك امر محققدر زيرا آرزو واشتها اولنان نسنه بسهولت منهضم ومنطبخ اولور
واكثريا بو علته مبتلا اولان حوامل بو مثللى غذالرى بلا ضرر اولمقدر اكل ايدرلركه همان بعينه
حامله اولميانلر من غير ضرر اكل ايتدكلرى كبى واما اكركه حامله بر نسنه اشتها ايدركه تحصيلى
ممكن اولميه باطنده اولان جنينك بعضى آثار وعلامات ونشان ايله نشانلو اولور ياخود جنينه

صنوبر اصابت ايدر بو حالده حوامله جوز بوادن بر مقدارنى شيء قليل عسل ممزوج الرعوه ايله
استعمال ايتدوره لر زيرا اكر بونك كبى محللرده بو كا معادل دوا اولمز غايت مجربدر ياخود ماء قشر النارنج
وشرابه قشر النارنج وشراب قشر الاترج وشراب افسنتين دخى ممدوحدر كذلك تازه اصمه بيرآغندن
عصر اولنمش عصاره ممزوج ايا ياخود عصاره سفرجل وياشراب سفرجل ايله معاً استعمال ايتمك
نافعدر كذلك ماآس آبنزه تازه ولطيف آصمه بيرآغندن استقطار اولنمش ماء حامض حوامله
عارض اولان فساد شهوه ووحم مرضنه بالخاصه علاج كافيدر وآصمه بودا آغاجنى وقتنده آصمه
چبوغندن كسدى كندويه جريان ايدن ماء صافى دخى استعمال اولنور جوهر قشر النارنج دخى
نافعدر رمان وسفرجل عصاره لرينه غزل اولنمش خبز اكل ايتمك دخى وحم مرضنى ازاله ايدر اما اكر
غير معتاد اولان اشياء غريبه يى اشتها ايلمسه كه انلر عسير الهضم اوله طين اقريطى وكلس وفحم
وانك كبيلر اول حالده ثابت وحموضاتى مصر ايدن نسنه لر مناسب وموافقدر مثلا مرجان مدبر
ولؤلؤ مدبر وعين السرطان وقرن الايل المدبر بطريق فلاسفه وناب الفيل المدبر بطريق الفلاسفه
ياخود نشاسته وباقلى وحمص وحنطه ولوز خلو كبيلرك تاورلشنى استعمال ايده لر بونلردن ماعدا
علاجات كثيره سنه كتاب دجالده فساد الشهوه فصلنده بيان اولنمشدر نظر اولنه

الفصل السادس في قيئ العارض للحوامل اتوليوس وسنادطوس نام حكيملر ذكر ايدركه
حوامله عارض اولان عوارضك برى دخى قيئ وغثيان لرذكه اكثريا آنلره اولكى وايكنجى وياخود اوچنجى
آيده عارض اولور **السبب** بو عارضك سببى دم طمث محتبس اولديغى اجلدن ابخره واخلاط
رديئه نك تجاويف معده يه تصاعد وانصبابندن قيئ وغثيان هيجان ايدر **تقدمة المعرفه** اكر بو قيئ
اسهال اولوب بعده درعقب خاتونده صحت كلسه دخى بسهولت قطع اولمز بلكه فعل طبيعته حواله اولنور
زيرا اكثريا اولكى ياخود ايكنجى آيدنصكره كمزى كندويه قطع اولمق شاننددر اما زياده قليل ويا
زياده مفرط وكثير اولوب عسير اولسه وياخود خاتونك اكل ايلديكى غذاء فى الحال قيئ ايله خارجه مطروح
اولوب چقسه وهيچ اصلا اولغذايى امساك ايدهمسه ياخود آخر شهر اولده ياخود اواخر شهورده
حامله مستولى اولسه تعلل مراق بطن متزعزع ومتزعج اولديغى اجلدن خطرناكدر بويله اولنجق
قيئ تسكين ايتمك لازمدر زيرا خطردن خالى دكلدر **العلاج** بو صورتده اولان قيئك علاجنده طبيبه
لازمدركه اولا قيئ توقيف وتسكين ايدوب قيئ تهييج ايدن ماده يى استفراغ ايتمكله وبعد الاستفراغ
معده يه قوت ويرمكله تدبير ايده لر اكر قيئ زياده قليل وعسير اولسه شيردن ياخود انك كبيلردن
مصنوع مقيئلك برسى ايله قيئه معاونت اولنور ياخود معده يى راوند وصبر وسنا مكى ايله تنقيه
واستفراغ ماده ايتمك كركدر حتى عاصى اولان اخلاط فاسده نك طبيعتى حسبيله كه واقع اولور كا
نافع ادويه داخليه وخارجيه دن معده يه تقويت ويرجى نسنه لركه امراض معده ده تحرير اولنمشلردر
استعمال ايده لر وبعد الطعام هضمه معين اولان سفوفاتدن استعمال اولنمق هر وجهله انفعدر اما
ايكنجى واوچنجى واقع اولان اكثريا فصد ايله منقطع اولور زيرا احتباس حيضدن ناشيدر اكر
تنقيه دم حيضك بطلاندن ايسه فصد ايله علاج بذير اولور واكر قيئ ممتد اولورسه كرك
اوچنجى آيده اولسون وكرك اواخر شهورده اولسون اول وقتده معده يه بالخاصه نافع اولان
معالجات ايله علاج ايده لر على الخصوص روح المصطكى وماء الدارچين ايله معاً استعمال اولنسه
غايت مناسبدر كذلك حميره ورد ياخود حميره نعناع شيء قليل روح الزاج المرتجى اضافه سيله
تحميض اولنمش اوله غايت مناسبدر كذلك ادويه سفرجلى دن هر قنغيسى اولورسه ادويه

ناخوددر كذلك شراب الاترج وشراب حماض الاترج نافعدر وخارجدن معده يه تكامكا ايله خلط
ومزج اولنمش ضماد اصطمخيقون لقراطون وضع اولنه ياخود سفوفات معديه كه حامضة
افاويادن مصنوع اوله خبز حامض ايله خلط ايدوب لبيخه كبي اولدقده معده يه وضع ايدلر كذلك
دهن مصطكي ودهن افسنتين ودهن نعناع ودهن جوز بوا كبيلر معقطر لوينى دهن جوز بواء
المعتصر ايله مزج ايدوب معده اوزرينه طلا ايدرلر ياخود قشور خبزى شراب ريحانى ايله
تبليل وترطيب ايدوب اوزرينه افاويات مسحوقه ذر ايدوب معده اوزرينه
وضع وتضميد اولنسه منافع عجيبه سي مشاهده اولنور مجربدر

الفصل السابع في اسهال العارض للحوامل

دانيال سنارطوس جرجانى نام حكيم
ايدركه احيانا حوامله عارض اولان علتك برى استطلاق بطندركه اهمال اولنمسا محو اولنسه
خطر عظيمدر اما انتولريوس ديركه اوائل شهور حملده واقع اولان اسهاله اول رتبه مخوف دكلدر
اما اواخر شهور حملده واقع اولورسه خطرناكدر لكن اول اسهالى قطعدن حذر لازمدر زيرا
معلم اشقيقيوس ديركه كاهيجه حوامله استطلاق بطن عارض اولوب اوائل شهور حملدن
تا زمان وضع حمل ووقت ولادته دكين باقى اولوب خاتونى متحمل اولور وزحمت دخى چكمز ايسه بويله
اولن اسهال اكر مفرط اولميوب باعث سقوط قواى بدنيه اولمازسه وسهر ايراث ايتميوب
اضطراب دخى ويرمزسه وحامله نك خواب وراحتنه مانع اولمزسه بويله اولان اسهالى قطع
جائز دكلدر مكر افراط اوزره اولوب سقوط قوايه باعث اولسه بو صورتده اسقاط جنيندن
خوف اولنوب قطع لازمدر نته كم ابقراط فصولدن بشنجى مقالده ماوتوز دردنجى فصلنده تحرير
ايتمشدركه اكر حامله لرده اسهال واقع اولوب كثير اولسه خطر واردركه اسقاط واقع اولور دخى
وچونكه غذاء جنين خلافنه منجذب اولور وطبيعت دخى قضاء حاجته سايق ومتنبه اولوب
تقاضاده اوله بويله اولنجق رحمده دخى خطر واقع اولور بس واجب اولان اولدركه بسرعة
برساعت مقدم علاجنه متصدى اوله لر **العلاج** بونك علاجنده اولا حالى وغسال اولدن
ملينات خفيفه ومقوى دوالري استعمال ايدرلر مثلا شراب الورد المسهل وهليلجات ورواندايله
استفراغ وبعده درعقب كرك داخلا وكرك خارجا تقويت ويرمجى اسهالي قطع ايديجى دوالر
استعمال ايده ورلر وقبل الطعام سفرجل مشوى استعمال ايدرلر ويرنج ليمونى كه نشاسته وبادام
ايله مصنوع اولور نافعدر خميرة الورد وميبه السفرجلى دخى نافعدر واكثر يا قوايضات حامضة
استعمال اولنور سفرجلدن مصنوع اولان دوالر ولون المرجان وشراب مرجان ومحلول المرجان
وخميرة الورد الزاجيه ومرجان احمر مدبر ايله شراب سفرجل كبى دوالر استعمال اولنه كذلك خلاصة
اصل طورمنتلا وهلام قرن الايل ومعجون اسقورديونى استعمال اولنور ولكن فقير ديركه
بو معجونك تركيبنده افيون اولمغله استعمالنده احتياط بلكه اجتناب لازمدر واكر بعضى حامض
ايله افيونك اصلاح ايدوب بعده معجون تركيبى ترتيب اولنسه اولقدر خوف اولمز وبو محلده
بو تركيب دخى نافعدر ماء نعنع بر بجق وقيه عصارة السفرجل التى درهم روح مصطكى اوج
درهم دواء اسقورديون بر درهم خلاصة طورمنتلا نصف درهم شراب المرجان نصف وقيه
اخذ اولنوب بعد المزج مشروب ايدوب كاه بيكاه تجرع ايدرلر وخارجدن معده يه ضماد
واطليات وكمادات وضع ايدرلر مثلا سفرجل مشوى ومصطكى وجوز بوا ولسباسه وقرنفل
كبى اشياى ممزوجا سرته يه وضع ايدرلر معالجات سايره سنى ذرب فصلنده مفصلا بيان اولنمشدر

الفصل الثامن في اعتقال البطن العارض للحوامل

سنارطوس نام حكيم ديركه حبلى يه
اوآخر حملنده اعتقال بطن عارض اولور **السبب** بو عرضك سببى اكثريا حوامللك بطنلرى غايت
صلب اولور خصوصا شول خاتونلرك كه كبدلري وياخود طحاللري حرارت ويبوست اوزره اولوب
وقتا كه يوجلك اوله اول حالده غالبا جميع رطوباتى كندويه جذب ايتد وكندن اعتقال بطن حادث
اولور وياخود جنين بيوجك اولديغى حالده امعالره مزاحمه ويرديكى اجلدن دخى حاصل اولور
تقدمة المعرفة معلوم اولدكه حوامللره واقع اولان صلابت ويبوست بطن خطردن خالى دكلدر زيرا
چونكه قضاى حاجت محلنده شدت وزور واقع اولوب جميع اعضاى مراق باطنه متالم اولمغله بسهولت
بعضى الآت بدنيه منشق ومنخرق اولوب يا ام ولده يا جنينه ضرر ايراث ايتمك احتمالى واردر **العلاج**
اكر احشاده حرارت موجود ايسه تبديل ايتمكلر وبطنى اغذيه سيالهٔ مرطبه ايله ترطيب ايتمكلر امراق
مسهله وسمن وخبازى ولسان الثور كبى لرحشايش مليّنه ومرطبه ايله تعديل وتغيير ايدرلر واوائل طعامده
اجاص حلو اكل ايدرلر ياخود ابتداء طعامده عسل الورددن يكرمى درهم ياخود اوتوز ايكى درهم اولور
استعمال ايتمكله تليين ايدرلر اكر حامله لر مودن اكراه ونفرت ايدرسه رطب ومليّن حقنه ايله احتقان ايدرلر لكن معتدل قليل اوله خطردن امين
الفصل التاسع في مغص واوجاع البطن العارض للحوامل

انتولريوس وسنارطوس نام حكيملر
ديرلركه حوامله اثناء حملده عارض اولان اعراضك برى دخى مغص ووجع بطندركه كثيرا مشتكى اولور
السبب بو عرضك سببى معالرده اخلاط رديئه فاسده حامضه مجتمع اولوب اخلاط مودينك تحريكى
طبيعيسى سببيله نفخ ورياح متولد اولوب اول اخلاطك بعضى لعاب لزجه دبقى اولان جزوئى امعالره
واصل وملتصق وملتجى اولمغله اوله محلى وجع صعبه ايله تمديد واول نفخ ورياح متولده مزاحمه سندن
اول عوضعده وجع ومغص شديد تهييج ايدر حتى اكثريا اول مغص ووجع شول مرتبه صعب وثقيل
اولوركه خواتينه غشى ايراث ايتد باعث اولور **العلاج** بو مرضك علاجى اولا نفخ ورياحى تبديل وتحليل
ايتمكدر لازمدر مثلا معده اوزرينه محلل رياح اولان اكياس وضع اولنوب وعقبنده بطنه دهن السذاب
ودهن حب الغار طلا اولنمغله ياخود قولنج وانتفاخ الرحم فصلنده تحرير اولنان ضمادات ولبابيج وضع
اولنمغله علاج ايدرلر ديرلر انلر محلل الرياحدر لكن دخى وعروق دخى رضا ايديجى كمادات دطبه وبو عملر
كثرت اوزره استعمال اولنمقدن احتراز واجتناب ايدرلر دارچين وقشر اترج ودرز انيسون مضغ الطيب
ايدرلر ياخود انلردن سفوف ايدوب شراب ريحانى ايله استعمال ايدرلر ماء دارچين ياخود شراب افاويه
استعمال ايلمك دخى نافعدر ياخود شراب اترجلى وروح زرنباد كبيلر حدريرا علت نفخ ورياحدندر
ودخى غايت مناسب اولنان ماء الحيات النسوان ودهن دار زيانج ودهن قشر النارنج ايله استعمال اولنمقدر
وبو تركيب دخى مجربدر صنعتى بودر ماء دار زيانج ايكى وقيه ملوة الدارچين بر وقيه ماء كوميناطيوس
التى درهم روح زرنباد اوج درهم روح البارود نصف درهم ياخود بر درهم شراب قشر النارنج
نصف وقيه اخذ اولنوب بعد المزج مشروب ايدرلر وكاه بيكاه بو مشروبدن ايكى يا خود اوچ وقيه
مقدارى استعمال اولنسه لر نفخ ورياحى تحليل ايتمكده عظيم النفعدر وخارجدن دخى مراق بطن اوزرينه
دهن البابونج المقطر ايله دهن حب الغار طلا ايدرلر كذلك مسخن ومحلل الرياح اولان اكياس استعمالى
دخى مناسبدر مثلا ملح طعام وجاورس وبزورات حاره كبارد بالسوا اخذ اولنوب نار اوزرنده تحميص
اولنوب بر كيسه ايچينه وضع واوزرينه روح الشراب رش اولنه قرب بضكره مراق بطن اوزرينه
وضع اولنسه اوجاعى قطع وتسكين ايدر وياخود **قسطوس** نام حكيمك تجربه سنده تحرير ايلديكى
دوالري استعمال ايدرلركه في الحقيقه علاج جليل ودواء بي مثلدر صنعتى بودر صفار البيض اون عدد

اخذ اولنوب محکم ضرب اولنمقدن صکره ایچینه کوده وانیسون ودارپانچ هر بریندن بر درهم اخذ وسحق
اولنوب وضع وضم اولنه بعده کفایت مقداری دهن حب الغار ایله خلط ایدوب
یومشاق بوغاچه کبی ایدوب مراق بطنه وضع ایده لر

الفصل العاشر فی انشقاق البطن العارض للحوامل

سنادطوس نام حکیم
دیرکه حوامله اواخر شهور حملده عارض اولان اعراضك بریسی دخی شقاق جلد البطندر خصوصا
خاتونلرك اول حملی اوله یعنی ابتداء دوغوروشی اوله متواترا طغورمشلردن زیاده کریلوب چتلا
ممدد اولمغله شقوق عارض اولور اما شول خاتونلرکه متواترا حامله اولوب کرایتله وضع حمل ایتمش اولدلر
انلرك مراق وسعت حاصل ایتمکله اول مرتبه ممدد اولمزلر لکن شول خاتونلرکه حملنك ابتداسی اولوب حالا
ظهور ایدر بو رتبه ممدد اولورکه کویا منشق اولمش کبی کورینور پس ایمدی اندن یا وجع تودان
وهیجان ایتمسوندن ایچون بعد الوضع الحمل عیب وشأن وقبح قلمسوندن ایچون خاتونك مرة حملندن
شهور اربعه کچدکدن صکره علاجه محتاجدر **العلاج** بو علته مناسب اولان دوا الرح مرخی وملین
مسوحات ومراهم استعمال ایتمکله علاج ایدرلر مثلا مخ ساق العجل ومخ ساق الکبش ودهن لوز الحلو
وشحم الدجاج کبی که ماء الورد ایله مغسول اوله ومرهم بوماطوس دخی نافعدر یاخود جلد الکلبه
دهن لوز حلو طلا اولنوب مراق بطن اوزرینه وضع ایدرلر نافعدر ودخی بو علته اجود اولان بو مرهم خیم
وملینه درکه لعاب اصل خطمی ولعاب بزر کتان ولعاب بزر الحلبه دن مخ ساق العجل ایله معمول اولنوب
استعمال اولنه یاخود دهن لوز حلو ودهن سوسن ابیض وشحم الاوز امثالی الحاقیله عمل اولنه یاخود
بالکز مرهم بوماطوس ایچی ایچی بطن موجبیه طلاء تدهین اولنه غایت نافع ومجربدر غفلت اولنمیه

الفصل الحادی عشر فی اوجاع الحقوین والورکین العارض للحوامل

سنادطوس جرجانی
دیرکه حوامله الم واضطراب وبرن اعراضك بری دخی ورك وقطنه عارض اولان وجع لردر سببدن
السبب بونك سببی دم حیض محتبسه واسطه عروق ایله اول موضعه افراط اوزره منتشر اولما
نشات ایدر ودخی جنینك عظم حاصل ایدوب بیوك یکندن رباطات رحم ممدد اولور وجوارنده اولان
اعضا دخی علی الاشتراك منجذب وممدد اولوب اول موضعده وجع وتهییج ایدر **العلاج** اکر بدن
حوامله امتلاء دم علامتی وار ایسه فصد ایله اعتدال اوزره اخراج دم ایدرلر اما اکر هان ثقل جنینه
اولور ایسه کر رحم ورباطات تحمل ایده بیله دبو موضعلرده وجع تهییج ایلیه اول وقتده لازم اولان اولدرکه
مراق بطنده اولان حملی کنده اولوب رفاده ایله دربند حوامله تعلیق وتحمیل اولنمقدر وثقل دخی بو قادم
قالدروب تمهید ایتمکدر راحت وسکون ونوم کثرتینه سعی ایتدیره لر واول عضولره مسکن وجع ومخدر دهن لر طلا

الفصل الثانی عشر فی سیلان الماء عن رحم الحوامل

سنادطوس نام حکیم دیرکه
حوامله اواخر شهور حملده عارض اولان اعراضك بری دخی رحملرندن ماء جاری اولمقدر شول
صوکه حمل وقتده جنینه ملتف اولان غشانك ایچنده جمع اولور بالطبع حملك عاقبتنده
وضع حالنده دائما سائل ومنصب اولوب سیلاندر حتی اولور لکن کاه اولورکه وضع حمل دقتی
دکل ایکن اول رطوبت اواخر شهور حملده جاری اولور **السبب** بو سیلانك سببی جنینه ملتف
اولان غشاء بعض اسباب قاهره وشدیده دن منخرق ومنکسر اولماسندن بو جریان ظهور ایدر
نته کم ضربه وسقطه یاخود صیحه اعتدن وسائر بونلر کبی نسنه لردن منخرق اولوب اول مانك
خارجه خروجنه باعث اولور **تقدمة المعرفة** ابقولیوس نام حکیم دیرکه اکر بو سیلان وضع حملدن
بر شهر ویاخود بر هفته مقدم سیلان ایدر ایسه خطر عظیم اولان اعراضدندر زیرا جنین اول

مایه محیط اولان اعضالرك صلابتندن مستور ومصون اولور ایدی پس اول مانك جریانندن
جنینه بعض المر واذیت حاصل ودخی بو ماء رحمده جنینی ترطیب ایدر ایدی سیلان ایتمکله جنینك
ترطیبی لازمه سی ناقص ومعدوم اولمغله عسر ولادته باعث اولوب خطرناك اولمه سی ایکی
وجهیله در وجه اولی اولدرکه رحمده جنینك هلاك اولمه سندن خوف اولنور وجه ثانی
اولدرکه بو ماء سائل اثنای وضع حملده مجرای ارخا وازلاق ایتمك ایچون لازم وضروریدر
پس ایمدی قبل الوضع جاری وسائل اولمغله مجرای رحم جفاف ویبس کلوب اول رطوبتله
مزلق اولمادیغی اجلدن وضع حملده عسرت وتعبه باعث اولور لکن کاه اولورکه اول مانك
سیلانندن جنینه اصلا ضرر طاری اولماز اما جنینه ضرر ایراث ایدوب خطرناك اولمه سی
اول وقتده اولورکه بقراط امینوس ایله قوردیوس تعبیر اولنان غشالر ایکیسی دخی منخرق ومأوف
اولماسندن ناشی اول رطوبت سیلان ایتمش اوله بو بیله اولیجق جنینك اغزدن جذب
واستعمال ایده جکی غذا ناقص ومعدوم اولور اما یالکز قوردیوس تعبیر اولنان غشانك مأوف
یاخود منخرق اولماسندن سیلان واقع اولورسه خطر قلیل اسیلا ایدر پس ایمدی بو جریان
ایکی غشانك دخی منخرق ومأوف اولماسندن یاخود یالکز فقط بریسندن ایدوکی معلوم
ایدنمك لازمدر بو ایسه بلغنی الآکه فعلندن معلوم اولور ایمدی اول رطوبتك قبل الولادة
جاری وسائل اولمسی وضع حمل وقتنده مجاری جاف ویابس ایتمکله تعب وعسرت ولادته
باعث اولور بو محلده واجب ولازم اولان اولدرکه علاجنه شروع ایدرلر **العلاج** بو سیلانك
علاجنده لازم اولان ابتداء علیلك تدبیر غذاء واسباب سته ضروریه سنده رعایت اولنوب
داخلندن وخارجندن جنینه تقویت ویره جك نسنه لر استعمال اولنمقدر مثلا شقاق بطن فصلنده
تحریر اولنان مراهم ومسوحات مرخیه وملینه استعمال اولنمق کافیدر غلاف رحمه طلا ایدرلر
کذلك غلاف رحمه دهن اللوز الحلو یا دهن السوسن الابیض ادخال ایدرلر یاخود بونك امثالی
نسنه لر استعمال ایدرلر حتی بونلر مجرای ولده مرخی وملین اولوب سیلان ایدن مانك نقصانته عوض اولور

الفصل الثالث عشر فی نزف الدم العارض للحوامل

ابقولیوس وسنادطوس نام حکیملر
دیرلرکه اواسط شهور واواخر شهور حملده حبلی یه عارض اولان اعراضك غایت مخوف وشدید
الخطر اولانی نزف دمدر یعنی حوامله کاه اولورکه رحملرندن وکاه اولورکه انفلرندن وکاه اولورکه
عروق بواسیردن نزف دم عارض اولوب قان اقمغه باشلر **السبب** بو نزف دمك سببی
یا افراط دمدر یاخود جنینك ضعفندن نشات ایدرکه دخی جذب ایده مز دم منجذب اولماز
ویاخود اخلاط فاسده رده تر نك دم ایله اختلاطندن ظهور ایدرکه طبیعت آنی تنقیه واستفراغه
سایق ومتنبه اولیجق کذلك کاه اولورکه نزف دم رحم حوامله ده دخی واقع اولور اکر عروق
رحم منخرق ویاخود منشق اولماسندن حادث اولورسه نته کم حرکات شدیده دن وصیحه مقدن
وسقطه وضربه دن وحمل ثقیل دفع ایلمکدن وسعال شدیده دن واعراض نفسانیه دن
حادث اولدیغی کبی **العلامات** بو اسبابلرك اختلافی ایله علامتی تمییز وتفریق اولنور
مثلا اکر بو نزف دم یالکز همان افراط دمدن اولورسه علامتی اولدرکه خاتون حسن اللون اولور
ونزفه دخی من غیر اذی والالم اولور وخاتونك اول نزفه بسهولة تحملندن وسائر امتلاء
دم علامتی موجود اولماسندن معلوم اولنور واکر جنینك ضعفندن اولورسه علامتی
محللرنده ذکر اولنمشدر واما اکر اول نزف اخلاطك رداءت وفسادندن تودان وهیجان ایتمش ایسه

علامتی جریان ایدن دمك حدّت وحرافتندن وردی اللون ومنتن الرائحه اولماسندن
ووجع ایله معاً قطره قطره جاری اولماسندن وردأت اخلاط علامتی موجود اولماسندن
معلوم اولور واکر اسباب واضحه وقاهره دن نزف دم اصابت ایتمش ایسه خاتونك نقل وروایتی
اعتمادندن انك علامتی معین اولور اکر نزف دم ردیت وفساد دمدن ناشی اولورسه علامتی
جریان ایدن نسنه صدیدیه وردی اللون اولوب منتن الرائحه اولماسیله استدلال اولنور
زیرا فی الاکثر قوقاقیمیا یعنی فساد اخلاط علامتلری موجود اولور تقدمة المعرفه بو عرضه
بلا خطر دکلدر زیرا ابقراط فاضل فصولدن بشنجی مقاله ده التمشنجی فصلده قول کلی اوزره
تحریر ایتمشدر که اما اکر یا اکثرهان افراط دمدن نشأت ایدوب اول دم دخی یا عروق رقبه
رحمدن ویاخود انقدن مستفرغ اولسه قلیل الخطردر چونکه بو وجه اوزره امتلاء دم اولمغله
امتلاء دم ایراث ایده جکی ضرر بو نزف ایله نقصان بولور وکاه اولور فصد واخراج دم ایله
اول دخی تنقیص وتقلیله محتاج اولورلر لکن شوله شرطیله که زیاده افراط اوزره جریانه
ایتدیرمیه لر تاکه غذاء جنین راجع وذائل واول جانبه منجذب اولمیه زیرا بعضیلرده دم طمث
بش آیه یاخود التی آیه وارنجه جاری اولدیغی ملحوظ ومنظور دیمزاولدیغی نتدکم براساوولوس
نام حکیم فصول ابقراطك شرحنده اوچنجی مقاله دن التمشنجی فصلك شرحنده بیان ایتمشدرکه حوامل و
مراضع که دملری افراط اوزره اولوب اکل وشربلری وسعت اوزره اولمغله دم طمثلری ترتیب ونظام
اوزره وقتیله جاری اولور کذلك بونلردن ماعدا بعضیلرده کورلدیکه وقت معینه دکین جنینی
تحمیل ایده مزلر یعنی اسقاط ایدرلر والا مکرکه بو تنقیه دن ماعدا عروق الذراعیندن فصد اولنمغله
دم تنقیص اولنمش اولمیه بونك کبیلرك افراطندن بالذات غشی واختناق انذارنه استدلال اولنور
واکر نزف دم فساد اخلاط دمویه دن ناشی اولورسه هم جنینه وهم امّ ولده وجوهله مضرت ایراث ایلر
العلاج سلویوس نام حکیم حیض النسوان شرحنده وقردانوس اسباب علامات ومواضع الامراضده
وقولربیوس تشریحنده ویوبرطوس کتاب القوی الطبیعیه جالینوس شرحنده واوغانیوس
رسالرسنده بو مرضك علاجنده فصد اولماسنی اتفاق ایلدیلر اما ای طبیب لبیبه لازم وواجبدرکه
بصیرت اوزره اولوب تأمل ایده که دمك جریانی نه موصفده ندر وقوف تحصیل ایده حتی اولمیه که
دمك نافع اولانی حبس امساك اولنوب فضله اولانی حبس امساك اولنوب فضله اولانی ترك اولنه
زیرا بعضی محمود المزاج کنج حامله خاتونلر نهایت امره دکین علی الترتیب ونوبت منتظمه ایله دم حیضلری
جاری اولور یعنی وقتیله حیض کورورلر کذلك اول دخی مشاهده اولنمشدر اکر دم حیضلری بو ضعفدن
جاری اولمزسه آخر محلدن جاری اولور مثلا اکر جنینك ضعفندن ناشی دم منجذب
اولمیوب نزف دم هیجان ایلسه اکثر یا اسقاط جنینی تعاقب ایدر یاخود ولادت عسیر اولور
ویاخود جائز اولان وقت معینه دن ماعداده جنین مندفع اولوب وقتسز تولد ایدر واما
بلکه اکر دم مفرط رحم ایچنده اولان عروقدن جاری اولسه ونفس رقبۀ رحمه منصب اولسه جنین
اسقاطه متهیی ومستعد اولمقدن خوف اولنور چونکه غذاء جنین مندفع ومنجذب اوله
ورحم اچیلوب تنفس ایلدیکی اجلدن وهم اول وقتده دم رحمده مسدود ومحتبس اولمغله
فاسد اولور واندن امراض ردیه ظهور ایتمکله اکثر یا حبلایه خطر وقوعنه باعث اولور بیش ایکی
اکر افراط نزف دم وسیلان دمك کثرتندن اولوب موافق اولورسه تأمل واحتیاط اوزره
فصده شروع اولنوب انکله معاً دخی امساك ایدیجی قوابض استعمال اولنه که سائر نزف دمه

بعضیلرك بورنلرندن جاری اولوب شویله دعا سمیدی ومعانه
رعاف اولورکه تقلیل اولنمز اما حوامله ضرری خفی نیشا حله
اولندیغی نتدکم اشقنقیوس سالموت دردنجی کتابنده حوامل
بیاننده ذکر ایتمشدر کذلك دخی فی الفم
حوامله خفا کتبنده عارض اولوب مع هذا ظهر واقع
اولدیغی مشاهده ایلدیك دیمشدر بلکه کاه اولورکه
بعضی حواملده دم حیض بدلی سیلان دم بواسیر
دخی مستولی اولوب هر وجهله سلیم ونافع اولوراکر
امساك مراد اولنسه اولمازلر الا مکرکه تعلیق علق
اولنمغله حبس وامساك اولنه بو امرده راقونوس
لوسیطانوس روایت ایلدیکه طقوز ایلق بر حامله
خاتونك احتباس دم بواسیردن ناشی صرع اصابت
ایدوب مسکن مقعده سنه علق تعلیق اولنمغله برء
تام حاصل اولوب مهلکدن خلاص اولدیغی مشاهده
ایلدك دیدی صح صح

مناسب

مناسب وموافق اولان دواالورد مثلا بو ترکیب غایت نافعدر صنعتی بودر لؤلؤ مدبر ثلث درهم
مرجان احمر مدبر ثلثان درهم بسباسه وجوزبوا بر درهم دارچین نصف درهم سکر الورد
نصف وقیه اخذ اولنوب سفوف اولنه یاخود اوچ وقیه سکر ماء الورد ایله حل اولنوب
انکله لوحه لر ایدرلر کذلك بو سفوف دخی نافعدرکه امراق وغذا ایله معاً استعمال اولنمق
دخی ممکندر ترکیبی بودر مرجان احمر مدبر وطین ارمنی بر درهم لؤلؤ مدبر وصندل احمر
وطین مختوم وطورمنتیلا یارمشر درهم احجار النفیسه المدبره هر برندن سدس درهم
سکر الورد التی درهم اخذ وسفوف اولنه بو معجون دخی مناسبدر صنعتی بودر خمیرة الورد
الاحمر اوچ وقیه خمیره لسان الثور البستانی بر وقیه طین ارمنی وطین مختوم ومرجان احمر مدبر
یارمشر درهم لؤلؤ مدبر ثلث درهم شراب الرمانین ایله معجون ایدرلر بو شروب دخی نافعدر
صنعتی بودر خمیرة الورد الاحمر ایکی وقیه طورمنتیلا بر وقیه اخذ اولنوب بعده ماء طورمنتیلا
درت وقیه وماء لسان الثور وماء بقلة الحمقاء ایکیشر وقیه اخذ اولنوب خمیره لری بو ماءلر ایله
حل وتصفیه دنصکره ایچنه شراب المرجان بر وقیه شراب الرمانین وشراب الریباس بر بچق
وقیه الحاق وحکم مزج ایلدکدنصکره اوچ یاخود درت قسم ایدوب هر دفعه ده بر قسمنی ایچه لر
اکر ممکن اولورسه اولا فوق السرّه حینئذ قوّه ویریجی ضمادلر وضع اولنه واکر قاقوقیمیا موجود اولورسه
اخلاط فاسده یی تعدیل ایتمکله ومناسب اولدیغی قدر استفراغ ایتمکله علاج ایدرلر سائر نزف
دملرده مستعمل اولان تعلیقات دخی استعمال اولنور مثلا الدم یاخود آغزده طوتوق ایله یاخود بوغازه
تعلیق وقلاده اولنمغله نزف دمی قطع ایتمك ممکندر اکر نزف دم بواسیر موجود ایسه اوجاع عارضه
اولمقدن احتراز واجتناب ایدرلر یاخود اکر وجع وار ایسه تسکین ایتمکه سعی ایدرلر حتی اول وجع
بحسب الاشتراك رحمه دخی واصل اولوب اسقاط جنینه متعاقب اولمیه چسواعیری بردانه جوزبوایی
تشویه وبریان ایدوب هنوز اسیجق ایکن حرارت ایچینه طرح ایدوب حامله ایچه ده لر غایت نافعدر
الفصل الرابع عشر فی بواسیر العارضة للحوامل مجاتیلیا نولریوس نام حکیم دیرکه
حوامله انتهاء اوقات حملده مستولی اولان امراض مودینك بریسی دخی ورم بواسیردرکه کاه
موجع وکاه غیر موجع اولور السبب بو مرضك سببی نسوانك اواخر شهور حملده یاخود عسر
ولادتده زیاده زحمت ومشقت چکدکلری اجلدن بواسیره مبتلا اولورلر زیرا ایکی مقعده
دخی عایق وممتنع اولوب بر مقدار دم رحم ومقعد جانبنه مندفع اولور واوقات مذکورده
منصرف اولان دم عروق بواسیرده مستقر اولوب تراکم وتزاحمندن عروقلر شیشوب وعضوده
فلغموفی ظاهر اولورکه بوکا بواسیر عمیا وحتوجمه تعبیر ایدرلر وکاهیجه حوامله بالطبع دم طمث
منقطع اولمغله اندن بواسیر مستولی اولوب دم حیض یرینه بدل دم بواسیر جاری اولورکه
اشقنقیوس نام حکیم ایکنجی کتابنده بواسیر بیاننده تحریر ایتمشدر العلاج حوامله
عارض اولان بواسیرك علاجنده طبیب لبیبه لازم اولان اولدرکه اولاً اولدوری تحلیل ایچون
ملایم وخفیف مطابیخ قابضیه که شراب ایله طبخ اولنمش اوله بو مطبوخك ایچنه اسفنج جدید
غمس اولنوب مبلولا ورم اوزرینه وضع ایدرلر یاخود ورم بواسیر اوزرینه دهن مصطکی ایله
مخلوط دهن صفار البیض طلا ایدرلر وفی النوع دهن بلسان خنزوه چاکی که بریراحه سی وخلاصی
دینمکله مشهوردر مجربات جیده ومختاره دندر یاخود ورم اوزرینه مرهم لیناریا وضع اولنه
عجایبدر واکر غایت شدید اولورسه لباب التفاح المشوی که خار قثان ایله خلط اولنمش اوله

اوزيته وضع ايدرلر وياخود خمار قبان برينه دهن حمار قبان الحاق ايدر غايت نافعدر وعلاجات سائره سي كتاب رجالده بواسير فصلنده مفصلاً بيان اولنمشدر نظر اولنه

الفصل الخامس عشر في انتفاخ الساقين العارض للحوامل

سنادطوس حكيم ديركه حوامله عارض اولان عوارضك بري دخي ساقيني منتفخ ومتهيج اولوب تورم ايتمكدر **السبب** بو عرضك سببي اكثريا دم حيضك احتباسي در خصوصا كه اول طمث ودم محتبس كه ماء جنيني اولوب جنينك غذا اولمه سنه غير نافع وبي فائده اولور ضعف كبد سببيله اسفله منجذب ومندفع اولوب ساق حواملده منتشر اولور واكثريا حوامل بو مثللو علله مبتلا ايكن بنه اولاد طوغور درلر ومنتفخ اولان ورمه دخي بالذات اصلا خوف وخطر اولمز الا مكركه انفكاك وازاله سي اصعب وعسير اوله وبعد الولاده رطوبت مائيه دم نفاسيله مستفرغ اولمغله في الحال اولورم زائل ومضمحل اولورلر اولجلدن مداوات ومعالجاتدن احتراز واجتناب اولنور حتى رطوبت قهقريا اعلايه رجعت ايدوب احشاده اشرف اعضاء باطنه يه خراب ايليه ولكن اكر ورم كبير اولوب مشيه وحركتدن منع ايدوب فوق الحد حاتونه زحمت ومشقت ايراث ايدرسه علاجه متصدي اولورلر **العلاج** بو علتك علاجي خارجدن اوقا ليلره اوزرينه هاضم ومحلل والرو وضع اولنمغله اولور دهن شبت ودهن بابونج ودهن عيوفاريقون امثالي ادهان مسخنه ايله طلا يه مشغول اولورلر ياخود خمر ايله ماء رماد الخشب الكرم اتخاذ ايدوب بعده صعتر بري وبابونج وفلسقوس وقودنج كبيلري اول ماء رماد ايله طبخ وبو مطبوخ ايله ساقين عليله كما د ايدرلر وكذلك حشيشة من كوره دن لبيجه اتخاذ اولنوب ساقين معقود ميته وضع ايدرلر تحليل ايدر ياخود دقيق الفول ودقيق الترمس ايكيشر وقيه كبريت بر وقيه زبل الحمام نصف وقيه اخذ اولنوب ماء الفولادي وعصارة الكرنب ايله طبخ ايدوب لبيجه ايدرلر ياخود ايكي كيسه يه ملح رماد سخين طولدروب ساقلرينه لف ايدرلر كذلك بابونج وصعتر بري وشبت اخذ اولنوب ماء ملح ايله طبخ ايدوب بو مطبوخ ايله عليلك ساقين ورجلين محكم دلك وغمز وغسل ايدرلر واكر كبدي ضعيف ايسه سوء القنيه وضعف كبد فصللرنده كتاب رجالده تحرير اولنان ادويه ايله كبدينه تقويت ويررلر

الفصل السادس عشر في اسقاط الجنين

معلوم اولاكه اسقاط جنين خصوصنده بادره برناردسوس قرنسطيني نام راهب ديركه جنينك رحمدن غير نضج وكمال خروج ايتمه سنه اسقاط تعبير ايدرلر زيرا مادام كه جنيني رحم مادرده هلاك اوله وخارجه خروج ايده اكا اسقاط ديتلمز اما قبل استكمال من غير نضج حيا وميتا خروج ايلسه على الاطلاق اكا اسقاط تسميه اولنور **السبب** اسقاط جنينك سببي يا داخليدر يا خارجيدر داخلي اولان سببي يدرت نسنه دن اولور مثلا اخلاطدن وجنيندن ورحمدن وامراض حواملدن اولور اخلاطدن اولماسي يا بالكميه ويا بالكيفيه در ويا بالكميه اسقاطه باعث اولماسي يا مقدارينك كثرتندن ويا نقصانندن نكه مثلا ماده غذائيه نك كميت ومقدارنده كثرت اولماسندن سقط واقع اولوركه غذاء جنيني ايچون اولان دم كثير اولوب امتلاء عروق رحم واقع اولوب منصب اولورنته كم دم طمثي تنقيه ده خارجه رد ايلديكي كبي بونك افراطندن دخي جنينك اختناقنه سبب اولوب سقط واقع اولورلر اما اخلاط غذائيه نك كميت ومقدارينه قلت ونقصان سببيله سقط وقوعنه باعث اولدركه مثلا جنينه منجذب اولمغه صالح غذانك نقصانندن وجنينك افراط جوعندن نشات ايدر اول قلت يا ارادي اولور ياخود كرهي اولور مثلا حواملك ضعيف المزاج اولماسي كبي ياخود حواملك غذاسني تحصيلده وسعت اولماديغي كبي ياخود حوامل مجموع غذالردن اكراه وتنفر

ايلديكي

ايلديكي كبي ياخود غثيان وقي وبطلان الشهوه عارض اولمق كبي ياخود امراض مختلفه وحميات حادثه ده تلطيف تدبير وحميه دقيق كبي ياخود رعاف ويا بواسير سببيله ياخود فصد كثير ايله استفراغ دم مفرط وقوعنه ياخود ذوسنطاريا ياء رحم وذرب وزلق المعده ياخود ذوسنطاريا وغيره مرضدن ناشي غذا جنيني نقصان وقليل اولماسي كبي بونلرك مجموعي اسقاط جنينه سبب اولورنته كم **ابقراط** فاضل فصولنك مقاله خامسه دن اوتوز دردنجي وقرق دردنجي فصلنده اجمالا تقرير ايتمشدر حيث ايمدي بو سببدن يعني جنينك قلت وكثرت غذادن ساقط اولماسي عجب دكلدر ودخي جنيني غايت مجسم اولدوغندن وزياده ثقيل اولديغندن رحم اني امساكه قادر اولميوب ساقط اولورنته كم اكثريا صغير اولان حواتيننده سقط واقع اولور على الخصوص زوجي اولان رجل جسيم وعظيم الجثه اوله انك كبي اولانك نسلي نمو وعظيمه اخذ ايلديكده موضعنك وسعتي كفايت ايتمكله اني كمال وتمامه ايصال ايدميوب بلا نضج وكمال دوشور درنته كم **ابقراط** فاضل كتاب الحبل على الحبل ده ذكر ايلمشدر كذلك عدد جنيني دخي اسقاطه سبب اولور مثلا جنيني بردن زياده اولوب ايكي ويا اوچ ويا دخي زياده اولوب رحم محيط اولديغي خطر امر مقرردر زيرا رحمه بوك زياده ثقيل اولدوغندن ناشي احتمال ايدركه انلر بلا نضج كمال بولمزدن مقدم خروج ايدوب ساقط اولورلر انكچون ندركه توأمان زياده كثير اولسه لر اكثريا ساقط اولورلر وكاه ورم سببيله سقط واقع اولور زيرا رحم كفايت مقداري واسع وشامل ومحيط جنين اولميه يعني رحمك وسعت وشمولي جنينك نشو ونماسنه وحركت ايتمه سنه كفايت ايده جك قدر واسع اولميه اسقاطه سبب اولورنته كم **ابقراط** كتاب الحبل على الحبل ده بيان ايلديكي بالخصوص كاه اولور رحم بعضي امر طبيعي دن خارج امراض وقوعندن مضايقه وصغر حاصل ايدر اورام صلبيه يا فلغمونيه يا خراجات وياخود رجا ويا سائر بونلره مشابه امراض كثيره وقوعي كبي كذلك افراط رطوبت ورخاوتدن ناشي مزلق اولمغله جنيني امساكه قادر اولماديغندن اسقاط واقع اولور وامراض امهات سببيله سقط وقوعي ايكي وجهله بيان اولنور وجه اول مرض امهاتك جنينه دخي عام اولماسندن نشات ايدركه اندن جنين ضعيف اولمغله ياخود حواسي بالكليه مسلوب ومعدوم اولمغله كما ينبغي نشو ونما قبولنه وغذا اخذينه قوة وقدرت اولماديغي اجلدن ساقط اولور نته كم حميات دائره ودائمه ومرض افرنج وسائر بونلر امثالي امراض كثيره دن نشات ايلديكي كبي وجه ثاني امراض مذكوره ايله معا استفراغات عظيمه دن ياخود حركات ثقيله وصعبه بدندن نشات ايدر نته كم هر قنقي عضودن اولورسه اولسون نزف دم مفرط وانواع اسهالات وغشي صعبه وجزع وقي وزحير وسائر بونلر امثالي ثقيل دفعه سي واقدامه معتاد اولان مرضلردن رقبه رحمك عضله شرج ايله تقرب ومشاركتي اولديغي اجلدن اسقاطه سبب اولور واسباب خارجه دن اسقاط واختناق جنينه باعث اولان سبب غذا منجذب اولمقدن بعضلرده جنينك نقره رحمه ارتباطنك انحلالندن نشات ايدر وجنينك هلاكنه سبب حركات نفسانيه صعبه در غم وغضب وفزع وسائر بونلره مماثل اعراض كبي كه جنيني بوغار كذلك حواملك غذايه حرص واشتهاسي شديد اولمق ومسهلات قويه شديدها استعمالي وكذلك مفتحات وادرار حيض ايدر نجي نسنه لر استعمالندن ساقط اولور وحاصله نوعيه سيله جنيني هلاك ايدنجي مضر اولان اشيا المركه اطبا تحرير ايتمشلردر رايحه كريهه منتنه وفاسده وردنه دركه على الخصوص مصباح وموم اطفا اولندقده متصاعد اولان دخان كريهه در وجنيني غذاسي مرفوع وناقص اولمقدن جايع اولمق ودمك افراطا اوزره مستفرغ اولماسيدر وخصوصا مده حملدن وقت تزايدده يعني جنين بيوكلك حاصل ايلديكي وقتده اولدنته كم **ابقراط** فصولنده

بشنجی مقاله دن التنجی فصلده تحریر اعتشدکه عضلات ورباطات نفرة رحمك انحلالنه باعث
اولان شدت ریاضت وجماع وافراط اوزره قوشمق وراکب اولمق وعوه بیه بنمك وارضدن حمل
ثقیل رفع ایتمك وآغر یوكه شن‌لر طاینمق ودوشمك وسكمك وصارصلمق وبطنه جنینی دفع
ایدیجی ضربه واقع اولمق وسعال شدیده ایله حرکت صفاق وقیء واسهال وعطاس وتشنج وصیحهٔ
شدیده وجماع مفرط وهجوم ایله قوللرندن چکمك وسائر بونلره مثلی نسنه‌لرکه واقع اوله اسقاطه
سببدر **العلامات** معلوم اوله‌که قچن سقط واقع اولسه بنفسه معلوم اولور اما شول علامتکه
سقط واقع اولمزدن مقدم واقع وظاهر اولوب اسقاطه دال ومستقبله اشارت اوله مثلا حقوین
وفخذینده عادته مخالف بر ثقلت وحرکتده بطوء وتاخیر وتنبلك وسقوط شهوه ونافض وقشعریرهٔ
مکرره وصداع علی الخصوص اصول عینین جانبنده صداع ووجع واصل اوله خصوصا امالك بطن
وجنبین ده وجع اوله واعالئ بطنده انعصار وانقباض وثدییلرنده ضمور وشیشگنلك ایتمك کبی
نسنه‌لردر ابو الاطباء **ابقراط** فاضل حضرتلرینك بشنجی مقاله سنده اولوندیغی فصلده بیورورکه ثدییلرنده
ضمور واقع اولسه عروق رحمده وعروق ثدییلرده قوة عامه نقصانندن نشأت ایتمه سنه دالدر
ثدییلرك رحم ایله اشتراکی اولدیغی اجلدن جنینه خطر امر مقرردرکه ساقط اوله اگر بعضی اسبابه
خارجیه‌دن ناشی سقط واقع اولورسه که سببی جنینه شدت حرکت وفوق عندن رباطات
واوعیه داخلیه کسر وانحلال لازم اولوب اول اعضالرده وجع ایله مقادم ورود اعضاء تناسله نازل
ومنصب اولوب انلردن ثدییلرده متروك ومضوغ اولمقده ضامر اولور از جمله حواملك ثدییلرنده
لبن مفرط اولوب جریان ایلسه ضعیف جنینه دلالت ایدر اسقاطندن خوف اولنور نته‌کم **ابقراط** فصولینك
بشنجی مقاله دن الی‌ایکنجی فصلنده بیان اعتشدرکه قچن بر وجع لازمه ودائمه کرحقوین وکلیتینی
متاذی ومتألم ایلیه بعده قاصق وعظم العجز جانبنه نازل اولوب رحمده دخی بعضی جبر وجهد
ایله وجع اوله جنینك خروج مراد ایلیه اول زمان عیانا معلوم اولورکه جنینی اسقاط منتهی اولمشدر
کذلك شول اغشیه ورباطات که جنینی انلر ایله رحمه مربوطلردر وجع انلره منبسط اولسه
نزوله دلالت ایدر کذلك اگر وجع مذکور ایله معا رحمده صقلق وجبر یاخود دم صافی یاخود دم
ماء الجبنیه یاخود ماء سیلانی اوله رباطات واغشیهٔ رحمك انکسارینه دلالت ایدرکه انلر
اسقاطی لازم وضروری اولور **ابقراط** فاضل ابید یمیقا کتابنك ایکنجی مقاله سنده سقط احوالنی
تفصیلا بیان وعیان ایلمشدر بو تحریردن زیاده سنی طلب ایدن احوال اونجلده بحث النسوند
تقدمة المعرفة معلوم اوله‌که سقطك وقت قریبده ظهور ایتمه سنده مثلا جنینی نفخ تام
وکمال بولمزدن مقدم زور ایله خروجه آغاز ایتمه سنده الم وخطر ارادت طبیعیه‌دن زیاده‌در
واسقاطدن خطر عظیم واردر نته‌کم اثمار نفخیده‌که عیشلر کمال نضج بولمش اوله تموخشیه ارخا
ویرمکله طوعا وارادیا واختیاریا اوله اثمار ساقط اولور کذلك ولادت طبیعیه‌ده دخی اوعیه
ورباطات که جنینی رحمه انکله مربوط ایدی بالاده مرخی ومنحل اولورلر اما اسقاطده انلر منقطع
اولمق ضروریدر لازمدر واکثر خواتینده اسقاط سببیله عسر عارض اولور زیرا انشقاق وانفتاحدن
ناشی رحم البته امراض ظهورینه مستعد اولوب مالوف اولور بعضیلرنده نزف دم مفرط عارض
اولوب غشی واختلاط الذهن وتشنج ظهورینه تابع ومؤدی اولور واکثریا هلاکه مؤدی اولور
وارسطیوس نام حکیم دیرکه شول خاتونکه حین سقطده ویاخود بعد الاسقاط بغتةً تشنج
مستولی اولسه انلر غشی واختلاط الذهن وموترنن امین اولدقلری کوردکی بالاده مذکور اولدی آکهب

مجرب دیرکه بر خاتون کوردمکه بعد الولاده متشنج اولاده هلاك اولمیه واگر اولمزسه دخی زمان
قصیرده هلاك اولور واگر اسقاطدن رحمده فلغمونی ظهور ایدرسه اکثریا مهلکدر زیرا شول دمکه
رحمدن عند الاسقاط افراط اوزره خارجه سیلان ایتمکه محتاج ایدی اول دم افراط اوزره رحمده منصب
اولدیغی پس کما ینبغی تنقیه اولمادیغندن نشأت ایدر بلکه اول دم رحمده متعفن اولوب اعضاء عالیه‌یه
راجع اولمغله حمیات محرقه وعفنه واختلاج قلب ووجع فؤاد وسائر بالاده ذکری سبقت ایدن
اعراض عروضینه باعث اولور کذلك کنج قزلرده که ابتداء حامله لکی اوله سقط واقع اولمز عظیم الخطردر
زیرا انلر هنوز اوجاع والامه معتاد ومألوف اولمشلردر ومجاریلری دخی زیاده ضیق اولمغله عسرت
وصعوبت وتعب والام واوجاعلری شدت اوزره حزین اولوب زمان کثیره ممتد اولور محصل الکلام
شول خاتونکه ابتداء حملنده سقط واقع اوله هرقنغی سنده اولورسه اولسون مخاطره امر مقرردر وکذلك
زیاده سمین اولنلرده دخی عظیم الخطردر مجاریلری مجتمع ومنقبض وضیق اولدیغیچون که مضایقهٔ مجری
انلرده زیاده اولور کذلك زیاده لاغر وقضیف وهزیل اولنلرده دخی مخاطره لیدلر مریض وضعیفه
اولدقلریچون کذلك شول خاتونکه جنینی التنجی ویدنجی وسکزنجی آیده اسقاط ایدر خطرناکدر زیرا
اول وقتده جنینی نما بولوب عظم وکبر حاصل ایتدکندن ناشی تعب وعسرت عظیمه ایله خروج ایلر
وشول خاتونکه دخی زیاده رخو وکثیر الرطوبه اوله انلر اکثریا بلا ضرر ولا خطر اسقاط ایدرلر واکثریا
شهر اولنده اسقاط ایدرلر که جنین اول محلده بسهولة ساقط اولور **العلاج** معلوم اوله‌که بونلر
علاجی جنینی اسقاطدن محافظه‌در یوخسه ساقط اولانی ابقا امکان ومجال اولمز بلکه اول اثناده
خاتونك مبتلا اولدیغی علل وعوارضلرینه تدبیر اولنور زیرا هرقنغی اعراضکه نفساینده ولازمه وعامه
اوله انلره دخی عام اولور بناء علی ذلك جنینی اسقاطدن محافظه ایتمك ایچون خاصه مستقلا ایکی
اموره رعایت واجبدر اولکیسی حملدن خارج اولان محلده ایکنجیسی حملها لنده‌در **مثلا** حملدن خارج
اولان وقتده اهم اولان امورکه بونده اولان استعداد واعراض ردیه که جنینی اسقاطه تهییج ایتمکه معتاد
اوله آنی دفع واصلاحه سعی ایدرلر مثلا امتلاء دم وفساد کیموس ورحمه منسوب اولان سوء مزاج
وامراض رحم واورام وسائر بونلر کبی وقچن که دمده افراط وامتلا اوله آنی دفع رحمی تنقیه
ومفسد ایتکله جنین داخل رحمده محتنق اولور اگر اول دم صافی وبسیط اولورسه اکا علاج افراطنه
قیاس ایله مقدار الکفایه فصد اولنمق کذلك فساد کیموس دخی یاصفراویدر یاحتفی حصه دآد
اولمغله عروق رحمی تفتیح ایدر یاخود طبیعتی تهییج وتحریك ایدوب قوه دافعه دعزغه ویرر
وتخییه ایدر بوکره جنینی دخی اخلاط ضاره‌دن بریسی ایله معا ساقط اولور یاخود افراط
فضلاتدن ناشی که موضع اولیده تراکم ایتمکله بطنه مزاحم ونقل کتوروب جنینی دخی محتنق اولور
یاخود دم جملدن بونده فاسد اولمغله جنینه واصل اولان غذا فاسد وغیر نافع اوله وغذادن نشأت
ایدر یاخود افراط رطوبتدرکه جنینی حبس ومسکنندن منع ایدر یاخود نفرهٔ رحم تعبیر اولنان
عضلات رحمك رطوبات مخالطه ایله حملی اولماسندن نشأت ایدر کذلك بو فساد کیموس دخی
فصد ایله علاج اولنور اما نادرا وقلیل المقدار اوله وافضل اولان مداوات ایله علاج اولنمقدر مثلا
بدنده غالب اولان فضلاتی کرکدر مسهلاته مداومت ایله جذب وتنقیه ایدرلر وبو محلده معالجات
اولیدوالردن اخذ وترکیب ایدرلرکه سوء المزاج احشاء یعنی اعضاء باطنیه زیاده مناسب اوله
وحرارت اخلاطی تسکین ایلیه ورقیق اولانی تغلیظ ایدیجی اوله اما اگر اخلاط بلغمیه غالب اولورسه
انی منضجات ومعدلات وسائر انلر امثالی ادویه محلله استعمالیله علاج ایدرلر کذلك بالتربد والاستفراغ

مشاهده مز اولان کبی با لقار عجایبدر اسقاطنی منع ایدر بحیثده اما اکر سبب اسقاط رحمه حاصل اولان
علتلردن ایسه رطوبت مفرطه وقروح واورام وسائر بونلرک امثالی علتلر کبی انلره دخی حاصل اولان
دوا ایله علاج اولنه ودخی حمل حالنده اهم وواجب اولان تدبیر اولدرکه باعث اسقاط اولان اسباب
اکرچه حال حملده اولورسه علاجی غایت صعب وعسیر اولور زیرا اکر حوامل سابق ذکر اولان کبی
من کل الوجوه ادویه ومعالجه‌یه صبر وتحمل ایدمزلر پس امره علاج ایتمک اسهل وممکن دکلدر اما
اسقاط وخطر حیاته منتقل وهلاکه مبدل اولمقدن خوف اولندیغی حالده اهم مهماتدن اولان اولدرکه
عنایت ومعاونت لازمه‌دن قطعا فراغت ومساهله اولنمیه بلکه کما ینبغی تمییز وتشخیص ایدوب
زیاده مطابق وموافق معالجات ایله علاج ایده‌لر مثلا اکر حامله حاتونده امتلاء وافراط دم غلبه‌سی
وار ایسه خصوصا که مرة حملدن ابتداکی آیلرده اوله فصد ایله اخراج دم اولنور اکر لازم وضروری
اولوب احتیاج وار ایسه تخمص اولنوب ایکی یاخود اوچ دفعه فصد اولنور لکن زیاده منا تمل
ومتنقص اولدرکه دفعةً دم کثیر اخراج اولنمیه نته کم محل سائره‌ده بنجه کره بیان اولندی ودخی
فصد اقتضا ایلدکده طرحامله‌نی کوچک آجه‌لر وبخور ارواحی برمق ایله منع ایلیه‌لر تاکم قان
شدة ایله صچرامیه وغلیدن ارواح دخی زیاده تحلیل اولمیه بلکه سوزمک طریقیله اخراج ایده‌لر نته کم
ارسال علق بحثنده معلوملردر کذلک اکر بدن حوامله‌ده اخلاط فاسدة الکیموس غالب اولورسه
دفعات کثیره مسهلات خفیفه استعمالنه مراجعت اولنه خصوصا که شهور حملدن اواسط شهورده
مقتضا سنرکوره استعمالنه تکرار ایده‌لر واکر سوء المزاج رطبه ونوازلیه ومحاطیه ویاخود دیحیه‌دن
متألم ومتأذی اولورسه قوی المزاج اولنلرده حمیة معرقیه مراجعت اولنور مثلا مزاج وقوتلرینه
مناسب حمیه ایله معا مطابخ مجففه استعمالنه شروع اولنور وهر وجهله خفیف اولانی اخذ اولنور
واکر اثناء حملده اسقاطدن خوف وخطر کوریلورسه قوابضات ومقویات استعمالنه مداومت ایده
بالخاصه اسقاطه مانع اولدر کذلک افراط دم طمث بیاننده ذکر اولنان معالجات دخی بو بابده انفعدر
مثلا بو سفوف دخی مناسبدر ترکیبی بودر طور منتلا وقرمز اوچر درهم مصطکی بریچق درهم
اخذ وسفوف اولنه مقدار استعمالی نصف درهمدر وبو سفوف دخی مناسبدر ترکیبی بودر
مرجان احمر ایکیشر درهم قرمز دنواء النمر بررر درهم نشارة العاج نصف درهم لولؤ عین مثقوب
ثلث درهم اخذ وسفوف اولنه مقدار استعمالی ما سبق کبیدر وبو سفوفات ذوی الخاصه یا کز
مفرحات قلبیه دکلدر بلکه حرقه وحرافت ازاله ایدیجیدر کذلک هر صباح بر قاج حبه مصطکی
استعمال اولنسه معده‌یه قوة ویرر وقبضدن منع ایدر کذلک اوقات حملک جمیعسنده
صباحلرده نصف درهم بزر لسان الحمل المسحوق مفرداً یا شراب ممزوج ایله یا بیض نیمرشت
ایله ویا مرق اللحم ایله استعمال اولنسه فائده‌دن خالی دکلدر فرانسه مملکتنده اولان عورتلر
عندنده مشهور وکثیر الاستعمال ومجرب اولان دوالردندر وبو معجون دخی عجایبدر صنعتی بودر
سکر الورد ایکی وقیه مربای قشر اترج التی درهم هلیلج مربی ولب التمر یا رمش وقیه مرجان احمر
ولؤلؤ هر بر ونشاره العاج بر بر درهم اخذ اولنوب شراب سفرجل ایله معجون اولنه مقدار
استعمالی کستانه قدردر مداومت اولنه واکر حامله‌لرک طبیعتی ادویه‌ماییه‌دن حفظ ایدرسه
طور منتلا مطبوخی سکر الورد ایله اعطا ایده‌لر عظیم النفعدر یاخود هر دفعه‌ده بر درهم
قاشق شراب مرجان ویره‌لر کذلک لون المرجان ولون المریخ ولون حجر الحماطیطس هر قنقی
اولورسه هر دفعه‌ده اون خطره‌دن اون ایکی قطره‌یه وار بجه احیاء مناسبه ایله ویره‌لر

وعصاره

وعصاره سلیمه‌نی سکر ایله یاخود سلیمه‌نی مرق اللحم ایله طبخ ایدوب ایچوره‌لر عجایبدر وبو مطبوخ
دخی عجیبدر ترکیبی بودر طور منتلا بروقیه زهر رمان وورد احمر یا رمیشر قبضه سلیمه برقبضه
قرمز ایکیدر درهم اخذ ایدوب مقدار الکفایه ماء القراحیله نصفی قالنجه طبخ وتصفیه‌دن نصکره
ایچینه آلتی وقیه سکر ابیض حل اولنوب شربت ایدوب اخشام وصباح بر قاشوق استعمالنه
شروع ایده‌لر وبو جوارش دخی حذاق بیننده مشهوردر طعمی لذیذ اولمغله استعمالی اسهلدر
وقوة ملینه‌سی اولمغله طبیعتی لینت اوزره طوتر وبرفی فضلاتدن امین ایدر تلییندن
ماعدا تقویتی دخی واردر صنعتی بودر بسباسه وسفوفه جوارش صندلین وراوند وسنامکی
ومرجان ولؤلؤ هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب درت وقیه سکر محلول بماء الورد ایله قاعده
اوزره لوحه‌لر اولنه که هر بری اوچ درهم کله هفته‌ده ایکی دفعه بردانه‌سنی منفرداً یاخود
مرق اللحم ایله استعمال ایده‌لر وخارجدن اطلیات وتبخیرات وفیر وطیات ولزقات وضمادات
استعمال ایده‌لر ازجمله تحکم حوامله اوجاع کلیتین یاخود اوجاع اسفل بطن واقع اولسه بو
دوایی ایده‌لرکه بر دانه الک که هنوز فروندن چقمش اوله ایکی شق ایدوب مسکت شرابنه
یاخود سائر شراب صرفه باتروب واوزرینه قرنفل وجوز بواء مسحوق ذر ایدوب اسیجقله کوبکه
اوده‌لر عجایباتدندر وموضع کلیتینه مرهم قونطیسا یاخود مرهم صندلین طلا ایده‌لر ویا قیروطی
اوده‌لر صنعتی بودر دهن الآس ودهن مصطکی برر وقیه وصندلین وحبوهمطاروس واقاقیا
یا رمیش وقیه طباشیر وورد احمر ایکیشر درهم طین ارمنی وطین مختوم ونشارة العاج هر
برینه ثلثان درهم ترمنتین مغسول بماء لسان الحمل بروقیه شمع ابیض کفایت مقداری اخذ
ایدوب قیروطی اولنه یاخود بر بز اوزرینه سوروب کلیتینه لصق اولنه یاخود زفت ومصطکی
یا رمیش وقیه لبان بر وقیه دم الاخوین وورد احمر ایکیشر درهم اخذ وقیروطی اولنه ودخی
قابض اولان ضماد بذر قره یا طیس یحو لیلموس وضماد جلد الحمل وضماد الماسکة للجنین
غلسطانوس کبیلرکی استعمال ایده‌لر بو لزقه دخی زیاده قوی ومجربدر قاصغه وموضع کلیتینه
لصق ایده‌لر صنعتی بودر نسج العنکبوت ایکی وقیه شعر الارنب المحرق ایکیدر درهم هباب الکانون
ایکی وقیه دقیق الحنطه بر وقیه بونلری بیاض البیض یاخود دهن مصطکی یا دهن سفرجل
یا دهن آس کبیلر ایله ضماد ایده‌لر ومعلوم اولدرکه ضمادات ونطولاتدن هر قنقسی اولورسه اولسون
موضع کلیتینده طول زمان ترک اولنمیه تأمل لازمدر حوامل اول ضمادلری طول زمان کتوردمیه‌لر
بلکه بر مقدار زماندن نصکره رفع ایده‌لر یوخسه طول زمان حقوینده ثابت اولسه تاکه کلیتین
سخونت حاصل ایلیه دردمند خاتون بعضی کره حرقة البول مبتلا اولور یا رمل وحصا ظهوریسنه
مؤدی اولور وکاه اولور بول الدم احداث ایدر حذر لازمدر کذلک کوبکه وقاصغه بعضی بوغلو
ایده‌لر مثلا کمون وانیسون یا رمیش وقیه نسج العنکبوت درت وقیه ورق الآس وجلنار واقماع الورد
بر رقبضه اصل الجنجم الکبیر بر وقیه سلیمه وورق التمر اوچر برمق قرنفل بر درهم اخذ اولنوب
شراب صرف ایله طبخ ایدوب ایچینه بر کوچک کونکی باتروب اسیجقله اعضاء مزبوره‌یه کماد
ایده‌لر وهر دفعه استعمالده اسیجق ایده‌لر وبو اثناده عوارضات بدنیه ونفسانیه‌دن وحرکات
عنیفه ومجامعتدن اجتناب ایدوب راحت اوزره اولمه‌لر وشول خسته‌لرکه دخی شدت ایله تحریک
ومضطرب ایلیه غایت حذر ایده‌لر خصوصا جماع زیرا اکر رحم وقت جماعده منی‌یی اخذ وقبول
ایتمکله آچیلور خصوصا لذت سببیله تکرار یکیدن جنین حاصل ایدوب آنلکی دخی استحکام

اوزره متکی وملتصق اولمغله خارجه مندفع اولمق امر محرز در اکر شدت اسبابدن ناشی ادویهٔ
مسبوقه ومعالجات مسفوره اسقاطه مانع اولمازایسه مثلا معالجات مزبوره کرک داخلدن وکرک
خارجدن اسبابک شدتندن ناشی جنینی محافظه ایده مزسه ذکر اولنیجق تدابیر ایله معاونت اولنه
مثلا اسبابک اختلافنه قیاس ایله داخل وخارجدن ادویهٔ ذوالخاصه استعمالیله علقی دفع وجنینی
حفظ ایدرلر مثلا اولکسیی وجع مغص درکه ابتدا اسفل بطنده وقاصقده وحقوینده وعظم عجزده
واعضاء قبل طرفنده ظاهر اولور انی تسکینه سعی ایدرلر کرک داخلا ادویه استعمال ایتمکله وکرک
خارجدن دواء لصق اولنمغله وکرک حرکت ایله اولسون اسبابک اختلافنه قیاس ایله ذی الخاصه
اولانی استعمال ایدرلر اکر اسقاطه تهییجه سبب اولان نفاخات ورياح اولورسه کرا اسباب داخلیه
سببیله کثیرا واقع اولور داول وقتده سفوف جوارش الورد وکزبره وبزرا ترجدن مرکب سفوفلر
ویرهلر وممکن اولورسه معجنه ماء الملوکی ویرهلر سریع التأثیر در ریاحه مقابل ومقاوم اولور اکر بلغم
زیاده اولوب ریاح تجمع وتراکم ایدرسه اول محلره صفاق بطنده ومسخنات لصق اولنه مثلا اینسون
وبزر رازیانج وبزر حلبه وزهر بابونج وزهر اکلیل الجبل وزهر اقطی وزهر اسطوخودوس امثالندن
مصنوع کیس مسخنه کبی یاخود کل بیده سی تعبیر اولنان نسنه یی شراب صرف ایله برتابه ده طبخ
ایدوب بعده یره بسط واوزرینه جوزبوا وکشنیز مسحوق ذر اولنوب لصق ایدهلر یاخود تازه چقمش
ربد الغنم ویاثرب الغنم اسیجقلد لصق اولنه واکر ادویهٔ مذکوره ایله اوجاع تسکین ومنقطع اولمز
بعضی مخدرات ایله ترکیب اولنمش احتقانات مسخنه استعماله شروع ایدرلر مثلا شراب وادهان
مسخنه دن معمول حقنه یی ایکی درهم فلونیا رومی یاخود درت حبه لودانوم اولنوب احتقان
ایدرلر واکر وجع صعب سببیله یاخود اسباب خارجیه شدیده دن ناشی دم ظاهر اولمغه شروع ایلسه
رادعات وعکس ماده مایدیجی تدابیر وعلاج جارهٔ مباشرت ایدهلر مثلا اعالی اعضایی دلک ورباط
موجعه ایله محکم ربط ایدرلر واوموزلرینده وتحت ثدییننده ومراق بطنک ایکیجانبنه تعلیق محجمه
ایدرلر اما اکر خاتون دموی المزاج اولوب عروقاری ممتلی اولورسه فصددن انفع علاج اولماز کرک
دم ظاهر اولمش اولسون وکرک ظهوره متوجه اولسون اما شروطی اولدرکه دفعهٔ واحدهده
افراط اوزره جریان ایتدرمیهلر اکر سیلان دم قطعنده مذکورات کافی اولمزسه قوابضات ومغلظاته
مراجعت ایدهلر کرک غذا وکرک دواء اولسون بالاده ذکر اولنان معاجین وسفوفات کبی یاخود
عصارهٔ لسان الحمل یاخود حشیشا شدن بردیه سنی دم اخوین یاطین ارمنی ایله ممزوجا اعطا ایدهلر
وخارجدن مقوی وقابض بوغلر استعمال ایدهلر مثلا قشر الرمان وجوز السرو وحفت البلوط
وجلنار وعجم الزبیب امثالنی ماء الحدادین وشراب ایله طبخ ایدوب بوغ ایدهلر یاخود ورد
احمر وجلنار بر کیسه یه طولدروب خمر احمر ایله طبخ ایدوب اسیجقلد بطنه اورهلر کذلک جنینی
اسقاطدن حفظ ایچون رحمه شعر الایل بخور ایدهلر غایت مجربدر وحکماء طبیعیون بو بابده
جنینی اسقاطدن حفظ ومسک ایچون تعلیقا نیجه ذی الخاصه دوا ذکر ایلمیوب مدح ایدرلر
مثلا حجر بالاقیطس وحجر اطیطوس عنقه تعلیق اولنه وحجر اطیطس یعنی حجر العقاب یازویه
تعلیق اولنسه دخی نافعدر وحجر مقناطیسی سره یه ربط ایتمک غایت نافعدر ومرجان وزمرد
وعظم قلب الایل وسائر بونلر مثلی نسنهلر عنقه تعلیق ویاخود فم المعده یه التزام کتورمک غایت
نافعدر دیمشلر پس تعال اطبا اسنک معتمدلرندن زاقوطوس اوغسطانوس نام حکیم ماهر تجربه
ایدوب بیان ایدرکه بونم بو بابده مجرب اولان جلد فرس البحردن مصنوع منطقهدر یعنی دکز آیغری

دیدکلری

دیدکلری حیوانک دریسندن یاپلمش قوشقدر اما اکر بوقی بولنمق متعسر اولورسه جلد الذئبدن
مصنوع ومعمول منطقه قوشنمق دخی عجایبدن ونافعدر کذلک قنفذ وطی جمجم الرأس حتی کلیتینه لصق اولنمق نافعدر

المقالة الثالثة فی تدبیر اللازم بعد وضع الحمل والامراض العارضة للنفساء وهو یشتمل علی خمسة ابواب

الباب الاول فی عسر الولادة وتسهیله وتدبیر اخراج المشیمة والجنین المیت وهو یشتمل علی ستة فصول

الفصل الاول فی عسر الولاده وتسهیله وتدبیر اللازم للقوابل

عسر الولاده
کوچیله وزحمتله طوغورمقدر وولادت المتعسره دخی درلر عند عوام الناس اوغلان صرلنق تعبیر
اولنور لسان یونانیده دیسطوقیاس تسمیه ایدرلر معلوم اوله که مهرهٔ اطباء اوزیجدن برنادینوس
نام راهب عسر ولادة بیاننده دیرکه عسر ولادةدن مراد اولدرکه وجع شدیده واعراض صعبه ایله
طوغرمقدر السبب بونک سببی یا داخلیدر یاخود خارجیدر سبب داخلیسی یا رحمدن
یا خاتوندن یا جنیندن اولور خاتوندن اولان سبب عسرت یا خاتونک جملهٔ اعضاسنک
ضعفندن یاخود بالطبع ضعف البدن اولدیغندندر یاخود سن جهتیله زیاده کنج اولماسندن
یاخود زیاده قرتوته اولماسندن نشأت ایدر یاخود خاتونک حمل حالنده امراض اصابتندن یاخود
جمیع بدنینک نحافتندن وهزال مفرطدن وافراط خشونت اعضاسندن نشأت ایدر یاخود
زیاده سمن وغلظتدن نشأت ایدر که مجاری رحمی منضغط وتضییق ایدر یاخود عظام رحمک
سؤ شکلندن ناولور اعرجلرده اولدیغی کبی یاخود امعالرده ریح منبسط اولوب تمدد ایتمک
یاخود مثانه ده حصاة یا امر طبیعیدن خارج اورام وانتفاخ واقع اولمق کبی بونلرک جملهسی عصو جلیس
ایدیجیدر رحم ودیه وسائر نفسه حذفت ایدن اعضایی منضغط ومزدحم قیلیجیدر زیرا امساک
وحبس نفس خروج جنین ایچون جدا ضروریدر ولازمدر ورحم جهتندن اولان سبب عسرت رحمک
امراض مختلفه سیدرکه ازجمله اورام وقروح وسده وانغلاق وانضغاط کبیلرک امر طبیعیدن
خارج اسبابدن حادث اولماسندن نشأت ایدر وجنین جهتندن اولان سبب عسرت یا جنینک
جوهر اصلیسنده وکیتنده دریعنی مقدارنده وشکلنده وانک ملحقی اولان اشیاده یعنی عیب وقبح
اولمقدن اولور مثلا جنینک جوهر ذاتیسنده اولان عیب یعنی میت اولمیا متعفن اولدو یا بعضی
عیب وفساد ایله معیوب اوله یاخود بعضی امراض سببیله ضعیف اولمش اوله زیرا ضعف ونقصان
قواء جنین کندونک خارجه خروجنه دولودنه وفا ایتمز وجنینک کیت ومقدارنده اولان عیبکه
ولادته معین اولماز مثلا رأس جنین بدنندن کبیر اولسه عسر ولادة واقع اولور وبطن واحدده
جنین کثیره اولسه علی سبیل المعتاد دتواما آنره مشاهده اولندیغی کبی که اول حالده ولادت
غایت عسیر اولور وجنینک وضع وشکلی جهتندن اولان عسر ولادة دخی نیجه وجه اوزره
واقع اولور نته کم جنینک خروجه شروع ایلدکده رجلینی ایله یاخود یدینی ایله خروج ایلیه یاخود
یدین ورجلینی ایله متضاعفا خروج ایلیه یاخود ید واحد ورجل واحد ایله خروج ایلیه یاخود
اوتوردوغی یری ایله یاخود بطنی ایله خروج ایلیه فم رحمی قپایوب عسر ولادته سبب اولور
جنینه ملحق اولان اشیانک عسر ولادته سبب اولماسی بیاندر که جنینی محیط اولان غشانک
زیاده رقیق اولماسیله غایت سرعتله انحرافندن ناشی قبل اثناء خروج الولد اولدر طوبات
حائیه آقوب کتمکله خروج جنین وقتنده فم رحم یابس قالدوغندن عسرت نشأت ایدر یاخود

اول غشا زیاده غلیظ اولمغله حرکت جنیندن بسهولت دریده اولمامغله عسرت احداث ایدر اما
عسر ولادتك سبب خارجیسی امور ضروریتیه تابعدر که اکا امور غیر طبیعیه درلر نته کم هواء بارده
ویا بسبوریع شمال وضع حمل ایدنلره ضررلودر زیرا جمله بدنی تکثیف ایدوب دم وارواحی اعضاء
باطنیه ده وادجاع ایدر ودخی اتماده ضرر عظیمدر علی الخصوص منع حمل وتسنه جنین بوضع فارهٔ سندن
خروج ایلدکده جدا ضررلودر کذلك شدید الحراره اولان هوا دخی ارواحی تحلیل ایدر وجنینی قوتلرله
خارجه جذب ایدر وبحسب القوة امتلا اولان بدنه تاثیر ایدوب التهاب حمادیر وفلغمونیدن دخی
تهییج ایدر وعسیر الهضم اولان غذالری اکل ایتمك یاخود غایت طعام کثیر اکل ایتمك وقبل الوضع
قوابضاتی کثیرا استعمال ایتمك دخی عسر ولادته سببدر زیرا احمده ضعیف اولوب ومجاری عامه
منسد اولور بو محلره مفتوح کرکدر ودخی نوم کثیره وسباب امهات جنینك هجومنی بطئی ایدر
ودلالت طبیعتی ابطال ایدر ومنع حمل ایدیجی حاتونلره وتفسیر حرکت عنیفه اکثریا ولادتی جعلی
ایدر بلکه قالوة کرمیّ قابلیه اوتوره زیرا شیخ دیکیس کرسی یه اجلاس ده آجلدقد نصکره
لازمدر همان آغوزی طوتیجا اوتوزمیه لر دیشلر ودخان وصفره فضلات محتبس اولور نته کم
امعاء مستقیمه تمعل تصلب ودخی ایدر یاخود مثانه ده بول محتبس وممتلی اولمغله منضغط ومزدحم
قیلور یاخود بواسیرك زیاده انفتاح وتورمی یونلرك جملهسی رحمه مضایقه ومزاحمه ویروب
منسد ایدر وطبیعتك وضع حملهسعی واقدامنه بالطبع مانع اولورلر کذلك اعراض نفسانیه دن
شدید اولان مثلا خوف وغم وغضب بیللر دخی سهولت ولادتی منع ایدر کذلك خارجدن واقع
اولان سقطه وضربه وجراحات دخی اکثریا ضرر ایدر کذلك واصنعه معاون ومباشر اولان
حده ردن دخی ضرر اصابتی امر محققدر مثلا حاتونی قالدرمغه وجنین ولادته طیانمغده حدت
ایدن حاتونلر قوتلو وبهادره کرکدر علی الخصوص قابلهٔ حاذقه ماهره یه محتاجدر که جمیع اعمال
وافعالنده سعی واقدام اوزره اوله زیرا اکر که انلر افعال واعماللرنده خطا ایتسه لر عسر ولادت
واقع اولور که اولورکه قوابل حاتونك زیاده سرعتله دفعنه اقدام وحبس نفس امر سنه جهد
ایدر بو کره رباط جنینك رحمه اتصال والتصاقی محکم اولدوغی اجلدن قوّالره انحلال واقع
اولوب ولادته وفا ایتمز وکاه اولورکه قابلهٔ نا قابل حاتونك وضع حمل ایده جك زمانی جنینك
نفخ وکمالی وقتی ظن ایدوب قبل الوقت سرعتله وجنه جهد ایدوب خطا ایدر زیرا دخی جنین
کمال نضج بولمامش اولوب وقت ولادة اولمادوغی اجلدن بعضی کره اوعیه غایت شدتله منخرق
ومنقطع اولور یاخود جنین ساقط اولور غایت احترازکرکدر محمد بن ذکریاء الرازی ذکر ایدر
بش یاشندن مقدم کبه قلان حاتونلرده خوف اولنور زیرا رحمی کوجك اولمغله البته ولادتده عسرت
ومشقت مقرردر دیمش یاخود سن ایاسك مدت طویله سنه یقین زمانده کبه اولمش عجوزه
اولمغله ضعیفة القوی وقلیل الصبر للالم والوجع اوله یاخود زیاده سمینه اولمغله طفلك خروج
ایده جك محلی طار اوله یاخود اصلنده رتقا اولوب موضع معهود آلت سر تمز ایله اجلدیغی صورتده
کره یکی کبی آجلمه مغی ایجوندر واسباب بادیهدن ریاح شمالیه وفصول بارده با خصوص
بر شیلدن دخی عسرة ولادته سببدر انکیچون بلاد بارده حاتونلری جنین ولادتده عسرت چکرلر
وفصول حاره وبلاد حاره ده استرخاء اعضا جهتندن عسرت بولنمز عظیم مانع اولوب دوائع
طبیعیه استشمامندن مدام ومتر اولان نسوان دخی جنین ولادتده عسرت چکرلر زیرا دوائع طبیعیه
اشتیامندن باشی رحملری یالکز متجذب اولمغله عسرت ولاده واقع اولور وکاه اولور

برد شدیدك اصابتندن جنینك صدمه ودیه سندن اولان عروقلرینك انقطاعی واقع اولوب بعد الوضع
سعال ونفث الدم وسل علتنه سبب اولور وکاه اولورکه مراق بطن دیدکلری غشانك انشقاقنه
مؤدی اولور دیمشلر **العلامات العسر والسهولة** اکر جنینك ولادة آغزیسی محلنده واقع اولان
وجع طرف بیشینده عارض اولوب قاصقلرنده وقرینده ظهور ایدرسه طفلك ولادتی آسان اولور
واکر آرد طرفنده مائل اولوب صلبنده ظهور ایدرسه عسیر اولور زیرا جنینك موضع خروجندن بعید
اولدوغنه دلالت ایدر برنارد دیموس نام راهب دیرکه عسر ولادت یا نفس حامله یاخود اکا معاون
اولنلردن علی الخصوص قوابلهدن استفسار واستخبار اولنور اولا بجی حاتونه طول وقت تعب
وزحمت ولادتده باقی قالدی مثلا ایکی اوچ درت کون یاخود ایاما کثیرا تعب ولادت چکدی اکر ولادت
طبیعی بالحقیقه یکرمی درت ساعت بیننده محدوددر وواقع اولور عسر ولادتده ایسه بونك عکسیدر
اکر وجع ولادت ضعیف اولوب طول زمان تکرر ایدر ووجع بنس عنه اعضاء قیلدن یعنی قاصقده
وخصیدن وطرفی ظهردن ممتد ومنبسط اولور علامت عسردر **تقدمة المعرفة** عسر الولادة
بنفسه عظیم الخطردر واول وضعده بعضی کره امهات وبعضی کره جنین وکاه اولورکه ایکیسی دخی
هلاك اولورلر اکر که حاتونه درت کوندن ولادتده عسرت وزحمت چکسه یعنی عسر ولادت درت کونی
تجاوز ایلسه اول عسرتدن البته جنین هلاك اولور اکر عسر ولادتده علل سباتیه مستولی اولسه
یاخود تشنج اصابت ایلسه اکثریا مهلکدر اکر عسر ولادتده عطاش مستولی اولسه اجوددر
نته کم ابقراط فصولنده ذکر ایدر **العلاج** ابتداء ولادتی عسر وابطال ایدن اسبابی ازاله ایدوب
بعده ولادته معین اولان معالجاتی ایده اولا نسوان عندنده عام اولان بودرکه حاتونه برقاشق ماء
الدارچینی یاخود ماء جملة الاترج ایچوره لر یاخود بر مقدار دارچینی وجوزی زعفران سحق ایدوب
نصف درهم قرمز معجونیله مخلوطا عرق اللحم ایله ایچوره لر یاخود یا اکر زعفرانی سدس درهم مراق
اللحم ایله ویره لر بهر ساعت شرابیله ویره لر یاخود دهن لوز الحلو وحم ابیض ایکیشر وقیه زعفران
ودارچینی هر برندن اون حبه معجون قرمز نصف درهم شراب شور الغول بر بجی وقیه اخذ ومزج
ایدوب مشروب ایدرلر اکر بو ترکیب کفایت ایتمزسه بوندن اقوی وکثیر الاستعمال وعظیم النفع
اولوب مجرب اولندر حتی دیوریوس حکیم ذکر ایدر حاتونی طقوز دفعه اوچ کون زحمت چکوب اول
اجلدن فی الدرجه ساقط اولمش ایدی بن اکا بو مشروبی ترکیب ایدوب ویردم مثلا مشکطرامشیع
اقم یعطی وزراوند طویل وزراوند مدحرج وقرص مرصافی هر برندن سدس درهم زعفران
ودارچینی اون ایکیشر حبه جوارش الومز وماء الدارچینی یارمشر درهم ماء زهر النارنج و
ماء البرنجاسف بردجی وقیه اخذ اولنوب بربرینه تقویب ایچوردم برمقدار زمانده نصکره
حملی تسبیع ایدوب توأم اولاد طوغوردی بنجه لرده دخی تجربه ایلدم اصلا تخلف ایلدیکی دیمش
حین
ومعالجات کیمیائیه دن عظیم النفع وسریع التأثیر اولان بو بابده خلاصه زعفران ودهن دارچین
ودهن کهربا کبیلردر مثلا خلاصهٔ زعفراندن بش حبه دن التی حبیه وارنجه دهن دارچینی
درت قطرهدن اون بش قطره یه وارنجه خمر ایله یاخود مرقة اللحم ایله یاخود امیاه مناسبه ایله
ویره لر افراط فصولنده عطاس ولادتی تعجیل واسرع ایدر دیمش اعطی بو عطوس بو محلده
غایت انسب واوفقدر صنعتی بودر اصل خربق ابیض نصف درهم دارفلفل ثلث درهم
جند بیدستر بش حبه اخذ ایدوب عطوس مقداری حاتونك بورننه نفخ ایده لر یاخود بر
مثقال قاصنی شراب صرف ایله حل ایدوب ایچوره لر ولادتی درعقب تسهیل ایدر وبو باب

ولادته معاونت ایچون استعمال اولنان دوالر داخلدن دکل بلکه خارجدن دخی موصوفاتدر محتاجه
قوابلهٔ حاذقه یه لازمدر که نیجه کره خاتونک رحمنه دهن السوسن الابیض ودهن لوز حلو ودهن السراج
امثالی ادهان ایله تدهین ایدرلر واسفل بطنه اصل السوسن الابیض وورق بنفشه وورق الخبازی
وبرنجاسف وبزر کتان وبزر الحلبه وبابونج وزهر اکلیل الملک مطبوخلری امثالی مطابیخ مرخیه ایله
فاتر ایدوب وکماد ایدرلر اکر ولادت زیاده صعب اولورسه قوهٔ دافعه یی تحریک وتنبیه ایدیجی احتقانات
حاره ایله حقنه ایدرلر تاکه رحمه دخی دغدغه ویره وامعالری بوشالتمغه ایله موضع رحم واسع اوله
لکن مادامکه جنینک حیاتی اوله بو احتقانه جسارت رضا ویرمزز زیرا احتمالدرکه جنین متضرر اوله
کذلک سره یه دهن کهربا یاخود مرارة الدیک الاسود طلا اولنسه ولادتده غایت محمود ومجربدر ودخی
عسر ولادت اکر ضعف جنیندن اولورسه خاتونه مقویات ومفرحات ویرمکله طبیعته تقویت ویرولر
مثلا خمر سیحتین ومعجون الورمنه وماء الدارچینی کبیلر ایله وخارجدن لباب الخبز ویاخود کل بدرمی
وجوز بوا ودارچین وقرنفل وقرمز کبیلره ماء الملوکی یاخود شراب خاتردش ایتمکله لیسیجه ایدوب
بطنه لزقه ایدرلر واکر خاتونک پرماغنه بعضی جواهره متعلق طاشلو خاتمی وار ایسه وجواهردن
اوزرنده بولنان نسنه لری بالجمله دفع ایدرلر زیرا جائزدرکه انلرده بعضی خاصه اولوب ولادته
مانع اوله التجربه ابو توذ یانشده بر عورت بش کون متوالیه وجع شدیده ایله زحمت عظیم چکدی
جنینک موتنه حکم ایلدیلر بن اکا رزاوند مدحرج وورق الورع وقرص مرصافی وجند بیدستر اوندن
ایکیشر حبه بورق الصاغه وزعفران ودارچین اوترجبه اخذ ایدوب بعد السحق سفوف ایدوب
دفعه مرق اللحم ایله ایچوردم بر ساعتدنصکره وجع طاری اولوب حیا بر اولاد نجابت نهاد دنیایه کلدی
التجربه لبنانوس نام حکیم درکه بو سفوفی تسهیل الولاده ایچون نیجه کره تجربه ایلدم اصلا برنده
تخلف ایتمدی حتی کندی خاتونه اولادن ابتاعمر دخی تجربه ایلدم مجربدر ترکیبی بودر دارچین
سیلانی الحاده ونوی التمر وبورق بندقی هر برندن بشر درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار
استعمالی بر درهمدر شراب صرف یاخود حرتی طبخ ایله استعمال ایدرلر اکر دخی قوی اولماسنی مراد ایدرلرسه
نوی التمر یرینه قرص مرصافی الحاق ایدرلر دیمش آخر سفوف لعسر الولاده سیلوبوس نام حکیمک اختراعیدر
تسهیل ولادتده غایت مجربدر ترکیبی بودر بورق بندقی نصف درهم مرصافی احمر ثلث درهم زعفران
سدس درهم دارچین سکز حبه اخذ اولنوب سفوف اولنه وبو سفوفی ایکی قسم ایدوب بر قسمنی
ولادتده معین اولان اشربه ومطابیخ ایله استعمال ایتدوره لر وشیخ رئیس بیورر درکه قچانکه حامله خاتونک
وضع حملی قریب اولسه آنی لایق اولان کون اشوردی یاخود هر یوم حمامه قویوب معتدل حلوتده
اجلاس ایدوب ماء فاتر ایله غسل ایدرلر وماء فاتری زیاده دوکونه اما زیاده اولنور صقلیه
وبعد الحمام قاصغنی وفرجنی دهن بنفشه ودهن بادام کبی ادهان مرخیه ایله تمریخ ایدرلر وعلامتی تمرشی
دیرکه ادهان مزلقه ایله قبلنلرده احتقان اولنمغی هر وجهله تسهیل ولادته مناسب وموافقدر بولدم
دیو تحریر ایدر ودخی بنفشه وخطمی وخبازی تخمرینی مقدار الکفایه ماء القراحیله طبخ ایدوب
حمامده یاخود خارج حمامده حبلایی سره سنه وارنجه ایچینه اجلاس ایدرلر ارخایه اعانت ایدوب
اسان وجهله طغورمغه سبب اولور شیخ رئیس بو ابزندن خارج حمامده اولسنی افضل کورمشدر
اما قاصغنه وظهرینه دهن شبث ودهن بابونج ودهن خیری تمریخ اولنه دیمش وغداسی جرب
وخفیف جوز بالره قصر ایدرلر واکر وجع طحال وار ایسه مراتب الشفا صاحبنک صواب کوردکی اوزره
تحت الثارو وضع حمل غایان اولرقده حبلی یه برکاسه سمز طاوق چوربا سی ایچوره لر بعده بر مقدار

تأخیردنصکره اردنسی اوذینه یاتدیجه براز عوردن قالقوب سرعتله یوروبه واکر ممکن اولورسه
برقاچ آیق نردبان چیقه ویندایند برقاچ دفعه تکرار ایتمکله اولحرکتدن رحمک اغزی آچیله وکندیسی
دخی اغزینی تیز تیز صولو موق ایله تنفس ایلیه حتی هواء کثیره جذب ایتمکله جنینک حرکتنه مؤدی
اوله کجان فم رحم کشاده اولنسه برکودسی یه اجلاس اولنوب قابله ظهرندن در آغوش ایدوب
والنی حبلینک فرجنه کتوره ودهن خیری یاخود دهن بنفشه یاخود دهن بادام ایله تدهین
ایده اکر جنینک خروجه سرعت ایدرسه قابله برمقدارجی ایله حبلینک فرجنی تفتیحه سعی ایلیه که خروج
اسان اوله واکر بو عملدن اول حبلینک قاصغنی وبلنی وبالدرینی ادهان مذکوره ایله تمریخ ایلسه لر
غایت مناسبدر اکر غدا اقتضا ایدرسه سمز طاوق ایله چوربه ویره لر واکر دخی مکث ایدرسه مطبوخ
حمص احمر یاخود مطبوخ لوبیا ویره لر اکر وجع طحال دخی مشتد اولورسه بر درهم مشکطرامشیعی
بر مقدار بزر حلبه ایله طبخ ایدوب مطبوخندن عسل ایله شربت ایدوب ویره لر مقدار استعمالی بود
درهمدر یاخود بر قدح یا ایکی قدح شراب ریحانی ویرملک دخی تجربه اولنمشدر ودخی جند بیدستر
ایله خلتیتدن یارمیشر درهم اخذ اولنوب مرقی مذکور ایله ویرملک غایت انفعدر مراتب الشفا
صاحبی ذکریا رازیدن نقل ایدوب درکه سرعت ولادتده دواء خلتیتدن انفع نسنه اولماز دیمش
صنعتی بودر خلتیت نصف درهم سذاب یابس اوچ درهم مرصافی بر درهم اخذ اولنوب بعد السحق
سفوف اولنه مطبوخ حب ابهل ایله مجموعی بر دفعهده استعمال ایتدوره لر کبار دن فن طبده
شیخک استادی اولان ابو منصور حسن بن نوح القمری درکه بر حبلی یه طقوزنجی ایدنصکره
هریوم علی الریق اوچ درهم دهن بادام ایچوردم ویاغلی چوربه لر ویردم اغذیهٔ غلیظه دن
پرهیز ایتدردم وجع طحال ظهور ایتمدن وضع حمل ایلدی وطفلی غایت نظافت اوزره وجوده
کلدی دیمش ودخی قرانفج بووه سنی صوبه براغوب بعد التصفیه حبلی یه ایچورمک بالاتفاق
خواصندندر وکندوسه ایله اغسرتمق دخی نافعدر لکن اکر قوتی اغسرمغه متحمل دکلسه عنبری
معاالجدیه معینا اولمز حبلی یی دلکلی کرسی اوزرینه اجلاس ایدوب التندن بو بخور ایله تبخیر
ایتمک دخی مسهل ولادتدر مثلا قنه ومرصافی وجند بیدستر علی السویه اخذ وسحق اولنوب
بعد المزج بخور ایدرلر یاخود ظلف الحمار وظلف الفرس اخذ اولنوب بخور ایدرلر بالخاصه مسهل ولادت
اولمق اوزره تحریر ایتمشلردر اطبادن بعضیلری قشر الافعی یعنی یلان قاوی تتوتمک ولادتی
اسان ایدر دیمشلر اما احتمالدرکه جنینی هلاک ایده دیدکلری حذیان قبیلندندر انجق
غرائبادندن اولمغله نقل اولندیتاکه تسهیل ولادت وسلامت جنین مداواتی اثناسنده اولکونه
مزخرفاته تعرض عقلایه سزا اولمدوغی معلومدر واکر ولادت صعب اولندیغی صورتده طرف
جنینه رعایت اولنمادوغی ایچون یلان قاوی یازمشلر دیسولر ایسه جوابی یلان حکایه سی
اولور زیرا اول خصوصده سلامتی محمول اولاجق قوی دوالر ندیر انلق دخی اولجه تسهیل
ولادت واخراج مشیمه ده قشر خیار شنبردن درت مثقال سحق ایدوب ایچورسه لر فی الحال
مقصود حاصل اولور دیمشلر اما یا الکرنماء القراحیله اولیوب اشربه مدره ایله ایچوره لر دارچین
وزعفران دخی عجیب الفعلدر التجربه محمد بن ذکریاء رازی درکه برقاچ کون طلق زحمتی
چکمش خاتونه ایکی درهمی ایچوردم اول ساعت وضع حمل ایلدی وقتی چوق کره دخی تجربه
ایلدم تخلف ایلمدی دیمشدر ایچورمکدن قطع نظر زعفرانی جوز مقداری صوفه ایله حبلی نک
صولو اوبلوغنه تعلیق ایتسه لر بالخاصه ولادتی تسهیل ومشیمه یی اخراج ایدر ودخی حجر مقناطیسی

حبل صولالنره طوتمق بالخاصه نافعدر دیمشلر وحجر العقاب واصطراك کبیلر اویلو غه
تعلیق اولنسه بالخاصه صورة نوعیه لریله ولادته معین اولورلر

الفصل الثاني في انفتاق العجان دآیل سنا رطوس نام حکیم دیرکه انخراق العجان
که اولورکه عسر ولادته واقع اولور یعنی فرجك یا دعیله مقعدك ما بیننده اولان خوصنه عجان
تسمیه ایدرلر و بین السبیلین دخی دیرلر پس عسر الولادته منخرق اولور بو یلرا ولیجق فرج ایله
مقعد ایکسی بر دلوك اولور حکیم مزبور دیرکه بن کوردم بر جمیله خاتونك صغیره یی قصیر القامه
نازك البدن ایدی بو علت انده واقع اولدی آخر الامر انخراق ملتحم اولمق ممکن اولمدیغی کبی دلایل هزال
حفیف ودق ایله وفات ایلدی **العلاج** بونك علاجنده اروس نام حکیم استقام النسوان نام
کتابنده بو مرضك علاج پذیر اولدیغنی بو رسمه ذکر ایلدوب دیرکه بر خاتونك فرجیله مقعدی بر
دلك اولمش ایدی همان بعینه بر مجری ایدی واندن رحم دخی خروج ایدوب صلابت حاصل ایتمش ایدی
بن آنی موضعنه رد ووضع ایتمکه بو منوال اوزره معاونت ایلدم مثلا دهن سمن طری ایله قیناش
شراب حاده ایچینه وضع ایلدم واهتمام تام ایله بوغ وکماد ایلدم اول وقته دکین که رحم محکم
ملایمت حاصل ایلدی بعده انی دخیله کندی موضعنه رد ووضع ایلدم بعده انخراقی بینی ما بین
السبیلینده اولان انخراقی اوج ودرت موضعندن حیط حریر ایله تخیط ایلدم بعده فرج مقدار انجه
کتان برتیني فرجه وضع ایلدم بعده زفت رطب طلا ایلدم زیرا رحم انك رایحهٔ منتنه سندن منجذب
اولور بعده انخرامه اصل جحیم کبیر واصل جحیم صغیر وکوندرن معمول ذرور ایله تیمار ایلدم وبونك
امثالی ذروراتی اوزرینه ذر ایتمکله خاتونی فراشنده وضع واجلاس ایتدردم شو رسمه کم ایاقلری
یوکسکده اولدیغی حالده یاتردم واندن سکز یا طقوز کونه دکین تدابیر لازمه سنی اجرا ایلدم یعنی
طعام وشراب اولحالده بر ططعیله استعمال ایتدردم واندن قضاء حاجت ایتدی وجمیع معتادینی
اجرا ایلدی ایمدی معلوم اولدرکه بو علتده استحمامدن احتراز کرکدر تا اول وقته دکین کم قوتی کلوب
حمامه تحملی ممکن اوله کذلك سعالدن وجمیع باعث سعال اولان وبطی الهضم اولان نسنه لردن
احتراز واجب در امری بو منکور اولان نسنه لردن خطر واحتمال هلاك وآردر پس لازم اولان
وقت ولادته سعی واهتمام تام اوزره احتیاط اولنوب وجوددن مستطیل کرهی الشکل
بر نسنه تهیه واحضار ایدوب مقعده وضع ایدهلرتا که اولاد خروج ایتمك ایچون هر بو زور ایلدکه
اولکرهی الشکل اولان نسنه مقعدي استحکام اوزره باصه حتی بو منوال اوزره انحلال الاتصال
اولمیه دیمش انتهی کلام اروس یاخود اصل الجحیم الکبیر ایکی وقیه بو صبیر بر وقیه خمر ابیض ایله طبخ
ایدوب بعد الرق لیفیه ایدهلر یاخود اصل جحیم کبیر مسحوقی بر وقیه کون نصف درهم اخذ اولنوب
بر قرمزی حریر کیسه یه وضع یاخود فوزجه ایدوب شراب احمر ایله اصلاد دوب فرجه
ادخال ایدهلر وبعضیلر دخی مستطیل الشکل شب عبیط قطعه سینی فرجه ادخال ایدرلر

الفصل الثالث في احتباس المشیمة بعد الولادة سنا دطوس نام حکیم دیرکه
ولادة طبیعیه ده جنینك ظهوره کلدکدنصکره حدّ جهد ایدهلر تا کیم اول غشا که جنینی رحمده
ایکن انلرایله مستور ومستور ایدی که لسان عربده مشیمه وترکیده اوغلان اشی واوغلان
دوّاغی دیرلر رحمده جنینك ایکنجی یتاغی ومعتری اولدوغی اجلدن ویاخود جنینك ظهورندن
صکره تعاقب ایتدوکندن صوك دخی تسمیه ایدرلرکه جنینك طلوعندنصکره عقبنده حتی
عنیر سعی بلا زحمت خروج ایدهکلمشدر واما اکر مشیمه رحمده محتبس اولورسه دعقب اخراجنه

مسي

سعی واهتمام لازمدر زیرا خوف عظیم وخطر هلاك وآردر وچون که اطفال سرّه سندن معلق اولوب
مشیمه ولددنصکره خروج ایدر ولکن کاه بعد الولادة مشیمه ملتصق ومتحد اولوردر توقف وتأخر
ومکث ایدر اکثریا نفسا یه نفس جنینك ویردکی زحمتدن زیاده تعب ومشقت واضطراب ایراث
ایدر وچون مشیمه مکث وتوقف ایلسه باقی وعمق رحمده ملتصق دروياخود اکراندن سالم
اولورسه بعضی اجزاسی کرهی الشکل یعنی طوب کبی اولور **السبب** مشیمه نك احتباسنك
سببی اول غشانك زیاده ثخانت وکثافت وغلظتی اولمغله رحمك جدارنده وسطحنه استحکام
اوزره ملاصق اولور یاخود وقت ولادتده تعب شدید ودخمت سببیله انضباب اخلاط و
سیلان رطوبات تك خوردانندن ناشی متنفخ اولماسندن نشات ایدر یاخود تعب واضطراب
سببیله قوانك انحلالندن نشات ایدر یاخود قوة دافعه نك ضعیف اولدوغندن مشیمه یی
اخراج ودفع ایدهمز یاخود برودة هوآ درکه مشیمه یی کیرو یه ارجاع ودفع ایدر وفم رحمی سد
ایدر یاخود بعضی ذات روایح وقوقولی نسنه لردرکه انلردن رحم بالایه منجذب اولور مسك
وعنبر وعطر کبی یاخود رحمك بنفسه بالایه میل ومنجذب اولدوغندن نشات ایدر یاخود
اضطراب وقلق وکربه دن یاخود عوارضات نفسانیه دن که خوف وحزن وياخود بغتة جزع وفزع
وقوعندن یاخود عسرة وضع حملدن ناشی خاتونك کند وموضعنده باقی وثابت وراسخ اولمادوغندن
قابله حاذقه عملنی اتمامه ایرکوردمز یکیدن نشات ایدر وکاه اولورکه طفل زیاده ثقیل اولمغله
علی الغفله سرّه نك انکسارندن ناشی مشیمه نك ایچروده قالدیسندن نشات ایدر یاخود قابله
جاهله نك خطاسندن نشات ایدرکه اوعیهٔ سرّه ویه یی غایت سرعتیله قطع ایدر ویاخود اصول
ایله سرّه نك اوجنی طوتمزلرکه سرّه مشیمه ایله مربوط اولدیغی بویله اولیجق آنی صالیویروب ترك ایدرلر
رحمه تچی ورحم دخی بغتة ثقله حملدن فراراً منضم اولوب مشیمه ورحم طرف فوقانیه منجذب اولور
لکن معقول اولان اولدرکه سرّه یی قطع ایلدکده تاکه مشیمه خروج ایلدیکجه سرّه نك اوجنی صالیورمیه
یاخود تعب ولادتك مدتی مدیده دوامندن ناشی مشیمه متنفخ اولوب شیشمش وانوراط کتاب
نسوانده بیوررکه کاه اولورکه زحمت ایله طلوع ایدن طفلك سرّه سی منکس ومنقطع اولوب
یاخود قابله نك جهلندن ناشی رحمدن مشیمه خروج ایتمز یاخود قابله سرّهٔ مقطوعه یی
صول الیله محکم ضبط وامساك ایتمدکلری اجلدن اول وقتده مشیمه مزلق اولمغله انزلاق قیدندن
ناشی اعالی رحمه منجذب اولور پس اسلم اولان اولدرکه مشیمه سرّه دن منقطع اولمیوب
ولد ایله معاً مشیمه خروج ایتمدکجه سرّه قطع اولمیه حتی باعث تعب اولمیه واسهل اولمق
ایچون تعطیس ایدهلر واکر وجها من الوجوه اصلا خروج مشیمه واقع اولمازسه وقطع سرّه
دخی مدت مدید اوزآمیه حتی طفله ضرر وخطر منجلب ومنجذب اولمیه لکن سرّه اول حیثیله
قطع اولنورکه سرّه نك مشیمه یه ملاصق جزؤنی حیط ایله ربط ایدوب ونفسانك
اویلوغنه تعلیق لر یاخود قابله النده ضبط ایده حتی مشیمه عمق رحمده منجذب اولمیه **العلامات**
اکر مشیمه رحمده بنفسه محتبس اولمسه سهولت ایله معلوم اولور اما کاه اولورکه مشیمه نك
بعضی جزؤ صغیری وبعضی پارچه لری متفرق اولوب رحمده باقی قالوب اول محلده بلمسی
مشکل اولور لکن وقت او لنجه معلوم اولورکه بعد الولادة رحم آنی تنقیه یه سعی ایدر وتأذی
اولور اکر رحمانك اخراجنده تکاسل ایدوب خفت اوزره اولورسه رحمده وجع وحرارت
وقوعی حس اولنور وبرقاج کوندنصکره رحمده بر رایحهٔ منتنه وکریهه تنفس ایدر ودخی

مشیمه نك رحمده متروك قالمسی قوابلهٔ حاذقه یه خفی دکلدر واسباب دخی کم مشیمه اجلدن محتبس
اولمشدر سهولت ایله منکشف ومعین اولور بعده اعراض سائره یه ترهیب وتوسل اولنور شکم انقراط
فاصل اعراض نسوان نام کتابنده کتاب اولنده تجربه ایتمشدر تنقیه اولنمسه علی قلیل ظهور ایدر
وبطی اولور وحمیات حاده وجمله بدنده وجع اولور وبطنده علی الخصوص اول عضوکه تحت السرّه در
وجع اولور ورحمده ثقلت ومغص اولور کویا که شویله که وجع جنین کبی واکر مشیمه رحمده تعفن
ایتمکه باشلسه حمی عارض اولور ورایحهٔ منتنه ظهور ایدر وابخرهٔ ردیه بالایه صعود ایدوب
غشیان وعسر تنفس واختناق وغشی وتشنج حادث اولور تقدمة المعرفه احتباس مشیمه
غایة الغایه خطرلودر اکر بر نیچه کون رحمده باقی قالسه وانده رایحهٔ منتنه ظهور ایدوب حمیات
حاده وغثیان وغشی وعسر بول ودرور عرق وبرد اطراف واختناق الرحم وصرع واقع اولسه
آخر الامر موته منتهی اولور التجربه برکنج ودموی المزاج قوی البنیه خاتونك بعد الولادة رحمنده مشیمه
محتبس اولوب اول بقیه نك متعفن وفاسد اولماسندن ناشی دردنجی کونده حمای حاده ایله حمّا
اعراض ... عروضنه منتهی اولدی بعده اون بشنجی کونده مختنق اولدی والحاصل بو علت قویه
خطرناکدر العلاج پس امدی مشیمه محتبسه یی برآن مقدم اخراجه سعی وازالیه همت لازمدر
آنك طریقی قوابلهٔ حاذقه نك ال ایله جذب واخراج ایتمکه سعی ایدهلر لکن بشرط آنکه رحم آنکله
متزلزلدن منزعج ومتحرك اولمایوب وساقط وبارز دخی اولمیه پس معطسات استعمال ایله عطسه یه
تحریك ایتمکله مشیمه خارجه مندفع اولور بعده ثقیل وکریه الرایحه اولان نسنه لر دیش الجبل
واظلاف الماعز المشتعل امثالی احتناق رحمده مستعمل اولنان بخورلر استعمال اولنور مؤلفین
افرنجیه دن جستاروس واوغانیوس نام کمسنه لر بالخاصه نافع ومجرب دیو تجربه ایدرلرکه حشیشة
الفرس الاحصاء المجفف مسحوقا غایت نافعدر مقدار استعمالی نصف درهمدن بر درهمه وارنجه
عرق الغرادیج ایله استعمال اولنه وایکی اوچ دفعه اعاده اولنه دیمشلردر ولاندروس نام حکیم
دهن بهلیدن اوتوز قطره سی علاج کاملدر دیدی وفرسطوس دخی اسرار مکتومه دن اولق اوزره
تجربه ایدر مثلا ورق لیفوسطیقون اخضر الطری اخذ ودق اولنوب شراب صرف ایله عصاره سن
عصر ایدوب بر قدح استعمال ایدرلر بو خصوصده داخلا وخارجدن عطوسات وبخورات وکمادات
واطلیات که عسر الولادت بیاننده ذکر وبیان اولنمشدر بونده دخی استعمال اولنور بو ایده نسوان
بیننده مشهور ومتواتر وعجیب الفعل اولان مطبوخ که استعمال ایدرلر ترکیبی بودر خل الورد اون
رطل یاخود سکز رطل وورق الغار وحب الغار اوچر قبضه ماء الورد استخراج اولنه قد مضکره
انجیقده باقی قلان عرقیه دن بر مقدار اخذ اولنوب مجموعی طبخ اولنه بعده بو مطبوخ ایله فاتراً
قاسقیدن باشلیوب تا فخذ وساق وایاغه وارنجه کراتله غسل ایدهلر رحم فتح اولوب مشیمه خروج
ایدر اکر بو مطبوخه ذراوند طویل ومدحرج ومرصافی بر روقیه ضم اولنورسه دخی اقوی اولور
بومعالجات دخی اقوی علاج دست قابلهٔ حاذقه وجراح کاملدر که عضوه فلغمونی وانتفاخ
عارض اولمزدن مقدم رحمدن رفق وتأمل ایله مشیمه یی اخذ واخراج ایدهلر حتی خاتونك جمیع
جمیع عوارض ظهورینك ومعالجه زحمتندن امین اوله واکر بو وجهله اخراج ممکن اولمیوب طبقهٔ
رحمه وغشاسنه غایت استحکام اوزره ملصوق اولوب انده تعفن ایتمش اولسه رحمه اول
حالده منقیات وجالیات ایله مخلوط منجرات زراقه ایله ادخال ایدهلر تا که متعفن اولانی
یکدیگر جمله قلیلا قلیلا شیئا فشیئا اخراج ایلیه کذلك بو مناسبتله دوندلیتوس نام حکیم

مرهم

مرهم باسلیقونی غایت مدح ایدر خصوصا بو مطبوخ جیله حل اولنمش اوله مثلا ورق الخبازی ومن اصله
اوچ قبضه ذراوند طویل ومدحرج التیشر درهم بزر حلبه وبزر کتان یاریمشر وقیه زهر بنفشه
بر قبضه بابونج وقنطریون صغیر یاریمشر قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراحیله طبخ و
تصفیه اولنه تفتیح وانفجار خصوصنده قوی الفعل اولان ادهاندن دخی اضافه وخلط ایدهلر
واکر جلا وتطهیرده دخی اقوی اولسون دیرلرسه بالمناسبه مرهم مصری یاخود اکا مشابه اولنلردن
برجزو یحیی اضافه والحاق ایدهلر اما قریسطینوس راهب بو مطبوخ مذکوره ده بزر حلبه وبزر
کتانی بر دنجی وقیه اولمق اوزره تجربه ایدر التجربه طبیب مذکور نقل ایدوب دیرکه اون درت
یاشنده بر عورت براوغلان طوغردی قابلهسی مشیمه اخراجنده بر مقدار مسامحه ایتمکله مشیمه
بالایه مرتفع اولوب اوچ کون محتبس اولدی اصلا بر علاج ایله خروجی ممکن اولمدی بن
اکا درت حبه زیبق الحیات استعمال ایتدردم قی واسهال ایتدروب مواد فاسدهٔ کثیره
ایله معا اول ساعت خروج ایلدی کذلك بو سفوف دخی غایت مناسب وکرارا تجربه
اولنمشدر صفتی بودر ذراوند طویل ومدحرج وجند بیدستر وقرص مرصافی وورق الحرمل
وبورق هر برندن بشر حبه اخذ اولنوب سفوف اولنوب دفعةً استعمال اولنه درعقبه
اخراج ایدر التجربه وینه طبیب مذکور نقل ایدر که بر عورتده دخی اوچ کون اولمش
مشیمه سی محتبس قالمش ایدی بن اکا ثلثان درهم سفوف حصیة الحصان استعمال
ایتدردم افعال عجیبه سی ظاهر اولدی بر عورتده دخی سفوف حصیة الحصاندن بر درهمی
شراب صرف ایله ایچوردم درعقب تأثیر ایلدی ونیچه لرده دخی تجربه ایلدم بعضیسنده
برساعتده وبعضیسنده ایکی ساعتده وبعضیسنده همان اول آنده اخراج ایلدی ودخی
جنین میتی اخراج ایچون استعمال اولنان دوالردن بونده دخی استعمال اولنور علی الخصوص
مشکطرامشیع اقریطی ودهن حشب البندق البری ومشیمهٔ مدبّره استعمال اولنور یاخود
برنجاسف احمر بر قبضه شرابیله طبخ ایدوب تجرعا استعمال اولنه زهر سوسن ابیض دخی
بو بابده یاخود مرزنجوش وفلسقون واطریلال بر قبضه صابنا نصف قبضه انیسون
ورازیانه یاریمشر درهم اصل لغوسطیقون واصل فطراسالیون اوچر درهم اخذ
اولنوب ماء القراحیله طبخ وایکی دفعه ده تجرع ایدهلر یاخود صابنا وبرنجاسف وفلسقون
بر قبضه اخذ وماء القراحیله نصفی قالنجه طبخدن صکره مطبوخ مصفانك نصف رطلنه
اسیجق ایکی شراب طیب بر رطل دارچین مسحوق بر وقیه الحاق ایدوب اناء مسدوده ده ترك
ایدهلر بعده تصفیه ایدوب التی قسم ایدوب هر قسمنی صباح واخشام تجرع ایدهلر یاخود
قرص مرصافی ومشکطرامشیع وبورق یاریمشر درهم زعفران وجند بیدستر هر برندن
ثلث درهم اخذ وسفوف اولنه یاخود برنجاسف وحلبه وسالویا وابرساسیق اولنوب
دهن خیری ایله خلط ایدوب فرزجه اولنه یاخود ذراوند مدحرج وصابنا وفاشرا
متساویة اخذ اولنوب مرارة البقر وعسل ایله عجین وفرزجه ایدهلر دخی قوی اولاجی
مطبوخ ویاخود عصارهٔ قثاء الحمار وحنظل ومیویزج وخربق وعسل ومرارة السوردن
اولاینده وبخوراتدن سلیخه وسنبل وصابنا وبرنجاسف وفلسقون ومشکطرامشیع کبیلردن
مصنوع بخورات مناسبدر یاخود نباتات مذکوره یی طبخ ایدوب بطنه کماد ایدهلر یاخود
دقیق ترمس بر وقیه افسنتین مسحوق نصف وقیه مرصافی وسذاب اوچر درهم مراره السود

وعسل ایله خلط ایدوب بلیجه شکلنده بطنه کماد اولنه واکر بوطریقله ساقط اولمز ایسه سالو یا وبرنجاسف وقلسفون وفودنج وحلیوب مطبوخلرندن مصنوع حقنه رحمی ایله رحمه احتقان ایدهلر اکر الامرنده اعمال بالید ونه مداوات ایله مشیمه نک دفع وخروجی ممکن اولمز ایسه رحمه مداوات مقیمهٔ مفجره زرق وادخال ایدهلر تا که مشیمه مدهیه مستحیل اولوب اجزاء صغیره جزء جزء سیلان ایلیه وجالیات خلط اولنمله یا خود مدّیحیه ادخال اولنمغله دخی تفریح ایلیه وما دام که اول دوا زرق وادخال اولنه اول اثناده انکله معاً مشیمه نک دفع واخراج ایدیجی والردفی استعمال ایده ویره لر

الفصل الرابع في احتباس الجنين الميت معلوم اولسه که اکثریا عسر ولادتدن وکثرهٔ اضطراب وزحمتدن جنین رحمده هلاک اولور وکاه اولور زحمت وضع حملدن مقدم بعضی امر طبیعیدن اسباب خارجیه سببیله دخی وقت ولادتدن مقدم جنینه موت واقع اولوب ساقط اولور لکن اکر سبب مذکوردن صکره جنین سقوط سببیله هلاک اولمیوب زمان مخصوص ولادتده هلاک اولور ایسه عسرهٔ ولادتدن هلاک اولور زیرا جنین ظلمتدن یوزه خروجی معاونت قوت امهات ایله اولور اکا ولادت طبیعی تعبیر ایدرلر بو بابده کاه اولور یالکز جنینی یا خود یالکز امهات وکاه اولور که ایکیسی دخی هلاک اولورلر **العلامات** موت جنینک علامتی حرکتی منقطع اولوب ابتداء امهات انی رحمده حس ایده وقابله دخی لمس بالید ایله حس ایده وثقلت ووجع ظهور ایده صفاق بطنده بر وجع ثقیله وعظیمه ظهور ایده که حامل برجانبه دوندکده برجانبدن بر جانبنه مرطاش دوشر کبی حس اولنور حرارت غریزیه نک انطفاسندن ناشی اسافل بطنده لمس ایله برودت حس اولنور وارواحک انحلالندن ناشی جنین اول محلده محتبس اولدوغی ایچون وحامله ده غمور العین وکدورت وجه وکمودت لون شفتین وبرد الاطراف وضعف وارخاء الثديين واقع اولور واشتهاده وقتا که جنین متعفن اوله رحمدن صدید منتنه قیحیه سیلان ایده ابخره صعودندن یالکز فم حواملده دکلدر بلکه جمیع بدنده رایحهٔ منتنه ظهور ایده **تقدمة المعرفة** وقتا که جنین میت رحم مادرده باقی اوله عظیم اوله وقتا که قیله ایله اخراج اولنه حمیات وغشی وسبات وتشنج عارض اوله موته منتهی اولور

العلاج علاجی جنینی اخراجه سعی ایدهلر مثلا زراوند مدحرج وقرص مرصافی ودب صابنا وجند بیدستر هر برندن بر درهم دارجینی نصف درهم زعفران ثلث درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی ماء مقطر صابنا ایله بر درهمدر یا خود اسارون صحیح ومرصافی ومشکطرامشیع اترنبطی وصابنا وبودق الصاعد بر در درهم دارجینی وزعفران یارمشر درهم اخذ وسفوف اولنوب استعمال اولنه دبونلری هم کماد وهم بوغ ایدهلر اصل فاشرا واصل قثاء الحمار وایرسا وزراوند مدحرج اخذ اولنوب مطبوخنی برسونکر ایله عضو ماؤفه وسره یه وعانته وعجانه ینه بوغ وکماد اولنه بعده عضو مزبوره بر مرهم عرطنیثا یا خود حنظل وغاریقون وزراوند مدحرج هر برندن بر درهم اشق محلول بالخل ابیض ومرارة الثور ایکیشر درهم دهن خیری مقدار الکفایه اخذ اولنوب مرهم اولنه بو مرهمی مواضع مذکوره یه طلا ایدهلر وبو حمول وفرزجه دخی مناسبدر زراوند مدحرج وایرسا وخربق اسود وحنظل ومرصافی هر برندن بر درهم جاوشیر وقصنی یارمشر درهم اخذ اولنوب مرارة البقر ایله فرزجه اولنه یا خود خربق اسود ومیویزج وزراوند طویل ومدحرج وشحم الحنظل وسقمونیا هر برندن ثلث درهم فرفیون یرم درهم اشق وسکبینج وجند بیدستر هر بریندن بر دانق مرارة الثور وعصارهٔ سذاب وعصارهٔ عرطنیثا وعصارهٔ قثاء الحمار

اخذ

اخذ اولنوب معجون وفرزجه اولنه دخی ایله رحمه قاصی بخور ایدهلر ودقیق حلوندن درت وبابونجه استعمال ایتدیرسه لر جنین میتی اخراج ایدر وبو سفوف دخی نافعدر مشکطرامشیع وورق صابنا وبورق بر درهم مرصافی واسارون ودارجینی وزعفران هر برندن نصف درهم اخذ اولنوب سفوف اولنه مقدار استعمالی امیاه مناسبه ایله بر درهمدر

الفصل الخامس في احتباس الرجا بعد الوضع سنارطوس جرمانی نام حکیم دیرکه مرض رجا جنین ایله معاً متحد اولوب بعد الولاده مرض رجا رحمده باقی ومتروک اولور **العلامات** بو مرضک علامتی اکرچه نظر ایله اولور اما یالکز همان رجاء علاجندن دکل بلکه خاتون بعد الولاده خفت بولماز ورأسنده وسره سنده وظهرنده وقاسقلرنده وعانده وجعی باقی قالور ودم غلیظ اولوب کثرة اوزره جاری اولور لکن اول دمک استفراغندن نفسایه خفت کلمز بلکه مغص وقلق وکرب ابقا ایدر وبطنی متورم اولوب شیشر وجعی کویا که وجع ولادت کبی بر مدت جاری اولور **العلاج** بونک تدبیر وعلاجی ونه وجهله ازاله اولنمسی بالاده مرض رجا بحثنده مفصلاً بیان اولنمشدر

الفصل السادس في اوجاع العارضة بعد الولادة معلوم اوله که بو علته مغص الولاده ووجع الطلق دخی تسمیه ایدرلر علی سبیل النظام والعادة اکثریا نفساء وحواملده امغاص واوجاع واقع اولور واول وجعدن امین اولوب اول وجعدن خالی اولمق غایت قلیل ونادر الوقوعدر البته وقتیله جمله سنده واقع اولمالیدر لکن اول امغاص واوجاعده افعال طبیعیه مراعات واستعانت اطبایه حاجت یوقدر مثلا اول وجعی تسکین ایچون غالبا طبیبه مراجعت عادة دکلدر زیرا ایکی اوچ کون ما بینده اول وجع ساکن اولور وارباب تجربه دن اولان قوابله وحاذقه اکا اول محلده بعضی تدبیر ایدرلر اما بعضی کره اولور که وجع شدید اولوب یا خود طول ایام ممتد ومرض مزمن اولور اول زمان طبیبه مراجعت ایتمکه محتاج اولورلر تا که سببنه اطلاع حاصل ایدوب معقد مجد معالجه سنه شروع ایلیه **السبب** بو امغاص واوجاعک که ولادتدن حادث وطاری اولور اسباب جزویه سی دمک افراط وغلظت وحدتندن واوعیه وشرایین رحمک مضایقه سندن نشأت ایدر زیرا دم طمث که هر شهر خارجه خروجی معتاد قدیمدر اوزره اولمالی ایدی مدة حملده محافظه جنین ایچون رحم مسدود اولور بو کره علی سبیل المعتاد هر شهر جاری اولان طمث منقطع اولوب مدة حملده طقوز آیی محتبس اولور واول حابسنده افراط وتزاید حاصل ایدر بویله اولیجق افراط طمثدن ناشی قرب رحمده اولان اعضاده مجتمع اولور واول دمک شول جزوی که شرایینده باقی قالمش ایدی مدة حملده طول ایام مکث ایله کندویه غلظت کلوب جامد اولوب حدة کسب ایدر پس بعد الولاده طبیعت اوله محی خارجه دفع وتنقیه ایتمک مراد ایدر واوعیه ضیقه ده بولنوب اوعیه ده مضایقه بولنمغله عند الخروج وجع احداث ایدر حتی اکثریا اوله مخصوص ایتمکیچون صافی طمثدن فصده محتاج اولور ومدة حمل اثناسنده دم کثیر متولد اولور افراط وغلظت وحدتندن ناشی اوعیه ضیقه دن مرور ایتمکله وجع احداث ایدر حتی اول دم جریان ایلیه کاه اولور که بو مثللو امغاص واوجاع ریاح بارده دن دخی متولد اولور که حمل اثناسنده رحم ریاح بارده اخذ ایتمشدر اما نادر الوقوعدر محصل کلام بو اوجاعک سببی اوجدر اولکسی رحمه هوای بارد خارجیه اصابت ایتدر زیرا چنکه ولادتدن خارج اوقاتده فم رحم کمال مرتبه مسدود اولمغله اکا هوا نفوذ ایده مز اما وقت ولادتده اتساع حاصل ایتمکله درعقب کمال مرتبه منسد اولماز ومکر که قابله دخی تحصین ایلیه بو خصوصه علی الخصوص اکر هوا دخی بارد اولور ایسه

رحمه اصابتندن وجع هیجان ایدر ایکنجیسی اگر دم غلیظ رحمده محتبس اولدیسه طبیعت اولدیغی اخراج
ایچون سعی ایله‌یکندن وجع هیجان ایدر اوچنجیسی اگر اولدم زیاده حاد ولذاع اولوب رحمی لذع
اولسه طبیعت انی استفراغه سایق اولوب دغدغه ویرمسندن وجع حادث اولور العلامات
بونلرک علامتی واوجاع سائره‌دن تفریق وتمییزی اولدرکه بو اوجاعک سائر اوجاع بطندن فرقی
مزمن اولماسندن وعدم ظهورندن معلوم اولور ودم حیضک مدة ظهور وتنقیه وامتناعنه تابع اولدیغی
وخاتونک کندی انی بسهولة فرق وتمییز ایدر ودخی دمک لون وقوامی جهتیله غلظت ورقت ولون
وقوامندن معلوم اولور اگر وجع ریاحدن متولد اولمش ایسه اکثریا برجانبده قرار اتمیوب اجزاء بطنک
اکثرنده منصرف ومستولی اولور واکثریا امتناع استفراغ وخروج دمه تابع اولور واگر وجع اهویه
بارده‌نک رحمه وصولی واصابتندن نشأت ایتمش اولورسه علیلک اعضاسندن منفهم اولنور
یاخود خاتونی بی‌نظام اولماسندن معلوم اولنور تقدمة المعرفة معلوم اولدرکه بونلرک کبی اوجاعلر
زیاده خطرناک دکلدر اکثریا الم واضطراب واذیتی کثیر اولور وگاه ابتداده نفخة منتفخ ومنقطع
اولور ویاخود بر طریقیله ساکن اولور العلاج بو مثللو اوجاعلرک علاجنده تدبیر صلاح بودرکه
اوعیهٔ رحمیه دخی ایدرلر ودمک غلظت ورقت وحدتنی تعدیل ایدرلر ابتدا نفسانک بطننی اطرافندن
بر عصابه ایله محکم ربط ایدرلر اما غایت صقیوب اعتدال اوزره شد ایدرلر حتی بو اثناده موضعندن
حرکت ایدوب بر کونه عارضه دخی ظهور ایتمیه نته کم اکثریا واقع اولورکه بعد وضع الحمل رحم نفخة
موضع طبیعی سندن بالاییه منجذب ومرتفع اولور پس بو یله اولدقده دهن لوز الطری الحلو بر وقیه یاخود
اوچ وقیه اخذ ایدوب بر بچوق وقیه شراب بنفشج ایله یاخود حمر بقراطی ایله استعمال ایدرلر ویاخود
لبن وسکر وصفار البیض دن معمول احتقان ایله عمل ایدرلر یاخود مرق الفراریج ایله طبخ اولنمش بابونج
وبرنجاسف مطبوخنه صفار البیض ودهن السوسن ابیض ضم واحتقان اولنور وبطنه ادهان مسخنه
ومفتحه طلا ایدرلر دهن شبث ودهن سذاب وبابونج کبی وبو دهن دخی غایت نافعدر ترکیبی بودر
زراوند مدحرج وایرسا وعود الصلیب بر در وقیه سعد مکی نصف وقیه ورق برنجاسف ومطر نقاریا
وصعتر بری وفودنج وفلسقون وسلیخه هر بریندن بر قبضه زهر اکلیل الجبل وزهر اسطوخودوس
وزهر خزاما وزهر بابونج وزهر شبث وزهر هیوفاریقون وزهر اقطی هر بریندن نصف قبضه حب
الغار وحب الابهل یا درمیش وقیه بزر سذاب وکمون وبزر فاوانیا ودوقو وبزر فنجنکشت هر بریندن
اوچ درهم قرنفل وجوز بوا ودارچین وزنجبیل ایکیشر درهم اصطرک ومرصافی بر در وقیه اخذ
اولنوب بعد الدق التی رطل زیت عتیق وبر رطل حمر ایله مجموعنی بر مزجج ظرفه وضع وفم ظرفی محکم
سد ایدوب حمام ماریه ده یاخود موضع فاتره ده بر هفته تعفین ایدوب بعده حمام رمادیه ده
درت بش ساعت طبخ ایدوب بعد التصفیه حفظ اولنه وکذلک بو نوع دخی مناسبدر صنعتی بودر
برنجاسف وبادرنجبویه ومطر نقاریا وقیصوم وورق الغار وفودنج هر بریندن بر قبضه دوقو
وبزر کمون وبزر کراویا یا درمیش وقیه زهر خیری وزهر بابونج بر در قبضه اخذ اولنوب قدر الکفایه
ماء القراح وشراب ایله یاخود لبن ایله طبخ ایدوب یا کیسه ویا سائر طریق اوزرینه بو نوع ایدرلر
کذلک بولر دخی نافعدر بصل طری اوچ یا درت عدد اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ ایدرلر بعده
بزر کتان وبزر کمون حمر فوق بر در قبضه زهر بابونج بر بچق قبضه ودقیق شعیر قدر الکفایه اخذ
اولنوب بصل مشویه محکم مزج ولصق ایدرلر بعدها وزرینه ماء مطبوخ بصل ایله تبلیل اولنمش
بزلر کماد ایدرلر واگر هنوز سلخ اولنمش جلد الغنم بولنورسه یعنی عقیب سلخده اسیجق اسیجق بطن

علیله

علیله اوره‌لر غایت نافعدر وداخلاً بو دوانی استعمال ایتدوره‌لر بر درهم مسحوق بر درهم حمر ابیض
اوچ وقیه اخذ اولنوب یومده واحدده ایکی دفعه ویره‌لر یاخود جوز بوا ودارچینی وانیسون بر ثلث
درهم اخذ وسحق اولنوب حمر ابیض ایله ویره‌لر یاخود نوی التمر ونوی الخوخ یا درمش درهم جوز بوا درت
ثلث درهم سفوف جوارش اللؤلؤ الحاره ایکی درهم انیسون ثلث درهم دارچین ثلثان درهم زعفران
سدس درهم سکر ابیض جمله اجزا مقداری اخذ وسفوف ایدوب هر یوم ایکی اوچ دفعه ایکی درهمی
شراب ابیض ایله استعمال ایدرلر نورسطوس نام حکیم بالاتفاق زهر بابونج وزهر برنجاسف مطبوخنی
ممدوح اعتقاد یاخود زهر بابونجی بورق ایله استعمال ایدرلر تمشید ودخی مرق الدیک الهرم اوچ هفته
علی التوالی علی الریق بر مقدار زعفران ودارچین ایله استعمالینی ممدوح اعتقاد کذلک وجع مزبوردن
محافظه ایچون وضع حملدن مقدم استعمال ایلسه‌لر غایت نافعدر اما بعد الوضع فائده اتمز صنعتی بودر
اصل الجمجم الکبیر المجفف بر درهم قلب الخوخ وجوز الطیب ایکیشر ثلث درهم کهربا نصف درهم عنبر اشهب
سدس درهم اخذ اولنوب بعد الدق سفوف اولنه مقدار استعمالی بر درهمدر حمر ابیض ایله ویره‌لر واگر
حماسی وار ایسه حمره بدل مرق لحم ایله ویره‌لر ونفسایه دائما صو یرینه دارچین ایله برنجاسف مطبوخنی
ویره‌لر ومعلوم اولدرکه بو مغصک سببی اخلاط صفراویه حادة حریفه اولورسه قولنج صفراوی
علاجلرینه غافل اولمیه‌لر مثلا شراب بنفشج وشراب لسان الثور البستانی بر وقیه لعاب بزر السفرجل
المستخرج بماء البنفسج نصف وقیه ماء لسان الثور وماء اسقولوفندریون اوچر وقیه اخذ اولنوب
مجموعنی بربرینه خلط واوچ قسمه ایدوب هر قسمی بر دفعه ده استعمال ایدرلر دیودوس حکیم
بو دوانی ایکی قسم اعتقاد کذلک دهن لوز حلو ایکی وقیه شراب بنفشج بر وقیه ماء لسان ثور بستانی
نصف وقیه اخذ ایدوب بعد المزج استعمال ایدرلر وحار رحمدن مجاری تلیین وارخا ایدیجی ادویه‌دن صنعیه
نافعه استعمال ایدرلر وگاه اولور نفسایه بعد الولاده رحم ریح اصابت ایدوب عاندلرینه جمع اولدی
اولحالده تنه وحلیت ایله ضماد عمل اولنوب وسط ضماده بر حبه مسک وضع اولنوب سره اوزرینه
اوره‌لر التجربه حکیم مذکور دیرکه بر خاتون کوردم وضع حمل ایدوب ایکی کون اولمش ایدی ایکنجی
کوننده وجع ولادتدن شدید بر وجع صعبه اصابت ایدوب قابله بر دنبه مناسب اطلیات طلا
ایدوب اراق رطبه استعمال ایتدرمش اما وجع واضطرابی منقطع اولمامش اکا امعان نظر ایله نظر
ایلدم وجع موضع رحمده وخاتونی دموی المزاج بولدم پس اکا اطلیاتدن قطع نظر ایاغندن فصد
ایدوب التی وقیه دم اخراج ایلدم وجع واضطرابی در عقب منقطع اولدی التجربه کذلک بر
خاتون دخی وضع حملدن طقوز کون مرورندن صکره رحمنده بر وجع لازمه دائمه عارض اولوب
بر علاج فائده ایتمدی آخر الامر ایاغندن فصد ایتدم بر ؤتام حاصل ایلدی التجربه کذلک بر خاتون
دخی وضع حملدن صکره یکرمی کوندن زیاده وجع بطن صعبه یه مبتلا اولدی بر دوا ایله قطع
ممکن اولمادی بن اکا شراب کاس حکادن درت وقیه استعمال ایتدردم اعلا واسفلدن وافر تنقیه
ایلدی ودم نفاسی جریان ایدوب وجع منقطع اولدی التجربه کذلک بر خاتون دخی بعد الوضع
الحمل بر آی مقداری وجع شدیده یه مبتلا اولدی اکا ادویه حاره وبارده‌دن نیجه دوالر ایلدیلر
فائده حسد اولمادی ودم نفاس اول محلده کفایت مقداری تنقیه اولمش ایدی بن اکا نظر ایلدم
ضعیف المزاج وفساد هضمی اولوب بدننده اخلاط دبقیه مجتمع اولمش بولدم ووجعی امعا ایله
رحم بیننده ایدی اکا ایکی حبه لوداتو ویردم وجعی منقطع اولدی ومریض فقیر اولمغله برنج
کون خمیره حب الابهل استعمالنه مداومت ایتدردم دفع اولدی وبو علتده دهن حب الغار المفرددن

التي قطره استعمال اولنسه در عقب وجعی قطع ایدر واکرسره سنه دوح الصابون طلا اولنسه دخی
نجایبیدر لکن فائزا سوره لر واکر خاتون بلغی المزاج اولورسه دهن حب الابهل ودهن اکلیل الجبل
ودهن حب الغار ودهن الکهربا معطر لرندن علی السویة اخذ اولنوب
مرق لحم ایله تبشیر قطره سنی استعمال ایدلر مجربدر

الباب الثانی فی امراض العارضة للنفسا وهو یشتمل علی تسعة فصول

الفصل الاول فی احتباس دم النفسا

النفاس بکسر النون نسوانک بعد الولادة
جریان ایدن دملرینه عبارتدر نفسدن مأخوذ اولوب لغتده قان معناسنه در پس ایمدی
برحامله خاتون وضع حمل ایلیه اندن برقاج ایام سیلان دم واقع اولورکه اکا لسان عربده
دم نفاس ولسان یونانیده لوخیا ولوقیا دخی تسمیه ایدرلر ومرأیه بالضم والفتح الفاء نفسا
تسمیه ایدرلر بوندن ذکره معلوم اولدیکه اثنای حملده حوالی رحمده اولان اوعیه لرده محتبس اولان
دملک جمله سی جنینه غذاء اولمیوب بلکه همان انجق اجود اولانی غذا اولوب ردیی اولانی
محتبسا باقی قالور وبونلر ما عدا سائر اخلاط کثیرة ما وقع هر بر شهرده اول دم ایله معا
اوعیه لرده محتبس اولوب طبیعت اول دمی بعد الولاده خارجه دفع ورد ایدوب اخلاط
سائره ایله معا استفراغ ایدر اما اکر بعد الولاده نفاس ظهور ایتمیه یعنی اول ماده محتبسه
مستفرغ اولوب تنقیه واقع اولمیه خوف اولنور در عقب معالجاتنه سعی ایدهلر اما خاتون ضعیف
البنیه وقلیل الدم اولورسه احتباس نفاس کاه اولورکه ضرر ایتمز وضرر ایدرسه غایت قلیل
الضرر اولور پس ایمدی خاتون صحیح المزاج اولوب دم نفاسی جاری اولمز ایسه و عاجلا
انده فائده عظیمه مشاهده اولنور نتکم ابقراط فاضل کتاب النسواندن کتابه اولنده بیور رکه
شول خاتونک دمی صحیح وسالم احمر اللون وخالص اولوب جریان ایده سریعا فائده سی مشاهده
اولنور وشول خاتونکه صحت تامه مالک اولمیوب علیل اولور انک بحسب القوه دم نفاسی
کاه مائی وکاه صفراوی وکاه سوداوی اولوب نه بر مقدار جریان بولور ونه بر وقته دکین دائم
وثابت اولور وینه حکیم مذکور ابتداء کتاب نسوانده تحریر ایدرکه صحیح المزاج اولان خاتونلرده
جریان دم نفاسک مقداری تخمینا اقلی بر بجق همیان یعنی بکرمی بش استار مقداری اولور
وکیفیتی یوما فیوما نقصان بولور وسیلان دم نفاسک بعد ولادة الذکر نهایتی یکرمی بش کوندن
اوتوز کونه وارنجه دک اما بعد ولادة الانثی اوتوز کوندن قرق کونه وارنجه اولور ولیکن بو
مقدار ایام جریان اغلبی دخی بقاع وبلدان ومزاج وبنیه وبرنه اسنان حسبیله مختلف اولمغله
خصوص مذکورک بر خاتونده موافق ومتفق اولمسی ونادرا اوزره اولمسی عجب دکلدر زیرا
بعضیلرده کثرت وفرط وبعضیلرده امساک وقلت اوزره وبعضیلرده زمان کثیره وبعضیلرده
اوقات قصیره ده مستفرغ اولور وبزم دیارلریزده اکثر خواتینک مشاغل وریاضتلری کثیر
وعظیم اولمغله قلت اوزره جاری اولوب وقت قصیره ده منقی وطاهر اولورلر حتی بعضیلری
سکز وبعضیلری اون بش کونه دکین طاهر اولور اما ممالک سائره ده خصوصا کاهل وبطاله
ومترفه اولان خاتونلرده وفرط وکثرت اوزره جاری اولوب طول زمان وایام کثیره ممتد اولمغله
مستفرغ اولوب طاهر اولورلر محصل کلام بر خاتون سعادت ایله ولادتی تمام انجام اولوب
ولدی وجوده کلنه مناسب اولان دم نفاسک جریانه امداد ایتمک لازمدر زیرا اعتنک ردیی
وغیر صافی اولانی مدت حملده طقوز آی کامل عروق رحمده مجموع بدنده مجتمع اولمغله استفراغ ایله

تنقیه اولنور اما اول دم ردیی بعد الولاده محتبس اولنسه یاخود نقصان اوزره اولورسه خطر عظیمه منتهی
اولور **السبب** دم نفاسک قلته ونقصان واحتباسنک سببی اوعیه ومجاریلری دم نفاسک ضعیف
ویا منسد اولماسندندر یاخود اول دمک مواضع سائره یه منجذب وراجع اولماسندندر یاخود اول
دمک جوهری زیاده غلیظ اولوب مجاریی مسدود ایتمکله واوعیه دمک ماوف اولماسیله یاخود
فوهات اوعیه رحم اهویه بارده اصابت ایتمکله منقبض ومنسد اولماسندندر یاخود اثنای وضع
حملده خاتونک کندی حلو تخانه سی زیاده بارد اولمغله یاخود برودت قدمین وفوعیله ویا مشروبات
بارده تجرع اولنمغله بو علت حادث اولور وکاهیجه عوارضات نفسانیه دن دمک شدة ایله تدریجی
مندفع اولماسی دخی بو مرضه باعث اولور **العلامات** بو علتک علامتی اکرچه هر بر خاتونده
بعد الولاده نه مقدار دم مستفرغ اولمق واجبدر آنی تحریر وتعریف ایتمک ممکن دکلدر اما بو وجهله
تعریف اولنسه عسرت اولماز ایمدی مستفرغ اولان دم زیاده قلت وامساک اوزره می مستفرغ اولور
یوخسه محتبس اولوب قطعا خروجی یوقمیدر معلوم اولنوب بعده اعراض سائره یه تقرب وتوسل
ایدهلر که اول اعراض دمک نقصان استفراغندنمی یاخود مطلقا احتباسندنمی متولد اولور مثلا
بطن علیله متورم اولوب اسفل بطن وحقوین وقاسقلره وجع مستولی اولمق کبی واکثریا حره وجه
وعسر تنفس وتکدر العین ویدین وساقینده تمدد وعلیله غشی عارض اولوب قشعریره ونافض ایله
حمی تعاقب ایتمک کبی وبو اثناده نبض ضعیف وسریع وغیر مساوی اولوب قاروره ده دخی تغیر
ظاهر اولور وکاه اولورکه فلغمونی الرحم دخی حدوث ایدر واکر فلغمونی عارض اولمازسه ثقل وبراز
قلیل وثقیل الرایحه اولوب زیاده منتن وکدر اوزره اولور وکاهیجه زیاده اسود دخی اولور
تورمیة المعرفة معلوم اولدیکه بو مرض خطردن خالی دکلدر زیرا قبل الوضع الحمل احتباس واقع اولور
اکر اول دم ردیی ایسه بعد الولاده محتبس اولمغله غایت اردی اولور زیرا حامله لک غیریده اول دم تقدد
وفرط وکثرت اوزره اولسه ینه مستفرغ اولور اما حامله اولدقده دمک جید اولانی جنینه غذا اولمغله
نشو ونماسنه محو ومضمحل اولوب فنا بولور اما اول دمک ردیی اولانی باقی قالوب حکمت ایتمکله دخی
زیاده اردی اولوب اکثر بارده سوداء الطبیعتی اکتساب ایدر وبودم ردیی محتبس اولورسه امراض
کثیره ظهورینه باعث اولور نتکم جالینوس ایدیمیا شرحنده تحریر ایدوب دیرکه بو علتده حمیات
حاده کبی نیجه اعراض حعروده عارض اولدیغی کورلمشدر مثلا مالیخولیا وقی واستطلاق البطن
وفلغمونی الکبد وفلغمونی الرحم وذات الجنب وذات الریه وفرانیطس ومانیا واستسقا وخناق
وسائر او دام ردیه خبیثه کبی علل مشکله حادث اولور پس ایمدی امراض مذکوره نک ظهوری اخر
الامرده خاتونده موت ایراث ایدر لکن اکر عروق کبیره منفجر اولوب رحمدن اسود اللون ویا کودنه
مائل ثقیل الرایحه ماده جریان ایدرسه خطردن امین وسالم اولورلر والا اکر اول ماده فاسده
ومتعفنه دموی رحمده وفرجه یه موجب اولمق احتمالی اولماوله زمان احتراز لازمدر واکر دم نفاس
طریق آخردن استفراغ وتنقیه اولنورسه مثلا بواسیر ورعاف وادرار بول ایله معا رسوب
سیحامیه جریان ایدرسه سلامته علامتدر **العلاج** احتباس دم نفاسک علاجنده
اولا لازم اولان بودرکه دم نفاسی ادویه مدره ایله ادرار ایدوب اسفل اعضایه جذب
واوعیه دخی تفتیح ایدیجی ادویه مدره ومرخیه یه مراجعت ایده لر زیرا بعد الوضع الحمل مسامات
اولورسه خاتونه مضرت وسقامت ایراث ایدر پس ایمدی مقدمجه تنقیه سنه اعانت
وجهه سعی لازمدر حتی دم نفاس اعضاء سائره یه منجذب ومندفع اولمش ایسه اسفل اعضادن

محکم شد و ربط و دلك و شرط و محاجم تعلیق اولنمغله اولادمی جانب رحمه عکس و ارجاع ایدرلر واکر
بو تدبیر کافی اولمازایسه عروق قدمیندن فصد ایدرلر لکن بو اثناده عکس ماده و مفتحات المجاری
اولان مداواتدن دخی غافل اولمیه‌لر داخلاً و خارجاً استعمال ایدرلر مثلا ابتداء بو احتقانی ایدرلر که
ترکیبی بودر اصل خطمی و اصل السوسن بر روقیه زراوند طویل و مدحرج اوچر درهم خطمی و خبازی
و حشیشة الزجاج و حلبوب بر روقیه بزر الکتان و بزر الحلبه دردر درهم زهر اقطی و زهر بابونج
یاربیشر قبضه اخذ اولنوب ماء القراح ایله طبخ اولنوب مطبوخ مصفاسندن بر رطلنی اخذ و ایچنه
دهن سوسن بر روقیه ایارج فیقرا نصف وقیه مرهم عرطنیثا بر درهم ضم اولنوب احتقان ایدرلر
بعده اسفل اعضایی محکم ربط و دلك و شرط ایله تعلیق محاجم ایدوب فخذین و عانه بلا شرط محجمهٔ
صغیره تعلیق ایدرلر و موضع بطنه دهن سوسن و دهن اللوز الحلو و مرهم خطمی و شحم الدجاج طلا
ایدرلر واکر ادویهٔ مذکوره یه زعفران و دهن دارچین و دهن انجلیقا و دهن خزامی الحاق اولنورسه
دخی انفعدر یاخود احتباس حیض ایچون عمل اولنان مطابیخی بطن علیله تکمید ایدرلر یاخود اصل
السوسن ابیض و زراوند طویل و مدحرج و فاشرا و انجلیقا هر برندن نصف وقیه حلبوب و برنجاسف
و فلسقون و صابینا و فوتنج هر برندن بر قبضه زهر اتاناسیا و بابونج و زهر حماما الکبیر هر برندن
نصف قبضه بزر کتان و بزر حلبه ایکیشر درهم اخذ و غلیظا قطع و رض اولنوب بر کیسه یه وضع
و ماء القراح ایله طبخ اولنوب اسفل بطن و قبل او درینه وضع ایدرلر بعده احتقان مذکوره ایله احتقان
ایدرلر و اکر بعد الولاده ایام ثلثه مرورندن صکره غاریقون یاخود سنامکی دن حمول دوا ایله تنقیه
ایدرلرسه مجاریٔ ارخا و اخلاطی ازعاج و تحریك ایتمکله منافع عظیمه سی ظاهر اولور و رحمدن حیض
اولان فرزجه‌لر ادخال اولنمق دخی مفید در که اقرابادینلرده انواع کثیره سی موجود در نظر اولنه
و دخی دمك جوهرینی مدرّب و مسیّل و ملطف و مرقق اولان دوالر استعمال اولنه مثلا عصیر لسان
الثور البستانی و عصیر فطراسالیون شراب ایله ممزوجا استعمال اولنه یاخود اصل البجل و اصل
فطراسالیون و اصل طرغیون مطبوخلرینی استعمال ایدرلر یاخود اصول خمسهٔ مفتحه دن ایکیشر درهم
ورق بنونیقه و برسیاوشان و ورق اندوبا بر قبضه اذخر مکی التی درهم حمص احمر بر روقیه اپسنتین
و دارزیانج هر برندن ثلث درهم اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء القراح ایله طبخ اولنوب ایچینه ماء الدارچینی
ایکی درهم شراب اصول خمسهٔ مفتحه اوچ وقیه ضم و الحاق اولنوب استعمال اولنه مقدار استعمالی اوچ وقیه در
و ابقراط فاضل کتاب نسوانده ضیق اوعیهٔ رحم و احتباس حیضی بابنده بالمناسبه تحریر ایدوب دیدیکه
اکر دم نفاس شدتی ایله تدبیرمندفع اولمش ایسه تامل و ملاحظه ایدرلرکه اول خاتونک طفلی بالذات
کندیمی ارضاع ایدر یوخسه مرضعه‌ندمی تسلیم ایدر اکر طفلی کندیمی امزر ایسه اول دمك حرکتی
در عقب منع اولنمیه بلکه اولا طبایعك هجومی و توجهی ملاحظه ایدوب کوره‌لر که ثدیین ممتلی
اولوب اول دم رحمه متراجع دکل ایسه طبیعته امداد و اعانت ایچون دوالر تدارك اولنوب استعمال
اولنمق لابد و ضروریدر اما اکر اول دم شدتی ایله اعضاء سائره یه مندفع اولمش ایسه اول وقتده
عکس ماده ایتمك دواله مراجعت لازمدر **التجربه** تخمینا او توز یاخود او توز بش یاشنده بر خاتون
وضع حمل ایدوب ایام ثلثه مرورندن صکره کندویه احتباس دم نفاس واقع اولوب احتباسندن
ناشی صداع ایله معاً حمی عارض اولوب و لیالیده مجموع بدننه وجع شدید مستولی اولور ایدی
بن اکا در عقب بو احتقانی ایلدم ترکیبی بودر اصل فاشرا و اصل سوسن ابیض و برنجاسف و خبازی
و فلسقون و بنفشه هر برندن بر قبضه زهر حماما الکبیر و بزر کتان یاربیشر وقیه اخذ ایدوب

ماء

٤٨٤ ماء القراح ایله طبخ و تصفیه دن صکره مطبوخ مصفاسنه عسل اکلیل الجبل ایکی وقیه معجون دیاقاتلیقون
و دهن خیری بر روقیه ایارج فیقرا نصف وقیه اخذ و ضم ایدوب احتقان ایلدم بعده ماء برنجاسف
و ماء فلسقون و ماء جملة الاترج ایکیشر وقیه روح ملح الصافی اون قطره اخذ و مزج دن صکره ایکی قسم
ایدوب بین الاحتقانین بر قسمنی استعمال ایتدروب بعده احتقاندن کوره ده اولان حشائش
مزبوره یی لبن حلیب ایله طبخ و فاترا سره و عانه سنه تکمید ایلدم و علی الصباح عرق قدمیندن فصد ایلدیکمده
جریان دم ایله معاً علیله بر خوش حاصل اولدی **التجربه** بر خاتونه بعد وضع الحمل درت کون مرورندن
صکره علت عظیمه ایله معاً احتباس دم نفاس واقع اولوب عسر التنفس عارض اولدی فقیر اکا ایکی دفعه
حقنه مذکوره ایله احتقان ایدوب و حشائش احتقانیه‌یی دخی ایکی کیسه‌یه وضع و کالاول
سره و عانه تکمید ایلدم و نصف اسفلدن اشاغی وارنجه محکم دلك ایدوب فخذین و ساقینه
محجمهٔ یابسه تعلیق ایلدم بعده فصد ایلدکمده علیلدن کریه الرائحه
و غلیظ و متعفن مواد کثیره خروج ایلنوب علیله صحته متوجه اولدی

الفصل الثانی فی افراط جریان دم النفاس معلوم اولاکه افراط نفاس کمیت و مقدار
جهتیله اعتبار و قیاس اولنمازکه لك زمان صعوبت و وقت امتداددن دخی اعتبار اولنماز زیرا
طبایع و انسان و اجناس مزاج اختلافیله مختلف اولور اما بلکه انده عسرت تحمل و سقوط قوتیه
اعتبار و قیاس اولنور که انك افراط سیلانندن واقع اولور **السبب** افراط جریان دم النفاسك
سببی انفتاح افواه عروق و مجاری و بلعسر ولادتده انشقاقندن و یا مشیمه‌نك شدتیله جذب و اخراج
اولنماسندن و یاخود افراط دمدن که جمله‌سی حملده عروق رحمده مجتمع اولمشدر یاخود رقت و حدت
و حرافت دمدن که اوعیه و مجاریك افواهنی زیاده تفتیح ایدر بویله اولنجه طبیعت اولدمی خروجه
تحریك و تخنیه و تهییج ایدر **العلامات** افراط جریان نفاسك علامتی قوالردن استدلال اولنور که اول
افعال اختلالندن ناشی قوالر ساقط اولور مادام که دم سیلان ایلیه فساد شهوة یعنی طعامدن اکراه اینمك و تمدد
بطن و مرانده وجع ظهور ایدر و نبض ضعیف و متواتر اولور و کدورت لون و ظلمت عینین ایله حادث اولوب
تشنج و غشی واقع اولور **تقدمة المعرفه** جمیع نزف و سیلان دم خطرلودر زیرا بونم حیاتمزك خزینه سی
دمدر و دمه دردم ایله فاقد ایدر بویله اولنجه افراط دم نفاس عظیم الخطر در اسباب سابقه دن
ولادته تابع اولان اذیت و زحمتی چکلمیله اول زحمتدن ناشی قوالره ضعف کلمش اولور کذلك حماله کثرت
و قلتی جریان ایتدیکی دمك کمیت و کیفیتندن و مستولی اولدن اعراضك خفت و ثقلتندن معلوم اولنور
نته کم ابقراط فصوللرده بشنجی مقالهده اذا حدث بعد سیلان الطمث تشنج او غشی فذلک ردی دیمشدر
العلاج افراط سیلان نفاسك علاجنده هر وجهله تأمل و تفکر عظیم کرکدر زیرا سیل فضلاتکه
اعضاء مذکوره‌یی تنقیه و استفراغ حصنا داولمش ایدیکه حتما الدیرکه حبس اولدیغی حالده او اخلاط ردیه
اول محلده باقی قالمغله اعراض ردیه و امراض عقبه وقوعنه سبب اولمه اما مخنکه علت زیاده تعب
و برمانع ضروری اولمیوب قوالرك شدت و اختلالندن اجتنابا ابتداء حبسنه ایله علاجه ایدیجه
علاجه شروع ایدوب اقتضاسنه کوره تدریجا قوی اولان دوالره تصدیق اولنه ابتداء واجب اولان
اغذیهٔ مغلظه ایله دمك هجومنی تسکین و حبس ایدرلر مثلا بولاجغلر و حریره‌لر و هلامه‌لر و برنج کیبلر که
مرق رجل العجل ایله طبخ اولنمش اوله و پشمش ارود و سفرجل کیبلر و کبابلر که عصارهٔ رمان و مش اولنمش
اوله نافعدر و بو حالده غذاسی بر مقدار کثیر ایدوب لکن دفعات ایله دوماً عینه لریکم تیز تیز چوق کره
ویره‌لر زیرا غذایی زیاده ویرمکله حرارت و ارواحك افراطی اوزره اخلالندن مانع اولور و صفار البیض النظیفی

مناسبدر سریع الهضم اولدیغی ایچون ومعده یه حرارت جذب ایلدیکی ایچون وبو غذالر صوارقی دخی معده یه
جذب ایدوب قوالره قوت ویرر مشروباتدن ماء حماض وذهب احما واطفا اولنمش صولر ومصطکی ایله
قینانمش صولر استعمال ایدرلر بعده دخی اعالی اعضایه ردع ورفع ایدیجی علاجلر ایدرلر مثلا دلک کثیر ایله دلک
واعالی اعضانی ربط اتمک کبی وتحت ثدیینه وایکی جانب جنبینه کرارًا قورو شیشه لر اورمق کبی
کذلک تریاق ویاخود قرص جلنار نمش اسیجی شراب ایچینه الزینی قویوب ویوغ ایمان غایت نافعدر
وبطن علیلی رباط ایله شد ایدرلر لکن بک صیقیدر لر معتدل اولکه بو وجهله اوعیه لر مجتمع ومنقبض
اولوب افراط سیلان مندفع اولورا اما تحکم سیلان مفرط اولوب خطر عظیم وار ایسه علاج قوی ویره لر
خصوصا که اسقاط قوتی بدن خوف اولنه مثلا ماء الورد وماء لسان الحمل وماء زهر النارنج بر روقیه
شراب المرجان یاخود شراب الورد الیابس بر وقیه ثلج حکا بر درهم دم الاخوین سدس درهم اخذ اولنوب
بعد المزج مشروب اولنه اکر سیلان مزمن اولورسه سفوفات ومعاجین مناسبدر مثلا صندل حدید
ثلث درهم طین ارمنی ومرجان احمر ولؤلؤ مدبر بر درهم بزر لسان الحمل وکزبرهٔ مدبره سماق هر
بریندن ثلثان درهم اخذ اولنوب ناعما سحق وسفوف اولنه مقدار استعمالی مطبوخ عصی الراعی
یاخود شراب السفرجل ویاخود شراب الاس ویاخود شراب المرجان ایله بر درهمدر استعمال ایدوره لر
ویاخود خمیرهٔ الورد وخمیره اصل الجمیم الکبیر بر روقیه طین ارمنی وقرص کهربا ومرجان بر درهم
اخذ اولنوب شراب المرجان یا شراب الورد الیابس ایله معجون ایدرلر مقدار استعمالی هر صباح علی الریق
کستانه قدر استعمال اولنوب اوزرینه امیاه مناسبه دن برجرعهٔ ایچه لر ودخی اصباغدن مناسب اولان
صبغ المرجان وصبغ صندل الحدید وصبغ دعوان الحدید القابض استعمال اولنور ودخی ادویه خارجیه دن
مراهم واطلیات وضمادات مناسبه استعمال اولنه مثلا مرهم القابض ومرهم الطینی کبی وضماد قابض یاخود
بو ضمادی استعمال ایدرلر صفتی بوددر ذفت ملاحین نصف وقیه لبان ذکر بر وقیه مصطکی اوچ درهم
ترمنتین ودم اخوین وورد احمر ایکیشر درهم اخذ اولنوب ضماد اولنه وبو ضمادی قیر وطی دخی ایدوب
استعمال اتمک دخی ممکندر موضع کلیتینه لصق اولنه کذلک نسج العنکبوت ودهن الاس ودهن مصطکی
ودهن سفرجل اخذ اولنوب بعد المزج سرهٔ یه وعانه یه واطراف فرجه وبین الیتین لصوق اولنه
سیلانی قطع ایدر ودخی فتق وکسر ایچون نافع اولان ضمادلر مناسبدر فتق وکسر فصلنده تحریر اولنمشدر
وبو نوع دخی مناسبدر روس البطم الاخضر ولسان الحمل وورق السرو وورق الزیتون وعصی الراعی هر
بریندن ثلث درهم ورد احمر الذی برمق حب الاس بریچق وقیه جوز السرو الذی دانه قشر الرمان حامض ایکی
قبضه اخذ اولنوب خمر احمر وماء حماضین ایله طبخ وتصفیه دنصکره موضع رحمه قلیل الحراره فاتر بو نوع اولنه
بعده مناسب اولان مراهمدن وضع وطلا اولنه یاخود مرهم غومیطیسادن ایکی وقیه اخذ اولنوب
بر وقیه عصیر لسان الحمل ایله مزج ومسحوق ایدوب بعد البوغ لصوق ایدرلر کذلک بو مطبوخ مذکور ایله
یاخود عصیر لسان الحمل ایله رحمه زرق ایدرلر وقتا که بو دوالردن فائده مند اولمیه رأی طبیب ایله قولده
درسکدن فصد اولنه که علاج برؤ النساء عدرکه اطبا عکس ماده یی لا نظیر علاج دردیلر ماداکه
جریان دم هر قنغی عضودن اولورسه اولسون واقع اولدقده عقب فصد شروع اولنور لکن قواتک
اقتضاسنه کوره دقت ایدوب دمک اخراجنک کثرت وقلتنه تامل ایدرلر ودخی افراط جریان
طمث فصلنده تحریر اولنان دوالر بو بابده دخی استعمال اولنور مثلا هباب الحانون سکز وقیه اخذ
وخل ایله عجین اولنوب موضع کلیتینه لصق ایدرلر یاخود نسج عنکبوتی خل ایله طبخ دوب بیاض
البیض ایله مخلوطا موضع کلیتینه وما صفد لصقه ایدرلر محصل کلام بو علتده دیوریوس نام حکیمک

تعلیلی

تعلیلی اوزره مادامکه دم زیاده جریان ایدر هر نه موضعدن اولورسه اولسون اولحالده علیلی
نومدن منع لازمدر زیرا بو علته مبتلا اولان کمسنه لردن قتی چوق کمسنه لری مشاهده ایلدمکه
اثنای نومده هلاک اولدیلر زیرا عند النوم حرارت باطنه منجذب اولمغله سیلان دم کثیر اولور
اکر بونلردن خوف اولنورسه کرکدرکه علیلک یاننده بعضی خدام حاضر اولوب اثنای نومنده
بکلیه لر وکاه نبضندن وکاه تنفسندن مترصد اوله لر دیمش اما فقیر درمکه سیلان دمی منع
ایچون بوکونه منومات مناسبدر مثلا تریاق بنادقه وفلونیای رومی ولوداتو کبی زیرا بونلرک
قوة مخدره سیله دمی قطع ومسک ممکندر وبو مرضده اسیلمرن دخی نافعدر واکر
بو مرض مزمن اولوب علاجنه اهمال اولنورسه استسقاء زقی یه منتهی اولور

الفصل الثالث فی صرع العارض للنفساء سنارطوس نام حکیم دیرکه نفسانک
بعضیسنده کاه اولورکه صرع عارض اولوب یقیلور **السبب** بو عارضه نک سببی رحمدن ابخرهٔ ردیه
رأسه متصاعد اولدوغندندر **العلاج** بو کونه عارضه لرک علاجلری اختناق الرحم وصرع فصللرنده
مذکور اولمغین برادخشدن نظر اولنه علی الخصوص اخلاطی رأسدن اسافل اعضایه عکس ایدوب واستفراغ
دم نفاس اولمسنه سعی وهمت ایدرلر زیرا اکر نفاس مراد اوزره جاری اولمسه ابخرهٔ ردیه تولید ایدن اخلاط
مائوفه انکله معا مستفرغ اولمغله اول بخارکه دماغه مرتفع اولوب رأسی متأذی ایدردی
ماده سی زائل اولمغله اول عرض دخی طوعا کرهی کندو دیه زائل اولور

الفصل الرابع فی قیء العارض للنفساء کاه اولورکه بعد الولادة نفسایه قیء عارض اولوب
بعضیسنده غذاء نجه غیر منهضم وبعضیسنده اخلاط متنوعه وبعضیسنده دم کثیر مستفرغ اولور
السبب نفسایه عارض اولان قیئک سببی اثنای وضع حملده اخلاطک حرکت وهیجانندن جوار کبد
واطراف معده ده مجتمع ومتراکم اولان اخلاط موذیه مائوفه معده یه منصب اولوب معده دخی ضعیف
اولمغله اغذیه غیر منهضمه ویا اخلاط متنوعه نک قیء ایله خروجنه باعث اولوردیمه کم ابقراط کتاب
امراض النسوانده ذکر ایلمشدرکه کاهیجه نفسادن قیء ایله اغذیه نجه وغیر منهضمه خروج ایدر علیلک
معده سی ضعیف اولدیغندن ورحم ایله معده نک اشتراکی اولمغله وقت ولادتده اخلاط هایج اولوب
معده یه منصب اولمغله ضعف معده مزداد اولوجه هرنه اکل اولنورسه نجا وغیر منهضما اخلاط مائوفه
ایله مستفرغ اولور واکر قیء ایله دم خروج ایدرسه سببی علیلک کرکی کبی دم نفاسی جاری اولمیوب
محتبس اولدیغندندر نته کم ابقراط فصوللرده بشنجی مقاله دن اوتوزیدنجی فصلنده ذکر ایدرکه اکر نفسانک
دم نفاسی محتبس اولمسه قیء ایله یاخود جهت آخر ایله مستفرغ اولور زیرا بعد الولاده دم نفاسک
خروجی ظاهر اولمیه البته بعد الولاده عروق کبدده ومقعر کبدده اولان عروقده محتبس اولوردیمش
ایمدی دمک یا کثرتندن ویا زیاده حدتندن عروق مذکوره ده انشقاق ویا فوهاتنده انفتاح
واقع اولمغله اندن محتبس اولان دم خارجه خروج ومعده یه منصب اولوب قیء ایله مستفرغ اولور
وکاه اولورکه بو انشقاق وانفتاح اثنای وضع حملده شدت وزحمت واضطراب وقوعندن
ظهور ایدر **تقدمة المعرفة** معلوم اولسونکه نفساده ظهور ایدن قیء صعب وخطرناکدر زیرا غذاء قیء ایله
مستفرغ اولمغله دم نفاسی تنقیه یه نفسانک قوالری عاجز وقاصر اولور بویله اولیجق علیل دخی
یوما فیوما زیاده ضعیف اولور ولبن تهیه واحضارنده دخی عاجز وقاصر اولور واکر قیء ایله اخلاط
باطنه مستفرغ اولورسه علیلک کمال اضطرابی واخلاطک ثوران وهیجانی سببیله حمی حاد عفنیه
خوف اولنور واکر قیء الدم ظهور ایدوب عروق کبد منشق ویا منفتح اولمش ایسه تحقیقا کبدک

برودت حاصل اتمسندن حوف اولنورکه استسقایه منتج در و دخی معلوم اولدکه قی ایله مستفرغ
اولان مواد هرقنقی جنسندن اولورسه اولسون بهرحال جریان نفاسی منع ایدر و بو معولده قی که
نفساده واقع اوله مستفرغ اولان نسنه هرنه ایسه درعقب انی منع و تسکین اتمک لازمدر انلر حرکتیله
طبیعت مألوف اولوب دم نفاسک تنقیه سندن فارغ اولور **العلاج** نفسایه عارض اولان قینک
علاجی اکر علیلک تناول ایتدوکی غذا قی ایله خروج ایدرسه طبیب لبیبه لازمدر که علیله اولا
حمیه ایتد و روب تدبیر جیدایله امر و سهل الانهضام اولان اغذیه لر ایله تغذیه ایده لر و اغذیه جیده
دخی اول دنبه ده ویرمیه لر که معده محمول اولوب علیله زحمت ویرمیه و بو اثناده ادویه مقویه ایله
معده یه تقویت ویرمکله و قوای هاضمه و ماسکه یه تقویته سعی و همت ایده لر و اکر قی ایله اخلاط
موذیه خروج ایدرسه اکرچه بوکونه قی ترک و قطعه جواز یوق ایسه دخی غذا و یا دمدن ظهور
ایدن قی کبی سریعًا وعجالة قطع اولنیوب اول اخلاطی ادویه جالبه ایله کندو مجاسندن اسفله
دلالت ایده لر و اکر قی ایله دم خروج ایدرسه اسافل اعضایه تعلیق محاجم ایتمکله و دلک و تمریخ
اولنمغله یاخود عرق مابض و یا عرق صافن فصد اتمکله ماده یی اسفله عکس ایده لر که حتی
دم نفاسی ظهور ایده اما اکر قی الدم عروق کبدک انشقاق و انفتاحندن ناشی اولورسه دم طمث
و دم نفاسی تحریک ایدیجی دوالر استعمالندن اجتناب لازمدر مکرکه ادویه خارجیه دن طمثی ادرار
ایدیجی لصوقات و کمادات و ضمادات اوله و بو خصوصده داخلا استعمال اولنان دوالرده قوة مدره
و ملحمه و مدملة اولمق لازمدر ابقراط کتاب النسوانده دیرکه نفسایی ماء حار ایله غسل ایلیه لر
لامحالة دمی تعدیل ایدر جمیع عروق دخی منفتح اولور و اکر عروق کبد منشقق و یا منفتح اولمش ایسه
بش کون یاخود بر اسبوع تمامنه وارنجه علیله علی الریق لبن الانسان بعده لبن البقر الاسود شرب
ایتدوره لر و احشاملرده سمسم مدقوق استعمال ایتدوروب بو اثناده اغذیه سائره دن زیاده
اجتناب ایده لر دیرا ابقراط فاضل بو اثناده غذایی منع اتمشدر فی الحقیقة معقول و مناسبدر زیرا
اکر غذا ویریلورسه معده ده اولان لبن فاسد اولور یاخود بینه تکرار عروق قره دم کثیر جاری و منصب اولور
الفصل الخامس فی اسهال العارض للنفساء دانیل سنادطوس نام حکیم دیرکه کاه اولورکه
بعد الولادة نفسایه انطلاق بطن عارض اولوب حتی ولادت زحمتندن ضعیفه اولمشلر ایکن
بو عارضه دخی انلری زیاده ضعیف و بیحال ایدر علی الخصوص اکر افراط اوزره واقع اولورسه قوالری سا
قط اولمسندن حوف اولنور و اکر مزمن اولوب مدة مدیده باقی قالورسه کاه اولورکه دیسنطاریا و یا ذخیره
منتقل اولور لکن بو اسهالی درعقب قطع اتمک خطر عظیمدر **العلاج** بو اسهالک علاجی اول طریقله اولورکه
بو علتی قطع ایچون موضوع اولان ادویه نافعه ایله معا دم نفاسی دخی جریانه کتورن دوالر جمع و
ترکیب اولنوب استعمال اولنه زیرا یالکز اسهال قطع ایلین دوا ویریلورسه احتمالدرکه دم نفاسی
بالکلیه قطع ایلیه و دخی جمیع استطلاقات بطنده درعقب ادویه قابضه استعمال اولنمق جائز دکلدر
خصوصا اکر استطلاق بطن تخمه و غذاء غیر منهضمه دن ناشی اولورسه ادویه قابضه انلره سم
هلاهل کبی اولور اما لایق اولان نفسایه حمیه جیده ایله امر اولنوب ادویه خارجیه ایله معده یه تقویت
ویرمکله علاج ایده لر و اکر داخلا دخی ویریلمک مراد اولنورسه معده یه نافع و دخی مضر اولمیان دوالر
تدارک اولنه و اکر اسهال ایله اخلاط سائره مستفرغ اولورسه نظر اولنه بو استفراغه قوة علیلک تحملی
وارمیدر اکر سقوط قوی حوفی اولمیوب تحمل تامه سی وار ایسه امر طبیعیدر دم نفاسک سیلانی
منقطع اولنجه ترک ایدوب طبیعته حواله اولنه بعده مطبوخ الشعیر و شراب الورد و کلنکبین

امثالی مداوات جالبه غسالدر استعمال اولنه و دائما اخلاطی تعدیل ایدوب بعده حقنه جالبه غساله لر
ایله احتقان ایده لر اکر بو دوالر کفایت ایتمزسه قوة قابضه سی اولان دوالر ایله معا مسهلات حنیفه
لینه استعمال ایده لر شراب الورد و لب تمرهندی و راوند چینی کبی و آخر امر وردا احمر و لسان الحمل و طور مثلا
و سفرجل و مرجان امثالی دوالر احتیار اولنه اما اکر اسهال علیلک تحملی بوغیسه نظر و تأمل و ملاحظه
ایده لر که دم نفاسک جریانی جید میدر یوخسه ردیمیدر اکر دم نفاس صواب اوزره جاری ایسه فقط
اغذیه جیده ایله و علیلک تحملی قدر احتما ایله علاج ایده لر حتی آخر الامر اسهال طوعا کندو کیند و یه زائل
اوله اما اکر دم نفاس کرکی کبی جاری اولمش ایسه دلالت ایدرکه اخلاط موذیه یی طبیعت بو طریقله
دفع ایلمیوب یعنی بو یله ادیجق اسهالدر زیرا دم نفاسک جریانه بدل اولوب بدندن علیله ظهور
ایدن حالت مضره لی دفع ایدر و بو اثناده لازمدرکه دم نفاسی جریانه کتورن ادویه مدره طمثیه استعمال
اولنوب اصلا و قطعا ادویه قابضه استعمال اولنمیه مثلا ادویه مدره طمثیه دن اکسیر الطمث و اکسیر
الجندبیدستر و اکسیر دوالخاصه و قرص مرصافی و مراهم و فرزجات و بوغلر و کمادلر استعمال اولنه
و اکر دم نفاس بالکلیه محتبس اولمش ایسه اسهال منقطع اولماز بو صورتده اخلاطی راوند مشوی ایله یاخود
سائر ادویه مناسبه ایله استفراغ ایده لر قوابضات داخلیه استعمالندن زیاده اجتناب لازمدر
حتی خارجدن دخی ممنوعدر همان مدرات طمثیه استعمال اولنه
الفصل السادس فی اعتقال البطن العارض للنفساء سنادطوس حکیم دیرکه اکثریا نفسانک
بطنلری محتبس اولوب قبض عارض اولور **العلاج** بونک علاجنده اولا طبیبه لازمدرکه علیل وضع حمل
ایده لی قاچ ایام مرور اتمشدر معلوم ایدینوب بعده تدبیرینه شروع ایده لر اکر وضع حمل ایده لی بش یاخود
التی کون اولمش ایسه فقط تین یابس و شحم الخنزیر و صابون ابیض و یاخود انلر امثالندن اتخاذ اولنمش
ادویه ایله حمول اکتفا ایده لر و اکر بر ایکی اسبوع مرور اتمش اولورسه بو احتقانی ایله عمل ایده لر زیاده نافعدر
منفعتی بودر حلبوب و حشیشة الزجاج و خبازی و بزر کتان و زیت یاخود دهن لوز معمول اولان
احتقانات ایله حقنه اولنه و اکر بونلر کفایت اتمز ایسه آخر الامر خیارشنبر و یاخود ترنجبین استعمال ایتدوره لر
الفصل السابع فی احتناق الرحم العارض للنفساء سنادطوس جرمانی نام حکیم دیرکه اکثریا
بعد الولادة نفسایه احتناق الرحم عارض اولوب حواینچی حیاتدن مأیوس ایدر **السبب** بو عارضه نک
سببی اول بخارات ردیه مودیه در دیرکه دم نفاس فاسده ماؤفه نک اسفل اعضاده تجمع و تراکمندن حاصل
اولوب قلب و دماغه مرتفع و متصاعد اولور لهذا اکثر خواتین مرتحیاتلرینی کندولرینه مأیوس اولوب
حیال موحشه و اندیشه خطره ده اولورلر و بو علتک حقایق و دقایقی و اسبابه و علاماتنی احتناق الرحم
فصلنده مفصلا بیان ایلدک تکراره حاجت یوقدر **العلاج** بو عارضه نک علاجنده اولا لازم اولان
اولدرکه ابخره ردیه نک صعودندن مانع اولمق ایچون ساقین و اسافل بطن و محل مرتفنی یوقارو ویرمیجی
قولان یاخود جلد ایا بیلدن مصنوع رباط ایله محکم ربط ایدوب دلک و تمریخ ایده لر و بو محللره بلا شرط
تعلیق محاجم ایده لر و تحت علیله یه اشیای منتنة الرایحه تقریب ایده لر مثلا جندبیدستر و ریش المحجل
مشتعل و سذاب کبی و اما اسفلدن فرج لرینه طیب و لذیذ الرایحه اولان نسنه لری تقریب ایده لر مثلا
دهن سوسن ابیض بر درهم زعفران التی حبه مسک اوچ حبه اخذ اولنوب معا المزج برکتان بزی ایله
فرزجه ایده لر یاخود بو دهنی طلا ایدوب و بر خیط ایله ربط و رقبه رحمه وارنجه ادخال ایده لر
یاخود بو کیسه یی بطن علیله وضع ایده لر ترکیبی بودر بادرنجبویه و مطرتقاریا و جملة الشبث و دهن
ورد یا بونج هر بریندن بر قبضه اخذ و دق اولنوب بر کیسه ایچنه قیوب بعد الطبخ بطن علیله وضع اولنه

الفصل الثامن في سلس البول العارض للنفساء سنارطوس نام حكيم ديركه كاه اولود
نفسايه ولادت متعبه وعسره لادندن سلس البول عارض اولور **العلاج** حكماء متأخرين انك
علاجنده آبزنات استعمال ايدرلركه ايچنده ورق قسطران وسليمه وورق الغار واكليل الجبل وصعتر بري
وفلسفون وزهر اسطخودوس عربي طبخ اولنمش اوله بو آبزنه عليلي حمامه اجلاس ايدوب تحلّي مقداري
ترك ايدرلر وحمامدن صكره بومرهمي عانيه يعني قاصقده قيل بتدكي موضعه طلا ايدرلر صنعتي بودر بركوچك
قطمير سمين اخذ اولنوب دهن الخاطمي ودهن السوسن البيض ودهن الثعلب ايله مهترا اولوب لحم
وعظامندن منفصل اولنجيه دكين طبخ ايدرلر وجميع دسومتيني جمع ايدوب ايچنه لبان ذكر واصطرك
قاطر ولبان جاوي وجاوشير وبسباسه بردرهم دهن جوز البواء المعتصر نصف درهم شمع الاوز
وشمع اصفر مساويه هر برندن كفايت مقداري الحاق اولنوب مرهم اولنه ياخود مرهم اصفر ومرهم
الورد متساويا أخذ اولنوب بعد المزج طلا اولنه سائر علاجاتي كتاباولده سلس البول فصلنده تحرير اولنمشدر
الفصل التاسع في حمى العارضة للنفساء معلوم اولسكه كاهيجه نفسايه حميات عارض اولور
واكثريا عارض اولان حماليري حمى لازمه وحمى مطبقه اولور كه حرارتي اصلا مفارقت اتمز **السبب**
نفسايه عارض اولان حمى نك سببي يا دم نفاسك كركي كبي جريان وسيلان اتممسندن ياخود دم نفاسك
رقيقي جريان ايدوب غليظي بدنده باقي قالدوغندندر ياخود كبد وماساريقاده سده ديا هضمده نقصان
اولدوغندندر **العلاج** بو حمى نك علاجي اكر سببي قلت جريان دم نفاسدن ايسه فصد ايدرلر واكر بدنده
اخلاط فاسده كثيره وار ايسه اولاد ويرمليه لطيفه ايله طبيعت عليلي تليين بعده احتقانات
حقنيه ايله استفراغ ايدرلر واكر بدنده اولان خلط دمويه غليظ ايسه ادويه مرققه ايله اني ترقيق ايدرلر
بعده حميا تده مستعمل اولان دوا ايله علاج ايدرلر لكن خوامضادن احترازا ايدوده لر زيرا بو مقامده
حامضات جائزدكلدر عمان ماء التشعير وماء هندباء وماء لسان الثور وشراب برسيا وشان
وشراب لسان الثور كبي دوالر استعمال اولنه بونلردن ماعدا اولان دوالر حميات بحثنده تفصيل اوزره بيان اولنمشدر
الباب الثالث في تدبير المولود وتربيتها من المهد الى الجهد وهو يشتمل على ثمانية فصول
الفصل الاول في تدبير المولود كما يولد مثلا مولود وجوده كلدكده اول امردن نه كونه تدبير
لازمدر اني بيان ايدرلر معلوم خواطر آكاه اهل انتباه اولسكه چون فرمان خدايي فرمان فرما جل وعلا ايله
تعالى شانه وعظم برهانه كتم عدمدن برلود معتدل المزاج صحراي وجوده رسيده اولسه ابتداء واجب اولان
سرّه سنی قطع ايله تدبير اولنمقدر مثلا طوغدوغي ساعت اولدكوبك تعبير اولنان كسيلجك نسنه يي
قابله آهسته آهسته صغايه تاكه ايچنده دمدن ورطوبتدن برشي قالميه لكن رفقله معامله ايليه لركه
مولود متألم اولميه بعده درت پرمق مقداري يوقارودن اوزونجه قطع ايدوب پاك يوكدن بوكلمش
خيط لطيف ايله محكم باغليه لر وبعد القطع ربط اولندقدنصكره جسم مقطوع اوزرينه خالص زيت
ياغنه باتمش بر پارچه كتان بزي قيوب اوزرندن رفقله باغليه لر زيرا روغن زيتده تسخين
وتقويت وتحليل بولنمقله عضو مقطوعه منصب اولان موادي تحليل ومادهٔ آخر انصبابنه دافع اولوب
سريعا اوكلمه مؤدي اولور وكرباس زيتي حفظ ايچوندر وكتان اختيار اولنماسي تجفيفي اولدوغيچوندر
وبعضي قدما موضع مقطوعي نار ايله كي واحراق اولنسه دبطه احتياج قالمزديمشلر ازجمله قطع سرّه ده
قدمانك امرايتدكلري تدبيردندركه ادويه دن كون وعروق الصفر ودم الاخوين وانزروت
ومرصافي واشنه على السويه اخذ وسحق اولنوب قطع اولنان عضوك اوزرينه ذرّ ايدوب
بعده معهود كرباس ممسوحه يي اوزرينه وضع ايدوب ربط ايتسه لر بلا زحمة اوكلدديمشلر

بعده

٤١٧
بعده مولودك بدنني ماء الملح الرقيق ايله تمليحه مبادرت ايدرلر يعني سحق اولنمش ابجد طوزي صويله
حل ومزج ايدوب مولودك بدننه سوره لر تاكه رحم مادردن ناشي مولودك بدننده بقيه قالان
رطوبت فضليه مرخيه يي تجفيف ايتمكله بشره سي صلابت بولوب جلدي تقويت حاصل ايليه ازجمله
اكر مولود اركك اولورسه طوزچوق اولوب زمان استعمالي دخي زياده اولمق لازمدر يعني تيز غسل
اولنميوب طوز ايله طور مق كركدر زيرا اركك اولدوغي جهتدن كرما وسرماده حركات بدنيه امر
ضروري اولمغله ازدياد صلابت بدنه محتاجدر كه ملاقي اولدوغي خشاقه صبور اوله اما اكر
قيز اولورسه لايق اولان آز تمليح اولنمقدر زيرا نسوانده رقت بشره ونعومت بدن ولطافت سيما
ممدوحه در اولاجلدن قيزلري بعد التمليح تيز غسل ايدوب ارككي قبل الغسل قوندغه صاررلركه بر
كون بركيجه اول حالت اوزره مرور ايليوب بعده غسل ايدرلر بعضي كنارمملكتلرده اعتباره مذكوره يي
تفريق ايتميوب ملح مسحوقي مولودك بدننه ذر ايدرلر وبرقاچ ساعتدن صكره غسل ايدرلر وتمليح خصوصنده
دخي اصلح اولان ملحه بعضي ادويه ضم اولنمقدر ازجمله قدماء فاضل تعيين ايلدكلري اوزره ساذج هندي
وقسط وسماق وبزر حلبه وصعتر هر برندن على السويه شيئا قليلا اخذ وسحق اولنوب ملح ايله خلط
ومزج اولنمقدر بو صنيعلر دخي بعد المزج والتخليط صو ايله قيناد وب سوزدكدنصكره اعضاء مولود
اول صو ايله اغتسال وتمليح اولنسه دخي مناسبدر ديمشلر لكن هر قنغي طريق اوزره تمليح اولنورسه
اولنسون مولودك اغزني وبورننك ايچني طوزلمه لر كوزلرينه وقولاقلرينه طوزلي صو كتمكدن
اجتناب ايده لر زيرا انلرك طوزلمق ايله تصليب برنلري اخشيادا اولماسنه باعث بودركه مولودك
اوكلامردن حالت ولادتلرنده حار ولين محلدن منتقل اولدقلري اجلدن بشره لرنده رقت ورطوبت
واعضالرنده حرارت اولمغله خارجدن مصادف وملاقي اولدقلري اشيانك كليسي انلره مستخشن
ومستبرد اعضالري اولور وغيرندن ماعدا هوانك حرارت وبرودتندن دخي متأذي اولورلر مثلا
انلرك اعضالرينه نسبت هرشي بارد وصلب وخشين اولور بس چونكه ماء وملح ايله اغتسال اولنه
مع انلرك اعضالرنده رحم مادرده متراكم اولان اوساخي بتعييد ايلدكلرندن قطع نظر اعضالرينه
تقويت وجلدلرينه صلابت ويرمكله ظاهرده مصيب وملاقي اولدقلري اشيانك اذا سندن
امين اولورلر اما اغزي ايچنده وبورني دلكلرنده اولان تعرفه حاجت اولماد وغندن ماعدا اولدايكي
عضوك غشالري غايت ضعيف ورقيق اولمغله تمليحه محتاج دكلدر اكر بدنلرنده رطوبت واوساخ
كثير اولمغله تكرار تمليحه محتاج اولورسه اني قابله حاذقه اولدوغي حالده ادراك ايلد تكرار طوزليه لر
وبعد التمليح مولودك مجموع اعضاسني ماء فاتر ايله ملوحت زائل اولنجيه دكين غسل ايدرلر تاكه
مولودك جلدندن حرقت وحكه متولد اولميه لكن غسل ايلدكلري صو مولودك بدننه الم ويرميه جك
مرتبه ايسيجق اوله مثلا يازكونلرنده فاتر اولوب حرارت وبرودتي مساوي اوله اما اكر فصل شتاده
اولورسه بدننه الم ويرميه جك مرتبه حار اولمق اولادر وبعد الغسل مولودك قولتقلرينه وبوطلري
اراسنه ورد يابس وورق الآس سحق ايدوب ذر اولنمق دخي محمود حالدر وقابله اولان خاتون
اصابع معلّمه الاظفار ايله مولودك دائما بورني دلكلريني تنقيه ايليه وكوزلرينه برد ايكيشر
قطره دنبه الانفاق طمله لر طبقات عيني غسل ايدوب جلا ويرور وبرنه دخي تفتيح ايچون
خنصر تعبير اولنان صرچه پرمق ايله دغدغه ويره لر ولكن بواثناده برودت اصابتندن غايت
صيانت لازمدر واوچ درت كون مرورندن وقتاكه مولودك سرّه سنده قطع وربط اولنان
جسم زائل ساقط اوله اصوب اولان اولدر كه رماد ودع ورماد عرقوب العجل وكلس قشر البيض

ورصاص محرق بونلردن هر قنغيسي ممكن اولورسه جزءًا اسحق ايدوب اوزرينه ذرايدرلر ياخود شراب قابض ايله اوزرينه قويه لرتاكه تجفيفلري سببيله اول محل قوديوب سريعًا مندمل اولغله تنقيح اولنمق واجلمقدن نامين اوله وتسخينلري ايله مولودك معده سي وامعالري تقويت بوله وقوابله اهم اولان اموردندركه مولودك قولقلرني اغزي ايله مص ايليه تاكه قولقلر بينه صوقاچمش ايسه مص واسطه سيله خارجه خروج ايليه زيرا آلت سمع اولان حاسه اذنك احوالي ساير حواس معدكه احوالنه مخالفدر اول حاسه مولود رحم مادرده ايكن دخي متأثر اولور سببي بودركه آلت حس سمع اولان اعصابلر مفتوح در وساير حواسك يعني كوزده اولان بصرك وبورونده اولان شمك ولسانده اولان ذوقك آلتلري اولان اعصابلر غشا ايله مستور وپوردلود رواعضانك ايچلرنده در اما خالق العقول والعقد جل شانه اعصاب اذني مكشوف قوتش كه كاهوا سرعت ايله طوقنوب حس سمع عاقي استمكه سبب اوله اول اجلدن قولاغه ساير حواسدن زياده تقيد وعنايت لازمدر اكر مولود ضعيف التركيب ايسه طوزه بدلـ ورق الآس و ورد يابس وصندل مقاصيري سحق ايدوب بدننه ذر اولنمغله اكتفا كوسترمشلر

الفصل الثاني في كيفية تقميط الطفل بالقماط مثلا قونداغه نه كيفيت ايله صاريلور واعضاسي نه كونه تربيه اولنور ونه شكل غسل اولنور بونلرك بيانده در معلوم اولكه چون طفل قونداغه صارلمق مراد اولنسه واجبدركه ابتداء قابله مولودك اعضاسني رفق وملايمت ايله اخذ ايدوب آهسته غمز ايليه وبعضي اوغاسي واجب اولان اعضالر يكه جبهه سي وصدري وآوجلرنيك ايچي وطبانلرنيك التيدر انلرك عريض اولماسنه سعي ايدهلر ودقيق اولماسي واجب اولان اعضالر يكه بورنلري وبرمقلرنيك اوجلريدر انلرك ايجه اولماسنه دقت ايليه لركذلك هر برعضويي لطف وملايمت ايله احسن شكلي اوزره تشكيل ايدوب متوالية وبالرحمات دست ايله واطراف اصابع ايله غمزا لطيفا غمز ايدوب صغاير لر تاكه استقامتي كرك اولان عضولر معوج واعوجاجي مهم اولان اعضالري مستقيم قالميوب اعضا سنده هر برعضوي نهج طبيعي وهيئات غريزيسي اوزره مشكل اوله اكر بو خصوصده تقصير وتأخير جايز كورلر ايسه طفلك اعضاسي نازك ولطيف اولدوغي اجلدن قابل تشكيل اولمغله برعضو نهج طبيعي اوزره اولماز وطفلك كوزلرني حرير ايله وماانك امثالي ابريشاق شئ ايله مسح ايليه لر وقاصقلرني يعني موضع كليه ومثانه لرني دخي ملايمت ايله دلك وغمز ايليه لر تاكه دلك واسطه سيله فضلات بولك انفصال وجرياني اسهل وآسان اوله بعده طفلك اللرني بسط ايدوب قوللرني دیزلرينه اولاشدوره لرده هر براعضاني كما ينبغي وضع ايلدكدنصكره لطف وملايمت ايله قونداغه صاره لر لكن اركك ايله ديشينك قونداغه صارلمه سنده مغايرت لازمدر حتى ذكوري صاردقلرنده ايا قلرندن باشلیوب يوقاريه طوغري صاره لرتاكه اعضا وعاليه سي واسع اوله اما قيزلري صاردقلرنده يوقاريدن اشاغيه صاره لر زيرا انلرك اسفل اولان اعضالري بيوك اولمق احسندر وباشلرينه يمشاق تقيه كيدروب اوزرينه دلبند صاره لر اما بر خوشيجه باغليه لر وبرودت اصابتندن صيانته سعي ايده لر تاكه طفلك دماغي برودت تأثيرندن امين اولوب وباشنك شكلي هيئات مقبوله اوزره ثبات بوله اكر طفلك باشي هيئات طبيعي اوزره بولنميوب ازجمله مسقط يعني عريض طوغارسه قوابل حاذقه آني اذيت ويرميه جك مرتبه قيجي شيلر باغلمق ايله شكل طبيعي سنه كتورمك ممكندر زيرا مولود اول ولادتلرنده عظاملري يمشاق اولمغله تشكل وانعطاف قبول ايلديكي مقرر اولدوغي طبعه دخي ملايمدر وحمامه قيوب غسل ايتمك خصوصنده دخي اهتمام تام واجب اولدوغي ما لا كلام مدد

 مثلا يازكونلرنده معتدل الحراره وشتا فصلنده اذيت ويرميه جك مرتبه حرارتده مايل صو ايله غسل ايدرلركه بدنی برمقدار حرارت وسخونت حاصل ايليه غسل واستحمامك اصلح اوقاتي مولود نوم طويل ايله اويقودن آلدقدنصكره كركدركه هضمي كمال بولوب فضلات بوليه وبرازيه سي مندفع اولمش اوله ظاهر جلده مندفع اولان مواد دخي حمامده غسل ايله وعرق خفيف ايله خروج ايدوب زائل اولمغله تنقيه تام حاصل اوله نوم طويل ايسه اكثريا كيجه لرده حاصل اولمغله اول نهارده يعني صباحلرده حمامه قومق نافع اولور اكر طفلك بدننده عرق ووسخ كثير اولورسه كونده ايكي اوچ نوبت غسل ايتمك جايزدر لكن شول شرطله كه طفلك بورني وقولاقلرني تداخل وسبوق ماءدن صيانت ايده لر حاصل كلام طفل حمامه قوندقده غسل ايدن خاتونده نه ومتعلم حركت لازمدر وطفل نه طرز اوزره غسل اولنور وچمارد نه منوال اوزره قماط صاريلور حاذقه اولان قابليه معلومدر مثلا وقت غسلده طفلي صول قولنك اوزرينه وضع ايدوب صاغ ايله غسل ايليه واعضاسني رفقله اوغه لر اما صول قولي ايله طفلي كوكسندن قوچاقلمش اولوب قارني بوشده قالمش اوله وساير اعضاسني دخي لمسده اذيت ويرميه جك مرتبه معامله ايليوب رفق وملايمت ايله غسل ايده لر طفلك بدننده حرارت ظاهر اولدوغي كبي چيقاره لر مناشف نامعه ايله سيلوب برمقدار مكث ايتدكنك اوزرينه ياتوب بعده ارقه سي اوستنه مستلقيًا ياتوره لر بعده تكرار پاك سيلوب ابتداءٌ قونداغه صارلديغي حالتده لازم اولان اموره رعايت ايليوب اول هيئات اوزره قونداغه صاره لر وبعد التقميط حقنده ماذكر اولندوغي اوزره بورننه وكوزلرينه برقاچ قطره زيت عذب طامليده لرتاكه طبقات عيني غسل ايدوب جلا ويره حاصل كلام حمام خصوصنده ذكر اولنان تدبيري كبار اطبادخي زياده تقرير ايلمشلر اما زماننده انلرك تقرير وتجنيبه ايلدكلري اوزره تدبير قابلر نادر اولدوغي اجلدن تفصيلا افاده واشعاره تعرض اولنميوب بومقدار بيان ايله اكتفا اولندي والله اعلم بالصواب

الفصل الثالث في الامور الدينية التي وجب اجراؤها قولاً وفعلاً على الاحكام الشرعية المصطفوية مثلا اولاد عالم وجوده كلديكي اثناده برمقتضاي شرع مطهر مصطفوي عليه وعلى آله واصحابه من الصلوات اذكيها اجراسي لازم اولان امور دينيه مستحسنه بيانندهدر علما ودين مبين روح الله ارواحهم تعبير مولود خصوصنده مسنون اولان احوالي بوكونه تصريح وتعيين ايلمشلركه چون بركسنه لطف رب العباده مظهر اولوب ولد وجودي ايله مجتبى اولسه مسنون ومستحسن اولان فرح وسرور ونشاط وحبور حاصل ايدوب كندو سنه نعمت عليه والطاف سنيه اولدوغني ادراك ايليه زيرا حضرت سيد الانام وبشير ونذير خاص وعام عليه الصلوة والسلام ريح الولد من ريح الجنة وخبر آخر مسترت اثرده الولد في الدنيا سرور وفي الاخرة نور بيوردقلري اولمغله سرور اثر اولدوغنه مژده رساننده دخي مسنون اولان قيزي طوغدوغي صورتده محزون اولميوب بلكه اركك اولماسندن دخي زياده فرحياب اولموب انك من كل الوجوه ميمون ومبارك اولدوغني فهم ايليه زيرا زمان جاهليتده جهل وغوايتلرندن ناشي عورتلري قز طوغوردوغي اكراه وتشأم ايليوب درحنده قيزلري حيا ترابه دفن ايدرلر ايدي مشركينك اول خصوصده حكايات عجيبه لري منقولدر خلاق جهان آفرين جل شانه كلام قديم وفرقان كريمنده يهب لمن يشاء اناثا ويهب لمن يشاء الذكور بيوردقلري اولد طاعينلري منع وزجر ونسوانك تكثير نسل جهتيله من وجه فضيلتلرني بيانندركه انلرك ولادتلري يمن وبركتدن معدود اولوب حتى ابتدا اولادي قيز اولان خاتونلرك ميمنتي حقنده بوحديث شريف معاد كلمات حكمت آميز حضرتدن مستفاد تعامندركه حضرت شفيق كاينات عليه اطيب التحيات من بركة المرأة تبكرها بالبنات بيورمشلر كذلك بومضمون مسلم دخي اول مخدوم بركزيده عالم

صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك نثار مفارق انام اهم تحلد قلري لآلئ كرانبهاي مشوق الحكمدن مستفاد
دركه لا تكرهوا البنات فاني ابو البنات بيورديب سئلت الله تعالى ان يرزقني ولدا الحمد ذات بلا مؤنة
فرزندي البنات يعني بن رحمدن زحمتسز ولد اعطا سني استدعا ايلدم بكا قيزلر اعطا ايلدي بيورديلر
حال بومنوال اوزره ايكن في زماننا عوام بهايم احتشامدن بعضي نسناس ابنيس الوسواس دنجي
دختري دنيايه كلدكده تشأم ايدوب خاتونلرني تحقير واهانت ايلدكلري ودرد هند خاتونن جرمه
شكلنده قوجاسندن محجوبه اولدوغي واقع ومشاهددر اللهم احفظ عبادك العائذين بك من
شر الوسواس الخناس الحاصل عقل وادراكي اولنلره كوزان نعمت حضا اولمق وجهامن الوجوه سزا دكلدر
زيرا خصوص مزبورده عيا ذا بالله تعالى واهب الاولاد جل شانه حضرتلرينه عليه سندا اطاعت وانقياد
بولنماش اولوربس امرى وهاب ذو المنن هرنه اعطا ايدرسه موحد پاك اعتقاده لايق اولان بحسب
الطاقة البشريه شكرنه مشغول اولوب خير خلف اولماسني استدعا ايلملر وعادت بشريه اوزره
سره سيني قطع اولنوب غسل اولنه وتنظيفده صاردقلري قماط پاك وطاهر اولوب لوني بياض اوله
ملون اولمدوغي صورتده دخي حصاري اوليه بعده صاغ قولاغنه اذان شريف اوقنوب صول قولاغنه
قامت كتوره لر اول سنت سنيه يه نائل اولان مولوددن ام الصبيان ديدكلري مرض مرتفع اولدوغي
امام حجة الاسلام شيخ الشيوخ باهل الاصالة والرسوخ حضرت امام محمد غزالي اوصل الله الروح الى
روحه على التوالي احياء العلوم نام تاليف شريفنده صادق الوعد الامين حضرتلرندن روايت بيورمشلر
اوله مبا بر معجز خطاب مقدس جناب عليه صلوات الله العزيز الوهاب من ولد له مولود فاذن في
يمناه واقيم في يسراه رفعت عنه ام الصبيان بيورمشلر خصوصا حضرت سيد الانام عليه افضل التحية
والسلام سعادت ايله بر مولوده كلسه لر اللهم اجعله برا وانبته في الاسلام نباتا حسنا دعاسي
ايله جام صفا بخش تعبيرلرين مسكي الختام بيوردقلري معتاد اقلام كبار دعا ايتمامد انخدجي اجرا
ايدرلر وطفلك غذاسي اولان سوده مباشرتدن مقدم تمرمجني ايله تحنيك ايدرلر مثلا برمقدار
خرما چيكنيوب بسم الله الرحمن الرحيم كرعيسي ايله طفلك اغزنه قويه لر والده سي دخي وضع حمل
ايلدكدن صكره طعامه خرما ايله ياخود رطب ايله افتتاح ايليه ومولودك ولادتندن يدنجي كوننده
قربان بوغازليه لركه عند الفقها اول قربانه عقيقه تسميه ايدرلر زيرا عقه كسر ايله انسان وسائر
بهايمدن طوغان مولودك طوغدقلري محلده جثه لرنده موجود بولنان صاچه وسائر قيللره دخي
ديرلر ولا جلدن مولود يدنجي كون تراش اولدقده ذبح اولنان قربانه عقيقه علم اولمشدر عقيقه
ذبحي امام احمد بن حنبل عليه الرحمه عندنده واجب وحضرت امام شافعي مذهبنده سنت وبزم
ائمه مز رضي الله ارواحهم مذهبلرنده مستحب در كذلك اركك لازم اولدوغي كبي قيزلره دخي
لازمدر وعددنده دخي مساويدرمي مدر اختلاف اولنوب مهره فن حديث تحقيق صحيح مكوده
بر روايت صحيحه نخيق ايتمشلركه حضرت مرشد الكل هادي الانام الى اقوم السبل العقيقة هي
الشاة عن الغلام شاتان وعن الجارية شاة بيورمشلر مفهوم حديث شريفه اعملا
ايكي وجاريه دن بر قربانلر دني مبيندر حضرت شافعي عليه الرحمه وفقهادن بر جمع دخي مفهوم
حديث مذكوره ذاهب اولمشلر اولديونلر دخي استرادكلر اولسون واستردبثي اولسون
عقيقه يه سزا اولمق اوزره دردر عشلر بر جماعت دخي غلام وجاريه على السويه بردر ايكيسندن
دخي لازمدر اما بر قربان كفايت ايدر ديمشلر امام مالك عليه الرحمه دخي بو قولي اختيار ايلمشلر
بعضي كبار دخي رحمهم الله قيزلره عقيقه لازم دكلدر ديمشلر بعد ازين بودخي معلوم اولدكم

علماء

علماء دين مبين كثرهم الله في العالمين عقيقه لرمنده ذبحه سزا اولان قيونك صفتي شاة اضحيه
صفتي كبيدر بلكه اضحيه ده ذبحي جائز اولميان قربانك عقيقه ده ذبحي جائز اولور ديمشلر حتى ربيعه
ومحمد بن ابراهيم التيمي عليهم الرحمه يجوز العقيقة ولو بعصفور بيورمشلر باقي وصي كان عقيقه
لازم اولدوغي صورتده عيد اضحيه ده قربانلغه لياقتي اولان شاة اتخاذ اولنوب ذبحي مراد اولندقده
اكر باباسي ذبح ايدرسه اللهم هذه عقيقة ابني فلان بن فلان فانت دمها بدمه ولحمها بلحمه وعظمها
بعظمه وجلدها بجلده وشعرها بشعره اللهم اجعلها فداء لابني فلان من النار ديرلر اجانبه دن ذبح اولندوغي
صورتده دخي اللهم هذه عقيقة ابنتي ديوب سائر ضمايري دخي مؤنث قراءت ايليه لر وكيل اولدوغي
صورتده اللهم هذه عقيقة فلان بن فلان ياخود فلانه بنت فلان ديو اتمام ايليه لر وبعد الذبح قربانك
عظاملرني كسر ايتميه لر بلكه مفصللرندن قطع وتفريق ايدوب تخزيه يعني بتون بودي غير مطبوخ
قابلرسنه اعطا اولنور باقي اجزاسيني دخي مراد ايتدكلري اوزره حصه ايدوب بلا مطبوخ فقرايه
تصدق ايدرلر وياخود جلدسني عضوا قطع اولنرقدن صكره پشوروب مطبوخا بالكليه فقرايه تقسيم
وتصدق ايليه لر بودخي معلوم اوله كه ذبح قربان ولادتك يدنجي كوني ياخود اوندردنجي كوني ياخود يكرمي
برنجي كوني اوله اكر يكريجيه ردنجي كون اولنمسه دخي نصيب اولدوغي درده عشلر ودخي مسنون اولان ولادتك
يدنجي كون طفلك باشني تراش ايدوب صاچلنا آغري انجه ياخود التون تصدق اولنمقدر يدنجي كون
اوله تراش اولنماز كذلك سنت شريفه ختان دخي يدنجي كون اولمق ممدوح اولدوغي انشاء الله المولى
عن قريب فصول آتيه ده ذكر اولنور دنشيته لرده خصوصنده دخي مسنون اولان اولاده كوزل آد قومقدر
زيرا روز رستاخيزده هر كسي كندي اسميله وباباسي اسمي ايله چاغرلر شرعا وعقلا مستحسن اولمدوغي
تقديرجه اولكسنه اهل محشر قتنده منفعل اولمق اقتضا ايدر مقبول ومناسب اولان ذات پاك
وصفات حميده پروردكار عالمه اضافتي اولان اسماء جليله ايله مسما قلمقدر رجالده عبد الله وعبد الرحمن
وعبد الرحيم وعبد الفتاح وعبد الوهاب كبي ونسوانده امة الله كبي حتى حبيب محترم صلى الله عليه وسلم
حضرتلري زمان سعادت اقترانلرنده اسامي قبيحه ايله معلم بولنان كسنه لرك اسملرني اسماء حسنيه
تبديل بيوررلر ايدي بر كون حضور همايونلرينه بر كسنه كلوب اسمي سؤال بيوردقلرنده اصرم ديمشلر
ديدكده كراهة لهذا الاسم بل انت زرعة لفظ شريفي ايله اسمني زرعه قيوب مكرم قلديلر زيرا اصرم
صاد مهمله ايله قطع معناسنه در تعالى الله مستحسن دكلدر اما زرعه ضم زاء معجمه وسكون راء مهمله ايله
قطعة من الزرع معناسنه اولمغين خير ايله مخبر قلديلر كذلك اصحاب هدايتدن انسا ابن عمر بن
الخطاب رضي عنهما التواب حضرتلرينك بر دختر سعد اختر پاكيزه كهرلري دنيايه كلدكده اسمني عاصيه
قومشلر ايديكائنات عليه اطيب التحيات حضرتلري اسمني تغيير ايدوب جميله اسميله موسوم قلدقلري
دخي معتبراتده مسطوردر حضور پر نورلرنده اولكونه لطفيه مظهر اولنانلرك اعداد واحصاسي دائره
شماردن افزون ايدوكي محققدر بناء على ذلك بعضي تفال ايله تشأم مشعر اولان اسملر دخي مستحسن
دكلدر يسار ورباح ونجيح وافلح وبركت كبي مثلا بر آدمه تفالا خير ايچون اسمني بركت قوسه لر
طلب اولندقده بركسه بركت سزمجه ديو سؤال ايتسه اولمادوغي صورتده لا بركة عندي يعني بركت
بنم قتمده يوقدر ديمك لازم كلورديه تفالا خير بولنماز منعكس اولور وذات باري يه مخصوص اولان
اسملر ايله دخي عن غير اضافة آد قوميه لر فتاح وحكيم وباقي ولطيف كبي ازجمله ابو الحكم وابو عيسى
وعبد النبي وعبد السلطان امثالي اسملرده دخي ممانعت ظاهر وباهردر عجمك شاه قولي وخدا قولي
ديدكلري كبي الحاصل مستحسن اولان انبياء عظام عليهم الصلوة والسلام حضراتنك اسامي شريفه لري ايله

موسوم قلمقدر اما انبیای عظام وملائکه اسماء کراملری ایله مسمی قلنان مولود مسعودی لعن و شتم
وتصغیر واهانت وتحقیر جائز دکلدر صیانت لازمدر خصوصا فخر عالم حضرتلرینک اهل سموات وارضین
لسانلرنده تعظیم وتکریم ایله مذکور اولان علم محترملری یعنی احمد ومحمد لفظ کریملری ایله موسوم اوله
زیرا حضرت شفیع امم صلی الله علیه وسلمک مضامین بند مشفقانه لرندن مترشح درکه اذا سمیتم
الولد محمدا فاکرموه ووسعوا له فی المجلس لا تقبحوا له وجها بیورمشلردر اول روایت واجب الرعایه بناءً
تکریمی ایله تقیید اولنوب تربیه سنده لازم اولان احوالده دخی زیاده معامله ایلیوب بی وجه آزاردن
زیاده اجتناب لازم اولور اگر بحسب البشریه معاتبه اقتضا ایدرسه مخاطبه مستعد اولدیغی صورتده
اسمنی تصریحسز تنبیه ایتمکی تجویز ایلدیلر ودخی مولود طوغدیغی ساعتده ویاخود
اولکونده آد قومق واجب دکلدر اکثر علما یدنجی کوننه دک تأخیر ایلیوب اول کون
عقیقه ذبحی ایله معا اسامی حسنه ایله مسما قلمغی استحسان ایلدیلر

الفصل الرابع فی آداب المرضعة التی تختار لرضاع الصبیان

مثلا دایه اتخاذ اولندیغی
صورتده اول دایه نک صحت مزاج وحداثت سن وحسن خلق جهتیله اهم اولان احوالی وطوغوردیغی
ولدک صنفی وسائر لازم اولان شروط وقیودی بیاننده در معلوم اولهکه اگر طفلک والده سی ثروت و
یسار صاحبه سی اولوب دیگر حالده رفاهیته مائل اولوب طفلی کندوسی امزرمکدن اجتناب ایدرسه
علی الخصوص خاصکیان سلاطین شوکت اقترانک ابهت وشانلری عادتا گوهر گرانمایه لرین آغوش
تربیه ورضاعنه حواله ایتدکلری جهتدن دایه اتخاذی اقتضا ایلدیکی صورتده ویاخود ولدی وجوده کتورن
خاتونلر ضعفلرندن یاسودلرینک فسادندن ویاخود لعلة طبا سائر موانعات وقوعندن ناشی
کندولری امزرمکدن مانع ظهور ایتمکله بحسب الضروره غیری مرضعه اختیار اولنمق لازم اولدیغی
حالده لایق اولان اولدرکه آتی البیان اولان شروط اربعة عشره معدوده یه موافق ومطابق مرضعه
اختیار ایلیه لر شرط اول سنی یکرمی بشدن اوتوز بشه وارنجه اولمق لازمدرکه اول مرتبه انسانک سن
شباب وصحت وکمال قوتی زمانیدر شرط ثانی حسنة اللون وناعمة البشره وجمیله اولوب لحماسی کوکچک
اوله ولونی بیاض اولوب حمرته مائل اوله وقویة العنق اولوب صدری واسع اوله زیرا سحنه نک اعتدالی
وبشره نک نظافتی لونی حسن اولوب بیاض وحمرته مائل اولماسی مزاجک کیفیتین فاعلتینده معتدل
اولماسنه وآفاتدن سلیم اولماسنه تابعدر قوة وعظم عنق دخی آلت وبنیه دماغک قوتنه دالدر
وصدرک واسع وقوی اولماسی قلبک قوتنه وآلات تنفسک صحتنه علامتدر شرط ثالث عضلاتیه
وصلبة اللحم اوله یعنی اتنه طولی اولوب میان سمین وهزال ده متوسطه اوله هم وجهله تناسب اعضا
ایله موصوفه اوله وسمین لکن لحمانی اوله شحمانی اولمیه زیرا لحمه حرارت اکثر اولمغله کثرة لحم لبن تولیدینه
کثرة شحمدن ابلغدر اما سمن شحمانی برودت مزاجی مقتضی اولمغله سمزلکی شحمانیه اولان مرضعه نک
سودلری برودته مائل اولدوغندن ماعدا ناقص وقلیل اولمه سی مقرردر زیرا تولید لبن حرارته
محتاجدر ولاغر دخی اولمیه زیرا لاغرلق بدنده مزاجک حرارت ویبوستنه دلالت ایدر امری وقتاکه
حرارت مزاج مرضعه حد اعتدالدن تجاوز ایلیه سودلری متغیر مزاج طفل اولور شرط رابع حسنة
الاخلاق ومحمودة الافعال اولوب غضوب وفاسدة السعی وردیة الخلق وسریع الانفعال اولمیه
زیرا اخلاق حسنه مزاجک اعتدالنه واخلاق ردیه مزاجک اعتدالدن انحرافنه دلالت ایتمکله معتدل
المزاج وحسنة الصوره اولمغله الظاهر عنوان الباطن مفهومی اوزره سیرتلری دخی کوزل وخوش
طبع اولوب بحسب البشریه عارض اولان غم وغصه وجبن مثللو انفعالات نفسانیه ردیه قبولندن

بعیده

بعیده اولمغله علی الفور منفعل اولمازلر وغضبدن دخی اجتناب ایدرلر زیرا احوال مذکوره مزاجی اضداد
ایله یکدیکرندن ناشی سودی دخی افساد ایدر چوق واقع اولورکه اخلاق ردیه وساطت رضاع ایله طفله
دخی سرایت ایدوب دردمندک فساد مزاجنه باعث اولور حتی ابو الاطبا اولان ابقراط فاضلک ان
الاخلاق اکثرها یکون من المرضعة قولی سوء خصلت وفساد طینت ایله مجبوله اولان نسوانک
ارضاع ایلدیکی طفله باعث زحمت واضطراب ده موحث مرض موجب الاتعاب اولماسنی مشعردر ومع ذلک
بدخلق اولان مرضعه نک اهلی فاسد ومتاع استعدادی بازار فطرتنده کاسد اولمغین سوء خلقی سببیله
امور اطفالده سوء عنایت وتدبیر وغفلت مرابته سالکه اولوب تربیه جهتنده دخی نقصان اولور
اولاجلدن حضرت نازنین گهوارهٔ جود صلی علیه الملک المعبود مجنونه اولان خاتونک استرضاعندن
منع ونهی بیورمشلردر زیرا سوء خلق اکثرا دایه دن سرایت ایدر شرط خامس حسب ظاهر ونسب
طاهر ایله جمله شهوه افراط عفت ایله عقیله دهر اولوب فرومایه وخسیس الاصل وبدنهاد اولمیه
زیرا طفله والده سنک سودی جملهدن اخیر اولدوغی ووالده سی امزرمک ممکن اولمادوغی صورتده مرضعه
اتخاذ اولنان خاتون کریمة الاصل اولان صالحاتدن اولماسی حقنده بو مضمون جلیل الاعتبار حضرت
احمد مختاردن صلی الله تعالی علیه وسلم مرویدرکه لیس للصبی خیر من لبن امه او ترضعه امرأة صالحة
کریمة الاصل فان لبن المرأة الحمقاء یعدی وان حمقها یظهر یوما بیورمشلر وخبر سعادت اثر اخرده
الرضاع یغیر الطباع یعنی سیر طبیعت بخیه تغییر ایدر بیورمشلر کذلک ابو القسم خلف بن عباس
الزهراوی کتاب التصریف لمن عجز عن التألیف عنوانیله معنون اولان تألیفنده خصوص مزبورده
وارد اولان آثار عدیده یه بناءً نه بر مولود بیاننده مرضعه اتخاذ اولنان خاتون عقل وادب وسخا
وعفت وصحت وتجربت ایله موصوفه اولان اهل بیتدن اولمق مطلوبدر اگر والده سنک اقرباسندن
اولمق ممکن اولورسه دخی افضل اولور دیمشلر الترک تعبیرلری اوزره فطرت اسلامیه وطبیعت ایمانیه
نورندن صدمه رحلده دور اولان بد اصل جواری استرضاع ناموافق قانون حکمت اولمغله وجها من الوجوه
اخذنده مساغ بولنماز علی الخصوص عصرمزده عادت اولدوغی اوزره بلدان کفاردن هنوز کلمش دین
دیانت بلمزلری اوله والا مکر والده سنک قریب جنسندن اولمق ممکن اولورسه افضل اولور دیدکلرینه بناءً
فی زماننا عادت اولدوغی اوزره اکثر موطوأت ومنکوحاته نظر ایله مناسبت بولنور دینلمه اما هنوز
کلمش عجمی جاریه لر دایه اتخاذ اولنمامق افضل اولدوغی معلوم اولدی الاراده شرط سادس عمرلری حد اعتدال
طبیعیسندن کوچک ویا زیاده بیوک اولمیوب صغر وکبرده وسط الحال واعتدال اوزره اوله اما
عظم طبیعی افضلدرکه سودک کثرتنه دلالت ایدر لکن فاحش العظم ومسترخی اولمیه صلابت ولینتده
دخی معتدله اولوب پک یمشاق وزیاده قتی اولمیه که هر بری اعتدال مزاجه منافیدر بلکه مکتنز واملس
اوله زیرا اکتناز ثدیی رطوبت فضلیه نک قلتنه دلالت ایدر وحلمة ثدیلرنده وسعت مجاری لبن مبینی
اوله شرط سابع سودلرینی امتحان لبن مرضعه بیاننده ذکر اولندیغی اوزره غذاء جیدیه صالح اولور
اوصاف حمیده ایله موصوف اوله یعنی قوام ومقدارده وغلظت ورقتده وقلت وکثرتده متوسط ومعتدل
اولوب لونی بیاض وطعمی حلاوته مائل اولوب حموضت وعفوصتی اولمیه ورایحه سی طیب وخوش بوی
اوله که مرضعه اختیارنده عمده اولان مادهٔ نشو ونماء جنین اولان سود احوالیدر شرط ثامن واجبدرکه
ولادهٔ مرضعه نه قریبة العهد ونه بعیدة العهد اوله مثلا مرضعه نک وضع حملی ارضاع ایده جکی طفل
رضیعک ولادتندن بر بچوق آی یاخود ایکی آی مقدم اولوب قرق بش کوندن اقل والتمش کوندن
زیاده زمان مرور ایتمش اولمیه دیو قرق بشدن مقدم اولدوغی صورتده نفاس حالی اولمغله مزاجی

ضعیف و سودی متغیر اولور و انقطاع دم نفاس غالبا بر بچق ایده وغایتی ایکی آیده تمام اولمغله مزاجی
استقامت حاصل ایدوب سود نه دخی اعتدال کلور اما ایکی آی مرورندن صکره عهد ولادتی بعید اولمغله
طبیعتنک تولید لبنه اعانتی وعنایتی قلیل اولمغین سودی نقصان پذیر اولمش اولور محتمل که قوامی
متغیر اولوب غلظت حاصل ایتمش اوله شرط تاسع طوغوردوغی ولدی ارکک اوله یاخود ارکک طوغورمغه
معتاد اولمش اوله زیرا مولودک ذکور اولماسی والده سنک حرارت غریزیه سی وافره وقواسی قویه اولدوغنه
دلالت ایدر اول جهتدن دم طمثلری دخی نضیج وجید اولمغله سودلری اعتداله قریب اولور تردید مزبوردن
منفهم اولان مرضع دفعه ارکک ولد طوغوردن خاتوندن بردفعه قیز طوغورمش اولسه بیله مرضع اختیار
اولنمغه سزاوار اولمش اولور شرط عاشر مدت طبیعیه ده وضع حمل ایتمش اوله که ذکری مقاله ثانیه ده
سبقت ایلدیکی اوزره مده ولادة طبیعیه یدنجی آیده و یاخود طقوزنجی ماهه تمامندن صکره اولمقدر اوزره
زیرا اول صورتده سودک جریانی طبیعی اولمغله اخلاط فاسده دن عاری اولور شرط حادی عشر
ولدی دوشورمش و یاخود معتاده الاسقاط یعنی دوشورمکه معتاده اولمش اولمیه زیرا اول صورتده
واقع اولان سقط رحمک سوء مزاجنه دلالت ایدر ممرلرک دخی رحم ایله اشتراکی اولمغله سوء مزاج
ممرلره دخی سرایت ایلیوب سودی افساد ایدر شرط ثانی عشر وجهمنده خیلان قبیحه وسطح بدنمنده
غدد وسلع امثالی علل واسنانمنده قادح ودهانمنده بخر اولیوب طیب النکهه اوله واعضاسندن بر
عضوی ناقص ومتغیر ومعیوب اولمیه شرط ثالث عشر مرض افرنج وریح الشوکه وصرع ورياح الارحام
ورياح الافرسه وصلابت طحال کبیلردن سالم اوله زیرا علل مذکوره نک بعضیسی مفسد لبن وبعض
آخری دخی امراض ساریه ووافره دن اولمغله علل مذکوره ده مبتلاسی اولان مرضعه دن وساطت لبن ایله
طفل رضیعه دخی تعدی وسرایت ایتمک احتمالی اولمغین انک کبیلرک رضاعندن کل نوبها دعوتنی امثالی
اطفال نازپرورده خرد سالی منع وصیانت لازمدر شرط رابع عشر رحمنده ومقعدنده بواسیر ومثالی
اولمغله اول عضولرده اولان افواه عروقدن دم سیلان ایتمکه وافراط سیلان دم طمث کبیلره مبتلا اولمیه
وابدا منحلة الطبیعه اولمیه یعنی اسهاله مرضعه ده مبتلا اولمیه زیرا علل مذکوره غذاء طفل رضیع اولان
سودی تقلیل وافساد ایتمکله انک امثالی امراضه مبتلا اولان مرضعه نک دخی رضاعندن اجتناب
لازمدر کذلک انحلال طبیعت دخی تقلیل وافساد لبنی مقتضیدر اکرچه ذکری سبقت ایدن اون
درت اوصاف بر مرضعه اتحاد ایتمک مرادر اولنان خاتونده ناقص اولسه مرضعه لازیق ومزاج طفله عدالتی اوفق اولمغله رضاعلنده
الفصل الخامس فی امتحان لبن المرضع المحمود من المذموم مثلا مرضعه اتخاذ ایدر اکر والده سی واکر دایه سی
سودلری کیفیت وکمیت جهتیله خالص اولوب غذایه صالح اولمغه محتاج اولمغین سودک انواع واصنافی
وممدوح اولانلر اوصافی بیاننده در اطبا مهارت نون مطلق لبنی کیفیت وکمیت اعتباریله تعداد ایدوب
اوتوز الی نوعه تقسیم وانواع مذکوره دن ممدوح اولان قسمنی بو وجهله تعیین وترقیم ایدرلرکه
مرضعه نک سودی شوندن خالی دکل یا غلیظ یا دقیق یاخود متوسط الحال اولور بو تقادیر اوزره
اول سود یا قلیل و یا کثیر یاخود متوسط اولور امدی اوچی اوچه ضم ایلدک طقوز اولور بو طقوز
نوعدن هر بری یا کریه الرایحه اوله یا اولمیه بو تقدیرجه اون سکز اولور و بو اون سکز نوعدن
دخی هر بری یا طیب الطعم اوله یا اولمیه یعنی مر ومالح وحامض اولمیه که متولد اولدوغی تالتک تغیرینه
دلالت ایدر بو تقدیرجه اوتوز التی نوعه بالغ اولور انواع مذکوره دن فاضل ومقبول اولان لبن
اولدرکه ماصدره ذکر اولندوغی اوزره مقداری وقوامی متوسط اولوب طیب الرایحه ولذیذ الطعم
ومستوی القوام وابیض اللون اوله ثخانت ورقت وقلت وکثرتده معتدل اوله دخی کوردن ماعداسی

لدي

ددي ومذموم وغیر طبیعی اولمغله معالجه یه محتاج اولور زیرا مقدما ذکر اولندیغی اوزره مرضعه اختیارنده
عمده اولان سوداحوالیدر چوق اولورکه فتیة السن وصحیح البدن اولان خاتونلرک ممرلری ضعیف
المزاج اولمغله سودی افساد ایدوب اول سود رضیع شیرخواره غذا اولمغه صالح اولماز وبعضی
ضعیفه خاتونلرک ممرلری قوی المزاج بولنوب لبنی صالح متولد اولور اول اجلدن سودک احوالنه
اهتمام لازمدر که رد اوتی نه جهت ایله اولدوغی معلوم ایدینوب کما مناسب تدبیره سعی اولنه
ازجمله ردی اولان سودک دخی اصناف عدیده سنی بو وجهله نقل ایتمشلرکه ممدوح اولمیان سود
ما یلیق بردن یا غلیظ یاخود رقیق اولور انلردن هر بری یا قلیل اولور یاخود کثیر اولور واول درت
قسمدن دخی هر بری یا کریه الرایحه اولور یا اولماز واول سکز قسمدن دخی هر بری یا ردی الطعم
اولور ویا اولماز اول طریق ایله ردی اولان سود اون التی قسم اولمش اولور بونلر امدی مرضعه نک
سودی اوصاف ممدوحه ایله موصوف بولنمادیغی صورتده لون جهتیله ردی اولدوغی اکر شدت ایله بیاض
ورقیق اولور سه لبنک عدم نضجنه وبلغمک کثرتنه دلیلدر اکر سیاه اولورسه برودت وسوداوینه دلالت
ایدر اکر یشیل اولورسه سوداینک کثرتنه یاخود قانک برودت جهتیله منجمد اولماسنه یاخود نضجنک
چیک قالمسی ایله پک چشمه سی بجنلها خلافنه دلالت ایدر اکر صاری اولورسه صفرانک کثرتنه
دلالت ایدر اکر قرمزی اولورسه لبن استحاله سنه مستعد اولان قانک لبنه احالدو استحاله سنده قوه
مغیره نک عجزینه دلالت ایدر که ما اولور قوه مغیره نک عجزی قانک بدنده غایت چوق اولوب فعل طبیعته
عصیان ایتمکله لبنه احاله ایدرمز وکندن ناشی کندی رنکنده جریان ایتمکله قرمزی اولور کثرت دم ایسه
علامتندن معلوم در لون جهتندن ماعداسی دخی طیبه اولوب اکشیلکی ودل بوراتلغی اولمیه که سود
حموضت وعفوصتی بلغم وسودا مثللو خلط باردک غلبه سنه یاخود نقصان حرارتنه دلالت ایدر ومالح
دخی اولمیه که مرة سودایه مخالط بلغمک غلبه سنه دلالت ایدر وحامض دخی اولمیه که بلغم حامضه یاخود
سوداء حامضه دلالت ایدر ومرضعه نک ممرلرنده سودک موتر ادی قلیل اولیوب کثیر اوله و متشابه
الاجزا اولوب مختلف الاجزا اولمیه یعنی کسلمش سود کبی اولمیه که طبیعتک فعلی متشابه اولوب اجزاء
ماده دخی نضج قبول ایتمش متشابه اولمش اولور قوامی دخی معتدل اولوب رقیق وسیال اولمیه وزیاده
غلیظ وجبنی دخی اولمیه یعنی صو کبی رقیق و پنیر کبی غلیظ اولمیه وکوپکی دخی چوق اولمیه که کثرة
ریاحه دلالت ایدر کا هیجه افراط حرارتدن ناشی لبنه جفاف کلوب اپلک کبی چیقار علامت وعلاجی
تدبیر مرضعه ده ذکر اولندوغی قوامده دخی امتحان وتجربه سی طرناق اوزرینه صاغمق ایله اولور مثلا
طرناق اوزرینه صاغدقده طرناغی بر طرفه اکدکلرنده نظر ایدرلر اکر سرعتله سیلان ایدر رقیقدر اما اکر
ظفره لاصق اولوب سیلان ایتمزسه ثخین وغلیظدر بر تجربه سی دخی صرچه ایچنه صاغوب اوزرینه
بر مقدار مرمکی جوب بر چوق ایله تحریک ایدرلر پنیر ملی بو خسه صو لیمی معلوم اولور مقبول اولان
طرفینی مساوی اولملی سیدر کذلک بر شیشه یه و یاخود برابحو صرنجه بو مقدار سود صاغوب غبار
اصابتندن امین بر موضعده بر کیجه حالی اوزره ترک ایدرلر وصباح نظر ایدرلر اکر دقیقی ثخینندن
چوق بولنورسه دقیق وماییدر دیرلر واکر عکسی بولنورسه کذلک جبنی وغلیظ در دیرلر اکر
ایکیسی بیننده وسط ومساوی بولنورسه معتدل القوام وجید وفاضلدر حمل انسانه نسبتله
مدة حملاری طویل اولان حیوانات جملهسنک سودلری ردی اولدوغی دخی طب نبویده مصرحا مسطوردر
الفصل السادس فی کیفیة تکون اللبن معلوم اولسون جمهور اطباء متقدمین ومتأخرین
نسوانک وسائر حیواناتک سودلری قانلرندن متولد اولدوغنده متفقلردرکه حیض خصوصنده

وخلقت جنین احوالنده وسائر مواضعده البتّه قادرن جبّار اولدوغنی تصریح وتحقیق ایتمشلردر
واول خصوصده طبّاً وارد اولان اعتراضاتی بیندطباً منع ایلیوب وجوه ایله جوابلر ویرمشلر از جمله
مرضعه لرن برینك قادنی آج اولدوغی حینده ممه لرنده سود بولنیوب طعام ویرلسه اشتهاسی
اوزره اکل ایتدیکندنصکره زمان انهضام مرورایتدیکن ممه لرنده سود نمایان اولور بعضی مرضعه نك
دخی عقیب اکلنده ظهور ایدر اکر سود قادنك حاصل اولدایدی حضل مستقبلده تفصیل اولندوغی
اوزره ادنی مرتبه التی ساعت مرورندنصکره ظهورده کلوردی زیرا هضم معدینك اوّل مدتی
غدانك معده ده منهضم اولدوغندنصکره کیلوسی جکره چکیلوب انده تکرار منهضم اولدوقده قاندن حاصل اولسه
کرك پس امدی احوال مذکوره سودك قاندن غیری کیلوسی غدادن دخی تولدینی مستلزم اولور
دیو وارد اولان اعتراضه برنج کونه جواب ویرمشلردر امّا طبیعت فعلنه حواله ایله ویردکلری
جواب طبعه اقرب یدا ول جواب باصوابك حاصلی بوکه خالق القوی والقدر جلت قدرته ابدان
حیوانتده ودیعه ایلدیکی طبیعت اسمیله موسوم اولان قوّه کر اصطلاح اطبّاده قوّة من شأنها
حفظ کمالات ماهی فیه ایله معروفدر اول قوّه باذن خالقها بولندیغی برنك دائماً کمالاتنی حفظ سعی
ایلدیکی صفتنه کوره خصوصده اول مرضعه نك کنزی برینه لازم اولان غدانك محافظه سی مهتم
اولمغله جایع اولوب معده سنه غدا بولنما دیغی صورتده طبیعتی بخل ایدوب ممه لر طرفنه قان ایصال
ایلمز امّا معده سنه طعام داخل وواصل اولدیغی کبی بخل وضنتی سخا وته مبدّل اولمغله قبل الانهضام
اتمام ممه لر طرفنه قان ایصال ایدر بعد الاکل سود ظاهر اولور وغنك علتی اولدر دیمشلر ولکن قرآن
باهر البرهاندن سورهٔ کریمهٔ نحلده وانّ لکم فی الانعام لعبرةً نسقیکم ممّا فی بطونه من بین فرثٍ
ودمٍ لبناً خالصاً سائغاً للشاربین بیورلدیغی سودك ابدان حیواناتده هضم معدیدن صکره حاصل
اولان کیلوس جکره وارد اولمزدن مقدّم فرث ایله دم بیننده اولان مادّهٔ لطیفهٔ کیلوسیه دن
حصوله کلدیکنی مشعردر حتّی مفسّر التنزیل ومبیّن التأویل ابن عمّ رسول الله عبد الله عبّاس رضی الله
تعالی عنهما حضرتلرندن مرویدر انّ البهیمة اذا اعتلفت وانطبخ العلف فی کرشها کان اسفله فرثاً
واوسطه لبناً واعلاه دماً یعنی دیمشی اولان حیوانات یجّی علفی اکل ایدوب اول علف قارنلرنده
ویغر سقلرنده منطبخ اولسه اول مادّه نك بعضی مرتبه منهضم اولان اسفلی یعنی اشاغه کیدنی
فرث اولوب معده دن شفع اولور واعلاسی یعنی جکره کیدنی قان اولوب اعضاسنه غدا اولور و
اوسطی یعنی انلرك بیننده وسط الحال اولانی ممه لرینه چکیلوب سود اولور بیوردقلری دخی اینی
مبیّندر حال بو منوال اوزره ایکن کبار مفسّرین نصّ مبینی بینه اصطلاح اطبّا اوزره تفسیر ایلیوب
قاعدهٔ مقننهٔ طبّیه ارجاع ایتمشلر از جمله قاضی بیضاوی علیه الرحمه ابن عبّاس حضرتلرینك روایتنی
نقل ایتدکدنصکره ولعلّه ان صحّ فالمراد انّ اوسطه یکون مادّة اللبن واعلاه مادّة الدم الذی یغذّی
البدن لانّهما لا یتکوّنان فی الکرش یعنی حبر الناس اولان ابن عبّاس حضرتلرندن نقل اولنان روایت
صحیح ایسه رجا اولنور که مرادلری کیلوسك اوسطی مادّهٔ لبن واعلاسی اول حیوانك برینه غدا اولان
قانك مادّه سی اولوردیمك اوله زیرا دم ولبن قارنده ویغر سقلرده تکوّن ایتمزلر بلکه جکر قوّة جاذبه سی
ایله اول کیلوسك لطیف وصافیسنی فرثدن تمیز ایدوب کندویه جذب ایتدکدنصکره جکرده
اولان هضم ثانیدن حاصل اولور دیو مختار کبار اطبّا اوزره تقریر ایلدکدنصکره ومن تدبّر
صنع الله تعالی فی احداث الاخلاط والالبان واعداد مقارّها ومجاریها
والاسباب المولّدة لها والقوی المتصرّفة فیها کلّ وقت علی ما یلیق به اضطرّ الی الاقرار

بکمال حکمته وتناهی رحمته دیمشلر بیض الله وجهه فی الدارین

الفصل السابع فی تدبیر المرضعة

مثلا مرضعه نك لازم اولان تدبیرلری وسودلری
قلّت ورداءت جهتیله فاسد اولدوغی صورتده معالجه لری بیاننده در معلوم اوله که اکر والده واکر
مرضعه شرایط مسبوقه ممدوحه ایله متّصف اولدقدنصکره اولا واجبا اولان غداسنه تقیّد اولنمق
لازمدر که استعمال ایلدیکی اطعمه جیّد الغذا اوله مثلا حنطهٔ جیّدهٔ نقیّه دن معمول خاص اتمك ولحوم الجدان
الرضیع واوغلاق وسمز طاوق ودرّاج وهنوز اوتمش سمز بلبلجا تلرندن معمول زیرباجات واسفیدباجات
استعمالی انسبدر وصفار البیض النیمبرشت انلره اجود اغذیه دندر علی الخصوص لحوم مذکوره نك امراقلرنده
غدائیت زیاده اولوب سریع النفوذ اولمغله مطجنه لرندن امراقلری اجود اولمق اوزره در واسماك انواعندن
صغیر وطری اولوب لحمی متعفّن وصلب اولمیان نوعنی استعمال لا بأس در وبقولاتدن ما رول انلرا یجوب
کورنك غدادر صلوتر سنی دبو اینسنی استعمال ایده لر وحبوبدن لوز مقشّر وفندق وفستق ایچلری دخی
ممدوحدر اکر جواری قسمندن اولوب شرب شرابه مدمن ومعتاد ایسه نبید الحدیث الاحمر اللون ودقیق
القوام دن بعد الطعام شیئ یسیرا ایچمك طبّاً لا بأس در وهر وجهله رفاهیتلرینه سعی اولنوب اغمالدن
مشاقّدن وانفعالات نفسانیه دن تبعید ایده دن محافظه ایده لر لحم البقر وانواع البانن وسوددن حاصل اولان
شیلر امثالی اطعمهٔ غلیظه دن احتما ایده لر وجمیع مالح وحریف وقابض اولان غدالردن وکرّاث وثوم
وبصل مثللی قویة الاسخان اولان توابلدن اجتناب ایده لر وانیسون بقولدن جرجیر وخردل وباذروج
امثالی شیلردن دخی احتراز ایده لر که کبار اطبّا انلرك مفسد لبن اولماسنی تصریح ایتمشلردر نعناع
وکرفس دخی مفسد لبن اولدوغندن ماعدا بالخاصّه اطفالده صرع تولید ایتمکله چندان مناسب
اولماد قلری کرانلرده ذکر اولندی از جمله مرضعانه حالت ارضاعده مجامعت ومباضعتدن قطعا اجتناب
واجبدر زیرا جماع محرّك اخلاط اولدوغی اجلدن حیض قانی دخی تحریکه بادی اولمغله لبن تولیدنه
صالح اولان دم طاهر دم فاسد طمثی ایله مختلط اولمغین سودك طعم ورایحه سنی تغییر وافساد
ومقداری تقلیل ایتمکله تغیّر مزاج طفله باعث اولور علی الخصوص کاه اولور که اوقات رضاعده واقع اولا
مجامعتدن مرضعه حامله قالمغله ارضاع ایتدیکی رضیع شیرخواره ومحمولی اولان جنینه ضرر عظیم
طریانه باعث اولور مثلا قانك لطیفی جوف مرضعه ده تکوّن ایدن جنینك غداسنه منصرف اولمغله
غدای مرتضع اولان لبن نقصان پذیر اولور کذلك طفل رضیعك دخی تغذیهٔ لبنه احتیاجی اولمغین
جنینه آتی وواصل اولان غدا دخی قلّت ونقصان اوزره اولور بو کره مادّهٔ غدا تغذیهٔ طرفیننده وفا
ایتمکله ایکیسنه دخی ضرر عظیم ترتّب ایتمك امر مقرّردر اول اجلدن حالت رضاعده جنس آیی مرور
ایتمدیکجه مرضعانك قربان ومجامعتنه جواز کوسترلمزلر بدننده فضله اولمیه رطوبت طرفینده کفایت
ایدر طبیعت صاحبه سی مرضعه بولنمق طرفینی اطبّا یازمشلر اچلقدن واسهالدن واستطلاق بطن
وانقباض طبیعتدن دخی اجتناب لازمدر از جمله البان مرضعات اوصاف سابق الذکر ایله متّصف
اولیوب اضطراری مراضعت اقتضا ایدرسه یاخود سودلری ممدوح ایکن لحالة لون وقوام ورایحه
وطعم ومقدارندن برینه تغییر طاری اولورسه زیرا مرضعه لرك سودلری هر باد بر قرار اوزره اولیوب
تفاوت وتغایر قبول ایدر اول انناده بالضروری اصلاحنه سعی اولنوب قاعدهٔ طب اوزره تدبیره
اهتمام اولنور اول خصوصده ایکی وجهله تدبیر لازمدر بری ممدوح اولیوب ردی اولان سود
طفل رضیعه نه وجهله ویریلور کا تعدیل اولنه بری دخی مرضعه نك مزاجنی تعدیل واخلاطنی اصلاح
سعی اولنمقدر که صلاحیت اخلاط سودك صلاحنه مؤدّی اولور پس احری ارضاع خصوصنده

تدبیر بودرکه اگر مرضعه نك سودی غلیظ و کریه الرائحه اولورسه صواب اولان بودرکه ممه‌یی طفلك
آغزینه ویرمکله امزرمیه‌لر بلکه برکاسه‌یه صاغوب برمقدار زمان ترك ایده‌لر تا که هوا سودك رایحه
ردیه‌سنی کیده‌ره جمره ایچوره‌لر اگر سود لرنده حرافت یاخود شدت حرارت بولنورسه معصوبی علی الریق
یعنی آچ قرنینه امزرمیه‌لر زیرا آچلق حرارته ثوران ویرمکله سودك حرافت و حرارتنی ارتورر کذلك اگر
مرضعه نك سودی غلیظ اولورسه کندوسنه تدبیرده خودنج و زوفا و حاشا و صعتر جبلی امثالی
ملطفات ایله طبخ اولنمش سکنجبین بزوری استعماله مداومت ایتدوره‌لر زیرا اجزاء مذکوره اخلاط
غلیظه‌یی تلطیف ایتمکله لبنك اعتدالنی ایجاب ایدر و شراب اصول دخی بو بابده عظیم النفعدر
و بقوللردن هلیون و شلجم و رازیانج و هندبا و حبوبدن حمص و باقلا و اغذیه‌دن بلیج و کلکلات
و دراج ایله بشمش شوربالرکه دارچین امثالی ابازیر حاره ایله پرورده اولنمش اوله مناسبدر
و مرضعه نك طعامنده بخل اکسك اولیوب اثناء طعامده شیئ یسیر استعمال ایلیه و کاهیجه بحسب
الاقتضا اسیجق صو ایله سکنجبین ایچوب توصیه‌ده‌لر و معتدل ریاضته مداومت ایده‌لر یعنی
درون خانه‌ده دائما اوتورمیه کاهیجه حرکت ایلیه زیرا کثرت دعت و سکون دخی حیض اولمدیغی تقدیرده
غلبه رطوبات و عدم تحلل سببیله سود ممه‌لرده محتقن اولمغله فاسد اولور و ممه‌لری اوزرینه ملطفات
سوره‌لر تا که غلظت لبنی تلطیف ایلیه اگر مرضعه محرور المزاج اولورسه هر صباح سکنجبین ساذج و شراب
دیتیق مجموعًا یاخود مفردًا استعمال ایتدوروب ممکن مبردات ایله تدبیره تقید ایده‌لر اگر مرضعه نك
سودی رقته مائل اولورسه رفاهیتنه سعی ایدوب ریاضتدن منع ایده‌لر و نضیج و معتدل القوام
و متین دم تولید ایدن غذالرك استعماله شروع ایلیه اگر مانع یوغیسه شراب حلو و باعقید العنب
ایچوره‌لر و زیاده‌جه اویوتمغه اهتمام ایده‌لر اگر سودی کریه الرائحه اولورسه بو اثناده مرضعه‌یه
سودی تطییب ایدیجی اغذیه خوش بوی ویرمك لازمدر و طعامنه دارچین و مصطکی امثالی
لطیف قوقولی شیلر ضم ایده‌لر ماء لسان ثور و ماء الورد مثللی امیاه مفرحه ایله ممزوج مثلث یاخود
اربابندن اولورسه شراب ریحانی ایچوره‌لر اگرچه محرمات ایله معالجه قانون شریعت مطهره‌یه
ناموافق اولمغین استعمالنده وجهان الوجود نفع ملاحظه اولنمز لکن زمانه‌ده اکثر مرضعه جواری
قسمندن اولمغله معتاد قدیمه‌لرینه موافقة ازکانی قواعد طبیه تجویز اولنمش اولور اما مثلث شرعی
استعماله بأس یوقدر اگر سودی قلیل اولورسه قلتنه سبب ندر انی تأمل ایده‌لر سوء مزاج حار
بولنور دخی تعین بر جبر اول سوء مزاج مرضعه نك بتون بدننده می یوخسه یالکز ممه‌لرنده‌می طبیب
حاذق آنی علاماتندن فرق و ادراك ایدرکه تفصیلی ابواب ماضیه‌دن امراض ثدی بیاننده مصرحدر
اما سوء مزاج حار یالکز ممه‌لرده اولدوغی صورتده لمس ایله حس اولنور لکن ممه‌نك سوء مزاجی ماده
حسبیله قلت لبنه سبب اولمز بلکه سوده مبرد دستحیل اولمق ایچون کلی فانی افساد ایتمه سببیله
قلت لبنه مؤدی اولور اما خارجدن بعضی مبردات طلا ایتمکله منتفع اولور نته کم سابقا ذکر
اولمنیدی اگر سوء مزاج حار مرضعه نك بتون بدننده بولنورسه کشك الشعیر و اسفناج امثالی بارد
المزاج غذالره مداومت ایتدوره‌لر و اگر سوء مزاج باردن نشأت ایتمش ایسه دستور سابق
اوزره تخصص اولنوب اغذیه و اشربه‌دن مسخنات ایله مداواته تقید اولنور لکن بتون بدنه
طاری اولان سوء مزاجك معالجه‌سی یالکز ممه‌لره عارض اولان سوء مزاجه دخی علاج اولدیغی
مقرردر اگر قلت لبنه سبب ممه‌لرك سدده‌سی یاخود قوة جاذبه‌سنك ضعفی اولورسه غذاسنده
حرارته مائل لطیف و مفتح دوالر زیاده اولنور مثلا هندبا و هلیون و رازیانج ایله پرورده اولنمش

دنیرباج

دنیرباج و سکباج کبی و قوة جاذبه‌یه امداد و اعانت ایچون ممه‌لرینك التنه بلا تخفیف قوری شیشه‌لر
تعلیق ایده‌لر اما عنف و اذیت و شدت ایله اولمیه زیرا ممه‌لره یقین لحم رخو اوزرینه محاجم تعلیق
اولندقده چوق کره قوتیه سنده عسرت چکلمشدر واقع اولدوغی صورتده علاج قونیسی شیشه‌نك
اغزی اطرافنه سونکر ایله غایت اسیجق صو سورمکدرکه ایچنده محبوس اولان هوا تحلیل ایتمکله
محلندن مفارق اوله یوخسه العیاذ بالله تعالی تورمه سبب اولور اگر قلت لبنه سبب غذاء مرضعه نك
استقلالندن ناشی اولورسه غذاسنی مزاجنه موافقت ایله تکثیر ایدوب اولا حرارت بولندیغی صورتده
شعیر و نخاله و حبوب مناسبه‌دن معمول احسالر و بارد شیلر ایله چوربالردن و بقوللردن مناسب
اولان غذالر و لحومدن خفیف و لطیف اولنلری استعمال ایتدوره‌لر و برودت بولندیغی صورتده کذلك
مناسبلری اختیار اولنه و غذالری رازیانه کوکی و نخود و شبت و شونیز کبیلر ایله طبخ اولنمق
دخی انفعدر زیرا انلر دمی تلطیف ایدوب ممه‌لره ایصال ایدرلر ارباب تجربه صاغیلور قیون و کچی
ممه‌لرینی که انلرده سود اوله بشوروب یدیرومك مشاکلت و مشابهت جهتندن یاخود بالخاصه لبنك
کثرتنه مؤدی اولوردیمشلر بو دخی تقریر ابن سینا اوزره مجرباتدن اولمق اوزره دکر حمزه نك ورانك
فتحه‌لریله ارضه دیدکلری بوجکك قوروسندن یاخود پاك یردن اخذ اولنمش خراطیندن یابسندن هر
قنقیسی الدکیردسه سحق ایدوب هرکون بر درهمی ماء الشعیر ایله ایچورمکه مداومت اولنسه تکثیر
لبنده بالخاصه نفع عظیمی مشاهد اولنور لکن مرضعه بلمکه محتاجدر زیرا بلدیکی صورتده استکراه
ایتمه‌سی مقرردر بالخصوص زمانه نسوانی اوله استکراه ایله استعمال اولنان شیئ نفس الامرده لطیف
ایسه دخی طبیعت اندن نفرت ایتمکله منفعتی اولماز اما خواص اشیا مقرر اولمغله بالخصوص سهل المأخذ
اولدوغی اجلدن نفعی عام اولمغله تجربه اولنمغی دمه‌لری چوق اولمغی دخی سودده کثرت ویرد بو ترکیب دخی
شیخك مختاراتندن صفتی بزر شبت اون توز درهم بزر الخند قوق یعنی قره یونجه تخمی و پراصه تخمی اونز درهم
بزر الرجله و بزر الحلبه یکرمیشر درهم بونلری بعد السحق قدر الکفایه عصارة الرازیانج و عسل و سمن
بقری ایله مزج ایدوب ایچوره‌لر حاجی پاشا مرحومك تکثیر لبن ایچون دواء نافع عنوان ایتدکلری
ترکیبدرکه ذکر اولنور صفتی بزر شلجم و بزر الرطبه و بزر الفجل و بزر الکراث و بزر الرازیانج و بزر
الجرجیر و دقیق الحمص جلیسی علی السویه اخذ و سحق اولنوب مثلی سکر ایله سفوف ایدوب صباح
و احشام اوچر درهم استعمال اولنه قدیم اوزرینه تازه صاغلمش کچی قیون سودی ایچوره‌لر از جمله
یوحنا ابن ماسویه‌نك تقریری اوزره دوا و غذادن هرقنقی اشیا که منی تکثیر ایده سودی دخی
چوغالدر و قلتنه سبب اولان اشیا سودی دخی تقلیل ایدر بوکونه مداواتك طباعنا فهی ثابت
اولدوغندن ماعدا سهل المأخذ اولمغله هرکسه تدارکی آسان اولوب نفعی عام اولسون ایچون
تحصیلنده عسرت اولمیانلری اختیار اولنلری بو رازیانجی مرضعه‌نك سودی ما ینبغیدن کثیر
اولسه وجوه اربعه ایله ضرری مقرردر اولا طفل کما ینبغی غذا الندیکندن ماعداسی ممه‌لرده
محتبس قالمغله بر خارجی اصابتندن ناشی فاسد اولوب ادیته مؤدی اولور ثانیا ماده‌سنك
مقداری کثیر اولمغله حرارت بدنی غمر ایدوب بوریندیکندن ناشی علیها یخفی سوده احاله ایده‌مز
ثالثا محتملکه کثرتندن ناشی طفل تحملندن زیاده امجك ایله فصول آتیه‌ده ذکر اولندوغی اوزره
نفخ و قراقر و سائر عللره مؤدی اولور رابعا مقداری کثیر اولمغله ممه‌لره تمدد کلوب ویروب اولجهتدن
مرضعه‌نك معتادی اولماسنه باعث اولور امراض ثدی فصللرنده تفصیل اولندیغی بسل مرضی بلندهایلیوبردن
کثیر اولوب منشاده مؤدی اولورسه مرضعه‌نك غذاسنی تقلیل ایدوب آز غذا حاصل ایدر طعاملر

ویره لرکه سوده نقصان کله و اقتضا ایدرسه قصد ایده لر و ممه لرینی اوزرینه وصدرینه لبنی تقلیل ایدیجی
ضماد لر اوره لر مثلا کوتی سرکه ایله دوکوب ممه لرده کوکس اوزرینه ضماد ایتسه لر لبنی تقلیل ایدر از جمله تقلیل
لبن ایچون تجربه اولنان ادوا لرک دایه اتخاذ ایدن خاتونلره دخی نفعی اولمغله لرونجی اولدیغی محرردر زیرا بونلر
انلرک سودلرینی قطعه محتاجدر تا که ممه لری علالدن سالم اوله بو سفوف قطع لبن ایچون نجاحی باشا
مجربدر بزر صعتری بزر فنجنکشت و بزر باد رنجبویه اوتوزر درهم سذاب یابس و بزر خشخاش و عدس مقشر
اون بشر درهم جمله سی اخذ وسحق اولندقدنصکره مثلی قدر سکر ایله سفوف اولنوب صبح و مساده
اوچر درهم استعمال ایدرلر لیکن مرضعه سود احوالی ایچون معالجه ایچورمک و سودی تغییر ایدر دوا
ویرمک اقتضا ایلسه یاخود سوء مزاج ردیء عارض اولسه یاخود اسهال یا احتباس و یاخود سائر
علت مؤلمه واقع اولسه مقدما برقاچ دفعه تجربه اولنمغی اوزره لازم اولان اولدرکه مرضعه اول علتی
دفع ایدنجیه دکین طفلک رضاعنی آخر استرضاعنه حواله ایلمکدر کذلک مرضعه قوی دوا ایچورمک
اقتضا ایلسه دوانک تأثیری مندفع اولنجیه دکین ینه رضاعدن تفریق لازمدر کذلک حیض کوردکده
دخی آخره حواله اولنمق کرکدر زیرا دم حیض متحرک اولدقده مادهٔ لبنه مختلط اولمغله سودک رایحه
وطعمی افساد ایدوب مقدارینی دخی تقلیل ایدر انکچون مرضعه مجامعتدن دخی ممنوعدرکه
جماع دم طمثی ورحمی تحریک ایتمکله مفسدهٔ مذکوره یه مؤدی اولور کبه قالدیغی
صورتده ایسه طرفینه اصابت ایدن ضرر عظیمهٔ هائله مقدما ذکر و بیان اولندی

الفصل الثامن فی تدبیر الرضاع

مثلا رضاعک اوقاتی و چوق امزرمنک مضراتی و ممکن
اولدیغی صورتده کندی والده سی امزرمنک حسنیاتی بیاننده در رضاع خصوصنده کبار اطبانک تدبیر
صواب بدیرلری ممکن اولدیغجه طفلی والده سی امزرمکدر زیرا والده سنک سودی طفلک رحم مادرده ایکن
غذاسی اولان دم طمثک فضله سندن و ولادتدنصکره اولدمک جمله سندن مستحیل اولمغله اصل غذاسنک
جوهرینه مشابه اولمغین الفت و قبوله مناسب اولور حتی اناسی امزرمنک نفعی بیاننده بالتجربه تصحیح
اولنمشدرکه طفله عارض اولان بعضی اذیت مجرد اناسنک ممه سی اوجنی اغزینه الق ایله مندفع اولور یعنی
دخی سوددن لذتیاب اولمادین حلمهٔ پستان مادر اغزینه کیردیکی کبی خفی اولان الم مندفع اولور حکی
وجع شدید اوله اولصورتده امزرمک ایله دخی متسلی اولماز دیدیلر و دخی طفلی والده سی امزرمک هر
وجهله استحسان اولندیغی قرارداده جمهور فقها و اطبادر لکن وضع حملی اثناسنده وجع الطلق تعبیر
اولنان وجع شدید سببیله نشأت ایدن انحراف مزاجنه اعتدال کلوب و اول حرکات عنیفه اضطرابنده
ثوران وغلیان ایدن اخلاطی ساکن وحامل ایکن بدننده مجتمع اولان فضلات مندفع اولنجیه دکین که
انلرک حالت نفاسلری دیدکلریدر مرضعه نک ارضاعنه تحمیل ایده لر اما اول دخی مرضعه اتخاذ اولنمغه سزاوار
اوله نتکیم آداب مرضعه بیاننده تفصیل و توصیف اولنمشدر حاصل کلام ایام ولادتدن یوم اول و یوم
ثانیده حالت صحیه لرینه عودت ایدنجیه دکین طفلی والده سی امزرمک جائز اولماز و دخی واجب اولان
اولدرکه اول امرده ارضاعه اقتصار اولنه زیرا چوق امزرمیوب حذرا من الادخال کونده ایکی دفعه یاخود
اوچ دفعه ایله اکتفا ایده لر دفعهٔ واحده ده تحملندن زیاده ویرمیوب از از ویره لر زیرا وقتلی وقتسز
امزرسه لر یاخود دفعهٔ چوق امزرسه لر رضیعک بطننده تمدد یعنی کرلمک و ریاح کثیره حاصل اولوب
فتور وکسل وقی عارض اولور و بیاض بتول ایدر مرضعه دن اول کونه خطا ظهور ایدرسه طفلک
معده سی خفت بولنجیه دکین امزرمیوب اوتوغمه سنی ایده لر اکر بالضروری امزرمک اقتضا ایدرسه
معتاددن آز امزروب نکره تعجیل عادتنه کتوره لر زیرا کبار اطبا متقدمین و متأخرین ادخال الغذاء

علی

علی الغذاء حصولنی بو وجهله تعیین بیورمشلردرکه غذانک معده ده اولان هضمی التی ساعتدن
اون ایکی ساعته دکیندر مثلا هضم کامل التی ساعتی تقدم و اون ایکی ساعتی تأخر ایتمیوب التی ایله
اون ایکی مابیننده منهضم اولور اقلی سکز ساعتدر دیو قید ایدرلر اول قید هضمک اقلی التی ساعتده
دیدکلرینه صورتا منافی کورینور اما ظن غالب بودرکه مرادلری ضعف هضم و کثرت غذادن قطع
نظر اقلی التی ساعتی بجدکلرندنصکره سکز ساعتدر اکثری سکز ساعتی تجاوز ایدر دیمک اوله اکابناءً اون
ایکی یه دخی امتدادی بولنور کبارک بو قوللری بلندکدنصکره اطبادن بکین بعضی جهله نک مدت
مذکوره یی هضم معدی ایله هضم کبدینک ایکی سنه صرف ایتدکلری مطلق بلمزلکلرندن نشأت ایدن
هضم عروقیه دخی ضم ایدنلرک سوزلری مجرد هذیان قبیلندن اولمغله استماعه دخی سزا دکلدر باخصوص
زعمانمزده لسان لاطین بیلور بحث مهتدی و دخیل اول لسانده تألیفی اولان حذاقک مرادلرینی ادراک
ایده مدکلرندن ناشی مختل و مشوش اولمشلردر رب العباد جل نعمائه بو فن جلیل الشانک اربابی مکرم اولمق
میسر ایلیه انه رؤف بالعباد پس امری واجب اولان اول تدبیر طفل رضعده دخی زیاده رعایت اولنمقدرکه
هر بر رضاع بیننده غذاء اول منهضم اولنجق قدر زمان مرور ایلیه اول مدتک اقلی سکز ساعت اولدیغنه
بناءً یکرمی درت ساعتده اوچ دفعه امزرمک ایله اکتفا طفله انفع اولدیغی هویدا اولدیغی باخصوص
آوان ولادتدن اوائل حاللری اوله زیرا انلرک اول حالتده هضملری ضعیفچه اولدیغی مقرردر لکن زماننده نسوانک
زعم فاسدلرینجه کثرت ایله امزرمکده نفع اعتقاد ایدوب طفل حرکت ایتدکجه وکوزینی اچدقجه اغزینه
ممه صوقوب صراحیهٔ باده کبی تا بوغازینه دکین سود ایله طولدیررلر و بعضیسی دخی مجلس و مناسبتسز
غذالر ویررلر طفل ضعیف اکثریا قیء ایدر و معده سنده بقیه قلان دخی فاسد اولمغله ظاهرا و باطنا
بنیه امراض ظهورینه مؤدی اولور مثلا اسهال ایدر و قولاقلری و کوزلری مأوف اولوب بدننده کوناکون
بثورات حاصل اولور و صرع وام الصبیان دیدکلری امراض مختلفه عروضنه باعث اولور اصلح الله حالهن
جالینوس دن نقل اولنورکه برکسنه اولادینک صحتینی دهر و بجمله تناسب اعضا و حسن سیما و عوارض
بدنیه دن عاری نشو و نماسنی استدعا ایلسه طفلنی شبع و امتلادن و اغذیهٔ نامناسبه استعمالندن
محافظه ایلسون زیرا اطفالک اکثر امراضلری امتلادن نشأت ایدر اما منی الحاصل امر رضاعده اجود اولان اولدرکه
طفل هر صباح اویقودن اویاندقلرنده ابتداء برمقدار عسل یالادوب بعده امزره لر زیرا طفلک رطوبت فضلیه سی
تسخین و تجفیف وجلاسیه محتاج اولمغین کلام قدیم ربانیده فیه شفاء للناس ایله موصوف اولان عسل
مصفی دن هر صباح یالادلق من کل الوجوه الیق واولی اولمق اوزره در و دخی مرضعانه واجب اولان
اولدرکه طفل شیرخوار خوابدن بیدار اولدیغی ساعت اغزینه ممه ویرمیه لر بلکه برمقدار تحریک ایده لر یاخود
قماطنی چوزوب جنبشکندن قالدردقدنصکره ویره لرکه تمام اویقوسی اچلش اوله حتی اول محلده قبل الرضاع
برمقدار اغلمسی لعلة نافعدر دیدیلر ازجمله حرامزدکرکه علی الخصوص صباحلرده ابتداء ممه سنی برقاچ دفعه
آخیره صاغوب بعده طفلک اغزینه ویره لرکه حلمه لرینه وانکا قریب اولان محللرده تکثف و تجبن ایدن سود
مندفع اولوب کیریسندن خالص سود کله زیرا ممه اوجنده وانکا قریب محلده بولنان سود حار غریزیدن
بعید اولمغله غلظت و تجمد حاصل ایدر زیرا سودک سرعتله فساد قبول ایلدیکی دخی معلومدر یاخود
اول لبن اصلنده رقیق وصافی وقلیل الغذا اولمغله رقتی سببیله اول محلده سایق اولمش اولدیغی خصوصکه
لبن بر عیب ایله معیوب اوله اول محله جریان ایتمکله خلوصدن بعید اولمش اولور باقی وجه کان
اولکونه البان غذایتده صالح اولمادیغی ظاهر و نمایاندر اولا جلدن ابتدا برقاچ دفعه بیانه صاغوب
اندنصکره طفلک اغزینه ویره لر بودخی واجبدرکه مرضعه عند الارضاع الی ایله ممه سنی آهسته آهسته

عمز و عصر ایتمکله یعنی صیقمق بو مکله اعانت ایلیه تاکه طفل شربت مصه محتاج اولوب امرجک اعضاسی
متألم و متأذی اولمیه یعنی سرتق مص لا یتحلق و مریه تعبیر اولنان عضولرینک ایلامنه باعث اولمیه و نقرتها
ذکر اولندیغی اوزره مرضعه نک سودی ممدوح اولمادوغی صورتده اگر غلیظ و کریه الرایحه اولورسه سودنی برکاسه
صاغوب بر مقدار زمان مرورینه صکره ایچوره لرکه هوا سودک غلظت و رایحهٔ کریهه سینی یکیدرمش اوله اگرچه
قدما بو خصوصی بو کونه تعبیر ایدرلر اما تحقیقی بودرکه مرادلری مشیمه دن و غیریدن حمه تسکلنه الزبابق
ایله یا آخر طریق ایله حاصلی ایچورمه سی ممکن اولان آلت ایله سیخی ولنوردیمک اولور بو خصوص طفل اوائل
حالنده آخر طریقدن شیء ایچمک ممکن دکلدر حالبوکه بو تدبیری ابن سینا یازمشدر شبهه ایتمزلر تا نونده تدبیر
مولوده مراجعت ایلسونلر اگر سودک حرافتی و شدتی اوزره حرارتی بولنورسه واجبدرکه علی الریق یعنی آج
قرننه ایکی اموزمیوب بلکه مقدم کندی مزاجنه مناسب غذا اکل ایلدکدن صکره امزره لر و امزردیکی ساعت
بشکده نوم یوب بر مقدار دکزدرمک لازم اولدیغی و بشکه قودقده تحریک لطیف ایله تحریکی و الحان موسیقی ایله
تدبیری انشاء الله تعالی باب خامسده فصل اولده ذکر اولنور احوال مذکوره دن ما عدا اهم مهماتدن اولان تدبیراتک
بری دخی مدت رضاعده سوددن غیری غذا ویرلمه نک طریقنی بلمکدر خصوصا اویقوسنه و استراحتنه و یعنی
مرتبه عارض اولان علتنده دوا اولدیزرا رضاع مدت طبیعیه سی شرعا و طبا حولین کاملین یعنی ایکی سنه اولدوغی
مقرردر شرعا اولمقدار اولماسی قرآن باهر البرهانده والوالدات یرضعن اولادهن حولین کاملین آیت کریمه سیله
ثابتدر اما طبا اول مقدار زمانه مقصور اولدوغی طفل ایکی یاشنی تمام ایتدکده دیشلری بتر و اکثر اعضاسی
صلابت بولوب سوددن غیری غذایی قبول ایتمکه باشلر و یالکز سود کفایت ایتمز اولور ایکنجی اولا غیری
طعاملره آلشدروب بعده سوددن کسرلر اکا زمان فطام و فصال اطلاق اولنور
انشاء الله الرحمن اجلدن رها یاب اولورسق عنقریب ذکر اولنور

الباب الرابع فی امراض المرضعة وآفات اللبن وهو تشتمل علی ستة فصول

الفصل الاول فی تجبن اللبن فی الثدی وتعقدها

سناد طوس نام حکیم درکه کاهیجه ثدیین
مرضعه ده اولان لبنه آفت رسان اولمغله تجبن یاخود تعقد حاصل اولوب منقعن اولور و بو خصوصده
حکماء یونانیه دن ابحاث کثیره واقع اولوب آخر الامر ایکی وجه اوزره بیان ایتمشلر وجه اولده لسان یونانیده
درومبوسین تسمیه ایدوب انعقاد و انجماد لبن معناسی مراد ایتمشلر وجه ثانیده لسان یونانیده تبروسین
تسمیه ایدوب تجبن لبن معناسی مراد ایتمشلر یعنی اگر لبن جمیع اجزاسیله یعنی سمنیه و جبنیه و مائیه سیله
معا منجمد و منعقد اولورسه انعقاد اللبن و اگر همان انجق اجزاء سمنیه و جبنیه سی منجمد اولوب جزء مائیه سی
متفرق بخار و هبا اولورسه تجبن اللبن تعبیر ایلمشلر السبب تجبن و تعقد لبنک سببی دوناطوس و
مرقادوس نام حکیملر اتفاقا اوزره دیدیلرکه لبن منجمد اولماز الا مکرکه برد سببیله اوله زیرا لبن دمدن غیری نسنه دکل
اولماز و دم ایسه مادام که اوعیه سنده اوله اکا انجماد گلمز مکرکه اوعیه سندن خارجه منزع اوله اول زمان حرارهٔ حقی
معدوم و مفقود اولمغله منجمد اولور پس ایمدی بو قیاس اوزره ثدیینده حرارت ناقص اولمغله لبنه انعقاد
و انجماد حاصل اولور خصوصا اول لبن اوعیه لرندن فضای لحوم اسفنجیه ثدیینه خروج ایتمش اولدقده اما تجبن
لبنک سببی ثدیینک لحوم غددیه اسفنجیه سنده واقع بر حرارت مفرطه درکه اندن اولان لبنک جزء دقیقه
مائیه سی بخار و هبا ایدوب اجزاء سائره سی غلیظا باقی قالوب تجبن حاصل اولور دیدیلر تدبیر مولود
صاحبی شعبان افندی مرحوم دیرکه تجبن لبنک سببی لبنک غلیظ و کثیف اولمسیدر یاخود ثدیینک
و جمیع بدنک مزاجی بارد اولدیغی ایچون منجمد اولور یاخود ثدیینک و جمیع بدنک مزاجی حار اولدیغی
ایچون لبنک مائیتی تنشیف و تحلیل ایتمکله تغلیظ ایدر یاخود طفل بر حوش مص ایدمیوب مرضعه

دخی احوال بلمدیکی اجلدن آخر یره صغمغه عقل ایمز پس بو ایله اولدیغی لبن ثدیینده محتبس قالوب غلظت حاصل
ایتمکله تجبن ایدر دیدی اما مؤلف فقیر درکه انعقاد لبنک سببی بر روح متحجره درکه ذاتنده خوصت حینه سی
واردر و بو روح جمیع اشیاده بولنورکه لبنه نقل ایدوب منعقد ایدر نته کم حادجه لبنی جبن ایدن نسنه لر
ملاحظه اولنمغله معلوم اولور مثلا انفحه که سائر بر نسنه دکلدر الا حیوانات رضیعه نک معده لرنده روح
متحجره ایله منعقد و متحجر اولمش لبندر و بونی الباب سائره الحاق ایتمکله انلر دخی تحجر ایدوب تجبن حاصل ایدر
کذلک خمیر مایه دخی بو نوعدندر زیرا اگر عجین الخبزی ایچی بر زمان توقیف اولنسه تخمر ایدرکه اکا جوهر هوانک
حلولی ایله کندی ذاتنده اولان متحجره سی انی خمیر مایه ایدر و بو خمیر مایه نک ادنا مقداری مقدار کثیر
عجین خبزی کندی کبی متخمر و حموضه مستحیل ایدر کذلک شجر تینک کهنه نک لبنی که بارد دکلدر حار و حاددر
متعددتین حکما لبنی بونکله عقد ایدرلر ایدی پس ایمدی بونده دخی عقدا اولان روح متحجره مذکوره اولدیغی
صنعت آشنایانه خفی دکلدر کذلک خل و یاخود خمر دخی البانی عقد ایدر و دخی معلوم اولدیکه بو انعقاد برد
حسبیله اولمیوب انجق بالذات اکا محیط و شامل اولان روح متحجره حامضه حینه نک فعلی ایله حاصل اولورکه
بو تحجردن اجزاء متجانسه جمع اولوب اجزاء متخالفه متفرق و متمایز اولور والحاصل کرک ایسه لبن نفس
ثدیینک فضای تجاویف اسفنجیه سنده اولسون کرک ایسه اوعیه و غددیه لرنده محیط و شامل اولسون
بو روح متحجره واسطه سیله منعقد اولور و دخی لبن تجاویف ثدیینده تنجیه زمان متماکث و محتبس اولسه
انک الطف و ارق اولان اجزاسی علی التدریج قلیلا قلیلا زائل و هبا اولوب غلظت حاصل ایتمکله ثدیین
تصلب و تورم ایدر العلامات بو علتک علامتی لبنک احتباسی و ثدیینک وجع و صلابتی اولوب
لونی احمر اولمقدر تفرقة المرقد معلوم اولدیکه اگر ثدیینده لبن تجمع اولوب مدة مدیده محتبس اولسه وجعی
زیاده اولوب دائره ثابت اولور بو ایلدیقی انصباب دم سببیله فلغمونی ظهور ایدوب خراج و قروح
متولد اولور العلاج بو علتک علاجی اولا مرضعه مزاجینی تعدیل ایچون اغذیه و اشربه لرنده اهتمام تام
ایدوب اگر فصده محتاج ایسه فصد ایدرلر بعده کوره لر اگر لبن هنوز منجمد اولمدی ایسه انجماددن منع و اگر
منجمد اولمش ایسه تحلیلنه سعی و اهتمام ایدرلر مثلا انجماددن منع ایچون بو مسوح غایت مناسبدر صفت
ورق نعنع و بزر کزبرة مدقوقین ایکیشر درهم دهن الاس بر اوقیه شمع قدر الکفایه اخذ اولنوب
مسوح اولنه یاخود دهن نعنع و دهن بابونج و دهن شبث و دهن سذاب هر برندن بر اوقیه اخذ اولنوب
بعده الممزوج طلا ایدرلر اما اگر لبن منجمد اولمش ایسه انی تحلیل ایچون داخلدن دازیانج و بزر کون و بزر کرفس
و بزر فنجنکشت و اصل دازیانج و اصل خرصعنه و سالوبیا و نعنع و زعفران و مرصافی و انفحة الارنب کیلردن
بر درهم مقداری اشربه مناسبه ایله استعمال ایدرلر یاخود اصل دازیانج و اصل قرصعنه بر اوقیه و ورق
الجبازی بر قبضه دازیانج اخضر نصف قبضه انیسون بر درهم مقدار الکفایه ماء القراحیله بر رطل قالنجه
طبخ اولنوب بعد التصفیه ایچنه شراب اصول و سکنجبین ساذج ایکیشر اوقیه الحاق و مزج اولنوب استعمال ایدرلر
اما خارجدن ورق دازیانج و ورق شبث و ورق قیصوم و زهر بابونج و زهر اکلیل الملک و بزر کتان و بزر حلبه
اخذ و طبخ اولنوب ثدیینه بوغ دکمدا ایدرلر یاخود فطراسالیون اعنی کرفس بستانی یی مرضوضا ثدیینه وضع
ایدرلر یاخود نعناع مرضوضی سمن الماعز ایله وضع ایدرلر یاخود حبة السوداء یی علی قدر الحاجه اخذ ایدوب
لب خبز و فقاع ایله خلط ایدوب لبیجه صورتنده ثدیینه وضع ایدرلر یاخود حبازی و ورق الکرنب المطبوخ
و نخاله بر اوقیه دقیق العدس بر بچق اوقیه بزر کتان و بزر حلبه و دقیق باقلی یارمشر اوقیه شحم الدجاج
و دهن سوسن الابیض هر برندن مقدار الکفایه اخذ اولنوب لبیجه قوامنه کتوروب ثدیینه وضع اولنه
و اگر ورم صلابت حاصل ایتمش اولورسه بو لبیجه یه خل الحاذق اضافه اولنه یاخود ورق نعنع و ورق

الکرنب وخالله بر قبضه خل الحاده ایله طبخ اولنوب وضع ایدرلر یاخود عصاره کرفس وعصاره کرنب برد
وقیه خل التی درهم زعفران برد رهم اخذ اولنوب بعد المزج ضماد ایدرلر یاخود ورق کرفس و ورق خنع و ورق
کرنب هر برندن بر قبضه اخذ وماء القراحیله طبخ ودق اولندقدنصکره ایچنه مرصافی وآبرسا ایکیشر درهم زعفران
بر درهم دهن سذاب بر بچق وقیه اخذ اولنوب بعد المزج لبیجه اولنه یاخود دقیق عدس ودقیق شعیر برد
وقیه بزر کتان و بزر حلبه یارمیشر وقیه بزرکون مسحوق ایکیدرهم بزر سذاب وزعفران بر درهم اخذ اولنوب
مقدار الکفایه خل ایله طبخ بعده ایچنه بر مقدار عسل الحاق ایدوب لبیجه ایدرلر ومعلوم اولهکه اورام سائرهده
رعایت اولنان قانون اورزره ابتدا وتزاید وانتها وانحطاطی اقتضاسنه کوره عمل ایدرلر مثلا خل حالصی
ماء القراحیله مزج ایدوب اسیجق ایتدکدنصکره ایچنه اسفنج جدید القا و محکم عصر ایدوب تکرار وتکرار ثدیینه
وضع ایدرلر یاخود خرمایی محکم دق ایدوب خبز وخل ایله ممزوجا وضع ایدرلر اکر حرارت شدیده سیچوار ایسه
دقیق باقلا وشعیر ومغاث اخذ اولنوب وصفار البیض ایله عجین وضماد ایدرلر یاخود لعابات بارده وادهان
بارده یی شمع ایله طلا ایدرلر وجمعی تسکین وانصباب موادی منع ایدر و بو خصوصده کزبره طریه وبقله
الحمقانک نفعی عظیمی واردر علت حارده مادیه محلله دن برکه خل حمری دهن الورد ایله ممزوجا طلا اولنه عنب
الثعلب دخی عجایبدر یاخود عنب ثعلب وکرنب عصاره لرینی اخذ ایدوب ایچنه بر مقدار مرصافی وزعفران
ضم اولنسه عظیم الاثردر واکر مرض انتهایه واصل اولوب حرارتی زائل اولورسه اول وقتده ضمادلرلنه استعمالی
مشروع اولنه ازجمله بابونج و بزر کتان واکلیل الملک وسمسم هر برندن بالسویه اخذ اولنوب بعد السحق شمع
ودهن الورد ایله ضماد ایدرلر اما موادک بجمعی اثناسنده منضج وملین لعابات وضمادات استعمالی لازمدر مثلا بزر حلبه
وبزر حطمی و بزر کتاندن اخذ اولنوب لعابلرینی برقاج عدد تین الیابس المدقوق ایله ممزوجا ثدیینه وضع وضماد
ایدرلر اما ضماداتک هربار تجدیدی وتکراری لازمدر ایکی ساعت مرور ندنصکره یاخود اوناکی ساعتده بر دفعه تجدید ایدرلر کرکدر اوتن ساعتی
الفصل الثانی فی تمدد الثدی عن التجبن
کاه اولورکه مرضعه نک لبنی تجبن حاصل ایتمکله ثدیینه تمدد یعنی کرکلک عارض اولور **العلاج** بونک علاجی مطابخ محلله ایله نطول اولنمقدر مثلا
عصاره سلق دهن زیت ایله ممزوجا طلا ایدرلر واکر تجبن برودتدن ناشی اولورسه ادویه مدره اللبن استعمال
اولنه مثلا زهر بابونج وشبت ونمام وحلبه وقیصوم وجند بیدستر کبی اشیاء مدره ومحلله دن بسیط ادهان انک
دهن سوسن ودهن نرجس ودهن قسط طلا اولنه یاخود بو ترکیب جیده معتبر لرلی استعمال ایدرلر مثلا خبز حواری
ودقیق الشعیر وحلبه وحطمی و بزر کتان هر برندن علی السویه اخذ وسحق اولنوب مطابخ مناسبه ایله مزج
وعجین اولنوب ضماد ایدرلر و بو دوا تجبنه مانع اولان دوالردندر کرکه شمع ودهن حبه عب
ودهن نعنع یاخود انلرامثالی ادهان لطیفه ایله مزج اولنوب طلاء استعمال ایدرلر
الفصل الثالث فی بروز الطمث عن الثدی
معلوم اولهکه دم طمثک محلندن خروج ایتمه یوب احتباس طمث فصلنده سبب مرض بحثنده مشاهده الاطباء ام تجربه نک تحریری ایله مفصلا بیان اولنمشدر نقل اولنه
الفصل الرابع فی شعر الثدی
یعنی ثدیین نساءدن لبن ایله معا شعر بارز اولمسی بیان ایدر سنارطوس
جریانی دیرکه بو بر امر غریب حسنه در اکرچه بحسب مقتضای طبیعت ثدیین نساده لبندن ماعدا هیچ بر نسنه
تولد وتکون ایتمک ممکن دکل ایکن بعضی خاتونلرک ثدیینلرندن خارج عن المجری الطبیعی قیلار تکون ایدوب
لبن ایله معا خارجه بارز اولورکه دفعات کثیره مشاهده اولنمشدر وعند المحدثین بو مرضه مرض شعریه
تسمیه اولنور و بو علتی ارسطاطالیس حیات الحیوانده ذکر ایلمشدر واکثر مؤلفین اسبابنده اختلاف
ایلیوب آخر الامر ارسطاطالیس قولنه راضی اولدیلر واطباء مغاربه دن ابو القاسم خلف بن عباس الزهراوی
الانصاری علیه رحمة الباری دخی مذهب ارسطاطالیسه تابع اولوب کندوسی مشاهده ایتدکجه

کتاب تقریبنده تصریح ایلدی و ثدیینده لبن ایله معا بارز اولان شعر شعر الانسان اولمسی کوزیچکندده
شبیهدر اولدیغنی دخی تحریر ایلدی **السبب** بو علتک عجیبه نک سببنده اطباء مؤلفین اختلاف ایلیوب
کیمسی مجاری ثدیینده تکون ایدر وکیمسی خارجدن ماکولات ومشروبات ایله جوف انسانه دخول ایدوب ثدییندن
بارز اولمسنه ذاهب اولمشلردر جالینوس کتاب امراض البلدان شرحنده دیرکه شعر یا مشروبات ویا ماکولات
ایله جوفه داخل اولوب اعضاده تفاوت اولنغله اول شعر دم ایله معا ثدیینه جاری اولمشدر جیرونیموس
قردانوس دخی شعرک خارجدن دخولنه ذاهب اولوب دیمشدرکه ثدیی مرضعه یی وقت ارضاعده طفل
شدتله مص وجذب ایتمکله خارجدن دمعه حوالیدن شعری قوة جاذبه شدتیله خارجه جذب ایدوب
لبن ایله معا خروج ایدر **اما** معلم وسالیوس شعرک خارجدن مشروبات ایله جوفه داخل اولمسنه مجرای واسعه
ومستقیمه طبیعیه وار ایکن سائر مجاری دقیقه معوجه دن ثدیینه واصل اولمق بر وجهله ممکن اولمادیغی
عند العلماء التشریح مسلمدر **العلامات** بو علتک علامتی خلف بن عباس الزهراوی بو یله تحریر ایدرکه علیلک
ثدیینده وجع شدیده ایله نفخ عظیم ظهور ایدوب بعضی سنده وجع شدیده دن ماعدا صداع وحمی
وحرقت ثدیین عارض اولور و بو عوارضات شعرک خارجه خروجنده دک باقی قالور لکن حالف فقیس
دیرکه امراض ثدییندن بر مرض واردرکه خاء معجمه وراء مهمله نک فتحی ایله خرط تسمیه اولنور ثدیی نساءدن
لبن ایله معا خارجه خروج ایدر کرش وقیل کبی بر نسنه در اطباء متأخرینک بعضیلری بونی انعقاد
لبن نوعندن تعداد ایتمشلر پس ایمدی بو مرض دخی مرض مذکور اولمق یا خود انک جنسندن اولمق احتمالی
وارددر اکرچه بو کلام حکایی رد کبی کوزینور حاشا رد حتم دکلدر انجق خاطره خطور ایتمکله تحریرینه مبادرت
اولندی **العلاج** بو علتک اسبابنی فکر عمیق وملاحظه دقیق ایله معلوم ایتدکدنصکره علاجنده سعی و
اهتمام لازمدر مثلا اکر بو علتک سببی اکل وشرب ایله معا جوفه داخل اولمش شعر اولورسه علاجی علیلک
اکل وشربنده تقید اولنوب طعامنده شعر اولمقدن احتراز ایدرلر ودائما لبنی تکثیر وادرار ایدیجی دوالر
استعمال ایدر ورهلر واکر سببی لبنه آفت رسان اولمقدن یاخود انعقاد لبن نوعندن اولورسه علاجی بعینه
آفات اللبن وتجبن لبن ایچون وضع اولنان ادویه ناخود ایله علاج ایدرلر آفات اللبن وتجبن اللبن وکیفیة
تکون اللبن فصللرنده مفصل تحریر اولنمشدر نقل اولنه باقی علاجی طبع سلیمی اولان اطبایه خفی دکلدر
الفصل الخامس فی شقاق الحلمتین
سنارطوس نام حکیم دیرکه اکثریا مرضعه اصابت ایدن
مرضلردن بری دخی شقاق حلمتین دیرکه انلره اوجاع شدیده سبب بی طاقت ایدر زیرا اطفالک
مص ایتمه لرینه بر وجهله تحمل ممکن دکلدر **السبب** شقاق حلمتینک سببی اطفالک زیاده شدتله
وصلابت ایله حلمتینی مص ایدوب احمه سیدر یاخود لبن مرضعه ده اخلاط ماو جبنیه وصفراویه کثیر
اولمغله ثدییندن جاری اولان لبن حلمتینی اکل ایدر اطبادن بعضیلری دیدیلرکه بو شقاقک سببی بعینه
شقاق شفتین و یدین وقدمین کبی یا اکثر یبوست وجفافدن حادث اولور زیرا بو یبوست وجفاف
موجود ایکن طفلک شدة وصلابتله مص ایتمسندن انشقاق وانسلاخ حادث اولور **العلامات**
اکر شقاق حلمتین اخلاط صفراویه حریفه دن ناشی اولورسه علامتی مرضعه نک مزاجندن معلوم
اولور وشقاقده تاکل مشاهده اولنور وعلامات سائره سی مطلق شقاق بحثنده مفصلا بیان اولنمشدر
تفرقة المعرفه معلوم اولهکه بو مرض یا اکثر الم واذیت ایله ووجع شدیده ایله مصاحب اولمزیلکه کاه
اولورکه مدت مدیده ثابت و باقی اولوب قروح ردیئه یه منتقل اولور ومزمن اولورسه نسوانک کندی
حسن طبیعتندن واوضاع پسندیده سندن خروج ایتدروب ارضاعه ناموافق اولان احوال ارجاع ایدر
العلاج شقاق حلمتینک علاجنده اولا نسوانه لازم اولان بودرکه اواخر شهور ثلثه حملنده شیح خالص

وصابیندن ایکی عدد جفت بللوط شکلنده یاخود یوکسوک شکلنده کاسه چکلر تشکیل وتصویر ایدوب
عظم وحجمی دخی اول قدر اولرکه حلمۀ ثدیی ستر ایده اما هر بر کاسه نک راسیتنه ثقب صب حلمتینه وضع ایدهلر وساقط
اولمق ایچون کتان بزی ایله امساك وضبط ایدهلر حتی ساقط اولمیه دایا نه زائل اولورسه ینه تکرار
ایدهلر واکثریا بو کاسه لر برای مقداری ترك اولنورکا ینده دبو علاج شقاق ظهوردن ایتمك ایچون موضوعدر
اما ظهور ایتدکده علاجی بودرکه اولا مرضعه نك مزاجنی تعدیل ایچون اغذیه و اشربه مناسبه استعمال
ایدهلر بعده بر شقاق ایچون اولان مراهم اطلیه ومسوحات و قیروطیه استعمال ایدهلر مثلا دهن الشمع
ویاخود شمعدن بر کاسه چك عمل اولنوب ایچنه دهن الآس وضع ایدوب حلمتین اوزرینه وضع ایدهلر یاخود
مرهم اسرب ویا مرهم توتیا طلا ایدهلر یاخود شحم الیتس نصف وقیه بزخشتین اوج وقیه اخذ اولنوب بعد
المزج طلا ایدهلر یاخود توتیاء مدبر برد رهم شبت نصف درهم کافور التی حبه اخذ اولنوب بعد المزج
دسومۀ الرؤس ومرهم الورد هر بریندن مقدار الکفایه ضم اولنوب طلاء استعمال ایدهلر یاخود توتیاء مدبر
قدر المرام اخذ اولنوب دهن الورد ودهن السوسن الابیض ایله مزج اولنوب مسوح اولنه یاخود مرهم
اسرب ومرهم جوپولیون ومرهم بوماطوس هر برندن نصف وقیه لبان ابیض وطین ارمنی یارمشر
درهم اخذ اولنوب بعد المزج طلا اولنه یاخود صفاد البیض ایکی عدد توتیاء مدبر وشمع ودهن الورد
هر برندن بر مقدار اخذ اولنوب بعد المزج طلا اولنه یاخود بر مقدار سرطانی اخذ وحبادق ایدوب
عصاره سنی اخذ اولنوب ایچنه النخة الجلیلة وزهر اللبن یعنی قیمق ایله نارلینه ده بر بر ینه مزج وطط
ومرهم اولنه یاخود ماء الورد ایله مستخرج لعاب بزر السفرجل ولعاب بزر قطونا برر وقیه توتیاء مدبر
واسفیداج ومصطکی یارمیشر درهم دهن الورد نصف وقیه اخذ اولنوب هاون رصاصیده خلط
ومرهم اولنه یاخود ماء الورد ایله مستخرج لعاب بزر سفرجل ودهن لوز الحلو یارمیشر وقیه دهن البیض
ایکی درهم صفاد البیض حشوی برعدد تیقو قدر الکفایه اخذ اولنوب مسوح اولنه **تنبیه** معلوم اولدکه
بو اطلیه ومسوحات استعمالی اثناسنده اطفالی ثدیینه تقریب ایتمکدن حذر لازمدر الا اکرکه اولدوکی
سیلوب وتنظیف ایدوب حلمتینی شراب ابیض یاخود ماء الورد ایله غسل ایدهلر واکر طفلی ثدیینه اصلا
وقطعا تقریب ایتمیدیرلرسه خوف اولنورکه لبن مرضعه افراط اوزره ثدیینه هجوم ایدوب ممتلی ایتمکله
ثدیینده منعقد اولور پس ایمدی بر مرضعه ایلدینه طفلی ارضاع ایتمك لازمدر اکرچه طفلك مص
ایتمسندن حاصل اولان وجع شدیده یدام ولدك یاخود مرضعه نك طاقت وتحملی قالمزاما ندچاره ممکن
مرتبه تحمل لازمدر ارطانوس نام حکیم دیرکه شقاق حلمتینی ده دهن الشمع طلا اولنسه اطفال مص ایتمکدن
منع اولنمزدیرا فی الحال بونکله برو حاصل اولور ووجعی ساکن اولور وانتولریوس دخی ارطانوس دن روایت
ایدوب دیرکه خلزون شجری یعنی اغاجلرده اولان خلزونلرکه دسومتی واردر دبو مرضده کثیر الاستعمال
اولان دوالردندر مثلا حلزون شجریی کما فی طبخ ایدوب الکل ایدهلر بونی مقدار الکفایه اخذ ایدوب ناره
تقریب ایتمکله تکبیب ایدهلر بو اثناده ادنندن ظهور ایدن دسمیۀ حلمتین مشققۀ یه طلا اتسهلر برء حاصل
اولور غایت نافع ومجرب دردیمش انتولریوس دیرکه بر دبلسانی کبی بو مرضده دوا اولمز وبلسان هند چاکی
دخی ادویۀ مجربه دندر لکن دهن البیض ایله ممزوجا دخی اولحدر ومالف فوترك بو مرضده استعمال ایدوب
نفع عظیمه سك مشاهده ایلدیکم دوا الردهن الشمع ودهن صفاد البیض درکه بر ایکی دفعه طلا اولنقله برء حاصل اولور
الفصل السادس فی ورم الثدیین من رض ووجع الحلمتین کاه اولورکه نسوانك
ثدیینه اور ماق ورم عارض اولور **السبب** بو ورمك سببی ثدیینه ضرب اولنمقدن ناشی
مواد منصبه اولدوغیدر **العلاج** بو ورمك علاجنده ابتداء تقریب عضو ورد مواد ایچون اورم

چکردکی وعفص وآس وورق السرو اخذ اولنوب بعد السحق ماء الآس ایله عجین وضماد اولنه اکر متحلل
اولورسه نه ها والا اکر ماده مجتمع اولورسه منضج اضمده اوزرلق لازمدر بعد النضج فرصه سنده معالجه ایدهلر
وکاه اولورکه ثدیینه ضربه اصابتندن قطع نظر اسباب اخردن دخی اورام ظهور ایدر واول ورملرك
اکثری دموی ویا صفراوی ویا بلغمی اولوب سوداوی سی نادر اولور زیرا کبار اطبا ثدیینك مزاجی
بارد ورطب اولدیغنده اتفاق ایتمشلردر پس ایمدی مسکن رطوبت اولدیغی ایچون ورم سوداوی
نادر اولور واکثریا دم ایله بلغمدن مختلط اولور پس انلرك اسباب وعلاماتی اعضاء سائره ده
اولان اورامه قیاس ایله بلنوب مداوات لازمه لری ایله معالجه اولنور اکر ورم حار اولورسه اولا
سکنجبین ودقیق باقلی اخذ اولنوب بعد المزج ورمه اوره لر یاخود خل ایله دهن الورد طلا اولنه
یاخود نیلوفر وبنفشه چیچکلری ودقیق العدس وورق عنب الثعلب اخذ اولنوب دهن الورد ایله
ضماد اولنه وبو ضماد ورمك وقت تزایدندن اول لازمدر اما تزاید وانتها سنده اکلیل الملك وبابونج وحلبه
ضم اولنمق لازمدر واکر ورم بارد اولورسه کرفس وبابونج منفرد او مجتمعا دازیانج وکرفس عصاره لری ایله
ضماد اولنور **الوجع الحلمتین** اکر حلمتین ثدیینده طفلك شدت ایله جذب ومص ایتمسندن وجع ظاهر
اولورسه اولا مرضعه فی فصد ایدوب بعده اوزرینه صندل او اقاقیا طلا ایدهلر وسائر حار وآتنه دخی اهمال اولنمیه زیرا اس ...

الباب الخامس فی کلام المجمل فی تدبیر الاطفال وهو تشتمل علی ثلثة فصول

الفصل الاول فی کلام المجمل فی تدبیر الاطفال

مثلا اطفالك اجمالا تدبیرلری ونوم ویقظه لری وبشکلرینه یوشیده قلنان اورتونك انفع اولان لونی وتجزیه حفیف وتغذیه موشرو
لطیف لزومی وبعضی امورلری بیاننده درمعلوم اولدکه مولودك نوم واستراحت محلی اولان بیت معتدل
الهوا اولوب زیاده اسیجق وزیاده صووق اولمیه لکن صووقدن محافظه اسیجقدن محافظه دن زیاده
اهمدرکه حرارت انلرك مزاجلرینه موافقدر ودخی سایه دار وظلمه مائل اولوب زیاده روشن
اولمیه که طفلك روح باصره سی طاغلیوب مجتمع اولدیرا انلرك کوزلری زیاده ضوء وشعاعه
طاقت کتوره میوب متبدد اولور اول سببدن کهواره لرینی سیاه یاخود آسمانجونی اورتو ایله
پوشیده ایدهلر بعضیلر اخضر اللون اولمق مناسبدر دیمشلر وبعضیلر دخی آسمانجونی اولماسی
هر وجهله راجحدر زیرا جناب جهان آفرین جل شانه آسمانك مائی کورنمسنی تقدیر ایلدیکنده کمال قدرتندن
برحکمت دخی حیواناتك شعاع بصرلری متفرق اولماسون ایچوندر دیدیلر باقی وجه کان طفلك اوائل حالنده
بیاض اورتو یه وجهاما من الوجوه مساعده یوقدر ویاندوغی محلده کرك صالنجاق وکرك بشك اولسون
باشلوغی سائر جسدلرندن یوکسك اولمق واجبدر تاکه راسی ودماغلری فضول قبولندن بعید اولوب
فضلات دماغیه نك بورنی دکلرینه انحدارلری اسهل اوله وغدالری اولان سود دخی بسهولت معدهلرینه
منحدر اولوب انده مستقر اولدیغی اویقودن اویاندقلرنده قماطنی چوزه لرتاکه اعضالری صقلرندن قورتلوب
ایله استراحت ایلیه لر واول حینده مرضعه سی کوزلرینه ایکیشر اوچر قطره سود طاملده تاکه اویقو
اثناسنده کوزلرینده مجتمع اولان موادی غسل ایدوب پاك ایلیه لکن اول حینده قولاغنه سود کتمکدن
غایت احتراز لازمدر بو خصوصی کبار اطبا توصیه ایتمشلر ودخی طفل قونداقدن چوزلدکده فضلات
برازیه سنی دفع ایتمك آسان اولور بعضی خاتونلر اول خصوصده غفلت ایلیوب قماطنی چوزدکلری
ساعت فضلاتنی مندفع بولمسه لر انقباض قیاس ایدهلر انك صحتنی بلمك طریقی اولدرکه قماطنی حل
ایتدکلری حینده طفلی بر ساعت مقداری بوش قویه لر دفع ایدهجکی وار ایسه دفع ایلیه اکر انده نصکره
دخی انقباض بولنورسه بیلکنه تقید اولنور ودخی لایق اولان اولدرکه طفلك نوم ویقظه سی حالنده

احوالنی تفقد و تجسس اوزره اولهلر اکر طفلده حرکت و اضطراب و بکاء بولنورسه البتّه بزننه یاخود
تفسنه برکونه اذیت حاصل اولمشدر اولالم بدننده اعضاسندن برعضوینده وجع عارض اولمقدنمی یاخود
حرارت وبرودتمی یاخود قمل وبراغیث وبق وبعوضه امثالی موذیاتک اذیتلرندنمی یوخسه آجلقدنمی
یاخود طوقلقدنمی یاخود ماسبقده ذکری سبقت ایلدیکی اوزره امتلادن وسود معده سنده فاسد
اولمقدن طفلده زیاده اذیت وتفزع حاصل اولور الحاصل بدنده متأذی اولدوغی معلوم ایدینوب دفعی
ایله مقید اولملودر زیرا طفل کندوده واقع اولان اذیتی اعلامه قادر اولمامغله حرکت واضطراب وصیحه
وبکاسندن البته برشیئدن متأذی اولدوغنه استدلال اولنور ومع ذلک تقویت مزاج اطفال ایچون
ایکی شیئه ملازمت واجبدر بری تحریک لطیف ایکنجیسی قاعدهٔ موسیقی اوزره تغنی والحاندرکه
تنویم اطفالده بین النسوان عادت جاریه دندر زیرا تحریک لطیف فضولی تحلیل ایدوب حرارهٔ
غریزیه نک انتعاشنه واخلاطک دخی تحللنه سبب اولمغله ایدن طفلک دماغنه بخارات لطیفه
تصاعد وارتفاع ایدوب اول بخارات دماغی طولدردوب ممتلی قلمغله موجب نوم اطفال اولور اعتدال
اوزره نوم واستراحت دخی تقویت مزاج بدنه بادی اولمغین طفلک ازدیاد نشو ونماسنه باعث
اولور زیرا نوم معتدل ده اولان حالت کرک سنّ طفولیت کرک سائر اسنانده اولسون ابدان انسانیه
اولیقودن حاصل اولان منفعت سبب امداد حیات اولدوغی کلیاتدن اسباب ستّهٔ ضروریه دن
نوم ویقظه بیاننده تفصیل اولنمشدر [سائر مؤلفین] اما کرکدرکه مهد طفلی عنف وشدت ایله صالیوب آهسته تحریک
ایده لر باخصوص شعیب دصاعره یا نورمش اولهلر صاتحمق کرکدرکه لبن معده سنده متمخض اولمیه
یعنی معده سنده اولان سود چالقه نوب فاسد اولمیه کذلک الحان موسیقی نک نفس حیوانی ایله شدّت
مناسبتی اولدوغیچون تغنی والحاندن اطفال دخی متلذذ اولمغله نفسلرینه انبساط وجبوره وفرح و
سرور ویروب تقویت مزاج روحه موذی اولور وحزن وکآبه وغضبلرنی ازاله ایتمکله نوم واستراحت
ایراث ایدوب انتعاش قوی دموجهله انده یا دنشو ونماسنه موذی اولور حتی اول اثناده تحریک وتلحینی
ندمعتاد قبول ایدهلرسه اکا کوره حرکت اولنور وبعد زمان ریاضت وموسیقی یه استعدادی دخی
اول مقدار ایله بلنور دیدیلر بعده اینی معلوم اولدکه موسیقی صنایع ریاضیه دن بوعملده آنده نغمات
احوالندن بحث اولنور موسیقار اول نغماتک آلتلریدر طنبور وعود ورباب وقصب وچنک وچغانه
کبی اصحاب رصددن اکثر حکما بو الحان آوازلری چرخک دوراندن اخذ ایتدک دیمشلر وادوار
کتابلرنده مسطور اولان اولدرکه علم موسیقی حکماء افلاکک دوراندن اخذ ایتمشلردر پس اون
ایکی مقام ویدی آوازه ویکرمی درت شعبه وقرق سکز ترکیب اوزره بو علمی وضع ایلمشلر مثلا اون
ایکی مقام دوازده بروج مقابلنده ویدی آوازه کواکب سبعهٔ سیاره مقابلنده ویکرمی درت شعبه
یکرمی درت ساعت مقابلنده وقرق سکز ترکیب برسنه ده واقع اولان قرق سکز هفته مقابلنده وضع
اولنمشدر ومقامات دخی هر بیری بر برجه منسوب طتوب اصحاب نجوم اوزره هر شب و روز
سبعهٔ سیاره یه منسوب اولان ساعتلرده مناسبت بولنمسه زیاده تأثیرنه ذاهب اولمشلردر
کلهٔ حکما دخی فصل ریاضیده اول قاعدهٔ درکار طوتوب ارواح وانفاسده عظیم تأثیرنی اثبات
ایتمشلردر بناءً علی ذلک نقل روات اوزره اصل مقاماتدن راست حمله اصفهان ثوره عراق جوزایه
کوچک سرطانه بزرک اسده حجاز سنبله یه بوسلک میزانه عشاق عقربه حسینی قوسه زنکله
جدی یه نوا دلوه رهاوی حوته منسوب اولمق اوزره مقرردر وتغنی فن موسیقی قاعده سنجه
نغماتله تردید صوته دیرلر امری مطلقا اصوات ونغمات نفوس وابدانه تأثیر ایدوب روح ونفسی

تحریکه

تحریکه عظیم دخلی اولدوغندن حکما دیدیلرکه شول کسنه نک که روحی نفسنه غالب اولور تصفیهٔ دریاضتله نفس
اماره یی قهر ایلیوب مملکت بدننده زمام حکومتی سلطان روح الله ویره نغمات والحان موسیقاریه استماع
اتمک روحی روحانیات جانبنه تحریک ایدوب تألهه ومبدأ اوله اوصافیله اتصاف وتشبّهه شوق
ویرر اولاجلدن ارسطو ارغنونی ایجاد ایدوب مشایخلر واشراقیلره تعلیم ونصیحت اثناسنده چالدررلر
ایدی اما شول کمسنه نک که نفسی روحنه غالب اولوب بدننده نفس اماره حکمنی اجرا ایلیه نغمات استماعی
انک نفسنی شهوانیات وبهیمیه جانبنه برمرتبه تحریک ایدرکه دردمند انسان کاهی بربیت عاشقانه
استماع ایله درکات هوا وهوسه اوچارکیدرخبری اولماز بعده اینی بودخی معلوم اولدکه الحان
موسیقاریه نک اصلنده نفس حیوانی ایله شدّت مناسبتی اولدوغی جهتدن افراد بشردن ماعدا
سائر سمعه قادر اولان حیوانات دخی متأثر ومتلذذ اولمق کوردیلر ایدی ولکن اعدل امزجه اولان
انساندن ماعداسنده تأثیری نادر اولوب افراد نوع بشرده دخی قوة مدرکهٔ سامعه نک قوّت وضعفی
واخلاط اربعه غلبه سندن ناشی رقّت ولطافتی وغلظت وکثافتی مقتضاسی اوزره تأثیری متفاوت
اولوب هرکس استعدادلری مرتبه متلذذ اولورلر اسباب خارجیه حسبیله دخی تأثیرده تفاوت
مقرردر ازجمله ذکری سبقت ایلدیکی اوزره ارباب نجوم دوران فلکدن بردوره ده سبعهٔ سیاره نک
باذن خالقها علی طریق المناوبه تصرفلری وقتنه مصادفت ایدن نغمات متناسبه نک تأثیری
غایة الغایه فرح فزا اولوردیرلر استاد الاطبا اولان ابقراط دنیا لذتلری درتدر لذت اکل لذت
شرب ولذت جماع ولذت سماعدرکه نغمات لطیفه استماعندن حاصل اولور اوکیاوچ لذتک
تحصیلنده تعب ومشقت وکثرتنده علت ومضرت مقرردر اما الحان لذیذه نک کثرتی روح اولور دیمش
حکمادن منقولدرکه قدما صنعت موسیقی وآلتی اولان موسیقاری مجرد لذت ایچون وضع ایتمیوب
بلکه جودة حیات واکا مقارن اولان منافع عدیده ایچون وضع ایتمشلر مثلا انلرک زعملرنجه الحان
مؤثره معبدلرنده حسن عبادتلرینه ومحل حربکرده ازدیاد شجاعتلرینه وخسته لکلرنده دفع
علت وتحصیل قوتلرینه مدار اوله الحان موسیقی نک والتنک حرمتی وصبیان تدبیرنده نسوانه عادت
اولان تغنی نک اباحتی کتب شرعیه فقهیه وسائر علوم دینیه ده مصرح ومبیندر فلله الحمد
ازجمله طفل رضیعه قصد جائزدکلدر اما اکر بحسب الضرورة استفراغ دمه احتیاج بولنورسه حجامت
لا بأسدر زیرا حکما عند الاحتیاج طفل شش ماهه دن حجامتی جائز کورمشلر واخلاقلرینی تعدیله
سعی ایدوب انفعالات نفسانیه عروضندن صیانت ایده لر واویقو یه یاتدقده یانده صیحت صداسی
ایتمیه لرکه سهر عارض اولمغله غضب وتفزع ایراث ایلمیه ویانلرینه صور منکره قریب ایتمیه لرکه خوف
شدید عارض اولمیه وجدّا احتراز اولان خانه ده دخی قومیه لرکه غم ایراث ایدر ضوء کثیر دخی چندان
مناسب دکلدر زیرا مذکوراتک جملهسی طفلک نشاطنی کسر ایدوب حسن نشو ونماسنه مانع
اولور وامزردکره جانبیندن علی التسویه ارضاع ایده لر یعنی کاه یمیننده وکاه یسارنده تعزیروب
علی التوالی برطرفندن ارضاع ایتمیه لر وقماطنی دخی علی قدر الامکان یمشاق شیلردن اوله وهر ساعتده
قماطنی فتح ایده لرتاکه برمقدار کسب هوا ایلیه وحلاوات ایله تحنیک ایده لر ودیشلری بتنجیه دکین
کوزلرینه تحمل چکیه لر ومضغه محتاج اولان نسنه لری ایدوردمیه لر واون کوننده بردفعه طفله برحبه مقداری
حجر البقر ایچوره لرتاکه امعالرنی رطوباتندن تنقیه ایدوب سودک هضمنی زیاده ایلیه
یعنی هضملرینه معین اوله بو خصوصده تدابیر کثیره واردر اما انشاء الله محلنده بیانی اولور

الفصل الثانی فی تدبیر الفصّال والفطام

مثلا اطفالک مدة رضاعلری وتندیجله طعام

آلشدرمه‌نك وسوددن كسمه‌نك اوقاتی ونهوض وقیامه استعدادلری محللرنده یكلری احوالی
بیاننده‌در معلوم اولاكه مدت رضاع طباً وشرعاً حولین كاملین اولماسی معززاولدوغی سابقا ذكر اولنمش
ایدی بناءً علی ذلك ایكی سنه مرورنده طفلك انقطام وانفصالی لازم اولدوغی صورتده مقدم تدریجله
غدایه آلشدرمغه محتاجدركه زمان فطام كلدكده بالكلیه انقطاعی ممكن اوله اول خصوصده دخی اطبانك
مذاقلری متغایردر مثلا مولودك ولادتندن نه مقدار زمان مرور ایتدكدنصكره سوددن غیری غدا
ویرلمكه ابتدا اولنماسنده قدما بنجه قیل وقال ایلدیلر ازجمله حاجی پاشا مرحوم شفاسنده ولادتلرندن
قرق كون تجاوز ایتدكدنصكره جواز كوسترمشلر حتی بوغدا قرق كوندنصكره اطعام اولنمق عادت
جاریه دندركه طفله هم غدا اولور وهم اویوجد وهم الام واوجاعنی تسكین ایلیوب سمز دیمشلر
صفتی اوج عدد بیاض بیوك خشخاش باشی اخذ ایدوب تخمی اچنده ایكی اوذینه قویرق یاغنی
سوره‌لر واتش قرشوسنده كباب بشوررگبی بشوره‌لر بعده تخمنی چیقاروب ایروجه دوكه‌لر وقبوغنی
دخی دوكوب الده دكدنصكره بربرینه ضم ایده‌لر وبرمقدار ماورد تخمی واوج دانه مصطكی واوج دانه
لبان دخی سحق ایدوب انلره ضم ایده‌لر بعده كفایت مقداری تازه اریمش قویرق یاغیله لعوق ایدوب
حلاوت ویره‌جك مرتبه نبات شكری یاخود سكرطبرزد ضم ایلدكدنصكره هر كیجه ایكی اوج پرمق
مقداری یلاده‌لر بوندن ماعدا متوسط غدالر ومناسب دوالر ویرلیوب تدریج ایله طعامه آلشدرلور
كبار اطبا مختارلری اوزره اكل طعامه اعتیادك ابتداسی یاز كونی اولمیوب كوز ایامی یاخود بهار
فصلی كركدركه لیل ونهار مساوی اوله دیدكلری زمان فطامی بیاننده حتی اكثری تصریح ایلیوب
طفلی سوددن كسمه‌نك افضل اوقاتی كوز فصلی یا قیش ایامی یاخود بهار موسمی كركدر اكر یاز كونلری
واسیجق موسملری بولنسه سوددن بالكلیه قطع ایدوب طعامه اقتصاردن نشأت ایدن مضرتلر ابرییسی
غدا البته صویه مقتضی اولمغله یازك حرارتی كثرة شرب مایه مؤدی اولور وعندیدكه اطفاله چوق صو
ایچورمك ضرر ایدر دیدكلری مقدما ذكر اولندیغی اوزره طعامه آلشدرمق سوددن كسمزدن
برمدت زمان مقدم بولنمق لازم ایدوكی محقق‌در اكثر یا ولادتلرندن التی ای مرورندنصكره مباشرت
ایدرلر محصل الكلام پس طفله سوددن غیری غدا ویرلمك مراد اولنسه اولا مرضعانك تجنیه اولنمه كه
معتادی اوزره سود ویرمیوب امزرمك نوبتی كلدكده برمقدار خاص اتمكی چیكنیوب یدوره‌لر زیرا
اولا اطعمه‌سی نان اولمق هر وجهله انسب واوفق وچیكنمش اولدوغی هضمه موافقدر بعده صبر ایلیه‌لر
تاكه اول غدا معده‌سنده منهضم اوله اندنصكره مقدار كفایه ممه ویره‌لر اول دخی هضم اولندقدنصكره ینه
چیكنمش اتمك ویره‌لر وكاهیجه بال شربتنده اصلدوب یاخود كندی سودی ایله مزج ایدوب یدوره‌لر
پس ثنایا تعبیر اولنان اوك دیشلری ظاهر اولسه تدریجله دخی اقوی اولان غدالر ویرلور اما قتی اولیوب
چیكنمه‌سی زحمت ویرمز طعاملر ویرلمك محتاجدركه دیشلرك بتدكلری یرده دیشلرك كندیلری ضعیف
اولمغله چیكنه‌سی انلری تحریك ایلیه حكماء حكمت شعار اتفاقلری اوزره باذن الله تعالی جمله دیشلردن
اول ثنایا ظهور ایدر انك دخی اوقات ظهوری مختلف اولوب بعضی طفلك یدنجی آیده وبعضیسنك
دخی صكره ظاهر اولور خاتم الاطبا اولان جالینوسدن منقولدركه تیز بتن دیشلرك ظهوری آسان
والم ووجعی از اولور اما اول دیشلر بدی وضعیف الجوهر اولور پس بكج بتسه ظهوری عسیر والم
واضطرابی زیاده اولور اما دیشلری قوی وپك اولور وفصول سنه‌دن ربیع فصلنده اولكر طوغوغی
ایامده بترسه وجع واضطرابی قلیل اولوب زیاده الم ویرمز اكر یاز وكوز فصللرنده بترسه اطفاله
اوجاع كثیره عارض اولور وعندندن ماعدا امراض عدیده ظهوره كلور اكر قیش ایامنده بترسه وجعی

مستعد

مستعد اولور اما دیشلرك اتی توزم ایتمز دیمش باتچی وجه كان ثنایا بتدیكی ایامده چینمه‌سی آسان اولان
اغذیه ویریلور اما طعامده ترقی لازم اولمغله قوی الغذا اولان اطعمه دخی تجویز اولنور اول اجلدن مقدار
قلیل صو دخی ویرمكه مباشرت لازمدر تاكه كیلوس غدانك ماساریقایه دكیجه چكلمه‌سی آسان اوله
ممدوح ومستحسن ومأمون الغائله اولان بلیغ صوی د بلیغ چوربه‌سی وانلرك امثالی خفیف غدالر
استعمال ایدرلر لكن اما واجب اولان اولدركه مرضعه‌نك ویردیكی سود ایله اول طعام بر وقتده مجتمع
اولمیوب مقدار دخی طفلك انهضامی مرتبه‌سندن زیاده بولنمامغه محتاجدركه امتلا جهتیله فاسد اولمیه
اكر اول خطا بولنمغله كنكه ظهور ایدوب طفلك قارنی شیشمش وبولی بیاض كلورسه غدا خصوصنده
هر شیدن منع ایدوب بعضی مداواته مقید اوله‌لر وقارننه ومعده‌سنه هلمنم ضمادلر اوروب مناسب
یاغلر سوره‌لر وحقنه قویه‌لر اعراض مذكوره منفع اولمادقجه غدا ویرمیه‌لر ازجمله معده‌سنه دهن ناردین
طلا ایده‌لر بو ضماد دخی نافعدر صفتی سمیزی اسكی شرابه اصلده‌لر وزعفران وقرمكی وادزم بیچكی
هر برندن برر مقدار اخذ وسحق ایدوب اول نفع اولنان سمید ایله تخمیر اولندقدنصكره قاشغلق تعبیر
اولنان محلدن كوبكنه وارنجه ضماد ایده‌لر پس مدت رضاع تمام اولوب بالكلیه سوددن قطع ایتسه‌لر
ویردكلری اطعمه‌نك لبن ایله بعضی مرتبه مناسبت ومشاكلتی اولمغه محتاجدركه هضمی آسان اولوب
طفله ضرر اصابت ایلیه ازجمله سكری محلبی پروره‌لر كنج قیوندن صاغلمش سود ایله دوكلمش پرنج ایله
بشمش اوله ولسان اطباده بلابیط دیدكلری خاص اتمك ایچیله سكردن بشوردكلری طعامی ویره‌لر
خاص اون وسكر ایله پرورده اولنوب برمقدار بادم یاغی ضم اولنان غدا دخی مناسبدر كه خواتین اكا
بولاج تعبیر ایدرلر بونلرك كوندز نصف النهارده استعمالنی ترجیح ایتمشلردر علامه سمیزی خالص بوغدی
ایله بشوروب یدورمكی تجویز ایتمشلر اكر طفل ممه امكه الحاح ایدوب اغلرسه مرضعه‌نك حلمه‌لرینه بعضی
مر ونوبت ویریجی شیلر سوره‌لر ازجمله مر مكیدن برمقدار اخذ وسمزاوت ایله معا سحق ایدوب سوره‌لر
نوبت ویرمه‌سی متردد ودخی طفله خفیف شوربالر وخفیف اتكر پرورده‌لر لكن ابتداء لحوم تسمیندن
هر نه كونه اولورسه اولسون احتراز لازمدر زیرا انلرك معده‌لری ات تسمینی هضم ایدمیوب امتلایه مبتلا
ایتمكله امراض صعبه‌یه مؤدی اولور كبار اطبا خفیف چوربه‌لر ایله اتلر تربیبنی بوطور اوزره تقریر
ایتمشلردركه ابتداء بلیغ صوییله بشمش چوربه‌لره آلشدروب بعده اتنی ویره‌لر اندنصكره طاوق
صوییله بشمش چوربایه نقل ایدوب بعده اتنی استعمال ایتدوره‌لر بعده اوغلاق اتی چوربا سنه
ولحمنه انلردنصكره كنج قیون اتی چوربا سنه ولحمنه ترقی ایده‌لر هضمی بطی اولان طعاملردن احتراز
ایلیوب هریسه وقیون دكی باشلری ودبرك بشمش یمرطه وانلر امثالی ثقیل شیلر یدورمیه‌لر
وسود قسمندن آغوز دیدكلری شیدن صاقنه‌لر حاصلی سوددن كسلن اطفالك تدبیرلری مرطب
شیلر ایله اولمق لازمدر زیرا انلرك مزاجلری رطوبت اوزرینه اولمغله غدالری دخی مزاجلرینه مشاكل اولوب
نشو ونمالری سریع اوله پس اطفال اوتورمغه وحركته اقتدار تحصیل ایدوب ایاغ اوزرنده طورمغه
مستعد اولسه‌لر اكا چوكه طورمق دیرلر اول وقتلرك هر برنده صیانتی لازم اولان حمایة سعی ایده‌لر
اولا اوتوروب وسورتمكه مباشرت ایتدكلری محلده واجب اولان اولدركه اوتوردیغی وسوروندیكی
یرلر یمشاق اولوب قتی اولمغه محتاجدركه اول یرك خشونتی سببیله طفلك اعضاسی متأذی اولمیه
ومواجهه‌سنده اغاج دیجاق وانلرك مثللی باتچی وقاطع مضر شیلر بولنمیه‌كه طفل آنك اوزرینه
دوشرسه ضرر اصابت ایلیه دیوكسكلی الچقلی یرده دخی اولمیه‌كه دیوار لمدقده الم زیاده اولمیه وایاغ
اوزره طوروب مهما امكن یوریمكه اقتدارلری بولندقده اول حالتده اطفالك برنلرنده اولان رطوبتك

قلتی وكثرتنه مبنی در زیرا بالنسبه رطوبتلری قلیل اولان اطفال تیز یوریوب و بالنسبه مرطوب المزاج
اولنلر كیچ یوررلر باقی وجه كه اطفالده یورمكه امكان نمایان اولدقده جایز حكم ایدلر كه من غیر اهتمام یورتمكه
اقدام ایدرلر زیرا دخی بالطبع یورمكه اقتدارلری اولمامغله یحتمل كه دیزلرینه و بوطلرینه وارقه لرینه اولان
فقره كمكلرینه آفت اصابت ایلیه اول اثناده لایق اولان معروف آلت ایله یعنی اطفال ایچون موضوع
كوچك عربه لر ایله یوریتمكه مباشرت ایلیه لر و بالطبع یورمكه اقتدارلری بولندیغی اثناده صوق
صوغی چوق ایچورمكدن و ماء بارد ایله غسل اولنمقدن حذر ایده لر زیرا سكرلرینه كثافت عارض اولمغله
كما ینبغی حركته وفا ایتمیوب آخر ضرره دخی مؤدی اولور اول اثناده لازم اولان ممكن اولدیغی مرتبه
ریاضته سعی ایده لر ریاضت بر شخصك تنفسی عظیم و متواتر اولنجیه دكین حركت ارادیه سیله
حركت ایتمسندن عبارتدر كه حفظ صحتك معظم تدبیری اولدر علی الخصوص سن طفولیتدن سن
صبایه انتقال ایتدكلری ایامده بالطبع انلرك كثرت حركته میل تاملری بولنور اولمغین انده مناسب
اولان ریاضته مداومت ایتدیرمك لازمدر ان شاء الله الملك المنان تفصیلی فصل آتیده بیان اولنور

الفصل الثالث كلام كلی فی تدبیر الصبیان مثلا مولود حد رضاعی و هنگام فطامی تجاوز ایدوب
دیشلری بتمكه شروع ایلدكده اهم اولان تدابیر بیانده در معلوم اوله كه قچن ثنایادن ماعدا انیاب دیدكلری
دیشلری دخی بتمك علامتی ظاهر اولسه مقدما ذكر اولندیغی اوزره طفلك اغزنه چینمه سی قتی اولان شیلر ویرمكدن
حذر ایده لر زیرا طفل اول شی چینمكه مشغول اولدقده صورتده بامر الله تعالی دیشلر ایندن خلق اولنه جق ماده فی
تحلیل ایتدیككندن ماعدا یحتمل كه طوغری بتمكه دخی مانع اوله اول حینده لازم اولان مناسب اسنان اولان
محله طاوشان بینیسی ایله طاوق یاغنی مزج ایدوب سوده لر كه اول محلك سهولتله یارلمسی و بالطبع دیشلر
بتمه سی آسان اوله زیرا دماغ الارنب بالخاصه دیشلری تیز بتورر و شحم الدجاج حار و لطیف اولمغله بتورمكه
معین اولور بو ایكیسی اول خصوصده مجرباتندندر قاز و اوردك یاغلری و قایمق و كل یاغیله عنب الثعلب
عصاره سی سورمك دخی نافعدر دیشلر چیقمغه مقدر دیدكلری دیش اتلری یاریلوب انیاب ظاهر اولمسه
باشلرینه و بیونلرینه زیت مغسول فاتر اطلا ایده لر كه اول اطلا باذن الخالق تعالی اول محلك یارلمسنده
و دیشلرك ظهورنده شدت وجعلری سببیله باشده و بیونده حاصل اولان اعیائی دافع اولور و دماغ
و نخاعلرینك سكرلری تقویت بولمغله دیشلری دخی قوة بولور كذا اطبا اول اثناده زیت مغسولدن
فاتر اولاقلرینه دخی طامله ده لر زیرا دماغلرینك رطوبتی دیش اتلرینه ایندرمك ایله اولمحلی ترطیب
ایلیوب اعصاب دماغه قوت ویرر دیدیلر قچن طفلك دیشلری یكلشوب انلر ایله بر شیء امزمق ممكن اولسه
حال بوكه اطفال اغزلرینه كیرن شیء چینمكه و پرمقلرنی ایصرمغه مائللردر اول اثناده واجب اولان تازه
بیان كوكی یا كه عسل ایدوب و قازیوب طفلك اغزنه ویرلجك مرتبه پارچه پارچه قطعه لر دوزه لر
و طفل بر شیء چینمك استدكده انك بر قطعه سنی اغزنه ویره لر اكر عرق السوس طری بولنمزسه رب السوس
ویره لر انلری چینمك دیش اتلرینه قوة ویرر بالخاصه قرحه دن و وجعدن منع ایدر كذلك اغزلرینی
عسل و ملح ایله اوغمق دخی دیش اتلری یاره اولمقدن و سایر وجع و عرضدن منع ایدر ابن سینا
امور مذكوره یی ذكر ایتدكدنصكره اطفالك دیشلری بتدیكی وقتده بیونلرینی زیت عذب ایله و انك مثلی
طاتلی یاغلر ایله اوغمق موافقدر دیدكلری بلا غسل دخی سورلمك نافع اولدوغنی كوستردر زیرا زیت عذب
كمالنی بولمش زیتوندن صقلنه دیرلر خام زیتوندن صقلنه زیت عذب تعبیر اولنمز بلكه زیت انفاق
دینلور بعد ازین بو دخی معلوم اوله كه قچن اطفال تكلمه سر آغاز ایدوب نطق روح افزایه باشلسه لر
لایق اولان اولدر كه مخارج حروفی آسان اولان الفاظ ایله و مزاجنه ملایم اداله تكلمی تعلیم ایده لر

حتی

حتی آسان و جمله سوز سویلمكه آلشه اكر كثرت رطوبتلرندن ناشی تكلملرنده عسرت بولنور ایسه بعضی
اطفالده لسانلرینك استرخاسندن ناشی تمتمه و فأفأه دیدكلری بلتكلك عارض اولور كتاب
ذكر اولندیغی اوزره سببی معلوم ایدنیوب معالجه سنه اهتمام ایده لر اكر عسرتدن قطع نظر تكلمك عادتا وقتی
كچسه واجب اولان اولدر كه لسانی دائما تحریك ایدوب احیانا تریاق فاروق ایله دلك ایده لر اول صورتده
تكلم ایچون الحاح اولنمق دخی عباحده اما رفق و ملایمت ایله اولوب طفله الم و اذیت ایله اولمیه استرخاء لسان
معالجه سنده مجرب اولنان مداواتك دخی مناسبی استعمال ایده لر قچن اطفال سن طفولیتدن سن صبایه
منتقل اولسه لر كه اعضالری استحكام بولوب كما ینبغی حركته قدرتلری بولندیغی مدتدن عبارتدر اول
مدت قاعدهٔ اسبوعیه اوزره معتدل المزاج اولان اطفالده یدی یاشلرینك نصفنده میسر اولمغله اكثریا
اوچ بچق یاشلرنده منتقل اولورلر اول ایامده اخلاقلرینك حسن اولماسنه رعایت و اهتمام لازمدر كه
هر وجهله اعتدال كسب ایلیه زیرا صبیان اول اثناده بعضی امور خارجیه ادراكنه طالب اولوب لكن
بدنلری ضعیف و فكر و فراستلری ناقص اولمغله حقیقتنه واصل اولمیادقلری و حسن و قبحی ادعان
ایده مدكلری اجلدن اكثریا انلره عارض اولان احوال اخلاقلری امورنده سوء تدبیر اولنمقدن نشأت ایلدر
حسن تدبیرلرینك طریقی صبیانه غضب شدید و حزن و غم و الم ویرن شیلردن و زیاده خوف
عارض اولمقدن محافظه اولنمقدر انك دخی طریقی هر بار اوضاع و اطوارلرینه تقید و تأمل اولنوب
آرزو و اشتها ایتدكلری اشیایی ممكن اولدقجه مرتبه احضار ایدوب نفرت و اكراه ایتدكلری شیئی
نظرلرندن تبعیده سعی اولنمقدر بو مساعده دن صبیانك هم نفسلرینه و هم بدنلرینه منفعت عظمی
حاصل اولور نفسلرینه عاید اولان منفعتك بیانی بوكه كوچكدن حسن خلق ایله پرورده اولدقلری
اجلدن اخلاق حسنه انلره ملكه اولوب منفك اولماز بدنلرینه عائد اولان منفعتك بیانی بوكه
اعضالری اصابت نفسانیه دن حادث اولان سوء مزاجدن سلامت بولور زیرا غضب شدید
بدنی قزدروب حرارتی ثوران ویرمكله سوء مزاج حاره یه مؤدی اولور و خوف شدید بدنی
تبرید ایتمكله سوء مزاج بارده ایراث ایدر سایرلرینك دخی هر بری سوء مزاج مناسبه مؤدی اولدقلری
مقرردر كه محلنده بیان اولنمشدر بو دخی متعارفدر كه اخلاق مزاجه تابع اولمغله اخلاق حسنه
اعتدال مزاجه و اخلاق ردیئه انحراف و سوء مزاجه تابعدر اكاد لا تنفك ایدر اما كاه اولور مزاج
اخلاقه تابع اولوب حسن و قبحدن برخلقه معتاد بولنسه بدنده اول خلق معتاده مناسب مزاج
حاصل و حادث اولور زیرا بر كسنه غضبه معتاد اولسه بدننده سخونت حادث اولوب ذكر اولندیغی
اوزره سوء مزاج حاره یه مؤدی اولور اكر غمه مبتلا اولسه یبوست عارض اولور كذلك اهل
نفسانیه شدتدن فرحدن ماعداسنده هر برینك اعتیاد و افراطندن امراض مناسبه حادث
اولوب افراط فرحدن موت فجاءة واقع اولور عامهٔ ناس اكا شادمرك دیرلر اول اجلدن تعدیل
اخلاقه سعی ایتمك صحت نفس و بدنی حفظ ایتمكی مستلزم اولدیغی احوال مذكوره بیلندكدنصكره
صبیانك احوالنده علی ما ینبغی تقید اولنور و دخی اول ایامده لازم اولان تدبیرات اولدر كه قچن
صبیان اویقودن اویانسه لر اولی و احسن اولان حمامده ویروب كما ینبغی غسل ایده لر بعده بر ساعت
مقداری كندی حاللرینه قویه لر كندیكی كبی اوینایه لر اندنصكره بر مقدار طعام ویروب بعده ینه
اوینامسنه اجازت ویره لر اویكیدن زیاده مرادی اوزره حركت ایتدكدنصكره انضمامدن مرتبه طعام
ویره لر اما غلیظ اولمیوب مقداری دخی كثیر اولمیه صبیانی امتلادن زیاده محافظه لازم اولمغله
دفعهٔ واحده اكثار غذادن منع اولنورلر زیرا متواتراً اكل علی الاكل حصاة و خنازیر و تشنج امتلائی

امثالی مرضلر حدوثنه و تولدینه معین اولورزمانده خلقی بوقحط و راقی فهم ایتمیوب متواتراً اکثار طعامدن

صبیانده امراض کثیره حدوثنه باعث اولورلر خصوصا که ییدکلری اغذیه غلیظه اوله اول خصوصده

مناسب اولان اولدرکه طعامی چوق کوستروب آز ییدره لر تا که کوزلری طویوق ایله قناعت ایلیه

و قبل الانحدار طعام اوزرینه صو ایچکدن مهما امکن منع ایده لر اول خصوص بیوک آدملرده دخی محفوظدر

اما صبیانده زیاده صیانت لازمدر و بولانق صو دخی ایچورمکدن صاقنه لر که مثانه لرنده رمل و حصا

متولد اولمیه کا عجه قاون و خیار چکردکلرینک مستحلبی که بر مقدار زاز یانج و سکر دخی ضم اولنمش اوله

ایچوره لر و انواع اشربه حارّه دن جدّا صیانت لازمدر الحاصل صبیانک سر رشته عمر عزیزلری عقود

سنیندن ایکنجی عقده بالغ اولنجیه دکین منوال محرّر اوزره تربیه ایلیوب بعده قوّه نظریه و عملیه

و مکارم اخلاق تحصیلی ایچون معلّم ادیب تأدیبنه تسلیم ایده لر معلّمک تعلیمنده و صبیانک

تعلّملرنده طبّاً و شرعاً و عقلاً لازم اولان شروط و قیود و کندیلرینه و والده و والده لرینه

واجب یا خود مستحسن اولان اعمال و امور معاشرلرینه دائر اولان سائر

احوال ان شاء الله تعالی عن قریب بحسب الامکان تحریر و بیان اولنور والله الموفق

المقالة الرابعة فی کلام المجمل والتفصیل لامراض الجزئیة الواقعة خاصة باعضاء الاطفال والصبیان من الفرق الی القدم ظاهرها و باطنها و هی تشتمل علی ابواب

معلوم اولدکه شیخ رئیس قانونده امراض صبیان بیانی فصلنده صبیانه بعضو عضو عارض اولان امراض جزئیه یی

بتمامه ذکر ایتمیوب بعضی شهرت شعار اولنلری دخی امراض جزئیه نک عینی ایله بلا ترتیب تحریر ایلیوب

ماعداسنی کتاب ثالثه حواله ایتمکله تألیفلری صدده شفا و یردیکی اجلدن بو مقاله ده انلرده ظهوری خاص

اولان مرضلرک علی الترتیب تسویدینه اهتمام اولندی الله الموفق والمعین کتاب اولده ذکر اولندیغی اوزره

انسانک عمرلری یعنی ترکجه یاش تعبیر اولنان مدّت حیاتلری اوّلا درت قسمه منقسم اولوب سنّ نما

و سنّ وقوف و سنّ کهولت و سنّ شیخوخت تعبیر ایدرلر سنّ نمایی دخی اقسام خمسه یه تقسیم ایدوب سنّ طفولیت

و سنّ صبا و سنّ ترعرع و سنّ غلامیت و سنّ فتی دیرلر ایمدی بو محلده سنّ نمانک تفصیلی لازم اولدیغندن

معلوم اولدکه سنّ طفولیت اولدرکه مولودک ولادتندن نهوض و حرکته مستعد اولنجیه دکین یعنی حیاهه قدرتی

بولنوب یوریمکه قادر اولنجیه دکین مرور ایدن مدّته دیرلر یعنی بش یاشنه وارنجه اولان مدّتدر زیرا نوع بشرک

ابتدا ولادتلرنده اعضالری غایت رطوبت اوزره اولمغله حرکت و قیامه دکل طوغریجه طورمغه اقتداری اولمدیغی دخی

مقدماً ذکر اولنمشدی لکن امزجه لرینک اختلافی حسبیله اول رطوبتک قلّت و کثرتندن تفاوتی اولمغله کیمی

تیز و کیمی کچ حرکت ایدر اول حالت طبیعی بعضی اطفالده مربیه لرینک یعنی قابله و مرضعه و طایه لرینک تدبیرده

وخطالری سببی ایله دخی متفاوت اولوردی بو مدّتده اطفال صحیح المزاج و مریض اعتبار اولنمدیغی تقدیرجه

مذهب جالینوس اوزره حالت وسطدن معدود اولور و سنّ صبا نهوض و حرکته استعدادلرندن صکره

اعضالری اشتداد و استحکام بولنجیه دکین و سنّ طفولیتده بتان دیشلری دخی ساقط اولوب تکرار

بتدیکی یا خود بتمک علاماتی ظهور ایدنجیه دکین مرور ایدن مدّته اطلاق اولنور غالبی سکز یاشلرینه

بلوغه دکین تعلیق اولنمشدر بو مدّتده رطوبت غریزیه لری سنّ طفولیتده بولندیغی مرتبه ده اولیوب

اصلاح پذیر اولمغله صبیان اجناس اصحّادن عدّ اولنوردیمشلر و سنّ ترعرع مولودک اعضاسی استحکام

بولوب تمام حرکته قدرت و دیشلری دکشدردیکی مدّتدن رهاق و بلوغه بالغ اولنجیه دکین

مرور ایدن زمانه اطلاق اولنور بو مدّتده یعنی سنّ ترعرعده صبیانک غذایه اشتهالری هضملرندن

زیاده اولور زیرا حرکته استعداد کامله بولنمغله رطوبتلرنده تحلیل بولنوب بدلما یتحلل دن ماعدا

ازدیاد نشو و نما ایچون باراده الله تعالی هضملرندن زیاده غذایه طالب اولورلر و سنّ غلامیت بلوغدن که

رهاق دخی تعبیر اولنور مولودک بالغ اولدقدن صکره یوزنده و سائر اعضاسنده قللر ظهورنده یعنی

بیغی و صقالی و ولادتدن صکره ساجک و سائر قللری بتنجیه دکین مرور ایدن اول مدّت رطوبت غریزیه لری

نقصانه میل ایدوب حرارت غریزیه لری نهوض ایدر یعنی حرکته باشلر و قوای مدرکه لری دخی ادراکه باشلیوب

عقلنه حکم اولنور و ماده بنی نوعی اکلان منیسی تولد ایدر و علامات ظاهره دن بورنی اوجنده اولان

غضروف متفرق اولوب اجزاء اعضاء حلقومدن خنجره تعبیر اولنان جزء غضروفی دخی نمایان اولور

و صوتی غلظت حاصل ایدر و سنّ فتی وجه مشروح اوزره صاج و صقالی ظهوری زماندن سنّ نشو

و نما انتهاسنه وارنجه مرور ایدن مدّته دیرلر اوتوز سنه یه قریب اعتبار اولنور اللّهم اوصل جمیع مولود

المسلمین الی مراتب الاسنان امام الاطبا اولان ابقراط فاضل فصول اسمیله موسوم اولان کتابنک اوچنجی

مقالهسنده صبیانه سنّ نمانک بش قسمندن هر بر مدّتده عارض اولان امراضی علی حدة تخصیص و تعداد

ایلیوب مقاله مرقومه نک یکرمی درد نجی فصلنده اما الاطفال الصغار حین یولدون فیعرض لهم القلاع

والقیء والسعال والسهر والتفزع وورم السرة ورطوبة الاذنین یعنی اولا اطفال طوغدقلری اثنالرده

آغز ایسی دوخمق و اوکسورک و اویومق و قورقو ایله اغلق و کوبکلری شیشمک و قولقلرنده یاشلق

ظهور ایتمک عارض اولوردیمش دیکرمی بشنجی فصلنده فاذا قرب الصبی من ان ینبت الاسنان عرض له

مضیض فی اللثة و حمیات و تشنج واختلاف لاسیما اذا انبتت له الاسنان وللعبل من الصبیان ولمن کانت بطونهم

معتقلة یعنی چون صبیانک دیشلری بتمک یقین اولسه دیش اتلرنده آجیمق ایله معاً بجشمک و اول زمانه

مخصوص اولان سیتمه لر و اعضالری کرلمک و یودکلری سورمک علی الخصوص دیشلری بتدیکی محلده و سمز

اولنلرده و اول زمانده دکین اکثریا طبیعتلری بک اولان صبیلرده دیشلری بتدیکی حینده یورک سورمک

عارض اولوردیمش و بینه مقاله مسفوره نک یکرمی التنجی فصلنده فاذا جاوز الصبی هذه السن عرض له

وجع الحلق ودخول خرز القفا والربو والحصا والحیات والدود والثالیل المتعلقة والخنازیر وسائر

الخراجات یعنی چون صبی اول مدّتی دخی تجاوز ایلیوب سنّ صبایه واصل اولسه لر بوغازلری شیشمک و قفالرینک

خرزه لری ایچری داخل اولمق و ربو و مثانه لرنده طاش بیدا اولمق و قارنلرنده صوغلجان و سائر قورد لر

تولد ایلمک و سکللر و صراجه لر و مدّة جمع ایدیجی شیشلر عارض اولمغه مستعد اولورلردیمش و یدنجی مقاله

سابق الذکرک یکرمی یدنجی فصلنده واما جاوز هذه السن وقرب من ان ینبت له الشعر فی العانة

فیعرض له کثیر من هذه الامراض و حمیات ازید طولا و رعاف یعنی چون اول مدّتی دخی تجاوز ایلیوب

قاسقلرنده قیل بتمک زمانلرینه قریب اولدلر انلره بوندن اقدم ذکری سبقت ایدن مرضلردن هر بری

بحسب الاستعداد عارض اولوب انلردن ماعدا حمّیات طویله و رعافه مبتلا اولورلردیمشلر اول

استاد الکلک ترتیبندن صبیانه سنین نمالرینده هر بر مدّتده اکثریا نه کونه امراض عارض اولورد

تدبیر مولوده اشتغال ایدن طالبلرک اوّل امرده معلوملری اولمق ایچون بو مقدار تعداد و بیانه

تصدی اولندی یوخسه فاضل مزبورک کلامینی نقلدن غرض همان ذکر اولنان امراض عارض اولورد

دیمک دکلدر ازجمله بو دخی اطفاله مخصوص اولان احوالدندرکه تمرض حالنده علاجلری ایکی وجه

ایله ممکن اولور وجه اوّل کندی نفسلرینه تدبیر اولنمقدر وجه ثانی مرضعه لرینه تدبیر اولنمقدر

اما اطفالک ابدان و قوالری ضعیف اولمغله دوا استعمالنه لیاقتلری اولمادوغی حالده مرضعه لرینه

تدبیر اولنمق تقدیم اولنور زیرا اطفالک امراضلری غالبا مرضعه لرینک احوالنه تبعیت ایله عارض

اولدوغی سببدن مزاولنه صبیانده مرضعه مداوایی تقدیم اولنور تاکه مرضعه اعطا اولنان اغذیه

وادویه‌نك آثاری وساطت لبن ایله اطفاله واصل اولمغین انتفاع حاصل اوله مثلا مرضعه‌ده غلبهٔ دم علامتی ظاهر ایسه فصد ویا حجامت اولنور اگر سائر اخلاط غلبه‌سی وار ایسه مداولت مناسبه ایله تنقیه واستفراغ اولنور واگر اسهالی وار ایسه قوابضات ایله حبس اولنور اگر یبوست وانقباضی وار ایسه ملیّنات لطیفه ایله تلیین اولنور اگر باشنه ابخره صعود ایدر ایسه منعی ایله تقیید اولنوب اعضاء تنفسلری اصلاح اولنور واگر سوء مزاجه مبتلا ایسه اغذیهٔ موافقه تناول ایتدرمکله وبعضی مناسب دوالر ایله معالجه اولنوب تعدیل مزاجه سعی ایدرلر محصل کلام تحنکه مرضعه‌یه بحسب الاقتضا مسهلات ایله معالجه اولنسه یاخود بطبعها اسهال عارض اولسه ویا قیء ایله معالجه اقتضا ایلسه ویاخود بطبعها قیء واقع اولسه اولی وانسب اولان مرضعه اصلاح مزاج ایدنجیه دکین طفلی مرضعهٔ آخرك ارضاعنه حواله ایلمکدر الحاصل صبیانك اعضا الرئیه سرتا قدم عارض اولان امراض جزئیه‌لری علی الترتیب تحریر اولنمق قاعدهٔ متقنهٔ فن طبه مناسب اولدیغندن ماعدا هر وجهله طبعه دخی اوفق اولمغین مهما امکن ترتیبنه سعی اولنوب بعضی فقرایه بتعیّنا امراض رأسدن ابتدا اولندی بودخی معلوم اولهکه امراض رأسدن صبیانه بعضیسی عارض اولوب اکثرینه بر مقتضای طبیعت استعدادلری وبحسب السن تحمللری اولمغله بعنایت الله تعالی مصون ومحفوظ اولورلر ازجمله اطفال ایچون صداع تحریر اولنمادی زیرا صداع اجزاء رأس اعتبار اولنان عضولرده واقع وجع والمدیرلر الم دخی لذتك مقابلی اولمغله قوای مدرکه‌نك کندی قسمنه آفت دنمش اولان شیئی ادراکنه اطلاق اولنور پس اطفالده اولی الم بولندیغی صورتده دخی ادراك وتعبیرینه قادر اولمدقلری اجلدن انلرك امراضلرینه صداعه تعرض اولنمامشدر اما ایمدی بو مقالهٔ نافعه بابه اولندن مستقلا اصابت عینك بیانی مناسب کورلوب باب ثانی بنسنده امراض دماغیه‌دن عطاس ایله تقدیم اولندی زیرا اعتبر مقدمه راحت ومیمنت مقرر اولوب اصلنده دخی اعتبر من علامت وصحت حزه اولمغله اطفالك امراض دماغیه‌لری بیاننده انك ذکری ایله افتتاح اولندی والله الموفق

الباب الاول في الكلام الكلي في حفظ صحة الصبيان والاطفال من اصابة عين الردي وهو يشتمل على فصلين

الفصل الاول في اصابة عين الردى على قول الحكماء في الفلاسفة اليونانية والاطباء الافرنجية اللاطنية

معلوم اوله‌که چشم بد اصابت ایتمکه لسان عربده سفعه ومعیون اولان کمسنه‌یه مسفوع ولسان یونانیده واسقانیا دیرلر وکوزی دکن کشی‌یه لسان عربده اشوه وزبان فارسیده شور چشم ویونانیان واسقانوس تعبیر ایدرلر واصابت ایدیجی کوزه نفس دیرلر وکوزی چوق کره اصابت ایدن کمسنه‌یه نفوس ونفسانی دیرلر واصابت عین نفسك قوّه‌تندن نشأت اولدیغی اجلدن اصابت ایدن عینه نفس اطلاق اولنمسی معنای مذکوره مبنی اولدیغی ملاحظه اولنمقده اشتباه قلمز نته کم برشاعر نورازما بو قطعه ایله تفهیم واملاء ایدوب دیرکه

قطعه
کر نجله واقع اولسه نظر، مبصره کوزدکوب ایلر اثر، عینی ایله اونی آتش کون، بر نظر له ایدر آنی معیون، قوهٔ نفس ده اولنجه بو حال، اکا دینسه عجب می عین کمال

فلاسفهٔ حکمادن بعضیلری عینده فعل وانفعال واردر فعل نفسدن فایض اولور یعنی کوزدن بر سمیهٔ لطیفه منبعث اولوب معیونك جسمنه متصل اولدیغی حالده مخالطه ایدر ومساماتندن دخول ایدوب معیونه اضرار یاخود ایرات فساد ایدر وبو تأثیر اولماز الا مستحسن اولان امرده اولور اشته بو عینك فعلیه‌سی اما انفعالی عینده منبعث اولان جواهر شعاع منظوره واصل اولدقده منظور ایله مخالطه ایدوب اول مخالطه اول جواهرده ظاهر اولور دیدیلر وبو عالمده بزدخی نیجه نیجه تأثیر عینی مشاهده ایلدك وبین الناس اکا نفس تسمیه ایدرلر وافلاطون کتاب النفسده ذکر ایدرکه امزجهٔ یابسهٔ سوداویه وعیون جافه اصحابینك استحسان ایله نظرلری کثیر الفساد وشدید الضرردر زیرا بونلرك مزاجلری بلاد حارّه وجافّه

وجبال هندیه‌ده متولد اولان حیوان یابسه‌یه تشبیه اولنورکه آنلره کیچه قوریغی وصل وآفت تسمیه ایدرلرکه نظری تعلق ایتدیکی نسنه‌یی اذا ایدر وعاین اولان کمسه نفسنی کیفیهٔ ردیه ایله متکیف اتسه آنك عیننده مطلق بر قوهٔ سمیه منبعث اولوب معیونه متصل ضرر ایراث ایتمکله فساده واصل ایدر وتحقیق اجناب حق وفیاض اجسام واجساده تأثیر ایچون ارواح خواص خلق ایلدی عاقل ایچون بو تأثیری انکاره مجال یوقدر کورمزمسکه انسان بر مهابتلو محتشم مجلسه وارسه حجابندن وجهنده تلون حمرت حاصل ایدر یاخود بر مخوف محله وارسه خوفندن وجهنده صفرت ظاهر اولور اول اجلدن ارواحك تأثیری واسطه‌سیله وعیننه شدتله ارتباطی ایله معیونده بر کیفیت حاصل اولور دیمش ایمدی بوندن فهم اولندیکه ارواحه فعل نسبت اولندی ارواح فاعل اولدیغی بیلمکده تأثیر ایتدیکی روح ایچوندر وحکماء افرنجیه‌دن امتولیوس نام حکیم هزال اطفاله باعث اولان علل ردیه‌نك بری دخی اصابت عین ردی‌در دیمشدرکه اطفال وصبیانده تأثیر کثیر الوقوعدر رئیس اطباء کیمیائیه اولان پراجلیسوس جرمانی واکثر اطباء محدثین اتفاق ایلدیلرکه بو بر آثار خیالیه‌دن ظهور ده کلوب مجرد همان نظر ایله ضرر وافساد ایدر دیدیلر وبعضیلر دخی انی بالذات انکار ایدوب جمیع امور سحره تخصیص واسناد ایلمشلردر لکن بو محلده انلرك تقریرلری تحریر اولنمسه اطنابه باعث اولمغله مناسب کورلمدی ایمدی کرك نظردن وکرك سحردن وکرك آنلره مشابه نسنه‌دن اولسون بو منکورلردن ماعدا بر سبب موجوده یوقدرکه علت آخره دلالت ایلیه

العلامات اصابت عین ردینك علامتی اطفال وصبیانده هزال وضعف عارض اولوب نحیف اولمسیدر ویاخود بعضی عجوزه دخی قوتیه‌لردن سوء ظن اولنورسه بعید دکلدر خصوصا انلر اطفال ایله مأنوس ومألوف اولوب مجالست ومصاحبتلرندن اصابت عین ردی مأمولدر واصابت حقنده فرومقانوس بر رسالهٔ مستقله تحریر ایدوب علی التفصیل بیان ایلمشدر مراد ایدنلر اکا مراجعت ایتسونلر ورسالهٔ مذکوره‌ده تحریر ایدرکه صبیان واطفالده عین ردی اصابت ایتمش میدر یوخسه ایتمشمیدر معلوم ایتمك ایچون طفلی دایه‌سنك آغوشنه دیروب طفلك تحتنه ماء جاریدن مملو بر اناء وضع ایدوب اول ماءنك ایچینه بر بیضه القا ایدرلر اکر اول بیضه اعلاسنه طافی وصاعد اولورسه اول طفله نظر اصابت ایلمشدر واکر اسفله هابط ونازل اولورسه هیچ اصلا بر علت موجوده یوقدر بونك سری بودرکه ارواح معقوده ومشدوده خلاص اولمقاجیه سیله بیضه اعلایه منجذب اولوردر دیمشدر

العلاج اصابت عین ردی وسحرك علاجنده طبیب لبیبه لازم ولابدرکه اولا رقیه وافسونات واحراز وتعلیقات ایله علاجنه ابتداء بعده داخلا مضاده لاصابة العین الردی اولان علاجلر ایله دواء ایدرلر مثلا مضادة لاصابة العین اولان ادویهٔ مفرده که بونلردر مرجان احمر وابیض وناب الفیل وناب الانسان المیت ومشیمة الانسان وعود هندی ودبق البندق البری وحب حشیشة البادریس وبزر حشیشة رأس العجل وزهر هیوفاریقون وحجه هیوفاریقون وقشر خلاف وورق صفصاف وزهر صفصاف وزهر حلقة المحبوب وشعر الغول وقونیزا وخلیت وکلخ ابیض ونعناع وافسنتین وسفرجل وتفاح الطیب وبونلر امثالی بالخاصه نافع اولان دوالردر وادویهٔ مرکبه‌دن بالخاصه نافع اولان دواکه غانیسی نام حکیمك اختراعی ومجربی اولوب کندی کتابنده مرجان مقاله‌سنده بو سفوفی تحریر وبیان ایلمشدر صنعتی بودر مرجان احمر ومرجان ابیض وناب الانسان المیت وبزر حشیشة الرأس العجل هر برندن بالسویه الخذ وناعما دق اولنوب سفوف اولندیزا بو خصوصده مرجانه معادل بر دواء نادر الوقوعدر دیو حکیم مزبور تحریر ایلمشدر فی الحقیقه لون مرجان دخی هر قنغی طبیعتده عمل اولنورسه بلیغ النفعدر علی الخصوص هیوفاریقون مصنوع ومعمول اصباغ والوان ومطابیخ ومایعات ایله معا استعمال اولنسه اکسیر کبی بر دواء سریع التأثیر اولور کذلك ابتدا وضع حمل ایلمش خاتونك مشیمه‌سندن معمول سفوف یاخود روح مشیمه جوهر هیوفاریقون ایله

استعمال اولنسه انواع سحره نافع اولدوغندن ماعدا بالخاصه نظر خبیثه یه واصابت عین رديدن ناشی
علل کثیره یه علاج تام ودوای مالاکلامدر وادویۀ خارجیه دن ذهب هیوفاریقون یاخود هیوفاریقون و
حب حشیشة البادریس مع بزوده وحشیشة الراس العجل هر برندن بالاستواء اخذ ودق اولنوب برکیسه یه
وضع وطفلک عنقنه تعلیق ایدرلر آفت مذکوره‌یی دفع ایدر یاخود قونیزاء ازرق الزهر وهیوفاریقون
ورأس العجل وناب الانسان المیت ودبق البلوط اخذ وکلی محلول ایله قرصلر اولنوب طفل معیوننه تبخیر اولنه
تأثیر عجیبه سی مشاهده اولنمشدر کذلک بالاده تحریر اولنان ادویۀ مذکوره دن مطبوخ عمل اولنوب انکله
طفلی غسل ایلسه لر دواء لانظیردر قوبلقونه روس نام حکیم اصابت عین رديء وهزال اطفال ایچون
بوغسولی غایت مدح اتمشدر صنعتی بودر زهر صفصاف وزهر حلوة المحبوب وشعر الغول وحشیشة الراس العجل
وهیوفاریقون وقونیزاء وورق حشیشة البادریس وحب حشیشة البادریس هر برندن علی السویه اخذ وماء
القراحیله طبخ اولنوب مغسول اولنه کذلک علیلک معده سنه حلتیت منتن وضع وتضمید اولنسه بالغ النفعدر
یاخود قسطرون نام حکیمک اختراعی اولان طلا که نظیر نایاب ومنافعی کثیره سی معلوم اولوا الالباب در
صنعتی بودر عصارۀ نعناع وعصارۀ افسنتین وعصارۀ سوخجل وعصارۀ تفاح طیب هر برندن ایکیشر
وحب مرجان احمر ونشارة العاج وعود هندی هر برندن نصف درهم اخذ اولنوب بعد الدق مقدار الکفایه
شمع عسل ایله قانون اوزره مرهم اولنوب کونده ایکی دفعه معده اوزرینه الصاق وطلا اولنمق مجربدر کذلک
اسپانیه عورتلری بیننده غایت مشهور وممدوح ومجربدرکه صبیان معیوننه کلخ ابیض ایله حلتیت منتن
تبخیر علاج ایدرلر **التجربه** اقاسطروس نام حکیم دیرکه دفعات کثیره صبیان معیوننه تجربه ایلدم
برینده تخلف ایلدیکی مجهول عندم برؤ تام حاصل اولدیغی اول دوا بودر فرس اسود قوغندن چقمش برنعلی نار
شدیده ده احما ایدرک تصکره اوزرینه خل الخمر الثقیف رش اولنوب اندن خروج ایدن بخار ایله صبیان
معیوننی تبخیر وبوغ ایتمکله برؤ تام حاصل اولور مجربدر **التجربه** محرر الحروف درکه طریق حجره دقیقه لرده برفرس
خوش رفتاری وار ایدی ناکاه برشخص شورچشم عین رديء ایله نظر ایتدکده فرس مذکورک وجودی
لرزه‌ناک اولوب درعقب دوشدی حقیر بوحالی کوردکده همان بربیضۀ بیت ایله ادعیه اخلاص شریف اوقیوب
فرس معیونک وسط جبهه سنه ضرب ایلدم بیضه شکسته اولوب فرس معیونک القوب براج دفعه عطسه ایدوب حال اولیه‌سنه انتقال ایلدی

الفصل الثانی فی اصابت عین الردی علی اقوال علماء الشرع المبین واقوال الحکماء المسلمین

معلوم اولسونکه اصابت عین خصوصنده مذهب اهل سنت بودرکه عین معیونی اهلاک یاخود افساد ایدر لکن
بوتأثیر الله تعالی حضرتلرینک قضا وقدری ایله واقع اولور زیرا خیر وشر ونفع وضردن برنسنه قضا وقدرسز
ظهور ایتمز عثمان بن عفان حضرتلری برصبی ملیح کوردکده دسموا نونته لئلا یصیبه العین دیر ایدی یعنی شونک
نونه سنی تسوید ایلیکز تا اصابت عیندن امین اولور بیوردیلر نونه ذقنده اولان چقوردر هشام بن عروه دن
مرویدرکه برکسنه مالنی یاخود باغچه وبستان وغیری احوالنی کوروب تعجب ایلسه ک ماشاءالله لاقوة الا بالله
دیملک کرکدر مشکوة مصابیح شرحنده علی القاری امام نوویدن نقل ایدرکه امام موسی الیه بیورمشلردرکه
قدمای طبیعیون زعم ایلدیلرکه تأثیر عینده حال وشان عین عایندن برقوت سمیه ظهور ایدوب
معیونه وصول بولمغله فی الحال تأثیر سمیت ایله معیون یا هلاک اولور یاخود فساد بولور کما حشرات
موذیه نوعندن بعضی حیوان ذی سم واردرکه نظری سمومدر شویله که انسانه یاخود آخر حیوانه
تعلیق ایلسه درحال سمی نظری ایله منظورده تأثیر ایدوب منظور هلاک اولور بعض علمای عظام تأثیر
نظرده شویله بسط مرام ایلمشلرکه برکسنه برنسنه یه نظر ایدوب استحسان ایلسه اما خالقنه رجوع
ایلمسه وصنع صانعه عبرت ایله رویت صانعی تعظیمه دائر سوز سویلمسه یعنی سبحان الله کبی یاخود

ماشاءالله

ماشاءالله لاقوة الا بالله امثالی تعوذ ایلمسه اول ناظر نظرینه خیانت اتمش اولور وبونظر خیانتک تعلقی
سببی ایله منظورده هلاک یا افساد خلق اولنوب ناظر خاین دخی جزاسن بولور بو اجمالک تفصیلی بودرکه
الله تعالی حضرتلری عالم الخفیات ایکن افعالنده بعض حکم واسرار اولمغله عبادنی ابتلا وامتحان ایدر
نته کم سورۀ ملکده لیبلوکم ایکم احسن عملا بیورمشدر بوصورتده دخی منظور مستحسنده هلاک یاخود
فساد خلقی ایله محق ومبطلی امتحان ایدر یعنی اول هلاک وفسادی کورن محق آنی الله جانبندن بلور
اما مبطل غیرالله طرفندن بلور ناظر خاین دخی بومفسده یه باعث اولمغله مستحق اولدیغی جزاسنی بولور

بیت نیجه اسرار وحکمت واردر افعال الهیده * بلور اصحاب عرفانه هزاران آفرین اولسون

بعض علما دیدیلرکه اصابت عین خواص نفسانیه دندرکه اطلاع امکان عقل ایله اولمز وتدقیق فلسفی ایله
انسان وقوفه طریق اسلم بولمز وفقیر دخی بوقولی جمله اقوالدن احکم وارجح کورمشمدر وبعض علما
دخی دیدیلرکه روح انسانی روح آخره تأثیر ایدر اصابت عینده اصل دخی بودرکه قچان برحاسد بر
شیئی استحسان ایدوب حسد ایله نظر ایلسه آنک نظری روح خبیثندن منصبغ اولور ومحسوده بویله
انصباغ حالنده متصل اولسه درحال اول نظر روح محسوده مختلط اولمق صورتی کبی تعلق ایدوب
تأثیر ایدر ومقتضای خباثت ندایسه محسودده دخی ظهور ایدر پس بوحال نفوس خبیثه نک تأثیری
اولدیغی کبی نفوس سعیده نک تأثیری اولمق دخی احتمالدر یعنی برکمی نفسی کسنه برکسنه یه حسن حال
ایله متوجه اولمسه آنک مقتضای توجهی اولان امر مسعود توجه ایتدیکی وجه اوزره ظاهر اولمق محققدر
نته کم انبیاء علیهم السلام حضرتلرینک ومرشد کامل اولیاء عظامک شفقت ومرحمت کوزی ایله نظر
ایلملری کبی اشبو حال دعالرده رقیه لر وتعویذلرده دخی جاریدر قال الله تعالی فی سورة یوسف
وقال یا بنی لاتدخلوا من باب واحد وادخلوا من ابواب متفرقة الآیة آیت مذکوره حضرت یعقوب علیه السلامک
اوغللرینه توصیه وتنبیهنی حکایت دربوقصه نک اصلی بودرکه ابناء یعقوب علیه السلام والد ماجدلرندن
مصره کیتمکه اذن طلب ایلدکلرنده مشارالیه حضرتلری ابنالرینه اذن ویروب بیورمشلرکه یا بنم اوغللرم
قچان مصره وارر سکز مصرک برقپودن دخول اتمکز ابواب متفرقه دن دخول ایدیکز پس بو توصیه نک
وجهنده جمهور مفسرینک قولی بودرکه ابناء یعقوب علیه السلام حسن وجمال صاحبلری اولمغله
باب واحددن دخول ایلسه لر اصابت عین احتمالی واردر امام فخر الرازی دیرکه بو آیۀ کریمه ده اصابت عین
حق اولدیغنه دلالت واردر وبودلالت برنیچه وجه اوزره در وجه اول مفسرین متقدمینک اتفاقلری
اوزره آیت مذکوره دن مراد اصابت عینک حق اولدیغیدر باقی کلام تفسیر کبیرده مسطوردر اصابت
عینده اولان احادیث شریفه دن بریسی ابوهریره رضی الله عنهک روایتی ایله ورود ایدن حدیث شریفدرکه
حضرت رسول علیه السلام العین حق بیورمشلر ترجمه حدیث عینک نفس واموالده تأثیر واصابتی امر
محققدر دیمک اولور دیمشلر برحدیث شریف دخی العین تستنزل الحالق وارد اولمشدر معناسی منیعی عاین
یوجه طاغی ایندرر دیمکدر یوجه طاغی ایندرمکدن زیاده تأثیردن کنایه‌در برحدیث شریفده دخی بومعنایه
اشارت واردر النظر سهم مسموم من سهام ابلیس بیوردیلر معناسی نظر ایلمک ابلیسک اوقلرندن
براغولی اوقدر دیمک اولور وبرحدیث دخی ابوذر غفاری روایت ایدر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
ان العین لتدخل الرجل القبر والجمل القدر بوحدیث شریفک معناسی ظاهریسی تحقیقا عین آدمی قبره
ودوه‌یی قدره قور دیمکدر وتوجیهی ظاهردر وقرآن عظیم الشاندن دخی وان یکاد الذین کفروا لیزلقونک
بابصارهم لما سمعوا الذکر آیت کریمه سنک جمله تفاسیرلرندن بری بومعنا دردیرلر روایت اولندیکه
بنی جبیل قبیله سنده بعض کوز دکیجیلر وار ایدی پس انلرک بعضیسی رسول علیه السلامه کوز دکرمک

مراد ایله دکه بو آیت کریمه نازل اولدی حتی حسن بصری دن مرویدر که میمونک دواسی بو آیت کریمه یی
اوقومقدر دیدیکی شنه کم تفسیر ابو السعودده مسطوردر وحضرت علی دن مرویدر که جبرئیل علیه السلام
برکون رسول علیه السلامی محزون بولدی ایتدی که یا محمد سنک یوزنده کوردوکم غم وغصه اثرینک سببی
ندر پس رسول علیه السلام جواب ویروب حسن ایله حسینه کوز اصابت ایلدی دیدی جبرئیل علیه السلام
دخی یا محمد سن کوزی تصدیق ایلکل زیرا کوز حقدر دیدی اندنصکره دیدیکه سن انلری بو کلمات ایله
تعویذ ایله دیوب بو دعایی اوقودی اللهم ذا السلطان العظیم والمن القدیم والکلمات التامات
والدعوات المستجابات عاف الحسن والحسین من انفس الجن واعین الانس پس رسول الله حضرتی بو
دعایی قرائت ایتدیکی ساعت حسن ایله حسین رضی الله تعالی عنهما حضرتلری قالقوب اوکنده اوینامغه
باشلدیلر وبو رقیه دخی جبرئیل علیه السلامک تعلیمی ایله اولدیغی ائمه احادیثدن مرویدر بسم الله یبریک
من کل داء یشفیک ومن شر حاسد اذا حسد وشر کل ذی عین انس بن مالک دن روایت اولنور که
رخص رسول الله صلی الله علیه وسلم فی الرقیة من العین یعنی رسول الله حضرتلری انس وجنک اصابت
عینندن رقیه یه رخصت ویردی الله تعالی رخصت ویرمشدر که رقیه ایدهلر یعنی اصابت عینه بعض
آیات شفا ودعا اوقورلردی وعائشه صدیقه دن بر اصابت عیندن ورمد عیندن رقیه یه اذن شریفلری
دخی مرویدر صدیقه حضرتلری دخی معوذتین ایله وسورۀ اخلاص ایله رقیه ایدرلردی یعنی قرائت
ایدوب مصابه اوقورلردی رسول الله حضرتلرینک دعا ایله رقیه لرندن بری بودر که مصاب العین
اولان کمسنه یه ایلشلردر بسم الله اللهم اذهب حرها وبردها ووصبها بعض علما وان یکاد الذین
کفروا آیتی آخر سورهیه وارنجه اصابت عینه رقیه کاملهدر دیمشلر اصابت عین
خصوصنده نیجه آثار صحیحه دخی واردر اطلاع مراد ایدن کتب احادیثه مراجعت ایلسون

الباب الثانی فی امراض الرأس والدماغ الاطفال والصبیان وهو یشتمل علی ثلثة عشر فصولا

الفصل الاول فی العطاس

عطاس ترکجه آغسرمق دیرلر دماغک کندوده دنواحیسنه عارض اولوب
اذیت ویرن شیئی دفع ایچون حرکت ایتمسندن عبارتدر اکرچه کتاب اولنده مفصلا ذکر سبقت ایتمشدر اما
اما بو محلده بحسب الضروره صبیانه عارض اولانی بیان اقتضا ایتمکله اقوال متقدمین اوزره تکرار اولندی
زیرا که اولور اطفاله عطاس متواتر یعنی چوق آغسرمق عارض اولور السبب بو مرضک سببی باشلرینه
صوق اصابت ایلدیکیدر زیرا انلرک باشلری جوف مادرده رحمک حرارتنه معتاد اولمغله خارجده برود
اصابتندن دماغلری متأذی اولور دماغلرنده فضلات مجتمع اولمغله متأذی اولوب آنی خارجه دفع ایچون
حرکت ایتمکله عطاس حاصل اولور انکچون عطسه یه صرع صغیر و صرعه عطسۀ کبیره دیدیلر تفصیلی مقدما
صرع فصلنده ذکر اولنمشدر ابن سینا که اولور اطفالک آغسرمهلری دماغلرینک نواحیسنده اسی شیش
عارض اولدوغندن نشأت ایدر دیمش علامة قرشی علیه الرحمه اول خصوصی استبعاد ایلیوب اکر ورملر
آغسرمق لازم کلسه سرسام مبتلا اولنلر زیاده آغسرمق کرک ایدی دیو برودت اصابتندن اولدوغنی
ترجیح ایلمشلر العلاج بو مرضک علاجی برودتدن اولورسه طفلک راسنی تسخین ایتمکه سعی ایدهلر
ورق بادروجی غبار ایدوب بر مقدار طفلک انفنه نفخ ایدهلر تا که مقدم دماغلرینه واصل اولوب
برودت ورطوبتی ازاله ایلیه و مرضعه سنه مسخن جلابلر اعطا ایدهلر اکر ممکن اولورسه کندو مسندی
دیمیشدر قطب شیرازی علیه الرحمه دیرکه اکر بو مرض اورام دماغیه دن ناشی اولورسه علامتی معلوم
اولدقدنصکره رأس اطفاله مبردات طلا اولنه مثلا هندبا و کزبرۀ الرطبه و حی العالم عصارهلری یاخود
دهن الورد ودهن البنفسج طلاء اولنه وساقیهسندن احتیام اولنمق ناضرد لکن اورام خارجدن اولیجب

برودتدن

برودتدن ناشی اولورسه ادویۀ مبرده نک ضرری عظیمی مقرردر پس ایمدی اسبابنی بلمکه زیاده
اهتمام لازمدر ومعالجات جرائحیه صاحبی دیرکه اکر اطفالک عطسه کثیره ایله معا کوزلری یشاروب
دمعه سی منقطع اولمزسه علاجی طفلک راسنی بهر یوم بر خرقه حقنه ایله دلک ایدوب انفنه
مبلول خشب السلیخه شم ایتدوره لر اکر بونکله دفع اولورسه فبها ونعم والا مرضعه سنه ایاما
متوالیه ایارج فیقرا اعطا ایدهلر عطاس منقطع اولدقده دمعه دخی منقطع اولور وکاه اولور
حلمۀ مرضعه یی زعفران و بزر الورد و شیئی قلیل صبر ایله تلویث ایتدکدنصکره حلمه یی طفلک
اغزینه وضع ایدهلر حتی طفل اندن ممتنع اولوب آغزندن لعاب کثیر سیلان ایتمکله اول علت
مندفع اولور اکر طفل متماسک القوه اولورسه باشنه نخاله وقشور حب المحلب ایله طبخ اولنمش
ماء فاتر صب ایدهلر اما اکر طفل ضعیف اولورسه باشلرینه ماء الحار صب اولنمقدن اجتناب
ایدهلر زیرا ضعیف ایدوب قوتنی تحلیل ایدر ولکن دنقل تعطس اولنوب خوف ایتمهلر وهر وقتده
دیاقودیون یلادهلر وقدمانک بو علت ایچون تعیین ایلدکلری ترکیب بودرکه ذکر اولنور صمغی
عصارة السوس وسمک الرملی برینن بر درهم بیض السلحفاة بر درهم بونلری بالکلیه اخذ
اولنوب مرضعه نک سودیله تخنین اولنجه طبخ و تصفیه دنصکره صباح واخشام بونلری
طفله یلادهلر اثر محمود ایله تأثیری ظاهر اولور اما شول دوالر که کبارده استعمالی جائز
اولدانک کبیلرک استعمالی اطفاله قطعا صالح دکلدر زیرا انلرک معده وامزجه لری بوکلری
استعمال ایتدکلری مداوات ومعالجاته تحمل ایتمکه انلر ایچون مخصوص دوالر ذکر اولندی

الفصل الثانی فی عظم الرأس

کبار اطبادن مغاربه دن ابو القسم خلف بن عباس الزهراوی
الانصاری علیه الرحمه تصریف نام تألیف لطیفنده تصریح ایتمشدر که بعضی اطفالک باشلری
هیئات طبیعی سندن بیوک تولد ایلیوب بعد الولاده کندنجه دخی بیوییوب عند الدخروج ایدر
بالآخره سبب موتی اولور دیو کوردم بر طفل باشی بیوک تولد ایلدی و کتدکجه طولا و عرضا ازدیاد
بولوب برنجی کتوردمه دن قالدی بعده فوت اولدی بعضی اطفال صغیر الرأس تولد ایدوب بعده
بیود هیئت طبیعی سنه واصل اولور و بعضیسی صغری اوزره قالور یعنی سن نماسی تمام اولنجیه دکین
نشأ و نماسی ایله باشی دخی نشو ونما بولور اما نماسی تمام اولدقده باشی بدننه نسبت یله
کوچک قالور السبب رأسک مرضا بیومسنک سببی باش کمکلرینک ایچنده ریح غلیظ
تولدندن یاخود ماییت اجتماعندن اولور دیمشلر اسباب وعلامات صاحبی نجیب الدین السمرقندی
علیه الرحمه دخی عینی ایله ذکر اولندیغی اوزره تصریح و تفصیل ایلیوب باشک بیومه سی باش
کمکلرینک التنده ریاح غلیظ یاخود رطوبات فضلیه اجتماعندن ناشی قبائل راسک بربرینه
اولشدیغی محلده اولان بیولر آچلوب متفرق اولدرو عندندن نشأت ایدر دیمشلر اول بیولره دروز
دیرلر کیمی ظاهر وکیمی خفیدر ظاهر اولنلره اکلیلی و سهمی ولامی تعبیر اولنور بعضی جلدی چوزمیش
قفالرده نمایاندر که لا خشیه بعض جیلر ابریق وطبخره امثالی آوانی دوز دکلری نوع بو بربرینه اولشدد
بیولر کبیدر اول بیولر آچلق ایله کمکلر التنده اولان ریح ورطوبت طشره خروج ایدوب باشک
جلدی ایله کمکی اراسنه نفوذ ایدر اول جلدن باش بیور ابن جمیع تنقیح قانونده عظم رأسه
ریح الصبیان دخی دیرلر دیمش عن قریب اول دخی ذکر اولنور العلاج اولا مرضعه نک مزاجنی
تعدیله سعی ایدوب ملیّنات مناسبه ایله تنقیه ایدهلر ورباح وفضول غلیظه تولید ایتدردن
اغذیه دن محافظ ایدهلر وطفلک بو دونلرینه معطش سیلر تقطیر ایدوب باشنه محلل ضمادلر

قویه‌لر اعتماد ایچون اسباب و علامات شرحنده نفیسی مرحومك مختاری بودر صفتی صبر وکندر
وزعفران بردجزء اخذ وسحق اولنوب ماء الورد نچوش ایله بورننه تقطیر اولنه زیرا طفل ایچون تعطیس
عملی ممکن دکلدر انجق بورننه آچمدیلور تعطیسی ممکن اولور حریفه بولنورسه قاعده اوزره عمل اولنور
اولخصوصده دهن لوز حلو دهن شبت تقطیر اولنمق دخی نافعدر ضمادلردن بو ضماد صاحب تصریفك
مختاریدر صفتی لبان و انزروت و سکبینج وصمغ اللوز علی السویه اخذ وحل اولنوب دهن لوز المر
ایله ضماد ایده‌لر و اوج درت کونده بر تبدیل اولنه زیرا چوق دوردقده احتمالدر تعفین ایتمکله دماغه
ضرر ویره ضماد آخر حلزون الحی جمع ایدوب و تقشیر ایله مغامرهم کبی اولنجه دق اولنه تدنصکره ایچنه
برمقدار کونلك مزج ایتمکله ضماد ایده‌لر بو ضماد تجفیفاً بتدیله محتاجدر سعوط خصوصنده مرارة
الارنب یاخود طاوشان دماغنه برمقدار مرقا فی ضم اولنوب بورننه تقطیر اولنمق دخی نافعدر
اکر بونلر ایله سود منداولمزایسه عمل بالید ایله معالجه اولنور تدبیری طبیب لبیب ایله جراح
کامله مفوضدر بیومرسنددن قطع نظر اطفالك باشلرنده مجتمع اولان صویك دخی معالجه‌سی
ذکر اولنان تدبیرات امثالی تدابیر ایله حصول پذیر اولورکه بوندنصکره ذکر وبیان اولنور

الفصل الثالث فی استسقاء الرأس معلوم اولدیکه بو مرض لسان یونانیده ادردکفالوس
تسمیه اولنور حقیقتا بو مرضك ماهیتلرنده الماء فی داخل القحف وخارجه تحریر ایدیلر **السبب** بو مرضك سببی
صبیانك باشنده قحف دیدکلری دیبکوکتك داخلنده غشاء صلب ایله قحف بیننده یاخود اول غشا ایله
غشاء رقیق بینلرنده یاخود خارجنده غشا ایله عظم بیننده یاخود جلد ایله غشا بیننده مائیت جمع اولوب
ورم مائی عارض اولور وکاه اولورکه اول رطوبت فرط تمدیدی ایله درزی آچوب مقدما عظم رأسنده
ذکر اولندیغی اوزره قحفك طشره‌سنه اصابت ایدر اول صورتده ظاهراً دخی حس اولنور وعلت مذکوره‌نك
اکثریا صبیانه عارض اولدیغی رطوبتلر زیاده اولدیغی ایچوندر یاخود قابله غیر حاذقه‌نك خطالرندن
نشأت ایدر زیرا قابله‌نك نا قابل اولدیغی صورتده طفلك رأسنی رفق و ملایمت ایله طوتمادوغی اجلدن
رأسندن دور ایدن عروقلرك فملری کشاده اولوب اول محلده دم مائی سیلان ایدر وکاه اولورکه
اخلاط سائره‌دن دخی حادث اولور وکاه اولورکه اطفالك رأسنه ضربه و سقطه واقع اولمغله
ظهور ایدر نفیسی مرحوم دیرکه کاهیجه خارج قحفده اریك مجتمع اولمغله عظم رأسی چوریدوب
علاج ممکن اولماز **العلامات** بو مرضك علامتی اکر خارج قحفده باش دریسی ایله غشا اراسنده
اولورسه اول محلده الم واضطراب ویرمز علامتی باصلدقده طاغیلور اکر کمك ایله غشا اراسنده اولورسه
برموق ایله باصلدقده اول نسبت طاغلمه‌سی آز نمایان اولور اما ایکی صورتده دخی جلد رأسك لونی
متغیر اولماز و رطوبت مرخی اولمغله وجع جهتندن اعتباره سزا الم واضطراب ویرمز اکر اول مائیت
قحفك داخلنده ام الدماغ تسمیه اولنان غشاء صلب ایله قحف بیننده یاخود ایکی غشالر بینلرنده
مجتمع اولورسه باشك خارجنده اثری ظاهر اولماز اما مبتلا اولنلر نعلمددن حس ایدرلر وکوزلرینك
حدقه‌سندن حس اولنورکه حدقه طشره چقق ایله کوزلری یوموق کوچ اولور بلکه ممکن اولماز
وکوزلرینه دائما یاش آقر و عظیم وجع و اضطرابه مؤدی اولور شدتی و جهدن علیل دائما اغلر
اویقو اویومز کاهی تشنج حدوثنه مؤدی اولمغله مبتلا اولان زنجاری صفرا قوصار وغشی کلور
وحمای حاده واختلاط عقل عارض اولور واکر دم مائیدن ماعدا اخلاط سائره‌دن اولورسه
علامتی لون جلد کندی لوننده اولیوب لمس ده دخی حرارت و برودت حس اولنمق و برمق باصلدقده
الم واضطراب و وجعی محسوس اولمقدر **العلاج** بو مرضك علاجنده قاعده اولدرکه اولا سهولت ایله

باشنی

باشنی تراش ایلیوب نطول واضمدۀ مناسبه ایله تدبیر ایده‌لر اولا بو مطبوخ ایله اسیجی اسیجق ومکرراً
غسل ایده‌لر صفتی بابونج واکلیل الملك وشبت ونخالة الحنطه علی السویه اخذ وطبخ اولنه بعده ادویۀ
مذکوره تکرار علی السویه اخذ وسحق اولنوب برمقدار بورق وزعفران ضم ایله شیشش اولان محله
ضماد ایده‌لر قشور الرمان ایله جوز السرو سحق اولنوب سرکه ایله ضماد اولنمق دخی نافعدر بونلرك امثالی
محلل ضمادلر ایله محلل اولمازسه خارج قحفده اولدوغی صورتده عمل بالید یعنی دستکاری ایله علاجه
محتاج اولور ابن سینا کتاب ثالثده فن اولده دیدیکی مقالده واجب اولان اولا ورمك مقداری
و محلی تفحص اولنمقدرکه رطوبت چوقمیدر یوخسه آزمیدر وقحف ایله باصدقده خارجدن داخله مندفع
اولورمی اولمازمی تفحص اولنمقدر اکر رطوبت کثیر اولوب باصلدقده داخله مندفع اولورسه شق
ایله علاجه مباشرت اولنمز دیدکلری غالبا ماده داخل قحفده اولوب فرط تمدیدندن ناشی قحفك
بیولری آچلمغله طشره سرایت ایتدیکی صورتده که باصلدقده اول رطوبت ایچری مندفع اولور
نفس الامرده کاشق ایله علاج فائده ویرمز اول خصوصده نطولات وضمادات وکمادات‌دن ماعدا
تنقیۀ دماغه و سرسام مرضیمها لجا تنه محتاجدر اکرماده جلد ایله قحف بیننده اولدوغی متعین
اولورسه ابتداءً محلل ضمادلر و نطوللر اولنوب محلل اولمادوغی صورتده جلد رأسی شق ایدوب رطوبتنی
اخراج ایتمکله معالجه اولنورننه کم ذکر اولندی لکن یا رمق دخی ماده سنه و تحملنه مناسب کرکدر
اکر رطوبت قلیل ایسه عرضا برشق ایله اخراج اولنور یعنی ایچنه یاروب لکن مائیتنی دفعه اخراج
ایتمیه‌لر بلکه بالدفعات تدریجا اخراج ایدوب پاك ایده‌لر اکر کثیر اولورسه صلیبی الشکل متقاطعا
ایکی یاخود اوج شق ایله شق ایدوب ینه تدریج ایله تطهیر ایده‌لر بعده شراب ایله زیت یاغی طلا
ایدوب محکم باغلیه‌لر تمام اوج کون طوره بعده باغنی چوزوب اوزرینه اوکلدیکی مرهملر اوره‌لر ویفتیله
محتاج اولور ایسه فتیل قویه‌لر اکر اوکلمقده عسرت بولنورسه النده اولان کمکی قادیمقه محتاجدر
تاکه لحم طری انبات ایده دیمشلر اول خصوص یاره احواله واقف اولان جراح موقوفدر اکر
داخل قحفده اولورسه سرسام معالجاتنك حقیقتلری ایله مداوات اولنور زیرا بو ورم
سرسامك غیری یدر اما بعضی کبار اول خصوصده سرسام معالجاتندن قویتلی اولنلر
دخی استعمال اولنسه امانت و منفعت مقرردر و حجامتك نفعی فصددن اکثر دیمشلر
باقی وجهه کان طفلك ومرضعه‌سنك غذا وسائر دوالرده دخی اهتمام تام لازم اولدوغی معلومدر

الفصل الرابع فی عروض الورم الحار فی دماغ الصبیان کاه اولور صبیانك دماغلرنده
یاخود غشالرنده اسی شیش عارض اولوب وجع والمی کوزلرینه و بوغازنه واصل اولور وچهره‌لری
صرارر و اویقو اویومایوب دائما بکاء ایلر ابن سینا کتاب اولده و کتاب ثالثده فن اولك
اوچنجی مقاله‌سنده اول علتی عطاس نفتشی ایله تسطیر ایلیوب صبیانك دماغنده اسی شیش
عارض اولدوغنی تحریر ایتمشلر ابن جمیع تنقیح قانونده اول لفظك تصریح و بیاننده قرض ایلیوب
ابن فارسك مجملنده نقل ایلدیکی اوزره اولی عین مهمله و آخری شین معجمه ایله عطاش اولمق اوزره
بو مرضدرکه صبی یه اصابت ایدر و زیاده صوسزلق ویردرهم بارصوا ایچما نمز بو مرضی متأخرین
دخی ذکر ایتدیلر اول مرض صاحبنك باشلرنده یافوخ دیدکلری کمکلر ایچری چکلدیکی اجلدن
بعضیلر غین معجمه و آخری سین مهمله ایله غطاس ظن ایدوب انچون برقوم اکا زوال یافوخ
تسمیه ایلدیلر لکن مرض بلندیکی صورتده اسمنده مشاحه یوقدر عین و غین دن هرقنغسی
ایله تلفظ اولنورسه اولنسون دیمش کبار اطباء مؤلفیندن قدوة المحققین سید اسمعیل جرجانی علیه الرحمه

دخی ذخیره نام تألیف بی نظیرنده اول علتی تشنکی ایله تصدیر ایتدکلری عطاش تعبیرنده غایت
مناسبدر وابقراطك فصولنده اطفال سن صبایه واصل اولمسه لر امراضدن بوغازلری شیشمك
وقفالرینك خرزه لری ایچری داخل اولمق کبی امراض عروضنه مستعد اولورلر دیدیکی اول علتك
زوال یافوخ تسمیه ایدنلری مؤید اولدیغندن ماعدا اول علته مبتلا اولان صبیان صوسزلغی
ادراك وتعبیره قادر اولور مرتبه ده بولنمق تعیین ایتمکله دفع دغدغه شبهه محصلینی ایتمشدر
السبب یعنی صبیانك دماغلرینه مواد موذیه ویاخود دم صفراوینك اجتماعی سببیله ورم
حار عارض اولور اما سبب سابقی اهویه حاره ویاخود لبن مرضعه نك زیاده حار اولمسندن
عارض اولور **العلامات** بو مرضك علامتی صبیانك یافوخلرینك رباطلری چکلمك ایله اول
موضع اشاغی چکیلور وکوزلر ایله ام الدماغ تعبیر اولنان غلیظ ورقیق پرده لرك اشتراکندن
ناشی کوزلرینده نخی الم اصابت ایدر و بوغازنده ماده مودنیه وکلوب عضل تنفسی متضرر اولمغله
بوغازنده نخی الم واصل اولور یوزه حمرت ویرن مواد یعنی دم معتدل وانك حرارتی درجه سنه توجه
ایتمکله یوزی صارارر یاخود حرارتی قوی اولمغله مواد دموی تیرجی صفرایه احاله دا استحاله ایلدیکندن
یاخود قوت وجع وکثرت صغولدن ناشی صفرت عارض اولور کاه اولور مقدم صبینك باشلرینه
سوجیلر عارض اولوب جمیع مرض مذکوره کلور **العلاج** اولا دماغی مبردات خفیفه دم رطبات
لطیفه ایله تبرید وترطیب ایتملر بو ترکیب کبارك مختارلریدر صنفتی قباق وخیار چقولرینك چراده سی
وابت اوزنی وسمز اوتی عصاره لرینی کفایت مقداری جمع اولنوب مجتمعه دهن ورد ویر مقدار سرکه
ایله ضماد اولنور وصفار البیض ایله دهن ورد تمریخ اولنمق عجیب النفع اولدیغی دیدیلر بعضی اطبا بیاض
البیض اخفیا دایمشلر اعضاء رئیسه ادویه سنه عطریت وتبغی اولان اشیا ضم اولنمق لازمدرکه
اطبا کوزل قوقولی دوا الراز واحك غداسیدر دیمشلر انکچون ابن سینا بو محلده ونونن اقدم
تحریر اولنان علتك معالجه سنده دهن ورد ذکر ایلدی وعلت مذکوره ده دماغ اوزرینه ضماد
وطلا اولنان دوایی بر ایکیشر ساعتده تبدیل ایتمکه محتاجدر تاکه کندوسی قزوب دماغی دخی
قزدرمیه وکندوسی متعفن اولمغله دماغه دخی عفونت ایراث ایلمیه ابن سینا اول علتك
معالجه سنده لایق اولان مرضعه سی ارپه صوینه مداومت ایدوب تمردن صاقنمقله
طباشیر هندی ایله سمزاوت تخمی مقلو سکر ایله سفوف ایدوب یدوره لر زیرا بو علتده
اسهال یرامزدر دیمشلر وصبینك بالدلرینه حجامت دخی رأی طبیبه مفوض در

الفصل الخامس فی سهر الصبیان

کاه اولور صبیانه اویقوسزلق عارض اولوب
دائما آغلر وقلق واضطراب ایله اینی ایدر سببی البته بر اذیت ویرن حالتدرکه دفعنه وخبر ویروب
بیان ایلمکه قدرتلری اولمادیغی اجلدن اغلق ایله فریاد ایدرلر **السبب** اطفاله عارض اولان
اویقوسزلغك سبب حدوثی اکثریا معده لرنده سود فاسد اولوب کیفیت ردیه سی استحاله سندن
ناشی دماغلرینه ابخره ردیه صعودندن اولور قلق واضطرابی دخی اول فاسد اولان شیء معده سنك
اغزنی لذع ایدوب اذیت ویردیکندن نشئات ایدر دیدیلر خصوصا امزدکلرندن ماعدا نامناسب
غدالر دخی یدیرمش اوله لر البته اول حالتك حدوثنی مستلزم اولور بایی وجه کان اغلمه سی اذیتدن
نشئت ایتمش اولور **العلاج** اول خصوصده طفلك احوالی تجسس اولنوب عیزی سبب نمایان
اولمادیغی صورتده کبارك تحقیقلری واقع اولدیغی اجلدن طفله سود ویرمیوب اویقو ویومق
ایله اسهال حقنه تقیید ایده لر اولا بیاض خشخاش تخمی قبوغیله معا سحق ایدوب مرضعه سنك سودی ایله

مخلوطاً

مخلوطاً یدوره لر ایکی درهمدن بش درهمه دکین تجویز ایلدیلر اما سیاه خشخاش اولورسه نصف
درهمدن ایکی درهمه دکین یارمشلر وطلولکلرینه ودیه سنه ماورد یاغی وخشخاش یاغی سوره لر
زهراوی علیه الرحمه زعفران یاغی ایله بنفشه یاغنی مزج ایدوب مواضع مذکوره یه سوره لر
وبرنج قطره بورنلرینه دخی طمله لر وسکرتی خشخاش شرابی ایچوره لر ونشکنده باشی اوجنه
زهر بنفشه وخشخاش ومرزنجوش طری قومق دخی دایه لری ایله متوقف دیمش ابن سینا
اکر مداوات مذکوره تاثیر ایتموب دخی اقوایه محتاج اولورسه مناسب اولان استعمال اولنه دیمشلر
افیونلی شیلر کبی پس طفلك اویقوسنه تقیدندن ماعدا مرضعه سنك دخی تدبیرینه سعی اولنمق واجبدرکه
سودی کیفیت وکمیت جهتیله اصلاح اولنه وطفلی مقدارا بهضا مندن زیاده امزدرمیه لر زیرا
اول خصوصه زیاده تقید واهتمام لازمدر غفلت ومسامحه دن اجتناب ایده لر

الفصل السادس فی فزع الاطفال فی النوم

فزع الصبیان وتفزع الصبیان دخی
دیرلر اویقو ایچنده بلکلیوب قورقوب سچرمه معتد یونان لسانلرنده دیلیا تسمیه ایدرلر فوبوس
دخی دیرلر زیرا کاه اولور که صبی موحش دوش کورمکله اویقوسی اثناسنده فزع ایدر
انلرك ولادتلرندن ایکی ایچکره دوش کورمکه باشلدقلری مقدما ذکر اولنمش ایدی **السبب**
بو مرضك سببی سهرده ذکر اولندیغی اوزره اکثریا امتلادن نشئت ایدر شیخك تعریری
اوزره یجان معده لرنده سود یاغیری طعام فاسد اولوب معده اول فساددن متاذی اولمسه
اول اذیت اشتراکندن ناشی دماغلرینه اولان قوه حساسیه سرایت ایتمکله انلرك قوه مصوره ومتخیله سی
واصل اولوب احلام هائله یعنی قورقولی دوش کورمه لرینه سبب اولور جالینوس معده ده
غدا فاسد اولدقده دماغه بخار فاسد صعودندن خیالات موحشه تخیل ایدرلر دیمش
اثمولریوس نام حکیم دیرکه کاه اولورکه بو مرض عسر طلوع الاسناندن وکاه اولور کما مغاص ایله
دیدانندن عارض اولور وکاهیجه نجاحت معده حامضه دن حادث اولور وبو علت بنفسه خطرناك
دکلدر اما معده مصطرعه دیمشلر وعادته طفل کیجه لرده مقلق ومضطرب وبیحضور اولوب
نوبت ایدر وزیاده قلیل نائم اولوب سهر مفرط عارض اولور اما سهر مفرطه ذاتیه اولمیه اولماز
بلکه نسبیه وتعلیقیه اولوب اکثریا علل آخره تابع اولور مثلا کاه عسر طلوع اسناندن وکاه دیداندن
وکاه امغاصدن سهرطاری اولور اما اکر بو سببلردن دکل ایسه کثیرا واقع اولورکه نجاحت معده دن
تخمه وامتلادن ناشی قلق واضطراب ونوم مغشوش ایراث ایدر علی الخصوص نجاحت ماوقدنك
سوء تحریندن انتفاخ مراقی حادث اولوب بو علته باعث اولور زیرا فزع لیلی بتاً اطفال اکثریا
نجاحت معده سبب مستقلدر خصوصا نجاحت حامضه اولدوکاهیجه بکا وفزع اطفال
مغصدن ناشی اولور **العلاج** بایی وجه کان طفلك ومرضعه سنك غدالری اصلاح اولنوب
طفلی طوق قرنه اویوتمیق واجبدر زیرا غدا معده دن بر مقدار منحدر اولمادین اویقو اویومق
موجب بخار اولدیغی مقرردر سود امزروب یاخود مناسب طعام یدیردکدنصکره بر ایکی ساعت
اکلیوب اویوتمیالر واخشام وصباح بال یلاده لر زیرا عسل مصفی اولوك غداسنی هضم وانحداره
نافعدر بو سفوف دخی صبینك هضمنه معین اولور صفتی بودر صعتر وکمون ونانخواه وکراویا
جمله سی علی السویه اخذ وسحق اولنوب برابری سکر ایله سفوف ایده لر مقدار استعمالی بر
مثقالدن ایکی مثقاله دکین در وبو ترکیب طبخ اولنوب صویی ایله حامره یاخود بر مخلوط پرده
عسل اولنمق دخی نافعدر ولکن حامره عسلی اولی و انسبدر ترکیبی بودر بادیان واکلیل الملك

ومرزنجوش وفوتنج وبیان کوکی جلهسندن علی السویة واقرجه اخذ اولنوب کفایت مقداری
صو ایله طبخ اولنوب بعد التصفیة غسل اولنور الحاصل اطفال شبع وامتلادن وطوق قرنه
اویوقدن وکثرت اویوزه اغلمقدن محافظه اولنمق لازمدر زیرا امور مذکوره دن امراض عدیده
ظهوره کلور واطباء لاطینی متاخرلرینک معتمدلرندن میخاییل امتولریوس نام طبیب فزع لیلیی
اطفالی تحریر اتناسنده دیرکه بعض اولان مرضعالرک اکثری جلب نوم ایچون اطفاله شراب خشخاش
وحلیب بزر الخشخاش وسائر امثالی خشخاشدن معمول اولان شیلر کبی لکن مداوات خشخاشیه
نازکتر اولان اطفالده هر وجهله خطرناکدر زیرا روح نفسانیه یه خلل وسیات واقعه ایراد
ایدر تا که صکره انلره انجلین حسنه طبیعت اولمغله ابدی حیران طبیعی واحمق جبلی اولوب
بلکه آخر الامر اهل کیف وتریاکی اولملری مقرر در والا که مکرکه برمقدار یا شلوجه اولان صبیان
ومراهقلرده ویاخود متحمل اولان اطفالده خشخاش اولان دوالره تقریبه جواز ویریله
مثلا قشور رؤس الخشخاش ایله معا طبخ اولنمش لبن الحلیب دن بولجه یا بلمق کا فیدر زیرا بونلرده
قوة مسبته ودیع وخفیفدر یاخود کذلک شراب الخشخاش الشادنج یرینه بدل شراب الخشخاش
المنثور استعمال اولنسه شویله درکه رحا آتی اقلیدکاه اولورکه کوچلو قاشق ایله بر قاشق
یاخود ایکی قاشق اوله شربتدن اخذ اولنوب ماء هینوطیقوس دورنقلیوس ایله
ایجلک ایچون ویرلمک ممکندر وخارجدن لبن الجواری شئ قلیل زعفران الحاجله صدغینه
طلا اولنمق موافقدر یاخود لب قلب الخوخدن مصنوع حلیب لبن الجواری ایله مخلوطا الخانجه
معا لنده قاتراجینه تقریب ایدهلر کذلک مخ ساق العجل المذاب صدغینه طلی اولنمق یاخود
طبان النته طلی اولنمق اسلمدر کذلک دهن جوز بواء المعتصر برقاچ قطره دهن الشبث
المستقط ایله مخلوطا صدغینه طلی اولنمق غایت موافقدر اکرکه فزع نومده اولورسه
حادجه احتقاندن ماعدا لبن فاسدی تنقیه ایچون مجوعمان نافعدر بو حالده بزر انیسون
وبزر حلقة المحبوب وکهرباء مدبردن سفوف یاپوب بولماج ایله اطفاله استعمال ایتدرلرسه
غایت موافقدر کذلک سفوف حقا الیقاتی بزر انیسون ایله مخلوطا وسعت اوزره استعمال
ایتدوره لر زیرا دهن انیسون دخی فزع لیلیه ده صورة نوعیه سیله بالخاصه جیددر
بواجلدن برقاچ قطره دهن انیسون دهن جوز بواء المعتصر ایله تعدیل اولنوب صدغینه
طلا اولنور لکن قلیل المقدار اوله کذلک دهن اصطوماخیقون لقراطون الطبیب دهن
الانیسون ایله مخلوطا اطفالک معده لرینه وسره لرینه وسعت اوزره مسح وطلا اولنمق دخی
نافعدر علی بن محمد علیه الرحمه قوانین التربیه اسمیله موسوم اولان رساله جلیله سنده تصریح
ایدوب دیرکه سبب فزع اکر اویاقلغده برشیدن قورقوب واول شیئی اویقوسنده کوروب
بلکلر ایسه اول خوفی حیله ایله اندن دفع ایده لر مثلا اکرکدی بدن وکوپکدن قورقدی ایسه
تدریجله الکادرام ایده لر تا که اول خوفی ووحشت اندن زائل اوله اکر امتلا جهتندن ایسه که
غلیظ بخارلر دماغنه صعود ایدوب مهیب صورتلر اکا مصور اولور علاجی مرضعه سی لطیف
غذالر ییوب حافظ الصحه تناولندن خالی اولمیه ومعصومی غذادن صکره تیز یره اویوتمیه
اکر ممکن اولمیوب اویودایسه بشکنی پک پک تحریک ایده لر تا که برازهضم معین اوله
ومعصومه براز مصطکی چیکنه یا سحق ایدوب اتمکله یدرمک غایت مناسبدر وتمویزاتک
بوخصوصده زیاده منفعتی مشاهده اولنمشدر بعضیلر دیمشلر که زیاده لطیفا شک الننک

دردیسیله تعلیق ایتسه لر بوجنس خوفدن خلاص اولور اکرهرکون آج قرنه بربرمق عسل
یدورسه لر زیاده فائده ایدر چونکه بوشی کابوسه قریب برحالدر اویقو ایچنده عارض اولور
جند بیدستر قوقودوب صرع علاجلریله علاج ایده لر وقبل النوم کاهیجه شیاف ایله صابون
ایله تلیین ایده لر واویاقلقده معصوم بعضی مالا یعنی شیلردن خوف ایدرسه علاجی
اولدرکه اکر ممکن اولورسه معصومی اول قورقدیغی شیلره دلیر ایده لر وبعضی اشیا یه
مشغول ایدوب اونوتدره لر وشول طفلکه خوف سببیله حمی عارض اوله حمی خوفی علاجلری ایله علاج ایده لر

الفصل السابع فی صرع الصبیان

معلوم اولدکه بو مرض صبیانده وشبانده وکهولده
ونادرا مشایخده دخی عارض اولور ولکن صبیانده عروضی اکثر اولمغله مرض صبیانی ایله دخی
تسمیه اولنمشدر اکرچه مقدما بو مرض کتاب اولده علی طریق العموم تفصیل اولندی اما بو
محلده بحسب الضرورة اولعلت صعبه نک یالکز صبیانه مخصوص اولان نوعی اجمالا بیان اقتضا
ایتمکله تسویدنه اهتمام اولندی امتولریوس نام حکیم دیرکه صرع الصبیان یعنی تشنج الاطفال
دخی دیرلر بو بر مرض مزمنه صعبه مهلکه دندر **السبب** بو مرض صعبه نک سببی ایکیدر
اولکیسی افراط علل مرضعه دن ویاخود البانک معده اطفالده حامضا فاسد اولماسندن نشات
ایدر حتی مرضعه اکر غایت خوف ایتمش ایکن یاخود غایت غضبه کلمش ایکن اطفاله سود
ویرسه ویاخود خوف وغضبدن برمقدار صکره جه ارضاع ایلسه اکثر یا طفل مصروع اولمق
شاننددر کذلک هرقنقی سببدن اولورسه اولسون اطفالک معده لرنده سود اکشیوب
حدت وحموضت حاصل ایلسه اکثر یا صرع ایراث ایدر واول حالده طفلک برازی حضرته مائل یا سوادء
مائل اولور پس صرع بو سببدن متولد اولسه طفلک قریاد وفغانی زیاده اولور مغص ووجع بطن
واختلاج عارض اولور زیرا بطنک اجزاء عصبی وغشائی سندن ابتدا ایدیجی تشنجدر اطفالده
لبان فاسده نک حدة وحرافتندن هیجان ایدر اکر بو تشنج متجاوز اولوب دائمه ولازمه اولورسه
کذلک اعضاء خارجیه یه تشنج صرعیه مستولی اولور وصرع اطفالک بر سببی دخی عسر نبات الاسنانده که
وجع شدیده اجلندن واسنانک خروج وانبجارلرندن ناشی لثانده اولان الیاف عصبیه یه خز ونخس
ایتمه لری اجلندن اکثریا صرع حادث اولور زیرا بواوج اسبابه که یا مرضعه نک افراط اعراض
نفسانیه لریدر یاخود البان ماؤفه نک حدة وحرافتیدر یاخود عسر طلوع الاسناندر زیرا بونلر
اطفالک زیاده سیله روح نفسانیه یه سنی تشویر وتکدیر ایدوب حرکته متهیج ایدر اول
اجلدن صرع وجود اطفالده تا شول مرتبه سهولتله تعاقب ایدرکه اطفالک هنوز اعضاء
عصبیه لری ضعیفه در ودخی هنوز زیاده ذات مسام واسفنجی وقلیل الاکتناز در یاخود
دماغلرینک تعبیه مساملری زیاده ضیقدر اول اجلدن بونلرک دماغلرندن روح سهولتله
منتشر ومتفرق اولمق وحرکت غیر منتظمه اوزره حرکته کلوب هیجان وثوران ایتمک ممکندر
خلف بن عباس زهراوی علیه الرحمه تعریفندن تدبیر مولود بیاننده صبیانه خاص اولان صرعی
ایکی قسمه تقسیم ایلیوب قسم اول جنین رحمها درده ایکن دماغلرینه برسوء مزاج طبیعی
عارض اولوب اول سوء مزاج دخی یا یالکز برودتدن ویا یالکز رطوبتدن ویاخود برودت ایله
معا رطوبتدن نشات ایتمکله مولود عالم وجوده کلدکده مرض مزبور ایله معا تولد ایدر وقسم ثانی
عرضی درکه بعد الولاده یعنی حالت طفلیده ویا دخی صکره سوء تدبیردن یاخود سبب آخر
خارجیدن نشات ایدر دیمشلر **العلامات** صرعک علامتی بنفسه ظاهر ومبیندر

اسبابلری دخی کذلك خفی اولمق ممکن دکلدر اکر مراد ایدرلرسه اولاً تقل و تقریرلرندن وثانیا
البانك حرة وحموضت حاصل ایدوب اکشیمسندن وثالثا اطفالك دیشلری عسرت ایله طالع اولمسندن
معلوم اولور **تقدمة المعرفة** صرع فی الحقیقه اهدی واشر اولان علتدر لکن شولکه اطفالده حادث
اولمز آهقلرده اولاندن خطری قلیلدر علی الخصوص جدری ده طاری اولمه زیرا جدری بارز و منجی
اولدیغی حیثیتدن صرع طوغاکندی کندویه زائل اولور وبو علت اطفالك بعضیسنده طفل ایله
معاً تولد ایدر وبعضیسنده حالت طفولیتده وقت طلوع اسنان اثناسنده یاخود بعد البلوغ مبتلا
اولورلر اکثر یا قابله و مرضعه نك سوء تدبیرندن یاخود خارجدن برسبب آخر ایله ظهور ایدر
وبو معنی سنده سن ترعرعدن صکره ظاهر اولور اکر بو صورتده بر طبیب لبیبه مصادف ایلیوب تدبیرلرنده
اصابت بولینورسه زائل اولور والا باقی قالور واجب اولان اولدرکه عانه لرنده شعر نابت
اولمزدن مقدم خلاصنه سعی اولنه زیرا بعد انبات الشعر مشکلدر واکر اسلرنده اورام و بثور
عارض اولمش اولوب دائما انفلرندن رطوبت سیلان ایدرسه خلاص ممکندر پس آنلرك
ابتداء رطوبت دماغلرینی تجفیف و تنقیه لازمدر واکر اورام و بثور و سیلان رطوبت انفلری
موجود اولمز ایسه علاجلری لطف حق ایله اساندر و بو کونه اولانلر اکثر یا حین بلوغلرنده خلاص
اولورلر **العلاج** اکر مرض مذکور طبیعی اولوب طفل انکله معاً طوغمش اولمسه لایق اولان اولدرکه
ادویه دن برشئ استعمال اولنمیوب همان تدبیرنده حسن نظر و اسباب خارجیه دن برسبب آخر
اصابتندن صیانت اولنمقدر زیرا غالبا انلرسن صبادن حد بلوغه منتقل اولدقلرنده رطوبتلری
نقصان بولوب مزاجلرینه سخونت وجفاف کلمکله اکثری حین بلوغده بالطبع خلاص اولورلر
والا محل مماتلرینه دکین ممتد اولوردیمش اما اکر عارضی اولوب بعد الولاده حادث اولمش ایسه
اولا واجب اولان مرضعه لرینه تدبیرده عنایت واهتمام اولنمقدر مثلا بدنلرینی و دماغلرینی ایارجات
ایله تنقیه ایدوب خلط بلغمانی تولید ایدن غذالردن احتما ایدرلر و طفلی امزردکده تخمه اولمیه جق
مرتبه سود ویره لر تا که امتلا اولمیوب معده لرنده سودك انهضامی اسرع اوله ازجمله قلت ارضاع
رطوبت رضیعك جفافنه باعث اولمغله انفع اشیادندر وابن سینا قولی اوزره مرضعه لرینك
غداسی اصلاح اولنوب حرارته مائل وجید الکیموس طعاملر یدیره لر ما یختلی یاخود غلیظ وفاسد
سود تولد ایدر ورنده غذالردن منع ایدرلر و قبل الطعام ریاضت ایتدیرویه سکنجبین عنصلی ایچوره لر
وطفل مصروعك بورنلرینه سعوطات حارة ایله تسقط ایدرلر وکاه بکاه حلتیت و قطر آن
امثالی شیلر شم ایتدرورلر وبیونلرینه عود فاوانیا تعلیق ایدرلر الحاصل بو مرض سن ترعرعدن صکره
ظاهر اولدیغی صورتده طبیب لبیبه مصادفت ایلیوب تدبیرلرنده اصابت بولنورسه زائل
اولور والا باقی قالور واجب اولان قاسقلرنده قیل بترزدن اول خلاصلرینه جهد اولنمقدر بالخصوص
اطفالدن باشلرنده اورام وبثور عارض اولوب بورونلرندن دائم رطوبت سیلان ایدنلر
خلاصدن بعیدلردر انك کبی طفللرده ابتدا دماغلرنك رطوبتنی تجفیف و تنقیه یه سعی
ایدرلر اول کونه اولمین صبیانك علاجلری آساندر خصوصا ذکر اولندیغی اوزره حسن تدبیر
اولنمادیغی تقدیرجه سوء تدبیر دخی اولنمیوب کندی حالی اوزره ترك اولنسه سن رهاقه
واصل اولدقده رطوبتلری نقصان بولمغله اول مرض زائل اولور زهراوی علیه الرحمه صرع عارضی
اولدیغی صورتده طفلك باشنی ادهان حارة ایله تدهین ایدرلر و فوقی مقداری تریاق
فاروق ویره لر دیمش قرماحصرم عدفاوانیا تعلیقی بالتجربه نافع بولمشلردر ابن سینا بر ظن

٥٠٨ ایدره رنکه اول خاصه رومی سنه وتارة سنه مخصوص اولدیغنی شیخ داود النصیر علیه الرحمه
خواصی مراد اولنمقده شمس میزان برجنه کلدیکی کون دیوشرلمك لازمدر وحدید آلتی ایله قوپارمیه لر
دیمشدر اغولریوس نام حکیم دیرکه بومرضك علاجنده وقت موافقده اخذ وجمع اولنمش اصل فاوانیانك
داخلدن وخارجدن استعمالی عجیب الفعل وممدوح اولماسی واضح و عیاندر لکن عظیم التأثیر ونفیس
اولنلردن بریسی دخی دبق البندق در وبعده دبق البلوط در ودخی صرع اطفاله اشیاء سائره نك
مجموعندن مأثور ومجرب اولان علاج کهربادر اکر ملح طباری اولورسه بی عدیل اولان دوالردندر
ودخی روح مشیمه وسفوف مشیمه بو خصوصده عجیب الاثردر وزنجفره انتیمونی وبوندن ترکیب
اولنمش سفوف جفالیقانی دخی مأمون الغائله اولان دوالردندر حتی یالکز زنجفره معدنی یی عنقه
تعلیق ایتمك ایله برؤ حاصل اولور دیو اتفاق اطبا جاریدر کذلك برجند کافور ماء زهر الخیری
ایله حل ایدوب بعد النوبه استعمال ایتدیرسه لر علتدن محافظه ایدر اکر علتدن خوف اولورسه
زمرد ممدوحدر اکر صرعده بر ازجه حضرته مائل اولورسه بلورمدبر غایت نافعدر علی الخصوص ادویه
ذوی الخاصه ایله خلط اولنسه خصوصیتی کسر ایدر وخارجدن بلسانکهم بانی بی شئ قلیل جندبیدستر
حل اولنوب صدغینه طلا اولنمق دخی موافقدر بلکه طبانلری التنه دهن الجند طلا اولنسه نفع
عظیمی واردر مهرة اطباء اسلامیه دن بعضیلری دیدیلرکه ام الصبیان تشنج سن بر صرع حقیقیدرکه
اکثرا اطفاله عارض اولور بالخصوص اطفالك مرطوب المزاج اولنلرینه کثرة بخار صفراویدن واقع
اولور زیرا که اول صفرا سببیله بلغم دماغك ایچنده یا جمجمه لری ایچنده غلیانه باشلر بو مرض عارض اولور
بویله اولدیغی علاجی جند بیدستر وکمون وسعتر جمله برابر مسحوقا اخذ واوچ حبه مقداری زیتی والروسی
سودیله یاخود ماء صافی ایله ایچوره لر و مرضعه سینی حوامضاتدن و محرك ریاح اولان ورطوبت
کثیره یه باعث اولان غذالردن پرهیز ایتدوره لر واکثریا بو مرض بر کره ویا اوچ کره عارض اولور
اکر بوندن تجاوز ایدرسه علاجنده اهتمام لازمدر حتی مرض متمکن اولمیه وکاهی واقع اولورکه یالکز سرسامی
صفرادن متولد اولور اول زمان مسکنات و مفتحات مناسبه ویره لر و اخذ ایتدیکی زمان جندبیدستر
دهن الورده حل ایدوب داخل اذنینه و انفه وطبانلرینه طلا ایدرلر و نصف دانق طاوشان مایه سینی
ماء ایله حل ایدوب ایچوره لر واکثریا بو مرض رأس شهورده زیاده حرکت ایدر و علامتلری
ظهورندن اول ظاهر اولور صومملق وبی سبب چوق اغلمق و بدخویلق ایتمك کبی واکر جزوی
غفلت واقع اولسه بوغازی خورلدمق کبی پس بو علامتلر ظهورنده البته واجبدرکه جندبیدستر
استشمام ایتدوروب واکل ایتدوره لر بلکه بشکنه ولباسنه تعلیق ایدرلر وکوزلرینی چیره لندیجی
روشنالقدن ودور ایدیجی نسنه لردن رکوب کشتی و دولاب کبی و بالا تربولره کتورمکدن وزیاده
آواز بلند وصدا الرکوش اتمکدن واعراض نفسانیه دن وسهر مفرط و نوم طویلدن حفظ ایدرلر وبو
ایامده بدن مرضعی زیاده دلك ایدرلر و بو مرضه بالخاصه نافع اولان نسنه لردن بریدرکه مثلا
طفل طوغدیغی بر مرجان مهره سن آتشده قزدروب ایکی قاشنك وسطنه آنك اوزرینه
باصه لر تا که بوداغ سببیله ایلروبر دخی بو مرضی کورمز اولور اکر مرجان مهره سی بولنمزسه قیون
بشکلی ایله داغلیه لر و جواهر نامه لرده زمرد و پیروزج تعلیقی دخی امانه باعث اولدیغی یازلمشدر
حتی زمرد مسحوقی ایچورملك دخی نافعدر دیدیلر زهراوی تعلیق خصوصنده بر غریب شرط
بیان ایلیوب اکر طفل طوغدیغی حینده یره قونمدین بو بخنه زمرد تعلیق اولنسه مدة العمر
صرعدن امین اولور دیمش اکر ذکر اولنان تدابیر ایله دفعی ممکن اولورسه فبها ونعم والا

کتاب اولکدن صرع بحثنده ذکر اولنان مداوات وتدبیراته مراجعت ایده‌لر
الفصل الثامن فی ام الصبیان فارسیجه بیماری کودك وترکجه اوغلان حسته‌لکی
دیرلر صرع انواعندن برمرضدرکه اکثریا صبیانه سن اولرده یعنی حالت طفلیده ولادتلری قربنده
عارض اولور بومرض مصرده غایت چوق اولور حتی اکثر مولودلری عالم عدمدن ممالك وجوده
خرامان اولمدقده بومرض ایله معا طوغمغله زمان دیسیرده سبب موتلری اولور اول دیار نادر
العصر اهالیسی عندنده بومرضه قرینه تعبیر ایدرلر خلاص بولمش اطفال اقل قلیلدر وبومرضه
صرع الاطفال دخی تسمیه ایدرلر نته‌کیم بحثنده کاهیجه ماده صفرادن عارض اولمسی بیان ایلدك
زیرا ماده صفرا لطیفه ورقیقه اولمغله سهل التحلل اولدیغی اجلدن بدنده علی الخصوص بطون دماغده
سدده ایراث ایده مز مکر کثیر اولدیغی جهتدن احداث ایلیه اول دخی نادر الوقع اولور پس ایمدی
صبیانده بولندیغی صورتده بعضی اطبا اکا ام الصبیان تسمیه ایتمشلر امام فخر علیه الرحمه ام الصبیان
حمای حاده محرقه ایله حادث اولور بر نوع صرعدر دیدی وبوعلتده علیلك بوللی بیاض اولوردیمشلر
صرعك بونوعنده علیلك اعضاسنده تشنج قلیل ونوبتی قصیر اولور اما کرب واضطرابی والتهابی
شدید اولوب اصفرار لون زیاده مره صفراقیء ایدر بعده صرع ساکن اولدقده نصکره شدت تندن
احتلاط عقلی برزمان باقی قالوب مندفع اولمز بعضیلر ریح الصبیان وفزع الصبیان وام الشیاطیندن
مراد بوعلتدر دیدیلر وکلام صحتدن بعیددر نته‌کیم بعضی جهله نك صبیانه عارض اولمز الا صرع
صفراوی عارض اولور دیدکلری کبی زیرا بونلرك جهل سبیله باعث غلطلری ام الصبیان
لفظیدر کویا اول علت صبیانه مخصوص اولمغله ام الصبیان دینلمش اولا اما اکابر اطباء اول
نوع صرعه ام الصبیان دیمزلر اکر مخصوص اولدیغی دینلك لازم کلسه رطوبت بلغمیه‌دن عارض
اولانه ام الصبیان اطلاق اولنمق کرك ایدی الحاصل ام الصبیان صبیانه مخصوص اولیوب
صفرادن غیری ماده دن دخی حادث اولدیغنده ایجق اول خصوصده واقع اولان اختلافی
بیان قصدی اولندی **السبب** بو مرضك سببی خلف بن عباس الزهراوی علیه الرحمه تقریری
اوزره بو مرضك حدوثنه سبب سوء تدبیردر وطفلك هضم ایده‌جکی مرتبه‌دن زیاده ارضاع
ایلمکدر **العلامات** بو مرض ظاهر اولدقده اطفالك بکاسی کثیر اولوب چوق اغلر نوم و
یقظه‌لری حالنده دخی تفزع حاصل اولور وحرارتلری زیاده اولوب آغزلرندن رایحه ثقیله
خروج ایدر واعراض مذکوره برکون ظاهر ولازم اولوب صکره ذهاب ایدر **العلاج** بومرضك
علاجنده واجب اولان مرضعه نك تدبیرنده اهتمام اولنوب طفلك رضاعی تقلیل اولنمقدر
وهرکون طفلك مرضعه سنك صودیله بردانق مقداری دواء مسك ایچوره‌لر سائر تدبیراتی
صرع بیاننده ذکر اولنان تدبیرات کبیدر دیمش بو سفوف بومرضده غایت مناسبدر صفتی
عود الصلیب اوچ درهم مخ المرجان بربچق درهم ورق الذهب طقوز عدد بونلری مجموعا
محکم سحق اولنه‌رق نصکره بونلردن ازه‌جق مرضعه نك سودیله ازوب طفلك بوغازینه اقیده‌لر
وشیخ رئیس کتاب ثالثنده تحریر ایدرکه شول صرع که اکا ام الصبیان تسمیه ایدرلر بعضیلر
عندنده صفرادن اولمق اوزره در علاجنده ابزن وسعوطات بارده ورطبه استعمال ایتدروب
وعلیلك باشنه لبن صاغمق ایله مداوات تعیین ایدرلر دیدی والحاصل بوکونه اولان
علتده صبی اولمادیغی صورتده شراب اجاص وشراب تمر هندی ورب تمر هندی امثالی ایله
استفراغ وتنقیه اولنوب مزاجلری بارد ورطب اولان مشمومات وسعوطات واطلیات ایله

بتدیل

بتدیل واصلاح اولنمقدر واکرنوبتندن صکره اعضالرنده تشنج بولنورسه مرطب یاغلر ومسخن
ماء الرایله دلك اولنمق لازمدر زیرا بوعلتده کاهیجه تشنج بولنمادن صرع حادث اولور اکر علیل صبی
اولورسه مرضعه سنك سودی تبرید ایده‌جك وتازه لبن تولد ایده‌جك مداوات سعی اولنوب
امکنه بارده ده وسرخ آلرده اسکان ایده‌لر واحزورن خاتون منخرلرندن بقلا وبصل وثوم
ولوبیا کبیلردن احتراز ایلیه وعنزالردن فراریج وحجل وطیهوج اتلری یدوره‌لر وصرع بیاننده
ذکر اولنان سفوفلردن دخی استعمال ایتدوره‌لر ومعصوملك بوغازلرینه زمرد وفوه دیشی وعود الصلیب
ومرجان وحجر الیشب تعلیق اولنسه بالخاصه صرع وام صبیانه اصابتندن امین اولورلر
الفصل التاسع فی ریح الصبیان بعضیلر بوعلتی باشك ایچنده ریح غلیظ عارض اولمغله
بیولری آچوب عظم رأس احداث ایدن مرض ایله تفسیر ایتمشلر ابن جمیعك تنقیح فانونده
عظم الرأس عن تفتیح الشیئون یعنی بیولری آچلدوغندن باشك بیومه سیدر دیدوکی حقنده نقل
اولندی بعضیلر دخی صرعدن برصنفدر صبیانه عارض اولدقده مخصوصا ام الصبیان دیرلر
دیمش بعضیلر دخی فزع الصبیان تسمیه ایلمشلر الحاصل بودخی برعلتدرکه عارض اولدیغی
حینده علیل عینی ایله مصروع کبی اولور وبعضیسنك چکه‌لری قصیلوب کوزلری بریره دیکرقالور
غیره تبدیل ایلمز اولحالت اکثریا مجانینده کوریلور **العلاج** اکر صبیانك غیرنده حادث
اولورسه مناسب شربتلر ایله تنقیه ایدوب قاننده غلبه بولندیغی صورتده فصد اولنور اما نحن فیه
صبیانه عارض اولدیغی صورتده ابتداء مرضعه سنه تنقیه اولنوب مجفف غذالر ویریلور ومناسب
ملینات ایله تلیین اولنور ومسخن اشربه‌لر ویریلور جمله‌دن اسطوخودس شرابی غایت مناسبدر
امیاه مناسبه ایله ایچوره‌لر وصبینك بالاده لرینه حجامت اولنوب بوینینه فاوانیا دیدکلری کوکن
برودانه سی آصیلو ابن سینا کلیاتده بوترکیبی غایت نافع اولمق اوزره اعتنا ایلمشدر
صفتی صعتر وجندبیدستر وکمون جمله‌سی علی السویه اخذ وسحق اولنوب برمقدار
لعاب کثیرا ایله فلفل مثال حبلر دوزیلوب هر اخشام صبی یه اوچر دانه استعمال ایتدوره‌لر
علامه دخی بوترکیبی غایت ثنا ایلیوب نفعی کثرت رطوبت بولندیغی صورتده کوسترمشلر
الفصل العاشر فی تشنج الصبیان معلوم اولدیکه تشنج برمرضدرکه انسانك بدننده اولان
اعصاب واوتار وعضلاتنه عارض اولوب مادی وغیر مادی اولور وتشنج مادی اکثریا ماده
بلغمیه‌دن نشأت ایدرکه تشنج رطب وتشنج امتلائی تسمیه اولنور وسائر اقسامی کتاب اولده
مفصلا بیان اولنمشدر پس ایمدی بو مقامده ایجق مراد اولنان تشنج رطبیدرکه اکثرا مرده
صبیانه عارض اولور **السبب** تشنج صبیانك سببی اکثریا ضعف هضم وفساد هضم وقوتندن
حادث اولور زیرا اول ضعف سبیله رطوبت بلغمیه‌لری زیاده اولور ودماغ واعصابلری ضعیفه
اولمغله اول رطوبتی زیاده چوق ایدر خصوصا لحیم وشحیم اولمه اولکرنه طفلك رطوبتی کثیر و
سکرلری ضعیف اولمغله دخی زیاده فضولی قبول ایدر وکاهیجه حمیات حاده عقبنده حادث
اولور بوصورتده مادی اولماز وانقباض طبیعتدن وکثرت سهردن وافراط بکادن دخی عارض
اولور بوصورتده تشنج رطب اولمز وظهور انبات اسنان اثناسنده دخی عارض اولور کذلك اکثر
اوقاتده طبیعتلری انقباض اوزرینه اولان اطفالده دخی رطوبات کثیره مجتمعه اولدیغی اجلدن
تشنج اولورلر اما لطف حقده طبیب حاذق رأیی اوزره غذالرنده تدبیرنده لطیف ومعالجاتی تدریجه
مصادف اولدقلرنده خلاصلری دخی آسان اولور بعضیلر اطفالك بالنسبه یورکلری وجکرلری قوی

اولدوغی اجلدن تدبیر موافق ایله مرض مزبوردن خلاصلری یسیر اولور دیشلر کلکن تشنج یابس
عارض اولسه مداوات مرطبه ایله سریعاً مندفع اولور اما کاهی حمیات حاده دن صکره تشنج یدی
عارض اولور اول صورتده خلاصی مشکلدر ویدی یاشنی تجاوز ایدن صبیانک تشنجلری اکثریا
برآمز سمه لردن نشأت ایلدیدیلر **العلاج** اطفالک دیشلری بتدیکی اثناده ظهور ایدن
تشنج اکثریا چکه لرینک وترلرینه مخصوص اولور حتی اول محله ورم دخی عارض اولمغله نسوان
اکا بوغاز اولدی وچکه سی دوشدی دیرلر اوراض فمده ذکر اولنور اول ورمک واول تشنجک علاجی
اغزنه برمق صوقوب بوغازنی دفعله بصه لر وتاوق یاغی وطوشان بئنیسی یاخود زیت یاغی
تمریخ ایده لر سائر تدبیری دیشلر بتدیکی اثناده لازم اولان مداوات محلنده ذکر اولنور اما
فساد هضمدن ناشی کثرت رطوبتدن حادث اولدیغی صورتده ابتدا مرضعه سنک غداسی اصلاح
اولنوب صبینک دخی اعضاسنه حار ومحلل یاغلر تدبیرده تمریخ اولنور از جمله آیرسا یعنی کوک سوسن
کوکنک یاغی وسوسن وبنبوی وقنا یاغلری سوره لر واکر صبی ملین ویرمکه یاخود احتقانه
متحمل ایسه مناسب ملین ویره لر واکر غدایه المشمش الیمه دراجینی ایله بلبلج جوربه سی پروره لر
اکر امورمن کوره یه متحمل دکل ایسه ادهان مذکوره ایله تمریخه تقید ایدوب مرضعه سنک معالجه سنه
سعی ایده لر کاه اولور مرضعه یه دخی تشنج رطوبی عارض اولوب ذکر اولندیغی اوزره علاج اولنور
شیخ رئیس کتاب ثالثده اکر تشنج جمیع بدنده عام اولسه اطبا ضماد وتمریخ خصوصلرنده بویونک
فقره لرینه زیاده تقید ایدرلر اکر یوزک عضلاتنده دخی اولورسه فقره لر ایله معاد ماغنه سی ایدرلر
اکر تشنج معده مشارکتی ایله اولدیغی بیلنورسه قی ویره لر کاه اولور علیل مرة حاده وخلط عفن [illegible]
اول آن تشنجدن خلاص اولور دیدیکلری تدبیر مشترک قبیلندن اولوب صبیانده دخی اجراسی ممکن
اولورسه اعمال اولندیغی بیان ایدر اکر صبیانک تشنجلری حمیاتدن صکره یاخود اسهال عنیف عقیبنده
یاخود از حادث اولدوغی جهتدن یبوستدن نشأت ایلدیکی ادراک اولنورسه بر مقدار مشکلجه اولدوغی
ذکر اولنمشیدی اتمامنه واشد اهتمام اولنوب ضماد وطلایه مداومت اولنه از جمله مفصلاً زینه یاالکز بنفشه
یاغی یاخود بال مومی ایله معاً ضماده مداومت ایدوب دماغلرینه دخی دائما بنفشه یا نخودزیت یاغی
دوکه لر صبیانه عارض اولان کزاز یابسک دخی معالجه سی بوکونه اولدوغی عن قریب ذکر اولنور مرضعه یه
عارض اولان تشنج علاجنده دخی غدالرینی اصلاحدن صکره مفصلاً زینه بو ترکیب ضماد اولنمق کافیدر
صفتی بودر اصل السوس وانیسون وزعفران سحق اولنوب عسل ایله مخلوطا ضماد ایده لر لکن اجزاء مذکوره
علی السویه اولیوب اصل السوس جملهسندن زیاده انیسون اندن از زعفران شئ یسیر اولدوغی بابونج
واکلیل الملک وتوی تخمی علی السویه اخذ وطبخ اولنوب مرضعه یی آبزنه قویالر یاخود دائما اول صو ایله
متشنج اولان عضوه نطول ایده لر اندن صکره یاپادیه یاغی ضماد اولنه

الفصل الحادی عشر فی الکزاز والتمدد الصبیان

معلوم اوله که کتاب اولده کزاز وتمددک سببلری
وتشنج ایله فرقلری کرکی کبی تحریر اولنمشدر اما صبیانه عارض اولدقده بعض مرتبه مداواتلری
ذکر اولنمق هر وجهله اقتضا ایلدیکی ایچون بو محلده تحریر اولندی **العلاج** بونلرک دخی علاجلری
تشنج تدبیری کبیدر معتمد بیان اولنان مداوا آنکه معالجه اولنور تلیینی ممکن اولورسه مقدار کفایه
قند حلواسی مرضعه سنک سدیره حل ایدوب ویره لر ومناسب اولان دوالر ایله آبزنه قویه لر
از جمله قثاء الحمار یعنی قوغوکلی دیدکلری اوتی قایناد وب آبزن اولنه ماده سی مخلی اولنجه مداومت
لازمدر دهن البنفسج ایله دهن قثاء الحمار دخی نافعدر دائما تمریخ اولنه اول ادهاندن وامرجه اخذ اولنوب اسمجق آبزن

الفصل الثانی عشر فی انبعاج القحف من غیر کسر الصبیان

یعنی قفا کوکی قرلمقسزین ایچری چوکوب
بوغرلمقدر دستاردطوس جرجانی درکه اطفالک عظم قحفی منبعج اولوب مجاری دماغی دخی متضایق
اولور وشکل رأس معیوب اولور **السبب** انبعاج قحفک سببی ضربه وصدمه وسقطه کبی
اشیادن حادث اولور واطفال وصبیانک عظام قحفلری زیاده ناعم وملایم اولمغله جمجمه وعظم
راسلری ادنا ملاسه ایله منکسر ومن غیر کسر منبعج اولور خصوصا قوابلهنک اطفالی خفت وملایمت
ایله طوتمادیغی اجلدن اکثریا انبعاج قحف واقع اولور نته کم اوان اسرجی وتخاسی وقلعی کبیلرک
بوغرلمسی وایچرو چوکسی کبی **العلامات** بو علتک علامتی برمق ایله یوقلندقده حفره وانبعاج
موجود ومحسوس اولمغله معلوم اولور واکر انبعاج بر مقدار کبیر جدا اولورسه علیل اخرس اولوب
بطلان کلام عارض اولور دکاهیجه فرة الصغرا فی ایدر **العلاج** بو مرضک علاجنده اطفال وصبیانه
هیچ اصلا جبر وقهر ایتمک لازم دکلدر وعمل بالید ایله سائر علاجه نه حاجت یوقدر همان طفلک
رأسنی تراش ایدوب اوزرینه عظام منبعجه یی جذب ورفع ایدیجی قیروطیات جفا الیقا فی
استعمال اولنمق کافیدر زیرا عظام قحف الاطفال زیاده ناعم وملایم اولمغله طبیعت انی مستوراً
بسهولته اولکی حالنه رد وارجاع ایدر نته کم بو ضماد لانظیر بو کونه علتلرده بغایت سریع التأثیردر
صنعتی بودر راتیانج اصفر وشمع دردر درهم وقیه ترمنتین صافی وصمغ اللامی ایکیشر اوقیه دهن الورد
ایکی وقیه اشق صافی بر بچق وقیه دقیق طیار بر وقیه اخذ اولنوب قدر الکفایه شراب اسود ایله
صنعت اوزره ضماد ایده لر یاخود ضماد فوبخیلیاطوریس ویاخود ضماد جنطریونخ غوید ونیس
وضع ولصق ایده لر غایت مؤثردر یاخود بو قیروطی یی لصق ایده لر صنعتی بودر مصطکی
وترمنتین بر وقیه صمغ اللامیه اون درهم قولوفونیا وراتیانج اصفر یاریشر وقیه اشق صافی
بر درهم عصیر قسطران وعصیر جمجم کبیر وعصیر جمجم صغیر هر برینک بر وقیه عصیر کرفس
آلتی درهم شراب طیب نصف رطل اخذ اولنوب نار لینه ده عصارات وخمر محو اولنجه طبخ ایده لر
بعده محکم تصفیه اولنوب ایچینه شمع ابیض ودهن مصطکی هر برینک علی السویه اخذ اولنوب وضع والحاق
ایدوب تکرار نار لینه ایله قیروطی اولنه عظام قحف منبعجه یی موضعنه رد وارجاع امکرم لانظیردر

الفصل الثالث عشر فی سعفة الصبیان

سعفه اول قروحدر که اولا بثور شکلنده
حادث اولوب بعده متقرح ومنبسط اولور وانک حشکریشه سی واردر واکثریا رأسده واقع اولور
اموتلریوس نام حکیم دیرکه سعفه یه لسان لاطینده فروسطا لاقطیا وافورس وفاویس
وتینیاس تسمیه ایدرلر انواع اربعه سی واردر اوچ نوعی بدن انسانده ونوع واحدی رأس
صبیانده کثیر الوقوعدر که اکا تینیاس تعبیر ایدرلر رأس صبیانک اجزاء شعریه سنده اولور
وبین الناس والعوام کل وچقمه دینمکله مشهوردر وکاه اولور که رأس صبیانک اجزاء شعریه سنی
تجاوز ایدوب اسافل اعضاوراسیه یه دخی مستولی ومحیط اولور بعض ایری بو محلده صبیانده
کثیر العروض اولان نوعنی بیان ایدوب انواع ثلثه سنی تفرق الاتصال بحثنده مفصلاً تحریر وبیان
اولنور **السبب** رطوبات زائده غدائیه تبخیر ایله مساماتدن خروجه توجه ایدوب
عضولرن ضعف واسترخا ورطوبتندن ناشی الیافی بیننده محتبس اولوب مرور مدتله
تحمض ایدر بعده حموضتی ایله اول موضعه واصل اولان مواد غدائیه دن اجزاء ملحیه اخذ
ایدرک قوة اکاله حاصل ایدوب جلدی اکل وافساده متوجه اولور ایمدی اطفالک رطوبتلری
کثیر واعضالری ضعیف ومسترخی اولمغله بو علتک انلرده وقوعی اکثردر کذلک رحم مادرده اولدقلری

حالده عذارلری اولان دم طمثك ردیتندن وبعد الولاده لبن مرضعه نك ردائتندن یاخود بو علته
استعدادلری اولمغله عیزیدن سرایت طریقیله انلرده بو علتك وقوعی اکثر اولور **العلامات**
بو علت بین الناس شایع ومعلوم مقدمه مثلا جلد رأسده قروح متفرقه حادث اولوب احمر اللون
یا رمادی اللون خشکریشه سی اولور بعضی سندن قدر جزوی مده منتنه خروج ایدر وبعضی
قطعا سیلان یوقدر کذلك حکه شدیده ووجع لذاعد ورایحه منتنه ایله مؤلم اولور کذلك شعر
رأسك اصوللرینی افساد یاخود اکل ایدر وجلدی دخی بذاته یاخود علیلك احتکاکی واسطه سیله
اکل ایدر **تفرقه المرضیه** سعفه نك انواعی علل ساریه دندر وعسیر العلاجدر لکن حدیث ورطب
اولوب انك ماده سی اصفر اللون سیلان ایدن یابس اولوب یاخود رمادی اللون اولاندن علاجی سهلدر
اگر حدیث ایکن بالذات یاخود علاجنده اهمال اولنمغله علت قوی اولوب تیسیرا یسیرا جبهه یه
ووجهه وجمله بدنه سریان ایدرسه جذامدن خوف اولنور وبو علت قدیم اولدیغی علاجی عسیر
اولور اگر سعفه قدیمه ومستحکم اولمز ایسه علاج اولنوب جلد رأس صلب وقشره متشابه
واحتکاك ایله احمرار حاصل اعز اولورسه یکیدن شعرك نباتی امید اولنمز اما جلد لین ومسامات
ظاهر اولوب احتکاك ایله احمرار حاصل ایدرسه اشعار جدیده نك ظهورینه علامتدر اگر سعفه
صبیانده واقع اولور بو علتك اقتضا ایلدیکی دوالره تحمل ایده جك سنه واصل اولدیغی علاج ممکن
دکلدر **العلاج** سعفه نك علاجنده اولی واحسن اولان جرب علتنده ذکر اولنان طریق اوزره
تدبیر اولنه زیرا سعفه نك جربدن فرقی انجق جربك ماده سی ظاهر جلدده وسعفه نك الیاف جلدده
حادث اولمقدر ایمدی سعفه سطحیه اولوب دخی عوره توجه ایتمش اولورسه ادویه داخلیه دن
جربده مذکور اولان ادویه داخلیه استعمال اولنوب بعده معرقات خفیفه ایله تعریق اولنوب بخارات
حقیقیه غیر محسوسه یی تحریك ایتمکله علاج اولنه داخلا وزهرجان الکبیردن مصنوع امیاه وارواح
وجواهرات وربوب موافقدر وافاعیدن معد اولان دوالر جمله ملح الافاعی الطیار وجوهر الافاعی
وروح الافاعی کبی دوالر استعمال اولنه دهن افنیه معطردن برقطره سنی اگر طفل یاشلوجه اولورسه
استعمال ایتدوره لر ادرار عرق ایده قوه عجیبه سی واردر وابابلدن معد اولان دوالر دخی تحریکده غایتده
نافعدر کذلك مرهم فی تحیمن سرطان ایله استعمال ایتدرسه لر دفعات کثیره استعمال ایله قروحاتی
ادمال ایدر ودخی ادویه موصفیه دن ماء زیبقی اخذ اولنوب قروحی انکله تبلیل ایدرلر یاخود
شعر رأسی بالکلیه تراش وازاله ایدوب ماء الرماد الخفیف ایله غسل ایتمکله بعضی حرازو وسخنی
جلا وازاله دنصکره کوندن برد فعه بو مرهمی رأسك مجموعنه طلا ایدرلر ایکی کونده سعفه یی استیصال
ایدر مرهمك ترکیبی بودر عصاره مامیثا و زیت عتیق برر بچق وقیه اخذ اولنوب ثلثی زائل
اولنجه طبخ اولندقدنصکره زنجار وشمع یارمش وقیه کبریت ایکی درهم ضم ایدوب جزوی طبخ
وجیدا امزج اولنه بعده ناردن تنزیل ایدوب مرهم قوامنه کلنجه یسیرا یسیرا دهن الابهل
الحاق ایدوب حفظ ایدرلر بو مرهم دخی سعفه یی ازاله ایدر ترکیبی بودر دهن الورد ودهن
شجرة الابهل التیشر درهم کبریت مسحوق وزبل الحمام وزنجار یارمیشر وقیه اخذ اولنوب قدر
الکفایه شمع ایله مرهم اولنه وحین اقتضاده ماسبق کبی استعمال اولنه اگر سعفه عائد اولورسه
ادویه داخلیه استعمالنده اهتمام تام اولنوب اول موصفه اولان ماده نك حموضت وطبیعتی
بالکلیه اصلاح وازاله یه سعی ایدرلر تاکه واصل اولان مواد غذائیه دخی فاسد اولمیه بعده ادویه
موضعیه ایله ماده سنك لزوجت وتغریتی جلا وازاله ایدیجی دوالر ایله تدبیر اولنه رقا التحامه

ایصال

ایصال ایدرلر ازجمله برسونکر ایله محلول الطرطیر طلا اولنه ودهن حب الغار کبریت ایله طلا اولنمق
دخی ادویه مجربه دندر کذلك بلسان الکبریت جمله دوالردن محدود حسندر کذلك اولا رأسی محکم تراش
ایدوب کونده بر دفعه بو مرهمی طلا ایدرلر ترکیبی بودر دهن الضفدع البری اوچ وقیه اخذ اولنوب
قدر الکفایه شمع اصفر ایله نار لینه ده ذوب وحل اولنجه قوام اوزره مرهم اولنه بوا ثناده هفته ده
ایکی دفعه بو مطبوخ ایله رأسی غسل ایدوب بعده بزلر ایله سلوب تجفیفدنصکره مرهمی طلا ایدرلر
مطبوخك ترکیبی بودر حشیشة الجرب وپرسیاوشان واکلیل الجبل وخبازی وسلیمه وخراما
بر قبضه ورد احمر اوچ برمق اخذ اولنوب قدر الکفایه ماء الشعیر ایله طبخ اولنه لکن حین
اقتضاده یکیدن طبخ اولنمق لازمدر منوال محرر اوزره غسل ومرهمی طلا وشو طاهر اولدقده طلا
ایدرك سعفه بالکلیه زائل اولنجه اهتمام اولنه وبو مطبوخ دخی مجربدر اصل اقشیلا یاخود
وجلدونیاء کبیر وشاهتره وبتونیمه نخالة القمح امثالمدن مطبوخ اولنوب غسول اولنه
یاخود مطبوخ اصل الخطمی بول الصبیان ایله معا غسول اولنه کذلك جناری ماش ایله طبخ اولنوب
غسول اولنه یاخود سمن غیر مالح وشیء قلیل کافور ایله مرهم ایدرلر یاخود بلسان الکبریت ایله
شحم خنزیر تعدیل اولنوب رأسه طلا اولنه کذلك شحم خنزیر ایله بر مقدار کافور حاوان رصاص
سحق ایدرك مرهم ایدرلر یاخود زهر کبریت ایله مخلوط مرهم الراسن دهن طباقی ایله مزج اولنوب
رأسه طلا اولنه کثیر المنفعه اطباء مجربین افرنجیه نك نامدارلرندن بنارولوس نام طبیب
دیرکه بو دهن تجنیاس رأسه نیچه دفعه تجربه ایتدم اصلا تخلف ایتمزدی صنعتی بودر صفار البیض
المسلوق المنعقد اوناتی عدد مرتکی نصف وقیه اصل آرون واصل سرینطار ماه بریندن
نصف درهم حربق اسود درت درهم اخذ اولنوب نار فحم اوزرنده طبخ ایدرلر اوزرنده زبد
ظاهر اولدیغی حالده عصر ایلیه دهنی اخذ ورأسه طلا اولنه وبو علتك علاجنه نقصا تحرده شروع اولنورسه سهل

الباب الثالث فی امراض الصبیان الاطفال وهو یشتمل علی ثلثة فصول
الفصل الاول فی حول العارض للاطفال معلوم اولدکه بعضی اطفال بامر الله الملك المتعال
انا سندن شاشی طوغار وبعضیسنه دخی بعد الولاده عارض اولور **السبب** بعد الولاده
عروضنك سببی اطفالك رطوبتلری کثیر اولوب اعضالری دخی اشکال مختلفه یی سهولت
ایله قبول ایلدیکیدر ازجمله صرعه مبتلا اولان صبیانك دماغلری ماسبقده ذکر اولندیغی اوزره
صرعه سبب اولان موذی دفع ایچون منقبض اولدقده کوزلرینك غشالری چکلمك ایله
طبقات عینیدن صلبه ومشیمه وشبکیه تسمیه اولنان طبقه لر اطرافدن برطرفه منجذب اولمغین
کوزلر اول طرفه چکیلوب صرع زائل اولدقدنصکره هیئات مجذوبه اوزره باقی قالور یاخود مرضعه
ومربیه نك ارضاع وتنویم حضورلرنده سوء تدبیرلرندن نشات ایدرکه دائما برجانبه یاتوروب
ناول جانبدن امزرمك ایله طفل مدت مدید برطرفه نظر ایلدیکی اجلدن هیئت مذکوره حدوث
ایدوب شاشی قالور طفلی بشکده یاتوروب ایکی امزرمك دخی سوء تدبیردندر واجب ومستحسن
اولان خارجده امزروب بعده برزمان الده کزدردکدنصکره بشکه قویه لر واداءما برطرفه یاتورمیوب
ارضا عده دخی بشکده اولدیغی صورتده کاه برطرفدن وکاه طرف آخردن امزرمك کرکدرکه
کوزلری دائما برطرفه میل ایلمیه اسباب حولدن بری دخی کیف ما اتفق طفلك یاتدیغی محلدن
برطرفدن نقوشدن یاخود اشیاء مسره وموحشه دن برشئ یوقلغله معصوم کوزلرینی
اول طرفه دیکوب برزمان باقدیغی اجلدن کوزلری اول جهته منقلب اولمغله نشات ایدر

اما سائر اسنانده دخی حدوثی متردد درنته کم صرع مرضندن نشأت ایتدیکی ذکر اولندی
شیخ رئیس اطلاق اوزره که اولور حول مقله یی محرک اولان بعضی عضلاتک استرخاسندن
نشأت ایدر لعله حستر خی اولدوغی صورتده مقلهٔ عین طرف خلافنه منجذب اولمغله شاشیلق
عارض اولور وکاه اولور اول عضله لرک تشنجندن یعنی کرلمسندن حادث اولور اول صورتده
مقله کرلان طرفه میل ایدوب حول اول طرفدن حادث اولور وکیفما کان رطوبتدن اولوروبونده
دخی اولور امراض حاده دن حادث اولور و چوق کره صرع و فرانیطیس وسدر مثلی امراض دماغیه دن
صکره عارض اولور دیدیلر نجیب الدین سمرقندی که اولور کوزک طبقات ورطوباتی مجتمعه
یرلرندن زائل اولمغله عارض اولور سببی دماغده ریاح غلیظه حادث اولدوغیدر عسیر التحلل
اولمغله طاغلمیوب جهات مختلفه یه کثرت حرکتندن ناشی کوزی بوتون تحریک ایدوب یرندن
ازاله ایدر دیمشدر ودخی معلوم اولکه علت حولده کوز بوقاری طرفه یاخود اشاغی طرفه چکلسه
علیل البته برشیئی ایکی کورر اما صاغ وصول طرفلرندن برجانبه چکلسه ضرری آز واقع اولوب
متعذر اولاجق قدر حلل ویرمز تقدمة المعرفه اکثر اطبا شاشی طوغان طفله علاج ممکن اولماز
دیمشلر اما ابن سینا اللهم تعبیری حال طفولیتده امکاننی ترجیح ایتمشلردر زیرا اول اثناده اعضالری
رطوبتلو اوزرینه اولمغله ممکن الحصول اولان شکلده تشکلی مرجو اولور باقی وجهکان سن طفولیتده
ایکن اهمال ایلیوب معالجه سنه سعی ایدرلرسه نقیسی مرحوم اسباب وعلامات شرحنده اول خصوصده
تهاون ایتمک لایق دکلدر زیرا اعضالری یاش وعیشی اولدوغی اجلدن علاجلرنده سهولت بولنور
نته کم طفلک باشی شکل طبیعیسنه مخالف مدور بولنسه بعضی مناسب شیئ باغلق ایله سوجی
ایدوب وسوجی صورتده بولنانی مدور شکلنه دوقلری مشاهده اولنمشدر مع هذا کلکارده
بالطبع صلابت اولمغله انلرده اعضاء علیته معامله سی مشکل اولور اما حول خصوصنده اعصاب
واعشیه نک ملایمتی اولمغله مداوا اتمه دخی انسبدر دیمشلر العلاج حذاق اطبا حولک علاج و
تدبیرنده دیدیلرکه اولا طفلک بشکنده یتاغنی غایت دوز ایدوب بعده طرف خلافده با قمقمه
سعی ایدرلر وکیجه لرده موجی اول طرفده قیوب کوندزلرده طفله سرورویره جک شیلر قویه لر بلکه
طرف خلافدن کوزبیکاری برابرنده بودینک اوزرینه قولقلری اطرافنه رنک آمیز شیلر تعلیق
ایدرلرتاکه طفل اکا میل ایدوب دائما اول طرفه باقمق ایله استوا حاصل اوله نته کم لقوه یه مبتلا
اولان کمسه لرک دشتی آیینه یه باقمقله مداومت ایتمکله لقوه دن خلاص بولدقلری کبی یاخود
طفلک یوزینه کوزلرینک بیکاری برابرنده ایکی دلکلی نقاب باغلیوب ذکر اولندوغی اوزره
طرف خلافده طفل میل ایده جک شیلر قویه لر بوندن بیر کوزلری بوقاری یاخود اشاغی چکلن اطفالک
معالجه سنده دخی مناسبدر بایی وجه کان مرضعه سنک تدبیرنه دخی تقیید لازمدر که غذاسی
اصلاح اولنوب قوایه قوة ویره جک لطیف غذالر ویره لر ومعالجه یه محتاج اولدوغی صورتده مناسب
تدبیر ایله مزاجنی اعتداله کتوره لر وتنبیه ایدرلرکه طفلی دائما جهت مخالفدن امزروب اول طرفه
میلی ایله معتاد اولهلر اکر حول سن طفولیتی تجاوز ایتدکدن صکره سن صباده حادث اولورسه
اسبابنی دفعه سعی ایدوب اعضالرنده دخی رطوبت باقیه اولمغله ذکر اولنان مداوا ایلنه مناسب
اولاینی اختیار ایدرلر اما سن کبرده عارض اولدوغی صورتده معالجه سی مشکلدر دراماینه تقیید
اولنوب استرخادنمی تشنجدنمی یاخود ریح غلیظه دنمی نشأت ایتمشدر سببی بلندکدن صکره
علاجنه مباشرت ایدرلر اولا سببی استرخا یاخود تشنج رطب اولدوغی صورتده شیخ رئیس دماغلری

امراض

امراض مذکوره دن تعیین اولنان ایارجات کما ربعینی ایارج جالینوس وایارج لوغاذیا ایله استفراغ
وتنقیه اولنوب وغذالری تلطیف وحمام محلل ایله رطوبتلری تجفیف اولنور دیمشلر زیتون بلرنجی صقوب
صوینی بورننه چکمک دخی حول نافع اولان مداوا اتدندر احولک غداسنده قرطم ایچینی نخود صوی ایله پرورده
ایدوب استعمال ایتدرمک دخی نافعدر دیدیلر مرآت الشفا صاحبی مرصباح بوجلاب سقی ولتوق ایله
مدح ایتمشلر صفتی بودر رازیانه تخمی اوج درهم بیان کوکی واوغل اوتی هر برندن ایکیشر درهم کفایت
مقداری صو ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه اون درهم جلنجبین ایله ویریلور دباشلرینه زنبق ونرکس
وبابادیه یاغلری مثلی حار ومحلل یاغلر سوریلور اکر حول تشنج یابسدن عارض اولوب امراض حاده ده
حادث اولدوغی کبی علاجی علیلک دماغنی اغذیهٔ مرطبه واشربهٔ مرطبه ایله ترطیب اولنور دباشلرینه
نیلوفر وبنفشه یاغلری طلا اولنور دباب نجم بر یرطه آغنی کل صوی وبرمقدار مثلث ایله کوزلره
ضماد ایتمکه مداومت لازمدر دیمشلر شفانین دیدکلری قوشک قانی ایله ضماد اولنمق دخی بالخاصه
نافعدر اما اکا دخی مداومته محتاجدر اکر ریاح غلیظه دن حادث اولدوغی ادراک اولنوردماغی ریاح
غلیظه تولدینه باعث اولان رطوباتدن تنقیه ایدرلر اکر اول ریاح معده دن صعود ایدرسه قیئ و
اسهال ایله استفراغ ایلیوب جوارش حاره ویرلر ماءمیرانی رازیانج ایله قیناد وب اسیجق صوینی ایله
دائما باشنی یویالر فن فراستده اقلیمون نام فیلسوف طبیعی وذو فنون تألیف ایلدیکی قیافت
نامه ده کوزلری احول اولان اشخاص مکار وحیله کار اولوب طبیعتلری خباثت اوزره مجبول اولور
دیدیکی غالبا حوللری خلقی اولوب احول تولد ایدنلردر والعلم عند الله الملک المتعال

الفصل الثانی فی بیاض حدقة الاطفال که اولور که چوق اغلمقدن اطفالک کوزلری بیکنده
بیاضلق عارض اولور السبب بوعلتک سببی طبقهٔ عنبیه ده اولان رطوبتک متحلل اولماسیدر که
یاش اوت قوریدقده بیاض اولدوغی کبی اول طبقه نک دخی رطوبتی زائل اولدقده انلر کبی بیاض اولور
بعضیلر صبیانک کوزلرنده بیاض عارض اولدوغنک سببی مجرد کوزلرینک اعضاسی ضعیف اولوب
کندویه وارد اولان حوادثی قبول ایلدیکیدر دیدیلر شک شدتی ایله اغلق کوزلره ماده جذب ایدر تجی
اول طریقله ماده منصب اولسه دفعنده عاجز اولوب اول ماده محتبس قالمغله کوزلرنده بیاض وغیری
اثار ردیه حادث اولور دیدیلر مسعود بن حکیم الدین اکر بیاض طبقهٔ قرنیه نک ظاهرنده اولورسه
اکا اثر وسحاب وغمام دخی دیرلر اکر قرنیه نک قعرنده اولورسه بیاض اطلاق اولور اول علت صبیانده اکثریا
رمددن صکره عارض اولور دیمش العلاج اولا طفلک بکاسنی دفع ایدوب استراحتنه سعی ایدرلرکه
آغلیه وکوزینک اوزرینه محلل طلالر وضمادلر اوره لر از جمله ایت اوزومی صقوب عصاره سنی امتشده
بعد التصفیه طفلک اللنه وکوزلرینک قپاقلرینه طلا ایدرلر سریع التأثیر وعظیم النفعدر سائر علاجلری اقرابادینلرده مفصلا بیان

الفصل الثالث فی سلاق العارض للاطفال که اولور که چوق اغلمقدن ناشی اطفالک
کوزلری قپاقلرنده حمرت ایله معا غلظت عارض اولور السبب بوعلتک سببی اغلمقده اولان
حرکتدن اجفانه ماده منصب اولمغله جرمی غلیظ ایدر ودخی اول دوکلن ماده اجفانک کثرت حرکتندن
ناشی سخونت حاصل ایدوب بورقیقته میل ایتمکله اجفانده تأکل احداث ایدر وکرپکلری دخی دوکیلور
یاخود داغیلور العلاج اولا طفلک بالدلرینه وقولاقلرینه تحلی مقداری حجامت ایدوب غذا
ویریلور ایسه غذاسی اصلاح اولنور مرضعه سنک غذاسی وسائر تدبیری مادامکه طفلی امزوره
هر حالده درکاردر واجفان اوزرینه حرارت وبوزدقیقتی تسکین ایده جک ورادع طلالر
وضمادلر اوره لر وکاه بیکاه کوزلرینه ماء الورد وماء عنب الثعلب طامله ده لر

تفصيل اوزره مداوات ومعالجاتي كتابك اولنده امراض عين بابنده مذكوردر نظر اولنه

الباب الرابع في امراض الاذن وهو نشتمل على تسعة فصول

الفصل الاول في سيلان الرطوبة من اذان الاطفال

كاه اولور كه اطفالك قولاقلرندن بالكز رطوبت آقمق عارض اولور خصوصا سن اول يعني ولادتلرينه قريب محللرده قولاقلرندن مجرد رطوبت مائيه سيلان ايدر **السبب** بو سيلانك سببي انلرك بدنلري على الخصوص دماغلري رطوبت اوزره اولوب يا شلق زياده اولمغله صوق قاصا بتدن برخوش محافظه اولنمادوغي صورتده دماغلرنده رطوبت فضليه مجتمع اولوب قولاقلرندن سيلان ايدر بالخصوص ولادتلرينه قريب اولان اوقاتده دحي اسيجقلقدن هواء بارده چقدقلري ايچون دماغلرينك مساماتي منسد اولمغله موجود بولنان رطوبات محتبس اولور زيرا يازكونلري دخي اولورسه رحم مادره نسبت ايله هواي خارجي انلره صوق طوقنور قوة ماسكه لري دخي ضعيف اولوب قولاق طرفي مكشوف اولمغين واكثريا ارقه لري اوزرينه ياتوردقلري اجلدن قولاقلرندن سيلان ايدر اما قابله ومربيه لري تدبير اطفالده كامله اولوب طفلي هواء بارده اصابتندن كما ينبغي محافظه ايلسه لر بعون الله تعالى اول علت عروضندن امانده بولنور حتى ابن سينانك آز اولور قولاقلرندن رطوبت سيلاني عارض اولور ديديكي اكا اشارتدر وسنارطوس نام حكيم بسيلان الرطوبة من اذن الاطفال نحريرا نتاسنده بلاطروس نام حكيمدن نقل ايدوب ديركه برطينك اذنندن مدة مديده وايامًا كثيرا بلاالم ولا وجع اذيت ايراث ايتمكسزين برقاج رطل رطوبت مائيه جاري اولديغي مشاهده ايلدش وسيلان مذكورك دماغندن اولميوب مواضع آخردن اولماسنه ذاهب اولوب ديركه اكر بو سيلان طريق آخردن اولميوب دماغدن اولسه اول رطوبتي ثقب عصب سامعه دن موذي وتهيه ايتمش اولوردي بويله اولدقده طبل سالم وصحيح اولماز واكر اول رطوبت اذنك جوف باطني سدده صبّ اولنمش اولسه اذندن جرياني ممكن اولسه من غير الم سيلان ايتديكي اجلدن جوف باطن اذن محل رطوبت اولسه البتة برمقدار الم واذيت ووجع اولمق اقتضا ايدر پس ايمدي بو رطوبت لا شك ولا شبهه خارجدن مجاري اذنه ملتف اولان عروق لردن سايل وجاري اولمسي محققدر ديدي **العلاج** بو مرضك علاجنده طبيب لبيبه لازمدر ولابدر كه اولا نظر ايده لر اكر طبيعتك بعض رطوبات ماؤفه يه اذن واسطه سيله استفراغ سعيندن ايسه اول سيلان اكثريا طلوع سبقت اسنان ايله وبدن اولمحالده زياده بيوسته عايد وراجع اولمغله وسيلانات طوعا كندي كندويه ساكن اولور اما اكر سنين بلوغه وارنجه ممتد اولورسه قطع واسكانه سعي اولنه اكر ماده سي قليل اولورسه قوي علاجه محتاج اولماز اول صورتده پاك قيون يوكني يمشاق فتيل ايليوب برمقدار زعفران ازلمش سركه ده اولمغيلي اصلايه لر واله وير حركت مرتبه اسيجق ايدوب قولاقلرينه قويه لر برنج دفعه تكرار ايتمكله منفع اولور بعض اطبا ماده كيسي آز اولدوغي صورتده يالكز پنبه دن يا پلمش يمشاق فتيل قويمق كفايت ايدر رطوبتني جذب ايدوب طولديقچه دكشد ورمه لر ديمشلر اكر ماده سي كثير اولوب قوي علاجه محتاج اولورسه اولا بدني ورأسي قانون اوزره تنقيه ايدوب بعده معرقات استعمال ايده لر واكر منقطات الصاق اولنوب چشمه لر آچلورسه علاج لا نظيردر مجففات رأس واذن اقتضا ايلدكده يا حلون سادج ايله ادويه مجففه ممزوجا استعمال اولنه ياخود شب وعفص وجلنار شراب احمر ايله طبخ اولنوب قطورًا استعمال اولنه كذلك عصارة عصى الراعي وزراوند ودوح بول الصبيان كبي دوالردخي استعمال اولنور كذلك بالاده ذكر اولنان تدبيره عسل وبرمقدار نطرون ضم ايدوب كالاول استعمال ايده لر زيرا اولكونه رطوبتك مداواتنده اسيد يجي واتيجيجي وطاغيد يجي ولازم اولان

ماده يي حفظ ايديجي اجزا ايله مخلوطا جدید ذكر اولنان مداوات بعد التركيب اوصاف مذكوره موجود اولمغله آخر تدبيره احتياج قالمز

الفصل الثاني في الرطوبة السائلة كاللبن من اذان الاطفال

حذاق اطباء عفار بردن خلف بن عباس زهراوي عليه الرحمه تصنيفنده تصريح ايدركه كاه اولور اطفالك قولاقلرندن ياخود يالكز بر قولاغندن سوده مشابه رطوبت بيضا سيلان ايدر بعضي جاهللر اني قيح يعني ارك ظن ايدر اما ارك دكلدر بلكه رطوبت مذكوره جنسندندر ومعالجه سي دخي آنك كبيدر ديمشلر على الخصوص ذكريا رازي وروفس حكيم دخي عيني ايله مذكور قولي ايراد ايلدكدنصكره بوكونه رطوبتك سيلاننه سبب طفلي كيجه ايله چوق امزرمكلكدن نشأت ايدر اكر كيجه ايله امزرمغي ترك ايتسه لر علت مذكوره طفلدن ذهاب ايدوب سيلاني منقطع اولور ديمشلر

الفصل الثالث في قيح السائل من اذان الاطفال

كاه اولور كه اطفالك قولاقلرندن كاه غليظ وكاه رقيق مدة وقيح يعني ارك سيلان ايدر اطفالي بيحضور ايدر **السبب** بو سيلانك سببي داخل اذنده بعض بثور وخراج منفجر اولوب آنلردن قيح ومدة جريان ايدر **العلاج** بو مرضك علاجي مرضعه سنك وطفلك اغذيه واشربه جهتي ايله لازم اولان تدبيراتندن صكره بعضي مداواته فتيل استعمالنه مداومت اولنور اذ جمله مرهمين بيراغي ايله ماذوي سركه ده طبخ ايدوب جبا التصفيه فتيل ايله استعمال ايده لر چين طبخده عسل ضم اولنسه دخي انفع اولور شيخ رئيس اكر قولاق ايچنده اولان قرحه كوديلور ايسه سركه وصو ايله تنقيه لر طريقي الكحوت بر باخته ئه قلنان آلت مخصوصه يوك بلخود پنبه صاروب اول شيئه بولشدرمق ايله اولور سكنجبيني اسيجق صو ايله اذوب انكله غسل ايتمك دخي انفع در ياخود مرهمين بيرغني كلابغي بال ايله طبخ ايدوب انكله غسل ايده لر بعده تجفيف ايديجي شيلر اوفوره لريا غنثى زاج مثلي اما ابتداء سيلاني منقدسيجي اعتيه لر اكر قرحه عميقده اولوب كوزغرسه اسكي ميدد بوقسه قريب الحدوث ميدد نزرمان عارض اولدوغي ادراكه سعي ايده لر اكر قريب العهد ايسه ماميثا شافني حل ايدوب سركه ايله مزج ايده لر وفتيل ايله عمل ايده لر ياخود ايكي قرداش قاني وشياف ماميثا وزبد البحر في انزروت وبورق ارمني ومرصافي وكونلك علي السويه اخذ وسحق اولنوب عسل ايله فتيله آلوده ايده لر اكر مزمنه اولوب اسكمش اولورسه معالجه سي مشكلدر بال ايله قطرآني آلوده ايدوب فتيل ايده لر ودخي طيوردن وعنبريت قرغه اودي وقابلوجه اودي عورت سودي ايله فتيل اولنه بونلر تأثير ايتمديكي صورتده بو بابده يادنلان مداواتك عنا سبي ايله معالجه سي اولنور

الفصل الرابع في انفجار الدم من اذان الاطفال

كاه اولور كه اطفال وصبيانك قولاقلرندن جريان دم ظاهر اولور **السبب** بو جريانك سببي يا بحران ويا امتلاء عروق واقع اولمغله انفتاح افواه عروقدن ناشي در وكاه ضربه وسقطه دن وياخود حيوانات سميه لسع ولدغندن عارض اولور پس ايمدي بو سببلرك اطفال وصبيانده بولنمسي احتمالي اولديغي اجلدن بر تبذه تحرير اولنديغي **العلاج** انفجار الدمك علاجنده اولا نظر اولنوب كوره لر اكر جريان دم بحران طريقي ايله اولورسه مادامكه عليلك ضعفنه مؤدي اولميه حبس ايتميه لر واكر اسباب سائره دن ناشي اولورسه ادويۀ قابضه وحابسه ايله وادويه مبرده ايله معالجه سنه شروع ايده لر مثلا عفص تركي حل حاذق ايله طبخ اولنوب اذنه تقطير اولنه ياخود فتيل ايله ضماد شكلنده استعمال اولنه كذلك بوكزيلان كوكي حل ايله طبخ اولنوب برمقدار مرصافي ضم اولنوب قطورًا استعمال اولنه ياخود شاف ماميثا وحولان هندي اخذ اولنوب صاقز اغاجي يپراغي صو طوجيله محكم

حل ایدوب قطور ایدرلر یاخود بردآنه ناری سرکه ایله طبخ ایدوب محکم عصر وعصاره سنی
اذنه تقطیر ایدرلر واد وینبردهدن عصی الراعی عصاره سی ولسان الثور عصاره سی وافیون
وبونلره مماثل ومعادل دوالری خل حاذق ایله معاً استعمال اولنه وباد روج امثالی دوالردخی استعمال
اولنور شیخ الرئیس ابن سینا طوشان مایه سنی خل ایله یاخود براصرصو فی ایله حل ایدوب
قطور استعمال اولنسه عجیب النفع در دیمش وبعضلر انکلالریئی اوزرنده اولان شحمیله اخذ
ایدوب طوز ایله لرنار فحمه قزشدوروندوره رك کباب ایدرلر تحمیلا یشمسی نصفه اولدرقده نارده
رفع ایدوب محکم عصر ایدرلر خروج ایدن رطوبتی اذنه تقطیر ایتمکله انجاردمی قطع وحبس
ایدر مجربا ترتبد سنارطوس نام حکیم دیرکه علیلك حاجب حلاقدره اولان قولدن فصد
تقدیم اولنسه اولی وانسبدر بعده قابضات ومقویات بارده وضع والصاق ایدرلر مثلا عصیر
لسان الحمل وعصیر عصی الراعی ومطبوخ العلیق ورمان وورد احمر ومصطکی کبی اشیالردن
قطور اولنه یاخود بو قطوری استعمال ایدرلر غایت مناسبدر صنعتی بودر اقاقیا وهیو مسطدلدر
وجلنار وورد احمر وسماق ومصطکی ولبان برردرهم اخذ اولنوب خمر یاخود خل ایله طبخ اولنوب بعد التصفیه قطور استعمال اولنه
الفصل الخامس فی انقلاع الاذن وانکسادها انقلاع بردن قوپمق وانکسار قرلمق معناسنه در
که اولورکه اطفالك اذنی موضعندن قوپار وچیقار وکاه اولورکه غضروف خارجیه سی لحلته
شکسته اولور بر امر غریبدر **السبب** انقلاع وانکسارك سببی اذن صبی شدتله چکلدکدن
اولوردیمشلر فی الواقع بعضی احمق خواجه لر واستادلر وامر تربیه یه مأمور جاهلجی شعود بابا لردن
صادر اولور کلمشدر بیس ایدیکی بوامر غریب ظهور ایتدکده سریعا معالجه سنه تصدی اولنمق الزم لوازمدندر
وکاه اولورکه اورام شدیده وکاه هیجه ریاح غلیظه کثیره نك انضغاطندن انقلاع وانکسار واقع اولور
العلاج انقلاع اذنك علاجی ادهانات مناسبه ایله دلك ایدرك رفق وملایمتله اذنی موضعنه رد
ایدوب اوزرینه خطمی وخبازی وبزر قطونا وزرقلرینك عصاره لرینی وماء جرادة قرع وشحم البط
ایله ممزوجا ضماد اولنوب محکم شد ایدرلر تمام اوچ کون طوره اکربرء تام بولنورسه فبها ونعم واکر
بولنمز ایسه تکرار حنوالمحرر اوزره شد ایدرلرکه برء حاصل اوله واکر اذن منکسر اولمش ایسه اوکلایحی
ضماد لزوم عملده استعمال اولنه مثلا نجیب الدین حکیمك مختاری اکلان ضماد غایت نافعدر صنعتی بودر صبر
اسقطوریدی وتماقی ومغات واقاقیا وترمنتین وحنا علی السویه اخذ اولنوب بعد السحق ضماد ایدرلر
اما اکر اذن طرفی حادجه یاغمش ایسه اوطرفدن طوغری ایدوب بعده ضماد اوره لرداکر اذن طرف داخلنه
یاغمش اولورسه کذلك ایچ طرفدن ضماد اده لر واکر جریان دم واقع اولورسه مرهم منملیه
محتاجدر حتی برء حاصل اوله بوخصوصده مناسب ومختار اولان مرهم بودرکه ذکر اولنور صنعتی بودر
ترمنتین وحنه وزفت وشمع العسل وشحم البط علی السویه اخذ اولنوب صنعت اوزره مرهم ایدرلر
فاضل منکور بو مرهمی غایت مدح ایدوب دیرکه بومرهم اعضاء غض وفیه یه برء تام ویرمکله عدیم العدیل
بردوایحی بیمثالدر واکر انقلاع وانکسارك سببی اورام وارباح غلیظه اولورسه امالهٔ
موادایچون فصد ایدرلر وارباح غلیظه دن ایسه اسهال ایله تنقیه یه محتاجدر
الفصل السادس فی وجع الاذن العارض للاطفال معلوم اولکه اطفاله عارض
اولان علتلرك بریسی دخی وجع الاذندر لکن صداعده ذکر اولندیغی اوزره اطفالده اخبار واعلامه
قدرت یوقدر **السبب** اذن اطفالده حادث اولان وجعك سببی یا هواء حار ویاریح حار
یاخود هواء بارد ویاریح بارده اصابتندن نشات ایدر اطفالك دماغلرنده رطوبت زیاده

اولمغله اذن لرینه اخلاط رطبه منصب اولور واذن دخی عصبانی اولوب مزاجی بارد اولدیغی
جهتدن ریح تولد ایدر علی الخصوص اسیجق محلدن خروج ایدوب کندی جرم عصبانیسی دخی
ضعیف اولمغله هواء خارجینك برودتندن متاثر اولوب وجع حادث اولور لهذا اطفالی مهما امکن
صوقدن حفظ لازمدر اما فی زماننا قابله ناداباله خواتینده مشاهده ایلدیکمز کبی یازکونلرنده قت برقت
صارقیلر صارمیوب وکهواده لرینك دخی پوشیده سنی زیاده ستر ایتمیوب بلکه تحملته کوره ایدوب
افراط حرارتدن متاذی اولیه جق مرتبه محافظه ایدرلر زیرا ذکر اولندیغی اوزره اطفاله عارض اولان
وجع اذن اکثریا برودت ورطوبت غلبه سندندر اما ادراك ایدوب اخباره قدرتلری اولمادیغی
محقق ماذکر اولندی **العلامات** صبیانه عارض اولان وجع اذنك سیلان واقع اولوب
یاخود اطراف اذننده بثور کبی برنسنه چقمق علامتندر اما بوکونه بر علایم بولنمز ویغی صورتده
ادراك اولنمق غایت عسیردر مکر طفلك قلق وکرب واضطرابندن وبعضی مرتبه راسنی حرکت
ایتدرمسندن ویاخود اذننه واطراف اذننه یاپشمق ذره الم زده اولوب مضطرب اولمالرندن حس و
ادراك اولنه بوخصوصه سائر وجهیله معلوم اتمك ممکندر کلرر **العلاج** اطفاله عارض اولان وجع دن
اکثریا برودت ورطوبتدن اولمغله علاجی حار وقابض دوالر ایله ممکن اولور اما دیاحدت اولدوغی
صورتده ادهانات حاره دن فرفیون وقسط کبی لردن اسقطا اولنمش ادهان ایله علاج
اولنور سائر علاجلری کتاب اولده وجع اذن فصلنده مفصلا بیان اولنمشدر اول محله مراجعت اولنه
الفصل السابع فی حکة الاذان الصبیان صبیانك قولاقلرینه کچشمك عارض اولور
السبب سببی رطوبت بورقیه درکه اجزاء صماخه منصب اولور **العلاج** بونك علاجی افسنتین
عصاره سنی زیت عذب یاخود کل یاغی ایله فتیل ایدرلر یاخود افسنتی زیت ایله طبخ ایلیوب بعده تقطیر ایدرلر
الفصل الثامن فی وسخ الاذان الصبیان قولاقلرده مجتمع اولان وسخ شعاع شمس
مقابله سنده برخوشجه معلوم اولور **العلاج** اولا مزاج علیل تنقیه یه محتاج اولدیغی صورتده بحسب الامکان
تنقیه واصلاح مزاجه اهتمام اولندقدن صکره قطور ونطول طریقی ایله علاج اولنور اولا جمعا لحمه
حنیفه دن اچی بادم یاغی یاخود عورت سریدی تقطیر اولنوب بعده آلت مخصوصه ایله تقطیر اولنور
یاخود بورقی سرکه ده حل ایدوب بر مقدار زمان ترك ایدرلرکه غلیانی تسکین بوله بعد التصفیه
کل یاغی ایله ممتزجا تقطیر اولندقدن صکره برساعت مرور ایله تطهیر اولنور یاخود کچی اودی نیزیتانی
ایله تقطیر اولنور یاخود بورقی عسل ایله مزج ایدوب فتیل ایله ادخال ایدرلر اوچ کون طوره بعده
اخراج ایدوب تطهیر ایدرلر اکر قوی علاجه محتاج اولنورسه حنظل یپراغنك عصاره سی تقطیر
اولنه یاخود زرنیخ وبورق علی السویه اخذ وسحق اولنوب عسل ایله معجون ایدرلر
بعده سرکه ده اذوب تقطیر اولنه وبرساعت مروردن صکره بالصو فی ایله غسل ایدرلر
الفصل التاسع فی قلاع الاذان الصبیان بو بر مرضدرکه اطفال وصبیانك
قولاقلرینك دیبی تسکاف برتسکاف اولوب ماء اصفر ورطوبت قیحیه صیان ایدر حاجی یاشام جوم
اطفالده کثیر المروض اولدیغی تصریح اتمشلردر **السبب** بوعلتك سببی طفلك دمی غیر طبیعی
اولمغله اعضای بدنیه دن اول موضعه اخلاط طرطیریه انحلاله منصب اولوب انشقاق وانشکافه
باعث اولور **العلاج** بومرضك علاجی اطفالك ساقلرندن حجامت ایدرلر بعده اول موضعی لبن ایله غسل ایدوب
اوزرینه مرداسنج سحوق ایله قتبیل ذر ایدرلر سائر علاجلری شقاق بحثنده مفصلا بیان اولنمشدر

الباب الخامس في امراض الانف وهو تشتمل على ثلثة فصول

الفصل الاول في النزلة والزكام العارضة للاطفال معلوم اولكه اطفالك دماغلري رطوبت اوزره اولمغله نازله‌لري چوق اولور زيرا انلر رحم مادرك حرارتنه اعتياد ايتدكلرندنصكره خارجده صوقدن متضرر اولمغله دماغلرنده ماده محتبس اولوب اسبابدن برسببه ايله اسفله منصب اولدقده اكر مجراي انفه نازل اولورسه زكام حادث اولور اكر بوغازه و آق جكر طرفلرينه دوكلور ايسه اوكسورك عارض اولور كاه اولور اوكسورك ايله معاً زكام دخي بولنور **العلاج** طفلي حمام معتدلده يقوب باشنه وآغزينه اصيجق صود وكرلر و حمامدن چقاردقده صوقدن محافظه ايليوب باشني زياده اورتملر على الخصوص قيش كونلرنده اوله ولسانني ملح وعسل ايله اوغمغه مباشرت ايليوب پارمغني برمق ايله بصدرلر تاكه چوق بلغم قوصوب افاقت بوله اما اكر زكام اوليوب يالكز اوكسورك اولورسه سببي الله صدرده اولمق اولور علاجي طفله مناسب لعوقلر ويرمكدر و بو مقامده ذكر اولنان نزله و زكامدن مرادمز انجق طفله عارض اولسيدر و خصيه بو مرضك كتاب اولده مفصلاً بيان اولنمشدر مراجعت اولنه

الفصل الثاني في جفاف الانف للاطفال كاه اولور كه اطفالك برونلرنده جفاف يعني قورولق عارض اولور وبو جفاف اكثريا سن صباني تجاوز ايلدن لرده ظهور ايدر ايمدي ظهور ايتدكده دقت اولنوب اسبابنه تفحص ايدرك اصلنه وقوف حاصل ايتدكده اكا مناسب اولان معالجه سيي تدارك اولنور زيرا بر امر عسير دكلدر ادنى ملابسه ايله حصول پذير اولور

الفصل الثالث في كسر الانف للصبيان ورضه مرآت الشفا مؤلفي مسعود بن حكيم الدين برونه قرلق وازلمق عارض اولدوغني ومعالجه سني يازمشلر سن صباده واقع اولماسي احتمال كثيره ايله محتمل اولمغله بياننه تصدي اولنوب معالجه سي دخي ذكر اولندي **العلاج** بو علت اكر واقعه اولدقده علاجي برونه پنبه طولدروب اوزرينه بو ضمادي وضع ايدهلر صفتي بودر صبر ومرصافي وماش وزعفران ورامك وسك وكل ارمني وخطمي بيرعني يونلرك جملهسي ياخود بعضيسي اخذ وسحق اولنوب اصيجق صو ايله تخمير اولندقدنصكره اوزرينه طلا اولنور رامك بر تركيبدر كوناكون نسخه لري يازلمشدر اما سهل الماخذ وقليل القيمت اولوب نفعي ذي قيمت اولانه معادل اولان بو نسخه دركه ذكر اولندي ايكي رطل مازي و بر رطل نارقابي و يكرمي رطل صمغ عربي وربع رطل قره بويا جملهسي اخذ وسحق اولنوب اوچ رطل عسلي قوامه كتوردكدنصكره اجزاء مذكوره يي ضم ايله قرصلر دوزيلور مقدمجه ذكر اولندي كبي كوننده بر ايكي دفعه تجديد اولنوب اول محلده رخصله صورت اصليسنه كتورمكه مباشرت اولنور

الباب السادس في امراض الفم واللسان واللثة والاسنان وهو تشتمل على خمسة فصول

الفصل الاول في القلاع اطفالك فمنده وسطح لسانلرنده عارض اولان سوبچه دركه بربرينه اولشمغله پاره اولور اكر متعفن اولورسه اكله يه منتقل اولور اكرچه بو مرضي كتاب اولده مفصلا تحرير ايلدك اما صبيانده واقع اولدقده تدبير وعلاجنك كيكي بيان اولنمديغي اجلدن بو محلده صبيانه عارض اولان بيان وتدابير وعلاجاتني تماماً عيان ايلدك **السبب** بو مرضك سببي اخلاط اربعه دن اكثرندن حادث اولور ياخود زياده برودت غلبه سندن وكاهيجه سوداك استيلاسندن نشأت ايدر واطفال رضيعه كثير العروض اولان نوعنك سببي غذالري لبنك مائيت بودرتيه سيدر زيرا طفلك فملرينك ولسانلرينك پردهسي غايت لين اولمغله برنسنه نك طوقنديسنه متحمل دكلدر قنده

قالديكه

قالديكه لبنك مائيت بو درجه‌سنه تحمل ايليه زيرا لبنك صولولغي وآجيلغي فملرينه اذيت ويرروب قلاع ايراث ايدر **العلامات** بو مرضك انواع اربعه سي اولمغله ماده سي دخي اخلاط اربعه دندر دموي يسي احمر اللون وصفراويسي اصفر اللون وبلغمي سي ابيض اللون وسوداويسي اسود اللون اولور اما احمر اللون اولاني اسلم واسود اللون اولاني اردي اولوب اصفر اولاني وجع والم جهتندن اشد اولور وبياض اولان نوعي طفله اولقدر اذيت ويرمز اما مزمن اولور **العلاج** بو مرضك علاجنده طبيبه لايق اولان بودركه ادويه حقيقيه ايله علاج ايدهلر زيرا كثير الوقوع اولديكه يالكز زهر بنفشج ياخود ورد احمر يابس ومثقال زعفران سحق اولنوب فمه ذر ايتمكله برؤ حاصل اولدي كذلك ماورد وعنب الثعلب وبقلة الحمقا عصاره‌لريله خلط اولنوب بربرينه مزج اولندقدنصكره پنبه ايله ضماد حال وطلاء كافيدر شرح قانونده مسيحي شيخك بو يله دوا تعيين صبيانه عارض اولان انواع قلاعدن بياض اولان نوعنه مخصوص صدر بوخصوص سياه اولدقده قوي مداوات ايله معالجه اولنمق لازمدر مثلا اولا اكر صبي حجامته متحمل ايسه بالدرلرينه حجامت ايدهلر واكر متحمل دكل ايسه مرضعه‌سندن فصد ايدوب غداسني تخفيف ايدهلر و طفلك فمنه بو دوزوري ذر ايدهلر صفتي بودر بزر بقلة الحمقا وطباشير هندي وكزبرة يابسه وجلنار مصري وسماق وشب يماني هر برندن ايكيشر درهم زعفران نصف درهم كمون ربع درهم جمله‌سي محكم سحق ومزج اولنوب بر مثقال مقداري آغزلرينه اكيلور حتي اقتضا ايتدكده اول دوايه بر مقدار كافور دخي ضم اولنور دعش خس الامرده شيخك معالجه خفيفه تعيين ايلديكي قلاعدن بياض وخفيفه اولنلر ايچوندر و الدوغي حقيرده زيرا عصارات ذكريني نصكره اكر قلاع دخي قوي اولورسه بيان كوكني ياقوب وسحق ايدوب اكه لر ديديكي آني مبين دردر دخي صبيانك بياض اولان قلاعنه كاه اولور يالكز اكشي قره توت ربي و قورق ربي كفايت ايدر مضمضه ممكن اولورسه مضمضه ايتدوره لر اكر ممكن اولمازسه آغزنه ودلنه سوره‌لر ياخود معصوم خوابه وارمش ايكن اغزينه قاورلمش آربه اوني اكدلر اكر آني بلع سي ايدرسه بيته اكدلر ياخود كل ارمني مسحوق وكزبرة يابسه اخذ اولنوب سكر ايله ياخود قدر حلوا ايله آغزينه اكدلر ناصعد اكثرا وقاتده انك بحراني اوچ ياخود بش كونده اولور وكاه بلا علاج اوچ كونده زائل اولور وكاه بنفشج واصل السوسن مسحوق اكمان ايله دفع اولور وقشر هليلج اصفر مسحوقي قدر حلواسي ايله اكسه لر زياده نافعدر ودخي مرضعه ير وطفله اسيجق طعامدن احتراز لازمدر اكر تنقيه لازم اولورسه مرضعه وطفله خلطلرينه مناسب نسنه لر ايله تنقيه ايده لر مشي وحركته قدرتي اولان طفله حجامت ياخود ارسال علق ياخود قولتق اردندن شرط ايدوب وشيافلر ايله تنقيه ايدهلر ودخي معلوم اوله كه اطفالك اغزلرينه معالجه ادخالندن مقدم بال شرابي ايله غسل ايدوب بعده ذكر اولنان مجففاتي استعمال ايدهلر غايت نافعدر خصوصا ماده سي بلغمي اولانه دخي زياده انفع اولور سياه اولان قلاعه بو قيروطي استعمال ايدهلر صفتي بودر كزبرة الرطبه دهن با وعنب الثعلب عصاره‌لري ودهن ورد هر برندن بر جزء شمع اصفر نصف جزء جمله‌سي نار خفيف ايله آهسته طبخ اولنوب تمام مختلط اولدقده بعد التبريد صبيانك لسانلرينه طلا ايليه‌لر اكر بثورات بر برينه اولاشوب قرحه اولورسه بو تركيبي طلا ايليه‌لر صفتي بودر مرداسنج واسفيداج على السويه اخذ وسحق اولنوب كل باغي و بالعوم ايله مرهم اولدقدنصكره اغزينه طلا اولنور اكر حرارت شديده بولنورسه بر مقدار كافور دخي ضم اولنور مرجان محروق مسحوقا ذر اولنمق دخي قلاعك انواعنه نافعدر قلاع مندفع اولندقدنصكره اكر دبش اتلرنده ودلنده قرحه نك

اناري باقي قالورسه طولنمش بالمني يا توب كولني كدرلر لكن اطفالك علاجنده عمده مرضعيه معالجه اولنمقله اولدر اثناده مرضعه سنه مادرول وهندبا و رجله بودانيلري و بونلرك امثالي اغذيه يدوروب نادرشربتي وطتلونار صوبي والما وامرود و سفرجل عصاره لريني ايجوره لر خصوصا طفلك اوست دماغنده ومريسنده بثورات عارض اولمقله حمرا تمكه قدرتلري اوليوب قلق واضطرابه مبتلا اولدقلرا اولدصورتده مرضعه يه بارد وقابض غذا لر ويره لر حصرمية وسماقية كبي وطفلك معده سنه بوتركيبي ضماد ايده لر صنفي صندل مقاصيري وورد يابس علي السويه اخذ اولنوب بر مقدار كافور ومقدار يسير زعفران ضم اولنوب عصاره حي العالم وعصاره ورق الخلاف ايله مزج اولنوب ضماد اولنور وتركيب مذكوره طباشير هندي وبزر الرجلة خلط اولنوب طفلك اغزنه دخي اكيلور اولاثناده طفلك بشكنه سكوت بيراغي دوشيوب اوزرنده اويوتمق دخي علاجدر
الفصل الثاني في ورم اللهات
كتاب اولده مفصلا بيانش اولنمشدر
الفصل الثالث في استرخاء اللهات
كتاب اولده مفصلا ذكر اولنمشدر
الفصل الرابع في اورام لثات الاطفال
كاه اولور كه اطفالك ديش اتكرنده وچكه لرينك اطرافنده اولان وترلر محللرنده ورم واول وترلرك كنديلرنده تشنج حادث اولور خصوصا ديشلري بتمكه باشلدقده حين ده البته اول امراضك ظهوري كثير اولور حتى اول تشنجده وچكه لرك نواحيسنده بوغاز طرفلرنده عارض اولان ورمه عوام ناس بوغاز اولريي ديرلر ونسوان طانغدسي چكرسي دوشدي ديرلر اول اثناده اطفاله عارض اولان وجع والمدن ناشي مضطرب الاحوال اولورلر وبوركلري دخي سوروب عظيم زحمت چكرلر السبب اول وجع و اضطرابك واسهالك سببي بامر الله تعالى ديشلري بتمكه سراغاز ايتدكده ديش اتلرني يارمق ايله تفرق اتصالدن ناشي وجع عارض اولور اصلنده عضولري ضعيف ودماغلري داطب اولمغله وجع سببي ايله اول عضو ضعيفه فضلة دماغ دخي منصب اولوب اورام واوجاع واسهاله باعث اولور
العلاج ورم و وجعلرني دفعده اولالايق اولان لثه لرني وچكه لرينك اطرافني ادهانا ذدن بنفشج وبابونج وشبت ياغلرندن قنقيسي ممكن الحصول اولورسه عسل مصفي ايله مزج ايروب برمق اوجيله آهسته تمريخ ايده لر يا لكز خالص زيت ياغي وطاوشان بيينيسي طلا اولنمق دخي نافعدر خصوصا ديش ماده سنده طاوشان بيينيسنك خاصه سي ما سبقده دخي ذكر اولندي عسل ايله ترمنتين سورلمك دخي علاج مفيددر وهواده برودت اولمادقجه صورتده طفلك باشنه محلل ومنوم ومسكن الاوجاع نطولات استعمال ايده لر مداومت ايده لر بو نطول اشيدن مختاريده صنفي بودرزهر بابونج وشبت على السويه اخذ وطبخ وتصفيه دنصكره طفلك باشي اعتدال اوزره اسيجق اسيجق غسل ايده لر ولكن صوق اصابتندن غاية الغايه صيانت لازمدر خصوصا هر صباح كه نزله حركت ايده جك زماندر طفلك نفسني اسيجق طوتدلر تا صوق نسيم آوچكره تأثير ايتميه
الفصل الخامس في عسر طلوع الاسنان
اميولر يوس نام حكيم اطفالك زحمت والم ايله ديشلري چيقمسنه ديركه اصطلاحات اطباده بوكا عسر تسنين و تسنين المتعبه تعبير اولنور اطفاله بو بر علت عظيمه صعبه در كه طفلي كوناكون اعراض مختلفه يه وكاهيجه برام مهلكه يه كرفتار ايدر
العلامات بو علتك علامتي واردر اولان اعراضدن عيان اولور مثلا طفلك فمندن لعاب سيلان ايدوب لثه لرنده تورم ظاهر اولور وبر حرارت محسوسه حقيقيه دخي موجود اولور على الخصوص طفل سود امدكجه لثه لرينك احمر واشدا دلمسندن حلمتيني اذمكه بشلر اول حالده ديشلر وجوده كلمكه

مباشرتنه استدلال اولنور پس ايمدي معلوم اولدكه اطفالك بامر الله تعالى ابتدا ثنايا تعبير اولنان اوك ديشلري ظهور ايدر اما اوقات ظهور مختلف اولوب بعضي سنه يدنجي آيده و بعضيسنده دخي صكره ظاهر اولور جالينوس ديركه سريع الظهور اولان اسنانك الم و وجعي قليل اولور اما اولا سنانك جوهرلري رديي وضعيف اولور وظهوري بطي اولان اسنانك الم واضطرابي كثير اولور اما جيد الجوهر اولوب قوي اولور وفصول سنه دن ربيع فصلنده اولكر طوغدوغي ايامده ظهور ايدرسه وجع واضطرابي قليل اولور واكر ياز وكوز فصللرنده ظهور ايدرسه وجع والمي كثير اولدوغندن ماعدا امراض عديده ظهور ايدر واكر قيش ايامنده ظهور ايدرسه وجعي شديد اولور اما لثه لري تورم ايتمز ديشلر والحاصل ظهور اسناندن اول لثه لرده ورم و وجع زياده اولوب اول وجع سببيله حرارت حشتد اولوب طبيعت دخي انكا مشغول اولمغله بدنده اولان اخلاط رقيق اولور هضم جيد حاصل اولمز واسهال ظهور ايدوب تشنج وكزازه مؤدي اولور رمد وحكة الاذن وورم كلي كبي مرضلر اول محلده واقع اولوب طفل محموم اولور وبو اعراض اسنان ظهورا بتدكدن صكره باقي قالمز تقدمة المعرفه معلوم اولدكه عسر تسنين ده اكر تشنج وصرع مستولي اولورسه خطرناكدر ولكن انلركه اخف يعني حفت اوزره واقع اولدقيل الخطر اولورلر اكر دزب واقع اولورسه اكثريا مهلكدر خصوصا انياب تعبير اولنان آزي ديشلرينك صلابت ومتانتلري اولديغي اجلدن وقت ظهورنده اطفاله تعب وزحمت ومشقت ووجع ثقلت ويرر العلاج عسر طلوع اسنانك علاجنده اولا لازم اولان اولدركه طفلك لثه لريني على التدريج دفق ايله تليين و تنعيم ايتمكه سعي ايده لر حتى سهولت ايله اسنان خروج ايدوب الم واضطراب مندفع اوله والحاصل اوجاعني تخفيف ولثاتي تليين ومستولي اولان اعراضني تسكين ايتمكه جهد واهتمام كلي اولنمغه موقوفدر پس ايمدي وجعي تسكين ولثاتي قليل الحس وتليين ايتمك ايچون ماء ذهب چيانوس ايله مستخرج عصارة السرطانات النهرية المدقوق ايله لثاتي دفعات كثيره ايله طلا ايده لر ياخود بلسان الصبيان للتسنين طلا ايده لر ياخود قورد يغه مخي حقطري ايله مستخرج لعاب بزر السفرجل ولعاب بزر الخطمي وسمن الطري الغير المملوح هر بريندن نصف وقيه اخذ اولنوب نصف عدد صفار البيض ايله محكم مزج وخلط ايدوب لثاته طلا ايده لر كذلك عسل وياخود مخ ساق العجل ايله مخلوطا طلا اولنه وجعني تسكين ايدر ياخود اصل خطمي طريا ياخود يابسا اخذ اولنوب ماء جبازي ايله نقع اولندقدنصكره اطفاله مرات كثيره مضغ ايتدرسه لر عند المضغ ريق صبيانيله لعابي خروج ايدوب لثاته ليونت ونعومت حاصل ايده لر واكر ادويه مذكوره ايله مندفع اولمزسه عرف الديك المقطوع دن تقاطر ايدن دمي لثاته طلا ايده لر اسناني انفجاره تحريك ايدوب ديشلرك خروجني تسهيل ايتمكده مجرب وصحيحدر ياخود عرف ديك اسود مقطوعي اخذ واطفاله مضغ ايتدرمكله عسر طلوع اسناني تسهيل ايدر ياخود دماغ الارنب المشوي يي عسل ايله ممزوجا لثاته الصاق ايده لر مجربدر كذلك دماغ تيس دخي مجربدر وخارجدن چكه لره دهن بابونج ودهن سوسن الابيض ومرهم حطمي ايله مطايخ ولبايخ مبدده وملينه وسائر انلرامثالي ايله تمكاد ايده لر وبعضيلر شحوم ارنبي مثلي عسل مصفا ايله مسوح اغشلر ومقدم ومؤخر اذنينه طلا اغشلر بو طريقيله طلوع اسناني تسهيل اغشلر واكر لثات بو مرلوب شيش ايسه واوزري بيا ضلغه داجع اولمش ايسه اطفالك اول حالده لثاتني مبضع ايله قطع وربط ايده لر جراحان فرانسه دن امروسيبونس باروس نام جراح بوعملي بنجه دفعه ايلدم غايت سليم ونافع بولدم ديو مدح ايلمش وبوريلوس نام حكيم وجع وتشنجيتر ي تخفيف وتسكين وطلوع اسناني آسان

ايتمك ايچون مواضع صدغين وفقيسنه مخ ساق العجل ودهن لوز حلو ودهن بابونج ومرهم خطمى ولعاب اصل خطمى ياخود لعاب بزر قطونا وترياق وبونلرامثالي دوا رطلاايله لر دعش وبواثناده مستولي اولان اعراضك هرقنقسي اوليه ايسه يعني متقدم ايسه انى تسكين ايتمكه سعي ايده لر ودخي بواثناده بطون اطفالي امكاني اولديغي مرتبه تليين ايده لر افراط فاضل ديركه اطفالك ديشلري طلوع ايدركن بطنلري تليين اوزره اولورسه تشنجدن خوف وخطرلري قليل اولور ديس ايدي اكر طوعًا اسهال اولورسه فبها ونعم والا احتقانات امثالي بعض مداوات ايله بطنلريني تليين وارحايه ردواجاع اولنمق وا

الباب السابع في امراض الحلق والصدر والرئة وهو يشتمل على ثلثة فصول

الفصل الاول في الخرخرة العارضة للصبيان في نومهم

كاه اولوركه اطفال اويقو اثناسنده خرخره عارض اولوب بوغازلري خرلر **التسبب** بونك سببي آق جكرلرنده رطوبات كثيره جمع اولمدر ونعقد زيرا آنلرك ريه لري ضعيف اولمغين اعاليدن منصب اولوب اسافلدن مرتفع اولان موادي تحليل ايده ميوب البته قبول ايدر على الخصوص نوم حالنده رطوبات بدن باطنه عود ايتمكله ريه لرنده زياده مجتمع اولوب نفسلرينه مزاحم ويرر خصوصا سينه يه اولان معصوملرك مجاري نفسلري ضيق اولمغله آنلرده خرخره چوق ظهور ايدر **العلاج** بوعلتك علاجنده واجب اولان مسخن ومحلل دوا ويرلمكدر كه تسخين وتحليلي حسبيله اول رطوباتي تحليل ايليه از جمله بالكركندان تحمي سحيقًا عسل مصفى ايله معجون ايتدكدنصكره احتشام وصباح برر ملعقه طفله يلاده لر كوت دخي انك كبي معجون اولور اكر طفل سود امر ايسه آير سا شرابندن درت بش درهم مقداري مرضعه نك سودي ايله ممزوجًا ايچوره لر اكر سوددن كسلمش ايسه ماء الترنجان ماء لسان ثور ياخود ماء الرازيانج ايله ايچوره لر وكوكسني زنبق ياغيله ياغليوب طبيعتلريني شياف ايله تليين ايده لر واكر ممكن اولورسه احتقان ايده لر لكن اول خصوصده شياف واحتقانك اجزاري حارته مائل كركدر ومرضعه لرينه دخي كما ينبغي تدبير ايليوب معاجين واشربه مناسبه ايله تنقيه لر ايده لر وبالجمله بوعلته اهمال اولنمق لايق دكلدر زيرا اكر اهمال اولنورسه فتقه مؤدي اولوب دردمند معصومك قاسقي يا ريلور ديو كبار اطبا معالجه اولنمسي توصيه ايتمشلردر

الفصل الثاني في نفس البكاء ونفس المضاعف للصبيان

معلوم اولكه بوم صلرك ايكيسي بربرينه يقيندر نفس بكاء طفلك ايچنى چكه چكه اغلمسنه ديرلر نفس مضاعف صبيانك اغلدكجه بربري اوزرينه ايكي دفعه نفس الدسندن عبارتدر **التسبب** بوعلتك سببي عضلات صدرك استرخاسندن وحرارت غريزيه نك ضعفندن ناشي انبساط عجزندن عارض اولور **العلامات** طفلك بنضي لين اولوب نفسي وسطنده منقطع اولوب هوانك دخول وخروجنده ايكيش تنفس بولينور وبوحالت بكا اثناسنده ظاهر اولور **العلاج** بوعلتك علاجي بعينه علاج فالج كبيدر كه بعد التنقيه مطبوخ حلبه ايله عسلي حل ايدوب ايچوره لر وصدرنه ادهان مناسبه طلا ايده لر مثلا دهن نرجس ودهن سوسن ودهن لبان كبيلر ايله تمريخ اولنه وشونيز بر توتي عسل ودهن شيث

الفصل الثالث في السعال للاطفال

معلوم اولكه سعال بالاتفاق كوكسك واق جكرك حركتلرندن عبارتدر كه طبيعت اول حركت ايله اني چكره وكا متصل اولان اعضايه واقع اولان اذيتي دفعه سعي ايدر بو مرض صبيانه على الخصوص اطفاله كثرت اوزره عارض اولمغله مهما امكن اسباب وعلامات ومعالجه لري مستقلا تحرير اولنديي **التسبب** بوعلتك سببي اطفالك دماغلري رطوبت اوزره اولمغين نازله لري چوق اولور زيرا انلر دخي مادرلك حرارتنه اعتياد دنصكره خارجده

صوقدن متضرر اولمغله دماغلرنده ماده محتبس اولوب اسبابدن بر سبب ايله انشا غدوكلركه اكر بوغازه واق جكرطرفلرينه دوكيلور ايسه اوكسوركلرى عارض اولور وكاه اولور بونلرده اوكسورك ايله معا زكام دخي بولنور لاطين اطباسينك معتمدلرندن ميخائيل تمولر يوسي نام طبيب ديركه امراض اطفالك خاصه شول علل كه بين عوام الناس انلري نوازل حمل وتخصيص ايدرلركه انلر سعال وضيق النفس وعسر التنفس در وبونلر اعراضه مقرون وملحقدر اعني بونلر اعراض متعارفه دندر لكن اولى واجود اولان تعاليم اولا سعال تقسيم اولنمقدر زيرا علل اطفال بينلرنده زياده كثرت اوزره متواترا عارض اولان بونلردركه اما ضيق النفس ديرلر مثلا سعال ايكي قسمه تقسيم اولنوب يابس ورطبه اولور سعال يابس ورطب اولور سعال يابس اولدركه نفث من غير استفراغ المادة يا اكثرا اولمه وبوعند الاطفال نادر جدا در والا مكركه جدري استيلا سنه دلالت ايتمك اكثريا شانندن اوله اعني سعال يابس اكثريا جدري استيلاسني منذر اولمق شانندندر اما سعال رطب اعني مع استفراغ المادة درنفث ماده مندفع ومنطرح اولور خروج ايليه ياخود مندفع اوله چوق ماده يي مندفع اولميه بلغ ايليه جبره لرنج ودبقي ولعابي وبلغمي اوله نيتركم ديلري وبوسعال يابس بونلرده فرض اولنسه حلقومه وحلقومه منطبق ومحيط اولان غشالره وفي النوع شريان الخشن حقيقيرا اولنان حنجره يي داخلدن شد ايدوب محيط اولا اغشيه لره دغدغه ويريجي ليمفا مفرط الحموضه دن اعني غايت حامض اولان ليمفادن نشأت ايدركه اول ليمفا يي سائر مواضعده دخي نيجه كره ذكر ايلدك وسعال رطب عليل وسمين اولان اطفالده زياده تواترا اوزره جبلي اولور اعني ماده اصليه سي طفالك موضوعنده دير وبوسعال اكثركره اول مرتبه شديد اولوركه طفل علي الدوام اوكسورمك ايله آخر الامر قي يه تعاقب ايلر وبعد القي سعال برزمان دكين زائل ومنقطع اولور حتى نصف يوم دنصكره ينه تكرار عودت ايدوب غالبا كالاول اوكسورمكله نوبت ايدر كذلك قي ايله ساكن اولور

العلامات بوعلت بنفسه ظاهردر كذلك يابسيدر يوخسه رطبيدر اولدخي زياده واضح ومكشوفدر فالنوع تحنكه سعال يابس اولدعطاس مقارن اولمق شانندندر ودموع العين غير اختياري مقارن ومصاحب اولمق شانندندر وانلر امثالي علل برمقدار حدتلو جد وحامضيه ليمفادن تولد ايتمك اوزره در وسعال رطبك علامتي بعضي خرلري اعني خرخره ايله معا صوليمق اطفالك شانلرندندر كذلك اوكسورمكله ماده مندفع اولماسندن ياخود متحلل اولان ماده يي ينه تكرار بلع ايتمه سندن معلوم اولور كذلك كاهي شراسيفده بعضيا نتفاخ وبينه اول موضعده بعضي تورم دخي موجود اولمق شانندندر اكر اطفالده سعال مزمن ومعاند اولسه اكثريا خنق ايراث ايدر **العلاج** اكر سعال جدري تقدم ايتمش ايسه اعني جدري منذر ايسه صكره كندي كندويه طوعًا زائل ومنقطع اولمغله علاجه حاجت يوقدر زيرا ماتقدمدن سعال رطب اوله كه تحت علاج واهتمام اطباده واقع اولدانك كبيلرك علاجيله دخي جبينه ضيق النفس اطفالده اولان علاج كبي علاج ايده لر وانك علاجنده قي هر وجهله لازم وضروريدر اكثر كره اولوركه انلرده يا الكز هالك قي ايله جميع علتدن برؤ تام حاصل اولور واطفالده قي سهولته تهييج اولنور اكر برمقدار دهن طلا ايدوب طفلك بوغازنده دغدغه ويرسه لر ياخود انك امثالي ريش الطير دهنه غمس اولنوب طفلك بوغازنه ادخال ايتسه لر بو منوال اوزره كرك اطفال وكرك سائر سهولتله قي ايدر لر پس كرك سعالده وكرك ضيق النفس اطفالده قي

هر وجهله انفعدد اسافلرن استفراغ مراد ايلديكمز حيثيتده مجوعقان مسحوق استعمالی زیاده
نافعدر ومقداراستعمالی سنته قیاس ایله در علی الخصوص اوکسورکلی اولان اطفالده لعاب دبقیهٔ
لزجه یی تحلیل ایچون شراب الطباقی استعمالی جملهدن اجوددر کذلك شراب زوفا وشراب اسقابیوزا
کبیلردخی ماء الزوفا وماء الاسقابیوزا ایله استعمال ایتدرلمك دخی موافقدر کذلك عصارهٔ
الرازیانج لبن ایله مخلوطاً استعمال ایتدرلمك سعال اطفالی ازالدهده بی نظیردر کذلك اصل الرازیانج
وکشمش شراب ایله قیولوب قوامه کلنجیه دکین طبخ ایدهلر وبعد التصفیه سکرایله شراب
رقیق ایدهلر سعال اطفالده عجیب النفع اولان علاج جیّددر کذلك لعاب معدهیی تحلیل ایچون
نطفة النون دخی موافقدر کر بوندن بسنته قیاس ایله قلیل المقدار اخذ اولنوب لبن حارّه ایله
اطفاله استعمال ایتدرسهلر معدهلرنده اولان لعابی واضحاً تحلیل ایدر سکر المدهن الرازیانجی و
سکر المدهن الاینسونی دخی جیّد النفعدر اطفاله ویرهلر لحس ایدوب یلایه کذلك برمقدار سوجك
اولان اطفال وصبیانه محلول السکر زیاده جیّددر مثلا بجل الطری زآرجنا لنده خرده قطع
ایدوب اوزرینه سکر مسحوق نثر ایدوب ایکی قلعی تکرلك ارا سنده عصر ایدوب استعمال ایتدرهلر
سعال وضیق النفسه مبتلا اولان اطفالك معدهلرنده اولان مخاطی تحلیل ایتمکده عجیب الفعلدر
وسعال یابسده کهربا وکهربایی دوالروحت کهرباء النوازلی وعنبا دجوارش الکثیرا وسفوف
المضادّة لسعال عن منسخت زیاده مناسب وموافقدر کذلك دهن کبریت شیئ قلیل سکر ایله
مخلوطاً استعمال ایتدرلمك نافعدر کذلك شراب عناب وشرابه عرق السوس وشراب اسقابیوزا
امثالی ایله حلّة لیمنانی دخی تعدیل ایدرلر کذلك شحوم الدیوك الاخصی مرق الماش ایله ذوب
اولنوب استعمال ایتدرلمك عجیب الفعل ومحمود حدرخا رجدن دخی بعضی نسنهلر استعمال اولنور
مثلا طفلك ایکلرینی اسیجق بوزه ایله غسل ایلدکدنصکره ایکلرینه شحم سمك الشبوطلی اولنمق
علاج جیّددر یاخود اکا بدل ذوب اولنمش شحوم التیس یاخود مخ الایل طباان السنه طلی اولنمق
محمود علی الخصوص دهن الغار ایله خلط اولنمش اوله کذلك شحم الدیوك الاخصی بر پاش
صار مصاق ایله طبخ اولنوب مسوخ اولنمق دخی عظیم النفعدر صنعه سی دخی اعتنیة غلیظهدن
منع اولنوب مناسب دوالرویه لر صغر فی حمام معتدلده مداومت ایتدرمك دخی انفعدر

الباب الثامن فی امراض المعدة وهو تشتمل علی خمسة فصول

الفصل الاول فی ضعف المعدة الصبیان

کاه اولور صبیانك معده ضعیفلکی
عارض اولوب اکر لبن واکر سائر غذا برخوش منهضم اولمغله الم واضطرابه مبتلا اولورلر
السبب بو مرضك سببی ابن سینا کتاب اولده امراض صبیان بیاننده اجمالاً ذکر ایلیوب
کتاب ثالثده اون اوچنجی فندده ایکنجی مقالهده مفصلا تحریر ایتمکله سوء مزاج انواعنك جملهسنه
بتعیّت ایله عارض اولدوغنی وسائر اسبابدن دخی نشأت ایتدیکنی وهر برینك علامات ومعالجاتنی
علی حدة بیان ایتمشلر تفصیللرینك حاصلی اول علت معده غذایی برخوش هضم ایدهمدیکندن
عبارت اولوب ضعف اولحالتك اسمی اولور اولا جلدن اطفالده معده نك سائر امراضنه نسبت
اول خصوص کثرت اوزره واقع اولوردیرا انلرك اصلنده مزاجلری رطوبت اوزره اولدوغندن
ماعدا سودلك ترطیبی واسمکه حریص اولمغلری ایچون وامتلا وتخمه نك تواتری حضور صا
معدهلری هضم معتاد اولمادوغی البته ضعف معده ایراث ایدر **العلاج** اطفالك معالجهلرنده
واجب اولان معدهلرینه قوة وسخونت ویرهجك تدبیراته تقیّد اولنمقدر ازجمله معده سی اوزرینه

كل صوبی یاخود مرسین صویله میسوسن طلا ایدوب کند وسنه ایوه صوبی ایچوره لرکه
اول عصیره برمقدار قرنفل یاخود سك حقیرا ولنان ترکیب ضم اولنمش اوله مقدار کفایه میعهٔ
سائله یه برقیراط مسك مزج ایدوب ایچورمك دخی کافیدر میسوسن فارسیدر عربیده شراب
آیرسا وترکیده منکشه کوکی شربتیدر که کوك سوسن شرابی دخی دیرلر صنعتی بوددر درت یوز
عدد کوك سوسن چیچکی اخذ اولنوب ورقلرندن ما عدا تحملرینی وسائر اجزاسنی ترك ایدوب
ایجق ورقلرینی اخذ ایدهلر واول ورقلری بربز اوزرینه دوشه یه لر بعده قسط وقرنفل دقصب
الزریره هر برندن اوتوز درهم حماما وسنبل الطیب ومصطکی هر برندن اون درهم عیدان البلسان
قرق درهم جملهسی اخذ وجریشا سحق اولنوب بربره جمع اولندقدنصکره واسع الفم براناء مزججیه
یاخود بر شیشه یه برمقدار اجزاء مذکورهدن و برمقدار دهن سوسن مذکوردن وبرمقدار اجزادن
دینه برمقدار اجزادن دینه برمقدار دهن سوسن دن وضع ایدهلر واجزاء ودهن تمام اولنجه برمکاننده
بوکون وبرکیجه ترك دنصکره اوزرینه اون التی رطل مثلث وبش درهم زعفران وبش درهم مسك
وضع ایدوب بعده قرق درهم میعهٔ سائله واون درهم بلسان دخی وضع ایدوب یکرمی درت
ساعت مکشوف الفم ترك اولنه بعده محمد طین حکمت ایله سد ایلیوب مکان ظلیدهده التی ای مقداری
ترك ایدوب بعده استعمال ایدهلر مثلا کرك داخلدن وکرك خارجدن استعمال مراد اولندقده برمقداردینی
علته مناسب ماء معتطر ایله حل ایدوب خارجدن طلاء وداخلدن شرباً استعمال ایدهلر ایدهلر بعد
علته کلاب یاخود مطبوخ ورق الآس ایله استعمال اولنه یاخود نصف درهم احیاه مناسبه ایله لعوق
اولنور سه غایت مجربدر یاخود صندل احمر مسحوقی کل صوبی یاخود مرسین صوبیله ضماد ایتمك
دخی نافعدر وبو ضماد دخی علامهٔ شیرازینك تمتا دیرده صنعتی بودر زر الورد وجلنار وعفص احمر
هر برندن نصف درهم حنطهٔ محمص درت درهم سك بردرهم اخذ اولنوب بعد السحق مطبوخ الآس
ایله ضماد ایدهلر ودخی معلوم اوله که طلا وضماد خصوصلرنده فم معده مراد اولنه وتخصورتده طاقت
کتور دیله جك مرتبه اسیجق اولمق واجبدر اکر فاترمعنی نیم کرم اولمق اولورسه معده یه ارخا
ویرمك ایله نفعه بدل ضرره موءدی اولور اکر صبیان غدایه معتاد اولمش بولنورلرایسه سفرجلیه
وسماقیه ورمانیه ویریلور اکر اعتیاد بولنمز ایسه اطعمهٔ مذکوره مرضعه سنه ویریلوب سائر احواللرینه
دخی اهتمام اولنور جالینوس ضعف معده بابنده اون درهم خالص ناردین یاغنی اون بش درهم
بالموملیله نرم آتشده مزج ایدوب مرهم کبی اولدقده معده نك اوزرینه ضماد ایله لرصبیان وغیریله
عموم اوزره استعمال اولنور دیمش معده نك ضعفی زیاده اولوب طعامی مساکه قدرت بولنماز دخی
صورتده اثلره مذکور ترکیبه صبر ومصطکی بردبجی مثقال ماء الحصرم بر مثقال ضم اولنه دیمش وینه
جالینوسدن منقولدرکه حرارت ورطوبتی زیاده اولمین معده نك جمیع علتنه بنم ترکیب ایتدیکم
دواء سفرجلی علاج بروالساعد اولوردیمش انشاء الله ترکیبی کتاب خامسده ذکر اولنور

الفصل الثانی فی فواق الصبیان

فواق لسان ترکیده انجقرق دیکلدر اکرچه بو علت کتاب
اولده مفصلا مرور ایلمشدر اما بو محلده اطفالده عارض اولدقده سببنی وتدبیر وعلاجنی طبیبه
بلمك هر وجهله الزم اولدیغی اجلدن اجمالا تحریرینه مبادرت اولندی **السبب** بو علتك سببی
طفلك معده سنده لبن فاسد اولمغله کیفیت ردیته حاصل ایدوب فم معده یی لذع ایتدیکنده
عارض اولور کذلك غدانك کثرتندن وهضملرینك قصورندن ناشی معدهلرنده حاصل اولان
ثقل واذیتی دفعه مباشرتندن حادث اولور کاهی فم معدهده یاخود طبقات معدهده ویا مریده

رياح غليظ محتبس اولمغله تعديل اطفال اد يتدن نشأت ايدر فواقك بو نوعي اطفاله چوق عارض اولور
العلاج اصناف مذكوره دن هر برينك مادّه سي بلنديكن صكره علاجي سببني مزيل اولور دوا ايله بيرر
اولنمقدر ابن سينا يا الكز سكر ايله جوز هندي اچورمكدر ديو اختصار ايتمشلر مرادلري نارجيل ديدكلري
جوز اولمغله محكم سحق اولنوب ربع درهم مقداري سكر ايله اچوره لردر زيرا اول دواء شريفك تسخين
وتسويت وتمليسي اولمغله اطفال امتلادن وسودك فسادندن عارض اولان فواقك اصنافنه علاج
وافي اولور اما تقويت طبيعت ايچون طشره دن دخي بعضي مناسب طلا لر وضماد لر ويريلور از جمله سوسن
وقسط وبان ياغلري طلا ايده لر اكر غدايه آلشمش ايسه انا وبه دن فلفل ودارچين وزعفران ايله پرورده
اولنمش سرچه بليغ انلري وچورباليري ديره لر غدايه معتاد اولان صبيانده امتلادن عارض اولان
فواق ايچون مستحق طلا لر وضماد لردن ماعدا انلره مناسب اولور آلت ايله احتقان دخي رخصت
وآردر زيرا حاجي پاشا مرحوم فوائده استفراغ اقتضا ايلديكي صورتده احتقان في واسها الدن
اوفق اولدوغني استاددن نقل ايله استحسان ايتمشلردر في الحقيقه اول علتده معده انقباض و
انبساط مشغول ايكن دوا ايچورمك مناسب اولمادوغي عقله دخي ملايمدر كاه اولور فواقه سبب
معده نك كندي جرمنده اولميوب بلكه جوارنده اولان اعضادن نشأت ايدر از جمله كبدده ورم عظيم
حدوثندن اولور اول صورتده علامتدن استدلال اولنوب مناسبي ايله معالجه اولنور بابي وجه كان
مرضعه لرينه دخي هر وجه ايله اهتمام اولنوب اطفاله ويريلن دوا وغذادن انلره مع زيادة ويريلور
حق طلا وضماد خصوصلري مرضعالرنه دخي اجرا اولنوب ازدياد اوزره اهتمام اولنور تاكه سودلري
اول علتي موجب اولمامغله دن عاري اولوب لبن وساطتيله طفله دخي اثري واصل اوله
بو محلده بو مقدار ايله اكتفا اولندي تفصيلن مراد ايدنلر فصول خاصنه يه مراجعت ايلسونلر
الفصل الثالث في الصبيان في لسان تركيله قوصمه ديرلر اطفاله كثير العروضدر
السبب بو علتك سببي مرضعه سنك امزرمكه حريص اولوب وقتلي وقتسز امزرمه سندن
وهر اغلدقجه اغزينه ممه صوقماسندن نشأت ايدر معصومك معده سي دخي قوة هاضمه سي اول
مرتبه يه تحمل ايدميوب سود معده سنده فاسد اولمغله طبيعت اني طشره آتمغه مضطر اولدوغي
اجلدن في عارض اولوب قوصمق ايله دفع ايدر اكثر امرده عيني ايله سود قوصار چوق كره كثرت
ايله امزدكلرندن ماعدا مناسبتسز غدالر دخي ويروب طفلك قوصمق زحمتندن عيني الم
واضطرابنه باعث اولورلر اول خصوصده مرضعانه سوز اكلتمق غايت مشكلدر مكر حلال سود
امزمش حليم اوله **العلاج** علاج كليسي مرضعه سني كثرت ايله سود ويرمكدن وانزن ماعدا مخالف
وفي وقت غدا ويرلمكدن منع ايتمكدر اول غائله برطرف اولدقدن صكره طفله نصف دانق قرنفل
سحق ايدوب ايچورمك كفايت ايدر ومعده سنه في صنيفي حبس ايدبجي ضماد تدبير اولنمق
دخي كافيدر اكر طفل بعضي مرتبه غدايه آلشمش ايسه ماء الحصرم ياماء سماق ايله پرورده اولنمش
بليغ چوربه سي ويره لر ومرضعه سنه منفنع انار شربتي وشراب الحصرم ويره لر
واكر مرضعه نك طبيعتي محتبس ايسه شراب تمر هندي مناسبدر اكر طفله دخي
احتباس عارض اولسه اول شرابدن مرضعه سنك سودي ايله بش درهم سقي اولنور
الفصل الرابع في جمود اللبن كاه اولور كه اطفالك معده لرنده سود منجمد اولوب پيتر اولور
السبب جمود اللبنك سببي مرضعه نك سودي غليظ اولمغله انجماده مستعد اولمغين اد في
سببدن متغير ومنجمد اولوب طفله اذيت واضطراب ويرد يكندن ماعدا امراض عديده حدوثنه

باعث اولور واكثريا معصومك اسهالي واقع اولمغله جهلة الطبا اكا پيتر مايه سي اكل ايتدي ودوب
اوزدينه لبن ويرلمسني امر ايدوب درد مند معصومك معده سنده لبن منعقد اولوب هضم اولنمغله
متعفن اولور اول تعفن سببيله سميت عارض اولدقده حمي وضيق النفس وتورم بطن ايراث ايدر
العلامات جمود اللبنك علامتي قوصوب ديوره كي سودر كره سود كسكي كبي سيلر چقمقدر
العلاج طفلدن مرضعه سنك سودي منع اولنوب اكا بدل اينك سودي ايچورمكدر بشرط آنكه
اول اينك يارپوز وشبت وسذاب وقيصوم ولبره ديدكلري اوتلر ايله بسلنمش اوله بونلردن
هر قنقسي ممكن اولور ايسه اني يدوره لر جمله سي بولنسه دخي انفع اولور زيرا اول دوالرك خاصه لري
كندولردن حاصل اولان سودك معده ده پيتر اولماسني منع ايدرلر حاصلي طفلك اول علتي
مندفع اولنجيه دكين مرضعه سنك سودني منع ايتمك لازمدر وبو تركيب معده سي اوزرينه ضماد
اولنه صفتي بود ر مصطكي وسليخه وافسنتين ولبان وكعك هر برندن علي السويه اخذ وسحق
اولنوب ناردين ياغيله مخلوطا ضماد اولنور مع ذلك مرضعه نك مزاجني وسودني دخي اصلاح
سعي اولنمق واجب ولازمدر مسامحه اولنميه وبو علتده طاوشان مايه سي بالاتفاق معالجه مشتركدر
يعني طفله وغيريه دخي ويريلور مقدار استعمالي ايكي قيراطدن طقوز قيراطه واز جمله اطفاله بردانق
مناسبدر اما اول اثناده صغر سودي دخي منع اولنوب سكر ياخود عسل ايله ساده صوده طبخ
اولنمش انمك ايچي ويريلور سويق الحنطه طبيخي دخي انك كبيدر جالينوس طاوشان مايه سي خصوص
مزبورده استعمال ايتدوب كرّاتله منافعني مشاهده ايلديكني شيخ الرئيس قانوننده ذكر ايلمشدر طوشان
مايه سندن ماعدا سائر حيواناتك مايه لري درجه اوليده حار ويابسدر اما طوشان مايه سي
اويوشمش قاني وپيتر اولمش لبني وخلط غليظي اريدوب رقيق اولان نسنه لري تغليظ ايدر ديمشلردر
في الحقيقه چوبانلر كاهيجه لبني انكله پيتر ايدرلر پس ايمدي حال منوال محرر اوزره محقق اولدقده
علت مذكوره ده اطفاله ورلديكي صورتده نفعي نمايان اولور اما معده ده موجود بولندوغي لبني
پيتر ايتمك احتمالي باقي قالور انكچون اول اثناده طفلي سوددن منع ايدوب غداء آخر ويرمك لازمدر ديدلر
الفصل الخامس في كثرة بكاء الاطفال معلوم اولدكه بعضي اطفاله فرق ايجده كثرت
بكاء عارض اولوب طفلدن ماعدا ابوين دخي بيحضور اولورلر **السبب** كثرت بكاء اطفالك
سببي اكثريا لبن مرضعه نك رديء وفاسد اولماسندندر زيرا لبن رديء اولديغي بطون اطفالده
رياح غليظه واوجاع كثيره وقبض كبي نيجه اعراض شديده ايراث اتمكله كثرت بكايه باعث اولور
ياخود بدنلري ضعيف ونحيف وقوالري دخي قليل ضعيف اولديغي ايچون تصرفات بدنيه لرنده
عاجز وقاصر اولدقلري اجلدن حادث اولور وكاه اولور كه كثرت بكادن صبيانده غشي وخنق
وتوسرع كبي مرضلر دخي حادث اولور **العلاج** اطفالده ظهور ايدن كثرة بكانك علاجنه تقيد
واهتمام لازمدر زيرا مزمن اولور ايسه البته بر مرض مشكله يه سبب اولور نيوا يمديكا ولا لبن مرضعه يي
جيد واصلاح اتمكه سعي ايدوب بعده بعضي مظنه كرامدن ياخود مستجاب الدعوه بر صاحب نفس
ذات محترمدن اول معصوم ايچون دعاء رجا وياخود بعضي ادعيه مأثوره تلاوتيله استشفا
طلب ايده لر ياخود اول معصومك عنق وبازولرينه تعليقات وتعويذات وحمائل وطلسمات تعليق
ايده لر ياخود بالخاصه نافع اولان دوالري دخي تعليقا استعمال ايده لر مثلا احجار نفيسه دن مرجان
وزمرد وعقيق كبي دوالر ياخود اصابت عين رديي ايچون تحرير اولنان دعالر ورقيه لر حرزلر
ايله علاج اولنه وبو علتده بين الحجاز مشهور ومجرب اولان دوالردن سريع التأثير اولان دواء بودركه

طفلك نيتنه برمقدار ملح الطعام وياخود حرمل اخذ اولنوب احراق ايدرلر وبوانناده طفلي كهنه جامه لر ايله الباس ايدرلر تنبيه ايدرلر

الباب التاسع في امراض الكبد والطحال والمراق وهو يشتمل على خمسة فصول

الفصل الاول في ضعف الكبد كتاب اولده مفصلا بيان اولنمشدر

الفصل الثاني في نفخة الطحال للاطفال نفخه طلاغك صلابتنه شسمامنيدر ير

بجينه صلابت كبي محسوسدر **السبب** نفخة طحالك سببي قوة هاضمه نك نقصانندن ويا

مادة غذائيه نك نفاخ اولمسندندر ياخود رياح غليظه وبخار كثيره يه باعث وبادي اولان

اخلاط نجه غير صالحه دندر **العلامات** بوعلتك علامتي حارجدن صلابت طحال كبي لمس ايله

محسوس اولمقدر وجانبلره مزاحم اتمكله نفسك انقطاعنه باعث اولوب نبضي سريع اولمقدر

حتى دجته سنده شاه طمرلري قرمزي كزايدن شريانلرك حركت واضطرابلري نمايان اولمقدر

واعراضي دخي بجينه ورم طحاله مشابه ومماثلدر انجق ورمده ثملت كثيره اولوب باصدقده وجع

والم زياده اولمقدر اما نفخه يي باصدقده ودلك اولندقده وجعي تسكين اولور انكيچون اضمده مناسبه

ايله ودلك اتمك ايله مندفع اولوروكاه اولوركه دلك اولندقده قراقر حادث اولور وبوقراقر تحت

طحالده واقع اولان امعاده رياح محتبسه اولمسندن نشات ايدركه طحاله باصلدقده اكا مزاحمه

ويرمكله اول صداء حاصل اولور لهذا نفخة طحاله مبتلا اولنلره اكثريا قولنج عارض اولوب وبعضلرينه

نوازل دخي عارض اولور **العلاج** بومرضك علاجي بجينه صلابت طحال علاجي كبيدر كه آنده

استعمال اولنان دوالر بونده دخي استعمال اولور انجق نفخده تفتيح وجلا وتقطيعي زياده جمع اولان

دوالره محتاجدر انكيچون اكثر دوالر بونده فنجنكشت وكمون وبزرسذاب ونانخواه مثللي ادويه التزام

اولنور بوقرص مختار اطباء مجربيدر صنعتي بودر بزر حرفا ابيض درت وقيه اخذ اولنوب

بعد السحق حل الحاذق ايله عجين وربيقجه قرصلر عمل اولنوب تنورده ياخود فرون حبازنده

تجفيف وحفظ اولنه حين اقتضاده بوقرصدن درت وقيه سنه حب النعقد وايلغين عيشي

بشر درهم اسقولوقندريون يدي درهم ضم وتكرار سحق اولنوب كالاول قرصلر اولنه مقدار

استعمالي اوچ درهمدر سكنجبين ايله سحق اولنه وسحق اولنان دوالرك كليسي ضماد اادخي استعمال

اولنوروا كرسوداك عصياني وكثرتي وارايسه مناسب شربتلر ايله استفراغ اولنوروناره ايله محجمه او رموق دخي مناسبدر ديديلر

الفصل الثالث في سدد الطحال للاطفال كاهيجه اطفال وصبيانك طلاغنده سدده حاصل

اولور **السبب** بوعلتك سببي نقصان هضم سببله حاصل اولان اخلاط لزجه ورياح غليظه دن

حادث اولور **العلامات** سدد طحالك علامتي محل طحالده ثقل بولنمقدر اگرچه وجع ديجه كرملك شديد

اولوراما الي خفيف اولور **العلاج** بومرضك علاجي بجينه سدد كبد كبيدر اما طحالك

ورم ونفخه سنده تجربه اولنان علاجلر دخي مناسبدر طبيب حاذق مشورتي ايله تدبير ايدرلر

الفصل الرابع في سدد اوعية اللبنيه وغدد الماساريقا في الاطفال

معلوم اولكه سدد اوعية اللبنيه خصوصنده امتولريوس نام حكيم ديركه سدد اوعية اللبنيه

بر مرضدركه اطفال وصبيانه هزال وذبول ايراث ايدر زيرا امعا الرده اولان اوعية لبنيه وغدد

ماساريقاده سدده اولدقده تكوين دم قبلنده كيلوس يا الطبيعي او مجارلردن تخركه محتاجلردر

پس بومواضع بنفسه مسدود اولدقده ابدانك ما لزم سي اولان غذاء مهيأ ضرور تيه سبي

نقصان اولمق امر مقرردر ومحقق دروبو مرضه كرفتار اولان صبيانك على التدريج بطنلري منتفخ

اولوب سيئ حتي مع هذا اعضاء جلديه وخارجدن غذا النا اعضاء ظاهر يه لري مترهل ومسترخي

اولور

اولوب لين اولورلر وقلت اوزره غذا الندكلرندن ناشي كندكجه نقصان بولورلر **السبب** بومرضك

سببي اكثريا ماكولات دبقيه ولزجه ومتماسكه دردني كثرت ووفرت اوزره طفله ويريلن بولاجدن ناشيدر

زيرا كاهيجه مرضعه لر طفله بولاجي اولمرتبه نظامسز افراط اوزره ويررلركه بولامجك كثرت تناولندن

درد منل معصوم مرهم اكثريا لعاب غليظه ولزجه ومتماسكه تكون ايدوب افواه اوعية اللبنيه وغدد ماساريقايي

دخي على التدريج مسدود ايتمكله ابدانك ما لزم سي اولان غذاء ضرور يه سني تنقيص ايدر **العلامات**

بومرضك علامتي بسهولته اسباب سابقه سندن وتنفخ باطنه سندن معلوم اولور واگر بطننه جس ومس

اولنسه بعضي صلابت مشاهده اولنور وطفلك برازي دبقي ولزج وبياضه مائل اولور **تقدمة المعرفه**

بوعلت غايت خطرناكدر زيرا عاقبة الامر هزال وذبوله سلك يه منتج اولور **العلاج** بو مرض مهلكه نك

علاجي داخل بدنده حاصل اولان لعاب غليظه ولزجه يي محلل وجالي وغسال اولان ادويه ايله علاج ايدرلر

مثلا طرطير الزاجيه يي مرق اللحم ايله ياخود مطبوخ الزبيب ايله ويره لر وبهر يوم اعاده وتكرار اتمك

لازمدر ياخود محلول الطرطير ذاتي الجوهري ويريلمه غايت مناسبدر قطره قطره استعمال ايتدوره لر

كذلك ادويه حديديه دخي ممدوح اولان دوالردندر مثلا زعفران المريخ المفتح لمسيحي ادويه طرطيريه

ايله مخلوطا استعمال ايتدرمك ايله منافع جليله سي مشاهده اولنور حرقروس نام حكيم هرقيل الاطبا

نام كتابنده وخرسطيوس نام حكيم دخي شهادت ايدوب ديديلركه الات حديديه تربي اوساخ وادرارانن

تطهير ايدوب تيز اتمكنا بجوده سنك فرح وياخود بيلكوطاشنه مس اتمك ايله تحت بيلكوده حاصل و

جمع اولان صوايله مخلوط جزو حديدي استعمالا اتمكله سدد قويه اوعية اللبنيه تفتيح وازاله ده مجربدر

اولمشدر كذلك اصباغ مريخي وجوهر الحديدي دخي دواء لا نظيردر على الخصوص املاح طرطيريه ايله

عمل اولنه واد ويه خارجيه دن مراهم مفتحه ومسوحات مناسبه طلا اولنمق دخي نافعدر واطليه ايله مواد

لمابيه يي تحليل وتلطيف وترقيق دنصكره امعالري دخي تليين واخراج ايدرجي ملينات معتدله ايله

استفراغ ايدرلر بارباطانوس نام حكيم بومرهمي مدح ايدوب ديركه سدد قويه يه مانند اكسيردر جوهر

سريع التاثيردر صنعتي بودر مرهم الخطمي الكبير بروقيه مرهم عرطنيثا ومرهم مارطياطون ايكشر درهم

دهن سوسن الابيض ودهن البابونج اوچر درهم اخذ ومسوح اولنوب بطن اطفاله طلا ايدرلر واگر

بومسوحه دهن اجر ايله تحديد وتقويت ويريلورسه دخي اعلا وانسب اولور ياخود مرهم خطمي ودهن

سوسن الابيض يارمجشر وقيه دهن آجر ايكي درهم اخذ ومزج اولنوب مسوح اولنه سيلويوس

نام حكيم ديركه بوذكر اولنان مسوح طفلي فراشنه وضع ايتدكلري زمانده طلاء ايدرلر حتى امعالرده

ولحوم غدد ماساريقاده اولان لعاب لزجه دبقيه يي بالقوه تحليل وتقطيع ايليه بعده مستفرغات

خفيفه ايله تدريجا رفق وملايمت وسهولت ايله استفراغه امكان اوله بومحلده بومقدار

دواء ايله اكتفا اولندي اگر ادويه سائره سني دخي مراد ايدرلرسه سدد كبد فصلنه مراجعت ايدرلر

الفصل الخامس في وجع مراق الاطفال وورمها وانتفاخها كاه اولوركه اطفالك مراق

بطننده اورام وانتفاخ حدوثندن ناشي وجع شديده حاصل اولور **السبب** بومرضك سببي

لبن حامض ياخود حموضت فاسده نك امعالرده مرة صفرا ايله ممتحد ومتفق اولوب معا جاري

اولمسيله تخمرندن نفخ ورياح تكون ايدوب اول نفخ ورياح تحت المراق او الشراسيف معاء قولونده

تجمع اولمغله بوعللي ايراث ايدر **العلامات** بوعلت ظاهرده حتى بصره نمايان اولمغله بنفسه

ظاهر وروشندر زيرا بوعلته مبتلا اولان اطفال زياده عسرتله تنفس ايدرلر ومعلق ومضطرب

وبيخصوو اولورواگر مراق جانبنه حس ومس اولنسه متاذي اولوب فرياد وفغان وبكا ايتمك

شانلرندندر وبلكه يالكز بصر ايله علت بسهولة ظاهر ومعين اولور **العلاج** بو علتك علاجى
فساد البان حامضه يى اصلاح ايتمكله وبونلردن حادث اولان نفخ ورياحى طرف معقددن دفع واخراج
وتحليل ايتمكله اولور على الخصوص اصل الجليقا مسحوق اناجق بوطباخ ايله استعمال ايتدرملك موافقدر
كذلك بزر كمون وبزر اينسون وانلرك مقطر دهنلري دخى غايت موافقدر لكن اينسون استعمالى
باچيلردن انفعدر انك دخى كرك سفوفنى نضجى قدر مرجان احمر مدبرا ايله خلط ايدوب دفعات
كثيره اطفاله استعمال ايتدوره لر وكرك ايسه سكر المرهق الاينسونى ويره لر اكر دوح المنوشادر
الاينسونى ويرلسه غايت سريع التاثير ونفاذ در انتفاخ مراقيادن قطع نظر عمده بطن عرضنى يه
دخى نافعدر وخارجدن دخى دهن الكمون ودهن الاينسون المستقطرين دهن البابونج العاقى ايله
مخلوطا اسيجق اسيجق مراقلرينه طلا وتدهين اولنه وعوام الناس بينلرنده شهرت
شعار اولان سمن احمر كه تراكيب اطباء متأخرين درخارجدن طلاء استعمال طحق عادت مألوفه حكما دندر

الباب العاشر في امراض الكلى والمثانه وهو يشتمل على ثلثة فصول

الفصل الاول في حصاة الكلى والمثانة الصبيان كاه اولور كه صبيانك كلى ومثانه لرنده
طاش تولد ايدر **السبب** بونك سببى چوقدر كتاب اولده مفصلا تحرير اولنمشدر بو محلده صبيانده
واقع اولدقلرندن معلوم اولنورانى بيان لازمدر **العلامات** صبيان واطفالده حصاة واقع اولدقده
بولى بياض اولوب بعضى دفعه بول ايله معادم خروج ايدر ومجراى بولى حصاة تحريش ايدوب كچيدرملك
وقجقلمق ايله معصومده اذى ايدر **العلاج** حصاة صبيانك علاجنده لازم اولان بودركه اولا اغذيه
غليظه دن پرهيز ايتدروب بعده بو مرضه مناسب دوالرك مطبوخيله ابزن ايده لر مثلا خبازى وخطمى
وحشيشة الزجاج وكرفس وشبت وبزر حلبه وبزر كتان هر برينن راى طبيب ايله اخذ اولنوب
ابزن ايده لر بعده طفلك مثانه سنه مرهم الخطمى ودهن سوسن ابيض ودهن عقرب ودهن بابونج
كبى ادهان مدره طلا اولنه كهربا وعين السرطان المدبردن ثلث درهم مقدارى سقى ايده لر
ياخود مطبوخ معده نوازه اوج ياخود درت قطره دوح الزاج تقطير اولنوب سقى ايده لر وهمچنين
وطراغيون طبيخى صويرينه ايچلسه غايت نافعدر وبو مرضه نفريطيقوس داخل اولان
تراكيبك اكثرى علاج تام ودواء ما لا كلامدر باقى علاجاتى كتاب اولده حصاة بحثنده تفصيل اولنمشدر

الفصل الثاني في عسر البول الصبيان واحتباسه اتولريوس نام حكيم ديركه اطفال
وصبيانده كاه اولور كه عسر بول واحتباس بول عارض اولوب زحمت ومشقت ايله بتول ايدر
ياخود اصلا بول خروج ايتميوب وجع شديده سندن درد مند معصوم مرتبه هلاكه قريب اولور
السبب بو مرضه مشكلة نك سبب داخليه وخارجيه سى اولمغله اسباب مختلفه دن متولد اولور
مثلا سبب داخليه واوليه سى مثانه وكلى دن هر برينك مزاجنه رديت كلوب سوء المزاج سببيله
ضعيف اولمسندن ياخود كلى ومثانه ده حصاة متولد اولديغندن ناشى دردر يا حصاة مثانه
احليلى ويا مجراى بولى سد ايدوب عسر بول واحتباس بول احداث ايدر ياخود عنق مثانه
واحليله ويا مجراى بوله ورم عروضندن حادث اولور ياخود مواد لعابيه لزجه دبقيه متماسكه
بول ايله منجل ومختلط اولوب رقيق مثانه ده ينه تكرار كثافت وثخانت حاصل منجمد اولوب فم مثانه يى
سد ايدر ياخود اعضاء سائره ده علت حدوثندن لحلقه دم منجمد اولمغله ويا رياح نافخه مجتمع
اولوب بالسهوله متحلل اولماديغندن حادث اولور خصوصا مثانه نك مزاجى بارد وجرمى ضعيف
ونقارى بجى كثير اولمغله عضلات بطنك دخى اعانتى مؤثر اولماديغى ايچون احتباس حاصل اولور

دبو مرضك سبب اصليه سى دبقيتلو اولان ماكولات ومشروباتندر على الخصوص بولاچ كبى طعاملركه
متخمر اولمامش خمير سميددن اوله لزوجت ودبقيتى كثير اولمغله معده ده عسرت وصعوبت ايله منهضم
اولوب مجارى اولاده دبقيت كثيره مفرطه ولزوجت وافره تولد ايدوب اول مواد لزجه بول ايله
مثانه يه منصرف ومنجذب اولوب حبس بول وعسر بول ايراث ايدر وسبب خارجيه سى زياده برودت
ويا حرارت اصابتندن ورياح شماليه هبوبندن ويا ضربه وسقطه حدوثندن نشات ايدر وكاه
اولور كه مجارى بولده لحم نابت اولمغله تبوللى منع ايدر **العلامات** بو مرضك علامتى بنفسه ظاهر
ونمايانكه معصوم ياهيچ بتول ايتمز ويا قلت اوزره فرياد وفغان ايله بر مقدار بول خروج ايدر
ومعصومك نواحى مواضع مثانه سنده بعضى ورم مشاهده اولنور اما حصاة دن ناشى
اولورسه بلمك مشكلجه در مكر اطفال بر مقدار قوتلجه اوله كه قاتاطير ادخال ايتمكله معلوم
اولنور طريق آخر ايله ممكن دكلدر **تقدمة المعرفه** معلوم اولدكه مرضك عوارضاتى كثير اولديغى
اجلدن اهمال ومسامحه اولنه جق مرض دكلدر زيراكاه وجع شديد ايله سهر مفرطه وبونلر امثالى
اعراض رديه عارض اولور بلكه بو عوارضات ايله مرض بنجه مدة متمكن اولوب خطر عظيمه باعث
اولوب هلاك ايدر **العلاج** بو مرضك علاجنده اولا سببى تفحص ايدوب كوره لر اكر اول سبب
مده ويا خلط غليظ ايسه مناسب اولان لعاب لزجه دبقيه نى استفراغ ايتمكدر شراب الورد
ومجو عقاده كبى دوالر ايله كذلك ترمسكين دن مصنوع حبوبات دخى انفعدر وبدن تنقيه
اولنه قدنصكره اولا رقيق وخفيف اولان مفتحات ومدرات ايله بعده مدرات قويه ايله تدبير
ايده لر ازجمله بقولات انواعندن نخلك جرمى ووروق عصاره سى تفتيحده سريع التاثير برعجايب
دواء لا نظيردر ادرار بول ايچون فرق الحجرهم مقدارينى سقى ايدلرسه اول آنده فتح واقع اولور
كذلك فطراساليون ودوقو وقسط هر قنغيسى ممكن الحصول ايسه حمص اسود مطبوخيله ويره لر
واكر طفل رضيع اولورسه مرضعه سنك سودى ايله ويريلوب بعده مرضعه نك كمد ولرينه دخى
ذكر اولنان مطبوخاتدن ويره لر حتى ماده سى بالكليه مندفع اوله وحصاة كلى ومثانه ايچون مجرب
اولنان دوالرك مجموعى بو محلده معقول ومستعملدر ورماد سرطان نهرى دن ايكشر درهم استعمال
اولنسه عجايبدر اما صبى اولمغله ايكى درهمدن قليلجه ويرلسه دخى اعلا اولور واكر سببى دم منجمد
وياخود مده اولورسه حصاة كلى ومثانه ده مستعمل اولان علاجاتيله علاج ايده لر شيخ الرئيس
ديركه صبينك عانه سنه ضماد مناسبه تضميد اتسه لر غايت مناسبدر اكر مجاريده لحم نابت ايسه
قاتاطير ايله معلوم ايديلوب بنه انكله علاج ايده لر اكر اول آلت معيد اولماديغى صورتده علت
مجرايى تضييقدن بوقارى بولنمش اولور بويله اولديغى بته تدبير ضمادات وابزنات ايله اولنور
وبو مرضده سائر علت كبى تدريجله معالجه اولنيوب علاج برقى الساعه يه محتاجدر ازجمله
بو ضماد غايت سريع التاثير بردواء لا نظير در ضمغى بودر بزر حلبه وبزر خطمى وبنفشه وبابونج
واكليل الملك بالسويه اخذ اولنوب بعد السحق مطبوخ كرنب ودهن حسك ايله عجين اولنوب
مثانه يه وعانه يه ضماد ايده لر وموضع مذكوره يه بو مرهمى دخى طلا ايدلرسه نافعدر ضمغى بودر
سكبينج ومقل وجاوشير ووج هر برينن بالسويه اخذ وسحق اولنوب شحم البط ودهن سوسن
وعسل الشمع ايله مزج ومرهم اولنه ياخود صبى يى حمامه ديتوب بعده موضع مثانه وعانه يه دهن
عقرب ايله مرهم خطمى يى مزج ايدوب طلا ايده لر واكر دخى موثر اولسون ديرلرسه دهن عقربه شىء
قليل دهن الشمع الحاق ايدوب موضع مثانه يه طلا ايده لر كذلك حشيشة الزجاج وشحم اوردن ليسحه

عمل اولنوب یاخود یا بونج ایله شحم الاوزدن لبیجه اولنوب موضع مذکوره یه لصقه اولنه
الفصل الثالث فی البول الصبیان فی الفراش معلوم اولدکه اطفال وصبیانک بلا اراده
دوشکلرینه ایشه ملرینه بول فی الفراش درلر سلس البول کبی بر مرضدر **السبب** بو مرضک سببی
غلبهٔ رطوبات دن ناشی حتی اندهٔ صبیانی محیط اولان عضلهنک استرخاسیدر وصبیانک رطوبتلری
کثیر اولمغله بونلری غریق وثقیل وشانلری ضعیف اولور واثنای نومده بولرینه حرکت ایلمسه طبیعتلری
قوت دافعه لرینه مقاومت ایده میوب حدت بولک تأذیسندن امساکه قدرتی قالمز حتی بول الحدتندن
بیدار اولمغه حرکت ایدنکره طبیعتلری وارادهٔ نفسیه یه شبیه اولان اراده لری هنوز بیدار اولمدن
بولی دفع ایتمکله جامه خوابلرینه ایشه مک واقع اولوب اول اثناده ینه نومه مستغرق اولورلر وبعضی
صبیانه قوة دافعه بتول ایچون تقاضا ایتدکده حالت نومده بیدارلغی عالمی کبی محل تشاشل نمایان
اولمغله اول حالتده دخی بیدارلغی حالنده بتول ایتدکلری کبی بتول ایدرلر **العلاج** بو مرضک علاجی
قبل النوم ممکن اولدیغی مرتبه علیلی شرب ماء کثیره دن منع وصیانت ایدهلر وفراشنه کیرمزدن مقدم
تبول ایتدوره لر وعلیل اثنای نومده تحمّل ایدوب تبول ایتدیکی محل بیدار اولدقده خاطرینه
کلورسه اکر فی الواقع ایجانده ایسه ایچنی دوشنده ایشه دیکی ایچون لوم ایدهلر اکر ایجانده کل
ایسه اول محل تشاشله سزا دکلدر زیرا اصلنده مساجد ومزارستان دردیو چنی وبرمکله برحرمت
اثبات ایلیهلر تاکه دوشنده دخی انی تحمّل ایتمکله قوة ماسکه سنه امداد بولنه وبو تدبیردن صکره
ادویهٔ نافعه بر ملازمت ایدهلر مثلا کندر ابیض وسعد کوفی وخولنجان وجفت بلوط امثالنی هر برینی
منفرداً ومرکباً استعمال ایدهلر وحبس بوله ایچون اولان دوالر استعمال اولندقده احتقانک دخی نفعی
مقرردر کبار اطبادن بعضیلری صبیانه معالجه عبثدر فائده سندن اولمزلر وقتاکه بلوغه واصل اولدقلرنده
من غیر علاج بو مرض انلردن زائل اولوردیدیلر والحاصل بو خصوصده واجب اولان اولدرکه عند النوم
طفلی تبول ایتدوره لر ونصف اللیلده ینه بیدار ایدوب تبول ایتدوره لر حتی عادت ایدنسونلر وتنبیه
ایدهلرکه صادق جامه خوابه تبول اتمه ونهارده برایکی سیله اوروب خوف ایتدوره لر وبو تدبیر ایله
بو عادت انلردن تیز زائل اولور واشیاء مدره دن پرهیز ایتدوره لر واکر بو تدبیر کارکر اولمازسه
لیالیده آنی آج وصوسز طوتهلر وکاهیجه بالخاصه فائده ایدن نسنهلر استعمال ایتدوره لر وکاهیجه سحونتلی نسنه لرکه
اوزرینه جالس ایدهلر ودمشاق وسیجنی اتوابلر اوزره یاتوره لر وسائر علاجاتی جمیعه سلس البول کبیدر محلنده تفصیل او[لنمشدر]

الباب الحادی عشر فی امراض الامعاء وهو تشتمل علی ستة فصول
الفصل الاول فی الاسهال العارض للاطفال اسهال لسان ترکیده یورک سورمه سنه
دیرلر **السبب** اطفاله عارض اولان اسهالک اسباب عدیده سی مقرردر اولا حالت طفولیتده
سودک کثرت وفسادندن نشأت ایتدیکی مقدما ذکر اولندی ثانیا سن صباده غدایه حریص اولوب
چوق ییدکدن صکره دخی حرکات منتشره یه مبتلا اولدقلری جهتدن معده لرنده غدا فاسد اولدیغی ایچوندر
ثالثا رطوبتلری غالب اولمغله قوة ماسکه لری ضعیف اولدیغی اجلدن هضملری دخی ضعیف اولدیغی
ایچوندر رابعا اطفال دیشلری بتدیکی اثناده البته اسهاله مبتلا اولورلر بعضی اطبا زعم ایتمشلرکه
اول حینده دیش اتلری یاریلوب قیح یعنی ایرنک بیدا اولمغله طفل اول قیحی سود ایله معا مص ایدر
قیحک یورقیت وجلاسی اولدوغندن ما عدا سود دخی فاسد اولمغله اسهاله مؤدی اولور ابن سینا
آنی منع ایدوب جائزدرکه انکچون اولیوب بلکه طفلک طبیعتی باذن خالقها دیشلرک تحلیقی تدبیرنده
مشغول اولمغله هضم طرفنی ترک ایتدیکندن عارض اوله زیرا طبیعتک شانی اولدرکه بر زمانده برجانبه

التفات

التفات ایلسه اول جانبدن ما عداسنک تدبیرنده اهمال ایدر انکچون دیشلرک بتمه سنه مشغول اولدقده
هضم طرفی متروک قالوب ضعیف اولمغله اسهال عارض اولور یاخود اول حالتده طفله عارض اولان
وجعدن نشأت ایدر زیرا ابدان ضعیفه ده وجع بولنمق هضمه مانع اولدیغی مقرردر واول اجلدن
طفله دخی اسهال طاری اولوردیمشلر اما اطفالک دیشلری بتدیکی حینده وجع عارض اولدیغی
مختلف فیهدر زیرا بعضی اطبا اطفالک دیشلری بتدیکی حینده دیش اتلرینک یارلمسی تدریجی
وفعل طبیعی اولمغله وجع حاصل اولماز نته کم بدنده غدا اولدقجه اخلاط رطوبته مبتدل اولوب اعضایه
سرایت ایلدکده البته تفریق ایتمکله اعضا بو بوراما اول تفریق طبیعی وتدریجی اولمغله وجع ویرمز
صبی سن ترعرعه واصل اولدقده بتن دیشلرینک الم ویرمدیکی اکا دلیلدر دیرلر وسن طفولیتده
وجع بولندیغی صورتده دخی علامه قادر اولمدقلری مقرردر واول اجلدن ذکر اولنان احوالدن
هر برینک مدخلیتی واردر دیمک دخی اوفق اولوردیو اسهالک اکثر سببی اسفل بدنه هواء بارد
اصابتیدن عارض اولور اما اعولر یوس نام حکیم دیرکه بو علتک سببی معلومدرکه اطفالده ذرب
مستولی اولمق عادتی ما لوفه منتظمه دکه ما دامکه علی التوالی لعاب بملرینی بل وتندیه ایلدیکجه
اول لعابی افراط اوزره بلع ایتمه لریله هضم الباقی منع ایلرو امعالری جداً رخو ومسترخی ایلر ووجع
وقلق واضطراب اولدوغی ایچون جودت اوزره هضم وانطباخ لبن آز ممکن اولور بلکه لبن غیر
منهضم اولوب مادهٔ مزلقه اولدوغندن ینه تکرار اسفلدن علی حاله مستفرغ اولور واکثریا مرضعه نک
لبنی جداً مائیتلو ورقیق وماء الجبنی اولمغله لبن تجرّع ایدن اطفالده استطلاق بطن عارض اولور
علی الخصوص یجی مرضعه دفعات کثیره مشروبات بارده استعمال ایدهلر یاخود قجی تمریخلر یعنی مکشوف
ایدوب هواء بارده اصابت ایلسه بو حالده زیاده بخاصه لماء الجبنی لبن تکون ایتمک شانندندر
پس تجرّع ایدن اطفالده کثیرا واقع اولورکه استطلاق بطن مستولی اولور **العلامات** بو علتک
علامتی ظاهر ومعیندر نته حقیدن اولورسه اولسون اکر آفت مرضعه دن اعنی مرضعانک سوء
احتماسندن ایسه اولدخی واضحا معلوم اولور **تقدمة المعرفة** معلوم اولدکه شول استطلاق بطنکه
تسننده اوله نته کم تجنه ایلدک نافع ومعیندر اولور والا حکم کره جداً افراط اوله اول زمان حودث
ومضردر علی الخصوص بری کوینه وارنجه ممتد اولسه مهلک وقاتل اولمق شانندندر لکن استطلاق
بطنیدن زیاده خفیف اولانی اولدرکه بیاضه مائل یاصفرته مائل مستفرغ اوله وزیاده ردی
اولانی اولدرکه مختلف الاحوال والالوان اوله علی الخصوص حنتی تبرّز ایدهلر اکرکه اشتهالری
دخی ثابت وراسخ اولسه امر اجود واحسندر واکر اشتهالری جداً ناقص اولسه ردیدرکه
خطردن خالی دکلدر اکر حمیات محرقه ده یاخود حمیات حاده ده اسهال ایله برازا سود مستفرغ
اولسه اکثریا اطفالده خطر موته حائل اولور **العلاج** ابن سینا اطلاق اوزره اکر طفلک اسهالی
خفیف ایسه علاجه مشغول اولمق واجب اولماز دیدیکرینه شراح قانونه کوناکون معنالر ویرمشلر
اما علامهٔ الوری علیه الرحمه انلری تخطئه ایلیوب شیخک مرادی تفصیل وبیان ایلمشلر فی الحقیقه اول
اسهال طفلک فضل ردی حضمندن نشأت ایتمش ایسه قوابض ویرلمک جائز اولماز اما اکر طبیعت
دیشلرک تحلیقی تدابیرنده مشغول اولدیغندن یاخود وجع سببیله هضم طرفنی ترکندن عارض
اولمش ایسه معده سنه وهضمنه تقویت ایچون معالجه مباشرت اولنمق واجبدر تاکه معده وقوة
هاضمه تقویت بولمغله اسهال دخی مندفع اوله الحاصل طفله عارض اولان اسهال دیشلری بتدیکی
اثناده عارض اولورسه امور مذکوره یه اهتمام اولنمق لازمدر اکر فضل ردی مصّ ایتدیکندن

نشأت ایتمش ایسه اول دخی برازندن بلنمك ممكن اولور مادامكه خفیف اوله علاجنه اشتغال واجب
اولماز كندی حالنه قومق دخی كوزلدر اما افراطندن خوف اولنه ویعنی صورتده یاخود علتی آخر بیندن
نشأت ایدوب یا وقت آخرده بولنه ویعنی حالده البته حبسنه سعی اولنور و اطفالده دوا تناولی
ممكن اولمغله ضمادات وكمادات ایله معالجه اولنوب مكررًا تدبیر ایدرلر ابن سینا تدبیر صبیان
فصلنده ضماد وكماد نفع ویرمدیكی صورتده ماء بارد ایله بر دانق اوغلاق مایه سی ایچوره لر
اما معده سنده اولان سود پنیر اولمقدن احتراز ایچون اول اثناده سود ویرمیوب سود
بدل صفار بیض نیمبرشت یاخود ساده صوده سكر ایله طبخ اولنمش خاص اتمك ایچی یاخود
سویق ویره لر دیمشلر اندر عسل وسكر ایله حلاوت ویرمك دخی معلومدر وكتاب ثالثده
بچن صبیانه دیشلری بتدیكی اثناده اسهال طاری اولسه بو تركیبی ویره لر دیو ثنا ایتمشلر
صفتی بودر بزر خشخاش ابیض وحب الآس وكندر ذكر وسعد هر برندن نصف درهم اخذ
ومحكم سحق اولنوب اول غبارندن بر دانق مقداری مرضعه سنك سودی ایله سقی اولنور هم
مرضعه یه دخی قابض ومسخن دوالر ویریلوب مضراتندن حمیه اولنمه سعی اولنه زوللدا **اما تمولیوس**
حكیم دیركه بو مرضك علاجنده اولا احوال مرضعیه اهتمام اولنوب خاصة مرضعه یه موافق احتما
تعیینی اولنمق واجبدر تا كه حار اولان غذالردن وبر مقدار رطب وعطریتلو اولان طعاملردن تناول
ایتدوره لر ارز وجاورس امثالندن احتما ایده لر وجمیع مشروباتی قاترا ایچوره لر تا كه بو دسمه له
سودلری بر مقدار تغییر ومبدل اوله ودواخلدن دخی موافق دوالر استعمال ایتدوره لر از جمله قرن الایل
المدبر وطین مختوم وفلك سماك وبلور مدبر ومرجان احمر واصل طورمنتلا مسحوق وجوز ترتوا
وتریاق اندروماخیس وسائر بونلر امثالی ویاخود نطفة النون ایله مومیا مخلوطًا اوج درهم وازنجه
استعمال اولنور استطلاق بطن اطفالی جودت اوزره توقیف ایدر كذلك دوسنطاریا یه مبتلا
اولدقلری حینده دخی صمغ عربیدن بر درهم دكین مرقة الدجاج ایله استعمال ایتدوره لر بطن اطفالی
توقیف ایدر كذلك خلاصهٔ طورمنتلادن معمول حبوب دخی نافعدر نصف حبه یاخود دخی اقل
لودانولاتق اولنمش ولد اللبان ایله حل اولنوب اطفاله ویرلمك دخی ممكندر از جمله بو سفوف
قابضه دخی نافعدر مثلا سفوف معرق لود ودیقوس التی حبه دن اون ایكی حبه یه وازنجه تریاق اكبر
بر حبه یاخود ایكی حبه بر برینه خلط ایدوب سفوف اولنه دفعةً اطفاله ویره لر بو سفوف قابض
دخی غایت نافعدر قرن الایل المدبر وطین مختوم سكز حبه خلاصه اصل طورمنتلا اون ایكی
حبه تریاق ایكی حبه اخذ اولنوب سفوف اولنه ایكی دفعه استعمال اولنه یاخود بو مشروب قابضه دخی
ویره لر صفتی بودر ماء اسقوردیون بر بچق وقیه قرن الایل المدبر اون بش حبه طین مختوم اون
ایكی حبه تریاق اندروماخیس ایكی یاخود اوچ حبه شراب لسان الحمل ایكی درهم اخذ وممزوج اولنوب
مشروب ایده لر و بو خلیط قابض دخی عجیب النفعدر صفتی بودر ماء لسان الحمل وماء الدارچینی
السفرجلی بر در وقیه خلاصه طورمنتلا نصف درهم تریاق سكز حبه شراب المرجان نصف وقیه اخذ
وممزوج اولنوب كاه كاه اطفاله بر قاشق ویا ایكی قاشق ویره لر كذلك حصرلرینه قوت ویروب اسهالی
قطع ایچون استعمال اولنه مصطكی مسحوق شیء قلیل شراب الورد الیابس وشراب سفرجل ایله یاخود
شراب مصطكوی ایله عجین اولنوب احیانا اطفاله استعمال ایتدوره لر علی الخصوص صبغ مرجان
متأخرین عندنده معمولدر بو اصلاح صبغ المرجان وروح قلب الایل ایله قلیل الشربه اطفاله استعمال
ایتدوره لر واكر استطلاق بطن حمیات ... یاخود حصبه ایله مقارن اولسه عجیب النفعدر كذلك

اطفاله

اطفاله عارض اولان ذرب وسائر عوارض ایله معًا حرقة وحموضة محیط ومشاملة یاخود لبان متولد
اولسه بو مشروبه عقابیته نافعدر صفتی بودر ماء لسان الحمل بر وقیه ماء النعنع ایكی درهم قرنفل قرن الایل
المطری نصف وقیه حجر السرطان المدبر التی حبه اخذ وممزوج اولنوب طفله استعمال ایتدوره لر ولبن دن
معمول حقنه دخی استعمال اولنور وموضع معده یه وسره یه بلسان جوز بوا یاخود تریاق طلا اولنمغله
دوا ایدرلر وحكیم مذكور دیركه درت یاشنده بر قز جغزه حماء حاده دن صكره ذرب ایله نفخ متورم
مبتلا اولمش ایدی وغایت قلیل المقدار تغوط ایدر ایدی كه كیفیته اولمقدر دكل نیجه كه كیفیتده یاخود
دهنده غره وتنبیه فضول وبرازه تابع اولمق استدلال اولنمش ایدی اكا لبندن معمول احتقان ایتمكله
ازاله اولندی بونك كبیلره قتی چوق علاج ایلدم اكر اسهال دوسنطاریائی مستولی اولسه طین ارمنی
بللور مدبر وفلك السماك المشوط وسائر بونلر امثالی جوامعنی محض ایدیجی شیلر دخی ضم اولنمق ممكندر
واكر اطفاله ذرب مستولی اولسه بو مشروب قابضه غایت موافقدر صفتی بودر ماء زهر الجمان الكبیر
وماء الرازیانج بر وقیه عصارة السفرجل التی درهم مرجان احمر ثلث درهم طین مختوم سدس درهم
شراب خشخاش ابیض اوچ درهم اخذ وممزوج اولنوب مشروب ایده لر وسره یه تریاق طلاء ایده لر
یاخود دهن نعنع ودهن بسباسه ودهن افسنتین كبیلری سره یه طلا ایده لر كذلك بلسان پروینی
ودهن مصطكوی ودهن ناردین طلاء نافعدر یاخود سفرجل مشوی قیل الكدین لحیروب موضع
سره یه وضع اولنه كذلك ورد احمر واصل طورمنتیلا ونعنع ولسان الحمل وبونلر امثالی عقاقیری شراب
احمر ایله طبخ ایدوب كماد اولنه اكر جوز بوا وقرنفل ضم اولنمش اولورسه نفع عظیمی مشاهده اولنور الله الشافی
الفصل الثانی فی احتباس البطن الاطفال تمولیوس نام حكیم دیركه استطلاق بطنك
مقابلی اولان آفت كه اكا احتباس بطن واعتقال بطن دخی تسمیه ایدرلر كاه اولور كه بو آفت اطفاله عارض
اولوب طبیعتلری منقبض اولور حال بو كه انلر بالطبع كونده ایكی دفعه بترده محتاجدر پس بو علت
عارض اولمغله ایكی واوچ كونی تجاوز ایدوب هیچ اصلا تغوط ایده مزلر **السبب** بو مرضك سببی
اطفالده اكثریا غداسی اولان لبنك كما ینبغی منهضم ومنطبخ اولمدیغی اجلدن امعالرینه غلیظ ولجه
ولزج متراكم ومتماسك اولوب ملتصق وملتحج اولمسندن حادث اولوركه لزج ودبقی اولمغله مواضع
مذكوره دن عسرت وصعوبت ایله متحرك اولوب سده بطن حدوثنه باعث اولور كذلك اكر لبن
مرضعه نفسنده غلیظ اولوب یاخود اغذیه قابضه دن حاصل اولمش اولورسه مثلا بو مرضعه افراط
اوزره كستانه اكل ایلسه اندن متولد وحاصل اولان لبن طفل رضیعك بطننی مسدود ایدوب یاخود
مادهٔ لعابیهٔ لزجهٔ مذكوره كیس مراره یی مسدود ایتمكله امعالری غسل واثقال بطنی ترقیق وسیال
ایتمك ایچون اولان مرهٔ صفرا امعالره منصب اولمادیغندن ثقل یابس قالمغله احتباس بطن عارض اولور
العلامات بو علتك علامتی واضح وعیاندر اسباب حسندن بلنمسی ممكن دكلدر خصوصا سببی
لبن مرضعه ویا امهات اولدقده اما اكر سببی لعاب دبقیه لزجه متماسكه اولورسه طفلك برازی غلیظ
وزیاده لزج اولماسندن معلوم اولور واكر مرهٔ صفرانك امعالره نقصان اوزره انصبابندن ناشی
اولورسه برازینك صبغ مالوفه وعلومدریسی قلت اوزره اولمغله یاخود بیاض ویا رمادی اللون
اولمسیله معلوم اولور **تقدمة المعرفه** اكرچه بو علت بلا خطردر اما حكم مبالغه ایله مزمن اولمه
خطردن خالی دكلدر زیرا اطفالك بطنلری دائما رخاوت ولینت اوزره در **العلاج** بو مرضك
علاجنده لازم اولان بودر كه طبیعت اطفالی رخو وخفت اوزره تلیین وارخایه سعی ایده لر
مثلا ممكن اولورسه شراب هندبا والراوندی وشراب تفاح مسهل وشراب زهر الخوخ یاخود

زبيب ملينی كبی دوالر ايله مزاج طفلی تليين ايدرلر واسنانه قياس ايله ترنجبين دن نصف درهمدن
بردرهمه وارنجه لبن مرضعه ايله استعمال ايتدورهلر و زبل الفاره دن بردانه ياخود ايكی دانه سنی اخذ
وسحق ايدوب اسنانه قياسيله اطفاله بولاج ايله استعمالی غايت مجربدر ياخود اسبرماست يعنی
نطفة النوندن ترمسنه صغيره مقداری اسيجق تازه جه بوزه ايله اطفاله شرب ايتدورهلر لعاب
دبقيه بی دفعی ايله جلا ايدوب بطنی تليين وارخاء ايدر وادويه حارجيدن صابون بندقه دن متخذ
ومعلوم اولان شياف ياخود نصف درهم زبل الفار المسحوق عسل ايله معًا فارلينه ده عيزه قوانه
كلبجه طبخ ايدوب شياف ايدرلر ياخود لينه دن اوچ وقيه ياخود درت وقيه اسنانه قياس ايله
استعمال اولنور دیو محلاره مناسب اولان احتقان طبيخ ماش دن سكرحل اولنمش اولان احتقان در
زيرا بو احتقان ماده لعابيه بی جلا ايدوب بطنی فتح ايدر مكركه معاء قولونده فضله براز متصلبه اولنمش
اوله اول زمان دهن بزر الكتان ايله احتقان ايدرلر ياخود صبر بردرهم مرارة الثور ايكی درهم سقمونيا
ثلث درهم ثمن وعسل ايله عجين اولنوب اطفالك حول سره سنه و بطننه مسوح مثال طلا ايدرلر
وسره يه طلا اولنان مرهم ملينه يه دهن صافی ومرهم خطمی دخی ضم اولنمق غايت مناسبدر و مرهم
عرطنيثا خلط اولنورسه غايت اعلادر كذلك سفوف ايارج فيقراء بردرهم سقمونيا بش حبه اخذ
اولنوب بعد المزج برجوز روغنی قشرينه وضع ايدوب سره اوزرينه وضع ايدرلر بطنی تليين وفتح ايدر
شيخ ابن سينا طفلك بطننه دهن الزيت طلاء وتمريخ اولنمسی تجربه ايله مشهوددر اما كامل الصناعه صاحبی
شير وغن طلا اولنمسی تجربه ايله مشهوددر خصوص مزبورده مرضعه طرفنده دخی زياده تقيد اولنمق لازمدر
زيرا اصحاب سره لبنك مرخی حقرردر اكا ملين غذالر ويريلور مثلا معصوملرسن صباده بولنمقلری صورتده
شراب اجاص ياخود حادنيلوفر ايله مقدار قليل قدرت حلواسی دخی ويريلور خلف بن عباس زهراوی
كتاب تصريفنده بعضی اطفاله ولادتلرندن صكره برآی وايكی آی دخی زياده تبرز واقع اولمازايكن
معظم معالجه سی كوجك محقنه ايله بش درهم دهن بنفشه اخذ واحتقان اولنمقدر ديدكلری
حكايه علت عجز وفرط بيان ومعالجه سنده عقل وطبعه موافق تدبير عيان ايلمشلردر شكرالله
سعيه وجميع المسلمين زيرا حين ولادتده يازلديغی اوزره قابله طفلك مقعدينی برموق ايله يوقلمق
لازم ايكن اهمال ايتديكندن نشات ايتديكی صورتده احتقان كاعلاج كافی اولور طبيعتلرينی تليين ايتمكله انتفاضدن خلاص اولورلر

الفصل الثالث فی الديدان المتولدة فی بطون الاطفال ابقوليوس نام حكيم ديركه اطفاله عارض
اولان علتلرك بری دخی ديدان ايديكه اطفاله زياده زحمت ويرديكندن ماعدا عوارضات كثيره يه كرفتار ايلر
وديدانك انواعی واردر اما صبيانده كثير الوقوع اولانی كه لسان عربده دود الخل ولسان يونانيده اسقاريدوس
تسميه اولنورسكه قوردی كبيدر معاء مستقيمده متوطندر و بوديدانك انواع سائره سی دخی اطفالده
ظهور ايدر اما نادرالوقوعدر واطفاله بو علت ام الصبيان وصرع وتشنج وحمی كبی مرضلر ايراث ايدر
انكيچون جميع المعالجين تنبيه ايدوب ديرلركه اطفالك معالجه لرنده كمال دقت واستقصاء ايدوب
تفحص وتامل وملاحظه لازمدر زيرا علاجه حمی اولمين ادنی سبب ايله زياده اردی واشتراعراض
ابوات واحداث ايدر **السبب** ديدان اطفالك سببی اكثريا امتلاء لبن دندر وسائرعندالرده دخی
زياده اكل ايدوب معده لری ممتلی اولمقدن وادخال الطعام علی الطعام اتمكدن نشات ايدر زيرا اكثرت
اوزره تناول اولنان ماكول مادام كه كما ينبغی هضم اولميه متعفن اولوب اندن ديدان متكون اولور
علی الخصوص اطفالی تغذيه ايچون ويريلن بولاجلر زياده سريعًا متدود اولور واكثر اطفاله لبن ويا بولاج
ايله معًا ميوه لر اعطاء واكل ايتدورلر ايسه اولميوه لرك قوة متخمرلرندن ناشی استعمال اولنان لبن وبولاج

سريعًا

سريعًا فاسد اولوب علی الفور ديدان تكون ايدر **العلامات** ديدان اطفالك علامتی كاه بيكاه
اسفلدن برآز ايله بر وايكيش خروج ايتمكلردر وباليسنه فملرينده نائم ايكن لعاب سيلان ايدر وصيحه ايله
ودائما معده لری طعام ولبندن خالی اولورايسه اطفالك فملرينده لعاب ورقت اوزره تندير ايدر يعنی
زياده صولانورلر واحيانا اللری ايله انفلرينه يابشورلر ونوملری منقطع اولوب حال نوملرنده متكدر
ومضطرب اولورلر واحيانا حواجب وارد قلرينده دهشتلويی تحدث آرلر وبو علامتلر اكثريا علايم اوليه ديركه
ديدانك وجودينی اعلام ايدر اما ديدانی اعلام ايدن عوارضات كه اكثريا سعال يابس ظهور ايدوب
عطش صعبه دن متاذی اولورلر واشتهالری مفرط اولوب مع هذا غداء بدنلری نقصان وقليل
اولور وكاه اولوركه بطنلری منتفخ اولوب مغص ووجع ظاهر اولور اكر اول اثناده غداء اكل اولنورسه
درعقب وجع زائل اولور ولون وجهلرينی ثبات اولوب كاه احمر وكاه بغتةً متغير اولوب
كمودت وكاهيجه صفرت حاصل ايدر واخر الامر حميات رديه مختلفه مستولی اولور وبو امراض
مزمنه مزيره ممتد اولوب كندبجه زياده صعب اولور وكاهيجه تشنج ايراث ايدر **العلاج** ديدان اطفالك
علاجنده لازم اولان بودركه دائما اسفلدن حلويات ادخال اتمك ايله ديدانی طرف اسفله ميل ايتدرمك
لازمدر زيرا ديدان حلوياته زياده مائللردر مثلا لبن دن ياخود مطبوخ زبيب دن سكر ايله ياخود
مطبوخ التين دن ياخود بونلرامثالی حلويات ايله ممزوجًا احتقان ايدرلر وبو اثناده اعلادن ديدانی
قتل واخراج ايديجی دوالر استعمال ايتدورهلر ايمدی اعلادن استعمالی لايق اولان مجوعقان وطلايا
وشراب زهر الخوخ كبی دوالردركه ديدانی قتل ايدر واكر صبی نك مزاجی قويجه اولورسه سفوف
دواء ترميل الراوندی يه مماثل بردواء دخی يوقدر مقدار استعمالی سكز حبه دن اون بش حبه يه
وارنجه علی الخصوص ادويه زيبقيه اولدكلرك زيبقجی وكرك زيبق مقتولدن مصنوع اولسون ديدانك
عدو سيدر اسقروديوس نام حكيم ديركه زيبقجی وسكر طبرزد ابيض ايله معًا غبار اسريجی شكلنده
اولنجه سحق اولنوب استعمال ايدرلر وبوكا معادل دواء اولمز ياخود معلم ميحائيلك سفوف الديدانی
استعمال اولنه كه ديدانی قتل واخراجده لانظيردر ياخود زيبق الحلو ايله حميرة ورد ياخود حميرة زهر
الخوخ ممزوجًا استعمال اولنمسه غايت مناسبدر مثلا سدس درهم ياخود اون بش حبه ياخود
اون سكز حبه اسنانه قياسيله قدر الكفايه حميرة زهر الخوخ ياخود شراب زهر الخوخ ايله مزج
ايدوب بنادقه ايدرلر واكر طفل برايكی ياشنده ايسه بوتركيبه برقاچ حبه جلاپا دخی الحاق اولنمق
لازمدر حتی ديدان مقتولی سريعًا خارجه اخراج ودفع ايدر وبو خصوصده ماء الهرمسی تسميه
اولنان دواوكه فی الحقيقه مجربدر صنعتی بودر قدر الكفايه زيبق الحی المغسول ياخود مدبرات
عطارديه دن احيا اولنمش زيبق كه اكا بين الاطبا زيبق محشور تسميه ايدرلر اخذ وبراناء
زجاجيه وضع اولنوب اوزرينه مقدار الكفايه ماء هيوفا ديقون القا وحكم تحريك ايتمكله كما ينبغی
بربرلرينه مختلط وممتزج اولدقده علی حاله ترك اولنه حتی زيبقجی جملا اسفله راسب اولوب
ماء صافی قاله وبو ماء حورا طيوس ارغانيوس نام حكيم نامدارك اسرار مكتومه سيدر اكا
ماء هرمسی تسميه ايلمشلردر كذلك قرن الايل المدبر بطريق القلاسفه وقرن الايل المحرق ياخود
نوع قرن الايل كه كمنی ملح طياری ايله تقويت وتحديد اولنمش جوهر قرن الايل اوله زياده
نافعدر بسرعة ديدانی قتل واخراج ايدر خصوصا ديدان سبيله تشنج وصرع دخی اوله علاج
بيعديلدر دواء بيتملردر كذلك اشنه بحری سفوفی وياخود جمه حشيشة الاناناسيا وبزوره
ومرهم صافی كبی دوالر كرك منفردًا وكرك مركبًا لانظيردر كذلك صبر اسقطوری وآنك امثالی

مرارتلی دوالرک مجموعی موافقدر مراهقلر ایچون اکلیل احضر تسمیه اولنان دواکه طیمیوس نام حکیمک اسرار
مکتومه سندندر کذلک والفروس نام حکیمک دیدان ایچون مجربدر ایدوب مدح ایلدیکی بو طریقاً اوزره عمل
اولنمشدر صنعتی بودر قدر الکفایه زاج زهره یی اخذ ایدوب بعد السحق بینه بالمماثلت زاج الزهره ایله
غمایه لرحتی شیء قلیل کندی دوح مخصوصه سی ایله تحدید اولنمش اوله تاکم زاج الزهره منحل اوله بعده
محلولی جرعلقه ایدوب بینه جامنه وضع واوزرینه قطره قطره محلول الطرطیر تقطیر اولنمغله ترسیب
ایدرلر ازرق اللون یاخود شدید الخضرت بر سفوف راسب اولور اخذ اولنوب بعده غسل والتحلیل
تجفیف اولنوب حفظ اولنه موادر استعمالی اسنانه قیاس ایله جبتی جبه دن التی جبه یه وارنجه مایعات
مناسبه ایله اطفاله استعمال ایتدیره لر واکر مطبوخ مرجس ایله استعمال اولنورسه دخی اولی وانسبدر
مراهقلرده دخی زیاده مؤثردر وسوددن کسلمش اطفاله روح الکبریت وروح الزاج غایت موافقدر
ماء هیوفاریقون یاخود [illegible] ویا ماء اصل النجیل کبی ایاه مقطره لرک بری ایله اعطا ایدرلر واکر
بونلردن بری ممکن اولمزسه یاری ماء القواحمحوضت ویره جک قدر القا اولنوب اطفاله کاه بیکاه
ویره لر تجربه دیدلر نسیف قاطعدر ومعالجات داخلیه اثناسنده ادویه خارجیه دخی استعمال اولنورسه
زیاده انسبدر مثلا صبر کبری الوفی طارة البقر ایله مسحوق مثا لنه دق ایدرک عجین اولنوب الی ایتیکی
قدر مثانة الخنزیر قطعه سنه بسط وطلاء اولنوب طفلک سره سنه الصاق ایدرلر اکرکه بطن اطفالده
دیدان موجود ایسه بو لصقه سره یه اول مرتبه شدت اوزره یاپشور که دیدانک مجموعی هلاک اولوب
دوشدکدن صکره لصقه دخی دوشر واکر بو لصقه استحکام اوزره یاپشمسه دیدانک غیر موجود اولمسنه
دلالت ایدر دیو مجربین اطباء اوزنجه بینلرنده مشهور ومتواتردر کذلک دهن حنظل ودهن حب الخوخ المقشر
ودهن افسنتین امثالی ده والرسره یه طلاء نافعدر وبعضیلر دخی عصارة افسنتین یاخود دهن افسنتین
ودهن السذاب ایله تریاق اندروماجیس حل وخلط ایدوب سره یه الصاق ایتمکله علاج ایدرلر

الفصل الرابع فی نتوّ سرة الاطفال

نتوّ بضمتین یومرولق وسُرّه بالضم کوبک دیمکدر حاصل
معنی کوبک چقمق وشیشمک معناسنه در اصطلاح عربده اکا بالتحریک بجر دیرلر یقال له بجرت سرته
ای خرجت وانتفخت مبتلاسنه منکرده ابجر ومؤنثنه بجراء دیرلر **السبب** نتو سره نک سببی اطفال
چوق اغلدقلرندن ناشی صفاق یاریلوب ریح طرفنده اولان ثرب یاخود بغرسغن چقمسندن
سره نک خروجنه باعث اولور یاخود رطوبت مائیه ویا ریح غلیظه خروجنه بندر کاه اولور شریان
ویا قان طمری چاتلیوب کوبک دریسنک التنه جمع اولمق واقع اولدوغندندر وکاه اولور اول
محله ات بتمکدن کوبک یومرولنور اما اکثریا اطفالده صفاق یارلمقدن ناشی رطوبت غلیظه
ورباح مجتمع اولمسندن حادث اولور زیرا انلر شدت ایله اغلدقلری جهتدن کوبکلری حرکت
ایتمکله اکا ماده منصب اولور خصوصا حین ولادتلرنده انقطاعی دخی قریب اولدوغی جلدن
ضعیف اولمغله دوکلن ماده یی قبول ایدوب نتو حاصل اولور **العلاج** فصول ماضیه دن
فتق ونتوّ سره بیانلرنده تسطیر اولنان تدابیرک جمله سی بو علته دخی علاج برؤ الساعه اولور
اما اغلمقدن زیاده صیانت اولنوب مرضعه لری دخی اغذیهٴ نفاخه دن حمیه یه سوق اولنور
ولکن اکر صبیان واکر بیوک آدملرده ثرب وبغرسق چقمق یاخود طرح اتمکدن ناشی قان
جمع اولمق واقع اولسه انلر علامتلرندن معلوم اولور کبار اطبا قان خصوصنده وات بتمه سنه
تعرض اولنیوب ثرب وامعایه سابقده ذکر اولندوغی اوزره یادمق ایله علاج یازمشلردر
جراحت ماده سی اولمغله محلنه حواله ایله اکتفا ایتمشلردر قوانین التربیه صاحبی علی بن محمد

علیه

علیه الرحمه دیرکه کوبک چقماسی اکثریا صیحهٴ شدید ایله بکاء کثیره دن واقع اولور علاجی مرتک
واسفیداج بالشمع اخذ اولنوب ماء کزبرة الرطب ایله مسحوق قاطفالک سره سنه سوره لر یاخود
مرصافی وجوز السرو علی السویه اخذ اولنوب بعد الدق ماء عنب الثعلب ایله سره یه تضمید اولنه
یاخود صبر وعفص ترکی علی السویه ماء کزبرهٴ رطبه وماء عنب الکلب ایله محکم سحق اولنوب
سره یه تضمید ایده لر وبر کیسه یه دار یانج مسحوق قیوب یاقوتک اوزرینه وضع ایده لر یاخود
بوردار یانجی مسحوقا بوبره باغلیوب جرمی کوبک جرمی قدر اوله اوزرینه برقاج قات دلبند صوب
محکم باغلیه لر واحتیاط ایده لرکه اول یاقو ارقه سنده ویا تلریته الم ایراث ایتمیه هرنه وجهله ممکن اولورسه طفلی بکادن غایت

الفصل الخامس فی فلغمونی سرة الاطفال

اطفالک کوبکلرنده ظهور ایدن اسی شیشدیمکدر
ودم الحارة الحادثة فی سرة الصبیان دخی دیرلر زیرا من وجه المناسبه سره یه عارض اولان مسامّ
اصنافی اوراملردن ماعدا کاه اولورکه دم حاره نک سره یه جریان وانصبابندن ناشی اطفالک
سره لرنده فلغمونی دخی حادث اولور **السبب** بو ورمک سببی طفلک اکر ولادتی اثناسنده
عارض اولورسه جاهل ونااهل اولان قوابل ناقابلک سره یی قطع وربطده خطاسندن اولدیغی
معین اولور مثلا حین قطعده سره ده بعضی اوعیه وعروق منخرق ومنقطع اولدیغندن ماعدا
وجه صواب اوزره کماینبغی ربط اولنمغله سوء ربطندن ورباطنک ناموافق اولماسندن ورخاوتندن
ناشی بعد قطع السره اول موضعده دم جاری ومنصب اولمغله فلغمونی عارض اولور زیرا دخی هنوز
انکله معاً وجع وار ایکن اول حالده سره یه هواء خارجی اصابتندن تغییر کلمکله انفعالندن متأذی
ومتألم اولمغله اول محله دم جاری ومنجذب اولوب فلغمونی تهییج ایدر وطفلک فریاد وفغانی
وبکاسنه باعث اولور وچوق کره دخی واقع اولورکه ماده ماء الجبنیه نک اول موضعه انصبابندن
دخی فلغمونی عارض اولور زیرا چونکه جنین رحم مادرده ایکن طبیعت رطوبت ماء الجبنیه یی
اول موضعه ایصال وارسال ایده کلمش ایدی اول معتولر انفعال دخی هنوز منسی اولمامش ایدی
وقتاکه رطوبت مذکوره اول موضعه واصل ومنبعث اولوب اولا جلدن وجع وفلغمونی هیجان ایده
اکر فلغمونی بعد زمان حادث اولورسه اول دمک انصبابنه وفلغمونی عروضنه سبب یا سقطه
ویا ضربه اولمش اولور یاخود نتوّ السره ده بیان اولندیغی اوزره کثرت بکادن نشأت ایتمش
اولور زیرا کاه اولورکه طفلک عنف ایله صیحه ایدوب افراط اوزره اغلمه سندن ناشی صفاق بطنک
تمدّد اولماسیله دخی فلغمونی عارض اولور اما بو صنفی قتی نادر واقع اولور الحاصل ایکی صورتده
دخی قطعدن علت باقی اولدوغی مقرردر زیرا اول حینده مقتضای طبیعی اوزره قطع اولنور
اوزرینه طلاسی لازم اولان اشیانک جید اولمسنه زیاده اهتمام لازم ایکن زمانمز قابله لرینک
اکثری اول تدبیرلردن غافله اولدقلری معلوم عامهٴ عوام وخواصدر **العلامات** فلغمونی
سره نک علامتی بسهولت زیاده ظاهر ومعیندر زیرا بو ورم صلب واحمر اللون اولور مثلا عضوک
حال طبیعیسندن زیاده لوننده حمرت ظاهر اولوب قرار ورموضع معلول لمس اولنسه حرارت وضربان
حس اولنور وقلیلاً وجعی اولور واول موضعه مس اولنسه وجع ایراث ایتمکله طفل اغلق ظاهر
اولوب فریاد ایدر اما صاقنوب کماینبغی تمییز وتشخیصه سعی ایده لرتاکم سقوط امعاء ویا سقوط
وبروز ثرب ویا نفخ ویا ماء ویاخود لحوم زائدهٴ ناتیه ومانبته علامتلری اولمیه **تقدمة المعرفه**
بو مرضک علامات منذره واحکامی ددت وجه اوزره در وجه اول بو مرضده علی الفور عجالة
علاجه سعی وتدارک اولنسه بسهولت اسرع وقتده علاج پذیر اولمغله امکان واردر بو وجهله

برونده عسرت اولماز وجه ثانی اکر بو مرضك تدبیرنده صواب اوزره معامله اولنمسه اندن حمیات
عروضندن طفله خطر واردر زیرا اکثریا بو ورمك حمی عروضنه باعث اولمسی جمله نك معلومیدر
وجه ثالث بو مرضده اکر فی الحال معالجه مبادرت اولنموب تدبیرنده تأخیر وتقصیرات سبیله
خراج صاتور دمشتعل اولوب منفجر اولسه امعاء طفلك سره دن خروج وبروزندن خوف وخطر
احتمالی واردر زیرا اکثر کره واقع اولورکه برون امعاء طفلك هلاکنه باعث وبادی اولور وجه رابع
رحم مادرده طبیعت جنین رطوبت ماء جبنیه یی جانب سره دن وجوب ولزومی اوزره دفع
واستفراغ ایده کلدیکی فعلی بعد الولاده طبیعت اونوتموب ینه تکرار اول موضعه دفع وطرح
اتمسندن حادث اولمش اولورسه زیاده عسیر البرء اولور **العلاج** بو مرضك علاجی سائر
فلغونیانده تسطیر اولندیغی اوزره ابتدا وجعی تسکینه همت ایده لر حتی انصباب وجریان
دمی منع وامساك مباشرت ایده لر ومنصب اولمش ماده یی تبدیل وتحلیل ایده لر پس اعدی تسکین
وجع ایچون بین الاطباء المجربین بو لبیخه غایت نافعدر صفتی بودر حنا ری مطبوخ ومرضوض
بر وقیه دقیق شعیر نصف وقیه دقیق ترمس ودقیق بزر الحلبه ایکیشر درهم دهن الورد کفایت
قدر بونلری قانون اوزره لبیخه ایده لر کذلك بو مرهم دخی تسکین وجعده ابن سینانك مختاریدر
صفتی بودر ناردین الاقریطی نصف وقیه ترمنتین صافی اوج وقیه دهن اللوز الحلو یادهن
السمسم کفایت قدر اخذ ومرهم اولنوب عضو معلول اوزرینه وضع ایده لر یاخود دمی برع ایچون
بو لبیخه رادعه یی استعمال ایده لر صفتی بودر لبان مسحوق بر درهم اقاقیا وبزر قطونا یاریشر درهم
بونلری بعد الدق البلیغ بیاض البیض ایله لبیخه ایدوب کوبك اوزرینه قویه لر وهرنه قدر ممکن
اولورسه تقیح وانفجاردن منعه سعی ایده لر ولکن اکر فلغونی تقیح وانفجاره مائل اولورسه بو مرهم
غایت موافقدر صفتی بودر ترمنتین نصف وقیه صفار البیض بر عدد دهن الورد ایکی وقیه
بونلری بر برینه خلط ایدوب مرهم ایده لر یاخود اسفیداج ومرداسنج وعلك البطم ودهن السمسمدن
مرهم یاپوب استعمال ایده لر کذلك تدبین وانفجارده حادث اولان فلغونیانك علاجلری
بو محلده دخی نافعدر میخائیل اغوللریوس نام حکیم دیرکه خطه دن امین اولمق ایچون اصلا تأخیر
اولنموب برآن متقدم علی الاستعجال فلغونی تبرید وتحلیله جهد ایده لر بو حالده ملاك الامر
اولان علاج جیدی ونافعدن ضماد نطفة النون المنسحق وضماد بزور الضفادع الحانونی وضماد
ابیض یعنی ضماد اسفیداج الکافوریدر وبونلردن صکره دهن الخراطین اسفیداج ایله یا اسکر الزحل
ایله خلط اولنوب سره یه طلی ایده لر وفلغونی ساکن اولدقدن صکره بقیه سنی بالکلیه تبدید
وتحلیل ایچون سره یه دهن بابونج یادهن الشبث طلی ایده لر بحاصل الکلام فلغونینك ابتداء ظهورندن صکره
درعقب هیچ اصلا تأخیر وتراخی اولنموب تبدید وتحلیلنه سعی اولنمق لازمدر تاکم حکت وتأخیر ایله خطر مذکور ظهوره کلمیه

الفصل السادس فی خروج المقعد الاطفال

که اولورکه اطفال وصبیانك مقعدلری
طشره چیقار که بروز المقعد دخی تسمیه ایدرلر **السبب** بو مرضك سببی اطفالك دماغلرینك
رطوبتندن ناشی سکرلری ضعیف اولمغله مقعدلری کوکشدیکی ایچوندر که هر غدا اولدیغنك فسادندن
اسهال بردی عارض اولمغله اولورکه اولوده زحیره مبتلا اولمغله اول علتده صقعندن نشأت ایله
بعضی وقتده مقعدده ورم حادث اولمغله مقعدی طشره دفع ایتدیکی ایچون عارض اولور
العلامات بو علتك علامتی بنفسه ظاهر وروشندر واله ایچری مندفع اولماز اما اول برزنه
سهولت ایله ایچری قویور **تقدمة المعرفة** اکر ادکنجه وقتیله علاج اولنمسه صحته اعاده وارجاع اسهلدر

والا

والاحظ واردر تاکم الدالوب مساحه اولمغله هوادن متغیر اولوب عفونتنا واقع اولمیه **العلاج**
اولا مرضعه سنك غداسنی وکندینك مزاجنی اصلاح ایلیوب بعده مناسب ادویه طبخ اولنمش
آبزنه قویه لر بو مطبوخ استرخاء اعصاب وعضله دن نشأت ایدن خروجه نافع ومجربدر لکن
مقدمه قسط وکل یاغلری ایله یاغلیوب ایچری قویه لر واوزرینه پنبه قویوب بر مقدار یاغله دقدن
صکره بو مطبوخه قویه لر صفتی ورق الاس وقشور الرمان وجفت البلوط وورد یابس وقرن
الایل محرق وشب یمانی وکچی طرناغی وجلنار وعفص جمله سی علی السویه اخذ وکفایت مقداری
صو ایله خاصه لری چقنجه طبخ ایتدکدن صکره فاترایکن صبی ایچنه اجلاس ایده وره لر بعده آبزندن
چقاردقده اکر مقعدی تکرار چقارسه تکرار اول یاغلری طلا ایتدکدن صکره اوزرینه غبار اکوب
بودفعه محکم [illegible] غلیه لر وصبی اول علتدن خلاص اولنجه دکین یکرمی دردت ساعتده بر بو عمله
مداومت ایده لر اکر اول علت ورمدن نشأت ایتمکله ایچری قومقده عسرت بولنورسه ملینات
قینادوب اندك ایچنه قومغه مداومت ایده لر ورم ووجعی دفع اولندقدن صکره تدبیر مذکور اعاده
اولنور بونلرك اجزاسی وتدبیری اثناسنده ذکر اولندیغی اوزره سوداء ایسه مرضعه لرینه وسن
صبا وسن ترعرعده ایسه کندولرینه دفع استرخا ومنع ورم ایچون معالجه اولنمق دخی لازمدر
مناسب اولنلرنی استعمال ایده لر واکر خروج مقعد استرخادن اولورایسه ینه تکرار موضعنه
ارجاع اولنوب اوزرینه یالکز اسفنجی بزلر وضع اولنه وطفلی کما ینبغی لف وربط ایتملکه قیده
تاکم ایاقلری کرلکله بورسمه باقی قالمه اما اکر سببی زحیر لو اولورایسه اول حالده زحیری اصلاح ایچون
نافع اولان اکیاس وابزنات وحمامات عملیه ایله عمل اولنور سائر تدابیر وعلاجاتی
مراد اولنورسه کتاب اوله خروج المقعد فصلنه نظر اولنه مفصلا بیان اولنمشدر

الباب الثانی عشر فی الحمیات وامراض الحادیة الاطفال والصبیان وهو یشتمل علی اربعة فصول

الفصل الاول فی الحمیات الاطفال

ابن سینا امراض صبیان
بیاننده که اولور اطفاله حمیات اصابت ایدر دیو اطلاق اوزره ذکر ایلیوب کتاب رابعده
اکثریا حمیات یومیه اولور دیمشلر نفس الامرده صبیانك علی الخصوص اطفالك ارواحلری
لطیف واسباب بادیه دن تأذیلری شدید اولمغله روح نفسانیه وحیوانیه لری حرارت
غریبه یی سرعت ایله قبول ایدوب وسرعت ایله آیرلدیغی ایچون ستمه لرینك اکثری یومیه اولور
اما نادرا غیری ستمه لره دخی مبتلا اولورلر حتی مسیحی حمیاتنده صبیانك حمالری اکثریا بلغمی
اولور مزاجلری بارد اولدیغی ایچون دکل بلکه اکل وشربه حریص اولدقلری ایچون خلط بلغمیلری
چوق اولمق ایله مبتلا اولورلر دیمش بو دخی معلوم اولدکه حمای یومیه نك یکرمیدن زیاده اصنافی
مسطوردر اما اطفال سن طفولیت وسن صباده حزن وغم وفکر والم امثالی انفعالاتدن
مبرا اولدقلری اجلدن انلره غضبدن غیری انفعالات نفسانیه عارض اولمغله اکثریا ستمه لری
غضبیه وحریه وبردیه وتخمیه وورمیه وانلرك امثالی حمالر اولور ازجمله صوقدن واسیجقدن
زیاده منفعل ومتضرر اولدقلری بی اشتباهدر وامتلادن دخی امین اولمادقلری اجلدن
تخمیه حدوثی انلردن دخی زیاده بولنور یومیه دن ماعدا سائر حمیات عروضی وانك
دخی اکثری بلغمی اولدیغی نقل اولندی اما علامه انوری علیه الرحمه اولخصوصده اکر
اطفاله یومیه دن ستمه اصابت ایدرسه دموته قبیلندن اولور زیرا انلرك نهایه شدت
احتیاجلرینی ناشی بدنلرنده اخلاط اربعه ده قان زیاده بولنمق نشو ونما حصولنه اوفقدر

دیمشلر اول صورتده سو نوخس ومطبقه عروضلری کثیر اولمش اولور باخصوص چیچك وقزامق حمالری
دخی قانك عفونتندن نشأت ایدن حمای مطبقه نوعندن اولوب انلره هرقنغی یاشده اولورسه
اولسون اصابتلری مقرر اولمغله علا امرنك قولی راجح اولور **العلاج** علاجلرنده اولا سمتلری
حمیات مذکوره نك ضیق نوعندن در تخص اولنوب بلندکدنصکره سببنی ازاله ایله معالجه سبی
اولنور از جمله صوق اصابتندن نشأت ایتمش ایسه سائر امراضده اقتضا ایلدیکی اوزره مرضعه لری
طرفنی رعایت ایله معا طفله دخی تدبیر اولنوب اولا انوابنی زیاده ایدرلر و بدننی لطف ورقتله
دلك ایدرلر تا تمکه سعی ایدوب عنقریب ذکر اولنه جق تدبیر ایله ترلدرلر اکر حرسند ید اصابت
ایتمش ایسه ابتداء بدنلرنی دهن الورد ایله دلك ایدوب باشلرینه دخی کل یاغیله سرکه صب
ایدرلر وسمتلری انحطاط بولدقده آبزنه قیوب یاخود حمامده ماء فاتر ایله غسل ایدرلر اکر امتلا
و تخمه دن نشأت ایتمش ایسه سوددن وسائر شیدن مهما امکن منع اولنوب معده سینی
تنقیه ایتمکه سعی ایدرلر و اوزرینه هاضم ضمادلر اوره لر و اکر اسهالی وار ایسه معدتما ذکر اولندیغی
اوزره ماد امکه زیاده ضعفه خودی اولیه اسهالینی طوتمغه سعی ایتیوب هر وجهله معده سینی
اصلاحه تقید ایدرلر اکر قانك غلیانندن حاصل اولوب سونوخس ومطبقه دیدکلری سمتلر
اصابت ایدرسه علامتی کوزلری و یوزی قزاروب شاه طمرلری شیشر و بودخی بجی دستور
ونفسی طاره لور علاجی بالدرلرندن و قولتقلری اردندن حجامت اولنوب ممکن اولدیغی صورتده
بعضی مهند مجرد شیلر و یره لر و مرضعه لرینك تدبیری هر وجهله درکار اولمغله مرضعه سنه ابن سینانك
تعیینی اوزره سکنجبین ایله یاخود عسل ایله ماء الرمان و یره لر و اقتضا سنه کوره ضماری صقوب
عصاره سنه سکر و بر مقدار کافور دخی ضم ایدوب ایچوره لر بعضی اطبا طفلك کذو سنه ماء
الرمان الحامض وسکنجبین و یرلر زیرا انده اکشی شیء و یرلدیکی صورتده معده لرینه سود
بنیر اولوب منتم مثالی اولماسندن خوف اولنور دیدکلری قانون طبعه موافقدر بوخصوصده اعتبار
لازمدر زیرا بلمیشلر سود امن معصوملره اکشی شیلر یدروب معده لرنده سود کسلمك ایله سمیته
مبدل اولمغین دردمند لرکونا کون آلامه مبتلا اولورلر پس عموم اولاد اطفاله ذکر اولندیغی
اوزره حموضتندن قورقلمیق دوا الرویریلور و تعریقه محتاج اولدقلرنده تدبیر لطیف ایله ترلدیلور
بو تدبیر ابن سینانك اطفال حقنده بالخاصه یازدیغی تدبیرات نده صغنی حصیر قاشتنك
یا شنی صقوب عصاره سنی طفلك دیه سنه وطبانلرینه سوره لر واول آن اوزنوب باصدقوره لر
المیته ترکنود درقدما اعتقادی اوزره اول تدبیره مباشرت ایدنلر تأثیرن بو کادقلری صورتده
کندی تقصیرلرینه حمل ایدوب تکرارا ایتمکه اقدام ایدرلر زیرا اول رئیس الکل قانون الشفا سنده
یازدیغی معالجات نافعه نك اکثری عن تجربة یازلدیغی حذاق عرب وعجم واطباء افرنج و دیار دیلم
قتلرنده مسلمدر دیمشلر علامه نقلی اوزره سعد فارسی نام استاد قامش بارد و رطب اولمغله
اول عصاره نك شدتی تبریدی دماغه واصل اولدقده تقویت حاصل ایدوب مرضنی
عرق ایله دفع ایدر دیدکلری مرضولدر اما نامق الحروف فقیر
اول دخلی دخول فی دائرة العقول فی الواح الشفاعیه حمل ایلدم الله اعلم بحقیقة الحال
الفصل الثانی فی سجح العارض فی اصول افخاذ الاطفال کاه اولور اطفالك
اویلوقلرنده سجح یعنی آك اوزرنده اولان جلد رقیق صویلمق عارض اولور خصوصا
ولادتلری زمانی یقیننده چوق واقع اولور **السبب** بوعلتك سببی

اعضالری

اعضالری زیاده عشاق اولدوغیچون ملدعلی الخصوص اول محلرده اطفالی زیاده جه
صاروب صارملدقلری اجلدن عرقدن متأذی اولور حتی نسوان آکا د یسیی
بشدی دیرلر **العلاج** علاجی اوزرینه قودیدیجی شیلر ذر اولنمق ایله اولور
الفصل الثالث فی البثورات العارضة فی بدن الصبیان کاه اولور صبیانك
بدنلرنده قرمزی وسیاه و بیاض سولجیلر عارض اولور **السبب** بو بثوراتك سببی قانلرنده
رطوبات چوق اولمغله غلیان ایلیوب فضلاتی ظاهر جلده مندفع اولدر وعیندا نچون یازکونلرنده
ظهور ایدر یاخود طبیعتلری قوی اولمغله بدنلرنده حاصل اولان ماده یی ظاهر جلده دفع ایلدیکی
اجلدن حادث اولور پس اول بثورات که اولور بتون بدنده ظهور ایدوب کاهی بعضی اعضاده
باشده و یوزده ظاهر اولور باقی وجهکان بونلرك دخی سیاه اولانی یرامزدر زیرا مزاج طبیعیلرندن
بعید اولان احتراقه دلالت ایدر قرمزی اولانی اکا نسبت اسلمدر اکر بیاض اولورسه بالکلیه
سلامتی مشعردر قنغی لونده اولورسه اولسون طبیعت ماده ردیه یی ظاهر جلده دفع ایلدیکی اجلدن
کاهی اول بثوراتك چقماسنده منافع کثیره حاصل اولور نسوانك وعوام ناسك روحیه اطلاق
ایتدکلری اول بثوراتدن قرمزی اولوب باشده و یوزده ظهور ایدر ایدر زیرا کتب قدماده روحیه
نامیله باشقه بثورات یازلمامشدر اندن ماعدا عوامك انه جهتدن رو حنه دیرلر کا دخی ظفر
بولنمیوب بو مرتبه بیان ایله اکتفا اولندی **العلاج** جمله سنك علاجی صبی یه حجامت اولنوب
مرضعه سنك غذا سی اصلاح اولندقدنصکره بثوراتی قوریدیجی شیلر ایله غسل ایدرلر و مرضعه سنك
طبیعتی ملین و مبرد اولان مداوات ایله تلیین اولنور از جمله علی الریق وعند النوم اریك یاخود نیلوفر
شرابندن مقدار کفایه استعمال ایتدرمك مناسبدر برقچ کون مداومت ایتدرلر و اشیاء بحققه
ایله غسل ایتمك خصوصنده بیاض وسلیم اولان بثورات نضج بولنجه دکین کندی حالنده ترك ایدوب
نضج بولدقدنصکره یا یقتندیی ایتمك نافعدر اما سیاه و قرمزی اولنلرك نضجنه تأخیر اولنیوب
هر برنی اکنه ایله دشه لر بعده غسل ایدرلر اکر اول بثورات بر برینه اولاشمق ایله قرحه اولورسه
مرهم اسفیداج سوره لر اول قرحه لر صبیانك بشره لرنده بولنورسه مرهمدن مقدم
غسل ایدوب بعده مرهم سوره لر وهر بار مرهم تازه لنمك مراد اولندقده
تکرار غسل اولنور اول کونه عمل هر کسك معلوملریدر والله الموفق
الفصل الرابع فی علة القملیة للاطفال انمولوبوس نام حکیم دیرکه اطفال الم و اضطراب
ویرن علتلرك بری دخی علة قملیه درکه راسلرنده و سائر اعضای بدنیه لرنده بت و سرکه
تعبیر اولنان حیوان موذیه تولد ایدر و بوعلته لسان یونانیه ده فطریاسیس تسمیه ایدرلر
السبب بوعلتك سببی بر رطوبت ردیه درکه طبیعت انی خارج سطح بدنه دفع ورد ایدوب
اول رطوبت ردیه مسامات بدنی سد ایتمکله جانب فیا ضدن اکا نفس حیوانیت افاضه اولنوب
بت پیدا اولور وماکولات دخی منکون اولمسی مجربدر مثلا بالخاصه کثرت اکل التین بو مرضه سبیدر
العلامات بو مرضك علامتی طفلك الم واضطرابندن ونفس قملك حسنه ظاهر اولمسندن
معلوم اولور **العلاج** بو مرضك علاجی قملی قتل ایدن دوالرك عصاره ومطبوخلری ایله قمل ظاهر
اولان موضعلری غسل ایدرلر مثلا میویزج یاخود اسقوردیون یاخود حنظل و یا صبر یا سود
یاخود افسنتین و یا قنطریون امثالی ادویه لرك کرك منفردا وکرك مرکبا مطبوخلری ایله بدنی
علیلی غسل ایدرلر کذلك ماء الخراما و یا ماء السنبل الهندی دخی نافعدر یاخود عصارة الافسنتین المصفی

اخذ اولنوب ایچینه بر مقدار زیبق الحی وضع و محکم چلقه دقدنصکره زیبق ذسوب این نجد مثر
اولنوب بعده عصاره‌یی موضع قملیه یه طلا ایده‌لر واکر سابق الذکر مطا بیمک برینه یاخود برمقدار
عصاره‌یه صبر اسقطوری یحل اولنوب مواضع قملیه انکله غسل اولنورسه دواء بیعدیل وعلاج
بیمثیلدر و بو مرهم دهن اسپیت دخی مختار اطباء مجربیندر کیجه‌لرده رأسه طلا اولنوب
بعد التدهین راسی عصابه ایله ستر ایده‌لر اول لیلده موجود اولان قملك مجموعی هلاك اولور
بعده علی الصباح مطبوخ سبنل هندی ایله راسنی غسل ایده‌لر واکر قمل موضع غیر منظورده ظاهر
اولورسه دهن اسپیت ایله تلطیخ اولنمق اسلمدر یاخود روح البارود ایله تکلیس وحل اولنوب
پرسیپطاطو اولمش زیبقدن مصنوع مرهمله طلاء ادویهٔ لانظیردر کذلك شحم الخنزیر و عصارهٔ
الافسنتین و میویزج مسحوق ودقیق ترمس اخذ اولنوب صنعت اوزره ممسوخ اولنه واکر
تحدید و تقویت ایچون ایچینه شئ قلیل زیبق حی الحاق اولنورسه بوکا مماثل بر دواء دخی اولمز
یاخود میویزج بر وقیه افسنتین وسذاب یارمشر وقیه دهن حب الغار کفایت مقداری اخذ
اولنوب بعد المزج طلاء اولنه واکر تقویت مراد اولنورسه ایکی درهم کبریت وایکی درهم نطرون
دخی ضم اولنه یاخود میویزج اوچ درهم دقیق ترمس درت درهم غاریقون وکبریت ایکیشر
درهم مرارة البقر مقدار الکفایه اخذ اولنوب دهن افسنتین ایله ممزوجا طلاء ایده‌لر و منطقهٔ
حکمت تسمیه اولنان نسنه دخی مضادة للقمل اولان معالجاتدن اولدیغی عند الاطبا مجربدر مخفی
ایلمیه همان حقو بند شد ایتمکله کافیدر کذلك زیبق حیا بر کوجك ظرف ایچنه وضع ایدوب
اوزرینه کتورسه‌لر البسه‌ده موجود اولان قمل فرار ایدوب زائل اولور مشهوردر

الباب الثالث عشر فی تادیب الصبیان وسیرة تدبیر السیاسة للصبیان بعد البلوغ وهو یشتمل علی فصلین

الفصل الاول فی تادیب الصبیان معلوم اولدکه ولدك والد ووالده‌لری اوزرلرینه
ووالدینك ولدلری اوزرینه اولان حقوقلری علماء دین مبین محلنده تصریح وتبیین ایتمشلردر
بو محلده مولودك حقنی بیان ایتمك اهم اولدیغی شرعا وطبا تحریری لازم اولان احواللری بحسب الامکان
تسطیر وبیان اولنور ازجمله مولودك حین ولادتنده آذ قوقمق حسندن لازم اولان حقی مقدما
ذکر اولندیغی تکلم باسلوب بعضی مرتبه مصاحبته مستعد اولسه‌لر اول اثناده لازم اولان تدبیره
دخی اشارت اولنمش ایدی اما بو محلده آخر کونه تعبیر وبیانی لازم اولان امور تحریر اقتضا ایتمکله
تکرار واقع اولان یرلرده تامل ایله استحسان محمول اوله ازجمله تحی صبیان مصاحبت روح افزالرینه
مباشرت ایلسه‌لر واجب اولان اولا کلمهٔ شهادت تعلیم ایلیوب بر مجلسده بری دخی تلقین
ایلیه‌لر بعده بو آیت کریمه‌یی ازبرلده‌لر فتعالی الله الملك الحق لا اله الا هو رب العرش العظیم
ودخی آیة الکرسی تعلیم ایده‌لر وسورهٔ حشرك آخرنده بو آیتدن که هو الله الذی لا اله الا هو
عالم الغیب والشهادة هو الرحمن الرحیم الی آخر السورة ازبر ایتدره‌لر فقهاء دین مبین روح الله
ارواحهم بر کسنه ولدینه بو کونه تربیه ایلسه روز رستاخیزده حق تعالی آنی اولاد خصوصنده
مؤاخذه ایلمز دیدیلر زیرا مولود عاقبت محمود مادر وپدر قننده ودیعت وامانتدر اخلاق علائیه‌ده
مسطوردرکه افاضلدن بریسی اولادلرینه امتنان کونه خطاب ایله بن سزه ولادتکزدن اول
وولادتکزدن صکره وولادتکز اثناسنده احسان عدیده ایله لطف ایلدم دیر ایمش انلر دخی
حقیقت حالی واقف اولمق ایچون ولادتمزدن اول نه کونه احسان ممکن اولور دیو سؤال اجرات

وجوده

وجوده وجود پذیر اولان احسانکزن دخی تمام اولمقده دلالت طلب ایلدکلرینده ولادتکزدن اول ٥٢٨
سزك حرائر نسا واصیلات خواتیندن وجوده کلمکزه سعی ایدوب قبائل دنیه وعشایر
خسیسه‌دن احتراز ایتدم که مدت حیاتکزده فرومایه‌لك ایله متهم اولمیوب شماتت اعدادن
مصون اولهسز وولادتکز اثناسنده سزه کوزل آد ویردم تاکه اول اسم سبیله طول حیاتکزده
افتخار ایده‌سز عقلا عندنده معتبر اولمیان اسمدن اجتناب ایلدم تاکه قبیح آددن ناشی متألم اولمیه‌سز
ولادتکزدن صکره دخی انواع تادیب وتربیت ایله تهذیب اخلاق وتقویت افعال حسنه‌کزه سعی
ایلدم تاکه بین الاقران حسن خلق ولطف معاشرت ایله ممدوح وممتاز اولهسز دیو جواب
باصواب ویردکده خیر خلف اولنلر جان ودلدن قبول ایتمشلر الحاصل تحی مولود صاغ وصولنی
فرقه باشلیوب مهما امکن حسن وقبحی ادراکه مستعد اولسه تربیه‌سنه اشتغال لازم اولور
ازجمله تدریجله افعال حسنه واخلاق مرضیه تلقین ایتمکه اهتمام ایده‌لر زیرا اطفالك لوح ادراکلری
ساده اولمغله حسن وقبح ایراث ایدن افعالی بکالها ادراك ایده‌مدکلرندن ناشی طرفینی قابل
اولوب واکثریا رذائل افعال دخی مقتضای طبع بهیمی اولمغله اول ساده دللر اول طرفه مائللردر وضمیر
پاکلری برکوهر بی نظیردرکه موم نرم کبی هر نقشه قابل ولی جمیع نقشدن خالیدر وبر زمین پاکدرکه
هر نه دانه اکرسك ضایع اولمز اکر تخم سعادت اکسك دین ودیانت حاصل اولور واکر تخم شقاوت
صاچسك خشونت وندامت واصل اولور لکن عیب وعار اولدیغی فعل قبیحه اقدام ایتسه‌لر همان صاقن
بونی اشلمه وبو سوزی سویلمه بو عیبدر وبونی اشلین شویله اولور وبو سوزی سویلینه
کونك اوریلور دیو ابتداءً دخلده زجر منع ایده‌لر ساده دل اولدقلرندن ناشی زجر ومنع وتوبیخ
دخی قلبلرینه تمکن ایدوب هر وجهله ممنوع اولورلر نته کیم دیمشلر **بیت**
اتانی هواها قبل ان اعرف الهوی فصادف قلبی خالیا فتمکنا **نثر** واکثریا بر زاده‌لرکه سفه
وقلت عقل معاش وکثرت افکار فاسده جهتندن افعال ذمیمه انلرده شایع وفاش اولمشدر
حتی بعضی اهل هزل انلری السفیه چلبی دیو تعریف ایتمشلر سببی حالت صباده افراطله عزت
ایلیوب هر نه مراد ایدرسه مساعده او تمکنده نشات ایدر زیرا اصلا بر فعلندن منع وتوبیخ اولنمیوب
خیر وشردن نه سویلرسه آفرین ورطب یابس هر نه اشلرسه تحسین ایتدکلرندن ظهوره کلور
خصوصا ناقصات العقول اولان مربیه‌لری وحیض وشرتی فرق ایلمز روس دایه‌لری ملام واغام
ویا شام تعبیرلری ایله اول خالی الذهنلری اغفال ایدوب سفاهت وادیسنه دوشرمکله عاقبت
ذلیل وحقیر اولمه‌جقلری هویدا واشکاردر بو حال غالبا صفت چلبیان سفیه وبزرك زادکان
بی عقل وتجیبه‌دکه بومقوله‌لر بی ادب چلبیلرك اکثری اواسط واواخر عمرلرنده محزون ومنکوب
وبریش ودلو نیا استمالی ایله مستهلك ومغلوب اولور زمانده انك کبی سفهانك هزاری کورلمشدر
حکما دیرلرکه اطفالك تربیه‌سنده واجبدرکه انلردن اول صادر اولان قوتك تهذیب وتکمیلنه سعی
ایتمك کرك زیرا هر خصوصده طبیعت فعلنه اقتدا ایتمك لازمدر یعنی هر قوتکه اطفالده اول ظاهر اولور
انك تهذیب وتکمیلنه سعی ایتمك لازمدر انلرده ایسه قوة بدنیه‌دن قوة حیا اول حادث اولور
اکر بر صبیده اول قوة بولنوب موجبی ایله عامل اولورسه یعنی صغار وکبار حضورلرنده ترك
ادبی موجب اولور حرکاتدن اجتناب ایدرسه نجابت وسعادتنه دلیلدر انك تکمیلنه اهتمام
ایده‌لر وتقدیمی لازم اولان تادیباتدن بری دخی اولدرکه کندی جنسندن اولمین ویاخود
ابناء جنسندن اولوب دخی حالی رذائل ایله موصوف وسفه وفحش ایله موسوم ولهو ولعب ایله

مشغول اولان صبیان وغلمان مجالسه ومخالطه لرندن صیانت ایده لر زیرا طبیعت بشر سارق
اولدوغی مقرردر خصوصا زمان صبی وموسم سن صغر اولدوغی جهتدن اکثر اوده انلرک اطوار
واخلاقلری ایله متخلق اولورلر ودخی الزم ولوازمدن اولان تربیه لری علی التدریج فرض وسنت
وحل وحرمت احوالنی تعلیم وتفهیم ایدوب فرائض وواجباته مواظبت وعدم اوقت ایتدرمك
ایله آداب دین مبین وسنن شرع سید المرسلین تحصیلنه اقدام واهتمام واول بابده تکاسل
وتهاون اکا طبیعت اولمیوب صاقنمغی التزام ایده لر نته کم مربی امت نجسته سیرت واول طبیب
انواع اسقام وعلت صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری عامهٔ امته خطاب مستطاب ایله
علموا الصبی الصلوة ابنا سبع سنین واضربوه علیها ابنا عشر یعنی اطفالکزی یدی یاشنده
وآردقلرنده نماز قلمق امر ایدک اون یاشنده واصل اولدقلرنده قلمازلر ایسه ضرب وتأدیب ایدک
دیو تنبیه شریف بیورمشلردر ودخی لازمدرکه صبیانک مصاحبلرنده دائما صلحاینی مدح
وثنا واشرار واشقیانی ذم وقدح ایدوب کوچکدن صلاح وتقوی وادیلرینه سوق ایده لر
اگر انلردن عن غفلة برامر قبیح صدور ایدرسه آشکاره سرزنش ایتمیوب حکیمانه حرمت ایله
کندولردن صادر اولان هجنتی وتهمت اولدوغنی بلدوره لر یاخود اول خصلت انلردن صادر
اولدوغنی بلمدکلری طریقیله اوزره آخر صبی یه اسناد ایدوب فلان کسنه نک اوغلی شویله ایتمش وشو
طرز ایله کونلکن چالمشلر دیو تخویف ایده لر زیرا قباحتی بلدیکی صورتده کایشی عتاب
اولنماسه یوزه چقمق شکلنده اول فعل قبیحه تکرار اقدامنه باعث اولور کذلک پدر ومادرک
فرط محبتلری اولدوغی صورتده مهما امکن اعلام ایتمیوب اخفایه سعی ایده لر زیرا طفل اکا مطلع
اولدیغی خوف وخشیتی قالدروب تعلیم آدابه نقصان پذیر اولور اطفالدن ابتداء نشو ونماده
افعال صادره لری نابخته اولدقلرینه بناءً نفس اماره نک خباثته اوفقدر اولان جبلتی بعضی
اطفالدن کذب ونمیمت وبعضیسندن سرقه وخیانت صادر اولور بعضیلرندن انلرک امثالی
قباحت ظهوره کلورسه اول خصوصده حرکت حکیمانه ایله جزا ترتیب اولنوب تحمله کوره ضرب
خفیف ایله دخی تأدیب اولنور ودخی واجبدرکه اطفالی البسهٔ فاخره ایله تزیین ایلیه لر کیوب
قوشنمق وسیر وصحبته کوندرمک خصوصلرنده مرادنه مساعده ایتمیه لر عوامدن بعضی احمقلر
اقتدارلرندن زیاده بورج وخرج ایله فاخر لباسلر تدارک کندن غیری صاچلرنی طره لر وبلکلرنی
کوزلر وسیر وصحبتلره کتوروب سفاهت وشقاوتلرنی کوستردلر درحقیقت اوغلان بالضروری
اراذل پرست اولوب عرض وماللرنی پامال ایتدکدن نصکره کندوسنی دخی برباد ایدوب هر وجهله
خسرانه مؤدی اولوردیسو عاقلان عاقبت اندیش مجرد تزییندن اجتناب ایتدکلرندن ماعدا
اقتضا ایتدکجه بوجاغنه خاتم طاقمغی دخی منع ایلدیلر واکل وشرب خصوصنده دخی کذلک
اهتمام لازم اولمغله زمان صباده دائما طعمهٔ نفیسه واشربهٔ لذیذه ویرمیوب کاهی نان خشک
ایله اکتفا ایتدوره لر زیرا اطوار خلق دوار برقرار اولمغله قوت واتمك بیك اقتضا ایلدرسه زیاده
الم واضطراب ال ویرمیه فاضل محقق علامهٔ روم قنالی زاده علی افندی مرحوم اخلاق علائی نام
کتابنده حکایه ایدرلرکه بعضی روم شهزاده لرینک جنک برادرانده هزیمت واقع اولمغله برفوج
خدامی ایله فرار ایدوب دار ودیارندن مهجور اولدقلرده آچلقدن عاجز اولمغین بر روستاییدن
یوفقه دیدکلری رغیف خشک تحصیل ایدرلر شاهزاده معتاده اولمغله تناوله قادر اولمیوب
خدمه سی جد وجهد ایله بر روستایی دخی بولوب دغارجقنده بر پارچه بوغاچه بولمشلر

شهزاده

شهزاده یه مقدارنی اکل ایدوب باقیسنی حفظ ایتمك ایچون برخدمتکارنه ویرمش پس افراط نازپرورلك
سلاطین واعزایه مناسب دکل ایکن قندیره قالدیکه اوساط ناسک اکا اعتیاد اولدلر امری لایق اولان
صبیانک یانلرنده دائما لذیذ طعاملری دکوچک لباسلری وانلر ایله آلوده اولنلری تحقیر ایده لر
وفاخر لباسلر ایله حزین اولمق عورتلر عادتی ودلکل شرب ایله تقید ایتمك حیوانات خسیسه فعلیدر
دیك ایله طبیعتلرنی اول وادیدن نفرت ایتدیره لر وصباح غداسنی چوق ویرمیه لر ذهننه بلادت
ویروب تعلمنه مانع اولمیه وسائر اوقاتده دخی لحوم وحلاوی وفواکه وسریع الاستحاله لر اولان
شیلری چوق ویرمیه لر ومیوه اکل ایدرکن عقبنده صو ایچمکدن صاقنده لر ومسکرات قسمندن
اگرچه جملهٔ مسلمینه اجتناب لازمدر اما اطفاله طبا دخی زیاده مضر اولمغله اجتناب ایتدره لر
وغضب وتهور وخفت ایجاب ایدن اموردن دخی صیانت ایده لر زیرا انلرک بریسی طبیعتلرنده
استحکام بولسه ازالهسی عسیر اولور وحکایات واشعار مفسقه ومعشقه استماعندن دخی صاقنوب
انلر ایله اشتغال ایدن کسنه لرک صحبتنه کتورمیه لر زیرا انلرک دخی طبیعتلرنده جایکیر اولدقدن نصکره
ازالهسی عسیر اولور اگرچه طبیعت اطفاله ذکاوت افاده ایدر دیرلر اما شقاوتنه مؤدی اولمغله
ضرری فائده سندن زیاده اولور دکیجه چوق اویومقدن ومطلق نوم نهاردن منع ایده لر دیبان
یوریمکه وآته بنمکه اعتیاد ایتدره لرکه ایکیسی دخی ریاضتدر وحرکت وسکون واوتورمق ومحلی
ایله سویلمك آدابنی دخی تعلیم ایده لرکه بی تقریب اوضاع بیهوده ایلیه وکندیدن بیوکلرک
یاننده آز سویلیه بلکه برشیٔ سؤال اولنمادقجه سوز سویلمیه وکذب سویلمکدن واگرچه صادق
اگر کاذب یمین ایتمکدن وهر شیئه کولمکدن حاصلی سفیهانه اوضاعك جملهسندن منع سعی
ایدوب هروجهله اخلاق حمیده ایله موصوف اولماسنی منتج اولور مقدمات تعلیم ایده لر وعلم ادب
تعلمنه مستعد اولدقده اطبا اول استعدادی التی یاش اتمامنه حصر ایتمشلردر السنهٔ عوامده
صبیانك ولادتلرندن درت یل ودرت آی ودرت کون مرورنده خواجه یه ویرلمکه مستعد اولورلر
دیو شهرت شعار اولان اخبارک صحتنه کتب معتبره ده ظفر بولنمادی اول خصوصده کبار اطبانك
التی سنه تعیین ایتدکلری طبعه دخی اوفق اولدوغی ظاهردر بو دخی معلوم اولی الابصاردرکه
علوم ومعارف نوع بشرک خواص لازمه سندن ایکن تحصیلنده عسرت واکثر ناس طریقنده غفلت
ایتمکله صاحب شریعت حضرتلرینك طرف باهر الشرفلرندن تعلم وتعلیمك فرضیتی مشعر تنبیه
اکید وهمایون ورود نداسنا لازم هر مسلم ومسلمه اولادلرنی تعلیم علم ایچون معلمه ویرمك واجب
اولمغله منت مزبوره یه واصل اولدقده موانعدن قطع نظر معلمه ویرمك واجب اولور اما برمعلمك
حوزهٔ تعلیمنه تسلیم اولنه که پاك اعتقاد وعاقل وصالح ودیندار وپرهیزکار اولوب آداب
ملوك واکابره واقف وغضب وحلمده معتدل اوله غایت حلیم اولمیه که تأدیب وتهذیبدن عاجز
اولورنته کم شیخ سعدی علیه الرحمه دیمشدر بیت اوستاد ومعلم چوبود بی آزار
خرسك بازند کودکان بیازار نثر وغایت غضوب ومتهور دخی اولمیه که بیهوده غضبندن صبی
ملول وتعلمندن نفرت ایله مشغول اولور ودخی صبیانی مکتبه ویرمیه لرکه اکثریا فرومایه لر
مجمعی اولور اما حسن خلق صاحبی اولان اصلزاده لر بولنمزسه انلر ایله همدرس اولمق تحصیل علم
ومعرفته اوفقدر ولکن زمانمزده قلیل الوجوددر ومعلم تأدیب امرنده دخی تأنی صاحبی اولوب
ضربی مقتضی اولورسه بولنمادقجه ضربه مباشرت ایلمیه ومباشرت ایتدیکی صورتده دخی اوزاعته
امابك آچیده که صبی اول خصوصده تکرارانک مثللی ضرب حصولندن خوف ایدوب بردخی اول ایشی

اشلیه وصبی یه مرتبه‌لری خواجه‌نك آزار وضربنه تحمل ایتمك بابنده نصیحت ایدوب صبرك
ممدوح اولدوغنی افاده ایده‌لر تاکه صبی مهما امکن صبره اقدام ایدوب خواجه‌نك ضربندن شفاعت
اوزره فریاد وفغان ایلیه ودخی معلم ومؤدب اولنلره سزا اولان اولدرکه صبیانه معارف تعلیمی
ایله معا سخا وکرم تعلیمنه دخی توأم ایدوب بر واحسان وادبلرنه دخی کوستره‌لر حتی والدینی فقرایه
تصدق ایدیدار بابندن اولدقلری صورتده صبی‌نك الیله بذل ایده‌لر تاکه لطف وکرمه اعتیاد حاصل
ایلیه وتکبر وتجبر واستهزا وازدرا وانلرك امثالی افعال ناسزایه دوشمکدن زیاده محافظه ایده‌لر
وپدر ومادر وبیوك برادر وخواجه تعظیملرنی دخی تفهیم ایدوب هربرینه نظر تعظیم واجلال
وانلردن حیا وخشیت اوزره اولمغی عادت ایتدوره‌لر وسیم وزر محبتندن تنفیر ایدوب
مال دنیانك بی بقالغی کوزینه حقیر کوستره‌لرکه محبت سیم وزر حیات وعقاربدن بدتر
اولدوغنی ادراك ایلیه الحاصل دین ودنیا وعقباسنه لازم اولان امورك جمله‌سنی تعلیم وتفهیمه
اهتمام ایده‌لرکه اول صبی مرتبهٔ بلوغه ایرنشوب شهوت جماع وسائر امور مشکلهٔ
معاشه مبتلا اولمادین اخلاق حمیده بالطبع کندنده ملکه اولمغله ولد نجیب وخیر
خلف اولوب جمله‌سنك سعیلری مشکور والسنهٔ انامده ذکر جمیل ایله مذکور
اولدقلری ابدلدن سعادت دارینه نیللری دخی مأمول اولور والهادی الی سواء السبیل

الفصل الثانی فی سیرة تدبیر السیاسة الخاصة للصبیان بعد البلوغ

مثلا صبیانك بعد البلوغ لازم اولان تربیه‌لری وحفظ صحتلری احوالی بیاننده درکه برمولود بهبود
عاقبت محمود سن طفولیت وهنکام صباوتی ترقی ایدوب رتبهٔ رجاله واصل وعالم دنیاده لهو
ولعبدن اعلی مطلب ومرام وار ایدوکنه علم حاصل ایلسه آنی احوال عالم وکردش دوزکاری بیقادن
آکاه ایدوب متاع دنیا تحصیلندن وحال ومنال وحیل وخشم وخدم ایله محترم اولمقدن غرض
دوزکارك کرم وسردندن وجوع وعطشی المندن بری اولوب تصحیح مزاج ایتمکله کسب کمالاته
سعی ایتمك ومزرعهٔ دنیاده سفر آخرت ایچون مهمات لازمه تحصیلنه عازم اولمق لازم ایدوکنی اعلام
ایده‌لر اولدخی مجرد تنعم یعنی اکل وشرب وجماع صفات بهیمدن اولدوغنی ادراك ایتمکله کار آخرته
اقدام ایلیوب سعادات حقیقیه یه فائز اولمغله جوار قرب عزیز مقتدرده مرادات جاودانی
جائز اولمغه سعی واهتمام ایلیه ازجمله تحصیل علوم ومعارف سمتنده دوشوب جادهٔ زهد وتقوایی
دخی علاوه ایله کوستره‌لر تحصیل علوم مهمه‌نده وجهله ترتیب وتدریج لازم ایدوکی معلمك تدبیرنه
موقوفدر ومتعلمه دخی لایق اولان علوم اعلای الهی یه وصوله سعی ایدوب اباوامهاتنك تقلید
ایله اوکرندیکی عقایدی برهان ودلیل قوی ایله اثباته قادر اولمقدر لکن بعض صبیانك طبیعتی
جنس علومه اشتغالدن امتناع اوزره اولور اول خصوصده لایق اولان اولدرکه فنی فنه طالب
وفنی صنعته استعدادی مناسب ایسه اکا اشتغال ایتدوره‌لر زیرا هرکسنه مبداء فطرتنده برفنه
مستعد وبرصناعته متهیئ اولور وبوقضیه‌ده خلاق عالمك جلت قدرته حکمت خفیه‌سی مقرردر
زیرا نظام عالم وقوام بنی آدم انواع صنایعه محتاجدر بقاء امم انلرسز میسر اولمز مثلا نوع بشرك
کیمی بنا وکیمی نجار وکیمی حداد وصباغ وبعضیسی دخی درزی وکرزی وبعضیسی بقال وبزاز
وبعضیسی خباز کیمی قاطع الشجر وبعضیسی بایع البشر اولمغله نظام وانتظام میسر اولور اکر
جمله افراد بشر بر استعداد اوزرینه مجبول اولسه‌لر وهرکس برهمت اوزره مفطور بولنسه صناعات
مهمه وعلوم وفنون متنوعه ضایع اولوردی لکن انلك هرکسنه اشرف صنایعه مشغول اولسه

اخس

اخس صنایع دائرهٔ تحصیلندن معزول اولوب نظام عالم باطل وکارخانهٔ معاش خالی وعاطل اولوردی
ایمدی پس حکمة بالغهٔ صمدانی اقتضا ایلدیکه هرطبیعت برفنه مناسب وهراستعداد برصنعته ملایم
اوله ذلك تقدیر العزیز العلیم ودخی انسان مستعد اولدوغی صنعته اشتغال ایلسه سعی یسیر
ایله زمان قصیرده الهٔ کتوردر اما حوزهٔ استعدادنده اولمین صنایعه طالب اولسه تضییع اوقات
وتصدیع استاددن ماعدا ابا لآخره برشئ حاصل ایده‌مز حاصل ایتدیکی صورتده دخی زمان کثیرده
شئ یسیر تحصیل ایده بیلور الحاصل عقلا ونقلا واجب اولان اولدرکه نوباوهٔ کلشن سرای
نواد اولان اولادینك نهادی معطل وبطال قومیه‌لر علوم ومعارف وفنون صنایعدن هنقسی
مناسب ایسه وعرفتنی سنه استعدادی بولنوب طالب اولورسه اکا مشغول ایدوب تحصیلنه
امداد واعانت ایده‌لر تاکه اول فنك معارج ومراتب واطراف وجوانبنی کماینبغی تحصیل وتکمیل
ایلیه فی الجمله بومقدار دخی تحصیل ایتمکله باقی سندن فراغت ایلیه مثلا کتابت وانشا علمی مراد ایلسه
اولا تحسین خط ثانیا تهذیب کلامه سعی ایدوب لغت عرب وعجم وعلم صرف ونحو وسائر لوازم
علم ادب تحصیلنه اقدام ایلیه فضلانك رسائل وخطبه‌لرنی حفظ وامثال واشعار بلغاء ومحاضرات
وحکایات ظرفا بلکه علم حساب وقواعد دفتر جمله‌سنی تکمیل ایتمکله اقران واقبالندن ممتاز اوله والا ترکی دیو
انلرا وقیوب برنج نقره وغلط مکتوب صورتلری اوکرنمك ایله آدی منشی وکاتب قومق ایله کاتب اولمز
بو دیدیکمز شول علم وفنده درکه بالاصالة مقصود وباثرات مطلوب اوله مثلا برکسنه رئیس الکتاب
فرزندی اولوب کندی دخی منصب پدرییه واصل واول صناعتی حاصل ایتمك استسه دیدیکمز کبی
ایتمك لازمدر اما برکسنی فن مهمی کماینبغی تحصیل وتکمیل ایتدیکندن غیری بعض فنوندن دخی بالکلیه
خالی اولمق ایچون تحصیلنی مراد ایلسه افراط ایله توغل ایدوب جوانب ولوازمی ایله تحصیل ایتمك
لازم دکلدر مثلا فقیه اوقات صلاتی بیلمك ایچون فی الجمله علم میقاتدن نسنه کورمك استسه هیئاتدن
شرح چغمینی ومیقاتدن رسائل معتبره کافیدر بوخسه کتاب مجسطی واقلیدس وانلرك مثللی
هندسیات وهیئاتده عمرینی صرف ایله تضییع اوقات ایلمیه زیرا عمر قلیل وعلم کثیردر زمانه ایسه انواع
موانع وعوایق ایله مالامال اولدوغی مقرردر ابو الاطبا اولان ابقراط فصول نام کتابنك افتتاحنده
العمر قصیر والصناعة طویلة والوقت ضیق دیدیکی اول احوالی حصر ایدرکه کبار صناعتی عموم صنایع
ایله تفسیر ایتمشلردر پس جمیع علومی یا اکثرینی علی وجه الکمال تحصیل ایتمك محالدر همان اهم اولانی ایله
اکتفا ایتمك کرکدر وصبیانندن برینی برصناعته اشتغال ایتدوردیکده عدم استعدادندن یا خود عقل
آلاتنك نامساعد اولدوغندن تحصیلی متعسر ومتعذر اولدوغی صورتده آنی ترك ایدوب آخر صنا
مشغول ایده‌لر البته اول صناعتی تکلیف ایتمیه‌لر یعنی بالکلیه یأس کلدکده حکم آخره نقل ایده‌لر بوخسه
برصناعتدن یأس کلی کلمدیکچه جزوی تعسر وصعوبت ظهور ایتمکله فراغت ایتدرمك کرك زیرا غیری
صنعته دخی انك کبی حذر ایدر واولکونه تلاشی اولان ولدی تمیز کالاندن بهرمند وصنایعدن
برخوردار اولماز طالب کمال اولنلرده صبر وثبات لازمدر پس اولاددن بریسی صناعاتدن برینی
اختیار ایلیوب تعلیم واشتغالی ایله اکتساب مال ممکن اولور مرتبه برشئ وجوده کتوره واجب
اولان اولدرکه اول اکتساب ایتدیکی شیئدن تعیش ایتدوره‌لرکه اثری حاصل وحلاوتی مذاقنه
واصل اولمغی رغبت ونشاطی ارتوب اول صناعتی نهایته ابلاغه سعی ایلیه وهم کسب یمیندن
تعیش ایتمکه معتاد اولدکه اول خصلت شیمهٔ ابرار وعادت احراردرکه نامردمه محتاج بولنماد
اول خصوصده عقلانك رسائل وکتبنده تحریر ایتدکلری فوائد عدیده اکثر من ان یحصی در بودخی

عدّ واحصادن متزاد دکه اکثریا اغنیازاده لر مال میراثه اعتماد واتّقا ایدوب تعلّم صناعتدن اباایدرلر
تقلّب دوزکار وتغلّب حوادث لیل ونهار ایله اول مال وعقار عرضهٔ تلف وبوار اولوب بی نوا قالمشلردر
مال میراثه نائل اولنلر کسب کمالدن اهمال ایتدکلرندن قطع نظر حکمة اکثری فسقه مبتلا اولوب اول
مالی طریق فساده صرف ایده کلمشلردر نته کم مطلع لسان الغیب شیرمیدان سربازی اعنی مولانا
خواجه حافظ شیرازی علیه الرحمه بیت خزینه بنزی میراث خوارگان کفرست بقول مطرب وساقی
بفتوی دف ونی بیورمشلر الحاصل ابا وامهاته سزا اولان متموّل بولندقلری صورتده اولادلرینک
امور معاش جهتنده دخی تربیتلرندن غفلت ایتمیه لر وعقولدن بهره سی اولان اولاده دخی پدر ومادردن
انتقال ایده جک مال میراثه اعتماد ایلمیه لر الحاصل چونکه برغلام استقلالاً اکتسابه قادر اولمز اولی
بودرکه انی متأهل ایده لر یعنی کندی کفونده برذوجهٔ مهربان ایله کامران ایلیه لر برمقتضای بشریت
بومراد اولدی وغیرندن ماعدا امتداد سلسلهٔ اولاد ایله دخی کامیاب اولورلر بعد ازین معلوم اولاکه
احوال مذکوره میسر اولمازالّا اولادک حفظ صحتنه سعی ومزاجنک اعتدالنه اهتمام ایتمکله اولور
حتی هر صناعتک اشتغالنده اکا مناسب ریاضت لازمدر که تحریک حرارت ایتمکله دفع کسل و
بطالت ایلیه حفظ صحت دخی اسباب ستّهٔ ضروریه یه رعایت ایله اولور که کتاب اولده مفصّلا
مسطوردر بومذکورات ارکک اولاد تربیتی حوالیدرکه بیان اولندی امّا دختر فرخنده اختر
پاکیزه گهرلری تربیه سنده دخی هر وجهله مناسب اولان خصال حمیده یی تعلیم ایتمکده تکاسل واهمال
اولنمق سزاوار دکلدر انلر حقنده ملازم اولان تربیت حیا وعفت ملازمت ورجالدن تحرز وصیانت و
گوشه نشین مسکن عصمت اولمق بابنده مبالغه ایتمکدر نصیرطوسی قیزلری اوقیوب ویازمقدن
منع ایتمک لازمدر دیمش امّا سائر علما مختارلری اوزره اوقومقدن منع ایتمیوب انجق یازمقدن منع
ایده لر دیرلر انلر دخی احکام شرع مطهر ایله مکلّفه اولدقلری ایچون واجبات دین مبین وسنن
احکام شرع سید المرسلین تعلیم اولنمق واجبدر خصوصا نسایه مختص اولان احکام حیض و
نفاسی بیلدرمک لازمدر که مقتضای شرع مطهره ایله عمل ایده لر علی الخصوص صاحب شریعت حضرتلرندن
علیه من الصلوة ازکیها طلب العلم فریضة علی کل مسلم ومسلمة وارد اولمش صدیقه بنت الصدیق
رضی الله تعالی عنها وعن ابیها حضرتلرینک علم شریف ایله آراسته اولدقلری مؤرخ درکه احکام
شرع مبیندن نیچه احکام شریفهٔ صحیحه انلرک روایتلری ایله ثابت واستوار قلنمشدر انلردنصکره
بوامّت خجسته سیرته نسوان طائفه سندن فقیهه ومحدثه نیجه کریمات فرخنده صفات تشریف ساز
عالم وجود اولمشلردر که عمرهٔ مروزیه وشهده کاتبه ودخی ائمهٔ حنفیه دن صاحب تحفه نک
فاطمه نام بردختر فرخنده اختری وارایدی اول مرتبه عالمه وفقیهه ایدی که باباسنه کلن فتوانه
آنک دخی جوابنی بیله اولمادقجه عمل اولنمازایدی کاشانی تحفه یه شرح اوزره بدایع تألیف
ایلدکده صاحب تحفه اول تألیفه پسند ایدوب دختر پاکیزه اختری اولان حز بوده فاطمه یی
کاشانی یه تزویج واتحاف ایلدی عصرلرنده اولان فقهاء الکاشانی شرح تحفته واخذ ابنته دیرلر
ایدی کاشانی فاطمه ایله شیروشکر مثللی ازدواج وامتزاج ایتدکلرندنصکره فتوا اوچ جواب ایله
چیقار اولدی بری صاحب التحفه وبری دختری فاطمه وبری دخی کاشانی یازرلر ایدی
الحاصل قیزلرک دخی اوقوسنه مهما امکن سعی اولنمق لازمدر انجق حدّ بلوغه ایرشدکلرنده
کفولرینی اولور زوج تدارک ایدوب تزویجده تأخیر ایتمیه لر اماداماد اتخاذ ایتدکلری کسنه کفوی
اولدوغندن ماعدا دینی بتون وحسن خلق صاحبی اولمق گرکدر یعنی سیرتی حسن اولمق

لازمدر

لازمدر مجرد صورتی گوزل اولمق لازم دکلدر زیرا کرک علوّ شان ومنصب عالی وکثرت اموال ورفعت
نسبت صاحبی اولماسی بوقبیله لراکرچه دیمک ایسه ده ممدوح الخصال اولدقدنصکره بونلردخی بولنورسه
نور علی نور اولور وتزویج اولندقدنصکره پدر ومادره سزاوار اولان دامادلری ایله حسن معامله
ایدوب دخترلرینه دخی حسن معاشرت تعلیم ایده لرتاکه زوجی ایله حسن زندگانی ایلیه بعضی
مرتبه بیلدرنده نازونیاز بولندقده اصلاح وامتزاجلرینه سعی ایدوب تمام ضرورت بولنمادقجه
تفریق طرفنه میل ایتمیه لر زیرا تفریقده تناکحوا تکاثروا فرمان واجب الامتثالی خلل پذیر اولمق احتمالی
واردر پس بوندن صکره تربیهٔ اولاد بیانی انتهاسنده فذلکه اولمغه سزا برمعنای حکمت مبنا
دخی بودرکه ربّ العباد جلّ نعماؤه بقای نظام عالم واتصال سلسلهٔ بنی آدم حقنده کمال
عنایتی مبذول اولدوغندن ماعدا حیواناتک دخی توالد وتناسللرینه عنایت بهیه سی ظاهردر
ازجمله بردلیل جلی حق ماضیه ده ذکر اولندیغی اوزره هر حیوانه مجامعتی لذیذ ایلدکلریدرکه تناسلی
بالذات وبالتعقّل مراد ایلدکلری تعیین جهة بالطبع حصول پذیر اولور امّا اگر انسان واگر
سائر حیوان هر قنقی نوعدن اولورسه اولسون برینک ولدی ظهوره کلوب تربیت وتقویتنه
محتاج اولدقلری اواندن اول رازق انس وجان واول [illegible] [illegible] رؤف وعطوف ومستعان جلّ شانه
آنک آبا وامهاتنی برمرتبه مشفق ومهربان ایلرکه تربیته [illegible] امرینه تقیدلری طرف ایدرلر
اول ولد ممیز اولمقه نقدر اولادعی صورتده مدت تربیت تجاوزندن صکره شفقت مزبوره نوعا
زوال پذیر اولور اولحالت بنی آدمده ظاهر ونمایان وسائر حیواناتده زیاده عیاندر حتی بعضی
طیور یاوریلرنی اشیانندن طرد ونفی ایلدیکی کافّهٔ انامه
ظاهر ومبیندر والله الهادی الی سبیل الصواب
والیه المرجع والمآب

حسبي الله
إلى الله ربه ذي المواهب